

Szentírás

Ó- és Újszövetségi Szentírás

Káldi-Neovulgáta Biblia

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

kiadványa alapján

Gyürki László

Bibliaolvasó naptárával

Előszó az 1997-es első kiadáshoz

»Sokszor és sokféle módon szólt Isten az atyákhoz a próféták által, végül Fia által szólt hozzánk...« (vö. Zsid 1,1). Szólt hozzánk, hogy eligazítson világa rendjében, ahová ő küldött minket, ahol munkálkodnunk kell boldogulásunkon és éretté kell válnunk az üdvösségre. Isten ígéje része lett ennek a világnak, az emberi történelemnek, forrása minden előrehaladásnak.

Isten az ő szavát népére bízta, hogy megőrizze, és nemzedékről-nemzedékre továbbadja a föld határáig, az idők végezetéig. Igénybe vette az emberi ismeret megőrzésének és továbbadásának emberi eszközét, az írást is. Így Isten szava a Bibliában az emberi műveltség részévé, az emberiség szellemi örökségévé lett.

A Bibliát régen írták. »Az Írásnak azonban egyetlen isteni üzenete sem származik emberi megismerésből, hanem a Szentlélektől sugalmazva szóltak és írtak az Istentől kiválasztott emberek« (vö. 2 Pét 1,21). Ezért a Bibliában Isten könyvét látjuk, hozzánk intézett levelét olvassuk (Szt. Ágoston).

A Biblia középpontjában Isten emberré lett ígéje, Jézus Krisztus áll. Általa értjük meg az őt előkészítő Ószövetség könyveit, és az ő Evangéliumát őrzi az Újszövetség. Kimeríthetetlen kútfeje volt és marad minden értékes és teljességre vezető emberi életnek. Boldog az ember, aki rátalál, és a nép, amely belőle él. Hála Istennek, keresi az egész világ. Hazánk és népünk is ragaszkodik hozzá.

A Biblia része az emberiség előrehaladásának. Tudjuk, hogy ma már nem beszélt, régi nyelveken írták. A mienktől eltérő korok szellemi örökségét, könyvei íróinak emberi sajátosságait meg is találjuk benne. Ezért röviddel kezdetei után már más nyelvekre fordították. A nyelvek és az emberi műveltség alakulása miatt ma is újra és újra fordítják a világ egyre több nyelvére. Minden fordítás egyben értelmezés is. Az új fordítások, Isten mindenkor érvényes szavát tolmácsolva, érvényesítik az új idők, a megújuló emberi kultúrák igényeit, minden jóakarató ember számára.

A Biblia legelterjedtebb első teljes latin nyelvű fordítása, a »Vulgáta« szent Jeromosnak, a Biblia tudósának nevéhez fűződik. Az ő fordítása nyomán készültek az első magyar fordítások is, többek között Káldi György katolikus fordítása 1607-ben. Ennek új magyar átdolgozása kerül most kezünkbe. Figyelembe veszi az 1986-ban megjelent Neo-Vulgáta kiadását, és az eredeti nyelvű bibliai szövegeket. Alkalmazkodik a mai magyar nyelvhez, de megőrzi Isten szavának mindnyájunk által jól ismert kifejezéseit. Tartalmazza Jézus Krisztus Egyházában, a kinyilatkoztatás teljességét őrző, eligazító magyarázatokat. - Köszönet érte mindazoknak, akik kiadására vállalkoztak. Munkájuk járuljon hozzá a keresztény magyar élet megújulásához.

Szolgálja az új magyar Biblia-kiadvány minden Istent kereső ember földi és örök boldogulását. - A régiek is olvasták, hogy »minden Istentől sugalmazott Írás alkalmas a tanításra, ... hogy Isten embere tökéletes és minden jótettre kész legyen« (2 Tim 3,16-17). - A Biblia új fordítását olvasva igazolódjék bennünk is az apostol szava.

1996-ban, a Szentírás vasárnapján.

*Seregély István egri érsek
a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke*

KÉTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK

KÉTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK	4
<i>BIBLIAOLVASÓ NAPTÁR</i>	7
ÓSZÖVETSÉG	13
MÓZES ÖT KÖNYVE	13
TEREMTÉS KÖNYVE	13
KIVONULÁS KÖNYVE	76
LEVITÁK KÖNYVE	124
SZÁMOK KÖNYVE	157
MÁSODIK TÖRVÉNYKÖNYV	203
JÓZSUE KÖNYVE	248
BÍRÁK KÖNYVE	274
RÚT KÖNYVE	303
SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE	307
SÁMUEL MÁSODIK KÖNYVE	346
KIRÁLYOK ELSŐ KÖNYVE	379
KIRÁLYOK MÁSODIK KÖNYVE	414
A KRÓNIKÁK ELSŐ KÖNYVE	449
KRÓNIKÁK MÁSODIK KÖNYVE	481
EZDRÁS KÖNYVE	520
NEHEMIÁS KÖNYVE	531
TÓBIÁS KÖNYVE	551
JUDIT KÖNYVE	565
ESZTER KÖNYVE	581
JÓB KÖNYVE	597

A ZSOLTÁROK KÖNYVE	660
A PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE	827
A PRÉDIKÁTOR KÖNYVE	881
AZ ÉNEKEK ÉNEKE	894
A BÖLCSESSÉG KÖNYVE	905
JÉZUS, SÍRÁK FIÁNAK KÖNYVE	940
IZAJÁS KÖNYVE	1042
JEREMIÁS KÖNYVE	1170
JEREMIÁS SIRALMAI	1274
BÁRUK KÖNYVE	1289
EZEKIEL JÖVENDÖLÉSE	1300
DÁNIEL JÖVENDÖLÉSE	1364
ÓZEÁS JÖVENDÖLÉSE	1390
JOEL JÖVENDÖLÉSE	1410
ÁMOSZ JÖVENDÖLÉSE	1418
ABDIÁS JÖVENDÖLÉSE	1434
JÓNÁS JÖVENDÖLÉSE	1437
MIKEÁS JÖVENDÖLÉSE	1440
NÁHUM JÖVENDÖLÉSE	1452
HABAKUK JÖVENDÖLÉSE	1458
SZOFONIÁS JÖVENDÖLÉSE	1464
AGGEUS JÖVENDÖLÉSE	1471
ZAKARIÁS JÖVENDÖLÉSE	1473
MALAKIÁS JÖVENDÖLÉSE	1486
A MAKKABEUSOK ELSŐ KÖNYVE	1491
A MAKKABEUSOK MÁSODIK KÖNYVE	1524

ÚJSZÖVETSÉG	1548
A NÉGY EVANGÉLIUM	1548
EVANGÉLIUM MÁTÉ SZERINT	1548
EVANGÉLIUM MÁRK SZERINT	1593
EVANGÉLIUM LUKÁCS SZERINT	1616
EVANGÉLIUM JÁNOS SZERINT	1656
AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI	1685
A RÓMAIAKNAK ÍRT LEVÉL	1724
ELSŐ LEVÉL A KORINTUSIAKNAK	1742
MÁSODIK LEVÉL A KORINTUSIAKNAK	1758
LEVÉL A GALATÁKNAK	1769
LEVÉL AZ EFEZUSIAKNAK	1775
LEVÉL A FILIPPIEKNEK	1781
LEVÉL A KOLOSSZEIEKNEK	1786
ELSŐ LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK	1791
MÁSODIK LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK	1795
ELSŐ LEVÉL TIMÓTEUSNAK	1797
MÁSODIK LEVÉL TIMÓTEUSNAK	1802
LEVÉL TÍTUSZNAK	1805
LEVÉL FILEMONNAK	1807
LEVÉL A ZSIDÓKNAK	1808
KATOLIKUS LEVELEK	1822
JAKAB LEVELE	1822
PÉTER ELSŐ LEVELE	1827
PÉTER MÁSODIK LEVELE	1832
JÁNOS ELSŐ LEVELE	1835
JÁNOS MÁSODIK LEVELE	1839
JÁNOS HARMADIK LEVELE	1840
JÚDÁS LEVELE	1841
JÁNOS JELENÉSEI	1843
ÖTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK	1863

BIBLIAOLVASÓ NAPTÁR

Olvassuk el két év alatt az egész Szentírást!

A II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciójában olvassuk: Hogy Isten Igéjének asztalánál mentől táplálóbb eledel készüljön a hívek számára, a Biblia kincsestárát bővebben kell kitárni, úgy, hogy meghatározott számú év leforgása alatt a Szentírásnak jelentős és fontos része fölolvasásra kerüljön a nép számára (51).

Ez a szöveg az egész Szentírásról szól, nemcsak az Újszövetségről. Az Újszövetséget mindenki jobban ismeri, míg az Ószövetség sokak számára hét pecséttel lezárt könyv. Sokan azt sem tudják, hogyan kezdjék el olvasni, s az első fejezetek vagy könyvek után belefáradnak.

Az Isteni kinyilatkoztatásról szóló zsinati konstitúció elsősorban a papokat buzdítja a Szentírás gyakori olvasására és tanulmányozására, de ugyanezt ajánlja minden hívőnek is. A Szentírás minden igehirdetésnek és a vallásos életnek is alapja. A Szentírásban a Mennyei Atya nagy gyengédséggel jön gyermekei elé, hogy társalogjon velük. Az Isten Szava az egyház fenntartó ereje, a hívek számára erő a hitben, lelki életük tápláléka, tiszta és megmaradó forrása. Ezért ne múljon el nap, hogy ne olvassunk valamit a Szentírásból. Aki ugyanis nem ismeri a Szentírást – mondja Szent Jeromos –, nem ismeri Krisztust sem.

Ebben a rendszeres, napi olvasásban szeretne segítséget nyújtani ez a módszer (ld. a következő oldalakon). Abban segít, hogy az egész Szentírást, az Ó- és Újszövetséget elolvassuk. Ennek a beosztásnak a segítségével alig 1-2 fejezetet olvasunk csak naponta, és így két év alatt a Szentírás minden könyve sorra kerül. (A zsoltárokból befejezésképpen olvassunk el mindig néhány veret.) Ez a beosztás figyelembe veszi az egyházi évet, továbbá kapcsolatot keres az Ó- és Újszövetség könyvei között. Nem unalmas és fárasztó, mert az Ó- és Újszövetség könyvei váltakozva kerülnek olvasásra. Ezáltal jobban megértjük az ószövetségi könyveket is.

A Szentírás olvasását mindig imádság kísérje, hogy ez valóban beszélgetés legyen Istennel: Vele beszélünk, amikor imádkozunk, Őt hallgatjuk, amikor a Szentírást olvassuk.

Segítsen bennünket ez a beosztás abban, hogy valóban jobban megismerjük Krisztust és az Ő erejét a Szentíráson keresztül, és a kinyilatkoztatás kincsestárából minél többet meríthessünk.

Gyürki László
bibliafordító

ELSŐ ÉV	vasárnap	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat
Advent 1. hete	<u>1 Sám 1</u>	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13
Advent 2. hete	14	15	16	17	18	19	20
Advent 3. hete	21-22	23-24	25	26-27	28-29	30-31	<u>2 Sám 1-2</u>
Advent 4. hete	3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	13
Szentcsalád vas.	14	15	16-17	18	19	20-21	22
Vízkereszt vas.	23	24	<u>Mik 1-3</u>	4-5	6-7	<u>Mt 1-2</u>	3-4
Évközi 1. hét	5	6	7	8	9	10	11
Évközi 2. hét	12	13	14	15	16-17	18	19-20
Évközi 3. hét	21	22	23	24	25	26	27-28
Évközi 4. hét	<u>Ter 1</u>	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13
Évközi 5. hét	14-15	16-17	18	19	20-21	22-23	24
Évközi 6. hét	25	26	27	28-29	30	31	32-33
Évközi 7. hét	34-35	36	37-38	39	40	41	42
Évközi 8. hét	43	44	45	46	47-48	49	50
Nagyböjt 1. hete	<u>Kiv 1-2</u>	3	4-5	6-7	8	9	10-11
Nagyböjt 2. hete	12	13-14	15	16-17	18-19	20-21	22
Nagyböjt 3. hete	23-24	25	26-27	28	29	30-31	32-33
Nagyböjt 4. hete	34	35	36-37	38-39	40	<u>Jn 1</u>	2-3
Nagyböjt 5. hete	4	5	6	7	8	9	10
Nagyböjt 6. hete	11	12	13-14	15-16	17-18	19	20
Húsvét 1. hete	21	<u>1 Ján 1-2</u>	3-5	<u>2-3 Ján</u>	<u>Óz 1-3</u>	4-7	8-10
Húsvét 2. hete	11-14	<u>Róm 1</u>	2-3	4-5	6-7	8	9-10

Húsvét 3. hete	11	12-14	15-16	<u>Józs 1-2</u>	3-4	5-6	7-8
Húsvét 4. hete	9	10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20
Húsvét 5. hete	21	22-23	24	<u>Jo 1</u>	2-3	<u>Csel 1</u>	2
Húsvét 6. hete	3-4	5-6	7	8	9	10	11-12
Húsvét 7. hete	13	14-15	16	17	18-19	20	21
Pünkösd hete	22	23-24	25-26	27	28	<u>Fil 1-2</u>	3-4
Szentháromság hete	<u>Lev 1-3</u>	4-5	6-7	8	9-10	11-12	13
Évközi 12. hét	14	15	16	17-18	19-20	21-22	23
Évközi 13. hét	24-25	26	27	<u>Zsid 1-3</u>	4-6	7-8	9-10
Évközi 14. hét	11	12-13	<u>1 Kir 1</u>	2	3	4-5	6
Évközi 15. hét	7	8	9	10	11	12	13
Évközi 16. hét	14	15	16-17	18	19	20	21
Évközi 17. hét	22	<u>2 Kir 1-2</u>	3	4	5	6-7	8
Évközi 18. hét	9	10	11-12	13-14	15-16	17	18
Évközi 19. hét	19	20-21	22	23	24	25	<u>Abd</u>
Évközi 20. hét	<u>Siralm 1</u>	2	3	4-5	<u>Jób 1-2</u>	3-5	6-8
Évközi 21. hét	9-10	11-13	14-16	17-19	20-21	22-24	25-28
Évközi 22. hét	29-30	31	32-33	34-35	36-37	38-39	40-42
Évközi 23. hét	<u>Péld 1-3</u>	4-6	7-9	10-11	12-13	14-15	16-17
Évközi 24. hét	<u>Préd 1-2</u>	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	<u>Náh 1-3</u>
Évközi 25. hét	<u>Ezdr 1-2</u>	3-4	5-6	7	8-9	10	<u>Agg</u>
Évközi 26. hét	<u>Neh 1-2</u>	3-4	5-6	7	8	9	10-11
Évközi 27. hét	12	13	<u>Zak 1-3</u>	4-6	7-8	9-11	12-14

Évközi 28. hét	<u>Bölcs 1-2</u>	3-5	6-7	8-9	10-11	12-13	14
Évközi 29. hét	15-16	17-18	19	<u>Ez 1-2</u>	3-4	5-6	7
Évközi 30. hét	8-9	10-11	12-13	14-15	16	17	18-19
Évközi 31. hét	20	21-22	23	24	25-26	27	28-29
Évközi 32. hét	30-31	32	33	34-35	36	37	38-39
Évközi 33. hét	40	41-42	43	44	45	46-47	48
Évközi 34. hét	<u>Mal 1-2</u>	3-4	<u>1 Tím 1-3</u>	4-6	<u>Szof</u>	<u>Hab</u>	<u>2 Tím</u>
MÁSODIK ÉV	vasárnap	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat
Advent 1.hete	<u>Iz 1</u>	2-3	4-5	6-7	8-9	10-12	13-14
Advent 2. hete	15-18	19-21	22-23	24-25	26-27	28-29	30-31
Advent 3. hete	32-33	34-35	36	37	38-39	40	41-42
Advent 4. hete	43-44	45-47	48-49	50-51	52-53	54-55	56-57
Szentcsalád vas.	58-59	60-61	62-63	64-65	66	<u>Rút 1-2</u>	3-4
Vízkereszt vas.	<u>Lk 1</u>	2	3	4	5	6	7
Évközi 1. hét	8	9	10	11	12	13-14	15-16
Évközi 2. hét	17-18	19	20	21	22	23	24
Évközi 3. hét	<u>1 Kor 1-2</u>	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14
Évközi 4. hét	15	16	<u>2 Kor 1-3</u>	4-6	7-9	10-11	12-13
Évközi 5. hét	<u>Jón</u>	<u>Gal 1-2</u>	3-4	5-6	<u>Tit 1-3</u>	<u>1 Tím 1-3</u>	4-6
Évközi 6. hét	<u>Judit 1-3</u>	4-5	6-7	8-9	10-12	13-14	15-16
Évközi 7. hét	<u>Péld 18</u>	20-21	22-23	24-25	26-27	28-29	30-31
Évközi 8. hét	<u>Eszt 1</u>	2-3	4	5-6	7-8	9	10

Nagyböjt 1. hete	<u>Jer 1-2</u>	3	4	5	6	7	8
Nagyböjt 2. hete	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20	21-22
Nagyböjt 3. hete	23	24-25	26	27-28	29	30	31
Nagyböjt 4. hete	32	33	34-35	36	37	38-39	40-41
Nagyböjt 5. hete	42-43	44-45	46-47	48	49	50	51
Nagyböjt 6. hete	52	<u>Mk 1</u>	2-3	4	5	6	7-8
Húsvét 1. hete	9	10	11	12	13	14	15
Húsvét 2. hete	16	<u>1 Pét 1</u>	2-3	4-5	<u>Kol 1-2</u>	3-4	<u>Filem</u>
Húsvét 3. hete	<u>Tób 1-2</u>	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14
Húsvét 4. hete	<u>Én 1-3</u>	4-5	6-7	Ef 1-2	3-4	5-6	<u>MTörv 1</u>
Húsvét 5. hete	2	3	4	5-6	7-8	9	10-11
Húsvét 6. hete	12	13-14	15-16	17-18	19-20	21-22	23-24
Húsvét 7. hete	25-26	27	28	29-30	31	32	33-34
Pünkösd hete	<u>2 Tim 1-2</u>	3-4	<u>Bír 1</u>	2-3	4-5	6	7
Szentháromság hete	8	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19
Évközi 12. hét	20	21	<u>Szám 1</u>	2	3	4	5-6
Évközi 13. hét	7	8-9	10	11-12	13-14	15	16
Évközi 14. hét	17-18	19-20	21	22	23	24-25	26
Évközi 15. hét	27-28	29-30	31	32	33-34	35-36	<u>1 Krón 1</u>
Évközi 16. hét	2-3	4-5	6	7-8	9	10-11	12
Évközi 17. hét	13-14	15-16	17-18	19-20	21	22-23	24-25
Évközi 18. hét	26	27-28	29	<u>2 Krón 1-3</u>	4-5	6	7-8
Évközi 19. hét	9	10-11	12-13	14-15	16-17	18	19

Évközi 20. hét	20	21-22	23-24	25-26	27-28	29	30-31
Évközi 21. hét	32	33	34	35	36	<u>1 Makk 1</u>	2
Évközi 22. hét	3	4	5	6	7	8	9
Évközi 23. hét	10	11	12	13	14	15	16
Évközi 24. hét	<u>Bár 1-2</u>	3	4-5	6	<u>Sír 1</u>	2-3	4-5
Évközi 25. hét	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17	18-19
Évközi 26. hét	20-21	22-23	24	25	26-27	28-29	30-31
Évközi 27. hét	32-33	34-35	36-37	38	39	40-41	42-43
Évközi 28. hét	44-45	46-47	48-49	50-51	<u>2 Makk 1</u>	2	3
Évközi 29. hét	4	5-6	7	8	9	10	11
Évközi 30. hét	12	13	14	15	<u>Dán 1</u>	2	3
Évközi 31. hét	4	5	6	7	8	9	10
Évközi 32. hét	11-12	13	14	<u>Jel 1</u>	2-3	4-5	6-7
Évközi 33. hét	8-9	10-11	12-13	14-16	17-18	19-20	21-22
Évközi 34. hét	<u>Ám 1-3</u>	4-6	7-9	<u>Jak 1-2</u>	3-6	<u>Júd</u>	<u>2 Pét</u>

ÓSZÖVETSÉG

MÓZES ÖT KÖNYVE

TEREMTÉS KÖNYVE

A KEZDETEK: 1,1-11,9

A világ teremtése

Ter 1 ¹ Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. ² A föld puszta és üres volt, és sötétség volt a mélység felett, és Isten Lelke a vizek felett lebegett.

³ És Isten szólt: »Legyen világosság!« És lett világosság. ⁴ Láttá Isten, hogy a világosság jó. Elválasztotta a világosságot a sötétségtől, ⁵ és elnevezte a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszának. Akkor este és reggel lett: egy nap.

⁶ Azután újra szólt Isten: »Legyen boltozat a vizek között, s válassza el a vizeket a vizektől!« ⁷ Meg is alkotta Isten a boltozatot, s elválasztotta azokat a vizeket, amelyek a boltozat alatt voltak, azoktól, amelyek a boltozat felett voltak. Úgy is lett. ⁸ Isten elnevezte a boltozatot égnek. Akkor este és reggel lett: a második nap.

⁹ Azt mondta ezután Isten: »Gyűljenek egy helyre a vizek, amelyek az ég alatt vannak, és tűnjék elő a száraz!« Úgy is lett. ¹⁰ Isten elnevezte a szárazat földnek, az egybegyűlt vizeket pedig elnevezte tengernek. És látta Isten, hogy jó. ¹¹ Majd azt mondta Isten: »Hajtson a föld füvet, amely zöldül és magot hoz, és gyümölcstermő fát, amely a földön faja szerint meghozza gyümölcsét, a belsejében maggal!« Úgy is lett. ¹² A föld füvet hajtott, amely zöldül, és faja szerint magot hoz, és fát, amely faja szerint gyümölcsöt hoz, a belsejében maggal. És látta Isten, hogy jó. ¹³ És lett este és reggel: a harmadik nap.

¹⁴ Azt mondta ezután Isten: »Legyenek világítók az ég boltozatán! Válasszák el a nappalt az éjszakától, jelezzék az időket, a napokat és az esztendőket, ¹⁵ ragyogjanak az ég boltozatán, és világítsanak a földre!« Úgy is lett. ¹⁶ Megalkotta tehát Isten a két nagy világítót – a nagyobbik világítót, hogy uralkodjék a nappalon, meg a kisebbik világítót, hogy uralkodjék az éjszakán –, és a csillagokat. ¹⁷ Az ég boltozatára helyezte őket, hogy világítsanak a földre, ¹⁸ s uralkodjanak a nappalon és az éjszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy jó. ¹⁹ És lett este és reggel: a negyedik nap.

²⁰ Azt mondta ezután Isten: »Hozzanak elő a vizek csúszó-mászó élőlényeket, és szárnyaljon szárnyas a föld felett, az ég boltozata alatt!« ²¹ Megteremtette tehát Isten a nagy tengeri szörnyetegeket, és mindazt az élő és nyüzsgő lényt, amelyet a vizek előhoztak, faja szerint, és minden szárnyast, faja szerint. És látta Isten, hogy jó. ²² És megáldotta őket Isten: »Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a tenger vizeit, és sokasodjék a szárnyas a földön!« ²³ És lett este és reggel: az ötödik nap.

²⁴ Azt mondta ezután Isten: »Hozzon elő a föld élőlényt, faja szerint: lábasjóságot, csúszó-mászót és szárazföldi vadat, faja szerint.« Úgy is lett. ²⁵ Megalkotta tehát Isten a szárazföld vadjait, fajuk szerint, a lábasjóságokat, fajuk szerint, és a föld minden csúszó-mászóját, faja szerint. És látta Isten, hogy jó.

²⁶ Majd azt mondta Isten: »Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, hogy uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, s minden csúszó-mászón, amely mozog a földön!«

²⁷ Megteremtette tehát Isten
az embert a maga képére;
Isten képére teremtette őt,
férfinak és nőnek teremtette őket.

²⁸ Isten megáldotta őket, és azt mondta nekik Isten: »Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet! Hajtsátok azt uralmatok alá, és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és minden állaton, amely mozog a földön!« ²⁹ Majd azt mondta Isten: »Íme, nektek adtam minden fűvet, amely magot hoz a földön, s minden fát, amelynek a gyümölcsében benne van a magva, hogy legyen enni-valótok, ³⁰ a zöld növényzetet pedig a föld minden állatának, az ég minden madarának és mindannak, ami mozog a földön, s amiben élő pára van, hogy eledelük legyen!« Úgy is lett. ³¹ És látta Isten, hogy mindaz, amit alkotott, nagyon jó volt. És lett este és reggel: a hatodik nap.

Ter 2 ¹ Elkészült tehát az ég és a föld, s azok minden ékessége. ² A hetedik napra befejezte Isten a munkáját, amelyet végzett, és a hetedik napon megnyugodott minden munkától, amelyet végzett. ³ Megáldotta Isten és megszentelte a hetedik napot, mert azon nyugodott el minden munkájától, amelyet végezve teremtett Isten.

⁴ Ez volt az ég és föld története a teremtésükben.

Az Édenkert

Azon a napon, amelyen az Úr Isten megalkotta az eget és a földet, ⁵ még semmiféle mezei bokor nem hajtott a földön, és semmilyen fű nem sarjadt, ugyanis még nem hullatott az Úr Isten esőt a földre, és ember sem volt, aki művelje a földet. ⁶ Akkor forrás fakadt a földből, és megöntözte a föld egész színét. ⁷ Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, az orrába lehelte az élet leheletét, és az ember élőlényé lett.

⁸ Ültetett az Úr Isten egy kertet Édenben, keleten, és elhelyezte benne az embert, akit alkotott. ⁹ S növesztett az Úr Isten a földből mindenféle fát, amelyet látni szép és melyről enni jó – az élet fáját is a kert közepén, s a jó és a rossz tudásának fáját.

¹⁰ Édenből folyóvíz jött ki, hogy öntözze a kertet, utána pedig négy ágra szakadt. ¹¹ Az egyiknek a neve Píson: ez az, amelyik körüljárja Hevilának egész földjét, ahol az arany terem – ¹² annak a földnek az aránya igen jó, s ott található a bdellium és az ónixkő. – ¹³ A második folyó neve Gihon: ez az,

amelyik körüljárja Etiópia egész földjét. ¹⁴ A harmadik folyó neve Tigris: ez folyik az asszírok felé; a negyedik folyó pedig az Eufrátesz.

¹⁵ Fogta tehát az Úr Isten az embert, és az Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze meg. ¹⁶ Azt parancsolta az Úr Isten az embernek: »A kert minden fájáról ehetsz, ¹⁷ de a jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert azon a napon, amelyen eszel róla, meg kell halnod!«

¹⁸ Azt mondta továbbá az Úr Isten: »Nem jó, hogy az ember egyedül van: alkossunk hozzá illő segítőt is!« ¹⁹ Az Úr Isten ugyanis megalkotta a földből a föld minden állatát és az ég összes madarát, és odavezette őket az emberhez, hogy lássa, minek nevezi el őket – mert minden élőlénynek az lett a neve, aminek az ember elnevezte. – ²⁰ Meg is adta az ember a maga nevét minden állatnak és az ég összes madarának és a föld minden vadjának, de az embernek nem akadt magához illő segítője. ²¹ Ezért az Úr Isten mély álmot bocsátott az emberre, s amikor elaludt, kivette egyik bordáját, és hússal töltötte ki a helyét. ²² Azután az Úr Isten asszonnyá formálta a bordát, amelyet az emberből kivett, és odavezette az emberhez. ²³ Az ember ekkor azt mondta:

»Ez végre csont az én csontomból,
és hús az én húsemból!
Legyen a neve feleség,
mert a férfiből vétetett!«

²⁴ Ezért elhagyja a férfi apját és anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és egy testté lesznek. ²⁵ Az ember és a felesége mezítelenek voltak mindketten, de nem szégyellték magukat.

A bűnbeesés

Ter 3 ¹ A kígyó azonban ravaszabb volt, mint a föld minden állata, amelyet az Úr Isten alkotott. Azt mondta az asszonynak: »Miért parancsolta meg nektek Isten, hogy a kert egyetlen fájáról se egyetek?« ² Az asszony azt felelte neki: »A kertben levő fák gyümölcséből ehetünk. ³ Hogy azonban a kert közepén levő fa gyümölcséből ne együnk, és hogy ahhoz ne nyúljunk, azt azért parancsolta meg nekünk Isten, hogy meg ne találjunk halni.« ⁴ A kígyó erre azt mondta az asszonynak: »Dehogyan haltok meg! ⁵ Csak tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok a jót és a rosszat!«

⁶ Mivel az asszony látta, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, vett a gyümölcséből, evett, adott a férjének is, és ő is evett. ⁷ Erre megnyílt mindkettőjük szeme. Amikor észrevették, hogy mezítelenek, fügefaleveleket fűztek egybe, és kötényeket készítettek maguknak. ⁸ S amint meghallották az Úr Isten szavát, aki a kertben járkált az alkony hűvösén, az ember és a felesége elrejtőztek a kert fái közé az Úr Isten színe előtt.

⁹ Az Úr Isten azonban szólította az embert: »Hol vagy?« ¹⁰ Az így válaszolt: »Hallottam szavadat a kertben, és megijedtem, mert mezítelen vagyok, ezért elrejtőztem.« ¹¹ Erre megkérdezte tőle: »Ki adta tudtadra, hogy mezítelen vagy? Csak nem ettél arról a fáról, amelyről megparancsoltam neked, hogy ne egyél?« ¹² Az ember azt felelte: »Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és

ettem.« ¹³ Az Úr Isten ekkor megkérdezte az asszonyt: »Miért tetted ezt?« Ő így felelt: »A kígyó rászedett és ettem.«

¹⁴ Ekkor az Úr Isten így szólt a kígyóhoz:

»Mivel ezt tetted, légy átkozott
minden állat és földi vad között;
a hasadon jársz,
és port egyél életed valamennyi napján!
¹⁵ Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé,
ivadékos és az ő ivadéka közé:
Ő széttiporja fejedet,
te pedig a sarkát mardosod.«

¹⁶ Az asszonynak pedig azt mondta:

»Megsokasítom gyötrelmeidet
és terhességed kínjait!
Fájdalommal szülsz a gyermekeket!
Vágyakozni fogsz a férfi után,
és ő uralkodni fog rajtad!«

¹⁷ Ádámnak pedig azt mondta:

»Mivel hallgattál feleséged szavára,
és ettél a fáról,
amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél,
átkozott legyen a föld miattad!
Fáradozva élj belőle
életed minden napján!
¹⁸ Teremjen az neked tövist és bogáncsot,
és edd csak a föld növényeit!
¹⁹ Arcod verejtékével edd kenyeredet,
míg vissza nem térsz a földbe,
amelyből vétettél,
– mert por vagy, és visszatérsz a porba!«

²⁰ És elnevezte az ember a feleségét Évának, mert ő lett az anyja minden élőnek.

²¹ Az Úr Isten ezután bőrköntösöket készített az embernek és a feleségének. Felöltöztette őket, ²² és azt mondta az Úr Isten: »Íme, az ember olyanná lett, mint egy közülünk: tud jót és rosszat. Most aztán nehogy kinyújtsa a kezét, vegyen az élet fájáról is, egyen, és örökké éljen!«

²³ Ezért aztán kiküldte őt az Úr Isten az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.
²⁴ Amikor kiűzte az embert, az Éden kertjétől keletre kerubokat és villogó lángpallost állított, hogy őrizték az élet fájához vezető utat.

Káin és Ábel

Ter 4 ¹ Az ember aztán megismerte feleségét, Évát. Az fogant, megszülte Káint, és így szólt: »Embert kaptam Istentől!« ² Majd ismét szült: az öccsét, Ábelt. Ábel juhásztor volt, Káin pedig földműves.
³ Történt pedig számos nap múltán, hogy Káin ajándékot mutatott be az Úrnak a föld gyümölcséből.
⁴ Ábel is áldozott nyája elsőszülötteiből és azok kövérjéből. Az Úr rátekintett Ábelre és ajándékaira,
⁵ de Káinra és ajándékaira nem tekintett. Nagy haragra gerjedt erre Káin, és lehorgasztotta a fejét.
⁶ Ám az Úr azt mondta neki: »Miért gerjedtél haragra, s miért horgaszod le a fejed? ⁷ Nemde, ha jól cselekszel, jutalmat nyersz, de ha rosszul, legott az ajtóban leselkedik a bűn! Kíván téged, de te uralkodj rajta!« ⁸ Mindazonáltal Káin azt mondta Ábelnek, a testvérének: »Menjünk ki!« Amikor kint voltak a mezőn, Káin rátámadt testvére, Ábelre, és megölte. ⁹ Azt mondta ekkor az Úr Káinnak: »Hol van Ábel, a testvéred?« Ő így felelt: »Nem tudom. Talán bizony őrzője vagyok én a testvéremnek?« ¹⁰ Azt mondta erre neki: »Mit műveltél? Testvéred vérenek szava hozzám kiált a földről.
¹¹ Ezért légy átkozott e földön, amely megnyitotta száját, s befogadta öcséd vérének kezéből! ¹² Ha műveled, ne adja meg neked gyümölcsét! Kóbor bujdosó légy a földön!« ¹³ Azt mondta erre Káin az Úrnak: »Nagyobb az én gonoszágom, hogysem viselhetném. ¹⁴ Íme, ma kivetsz engem e föld színéről, el kell takarodnom színed előtt, s kóbor bujdosó lesz belőlem a földön: így bárki megölhet, aki rám talál!« ¹⁵ Azt mondta erre az Úr neki: »Korántsem lesz úgy, sőt bárki, aki megöli Káint, hétszeresen bünhődik!« Jelt is tett az Úr Káinra, hogy meg ne ölje senki sem, aki rátalál.

¹⁶ Eltávozott erre Káin az Úr színe előtt, és bujdosóként lakott Nód földjén, Édentől keletre.

Káin utódai ¹⁷ Káin aztán megismerte feleségét, s az fogant, és megszülte Hénokot. Majd várost épített, s azt elnevezte a fia nevére Hénoknak. ¹⁸ Hénok aztán nemzette Irádot, Irád pedig nemzette Mehujaélt, Mehujaél pedig nemzette Matuzsálemet, Matuzsálem pedig nemzette Lámeket. ¹⁹ Ez két feleséget vett: az egyiknek a neve Áda, a másiknak a neve Cilla. ²⁰ Áda megszülte Jábelt: ez lett a sátorlakók és a pásztorok atyja. ²¹ Öccsét Jubálnak hívták: ez lett a lantosok és a furulyások atyja. ²² Cilla is szült: Tubálkaint, aki kovács lett, és mindenféle réz- és vasmunkának művese. Tubálkain nővére Noéma volt. ²³ Lámek azt mondta a feleségeinek:

»Áda és Cilla, halljátok szavamat
Lámek feleségei, hallgassátok szózatomat:
Megöltem sebemért egy férfit,
Sérülésemért egy ifjút:
²⁴ Hétszeres a bosszú Káinéért:
De hetvenhétszeres Lámekért!«

Szet utódai ²⁵ Ádám megismerte még a feleségét, s az fiút szült, és elnevezte Szetnek, mondván: »Másik magzatot adott nekem Isten Ábel helyett, akit megölt Káin!« ²⁶ Szetnek szintén született fia, ezt Enósnak nevezte el; ő kezdte segítségül hívni az Úr nevét.

Ter 5 ¹Ádám nemzetségtáblája. Azon a napon, amelyen Isten az embert teremtette, az Isten hasonlatosságára alkotta. ²Férfinak és nőnek teremtette, megáldotta, és embernek nevezte el őket, azon a napon, amelyen teremtette. ³Amikor aztán Ádám százharminc esztendő volt, gyermeket nemzett a maga képére és hasonlatosságára, s elnevezte azt Szetnek. ⁴Azután, hogy Szetet nemzette, Ádám még nyolcszáz esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ⁵Ádám összesen kilencszázharminc esztendeig élt, azután meghalt.

⁶Amikor Szet százöt esztendő volt, Enóst nemzette. ⁷Miután Enóst nemzette, Szet még nyolcszáz-hét esztendeig élt, s nemzett még fiakat meg leányokat. ⁸Szet összesen kilencszáztizenkét esztendeig élt, aztán meghalt.

⁹Amikor Enós kilencven esztendő volt, Káinánt nemzette. ¹⁰Ennek születése után nyolcszáztizenöt esztendeig élt, s nemzett még fiakat meg leányokat. ¹¹Enós összesen kilencszázöt esztendeig élt, s aztán meghalt.

¹²Amikor Káinán hetven esztendő volt, nemzette Maláleélt. ¹³Káinán azután, hogy Maláleélt nemzette, nyolcszáznegyven esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ¹⁴Káinán összesen kilencszáztíz esztendeig élt, azután meghalt.

¹⁵Amikor Maláleél hatvanöt esztendő volt, nemzette Járedet. ¹⁶Maláleél azután, hogy Járedet nemzette, nyolcszázharminc esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ¹⁷Maláleél összesen nyolcszázkilencvenöt esztendeig élt, azután meghalt.

¹⁸Amikor Járed százhatvankét esztendő volt, nemzette Hénokot. ¹⁹Járed azután, hogy Hénokot nemzette, nyolcszáz esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ²⁰Járed összesen kilencszázhatvankét esztendeig élt, azután meghalt.

²¹Amikor Hénok hatvanöt esztendő volt, nemzette Matuzsálemet. ²²És Hénok az Istennel járt. Azután, hogy Matuzsálemet nemzette, háromszáz esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ²³Hénok összesen háromszázhatvanöt esztendeig élt. ²⁴Az Istennel járt, és eltűnt, mert Isten elvitte.

²⁵Amikor Matuzsálem száznyolcvanhét esztendő volt, nemzette Lámeket. ²⁶Matuzsálem azután, hogy Lámeket nemzette, hétszáznyolcvankét esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ²⁷Matuzsálem összesen kilencszázhatvankilenc esztendeig élt, azután meghalt.

²⁸Amikor Lámek száznyolcvankét esztendő volt, fiút nemzett, ²⁹és elnevezte Noénak, mondván: »Ez vigasztal meg majd minket kezünk munkáiban és fáradaiban a földön, melyet az Úr megátkozott!« ³⁰Lámek azután, hogy Noét nemzette, ötszázkilencvenöt esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat. ³¹Lámek összesen hétszázhetvenhét esztendeig élt, azután meghalt.

³²Noé pedig, amikor ötszáz esztendő volt, nemzette Szemet, Kámot és Jáfetet.

Noé és a vízözön: 6,1-11,9

Ter 6 Az emberek gonoszsága ¹ Amikor azután az emberek sokasodni kezdtek a földön, és leányokat nemzettek, ² látták az Isten fiai, hogy az emberek leányai szépek, és feleségül vették közülük mindazokat, akiket kiszemeltek. ³ Isten ekkor így szólt: »Ne maradjon lelkem örökké az emberben, mivel test: százhusz esztendő maradjon meg napjaiból!« ⁴ Óriások voltak a földön azokban a napokban – azután, hogy az Isten fiai bementek az emberek leányaihoz, és azok szültek –, ezek az ősidők erős, híres férfiai.

⁵ Amikor azonban az Úr látta, hogy nagy az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve minden gondolata folyton gonoszra irányul, ⁶ megbánta az Úr, hogy embert alkotott a földön, és mélyen bánkódva szívében ⁷ így szólt: »Eltörlöm a föld színéről az embert, akit teremtettem, az embert és a jószágot, a csúszómászót és az égi madarat, mert bánom, hogy alkottam őket!«

⁸ Noé azonban kegyelmet talált az Úr előtt.

Isten gondoskodik Noéről ⁹ Noé nemzetségének története a következő. Noé igaz és tökéletes ember volt nemzedékében: Istennel járt. ¹⁰ Három fiút nemzett: Szemet, Kámot és Jáfetet.

¹¹ A föld azonban megromlott Isten előtt, és telve volt gonoszsággal. ¹² Amikor aztán látta Isten, hogy a föld megromlott – mert romlott útra tért minden test a földön –, ¹³ azt mondta Noénak: »Elérkezett a vége minden testnek előttem: megtelt a föld gonoszsággal általuk, s én elpusztítom őket a földről.

¹⁴ Készíts magadnak bárkát cédrusfából – kamrákat készíts a bárkában –, és kend be szurokkal belülről, kívülről. ¹⁵ Így készítsd el: háromszáz könyök legyen a bárka hossza, ötven könyök a szélessége, és harminc könyök a magassága. ¹⁶ Készíts ablakot a bárkára, s attól egy könyöknnyire legyen a teteje; a bárka ajtaját pedig oldalt helyezd el; alsó, középső és felső fedélzetet készíts benne.

¹⁷ Mert íme én az özön vizeit hozom majd a földre, hogy megöljek minden testet, amelyben az élet lehelete van az ég alatt; minden, ami a földön van, elvész. ¹⁸ Veled azonban szövetséget kötök: menj be majd a bárkába, te, és veled a fiaid, a feleséged és a fiaid feleségei. ¹⁹ Vigyél be a bárkába minden állatból, minden testből kettőt-kettőt, hímet és nőtényt, hogy életben maradjanak veled. ²⁰ A madárból, faja szerint, a lábasjóságból, faja szerint, s a föld minden csúszómászójából, faja szerint. Mindenből kettő-kettő menjen be majd veled, hogy életben maradjon. ²¹ Végy magaddal minden eledelből is, ami ennivaló, s hordd be magadhoz, hogy eleségül legyen neked és nekik.«

²² Meg is tette ezt Noé. Mindent megtett úgy, ahogy Isten megparancsolta neki.

Ter 7 ¹ Azt mondta erre az Úr Noénak: »Menj be a bárkába, te és egész házadnépe, mert téged találtak igaznak előttem ebben a nemzedékben. ² Minden tiszta állatból végy hetet-hetet, hímet és nőtényt, a nem tiszta állatokból pedig kettőt-kettőt, hímet és nőtényt, ³ az ég madaraiból is hetet-hetet, hímet és nőtényt, hogy a magja megmaradjon az egész föld színén. ⁴ Mert még hét nap, azután esőt hullatok a földre negyven napon és negyven éjen át, s eltörlök a föld színéről minden lényt, amelyet alkottam!« ⁵ Meg is tette Noé mindazt, amit az Úr megparancsolt neki.

⁶ Hatszáz esztendő volt, amikor az özönvíz elárasztotta a földet.

⁷ Bement tehát Noé a bárkába az özönvíz elől, és vele fiai, felesége, és fiainak feleségei. ⁸ A tiszta és tisztátalan állatokból, a madarakból is, és mindabból, ami mozog a földön, ⁹ kettő-kettő, hím és nőtény ment be Noéhoz a bárkába, amint az Úr megparancsolta Noénak. ¹⁰ Amikor aztán eltelt a hét nap, elárasztották az özön vizei a földet.

¹¹ Noé életének hatszázadik esztendejében, a második hónapban, a hónap tizenhetedik napján feltört a nagy mélység minden forrása, megnyíltak az ég zsilipjei, ¹² és negyven napon és negyven éjen át esett az eső a földre. ¹³ Ugyanazon a napon ment be Noé a bárkába, és vele Szem, Kám és Jáfet, a fiai, s velük felesége és fiainak három felesége, ¹⁴ ők, és minden állat, faja szerint, minden lábasjóság, faja szerint, és minden csúszó-mászó, amely mozog a földön, faja szerint, minden, ami repül, faja szerint, minden madár és minden szárnyas. ¹⁵ Kettő-kettő ment be Noéhoz a bárkába minden testből, amelyben az élet lehelete volt. ¹⁶ Hím és nőtény ment be minden testből, amely bement, amint Isten megparancsolta neki. És bezárta őt az Úr kívülről.

A vízözön ¹⁷ A vízözön pedig negyven napig áradt a földre. A vizek megszáporodtak, és felemelték a bárkát a földről. ¹⁸ Azután rettenetesen megáradtak, és betöltöttek mindent a föld színén; a bárka pedig továbbhaladt a vizeken. ¹⁹ Végül igen elhatalmasodtak a vizek a föld felett, és elborítottak minden magas hegyet az egész ég alatt: ²⁰ tizenöt könyökkel volt magasabb a víz, mint a hegyek, amelyeket elborított.

²¹ Oda is veszett minden test, amely mozgott a földön, minden madár és barom, vad, és minden csúszó-mászó, amely nyüzsög a földön – és valamennyi ember. ²² Minden meghalt, amiben a száraz földön az élet lehelete volt. ²³ Eltörölt tehát minden lényt, amely a földön volt, embert, jószágot, csúszómászt és égi madarat, eltörölte őket a földről, csak Noé maradt meg, és azok, akik vele voltak a bárkában. ²⁴ Százötven napig tartották hatalmukban a vizek a földet.

Ter 8 ¹ Ekkor megemlékezett Isten Noéről, s minden állatról és minden baromról, amely vele volt a bárkában. Szelet támasztott a földön, és a vizek apadni kezdtek. ² Bezárultak a mélység forrásai és az ég zsilipjei, s megszűnt az eső az égből. ³ A vizek visszahúzódtak a földről, folytak visszafelé, és százötven nap múlva apadni kezdtek. ⁴ A hetedik hónapban, a hónap tizenhetedik napján megállapodott a bárka Ararát hegyein. ⁵ A vizek pedig egyre apadtak a tizedik hónapig: s a tizedik hónapban a hónap első napján előtűntek a hegyek ormai.

⁶ Amikor aztán még negyven nap elmúlt, kinyitotta Noé a bárka ablakát, amelyet készített, és kibocsátotta a hollót; ⁷ az ide-oda szállt, majd visszatért, mert a vizek még nem száradtak fel a földön. ⁸ Ezután kibocsátotta a galambot is, hogy lássa, megszűntek-e már a vizek a föld színén. ⁹ De az, mivel nem talált helyet, ahol megpihenhetett volna a lába, visszatért hozzá a bárkára – ugyanis víz volt még az egész földön. – Erre ő kinyújtotta a kezét, megfogta, és bevette a bárkába. ¹⁰ Ezután várt még másik hét napig, s akkor újra kibocsátotta a galambot a bárkából. ¹¹ Az pedig estefelé visszatért hozzá, és zöldlevelű olajfagallyat hozott a csőrében. Noé megértette, hogy megszűnt a víz a földön, ¹² de várt még másik hét napig, aztán kibocsátotta a galambot, és az többé nem tért vissza hozzá.

¹³ Így tehát, Noé hatszázegyedik esztendejében, az első hónapban, a hónap első napján leapadtak a vizek a földön. Noé kinyitotta a bárka fedelét, kitekintett, és látta, hogy megszáradt a föld színe. ¹⁴ A második hónapra, a hónap huszonhetedik napjára megszáradt a föld.

¹⁵ Ekkor Isten így szólt Noéhoz: ¹⁶ »Szállj ki a bárkából, te és veled a feleséged, fiaid és a fiaid feleségei! ¹⁷ Hozd ki magaddal az összes állatot, amely veled van, minden testet, szárnyast, lábasjószágot, és minden csúszó-mászót, amely nyüzsög a földön! Járjatok-keljetek a földön: szaporodjatok és sokasodjatok rajta!« ¹⁸ Kiszállt tehát Noé és vele fiai, a felesége és fiainak a feleségei, ¹⁹ és kijött a bárkából valamennyi állat, lábasjóság és csúszó-mászó, amely nyüzsög a földön, faja szerint.

²⁰ Ekkor Noé oltárt épített az Úrnak, vett minden tiszta állatból és madárból, és egészen elégő áldozatokat mutatott be az oltáron. ²¹ Az Úr megérezte a kedves illatot, és szívében azt mondta az Úr: »Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt: mert az emberi szív gondolata ifjúságától fogva hajlik a rosszra. Nem sújtom többé az összes élőlényt úgy, ahogy tettem. ²² Amíg tartanak a föld napjai, meg nem szűnik többé a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, az éjszaka és a nappal.«

Ter 9 Isten szövetsége Noéval ¹ Ezután Isten megáldotta Noét és fiait, és azt mondta nekik: »Szaporodjatok, sokasodjatok és töltsétek be a földet! ² Féljen és rettegjen titeket a föld minden állata, az ég minden madara, és minden, ami mozog a földön; a tenger minden halát is kezetekbe adtam! ³ Minden, ami mozog és él, eledelül szolgáljon nektek: mint a zöld növényzetet, íme, ezeket is mind odaadtam nektek, ⁴ csak a húst a vérével ne egyétek. ⁵ A ti életetek vérének is számon kérem minden állattól és az embertől: számon kérem az ember életét az embertől, a testvérétől.

⁶ Aki embervért ont,
ember ontsa ki annak vérének,
mert az ember
Isten képére alkottatott.

⁷ Ti pedig szaporodjatok és sokasodjatok: járjatok-keljetek a földön, és uralkodjatok rajta!«

⁸ Majd ezt mondta Isten Noénak, s vele fiainak: ⁹ »Íme, szövetséget kötök veletek és utódaitokkal, ¹⁰ és minden élőlénnel, amely veletek van, a madarakkal, a lábasjószággal és a mező minden vadjával, amely kijött a bárkából, s a föld minden állatával. ¹¹ Szövetséget kötök veletek, hogy nem pusztul el többé minden test az özönvíz által, s nem lesz többé vízözön, amely elpusztítja a földet.«

¹² Azután Isten azt mondta: »Ez lesz a jele annak a szövetségnek, amelyet megkötök velem és veletek, és minden élőlénnel, amely veletek van, örök időkre: ¹³ szivárványomat a felhőkbe helyezem, s az lesz a jele a szövetségnek közöttünk és a föld között. ¹⁴ Amikor ugyanis felhőkbe borítom az eget, feltűnik a felhőkben szivárványom, ¹⁵ és megemlékezem szövetségemről, amelyet veletek kötöttem, és az összes testet életető élő lélekkel kötöttem, s nem lesz többé özönvíz, hogy eltöröljön minden testet. ¹⁶ A felhőkben lesz tehát a szivárvány, s én látni fogom, és megemlékezem arról az örök szövetségről, amely Isten között és a földön lévő minden testet életető lélek között létrejött.«

¹⁷ Majd azt mondta Isten Noénak: »Ez lesz a jele annak a szövetségnek, amelyet közötttem és a földön levő minden test között szereztem.«

Noé átká és áldása ¹⁸ Noé fiai tehát, akik a bárkából kijöttek, Szem, Kám és Jáfet voltak; Kám ősatyja lett Kánaánnak. ¹⁹ Ők hárman voltak Noé fiai, s ezektől terjedt el minden emberi nemzetség az egész földön.

²⁰ Noé aztán, mint földművelő ember, elkezdett szőlőt ültetni. ²¹ Ivott a borból, lerészegedett, és meztelenül feküdt a sátrában. ²² Amikor ezt Kánaán apja, Kám meglátta, azt ugyanis, hogy apja szemérme ki van takarva, hírül adta kint levő két testvérének. ²³ Ám Szem és Jáfet vállukra terítették a palástot, és hátrafelé haladva betakarták apjuk szemérmét. Arcukat elfordították, így nem látták apjuk szégyenét. ²⁴ Amikor aztán Noé felébredt a részegségből, s megtudta, mit tett vele a kisebbik fia, ²⁵ így szólt:

»Átkozott legyen Kánaán,
legyen utolsó szolgája testvéreinek!«

²⁶ Majd ezt mondta:

»Áldott legyen az Úr, Szem Istene,
és legyen Kánaán a szolgája!
²⁷ Terjessze ki Isten Jáfetet,
lakozzék Szem sátraiban,
s Kánaán legyen a szolgája!«

²⁸ Noé a vízözön után háromszázötven esztendeig élt még. ²⁹ Aztán beteltek napjai, amelyek összesen kilencszázötven esztendőt tettek ki, és meghalt.

Ter 10 Noé utódai; a népek táblája ¹ Noé fiainak, Szem, Kám és Jáfetnek, nemzetsége a következő: fiaik születtek ugyanis a vízözön után.

² Jáfet fiai: Gómer, Magóg, Madáj, Jáván, Tubál, Mesek és Tírász. – ³ Gómer fiai pedig: Askenáz, Rifát és Togorma. – ⁴ Jáván fiai pedig: Elisa, Tarzis, Kittím és Rodáním. ⁵ Ezekből különültek el a nemzetek szigetei, országaik szerint, mindegyik a maga nyelve, családja és nemzete szerint.

⁶ Kám fiai pedig: Kús, Micrajim, Pút és Kánaán. – ⁷ Kús fiai: Sába, Havila, Szabáta, Regma és Szabátáka. – Regma fiai: Sába és Dedán. – ⁸ Kús nemzete még Nimród: ő volt az első uralkodó a földön. ⁹ Erős vadász is volt az Úr előtt, azért vált közmondássá: »Mint Nimród, olyan erős vadász az Úr előtt.« ¹⁰ Birodalmának kezdete volt: Babilon, Erek, Akkád és Kálne, Sineár földjén. ¹¹ Erről a földről kiment Asszúrba, és megépítette Ninivét, Rehobót-Írt, Kálét ¹² és Reszent – Ninive és Kále között –, vagyis a nagy várost. ¹³ Micrajim nemzete: a luditákat, az anamitákat, a lahabitákat, a neftuitákat, ¹⁴ a fetruszitákat, a kaszluitákat és a kaftoriakat – ezek közül vonultak ki a filiszteusok. ¹⁵ Kánaán pedig nemzete: Szidont, az elsőszülöttét, valamint a hetitákat, ¹⁶ a jebuzitákat, az amoritákat, a girgasitákat, ¹⁷ a hivvitákat, az arákitákat, a színitákat, ¹⁸ az arvaditákat, a zemaritákat és a hamatitákat. Miután a

kánaániak nemzetségei szétszéledtek, ¹⁹ a kánaániak területe Szidontól, ha Gerár felé megyünk, Gázáig, ha Szodoma, Gomorra, Adáma és Ceboim felé megyünk, Lesáig terjedt. ²⁰ Ezek Kám fiai, nemzetségeik, nyelveik, utódaik, országaik és nemzeteik szerint.

²¹ Szemtől, Héber valamennyi fiának atyjától, Jáfet bátyjától is születtek fiak. ²² Szem fiai: Élám, Asszúr, Arfaxád, Lúd és Arám. – ²³ Arám fiai: Úc, Húl, Geter és Mes. ²⁴ Arfaxád Selahot nemzette, ettől Héber származott, ²⁵ Hébernek meg két fia született: az egyiknek a neve Peleg – azért, mert az ő napjaiban került felosztásra a föld –, a testvérének neve pedig Joktán. ²⁶ Ez a Joktán nemzette Elmodádot, Sálefet, Hacármót, Járét, ²⁷ Hadorámot, Uzált, Deklát, ²⁸ Ebált, Abimaélt, Sábát, ²⁹ Ofírt, Havilát és Jobábot; ezek mind Joktán fiai. ³⁰ Lakóhelyük Mésából haladva Szefárig, a keleti hegységig terjedt.

³¹ Ezek Szem fiai, nemzetségeik, nyelveik, országaik és nemzeteik szerint.

³² Ezek Noé fiainak nemzetségei, népeik és nemzeteik szerint; ezekből különültek el a nemzetek a földön a vízözön után.

A bábeli torony

Ter 11 ¹ A föld akkor még egy ajkú és egyazon beszédű volt. ² Amikor azonban Keletről elköltöztek, Sineár földjén egy mezőre bukkantak, és ott letelepedtek. ³ Azt mondták egymásnak: »Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki tűzben!« Aztán felhasználták a téglát építőkönek, az aszfaltot meg habarcsnak, ⁴ és azt mondták: »Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot! Érjen a teteje az égig, hogy híressé tegyük nevünket, és szét ne szóródjunk az egész földre!«

⁵ Az Úr ekkor leszállt, hogy megnézze a várost és a tornyot, amelyet építettek az ember fiai, ⁶ és azt mondta az Úr: »Íme, egy ez a nép, és egyajkú az egész: ezzel az alkotással kezdik, s ezentúl nem fognak elállni szándékaiktól, amíg meg nem valósítják azokat tetteikkel. ⁷ Gyertek tehát, szálljunk alá, és zavarjuk ott össze a nyelvüket, hogy ne értsék meg egymás szavát!« ⁸ Így el is szélesztette őket onnan az Úr az egész földre, s ők abbahagyták a város építését. ⁹ Azért nevezték el tehát azt Bábelnek, mert ott zavarodott össze az egész föld nyelve, s onnan szélesztette el őket az Úr a föld egész színére.

Az Ősatyák: 11,10-36,43

Ábrahám ősei ¹⁰ Szem nemzetsége a következő: Szem százesztendőös volt, amikor Arfaxádot nemzette, két esztendővel a vízözön után. ¹¹ Szem azután, hogy Arfaxádot nemzette, ötszáz esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

¹² Amikor aztán Arfaxád harmincöt esztendőös lett, nemzette Selahot. ¹³ Arfaxád azután, hogy Selahot nemzette, négyszázhárom esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

¹⁴ Amikor aztán Selah harmincesztendőös volt, nemzette Hébert. ¹⁵ Selah azután, hogy Hébert nemzette, négyszázhárom esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

¹⁶ Amikor aztán Héber harmincnégy esztendő volt, nemzette Peleget. ¹⁷ Héber azután, hogy Peleget nemzette, négyszázharminc esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

¹⁸ Amikor aztán Peleg harmincesztendő volt, nemzette Reut. ¹⁹ Peleg azután, hogy Reut nemzette, kétszázkilenc esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

²⁰ Amikor aztán Reu harminckét esztendő volt, nemzette Szerugot. ²¹ Reu azután, hogy Szerugot nemzette, kétszázhet esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

²² Amikor aztán Szerug harmincesztendő volt, nemzette Náchort. ²³ Szerug azután, hogy Náchort nemzette, kétszáz esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

²⁴ Amikor aztán Náchor huszonkilenc éves volt, nemzette Terahot. ²⁵ Náchor azután, hogy Teraht nemzette, száztizenkilenc esztendeig élt, és nemzett még fiakat meg leányokat.

²⁶ Amikor aztán Terah hetvenesztendő volt, nemzette Ábrámot, Náchort és Háránt.

²⁷ Terah nemzetsége pedig a következő. Terah nemzette Ábrámot, Náchort és Háránt, Hárán pedig nemzette Lótót. ²⁸ De Hárán meghalt apja, Terah színe előtt a szülőföldjén, a káldeai Úrban. ²⁹ Ábrám és Náchor pedig feleséget vettek maguknak: Ábrám feleségének a neve Sári volt, Náchor feleségének a neve pedig Melka. Ez Háránnak, Melka apjának és Jeszka apjának volt a lánya. ³⁰ Sári azonban meddő volt, s így nem volt gyermeke. ³¹ Terah azután fogta Ábrámot, a fiát, és Lótót, Háránnak, a fiának a fiát, valamint Sárait, a menyét, fiának, Ábrámnak a feleségét, és kivezette őket a káldeai Úrból, hogy Kánaán földjére menjenek. El is jutottak Háránig, és ott megtelepedtek. ³² És Terah kétszázöt esztendő volt, amikor meghalt Háránban.

Ábrahám meghívása és útja Kánaánba

Ter 12 ¹ Ekkor az Úr azt mondta Ábrámnak:

»Menj ki földedről,
a rokonságod közül és atyád házából
arra a földre,
amelyet mutatok majd neked!

² Nagy nemzetté teszek, és megáldalak,
s naggyá teszem neved, és áldott leszel.

³ Megáldom azokat, akik áldanak téged,
s megátkozom azokat, akik átkoznak téged.

Benned nyer áldást a föld minden nemzetsége.«

⁴ Elindult tehát Ábrám, ahogy az Úr megparancsolta neki, és vele ment Lót is. Hetvenöt esztendő volt Ábrám, amikor elindult Háránból. ⁵ Vette Sárait, a feleségét, és Lótót, testvérének a fiát, s minden vagyonukat, amijük volt, meg azokat a szolgákat, akiket Háránban szereztek, és elindultak, hogy Kánaán földjére menjenek. És eljutottak Kánaán földjére.

⁶ Ábrám átvonult az országon, egészen a szíchemi helyig, a Móre Tölgyéig. – Akkor még kánaániak laktak azon a földön. – ⁷ Ekkor az Úr megjelent Ábrámnak, és azt mondta neki: »Ezt a földet a te utódodnak adom!« Erre ő oltárt épített ott az Úrnak, aki megjelent neki.

⁸ Onnan aztán a felé a hegység felé tartott, amely Bételtől keletre volt, és ott felütötte sátrát, úgy-hogy Bétel nyugatra esett, keletre pedig Ái. Ott oltárt épített az Úrnak, és segítségül hívta az Úr nevét. ⁹ Aztán továbbment Ábrám, és egyre a Negeb felé tartott.

Ábrahám és Sára Egyiptomban

¹⁰ Azt a földet azonban éhínség sújtotta, ezért Ábrám lement Egyiptomba, hogy egy darabig ott tartózkodjék, mert igen elhatalmasodott az éhség azon a földön. ¹¹ Amikor már majdnem beért Egyiptomba, azt mondta Sárainak, a feleségének: »Tudom, hogy szép asszony vagy, ¹² s ha meglátnak téged az egyiptomiak, azt fogják mondani: 'A felesége'. Akkor engem megölnék, téged pedig életben hagynak. ¹³ Mondd tehát, kérlek, hogy a húgom vagy, hogy jó dolgom legyen miattad, s életben maradjak miattad!« ¹⁴ És valóban, amikor Ábrám bement Egyiptomba, látták az egyiptomiak az asszonyon, hogy igen szép. ¹⁵ A főemberek elbeszélték ezt a fáraónak, és dicsérgették őt előtte. Erre az asszonyt elvitték a fáraó házába, ¹⁶ Ábrámmal pedig jól bántak miatta, s lettek neki juhjai, marhái és szamarai, rabszolgái meg szolgálói, nőtény szamarai és tevéi. ¹⁷ Ám az Úr igen nagy csapásokkal sújtotta a fáraót és a házat Sárái, Ábrám felesége miatt. ¹⁸ Hívatta tehát a fáraó Ábrámot, és azt mondta neki: »Mit tettél velem? Miért nem mondtad meg, hogy ő a feleséged? ¹⁹ Miért mondtad húgodnak, úgyhogy én elhozattam feleségül magamnak! Most íme, itt a feleséged, vedd és menj!« ²⁰ Aztán a fáraó embereket rendelt Ábrám mellé, s azok elkísérték őt, a feleségét és mindenét, amije volt.

Ábrahám és Lót

Ter 13 ¹ Felment tehát Egyiptomból a Negebbe Ábrám, a felesége és mindene, amije volt, és vele Lót is. ² Ábrám igen gazdag volt jószágban, aranyban és ezüstben. ³ Aztán visszament – ugyanazon az úton, amelyen lement – a Negeből Bételbe, egészen addig a helyig, ahol azelőtt a sátrát felütötte, Bétel és Ái közé, ⁴ annak az oltárnak a helyéig, amelyet korábban épített, és ott segítségül hívta az Úr nevét.

⁵ Lótnak azonban, aki Ábrámmal volt, szintén voltak juhnyájai, marhacsordái és sátrai. ⁶ Így az a föld nem bírta el, hogy együtt lakjanak. Olyan sok jószáguk volt ugyanis, hogy nem lakhattak együtt. ⁷ Ebből aztán veszekedés támadt Ábrám és Lót nyájainak pásztorai között. – Abban az időben még kánaániak és periziták laktak azon a földön. – ⁸ Ábrám azt mondta tehát Lótnak: »Kérlek, ne legyen veszekedés közöttem és közötted, pásztoraim és pásztoraid között, hiszen testvérek vagyunk! ⁹ Itt van előtted ez az egész föld: válj el tőlem, kérlek! Ha te mégy balra, akkor én jobbra tartok, ha te jobbra akarsz, akkor én balra megyek!«

¹⁰ Felemelte tehát Lót a szemét, és látta, hogy az egész Jordán-környék, mindaddig, amíg Coárba jut az ember – ekkor még nem pusztította el az Úr Szodomát és Gomorrát –, mindenütt olyan bővizű, mint az Úr paradicsoma, és mint Egyiptom. ¹¹ Lót ezért a Jordán-környékét választotta magának, és keletre tért; így elváltak egymástól a testvérek. ¹² Ábrám Kánaán földjén maradt, Lót pedig a Jordán-

környék városaiban telepedett meg, és Szodomában lakott. ¹³ A szodomain emberek azonban nagyon gonoszak és igen bűnösök voltak az Úr előtt.

Isten ígéretei Ábrahámnak

¹⁴ Az Úr azt mondta Ábrámnak, miután Lót elvált tőle: »Emeld fel szemedet, és arról a helyről, ahol most vagy, tekints északra és délre, keletre és nyugatra! ¹⁵ Ezt az egész földet, amelyet látsz, neked és utódaidnak fogom adni örökre. ¹⁶ Olyanná teszem utódodat, mint amilyen a föld pora: ha van ember, aki meg tudja számlálni a föld porszeméit, utódodat is meg tudja majd számlálni. ¹⁷ Kelj fel, és járd be ezt a földet széltejében-hosszában, mert neked fogom adni!« ¹⁸ Felszedte tehát Ábrám a sátrát, elment, és letelepedett Mamre Tölgye mellett, amely Hebronban van, s ott oltárt épített az Úrnak.

Ábrahám és Melkizedek

Ter 14 ¹ Történt pedig abban az időben, hogy Amráfel, Sineár királya, és Áriok, Ellaszár királya, és Kedorlaomer, az elamiták királya, és Tádál, a nemzetek királya ² háborút indítottak Bára, Szodoma királya, és Bersa, Gomorra királya, és Sineáb, Adáma királya, és Semeber, Ceboim királya, és Bála – azaz Coár – királya ellen.

³ Az utóbbiak mind a Sziddím völgyben gyűltek össze, amely most a Sós-tenger. ⁴ Tizenkét esztendeig szolgáltak ugyanis Kedorlaomernek, de a tizenharmadik esztendőben elpártoltak tőle. ⁵ A tizenegyedik esztendőben eljött tehát Kedorlaomer, és a királyok, akik vele voltak, és megverték a refaitákat Astarót-Karnaimban, a szúszitákat Hámban, az emitákat Sáve-Kirjátaimban, ⁶ és a horitákat a Szeír hegységben, egészen a Párán síkságig, amely a pusztánál van. ⁷ Azután visszafordultak, és elmentek a Mispát forráshoz – azaz Kádeshez –, s elpusztították az amalekiták egész földjét, valamint az amoritákat, akik Hacacon-Támárban laktak. ⁸ Kivonult erre Szodoma királya, Gomorra királya, Adáma királya, Ceboim királya, valamint Bála – azaz Coár – királya, és csatasorba álltak a Sziddím völgyben ellenük, ⁹ vagyis Kedorlaomer, az elamiták királya, Tádál, a nemzetek királya, Amráfel, Sineár királya és Áriok, Ellaszár királya ellen: négy király öt ellen. ¹⁰ A Sziddím völgynek sok aszfaltgödre volt, és amikor megfutamodott a szodomain és a gomorrai király, beleestek ezekbe, a többiek pedig felmenekültek a hegységbe. ¹¹ Erre azok elvitték Szodoma és Gomorra minden vagyonát és minden eleségét, és elvonultak. ¹² Elvitték vagyonával együtt Lótot is, Ábrám testvérének fiát, aki Szodomában lakott.

¹³ De íme, egy menekült hírt vitt erről a héber Ábrámnak, aki akkor az amorita Mamrénak, Eskol testvérének és Áner testvérének a Tölgyénél lakott; ezek ugyanis szövetségben voltak Ábrámmal. ¹⁴ Amikor Ábrám meghallotta ezt, azt ugyanis, hogy a testvére, Lót fogságba esett, felsorakoztatta háromszáztizennyolc nála született, ügyes rabszolgáját, és utánukment Dánig. ¹⁵ Majd elosztotta embereit, éjszaka rájuk rontott, megverte, és egészen Hóbaig kergette őket, amely Damaszkuszról balra fekszik. ¹⁶ Visszahozta az egész vagyont és Lótot, a testvérét vagyonával együtt, valamint az asszonyokat és a népet.

¹⁷ Amikor aztán Kedorlaomer és a vele lévő királyok leverése után visszafelé tartott, kiment eléje Szodoma királya a Sáve völgybe, azaz a Király-völgybe.

¹⁸ Melkizedek, Szálem királya pedig kenyeret és bort hozott eléje, mert a fölséges Isten papja volt.

¹⁹ Megáldotta őt, és így szólt:

»Áldja meg Ábrámot a fölséges Isten,
aki az eget és földet teremtette,
²⁰ és áldott legyen a fölséges Isten,
aki kezedbe adta ellenségeidet!«

Erre ő tizedet adott neki mindenből. ²¹ Szodoma királya pedig azt mondta Ábrámnak: »Az embereket add ide nekem, a többit tartsd meg magadnak!« ²² Ő azonban azt felelte neki: »Kezemet az Úrhoz, a felséges Istenhez emelem, aki az ég és a föld Alkotója, ²³ hogy még egy szál fonalat vagy egy sarukötőt sem veszek el mindabból, ami a tiéd, hogy azt ne mondjad: 'én tettem gazdaggá Ábrámot' – ²⁴ kivéve azt, amit a legények megettek, és a velem jött embereknek, Ánernek, Eskolnak és Mamrénak a részét: ők kapják meg a részüket!«

Isten szövetsége Ábrahámmal

Ter 15 ¹ Ezen események után az Úr látomásban beszédet intézett Ábrámhoz, és azt mondta neki: »Ne félj, Ábrám, én az oltalmazód vagyok, és igen nagy lesz a jutalmad!« ² Ábrám ekkor megkérdezte: »Uram, Isten, mit adhatnál nekem? Gyermektelenül költözöm én el, s házam gondviselőjének fia, a damaszkuszi Eliézer öröklí a házamat!« ³ Aztán így folytatta Ábrám: »Nem adtál nekem gyermeket, és íme, a házamban született rabszolga lesz az örökösöm!« ⁴ De az Úr azt válaszolta neki: »Nem az lesz az örökösöd, hanem aki a te ágyékból származik, az lesz a te örökösöd!« ⁵ Majd kivezette a szabadba, és azt mondta neki: »Nézz fel az égre, és számláld meg a csillagokat, ha tudod!« Aztán így folytatta: »Éppen ilyen lesz az utódod is.« ⁶ Hitt az Úrnak, s ez igazságul tudatott be neki.

⁷ Ekkor azt mondta neki az Úr: »Én vagyok az Úr, aki kihoztalak a káldeai Úrból, hogy neked adjam ezt a földet birtokul.« ⁸ Ám ő azt válaszolta: »Uram, Isten, miből tudhatnám meg, hogy a birtokom lesz?« ⁹ Az Úr erre azt felelte neki: »Hozz nekem egy háromesztendő üszőt, egy háromesztendő kecskét, egy háromesztendő kost, továbbá egy gerlét és egy galambot!« ¹⁰ Ekkor ő elhozta mindezeket, középen kettévágta őket, és lerakta a két darabot egymással szembe; a madarakat azonban nem vágta ketté. ¹¹ A húskra ragadozó madarak szálltak, de Ábrám elűzte őket.

¹² Amikor aztán a nap leszállóban volt, mély álom fogta el Ábrámot, és nagy rettegettség és sötétség szállt rá. ¹³ Az Úr azt mondta Ábrámnak: »Tudd meg előre, hogy utódod idegenként olyan földön lesz, amely nem az övé. Szolgaságba vetik és sanyargatják őket négyszáz esztendeig. ¹⁴ De a népet, amelynek szolgálni fognak, megítélem majd, s aztán kijönnek onnan nagy vagyonnal. ¹⁵ Te azonban békességben térsz meg atyáidhoz, és szép öregségben fognak eltemetni. ¹⁶ Utódaid a negyedik nemzedék idején térnek vissza ide, mert mindmáig nem telt még be az amoriták gonoszsága.«

¹⁷ Amikor a nap lenyugodott, sűrű sötétség lett. És íme, megjelent egy füstölő kemence és egy tüzes fáklya, s átvonult a húsdarabok között.

¹⁸ Ezen a napon kötött az Úr szövetséget Ábrámmal, ezekkel a szavakkal: »Utódodnak adom ezt a földet, Egyiptom folyójától egészen a nagy folyóig, az Eufráteszig, ¹⁹ a kenitákat, a kenizitákat, a kedmonitákat, ²⁰ a hetitákat és a perizitákat, valamint a ráfaitákat, az amoritákat, a kanániakat, a gírgasitákat és a jebuzitákat!«

Izmael születése

Ter 16 ¹ Sáriai pedig, Ábrám felesége nem szült neki gyermeket. Volt azonban neki egy egyiptomi rabszolganője, név szerint Hágár. ² Azt mondta Sáriai Ábrámnak: »Íme, az én méhemet bezárta az Úr, hogy ne szüljek. Menj be hát a szolgálóhoz, hátha legalább az ő révén nyerek gyermeket!« Ábrám hallgatott Sáriai szavára. ³ Ő tehát vette Hágárt, az egyiptomi rabszolganőjét, tíz esztendővel azután, hogy Kánaán földjén megtelepedtek, és feleségül adta a férjének. ⁴ Ábrám pedig bement Hágárhoz. Hágár, amikor látta, hogy fogant, lenézte asszonyát.

⁵ Azt mondta erre Sáriai Ábrámnak: »Igaztalanul jársz el velem! Én adtam öledbe a szolgálómat, s az, mióta látja, hogy fogant, lenéz engem. Ítéljen az Úr közöttem és közötted!« ⁶ Ábrám azt felelte neki: »Íme, kezeden van szolgálód, tégy vele, ahogy tetszik.« Erre Sáriai úgy megsanyargatta, hogy az megszökött. ⁷ Amikor az Úr angyala így találta őt a pusztában, annál a vízforrásnál, amely a Súr felé vivő úton van, – ⁸ így szólt hozzá: »Hágár, Sáriai szolgálója, honnan jössz és hová mégy?« Ő azt felelte: »Az úrnőm, Sáriai színe előtt menekülök.« ⁹ Az Úr angyala erre azt mondta neki: »Térj vissza úrnődhöz, s alázd meg magad a keze alatt!« ¹⁰ Majd így folytatta az Úr angyala: »Úgy megsokasítom utódodat, hogy sokasága miatt meg sem lehet majd számlálni!« ¹¹ Azután pedig így szólt az Úr angyala:

»Íme, fogantál, s fiút fogsz szülni.
Nevezd Izmaelnek,
mert meghallotta az Úr nyomorúságodat.
¹² Vadszamárhoz lesz hasonló:
kezet emel mindenkire,
s rá is kezet emel mindenki.
Valamennyi testvérével szemben
veri fel majd sátrait.«

¹³ Erre ő ezt a nevet adta az Úrnak, aki vele beszélt: »Te vagy az Isten, aki láttál engem!« Azt mondta ugyanis: »Valóban itt néztem az után, aki látott engem.« ¹⁴ Ezért a kútnak ezt a nevet adta: Annak a kútja, aki él, és látott engem. Ez Kádes és Bérád között van.

¹⁵ Hágár fiút szült Ábrámnak, ő pedig Izmaelnek nevezte fiát, akit Hágár szült neki. ¹⁶ Nyolcvanhat esztendő volt Ábrám, amikor Hágár megszülte neki Izmaelt.

A körülmetélés, mint a szövetség jele

Ter 17 ¹ Amikor pedig Ábrám kilencvenkilenc esztendős lett, megjelent neki az Úr, és azt mondta: »Én vagyok a Mindenható Isten: járj előttem, légy tökéletes, ² és én szövetséget szerzek közötttem és közötted, és nagyon megsokasítalak!« ³ Ábrám arcra borult. ⁴ Isten így folytatta: »Íme, itt vagyok! Ez az én veled kötött szövetségem: sok nemzet atyja leszel. ⁵ Ne is legyen többé Ábrám a neved, hanem Ábrahámnak hívjanak, mert sok nemzet atyjává rendeltelek! ⁶ Nagyon megsokasítalak, és számos nemzetté teszek; királyok származnak majd tőled. ⁷ És azt a szövetséget kötöm meg közötttem és közötted, és utódaid között, nemzedékről-nemzedékre örök szövetségül, hogy Istened leszek neked, és utánad a te utódodnak. ⁸ Neked és utódodnak adom majd ezt a földet, ahol most idegenként tartózkodsz, Kánaánnak egész földjét örökös birtokul, és Istenük leszek.«

⁹ Isten ezután azt mondta Ábrahámnak: »Te is tartsd meg tehát szövetségemet, és utódod nemzedékről nemzedékre. ¹⁰ Ez a szövetségem közötttem és közöttetek, és utódod között, amelyet meg kell tartanotok: metélkedjék körül közöttetek minden férfi, ¹¹ metéljétek körül előbőrötök húsát, hogy az legyen a jele a szövetségnek közötttem és közöttetek. ¹² Nyolcnapos korában metéljenek körül közöttetek minden fiúgyermeket, nemzedékről nemzedékre! A rabszolgát is metéljétek körül, akkor is, ha nálatok született, s akkor is, ha vásárolt, és nem a ti törzsetekből való. ¹³ Körül kell metélni a nálatok születettet és a pénzen vásároltat is. Ez legyen a szövetségem testeteken örök szövetségül. ¹⁴ Az a férfi, akinek előbőre húsát körül nem metélik, irtassék ki a népéből, mert megszegte szövetségemet!«

¹⁵ Majd azt mondta Isten Ábrahámnak: »Sárait, a feleségedet, ne Sárainak hívd, hanem Sárának, ¹⁶ mert megáldom, s tőle adom neked azt a fiút, akit majd megáldok, hogy nemzetekké legyen, s népek királyai származzanak tőle!« ¹⁷ Arcra borult erre Ábrahám, és nevetett, mert azt gondolta magában: »Százestendő embernek fog fia születni, s a kilencvenestendő Sára fog szülni?« ¹⁸ Istennek pedig azt mondta: »Csak Izmael maradjon életben előttem!« ¹⁹ Így szólt erre Isten Ábrahámhoz: »Nem! Sára, a feleséged fiút fog szülni neked. Nevezd el őt Izsáknak, s én fenntartom szövetségemet vele és utódjával örökre. ²⁰ Izmaelre vonatkozólag is meghallgattalak: íme, megáldom és megszaportírom, és nagyon megsokasítom: tizenkét fejedelmet fog nemzeni, és nagy néppé teszem. ²¹ De a szövetségemet Izsáknak tartom fenn, akit Sára szül majd neked, egy esztendő múlva ilyenkor.« ²² Amikor aztán befejezte beszédét, amelyet vele folytatott, Isten felemelkedett Ábrahám elől.

²³ Ábrahám pedig fogta a fiát, Izmaelt, s házának valamennyi nála született és valamennyi vásárolt rabszolgáját, háza népe minden férfi tagját, és mindjárt aznap körülmetélte előbőrük húsát, miként Isten megparancsolta neki. ²⁴ Kilencvenkilenc esztendő volt Ábrahám, amikor körülmetélte előbőre húsát, ²⁵ Izmael, a fia pedig tizenharmadik esztendejét töltötte be, amikor körülmetélkedett. ²⁶ Ugyanaznap metélkedett körül Ábrahám, és a fia, Izmael, ²⁷ és házának minden férfi tagja, minden nála született, és minden pénzen vásárolt és máshol született rabszolga körülmetélkedett vele együtt.

Isten Ábrahám vendége

Ter 18 ¹ Ezután az Úr megjelent neki Mamre völgyében, amikor a legforróbb napszakban éppen a sátra nyílásában üldögélt. ² Amint fölemelte szemét, megjelent neki három férfi, s megállt ott a közelében. Amikor észrevette őket, a sátra ajtajából eléjük szaladt, földig borult előttük, ³ és így szólt: »Uram, ha kegyelmet találtam szemed előtt, ne haladj el szolgálád mellett! ⁴ Hadd hozzak egy kis vizet, mossátok meg lábatokat, és pihenjete le a fa alatt! ⁵ Teszek majd elétek egy falat kenyeret is, hogy felüdítsétek magatokat, aztán tovább mehettek, hiszen azért tértetek erre szolgátok felé!« Azok így szóltak: »Tégy, ahogy mondtad!«

⁶ Besietett erre Ábrahám a sátorba Sárához, és azt mondta neki: »Siess, keverj be három véka liszt-lángot, s készíts hamuban sült lepényt!« ⁷ Maga pedig elfutott a csordához, hozott onnan egy fiatal borjút a javából, odaadta a legénynek, s az sietve elkészítette. ⁸ Aztán fogta a vaját, a tejet és a borjút, amelyet készíttetett, és eléjük tette, ő maga pedig odaállt melléjük a fa alá.

⁹ Azok, miután ettek, így szóltak hozzá: »Hol van Sára, a feleséged?« Ő azt felelte: »Itt, benn a sátorban.« ¹⁰ Erre az egyikük azt mondta neki: »Egy esztendő múlva, ilyen időtájban, visszatérek hozzád, és fia lesz Sárának, a feleségednek.« Amint Sára a sátor ajtaja mögött meghallotta ezt, elnevette magát. ¹¹ Öregek voltak ugyanis mindketten, és élemedett korúak, Sárának megszűntek már megjönni az asszonyi dolgok. ¹² Nevetett tehát magában, s azt gondolta: »Miután megöregedtem, és az uram is vén, lehet-e még gyönyörben részem?« ¹³ Így szólt erre az Úr Ábrahámhoz: »Miért nevetett Sára, s miért mondta: 'Szülhetek-e még vén asszony létemre?' ¹⁴ Túlságosan csodálatos talán bármi is az Úrnak? Amint megmondtam, egy esztendő múlva, ilyen időtájban, visszatérek hozzád, s fia lesz Sárának.« ¹⁵ Sára azonban tagadta: »Nem nevettem!« – mert félelmében megrettent. De az Úr azt mondta: »Nem úgy van az, te bizony neveltél!«

¹⁶ Azután a férfiak felkeltek onnan, elindultak, és Szodoma felé fordították a szemüket. Ábrahám is velük ment, hogy elkísérje őket. ¹⁷ Így szólt ekkor az Úr: »Eltitkoljam-e Ábrahám előtt, amit tenni akarok? ¹⁸ Mert ő nagy és igen hatalmas nemzetté lesz, benne nyer áldást a föld minden nemzete. ¹⁹ Hiszen azért ismertem meg, hogy megparancsolja fiainak és házanépe utódainak, hogy tartsák meg az Úr útját, és cselekedjenek a jog és az igazság szerint, hogy az Úr így teljesítse Ábrahámért mindazt, amit mondott neki.« ²⁰ Azt mondta tehát az Úr: »Szodoma és Gomorra ellen sok a panasz és jajkiáltás, és a bűnük igen súlyos. ²¹ Lemegyek hát, és megnézem, hogy megtudjam, vajon teljesen a hozzám szállt kiáltás szerint cselekedtek-e vagy sem!«

²² Erre a férfiak megfordultak, és lementek Szodomába. Ábrahám azonban továbbra is az Úr előtt maradt. ²³ Eléje járult, és azt mondta: »Hát elpusztítod az igazat a gonosszal együtt? ²⁴ Ha ötven igaz van abban a városban, azokat is elpusztítod, s nem kegyelmezel meg annak a helynek az ötven igazért, ha van benne annyi? ²⁵ Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedj, s megöld az igazat a gonosszal együtt, s úgy járjon az igaz, mint a gonosz! Távol legyen tőled! A mindenség Bírója ne tenne igazságot?« ²⁶ Azt mondta erre neki az Úr: »Ha talállok Szodoma városában ötven igazat, megkegyelmezek értük az egész helynek.« ²⁷ Erre Ábrahám azt válaszolta: »Ha már egyszer elkezdtem, hadd szóljak Uramhoz, noha por és hamu vagyok. ²⁸ Hátha öt híja lesz az ötven igaznak? Negyvenötért már eltörlőd az egész várost?« Erre ő azt mondta: »Nem törlöm el, ha talállok ott negyvenötöt.«

²⁹ Erre ismét szólt hozzá: »És ha csak negyven lesz, mit teszel?« Ő azt mondta: »Nem sújtom a negyvenért.« ³⁰ »Kérlek – folytatta –, ne haragudj, Uram, hogy szólok: És ha csak harmincat találsz?« Azt felelte: »Nem teszem meg, ha találok ott harmincat.« ³¹ »Ha már egyszer elkezdtem – mondta –, hadd szóljak Uramhoz: Hátha csak húsz lesz?« Azt mondta: »Nem pusztítom el a húszért.« ³² »Könyörgök – folytatta –, ne haragudj, Uram, hogy még egyszer szólok: Hátha csak tíz lesz?« Erre azt mondta: »Nem törölöm el a tízért.«

³³ Amikor az Úr befejezte a beszélgetést Ábrahámval, az Úr elment, Ábrahám pedig visszatért lakóhelyére.

Szodoma pusztulása és Lót megmenekülése

Ter 19 ¹ A két angyal este érkezett Szodomába, amikor Lót éppen a város kapujában üldögélt. Amint meglátta őket, felkelt, és eljűk ment. A földig hajtotta arcát előttük, ² és így szólt: »Könyörgök, uraim, térjete be szolgátok házába, és szálljatok meg ott! Mossátok meg lábatokat, reggel aztán elmehettek utatokra!« Azok azt mondták: »Nem, majd megalszunk az utcán!« ³ De nagyon unszolta őket, így betértek hozzá, és bementek a házába. Ő pedig lakomát készített, kovásztalan kenyeret sütött, és ettek.

⁴ Mielőtt azonban lefeküdni mentek volna, a város lakói, Szodoma férfiai körülvették a házat, gyerektől az agastyánig az egész nép. ⁵ Szólították Lót, s azt mondták neki: »Hol vannak azok a férfiak, akik betértek hozzád az éjjel? Hozd ki őket ide, hadd ismerjük meg őket!« ⁶ Kiment erre hozzájuk Lót – maga mögött bezárva az ajtót –, és azt mondta: ⁷ »Kérlek titeket, testvéreim, ne tegyetek ilyen gonoszságot. ⁸ Van két leányom, akik még nem ismertek férfit. Kihozom őket hozzátok, és éljete vissza velük, ahogy nektek tetszik, csak ezekkel a férfiakkal ne tegyetek semmi gonoszat, hiszen hajlékom árnyékába jöttek.« ⁹ Ám azok azt mondták: »Takarodj innen!« Aztán pedig így szóltak: »Jövevényként jött ide, és ő akar bíraskodni? Majd mindjárt elbánunk veled alaposabban, mint azokkal!« – Azzal nagy erővel Lóra rohantak, s már majdnem betörték az ajtót. ¹⁰ De íme, azok a férfiak kinyújtották kezüket, behúzták Lót magukhoz, és bezárták az ajtót. ¹¹ A kinn lévőket pedig vaksággal sújtották, az aprajától a nagyjáig, úgyhogy nem tudták megtalálni az ajtót.

¹² Ekkor így szóltak Lóhoz: »Kid van még itt? Vődet, vagy fiaidat, vagy leányaidat, vagy bárkidet, akid van, vidd ki ebből a városból! ¹³ Mi ugyanis eltöröljük ezt a helyet, mivel megsokasodott a jajkiáltás ellenük az Úr előtt, s ő elküldött minket, hogy pusztítsuk el.« ¹⁴ Kiment tehát Lót, és szólt a vejeinek, akik a leányait el akarták venni: »Keljete fel, menjete ki ebből a helységből, mert az Úr eltörli ezt a várost!« Ám azok úgy gondolták, hogy csak tréfálkozik.

¹⁵ Amikor aztán megvirradt, így sürgették őt az angyalok: »Kelj fel, vedd feleségedet és két lányodat, hogy el ne vessz te is a város gonoszsága miatt!« ¹⁶ És mivel késedelmeskedett, a férfiak megragadták a kezét, a felesége kezét, és a két leányáét, mert az Úr megkegyelmezett neki. ¹⁷ Kivezették, a városon kívül elengedték, és így szóltak hozzá: »Mentsd az életedet! Ne tekints hátra, és meg ne állj az egész környéken, hanem menekülj a hegyre, hogy el ne vessz te is!« ¹⁸ Ám Lót azt mondta nekik: »Kérlek, uram, ¹⁹ hiszen kegyelmet talált előttem szolgád, s nagy volt irgalmasságod, amelyet velem cselekedtél, hogy megmentsd az életemet! Nem menekülhetek a hegyre, mert akkor utolérhet a

veszedelem, és meghalok. ²⁰ Egy város közel van itt, oda elfuthatnék. Kicsi az, ott megmenekülhetek – ugye valóban kicsi az? – és életben maradhatok.« ²¹ Erre azt válaszolta neki: »Íme, ebben is meghallgatom kérésedet, s nem dúlom fel azt a várost, amelyért szóltál. ²² Siess, és menekülj oda, mert semmit sem tehetek, amíg be nem érsz oda.« – Ezért nevezték el azt a várost Coárnak.

²³ Éppen akkor jött fel a nap a földre, amikor Lót bement Coárba. ²⁴ Ekkor az Úr kénkövet és tüzet hullatott az Úrtól az égből Szodomára és Gomorrára, ²⁵ és elpusztította Isten ezeket a városokat, és az egész környéket, a városok minden lakóját, s a föld minden növényét. ²⁶ Lót felesége pedig, aki hátratekintett, sóoszloppá változott.

²⁷ Amikor aztán Ábrahám felkelt reggel, és onnan, ahol azelőtt az Úrral állt, ²⁸ letekintett Szodomára és Gomorrára és a környék egész földjére, azt látta, hogy olyan füst száll fel a földből, mint az olvasztókemence füstje. ²⁹ Így tehát Isten, amikor elpusztította a környék városait, megemlékezett Ábrahámról, és kimentette Lót azoknak a városoknak a pusztulásából, amelyekben lakott.

A moabiták és az ammoniták ősatyái

³⁰ Lót aztán felment Coárból, és a hegyen telepedett le két lányával együtt – félt ugyanis Coárban maradni. Egy barlangban lakott két lányával. ³¹ A nagyobbik azt mondta a kisebbnek: »Az apánk öreg már, s nincs más férfi ezen a földön, aki be tudna jönni hozzánk, az egész föld szokása szerint. ³² Gyere, részegítsük meg őt borral, és aludjunk vele, hogy utódot támasszunk apánktól!« ³³ Bort adtak tehát inni apjuknak azon az éjszakán, aztán bement a nagyobbik, és az apjával aludt. Az meg nem is vette észre, amikor a lány odafeküdt, sem azt, amikor felkelt. ³⁴ Másnap aztán azt mondta a nagyobbik a kisebbnek: »Íme, tegnap én aludtam az apámmal. Adjunk neki ma éjjel is bort inni, s aludj vele te is, hogy utódot támasszunk apánktól!« ³⁵ Azon az éjszakán is bort adtak inni az apjuknak, aztán bement a kisebbik lány, és vele aludt. Az ezúttal sem érezte meg, amikor a lány odafeküdt, sem azt, amikor felkelt. ³⁶ Fogant is apjától Lótnak mindkét lánya. ³⁷ A nagyobb fiút szült, és elnevezte Moábnak – ő a mai moabiták apja. ³⁸ A kisebb is fiút szült, s elnevezte Ammonnak, azaz Népem fiának – ő a mai ammoniták apja.

Ábrahám Gerárban

Ter 20 ¹ Ábrahám ezután elment onnan Negeb földjére, és letelepedett Kádes és Súr között. Egy darabig Gerárban tartózkodott. ² Sáráról, a feleségéről pedig azt mondta: »A húgom ő.« Érte küldött tehát Abimelek, Gerár királya, és elvitette. ³ Isten azonban éjjel álmában eljött Abimelekhez, és azt mondta neki: »Íme, meghalsz az asszony miatt, akit elhozattál, mert az férjnél van.« ⁴ De Abimelek nem érintette még őt. Azt mondta tehát: »Uram, hát gyanútlan és igaz népet ölsz meg? ⁵ Hát nem ő maga mondta nekem: 'Ő az én húgom?' És az is azt mondta: 'Ő az én bátyám!' Szívem gyanútlanságában, s kezem tisztaságában cselekedtem ezt!« ⁶ Isten erre azt mondta neki: »Magam is jól tudom, hogy ártatlan szívvel cselekedted, azért óvtalak meg attól, hogy vétkezz ellenem, azért nem engedtem, hogy hozzáérj. ⁷ Most tehát add vissza az asszonyt a férjének, mert ő próféta. Ő majd imádkozik érted, hogy életben maradj. Ha azonban nem adod vissza, tudd meg, hogy halállal lakolsz, te és minden hozzátartozód!«

⁸ Mihelyt felkelt Abimelek reggel, összehívatta minden szolgáját, s fülük hallatára elbeszélte mindezeket a dolgokat. Erre az emberei mindannyian igen megrémültek. ⁹ Aztán Abimelek hívatta Ábrahámot, és így szólt hozzá: »Mit tettél velünk! Mit vétettem ellened, hogy ilyen nagy bűnt hoztál rám és országomra? Olyan dolgot tettél velem, amit nem lett volna szabad tenned!« ¹⁰ Aztán megint kifakadt, és azt mondta: »Mi jutott eszedbe, hogy ezt műveltet?« ¹¹ Ábrahám azt válaszolta: »Azt gondoltam magamban: Hátha nem félik Istent ezen a helyen, és megölnék engem a feleségem miatt. ¹² Egyébként valóban a húgom ő: lánya az apámnak, csak az anyámnak nem lánya, és én feleségül vettem. ¹³ Amikor azonban Isten kihozott engem apám házából, azt mondtam neki: Azzal mutasd meg szeretetedet irántam, hogy minden helyen, ahová bemegyünk, azt mondod, hogy a bátyád vagyok!«

¹⁴ Erre Abimelek juhokat és marhákat, rabszolgákat és szolgálókat vett, odaadta azokat Ábrahám-nak, és visszaadta neki Sárát, a feleségét. ¹⁵ Azt mondta neki: »Előttetek van ez a föld: ahol tetszik, ott lakhatsz!« ¹⁶ Sárának pedig azt mondta: »Íme, ezer ezüstöt adtam a 'bátyádnak': szolgáljon ez neked fátyolként mindazok előtt, akik veled vannak, és mindenki előtt igazoljon téged.« ¹⁷ Isten azután Ábrahám könyörgésére meggyógyította Abimeleket, a feleségét és a szolgálóit, úgyhogy ismét szülhettek; ¹⁸ az Úr ugyanis bezárta Abimelek egész házanépe méhét Sára, Ábrahám felesége miatt.

Izsák születése

Ter 21 ¹ Az Úr azután meglátogatta Sárát, amint megígérte, és teljesítette Sárának, amit mondott. ² Fogant ugyanis és fiút szült Ábrahám-nak vénségében, abban az időben, amelyet Isten előre megmondott neki. ³ Erre Ábrahám elnevezte fiát, akit Sára szült neki, Izsáknak, ⁴ s körülmetélte a nyolcadik napon, amint Isten megparancsolta neki. ⁵ Ábrahám százesztendőss volt, amikor megszületett a fia, Izsák. ⁶ Sára pedig azt mondta:

»Isten nevetést szerzett nekem,
s aki csak meghallja, együtt nevet velem!«

⁷ Azután azt mondta:

»Ki mondta volna Ábrahám-nak,
hogy Sára még fiút fog szoptatni,
hisz vénségében szültem neki!«

⁸ Amikor aztán megnőtt a gyermek, elválasztották, és elválasztása napján Ábrahám nagy lakomát rendezett.

Hágár és Izmael

⁹ Amikor azonban Sára látta, hogy az egyiptomi Hágár fia ingerkedik Izsákkal, az ő fiával, azt mondta Ábrahám-nak: ¹⁰ »Dobd ki ezt a szolgálót és a fiát, mert nem fog örökölni ennek a szolgálónak a fia az én fiammal, Izsákkal!« ¹¹ Nehezére esett ez a dolog Ábrahám-nak a fia miatt. ¹² De Isten azt mondta neki: »Ne essen nehezedre gyermeked és szolgálód dolga: mindabban, amit Sára mond neked, hallgass a szavára, mert Izsák utódait fogják utódodnak nevezni. ¹³ Azért a szolgáló fiát is nagy nemzetté teszem, hiszen a te magzatod!«

¹⁴ Kora reggel felkelt tehát Ábrahám, fogott egy kenyeret és egy tömlő vizet, rátette Hágár vállára, odaadta a gyermeket, és elbocsátotta. Az elment, és össze-vissza bolyongott Beerseba pusztájában. ¹⁵ Amikor aztán elfogyott a víz a tömlőből, odatette a gyermeket az egyik ott lévő fa alá. ¹⁶ Aztán elment, és vele szemben leült egy nyíllövésnyi távolságban. Azt mondta ugyanis: »Ne lássam meghalni a gyermeket!« Leült tehát átellenben, és hangos sírásra fakadt. ¹⁷ Isten azonban meghallotta a gyermek hangját, és Isten angyala szólította Hágárt a mennyből: »Mi van veled, Hágár? Ne félj, mert meghallotta Isten a gyermek hangját arról a helyről, ahol van. ¹⁸ Kelj fel, vedd fel a gyermeket, fogd őt erősen a keziddel, mert nagy nemzetté teszem őt!« ¹⁹ Isten azután megnyitotta az asszony szemét, mire az meglátott egy kutat. Odament, megtöltötte a tömlőt, és inni adott a gyermeknek. ²⁰ Isten ettől kezdve vele volt, s az felnövekedett, a pusztában maradt, és íjász lett belőle. ²¹ Párán pusztájában telepedett le, anyja pedig feleséget szerzett neki Egyiptom földjéről.

Ábrahám szövetsége Abimelekkel

²² Ebben az időben történt, hogy Abimelek és Píkol, a hadvezére azt mondta Ábrahámnak: »Veled van Isten mindenben, amit teszel. ²³ Esküdj meg hát nekem Istenre, hogy nem ártasz sem nekem, sem az utódaimnak, sem a nemzetségemnek, hanem amilyen jó szívvel voltam én hozzád, te is olyannal leszel énhozzám, s ehhez az országhoz, amelyben jövevényként tartózkodtál.« ²⁴ Azt mondta erre Ábrahám: »Megesküszöm!«

²⁵ Ábrahám azonban szemrehányást tett Abimeleknek a miatt a kút miatt, amelyet Abimelek szolgálai erőszakosan elvettek tőle. ²⁶ De Abimelek azt felelte: »Nem tudom, ki tette ezt. Te nem jelentetted nekem, én pedig nem hallottam róla, csak ma.« ²⁷ Erre Ábrahám juhokat és marhákat vett, odaadta azokat Abimeleknek, és szövetséget kötöttek egymással.

²⁸ Hét bárányt azonban külön állított Ábrahám a nyájából. ²⁹ Abimelek megkérdezte tőle: »Mire való az a hét bárány, amelyet külön állítottál?« ³⁰ Erre ő azt felelte: »Fogadd el kezemből ezt a hét bárányt: szolgáljanak tanúul nekem, hogy én ástam e kutat.« ³¹ Azért nevezték el azt a helyet Beersebának, mert ott esküdtek meg ők ketten. ³² Szövetséget kötöttek tehát Beersebában.

³³ Aztán felkelt Abimelek és Píkol, a hadvezére, és visszatértek a filiszteusok földjére. Ábrahám pedig ligetet ültetett Beersebában, és ott segítségül hívta az Úr, az Örökkévaló Isten nevét. ³⁴ Még sok napon át lakott a filiszteusok földjén.

Ábrahám áldozata

Ter 22 ¹ Miután mindezek megtörténtek, Isten próbára tette Ábrahámot. Megszólította őt: »Ábrahám!« Ő azt felelte: »Itt vagyok!« ² Isten akkor azt mondta neki: »Vedd egyszülött fiadat, Izsákok, akit szeretsz, és menj el a Mória földjére. Áldozd fel ott egészen eléggő áldozatul az egyik hegyen, amelyet majd mutatok neked!«

³ Erre Ábrahám kora reggel felkelt, megnyergelte szamarát, maga mellé vette két szolgáját és a fiát, Izsákot, s miután fát hasogatott az egészen eléggő áldozathoz, elindult arra a helyre, amelyet Isten mondott neki. ⁴ A harmadik napon, amikor felemelte szemét, meglátta azt a helyet a távolban. ⁵ Azt

mondta erre szolgálainak: »Várjatok itt a számmal; én meg a gyermek elmegyünk amoda, s miután imádkoztunk, visszatérünk hozzátok!«

⁶ Vette tehát az egészen elégő áldozathoz való fát, feltette a fiára, Izsákra, ő pedig a tüzet és a kardot vitte a kezében. Amint így ketten együtt mentek, ⁷ azt mondta Izsák az apjának, Ábrahámnak: »Apám!« Ő válaszolt: »Mit akarsz, fiam?« »Íme – mondta a fiú –, itt a tűz meg a fa, de hol van az egészen elégő áldozat?« ⁸ Ábrahám azt felelte: »Fiam, Isten majd gondoskodik magának egészen elégő áldozatról!«

Így mentek ketten együtt, ⁹ míg végül eljutottak arra a helyre, amelyet Isten mutatott neki. Ábrahám oltárt épített ott, elrendezte rajta a fát, s miután megkötözte a fiát, Izsákot, feltette az oltárra, a farakásra. ¹⁰ Aztán Ábrahám kinyújtotta kezét, és megfogta a kardot, hogy feláldozza a fiát. ¹¹ De íme, az Úr angyala kiáltott a mennyből, és azt mondta: »Ábrahám, Ábrahám!« Ő azt felelte: »Itt vagyok!« ¹² Azt mondta erre neki: »Ne nyújtsd ki kezed a gyermekre, és ne árts neki semmit! Most már tudom, hogy féled Istent, s a kedvemért egyszülött fiadnak sem kegyelmeztél!« ¹³ Erre Ábrahám felemelte a szemét, s meglátott maga mögött egy kost, amely szarvánál fogva fennakadt a bozótban. Elhozta, és a fia helyett azt áldozta fel egészen elégő áldozatul. ¹⁴ Annak a helynek ezért ezt a nevet adta: »Az Úr gondoskodik!« Azért mondják mindmáig: »A hegyen majd gondoskodik az Úr!«

¹⁵ Majd másodszor is megszólította az Úr angyala Ábrahámot a mennyből, és azt mondta: ¹⁶ »Önmagamra esküszöm – mondja az Úr –, hogy mivel ezt megtetted, s a kedvemért egyszülött fiadnak sem kegyelmeztél, ¹⁷ megáldalak, és megsokasítom ivadékokat, mint az ég csillagait és mint a tengerpart fővenyét: utódod birtokolni fogja ellenségeinek kapuit, ¹⁸ és a te utódodban nyer áldást a föld minden népe, mivel engedelmeskedtél szavamnak!«

¹⁹ Erre Ábrahám visszatért szolgálaihoz, elindultak, és elmentek együtt Beersebába; Ábrahám ezután Beersebában lakott.

Ábrahám rokonsága

²⁰ Miután ezek így végbementek, hírül hozták Ábrahámnak, hogy Melka szintén szült fiaat Náchor-nak, a fivérének: ²¹ Húszt, az elsőszülöttet, Búzt, ennek öccsét, továbbá Kámuelet, Arám atyját, ²² Kászedet, Azáut, valamint Feldást, Jedláfot ²³ és Bátuelt, akitől Rebekka született: ezt a nyolcat szülte Melka Náchornak, Ábrahám fivérének. ²⁴ Mellékfelesége pedig, akit Reumának hívtak, Tábét, Gáhámot, Táhást és Maákát szülte.

Sára halála és temetése

Ter 23 ¹ Sára százhuszonhét esztendeig élt, ² aztán meghalt Kirját-Arbában – azaz Hebronban –, Kánaán földjén. Ábrahám odament, hogy meggyászolja és elsirassa.

³ Amikor azután felkelt a halotti szertartástól, így szólt Hét fiához: ⁴ »Jövevény és idegen vagyok én nálatok, adjatok nekem sírnak birtokot köztetek, hogy eltemethessem halottamat!« ⁵ Hét fiai azt

felelték: ⁶ »Hallgass meg minket, uram! Isten fejedelme vagy te közöttünk! Sírjaink közül a legkiválóbban temesd el halottadat! Senki sem fogja neked megtiltani közülünk, hogy sírjába temesd halottadat.«

⁷ Felkelt erre Ábrahám, s meghajtotta magát a föld népe, vagyis Hét fiai előtt. ⁸ Azt mondta nekik: »Ha úgy tetszik nektek, hogy eltemessem halottamat, hallgassatok meg engem, s járjatok közben értem Efronnál, Szeor fiánál, ⁹ hogy adja ide nekem Makpéla barlangját, amely a szántóföldje végében van. Adja el nekem teljes áron sírnak birtokul, a ti színetek előtt!« ¹⁰ Efron éppen Hét fiai között tartózkodott. Azt felelte tehát a hetita Efron Ábrahámnak, Hét összes fiainak hallatára, akik városának kapujába jöttek: ¹¹ »Ne úgy legyen, uram! Inkább hallgasd meg, amit mondok: odaajándékozom én neked a szántót és a rajta lévő barlangot népem fiainak jelenlétében – temesd csak el halottadat!«

¹² Meghajtotta erre magát Ábrahám a föld népe előtt, ¹³ és így szólt Efronhoz a föld népe előtt: »Kérlek, hallgass meg: pénzt adok én a szántóért! Fogadd el, és úgy temetem el oda halottamat!« ¹⁴ Azt felelte erre Efron Ábrahámnak: ¹⁵ »Uram, hallgass meg! A föld négyszáz sékel ezüstöt ér: ez az ára köztem és közted, ugyan mi az? Temesd csak el halottadat!«

¹⁶ Engedett Ábrahám Efronnak, és kimérte a pénzt, amelyet Efron Hét fiainak hallatára kívánt, a négyszáz sékel ezüstöt, amint szokás volt a kereskedőknél.

¹⁷ Így szállt Efron egykori szántója, amely Makpélában volt, Mamréval szemben, mind maga, mind a barlangja és valamennyi fája köröskörül egész határában ¹⁸ Ábrahámra birtokul, Hét fiainak, és mindazoknak a színe előtt, akik városának kapujába jöttek. ¹⁹ Ezek után Ábrahám eltemette a feleségét, Sárát Makpéla mezejének barlangjában, Mamréval – azaz Hebronnal – szemben, Kánaán földjén. ²⁰ Így szállt át a szántó és a rajta levő barlang Hét fiairól Ábrahámra, sírnak való birtokul.

Izsák és Rebekka

Ter 24 ¹ Ábrahám, akit az Úr mindennel megáldott, öreg és élemedett korú volt már.

² Akkor Ábrahám azt mondta háza legöregebb szolgájának, aki gondját viselte mindenének, amije volt: »Tedd a kezedet az ágyékom alá, ³ hadd eskesselek meg az Úrra, az ég és föld Istenére, hogy nem veszel fiamnak feleséget a kánaániak lányai közül, akik között lakom, ⁴ hanem elmégysz az én földemre és az én rokonságomhoz, s onnan veszel feleséget fiamnak, Izsáknak!«

⁵ A szolga azt felelte: »Hátha nem akar az a lány eljönni velem erre a földre? Vigyem vissza akkor a fiadat arra a helyre, ahonnan kijöttél?« ⁶ Ábrahám erre így szólt: »Őrizkedj attól, hogy valaha is viszszaidd a fiamat oda! ⁷ Az Úr, az ég Istene, aki kihozott engem atyám házából és szülőföldemről, aki szólt hozzám, és megesküdött nekem, azt mondta: 'Ivadéknak adom majd ezt a földet!' – Ő elküldi majd angyalát előtted, s kapsz onnan feleséget a fiamnak. ⁸ Ha azonban a lány nem akar követni téged, nem kötelez ez az eskü. A fiamat azonban ne vidd vissza oda!« ⁹ Erre a szolga odatette kezét urának, Ábrahámnak az ágyéka alá, és megesküdött neki erre a dologra.

¹⁰ A szolga vett azután tíz tevét ura csordájából, vitt magával mindenféle javaiból, aztán elindult, elment, és eljutott Arám Naharaimba, Náchor városához.

¹¹ Miután pedig letelepítette a tevéket a városon kívül, a kút mellett, estefelé, olyan időtájban, amikor az asszonyok vizet meríteni járnak, így szólt: ¹² »Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene, esedezem, jöjj ma segítségemre, és cselekedj irgalmasságot a gazdámmal, Ábrahámmal! ¹³ Íme, itt állok a víz forrása mellett, s ki fognak jönni e város lakóinak lányai vizet meríteni. ¹⁴ Add tehát, hogy az a lány, aki, ha azt mondom neki: 'Dönts meg korsódat, hadd igyam', azt válaszolja: 'Igyál, sőt a tevéidet is megítatom' – az legyen az, akit szolgáltnak, Izsáknak rendeltél, s erről ismerjem meg, hogy irgalmasságot cselekedtél urammal!«

¹⁵ Még be sem fejezte magában ezeket a szavakat, amikor íme, korsóval a vállán kijött Rebekka, annak a Bátuelnek a lánya, akit Melka, Náchornak, Ábrahám fivérének a felesége szült. ¹⁶ A lány igen szép volt, még szűz, férfit nem ismert. Lement a forráshoz, telemerítette korsóját, és feljött. ¹⁷ A szolga ekkor eléje szaladt, és így szólt: »Adj egy kis vizet innom a korsódból!« ¹⁸ A lány azt felelte: »Igyál, uram!« Azzal gyorsan leeresztette korsóját karjára, s inni adott neki. ¹⁹ Amikor aztán ivott, hozzátette: »Sőt tevéidnek is merítek vizet, amíg eleget nem isznak!« ²⁰ Ki is öntötte korsóját az itatóba, visszafutott a kúthoz, hogy vizet merítsen. Merített, és adott valamennyi tevének. ²¹ A szolga csak hallgatagon nézte, mert meg akarta tudni, szerencsés-e az Úr az ő útját, vagy sem.

²² Amikor aztán ittak a tevék, a férfi elővett két aranyfüggőt, amely fél sékelt nyomott, s ugyanannyi karkötőt, amelynek a súlya tíz sékel volt. ²³ Aztán megkérdezte: »Kinek a lánya vagy? Mondd csak nekem, van-e atyád házában hely megszállni?« ²⁴ Az így felelt: »Melka fiának, akit Náchornak szült, Bátuelnek a lánya vagyok.« ²⁵ Majd hozzátette: »Alom meg széna igen sok van nálunk, hely is van bővében megszállni.«

²⁶ A férfi erre meghajtotta magát, leborult az Úr előtt, ²⁷ és azt mondta: »Áldott legyen az Úr, uramnak, Ábrahámnak Istene, aki nem vonta meg irgalmasságát és hűségét gazdámtól, sőt, egyenesen gazdám testvéérének házába vezérelt utamon!«

²⁸ Elfutott erre a lány, s hírül vitte anyja házának mindazt, amit hallott.

²⁹ Volt pedig Rebekkának egy fivére, akit Lábánnak hívtak; ő sietve kiment ahhoz az emberhez, oda, ahol a forrás volt. ³⁰ Amikor ugyanis látta a függőket és testvére kezén a karkötőket, s hallotta mindazokat a szavakat, amelyekkel az elbeszélte: »Ezt és ezt mondta nekem az az ember« – kiment ahhoz az emberhez, aki a tevék mellett álldogált a vízforrásnál, ³¹ és azt mondta neki: »Gyere be, áldottja az Úrnak! Miért álldogálsz idekinn? Elkészítettem a házat és a tevéknek a helyet!« ³² Azzal bevezette a szállásra, leszedte a szerszámot a tevékről, és almot meg szénát adott a tevéknek, valamint vizet, hogy ő meg emberei, akik vele jöttek, megmoshassák lábukat. ³³ Aztán ennivalót tett eléje. Ő azonban így szólt: »Nem eszem, amíg el nem mondom mondandómat!« Azt felelte neki: »Mondd hát el!«

³⁴ Erre ő így szólt: »Ábrahám szolgája vagyok. ³⁵ Igen megáldotta az Úr az én uramat, úgyhogy naggyá vált: adott neki juhot, marhát, ezüstöt, aranyat, rabszolgát, szolgálót, tevét és szamarat. ³⁶ Sára meg,

a gazdám felesége öregkorában fiút szült uramnak, és ő neki adta mindenét, amije volt. ³⁷ Engem pedig megesketett az én uram, és azt mondta: 'Ne végy feleséget fiamnak a kánaániak lányai közül, akiknek a földjén lakom. ³⁸ Menj el atyám házához, és a rokonságomból végy feleséget fiamnak!' ³⁹ Azt feleltem erre a gazdámnak: Hátha nem akar a lány eljönni velem? ⁴⁰ Ő azt mondta: 'Az Úr, akinek színe előtt járok, elküldi majd angyalát veled, ő vezérli utadat, és kapsz feleséget fiamnak rokonságomból és atyám házából. ⁴¹ Ha elmégy rokonaimhoz, és nem adnak neked, akkor mentes leszel átkomtól.'

⁴² Eljöttem tehát ma ehhez a vízforráshoz, és azt mondtam: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene, ha eddig vezérelted utamat, amelyen most járok – ⁴³ íme, itt állok a vízforrás mellett –, add, hogy az a leány, aki kijön vizet meríteni, és azt hallja tőlem: Adj egy kis vizet innom a korsódból, ⁴⁴ azt mondja majd nekem: 'Igyál csak, és a tevéidnek is merítek' – az legyen az az asszony, akit az Úr az én uram fiának rendelt!

⁴⁵ És amíg csöndben ezeket forgattam magamban, megjelent Rebekka. Odajött, korsó volt a vállán, lement a forráshoz és vizet merített. Én pedig megszólítottam: Adj egy kicsit innom! ⁴⁶ Ő sietve leeresztette válláról a korsót, és azt mondta nekem: 'Igyál csak, és a tevéidet is megitatom!' Ittam, és ő megitatta a tevéket is. ⁴⁷ Erre megkérdeztem: Kinek a lánya vagy? Azt felelte: 'Bátuel lánya vagyok, Náchornak azé a fiáé, akit Melka szült neki.'

Erre a függőket rátéve felékesítettem az arcát, karjára pedig ráhúztam a karkötőket. ⁴⁸ Aztán arcra borultam az Úr előtt, és áldottam az Urat, az én uramnak, Ábrahámnak Isténét, aki a helyes úton vezérelt engem, hogy uram testvérének lányát vigyem feleségül a fiának. ⁴⁹ Azért tehát, ha irgalmat és hűséget akartok cselekedni urammal, adjátok tudtomra; ha pedig mást akartok, mondjátok meg azt is, hadd menjek jobbra vagy balra!»

⁵⁰ Azt felelte erre Lábán és Bátuel: »Az Úrtól való ez a dolog, mi nem mondhatunk neked sem jót, sem rosszat. ⁵¹ Itt van Rebekka előtted: vedd és menj, legyen felesége urad fiának, ahogy az Úr szólt.«

⁵² Amikor Ábrahám szolgája meghallotta ezt, leborult, és földig hajtotta magát az Úr előtt. ⁵³ Aztán ezüst- és aranytárgyakat meg ruhákat vett elő, és odaadta Rebekkának ajándékba; a fivérének és anyjának is adott ajándékot. ⁵⁴ Lakomához kezdtek, ettek és ittak mindnyájan, aztán lepihentek ott.

Reggel aztán felkelt a szolga, és így szólt: »Bocsássatok el engem, hadd menjek el uramhoz!« ⁵⁵ A lány testvére és anyja azt felelték: »Maradjon a lány még legalább tíz napig nálunk, azután hadd menjen!« – ⁵⁶ »Ne tartóztassatok fel – mondta erre a szolga –, hisz az Úr vezérelte utamat! Bocsássatok el, hadd menjek uramhoz! ⁵⁷ Erre ők azt felelték: »Hívjuk ide a lányt, kérdezzük meg az ő akaratát!« ⁵⁸ Hívták, s amikor odajött, megkérdezték tőle: »El akarsz-e menni ezzel az emberrel?« Ő azt válaszolta: »Megyek!«

⁵⁹ Elbocsátották tehát Rebekkát, a nővérüket, és a dajkáját, Ábrahám szolgáját, valamint a kísérőit.

⁶⁰ Jó szerencsét kívántak nővérüknek, és ezt mondták neki:

»Nővérünk, szaporodjál
ezerszer ezerre,
s legyenek utódodé
ellenségeinek kapui!«

⁶¹ Erre Rebekka és a szolgálólányai felszálltak a tevékre, és követték a férfit, a szolga pedig fogta Rebekkát, és elment.

⁶² Izsák eközben megérkezett Lahai-Rói kútjának vidékéről, és a Negeb földjén lakott. ⁶³ Mivel a nap alkonyatra hajlott már, kiment busongani a mezőre. Amikor azonban felemelte szemét, látta, hogy tevék jönnek a távolban. ⁶⁴ Rebekka is felemelte szemét, és meglátta Izsákot. Erre leszállt a tevéről, ⁶⁵ és megkérdezte a szolgától: »Ki az az ember, aki jön elénk a mezőn?« A szolga azt felelte neki: »Ő az én uram!« Erre a lány hamar fogta a fátylát, és befödte magát. ⁶⁶ A szolga aztán elbeszélte Izsáknak mindazt, amit végzett, ⁶⁷ az pedig bevitte Rebekkát anyjának, Sárának sátrába. Feleségül vette, és annyira megszerette, hogy megvigasztalódott fájdalmától, amelyet anyja halála miatt érzett.

Ábrahám utódai

Ter 25 ¹ Ábrahám pedig másik feleséget vett, akit Keturának hívtak. ² Ő Zámránt, Jeksánt, Mádánt, Mádiánt, Jesbokot és Súát szülte neki. ³ Jeksán aztán Sábát és Dedánt nemzette. Dedán fiai az assuríták, a letusiták és a leummiták voltak, ⁴ Mádiántól pedig Éfa, Éfer, Hénok, Abida és Eldáa származott. Ezek Ketura fiai.

⁵ Ábrahám Izsáknak adta mindenét, amije volt, ⁶ a mellékfeleségek fiait pedig megajándékozta, s még életében elküldte fia, Izsák mellől a Keleti vidékre.

Ábrahám halála és temetése

⁷ Ábrahám életének napjai százhetvenöt esztendő tettek ki. ⁸ Aztán elhunyt, meghalt késő öregségben, élemedett korban, napokkal telten, és népéhez tért. ⁹ Erre fiai, Izsák és Izmael eltemették a Makpéla barlangjában, amely Mamréval szemben a hetita Cohár fiának, Efronnak mezején van, ¹⁰ amelyet Ábrahám megvásárolt Hét fiaitól. Ott temették el őt, és a feleségét, Sárát.

¹¹ Halála után Isten megáldotta fiát, Izsákot, aki az úgynevezett 'Élő és látó kútja' mellett lakott.

Az izmaeliták családfája

¹² Ábrahám fiának, Izmaelnek, akit az egyiptomi Hágár, Sára szolgálója szült neki, a következő a nemzetsége. ¹³ Izmael fiainak neve, nevük és származásuk szerint a következő: Izmael elsőszülötte, Nebajót, aztán Kedár, Adbeél, Mibszám, ¹⁴ Másma, Dúma, Mássa, ¹⁵ Hádár, Tema, Jetur, Náfis és Kedma. ¹⁶ Ezek Izmael fiai, és ez a nevük, szállásaik és lakóhelyeik szerint; tizenkét fejedelem, törzseik szerint.

¹⁷ Izmael életkora százharminchét esztendő volt, amikor elhunyt, meghalt, és népéhez tért. ¹⁸ Hevilától Súríg laktak, amely az asszírokhoz menet, Egyiptommal átellenben van. Minden testvérét megelőzve hunyt el.

Ézsau és Jákob születése

¹⁹ Izsáknak, Ábrahám fiának nemzetségtörténete a következő. Izsákot Ábrahám nemzette. ²⁰ Amikor negyvenesztendő volt, feleségül vette Rebekkát, a mezopotámiai szír Bátuel lányát, az arám Lábán nővérét. ²¹ Izsáknak azonban könnyörögnie kellett az Úrhoz feleségéért, mivel meddő volt. Az Úr meg is hallgatta, és megadta Rebekkának, hogy foganjon. ²² A magzatok azonban viaskodtak méhében, mire ő azt mondta: »Ha így kellett járnom, mi szükség volt fogannom?« Elment tehát, hogy megkérdezze az Urat. ²³ Az Úr azt felelte:

»Két nemzet van méhedben,
és két nép válik el öledből:
az egyik nép a másik fölé kerekedik,
és az idősebb szolgálni fog a fiatalabbnak.«

²⁴ Amikor aztán eljött a szülés napja, íme, kiderült, hogy ikrek voltak a méhében. ²⁵ Az, aki elsőként született meg, vörös volt és egészen szőrös, mint az állat prémje; elnevezték tehát Ézsauinak. Mindjárt megszületett a másik is, kezével a bátyja sarkát fogva. Elnevezték ezért Jákobnak. ²⁶ Hatvanesztendő volt Izsák, amikor ezek a gyermekek születtek neki.

Ézsau eladja elsőszülöttségét

²⁷ Amikor felnövekedtek, Ézsauból ügyes vadász és mezőt járó ember lett, Jákobból pedig csendes, sátorban lakó ember. ²⁸ Izsák Ézsaut szerette, mert jóízűeket evett vadászatából, Rebekka viszont Jákobot szerette. ²⁹ Amikor Jákob egyszer főzeléket főzött, Ézsau, aki akkor jött meg fáradtan a mezőről, ³⁰ így szólt hozzá: »Adj nekem ebből a vörös főzetből, mert szörnyen fáradt vagyok!« – Emiatt nevezték el őt Edomnak (azaz Vörösnek). – ³¹ Jákob azt mondta neki: »Add el nekem érte az elsőszülöttségedet!« ³² Ézsau azt felelte: »Íme, úgyis meghalok, mit használ nekem az elsőszülöttség!« ³³ Jákob erre azt mondta: »Akkor esküdj is meg nekem!« Ézsau megesküdött neki, és eladta az elsőszülöttséget. ³⁴ Miután így kenyeret, és lencsefőzeléket kapott, evett és ivott, aztán elment, és csekélységnek tartotta, hogy eladta az elsőszülöttséget.

Izsák Gerárban

Ter 26 ¹ Amikor pedig éhínség támadt azon a földön – az után a szárazság után, amely Ábrahám napjaiban volt –, elment Izsák Abimelekhez, a filiszteusok királyához, Gerárba. ² Megjelent ugyanis neki az Úr, és azt mondta: »Ne menj le Egyiptomba, hanem telepedjél meg azon a földön, amelyet majd mutatok neked, ³ és egy ideig maradj ott! Én pedig veled leszek, és megáldalak, mert neked és utódodnak fogom adni mindezeket az országokat, teljesítve azt az esküt, amelyet atyádnak, Ábrahámnak esküvel ígértem. ⁴ Megsokasítom utódodat, mint az ég csillagait, és utódaidnak adom majd mindezeket az országokat. Utódodban nyer áldást a föld minden népe, ⁵ mert Ábrahám engedelmeskedett szavamnak, megtartotta parancsolataimat és rendeleteimet, megtartotta szertartásait és törvényeimet.« ⁶ Izsák tehát Gerárban lakott.

⁷ Amikor aztán ennek a helynek a férfiai a felesége felől kérdezősködtek, ő így felelt: »A húgom ő.« Félt ugyanis megmondani, hogy a felesége, mert attól tartott, hogy annak szépsége miatt megölik

őt. ⁸ Amikor már sok nap elmúlt, miközben ott tartózkodott, egyszer Abimelek, a filiszteusok királya kitekintett az ablakon, és meglátta, hogy kedveskedik Rebekkával, a feleségével. ⁹ Odahívatta erre őt, és azt mondta neki: »Nyilvánvaló, hogy a feleséged ő. Miért hazudtad húgodnak?« Ekkor így felelt: »Féltem, hogy meghalok miatta.« ¹⁰ Azt mondta erre Abimelek: »Miért szedtél rá minket? Valaki a nép közül elcsábíthatta volna a feleségedet, s nagy bűnt hoztál volna ránk!« Megparancsolta tehát az egész népnek: ¹¹ »Aki ennek az embernek a feleségét érinti, halállal lakol!«

¹² Izsák aztán vetett azon a földön, s százannyit aratott abban az esztendőben, mert megáldotta őt az Úr. ¹³ Meg is gazdagodott, és egyre csak gyarapodott, növekedett, míg végül igen tehetőssé lett: ¹⁴ volt neki juhnyája, marhacsordája és igen sok szolgálója.

A filiszteusok ezért irigykedtek rá, ¹⁵ és azokat a kutakat, amelyeket atyjának, Ábrahámnak szolgálói ástak Ábrahám napjaiban, mind betömték, behányták földdel, ¹⁶ úgyhogy maga Abimelek mondta Izsáknak: »Távozz el tőlünk, mert túl hatalmas lettél számunkra!«

¹⁷ Erre eltávozott, hogy Gerár völgyébe menjen, és ott lakjon. ¹⁸ Aztán újra kiásta azokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak napjaiban ástak, s amelyeket annak halála után a filiszteusok betömték. Ugyanazokat a neveket adta nekik, amelyeket egykor az apja adott nekik. ¹⁹ Izsák szolgálói a völgyben is ástak, és megtalálták ott az élő víz kútját. ²⁰ De ott is civakodni kezdtek Gerár pásztorai Izsák pásztoraival: »Miénk a víz!« Ezért arról, ami ott történt, elnevezte a kutat Eszeknek (azaz Civa-kodásnak), mivel civakodtak vele. ²¹ Másikat is ástak, amiatt is civakodtak, ezért elnevezte azt Szit-nának (azaz Ellenségeskedésnek). ²² Erre elment onnan, és ásott egy másik kutat. Emiatt nem civakodtak, elnevezte tehát Rehobótnak (azaz Tágas térnek) mondván: »Most tágas teret adott az Úr nekünk, s megadta, hogy sokasodjunk ezen a földön.«

Izsák Beersebában

²³ Onnan aztán felment Beersebába. ²⁴ Ott még azon az éjszakán megjelent neki az Úr, és azt mondta:

»Én vagyok atyádnak, Ábrahámnak Istene.
Ne félj, mert én veled vagyok:
megáldalak, és megsokasítom utódodat
szolgámnak, Ábrahámnak kedvéért!«

²⁵ Erre ő oltárt épített ott, s miután segítségül hívta az Úr nevét, leverte sátrát, és Izsák szolgálói kutat ástak ott is.

²⁶ Amikor aztán odajött Gerárból Abimelek, és a barátja, Achuzát, valamint hadvezére, Píkol, ²⁷ Izsák így szólt hozzájuk: »Miért jöttetek hozzám, ahhoz az emberhez, akit gyűlöltek, s elkergettetek magatok közül?« ²⁸ Azok így feleltek: »Láttuk, hogy veled van az Úr, ezért azt mondtuk: Legyen eskü köztünk, kössünk szövetséget, ²⁹ hogy nem teszel semmi rosszat ellenünk, mint ahogy mi sem bántottuk semmidet, és semmit sem tettünk ártalmadra, hanem békességgel bocsátottunk el téged, akit naggyá tett az Úr áldása!« ³⁰ Erre ő lakomát készített nekik, aztán ettek és ittak. ³¹ Reggel pedig felkeltek, esküt tettek egymásnak, aztán Izsák elbocsátotta őket békességgel a lakóhelyükre.

³² És íme, még aznap eljöttek Izsák szolgálói, és hírt hoztak neki a kútról, amelyet ástak: »Találtunk vizet.« ³³ Erre ő elnevezte azt Sebuának (ami Bőséget jelent), ezért a városnak Beerseba a neve mind a mai napig.

³⁴ Ézsau pedig negyvenesztendő korában feleségül vette Juditot, a hetita Beeri lányát, és Bász-emátot, a hetita Élon lányát. ³⁵ Mindketten keserűséget okoztak Izsák és Rebekka lelkének.

Az elsőszülöttségi áldás

Ter 27 ¹ Amikor Izsák megöregedett és a szeme elhomályosodott, úgyhogy már nem látott, hívatta idősebb fiát, Ézsaut, és azt mondta neki: »Fiam!« Ő azt felelte: »Itt vagyok!« ² Ekkor az apja azt mondta neki: »Látod, megöregedtem, s nem ismerhetem halálom napját. ³ Fogd a fegyvereidet, a tegezt meg az íjat, menj ki a mezőre, és ha elejtesz valamit a vadászaton, ⁴ készíts belőle nekem ételt, úgy, amint tudod, hogy szeretem! Aztán hozd el, hogy egyek, és megáldjon téged a lelkem, mielőtt meghalok!«

⁵ Rebekka meghallotta, hogy Izsák a fiával, Ézsauval beszél. Mihelyt kiment Ézsau a mezőre, hogy zsákmányt ejtsen, és feláldozza, ⁶ Rebekka így szólt a fiához, Jákobhoz: »Hallottam, amint atyád beszélt bátyáddal, Ézsauval, és azt mondta neki: ⁷ 'Hozz nekem vadászatodból, készíts belőle ételt, hogy egyek, és megáldjalak az Úr előtt, mielőtt meghalok!' ⁸ Most tehát, fiam, hallgass meg szavam, amit parancsolok neked: ⁹ menj el a nyájhoz, hozz nekem két igen jó kecskegidát, hogy ételt készítek belőlük atyádnak, olyat, amelyet szeret, ¹⁰ hogy amikor beviszed atyádhoz, és megeszi, téged áldjon meg, mielőtt meghal!« ¹¹ Ő azt felelte neki: »Tudod, hogy Ézsau, a bátyám szőrös ember, én meg csupasz vagyok. ¹² Ha atyám megtapogat és megismer, félek, azt gondolja, hogy gúnyt akartam űzni belőle, és áldás helyett átkot vonok magamra.« ¹³ Anyja azonban azt mondta neki: »Énrám szálljon az az átok, fiam! Csak hallgass szavamra, menj el, és hozd ide, amit mondtam!«

¹⁴ El is ment tehát, elhozta és odaadta anyjának. Az elkészítette az ételt, úgy, amint tudta, hogy atyja szereti, ¹⁵ aztán felöltöztette őt Ézsau legjobb ruhába, amelyek nála voltak a házban, ¹⁶ s a kecskegidák bőrével körülvette kezét, és befödte a csupasz nyakát. ¹⁷ Aztán az ételt meg a kenyeret, amelyet készített, odaadta a fiának, Jákobnak a kezébe.

¹⁸ Ő bement atyjához, és így szólt: »Atyám!« Az így válaszolt: »Hallgatlak! Ki vagy te, fiam?« ¹⁹ Jákob erre azt mondta apjának: »Én vagyok elsőszülötted, Ézsau! Úgy cselekedtem, ahogy parancsoltad nekem. Kelj fel, ülj le, és egyél vadászatomból, hogy megáldjon engem a te lelked.« ²⁰ Ám Izsák újra szólt a fiához: »Hogy találtad ezt ilyen hamar, fiam?« Jákob azt felelte: »Az Úr, a te Istened akarata volt, hogy hamar elérem jöjjön, amit kerestem!«

²¹ Izsák erre így szólt Jákobhoz: »Gyere csak ide, hadd tapogassalak meg, fiam, s hadd győződjem meg, te vagy-e az én Ézsau fiam, vagy sem!« ²² Ő odament apjához. Izsák megtapogatta, és így szólt: »A hang ugyan Jákob hangja, de a kéz az Ézsau keze!« ²³ Nem ismerte meg, mert a szőrös kezei jobban hasonlítottak Ézsaura. Meg akarta tehát őt áldani, ezért ²⁴ megkérdezte tőle: »Te vagy az én fiam, Ézsau?« Ő azt válaszolta: »Én vagyok.«

²⁵ Erre így szólt: »Akkor hozd ide nekem az ételt a vadászatodból, fiam, hogy megáldjon téged a lelkem!« Ő odavitte, s mikor azt elfogyasztotta, bort is nyújtott neki. Miután megitta, ²⁶ Izsák, az ő atyja azt mondta neki: »Gyere ide hozzám, és csókolj meg, fiam!« ²⁷ Ő odament, és megcsókolta. Erre aztán, mihelyt megérezte ruhái illatát, megáldotta őt ezekkel a szavakkal:

»Íme, olyan az én fiam illata,
mint a dús mező illata,
amelyet az Úr megáldott.

²⁸ Adjon neked Isten az ég harmatából
s a föld kövérségéből,
bősséget a gabonából és a borból.

²⁹ Népek szolgáljanak neked,
nemzetségek boruljanak eléd:
légy ura testvéreidnek,
és anyád fiai hajoljanak meg előtted.
Aki átkoz téged, legyen átkozott,
s aki megáld téged, teljen el áldással!«

³⁰ Alighogy Izsák befejezte Jákob megáldását, és Jákob alig ment ki apjától, Izsáktól, megjött Ézsau, a testvére. ³¹ Elkészítette az ételt a vadászatból, bevitte apjának, és így szólt: »Kelj fel, atyám, s egyél fiad vadászatából, hogy megáldjon engem a te lelked!« ³² Apja, Izsák erre megkérdezte tőle: »Hát te meg ki vagy?« Ő azt felelte: »Én vagyok elsőszülött fiad, Ézsau.« ³³ Nagyon megrémült erre Izsák, és csodálkozva kérdezte: »Akkor ki volt az, aki az előbb, mielőtt te jöttél, a vadat, amelyet ejtett, elhozta nekem, úgyhogy én ettem mindenből? Őt áldottam meg, és ő lesz az áldott!«

³⁴ Amikor Ézsau meghallotta apja szavait, mélységesen elkeseredve és nagy hangon kiáltva kérlete apját: »Áldj meg engem is, atyám!« ³⁵ Ő azonban azt mondta: »Az öcséd eljött álnokul, és elvette áldásodat!« ³⁶ Erre ő azt mondta: »Méltán nevezték el Jákobnak, mert íme, másodízben csalt meg engem: a múltkor elvette elsőszülöttségemet, most meg másodszor: alattomban ellopta áldásomat!«

Aztán megkérdezte: »Nem tartottál fenn nekem valamiféle áldást?« ³⁷ Izsák azt felelte: »Uraddá tettem őt, minden testvérét az ő szolgálata alá vettem, gabonával és borral őt láttam el. Ezek után mit tehetnék még veled, fiam?« ³⁸ Ézsau megkérdezte apját: »Csak ez az egy áldásod van, atyám? Könyörgöm, áldj meg engem is!« Mivel nagyon jajgatott és sírt, ³⁹ Izsák megszánta, és azt mondta neki:

»A zsíros földről távol lesz lakásod,
és távol az ég fentről jövő harmatától.

⁴⁰ Kardod által fogsz élni,
s szolgálsz az öcsédnek,
de eljön az idő, mikor nekifeszülsz
és lerázod igáját nyakadról.«

Jákob Háránba menekül

⁴¹ Ézsau ezért örökre megharagudott Jákobra az áldás miatt, amellyel apja megáldotta. Azt mondta magában: »Majd eljönnek atyám meggyászolásának napjai, aztán majd megölöm Jákobot, az öcsémet.« ⁴² Mivel Rebekkának tudára adták a szavakat, amelyeket idősebb fia, Ézsau mondott, ezért ő elküldött, magához hívatta kisebb fiát, Jákobot, és azt mondta neki: »Íme, bátyád, Ézsau azzal fenyegetőzik, hogy megöl téged. ⁴³ Most tehát, fiam, hallgass a szavamra: kelj fel, menekülj a testvéremhez, Lábánhoz Háránba! ⁴⁴ Légy nála egy kis ideig, amíg lecsendesedik bátyád dühe, ⁴⁵ elmúlik haragja, és elfelejti, amit ellene elkövettél. Akkor majd elküldök érted, és visszahozatlak onnan. Miért vesztsem el egy napon mindkét fiamat?«

⁴⁶ Rebekka azután azt mondta Izsáknak: »Meguntam az életemet Hét lányai miatt! Ha Jákob is Hét lányai közül vesz feleséget, nem kívánok tovább élni!«

Ter 28 ¹ Hívatta erre Izsák Jákobot, megáldotta, és megparancsolta neki: »Ne végy feleséget Kánaán lányai közül, ² hanem eredj, menj el Paddan-Arámba, Bátuelnek, anyád atyjának a házához, s onnan végy magadnak feleséget, Lábánnak, anyád testvérenek a lányai közül! ³ A mindenható Isten pedig áldjon meg téged, szaporítson és sokasítson meg, hogy népek seregévé légy! ⁴ Adja Ábrahám áldásait neked, és utódodnak, hogy birtokold ezt a földet, amelyen idegenként laktál, s amelyet nagyapádnak megígért!« ⁵ Miután Izsák így elbocsátotta őt, útrakelt, és elment Paddan-Arámba Lábánhoz, az arám Bátuel fiához, Jákob és Ézsau anyjának, Rebekkának a testvéréhez.

⁶ Ézsau megtudta, hogy apja megáldotta Jákobot, és elküldte Paddan-Arámba, hogy onnan vegyen feleséget, és hogy az áldás után megparancsolta neki: »Ne végy feleséget Kánaán lányai közül!« ⁷ és hogy Jákob engedelmeskedett szüleinek, és elment Szíriába. ⁸ Azt is tudta, hogy apja nem nézi jó szemmel Kánaán lányait. ⁹ Ezért elment Izmaelhez, és az eddigieken kívül feleségül vette Máheletet, Izmaelnek, Ábrahám fiának a lányát, Nábajót hugát.

¹⁰ Jákob tehát elindult Beersebából, és Hárán felé tartott. ¹¹ Eljutott egy helyre, és ott, amikor a nap leszállt, le akart pihenni. Fogott tehát egy ott heverő követ, a feje alá tette, és elaludt azon a helyen. ¹² Álmában azt látta, hogy egy létra áll a földön, a teteje pedig az eget éri, és Isten angyalai fel és le járkálnak rajta. ¹³ Az Úr a létrára támaszkodott, és azt mondta neki: »Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak Istene és Izsáknak Istene! A földet, amelyen alszol, neked és utódodnak fogom adni. ¹⁴ Annyi utódod lesz, mint a föld porszeme. Kiterjedsz nyugatra és keletre, északra és délre. Benned és utódodban nyer áldást a föld minden nemzetsége. ¹⁵ Íme, én veled leszek, és őrződ leszek, bárhová mégy, és visszahozlak erre a földre. Nem hagylak el, amíg nem teljesítem mindazt, amit mondtam!«

¹⁶ Amikor Jákob felébredt az álomból, így szólt: »Valóban az Úr van ezen a helyen, és én nem is tudtam!« ¹⁷ Aztán megrémülve azt mondta: »Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja!« ¹⁸ Ezért Jákob, amikor reggel felkelt, fogta a követ, amelyet a feje alá rakott, és felállította emlékjelül, majd olajat öntött rá. ¹⁹ Azt a várost pedig elnevezte Bételnek – azelőtt Lúzának hívták.

²⁰ Fogadalmat is tett Jákob, ezekkel a szavakkal: »Ha velem lesz az Úr, és megőriz az úton, amelyen járok, ha ad nekem kenyeret, amit megeszem, és ruhát, amit felveszek, ²¹ s ha szerencsésen visszatérek atyám házába: az Úr lesz az én Istenem. ²² Ezt a követ pedig, amelyet emlékjelül ideállítottam, Isten házának fogják hívni, és neked áldozom a tizedét mindannak, amit adsz majd nekem!«

Jákob feleségei és fiai

Ter 29 ¹ Jákob azután folytatta útját. Amikor eljutott a Keleti-földre, ² meglátott egy kutat a mezőn, és három juhnyáját, amely mellette heverészett. Abból szokták ugyanis itatni a nyájakat. A kút száját azonban nagy kő fedte. ³ Az volt ugyanis a szokás, hogy amikor minden juhot összetereltek, elhengetítették a követ, miután pedig megittatták a nyájakat, megint visszatették a kút szájára.

⁴ Megszólította a pásztorokat: »Testvérek, honnan valók vagytok?« Azok azt felelték: »Háránból.«

⁵ Erre megkérdezte őket: »Ismeritek-e Lábánt, Náchor fiát?« Azok azt felelték: »Ismerjük.« ⁶ »Egészségben van-e?« – kérdezte. »Egészségben – felelték. – Éppen ott jön Ráchel, a lánya a nyájával.«

⁷ Jákob ekkor azt mondta: »Sok van még a napból, még nincs itt az ideje, hogy aklokba tereljék a nyájakat. Itassátok meg előbb a juhokat, aztán hajtsátok őket vissza legelni!« ⁸ Azok azt felelték: »Nem tehetjük, amíg minden állat össze nem gyűlik. Akkor majd elgördítjük a követ a kút szájáról, hogy megittassuk a nyájakat.«

⁹ Még beszéltek, amikor íme, odaért Ráchel az apja juhaival – ő legeltette ugyanis a nyáját. ¹⁰ Amikor Jákob meglátta – mivel tudta, hogy anyja testvérének lánya, a juhok meg Lábánéi, anyja testvérei – , elgördítette a követ, amely a kutat fedte, ¹¹ és megittatta a nyáját. Aztán megcsókolta őt, és hangos sírásra fakadt. ¹² Elmondta neki, hogy ő az apja rokona és Rebekának a fia. Erre az elsietett, és hírt vitt erről apjának.

¹³ Amint apja meghallotta, hogy Jákob, a nővérének fia megérkezett, eléje futott, megölelte, összevissza csókolta, és bevezette a házába. Miután pedig meghallgatta őt útjának céljáról, ¹⁴ így szólt: »Te az én csontom és húsom vagy!«

Amikor elteltek egy hónap napjai, ¹⁵ azt mondta neki: »Mivel a testvérem vagy, ingyen fogsz nekem szolgálni? Mondd meg, mi legyen a béred?« ¹⁶ Két lánya volt neki: a nagyobb neve Lea volt, a kisebbet pedig Ráchelnek hívták. ¹⁷ Lea azonban könnyező szemű volt, míg Ráchel szép termetű és bájos külsejű. ¹⁸ Mivel Jákob megszerette őt, így szólt: »Hét esztendő szolgálom neked Ráchelért, a kisebb lányodért.« ¹⁹ Lábán azt felelte: »Jobb, ha neked adom, mint más embernek: maradj hát nálam!«

²⁰ Hét esztendeig szolgált tehát Jákob Ráchelért, és ez csak néhány napnak tűnt neki nagy szeretetében. ²¹ Aztán így szólt Lábánhoz: »Add ki nekem a feleségemet, mert letelt már az idő, hadd menjek be hozzá!« – ²² Lábán lakomára hívta a helység minden lakóját, és menyegzőt rendezett. ²³ Este aztán bevitte hozzá Leát, a lányát, ő pedig bement hozzá. ²⁴ Adott a lánynak egy szolgát is, név szerint Zelfát.

Amikor azonban megvirradt, Jákob látta, hogy íme, Lea volt az. ²⁵ Azt mondta erre az apósának: »Mi az, amit velem tettél? Nem Ráchelért szolgáltam én neked? Miért szedtél rá engem?« ²⁶ Lábán azt

felelte: »A mi vidékünkön nem szokás, hogy a fiatalabbat előbb adjuk férjhez. ²⁷ Töltsd ki e menyegzős napok hetét, s majd a másikat is neked adom azért a munkáért, ha szolgálsz nekem másik hét esztendőt!«

²⁸ Beletörődött tehát abba, amit apósa akart. Letöltötte a hét esztendőt, aztán feleségül vette Ráchelt is. ²⁹ Ennek Bilhát adta szolgálóul az apja. ³⁰ Miután így végre hozzájutott az óhajtott menyegzőhöz, és jobban szerette Ráchelt, mint Leát. Így szolgált nála másik hét esztendőt.

³¹ Amikor azonban az Úr látta, hogy Leát megveti, megnyitotta Lea méhét, a hűga viszont meddő maradt. ³² Fogant tehát és fiút szült, és elnevezte Rúbennek, mondván: »Rám tekintett az Úr megáláztatásomban: most majd szeretni fog engem az uram!«

³³ Aztán ismét fogant, fiút szült, és így szólt: »Mivel meghallotta az Úr, hogy Jákob megvet engem, ezt is megadta nekem!« Elnevezte tehát Simeonnak.

³⁴ Harmadízben is fogant, újra fiút szült, és így szólt: »Most majd ragaszkodni fog hozzám az uram, hiszen három fiút szültem neki!« Ezért elnevezte Lévinek.

³⁵ Aztán negyedszer is fogant, fiút szült, és azt mondta: »Mostmár hadd dicsőítsem az Urat!« Ezért elnevezte Júdának. Azután szünetelt a szülése.

Ter 30 ¹ Amikor Ráchel látta, hogy ő meddő, féltékeny lett a nővérére. Azt mondta a férjének: »Adj nekem gyermekeket, különben meghalok!« ² Jákob ezért megharagudott rá, és azt felelte: »Hát én vagyok az Isten, aki megtagadta tőled méhed gyümölcsét?« ³ Erre Ráchel így szól: »Itt van a szolgálóm, Bilha, menj be hozzá! Szüljön ő a térdemen, és legyenek fiaim általa!« ⁴ Feleségül adta tehát neki Bilhát, aki, ⁵ miután a férfi bement hozzá, fogant, és fiút szült. ⁶ Ráchel ekkor azt mondta: »Igazságot szolgáltatott nekem Isten! Meghallgatta szavamat, és fiút adott nekem!« Ezért elnevezte Dánnak.

⁷ Aztán ismét fogant Bilha, Ráchel szolgálója, és szült Jákobnak egy másik fiút. ⁸ Ráchel erre azt mondta: »Az Úr harcát vívtam a nénémmel, és győztem!« Elnevezte tehát Naftalinak.

⁹ Amikor Lea látta, hogy ő nem szül, odaadta a férjének szolgálóját, Zelfát. ¹⁰ Amikor az fogant és fiút szült, ¹¹ így szólt: »Szerencsére!« Elnevezte tehát Gádnak.

¹² Másikat is szült Zelfa, ¹³ s ekkor Lea azt mondta: »Ő a boldogságomra szolgál, mert boldognak mondanak engem az asszonyok!« Ezért elnevezte Ásernek.

¹⁴ Amikor Rúben egyszer búzaaratás idején kiment a mezőre, mandragórát talált, és elvitte anyjának, Leának. Ráchel azt mondta neki: »Adj nekem fiad mandragórájából!« ¹⁵ Az így felelt: »Kevésnek találod, hogy a férjemet elvetted tőlem, még a fiam mandragóráját is elvennéd?« Ráchel erre azt mondta: »Veled alhat ma éjjel a fiad mandragórájáért!« ¹⁶ Amikor aztán Jákob estefelé megjött a mezőről, Lea kiment elé, és így szólt: »Hozzám kell bejőnnöd, mert bérbe vettelek a fiam mandragórájáért.« Vele aludt tehát azon az éjszakán. ¹⁷ Isten pedig meghallgatta könyörgését. Fogant, megszülte az ötödik fiút, ¹⁸ és azt mondta: »Megadta Isten a béremet, mert odaadtam szolgálómat az uramnak!« – Elnevezte tehát Isszakárnak.

¹⁹ Lea azután megint fogant, megszülte Jákobnak a hatodik fiút, ²⁰ és azt mondta: »Jó ajándékkal ajándékozott meg engem Isten: ezután is velem lesz az uram, mivel hat fiút szültem neki.« Ezért elnevezte a fiát Zebulonnak.

²¹ Ezután egy lányt szült, név szerint Dínát.

²² Az Úr azonban megemlékezett Ráchelről is: meghallgatta őt, és megnyitotta a méhét. ²³ Fogant tehát, fiút szült, és azt mondta: »Elvette Isten a gyalázatomat.« – ²⁴ Elnevezte a gyermeket Józsefnek, mondván: »Adjon hozzá az Úr egy másik fiút is nekem.«

Jákob becsapja Lábánt

²⁵ József születése után Jákob így szólt Lábánhoz: »Bocsáss el engem, hadd térjek vissza hazámba és földemre! ²⁶ Add ide feleségeimet és gyermekeimet, akikért szolgáltam neked, hadd menjek! Hiszen ismered a szolgálat feltételeit, amellyel szolgáltam neked.« ²⁷ Lábán azt mondta neki: »Bárcsak kegyelmet találnék a szemedben! Jóslatból tudom, hogy miattad áldott meg engem az Isten. ²⁸ Határozd meg bérédet, amelyet adnom kell neked!«

²⁹ Erre ő így felelt: »Tudod, hogyan szolgáltam neked, és mennyire gyarapodott jószágod a kezemben. ³⁰ Alig volt valamid, mielőtt hozzád jöttem, s most pedig gazdaggá lettél, mert megáldott az Úr téged a lábam nyomában. De mikor gondoskodhatok már végre a magam házáról is?« ³¹ Lábán erre megkérdezte: »Mit adjak hát neked?« Ő azt válaszolta: »Semmit, hanem csak tedd meg, amit kérek, akkor megint legeltetem és őrzöm juhaidat. ³² Ma körüljáróm minden nyájadat. Különíts el minden tarka- és pettyes szőrű juhot! Ha aztán lesz a juhok között fekete, a kecskék között pedig pettyes vagy tarka, legyen az az én bérem. ³³ A becsületemmel felelek azért, hogy ezentúl, amikor eljössz, meglátod a béremet. Mindaz ugyanis, ami nem lesz tarka vagy pettyes a kecskék között, vagy fekete a juhok között, lopásról vádoljon engem!«

³⁴ Azt mondta erre Lábán: »Szívesen elfogadom, amit kívánsz!« ³⁵ Még aznap el is különítette a csíkos és a foltos bakokat, és minden tarka és foltos kecskét mindattól, ami fehér volt, és minden fekete-szőrű juhot. Átadta azokat a fiai kezébe, ³⁶ és háromnapos járóföld távolságot hagyott maga és Jákob között, aki Lábán többi nyáját legeltette.

³⁷ Erre Jákob zöld nyárfa-, mandulafa- és juharfavesszőket vett, részben meghántotta őket úgy, hogy azokon, amelyeket meghámozott, előtűnt a fehérség. ³⁸ Aztán a vesszőket, amelyeket részben meghántott, berakta az itatóvályúba, ahova a vizet szokták önteni, hogy amikor inni jönnek a nyájak, szemük előtt legyenek a vesszők, s azokra nézzenek, amikor fogannak. ³⁹ Így azután az történt, hogy a párzás hevében a juhok a vesszőkre néztek, és csíkosakat, tarkákat és pettyeseket ellettek.

⁴⁰ Jákob aztán különválasztotta a bárányokat, a nyáját pedig külön terelte mindattól, ami csíkos és fekete volt Lábán nyájában. Külön itatta a saját nyájait, és nem tartotta őket Lábán nyájával együtt.

⁴¹ Valahányszor erős juhok párosodtak, Jákob odatette a vesszőket a vályúba a juhok szeme elé, hogy azokra nézzenek, amikor fogannak. ⁴² Amikor azonban gyenge juhok voltak ott, nem tette oda őket. Így aztán, ami gyenge volt, Lábáné lett, ami pedig erős volt, Jákobé lett. ⁴³ Jól meg is gazdagodott ez az ember, lett neki sok nyája, szolgálója és rabszolgája, tevéje meg számarra.

Jákob elhagyja Lábánt

Ter 31 ¹Lábán azonban meghallotta fiai beszédét, akik azt mondták: »Elvett Jákob mindent, ami az apánké volt, az apánk vagyonából lett gazdag«. ²Jákob azt is észrevette Lábán arcán, hogy nem olyan már hozzá, mint előző nap és azelőtt. ³Az Úr ekkor azt mondta Jákobnak: »Térj vissza atyáid földjére, a nemzetségedhez, és én veled leszek!«

⁴Ekkor elküldött Jákob, és kihívatta Ráchelt és Leát a mezőre, ahol nyájait legeltette. ⁵Így szólt hozzájuk: »Látom atyátok arcán, hogy nem olyan már hozzám, mint tegnap és tegnapelőtt. Pedig atyám Istene velem volt, ⁶és ti magatok is tudjátok, hogy minden erőmmel szolgáltam atyátoknak. ⁷Atyátok azonban megcsalt engem, és tízszer változtatta meg a bérem, Isten mégsem engedte meg neki, hogy árthasson nekem. ⁸Amikor azt mondta: 'A pettyesek legyenek a béred,' – minden juh pettyes bányát ellett, ha viszont azt mondta: 'Ami csikos, azt kapod bérül,' – minden nyájban csikosak születtek. ⁹Elvette ugyanis Isten atyátok jószágát, és ideadta nekem. ¹⁰Amikor ugyanis a juhok fogadásának ideje elérkezett, felemeltem szememet, és azt láttam álmomban, hogy a hímek, amelyek a nőstényekkel párosodnak, tarkák, foltosak és különféle színűek.

¹¹Isten angyala aztán azt mondta nekem álmomban: 'Jákob!' Én azt feleltem: Itt vagyok! ¹²Ő azt mondta: 'Emeld fel szemedet, és lásd, hogy a hímek, amelyek a nőstényekkel párosodnak, mind tarkák, foltosak és pettyesek. Láttam ugyanis mindent, amit Lábán veled cselekedett. ¹³Én vagyok annak a Bételnek az Istene, ahol felkentek a követ, és esküt tettél nekem. Most tehát kelj fel, menj ki erről a földről, és térj vissza szülőföldedre!'«

¹⁴Erre Ráchel és Lea azt felelték: »Van-e még valami részünk atyánk házában javaiban, és örökségében? ¹⁵Nem tekintett minket idegeneknek, eladott, és elfogyasztotta vételárunkat? ¹⁶Isten azonban elvette atyánk örökségét, és ideadta nekünk és fiainknak. Tedd meg tehát mindazt, amit Isten parancsolt neked!«

¹⁷Felkelt erre Jákob, tevékre tette gyermekeit és feleségeit, és elindult. ¹⁸Elvitte minden vagyonát is, a nyájait is, és mindenét, amit Paddan-Arámban szerzett, és apjához, Izsákhhoz igyekezett, Kánaán földjére.

¹⁹Abban az időben Lábán elment juhokat nyírni. Ezalatt Ráchel ellopta apja bálványait, ²⁰Jákob pedig eltitkolta apósa előtt, hogy szökní akar.

²¹Miután Jákob, és mindene, amije volt, elmenekült, átkelt a folyóvízen, és Gileád hegye felé tartott, ²²harmadnapra hírül vitték Lábánnak, hogy Jákob megszökött. ²³Erre az maga mellé vette testvéreit, hét napig üldözte őt, és Gileád hegyén utol is érte. ²⁴Isten azonban eljött az arám Lábánhoz éjszaka álmában, és ezt mondta neki: »Vigyázz, ne szólj Jákobnak se jót, se rosszat!«

²⁵Addigra Jákob a hegyen felütötte már a sátrát. Amikor Lábán a testvéreivel utolérte, ugyancsak Gileád hegyén ütötte fel sátrát. ²⁶Majd azt mondta Jákobnak: »Miért tetted ezt, miért csaptál be engem, hogy titokban hurcoltad el lányaimat, mint karddal szerzett rabokat? ²⁷Miért titokban szöktél meg és csaptál be engem? Miért nem mondtad meg nekem, és elkísérhettem volna örömmel

és énekkel, dobokkal és lantokkal? ²⁸ Nem engedted, hogy megcsókoljam fiaimat és lányaimat! Balgán cselekedtél! Most ugyan ²⁹ megtehetné a kezem, hogy rosszal fizessek neked, de atyátok Istene tegnap azt mondta nekem: 'Vigyázz, ne szólj Jákobnak se jót, se rosszat!' ³⁰ Ám legyen, el akartál menni a tieidhez, s vágyakoztál atyád házába. De az isteneimet miért loptad el?»

³¹ Jákob így felelt: »Tudtod nélkül azért jöttem el, mert féltem, hogy erőszakkal elveszed tőlem lányaidat. ³² Akinél megtalálod az isteneidet, az ne maradjon életben! Testvéreink előtt keresd meg, amit nálam a te holmidból találsz, s vidd el!« Ezt mondta, mert nem tudta, hogy Ráchel ellopta a bálványokat.

³³ Bement tehát Lábán Jákobnak, Leának és mindkét szolgálonak a sátrába, de semmit sem talált. Amikor Lea kijött a sátrából, és bement Ráchel sátrába, ³⁴ az gyorsan elrejtette a bálványokat a tevenyereg aljába, és ráült. Amikor Lábán átkutatta az egész sátort, és semmit sem talált, ³⁵ ő azt mondta neki: »Ne haragudj, uram, hogy fel nem kelhetek előtted, de éppen most jött rám az, ami az asszonyokra jönni szokott!« Kutatta tehát, de nem találta a bálványokat.

³⁶ Felháborodott erre Jákob és így perlekedett: »Milyen vétkemért, s milyen bűnömért rohantál így utánam, ³⁷ és hánytad fel minden holmimat? Találtál valamit is a házad egész vagyonából? Tedd ide testvéreim és testvéreid elé, hadd szolgáltatassanak igazságot közöttem és közötted! ³⁸ Ezért voltam nálad húsz esztendeig? Juhaid és kecskéid meddők nem voltak, nyájad kosait meg nem ettem. ³⁹ Amit a vad szétszaggatott, nem mutattam be neked? Magam térítettem meg minden kárt, sőt ami nappal és éjjel lopás által vészett el, azt is rajtam követelted. ⁴⁰ Nappal a hőség emésztett, éjjel meg a hideg, és elkerülte szememet az álom. ⁴¹ Így szolgáltam a házadban húsz esztendeig: tizennégy évig a lányaidért, hatig meg a nyájaidért, és tízszer változtattad meg a bérem! ⁴² Ha atyámnak Istene, Ábrahámnak Istene és Izsák Félelme nem lett volna velem, most talán üres kézzel bocsátanál el! De Isten rátekintett nyomorúságomra és kezem fáradoalmára, s tegnap megfeddett téged!«

⁴³ Lábán erre azt felelte neki: »A lányok lányaim, a fiúk fiaim, a nyájak a nyájaim, és minden, amit itt láatsz, az enyém; a lányaim ellen mit tehetnék, és az ő fiaik ellen, akiket szültek? ⁴⁴ Gyere tehát, kössünk szövetséget, s szolgáljon az tanúul közöttem és közötted!«

⁴⁵ Jákob ekkor fogott egy követ, felállította emlékjelül, ⁴⁶ testvéreinek pedig azt mondta: »Hozzatok köveket!« Azok köveket hordtak össze, és egy dombot emeltek. Aztán ettek rajta. ⁴⁷ Lábán elnevezte azt Jegár Szahadutának (azaz Tanú-dombnak), Jákob pedig Gileádnak (mindegyikük a maga nyelvjárása szerint). ⁴⁸ Aztán Lábán így szólt: »Ez a domb legyen tanú ma közöttem és közötted« – ezért nevezték el azt Gileádnak (azaz Tanú-dombnak), – ⁴⁹ és Micpának is (azaz Látásnak) is, mondván: »Lássa ezt az Úr, és ítéljen közöttünk, amikor majd elválunk egymástól, ⁵⁰ ha nyomorgatod lányaimat, és más feleségeket veszel melléjük. Mivel senki sincs velünk, íme, Isten a tanú közöttem és közötted!« ⁵¹ Lábán azután azt mondta Jákobnak: »Íme, ez a domb meg ez az emlékkő, amelyet ideállítottam közém és közed, ⁵² legyen a tanú: ez a domb, mondom, meg ez az emlékkő szolgáljon tanúul, hogy sem én nem megyek túl rajta, feléd tartva, sem te nem jössz el mellette, gonoszat forralva ellenem! ⁵³ Ábrahám Istene és Náchor Istene, ítéljen közöttünk!«

Erre megesküdt Jákob, atyjának, Izsáknak Félelmére, s áldozati barmot vágott a hegyen, és meghívta testvéreit a lakomára. Miután ettek, ott aludtak a hegyen.

Jákob követeket és ajándékokat küld Ézsauinak

Ter 32 ¹ Amikor aztán Lábán reggel felkelt, megcsókolta fiait és lányait, megáldotta őket, és visszatért lakóhelyére.

² Jákob pedig folytatta megkezdett útját. Egyszer csak szembejöttek vele Isten angyalai. ³ Amikor meglátta őket, így szólt: »Isten tábora ez!« Elnevezte tehát azt a helyet Mahanaimnak (azaz Két-Tábornak).

⁴ Majd követeket küldött maga előtt Ézsauhoz, a bátyjához, Szeír földjére, Edom vidékére. ⁵ Megparancsolta nekik: »Így szóljatok uramhoz, Ézsauhoz: Ezt üzeni szolgálád, Jákob: Lábánnál tartózkodtam, nála voltam mindmáig. ⁶ Van marhám, szamaram, juhom, rabszolgám és szolgálóm: most pedig követséget küldök uramhoz, hogy kegyelmet találjak színed előtt!«

⁷ Amikor a követek visszatértek Jákobhoz, elmondták: »Eljutottunk bátyádhoz, Ézsauhoz, és íme, ő siet eléd négyszáz emberrel!« ⁸ Jákob erre nagyon megijedt. Két táborra osztotta a vele lévő népet, valamint a nyájakat és a juhokat, a marhákat és a tevéket, ⁹ és azt mondta: »Ha Ézsau az egyik tábor megtámadja és megveri, a másik tábor megmarad és megmenekül.«

¹⁰ Jákob ezután így szólt: »Atyámnak, Ábrahámnak Istene, és atyámnak, Izsáknak Istene, Uram, aki azt mondtad nekem: `Térj vissza földedre, születésed helyére, és jót teszek veled'! ¹¹ Méltatlan vagyok mindarra az irgalomra és hűségre, amelyet szolgáladdal műveltél! Egy szál botommal keltem át a Jordánon, és két táborral jövök vissza most. ¹² Ments meg engem bátyámnak, Ézsauinak kezéből, mert igen félek tőle! Ha eljön, nehogy megtaláljon ölni anyát és gyermeket egyaránt! ¹³ Te azt mondtad, hogy jót teszel velem, és oly bőségessé teszed utódomat, mint a tenger homokját, amelyet sokasága miatt megszámolni nem lehet!«

¹⁴ Miután ott aludt azon az éjszakán, abból, amije volt, kiválasztott ajándéknak bátyjának, Ézsauinak ¹⁵ kétszáz kecskét, húsz bakot, kétszáz juhot és húsz kost, ¹⁶ harminc szoptatós tevét csikóstul, negyven tehenet és húsz bikát, húsz nőstény szamarat és tíz szamárcsikót. ¹⁷ Aztán külön-külön elküldte szolgálóival ezeket a nyájakat, a szolgálóinak pedig meghagyta: »Vonuljatok előttem úgy, hogy szabad tér legyen az egyes nyájak között!«

¹⁸ A legelől lévőnek azt parancsolta: »Ha találkozol bátyámmal, Ézsauval, és megkérdezi tőled: `Kié vagy?' vagy: `Hová mégy?' vagy: `Kié az, amit terelsz?', ¹⁹ ezt feleld neki: Jákobé, a te szolgáléd. Ajándékba küldte ezt uramnak, Ézsauinak, és ő maga is jön utánunk.«

²⁰ Hasonló parancsot adott a másodiknak, a harmadiknak és mindazoknak, akik a nyájakat hajtották: »Ugyanezekkel a szavakkal szóljatok Ézsauhoz, ha találkoztok vele, ²¹ és tegyétek hozzá: A te szolgálád, Jákob maga is követi utunkat. – Azt gondolta ugyanis: Megengesztelem az ajándékkal, amely elől halad, csak azután kerülök a színe elé. Talán kegyelmes lesz irántam!«

²² Az ajándék elindult tehát előtte, ő maga pedig akkor éjjel a táborban aludt.

Jákob harca az Úrral

²³ Miután igen korán felkelt, fogta két feleségét, két szolgálóját, valamint tizenegy fiát, és átkelt a Jabbok gázlóján. ²⁴ Vette őket, átvitte a folyón mindannyiukat, és mindent, ami hozzá tartozott, ²⁵ aztán egyedül maradt.

És íme, egy férfi küzdött vele egész virradatig. ²⁶ Amikor azt látta, hogy nem tud erőt venni rajta, megérintette csípőjének inát, s a vele való küzdelemben kificamodott Jákob csípőjének ina. ²⁷ Aztán arra kérte: »Eressz el, mert elérkezett már a hajnal!« Ő azt felelte: »Nem eresztelek el, amíg meg nem áldasz!« ²⁸ Erre a férfi megkérdezte: »Mi a neved?« Ő azt felelte: »Jákob.« ²⁹ A férfi ekkor így szólt: »Ne Jákobnak hívjanak ezentúl, hanem Izraelnek! Mert küzdöttél Istennel és az emberekkel, s győzedelmeskedtél!« ³⁰ Erre Jákob megkérdezte tőle: »Mondd meg nekem, mi a neved?« Az így felelt: »Miért kérdezed a nevemet?« És azzal megáldotta őt azon a helyen. ³¹ Erre Jákob elnevezte azt a helyet Penuelnek, mondván: »Színről-színre láttam itt Istent, mégis megmenekült a lelkem!«

³² A nap éppen akkor kelt fel felette, amikor elhagyta Penuelet. A lábára azonban sántított. – ³³ Emiatt nem eszik meg Izrael fiai mind a mai napig azt az inat, amely a csípőben van: mert ő megérintette Jákob csípőjének inát.

Jákob kibékül Ézsauval

Ter 33 ¹ Amint aztán Jákob felemelte szemét, látta, hogy megérkezik Ézsau, és vele négyszáz ember. Erre különválasztotta Leának, Ráchelnek és a két szolgálónak gyermekeit, ² a két szolgálót és gyermekeit felállította elől, Leát és a gyermekeit a második helyen, Ráchelt és Józsefet pedig leghátul. ³ Aztán eléjük állt, és hétszer földig hajtotta magát, amíg a bátyja közelébe ért. ⁴ Erre Ézsau az öccse elé futott, megölelte, a nyakába borult, megcsókolta, és sírt.

⁵ Amikor aztán felemelte szemét, meglátta az asszonyokat és gyermekeiket. Így szólt: »Kik ezek?« Ő azt felelte: »Ezek azok a gyermekek, akiket Isten nekem, szolgálóknak ajándékozott.« ⁶ Erre közelebb jöttek a szolgálók és fiaik, és meghajtották magukat. ⁷ Odament Lea is a gyermekeivel, és ők is meghajtották magukat. Végül odalépett József és Ráchel, és meghajtotta magát.

⁸ Ézsau ekkor azt mondta: »Mire való az a tábor, amellyel találkoztam?« Ő azt felelte: »Hogy kegyelmet találjak uram előtt!« ⁹ Ám Ézsau azt mondta: »Van nekem mindenem bőven, öcsém! Ami a tied volt, maradjon csak a tied!« ¹⁰ De Jákob így szólt: »Ne legyen úgy, kérlek: ha kegyelmet találtam szemedben, fogadd el ezt a kicsiny ajándékot a kezemből, mert úgy néztem arcodra, mintha Isten arcát láttam volna. Légy hozzám kegyes, ¹¹ és fogadd el az áldást, amelyet neked hoztam, mert kegyes volt hozzám Isten, és mindenem megvan!«

Öccse unszolására nagy nehezen elfogadta azokat, majd ¹² így szólt: »Menjünk együtt, társad leszek utadon!« ¹³ Jákob erre azt mondta: »Tudod, uram, hogy gyenge gyermekek, szoptatós juhok és tehénnek vannak velem. Ha a járásban jobban megerőltetem őket, egy nap alatt elhull az egész nyájam. ¹⁴ Uram csak menjen előre a szolgálja előtt, én meg majd lassan ballagok az előtttem járó jószág és a

gyerekek járása szerint, amíg el nem jutok uramhoz Szeírbe!» ¹⁵ Ézsau azt felelte: »Kérlek, hadd maradjanak legalább a velem levő népből néhányan útitársaid!« »Nem szükséges – felelte Jákob –, csak arra van szükségem, hogy kegyelmet találjak szemedben, uram!«

¹⁶ Ézsau tehát még aznap visszatért Szeírbe azon az úton, amelyen jött.

¹⁷ Jákob pedig Szukkótba ment. Ott házat épített magának, és sátrakat állított a nyájainak, ezért el is nevezte azt a helyet Szukkótnak (azaz Sátraknak).

¹⁸ Jákob azután sértetlenül eljutott Szíchem városába, amely Kánaán földjén van – miután Paddan-Arámból visszatért –, és letelepedett a város mellett. ¹⁹ Megvette azt a darab földet, amelyen a sátrait felütötte, Hémornak, Szíchem atyjának fiaitól száz bárányon, ²⁰ s ott oltárt állított. Így nevezte el: »Isten, Izrael Istene.«

Jákob fiainak bosszúja

Ter 34 ¹ Egyszer aztán kiment Dína, akit Lea szült Jákobnak, hogy megnézzé annak a vidéknek a lányait. ² Szíchem, a föld fejedelmének, a hívita Hémornak a fia megszerette, elrabolta, és vele aludt, erőszakot követve el ellene. ³ Mivel teljes szívéből ragaszkodott hozzá, és szerette a lányt, a szívére beszélt, ⁴ aztán elment apjához, Hémorhoz, és azt mondta: »Vedd meg nekem feleségül ezt a lányt!« ⁵ Amikor Jákob meghallotta, hogy lányát, Dínát megbecstelenítették, miközben a fiai távol voltak, s a nyáj legeltetésében foglalatoskodtak, hallgatott, amíg azok vissza nem jöttek.

⁶ Hémor pedig, Szíchem atyja kiment, hogy beszéljen Jákobbal. ⁷ Közben azonban Jákob fiai megjöttek a mezőről. Amikor meghallották, hogy mi történt, nagyon elszomorodtak, és megharagudtak, hogy gyalázatos dolog esett Izraelen, és meggyalázták Jákob lányát, tilalmas dolgot cselekedtek.

⁸ Hémor így szólt hozzájuk: »Fiamnak, Szíchemnek a lelke lányotokhoz ragaszkodik. Adjátok feleségül neki, ⁹ és kössünk egymás között házasságokat! Adjátok lányaitokat mihozzánk, ti pedig vegyétek el a mi lányainkat, ¹⁰ és lakjatok velünk! Ez a föld a birtokotokban van: maradjatok, lakjatok rajta, és birtokoljátok!« ¹¹ Maga Szíchem is szólt a lány apjához és testvéreihez: »Hadd találjak kegyelmet előttem, s bármit határozatok, megadom! ¹² Szabjátok magasra a hozományt, és követeljétek nászajándékot! Örömet megadom, amit kívántok, csak adjátok nekem azt a lányt feleségül!«

¹³ Jákob fiai azt felelték Szíchemnek és apjának, Hémornak – álnokul, mivel nővérüket meggyalázták –: ¹⁴ »Nem tehetjük meg, amit kértek, mert nem adhatjuk nővérünket körülmetéletlen embernek: gyalázatos dolog az minálunk. ¹⁵ Csak abban az esetben szövetkezhetünk, ha hasonlók akartok lenni hozzánk, és körülmetélekedik közöttetek minden férfi. ¹⁶ Akkor hozzátok adjuk lányainkat, mi pedig elveszünk a tieiteket, és veletek lakunk majd, s egy néppé leszünk! ¹⁷ Ha azonban nem akartok körülmetélekedni, fogjuk a lányunkat, és megyünk!«

¹⁸ Ajánlatuk tetszett Hémornak és fiának, Szíchemnek. ¹⁹ Az ifjú nem vonakodott attól, hogy azonnal teljesítse, amit kívántak, mert nagyon szerette Jákob lányát; márpedig ő igen tekintélyes ember volt apja egész házában.

²⁰ Hémor és a fia, Szíchem bementek tehát a város kapujába, és így szóltak a város férfiaihoz: ²¹ »Ezek az emberek békeesek irántunk. Maradjanak ezen a földön, és lakjanak rajta, hisz tágas az és széles előttük! Vegyük lányaikat feleségül, és adjuk nekik a mieinket! ²² De csak akkor egyeznek bele ezek a férfiak, hogy velünk maradjanak és egy néppé legyünk, ha körülmetéltetjük közülünk a férfiakat, követve ezzel ennek a népnek szertartását. ²³ Akkor a jószáguk is, barmuk is és mindenük, ami-jük van, a mienk lesz! Csak ebbe egyezzünk bele, akkor együtt fognak lakni velünk!«

²⁴ Mindannyian beleegyeztek, és körülmetéltette magát minden férfi, aki kiment a város kapuján.

²⁵ A harmadik napon azonban, amikor a legsúlyosabb a sebek fájdalma, íme, Jákob két fia, Simeon és Lévi, Dína fivérei kardot ragadtak, sértetlenül bementek a városba, és megölték minden férfit. ²⁶ Megölték Hémort és Szíchemet is, Dínát pedig, a nővérüket elvitték Szíchem házából. ²⁷ A megölték fölött berohant Jákob többi fia is, és kipusztították a várost, hogy bosszút álljanak a megbecstelenítésért. ²⁸ Juhaikat és marháikat, szamaraikat és mindenüket, ami a városban és a mezőkön volt, elhajtották. Fogságba vitték minden vagyonukat, ²⁹ gyermekeiket és feleségeiket is. Kifosztottak mindent, ami a házakban volt. ³⁰ Jákob azonban így szólt Simeonhoz és Lévihez: »Megszomorítottatok, mert gyűlöletessé tettetek engem e föld lakói, a kánaániak és a periziták előtt! Mi kevesen vagyunk, ők meg majd egybegyűlnek, és megölnék minket, eltörölnék engem és házam népét.« ³¹ Ők azonban azt felelték: »Hát kellett nekik úgy bánniuk a nővérünkkel, mint valami utcanővel?«

Jákob újra Bételben

Ter 35 ¹ Isten ekkor így szólt Jákobhoz: »Kelj fel, és menj fel Bételbe. Telepedj le ott, és építs oltárt Istennek, aki megjelent neked, amikor a bátyád, Ézsau elől menekültél!« ² Erre Jákob összehívta egész házanépét, és így szólt: »Dobjátok el a nálatok levő idegen isteneket, tisztítsátok meg magatokat, és váltsatok ruhát. ³ Keljetek fel, és menjünk fel Bételbe, hogy ott oltárt építsünk Istennek, aki meghallgatott engem szorongatásom napján, és kísérem volt utamon!« ⁴ Odaadták tehát neki az összes idegen istent, amelyet őrizgettek, s a függőket is, amelyek a füleikben voltak. Ő pedig elásta azokat az alatt a tölgyfa alatt, amely Szíchem városa mögött van. ⁵ Amikor aztán elindultak, Isten rémületet támasztott a körülöttük fekvő városokban, úgyhogy azok nem merték úzóba venni Jákob fiait.

⁶ Jákob eljutott tehát Lúzába – amely Kánaán földjén van –, más néven Bételbe az egész vele levő néppel együtt. ⁷ Ott oltárt épített, és elnevezte azt a helyet Bétel Istenének, mivel ott jelent meg neki Isten, amikor a bátyja elől menekült. ⁸ Ugyanebben az időben meghalt Debóra, Rebekka dajkája. Bétel mellett a tölgyfa alatt temették el, és azt a helyet elnevezték Siratás tölgyének.

⁹ Isten ekkor ismét megjelent Jákobnak, miután visszatért Paddan-Arámból. Megáldotta őt ¹⁰ ezekkel a szavakkal: »Ne Jákobnak hívjanak ezentúl, hanem Izrael legyen a neved!« Elnevezte tehát Izraelnek, ¹¹ és azt mondta neki: »Én vagyok a Mindenható Isten: szaporodj tehát és sokasodj. Egy nemzet, sőt a nemzetek sokasága lesz belőled, királyok erednek ágyékdoból. ¹² Azt a földet, amelyet Ábrahámnak és Izsáknak adtam, neked adom. Utánad pedig utódodnak fogom adni ezt a földet.« ¹³ Azzal Isten eltávozott tőle.

¹⁴ Erre ő emlékkövet állított arra a helyre, ahol Isten szólt hozzá. Italáldozatot mutatott be rajta, olajat öntött rá, ¹⁵ és elnevezte azt a helyet Bételnek.

Benjamin születése és Ráchel halála

¹⁶ Azután elindultak Bételből, és Ráchel még jóval Efrata előtt, útközben vajúdni kezdett, ¹⁷ és a szülés nehézsége miatt életveszélybe került. A bába ekkor azt mondta neki: »Ne félj, ez is fiú lesz!« ¹⁸ Amikor aztán lelkét gyötrelmében már-már kiadta, és elközelgett a halála, elnevezte a fiát Ben-Óninak (azaz Gyötrelmem fiának). Apja azonban Benjaminsnak (azaz Jobbom fiának) nevezte őt.

¹⁹ Aztán meghalt Ráchel, és eltemették azon az úton, amely Efratába, vagyis Betlehembe visz. ²⁰ Jákob emlékkövet állított a sírjára: ez Ráchel sírjának emlékköve mind a mai napig.

Jákob fiai; Izsák halála

²¹ Aztán elindult onnan, és a Migdaléderen (azaz Nyáj-tornyon) túl verte le a sátrát. ²² Amíg azon a földön lakott, Rúben elment, és Bilhával hált, apja mellékfeleségével. Ez azonban nem maradt titokban apja előtt.

Jákob fiai tizenketten voltak: ²³ Lea fiai: az elsőszülött, Rúben, azután Simeon, Lévi, Júda, Isszakár és Zebulon. ²⁴ Ráchel fiai: József és Benjamin. ²⁵ Bilhának, Ráchel szolgálójának a fiai: Dán és Naftali. ²⁶ Zilpának, Lea szolgálójának a fiai: Gád és Áser. Ezek Jákob fiai, akik Paddan-Arámban születtek neki.

²⁷ Jákob ezek után odaérkezett apjához, Izsákhöz Mamréba, Kirjat-Arbába, azaz Hebronba, ahol Ábrahám és Izsák jövevényként lakott.

²⁸ Ekkor beteltek Izsák napjai – száznyolcvan esztendő tettek ki – ²⁹ aztán elhunyt. Öreg korában, napokkal telten megtért népéhez. Fiai pedig, Ézsau és Jákob eltemették.

Ézsau utódai

Ter 36 ¹ Ézsauinak, azaz Edomnak nemzetsége pedig a következő.

² Ézsau feleségül vette Kánaán lányai közül Ádát, a hetita Élon lányát, ezenkívül Oholibámát, Ánának, a horita Cibón fiának lányát, ³ továbbá Bászemátot, Izmael lányát, Nebajót nővérét. ⁴ Áda Elifázt szülte, Bászemát Reuelt szülte, ⁵ Oholibáma Jehust, Ihelont és Kórét szülte.

Ezek Ézsauinak azon fiai, akik Kánaán földjén születtek neki.

⁶ Ézsau azután fogta a feleségeit, a fiait s a lányait, és háza egész népét, valamint jószágát és barmait, s mindent, amit Kánaánban szerzett, és Szeír földjére ment, különválva öccsétől, Jákobtól. ⁷ Igen gazdagok voltak ugyanis, így nem élhettek együtt, mert a föld, ahol laktak, nyájaik sokasága miatt nem tudta mindkettőjüket eltartani.

⁸ Azután Ézsau, vagyis Edom, letelepedett Szeír hegyén.

⁹ Ézsauinak, az edomiták atyjának nemzetsége Szeír hegyén a következő, ¹⁰ és fiainak neve a következő: Elifáz, Ádának, Ézsau feleségének a fia, és Reuel, Bászemátnak, Ézsau feleségének a fia.

¹¹ Elifáz fiai voltak: Temán, Ómár, Szejó, Gátám és Kenéz. ¹² Tánna pedig, aki Elifáznak, Ézsau fiának mellékfelesége volt, Amaleket szülte neki. Ezek Ádának, Ézsau feleségének fiai.

¹³ Reuel fiai pedig: Náhát, Zára, Sámma és Meza; ezek Bászemátnak, Ézsau feleségének fiai.

¹⁴ Oholibáma pedig, Ézsauinak az a felesége, aki Cibón lányának, Ánának volt a lánya, a következő fiúkat szülte neki: Jehust, Ihelont és Kórét.

¹⁵ Ézsau fiainak fejedelmei a következők: Elifáznak, Ézsau elsőszülöttének fiai: Temán fejedelem, Ómár fejedelem, Szejó fejedelem, Kenéz fejedelem, ¹⁶ Kóré fejedelem, Gátám fejedelem, Amalek fejedelem. Ezek az Elifáztól való fejedelmek Edom földjén, és ezek Áda fiai.

¹⁷ Reuelnek, Ézsau fiának fiai pedig a következők: Náhát fejedelem, Zára fejedelem, Sámma fejedelem, Meza fejedelem. Ezek a Reueltől való fejedelmek Edom földjén, és ezek Bászemátnak, Ézsau feleségének fiai.

¹⁸ Oholibámának, Ézsau feleségének fiai pedig a következők: Jehus fejedelem, Ihelon fejedelem, Kóré fejedelem. Ezek az Oholibámától, Ána lányától, Ézsau feleségétől való fejedelmek.

¹⁹ Ezek Ézsauinak, azaz Edomnak fiai, és ezek a fejedelmeik.

²⁰ A horita Szeír fiai, és annak a földnek a lakosai a következők: Lótán, Sobál, Cibón, Ána, ²¹ Díson, Eszer és Dísán. Ezek a horiták fejedelmei, Szeír fiai, Edom földjén. ²² Lótán fiai pedig ezek voltak: Hóri és Hemán. Lótán nővére pedig Tánna volt. ²³ Sobál fiai a következők: Alván, Manhat, Ebál, Szejó és Onám. ²⁴ Cibón fiai a következők: Ája és Ána. Ez az az Ána, aki meleg forrásokat talált a pusztában, amikor apjának, Cibónnak a szamarait legeltette. ²⁵ A fia Díson volt, a lánya pedig Oholibáma. ²⁶ Díson fiai a következők: Hamdán, Esebán, Jetrám és Karán. ²⁷ Eszer fiai a következők: Bálaán, Záván és Ákán. ²⁸ Dísán fiai pedig Úc és Arán voltak.

²⁹ A horiták fejedelmei a következők: Lótán fejedelem, Sobál fejedelem, Cibón fejedelem, Ána fejedelem, ³⁰ Díson fejedelem, Eszer fejedelem, Dísán fejedelem. Ezek a horiták fejedelmei, törzseik szerint Szeír földjén.

³¹ A királyok pedig, akik Edom földjén uralkodtak, mielőtt Izrael fiainak királyuk lett volna, a következők voltak: ³² Uralkodott Edomban Bela, Beor fia; a városának neve: Denába. ³³ Amikor Bela meghalt, Jobáb, a boszrai Zára fia lett a király helyette. ³⁴ Amikor pedig Jobáb is meghalt, a temániták földjéről való Husám lett a király helyette. ³⁵ Amikor az is meghalt, Hadad, Bádád fia lett a király helyette, az, aki megverte Mádiánt Moáb földjén. A városának neve: Ávit. ³⁶ Amikor Hadad meghalt, a mászreai Szemla lett a király helyette. ³⁷ Amikor az is meghalt, a folyóvíz melletti Rehobótból való Saul lett a király helyette. ³⁸ Amikor pedig az is meghalt, Balánán, Ákobor fia követte az uralkodásban. ³⁹ Amikor ő meghalt, Ádár lett a király helyette. A városának neve Fáu, a feleségét pedig Mee-tábelnek hívták, ő Mátrednek, Mezaáb lányának volt a lánya.

⁴⁰ Ézsau fejedelmeinek neve pedig családjuk, helyeik és nevük szerint a következő: Támna fejedelem, Álva fejedelem, Jetet fejedelem, ⁴¹ Oholibáma fejedelem, Éla fejedelem, Finon fejedelem, ⁴² Kenez fejedelem, Temán fejedelem, Mábszár fejedelem, ⁴³ Magdiél fejedelem, Hírám fejedelem.

Ezek Edomnak, azaz Ézsauinak, az edomiták atyjának fejedelmei, annak megfelelően, ahogy birodalmuk földjén laktak.

JÁKOB FIAI: 37,1-50,26

József és testvérei

Ter 37 ¹Jákob pedig Kánaán földjén telepedett meg, ahol apja mint jövevény élt. ²Jákob nemzetségtörténete a következő.

József tizenhét esztendősen, még mint ifjú, a nyáját legeltette testvéreivel. Bilhának és Zilpának, apja feleségeinek fiai mellett volt. Egyszer valami igen nagy vétek miatt bevádolta testvéreit apjánál. ³Izrael ráadásul minden fiánál jobban szerette Józsefet, mert öregségében nemzette, ezért készítetett neki egy tarka köntöst. ⁴Amikor testvérei látták, hogy apjuk őt minden fiánál jobban szereti, meggyűlöltek, és egy jó szót sem tudtak szólni hozzá.

⁵Történt ezenkívül, hogy álmot látott, és elbeszélte azt testvéreinek; és még jobban meggyűlöltek őt. ⁶Azt mondta ugyanis nekik: »Halljátok álmodat, amelyet láttam: ⁷Azt álmodtam, hogy kévét kötöttünk a mezőn, az én kévém felemelkedett és egyenesen állt, a ti kévéitek pedig köréje álltak, és leborultak az én kévém előtt.« ⁸A testvérei azt felelték neki: »Talán a királyunk lesz, vagy uralmad alá kerülünk?« Ezek miatt az álmok és beszédek miatt még jobban meggyűlöltek őt.

⁹Egy másik álmot is látott, és azt is elbeszélte testvéreinek: »Azt láttam álomban, hogy a nap, a hold és tizenegy csillag leborult előttem.« ¹⁰Amikor elbeszélte ezt apjának és testvéreinek, apja megdorgálta: »Mit jelent ez az álom, amelyet láttál? Talán én és anyád is a testvéreiddel együtt földig boruljunk előtted?« ¹¹Irgykedtek ezért rá a testvérei, apja pedig némán fontolgatta magában a dolgot.

¹²Amikor testvérei egyszer apjuk nyájait legeltetve Szíchemben tartózkodtak, ¹³Izrael azt mondta Józsefnek: »Testvéreid Szíchemben legeltetik a juhokat. Gyere, hadd küldjelek el hozzájuk!« Ő azt felelte: ¹⁴»Itt vagyok!« Izrael erre azt mondta neki: »Menj, nézd meg, rendben van-e minden a testvéreid és a juhok körül. Hozz nekem hírt arról, hogy mi van velük!« Elküldte tehát Hebron völgyéből, s ő el is jutott Szíchembe. ¹⁵Miközben a mezőn keresgélt, találkozott vele egy ember, és megkérdezte, mit keres. ¹⁶Ő azt felelte: »A testvéreimet keresem. Mondd meg nekem, hol legeltetik a nyájukat!« ¹⁷Az ember erre azt felelte neki: »Elementek innen, de hallottam, hogy azt mondták: 'Menjünk Dótainba!'« József elment tehát a testvérei után, és Dótainban meg is találta őket.

¹⁸Amikor messziről meglátták, mielőtt még odaért volna hozzájuk, arra gondoltak, hogy megölik. ¹⁹Így szóltak ugyanis egymáshoz: »Itt jön az álomlátó! ²⁰Gyertek, öljük meg, dobjuk egy régi vízverembe, és mondjuk azt, hogy fenevad tépte szét. Akkor majd meglátjuk, mit használnak neki az álmai!«

²¹ Amikor azonban Rúben meghallotta ezt, azon volt, hogy kiszabadítsa a kezükből, ezért így szólt: ²² »Ne vegyétek el az életét! Ne ontsatok vért, inkább dobjátok ebbe a pusztai vízverembe, és őrizétek meg tisztán a kezeteket!« Ezt csak azért mondta, mert ki akarta szabadítani a kezükből, és visszaadni atyjának. ²³ Így tehát, amikor odaért testvéreihez, azok tüstént lehúzták róla a tarka, bokáig érő köntöst, ²⁴ őt pedig beledobták a régi vízverembe, amelyben nem volt víz.

²⁵ Amikor aztán leültek enni, és föltekintve látták, hogy izmaelita vándorkereskedők jönnek arrafelé Gileádból, és fűszert, gyantát és mirhazsengét visznek tevéiken Egyiptomba. ²⁶ Júda ekkor azt mondta a testvéreinek: »Mi hasznunk, ha megöljük testvérünket, és a vérét eltitkoljuk? ²⁷ Jobb lesz, ha eladjuk az izmaelitáknak, és nem szennyezzük be a kezünket. Hiszen testünk és vérünk ő!« Testvérei hallgattak szavára, ²⁸ és amikor odaértek a mádiánita kereskedők, kihúzták a vízveremből, és eladták az izmaelitáknak húsz ezüstért. Azok elvitték Egyiptomba.

²⁹ Így aztán, amikor Rúben visszatért a veremhez, nem találta a gyermeket. ³⁰ Erre megszaggatta ruháit, visszament testvéreihez, és így szólt: »Nincs meg a gyermek, jaj, hova legyenek!« ³¹ Azok pedig fogták a testvérük köntösét, belemártották egy levágott kecskegida vérébe, ³² és ezekkel a szavakkal küldték el apjukhoz: »Ezt találtuk, nézd meg, a fiad köntöse-e vagy sem?«

³³ Amikor apjuk megismerte, így szólt: »A fiam köntöse! Fenevad ette meg, vadállat falta fel Józsefet!« ³⁴ Aztán megszaggatta ruháit, szőrzsákba öltözött, és hosszú ideig gyászolta fiát. ³⁵ Bár a fiai mind összegyűltek, hogy enyhítsék apjuk bánatát, nem akart megvigasztalódni. Csak azt hajtogatta: »Gyászolva megyek el fiamhoz az alvilágba!« Az apja tehát szakadatlanul siratta.

³⁶ A mádiániták pedig eladták Józsefet Egyiptomban Putifárnak, a fáraó udvari tisztjének, a testőrök kapitányának.

Júda családjának története

Ter 38 ¹ Ebben az időben Júda lement testvéreitől, és betért egy Híra nevű adullámi emberhez. ² Ott meglátta egy Súa nevű kánaáni embernek a lányát, feleségül vette, és bement hozzá. ³ Az fogant, fiút szült, és elnevezte Hernek. ⁴ Aztán ismét gyermeket fogant az asszony, s a fiút, akit szült, elnevezte Onánnak. ⁵ Harmadikat is szült: azt Selának nevezte el. Keszibben volt, amikor azt szülte.

⁶ Júda egy Támár nevű feleséget adott elsőszülöttjének, Hernek. ⁷ Her azonban, Júda elsőszülöttje gonosz volt az Úr színe előtt, és az Úr megölte. ⁸ Júda ezért azt mondta Onánnak: »Menj be bátyád feleségéhez, és vedd el, hogy utódot támassz a bátyádnak!« ⁹ Ő azonban, mivel tudta, hogy nem az ő számára születik a gyermek, amikor bement bátyja feleségéhez, a földre ontotta a magot, hogy a bátyja nevére ne szülessék gyermek. ¹⁰ Ezért elveszítette őt az Úr, mivel utálatos dolgot cselekedett. ¹¹ Júda ekkor azt mondta a menyének, Támárnak: »Légy özvegyen az apád házában, amíg Sela fiam fel nem nő!« Attól félt ugyanis, hogy ez is meghal, mint bátyjai. Az asszony elment, és atyja házában lakott.

¹² Sok nap múltával aztán meghalt Súa lánya, Júda felesége. Amikor Júda a gyász leteltével megvigasztalódott, Hírával, adullámi barátjával felment Támnába azokhoz, akik a juhait nyírták. ¹³ Hírül vitték ekkor Támárnak, hogy az apósa Támnába megy a juhnyírásra. ¹⁴ Erre ő levetette özvegyisége

ruháit, fátlyolt öltött, és külsejét elváltoztatva leült a Támnába vivő út elágazásánál, Énaim kapujánál. Sela ugyanis felnövekedett már, mégsem kapta meg férjül. ¹⁵ Amikor Júda meglátta, azt hitte róla, hogy parázna személy; eltakarta ugyanis az arcát. ¹⁶ Odament tehát hozzá, és azt mondta: »Engedd meg, hogy lefeküdjek veled!« Nem tudta ugyanis, hogy a menyje. Az így felelt: »Mit adsz nekem, ha lefekhetsz velem?« ¹⁷ Ő azt mondta: »Küldök neked egy kecskegidát a nyájból.« Erre az így szólt: »Adj zálogot nekem, amíg megadod.« ¹⁸ Júda megkérdezte: »Mit kérsz magadnak zálogul?« Az így felelt: »A gyűrűdet, a karkötődöt és a botodat, amelyet kezeden tartasz.« Ő odaadta neki. Miután bement hozzá, az asszony fogant. ¹⁹ Aztán felkelt, és elment, letette öltözkését, amelyet magára vett, majd újra felvette özvegyisége ruháit.

²⁰ Júda később elküldte a kecskegidát adullámi barátja által, hogy visszakapja a zálogot, amelyet az asszonynak adott. Mivel nem találta meg az asszonyt, ²¹ megkérdezte annak a helységnek az férfait: »Hol az az asszony, aki Énaimban az út elágazásánál üldögélt?« Azok mindannyian azt felelték: »Ezen a helyen sohasem volt parázna személy!« Erre ²² visszatért Júdához, és azt mondta neki: »Nem találtam meg, és annak a helységnek az emberei is azt mondták nekem, hogy ott sohasem ült parázna személy.« ²³ Júda erre azt mondta: »Tartsa csak meg magának a zálogot; hazugsággal igazán nem vádolhat minket. Én elküldtem a gidát, amelyet ígértem, de te nem találtad meg.«

²⁴ Három hónap múlva aztán jelentették Júdának: »Paráználkodott Támár, a menyed, és már meglátszik rajta, hogy viselő.« Júda erre azt mondta: »Vigyétek ki, és égessétek el!« ²⁵ Amikor azonban ki akarták vinni a büntetésre, ezt üzenté az apósának: »Attól a férfitől fogantam, akié mindez: nézd meg, kinek a gyűrűje, karkötője és botja ez!« ²⁶ Az megismerte, amit odaadott és így szólt: »Igazabb ő, mint én, mert nem adtam oda őt Selának, a fiamnak!« Többé azonban nem ismerte meg őt.

²⁷ Amikor aztán a szülés elérkezett, ikrek voltak a méhében. A gyermekek szülése közben az egyik kidugta a kezét, mire a bába piros fonalat kötött rá, mondván: ²⁸ »Ez jön ki elsőnek.« ²⁹ De az visszahúzta a kezét, és a testvére született meg. Az asszony erre azt mondta: »Miért hasadt meg előttem a burok?« Ezért Fáresznek (azaz Szakadásnak) nevezte el őt. ³⁰ Aztán megszületett a testvére is, az, akinek a kezén a piros fonál volt; s ő elnevezte Zárának (azaz Napkeltének).

József szolgasága Egyiptomban

Ter 39 ¹ Józsefet tehát Egyiptomba vitték. Egy egyiptomi ember, Putifár, a fáraó udvari tisztje, a testőrség kapitánya vette meg az izmaelitáktól, akik odavitték. ² Az Úr azonban vele volt, úgyhogy mindenben szerencsés kezű ember lett, és bent lakott az ura házában. ³ Ura nagyon jól tudta, hogy az Úr vele van, és mindent, amit csinál, sikeressé tesz a kezében. ⁴ József tehát kegyelmet talált a gazdája előtt, és személyesen neki szolgált. Őt rendelte mindene fölé, rábízta a házat, átadta neki mindenét, így ő viselte gondját mindenének. ⁵ Az Úr pedig megáldotta az egyiptomi házat Józsefért, és az Úr áldása volt annak minden vagyonán, házán és mezején egyaránt. ⁶ Mindent, amije csak volt, József kezére bízott. Nem is volt annak semmi másra gondja, csak arra a kenyérre, amelyet megevett. József pedig szép termetű és csinos külsejű volt.

⁷ Egy idő múlva szemet vetett Józsefre urának asszonya, és így szólt hozzá: »Hálj velem!« ⁸ Ő azonban sehogysem állt rá erre a gonosz cselekedetre. Azt mondta neki: »Íme, a gazdám mindent rám bízott,

azt sem tudja, miye van házában. ⁹ Nincs semmi sem, ami ne lenne az én hatalmamban, vagy amit nekem át nem adott volna, rajtad kívül, aki a felesége vagy. Hogy tehetnék tehát ilyen gonoszságot, és hogyan vétkezhethnék Istenem ellen?» ¹⁰ Hasonló szavakkal beszélt az asszony nap mint nap az ifjúhoz, de József visszautasította, hogy vele aludjon.

¹¹ Történt azonban egy napon, hogy József bement a házba valami dolgot elintézni, amikor éppen senki sem volt odabenn. ¹² Ekkor az asszony megragadta a ruhája szélét, és azt mondta: »Feküdj le velem!« Ő azonban otthagya a palástját, elfutott, és kiment. ¹³ Amikor az asszony látta, hogy kezében hagyta ruháját és kifutott, ¹⁴ összehívta házanépét, és így szólt: »Íme, héber legényt hoztak ide, hogy pajzánkodjon velünk! Bejött hozzám, hogy lefeküdjön velem! De amikor kiáltottam, ¹⁵ és meghallotta a hangomat, itthagya a palástját, amelyet megragadtam, és kifutott!« ¹⁶ A palástot magánál tartotta tehát, és mihelyt hazajött a férje, megmutatta neki, ¹⁷ ezekkel a szavakkal: »Bejött hozzám az a héber legény, akit idehoztál, hogy pajzánkodjon velem. ¹⁸ Amikor azonban meghallotta, hogy kiáltok, itthagya a palástját, amelyet megragadtam, és kiszaladt!«

¹⁹ Amikor a gazda meghallotta felesége szavát, nagyon megharagudott. ²⁰ Börtönbe vettette Józsefet, abba, amelyikben a király foglyait őrizték. Ott maradt tehát, bezárva.

József a börtönben

²¹ Az Úr azonban Józseffel volt. Megkönyörült rajta, és kedvessé tette őt a főfoglár szemében, ²² úgy-hogy az József kezére bízta az összes foglyot, akiket a börtönben tartottak, és mindent, amit kellett, ő intézett. ²³ Nem is volt a főfoglárnak semmi gondja semmire sem, amit rábízott, mert az Úr vele volt, és sikerre vitte minden cselekedetét.

Ter 40 ¹ Miután ezek így végbementek, történt, hogy az egyiptomi király pohárnoka és a sütőmes-tere vétkeztek uruk ellen. ² A fáraó ekkor megharagudott a két eunuchra, akik a pohárnokok és a sütőmes-terek vezetői voltak, ³ és a testőrök kapitányának tömlöcébe vettette őket, oda, ahol József is fogságban volt. ⁴ A főfoglár pedig Józsefre bízta őket, ő pedig ellátta őket. Hosszú ideig fogságban voltak.

⁵ Egyszer azután egyazon éjjel álmot láttak mind a ketten, mindegyikük önmagára vonatkozó jelen-téssel. ⁶ Amikor reggel József bement hozzájuk, és látta, hogy szomorúak, ⁷ megkérdezte őket: »Mi-ért szomorúbb ma az arcotok a szokottnál?« ⁸ Azok azt felelték: »Álmot láttunk, de nincs, aki meg-fejtse nekünk.« József erre azt mondta nekik: »Nem Istené az álomfejtés? Mondjátok csak el nekem, mit láttatok!«

⁹ Elsőként a főpohárnok beszélte el álmát: »Azt láttam, hogy egy szőlőtő volt előttem, ¹⁰ amelyen három vessző volt. Lassanként kihajtott, aztán elvirágzott és fürtöket érlelt. ¹¹ Nekem pedig kezem-ben volt a fáraó pohara. Fogtam a fürtöket, belefacsartam a pohárba, amelyet tartottam, és oda-nyújtottam a poharat a fáraónak.« ¹² József azt felelte: »Az álom megfejtése ez: a három szőlővessző még három nap; ¹³ azután felemeli fejedet a fáraó, és visszahelyez előbbi hivatalodba, hogy adogasd neki a poharat, tiszted szerint, amint azelőtt szoktad. ¹⁴ De eszedbe jussak ám, ha jól megy majd

sorod, és cselekedj irgalmasságot velem! Beszéld rá a fáraót, hogy vitessen ki engem ebből a tömlöcből, ¹⁵ mert úgy loptak el engem a héberek földjéről, és itt is ártatlanul vetettek ebbe a verembe.»

¹⁶ Amikor a főszűtmester látta, hogy milyen jól megfejtette az álmot, így szólt: »Én is álmot láttam: három lisztes kosár volt a fejemben. ¹⁷ A legfelső kosárban vittem a fáraó összes ételét, amelyek szűtmesterséggel készültek, de a madarak kiették belőle.« ¹⁸ József azt felelte: »Az álom megfejtése ez: a három kosár még három nap, ¹⁹ azután a fáraó fejedet véteti és bitófára akasztat, és a húsdot madarak tépik le.«

²⁰ Harmadnapra a fáraó születésnapja volt, és nagy lakomát rendezett szolgálóinak. Lakoma közben eszébe jutott a főpohárnok és a főszűtmester. ²¹ Az egyiket visszaállította a helyére, hogy adogassa neki a poharat, ²² a másikat pedig bitófára akasztatta, amint József megmondta nekik.

²³ Ám a főpohárnok nem emlékezett meg Józsefről, mert megfélemedezett álmának megfejtőjéről.

A fáraó álma és az álom megfejtése

Ter 41 ¹ Két esztendő múlva a fáraó látott álmot. Azt álmodta, hogy a folyóvíz mellett állt, ² és abból feljött hét szép és igen kövér tehén, és legelészett a mocsaras helyeken. ³ Aztán hét másik emelkedett fel utánuk a folyóvízből, csúnyák és soványságtól elaszottak. Ott álltak a vízparton, ⁴ és elnyelték a hét szép és kövér tehenet. Ekkor felébredt a fáraó. ⁵ Aztán ismét elaludt, és egy másik álmot látott: Hét kalász növekedett egy száron, mind teljes és szép, ⁶ aztán pedig ugyanannyi hitvány, forróságperzselte kalász sarjadt. ⁷ Ezek elnyelték az előbbieket minden szépségét. Ekkor felébredt a fáraó az álmából.

⁸ Amikor megvirradt, a fáraó félelemtől remegve elküldött Egyiptom valamennyi jószágához és minden bölcséhez, összehívta őket, és elbeszélte nekik az álmot. Nem akadt azonban senki, aki meg tudta volna fejteni. ⁹ Ekkor a főpohárnok végre észbekapott, és azt mondta: »Egy vétkemről szólok: ¹⁰ amikor a király megharagudott szolgálóira, engem és a főszűtmestert a testőrök kapitányának tömlöcébe vetett. ¹¹ Ott egy és ugyanazon éjszakán mindketten jövőre vonatkozó álmot láttunk. ¹² Volt ott egy héber ifjú, a testőrök kapitányának a legénye, s mi elbeszéltük neki az álmokat. ¹³ Tőle mindazt meghallottuk, amit aztán a dolgok menete igazolt. Én ugyanis visszakerültem tisztembe, a társamat pedig bitófára függesztették.«

¹⁴ Parancsot adott erre a király, és tüstént kihozták Józsefet a tömlöcből, megnyírták, más ruhát adtak rá, és eléje vezették. ¹⁵ A fáraó így szólt hozzá: »Álmokat láttam, és nincs, aki megfejtse. Azt hallottam, hogy te igen bölcsen meg tudod fejteni azokat.« ¹⁶ József ezt válaszolta: »Nem én, hanem Isten ad majd szerencsés választ a fáraónak!«

¹⁷ Erre a fáraó elbeszélte, amit látott: »Azt álmodtam, hogy a folyó partján álltam. ¹⁸ Hét, igen szép és kövérhúsú tehén jött fel a folyóból, és legelte a mocsaras legelő zöldjét. ¹⁹ De íme, követte őket hét másik tehén, annyira rút és sovány, hogy sohasem láttam olyat Egyiptom földjén. ²⁰ Ezek elnyelték és elemésztették az előbbieket, ²¹ mégsem mutatták semmi nyomát annak, hogy jóllaktak, ugyanolyan soványak és rútak maradtak. Felébredtem, és amikor újra elnyomott az álom, ²² ezt az álmot láttam: Hét kalász nőtt egy száron, mind teljes és igen szép. ²³ Aztán hét másik nőtt egy száron,

hitvány és forróságtól aszott. ²⁴ Ezek elnyelték az előbbieket szépségét. Elmondtam az álmot a jósnak, de nincs, aki megfejtse.»

²⁵ József azt felelte: »A király mindkét álma ugyanazt jelenti: amit Isten cselekedni akar, megmutatta a fáraónak. ²⁶ A hét szép tehén és a hét teli kalász a bőség hét esztendeje; ezek az álmoknak egy és ugyanazon jelentését tartalmazzák. ²⁷ A hét hitvány és sovány tehén, amely utánuk feljött, valamint a hét üres és forrószélperzselte kalász az elkövetkező éhség hét esztendeje. ²⁸ Mindezek pedig ebben a rendben teljesednek be: ²⁹ Most hét, nagyon termékeny esztendő köszönt Egyiptom egész földjére. ³⁰ Ezek után hét másik olyan terméketlen esztendő következik, hogy feledésbe merül az előző bőség, mert elemészti az éhség az egész földet, ³¹ és a nagy bőséget elpusztítja a nagy ínség. ³² Az pedig, hogy kétszer láttál ugyanarra a dologra vonatkozó álmot, a bizonyosság jele, mert megtörténik az, amit Isten mondott, és Isten hamarosan beteljesíti.

³³ Most azért válasszon ki a fáraó egy bölcs és ügyes férfit, és állítsa azt Egyiptom földje fölé. ³⁴ Ő pedig rendeljen tisztartókat minden tartományba, és a termés ötödét a hét termékeny esztendőben, ³⁵ amely majd most következik, gyűjtse raktárakba. Minden gabonát gyűjtsenek be a fáraó hatalma alá, és raktározzanak el a városokban. ³⁶ Így készüljenek fel az elkövetkezendő hétesztendő éhínségre, amely azután Egyiptomra szakad, hogy el ne vesszen ez a föld az éhség miatt!«

József Egyiptom kormányzója

³⁷ Tetszett a tanács a fáraónak és minden szolgájának. ³⁸ Azt mondta nekik: »Találhatunk-e olyan férfit, mint őt, akit betölt az Isten lelke?« ³⁹ Így szólt azért Józsefhez: »Mivel Isten neked mutatta meg mindazt, amit mondtál, találhatok-e bölcsebbet nálad, vagy hozzád hasonlót? ⁴⁰ Te légy házam felett, és a te szád parancsára hallgasson az egész nép. Csak a trón tesz nagyobbá engem tenálad.« ⁴¹ Azután a fáraó azt mondta Józsefnek: »Íme, Egyiptom egész földje fölé rendelvelek!«

⁴² Azzal levette a gyűrűt a kezéről, és ráhúzta az ő kezére, biszrus ruhába öltöztette, és nyakába akasztotta az aranyláncot. ⁴³ Aztán körülvitette második kocsiján, egy hírnöknek pedig azt kellett kiáltania: »Térdre!« hogy mindenki térdet hajtson előtte, és tudja meg, hogy ő Egyiptom egész földjének a feje.

⁴⁴ A király azután így szólt Józsefhez: »A fáraó én vagyok, de a te parancsod nélkül se kezét, se lábát ne mozdítsa senki Egyiptom egész földjén.« ⁴⁵ Új nevet is adott neki, és elnevezte Szafanet Fáneknek (ami Világszabadítót jelent), és feleségül adta neki Ászenetet, Putifárnak, a heliopoliszi papnak a lányát.

Kiment tehát József Egyiptom földjére ⁴⁶ – harmincesztendő volt, amikor a fáraó-király színe előtt állt –, és bejárta Egyiptom összes tartományát.

⁴⁷ Amikor aztán eljött a hétesztendő bőség, kévékbe kötötték a gabonát, összegyűjtötték Egyiptom raktáraiba, ⁴⁸ és elrakták a gabona minden feleslegét az egyes városokban. ⁴⁹ Oly nagy volt a gabona bősége, hogy annyi volt, mint a tenger homokja; nagy mennyisége miatt megmérni sem lehetett.

⁵⁰ Józsefnek még az éhség eljövetele előtt született két fia, akiket Putifárnak, a heliopoliszi papnak a lánya, Ászenet szült neki. ⁵¹ Az elsőszülöttet Manasszénak nevezte, mondván: »Elfeledtette velem Isten minden gyötrelmemet és atyám házát.« ⁵² A másikat pedig elnevezte Efraimnak, mondván: »Magsokasított engem Isten szegénységem földjén.«

⁵³ Amikor aztán eltelt a bőség hét esztendeje, amely Egyiptomra köszöntött, ⁵⁴ elkövetkezett az éhség hét esztendeje, amint József előre megmondta. Az éhség elhatalmasodott az egész földön, de Egyiptom egész földjén volt félretéve eleség. ⁵⁵ Amikor tehát megéheztek, a nép a fáraóhoz kiáltott, és élelmet kért tőle. Ő azt felelte nekik: »Menjetek Józsefhez, s amit ő mond nektek, azt cselekedjétek!« ⁵⁶ Amikor aztán súlyosbodott az éhínség Egyiptom egész földjén, József megnyitotta az összes gabonátárolót, és adott az egyiptomiaknak, mert őket is sújtotta az éhség. ⁵⁷ Erre minden ország Egyiptomba ment, hogy eleséget vásároljon Józsefnél, mivel az éhínség egyre súlyosabb volt az egész földön.

József testvéreinek első útja Egyiptomba

Ter 42 ¹ Amikor aztán Jákob meghallotta, hogy Egyiptomban lehet kapni eleséget, azt mondta fiainak: »Miért késlekedtek? ² Hallottam, hogy Egyiptomban lehet kapni gabonát; menjetek le, vegyetek, amennyire szükségünk van, hogy életben maradjunk, és el ne pusztítson bennünket az ínség.«

³ Lement tehát József tíz testvére, hogy gabonát vegyen Egyiptomban. ⁴ Benjamint, József testvérét azonban otthon tartotta Jákob. Azt mondta a testvéreinek: »Nehogy valami baja történjen az úton!« ⁵ Bementek tehát Izrael fiai Egyiptom földjére, másokkal együtt, akik szintén odamentek vásárolni, mert éhség pusztított Kánaán földjén.

⁶ József volt tehát a kormányzó Egyiptom földjén, és az ő engedélyével adták el a gabonát a népeknek. Amikor aztán testvérei leborultak előtte, ⁷ megismerte őket, de mintha idegenek lettek volna, keményen szólt hozzájuk, és megkérdezte tőlük: »Honnan jöttetek?« Azok azt felelték: »Kánaán földjéről, hogy ennivalót vegyünk.«

⁸ Ő felismerte testvéreit, de azok nem ismerték fel őt. ⁹ Ekkor eszébe jutottak az álmok, amelyeket egykor látott, és azt mondta nekik: »Kémek vagytok! Azért jöttetek, hogy megnézzétek, hol gyenge ez az ország!« ¹⁰ Azok azt mondták: »Nem, uram! Azért jöttek szolgáid, hogy eleséget vegyenek. ¹¹ Mindannyian egy ember fiai vagyunk, békecségesen jöttünk, semmi gonoszat nem forralnak szolgáid.« ¹² Ő azt felelte nekik: »Nem úgy van az! Azért jöttetek, hogy kifürkésszétek, hol védtelen ez az ország!« ¹³ De azok erősítették: »Tizenketten vagyunk mi, szolgáid, testvérek, egy embernek fiai, Kánaán földjén; a legkisebb az apánknál van, a másik pedig nincs többé.«

¹⁴ Ő azonban azt mondta: »Úgy van, ahogy mondtam: kémek vagytok! ¹⁵ Mindjárt próbára is teszlek titeket! Úgy éljen a fáraó, hogy el nem mentek innen, amíg el nem jön legkisebb öcsétek is. ¹⁶ Küldjétek el valakit közületek, hogy hozza el! Ti pedig fogságban maradtok, amíg kiderül, hogy amit mondtatok, igaz-e, vagy hamis. Különben, úgy éljen a fáraó, kémek vagytok!« ¹⁷ Azzal fogságba vetette őket, három napra.

¹⁸ Harmadnapon azonban kihozatta őket a börtönből, és így szólt hozzájuk: »Tegyétek meg, amit mondok, s akkor életben maradtok! Hiszen félem én Istent! ¹⁹ Ha békességes emberek vagytok, maradjon egyik testvéretek megkötözve a börtönben! Ti pedig menjetek, vigyétek el házatoknak a gabonát, amelyet vettetek! ²⁰ Aztán hozzátok el hozzám legkisebbik öcséteket, hogy meggyőződhessem szavaitokról, és meg ne haljatok!«

Úgy tettek tehát, amint mondta. ²¹ Egymás közt azonban így szóltak: »Méltán szenvedjük ezeket, mert vétkeztünk öcsénk ellen! Láttuk lelke szorongását, amikor rimázkodott nekünk, de nem hallgattuk meg, azért jött ránk ez a nyomorúság!« ²² Egyikük, Rúben, így szólt: »Nem megmondtam-e nektek, hogy ne vétkezzetek a gyermek ellen? De ti nem hallgattatok rám! Lám, most számon kéri a vérét!«

²³ Nem tudták ugyanis, hogy József érti őket, mert tolmács segítségével beszélt velük. ²⁴ Erre ő egy kissé elfordult és sírt. Aztán visszafordult, és beszélt velük, ²⁵ majd fogta Simeont, és megkötöztette előttük. A szolgáltnak pedig megparancsolta, hogy töltsék meg a zsákjukat gabonával, tegyék vissza mindegyikük pénzét a zsákjába, és adjanak nekik élelmet is az útra. Azok úgy tettek, ahogy meghagyta nekik.

²⁶ Erre ők feltették a gabonát a szamaraikra, és elmentek. ²⁷ Amikor aztán egyikük kinyitotta a zsákját, hogy abrakot adjon a jószágoknak a szálláson, meglátta a pénzt a zsák szájában. ²⁸ Erre azt mondta a testvéreinek: »Visszaadták a pénzemet, itt van a zsákban!« Álmélkodva és döbbenten mondták erre egymásnak: »Lám, mit cselekedett velünk az Isten!«

²⁹ Amikor aztán megérkeztek apjukhoz, Jákobhoz Kánaán földjére, elbeszélték neki mindazt, ami velük történt, és azt mondták: ³⁰ »Keményen beszélt velünk annak a földnek az ura! Az ország kémeinek gondolt minket.« ³¹ De mi megmondtuk neki: »Békességes emberek vagyunk, és nem akarunk kifürkészni semmit. ³² Tizenketten vagyunk, testvérek, és egy apától származunk. Egyikünk nincs többé, a legkisebb pedig apánknál van, Kánaán földjén. ³³ Az az ember, annak a földnek az ura, erre azt mondta nekünk: 'Ebből fogom megítélni, hogy békességesek vagytok-e: egyik testvértetek hagyjátok itt nálam, ti meg vegyétek a házatoknak szükséges élelmet, menjetek, ³⁴ és hozzátok el hozzám legkisebb öcséteket! Akkor tudni fogom, hogy nem vagytok kémek, és őt, aki fogságban van, visszakaphatjátok. Azontúl pedig, amit csak akartok, szabadon vásárolhattok.'«

³⁵ Ezt mondták. Amikor aztán kitöltötték a gabonát, ott találta mindegyik a zsákja szájában egybekötve a pénzét. Meg is ijedt valamennyi egyaránt. ³⁶ Apjuk, Jákob azonban így szólt: »Megfosztotok engem minden gyermekemtől: József nincs többé, Simeon fogságban van, Benjaminget is elvinnétek! Rám szakad az összes baj!« ³⁷ Rúben azt felelte neki: »Az én két fiamat öld meg, ha vissza nem hozom neked! Bízd az én kezemre, és én visszahozom neked!« ³⁸ Ám ő azt mondta: »Nem megy le veletek a fiam; a testvére meghalt, ő maradt meg egyedül. Ha valami baja történnék az úton, ősz fejemet bánatával juttatnátok az alvilágba.«

József testvéreinek második útja Egyiptomba

Ter 43 ¹ Közben az éhínség egyre súlyosabb lett az egész vidéken. ² Amikor tehát elfogyasztották az élelmet, amelyet Egyiptomból hoztak, Jákob így szólt a fiaihoz: »Menjetek el ismét, vegyetek nekünk egy kis eleséget!« ³ Júda azt felelte: »Meghagyta nekünk az az ember, és esküvel is megerősítette, hogy `ne kerüljete a színem elé, ha el nem hozzátok magatokkal legkisebb öcséteket!` ⁴ Ha tehát el akarod őt engedni velünk, akkor elmegyünk ismét, és megvesszük neked, amire szükség van. ⁵ Ha azonban nem akarod, nem megyünk, mert az az ember, mint ahogy már sokszor mondtuk, meghagyta nekünk: `Ne kerüljete a színem elé legkisebb öcsétek nélkül!`«

⁶ Izrael azt felelte nekik: »Hogy bajt szerezzetek vele nekem, azért mondtátok el neki, hogy van még egy öcsétek.« ⁷ Ám azok azt felelték: »Az az ember kérdezett ki sorban nemzetségünkről: hogy él-e az apánk, hogy van-e még testvérünk. Ezért feleltünk mi neki annak megfelelően, amit kérdezett. Tudhattuk-e, hogy azt fogja mondani: `Hozzátok el magatokkal öcséteket?`«

⁸ Júda ekkor így szólt az apjához, Izraelhez: »Engedd el velem a gyermeket, hadd menjünk, hogy életben maradhassunk, és meg ne haljunk, mi és a gyermekeink! ⁹ Felelek én a gyermekért: az én kezemből kérd őt számon! Ha vissza nem hozom és vissza nem adom neked, bűnös legyek előtted minden időre! ¹⁰ Ha ez a huzavona közbe nem jön, már kétszer is visszajöttünk volna!«

¹¹ Izrael, az apjuk azt mondta erre nekik: »Ha így kell lennie, tegyétek hát meg, amit akartok! Tegyetek edényeitekbe e föld legkiválóbb gyümölcséből, s vigyétek el ajándéku az embernek: egy kis gyantát és mézet, szóraxot, mirhazsengét, terebintdiót és mandulát! ¹² Pénzt meg kétannyit vigyetek magatokkal! Azt is vigyétek vissza, amit a zsákokokban találtatok, hátha tévedés történt! ¹³ Aztán vigyétek öcséteket is, és menjetek el ahhoz az emberhez! ¹⁴ Az én mindenható Istenem pedig tegye őt könyörületesse hozzátok, hogy visszabocsássa veletek fogságban levő testvéreteket, és ezt a Benjamint is. Én magam meg így maradok, elárvultan, gyermek nélkül!«

¹⁵ Fogták erre a férfiak az ajándékot, a kétszerannyi pénzt és Benjamint, lementek Egyiptomba, és József elé álltak. ¹⁶ Amikor József meglátta őket és velük Benjamint, megparancsolta háza felügyelőjének: »Vezesd be ezeket az embereket a házba, aztán vágj állatot, és készíts lakomát, mert velem fognak enni délben!« ¹⁷ Az teljesítette a parancsot, és bevezette a férfiakat József házába.

¹⁸ Azok pedig megrettentek ott, és azt mondták egymásnak: »Bizonyosan a pénz miatt hoztak be minket ide, amelyet a múltkor visszavittünk zsákjainkban, hogy hamis vád alapja legyen, és erőszakos módon rabszolgaságra vessenek minket is, szamarainkat is.« ¹⁹ Azért még az ajtóban a ház felügyelője elé járultak, ²⁰ és azt mondták: »Kérünk, uram, hallgass meg minket! A múltkor egyszer itt voltunk már eleséget venni. ²¹ A vásárlás után, amikor a szállásra értünk, kinyitottuk zsákjainkat, és a pénzt a zsákok szájában találtuk. Most súlyban visszahoztuk azt, ²² sőt más pénzt is hoztunk, hogy vegyünk, amire szükségünk van. Nem tudjuk, ki tette azt a zsákjainkba!«

²³ Ám az így felelt: »Béke veletek, ne féljete! Istenetek és atyátok Istene adta nektek azt a kincset zsákjaitokba. A pénzt ugyanis, amit nekem adtatok, én igazolom.« Aztán kivezette hozzájuk Simeont, ²⁴ és bevitte őket a házba. Vizet hozott, hogy mossák meg a lábukat, és abrakot adott szamarainak.

²⁵ Ők pedig előkészítették az ajándékot, mire József délben megjön; hallották ugyanis, hogy ott fog-nak enni.

²⁶ Amikor aztán József hazatért, elé rakták az ajándékot, amelyet a kezükben hoztak, és földre bo-rultak előtte. ²⁷ Erre ő kegyesen köszöntötte őket, és megkérdezte tőlük: »Egészséges-e a ti idős atyátok, akiről beszéltetek nekem? Él-e még?« ²⁸ Ők azt felelték: »Egészséges a szolgád, a mi atyánk: még életben van.« Azzal meghajtották magukat, és leborultak előtte.

²⁹ Amikor József felemelte szemét és meglátta Benjaminszót, az ő édes testvérét, így szólt: »Ez a ti leg-kisebb öcséd, akiről beszéltetek nekem?« Aztán pedig azt mondta: »Fiam, legyen kegyes Isten irántad!« ³⁰ Aztán elsietett, mert megindult a szíve az öccse miatt, és kicsordultak a könnyei. Bement tehát a belső szobába, és sírt.

³¹ Aztán megmosta az arcát, erőt vett magán, ismét kijött, és így szólt: »Adjátok fel az étkeket!«

³² Miután feltálatlak, külön Józsefnek, külön a testvéreinek, és külön az egyiptomiaknak, akik ott ettek – az egyiptomiaknak ugyanis nem szabad a héberekkal együtt enniük, ők az ilyen lakomát tisztátalannak tartják –, ³³ leültették őket előtte: az elsőszülöttet rangja szerint, és a legfiatalabbakat is a maga kora szerint. Ezen ők nagyon elcsodálkoztak. ³⁴ Mindegyikük elvette a részét, amelyet tőle kapott – Benjaminszót akkora rész jutott, hogy ötször nagyobb volt, mint a többieké –, aztán ittak, és megrészegettek vele együtt.

Ter 44 ¹ József ezután megparancsolta a háza felügyelőjének: »Töltsd meg zsákjaikat gabonával, amennyi csak fér beléjük, s tedd mindegyikük pénzét a zsákja szájába. ² A legfiatalabbnak a zsákja szájába pedig tedd be az ezüstpoharamat, és azt a pénzt, amelyet a gabonáért adott!« Úgy is történt.

³ Hajnalhasadtakor aztán elbocsátották őket szamaraikkal együtt. ⁴ Amikor kiértek a városból és ha-ladtak egy keveset, József hívatta háza felügyelőjét, és azt mondta neki: »Kelj fel, menj azok után a férfiak után, és ha utolérted őket, mondd nekik: Miért fizettetek rosszal a jóért? ⁵ Az a pohár, ame-lyet elloptatok, uram ivópohara, abból szokott jósolni! Nagyon nagy gonosztságot műveltetek!«

⁶ Az úgy tett, ahogy József megparancsolta, és amikor utolérte őket, az utasítás szerint beszélt hoz-zájuk. ⁷ Ők azt felelték: »Miért mondja ezt a mi urunk, mintha szolgád ekkora vétet követek volna el? ⁸ Azt a pénzt, amit a zsákjaink szájában találtunk, Kánaán földjéről visszahoztuk neked: hogyan loptunk volna tehát aranyat vagy ezüstöt urad házából? ⁹ Ha szolgád közül bárkinél előkerül, amit keresel, az haljon meg, mi pedig rabszolgái leszünk urunknak!«

¹⁰ Ő azt mondta nekik: »Legyen, ahogy állítjátok! De ha bárkinél előkerül, az rabszolgám lesz, ti pedig sértetlenek maradtok.« ¹¹ Erre mindegyik sietve lerakta zsákját a földre, és kinyitotta. ¹² Ő végigku-tatta mindegyiket, a legnagyobbtól kezdve a legkisebbig, és Benjamin zsákjában megtalálta a po-harat.

¹³ Erre megszagatták ruháikat, újra felrakodtak a szamarakra, és visszatértek a városba. ¹⁴ Júda a testvéreivel együtt bement Józsefhez – ő ugyanis még nem távozott el arról a helyről –, és mindnyá-ja a földre vetették magukat előtte. ¹⁵ Ő azt mondta nekik: »Miért tettétek ezt? Nem tudjátok, hogy nincs hozzám hasonló a jósolás tudományában?« ¹⁶ Júda azt válaszolta neki: »Mit feleljünk uramnak,

mit szóljunk, vagy mit hozhatnánk fel mentségünkre? Isten feltárta szolgálád vétségét. Íme, mindannyian rabszolgái vagyunk uramnak: mi is, és az is, akinél megkerült a pohár!« ¹⁷József azt felelte: »Távol álljon tőlem, hogy így cselekedjek! Aki a poharat ellopta, az legyen a rabszolgám, ti pedig menjetek szabadon atyátokhoz!«

¹⁸Júda ekkor közelebb járult és bizakodva így szólt: »Kérlek, uram, hadd szóljon szolgálád egy szót a füledbe, és ne haragudj meg szolgáladra, hiszen olyan vagy, mint a fáraó! ¹⁹Az én uram a múltkor azt kérdezte szolgálaitól: 'Van-e atyátok vagy testvéretek?' ²⁰Mi azt feleltük uramnak: Van egy idős apánk és egy kisöcsénk, aki az ő öregségében született. Az édes testvére meghalt, így egyedül ő maradt meg anyjától, és az apja igen szereti. ²¹Ekkor te azt mondtad szolgálidnak: 'Hozzátok el hozzám, hadd lássam őt!' ²²Mi kijelentettük uramnak: Nem hagyhatja el az a gyermek az apját, mert ha elhagyja, meghal az apja. ²³Te azonban azt mondtad szolgálidnak: 'Ha el nem jön veletek legkisebb öcsétek, ne kerüljetez többé a színem elé!'

²⁴Amikor tehát felmentünk szolgáláddhoz, az apánkhöz, elbeszéltünk neki mindent, amit uram mondott. ²⁵Amikor aztán azt mondta apánk: 'Menjetek el ismét, és vegyetek egy kis gabonát nekünk,' ²⁶mi azt mondtuk neki: Nem mehetünk. Ha eljön velünk legkisebb öcsénk, vele együtt elmegyünk. Mert ha ő nem lesz velünk, nem merünk annak az embernek a színe elé kerülni. ²⁷Erre ő azt felelte: 'Tudjátok, hogy csak kettőt szült nekem ez a feleségem. ²⁸Az egyik elment tőlem, és így szóltam: Fenevad falta fel! És mindeddig nem került elő. ²⁹Ha ezt is elviszitek, és valami éri az úton, ősz fejemet bánatával juttatjátok az alvilágba.'

³⁰Ha tehát én most elmegyek szolgáláddhoz, az apánkhöz, és hiányzik a fiú – mivel az ő lelke ennek a lelkén csüng –, ³¹amikor meglátja, hogy nincs velünk, meghal, és ősz fejét bánatával juttatják szolgálád az alvilágba. ³²A gyermek helyett hadd legyek én a rabszolgád, aki kezességet vállaltam apám-nál ezekkel a szavakkal: Ha vissza nem hozom, bűnös legyek atyám előtt minden időre!

³³Hadd maradjak tehát én, a te szolgálád, a gyermek helyett uram szolgálatában, a gyermek pedig hadd menjen fel testvéreivel! ³⁴Úgysem tudnék visszatérni apámhoz e gyermek nélkül, hogy ne legyek tanúja a bajnak, amely alatt összeroskad az apám!«

Ter 45 ¹József nem tudta tovább tartóztatni magát, noha sokan álltak körülötte. Felkiáltott: »Menjen ki mindenki!« Senki más nem volt vele, amikor felfedte kilétét testvérei előtt. ²Aztán hangos sírásra fakadt – úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és a fáraó egész háza – ³és így szólt testvéreihez: »Én vagyok József! Él-e még az atyám?« Testvérei nagy félelmükben a rémülettől felelni sem tudtak. ⁴Ő azonban szelíden szólt hozzájuk: »Gyertek ide hozzám!« Amikor aztán közelebb jöttek, azt mondta nekik: »Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba. ⁵Ne féljetez, és ne is szörnyülködjetez azon, hogy eladtatok engem ebbe az országba! Hiszen a ti megmentésetekre küldött engem Isten előttetek Egyiptomba. ⁶Két esztendeje ugyanis, hogy elkezdődött az éhség ezen a földön, és még öt olyan esztendő van hátra, amelyben sem szántani, sem aratni nem lehet. ⁷Előre küldött tehát engem Isten, hogy megtartsom a földön titeket, és életeteket nagy szabadítással. ⁸Nem a ti elhatározásotok, hanem Isten akarata küldött engem ide. Ő tett engem szinte a fáraó atyjává, egész házának urává, és Egyiptom egész földjének fejedelmévé.

⁹ Siessetek, menjetek fel atyámhoz, és mondjátok neki: »Ezt üzeni a fiad, József: Isten Egyiptom egész földjének urává tett engem! Ne késlekedj, gyere le hozzám! ¹⁰ Gósen földjén fogsz majd lakni, a közelemben leszel, te és a fiaid, s fiaidnak fiai, juhaid és marháid, és mindened, amid van. ¹¹ Én pedig ellátlak ott élelemmel – mert még öt esztendő van hátra az éhínségből –, hogy el ne vessz házad népével és mindeneddel együtt, amid van! ¹² Íme, saját szemetek és testvérem, Benjamin szeme látja, hogy én beszélek hozzátok. ¹³ Mondjátok el atyámnak minden dicsőségemet, és mindazt, amit Egyiptomban láttatok! Siessetek, hozzátok el hozzám!«

¹⁴ Azután Benjaminsnak, az öccsének a nyakába borult, megölelte, és sírt. Ugyanúgy sírt Benjamin is a nyakába borulva. ¹⁵ Majd a többi testvérét is megcsókolta József, átölelte őket és sírt. Erre aztán szóba mertek állni vele.

¹⁶ Amikor tudomást szereztek erről, a szokásos szóbeszéd által elterjedt a király udvarában: »Eljöttek József testvérei!« Örült neki a fáraó, és egész házanépe. ¹⁷ Sőt, meghagyta Józsefnek, hogy parancsolja meg testvéreinek: »Rakodjatok fel a teherhordó állataitokra, menjetek el Kánaán földjére, ¹⁸ és hozzátok el onnan atyátokat és rokonságotokat, és jöjjetek el hozzám! Nektek adom Egyiptom minden javát, úgyhogy majd ennek a földnek a javából éltek. ¹⁹ Parancsolt meg azt is: vigyetek magatokkal szekereket Egyiptom földjéről, hogy elhozhassátok gyermekeiteket és feleségeiteket! Hozzátok atyátokat, és siessetek, gyertek minél előbb! ²⁰ Ne sajnáljatok semmit a holmitokból, mert Egyiptomnak minden java a tiétek lesz!«

²¹ Úgy is tettek Izrael fiai, ahogy parancsolták nekik. József pedig a fáraó parancsa szerint szekereket adott nekik, és ennivalót az útra. ²² Hozatott mindegyiküknek két-két rend ruhát is, Benjaminsnak pedig háromszáz ezüstöt és öt drága ruhát adott. ²³ Apjának is küldött tíz szamarat, amelyek Egyiptom mindenféle javaiból vittek, és ugyanannyi nőtény szamarat, megrakva gabonával és útravaló kenyérrel. ²⁴ Aztán elbocsátotta testvéreit. Amikor elindultak, azt mondta nekik: »Ne veszekedjete az úton!«

²⁵ Azok felmentek Egyiptomból, eljutottak Kánaán földjére apjukhoz, Jákobhoz, ²⁶ és elmondták neki: »József él, és ő uralkodik Egyiptom egész földjén!« Apjuk szíve azonban hideg maradt, mert nem hitt nekik. ²⁷ De amikor elbeszélték József minden szavát, amit mondott nekik, és látta a szekereket, s mindazt, amit küldött, hogy elvigyék őt, feléledt a lelke, ²⁸ és így szólt: »Elég nekem, ha József fiam még él! Elmegyek, hadd lássam, mielőtt meghalok!«

Jákob családja Egyiptomban

Ter 46 ¹ El is indult Izrael mindenével, amije volt. Amikor eljutott Beersebába, ott áldozati állatokat vágott atyja, Izsák Istenének. ² Hallotta, hogy Isten szólítja őt éjszakai látomásban, és azt mondja neki: »Jákob, Jákob!« Ő így felelt: »Itt vagyok!« ³ Isten azt mondta neki: »Én vagyok Isten, atyád Istene! Ne félj, csak menj le Egyiptomba, mert ott nagy nemzetté teszek téged! ⁴ Lemegyek oda veled, és amikor majd visszatérsz, felhozlak onnan. József fogja lezárni a szemedet saját kezével.«

⁵ Fölkerekedett erre Jákob Beersebából. Fiai feltették őt gyermekeikkel és feleségeikkel együtt azokra a szekerekre, amelyeket a fáraó küldött, hogy elhozzák rajtuk az idős embert ⁶ és mindenét,

amit Kánaán földjén szerzett. El is jutott Egyiptomba Jákob minden utódával: ⁷ fiaival, unokáival, lányaival és egész nemzetségével együtt.

⁸ Izrael fiainak neve, akik vele és gyermekeikkel Egyiptomba bementek, a következő volt.

Az elsőszülött Rúben. ⁹ Rúben fiai: Hénok, Fállu, Ezron és Kármí.

¹⁰ Simeon fiai: Jámuel, Jámin, Áhod, Jákin, Szohár és Saul, a kánaáni asszony fia.

¹¹ Lévi fiai: Gerson, Kaát és Merári.

¹² Júda fiai: Her, Onán, Sela, Fáresz és Zára. Her és Onán azonban meghalt Kánaán földjén. Fáresznek ezek a fiai születtek: Ezron és Hámul.

¹³ Isszakár fiai: Tóla, Fúa, Jasúb és Semron.

¹⁴ Zebulon fiai: Száred, Élon és Jáhelél.

¹⁵ Ezek Lea fiai, akiket Paddan-Arámban szült, éppúgy, mint Dínát, a lányát. Fiainak és lányainak száma összesen harminchárom.

¹⁶ Gád fiai: Széfion, Hággi, Súni, Eszebon, Heri, Árodi és Áreli.

¹⁷ Áser fiai: Jimna, Jisva, Jisvi és Béria, a nővérük pedig Sára. Béria fiai: Héber és Melkiel.

¹⁸ Ezek Zilpának a fiai, akit Lábán adott Leának, a lányának. Ezeket szülte ő Jákobnak: tizenhat személyt.

¹⁹ Ráchelnek, Jákob feleségének a fiai: József és Benjamin. ²⁰ Józsefnek Egyiptom földjén ezek a fiai születtek, ezeket szülte neki Ászenet, Putifárnak, a heliopoliszi papnak a lánya: Manassze és Efraim.

²¹ Benjamin fiai: Bela, Bekor, Ásbel, Gera, Námán, Ehi, Rós, Mofím, Ofím és Áred.

²² Ezek Ráchel fiai, ezeket szülte Jákobnak; összesen tizennégy személy.

²³ Dán fia: Húsim.

²⁴ Naftali fiai: Jásziel, Gúni, Jeszer és Sillem.

²⁵ Ezek Bilha fiai, akit Lábán adott Ráchelnek, a lányának. Ezeket szülte ő Jákobnak; összesen hét személy.

²⁶ Azok száma tehát, akik Jákobbal Egyiptomba bementek, és az ő ágyékából származtak, fiainak feleségein kívül, összesen hatvanhat. ²⁷ Ezenkívül József fiai, akik neki Egyiptom földjén születtek: két személy. Jákob házanépének létszáma tehát, amely Egyiptomba bement, összesen hetven volt.

²⁸ Júdát közben előre küldte Józsefhez, hogy mondja meg neki, jöjjön elé Gósenbe. ²⁹ Amikor aztán Gósen földjére érkezett, József befogatott szekérébe, és felment apja elé Gósenbe. Amikor meglátta, a nyakába borult, átölelte. és hosszan sírt. ³⁰ Izrael ekkor azt mondta Józsefnek: »Mostmár örömet halok meg, mert láttam arcodat, és életben hagylak itt téged.«

³¹ Erre ő így szólt testvéreihez és apja egész házához: »Felmegyek, jelentem a fáraónak, és megmondom neki: Testvéreim és atyám házanépe, akik Kánaán földjén voltak, eljöttek hozzám. ³² Juhpásztorok azok az emberek, és nyájak tenyésztésével foglalkoznak. Juhaikat és marháikat, s mindenüket, amijük csak volt, elhozták magukkal. ³³ Ha aztán majd ő hívat titeket, és megkérdezi: 'Mi a foglalkozásotok?' ³⁴ feleljétek azt: 'Pásztoemberek vagyunk mi, szolgáid, ifjúságunktól kezdve a mai napig, mi is, mint atyáink.' Ezt kell mondanotok, hogy Gósen földjén lakhassatok, mert az egyiptomiak minden juh pásztort utálnak.«

Ter 47 ¹ Bement tehát József, és jelentette a fáraónak: »Atyám és testvéreim, juhaik és marháik, és mindenük, amijük van, eljöttek Kánaán földjéről, s most Gósen földjén állnak.« ² Maga mellé vett ötöt a testvérei közül, és odaállította a király elé. ³ Az megkérdezte őket: »Mi a foglalkozásotok?« Ők azt felelték: »Juhpásztorok vagyunk mi, szolgáid is, mint atyáink.« ⁴ Aztán elmondták a fáraónak: »Eljöttünk, hogy egy darabig földeden tartózkodjunk, mert nincs füve szolgáid nyájainak, mivel elhatalmasodott az éhség Kánaán földjén. Arra kérünk tehát, engedd meg, hogy mi, szolgáid, itt lehessünk Gósen földjén.«

⁵ A király erre azt mondta Józsefnek: »Atyád és testvéreid eljöttek hozzád. ⁶ Előttem van Egyiptom földje: telepítsd le őket a legjobb helyen, és add nekik Gósen földjét. Ha pedig tudsz közöttük ügyes férfiakat, tedd meg őket jószágaim felügyelőivé!«

⁷ Ezután József bevitte apját is a királyhoz. Eléje állította, és ő megáldotta a fáraót. ⁸ Amikor az megkérdezte tőle: »Hány esztendő vagy?« – ⁹ ő azt felelte: »Vándorlásom ideje százharminc esztendő, kevés és mostoha, és nem érte el atyáim vándorlásának idejét.« ¹⁰ Aztán megáldotta a királyt, és elment.

¹¹ József pedig birtokot adott apjának és testvéreinek Egyiptomban, az ország legjobb helyén, Rámszeszben, amint a fáraó megparancsolta, ¹² és gondoskodott róluk, s atyja egész házáról, ellátva mindannyiukat élelemmel.

József intézkedései Egyiptomban

¹³ Nem volt ugyanis kenyér sehol a föld kerekiségén, és az éhség ránehezedett a földre, főként Egyiptomra és Kánaánra. ¹⁴ Össze is szedett ezekből minden pénzt az eladott gabona fejében, és bevitte a király kincstárába.

¹⁵ Amikor aztán a vásárlóknak elfogyott a pénzük, egész Egyiptom Józsefhez ment, és így szólt: »Adj nekünk kenyeret! Miért haljunk meg a szemed előtt pénz hiányában!« ¹⁶ Ő azt felelte nekik: »Hozzatok el jószágaitokat, azokért adok én nektek élelmet, ha pénzetek nincsen!« ¹⁷ Amikor elhozták, adott nekik élelmet a lovakért, a juhokért, a marhákért és a szamarakért. Ellátta őket abban az esztendőben is, cserébe a jószágaikért.

¹⁸ A következő esztendőben ismét elmentek hozzá, és azt mondták neki: »Nem titkoljuk el urunk elől, hogy elfogyott a pénzünk, és elfogyott a jószágunk is. Az sem titok előtted, hogy testünkön és földünkön kívül semmink sincsen. ¹⁹ Miért haljunk meg tehát szemed láttára? Hadd legyenek a tied: mi magunk is, a földünk is. Végy meg minket és földünket a király szolgálatára, csak adj vetőmagot, nehogy elpusztuljanak a föld művelői, és sivataggá válják!«

²⁰ Megvette tehát József Egyiptom egész földjét – mert mindenki eladta birtokát a nagy éhínség miatt –, és a fáraó tulajdonává tette azt, ²¹ és minden népét szolgásba vetette, Egyiptom egyik határától a másik határáig. ²² Csak a papok földjét nem vette meg, amelyet a király adott nekik. Ők ugyanis meghatározott élelmet is kaptak az állami raktárakból, így nem kellett eladniuk birtokaikat.

²³ József ekkor azt mondta a népnek: »Íme, amint látjátok, ti magatok is, a földetek is a fáraó tulajdona. Vigyétek a magot, és vessétek be a földeket, ²⁴ hogy legyen gabonátok! Egy ötödrészt be kell szolgáltatnotok a királynak, a többi négyet nektek hagyom vetésre és házatok népének s gyermekeiteknek élelmére!« ²⁵ Azok azt felelték: »A te kezéd műve, hogy megmenekültünk! Csak tekintsen ránk urunk, és mi örömet leszünk rabszolgái a királynak.«

²⁶ Attól az időtől kezdve mind a mai napig Egyiptom egész földjén egy ötödrész a királynak jár – s ez József óta mintegy törvénné vált –, kivéve a papi földet, amely mentes volt ettől a kötelességtől.

Jákob utolsó kívánsága

²⁷ Izrael letelepedett tehát Egyiptomban, azaz Gósen földjén, és elfoglalta azt. Gyarapodott, és nagyon megsokasodott. ²⁸ Tizenhét esztendeig élt Jákob Egyiptom földjén. Életének napjai összesen száznegyvenhét esztendőt tettek ki.

²⁹ Amikor aztán látta, hogy közeledik halálának napja, magához hívatta fiát, Józsefet, és így szólt hozzá: »Ha kegyelmet találtam szemedben, tedd kezedet ágyékom alá, és cselekedj velem irgalmas-ságot és hűséget: ne temess el engem Egyiptomban. ³⁰ Hadd nyugodjak atyáim mellett! Vigyél ki tehát majd engem erről a földről, és temess őseim sírjába!« József azt felelte neki: »Megteszem, amit parancsoltál!« ³¹ Erre ő azt mondta: »Akkor esküdj is meg nekem!« Ő pedig megesküdött. Erre Izrael imádta Istent, az ágy fejére borulva.

Ter 48 ¹ Miután ezek megtörténtek, jelentették Józsefnek, hogy beteg az apja. Erre magához vette két fiát, Manasszét és Efraimot. ² Amikor megmondták az idős embernek: »Íme, a fiad, József eljött hozzád« – összeszedte erejét, és kiült az ágy szélére. ³ Amikor bement hozzá, azt mondta neki: »A mindenható Isten megjelent nekem Lúzában, amely Kánaán földjén van, és megáldott engem. ⁴ Azt mondta: 'Megszaporítalak és megsokasítalak, és népek seregévé teslek. Neked és utódaidnak adom majd ezt a földet örökös birtokul.' ⁵ Azért tehát a két fiad, aki neked Egyiptomban született, mielőtt idejöttem hozzád, legyen az enyém: Efraimot és Manasszét számítsák éppúgy az enyémnek, mint akár Rúbent és Simeont. ⁶ A többiek azonban, akiket utánuk nemzel, a tied legyenek, és testvéreik nevét viseljék birtokaikban. ⁷ Amikor ugyanis visszatértem Paddanból, Ráchel, a te anyád, meghalt az úton, Kánaán földjén. Efratához közeledtem akkor, és eltemettem őt az efratai – másik nevén a betlehemi – út mentén.«

⁸ Amikor Izrael meglátta József fiait, megkérdezte tőle: »Kik ezek?« ⁹ Ő így felelt: »A fiaim, akiket itt adott nekem Isten.« Azt mondta erre: »Vezesd csak őket ide hozzám, hadd áldjam meg őket!« – ¹⁰ Elhomályosodott ugyanis Izrael szeme a késő öregségtől, így nem látott tisztán. – Odavitte tehát hozzá őket, ő pedig megcsókolta és megölelte őket. ¹¹ Aztán ezt mondta a fiának: »Nem fosztottak meg látásodtól, sőt Isten még utódodat is megmutatta nekem!« ¹² József erre elvette őket az apja öléből, és földig borult. ¹³ Aztán Efraimot a maga jobbára, azaz Izrael balkeze elé, Manassét meg a maga baljára, azaz apjának jobb keze elé állította, és mindkettőjüket odavezette hozzá. ¹⁴ Erre ő kinyújtotta jobbkezét, és Efraimnak, a fiatalabb testvérnek a fejére tette, a balkezét pedig Manasszénak, az idősebbnek a fejére, kezeit keresztbe téve. ¹⁵ Aztán megáldotta Jákob Józsefet ezekkel a szavakkal:

»Isten, akinek színe előtt
jártak atyáim, Ábrahám és Izsák,
Isten, aki pásztorem volt
ifjúságomtól kezdve mind a mai napig,
¹⁶ az angyal, aki megszabadított engem minden bajtól,
áldja meg ezeket a gyermekeket,
szálljon át rájuk az én nevem,
atyáimnak, Ábrahámnak és Izsáknak a neve,
és növekedjenek sokasággá a földön!«

¹⁷ Amikor azonban József látta, hogy apja Efraim fejére tette a jobb kezét, rosszul esett ez neki. Megfogta tehát apja kezét, le akarta venni Efraim fejről, és áttenni Manassze fejére. ¹⁸ Közben azt mondta apjának: »Nem jó ez így, atyám, mert ez az elsőszülött, ennek a fejére tedd a jobbkezedet!« ¹⁹ Ő azonban ellenállt neki, és azt mondta: »Tudom, fiam, tudom! Ez is több néppé lesz, meg is sokasodik, de a kisebb testvére nagyobb lesz nála, s annak utódja sok nemzetté növekszik.« ²⁰ Aztán megáldotta őket, és azt mondta: »Tebenned nyerjen áldást Izrael! Hadd mondják:

’Úgy cselekedjék veled Isten,
mint Efraimmal és mint Manasszéval!’«

Efraimot tehát Manassze elé helyezte. ²¹ Józsefnek, a fiának pedig azt mondta: »Íme, én meghalok, de Isten veletek lesz, és visszavisz titeket atyáitok földjére. ²² Adok neked ott egy részt a testvéreidén kívül: azt, amelyet kardommal és íjammal vettem el az amoriták kezéből.«

Jákob áldása

Ter 49 ¹ Jákob azután hívatta a fiait. Azt mondta nekik: »Gyűljetek össze, hadd adjam tudtotokra, mi vár rátok a távoli napokban!

² Gyűljetek össze, s halljátok, Jákob fiai,
halljátok atyátokat, Izraelt!
³ Rúben, elsőszülöttem,
te erőm és erősségem kezdete:

a méltóságból elsőbbség,
a hatalomból nagyobb rész illetve!
4 De kicsaptál, mint a víz!
Nem lesz elsőbbséged,
mert atyád fekhelyére léptél,
és ágyamat beszennyezted.
5 Simeon és Lévi: testvérek ők,
fegyvereik az erőszak edényei.
6 Tanácsukba a lelkem ne menjen,
gyülekezetükben dicsőségem ne legyen,
mert férfit gyilkoltak dühükben,
bikákat erőtlenné tettek önkényükben!
7 Átkozott a dühük, mert nyakas,
és a haragjuk, mert kemény.
Elosztom őket Jákobban,
és szétszórom őket Izraelben.
8 Júda: téged dicsőítenek majd testvéreid;
ellenségeid nyakán lesz a kezed,
és atyád fiai meghajolnak előtted.
9 Júda fiatal oroszlán,
zsákmányért indulsz, fiam,
s megpihenve lefekszel, mint az oroszlán,
mint a nőstény oroszlán – ki merné felkelteni?
10 El nem vétetik a fejedelmi pálca Júdától,
sem a vezér botja az ő térdei közül,
míg el nem jön az, akié az,
akinek a népek engedelmeskednek.
11 Szőlőtőhöz köti csikáját,
az indához a szamara vehető.
Borban mossza ruháját,
és szőlő vérében a palástját.
12 Szeme feketébb a bornál,
s a foga fehérebb a tejnél.
13 Zebulon a tenger partján lakik,
hajók kikötőjénél, és elér egész Szidonig.
14 Isszakár mint erős számár
hever a karámok között.

15 Látja, hogy jó a nyugalom,
és hogy a földje kiváló.
Vállát tehát teher alá hajtja
s lesz belőle adózó szolga.

16 Dán igazságot szolgáltat népének,
mint bármely törzse Izraelnek.

17 Kígyó lesz Dán az úton,
vipera az ösvényen,
amely megmarja a ló patáját,
hogy lovasával hanyatt essék.

18 A te szabadításodra várom, Uram!

19 Gád ellen rablók támadnak,
de harcra készen ő követi nyomukat.

20 Áser kenyere kövér,
királyoknak adhatna csemegét!

21 Naftali iramló szarvas,
viseli szép szarvait.

22 Gyümölcsöző fa József,
gyümölcstermő fa a forrás felett,
ágai áthajolnak a falon.

23 Megkeserítették azonban, és belekötöttek,
ellene fordultak a dárdavetőik.

24 Ám összetört az íjuk,
s karjuk inai szétszakadtak
Jákob Hatalmasának keze által,
Izrael Pásztorának, Kövének neve által.

25 Atyád Istene segítőd lesz,
s a Mindenható meg fog áldani téged
az ég áldásaival onnan felülről,
és a lent fekvő mélység áldásaival,
a mell és az anyaméh áldásaival.

26 Atyád áldásai erősebbek
az örök hegyek áldásainál,
az ősi halmok kívánságánál!
Szálljanak József fejére,
testvérei nazírjának homlokára!

27 Benjamin ragadozó farkas:

reggel prédát eszik,
este pedig zsákmányt osztogat.«

Jákob halála és temetése

²⁸ Ezek Izrael törzsei, mind a tizenketten. Ezt mondta nekik apjuk, és megáldotta őket, mindegyiket a neki szóló áldással.

²⁹ Aztán megparancsolta nekik: »Én immár népemhez térek. Temessetek engem atyáimhoz a Makpéla barlangba, amely a hetita Efron mezején van, ³⁰ Mamréval szemben, Kánaán földjén, amelyet Ábrahám vett meg a hetita Efrontól, a mezővel együtt, temetőbirtokul. ³¹ Ott temették el őt, és a feleségét, Sárát. Ott temették el Izsákot is a feleségével, Rebekkával együtt, és ott fekszik eltemetve Lea is.«

³² Amikor aztán befejezte parancsait, amelyeket fiainak adott, felhúzta lábát az ágyra, meghalt, és népéhez tért.

Ter 50 ¹ József ráborult apja arcára, siratta és csókolgatta őt. ² Aztán megparancsolta rabszolgáinak, az orvosoknak, hogy balzsamozzák be apját. ³ Mialatt azok a parancsot teljesítették, elmúlt negyven nap, mert így szokott az lenni a holttestek bebalzsamozásánál. Egyiptom siratta őt hetven napig.

⁴ Amikor letelt a siratás ideje, így szólt József a fáraó házanépéhez: »Ha kegyelmet találtam előttek, mondjátok meg a fáraónak, ⁵ hogy apám megesketett engem: 'Íme, én meghalok. Temess engem az én síromba, amelyet Kánaán földjén ástam meg magamnak!' Hadd menjek fel tehát, hadd temessem el atyámat, aztán majd visszatérek!« ⁶ A fáraó azt üzenté neki: »Menj csak fel, és temesd el atyádat, amint megesketett!«

⁷ Felment tehát, és vele ment a fáraó összes szolgája, házának vénei és Egyiptom földjének összes nagya, ⁸ valamint József házanépe és testvérei. Csak a gyermekek, a nyájak és a csordák nem, ezeket Gósen földjén hagyták. ⁹ Szekerek és lovasok is voltak a kíséretében, így nem volt kicsi a tábor. ¹⁰ Amikor aztán eljutottak Átád szérűjéhez, amely a Jordánon túl fekszik, ott nagy és keserves siránkozással gyászszertartást tartottak. Hét napot töltöttek el ezzel. ¹¹ Amikor Kánaán földjének lakosai látták ezt, így szóltak: »Nagy gyászuk van az egyiptomiaknak!« Azt a helyet elnevezték tehát Egyiptom gyászának.

¹² Jákob fiai úgy tettek tehát, ahogy apjuk megparancsolta nekik: ¹³ elvitték őt Kánaán földjére, és eltemették a Makpéla barlangba, amelyet Ábrahám vett meg a mezővel együtt a hetita Efrontól, temetőbirtokul, Mamréval szemben.

József utolsó évei és halála

¹⁴ Miután apját eltemette, József visszatért Egyiptomba testvéreivel és egész kíséretével együtt.

¹⁵ Mivel Jákob meghalt, a testvérei félni kezdtek, és azt mondták egymásnak: »Csak meg ne emlékezzen arról a bántalomról, amelyet elszenvedett! Nehogy visszafizesse nekünk mindazt a gonoszságot, amelyet elkövettünk!« ¹⁶ Azt üzenték tehát neki: »Atyád meghagyta nekünk, mielőtt meghalt,

¹⁷ hogy az ő szavaival ezt mondjuk neked: `Kérlek, felejtsd el testvéreid vétkét, a bűnt és a gonoszságot, amelyet ellened elkövettek!' Mi magunk is kérünk, bocsásd meg ezt a gonoszságot azoknak, akik szolgálai atyád Istenének!« Ennek hallatára József sírni kezdett. ¹⁸ Ezután a testvérei maguk is eléje járultak, és földig borulva azt mondták: »A szolgálaid vagyunk!« ¹⁹ Ő azonban ezt felelte: »Ne féljetek! Ellene szegülhetünk-e Isten akaratának? ²⁰ Ti gonoszat terveltetek ellenem, de Isten jóra fordította azt, hogy felmagasztaljon engem, amint most látjátok, és sok népet megmentсен. ²¹ Ne féljetek, én gondoskodom rólatok és gyermekeitekről.« Megvigasztalta tehát őket, és barátságosan, szelíden beszélt hozzájuk.

²² Ettől kezdve Egyiptomban lakott apja egész házanépével együtt. Száztíz esztendőit élt, ²³ és meglátta Efraim fiainak harmadik nemzedékét. Manassze fiának, Mákirnak a fiai is József térdén születtek.

²⁴ Ezek megtörténte után azt mondta testvéreinek: »Halálom után meg fog emlékezni rólatok Isten, és felvisz titeket erről a földről arra a földre, amelyet esküvel ígért Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak.« ²⁵ Azután megeskette őket: »Ha majd megemlékezik rólatok Isten, vigyétek fel magatokkal csontjaimat erről a helyről!« Végül ²⁶ meghalt, miután száztíz esztendőt ért meg életében. Bebalzszamozták, és koporsóban eltemették Egyiptomban.

KIVONULÁS KÖNYVE

IZRAEL FIAI EGYIPTOMBAN: 1,1-11,10

Jákob utódai Egyiptomban

Kiv 1 ¹Ezek Izrael fiainak nevei, akik Jákobbal Egyiptomba mentek. Mindegyikük a háza népével együtt ment: ²Rúben, Simeon, Lévi, Júda, ³Isszakár, Zebulon, Benjamin, ⁴Dán, Naftali, Gád és Áser. ⁵Azoknak a száma tehát, akik Jákob ágyékából származtak, összesen hetven volt; József azonban már Egyiptomban volt. ⁶Amikor aztán meghalt ő, minden testvére és az egész nemzedék, ⁷Izrael fiai tovább szaporodtak, és úgy megsokasodtak, mintha a földből sarjadtak volna. Annyira népesek lettek, hogy megtelt velük az ország.

⁸Közben Egyiptomnak új királya támadt, aki nem ismerte Józsefet. ⁹Ez azt mondta népének: »Íme, Izrael fiainak népe túl számos és túl hatalmas számunkra. ¹⁰Gyertek, nyomjuk el okosan, hogy ne sokasodjék tovább. Nehogy ellenségeinkhez szegődjön, ha háború támad ellenünk, ne harcoljon ellenünk, és ki se vonuljon erről a földről!« ¹¹Munkafelügyelőket rendelt tehát fölējük, hogy nehéz munkával sanyargassák őket. Raktárvárosokat építettek a fáraónak: Pítomot és Rámszeszt. ¹²De minél inkább nyomorgatták őket, annál inkább sokasodtak és gyarapodtak. ¹³Ezért az egyiptomiak meggyűlöltek Izrael fiait, és gyalázatosan megsanyargatták őket. ¹⁴Megkeserítették életüket az agyag- és téglavetés kemény munkájával, és mindenféle olyan szolgálattal, amellyel a mezei munkában nyomorgatták őket.

¹⁵Egyiptom királya azután parancsot adott a héberek bábáinak, akik közül az egyiket Sifrának, a másikat Puának hívták, ¹⁶és megparancsolta nekik: »Amikor a héber asszonyoknál bábáskodtok, és eljön a szülés ideje, ha fiú az, öljétek meg, ha pedig lány, hagyjátok életben!« ¹⁷A bábák azonban félték Istent, és nem tették meg amit az egyiptomi király parancsolt nekik, hanem életben hagyták a fiúgyermeket. ¹⁸Magához hívatta erre őket a király, és kérdőre vonta őket: »Miért hagyátok életben a fiúgyermeket?« ¹⁹Azok azt felelték: »Nem olyanok ám a héber asszonyok, mint az egyiptomiak, hanem életerősek! Mire mi odaérünk hozzájuk, már megszülnék!« ²⁰Isten ezért jót tett a bábákkal. A nép pedig sokasodott, és nagyon megerősödött. ²¹Mivel a bábák félték Istent, ő házat épített nekik.

²²Erre egész népének megparancsolta a fáraó: »Ha fiú születik, vessétek mindet a folyóba, ha lány, hagyjátok mindet életben!«

Mózes ifjúsága

Kiv 2 ¹Egy Lévi házából való férfi elment, és feleséget vett a maga nemzetségéből. ²Az fogant és fiút szült. Mivel látta, hogy szép, rejtegette három hónapig. ³Amikor aztán tovább már nem titkolhatta, fogott egy gyékénykosárkát, bekente aszfalttal és szuokkal, beletette a gyermeket, és kitette a folyó partján levő sás közé. ⁴A nénje pedig messzebb megállt, és figyelte a dolog kimenetelét.

⁵ A fáraó lánya éppen lement, hogy megfürödjék a folyóban. A szolgálói ezalatt a folyó partján járkáltak. Amikor a fáraó lánya meglátta a kosárkát a sás között, odaküldte egyik szolgáját, elhozatta, ⁶ és kinyitotta. Amikor látta, hogy egy nyöszörgő gyermek van benne, megkönyörült rajta, és így szólt: »Ez a héber gyermekei közül való!« ⁷ A gyermek nénje ekkor azt mondta neki: »Akarod-e, hogy elmenjek, és hívjak neked egy héber asszonyt, hogy szoptassa a gyermeket?« ⁸ Az így felelt: »Menj!« Elment a lány, és elhívta a gyermek anyját. ⁹ A fáraó lánya így szólt hozzá: »Fogd ezt a gyermeket, és szoptasd nekem! Jutalmadat megadom majd neked!« Az asszony fogta a gyermeket, szoptatta, és amikor megnőtt, átadta a fáraó lányának. ¹⁰ A fáraó lánya fiává fogadta, és elnevezte Mózesnek, mondván: »Mert a vízből vettem ki.«

¹¹ Azokban a napokban, amikor Mózes már felnőtt, kiment testvéreihez. Látta sanyargatásukat, és hogy egy egyiptomi ember üti az ő egyik héber testvérét. ¹² Ekkor szétnézett erre is, arra is, és amikor látta, hogy nincs ott senki sem, leütötte az egyiptomit, és elrejtette a homokban. ¹³ Másnap ismét kiment, és azt látta, hogy két héber ember civódik. Azt mondta erre annak, aki jogtalanul cselekedett: »Miért ütöd felebarátodat?« ¹⁴ Az így felelt: »Ki tett téged fejedelemmé és bíróvá fölénk? Talán meg akarsz ölni, ahogy tegnap megölted az egyiptomit?« Megijedt erre Mózes, és azt mondta: »Hogyan derülhetett ki ez a dolog?«

Mózes Mádiánban

¹⁵ De a fáraó is hallott a dologról, és halálra kerestette Mózeset. Erre ő elmenekült a fáraó színe elől, és Mádián földjén telepedett meg. Elérkezett tehát Mádián földjére, és leült egy kút mellé. ¹⁶ Mádián papjának volt hét lánya, ezek odajöttek vizet meríteni. Megtöltötték az itatókat, és meg akarták itatni apjuk nyáját. ¹⁷ Odajöttek azonban a pásztorok, és elkergették őket. Felkelt erre Mózes, megvédelmezte a lányokat, és megittatta juhaikat. ¹⁸ Amikor azok visszatértek atyjukhoz, Ráguelhez, az megkérdezte tőlük: »Miért jöttetek meg hamarabb a szokottnál?« ¹⁹ Ők azt felelték: »Egy egyiptomi férfi kiszabadított minket a pásztorok kezéből, sőt vizet is merített nekünk, és megittatta a juhokat.« ²⁰ Erre ő megkérdezte: »Hol van ő? Miért engedtétek el azt az embert? Hívjátok meg, hogy egyen kenyeret!« ²¹ Mózes ezután úgy döntött, hogy vele fog lakni. A lányát, Cippórát pedig feleségül vette. ²² Az fiút szült neki, s ő elnevezte Gersámnak, mondván: »Jövevény voltam idegen földön.«

Mózes meghívása

²³ Sok idő múltán meghalt Egyiptom királya. Ekkor Izrael fiai sóhajtoztak és segítségért kiáltottak a munka miatt. Kiáltásuk felszállt Istenhez a szolgaságból, ²⁴ ő pedig meghallotta sóhajtozásukat, és megemlékezett arról a szövetségről, amelyet Ábrahám, Izsákkal és Jákobbal kötött. ²⁵ Rátekintett az Úr Izrael fiaira, és megjelent nekik.

Kiv 3 ¹ Mózes pedig apósának, Jetrónak, Mádián papjának a juhait legeltette. Egyszer, amikor behajtotta a nyáját a puszta belsejébe, eljutott Isten hegyéhez, a Hórebhez. ² Ekkor megjelent neki az Úr angyala, tűz lángjában egy csipkebokor közepéből. Látta ugyanis, hogy a csipkebokor lángol, de nem ég el.

³ Erre Mózes így szólt: »Odamegyek, megnézem ezt a különös látványt, miért nem ég el a csipkebokor!« ⁴ Amikor az Úr látta, hogy odamegy megnézni, szólította őt Isten a csipkebokor közepéből, és

azt mondta: »Mózes, Mózes!« Ő azt felelte: »Itt vagyok!« ⁵ Az Úr ekkor így szólt: »Ne közelíts ide! Oldd le lábadról sarodat, mert a hely, amelyen állsz, szent föld!« ⁶ Azután azt mondta: »Én vagyok atyáid Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene.« Mózes erre eltakarta az arcát, mert nem mert Istenre nézni.

⁷ Az Úr ezután azt mondta neki: »Láttam népem nyomorúságát Egyiptomban, hallottam kiáltását a munkafelügyelők kegyetlensége miatt, ⁸ és ismerem szenvedését. Leszálltam tehát, hogy megszabadítsam az egyiptomiak kezéből, és kivezessek arról a földről egy jó és tágas földre, egy tejjel és mézzel folyó földre, a kánaániak, a hetiták, az amoriták, a periziták, a hivviták és a jebuziták lakóhelyére. ⁹ Mert Izrael fiainak kiáltása felhatolt hozzám, és láttam sanyargatásukat, amellyel az egyiptomiak nyomorgatják őket. ¹⁰ Most tehát jöjj, hadd küldjelek a fáraóhoz, hogy kivezessed népemet, Izrael fiait Egyiptomból!« ¹¹ Mózes erre azt felelte Istennek: »Ki vagyok én, hogy a fáraóhoz menjek, és kivezessek Izrael fiait Egyiptomból?« ¹² Ő azt mondta neki: »Én veled leszek! Ez legyen a jel számodra, hogy én küldtelek: miután kivezetted népemet Egyiptomból, ezen a hegyen fogtok szolgálni Istennek!«

¹³ Mózes azt felelte Istennek: »Íme, elmegyek Izrael fiaihoz, és azt mondom nekik: Atyáitok Istene küldött engem hozzátok! Ha ők akkor azt kérdezik tőlem: 'Mi az ő neve?' – mit mondjak nekik?«

¹⁴ Isten erre azt mondta Mózesnek: »Én vagyok az, 'Aki vagyok'.« Aztán azt mondta: »Ezt mondd Izrael fiainak: Az 'Aki van' küldött engem hozzátok!« ¹⁵ Azután Isten azt mondta Mózesnek: »Ezt mondd Izrael fiainak: Az Úr, atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene küldött engem hozzátok. Ez az én nevem mindörökké, és ez az én emlékezetem nemzedékről nemzedékre. ¹⁶ Menj el, és gyűjtsd egybe Izrael véneit, és mondd nekik: Az Úr, atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene megjelent nekem, és azt mondta: Íme, meglátogattalak benneteket, és láttam mindazt, ami veletek Egyiptomban történt. ¹⁷ Elhatároztam, hogy kivezetlek titeket Egyiptom nyomorúságából a kánaániak, a hetiták, az amoriták, a periziták, a hivviták és a jebuziták földjére, a tejjel és mézzel folyó földre. ¹⁸ Ők hallgatni is fognak szavadra. Aztán menj be Izrael véneivel Egyiptom királyához, és mondd neki: Találkoztunk az Úrral, a héberek Istenével. Most elmegyünk három-napi járásra a pusztába, hogy áldozzunk az Úrnak, a mi Istenünknek!

¹⁹ Ám én tudom, hogy Egyiptom királya nem fogja megengedni, hogy elmenjetelek, csak ha erős kéz kényszeríti. ²⁰ Ki fogom tehát nyújtani a kezem, és megverem Egyiptomot azokkal a csodáimmal, amelyet közöttük véghezvinni szándékozom, azok miatt aztán majd elbocsát titeket. ²¹ Ezt a népet pedig kedvessé teszem az egyiptomiak előtt, úgyhogy amikor kijöttek, nem jöttek ki üres kézzel. ²² Az asszonyok kölcsön fognak kérni szomszédasszonyuktól és a lakótársnőjüktől ezüst- és aranyholmikat és ruhákat. Ti pedig ráadjátok azokat fiaitokra és lányaitokra, s így kifosztjátok Egyiptomot.«

Kiv 4 ¹ Mózes azt felelte: »Nem hisznek majd nekem, és nem hallgatnak szavamra! Azt fogják mondani: 'Nem is jelent meg neked az Úr!'« ² Ezért az Úr azt mondta neki: »Mi az, amit kezedben tartasz?« Ő azt felelte: »Egy bot.« ³ Az Úr erre azt mondta: »Dobd csak le a földre!« Ő ledobta, s az kígyóvá változott, úgyhogy Mózes elfutott. ⁴ Aztán azt mondta neki az Úr: »Nyújtsd ki a kezedet, és

fogd meg a farkát!» Ő kinyújtotta és megfogta, és az bottá változott a kezében. ⁵ »Hogy elhiggyék – folytatta –, hogy megjelent neked az Úr, atyáik Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene!«

⁶ Azután az Úr azt mondta: »Dugd csak be a kezedet a kebledbe!« Ő bedugta a keblébe, és amikor kihúzta, olyan volt a leprától, mint a hó. ⁷ »Dugd vissza a kezedet kebledbe!« – mondta azután. Ő visszadugta, és amikor megint kivette, olyan volt, mint a többi testrésze. – ⁸ »Ha nem hinnének neked – mondta –, és nem hallgatnának az első jel szavára, majd hisznek a második jel szavára. ⁹ Ha pedig e két jele sem hinnének, és nem hallgatnának szavadra, végy vizet a folyóból, öntsd szét a szárazon, és amit a folyóból merítettél, vérré fog változni!«

¹⁰ Mózes erre azt mondta: »Kérlek, Uram, nem vagyok én a szavak embere, sem tegnap, sem tegnapelőtt nem voltam az, sem azelőtt, mielőtt szolgálóddal beszélte volna. Nehéz ajkú, nehéz beszédű ember vagyok én!« ¹¹ Az Úr azt felelte neki: »Ki teremtet szájat az embernek, vagy ki tesz némává és süketté, látóvá és vakká? Nem én, az Úr? ¹² Menj tehát, én pedig a száddal leszek, és megtanítalak arra, hogy mit beszélj!« ¹³ De ő ellenvetette: »Kérlek, Uram, küldj mást, ha valakit küldeni akarsz!« ¹⁴ Megharagudott ezért az Úr Mózesre, és így szólt: »Tudom, hogy Áron, a te levita bátyád ékesen szóló. Íme, ő eléd fog jönni, és ha meglát, szívből fog örülni. ¹⁵ Beszélj majd vele, add szájába szavaimat, és én a te száddal és az ő szájával leszek, s megmutatom nektek, mit kell tennetek! ¹⁶ Ő beszél majd helyetted a néphez, ő lesz a te szád, te meg olyan leszel neki, mint az Isten. ¹⁷ Vedd kezedbe ezt a botot is, s vidd végbe vele a jeleket!«

Mózes visszatérése Egyiptomba

¹⁸ Elment tehát Mózes, és visszatért apósához, Jetróhoz. Azt mondta neki: »Elmegyek, visszatérek testvéreimhez Egyiptomba, hogy lássam, élnek-e még.« Jetró azt felelte neki: »Menj békességgel!« ¹⁹ Az Úr ugyanis ezt mondta Mózesnek Mádiánban: »Menj, térj vissza Egyiptomba, mert meghaltak mindazok, akik életedre törtek!« ²⁰ Mózes tehát fogta feleségét és fiait, számárra ültette őket, és visszatért Egyiptomba, kezében Isten botjával. ²¹ Miközben úton volt Egyiptomba, az Úr azt mondta neki: »Vigyázz, hogy minden csodát, amelyet a kezedbe adtam, véghezvigy a fáraó előtt! Én azonban megkeményítem az ő szívét, s ő nem fogja elengedni a népet. ²² Mondd azért majd azt neki: Ezt üzeni az Úr: Izrael elsőszülött fiam nekem. ²³ Megmondtam ezért neked: Engedd el fiamat, hogy szolgáljon nekem, de te nem akartad elengedni! Íme, én megölöm a te elsőszülött fiadat!«

²⁴ Amikor úton volt, a szálláson eléje állt az Úr, és meg akarta őt ölni. ²⁵ Cippóra azonban mindjárt fogott egy jó éles követ, körülmetélte a fia előbőrét, aztán megérintette azzal a lábát, és így szólt: »Vérvőlegényem vagy te nekem!« ²⁶ Alighogy kimondta az asszony, hogy »Vérvőlegényem vagy a körülmetélés miatt«, az Úr eltávozott tőle.

²⁷ Áronhoz pedig így szólt az Úr: »Menj Mózes elé a pusztába!« Ő elment, Isten hegyénél találkozott vele, és megcsókolta. ²⁸ Erre Mózes elbeszélte Áronnak az Úr minden szavát, amellyel őt küldte, és mindazokat a jeleket, amelyeket rendelt. ²⁹ Aztán elmentek együtt, és összegyűjtötték Izrael fiainak valamennyi vénjét. ³⁰ Áron elmondta mindazokat a szavakat, amelyeket az Úr Mózesnek mondott, ő pedig véghezvitte a jeleket a nép előtt. ³¹ Hitt erre a nép, és amikor meghallották, hogy az Úr megemlékezett Izrael fiairól, és rátekintett nyomorúságukra, meghajoltak és leborultak.

Sikertelen tárgyalások a fáraóval

Kiv 5 ¹ Ezután Mózes és Áron bementek, és azt mondták a fáraónak: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem a pusztában!« ² Ám az így felelt: »Ki az az Úr, hogy hallgassak szavára, és elengedjem Izraelt? Nem ismerem én az Urat, és nem engedem el Izraelt!« ³ Erre ők azt mondták: »Találkoztunk a héberek Istenével. Most elmegyünk háromnapi útra a pusztába, hogy áldozzunk az Úrnak, a mi Istenünknek. Különben pestis vagy kard fog sújtani ránk!« ⁴ Erre azt mondta nekik Egyiptom királya: »Mózes és Áron, miért vonjátok el a népet munkájától? Menjetek csak dolgozni!« ⁵ Aztán így folytatta a fáraó: »Máris túl sok a föld népe! Láthatjátok, hogy megnövekedett száma. Hát még ha megengeditek, hogy elnyugodjék a kényszermunkától?«

⁶ Ezért még aznap megparancsolta a munkafelügyelőknek és a nép előljáróinak: ⁷ »Ne adjatok többé szalmát a népnek a téglakészítéséhez, mint azelőtt! Menjenek ők maguk, és gyűjtsenek maguknak szalmát! ⁸ De azért vessétek ki rájuk ugyanazt a téglaszámot, amelyet ezelőtt készítettetek, semmivel se szállítsátok alább! Ráérnek ugyanis, azért lármáznak, mondván: 'Menjünk, és áldozzunk Istenünknek!' ⁹ El kell nyomni őket a munkával, hogy azt végezzék, és ne hajoljanak hazug szavakra!«

¹⁰ Kimentek tehát a munkafelügyelők és az előljárók, és azt mondták a népnek: »Ezt üzeni a fáraó: Nem adok nektek szalmát. ¹¹ Menjetek, szedjétek ott, ahol találtok! A teljesítményeteket azonban semmivel sem szállítják lejjebb.« ¹² Elszéledt erre a nép Egyiptom egész földjén, hogy szalmát gyűjtsön. ¹³ A munkafelügyelők pedig csak hajszozták őket: »Végezzétek el napi munkátokat, mint ahogy azelőtt szoktátok, amikor kaptátok a szalmát!« ¹⁴ A fáraó tisztjei pedig megostoroztatták Izrael fiainak munkafelügyelőit ezekkel a szavakkal: »Miért nem készítettétek el sem tegnap, sem ma a téglaszámot, mint azelőtt?«

¹⁵ Izrael fiainak előljárói erre elmentek és a fáraóhoz kiáltottak: »Miért teszel így szolgáliddal? ¹⁶ Szalmát nem adnak nekünk, mégis ugyanannyi téglát követelnek! Minket, szolgálodat íme, ostromoznak, és népeddel igazságtalanul bánnak!« ¹⁷ Ő azonban azt felelte: »Ráérték henyélni, azért mondjátok: 'Menjünk, áldozzunk az Úrnak!' ¹⁸ Menjetek csak, és dolgozzatok! Szalmát nem kaptok, de a szokásos téglaszámot be kell szolgáltatnotok!«

¹⁹ Látták ekkor Izrael fiainak előljárói, hogy bajban vannak, mivel azt mondták nekik: »Semmivel sem szabad alábbszállítani a napi téglaszámot!«

Mózes panasza és Isten ígérete

²⁰ Amikor kijöttek a fáraótól, találkoztak Mózessel és Áronnal, akik éppen ott álltak velük szemben. ²¹ Azt mondták nekik: »Tekintsen rátok az Úr, és ítéljen felettetek azért, hogy kiállhatatlanná tettétek illatunkat a fáraó és szolgálai előtt! Kardot nyújtottatok neki, hogy megöljön minket!« ²² Mózes erre visszament az Úrhoz, és megkérdezte: »Uram, miért sanyargattad ezt a népet? Miért küldtél engem? ²³ Hiszen azóta, hogy bementem a fáraóhoz, és szóltam a nevedben, még jobban sanyargatja népedet, te pedig nem szabadítottad meg őket!«

Kiv 6 ¹ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Most majd meglátod, mit teszek a fáraóval, mert egy erős kéz kényszerítésére el fogja őket engedni, sőt, egy hatalmas kéz kényszere alatt el fogja őket kergetni a földjéről!«

² Aztán így szólt az Úr Mózeshez: »Én, az Úr ³ jelentem meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, mint Mindenható Isten – mert azt a nevemet: 'Úr', nem közöltem velük –, ⁴ és szövetséget kötöttem velük, hogy nekik adom Kánaán földjét, vándorlásuk földjét, amelyen jövevények voltak. ⁵ Aztán meghallottam Izrael fiainak sóhajtozását, hogy elnyomják őket az egyiptomiak, és megemlékeztem szövetségemről. ⁶ Mondd tehát Izrael fiainak: Én, az Úr vagyok az, aki kiviszlek titeket az egyiptomi kényszermunka házából, és kiszabadítalak titeket a szolgaságból. Megváltalak titeket kinyújtott karral, nagy ítéletek által, ⁷ és népemmé fogadlak titeket. Istenetek leszek, és megtudjátok, hogy én, az Úr, a ti Istenetek vagyok az, aki kiviszlek titeket Egyiptom kínszenvedéseiből, ⁸ és beviszlek arra a földre, amely felől esküre emeltem kezem, hogy Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak adom, és odaadom azt nektek birtokul, én, az Úr!«

⁹ Mózes elmondta mindezt Izrael fiainak, de azok nem hallgattak rá kishitűségük, kíméletlenül kemény munkájuk miatt. ¹⁰ Aztán így szólt az Úr Mózeshez: ¹¹ »Menj be és mondd meg a fáraónak, Egyiptom királyának, hogy engedje el földjéről Izrael fiait!« ¹² Mózes azt felelte az Úr előtt: »Izrael fiai sem hallgatnak rám, hogy hallgatna tehát rám a fáraó, amikor én ráadásul körülmetéletlen ajkú is vagyok!«

¹³ Az Úr tehát szólt Mózeshez és Áronhoz, s megparancsolta Izrael fiainak és a fáraónak, Egyiptom királyának, hogy vezessék ki Izrael fiait Egyiptom földjéről.

Rúben, Simeon és Lévi leszármazottai

¹⁴ A következők a családok fejei, nemzetségük szerint:

Rúbennek, Izrael elsőszülöttjének fiai: Hénok, Fállu, Ezron és Kármí. Ezek Rúben nemzetségei.

¹⁵ Simeon fiai: Jámuél, Jámin, Áhod, Jákin, Szoár és Saul a kánaáni asszony fia. Ezek Simeon nemzetségei.

¹⁶ Lévi fiainak, származásuk szerint, a következő a nevük: Gerson, Kaát és Merári. Lévi százharminchét esztendeig élt.

¹⁷ Gerson fiai: Libni és Szemei, nemzetségeik szerint.

¹⁸ Kaát fiai: Armám, Jiszhár, Hebron és Ozíel. Kaát százharminchárom esztendeig élt.

¹⁹ Merári fiai: Moholi és Músi. Ezek Lévi nemzetségei, származásuk szerint.

²⁰ Armám Jokebedet, apai nagybátyjának lányát vette feleségül, aki Áront és Mózeszt szülte neki. Armám százharminchét esztendeig élt.

²¹ Jichár fiai: Kóré, Nefeg és Zekri.

²² Oziel fiai: Misaél, Eliszafán és Szetri.

²³ Áron Erzsébetet, Aminádáb lányát, Nahson nővérét vette feleségül, aki Nádábot, Ábiut, Eleazárt meg Itamárt szülte neki.

²⁴ Kóré fiai: Asszír, Elkána és Abiászáf. Ezek a kóriták nemzetségei.

²⁵ Eleazár, Áron fia, Futiel lányai közül vett magának feleséget, aki Fineeszt szülte neki. Ezek a leviták családjának fejei, nemzetségük szerint.

²⁶ Ez az az Áron és Mózes, akiknek azt parancsolta az Úr, hogy vezessék ki Izrael fiait Egyiptom földről, seregeik szerint. ²⁷ Ők azok, akik szóltak a fáraónak, Egyiptom királyának, hogy kivezethessék Izrael fiait Egyiptomból. Ez az a Mózes és Áron, ²⁸ azon a napon, amelyen szólt az Úr Mózeshez Egyiptom földjén.

²⁹ És szólt az Úr Mózeshez: »Én, az Úr parancsolom: Mondd el a fáraónak, Egyiptom királyának mindazt, amit mondok neked!« ³⁰ Azt mondta erre Mózes az Úr előtt: »Íme, én körülméletlen ajkú vagyok, hogyan hallgatna rám a fáraó?«

Az egyiptomi csapások

Kiv 7 ¹ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Íme, mintegy Istenné tettelek a fáraó számára, és bátyád, Áron lesz a prófétád. ² Te neki mondd el mindent, amit parancsolok neked, a fáraóhoz pedig ő szóljon, hogy engedje el földjéről Izrael fiait! ³ Én azonban megkeményítem a szívét. Megsokasítom jeleimet és csodáimat Egyiptom földjén, ⁴ s ő mégsem hallgat majd rátok. Erre kinyújtom kezeimet Egyiptomra, és hatalmas ítéletek által vezetem ki seregemet és népemet, Izrael fiait Egyiptom földjéről. ⁵ Akkor majd megtudják az egyiptomiak, hogy én, az Úr vagyok az, aki kinyújtom kezemet Egyiptomra, és kivezetem Izrael fiait közülük!«

⁶ Úgy tettek tehát Mózes és Áron, amint az Úr megparancsolta, úgy cselekedtek. ⁷ Mózes nyolcvan-
esztendő volt, Áron pedig nyolcvanhárom, amikor a fáraóhoz szóltak.

⁸ Az Úr akkor így szólt Mózeshez és Áronhoz: ⁹ »Ha azt mondja nektek a fáraó: Mutassatok jeleket, akkor mondd Áronnak: Vedd a botodat, dobdd a fáraó elé, és kígyóvá változik!« ¹⁰ Bement tehát Mózes és Áron a fáraóhoz, és úgy tettek, ahogy az Úr megparancsolta. Áron odadobta a botot a fáraó és szolgái elé, és az kígyóvá változott.

¹¹ Előhívatta azonban a fáraó is a bölcseket és a varázslókat, és azok az egyiptomi bűbájosság és egyéb titkos mesterség által hasonlóképpen tettek. ¹² Mindegyikük odadobta a botját, és az kígyóvá változott; ám Áron botja elnyelte a botjukat. ¹³ De a fáraó szíve megkeményedett, és nem hallgatott rájuk, ahogy az Úr előre megmondta.

¹⁴ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Megátalkodott a fáraó szíve, nem akarja elengedni a népet.

¹⁵ Menj tehát ki eléje reggel, akkor íme, ő kimegy a vízhez. Állj elé a folyó partján, vedd kezédbe a botodat, amely kígyóvá változott, ¹⁶ és mondd neki: Az Úr, a héberek Istene elküldött engem hozzád.

Azt üzeni: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem a pusztában. Te azonban mindeddig nem akartál rá hallgatni. ¹⁷ Ezt üzeni tehát az Úr: Erről tudod meg, hogy én, az Úr vagyok: íme, ezzel a bottal, amely a kezemben van, ráütök a folyó vizére, és az vérré változik. ¹⁸ Odavész a hal, amely a folyóban van, megromlik a víz, és undor fogja el az egyiptomiakat, amikor a folyó vizét isszák.»

¹⁹ Azután azt mondta az Úr Mózesnek: »Mondd Áronnak: Vedd botodat, és nyújtsd ki kezedet Egyiptom vizeire, folyóira, patakjaira, tavaira, és minden víztárolójára, hogy vérré változzanak, és vér legyen Egyiptom egész földjén, a fa- és kőedényekben egyaránt!« ²⁰ Úgy is tett Mózes és Áron, amint az Úr megparancsolta: felemelte a botot, ráütött a fáraó és szolgálai előtt a folyó vizére, s az vérré változott. ²¹ Odaveszett a hal, amely a vízben volt, megáporodott a folyó, és nem tudtak inni az egyiptomiak a folyó vizéből, és vér lett Egyiptom egész földjén.

²² De az egyiptomi varázslók bűbájosságuk által hasonlóképpen cselekedtek. Megkeményedett erre a fáraó szíve, és nem hallgatott rájuk, ahogy az Úr előre megmondta. ²³ Megfordult, hazament, és ezt sem vette szívére. ²⁴ Az egyiptomiak mindnyájan vízért ástak ekkor a folyó környékén, hogy ihaszanak: nem tudtak ugyanis inni a folyó vizéből. ²⁵ Hét nap telt el attól fogva, hogy az Úr csapással sújtotta a folyót.

²⁶ Ekkor azt mondta az Úr Mózesnek: »Menj be a fáraóhoz, és mondd neki: Ezt üzeni az Úr: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem. ²⁷ Ha nem akarod elengedni, íme, békával sújtom egész határodat. ²⁸ Hemzsegni fog a folyó a békától! Feljönnek, bemennek házadba, a hálósobádba és az ágyadba, szolgálid házába és néped közé, a sütőkemencéidbe és dagasztóteknőidbe, ²⁹ tehozzád, a népedhez és minden szolgálodhoz bemennek a békák!«

Kiv 8 ¹ Az Úr azután ezt mondta Mózesnek: »Mondd Áronnak: Nyújtsd ki kezedet a botoddal a folyókra, a patakokra és a tavakra, és hozd fel a békákat Egyiptom földjére!« ² Kinyújtotta erre Áron a kezét Egyiptom vizeire, feljöttek a békák, és ellepték Egyiptom földjét. ³ De a varázslók is hasonlóképpen cselekedtek bűbájosságuk által, és felhozták a békákat Egyiptom földjére.

⁴ Hívatta erre a fáraó Mózeset és Áront, és azt mondta nekik: »Könyörögjete az Úrhoz, hogy vigye el rólam és népemről a békákat! Akkor elengedem a népet, hogy áldozzék az Úrnak!« ⁵ Azt mondta erre Mózes a fáraónak: »Határozd meg nekem, mikor könyörögjek érted, szolgálidért és népedért, hogy eltávozzanak a békák tőled és házadtól, és csak a folyóban maradjanak meg!« ⁶ A fáraó így felelt: »Holnap.« Erre ő azt mondta: »Szavad szerint cselekszem, és megtudod, hogy nincs hasonló az Úrhoz, a mi Istenünkhöz! ⁷ El fognak távozni a békák tőled és házadtól, szolgálidtól és népedtől, csak a folyóban maradnak meg!« ⁸ Amikor aztán Mózes és Áron kimentek a fáraótól, Mózes az Úrhoz kiáltott a békák miatt, ahogy a fáraónak megígérte. ⁹ Erre az Úr Mózes szava szerint cselekedett, és kiveszett a béka a házakból, az udvarokból és a mezőkről. ¹⁰ Mérhetetlen rakásokba dobálták össze őket, és bűzlött tőlük az ország. ¹¹ Amikor azonban a fáraó látta, hogy visszatért a nyugalma, megkeményítette szívét, és nem hallgatott rájuk, ahogy az Úr előre megmondta.

¹² Azt mondta ekkor az Úr Mózesnek: »Szólj Áronnak: Nyújtsd ki botodat, és üss a föld porára, hogy szűnyoggá legyen az Egyiptomnak egész földjén!« ¹³ Úgy is tettek: Áron kinyújtotta a kezét a bottal,

ráütött a föld porára, és szűnyog lett abból emberen és állaton. A föld minden pora szűnyoggá változott Egyiptom egész földjén.

¹⁴ Ugyanígy cselekedtek a varázslók is, hogy bűbájosságukkal szűnyogot támasszanak, de nem tudtak. Szűnyog volt tehát emberen és állaton. ¹⁵ A varázslók azt mondták erre a fáraónak: »Isten ujja ez!« Ám a fáraó szíve megkeményedett, és nem hallgatott rájuk, ahogy az Úr előre megmondta.

¹⁶ Ekkor azt mondta az Úr Mózesnek: »Kora reggel kelj fel, állj a fáraó elé – kimegy ugyanis a vízhez –, és mondd neki: Ezt üzeni az Úr: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem, ¹⁷ mert ha el nem engeded, íme, mindenféle legyet bocsátok rád, szolgáládra, népedre és házaidra, úgyhogy megtelik százféle léggel az egyiptomiak háza és az egész föld, amelyen laknak. ¹⁸ Gósen földjével azonban csodát teszek, ahol az én népem van, hogy ott ne támadjon légy, és megtudd, hogy én, az Úr itt vagyok ezen a földön! ¹⁹ Így teszek különbséget az én népem és a te néped között. Holnap kövekezik be ez a jel.« ²⁰ Úgy is tett az Úr: tömérdek légy lepte el a fáraó és szolgálainak házat és Egyiptom egész földjét, és ezek a legyek tönkretették az országot.

²¹ Hívatta erre a fáraó Mózeset és Áront, és azt mondta nekik: »Menjetek, áldozatok Isteneteknek, de itt, ezen a földön!« ²² Mózes azonban azt felelte: »Azt nem lehet, mert az egyiptomiak előtt utálatos az, amit mi áldozunk az Úrnak, a mi Istenünknek. Ha azt, amit az egyiptomiak tisztelnek, levágjuk előttük, megköveznek minket. ²³ Hadd menjünk tehát háromnapi útra a pusztába, hogy ott áldozunk az Úrnak, a mi Istenünknek, ahogy megparancsolta nekünk!« ²⁴ Azt mondta erre a fáraó: »Elengedlek titeket, hogy áldozatok az Úrnak, a ti Isteneteknek a pusztában. De nagyon messzire ne menjetek, és könyörögjetek értem!« ²⁵ Mózes azt felelte: »Mihelyt kimegyek tőled, imádkozni fogok az Úrhoz, és holnap eltávozik a légy a fáraótól, szolgálaitól és népétől. De aztán rá ne szedj megint, hogy nem engeded el a népet, hogy áldozzék az Úrnak!« ²⁶ Amikor tehát Mózes kiment a fáraótól, imádkozott az Úrhoz, ²⁷ és az Úr az ő szava szerint cselekedett. Eltávolította a legyet a fáraóról, a szolgálairól és a népéről, egy sem maradt belőle. ²⁸ Ám a fáraó szíve megkeményedett, és ezúttal sem engedte el a népet.

Kiv 9 ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Menj be a fáraóhoz, és mondd meg neki: Ezt üzeni az Úr, a héberek Istene: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem, ² mert ha tovább is ellenállsz, és visszatartod őket, ³ íme, az Úr keze nehezedik a mezőn nyájaidra, dögvészt bocsát lovidra, szamaraidra, tevéidre, marháidra és juhaidra. ⁴ Ugyanakkor csodálatos különbséget is tesz az Úr Izrael jószága és az egyiptomiak jószága között, és abból, ami Izrael fiaié, semmi sem vesz el. ⁵ Az időt is megállapította az Úr: Holnap cselekszi meg az Úr ezt a dolgot ezen a földön.«

⁶ Meg is cselekedte az Úr ezt a dolgot másnap, és elhullott az egyiptomiak minden marhája. Izrael fiainak marháiból azonban nem hullott el egy sem. ⁷ A fáraó oda is küldetett, hogy megnézzé, és íme, semmi sem hullott el abból, ami Izraelé volt. Ám a fáraó szíve megkeményedett, és nem engedte el a népet.

⁸ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez és Áronhoz: »Vegyetek egy tele marok kemencehamut, és Mózes szórja azt az ég felé a fáraó előtt! ⁹ Legyen az porfelhővé Egyiptom egész földje felett, és legyenek belőle fekélyek és hólyagos kelések emberen és állaton, Egyiptomnak egész földjén!«

¹⁰ Fogták tehát a kemencehamut, a fáraó elé álltak, és Mózes az ég felé szórta azt, erre fekélyes kelések támadtak emberen és állaton. ¹¹ A varázslók nem is állhattak Mózes elé, mert rajtuk is fekélyek voltak, és Egyiptomnak egész földjén. ¹² Ám az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és az nem hallgatott rájuk, amint az Úr előre megmondta Mózesnek.

¹³ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Reggel kelj fel, állj a fáraó elé, és mondd neki: Ezt üzeni az Úr, a héberek Istene: Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem! ¹⁴ Különb ezúttal minden csapásomat ráküldöm szívedre, szolgálidra és népedre, és megtudod, hogy nincs hozzám hasonló az egész földön! ¹⁵ Már eddig is kinyújthattam volna a kezem, döghalállal sújthattalak volna téged és népedet, hogy eltűntél volna a földről. ¹⁶ De megtartottalak, hogy megmutassam rajtad hatalmammat, és hirdessék nevemet az egész földön. ¹⁷ Még mindig visszatartod népemet, és nem akarod elengedni? ¹⁸ Íme, holnap ugyanebben az órában hatalmas jégesőt hullatok, olyat, amilyen nem volt még Egyiptomban, attól a naptól fogva, hogy megalapították, mindmáig. ¹⁹ Most tehát küldj el és hozasd be állataidat, és mindenedet, amid a mezőn van, mert ember, állat és minden, ami kinn marad, nem kerül be a mezőről, és rázúdul a jégeső, elpusztul!« ²⁰ Aki a fáraó szolgálói közül félt az Úr szavát, fedél alá mentette szolgálit és állatait, ²¹ aki pedig nem törődött az Úr szavával, az a mezőn hagyta szolgálit és állatait.

²² Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Nyújtsd ki kezedet az ég felé, hogy jégeső hulljon Egyiptom egész földjére, emberre, állatra, és a mező minden fűvére Egyiptomnak földjén!« – ²³ Erre Mózes kinyújtotta botját az ég felé, és az Úr mennydörgést, jégesőt és cikázó villámokat bocsátott a földre. Jégesőt hullatott az Úr Egyiptom földjére, ²⁴ és szakadt a jégeső és a tűz vegyesen. Akkor volt, hogy sohasem láttak olyat azelőtt Egyiptom egész földjén, amióta azt a nemzetet megalapították. ²⁵ El is vert a jégeső Egyiptom egész földjén mindent, ami a mezőn volt, embert, állatot egyaránt. A mező minden fűvét elverte a jégeső, és a föld minden fáját összetörte. ²⁶ Csak Gósen földjén, ahol Izrael fiai voltak, nem esett jégeső.

²⁷ Elküldött erre a fáraó, hívatta Mózes és Áront, és azt mondta nekik: »Vétkeztem most is! Az Úr az igaz, én és népem vagyunk a bűnösök. ²⁸ Imádkozzatok az Úrhoz, hogy szűnjék meg Isten mennydörgése és a jégeső! Elengedlek titeket, és semmiképpen sem kell tovább itt maradnotok!« – ²⁹ Mózes azt felelte: »Mihelyt kimegyek a városból, kiterjesztem kezem az Úrhoz, és megszűnik a mennydörgés. Nem lesz jégeső, hogy megtudd, hogy az Úré a föld, ³⁰ bár tudom, hogy te és szolgálid még mindig nem féltetek az Úr Istent!« – ³¹ A len és az árpa tönkrement, mert az árpa zsendülőben, a len pedig már virulóban volt. ³² A búza és a tönköly nem szenvedett kárt, mert azok későiek.

³³ Amikor aztán Mózes kiment a fáraótól a városon kívülre, kiterjesztette kezét az Úrhoz, megszűnt a mennydörgés és a jégeső, és az eső nem ömlött tovább a földre. ³⁴ Amikor azonban a fáraó látta, hogy megszűnt az eső, a jég és a mennydörgés, tovább vétkezett. ³⁵ Megkeményedett a szíve a szolgáléival együtt, egészen megkeményedett, és nem engedte el Izrael fiait, ahogy az Úr Mózes által megmondta.

Kiv 10 ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Menj be a fáraóhoz, mert megkeményítettem a szívét, és szolgálinak szívét, hogy véghez vigyem rajta ezeket a jeleimet, ² és hogy elbeszélhesd majd fiaidnak

és unokáidnak, hányszor törtem meg az egyiptomiakat, s hogyan hajtottam végre rajtuk jeleimet. Így megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!»

³ Bement tehát Mózes és Áron a fáraóhoz, és azt mondták neki: »Ezt üzeni az Úr, a héberek Istene: Meddig nem akarsz meghódolni előttem? Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem! ⁴ Ha ellenszegülsz, s nem akarod elbocsátani, íme, holnap sáskát hozok határodra. ⁵ Az úgy ellepi a föld színét, hogy semmi sem látszik ki belőle, és megeszi, ami a jégeső után megmaradt. Lerág minden fát, amely a mezőn kihajt, ⁶ ellepi házaidat és szolgálidnak, az összes egyiptominak a házát. Nem láttak annyit atyáid és őseid attól fogva, hogy megjelentek a földön, mindmáig!« Azzal megfordult, és kiment a fáraó színe elől.

⁷ Azt mondták erre a fáraó szolgálói: »Meddig szenvedjük még ezt a veszedelmet? Engedd el azokat az embereket, hadd áldozzanak az Úrnak, az ő Istenüknek! Nem látod, hogy elpusztul Egyiptom?« ⁸ Visszahívták erre Mózeset és Áront a fáraó elé, és ő azt mondta nekik: »Menjetek, áldozatok az Úrnak, a ti Isteneteknek! Kik mennek el közületek?« ⁹ Azt mondta Mózes: »Kicsinyeinkkel és öregeinkkel együtt megyünk, fiainkkal és lányainkkal, juhainkkal és állatainkkal, mert ünnepe lesz az Úrnak, a mi Istenünknek!« ¹⁰ A fáraó azt felelte erre: »Úgy legyen az Úr veletek, ahogy én elengedlek titeket és gyermekeiteket! Ki vonhatná kétségbe, hogy a szándékotok gonosz? ¹¹ Nem jó lesz ez! Menjetek egyedül ti, férfiak, és áldozatok az Úrnak, hisz magatok is ezt kértétek!« Mindjárt ki is kergették őket a fáraó színe elől.

¹² Így szólt erre az Úr Mózeshez: »Nyújtsd ki kezéd Egyiptom földje fölé, hogy sáskák szálljanak rá, és faljanak fel minden fűvet, amely a jégesőből megmaradt!« ¹³ Erre Mózes kinyújtotta botját Egyiptom földje fölé, az Úr pedig forró szelet küldött azon az egész napon és éjszakán át. Amikor reggel lett, a forró szél előhozta a sáskákat. ¹⁴ Megszállták Egyiptom egész földjét, és leszálltak az egyiptomiak egész területére oly nagy számban, hogy annyi sem azelőtt nem volt, sem azután nem lesz. ¹⁵ Ellepték a föld egész színét, és elsötétedett a föld. Felfalták a föld fűvét és a fák minden gyümölcsét, amelyet a jégeső meghagyott, úgyhogy nem maradt semmi zöld sem a fákon, sem a mező fűvén egész Egyiptomban.

¹⁶ Erre a fáraó sietve hívatta Mózeset és Áront, és azt mondta nekik: »Vétkeztem az Úr, a ti Istenetek ellen és ellenetek! ¹⁷ De bocsássátok meg még egyszer vétkeimet, és könyörögjete az Úrhoz, a ti Istenetekhez, hogy vigye el ezt a halált rólam!« ¹⁸ Amikor aztán Mózes kiment a fáraó színe elől, könyörgött az Úrhoz, ¹⁹ és az Úr igen erős nyugati szelet támasztott. Az felkapta a sáskákat, és bele-söpörte a Vörös-tengerbe. Nem maradt egy sem Egyiptom egész területén. ²⁰ Ám az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és ő nem engedte el Izrael fiait.

²¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Nyújtsd ki kezedet az ég felé, és olyan sűrű sötétség legyen Egyiptom földjén, hogy meg lehessen tapogatni!« ²² Kinyújtotta erre Mózes a kezét az ég felé, és iszonyú sötétség lett Egyiptom egész földjén három napig. ²³ Senki sem látta a testvérét, és senki sem mozgult ki arról a helyről, ahol volt. Ahol azonban Izrael fiai laktak, ott világos volt.

²⁴ Hívatta erre a fáraó Mózeset és Áront, és azt mondta nekik: »Menjetek, áldozatok az Úrnak; csak juhaitok és jószágaitok maradjanak itt, gyermekeitek elmehetnek veletek!« ²⁵ Mózes erre azt felelte:

»Vágóáldozatot, és egészen eléggő áldozatot is kell adnod nekünk, hogy bemutathassuk az Úrnak, a mi Istenünknek! ²⁶ Minden nyájunknak velünk kell jönnie, egy pata sem maradhat itt, mert abból vesszük majd, ami szükséges az Úrnak, a mi Istenünknek tiszteletéhez – annál is inkább, mivel nem is tudjuk, mit kell majd áldoznunk, amíg arra a helyre nem jutunk!«

²⁷ Ám az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és ő nem akarta elengedni őket. ²⁸ Sőt, a fáraó azt mondta neki: »Távozz tőlem! És vigyázz, a színem elé ne kerülj többé, mert amely napon elélem jössz, meghalsz!« ²⁹ Mózes azt felelte: »Úgy lesz, ahogy mondtad: nem fogok többé a színed elé kerülni!«

Kiv 11 ¹ Azt mondta ugyanis az Úr Mózesnek: »Még egy csapással sújtom a fáraót és Egyiptomot, arra aztán elenged titeket, sőt kényszerít, hogy kimenjetelek. ² Mondd tehát az egész népnek, hogy kérjenek a férfiak a barátaiktól, az asszonyok a szomszédasszonyaiktól ezüst- és aranyholmikat! ³ Az Úr majd kedvessé teszi népét az egyiptomiak előtt!« Maga Mózes is igen nagytekintélyű ember volt Egyiptom földjén a fáraó szolgái és az egész nép előtt.

⁴ Aztán így szólt Mózes: »Ezt üzeni az Úr: Éjfélkor kimegyek Egyiptomba, ⁵ és meghal minden elsőszülött az egyiptomiak földjén, a trónján ülő fáraó elsőszülöttjétől kezdve a kézimalmnál levő rab-szolganő elsőszülöttjéig, és az állatok minden elsőszülöttje is. ⁶ Olyan nagy jajgatás lesz akkor Egyiptom egész földjén, amilyen sem azelőtt nem volt, sem azután nem lesz. ⁷ Izraelnek azonban egyetlen fiánál sem fog üvölteni a kutya sem ember, sem állat miatt, hogy megtudjátok, milyen csodálatosan különbséget tesz az Úr az egyiptomiak és Izrael között! ⁸ Akkor majd leereszkednek hozzám ezek a szolgálid mindnyájan, leborulnak előttem, és azt mondják: 'Vonulj ki az egész néppel, amely követ téged!' Akkor aztán kivonulunk!« És nagy haraggal kiment a fáraó elől.

⁹ Megmondta az Úr Mózesnek: »A fáraó nem fog hallgatni rátok, hogy sok jel történjék Egyiptom földjén.« ¹⁰ Mózes és Áron végbe is vitték mindezeket a csodákat a fáraó előtt, de az Úr megkeményítette a fáraó szívét, és ő nem engedte el földjéről Izrael fiait.

MENEKÜLÉS EGYIPTOMBÓL: 12,1-18,27

A Pászka

Kiv 12 ¹ Akkor az Úr azt mondta Mózesnek és Áronnak Egyiptom földjén: ² »Ez a hónap legyen nálatok a hónapok kezdete, ez legyen az első az esztendő hónapjai között. ³ Szóljatok Izrael fiainak egész közösségéhez, és mondjátok nekik: Ennek a hónapnak a tizedik napján vegyen mindenki, családonként és házanként, egy-egy bárányt! ⁴ Ha háznépének száma kevés egy bárány elfogyasztásához, vegye maga mellé háza legközelebbi szomszédját, annyi személyt, amennyi elég egy bárány elfogyasztásához. ⁵ A bárány hibátlan, hím, egyestendős legyen! Ugyanezen szabály szerint kecskegidát is vehettek. ⁶ Aztán tartsátok őrizet alatt ennek a hónapnak a tizennegyedik napjáig! Akkor estefelé vágja le azt Izrael fiainak egész sokasága! ⁷ Vegyenek a véréből, és kenjék be mindkét ajtófélfát és a szemöldökfát azokban a házakban, amelyekben elfogyasztják. ⁸ A húsát pedig egyék meg azon az éjszakán, tűzön sütvé, kovásztalan kenyérrel, keserű salátával! ⁹ Ne egyetek belőle se nyersen, se vízben főzve, hanem csak tűzön sütvé! A fejét a lábszáraival és belső részeivel együtt egyétek! ¹⁰ Semmi se maradjon belőle reggelre! Ha valami megmarad, égessétek el a tűzben! ¹¹ Így egyétek:

derekatokat övezzétek fel, sarutok legyen a lábatokon, botokat tartsátok a kezetekben, és sietve egyétek, mert az Úr Pászkája (vagyis: Átvonulása) ez.

¹² Átvonulok ugyanis azon az éjszakán Egyiptom földjén, megölök minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, embert, állatot egyaránt, és ítéletet tartok Egyiptom minden istenén: én, az Úr. ¹³ Ez a vér jel lesz számotokra a házakon, amelyekben lesztek. Én meglátom a vért, elvonulok mellettetek, és nem ér benneteket pusztító csapás, amikor megverem Egyiptom földjét. ¹⁴ Legyen azért ez a nap emléknap nálatok: üljétek meg nemzedékről nemzedékre, mint az Úr Ünnepe, örök szertartásként!

¹⁵ Hét napig kovásztalant egyetek! Már az első napon se legyen kovász házatokban! Aki kovászosat eszik, az első naptól kezdve a hetedik napig, azt ki kell irtani Izraelből. ¹⁶ Az első nap szent és ünnepélyes legyen, és hasonló ünnepélyesség szentelje meg a hetedik napot! Semmiféle munkát ne végezzetek ezeken, kivéve azt, ami az evéshez tartozik.

¹⁷ Tartsátok meg tehát a kovásztalanok ünnepét, mert ez az a nap, amelyen kivezettem seregeiteket Egyiptom földjéről! Tartsátok meg azt a napot nemzedékről nemzedékre örök szertartásként! ¹⁸ Az első hónapban, a hó tizennegyedik napjának estéjétől kovásztalant egyetek, ugyanazon hó huszonegyedik napjának estéjéig!

¹⁹ Ezen a hét napon ne legyen kovász a házatokban. Aki kovászosat eszik, azt ki kell irtani Izrael közösségéből, akár jövevény, akár földetek szülöttje! ²⁰ Semmiféle kovászosat ne egyetek, minden lakóhelyeteken csak kovásztalant egyetek!«

²¹ Összehívta tehát Mózes Izrael fiainak valamennyi vénjét, és azt mondta nekik: »Menjetek, fogjatok családonként egy-egy állatot, és vágjátok le a Pászkát. ²² Aztán mártsatok egy izsópköteget az edényben lévő vérbe, és hintsetek belőle a szemöldökfára s mind a két ajtófélfára, és senki ne menjen ki közületek háza ajtaján reggelig. ²³ Körüljár ugyanis az Úr, és megveri az egyiptomiakat. Ha azonban látja a vért a szemöldökfán és a két ajtófélfán, elvonul a ház ajtaja előtt, és nem engedi, hogy az Öldöklő bemenjen a házatokba ártani. ²⁴ Tartsd meg ezt a dolgot, törvény legyen az neked és fiaidnak mindörökre! ²⁵ Ha majd bejuttok arra a földre, amelyet az Úr nektek ad, amint megígérte, ott is tartsátok meg ezt a szertartást! ²⁶ Ha pedig a fiaitok azt kérdezik majd tőletek: 'Miféle szertartás ez?' – ²⁷ mondjátok nekik: 'Az Úr elvonulásának áldozata ez, mert elvonult Izrael fiainak háza felett Egyiptomban, amikor megverte az egyiptomiakat, és megmentette házainkat.'« – A nép erre meghajtottta magát, leborult, ²⁸ aztán Izrael fiai elmentek, és úgy tettek, amint az Úr megparancsolta Mózesnek és Áronnak.

²⁹ Történt azután éjfélkor, hogy az Úr megölt minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, a trónján ülő fáraó elsőszülöttjétől kezdve a börtönben levő rab elsőszülöttjéig, valamint az állatok minden elsőszülöttjét. ³⁰ Felkelt erre azon az éjjelen a fáraó, az összes szolgája és egész Egyiptom, és nagy jajveszékelés támadt Egyiptomban, mert nem volt ház, amelyben halott ne lett volna. ³¹ A fáraó el is hívatta Mózeszt és Áront még azon az éjszakán, és azt mondta: »Keljetek fel, és menjetek ki népem közül, ti is, Izrael fiai is! Menjetek, áldozatok az Úrnak, amint mondtátok. ³² Juhaitokat és jószágaitokat is vigyétek magatokkal, ahogy kívántátok! Csak menjetek el, és áldjatok meg engem!« ³³ Az

egyiptomiak is sürgették a népet, hogy gyorsan menjen ki a földről, hiszen: »Mindnyájan meghalunk!« ³⁴ Fogta tehát a nép a beáztatott tésztát, mielőtt kovással elegyítette volna, a ruhájába kötötte, és a vállára vetette. ³⁵ Közben Izrael fiai úgy tettek, amint Mózes megparancsolta: kértek az egyiptomiaktól ezüst- és aranyholmikat, és igen sok ruhát. ³⁶ Az Úr pedig kedvessé tette a népet az egyiptomiak előtt, úgyhogy azok adtak nekik, így kifosztották az egyiptomiakat.

³⁷ Aztán Izrael fiai elindultak Rámszeszből Szukkót felé, mintegy hatszázezer gyalogos férfi a gyermekeken kívül. ³⁸ Nagyszámú gyülevész nép is felment velük, valamint igen sok juh, marha, és mindenféle jószág. ³⁹ Megsütötték a beáztatott tésztát, amelyet még Egyiptomból hoztak, és hamuban sült kovásztalan lepényeket készítettek belőle. Nem tudták ugyanis megkovászósítani, mert az egyiptomiak hajszták őket, hogy menjenek, és nem engedték, hogy késlekedjenek. Így még útravaló eleget sem készíthettek.

⁴⁰ Izrael fiainak egyiptomi tartózkodása négyszázharminc esztendeig tartott. ⁴¹ Ennek elteltével, ugyanazon a napon kivonult az Úr egész serege Egyiptom földjéről. ⁴² Ez az éjszaka az Úrnak szentelt virrasztás, amikor kivezette őket Egyiptom földjéről. Meg kell azt tartania Izrael minden fiának nemzedékről nemzedékre.

⁴³ Azt mondta ezután az Úr Mózesnek és Áronnak: »Ez a Pászkára vonatkozó előírás. Semmiféle idegen lakos nem ehethet belőle. ⁴⁴ Minden vásárolt rabszolgát körül kell metélni, akkor ehethet belőle. ⁴⁵ Jövevény és napszámos nem ehethet belőle. ⁴⁶ Egy házban kell megenni: ne vigyetek ki a húsból, és ne törjétek szét csontjait. ⁴⁷ Izrael fiainak egész közössége készítse el azt! ⁴⁸ Ha valamely idegen közétek akar telepedni, és Pászkát akar készíteni az Úrnak, előbb metélkedjék körül nála mindenki, aki férfi, akkor annak rendje s módja szerint megülheti. Olyan lesz, mint a földetek szülötte. Aki azonban nem metélkedik körül, nem ehethet belőle. ⁴⁹ Ugyanez legyen a törvénye a föld szülöttjének és a közöttetek tartózkodó idegeneknek!« – ⁵⁰ Úgy is tett Izrael valamennyi fia, amint az Úr megparancsolta Mózesnek és Áronnak. ⁵¹ Ugyanezen a napon kivezette tehát az Úr Izrael fiait Egyiptom földjéről, seregeik szerint.

Kiv 13 ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ² »Nekem szentelj minden elsőszülöttet, amely méhet nyit Izrael fiainál, akár ember, akár állat, mert az enyém valamennyi!« ³ Mózes erre azt mondta a népnek: »Emlékezzetek meg erről a napról, amelyen kijöttetek Egyiptomból, a rabszolgaság házából, mert erős kézzel hozott ki az Úr onnan titeket, és ne egyetek kovászos kenyeret! ⁴ Ezen a napon vonultok ki, abíb (azaz az új kalász) havában. ⁵ Ezért ha majd bevisz téged az Úr a kánaániak, a hetiták, az amoriták, a hiviták és a jebuziták földjére, amelyről megesküdött atyáidnak, hogy neked adja, arra a tejjel-mézszel folyó földre, végezd el ezt a szent szolgálatot ebben a hónapban!

⁶ Hét napon át kovásztalant egyél, és a hetedik nap az Úr ünnepe legyen! ⁷ Kovásztalant egyetek hét napon át, ne lehessen látni semmiféle kovászosat se nálad, se egész határodban! ⁸ Fiadnak pedig mondd majd el ezen a napon, hogy 'amiatt történik ez, amit az Úr cselekedett velem, amikor kijöttem Egyiptomból.' ⁹ Legyen mindez jelként a kezeden és emlékeztetőül a szemed előtt, hogy mindig az Úr törvénye legyen a szádban, mert erős kézzel hozott ki téged az Úr Egyiptomból! ¹⁰ Tartsd meg tehát ezt a szertartást a megszabott időben, esztendőről esztendőre.

¹¹ Amikor pedig az Úr bevisz majd téged a kánaániak földjére, amint megesküdt neked és atyáidnak, és odaadja azt neked, ¹² különítsd el az Úr számára mindazt, ami méhet nyit, és állataidnak minden elsőszülöttjét, ha hím, amelyre szert teszel, szenteld az Úrnak! ¹³ A szamár elsőszülöttjét váltsd meg egy báránnyal! Ha nem váltod meg, öld meg! De az ember minden elsőszülöttjét pénzzel meg kell váltanod fiaid közül. ¹⁴ És ha a fiad holnap megkérdezi majd tőled: 'Mire való ez?' – azt feleld neki: 'Erős kézzel hozott ki minket az Úr Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából.' ¹⁵ Amikor ugyanis a fáraó megátalkodott, és nem akart elengedni minket, megölt az Úr minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, az ember elsőszülöttjétől az állatok elsőszülöttjéig. Ezért áldozok az Úrnak minden hímet, amely méhet nyit, és ezért váltok meg fiaim közül minden elsőszülöttet.' ¹⁶ Legyen ez tehát jelként a kezeden, és mint felfüggesztett emlékeztető jelzés a szemeid között, mert erős kézzel hozott ki minket az Úr Egyiptomból!«

Menekülés a Vörös tengeren

¹⁷ Miután a fáraó végre elengedte a népet, Isten nem a filiszteusok földje felé vivő úton vezette őket, bár az a rövidebb – azt gondolta ugyanis, hogy a nép megbánja a dolgot, amikor látja, hogy háború támad ellene, és visszatér Egyiptomba –, ¹⁸ hanem kerülővel, a pusztai úton, a Vörös tenger felé vitte őket. Felfegyverkezve vonultak ki Izrael fiai Egyiptom földjéről. ¹⁹ Mózes magával vitte József csontjait is, mivel ő megeskette Izrael fiait: »Amikor Isten megemlékezik majd rólatok, vigyétek el innen csontjaimat magatokkal!«

²⁰ Elindultak tehát Szukkótból, és Etámban, a pusztaság legészakosabb határán vertek táborot. ²¹ Az Úr előttük vonult, hogy mutassa az utat, nappal felhőoszlopban, éjjel pedig tűzoszlopban, hogy mind a két napszakban vezérelje őket az úton. ²² A nép elől sohasem hiányzott nappal a felhőoszlop, éjjel pedig a tűzoszlop.

Kiv 14 ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz: Kanyarodjanak vissza, és Piháhirót előtt, Migdol és a tenger között üssenek táborot! Beelszefonni átellenben, vele szemben üssetek táborot a tenger mellett! ³ Ekkor a fáraó azt mondja majd Izrael fiairól: 'Eltévedtek földemen, körülfárta őket a pusztaság.' ⁴ Én pedig megkeményítem a szívét, hogy vegyen üldözőbe titeket, s én megdicsőülök a fáraó által és egész hadserege által, és megtudják az egyiptomiak, hogy én vagyok az Úr!« Ők aztán úgy is tettek.

⁵ Jelentették ekkor az egyiptomiak királyának, hogy megszökött a nép. Megváltozott erre a fáraónak és szolgálóinak a szíve a nép iránt, és azt mondták: »Mit is tettünk, hogy elengedtük szolgálatunkból Izraelt?« ⁶ Befogatott tehát harci szekereibe, maga mellé vette egész hadnépét, ⁷ vett száz válogatott harci szekeret, és minden egyéb harci szekeret, amely Egyiptomban volt, és mindegyikbe harcosokat helyezett. ⁸ Az Úr pedig megkeményítette a fáraónak, Egyiptom királyának szívét, és ő üldözni kezdte Izrael fiait, jóllehet azok hatalmas kéz oltalma alatt vonultak ki. ⁹ Amikor aztán az egyiptomiak követték az előttük haladók lábnyomait, a tenger mellett levő táborban rájuk bukkantak. A fáraó egész lovassága, harciszekerei és egész hadserege ott volt Piháhirót mellett, Bálcefonnal szemben.

¹⁰ Amíg a fáraó közeledett, Izrael fiai felemelték szemüket, és meglátták, hogy az egyiptomiak mögöttük vannak. Erre igen megijedtek. Az Úrhoz kiáltottak, ¹¹ Mózesnek pedig azt mondták: »Talán nem voltak sírok Egyiptomban, hogy ide a pusztába hoztál ki minket meghalni? Miért is tetted azt, hogy kihoztál minket Egyiptomból? ¹² Nem így hangzott-e a szavunk, amelyet mondtunk neked Egyiptomban: Hagyj minket, hadd szolgáljunk az egyiptomiaknak? Hiszen sokkal jobb volt szolgálni nekik, mint meghalni a pusztában!« ¹³ Mózes erre azt mondta a népnek: »Ne féljete, várjatok csak, és meglátjátok az Úr üdvösségét, amelyeket ma cselekedni fog! Mert az egyiptomiakat, akiket most láttok, nem látjátok többé sohasem! ¹⁴ Az Úr fog harcolni értetek, és ti el fogtok némulni!«

¹⁵ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Mit kiáltasz hozzám! Szólj Izrael fiaihoz, hogy induljanak! ¹⁶ Te pedig emeld fel botodat, nyújtsd ki kezedet a tenger fölé, és oszd azt kétfelé, hogy szárazon járjanak Izrael fiai a tenger közepén! ¹⁷ Én pedig megkeményítem az egyiptomiak szívét, hogy nyomuljanak utánatok, és megdicsőülök a fáraó által, egész hadserege, harci szekerei és lovasai által. ¹⁸ Az egyiptomiak meg fogják tudni, hogy én vagyok az Úr – amikor megdicsőülök a fáraó által, harci szekerei és lovasai által!«

¹⁹ Felkelt erre Isten angyala, aki Izrael tábora előtt vonult, és mögéjük ment. Vele együtt elvonult a felhőoszlop is előlről, és a hátuk mögé ²⁰ állt, az egyiptomiak tábora és az izraeliták tábora közé. Hátrafelé sötét volt a felhő, előre pedig világossá tette az éjszakát, úgyhogy egész éjszaka nem közelíthettek egymáshoz.

²¹ Amikor aztán Mózes kinyújtotta kezét a tenger fölé, az Úr erős és forró szél által, amely egész éjjel fújt, elhajtotta és szárazzá tette a tengert, s a víz kétfelé vált. ²² Erre Izrael fiai bementek a kiszáradt tenger közepébe, miközben a víz olyan volt jobbjuk és baljuk felől, mint a kőfal. ²³ Ekkor az egyiptomiak üldözni kezdték őket, és bementek utánuk: a fáraó minden lovassága, harci szekere és lovasa bement a tenger közepébe. ²⁴ Amikor aztán eljött a hajnali őrváltás ideje, íme, az Úr a tűz- és felhőoszlopból rátekintett az egyiptomiak táborára. Szétzilálta hadseregüket, ²⁵ és kitörte harci szekereik kerekeit, úgyhogy megfeneklettek. Azt mondták ekkor az egyiptomiak: »Fussunk Izrael elől, mert az Úr harcol érettük ellenünk!«

²⁶ De az Úr ekkor azt mondta Mózesnek: »Nyújtsd ki kezedet a tenger fölé, hogy térjenek vissza a vizek, rá az egyiptomiakra, harci szekereikre és lovasaikra!« ²⁷ Amikor aztán Mózes kinyújtotta kezét a tenger fölé, az hajnalban visszatért előbbi helyére, a vizek nekizúdultak a menekülő egyiptomiaknak, és az Úr belesodorta őket a habok közepébe. ²⁸ Így a visszatérő vizek elborították a fáraó egész hadseregének harci szekereit és lovasait, akik utánuk nyomultak a tengerbe: egy sem maradt meg közülük. ²⁹ Izrael fiai azonban átkeltek a kiszáradt tenger közepén, miközben a víz olyan volt jobbjuk és baljuk felől, mint a kőfal.

³⁰ Így szabadította meg az Úr azon a napon Izraelt az egyiptomiak kezéből. ³¹ Amikor aztán látták a tenger partján a meghalt egyiptomiakat, s azt a hatalmas kezet, amellyel az Úr elbánt velük, félte a nép az Urat, és hittek az Úrnak és szolgájának, Mózesnek.

Mózes éneke

Kiv 15 ¹ Akkor Mózes és Izrael fiai ezt az éneket énekelték az Úrnak:

»Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset művelt,
lovat és lovast a tengerbe vetett!
² Az Úré az én erőm és dicsérő énekem,
mert ő lett az én szabadulásom.
Ő az én Istenem, hadd dicsőítsem,
Atyámnak Istene, hadd magasztaljam!
³ Olyan az Úr, mint hős harcos: Mindenható az ő neve,
⁴ a fáraó szekereit és seregét a tengerbe vetette,
válogatott vezérei elmerültek a Vörös-tengerben.
⁵ Hullámok borították el őket,
miként a kő, a mélységbe süllyedtek.
⁶ Jobbodat, Uram, megdicsőíti ereje,
jobbod, Uram, az ellenséget megverte.
⁷ Dicsőséged nagyságában elgáncsoltad ellenfeleidet,
elengedted haragodat, s az mint tarlót, megemésztette őket.
⁸ Haragod kiáradt, s a vizek feltorlódtak,
a hömpölygő hullámok falként megálltak,
s a tenger közepén a mélységek megdermedtek.
⁹ Szólt az ellenség: 'Üldözöm és elérem,
zsákmányt osztok, és megelégszik a lelkem,
kirántom kardomat, s megöli őket a kezem.'
¹⁰ De leheleted ráfújtad, és tenger borította el őket,
a hatalmas vizekben, mint ólom, elmerültek.
¹¹ Ki olyan, mint Te, Uram, az istenek között,
ki olyan, mint Te, szentségben dicső,
félelmetes, dicsérendő és csodatevő?
¹² Kinyújtottad jobbodat, s a föld elnyelte őket.
¹³ A népet, melyet megváltottál, irgalmasan vezetted,
szent lakóhelyedre hatalmaddal elvitted.
¹⁴ A népek felkeltek és haragra gerjedtek:
Filisztea lakóit gyötrellem szállta meg,
¹⁵ Edom fejedelmei megrökönyödtek,
Moáb erőseit remegés szállta meg,

Kánaán minden lakója megdermedt.

¹⁶ Szakadjon is rájuk félelem és rettegés,
karod erejétől kővé meredjenek,
míg átvonul közöttük, Uram, a te néped,
míg átvonul néped, melyet a sajátoddá tettél!

¹⁷ Vidd be és ültess őket örökséged hegyére,
erős lakóhelyedre, melyet, Uram, te készítettél,
szent helyedre, melyet kezéd erősített meg,

¹⁸ s uralkodjék az Úr mindenkor, örökre!«

¹⁹ Bement ugyanis a fáraó lovassága, szekereivel és lovasaival együtt a tengerbe, az Úr pedig visszabocsátotta rájuk a tenger vizeit, míg Izrael fiai szárazon keltek át a tenger közepén.

²⁰ Ekkor Mirjám próféta asszony, Áron nővére a dobot kezébe vette, kiment utána az összes asszony dobokkal, táncoló karokban, ²¹ és ő így énekelt előttük:

»Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset művelt,
lovat és lovast a tengerbe vetett!«

A Sínai hegyre vezető úton

²² Mózes ezután elindította Izraelt a Vörös-tengertől. Kimentek a Súr pusztába, és három napig jártak a pusztában anélkül, hogy vízre akadtak volna. ²³ Így jutottak el Mára, de Mára vizét sem ihatták, mert keserű volt. Ezért nevezték el az a helyet Marának (azaz Keserűségnek). ²⁴ Ekkor a nép zúgolódni kezdett Mózes ellen. Azt kérdezték: »Mit igyunk?« ²⁵ Erre ő az Úrhoz kiáltott, és az Úr egy fadarabot mutatott neki. Amikor ő beledobta azt a vízbe, az édessé változott. Az Úr ott adott nekik parancsokat és rendeleteket, és ott tette őket próbára. ²⁶ Azt mondta: »Ha hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, ha azt cselekszed, ami helyes a szemében, ha engedelmeskedsz parancsainak, és megtartod minden rendeletét: azon betegségek közül, amelyeket Egyiptomra bocsátottam, egyet sem bocsátok rád: mert én, az Úr vagyok a te gyógyítód!«

²⁷ Izrael fiai ezután Elimbe jutottak, ahol tizenkét forrás és hetven pálmafa volt, és táborot ütöttek a vizek mellett.

Kiv 16 ¹ Majd elindultak Elimből, és az Egyiptom földjéről való kivonulásuktól számítva a második hónap tizenötödik napján eljutott Izrael fiainak egész sokasága a Szín-pusztába, amely Elim és a Sínai között van.

² Zúgolódott ekkor Izrael fiainak egész közössége Mózes és Áron ellen a pusztában. ³ Azt mondták nekik Izrael fiai: »Bárcsak meghaltunk volna az Úr keze által Egyiptom földjén, amikor a húsos fazekek mellett ültünk, és jóllakásig ettünk kenyeret! Miért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy éhen veszítsétek ezt az egész sokaságot?«

⁴ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Íme, én majd kenyeret hullatok nektek az égből! Menjen ki a nép, és szedjen egy-egy napra valót, hogy próbára tegyem, vajon törvényem szerint jár-e el, vagy

sem. ⁵ A hatodik napon is készítsék el azt, amit bevisznek, de az kétszerannyi legyen, mint amennyit naponta szedni szoktak.»

⁶ Azt mondta erre Mózes és Áron Izrael valamennyi fiának:

»Estére megtudjátok,
hogyan az Úr hozott ki titeket
Egyiptom földjéről,
⁷ reggel pedig meglátjátok
az Úr dicsőségét!

Meghallotta ugyanis, hogy zúgolódtok az Úr ellen. Ugyan kik vagyunk mi, hogy ellenünk zúgolódtok?»

⁸ Azt mondta továbbá Mózes: »Estére az Úr húst ad nektek enni, reggelre pedig kenyeret jóllakásig, mert meghallotta zúgolódásotokat, mellyel ellene zúgolódtatok. Ugyan kik vagyunk mi? Nem mi ellenünk irányul zúgolódástok, hanem az Úr ellen!«

⁹ Áronnak pedig azt mondta Mózes: »Mondd Izrael fiai egész közösségének: Járuljatok az Úr elé, mert meghallotta zúgolódásotokat!« ¹⁰ Amikor aztán Áron Izrael fiai egész közösségének elmondta ezt, ők a puszta felé tekintettek, és íme, megjelent az Úr dicsősége a felhőben. ¹¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ¹² »Hallottam Izrael fiainak zúgolódását. Mondd nekik: Estére húst fogtok enni, reggel pedig jóllaktok kenyérrel, hogy megtudjátok, hogy én, az Úr vagyok a ti Istenetek!«

¹³ És történt este, hogy fürjek szálltak fel, és ellepték a tábor, reggel pedig harmat szállt a tábor köré.

¹⁴ Miután elborította a föld színét, apró, mozsárban tört dologhoz hasonló valami lett látható a pusztán, olyan, mint a földre hullott dér. ¹⁵ Amikor Izrael fiai meglátták, azt mondták egymásnak: »Man-hu?«, ami azt jelenti, hogy: »Mi ez?« Nem tudták ugyanis, hogy micsoda. Mózes pedig azt mondta nekik: »Ez az a kenyér, amelyet az Úr eledelül adott nektek. ¹⁶ Ezt parancsolja az Úr: `Szedjen belőle mindenki annyit, amennyi élelemre szüksége van: fejenként egy-egy ómernyi; a sátrakban lakó személyek számára mérten szedjétek!« ¹⁷ Úgy is cselekedtek Izrael fiai, és szedtek, ki többet, ki kevesebbet. ¹⁸ Aztán megmérték az ómer mértékével, és sem azé nem lett több, aki többet szedett, sem azé nem lett kevesebb, aki kevesebbet szedett. Mindenki annyit gyűjtött, mint amennyit megehetett.

¹⁹ Ekkor azt mondta nekik Mózes: »Senki se hagyjon belőle holnapra!« ²⁰ Ám ők nem hallgattak rá, hanem közülük egyesek hagytak belőle másnapra, de az megférgesedett és megromlott. Erre Mózes megharagudott rájuk. ²¹ Mindig reggel szedték, mindenki annyit, amennyi élelemre szüksége volt, mert ha a nap kisütött, elolvadt.

²² A hatodik napon azonban kétszerannyi eleséget szedtek össze, azaz két ómernyi egy-egy embernek. Erre elment a sokaság valamennyi vezetője, és jelentette ezt Mózesnek. ²³ Ő azt mondta nekik:

»Ezt mondta az Úr: Holnap az Úrnak szentelt szombati nyugalom van. Amit el akartok készíteni, készítsétek el, amit meg akartok főzni, főzzétek meg, ami pedig megmarad, azt tegyétek el holnapra!«

²⁴ Úgy is cselekedtek, ahogy Mózes parancsolta, és nem romlott meg, sem féreg nem támadt benne.

²⁵ Azt mondta ekkor Mózes: »Ezt egyétek ma, mert ma az Úr szombatja van, ma nincs belőle a mezőn. ²⁶ Hat napon szedhettek, de a hetedik napon az Úr szombatja van, azért nem találni!«

²⁷ A hetedik nap eljöttével is kimentek azonban néhányan a nép közül, hogy szedjenek, de nem találtak. ²⁸ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Meddig vonakodtok megtartani parancsaimat és törvényemet? ²⁹ Láthatjátok, hogy az Úr adta nektek a szombatot, és ezért ad nektek kétszerannyi eledelt a hatodik napon! Maradjon tehát mindenki otthon, ne menjen ki senki a helyéről a hetedik napon!«

³⁰ Erre szombati nyugalmat tartott a nép a hetedik napon.

³¹ Az ételt pedig mannának nevezte Izrael háza. Olyan volt, mint a koriander magva, fehér, és olyan ízű, mint a mézeskalács.

³² Azt mondta ezután Mózes: »Ezt parancsolta az Úr: Tölts meg vele egy ómert, és őriztesd meg azt a jövőendő nemzedékek számára, hogy lássák azt a kenyeret, amellyel tápláltalak titeket a pusztában, amikor kihoztalak titeket Egyiptom földjéről!« ³³ Azt mondta azért Mózes Áronnak: »Vég egy edényt, tégy bele egy ómernyi mannát, és tedd az Úr elé, hogy őrizték meg nemzedékeitek számára!« ³⁴ Amint az Úr parancsolta Mózesnek, Áron be is tette a szent sátorba, hogy őrizték meg.

³⁵ Negyven esztendőn át ették a mannát Izrael fiai, addig, amíg lakott földre nem jutottak. Ezzel az eledellel táplálkoztak, amíg el nem érték Kánaán földjének határait. – ³⁶ Az ómer tizedrésze az éfának.

Kiv 17 ¹ Aztán elindult Izrael fiainak egész sokasága a Szín-pusztából, állomásról-állomásra, az Úr parancsa szerint, és tábort ütöttek Rafidimban. Itt nem volt ivóvíze a népnek. ² Perbe szálltak ezért Mózzsal, és azt mondták: »Adj nekünk vizet, hogy ihassunk!« Mózes megkérdezte: »Miért pereltek velem? Miért kísértitek az Urat?« ³ A nép azonban szomjazott ott a víz hiánya miatt, és zúgolódott Mózes ellen: »Miért hoztál ki minket Egyiptomból? Azért, hogy szomjan veszíts minket, gyermekeinket és állatainkat?« ⁴ Ekkor Mózes az Úrhoz kiáltott: »Mitévő legyek ezzel a néppel? Kis híja, és megkövez engem!« ⁵ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Vonulj el a nép előtt, vég magad mellé néhányat Izrael véneiből, aztán vedd kezébe botodat, amellyel a folyóvízre ütöttél! Aztán jöjj, ⁶ és íme, én majd odaállok eléd a Hóreb sziklájára. Üss a sziklára, és víz fakad belőle, hogy ihasson a nép!« Úgy is cselekedett Mózes Izrael vénei előtt. ⁷ Azt a helyet pedig elnevezte Massának és Meribának, Izrael fiainak perelése miatt, és azért, mert kísértették az Urat, mondván: »Köztünk van-e az Úr, vagy sem?«

⁸ Eljött ekkor Amalek, és harcra kelt Izrael ellen Rafidimban. ⁹ Mózes ekkor azt mondta Józsuénak: »Válassz ki férfiakat, és vonulj hadba Amalek ellen! Én pedig holnap a domb tetejére állok, kezemből Isten botjával.« ¹⁰ Józsué úgy tett, ahogy Mózes mondta, és harcba bocsátkozott Amalekkel. Mózes, Áron és Húr pedig felmentek a domb tetejére. ¹¹ Valahányszor aztán Mózes felemelte kezét, győzedelmeskedett Izrael, ha azonban egy kissé leeresztette, Amalek kerekedett felül. ¹² Mózes keze

azonban elfáradt. Fogtak tehát egy követ, és odatették alá. Ő ráült, Áron és Húr pedig kétfelől fel-emelve tartották a kezét. Történt aztán, hogy keze nem ernyedett el naplementéig, ¹³ és Józ sue meg-futamította Amaleket és a népét kard élével. ¹⁴ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Írd be ezt a könyvbe emlékeztetőül, és add Józ sue tudtára, hogy el fogom törölni Amalek emlékét az ég alól!« ¹⁵ Mózes erre oltárt épített, és ezt a nevet adta neki: Az Úr az én hadijelvényem:

¹⁶ »Felemeli kezét trónusán az Úr,
és harcol az Úr az amalekiták ellen
nemzedékről nemzedékre.«

Jetró tanácsa: a bírák meghívása

Kiv 18 ¹ Amikor aztán Jetró, Mádián papja, Mózes apósa meghallotta mindazt, amit Isten Mózes-szel és népével, Izraellel cselekedett, és azt, hogy az Úr kihozta Izraelt Egyiptomból, ² fogta Cippórá-t, Mózes feleségét, akiket az visszaküldött, ³ valamint a két fiát. – Ezek közül az egyiket Gersámnak hívták, mivel apja azt mondta: »Jövevény voltam idegen földön«, ⁴ a másikat pedig Eliézernek, mivel azt mondta: »Atyám Istene segítóm volt, és megmentett engem a fáraó kardjától.« – ⁵ Aztán elment Jetró, Mózes apósa Mózes fiaival és feleségével Mózeshez a pusztába, oda, ahol ő Isten hegye mel-lett táborozott. ⁶ Azt üzenté Mózesnek: »Én, Jetró, az apósod jövök hozzád, feleségeddel és két fi-addal.«

⁷ Erre ő kiment apósa elé, meghajtotta magát, megcsókolta, és békességes szavakkal köszöntötték egymást. Amikor aztán betértek a sátorba, ⁸ Mózes elbeszélte apósának mindazt, amit az Úr Izraelért a fáraóval és az egyiptomiakkal tett, s mindazt a bajt, amely őket az úton érte, és azt, hogy az Úr megszabadította őket. ⁹ Örült erre Jetró mindannak a jónak, amelyet Isten Izraellel cselekedett, hogy kiszabadította őket az egyiptomiak kezéből. ¹⁰ Így szólt: »Áldott legyen az Úr, aki megszabadított titeket az egyiptomiak kezéből és a fáraó kezéből, s aki megszabadította népét Egyiptom kezéből! ¹¹ Most már tudom, hogy nagyobb az Úr minden istennél, hiszen ők olyan elbizakodottan bántak velük!« ¹² Erre Jetró, Mózes apósa egészen eléggő és vágóáldozatokat mutatott be Istennek. Áron és Izrael valamennyi véne is eljött, hogy kenyeret egyenek vele Isten előtt.

¹³ Másnap aztán Mózes leült, hogy igazságot szolgáltasson a népnek, míg a nép ott állt Mózes körül reggeltől estig. ¹⁴ Amikor ezt apósa látta, vagyis mindazt, amit ő a néppel cselekedett, azt mondta: »Mi az, amit a néppel teszel? Miért ülsz te itt egyedül, és miért várakozik az egész nép reggeltől estig?« ¹⁵ Mózes azt felelte: »Hozzám jön a nép, hogy megtudja Isten ítéletét. ¹⁶ Ha ugyanis valami vita támad közöttük, eljönnek hozzám, hogy szolgáltassak igazságot nekik, és közöljem Isten paran-csait és törvényeit.« ¹⁷ Erre ő azt mondta: »Nem jól csinálod a dolgot! ¹⁸ Kimerít ez a hiábavaló munka téged is, a nálad levő népet is: az ügy meghaladja erőidet, egyedül nem végezheted. ¹⁹ Hall-gass tehát szavamra és tanácsomra, és Isten veled lesz. Te azokban a dolgokban légy a nép szolgál-tára, amelyek Istent illetik: terjeszd elé azt, amit hozzá intéznek, ²⁰ közöld a néppel a szertartásokat és az istentisztelet módját, és az utat, amelyen járniuk kell, azokat a dolgokat, amelyeket tenniük kell! ²¹ Ugyanakkor szemelj ki az egész népből derék, istenfélő, megbízható férfiakat, akik gyűlölik a haszonlesést! Tedd meg őket ezrek, százak, ötvenek és tizek előljáróivá! ²² Szolgáltassanak ők igaz-ságot a népnek minden időben! Ha azonban valami fontosabb dolog akad, terjesszék azt teled, ők

pedig csak a kisebb dolgokban ítélkezzenek! Így könnyebb lesz neked, mert megosztod másokkal a terhet. ²³ Ha ezt megteszed, Isten parancsát teljesíted, eleget tudsz tenni az ő rendeleteinek, és ez az egész nép is békességgel tér vissza a helyére!»

²⁴ Miután Mózes meghallgatta, meg is tette mindazt, amit apósa mondott. ²⁵ Derék férfiakat választott egész Izraelből, és megtette őket a nép fejedelmeivé: ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké és tizedesekké. ²⁶ Ezek szolgáltattak igazságot a népnek minden időben. Ha azonban valami fontosabb akadt, azt őelé terjesztették; ők csak a kisebb dolgokban ítélkeztek. – ²⁷ Aztán elbocsátotta apósát. Az visszatért, és elment a földjére.

A SÍNAI HEGYEN : 19,1-40,38

Isten felajánlja a szövetséget

Kiv 19 ¹ A mai napon, Izraelnek Egyiptomból való kijövele után a harmadik hónapban, eljutottak a Sínai pusztába. ² Elindultak ugyanis Rafidimból, és amikor a Sínai pusztába érkeztek, tábornok vertek ezen a helyen. Izrael itt a hegyvel szemben verte fel sátrait.

³ Mózes pedig felment Istenhez. Ekkor az Úr szólította őt a hegyről, és azt mondta: »Ezt mondd Jákob házának

s ezt hirdesd Izrael fiainak:

⁴ Ti magatok láttátok, mit műveltem az egyiptomiakkal,
és hogyan hordoztalak titeket sasszárnyakon,
amíg idehoztalak titeket magamhoz.

⁵ Ha tehát majd hallgattok szavamra
és megtartjátok szövetségemet,
tulajdonommá lesztek minden nép közül
– hiszen az egész föld az enyém –,
⁶ és ti lesztek az én papi királyságom
és szent népem.

Ezek azok a szavak, amelyeket el kell mondanod Izrael fiainak.«

⁷ Mózes elment, összehívta a nép véneit, és eléjük terjesztette mindazokat a szavakat, amelyeket az Úr parancsolt. ⁸ Az egész nép egy szívvel-lélekkel azt felelte erre: »Megtesszük mindazt, amit az Úr mondott« Amikor aztán Mózes elvitte a nép válaszát az Úrnak, ⁹ az Úr azt mondta neki: »Most tehát eljövök majd hozzád a felhő homályában, hogy hallja a nép, amikor beszélek veled, és higgyen neked mindörökre.«

Miután Mózes elmondta a nép szavait az Úrnak, ¹⁰ az Úr azt mondta neki: »Menj el a néphez, és tartass velük megszentelődést ma és holnap! Mossák ki ruháikat, ¹¹ hogy készen legyenek a harmadik napra, mert a harmadik napon leszáll az Úr az egész nép előtt a Sínai hegyére! ¹² Vonj továbbá körös-körül határt a nép számára, és mondd nekik: Vigyázzatok, fel ne menjetek a hegyre, még a széléhez se érjete! Minden, ami a hegyhez ér, halállal lakoljon – ¹³ kéz azonban ne érintse, hanem

kövekkel verjék agyon, vagy nyíllal lőjék le – akár jószág, akár ember, ne maradjon életben! Ha majd megharsan a kürt, akkor jöjjenek a hegyre!»¹⁴ Lement erre Mózes a hegyről a néphez, és elrendelte, hogy szentelődjék meg. Miután kimosták ruháikat,¹⁵ azt mondta nekik: »Legyetek készen a harmadik napra, és feleségeitekhez ne közelítsetek!«

¹⁶ Amikor aztán eljött a harmadik nap, és felvirradt a reggel, íme, mennydörögni és villámlani kezdett. Egészen sűrű felhő borult a hegyre, és egyre erősödő harsonazengés zúgott, úgyhogy megrémült a nép, amely a táborban volt. ¹⁷ Erre Mózes kivezette őket a táborhelyről Isten elé, s ők odaálltak a hegy tövébe. ¹⁸ Füstölgött az egész Sínai hegy – mert az Úr tűzben szállt le rá –, úgy szállt belőle a füst felfelé, mint az olvasztókemencéből, igazán félelmetes volt az egész hegy. ¹⁹ A harsonazengés pedig csak növekedett és egyre erősebben szólt: Mózes beszélt és Isten válaszolt neki.

²⁰ Miután az Úr leszállt a Sínai hegyére, a hegy csúcsára, Mózeset felhívta a hegy tetejére. Amikor felment, ²¹ az Úr azt mondta neki: »Menj le, és figyelmeztess a népet, hogy kedve ne kerekedjék átlépni a határt, hogy megnézzék az Urat, mert akkor igen sokan elvesznek belőlük! ²² A papok is, akik az Úr közelébe járulhatnak, szentelődjenek meg, hogy meg ne büntesse őket!« ²³ Mózes erre azt mondta az Úrnak: »A nép nem jöhet fel a Sínai hegyére, hiszen te figyelmeztettél és parancsoltad meg: 'Szabj határt a hegy körül, és tedd szentté a hegyet!'« ²⁴ Az Úr azt felelte neki: »Eredj, menj le! Aztán gyere fel Áronnal együtt, de a papok és a nép ne lépják át a határt, ne jöjjenek fel az Úrhoz, hogy meg ne ölje őket!« ²⁵ Lement erre Mózes a néphez, és mindezt elbeszélte nekik.

A tízparancsolat

Kiv 20 ¹ Akkor Isten elmondta mindezeket a szavakat:

² »Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából. ³ Rajtam kívül más istened ne legyen! ⁴ Ne készíts magadnak faragott képet, és semmiféle képmást arról, ami fenn van az égen, vagy lenn a földön, vagy a föld alatt, a vizekben! ⁵ Ne imádd ezeket, és ne szolgálj őket, mert én, az Úr, a te Istened erős és féltékeny vagyok, és az atyák vétkeit megtorlom gyermekeiken, és azok harmadik és negyedik nemzedékén, akik gyűlölnék engem! ⁶ De irgalmasságot gyakorlok ezer nemzedéken át azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják parancsaimat.

⁷ Ne vedd hiába az Úr, a te Istened nevét: mert nem hagyja büntetlenül az Úr azt, aki hiába veszi az Úr, az ő Istene nevét!

⁸ Emlékezzél meg arról, hogy a szombat napját megszenteld! ⁹ Hat napon dolgozzál, és végezd minden munkádat! ¹⁰ A hetedik napon azonban az Úrnak, a te Istenednek szombatja van: semmiféle munkát se végezz azon se te, se fiad, se lányod, se rabszolgád, se szolgálód, se állatod, se a jövevény, aki a kapuidon belül van! ¹¹ Hat nap alatt alkotta ugyanis az Úr az eget és a földet, a tengert, és mindazt, ami bennük van, a hetedik napon azonban megpihent, azért áldotta meg az Úr a szombat napját, és azért szentelte meg.

¹² Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú életű légy azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad majd neked!

¹³ Ne ölj!

¹⁴ Ne paráználkodj!

¹⁵ Ne lopj!

¹⁶ Ne tégy hamis tanúságot felebarátod ellen!

¹⁷ Ne kívánd meg felebarátod házát!

Ne kívánd meg feleségét, se rabszolgáját, se rabszolganőjét, se marháját, se szamarát: semmijét se, ami az övé!«

¹⁸ Az egész nép látta a mennydörgéseket és a villámokat, a harsonazengést és a füstölgő hegyet, ezért rémülten, a félelemtől remegve megállt a távolban, ¹⁹ és így szólt Mózeshez: »Te szólj hozzánk, és meghallgatjuk! Ne Isten szóljon hozzánk, hogy meg ne találjunk halni!« ²⁰ Mózes azt felelte erre a népnek: »Ne féljete! Azért jött Isten, hogy próbára tegyen titeket, és legyen bennetek az ő féltelme, hogy ne vétkezzetek!« ²¹ A nép tehát a távolban maradt, Mózes pedig odajárult ahhoz a helyhez, amelyben Isten volt.

Az oltár törvénye

²² Az Úr azt mondta ekkor Mózesnek: »Ezt mondd Izrael fiainak: Magatok láttátok, hogy az égből szóltam hozzátok. ²³ Ne készítsetek tehát ezüst isteneket, és ne készítsetek magatoknak arany isteneket! ²⁴ Oltárt földből építsetek nekem, és azon mutassátok be egészen elégő- és békeáldozataitokat, apró- és lábasjóságaitokat minden olyan helyen, ahol megemlékezem nevemről: eljövök hozzád és megáldalak. ²⁵ Ha pedig kőből készítesz nekem oltárt, ne építsd azt faragott kövekből, mert ha vésőt emelsz rá, tisztátalanná válik! ²⁶ Ne lépcsőn jársz fel oltáromhoz, hogy fel ne tárujon a szemérmed!

A szövetség könyve

Kiv 21 Bevezetés ¹ Ezek azok a rendeletek, amelyeket eljűk kell terjesztened:

Héber rabszolgák ² Ha héber rabszolgát vásárolsz, hat esztendeig szolgáljon neked, a hetedikben váljék ingyen szabaddá! ³ Ha egyedül jött, egyedül is menjen el, ha volt felesége, a felesége is menjen el vele! ⁴ Ha azonban a gazdája adott neki feleséget, s ez fiúkat és lányokat szült, akkor az asszony és gyermekei a gazdájáé maradnak, ő pedig menjen el egyedül. ⁵ De ha a rabszolga azt mondja: 'Szeretem gazdámat, feleségemet és gyermekeimet, nem akarok szabaddá válni', ⁶ akkor vigye el gazdája Isten elé, állítsa az ajtóhoz vagy az ajtófélfához, fúrja át a fülét árral, és legyen a rabszolgája örökre! ⁷ Ha valaki a lányát eladja rabszolgának, akkor az ne szabaduljon fel úgy, mint ahogy a rabszolgák fel szoktak szabadulni! ⁸ Ha nem talál tetszésre a gazdája szeme előtt, akié lett, akkor engedje meg, hogy kiváltsák! Ahhoz azonban nincs joga, hogy idegen embernek eladja, mert igazságtalanul bánt vele. ⁹ Ha a fia számára jegyzi el, akkor úgy bánjon vele, mint a lányaival. ¹⁰ Ha a második asszonyt vesz magának, akkor se tagadja meg tőle az ételt, a ruházatot és a házastársi jogot. ¹¹ Ha ezt a hármat nem teljesíti, akkor elmehet ingyen, váltságdíj nélkül.

Emberölés ¹² Aki valakit úgy megüt, hogy az illető belehal, az halállal lakoljon. ¹³ Ha azonban nem leselkedett utána, hanem Isten ejtette a kezébe, akkor meneküljön arra a helyre, amelyet majd rendeldek neked. ¹⁴ Ha azonban valaki szántszándékkal és orvul öli meg felebarátját, oltáromtól is szakítsd el, hogy meghaljon.

Szülők bántalmazása ¹⁵ Aki megveri apját vagy anyját, halállal lakoljon.

Emberrablás ¹⁶ Aki embert rabol, akár eladja, akár még nála van, halállal lakoljon.

Szülők gyalázása ¹⁷ Aki megátkozza apját vagy anyját, halállal lakoljon.

Ember által okozott testi sértés ¹⁸ Ha férfiak verekednek, és az egyik megüti a másikat kővel vagy ököllel, de az nem hal meg, hanem csak ágyynak esik: ¹⁹ ha felkel, és bottal kinn tud járni, maradjon büntetlen, aki megütötte, csak a fekvés idejére adjon kártérítést és gyógyíttassa meg.

²⁰ Aki rabszolgáját vagy rabszolganőjét úgy megbotozza, hogy az a keze alatt meghal: bűnhődjék érte. ²¹ Ha azonban él még egy-két napig, ne bűnhődjék, mert a saját pénze az.

²² Ha férfiak összevesznek, s az egyikük megüt egy viselő asszonyt, és az elvetél, de más baja nem történik: akkora kártérítésre köteles az illető, amekkorát az asszony férje követel, és amennyit a bírák megítélnek. ²³ Ha azonban az asszony belehal, akkor adjon életet az életért. ²⁴ Szemet szemért, fogat fogért, kezét kézért, lábat lábért, ²⁵ égetést égetésért, sebet sebért, sérülést sérülésért. ²⁶ Ha valaki úgy megüti rabszolgája vagy rabszolganője szemét, hogy őt félszeművé teszi: bocsássa azt szabadon kiütött szeméért. ²⁷ Ha rabszolgájának vagy rabszolganőjének a fogát üti ki: szintén bocsássa szabadon.

Háziállatok által okozott testi sértés ²⁸ Ha egy ökör férfit vagy asszonyt öklel meg szarvával, s az illető meghal: kövezzék agyon az ökröt és a húsát ne egyék meg – de az ökör gazdája büntetlen maradjon. ²⁹ Ha azonban az ökör tegnap is, tegnapelőtt is öklelős volt, a gazdáját pedig már figyelmeztették, és mégsem zárta be, s az ökör férfit vagy asszonyt ölt meg: kövezzék meg az ökröt, és öljék meg a gazdáját is. ³⁰ Ha azonban pénzben váltságot szabnak ki rá, adjon életéért annyit, amennyit megszabnak. ³¹ Ha az ökör fiút vagy lányt öklel meg szarvával: ugyanilyen megítélés alá essék. ³² Ha rabszolgát vagy rabszolganőt öklel agyon, harminc sékel ezüstöt kell adni a gazdájuknak, az ökröt pedig meg kell kövezni.

Kártérítés idegen állatokon esett sérülés miatt ³³ Ha valaki kinyitja a vermet, vagy újat ás, s azt nem földi be, és ökör vagy szamár esik bele: ³⁴ a verem tulajdonosa térítse meg az állat árát, de ami beleveszett, legyen az övé.

³⁵ Ha valakinek az ökre úgy megsebesíti másnak az ökrét, hogy az elhull: adják el az élő ökröt, felezzék meg az árát, és osszák meg egymás között az elhullott állat húsát. ³⁶ Ha azonban tudott dolog volt, hogy az ökör tegnap is, tegnapelőtt is öklelős volt, és a gazdája mégsem vigyázott rá: adjon egy ökröt az ökréért, de az elhullott állatot kapja meg egészen.

Kártérítés lopás esetén ³⁷ Ha valaki ökröt vagy aprójószágot lop, s azt levágja vagy eladja: akkor öt lábasjószágot adjon egy ökréért, és négy aprójószágot egy juhért.

Kiv 22 ¹ Ha éjszaka kapják rajta a tolvajt a ház betörése vagy aláásása közben, és az olyan sebet kap, hogy meghal: aki megölte, nem felelős a vérért. ² Ha azonban napkelte után tette, gyilkosságot követett el, és haljon meg ő maga is. Ha a tolvajnak nincs miből megtéríteni a lopást, el kell adni őt magát. ³ Ha azt, amit ellopt, élve találják meg nála, akár ökör, akár szamár, akár juh: a kétszeresét térítse meg.

Kártérítés tűz esetén ⁴ Ha valaki kárt tesz a mezőben vagy a szőlőben, azáltal, hogy jószágát a máséra ereszti legelni: mezejének és szőlőjének javával fizessen a megbecsült kár szerint.

⁵ Ha tűz támad, tövisbe kap, és megemészti az asztagokat vagy az álló gabonát a mezőn: térítse meg a kárt, aki a tüzet gyújtotta.

Felelősség idegen javakért ⁶ Ha valaki pénzt vagy ingóságot bíz felebarátjára megőrzés végett, s annak házából ellopják: ha a tolvaj megkerül, kétannyit térítsen meg. ⁷ Ha a tolvaj nem kerül meg, állítsák a ház gazdáját Isten elé, és esküdjék meg, hogy nem nyújtotta ki kezét felebarátja holmijára.

⁸ Csalárdság elkövetése ügyében, akár ökörről, akár szamárról, akár juhról, akár ruháról, akár bármiféle kártételről van szó: Isten elé kell vinni mindkét ember ügyét, s akit Isten elítél, az térítsen meg kétannyit felebarátjának.

⁹ Ha valakire szamarat, ökröt, juhot vagy bármiféle jószágot bíz felebarátja megőrzés végett, s az elhull, megsérül vagy az ellenség elhajtja, de senki sem látta: ¹⁰ eskü bizonyítsa kettejük között, hogy nem nyújtotta ki kezét felebarátja jószágára, s a tulajdonos fogadja el az esküt, amazzal pedig ne kötelezzék kártérítésre. ¹¹ Ha azonban ellopták, térítse meg a kárt a tulajdonosnak. ¹² Ha vad tépte szét: vigye el hozzá a széttépett állatot, és ne térítse meg.

¹³ Ha valaki kölcsön kér valami ilyesmit embertársától, s az megsérül vagy elhull: ha a tulajdonos nem volt jelen, akkor az illetőt kötelezzék a kártérítésre. ¹⁴ Ha azonban a tulajdonos jelen volt, nem kell megtérítenie. Ha bérbe adták, csak a bért köteles megtéríteni.

Nemi erőszak ¹⁵ Ha valaki elcsábít egy szűz lányt, aki még nem volt eljegyezve, és lefekszik vele: adja meg érte a jegyajándékot, és vegye feleségül. ¹⁶ Ha a szűz apja nem akarja odaadni, akkor is adja meg érte azt a pénzt, amit a szűzek jegyajándéknak szoktak.

Halálbüntetéssel sújtandó bűnök

¹⁷ Varázslót ne hagyj életben.

¹⁸ Aki állattal közösül, halállal lakoljon.

¹⁹ Aki az isteneknek áldozik, nem egyedül az Úrnak, azt meg kell ölni.

Védelem nyomorgatás és kihasználás ellen ²⁰ A jövevényhez ne légy kegyetlen és ne sanyargasd, hiszen ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén.

²¹ Az özvegyet vagy árvát ne nyomorgassátok. ²² Ha sanyargatjátok őket, hozzám kiáltanak. Én meghallgatom kiáltásukat, ²³ felizzik haragom, és megöllek titeket karddal, úgyhogy feleségeitek özvegyekké lesznek és a fiaiatok árvákká.

²⁴ Ha pénzt adsz kölcsön az én népemből való szegénynek, aki közötted lakik, ne szorongasd, mint az uzsorás, és ne vess ki rá kamatot.

²⁵ Ha zálogba vetted embertársad köpenyét, naplemente előtt add vissza neki. ²⁶ Hiszen az az egyetlen takarója, testének öltözete, és nincs egyebe, amiben alhatna. Ha hozzám kiált, meghallgatom, mert én irgalmas vagyok.

Istenkáromlás és felségsértés ²⁷ Istent ne rágalmazd, és néped fejedelmét ne átkozd.

Zsengeáldozat ²⁸ Tizedeidet és zsengeidet ne halogasd megadni. Fiaid közül az elsőszülöttet nekem add.

²⁹ Hasonlóképp cselekedj marháddal és aprójószágoddal: hét napig maradjon anyjánál, a nyolcadik napon add nekem.

Széttépett állatok ³⁰ Szentek legyetek számomra! Mezőn széttépett állat húsából ne egyetek: a kutyának vessétek.

Kiv 23 Hamis tanúskodás ¹ Hazug hírt ne terjessz! Ne fogj össze a bűnössel, hogy hamis tanúságot tégy!

² Ne kövesd a tömeget gonoszság elkövetésében, és ne csatlakozz a perben a többség vallomásához, eltérve az igazságtól.

³ Perben a szegénynek se kedvezz!

Ellenséggel való bánásmód ⁴ Ha ellenséged eltévedt marhájára vagy szamarára bukkansz, hajtsd vissza hozzá.

⁵ Ha látod, hogy haragosod szamara a teher alatt leroskadt, ne menj el mellette, hanem segítsd fel vele.

Hamis tanúskodás ⁶ Ne csavard el a szegény ember igazát.

⁷ Óvakodj a hazug ügyektől. Ártatlan és igaz embert meg ne öless, mert én elfordulok a gonosz embertől.

⁸ Ajándékot el ne fogadj, mert az megvakítja az okosak szemét, és elferdíti az igazak szavát.

Az idegenek védelme ⁹ A jövevényt ne nyomd el, hiszen ismeritek a jövevény életét, mivel ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén.

Szombatév és szombat ¹⁰ Hat esztendőn át vesd be szántódat, és gyűjtsd be termését, ¹¹ a hetedik esztendőben azonban hagyd ugaron. A termését hagyd a sorsára, hadd egyék meg néped szegényei.

Amit azok meghagynak, hadd egye meg a mező vadja. Szőlőddel és olajfakerteddel hasonlóképp cselekedj.

¹² Hat napon dolgozzál, a hetedik napon pihenj meg, hogy pihenjen ökröd és szamarad, s felüdüljön rabszolganőd fia és a jövevény.

Hűség a szövetséghez ¹³ Tartsátok meg mindazt, amit mondtam nektek: más istenek nevére ne esküdjétek, hallani se lehessen azt a te szádból.

A három fő ünnep ¹⁴ Esztendőnként három ízben zárandokünnepet tartsatok nekem.

¹⁵ Tartsd meg a kovásztalanok ünnepét: hét napon át kovásztalant egyél, amint parancsoltam neked, abib havának idején, mert akkor jöttél ki Egyiptomból: ne jelenj meg üres kézzel szíнем előtt.

¹⁶ Tartsd meg ezenkívül munkád zsengeinek, szántód minden veteményének aratási ünnepét, – és az évet záró ünnepet, amikor betakarítod minden termésedet a mezőről.

¹⁷ Közüled minden férfi háromszor jelenjék meg esztendőnként az Úr, a te Istened előtt.

Áldozati előírások ¹⁸ Kovászos kenyérrel együtt ne áldozd fel áldozatom vérét, és ünnepi áldozatom kövérje ne maradjon meg reggelig.

¹⁹ Földed terményeinek zsengejét vidd el az Úr, a te Istened házába.

Ne főzz kecskegidát anyja tejében.

Végső intelmek ²⁰ Íme, elküldöm angyalomat, hogy előtted haladjon, őrizzen téged az úton, és bevigyen arra a helyre, amelyet neked szántam. ²¹ Féld őt, hallgass a szavára, és ne gondold, hogy megvetheted, mert nem nézi el, ha vétkezel, hiszen az én nevem van benne. ²² Ha hallgatsz a szavára, és megteszed mindazt, amit mondok, akkor ellensége leszek ellenségeidnek, és szorongatni fogom szorongatóidat.

²³ Ha tehát előtted megy majd angyalom, és bevezet téged az amoriták, a hetiták, a periziták, a kánaániak, a hivviták és a jebuziták közé, akiket majd kiirtok – ²⁴ ne imádd és ne tiszteld isteneiket, ne utánozd tetteiket, hanem rontsd le bálványaikat, és törd össze emlékoszlopaikat.

²⁵ Szolgájlátok tehát az Urat, a ti Isteneteket, akkor megáldom kenyeredet és vizedet. Távol tartom tőled a betegséget, ²⁶ nem lesz gyermektelen és meddő asszony a földeden, és teljessé teszem napjaid számát.

²⁷ Elküldöm előtted félelmetességemet, megölök minden népet, amely közé bemegy, és megfutamítom előled minden ellenségedet. ²⁸ Darazsakat küldök előtted, hogy űzzék ki a hivvitákat, a kánaániakat és a hetitákat, mielőtt bevonulsz. ²⁹ Nem egy esztendőben űzöm ki majd őket színed elől, hogy sivataggá ne váljék az ország, és károdra meg ne szaporodjék a vadállat. ³⁰ Csak fokozatosan űzöm ki majd őket színed elől, amíg te megsokasodsz, és birtokodba veheted az országot. ³¹ Úgy szabom meg határaidat, hogy a Vörös-tengertől a filiszteusok tengeréig, a pusztától a folyóvízig érjenek: kezetekbe adom az ország lakóit, és kiűzöm őket színetek elől. ³² Ne lépj szövetségre velük és

isteneikkel, ³³ ne lakjanak földeden, hogy bűnbe ne vigyenek ellenem: mert ha isteneiknek szolgálnál, bizony, vesztedre lenne az neked.»

A szövetségkötés

Kiv 24 ¹ Ezután így szólt az Úr Mózeshez: »Jöjjetek fel az Úrhoz, te és Áron, Nádáb, Ábiu és hetven vén Izraelből, és imádjátok őt a távolban. ² De egyedül Mózes jöjjön közel az Úrhoz, ők ne jöjjenek a közelébe, és a nép se jöjjön fel vele!«

³ Elment tehát Mózes, és elmondta a népnek az Úr minden szavát és rendeletét. A nép egy szívvel-lélekkel felelte: »Megtesszük mindazt, amit az Úr mondott!« ⁴ Ekkor Mózes leírta az Úr minden beszédét. Majd felkelt kora reggel, oltárt épített a hegy tövében, és tizenkét emlékoszlopot állított, Izrael tizenkét törzsének megfelelően. ⁵ Aztán odaküldte Izrael fiainak ifjait, hogy mutassanak be egészen eléggő áldozatokat, és vágjanak az Úrnak békeáldozatul fiatal bikákat. ⁶ Mózes pedig fogta a vér felét, és a medencékbe töltötte, a másik felét pedig az oltárra öntötte. ⁷ Aztán fogta a szövetség könyvét, és felolvasta a nép hallatára. Erre ők azt mondták: »Megtesszük mindazt, amit az Úr mondott, és engedelmesek leszünk!« ⁸ Ő pedig fogta a vért, és meghintette vele a népet, és így szólt: »Ez annak a szövetségnek a vére, amelyet az Úr megkötött veletek e szavak alapján!«

⁹ Aztán Mózes és Áron, Nádáb, Ábiu és hetvenen Izrael vénei közül felmentek, ¹⁰ és látták Izrael Istent. – Olyan valami volt a lába alatt, mintha zafírkőből készült volna, és mint az ég, amikor tiszta. – ¹¹ Az Úr nem emelt rájuk kezet, pedig messzire távoztak Izrael fiaitól. Látták Istent, és ettek és ittak.

¹² Az Úr azt mondta eztán Mózesnek: »Jöjj fel hozzám a hegyre, maradj ott, és én átadom neked a kőtáblákat, a törvényt és a parancsokat, amelyeket leírtam, hogy tanítsd őket!« ¹³ Fel is készült Mózes és szolgálja, József, és amikor Mózes elindult Isten hegyére, ¹⁴ azt mondta a véneknek: »Várjatok itt, amíg vissza nem térünk hozzátok! Áron és Húr veletek vannak, ha valami peres dolog felmerül, vigyétek őelédük!«

¹⁵ Amikor aztán Mózes felment, a felhő elborította a hegyet, ¹⁶ és az Úr dicsősége leszállt a Sínai hegyére. Miután azt hat napig eltakarta a felhővel, a hetedik napon szólította őt a felhő közepéből. – ¹⁷ Izrael fiainak szeme előtt olyan látvány volt az Úr dicsősége, mint a hegy ormán égő tűz. – ¹⁸ Erre Mózes bement a felhő közepébe, felment a hegyre, és ott volt negyven nap és negyven éjen át.

A szentélyre és a kultuszra vonatkozó előírások: 25,1-31,17

Kiv 25 A szentély és tartozékai ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiainak, hogy gyűjtsenek nekem adományokat! Minden embertől, aki önként ajánlja fel, fogadjátok el. ³ A következő dolgokat kell összegyűjtenetek: aranyat, ezüstöt, rezet, ⁴ kék, bíbor és kétszer festett, karmazsin színű fonalat, bisszust, kecskeszőrt, ⁵ vörösre festett kosbórt, halbórt, akácfát, ⁶ olajat a mécsesek feltöltéséhez, fűszereket a kenethez, jóillatú füstölőszereket, ⁷ ónixköveket és drágaköveket az efód és a tudakoló díszítésére. ⁸ Készítsenek nekem szentélyt, hogy közöttük lakhassam, ⁹ mindenben annak a hajléknak és a hozzá tartozó eszközöknek a mintájára, amelyet majd mutatok neked. A következőképpen csináljátok:

¹⁰ Készítsetek akácfából egy ládát: két és fél könyöknyi legyen a hossza, másfél könyöknyi a szélessége, és ugyancsak másfél könyöknyi a magassága. ¹¹ Ezt aztán vond be színarannyal belülről, kívülről, és helyezz rá körös-körül aranszegélyt. ¹² Önts ezenkívül négy arany karikát, és illeszd a láda négy sarkára: két karika legyen az egyik oldalon és kettő a másikon. ¹³ Azután készíts rudakat akácfából, vond be azokat arannyal, ¹⁴ és dugd be őket a láda oldalain levő karikákba, hogy hordozni lehessen velük a ládát. ¹⁵ Ezek legyenek mindig a karikákban, sohase húzzák ki onnan azokat. ¹⁶ Ebbe a ládába tedd majd azt a bizonysgot, amelyet adni fogok neked.

¹⁷ Azután készítsd el színaranyból az engesztelőhelyet! Két és fél könyöknyi legyen a hossza, másfél könyöknyi a szélessége. ¹⁸ Készíts két kerubot vert aranyból az engesztelőhely két szélére. ¹⁹ Az egyik kerub az egyik oldalon legyen, a másik a másikon, ²⁰ úgyhogy az engesztelőhely mindkét oldalát befedjék, terjesszék ki szárnyukat, és borítsák be az engesztelőhelyet. Egymással szemben legyenek, és arcukkal az engesztelőhely felé forduljanak. Ezzel aztán fedd be a ládát, ²¹ tedd bele a bizonysgot, amelyet adok majd neked. ²² Onnan, és az engesztelőhelyről fogok találkozni veled, és beszélni hozzád. A bizonysg ládája felett levő két kerub közül szólok majd hozzád mindarról, amit általad Izrael fiainak parancsolok.

²³ Készíts továbbá akácfából egy asztalt: két könyöknyi legyen a hossza, egy könyöknyi a szélessége, és másfél könyöknyi a magassága. ²⁴ Ezt aztán vond be színarannyal, és helyezz rá körös-körül aranszegélyt: ²⁵ a szegélyre négy ujjnyi magas, átvert párkányzatot, fölé pedig egy másik aranszegélyt. ²⁶ Készíts továbbá négy arany karikát, és illeszd azt rá az asztal négy sarkára, minden lábhoz egyet. ²⁷ Az arany karikák a szegély alatt legyenek, úgy, hogy rudakat lehessen beléjük dugni, és hordozni lehessen az asztalt. ²⁸ Készítsd el a rudakat is akácfából, és vond be őket arannyal; ezekkel hordozzák az asztalt. ²⁹ Készítsd el továbbá a tálakat, a csészéket, a tömjéntartókat és az italáldozatok bemutatására szolgáló serlegeket, színaranyból. ³⁰ Tedd aztán az asztalra a kitett kenyereket: ezek mindenkor szíнем előtt legyenek.

³¹ Készíts továbbá mécstartót, színaranyból verve. A szára, az ágai, kelyhei, gömböcskéi és liliomai egy darabból legyenek. ³² Hat ág jöjjön ki oldalaiából: három az egyik oldalon, három a másikon. ³³ Három dióalakú kehely legyen az egyik ágon, mindegyik egy gömböcskével és liliommal; hasonlóképpen három dióalakú kehely a második ágon, mindegyik gömböcskével és liliommal. Ilyen művű legyen mind a hat ág, amely a szárból kijön. ³⁴ A mécstartó szárán pedig négy dióalakú kehely legyen, mindegyik gömböcskével és liliommal. ³⁵ Egy-egy gömböcske legyen két-két ág tövében, mind a három helyen, mind a hat ág alatt, amely a szárból kijön. ³⁶ A gömböcskék és az ágak egy darabból legyenek – színaranyból legyen verve az egész. ³⁷ Készíts továbbá hét mécsest, és rakd fel azokat a mécstartóra úgy, hogy messzire világítsanak. ³⁸ Hamuszedői is, és azok az edények, amelyekben a leszedett hamvat eloltják, színaranyból legyenek. ³⁹ A mécstartó egész súlya – minden eszközével együtt – egy talentum színarany legyen. ⁴⁰ Nézd meg, és arra a mintára készítsd, amelyet a hegyen mutattam neked.

Kiv 26 ¹ A hajlékot pedig a következőképpen készítsd: Szőjj tíz szőnyeget sodrott lenből kék, bíbor és kétszer festett karmazsinszínű fonalból, műszövő munkával tarkítva. ² Huszonnyolc könyöknyi le-

gyen egy-egy szőnyeg hossza, négy könyöknyi a szélessége; egy mérete legyen valamennyi szőnyegnek. ³ Aztán fűzz össze egymással öt szőnyeget, majd a másik ötöt is foglald egybe, ugyanolyan módon. ⁴ Azután készíts hurkokat kékszínű fonalból a szőnyegek oldalára, a szélükre, hogy össze lehessen fűzni őket egymással. ⁵ Ötven hurok legyen mindkét szőnyeg oldalán, úgy alkalmazva, hogy hurok hurokkal szembe kerüljön, és egyiket a másikhoz lehessen kapcsolni. ⁶ Aztán készíts ötven aranykarikát, és kapcsold velük össze a szőnyegek két szárnyát, hogy a hajlék eggyé legyen.

⁷ Készíts továbbá tizenegy kecskeszőr sátorlapot a hajlék tetejének betakarására. ⁸ Harminc könyöknyi legyen egy-egy sátorlap hossza, négy a szélessége; egyenlő mérete legyen valamennyi sátorlapnak. ⁹ Ötöt közülük aztán fűzz össze külön, majd foglald egybe a hatot is egymással, úgy, hogy a hatodik lapot kétrét hajthasd a fedél elejére. ¹⁰ Készíts aztán ötven hurkot az egyik sátorlap szélére, hogy a másikkal össze lehessen kapcsolni, és ötven hurkot a másik sátorlap szélére, hogy az előzővel össze lehessen kapcsolni. ¹¹ Készíts aztán ötven rézkapcsot, és kapcsold velük össze a hurkokat, hogy egy sátorlap legyen az összesből. ¹² Ami pedig a fedél lapjából fennmarad, vagyis az az egy sátorlap, amellyel több van, annak a felével a hajlék hátulját fedd be. ¹³ Abból meg, ami a sátorlapok hosszából marad meg, egy könyöknyi függjön le az egyik oldalon, egy pedig a másikon, befedve a hajlék mindkét oldalát.

¹⁴ Készíts egy másik takarót is a fedélre vörösre festett koszbőrből, efölé pedig még egy takarót halbőrből.

¹⁵ Készítsd el a hajlék deszkáit is akácfából, úgy, hogy fel lehessen állítani azokat. ¹⁶ Tíz könyöknyi legyen mindegyiknek a hossza, és másfél a szélessége. ¹⁷ A deszkák oldalain két-két ereszték legyen, hogy az egyik deszkát a másik deszkához lehessen velük foglalni; így készüljön valamennyi deszka. ¹⁸ Húsz legyen belőlük a déli oldalon, a dél felé eső szárnyon. ¹⁹ Ezek számára önts negyven ezüsttalpat, úgy, hogy egy-egy deszka alá, a két eresztékhez képest két-két talp kerüljön. ²⁰ A hajlék másik oldalán, az észak felé esőn, szintén húsz deszka legyen ²¹ negyven ezüst talppal; egy-egy deszka alá két-két talp kerüljön. ²² A hajlék nyugati oldalához pedig hat deszkát készíts, ²³ és még kettőt, utóbbiak a sarkokra kerüljenek, a hajlék hátulján. ²⁴ Legyenek összefogva alulról a tetejéig, és egy foglalat tartsa össze valamennyit. Azon a két deszkán is, amelyet a sarkokra kell helyezni, hasonló foglalat legyen. ²⁵ Összesen tehát nyolc deszka legyen tizenhat ezüsttalppal – két-két talpat számítva egy-egy deszka alá.

²⁶ Készíts továbbá reteszrudakat akácfából a deszkák összefogására – ötöt a hajlék egyik oldalához, ²⁷ öt másikat a másikhoz, és ugyanannyit a nyugati oldalhoz. ²⁸ Dugd át őket a deszkák közepén az egyik végtől a másik végig. ²⁹ Magukat a deszkákat pedig vond be arannyal, és önts hozzájuk aranykarikákat, hogy ezeken keresztül a reteszrudak összetarthassák a deszkákat. A reteszrudakat is vond be arannyal. ³⁰ Aztán állítsd fel a hajlékot a szerint a minta szerint, amelyet a hegyen mutattam neked.

³¹ Készíts továbbá függönyt kék, bíbor, kétszer festett, karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, műszövő munkával, szép tarkára szőve. ³² Ezt aztán függeszd fel előlről négy akácfaoszlopra: ezek egészét arany borítsa, az oszlopfő is arany legyen, de a talpuk ezüst. ³³ Aztán akaszd fel a függönyt a karikákra, és helyezd el mögötte a bizonyság ládáját: ez a függöny válassza el a szentélyt a szentek

szentjétől. ³⁴ Helyezd aztán az engesztelőhelyet a bizonyság ládájára, a szentek szentjébe, ³⁵ az asztalt a függönyön kívülre, a mécstartót pedig az asztallal szembe, a hajlék déli oldalára – az asztal ugyanis az északi oldalon álljon.

³⁶ Készíts továbbá leplet a sátor bejáratára kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, hímző munkával. ³⁷ Aztán vonj be öt akácfaoszlopot arannyal, és akaszd rájuk előlről a leplet: a tetejük arany, a talpuk réz legyen.

Kiv 27 ¹ Készítsd el az oltárt is akácfából: öt könyök legyen a hossza, ugyanannyi a szélessége, tehát négyzet legyen, és három könyök a magassága. ² Szarvai a négy sarkán magából az oltárból jöjjenek elő. Az egészet vond be rézzel. ³ Készíts hozzá ezenkívül hamuszedő üstöket, lapátokat, villákat és parázstartókat; rézből készítsd valamennyi eszközét. ⁴ Készíts azután egy hálószerű rézrostélyt is. Ennek négy rézkarika legyen a négy sarkán, ⁵ és tedd az oltár pereme alá, úgy, hogy a rostély az oltár közepéig érjen. ⁶ Készíts aztán akácfából két rudat az oltár számára, vond be őket rézlemezekkel, ⁷ és dugd be a karikákba. Legyenek az oltár két oldalán, hogy hordozni lehessen. ⁸ Ne tömörre, hanem belül üresre, üregesre készítsd, úgy, amint a hegyen mutattam neked.

⁹ Készítsd el a hajlék udvarát is: déli oldalán, a délre eső szárnyán kárpitok legyenek, sodrott bisszusból, lenből – száz könyöknyi legyen a hossza ennek az oldalnak – ¹⁰ húsz oszloppal és ugyanannyi réztalppal. Az oszlopfők metszéseikkel együtt ezüstmű legyenek. ¹¹ Északi oldalán, hosszában, szintén száz könyöknyi kárpit, húsz oszlop és ugyanannyi számú réztalp legyen. Az oszlopfők metszéseikkel együtt ezüstmű legyenek. ¹² Az udvar nyugatra néző szélességében ötven könyöknyi kárpit, tíz oszlop és ugyanannyi talp legyen. ¹³ Az udvar keletre néző szélessége szintén ötven könyöknyi legyen. ¹⁴ Az egyik oldalán tizenötkönyöknyi kárpit, három oszlop és ugyanannyi talp legyen, ¹⁵ a másik oldalán is tizenöt könyök kárpit, három oszlop és ugyanannyi talp legyen. ¹⁶ Az udvar bejáratán pedig húszkönyöknyi lepel legyen kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, hímző munkával. Ennek négy oszlopa legyen, ugyanannyi talppal. ¹⁷ Az udvar minden oszlopát köröskörül ezüstlemezek borítsák; oszlopfőik ezüst, talpuk réz legyen. ¹⁸ Hosszában száz könyöknyi legyen az udvar, széltében ötven, magassága öt könyök legyen. Sodrott lenből készüljön, talpai rézből legyenek. ¹⁹ A hajlék minden eszközét, bármely célra és szolgálatra való, valamint annak és az udvar cövekeit, rézből készítsd.

²⁰ Parancsold meg Izrael fiainak, hogy hozzanak neked színtiszta, sajttal ütött faolajat, hogy mindenkor mécses égjen ²¹ a bizonyság sátrában, a bizonyság előtt kifeszített függönyön kívül. Ezt Áron és fiai helyezték oda úgy, hogy estétől reggelig égjen az Úr előtt. Örök szolgálat legyen ez nemzedékről nemzedékre Izrael fiai részéről.

Kiv 28 A papok öltözeke ¹ Állítsd továbbá magad elé Izrael fiai közül Áront, a bátyádat fiaival együtt, hogy papjaimmá legyenek: Áront, Nádábot, Ábiut, Eleazárt és Itamárt.

² Készíts szent ruhákat Áronnak, a bátyádnak, dicsőségül és ékességül. ³ Szólj tehát minden bölcs szívű embernek, akit betöltöttem a bölcsesség lelkével, hogy készítsék el Áron ruháit, hogy fel lehessen szentelni, és szolgálhasson nekem bennük. ⁴ A következő ruhákat kell elkészíteniük: efódot,

vállravalót, felsőköntöst, szoros gyolcsruhát, süveget és övet. Készítsenek tehát szent ruhákat a bátyádnak, Áronnak és a fiainak, hogy papjaimmá legyenek. ⁵ Aranyat, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalat és lent használjanak hozzá.

⁶ Az efódot aranyból, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, műszövő munkával készítsék. ⁷ Két vállpánt csatlakozzon hozzá fönt két oldalon úgy, hogy vele egyet alkosson. ⁸ Szövése és művének egész hímzése aranyból, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből legyen. ⁹ Végy továbbá két ónixkővet, és vésd rájuk Izrael fiainak nevét: ¹⁰ hat nevet az egyik kőre, a másik hat nevet a másikra, születésük rendjében; ¹¹ kőmetsző munkával, a pecsétmetsző mesterségével vésd rájuk Izrael fiainak nevét. Ezeket aztán szorítsd és foglald körös-körül aranyba. ¹² Aztán illeszd ezt a vállravaló két vállpántjára, emlékeztetőül Izrael fiaira, hogy viselje Áron a nevüket a két vállán az Úr előtt emlékeztetőül. ¹³ Készíts továbbá kis horgokat aranyból, ¹⁴ két sodrott kis láncot színaranyból, és fűzd rá őket a horgokra.

¹⁵ Készítsd el az ítélet tudakolóját is: műszövő munkával, a vállravaló szövésének módjára, aranyból, kék, bíbor és kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből. ¹⁶ Négyzetalakú legyen és kétrétű, hosszában is, szélében is egy-egy arasznyi méretű. ¹⁷ Ebbe aztán foglalj négy sor drágakövet: az első sorban karneol, topáz és smaragd legyen, ¹⁸ a másodikban karbunkulus, zafír és jáspis, ¹⁹ a harmadikban jácint, achát és ametiszt, ²⁰ a negyedikben krizolit, ónix és berill. Aranyba legyenek foglalva fajtánként, ²¹ és Izrael fiainak neve legyen rajtuk. Tizenkét név legyen beléjük vésve, kövénként egy-egy név, a tizenkét törzs szerint. – ²² Készíts továbbá a tudakolóra sodrott láncokat színaranyból, ²³ valamint két aranykarikát, és az utóbbiakat illeszd a tudakoló két felső sarkára. ²⁴ Aztán fűzd be az arany láncokat a tudakoló sarkain levő karikákba, ²⁵ a láncok végét pedig kapcsold a két kis horoggal a vállravalónak az efóddal szembe eső két vállpántjára. ²⁶ Aztán készíts két aranykarikát, és illeszd a tudakoló két alsó sarkára, az efóddal szembe eső, befelé néző szélére, ²⁷ ezenkívül két másik aranykarikát; ezeket illeszd a vállravaló efód két vállpántjának alsó részére, az alsó összefoglalással szembe, hogy a tudakolót össze lehessen fűzni az efóddal. ²⁸ Szorítsák aztán a tudakolót kék zsinórral, karikáinál fogva, a vállravaló karikáihoz úgy, hogy a mesterien készült összekapcsolás látható maradjon, és a tudakoló és az efód el ne válhasson egymástól. ²⁹ Így viselje Áron a mellén, az ítélet tudakolóján Izrael fiainak nevét mindig, amikor bemegy a szentélybe, emlékeztetőül az Úr előtt. ³⁰ Az ítélet tudakolójába pedig tedd bele az Urimot és a Tumimot, hogy Áron mellén legyenek, amikor bemegy az Úr elé: így viselje Izrael fiainak ítéletét a mellén az Úr színe előtt mindenkor.

³¹ Készítsd el a vállravalóhoz tartozó felsőköntöst is, kékszínű fonalból az egészet. ³² Fenn a közepén nyílás legyen rajta a fej számára, körülötte szövött szegéllyel, olyan, mint a ruhák szélén szokott lenni, hogy egykönnyen be ne szakadjon. ³³ Alulra, a felsőköntös aljára készíts körös-körül gránátalmához hasonló díszeket, kék, bíbor és kétszer festett karmazsin színű fonalból, azok közé pedig tégy csengőket, ³⁴ úgy, hogy először aranycsengő, aztán gránátalma, majd megint aranycsengő, és ismét gránátalma legyen rajta. ³⁵ Öltse fel ezt Áron, ha szolgálatot teljesít, hogy hallatsszék a csengés, amikor bemegy a szentélybe az Úr színe elé, és amikor kijön, hogy halállal ne lakoljon.

³⁶ Készíts ezenkívül egy lemezt színaranyból, és a pecsétmetsző mesterségével véd rá: »Az Úr Szentje«. ³⁷ Ezt aztán kösd egy kékszínű zsinórra, legyen a süvegen, ³⁸ és feküdjön a főpap homlokára, hogy így Áron magára vegye azokat a vétkeket, amelyek Izrael fiainak áldozataihoz és szentelményeihez, bármilyen ajándékaihoz és adományaihoz tapadnak. Mindig legyen ez a lemez a homlokán, hogy az Úr kegyelmes legyen irántuk.

³⁹ Készíts ezenkívül egy szűk köntöst lenből, készíts egy lensüveget, valamint egy hímzett övet.

⁴⁰ Áron fiainak pedig készíts gylcsköntösöket, öveket és süvegeket dicsőségül és ékességül. ⁴¹ Aztán öltöztess fel mindezekbe Áront, a bátyádat, vele fiait, és szenteld fel valamennyiük kezét. Szenteld fel őket, hogy papjaimmá legyenek. ⁴² Készíts még gylcsnadrágokat is, hogy csípőtől combig befödjék szemérmüket. ⁴³ Viseljék ezeket Áron és fiai, amikor bemennek a bizonyság sátrába, vagy amikor az oltárhoz járulnak, hogy szolgálatot teljesítsenek a szentélyben, hogy vétkeket ne hívjanak magukra, és halállal ne lakoljanak. Örök törvény legyen ez Áronra és utódaira nézve.

Kiv 29 A papok felszentelése ¹ A következőképpen kell majd eljárnod, hogy papjaimmá szenteld őket. Végy majd egy fiatal bikát a csordából, valamint két hibátlan kist, ² ezenkívül kovásztalan kenyereket, olajjal meghintett, kovásztalan kalácsokat, és olajjal megkent, kovásztalan lepényeket: búzalisztlángból készítsd valamennyit. ³ Az utóbbiakat rakd egy kosárba, és hozd elém az ökörrrel és a két kossal együtt. ⁴ Aztán állítsd Áront és fiait a bizonyság sátrának ajtaja elé. Miután megmostad az apát és a fiait vízzel, ⁵ öltöztess fel Áront a ruháiba, azaz a gylcsköntösbe, a felsőköntösbe, a vállravalóba, a tudakolóba, fogd össze ezt az övvel, ⁶ tedd a fejére a süveget, a süvegre a szent lemezt, ⁷ aztán öntsd fejére a kenet olaját, és szenteld fel őt ezzel a szertartással. – ⁸ A fiait is léptessd előre, és öltöztess fel a gylcsköntösökbe, aztán övezd fel őket az övvel – ⁹ vagyis Áront és fiait –, végül tedd rájuk a süvegeket, és papjaimmá lesznek örök jogon.

Miután így felszentelted kezüket, ¹⁰ állítsd a bikát a bizonyság sátra elé, Áron és fiai tegyék rá kezüket a fejére, ¹¹ aztán vágd le az Úr színe előtt, a bizonyság sátrának ajtaja mellett. ¹² Majd végy a bika véréből, és tedd ujjaddal az oltár szarvaira, a többi vért pedig öntsd az oltár aljára. ¹³ Végül vedd az egész hájat, amely a beleket fedi, ezenkívül a máj hártáját, a két vesét és a rajtuk lévő hájat, és égesd el áldozati füstként az oltáron. ¹⁴ A bika húsát, bőrét és trágyáját pedig égesd el a táboron kívül, mert bűnért való áldozat.

¹⁵ Aztán vedd az egyik kist, Áron és fiai tegyék rá kezüket a fejére, ¹⁶ aztán vágd le, végy a véréből, és öntsd azt körös-körül az oltárra. ¹⁷ A kist pedig vagdald darabokra, mosd meg a belét és a lábszárait, tedd rá felvagdalt húsára és fejére, ¹⁸ és égesd el az egész kist áldozati füstként az oltáron. Egészen eléggő áldozat az az Úrnak, kedves tűzáldozati illat az Úrnak.

¹⁹ Aztán fogd a másik kist, Áron és fiai tegyék rá kezüket a fejére, ²⁰ aztán vágd le, végy a véréből, és kend meg vele Áronnak és fiainak jobb fülcimpáját, valamint jobbkezüknek és -lábuknak hüvelykujját, aztán öntsd a vért körös-körül az oltárra. ²¹ Majd végy az oltáron lévő vérből és a kenet olajából, hintsd meg Áront és ruháit, a fiait és azok ruháit, és szent lesz ő és a ruhája, az ő fiai és az ő ruhájuk.

²² Aztán vedd a kos háját, farkát, a beleket borító háját, a máj hártáját, a két vesét, a rajtuk levő háját és a jobboldali lapockát – mert ez felszentelési kos –, ²³ hozzá egy kenyércipót, egy olajjal meghintett kalácsot és egy lepényt az Úr színe elé helyezett kovásztalan kenyerek kosarából. ²⁴ Tedd mindezeket Áronnak és fiainak a kezére, és szenteld meg és ajánld fel őket az Úr előtt. ²⁵ Aztán vedd el mindezt a kezükből, és égesd el az oltáron az egészen eléggő áldozat felett, kedves illatul az Úr színe előtt, mert az ő tűzáldozata ez. ²⁶ Vedd aztán annak a kosnak a szegyt, amellyel Áront felszentelted, szenteld meg azt és ajánld fel az Úr előtt, és ez legyen a te részed. ²⁷ Így tedd szentté a szegyet, amelyet felajánlottál, és a lapockát, amelyet elvettél abból a kosból, ²⁸ amellyel Áront és fiait felszentelted, hogy ezek Áronnak és fiainak a járandóságai legyenek Izrael fiai részéről, örök törvény alapján. Ezek ugyanis adomány részei, és mint az adomány részeit kell ezeket odaadniuk békeáldozataikból; ezeket az Úrnak kell adományozniuk.

²⁹ A szent öltözet pedig, amelyet Áron visel, őutána fiaira szálljon, hogy abban kenjék fel őket, és abban szenteljék meg kezüket. ³⁰ Hét napon át viselje, aki főpappá lesz helyette a fiai közül, és bemegy a bizonyág sátrába, hogy szolgáljon a szentélyben.

³¹ Fogd azután a felszentelési kost, a húsát főzd meg a szent helyen, ³² és egyék meg Áron és fiai. Ők egyék meg a kosárban levő kenyeret is a bizonyág sátrának ajtajánál, ³³ hogy engeszteljen az áldozat, és szentté váljon azok keze, akik bemutatják. Idegen ember ne egyen belőlük, mert szentek. ³⁴ Ha valami megmarad a felszentelési húsból vagy a kenyérből reggelig, a maradékot égesd el a tűzben; megenni nem szabad azt, mert szent.

³⁵ Mindazt, amit parancsoltam neked, tedd meg majd Áronnal és fiaival. Hét napon át szenteld meg a kezüket, ³⁶ és naponta mutass be egy bikát bűnért való áldozatul, engesztelésül. Tisztítsd meg az oltárt az engesztelő áldozat bemutatása által, és kend fel megszentelésül. ³⁷ Hét napon tisztítsd és szenteld meg így az oltárt, akkor szent lesz: mindenki, aki érinti, szentté lesz.

Az istentiszteletre vonatkozó előírások ³⁸ Ezt kell majd áldoznod az oltáron: két egyesztendős bárányt, minden nap, megszakítás nélkül – ³⁹ az egyik bárányt reggel, a másikat este –, ⁴⁰ és egy tizedrész lisztlángot, meghintve egy negyed hín mennyiségű, vert olajjal, italáldozatul pedig ugyanannyi mennyiségű bort – az egyik bárányhoz. ⁴¹ A másik bárányt pedig estefelé áldozd fel, a reggeli áldozat szertartása és a mondottak szerint, kedves illatul. ⁴² Ez legyen az Úrnak bemutatandó egészen eléggő áldozat, ezt kell szüntelenül bemutatni közöttetek nemzedékről nemzedékre, a bizonyág sátrának ajtajánál, az Úr előtt. Oda foglak majd téged rendelni, hogy szóljak hozzád.

⁴³ Ott parancsolok majd Izrael fiainak, és dicsőségem megszenteli az oltárt. ⁴⁴ Az oltárral együtt megszentelem a bizonyág sátrát, valamint Áront és fiait, hogy papjaimmá legyenek. ⁴⁵ Izrael fiai között fogok lakni és Istenük leszek, ⁴⁶ s megtudják, hogy én, az Úr vagyok az ő Istenük, aki kihoztam őket Egyiptom földjéről, hogy közöttük lakjam, én, az Úr, az ő Istenük.

Kiv 30 ¹ Készíts továbbá akácfából egy oltárt az illatáldozatok bemutatásához: ² hosszúsága egy könyök, szélessége szintén egy, tehát négyzet alakú, magassága pedig két könyök legyen. Szarvai magából az oltárból jöjjenek elő. ³ Ezt aztán vond be színarannyal – a rostélyát is, körös-körül a falait is,

és a szarvait is. Helyezz rá körös-körül aranszegélyt, ⁴ a szegély alá pedig mindkét oldalon két aranykarikát, hogy rudakat lehessen dugni beléjük, és hordozni lehessen az oltárt. ⁵ Készítsd el a rudakat is akácfából, és vond be őket arannyal. ⁶ Aztán tedd az oltárt az elé a függöny elé, amely a bizonyosság ládája és a bizonyosságot fedő kegyelemtábla előtt függ, ahonnan majd szólok hozzád. ⁷ Áron pedig égessen rajta jó illatú füstölőszert: égessen rajta reggel, amikor előkészíti a mécseseket, ⁸ és égessen estefelé is, amikor feltölti őket. Szüntelen égő illatáldozat legyen ez részetekről az Úr előtt, nemzedékről nemzedékre. ⁹ Más összetételű füstölőszert, egészen elégő áldozatot és ételáldozatot ne mutassatok be rajta, és italáldozatot se öntsetek rá. ¹⁰ Évente egyszer pedig könyörödjön Áron ennek az oltárnak a szarvai felett a bűnért való áldozat vérével, és végezzen engesztelést rajta, nemzedékről nemzedékre közöttetek. Legyen szent az Úrnak.«

¹¹ Aztán így szólt az Úr Mózeshez: ¹² »Amikor majd szám szerint összeírod Izrael fiainak összességét, adjon mindegyikük váltságot életéért az Úrnak, hogy ne legyen rajtuk csapás, amikor megszámlálják őket. ¹³ Ezt kell adnia mindenkinek, akinek a nevét felveszik: fél sékelt a szentély súlyegysége szerint – egy sékelben húsz gera van –, fél sékelt ajánljon fel az Úrnak. ¹⁴ Akit számbavesznek, húszesztendőstől fölfelé, ezt a váltságot adja meg. ¹⁵ A gazdag ne adjon többet fél sékelnél, és a szegény se kevesebbet. ¹⁶ Te pedig vedd a pénzt, amelyet Izrael fiai adnak, és fordítsd azt a bizonyosság sátrának szolgálatára, hogy emlékeztetőjük legyen az az Úr előtt, és ő megkegyelmezzon életüknek.«

¹⁷ Aztán így szólt az Úr Mózeshez: ¹⁸ »Készíts majd rézből egy mosdómedencét, valamint egy hozzávaló talapzatot, tedd a bizonyosság sátra és az oltár közé, és tölts bele vizet. ¹⁹ Ebből mossák meg Áron és fiai a kezüket és lábukat, ²⁰ amikor bemennek a bizonyosság sátrába, vagy amikor az oltárhoz járulnak, hogy rajta illatáldozatot mutassanak be az Úrnak, ²¹ – nehogy halállal lakoljanak. Örök törvény legyen ez számára és utódai számára nemzedékről nemzedékre.«

²² Aztán így szólt az Úr Mózeshez: ²³ »Végy ezután fűszereket: ötszáz sékel finom mirhazsengét, félannyi, azaz kétszázötven sékel fahéjat, ugyancsak kétszázötven sékel illatos nádat, ²⁴ és ötszáz sékel kassziát, a szentély súlyegysége szerint, végül egy hín mennyiségű faolajat. ²⁵ Készíts belőle kenethez való szent olajat, kenetet a kenetkészítők mestersége szerint. ²⁶ Ezzel aztán kend meg a bizonyosság sátrát, a szövetség ládját, ²⁷ az asztalt és eszközeit, a mécstartót és eszközeit, az illatáldozat oltárát ²⁸ és az egészen elégő áldozatét, s minden eszközt, amely szolgálatukhoz tartozik. ²⁹ Így szenteld meg mindezt, és szentek lesznek: aki hozzájuk ér, szentté válik.

³⁰ Kend fel és szenteld meg ezzel Áront és fiait is, hogy papjaimmá legyenek. ³¹ Izrael fiainak pedig mondd: Nekem szentelt kenet olaja legyen ez közöttetek nemzedékről nemzedékre. ³² Senki se kenje meg ezzel a testét, és ennek összetétele szerint másikat ne készítsetek, mert szent ez, és szentnek számítsen előttetek. ³³ Mindaz, aki ugyanilyet készít, vagy ebből idegen embernek ad, irtassék ki népéből.«

³⁴ Az Úr ezután azt mondta Mózesnek: »Végy ismét fűszereket: mirhazsengét, ónixot, jó illatú galbánt, fehér tömjént – egyenlő mennyiségű legyen valamennyi – ³⁵ és készíts a kenetkészítők mestersége szerint jól összevegyített, tiszta és szentelésre alkalmas füstölőszert. ³⁶ Aztán törd az egészet

finom porrá, és tégy belőle a bizonyság sátra elé, ahol majd megjelenek neked. Szent legyen előtte ez a füstölőszer: ³⁷ ilyen keveréket a saját használatra ne készítsenek, mert az Úrnak szentelt dolog ez. ³⁸ Mindaz, aki ilyet készít, hogy élvezze illatát, irtassék ki népéből.»

Kiv 31 A művészek és kézművesek megbízása ¹ Aztán így szólt az Úr Mózeshez: ² »Íme, név szerint meghívtam Bezeleélt, Úrinak, a Júda törzséből való Húr fiának a fiát. ³ Eltöltöttem Isten lelkével, bölcsességgel, értelemmel és tudással minden munkára, ⁴ mindannak kigondolására, amit csak alkotni lehet aranyból, ezüstből, rézből, ⁵ márványból, drágakövekből és mindenféle fából. ⁶ Egerszersmind társul adtam mellé Oliábot, a Dán törzséből való Ahiszámek fiát. Bölcsességet adtam minden műértő ember szívébe, hogy el tudják készíteni mindazt, amit neked parancsoltam: ⁷ a szövetség sátrát, a bizonyság ládáját, az e fölé való kegyelemtáblát, a sátor minden eszközét, ⁸ az asztalt és eszközeit, a színarany mécstartót és eszközeit, a füstölőszer oltárát, ⁹ valamint az egészen elégő áldozatét és minden eszközüket, a medencét és talapzatát, ¹⁰ a szent ruhákat Áronnak, a papnak és fiainak szolgálatához, hogy gyakorolhassák szent tisztüket, ¹¹ a kenet olaját és a fűszerekből készült füstölőszert a szentély számára: mindent tegyenek meg, amit parancsoltam neked.«

A szombat ünnepe ¹² Végül így szólt az Úr Mózeshez: ¹³ »Szólj majd Izrael fiához, és mondd nekik: Vigyázzatok, hogy szombatomat megtartsátok, mert jel az közötttem és közöttetek nemzedékről nemzedékre, hogy tudjátok, hogy én, az Úr szentséget kívánok tőletek. ¹⁴ Tartsátok meg szombatomat, mert szent az nektek. Aki megszentésteleníti, halállal lakoljon, s aki dolgozik rajta, irtassék ki népéből. ¹⁵ Hat napon dolgozzatok: a hetediken szombat van, szent nyugalom az Úr tiszteletére. Mindaz, aki munkát végez azon a napon, halállal lakoljon. ¹⁶ Tartsák meg Izrael fiai a szombatot, és üljék meg nemzedékről nemzedékre. Örök szövetség az ¹⁷ közötttem és Izrael fiai között. Örök jel az, mert hat nap alatt alkotta az Úr a mennyet és a földet, és hetednapra felhagyott a munkával.«

A szövetség megszegése: az aranyborjú

¹⁸ Amikor a Sínai hegyen befejezte ezeket a szavakat, az Úr átadta Mózesnek a bizonyásznak Isten ujjával megírt két kőtábláját.

Kiv 32 ¹ Amikor azonban a nép látta, hogy Mózes késik lejönni a hegyről, összegyűlt Áron ellen, és azt mondta: »Rajta, készíts nekünk isteneket, hogy előttünk járjanak! Nem tudjuk ugyanis, hogy mi történt Mózeszel, azzal az emberrel, aki kihozott minket Egyiptom földjéről!« ² Áron erre azt mondta nekik: »Szedjétek le az aranyfüggőket feleségeitek, fiaitok és lányaitok füléről, és hozzátok el hozzám!« ³ Meg is tette a nép, amit parancsolt, és elvitte Áronhoz a fülbevalókat. ⁴ Ő pedig átvette, öntőmesterséggel megformálta, és öntött borjút készített belőlük. Erre ők azt mondták: »Ezek a te isteneid, Izrael, akik kihoztak téged Egyiptom földjéről!« ⁵ Amikor Áron látta ezt, oltárt épített eléje, és hírnök szavával kikiáltatta: »Holnap ünnepe lesz az Úrnak!« ⁶ Másnap aztán kora reggel felkeltek, egészen elégő- és békeáldozatokat áldoztak, aztán leült a nép enni és inni, majd nekiállt játszani.

⁷ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Menj le hamar, mert vétkezett néped, amelyet kihoztál Egyiptom földjéről! ⁸ Hamar letértek arról az útról, amelyet mutattál nekik: öntött borjút készítettek maguknak, imádták azt, áldozatokat mutattak be neki, és azt mondták: `Ezek a te isteneid, Izrael, akik ki-

hoztak téged Egyiptom földjéről!» ⁹ Aztán így szólt az Úr Mózeshez: »Látom már, hogy keménynyakú nép ez! ¹⁰ Hagyj engem, hadd izzék fel haragom ellenük, hogy eltöröljem őket, és téged tegyelek nagy nemzetté!«

¹¹ Mózes erre így kezdte kérlelni az Urat, az ő Istenét: »Miért gerjedne fel, Uram, haragod néped ellen, amelyet kihoztál Egyiptom földjéről, nagy erővel és hatalmas kézzel? ¹² Kérlek, ne mondassák az egyiptomiak: 'Álnokul kivitte őket, hogy megölje mindnyájukat a hegyekben, és eltörölje őket a földről.' Szűnjék meg haragod, és légy kegyelmes néped gonoszásával szemben! ¹³ Emlékezzél meg Ábrahámról, Izsákról és Izraelről, a te szolgálóidról, akiknek megesküdtél önmagadra: 'Megsokasítom utódaitokat, mint az ég csillagait, és ezt az egész földet, amelyről szóltam, utódaitoknak adom, s birtokolni fogjátok azt örökké!'« ¹⁴ Megengesztelődött erre az Úr, és nem tette meg azt a rosszat, amelyet népe ellen mondott.

¹⁵ Visszatért erre Mózes a hegyről, kezében a bizonyság két táblájával. Mindkét oldalukon írás volt.

¹⁶ Magának Istennek voltak a művei, a táblákba vésett írás is Istené volt. ¹⁷ Amikor József meghalott az ujjongó nép zajongását, azt mondta Mózesnek: »Harci lárma hallatszik a táborból!« ¹⁸ Ő így felelt:

»Nem harcra buzdítás kiáltása ez,
és nem harcra serkentők ujjongása ez:
énekesek szavát hallom én!«

¹⁹ Amikor aztán a tábor közelébe ért, és meglátta a borjút és a táncokat, igen megharagudott. Ledobta kezéből a táblákat, és összetörte azokat a hegy tövében. ²⁰ Aztán megragadta a borjút, amelyet készítettek, elégette, porrá zúzta, beleszórta a vízbe, és megitatta Izrael fiaival.

²¹ Áronnak pedig azt mondta: »Mit tett veled ez a nép, hogy ilyen nagy bűnt hoztál rá?« ²² Az így felelt neki: »Ne haragudjon az én uram, hiszen ismered ezt a népet, hogy hajlik a gonoszra! ²³ Azt mondták nekem: 'Készíts nekünk isteneket, hogy előttünk járjanak; mert nem tudjuk, hogy mi történt ezzel a Mózesrel, aki kihozott minket Egyiptom földjéről!' ²⁴ Én azt mondtam nekik: Kinek van közületek aranya? – Elhozták, ideadták nekem, én a tűzbe vettem, és ez a borjú készült belőle.«

²⁵ Amikor Mózes látta, hogy a nép fegyvertelen – Áron ugyanis elvette fegyverzetüket az undok gyalázatosság által, és fegyvertelenül állította őket ellenségeik elé –, ²⁶ megállt a tábor kapujában, és így szólt: »Aki az Úrral tart, álljon ide mellém!« Erre Lévi fiai mindnyájan odagyűltek köré, ²⁷ ő pedig azt mondta nekik: »Ezt mondja az Úr, Izrael Istene: Kössön mindegyiktek kardot derekára, és menjetek oda és vissza a táboron keresztül, kaputól kapuig, és ölje meg mindenki a testvérét, a barátját és a rokonát is!« ²⁸ Erre Lévi fiai megtették, amit Mózes parancsolt nekik. Aznap mintegy huszonháromezer ember halt meg. ²⁹ Mózes azután azt mondta nekik: »Ma az Úrnak szenteltétek kezeteiket, mindenki a fia és a testvére által, így ő nektek adja majd áldását.«

³⁰ Másnap aztán így szólt Mózes a néphez: »Igen nagy vétkekkel vétkeztetek! Felmegyek az Úrhoz, talán sikerül megkövetnem őt vétkeitekért!« ³¹ Vissza is ment az Úrhoz, és így szólt: »Kérlek, igen nagy vétkekkel vétkezett ez a nép: aranyisteneket csinált magának. Most azonban vagy bocsásd meg nekik ezt a vétket, ³² vagy pedig, ha ezt nem teszed, törölj ki engem könyvedből, amelyet írtál!« ³³ Az

Úr azt felelte neki: »Aki vétkezett ellenem, azt törölöm ki könyvemből. ³⁴ Te csak menj, és vezesd azt a népet, ahová mondtam neked! Angyalom előtted megy majd, de a megtorlás napján meg fogom torolni ezt a vétküket is.«

³⁵ Meg is verte az Úr a népet ezért a vétekért, a borjúért, amelyet Áron készített.

Kiv 33 ¹ Az Úr ezután így szólt Mózeshez: »Eredj, menj fel erről a helyről, te és a néped, amelyet kihoztál Egyiptom földjéről, arra a földre, amely felől megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak: Az utódaidnak adom. ² Egy angyalt küldök előtted, és kiűzöm a kánaániakat, az amoritákat, a hetitákat, a perizitákat, a hivvitákat és a jebuzitákat, ³ s te bemész a tejjel-mézzel folyó földre. Én azonban nem megyek fel veled, mert keménynyakú nép vagy, és még el találnálak pusztítani az úton.« ⁴ Amikor a nép meghallotta ezt a nagyon rossz hírt, gyászba borult, és senki sem vette fel a szokott díszait.

⁵ Azt mondta ugyanis az Úr Mózesnek: »Mondd Izrael fiainak: Keménynyakú nép vagy! Ha csak egy kis ideig is veled járnék, eltörölnék. Most azonban tedd le díszeidet, hogy megtudjam, mit tegyek veled!« ⁶ Le is tették Izrael fiai a díszeket a Hóreb hegyénél.

A szövetség megújítása

⁷ Mózes pedig fogta a sátrat, és messze a táboron kívül verte azt fel, s elnevezte szövetség sátrának. Így a népből mindenkinek, akinek valami kérdezni valója volt, ki kellett mennie a szövetség sátrához, a táboron kívülre. ⁸ Valahányszor Mózes kiment a sátorhoz, fölkel az egész nép, mindenki kiállt sátra ajtajába, és nézett Mózes után, amíg ő be nem ment a sátorba. ⁹ Amikor aztán belépett a szövetség sátrába, leszállt a felhőoszlop, megállt az ajtónál, és az Úr beszélt Mózesrel. ¹⁰ Amikor az izraeliták látták, hogy a felhőoszlop ott áll a sátor ajtajánál, mindannyian felálltak, és leborultak sátruk ajtajában. ¹¹ Az Úr pedig beszélt Mózesrel, szemtől szembe, úgy, ahogy az ember a barátjával szokott beszélni. Aztán Mózes visszatért a táborba, de szolgálja, az ifjú József, Nún fia nem távozott a sáttól.

¹² Mózes ekkor azt mondta az Úrnak: »Azt parancsolod, hogy vezessem fel ezt a népet, de nem adod tudtomra, kit küldesz majd velem! Pedig azt mondtad: 'Név szerint ismerlek, és kegyelmet találtál előttem.' ¹³ Ha tehát kegyelmet találtam színed előtt, mutasd meg nekem arcodat, hogy ismerjelek, és valóban kegyelmet találjak szemed előtt. Vedd figyelembe, hogy a te néped ez a nemzet.« ¹⁴ Azt mondta erre az Úr: »Magam fogok előtted haladni, és nyugalmat szerzek neked!« ¹⁵ Mózes azt válaszolta: »Ha nem te magad mégy előttünk, ne is vezess ki minket erről a helyről! ¹⁶ Miből is tudhatnánk meg, én és a te néped, hogy kegyelmet találtunk színed előtt, hacsak velünk nem jársz, hogy így dicsőbbek legyünk minden népnél, amely a földön lakik?«

¹⁷ Az Úr erre azt mondta Mózesnek: »Ezt is, amit mondtál, megteszem, mert kegyelmet találtál előttem, és név szerint ismerlek téged.« ¹⁸ Mózes azt felelte: »Mutasd meg nekem dicsőségedet!« ¹⁹ Az Úr erre így szólt: »Neked megmutatom egész jóságomat, és kimondom előtted az Úr nevét, mert könyörülök azon, akin akarok, és kegyelmes vagyok az iránt, aki iránt nekem tetszik.« ²⁰ Majd azt mondta: »Ám arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.« ²¹ Azután így szólt: »De, íme, van itt egy hely mellettem: állj erre a kősziklára! ²² Ha majd elvonul

előtted dicsőségem, beállítlak a kőszikla hasadékába, és befödlek jobbommal, amíg el nem vonulok.
23 Aztán elveszem kezemet, és utánam tekinthetsz – de arcomat nem láthatod!»

Kiv 34 ¹ Ezután így szólt: »Vágj magadnak két ugyanolyan kőtáblát, mint az elsők voltak, hogy rájuk írhasam azokat az igéket, amelyek azokon a táblákon voltak, amelyeket összetörtél! ² Reggelre légy készen, hogy akkor mindjárt feljöhess a Sínai hegyére, és állj elém ott a hegy tetején. ³ Senki se jöjjön fel veled, és senkit se lehessen látni az egész hegyen, se marha, se juh ne legeljen arrafelé!« ⁴ Vágott tehát két ugyanolyan kőtáblát, mint az előbbiek voltak, aztán felkelt az éjszakából, és fölment a Sínai hegyére, amint az Úr parancsolta neki. A két kőtáblát felvitte magával.

⁵ Amikor aztán az Úr leszállt a felhőben, Mózes odaállt mellé, és kiáltotta az Úr nevét. ⁶ Amíg az Úr elvonult előtte, azt mondta: »Uralkodó Úr, irgalmas és kegyes Isten, hosszan tűrő, nagy könyörületességű és hűségű, ⁷ te irgalmasságot gyakorolsz ezer nemzedéken át, megbocsátasz gonoszságot, vétket és bűnt. Előtted azonban semmi sem marad büntetlen, mert megtorlod az apák gonoszságát gyermekeiken, unokáikon, harmadik és negyedik nemzedékükön!« ⁸ Ekkor Mózes sietve leborult a földre, meghajtotta magát, ⁹ és így szólt: »Ha kegyelmet találtam színed előtt, Uram, kérlek, járj velünk! Bár keménynyakú ez a nép, bocsásd meg gonoszságainkat és bűneinket, és fogadj tulajdonoddá minket!«

¹⁰ Az Úr azt felelte: »Megkötöm a szövetséget: mindenki láttára olyan jeleket fogok művelni, amilyeneket még nem láttak a földön semmiféle népnél, hogy lássa ez a nép, amely között vagy, az Úr rettenetes tetteit, amelyeket cselekedni fogok.

¹¹ Vigyázz azonban mindarra, amit ma parancsolok neked! Én magam fogom kiűzni előled az amoritákat, a kánaániakat, a hetitákat, a perizitákat, a hivvitákat és a jebuzitákat. ¹² Őrizkedj tehát attól, hogy valaha is barátságra lépj annak a földnek a lakosaival, mert az romlásodra lenne. ¹³ Ehelyett rontsd le oltáraikat, törd össze emlékoszlopaikat, és vágd ki berkeiket.

¹⁴ Ne imádj más istent, mert féltékenynek nevezik az Urat, féltékeny Isten ő! ¹⁵ Ne köss szövetséget annak a földnek a lakóival, hogy amikor isteneikkel paráználnak, és bálványaiknak áldoznak, meg ne hívjanak téged, hogy egyél áldozataikból. ¹⁶ Feleséget se végy lányaik közül fiaidnak, hogy amikor azok paráználnak, isteneikkel paráznává ne tegyék fiaidat.

¹⁷ Öntött isteneket ne készíts magadnak!

¹⁸ Tartsd meg a kovásztalanok ünnepét! Hét napon át egyél kovásztalant, amint megparancsoltam neked, abib havának idején, mert a tavaszi idő hónapjában jöttél ki Egyiptomból.

¹⁹ Minden hím, amely méhet nyit, az enyém legyen! Az állatok közül minden elsőszülött, akár marha, akár aprójóság, az enyém legyen. ²⁰ Szamarad elsőszülöttjét váltsd meg egy juhon. Ha nem adsz érte váltságot, meg kell ölni. Fiaid közül az elsőszülöttet meg kell váltanod. Ne jelenj meg üres kézzel szíнем előtt.

²¹ Hat napon dolgozzál, a hetedik napon pihentesd a szántást és az aratást!

²² Tartsd meg a hetek ünnepét, amikor búzád zsongóját aratják, és azt az ünnepet, amikor az esztendő végén mindenedet betakarítják!

²³ Esztendőnként három ízben minden férfi jelenjék meg a mindenható Úrnak, Izrael Istenének színe előtt! ²⁴ Amikor ugyanis elűzőm majd a nemzeteket előled, bár kiterjesztem határodat, senki sem fog földedre lecsapni, amikor te felmégy, hogy megjelenj az Úr, a te Istened színe előtt, esztendőnként háromszor.

²⁵ Ne ontsd kovász mellett áldozatom vérét, és ne maradjon reggelre semmi sem a pászka ünnep áldozatából!

²⁶ Földed termésének zsongóját vidd fel az Úrnak, Istenednek házába!

Ne főzz kecskegidát anyja tejében!«

²⁷ Az Úr végül azt mondta Mózesnek: »Írd fel magadnak ezeket az igéket, mert ezek alapján kötöttem szövetséget veled és Izraellel!«

²⁸ Ő tehát ott volt az Úrnál, negyven nap és negyven éjen át. Kenyeret nem evett, vizet nem ivott, és felírta a táblákra a szövetség tíz igéjét.

²⁹ Amikor aztán Mózes leszállt a Sínai hegyéről, kezében a bizonyság két táblájával, nem tudta, hogy ragyog az arca az Úrral való beszélgetés miatt. ³⁰ Áron és Izrael fiai azonban meglátták, hogy sugárzik Mózes arca, ezért féltek a közelébe menni. ³¹ Ő azonban hívta őket. Erre Áron is, a gyülekezet fejedelmei is odamentek hozzá. Miután velük már beszélt, ³² odamentek hozzá Izrael fiai is mindnyájan, és ő megparancsolta nekik mindazt, amit az Úrtól a Sínai hegyén hallott.

³³ Amikor aztán befejezte beszédét, fátyolt borított az arcára. ³⁴ Ezt mindig levette, ha bement az Úrhoz, hogy beszéljen Vele, addig, amíg ki nem jött. Akkor aztán elmondta Izrael fiainak mindazt, amit az Úr parancsolt neki. ³⁵ Amikor kijött, látták, hogy sugárzik Mózes arca, ő azonban ismét eltakarta arcát, amikor hozzájuk szólt.

Az istentiszteletre vonatkozó szabályok

Kiv 35 A szombat törvénye ¹ Aztán egybegyűjtötte Izrael fiainak egész közösségét, és azt mondta nekik: »Ez az, amit az Úr parancsolt, hogy meg kell tennetek. ² Hat napon át végezzétek munkátokat, a hetedik nap szent legyen nektek, szombat és nyugalom az Úr tiszteletére. Aki azon munkát végez, öllessék meg! ³ Tüzet se gyújtsatok szombat napján egyetlen lakóhelyeteken sem!«

Adományok a szentély számára ⁴ Azt mondta továbbá Mózes Izrael fiai egész közösségének: »Ezt parancsolta az Úr: ⁵ Különítsetek el magatok közt adományokat az Úr számára! Önként, jószántából hozza azokat mindenki az Úrnak: aranyat, ezüstöt, rezet, ⁶ kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalat, ezenkívül lent, kecskeszőrt, ⁷ vörösre festett kosbőrt, halbőrt, akácfát, ⁸ olajat a mécsesek feltöltésére és a kenet elkészítéséhez, kellemes illatú füstölőszert, ⁹ ónixköveket és drágaköveket a vállra való és a tudakoló díszítésére.

¹⁰ Aki bölcs köztetek, jöjjön és készítse el, amit az Úr parancsolt: ¹¹ a hajlékot, annak fedelét és sátorlapját, a karikákat, a deszkázatot, a reteszdurakat, a cövekeket és a talpakat, ¹² a ládát és rúdait, a kegyelem táblát és az előtte lévő függönyt, ¹³ az asztalt, annak rúdait és eszközeit, a kitett kenyeret, ¹⁴ a mécstartót a mécsesek számára, annak tartozékait és mécseseit, az olajat a mécsesek táplálására, ¹⁵ az illatáldozat oltárt és rúdait, a kenet olaját, a fűszerekből készült illatáldozatot, a hajlék ajtajára való leplet, ¹⁶ az égőáldozati oltárt, annak rézből való rostélyát, rúdait és tartozékait; a mosdómedencét és talapzatát, ¹⁷ az udvar kárpitjait, oszlopait és talpazatát, az udvar ajtajára való függönyt, ¹⁸ a hajlék és az udvar cövekeit, a hozzájuk tartozó köteleket, ¹⁹ a ruhákat, amelyeket a szentély szolgálatában használnak, végül pedig Áronnak, a főpapnak és fiainak ruháit, hogy nekem papokként szolgáljanak.«

²⁰ Elment erre Izrael fiainak egész közössége Mózes színe előtt, aztán ²¹ készséges és ájtatos szívvel adományokat hoztak az Úrnak a bizonyosság sátrának elkészítéséhez, és mindahhoz, ami a szolgálatához és a szent ruhákhoz kellett. ²² A férfiak és az asszonyok átadták a karpereceket, fülbevalókat, gyűrűket, karkötőket: mindenféle aranytárgy került az Úr ajándékai közé. ²³ Akinek volt kék, bíbor, kétszer festett karmazsin anyaga, lenvászna, kecskeszőre, vörösre festett kosbőre, halbőre, ²⁴ ezüstje, reze vagy akácfája a különféle célokra, elhozta az Úrnak.

²⁵ A hozzáértő asszonyok beszolgáltatták azt, amit megfontak: a kék, bíbor, karmazsin színű, len ²⁶ és kecskeszőrfonalat, jószántukból adva mindent. ²⁷ A fejedelmek átadták az ónixköveket és a drágaköveket a vállra valóhoz és a tudakolóhoz, ²⁸ valamint a fűszereket és az olajat a mécsesek feltöltéséhez, a kenet elkészítéséhez és a kellemes illatú füstölőszer elkészítéséhez. ²⁹ Minden férfi és asszony buzgó szívvel hozott ajándékot, hogy elkészüljön a munka, amelyet az Úr Mózes által parancsolt: Izrael fiai mindnyájan jószántukból ajándékoztak az Úrnak.

A művészek és kézművesek megbízása ³⁰ Azt mondta erre Mózes Izrael fiainak: »Íme, az Úr név szerint meghívta Bezeleél, Úrinak, a Júda törzséből való Húr fiának fiát. ³¹ Eltöltötte őt Isten lelkével, bölcsességgel, értelemmel, tudással és minden ismerettel ³² az aranyból, ezüsből és rézből való munkák kigondolására és elkészítésére, ³³ kövek metszésére, fa faragására. Mindazt, amit mesterséggel el lehet készíteni, ³⁴ a szívébe adta. Ugyanígy Oliábnak, a Dán törzséből való Ahiszámek fiának is. ³⁵ Betöltötte mindkettőjüket bölcsességgel, hogy tudjanak faragott, műszövő és hímzett munkákat készíteni kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és lenből, tudjanak mindenfélét szőni és mindenféle új dolgokat kigondolni.«

Kiv 36 ¹ Dolgozni kezdtek tehát Bezeleél, Oliáb és mindazok a bölcs férfiak, akiknek az Úr bölcsességet és értelmet adott, hogy mesterien meg tudják csinálni, ami a szentély szolgálatára szükséges, és amit az Úr parancsolt.

² Mózes ugyanis meghívta őket és mindazokat a hozzáértő férfiakat, akiknek az Úr bölcsességet adott, és akik önként ajánlkoztak a munka elvégzésére. ³ Átadta nekik Izrael fiainak minden adományát. Ezek már javában szorgoskodtak a munkában, amikor a nép még minden reggel hozott önkéntes adományokat. ⁴ Ez arra indította a mestereket, hogy menjenek el, ⁵ és mondják meg Mózesnek: »Többet hord össze a nép, mint amennyi szükséges!« ⁶ Erre Mózes megparancsolta, hogy hirdessék

ki a hírnökök: »Se férfi, se asszony ne hozzon többé semmit a szentély készítéséhez!« Így aztán nem hoztak több ajándékot, 7 mivel elég volt az, amit hoztak, sőt már sok is.

A szentély berendezése ⁸ Mindazok, akiknek a szíve bölcs volt, készítettek tehát a hajlék berendezéséhez tíz szőnyeget, sodrott lenből, kék, bíbor és kétszer festett karmazsin színű fonalból, tarka mintákkal, műszövő munkával. ⁹ Huszonnyolc könyöknyi volt egynek-egynek a hossza, négy a szélessége; mindegyik szőnyegnek azonos volt a mérete. ¹⁰ Aztán összekapcsolta az egyik öt szőnyeget, egyiket a másikhoz, és összekapcsolta a másik ötöt is. ¹¹ Ezután kék színű hurkokat erősítettek mindkét oldalra: az egyik szőnyeg szélére is, s ugyanúgy a másik szőnyeg szélére is, ¹² úgy hogy a hurkok egymással szembe kerüljenek, és egymásba lehessen kapcsolni őket. ¹³ Öntött ötven aranykarikát is, hogy azok összekapcsolják a szőnyegek hurkait, és a hajlék egybefüggő legyen. ¹⁴ Készített ezenkívül tizenegy kecskeszőr sátorlapot is a hajlék tetejének befedésére. ¹⁵ Harminc könyök volt egy-egy sátorlap hossza, négy könyök a szélessége; egyenlő méretű volt valamennyi. ¹⁶ Ötöt közülük egybefoglalt külön, és hat másikat is külön. ¹⁷ Aztán készített ötven hurkot az egyik sátorlap szélére, és ötven hurkot a másik sátorlap szélére, hogy össze lehessen kapcsolni őket egymással, ¹⁸ valamint ötven rézkapcsot, hogy össze lehessen kapcsolni a fedelet, és egy sátorlap legyen az egész.

¹⁹ Takarót is készített a sátorra, vörösre festett kosbórból, fölé pedig egy másik takarót, halból. ²⁰ Elkészítette a deszkákat is a hajlékhoz akácfából, úgy, hogy fel lehessen állítani őket. ²¹ Tíz könyök volt egy-egy deszka hossza, másfél könyök volt a szélessége. ²² Két-két ereszték volt mindegyik deszkán, hogy össze lehessen fogni őket egymással. Így készítette el a hajlék valamennyi deszkáját. ²³ Húsz közülük a déli oldalon, a dél felől eső szárnyon volt, ²⁴ negyven ezüsttalppal. Két-két talpat tettek egy-egy deszka alá, egyet-egyet mind a két sarkára, oda, ahol az oldalt levő eresztékek sarkokban végződtek. ²⁵ A hajléknak arra az oldalára, amely északra néz, szintén húsz deszkát helyezett, ²⁶ negyven ezüsttalppal, két-két talpat egy-egy deszkához. ²⁷ Nyugat felé pedig, vagyis a hajléknak arra az oldalára, amely a tenger felé néz, hat deszkát helyezett, ²⁸ két másikat pedig a hajlék mindegyik hátsó sarkára. ²⁹ Az utóbbiak lentről a tetejükig egybe voltak fogva, és egy foglalat tartotta össze őket. Így tettek mindkét oldal szegletén, ³⁰ úgyhogy hátul összesen nyolc deszka volt, tizenhat ezüsttalppal, két-két talp volt ugyanis egy-egy deszka alatt. ³¹ Készített ezenkívül reteszlukákat is akácfából: ötöt a hajlék egyik oldalán levő deszkák összefogására, ³² másik ötöt a másik oldal deszkáinak összefogására. Ezeken kívül másik öt reteszlukát a hajlék nyugati, a tenger felé eső oldalára. ³³ Elkészítette azt a másik reteszlukát is, amelynek a deszkák közepén, az egyik végtől a másik végig kellett érnie. ³⁴ Magukat a deszkákat bevonta arannyal, és ezüsttalpakat öntött hozzájuk. Elkészítette az aranykarikákat is, amelyekbe a reteszlukákat kellett dugni, és ezeket is bevonta aranylemezekkel.

³⁵ Elkészítette a függönyt is, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, műszövő munkával, tarka mintával, ³⁶ és a négy oszlopot akácfából. Az utóbbiakat oszlopfőikkel együtt bevonta arannyal, és ezüsttalpakat öntött hozzájuk.

³⁷ Készített egy függönyt is a sátor bejáratára kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, hímző munkával, ³⁸ valamint öt oszlopot, és ezekhez oszlopfőket. Az utóbbiakat bevonta arannyal, talpukat pedig rézből öntötte.

Kiv 37 ¹Elkészítette Bezeleél a ládát is akácfából. Két és fél könyök volt a hossza, másfél könyök a szélessége, és ugyancsak másfél könyök a magassága. Aztán kívül-belül bevonta színarannyal, ²és körben egy aranszegélyt helyezett rá. ³Azután öntött még négy aranykarikát, ennek a négy sarkára: két karikát az egyik oldalára, és kettőt a másikra. ⁴Aztán rudakat készített akácfából, bevonta őket arannyal, ⁵és bedugta a láda oldalain levő karikákba, hogy hordozni lehessen a ládát.

⁶Elkészítette az engesztelőhelyet is, azaz a tudakolóhelyet színaranyból – két és fél könyök volt a hossza, másfél könyök a szélessége –, ⁷és két kerubot vert aranyból. Az utóbbiakat rátette az engesztelőhely két végére: ⁸az egyik kerubot az egyik oldalon a végére, a másik kerubot a másik oldalon a végére, tehát egy-egy kerubot az engesztelőhely mindkét végére. ⁹Kiterjesztették szárnyukat, és befődték az engesztelőhelyet, egymás felé és az engesztelőhely felé néztek.

¹⁰Elkészítette az asztalt is, akácfából; két könyök volt a hossza, egy könyök a szélessége, és másfél könyök a magassága. ¹¹Aztán bevonta színarannyal, és körben aranszegélyt helyezett rá, ¹²a szegély fölé pedig egy négy ujj magas átszegett párkányzatot, afőlé pedig egy másik aranszegélyt. ¹³Öntött továbbá négy aranykarikát, ráillesztette az asztal négy sarkára, minden lábhoz egyet, ¹⁴a szegély mellé. Aztán keresztüldugta rajtuk a rudakat, hogy hordozni lehessen az asztalt. ¹⁵Elkészítette a rudakat is akácfából, aztán bevonta őket arannyal – ¹⁶valamint a különféle célokra szolgáló asztali edényeket: a tálakat, a csészéket, a serlegeket és a tömjénezőket színaranyból, az italáldozatok bemutatásához.

¹⁷Elkészítette a mécstartót is, színaranyból verve. A szárából ágak, kelyhek, kis gömbök és liliomok ágaztak ki, ¹⁸összesen hat a két oldalból: három ág az egyik oldalból, és három a másikból. ¹⁹Három dióformájú kehely volt az egyik ágon, mindegyik egy-egy kis gömbbel és liliommal; három dióalakú kehely volt a másik ágon, mindegyik egy-egy kis gömbbel és liliommal. Egyformára készült mind a hat ág, amely a mécstartó szárából kiágazott. ²⁰Magán a száron négy dióformájú kehely volt, mindegyik egy-egy kis gömbbel és liliommal: ²¹egy-egy kis gömb volt két-két ág tövéén, mind a három helyen, mind a hat ág alatt, amely a szárból leágazott. ²²A kis gömbök is, az ágak is magából a szárból jöttek elő, és az egész színaranyból volt verve. ²³Elkészítette a hét mécsest is színaranyból, hamuszedőikkel és azokkal az edényekkel együtt, amelyekben a leszedett hamvat eloltják. ²⁴Egy talentum aranyat nyomott a mécstartó, minden tartozékával együtt.

²⁵Elkészítette az illatáldozat oltárát is akácfából; egy könyök volt mind a négy oldala, kettő a magassága, a sarkaiból álltak ki a szarvak. ²⁶Aztán bevonta színarannyal, rostélyával, falaival, szarvaival együtt, ²⁷és körben aranszegélyt, a szegély alá pedig mindegyik oldalára két-két aranykarikát, hogy rudakat lehessen beléjük dugni, és hordozni lehessen az oltárt. ²⁸Elkészítette a rudakat is akácfából, és bevonta őket aranylemezekkel.

²⁹Elkészítette az olajat is, a szentelés kenetét, valamint a füstölőszert szintisza fűszerekből, a kenetkészítők mestersége szerint.

Kiv 38 ¹Elkészítette az egészen eléggő áldozat oltárát is akácfából – öt könyök volt mind a négy oldala, három a magassága, ²a szarvai a sarkaiból álltak ki –, azután bevonta rézlemezekkel. ³Elké-

szítette rézből a különféle tartozékokat is: az üstöket, a lapátokat, a villákat, a horgokat és a parázs-tartókat. ⁴ Elkészítette hálószerű rézrostélyát is, ez alá az oltár közepére a párkányzatot. ⁵ Öntött még négy karikát a rostély minden sarkára, hogy rudakat lehessen beléjük dugni, és hordozni lehessen az oltárt. ⁶ A rudakat is elkészítette akácfából, aztán bevonta rézlemezekkel, ⁷ és bedugta az oltár oldalain kiálló karikákba. Maga az oltár nem volt tömör, hanem üreges, deszkákból való és belül üres.

⁸ Elkészítette a rézmedencét is talapzatával együtt, az asszonyok tükreiből, akik a sátor ajtajánál várakoztak.

⁹ Elkészítette az udvart is. Déli oldalán száz könyök széles kárpit volt sodrott lenből, ¹⁰ valamint húsz rézoszlop és talpazat. Az oszlopfők és az egész mű metszései ezüstből voltak. ¹¹ Északi oldalán a kárpitok, az oszlopok, a talpak és az oszlopfők ugyanilyen méretűek és alakúak voltak, ugyanabból a fémből. ¹² Nyugatra néző oldalán ötven könyök széles kárpit, tíz rézoszlop és talpazat volt, az oszlopfők és az egész mű metszései ezüstből voltak. ¹³ Kelet felé is ötven könyök széles kárpitot készített. ¹⁴ Ezek közül tizenöt könyöknyi, három oszloppal és talppal az egyik oldalt foglalta el. ¹⁵ A másik oldalon – a két oldal közé helyezte ugyanis az udvar bejáratát – szintén tizenöt könyök kárpit, három oszlop és ugyanennyi talp volt. ¹⁶ Az udvar valamennyi kárpitja sodrott lenvászon volt. ¹⁷ Az oszlopok talpa rézből, fejük pedig összes metszésükkel együtt ezüstből volt. Az udvar oszlopait is bevonta ezüstrrel. ¹⁸ Bejáratára hímző munkával, kék, bíbor, karmazsin színű fonalból és sodrott lenből készítette el a függönyt. Ennek hossza húsz könyök, a magassága öt könyök volt, az udvar valamennyi kárpitjának méretével megegyezően. ¹⁹ A bejáratnak négy oszlópa volt, réztalppal, ezüsthővel és metszésekkel. ²⁰ Elkészítette körben a hajléknak és az udvarnak a cövekeit is rézből.

²¹ A következők voltak a bizonyág hajlékához felhasznált dolgok: Mózes parancsára, a leviták szolgálata által Itamár, Áron papnak a fia számlálta össze őket. ²² Bezeleél, Úrinak, a Júda törzsből való Húr fiának a fia készítette el mindazt, amit az Úr Mózes által parancsolt. ²³ A társa Oliáb, a Dán törzsből való Ahiszámek fia volt, aki maga is kiváló mester volt a fafaragásban, a kék, bíbor, karmazsin színű fonallal és lenből való műszövésben és hímzésben.

²⁴ Az arany, amelyet a szentély elkészítéséhez felhasználtak, és amelyet ajándéku felajánlottak, összesen huszonkilenc talentum és hétszázharminc sékel volt a szentély súlyegysége szerint. ²⁵ Ezt azok ajánlották fel, akiket számbavettek, azaz a húszévesnél idősebb hatszázháromezer-ötszázötven fegyverfogató férfi. ²⁶ Volt továbbá száz talentum ezüst: ebből öntötték a szentélynek és a függönnyel fedett bejáratnak a talpait. ²⁷ Száz talp készült a száz talentumból, egy-egy talentumot számítottak minden talpra. ²⁸ Ezerhétszázhetvenöt sékelből pedig oszlopfőket készített, és az oszlopokat bevonta ezüstrrel. ²⁹ Rézből hetvenkétezer talentumot és négyszáz sékelt ajánlottak fel. ³⁰ Ebből öntötték a talpakat a bizonyág sátrának bejáratához, a rézoltárt és rostélyát, és mindazokat a kellékeket, amelyek annak szolgálatához tartoznak, ³¹ udvar talpazatát körben és a bejáratánál, valamint a hajlék és az udvar cövekeit körös-körül.

Kiv 39 A papi öltözékek elkészítése ¹ A kék, bíbor és karmazsin színű fonalból és a lenből pedig ruhákat készített, és Áron azokba öltözött, amikor a szentélyben szolgált – úgy, ahogy az Úr megparancsolta Mózesnek.

² Elkészítette tehát az efódot is aranyból, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, ³ műszövő munkával; az aranyat vékony lemezekre vágta, és fonalakra nyújtotta, hogy bele lehessen szőni az előbb említett színű fonalak közé. ⁴ Elkészítette a két csatlakozó vállpántot is a két felső végére, ⁵ valamint az övet ugyanazokból a színekből, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek. ⁶ Elkészítette a két ónixkövet is aranyba foglalva, és rájuk véste pecsétmetsző munkával Izrael fiainak nevét. ⁷ Aztán rátette őket a vállravaló vállpántjaira, hogy emlékeztessenek Izrael fiaira, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek.

⁸ Elkészítette a tudakolót is műszövő munkával, a vállravaló szövése szerint, aranyból, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból és sodrott lenből. ⁹ Ez négyzet alakú volt, kétrétű, egy-egy arasz méretű. ¹⁰ Aztán tett rá négy sor drágakövet: az első sorban karneol, topáz és smaragd volt, ¹¹ a másodikban karbunkulus, zafír és jáspis, ¹² a harmadikban jácint, achát és ametiszt, ¹³ a negyedikben krizolit, ónix meg berill, aranyba foglalva fajtánként. ¹⁴ Erre a tizenkét kőre Izrael tizenkét törzsének neve volt vésve, egy-egy név mindegyikre. ¹⁵ Készítettek a tudakolóra sodrott láncocskákat is színaranyból, ¹⁶ valamint két kis horgot és ugyanannyi aranykarikát. A karikákat aztán ráillesztették a tudakoló két sarkára, ¹⁷ hogy róluk függjön a két aranylánc, ezeket pedig hozzáfűzték a vállravaló pántjain kiálló kis horgokhoz. ¹⁸ Ezek a dolgok elől is, hátul is úgy egymáshoz illettek, hogy az efód és a tudakoló egymáshoz simultak, ¹⁹ mert az övnél össze voltak szorítva, és a kék zsinórral odakapcsolt karikák révén jó erősen összefogva, hogy lazán ne álljanak, és egymástól el ne váljanak.

²⁰ Készítettek még két aranykarikát, ezeket ráillesztették az efód két vállrészére, elől kissé lejjebb, közel az összefűzéshez az efód öve felett. ²¹ Kék bíborzsinórral csatolták a tudakolót karikáinál fogva az efód karikáihoz, úgyhogy az efód öve felett volt, és nem csúszott el a tudakoló az efódtól – amint az Úr megparancsolta Mózesnek.

²² Elkészítették az efód köntösét is, kék fonalból az egészet, ²³ rajta fenn, közepén a nyílást a fej számára, és a nyílást körülvevő szövött szegélyt, ²⁴ alul pedig, a lábnál, a gránátalmákat, kék, bíbor, karmazsin színű fonalból és sodrott lenből, ²⁵ valamint a csengőket színaranyból. Az utóbbiakat a köntös alsó szegélyére helyezték a gránátalmák közé körbe, ²⁶ mindig egy aranycsengőt, aztán egy gránátalmát, hogy ezekkel ékesítve járjon a főpap, ha szolgálatot teljesít – úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek.

²⁷ Elkészítették a lenvászon köntösöket is Áronnak és fiainak szövőmunkával, ²⁸ és a süvegeket ékeségükkel együtt lenből, ²⁹ valamint a gyolcsnadrágokat lenből, az övet pedig sodrott lenből, kék, bíbor, kétszer festett karmazsin színű fonalból, hímző munkával, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek.

³⁰ Elkészítették a szent méltóság lemezét is színaranyból, és ráírták pecsétmetsző munkával: »Az Úr Szentje«, ³¹ és kék zsinórral hozzáfogták a süveghez, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek.

A munka befejezése ³² Elkészült tehát a hajléknak és a bizonyág sátrának egész műve, és Izrael fiai megtették mindent, amit az Úr megparancsolt Mózesnek.

³³ Erre elvitték Mózeshez a hajlékot, a fedelét és minden tartozékát, karikáit, deszkáit, retesrúdjaikat, oszlopait, talpait, ³⁴ a vörösre festett kosbőrből készült takarót, a másik, halbőrből való takarót, ³⁵ a

függönyt, a ládát, annak rúdait, az engesztelőhelyet, ³⁶ az asztalt, annak tartozékaival és a kitett kenyerekkel együtt, ³⁷ a mécstartót, a mécseseket tartozékaival és az olajjal együtt, ³⁸ az aranyoltárt, a kenetet, a fűszerekből való füstölőszert, a sátor bejáratára való függönyt, ³⁹ a rézoltárt, annak rostélyát, rúdait és minden eszközét, a mosdómedencét talapzatával együtt, az udvar kárpitjait és oszlopait talpukkal együtt, ⁴⁰ az udvar bejáratára való függönyt, az udvar köteleit és cövekeit. Semmi sem hiányzott azokból az eszközökből, amelyeket a hajlék szolgálatára a szövetség sátra számára a parancs szerint készíteni kellett. ⁴¹ A ruhákat, amelyeket a szentélyben a papok, azaz Áron és fiai viselnek, szintén ⁴² elhozták Izrael fiai, úgy, ahogy az Úr parancsolta.

⁴³ Amikor Mózes látta, hogy elkészült minden, megáldotta őket.

Kiv 40 A szentély felszentelése ¹ Ekkor így szólt az Úr Mózeshez: ² »Az első hónapban, a hó első napján, állítsd fel a bizonyág hajlékát! ³ Helyezd el benne a ládát, és bocsásd le előtte a függönyt. ⁴ Azután vidd be az asztalt, és tedd rá azt, amit annak rendje és módja szerint megparancsoltam. Állítsd fel a mécstartót mécseseivel együtt. ⁵ Helyezd az aranyoltárt, amelyen a füstölőszert égetik, a bizonyág ládája elé, és akaszd fel a függönyt a hajlék bejáratára. ⁶ Ez elé aztán tedd az egészen eléggő áldozat oltárát, ⁷ az oltár és a sátor közé pedig a mosdómedencét, és ez utóbbit töltsd meg vízzel. ⁸ Végül vond be a kárpitokkal az udvart körben és a bejáratnál. ⁹ Aztán vedd a kenet olaját, és kend fel a hajlékot felszerelésével együtt, hogy szentté legyen. ¹⁰ Kend fel az egészen eléggő áldozat oltárát és minden eszközét, ¹¹ a mosdómedencét és talapzatát. Mindezt a kenet olajával szenteld fel, hogy szentek legyenek. ¹² Aztán állítsd Áront és fiait a bizonyág sátrának ajtajához, mosd meg őket vízzel, ¹³ aztán öltöztess fel Áront a szent ruhákba, és kend fel őt és szenteld fel, hogy papként szolgáljon nekem. ¹⁴ A fiait is állítsd oda és öltöztess fel a köntösökbe, ¹⁵ és szenteld fel őket, amint felszentelted apjukat, hogy papként szolgáljanak nekem, és felkenésük örökös papság legyen számukra nemzedékről nemzedékre.« ¹⁶ Meg is tette Mózes mindazt, amit az Úr parancsolt.

¹⁷ A második esztendő első hónapjában, a hónap első napján felállították tehát a hajlékot. ¹⁸ Mózes felállította a hajlékot, elhelyezte a deszkákat, a talpakat és a reteszdudakat, felállította az oszlopokat, ¹⁹ ráterítette a hajlékra a fedelet, arra meg rátette a takarót, úgy, ahogy az Úr parancsolta. ²⁰ Betette továbbá a bizonyágot a ládába, arra pedig rátette alul a rudakat, felül az engesztelőhelyet. ²¹ Aztán bevitte a ládát a hajlékba, és felakasztotta elé a függönyt, hogy teljesítse az Úr parancsát. ²² Aztán betette az asztalt a bizonyág sátrába, az északi oldalra, a függönyön kívülre, ²³ és elrendezte rajta a kitett kenyereket, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek. ²⁴ Betette a mécstartót is a bizonyág sátrába, szembe az asztallal, a déli oldalra, ²⁵ és sorban rárakta a mécseseket az Úr parancsa szerint. ²⁶ Betette az aranyoltárt is a bizonyág sátrába, a függöny elé, ²⁷ és fűszerekből való füstölőszert gyújtott rajta, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek. ²⁸ Aztán felakasztotta a függönyt a bizonyág hajlékának bejáratára. ²⁹ Elhelyezte az egészen eléggő áldozat oltárát a bizonyág bejárata előtt, és egészen eléggő és ételáldozatokat mutatott be rajta, úgy, ahogy az Úr parancsolta. ³⁰ Elhelyezte a mosdómedencét is a bizonyág sátra és az oltár közé, megtöltötte vízzel, ³¹ és Mózes, valamint Áron és fiai megmosták kezüket és lábukat, ³² ha a szövetség sátrába mentek, vagy ha az oltárhoz járultak, úgy, ahogy az Úr parancsolta Mózesnek. ³³ Felállította az udvart is, a hajlék és az oltár köré, és felvette bejáratára a függönyt. Így aztán minden elkészült.

³⁴ Ekkor a felhő eltakarta a bizonyág sátrát, és betöltötte az Úr dicsősége. ³⁵ Mózes nem is tudott bemenni a szövetség sátrába, amíg a felhő mindent eltakarta, és az Úr dicsősége tündöklött, mert mindent beborított a felhő. ³⁶ Ha felemelkedett a felhő a hajlékról, elindultak Izrael fiai, nemzetségenként; ³⁷ ha állt felette, azon a helyen maradtak. ³⁸ Nappal ugyanis az Úr felhője lebegett a hajlék felett, éjszaka pedig tűz, Izrael egész népének láttára, egész vándorlásuk alatt.

LEVITÁK KÖNYVE

A NÉP ÁLDOZATAINAK SZABÁLYAI: 1,1-5,26

Lev 1 Az égőáldozat ¹ Szólította az Úr Mózes, és így szólt hozzá a bizonyság sátrából: ² »Szólj Izrael fiaihoz, és mondd nekik: Ha valaki áldozati ajándékot mutat be közületek az Úrnak, és vágóállatot, azaz szarvasmarhát vagy aprómarhát mutat be áldozati ajándékkul, ³ és áldozati ajándéka egészen elégő áldozatul bemutatott szarvasmarha, akkor hibátlan hímet mutasson be. Vigye a bizonyság sátrának ajtajához, hogy kedvessé tegye magát az Úr előtt. ⁴ Aztán tegye rá kezét az áldozat fejére, hogy az kedves legyen, és engesztelést szerezzen neki. ⁵ Majd vágja le a bikát az Úr előtt, Áron fiai, a papok pedig áldozzák fel a vérét: öntsék rá körben arra az oltárra, amely a sátor ajtaja előtt van. ⁶ Aztán húzzák le az áldozat bőrét, tagjait pedig vágják darabokra. ⁷ Majd tegyenek tüzet az oltárra. Először rakjanak rá fát, ⁸ arra pedig rakják rá a szétvágott tagokat, valamint a fejet és mindazt, ami a májra tapad ⁹ – a beleket, s a lábszárait mossák meg vízben –, végül égesse el a pap mindezt az oltáron, egészen elégő áldozatul, kedves illatul az Úrnak.

¹⁰ Ha aprómarha az áldozati ajándék, azaz juh vagy kecske, és pedig egészen elégő áldozat, akkor hibátlan hímet mutasson be. ¹¹ Vágja le az oltárnak északra néző oldalánál, az Úr előtt, a vérét pedig Áron fiai öntsék körben az oltárra. ¹² Aztán válasszák el a tagokat, a fejet, és mindazt, ami a májra tapad, és rakják rá a fára, az alá meg tegyenek tüzet. ¹³ A beleket és a lábszárait mossák meg vízben. Végül mutassa be, égesse el a pap az oltáron az egészet, egészen elégő áldozatul, kedves illatul az Úrnak.

¹⁴ Ha madár, gerle vagy galambfióka az Úrnak egészen elégő áldozatul szánt áldozati ajándék, ¹⁵ akkor vigye azt a pap az oltárhoz, tekerje fejét a nyakához, vágjon sebet rajta, és csurgassa vérét az oltár oldalára. ¹⁶ Aztán dobja a begyét és tollait az oltár keleti oldalára, arra a helyre, ahová a hamut szokták önteni, ¹⁷ a szárnyait pedig törje meg, s anélkül, hogy összevagdálná és késsel feldarabolná, égesse el az oltáron a tűzre rakott fán: egészen elégő áldozat az, kedves illatú tűzáldozata az Úrnak.

Lev 2 Az ételáldozat ¹ Ha valaki ételáldozatot mutat be áldozati ajándékkul az Úrnak: akkor lisztláng legyen áldozati ajándéka és öntsön arra olajat és tegyen rá tömjént. ² Ezt aztán vigye el Áron fiaihoz, a papokhoz. Azok egyike vegyen egy tele marékkal a lisztlángból meg az olajból, s azt az egész tömjénnel együtt égesse el emékeztetőül az oltáron, kedves illatul az Úrnak. ³ Ami az ételáldozatból megmarad, az Ároné és fiaié legyen: szentséges rész az az Úr tűzáldozataiból.

⁴ Ha kemencében készült süteményt mutatsz be ételáldozatul: akkor lisztlángból való, kovásztalan, olajjal meghintett kalácsokat vagy olajjal megkent kovásztalan lepényeket hozz. ⁵ Ha áldozati ajándékod a serpenyőből való: akkor olajjal meghintett, kovásztalan lisztlángból legyen; ⁶ oszd darabokra, s önts rá olajat. ⁷ Ha az ételáldozat a rostélyról való, akkor szintén olajjal meghintett lisztlángból legyen. ⁸ Ha ilyesmit viszel az Úrnak, add a pap kezébe; ⁹ ez, amikor bemutatja, vegye el az ételáldozatból az emlékeztető részt, s égesse el azt az oltáron, kedves illatul az Úrnak. ¹⁰ Ami megmarad, Ároné és fiaié legyen: szentséges rész az Úr tűzáldozataiból.

¹¹ Valamennyi ételáldozat, amelyet az Úrnak bemutatnak: kovász nélkül készüljön; kovászból és mézből semmit sem szabad tűzáldozatul elégetni az Úrnak. ¹² Ezeknek csak zsengeit mutassátok be áldozati ajándékkul az Úrnak, de az oltárra azok se kerüljenek fel kedves illatul.

¹³ Mindazt, amit ételáldozatul bemutatsz, sózd meg; el ne hagyd ételáldozatodból Istened szövetségének jelképét: a sót; minden áldozati ajándékdoban mutass be sót.

¹⁴ Ha gabonád zsengejéből mutatsz be ételáldozatot az Úrnak, akkor még zöld kalászokat hozz; ezeket pörköld meg a tűzön, s törd meg, mint a darát szokás és úgy mutasd be zsengeidet az Úrnak.

¹⁵ Önts rá olajat és tégy rá tömjént is, mert az Úr ételáldozata az. ¹⁶ Ebből égesse el a pap az ajándék emlékeztető részéül a megtört darának, s az olajnak egy részét és az egész tömjént.

Lev 3 A békeáldozat ¹ Ha békeáldozat valakinek az áldozati ajándéka és szarvasmarhát akar bemutatni, akár hímet, akár nőtényt: hibátlan mutasson be az Úr előtt. ² Tegye rá kezét az áldozati ajándéka fejére, aztán vágja le a bizonyág sátrának bejáratánál, s Áron fiai, a papok, öntsék vérét körben az oltárra. ³ Majd mutassák be a békeáldozatból tűzáldozatul az Úrnak: azt a hájat, amely a beleket borítja, s azt az egész hájat, amely a belek között van, ⁴ a két vesét, a vékonyakat borító hájukkal együtt, s a vesékkal együtt a máj hártáját: ⁵ égessék el az oltáron, az egészen eléő áldozattal, a tűzre tett fán, kedves illatú áldozatul az Úrnak.

⁶ Ha aprómarha valakinek az áldozati ajándéka és békeáldozatnak szánja: akár hímet, akár nőtényt mutat be, hibátlan legyen. ⁷ Ha bárányt mutat be az Úr előtt, ⁸ akkor tegye rá kezét áldozati ajándéka fejére, aztán vágja le a bizonyág sátrának bejáratánál, Áron fiai pedig öntsék vérét körben az oltárra. ⁹ Majd mutassák be a békeáldozatból tűzáldozatul az Úrnak: a hájat, az egész farkat, ¹⁰ a vesékkal együtt, meg azt a hájat, amely a hasat és az összes beleket borítja, meg a két vesét, a vékonyánál levő hájukkal együtt, s a vesékkal együtt a máj hártáját: ¹¹ égesse el a pap az oltáron tűzáldozati eledelül az Úrnak.

¹² Ha kecske valakinek az áldozati ajándéka és azt mutat be az Úrnak: ¹³ akkor tegye rá kezét az állat fejére, aztán vágja le a bizonyág sátrának bejáratánál, Áron fiai pedig öntsék rá vérét körben az oltárra. ¹⁴ Majd vigyék el belőle tűzáldozati eledelül az Úrnak: azt a hájat, amely a hasat borítja, s az összes beleket fedi, ¹⁵ a két vesét, azzal a hártájával együtt, amely rajtuk a vékonyánál van, s a vesékkal együtt a máj hártát ¹⁶ és a pap égesse el mindezt az oltáron tűzáldozati, kedves illatú eledelül. Minden háj az Urat illeti! ¹⁷ Örök törvény legyen ez nemzedékeitek számára minden lakóhelyeteken: vért és hájat egyáltalán ne egyetek.«

Lev 4 A papok engesztelő áldozata ¹ Majd így szólt az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz: Ha valaki tudatlanságból bűnt követ el azért, hogy az Úr valamelyik tilalma ellenére megtesz valamit, aminek megtételét az Úr megtiltotta: ³ ha a fölken pap követ el bűnt, bűnbe ejtve népét: akkor mutasson be bűnéért egy hibátlan fiatal bikát az Úrnak. ⁴ Vigye ezt a bizonyág sátrának ajtajához, az Úr elé, tegye rá kezét a bika fejére és vágja le az Úr előtt. ⁵ Aztán merítsen a bika véreből, vigye be a bizonyág sátrába, ⁶ mártsa bele ujját a vérbe és hintsen belőle hétszer az Úr elé, a szentély függönye felé. ⁷ Aztán tegyen ugyanebből a vérből az Úr előtt kedves füstölőszer oltárának szarvaira, arra, amely a bizonyág sátrában van, az egész többi vért pedig öntse a sátor bejáratánál levő égőáldozati oltár

aljára. ⁸ Aztán szedje ki a bűnért való áldozatul szolgáló fiatal bika háját, azt, amely a beleket borítja és mindazt, ami a belek között van, ⁹ a két vesét, azzal a hárttyával együtt, amely rajtuk, a vékonyánál van, s a vesékkal együtt a máj háját, ¹⁰ úgy, ahogy a békeáldozatra való szarvasmarhából kiszedni szokás és égesse el az égőáldozatok oltárán. ¹¹ Végül a bőrt, s az egész húst, a fejjel, a lábszárakkal, a belekkel, a bélsárral, ¹² s az egyéb testtel együtt vigye ki a táboron kívülre, tiszta helyre, oda, ahova a hamut szokták önteni és gyújtsa meg egy rakás fán: azon a helyen kell elégetni, ahova a hamut szokták önteni.

A közösség engesztelő áldozata ¹³ Ha Izrael egész közössége téved meg és tesz meg tudatlanságból valamit, ami az Úr tilalma ellen van, ¹⁴ s azután rájön bűnére: mutasson be bűnéért egy fiatal bikát. Vigye a sátor ajtajához, ¹⁵ s a nép vénei tegyék rá kezüket az Úr előtt a fejére. Aztán vágják le a fiatal bikát az Úr színe előtt, ¹⁶ s a felkent pap vigyen be a vérből a bizonyág sátrába, ¹⁷ mártsa bele ujját, s hintsen hétszer a függöny felé. ¹⁸ Aztán tegyen ugyanebből a vérből annak az oltárnak a szarvaira, amely az Úr előtt, a bizonyág sátrában van, a többi vért pedig öntse az égőáldozati oltár aljára, arra, amely a bizonyág sátrának ajtaja előtt van. ¹⁹ Aztán vegye az állat egész háját és égesse el az oltáron; ²⁰ úgy járjon el ezzel a fiatal bikával is, mint ahogy az előbb említettel kell eljárnia; így könyörögjön értük a pap, s az Úr megbocsát nekik. ²¹ Magát a fiatal bikát pedig vigye ki a táboron kívülre, s égesse el, úgy, mint az előbb említett fiatal bikát, mert a közösség bűnéért való áldozat az.

A fejedelem engesztelő áldozata ²² Ha fejedelem követ el bűnt és tesz meg tudatlanságból valami olyasmit, amit az Úr törvénye tilt, ²³ s azután rájön bűnére: akkor vigyen egy hibátlan kecskebakot áldozati ajándékkul az Úrnak. ²⁴ Tegye rá kezét a kecskebak fejére, aztán vágja le, azon a helyen, ahol az egészen eléggő áldozatra valókat szokták levágni, az Úr előtt, mert bűnért való áldozat az, ²⁵ a pap pedig mártsa bele ujját a bűnért való áldozat vérébe, s érintse meg vele az égő áldozatok oltárának szarvait; aztán a többi vért öntse az oltár aljára, ²⁶ a hájat pedig égesse el az oltáron, mint a békeáldozatoknál szokás; így könyörögjön a pap érte és bűnéért és akkor ő bocsánatot nyer.

A köznép engesztelő áldozata ²⁷ Ha a föld népe közül követ el valaki tudatlanságból bűnt, azáltal, hogy megtesz valamit, amit az Úr törvénye tilt, s így vétekbe esik, ²⁸ ha rájön bűnére, mutasson be egy hibátlan nősténykecskét. ²⁹ Tegye rá kezét a bűnért való áldozat fejére, aztán vágja le az egészen eléggő áldozatok helyén, ³⁰ a pap pedig vegyen a vérből az ujjára és érintse meg vele az égő áldozatok oltárának szarvait, a többi vért pedig öntse az oltár aljára; ³¹ aztán vegye el az egész hájat, úgy, ahogy azt a békeáldozatokból szokás elvenni és égesse el az oltáron kedves illatul az Úrnak; így könyörögjön érte és akkor ő bocsánatot nyer.

³² Ha valaki a juhnyájából visz bűnért való áldozatot, tudniillik egy hibátlan nőstényjuhót, ³³ tegye rá kezét a bűnért való áldozat fejére, s vágja le azon a helyen, ahol az egészen eléggő áldozatra való állatokat szokás levágni, ³⁴ a pap pedig vegyen a vérből az ujjára és érintse meg vele az égő áldozatok oltárának szarvait, a többi vért pedig öntse az oltár aljára; ³⁵ aztán szedje ki az egész hájat, úgy, ahogy a békeáldozatul levágott kosok háját szokás kiszedni és égesse el az oltáron az Úr tűzáldozatai felett, így könyörögjön érte és bűnéért és akkor ő bocsánatot nyer.

Lev 5 Engesztelő áldozat egyéni vétségért ¹ Ha valaki bűnt követ el azáltal, hogy hallja annak szavát, aki esküszik, s bár tanúja volt a dolognak, minthogy vagy maga látta vagy tudomást szerzett róla, s

nem jelenti be, s így gonoszságát viseli; ² ha valaki valamilyen tisztátalan állatot érint, akár olyat, amelyet a vad tépett szét, akár olyat, amely magától hullott el, akár valamilyen más csúszómászót, s nem tudja, hogy tisztátalanná lett, s így bűnös és vétke marad; ³ vagy ha valamilyen embernek a tisztátalanságát érinti, bármely tisztátalanságát, amely tisztátalanná szokott tenni, s nem tudja, de később rájön, hogy vétkeessé lett; ⁴ végül ha valaki esküt tesz, kiejtve ajkain, hogy valamit, akár jót, akár rosszat, megtesz, s ezt esküvel és szóval erősíti, anélkül, hogy észrevenné, de később rájön vétkére – ⁵ ha tehát valaki ezen vétkek egyikébe esik, tartson bűnéért bűnbánatot, ⁶ és vigyen áldozatul egy nőtény bárányt vagy egy nőtény kecskét a nyájból, s a pap könyörögjön érte és bűnéért.

⁷ Ha nem tud aprómarhát vinni, két gerlét vagy két galambfiókát vigyen áldozatul az Úrnak, egyet bűnért való áldozatul, egyet pedig egészen eléggő áldozatul. ⁸ Adja oda őket a papnak, az megmutassa be az elsőt bűnért való áldozatul: tekerje fejét hátra a szárnyához, de úgy, hogy rajta maradjon a nyakán, s egészen le ne szakadjon ⁹ és hintsen véréből az oltár falára, a többi vért pedig csurgassa az oltár aljára, mert bűnért való áldozat az –, ¹⁰ a másikat pedig égesse el egészen eléggő áldozatul, úgy, ahogy az történni szokott. Így könyörögjön a pap érte és bűnéért és akkor bocsánatot nyer.

¹¹ Ha két gerlét vagy két galambfiókát sem tud bemutatni keze, akkor egy tized éfa lisztlángot vigyen áldozatul bűnéért; olajat ne tegyen bele, s tömjént ne tegyen rá, mert bűnért való áldozat az. ¹² Adja oda a papnak, az vegyen belőle egy tele marokkal, s azt égesse el az oltáron, emlékeztetőül arra, aki bemutatta; ¹³ így könyörögjön érte és így szerezzen engesztelést neki. A fennmaradt rész a papé legyen, éppen úgy, mint az ételáldozatnál.«

Engesztelő áldozat szakrális vétségért ¹⁴ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁵ »Aki hűtlenséget követ el a szertartások ellen és tévedésből valamit bűnös módon elvesz az Úrnak szentelt dolgokból: az vigyen áldozatul vétkéért egy hibátlan kost a nyájból, olyat, amely a szentély súlyegysége szerint két sékelbe kerül, ¹⁶ és térítse meg azt a kárt, amelyet okozott, ráadásul tegye hozzá az ötödét, adja oda a papnak. Az könyörögjön érte, mutassa be a kost, és akkor bocsánatot nyer.

¹⁷ Aki tudatlanságból bűnt követ el, azáltal, hogy megtesz valami olyasmit, amit az Úr törvénye tilt, s így vétkeessé válik, s aztán rájön gonoszságára: ¹⁸ vigyen áldozatul egy hibátlan, a vétek megbecsült nagyságának megfelelő kost a nyájból a paphoz, s az könyörögjön érte, mivel tudatlanságból cselekedett és akkor bocsánatot nyer, ¹⁹ minthogy tévedésből vétkezett az Úr ellen.«

Engesztelő áldozat közösség elleni vétségért ²⁰ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²¹ »Ha valaki bűnt követ el, azáltal, hogy semmibe sem véve az Urat, letagadja felebarátjának nála elhelyezett, az ő hűségére bízott holmiját, vagy valamit erőszakkal kicsikar, vagy hamisságot követ el, ²² vagy elvesztett jószágot talál és azt eltagadja, s a tetejébe hamisan meg is esküszik, vagy pedig más olyasvalamit követ el, amivel az emberek vétkezni szoktak – ²³ ha rájön, hogy vétkezett, térítse meg ²⁴ mindazt, amit csalárdsággal szerezni akart, a maga egészében, s ráadásul tegye hozzá az ötödét és adja oda a tulajdonosnak, akinek a kárt okozta. ²⁵ Vétkéért pedig vigyen áldozatul egy hibátlan, a vétek megbecsült nagyságának megfelelő kost a nyájból, s adja oda a papnak, ²⁶ s az könyörögjön érte az Úrnál, s akkor az Úr megbocsátja neki mindazt, aminek elkövetése által vétkezett.«

A PAPOKRA VONATKOZÓ ÁLDOZATI SZABÁLYOK: 6,1-7,38

Lev 6 Az égőáldozat ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Parancsold meg Áronnak, s fiainak: Ez az egészen eléggő áldozat törvénye: Égjen az az oltáron egész éjszaka, reggelig; a tűz ugyanarról az oltárról való legyen. ³ Akkor vegye fel a pap a gyoicsköntöst és nadrágot és szedje ki az emésztő tűz által kiégetett hamvakat, s öntse az oltár mellé; ⁴ aztán vesse le az imént felvett ruhát, öltson másikat és vigye ki a hamvakat a táboron kívülre, s hagyja egy tiszta helyen az utolsó szikráig elégni. ⁵ A tűz mindenkor égjen az oltáron, s táplálja azt a pap: minden reggel rakjon rá fát, s tegye rá az egészen eléggő áldozatot, s afölött égesse el a békeáldozatok háját. ⁶ Szüntelen való tűz legyen az, sohase aludjon ki az az oltáron.

Az ételáldozat ⁷ Ez az ételáldozatul szánt adományok törvénye. Vigyék az illet Áron fiai az Úr elé, az oltár elé. ⁸ Aztán vegyen a pap az olajjal meghintett lisztlángból egy marékka, s azt meg a lisztlángra tett egész tömjént égesse el az oltáron kedves illatú emlékeztető részül az Úrnak. ⁹ A lisztláng többi részét aztán egye meg Áron a fiaival; kovász nélkül, a sátor udvarának szent helyén egye meg. ¹⁰ Azért ne kovászosítsák meg, mert egy részét az Úr tűzáldozatául mutatták be. Szentséges az, épp-úgy, mint a bűnért vagy a vétekért való áldozat. ¹¹ Áron nemzetségének csupán férfitagjai egyenek belőle. Örök járandóság legyen ez utódaitok számára az Úr tűzáldozataiból. Mindaz, aki érinti, szentté legyen.«

Áldozat papok felszentelése alkalmával ¹² Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹³ »Ez Áronnak és fiainak áldozati ajándéka, ezt kell majd bemutatniuk az Úrnak, Áron felkenésének napjától fogva: egy tized éfa lisztlángot mutassanak be állandó ételáldozatul, felét reggel, felét este. ¹⁴ Serpenyőben készüljön, olajjal meghintve, s melegen mutassa be azt kedves illatul az Úrnak ¹⁵ az a pap, aki a törvény szerint atyja örökébe lép. Egészen égensék el az oltáron, ¹⁶ mert a papok minden ételáldozatát a tűznek kell megemésztenie és belőle senkinek sem szabad ennie.«

Az engesztelő áldozat ¹⁷ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁸ »Szólj Áronhoz és fiaihoz: Ez a bűnért való áldozat törvénye: Ahol az egészen eléggő áldozatokat szokás levágni, ott vágják le, az Úr előtt: szentséges az. ¹⁹ Az a pap egye meg, aki bemutatja: szent helyen, a sátor udvarában egye meg. ²⁰ Mindaz, ami a húshoz ér, szentté lesz; ha a véreből valami ráfreccsen a ruhára, azt ki kell mosni a szent helyen. ²¹ A cserépedényt, amelyben főzték, össze kell törni; ha rézedény volt, ki kell súrolni, s vízzel kiöblíteni. ²² A papi nemzetségnek csupán a férfitagjai ehetnek a húsból, mert szentséges az. ²³ De azt a bűnért levágott áldozatot, amelynek vérét beviszik a bizonyág sátrába, hogy a szentélyben tartsanak engesztelést vele, nem szabad megenni, hanem tűzben el kell égetni.

Lev 7 A bűnért való áldozat ¹ Ez a vétekért való áldozat törvénye: szentséges az. ² Tehát, ahol az egészen eléggő áldozatot szokás megölni, ott öljék meg a vétekért való áldozatot is. Vérét öntsék körben az oltárra. ³ Mutassák be belőle a farkat meg a beleket borító háját, ⁴ a két vesét, s a vékonyánál levő hájukat, s a vesékkal együtt a máj hártáját: ⁵ égesse el a pap az oltáron; tűzáldozat az az Úrnak, vétekért való áldozat az. ⁶ A papi nemzetségnek csupán a férfitagjai ehetnek ebből a húsból: szent helyen, mert szentséges az. ⁷ Ahogy a bűnért való áldozatot szokás bemutatni, úgy kell a vétekért valót is: ugyanaz a törvénye van mindkét áldozatnak. Azé a papé legyen, aki bemutatja.

⁸ Az a pap, aki az egészen eléggő áldozatot bemutatja, az kapja meg a bőrét. ⁹ A lisztlámból való minden olyan ételáldozat, amelyet kemencében sütnék, rostélyon vagy serpenyőben készítenek, azé a papé legyen, aki bemutatja; ¹⁰ az olajjal meghintettet vagy a szárazat szét kell osztani Áron valamennyi fia között, kinek-kinek egyenlő mértékkel.

A békeáldozat ¹¹ Ez az Úrnak bemutatott békeáldozat törvénye: ¹² Ha hálaadásból történik az áldozat, akkor kovásztalan, olajjal meghintett kalácsokat, kovásztalan, olajjal megkent lepényeket, főtt lisztlámbot és olajjal kevert süteményeket kell bemutatni, ¹³ de kovászos kenyereket is hozzanak a hálaadó békeáldozatul bemutatott áldozati ajándékhoz. ¹⁴ Ezek közül egyet-egyet be kell mutatni adományul az Úrnak, s az aztán azé a papé legyen, aki az áldozati állat vérének kiontja. ¹⁵ A húst még aznap meg kell enni: reggelre ne maradjon belőle semmi sem.

¹⁶ Ha valaki fogadalomból vagy jószántából mutat be békeáldozatot, ugyancsak aznap meg kell enni azt; ha másnapra is marad belőle valami, meg szabad enni; ¹⁷ amire azonban a harmadik napra megmarad belőle, azt a tűz eméssze meg.

¹⁸ Ha a harmadik napon eszik valaki a békeáldozat húsból, érvénytelenné válik az áldozat és nem használ a bemutatónak, sőt az, aki magát efféle eledellel beszennyezi, törvényszegés vétkébe esik. ¹⁹ Azt a húst, amely valami tisztátalanhoz ért, nem szabad megenni, hanem a tűzben el kell égetni. Csak annak szabad ennie áldozati húst, aki tiszta; ²⁰ aki tisztátalan léte miatt eszik az Úrnak bemutatott békeáldozatok húsból, az vesszen el népéből, s ²¹ aki érinti embernek, állatnak vagy bármi olyas dolognak a tisztátalanságát, amely tisztátalanná tesz, s eszik az efféle húsból, az vesszen el népéből.«

A hús és a vér fogyasztásának tilalma ²² Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²³ »Szólj Izrael fiaihoz: Se juh, se marha, se kecske húsát ne egyétek. ²⁴ Az elhullott vagy a vadállat által szétépett állat húsát bármilyen célra felhasználhatjátok. ²⁵ Ha valaki olyan húsát eszik, amelyet az Úr tűzáldozatául kell bemutatni, vesszen el népéből. ²⁶ Vérének se egyétek semmilyen állatnak, se madárnak, se vadnak, se háziállatnak: ²⁷ mindaz, aki vért eszik, vesszen el népéből.«

A tűzáldozat ²⁸ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²⁹ »Szólj Izrael fiaihoz és mondd: Aki békeáldozatot mutat be az Úrnak, vigyen neki áldozati ajándékot, vagyis megfelelő áldozati adományokat is. ³⁰ Vegye kezébe a tűzáldozatra szánt húsát meg a szegyet, s miután mindkettőt felajánlotta és az Úrnak szentelte, adja oda a papnak. ³¹ Ez a húsát égesse el az oltáron, a szegy pedig legyen Ároné és fiaié. ³² A békeáldozatokból a jobb lapocka is a papnak jusson adományul. ³³ Aki bemutatja a vért és a húsát Áron fiai közül, annak legyen osztályrésze a jobb lapocka is. ³⁴ A felajánlási szegyet és az adománylapockát ugyanis elvettem Izrael fiaitól, az ő békeáldozataikból, s Áron papnak és fiainak adtam örök járandósággul Izrael egész népétől.«

³⁵ Ez Áronnak és fiainak felkenési járandósága az Úr szertartásaiból, attól a naptól fogva, amelyen Mózes odaállította őket, hogy papokká legyenek ³⁶ és ezt kötelesek Izrael fiai az Úr parancsára nekik adni, örök járandósággul, nemzedékről nemzedékre.

³⁷ Ez az egészen eléggő áldozatnak, az ételáldozatnak, a bűnért és a vétékért való áldozatnak, a felszentelési és a békeáldozatnak az a törvénye, ³⁸ amelyet az Úr Mózesnek a Sínai hegyen meghagyott,

akkor, amikor megparancsolta Izrael fiainak, hogy mutassák be áldozati ajándékaikat az Úrnak a Sínai pusztában.

A PAPSÁGRA VONATKOZÓ TÖRVÉNYEK: 8,1-10,20

Lev 8 A papok felszentelése ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Vedd Áront és fiait meg öltöztetted, a kenet olaját, a bűnért való áldozatra szánt fiatal bikát, a két kost meg a kosár kovásztalan kenyeret, ³ s gyűjtsd egybe az egész közösséget a sátor ajtaja elé.« ⁴ Úgy tett Mózes, ahogy az Úr parancsolta. Amikor egybegyűlt az egész közösség a sátor ajtaja előtt, ⁵ így szólt: »Ezek azok a dolgok, amelyeket az Úr megparancsolt, hogy meg kell tenni.«

⁶ Aztán legott odaállította Áront és fiait, s miután megmosta őket, ⁷ felöltöztette a főpapot a gyolcs alsóköntösbe, átövezte az övvel, ráadta a kék köntöst, efölé rátette a vállruhát, ⁸ azt megszorította az övvel, s ráillesztette a tudakolót, amelyben az Urim és a Tumim volt, ⁹ aztán befödte fejét a süveggel, arra meg elöl rátette a szenteléssel megszentelt aranylemezt, úgy, ahogy az Úr megparancsolta neki.

¹⁰ Majd fogta a kenet olaját és felkenete a hajlékot és minden eszközét. ¹¹ Aztán hétszer meghintette az oltárt, hogy azt felszentelje és felkenete azt és minden eszközét, s megszentelte az olajjal a vízmedencét és talapzatát. ¹² Aztán öntött az olajból Áron fejére és felkenete és felszentelte őt, ¹³ majd odaállította fiait, felöltöztette őket a gyolcsköntösökbe, s felövezte őket az övekkel, s rájuk tette a süvegeket, amint az Úr parancsolta.

¹⁴ Aztán előhozta a bűnért való áldozatra szánt fiatal bikát, s miután Áron és fiai rátették a kezüket a fejére, ¹⁵ levágta, felfogta a vért, belemártotta az ujját és megérintette vele körben az oltár szarvait. Miután ezt így megtisztította és felszentelte, a megmaradt vért az aljára öntötte. ¹⁶ Aztán elégette a beleken levő hajat meg a máj hártáját és a két vesét, a hájukkal együtt az oltáron, ¹⁷ a bikát pedig, a bőrrel, a hússal és a bélsárral együtt, elégette a táboron kívül, amint az Úr parancsolta.

¹⁸ Aztán odaállította az egészen elégő áldozatra szánt kost, s miután Áron és fia rátették a kezüket a fejére, ¹⁹ levágta és a vérét ráöntötte körben az oltárra. ²⁰ Aztán magát a kost darabokra vagdalta, s a fejét, darabjait és háját elégette a tűzön, ²¹ a beleket, s a lábszárakat azonban előbb megmosta. Az egész kost mindenestül elégette az oltáron, mert kedves illatú egészen elégő áldozat volt az az Úrnak – úgy, amint parancsolta neki.

²² Aztán odaállította a másik, a papok felszentelésére való kost és Áron és fiai rátették a kezüket a fejére, ²³ Mózes pedig levágta és vett a vérből és megérintette vele Áron jobb fülcimpáját, jobb keze és ugyanazon lába hüvelykujját. ²⁴ Aztán odaállította Áron fiait, s miután megérintette mind-egyikük jobb fülcimpáját, jobb kezének és lábának hüvelykjét az áldozati kos vérével, a megmaradt vért ráöntötte körben az oltárra. ²⁵ Aztán fogta a hajat, a farkat, azt az egész hajat, amely a beleket borítja, a máj hártáját, a két vesét a hájukkal együtt meg a jobb lapockát ²⁶ és vett a kovásztalan kenyereknek az Úr előtt levő kosarából egy kovásztalan kalácsot, egy olajjal meghintett kalácsot és egy lepényt, s rátette a hájrészekre és a jobb lapockára ²⁷ és átadta mindezt Áronnak és fiainak.

Miután azok felajánlották az Úr előtt, ²⁸ ismét elvette kezükből, s elégette az egészen elégő áldozatok oltárán, mivel felszentelési áldozat volt, kedves illatul és tűzáldozatul az Úrnak. ²⁹ Aztán fogta a szegyet és felajánlotta az Úr előtt, s elvette a maga részére a felszentelési kosból, amint az Úr parancsolta neki. ³⁰ Végül fogta a kenetet és az oltáron levő vért, s meghintette Áront és ruháit, fiait és azok ruháit.

³¹ Miután így felszentelte őket és ruháikat, megparancsolta nekik: »Főzzétek meg a húst a sátor ajtaja előtt, s egyétek meg ugyanott. Egyétek meg a kosárban levő felszentelési kenyeret is, miként az Úr parancsolta nekem, mondván: 'Áron és fiai egyék meg azokat. ³² Ami meg a húsból és a kenyérből megmarad, azt a tűz eméssze meg.' ³³ A sátor ajtajától pedig el ne távozzatok hét napig, addig a napig, amelyen letelik felszentelések ideje, mert hét napon át kell végezni a felszentelést, ³⁴ úgy, ahogy most történt, hogy az áldozati szertartás teljessé legyen. ³⁵ Éjjel-nappal egyaránt maradjatok a sátonál, s tartsátok meg, amit az Úr megtartani rendelt, hogy meg ne haljatok: mert ezt a parancsot kaptam.«

³⁶ Meg is tették Áron és fiai mindazt, amit az Úr Mózes által mondott.

Lev 9 Áldozatok a főpap felszentelése alkalmával ¹ A nyolcadik napon aztán szólította Mózes Áront és fiait meg Izrael véneit és azt mondta Áronnak: ² »Végy egy borjút a csordából bűnért való áldozatul, meg egy kost egészen elégő áldozatul – mindkettő hibátlan legyen – és mutasd be őket az Úr előtt. ³ Izrael fiaihoz pedig szólj: 'Vegyetek egy kecskebakot bűnért való áldozatul, meg egy-egy egyesztendő hibátlan borjút és bárányt egészen elégő áldozatul ⁴ és egy szarvasmarhát meg egy kost békeáldozatul és vágjátok le őket az Úr előtt, ételáldozatul pedig hozzatok mindegyikhez olajjal meghintett lisztlángot – mert ma megjelenik az Úr nektek.'«

⁵ Elhozták tehát mindazt, amit Mózes parancsolt, a sátor ajtaja elé, s amikor ott együtt volt az egész közösség, ⁶ így szólt Mózes: »Ezeket parancsolta az Úr: tegyétek meg, és megjelenik nektek dicsősége.« ⁷ Azzal azt mondta Áronnak: »Járulj az oltárhoz, s mutasd be bűnért való áldozatodat, s áldozd fel egészen elégő áldozatodat, s könyörögj magadért, s a népért, aztán pedig mutasd be a nép áldozatát, s könyörögj érte – amint az Úr megparancsolta.«

⁸ Ekkor Áron mindjárt az oltárhoz járult, s levágta a borjút bűnért való áldozatul, önmagáért; ⁹ vérének fiait odavitték hozzá, s ő belemártotta ujját és megérintette vele az oltár szarvait, a maradékot pedig az oltár aljára öntötte. ¹⁰ Aztán elégette a hájat meg a veséket és a máj hárttyáját, mint amelyek bűnért valók, az oltáron, amint az Úr parancsolta Mózesnek, ¹¹ a húsát és a bőrét pedig elégette a táboron kívül, tűzben.

¹² Azután levágta az egészen elégő áldozatra való állatot, fiait odavitték hozzá a vérének, s ő ráöntötte körben az oltárra. ¹³ Aztán odavitték hozzá magát a darabokra vágott áldozatot, a fejet, s az egyes tagokat, s ő elégette mindezt az oltáron, a tűzben, ¹⁴ a beleket, s a lábakat azonban előbb megmosta vízzel.

¹⁵ Aztán bemutatta a nép bűnért való áldozatát: levágta a kecskebakot és elvégezte az engesztelést az oltáron. ¹⁶ Aztán elkészítette az egészen elégő áldozatot, ¹⁷ s rátette az ételáldozatból azt a részt,

amelyet azzal egyidejűleg be szokás mutatni és elégette az oltáron, a reggeli egészen eléggő áldozat szertartásán felül.

¹⁸ Aztán levágta a szarvasmarhát és a kost, a nép békeáldozatait, s fiai odavitték hozzá a vért, s ő ráöntötte körben az oltárra, ¹⁹ a szarvasmarha háját pedig, valamint a kos farkát meg a veséket a hájukkal együtt és a máj hártyáját ²⁰ rátették a szegyekre, s miután a hájat elégette az oltáron, ²¹ a szegyeket és a jobb lapockákat felajánlotta Áron az Úr előtt és félretette magának, amint Mózes parancsolta.

²² Aztán kiterjesztette kezét a népre és megáldotta. Miután így elvégezte a bűnért való, az egészen eléggő és a békeáldozatot, lejött. ²³ Akkor bement Mózes és Áron a bizonyág sátrába; amikor aztán kijöttek, megáldották a népet. Ekkor megjelent az Úr dicsősége az egész közösségnek, ²⁴ s íme, tűz jött ki az Úrtól és megemésztette az egészen eléggő áldozatot, s a hájrészeket az oltáron. Amikor ezt a tömeg látta, dicsérte az Urat és arcra borult.

Lev 10 Büntetés a szabálytalan áldozatért ¹ Áron fiai, Nádáb és Ábiu pedig fogták a tömjénezőjüket, tüzet tettek bele, s füstölőszert rá, s idegen tüzet vittek az Úr elé, amit nem parancsolt nekik. ² Erre tűz jött ki az Úrtól és megemésztette őket, s meghaltak az Úr előtt.

³ Azt mondta ekkor Mózes Áronnak: »Ez azt bizonyítja, amit az Úr mondott: `Megmutatom szentségemet azokon, akik hozzám közelítenek, s dicsőnek bizonyulok az egész nép előtt.'« – Amikor Áron ezt hallotta, hallgatott. ⁴ Majd odaszólította Mózes Misaélt és Eliszafánt, Ozielnek, Áron atyai nagybátyjának fiai és azt mondta nekik: »Menjetek, szedjétek fel testvéreiteket a szentély elől, s vigyétek ki őket a táboron kívülre.« ⁵ Azok tüstént odamentek, fogták őket, úgy, ahogy gyolcsköntösükben feküdtek, s kivitték őket, amint megparancsolta nekik.

Szolgálat a szentélyben ⁶ Így szólt aztán Mózes Áronhoz és fiaihoz, Eleazárhoz és Itamárhoz: »Fejeteiket díszétől meg ne fosszátok, ruháitokat meg ne szaggassátok, hogy meg ne találjatok halni és harag ne zúduljon az egész közösségre. Testvéreitek, Izrael egész háza, sirassák meg a tűzvészt, amelyet az Úr támasztott, ⁷ ti azonban ne távozzatok a sátor ajtajától, különben elvesztek, mert a szent kenet olaja van rajtatok.« – Azok mindenben Mózes parancsa szerint cselekedtek.

⁸ Azt mondta erre az Úr Áronnak: ⁹ »Bort vagy más részegítő italt ne igyatok, se te, se fiaid, ha a bizonyág sátorába mentek, hogy meg ne haljatok: örök parancs legyen ez nemzedékeitek számára, ¹⁰ hogy különbséget tudjatok tenni a szent és a közönséges, a tisztátalan és a tiszta között, ¹¹ s taníthassátok Izrael fiai valamennyi törvényemre, amelyet nekik az Úr Mózes által meghagyott.«

¹² Így szólt aztán Mózes Áronhoz és megmaradt fiaihoz, Eleazárhoz és Itamárhoz: »Vegyétek az étel-áldozatot, amely fennmaradt az Úr tűzáldozatából és egyétek meg – kovász nélkül, az oltár mellett, mert szentséges az. ¹³ Egyétek meg szent helyen: neked, s fiaidnak jár az az Úr tűzáldozataiból, amint parancsolta nekem. ¹⁴ A felajánlott szegyet, s az adományul adott lapockát is egyétek meg és pedig tiszta helyen, te és fiaid meg lányaid veled, mert azok neked és gyermekeidnek járnak Izrael fiainak békeáldozataiból. ¹⁵ A lapockát meg a szegyet ugyanis felajánlották az oltáron elégetendő hájjal az Úr előtt, s ezek neked meg gyermekeidnek járnak, örök törvény alapján, amint az Úr parancsolta.«

¹⁶ Eközben, amikor Mózes a bűnért való áldozatul bemutatott kecskebakot kereste, rájött, hogy elégették. Megharagudott erre Eleázárra és Itamárra, Áron megmaradt fiaira és azt mondta: ¹⁷ »Miért nem ettétek meg a szent helyen a bűnért való áldozatot? Szentséges az és az Úr tinektek adta, hogy magatokra vegyétek a sokaság gonoszságát, s könyörögjeteK érte az Úr színe előtt. ¹⁸ Hiszen ennek a véréből nem vittek be a szentélybe: meg kellett volna tehát ennetek a szent helyen, amint parancsolta nekem.« ¹⁹ Azt felelte Áron: »Ma mutatták be az Úr előtt a bűnért való áldozatot meg az egészen eléggő áldozatot, amikor engem az ért, amit látsz: hogyan tudtam volna megenni, s hogy tetszhettem volna az Úrnak a szolgálatban keseredett szívvel!« ²⁰ Amikor ezt Mózes hallotta, elfogadta mentségül.

TISZTASÁGI TÖRVÉNYEK: 11,1-15,33

Lev 11 Tiszta és tisztátalan állatok ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »Mondjátok Izrael fiainak: Ezeket az állatokat szabad ennetek a föld minden állata közül: ³ mindazt, aminek hasadt körme van és kérődzik az állatok közül, ehetitek. ⁴ Viszont ami kérődzik ugyan, van körme, de nem hasadt, mint amilyen a teve és hasonlók, azt ne egyétek, hanem számláljátok a tisztátalanok közé. ⁵ A tengeri nyúl, amely kérődzik ugyan, de körme nem hasadt, tisztátalan; ⁶ a nyúl is, mert az is kérődzik, de körme nem hasadt; ⁷ a sertés szintén, mert az meg hasadtkörmű ugyan, de nem kérődzik. ⁸ Ezeknek húsát ne egyétek, s tetemüket ne érintsétek, mert tisztátalanok nektek.

⁹ Ezeket szabad ennetek a vízben élő állatok közül: mindazt, aminek úszószárnya és pikkelye van, akár a tengerben, akár a folyókban, akár a tavakban, ehetitek. ¹⁰ Viszont aminek nincsen úszószárnya és pikkelye a vizekben nyüzsgő és élő állatok közül, az utálatos legyen nektek: ¹¹ undok legyen, húszakat ne egyétek, tetemüket utáljátok. ¹² Mindaz, aminek nincsen úszószárnya és pikkelye a vizekben: utálatos legyen.

¹³ Ezeket nem szabad ennetek, s kell utálnotok a madarak közül: a sast, a saskeselyűt, a tengeri sast, ¹⁴ a kányát és a héjafajtát, ¹⁵ valamennyi hollófajtát és hasonlót, ¹⁶ a struccot, a baglyot, a sirályt és a karvalyt, ¹⁷ a kuvikot, a búvárt, az íbiszt, ¹⁸ a hatyút, a pelikánt, a dögkeselyűt, ¹⁹ a gémet, a gólyát, a bűdös bankát, a denevért.

²⁰ A szárnyas rovarok közül mindaz, ami négy lábon jár, utálatos legyen nektek. ²¹ Ami azonban négy lábon jár ugyan, de hosszabb hátsólábakkal bír, amelyekkel szökdécsel a földön, ²² azt megehetitek; ilyen a cserebogársáska és fajtája, a szarvasbogársáska, a kígyóval vívó sáska, a nagy sáska és ezek fajtái. ²³ Aminek azonban csak négy lába van a szárnyas rovarok közül, az utálatos legyen nektek. ²⁴ Aki ezek tetemét érinti, tisztátalanná teszi magát és tisztátalan lesz estig, ²⁵ aki pedig vinni kénytelen ezek valamelyikének tetemét, mossa ki ruháit és legyen tisztátalan estig.

²⁶ Minden olyan állat, amelynek van ugyan körme, de nem hasadt és nem kérődzik, tisztátalan legyen; aki ilyet érint, tisztátalan legyen. ²⁷ Mindaz, ami a talpán jár a négylábú állatok közül, tisztátalan legyen; aki tetemüket érinti, tisztátalan legyen estig, ²⁸ aki pedig ilyen tetemet visz, mossa ki ruháit és legyen tisztátalan estig, mert mindez tisztátalan nektek.

²⁹ Ugyancsak a tisztátalanokhoz kell számítani a földön nyüzsgő állatok közül a következőket: a menyétet, az egeret, a krokodilust és ezek fajait, ³⁰ a cickányt, a kaméleont, a tarka gyíkot, a zöld gyíkot és a vakondokat. ³¹ Mindez tisztátalan.

Aki tetemüket érinti, tisztátalan legyen estig. ³² Amire ezek egyikének hullája esik, tisztátalan legyen, akár faholmi, akár ruha vagy bőr, vagy zsák vagy valamilyen szerszám: vízbe kell tenni és estig tisztátalan legyen, akkor aztán tiszta lesz. ³³ A cserépedény azonban, amelybe valami ezek közül esik, végleg tisztátalanná válik és azért össze kell törni. ³⁴ Minden fertőzött ehető eledel, amelyre vizet öntenek, tisztátalan legyen és minden ilyen innivaló folyadék, bármilyen edényben van, tisztátalan legyen. ³⁵ Mindaz, amire ilyen tetem esik, tisztátalan legyen: ha kemence vagy tűzhely, le kell rontani és tisztátalan legyen. ³⁶ Forrás, vízverem, s minden vízmedence azonban tiszta marad; de aki a bennük levő ilyen tetemet érinti, tisztátalan legyen. ³⁷ Ha vetőmagra esik ilyesmi, nem teszi tisztátalanná; ³⁸ ha azonban a magot leöntik vízzel, s aztán éri ilyen tetem, legott tisztátalan lesz.

³⁹ Ha elhull valamilyen olyan állat, amelyet szabad ennetek, aki a tetemét érinti, tisztátalan legyen estig, ⁴⁰ aki pedig eszik vagy visz belőle valamit, mossa ki ruháit és legyen tisztátalan estig.

⁴¹ Mindaz, ami csúszik-mászik a föld színén, utálatos legyen: eledelül ne szolgáljon. ⁴² Semmit, ami a hasán jár, akár négy lábbal, akár sok lábbal, akár csúszva-mászva a földön, ne egyetek, mert utálatos. ⁴³ Ne tegyétek utálatossá magatokat általuk és semmit se érintsetek közülük, hogy tisztátalanokká ne legyetek, ⁴⁴ mert én, az Úr, vagyok a ti Istenetek: szentek legyetek, mert én szent vagyok. Ne tegyétek tisztátalanná magatokat semmiféle csúszó-mászó által, amely a földön mozog, ⁴⁵ mert én, az Úr, hoztalak ki titeket Egyiptom földjéről, hogy Istenetek legyetek: szentek legyetek, mert én szent vagyok.

⁴⁶ Ez a törvény az állatokról, a szárnyasokról, s minden élőlényről, amely a vizekben mozog, s amely a földön csúszik-mászik, ⁴⁷ hogy különbséget ismerjete a tiszta és a tisztátalan között, s tudjátok, mit szabad ennetek, s mit kell megvetnetek.«

Lev 12 A gyermekágyas megtisztulása ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: Ha egy asszony magzatot fogan és fiút szül, hét napig olyan tisztátalan legyen, mint a havi tisztulás miatt való elkülönülés napjaiban. ³ A nyolcadik napon aztán metéljék körül a kisdedet, ⁴ ő maga pedig maradjon harminchárom napig otthon, tisztulása véérében; semmi szent dolgot ne érintsen, a szent helyre be ne menjen, míg le nem telnek tisztulása napjai.

⁵ Ha lányt szül, két hétig legyen olyan tisztátalan, mint a havi tisztuláskor szokás és hatvanhat napig maradjon otthon tisztulása véérében.

⁶ Amikor aztán letelnek a fiú vagy a lány miatt való tisztulása napjai, vigyen egy egyesztendő bányát egészen eléggő áldozatul meg egy galambfiókát vagy egy gerlét bűnért való áldozatul a bizonygató ajtajához, s adj a papnak, ⁷ az pedig mutassa be azokat az Úr előtt és könyörögjön érte, s akkor megtisztul vérfolyása miatt való tisztátalanságától. Ez a törvény a fiút vagy a lányt szülő asszonyra vonatkozólag.

⁸ Ha azonban arra nem telik neki és bárányt vinni nem tud, két gerlét vagy két galambfiókát vigyen: egyet egészen elégő áldozatul, s egyet bűnért való áldozatul, s könyörögjön érte a pap, s akkor megtisztul«.

Lev 13 A lepra az emberen ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »Az olyan embert, kinek teste bőrén színbeli különbség vagy kelés, vagy valami fehér folt, vagyis lepraszzerű kiütés támad, el kell vinni Áronhoz, a paphoz, vagy valamelyik fiához. ³ Ha az megnézve a kiütést a bőrön, azt látja, hogy szőre fehérszínűvé változott, s a kiütés felszíne mélyebb, mint a test többi bőre, akkor leprás kiütés az, s mondja ki az illető felett az elkülönítő ítéletet. ⁴ Ha azonban csak fénylő fehér folt van a bőrön, de az nem mélyebb, mint a többi test, s a szőr színe a régi, akkor zárassa el őt a pap hét napig; ⁵ a hetedik napon aztán nézze meg, s ha a kiütés nem terjedt tovább, s nem haladta meg a bőrön a múltkori határokat, akkor ismét zárassa el újabb hét napig; ⁶ a hetedik napon aztán nézze meg: ha a kiütés homályosabb lett, s nem terjedt tovább a bőrön, akkor nyilvánítsa tisztának, mert kelés az. Az illető mossa ki ruháit, és tiszta lesz. ⁷ Ha azonban továbbterjed a kelés, miután a pap az illetőt megnézte és tisztának nyilvánította, akkor vigyék el őt ismét hozzá, ⁸ ő meg ítélje tisztátalannak.

⁹ Ha leprás kiütés támad valakin, vigyék el az illetőt a paphoz, ¹⁰ s az nézze meg őt. Ha fehér folt van a bőrön, s az megváltoztatta a szőr színét, s maga az eleven hús is kilátszik, ¹¹ idült, a bőrbe rögzött leprának kell azt ítélni. Nyilvánítsa tehát őt a pap tisztátalannak, ne is zárassa el, mert nyilvánvalóan tisztátalan. ¹² Ha azonban a lepra rohamosan tör ki a bőrön és ellepi az egész bőrt tetőtől talpig, bármerre tekint a szem, ¹³ nézze meg őt a pap, s ítélje teljesen tiszta leprában levőnek, mivel az egészen fehérre változott, s ennél fogva az illető tiszta. ¹⁴ Mihelyt azonban eleven hús mutatkozik rajta, ¹⁵ ítélje őt a pap tisztátalannak és számítsák a tisztátalanok közé, mert az eleven hús, ha lepra van rajta, tisztátalan. ¹⁶ De ha ismét fehérre változik, s ellepi az egész embert, ¹⁷ nézze meg őt a pap és ítélje tisztának.

¹⁸ Ha a test bőrén fekély volt, s az meggyógyult, ¹⁹ de a fekély helyén fehér vagy vörhenyes folt támad, vigyék az illetőt a paphoz. ²⁰ Ha az azt látja, hogy a kiütés helye mélyebb a többi húsnál, s a szőr fehérre változott, ítélje tisztátalannak, mert leprás kiütés támadt a fekélyen. ²¹ Ha azonban a szőr színe a régi, a folt homályos, s nem mélyebb a körülötte levő húsnál, zárja el őt hét napig: ²² ha továbbterjed, ítélje őt leprásnak, ²³ ha pedig megállapodik a helyén, akkor a fekély sebhelye az, s az illető tiszta.

²⁴ Ha a test bőrét tűz égette meg, s amikor az meggyógyult, sebhelye fehér vagy vörhenyes, ²⁵ nézze meg a pap, s ha szőre íme, fehérre változott, s helye mélyebb a többi bőrnél, ítélje tisztátalannak az illetőt, mert leprás kiütés támadt a sebhelyen. ²⁶ Ha pedig a szőr színe nem változott meg, s a kiütés nem mélyebb a többi húsnál, s a kiütés színe homályos, zárja el az illetőt hét napig, ²⁷ s a hetedik napon nézze meg: ha a kiütés továbbterjedt a bőrön, ítélje tisztátalannak az illetőt; ²⁸ ha azonban a fehér folt megállapodott a helyén, s nem elég élénk, az égés helye az, ítélje tehát az illetőt tisztának, mert égési heg az.

²⁹ Ha egy férfinak vagy asszonynak kiütése támad a fején vagy a szakállában, nézze meg az illetőt a pap, ³⁰ és ha a hely mélyebb a többi húsnál, a haj pedig szőke, s a szokottnál vékonyabb, ítélje tisztátalannak, mert a fej vagy a szakáll leprája az. ³¹ Ha azonban azt látja, hogy a var felszíne egyenlő a

körülötte levő hússal, a haj pedig fekete, zárja el az illetőt hét napig, ³² s a hetedik napon nézze meg: ha a var nem terjedt, s a hajnak megvan a maga színe, s a kiütés felszíne egyenlő a többi hússal, ³³ az illető borotválkozzék meg, kivéve a var helyén és zárják el másik hét napig. ³⁴ Ha a hetedik napon az látszik, hogy a kiütés megállapodott a helyén, s nem mélyebb a húsnál, ítélje tisztának az illetőt: mossa ki ruháit, s tiszta legyen. ³⁵ Ha azonban a tisztának nyilvánítás után a var továbbterjed a bőrön, ³⁶ ne is vizsgálja többé, szőkévé változott-e a szőr, minthogy nyilvánvalóan tisztátalan az illető. ³⁷ Ha azonban a var megállapodott, s a szőr fekete, tudja meg, hogy az illető meggyógyult, s ítélje bízvást tisztának.

³⁸ Ha egy férfi vagy asszony bőrén fehér folt támad, ³⁹ nézze meg őket a pap: ha azt találja, hogy a fehér folt homályosan fehérlik a bőrön, tudja meg, hogy nem lepra az, hanem fehérszínű sömör, s az illető tiszta.

⁴⁰ Ha egy férfi fejbúbján kihullik a haj, az illető kopasz és tiszta; ⁴¹ ha elöl hull ki a haj, az illető elöl kopasz és tiszta. ⁴² Ha azonban a hátul levő kopaszságon vagy az elöl levő kopaszságon fehér vagy vörhenyes folt támad, akkor az lepra, amely ennek az embernek a fején vagy homlokán támadt. ⁴³ A papnak meg kell őt vizsgálnia. Ha megállapítja, hogy az ember tarkóján vagy homlokán olyan vörhenyes folt támadt, amilyen a bőrlepra, ⁴⁴ akkor az ember leprás és tisztátalan. A papnak ki kell nyilvánítani, hogy tisztátalan, hogy a fején megtámadta a lepra.

⁴⁵ Mindaz pedig, akit a lepra tisztátalanná tett, s a pap ítélete elkülönített, ⁴⁶ megszaggatott ruhában s hajadon fővel járjon, száját fedje be kendővel, s kiáltsa ezt magáról: 'Tisztátalan, tisztátalan!'

⁴⁶ Mindaddig, amíg leprás és tisztátalan, egyedül lakjon, a táboron kívül.

⁴⁷ Ha lepraszerű folt támad egy gyapjú- vagy lenruhán, ⁴⁸ a láncfonalon vagy a vetülékfonalon, vagy pedig valamelyik bőrön vagy bőrből készült holmin, ⁴⁹ s a rajtuk levő folt fehér vagy vörhenyes: leprának kell tartani és meg kell mutatni a papnak. ⁵⁰ Az, miután megnézte, zárassa el hét napig; ⁵¹ a hetedik napon aztán nézze meg újra, s ha azt találja, hogy terjedt, akkor makacs lepra az: tisztátalannak ítélje azt a ruhát vagy egyebet, amin található, ⁵² s azért égettesse el tűzzel. ⁵³ Ha pedig azt látja, hogy nem terjedt, ⁵⁴ akkor parancsolja meg, hogy mossák ki azt, amin a kiütés van, s zárassa el ismét hét napig. ⁵⁵ Ha akkor azt látja, hogy régi színét nem nyerte vissza, noha a kiütés nem terjedt, akkor ítélje tisztátalannak, s égettesse el tűzzel, mivel lepra lepte el az egész ruhát vagy felszínét. ⁵⁶ Ha pedig a ruha kimosása után a kiütés helye elhomályosodott, akkor szakítsa azt le és válassza el az éptől; ⁵⁷ ha aztán előtűnik azokon a helyeken, amelyek azelőtt nem voltak foltosak, akkor terjedő, vándorló lepra az: el kell égetni tűzzel; ⁵⁸ ha nem mutatkozik, mosassa ki a tiszta részt másodszor is vízzel, s az tiszta lesz.

⁵⁹ Ez a törvény a gyapjú- és a lenruha, a láncfonal és a vetülékfonal s minden bőrből készült holmi leprájáról, hogy mi módon kell őket tisztáknak vagy tisztátalanoknak ítélni.«

Lev 14 A leprás megtisztulása ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Ez a törvény áll a leprásra, amikor őt meg kell tisztítani: Vigyék el a paphoz, ³ akinek azonban ki kell mennie a tábor elé, s ha ő úgy találja, hogy a lepra meggyógyult, ⁴ parancsolja meg a megtisztítandónak, hogy hozzon magáért két élő, ehető madárkát, cédrusfát, karmazsinszínű fonalat meg izsópot. ⁵ Aztán parancsolja meg, hogy

vágják le az egyik madárkát cserépedényben lévő élővíz felett, ⁶a másikat pedig, az élő, mártsa a cédrusfával, a karmazzinszínű fonállal és az izsóppal együtt a levágott madárka vérébe. ⁷Aztán hintse meg ezzel hétszer a megtisztítandót, hogy így annak rendje s módja szerint megtisztuljon, az élő madárkát pedig engedje elrepülni a mezőre. ⁸Aztán az illető mossa ki ruháját és borotválja le testének minden szőrét, s fürödjék meg vízben, s tiszta lesz, s bemehet a táborba, de hét napig még sátrán kívül kell maradnia. ⁹A hetedik napon aztán borotválja le fejének haját, szakállát, szemöldökét, s egész testének szőrét és mossa meg ismét ruháját és testét.

¹⁰A nyolcadik napon vegyen két hibátlan hím bárányt s egy egyesztendő hiba nélküli nőtényt bárányt s háromtized, olajjal meghintett lisztlángot, ételáldozatul, s külön még egyhatod olajat. ¹¹Aztán állítsa a pap, aki az illető tisztítását végzi, őt és mindezt az Úr elé, a biznyság sátrának ajtajához. ¹²Vegye az egyik bárányt, s mutassa be a hatod olajjal vétekért való áldozatul, s ajánlja fel mindkettőt az Úr előtt. ¹³Ott vágja le a bárányt, ahol a bűnért való áldozatot és az egészen elégő áldozatot szokták levágni, tudniillik a szent helyen: mert, miként a bűnért való áldozat, úgy ez a vétekért való áldozat is a papé: szentséges az. ¹⁴Aztán vegyen a pap a vétekért bemutatott áldozat véréből, s kenje meg vele a megtisztítandó ember jobb fülcimpáját, jobb keze és lába hüvelykujját. ¹⁵Aztán öntsön a hatod olajból a maga bal kezébe, ¹⁶mártsa bele jobb ujját, s hintsen belőle hétszer az Úr elé, ¹⁷ami pedig megmarad az olajból a bal kezében, azt kenje a megtisztítandó ember jobb fülcimpájára, jobb kezének és lábának hüvelykujjára a vétekért való áldozatul kiontott vér fölé, ¹⁸meg a fejére, ¹⁹és könyöröggjön érte az Úr előtt. Aztán végezze el a bűnért való áldozatot, majd vágja le az egészen elégő áldozatot, ²⁰s rakja fel az oltárra, ételáldozatával együtt, s az illető annak rendje s módja szerint megtisztul.

²¹Ha azonban az illető szegény, s keze nem tud szert tenni a mondottakra, akkor vegyen egy bárányt, vétekért való áldozatul, a felajánlás céljára, hogy a pap könyöröghessen érte, meg egy tized, olajjal meghintett lisztlángot, ételáldozatul, meg egy hatod olajat, ²²továbbá két gerlét vagy két galambfiókat, egyet bűnért való áldozatul, egyet pedig egészen elégő áldozatul, ²³és vigye ezeket, tisztulása nyolcadik napján, a paphoz, a biznyság sátrának ajtajához, az Úr elé. ²⁴Az vegye a vétekért való áldozatul szánt bárányt meg a hatod olajat, s ajánlja fel mindkettőt. ²⁵Aztán vágja le a bárányt, kenjen a véréből a megtisztítandó ember jobb fülcimpájára, jobb keze és lába hüvelykujjára, ²⁶az olaj egy részét pedig öntse a maga bal kezébe, ²⁷mártsa bele jobb keze ujját, s hintsen belőle hétszer az Úr elé, ²⁸s érintse meg vele a megtisztítandó ember jobb fülcimpáját, jobb keze s lába hüvelykujját, a vétekért való áldozatul kiontott vér helyén, ²⁹a maradék olajat pedig, amely bal kezében van, öntse a megtisztítandó ember fejére, hogy kiengesztelje érte az Urat. ³⁰Aztán mutassa be a két gerlét vagy galambfiókat, ³¹az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat egészen elégő áldozatul, ételáldozatával együtt.

³²Ez legyen az áldozata annak a leprásnak, aki nem tud mindent megszerezni tisztulásához.«

A leprás ház ³³Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ³⁴»Ha majd bejuttok Kánaán földjére, amelyet én nektek fogok adni birtokul, és leprászerű kiütés támad valamelyik házon, ³⁵menjen el az, akié a ház és jelentse a papnak, s mondja: 'Leprászerű kiütést látok a házamon.' ³⁶Erre az parancsolja meg, hogy hordjanak ki mindent a házból, mielőtt ő bemegy, hogy megnézzé, leprás-e az,

hogy tisztátalanná ne váljék mindaz, ami a házban van. Aztán menjen be, hogy megnézze a ház lepráját ³⁷ és ha azt látja, hogy falain zöldes vagy vörhenyes horpadásfélék éktelenkednek, s azok mélyebbek a többi falfelületnél, ³⁸ menjen ki a ház ajtaján, s tüstént zárassa be hét napig. ³⁹ A hetedik napon aztán menjen el ismét és nézze meg. Ha azt találja, hogy a kiütés terjedt, ⁴⁰ parancsolja meg, hogy szedjék ki azokat a köveket, amelyeken a kiütés van és dobálják valamilyen tisztátalan, a városon kívül levő helyre, ⁴¹ a ház belsejét pedig körös-körül vakarják le, s a levakart port öntsék valamilyen tisztátalan, a városon kívül levő helyre, ⁴² s tegyenek más köveket a kivettek helyére, s tapasszák be más sárral a házat.

⁴³ Ha aztán, miután a köveket kiszedték, a port levakarták, s a házat más földdel kitapasztották, ⁴⁴ bemegy a pap és azt látja, hogy a kiütés újra előjött, s a falak foltosak – akkor makacs lepra az, s a ház tisztátalan: ⁴⁵ tüstént rontsák le, s követ, fáját s minden porát vessék valamilyen tisztátalan, a városon kívül levő helyre. – ⁴⁶ Aki bemegy a házba, míg az zár alatt van, tisztátalan legyen estig, ⁴⁷ aki pedig ott alszik vagy eszik valamit benne, mossza ki ruháit.

⁴⁸ Ha azonban a pap bemegy és azt látja, hogy a kiütés nem terjedt a házon, miután újra tapasztották, ítélje tisztának, mert visszanyerte épségét. ⁴⁹ Megtisztítására pedig vegyen két madárkát, cédrusfát, karmazsinszínű fonalat és izsópot, ⁵⁰ s vágja le az egyik madárkát cserépedényben lévő élővíz felett, ⁵¹ s vegye a cédrusfát, az izsópot meg a karmazsinszínű fonalat s az élő madárkát, s mártsa mindezt a levágott madárka vérébe és az élővízbe, s hintse meg ezzel hétszer a házat, ⁵² s tisztítsa meg azt a madárka vérével meg az élővízzel, az élő madárkával, a cédrusfával, az izsóppal s a karmazsinszínű fonállal. ⁵³ Aztán engedje a madárkát szabadon elrepülni a mezőre, s könyörögjön a házáért, s az annak rendje s módja szerint tiszta lesz.

⁵⁴ Ez a törvény a különféle lepráról és kiütésről, ⁵⁵ a ruha és a ház leprájáról, ⁵⁶ a sebhelyről, a kelésről, a fehér és a különböző színváltozatú foltról, ⁵⁷ hogy tudni lehessen, mikor tiszta vagy tisztátalan valami.«

Lev 15 A férfiak tisztátalansága ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »Szóljatok Izrael fiaihoz, s mondjátok nekik: Az olyan férfi, aki magfolyásban szenved, tisztátalan legyen. ³ Akkor kell pedig valakit ebben a bajban levőnek ítélni, ha testén szüntelenül folyik és megalszik az az undok nedvesség. ⁴ Minden fekvőhely, amelyen hál s minden, amire ül, tisztátalan legyen. ⁵ Ha valaki érinti ilyennek a fekvőhelyét, mossza ki ruháját, maga pedig fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig; ⁶ ha ráül valamire, amin ilyen ült, szintén mossza ki ruháját, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig; ⁷ ha érinti ilyennek a testét, mossza ki ruháját, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ⁸ Ha az ilyen ember leköp valakit, aki tiszta, akkor az mossza ki ruháját, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ⁹ A nyereg, amelyben az ilyen ült, tisztátalan legyen, ¹⁰ s mindaz, ami a magfolyásban szenvedő alatt volt, tisztátalan legyen estig; ha valaki visz valamit ezen dolgok közül, mossza ki ruháját, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ¹¹ Mindaz, akit az ilyen érint anélkül, hogy előzőleg leöblítene a kezét, mossza ki ruháját, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ¹² Az olyan cserépedényt, amelyet ilyen érint, össze kell törni, a faedényt vízzel kiöblíteni.

¹³ Ha meggyógyul az ilyenfajta bajban szenvedő, számláljon hét napot tisztulása után, s mossza meg ruháját s egész testét élővízzel, s tiszta lesz. ¹⁴ A nyolcadik napon pedig vegyen két gerlicét vagy két

galambfiókat, s menjen az Úr színe elé, a bizonyság sátrának ajtajához, s adj a oda azokat a papnak, ¹⁵ az meg áldozza fel az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat egészen elégő áldozatul, s könyörögjön érte az Úr előtt, hogy megtisztuljon magfolyása miatt való tisztátalanságától.

¹⁶ Ha egy férfitől elmegy a közösülés magva, fürössze meg egész testét vízben, s legyen tisztátalan estig; ¹⁷ a ruhát vagy a bőrt, amely rajta volt, mossa ki vízzel, s az tisztátalan legyen estig.

¹⁸ Az asszony, akivel hált, fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig.

Az asszonyok tisztátalansága ¹⁹ Az asszony, amikor a hó fordultával vérfolyást szenved, különüljön el hét napig. ²⁰ Mindaz, aki érinti, tisztátalan legyen estig. ²¹ Amin alszik vagy ül elkülönülése napjaiban, tisztátalan legyen. ²² Aki érinti a fekvőhelyét, mossa ki ruháját, maga pedig fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ²³ Aki érint valami holmit, amelyen ilyen nő ült, mossa ki ruháját, maga pedig fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. ²⁴ Ha valamelyik férfi hál vele havi vérzése idején, akkor hét napig tisztátalan legyen, s minden fekvőhely, amelyen hál, tisztátalan legyen.

²⁵ Az olyan asszony, aki sok napon át szenved vérfolyást, a havibaj idején kívül, vagy akinél a havi tisztulás után a vérfolyás meg nem szűnik – mindaddig, amíg ebben a bajban szenved, olyan tisztátalan legyen, mint havi tisztulásának idején. ²⁶ Minden fekvőhely, amelyen hál, s minden holmi, amelyen ül, tisztátalan legyen; ²⁷ aki ezeket érinti, mossa ki ruháját, maga pedig fürödjék meg vízben, s legyen tisztátalan estig. – ²⁸ Ha megáll a vérzés, s megszűnik folyása, számláljon hét napot tisztulására, ²⁹ s a nyolcadik napon vigyen magáért két gerlét vagy két galambfiókat a bizonyság sátrának ajtajához, a paphoz, ³⁰ s az áldozza fel az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat egészen elégő áldozatul, s könyörögjön érte az Úr előtt, tisztátalanságot okozó folyása miatt.

³¹ Így oktassátok Izrael fiait arra, hogy óvakodjanak a tisztátalanságtól, hogy meg ne haljanak tisztátalanságuk miatt, ha tisztátalanná teszik hajlékomat, amely közöttük van. – ³² Ez a törvény arról, aki magfolyásban szenved, aki közösülés által tisztátalanná lesz, ³³ akit a havi tisztulás ideje elkülönít vagy aki szüntelen vérfolyásban van és arról a férfiről, aki az ilyennel hál.«

AZ ENGESZTELÉS NAPJÁNAK SZERTARTÁSA: 16,1-34

Lev 16 ¹ Áron két fiának halála után pedig, amikor azok idegen tüzet vittek az Úr elé, s azért halállal lakoltak, így szólt az Úr Mózeshez ² és azt parancsolta neki: »Szólj bátyádnak, Áronnak, hogy ne menjen be akármikor a függönyön belül levő szent helyre, a ládát fedő engesztelőhely elé, hogy meg ne haljon (mert a felhőben megjelenek az engesztelőhely felett), ³ hanem csak akkor, ha előbb ezt megtette: vegyen egy fiatal bikát bűnért való áldozatul, s egy kost egészen elégő áldozatul, ⁴ öltözzék gyolcsköntösbe, fedje be szemérmét gyolcsnadrággal, övezze magát körül gyolcsövvel, tegyen a fejére gyolcssüveget – szent ruhák ezek: fürödjék meg azért, s aztán vegye fel mindezeket.

⁵ Izrael fiainak egész közösségétől pedig vegyen két kecskebakot, bűnért való áldozatul és egy kost egészen elégő áldozatul. ⁶ Aztán mutassa be a bikát és könyörögjön magáért és házáért. ⁷ Előbb azonban állítsa a két kecskebakot az Úr elé, a bizonyság sátrának ajtajához, ⁸ s vessen mindkettőre sorsot, egyet 'az Úrnak', egyet pedig 'kibocsátandó kecskebakul' felírással; ⁹ amelyikre 'az Úrnak'

sors esik, azt majd áldozza fel bűnért való áldozatul, ¹⁰ amelyikre pedig a 'kibocsátandó kecskebakul', azt majd állítsa elevenen az Úr elé, hogy könyörögjön felette, s kibocsássa a pusztába.

¹¹ Amikor aztán mindezt annak rendje s módja szerint elvégezte, mutassa be a fiatal bikát, s könyörögve magáért és házáért, vágja le. ¹² Aztán vegye a tömjénezőt, töltsse meg az oltárról parázssal, vegye tele kezét fűszerekből kevert füstölőszerezrel, és menjen be a függönyön belülré, a szent helyre, ¹³ s tegye a tűzre a füstölőszert, hogy felhője s füstje elfedje a bizonyság felett levő engesztelőhelyet, s meg ne haljon. ¹⁴ Aztán vegyen a bika véréből, s hintse ujjával hétszer az engesztelőhely felé, napkelet felé.

¹⁵ Majd vágja le a kecskebakot a nép bűnért való áldozatául és vigye be vérét a függönyön belülré – úgy, ahogy a bika vére vonatkozólag parancsoltam –, hogy az engesztelőhely felé hintse. ¹⁶ Így tisztítsa meg a szent helyet Izrael fiainak tisztátalanságaitól, törvényszegéseitől, s minden bűnétől. Ugyanilyen módon cselekedjék a bizonyság sátrával is, amely közöttük, lakóhelyük tisztátalanságai között áll. ¹⁷ Senki se legyen a sátorban, amikor a főpap bemegy a szent helyre, hogy könyörögjön magáért, házáért s Izrael egész gyülekezetéért, mindaddig, amíg ki nem jön. – ¹⁸ Erre aztán menjen ki ahhoz az oltárhoz, amely az Úr előtt van és könyörögjön magáért, s vegyen a fiatal bikának és a kecskebaknak véréből, s kenje körben az oltár szarvaira, ¹⁹ majd hintsen belőle az ujjával hétszer az oltárra; így tisztítsa meg és így szentelje meg Izrael fiainak tisztátalanságaitól.

²⁰ Miután így megtisztította a szent helyet, a sátrat és az oltárt, hozza elő az élő kecskebakot, ²¹ tegye rá mindkét kezét a kecskebak fejére, s vallja meg Izrael fiainak minden gonoszságát, minden vétkét s bűnét, s átkozza azokat a kecskebak fejére, s küldje ki azt egy arra rendelt emberrel a pusztába. ²² Amikor aztán a kecskebak kivitte minden gonoszságukat egy kietlen földre, s azt elengedték a pusztában, ²³ menjen be Áron ismét a bizonyság sátrába, s vesse le azokat a ruhákat, amelyeket az elébb, amikor a szent helyre bement, felvett, s hagyja ott azokat, ²⁴ s füröszse meg testét a szent helyen, s vegye fel a maga ruháit. Aztán menjen ki, mutassa be a maga és a nép egészen eléggő áldozatát, s könyörögjön mind magáért, mind a népért. ²⁵ A bűnért való áldozat háját égesse el az oltáron. ²⁶ Az, aki a kibocsátandó kecskebakot elengedte, mossa meg ruháját és testét vízben, s úgy menjen be a táborba.

²⁷ A fiatal bikát meg a kecskebakot, amelyeket bűnért való áldozatul mutattak be, s amelyeknek vérét bevitték a szent helyre engesztelés végzésére – vigyék ki a táboron kívülre, s mind bőruket, mind húsuikat, mind a bélsárukat égessék el tűzben. ²⁸ Az pedig, aki elégeti őket, mossa meg ruháját és testét vízben, s úgy menjen be a táborba.

²⁹ Ez pedig örök törvény legyen számotokra: a hetedik hónapban, a hó tizedik napján, tagadjátok meg magatokat és semmiféle munkát se végezzetek – se a bennszülött, se a köztetek tartózkodó jövevény. ³⁰ Ezen a napon engesztelés lesz értetek, megtisztítás minden bűnötöktől: megtisztultok az Úr előtt. ³¹ Nyugalom szombatja legyen ez tehát és tagadjátok meg magatokat örök törvény alapján.

³² A jövőben pedig majd az a pap végezze az engesztelést, akit fel fognak kenni, s akinek a kezét fel fogják avatni, hogy pappá legyen atyja helyett: öltözzék a gyolcsruhába, a szent öltözetbe ³³ és végezzen engesztelést a szent helyért, a biznyság sátráért, az oltárért, valamint a papokért és az egész népért. ³⁴ Örök törvény legyen számotokra, hogy esztendőnként egyszer könyörgést tartsatok Izrael fiaiért, s minden bűnükért.«

Áron úgy is tett, amint az Úr parancsolta Mózesnek.

A SZENTSÉG TÖRVÉNYE: 17,1-26,46

Lev 17 Az állatok levágása és a vér fogyasztása ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Áronhoz és fiaihoz s Izrael valamennyi fiához, s mondd nekik: Ezt parancsolta az Úr: ³ Ha valaki Izrael házából marhát, juhot vagy kecskét vág, akár a táborban, akár a táboron kívül, ⁴ és nem a sátor ajtajához viszi áldozatul az Úrnak: vérontásban legyen bűnös; mintha vért ontott volna, éppúgy vesszen el népéből. ⁵ Azért kell a paphoz vinniük Izrael fiainak vágóáldozataikat, amelyeket azelőtt a mezőkön szoktak levágni, hogy az Úrnak szenteljék azokat a biznyság sátrának ajtaja előtt és békeáldozatul vágják le az Úrnak, ⁶ és a pap a vért a biznyság sátrának ajtajánál az Úr oltárára hintse, a hájat pedig kedves illatul elégesse az Úrnak, ⁷ s ne áldozzák többé vágóáldozataikat a démonoknak, akikkel paráználkodtak. Örök törvény legyen ez nekik, s utódaiknak.

⁸ Mondd továbbá nekik: Ha valaki, Izrael házából vagy a közöttetek tartózkodó jövevények közül, egészen eléggő áldozatot vagy vágó áldozatot mutat be, ⁹ s azt nem a biznyság sátrának ajtajához viszi, hogy az Úrnak mutassa be: vesszen el népéből.

¹⁰ Ha valaki, Izrael házából, vagy a közöttük tartózkodó jövevények közül, vért eszik, én ellene fordítom arcomat, s elvesztem őt népéből. ¹¹ A test lelke ugyanis a vérben van, és én a vért arra rendeltem nektek, hogy engesztelést végezzetek vele lelketekért az oltáron és a vér a lélek által engesztelésre szolgáljon. ¹² Ezért mondtam Izrael fiainak: Senki se egyék vért közületek vagy a közöttetek tartózkodó jövevények közül.

¹³ Ha valaki, Izrael fiai közül vagy a közöttetek tartózkodó jövevények közül, vadászással vagy madarászással olyan vadat vagy madarat ejt, amelyet nem szabad enni, folyassa ki vérét, s földje be földdel. ¹⁴ Minden testnek a lelke ugyanis a vérben van. Azért mondtam Izrael fiainak: Semmiféle test vérét ne egyétek, mert a test lelke a vérben van – s aki eszi, vesszen el.

¹⁵ Ha valaki elhullott vagy vad által széttépett állatot eszik, akár bennszülött, akár jövevény: mossa meg ruháját s önmagát vízzel, s legyen tisztátalan estig; ez után a rendtartás után tiszta lesz. ¹⁶ Ha azonban nem mossa meg ruháját és testét, viselje gonoszságát.«

A nemi életre vonatkozó előírások: 18,1-30

Lev 18 Bevezetés ¹ Így szólt az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz, s mondd nekik: Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek. ³ Ne tegyetek úgy, ahogy Egyiptom földjén szokás, ahol laktatok, s ne tegyetek úgy, ahogy Kánaán földjén szokás, ahová majd beviszlek titeket, és ezek törvényei szerint ne járjatok. ⁴ Az én rendeléseim szerint tegyetek, az én parancsaimat tartsátok meg, s azok szerint járjatok: én, az

Úr, vagyok a ti Istenetek. ⁵ Tartsátok meg törvényeimet s rendeleteimet, mert az az ember, aki szerintük cselekszik, élni fog általuk. Én vagyok az Úr!

Erkölcstelenség rokonok között ⁶ Senki se közelítsen vér szerinti rokonához, hogy felfedje szemérmét. Én vagyok az Úr!

⁷ Atyád szemérmét fel ne fedd, sem anyád szemérmét: anyád ő, fel ne fedd szemérmét. ⁸ Atyád feleségének szemérmét fel ne fedd: atyád szemérme az. ⁹ Atyádtól vagy anyádtól való nővérednek, akár a házban született, akár azon kívül, szemérmét fel ne fedd. ¹⁰ Fiad lányának vagy lányod lányának szemérmét fel ne fedd: a te szemérmed az. ¹¹ Atyád felesége lányának, akit ő atyádnak szült, s aki neked nővéred, szemérmét fel ne fedd. ¹² Atyád nővéreinek szemérmét fel ne fedd: atyád teste az; ¹³ anyád nővéreinek szemérmét fel ne fedd: anyád teste az. ¹⁴ Atyád fivérének szemérmét fel ne fedd: ne közelíts tehát feleségéhez: nagynénéd ő neked. ¹⁵ Menyed szemérmét fel ne fedd: fiad felesége ő, fel ne fedd szemérmét. ¹⁶ Fivéred feleségének szemérmét fel ne fedd: fivéred szemérme az.

¹⁷ Feleségének és a lányának szemérmét fel ne fedd, fiának lányát vagy lányának lányát el ne vedd, hogy szemérmét felfedjed: az ő teste az, és vérfertőzés az ilyen közösülés. ¹⁸ Feleséged nővérét társfeleségül el ne vedd mellé és szemérmét fel ne fedd az ő életében.

Más szemérem elleni bűnök ¹⁹ Havi tisztulásban szenvedő asszonyhoz ne közelíts, s fel ne fedd szemérmét. ²⁰ Felebarátod feleségével ne hálj, és a mag vegyítése által magadat vele tisztátalanná ne tedd.

²¹ Gyermekeidet ne add oda, hogy a Molok bálványának szenteljék: ne szentségtelenítsd meg a te Istened nevét. Én vagyok az Úr!

²² Férfival ne hálj asszonnyal való hálás módjára: undokság az!

²³ Semmiféle állattal se közösülj, és ne tedd magadat tisztátalanná vele, asszony pedig ne feküdjék állat alá, hogy közösüljön vele: iszonyú bűn az!

Záró intelmek ²⁴ Ne tegyétek magatokat tisztátalanná semmivel se ezek közül: ezekkel tették magukat tisztátalanokká mindazok a nemzetek, amelyeket ki fogok úzni színetek előtt, ²⁵ és ezek által lett tisztátalanná az a föld, amelynek bűneit számon fogom kérni, hogy okádja ki lakóit. ²⁶ Tartsátok meg törvényeimet és rendeleteimet, s ne kövessetek el semmit se ezek közül az undokságok közül, se a bennszülött, se a közöttetek tartózkodó jövevény. ²⁷ Ezeket az undokságokat cselekedték ugyanis mind meg földeteknek előttetek levő lakói és így tették azt tisztátalanná: ²⁸ vigyázzatok tehát, mert ha hasonlókat tesztek, titeket is úgy kiokád, mint ahogy kiokádta az előttetek levő nemzetet. ²⁹ Mindaz, aki elkövet valamit ezek közül az undokságok közül, vesszen el népéből. ³⁰ Tartsátok meg parancsaimat, s ne tegyétek azt, amit az előttetek levők cselekedtek, és ne tegyétek magatokat tisztátalanokká ezekkel a dolgokkal. Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek.«

Az istentiszteletre és a társadalmi életre vonatkozó törvények: 19,1-37

Lev 19 Bevezetés ¹ Így szól az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiainak egész gyülekezetéhez és mondd nekik: Szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek, szent vagyok!

A szülők tisztelete ³ Ki-ki tisztelje atyját és anyját. Szombatjaimat tartsátok meg: én, az Úr, vagyok a ti Istenetek.

⁴ Ne forduljatok a bálványok felé, és ne csináljatok magatoknak öntött isteneket: én, az Úr, vagyok a ti Istenetek.

A békeáldozattal kapcsolatos szabályok ⁵ Ha békeáldozatot vágtok az Úrnak, akkor, hogy az kedves legyen, ⁶ aznap, amelyen levágjátok, meg a következőn meg kell ennetek: ami harmadnapra marad belőle, azt égessétek el tűzben. ⁷ Ha valaki a két nap után eszik belőle, szentségtelen lesz és istentelenségben vétke; ⁸ viselje is gonoszságát, mert megszenteltetlennítette az Úr szentségét: vesszen el az ilyen ember népéből.

Az utószüret tilalma ⁹ Amikor földed terményeit aratod, ne arasd le egész a föld színéig és ne szedd össze az elmaradt kalászokat; ¹⁰ szőlődben se szedd össze az elmaradt gerezdeket, s a lehullott szemeket: hadd szedjék össze a szegények és a jövevények – én, az Úr, vagyok a ti Istenetek.

Az emberséges viselkedés szabályai ¹¹ Ne lopjatok, ne tagadjatok le semmit és ne csalja meg egyiktek a másikat!

¹² Ne esküdjél nevemre hamisan, hogy meg ne szentségtelenítsd Istened nevét – én vagyok az Úr!

¹³ Ne keress ürügyet felebarátod ellen, és erőszakkal se nyomd el őt! Napszámosod bére ne maradjon reggelig tenálad!

¹⁴ Ne átkozz süketet és ne tégy gáncsot vak elé: féld az Urat, a te Istenedet – mert én vagyok az Úr!

¹⁵ Ne kövess el jogtalanságot és ne ítélj igazságtalanul! Ne nézd a szegény személyét, s ne légy tekintettel a hatalmas arcára: igazság szerint ítélj felebarátodnak. ¹⁶ Ne légy rágalmazó, se besúgó a nép között. Ne törj felebarátod vérére – én vagyok az Úr!

¹⁷ Ne gyűlöld testvéredet szívedben, hanem fedd meg nyíltan, hogy ne legyen bűnöd miatta. ¹⁸ Ne állj bosszút, s ne emlékezzél meg polgártársaid igazságtalanságáról: szeresd felebarátodat, mint te magadat – én vagyok az Úr!

A párosítás tilalma ¹⁹ Tartsátok meg törvényeimet.

Ne párosítsd állatodat másféle állattal, ne vesd be szántódat kétféle maggal, ne öltözzél kétféleből szőtt ruhába.

Jegyesek, mellékfeleségek védelme ²⁰ Ha valaki olyan asszonnyal hál és közösül, aki másnak sem váltságdíjjal ki nem váltott, sem szabadsággal meg nem ajándékozott rabszolgánője és jegyese: veréssel lakoljanak mind a ketten, de halállal ne bűnhődjenek, mert a nő nem volt szabad. ²¹ Vétkéért pedig

vigyen a férfi áldozatul egy kost az Úrnak, a bizonyság sátrának ajtajához, ²² s a pap könyörögjön érte és vétkéért az Úr előtt, s ő megkegyelmez neki és megbocsátja bűnét.

Az első gyümölcsök ²³ Ha majd bejuttok földetekre és gyümölcsfákat ültettek rajta, ne távolítsátok el előbőrüket, azaz az első gyümölcsüket; a gyümölcs, amelyet hoznak, tisztátalan legyen nektek: ne egyetek belőle. ²⁴ A negyedik esztendőben pedig minden gyümölcsüket hálaadásul az Úrnak kell szentelni. ²⁵ Az ötödik esztendőben aztán egyétek gyümölcsüket és gyűjtsétek be a termést, amelyet hoznak. Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek!

Idegen istentiszteletok tilalma ²⁶ A vérével semmit ne egyetek.

Ne jósolgassatok, álmokra ne adjatok.

²⁷ Hajatokat ne vágjátok kerekre, szakállatokat le ne nyírjátok. ²⁸ Halott miatt testeteket be ne vagdaljátok, semmiféle jelet vagy bélyeget se csináljatok magatokra. Én vagyok az Úr!

²⁹ Lányodat ne add paráználkodásra, hogy gyalázatossá ne legyen az ország, s meg ne teljék gonossággal.

³⁰ Szombatjaimat tartsátok meg, s szentélyemet féljétek. Én vagyok az Úr!

³¹ Ne forduljatok a halottidézőkhöz és semmit se kérdezzetek a jósoktól, hogy tisztátalanná ne tegyétek magatokat általuk. Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek!

Az idők tisztelete ³² Ősz fő előtt kelj fel, s tiszteld az öreg ember személyét: félj az Úrtól, a te Istenedtől: én vagyok az Úr!

Idegenekkel való bánásmód ³³ Ha jövevény lakik földetekben, s tartózkodik köztetek, ne tegyetek szemrehányást neki: ³⁴ olyan legyen köztetek, mint a bennszülött, s úgy szeressétek, mint önmagatokat, hisz ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén. Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek!

Csalás tilalma ³⁵ Ne kövessetek el jogtalanságot az ítéletben, a hosszmértékben, a súlymértékben s az úrmértékben: ³⁶ igaz mérleg, igaz súly, igaz véka, igaz meszely legyen köztetek. Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek, aki kihoztalak titeket Egyiptom földjéről.

Záró intelem ³⁷ Tartsátok meg minden parancsomat s minden rendeletemet s mindent azok szerint tegyetek: én vagyok az Úr!«

Halálra méltó bűnök: 20,1-27

Lev 20 A gyermekáldozat ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Ezt mondd Izrael fiainak: Ha valaki, Izrael fiai vagy az Izraelben lakó jövevények közül, odaadja gyermekét a Molok bálványnak: halállal lakoljon, kövezzé agyon a föld népe. ³ Én ugyanis ellene fordítom arcomat, s kiirtom népéből, mert odaadta gyermekét a Moloknak, s tisztátalanná tette szentélyemet, s megszenteltségtelenítette szent nevemet. ⁴ Ha pedig a föld népe nem törődik vele, s mintegy kevésbe veszi parancsomat és hagyja azt az embert, aki odaadta gyermekét a Moloknak, s nem öli meg: ⁵ akkor én fordítom arcomat az

ellen az ember ellen s rokonsága ellen, s kiirtom népéből őt és mindazokat, akik egyetértettek vele a Molokkal való paráználkodásban.

Halottidézés és jóslás ⁶ Ha valaki a halottidézőkhöz s a jóskhoz fordul, s paráználkodik velük: ellene fordítom arcomat, s kiirtom népéből. ⁷ Szentül viselkedjete, és szentek legyetek, mert én, az Úr, vagyok a ti Istenetek! ⁸ Tartsátok meg parancsaimat, és cselekedjete szerintük: én, az Úr, szentséget kívánok tőletek!

Szülők megátkozása ⁹ Ha valaki megátkozza atyját vagy anyját, halállal lakoljon; atyját vagy anyját átkozta: vére legyen rajta.

Házasságtörés ¹⁰ Ha valaki paráználkodik másnak a feleségével és házasságtörést követ el felebarátja feleségével: halállal lakoljon a házasságtörő férfi is, a házasságtörő asszony is.

Vérfertőzés ¹¹ Ha valaki a mostohaanyjával hál, és így felfedi atyja szemérmét: halállal lakoljon mind a kettő, vérük legyen rajtuk.

¹² Ha valaki a menyével hál: haljon meg mind a kettő; iszonyú bűnt követtek el, vérük legyen rajtuk.

¹³ Ha valaki férfival hál asszonnyal való hálás módjára: förtelmességet követett el mind a kettő, halállal lakoljanak, vérük legyen rajtuk.

¹⁴ Ha valaki feleségül veszi a lányt, s hozzá annak az anyját: nagy vétet követett el, elevenen égessék el velük együtt, ne maradjon ilyen nagy bűn közöttetek.

¹⁵ Ha valaki marhával vagy más állattal közösül: halállal lakoljon, s öljétek meg az állatot is; ¹⁶ ha asszony valamilyen állat alá fekszik: öljék meg azzal együtt, vérük legyen rajtuk.

¹⁷ Ha valaki elveszi a nővérét, atyja lányát vagy anyja lányát, s meglátja annak szemérmét, s az meglátja fivére szemérmét: gyalázatos dolgot cselekedtek, öljék meg őket népük színe előtt, mert felfedték egymásnak szemérmüket, s viseljék gonoszságukat.

Havi tisztulás ¹⁸ Ha valaki havi tisztulásban levő asszonnyal hál, s felfedi annak szemérmét, s az felfedi vére forrását: irtassanak ki mindketten népükből.

Vérfertőzés rokonok között ¹⁹ Anyád és atyád nővérének szemérmét fel ne fedd; ha valaki ezt megteszi, önnön testének szemérmét fedi fel: viseljék mindketten gonoszságukat.

²⁰ Ha valaki atyja vagy anyja fivérének feleségével hál, s így felfedi önnön rokonsága szemérmét: viseljék mindketten vétküket, haljanak meg gyermek nélkül.

²¹ Ha valaki elveszi fivére feleségét, tilalmas dolgot követ el, fivére szemérmét fedte fel: gyermektelenek legyenek.

Befejező intelem ²² Tartsátok meg törvényeimet és rendeleteimet, és cselekedjete szerintük, hogy titeket is ki ne okádjon az a föld, amelyre lakni mentek. ²³ Ne járjatok azoknak a nemzeteknek a

törvényei szerint, amelyeket én majd kiűzők előletek, mert mindezeket cselekedték és én megutáltam őket. ²⁴ Nektek pedig azt mondom: foglaljátok el földjüket, nektek adom azt örökségül, azt a tejjel és mézzel folyó földet. Én, az Úr, a ti Istenetek, elkülönítettelek titeket a többi néptől.

²⁵ Tegyetek tehát ti is különbséget a tiszta és a tisztátalan állat között, a tiszta és a tisztátalan madár között, hogy be ne szennyezzétek magatokat olyan állattal, madárral vagy valamilyen földi csúszómászóval, amelyet tisztátalannak nyilvánítottam nektek. ²⁶ Szentek legyetek számomra, mert szent vagyok én, az Úr, s én elkülönítettelek titeket a többi néptől, hogy az enyéim legyetek.

Kiegészítés: halottidézés ²⁷ Az olyan férfi vagy asszony, akiben halottidéző vagy jósló lélek van, halállal lakoljon; kövezzék agyon őket, vérük legyen rajtuk!«

Előírások papok számára: 21,1-24

Lev 21 A pap rokonainak temetése ¹ Azt mondta továbbá az Úr Mózesnek: »Szólj a papokhoz, Áron fiaihoz és mondd nekik: Pap ne tegye magát tisztátalanná polgártársainak holtteste által, ² ha csak nem közeli vérrokona, azaz atyja, anyja, fia, lánya, fivére ³ vagy még férjhez nem ment, szűz nővére. ⁴ Még népének fejedelme által se tegye magát tisztátalanná.

⁵ Ne nyírják meg fejüket és szakállukat, testükön bevágásokat ne csináljanak. ⁶ Szentek legyenek Istenüknek, meg ne szentségtelenítsék nevét, mert az Úr tűzáldozatait, Istenük kenyerét áldozzák, s azért szenteknek kell lenniük.

Megkötések házasodó pap esetében ⁷ Parázna vagy becstelen asszonyt ne vegyenek nőül, olyat se, akit férje eltaszított, mert Istenüknek szentelték magukat, ⁸ s a kiteendő kenyeret áldozzák. Szentek legyenek tehát, mert szent vagyok én is, az Úr, aki szentséget kívánok tőlük.

A parázna paplány büntetése ⁹ A pap lányát, ha paráznaságon érik, s így atyja nevét megszenségteleníti, tűzben égessék el.

Főpapok viselkedése haláleset idején ¹⁰ A főpap, azaz testvérei között a legfőbb pap, kinek fejére öntötték a kenet olaját, s akinek kezét felszentelték a papságra, s akit felöltöztettek a szent ruhákba, fejét díszétől meg ne fossa, ruháját meg ne szaggassa. ¹¹ Egyáltalán semmiféle holttesthez be ne menjen – még atyja vagy anyja által se tegye magát tisztátalanná –, ¹² s ki ne menjen a szent helyről, hogy meg ne szentségtelenítse az Úr szent helyét, mert Istene szent kenetének olaja van rajta. Én vagyok az Úr!

Megkötések főpap házasodása esetén ¹³ Szűz lányt vegyen feleségül, ¹⁴ özvegyet, eltaszítottat, becstelen vagy parázna nőt el ne vegyen, hanem csak népéből való hajadon leányt, ¹⁵ hogy nemzetsége törzsét össze ne keverje nemzete köznépével, mert én, az Úr, szentséget kívánok tőle.«

A papok testi alkalmasságának feltételei ¹⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁷ »Szólj Áronhoz: Ha valakinek utódaid közül, bármely nemzedékben, testi hibája van: ne mutasson be kenyeret Istenének; ¹⁸ ne járuljon az ő szolgálatához olyan, aki vak, sánta, tömpe-, nagy- vagy görbeorrú, ¹⁹ aki törtléblábú vagy -kezű, ²⁰ aki púpos, aki fájószemű, akinek a szemén hályog, a testén állandó var vagy

sömör van, vagy aki megszakadt. ²¹ Senki, akinek testi hibája van Áron pap ivadékai közül, elő ne álljon, hogy tűzáldozatot mutasson be az Úrnak, kenyeret az Istenének.

²² Ehet ugyan a szent helyen bemutatott kenyerekből, ²³ de a függönyön belülré nem mehet, s az oltárhoz nem járulhat, mert testi hibája van, s nem szabad szentségtelenné tennie szent helyemet. Én, az Úr, szentséget kívánok tőlük!»

Záró megjegyzés ²⁴ Elmondta tehát Mózes Áronnak s fiainak meg egész Izraelnek mindazt, amit az Úr megparancsolt neki.

Áldozatok bemutatása és fogyasztása: 22,1-33

Lev 22 A papok kizárása a fogyasztásból ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Áronnak és fiainak, hogy kellő tartózkodást tanúsítsanak Izrael fiainak szent adományaival szemben, és ne szentségtelenítsék meg azoknak a szent dolgoknak nevét, amelyeket nekem bemutatnak. Én vagyok az Úr!

³ Mondd nekik és utódaiknak: Mindaz, aki nemzetségekből olyankor közelít azokhoz a szent adományokhoz, amelyeket Izrael fiai az Úrnak bemutatnak, amikor tisztátalanság van rajta: vesszen el az Úr elől. Én vagyok az Úr!

⁴ Ha valaki Áron utódai közül leprás vagy magfolyásban szenved, mindaddig ne egyék a nekem szentelt dolgokból, míg meg nem gyógyul. Aki pedig olyan dolgot érint, amely halott miatt tisztátalan, vagy akitől elmegy a mag, úgy, mint a közöszlész, ⁵ vagy aki valamely csúszómászót vagy bármi más olyan tisztátalan dolgot érint, amelynek érintése tisztátalanná tesz: ⁶ legyen tisztátalan estig, és ne egyék a szentelt dolgokból; miután azonban testét megfürösztötte ⁷ és a nap lenyugodott, tisztává lesz és ehet a szentelt dolgokból, mert azok szolgáltatják az ő ételmét. ⁸ Elhullott vagy vad által széttépett állatot ne egyenek, hogy tisztátalanná ne tegyék magukat vele. Én vagyok az Úr! ⁹ Tartsák meg ezeket a parancsaimat, hogy bűnbe ne essenek, és meg ne haljanak a szent helyen, ha azt megszenteltelenítik. Én, az Úr, szentséget kívánok tőlük.

Idegenek kizárása ¹⁰ Semmiféle idegen se egyék a szentelt dolgokból. A pap zsellére és napszámosa ne egyék belőlük, ¹¹ a pap vásárolt vagy házánál született rabszolgája azonban ehet belőlük. ¹² Ha a pap lánya valakihez a népből megy férjhez, a szentelt dolgokból és adományokból nem ehet. ¹³ Ha azonban özvegyként vagy eltaszítottként visszatér atyja házába és gyermeke nincsen: éppúgy ehet atyja eledeléből, mint lány korában szokott. Semmiféle idegennek sem szabad ennie belőle.

¹⁴ Ha valaki tudatlanságból mégis eszik a szentelt dolgokból, tegye hozzá a megevett mennyiséghez annak ötödrészét, s adja a papnak a szent helyre. ¹⁵ Ne engedjék megszentelteleníteni a papok Izrael fiainak azokat a szentelt dolgait, amelyeket az Úrnak adományoznak, ¹⁶ hogy ne kelljen viselniük vétkük gonoszságát, ha szentelt dolgokat esznek. Én, az Úr, szentséget kívánok tőlük!»

Az áldozati állatok épségéről ¹⁷ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁸ »Szólj Áronhoz és fiaihoz és Izrael valamennyi fiához és mondd nekik: Ha valaki Izrael házából vagy a nálatok lakó jövevények közül be akarja mutatni áldozati ajándékát, akár fogadalmat akar leróni, akár jószántából áldozik, mindannak,

amit egészen eléggő áldozatul akar bemutatni az Úrnak, ¹⁹ hogy átlalatok bemutatható legyen, hibátlan hím állatnak, szarvasmarhának, juhnek vagy kecskének kell lennie. ²⁰ Ha hibája van, ne mutassátok be, mert nem lenne kedves.

²¹ Ha valaki békeáldozatot akar bemutatni az Úrnak, akár fogadalmat akar leróni, akár jószántából áldozik, akár szarvasmarhát, akár aprómarhát: hibátlant mutasson be, hogy kedves legyen. Semmiféle hiba ne legyen benne: ²² ha vak, ha törött tagú, ha sebhelyes, ha fekélyes, ha rühös vagy sömörös, ne mutassátok be az Úrnak és ne égessetek belőle az Úr oltárán. ²³ Levágott fülű vagy farkú szarvasmarhát s aprómarhát jószántadból bemutatathatsz, de fogadalmat nem lehet leróni vele. ²⁴ Semmiféle szétnyomott, összezúzott, kimetszett vagy kiszakított heréjű állatot se mutassatok be az Úrnak: egyáltalában ne tegyétek ezt földetekén. ²⁵ Idegen ember kezéből ne mutassatok be kenyeret Isteneteknek vagy másvalamit, amit adni akarna, mert mindaz romlott és hibás: ne fogadjátok el.«

További követelmények ²⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²⁷ »Újszülött borjú, bárány és kecske hét napig anyja tőgye alatt maradjon; a nyolcadik napon és azon túl bemutatható az Úrnak. ²⁸ Se szarvasmarhát, se aprómarhát nem szabad kicsinyével egy napon levágni.

²⁹ Ha hálaáldozatot vágtok az Úrnak, akkor, hogy az kedves legyen, ³⁰ aznap egyétek meg; ne maradjon belőle semmi sem másnap reggelig. Én vagyok az Úr!

Záró intelem ³¹ Tartsátok meg parancsaimat és cselekedjeteK szerintük: én vagyok az Úr! ³² Ne szenteltelenítsétek meg szent nevemet, hogy szentnek bizonyuljak Izrael fiai között. Én, az Úr, szentséget kívánok tőleteK, ³³ én hoztalak ki titeket Egyiptom földjéről, hogy Istenetek legyenek, én, az Úr.«

Az ünnepek rendje: 23,1-24,23

Lev 23 Bevezetés ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: Ezek az Úr azon ünnepei, amelyeket szenteknek kell hívnotok.

A szombat ³ Hat napon dolgozzatok, a hetedik napot, mivel szombat nyugalma, szentnek nevezzétek; semmiféle munkát ne végezzetek rajta, szombat legyen az az Úr tiszteletére, minden lakóhelyeteken.

A pászka és a kovásztalan kenyér ünnepe ⁴ Ezek pedig az Úrnak azok a szent ünnepei, amelyeket a maguk idejében kell megülnötök.

⁵ Az első hónapban, a hó tizennegyedik napján, estefelé, az Úr pászkája van; ⁶ ennek a hónapnak tizenötödik napján pedig az Úr kovásztalan ünnepe van. Hét napon át kovásztalant egyetek. ⁷ Az első nap nagy és szent legyen számotokra, semmiféle szolgai munkát ne végezzetek rajta. ⁸ Mind a hét napon tűzáldozatot mutassatok be az Úrnak. A hetedik nap ismét nagy és szent legyen: semmiféle szolgai munkát ne végezzetek rajta.«

Az első termés ⁹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁰ »Szólj Izrael fiaihoz, s mondd nekik: Ha majd bejuttok arra a földre, amelyet én nekteK adok, s learatjátok vetését, vigyetek egy kalászos kévét aratásotok zengéjéül a paphoz, ¹¹ s ő ajánlja fel a szombat után következő napon a kévét az Úr előtt

és szentelje meg, hogy kedvesen fogadja tőletek. ¹² Ugyanazon a napon, amelyen a kévét szentelik, le kell vágni egy hibátlan, egyesztendős bárányt egészen elégő áldozatul az Úrnak, ¹³ s be kell mutatni vele ételáldozatul két tized, olajjal meghintett lisztlángot, kedves illatú tűzáldozatul az Úrnak, italáldozatul pedig egy negyed hín bort. ¹⁴ Se kenyeret, se darát, se kását ne egyetek a termésből addig a napig, míg be nem mutattok belőle Isteneteknek. Örök parancs legyen ez nemzedékről nemzedékre közöttetek, minden lakóhelyeteken.

A hetek ünnepe ¹⁵ Számláljatok aztán a szombatot követő naptól, amelyen a zsenge kévét bemutatátok, hét teljes hetet ¹⁶ a hetedik hét letelte után következő napig, azaz ötven napot, s akkor mutassatok be új ételáldozatot az Úrnak ¹⁷ minden lakóhelyetektől: két zsengekenyeret, két tized kovászos lisztlángból sütvé, zsengeül az Úrnak. ¹⁸ Mutassatok be továbbá a kenyerekkel együtt hét hibátlan egyesztendős bárányt meg egy fiatal bikát a csordából, meg két kost, egészen elégő áldozatul, a hozzájuk tartozó étel- és italáldozattal együtt, kedves illatú az Úrnak, ¹⁹ és készítsetek el egy kecskebakot bűnért való áldozatul, meg két egyesztendős bárányt békeáldozatul. ²⁰ Utóbbiakat ajánlja fel a pap a zsengekenyerekkel együtt az Úr előtt, s aztán legyenek az övéi. ²¹ Magát ezt a napot pedig nagynak és szentnek hívjátok: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta. Örök törvény legyen ez minden lakóhelyeteken, nemzedékről nemzedékre közöttetek.

²² Amikor pedig földetek vetését aratjátok, ne vágjátok le egészen a földig, s az elmaradt kalászokat ne szedjétek össze, hanem hagyjátok a szegényeknek s a jövevényeknek. Én, az Úr vagyok a ti Istenetek!»

Az újév ²³ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²⁴ »Szólj Izrael fiaihoz: A hetedik hónapban, a hó első napján harsonazengéssel emlékeztető ünnepetek legyen; szentnek nevezzétek, ²⁵ semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta, és mutassatok be tűzáldozatot az Úrnak.«

Az engesztelés napja ²⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²⁷ »Ennek a hetedik hónapnak tizedik napján az engesztelés nagy ünnepe legyen; szentnek nevezzétek, tagadjátok meg magatokat rajta és mutassatok be tűzáldozatot az Úrnak. ²⁸ Semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek e nap folyamán, mert ez a nap az engesztelésé, hogy megengesztelődjék az Úr, a ti Istenetek, irántatok. ²⁹ Mindaz, aki nem tagadja meg magát ezen a napon, vesszen el népéből, ³⁰ s aki valami munkát végez, azt eltörlöm népéből. ³¹ Semmiféle munkát ne végezzetek tehát rajta: örök törvény legyen ez minden nemzedéketekben és lakóhelyeteken! ³² Nyugalom szombatja legyen és tagadjátok meg magatokat a hó kilencedik napján: estétől estéig üljétek meg nyugalmatokat.«

A sátoros ünnep ³³ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ³⁴ »Szólj Izrael fiaihoz: Ennek a hetedik hónapnak tizenötödik napjától fogva hét napon át sátoros ünnep legyen az Úrnak. ³⁵ Az első napot nagynak és szentnek hívjátok: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta. ³⁶ Mind a hét napon mutassatok be tűzáldozatot az Úrnak. A nyolcadik nap ismét nagy és szent legyen és mutassatok be rajta tűzáldozatot az Úrnak, mert az a záró gyülekezés napja: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta.

Befejező intelem ³⁷ Ezek az Úrnak azok az ünnepei, amelyeket nagynak és szentnek kell hívnotok és amelyeken tűzáldozatokat, egészen elégő áldozatokat és ételáldozatokat kell bemutatnotok az Úr-

nak, aszerint, amint azt az egyes napok szertartása megszabja, ³⁸ az Úr szombatjain felül, ajándékokon felül, fogadalmi áldozataitokon felül és azon felül, amit jószántotokból adományoztok az Úrnak.

Külön előírás a sátoros ünnephez ³⁹ Tehát a hetedik hó tizenötödik napjától kezdve, miután földetek minden termését betakarítottátok, üljétek meg hét napon át az Úr ünnepét; az első és a nyolcadik napon szombat, azaz nyugalom legyen. ⁴⁰ Vegyetek magatoknak az első napon szép fákról való gyümölcsöket, pálmafaágakat, sűrűlombú fákról való gallyakat, patakmenti fűzfaágakat és örvendezzetek az Úr, a ti Istenetek, előtt ⁴¹ hét napig; így üljétek meg ünnepét esztendőről esztendőre. Örök törvény legyen ez nemzedékről nemzedékre közöttetek. A hetedik hónapban üljétek ezt az ünnepet, ⁴² és sátrakban lakjatok hét napig: mindenki, aki Izrael nemzetségéből való, sátorban lakjon, ⁴³ hogy megtudják utódaitok, hogy sátrakban lakattam Izrael fiait, miután kihoztam őket Egyiptom földjéről, én, az Úr, a ti Istenetek.«

⁴⁴ Mózes el is mondta Izrael fiainak az Úr ünnepeit.

Lev 24 A mécses, az asztal, a kitett kenyerek ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Parancsold meg Izrael fiainak, hogy hozzanak neked teljesen tiszta, világos faolajat, hogy állandóan mécseseket lehessen fenntartani ³ a bizonyosság függönyén kívül, a szövetség sátrában. Áron állítsa fel őket, estétől reggelig égjenek az Úr előtt: örök rend- és szertartás legyen ez nemzedékről nemzedékre közöttetek. ⁴ A színarany mécstartóra kerüljenek, állandóan az Úr előtt égjenek.

⁵ Végy továbbá lisztlángot és süss belőle tizenkét kenyeret – két-két tizednyi legyen mindegyik –, ⁶ és tedd őket hatonként egymás mellé a színarany asztalra az Úr elé, ⁷ és tégy rájuk világos tömjént, a kenyérnek az Úr tűzáldozatára szánt emlékeztető részéül. ⁸ Ezeket minden szombaton fel kell váltani az Úr előtt, mint örök szövetségi járandóságot Izrael fiai részéről, ⁹ azután Ároné és fiaié legyenek, hogy egyék meg szent helyen, mert szentséges részként őket illetik az Úr tűzáldozataiból örök törvény alapján.«

Kitérés: Isten nevének káromlása ¹⁰ Kiment pedig egy izraelita asszonynak a fia, akit ő egy egyiptomi embertől szült, Izrael fiai közé és összeveszett a táborban egy izraelita emberrel. ¹¹ Mivel eközben káromolta és szidalmazta a Nevet, elvitték Mózeshez (anyját Selomitnak hívták, s a Dán törzséből való Dibri lánya volt) ¹² és tömlöcbe vetették, míg megtudják, mit parancsol az Úr. ¹³ Így szólt erre az Úr Mózeshez: ¹⁴ »Vidd ki a káromlót a táboron kívülre, s mindazok, akik hallották, tegyék rá a kezüket a fejére, és kövezzék meg az egész nép. ¹⁵ Izrael fiaihoz pedig így beszélj:

Aki átkozza Istenét, viselje bűnét, ¹⁶ s aki káromolja az Úr nevét, halállal lakoljon: kövekkel verje agyon az egész közösség, akár bennszülött, akár jövevény, mert aki az Úr nevét káromolja, annak halállal kell lakolnia.

¹⁷ Aki agyonüt valakit, halállal lakoljon.

¹⁸ Aki állatot üt agyon, adjon másikat helyette, azaz életet életért.

¹⁹ Aki sebet ejt valamely embertársán: ahogy ő tett, úgy tegyenek vele is: ²⁰ törést törésért, szemet szemért, fogat fogért adjon; amilyen sebet ejtett, olyat kelljen elviselnie neki is.

²¹ Aki állatot üt agyon, adjon másikat helyette, aki embert üt agyon, lakoljon. ²² Egyenlő ítélet legyen nálatok, akár jövevény, akár bennszülött vétkezik mert én, az Úr, vagyok a ti Istenetek.»

²³ Szólt erre Mózes Izrael fiainak, és kivitték a káromlót a táboron kívülre, s kövekkel agyonverték. Úgy tettek Izrael fiai, ahogy az Úr megparancsolta Mózesnek.

Szombatév és jubileumi esztendő: 25,1-55

Lev 25 ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez a Sínai hegyen:

A szombatév ² »Szólj Izrael fiainak és mondd nekik: Ha majd bejuttok arra földre, amelyet én nektek adok, tartson a föld is szombatot az Úrnak. ³ Hat esztendőn át vesd be szántódat, hat esztendőn át metszd meg szőlődöt, és takarítsd be gyümölcsét, ⁴ a hetedik esztendőben azonban szombati nyugalma legyen a földnek az Úr tiszteletére. Szántódat be ne vesd, szőlődöt meg ne metszd. ⁵ Amit a föld magától terem, ne arasd le és tőkédet meg ne metszd és ne szüreteld le, mert a föld nyugalmának esztendeje az. ⁶ Szolgáljon neked, rabszolgádnak, szolgálódnak, napszámosodnak s a közöttetek tartózkodó jövevénynek eledelül, ⁷ jószágodnak és az állatoknak nyújtson eledelt mindaz, ami magától terem.

A jubileumi esztendő ⁸ Számlálj továbbá magadnak hét évhetet, azaz hétszer hét, tehát összesen negyvenkilenc esztendőt, ⁹ s a hetedik hónapban, a hónap tizedik napján, az engesztelés idején, fúvasd meg a kosszarvat egész földeteken, ¹⁰ s tedd szentté az ötvenedik esztendőt. Hirdess szabadulást földed minden lakójának, mert örvendetes esztendő az. Kapja vissza akkor mindenki a birtokát, és térjen vissza mindenki eredeti családjához, ¹¹ mert az örvendetes, az ötvenedik esztendő az. Ne vessetek, ami a szántón magától terem, ne arassátok le, tőkéiteket ne metsszétek és termését ne takarítsátok be, ¹² hogy szent legyen az örvendetes esztendő, hanem azt egyétek, amit éppen találtok. ¹³ Az örvendetes esztendőben mindenki kapja vissza a maga birtokát.

¹⁴ Ha eladsz valamit embertársadnak, vagy vásárolsz valamit tőle, ne szomorítsd meg testvéredet, hanem az örvendetes esztendő óta eltelt évek száma szerint vásárolj tőle, ¹⁵ ő meg a termés száma szerint adjon el neked. ¹⁶ Minél több esztendő van hátra az örvendetes esztendőig, annál nagyobb legyen az ár, s mennél kevesebb időt számlálhatsz, annál olcsóbb legyen a vétel, mert a termésidőt adja el ő neked. ¹⁷ Ne nyomorgassátok meg a saját nemzetségeitekben levőket, hanem mindenki félje Istenét, mert én, az Úr vagyok a ti Istenetek.

¹⁸ Tegyétek meg parancsaimat és tartsátok meg rendeleteimet, s teljesítsétek őket, hogy minden rettegés nélkül lakhassatok országotokban, ¹⁹ s a föld megteremje nektek gyümölcsét, és ehessetek belőle jóllakásig, nem rettegve senki támadásától.

²⁰ Ha erre ti azt mondjátok: 'Mit eszünk a hetedik esztendőben, ha nem vetünk és nem takarítjuk be termésünket?' – ²¹ Áldásomat adom én nektek a hatodik esztendőben, és három esztendőre való

terem nektek. ²² A nyolcadik esztendőben vethettek, és a kilencedik esztendeig az ógabonából fogtok enni: amíg az új meg nem terem, a régiből fogtok enni.

²³ Ne adjátok el tehát örökre a földet, mert az enyém az, ti csak jövevények és zsellérek vagytok nálam. ²⁴ Éppen azért birtokotok minden földjét a visszaválthatóság kikötésével kell eladni.

²⁵ Ha testvéred elszegényedik, és eladja kicsi birtokát, ha rokona úgy akarja, visszaválthatja, amit ő eladott. ²⁶ Ha pedig nincs ilyen rokona, de ő maga szert tesz a kiváltási költségre, ²⁷ akkor számítsa ki a termés értékét az eladás idejétől kezdve, s ami azon felül van, adja vissza a vevőnek, s nyerve vissza ilyenképpen birtokát. ²⁸ Ha pedig keze nem tud szert tenni arra, hogy visszaadja a vételárat, legyen a vevőé, amit vett, egészen az örvendetes esztendőig; akkor ugyanis minden eladott birtok visszaszáll urára s eredeti birtokosára.

²⁹ Ha valaki olyan házat ad el, amely város falain belül van, szabadságában áll visszaváltani, míg egy esztendő el nem telik. ³⁰ Ha nem váltja vissza, s az esztendő tartama lepergett, a vevőnek és utódainak tulajdona legyen örökre: nem lehet visszaváltani, még az örvendetes esztendőben sem. ³¹ Ha azonban a ház körülkerítetlen faluban van, a szántóföldekre vonatkozó törvény szerint kell eladni: ha előbb vissza nem váltják, az örvendetes esztendőben visszaszáll urára.

Külön utasítások a levitáknak ³² A levitáknak azokat a házait, amelyek az ő városaikban vannak, mindenkor vissza lehet váltani; ³³ ha nem váltják őket vissza, az örvendetes esztendőben visszaszállnak urukra, mert a levita városok házai földbirtokszámba mennek Izrael fiai között. ³⁴ A városaikhoz tartozó legelőiket azonban soha el ne adják, mert azok örökös birtokuk.

Viselkedés a társadalmi életben ³⁵ Ha testvéred elszegényedik és vagyoniilag meginog, s felsegíted mint jövevényt vagy idegent, s így eléldedél melletted, ³⁶ ne végy tőle kamatot vagy többet, mint adtál: féld Istenedet, hogy megélhessen melletted testvéred. ³⁷ Pénzedet ne kamatra add neki, s gabonádért ráadást ne követelj tőle. ³⁸ Én az Úr vagyok, a ti Istenetek, aki kihoztalak titeket Egyiptom földjéről, hogy nektek adjam Kánaán földjét, és Istenetek legyenek.

Zsidó rabszolgák felszabadítása ³⁹ Ha a szegénység arra kényszeríti testvéredet, hogy eladja magát neked: ne terheld rabszolgamunkával, ⁴⁰ hanem napszámosnak vagy zsellérnek tekintsd. Az örvendetes esztendőig szolgáljon nálad, ⁴¹ azután szabaduljon fel gyermekeivel együtt és térjen vissza rokonságához és atyái birtokához. ⁴² Az én szolgáim ugyanis ők, én hoztam ki őket Egyiptom földjéről: nem lehet eladni őket rabszolgák módjára. ⁴³ Ne sanyargasd hatalmaddal, hanem féld Istenedet.

Idegen rabszolgák ⁴⁴ Rabszolgáitok és rabszolganőitek a körülöttetek levő nemzetekből kerüljenek ki, ⁴⁵ meg a közöttetek tartózkodó jövevényekből s azokból, akik tőlük születtek földetekben; ezeket rabszolgaként tarthatjátok, ⁴⁶ örökségül hagyhatjátok utódaitokra, s bírhatjátok örökké: testvéreiteket, Izrael fiait azonban ne sanyargassátok hatalmatokkal.

Idegeneknél lévő zsidó rabszolgák megváltása ⁴⁷ Ha valamely jövevény vagy idegen vagyoniilag megerősödik nálatok, s elszegényedett testvéred eladja magát neki vagy valakinek az ő nemzetségéből: ⁴⁸ az eladás után ki lehessen váltani. Ha akarja, válthassa ki őt valamelyik testvére, ⁴⁹ atyai nagybátyja,

atyai nagybátyjának fia vagy valamelyik vérrokona és hozzátartozója, vagy ha ő maga képes rá, saját maga is kiválthassa magát. ⁵⁰ Ki kell ugyanis számítani az esztendőket attól az időtől fogva, hogy magát eladta, egészen az örvendetes esztendeig, s a pénzt, amelyen eladta magát, az esztendők száma szerint, s napszámbérszerűen kell elszáolni. ⁵¹ Ha sok esztendő van hátra az örvendetes esztendőig, ahhoz mérten fizesse a váltságot is, ⁵² ha kevés, akkor is az esztendők száma szerint ejtse meg az elszáolást az illetővel, s a hátralevő esztendőkhöz mérten fizessen a vevőnek. ⁵³ Amit már leszolgált, bérül kell betudni. Ne sanyargassa őt ura erőszakoskodva színed előtt. ⁵⁴ Ha pedig így nem lehet kiváltani, szabaduljon fel az örvendetes esztendőben gyermekeivel együtt.

Záró indoklás ⁵⁵ Izrael fiai ugyanis az én szolgálaim, akiket kihoztam Egyiptom földjéről.

Áldás és átok: 26,1-46

Lev 26 Isten legfőbb parancsa ¹ Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek. Ne csináljatok magatoknak bálványt vagy faragott képet, ne emeljetez emlékoszlopokat, s ne állítsatok fel jelzett követ földetekben, hogy imádjátok, mert én, az Úr vagyok a ti Istenetek! ² Tartsátok meg szombatjaimat, s féljétek szentélyemet: én, az Úr, parancsolom!

Az áldás ígérete ³ Ha rendeleteim szerint jártok, parancsaimat megtartjátok és megteszitek: megadom nektek az esőket a maguk idejében, ⁴ megtermi a föld a maga termését, és megtelnek a fák gyümölcscsel. ⁵ A gabona cséplése eléri a szüretet, a szüret eléri a vetést. Jólakásig fogjátok enni kenyereket, és rettegés nélkül laktok földetekben. ⁶ Békességet adok földetekben, alhattok, mert nem lesz, aki felriasszon, kiirtom az ártalmas vadat, s kard nem járja földeteket. ⁷ Megkergetitek ellenségeiteket, és ők elhullanak előttetek. ⁸ Öten közületek száz idegent kergetnek meg, és százan közületek tízezret: kardélre hullanak ellenségeitek előttetek.

⁹ Rátok tekintek és megszaaporítalak titeket: megsokasodtok, és megerősítem szövetségemet veletek.

¹⁰ A réginél is régiebb gabonát ehettek, s ki kell hordanotok a régit a beérkező új elől.

¹¹ Közétek helyezem hajlékomat, s nem vet meg titeket lelkem. ¹² Közöttetek járok, a ti Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek. ¹³ Én vagyok az Úr, a ti Istenetek, aki kihoztalak titeket az egyiptomiak földjéről, hogy ne legyetek rabszolgáik, s összetörtem azt a láncot, amely a nyakatokban volt, hogy felegyenesedve járjatok.

Fenyegetés és átok ¹⁴ Ha azonban nem hallgattok rám, és nem teszitek meg minden parancsomat, ¹⁵ ha megvetitek törvényeimet és semmibe sem veszitek rendeleteimet, s nem teszitek meg azt, amit meghagytam, és megszegitek szövetségemet, ¹⁶ akkor én is azt teszem veletek. Meglátogatlak titeket csakhamar sorvadással és lázzal, az tönkreteszi szemeteket és elsorvasztja életeteket. Hiába veletek el a magot: ellenségeitek eszik meg a termést. ¹⁷ Ellenetek fordítom arcomat, és elhullotok ellenségeitek előtt, azok alá kerültek, akik gyűlölnék titeket, s futni fogtok, noha senki sem kerget titeket.

¹⁸ Ha pedig még így sem engedelmeskedtek nekem, akkor hétszeresen fenyítlek meg titeket bűneitekért, ¹⁹ s megtöröm makacs gőgötöket. Olyanná teszem az eget felettetek, mint a vas, földeteket pedig mint az érc. ²⁰ Hiába emésztődik erőtök, nem hoz termést a föld, s nem adnak gyümölcsöt a fák.

²¹ Ha azután is ellenemre jártok, és nem hallgattok rám, akkor hétszeresen sújtlak titeket bűneitekért: ²² rátok bocsátom a mező vadjait, hogy faljanak fel titeket és jószágaitokat, s fogyasszanak el mindent, úgy, hogy pusztákká legyenek útjaitok.

²³ Ha pedig még így sem akartok fegyelemre térni, hanem továbbra is ellenemre jártok, ²⁴ akkor én is ellenetekre járok és hétszeresen sújtlak titeket bűneitekért: ²⁵ Rátok bocsátom szövetségem boszszúálló kardját, s ha városaitokba menekültök, dőghalált bocsátok közétek, és ellenség kezére kerültek, ²⁶ mert eltöröm kenyérsütő bototokat, úgyhogy tíz asszony süt egy kemencében kenyeret, mértékre adják azt, és jóllakásig nem ehettek.

²⁷ Ha pedig még ezek után sem hallgattok rám, hanem továbbra is ellenemre jártok, ²⁸ akkor én is ellenetekre járok ellenséges haraggal, hétszeres csapással fenyítlek meg titeket bűneitekért, ²⁹ úgyhogy fiaitok és lányaitok húsát eszitek. ³⁰ Lerontom magaslataitokat, összetöröm bálványszobraitokat. Bálványaitok romjai közé hullotok, s megutál titeket a lelkem ³¹ annyira, hogy sivataggá teszem városaitokat, elpusztítom szentélyeiteket, s nem fogadom el többé a kedves illatot. ³² Úgy elpusztítom földeteket, hogy álmélnodni fognak rajta ellenségeitek, amikor lakosaivá lesznek. ³³ Titeket pedig szétszórlak a nemzetek közé, kivonom a kardot a hátatok mögött, pusztasággá válik földetek, és romokká lesznek városaitok.

³⁴ Akkor kedvére megtartja majd a föld a maga szombatjait, pusztaságának egész ideje alatt – amikor ti ³⁵ ellenséges földön lesztek –, szombatot tart, s nyugodni fog pusztasága szombatjain, mivel nem nyugodott szombatjaitokon, amikor ti rajta laktatok.

³⁶ Azoknak a szívébe pedig, akik megmaradnak közületek, félenkséget öntök az ellenség földjén. Megrémíti őket a hulló levél zörrenése, s úgy futnak majd, mint a kard elől, elhullanak, pedig senki sem kergeti őket. ³⁷ Egymásra omlanak, mintha harcból szaladnának; senki sem mer majd megállni közületek az ellenség előtt, ³⁸ elpusztultok a nemzetek között, s az ellenséges föld felemészt titeket.

Visszatérés és megbocsátás ³⁹ Ha pedig néhányan ezek ellenére is megmaradnak közületek, azok sorvadozni fognak gonoszságaik miatt ellenségeik földjén és meggyötrődnek atyáik és önmaguk bűneieért, ⁴⁰ míg meg nem vallják maguk és atyáik gonoszságait, amelyekkel megszegették az irántam köteles hűséget és ellenemre jártak, ⁴¹ s amelyekért én is ellenükre járok, s ellenséges földre viszem őket, míg meg nem szégyenül körülmetéletlen szívük. Akkor majd könyörögnek istentelenségükért, ⁴² s én megemlékezem szövetségemről, amelyet Jákobbal, Izsákkal és Ábrahámmal kötöttem, s megemlékezem földjükről is. ⁴³ A föld pedig, ha majd ők elhagyják, kedvére megtartja szombatjait, mert pusztasággá válik miattuk, ők azonban könyörögni fognak bűneikért, mert megvetették rendeleteimet, és megutálták törvényeimet.

⁴⁴ De noha ellenséges földön lesznek is, mégsem vetem el őket egészen, mégsem utálom meg őket annyira, hogy megsemmisüljenek és felbontsam velük való szövetségemet, mert én vagyok az ő Istenük ⁴⁵ és megemlékezem ősi szövetségemről, amelyet akkor kötöttem, amikor kihoztam őket Egyiptom földjéről a nemzetek színe előtt, hogy Istenük legyek, én, az Úr.»

Összefoglalás ⁴⁶ Ezek azok a rendeletek, parancsok és törvények, amelyeket az Úr a Sínai hegyen Mózes által adott, szövetségül önmaga és Izrael fiai között.

A FOGADALMI ÉS SZENTELÉSI AJÁNDÉKOK MEGVÁLTÁSA: 27,1-34

Lev 27 Személyek esetében ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: Ha valaki fogadalmat tesz és valamilyen személyt ígér Istennek, becse szerint adja meg értékét. ³ Ha az illető férfi, húsz esztendőőtől hatvan esztendőig, ötven sékel ezüstöt adjon a szentély súlyegysége szerint, ⁴ ha nő, harmincat. ⁵ Öt esztendőőtől húszig férfiért húsz sékelt adjon, nőért tízet. ⁶ Egy hónaptól öt esztendőig fiúgyermekért öt sékelt kell adni, lányért hármat. ⁷ Hatvanesztendő és azon felül levő férfiért tizenöt sékelt adjon, nőért tízet. ⁸ Ha szegény, s e becslés szerint fizetni nem tud, állítsa az illetőt pap elé, s amennyire az becsüli, s amennyinek a megfizetésére őt képesnek tartja, annyit adjon.

Állatok esetében ⁹ Ha valaki olyan jószágot ígér, amelyet be szabad mutatni az Úrnak, akkor az szent legyen: ¹⁰ kicserélni ne lehessen, azaz se a jobbat hitványra, se a hitványabbat jóra; ha mégis kicseréli, azt is, amelyet kicserélt, azt is, amelyre cserélte, az Úrnak kell szentelni. ¹¹ Ha valaki tisztátalan állatot ígér az Úrnak, olyat, amelyet az Úrnak bemutatni nem szabad, akkor azt el kell vinni a pap elé, ¹² s az ítélje meg, jó-e vagy hitvány, s határozza meg az árát; ¹³ ha fizetni akar érte az, aki felajánlotta, egyötödével többet adjon a becslésnél.

Házak esetében ¹⁴ Ha valaki a házát ígéri és szenteli az Úrnak, nézze meg a pap, jó-e vagy rossz, s adják el az általa megállapított áron. ¹⁵ Ha vissza akarja váltani az, aki a fogadalmat tette, egyötödével többet adjon a becslésnél, s legyen a ház az övé.

Földterületek esetében ¹⁶ Ha örökségéhez tartozó szántóföldet fogad és szentel valaki az Úrnak, akkor a vetőmag mennyisége szerint kell megbecsülni az árát: ha harminc hómer árpa kell a föld bevetésére, ötven sékel ezüstön kell eladni. ¹⁷ Ha mindjárt az örvendetes esztendő kezdetén ígéri a földet, akkor amennyi a teljes értéke, annyira kell becsülni; ¹⁸ ha pedig bizonyos idő múlva, akkor a papnak az örvendetes esztendőig hátralevő évek száma szerint kell számítania az árát, s az értékből levonást kell eszközölni. ¹⁹ Ha vissza akarja váltani a szántót az, aki a fogadalmat tette, egyötödével többet adjon a becslési árnál, s legyen az övé. ²⁰ Ha azonban nem akarja visszaváltani, s eladják valaki másnak, akkor az, aki a fogadalmat tette, többé meg nem válthatja, ²¹ mert amikor az örvendetes esztendő ideje elérkezik, az Úrnak kell szentelni, s mint véglegesen szent birtok a papok tulajdona lesz. ²² Ha a szántót vették, s nem az ősök örökségéből szentelik az Úrnak, ²³ akkor a pap az örvendetes esztendőig hátralevő évek száma szerint számítsa az árát, s azt adja oda az, aki fogadta, az Úrnak, ²⁴ a szántó pedig szálljon vissza az örvendetes esztendőben előbbi urára, arra, aki eladta, s akinek az örökségi része volt.

A becslés alapja ²⁵ Minden becslés a szentély sékelje szerint történjék: egy sékelben húsz gera van.

Különleges esetek ²⁶ Az elsőszülötteket, amelyek amúgy is az Urat illetik, senki sem szentelheti vagy ígérheti: akár szarvasmarha, akár aprómarha, az amúgy is az Úré. ²⁷ Ha a jószág tisztátalan, akkor váltsa meg az, aki felajánlotta, az árát megbecsülve, és megtoldva az ár egyötödével. Ha megváltani nem akarja, el kell adni másnak, annyiért, amennyire becsülöd.

²⁸ Semmit, amit véglegesen az Úrnak szentelnek, akár ember, akár állat, akár szántó, nem szabad eladni, s nem lehet megváltani. Amit egyszer véglegesen az Úrnak szenteltek, az szentséges legyen az Úrnak. ²⁹ Senkit, akit véglegesen az Úrnak szenteltek és felajánlottak az emberek közül, megváltani nem szabad: halállal lakoljon.

³⁰ A föld minden tizede, akár a veteményből, akár a fák gyümölcséből való, az Urat illeti és szent neki. ³¹ Ha valaki meg akarja váltani tizedét: egyötöd résszel többet kell adnia. ³² Minden tizedik marhát, juhot, kecskét, amely átmegy a pásztor botja alatt, azt, amelyik tizediknek jön, az Úrnak kell szentelni. ³³ Nem szabad kiválasztani sem a jót, sem a hitványt, s nem szabad kicserélni mással; ha valaki kicseréli, akkor azt is, amelyet kicserélt, azt is, amelyre cserélte, az Úrnak kell szentelni: megváltani nem lehet.«

Összefoglalás ³⁴ Ezek azok a parancsok, amelyeket az Úr Mózes által a Sínai hegyen Izrael fiainak meghagyott.

SZÁMOK KÖNYVE

PAPI TÖRVÉNYEK: 1,1-10,10

Szám 1 A kivonulás rendje ¹Így szólt az Úr Mózeshez a Sínai pusztában, a szövetség sátrában, a második hónap első napján, az Egyiptomból való kivonulásuk után a második esztendőben: ²»Írjátok össze Izrael fiainak egész közösségét nemzetségük, nagycsaládjuk és nevük szerint: minden férfit, ³a húszévesektől kezdve felfelé mindazokat a férfiakat, akik hadra alkalmasak Izraelben. Azután te és Áron számláljátok meg őket csapataik szerint.

⁴Legyen azonban mellettetek törzsenként egy-egy olyan férfi, aki feje nemzetsége nagycsaládjának, ⁵név szerint: Rúbenből Elisúr, Sedeúr fia; ⁶Simeonból: Salámie, Szúrisaddáj fia; ⁷Júdából Nahson, Aminádáb fia; ⁸Isszakárból Natanael, Szuár fia; ⁹Zebulonból Eliáb, Helon fia; ¹⁰József fiaiból Efraimból Elisáma, Ammiúd fia, Manasséből Gamálie, Fadassúr fia; ¹¹Benjaminből Abidán, Gedeon fia; ¹²Dánból Ahiézer, Ammisaddáj fia; ¹³Áserből Fegiel, Okrán fia; ¹⁴Gádból Eliászáf, Dúel fia; ¹⁵Naftaliból Áhira, Enán fia.«

¹⁶Ezek voltak a nép nemes fejedelmei, mindegyikük fejedelme a maga törzsének és nagycsaládjának, feje Izrael népének. ¹⁷Ezeket tehát Mózes és Áron maguk mellé vették, a nép egész közösségét ¹⁸pedig összegyűjtötték a második hónap első napján, és megszámláltak származása, nemzetsége és nagycsaládja szerint, fejenként és nevenként mindenkit, a húszesztendőstől kezdve felfelé, ¹⁹úgy, ahogy az Úr megparancsolta Mózesnek a Sínai pusztájában.

²⁰Rúbennek, Izrael elsőszülöttjének fiai közül származása, nemzetsége és nagycsaládja szerint, nevenként és fejenként, húszesztendőt és annál idősebbet, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ²¹negyvenhatezer-ötszáz férfit számláltak össze.

²²Simeon fiai közül származása, nemzetsége és nagycsaládja szerint, nevenként és fejenként, húszesztendőt és annál idősebbet, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ²³ötvenkilencezer-háromszáz férfit számláltak össze.

²⁴Gád fiai közül összeszámláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, mindenkit, aki hadba vonulhatott, összesen ²⁵negyvenötezer-hatszázötvenet.

²⁶Júda fiai közül származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ²⁷hetvennégyezer-hatszázat számláltak.

²⁸Isszakár fiai közül származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ²⁹ötvennégyezer-négyszázat számláltak.

³⁰Zebulon fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ³¹ötvenhétezer-négyszázat.

³² József fiai közül: Efraim fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ³³ negyvenezer-öt-százat,

³⁴ Manassze fiai közül pedig számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ³⁵ harminckétezer-kétszázat.

³⁶ Benjamin fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ³⁷ harmincötezer-négyszázat.

³⁸ Dán fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ³⁹ hatvankétezer-hétszázat.

⁴⁰ Áser fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ⁴¹ negyvenegyezer-ötszázat.

⁴² Naftali fiai közül számláltak származása, nemzetsége, nagycsaládja és neve szerint, húszesztendőt és azon felül levőt, olyat, aki hadba vonulhatott, összesen ⁴³ ötvenháromezer-négyszázat.

⁴⁴ Ezek voltak azok, akiket Mózes és Áron meg Izrael tizenkét fejedelme megszámlált, mindenkit az apja családja szerint. ⁴⁵ Izrael azon fiainak száma, nemzetségeik és nagycsaládjaik szerint, akik húszesztendősök és azon felül levők voltak, s hadba vonulhattak, összesen ⁴⁶ hatszázháromezer-ötszáz-ötven férfi volt.

⁴⁷ A levitákat azonban, nagycsaládjuk törzse szerint nem számlálták meg velük. ⁴⁸ Mert az Úr azt mondta Mózesnek: ⁴⁹ »Lévi törzsét ne számláld meg, őket ne írd össze Izrael fiaival, ⁵⁰ hanem rendeld őket a bizonyág hajlékához, annak minden eszközéhez és minden olyan dolgához, amely a szertartásokhoz tartozik. Ők vigyék a hajlékot és minden eszközét, ők lássák el szolgálatát, s ők táborozzanak a hajlék körül. ⁵¹ Ha indulni kell, a leviták szedjék szét a hajlékot, ha tábort kell ütni, ők állítsák fel, ha rajtuk kívül álló közelít hozzá, meg kell ölni. ⁵² Izrael fiai közül mindenki a maga csapata, szakasa és serege szerint táborozzék. ⁵³ A hajlék körül pedig a leviták üssék fel sátraikat, hogy harag ne zúduljon Izrael fiainak sokaságára, s ők lássák el a bizonyág sátrának tennivalóit.«

⁵⁴ Mindent úgy tettek Izrael fiai, ahogy az Úr megparancsolta Mózesnek.

Szám 2 Beosztás a táborban és útközben ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »Ki-ki a maga csapata, jelvénye, zászlaja és nagycsaládja szerint táborozzon Izrael fiai közül a szövetség sátra körül.

³ Keletre Júda üsse fel sátrait, seregének csapatai szerint; fiainak fejedelme Nahson, Aminádáb fia legyen; ⁴ a törzséből való harcosok száma összesen: hetvennégyezer-hatszáz. ⁵ Mellette táborozzanak az Isszakár törzséből való; fejedelmük Natanael, Szuár fia legyen; ⁶ harcosainak száma összesen: ötvennégyezer-négyszáz. ⁷ Zebulon törzsében Eliáb, Helon fia legyen a fejedelem; ⁸ a törzséből való harcosok száma összesen: ötvenhétezer-négyszáz. ⁹ Júda táborának megszámláltjai összesen: száznyolcvanhatezer-négyszáz. Ezek induljanak elsőnek csapataik szerint.

¹⁰ A déli oldalon, Rúben fiainak táborában Elisúr, Sedeúr fia legyen a fejedelem; ¹¹ megszámlált harcosainak száma összesen: negyvenhatezer-ötszáz. ¹² Mellette táborozzanak a Simeon törzséből valók; fejedelmük Salámiel, Szúrisaddáj fia legyen, ¹³ megszámlált harcosainak száma összesen ötvenkilencezer-háromszáz. ¹⁴ Gád törzsében Eliászáf, Dúel fia legyen a fejedelem; ¹⁵ megszámlált harcosainak száma összesen: negyvenötezer-hatszázötven. ¹⁶ Rúben táborának megszámláltjai, csapataik szerint, összesen: százötvenegyezer-négyszázötven; másodiknak induljanak.

¹⁷ Aztán szedjék fel a leviták a bizonyság sátrát, tisztük és csapataik szerint; ahogy felállítják, úgy tegyék le is; mindenki a maga helye és rendje szerint vonuljon.

¹⁸ A nyugati oldalon Efraim fiainak tábora legyen; fejedelmük Elisáma, Ammiúd fia legyen, ¹⁹ megszámlált harcosaik száma összesen: negyvenezer-ötszáz. ²⁰ Mellettük Manassze fiainak törzse; fejedelmük Gamáliel, Fadassúr fia legyen, ²¹ megszámlált harcosainak száma összesen: harminckétezer-kétszáz. ²² Benjamin fiainak törzsében Abidán, Gedeon fia legyen a fejedelem; ²³ megszámlált harcosainak száma összesen: harmincötezer-négyszáz. ²⁴ Efraim táborának megszámláltjai, csapataik szerint, összesen: száznyolcezer-egyszáz; harmadiknak induljanak.

²⁵ Az északi részen Dán fiai táborozzanak; fejedelmük Ahiézer, Ammisaddáj fia legyen; ²⁶ megszámlált harcosainak száma összesen: hatvankétezer-hétszáz. ²⁷ Mellette az Áser törzséből valók üssék fel sátraikat; fejedelmük Fegiel, Okrán fia legyen, ²⁸ megszámlált harcosainak száma összesen: negyvenegyezer-ötszáz. ²⁹ Naftali törzséből Áhira, Enán fia legyen a fejedelem; ³⁰ harcosainak száma összesen: ötvenháromezer-négyszáz. ³¹ Dán táborának megszámláltjai összesen: százötvenhétezer-hatszáz; utolsóknak induljanak.«

³² Izrael fiainak száma, miután mindet megszámlolták nagycsaládjaik és hadosztályaik csapatai szerint, a következő volt: hatszázháromezer-ötszázötven. ³³ A levitákat nem számlálták meg Izrael fiai között, mert az Úr úgy parancsolta Mózesnek.

³⁴ Egészen úgy is tettek Izrael fiai, ahogy az Úr parancsolta: csapataik szerint táboroztak és nemzetségeik meg nagycsaládjaik szerint indultak.

Szám 3 A papi és levita nemzetségek ¹ A következők voltak Áron és Mózes nemzedékei azon a napon, amelyen az Úr Mózeshez szólt, a Sínai hegyén.

² A következő volt Áron fiainak neve: az elsőszülött Nádáb, azután Ábiu, Eleazár és Itamár. ³ Ez volt a neve Áron fiainak, a papoknak, akiket felkentek, s akiknek kezét felavatták és felszentelték, hogy papokká legyenek. ⁴ Nádáb és Ábiu azonban utód nélkül meghaltak, amikor idegen tűzzel áldoztak az Úr előtt a Sínai pusztájában, s így Eleazár és Itamár voltak a papok atyjuk, Áron színe előtt.

⁵ Így szólt az Úr Mózeshez: ⁶ »Hozasd elő Lévi törzsét és állítsd Áron pap színe elé, hogy szolgáljanak neki, teljesítsék parancsait ⁷ és lássák el mindazt, ami a bizonyság sátra előtt a közösség tisztéhez tartozik: ⁸ viseljék gondját a sátor eszközeinek és lássák el a hajlék szolgálatát. ⁹ Add tehát oda ajándékul a levitákat ¹⁰ Áronnak és fiainak, nekik engedjék át őket Izrael fiai, de Áront és fiait rendeld a papi szolgálatra: ha rajtuk kívül álló közelít a szolgálathoz, halállal lakoljon.«

¹¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹² »Elhatároztam, hogy elveszem a levitákat Izrael fiaitól, cserébe minden elsőszülöttért, amely méhet nyit Izrael fiai között, hogy az enyéim legyenek a leviták. ¹³ Az enyém ugyanis minden elsőszülött attól kezdve, hogy megvertem az elsőszülötteket Egyiptom földjén. Magamnak szenteltem mindent, ami elsőnek születik Izraelben, akár ember, akár állat: az enyéme. Én vagyok az Úr!«

¹⁴ Így szólt ezután az Úr Mózeshez a Sínai pusztájában: ¹⁵ »Számláld meg Lévi fiait, nagycsaládjaik és nemzetségeik szerint, minden férfit, az egyhónapostól kezdve felfelé!« ¹⁶ Meg is számlálta őket Mózes, amint az Úr parancsolta, ¹⁷ és a következők voltak Lévi fiai, nevük szerint: Gerson, Kaát és Merári. ¹⁸ Gerson fiai voltak: Libni és Szemei, ¹⁹ Kaát fiai: Amrá, Iszaár, Hebron és Oziel, ²⁰ Merári fiai: Moholi és Músi.

²¹ Gersontól két nemzetség volt: a libnita és a szemeita; ²² megszámlált, egyhónapos és annál idősebb férfiak: hétezer-ötszáz. ²³ Ők a hajlék mögött, nyugaton táborozzanak, ²⁴ Eliászáf, Láel fia fejedelem alatt. ²⁵ Az ő gondjuk legyen a szövetség sátrában: ²⁶ maga a hajlék és takarója, a szövetség sátrának ajtajára való lepel, az udvar kárpitjai, a hajlék udvarának bejáratára való lepel, mindaz, ami az oltár szolgálatához tartozik, meg a sátor kötelei és összes szerszámai.

²⁷ Kaát nemzetségéhez tartozott az amrámiták, az iszaáriták, a hebroniták és az ozieliták nemzetsége. Ezek a kaáriták nemzetségei; megszámlálva nevük szerint, ²⁸ a férfiak, az egyhónaposok, s az azoknál idősebbek, összesen: nyolcezer-hatszáz. Ők viseljék gondját a szentélynek, ²⁹ a déli oldalon táborozzanak, ³⁰ fejedelmük Eliszafán, Oziel fia legyen. ³¹ Az ő gondjuk legyen: a láda, az asztal, a mécstartó, az oltárok, a szentély azon eszközei, amelyekkel szolgálatukat végzik, a függöny s minden ilyenféle felszerelés. ³² A leviták fejedelmeinek fejedelme, Eleazár, Áron papnak a fia, ügyeljen fel azokra, akik a szentély dolgairól gondoskodnak.

³³ Meráritól volt a moholiták és a músiták nemzetsége; nevük szerint megszámlálva, ³⁴ a férfiak, az egyhónaposok és az azoknál idősebbek, összesen: hatezer-kétszáz. ³⁵ Fejedelmük Szuriel, Abihail fia. Az északi oldalon táborozzanak. ³⁶ Gondjuk: a hajlék deszkái, rúdjai, oszlopai, ezek talpai s mindaz, ami az ilyesmi ellátásához tartozik, ³⁷ meg körben az udvar oszlopai s azok talpai, cövekei s kötelei.

³⁸ A szövetség hajléka előtt, azaz a keleti oldalon Mózes, Áron és ennek fiai táborozzanak; ők lássák el a szentélyt Izrael fiai között: bárki más közelít hozzá, halállal lakoljon.

³⁹ A férfiak, egyhónapos és annál idősebb leviták, akiket Mózes és Áron az Úr parancsa szerint nemzetségenként megszámlált, összesen huszonkétezer voltak.

⁴⁰ Azt mondta ekkor az Úr Mózesnek: »Számláld meg Izrael fiai közül az egyhónapos és annál idősebb elsőszülött fiúkat, s állapítsd meg számukat. ⁴¹ Aztán vedd el a levitákat az én számomra – én vagyok az Úr – cserébe Izrael fiainak minden elsőszülöttjéért, s állataikat cserébe Izrael fiai állatainak minden elsőszülöttjéért.« ⁴² Meg is számlálta Mózes, amint az Úr parancsolta, Izrael fiainak elsőszülötteit ⁴³ és a nevek száma szerint, egyhónapos és annál idősebb férfi volt: huszonkétezer-kétszázhetvenhárom.

⁴⁴ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ⁴⁵ »Vedd el a levitákat cserébe Izrael fiainak elsőszülötteiért, s a leviták állatait cserébe állataikért, s legyenek a leviták az enyéim. Én vagyok az Úr! ⁴⁶ Annak a két-százhetvenháromnak a váltságául pedig, akik Izrael fiainak elsőszülöttei közül a leviták számát meghaladják, ⁴⁷ szedj fejenként öt-öt sékelt, a szentély súlyegysége szerint – egy sékel húsz gera –, ⁴⁸ s add ezt a pénzt Áronnak s fiainak, váltságul azokért, akik számfölöttiek.«

⁴⁹ Fogta tehát Mózes azt a pénzt, amely azokért volt, akik szám fölöttiek voltak, s akiket megváltottak a levitáktól ⁵⁰ Izrael fiainak elsőszülöttei közül, az ezerháromszázhatvanöt sékelt a szentély súlyegysége szerint ⁵¹ és odaadta Áronnak és fiainak aszerint a parancs szerint, amelyet az Úr meghagyott neki.

Szám 4 ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »Írd össze a leviták közül Kaát fiait, nemzetségük és nagycsaládjuk szerint, ³ harminc esztendőőtől és feljebb ötven esztendeig, mindazokat, akik bevonulhatnak, hogy a szövetség sátrának szolgálatába álljanak.

⁴ A következő a tisztük Kaát fiainak. A szövetség sátrába és a szentek szentjébe ⁵ menjenek be Áron és fiai, amikor indulnia kell a tábornak. Ott aztán vegyék le azt a függönyt, amely az ajtóban függ, takarják be vele a bizonyosság ládáját, ⁶ majd borítsanak rá egy halbőrből készült takarót, arra terítsenek egy egészen kékszínű leplet, s tegyék a helyére rúdjaikat. ⁷ Takarják be továbbá a kitett kenyerek asztalát egy egészen kékszínű lepellet, tegyék hozzá a tömjénezőket, a mozsárcákat, a csészéket s az italáldozat bemutatására szolgáló serlegeket – a kenyerek mindenkor legyenek rajta –, ⁸ aztán terítsenek följük egy karmazsin színű leplet, azt meg borítsák be egy halbőrből készült takaróval, s tegyék a helyére rúdjaikat. ⁹ Aztán vegyenek egy kékszínű leplet, takarják be vele a mécestartót mécseseivel, hamuszedőivel, hamutartóival s minden olyan olajos edényével együtt, amely a mécsesek felszereléséhez szükséges, ¹⁰ tegyenek mindezek fölé egy halbőrből készült takarót, s dugjanak be rudakat. ¹¹ Aztán takarják be az aranyoltárt egy kékszínű lepelbe, efölé terítsenek egy halbőrből készült takarót, s tegyék a helyére rúdjaikat. ¹² Aztán takarjanak be minden eszközt, mellyel a szentélyben a szolgálatot végzik, egy kékszínű lepelbe, efölé terítsenek egy halbőrből készült takarót, s tegyenek alá rudakat. ¹³ Végül tisztítsák meg az oltárt a hamutól, takarják be bíborszínű lepelbe, ¹⁴ tegyék hozzá mindazokat az eszközöket, amelyekkel rajta a szolgálatot végzik, vagyis a parázstartókat, a villákat, a fogókat, a horgokat meg a lapátokat, majd takarják be az oltár minden eszközét egy halbőrből készült takaróval, s helyezték bele a rudakat. ¹⁵ Amikor aztán Áron és fiai betakarták a szentélyt s minden eszközét, a tábor indulásakor, akkor menjenek be Kaát fiai, hogy elvigyék a betakart dolgokat: de magukat a szentély eszközeit ne érintsék, hogy halállal ne lakoljanak. Ezek Kaát fiainak vinnivalói a szövetség sátrában. ¹⁶ Eleazár, Áron papnak a fia legyen a felügyelőjük; az ő gondja legyen a mécsesek elkészítésére való olaj, a füstölőszer-keverék, a mindenkor bemutatandó ételáldozat, a kenet olaja és mindaz, ami a hajlék szolgálatához tartozik s minden eszköz, amely a szentélyben van.«

¹⁷ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ¹⁸ »Ne idézzétek elő Kaát nemzetségének pusztulását a leviták közül, ¹⁹ hanem így járjatok el velük, hogy életben maradjanak, s halállal ne lakoljanak,

ha a szentséges dolgokhoz közelednek. Áron és fiai menjenek be, ők rendeljék el kinek-kinek teendőit, s ők osszák ki, kinek mit kell vinnie; ²⁰ amazok ne kíváncsiskodjanak és meg ne lássák a szentélyben levő dolgokat betakarásuk előtt, különben halállal lakolnak.»

²¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²² »Írd össze Gerson fiai is, nagycsaládjuk és nemzetségük szerint: ²³ harminc- esztendőstől fölfelé ötvenesztendősig számláld meg mindazokat, akik bevonulhatnak, hogy szolgálatot teljesítsenek a szövetség sátránál.

²⁴ A következő a gersoniták nemzetségének tiszte: ²⁵ ők vigyék a hajlék szőnyegeit, a szövetség sátrát, a másik takarót s a mindezek fölé való, halbőrből készült takarót, a szövetség sátrának bejáratán függő leplet, ²⁶ az udvar kárpitjait, a bejáratra való leplet, amely a hajlék előtt van, mindazt, ami az oltárhoz tartozik, meg a köteleket s a szolgálatukhoz tartozó eszközöket. ²⁷ Áronnak és fiainak parancsa szerint vigyék mindezt Gerson fiai és tőlük tudja meg mindegyikük, hogy mit kell vinnie szolgálatában. ²⁸ Ez a gersoniták nemzetségének tiszte a szövetség sátrában; Itamárnak, Áron pap fiának keze alatt legyenek.

²⁹ Számláld meg Merári fiai is, nemzetségük s nagycsaládjuk szerint, ³⁰ harmincesztendőstől fölfelé ötvenesztendősig mindazokat, akik bevonulhatnak szolgálatuk végzésére a bizonyág szövetségének szolgálatára.

³¹ Vinnivalóik a következők: ők vigyék a hajlék deszkáit és reteszdíkjait, oszlopait s azok talpait, ³² továbbá az udvar körben levő oszlopait azok talpaival, cövekeivel s köteleivel együtt. Minden tárgyat és eszközt szám szerint kapjanak meg, s úgy vigyenek. ³³ Ez a meráriták nemzetségének tiszte és szolgálata a szövetség sátrában: Itamárnak, Áron pap fiának keze alatt legyenek.»

³⁴ Megszámlálták tehát Mózes és Áron meg a gyülekezet fejedelmei Kaát fiai, nemzetségük és nagycsaládjuk szerint, ³⁵ harmincesztendőstől fölfelé ötvenesztendősig mindazokat, akik bevonulhattak a szövetség sátrának szolgálatára: ³⁶ és kétezer-hétszázötvenen voltak. ³⁷ Ez azoknak a száma Kaát nemzetségéből, akik bevonulhattak a szövetség sátrába, akiket megszámlált Mózes és Áron, az Úrnak Mózes által adott parancsára.

³⁸ Megszámlálták Gerson fiai is, nemzetségük és nagycsaládjuk szerint, ³⁹ harmincesztendőstől fölfelé ötvenesztendősig mindazokat, akik bevonulhattak, hogy szolgálatot teljesítsenek a szövetség sátrában: ⁴⁰ és kétezer-hatszázharmincan voltak. ⁴¹ Ez azoknak a gersonitáknak a nemzetsége, akiket megszámlált Mózes és Áron az Úr parancsára.

⁴² Megszámlálták Merári fiai is, nemzetségük és nagycsaládjuk szerint, ⁴³ harmincesztendőstől fölfelé ötvenesztendősig mindazokat, akik bevonulhattak, hogy a szövetség sátrának szolgálatát ellássák: ⁴⁴ és háromezer-kétszázan voltak. ⁴⁵ Ez Merári azon fiainak száma, akiket megszámlált Mózes és Áron, az Úrnak Mózes által adott parancsára.

⁴⁶ A leviták összes megszámláltjai, akiket megszámláltak Mózes és Áron meg Izrael fejedelmei, nevük szerint, nemzetségük és nagycsaládjuk szerint, ⁴⁷ harmincesztendőstől fölfelé ötvenesztendősig

azok, akik bevonulhattak a sátor szolgálatára, s vinnivalóinak szállítására, ⁴⁸összesen nyolcezer-öt-száznyolcvan voltak. ⁴⁹Az Úr parancsára számlálta meg őket Mózes, mindenkit tiszte, s vinnivalója szerint, amint az Úr parancsolta neki.

Szám 5 A tisztátalanok kiutasítása ¹Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²»Parancsold meg Izrael fiainak, hogy utasítsák ki a táborból mindazt, aki leprás, folyásban szenved, vagy halott miatt tisztátalan: ³akár férfi, akár nő, utasítsátok ki a táborból, hogy tisztátalanná ne tegyék a tábor, mert én közöttetek lakom.« ⁴Úgy is tettek Izrael fiai: kiutasították az ilyeneket a táboron kívülre, amint az Úr meghagyta Mózesnek.

Kártérítés, adományok a szentélynek ⁵Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ⁶»Szólj Izrael fiaihoz: Ha valaki, akár férfi, akár nő, elkövet valami vétket, amelyet az emberek el szoktak követni, s így hűtlenül megszegi az Úr parancsát és vétkezzé válik: ⁷vallja meg vétkét, s térítse meg magát az értéket, s azonfelül ötödrészét annak, aki ellen vétkezett. ⁸Ha nincsen, aki felvegye, akkor adja oda az Úrnak, s legyen a papé, azon a koson felül, amelyet az engesztelés végett, engesztelő áldozatul kell bemutatni.

⁹Minden adomány, amelyet Izrael fiai hoznak, a papot illesse, ¹⁰s mindaz, amit valaki a szent helyre visz és a pap kezébe ad, a papé legyen.«

Engesztelő áldozat féltékenység esetén ¹¹Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹²»Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: Ha valakinek a felesége megtéved és megcsalja a férjét és ¹³más férfival hál, de ezt férje nem tudja megállapítani, hanem titok marad a házasságtörés, és tanúk által sem lehet bizonyítani, mert nem érték rajta a házasságtörésen: ¹⁴ha a féltékenység szelleme izgatja a férfit a felesége ellen, akár valóban tisztátalanná lett az, akár hamisan gyanúsítja, ¹⁵vezesse a paphoz, és vigyen miatta áldozati ajándéknak egy tized mérték árpalisztet; olajat ne öntsön rá, és tömjént se tegyen rá, mert féltékenységi ételáldozat, házasságtörést vizsgáló áldozat az.

¹⁶A pap aztán vezesse és állítsa az asszonyt az Úr elé ¹⁷és vegyen egy cserépedénybe szent vizet, s tegyen abba egy kis port a hajlék padozatáról. ¹⁸Aztán fossa meg az Úr színe előtt álló asszony fejét a díszétől, tegye rá kezére az emlékeztető ételáldozatot, a féltékenységi ételáldozatot, ő maga pedig tartsa kezében a keservek vizét, amelyet átokkal megátkozott ¹⁹és eskesse meg őt és mondja: 'Ha nem hált veled más férfi, s nem lettél tisztátalanná férjed ágyának elhagyása által, ne ártson neked e keservek vize, amelyet megátkoztam. ²⁰Ha azonban elhajoltál férjedtől és tisztátalanná lettél és más férfival háltál, ²¹szálljanak rád a következő átkok: Tegyen az Úr téged átokká és példázattá mindenki számára néped között: sorvassza el csípődét, s szakadjon szét megdagadó méhed. ²²Hatoljon ez az átkozott víz beleidbe, s dagadjon meg méhed, sorvadjon el a csípőd.' Felelje erre az asszony: 'Ámen, ámen!'

²³Aztán írja rá a pap ezeket az átkokat egy lapra, s törölje bele a keservek vizébe, amelyet megátkozott, ²⁴s itassa meg az asszonnyal. Mielőtt azonban megissza, ²⁵vegye el a pap a kezéből a féltékenységi ételáldozatot, ajánlja fel az Úr előtt és tegye az oltárra – úgy tudniillik, hogy előbb ²⁶vegyen egy marékra valót emlékeztetőrésszül az áldozatból, s égesse el az oltáron, és csak aztán itassa meg az

asszonnyal a keservek vizét. – ²⁷ Amikor megitta: ha tisztátalanná lett, s megcsalta férjét és házasságtörésben vétkes, akkor átjárja őt az átok vize, s feldagad a hasa, elsorvad a csípője, és az asszony átokká és példázattá lesz egész népe között; ²⁸ ha pedig nem lett tisztátalanná, akkor sértetlen marad és szülhet magzatot.

²⁹ Ez a törvény a féltékenységről. Ha elhajol az asszony a férjétől és tisztátalanná lesz, ³⁰ s a férj a féltékenység szellemétől izgatva elviszi az Úr színe elé, s a pap megteszi vele mindazt, ami itt meg van írva, ³¹ akkor a férj vétek nélkül lesz, ő pedig meglakol vétkéért.«

Szám 6 A nazíreátus ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz, s mondd nekik: Ha egy férfi vagy nő fogadalmat tesz, hogy megszentelődik és az Úrnak fogja magát szentelni, ³ bortól és mindattól, ami részegít, tartózkodjon. Borból vagy más valami italból készült ecetet és semmit, amit szőlőből sajtolnak, ne igyon, se friss, se szárított szőlőt ne egyék. ⁴ Azon egész idő alatt, amelyben fogadalma az Úrnak szenteli, semmit se egyék, ami szőlőtőről való, se aszú szőlőt, se szőlőmagot. ⁵ Megtartóztatásának egész ideje alatt borotva ne járja fejét; annak a napnak leteltéig, ameddig az Úrnak szentelte magát, szent legyen: hagyja nőni fején haját. ⁶ Megszentelődésének egész ideje alatt halotthoz be ne menjen, ⁷ még atyja, anyja, fivére és nővére temetése által se tegye tisztátalanná magát, mert fején annak a jele van, hogy Istenének szentelte magát. ⁸ Megtartóztatásának egész ideje alatt az Úrnak szentelje magát.

⁹ Ha valaki hirtelen meghal előtte, akkor tisztátalanná válik szentelt feje: nyírja is meg azt mindjárt tisztulása napján, s a hetediken újra. ¹⁰ A nyolcadik napon aztán vigyen két gerlicét vagy két galambfiókát a paphoz, a bizonyság sátrának bejáratához. ¹¹ A pap pedig készítse el az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat meg egészen eléggő áldozatul és esedezék érte, amiért bűnbe esett a halott által. Ugyanazon a napon szentelje fejét, ¹² és szentelje megtartóztatásra szánt napjait újra az Úrnak, bemutatva egy egyesztendő bárányt vétekért való áldozatul – úgy azonban, hogy az előbbi napok érvénytelenek legyenek, minthogy tisztátalanná vált megszentelődése.

¹³ A megszentelődésről a következő a törvény. Amikor letelnek azok a napok, amelyeket fogadalmára megállapított, vezesse őt a pap a szövetség sátrának ajtajához ¹⁴ és hozasson vele áldozati ajándékkul az Úrnak: egy egyesztendő hibátlan bárányt egészen eléggő áldozatul, egy egyesztendő hibátlan juhot bűnért való áldozatul, meg egy hibátlan kost békeáldozatul, ¹⁵ meg egy kosár kovásztalan, olajjal meghintett kenyeret és kovásztalan, olajjal megkent lepényt, a hozzájuk tartozó étel- s italáldozatokkal együtt. ¹⁶ Aztán vigye ezeket a pap az Úr elé és készítse el a bűnért való áldozatot és az egészen eléggő áldozatot, ¹⁷ a kost pedig vágja le békeáldozatul az Úrnak, és mutassa be vele a kosár kovásztalan kenyeret meg a szokásos étel- s italáldozatot. ¹⁸ Aztán nyírassa le a nazírral a szövetség sátrának ajtaja előtt megszentelődésének haját, és vegye a haját és tegye a békeáldozat alá tett tűzre. ¹⁹ Majd vegye a kos megfőzött lapockáját meg az egyik kovásztalan cipót a kosárból, s az egyik kovásztalan lepényt, s tegye rá a nazír kezére, miután fejét megnyírták, ²⁰ s ajánlja fel az Úr előtt; aztán vegye vissza tőle, s legyen éppúgy a pap szent része, mint a parancs szerint odaadandó szegy meg a comb. Ezután ihat a nazír bort.

²¹ Ez a kötelessége a nazírnak, minthogy megszentelődése idején áldozati ajándékát ígérte az Úrnak – azonkívül, amire a tehetségéből telik: amint szívében a fogadalmat tette, úgy kell cselekednie, hogy megszentelődése tökéletes legyen.«

Az ároni áldás ²² Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²³ »Szólj Áronhoz és fiaihoz: Így áldjátok meg Izrael fiait és ezt mondjátok nekik:

²⁴ `Áldjon meg téged az Úr és őrizzen meg téged,

²⁵ ragyogtassa rád arcát az Úr és kegyelmezzon néked,

²⁶ fordítsa feléd arcát az Úr, s adjon békét tenéked!'

²⁷ Így hívják le nevemet Izrael fiaira, és én megáldom őket.«

Szám 7 A törzsek vezetőinek ajándékai ¹ Történt pedig azon a napon, amelyen Mózes befejezte, felállította, felkente és megszentelte a hajlékot és minden eszközét, valamint az oltárt és minden eszközét, ² hogy Izrael fejedelmei, a nagycsaládok fejei, azok, akik az egyes törzsek fejedelmei, s a megszámláltak előjárói voltak, elhoztak ³ az Úr elé áldozati ajándékat hat fedett szekeret és tizenkét szarvasmarhát. Egy-egy szekeret hozott két-két fejedelem, egy-egy szarvasmarhát mindegyik. Amikor elhozták ezeket a hajlék elé, ⁴ így szólt az Úr Mózeshez: ⁵ »Fogadd el tőlük és szolgáljanak a sátor szolgálatára és add oda a levitáknak szolgálatuk tisztéhez képest.« ⁶ Átvette tehát Mózes a szekereket s a marhákat, és odaadta a levitáknak. ⁷ Két szekeret és négy marhát Gerson fiainak adott szükségletükhöz képest, ⁸ másik négy szekeret meg nyolc marhát Merári fiainak adott tisztükhöz és szolgálatukhoz Itamárnak, Áron pap fiának keze alá. ⁹ Kaát fiainak azonban nem adott sem szekeret, sem marhát, minthogy ők a szent helyen levő dolgok szolgálatát végezték, s vinnivalóikat tulajdon vállukon vitték.

¹⁰ Azon a napon, amelyen felkenték az oltárt, elhozták a fejedelmek az oltár felavatására áldozati ajándékukat az oltár elé. ¹¹ Azt mondta ekkor az Úr Mózesnek: »Minden nap egy-egy fejedelem mutassa be áldozati ajándékát az oltár felavatására.«

¹² Az első napon a Júda törzséből való Nahson, Aminádáb fia mutatta be áldozati ajándékát. ¹³ Volt pedig abban: egy ezüstpál, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsésze, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint; mindkettő telve ételáldozatnak szánt, olajjal meghintett lisztlánggal; ¹⁴ egy tíz aranysekeles mozsárka telve füstölőszerrel; ¹⁵ egy fiatal bika a csordából, egy kos, egy egyestendős bárány egészen elégő áldozatul; ¹⁶ meg egy kecskebak bűnért való áldozatul; ¹⁷ békeáldozatul pedig két szarvasmarha, öt kos, öt kecskebak, öt egyestendős bárány. Ez volt Nahsonnak, Aminádáb fiának áldozati ajándéka.

¹⁸ A második napon Natanael, Szuár fia, Isszakár törzsének fejedelme mutatta be áldozatát: ¹⁹ egy ezüstpálat, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal; ²⁰ egy tízsekeles aranymozsárkát telve füstölőszerrel; ²¹ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyestendős bárányt egészen elégő áldozatul; ²² egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ²³ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyestendős bárányt. Ez volt Natanaelnek, Szuár fiának áldozati ajándéka.

²⁴ A harmadik napon Zebulon fiainak fejedelme, Eliáb, Helon fia ²⁵ mutatta be: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ²⁶ egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát telve füstölőszerez; ²⁷ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendő bányt egészen eléő áldozatul; ²⁸ egy kecskebakot bányért való áldozatul; ²⁹ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendő bányt. Ez volt Eliábnak, Helon fiának áldozati ajándéka.

³⁰ A negyedik napon Rúben fiainak fejedelme, Elisúr, Sedeúr fia ³¹ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ³² egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát, telve füstölőszerez; ³³ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendő bányt egészen eléő áldozatul; ³⁴ egy kecskebakot bányért való áldozatul; ³⁵ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendő bányt. Ez volt Elisúrnak Sedeúr fiának áldozati ajándéka.

³⁶ Az ötödik napon Simeon fiainak fejedelme, Salámiel, Szúrisaddáj fia ³⁷ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal; ³⁸ egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát telve füstölőszerez; ³⁹ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendő bányt egészen eléő áldozatul; ⁴⁰ egy kecskebakot bányért való áldozatul; ⁴¹ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendő bányt. Ez volt Salámielnek, Szúrisaddáj fiának áldozati ajándéka.

⁴² A hatodik napon Gád fiainak fejedelme, Eliásáf, Dúel fia ⁴³ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁴⁴ egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát telve füstölőszerez; ⁴⁵ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendő bányt egészen eléő áldozatul; ⁴⁶ egy kecskebakot bányért való áldozatul; ⁴⁷ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendő bányt. Ez volt Eliásáfnak, Dúel fiának áldozati ajándéka.

⁴⁸ A hetedik napon Efraim fiainak fejedelme, Elisáma, Ammiúd fia ⁴⁹ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal; ⁵⁰ egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát telve füstölőszerez; ⁵¹ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendő bányt egészen eléő áldozatul; ⁵² egy kecskebakot bányért való áldozatul; ⁵³ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendő bányt. Ez volt Elisámának, Ammiúd fiának áldozati ajándéka.

⁵⁴ A nyolcadik napon Manassze fiainak fejedelme, Gamáiel, Fadassúr fia ⁵⁵ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁵⁶ egy tíz sékelt nyomó aranyozsármát telve füstölőszerez; ⁵⁷ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy

egyesztendős bárányt egészen eléggő áldozatul; ⁵⁸ egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ⁵⁹ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendős bárányt. Ez volt Gamárielnek, Fadasszúr fiának áldozati ajándéka.

⁶⁰ A kilencedik napon Benjamin fiainak fejedelme, Abidán, Gedeon fia ⁶¹ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettő telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁶² egy tíz sékelt nyomó aranyozsárkát telve füstölőszerezrel; ⁶³ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendős bárányt egészen eléggő áldozatul; ⁶⁴ egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ⁶⁵ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendős bárányt. Ez volt Abidánnak, Gedeon fiának áldozati ajándéka.

⁶⁶ A tizedik napon Dán fiainak fejedelme, Ahiézer, Ammisaddáj fia ⁶⁷ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁶⁸ egy tíz sékelt nyomó aranyozsárkát telve füstölőszerezrel; ⁶⁹ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendős bárányt egészen eléggő áldozatul; ⁷⁰ egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ⁷¹ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendős bárányt. Ez volt Ahiézernek, Ammisaddáj fiának áldozati ajándéka.

⁷² A tizenegyedik napon Áser fiainak fejedelme, Fegiel, Okrán fia ⁷³ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁷⁴ egy tíz sékelt nyomó aranyozsárkát telve füstölőszerezrel; ⁷⁵ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendős bárányt egészen eléggő áldozatul; ⁷⁶ egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ⁷⁷ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendős bárányt. Ez volt Fegielnek, Okrán fiának áldozati ajándéka.

⁷⁸ A tizenkettedik napon Naftali fiainak fejedelme, Áhira, Enán fia ⁷⁹ mutatta be áldozatát: egy ezüstit, amely százharminc sékelt nyomott, egy ezüstcsészét, amely hetven sékel volt a szentély súlyegysége szerint, mindkettőt telve ételáldozatul szánt, olajjal meghintett lisztlánggal, ⁸⁰ egy tíz sékelt nyomó aranyozsárkát telve füstölőszerezrel; ⁸¹ egy fiatal bikát a csordából, egy kost, egy egyesztendős bárányt egészen eléggő áldozatul; ⁸² egy kecskebakot bűnért való áldozatul; ⁸³ békeáldozatul pedig két szarvasmarhát, öt kost, öt kecskebakot, öt egyesztendős bárányt. Ez volt Ahirának, Enán fiának áldozati ajándéka.

⁸⁴ A következőket mutatták be tehát Izrael fejedelmei az oltár felavatására azon a napon, amelyen felszentelték: tizenkét ezüstit, tizenkét ezüstcsészét, tizenkét aranyozsárkát, ⁸⁵ úgyhogy százharminc sékel ezüst volt egy-egy tál és hetven sékel volt egy-egy csésze, tehát ezüsből, az összes edényeket együttvéve, kétezernégyszáz sékelt a szentély súlyegysége szerint; ⁸⁶ a tizenkét, füstölőszerezrel telt aranyozsárka pedig tíz-tíz sékel súlyú volt a szentély súlyegysége szerint, aranyból tehát összesen százhusz sékelt; ⁸⁷ egészen eléggő áldozatul tizenkét fiatal bikát a csordából, tizenkét kost,

tizenkét egyesztendőös bárányt meg a hozzájuk tartozó ételáldozatokat; vétekért való áldozatul tizenkét kecskebakot; ⁸⁸ békeáldozatul huszonnégy szarvasmarhát, hatvan kost, hatvan kecskebakot, hatvan egyesztendőös bárányt. Ezt mutatták be az oltár felavatására, amikor felkenték.

Az Úr találkozik Mózesrel ⁸⁹ Ha pedig Mózes bement a szövetség sátrába, hogy tanácsot kérjen, hallotta a hangot, mellyel az Úr a bizonyág ládáján levő engesztelőhelyről, a két kerub közül szólt hozzá és onnan vele beszélt.

Szám 8 A mécstartó elhelyezése ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Szólj Áronhoz és mondd neki: Ha felrakod a hét mécses, a déli oldalra állítsd a mécstartót. Azt parancsolt tehát, hogy a mécsesek észak felé, a kitett kenyerek asztala felé nézzenek, a mécstartóval szembeeső oldalra világítsanak.« ³ Áron úgy is tett: úgy rakta fel a mécseseket a mécstartóra, amint az Úr parancsolta Mózesnek. – ⁴ A mécstartó vert aranyból készült, a középső szára éppúgy, mint mindaz, ami az ágak mindkét oldalából kijött: azon minta szerint, amelyet az Úr mutatott Mózesnek, aszerint csinálta meg a mécstartót.

A leviták felszentelése és szolgálata ⁵ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ⁶ »Vedd ki a levitákat Izrael fiai közül és tisztítsd meg őket ⁷ a következő szertartással: hintsd meg őket a tisztulás vizével, borotválják le testüket egészen, és mossák ki ruhájukat. Miután így megtisztultak, ⁸ vegyenek egy fiatal bikát a csordából, hozzávaló ételáldozatul pedig olajjal meghintett lisztlángot, egy másik bikát a csordából pedig végy bűnért való áldozatul. ⁹ Aztán állítsd a levitákat a szövetség sátra elé és hívd egybe Izrael fiainak egész sokaságát. ¹⁰ Miután pedig a leviták az Úr elé álltak, Izrael fiai tegyék rájuk a kezüket, ¹¹ Áron pedig ajánlja fel a levitákat az Úr színe előtt ajándéknak Izrael fiai részéről, hogy szolgáljanak az Ő szolgálatában. ¹² Majd tegyék rá a leviták a kezüket a fiatal bikák fejére, te pedig készítsd el az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat meg egészen elégi áldozatul az Úrnak, hogy engesztelést végezz értük. ¹³ Így állítsd a levitákat Áronnak és fiainak színe elé, így szenteld és ajánld fel őket az Úrnak, ¹⁴ így különítsd el őket Izrael fiai közül, hogy az enyéim legyenek, ¹⁵ s aztán bemehetnek a szövetség sátrába, hogy szolgáljanak nekem.

Így tisztítsd, szenteld és ajánld fel őket az Úrnak, mert teljesen nekem adták őket Izrael fiai: ¹⁶ cserébe minden elsőszülöttért, amely méhet nyit Izraelben, vettem el őket magamnak. ¹⁷ Az enyém ugyanis minden elsőszülött Izrael fiai között, akár ember, akár állat: attól a naptól kezdve, hogy megvettem minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, magamnak szenteltem őket. ¹⁸ De cserébe Izrael fiainak összes elsőszülöttéért elvettem a levitákat, ¹⁹ s odaadtam őket a népből ajándékba Áronnak és fiainak, hogy szolgáljanak nekem Izrael helyett a szövetség sátrában és könyörögjenek az izraelitákért, hogy csapás ne legyen a népen, ha a szentélyhez közelíteni merészel.«

²⁰ Meg is tette Mózes és Áron meg Izrael fiainak egész közössége a levitákkal azt, amit az Úr Mózesnek parancsolt: ²¹ megtisztultak, kimosták ruhájukat, Áron felajánlotta őket az Úr színe előtt, s könyörgött értük, ²² hogy megtisztulva menjenek be szolgálatukra a szövetség sátrába Áron s fiai előtt. Ahogy az Úr parancsolt Mózesnek a leviták felől, úgy történt.

²³ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ²⁴ »Ez a törvény a levitákról: Huszonöt esztendőskoruktól kezdve vonuljanak be, hogy szolgáljanak a szövetség sátrában; ²⁵ ha azonban ötvenedik esztendejüket betöltötték, ne szolgáljanak többé; ²⁶ legyenek testvéreik segítői a szövetség sátrában, gondoskodjanak arról, amit rájuk bízunk, de szolgálatot ne teljesítsenek. Így rendelkezél a levitákkal dolgaikat illetőleg.«

Szám 9 Kiegészítés a Pászká rendjéhez ¹ Így szólt az Úr Mózeshez, a Sínai pusztájában, Egyiptom földjéről való kivonulásuk után a második esztendőben, az első hónapban, mondván: ² »Készítsék el Izrael fiai a pászkát a maga idejében, ³ ennek a hónapnak tizennegyedik napján estefelé, annak minden törvénye és előírása szerint.« ⁴ Megparancsolta erre Mózes Izrael fiainak, hogy készítsék el a pászkát, ⁵ és ők el is készítették a maga idejében, a hónap tizennegyedik napján estefelé a Sínai hegynél. Egészen úgy tettek Izrael fiai, amint az Úr parancsolta Mózesnek.

⁶ Ám azonban némelyek, akik halott ember miatt tisztátalanok voltak, s így azon a napon pászkát nem készíthettek, Mózes és Áron elé járultak ⁷ és azt mondták nekik: »Halott ember miatt tisztátalanok vagyunk; de miért szenvedjünk hátrányt azáltal, hogy nem mutathatjuk be az áldozati ajándékot az Úrnak a maga idejében Izrael fiaival együtt?« ⁸ Azt felelte nekik Mózes: »Várjatok, hadd kérdezzem meg, mit parancsol az Úr felőletek.«

⁹ Így szólt erre az Úr Mózeshez: ¹⁰ »Szólj Izrael fiaihoz: Ha valaki nemzetetekben halott miatt tisztátalan, vagy messze úton van, készítse el a pászkát az Úrnak ¹¹ a második hónapban, a hónap tizennegyedik napján estefelé; kovásztalan kenyérrel s mezei salátával egye meg, ¹² ne hagyjon belőle semmit se reggelig, s ne törje meg csontjait: tartsa meg a pászka minden előírását.

¹³ Ha azonban valaki tiszta is és úton sincs, s mégsem készíti el a pászkát: irtassék ki népéből, mivel nem mutatta be idejében az áldozati ajándékot az Úrnak; az ilyen ember viselje bűnét. ¹⁴ Ha idegen vagy jövevény tartózkodik nálatok, a pászkát ő is annak törvényei és előírásai szerint készítse el az Úrnak: egy törvény legyen nálatok mind a jövevény, mind a bennszülött számára.«

A felhő és a tűzoszlop ¹⁵ Tehát azon a napon, amelyiken felállították a hajlékot, befödte a felhő, estétől reggelig pedig tűzszzerű tünemény volt a hajlék felett. ¹⁶ Így volt ez állandóan: nappal a felhő borította, éjjel pedig tűzszzerű tünemény. ¹⁷ Ha felemelkedett a felhő, amely a sátort fedte, akkor elindultak Izrael fiai, s ahol a felhő megállt, ott tábornak ültök. ¹⁸ Az Úr parancsára indultak, s az ő parancsára ültök tábornak. Mindaddig, amíg a felhő állt a hajlék felett, egy helyen maradtak. ¹⁹ Ha úgy történt, hogy hosszú ideig állt felette, Izrael fiai ügyeltek az Úrra, s nem indultak el, ²⁰ akárhány napig állt a felhő a hajlék felett. Az Úr parancsára ültök fel a sátrakat, és az ő parancsára szedték fel azokat. ²¹ Ha a felhő estétől reggelig volt ott, s mindjárt virradatkor felemelkedett a hajlékról, akkor indultak; ha egy nap és egy éjszaka után szállt fel, akkor szedték fel a sátrakat, ²² ha két napig, egy hónapig vagy még hosszabb ideig volt a hajlékon, akkor Izrael fiai egy helyen maradtak, s nem indultak el; mihelyt pedig felemelkedett, elindították a tábornak.

²³ Az Úr szavára állították fel a sátrakat, az ő szavára indultak el, és ügyeltek az Úrra, Mózes által adott parancsa szerint.

Szám 10 Trombitajelzések szabályai ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Készíts magadnak két ezüstsől vert trombitát, hogy egybehívhasd velük a közösséget, amikor el kell indítani a tábor. ³ Ha mindkét trombitát megfúvatod, gyűljön egybe hozzád az egész közösség a szövetség sátrának ajtajához. ⁴ Ha csak egyet fúvatsz, jöjjenek hozzád a fejedelmek, Izrael közösségének fejei. ⁵ Ha hosszú, szaggatott hang harsan, indítsák el a tábor az elsők, azok, akik kelet felé vannak; ⁶ a trombita második szavára, s ugyanilyen harsogására szedjék fel sátraikat azok, akik dél felé tartózkodnak; ekképpen tegyenek a többiek is. Ha indulni kell, harsogjanak a trombiták, ⁷ ha pedig egybe kell gyűjteni a népet, egyhuzamban zengjenek a trombiták, s ne szaggatottan harsogjanak. ⁸ Áron fiai, a papok fújják a trombitákat: örök rendtartás legyen ez nemzedékről nemzedékre közöttetek. ⁹ Ha hadba mentek földetekről az ellenség ellen, amely hadakozik ellenetek, harsogtassátok ezeket a trombitákat és megemlékezik rólatok az Úr, a ti Istenetek, és megszabadultok ellenségeitek kezéből. ¹⁰ Ha áldozati lakomátok, ünnepnapotok vagy a hó első napja van, fújjátok meg ezeket a trombitákat egészen eléggő- és békeáldozataitok mellett, hogy emlékezzék meg rólatok Istenetek. Én az Úr vagyok a ti Istenetek.«

A SÍNAI HEGYTŐL A JORDÁNHOZ

Indulás a Sínai hegytől ¹¹ A második esztendőben, a második hónapban, a hó huszadik napján felemelkedett a felhő a szövetség hajlékáról, ¹² és elindultak Izrael fiai, csapataik szerint, a Sínai pusztájából. A felhő a Párán pusztájában ereszkedett le.

¹³ Először indították el táborukat az Úrnak Mózes által adott parancsa szerint ¹⁴ Júda fiai, csapataik szerint; a fejedelmük Nahson, Aminádáb fia volt; ¹⁵ Isszakár fiai törzsének fejedelme Natanael, Szuár fia volt, ¹⁶ Zebulon törzsének fejedelme Eliáb, Helon fia volt.

¹⁷ Aztán lebontották a hajlékot és elindultak Gersonnak és Merárinak fiai, akik vitték.

¹⁸ Erre aztán elindultak Rúben fiai, csapataik és rendjük szerint; fejedelmük Heliszúr, Sedeúr fia volt; ¹⁹ Simeon fiai törzsének fejedelme Salámiel, Szúrisaddáj fia volt, ²⁰ Gád törzsének fejedelme Eliászáf, Dúel fia volt.

²¹ Aztán elindultak a kaátiták, akik a szent helyen levő dolgokat vitték. Addig vitték a hajlékot, amíg a felállítás helyére nem érkeztek.

²² Aztán elindították táborukat Efraim fiai, csapataik szerint; seregük fejedelme Elisáma, Ammiúd fia volt; ²³ Manassze fiai törzsének fejedelme Gamámiel, Fadasszúr fia volt, ²⁴ Benjamin törzsének fejedelme Abidán, Gedeon fia volt.

²⁵ Valamennyi tábor után utolsóknak Dán fiai indultak el, csapataik szerint; seregük fejedelme Ahiézer, Ammisaddáj fia volt; ²⁶ Áser fiai törzsének fejedelme Fegiel, Okrán fia volt, ²⁷ Naftali fiai törzsének fejedelme Áhira, Enán fia volt.

²⁸ Ezek voltak Izrael fiainak táborai és ekként indultak csapataik szerint, amikor elindultak.

²⁹ Azt mondta ekkor Mózes Hóabábnak, a mádiánita Ráguel fiának, az ő rokonának: »Íme, elindulunk arra a helyre, amelyet nekünk fog adni az Úr; gyere velünk, s jót teszünk veled, mert jót ígért az Úr

Izraelnek.« ³⁰ Az így felelt neki: »Nem megyek veled, hanem visszatérek szülőföldemre.« ³¹ Ám ő azt mondta: »Ne hagyd el minket; te ugyanis tudod, hol kell táborot ütnünk a pusztában, légy tehát vezetőnk. ³² Ha velünk jössz, azoknak a javaknak a legjavát, amelyeket az Úr nekünk juttat, neked fogjuk adni.«

³³ Elindultak tehát az Úr hegyétől és megtettek háromnapos utat, mert az Úr szövetségének ládája három napig haladt előttük, helyet keresve a tábornak. ³⁴ Nappal az Úr felhője is felettük volt, miattuk vonultak. ³⁵ Valahányszor pedig felemelték a ládát, ezt mondta Mózes: »Kelj fel, Uram, hadd széledjenek szét ellenségeid, s hadd futamodjanak meg színed előtt, akik gyűlölnék téged.« – ³⁶ Amikor pedig letették, ezt mondotta: »Térj vissza, Uram, Izrael seregének sokaságához.«

Szám 11 Mózes és a vének ¹ Ezenközben zúgolódás támadt az Úr ellen a nép között a fáradság miatt. Amikor az Úr ezt meghallotta, megharagudott és kigyulladt ellenük az Úr tüze és emésztetni kezdte a tábor szélét. ² Amikor azonban a nép Mózeshez kiáltott, Mózes könyörgött az Úrhoz és a tűz elenyészett. ³ Erre elnevezte azt a helyet Taberának (azaz Gyulladásnak), mivel kigyulladt ellenük az Úr tüze.

⁴ Az a gyűlevész népség pedig, amely velük feljött, kívánságra gerjedt, s leült és siránkozott és Izrael fiait is csatlakozásra bírta és azt mondta: »Ki ad nekünk húst enni? ⁵ Emlékszünk a halra, amelyet ingyen ettünk Egyiptomban, eszünkbe jut az uborka, a dinnye, a póréhagyma, a vöröshagyma s a fokhagyma. ⁶ Most száraz a torkunk: nem lát szemünk semmi mást, csak mannat.«

⁷ A manna olyan volt, mint a koriander magva, olyan színű, mint a bdellium; ⁸ a nép körüljárt, feldszedte, megörölte a kézimalmokon vagy megtörte a mósárban, aztán megfőzte a fazékban, s kalácsot készített belőle, olyan ízűt, mint az olajos lepény. ⁹ Amikor éjjel leszállt a táborra a harmat, leszállt vele a manna is.

¹⁰ Hallotta tehát Mózes, hogy siránkozik a nép családról családra, mindenki a sátra ajtajában. Erre igen felgerjedt az Úr haragja, de Mózesnek is tűrhetetlennek tűnt ez a dolog. ¹¹ Azt mondta azért az Úrnak: »Miért nyomorítottad meg szolgálodat? Miért nem lelek kegyelmet előtted, s miért raktad énám az egész nép terhét? ¹² Hát én fogantam-e ezt az egész sokaságot, vagy én szültem-e őt, hogy azt mondd nekem: 'Hordozd őket kebleden, amint a dajka szokta hordozni a csecsemőt, s vidd el őket arra a földre, amely felől megesküdtél atyáiknak?' ¹³ Honnan vegyek húst, hogy adjak ekkora sokaságnak? Sírnak nekem és mondják: 'Adj nekünk húst enni!' ¹⁴ Én egyedül nem győzöm ezt az egész népet, mert nehéz az nekem. ¹⁵ Ha azonban te másként ítélsz, akkor kérlek, ölj meg engem, s találjak kegyelmet szemed előtt, hogy ne szenvedjek ennyi nyomorúságot.«

¹⁶ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: »Gyűjts egybe nekem hetven olyan férfit Izrael vénei közül, akikről tudod, hogy a nép vénei s előjárói, s vidd őket a szövetség sátrának ajtajához és állítsd ott őket magad mellé. ¹⁷ Én majd leszálok és szólok neked, s elveszek lelkedből, s odaadom nekik, hogy hordozzák veled a nép terhét, s ne terheljen az téged egyedül. ¹⁸ A népnek pedig mondd: Szentelőd-jetek meg: holnap húst esztek. Hallottam ugyanis, hogy azt mondtátok: 'Ki ad nekünk húst enni? Jó volt nekünk Egyiptomban.' – Ad tehát majd nektek húst az Úr, s esztek, ¹⁹ nem egy nap, sem kettőn,

sem ötön, sem tízen, sem húszon, ²⁰ hanem egy egész hónapig, míg ki nem jön orrotokon, s utálattossá nem válik, mivel megvetettétek az Urat, aki közöttetek van és sírtatok előtte, mondván: `Miért jöttünk ki Egyiptomból?'« <sup>21</sup> Azt mondta erre Mózes: »Hatszázezer gyalogosa van e népnek, s te azt mondod: `Húst adok nekik enni egy egész hónapig?'« ²² Talán bizony juhok s marhák sokasága kerül levágásra, hogy elég legyen eledelül, vagy egybegyűlik a tenger minden hala, hogy jóllakassa őket?« ²³ Azt felelte neki az Úr: »Hát erőtlenség-e az Úr keze? Nos, majd meglátod, valóban beteljesedik-e beszédem?«

²⁴ Elment tehát Mózes és elmondta a népnek az Úr szavait, s egybegyűjtött hetven férfit Izrael vénei közül, s odaállította őket a sátor köré. ²⁵ Ekkor leszállt az Úr a felhőben, szólt hozzá és elvett abból a lélekből, amely Mózesen volt, s odaadta a hetven férfinak. Ezek, amikor megnyugodott rajtuk a Lélek, akkor prófétálni kezdtek, máskor azonban nem. ²⁶ Két férfi azonban a táborban maradt: az egyiket Eldádnak, a másikat Medádnak hívták; ezeken is megnyugodott a Lélek, mert ők is az összeírtak között voltak, csak nem mentek ki a sátorhoz. ²⁷ Amikor ezek prófétálni kezdtek a táborban, elszaladt egy legény, s jelentette Mózesnek: »Eldád és Medád prófétálnak a táborban.« ²⁸ Nyomban azt mondta József, Nún fia, Mózesnek sokak közül kiválasztott szolgája: »Uram, Mózes, tiltsd meg nekik!« ²⁹ Ám ő azt mondta: »Mit féltékenykedsz miattam? Bárcsak az egész nép prófétálna, s az Úr nekik adná Lelkét!« ³⁰ Aztán Mózes meg Izrael vénei visszatértek a táborba.

³¹ Ekkor szél érkezett az Úrtól, fűrjeket ragadott fel a tengeren túlról, s elhozta őket és a táborra hullatta, egynapi járóföldre körös-körül, a tábor minden oldalán; két könyöknyi magasságban repdestek a föld felett a levegőben. ³² Felkerekedett erre a nép, s azon az egész napon és éjszakán meg a következő napon szedte a fűrjeket. Még aki keveset gyűjtött, annak is volt tíz hómernyi; és kiterítették őket a tábor körül. ³³ Még a foguk között volt a hús és még el sem fogyott ez az eledel, amikor íme, felgerjedt az Úr haragja a nép ellen, s megverte felette nagy csapással. ³⁴ Erre elnevezték azt a helyet a Kívánczóság sírjainak, mert ott temették el a kívánczító népet. ³⁵ Aztán elindultak a Kívánczóság sírjaitól, s eljutottak Hácérótba, s ott telepedtek meg.

Szám 12 Mirjám és Áron lázadása ¹ Ekkor Mirjám és Áron Mózes ellen beszéltek az ő etióp felesége miatt ² és azt mondták: »Hát csak Mózes által szólt az Úr? Nemde, hozzánk is éppen úgy szólt!« Amikor az Úr ezt meghallotta – ³ Mózes ugyanis szelídebb férfi volt minden embernél, aki a földön lakott –, ⁴ azonnal szólt hozzá meg Áronhoz és Mirjámhoz: »Menjete ki csak ti hárman a szövetség sátrához.« Amikor aztán kimentek, ⁵ leszállt az Úr egy felhőoszlopban, megállt a sátor ajtajában és szólította Áront meg Mirjámot. Amikor odamentek, ⁶ azt mondta nekik:

»Halljátok beszédem!

Ha valaki közületek prófétája az Úrnak,
annak látomásban jelenek
meg vagy álomban szólok.

⁷ Ám Mózes, az én szolgám nem ilyen:

ő az én egész házamban meghitt,

⁸ mert vele szemtől szembe beszélek,

s ő nyíltan, nem rejtélyekben és jelképekben
látja az Urat.
Miért nem féltetek tehát
gyalázni szolgálmat, Mózes?»

⁹ Aztán haragra gerjedve irántuk, elment. ¹⁰ Amint pedig eltávozott a felhő, amely a sátor felett volt, íme, Mirjám úgy fehérlett a leprától, mint a hó.

Amikor Áron rátekintett és látta, hogy lepra öntötte el, ¹¹ azt mondta Mózesnek: »Kérlek, uram, ne ródd fel nekünk ezt a bűnt, amelyet esztelenül elkövettünk, ¹² ne legyen ez olyan, mint a halott, s mint az idétlen magzat, amelyet anyja méhe elvetél: íme, már fél testét megemésztette a lepra.« ¹³ Erre Mózes az Úrhoz kiáltott: »Isten, kérlek, gyógyítsd meg őt!« ¹⁴ Azt felelte neki az Úr: »Ha az atyja az arcába köpött volna, nemde legalább hét napig kellene szégyellnie magát? El kell csak különíteni hét napig a táboron kívül, aztán vissza lehet hívni.« ¹⁵ Kizárták tehát Mirjámot hét napra a táborból és a nép nem indult el arról a helyről, amíg vissza nem hívták Mirjámot. ¹⁶ Aztán elindult a nép Hácerothból és a Párán pusztában ütötte fel sátrait.

Szám 13 A hírszerzők jelentése ¹ Ekkor szólt ott az Úr Mózeshez: ² »Küldj férfiakat, hogy vegyék szemügyre Kánaán földjét, amelyet majd Izrael fiainak adok, minden törzsből egyet-egyet, a fejedelmek közül.« ³ Megtette Mózes, amit az Úr parancsolt, s elküldte Párán pusztából a fejedelmi férfiakat, név szerint: ⁴ Rúben törzsből: Sámúát, Zekur fiát, ⁵ Simeon törzsből: Safátot, Húri fiát, ⁶ Júda törzsből: Kálebet, Jefóne fiát, ⁷ Isszakár törzsből: Jígalt, József fiát, ⁸ Efraim törzsből: Hóseát, Nún fiát, ⁹ Benjamin törzsből: Fáltit, Ráfu fiát, ¹⁰ Zebulon törzsből Geddielt, Szódi fiát, ¹¹ József törzsből: Manassze ágából: Gáddit, Szúsi fiát, ¹² Dán törzsből Ammielt, Gemállit fiát, ¹³ Áser törzsből: Sztúrt, Mikaél fiát, ¹⁴ Naftali törzsből Nahábit, Vápsi fiát, ¹⁵ Gád törzsből: Gúelt, Máki fiát. ¹⁶ Ez volt azoknak a férfiaknak a neve, akiket Mózes elküldött, hogy vegyék szemügyre a földet. Hóseát, Nún fiát azonban Józsuének hívta.

¹⁷ Elküldte tehát ezeket Mózes, hogy vegyék szemügyre Kánaán földjét és azt mondta nekik: »Menjetek fel a Délvidéken át, s ha feljuttok a hegyekre, ¹⁸ vegyétek szemügyre azt a földet, hogy milyen, meg a népet, amely lakja, hogy erős-e vagy gyenge, hogy számra nézve kevés-e vagy sok, ¹⁹ maga a föld jó-e vagy rossz, milyenek a városok, körülkerítettek-e vagy kerítetlenek, ²⁰ a talaj kövér-e vagy sovány, erdős-e vagy fátlan. Legyetek bátrak, s hozzatok nekünk a föld gyümölcseiből.« – Éppen az az idő volt, amikor már enni lehetett a korai szőlőt.

²¹ Felmentek tehát, s kikémlelték a földet a Szín-pusztától kezdve egészen Rohóbig, amely Emát felé menet van. ²² Felmentek a Délvidékre, s eljutottak Hebronba, ahol Achimán, Sisáj és Talmáj, Enák fiai voltak. – Hebron hét esztendővel előbb épült, mint Tánisz, Egyiptom városa. – ²³ Aztán elmentek a Szőlőfürt völgyéig, s levágtak egy szőlővesszőt a fürtjével együtt, s két férfi egy rúdon elhozta, és vettek a hely gránátalmaiból és fügéiből is, ²⁴ a helyet pedig elnevezték Nehel-Eskólnak (azaz a Szőlőfürt völgyének), minthogy szőlőfürtöt hoztak onnan Izrael fiai.

²⁵ Negyven nap múlva aztán, bejárva az egész vidéket, visszatértek a föld kémei, ²⁶ s eljutottak Mózeshez és Áronhoz meg Izrael fiainak egész gyülekezetéhez a Párán-pusztába, amely Kádesnél van.

Beszámoltak nekik és az egész közösségnek, megmutatták a föld gyümölcsseit ²⁷ és elbeszélték, mondván: »Eljutottunk arra a földre, amelyre küldtél minket, s az csakugyan tejjel-mézzel folyó ország, amint ezekből a gyümölcsökből is látható, ²⁸ de igen erős lakói, nagy és fallal körülvett városai vannak: Enák utódait is láttuk ott. ²⁹ Amalekiták laknak a Délvidéken, hetiták, jebuziták, amoriták a hegységben és kánaániak laknak a tenger mellett és a Jordán folyó körül.«

³⁰ Zúgolódni kezdett erre a nép Mózes ellen, de Káleb csendesítette őket, és azt mondta: »Csak menjünk fel, s foglaljuk el azt a földet, mert el tudjuk foglalni.« ³¹ Ám a többiek, akik vele voltak, azt mondták: »Semmiképpen sem mehetünk fel e nép ellen, mert erősebb nálunk.« ³² Sőt gyalázták Izrael fiai előtt azt a földet, amelyet megtekintettek, mondván: »A föld, amelyet bejártunk, elemészti lakóit, népe, amelyet láttunk, szálas termetű, ³³ láttunk ott jó néhány szörnyet Enák fiaiból, az óriások nemzetségéből, akikhez képest mi olyanoknak látszottunk, mint a sáskák.«

Szám 14 ¹ Jajveszékelve sírt emiatt az egész sokaság azon az éjszakán ² és Izrael valamennyi fia zúgolódott Mózes és Áron ellen: ³ »Bárcsak meghaltunk volna Egyiptomban, s bárcsak elpusztulnánk ebben a kietlen pusztában, s ne vinne be minket az Úr arra a földre, hogy magunk kardélre ne hulljunk, feleségeink és gyermekeink pedig fogságba ne jussanak! Nem jobb-e visszatérnünk Egyiptomba?« ⁴ Majd azt mondták egymásnak: »Állítsunk magunk fölé vezért és térjünk vissza Egyiptomba.«

⁵ Amikor ezt Mózes és Áron meghallották, arcukkal a földre borultak Izrael fiainak egész közössége előtt. ⁶ Józue, Nún fia pedig, meg Káleb, Jefóne fia, akik szintén bejárták azt a földet, megszagatták ruháikat, ⁷ s szóltak Izrael fiainak egész közösségéhez: »A föld, amelyet bejártunk, felette jó. ⁸ Ha az Úr kegyelmes lesz, bevisz minket rá, s ideadja azt a tejjel s mézzel folyó földet. ⁹ Ne lázongjatok az Úr ellen, s ne féljetez annak a földnek a lakóitól, mert úgy megehetjük őket, mint a kenyeret. Eltávozott tőlük minden oltalmuk: az Úr velünk van, ne féljetez!«

¹⁰ Amikor erre az egész közösség felkiáltott, és meg akarta kövezni őket, megjelent az Úr dicsősége a szövetség sátra felett, Izrael minden fia előtt. ¹¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Meddig gyaláz engem ez a nép, meddig nem hisz nekem, mindazon jelek ellenére, amelyeket véghezvittem előttük? ¹² Megverem tehát döghalállal, s elpusztítom, téged pedig nagy és ennél erősebb nemzet fejedelmévé teszek.«

¹³ Azt mondta erre Mózes az Úrnak: »Hogy meghallják az egyiptomiak, akik közül kihoztad ezt a népet, ¹⁴ meg ennek a földnek a lakói – akik azt hallották, hogy te, Uram, e nép között vagy és színről színre engeded látni magad, s felhőd védi őket, s felhőoszlopban jársz előttük nappal, s tűzoszlopban éjszaka –, ¹⁵ hogy megöltél egy ekkora sokaságot, mint egy embert, s azt mondják: ¹⁶ 'Nem tudta bevinni a népet arra a földre, amely felől megesküdtél, azért ölte meg őket a pusztában!' ¹⁷ Bizonnyuljon tehát nagynak az Úr ereje és tégy úgy, amint megesküdtél, mondván: ¹⁸ 'Hosszan tűrő s nagyirgalmú az Úr, megbocsát gonoszságot és vétkeket, de büntetlenül nem hagy senkit, megbünteted az atyák vétkeit fiaikon, harmadik és negyedik nemzedékükön.' ¹⁹ Bocsásd meg, kérlek, ennek a népnek a bűnét irgalmasságod nagysága szerint, mint ahogy megbocsátottál nekik Egyiptomból való kijövetelüktől kezdve eddig a helyig.«

²⁰ Azt mondta erre az Úr: »Megbocsátom szavad szerint. ²¹ De amilyen igaz, hogy én élek, s az egész föld tele van az Úr dicsőségével, ²² olyan igaz, hogy mindazok a férfiak, akik látták dicsőségemet s a jeleket, amelyeket Egyiptomban és a pusztában műveltem, s mégis próbára tettek már vagy tízszer, s nem engedelmeskedtek szavamnak, ²³ nem látják meg azt a földet, amely felől megesküdtem atyáiknak; azok közül, akik gyaláztak engem, senki sem látja meg! ²⁴ Szolgámat, Kálebet, aki más lélekkel telten követett engem, beviszem majd arra a földre, amelyet bejárt, s utóda bírni fogja azt. ²⁵ Mivel az amalekiták s a kánaániak laknak a völgyben, holnap indítsátok el a tábort és térjetekek vissza a pusztába, a Vörös-tenger felé vivő úton.«

²⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ²⁷ »Meddig fog még zúgolódni ellenem ez a felette gonosz közösség? Hallottam Izrael fiainak zúgolódását! ²⁸ Mondd meg tehát nekik: Amilyen igaz, hogy én élek – ezt üzeni az Úr –, olyan igaz, hogy amint szólni hallottalak benneteket, úgy fogok tenni veletek. ²⁹ Ebben a pusztában fog heverni holttestetek. Senki, akit megszámláltak a húszesztendősek s az idősebbek közül, aki zúgolódott ellenem, ³⁰ be nem megy arra a földre, amely felől esküre emeltem kezem, hogy lakóivá teszek titeket, kivéve Kálebet, Jefóne fiát és Józsuét, Nún fiát. ³¹ Gyermekeiteket azonban, akikről azt mondtátok, hogy ellenség zsákmányává lesznek, beviszem: hadd lássák a földet, amely nektek nem tetszett. ³² Ebben a pusztában fog heverni holttestetek, ³³ fiaitok ebben a pusztában fognak kóborolni negyven esztendeig, s viselni fogják a ti paráznaságotok következményeit, amíg meg nem emésztődik atyáik holtteste a pusztában. ³⁴ Annak a negyven napnak megfelelően, amely alatt szemügyre vettétek a földet, egy-egy esztendőt számítva minden napért, negyven esztendeig lakoltok gonoszságaitokért és ismeritek meg bosszúmat, ³⁵ mert amint mondtam, úgy teszek ezzel a felette gonosz sokasággal, amely felkelt ellenem: elpusztul és meghal ebben a pusztában.«

³⁶ Ekkor mindazokat a férfiakat, akiket elküldött Mózes, hogy szemléljék meg a földet, s akik visszatértük után fellázították ellene az egész sokaságot, gyalázva a földet, hogy rossz, ³⁷ halál sújtotta az Úr színe előtt. ³⁸ Csak József, Nún fia és Kaleb, Jefóne fia maradt életben mindazok közül, akik elmentek, hogy szemügyre vegyék a földet.

³⁹ Amikor Mózes elmondta mindezeket Izrael valamennyi fiának, igen elszomorodott a nép. ⁴⁰ Kora reggel aztán felkeltek, s fel akartak menni a hegytetőre és azt mondták: »Készek vagyunk felmenni arra a helyre, amelyet az Úr mondott, mert vétkeztünk.« ⁴¹ Azt mondta nekik Mózes: »Miért szegitek meg az Úr parancsát? Nem fog az javatokra válni! ⁴² Minthogy az Úr nincsen közöttetek, ne menjetekek fel, hogy el ne hulljatok ellenségeitek előtt. ⁴³ Az amalekiták s a kánaániak ott vannak előttetek, s kardjuk által elhullotok: mivel nem akartatok engedelmeskedni az Úrnak, az Úr sem lesz veletek.« ⁴⁴ Azok mégis elindultak elvakultan a hegytetőre, de az Úr bizonyosságának ládája és Mózes nem mozdultak a táborból. ⁴⁵ Ekkor lerohantak az amalekiták és a kánaániak, akik a hegyen laktak és verve-vágva kergették őket egészen Hormáig.

Szám 15 Áldozat és engesztelés ¹ Így szólt az Úr Mózeshez: ² »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: Ha majd bejuttok lakóföldetekre, amelyet én nektek adok ³ és szarvasmarhából vagy aprómarhából egészen eléggő áldozatul vagy vágóáldozatul tűzáldozatot készítetek az Úrnak, akár fogadalmat róttok le, akár jószántotokból mutattok be áldozatot, akár ünnepeiteken gyújtotok kellemes illatot az

Úrnak, ⁴ mindaz, aki áldozati ajándékot mutat be, mutasson be ételáldozatul egytized éfa lisztlángot, meghintve egy negyed hín mennyiségű olajjal, ⁵ italáldozatul pedig adjon ugyanannyi mennyiségű bort az egészen eléggő áldozathoz vagy a békeáldozathoz, bárányonként. ⁶ Koshoz kéttizednyi lisztláng legyen az ételáldozat, egyharmad hínnyi olajjal meghintve, ⁷ italáldozatul pedig ugyanezen mértékegység harmadrészét kell bemutatni kellemes illatul az Úrnak. ⁸ Ha pedig szarvasmarhából készítesz egészen eléggő áldozatot vagy vágóáldozatot, fogadalom teljesítése végett vagy békeáldozatul, ⁹ háromtized lisztlángot adj bikánként, egy fél hín mennyiségű olajjal meghintve, ¹⁰ italáldozatul pedig ugyanannyi mennyiségű bort, kellemes illatú tűzáldozatul az Úrnak. ¹¹ Így cselekedjél bikánként, kosonként, bárányonként vagy gödölyénként. ¹² Aszerint, hogy mennyi áldozatot mutattok be, ezt kell mindig tennetek.

¹³ Minden bennszülött ugyanazzal a szertartással mutassa be az égőáldozatot kedves illatul az Úrnak.

¹⁴ És minden jövevény, aki veletek lakik vagy köztetek tartózkodik nemzedékről-nemzedékre, az égőáldozatot ugyanúgy mutassa be kellemes illatul az Úrnak, ahogyan ti.

¹⁵ Egy törvény s egy rendelet legyen számotokra is, a föld jövevénye számára is.«

¹⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁷ »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik: ¹⁸ Ha majd eljuttok arra a földre, amelyet én nektek adok, ¹⁹ és esztek annak az országnak a kenyéréből, adjatok adományt az Úrnak ²⁰ étetekből. Mint ahogy a szérűről adtok adományt, ²¹ úgy adjatok a tésztából is zsengét az Úrnak.

²² Hogyha tudatlanságból elmulasztotok valamit azok közül, amiket az Úr Mózesnek mondott ²³ és általa tinektek azon a napon, amelyen parancsolni kezdett, vagy azután, parancsolt: a következőképpen tegyetek. ²⁴ Ha a közösség felejt el valamit megtenni: mutasson be egy fiatal bikát a csordából egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul az Úrnak, a szertartások által megkívánt étel- és italáldozatával együtt, meg egy kecskebakot bűnért való áldozatul. ²⁵ A pap aztán könyörögjön Izrael fiainak egész közösségeért, s ők bocsánatot nyernek, minthogy nem szántsándékkal követték el a bűnt és bemutatták a tűzáldozatot az Úrnak magukért, bűnükért és tévedésükért; ²⁶ bocsánatot nyer Izrael fiainak egész népe s a közöttük tartózkodó jövevény, mert az egész népet terheli a tudatlanságból elkövetett bűn.

²⁷ Hogyha egy személy követ el tudtán kívül bűnt, mutasson be egy egyesztendő nőstény kecskét bűnéért, ²⁸ s a pap esedezzek érte, mert tudtán kívül bűnt követett el az Úr előtt, s eszközölje ki neki a bocsánatot, s ő bocsánatot nyer. ²⁹ Bennszülöttek, jövevények, egy törvénye legyen mindenkinek, aki tudtán kívül követ el bűnt.

³⁰ Aki azonban kevélységből követ el valamit, akár bennszülött, akár idegen (minthogy lázadt az Úr ellen), vesszen el népéből; ³¹ mivel az Úr szavát megvetette, s parancsát megszegte, azért irtassék ki: viselje gonoszságát.«

³² Történt pedig, hogy amikor Izrael fiai a pusztában voltak, rajtakaptak egy embert, hogy fát szedget a szombat napján. ³³ Erre elvitték őt Mózeshez és Áronhoz meg az egész közösséghez. ³⁴ Azok

tömlöcbe zárták, mert nem tudták, mit kell vele tenniük. ³⁵ Azt mondta ekkor az Úr Mózesnek: »Hallálal lakoljon az az ember: kövesse meg az egész nép a táboron kívül.« ³⁶ Ki is vitték és halálra kövezték, amint az Úr megparancsolta Mózesnek.

³⁷ Azt mondta továbbá az Úr Mózesnek: ³⁸ »Szólj Izrael fiaihoz és mondd nekik, hogy csináljanak maguknak felsőruhájuk sarkaira bojtokat, azokra pedig tegyenek egy-egy kékszínű zsinórt. ³⁹ Ha ezeket látják, emlékezzenek meg az Úr minden parancsáról és ne kövessék gondolataikat és szemüket, amelyek oly sokféle dologban paráználkodnak, ⁴⁰ hanem inkább emlékezzenek meg az Úr parancsairól, s tegyék meg azokat, s legyenek szentek Istenüknek. ⁴¹ Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek, aki kihoztalak titeket Egyiptom földjéről, hogy Istenetek legyek«.

Szám 16 Koré, Dátán és Abiron lázadása ¹ Azonban Koré, aki Jichárnak, Lévi fiának, Kaát fiának a fia volt, meg Dátán és Abiron, Eliáb fiai és Hon, Felet fia, akik Rúben fiai közül valók voltak ² és más kétszázötven olyan férfi Izrael fiai közül, akik fejedelmei voltak a gyülekezetnek s akiket tanácskozás idején név szerint szoktak meghívni, felkeltek Mózes ellen ³ és szembeszálltak Mózessel és Áronnal és azt mondták: »Legyen elég nektek! Hiszen az egész közösség szent, s közöttük van az Úr! Miért emelitek hát magatokat az Úr népe fölé?«

⁴ Amikor ezt Mózes meghallotta, arcára borult, ⁵ majd így szólt Kóréhoz és egész közösségéhez: »Reggel majd ismeretessé teszi az Úr, hogy kik az övéi: a szenteket magához engedi, s választottjai közelíthetnek hozzá. ⁶ Ezt tegyétek tehát: Vegye mindenki a füstölőjét, te, Kóré, s egész gyülekezeted, ⁷ töltsétek meg holnap tűzzel, s tegyetek rá füstölőszert az Úr előtt, s akit Ő kiválaszt, az legyen a szent. Nagyon nekibátorodtatok, Lévi fiai!«

⁸ Azt mondta továbbá Kórénak: »Halljátok, Lévi fiai! ⁹ Kevés-e nektek, hogy Izrael Istene elkülönített titeket az egész néptől és magához fűzött, hogy szolgáljatok neki a hajlék szolgálatában és a nép közössége elé álljatok, s nevében szolgáljatok? ¹⁰ Azért engedte-e meg, hogy közelítsetek hozzá, te és minden testvéred, Lévi fiai, hogy még a papságot is magatoknak követeljétek, ¹¹ s egész pártod szembe szálljon az Úrral? Hiszen, micsoda Áron, hogy ő ellene zúgolódtok?«

¹² Aztán elküldött Mózes, hogy elhívassa Dátánt és Abiront, Eliáb fiait. Ám azok azt felelték: »Nem megyünk. ¹³ Talán bizony kevés neked, hogy kihoztál minket arról a földről, amely tejjel s mézzel folyt, hogy megölj minket a pusztában? Még uralkodni is akarsz rajtunk? ¹⁴ Igazán tejjel s mézzel patakokban folyó földre vittél minket, s valóban adtál nekünk szántó- és szőlőbirtokot! Ki akarod talán szűrni a szemünket is? Nem megyünk.«

¹⁵ Nagyon megharagudott erre Mózes és azt mondta az Úrnak: »Ne tekints áldozatukra! Te tudod, hogy soha még egy fia-szamarat sem vettem el tőlük és senkit sem bántottam közülük.«

¹⁶ Aztán azt mondta Kórénak: »Álljatok a holnapi napon az Úr elé, külön te és egész gyülekezeted és külön Áron. ¹⁷ Vegyétek mindnyájan füstölőtöket, tegyetek rá füstölőszert, s vigyétek az Úr elé a kétszázötven füstölőt, s Áron is tartsa füstölőjét.« ¹⁸ Amikor ezt megtették, s Mózes és Áron is odaállt, ¹⁹ s ők egybegyűjtötték ellenük az egész közösséget a sátor ajtajához, és megjelent mindnyájuknak az Úr dicsősége.

²⁰ Akkor így szólt az Úr Mózeshez és Áronhoz: ²¹ »Váljatok ki ebből a közösségből, hadd veszítem el őket egyszerre.« ²² Ám ők arcra borultak, s azt mondták: »Minden test lelkének hatalmas Istene: vajon egy ember vétke miatt az egész népre zúdul-e haragod?« ²³ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: ²⁴ »Parancsold meg az egész népnek, hogy álljon félre Kóré, Dátán és Abiron sátrától.«

²⁵ Felkelt tehát Mózes és elment Dátánhoz s Abironhoz, s követték őt Izrael vénei ²⁶ és azt mondta a népnek: »Távozzatok ezeknek az istentelen embereknek a sátrától, s ne nyúljatok semmihez sem, ami az övék, hogy el ne sodródjatok bűneik miatt.« ²⁷ Miután ők körben eltávoztak sátraiktól, Dátán és Abiron kijöttek és megálltak sátruk bejáratánál feleségeikkel, gyermekeikkel s egész háznépükkel együtt.

²⁸ Azt mondta ekkor Mózes: »Erről tudjátok meg, hogy az Úr küldött engem, hogy megtegyem mindazt, amit láttok, s hogy nem a magam szívéből csináltam: ²⁹ ha ők az emberek szokott halálával múltak ki, s az a csapás látogatja meg őket, amely a többi embert szokta meglátogatni, akkor nem küldött engem az Úr; ³⁰ de ha új dolgot művel az Úr, úgyhogy a föld nyitja fel száját és nyeli el őket s mindazt, ami az övék, s elevenen szállnak le az alvilágba, akkor tudjátok meg, hogy káromolták az Urat.«

³¹ S nyomban, ahogy befejezte a beszédet, meghasadt lábuk alatt a föld ³² és felnyitotta száját, s elnyelte őket sátrukkal s minden holmijukkal együtt, ³³ s leszálltak elevenen az alvilágba, s a föld befödte őket, és így veszték ki a közösségből. ³⁴ Ekkor egész Izrael, amely ott állt körben, elfutott az elveszők kiáltására, mondván: »El ne találjon nyelni minket is a föld.« ³⁵ Aztán tűz jött ki az Úrtól, s megölte azt a kétszázötven férfit, akik bemutatták a füstölőszert.

Szám 17 ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ² »Parancsold meg Eleazárnak, Áron pap fiának, hogy szedje össze a füstölőket, amelyek a tűzvész helyén hevernek, tűzüket szórja szerteszét, mert szentekké lettek ³ a bűnösök halála által, aztán pedig lapítsa lemezekké azokat és szegezze az oltárra, mivel füstölőszert mutattak be azokban az Úrnak és szentekké lettek – hogy intő jelként tekintsenek rájuk Izrael fiai.« ⁴ Fogta tehát Eleazár pap a rézfüstölőket, amelyekben azok, akiket a tűzvész megemésztett, áldoztak, lemezekké kalapálta, és rászegezte azokat az oltárra, ⁵ hogy a jövőben figyelemztessék Izrael fiait, hogy idegen ember, aki nem Áron magvából való, ne álljon elő füstölőszert bemutatni az Úrnak, és úgy ne járjon, mint Kóré és egész közössége járt, amint az Úr megmondta Mózesnek.

⁶ Másnap aztán fellázadt Izrael fiainak egész közössége Mózes és Áron ellen, mondván: »Ti öltétek meg az Úr népét.« ⁷ Amikor aztán lázadás támadt, s a zűrzavar növekedett, ⁸ Mózes és Áron a szövetség sátrához menekültek. Miután bementek, befedte ezt a felhő, megjelent az Úr dicsősége ⁹ és azt mondta az Úr Mózesnek: ¹⁰ »Váljatok ki ebből a közösségből, hadd pusztítsam el most őket is.« Erre ők földre borultak ¹¹ és Mózes azt mondta Áronnak: »Fogd a füstölőt, tégy bele tüzet az oltárról, rakj rá füstölőszert, s menj gyorsan a nép közé és esedezél értük, mert kiáradt immár a harag az Úrtól és dúl a csapás.« ¹² Megtette ezt Áron, s elfutott a közösség közé, amelyet már pusztított a tűzvész és bemutatta a füstölőszert ¹³ és odaállt a holtak és az élők közé és esedezett a népért és

megszűnt a csapás. ¹⁴ Tizennégyezer-hétszázan voltak a megöltek, azokon kívül, akik Kóré lázadásában veszttek el. ¹⁵ Amikor aztán megszűnt a pusztulás, Áron visszatért Mózeshez, a szövetség sátrának ajtajához.

¹⁶ Így szólt erre az Úr Mózeshez: ¹⁷ »Szólj Izrael fiainak és végy tőlük, minden nagycsaládból törzseik minden fejedelmétől egy-egy vesszőt, vagyis tizenkét vesszőt, s írd rá kinek-kinek a nevét a maga vesszejére. ¹⁸ Áron neve Lévi törzséén legyen, egy külön vessző pedig foglaljon egybe minden nagycsaládot. ¹⁹ Aztán tedd őket a szövetség sátrába, a bizonyság elé, ahol szólni szoktam hozzád. ²⁰ Akit ezek közül kiválasztok, annak a vesszeje ki fog hajtani; így fogom lecsendesíteni magam körül Izrael fiainak panaszkodásait, amelyekkel zúgolódnak ellenetek.«

²¹ Szólt erre Mózes Izrael fiainak, s törzsről-törzsre minden fejedelem adott neki egy-egy vesszőt, úgyhogy tizenkét vessző volt, Áron vesszején kívül. ²² Ezeket Mózes odatette a bizonyság sátrában az Úr elé, ²³ s amikor másnap visszatért, azt találta, hogy a Lévi házából való Áron vesszeje kihajtott, a duzzadó bimbókból virágok fakadtak, s azok kitárták szirmaikat és mandulává alakultak. ²⁴ Erre Mózes kivitte valamennyi vesszőt az Úr színe elől Izrael valamennyi fiához, s megnézte és visszavette mindenki a vesszejét.

²⁵ Aztán azt mondta az Úr Mózesnek: »Vidd vissza Áron vesszejét a bizonyság hajlékába, hogy ott megőrizték, jelül Izrael lázongó fiainak, hogy megszűnjenek előttem panaszkodásaik és halállal ne lakoljanak.« ²⁶ Mózes úgy is tett, ahogy az Úr parancsolta.

²⁷ Azt mondták ekkor Izrael fiai Mózesnek: »Íme, elpusztulunk, mindnyájan elveszünk, ²⁸ mindenki, aki az Úr hajlékához közelít, meghal; el kell-e vesznünk valamennyiünknek egy szálíg?«

Szám 18 A papok és leviták szolgálata és javadalmazása ¹ Így szólt erre az Úr Áronhoz: »A szentély ellen elkövetett gonoszságokat te és veled fiaid meg családod viseljétek, a papságtok ellen elkövetett bűnöket pedig te és veled fiaid vállaljátok. ² Testvéreidet, Lévi törzsét, atyád nemzetségét is vedd azonban magad mellé, hogy rendelkezésedre álljanak és szolgáljanak neked. Te és fiaid a bizonyság sátrában szolgáljatok, ³ a leviták pedig teljesítsék parancsaidat és lássák el a sátor minden dolgát, úgy azonban, hogy a szentély szereihöz és az oltárhoz ne közelítsenek, hogy halállal ne lakoljanak, s ti is velük ne vesszetek. ⁴ Ők legyenek melletted, s ők lássák el a sátor dolgait és minden szolgálatát: más ne keveredjék közétek. ⁵ Ti pedig lássátok el a szentély dolgait és az oltár szolgálatát, hogy harag ne zúduljon Izrael fiaira. ⁶ Testvéreiteket, a levitákat adtam én mellétek Izrael fiai közül, s őket adtam oda ajándéknak az Úrnak, hogy szolgáljanak sátra szolgálatában. ⁷ Neked pedig, s fiaidnak papságotokat kell ellátnotok: mindazt, ami az oltár szolgálatához tartozik, s ami a függönyön belül van, a papoknak kell végezniük. Ha másvalaki közelít hozzájuk, meg kell ölni.«

⁸ Így szólt továbbá az Úr Áronhoz: »Íme, neked adtam adományaim meghagyott részét: mindazt, amit Izrael fiai szentté tesznek, neked s fiaidnak engedtem át a papi tisztségért örök járandóságul. ⁹ Ezt kapd tehát azokból, amiket szentségessé tesznek és az Úrnak áldoznak: minden olyan áldozati ajándék, akár ételáldozat, akár bűnért vagy vétekért való áldozat, amelyet nekem adnak, s amely szent lesz, tiéd és fiaidé legyen. ¹⁰ Szent helyen edd meg, csak a férfiak egyenek belőle, mert szent dolog az számodra.

¹¹ Azokat az adományokat pedig, amelyeket Izrael fiai megfogadnak és felajánlanak, neked, fiaidnak és lányaidnak adtam örök járandósággul. Aki házában tiszta, ehét belőlük. – ¹² Az olaj, a bor s a gabona minden javát, mindazt, amit ezekből zsengeül hoznak az Úrnak, neked adtam: ¹³ minden termés zsengeje, amelyet földjük terem, s amelyet elhoznak az Úrnak, a tiéd legyen; aki házában tiszta, ehét belőle. – ¹⁴ Mindaz, amit fogadalomból adnak Izrael fiai, a tiéd legyen. – ¹⁵ Mindaz, ami elsőként megnyitja valamelyik olyan testnek a méhét, amelyet be szoktak mutatni az Úrnak, akár ember, akár állat, a tiéd legyen: úgy azonban, hogy az ember elsőszülöttéért váltságdíjat kell szedned, és minden olyan állatot, amely tisztátalan, meg kell váltatnod. ¹⁶ Ezek megváltása egy hónap után történjék öt sékel ezüstön, a szentély súlyegysége szerint; egy sékel húsz gera. ¹⁷ De a szarvasmarha, a juh és a kecske elsőszülöttjét meg ne váltasd, mert azokat az Úrnak kell szentelni: vérüket öntsd az oltárra, s hájukat égesd el az Úrnak kellemes illatul; ¹⁸ húsuk azonban a tied legyen: éppúgy, mint a felajánlott szegye s a jobb lapocka, a tied legyen. ¹⁹ A szentély minden adományát, amelyet Izrael fiai az Úrnak hoznak, neked, fiaidnak s lányaidnak adtam örök járandósággul. Örök só-szövetség ez az Úr előtt számodra és fiaid számára.»

²⁰ Azt mondta továbbá az Úr Áronnak: »Földjüken semmi birtokot sem kaptok, s osztályrészetek nem lesz közöttük: én vagyok a te osztályrészed s örökséged Izrael fiai között. ²¹ Lévi fiainak pedig Izrael minden tizedét adtam birtokul azért a szolgálatért, mellyel nekem a szövetség sátrában szolgálnak, ²² hogy Izrael fiai ne közelítsenek többé a sátorhoz, s így el ne kövessenek olyan bűnt, amely halált hoz rájuk, ²³ hanem csak Lévi fiai szolgáljanak nekem a sátorban, s ők viseljék a nép bűneit. Örök törvény legyen ez nemzedékeitek számára. Semmi más birtokot nem kapnak: ²⁴ elégedjenek meg a tized adományával, amelyet használatukra és szükségleteikre kijelöltem.«

²⁵ Így szólt azután az Úr Mózeshez: ²⁶ »Parancsold meg és hirdesd ki a levitáknak: Amikor megkapjátok Izrael fiaitól a tizedet, amelyet nektek adtam, hozzatok belőle adományt, vagyis egy tizedet a tizedből az Úrnak, ²⁷ hogy ez úgy számítsen nektek, mintha a szérúról vagy a sajtóból hoztatok volna adományt. ²⁸ Mindabból, amiből tizedajándékot kaptok, hozzatok az Úrnak, s adjatok Áron papnak. ²⁹ Mindaz, amit a tizedből hoztok, s adományként az Úrnak adtok, a legjobb s a legkiválóbb legyen.

³⁰ Mondd továbbá nekik: Ha elhoztátok a tized színe-javát, ez úgy számít nektek, mintha a szérúról és a présből megadtátok volna a zsenget, ³¹ s akkor a többi ti is, családok is bármely helyeteken megehetitek, mert ez a jutalmatok azért a szolgálatért, mellyel a bizonyosság sátrában szolgáltok. ³² Ne kövessetek el tehát bűnt azáltal, hogy magatoknak tartjátok meg a színe-javát, hogy meg ne szenteltelenítsétek Izrael fiainak ajándékait és halállal ne lakoljatok.«

Szám 19 A tisztító víz ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: ² »A következő áldozati szertartást rendelte el az Úr, mondván: Parancsold meg Izrael fiainak, hogy hozzanak hozzád kifejlett vörös tehenet, amely hibátlan, s amely jármot még nem viselt. ³ Ezt aztán adjátok oda Eleázár papnak, ő pedig vitesse ki a táboron kívülre és vágassa le mindenki láttára. ⁴ Aztán mártsa bele ujját a vérébe, és hintsen vele hétszer a sátor ajtaja felé. ⁵ Majd égettesse el mindenki láttára: mind bőrét és húsát, mind vérét és trágyáját vettesse a tűzbe, ⁶ a pap pedig vessen cédrusfát és izsópot meg kétszer festett karmazsinszínű fonalat a tűzbe, amely a tehenet emészti. ⁷ Végül aztán mossa meg ruháját és testét, s menjen be a táborba, de tisztátalan legyen estig. ⁸ Aki elégette, szintén mossa

meg ruháját és testét és legyen tisztátalan estig. ⁹ Egy tiszta ember pedig szedje össze a tehén hamuját, s öntse egy, a táboron kívül levő tiszta helyre, hogy megőrizték Izrael fiainak közössége számára, a tisztítóvíz céljára, mert bűnért való áldozatul égett el e tehén. ¹⁰ Aki a tehén hamvát egybe hordta, mossa ki ruháit és legyen tisztátalan estig. Legyen ez Izrael fiai s a közöttük lakó jövevény számára szent, örök törvény.

¹¹ Aki emberi holttestet érint, s ezért hét napra tisztátalanná válik, ¹² azt hintsék meg a harmadik és a hetedik napon ezzel a vízzel, s akkor tisztává válik. Ha a harmadik napon nem hintik meg, a hetedik napon nem válhat tisztává. ¹³ Mindaz, aki emberi lény holttestét illeti, s e keverékkel meg nem hintik, tisztátalanná teszi az Úr hajlékát, s vesszen el Izraelből; mivel az engesztelő vízzel nem hintette meg magát, tisztátalan legyen, s maradjon rajta tisztátalansága.

¹⁴ Ez legyen a törvény: ha valaki sátorban hal meg, akkor mindenki, aki belép sátrába, s minden holmi, amely ott van, tisztátalanná válik hét napra; ¹⁵ ha edény, amelynek nincsen rákötött fedele, szintén tisztátalanná válik. ¹⁶ Ha valaki a mezőn érinti megölt vagy magától meghalt ember holttestét, csontját vagy sírját, tisztátalanná válik hét napra. ¹⁷ Vegyenek ilyenkor a bűnért elégetett áldozat hamujából, töltsenek rá egy edényben élővizet, ¹⁸ s egy tiszta ember mártson bele izsópot és hintse meg vele az egész sátort s minden holmiját, meg az effajta tisztátalanság által tisztátalanná vált embereket, ¹⁹ s tisztítsa meg ekként a tiszta a tisztátalant a harmadik s a hetedik napon, s az a hetedik napon megtisztul: mossa meg önmagát és ruháját, s aznap estig legyen tisztátalan. ²⁰ Ha valaki ezzel a szertartással meg nem tisztítja magát, vesszen el a gyülekezetből, mert tisztátalanná teszi az Úr szentélyét, mivel nem hinteti meg magát a tisztulás vizével. ²¹ Örök törvény legyen ez a parancsolat. Az, aki a vizet hintette, szintén mossa ki ruháit: mindaz, aki a tisztulás vizét érinti, tisztátalan legyen estig. ²² Bármit érint a tisztátalan, tisztátalanná teszi, s aki valami ilyesmit érint, tisztátalan legyen estig.«

Szám 20 A Perlekedés vize; Mirjám és ron halála ¹ Az első hónapban aztán eljutottak Izrael fiai az egész közösséggel együtt a Szín-pusztába és Kádesben telepedett meg a nép. Ott meghalt Mirjám és ugyanott el is temették.

² Mivel pedig nem volt vize a népnek, egybegyűltek Mózes és Áron ellen, ³ s pörölni kezdtek és azt mondták: »Bárcsak elvesztünk volna akkor, amikor testvéreink, az Úr színe előtt! ⁴ Miért hoztátok ki az Úr gyülekezetét ebbe a pusztába, hogy meghaljunk mi is, jószágaink is? ⁵ Miért hoztatok fel minket Egyiptomból, s vezettetek erre a felette rossz helyre, amelyet bevetni nem lehet, amely nem terem sem fűgét, sem szőlőt, sem gránátalmát, sőt még csak ivóvize sincsen?«

⁶ Erre Mózes és Áron otthagyták a közösséget és bementek a szövetség sátrába, s arcukkal a földre borultak, és megjelent nekik az Úr dicsősége. ⁷ Az Úr így szólt Mózeshez: ⁸ »Vedd a botot és gyűjtsd egybe, te, meg Áron bátyád, a népet és szóljatok előttük a sziklának, s az vizet fog adni. Ha aztán így vizet fakasztottál a sziklából, ihat az egész közösség és jószága.«

⁹ Fogta tehát Mózes az Úr színe előtt levő botot, amint parancsolta neki, ¹⁰ s egybegyűjtötte a népet a szikla elé, és azt mondta nekik: »Halljátok, ti lázadók s hitetlenek! Fogunk-e tudni vizet fakasztani

nektek ebből a sziklából?» ¹¹ Azzal felemelte Mózes a kezét, ráütött kétszer a bottal a sziklára és bőséges víz fakadt, úgy, hogy ihatott a nép és jószága.

¹² Azt mondta erre az Úr Mózesnek és Áronnak: »Mivel nem hittetek nekem, s így nem bizonyítottatok engem szentnek Izrael fiai előtt, nem vizitek be a népet arra a földre, amelyet nekik adok.« –

¹³ Ez a Pörölés-vize: ott pöröltek Izrael fiai az Úr ellen, s ő ott bizonyította be rajtuk szentségét.

¹⁴ Közben Mózes követeket küldött Kádesből Edom királyához, hogy mondják neki: »Ezt üzeni testvéred, Izrael. Tudod mindazt a viszontagságot, amely minket ért, ¹⁵ hogy miképpen mentek le atyáink Egyiptomba, hogy ott hosszú ideig laktunk, hogy az egyiptomiak nyomorgattak minket s atyáinkat, ¹⁶ s hogy miképpen kiáltottunk az Úrhoz, s hogy ő meghallgatott minket, s angyalt küldött, aki kihozott minket Egyiptomból. Íme, itt vagyunk Kádes városában, amely határod szélén van, ¹⁷ s kérünk, hadd vonulhassunk át földeden. Nem megyünk át sem szántón, sem szőlőn, kútjaidból nem iszunk vizet, csakis az országúton megyünk, s nem térünk le sem jobbra, sem balra, míg át nem vonulunk területeden.« ¹⁸ Azt felelte neki Edom: »Nem vonulsz át rajtam, különben fegyveresen szállok szembe veled.« ¹⁹ Azt mondták erre Izrael fiai: »A járt úton megyünk, s ha iszunk vizedből, mi vagy állataink, megadjuk ami jár, semmi nehézség sem lesz a fizetség körül, csak hamarosan átvonulhassunk.« ²⁰ Ám ő így felelt: »Nem vonulsz át!« Rögtön ki is vonult eléje vég nélküli sokasággal és fegyveres kézzel, ²¹ s nem akarta meghallgatni, amikor kérte, hogy engedje meg a területén való átvonulást. Éppen azért kitért előle Izrael.

²² Miután pedig elindították Kádesből a tábort, eljutottak a Hór hegyéhez, amely Edom földjének határán van. ²³ Így szólt ott az Úr Mózeshez: ²⁴ »Térjen meg immár Áron a népéhez, mert nem megy be arra a földre, amelyet Izrael fiainak szántam, minthogy nem hitt az én számnak a Pörölés-vizénél. ²⁵ Vedd Áront s vele fiát, s vidd fel őket a Hór hegyére, ²⁶ s vedd le az atyáról ruháit, s add rá őket Eleázárra, a fiára: Áron pedig térjen meg népéhez és haljon meg ott.« ²⁷ Úgy tett Mózes, ahogy az Úr parancsolta: felmentek a Hór hegyére az egész közösség előtt, ²⁸ s levette Áronról ruháit, s ráadta őket Eleázárra, a fiára. ²⁹ Amikor aztán Áron a hegy tetején meghalt, Mózes Eleázárral együtt lejutott. ³⁰ Amikor pedig az egész közösség látta, hogy Áron meghalt, siratta őt harminc napig valamennyi családjában.

Szám 21 A rézkígyó; harcok útközben ¹ Amikor ezt Árád kánaáni király, aki a Délvidéken lakott, meghallotta, azt tudniillik, hogy Izrael idejött a kémek útvonalán, hadat indított ellene, győzött és zsákmányt szerzett tőle. ² Ám Izrael fogadalmat tett az Úrnak, s azt mondta: »Ha kezembe adod ezt a népet, eltörlöm városaikat.« ³ Az Úr meg is hallgatta Izrael könyörgését, s a kezébe adta a kánaániakat, s ő megölte őket, feldúlta városaikat, a helyet pedig elnevezte Hormának, azaz Átoknak.

⁴ Aztán elindultak a Hór hegyétől a Vörös-tenger felé vivő úton, hogy megkerüljék Edom földjét. A nép azonban unni kezdte az utat meg a fáradságot ⁵ és Isten és Mózes ellen lázadt: »Miért hoztál ki minket Egyiptomból, hogy meghaljunk a pusztában? Nincsen kenyér, nincsen víz, undorodik már a lelkünk ettől a felette sovány eledeltől.«

⁶ Rábocsátotta ezért az Úr a népre a tüzes kígyókat, s azok sokakat halálra martak közülük. Erre ⁷ elmentek Mózeshez, és azt mondták: »Vétkeztünk, mert az Úr ellen és te ellened szoltunk; könyörögj,

hogy vegye le rólunk ezeket a kígyókat!« Könyörgött is Mózes a népért, ⁸ mire az Úr így szólt hozzá: »Készíts egy rézkígyót, és tedd ki jelül: amelyik megmárt feltekint rá, az életben marad.« ⁹ Csinált tehát Mózes egy rézkígyót és kitette jelül: a megmártak, ha feltekintettek rá, meggyógyultak.

¹⁰ Aztán elindultak Izrael fiai, és Obótban ütöttek tábort. ¹¹ Majd elvonultak onnan, és Jeábarimban ütötték fel sátraikat, abban a pusztában, amely kelet felől néz Moábra. ¹² Aztán felkerekedtek onnan is, és a Szered patakhoz jutottak. ¹³ Miután azt elhagyták, az Arnonnal szemben ütöttek tábort. Ez a pusztában van és az amoriták területéről jön ki. Az Arnon a határa ugyanis Moábnak, az választja el a moabitákat és az amoritákat. ¹⁴ Ezért mondja az Úr harcainak könyve:

»Amint a Vörös-tengerrel cselekedett,
Úgy cselekszik Arnon patakjaival is.
¹⁵ Lehajlottak a patakok szirtjei,
Hogy megpihenhessenek Árnál
És letelepedhessenek a moabiták határánál.«

¹⁶ Onnan feltűnt az a kút, amelyről azt mondta az Úr Mózesnek: »Gyűjtsd egybe a népet, s vizet adok neki.« ¹⁷ Akkor énekelte Izrael ezt az éneket:

»Jöjj fel, kút! ÉnekeljeteK neki!
¹⁸ Kút, amelyet fejedelmek ástak,
a nép vezérei vájtak
törvénpálcával és botjukkal.«

A pusztából Mattánába, ¹⁹ Mattánából Naháliebe, Nahálieből Bámótba, ²⁰ Bámótból abba a völgybe mentek, amely Moáb mezején, a sivatagra néző Fászga tetején van.

²¹ Szihonhoz, az amoriták királyához pedig követeket küldött Izrael, üzenvén: ²² »Kérlek, hadd vonulhassak át földeden. Szántókra és szőlőkre nem térünk, vizet a kutakból nem iszunk, az országúton megyünk, míg át nem vonulunk területeden.« ²³ Ám ő nem akarta megengedni, hogy Izrael átvonulhasson területén, sőt egybegyűjtötte seregét, s kivonult ellene a pusztába, s amikor eljutott Jászába, harcba szállt Izraellel. ²⁴ Ez azonban megverte őt a kard élével, s elfoglalta földjét az Arnontól a Jabbokig, Ammon fiaig, mert az ammoniták határát erős őrség tartotta.

²⁵ Valamennyi városát elvette tehát Izrael, s megtelepedett az amoriták városaiban, Hesebonban és leányvárosaiban. ²⁶ Hesebon városa ugyanis Szihoné, az amoriták királyáé volt, mert ő harcra kelt Moáb királyával, s elvette tőle az egész földet, amely uralma alatt volt, egészen az Arnonig. ²⁷ Azért mondják a példabeszédben:

»Gyertek Hesebonba
Építeni, s erősíteni Szihon városát.
²⁸ Tűz csapott ki Hesebonból,
Láng Szihonnak városából
S megemésztette a moabita Árt

S Arnon magaslatainak lakóit.

²⁹ Jaj neked Moáb!

Elvesztél Kámos népe,

Mert ő futni hagyta fiait,

Az amoriták királyának, Szihonnak

Fogságába juttatta lányait.

³⁰ Elpusztult a birodalmuk Hesebontól Dibonig,

Kimerülve értek csak el Nóféig és Medebáig.«

³¹ Így telepedett meg Izrael az amoriták földjén. ³² Ekkor Mózes elküldött, hogy kémleljék ki Jázert, mire elfoglalták leányvárosait, s meghódították lakosait.

³³ Aztán megfordultak és felmentek a Básán felé vivő úton. Ám Óg, Básán királya kivonult ellenük egész népével együtt, hogy harcra keljen velük Edráiban. ³⁴ Azt mondta ekkor az Úr Mózesnek: »Ne félj tőle, mert kezedbe adom őt és egész népét meg földjét, s úgy elbánsz vele, mint ahogy elbántál Szihonnal, az amoritáknak azzal a királyával, aki Hesebonban lakott.« ³⁵ Megverték tehát őt is a fiaival együtt, s az egész népét az utolsó szálig, a földjét pedig elfoglalták.

Szám 22 Bálám jövődölése ¹ Aztán elindultak, és Moáb mezőségén ütöttek tábor, ott, ahol a Jordánon túl Jerikó fekszik.

² Amikor pedig látta Bálák, Szefor fia mindazt, amit Izrael az amoritával cselekedett, ³ s hogy igen félnek tőle a moabiták, s támadását kiállni nem tudnák, ⁴ azt mondta Mádián a véneinek: »Úgy eltörl ez a nép mindenkit, aki határainkban lakik, mint az ökör a füvet, amelyet tövig lerág.«

Ő volt abban az időben a király Moábban. ⁵ Követeket küldött tehát a jövődömondó Bálámhoz, Beor fiához, aki Ammon fiainak földjén, a folyóvíz mellett lakott, hogy hívják el, s mondják neki: »Íme, egy nép kijött Egyiptomból, ellepte ennek a földnek a színét, s letelepedett velem szemben. ⁶ Gyere tehát, átkozd meg ezt a népet, mert erősebb nálam, akkor talán megverhetem valahogy és kiűzhetem földemről: tudom ugyanis, hogy áldott, akit te megáldasz, s átkozott, akire te átkot szórsz.«

⁷ Elmentek tehát Moáb vénei és Mádián vénei, kezükben a jövődölés díjával. Amikor aztán eljutottak Bálámhoz, s elmondták neki Bálák minden szavát, ⁸ az így felelt: »Maradjatok itt ez éjjel, s én majd azt felelem, amit az Úr mond nekem.« Ott maradtak tehát Bálámnál. Eljött ekkor Isten, s azt mondta neki: ⁹ »Mit keresnek ezek az emberek nálad?« ¹⁰ Ő azt felelte: »Bálák, Szefor fia, a moabiták királya küldte őket hozzám, ¹¹ ezzel az üzenettel: 'Íme, az a nép, amely kijött Egyiptomból, ellepte e föld színét: gyere, s átkozd meg, akkor talán valahogy megküzdhetek vele, s elűzhetem.'« ¹² Azt mondta erre Isten Bálámnak: »Ne menj el velük, s ne átkozd meg azt a népet, mert áldott az.« ¹³ Felkelt tehát reggel és azt mondta a fejedelmeknek: »Menjetek földetekre, mert az Úr megtiltotta nekem, hogy veletek menjek.« ¹⁴ Visszatértek tehát a fejedelmek, s elmondták Báláknak: »Nem akart Bálám eljönni mivelünk.«

¹⁵ Erre ő ismét elküldött, sokkal több s előkelőbb fejedelmet, mint először küldött. ¹⁶ Amikor ezek eljutottak Bálámhoz, azt mondták: »Ezt üzeni Bálák, Szefor fia: `Ne vonakodjál eljönni hozzám. ¹⁷ Kész vagyok megtisztelni téged, s bármit akarsz, megadom neked: csak gyere, s átkozd meg ezt a népet.« ¹⁸ Azt felelte Bálám: »Ha tele adja nekem Bálák a házat ezüsttel s arannyal, akkor sem változtathatom meg az Úrnak, az én Istenemnek szavát, sem arra, hogy többet, sem arra, hogy kevesebbet mondjak. ¹⁹ Kérlek, maradjatok ti is itt ezen az éjszakán, hadd tudjam meg, mit felel ismét az Úr nekem.« ²⁰ Erre eljött Isten éjszaka Bálámhoz, s azt mondta neki: »Ha azért jöttek ezek az emberek, hogy elhívjanak, akkor kelj fel és menj el velük – de csak azt tedd, amit majd parancsolok neked.« ²¹ Bálám reggel felkelt, megnyergelte szamarát és elindult velük.

²² Ám Isten megharagudott, s azért az Úr angyala odaállt az útra, Bálám elé; ő a szamarán ült, s két szolgálta volt vele. ²³ Amikor a szamár meglátta, hogy ott áll az Úr angyala kivont karddal az úton, letért az útról és a mezőn haladt. Bálám erre megverte, hogy visszaterelje az útra. Ekkor ²⁴ az angyal két szőlőkerítés között egy szűk ösvényre állt. ²⁵ Amikor a szamár meglátta, a falhoz szorult, s odaszorította utasa lábát. Erre ő ismét megverte. ²⁶ Ekkor azonban az angyal egy olyan szűk helyre ment, ahol sem jobbra, sem balra nem lehetett kitérni, s eléje állt. ²⁷ Amikor a szamár meglátta az ott álló anglyalt, lefeküdt Bálám alatt. Erre az megharagudott és még jobban csapdosta oldalát botjával.

²⁸ Ekkor megnyitotta az Úr a szamár száját, s az így szólt: »Mit vétettem neked? Miért versz meg engem most már harmadszor?« ²⁹ Azt felelte Bálám: »Mert megérdemelted, s játékot űztél velem. Bárcsak lenne kardom, hogy megölhetnélek!« ³⁰ Azt mondta a szamár: »Nem én vagyok-e állatod, amelyre mindig ülni szoktál mind e mai napig? Mondd, tettem-e valaha ilyesmit veled?« Bálám azt felelte: »Sohasem.«

³¹ Ugyanekkor megnyitotta az Úr Bálám szemét, úgyhogy meglátta az anglyalt, amint ott állt kivont karddal az úton; erre leborult előtte arccal a földre. ³² Azt mondta neki az angyal: »Miért vered meg már harmadszor szamaradat? Én jöttem, hogy feltartóztassalak, mert utad gonosz, s ellenem van, ³³ s ha szamarad le nem tért volna az útról, hogy kitérjen, amikor feltartóztattam, téged öltelek volna meg, ő pedig élne.« ³⁴ Azt mondta Bálám: »Vétkeztem, mert nem tudtam, hogy te tartóztatsz fel; most azonban, ha nem tetszik neked, hogy elmenjek, visszatérek.« ³⁵ Azt mondta az angyal: »Menj csak el velük, de vigyázz, hogy mást ne mondj, mint amit majd parancsolok neked.« Elment tehát Bálák fejedelmeivel.

³⁶ Amikor Bálák meghallotta, hogy jön Bálám, kiment elé a moabiták városába, amely az árnoni határszélén van. ³⁷ Azt mondta Bálámnak: »Elküldtem követeimet, hogy elhivassalak; miért nem jöttél el mindjárt hozzám? Talán azért, mert nem tudnám megadni jövedeled jutalmát?« ³⁸ Az így felelt neki: »Íme, itt vagyok. De szólhatok-e majd egyebet, mint amit Isten ad a számba?« ³⁹ Majd elmentek együtt, s eljutottak abba a városba, amely országának határszélén volt. ⁴⁰ Ott Bálák marhákat és juhokat vágatott, s ajándékot küldött belőlük Bálámnak, és azoknak a fejedelmeknek, akik vele voltak.

⁴¹ Amikor aztán megvirradt, felvezette Baál magaslataira, s ő meglátta a néptömeg szélét.

Szám 23 ¹ Azt mondta ekkor Bálám Báláknak: »Építs itt nekem hét oltárt, s készíts ide ugyanannyi fiatal bikát s ugyanannyi kost.« ² Miután ő megtette ezt Bálám szavai szerint, bemutattak közösen mindegyik oltáron egy bikát meg egy kost. ³ Majd azt mondta Bálám Báláknak: »Állj egy kissé egészen eléggő áldozatod mellett, míg elmegyek, hátha találkozom az Úrral: akármit parancsol, majd elmondom neked.« Amikor fölment egy kopár dombra, ⁴ találkozott Istennel. Ekkor Bálám így szólt hozzá: »A hét oltárt felállítottam, bikát és kost rajtuk bemutatam.« ⁵ Erre az Úr ezt a szót adta Bálám szájába: »Térj vissza Bálákhoz, és ezt és ezt mondd.« ⁶ Amikor visszatért, ott találta egészen eléggő áldozatánál állva Bálákot és a moabiták valamennyi fejedelmét. ⁷ Erre elkezdte példázatát és azt mondta:

»Arámból hozatott el engem Bálák,
Moáb királya, napkelet hegyeiről:
`Gyere, üzente, s átkozd meg Jákobot,
Siess, s átkozd el Izraelt.'
⁸ Hogy átkozzam meg, akit nem átkozott meg Isten?
Miképp átkozzam el, akit nem átkoz el az Úr!
⁹ A szirtek tetejéről látom,
A halmokról szemlélem:
Külön fog lakni e nép
S a nemzetek közé nem számítja magát.
¹⁰ Ki számlálhatná meg Jákob porát
S tudná Izrael ivadékának számát?
Bár halnék meg én az igazak halálával
S olyan lenne végem, mint amilyen az övék!«

¹¹ Azt mondta erre Bálák Bálámnak: »Mit művelsz? Azért hívtalak, hogy átkozd meg ellenségeimet, s te épp a fordítottját teszed, és megáldod őket!« ¹² Az így felelt neki: »Szólhatok-e egyebet, mint amit az Úr parancsolt?« ¹³ Azt mondta erre Bálák: »Gyere velem valami más helyre, ahonnan Izraelnek egy részét látod, de az egészet nem láthatod, s átkozd meg onnét.« ¹⁴ Miután fel is vitte egy magas helyre, a Fászga tetejére, Bálám hét oltárt épített, mindegyiken bemutatott egy bikát meg egy kost, ¹⁵ és azt mondta Báláknak: »Állj itt egészen eléggő áldozatod mellett, míg én találkozom az Úrral.«

¹⁶ Ekkor megjelent az Úr és szót adott a szájába, és azt mondta: »Térj vissza Bálákhoz, s ezt és ezt mondd neki.« ¹⁷ Amikor visszatért, ott találta egészen eléggő áldozatánál állva őt és vele a moabiták fejedelmeit. Azt mondta neki Bálák: »Mit mondott az Úr?« ¹⁸ Erre ő elkezdte példázatát, s azt mondta:

»Állj meg, Bálák, s hallgasd,
halljad Szefer fia!
¹⁹ Isten nem ember, hogy hazudjon,
s nem ember fia, hogy változzon.

Mond-e hát valamit anélkül, hogy megtenné?

Szól-e valamit anélkül, hogy teljesítené?

²⁰ Áldani küldtek,

s az áldást meg nem tagadhatom.

²¹ Nincsen bálvány Jákobban,

nem látható bálványkép Izraelben.

Az Úr, az ő Istene van ővele,

s a Király győzelmi harsonája zeng benne.

²² Isten hozta ki őt Egyiptomból,

olyan az ereje, mint az orrszarvúé.

²³ Nincs jósolás Jákobban,

s nincs varázslás Izraelben:

idejében megmondják Jákobnak,

és Izraelnek, mit fog művelni Isten.

²⁴ Íme, felkel e nép, mint a nőtény oroszlán,

s felemelkedik, mint a hím oroszlán:

le nem fekszik, míg zsákmányt nem eszik

s a megöltek vérének nem issza.«

²⁵ Azt mondta erre Bálák Bálámnak: »Ne átkozd, és ne is áldd meg őt!« ²⁶ Ő azonban azt mondta: »Nemde megmondtam neked, hogy amit az Úr parancsol, azt fogom tenni.« ²⁷ Azt mondta erre neki Bálák: »Gyere, hadd vezesselek valami más helyre, hátha úgy tetszik majd Istennek, hogy onnan megátkozd őket.« ²⁸ Ezután elvitte a Fogor hegy tetejére, amely a sivatagra néz, ²⁹ és azt mondta neki Bálák: »Építs nekem itt hét oltárt, aztán készíts ide ugyanannyi bikát, és ugyanannyi számú kost!« ³⁰ Úgy tett Bálák, ahogy Bálák mondta, s bemutatott mindegyik oltáron egy bikát meg egy kost.

Szám 24 ¹ Mivel pedig Bálák látta, hogy úgy tetszik az Úrnak, hogy áldja meg Izraelt, el sem ment, mint ahogy azelőtt elment, hogy a jövődőt megkérdezze, hanem arcát a puszta felé fordította ² és felemelte szemét, mire meglátta Izraelt, amint sátraiban törzsei szerint táborozott. Ekkor leszállt rá Isten lelke, ³ ő pedig elkezdte példázatát, s azt mondta:

»Szól Bálák, Beor fia,

szól a bezárt szemű ember,

⁴ szól, aki Isten beszédeit hallja,

aki a Mindenható látomását látja,

aki leborul és akkor megnyílik a szeme:

⁵ Mily szépek sátraid, Jákob,

hajlékaid, ó Izrael!

⁶ Mint az erdős völgyek,

mint a folyóvíz menti jól öntözött kertek,
mint a sátrak, melyeket az Úr állított fel,
mint a vizek mentén a cédrusok.

⁷ Ömlik a víz vedreiből,
s vetése bőséges vizek közé kerül.

Elveti az Úr Ágág miatt királyát,
s elveszi a királyságát.

⁸ Isten hozta ki őt Egyiptomból,
olyan az ereje, mint az orrszarvúé.
Megemészti ellenségeit, a nemzeteket,
csontjaikat összezúzza
és nyilakkal átlyuggatja.

⁹ Ha lefekszik, alszik, mint a hím oroszlán,
sőt mint a nőstény oroszlán,
melyet senki sem mer fölkelteni.
Aki áld téged, legyen áldott,
aki átkoz, legyen átkozott.«

¹⁰ Megharagudott ekkor Bálák Bálámra és összecsapta kezét és azt mondta: »Azért hívtalak, hogy átkozd meg ellenségeimet, s te éppen fordítva, immár háromszor megáldottad. ¹¹ Térj vissza lakóhelyedre. Eltökéltem ugyan, hogy feletted megtisztellek téged, de az Úr megfosztott téged a tervezett megtiszteltetéstől.« ¹² Azt felelte Bálám Báláknak: »Nemde követeidnek, kiket hozzám küldtél, megmondtam: ¹³ Ha tele adja nekem Bálák a házát arannyal s ezüsttel, akkor sem szeghetem meg az Úrnak, az én Istenemnek parancsát, hogy csak valami jót vagy rosszat is a magam szívéből mondjak, hanem amit majd az Úr mond, azt mondom. ¹⁴ Ám mielőtt elmegyek népemhez, hadd adjak tanácsot, mit tegyen néped ezzel a néppel az utolsó időkben.« ¹⁵ Erre elkezdte példázatát és ismét szólt:

»Szól Bálám, Beor fia,
szól a bezárt szemű ember,
¹⁶ szól, aki Isten beszédeit hallja,
aki a Fölséges tudományát tudja,
s a Mindenható látomásait látja
leborulva, s megnyílt szemmel:

¹⁷ Látom őt, de nincs még itt,
nézem őt, de nincs még közel.
Csillag támad Jákobból
és királyi pálca kél fel Izraelből
s megveri Moáb fejedelmeit,
mind elpusztítja Szetnek gyermekeit.

¹⁸ Az ő birtoka lesz Edom,

Szeír öröksége: ellenségeire száll,
de Izrael hatalmat gyakorol.
¹⁹ Jákob sarja uralkodni fog
s elpusztítja a Város maradványait.«

²⁰ Amikor pedig meglátta az amalekitákat, elkezdte példázatát, s azt mondta:

»Amalek első a nemzetek közül,
de az utolsó szálig elpusztul.«

²¹ Látta a kenitákat is, s elkezdte példázatát és azt mondta:

»Bár erős a lakóhelyed,
de ha szirtre helyezed is fészked,
²² s választottja leszél is Kain nemzetségének.
Meddig maradhatsz meg?
Asszúr ugyanis fogságba visz téged.«

²³ Majd elkezdte példázatát és ismét szólt:

»Jaj, ki akar élni, amikor ezt megteszi Isten?
²⁴ Hadihajókon jönnek a ciprusiak,
az asszírok fölé kerekednek,
elpusztítják a hébereket
s végül maguk is elvesznek.«

²⁵ Felkelt erre Bálám és visszatért lakóhelyére, s Bálák is hazament azon az úton, amelyen jött.

Szám 25 Fineesz pap bosszúja ¹ Abban az időben pedig, amikor Izrael Szittimben tartózkodott, paráználkodni kezdett a nép Moáb lányaival. ² Ezek ugyanis meghívták őket vágóáldozataikhoz, ők ettek, imádták az ő isteneiket, ³ és így Beelfegorhoz szegődött Izrael. Megharagudott erre az Úr, ⁴ s azt mondta Mózesnek: »Vedd a nép valamennyi főemberét, s akasztasd őket bitófákra, szembe a nappal, hogy elforduljon haragom Izraeltől.« ⁵ Azt mondta erre Mózes Izrael bírónak: »Ölje meg mindenki azokat az alattvalóit, akik Beelfegorhoz szegődtek.«

⁶ Ekkor, íme, Izrael fiainak egyike bement testvérei előtt egy mádiánita parázna személyhez, Mózesnek, s Izrael fiai egész sokaságának láttára, akik ott sírtak a sátor ajtaja előtt. ⁷ Amikor ezt Fineesz, Eleazárnak, Áron pap fiának a fia meglátta, felkelt a sokaságból, dárdát ragadott, ⁸ bement az izraelita férfi után a paráznaság helyére, és átdöfte egyszerre mindkettőt, a férfit is, meg a nőt is az ágyékukon. Erre megszűnt a csapás Izrael fiai között; ⁹ huszonnégyezer ember lelte akkor halálát.

¹⁰ Azt mondta erre az Úr Mózesnek: ¹¹ »Fineesz, Eleazárnak, Áron pap fiának a fia elfordította haragomat Izrael fiaitól, mert kitöltötte rajtuk bosszúmat, hogy ne én magam töröljem el Izrael fiait bosszúmban. ¹² Mondd azért neki: Íme, szövetségem békéjét adom neki, ¹³ s övé és ivadékáé lesz a pap-ság örökre szóló szövetség alapján, mivel bosszút állt Istenéért és jóvá tette Izrael fiainak vétkeit.«

¹⁴ A mádiánita nővel megölt izraelita férfinak a neve Zimri volt; Szálunak volt a fia, fejedelme az egyik nagycsaládnak, Simeon törzsében. ¹⁵ A vele megölt mádiánita nőt pedig Kozbinak hívták; Szúrnak, a mádiániták egyik előkelő fejedelmének volt a lánya.

¹⁶ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ¹⁷ »Váljatok a mádiániták ellenségeivé és verjétek meg őket, ¹⁸ mert ők is ellenségesen jártak el veletek és törbe csaltak titeket a Fogor bálvány által meg Kozbi, Mádián fejedelmének a lánya, az ő nővérük által, akit Fineesz megölt a Fogorral való szentségtörés miatti csapás napján.«

Szám 26 A második népszámlálás ¹ A csapás megtörténte után azt mondta az Úr Mózesnek meg Eleazárnak, Áron fiának, a papnak: ² »Írjátok össze Izrael fiainak egész közösségét, a húszesztendőstől kezdve felfelé, házuk és nagycsaládjuk szerint mindazokat, akik hadba vonulhatnak.« ³ Meg is mondták ezt Mózes és Eleazár, a pap Moáb mezőségén, a Jordán mellett, Jerikóval átellenben, azoknak, akik ⁴ húszesztendősök, s annál idősebbek voltak, amint az Úr parancsolta.

Jegyzékük a következő:

⁵ Rúben, Izrael elsőszülötte; ennek fiai: Hénok, akitől a hénokiták nemzetsége, meg Fállu, akitől a fálluiták nemzetsége, ⁶ meg Ezron, akitől az ezroniták nemzetsége, meg Kármi, akitől a kármíták nemzetsége származott. ⁷ Ezek voltak Rúben törzsének nemzetségei; számuk negyvenháromezer-hétszázharminc volt. ⁸ Fállu fia Eliáb volt; ⁹ ennek fiai Námuel Dátán és Abiron voltak. Ezek, Dátán és Abiron, voltak a nép azon fejedelmei, akik felkeltek Mózes és Áron ellen Kóré lázadásában, fellázadva az Úr ellen, ¹⁰ mire a föld megnyitotta száját és elnyelte Kórét és sokan meghaltak, mert a tűz megemésztette a kétszázötven férfit, de az a nagy csoda történt, ¹¹ hogy Kóré pusztulásával nem veszték el fiai.

¹² Simeon fiai, nemzetségeik szerint: Námuel, akitől a námueliták nemzetsége, Jámin, kitől a jáminiták nemzetsége, Jákin, akitől a jákiniták nemzetsége, ¹³ Szerah, akitől a szerahiták nemzetsége, Saul, akitől a sauliták nemzetsége származott. ¹⁴ Ezek voltak Simeon törzsének nemzetségei; számuk összesen huszonkétezer-kétszáz volt.

¹⁵ Gád fiai, nemzetségeik szerint: Szefon, akitől a szefoniták nemzetsége, Ággi, akitől az ággiták nemzetsége, Súni, akitől a súniták nemzetsége, ¹⁶ Ozni, akitől az ozniták nemzetsége, Her, akitől a heriták nemzetsége, ¹⁷ Árod, akitől az ároditák nemzetsége, Ariel, akitől az arieliták nemzetsége származott. ¹⁸ Ezek voltak Gád nemzetségei; számuk összesen negyvenezer-ötszáz volt.

¹⁹ Júda fiai: Her és Onán; ezek mindketten meghaltak Kánaán földjén. ²⁰ Így Júda fiai, nemzetségeik szerint, a következők voltak: Sela, akitől a selaiták nemzetsége, Fáresz, akitől a fáresziták nemzetsége, Szerah, akitől a szerahiták nemzetsége származott. ²¹ Fáresz fiai pedig: Ezron, akitől az ezroniták nemzetsége, s Hámul, akitől a hamuliták nemzetsége származott. ²² Ezek voltak Júda nemzetségei; számuk összesen hetvenhatezer-ötszáz volt.

²³ Isszakár fiai, nemzetségeik szerint: Tóla, akitől a tólaiták nemzetsége, Fúa, akitől a fúaiták nemzetsége, ²⁴ Jasúb, akitől a jasubiták nemzetsége, Semrán, akitől a semraniták nemzetsége származott. ²⁵ Ezek voltak Isszakár nemzetségei; számuk hatvannégyezer-háromszáz volt.

²⁶ Zebulon fiai, nemzetségeik szerint: Száred, akitől a szárediták nemzetsége, Élon, akitől az éloniták nemzetsége, Jálel, akitől a jáleliták nemzetsége származott. ²⁷ Ezek voltak Zebulon nemzetségei; számuk hatvanezer-ötszáz volt.

²⁸ József fiai, nemzetségeik szerint: Manassze és Efraim. ²⁹ Manasszétól származott Mákir, ettől a mákiriták nemzetsége. Mákir nemzette Gileádot, ettől származott a gileádiak nemzetsége; ³⁰ Gileád fiai voltak: Jézer, akitől a jézeriták nemzetsége, Helek, akitől a helekiták nemzetsége, ³¹ Aszriél, akitől az aszrieliták nemzetsége, Sekem, akitől a sekemiták nemzetsége, ³² Semida, akitől a semidaiták nemzetsége, Hefer, akitől a heferiták nemzetsége származott. ³³ Hefer volt az atyja Celofhádnak is; ennek fiai nem voltak, csak lányai, név szerint: Maála, Noa, Hegla, Melka és Tirca. ³⁴ Ezek voltak Manassze nemzetségei; számuk: ötvenkétezer-hétszáz.

³⁵ Efraim fiai, nemzetségük szerint a következők voltak: Sutála, akitől a sutálaiták nemzetsége, Beker, akitől a bekeriták nemzetsége, Tehen, akitől a teheniták nemzetsége származott. ³⁶ Sutála fia volt továbbá Herán, akitől a herániták nemzetsége származott. ³⁷ Ezek voltak Efraim fiainak nemzetségei; számuk harminckétezer-ötszáz volt. Ezek voltak József fiai, nemzetségeik szerint.

³⁸ Benjamin fiai, nemzetségeik szerint: Bela, akitől a belaiták nemzetsége, Ásbel, akitől az ásbeliták nemzetsége, Ahirám, akitől az ahirámiták nemzetsége, ³⁹ Sufám, akitől a sufámiták nemzetsége, Hufám, akitől a hufámiták nemzetsége származott. ⁴⁰ Bela fiai: Hered és Noemán voltak; Heredtől a herediták nemzetsége, Noemántól a noemániták nemzetsége származott. ⁴¹ Ezek voltak Benjamin fiai, nemzetségeik szerint; számuk negyvenötezer-hatszáz volt.

⁴² Dán fiai, nemzetségeik szerint: Suhám, akitől a suhámiták nemzetsége származott; ezek voltak Dán családjai, nemzetségeik szerint, ⁴³ mindnyájan suhámiták voltak, számuk hatvannégyezer-négy-száz volt.

⁴⁴ Áser fiai, nemzetségeik szerint: Jimna, akitől a jimnaiták nemzetsége, Jessúj, akitől a jessuiták nemzetsége, Brie, akitől a brieiták nemzetsége származott. ⁴⁵ Brie fiai voltak: Héber, akitől a héberek nemzetsége és Melkiel, akitől a melkieliták nemzetsége származott. ⁴⁶ Áser lányának neve pedig Sára volt. ⁴⁷ Ezek voltak Áser fiainak nemzetségei; számuk ötvenháromezer-négyszáz.

⁴⁸ Naftali fiai, nemzetségeik szerint: Jesziel, ettől a jeszieliták nemzetsége, Gúni, akitől a gúniták nemzetsége, ⁴⁹ Jeszer, ettől a jeszeriták nemzetsége, Sellem, akitől a sellemiták nemzetsége származott; ⁵⁰ ezek voltak Naftali fiainak családjai, nemzetségeik szerint, számuk negyvenötezer-négyszáz.

⁵¹ Izrael megszámlált fiainak száma összesen a következő volt: hatszázegyezer-hétszázharminc.

⁵² Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: ⁵³ »Ezek között kell majd elosztani az országot birtokul, a nevek számához képest. ⁵⁴ A nagyobb nemzetségnek nagyobb részt adj, a kisebbnek kisebbet, mindegyiknek a mostani számlálás eredményéhez képest kell adni birtokot, ⁵⁵ úgy azonban, hogy a sors ossza el a törzsek és a nemzetségek között a földet: ⁵⁶ amit a sors megszab, azt kapják azok is, akik sokan vannak, azok is, akik kevesen.«

⁵⁷ Lévi fiainak jegyzéke, nemzetségeik szerint, a következő volt: Gerson, akitől a gersoniták nemzetsége, Kaát, akitől a kaátiták nemzetsége, Merári, akitől a meráriták nemzetsége származott. ⁵⁸ Lévi nemzetségei a következők voltak: Libni nemzetsége, Hebroni nemzetsége, Moholi nemzetsége, Músi nemzetsége, Kóré nemzetsége. – Kaát pedig nemzette Amrámot; ⁵⁹ ennek felesége Jókebed, Lévi lánya volt, aki Egyiptomban született Lévinek; ő szülte Amrámnak, a férjének Mózes és Áront, a fiukat és Mirjámot, a nővérüket. ⁶⁰ Árontól származott: Nádáb, Ábiu, Eleazár és Itamár; ⁶¹ ezek közül Nádáb és Ábiu meghalt, amikor idegen tüzet vitt az Úr elé.

⁶² Az egyhónapos és annál idősebb férfiak, akiket megszámláltak összesen huszonháromezren voltak; de ezeket nem számlálták Izrael fiai közé, s nekik nem is adtak birtokot a többiek között.

⁶³ Ez a jegyzéke Izrael azon fiainak, akiket Mózes és Eleazár, a pap, Moáb mezőségén, a Jordán mellett, Jerikóval átellenben írt össze. ⁶⁴ Ezek között egy sem volt azokból, akiket Mózes és Áron azelőtt a Sínai pusztájában számlált össze, ⁶⁵ mert az Úr előre megmondta, hogy azok mindnyájan meghalnak a pusztában, s nem is maradt életben közülük senki sem, csak Káleb, Jefóne fia és Józsue, Nún fia.

Szám 27 Az öröklés rendje ¹ Eljöttek ekkor Celofhád lányai – Celofhád Hefernek volt a fia, az meg Gileádnak a fia, az meg Mákirnak a fia, az meg Manasszénak a fia, az meg Józsefnek volt a fia – név szerint Maála, Noa, Hegla, Melka és Tirca ² és megálltak Mózes, Eleazár pap és a nép valamennyi fejedelme előtt a szövetség sátrának ajtajánál és azt mondták: ³ »Atyánk meghalt a pusztában, de nem volt részes abban a lázadásban, amely Kóré alatt az Úr ellen támadt, hanem a maga bűnéért halt meg; fiú utóda nem volt neki. ⁴ Miért tűnjék el neve az ő nemzetségéből, azért, hogy fia nem volt? Adjatok majd nekünk birtokot atyánk rokonai között!«

⁵ Mózes erre elvitte ügyüket az Úr ítélete elé, ⁶ s az Úr ezt mondta neki: ⁷ »Igazságos dolgot kívánnak Celofhád lányai: adj majd nekik birtokot atyjuk rokonai között, s lépjenek örökébe. ⁸ Izrael fiainak pedig mondd meg a következőket: Ha valaki fiúgyermek nélkül hal meg, lányára szálljon öröksége; ⁹ ha lánya sincs, a fivérei legyenek az örökösei, ¹⁰ ha fivérei sincsenek, atyja fivéreinek adjatok az örökséget; ¹¹ ha pedig atyjának sincsenek fivérei, akkor az örökséget azoknak kell adni, akik legközelebb állnak hozzá. Örök törvény által szentesített dolog legyen ez Izrael fiai között, amint az Úr parancsolta Mózesnek.«

Józsue megbízása ¹² Majd azt mondta az Úr Mózesnek: »Eredj fel erre az Abárim hegyre, s tekintsd meg onnan azt a földet, amelyet majd Izrael fiainak adok. ¹³ Ha aztán megnézted, te is megtérsz népedhez, mint ahogy megtért bátyád, Áron, ¹⁴ mivel megbántottatok engem a Szín-pusztában, a sokaság pörölésekor, s nem akartatok szentnek bizonyítani előtte a vízfakasztás alkalmával.« – Ez a Pörölés-vize, Kádesben, a Szín-pusztában.

¹⁵ Mózes azt felelte az Úrnak: ¹⁶ »Rendeljen tehát az Úr, minden test lelkének Istene, valakit e fölé a nép fölé, ¹⁷ hogy kimenjen és bemenjen előttük, kivezesse vagy bevezesse őket, hogy ne legyen az Úr népe olyan, mint a pásztor nélküli juhnyáj.« ¹⁸ Azt mondta erre neki az Úr: »Vedd Józsuét, Nún fiát, azt a férfit, akiben lélek van és tedd rá kezedet – ¹⁹ eközben ő Eleazár pap és az egész közösség

előtt álljon –, ²⁰ s adj neki megbízást mindenki láttára, meg egy részt a te méltóságodból, hogy hallgasson rá Izrael fiainak egész gyülekezete. ²¹ Ha aztán valamit tenni kell, kérjen számára Eleázár pap tanácsot az Úrtól: annak válasza szerint menjen ki vagy menjen be ő és vele Izrael valamennyi fia meg az egész közösség.»

²² Úgy tett Mózes, ahogy az Úr parancsolta: vette Józsuét, odaállította Eleázár pap és a nép egész sokasága elé, ²³ rátette a fejére a kezét, és megismételte mindazt, amit az Úr parancsolt.

Szám 28 Áldozatok és ünnepek ¹ Azt mondta továbbá az Úr Mózesnek: ² »Parancsolj Izrael fiainak és mondd nekik: Áldozati ajándékaimat, kenyeremet, kellemes illatú tűzáldozatomat mutassátok be a maguk idejében.

³ A következő tűzáldozatokat kell bemutatnotok: Naponként két egyestendős hibátlan bárányt, állandó, egészen eléggő áldozatul – ⁴ az egyiket reggel mutassátok be, a másikat estefelé –, ⁵ meg egy-egy tized éfa lisztlángot, meghintve egy-egy negyed hín szintisza olajjal. ⁶ Ez legyen az állandó, egészen eléggő áldozat: ezt áldozták a Sínai hegyén tűzáldozati kellemes illatul az Úrnak. ⁷ Italáldozatul pedig mutassátok be bárányonként egy negyed hín bort az Úr szent helyén. ⁸ A másik bárányt ugyanígy estefelé mutassátok be: teljesen a reggeli ételáldozat s az ahhoz tartozó italáldozat rendtartása szerint, kellemes illatú tűzáldozatul az Úrnak.

⁹ Szombat napján pedig mutassátok be két egyestendős hibátlan bárányt, ételáldozatul pedig kéttizednyi, olajjal meghintett lisztlángot, továbbá megfelelő italáldozatot. ¹⁰ Ezt kell bemutatni szombatonként, annak rendje s módja szerint, az állandó, egészen eléggő áldozaton felül.

¹¹ A hónapok első napján pedig mutassátok be az Úrnak két fiatal bikát a csordából, egy kost, hét egyestendős hibátlan bárányt egészen eléggő áldozatul, ¹² továbbá bikánként háromtized, olajjal meghintett lisztlángot ételáldozatul, kosonként kéttized, olajjal meghintett lisztlángot ételáldozatul, ¹³ s bárányonként egytized, olajjal meghintett lisztlángot ételáldozatul; kellemes illatú, egészen eléggő áldozat, tűzáldozat ez az Úrnak. ¹⁴ Italáldozatul pedig áldozatonként a következő mennyiségű bort kell bemutatni: bikánként egy fél-, kosonként egy harmad-, bárányonként egy negyed hínnyit. – Ez legyen az egészen eléggő áldozat minden hónapban, amint azok az esztendő folyamán egymást követik. ¹⁵ Egy kecskebakot pedig bűnért való áldozatul kell bemutatni az Úrnak, az állandó, egészen eléggő áldozaton s a hozzátartozó italáldozaton felül.

¹⁶ Az első hónapban, a hó tizennegyedik napján az Úr pászkája legyen, ¹⁷ tizenötödik napján pedig ünnep. Hét napon át kovásztalant kell enni. ¹⁸ Ezek közül az első nap szent összejövetel legyen: semmiféle szolgai munkát ne végezzetek rajta. ¹⁹ Tűzáldozatul, egészen eléggő áldozatul pedig mutassátok be az Úrnak két fiatal bikát a csordából, egy kost, hét egyestendős hibátlan bárányt, ²⁰ s mindegyikhez ételáldozatot olajjal meghintett lisztlángból, háromtizedet mindegyik bikához, kéttizedet a koshoz, ²¹ s egytizedet mindegyik bárányhoz, vagyis a hét bárányhoz, ²² továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul, hogy engesztelést lehessen végezni értetek – ²³ a reggeli egészen eléggő áldozaton felül, amelyet mindenkor be kell mutatnotok. ²⁴ Így járjatok el a hét nap minden egyes napján,

hogy a tűz táplálása által kellemes illat szálljon fel az Úr felé az egészen eléggő áldozatból, s mind-egyiknek italáldozatából. ²⁵ A hetedik nap ismét szent összejövetel legyen számotokra: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta.

²⁶ A zsengek napja, amikor a hetek elteltével az új gabonát bemutatjátok az Úrnak, szintén szent összejövetel legyen: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta. ²⁷ Egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul pedig mutassatok be az Úrnak két fiatal bikát a csordából, egy kost és hét egyesztendő hibátlan bárányt, ²⁸ a hozzájuk tartozó ételáldozatul pedig olajjal meghintett lisztlángot, háromtizedet minden bikához, kettőt minden koshoz, ²⁹ s egytizedet minden bárányhoz, mind a hét bárányhoz, továbbá egy kecskebakot, ³⁰ amelyet engesztelésül kell levágni – az állandó egészen eléggő áldozaton és az ahhoz tartozó ételáldozaton felül. ³¹ Csupa hibátlant mutassatok be, italáldozatukkal együtt.

Szám 29 ¹ A hetedik hónap első napja szintén szent összejövetel legyen nektek: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta, mert az a harsonazengés napja. ² Egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul pedig mutassatok be az Úrnak egy fiatal bikát a csordából, egy kost és hét egyesztendő hibátlan bárányt, ³ a hozzájuk tartozó ételáldozatul pedig olajjal meghintett lisztlángot, háromtizedet minden bikához, kéttizedet minden koshoz, ⁴ egytizedet minden bárányhoz, mind a hét bárányhoz, ⁵ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul, amelyet engesztelésül kell levágni a népért. ⁶ A hónapok első napjának egészen eléggő áldozatán és az ahhoz tartozó ételáldozaton, valamint az állandó egészen eléggő áldozaton és a szokásos étel- s italáldozatokon kívül, ugyanazokkal a szertartásokkal mutassátok be ezeket kellemes illatul, tűzáldozatul az Úrnak.

⁷ E hetedik hó tizedik napja is szent összejövetel legyen nektek: tagadjátok meg magatokat és semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta. ⁸ Egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul pedig mutassatok be az Úrnak egy fiatal bikát a csordából, egy kost, hét egyesztendő hibátlan bárányt, ⁹ a hozzájuk tartozó ételáldozatul pedig olajjal meghintett lisztlángot, háromtizedet minden bikához, kéttizedet minden koshoz, ¹⁰ s egytizedet minden bárányhoz, mind a hét bárányhoz, ¹¹ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul, azon kívül, amit az engesztelés végett szoktak bűnért való áldozatul bemutatni, valamint az állandó egészen eléggő áldozaton meg az ezekhez tartozó étel- és italáldozatokon kívül.

¹² A hetedik hó tizenötödik napja is szent összejövetel legyen nektek: semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek rajta, hanem kezdjete hétnapos ünnepet az Úrnak. ¹³ Egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul pedig mutassatok be az Úrnak tizenhárom fiatal bikát a csordából, két kost és tizennégy egyesztendő hibátlan bárányt, ¹⁴ a hozzájuk tartozó ételáldozatul pedig olajjal meghintett lisztlángot, háromtizedet minden bikához, mind a tizenhárom bikához, kéttizedet minden koshoz, vagyis mind a két koshoz, ¹⁵ s egytizedet minden bárányhoz, mind a tizennégy bárányhoz, ¹⁶ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul – az állandó egészen eléggő áldozaton, s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ¹⁷ A második napon áldozatok tizenkét fiatal bikát a csordából, két kost, tizennégy hibátlan egyesztendő bárányt, ¹⁸ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot bikánként, kosonként s bárányonként annak rendje s módja szerint; ¹⁹ meg egy kecskebakot bűnért való áldozatul, az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ²⁰ A

harmadik napon áldozatok tizenegy fiatal bikát, két kost, tizennégy hibátlan egyesztendő bárányt, ²¹ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot, bikánként, kosonként s bárányonként annak rendje s módja szerint, ²² továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul – az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ²³ A negyedik nap áldozatok tíz fiatal bikát, két kost s tizennégy egyesztendő, hibátlan bárányt, ²⁴ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot, bikánként, kosonként, bárányonként annak rendje s módja szerint; ²⁵ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ²⁶ Az ötödik napon áldozatok kilenc fiatal bikát, két kost s tizennégy egyesztendő hibátlan bárányt, ²⁷ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot bikánként, kosonként s bárányonként annak rendje s módja szerint, ²⁸ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul az állandó, egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ²⁹ A hatodik napon áldozatok nyolc fiatal bikát, két kost s tizennégy egyesztendő hibátlan bárányt, ³⁰ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot bikánként, kosonként, bárányonként annak rendje s módja szerint; ³¹ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ³² A hetedik napon áldozatok hét fiatal bikát, két kost s tizennégy egyesztendő hibátlan bárányt, ³³ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot bikánként, kosonként s bárányonként annak rendje s módja szerint, ³⁴ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül. ³⁵ A nyolcadik napon ünnepélyes összejövétel legyen, semmiféle szolgálai munkát ne végezzetek, ³⁶ egészen eléggő áldozatul, kellemes illatul pedig áldozatok az Úrnak egy fiatal bikát, egy kost, hét egyesztendő hibátlan bárányt, ³⁷ s mutassátok be mindegyikkel a hozzátartozó étel- s italáldozatot bikánként, kosonként és bárányonként annak rendje s módja szerint, ³⁸ továbbá egy kecskebakot bűnért való áldozatul az állandó egészen eléggő áldozaton s az ahhoz tartozó étel- s italáldozaton kívül.

³⁹ Ezeket mutassátok be az Úrnak ünnepeiteken, a fogadalmi vagy önkéntes, egészen eléggőáldozati, ételáldozati, italáldozati s békeáldozati ajándékokon kívül.«

Szám 30 ¹ Mózes el is mondta Izrael fiainak mindazt, amit az Úr megparancsolt neki.

A fogadalmak érvényessége ² Majd így szólt Izrael fiainak törzsfőieihez: »A következőket parancsolta az Úr:

³ Ha egy férfi fogadalmat tesz az Úrnak vagy esküvel kötelezi magát valamire, meg ne szegje szavát, hanem teljesítse mindazt, mit fogadott.

⁴ Ha olyan nő fogad valamit vagy kötelezi magát valamire esküvel, aki atyja házában és még haza-donkorban van: ha atyja tudomást szerez a fogadalomról, amelyet tett, vagy az esküről, amellyel magát kötelezte és hallgat, akkor kötelezi a nőt a fogadalom: ⁵ amit fogadott vagy amire esküdött, teljesítse cselekedettel. ⁶ Ha azonban mindjárt, ahogy hallja, ellentmond atyja, akkor fogadalma is, esküje is érvénytelen lesz, s nem köteles megtartani fogadalmát, mivel atyja ellene mondott.

⁷ Ha férjhez megy, s valami fogadalma van, vagy a száján egykor kiejtett szó esküvéssel kötelezi valamire, ⁸ ha férje azon a napon, amelyen meghallja, ellene nem mond, akkor kötelezi a fogadalom, s

teljesítenie kell, amit fogadott. ⁹ Ha azonban férje, amikor meghallja, azonnal ellene mond, akkor érvényteleníti fogadalmait és szavait, amelyekkel kötelezte magát: az Úr meg fogja bocsátani neki.

¹⁰ Özvegy és eltaszított nő, amit fogad, teljesítse.

¹¹ A feleség, aki ura házában kötelezi magát fogadalommal vagy esküvel valamire, ¹² ha férje, amikor meghallja, hallgat és nem mond ellene a fogadalomnak, teljesítse, amit fogadott; ¹³ ha azonban azonnal ellene mond, akkor nem köteles megtartani a fogadalmat, mivel férje ellene mondott, s az Úr meg fogja bocsátani neki. ¹⁴ Ha fogadalmat tesz vagy esküvel kötelezi magát, hogy bőjt vagy bármiféle dologtól való megtartóztatás által megsanyargatja magát, mindig ura akaratán múlik, hogy teljesítse-e, vagy sem. ¹⁵ Ha ura, amikor meghallja, hallgat és másnapra halasztja ítéletét, akkor amit fogadott vagy ígért, teljesítenie kell, mert amikor meghallotta, hallgatott; ¹⁶ ha aztán később ellene mond, noha tudta, akkor ő viselje felesége vétkét.«

¹⁷ Ezek azok a törvények, amelyeket az Úr Mózesnek parancsolt a férj és a feleség, az atya és a még hajadonkorban levő, s a szülői házban lakó lánya között.

Szám 31 A mádiánita háború ¹ Majd így szólt az Úr Mózeshez: ² »Állj bosszút előbb Izrael fiaiért a mádiánitákon, aztán megtérsz népedhez.« ³ Legott azt mondta Mózes: »Fegyvereztetek föl magatok közül férfiakat a hadra, hogy végrehajtsák az Úr bosszúját a mádiánitákon. ⁴ Ezer-ezer embert válasszatok ki és küldjete hadba Izrael mindegyik törzséből.« ⁵ Rendelkezésére is bocsátottak ezret-ezret mindegyik törzsből, vagyis tizenkétezer hadra felkészült embert. ⁶ Ezeket elküldte Mózes Fineessel, valamint Eleazár pap fiát, akinek átadta a szent szereket s a riadótrombitákat is.

⁷ Miután ezek harcba szálltak a mádiánitákkal és győztek, megölték minden férfit, ⁸ királyaikkal, Evi-vel, Rekemmel, Szúrral, Húrral és Rebével, nemzetük öt királyával együtt; Bálámot, Beor fiát is megölték a karddal. ⁹ Aztán foglyul ejtették asszonyaikat és gyermekeiket, elzsákmányolták minden jószágukat és minden holmijukat, amijük csak volt, ¹⁰ és lángba borították városaikat, falvaikat s majorjaikat egyaránt. ¹¹ Majd fogták a zsákmányt s mindazt, amit az emberek s az állatok közül foglyul ejtettek ¹² és elvitték Mózeshez, Eleazár paphoz és Izrael fiainak egész sokaságához, a többi holmit pedig elvitték a táborba, amely Moáb mezőségén, a Jordán mellett, Jerikóval átellenben volt.

¹³ Ekkor kiment Mózes, Eleazár pap és a gyülekezet valamennyi fejedelme eléjük, a táboron kívülre.

¹⁴ Ám Mózes megharagudott a sereg vezéreire, az ezredesekre meg a századosokra, akik megjöttek a hadból ¹⁵ és azt mondta: »Miért hagytátok életben az asszonyokat? ¹⁶ Nemde ezek azok, akik törbe csalták Izrael fiait Bálám tanácsára és hűtlenség elkövetésére vittek rá titeket az Úr ellen a Fogorral elkövetett bűn által, amiért csapás is zúdult a népre? ¹⁷ Öljete meg tehát a gyermekek közül is minden fiúgyermeket, s pusztítsatok el minden asszonyt, aki férfit ismert, ¹⁸ s csak a leánykákat meg a szűz nőket hagyjátok meg magatoknak. ¹⁹ Maradjatok továbbá hét napig a táboron kívül, s aki embert ölt vagy megöltet érintett, végezzen tisztulást a harmadik, s a hetedik napon ²⁰ és tisztítsatok meg minden zsákmányt is, akár ruha, akár edény, akár valami kecskebőrből vagy szőrből, vagy fából készült eszköz.«

²¹ Erre Eleazár pap így szólt a sereg hadat járt férfiainhoz: »A következő a törvény intézkedése, ezt parancsolta az Úr Mózesnek: ²² Az aranyat, az ezüstöt, a rezet, a vasat, az ólmot, az ónt ²³ és mindazt, ami átmehet tűzön, tűzzel kell megtisztítani; mindazt pedig, ami nem állja a tüzet, a tisztítóvízzel kell megszentelni. ²⁴ Mossátok ki továbbá ruháitokat a hetedik napon, s akkor tiszták lesztek, s aztán bemehettek a táborba.«

²⁵ Majd azt mondta az Úr Mózesnek: ²⁶ »Állapítsd meg Eleazár pappal és a nép fejeivel együtt a foglyul ejtett emberek és állatok számát ²⁷ és felezd el a zsákmányt azok között, akik harcoltak és kiementek a hadba, meg az egész egyéb sokaság között. ²⁸ Végy el azonban azoktól, akik harcoltak és hadban voltak, egyet-egyet minden ötszáz ember, marha, szamár és juh közül részesedésül az Úrnak, ²⁹ és add oda Eleazár papnak adományul az Úrnak, ³⁰ az Izrael fiainak járó fél részből pedig végy el minden ötvenedik fejet emberből, marhából, szamárból, juhból, minden állatból, s add oda a levitáknak, akik az Úr hajlékának gondjait viselik.«

³¹ Úgy is tett Mózes és Eleazár, ahogy az Úr parancsolta. ³² A zsákmány, amelyet a hadsereg ejtett ez volt: hatszázhetvenötezer juh, ³³ hetvenkétezer marha, ³⁴ hatvanegyezer szamár, ³⁵ az emberekből pedig harminckétezer volt azoknak a hajadonoknak száma, akik férfit nem ismertek. ³⁶ Odaadták tehát azoknak, akik a hadban voltak, ennek a felét: háromszázharminchétezer-ötszáz juhot, ³⁷ de ebből az Úr részére levontak hatszázhetvenöt juhot, ³⁸ a harminchétezer marhából hetvenkét marhát, ³⁹ a harmincezer-ötszáz szamárból hatvanegy szamarat, ⁴⁰ míg a tizenhátezer emberből harminckét személy jutott az Úr részére. ⁴¹ Aztán átadta Mózes az Úrnak járó adomány összességét Eleazár papnak, amint az Úr parancsolta neki, ⁴² Izrael fiainak abból a fél részéből, amelyet azok számára különített el, akik a hadban voltak. ⁴³ Abból a fél részből pedig, amely a többi népnek jutott, vagyis a háromszázharminchétezer-ötszáz juhból, ⁴⁴ a harminchétezer marhából, ⁴⁵ a harmincezer-ötszáz szamárból, ⁴⁶ s a tizenhátezer emberből ⁴⁷ elvette Mózes minden ötvenedik fejet, s odaadta a levitáknak, akik az Úr hajlékának gondjait viselték, amint az Úr parancsolta.

⁴⁸ Ekkor Mózes elé járultak a hadsereg vezérei, az ezredesek és a századosok, s azt mondták: ⁴⁹ »Mi, szolgálid, megszámláltuk a harcosokat, akik a kezünk alatt voltak, s egy sem hiányzik közülük. ⁵⁰ Éppen azért valamennyien odaadjuk ajándéknak az Úrnak az aranyat, amit a zsákmányban találtunk: karkötőt és karperecet, gyűrűt és karékességet meg nyakláncot, hogy esedezzel értünk az Úrnál.« ⁵¹ Mózes és Eleazár pap át is vették a különféleképpen feldolgozott aranyat, amely összesen ⁵² tizenhátezer-hétszázötven sékelt nyomott, az ezredesektől meg a századosoktól – ⁵³ amit ugyanis a közemberek zsákmányoltak, az az övék maradt –, ⁵⁴ s miután átvették, bevitték a bizonyság sátrába, hogy emlékeztesse az Urat Izrael fiaira.

Szám 32 Földosztás a Jordán túlsópartján ¹ Rúben és Gád fiainak pedig sok jószáguk és temérdek állatállományuk volt. Amikor tehát látták, hogy Jázer és Gileád állatok tartására alkalmas föld, ² elmentek Mózeshez, Eleazár paphoz meg a közösség fejedelmeihez és azt mondták: ³ »Atarót, Díbon, Jázer, Nemra, Hesebon, Elále, Szábán, Nébó és Beón, ⁴ az a föld, amelyet megvert az Úr Izrael fiainak színe előtt, állatok tartására igen jó föld, nekünk pedig, szolgálidnak igen sok állatunk van. ⁵ Kérünk tehát, ha kegyelmet találtunk előtted, azt add nekünk, szolgálidnak birtokul, s ne vigyél minket át a Jordánon.«

⁶ Azt felelte nekik Mózes: »Talán bizony testvéreitek háborúba menjenek, ti meg itt majd ültök?
⁷ Miért csüggesztitek el Izrael fiainak lelkét, hogy ne merjenek átmenni arra a földre, amelyet az Úr nekik fog adni? ⁸ Nem így tettek-e atyáitok, amikor elküldtem őket Kádes-Barneából, hogy kémleljék ki a földet? ⁹ Miután ugyanis felmentek a Szőlőfürt völgyéig és szemügyre vették az egész földet, elcsüggesztették Izrael fiainak szívét, hogy ne menjenek be arra a területre, amelyet az Úr nekik adott. ¹⁰ Meg is haragudott érte az Úr és megesküdött, mondván: ¹¹ 'Bizony azok közül, akik feljöttek Egyiptomból, egyetlen húszesztendő és annál idősebb ember sem fogja meglátni azt a földet, amelyet esküvel ígértem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, mert nem akartak követni engem, ¹² kivéve a kenizita Kálebet, Jefóne fiát meg Józsuet, Nún fiát, akik teljesítették akaratomat.' ¹³ Ezért haragudott meg az Úr Izraelre, ezért barangoltatta őket negyven esztendeig a pusztában, míg ki nem pusztult az az egész nemzedék, amely azt tette, ami gonosz az ő színe előtt. ¹⁴ És íme – folytatta –, ti támadtatok atyáitok helyett, ti vétkes emberek fajzatai és sarjai, hogy növeljétek az Úr haragját Izrael ellen! ¹⁵ Hiszen ha nem akarjátok követni őt, akkor a pusztában hagyja a népet és ti lesztek az okai, hogy mindnyájan elvesznek.«

¹⁶ Erre azok közelebb járultak és azt mondták: »Csak aklokat akarunk építeni juhainknak, istállókat barmainknak, erős városokat gyermekeinknek, ¹⁷ mi magunk azonban felfegyverkezve és harcrakészen fogjuk járni a hadat Izrael fiainak élén, míg be nem visszük őket helyükre. Megerősített városokban csak gyermekeink lesznek, mindazzal együtt, amink van, a lakosok zaklatásai miatt. ¹⁸ Mi nem térünk vissza házukba, míg Izrael fiai el nem foglalják örökségüket, ¹⁹ s nem kívánunk semmit sem a Jordánon túl, mert meglesz már birtokunk annak keleti vidékén.«

²⁰ Azt mondta erre nekik Mózes: »Ha megteszitek, amit ígértetek és harcrakészen jártok az Úr előtt a hadat, ²¹ s átkel minden hadakozó, fegyveres férfiatok a Jordánon, míg az Úr el nem veszi ellenségeit, ²² s meg nem hódol előtte az az egész föld, akkor vétek nélkül fogtok állni az Úr és Izrael előtt, s elnyeritek azt a földet, amelyet akartok, az Úr előtt. ²³ Ha azonban nem teszitek meg, amit mondtok, nincs kétség benne, vétkeztek az Úr ellen, s tudjátok meg, hogy bűnötök utolér titeket. ²⁴ Építsetek tehát városokat gyermekeiteknek, aklokat és istállókat juhaitoknak meg barmaitoknak, de amit ígértetek, teljesítsétek.«

²⁵ Azt mondták erre Gád és Rúben fiai Mózesnek: »Szolgáid vagyunk, megteesszük, amit urunk parancsol. ²⁶ Gyermekeinket, asszonyainkat, juhainkat s állatainkat Gileád városaiban hagyjuk, ²⁷ mi pedig, szolgáid valamennyien harcrakészen fogjuk járni a hadat, amint te, uram, mondod.«

²⁸ Parancsot adott tehát Mózes Eleazárnak, a papnak meg Józsueának, Nún fiának, s az Izrael törzseiben levő nagycsaládok fejeinek és azt mondta nekik: ²⁹ »Ha átmennek Gád fiai s Rúben fiai veletek a Jordánon, hogy valamennyien felfegyverkezve harcoljanak az Úr előtt, s meghódol az a föld előttetek, akkor adjátok nekik Gileádot birtokul; ³⁰ ha azonban nem akarnak felfegyverkezve átmenni veletek Kánaán földjére, akkor köztetek kapjanak lakóhelyet.« ³¹ Azt felelték erre Gád fiai és Rúben fiai: »Ahogy az Úr szólott szolgáinak, úgy cselekszünk: ³² felfegyverkezve átmegyünk az Úr előtt Kánaán földjére, de kijelentjük, hogy ezennel megkaptuk birtokunkat a Jordánon túl.«

³³ Odaadta tehát Mózes Gád és Rúben fiainak meg Manassze, József fia fél törzsének Szihon, amorita király országát meg Óg básáni király országát: földjüket és városaikat körös-körül. ³⁴ Felépítették tehát Gád fiai Díbont, Atarótot, Ároert, ³⁵ Etrótot, Sófánt, Jázert, Jegbaát, ³⁶ Betnemrát és Betharánt, a megerősített városokat és juhaiknak az aklokat. ³⁷ Rúben fiai pedig felépítették Hesebont, Elálét, Kirjátaimot, ³⁸ Nábót, Baálmeont – nevüket megváltoztatva –, meg Szabámát és nevet adtak a városoknak, amelyeket építettek. ³⁹ Mákirnak, Manassze fiának fiai pedig elmentek Gileádba, s azt elpusztították, lakosait, az amoritákat pedig megölték. ⁴⁰ Odaadta tehát Mózes Gileád földjét Mákirnak, Manassze fiának, s az megtelepedett rajta. ⁴¹ Jaír, Manassze fia pedig elment, s elfoglalta falvaikat, s elnevezte őket Hávót-Jaírnak, azaz Jaír falvainak. ⁴² Nóbe pedig elment, s elfoglalta Kánátot leányvárosaival együtt, s elnevezte a maga nevééről Nóbénak.

Szám 33 A táborhelyek jegyzéke ¹A következők voltak Izrael fiainak állomásai, amikor kivonultak Egyiptomból csapataik szerint, Mózes és Áron vezetése alatt, ²amint Mózes feljegyezte a tábornak az Úr parancsára váltogatott helyei szerint.

³Izrael fiai elindultak tehát Ramesszeszből az első hónapban, az első hó tizenötödik napján, a pászka után való napon, hatalmas kéz által, az összes egyiptomi láttára, ⁴amikor ők azokat az elsőszülötteket temették, akiket az Úr megölt – mert isteneiken is bosszút állt –, ⁵és tábort ütöttek Szukkótban. ⁶Szukkótból aztán eljutottak Etámba, amely a pusztá határának szélén van. ⁷Aztán elindultak onnét és Fiháhirót felé tartottak, amely Beelszefonnal szemben van és tábort ütöttek Migdol előtt. ⁸Aztán elindultak Fiháhirótból, s átmentek a tenger közepén a pusztába, s három napig jártak a pusztában és tábort ütöttek Márában. ⁹Aztán elindultak Márából és eljutottak Elimbe, ahol tizenkét forrás és hetven pálmafa volt, s tábort ütöttek ott. ¹⁰Aztán elindultak onnét is és felütötték sátraikat a Vörös-tenger mellett. Aztán elindultak a Vörös-tengertől ¹¹és tábort ütöttek a Szín-pusztában. ¹²Aztán elindultak onnét és eljutottak Dáfkába. ¹³Aztán elindultak Dáfkából és tábort ütöttek Álusban. ¹⁴Aztán elindultak Álusból, s felütötték sátraikat Rafidimban, ahol nem volt ivóvíz a népnek. ¹⁵Aztán elindultak Rafidimból és tábort ütöttek a Sínai pusztájában.

¹⁶Aztán elindultak a Sínai pusztájából is és eljutottak a Kibrót-Hattaavába. ¹⁷Aztán elindultak a Kívánság-sírijaitól és tábort ütöttek Hácérótban. ¹⁸Hácérótból aztán eljutottak Retmába. ¹⁹Aztán elindultak Retmából és tábort ütöttek Remmon-Fáreszben. ²⁰Aztán elindultak onnét és eljutottak Libnába. ²¹Libna után tábort ütöttek Resszában. ²²Aztán elindultak Resszából és eljutottak Keelátába. ²³Aztán elindultak onnét és tábort ütöttek a Sefer hegynél. ²⁴Aztán elindultak a Sefer hegytől és eljutottak Aráfába. ²⁵Aztán elindultak innét és tábort ütöttek Makelótban. ²⁶Aztán elindultak Makelótból és eljutottak Táhátba. ²⁷Táhát után tábort ütöttek Táréban. ²⁸Aztán elindultak onnét és felütötték sátraikat Metkában. ²⁹Metka után tábort ütöttek Hesmonában. ³⁰Aztán elindultak Hesmonából és eljutottak Mószerótba. ³¹Mószerót után tábort ütöttek Benéjaakánban. ³²Aztán elindultak Benéjaakánból és eljutottak a Gidgád hegyéhez. ³³Aztán elindultak innét és tábort ütöttek Jetebátában. ³⁴Jetebáta után eljutottak Hebronába. ³⁵Aztán elindultak Hebronából és tábort ütöttek Ecjon-Gáberben. ³⁶Aztán elindultak innét, s eljutottak a Szín-pusztába, vagyis Kádesbe.

³⁷ Aztán elindultak Kádesből és táborot ütöttek a Hór hegyénél, Edom földje határának szélén. ³⁸ Ekkor Áron pap felment az Úr parancsára a Hór hegyére, s ott meghalt, Izrael fiai Egyiptomból való kivonulásának negyvenedik esztendejében, az ötödik hónapban, a hó első napján, ³⁹ százhuszonhárom esztendőskorában.

⁴⁰ Aztán meghallotta Árád kánaáni király, aki a Délvidéken lakott, hogy odajöttek Izrael fiai, Kánaán földjére mentükben. ⁴¹ Aztán elindultak a Hór hegyétől és táborot ütöttek Szálmonában. ⁴² Aztán elindultak onnét, és eljutottak Fúnonba. ⁴³ Aztán elindultak Fúnonból és táborot ütöttek Obótban. ⁴⁴ Obót után eljutottak Ijeábarimba, amely a moabiták határán van. ⁴⁵ Aztán elindultak Ijeábarimból és felütötték sátraikat Díbon-Gádban. ⁴⁶ Aztán elindultak onnét és táborot ütöttek Helmon-Deblátáimban. ⁴⁷ Aztán elindultak Helmon-Deblátáimból és eljutottak az Abárim hegységhez, Nábóval szemben. ⁴⁸ Aztán elindultak az Abárim hegységtől, s átmentek Moáb mezőségére, a Jordán mellé, Jerikóval átellenben, ⁴⁹ s táborot ütöttek ott Betsimóttól Ábelsátimig, a moabiták sík térségein.

Utasítások a földosztáshoz ⁵⁰ Itt így szólt az Úr Mózeshez: ⁵¹ »Parancsold meg Izrael fiainak, s mondd nekik: Ha majd átkeltek a Jordánon, s bementek Kánaán földjére, ⁵² pusztítsátok el annak a földnek valamennyi lakóját, zúzzátok össze jelképeiket, törjétek össze bálványszobraikat, pusztítsátok el minden magaslatukat, ⁵³ s tisztítsátok meg azt a földet és telepedjétek meg rajta, mert nektek adtam én azt birtokul. ⁵⁴ Sors által osztátok szét magatok között: a nagyobb nemzetségnek nagyobb birtokot, a kisebbnek kisebbet adjatok; mindegyiknek azt kell örökségül juttatni, amire a sors esik; törzsek és nagycsaládok szerint kell kiosztani a birtokot. ⁵⁵ De ha nem akarjátok majd kipusztítani annak a földnek a lakóit, akkor azok, akik megmaradnak, szeggyé lesznek szemetekben, s dárdává oldalatokban, s ellenségeskedni fognak veletek lakóföldetekben, ⁵⁶ s amit velük szándékoztam tenni, tiveletek teszem meg.«

Szám 34 ¹ Így szólt továbbá az Úr Mózeshez: ² »Parancsolj Izrael fiainak és mondd nekik: Ha majd bejuttok Kánaán földjére, s azt kisorsolják közöttetek birtokul, a következők legyenek határai. ³ A déli rész az Edom mellett levő Szín-pusztától kezdődjék. Határa keleten a Sós-tenger legyen, ⁴ aztán kerülje meg a Skorpió-magaslat déli oldalát, úgy hogy átmenjen Szennán és Kádes-Barneától délre jusson; onnan haladjon a határ az Ádár nevű faluig, majd húzódjon Aszemónáig, ⁵ Aszemónától aztán kanyarodjék a határ Egyiptom patakjához és végződjék a Nagy-tenger partján.

⁶ A nyugati oldal a Nagy-tengernél kezdődjék, s ugyanennél a határnál végződjék.

⁷ Az északi oldalon a határ a Nagy-tengernél kezdődjék, aztán haladjon egészen a Magas-hegyig, ⁸ onnan menjen Emát felé egészen Szedáda határáig, ⁹ aztán menjen a határ egészen Zefronáig és Enán falváig. Ez legyen a határ az északi részen.

¹⁰ A keleti oldal határát innen, Enán falvától kell meghúzni egészen Sefamáig, ¹¹ Sefámától aztán menjen le a határ addig a Rebláig, amely a Dafním forrással átellenben van, onnan jusson el a Kinneret tenger keleti partjára, ¹² majd húzódjon le a Jordánhoz, s végül a Sós-tengernél fejeződjék be.

Ez legyen földetek, határai szerint, körös-körül.«

¹³ Megparancsolta tehát Mózes Izrael fiainak: »Ez és ez az a föld, amelyet majd sors által birtokul kaptok, s amely felől azt parancsolta az Úr, hogy a kilenc törzsnek és a fél törzsnek kell adni, ¹⁴ mert Rúben fiainak törzse nagycsaládjai szerint, meg Gád fiainak törzse nagycsaládjainak száma szerint, meg Manassze fél törzse, ¹⁵ vagyis két és fél törzs már megkapta a részét a Jordánon túl, Jerikóval szemben, kelet felé.«

¹⁶ Azt mondta továbbá az Úr Mózesnek: ¹⁷ »A következő a neve azoknak a férfiaknak, akik el fogják osztani azt a földet közöttetek: Eleazár, a pap és József, Nún fia, ¹⁸ továbbá minden törzsből egy-egy fejedelem, ¹⁹ név szerint: Júda törzsből: Káleb, Jefóne fia; ²⁰ Simeon törzsből: Sámuel, Ammiúd fia; ²¹ Benjamin törzsből: Elidád, Kászelon fia; ²² Dán fiainak törzsből: Bokki, Jogli fia; ²³ József fiai közül: Manassze törzsből: Hanniél, Efód fia; ²⁴ Efraim törzsből: Kámuel, Seftán fia; ²⁵ Zebulon törzsből: Eliszafán, Fárnák fia; ²⁶ Isszakár törzsből: Fáltiel fejedelem, Ozán fia; ²⁷ Áser törzsből: Áhiud, Salómi fia; ²⁸ Naftali törzsből: Fedaél, Ammiúd fia.«

²⁹ Ezek azok, akiknek megparancsolta az Úr, hogy osszák fel Izrael fiai között Kánaán földjét.

Szám 35 A leviták és a menedékvárosok ¹ Ezt is mondta az Úr Mózesnek, Moáb mezőségén, a Jordán mellett, Jerikóval szemben: ² »Parancsold meg Izrael fiainak, hogy adjanak a levitáknak birtokukból ³ városokat lakóhelyül s legelőket a városok körül, hogy a városokban lakjanak, a legelők pedig juhaik és állataik eltartására szolgáljanak. ⁴ Utóbbiak a város falától kifelé, körös-körül, ezer könyöknyire terjedjenek: ⁵ keleten legyen egy kétezzer könyöknyi, délen is legyen egy kétezernyi, a nyugatra néző tenger felé is legyen egy ekkora nagyságú, végül az északi oldalon is egy ugyanilyen terjedelmű legelő, úgyhogy középen legyenek a városok és künn a legelők.

⁶ A városok közül, amelyeket a levitáknak adtok, hatot a menekvők oltalmára kell kijelölni, hogy oda meneküljön, aki vért ontott; ezeken kívül negyvenkét más várost is adjatok, ⁷ vagyis összesen negyvennyolcat, legelőikkel együtt. ⁸ Ezeket a városokat Izrael fiainak birtokából kell adni: azoktól, akiknek több van, több várost kell elvenni, akiknek kevesebb van, kevesebbet: mindegyik a maga örökségének mértékéhez képest adjon városokat a levitáknak.«

⁹ Azt mondta az Úr Mózesnek: ¹⁰ »Szólj Izrael fiaihoz, s mondd nekik: Ha majd átkeltetek a Jordánon, Kánaán földjére, ¹¹ határozzátok meg, amely városok szolgáljanak a menekvők oltalmára, azok számára, akik akaratlanul vért ontottak, ¹² hogy azt, aki ezekbe menekül, ne ölhesse meg a megöltnek a rokona, míg a közösség elé nem áll, s ügyét meg nem ítélik. ¹³ E városok közül, amelyeket a menekvők oltalmára ki kell jelölni, ¹⁴ három a Jordánon túl, három pedig Kánaán földjén legyen, ¹⁵ s mind Izrael fiai, mind a jövevények, mind az idegenek ezekbe meneküljenek, ha akaratlanul vért ontottak.

¹⁶ Ha valaki vasszerszámmal üt meg valakit, úgy, hogy a megütött meghal, akkor az illető gyilkosságban vétkes és haljon meg maga is; ¹⁷ ha kővel hajít meg valakit, úgy, hogy a meghajított meghal, akkor ugyanígy bűnhődjék; ¹⁸ ha faszerszámmal ütnek meg valakit, úgy, hogy meghal, akkor bosszút kell érte állni annak a vérével, aki megütötte: ¹⁹ a meggyilkoltnak a rokona ölje meg a gyilkost, mihelyt rátalál, ölje meg. ²⁰ Ha valaki gyűlölségből taszít meg valakit, vagy lesből hajít meg valamivel,

²¹ vagy ellenségeskedésből üt meg a kezével, úgy, hogy az meghal, akkor az, aki megütötte, gyilkosságban vétkes: a meggyilkoltnak a rokona, mihelyt rátalál, ölje meg.

²² Ha azonban véletlenségből, gyűlölség ²³ és ellenségeskedés nélkül követ el valaki ilyesmit, ²⁴ s ezt a nép hallatára, amikor az emberölés tette és a vérrokon között levő ügyet megtárgyalják, igazolják, ²⁵ akkor az illetőt, minthogy ártatlan, meg kell menteni a bosszulónak a kezétől és az ítélet alapján vissza kell vitetni abba a városba, amelybe menekült, s maradjon ott, míg a főpap, akit a szent olajjal felkentek, meg nem hal. ²⁶ Ha az emberölés tettesét a menekvők számára rendelt városok határán kívül ²⁷ találja a vérbosszuló és megöli, akkor az, aki megöli, nem követ el bűnt, ²⁸ mert a menekültnek a főpap haláláig a városban kellett volna maradnia; annak halála után az emberölés tette visszaterhet földjére. ²⁹ Örök törvény legyen ez minden lakóhelyeteken. ³⁰ A gyilkost csak tanúk alapján szabad megbüntetni: egy ember tanúvallomása alapján senkit sem szabad elítélni. ³¹ Válságot ne fogadjatok el attól, aki vétkes a vérben: legott haljon meg ő maga is. ³² A száműzöttek, s az elmenekültek semmiképpen sem térhetnek vissza városukba a főpap halála előtt. ³³ Ne szentsegtelenítsétek meg lakóföldeteket: az ártatlanok vére megszentsegteleníti, s másképp nem lehet megtisztítani, mint csak annak a vére által, aki a más vérét kiontotta. ³⁴ Így lesz tiszta a ti birtokotok, amilyen én közöttetek lakom: mert én, az Úr, Izrael fiai között lakom.«

Szám 36 Rendelkezések a földtulajdonra vonatkozóan ¹ Előálltak ekkor Gileád nagycsaládjainak fejei – Gileád Mákirnak, Manassze fiának volt a fia – József fiainak nemzetségéből és így szóltak Mózeshez, Izrael fejedelmei előtt: ² »Neked, urunknak, azt parancsolta az Úr, hogy sors útján oszd el a földet Izrael fiai között, meg hogy Celofhád testvérünk lányainak add oda az atyjukat illető birtokot. ³ Ha ezeket más törzsből való emberek veszik feleségül, akkor birtokuk követi őket és más törzsre száll, s a mi örökségünk csökken. ⁴ Így aztán az fog történni, hogy amikor az örvendetes esztendő, vagyis a szabadulás ötvenedik esztendeje elérkezik, az, amit a sors szétosztott, összezavarodik, s az egyik törzs birtoka a másikra száll.«

⁵ Azt felelte és mondta erre Mózes az Úr parancsából Izrael fiainak: »József fiainak törzse helyesen szólt. ⁶ Ezt a törvényt hirdeti ki tehát az Úr Celofhád lányai felől: Férjhez mehetnek, akihez akarnak, de csak a saját törzsükből való emberhez, ⁷ hogy ne szálljon át Izrael fiainak birtoka az egyik törzsről a másik törzsre. Azért minden férfi a maga törzséből, s a maga rokonságából vegyen feleséget, ⁸ s minden nő ugyanabból a törzsből nyerjen férjet, hogy az örökség megmaradjon az egyes családokban, ⁹ s ne keveredjenek össze egymással a törzsek, hanem úgy maradjanak, amint az Úr szétválasztotta őket.«

¹⁰ Úgy is tettek Celofhád lányai, ahogy a parancs szólt, ¹¹ s Maála, Tirca, Hegla, Melka és Noa atyjuk bátyjának fiaihoz mentek feleségül; ¹² ezek Manasszénak, József fiának nemzetségéből származtak, s így az a birtok, amelyet nekik adtak, atyjuk törzsében és nemzetségében maradt.

¹³ Ezek azok a parancsok és rendeletek, amelyeket az Úr Mózes által Moáb mezőségén, a Jordán mellett, Jerikóval átellenben parancsolt Izrael fiainak.

MÁSODIK TÖRVÉNYKÖNYV

MÓZES BESZÉDE. VISSZATEKINTÉS ÉS INTÉS: 1,1-4,43

MTörv 1 Helyszín és idő ¹ Ezek azok a szavak, amelyeket Mózes egész Izraelhez intézett a Jordánon túl, a pusztában, a Mezőségen, a Vörös-tengerrel átellenben, Párán, Tófel, Lábán és Hácérót között, ahol igen sok arany van. ² Tizenegy napig tart a járás a Hórebtől a Szeír hegy felé vivő úton Kádes-Barneáig. ³ A negyvenedik esztendőben, a tizenegyedik hónapban, a hó első napján Mózes elmondta Izrael fiainak mindazt, amit megparancsolt neki az Úr, ⁴ miután megverte Szihont, az amoriták királyát, aki Hesebonban lakott, meg Ógot, Básán királyát, aki Astarótban és Edráiban lakott. ⁵ A Jordánon túl Moáb földjén kezdte el Mózes kifejteni a törvényt ezekkel a szavakkal:

Indulás a Hórebtől ⁶ »Az Úr, a mi Istenünk szólt hozzánk a Hóreben, és azt mondta: `Eleget voltatok már ennél a hegynél! ⁷ Forduljatok meg, és menjetek el az amoriták hegységére, s a többi helyre, amely annak közelében van: a Mezőségre, a Hegyvidékre, az Alföldre, a Délvidékre, a tenger mellé kére, a kánaániak földjére és a Libanonra, egészen a nagy folyóig, az Eufráteszig. ⁸ Íme, mondom, nektek adtam azt: menjetek be, és foglaljátok el azt a földet, amely felől megesküdött az Úr atyáitoknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy nekik és utódaiknak adja.'

⁹ Ugyanabban az időben én azt mondtam nektek: ¹⁰ Egymagam nem boldogulok veletek, mert az Úr, a ti Istenetek megsokasított titeket, s immár olyan sokan vagytok, mint az ég csillagai. ¹¹ Adjon az Úr, atyáitok Istene még sok ezret e számhoz, s áldjon meg titeket, amint mondta! – ¹² De én egymagam nem győzöm ügyeiteket, terheiteket és pereiteket. ¹³ Adjatok tehát közületek bölcs és értelmes férfiakat, akiknek magaviselete törzseitekben elismert, hogy feljebbvalóitokká tegyem őket. ¹⁴ Ekkor ti ezt feleltétek nekem: `Jó dolog, amit tenni akarsz.' ¹⁵ Vettem tehát törzseitekből bölcs és nemes férfiakat, és megtettem őket feljebbvalóitokká: ezrek, százak, ötvenek és tizek fejeivé, hogy tanítsanak titeket mindenben. ¹⁶ Aztán megparancsoltam nekik: Hallgassátok meg őket, s ami igazságos, azt ítéljétek, akár bennszülött az illető, akár idegen. ¹⁷ Semmi különbség se legyen a személyek között: a kicsit éppúgy hallgassátok meg, mint a nagyot, senkinek a személyére se tekintsetek, mert Isten ügye az ítélet. Ha valami nehéznek tűnik nektek, terjesszétek elém, azt én hallgatom meg. ¹⁸ Aztán megparancsoltam mindazt, amit tennetek kell.

Hitetlenség Kádes-Barneában ¹⁹ Ezek után elindultunk a Hórebtől, és átmentünk azon a rettenetes és végtelen nagy pusztán, amelyet láttatok, az amoriták hegysége felé vivő úton, amint az Úr, a mi Istenünk parancsolta nekünk. Amikor aztán Kádes-Barneába jutottunk, ²⁰ azt mondtam nektek: Eljutottatok az amoriták hegységéig, amelyet az Úr, a mi Istenünk nekünk ad. ²¹ Lásd e földet, amelyet az Úr, a te Istened neked ad, menj fel, és foglald el, amint az Úr, a mi Istenünk atyáidnak mondta; ne félj és semmit se rettegj.

²² Erre valamennyien elém járultatok, és azt mondtátok: `Küldjünk el férfiakat, hogy vegyék szemügyre a földet, és mondják meg, melyik úton kell felmennünk, és mely városokba kell mennünk.' ²³ Mivel tetszett nekem ez a beszéd, elküldtem közületek tizenkét férfit, egyet-egyet minden törzs-

ből. ²⁴ Azok el is indultak, felmentek a hegységre, és eljutottak egészen a Szőlőfűrt völgyéig. Szemügyre vették a földet, ²⁵ vettek gyümölcséből, s hogy megmutassák termékenységét, elhozták hozzánk, és azt mondták: 'Jó az a föld, amelyet az Úr, a mi Istenünk adni fog nekünk.' ²⁶ Ti azonban nem akartatok felmenni, hanem ellene szegültetek az Úr, a mi Istenünk szavának. ²⁷ Zúgolódtatok sátraikban, és azt mondtátok: 'Gyűlöl minket az Úr. Azért hozott ki minket Egyiptom földjéről, hogy az amoriták kezébe adjon, és eltöröljön bennünket. ²⁸ Hova menjünk fel? Maguk a kémek félemlítették meg szívünket, mert azt mondták: Igen nagy az a sokaság, termetre szásasabb nálunknál, a városok nagyok, és meg vannak erősítve az édig: az enakiták fiait láttuk mi ott.'

²⁹ Erre én azt mondtam nektek: Ne rettegjete, és ne féljete tőlük. ³⁰ Az Úr Isten, aki vezet titeket, maga fog harcolni értetek, mint ahogy Egyiptomban cselekedett mindenki szeme láttára. ³¹ A pusztában is – te magad láttad –, úgy hordozott téged az Úr, a te Istened, mint ahogy az ember szokta hordozni kicsi gyermekét, az egész úton, amelyen jártatok, amíg eljutottatok erre a helyre. ³² De még ekkor sem hittetek az Úrnak, a ti Isteneteknek, ³³ aki előttetek járt az úton, és kijelölte a helyet, ahol sátraikat fel kellett állítanotok, és éjszaka tűz által mutatta nektek az utat, nappal pedig felhőoszlop által.

³⁴ Amikor aztán az Úr meghallotta siránkozásotokat, megharagudott és megesküdött: ³⁵ 'E gonosz nemzedéknek férfiai közül senki sem fogja meglátni azt a jó földet, amelyet esküvel ígértem atyáitoknak – ³⁶ kivéve Kálebet, Jefóne fiát: ő ugyanis meglátja, és neki meg fiainak adom azt a földet, amelyet taposott, mert követte az Urat.' – ³⁷ Nem is lehet csodálni a nép ellen való haragját, amikor még énram is megharagudott az Úr miattatok, s így szólt: 'Te sem mégy be oda! ³⁸ Józ sue, Nún fia, a te szolgád megy be helyetted. Biztasd őt, és erősítsd, mert ő osztja el sorshúzással azt a földet Izraelnek. ³⁹ Gyermekeitek, akikről azt mondtátok, hogy fogságba kerülnek, s fiaitok, akik ma még nem ismerik a jó és rossz különbségét, azok mennek be; nekik adom azt a földet, s ők foglalják el. ⁴⁰ Ti azonban forduljatok meg, s menjete vissza a pusztába, a Vörös-tenger felé vivő úton!'

⁴¹ Erre ti azt feleltétek nekem: 'Vétkeztünk az Úr ellen; felmegyünk és harcolunk, amint az Úr, a mi Istenünk parancsolta.' Amikor aztán felfegyverkeztetek, s a hegyre tartottatok, ⁴² azt mondta nekem az Úr: 'Mondd nekik: Ne menjete fel, s ne harcoljatok, mert nem vagyok veletek, hogy el ne hulljatok ellenségeitek előtt.' ⁴³ Én szóltam, de ti nem hallgattatok rám, hanem szembeszálltatok az Úr parancsával, és felfuvalkodottan felmentetek a hegyre. ⁴⁴ Erre kijöttek az amoriták, akik a hegységben laktak, felvonultak ellenetek, és úgy megkergettek titeket, ahogy a méhek szokták megkergetni az embert, és vágtak titeket Szeírtől Hormáig. ⁴⁵ Amikor aztán visszatértetek és sírtatok az Úr előtt, ő nem hallgatott meg titeket, s nem akart figyelni szavatokra. ⁴⁶ Így hosszú időn keresztül Kádes-Barneában maradtatok.

MTörv 2 Felvonulás a Jordán keleti vidékére ¹ Amikor aztán elindultunk onnét, elmentünk abba a pusztába, amely a Vörös-tenger felé visz, amint az Úr mondta nekem és hosszú ideig kerülgettük a Szeír hegyet. ² Majd azt mondta az Úr nekem: ³ 'Eleget kerülgettétek már ezt a hegyet, menjete észak felé; ⁴ a népnek azonban parancsoltam meg: Át fogtok menni testvéreiteknek, Ézsau fiainak hátárán, akik Szeírben laknak, s ők félni fognak tőletek: ⁵ ám nagyon vigyázzatok, hogy ellenük ne in-

duljatok, mert egy talpalatnyit sem adok nektek földjükből, mivel Ézsau nak Szeír hegyét birtokul. ⁶ Pénzen vegyetek eleséget tőlük, s azt egyétek, megfizetett vizet merítsetek s igyatok. ⁷ Az Úr, a te Istened megáldott téged kezed minden munkájában, figyelemmel kíserte utadat, mint jöttél át ezen a nagy pusztán: negyven esztendeje lakik veled az Úr, a te Istened, s nem volt hiányod semmi-ben sem.'

⁸ Amikor aztán átvonultunk testvéreink, Ézsau fiai között, akik Szeírben laktak, a Mezőség útján át, Eláton és Ecjon-Gáberen keresztül, eljutottunk arra az útra, amely Moáb pusztájába vezet. ⁹ Ekkor azt mondta az Úr nekem: 'Ne indíts hadat a moabiták ellen, s ne szállj harcba velük, mert semmit sem adok neked földjükből, mivel Lót fiainak adtam Árt birtokul. ¹⁰ Ennek az emiták voltak az első lakói, egy nagy, erős és olyan szálas nép, mint az enakiták nemzetsége; ¹¹ az Óriások közé számították őket, éppen úgy, mint az enakiták fiait, de a moabiták emitáknak nevezik őket. – ¹² Szeírben pedig azelőtt a horiták laktak, de Ézsau fiai kiűzték és eltörölték őket, s ők telepedtek oda, úgy, ahogy Izrael tett a maga birtokának földjén, amelyet az Úr őneki adott.' ¹³ Felkerekedtünk tehát, hogy átkeljünk a Szered patakján és át is keltünk rajta.

A Jordán keleti vidékének meghódítása ¹⁴ Az idő pedig, amely alatt Kádes-Barneától a Szered patakján való átkelésig jártunk, harmincnolc esztendő volt, s ezalatt a hadra való férfiak egész nemzedéke kiveszett a táborból, amint az Úr megesküdött: ¹⁵ az ő keze volt ellenük, hogy kivessenek a táborból.

¹⁶ Amikor aztán mind elestek a hadra való férfiak, ¹⁷ így szólt az Úr hozzám: ¹⁸ 'Te ma átmegy Moáb határán, az Ár nevű városon ¹⁹ és Ammon fiainak közelébe kerülsz; vigyázz, ne indíts hadat ellenük, s ne kezdj harcot velük, mert semmit sem adok neked Ammon fiainak földjéből, mivel Lót fiainak adtam azt birtokul. ²⁰ (Ezt az Óriások földjéhez számították, s rajta egykor az Óriások laktak, de ezeket az ammoniták szamszumitáknak nevezik; ²¹ nagy, sok és szálas természetű nép volt, olyan, mint az enakiták. Az Úr eltörölte őket az ammoniták színe elől, s őket telepítette helyükre, ²² úgy, amint Ézsau fiaival cselekedett, akik Szeírben laknak, amikor eltörölte a horitákat, s Ézsau fiainak adta földjüket, amelyet bírnak is mind a mai napig. ²³ A hivvitákat pedig, akik egészen Gázáig falvakban laktak, a kaftoriak űzték ki: ezek ugyanis kijöttek Kaftorból, eltörölték őket, s letelepedtek a helyükre.) ²⁴ Kerekedjete azonban fel és keljete át az Arnon patakon. Íme, az amorita Sihon, Hesebon királyát a kezedbe adtam: láss hozzá, hogy elfoglald földjét, s indíts hadat ellene. ²⁵ Ma kezdek el tőled való rettegést és félelmet bocsátani valamennyi népre, amely az ég alatt lakik, hogy neved hallatára rettegjenek és gyötrődjenek.'

²⁶ Követeket küldtem tehát Kádemót pusztájából Sihonhoz, Hesebon királyához békességes szavakkal, ezt üzentem: ²⁷ Hadd menjünk át földeden; az országúton megyünk, nem térünk le sem jobbra, sem balra; ²⁸ eleséget, hogy ehessünk, pénzért adj nekünk, vizet pénzen adj, s úgy iszunk. Csak engeddd meg nekünk az átvonulást – ²⁹ úgy, amint Ézsau fiai cselekedtek, akik Szeírben laknak, meg a moabiták, akik Árban laknak –, míg eljutunk a Jordánhoz, s átkeljünk arra a földre, amelyet az Úr, a mi Istenünk nekünk ad.

³⁰ De Sihon, Hesebon királya nem akarta megengedni nekünk az átvonulást, mert az Úr, a te Istened megkeményítette a lelkét és keménnyé tette a szívét, hogy kezedbe adhassa, mint ahogy most látod.

³¹ Erre azt mondta az Úr nekem: 'Íme, elkezdem kezébe adni Szihont és földjét: láss hozzá elfoglalásához.'

³² Amikor aztán kijött elénk Szihon, egész népével együtt, hogy megütközzék velünk Jászában, ³³ kezünkbe is adta az Úr, a mi Istenünk, s megvertük fiaival s egész népével együtt. ³⁴ Ugyanabban az időben elfoglaltuk valamennyi városát, megöltük azok lakóit, a férfiakat, az asszonyokat s a gyermekeket: nem hagytunk meg bennük semmit, ³⁵ csak az állatokat meg az elfoglalt városokból való zsákmányt: ezek a zsákmányszerzők osztályrészévé lettek. ³⁶ Ároertől, amely az Arnon patak partján van, attól a várostól, amely a völgyben fekszik, egészen Gileádig nem volt sem falu, sem város, amely megmenekült volna kezünktől: valamennyit átadta nekünk az Úr, a mi Istenünk, ³⁷ kivéve Ammon fiainak földjét, amelyhez nem közelítettünk, vagyis mindazt, ami a Jabbok patakánál fekszik, meg a hegyi városokat és mindazokat a helyeket, amelyekről eltiltott minket az Úr, a mi Istenünk.

MTörv 3 ¹ Aztán megfordultunk, s felmentünk a Básán felé vivő úton. Ekkor kijött elénk Óg, Básán királya egész népével együtt, hogy megütközzék velünk Edráiban. ² Ám az Úr azt mondta nekem: 'Ne félj tőle, mert a kezébe adom egész népével és földjével együtt. Tégy vele úgy, ahogy Szihonnal, az amoritáknak azzal a királyával tettél, aki Hesebonban lakott.' ³ Kezünkbe adta tehát az Úr, a mi Istenünk Ógot, Básán királyát is meg egész népét, s megvertük őket az utolsó szálig. ⁴ Ugyanakkor felöltük minden városát, úgy, hogy nem volt város, amely megmenekült volna tőlünk: hatvan várost, az egész árgobi vidéket, amely Óg básáni birodalmához tartozott – ⁵ ezek mind városok voltak, megerősítve igen magas falakkal, kapukkal és zárrakkal –, azonkívül számtalan mezővárost, amelynek nem volt várfala. ⁶ Aztán eltöröltük őket, mint ahogy Szihonnal, Hesebon királyával tettünk: eltöröltünk valamennyi várost, férfit, asszonyt és gyermeket, ⁷ de az állatokat meg a városokból való prédát zsákmányul vittük.

⁸ Így vettük el abban az időben a földet az amoriták két királyának kezéből, akik a Jordánon túl voltak, az Arnon patakjától a Hermon hegyéig – ⁹ ezt a szidoniak Száirionnak hívják, az amoriták pedig Szánirnak –, ¹⁰ a síkságon fekvő összes várost, s Gileádnak és Básánnak egész földjét Szelkáig és Edráiig, Óg básáni birodalmának városaiig. ¹¹ Óg, Básán királya volt ugyanis már csak hátra az Óriások nemzetéből; még mutogatják vasból való ágyát, amely Ammon fiainak Rabbátjában van: hossza kilenc-könyöknyi, szélessége négy, a férfikar könyöktávolságának mértéke szerint.

¹² A földet, amelyet abban az időben elfoglaltunk, Ároertől, amely az Arnon patak partján van, egészen Gileád hegységének feléig, meg annak városait Rúbennek és Gádnak adtam. ¹³ Gileád többi részét pedig, és az egész Básánt, Óg országát, Árgob egész vidékét Manassze fél törzsének juttattam. – Az egész Básánt az Óriások földjének is hívják. – ¹⁴ Jaír, Manassze fia kapta ugyanis Árgob egész vidékét, a gessúriták és a makátiták határáig, mire ő elnevezte Básánt a maga nevéből Hávót-Jaírnak, azaz Jaír falvainak, mind a mai napig, ¹⁵ Mákirnak pedig Gileádot adtam. ¹⁶ Rúben és Gád törzsének adtam a Gileád földjétől az Arnon patakig, a patak közepéig terjedő földet meg ennek határterületét egészen a Jabbok patakig, amely Ammon fiainak határa, ¹⁷ meg a pusztai síkságot meg a Jordánt és keleti határterületét Kinnerettől a puszta tengeréig, azaz a Sós-tengerig, a Piszga hegy tövéig.

Előkészület a bevonulásra ¹⁸ Ugyanakkor megparancsoltam nektek: Az Úr, a ti Istenetek odaadja nektek ezt a földet örökségül, de valamennyi vitézlő férfinak harcrakészen kell járnia a hadat testvéreiteknek, Izrael fiainak élén ¹⁹ és csak feleségeitek, gyermekeitek és állataitok – mert tudom, hogy sok állatotok van – maradhatnak a városokban, amelyeket nektek adtam, ²⁰ míg nyugodalmat nem ad az Úr testvéreiteknek is, mint ahogyan nektek adott, s ők is el nem foglalják a földet, amelyet nekik a Jordánon túl fog adni. Akkor visszatérhet mindenki közületek birtokához, amelyet adtam nektek.

²¹ Józsuének pedig meghagytam abban az időben: Szemed látta, mit tett az Úr, a ti Istenetek ezzel a két királlyal: így fog tenni minden országgal, ahova átmegy. ²² Ne félj tőlük, mert az Úr, a ti Istenetek fog harcolni értetek.

²³ Könyörögtem ugyanis az Úrhoz abban az időben: ²⁴ Úr Isten, ha már elkezdted megmutatni szolgáltnak nagyságodat és erős kezedet – nincs is más Isten sem égben, sem földön, aki végbevihetné a te cselekedeteidet és hasonlítható lenne a te hatalmadhoz –, ²⁵ hát akkor hadd menjek át, s hadd lássam meg azt a felette jó földet a Jordánon túl, azt a kiváló Hegyvidéket meg Libanont. ²⁶ Ám az Úr haragudott rám miattatok, s nem hallgatott meg, hanem azt mondotta nekem: 'Elég, ne is szólj többé nekem erről a dologról. ²⁷ Menj fel a Piszga tetejére, s jártasd körül szemedet nyugatra és északra, délre és keletre, s tekintsd meg: mert te nem kelsz át ezen a Jordánon. ²⁸ Bízd meg Józsuét, erősítsd és bátorítsd őt, mert ő megy majd ennek a népnek az élén, s ő osztja szét azt a földet, amelyet látni fogsz.'

²⁹ Így maradtunk ebben a völgyben, Fogorral szemben.

MTörv 4 Figyelmeztetés és előretekintés ¹ Most pedig, Izrael, hallgass azokra a parancsokra és rendeletekre, amelyekre tanítalak, hogy megtartsd őket, s így élhess és elérhesd és birtokolhasd azt a földet, amelyet az Úr, atyáitok Istene majd nektek ad. ² Ne tegyetek hozzá semmit se ahhoz az ígérez, amelyet hozzátok intézek, se el ne vegyetek belőle: tartsátok meg az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait, amelyeket parancsolok nektek. ³ Tulajdon szemetek látta mindazt, amit az Úr Beelfegor miatt tett, hogy miképp veszített el mindenkit, aki annak hódolt közületek; ⁴ ti pedig, akik ragaszkodtatok az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mindannyian éltek mind a mai napig. ⁵ Tudjátok, hogy parancsolatokra és rendeletekre tanítottalak titeket, amint az Úr, az én Istenem parancsolta nekem, hogy szerintük cselekedjete az azon a földön, amelyet elfoglalni készültök. ⁶ Tartsátok meg tehát őket, és azok szerint cselekedjete, mert ez lesz a ti bölcsességetek és értelmességetek bizonyosága a népek előtt, hogy amikor meghallják mindezeket a parancsokat, azt mondják: 'Íme, bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet.' ⁷ Nincs is más ilyen nagy nemzet, amelyhez istenei olyan közel lennének, mint amilyen közel mihozzánk van a mi Urunk, Istenünk, valahányszor kérjük. ⁸ Vagy melyik az a másik ilyen dicső nemzet, amelynek olyan szertartásai, olyan igazságos rendeletei lennének, mint ez az egész törvény, amelyet ma én szemetek elé tárok?

⁹ Gondosan vigyázz tehát magadra és lelkedre: el ne feledd azokat a dolgokat, amelyeket tulajdon szemed látott, ne távozzanak szívedtől egész életedben, ismertesd meg őket fiaiddal s unokáiddal. ¹⁰ Meg ne feledkezzél arról a napról, amelyen az Úr, a te Istened előtt álltál a Hóreben, amikor az Úr szólt hozzám és mondta: 'Gyűjtsd elém a népet, hogy hallják szavaimat, s megtanuljanak félni engem minden időben, míg a földön élnek, s fiaikat is megtanítsák rá.' ¹¹ Erre ti odajárultatok a hegy

tövéhez: s az égett mind az égig és sötétség, felhő és homály volt rajta. ¹² Ekkor szólt hozzátok az Úr a tűz közepéből, szavak hangzását hallottátok, de alakot egyáltalában nem láttatok. ¹³ Így hirdette ki nektek szövetségét, amelynek teljesítését nektek megparancsolta: a tíz ígét, amelyet ráírt két kőtáblára. ¹⁴ Ugyanakkor nekem megparancsolta, hogy tanítsalak meg titeket azokra a szertartásokra és rendeletekre, amelyeket meg kell tennetek azon a földön, amelyet elfoglalni készültök.

¹⁵ Gondosan vigyázzatok tehát lelketekre! Nem láttatok semmiféle alakot sem azon a napon, amelyen szólt hozzátok az Úr a Hórebbe a tűz közepéből! ¹⁶ Meg ne tévedjetez tehát valahogy, és ne csináljatez magatoknak valamilyen faragott hasonmást, képmást férfiról vagy asszonyról, ¹⁷ hasonmást valamilyen állatról, amely a földön van, vagy madárról, amely az ég alatt repül, ¹⁸ vagy csúszómászóról, amely a földön mozog, vagy halról, amely a föld alatt, a vízben van. ¹⁹ Ha felemeled szemedet az égre és látod a napot, a holdat s az ég minden csillagát, meg ne ejtsen valahogy a tévedés és ne imádd és ne tiszteld őket! Ezeket az Úr, a te Istened mindazoknak a népeknek a szolgálatára teremtette, amelyek az ég alatt vannak. ²⁰ Titeket azonban vett az Úr, és kihozott Egyiptom vaskohójából, hogy tulajdon népévé legyetek, mint ahogy az a mai napon meg is van.

²¹ Rám megharagudott az Úr a ti dolgaitok miatt, s megesküdött, hogy nem megyek át a Jordánon, s nem jutok be arra az igen jó földre, amelyet nektek fog adni. ²² Íme, meghalok ezen a földön, nem megyek át a Jordánon: ti átmentek, s elfoglaljátok azt a kiváló földet. ²³ Vigyázz, hogy soha meg ne feledkezz az Úr, a te Istened szövetségéről, amelyet veled kötött, és ahogy az Úr megtiltotta neked, ne készíts faragott képmást semmiről, ²⁴ mert az Úr, a te Istened emésztő tűz, féltékeny Isten.

²⁵ Ha majd fiaikat és unokákat nemzetek, és ott tartózkodtok azon a földön, s megtévedtek, s valamilyen képmást csináltok magatoknak, s így azt cselekszitek, ami gonosz az Úr, a ti Isteneitek előtt, hogy őt haragra ingereljétek. ²⁶ Bizonyosságul hívom fel ma az eget és a földet, hogy hamarosan elvesztek arról a földről, amelynek elfoglalására átkeltek a Jordánon. Nem laktok rajta hosszú ideig, hanem eltöröl róla az Úr titeket. ²⁷ Szétszór minden nép közé, és csak kevesen maradtok meg azok között a nemzetek között, amelyek közé az Úr elvisz majd titeket. ²⁸ Ott aztán szolgálni fogtok emberi kéz alkotta isteneknek, fának és kőnek, amelyek nem látnak, nem hallanak, nem esznek és nem szagolnak. ²⁹ Ha azonban majd keresed ott az Urat, a te Istenedet, megtalálod őt, feltéve, hogy egész szívedből és lelked egész eltökéltségével keresed. ³⁰ Miután utolért téged mindaz, amit az előbb mondtam, az utolsó időben visszatérsz az Úrhoz, a te Istenedhez és hallgatni fogsz szavára. ³¹ Irgalmas Isten ugyanis az Úr, a te Istened nem hagy el téged, s nem töröl el teljesen, s nem feledkezik meg arról a szövetségről, amelyre atyáitoknak megesküdött.

³² Kérdezősködj csak a régi napok felől, amelyek te előtted voltak, attól a naptól kezdve, hogy Isten megteremtette az embert a földön – kérdezősködj az ég egyik szélétől a másikig, történt-e valaha ilyesfajta dolog, vagy lehetett-e hallani, ³³ hogy hallja egy nép Isten szavát, aki a tűz közepéből szól, mint ahogy te hallottad, s életben maradtál! ³⁴ Vagy hogy megtette-e Isten, hogy elmegy és nemzetet választ magának a nemzetek közül próbák, jelek, csodák, harc, erős kéz, kinyújtott kar és rettenetes látványok által, mindent aszerint, amit tiértetek tett az Úr, a ti Isteneitek Egyiptomban, szemed láttára, ³⁵ hogy megtudd, hogy az Úr az Isten, s rajta kívül nincs más. ³⁶ Az égből szavát hallatta veled,

hogy oktasson téged, a földön megmutatta neked felette nagy tűzét, s hallottad igéit a tűz közepéből, ³⁷ mivel szerette atyáidat, s kiválasztotta utódaikat. Éppen azért az ő nagy erejével kihozott téged Egyiptomból, s előtted járt, ³⁸ hogy igen nagy, s nálad erősebb nemzeteket eltöröljön utadból, s téged bevigyen helyükre és neked adja földjüket birtokul, mint ahogy azt ma is láthatod.

³⁹ Ismerd el tehát ma, és véd a szívedbe, hogy az Úr az Isten fönnt az égben és lenn a földön és senki más! ⁴⁰ Tartsd meg parancsait és rendeleteit, amelyeket parancsolok neked, hogy jó dolgod legyen neked, s utánad fiaidnak és hosszú ideig maradhass azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened majd ad neked.«

Menedékvárosok a Jordántól keletre ⁴¹ Ekkor Mózes kiválasztott három várost a Jordánon túl, a keleti oldalon, ⁴² hogy aki felebarátját akaratlanul, s a nélkül, hogy neki egy s más nap előtt az ellensége lett volna, megölte, oda menekülhessen, s e városok egyikében menedéket találhasson: ⁴³ Bószort a pusztában, a sík földön, Rúben törzsében, továbbá Rámót, Gileádban, Gád törzsében és Gólánt Básánban, Manassze törzsében.

A TÖRVÉNYEK KIHIRDETÉSE: 4,44-28,68

Helyszín és idő ⁴⁴ Ez az a törvény, amelyet Mózes Izrael fiai elé terjesztett, ⁴⁵ s ezek azok a bizonyságok, szertartások és rendeletek, amelyeket Izrael fiainak elmondott, amikor kijöttek Egyiptomból, ⁴⁶ a Jordánon túl, a völgyben, Fogor házával szemben, Szihonnak, az amoriták királyának földjén, aki Hesebonban lakott, s akit Mózes megvert. Amikor ugyanis Izrael fiai kijöttek Egyiptomból, ⁴⁷ elfoglalták az ő földjét meg Ógnak, Básán királyának a földjét – az amoriták két királyáét, akik a Jordánon túl, a keleti oldalon voltak – ⁴⁸ Ároertől kezdve, amely az Arnon patak partján fekszik, egészen a Szion hegyig, vagyis a Hermonig, ⁴⁹ meg az egész Síkságot a Jordánon túl, a keleti oldalon, egészen a Pusztá tengeréig, a Pizga hegy tövéig.

MTörv 5 Szövetségekötés a Hóreben; a Tízparancsolat ¹ Egybehívta ugyanis Mózes egész Izraelt és azt mondta neki: »Halld, Izrael, azokat a szertartásokat és rendeleteket, amelyeket ma fületek hallatára elmondok: tanuljátok meg őket, és cselekedjetek szerintük. ² Az Úr, a mi Istenuk szövetséget kötött velünk a Hóreben. ³ Nem atyáinkkal kötötte ezt a szövetséget, hanem mivelünk, akik itt vagyunk, s élünk. ⁴ Színről-színre szólt hozzánk a hegyen, a tűz közepéből. ⁵ Én voltam abban az időben a közbenjáró, s a közvetítő az Úr között és közöttetek, hogy tolmácsoljam nektek az ő igéit, mert ti féltek a tűztől, s nem mentetek fel a hegyre. Azt mondta:

⁶ `Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából. ⁷ Rajtam kívül más isteneid ne legyenek. ⁸ Ne készíts magadnak faragott képet, se hasonmást semmiről, ami fenn az égen vagy lenn a földön van, vagy a föld alatt, a vizekben lakik. ⁹ Ne imádd, s ne tiszteld ezeket, mert én az Úr, a te Istened, féltékeny Isten vagyok. Megtorlom az atyák gonoszságát fiaikon harmad- és negyedízig, mindazokon, akik gyűlölnék engem, ¹⁰ de irgalmasságot gyakorlok sok ezerízig azokkal, akik szeretnek, és megtartják parancsaimat.

¹¹ Ne vedd hiába az Úrnak, a te Istenednek nevét, mert nem marad büntetlen, aki hiába veszi az ő nevét.

¹² Figyelj a szombat napjára, hogy megszenteld azt, amint megparancsolta neked az Úr, a te Istened.
¹³ Hat napon dolgozzál, és végezd minden munkádat, ¹⁴ a hetedik nap azonban szombat, azaz nyugalomnap legyen az Úrnak, a te Istenednek tiszteletére. Ne végezz rajta semmiféle munkát, se te, se fiad, se lányod, se rabszolgád, se rabszolganőd, se marhád, se szamarad, se bármi más állatod, se a jövevény, aki kapuidon belül van, hogy nyugodjék rabszolgád és rabszolganőd, éppen úgy, mint te magad. ¹⁵ Emlékezzél meg arról, hogy magad is szolga voltál Egyiptomban, s az Úr, a te Istened hozott ki téged onnan erős kézzel és kinyújtott karral; azért parancsolta neked, hogy tartsd meg a szombat napját.

¹⁶ Tiszteld atyádat s anyádat, amint megparancsolta neked az Úr, a te Istened, hogy hosszú ideig élj, s jó dolgod legyen azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad majd neked.

¹⁷ Ne ölj!

¹⁸ Ne paráználkodj!

¹⁹ Ne lopj!

²⁰ Ne tégy hamis tanúságot felebarátod ellen.

²¹ Ne kívánd meg felebarátod feleségét, se házát, se mezejét, se rabszolgáját, se rabszolganőjét, se marháját, se szamarát; semmit se, ami az övé.'

²² Ezeket az igéket mondta az Úr egész sokaságoknak a hegyen, a tűz, a felhő és a homály közepéből, fennszóval, semmivel sem többet; aztán ráírta őket két kőtáblára, s ideadta azokat nekem.

Mózes közvetítő szerepe ²³ Amikor ti hallottátok a szózatot a sötétség közepéből, s láttátok, hogy ég a hegy, elém járultatok valamennyi törzsfővel és vénnel, s ezt mondtátok: ²⁴ 'Íme, az Úr, a mi Istenünk megmutatta nekünk dicsőségét és nagyságát, hallottuk szavát a tűz közepéből és megtudtuk, hogy ha szól is Isten az emberhez, életben maradhat az ember. ²⁵ Miért haljunk meg tehát, s miért emésszen meg minket e felette nagy tűz? Ha ugyanis még tovább hallgatjuk az Úrnak, a mi Istenünknek szavát, meghalunk. ²⁶ Elvégre is micsoda mindaz, ami test, hogy hallhassa az élő Isten szavát, amint szól a tűz közepéből, mint ahogy mi hallottuk, és életben maradjon? ²⁷ Inkább te járulj oda: hallgasd meg mindazt, amit az Úr, a mi Istenünk mond neked, aztán közöld velünk, s mi meghallgatjuk és megtesszük.'

²⁸ Amikor ezt az Úr meghallotta, azt mondta nekem: 'Hallottam ennek a népnek hozzád intézett szavait: jól mondtak mindent. ²⁹ Bárcsak ilyen maradna a gondolkodásmódjuk és félnének engem, s megtartanák valamennyi parancsomat minden időben, hogy jó dolguk legyen nekik s gyermekeiknek mindenkor! ³⁰ Eredj, s mondd nekik: Térjete vissza sátraitokba. ³¹ Te pedig majd maradj itt velem, s én elmondom neked minden parancsomat, szertartásomat és rendeletemet, amelyekre meg kell tanítanod őket, hogy megtegyék azon a földön, amelyet nekik fogok adni birtokul.' ³² Vigyázzatok tehát, s tegyétek meg, amit az Úr Isten parancsolt nektek; ne térjete se jobbra, se balra, ³³ hanem azon az úton járjatok, amelyet az Úr, a ti Istenetek parancsolt, hogy élhessetek, jó dolgotok legyen és hosszú ideig maradhassatok birtokotok földjén.

MTörv 6 Isten legfőbb parancsai: szeretet és istenfélelem ¹ Ezek azok a parancsok, szertartások és rendeletek, amelyek felől az Úr, a ti Istenetek megparancsolta, hogy megtanítsalak titeket rájuk, s ti megtartsátok azokat azon a földön, amelyet majd birtokba vesztek. ² Teljes életedben féld az Urat, a te Istenedet, s tartsd meg minden parancsát, amelyet én neked, fiaidnak és unokáidnak meghagyok, hogy hosszú életed legyen. ³ Halld tehát Izrael, s vigyázz, tedd meg, amit az Úr megparancsolt neked, hogy jó dolgod legyen és felette megsokasodj azon a tejjel s mézzel folyó földön, amint az Úr, atyáid Istene megígérte neked.

⁴ Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr! ⁵ Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből. ⁶ Legyenek a szívedben ezek az igék, amelyeket ma megparancsolok neked! ⁷ Beszéld el ezeket fiaidnak! Elmélkedj róluk, ha a házában ülsz, ha úton jársz, ha lefekszel és ha felkelsz! ⁸ Kösd őket jelként a kezedre, függeszd azokat a szemeid közé, ⁹ írd rá őket házad ajtófélfáira és kapuira!

¹⁰ Ha majd bevisz téged az Úr, a te Istened arra a földre, amely felől megesküdt atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, s nagy és jó városokat ad neked, amelyeket nem te építettél, ¹¹ házakat telve minden jóval, amelyet nem te halmoztál fel, vízvermeket, amelyeket nem te ástál, szőlőket és olajfakerteket, amelyeket nem te ültettél, ¹² s eszel és jóllaksz: ¹³ szorgalmasan vigyázz arra, hogy meg ne feledkezzél az Úrról, aki kihozott téged Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából. Féld az Urat, a te Istenedet és csak neki szolgálj; s az ő nevére esküdj.

¹⁴ Ne járjatok más istenek után, semmiféle körülöttetek levő nép istenei után. ¹⁵ Mert az Úr, a te Istened, aki közötted van, féltékeny Isten, fel ne gerjedjen ellened egyszer az Úrnak, a te Istenednek haragja, s el ne pusztítson a föld színéről. ¹⁶ Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet, mint ahogy kísértetted őt Masszában. ¹⁷ Tartsd meg az Úrnak, a te Istenednek parancsait, bizonyosságait és szertartásait, amelyeket parancsolt neked, ¹⁸ s azt tedd, ami kedves és jó az Úr színe előtt, hogy jó dolgod legyen, s elérhesd és elfoglalhasd azt az igen jó földet, amely felől megesküdt az Úr atyáidnak, ¹⁹ s hogy eltörölje minden ellenségedet előled, amint megmondta.

²⁰ Ha pedig majd fiad maholnap megkérdez téged: 'Mire valók ezek a bizonyságok, szertartások és rendeletek, amelyeket az Úr, a mi Istenünk megparancsolt nekünk,' ²¹ mondd neki: 'A fáraó szolgálói voltunk Egyiptomban, de az Úr erős kézzel kihozott minket Egyiptomból. ²² Nagy és szörnyű jeleket és csodákat művelt Egyiptomban szemünk láttára a fáraón és egész háza népén, ²³ minket azonban kivezetett onnan, hogy behozzon ide és nekünk adja ezt a földet, amely felől megesküdt atyáinknak. ²⁴ Akkor parancsolta meg nekünk az Úr, hogy tegyük meg mindezeket a törvényeket és féljük az Urat, a mi Istenünket, hogy jó dolgunk legyen egész életünkben, mint ahogy ma van. ²⁵ Irgalmas is lesz irántunk, ha az Úr, a mi Istenünk előtt vigyázunk és teljesítjük minden parancsát, amint parancsolta nekünk.'

MTörv 7 Izrael és az ország népei ¹ Ha majd bevisz téged az Úr, a te Istened arra földre, amelyet elfoglalni mégy, s eltöröl előled sok nemzetet, hetitát, gírgasitát, amoritát, kánaánit, perizitát, hivvitát, jebuzitát, – hét, nálad sokkal nagyobb számú, nálad erősebb nemzetet –, ² s ezeket a kezedbe adja az Úr, a te Istened: veszítsd el őket egy szálig. Ne köss velük szövetséget, és ne könyörülj meg

rajtuk. ³ Ne lépj velük házasságra: lányodat ne add oda fiának, és az ő lányát el ne vedd fiadnak, ⁴ mert eltéríti fiadat, hogy ne engem kövessen, hanem inkább más isteneknek szolgáljon, s akkor felgerjed az Úr haragja, s hamarosan eltöröl téged. ⁵ Sőt éppen ellenkezőleg, ezt cselekedjétek velük: rontsátok le oltáraikat, törjétek össze oszlopaikat, vágjátok ki berkeiket, égessétek el faragott képeiket. ⁶ Te ugyanis az Úrnak, a te Istenednek szentelt nép vagy: téged kiválasztott az Úr, a te Istened, hogy tulajdon népe légy minden nép közül, amely a földön van. ⁷ Nem azért lépett kapcsolatba veletek és választott ki titeket az Úr, mintha számra nézve minden népet meghaladnátok, hiszen minden népnél kevesebben vagytok, ⁸ hanem azért, mert szeretett titeket az Úr, s meg akarta tartani azt az esküt, mellyel megesküdött atyáitoknak; azért hozott és szabadított ki titeket erős kézzel a rabszolgaság házából, a fáraónak, Egyiptom királyának kezéből. ⁹ Tudd tehát, hogy az Úr, a te Istened erős és hűséges Isten, aki ezerízig megtartja a szövetséget, s az irgalmasságot azokkal szemben, akik szeretik őt, s megtartják parancsait, ¹⁰ de legott megfizet azoknak, akik gyűlölik őt: elpusztítja őket, nem késlekedik, legott megadja nekik, amit érdemelnek. ¹¹ Tartsd meg tehát azokat a parancsolatokat, szertartásokat és rendeleteket, amelyeknek a megtartását ma megparancsolom neked.

¹² Ha hallgatsz ezekre a rendeletekre, megtartod és teljesíted azokat, akkor az Úr, a te Istened is megtartja számodra a szövetséget és az irgalmasságot, amely felől megesküdött atyáidnak ¹³ és szeretni fog téged. Meg fog sokasítani és megáldja méhed gyümölcsét, földed gyümölcsét, gabonádat, szüretedet, olajodat, állataidat s juhaid nyáját azon a földön, amely felől megesküdött atyáidnak, hogy neked adja. ¹⁴ Áldottabb leszel minden népnél, nem lesz közötted meddő lény az egyik nemen sem, sem az emberek, sem a nyájaid között. ¹⁵ Távol tart tőled az Úr minden betegséget s Egyiptomnak gonosz nyavalyáit, amelyeket ismersz, nem terád hozza, hanem mindazokra, akik ellenségeid. ¹⁶ Pusztítsd el tehát mindazokat a népeket, amelyeket az Úr, a te Istened a kezedbe ad, meg ne szánja őket szemed, s ne szolgálj isteneiknek, hogy romlásodra ne legyenek.

¹⁷ Ha azt mondanád szívedben: 'Többen vannak azok a népek, mint én, hogy tudnám eltörölni őket,' ¹⁸ ne félj, emlékezzél meg arról, amit az Úr, a te Istened a fáraóval s minden egyiptomival művelt, ¹⁹ azokról a nagy csapásokról, amelyeket tulajdon szemed látott, azokról a jelekről és csodákról, arról az erős kézről és kinyújtott karról, amellyel kihozott téged az Úr, a te Istened: így fog tenni mindazokkal a népekkel, amelyektől félsz. ²⁰ Még a darazsakat is rájuk bocsátja az Úr, a te Istened, míg mind el nem törli őket, s el nem pusztítja azokat is, akik el tudtak menekülni és el tudtak rejtőzni előled.

²¹ Ne félj tőlük, mert közötted van az Úr, a te Istened, a nagy és félelmetes Isten: ²² Ő majd lassanként és apránként elfogyasztja ezeket a nemzeteket a színed elől. Egyszerre nem törölheted el őket, hogy el ne sokasodjék ellened a föld vadja. ²³ De az Úr, a te Istened eléd adja és addig pusztítja őket, míg teljesen el nem törli őket. ²⁴ Királyaikat is a kezedbe adja és kipusztítod nevüket az ég alól: senki sem tud majd ellenállni neked, míg el nem tiprod őket.

²⁵ Faragott képeiket azonban el kell égetned a tűzben: meg ne kívánd azt az ezüstöt és aranyat, amelyből készültek, ne végy el belőlük semmit se magadnak, hogy bajba ne kerülj, mert utálatos az ilyesmi az Úr, a te Istened előtt. ²⁶ Ne vigyél tehát semmit se házadba a bálványból, hogy átkozottá ne légy, amilyen az; undokságként vesd meg, förtelemként és szennyként utáld, mert átkozott.

MTörv 8 Izrael és a bőség ¹ Gondosan ügyelj arra, hogy teljesíts minden parancsot, amelyet ma parancsolok neked, hogy élhessetek, megsokasodhassatok, s elérhessétek és bírtokolhassátok azt a földet, amely felől megesküdött az Úr atyáitoknak. ² Gondolj csak vissza arra az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven esztendőn át vezetett a pusztában, hogy megsanyargasson és próbára tegyen, s így nyilvánvalóvá legyen, mi forog szívedben: vajon megtartod-e parancsait vagy nem? ³ Éhínséggel sanyargatott téged és eledelül mannát adott neked, amelyet nem ismertél sem te, sem atyáid, hogy megmutassa neked, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik. ⁴ Ruházatot, amely betakart, az öregségtől el nem kopott, lábad fel nem törött immár negyvenedik esztendeje! ⁵ Ismerd el tehát szívedben, hogy amint az ember oktatja fiát, úgy oktatott téged az Úr, a te Istened, ⁶ hogy megtartsd az Úrnak, a te Istenednek parancsolatait, járj az ő útjain és féld őt.

⁷ Az Úr, a te Istened ugyanis bevisz téged egy pompás földre, patakok, vizek és források földjére, amelynek mezőin s hegyein folyók mélységei fakadnak, ⁸ búza, árpa és szőlő földjére, ahol füge, gránátalma és olajfa terem, olaj és méz földjére, ⁹ ahol minden szűkölködés nélkül eszed kenyeredet, s mindennek bőségét élvezed, olyan földre, amelynek köve vasas, és amelynek hegyeiből rézércet bányásznak. ¹⁰ Ha tehát majd eszel és jóllaksz, áldd az Urat, a te Istenedet azért a felette jó földért, amelyet neked adott.

¹¹ Ügyelj, s vigyázz magadra, hogy soha meg ne feledkezzél az Úrról, a te Istenedről, s el ne hanyagold parancsolatait, rendeleteit és szertartásait, amelyeket ma parancsolok neked, ¹² hogy amikor eszel, s jóllaksz, szép házakat építesz és azokban laksz, ¹³ marhacsordákra, juhnyájakra, ezüst, arany és minden dolog bőségére szert teszel, ¹⁴ fel ne fuvalkodjék szíved, s meg ne feledkezzél az Úrról, a te Istenedről, aki kihozott téged Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából. ¹⁵ Hogy vezéred volt a nagy és rettenetes pusztán, amelyben tüzes leheletű kígyó, skorpió és kiaszott föld volt, és egy szemernyi víz sem. Aki forrást fakasztott neked a kemény sziklából, ¹⁶ s atyáid által nem ismert mannával etetett téged a pusztában, s miután megsanyargatott és próbára tett, végül megkönyörült rajtad. ¹⁷ Ne mondd tehát majd szívedben: 'Az én erőm, az én kezem ereje szerezte meg mindezt nekem,' ¹⁸ hanem emlékezzél meg az Úrról, a te Istenedről, hogy ő az, aki erőt adott neked, hogy teljesítse szövetségét, amely felől megesküdött atyáidnak, mint ahogy a mai nap mutatja. ¹⁹ Ha azonban megfeledkezel az Úrról, a te Istenedről, s más istenek után jársz, azokat tiszteled és imádod, íme, most előre megmondom neked, hogy teljességgel el fogsz veszni. ²⁰ Mint azok a nemzetek, amelyeket majd eltöröl az Úr utadból, úgy vesztek el ti is, ha engedetlenek lesztek az Úr, a ti Istenetek szavával szemben.

MTörv 9 Izrael lázongása ¹ Halljad, Izrael! Te most átkelsz a Jordánon, hogy meghódíts nagy és nálad erősebb nemzeteket, nagy és égig bátyázott városokat, ² nagy és szálas népet, az enakiták fiait, akiket magad láttál, s akiről azt hallottad, hogy senki sem képes ellenállni nekik. ³ Tudd meg tehát ma, hogy az Úr, a te Istened emésztő és pusztító tűzként maga megy át előtted, hogy eltiporja, eltörölje, s hamarosan elpusztítsa színed előtt, amint mondta neked.

⁴ De amikor majd eltörli őket az Úr, a te Istened, a színed előtt, azt ne mondd szívedben: 'Az én igaz-voltomért juttatott engem az Úr e föld birtokába' – mert istentelenségük miatt törli el azokat a nemzeteket. ⁵ Nem a te igaz voltodért, s nem a te szíved egyenességéért jutsz ugyanis földjük birtokába, hanem azért vesznek el utadból, mert istentelenül cselekedtek, meg azért, hogy az Úr teljesítse szavát, amelyet esküvel ígért atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak. ⁶ Tudd meg tehát, hogy nem a te igazvoltodért adja neked az Úr, a te Istened ezt az igazán jó földet birtokul, hiszen te kemény nyakú nép vagy!

⁷ Emlékezzél csak meg, s ne feledd, miképp ingerelted haragra az Urat, a te Istenedet a pusztában: attól a naptól kezdve, hogy kijöttél Egyiptomból egészen eddig a helyig, mindenkor tusakodtál az Úr ellen. ⁸ Hiszen magánál a Hórebnél ingerelted őt, úgyhogy megharagudott és el akart törölni téged.

Bálványimádás; a szövetség megújítása ⁹ Amikor felmentem a hegyre, hogy átvegyem a kőtáblákat, annak a szövetségnek a tábláit, amelyet az Úr veletek megkötött, s negyven nap és negyven éjen át tartózkodtam a hegyen anélkül, hogy kenyeret ettem és vizet ittam volna. ¹⁰ Az Úr pedig ideadta nekem az Isten ujjával írt két kőtáblát, rajta mindazokkal az igékkel, amelyeket a hegyen, a tűz közepéből mondott nektek, amikor együtt volt a nép gyülekezete. ¹¹ Amikor ugyanis elmúlt a negyven nap és az ugyanannyi éj, az Úr ideadta nekem a két kőtáblát, a szövetség tábláit ¹² és azt mondta nekem: 'Kelj fel, s menj le gyorsan innen, mert néped, amelyet kihoztál Egyiptomból, hamar elhagyta azt az utat, amelyet mutattál neki, s öntött bálványt csinált magának.' ¹³ Majd meg azt mondta az Úr nekem: 'Látom, hogy keménynyakú ez a nép. ¹⁴ Hagyj engem, hadd tiporjam el őt, s hadd töröljem el nevét az ég alól, s hadd rendeljelek téged egy ennél nagyobb, s erősebb nép fölé.'

¹⁵ Amikor aztán lejöttem az égő hegyről, két kezemben a szövetség két táblájával, ¹⁶ s láttam, hogy vétkeztetek az Úr, a ti Istenedek ellen, s öntött borjút csináltatok magatoknak, s hamar elhagytátok az ő útját, amelyet mutatott nektek, ¹⁷ ledobtam a két kőtáblát a kezemből, s összetörtem azokat a szemetek láttára. ¹⁸ Aztán leborultam az Úr elé, s mint ahogy először, negyven nap és negyven éjen át nem ettem kenyeret és nem ittam vizet a ti minden bűnötökért, amelyet elkövettetek az Úr ellen, s mellyel őt haragra ingereltétek, ¹⁹ mert félttem bosszankodásától, s haragjától, amikor annyira felindult ellenetek, hogy el akart törölni titeket. Meg is hallgatott engem az Úr ezúttal is. ²⁰ Áronra is felette megharagudott, s őt is el akarta tiporni, de érte is hasonlóképpen könyörögtem. ²¹ Bűnötök művét pedig, amelyet csináltatok, vagyis a borjút, megragadtam, tűzben elégettem, darabokra zúztam, teljesen porrá törtem, s belevetettem abba a patakba, amely a hegyről lejön.

²² Taberában, Masszában és Cibrót-Hattaavában is ingereltétek az Urat, ²³ és amikor elküldött titeket Kádes-Barneából, mondván: 'Menjete fel, s foglaljátok el azt a földet, amelyet nektek adtam,' akkor is megvetettétek az Úrnak, a ti Istenedeknek parancsát, s nem hittetek neki, s nem akartatok hallgatni szavára. ²⁴ Mindenkor ellenszegülők voltatok, attól a naptól kezdve, hogy megismertelek titeket.

²⁵ Ott feküdtem tehát az Úr előtt negyven nap és negyven éjen át, miközben alázatosan esedeztem hozzá, hogy ne töröljön el titeket, mint ahogy fenyegetett, ²⁶ és imádkoztam: Úr Isten, ne vesítsd el népedet és tulajdonodat, amelyet nagyságoddal megszabadítottál, s Egyiptomból erős kézzel kihoztál! ²⁷ Emlékezzél meg szolgálóidról, Ábrahámról, Izsákról és Jákobról, s ne tekintsd e nép konokságát,

istentelenségét és bűnét, ²⁸ hogy azt ne találják mondani annak a földnek a lakói, ahonnan kihoztál minket: 'Nem tudta az Úr bevinni őket arra a földre, amelyet megígért nekik és mivel gyűlölte őket, azért vitte ki őket, hogy megölje őket a pusztában!' ²⁹ Hiszen a te néped és a te tulajdonod ők, akiket kihoztál nagy erőddel és kinyújtott karoddal.

MTörv 10 ¹ Ugyanabban az időben azt mondta nekem az Úr: 'Faragj magadnak két ugyanolyan kőtáblát, mint az elsők voltak, s készíts egy faládát, s gyere fel hozzám a hegyre. ² E táblákra majd ráírom azokat az ígéket, amelyek azokon a táblákon voltak, amelyeket a múltkor összetörtél, aztán tedd őket a ládába.' ³ Csináltam tehát akácfából egy ládát, s miután faragtam két ugyanolyan kőtáblát, mint az elsők voltak, felmentem a hegyre, kezemben a táblákkal. ⁴ Rá is írta a táblákra úgy, ahogy először írta, azt a tíz ígét, amelyet az Úr a hegyen, a tűz közepéből, a nép egybegyűltekor mondott nektek, s aztán ideadta azokat nekem. ⁵ Erre megfordultam, lejtöttem a hegyről, s beletettem a táblákat abba a ládába, amelyet csináltam – ott is vannak mostanáig –, amint az Úr parancsolta nekem.

⁶ Amikor aztán Izrael fiai elindították a tábort, Jákán fiainak Berótjából Mószerbe, ott meghalt Áron, s ott el is temették. Helyette fia, Eleazár vette át a papságot. ⁷ Innen Gidgádba jutottak, majd elindultak onnan és Jetebátában, a vizek és patakok földjén ütöttek tábort.

⁸ Ugyanabban az időben kiválasztotta az Úr Lévi törzsét, hogy hordozza az Úr szövetségének ládáját, álljon előtte a szolgálatban, s áldást adjon az ő nevében, mint ahogy mind a mai napig van. ⁹ Ezért nem jutott Lévinek osztályrész és birtok a testvérei között; maga az Úr ugyanis az ő birtoka, amint az Úr, a te Istened megígérte neki.

¹⁰ Én tehát ott álltam a hegyen, miként először, negyven nap és negyven éjen át, s az Úr ezúttal is meghallgatott engem: nem akart elveszteni téged. ¹¹ Aztán azt mondta nekem: 'Eredj, s menj a nép élére, hogy elérje és elfoglalja azt a földet, amely felől megesküdtem atyáinknak, hogy nekik adom.'

Hűség a szövetséghez – bőséges aratás ¹² Nos tehát, Izrael, mi mást kíván az Úr, a te Istened tőled, mint azt, hogy féld az Urat, a te Istenedet, az ő útjain járh, szeresd őt és szolgálj az Úrnak, a te Istenednek teljes szívedből és teljes lelkedből, ¹³ s tartsd meg az Úr parancsait és szertartásait, amelyeket ma parancsolok neked, hogy jó dolgod legyen. ¹⁴ Íme, az Úré, a te Istenedé az ég s az ég ege, a föld s mindaz, ami rajta van, ¹⁵ mégis a ti atyáitokhoz ragaszkodott az Úr, s őket szerette s az ő utódaikat, vagyis titeket választott ki minden nép közül, miként ez ma nyilvánvaló.

¹⁶ Metéljétek tehát körül szívetek előbőrét, s ne keményítsétek meg többé nyakatokat, ¹⁷ mert az Úr, a ti Istenetek az istenek Istene s az urak Ura, nagy, hatalmas és félelmetes Isten, aki nem néz sem személyre, sem ajándékra, ¹⁸ igazságot szolgáltat árvának és özvegynek, szereti a jövevényt, s ad neki eledelt és ruházatot. ¹⁹ Szeressétek tehát ti is a jövevényt, mert ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén. ²⁰ Az Urat, a te Istenedet féljed, csak őneki szolgálj, őhöz ragaszkodj, s az ő nevére esküdj. ²¹ Ő a te dicsőséged és a te Istened, ő művelte veled azokat a nagy és félelmetes dolgokat, amelyeket tulajdon szemed látott. ²² Hetven lélekkel mentek le atyáid Egyiptomba, s íme, most úgy megsokasított téged az Úr, a te Istened, mint az ég csillagait.

MTörv 11 ¹ Szeresd tehát az Urat, a te Istenedet, s tartsd meg parancsait, szertartásait, rendeleteit és utasításait minden időben.

² Vegyétek ma fontolóra mindazt, amiről fiaitok, akik az Úrnak, a ti Isteneteknek fenytését nem látták, nem tudnak: az ő nagy tetteit, erős kezét és kinyújtott karját, ³ jeleit és tetteit, amelyeket Egyiptomban művelt a fáraón, a királyon és egész földjén, ⁴ meg az egyiptomiak egész hadseregén, lovain és harciszekerein, hogy miképpen borították el őket a Vörös-tenger vizei, amikor üldöztek titeket, s mint törölte el őket az Úr mind a mai napig; ⁵ meg amit veletek tett a pusztában, míg erre a helyre nem jutottatok; ⁶ és amit Dátánnal s Abironnal, Eliábnak, Rúben fiának fiaival cselekedett, amikor a föld felnyitotta száját és elnyelte őket háznépükkel, sátraikkal s minden vagyonukkal együtt, amijük csak volt, Izraelben.

⁷ A ti szemetek látta az Úr minden nagy tettét, amelyet művelt, ⁸ tartsátok meg tehát minden parancsát, amelyet ma meghagyok nektek, hogy elérhessétek, s elfoglalhassátok azt a földet, amelyre átkeltek ⁹ és hosszú ideig élhessetek azon a tejjel s mézzel folyó földön, amelyet esküvel ígért az Úr atyáitoknak s utódaiknak. ¹⁰ Az a föld ugyanis, ahová mégy, hogy elfoglald, nem olyan, mint Egyiptom földje, amelyről kijöttél, hogy az elvetett magra öntözővizet vezetnek, miként a zöldségeskertre, ¹¹ hanem hegyes-völgyes és az égből várja az esőt. ¹² Azt az Úr, a te Istened gondolzza mindenkor: rajta van a szeme az esztendő kezdetétől annak végéig.

¹³ Ha tehát engedelmeskedtek parancsaimnak, amelyeket ma meghagyok nektek, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket és szolgáljatok neki teljes szívetekkel s teljes lelketekkel, ¹⁴ akkor megadja földeteknek a korai s a késői esőt, s betakarítotok gabonát, bort és olajat, ¹⁵ a mezőről pedig szénát, hogy elláthassátok a jószágot és ti magatok is ehessetek és jóllakjatok. ¹⁶ Vigyázzatok, hogy meg ne tévedjen valahogy szívetek, s el ne pártoljatok az Úrtól és más isteneket ne szolgáljatok, s ne imádjatok, ¹⁷ s hogy meg ne haragudjék az Úr, s be ne zárja az eget, s eső ne essék, s a föld ne adja meg termését, s hamarosan el ne vesszetek arról az igen jó földről, amelyet az Úr majd ad nektek.

¹⁸ Vessétek e szavaimat szívetekbe-lelketekbe, s kössétek jel gyanánt a kezetekre, s tegyétek a szemetek közé. ¹⁹ Tanítsátok meg ezeket fiaitoknak, hogy beszélj róluk, amikor a házadban üldögélsz, amikor úton jársz, ha lefekszel és ha felkelsz. ²⁰ Írd rá őket házad ajtófélfáira s kapuira, ²¹ hogy addig sokasodjanak napjaid és fiaid napjai azon a földön, amely felől megesküdött az Úr a te atyáidnak, hogy nekik adja, amíg csak ég borul a földre.

Az Ígéret földje ²² Ha ugyanis megtartjátok és teljesítitek azokat a parancsokat, amelyeket meghagyok nektek, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket, s mindenben az ő útjain járjatok, s hozzá ragaszkodjatok: ²³ akkor elveszíti az Úr mindezeket a nemzeteket a színetek előtt, s meghódítjátok őket, bár nagyobbak s erősebbek nálatoknál. ²⁴ Minden hely, amelyre lábatok lép, a tiétek lesz: a pusztától a Libanonig, a nagy folyótól, az Eufrátesztől a nyugati tengerig terjed majd határotok. ²⁵ Senki sem tud majd ellenállni nektek: töletek való rettegést és félelmet bocsát az Úr, a ti Istenetek arra az egész földre, amelyre léptek, amint mondta nektek.

Befejezés ²⁶ Ím áldást és átkot terjesztek ma elétek: ²⁷ áldást, ha engedelmeskedtek az Úr, a ti Istenetek parancsainak, amelyeket ma meghagyok nektek, ²⁸ s átkot, ha nem engedelmeskedtek az Úr,

a ti Istenetek parancsainak, hanem letértek arról az útról, amelyet most mutatok nektek, s más istenek után jártok, akiket nem ismertek. ²⁹ Ha tehát majd bevisz téged az Úr, a te Istened arra a földre, amelyre lakni mégy, mondd el az áldást a Garizim hegyén, az átkot az Ebál hegyén; ³⁰ ott vannak ezek a Jordánon túl, a napnyugat felé tartó út mögött, a Mezőségen lakó kánaániak földjén, azzal a Gilgállal szemben, amely a messze benyúló völgy mellett van. ³¹ Ti ugyanis átkeltek a Jordánon, hogy elfoglaljátok azt a földet, amelyet az Úr, a ti Istenetek nektek ad, hogy tiétek legyen és birtokoljátok. ³² Vigyázzatok tehát, hogy teljesítsétek e szertartásokat és rendeleteket, amelyeket ma elétek terjesztek.

Második Törvénygyűjtemény: 12,1-26,19

MTörv 12 Bevezetés ¹ Ezek azok a parancsok és rendeletek, amelyeket azon a földön, amelyet az Úr, atyáid Istene neked birtokul fog adni, minden időben meg kell tennetek, amíg csak taposod ezt a földet.

Az idegen istentiszteleti helyek megsemmisítése ² Forgassátok fel mindazokat a helyeket, amelyeken a magas hegyeken, a halmokon, vagy valamilyen lombos fa alatt isteneiket tisztelték azok a nemzetek, amelyeket meghódítottok. ³ Szórjátok szét oltáraikat, törjétek össze oszlopaikat, égessétek fel tűzzel berkeiket és zúzzátok össze bálványképeiket: irtsátok ki nevüket azokról a helyekről.

Izrael egyetlen istentiszteleti helye ⁴ Ti ne így tegyetek az Úrral, a ti Istenetekkel: ⁵ hanem arra a helyre menjete, amelyet majd kiválaszt az Úr, a ti Istenetek valamennyi törzsetek közül, hogy oda helyezze nevét, s ott lakozzék. ⁶ Azon a helyen mutassátok be egészen eléggő áldozataitokat és vágó áldozataitokat, tizedeiteket, kezetek adományait, fogadalmaitokat és ajándékaitokat, marháitok s aprójószaigaitok elsőszülöttét. ⁷ Ott költsétek el áldozati lakomáitokat, az Úr, a ti Istenetek színe előtt, s ott örvendezetek házatok népével együtt mindannak, amire kezetek szert tett, s amivel az Úr, a ti Istenetek titeket megáldott.

A hatálybalépés ideje ⁸ Ne tegyétek ott azt, amit mi ma itt teszünk: mindenki azt, amit jónak lát. ⁹ Ez ideig ugyanis még nem jutottatok a nyugalomhoz, s ahhoz a birtokhoz, amelyet nektek az Úr, a ti Istenetek adni fog. ¹⁰ Ha azonban majd átkeltek a Jordánon, s megtelepedtek azon a földön, amelyet nektek az Úr, a ti Istenetek adni fog, s nyugtotok lesz körös-körül minden ellenségtől, s minden félelem nélkül laktok: ¹¹ akkor arra a helyre menjete, amelyet majd az Úr, a ti Istenetek kiválaszt, hogy ott legyen a neve és oda vigyétek mindazt, amit parancsolok: egészen eléggő áldozataitokat, vágó áldozataitokat, tizedeiteket s kezetek adományait s mindazt, ami kiválóbb azon ajándékok közül, amelyeket fogadtok az Úrnak. ¹² Ott lakmározzatok az Úr, a ti Istenetek előtt, ti és fiaitok meg lányaitok, rabszolgátok és rabszolganőitek, meg a levita, aki városotokban tartózkodik: mert neki nincsen más része és birtoka közöttetek.

Különbégtétel az áldozatbemutatás és az állatok levágása között ¹³ Vigyázz, be ne mutasd egészen eléggő áldozataidat akármelyik helyen, amelyet meglátsz, ¹⁴ hanem azon, amelyet az Úr választ ki törzseid egyikében: ott mutasd be áldozataidat, s ott tedd meg mindazt, amit parancsolok neked. ¹⁵ Ha azonban enni akarsz, s húsetelre jó kedved, vágatsz és ehetsz városaidban az Úrnak, a te Istenednek ahhoz az áldásához képest, amelyet adott neked: akár tisztátalan, azaz hibás és fogytékos, akár

tiszta, azaz ép és hibátlan, vagyis olyan, amelyet be szabad mutatni, megeheted úgy, mint a vadkecskét vagy a szarvast, ¹⁶ de a vér megevése nélkül: azt a földre kell öntened, mint a vizet. ¹⁷ Nem eheted meg azonban városaidban gabonád, borod s olajod tizedét, szarvasmarháid és aprójószágaid elsőszülöttét, mindazt, amit fogadtál vagy önként akarsz bemutatni s kezded adományait. ¹⁸ Ezeket az Úr, a te Istened előtt edd meg, azon a helyen, amelyet az Úr, a te Istened kiválaszt, te és fiaid meg lányod, rabszolgád és rabszolganőd, meg a levita, aki városodban tartózkodik, s az Úr, a te Istened előtt örvendezzél, s vigadj mindazzal, amire kezded szert tesz. ¹⁹ Vigyázz, el ne hagyd a levitát sohasem, míg azon a földön laksz.

A vérrel való bánásmód áldozatnál és vágásnál ²⁰ Ha majd kiterjeszti az Úr, a te Istened határaidat, amint mondta neked, s húst akarsz enni, s azt kíván a lelked, ²¹ de a hely, amelyet az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott legyen neve, távol lesz: akkor szarvasmarháidból s aprójószágaidból, amelyekre majd szert teszel, vágatsz úgy, amint parancsoltam neked, s ehetsz városaidban, kívánságod szerint. ²² Amint a vadkecskét vagy a szarvast eszik, úgy edd az ilyesmit. Tiszta és tisztátalan ember egyaránt ehet belőle. ²³ Csak arra vigyázz, hogy a vért meg ne edd, mert vérük lelkük gyanánt van, s éppen azért a lelket nem szabad megenned a hússal együtt, ²⁴ hanem a földre kell öntened, miként a vizet, ²⁵ hogy jó dolgod legyen neked s utánad fiaidnak, ha azt teszed, ami kedves az Úr színe előtt. – ²⁶ Amit azonban az Úrnak szentelsz vagy fogadsz, azt fogd, s menj vele arra a helyre, amelyet majd az Úr kiválaszt, ²⁷ és az Úrnak, a te Istenednek oltárán mutasd be egészen eléggő áldozataidat, a húst és a vért, s az oltárra öntsd vágó áldozataid véré, de utóbbiak húsát megeheted magad.

²⁸ Vigyázz, hallgass mindarra, amit parancsolok neked, hogy jó dolgod legyen neked s utánad fiaidnak mindörökké, minthogy azt teszed, ami jó és kedves az Úr, a te Istened színe előtt.

A kánaáni szokások tilalma ²⁹ Ha majd elpusztítja az Úr, a te Istened a színed elől azokat a nemzeteket, amelyeket meghódítani mégy és meghódítod őket, s földjükön laksz: ³⁰ vigyázz, ne utánozd őket, miután elpusztultak utadból, s ne tudakozódjál szertartásaik után, mondván: 'Amint e nemzetek tisztelték isteneiket, úgy cselekszem majd én is.' ³¹ Ne tégy így az Úrral, a te Isteneddel, mert azok minden olyan undokságot elkövettek isteneikkel, amelyet az Úr gyűlöl: fiaikat s lányukat feláldozták, s tűzben elégették.

MTörv 13 A törvények szilárdsága ¹ Csak azt tedd az Úrnak, amit parancsolok neked: ne tégy hozzá semmit, és el se végy belőle.

Próféták és álomlátók által okozott elpártolás ² Ha próféta vagy olyan ember támad közötted, aki azt állítja, hogy álmot látott, s jelet vagy csodát jövendöl ³ és be is következik, amit mondott, de azt mondja neked: 'Gyerünk, kövessünk és szolgáljunk más isteneket, akiket te nem ismeresz,' ⁴ ne hallgass annak a prófétának vagy álomlátónak a szavára, mert csak próbára tesz titeket az Úr, a ti Istened, hogy kiderüljön, szeretitek-e őt teljes szívetekből és teljes lelketekből, vagy sem. ⁵ Az Urat, a ti Istenedet kövessétek, őt féljétek, az ő parancsait tartsátok, az ő szavára hallgassatok, neki szolgáljatok, s őhöz ragaszkodjatok. ⁶ Azt a prófétát vagy álomlátót pedig meg kell ölni, mert azért beszélt, hogy eltántorítson titeket az Úrtól, a ti Istenedektől, aki kihozott titeket Egyiptom földjéről, s megszabadított a rabszolgaság házából – azért, hogy letérítsen téged arról az útról, amelyet az Úr, a te Istened parancsolt neked. Irtsd ki tehát a gonoszt magad közül.

Titkos rábírási elpártolásra ⁷ Ha rá akar beszélni téged a testvéred, anyádnak a fia, vagy a fiad vagy a lányod, vagy a kebleden levő feleséged, vagy az a barátod, akit úgy szeretsz, mint lelkedet, s titkon azt mondogatja: 'Gyerünk és szolgáljunk más isteneknek,' akiket te nem ismersz és atyáid sem ismertek, ⁸ bármely nemzet isteneinek, amely körülötted van, közel vagy távol, a föld egyik végétől a másik végéig: ⁹ ne engedj neki, s ne hallgass rá, sőt ne szánja meg őt szemed, ne könyörülj rajta, s ne takargasd, ¹⁰ hanem öld meg mindjárt. Először te emeld fel rá kezedet, s azután az egész nép vesse rá kezét. ¹¹ Megkövezve kell megölni, mert el akart tántorítani téged az Úrtól, a te Istenedtől, aki kihozott téged Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából – ¹² hadd hallja meg ezt egész Izrael, hogy féljen, s ne kövessen el többé semmi ilyesmit.

Egy város eleste ¹³ Ha azt hallod beszélni, hogy valamelyik városodban, amelyet az Úr, a te Istened ad majd neked lakóhelyül, ¹⁴ előálltak közüled Béliál fiai, s eltántorították városuk lakóit, s azt mondták: 'Gyerünk és szolgáljunk más isteneknek' – olyanoknak, akiket ti nem ismertek –, ¹⁵ akkor tarts gondos és szorgalmas vizsgálatot. Ha aztán a tényállást megállapítottad, s azt találod, hogy igaz, amit beszélnek, s valóban elkövették ezt az utálatosságot, ¹⁶ akkor rögtön hányd kardélre annak a városnak a lakóit, s töröld el azt és mindazt, ami benne van, a jószággal együtt. ¹⁷ Minden holmiját, amije csak van, hordd össze utcái közepére, s gyűjtsd fel a várossal együtt és égesd el teljesen az Úrnak, a te Istenednek tiszteletére, s a város romhalmaz legyen mindörökké: fel ne építsék többé. ¹⁸ Semmi se tapadjon ezekből az átok alá vetett dolgokból a kezedhez, hogy az Úr elforduljon haragjának gerjedelmétől, s könyörüljön rajtad, s megsokasítson téged, amint megesküdt atyáidnak, ¹⁹ mivel hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, megtartod minden parancsát, amelyet én ma meghagyok neked, hogy azt tedd, ami kedves az Úr, a te Istened színe előtt.

MTörv 14 A kánaáni gyászszokások tilalma ¹ Fiai legyetek az Úrnak, a ti Isteneteknek! Ne vagdaljátok be magatokat, s ne nyírjátok magatokat kopaszra a halott miatt, ² mert te az Úrnak, a te Istenednek szentelt nép vagy, s téged választott ki, hogy tulajdon népe légy minden nemzet közül, amely a földön van.

Étkezési tilalmak ³ Meg ne egyétek, ami tisztátalan.

⁴ Ezek azok az állatok, amelyeket megehettek: marha, juh, kecske, ⁵ szarvas, vadkecske, bivaly, vadbak, zerge, gazella, jávorszarvas. ⁶ Minden olyan állatot, amelynek két részre hasadt körme van és kérődzik, megehettek; ⁷ azok közül azonban, amelyek bár kérődznek, de körmük nem hasadt, ne egyetek; ilyenek: a teve, a nyúl, a tengeri nyúl; ezek, mivel bár kérődznek, de körmük nem hasadt, tisztátalanok legyenek nektek; ⁸ a sertés, mivel hasadtkörmű ugyan, de nem kérődzik, szintén tisztátalan legyen. Ezek húsát ne egyétek, s tetemüket ne érintsetek.

⁹ Ezeket ehetitek mindazok közül, amik a vízben laknak: aminek úszószárnya és pikkelye van, azt ehetitek; ¹⁰ ami úszószárny és pikkely nélkül való, azt ne egyétek, mert az tisztátalan.

¹¹ Minden tiszta madarat megehettek; ¹² a tisztátalanokat, tudniillik a következőket ne egyétek: a sast, a saskeselyűt, a tengeri sast, ¹³ a sólymot, a héját és a kányát faja szerint, ¹⁴ a holló semmilyen fajtáját, ¹⁵ a struccot, a baglyot, a sirályt, a karvalyt faja szerint, ¹⁶ a gémet, a hattyút, az íbiszt, ¹⁷ a búbárt, a dögkeselyűt s a vöcsköt, ¹⁸ a pelikánt, a lilét, mindegyiket a maga fájával, a büdösbankát és

a denevért. – ¹⁹ A szárnyas rovarok közül mindaz, ami csúszik-mászik, tisztátalan legyen, s azt ne egyétek. ²⁰ Mindazt, ami tiszta, megehetitek.

²¹ Semmiféle elhullott állatot se egyetek. A kapuidon belül levő idegennek add oda, hogy megegye, vagy annak add el, mert te az Úrnak, a te Istenednek szentelt nép vagy.

Ne főzd meg a gödölyét anyja tejében.

Adományok a szentélynek ²² Esztendőről esztendőre vedd tizedét minden termésednek, amely a mezőn terem, ²³ s az Úrnak, a te Istenednek színe előtt, azon a helyen, amelyet majd kiválaszt, hogy ott tiszteljék nevét, add meg gabonádnak, borodnak s olajodnak tizedét, barmaidnak s juhaidnak elsőszülöttét, hogy megtanuld félni az Urat, a te Istenedet minden időben.

²⁴ Ha azonban hosszú az út és messze van az a hely, amelyet az Úr, a te Istened majd kiválaszt, téged pedig annyira megáld, hogy nem bírod odavinni mindezt, ²⁵ akkor add el, s tedd pénzzé mindezeket, s fogd a pénzt a kezedbe, s menj el arra a helyre, amelyet az Úr, a te Istened majd kiválaszt ²⁶ és végy azon a pénzen, amit csak kívánsz, barmot, juhot, bort, részegítő italt, mindent, amit lelked óhajt, s add meg az Úr, a te Istened előtt, s lakmározzál te és házad népe ²⁷ meg a levita, aki kapuidon belül van. Vigyázz, őt el ne hagyd, mert neki nincs más osztályrésze birtokodon.

Tized a szegényeknek ²⁸ A harmadik esztendőben vedd ismét a tizedét mindannak, ami neked abban az időben terem, s rakd le kapuidban, ²⁹ s jöjjön el a levita – akinek nincs más osztályrésze és birtoka melletted –, meg az idegen és az árva meg az özvegy, akik kapuidon belül vannak, s egyenek, s lakjanak jól, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened kezéd minden munkájában, amelyet végzel.

MTörv 15 A hetedik esztendő ¹ A hetedik esztendőben tarts elengedést. ² Ezt a következő módon kell intézni: Az, akinek tartozik valamivel az embertársa, a rokona vagy a testvére, nem követelheti a tartozást, mert az Úr elengedési esztendeje van. ³ Az idegentől s a jövevénytől követelheted, polgártársadtól s rokonodtól nem szabad követelned. ⁴ Egyáltalán nem lesz szegény és koldus közöttek, mert megáld majd téged az Úr, a te Istened azon a földön, amelyet birtokul fog adni neked, ⁵ feltéve, hogy hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, s megtartod mindazt, amit parancsolt, s amit én ma meghagyok neked. Megáld téged, amint megígérte, ⁶ sok nemzetnek adsz kölcsönt, de te senkitől sem veszel kölcsönt, sok nemzeten fogsz uralkodni, de rajtad nem fog uralkodni senki sem.

Hitelezés a szegényeknek ⁷ Ha szegénységre jut valaki a testvéreid közül, akik valamelyik városod kapuin belül laknak, azon a földön, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, akkor ne keményítsd meg szívedet, s ne zárd be kezedet, ⁸ hanem nyisd meg a szegény előtt és add neki kölcsön azt, amire látod, hogy rászorul. ⁹ Vigyázz, nehogy istentelen gondolat támadjon benned, s nehogy azt mondd szívedben: 'közeledik a hetedik esztendő, az elengedés esztendeje,' s el ne fordítsd szemedet szegény testvéredtől, nem akarva kölcsönadni neki, amit kíván – hogy az Úrhoz ne kiáltson ellened, s bűnöd ne legyen, ¹⁰ hanem csak adj neki, s ne ravaszkodjál semmit sem szükségének enyhítése körül, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened minden időben, s mindenben, amit kezédbe veszel. ¹¹ Nem fognak hiányozni a szegények lakásod földjén: azért parancsolom neked, hogy nyisd meg kezedet szűkölködő és szegény testvéred előtt, aki veled lakik azon a földön.

A rabszolgákkal való bánásmód ¹² Ha testvéred, egy héber férfi vagy héber nő, eladja magát neked, s hat esztendeig szolgált téged, a hetedik esztendőben bocsásd szabadon. ¹³ Amikor azonban a szabadsággal megajándékozod, ne engedd üres kézzel elmenni, ¹⁴ hanem adj neki útravalót nyájaidból, szérűdből és sajtódból, amivel majd megáld téged az Úr, a te Istened. ¹⁵ Gondolj csak arra, hogy te is rabszolga voltál Egyiptom földjén, s az Úr, a te Istened megszabadított téged; azért parancsolom tehát én ezt most neked. ¹⁶ Ha azonban ő azt mondja: 'Nem akarok elmenni' – mivel szeret téged s házadat, s jól érzi magát nálad: ¹⁷ akkor vedd az árat, s fürd át a fülét házad ajtaján, s legyen rabszolgád mindörökké. A rabszolgánővel is hasonlóan cselekedj. ¹⁸ Ne fordítsd el a szemedet róluk, amikor szabadon bocsátod őket, hiszen a napszámos béréhez képest busásan szolgált neked hat esztendeig – hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened minden munkádban, amelyet végzel.

Az elsőszülött állatok ¹⁹ Az elsőszülöttek közül, amelyeket szarvasmarháid és aprójóságaid ellenek, mindazt, ami hím, szenteld az Úrnak, a te Istenednek. Ne dolgozzál tehened elsőszülöttével, s ne nyírd meg juhaid elsőszülöttét: ²⁰ az Úrnak, a te Istenednek színe előtt edd meg őket te és házad népe, minden egyes esztendőben, azon a helyen, amelyet majd az Úr kiválaszt. ²¹ Ha azonban testi hibája van, ha sánta vagy vak, vagy valamelyik részében rút vagy nyomorult, akkor ne mutasd be az Úrnak, a te Istenednek, ²² hanem városod kapuin belül edd meg; tiszta is, tisztátalan is egyaránt ehet belőlük, éppúgy, mint a vadkecskéből meg a szarvasból. ²³ Csak arra ügyelj, hogy a vérüket meg ne edd, hanem a földre öntsd, mint a vizet.

MTörv 16 A tavaszi ünnep ¹ Tartsd számon az új gabona hónapját, a tavaszi idő első hónapját, hogy pászkát készíts az Úrnak, a te Istenednek, mert abban a hónapban hozott ki téged az Úr, a te Istened azon az éjszakán Egyiptomból. ² Áldozd fel tehát a pászkát az Úrnak, a te Istenednek aprójóságaidból s marháidból azon a helyen, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott lakjék a neve. ³ Kovászos kenyeret ne egyél akkor: hét napon át edd kovásztalanul a sanyarúság kenyerét, mert rettegéssel jöttél ki Egyiptomból, hogy megemlékezz Egyiptomból való kijöttöd napjáról életed minden napján. ⁴ Ne lehessen látni kovászt egész határodban hét napon át és reggelre ne maradjon semmi sem annak a húsából, amit az első nap estéjén levágtok. ⁵ A pászkát azonban nem áldozhatod fel bármelyik városodban, amelyet az Úr, a te Istened majd ad neked, ⁶ hanem csak azon a helyen, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott lakjék a neve. Ott áldozd fel a pászkát este, napszálltakor, amikor kijöttél Egyiptomból, ⁷ s azon a helyen süsd meg, és edd meg, amelyet az Úr, a te Istened kiválaszt. Reggel aztán kelj fel, s menj vissza sátraidhoz. ⁸ Hat napon át egyél kovásztalant, s a hetedik napon munkát ne végezz, mivel az Úrnak, a te Istenednek záróünnepe az.

A hetek ünnepe ⁹ Attól a naptól kezdve pedig, amelyen a vetésre veted a sarlót, számlálj hét hetet magadnak ¹⁰ és akkor üld meg a hetek ünnepét az Úrnak, a te Istenednek kezded önkéntes ajándékával, amelyet az Úrnak, a te Istenednek áldásához képest kell bemutatnod. ¹¹ Lakmározzál akkor az Úr, a te Istened előtt te és fiad meg lányod, rabszolgád és rabszolgánőd meg a levita, aki kapuidon belül van, a jövevény, az árva meg az özvegy, akik köztetek laknak – azon a helyen, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott lakjék a neve. ¹² Emlékezzél meg arról, hogy rabszolga voltál Egyiptomban, s tartsd meg, s tedd meg, amit ez a parancs megszab.

A sátoros ünnep ¹³ A sátrak ünnepét is üld meg hét napon át, amikor betakarítod termésedet a szőrűről és a sajtóból, ¹⁴ s lakmározzál ünnepeden te és fiaid meg lányod, rabszolgád és rabszolganőd meg a levita, a jövevény, az árva és özvegy, akik kapuidon belül vannak. ¹⁵ Hét napon át ülj ünnepet az Úrnak, a te Istenednek azon a helyen, amelyet majd az Úr kiválaszt és megáld téged az Úr, a te Istened minden termésedben s kezeld minden munkájában és vigasságban leszel.

Kötelező zárandokutak ¹⁶ Esztendőnként három ízben meg kell jelennie közüled minden férfinak az Úr, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet majd kiválaszt: a kovásztalanok ünnepén, a hetek ünnepén, s a sátrak ünnepén. De ne jelenjék meg senki sem üres kézzel az Úr előtt, ¹⁷ hanem mutasson be mindenki áldozatot ahhoz képest, amije van, ahhoz az áldáshoz képest, amelyet az Úr, az ő Istene juttat majd neki.

A bírák tisztsége ¹⁸ Bírákat és elöljárókat kell rendelned törzsről-törzsre minden kapudba, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, hogy ítéljék a népet igaz ítélettel ¹⁹ és részrehajlás nélkül. Ne légy személyválogató, s ne fogadj el ajándékot, mert az ajándék megvakítja a bölcsek szemét, s elferdíti az igazak szavát. ²⁰ Igazsággal kövesd, ami igazságos, hogy élhess és birtokolhasd azt a földet, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog.

Idegen jelképek tilalma ²¹ Ne ültess berket vagy valamilyen fát az Úr, a te Istened oltára mellé. ²² Ne készíts és ne állíts magadnak oszlopot sem: gyűlöli azt az Úr, a te Istened.

MTörv 17 Hibás állatok feláldozásának tilalma ¹ Ne vágj az Úrnak, a te Istenednek olyan juhot vagy marhát, amelyben fogyatkozás vagy valamilyen hiba van, mert utálatosság az az Úr, a te Istened előtt.

Eljárás az égitestek kultusza esetén ² Ha nálad, valamelyik kapudban, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, olyan férfi vagy nő akad, aki azt cselekszi, ami gonosz az Úr, a te Istened színe előtt, s megszegi az ő szövetségét, ³ s elmegy és más isteneket szolgál és imád, a napot, a holdat vagy az ég egész seregét, amit nem parancsoltam, ⁴ s jelentik ezt neked, s te, miután hallottad, szorgalmasan vizsgálódsz, s azt találod, hogy igaz, s megtörtént ez az utálatosság Izraelben: ⁵ akkor vidd ki azt a férfit vagy azt a nőt, aki ezt a felette gonosz dolgot művelte, városod kapuihoz, s köveztesd agyon. ⁶ Két vagy három tanú szavára szabad azonban csak megölni a kivégzendőt: senkit sem szabad megölni, ha csak egy ember mond ellene tanúbizonyságot. ⁷ A tanúk keze kezdje meg a kivégzést: aztán vesse rá kezét a többi ember. Így távolítsd el a gonoszt magad közül.

Szagrális törvénykezés ⁸ Ha nehéznek s kétségesnek látod az ítélezést vér és vér között, per és per között, lepra és lepra között, s azt látod, hogy eltérőek a bírák szavai kapuidban, akkor kelj fel és menj fel arra a helyre, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, ⁹ s menj el a levitanemzetségből való papokhoz meg ahhoz a bírához, aki abban az időben lesz, s kérdezd meg őket, s ők majd közlik veled a helyes ítéletet. ¹⁰ De aztán tedd meg mindazt, amit azok mondanak, akik annak a helynek a gondviselői, amelyet az Úr kiválaszt, meg amire tanítanak téged ¹¹ az Ő törvénye szerint, s kövesd ítéletüket, s ne térj el attól se jobbra, se balra. ¹² Aki pedig felfuvalkodik, s nem akar engedelmes-

kedni a pap parancsának, aki abban az időben szolgál az Úrnak, a te Istenednek, és a bíró végzésének, az az ember halállal lakoljon: távolítsd el a gonoszsgot Izraelből, ¹³ hogy az egész nép hallja és féljen és többé kevélyen senki fel ne fuvalkodjék.

A király ¹⁴ Ha majd bemegy arra a földre, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, s elfoglalod, s laksz rajta, s azt mondod: `Királyt állítok magam fölé, mint ahogy körös-körül minden nemzetnek van,' ¹⁵ akkor azt tedd királlyá, akit majd az Úr, a te Istened választ ki testvéreid közül. Nem tehetsz királlyá más nemzetből való embert, aki nem testvéred.

¹⁶ Az pedig, akit királlyá tesznek, ne tartson sok lovat magának, s ne vezesse vissza a népet Egyiptomba, hogy a lovasok számával büszkélkedjen, holott az Úr megparancsolta nektek, hogy ne térjete többé vissza arra az útra. ¹⁷ Ne legyen neki nagyon sok felesége, hogy magukhoz ne édesgessék szívét, se mérhetetlen mennyiségű ezüstje s aranya. ¹⁸ Amikor pedig elfoglalja királysága trónját, írassa le magának egy könyvbe e törvény másolatát, a levita törzsből való papoktól véve a mintapéldányt, ¹⁹ s legyen az nála és olvasgassa azt élete minden napján, hogy megtanulja félni az Urat, az ő Isténét, s megtartsa az ő igéit és szertartásait, amelyeket ez a törvény parancsol, ²⁰ és szíve kevélyen testvérei fölé ne emelkedjék, s el ne térjen ettől a parancstól se jobbra, se balra, hogy ő és fiai hosszú ideig uralkodjanak Izrael fölött.

MTörv 18 A papok javadalma ¹ A papoknak, a levitáknak, mindazoknak, akik ebből a törzsből valók, ne legyen osztályrészük s örökségük, mint a többi izraelitának, hanem az Úr tűzáldozataiból és ajándékaiból éljenek. ² Semmi mást ne kapjanak testvéreik birtokából, mert maga az Úr az ő örökségük, amint megmondta nekik.

³ A következő legyen a papok járandósága a néptől, azoktól, akik áldozatot mutatnak be, akár marhát, akár juhot vágnak: a papnak adják a lapockát meg a gyomrot; ⁴ őt illesse a gabonának, a bornak és az olajnak a zsendjeje, a juhnyírásból a gypjú első része, ⁵ mert őt választotta ki az Úr, a te Istened valamennyi törzsed közül, hogy az Úr nevének szolgálatában álljon, ő és fiai mindörökké.

⁶ Ha egy levita eljön városaid valamelyikéből, bármelyikből, egész Izraelben, ahol lakik, s oda akar menni, s arra helyre kívánczik, amelyet majd az Úr kiválaszt: ⁷ éppúgy szolgálhat az Úr, az ő Istene nevében, mint többi levitatestvére, aki abban időben az Úr előtt áll. ⁸ Az eledelekből ugyanakkora részt nyerjen, mint a többiek, azon kívül, ami a városában levő atyai örökségből illeti.

Varázslók és próféták ⁹ Ha majd bemegy arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, vigyázz, ne akard utánózni azoknak a nemzeteknek az utálatosságait. ¹⁰ Ne akadjon közötted, aki fiát vagy lányát átviszi a tűzön, hogy megtisztítsa, vagy aki jósoktól tudakozódik, aki álmokat s jeleket magyaráz, ne legyen varázsló, ¹¹ se bűbajos, se aki ördögösöktől vagy jósoktól kér tanácsot, se aki halottaktól kérdez igazságot. ¹² Mindezt ugyanis utálja az Úr, s az effajta vétkekért törli el azokat a nemzeteket utadból. ¹³ Légy tökéletesen és fogatkozás nélkül az Úrral, a te Isteneddel. ¹⁴ Azok a nemzetek, amelyek földjét majd elfoglalod, varázslókra és jósokra hallgatnak: téged azonban másképp teremtett az Úr, a te Istened.

¹⁵ Prófétát támaszt neked az Úr, a te Istened a te saját nemzetségedből s a te testvéreid közül, úgy, mint engem: arra hallgass. ¹⁶ Azt kérted ugyanis az Úrtól, a te Istenedtől a Hórebbe, amikor együtt volt a gyülekezet: 'Ne halljam tovább az Úrnak, az én Istenemnek szavát, s ne lássam tovább ezt a felette nagy tüzet, hogy meg ne haljak.' ¹⁷ Erre azt mondta az Úr nekem: 'Jól mondták mindezt. ¹⁸ Prófétát támasztok majd nekik a testvéreik közül, hozzád hasonlót, s annak a szájába adom szavaimat, hogy elmondja nekik mindazt, amit parancsolok nekik. ¹⁹ Aki az ő szavára, amelyet az én nevemben szól, hallgatni nem akar, azon majd én bosszút állok. ²⁰ Viszont a profétát, aki elkapatja magát, s olyat mer szólni nevemben, amit én nem parancsoltam neki, hogy mondjon, vagy más istenek nevében szól, azt meg kell ölni.' ²¹ Ha erre te magadban gondolkodva azt feleled: 'Miről tudom megismerni azt az igét, amelyet nem az Úr mondott?' ²² Ez legyen a jeled: Amit a próféta az Úr nevében megjövendöl és nem következik be, azt nem mondta az Úr, hanem lelke elkapatottságában maga a próféta koholta; ne félj tehát tőle!

MTörv 19 A menedékvárosok ¹ Ha majd elpusztítja az Úr, a te Istened azokat a nemzeteket, amelyeknek a földjét neked fogja adni, s te elfoglalod azt, s megtelepedsz városaiban és házaiban: ² jelölj ki magadnak három várost azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened neked ad birtokul. ³ Készítsd el hozzájuk szorgosan az utat, s oszd három egyenlő részre földed egész területét, hogy annak, aki emberölés miatt menekül, közel legyen az a hely, ahol megmenekülhet.

⁴ A következő törvény álljon arra az emberre, aki emberölés miatt menekül. Meg kell hagyni az életét annak, aki nem szántsándékkal öli meg embertársát s akiről nyilvánvaló, hogy sem tegnap, sem tegnapelőtt nem táplált gyűlöletet ellene, ⁵ hanem egyszerűen elmegy vele az erdőre fát vágni, s a favágásnál kiszalad a fejsze a kezéből, s a nyeléről leesett vas felebarátját találja és megöli: az ilyen meneküljön a fent említett városok egyikébe, hogy életben maradjon, ⁶ hogy annak a hozzátartozója, akinek a vérét kiontotta, a fájdalomtól ingerülten, úzóbe ne vegye és ha az út hosszú, utol ne érje, s agyon ne üsse, noha nem méltó a halálra, minthogy nyilvánvaló, hogy előzetesen semmi gyűlölettel sem viseltetett az ellen, akit megölt. ⁷ Ezért parancsolom neked, hogy három várost válassz, egyenlő távolságra egymástól. ⁸ Ha pedig majd kiterjeszti az Úr, a te Istened határaidat, amint megesküdött atyáidnak, s neked adja azt az egész földet, amelyet megígért nekik – ⁹ feltéve, hogy megtartod parancsait, s megteszed, amit ma meghagyok neked, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet, s az ő útjain járj minden időben –, akkor tégy hozzá ezekhez még három várost, s kettőztesd meg a fent említett három város számát, ¹⁰ hogy ártatlan vért ne ontsanak azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened neked ad birtokul, hogy vér vádja ne legyen rajtad.

Gyilkos kiadatása a menedékvárosból ¹¹ Ha azonban valaki gyűlöli testvérét és leselkedik életére, s rátámad és halálra sújtja, s aztán menekül az előbb mondott városok egyikébe: ¹² akkor küldjenek érte városának vénei, s ragadtassák ki a menedékhelyről, s adják annak az embernek a hozzátartozóinak a kezébe, akinek a vérét kiontotta, s haljon meg. ¹³ Ne könyörülj meg rajta: távolítsd el az ártatlan vér vádját Izraelről, hogy jó dolgod legyen.

A mezsgye elmozdítása ¹⁴ Ne szedd fel, s ne vidd tovább felebarátod határköveit, amelyeket őseid tűztek le birtokodon, amelyet neked az Úr, a te Istened majd azon a földön ad, amelyet birtokul nyerni fogsz.

A tanúk száma ¹⁵ Egy tanú bizonyága ne bírjon érvénnyel senkivel szemben sem, semmiféle bűn vagy vétek ügyében sem: két vagy három tanú szájának kell állítania minden dolgot.

Hamis tanúskodás ¹⁶ Ha hamis tanú áll elő valaki ellen, s törvényszegéssel vádolja, ¹⁷ akkor álljanak mind a ketten, akiknek ez az ügyük van, az Úr előtt a papok és a bírák színe elé, akik abban az időben lesznek ¹⁸ és ha azok szorgos vizsgálódás után azt találják, hogy a tanú hamis, hogy hazugságot mondott a testvére ellen, ¹⁹ akkor azt cselekedjék vele, amit ő szándékozott tétetni a testvérével: távolítsd el a gonoszt magad közül, ²⁰ hogy a többiek hallják és féljenek és semmiképp se merészeljenek ilyesmit művelni. ²¹ Ne könyörülj meg rajta, hanem követelj életet az életért, szemet a szemért, fogat a fogért, kezet a kézért, lábat a lábért.

MTörv 20 A nép fegyverbeszólítása ¹ Ha hadba mégy ellenségeid ellen, s látod a lovasokat, a harci-szekereket, s az ellenséges had sokaságát, amely nagyobb, mint a tied: ne félj tőlük, mert veled van az Úr, a te Istened, aki kihozott téged Egyiptom földjéről. ² Amikor pedig már közeledik az ütközet, álljon a pap a sereg elé, s így szóljon a néphez: ³ 'Halljad, Izrael! Ti ma megütköztök ellenségeitekkel: meg ne ijedjen szívetek, ne féljete, ne csüggedjete, ne rettegjete tőlük, ⁴ mert az Úr, a ti Istenetek közöttetek van, s harcol értetek az ellenség ellen, hogy megmentsen titeket a veszedelemből.'

⁵ Majd kiáltsák ki az előljárók csapatonként a sereg hallatára: 'Kicsoda az az ember, aki új házat épített és még nem avatta fel? Menjen és térjen vissza a házába, hogy meg ne találjon halni harcban, s ne más avassa fel. ⁶ Kicsoda az az ember, aki szőlőt ültetett, s még nem fordította termőre, hogy mindenki ehessék róla? Menjen, s térjen vissza házába, hogy meg ne találjon halni a harcban, s ne más ember végezze el dolgát. ⁷ Kicsoda az az ember, aki feleséget jegyzett el magának, s még nem vette el? Menjen, s térjen vissza házába, hogy meg ne találjon halni a harcban, s ne más ember vegye el.' ⁸ Miután ezt elmondták, intézzék még a következő szavakat a néphez: 'Kicsoda félénk és ki rettegő szívű ember? Menjen és térjen vissza házába, hogy ne tegye testvérei szívét is olyan rettegővé, mint amilyen rettegő önmaga.' ⁹ Amikor aztán a sereg előljárói elhallgattak és befejezték a beszédet, készítse el mindenki a harcra csapatait.

Háború városok ellen ¹⁰ Ha egy várost megvívni mégy, először kínáld fel a békét. ¹¹ Ha elfogadja, s megnyitja előtted kapuit, akkor az egész nép, amely benne van, maradjon életben, fizessen adót és szolgáljon neked. ¹² Ha azonban nem akar szövetségre lépni, s hadat kezd ellened, akkor vedd ostrom alá, ¹³ s ha kezedbe adja az Úr, a te Istened, hányj benne kardélre minden férfit, ¹⁴ az asszonyokat pedig meg a gyermekeket s az állatokat s mindazt, ami a városban van, az egész zsákmányt, oszd szét a seregnek, s egyél az ellenségeidtől szerzett zsákmányból, amelyet neked ad az Úr, a te Istened.

¹⁵ Így járj el mindazokkal a városokkal, amelyek igen messze vannak tőled, s nem azok közül a városok közül valók, amelyeket birtokul nyersz. ¹⁶ Azokban a városokban azonban, amelyeket birtokul nyersz, egyáltalában senkit se hagyj életben, ¹⁷ hanem hányd kard élére a lakosokat, tudniillik a heitákat, az amoritákat, a kánaániakat, a perizitákat, a hivvitákat és a jebuzitákat, úgy ahogy az Úr megparancsolta neked, ¹⁸ hogy meg ne találjanak tanítani titeket arra, hogy elkövessétek mindazokat az utálatosságokat, amelyeket ők cselekedtek isteneiknek, s vétkeztek az Úr, a ti Istenetek ellen.

A növényzet megóvása ¹⁹ Ha hosszú ideig ostromolsz egy várost, s ostromló művekkel veszed körül, hogy bevedd, ki ne vágd azokat a fákat, amelyekről enni lehet, s ne pusztítsd el fejszével körös-körül a vidéket, mert fa az és nem ember, s nem szaporítja az ellened hadakozók számát. ²⁰ Azokat a fákat, amelyek nem gyümölcstermők, hanem vadak, s más célokra valók, kivághatod, s az ostromló művekhez felhasználhatod, amíg be nem veszed a várost, amely ellened hadakozik.

MTörv 21 Ismeretlen tettes által elkövetett gyilkosság ¹ Ha meggyilkolt ember holttestére bukkannak azon a földön, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, s nem tudni, ki a gyilkos: ² akkor menjenek ki véneid és bíruid, s mérjék meg a holttest helyétől a körülötte levő városok távolságát, ³ s amelyiket a legközelebbinek találják, annak a városnak a vénei vegyenek egy üszőt a csordából, amelyik igát még nem húzott, s földet ekevassal nem hasított, ⁴ s vigyék ki egy zordon és köves völgybe, amelyet még soha fel nem szántottak és be nem vetettek és ott szegjék nyakát az üszőnek. ⁵ Aztán járuljanak oda a papok, Lévi fiai, akiket az Úr, a te Istened kiválasztott, hogy neki szolgáljanak, nevében áldjanak, s az ő szavuk alapján ítéljenek meg minden ügyet, s minden tiszta vagy tisztátalan dolgot, ⁶ s annak a városnak a vénei lépjenek a meggyilkolthoz, mossák meg kezüket a völgyben leütött üsző felett ⁷ és mondják: 'A mi kezünk nem ontotta ezt a vért, s a mi szemünk nem látta a gyilkosságot. ⁸ Légy kegyelmes, Uram, népedhez, Izraelhez, amelyet megszabadítottál, s ne ródd fel ezt az ártatlan vért népednek, Izraelnek.' Erre ők mentesülnek a vér vádjától. ⁹ Így mentesítsd magadat a kiontott ártatlan vértől, megtéve azt, amit az Úr parancsolt.

Hadifogoly házassága ¹⁰ Ha hadba mégy ellenségeid ellen, s az Úr, a te Istened a kezébe adja őket és foglyokat ejtesz, ¹¹ s a foglyok között meglátsz egy szép asszonyt, s azt megszereted, s feleségül akarsz venni: ¹² akkor vidd be házádba, s ő nyírja le haját, vágja le körmeit, ¹³ vesse le azt a ruhát, amelyben fogságba jutott, lakjék a házában és sirassa atyját és anyját egy hónapig; akkor aztán bemehetsz hozzá, hálatsz vele és a feleséged lehet. ¹⁴ Ha azonban később nem tetszik neked, akkor szabadon kell bocsátanod: sem pénzért el nem adhatod, sem hatalmaskodással nem sanyargathatod, minthogy megaláztad.

Az elsőszülött fiú öröklési joga ¹⁵ Ha valakinek két felesége van, egy kedves meg egy gyűlölt, s azok fiúkat szülnek tőle, s a gyűlöltnek a fia lesz az elsőszülött: ¹⁶ akkor, amikor el akarja osztani vagyonát a fiai között, a kedvesnek a fiát nem teheti elsőszülötté, s nem helyezheti a gyűlöltnek a fia elé, ¹⁷ hanem a gyűlöltnek a fiát kell elismernie elsőszülöttéül, s annak kell kettős részt adnia mindabból, amije van, mert az az ő gyermekeinek zengéje, s azt illeti az elsőszülöttség.

Fiú kitagadása ¹⁸ Ha valakinek nyakas és makacs fia van, aki nem hallgat apja és anyja parancsára, s bár megfenyítik, mégsem akar engedelmeskedni: ¹⁹ akkor fogják meg, s vigyék városának véneihez, az ítékezés kapujához, ²⁰ s mondják nekik: 'Ez a mi fiunk nyakas és makacs, intéseinkre hallgatni nem akar, lakmározásnak, tobzódásnak, s ivásnak adja magát.' ²¹ Erre kövezzék meg őt a város népe és haljon meg, hogy eltávolítsátok a gonoszságot magatok közül, s egész Izrael hallja és féljen.

Kivégzettek eltemetése ²² Ha valaki főbenjáró bűnt követ el, s kivégzik, s akasztófára függesztik: ²³ holtteste ne maradjon a fán, hanem még aznap temessék el, mert Isten átkozottja az, aki a fán függ: semmiképpen se tedd tisztátalanná földedet, amelyet neked az Úr, a te Istened birtokul adni fog.

MTörv 22 Talált jószág ¹ Ha testvéred marhája vagy juha eltéved, ne nézd és ne menj el mellette, hanem hajtsd vissza testvéredhez. ² Ha testvéred nincs közel hozzád, vagy nem ismered őt: akkor hajtsd be házadba, s legyen nálad, míg testvéred nem keresi, s vissza nem veszi. ³ Ugyanígy cselekedjél szamarával, ruhájával, testvéred minden elveszett holmijával: ha megtalálod, ne hagyd ott azért, mert másé.

A szomszéd megsegítése ⁴ Ha azt látod, hogy testvéred szamara vagy marhája elesett az úton, ne nézz másfelé, hanem emeld fel vele együtt.

Öltözködés és a nemek ⁵ Asszony ne öltözzék férfiruhába, s férfi ne használjon asszonyi ruhát: mert utálatos Isten előtt, aki ilyesmit tesz.

Madárfiókák elvitele ⁶ Ha az úton jársz és fán vagy földön madárfészket találsz, s az anyamadár rajta ül a fiókákon vagy a tojáson, ne fogd meg fiókáival együtt, ⁷ hanem engedd elmenni és csak a fiókákat ejtsd foglyul, hogy jó dolgod legyen és hosszú ideig élj.

Mellvéd a ház tetején ⁸ Ha új házat építesz, készíts védőfalat körben a tetőre, hogy vérontás ne történjék házadban, s vétkessé ne légy, ha valaki megcsúszik, s leesik onnan.

A párosítás tilalma ⁹ Ne vesd be szőlődet másféle maggal: hogy a termés is, amelyet vetettél s az is, ami a szőlődön terem, egyaránt szentté ne legyen. ¹⁰ Ne szánts egyszerre marhával és számmal. ¹¹ Ne öltözz gyapjúból és lenből vegyesen szőtt ruhába.

A bojtok ¹² Bojtokat készíts a köpenyedre, mellyel befeded magad, a szélére, mind a négy sarkára.

Házasság előtti viszony ¹³ Ha valaki feleséget vesz, s aztán meggyűlöli, ¹⁴ s ürügyet keres, hogy annak alapján elbocsáthassa, s azért rossz hírét költi és azt mondja: 'feleségül vettem ezt és ezt, s amikor bementem hozzá, nem találtam szűznek', ¹⁵ akkor a nő apja és anyja fogják a nőt, s vigyék ki magukkal szüzességének jeleit a város véneihez, akik a kapuban vannak, ¹⁶ s mondja az apa: 'Lányomat ennek s ennek adtam feleségül, s mivel gyűlöli, ¹⁷ rossz hírét költi, s azt mondja: Nem találtam lányodat szűznek – pedig íme, itt vannak lányom szüzességének jelei' –, és terítsék ki a ruhát a város vénei előtt. ¹⁸ Erre fogják meg az illető város vénei a férfit, veressék meg, ¹⁹ s azon felül ítélik arra, hogy száz sékel ezüstöt adjon a lány apjának, amiért rossz hírét költötte Izrael egyik szűzének és tartsa meg a nőt feleségül, s el ne bocsáthassa egész életében.

²⁰ Ha azonban igaz, amit a szemére vet, s nem talált szüzességet a lányban, ²¹ akkor vessék ki a lányt apja házának ajtaján, városának férfiai pedig kövezzék halálra, mert gonoszságot cselekedett Izraelben, minthogy paráználkodott apja házána: távolítsd el a gonoszságot magad közül.

Házasságtörés ²² Ha valaki másnak a feleségével hál, haljon meg mind a kettő, vagyis a házasságtörő férfi meg a házasságtörő asszony: távolítsd el a gonoszságot Izraelből.

Viszony más menyasszonyával ²³ Ha valamely szűzlányt eljegyez egy férfi, s valaki a városban találkozik és hál vele, ²⁴ akkor vidd ki mind a kettőt az illető város kapujához, s kövezd agyon: a lányt, mert nem kiáltott, noha benn volt a városban, a férfit, mert megalázta felebarátjának feleségét – távolítsd el a gonoszságot magad közül. – ²⁵ Ha azonban a mezőn találkozik a férfi az eljegyzett leánnyal, s

megragadja, s hál vele, akkor csak ő haljon meg egyedül. ²⁶ A lányt ne érje semmi se, mert nem halálra méltó, mivel olyasmi történt a leánnyal, mint amikor a rabló rátámad a felebarátra és megöli: ²⁷ egyedül volt a mezőn, kiáltott, de nem volt senki sem ott, aki megszabadíthatta volna.

Viszony szabad nővel ²⁸ Ha egy férfi olyan szűzleánnyal találkozik, akinek nincsen jegyese, s megragadja a lányt, s hál vele, s az ügy a törvény elé kerül: ²⁹ akkor adjon az, aki vele hált, a lány apjának ötven sékel ezüstöt, a lányt pedig vegye feleségül, minthogy megalázta, s el ne bocsáthassa egész életében.

MTörv 23 Vérfertőzés ¹ Senki se vegye el apja feleségét, s fel ne emelje apja takaróját!

Kizárás a közösségből ² Az olyan ember, akinek heréjét szétzúzták vagy kivágták, vagy akinek a szeméremtestét levágták, ne jusson be az Úr gyülekezetébe. ³ Mámzer, vagyis parázna személytől született ember ne jusson be az Úr gyülekezetébe a tizedik ízig, ⁴ ammoniták és moabiták még a tizedik nemzedék után se, sohase jussanak be az Úr gyülekezetébe, ⁵ mivel nem akartak elétek jönni kenyérrel és vízzel az úton, amikor kijöttetek Egyiptomból, s mivel felbérelték ellened Bálámot, Beor fiát Paddan-Arámból, hogy átkozzon meg téged, ⁶ csakhogy az Úr, a te Istened nem akarta meghallgatni Bálámot, hanem áldásodra fordította átkát, mert szeretett téged; ⁷ ne köss velük békét, s ne keresd javukat soha életedben.

⁸ Az edomitát ne utáld, mert testvéred, sem az egyiptomit, mert jövevény voltál földjén: ⁹ akik ezek-től harmadízen születnek, bejuthatnak az Úr gyülekezetébe.

A táborok tisztasága ¹⁰ Ha hadba vonulsz ellenségeid ellen, őrizkedjél minden rút dologtól. ¹¹ Ha olyan ember lesz közöttetek, aki éjszakai álom miatt tisztátalanná válik, az menjen ki a táboron kívülre, ¹² s ne térjen vissza, míg estefelé vízben meg nem fürdött. Napnyugta után azonban visszatérhet a táborba. ¹³ Tarts fenn a táboron kívül egy helyet, s oda menj ki a természet szükségére. ¹⁴ Viselj ásócskát az öveden, s ha leülsz, áss egy gödröt, aztán a kiásott földdel fedd be azt, ¹⁵ amivel megkönnyebbedtél. Mivel az Úr, a te Istened jár a táborban, hogy téged megszabadítson, s ellenségeidet kezedbe adja, szent legyen táborod és semmi undokságot se lehessen látni benne, hogy el ne hagyjon téged.

A menekültek kiadásának tilalma ¹⁶ Ne szolgáltsd ki a hozzád menekülő rabszolgát urának, ¹⁷ hadd lakjék veled azon a helyen, ahol neki tetszik, s hadd maradjon akármelyik városodban: ne szomorítsd meg őt.

A kultikus prostitúció tilalma ¹⁸ Ne akadjon parázna nőszemély Izrael lányai között, se parázna férfiszemély Izrael fiai között. ¹⁹ Ne ajánld fel parázna nőszemély bérét, se eb árát az Úrnak, a te Istened házában, bármi legyen is az, amit fogadtál, mert mindkettő utálatosság az Úr, a te Istened előtt.

Kamatok ²⁰ Testvérednek ne kölcsönözz pénzt, gabonát vagy bármi más jószágot kamatra, ²¹ csak idegennek: testvérednek kamat nélkül add kölcsön azt, amire szüksége van, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened minden munkádban azon a földön, amelyet elfoglalni mégy.

Fogadalom ²² Ha fogadalmat teszel az Úrnak, a te Istenednek, ne késlekedj megadni, mert megköveteli tőled azt az Úr, a te Istened, s ha késlekedsz, bűnül tudja be neked. ²³ Ha nem akarsz fogadalmat tenni, nem követsz el vele bűnt, ²⁴ de ami kijött egyszer ajkaidon, azt tartsd meg és teljesítsd úgy, amint az Úrnak, a te Istenednek fogadtad és szabad akaratból és saját száddal ígérted.

Más termésének fogyasztása ²⁵ Ha bemégy felebarátod szőlőjébe, annyi szőlőt ehetsz, amennyi tetszik, de ki nem vihetsz magaddal; ²⁶ ha bemégy felebarátod vetésébe, szakíthatsz és kézzel kimorzsolhatsz kalászt, de sarlóval nem vágatsz.

MTörv 24 Elvált asszony újráházasodása ¹ Ha valaki feleséget vesz, s azt a magáévá teszi, de az valami rút dolog miatt nem talál kedvet a szeme előtt, akkor írjon válólevelet, adja a kezébe, s bocsássa el házából. ² Ha azonban az elmegy és más férfihoz megy feleségül, ³ s az is meggyűlöli, s válólevelet ad neki, s elbocsátja házából, vagy pedig, ha az meghal: ⁴ akkor előbbi férje nem veheti vissza feleségül, mert tisztátalanná lett, s utálatossá vált az Úr előtt. Ne tedd bűnössé földedet, amelyet neked az Úr, a te Istened birtokul adni fog.

Újházás mentessége a katonai szolgálattól ⁵ Ha valaki feleséget vesz, akkor abban az időben ne menjen hadba, s ne vessenek ki rá semmiféle közterhet, hanem éljen szabadon a házában, hogy örvendezhessék egy esztendeig a feleségével.

Tiltott zálogtárgy ⁶ Ne vedd el zálogul az alsó vagy a felső malomkövet, mert azzal életét adja neked zálogba az illető.

Emberrablás ⁷ Ha valakit azon kapnak, hogy elcsal valakit a testvérei, Izrael fiai közül, s eladja, s felveszi árát: meg kell ölni; távolítsd el a gonoszságot magad körül.

A lepra ⁸ Vigyázz szorgosan magadra, hogy a lepra csapása rád ne jöjjön. Éppen azért tedd meg és gondosan teljesítsd mindazt, amire a levita-nemzetségből való papok tanítanak téged, ahogy én parancsoltam nekik, ⁹ s gondolatok csak arra, mit tett az Úr, a ti Istenetek Mirjámmal az úton, amikor kijöttetek Egyiptomból.

Zálogbevétel és zálogkezelés ¹⁰ Ha visszakövetteled felebarátodtól, amivel tartozik neked, be ne menj házába, hogy zálogot végy tőle, ¹¹ hanem kinn állj meg, s ő hozza ki neked, amije van. ¹² Ha az illető szegény ember, akkor ne maradjon nálad éjszakára a zálogja, ¹³ hanem add vissza azt neki rögtön napszállta előtt, hogy ruházatában hálhasson és áldjon téged, s ez érdemedül szolgáljon az Úr, a te Istened előtt.

Napszámosok bére ¹⁴ Ne tartsd vissza a szűkölködő és szegény napszámos bérét, se a testvéredét, se a jövevényét, aki veled lakik földeden, s kapuidon belül van, ¹⁵ hanem még aznap, napszállta előtt fizesd ki neki munkadíját – hiszen szegény, s abból tartja fenn életét –, hogy ne kiáltson az Úrhoz miattad, s Ő bűnül ne tulajdonítsa ezt neked.

A rokonság büntetésének tilalma ¹⁶ Nem szabad kivégezni apát gyermekei miatt, gyermeket apja miatt: mindenki csak a maga bűnéért lakolhat halállal.

A rászorultak ¹⁷ Ne ferdítsd el a jövevény és az árva igazát, s ne vedd zálogba az özvegy ruháját. ¹⁸ Emlékezzél meg arról, hogy rabszolga voltál Egyiptomban, s az Úr, a te Istened szabadított meg onnan: azért parancsolom neked, hogy ezt cselekedd.

A kinnfelejtett kéve ¹⁹ Ha vetésedet aratod földeden, s ott felejtessz egy kévét, ne térj vissza, hogy elhozzd, hanem hagyd, hogy a jövevény, az árva s az özvegy vigye el, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened kezé minden munkájában.

A böngészés ²⁰ Ha olajfád termését szeded, ne térj vissza összeszedni, ami a fán ottmaradt, hanem hagyd a jövevénynek, az árvának s az özvegynek. ²¹ Ha szőlőd szüreteled, ne szedd össze az ottmaradt fürtöket, hanem hagyd, hogy azok a jövevény, az árva s az özvegy szükségleteire szolgáljanak. ²² Emlékezzél meg arról, hogy te is rabszolga voltál Egyiptomban: azért parancsolom neked, hogy ezt cselekedjed.

MTörv 25 Botozás ¹ Ha per támad az emberek között, s a bírákhoz fordulnak, akkor annak, akit igaznak találnak, adjanak igazat, akit pedig vétkesnek, azt ítélik vétkesnek. ² Ha a vétkest verésre találják méltónak, akkor saját jelenlétükben húzassák le és veressék meg. A vétek nagyságához igazodják az ütések száma, ³ úgy azonban, hogy a negyvenes számot meg ne haladják, hogy ne rútul megszaggatva távozzék testvéred szemed elől.

Cséplő ökrök ⁴ Ne kösd be az ökör száját, amikor gabonádat nyomtatja a szérűn.

Sógorházasság ⁵ Ha a fivérek együtt laknak, s az egyik közülük meghal a nélkül, hogy fia lenne, akkor az elhunytnak a felesége ne menjen máshoz feleségül, hanem férjének fivére vegye el és támasszon utódot fivérének, ⁶ s az asszonytól származó elsőszülött fiút nevezze el fivére nevére, hogy ki ne töröltessék annak neve Izraelből. ⁷ Ha azonban nem akarja elvenni fivére feleségét, noha az a törvény szerint őt illeti: akkor menjen el az asszony a város kapujához, s forduljon a vénekhez és mondja: 'Férjem fivére nem akarja feltámasztani fivére nevét Izraelben, nem akar engem feleségül venni.' ⁸ Erre azok legott hivassák őt el, s kérdezzék meg. Ha azt feleli: 'Nem akarom feleségül venni,' ⁹ akkor menjen oda hozzá az asszony a vének előtt, húzza le a sarut a férfi lábáról, s köpjön az arcába és mondja: 'Így történjék azzal az emberrel, aki nem építi fel fivére házát.' – ¹⁰ Ezért házát 'saruja-fosztott ember házának' nevezzék Izraelben.

Túlkapás veszekedés közben ¹¹ Ha két férfi között veszekedés támad, s verekedni kezdenek egymással, s az egyiknek a felesége, hogy kiszabadítsa férjét az erősebbiknek a kezéből, kinyújtja kezét, s megragadja ennek szeméremtestét: ¹² vágd le a kezét, meg ne szánd semmiféle könyörületességből.

Hamis mértékek ¹³ Ne legyen zacskódban kétféle súlymérték, egy nagyobb meg egy kisebb, ¹⁴ s ne legyen házádban kétféle űrmérték: egy nagyobb meg egy kisebb: ¹⁵ Teljes és igaz súlymértéked legyen, s teljes és igaz űrmértéked legyen, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet neked az Úr, a te Istened adni fog, ¹⁶ mert a te Urad utálja azt, aki ilyesmit tesz, s gyűlöl minden csalárdságot.

Bosszú az amalekitákon ¹⁷ Emlékezz meg arról, mit tettek veled az amalekiták az úton, amikor kijöttél Egyiptomból, ¹⁸ hogyan vonultak ki ellened, s vágták le sereged utócsapatát, amely elfáradt és elmaradt – amikor te az éhségtől, s a fáradságtól kimerültél, ők nem félték Istent. ¹⁹ Azért tehát, amikor

majd nyugalmat ad neked az Úr, a te Istened, s leigáz körös-körül minden nemzetet azon a földön, amelyet ígért neked, töröld el nevüket az ég alól; vigyázz, el ne felejtőd!

MTörv 26 Az első termések felajánlása ¹ Ha majd bemegy arra a földre, amelyet neked az Úr, a te Istened birtokul adni fog, s azt elfoglalod, s megtelepedsz rajta, ² vedd minden termésedből a zsenjét, tedd kosárba, s menj arra a helyre, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott tiszteljék nevét, ³ és járulj a pap elé, aki abban az időben lesz, s mondd neki: 'Elismerem ma az Úr, a te Istened előtt, hogy bejutottam arra a földre, amely felől megesküdött atyáinknak, hogy nekünk adja.' ⁴ Erre vegye el a pap a kosarat kezedből, s tegye az Úr, a te Istened oltára elé. ⁵ Aztán mondd az Úr, a te Istened színe előtt: 'Kóborló arám volt az én atyám, s ő lement Egyiptomba, s ott tartózkodott jövevényként kevesedmagával, s nőtt nagy és erős, temérdek sokaságú nemzetté. ⁶ Ám az egyiptomiak sanyargattak és üldöztek minket, s felette nehéz terheket raktak ránk. ⁷ Erre mi az Úrhoz, atyáink Istenéhez kiáltottunk, s ő meghallgatott minket, s látta megalázásunkat, fáradalmainkat és szorongatásunkat, ⁸ és erős kézzel, kinyújtott karral, nagy, félelmetes tettekkel, csodákkal és jelekkel kihozott minket Egyiptomból, ⁹ s behozott erre a helyre, s nekünk adta ezt a tejjel s mézzel folyó földet. ¹⁰ Éppen azért, íme most bemutatom annak a földnek a terméséből a zsenjét, amelyet az Úr nekem adott.' – Így tedd le azt az Úr, a te Istened színe előtt, s imádd az Urat, a te Istenedet, ¹¹ s lakmározzál mindazon javakból, amelyeket az Úr, a te Istened neked és házadnak adott, te meg a levita és a jövevény, aki veled van.

A szegények tizede ¹² Amikor minden termésed tizedét teljesen leróttad a tizedek harmadik esztendejében, s odaadtad a levitának, a jövevénynek, az árvának s az özvegynek, hogy egyenek kapuidban, s jóllakjanak, ¹³ akkor így szólj az Úr, a te Istened színe előtt: 'Kivittem a szent részt a házamból, s odaadtam a levitának s a jövevénynek, az árvának s az özvegynek, úgy, ahogy parancsoltad nekem: nem szegtem meg parancsaidat, s nem feledkeztem meg rendeledről. ¹⁴ Nem ettem belőle gyászomban, nem vittem ki semmiféle tisztátalan állapotomban, s nem fordítottam belőle semmit sem gyászszertartásra. Engedelmeskedtem az Úr, az én Istenem szavának, s mindent úgy tettem, ahogy parancsoltad nekem. ¹⁵ Tekints le szent helyedről, magasságos mennyei lakóhelyedről, s áldd meg népedet, Izraelt s a földet, ezt a tejjel s mézzel folyó földet, amelyet nekünk adtál, amint megesküdöttél atyáinknak.'

A törvény alapja: a szövetség ¹⁶ Ma az Úr, a te Istened azt parancsolja neked, hogy tedd meg mindezeket a parancsokat és rendeleteket: tartsd meg tehát és teljesítsd őket teljes szívedből és teljes lelkedből. ¹⁷ Te ma az Urat választottad, hogy Istened legyen, hogy az ő útjain járj, megtartsd szertartásait, parancsait s rendeléseit, s az ő szavának engedelmeskedj, ¹⁸ az Úr pedig ma téged választott, hogy tulajdon népe légy, amint szólt neked, s megtartsd minden parancsát, ¹⁹ s fennköltebbé tegyen téged minden nemzetnél, amelyet teremtett a maga dicséretére, hírnevére és dicsőségére, hogy szent népe légy az Úrnak, a te Istenednek, amint megmondta.«

Kiegészítés: Utasítások a Jordánon való átkelés utáni időre: 27,1-26

MTörv 27 ¹ Ekkor Mózes és Izrael vénei megparancsolták a népnek: »Tartsátok meg ezt az egész parancsot, amelyet ma meghagyok nektek, ² s ha majd átmentek a Jordánon arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, állíts fel ott hatalmas köveket, s fessd be őket mésszel, ³ hogy mihelyt

átkeltél a Jordánon, rájuk írhasd ennek a törvénynek minden igéjét, hogy bejuthass arra a földre, arra a tejjel s mézzel folyó földre, amelyet az Úr, a te Istened adni fog neked, amint megesküdött atyáidnak. ⁴ Mihelyt tehát átkeltetek a Jordánon, állítsátok fel az Ebál hegyen azokat a köveket, amelyeket ma parancsolok nektek, s fess be őket mésszel. ⁵ Aztán építs ott oltárt az Úrnak, a te Istenednek, olyan kövekből, amelyeket vas nem érintett, ⁶ formátlan s faragatlan kövekből, s mutass be rajta egészen eléggő áldozatokat az Úrnak, a te Istenednek, ⁷ s vágj békeáldozatokat, s egyél, s lakmározzál az Úr, a te Istened előtt ⁸ és írd rá a kövekre ennek a törvénynek minden szavát tisztán és világosan.«

⁹ Erre így szólt Mózes a levita nemzetségből való papokkal együtt egész Izraelhez: »Figyelj és halljad, Izrael! Ma lettél az Úrnak, a te Istenednek népévé. ¹⁰ Hallgass tehát szavára, s tedd meg parancsait s rendeleteit, amelyeket meghagyok neked.«

¹¹ Megparancsolta továbbá Mózes a népnek ugyanazon a napon: ¹² »Ha majd átkeltetek a Jordánon, a következők álljanak fel Garizim hegyén a nép áldására: Simeon, Lévi, Júda, Isszakár, József és Benjamin; ¹³ átellenben pedig, az Ebál hegyén, az átkozásra, ezek álljanak fel: Rúben, Gád, Áser, Zebulon, Dán és Naftali. ¹⁴ Aztán szólaljanak meg a leviták, s mondják Izrael minden férfiához fennszóval:

¹⁵ 'Átkozott az az ember, aki az Úr előtt utálatos, faragott vagy öntött képet, mesterember keze alkotta művet készít, s titokban felállít.' Felelje rá az egész nép és mondja: 'Ámen!'

¹⁶ 'Átkozott, aki nem tiszteli apját és anyját!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen.'

¹⁷ 'Átkozott, aki odább tolja felebarátja határköveit!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

¹⁸ 'Átkozott, aki tévútra vezeti a vakot az úton!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen.'

¹⁹ 'Átkozott, aki elferdíti a jövevény, az árva és az özvegy igazát!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²⁰ 'Átkozott, aki apja feleségével hál, s így felemeli apja ágyának takaróját!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²¹ 'Átkozott, aki valamilyen állattal fajtalanodik!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²² 'Átkozott, aki lánytestvérével, apja vagy anyja lányával hál!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²³ 'Átkozott, aki anyósával hál!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²⁴ 'Átkozott, aki titkon agyonüti felebarátját!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²⁵ 'Átkozott, aki ajándékot fogad el, hogy érte valamilyen ártatlanvérű személyt halálra juttasson!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen!'

²⁶ 'Átkozott, aki nem marad ennek a törvénynek szavai mellett, s nem teljesíti ezeket tetteikkel!' Mondja rá az egész nép: 'Ámen.'

A törvénykezés lezárása: 28,1-68

MTörv 28 Áldások ¹Ha hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, s megteszed, s megtartod minden parancsát, amelyet ma meghagyok neked, akkor dicsőbbé tesz téged az Úr, a te Istened minden nemzetnél, amely a földön lakik, ²s mind rád szállnak, s elérnek téged a következő áldások, feltéve, hogy hallgatsz parancsaira:

³Áldott leszel a városban, s áldott a mezőn, ⁴áldott lesz méhednek gyümölcse, földednek gyümölcse, állataid ellése, marháid csordája és juhaid akla. ⁵Áldottak lesznek csúreid, s áldottak éléstáraid. ⁶Áldott leszel, ha bemégy és ha kimégy. ⁷Összetöri az Úr színed előtt ellenségeidet, akik ellened támadnak: egy úton jönnek ki ellened, s hét úton futnak el színed elől. ⁸Áldást bocsát az Úr magtáraidra, s kezed minden munkájára, s megáld téged azon a földön, amelyet a te Urad, Istened ad neked.

⁹Szent népévé emel az Úr téged, amint megesküdött neked, ha megtartod az Úrnak, a te Istenednek parancsait, s az ő útjain jársz, ¹⁰s látni fogja a föld minden népe, hogy te az Úr nevét viseled, s félni fognak tőled.

¹¹Bőséget ad neked az Úr minden jóban, méhed gyümölcseiben, állataid ellésében, s földed gyümölcseiben, azon a földön, amely felől megesküdött az Úr atyáidnak, hogy neked adja. ¹²Megnyitja neked az Úr gazdag kincsházát, az eget, hogy esőt adjon földednek a maga idejében, s megáldja kezed minden munkáját. Kölcsönt nyújtasz sok nemzetnek, de te senkitől sem veszel kölcsönt. ¹³Fejjé tesz téged az Úr, s nem farokká, s felül leszel mindenkor, nem alul, feltéve, hogy hallgatsz az Úr, a te Istened parancsaira, amelyeket ma meghagyok neked, s megtartod és teljesíted őket, ¹⁴s el nem térsz tőlük sem jobbra, sem balra, s nem követsz és nem tisztelsz más isteneket.

Átkok ¹⁵Ha azonban nem akarsz hallgatni az Úrnak, a te Istenednek arra a szavára, hogy tartsd meg és teljesítsd minden parancsát és szertartását, amelyet ma meghagyok neked, akkor mind rád szállnak és elérnek téged a következő átkok: ¹⁶Átkozott leszel a városban, átkozott a mezőn. ¹⁷Átkozott lesz csűröd, s átkozottak éléstáraid. ¹⁸Átkozott lesz méhed gyümölcse s földed gyümölcse, marháid csordája s juhaid nyája. ¹⁹Átkozott leszel, ha bemégy, s átkozott, ha kimégy.

²⁰Éhséget és ínséget bocsát az Úr rád, s átkot minden dolgodra, amelyet művelsz, amíg csak el nem tipor, s hamarosan el nem pusztít mérhetetlenül gonosz tetteid miatt, amelyekkel elhagytál engem. ²¹Rád szakasztja az Úr a döghalált, míg csak el nem emészt téged arról a földről, amelyet elfoglalni mégy. ²²Megver téged az Úr nyavalyával, lázzal, hidegleléssel és gyulladással, továbbá szárazsággal, kártékony időjárással és vetési ragyával, s az üldöz, míg el nem veszel. ²³Az ég, amely feletted van, olyan lesz, mint az érc s a föld, amelyet tapodsz, olyan, mint a vas. ²⁴Eső gyanánt port ad az Úr földedre, s hamu hull rád az égből, míg csak el nem pusztulsz. ²⁵Összeomlaszt téged az Úr ellenségeid előtt: egy úton vonulsz ki ellenük, s hét felé fogsz elfutni előlük, s szétszóródsz a föld minden országába, ²⁶s holttested eledele lesz az ég minden madarának s a föld vadjainak, s nem lesz, aki elűzze őket.

²⁷ Megver téged az Úr az egyiptomi fekéllyel, tested azon részén is, amelyen a bélsár távozik, megver rühhel és viszketéssel, úgyhogy kigyógyítani nem tudnak. ²⁸ Megver téged az Úr tébolyodással, vak-sággal és elmezavarral, s ²⁹ úgy fogsz tapogatózni délben, mint ahogy a vak szokott tapogatózni a sötétben, s nem fogsz célhoz jutni útjaidon. Minden időben sanyargatni fognak és erőszakosan elnyomnak, s nem lesz, aki megszabadítson téged. ³⁰ Feleséget veszel és más fog hálni vele, házat építesz és nem fogsz lakni benne, szőlőt ültetsz és nem szüretelsz belőle. ³¹ Előtted fogják levágni marhádat és te nem eszel belőle, szemed előtt rabolják el szamaradat, s nem adják többé vissza neked, ellenségeidnek adják juhaidat, s nem lesz, aki segítsen téged. ³² Fiaid s lányaid más nép hatalmába kerülnek és szemed azt látni fogja és bár egész nap epekedik a látásuk után, nem lesz erő kezedben. ³³ Földed gyümölcsét s munkád minden eredményét olyan nép eszi meg, amelyet nem ismersz és sanyargatni fognak mindenkor és elnyomnak minden időben ³⁴ és eszedet vesztetd rémültödben azok miatt, miket látni fog szemed. – ³⁵ Megver téged az Úr igen gonosz fekéllyel a térdeden s a lábszáradon, tetőtől talpig, úgyhogy kigyógyítani nem tudnak.

³⁶ Elvisz az Úr téged s királyodat, akit majd magad fölé állítasz, egy olyan nemzethez, amelyet nem ismersz és atyáid sem ismertek, s ott más isteneknek fogsz szolgálni: fának és kőnek ³⁷ és közmondás s csúfság tárgyává süllyedsz mindazon népek előtt, amelyek közé majd az Úr elvisz téged.

³⁸ Sok magot vetsz a földbe, s keveset gyűjtesz be, mert sáska emészti meg mindet. ³⁹ Szőlőt fogsz ültetni és művelni, de nem iszol bort és semmit se szedsz róla, mert féreg pusztítja el. ⁴⁰ Olajfáid lesznek minden határodban, de olajjal meg nem kenheted magad, mert termésed lehull és elpusztul. ⁴¹ Fiaikat s lányokat nemzel, de nem látod hasznukat, mert fogságba hurcolják őket. ⁴² Ragya emészti meg minden fadat s földed gyümölcsét. ⁴³ A jövevény, aki veled lakik azon a földön, föled emelkedik, s egyre feljebb kerül, te pedig leszállsz, s egyre lejjebb kerülsz. ⁴⁴ Ő fog kölcsönözni neked, s nem te fogsz kölcsönözni neki; ő lesz a fej és te leszel a farok.

⁴⁵ Bizony rád jönnek mindezek az átkok, üldöznek és elérnek téged, míg csak el nem pusztulsz, mivel nem hallgattál az Úr, a te Istened szavára, s nem tartottad meg parancsait és szertartásait, amelyeket megparancsolt neked ⁴⁶ és mint jelek és csodák, rajtad és utódaidon lesznek mindörökké. ⁴⁷ Mivel nem szolgáltál az Úrnak, a te Istenednek, örömmel és szívbeli jókedvvel, bár bőségben volt mindened, ⁴⁸ azért éhségben, szomjúságban, mezítelenségben, s teljes ínségben fogsz szolgálni ellenségednek, akit az Úr rád bocsát, s ő vasigát tesz nyakadba, míg csak el nem tipor téged.

⁴⁹ Rád hoz ugyanis az Úr messziről, a föld határának széléről egy nemzetet, amely mint a lecsapó sas, megrohan, amelynek nyelvét nem érted, ⁵⁰ egy nagyon arcátlan nemzetet, amely nem tekint öreget, s nem szán meg gyermeket. ⁵¹ Megeszi állataid ivadékát és földed gyümölcsét, míg csak el nem pusztulsz, s nem hagy neked gabonát, bort, olajat, marhacsordát s juhnyáját, míg csak el nem veszít ⁵² és össze nem tipor minden városodban s egész földeden le nem omlanak erős és magas falaid, amelyekbe reménységedet helyezted. Ostromzár alá vesz kapuidban, egész földeden, amelyet az Úr, a te Istened majd neked ad, ⁵³ s a szorongatásban és a pusztításban, mellyel ellenséged nyomorgatni fog, megeszed saját méhed gyümölcsét, fiaid és lányaid húsát, akiket az Úr, a te Istened majd neked adni fog. ⁵⁴ Legkényesebb és elpuhultabb férfid is irigységgel néz majd testvérére, s ölében fekvő feleségére, ⁵⁵ s nem ad nekik fiai húsából, amelyet megenni kénytelen, mivel semmi egyebe sem lesz

abban a szorongatásban és ínségben, mellyel ellenségeid pusztítani fognak téged valamennyi kapudon belül. ⁵⁶ Az elpuhult és kényeskedő asszony, aki járni sem tudott a földön, s a lábát sem tudta letenni az elpuhultság és a nagy kényeskedés miatt, irigyelni fogja ölében fekvő férjétől fiának s lányának húsát ⁵⁷ meg asszonyi testéből kijövő, szennyes mását, meg újszülött gyermekeit, mert titokban maguk az asszonyok eszik meg ezeket minden más hiányában, abban a szorongatásban és pusztításban, mellyel ellenséged nyomorgatni fog téged kapuidon belül.

⁵⁸ Ha meg nem tartod, s meg nem teszed ennek a törvénynek minden szavát, amely meg van írva ebben könyvben, s nem féled az Ő dicsőséges és félelmetes nevét, vagyis az Urat, a te Istenedet, ⁵⁹ akkor az Úr megsokasítja csapásaidat s utódaid csapásait, nagy és maradandó csapásokkal, rosszindulatú és tartós betegségekkel sújt, ⁶⁰ mind rád fordítja Egyiptom nyavalyáit, amelyekről annyira féltél, s azok rád ragadnak, ⁶¹ sőt mindenféle olyan betegséget és csapást is bocsát rád az Úr, amely nincs megírva e törvény könyvében, míg csak össze nem tipor téged. ⁶² Ti, akik azelőtt oly sokan voltatok, mint az ég csillagai, kevés számmal maradtok meg, mivel nem hallgattál az Úr, a te Istened szavára.

⁶³ Ahogyan örömet lelte az Úr bennetek, amikor jót tett veletek és megsokasított titeket, éppúgy örömet fogja lelteni akkor, amikor majd eltöröl és kiirt titeket, hogy elveszettek arról a földről, amelyet elfoglalni mégy. ⁶⁴ Szétszór téged az Úr mindenféle nép közé, a föld egyik szélétől a másik széléig, s ott szolgálni fogsz más isteneknek, akiket nem ismersz, s atyáid sem ismertek: fának és kőnek. ⁶⁵ De még azok között a nemzetek közt sem fogsz megpihenni, s ott sem lesz nyugodalma lábad talpának, mert ott rettegő szívet, elapadó szemet s bánkódás törte lelket ad az Úr neked. ⁶⁶ Olyan lesz az életed, mintha hajszálon függne előtted, rettegni fogsz éjjel-nappal és nem bízol életedben. ⁶⁷ Reggel azt fogod mondani: 'Bárcsak már este volna' – és este azt: 'Bárcsak már reggel volna' –, szíved félelme miatt, amely rettegéssel tölt el, és amiatt, amit szemekkel látsz. ⁶⁸ Visszavisz téged az Úr Egyiptomba, hajókon, azon az úton, amelyről azt mondta neked, hogy azt többé ne lásd, s ott majd el akarjátok adni magatokat ellenségeiteknek rabszolgául, s nem lesz, aki megvegyen rabszolgának.»

⁶⁹ Ezek voltak annak a szövetségnek az igéi, amely felől azt parancsolta az Úr Mózesnek, hogy kösse meg Izrael fiaival, Moáb földjén, azon a szövetségen felül, amelyet a Hóreben kötött velük.

MÓZES UTOLSÓ RENDELKEZÉSEI: 28,69-32,52

MTörv 29 Visszatekintés ¹ Erre Mózes összehívta egész Izraelt és azt mondta nekik: »Ti láttátok mindazt, amit az Úr előttetek Egyiptom földjén a fáraóval, annak minden szolgájával és egész földjével művelt, ² azokat a nagy csapásokat, amelyeket saját szemetekkel láttatok, azokat a nagy jeleket és csodákat, ³ de az Úr mind a mai napig nem adott nektek értelmes szívet, látó szemet és halló fület. ⁴ Negyven esztendeig vezetett titeket a pusztában. Ruháitok nem koptak el, lábatok saruját nem tette tönkre az idő, ⁵ kenyeret nem ettetek, bort és részegítő italt nem ittatok, hogy megtudjátok, hogy én, az Úr vagyok a ti Istenedek. ⁶ Amikor pedig eljutottatok erre a helyre és Szihon, Hesebon királya meg Óg, Básán királya kivonult ellenünk, hogy megütközzék velünk, megvertük őket, ⁷ s elvettük földjüket, s odaadtuk Rúbennek és Gádnak meg Manassze fél törzsének birtokul. ⁸ Tartsátok meg és teljesítsétek tehát e szövetség igéit, hogy boldoguljatok mindenben, amit csak tesztek.

A szövetség áldásai ⁹ Itt álltok ti ma mindnyájan az Úr, a ti Istenetek előtt, fejedelmeitek, törzseitek, véneitek, előljáróitok, Izraelnek egész férfi népe, ¹⁰ gyermekeitek, feleségeitek, a táborban veled lakó jövevények, azokat sem kivéve, akik a fát vágják, s a vizet hordják, ¹¹ hogy belépj az Úrnak, a te Istenednek szövetségébe és esküvel megerősített szerződésébe, amelyet ma az Úr, a te Istened megköt veled, ¹² hogy népévé emeljen téged, s ő legyen a te Istened, mint ahogy megígérte neked, s amint megesküdött atyáidnak: Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak.

¹³ De nemcsak veletek kötöm meg ezt a szövetséget és létesítem ezt az esküvel megerősített szerződést, ¹⁴ hanem minden jelen- és távollevővel egyaránt.

A hűtlenség büntetése ¹⁵ Nos, ti tudjátok, miképp laktunk Egyiptom földjén, s mint jöttünk át a nemzetek között, s amikor átjöttünk közöttük, ¹⁶ láttátok azokat az utálatosságokat és undokságokat, vagyis bálványait, a fát, a követ, az ezüstöt s az aranyat, amelyet imádtak. ¹⁷ Ne akadjon tehát közöttetek olyan férfi vagy asszony, család vagy törzs, amelynek szíve ma elfordul az Úrtól, a mi Istenünktől, s amely elmegy, s ama nemzetek isteneinek szolgál! Ne akadjon közöttetek épét és keserűséget termő gyökér, ¹⁸ aki, amikor hallja ennek az esküvel erősített szerződésnek az ígét, megnyugtatja magát szívében, mondván: 'Békességem lesz, ha szívem gonoszsága szerint járok is', mert akkor elpusztul az áztatott föld a kiaszottal együtt. ¹⁹ Bizony, az ilyenek nem bocsát meg az Úr, sőt mindjárt felgerjed haragja és bosszúja az ilyen ember ellen, s arra rászáll minden átok, amely meg van írva ebben a könyvben, s az Úr eltörli nevét az ég alól, ²⁰ s végleg kipusztítja őt Izrael minden törzséből azok szerint az átkok szerint, amelyeket ennek a törvénynek és szövetségnek könyve magában foglal.

Példás büntetés ²¹ Akkor majd kérdezni fogja a következő nemzedék, gyermekeitek is, akik majd születnek, az idegenek is, akik messziről jönnek, amikor látják ennek a földnek a csapásait és betegségeit, amelyekkel az Úr sújtotta – ²² kiégeti kénkövel és forró sóval, úgyhogy többé bevetni nem lehet és semmi zöldet sem terem, hasonlóan a felforgatott Szodomához, Gomorrához, Adámához és Ceboimhoz, amelyeket az Úr haragjában és bosszújában felforgatott –, ²³ kérdezni fogja valamennyi nemzet: 'Miért tette ezt az Úr ezzel a földdel? Miért bosszújának ez a mérhetetlen haragja?' ²⁴ Azt fogják felelni erre: 'Mivel elhagyták az Úr szövetségét, amelyet atyáikkal kötött, amikor kihozta őket Egyiptomból ²⁵ és más isteneket szolgáltak és imádtak, olyanokat, akiket azelőtt nem ismertek, s akikhez az Úr nem utasította őket, ²⁶ azért felgerjedt az Úr haragja ez ellen a föld ellen, s rá hozott minden átkot, amely meg van írva ebben a könyvben, ²⁷ s haragjában, bosszújában, s felette nagy felháborodásában kitepte őket földjükről és idegen földre vetette őket, mint a mai nap mutatja.'

²⁸ Ami rejtve van, az az Úrnak, a mi Istenünknek a dolga; ami nyilvánvaló, az a miénk s a mi fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük ennek a törvénynek minden ígétét.

MTörv 30 A megbocsátás lehetősége ¹ Ámde ha majd rád jönnek mindezek a dolgok, az áldás vagy az átok, amelyet eléd adtam, s te szíved bánatában megindulsz azok között a nemzetek között, amelyek közé szétszór téged az Úr, a te Istened, ² s gyermekeiddel együtt teljes szívedből és teljes lelkedből visszatérsz hozzá és engedelmeskedsz parancsainak úgy, ahogy ma parancsolom neked: ³ akkor az Úr, a te Istened visszahoz téged fogságodból, megkönyörül rajtad, s ismét egybegyűjt téged azok közül a népek közül, amelyek közé egykor szétszórt. ⁴ Még ha az ég szélére vetett volna is téged,

visszahoz onnan az Úr, a te Istened, ⁵ s összeszed és bevisz arra a földre, amelyet atyáid birtokoltak, s birtokolni fogod azt, s megáld téged és még nagyobb számúvá tesz, mint atyáid voltak.

⁶ Körülmetéli az Úr, a te Istened szívedet s utódod szívét, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből s teljes lelkedből, hogy élhess ⁷ és ráfordítja ezeket az átkokat ellenségeidre és azokra, akik gyűlölnek és üldöznek téged. ⁸ Te akkor majd ismét hallgatni fogsz az Úr, a te Istened szavára, s teljesíted ezeket a parancsokat, amelyeket ma meghagyok neked, ⁹ s az Úr, a te Istened bőséget ad neked kezed minden munkájában, méhed magzatában, állataid ivadékában, földed termésében, s minden dologban, mert az Úr ismét örömét fogja lelteni abban, hogy téged minden jóval ellásson, mint ahogy örömét lelte ebben atyáidnál, ¹⁰ feltéve, hogy hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, s megtartod parancsait és szertartásait, amelyek ebben a törvényben meg vannak írva, s teljes szívedből és teljes lelkedből visszatérsz az Úrhoz, a te Istenedhez.

A törvény közelsége ¹¹ Ez a parancs, amelyet ma meghagyok neked, nem elérhetetlen számodra, és nincs messze tőled. ¹² Nincs az égben, hogy azt mondhatnád: 'Ki szállhatna fel közülünk az égbe, ki hozhatná le azt nekünk, hogy hallhassuk és tetteinkkel követhessük?' ¹³ Nincs a tengeren túl sem, hogy kifogásul azt mondhatnád: 'Ki kelhetne át közülünk a tengeren, ki hozhatná el azt nekünk, hogy hallhassuk és megtehessük, amit Isten parancsol?' ¹⁴ Egészen közel van hozzád a törvény: a szádban és a szívedben, hogy hozzá szabhasd tetteidet.

Áldás és átok, élet és halál ¹⁵ Nézd, eléd tártam ma az életet és a jót, de a halált és a rosszat is. ¹⁶ Szeresd tehát az Urat, a te Istenedet, járj az ő útjain, tartsd meg parancsait, szertartásait és rendeleteit, akkor élni fogsz. Megsokasít és megáld téged azon a földön, amelyet elfoglalni indulsz. ¹⁷ Ha azonban elfordul szíved, és nem engedelmeskedsz, hanem megtévedsz, más isteneket imádsz és szolgálsz, ¹⁸ akkor – íme, ma előre megmondom neked – elpusztulsz, és rövid ideig laksz azon a földön, amelynek elfoglalására átkelsz a Jordánon.

¹⁹ Tanúul hívom ma az eget és a földet, hogy elétek tártam az életet és a halált, az áldást és az átkot! Válaszd az életet, hogy élj te is, és utódaid is! ²⁰ Szeresd az Urat, a te Istenedet, engedelmeskedj szavának, ragaszkodj hozzá – hisz tőle függ életed és napjaid hosszúsága –, hogy sokáig lakhass azon a földön, amely felől megesküdött az Úr a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy nekik adja.«

MTörv 31 Mózes meghatalmazza Józsuét ¹ Elment tehát Mózes és elmondta mindezeket az igéket egész Izraelnek. ² Aztán ezt mondta nekik: »Százhúsztendős vagyok immár; nem járhatok többé ki és be, legfőképpen azért nem, mert az Úr azt mondta nekem: 'Nem mégy át ezen a Jordánon.'
³ Az Úr, a te Istened megy át tehát előtted, s ő majd eltörli ezeket a nemzeteket előled, úgyhogy örökükbe léphetsz, és átmegy előtted Józsué, miként az Úr mondta. ⁴ Úgy fog tenni az Úr ezekkel a népekkel, mint ahogy Szihonnal és Óggal, az amoriták királyaival s azok földjével tette: el fogja törölni őket. ⁵ Éppen ezért, ha majd őket is a kezetekbe adja, úgy tegyetek velük, ahogy parancsoltam nektek. ⁶ Férfiasan viselkedjetek, legyetek bátrak, ne féljetek, s ne rettegjetek, ha meglátjátok őket, mert az Úr, a te Istened maga vezérel majd téged, s nem marad el tőled, s nem hagy el téged.«

⁷ Majd előszólította Mózes Józsuét és azt mondta neki egész Izrael előtt: »Légy erős és bátor, mert te viszed be ezt a népet arra a földre, amely felől megesküdött az Úr, hogy atyáiknak adja, s te sorolod ki azt közöttük. ⁸ Az Úr, aki vezérel titeket, maga lesz veled: nem marad el tőled, s nem hagy el téged, ne félj és ne rettegj.«

A törvény felolvasása a szombatévben ⁹ Miután Mózes megírta ezt a törvényt, odaadta a papoknak, Lévi fiainak, akik az Úr szövetségének ládáját hordozni szokták, s Izrael minden vénének ¹⁰ és megparancsolta nekik: »Hétesztendőnként, az elengedés esztendejében, a sátrak ünnepén, ¹¹ amikor mindenki eljön Izraelből, hogy megjelenjék az Úr, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet majd az Úr kiválaszt, olvasd fel ennek a törvénynek az ígeit egész Izrael előtt fülük hallatára. ¹² Gyűjtsd egybe az egész népet, a férfiakat, az asszonyokat, a gyermekeket s a jövevényeket, akik kapuidon belül tartózkodnak, hogy hallják és megtanulják, s féljék az Urat, a ti Isteneteket, s megtartsák, s teljesítsék ennek a törvénynek minden ígését. ¹³ Gyermekeik is, akik most még nem ismerik, hallják, hogy féljék az Urat, az ő Istenüket minden időben, míg csak élnek azon a földön, amelynek elfoglalására átkelsz a Jordánon.«

Isten megjelenik Mózesnek ¹⁴ Majd azt mondta az Úr Mózesnek: »Íme, közel van halálad napja. Hívd elő Józsuét, s álljatok fel a bizonyág sátrában, hogy közöljem vele megbízásomat.« Elment tehát Mózes és József, s felálltak a bizonyág sátrában. ¹⁵ Akkor ott megjelent az Úr egy felhőoszlopban, amely megállt a sátor ajtajában.

Mózes énekének kinyilatkoztatása ¹⁶ Az Úr ezt mondta Mózesnek: »Íme, ha te majd aludni térsz atyáidhoz, ez a nép felkel, s paráználkodni fog annak a földnek idegen isteneivel, amelyre lakni megy, s ott elhagy engem, s megszegi azt a szövetséget, amelyet vele kötöttem. ¹⁷ Ezért akkor majd felgerjed ellene haragom, s elhagyom őt és elrejttem arcomat előle, s martalékká válik, s mindenféle baj és szorongatás éri, úgyhogy akkor majd mondani fogja: 'Nyilván azért értek engem ezek a bajok, mert Isten nincs velem!' ¹⁸ Én azonban akkor teljesen elrejttem és elfedem arcomat előle mindazon gonoszság miatt, amelyet elkövetett, mivel más isteneket követett.

¹⁹ Nos tehát, írjátok le magatoknak a következő éneket, s tanítsátok meg rá Izrael fiait, hogy betéve tudják és a szájukkal énekeljék, s ez az ének tanúbizonyságul szolgáljon nekem Izrael fiai ellen. ²⁰ Beviszem őt ugyanis arra a tejjel s mézzel folyó földre, amely felől megesküdtem atyáiknak, de ők, ha majd esznek, jóllaknak és meghíznak, más istenekhez fognak fordulni és azoknak szolgálni, engem pedig elvetnek és szövetségemet megszegik. ²¹ Ha tehát majd sok baj és szorongatás éri, tegyen tanúságot ellene ez az ének – amelyet nem törölhet el semmiféle feledés sem utódja szájából –, hiszen ismerem gondolatait, miket művel már ma, mielőtt még bevitettem volna őt arra a földre, amelyet ígértem neki.« ²² Mózes tehát leírta a következő éneket, s megtanította rá Izrael fiait.

József tiszttségének megerősítése ²³ Majd megparancsolta az Úr Józsefnek, Nún fiának: »Légy erős és bátor, mert te vezeted be Izrael fiait arra földre, amelyet ígértem és én veled leszek.«

A törvény elhelyezése ²⁴ Amikor aztán Mózes teljesen leírta egy könyvbe ennek a törvénynek az ígeit, ²⁵ megparancsolta a levitáknak, akik az Úr szövetségládáját hordozzák: ²⁶ »Vegyétek ezt a könyvet és

tegyétek az Úr, a ti Istenetek szövetségládája mellé, hogy ott bizonyosságul szolgáljon ellened. ²⁷ Ismerem ugyanis ellenszegüléseted és nyakasságodat. Még éltemben és veletek jártomban is mindig ellene szegültetek az Úrnak: mennyivel inkább, ha meghalok!

²⁸ Gyűjtsétek elém törzsről-törzsre valamennyi véneteket és előljárótokat, hadd mondjam el fülük hallatára ezeket az igéket, s hadd hívjam bizonyosságul ellenük az eget és a földet, ²⁹ hiszen tudom, hogy halálom után gonoszul fogtok cselekedni, s hamar letértek arról az útról, amelyet meghagytam nektek, miért is utolérnek titeket a bajok az idők folyamán, amikor azt teszitek, ami gonosz az Úr színe előtt, hogy ingereljétek őt kezetek műveivel.«

Mózes éneke ³⁰ Erre elmondta Mózes Izrael egész gyülekezetének hallatára a következő ének szavait egészen végig.

Mtörv 32 ¹ »Halljátok egek, amit szólok,

hallja a föld számnak igéit!

² Esőként csepegjen tanításom,

harmatként hulljon szólásom

úgy, mint zápor a pázsitra,

mint az esőcsepp a sarjúra.

³ Hirdetem ugyanis az Úr nevét:

ismerjétek el Istenünk fenségét!

⁴ Isten tettei tökéletesek,

útjai mind helyesek,

hűséges az Isten, hamisság nincs benne,

igaz ő és őszinte.

⁵ Mégis vétkezett ellene,

s gyalázata miatt nem fia többé

a gonosz és elvetemült nemzedék.

⁶ Ezzel fizetsz talán az Úrnak?

Balga és esztelen nép!

Nem atyád-e ő neked,

az övé voltál,

ő alkotott és szilárdított téged?

⁷ Emlékezzél meg csak az ősi napokról,

gondolj csak át minden nemzedéket,

kérdezd meg atyádat, s elbeszéli neked,

véneidet, és elmondják neked!

⁸ Amikor a Felséges a nemzeteket elosztotta,

amikor Ádám fiait szétválasztotta,

megszabta a népek határait

Izraelt fiainak száma szerint,
9 s az Úr osztályrésze lett az ő népe,
Jákob az ő kötélmérete öröksége.
10 Megtalálta a pusztta földjén
a borzalom és a kietlen sivatag helyén.
Felkarolta, oktatgatta,
mint a szeme fényét óvta.
11 Miként a sas, amely repülésre késziteti fiait
és felettük lebeg,
kiterjesztette szárnyait, felkapta
s tulajdon vállán hordozta.
12 Egyedül az Úr vezette,
idegen isten nem volt mellette.
13 Hegyes vidékre helyezte,
hogt a mezők gyümölcsét egye,
mézet szívjon a kőszálból,
olajat a kemény sziklából.
14 Élvezze tehenek vaját, juhok tejét,
bárányok és básáni kosok kövérét,
bakok húsát s búza velejét,
s igya a szőlő színtiszta vérét.
15 Ám meghízott a kedves – és ficánkolt!
Meghízott, kövér lett, meghájasodott,
és elhagytá Istent, alkotóját,
megvetette Istent, szabadító Szikláját!
16 Idegen istenekkel ingerelték,
utálatosságokkal bősztítették,
17 démonoknak áldoztak, nem-istennek,
isteneknek, kiket nem ismertek,
újaknak, nemrég jötteknek,
kiket atyáik nem tiszteltek.
18 Elhagytad Istent, szülődet,
feledted az Urat, teremtdet.
19 Láttá ezt az Úr és haragra gerjedt,
mert felingerelték fiait s lányai.
20 Mondta tehát: `Elrejttem arcomat előlük,
hadd látom, mi lesz majd a végük,

mert elvetemült nemzedék ez,
 hűtlenné vált gyermekek.
²¹ Ők azzal ingereltek, ami nem-isten,
 bűszítettek semmiségeikkel,
 én is ingerlem majd őket: népnek sem nevezhető néppel,
 bosszantom majd őket oktan nemzettel.
²² Tűz lobban fel haragomban
 s égni fog az alvilágnak fenekéig,
 megemészti a földet, termésével együtt
 s elégeti a hegyek alapjait.
²³ Elhalmozom őket a bajokkal,
 elfogyasztom rajtuk nyilaimat,
²⁴ éhség emészti meg őket,
 s madarak falják fel őket szörnyű harapásokkal.
 Rájuk uszítom a fenevadak fogát,
 a porban csúszó-mászó állatoknak dühét,
²⁵ kinn a kard fogja pusztítani őket,
 odahaza a rémület,
 ifjút, szüzet egyaránt,
 csecsemőt és aggastyánt.
²⁶ Sőt azt mondanám: Hol vannak?
 Hadd szüntetem meg emlékezetüket az emberek között! –
²⁷ De ettől elállok, hogy ne bosszantsanak ellenségei,
 fel ne fuvalkodjanak ellenei,
 s azt ne mondják: A mi diadalmas kezünk
 s nem az Úr cselekedte mindezt!
²⁸ Tanácstalan nemzet ez,
 s okosság nélkül való!
²⁹ Bárcsak eszesek és értelmesek lennének,
 s fontolóra vennék végüket!
³⁰ Hogy is kergethetne meg egy ember ezret,
 szalaszthatna meg kettő tízezret?
 Nemde csak úgy, hogy Sziklájuk eladja őket,
 s az Úr kiszolgáltatja őket?'
³¹ - Hisz a mi Istenünk nem olyan, mint az ő isteneik,
 ezt ellenségeink is megítélhetik. –
³² Szőlőjük Szodoma szőlőjéből való,

és Gomorra határából származó.
Szőlőszemeik epeízű szemek,
fürtjeik felette keserűek.
33 Boruk sárkányok epéje,
s viperák gyógyíthatatlan mérge.
34 Nincsen ez eltéve nálam,
s lepecsételve kincstárimban?
35 Enyém a bosszú, én megfizetek
annak idején, amikor meginog a lábuk.
Közel van a veszedelem napja,
sietve jó időpontja.
36 Akkor az Úr igazságot szolgáltat népének,
s megkönyörül szolgálain,
látva, hogy elerőtlenedett a kezük,
oda vannak a bezártak, s a szabadok is kimerültek.
37 Akkor majd azt mondja: `Hol vannak isteneik,
akikbe bizalmukat vetették,
38 akik megették áldozataik háját,
s megitták italáldozataik borát?
Keljenek fel, segítsenek titeket,
oltalmazzanak a bajban benneteket!
39 Lássátok be, hogy én vagyok egyedül
s nincs más Isten rajtam kívül:
én ölök és én éltetek, sebesítek és gyógyítok
s nincs, aki kezemből kiszabadíthasson!
40 Égnek emelem kezemet,
s örök életemre mondom:
41 Ha megélesítem villámló kardom
s ítélethez fog kezem,
bosszút állok ellenségeimen
s megfizetek azoknak, akik gyűlölnék engem.
42 Vérrel részegítem nyilaimat,
s hússal lakik jól kardom,
a megöltek és a foglyok vérével,
a tar fejű ellenség vérével.'
43 Nemzetek, dicsérjétek népét,
mert Ő megtorolja szolgálainak vérét,

bosszút áll ellenségeiken,
s megkegyelmez népe földjének.«

⁴⁴ Mózes tehát elment és Józsuével, Nún fiával együtt elmondta ez ének minden szavát a nép füle hallatára.

A törvény továbbadása ⁴⁵ Amikor aztán végig elmondta mindezeket a szavakat az egész Izraelnek, ⁴⁶ ezt mondta nekik: »Véssétek szívetekbe mindezeket a szavakat, amelyekkel ma tanúságot tesztek ellenetek, s parancsoljátok meg fiaitoknak, hogy tartsák emlékezetükben ezeket, s tegyék meg és teljesítsék mindazt, ami ebben a törvényben írva van, ⁴⁷ mert e parancsokat nem hiába kaptátok, hanem azért, hogy általuk életetek legyen, s teljesítésük fejében hosszú ideig lakjatok azon a földön, amelynek elfoglalására átkeltek a Jordánon.«

Isten rendelkezik Mózes haláláról ⁴⁸ Még ugyanazon a napon így szólt az Úr Mózeshez: ⁴⁹ »Menj fel erre az Abárim (vagyis: Átkelés) hegységre, a Nébó hegyére, amely Moáb földjén, Jerikóval átellenben van és tekintsd meg Kánaán földjét, amelyet én majd Izrael fiainak adok birtokul. Aztán halj meg a hegyen, ⁵⁰ amelyre felmégy és térj meg népedhez, miként a Hór hegyén Áron bátyád is meghalt és megtért népéhez, ⁵¹ mert hűtlenül jártatok el velem szemben Izrael fiai között a Pörölés vizénél, a Szín-pusztában levő Kádesnél és nem bizonyítottatok engem szentnek Izrael fiai között. ⁵² Átellenből megláthatod azt a földet, de be nem mehetsz abba az országba, amelyet én majd Izrael fiainak adok.«

MÓZES ÁLDÁSA: 33,1-29

MTörv 33 Bevezetés ¹ Ez az az áldás, mellyel Mózes, Isten embere, halála előtt megáldotta Izrael fiait. ² Azt mondta:

»Eljött az Úr a Sínairól,
elénk támadt a Szeírről,
megjelent a Párán hegyről,
s megérkezett Meribat-Kádesbe,
dél felől, Asdótba.

³ A népeket szerette,
kezében van minden szentje,
s akik lábához közelednek,
tanításában részesülnek.

⁴ Törvényt adott nekünk Mózes által,
örökségül Jákob sokaságának,

⁵ királya lett az Igaznak,
amikor egybegyűltek a nép fejei,
egybe Izraelnek törzsei.«

A törzsek megáldása

⁶ »Éljen Rúben, s ki ne haljon
kisszámúvá ne apadjon.«

⁷ Júda áldása a következő volt:

»Hallgasd meg, Uram, Júda szavát,
juttasd el őt népéhez.
Kezei küzdenek majd érte,
ellenségei ellen megsegíti!«

⁸ Lévire vonatkozólag ezt mondta:

»Az Urimot és Tumimot
szent emberednek adtad,
akit próbára tettél a kísértésnél,
perbe fogtál a Pörölés vizénél.
⁹ Aki azt mondotta atyjának és anyjának:
`Nem tudok rólatok.'
A testvéreinek: `Nem vagyok tekintettel rátok,'
sőt gyermekeiről sem tudott.
Ők megtartották igéidet,
megőrizték szövetségedet,
¹⁰ rendeleteidet, ó Jákob,
törvényedet, ó Izrael!
Füstölőszert tesznek haragod elé
s egészen eléggő áldozatot oltárodra.
¹¹ Uram, áldd meg erejét,
vedd kedvesen keze cselekvését,
sújtsd derékon ellenségeit,
hogy fel ne kelhessenek, akik gyűlölik.«

¹² Benjaminra vonatkozólag ezt mondta: »Ő az Úr kedveltje,

biztonságban lakik majd mellette.
A Magasságbeli védelmezi egész nap,
s az ő vállai között nyugszik.«

¹³ Józsefre vonatkozólag ezt mondta:

»Áldja meg az Úr a földjét
az ég gyümölcseivel, a harmattal,
az alant elterülő vízáradattal,
¹⁴ nap és hold termelte gyümölcsökkel,
¹⁵ az ősi hegyek csúcsának kincseivel,

az örök halmok gyümölcseivel,
16 s a föld termésével, bőségével.
Annak az áldása, aki megjelent a csipkebokorban,
szálljon József fejére,
testvérei közt megkoronázott feje tetejére.
17 Mint elsőszülött bikáé, olyan a szépsége,
mint az orrszarvú szarvai, olyanok szarvai,
széthányja velük a nemzeteket, mind a föld széléig,
ilyenek Efraim sokaságai, ilyenek Manassze ezrei.«

18 Zebulonra vonatkozólag ezt mondta:

»Örvendj, Zebulon, kijáratodnak,
és Isszakár a sátraidnak.
19 Ők népeket hívnak meg a hegyre,
ahol igaz áldozatokat mutatnak be.
Mint a tejet, nyelik a tengerek árját
s a fövény rejtett kincseit.«

20 Gádra vonatkozólag ezt mondta:

»Áldott Gád, mert földje terjedelmes,
mint az oroszlán, leheveredett,
kart és koponyát megszerzett.
21 Fejedelmi helyet szemelt ki magának,
mert az ő részén került sírba
Izraelnek tanítója.
de azért ő kitartott a nép vezérei mellett,
és teljesítette az Úr igazságos parancsát
s a rá vonatkozó ítéletet, elkísérve Izraelt.«

22 Dánra vonatkozólag ezt mondta:

»Dán fiatal oroszlán,
ami kirohan Básánból szaporán.«

23 Naftalira vonatkozólag ezt mondta:

»Naftali bőségben fog dúslakodni,
telve az Úr áldásaival,
nyugatot s délt fogja bírni.«

24 Áserre vonatkozólag ezt mondta:

»Áldott Áser a fiúk között,
kedves legyen a testvérei előtt.
Mártsa a lábát olajba,
25 vasból és ércből legyen a saruja.
Aggkorod is olyan legyen, mint amilyen ifjúkorod!«
Befejezés 26 »Nincs más olyan Isten,
mint az Igaznak Istene,
az égre száll fel a te segítőd,
fenségétől szétfutnak a felhők,
27 lakóhelye fent van,
örökkévaló karja alatt.
Színed előtt elúzi az ellent
és azt mondja neki: `Pusztulj innen!'
28 Biztonságban lakik majd Izrael,
egymagában Jákob szemefénye,
gabonának s bornak földjén,
ahol harmattól párás az ég.
29 Boldog vagy, Izrael, ki hasonló hozzád?
Nép, amelyet oltalmaz az Úr,
a te segítő pajzsod
és diadalmas kardod.
Hízelegni fognak neked ellenségeid
s te a nyakukra hágsz.«

MÓZES HALÁLA: 34,1-9

MTörv 34 1 Felment erre Mózes Moáb síkjáról a Nébó hegyére, a Fászga tetejére, amely Jerikóval szemben van és az Úr megmutatta neki az egész országot: Gileádot egészen Dánig, 2 az egész Naftalit, Efraim és Manassze földjét, Júda földjét a mögötte levő tengerig, 3 a Délvidéket és Jerikónak, a pálmafák városának terjedelmes rónaságát egészen Coárig. 4 Majd azt mondta neki az Úr: »Ez az a föld, amely felől megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, mondván: Utódaidnak adom. Szemeddel ím láttad, de nem mehetsz át oda.«

5 Aztán meghalt ott, Moáb földjén Mózes, az Úr szolgája, az Úr parancsára 6 és az Úr eltemette őt Moáb földjének völgyében, Fogorral szemben, de senki sem ismeri a sírját mind a mai napig. 7 Százhuszesztendős volt Mózes, amikor meghalt; szeme nem volt homályos és fogai nem mozogtak. 8 Izrael fiai aztán harminc napig siratták őt Moáb síkjain: akkor leteltek Mózes siratásának és gyászolásának napjai.

9 Józsue, Nún fia pedig megtelt a bölcsesség lelkével, mert Mózes rátette kezét, emiatt Izrael fiai engedelmeskedtek neki és így aszerint tettek, ahogy az Úr meghagyta Mózesnek.

MÓZES ÖT KÖNYVÉNEK LEZÁRÁSA: 34,10-12

¹⁰ De olyan próféta nem támadt többé Izraelben, akit az Úr színről-színre ismert volna és aki Mózeshez hasonló lett volna ¹¹ azoknak a jeleknek és csodáknak tekintetében, amelyekkel őt elküldte, hogy hajtsa végre Egyiptom országában a fáraón, s annak minden szolgáján és egész földjén, ¹² meg mindazon hatalmas erő és nagy csodajel tekintetében, amelyet Mózes egész Izrael szeme láttára véghezvitt.

JÓZSUE KÖNYVE

AZ ORSZÁG MEGHÓDÍTÁSA: 1,1-12,24

Józs 1 Parancs a Jordán keleti vidékének elfoglalására ¹ Mózesnek, az Úr szolgájának halála után történt, hogy az Úr szólt Józsuéhez, Nún fiához, Mózes szolgájához és ezt mondta neki: ² »Szolgám, Mózes meghalt. Kelj fel, és menj át a Jordánon, te és veled az egész nép, arra a földre, amelyet majd Izrael fiainak adok. ³ Minden helyet, amelyet lábatok tapos, nektek fogok adni, ahogy Mózesnek megmondtam. ⁴ A pusztától és a Libanontól egészen a nagy folyóig, az Eufráteszig – a hetiták egész földjéig –, és a napnyugati Nagy tengerig fog terjedni határotok. ⁵ Senki sem tud majd ellenállni nektek életed egész folyamán. Ahogy Mózessel voltam, úgy leszek veled is, nem maradok el tőled és nem hagylak el téged.

⁶ Légy erős és bátor: te fogod kisorsolni ennek a népnek azt a földet, amellyel kapcsolatban megesküdtem atyáiknak, hogy nekik adom. ⁷ Légy tehát erős és nagyon bátor, és vigyázz arra, hogy teljesítsd az egész törvényt, amelyet Mózes, az én szolgám meghagyott neked; ne térj el attól se jobbra, se balra, hogy boldogulj mindenben, amit cselekszel. ⁸ Ne hiányozzék ennek a törvénynek a könyve az ajkadról! Elmélkedj róla nappal és éjjel, és vigyázz arra, hogy teljesítsd mindazt, ami abban írva van, akkor sikerrel járod utadat és boldogulsz. ⁹ Megparancsolom neked: légy erős és bátor! Ne rettegj és ne félj, mert veled van az Úr, a te Istened mindenütt, bárhova mégy.«

¹⁰ Megparancsolta erre Józsue a nép előjáróinak: »Járjátok be a tábort, s hagyjátok meg a népnek: ¹¹ Készítsetek ennivalót magatoknak, mert három nap múlva átkeltek a Jordánon, és megkezditek annak a földnek az elfoglalását, amelyet az Úr, a ti Istenedek nektek szánt.«

¹² A rúbenitáknak, a gáditáknak és Manassze fél törzsének pedig ezt mondta: ¹³ »Emlékezzetek meg arról a dologról, amelyet nektek Mózes, az Úr szolgája parancsolt, amikor azt mondta: 'Az Úr, a ti Istenedek nektek megadta már a nyugalmat, és odaadta ezt az egész földet.' ¹⁴ Feleségeitek és jószágaitok maradjanak azon a földön, amelyet nektek Mózes a Jordánon túl adott. Ti pedig, erőskarú férfiak, valamennyien keljetek át felfegyverkezve testvéreitek élén, s harcoljatok értük, ¹⁵ amíg az Úr testvéreiteknek is nyugalmat nem ad, mint ahogy nektek adott, s ők is el nem foglalják azt a földet, amelyet az Úr, a ti Istenedek nekik szánt. Akkor visszatérhettek majd birtokotok földjére, s lakhattok azon a földön, amelyet nektek Mózes, az Úr szolgája a Jordánon túl, a keleti oldalon adott.«

¹⁶ Erre ők azt felelték Józsuénak: »Mindazt, amit parancsoltál, megtesszük, s bárhova küldesz, megyünk. ¹⁷ Amint Mózesnek engedelmeskedtünk mindenben, úgy fogunk engedelmeskedni neked is, csak legyen veled az Úr, a te Istened, mint ahogy Mózessel volt. ¹⁸ Aki ellene szegül szádnak, és nem engedelmeskedik minden szónak, amelyet parancsolsz neki, az halállal lakoljon. Csak légy erős és cselekedj férfiasan!«

Józs 2 Kémek Jerikóban ¹ Erre Józsue, Nún fia, elküldött titokban két kémét Sittímből és azt mondta nekik: »Menjetek és vegyétek szemügyre a földet és Jerikó városát.« – Azok el is mentek és betértek egy erkölcstelen nő házába, akit Ráhábnak hívtak és megpihentek nála. – ² Jerikó királyának azonban

jelentették: »Izrael fiai közül való emberek jöttek ide az éjjel, hogy kikémleljék a földet.« ³ Elküldött erre Jerikó királya Ráhábhoz, és azt üzenté: »Add ki azokat az embereket, akik hozzád jöttek és házadba tértek, mert kémek, s azért jöttek, hogy szemügyre vegyék ezt az egész földet.« ⁴ Fogta erre a nő az embereket, elrejtette őket és azt mondta: »Megvallom, hozzám jöttek, de nem tudtam, honnan valók. ⁵ Amikor azonban a sötétség beálltakor bezárták a kaput, ki is mentek. Nem tudom, hova mentek, de vegyétek gyorsan üldözőbe, s még eléritek őket.« ⁶ Ő pedig felvitte az embereket háza tetejére, s letakarta az ott levő lenszárral. ⁷ A kiküldöttek el is kezdték üldözni őket a Jordán átkelője felé vivő úton. Mihelyt kimentek, rögtön bezárták a kaput utánuk.

⁸ Az elrejtőzött emberek még el sem aludtak, amikor a nő felment hozzájuk és így szólt: ⁹ »Tudom, hogy az Úr nektek adta ezt a földet, mert megszállt minket a tőletek való félelem és elcsüggedt ennek a földnek valamennyi lakosa. ¹⁰ Hallottuk, hogy az Úr kiszárította előttetek a Vörös-tenger vizét, amikor kijöttetek Egyiptomból, s hogy mit tettetek az amoritáknak azzal a két királyával, akik a Jordánon túl voltak, Szihonnal és Óggal, akiket megöltetek. ¹¹ Amikor ezt hallottuk, félni kezdtünk, s elcsüggedt a szívünk, s nem maradt bennünk bátorság arra, hogy bejöveteleitek idején szembe szálljunk veletek, hiszen az Úr, a ti Istenetek Isten fenn az égben, és lenn a földön. ¹² Most azért esküdjetek meg nekem az Úrra, hogy amint én irgalmasságot cselekedtem veletek, úgy ti is azt tesztek majd apám házával, és biztos jelét adjátok nekem, ¹³ hogy életben hagyjátok apámat és anyámat, fivéreimet és nővéreimet s mindenüket és megmentitek életünket a haláltól.« ¹⁴ Ők azt felelték neki: »Életünkkel kezesszük, hogyha el nem árulsz minket, s ha majd az Úr nekünk adja ezt a földet, irgalmasságot és hűséget fogunk cselekedni veled.« ¹⁵ Erre ő kötéllel lebecsátotta őket az ablakon – háza ugyanis a város falában volt – ¹⁶ és azt mondta nekik: »A hegység felé tartsatok, hogy ne találkozzanak veletek visszatérő üldözőitek, s ott rejtőzködjetek három napig, míg ők vissza nem érkeznek; akkor aztán menjete utatokra.«

¹⁷ Ők pedig azt mondták neki: »Kifogástalanul megtartjuk ezt az esküt, mellyel megeskettél minket, ¹⁸ ha, amikor mi bevonulunk erre a földre, ezt a karmazsinszínű zsinórt jelként alkalmazod, s rákötöd arra az ablakra, amelyen lebecsátottál minket, apádat, anyádat, testvéreidet s minden rokonságodat pedig a házadba gyűjtöd. ¹⁹ Aki házad ajtaján kijön, annak a vére az ő fején lesz, s azért minket felelősség nem terhel. Mindazoknak a vére azonban, akik veled benn lesznek a házban, a mi fejünkre száll, ha valaki érinti őket. ²⁰ De ha elárulsz minket és ezt a megállapodást nyilvánosságra hozod, akkor mentesek leszünk ettől az eskütől, mellyel megeskettél minket.« ²¹ Ő erre azt felelte: »Úgy legyen, ahogy mondtátok.« Azzal útjukra bocsátotta őket, a karmazsinszínű fonalat pedig rákötötte az ablakra.

²² Ők elmentek és eljutottak a hegységbe, s ott maradtak három napig, míg vissza nem tértek az üldözők. Ezek ugyanis keresték őket az egész úton, de nem akadtak rájuk, ²³ s azért visszamentek a városba. Erre a kémek megfordultak és lejöttek a hegyről, s miután átkeltek a Jordánon, eljutottak Józsuéhoz, Nún fiához és elbeszéltek neki mindent, ami velük történt ²⁴ és azt mondták: »Kezünkbe adta az Úr ezt az egész földet: a félelem leterítette valamennyi lakosát.«

Józs 3 Átkelés a Jordánon ¹ Erre Józsue kora reggel felkelt és elindította a tábort. El is indultak Sittímből és eljutottak a Jordánig, ő és Izrael valamennyi fia, s ott időztek három napig. ² Ennek elmúltával az előjárók bejárták a tábort, ³ és kikiáltották: »Mihelyt meglátjátok az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségládáját és hogy a Lévi törzséből való papok azt viszik, keljetek fel ti is, és menjetek utánuk, ⁴ – kétezerkönyöknyi távolság legyen közöttük és a láda között, hogy messziről láthassátok és tudjátok, melyik úton kell haladnotok, mert azon még nem jártatok sohasem –, de vigyázzatok ám, hogy a ládához közelebb ne kerüljete!« ⁵ Józsue pedig azt mondta a népnek: »Szentelődjete meg, mert holnap csodákat fog művelni az Úr közöttetek.« ⁶ Majd azt mondta a papoknak: »Vegyétek fel a szövetség ládáját, és vonuljatok vele a nép élén.« Azok teljesítették a parancsot, felvették és előttük mentek.

⁷ Azt mondta ekkor az Úr Józsuénak: »Ma kezdelek felemelni téged egész Izrael előtt, hogy megtudják, hogy úgy, ahogy Mózással voltam, úgy leszek veled is. ⁸ Parancsolj tehát a papoknak, akik a szövetség ládáját viszik, és mondd nekik: Ha a Jordán vizének széléhez értek, álljatok meg a Jordánban.« ⁹ Azt mondta erre Józsue Izrael fiainak: »Gyertek ide, és halljátok az Úrnak, a ti Isteneteknek szavát!« ¹⁰ Majd így folytatta: »A következő dologból fogjátok megtudni, hogy az Úr, az élő Isten közöttetek van és elűzi színetek elől a kánaánit, a hetitát, a hivvitát, a perizitát, a girgasitát, a jebuzitát meg az amoritát: ¹¹ íme, az egész föld Urának szövetségládája bemegy előttetek a Jordánba. – ¹² Válasszatok tizenkét férfit Izrael törzseiből, egyet-egyet minden törzsből – ¹³ s amint a papok, akik az Úrnak, az egész föld Istenének ládáját viszik, talpukat a Jordán vizére teszik, a lefelé levő víz lefolyik és elfogy, a felülről jövő pedig egy tömegben megáll.«

¹⁴ A nép tehát elindult sátraiból, hogy átkeljen a Jordánon, s a papok, akik a szövetség ládáját vitték, előtte mentek. ¹⁵ Amint beléptek a Jordánba, és lábukat belemártották a víz szélébe – mivel aratás ideje volt, a Jordán teljesen betöltötte medrének partjait –, ¹⁶ a felülről jövő víz egy helyen megállt és messze attól a várostól, amelyet Ádomnak neveznek, egészen Szártán helyéig, úgy feltornyosodott, hogy hegynek látszott, a lefelé levő víz pedig lefolyt a Puszta tengerébe (melyet most Holt-tengernek neveznek), míg egészen el nem fogyott. ¹⁷ Erre a nép átment Jerikó felé: a papok, akik az Úr szövetségének ládáját vitték, száraz talajon, a Jordán közepén, felövezve álltak, s az egész nép száraz medren ment át.

Józs 4 A tizenkét emlékoszlop ¹ Amikor aztán átmentek, azt mondta az Úr Józsuénak: ² »Válassz tizenkét férfit, egyet-egyet minden törzsből, ³ és parancsold meg nekik, hogy vegyenek a Jordán medrének közepéből, onnan, ahol a papok lába állt, tizenkét igen kemény követ, s tegyék le azokat azon a táborhelyen, ahol ezen az éjszakán sátrat üttök.«

⁴ Hívatta erre Józsue a tizenkét férfit, akit kiválasztott Izrael fiai közül, egyet-egyet minden törzsből ⁵ és azt mondta nekik: »Menjete az Úrnak, a ti Isteneteknek a ládája elé a Jordán közepébe, s hozzatok onnan a vállatokon Izrael fiai számának megfelelően valamennyien egy-egy követ, ⁶ hogy jelül szolgáljon közöttetek. Ha aztán majd az elkövetkező időkben megkérdeznek titeket fiaitok: 'Mire valók ezek a kövek?' – ⁷ feleljéte nekik: Elfogyott a Jordán vize az Úr szövetségének ládája előtt, amikor átment rajta: azért tették ide ezeket a köveket örök emlékül Izrael fiai számára.«

⁸ Úgy tettek tehát Izrael fiai, amint Józsue meghagyta nekik: kivittek a Jordán medrének közepéből Izrael fiai számának megfelelően tizenkét követ, amint az Úr megparancsolta nekik, arra a helyre, ahol a tábort felütötték, s ott letették azokat. ⁹ Ugyanakkor másik tizenkét követ Józsue a Jordán medrének közepén helyezett el, ott, ahol a szövetség ládáját vivő papok álltak: ott is vannak mind a mai napig. ¹⁰ A papok, akik a ládát vitték, mindaddig a Jordán közepén maradtak, míg végbe nem ment mindaz, amit az Úr Józsuével a népnek mondatott és Mózes neki meghagyott, és a nép sietve át nem ment. ¹¹ Amikor aztán mindnyájan átmentek, átment az Úr ládája is és a papok a nép élére vonultak. ¹² Rúben és Gád fiai, valamint Manassze fél törzse felfegyverkezve vonultak Izrael fiainak élén, úgy, ahogy Mózes megparancsolta nekik: ¹³ negyvenezer harcos vonult fel csapatokban és csatarendben Jerikó városának síksága és mezősége felé.

¹⁴ Ezen a napon emelte fel az Úr Józsuét egész Izrael előtt, hogy úgy tiszteljék, mint ahogyan Mózeszt tisztelték, amíg élt. ¹⁵ Végül azt mondta az Úr neki: ¹⁶ »Parancsold meg a papoknak, akik az Úr ládáját viszik, hogy jöjjenek fel a Jordánból.« ¹⁷ Ő meg is parancsolta nekik: »Jöjjetek fel a Jordánból.« ¹⁸ Amikor aztán azok, akik az Úr szövetségének ládáját vitték, feljöttek, és a szárazföldön kezdtek járni, visszatért a víz a medrébe, és úgy folyt, ahogy azelőtt szokott.

¹⁹ Az első hónap tizedik napján jött fel a nép a Jordánból és Gilgálban, Jerikó városától keletre ütöttek tábort. ²⁰ Ekkor Józsue felállította Gilgálban azt a tizenkét követ, amelyet a Jordán medréből kihoztak ²¹ és azt mondta Izrael fiainak: »Ha majd az elkövetkező időkben fiaitok megkérdezik apjukat, s azt mondják nekik: 'Mire valók ezek a kövek?' – ²² adjátok tudtukra és mondjátok: Száraz medren jött át Izrael a Jordánon, ²³ mert az Úr, a ti Istenetek kiszárította a vizét a színek elől, míg át nem jöttetek, ²⁴ úgy, mint ahogy egykor a Vörös-tengerrel cselekedett, amikor kiszárította, míg át nem jöttünk rajta, ²⁵ hogy a föld minden népe megismerje az Úr nagyon erős kezét, ti pedig féljétek az Urat, a ti Isteneteket minden időben.«

Józs 5 ¹ Amikor aztán meghallotta az amoriták összes királya, akik a Jordánon túl, a nyugati oldalon laktak, valamint a kánaániak összes királya, akik a Nagy-tenger közelében levő helyeken laktak, hogy az Úr kiszárította a Jordán habjait Izrael fiai előtt, míg át nem mentek, elcsüggedt a szívük, nem maradt bátorság bennük, és félték Izrael fiainak bejövételétől.

Körülmetélés Gilgálban ² Abban az időben azt mondta az Úr Józsuének: »Csinálj magadnak kőkéseket, s metéld ismét körül Izrael fiait.« ³ Ő megtette, amit az Úr parancsolt és az Előbőrök halmán körülmetélte Izrael fiait.

⁴ Ez volt az oka, hogy ismét körülmetélte őket: Abból az egész népből, amely Egyiptomból kijött, minden hadviselő férfi meghalt a pusztában a hosszú bolyongásban. ⁵ Ezek mindnyájan körülmetéltek voltak. Az a nép azonban, amely a pusztában született, körülmetéletlen volt. ⁶ Negyven évig vándoroltak ugyanis Izrael fiai, amíg meg nem halt minden harcos, aki nem hallgatott az Úr szavára, és akiknek megesküdött, hogy nem mutatja meg nekik azt a földet, amelyről esküvel ígérte atyáiknak, hogy azt a tejjel-mézzel folyó földet nekik adja. ⁷ Ezeknek az apáknak a helyébe fiaik léptek, s ezeket metélte körül Józsue, mert ezeknek megvolt az előbőrük, úgy ahogy megszülettek és senki sem me-

télte körül őket az úton. ⁸ Amikor aztán valamennyien körülmetélkedtek, mindaddig azon a táborhelyen maradtak, amíg meg nem gyógyultak. ⁹ Ekkor azt mondta az Úr Józsuének: »Ma vettem le rólatok Egyiptom gyalázatát.« Ezért hívják ezt a helyet Gilgálnak mind a mai napig.

¹⁰ Miközben Izrael fiai Gilgálban tartózkodtak, a hónap tizennegyedik napján, estefelé, Jerikó mezőségén elkészítették a pászkát ¹¹ és másnap az ország terméséből ettek kovásztalan kenyeret és ugyanazon a napon árpadarát. ¹² Miután pedig ettek a föld terméséből, megszűnt a manna és Izrael fiai nem éltek többé ezzel az eledellel, hanem Kánaán földjének azévi terméséből ettek.

Az Úr seregének Vezére ¹³ Amikor aztán egyszer Józsue Jerikó városának mezején tartózkodott, fel-emelte szemét, és látta, hogy egy férfi áll előtte, aki kivont kardot tart. Erre odament hozzá és megkérdezte: »Hozzánk tartozol, vagy az ellenséghez?« ¹⁴ Az így felelt: »Egyikhez sem: az Úr hadseregének a fejedelme vagyok és éppen most jöttem.« ¹⁵ Józsue arccal a földre borult, meghajtotta magát és azt mondta: »Mi beszélni valója van az én Uramnak az ő szolgájával?« ¹⁶ Az Úr seregének vezére erre így szólt Józsuéhez: »Oldd le lábadról sarudat, mert a hely, amelyen állsz, szent!« Erre Józsue úgy tett, ahogy az megparancsolta neki.

Józs 6 Jerikó bevétele ¹ Jerikó ekkor Izrael fiaitól való félelmében már bezárkózott és megerősítette magát, úgyhogy senki sem mehetett se ki, se be.

² Azt mondta ekkor az Úr Józsuének: »Kezedbe adtam Jerikót és királyát, s minden erős férfiát. ³ Járjátok körül valamennyi harcosotokkal a várost, napjában egyszer járjátok körül. Így tegyetek hat napon át. ⁴ A hetedik napon aztán fogják a papok azt a hét harsonát, amelyet az öröndetes esztendőben szokás használni, és menjenek velük a szövetségládája előtt, és járjátok körül hétszer a várost, s közben fújják a papok a harsonákat. ⁵ Amikor aztán hosszan és szaggatottan zengő harsonaszó hatol fületekbe, törjön ki az egész nép igen nagy lármába, s tövig leomlanak a város falai, s akkor mindenki menjen be azon a helyen, amellyel szemben éppen állni fog.«

⁶ Hívatta tehát Józsue, Nún fia a papokat és azt mondta nekik: »Vegyétek fel a szövetség ládáját, hét másik pap pedig fogja az öröndetes esztendő hét harsonáját, s menjen velük az Úr ládája előtt.« ⁷ A népnek pedig azt mondta: »Menjetek és járjátok körül a várost. A fegyveresek az Úr ládája előtt menjenek.«

⁸ Amikor Józsue befejezte szavait, elindultak. A hét pap egyre fújta a hét harsonát az Úr szövetségének ládája előtt, ⁹ elől ment az egész fegyveres sereg, a láda után haladt a tömeg többi része, és minden zúgott a harsonáktól. ¹⁰ A népnek azonban megparancsolta Józsue: »Ne lármázzatok, hangotokat se lehessen hallani, egy szó se jöjjön ki szátokból, míg el nem jön az a nap, amelyen majd azt mondom nektek: 'Kiáltozzatok!' – akkor aztán lármázzatok.« ¹¹ Körüljárta tehát az Úr ládája azon a napon egyszer a várost, aztán visszatért a táborba és ott maradt.

¹² Kora reggel aztán Józsue felkelt, s a papok fogták az Úr ládáját ¹³ és heten közülük azt a hét harsonát, amelyet az öröndetes esztendőben szokás használni, s mentek velük az Úr ládája előtt, s menet közben egyre fújták a harsonákat. Előttük ment a fegyveres nép, s a láda után haladt a tömeg többi

része, és egyre zengett a harsonaszó. ¹⁴ Körüljárták tehát a második napon is egyszer a várost, aztán visszatértek a táborba. Így tettek hat napon át.

¹⁵ A hetedik napon azonban már hajnalhasadáskor felkeltek és hétszer járták körül a várost a rendelet szerint. ¹⁶ Amikor aztán a papok a hetedik fordulónál megfújták a harsonákat, azt mondta Józ sue a népnek: »Lármázzatok, mert az Úr nektek adta a várost. ¹⁷ De ezt a várost és mindazt, ami benne van, az Úrnak kell szentelni, egyedül Ráháb, a parázna nő maradjon életben mindazokkal együtt, akik vele a házában tartózkodnak, amiért elrejtette a követeket, akiket küldtünk. ¹⁸ Vigyázzatok tehát, hogy semmihez se nyúljatok, ami tilos és hűtlenségbe ne essetek, s így Izrael egész tábora bűnössé ne legyen és bajba ne jusson. ¹⁹ Minden aranyat, ezüstöt, réztárgyat és vasat az Úrnak kell szentelni: az ő kincsei közé kell helyezni.«

²⁰ Amikor tehát megfújták a harsonákat és ez a hang és zengés a sokaság fülébe hatolt, az egész nép lármába tört ki, legott leomlottak a falak, és mindenki felment azon a helyen, amely előtte volt. Aztán bevették a várost ²¹ és megöltek mindent, ami benne volt, férfit, asszonyt, csecsemőt és agastyánt egyaránt, s a marhát, a juhot, a szamarat is kardélre hányták. ²² Azt mondta ekkor Józ sue annak a két férfinak, akiket kémlelni küldött: »Menjetek be a parázna nő házába és hozzátok ki őt és mindenét, amint ezt esküvel megfogadtátok neki.« ²³ Erre az ifjak bementek, s kihozták Ráhábot, szüleit, fivéreit, minden holmiját és rokonságát és elhelyezték Izrael táborán kívül.

²⁴ Aztán felgyújtották a várost s mindazt, ami benne volt, kivéve az aranyat, az ezüstöt, a réztárgyakat és a vasat: ezt az Úr kincstárának szentelték. ²⁵ Csak Ráhábot, a parázna nőt s apja házát s mindazt, amije volt, hagyta életben Józ sue – ott is laknak Izrael körében mind a mai napig –, amiért az elrejtette azokat a követeket, akiket Jerikó kikémlelésére küldött.

Ugyanabban az időben átkot mondott Józ sue: ²⁶ »Átkozott legyen az Úr előtt az a férfi, aki feltámasztja és felépíti Jerikó városát! Elsőszülöttje árán rakja le alapját, s legutolsó fia árán állítsa fel kapuit.«

²⁷ Az Úr tehát Józ sueval volt és hírneve elterjedt azon az egész földön.

JÓZS 7 Harc Áiért. Ákán vétke ¹ Izrael fiai azonban hűtlenül megszegették a parancsot, és átok alá vetett dolgot bitoroltak. Ákán ugyanis, annak a Kárminak a fia, aki a Júda törzséből való Szerah fiának, Záb dinak volt a fia, elvett valamit az átok alá vetett dologból, miért is az Úr megharagudott Izrael fiaira.

² Józ sue tudniillik embereket küldött Jerikóból Ái ellen, amely Bétáven mellett, Bétel városától keletre van és azt mondta nekik: »Menjetek fel, és kémleljétek ki azt a földet!« Azok teljesítették a parancsot, kikémlelték Áit, ³ és amikor visszatértek, azt mondták neki: »Ne is menjen fel oda az egész nép, két- vagy háromezer ember menjen csupán, s eltörlik a várost. Miért fáradjon hiába az egész nép ilyen kevés ellenség ellen!« ⁴ Felvonult tehát háromezer harcos. Ezek azonban legott meghátráltak ⁵ és Ái városának férfiai megverték őket, úgyhogy harminchat ember elesett közülük, aztán az ellenség a kaputól egészen Sabárimig üldözte őket, s amint a hegyoldalra menekültek, ismét megverték őket. A nép szíve megfélemllett és vízzé olvadt.

⁶ Józsué pedig megszaggatta ruháit és Izrael valamennyi vénével együtt estig arcra borulva feküdt a földön az Úr ládája előtt és port hintett fejére. ⁷ Akkor aztán azt mondta Józsué: »Jaj, Uram Isten, miért hoztad át ezt a népet a Jordán folyóján? Azért, hogy az amoriták kezébe adj minket és elve-szíts? Bárcsak ott maradtunk volna a Jordánon túl! ⁸ Uram Isten, mit mondjak, látva, hogy Izrael meghátrál ellenségei előtt? ⁹ Ha ezt meghallják a kánaániak és ennek a földnek többi lakói, össze-gyűlnek és körülvesznek minket, s eltörlik nevünket a földről: mit fogsz tehát tenni a te nagy neve-dért?«

¹⁰ Azt mondta erre az Úr Józsuénak: »Kelj fel, mit fekszel arccal a földön? ¹¹ Vétkezett Izrael, s hűtle-nül megszegte szövetségemet: vettek az átok alá vetett dologból, ellopták, elhazudták, s a holmijuk közé rejtették. ¹² Éppen azért Izrael nem fog tudni megállni ellenségei előtt, hanem futni fog előttük, mert beszennyezte magát az átok alá vetett dologgal. Nem is leszek mindaddig veletek, míg el nem tiporjátok azt, aki ezt a gonoszsgot elkövette. ¹³ Kelj fel, tartass megszentelődést a néppel, s mondd nekik: Szentelődjete meg holnapra: ezt üzeni ugyanis az Úr, Izrael Istene: Átok alá vetett dolog van közötted, Izrael, nem fogsz tudni megállni ellenségeid előtt, míg el nem pusztul közüled az, aki ezzel a vétkekkel beszennyezte magát. ¹⁴ Reggel aztán járuljatok ide törzsről törzsre valamennyien: az a törzs, amelyet a sors bűnösnek talál, járuljon ide nemzetségenként, a nemzetség házanként, a ház férfianként, ¹⁵ s azt, aki ebben a vétkekben bűnösnek bizonyul, el kell égetni minden vagyonával együtt a tűzben, mert megszegte az Úr szövetségét, s gázságot követett el Izraelben.«

¹⁶ Józsué tehát kora reggel felkelt, törzsenként felállította Izraelt, és Júda törzsét találta bűnösnek. ¹⁷ Amikor Júdát nemzetségenként felállította, Szerah nemzetségét találta bűnösnek. Amikor pedig Szerahot családonként odaállította, Zábdit találta bűnösnek. ¹⁸ Amikor pedig ennek házából az egyes férfiakat felsorakoztatta, Ákánt találta bűnösnek, annak a Kárminak a fiát, aki a Júda törzséből való Szerah fiának, Zábdinak volt a fia. ¹⁹ Így szólt ekkor Józsué Ákánhoz: »Fiam, ismerd el az Úrnak, Izrael Istenének dicsőségét és tégy vallomást és mondd meg nekem, mit tettél, ne titkold el.« ²⁰ Azt felelte erre Ákán Józsuénak: »Bizony, vétkeztem az Úr, Izrael Istene ellen, ezt és ezt tettem. ²¹ Láttam ugyanis a zsákmány között egy nagyon jó, karmazsinszínű köntöst, kétszáz sékel ezüstöt és egy öt-vensékeles aranyrudat. Megkívántam, elvettem, és elrejtettem a földben, a sátram közepén, és az ezüstöt a kiásott földdel befedtem.« ²² Ekkor Józsué szolgákat küldött oda, s azok elfutottak sátrá-hoz, s megtaláltak mindent elrejtve azon a helyen, az ezüsttel együtt. ²³ Kihozták a sátorból, és elvit-ték Józsuéhoz és Izrael valamennyi fiához, s letették az Úr elé.

²⁴ Fogta erre Józsué Ákánt, Szerah fiát meg az ezüstöt, a köntöst és az aranyrudat, valamint fiait és lányait, marháit és szamarait és juhait meg magát a sátrat, s minden holmiját – egész Izraellel együtt – kivitte az Ákor völgybe. ²⁵ Ott azt mondta Józsué: »Mivel romlásunkra lettél, legyen romlásodra az Úr ezen a napon.« Erre egész Izrael megkövezte, és mindenét, amije volt, tűzzel megsemmisítette. ²⁶ Aztán egy nagy rakás követ halmoztak föléje, amely megvan mind a mai napig. Erre elfordult az Úr haragja tőlük. Ezért hívják azt a helyet Ákor völgynek mindmáig.

Józs 8 Ái lerombolása ¹ Azt mondta erre az Úr Józsuénak: »Ne félj, s ne rettegi: vedd magad mellé a harcosok egész sokaságát, s kelj fel, s vonulj fel Ái városa ellen. Íme, kezedbe adtam királyát, népét,

városát és földjét. ²Úgy tegyél Ái városával és királyával, amint Jerikóval, s királyával tettél, de a zsákmányt és az összes barmot megtarthatjátok magatoknak. Helyezz lesbe csapatot a város mögé.»

³Felkelt erre Józ sue, s vele a harcosok egész serege, hogy felvonuljanak Ái ellen. Éjjel aztán elküldött harmincezer válogatott, erős férfit ⁴és megparancsolta nekik: »Álljatok lesbe a város mögött, de túl messzire ne menjeteK, s legyetek mindannyian készenlétben. ⁵Én, s a velem lévő sokaság többi része az ellenkező oldalról megközelítjük a várost. Amikor aztán a városbeliek kijönnek ellenünk, akkor, amint a múltkor csináltuk, megfutamodunk és addig hátrálunk, ⁶míg üldözőink jó messzire nem szakadnak a várostól. Azt fogják ugyanis hinni, hogy megfutamodunk, mint a múltkor. ⁷Erre, míg mi futunk és ők kergetnek, keljeteK fel a lesből, s dúljátok fel a várost, s kezetekbe adja azt az Úr, a ti Istenetek, ⁸s amint elfoglaltátok, gyújtsátok fel. Úgy tegyetek ám mindent, ahogy parancsoltam!« ⁹Azzal elbocsátotta őket, s ők elmentek a lesállás helyére, s elhelyezkedtek Bétel és Ái között, Ái városától nyugatra. Józ sue azon az éjszakán a nép között maradt.

¹⁰Hajnalban aztán felkelt, megszemlélte társait, majd a sereg élén, a vénekkel együtt, harcosai csapatától övezve, felvonult Ái ellen. ¹¹Amikor aztán eljutottak és felértek a város elé, a várostól északra állást foglaltak, úgyhogy a völgy köztük és Ái között volt. ¹²Ötezer embert kiválasztott, és Bétel és Ái között, e várostól nyugatra lesbe állította őket, ¹³a sereg többi része pedig északon állt csatarendbe, úgyhogy e sokaságból az utolsók a város nyugati vidékéig értek. Józ sue még az éjjel előrenyomult és felállt a völgy közepén. ¹⁴Amikor ezt Ái királya meglátta, reggel sietve felkészült és kiment a város egész seregével; hadseregét a pusztaság felé irányította, mert nem tudta, hogy a hátában lesben állók rejtőznek. ¹⁵Ekkor Józ sue és egész Izrael elhagyták helyüket, félelmet színleltek és futni kezdtek a pusztaság irányába. ¹⁶Erre azok, mindannyian kiáltozva és egymást biztatva, üldözni kezdték őket. Amikor aztán elszakadtak a várostól, ¹⁷s egyetlen ember sem maradt Ái városában és Bételben, aki nem üldözne volna Izraelt (amint kirohantak, nyitva hagyták a várost), ¹⁸azt mondta az Úr Józ suénak: »Emeld fel a pajzsot, amely kezvedben van, Ái városa felé, mert átadom neked».

¹⁹Amikor aztán felemelte a pajzsot a város felé, az elrejtőzött lesvetők azonnal felkeltek, s a városhoz mentek és elfoglalták és felgyújtották. ²⁰Ekkor hátratekintettek a város emberei, akik Józ suét üldözték, és látták, hogy száll a város füstje egészen az égig, de nem futhattak többé sem erre, sem arra, annál kevésbé, mivel azok, akik futást színlelve a pusztának tartottak, üldözőikkel vitézül szembeálltak. ²¹Amikor ugyanis Józ sue és egész Izrael látta, hogy a város elesett és füst száll fel a városból, visszafordult és megverte Ái embereit. ²²Ugyanakkor azok is, akik elfoglalták és felgyújtották a várost, kijöttek a városból az övéik felé, és vágni kezdték a közre kapott ellenséget. Mivel tehát az ellenséget mindkét oldalról vágták, úgyhogy hatalmas sokaságából senki sem menekülhetett meg, ²³Ái királyát is elfogták elevenen és Józ sue elé vitték.

²⁴Amikor aztán mindenkit leöltek, aki a pusztának tartó Izraelt üldözte, s azok ugyanazon a helyen kard által elhullottak, Izrael fiai megfordultak, és leöldösték a város lakóit. ²⁵Azok, akik aznap elhullottak, férfit s asszonyt együttrve, tizenkétezren voltak, úgyhogy Ái városának valamennyi embere elveszett. ²⁶Józ sue ugyanis nem eresztette le a kezét, amelyet a pajzsot tartva, a magasba emelt, míg Ái valamennyi lakosát meg nem ölték. ²⁷A városban levő állatokat meg a zsákmányt Izrael fiai elosztották maguk között, mint ahogy az Úr Józ suénak parancsolta, ²⁸a várost pedig Józ sue felégette

és örök romhalmazzá tette, ²⁹ királyát meg bitófára akasztotta, s ott hagyta estig, napnyugtáig. Akkor Józ sue parancsára levették a holttestet a bitóról, s odadobták a város bejáratához, s nagy halom követ hordtak föléje, amely megvan mind a mai napig.

Oltáráépítés és törvényhirdetés ³⁰ Aztán Józ sue az Ebál hegyén oltárt épített az Úrnak, Izrael Istenének, ³¹ amint Mózes, az Úr szolgálja Izrael fiainak meghagyta, úgy, ahogy meg van írva Mózes törvényének könyvében – tehát faragatlan, vas nem érintette kövekből való oltárt –, és egészen eléggő áldozatokat mutatott be rajta az Úrnak és békeáldozatokat vágott. ³² Majd ráírta a kövekre Mózes törvényének mását, úgy, ahogy azt ő Izrael fiai előtt kifejtette.

³³ Ezalatt az egész nép: a vének, a vezetők, a bírák, jövevények és bennszülöttek egyaránt a láda két oldalán álltak, szemben a papokkal, az Úr ládájának hordozóival – egyik felük a Garizim hegy mellett, a másik felük az Ebál hegy mellett, amint Mózes, az Úr szolgálja parancsolta. – Aztán először megáldotta Izrael népét, ³⁴ majd felolvasta az áldás és az átok minden igéjét és mindazt, ami a törvény könyvében írva volt. ³⁵ Semmit sem hagyott el abból, amit Mózes parancsolt, hanem mindent megismételt, Izrael egész sokasága, az asszonyok, a gyermekek s a köztük tartózkodó jövevények előtt.

Józs 9 A gibeoniak cselvetése ¹ Amikor ezt meghallották mindazok a királyok, akik a Jordánon túl, a Hegyvidéken, az Alföldön, a Nagy tenger mellékén és partján uralkodtak, meg azok, akik a Libanon mellett laktak, a hetiták, az amoriták, a kánaániak, a periziták, a hivviták és a jebuziták, ² mindannyian összegyűltek, hogy egy szívvel, egy akarattal hadba szálljanak Józ sueval s Izraellel.

³ Azok azonban, akik Gibeonban laktak, amikor meghallották mindazt, amit Józ sue Jerikóval s Ái-jal művelt, ⁴ szintén cselhez folyamodtak. Eleséget vettek ugyanis magukhoz, ócska zsákokat, szakadozott, össze-vissza varrott bortömlőket raktak szamaraikra, ⁵ nagyon régi, ócskaságuk feltüntetésére bőrdarabokkal össze-vissza varrott sarukat és ócska ruhákat öltöttek magukra – útravalóul vitt kenyerek is száraz és darabokra morzsálódott volt –, ⁶ és elmentek Józ suehoz, aki akkor Gilgálban táborozott és azt mondták neki, és vele együtt egész Izraelnek: »Messze földről jöttünk, hogy szövetséget kössünk veletek.« Így feleltek nekik erre Izrael fiai: ⁷ »Hátha azon a földön laktok, amely nekünk jár osztályrészül, s így nem léphetünk szövetségre veletek.« ⁸ Ám azok azt mondták Józ sue-nak: »Szolgáid vagyunk.« Józ sue megkérdezte tőlük: »Kik vagytok, s honnan jöttetek?« ⁹ Azt felelték: »Igen messze földről jöttek szolgáid az Úrnak, a te Istenednek hírére. Hallottuk ugyanis hatalmának hírét, mindazt, amit művelt Egyiptomban, ¹⁰ meg az amoritáknak azzal a két királyával, akik a Jordánon túl voltak, Sihonnal, Hesbon királyával és Óggal, Básán királyával, aki Astarótban volt. ¹¹ Erre azt mondták nekünk a vének s földünk összes lakója: 'Vegyetek eleséget kezetekbe, mert igen hosszú az út és menjetek eléjük, s mondjátok: Szolgáitok vagyunk, lépjetek szövetségre velünk.' ¹² Íme, a kenyeret, amikor hazulról elindultunk, hogy hozzátok jöjjünk, melegen vettük magunkhoz: most száraz és a nagy régiségtől csupa morzsa. ¹³ A boros tömlőket újkorukban töltöttük meg: most szakadtak és feslettek. A ruha, amelyet hordunk, és a saru, amely a lábunkon van, a hosszú út fárada lma miatt elkopott és csaknem tönkrement.«

¹⁴ Erre ők vettek eleségükből, anélkül, hogy kikérték volna az Úr döntését. ¹⁵ Így Józ sue békét kötött, szövetségre lépett velük, és megígérte, hogy nem ölik meg őket. A sokaság fejedelmei is meg esküdtek nekik.

¹⁶ A szövetségkötés után a harmadik napon azonban meghallották, hogy a közelben vannak, és közöttük fognak lakni. ¹⁷ Erre elindították Izrael fiai a tábort, s harmadnapra eljutottak városaikhoz, név szerint: Gibeonhoz, Kafirához, Beróthoz és Kirját-Jearimhoz. ¹⁸ De nem verték meg őket, minthogy a sokaság fejedelmei megesküdtek nekik, az Úrnak, Izrael Istenének nevére. Erre felzúdult az egész közösség a fejedelmek ellen. ¹⁹ Azok azonban azt felelték nekik: »Megesküdünk nekik az Úrnak, Izrael Istenének nevére, s így nem bánthatjuk őket. ²⁰ Cselekedjünk azonban velük a következőképpen: Maradjanak ugyan életben, hogy fel ne gerjedjen ellenünk az Úr haragja, ha megszegjük az esküt, ²¹ de úgy éljenek, hogy az egész sokaság szükségletére fát vágjanak és vizet hordjanak.«

Amikor ezt elhatározták, ²² Józsue hívatta a gibeoniakat és azt mondta nekik: »Miért szedtetek rá álnokul minket, mondván: 'Igen messze lakunk tőletek' – holott közöttünk vagytok? ²³ Legyetek tehát átok alatt, s ki ne fogyjon nemzetségeitekben Istenem házának favágója és vízfordója.« ²⁴ Azok azt felelték: »Hírül hozták nekünk, szolgálidnak, hogy megígérte az Úr, a te Istened Mózesnek, a szolgájának, hogy nektek adja ezt az egész földet, és elpusztítja minden lakóját. Ezért igen megijedtünk, s a tőletek való félelem arra kényszerített, hogy gondoskodjunk életünkről. Ezért határoztunk így. ²⁵ Most azonban a kezedben vagyunk: tégy velünk úgy, ahogy jónak és helyesnek látod.« ²⁶ Józsue úgy is tett, ahogy mondta és megmentette őket Izrael fiainak kezéből, hogy meg ne öljék őket, ²⁷ de elrendelte azon a napon, hogy mint favágók és vízfordók az egész népnek és az Úr oltárának szolgálatában legyenek – azon a helyen, amelyet majd az Úr kiválaszt. Így is van ez mindmáig.

Józs 10 Harc az öt kánaáni királlyal ¹ Amikor ezt Adonicedek, Jeruzsálem királya meghallotta, azt tudniillik, hogy Józsue Áit bevette és feldúlta (ahogy ugyanis Jerikóval s királyával cselekedett, úgy cselekedett Ái-jal és királyával is), s hogy a gibeaiak átszöktek Izraelhez és szövetségesei lettek, ² igen megijedt. Nagy város volt ugyanis Gibeon, olyan, mint a királyi városok, nagyobb Ái városánál, s harcosai mindannyian igazi hősök voltak. ³ Éppen azért elküldött Adonicedek, Jeruzsálem királya Ohámhoz, Hebron királyához, Fárámhoz, Jerimót királyához, Jáfiához, Lákis királyához és Debirhez, Eglon királyához és azt üzenté: ⁴ »Jöjjetek fel hozzám, nyújtsatok segítséget és verjük meg Gibeont, amiért átszökött Józsuéhoz s Izrael fiaihoz.« ⁵ Összegyűlt és felvonult tehát az amoriták öt királya: Jeruzsálem királya, Hebron királya, Jerimót királya, Lákis királya, Eglon királya seregükkel együtt, s tábort ütöttek Gibeon körül, s ostrom alá vették.

⁶ Erre Gibeonnak, az ostromlott városnak lakói elküldtek Józsuéhoz, aki akkor Gilgálban táborozott és azt üzenték neki: »Ne vond meg segítő kezedet szolgálidtól: jöjj gyorsan fel és szabadíts meg minket, s hozz segítséget, mert összegyűlt ellenünk a Hegyvidéken lakó amoriták valamennyi királya.« ⁷ Felvonult tehát Józsue Gilgálból, s vele a harcosok egész serege, a legvitézebb férfiak. ⁸ Azt mondta ekkor az Úr Józsuénak: »Ne félj tőlük, mert a kezedbe adtam őket: senki sem tud majd közülük ellenállni neked.« ⁹ Józsue váratlanul rájuk is rontott, miután egész éjszaka menetelt Gilgálból. ¹⁰ Az Úr megzavarta őket Izrael színe előtt, és Izrael súlyos vereséget mért rájuk Gibeonnál, majd tovább űzte őket a Béthoronba vezető hegyi úton, és verte őket Azekáig és Makkedáig. ¹¹ Miközben pedig azok Izrael fiai elől menekültek, s a béthoroni lejtőn voltak, az Úr nagy köveket hullatott rájuk az égből egészen Azekáig, úgyhogy többen haltak meg a jégeső köveitől, mint amennyit Izrael fiai öltek meg karddal.

¹² Akkor így szólt Józsue az Úrhoz, azon a napon, amelyen odaadta az amoritákat Izrael fiainak színe elé, és azt mondta előttük:

»Nap, ne mozdulj Gibeon felé,
és hold Ajjalon völgye felé!«

¹³ Erre megállt a nap és hold,
amíg a nemzet bosszút nem állt ellenségein.

Vajon nincs ez megírva az Igazak könyvében? Megállt tehát a Nap az ég közepén, s nem sietett le nyugodni egy teljes napig. ¹⁴ Nem volt olyan hosszú nap sem azelőtt, sem azután, mint amikor az Úr engedett az ember szavának és harcolt Izraelért. – ¹⁵ Józsue aztán egész Izraellel együtt visszatért a táborba, Gilgálba.

¹⁶ Maga az öt király azonban elfutott és elrejtőzött Makkeda városának barlangjában. ¹⁷ Amikor aztán jelentették Józsuénak, hogy megtalálták az öt királyt, elrejtőzve Makkeda városának barlangjában, ¹⁸ ő megparancsolta társainak: »Hengerítsetek nagy köveket a barlang szájához, s rendeljete melléje ügyes férfiakat, hogy őrizzék a bezártakat. ¹⁹ Ti azonban ne álljatok meg, hanem űzzétek az ellenséget, s vágjátok a menekülő utócsapatokat, s ne engedjétek, hogy városaik oltalmába jussanak, mert az Úr, a ti Istenetek a kezetekbe adta őket.«

²⁰ Amikor aztán megverték az ellenséget, s nagy vereséget okoztak neki és csaknem egy szálig megsemmisítették, s akik el tudtak menekülni Izrael elől, bevonultak a megerősített városokba: ²¹ visszatért az egész sereg Józsuéhez Makkedába, ahol akkor a tábor állt, épen és teljes számban és senki sem mert Izrael fiai ellen támadni.

²² Ekkor Józsue megparancsolta: »Nyissátok ki a barlang száját, s hozzátok ki hozzám azt az öt királyt, aki benne rejtőzik.« ²³ Szolgái úgy is tettek, ahogy parancsolta nekik, s kivitték hozzá a barlangból az öt királyt: Jeruzsálem királyát, Hebron királyát, Jerimót királyát, Lákis királyát, Eglon királyát. ²⁴ Amikor aztán kivezték őket hozzá, előhívta Izrael minden férfiát, s azt mondta a sereg vezéreinek, akik vele voltak: »Menjete, s tegyétek rá lábatokat ezeknek a királyoknak a nyakára.« Azok odamentek, legyűrték őket és lábukkal taposták nyakukat. ²⁵ Azt mondta ekkor nekik: »Ne féljete, ne rettegjete, legyetek erősek és bátrak, mert így tesz majd az Úr minden ellenségetekkel, akik ellen hadakoztok.« ²⁶ Aztán Józsue leüttette és megölette őket, majd felakasztotta őket öt fára, s ott voltak felakasztva estig. ²⁷ Amikor aztán a nap leszállóban volt, megparancsolta társainak, hogy vegyék le őket a bitókról. Azok levették, s bedobták őket abba a barlangba, amelyben elrejtőztek, s hatalmas köveket helyeztek a szájához, amelyek megvannak mindmáig.

A hat város meghódítása ²⁸ Ugyanazon a napon Józsue Makkedát is bevette és kardélre hányta, és megölte királyát és minden lakosát: a legkisebbet sem hagyta ott életben, aztán úgy tett Makkeda királyával, amint Jerikó királyával tett.

²⁹ Makkedából aztán átment egész Izraellel együtt Libnába és hadakozott ellene, ³⁰ s azt az Úr Izrael kezébe adta királyával együtt, s kardélre hányták a várost s minden lakóját és senkit sem hagytak ott életben. Aztán úgy tettek Libna királyával, amint Jerikó királyával cselekedtek.

³¹ Libnából egész Izraellel együtt átment Lákisba és felállította körülötte seregét és ostrom alá vette. ³² Az Úr Izraelnek kezébe is adta Lákist. Az másnap elfoglalta, kardélre hányt és felkoncolt minden élő, amely benne volt, úgy, ahogy Libnával tett. ³³ Ekkor feljött Hórám, Gézer királya, hogy segítséget nyújtson Lákisnak, de Józsue megverte őt egész népével együtt, mind egy szálíg.

³⁴ Lákisból aztán átment Eglonba és körülvette ³⁵ és még aznap bevette. Kardélre hányt minden élő, amely benne volt, egészen úgy, ahogy Lákissal tett.

³⁶ Eglonból aztán felment egész Izraellel együtt Hebronba, és hadakozott ellene. ³⁷ Bevette azt, és kardélre hányta királyával és vidékének minden városával együtt, felkoncolt minden élő, amely ott tartózkodott. Nem hagyott ott senkit sem életben. Ahogy Eglonnal cselekedett, úgy tett Hebronnal is: mindazt, amit benne talált, elpusztította karddal. ³⁸ Innen Debir felé fordult, ³⁹ bevette azt, és feldúlta. A királyát és a körülötte levő összes várost kardélre hányta, nem hagyott benne senkit sem életben. Amint Hebronnal, Libnával és azok királyával tett, úgy cselekedett Debirrel és királyával is.

⁴⁰ Így verte meg Józsue az egész földet: a Hegyvidéket, a Délvidéket, az Alföldet, a Lejtőket királyukkal együtt; nem hagyott rajta senkit sem életben, hanem mindenkit megölt, aki lélegzett, amint az Úr, Izrael Istene megparancsolta neki, ⁴¹ Kádes-Barneától Gázáig és Gósen egész földjén Gibeonig. ⁴² Mindezeket a királyokat és földjüket egy felvonulás során vette be, s pusztította el, mert az Úr, Izrael Istene hadakozott érte. ⁴³ Aztán visszatért egész Izraellel a tábor helyére, Gilgálba.

Józs 11 Győzelem Északon a királyok ellen ¹ Amikor ezeket Jábin, Hácór királya meghallotta, elküldött Jobábhöz, Mádon királyához, továbbá Semeron királyához és Aksáf királyához ² meg az északi királyokhoz, akik a Hegyvidéken meg a Kinnerettől délre levő síkságon meg az Alföldön és Dór vidékén, a tenger mellett laktak, ³ meg a keleti és nyugati kánaániakhoz, meg az amoritákhoz, meg a hetitákhoz és a perizitákhoz, meg a Hegyvidéken levő jebuzitákhoz, meg a hivvitákhoz, akik a Hermon tövében, Micpe földjén laktak. ⁴ Ezek mindannyian ki is jöttek seregükkel együtt, nagyon sok emberrel, annyival, mint a fövény, amely a tenger partján van, s mérhetetlen sokaságú lóval és harci szekérrel. ⁵ Aztán összegyűltek mindezek a királyok a Merom vizénél, hogy hadakozzanak Izraellel.

⁶ Azt mondta ekkor az Úr Józsue-nak: »Ne félj tőlük: mert holnap, ugyanezen órában mindannyiukat odavetem Izrael színe elé, és megsebesítitek őket: lovaik inát azonban majd vágd el, szekereiket pedig égesd el a tűzben.« ⁷ Erre Józsue az egész sereggel együtt váratlanul odament ellenük a Merom vizéhez, s rájuk rontott. ⁸ Ekkor az Úr Izrael kezébe adta őket és ők megverték és kergették őket egészen a Nagy-Szidonig és Miszrefót vizéig és Micpe mezejéig, amely attól keletre van. Úgy megverte valamennyit, hogy senki sem maradt életben. ⁹ Aztán úgy tett, amint az Úr megparancsolta neki: lovaik inát elvágta, szekereiket pedig tűzben elégette.

¹⁰ Erre rögtön megfordult, s bevette Hácort és megölte királyát karddal. Hácór volt ugyanis egykor a legfőbb ezek között a királyságok között. ¹¹ Megölte minden élő, amely ott lakott, nem hagyott benne életben senkit sem, hanem elpusztított minden lényt egy szálíg, magát a várost pedig tűzzel semmisítette meg. ¹² Az összes környező várost és királyukat is meghódította, megverte és eltörölte, amint Mózes, az Úr szolgája megparancsolta neki. ¹³ Azokon a városokon kívül, amelyek halmokon és dombokon feküdtek, a többi mind felgyújtotta Izrael: azok közül csak a nagyon megerősített

Hácort emésztette meg a láng. ¹⁴ Ezeknek a városoknak minden zsákmányát és állatait Izrael fiai felosztották maguk között, az embereket azonban mind megölték.

Az ország meghódítása ¹⁵ Amint az Úr Mózesnek, a szolgájának parancsolt, úgy parancsolt Mózes Józsuének, s ez mindent teljesített: egy szót sem mulasztott el mindabból a parancsból, amelyet az Úr Mózesnek meghagyott.

¹⁶ Elfoglalta tehát Józsue az egész Hegyvidéket, a Délvidéket, Gósen földjét, az Alföldet, a nyugati vidéket, Izrael hegyvidékét, s ennek Alföldjét, ¹⁷ továbbá azt a hegyrészt, amely felmegy Szeírnek egészen Baálgádig, amely a Libanon síkságán, a Hermon hegy alatt van: minden királyukat elfogta, megverte és megölte. ¹⁸ Hosszú ideig harcolt Józsue ezek ellen a királyok ellen. ¹⁹ Nem volt város, amely megadta volna magát Izrael fiainak, a Gibeonban lakó hivvitákon kívül: mind haddal vette be, ²⁰ mert az Úr végzése az volt, hogy megkeményedjék szívük, harcoljanak Izrael ellen, elhulljanak, és semmi kegyelmet se találjanak, hanem elveszenek, amint az Úr meghagyta Mózesnek.

²¹ Ugyanabban az időben Józsue elment és kipusztította az enakitákat a Hegyvidékről, Hebronból, Debirből, Anábból és Júdának és Izraelnek egész hegyvidékéről és eltörölte városaikat. ²² Egyet sem hagyott meg az enakiták fiai közül Izrael fiainak földjén, kivéve Gáza, Gát és Asdód városát: csak ezeket hagyták meg. ²³ Elfoglalta tehát Józsue az egész földet, úgy, ahogy az Úr megmondta Mózesnek és odaadta Izrael fiainak birtokul, részeik és törzseik szerint. Ezzel nyugta lett a földnek a harcoktól.

Józs 12 ¹ Ezek azok a királyok, akiket Izrael fiai megverték, s akiknek a földjét elfoglalták a Jordánon túl, a keleti oldalon, az Arnon pataktól a Hermon hegyéig, azzal az egész keleti vidékkel együtt, amely a pusztára néz: ² Szihon, az amoriták királya, aki Hesbonban lakott; uralkodott Ároertől, amely az Arnon patak partján fekszik, mind a patak völgyben levő rész közepén, mind Gileádnak a felén, egészen a Jabbok patakig, amely Ammon fiainak határa, ³ és a pusztaságon, a Kinneret tengerig, kelet felé és a pusztaság tengeréig, azaz a Sós-tengerig, kelet felé, a Bét-Jesimótbá vivő út irányában, és azon a déli részen, amely Piszga lejtőinél fekszik.

⁴ Továbbá a refaiták maradékaiból való Ógnak, Básán királyának a területe, ki Astarótbán és Edráiban lakott; uralkodott a Hermon hegyen és Szálekában és az egész Básánban, egészen ⁵ a gessúriták és a makátiták határáig és Gileádnak a felén, Szihonnak, Hesbon királyának határáig. ⁶ Ezeket Mózes, az Úr szolgája és Izrael fiai verték meg és földjüket Mózes a rúbenitáknak, a gádítáknak és Manassze fél törzsének adta birtokul.

⁷ Ezek az ország azon királyai, akiket Józsue és Izrael fiai verték meg a Jordánon túl, a nyugati oldalon, a Libanon mezején levő Baálgádtól egészen addig a hegyig, amelynek egyik része felmegy Szeírnek; ezt Józsue adta oda Izrael törzseinek birtokul, kinek-kinek a maga részét, ⁸ a Hegyvidéken, az Alföldön, a Mezőségen, a lejtőkön, a pusztában, a Délvidéken – ahol a hetiták, az amoriták, a kánaániak, a periziták, a hivviták és a jebuziták laktak. ⁹ Jerikó királya: – egy; a Bétel oldalán levő Ái királya: – egy; ¹⁰ Jeruzsálem királya: – egy; Hebron királya: – egy; ¹¹ Jerimót királya: – egy; Lákis királya: – egy; ¹² Eglon királya: – egy; Gézer királya: – egy; ¹³ Debir királya: – egy; Gáder királya: – egy; ¹⁴ Herma királya: – egy; Hered királya: – egy; ¹⁵ Libna királya: – egy; Adullám királya: – egy; ¹⁶ Makkeda királya:

– egy; Bétel királya: – egy; ¹⁷ Táfua királya: – egy; Éfer királya: – egy; ¹⁸ Áfek királya: – egy; Száron királya: – egy; ¹⁹ Mádon királya: – egy; Hácór királya: – egy; ²⁰ Semeron királya: – egy; Aksáf királya: – egy; ²¹ Tenák király: – egy; Megiddó királya: – egy; ²² Kádes királya: – egy; a kármeli Jákanán királya: – egy; ²³ Dórnak s Dór tartományának királya: – egy; Gilgál nemzeteinek királya: – egy; ²⁴ Tirca királya: – egy; összesen: harmincegy király.

AZ ORSZÁG FELOSZTÁSA: 13,1-22,34

Józs 13 A nyugati országrész ¹ Mivel Józ sue már öreg és élemedett korú volt, azt mondta neki az Úr: »megöregedtél és koros vagy és igen terjedelmes föld maradt hátra, amely még nincs kisorsolva: ² tudniillik a filiszteusok egész Galileája és az egész Gessúri, ³ az Egyiptomot öntöző Zavaros folyótól kezdve észak felé egészen Akkaron határáig, Kánaán földjének az a része, amely az öt filiszteus fejedelemségre, a gázaiakra, az asdódiakra, az askaloniakra, a getiekre, az akkaroniakra oszlik, ⁴ s amelytől délre a hivviták vannak; továbbá Kánaán egész földje, meg a szidoniak Meárája egészen Afekáig és az amoriták határáig, ⁵ s ennek véghelyei, valamint a Libanon keleti vidéke, Baalgádtól, amely a Hermon hegye alatt van, egészen addig, amerre Hamatba járnak, ⁶ mindazoknak a vidéke, akik a hegyen laknak, a Libanontól egészen Miszrefót vizéig, s akik mindnyájan szidoniak. Én majd eltörölöm őket Izrael fiainak színe elől: kerüljön tehát földjük Izrael örökségének részei közé, amint megparancsoltam neked, ⁷ és oszd el most ezt a földet a kilenc törzsnek és Manassze ezen fél törzsének birtokul.«

⁸ Rúben és Gád már megkapták földjüket, amelyet Mózes, az Úr szolgája adott nekik, a Jordán folyón túl, a keleti oldalon: ⁹ Ároertől kezdve, amely az Arnon patak partján és a patak völgy közepén fekszik, Medebának egész síkságát Dibonig, ¹⁰ és Szihonnak, az amoriták azon királyának, aki Hesbonban uralkodott, valamennyi városát egészen Ammon fiainak határáig, ¹¹ továbbá Gileádot meg a gessúriták és a makátiták határát, meg az egész Hermon hegyet és az egész Básánt Szálkáig, ¹² Ógnak egész básáni birodalmát. Ez Astarótban és Edráiban uralkodott, ő volt már csak hátra a refaiták maradékaiból, amikor Mózes megverte és eltörölte őket. ¹³ Csak a gessúritákat és a makátitákat nem akarták elveszíteni Izrael fiai, s így azok Izrael között maradtak mind a mai napig.

¹⁴ Lévi törzsének Mózes nem adott birtokot, mert annak örökségét az Úrnak, Izrael Istenének tűzáldozatai és áldozati ajándékai alkotják, amint mondta neki.

A keleti országrész felosztása ¹⁵ Rúben fiai törzsének tehát Mózes adott birtokot nemzetségeikhez mérten. ¹⁶ Az ő területük lett Ároertől kezdve, amely az Arnon patak partján s ugyanazon patak völgyének közepén fekszik: az egész síkság, amely Medebára visz, ¹⁷ meg Hesbon s ezek valamennyi helysége, amely a síkságon van: Díbon, Bámótbaál, Baálmeon városa, ¹⁸ Jássza, Kedimót, Mefaát, ¹⁹ Kirjátaim, Szabáma, Ceret-Saar a völgy mellett fekvő hegyen, ²⁰ Bétfegor, Piszga lejtői, Bétjesimót ²¹ és a síkság valamennyi városa; mindez Szihonnak, az amoriták azon királyának a birodalma volt, aki Hesbonban lakott s akit Mózes a mádiánita fejedelmekkel, Hivvitával, Rekemmel, Szúrral, Húrral és Rebével, Szihon vezéreivel, annak a földnek lakóival együtt megvert; ²² Bálámot, Beor fiát, a jóst is megölték Izrael fiai karddal, a többi megöltekkel együtt. ²³ Rúben fiainak határa a Jordán folyó lett. Ez a rúbeniták birtoka, nemzetségeikhez mérten, ezek városaik és falvaik.

²⁴ Gád törzsének és fiainak is adott Mózes birtokot, nemzetségeikhez mérten; ennek ez a felosztása, ²⁵ területe: Jázer, tovább Gileád valamennyi városa, meg Ammon fiai földjének a fele addig az Ároerig, amely Rábbával szemben van ²⁶ és Hesbontól Rámót-Maszféig és Bétóninig és Maniámtól Debir határáig, ²⁷ a völgyben pedig Bétharán, Bétnemra, Szukkót, Száfon – Szihon heseboni király országának többi része. Ennek is a Jordán a határa, egészen a Kinneret tengernek a Jordánon túl a keleti oldalon levő széléig. ²⁸ Ez Gád fiainak, nemzetségeikhez mért birtoka, ezek a városok és falvaik.

²⁹ Manassze törzse felének és fiainak is adott birtokot, nemzetségeikhez mérten. ³⁰ Ennek területe lett Maniámtól kiindulva az egész Básán, azaz Ógnak, Básán királyának egész országa, így Jaír valamennyi faluja, amely Básánban van, hatvan város, ³¹ és Gileádnak a fele és Astarót és Edrái, Óg básáni országának fővárosai. Ezt adta Mózes – Mákir, Manassze fia fiainak, Mákir fiai felének, nemzetségeikhez mérten.

³² Ezt a birtokot osztotta ki Mózes Moáb mezőségén, a Jordánon túl, a keleti oldalon, Jerikóval szemben. ³³ Lévi törzsének nem adott birtokot: mert annak az Úr, Izrael Istene a birtoka, amint mondta neki.

Józs 14 A nyugati országrész felosztása ¹ Kánaán földjén pedig a következő területeket nyerték birtokul Izrael fiai. Ezeket Eleazár pap, továbbá Józsue, Nún fia meg Izrael törzseiből egy-egy nemzetség fejedelme adta ki nekik. ² Mindezeket sors által osztották ki a kilenc törzsnek és a fél törzsnek, úgy, amint az Úr Mózes által parancsolta. ³ Két és fél törzsnek ugyanis Mózes adott birtokot a Jordánon túl, a leviták pedig nem kaptak földet testvéreik között, ⁴ de helyükbe léptek József fiai, akik két törzsre oszlottak: Manasszéra és Efraimra; a leviták nem kaptak más osztályrészt az országban, mint városokat lakásra és körülöttük legelőket barmaik és jószágaik ellátására. ⁵ Amint az Úr parancsolta Mózesnek, úgy cselekedtek Izrael fiai és úgy osztották el a földet.

⁶ Tehát Gilgálban Józsue elé járultak Júda fiai. Ekkor a kenita Káleb, Jefóne fia így szólt hozzá: »Tudod, mit szólt az Úr Mózeshez, Isten emberéhez felőlem és felőled Kádes-Barneában. ⁷ Negyvenesztendő voltam, amikor Mózes, az Úr szolgálja elküldött engem Kádes-Barneából, hogy vegyem szemügyre ezt a földet, és én azt jelentettem neki, amit a leghelyesebbnek láttam. ⁸ Azok a testvéreim, akik feljöttek velem, elcsüggesztették a nép szívét: én azonban teljesen követtem az Urat, az én Istenemet. ⁹ Erre megesküdött Mózes azon a napon, mondván: 'Az a föld, amelyet lábad taposott, a te birtokod és fiaid birtoka lesz mindörökké, mert követted az Urat, az én Istenemet.' ¹⁰ Nos, az Úr életben hagyott engem, amint megígérte, mind a mai napig. Negyvenöt esztendeje, hogy az Úr ezt a dolgot mondta Mózesnek, akkor, amikor Izrael a pusztában járt: ma nyolcvanötesztendő vagyok, ¹¹ de úgy bírom magamat, mint abban az időben bírtam, amikor kémkedni küldött: az akkori erő máig megvan bennem, mind a harcra, mind a járás-kelésre. ¹² Add ide tehát nekem azt a hegyet, amelyet az Úr, mint magad is hallottad, ígért, amelyen enakiták, valamint nagy és erős városok vannak: hátha velem lesz az Úr, és el tudom majd törölni őket, amint megígérte nekem.«

¹³ Megáldotta erre őt Józsue és neki adta Hebront birtokul, ¹⁴ s attól kezdve Hebron a kenizita Kálebé, Jefóne fiáé lett mind a mai napig, mert ő követte az Urat, Izrael Istenét. – ¹⁵ Hebront azelőtt Kirját-Arbénak hívták; ott fekszik Ádám, az enakiták legnagyobbika. – Ekkor már nyugta volt a földnek a harcoktól.

Józs 15 Júda szállásterülete ¹ Júda fiainak sorsszabta osztályrésze pedig nemzetségeikhez mérten a következő: Edom határa felé, a Szín-pusztá felé, a Délvidék felé, és pedig a déli rész legvégső széle felé terül el. – ² Határa a Sós-tenger végénél, azaz délre néző nyelvénél kezdődik; ³ aztán tovább halad a Skorpió-magaslattel szemben, majd átmegy Színába és felmegy Kádes-Barneába, aztán tovább megy Ezronba, felmegy Addárba és átkanyarodik Kárkaába, ⁴ onnan aztán átmegy Acmónába, majd tovább megy Egyiptom patakjához és a Nagy-tengernél végződik. Ez legyen a déli rész határa. – ⁵ Kelet felől a Sós-tenger legyen a határ, egészen a Jordán torkolatáig. – Az északra néző rész határa szintén ennek a tengernek a Jordán folyóig érő nyelvétől kezdődik, ⁶ aztán felmegy a határ Béthaglába, majd átmegy észak felé Bétarabába, aztán felmegy Bóennek, Rúben fiának a kövéhez, ⁷ majd az Ákor völgyből felhúzódik Debera határai felé, aztán észak felé, a Gilgál felé tart, amely a pataktól délre levő Adommím magaslattel szemben van, majd tovább megy az úgynevezett Nap-forrás vizeihez, aztán kimegy a Rógel forráshoz, ⁸ majd felmegy Ennom fiának völgyében a jebuziták városának, azaz Jeruzsálemnek déli oldalán, onnan aztán felmegy annak a hegynek a csúcsára, amely Géenommal szemben, nyugat felé, a Refaim völgy északi végében van, ⁹ a hegy tetejéről aztán átmegy a Neftoa víz forrásához, majd tovább megy Efron hegyének falvaihoz, aztán átkanyarodik Baálába, azaz Kirját-Jearimba, vagyis az Erdők városába, ¹⁰ Baálától aztán nyugatra fordul, a Szeír hegyhez, majd a Jármí hegy oldala mellett átmegy északra Keszlonba, aztán lemegy Bétsemesbe, majd átmegy Tárnába, ¹¹ aztán tovább megy Akkaron északi oldalára, majd átkanyarodik Sekronába, aztán tovább megy a Baála hegyhez és eljut Jabneélbe. – Nyugat felé a Nagy-tenger széle zárja. ¹² Ezek Júda fiainak határai, körös-körül, nemzetségeikhez mérten.

¹³ Kálebnek, Jefóne fiának Józ sue szintén Júda fiai között adott birtokot, amint az Úr parancsolta neki: Kirját-Arbét, Enák atyjának városát, azaz Hebront. ¹⁴ Erre Káleb kiűzte onnan Enák három fiát: Sesájt, Áhimánt és Talmájt, Enák sarjait. ¹⁵ Aztán felment onnan Debir lakosai ellen, amelyet azelőtt Kirját-Szefernek, azaz Írások-városának hívtak. ¹⁶ Ekkor azt mondta Káleb: »Annak, aki Kirját-Szefert megveri, és beveszi, odaadom Áxát, a lányomat feleségül.« ¹⁷ Otoniel, Kenez fia, Káleb öccse be is vette, mire ő neki adta Áxát, a lányát feleségül. ¹⁸ Amikor hozzáment, rábeszélte a férjét, hogy kérjen az apjától mezőt. Erre az leszállt a szamaráról. Káleb megkérdezte tőle: »Mi lelt?« ¹⁹ Ő azt felelte: »Adj búcsúajándékot nekem: a délvidéki száraz földet adtad nekem, adj hozzá vízforrásost is!« Erre Káleb neki adta a felső és az alsó forrás vidékét.

²⁰ Ez Júda fiai törzsének birtoka, nemzetségeikhez mérten. ²¹ A városok Júda fiai birtokának végső részeitől kezdve Edom határáig a következők voltak. A Délvidéken: Kabszeél, Eder, Jágur, ²² Kína, Dimóna, Adáda, ²³ Kádes, Hácor, Jetnám, ²⁴ Zíf, Telem, Bálót, ²⁵ Hácarhadatta, Kirját-Ezron, azaz Hácor, ²⁶ Ámám, Sáma, Moláda, ²⁷ Hácargadda, Hassemon, Bétfelet, ²⁸ Hácarsuál, Beerseba, Bázjótja, ²⁹ Baála, Jím, Eszem, ³⁰ Eltolád, Keszíl, Hárma, ³¹ Szikeleg, Medemena, Szenszena, ³² Lebáót, Selim, En és Remmon. Összesen huszonkilenc város és falvaik.

³³ Az Alföldön pedig: Estaol, Córa, Ásena, ³⁴ Zánoe, Éngannim, Táfua, Énaim, ³⁵ Jerimót, Adullám, Szokó, Azeka, ³⁶ Sáráim, Aditaim, Gedera, Gederótaim: tizennégy város és falvaik. – ³⁷ Szánán, Hadassza, Migdalgád, ³⁸ Deleán, Micpe, Jektel, ³⁹ Lákis, Bászkat, Eglon, ⁴⁰ Kebbon, Lehemán, Ketlis, ⁴¹ Giderót, Bétdágon, Naáma, Makkeda: tizenhat város és falvaik. – ⁴² Libna, Eter, Ásán, ⁴³ Jefte, Esna, Neszib, ⁴⁴ Keila, Ákzib, Máresa: kilenc város és falvaik. – ⁴⁵ Akkaron, leányvárosaival és falvaival

együtt. ⁴⁶ Akkarontól a tengerig mindazok a városkák, amelyek Asdód és falvai felé húzódnak. ⁴⁷ Asdód, leányvárosaival és falvaival együtt. Gáza, leányvárosaival és falvaival együtt, egészen Egyiptom patakjáig, úgyhogy határát a Nagy-tenger alkotja.

⁴⁸ A Hegyvidéken: Sámir, Jeter, Szukkót, ⁴⁹ Dánna, Kirját-Szena, azaz Debir, ⁵⁰ Anáb, Istemó, Ánim, ⁵¹ Gósen, Olon, Gíló: tizenegy város és falvaik. – ⁵² Aráb, Rúma, Esaán, ⁵³ Jánun, Béttáfua, Afeka, ⁵⁴ Atmáta, Kirját-Arbe, azaz Hebron; továbbá Szíor: kilenc város és falvaik. – ⁵⁵ Máon, Kármel, Zíf, Jutta, ⁵⁶ Jezrael, Jukádám, Zánóe, ⁵⁷ Akkáin, Gibeá, Támna: tíz város és falvaik. – ⁵⁸ Hálhul, Besszúr, Gedor, ⁵⁹ Máret, Bétanót, Eltekon: hat város és falvaik. – Tekoa, Betlehem azaz Efrata, Peor, Etam, Kulon, Tatam Szoresz, Karem, Gallim, Beter, Manach: tizenegy város és falvaik – ⁶⁰ Kirját-Baál, azaz Kirját-Jearim, az Erdők városa, továbbá Arebba: két város és falvaik.

⁶¹ A pusztában: Bétaraba, Meddín, Szakáka, ⁶² Nebsán, Só-város, Engadi: hat város és falvaik.

⁶³ A jebuzitákat, Jeruzsálem lakóit azonban nem tudták elpusztítani Júda fiai: ott is laknak a jebuziták Júda fiaival Jeruzsálemben mind a mai napig.

Józs 16 József utódainak szállásterülete ¹ Ezután a sors József fiaira esett. Határuk Jerikóval és vizével szemben, keletre, a Jordánnál kezdődik, majd azzal a pusztával folytatódik, amely Jerikótól felmegy a bételi hegyhez, ² Bételből aztán kimegy Lúzába, majd átmegy az arkiták határára, Atarótba, ³ aztán lemegy nyugat felé, a jefletiták határára, egészen Alsó-Béthoron határáig és Gézerig, s vonalát a Nagy-tenger zárja. ⁴ Ezt kapták birtokul József fiai, Manassze és Efraim.

⁵ Efraim fiainak területe és birtoka, nemzetségeikhez mérten, a következő: kelet felé Atarót-Addár egészen Felső-Béthoronig, ⁶ aztán kimegy a határ a tengerig. Makmetát fekszik északon, aztán a határ kelet felé fordul Taanat-Silóig, majd kelet felől átmegy Jánoéba, ⁷ Jánoéból aztán lemegy Atarótba és Naarába, majd elér Jerikóhoz és kimegy a Jordánhoz. ⁸ Táfuából a tenger felé a Nád-völgybe megy és vége a Sós-tengernél van. Ez Efraim fiai törzsének birtoka, nemzetségeikhez mérten. ⁹ Továbbá azok a városok, amelyeket Manassze fiainak birtoka között jelöltek ki Efraim fiai számára és az azokhoz tartozó falvak. ¹⁰ De Efraim fiai nem pusztították ki a kánaániakat, akik Gézerben laktak: ott is laknak a kánaániak Efraim fiai között mint robotosok, mind a mai napig.

Józs 17 ¹ Aztán Manassze törzsére esett a sors (ő volt ugyanis József elsőszülötte) és pedig Mákirra, Manassze elsőszülöttjére, Gileád atyjára, aki harcos férfi volt és Gileádot és Básánt kapta birtokul, ² meg Manassze többi fiára, nemzetségeik szerint: Abiézer fiaira, Helek fiaira, Eszriel fiaira, Sekem fiaira, Hefer fiaira, Semida fiaira; ezek Manasszénak, József fiának férfi leszármazottai, nemzetségeik szerint. ³ Hefer fiának, Celofhádnak azonban nem voltak fiai – Hefer Gileádnak volt a fia, az meg Mákirnak volt a fia, az meg Manasszénak volt a fia –, hanem csak lányai, név szerint: Maála, Noa, Hegla, Melka, Tirca. ⁴ Ezek odajárultak Eleazár papnak a színe elé és József, Nún fia elé, meg a fejedelmek elé és azt mondták: »Az Úr megparancsolta Mózes által, hogy nekünk is adjatok birtokot testvéreink között.« Nekik is adott tehát birtokot az Úr parancsa szerint apjuk testvérei között. ⁵ Így tíz kötél osztályrész esett Manasszéra – nem számítva Gileád földjét és Básánt, amelyek a Jordánon túl vannak –, ⁶ minthogy Manasszénak a lányai is kaptak örökséget az ő fiai között. Gileád földje Manassze többi fiának osztályrésze lett.

⁷ Manassze határa pedig Ásertől Makmetátnak halad – ez Szíchemmel szemben van –, aztán kimegy jobbra, a Táfuá forrás lakosaihoz. ⁸ Táfuá földje ugyanis Manasszénak jutott osztályrészül, az maga azonban, Manassze határa mellett, Efraim fiainak. ⁹ Aztán lemegy a határ a Nád-völgyre, a patak-völgy déli oldalára – itt vannak Efraimnak azok a városai, amelyek Manassze városai között vannak, míg Manassze területe a patak-völgy északi oldalán van –, és vége a tengerig megy, ¹⁰ úgyhogy Efraim birtoka dél felé van, Manasszéé északra, és mindkettőt a tenger zárja. Északról Áser törzsével, kelet felől pedig Isszakár törzsével érnek össze. ¹¹ Manassze öröksége volt, továbbá Isszakárban és Áserben: Bétsán, leányvárosaival együtt, Jeblaám, leányvárosaival együtt, Dór lakosai leányvárosaikkal együtt, Endor lakosai, leányvárosaikkal együtt, Tenák lakosai, leányvárosaikkal együtt, valamint Megiddó lakosai, leányvárosaikkal együtt és Nófet városának harmadrésze. ¹² Manassze fiai azonban nem tudták feldúlni ezeket a városokat, s így a kánaániak ismét megtelepedtek földjükön. ¹³ Amikor aztán Izrael fiai megerősödtek, leigázták a kánaániakat, s robotosaikká tették őket, de nem pusztították ki.

¹⁴ Így szóltak ekkor József fiai Józsuéhez: »Miért adtál nekem csak egy sorsnyi és egy kötélnyi birtokot, noha oly nagy számú vagyok, s az Úr annyira megáldott engem!« ¹⁵ Azt felelte nekik Józse: »Hát ha oly nagy nép vagy, akkor menj fel az erdőre, s irts magadnak területet a periziták és a refaiták földjén, ha szűk neked Efraim hegységének birtoka!« ¹⁶ Azt felelték neki József fiai: »Nem tudunk felmenni a hegyre, mert vasszekereik vannak a kánaániaknak, akik azon a sík földön laknak, amelyen Bétsán és leányvárosai meg a völgy közepén elterülő Jezrael fekszenek.« ¹⁷ Azt mondta erre Józse József házának, Efraimnak, s Manasszénak: »Nagyszámú és nagy erejű nép vagy: nem lesz neked egy sorsnyi részed, ¹⁸ csak menj fel a hegyre, irts és tisztíts ott magadnak lakóterületet, s akkor tovább terjeszkedhetsz, mert bizony ki fogod tudni űzni a kánaániakat, akikről azt mondod, hogy vasszekereik vannak, és igen erősek.«

Józs 18 A többi törzs szállásterülete ¹ Izrael fiai mindnyájan összegyűltek Silóban, s ott felállították a bizonyosság sátrát, mivel az ország már meghódolt nekik. ² Maradt azonban hét törzs Izrael fiai közül, amely még nem kapta meg birtokát. ³ Azt mondta ezeknek Józse: »Meddig tespedtek még tunyaságban, s még meddig nem mentek elfoglalni azt a földet, amelyet az Úr, atyáitoknak Istene nektek adott? ⁴ Válasszatok minden törzsből három-három férfit, hadd küldjem el őket, hogy menjenek, járják be a földet, és írják össze az egyes törzsek számának megfelelően, s aztán hozzák el hozzám, amit összeírtak. ⁵ Osszátok el magatok közt hét részre a földet: Júda maradjon meg a maga határai között, a déli vidéken, József háza az északon, ⁶ a köztük levő földet írjátok össze hét részben, s aztán gyertek ide hozzám, hogy itt, az Úr, a ti Istenetek előtt sorsot vessek nektek. ⁷ A levitáknak ugyanis nincs részük közöttetek, mert az ő örökségük az Úr papsága, Gád és Rúben pedig, valamint Manassze törzsének fele már megkapta birtokát a Jordánon túl, a keleti oldalon, amelyet Mózes, az Úr szolgálja adott nekik.«

⁸ Amikor aztán felkeltek azok a férfiak, hogy elmenjenek, s összeírják a földet, Józse megparancsolta nekik: »Járjátok be a földet, s írjátok össze, aztán térjete vissza hozzám, hogy itt, az Úr előtt, Silóban sorsot vessek nektek.« ⁹ Elmentek tehát, megnézték, felosztották hét részre, könyvbe írták, s aztán visszatértek Józsuéhez a táborba, Silóba. ¹⁰ Ő sorsot vetett az Úr előtt Silóban és elosztotta a földet Izrael fiai között hét részre.

¹¹ Elsőként Benjamin fiaira esett a sors, nemzetségeikhez mérten, és pedig úgy, hogy Júda fiai és József fiai között legyen övék a föld. ¹² Északi határuk a Jordánnál kezdődik, aztán elvonul Jerikó északi oldala mellett, majd onnan felmegy nyugat felé a hegyre, és eljut Bétáven pusztájához, ¹³ aztán dél felől elhalad Lúza, azaz Bétel mellett, majd lemegy Atarót-Addárba, arra hegyre, amely Alsó-Béthorontól délre van. – ¹⁴ Aztán lekanyarodik, s a tenger felé eső részre kerül, délre attól a hegytől, amely Béthorontól délre van és Kirját-Baálnál, amelyet Kirját-Jearimnak is neveznek, Júda fiainak városánál végződik. Ez a tenger felé, a nyugatra eső határ. – ¹⁵ A déli határ Kirját-Jearim szélétől a tenger felől indul, majd elmegy egészen a Neftoa víz forrásáig, ¹⁶ aztán lemegy annak a hegynek a széléhez, amely Ennom fiai völgyével szemben, a Refaim völgy északi végében van, majd lemegy Géenomba (azaz Ennom völgyébe), a jebuziták városának déli oldalán, s elmegy a Rógel forráshoz, ¹⁷ aztán átmegy észak felé, s kimegy Énsemeshez, azaz a Nap-forráshoz, ¹⁸ aztán tovább megy azokig a dombokig, amelyek az Adommím magaslattal szemben vannak, majd lemegy Áben-Bóenhez, azaz Bóennek, Rúben fiának a kövéhez, aztán átmegy a Mezőség északi oldalára, majd lemegy a Mezőségre, ¹⁹ aztán átmegy a határ Béthagla mellett és a Sós-tenger északi nyelvénél, a Jordán déli végénél végződik. ²⁰ Keletről a Jordán a határa. – Ez Benjamin fiainak nemzetségeikhez mért birtoka, határaik szerint, körös-körül.

²¹ Városai pedig ezek voltak: Jerikó, Béthagla, Kászisz völgy, ²² Bétaraba, Szamáraim, Bétel, ²³ Ávím, Áfára, Ofer, ²⁴ Emona falva, Ofni, Gába: tizenkét város és falvaik. – ²⁵ Gibeon, Ráma, Berót, ²⁶ Micpe, Kefira, Moca, ²⁷ Rekem, Járefel, Tárela, ²⁸ Szela, Elef, Jebuz, azaz Jeruzsálem, továbbá Gibeát, Kirját: tizennégy város és falvaik. Ez Benjamin fiainak nemzetségeikhez mért birtoka.

Józs 19 ¹ Másodszorra Simeon fiaira esett a sors, nemzetségeikhez mérten; az ő örökségük ² Júda fiainak birtokai közé esett: Beerseba, Sábe, Moláda, ³ Hácarsuál, Bála, Ászem, ⁴ Eltolád, Betul, Hárma, ⁵ Szikeleg, Bétmarkabót, Hácarszúsza, ⁶ Bétlebaót, Sárohen: tizenhárom város és falvaik. ⁷ Áin, Remmon, Átár, Ásán: négy város és falvaik; ⁸ továbbá mindazok a falvak, amelyek ezek körül a városok körül voltak, Baálát-Beerig, a délvidéki Rámáig. Ez Simeon fiainak öröksége, nemzetségeikhez mérten, ⁹ Júda fiainak birtoka és osztályrésze között. Az ugyanis túl nagy volt, s azért Simeon fiai az ő örökségük között kaptak birtokot.

¹⁰ Harmadszor a sors Zebulon fiaira esett, nemzetségeikhez mérten. Az ő birtokuk egészen Száridig terjedt. ¹¹ Határuk a tenger irányában Meralába megy fel, majd eljut Debbásetig és addig a patakig, amely Jekonámmal szemben van. ¹² Száredtől kelet felé viszont Keszelet-Mahanaim vidékéhez megy, majd kimegy Dáberethez, aztán felmegy Jáfiénak, ¹³ onnan pedig átmegy Gáthefer és Takászin keleti részére, majd kimegy Remmonba, Amtárba és Noába, ¹⁴ aztán észak felé megkerüli Hanátont, s a Jefteél völgyénél végződik. ¹⁵ Hozzá tartozott továbbá Kátet, Naálol, Semeron, Jerála, Betlehem: tizenkét város és falvaik. ¹⁶ Ez Zebulon fiai törzsének, nemzetségeikhez mért birtoka, ezek a városok és falvaik.

¹⁷ Negyedikként Isszakárra esett a sors, nemzetségeikhez mérten. ¹⁸ Az örökségük: Jezrael, Kászalót, Sunem, ¹⁹ Hafaraim, Seon, Anáhara, ²⁰ Rabbót, Kesion, Ábesz, ²¹ Rámet, Énganim, Énhadda, Bétfe-

szesz, ²² majd határa eljut a Mahanaimig és Seheszimáig és Bétsemesig, s a Jordánnál végződik: tizenhat város és falvaik. ²³ Ez Isszakár fiainak, nemzetségeikhez mért birtoka, ezek a városok és falvaik.

²⁴ Ötödszörre a sors Áser fiainak törzsére esett, nemzetségeikhez mértén. ²⁵ Az ő területük Halkát, Háli, Beten, Axáf, ²⁶ Alammelek, Amád és Mesál, aztán határuk a tenger irányában eljut egészen a Kármelig, és Síhorig, meg Libnátig, ²⁷ majd visszafordul keletre Bétdágonnak, átmegy Zebulonig és észak felől Jefteaél völgyéig, Bétemekig és Nehielig, aztán bal felől kimegy Kabulnak, ²⁸ majd Abdonnak, Rohóbnak, Hámonnak és Kánának, egészen Nagy-Szidonig, ²⁹ aztán visszafordul Horma felé egészen Tírusznak megerősített városáig és Hószáig, és Akziba területe felől a tengernél végződik. ³⁰ Hozzá tartozott továbbá Ámma, Áfek és Rohób: huszonkét város és falvaik. ³¹ Ez Áser fiainak, nemzetségeikhez mért birtoka, ezek a városok és falvaik.

³² A hatodikként a sors Naftali fiaira esett, nemzetségeikhez mértén. ³³ Határuk Heleftől és a Szaánimnál levő Élontól kezdődik, majd átmegy Adámin, azaz Nekeben és Jabneélen egészen Lekumig és a Jordánnál végződik. ³⁴ Majd visszafordul a határ nyugat felé Asznót-Mahanaimba, onnan aztán kimegy Hukkókig, és dél felé átmegy Zebulonig, nyugat felé Áserig, kelet felé pedig a Jordánnál levő Júdáig. ³⁵ Megerősített városai: Asszedím, Szer, Hamat, Rekkát, Kinneret, ³⁶ Edema, Aráma, Hácór, ³⁷ Kedes, Edrái, Énhácar, ³⁸ Jeron, Magdalél, Hórem, Bétanát, Bétsemes: tizenkilenc város és falvaik. ³⁹ Ez Naftali fiai törzsének birtoka, nemzetségeikhez mértén, ezek a városok és falvaik.

⁴⁰ Hetedszerre a sors Dán fiainak törzsére esett, nemzetségeikhez mértén. ⁴¹ Az ő birtokuk területéhez tartozott Córa, Estaol, Hirsemes, azaz Nap-város, ⁴² Selebin, Ajjalon, Jetela, ⁴³ Élon, Temna, Ákron, ⁴⁴ Elteke, Gebbeton, Bálaát, ⁴⁵ Júd, Báne, Bárák, Gátremmon, ⁴⁶ Mejárkon, Árekon, a Joppéra néző vidékkel együtt – ⁴⁷ ezzel a vidékkel fejeződött be. – Majd Dán fiai felmentek és hadakoztak Lesem ellen. Bevették, kardélre hányták, elfoglalták, s megtelepedtek benne, és Lesemet apjuknak, Dánnak nevére, Dánnak nevezték el. ⁴⁸ Ez Dán fiai törzsének birtoka, nemzetségeikhez mértén, ezek a városok és falvaik.

⁴⁹ Amikor aztán bevégezte a föld kisorsolását, kinek-kinek törzse szerint, akkor Izrael fiai birtokot adtak maguk között Józsueknak, Nún fiának, ⁵⁰ az Úr parancsa szerint: azt a várost, amelyet kívánt, Támnát-Száraát Efraim hegységén, s ő kiépítette a várost, s megtelepedett benne.

⁵¹ Ezek azok a birtokok, amelyeket Eleazár pap és Józsue, Nún fia és Izrael fiainak család- és törzsfői Silóban, az Úr előtt, a bizonyosság sátránál kisorsoltak. Ezzel elosztották a földet.

Józs 20 A menedékvárosok ¹ Így szólt ekkor az Úr Józsuehoz: »Szólj Izrael fiaihoz, s mondd nekik: ² Jelöljétek ki a menedékvárosokat, amelyekről nektek Mózes által szóltam, ³ hogy azokba menekülhessen, aki valakit akaratlanul megöl, s így megmenekülhessen a vérbosszuló rokon haragjától. ⁴ Ha ezeknek a városoknak egyikéhez menekül, álljon meg a város kapuja előtt, beszélje el a város véneinek mindazt, ami ártatlanságát igazolja, s arra azok fogadják be, és adjanak neki lakóhelyet. ⁵ Ha a vérbosszuló utána iramodik, ne adják ki a kezébe, mert akaratlanul ölte meg felebarátját és nem bizonyítható, hogy annak két vagy három nappal azelőtt ellensége volt. ⁶ Ő aztán lakjék abban a városban, míg a törvény elé nem áll, hogy számot adjon cselekedetéről, s amíg meg nem hal az

akkori főpap. Akkor az, aki az emberölést elkövette, térjen vissza, s menjen be városába és házába, amelyből elmenekült.«

⁷ Erre kijelölték Kedest Galileában, Naftali hegységén, Szíchemet Efraim hegységén és Kirját-Arbét, azaz Hebront Júda hegységén. ⁸ A Jordánon túl, Jerikótól keletre pedig kiválasztották Bószort, amely a sík pusztában feküdt, Rúben törzséből, és Gileádban Rámótot Gád törzséből, és Gaulont Básánban Manassze törzséből.

⁹ Ezeket a városokat állapították meg Izrael valamennyi fia számára és minden jövevény számára, aki közöttük lakott, hogy ezekbe meneküljön, aki valakit akaratlanul megölt, hogy meg ne haljon a ki-ontott vért megbosszulni akaró rokonnak a keze által, míg a nép elé nem áll, hogy számot adjon ügyéről.

Józs 21 A leviták városai ¹ Ekkor odajárultak Lévi nagycsaládjainak fejei Eleazár pap elé és Józ sue, Nún fia elé, és az Izrael fiainak törzseiben levő nagycsaládok fejei elé, ² s így szóltak hozzájuk Silóban, Kánaán földjén: »Az Úr megparancsolta Mózes által, hogy adjatok nekünk városokat lakásra és körülöttük legelőket állataink táplálására.« ³ Erre Izrael fiai az Úr parancsa szerint városokat, s körülöttük legelőket adtak nekik birtokaikból.

⁴ A sors útján Kaát nemzetségére és pedig Áron papnak fiaira, Júda, Simeon és Benjamin törzséből tizenhárom város esett, ⁵ Kaát többi fiára pedig, azaz a többi levitára, Efraim, Dán és Manassze fél törzséből tíz város. ⁶ Gerson fiaira az a sors esett, hogy Isszakár, Áser, Naftali törzsétől és Manassze básáni fél törzsétől kapjanak összesen tizenhárom várost, ⁷ míg Merári fiaira, nemzetségeikhez mérten, Rúben, Gád és Zebulon törzséből tizenkét város esett. ⁸ Erre odaadták Izrael fiai a levitáknak ezeket a városokat s a körülöttük levő legelőket, amint az Úr Mózes által parancsolta, mindegyiknek a sors szerint adták oda.

⁹ Júda és Simeon fiainak törzséből Józ sue a következő nevű városokat adta: ¹⁰ a Kaát nemzetségeiből való levita származásúak közül Áron fiainak (ezekre esett ugyanis először a sors): ¹¹ Kirját-Arbét, Enák atyjának városát, azaz Hebront Júda hegységén s a körülötte levő legelőket. ¹² Ennek szántóit és falvait azonban Kálebnek, Jefóne fiának adta birtokul. ¹³ Áron pap fiainak adta tehát Hebront, a menedékvárost, s a körülötte levő legelőket, továbbá Libnát, a körülötte levő legelőkkal együtt, ¹⁴ meg Jetert, Estemót, ¹⁵ Holont, Debirt, ¹⁶ Áint, Juttát, Bétsemet, a körülöttük levő legelőkkal együtt: kilenc város, az említett két törzsből. ¹⁷ Benjamin fiainak törzséből pedig: Gibeont, Gábát, ¹⁸ Anatót, Álmont, a körülöttük levő legelőkkal együtt: négy város. – ¹⁹ Áron pap fiainak városai összesen: tizenhárom s a körülöttük levő legelők.

²⁰ A Kaát fiainak nemzetségeiből való többi levita származásúaknak pedig a következő birtokot adták: ²¹ Efraim törzséből: a menedékvárost, Szíchemet, a körülötte levő legelőkkal együtt, Efraim hegységén, továbbá Gézert, ²² Kibszaimot, Béthoront, a körülöttük levő legelőkkal együtt: ez négy város. – ²³ Dán törzséből pedig: Eltekót, Gábátont, ²⁴ Ajjalont, Gátremmont, a körülöttük levő legelőkkal együtt: ez négy város. – ²⁵ Továbbá Manassze fél törzséből: Tánákot és Gátremmont, a körülöttük levő legelőkkal együtt: ez két város. ²⁶ Mindez összesen tíz város s a körülöttük levő legelők; ezt adták Kaát alsóbb rangú fiainak.

²⁷ A levita-nemzetségből azoknak, akik Gerson fiai voltak, adta: Manassze fél törzséből a menedékvárost, Gaulont Básánban, továbbá Boszrát, a körülöttük levő legelőkkel együtt: két város. ²⁸ Továbbá Isszakár törzséből: Kesiont, Dáberetet, ²⁹ Jarámótot, Énganimot, a körülöttük levő legelőkkel együtt: négy város. ³⁰ Áser törzséből pedig: Másált, Abdont, ³¹ Helkátot és Rohóbot, a körülöttük levő legelőkkel együtt: négy város. ³² Naftali törzséből a menedékvárost: Kedest Galileában, továbbá Hammót-Dórt, Kártánt, a körülöttük levő legelőkkel együtt: három város. ³³ Gerson családjának városai összesen: tizenhárom s a körülöttük levő legelők.

³⁴ Merári fiai nemzetségeinek, az alsóbb rangú levitáknak adták: Zebulon törzséből: Jeknámot, Kártát, ³⁵ Dámnát, Naáloht: négy várost, a körülöttük levő legelőkkel együtt. ³⁶ Rúben törzséből, a Jordánon túl, Jerikóval szemben a menedékvárost, Bószort a Miszor pusztában, Jázert, ³⁷ Kedemótot és Mefaátot: négy várost, a körülöttük levő legelőkkel együtt. ³⁸ Gád törzséből a menedékvárost, Rámótot, Gileádban, továbbá Mánaimot, ³⁹ Hesbont és Jázert: négy várost, a körülöttük levő legelőkkel együtt. ⁴⁰ Merári fiainak városai, családjaikhoz és nemzetségeikhez mérten, összesen: tizenkettő.

⁴¹ Összesen tehát negyvennyolc városuk volt a levitáknak Izrael fiainak birtokai között, ⁴² mindegyiket a körülötte levő legelőkkel együtt adták oda az egyes nemzetségeknek.

Nyugalom az elfoglalt hazában ⁴³ Megadta tehát az Úr Izraelnek azt az egész földet, amely felől megesküdött atyáiknak, hogy odaadja: ők elfoglalták, és megtelepedtek rajta. ⁴⁴ Békét is adott nekik az Úr valamennyi környező nemzettel szemben és senki sem mert ellenállni nekik ellenségeik közül, hanem valamennyien a hatalmukba kerültek. ⁴⁵ Egy szó sem hiúsult meg mindabból, ami felől azt ígérte, hogy teljesíti, hanem minden valóra vált és beteljesedett.

Józs 22 ¹ Ugyanabban az időben Józsue összehívta a rúbenitákat, a gáditákat s Manassze fél törzsét ² és azt mondta nekik: »Megtettetek mindent, amit nektek Mózes, az Úr szolgája parancsolt, s nekem is engedelmeskedtetek mindenben. ³ Nem hagytátok el testvéreiteket hosszú időn keresztül egészen a mai napig, s megtartottátok az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsát. ⁴ Minthogy tehát immár nyugalmat és békességet adott az Úr testvéreiteknek, amint megígérte: térjete vissza, s menjete sátraitokba, s birtokotok földjére, amelyet Mózes, az Úr szolgája adott nektek a Jordánon túl. ⁵ Csak arra vigyázzatok nagyon, hogy cselekedeteitekkel teljesítsétek a parancsot és a törvényt, amelyet nektek Mózes, az Úr szolgája meghagyott, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket, járjatek mindenben az ő útjain, tartsátok meg parancsait, ragaszkodjatek hozzá, s szolgáljatek neki teljes szívetekből s teljes lelketekből. ⁶ Aztán Józsue megáldotta és elbocsátotta őket, hogy térjenek vissza sátraikba.« ⁷ Manassze törzse felének ugyanis Mózes adott birtokot Básánban, a másik felének pedig Józsue adott birtokot a többi testvére között a Jordánon túl, a nyugati oldalon. Amikor pedig elbocsátotta őket sátrukba és megáldotta őket, ⁸ azt mondta nekik: »Sok vagyonnal s gazdagsággal térte vissza lakóhelyetekre: ezüsttel, arannyal, rézzel, vassal és sokféle ruhával. Osszátok meg az ellenség zsákmányát testvéreitekkel!«

⁹ Erre Rúben fiai, Gád fiai és Manassze fél törzse megfordultak és eltávoztak Izrael fiaitól Silóból, amely Kánaánban fekszik, hogy visszamenjenek Gileádba, birtokuk földjére, amelyet az Úr parancsa szerint Mózesről kaptak.

Oltár a Jordánnál ¹⁰ Amikor aztán eljutottak a Jordán halmaihoz, Kánaán földjén, a Jordán mellett roppant nagyságú oltárt építettek. ¹¹ Amikor ezt Izrael fiai meghallották, hogy Rúben, Gád és Manassze fél törzsének fiai Kánaán földjén, a Jordán halmainál, Izrael fiaival átellenben oltárt építettek, ¹² valamennyien összegyűltek Silóba, hogy felvonuljanak és hadakozzanak ellenük.

¹³ Előbb azonban elküldték hozzájuk Gileád földjére Fineeszt, Eleazárnak, a papnak a fiát, ¹⁴ s vele tíz fejedelmet, egyet-egyet minden törzsből. ¹⁵ Ezek elmentek Rúben, Gád és Manassze fél törzse fiaihoz Gileád földjére és azt mondták nekik: ¹⁶ »Ezt üzeni az Úr egész népe: Micsoda hitszegés ez? Miért hagytátok el az Urat, Izrael Istenét, szentségtörő oltárt építve, s az Ő tiszteletétől eltérve? ¹⁷ Kevés nektek, hogy vétkeztetek Baál-Peor által, s hogy ennek a véteknek szennye mind a mai napig rajtunk van és sokan elhullottak a népből? ¹⁸ Ti ma elhagytátok az Urat, s holnap egész Izraelre fog zúdulni haragja. ¹⁹ Ha úgy vélitek, hogy birtokotok földje tisztátalan, gyertek át arra a földre, ahol az Úr hajléka van, s lakjatok közöttünk, csak el ne térjete az Úrtól és a mi közösségünktől, oltárt építve az Úr, a mi Istenünk oltárán kívül. ²⁰ Nemde, Ákán, Szerah fia szegte meg az Úr parancsát, s mégis Izrael egész népére szállt haragja! Egy ember volt – bárcsak egyedül ő halt volna meg vétkéért!«

²¹ Azt felelték erre Rúben és Gád fiai s Manassze fél törzse Izrael követekül küldött fejedelmeinek: ²² »Erős Isten az Úr, erős Isten az Úr, ő tudja, s Izrael is tudja meg: ha hitszegő lélekkel építettük ezt az oltárt, ne tartson meg minket, hanem büntessen meg azonnal. ²³ Ha azzal a szándékkal készítettük, hogy egészen eléggő áldozatot, ételáldozatot s békeáldozatot helyezzünk rá, ő maga kérje számon, és torolja meg. ²⁴ Sőt éppen az ellenkező gondolatból és megfontolásból kifolyólag készítettük. Azt mondtuk ugyanis: Maholnap fiaitok majd azt mondják fiainknak: Mi közötök nektek az Úrhoz, Izrael Istenéhez? ²⁵ Közénk és közétek vetette az Úr, ó Rúben fiai és Gád fiai, határu a Jordán folyóját: nincs tehát részetek az Úrban – és ezzel az ürüggyel fiaitok elutasítják fiainkat az Úr tiszteletétől. Jobbnak véltük tehát, ²⁶ hogy azt mondjuk: Építsünk magunknak oltárt, nem azért, hogy egészen eléggő- vagy véresáldozatot mutassunk be rajta, ²⁷ hanem azért, hogy bizonyosságul szolgáljon közöttetek és közöttünk, a mi utódaink s a ti utódaitok között arra, hogy mi is szolgálhatunk az Úrnak, s nekünk is jogunk van egészen eléggő áldozatokat, véresáldozatokat és békeáldozatokat bemutatni és fiaitok semmiképpen se mondassák maholnap fiainknak: 'Nektek nincs részetek az Úrban.' ²⁸ Ha ezt találnák mondani, feleljék nekik: 'Íme, itt az Úr oltára, amelyet apáink készítettek, nem egészen eléggő áldozatokra, vagy véresáldozatokra, hanem azért, hogy bizonyosságul szolgáljon közöttünk és közöttetek.' ²⁹ Távol legyen tőlünk az a vétek, hogy elpártoljunk az Úrtól, s elhagyjuk az ő nyomdokait, oltárt építve egészen eléggő áldozatok, ételáldozatok vagy véresáldozatok bemutatására az Úrnak, a mi Istenünknek azon az oltárán kívül, amely az ő hajléka előtt épült.«

³⁰ Amikor ezt Fineesz pap és Izraelnek követekül küldött fejedelmei, akik vele voltak, meghallották, megbékültek, s Rúben, Gád és Manassze fél törzse fiainak szavait nagy örömmel fogadták. ³¹ Ezért Fineesz, Eleazár fia, a pap ezt mondta nekik: »Most tudjuk, hogy velünk van az Úr, mivel mentesek vagytok a hitszegéstől, s így megóvtátok Izrael fiait az Úr kezétől.«

³² Aztán visszatért a fejedelmekkel Rúben és Gád fiaitól, Gileád földjéről, Kánaán széléről Izrael fiaihoz és beszámolt nekik. ³³ Tetszett is a dolog mindazoknak, akik hallották, és Izrael fiai dicsérték az Urat, s nem mondták többé, hogy felvonulnak ellenük, s hadakoznak és elpusztítják birtokuk földjét.

³⁴ Rúben fiai és Gád fiai pedig annak az oltárnak, amelyet építettek, ezt a nevet adták: »Ez a mi bizonyosságunk arra, hogy az Úr az Isten!«

A SZÖVETSÉG MEGÚJÍTÁSA: 23,1-24,33

Józs 23 Józsue beszéde a néphez ¹ Hosszú idővel azután, hogy az Úr békét adott Izraelnek, s körül minden nemzetet alája vetett, s amikor Józsue már igen koros és nagyon öreg lett, ² hívatta Józsue egész Izraelt, a véneket, a fejedelmeket, a vezetőembereket s az előljárókat, s azt mondta nekik: »Megöregedtem, s igen élemedett korú vagyok. ³ Ti magatok láttátok mindazt, amit az Úr, a ti Istenetek a körben lakó összes nemzettel tett, hogy mi módon harcolt ő maga értetek. ⁴ Nos, mivel kisorsoltatta közöttetek ezt az egész földet, a Jordán keleti részétől kezdve egészen a Nagy-tengerig, de még sok nemzet fennmaradt, ⁵ azért ezeket az Úr, a ti Istenetek el fogja pusztítani és távolítani a színetek elől, hogy elfoglalhassátok ezt a földet, amint megígérte nektek. ⁶ Ám erősen és gondosan ügyeljete arra, hogy megtartsátok mindazt, ami meg van írva Mózes törvényének könyvében, s el ne térjete attól se jobbra, se balra, ⁷ hogy, amikor majd bejuttok azok közé a nemzetek közé, amelyek közöttetek lesznek, ne az ő isteneik nevére esküdjete, ne azoknak szolgáljate, s ne azokat imádjátok, ⁸ hanem az Úrhoz, a ti Istenetekhez ragaszkodjate, amint ezt a mai napig tettéte. ⁹ Akkor majd az Úr, a ti Istenetek eltávolít előletek igen nagy s erős népeket és senki sem tud majd nektek ellenállni. ¹⁰ Egy ember közületek ezer férfit űz el az ellenségből, mert az Úr, a ti Istenetek maga fog harcolni értetek, amint megígérte. ¹¹ Csak arra ügyeljete nagyon nagy gonddal, hogy szeresséte az Urat, a ti Isteneteket. ¹² Ha ugyanis csatlakoztok ezeknek a közöttetek lakó nemzeteknek a tévedéseihöz, ha összeházasodtok és összebarátkoztok velük: ¹³ nos, akkor vegyéte tudomásul, hogy az Úr, a ti Istenetek nem törli el őket a színetek elől, hanem vermetekké s törötökké, oldalatókat érő bántalommal, szemetekben levő tuskévé lesznek, míg el nem távolít és el nem pusztít titeket erről az igen jó földről, amelyet adott nektek.

¹⁴ Íme, én maholnap elmegyek minden földi lény útjára. Ismerjéte el teljes lelketekből, hogy egy szó sem hiúsult meg mindabból, aminek teljesítését az Úr nektek megígérte. ¹⁵ Azonban ahogy teljesítette tetteivel azt, amit megígért, s mind meglett a jó, úgy rátok hozza mindazt a rosszat is, amellyel fenyegetett, míg el nem távolít és el nem pusztít titeket erről a nagyon jó földről, amelyet nektek adott, ¹⁶ ha megszegíte az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségét, amelyet veletek megkötött és más isteneket szolgáltok és imádtok: bizony akkor hamarosan felkél az Úr haragja ellenetek, s eltávolít titeket erről a nagyon jó földről, amelyet nektek adott.«

Józs 24 A szíchemi országgyűlés ¹ Aztán Józsue egybegyűjtötte Izrael valamennyi törzsét Szíchembe, összehívatta a véneket, a fejedelmeket, a bírákat s az előljárókat, s amikor azok odaálltak az Úr elé, ² így szólt a néphez:

»Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: A folyóvízen túl laktak eleinte atyáitok, Táré, Ábrahámnak és Náchornak atyja és más isteneknek szolgáltak. ³ Éppen azért kihoztam atyátokat, Ábrahámot Mezopotámia határaiból, elvittem Kánaán földjére, megsokasítottam ivadékát ⁴ és adtam neki Izsákot, Izsáknak pedig adtam Jákobot és Ézsaut. Ezek közül Ézsauinak odaadtam Szeír hegyét birtokul, Jákob pedig és fiai lementek Egyiptomba. ⁵ Aztán elküldtem Mózeszt és Áront és megvertem Egyiptomot sok jellel

és csodával. ⁶ Majd kihoztalak titeket s atyáitokat Egyiptomból és eljutottatok a tengerhez, s az egyiptomiak harciszekerekkel és lovassággal egészen a Vörös-tengerig űzték atyáitokat. ⁷ Ekkor Izrael fiai az Úrhoz kiáltottak: s ő sötétséget vetett közétek és az egyiptomiak közé. Rájuk zúdította a tengert, s az elborította őket, a ti szemetek pedig nézte mindazt, amit Egyiptommal cselekedtem. Aztán hosszú ideig a pusztában laktatok. ⁸ Majd bevittelek titeket az amoriták földjére, akik a Jordánon túl laktak, s amikor azok hadba szálltak ellenetek, kezetekbe adtam őket, s ti elfoglaltatok földjüket, és megöltétek őket. ⁹ Aztán meg Bálák, Szefor fia, Moáb királya kelt harcra Izraellel és elküldött és elhívatta Bálamot, Beor fiát, hogy átkozzon meg titeket, ¹⁰ de én nem akartam őt meghallgatni, sőt ellenkezőleg, megáldattalak vele titeket, s így megszabadítottalak titeket kezéből.

¹¹ Majd átjöttetek a Jordánon, s eljutottatok Jerikóhoz, és ennek a városnak az emberei, az amoriták, a periziták, a kánaániak, a hetiták, a girgasiták, a hivviták meg a jebuziták hadba szálltak ellenetek, de én a kezetekbe adtam őket. ¹² Darazsakat küldtem el előttetek, s így vetettem ki helyükből őket, az amoriták két királyát – nem a te kardod és íjad által. ¹³ Így adtam nektek földet, amelyért nem fáradtatok, s városokat, amelyeket nem építtettetek, hogy bennük lakjatok, szőlőket s olajfákat, amelyeket nem ültettetek. ¹⁴ Nos tehát féljétek az Urat, s szolgáljatok neki egész és igaz szívvel: távolítsátok el azokat az isteneket, akiknek Mezopotámiában s Egyiptomban atyáitok szolgáltak és az Úrnak szolgáljatok. ¹⁵ Ha azonban rossznak látjátok, hogy az Úrnak szolgáljatok: választhattok. Válasszátok ma, ami tetszik, kinek akartok inkább szolgálni: azoknak az isteneknek-e, akiknek atyáitok szolgáltak Mezopotámiában, vagy az amoriták isteneinek, akiknek földjén laktok: én és házam azonban az Úrnak fogunk szolgálni.«

¹⁶ Azt felelte erre a nép: »Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat és más isteneknek szolgáljunk. ¹⁷ Az Úr, a mi Istenünk. Ő hozott ki minket s atyáinkat Egyiptom földjéről, a rabszolgaság házából, Ő vitt végbe szemünk láttára igen nagy jeleket, Ő őrzött minket az egész úton, amelyen jártunk, s azok között a népek között, amelyek között átjöttünk, ¹⁸ s Ő vetett ki minden nemzetet az amoritákkal, ennek a földnek, amelyre bejöttünk, lakóival együtt. Az Úrnak fogunk tehát szolgálni, mert Ő a mi Istenünk.«

¹⁹ Azt mondta erre Józsué a népnek: »Nem szolgálhattok az Úrnak, mert Ő szent és erősen féltékeny Isten, s nem nézi el vétkeiteket s bűneiteket: ²⁰ ha elhagyjátok az Urat, s idegen isteneknek szolgáltok, akkor Ő elfordul tőletek, és megsanyargat és elpusztít titeket, bár azelőtt jót tett veletek.« ²¹ Azt mondta erre a nép Józsuénak: »Nem lesz úgy, amint mondod: mert az Úrnak fogunk szolgálni.« ²² Azt mondta erre Józsué a népnek: »Tanúi vagytok annak, hogy ti választottátok magatoknak az Urat, hogy neki szolgáljatok.« Azt felelték: »Tanúi vagyunk.« ²³ Ő erre azt mondta: »Nos, akkor távolítsátok el magatok közül az idegen isteneket, s hajtsátok szíveteket az Úrhoz, Izrael Istenéhez.« ²⁴ Azt mondta erre a nép Józsuénak: »Az Úrnak, a mi Istenünknek fogunk szolgálni, s az ő parancsainak fogunk engedelmeskedni.«

²⁵ Erre Józsué megkötötte a szövetséget azon a napon, s a nép elé terjesztette a parancsokat és a rendeleteket Szíchemben. ²⁶ Majd beírta mindezeket a szavakat az Úr törvényének könyvébe és fogott egy igen nagy követ, s odatette az alá a tölgyfa alá, amely az Úr szent helyén volt, ²⁷ s azt mondta

az egész népnek: »Íme, ez a kő szolgáljon bizonyságul ellenetek, mert ez hallotta az Úr minden szavát, amelyet nektek mondott, hogy később le ne akarjátok tagadni és hazudni az Úrnak, a ti Isteneiteknek.« ²⁸ Aztán elbocsátotta a népet, mindenkit a birtokára.

Józsue, József és Eleazár halála ²⁹ Ezek után meghalt Józsue, Nún fia, az Úr szolgája száztízéves korában ³⁰ és eltemették birtokának határában, Tamnát-Száréban, amely Efraim hegységén, Gaás hegyétől északra fekszik. ³¹ Izrael az Úrnak szolgált Józsue és azon vének valamennyi napja alatt, akik még hosszú ideig éltek Józsue után, s akik tudtak az Úr minden tettéről, amelyeket Izraellel művelt.

³² Eltemették József csontjait is, amelyeket Izrael fiai felhoztak Egyiptomból, és pedig Szíchemben, azon a meződarabon, amelyet Jákob vett meg Szíchem atyjának, Hémornak fiaitól száz fiatal juhon, s amely József fiainak birtoka lett.

³³ Meghalt Eleazár, Áron fia is, s eltemették fiának, Fineesznek Gibeájában, amely neki jutott birtokul Efraim hegységén.

BÍRÁK KÖNYVE

A BÍRÁK KORÁNAK JELLEMZÉSE: 1,1-3,6

Bír 1 Júda és Simeon területének meghódítása ¹Józsue halála után megkérdezték Izrael fiai az Urat: »Ki vonuljon fel közülünk elsőként a kánaániak ellen, hogy megkezdje a harcot?« ²Az Úr azt felelte: »Júda menjen fel, íme, kezébe adtam a földet.« ³Azt mondta erre Júda Simeonnak, a testvérének: »Jöjj fel velem sorsszabta földemre, és hadakozz a kánaániak ellen, hogy aztán én is elmenjek veled sorsszabta földedre!« Simeon el is ment vele. ⁴Felvonult tehát Júda, és az Úr a kezükbe adta a kánaániakat és a perizitákat, úgyhogy Bezeknél megverték tízezer embert. ⁵Meglepték ugyanis Bezeknél Adonibezeket, hadakoztak ellene, és megverték a kánaániakat és a perizitákat. ⁶Adonibezek megfutamodott, de üldözőbe vették és megfogták, és levágták a keze és lába ujjait. ⁷Azt mondta ekkor Adonibezek: »Hetven király szedegette asztalom alatt az étkek hulladékait, akiknek levágtam kezük s lábuk ujjait. Ahogy én cselekedtem, úgy fizetett nekem Isten.« Aztán elvitték Jeruzsálembe, és ott meghalt.

⁸Júda fiai ugyanis hadakoztak Jeruzsálem ellen, bevették, lakóit kardélre hányták, és az egész várost felgyújtották.

⁹Aztán lementek, és azok ellen a kánaániak ellen hadakoztak, akik a Hegyvidéken, a Délvidéken és az Alföldön laktak. ¹⁰Elment ugyanis Júda azok ellen a kánaániak ellen, akik Hebronban laktak – ennek neve régente Kirját-Arbe volt –, és megverte Sesájt, Áhimánt és Talmájt. ¹¹Onnan aztán tovább ment és Debir lakói ellen vonult. Ennek régi neve Kirját-Széfer (azaz Írások-városa) volt.

¹²Azt mondta ekkor Káleb: »Aki megveri és elpusztítja Kirját-Széfert, annak odaadom lányomat, Áxát feleségül.« ¹³Amikor aztán Otoniel, Kenez fia, Káleb öccse bevette, neki adta Áxát, a lányát feleségül. ¹⁴Az pedig, amikor hozzáment, rábeszélte a férjét, hogy kérjen az apjától szántóföldet. A férfi leszállt a szamaráról, mire Káleb megkérdezte tőle: »Mi lelt?« ¹⁵Ő így felelt: »Adj nekem búcsúajándékot, mert száraz földet juttattál nekem: adj vízzel öntözöttet is.« Erre Káleb neki adta a felső forrás és az alsó forrás vidékét.

¹⁶Mózes kenita rokonának fiai is felmentek a Pálmák városából Júda fiaival Júda osztályrészének arra a pusztájára, amely Aradtól délre van, és az amalekitákkal laktak.

¹⁷Júda viszont elment Simeonnal, a testvérével, s közösen megverték azokat a kánaániakat, akik Szefaátban laktak. Megölték őket, ezért a várost elnevezték Hormának (azaz Átkozottnak). ¹⁸Aztán Júda bevette Gázát, határával együtt, továbbá Askalont és Akkaront határukkal együtt. ¹⁹Az Úr tehát Júdával volt, s ő elfoglalta a Hegyvidéket. A Völgy lakóit azonban nem tudta elpusztítani, mert azoknak sok kaszás-szekerük volt. ²⁰Hebront Kálebnek adták, amint Mózes megparancsolta, s ő eltörölte belőle Enák három fiát.

²¹Benjamin fiai azonban nem pusztították el a jebuzitákat, Jeruzsálem lakóit, így a jebuziták ott maradtak Benjamin fiai között Jeruzsálemben mind a mai napig.

József utódainak területe ²² Felvonult József háza is Bétel ellen, és az Úr velük volt. ²³ Amikor ugyanis körülvették a várost – azt azelőtt Lúzának hívták –, ²⁴ megláttak egy embert, aki a városból jött ki, és azt mondták neki: »Mutasd meg nekünk a város bejáráját, akkor irgalmasságot cselekszünk veled.« ²⁵ Amikor megmutatta nekik, kardélre hányták a várost, de azt az embert és egész rokonságát elbocsátották. ²⁶ Amikor elbocsátották, az elment a hetiták földjére, ott várost épített, és elnevezte Lúzának; így is hívják azt mind a mai napig.

²⁷ Manassze azonban nem törölte el Bétsánt, Tánákot és ezek leányvárosait, sem Dór lakóit meg Jeblaámot és Megiddót és ezek leányvárosait, így a kánaániak velük kezdtek lakni. ²⁸ Amikor aztán Izrael megerősödött, jobbágyaivá tette, de elpusztítani nem akarta őket. ²⁹ Efraim sem ölte meg azokat a kánaániakat, akik Gézerben laktak, hanem megtelepedett mellettük.

³⁰ Zebulon nem pusztította el Keton és Naálol lakóit, hanem a kánaániak közöttük maradtak, és csak jobbágyaikká lettek.

³¹ Áser sem pusztította el Akkó, Szidon, Ahaláb, Akázib, Helba, Áfek és Rohób lakosait, ³² hanem megtelepedett a föld lakói, a kánaániak között, és nem ölte meg őket.

³³ Naftali sem pusztította el Bétsemes és Bétanát lakóit, hanem megtelepedett a föld lakói, a kánaániak között, a bétsemesiek és a bétanátiak pedig a jobbágyaik lettek.

³⁴ Dán fiait az amoriták felszorították a Hegyvidékre, és nem adtak nekik helyet, hogy lejöhessenek a síkságra. ³⁵ Az amoriták a Háresz hegyen, Ajjalonban és Sálebímben laktak. József házána a keze azonban rájuk nehezedett, és ők annak jobbágyaivá lettek. ³⁶ Az amoritáké volt Skorpió-magaslattól, a Sziklától fölfelé eső terület.

Bír 2 Megjelenik az Úr Angyala ¹ Erre felment az Úr angyala Gilgálból a Sírók-helyére és azt mondta: »Kihoztalak titeket Egyiptomból, és bevittelek arra a földre, amely felől megesküdtem atyáitoknak, s megígértem, hogy nem bontom fel szövetségemet veletek sohasem, ² csak ne kössetek szövetséget e föld lakóival, hanem rontsátok le oltáraikat. Ti azonban nem akartatok hallgatni szavamra. Miért tettétek ezt? ³ Ezért nem akartam eltörölni őket színetek elől, hogy ők ellenségeitek legyennek, isteneik pedig vesztetekre szolgáljanak.«

⁴ Amikor az Úr angyala elmondta ezeket az ígéket Izrael valamennyi fiának, azok hangos sírásra fakadtak – ⁵ azért hívják azt a helyet Bókímnak (Könnyek-helyének) –, és áldozatokat vágtak ott az Úrnak.

⁶ Miután ugyanis József elbocsátotta a népet, Izrael fiai valamennyien elmentek birtokukra, hogy elfoglalják földjüket, ⁷ és Józsefnek meg azoknak a véneknek valamennyi napja alatt, akik ő utána még hosszú ideig éltek, s akik ismerték az Úr minden cselekedetét, amelyet Izraellel művelt, az Úrnak szolgáltak. ⁸ Miután azonban József, Nún fia, az Úr szolgája száztíz esztendősen meghalt, ⁹ és birtokának határában, Tamnát-Száréban, amely Efraim hegységén, a Gaás hegytől északra van, eltemették, ¹⁰ és az egész nemzedék is megtért atyáihoz: más emberek születtek, akik nem ismerték az Urat és azokat a cselekedeteket, amelyeket Izraellel művelt.

A bírák meghívása ¹¹ Ekkor Izrael fiai azt tették, ami gonosz az Úr színe előtt: szolgáltak ugyanis a Baáloknak ¹² és elhagyták az Urat, atyáik Istenét, aki kihozta őket Egyiptom földjéről, s más isteneket követtek és imádtak, a körülöttük lakó népek isteneit, s haragra ingerelték az Urat azzal, ¹³ hogy őt elhagyták és a Baálnak meg az Astartéknak szolgáltak. ¹⁴ Meg is haragudott az Úr Izraelre, s fosztogatók kezébe adta őket, s azok megfogták és eladták őket azoknak az ellenséges népeknek, amelyek körülöttük laktak: ők ellenállni sem tudtak ellenségeiknek, ¹⁵ mert bárhová akartak menni, mindenütt rajtuk volt az Úr keze, amint megmondta, s amint arra megesküdü nekik, és igen nagy nyomorúságba jutottak.

¹⁶ Ekkor az Úr bírakat támasztott, hogy azok megszabadítsák őket fosztogatóik kezéből, de azokra sem akartak hallgatni, ¹⁷ hanem parázna módon más isteneket követtek és imádtak: hamar elhagyták azt az utat, amelyen atyáik jártak, és bár hallották az Úr parancsait, mindenben az ellenkezőjét cselekedték. ¹⁸ Valahányszor az Úr bírakat támasztott, azok napjaiban megkönyörült rajtuk és meghallgatta a szorongatottak sóhajait és megszabadította őket pusztítóik öldöklésétől. ¹⁹ Mindazonáltal mihelyt meghalt a bíró, ismét elpártoltak és sokkal gonoszabban cselekedtek, mint atyáik cselekedtek: más isteneket követtek, szolgáltak és imádtak, s nem hagyták el alkotásaikat és nagyon kemény útjukat, amelyen járni szoktak.

²⁰ Fellobbant tehát az Úr haragja Izrael ellen, és így szólt: »Mivel ez a nemzet felbontotta szövetségemet, amelyet atyáikkal kötöttem és nem akart hallgatni szavamra, ²¹ azért én sem törölöm el azokat a nemzeteket, amelyeket Józue, amikor meghalt, hátrahagyott, ²² hogy próbára tegyem általuk Izraelt, megtartják-e az Úr útját, s járnak-e azon, mint ahogy megtartották atyáik, vagy nem.«

²³ Így tehát meghagyta az Úr mindezeket a nemzeteket, s nem akarta hamarosan elveszíteni őket, s nem adta őket Józue kezébe.

Bír 3 Idegen népek az izraeliták között ¹ A következők azok a nemzetek, amelyeket az Úr meghagyott, hogy általuk tanítsa Izraelt, mindazokat, akik nem ismerték a kánaániakkal vívott harcokat, ² hogy aztán Izrael fiai megtanuljanak küzdeni az ellenséggel, s készséget szerezzenek a hadakozásra: ³ a filiszteusok öt fejedelme, az összes kánaániak, a szidoniak és azok a hivviták, akik a Libanon hegyén laktak, a Baál-Hermon hegytől egészen Hamat bejárájáig. ⁴ Azért hagyta meg őket, hogy próbára tegye általuk Izraelt, hallgatnak-e az Úr parancsaira, amelyeket Mózes által atyáiknak meghagyott, vagy sem. – ⁵ Ezért kellett Izrael fiainak a kánaániak, a hetiták, az amoriták, a periziták, a hivviták és a jebuziták között lakniuk.

⁶ Ők azonban feleségül vették azok lányait és hozzáadták lányukat azok fiaihoz és szolgáltak azok isteneinek.

A BÍRÁK: 3,7-16,31

Otoniel ⁷ Azt cselekedték ugyanis, ami gonosz az Úr színe előtt és megfélekeztek az ő Urukról, Istenükről, s a Baáloknak és az Astartéknak szolgáltak. ⁸ Ezért az Úr megharagudott Izrael fiaira és Kúsán-Rasátaimnak, Mezopotámia királyának kezébe adta őket, mire nyolc esztendeig annak szolgáltak.

⁹ Ekkor az Úrhoz kiáltottak, s ő szabadítót támasztott nekik, hogy megszabadítsa őket: Otonielt, Kenez fiát, Káleb öccsét. ¹⁰ Rászállt ugyanis az Úr lelke, s bírāja lett Izraelnek és kiment a harcba, s az Úr kezébe adta Kúsán-Rasátaimot, Szíria királyát, s ő legyőzte őt. ¹¹ Aztán nyugta volt az országnak negyven esztendeig és Otoniel, Kenez fia meghalt.

Áod és Samgár ¹² Ám Izrael fiai ismét azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt. Ekkor ő erőt adott velük szemben Eglonnak, Moáb királyának, mivel azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt, ¹³ s mellé adta Ammonnak és Amaleknek fiait. Erre az felvonult, megverte Izraelt, és elfoglalta a Pálmák városát, ¹⁴ mire Izrael fiai tizennyolc esztendeig Eglonnak, Moáb királyának szolgáltak.

¹⁵ Akkor aztán az Úrhoz kiáltottak, és ő szabadítót támasztott nekik, név szerint Áodot, Gerának, Jemini fiának a fiát, aki a balkezét úgy használta, mint más a jobb kezét. Átala ugyanis ajándékot küldtek Izrael fiai Eglonnak, Moáb királyának. ¹⁶ Ő akkor egy kétélű kardot készített magának, amelyen tenyérnyi hosszú markolat volt, s azt felkötötte a köntöse alá, a jobb csípőjére. ¹⁷ Így vitte el az ajándékot Eglonnak, Moáb királyának. Eglon pedig igen kövér ember volt. ¹⁸ Amikor aztán átadta neki az ajándékot, egy darabig elkísérte társait, akik vele jöttek, ¹⁹ de Gilgálból, ahol a bálványok voltak, visszatért, s beüzent a királynak: »Bizalmas szavam volna hozzád, ó király!« Erre az csendet parancsolt, s amikor mindenki kiment, aki körülötte volt, ²⁰ Áod bement hozzá – ő nyári termében ült egyedül –, és azt mondta: »Isteni üzenetem van a számodra.« Erre ő legott felkelt trónjáról. ²¹ Ekkor Áod kinyújtotta bal kezét és előrántotta a jobb csípőjéről a törst, s beledöfte Eglon hasába, ²² akkora erővel, hogy a penge után a markolat is beleszaladt a sebbe, s beleszorult a kövér hájba – ki sem húzta a kardot, hanem amint beledöfte, úgy hagyta a testben –, és a természet elrejtett helyén legott kiomlott belének sara. ²³ Erre Áod gondosan bezárta és elrekeszelte a terem ajtóit, ²⁴ s a hátsó ajtón kiment. Amikor aztán előjöttek a király szolgálói és látták, hogy a terem ajtói be vannak zárva, azt mondták: »Nyilván szükségét végzi nyári kamrájában.« ²⁵ Amikor azonban már oly sokáig vára-koztak, hogy szinte szégyellték, s látták, hogy senki sem nyit ajtót, vették a kulcsot, benyitottak, s ott találták urukat a földön elterülve, halva.

²⁶ Amíg ők zavarban voltak, Áod elmenekült és elhaladt a Bálványok helye mellett, ahonnan visszament, és eljutott Szeirába. ²⁷ Efraim hegységén aztán legott megfújta a harsonát, mire Izrael fiai az ő vezetésével leereszkedtek vele a hegységről. ²⁸ Azt mondta ugyanis nekik: »Kövessetek, mert az Úr a kezünkbe adta ellenségeinket, a moabitákat.« Leereszkedtek tehát utána és elfoglalták a Jordánnak Moádba vezető átkelőit és nem engedtek átkelni senkit, ²⁹ hanem úgy megverték a moabitákat abban az időben – körülbelül tízezer, csupa erős és vitéz embert –, hogy egy sem tudott megmenekülni közülük. ³⁰ Így Moáb megalázkodott azon a napon Izrael keze alatt, s az országnak nyugta volt nyolcvan esztendeig.

³¹ Ő utána Samgár, Ánát fia következett. Ő egy szántóvassal megvert a filiszteusok közül hatszáz embert, s ő is megvédte Izraelt.

Debóra és Bárák: 4,1-5,31

Bír 4 Győzelem Sisera fölött ¹ Áod halála után azonban Izrael fiai ismét azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt, ² és ezért az Úr Jábinnak, Kánaán azon királyának a kezébe adta őket, aki Hácorban

uralkodott, s akinek hadvezérét Siserának hívták. Ez a Nemzetek-Harósetjében lakott. ³ Ekkor Izrael fiai az Úrhoz kiáltottak, mert neki kilencszáz kaszás-szekere volt, és húsz esztendőn át nagyon nyomorgatta őket.

⁴ Debóra prófétanő, Lápidót felesége bíraskodott ebben az időben a nép felett. ⁵ A róla elnevezett pálmafa alatt ült törvényt, Ráma és Bétel között, Efraim hegységén, s hozzá jártak fel Izrael fiai minden ügyük megítélésére. ⁶ Ő elküldött és elhívatta Bárakot, Abinoem fiát Kádes-Naftaliból és azt mondta neki: »Ezt parancsolta neked az Úr, Izrael Istene: Eredj, vigyél hadsereget a Tábor hegyére, s végy magad mellé tízezer harcost Naftali fiai és Zebulon fiai közül ⁷ és én kivonultatom ellened a Kíson patakhoz Siserát, Jábin hadvezérét, harci szekereivel és egész seregével együtt és a kezédbe adom.« ⁸ Bárak ekkor így szólt: »Ha velem jössz, elmegyek, ha nem akarsz velem jönni, nem megyek.« ⁹ Erre ő azt felelte neki: »Jó, hát elmegyek veled, de ezúttal a győzelmet nem neked fogják tulajdonítani, mert Sisera asszony kezébe fog kerülni.«

Fel is készült Debóra, s elment Bárakkal Kádesbe. ¹⁰ Erre ő összehívta Zebulont és Naftalit és tízezer harccsal Debóra kíséretében felvonult. ¹¹ A kenita Héber pedig elvált egykor a többi kenitától, Hóbáb testvéreitől, Mózes rokonának fiaitól és sátrait azon a területen ütötte fel, amely a Szenním nevű, Kedes mellett levő völgyig húzódott. ¹² Amikor aztán hírül vitték Siserának, hogy Bárak, Abinoem fia felvonult a Tábor hegyére, ¹³ ő egybegyűjtötte kilencszáz kaszás-szekerét és egész hadseregét a Nemzetek-Harósetjéből a Kíson patakhoz.

¹⁴ Azt mondta ekkor Debóra Báráknak: »Rajta, mert ez az a nap, amelyen az Úr a kezédbe adja Siserát: íme, ő maga lesz vezéred.« Leszállt tehát Bárak a Tábor hegyéről, s vele a tízezer harcos ¹⁵ és az Úr úgy megrettentette Siserát és minden harci-szekerét és egész seregét a kard élével Bárak színe előtt, hogy Sisera leugrott szekeréről és gyalog lábbal menekült ¹⁶ és Bárak egészen a Nemzetek-Harósetjéig kergette a szaladó harci-szekereket meg a hadsereget, s az ellenség egész sokasága egy szálig elhullott.

Sisera halála ¹⁷ Sisera futva, Jáhelnek, a kenita Héber feleségének sátrához tartott, mert Jábin, Hácór királya és a kenita Héber háza között békekesség volt. ¹⁸ Ekkor Jáhel kiment Sisera elé és azt mondta neki: »Térj be hozzám, uram, térj be, ne félj.« Ő be is tért Jáhel sátrába, s miután ez a takaróval betakarta, ¹⁹ azt mondta neki: »Adj, kérlek, egy kis vizet, mert nagyon szomjazom.« Erre ez felnyitotta a tejes tömlőt, inni adott neki, aztán megint betakarta. ²⁰ Azt mondta ekkor neki Sisera: »Állj ki a sátor ajtajába, s ha valaki jön és megkérdezi: 'Van-e itt valaki?' – feleld azt: 'Nincsen.'« ²¹ Jáhel, Héber felesége azonban vette a sátorcöveket, s fogta a kalapácsot is, és csendesen belopózott. Ráillesztette a cöveket halántékára, a kalapáccsal beleverte agyvelejébe, és leütötte a földre. Az egyesítette az álmot a halállal, kiszenvedett és meghalt. ²² Amikor aztán íme, Bárak, aki Siserát hajszolta, odaért, Jáhel kiment eléje és azt mondta neki: »Gyere, megmutatom neked azt az embert, akit keresel.« Ő betért hozzá, s látta, hogy Sisera ott fekszik halva, s a cövek a halántékában van.

²³ Így alázza meg Isten azon a napon Jábint, Kánaán királyát Izrael fiai előtt, ²⁴ ők pedig napról-napra erősebbek lettek és egyre erősödő kézzel addig szorították Jábint, Kánaán királyát, amíg el nem törlték.

Bír 5 Debóra éneke ¹ Azon a napon így énekelt Debóra és Bárák, Abinoem fia:

- ² »Ti, akik Izraelből önként veszélynek tettétek ki magatokat,
áldjátok az Urat!
- ³ Halljátok, királyok, hallgassátok meg fejedelmek,
amit én az Úrnak énekelek,
az Úrnak, Izrael Istenének zengek.
- ⁴ Uram, amikor kijöttél Szeírből
és átvonultál Edom mezein,
megrendült a föld,
vizet csepegtettek az egek és a felhők,
- ⁵ elolvadtak a hegyek az Úr színe előtt,
s a Sínai az Úrnak, Izrael Istenének színe előtt.
- ⁶ Samgárnak, Ánát fiának napjaiban,
Jáhel napjaiban pihentek az utak,
s akik utaztak, félreeső ösvényeken jártak:
- ⁷ nem voltak hősök Izraelben, bizony nem voltak,
amíg fel nem kelt Debóra,
fel nem kelt Izraelnek anyja.
- ⁸ Akkor új harci módot választott az Úr:
ő maga rontotta le az ellenség kapuit,
lehetett-e látni pajzsot vagy dárdát
negyvenezer izraelitánál?
- ⁹ Szívem szereti Izrael fejedelmeit,
ti, akik önként veszélynek tettétek ki magatokat,
áldjátok az Urat!
- ¹⁰ Ti, akik nyargaltok pompás szamarakon,
ültök a törvényben, jártok az úton: zengjetek!
- ¹¹ Ahol összetörtek a harci-szekerek, s megfulladt az ellenség serege,
ott hirdessék az Úr igazságosságát,
Izrael hősei iránt való jóságát,
mert immár lement az Úr népe a kapukhoz
és visszanyerte birodalmát.
- ¹² Kelj fel, kelj fel, Debóra!
Kelj fel, kelj fel, s zengj éneket!
Kelj fel, Bárák
s fogd meg foglyaidat, Abinoem fia!
- ¹³ Megszabadult a nép maradéka,

az Úr harcolt a hősök által!

¹⁴ Az Amalek hegyén lakó efraimiak törölték el az ellenséget,
mögöttük a benjaminiták törtek népeidre, ó Amalek.

Mákirból fejedelmek jöttek le,

Zebulonból hadvezérek,

¹⁵ Isszakár vezérei is Debórával tartottak

s követték Bárak nyomdokait,

aki úgy vetette magát a veszedelembé, mint valami mélységbe.

Ám a rúbeniták meghasonlottak egymással:

nagylelkük között vetélkedés honolt,

¹⁶ miért maradtál a két határ között?

Hogy furulyaszót hallgass a nyájaknál?

Ám a rúbeniták meghasonlottak egymással:

nagylelkük között vetélkedés honolt.

¹⁷ Gileád a Jordánon túl pihent,

Dán a hajóival foglalkozott,

Áser a tenger partján maradt

s kikötőiben tartózkodott.

¹⁸ Zebulon és Naftali kitették magukat a halálnak

a Meróme mezőn.

¹⁹ Eljöttek a királyok és hadakoztak,

Kánaán királyai harcba bocsátkoztak

Tánáknál, Megiddó vizei mellett,

de semmi zsákmányt sem szereztek,

²⁰ mert az égből harc indult ellenük,

helyükről és pályájukról harcra keltek Siserával a csillagok,

²¹ elsodorta tetemüket a Kíson patak,

a Kadumim patak, Kíson patak!

Tipord csak, lelkem, hatalmasaikat!

²² Lehullott a lovak körme, oly száguldva futottak,

az ellenség hősei oly hanyatt-homlok rohantak.

²³ Átkozzátok meg Meróz földjét, mondja az Úr angyala,

szórjatok átkot lakosaira,

mert nem jöttek az Úr segítségére,

hőseinek megsegítésére.

²⁴ Áldott az asszonyok közt Jáhel,

a kenita Héber felesége!

Áldott legyen sátrában!

²⁵ Amikor az vizet kért, ő tejet adott neki,
fejedelmi csészében vaját nyújtott neki.

²⁶ Bal kezével a cövek után nyúlt,
jobbjaival az ácskalapács után
s ütötte Siserát, helyet keresve fején a sebnek
s nagy erővel átfúrva a halántékát.

²⁷ Az ő lába között fetrengett, múlt ki és halt meg,
az ő lába előtt hempergett
és terült el élettelenül, nyomorultan.

²⁸ Kinézett az ablakon és jajgatott az anyja
és a felső teremből azt mondogatta:

miért késik megjönni szekere,
miért késik fogatainak lépte?

²⁹ Feleségeinek legokosabbika
anyósának ezt a választ adta:

³⁰ nyilván most osztja szét a zsákmányt,
neki választják ki az asszonyok legpompásabbját.
Tarka színű ruhákat adnak Siserának zsákmányul
és mindenféle ékszert hordanak össze nyakékul.

³¹ Így vesszen el, Uram, valamennyi ellenséged,
de akik szeretnek téged, úgy ragyogjanak,
mint ahogy tündöklök felkeltekor a Nap.«

³² Aztán nyugta volt az országnak negyven esztendeig.

Bír 6 Gedeon meghívása ¹ Ám Izrael fiai ismét azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt, s azért ő hét esztendőre a mádiániták kezébe adta őket. ² Ezek annyira megnyomorgatták őket, hogy ők a hegyekben levő üregeket és barlangokat meg az erődöket használták fel maguknak oltalmul. ³ Mivel helyt ugyanis befejezte Izrael a vetést, feljöttek a mádiániták s az amalekiták meg a többi napkeleti népség, ⁴ s felütötték nála sátraikat, s úgy, ahogy a vetés állt, mindent elpusztítottak egészen Gáza bejárójáig, s teljességgel semmi élelmiszert sem hagytak Izraelben, sem juhot, sem marhát, sem szamarat. ⁵ Nyájastul, sátrastul jöttek fel és úgy elleptek mindent, mint a sáskák, nem volt se szeri, se száma embereiknek s tevéiknek, s amit értek, elpusztítottak. ⁶ Izrael pedig nagyon elszegényedett a mádiániták miatt.

⁷ Ekkor az Úrhoz kiáltottak és segítséget kértek a mádiániták ellen. ⁸ Ő egy prófétát küldött hozzájuk, aki ezt mondta nekik: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Én felhozatalak titeket Egyiptomból, kihozatalak titeket a rabszolgaság házából, ⁹ kiszabadítottalak titeket az egyiptomiaknak s mindazon ellenségeiteknek a kezéből, akik sanyargattak titeket, s kiűztem őket előletek, s nektek adtam földjüket. ¹⁰ Azt

mondtam azonban: Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek, ne féljétek az amoriták isteneit, akiknek a földjén laktok, de ti nem akartatok hallgatni szavamra.«

¹¹ Aztán elment az Úr angyala, s leült az alatt a tölgyfa alatt, amely Efrában volt és Joáshoz, Ezri nemzetségének atyjához tartozott. Amikor annak a fia, Gedeon éppen gabonát csépel és tisztított a sajtóban, hogy megmentse a mádiániták elől, ¹² megjelent neki az Úr angyala, és azt mondta: »Az Úr veled, hős vitéz!« ¹³ Gedeon megkérdezte tőle: »Kérlek, uram, ha velünk van az Úr, miért ért minket mindez? Hol vannak azok a csodái, amelyekről atyáink beszéltek, amikor azt mondták: 'Az Úr hozott ki minket Egyiptomból?' Most ugyanis elhagyott minket az Úr, s a mádiániták kezébe adott.« ¹⁴ Ekkor az Úr rátekintett, és így szólt: »Menj el a te saját erőddel és szabadítsd meg Izraelt a mádiániták kezéből. Vedd tudomásul, hogy én küldtelek.« ¹⁵ Ő azonban megkérdezte: »Kérlek, Uram, mivel szabadítsam meg Izraelt? Íme, nemzetségem a legcsekélyebb Manasszéban, és én a legkisebb vagyok apám házában.« ¹⁶ Az Úr erre azt felelte: »Én veled leszek, s te úgy megvered a mádiánitákat, mintha csak egyetlenegy embert vernél meg.« ¹⁷ Erre ő így szólt: »Ha csakugyan kegyelmet találtam előtted, adj nekem valami jelt, hogy Te szólsz hozzám, ¹⁸ és ne menj el innen, amíg vissza nem térek hozzád, s ki nem hozom áldozatomat, és fel nem ajánlom neked.« Az Úr azt felelte: »Itt maradok, amíg vissza nem jössz.«

¹⁹ Erre Gedeon bement, megfőzött egy gödölyét, egy véka lisztből kovásztalan kenyeret készített, aztán a húst egy kosárba tette, a hús levét pedig egy fazékba öntötte, s kivitte mindezt a tölgy alá, s felajánlotta neki. ²⁰ Az Úr angyala ekkor azt mondta neki: »Vedd a húst meg a kovásztalan kenyeret, s tedd erre a sziklára, a levét pedig öntsd rá.« Amikor ő ezt megtette, ²¹ az Úr angyala odanyújtotta a kezében levő bot végét, s megérintette vele a húst és a kovásztalan kenyeret. A sziklából tűz szállt fel, s megemésztette a húst s a kovásztalan kenyeret. Erre az Úr angyala eltűnt szeme elől. ²² Amikor Gedeon látta, hogy az Úr angyala volt az, így szólt: »Jaj nekem, Uram Isten, mert színről színre láttam az Úr angyalát!« ²³ Ám az Úr azt mondta neki: »Béke veled! Ne félj, nem halsz meg!« ²⁴ Erre Gedeon oltárt épített ott az Úrnak, s elnevezte azt az 'Úr békéjének'. Ott is van mind a jelen napig Abiézer fiainak Efrájában.

Baál oltárának lerombolása ²⁵ Ugyanazon éjjel azt mondta az Úr neki: »Vedd apád bikáját és pedig a másodikat, a hétesztendő bikát, rontsd le apád Baál-oltárát, vágd ki az oltár körül levő berket, ²⁶ és építs oltárt az Úrnak, a te Istenednek ennek a sziklának a tetején, ahova az előbb az áldozatot helyezted. Aztán vedd a második bikát, és mutasd be egészen elégő áldozatul azon a farakáson, amelyet majd a berekből kivágsz.« ²⁷ Erre Gedeon maga mellé vett tíz embert a rabszolgái közül, s úgy cselekedett, ahogy az Úr parancsolta. Mivel azonban félt apja házanépétől s a város embereitől, nem akarta nappal megtenni, hanem éjjel végzett el mindent.

²⁸ Amikor aztán reggel a város emberei felkeltek, látták, hogy Baál oltára le van rontva, a berek kivágva, s a második bika rátéve az akkor épült oltárra. ²⁹ Erre azt mondták egymásnak: »Ki művelte ezt?« Amikor aztán kutatták a dolog szerzőjét, azt mondták nekik: »Gedeon, Joás fia cselekedte mindezt.« ³⁰ Erre így szóltak Joáshoz: »Hozd ki ide a fiadat, meg kell halnia, mert lerontotta Baál oltárát, s kivágta a berket.« ³¹ Ő azonban ezt felelte nekik: »Hát ti álltok bosszút Baálért, hogy ti hadakoztok érte? Aki harcol Baálért, holnap reggelig meghal! Ha ő isten, álljon ő maga bosszút azon,

aki lerontotta oltárát.« ³² Ettől a naptól kezdve Gedeont Jerubaálnak nevezték, azért, mert Joás azt mondta: »Baál maga álljon bosszút azon, aki lerontotta oltárát.«

Isteni jel a mádiániták elleni ütközet előtt ³³ Erre a mádiániták, az amalekiták s a keleti népek valamennyien egybesereglettek, s átkeltek a Jordánon és táborot ütöttek Jezrael völgyében. ³⁴ Ekkor az Úr lelke megszállta Gedeont, mire ő megfújta a harsonát, s összehívta Abiézert házába, hogy kövesse. ³⁵ Követeket küldött egész Manasszéba, s azok is követték, más követeket pedig Áserbe, Zebulonba és Naftaliba, s azok is csatlakoztak hozzá.

³⁶ Azt mondta ekkor Gedeon az Úrnak: »Ha csakugyan meg akarod szabadítani kezem által Izraelt, amint mondtad: ³⁷ leteszem a gyapjűfűrtöt a szérűre, s ha csak magán a gyapjún lesz harmat, de a föld teljesen száraz marad, tudni fogom, hogy megszabadítod kezem által Izraelt, amint mondtad.« ³⁸ Úgy is lett. Amikor ugyanis reggelre kelve kifacsarta a gyapjút, egy csészét töltött meg a harmattal. ³⁹ Azt mondta erre Istennek: »Ne gerjedjen fel haragod ellenem, ha még egy próbát teszek, s jelet keresek a gyapjún. Kérlek, maradjon maga a gyapjú száraz, az egész föld pedig legyen harmattól nedves.« ⁴⁰ Úgy is cselekedett Isten azon az éjszakán, ahogy ő kívánta: maga a gyapjú száraz maradt, az egész föld pedig harmatos lett.

Bír 7 Harc a mádiániták ellen ¹ Erre Jerobaál, azaz Gedeon az egész vele levő néppel együtt kora reggel felkelt és elment a Harod nevű forráshoz; a mádiániták táborát Magas-halomtól északra, a völgyben volt.

² Az Úr ekkor azt mondta Gedeonnak: »Sok a veled levő nép, nem adom kezébe a mádiánitákat, hogy ne dicsekedjék velem szemben Izrael, és nehogy azt mondja: 'A magam erejéből szabadultam meg.'«

³ Szólj a néphez, s hirdesd ki mindnyájuk hallatára: 'Aki fél és retteg, térjen vissza!'« Erre eltávozott Gileád hegyéről és visszatért a népből huszonkétezer ember és csak tízezer maradt.

⁴ Az Úr ekkor azt mondta Gedeonnak: »Még mindig sok a nép: vezesd őket a vízhez, s ott majd kipróbálom őket: akiről azt mondom neked, hogy menjen veled, az menjen, akinek megtiltom, hogy menjen, az térjen vissza.« ⁵ Amikor aztán a nép lement a vízhez, azt mondta az Úr Gedeonnak: »Akik nyelvükkel nyalják fel a vizet, mint ahogy a kutya nyalja, azokat válaszd külön, akik pedig térdre esve isznak, azok maradjanak a másik csoportban.« ⁶ Azoknak az embereknek a száma, akik a vizet kezükkel a szájukhoz véve itták, háromszáz volt; a többi sokaság mind térdre esve ivott. ⁷ Azt mondta ekkor az Úr Gedeonnak: »Az által a háromszáz ember által szabadítalak meg titeket, s adom kezébe a mádiánitákat, aki nyelvével nyalta a vizet. Az egész többi sokaság térjen vissza lakóhelyére!« ⁸ Míután tehát amazok magukhoz vették a számuknak megfelelő eleséget és harsonát, megparancsolta az egész többi sokaságnak, hogy vonuljon sátraiba, ő maga pedig a háromszáz emberrel felkészült a harcra. A mádiániták táborát lent volt a völgyben.

⁹ Ugyanazon az éjszakán azt mondta az Úr neki: »Kelj fel, menj le a táborba, mert kezébe adtam őket. ¹⁰ Ha félsz egyedül lemenni, menjen le veled Fára, a legényed is, ¹¹ és ha majd meghallod, mit beszélnek ott, erőre kap kezébe, s akkor bátran rajta ütsz az ellenség táborán.« Lement tehát ő és a

legénye, Fára a tábornak arra a részére, ahol a fegyveresek őrsképei voltak. ¹² A mádiániták, az amalekiták s a keleti népek valamennyien ott feküdtek a völgyben, s azt úgy elöntötték, mint a sáskák sokasága; tevéik is éppoly számlálhatatlanok voltak, mint a tenger partján fekvő fövény.

¹³ Amikor Gedeon odaért, az egyik ember éppen álmát beszélte el a szomszédjának, és pedig ilyen módon beszélte el, amit látott: »Álmot láttam, s úgy tűnt nekem, mintha egy hamuban sült árpake-nyér gurult és szállt volna le a mádiániták táborára, s amikor a sátorhoz jutott, nekivágódott, s fel-fordította és teljesen egyenlővé tette a földdel.« ¹⁴ Így felelt az, akinek beszélt: »Nem más ez, mint Gedeonnak, Joás fiának, az izraelita férfinak kardja: kezébe adta ugyanis az Úr a mádiánitákat s egész táborukat.«

¹⁵ Amikor Gedeon hallotta az álmot és magyarázatát, leborult. Aztán visszatért Izrael táborába és azt mondta: »Keljetek fel, mert az Úr kezünkbe adta a mádiániták táborát.« ¹⁶ Majd három részre osztotta a háromszáz embert, harsonát adott a kezükbe, meg egy-egy üres korsót, s a korsóba fáklyát. ¹⁷ Aztán azt mondta nekik: »Amit láttok, hogy én teszek, azt tegyétek: behatolok a tábor szélére, s amit tesztek, kövessétek. ¹⁸ Ha megharsan a harsona kezemben, ti is fújjátok meg a harsonákat a tábor körül, s kiáltátok mindnyájan: 'Az Úrért és Gedeonért!'«

¹⁹ Erre Gedeon, s a vele levő háromszáz ember behatolt a tábor szélére, az éjféli őrködés kezdetén, éppen az őrök felállítása után, és megfújta a harsonákat és összeverte a korsókat. ²⁰ Fújták a harsonákat három helyen a tábor körül, összetörték a korsókat, tartották bal kezükben a fáklyákat, jobb kezükben a zengő harsonákat és kiáltották: »Kardra az Úrért és Gedeonért«, ²¹ s ott állt mindegyikük mozdulatlanul a maga helyén az ellenséges tábor körül. – Ekkor az egész tábor megzavarodott, s kiáltozva s ordítózva megfutamodott, ²² miközben a háromszáz ember rendületlenül fújta a harsonákat. Az Úr ugyanis kardot bocsátott az egész táborra, és ők egymást ölték, vágták. El is szaladtak Bétsettaig és a Tebbátnál lévő ábelmehulai partig.

²³ Erre összehívták egymást Izrael fiai Naftaliból, Áserből, s egész Manasszéból, s üldözőbe vették a mádiánitákat. ²⁴ Ugyanakkor Gedeon követeket küldött Efraim egész hegyvidékére, és azt üzenté: »Menjetek le a mádiániták elé és szálljátok meg Bétberáig a vizeket és a Jordánt.« Erre egész Efraim elfoglalta előlük Bétberáig a vizeket meg a Jordánt, ²⁵ és elfogott két mádiánita fejedelmet, Órebet és Zebet, s Órebet megölte az Óreb sziklán, Zebet pedig a Zeb présben és megkergette a mádiánitákat, Óreb és Zeb fejét pedig elvitte Gedeonhoz, a Jordán folyón túlra.

Bír 8 ¹ Azt mondták akkor neki Efraim férfiai: »Mit akartál elérni azzal, hogy minket nem hívtál meg, amikor hadba mentél a mádiániták ellen?« – És hevesen pereltek, s csaknem erőszakoskodtak vele. ² Ő azt felelte nekik: »Mit tudtam én cselekedni ahhoz képest, amit ti cselekedtetek? Nem ér-e többet Efraim böngészése Abiézer szüretjénél? ³ A ti kezetekbe adta az Úr a mádiániták fejedelmeit, Órebet és Zebet: mit tudtam én cselekedni ahhoz képest, amit ti cselekedtetek?« Amikor ezt mondta, lecsendesedett az ellene háborgó lelkek.

Az északi hadjárat ⁴ Amikor pedig Gedeon a Jordánhoz ért, átkelt rajta azzal a háromszáz emberrel, aki vele volt, de a kimerültség miatt nem tudták üldözni a menekülő ellenséget. ⁵ Azt mondta tehát

Szukkót embereinek: »Adjatok, kérlek, egy-egy kenyeret a velem levő népnek, mert nagyon kimerült, hogy úzóbe vehessük Zebahot és Calmunnát, a mádiániták királyait.« ⁶ Így feleltek Szukkót fejedelmei: »Talán bizony már a kezekben van Zebahnak és Calmunnának a kezefeje, s azért kívánod, hogy adjunk seregnek kenyeret?« ⁷ Ő azt mondta nekik: »Ezért, ha majd kezembe adja az Úr Zebahot és Calmunnát, összetöröm testeteket a puszta töviseivel s bojtóránjaival.« ⁸ Erre felment onnan Fánuelbe és ennek a helységnek embereihez is hasonlóképpen szólt, de ezek is azt felelték neki, amit Szukkót emberei feleltek. ⁹ Azért ezt mondta nekik: »Ha majd békességben, győzedelmesen visszatérek, lerontom ezt a tornyot.«

¹⁰ Zebah és Calmunna ekkor egész seregével együtt pihent. Tizenötezer ember maradt ugyanis a keleti népek egész seregéből, amíg a megöltek száma százhuszezer kardforgató harcos volt. ¹¹ Felment tehát Gedeon a sátorlakók útján, amely Nóbtól és Jegbaától keletre van, s megverte a magát biztonságban érző és semmi bajtól sem tartó ellenség táborát. ¹² Erre Zebah és Calmunna futásnak eredtek, de Gedeon üldözőbe vette és elfogta őket, seregüket pedig teljesen szétzavarta.

¹³ Amikor aztán visszatért a harcból napkelte előtt, ¹⁴ Szukkót emberei közül, elfogott egy legényt, megkérdezte tőle Szukkót fejedelmeinek és véneinek nevét, és felírt hetvenhét férfit. ¹⁵ Erre elment Szukkótba és azt mondta nekik: »Ímhol Zebah és Calmunna, akik miatt gúnyolódzatok velem, mondva: 'Talán bizony már kezében van Zebah és Calmunna keze, s azért kívánod, hogy adjunk fáradt és kimerült embereidnek kenyeret?'« ¹⁶ Azzal vette a város véneit meg a puszta töviseit és bojtóránjait, s összetörte-verte velük Szukkót embereit. ¹⁷ Aztán lerombolta Fánuel tornyát és megölte a város lakóit.

¹⁸ Majd azt mondta Zebahnak s Calmunnának: »Milyenek voltak azok az emberek, akiket megöltetek a Táboron? Azok azt felelték: »Olyanok, mint te, mindegyikük olyan, mint egy királyfi.« ¹⁹ Ő ezt válaszolta nekik: »Akkor az én testvéreim, az én anyámnak a fiai voltak. Az Úr életére mondom, hogyha meghagytátok volna őket, én sem ölnék meg titeket.« ²⁰ Aztán ezt mondta Jeternek, az elsőszülöttjének: »Kelj fel, s öld meg őket.« Ám az nem rántott kardot, mert félt, mivel még gyermek volt. ²¹ Azt mondta erre Zebah és Calmunna: »Te kelj fel, s te ronts ránk, mert kor szerint van ereje az embernek.« Gedeon felkelt és megölte Zebahot és Calmunnát, s elvette azokat az ékszereket és holdacskákat, amelyekkel a királyi tevék nyakát szokták díszíteni.

A Gedeon visszautasítja a királyi méltóságot ²² Azt mondták ekkor Izrael férfiai mindnyájan Gedeonnak: »Uralkodjál rajtunk mind te, mind a fiad, mind fiad fia, mert megszabadítottál minket a mádiániták kezéből.« ²³ Ám ő azt mondta nekik: »Nem uralkodom rajtatok, s nem fog uralkodni rajtatok fiam sem: az Úr uralkodjék rajtatok.« ²⁴ Majd azt mondta nekik: »Egy dolgot kérek csak tőletek: adjatok nekem zsákmányotokból a fülönfüggőket.« Az izmaeliták ugyanis arany fülönfüggőket viseltek. ²⁵ Azok ezt felelték: »Szívesen odaadjuk.« Azzal kiterítettek a földre egy köntöst, s rádobták a zsákmányból a fülönfüggőket. ²⁶ A kért fülönfüggők súlya ezerhét száz aransékel volt, azokon az ékszereken, függőkön s bíborruhákön kívül, amelyeket a mádiánita királyok viseltek és azokon az aranyláncokon kívül, amelyek a tevéken voltak. ²⁷ Ebből aztán Gedeon efódot készített, s azt elhelyezte városában, Efrában. És paráználkodott azzal egész Izrael, s az Gedeonnak s egész háznépének romlására lett.

²⁸ A mádiániták tehát úgy megszegyenültek Izrael fiai előtt, hogy nem is tudták többé felemelni nyakukat, s az országnak nyugta volt negyven esztendeig, amíg Gedeon volt az élén.

²⁹ Jerobaál, Joás fia tehát hazatért és otthon is maradt. ³⁰ Hetven olyan fia volt, aki az ő ágyékából származott, mert több felesége volt. ³¹ Mellékelesége, akit Szíchemben tartott, szintén szült neki egy fiút, név szerint Abimeleket.

³² Amikor aztán Gedeon, Joás fia, jó vénségben meghalt, eltemették Joásnak, apjának sírjában, Ezri nemzetségének Efrájában.

³³ Miután azonban Gedeon meghalt, Izrael fiai elfordultak és paráználkodtak a Baálokkal és szövetséget kötöttek Baállal, hogy ő legyen az istenük, ³⁴ és nem emlékeztek meg az Úrról, az ő Istenükről, aki kiszabadította őket minden körülöttük levő ellenségük kezéből, ³⁵ és nem cselekedtek irgalmas-ságot Jerobaál-Gedeon házával mindazon jótettek ellenére sem, amelyet ő cselekedett Izraellel.

Bír 9 Abimelek királlyá választása ¹ Ekkor Abimelek, Jerobaál fia elment Szíchembe, anyja testvéreihez, és szólt hozzájuk s anyja apai házának egész nemzetségéhez, ezeket mondva: ² »Szóljatok Szíchem valamennyi emberéhez: `Mi jobb nektek, az-e, hogy hetven ember, Jerobaál valamennyi fia uralkodjon rajtatok, vagy az, hogy egy ember uralkodjon rajtatok? Vegyétek tekintetbe azt is, hogy én csontotok és hústok vagyok.'« – ³ Anyja testvérei el is mondták róla mindezeket a dolgokat Szíchem valamennyi emberének, s Abimelek felé hajlították azoknak a szívét, mert azt mondták: »Testvérünk ő nekünk!« ⁴ Erre azok hetven sékel ezüstöt adtak neki Baál-Berít templomából, s azon ő szűkölködő és csavargó embereket fogadott magának, hogy kövessék. ⁵ Aztán elment Efrába, apja házába, s megölte testvéreit, Jerobaál fiait, a hetven férfit, egy kövön; csak Jótám, Jerobaál legkisebbik fia maradt meg, mert az elrejtőzött. ⁶ Erre összegyűlt Szíchem minden embere és Milló városának valamennyi családja, és elmentek, s királlyá tették Abimeleket az alatt a tölgyfa alatt, amely Szíchemnél állott.

Mese a fák királyáról ⁷ Amikor ezt hírül vitték Jótámnak, ő elment, s megállt a Garizim hegyének te-tején és harsány hangon kiáltva így szólt: »Hallgassatok meg, Szíchem emberei, hogy Isten meghallgasson titeket! ⁸ Elmentek a fák, hogy királyt kenjenek föl maguknak. Azt mondták azért az olajfának: `Uralkodj rajtunk!' <sup>9</sup> Az így felelt: `Elhagyhatnám-e zsiradékomat, amelyet istenek, emberek élveznek, s elmehetnék-e, hogy a fák között ide-oda mozogjak?' ¹⁰ Azt mondták erre a fák a fügefának: `Gyere, s vedd át közöttünk az uralkodást!' <sup>11</sup> Az ezt felelte nekik: `Elhagyhatnám-e édességemet és pompás gyümölcsömet, s elmehetnék-e, hogy a többi fa között ide-oda mozogjak?' ¹² Azt mondták erre a fák a szőlőtőnek: `Gyere, s uralkodj rajtunk!' <sup>13</sup> Az ezt felelte nekik: `Elhagyhatnám-e boromat, amelyet Istent és embert felvidít, hogy a többi fa között ide-oda mozogjak?' ¹⁴ Azt mondták erre a fák mindnyájan a galagonyának: `Gyere és uralkodj rajtunk!' <sup>15</sup> Az ezt felelte nekik: `Ha csakugyan királyotokká tesztek, gyertek, s pihenjete meg árnyékomban; de ha ezt nem akarjátok, jöjjön ki tűz a galagonyából, s eméssze meg a Libanon cédrusait.' ¹⁶ Nos tehát, ha becsülettel s bűn nélkül tettétek királyotokká Abimeleket, s ha jól cselekedtetek Jerobaállal s házával, s megháláltátok jótéteményeit – ő hadakozott értetek, ¹⁷ s veszélynek tette ki életét, hogy megszabadítson titeket a mádiániták kezéből, ¹⁸ ti pedig most felkeltetek apám háza ellen, s megöltétek fiait, a hetven férfit egy kövön és

Abimeleket, az ő rabszolgánójának a fiát tettétek Szíchem lakóinak királyává azért, mert a testvéreitek –, ¹⁹ tehát ha becsülettel s vétek nélkül jártatok el Jerobaállal s házával, akkor örüljétek ma Abimeleknek, s ő is örüljön nektek; ²⁰ ha azonban gonoszul: jöjjön ki tűz belőle, s eméssze meg Szíchem lakóit s Milló városát, s jöjjön ki tűz Szíchem embereiből s Milló városából, s eméssze meg Abimeleket.» ²¹ Ezt mondta, aztán elfutott, és elment Beerbe. Ott telepedett meg, mert félt fivérétől, Abimelektől.

Harc Szíchemért ²² Így uralkodott Abimelek Izraelen három esztendeig. ²³ Akkor az Úr gonosz lelket küldött Abimelek és Szíchem lakói közé, s azok elkezdtek őt utálni, ²⁴ és Jerobaál hetven fia megölésének vétkeit és vére ontását Abimelekre, a testvérükre meg a szíchemiek többi főemberére, az ő segítőitáira hárítani. ²⁵ Azért csapdát állítottak neki a hegyek tetején, s amíg odajöttére várakoztak, kirabolták és kifosztották az arra menőket. Ezt hírül vitték Abimeleknek.

²⁶ Ugyanakkor odaérkezett Gaál, Obed fia a testvéreivel együtt, s átment Szíchembe. Ennek eljövételére nekibátorodtak Szíchem lakói, ²⁷ s kimentek a mezőkre, leszüretelték a szőlőket, kiperéselték a fürtöket, éneklő karokba oszlottak, s bementek istenük templomába, s ott lakoma s pohár között szidalmazták Abimeleket. ²⁸ Gaál, Obed fia azt kiáltotta: »Kicsoda Abimelek és kicsoda Szíchem, hogy szolgáljunk neki? Nemde, Jerobaál fia és Zebul, a szolgáját, nevezte ki helytartónak Emor, Szíchem atyjának emberei fölé? Miért szolgáljunk tehát neki? ²⁹ Csak adná valaki kezem alá e népet, hogy eltávolíthatnám Abimeleket. Erre megüzenték Abimeleknek: Gyűjts hatalmas sereget és jöjj.«

³⁰ Amikor ugyanis Zebul, a város kapitánya Gaálnak, Obed fiának beszédeit meghallotta, igen megharagudott, ³¹ s titkon követeket küldött Abimelekhez ezzel az üzenettel: »Íme, Gaál, Obed fia Szíchembe jött a testvéreivel és harcra tüzeli ellened a várost. ³² Éppen azért kerekedj fel az éjszaka a veled levő néppel együtt, és állj lesben a mezőn, ³³ kora reggel, napkeltekor pedig ronts a városra, s amikor ő kivonul ellened népével, tegyél vele azt, amit csak bírsz.«

³⁴ Erre Abimelek éjjel egész seregével együtt felkerekedett és Szíchem mellett négy helyen csapatokat helyezett lesbe. ³⁵ Amikor aztán Gaál, Obed fia kijött és megállt a város kapujának bejárájában, Abimelek s az egész vele levő sereg felkelt a leshelyről. ³⁶ Amikor Gaál a népet meglátta, azt mondta Zebulnak: »Íme, valami sereg ereszkedik le a hegyekről!« Az így felelt neki: »A hegyek árnyékát nézed te emberi fejeknek, az téveszt meg téged!« ³⁷ Ám Gaál ismét szólt: »Íme, valami nép ereszkedik alá a táj köldökéről, s egy csapat jön azon az úton, amely a tölgyfára néz.« ³⁸ Azt mondta ekkor neki Zebul: »Hol van most a szád, amellyel azt mondtad: 'Kicsoda Abimelek, hogy szolgáljunk neki?' Nemde, ez az a nép, amelyet becsméreltél? Eredj ki, s kelj harcra vele!« ³⁹ Ki is vonult Gaál, a szíchemiek népének láttára, s harcra kelt Abimelekkel, ⁴⁰ de megfutamodott, s az üldözőbe vette és bekergette a városba, miközben a város kapujáig igen sokan elestek Gaál részéről. ⁴¹ Aztán Abimelek Rómában helyezkedett el, Zebul pedig kiűzte Gaált s társait a városból, s nem tűrte, hogy ott tartózkodjanak.

⁴² Másnap aztán kiment a nép a mezőre. Amikor ezt hírül vitték Abimeleknek, ⁴³ ő vette seregét, három csapatra osztotta és lesben állt a mezőn. Amint aztán meglátta, hogy a nép kijött a városból, felkelt és rájuk rontott; ⁴⁴ a maga csapatával ostrom alá vette és körülfogta a várost, a másik két

csapat pedig a mezőn kószáló ellenség után nyomult. ⁴⁵ Abimelek egész nap ostromolta a várost, végül pedig bevette, lakosait leölte, magát a várost pedig lerombolta, és sótt hintett rá.

⁴⁶ Amikor ezt a szíchemiek tornyának lakói meghallották, bementek Berít istenük templomába, oda, ahol a szövetséget kötötték vele, amiről a hely a nevét is kapta; ez ugyanis igen meg volt erősítve.

⁴⁷ Amint Abimelek meghallotta, hogy a szíchemiek tornyának emberei mind odagyűltek, ⁴⁸ felment egész népével együtt a Szelmon hegyére, fejszét ragadott, levágott egy faágat, a vállára tette, elvitte és azt mondta társainak: »Amit láttok, hogy én cselekszem, cselekedjétek gyorsan ti is!« ⁴⁹ Erre azok is gyorsan egy-egy faágat vágtak és követték a vezért, majd körülrakták és felgyújtották a várat, és így az történt, hogy a füst és a tűz megölt mintegy ezer embert, minden férfit és asszonyt, aki Szíchem tornyának lakója volt.

Abimelek halála ⁵⁰ Aztán elindult onnan Abimelek és Tebesz városához ment, s azt körülvette és megszállta hadával. ⁵¹ A város közepén azonban egy magas torony volt, s abba menekült minden férfi és asszony s a város minden főembere; jó erősen bezárták az ajtót, s a torony tetejére, a bástyákra álltak. ⁵² Ezért Abimelek a toronyhoz vonult és erős ostrom alá vette. Megközelítette az ajtót, s arra törekedett, hogy tüzet tegyen alá.

⁵³ Ekkor íme, fölülről egy asszony lehajított egy malomkődarabot, s eltalálta Abimelek fejét és bezúzta koponyáját. ⁵⁴ Erre ő gyorsan odahívta fegyverhordozóját, s azt mondta neki: »Rántsd ki kardodat, s ölj meg, hogy azt ne találják mondani, hogy asszony ölt meg engem.« Az teljesítette a parancsot, s megölte. ⁵⁵ Miután meghalt, mindazok, akik vele voltak Izraelből, visszatértek lakóhelyükre. ⁵⁶ Így torolta meg Isten azt a gonoszságot, amelyet Abimelek az apja ellen elkövetett, amikor megölte hetven testvérét; ⁵⁷ a szíchemieknek is megfizetett azért, amit tettek, s így teljesedett rajtuk Jótámnak, Jerobaál fiának átka.

Bír 10 Tóla és Jaír ¹ Abimelek után Tóla, Fúának, Abimelek nagybátyjának fia lett Izrael vezére. Isszákárból való ember volt, s az Efraim hegységén levő Sámirban lakott. ² Huszonhárom esztendeig bíráskodott Izraelen, aztán meghalt, és eltemették Sámirban.

³ Utána a gileádi Jaír következett. Ő huszonkét esztendeig bíráskodott Izraelen. ⁴ Harminc fia volt, akik harminc számárcsikón nyargaltak, s harminc város fejedelmei voltak. Utóbbiakat az ő nevéről Hávót-Jáirnak, azaz Jaír városainak hívják mind a mai napig; Gileád földjén vannak. ⁵ Amikor Jaír meghalt, a Kámon nevű helységben temették el.

Az újabb elnyomatás ⁶ Izrael fiai azonban régi bűneikre újakat halmoztak, s azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt: bálványoknak, a Baáloknak és az Astartéknek, Szíria, Szidon, Moáb, Ammon fiai és a filiszteusok isteneinek szolgáltak, az Urat pedig elhagyták és nem tisztelték. ⁷ Ezért az Úr megharagudott rájuk, s a filiszteusoknak és Ammon fiainak a kezébe adta őket. ⁸ Ezek tizenennyolc esztendőn keresztül nagyon sanyargatták és nyomorgatták közülük mindazokat, akik a Jordánon túl, az amoriták földjén, Gileádban laktak, ⁹ sőt Ammon fiai a Jordánon is átkeltek, hogy kifosszák Júdát, Benjamint és Efraimot. Így Izrael igen szorult helyzetbe került.

¹⁰ Ekkor az Úrhoz kiáltottak, s azt mondták: »Vétkeztünk ellened, mert elhagytuk a mi Istenünket, s a Baáloknak szolgáltunk.« ¹¹ Azt mondta erre nekik az Úr: »Nemde az egyiptomiak, az amoriták, Ammon fiai, a filiszteusok, ¹² a szidoniaiak, az amalekiták, a kánaániak szorongattak titeket, s amikor hozzám kiáltottatok, megszabadítottalak titeket közülük? ¹³ Ti mégis elhagytatok engem, s más isteneket tiszteltetek! Ezért többé nem szabadítalak meg titeket: ¹⁴ menjete, s hívjátok segítségül azokat az isteneket, akiket választottatok, azok szabadítsanak meg titeket szorongattatástok idején.« ¹⁵ Azt mondták erre Izrael fiai az Úrnak: »Vétkeztünk, bánj velünk tetszésed szerint, csak most szabadíts meg minket.« ¹⁶ Ezt mondták, s az idegen istenek valamennyi bálványképét eltávolították határaik közül, s az Úrnak, az ő Istenüknek szolgáltak. Erre ő megindult nyomorúságukon.

Jefte megválasztása ¹⁷ Ekkoriban összegyülekeztek Ammon fiai és felütötték sátraikat Gileádban. Erre összegyűltek ellenük Izrael fiai és tábort ütöttek Micpában. ¹⁸ Azt mondták ekkor Gileád fejedelmei egymásnak: »Aki hadba vezet minket Ammon fiai ellen, legyen Gileád népének feje.«

Bír 11 ¹ Volt abban az időben egy Jefte nevű gileádi, aki igen vitéz és harcias férfi volt; egy parázna nőszemélynek volt a fia és Gileádtól származott. ² Gileádnak azonban felesége volt, s attól fiai lettek; amikor ezek megnőttek, elűzték Jeftét, és ezt mondták: »Te nem örökölhetsz apánk házában, mert más anyától születél.« ³ Erre ő elfutott és eltávozott előlük és Tób földjén telepedett meg. Ott a szűkölködő és rablásból élő emberek köréje gyűltek és fejedelmükként követték.

⁴ Azokban a napokban Ammon fiai hadba szálltak Izrael ellen. ⁵ Mivel már nagyon szorongatták őket, Gileád fejedelmei elmentek, hogy segítségül hozzák Jeftét Tób földjéről. ⁶ Azt mondták neki: »Gyere, légy vezérünk, s hadakozz Ammon fiai ellen.« ⁷ Ő ezt felelte nekik: »Nemde ti vagytok azok, akik gyűlöltek engem, s elűztetek apám házából? Most hozzám jöttök, mert kényszerít a szükség.« ⁸ Azt mondták erre Gileád fejedelmei Jeftének: »Igenis, azért jöttünk most hozzád, hogy gyere velünk és hadakozz Ammon fiai ellen. Akkor te leszel a feje mindazoknak, akik Gileádot lakják.« ⁹ Azt mondta erre nekik Jefte: »Igazán azért jöttetek hozzám, hogy hadakozzam értetek Ammon fiaival, s hogyha kezembe adja őket az Úr, én legyek a fejedelmetek?« ¹⁰ Azok ezt felelték neki: »Az Úr, aki hallja ezt, maga legyen közvetítőnk és tanúnk, hogy teljesítjük ígéretünket.« ¹¹ Erre Jefte elment Gileád fejedelmeivel, s az egész nép a fejévé tette, Jefte pedig megismételte minden szavát az Úr előtt Micpában.

Tárgyalás az ammonitákkal ¹² Aztán követeket küldött Ammon fiainak királyához, hogy mondják a nevében: »Mi van közöttünk, hogy ellenem jöttél elpusztítani földemet?« ¹³ Az így felelt nekik: »Az, hogy Izrael elvette földemet, amikor feljött Egyiptomból, az Arnon szélétől egészen a Jabbokig, s a Jordánig: add tehát vissza most nekem békességgel!« ¹⁴ Erre újra üzent általuk Jefte, s azt parancsolta, hogy ezt mondják Ammon királyának: ¹⁵ »Ezt üzeni Jefte: Izrael nem vette el sem Moáb földjét, sem Ammon fiainak földjét. ¹⁶ Amikor ugyanis feljött Egyiptomból, s átvonult a pusztán a Vöröstengeterig és Kádesbe jutott, ¹⁷ követeket küldött Edom királyához, s azt üzent: 'Engedd meg nekem, hogy átvonuljak földeden.' Az nem járult hozzá kéréséhez. Moáb királyához is elküldött, s az is megtagadta az átvonulás megengedését. Kádesben maradt tehát, ¹⁸ majd oldalról megkerülte Edom földjét s Moáb földjét, s eljutott a Moáb földjétől keletre eső vidékre, s az Arnonon túl ütött tábort. Moáb területére nem is akart bemenni, hiszen az Arnon Moáb földjének a határa. ¹⁹ Aztán követeket

küldött Izrael Szihonhoz, az amoriták azon királyához, aki Hesbonban lakott és ezt üzenté neki: 'Engedd meg, hogy átvonuljak földeden a folyóig.' ²⁰ De az is megvetette Izrael szavait, s nem engedte meg, hogy átvonuljon területén, sőt egybegyűjtötte mérhetetlen seregét, s kivonult ellene Jászába, s erősen ellenállt. ²¹ De az Úr Izrael kezébe adta egész seregével együtt, úgyhogy az megverte őt és elfoglalta az amoritáknak, azon vidék lakóinak egész földjét, ²² s egész területét az Arnontól a Jabbo-kig, s a pusztától a Jordánig. ²³ Az Úr, Izrael Istene tette tönkre az amoritákat, Ő hadakozott ellenük népéért, Izraelért, s te most el akarnád foglalni földjét? ²⁴ Nemde az, amit Kámos, a te istened elfog-lal, az joggal megillet téged? Az tehát, amit az Úr, a mi Istenünk mint győztes elfoglalt, nekünk jár birtokul. ²⁵ Avagy talán különb vagy Báláknál, Szefor fiánál, Moáb királyánál? Be tudod-e bizonyítani, hogy az perbe szállt Izraellel, s hadakozott ellene? ²⁶ Izrael meg Hesbonban és leányvárosaiban, Áro-erben s leányvárosaiban meg mindazon városokban, amelyek a Jordán mellett vannak, háromszáz esztendő óta lakik! Miért nem kíséreltetek meg semmit sem annyi időn át e követelés dolgában? ²⁷ Nem én véték tehát ellened, hanem te cselekszel velem gonoszul, amikor igaztalan harcot indítasz ellenem. Az Úr, e napnak bírása, tegyen igazságot Izrael és Ammon fiai között.« ²⁸ De Ammon fiainak királya nem hallgatott Jefte szavaira, amelyeket a követek által üzent.

Jefte győzelme ²⁹ Ekkor Jeftét megszállta az Úr lelke, mire ő bejárta Gileádot és Manassét és elment Gileád-Micpába. Amikor aztán onnan átment Ammon fiai elé, ³⁰ fogadalmat tett az Úrnak, ezekkel a szavakkal: »Ha kezembe adod Ammon fiait: ³¹ bárki lép ki elsőnek házam ajtaján, hogy elém jöjjön, amikor békességgel visszatérek Ammon fiaitól, bemutatom őt egészen elégi áldozatul az Úrnak.« ³² Átment tehát Jefte Ammon fiai elé, hogy hadakozzon ellenük, s az Úr a kezébe is adta őket. ³³ Így ő igen súlyos vereséget mért rájuk és verte őket Ároertől kezdve egészen addig, ahol Mennítbe jutni, húsz városon keresztül és egészen a szőlőhegyeknél fekvő Ábelig. Így Izrael fiai megalázták Ammon fiait.

³⁴ Amikor aztán Jefte hazatért Micpába, elé jött egyetlen lánya, dobokkal és táncoló karokkal; más gyermeke nem is volt neki. ³⁵ Amint ő azt meglátta, megszárgatta ruháját és azt mondta: »Jaj nekem, lányom, csalódást szerezteél nekem és csalódást szerezteél magadnak is: szavamat adtam ugyanis az Úrnak, s azt meg nem másíthatom.« ³⁶ Az ezt felelte neki: »Apám, ha szavadat adtad az Úrnak, hajtsd végre rajtam, amit fogadtál, hiszen megkaptad a bosszúállást s a győzelmet ellenségeid felett.« ³⁷ Majd azt mondta apjának: »Csak azt az egyet tedd meg nekem, amit kérek: engedj el engem, hadd menjek két hónapra a hegyekbe, s hadd sírjak szüzességemen barátnőimmal.« ³⁸ Az ezt felelte neki: »Menj!« – és elengedte őt két hónapra. Ő el is ment társ- és barátnőivel és sírt szüzességén a hegyekben. ³⁹ Amikor aztán eltelt a két hónap, visszatért apjához, s az úgy cselekedett vele, amint megfogadta, s ő nem ismert meg férfit. Ebből támadt az a szokás és maradt fenn az a gyakorlat Izraelben, ⁴⁰ hogy esztendőnként összegyűlnek Izrael lányai, s négy napon át siratják a gileádi Jefte lányát.

Bír 12 Az efraimiták harca Jefte ellen ¹ Ekkor azonban Efraimban lázadás támadt. Átmentek ugyanis északra és azt mondták Jefte nek: »Miért nem hívtál minket, amikor hadba vonultál Ammon fiai ellen, hogy veled menjünk? Ezért felgyújtjuk házádat!« ² Ő ezt felelte nekik: »Nagy perünk volt, nekem és népemnek, Ammon fiaival, hívtalak is titeket, hogy nyújtsatok segítséget, de ti nem akartátok megtenni. ³ Amikor ezt láttam, kockára tettem életemet, s átvonultam Ammon fiai elé, s az Úr kezembe is adta őket. Mivel érdekelttem meg, hogy hadba szálltok ellenem?«

⁴ Aztán magához hívatta Gileád valamennyi emberét, s harcba bocsátkozott Efraimmal. Gileád emberei megverték Efraimot. Azt mondták ugyanis: »A gileádiak Efraimból menekültek el, s úgy telepedtek meg Efraim és Manassze között.« – ⁵ A gileádiak ezután megszállták a Jordán átkelőit, amelyeken Efraim vissza akart térni. Amikor aztán egy-egy menekülő efraimi odajött és azt mondta: »Kérlek titeket, hadd menjek át« – a gileádiak megkérdezték tőle: »Efraimi vagy?« Ha azt mondta: »Nem«, ⁶ akkor felszólították: »Mondd ki tehát: Sibbólet« – ami annyit jelent, mint kalász. Aki azt felelte: »Sibbólet«, mert ugyanazt a hangot a kalász szóban kiejteni nem tudta, azt legott megfogták, s ott a Jordán átkelőjénél megölték. Negyvenkétezren estek el abban az időben Efraimból.

⁷ Hat esztendeig bíraskodott a gileádi Jefe Izraelen, aztán meghalt, és eltemették városában, Gileádban.

Ibszán, Élon és Abdon ⁸ Utána a betlehemi Ibszán bíraskodott Izraelen. ⁹ Ennek harminc fia és ugyanannyi lánya volt; utóbbiakat idegenbe küldte és adta férjhez, fiainak pedig ugyanannyi számú feleséget szerzett és hozta be házába. Hét esztendeig bíraskodott Izraelen, ¹⁰ aztán meghalt, és eltemették Betlehemben.

¹¹ Utána a Zebulonból való Élon következett. Ez tíz esztendeig bíraskodott Izraelen, ¹² aztán meghalt, és eltemették Zebulonban.

¹³ Utána a fárátoni Abdon, Hillél fia bíraskodott Izraelen. ¹⁴ Negyven fia, azoktól pedig harminc unokája volt; ezek hetven számarcsikón lovagoltak. Nyolc esztendeig bíraskodott Izraelen, ¹⁵ aztán meghalt, és eltemették Fárátonban, Efraim földjén, az amalekiták hegységén.

Bír 13 Sámson születésének hírüladása ¹ Izrael fiai azonban ismét azt cselekedték, ami gonosz az Úr színe előtt, s azért ő a filiszteusok kezébe adta őket negyven esztendőre.

² Volt azonban egy córiai, Dán-nemzetségbeli ember, név szerint Mánue. Felesége meddő volt, ³ de az Úr angyala megjelent neki és így szólt hozzá: »Te meddő vagy, és nincs gyermeked; de foganni fogsz és fiút szülsz. ⁴ Óvakodj tehát attól, hogy bort és szeszes italt igyál, vagy valami tisztátalant egyél. ⁵ Ha fogantál és megszülted a fiút, borotva ne érintse fejét, mert Isten nazírja lesz gyermekétől és anyja méhétől. Ő kezdi majd megszabadítani Izraelt a filiszteusok kezéből.«

⁶ Erre az asszony elment férjéhez, s azt mondta neki: »Isten egyik embere jött hozzám, de külseje olyan volt, mint egy angyalé: igen félelmetes. Amikor megkérdeztem, kicsoda, honnan jön és mi a neve, nem akarta megmondani nekem, ⁷ hanem ezt felelte: 'Íme, foganni fogsz és fiút szülsz: óvakodj attól, hogy bort és szeszes italt igyál, s valami tisztátalant egyél, mert a gyermek Isten nazírja lesz gyermekiségétől fogva, anyja méhétől egészen halála napjáig.'«

⁸ Erre Mánue az Úrhoz fohászkodott és azt mondta: »Kérlek, Uram, jöjjön el ismét Istennek az az embere, akit küldtél, s tanítson meg minket, mit kell cselekednünk a születendő gyermekkel.« ⁹ Az Úr meg is hallgatta a könyörgő Mánué. Isten angyala ismét megjelent feleségének, amikor éppen a mezőn üldögélt, de Mánue, a férje nem volt vele. Amikor meglátta az angyalt, ¹⁰ gyorsan férjéhez szaladt, s hírül vitte neki, ezekkel a szavakkal: »Íme, megjelent nekem az a férfi, akit a múltkor láttam.« ¹¹ Erre az felkelt, követte a feleségét, s amikor odaért a férfihez, megkérdezte tőle: »Te vagy

az, aki az asszonnyal beszéltél?» Az így felelt: »Én.« ¹² Mánue erre azt mondta neki: »Ha majd beteljesedik a beszéded, mit akarsz, mit cselekedjen a gyermek, s mitől kell majd tartózkodnia?» ¹³ Azt mondta erre az Úr angyala Mánuének: »Mindattól, amit feleségednek mondtam, tartózkodjék: ¹⁴ semmit se egyen, ami szőlőtőn terem, bort és részegítő italt ne igyon, semmi tisztátalant se egyen, s mindazt, amit parancsoltam neki, teljesítse, s tartsa meg.«

¹⁵ Azt mondta erre Mánue az Úr angyalának: »Kérlek, engedj kéresemnek: hadd készítsünk neked egy kecskegödölyét.« ¹⁶ Az angyal azt felelte neki: »Ha kényszerítesz, sem eszem ételedből: de ha egészen elégő áldozatot akarsz készíteni, ám mutasd be az Úrnak.« Mánue ugyanis nem tudta, hogy az Úr angyala az. ¹⁷ Meg is kérdezte tőle: »Mi a neved, hogy ha majd teljesedik beszéded, megtisztelheszünk?» ¹⁸ Ő azonban azt felelte neki: »Miért kérdezed nevemet? Csodálatos az!« ¹⁹ Erre Mánue elhozta a kecskegödölyét és a hozzá tartozó ételáldozatot, rátette a sziklára, és bemutatta az Úrnak. Ekkor az Úr csodálatos dolgot cselekedett Mánue és felesége szeme láttára. ²⁰ Amikor ugyanis az oltárról a láng felcsapott az égnek, az Úr angyala is felszállt a lángban. Amikor ezt Mánue és felesége látták, arcukkal a földre borultak, ²¹ de az Úr angyala többé nem jelent meg nekik. Ekkor Mánue legott megértette, hogy az az Úr angyala volt ²² és azt mondta feleségének: »Meg kell halnunk, mert láttuk Istent!« ²³ Az asszony azt felelte neki: »Ha az Úr meg akarna ölni minket, akkor nem fogadott volna el egészen elégő áldozatot és ételáldozatot kezünkől, nem mutatta volna nekünk mindezeket, s nem mondta volna meg a jövőndőt.«

²⁴ Meg is szülte a fiút és elnevezte Sámsonnak. Aztán a gyermek felnövekedett, s az Úr megáldotta, ²⁵ és Dán táborában, Córa és Estaol között kezdett vele lenni az Úr lelke.

Bír 14 Sámson menyegzője ¹ Lement tehát Sámson Tamnátába, s ott meglátott egy nőt a filiszteusok lányai közül. ² Aztán felment és közölte apjával és anyjával: »Láttam egy nőt Tamnátában a filiszteusok lányai közül, kérlek, vegyétek nekem feleségül.« ³ Azt mondta neki az apja és az anyja: »Hát nincs testvéreid lányai között, s egész népemben nő, hogy a körülmetéletlen filiszteusoktól akarsz feleséget venni?« Sámson azt felelte apjának: »Őt vedd el nekem, mert ő tetszett meg szememnek.« ⁴ Szülei ugyanis nem tudták, hogy a dolog az Úrtól van, s hogy ő csak az alkalmat keresi, hogy beleköthessen a filiszteusokba. Abban az időben ugyanis a filiszteusok uralkodtak Izraelen.

⁵ Lement tehát Sámson az apjával és anyjával Tamnátába. Amikor a város szőlőhegyéhez jutottak, egy dühös és ordító kölyökoroszlán tűnt fel és jött eléje. ⁶ Erre Sámson megsemmisítette az oroszlánt, mintha csak egy gödölyét tépett volna darabokra, pedig egyáltalán semmi sem volt a kezében. Apjának és anyjának azonban nem akarta elmondani a dolgot. ⁷ Majd lement és beszélt a nővel, aki megtetszett szemének. ⁸ Amikor aztán néhány nap múlva visszatért, hogy elvegye, került egyet, hogy megnézzék az oroszlán tetemét, s íme, méhraj és lépesméz volt az oroszlán szájában. ⁹ Kezébe vette és eszegette az úton: amikor apjához s anyjához ért, nekik is adott belőle, s ők is ettek; azt azonban nem akarta megmondani nekik, hogy az oroszlán teteméből vette ki a mézet.

¹⁰ Lement tehát apja a nőhöz, s lakomát rendezett Sámsonnak, a fiának, mert így szoktak cselekedni a legények. ¹¹ Amint őt a helység polgárai meglátták, harminc társat adtak melléje, hogy legyenek vele. ¹² Sámson azt mondta nekik: »Találós kérdést tárok elétek: ha megfejtitek nekem a lakoma hét

napja alatt, harminc inget s ugyanannyi köntöst adok nektek. ¹³ Ha azonban nem tudjátok megfejtetni, ti adtok nekem harminc inget s ugyanannyi köntöst.» Azok ezt felelték neki: »Add elő találós kérdésedet, hadd halljuk!« ¹⁴ Azt mondta erre nekik:

»Ennivaló jött ki az evőből
s édesség került ki az erősből!«

Ők azonban nem tudták megfejtetni a feladatot három napon át. ¹⁵ Amikor aztán eljött a hetedik nap, mondák Sámson feleségének: »Hízelegj férjednek, s bírd rá, hogy mondja meg neked, mit jelent a találós kérdés; ha ezt nem vagy hajlandó megtenni, elégetünk téged s apád házát. Hát azért hívtatok meg minket menyegzőre, hogy kifosszatok?« ¹⁶ Ontotta erre az asszony a könnyeit Sámsonnál és panaszkodott, mondván: »Gyűlölsz engem, s nem szeretsz, azért nem akarod megmagyarázni nekem a találós kérdést, amelyet népem fiai elé adtál.« Az ezt felelte neki: »Apámnak s anyámnak sem akartam megmondani, s veled közöljem?« ¹⁷ Mivel azonban a lakoma hét napján keresztül egyre sírt előtte, a hetedik napon, amikor már nagyon alkalmatlankodott neki, végre is megmagyarázta. Ő legott közölte a társaival. ¹⁸ Azt mondták erre azok neki a hetedik napon, napszállta előtt:

»Méznél vajon mi édesebb,
oroszlánnál mi erősebb?«
Ő azt mondta nekik:
»Ha nem az én üszómmal szántottatok volna:
feladatokat meg nem fejtettétek volna.«

¹⁹ Erre megszállta őt az Úr lelke, lement Askalonba, s ott leütött harminc férfit, lehúzta ruhájukat, s odaadta azoknak, akik a találós kérdést megfejtették. Aztán nagy haragosan felment apja házába.

²⁰ Erre felesége férjhez ment az ő egyik barátjához s vőfélyéhez.

Bír 15 A vetés felgyújtása ¹ Bizonyos idő múltán azonban, amikor éppen a búzaaratás napjai közeledtek, elment Sámson, hogy meglátogassa feleségét, s vitt neki egy kecskegödölyét. De amikor szokása szerint be akart menni hálókamrájába, az asszony apja eltiltotta és azt mondta: ² »Azt hittem, hogy meggyűlölted, s azért odaadtam barátodnak. Van azonban neki egy nővére, aki fiatalabb és szebb nála, legyen az a feleséged helyette.« ³ Azt mondta neki Sámson: »Ettől a naptól kezdve nem érhet engem vád a filiszteusok részéről, ha rosszat teszek nektek.« ⁴ Azzal elment, összefogdosott háromszáz rókát, egymáshoz kötözte farkukat, csóvákat kötözött közéjük, ⁵ azokat tűzzel meggyújtotta, aztán elengedte őket, hogy fussanak szét mindenfelé. Azok legott belementek a filiszteusok vetésébe és felgyújtották, úgyhogy elégett a már összehordott gabona is, a még szárban álló is, sőt a szőlőket és az olajfakerteket is megemésztette a láng. ⁶ Azt mondták erre a filiszteusok: »Ki tette ezt?« Azt mondták nekik: »Sámson, a tamnátai ember veje cselekedte, mert az elvette feleségét, s máshoz adta.« Felmentek erre a filiszteusok, s elégették az asszonyt is, az apját is. ⁷ Azt mondta nekik Sámson: »Ámbár ezt cselekedtétek, mégsem nyugszom mindaddig, amíg még egyszer bosszút nem állok rajtatok.« ⁸ Meg is verte őket akkora veréssel, hogy rémületükben lábukat a hasuk alá húzták. Aztán lement, és Etám sziklabarlangjában telepedett meg.

Sámson győzelme Lechinél ⁹ Erre felvonultak a filiszteusok Júda földjére és táborot ütöttek azon a helyen, amelyet később Lechinek, azaz Állkapocsnak neveztek, s ott felállt a seregük. ¹⁰ Azt mondták ekkor nekik a Júda törzséből valók: »Miért jöttetek fel ellenünk?« Azok ezt felelték: »Azért jöttünk fel, hogy megkötözzük Sámson, s visszafizessük neki, amit velünk művelt.« ¹¹ Erre lement három-ezer férfi Júdából Etám sziklabarlangjához, s azt mondták Sámsonnak: »Nem tudod, hogy a filiszteusok uralkodnak rajtunk? Miért műveltetted ezt?« Ő így felelt nekik: »Ahogy ők tettek velem, úgy tettem velük.« ¹² Erre ők így szóltak: »Azért jöttünk, hogy megkötözzünk, s a filiszteusok kezébe adjunk.« Azt mondta nekik Sámson: »Esküdjete meg, s ígérjéte meg nekem, hogy nem öltök meg engem.« ¹³ Azok azt mondták: »Nem ölünk meg, csak megkötözzünk és kiszolgáltatunk.« Meg is kötötték két új kötéllel, s felhozták Etám sziklájából.

¹⁴ Amikor azonban ő az Állkapocs-helyére érkezett, s a filiszteusok ujjongva eléje jöttek, megszálta az Úr lelke, s úgy lemállottak s lefoszlottak róla a kötelek, amelyekkel megkötötték, mint ahogy szét szokott foszlani a len, amikor tűz éri.

¹⁵ Talált aztán egy ott heverő számár állkapcsot, s azt felkapta és megölt vele ezer férfit. ¹⁶ Erre így szólt:

»Szamár állkapcsával,
számárcsikó állcsontjával
Őket íme, eltöröltem,
ezer embert leütöttem.«

¹⁷ Amikor aztán befejezte ezt az éneket, elhajította kezéből az állcsontot, s elnevezte azt a helyet Rámát-Lechinek, ami annyit jelent, mint Állkapocs-magaslat. ¹⁸ Mivel igen megszomjazott, felkiáltott az Úrhoz és azt mondta: »Te adtad szolgád kezébe ezt a nagy győzelmet és diadalt: s íme, szomjan kell hálnom, s a körülméletlenek kezébe jutnom.« ¹⁹ Erre az Úr megnyitotta a Zápogat a Szamár-állkapcsában, s víz fakadt belőle. Amint ő ebből ivott, felüdült, s visszanyerte erejét. Ezért nevezik azt a helyet az Állkapocs mellől felkiáltó forrásának mind a mai napig.

²⁰ Húsz esztendeig bíraskodott Izraelen a filiszteusok idejében.

Bír 16 Sámson Gázában ¹ Elment Gázába is. Ott meglátott egy parázna nőt, s bement hozzá.

² Amikor ezt a filiszteusok meghallották, s annak a híre, hogy Sámson bement a városba, elterjedt közöttük, bekerítették őt. Őröket állítottak ugyanis a város kapujába, s ott egész éjszaka csendben várakoztak, hogy reggel, ha kimegy, megöljék. ³ Sámson azonban csak éjfélig aludt, akkor felkelt, fogta a kapu mindkét szárnyát a kapufélfákkal és a zárral együtt, a vállára vette, és felvitte a Hebronra néző hegy tetejére.

Sámson és Delila ⁴ Azután megszeretett egy nőt, aki a Szórek völgyben lakott, s akit Delilának hívtak.

⁵ Odamentek hozzá a filiszteusok fejedelmei, s azt mondták: »Szedd rá őt, s tudd meg tőle, miben rejlik erejének nagysága, s mi módon győzhetnénk le őt, hogy megkötözve megsanyargathassuk. Ha megteszed, ezerszáz ezüstöt ad neked mindegyikünk.«

⁶ Így szólt tehát Delila Sámsonhoz: »Mondd meg nekem, kérlek, miben rejlik erőd nagysága, s mivel kellene téged úgy megkötözni, hogy ki ne szabadulhass?« ⁷ Sámson azt felelte neki: »Ha megkötöznek hét ki nem száradt, hanem még friss húrzsínórral, olyan erőtlen leszek, mint a többi ember.« ⁸ Erre a filiszteusok fejedelmei vittek neki hét olyan zsinórt, mint amilyent mondott, s ő azzal megkötözte őt – ⁹ a lesvetők már ott rejtőztek nála, s várták a dolog végét a hálókamrában –, és rákiáltott: »Rajtad a filiszteus, Sámson!« Erre ő úgy elszakította a zsinórokat, mint ahogy az ember a csepűhulladékból sodrott, tűzperzselte fonalat szakítja el és nem tudódott ki, miben rejlik ereje.

¹⁰ Azt mondta ekkor neki Delila: »Ím rászedtél, s hamis dolgot mondtál; legalább most mondd meg tehát nekem, mivel kell megkötözni téged?« ¹¹ Ő ezt felelte neki: »Ha megkötöznek új kötelekkel, amelyek soha munkában nem voltak, erőtlen leszek, s olyan, mint a többi ember.« ¹² Erre megkötözte őt Delila ilyenekkel, s elkiáltotta magát: »Rajtad a filiszteus, Sámson!« – miközben a lesvetők már készenlétben álltak a kamrában. Ő azonban úgy széttépte a köteléket, mint valami cérnaszálat.

¹³ Azt mondta erre neki Delila: »Meddig szedsz még rá, s mondasz hamis dolgot? Közöld, mivel kell megkötözni téged?« Sámson azt felelte neki: »Ha fejem hét fonatát összeszövöd a nyüstfonállal, s rákötöd a szegre, s ezt belevered a földbe, erőtlen leszek.« ¹⁴ Megtette ezt Delila, s aztán azt mondta neki: »Rajtad a filiszteus, Sámson!« Ő felébredt álmából, s kitepte a szeget a hajfonatokkal s a nyüstfonállal együtt.

¹⁵ Azt mondta erre neki Delila: »Hogy mondhatod, hogy szeretsz, amikor lelked nincs velem? Három ízben hazudtál nekem, s nem akartad megmondani, miben rejlik erőd nagysága!« ¹⁶ Amikor aztán folyton alkalmatlankodott neki és sok napon át nyaggatta, s pihenésre sem adott neki időt, kimerült a lelke és halálra fáradt. ¹⁷ Végre is igazán feltárta a dolgot és azt mondta neki: »Borotva sohasem járta még fejemet, mert nazír, azaz Istennek szentelt ember vagyok anyám méhétől. Ha megnyírják fejemet, eltávozik tőlem erőm, elgyengülök, s olyan leszek, mint a többi ember.«

¹⁸ Amikor az látta, hogy feltárta előtte egész lelkét, elküldött a filiszteusok fejedelmeihez, s üzent: »Gyertek fel még ez egyszer, mert most feltárta előttem szívét.« Azok fel is mentek, s magukkal vitték a pénzt is, amelyet ígértek. ¹⁹ Erre ő a térdén elaltatta, fejét ölébe hajtatta, nyírot hívatott, s lenyíratta hét hajfonatát. Aztán elkezdte ellökni, s eltaszítani magától – legott eltávozott ugyanis tőle ereje –, ²⁰ és azt mondta: »Rajtad a filiszteus, Sámson!« Ő erre felébredt álmából, s azt mondta magában: »Kimegyek, mint eddig tettem, s kivágom magamat« – nem tudta ugyanis, hogy az Úr eltávozott tőle. ²¹ Ám a filiszteusok megfogták, és legott kivájták a szemét. Elvitték Gázába, láncra kötötték, bezárták a tömlöcbe, és öröltettek vele.

Sámson fogsága és halála ²² De a fürtjei már-már növekedni kezdtek.

²³ Összegyűltek akkor a filiszteusok fejedelmei, hogy nagy áldozatokat mutassanak be Dágon istenüknek, s lakomázzanak. Közben egyre mondogatták:

»Kezünkbe adta istenünk
Sámsont, a mi ellenségünket.«

²⁴ Amikor ezt a nép látta, dicsérte istenét és ugyanazt kiáltotta:

»Kezünkbe adta istenünk
a mi ellenségünket,
aki pusztította országunkat
s megölt igen sokunkat.«

²⁵ Amikor aztán jókedvük kerekedett a lakomán, az ételek elfogyasztása után megparancsolták, hívják elő Sámsont, hogy játsszon előttük. Ki is hozták a tömlöcből, s játszania kellett előttük. Két oszlop közé állították. ²⁶ Egyszer csak azt mondta annak a legénynek, aki lépéseit irányította: »Eressz el, hadd fogjam meg az oszlopokat, amelyeken az egész ház nyugszik, s hadd támaszkodjam hozzájuk, hogy egy kissé megpihenjek.« ²⁷ A ház tele volt férfiakkal s asszonyokkal, ott volt a filiszteusok valamennyi fejedelme, a tetőzetről és a napozóról pedig mintegy háromezer férfi és asszony nézte a játszó Sámsont. ²⁸ Ekkor ő segítségül hívta az Urat és azt mondta: »Uram, Isten, emlékezzél meg rólam, s add vissza nekem most, Istenem, egykori erőmet, hogy bosszút állhassak ellenségeimen, s legalább az egyik szemem elvesztését megbosszulhassam!« ²⁹ Aztán megfogta a két oszlopot, amelyen a ház nyugodott, az egyiket a jobb kezével, a másikat a bal kezével ³⁰ és azt mondta: »Haljak meg a filiszteusokkal együtt.« Azzal nagy erővel megrántotta az oszlopokat úgy, hogy a ház rászakadt valamennyi fejedelemre s az egyéb ott levő sokaságra, s így sokkal többet ölt meg akkor, amikor meghalt, mint amennyit akkor ölt meg, amikor élt. ³¹ Lementek erre testvérei s egész rokonsága, elhozták testét, és eltemették Córa és Estaol között apjának, Mánuének sírboltjában. Húsz eszten-deig bíraskodott Izraelen.

Kiegészítés: 17,1-21,25

Bír 17 Míka szentélye ¹ Volt abban az időben egy Efraim hegységéről való ember, akit Míkajehunak hívtak. ² Ez azt mondta anyjának: »Az az ezerszáz ezüst, amelyet elvettek tőled, és amely miatt fülem hallatára esküdtél, íme, az én birtokomban, nálam van.« Ő így felelt neki: »Áldjon meg az Úr, fiam!« ³ Erre ő visszaadta anyjának, aki így szólt hozzá: »Az Úrnak akarom szentelni és ajánlani ezt az ezüstöt, úgy, hogy fiam vegye el kezemből és csináljon belőle faragott és öntött képet: oda is adom most neked.« ⁴ Erre ő visszaadta anyjának, az pedig vett kétszáz ezüstöt, s odaadta az ezüstművesnek, hogy készítsen belőle faragott és öntött képet. Ez aztán Míka házába került. ⁵ Ő ott egy kis hajlékot is elkülönített Isten tiszteletére, és efódot meg teráfokat, vagyis papi ruhákat és bálványokat készített. Felavatta egyik fiának kezét, s az papja lett neki. ⁶ Azokban a napokban ugyanis nem volt király Izraelben, hanem mindenki azt cselekedte, amit jónak látott.

⁷ Volt továbbá egy másik, Júda Betleheméből és nemzetségéből való ifjú, aki levita volt, de ott lakott. ⁸ Ez kivándorolt Betlehem városából, s idegenként ott akart letelepedni, ahol alkalmas helyet talál magának. Amikor aztán útján Efraim hegységére érkezett, s egy kissé betért Míka házába, ⁹ az megkérdezte tőle, hogy honnan jön. Ő ezt felelte: »Levita vagyok, Júda Betleheméből, s megyek, hogy letelepedjem valahol, ahol lehet, s ahol azt hasznosnak látom.« ¹⁰ Azt mondta erre Míka: »Maradj nálam, s légy atyám és papom; esztendőnként tíz ezüstöt, egy váltó ruhát s ellátást adok érte neked.« ¹¹ Ő beleegyezett, ott maradt az embernél, s úgy számított nála, mint fiai egyike. ¹² Míka fel is avatta kezét, s az ifjút tette meg papjának, ¹³ s azt mondta: »Most tudom, hogy jót fog tenni velem az Úr, mert levita nemzetségű papom van.«

Bír 18 Kémek Dánból ¹ Azokban a napokban nem volt király Izraelben, s Dán törzse birtokot keresett magának, hogy ott letelepedjék, mert mindaddig nem kapott osztályrészt a többi törzs között. ² Elküldtek tehát Dán fiai Córából és Estaolból öt olyan bátor embert, aki az ő törzsükből és nemzetségükből származott, hogy kémleljék ki és vegyék jól szemügyre az országot. Azt mondták nekik: »Menjetek, vegyétek szemügyre az országot!« Azok el is mentek, s eljutottak Efraim hegységébe, s betértek Míka házába, s ott megpihentek. ³ Miközben nála voltak szálláson, megismerték az ifjú levita hangját, s azt mondták neki: »Ki hozott téged ide? Mit művelsz itt? Mi járatban jöttél ide?« ⁴ Ő azt felelte nekik: »Ezt és ezt cselekedte velem Míka, s megfogadott, hogy papjává legyek.« ⁵ Erre megkérték, hogy kérdezze meg az Urat, hadd tudják meg, szerencsével járnak-e meg útjukat, s lesz-e eredménye dolguknak? ⁶ Ő ezt felelte nekik: »Menjetek békességgel; az Úr tetszéssel nézi jártokat s az utat, amelyre mentek.«

⁷ Elment tehát az öt ember és eljutott Laisba és látta, hogy ott a nép a szidoniak módjára, minden félelem nélkül, biztonságban s nyugalomban lakik, egyáltalában senki sem bántja, igen gazdag, s távol van Szidontól, s mindenkitől független.

⁸ Amikor tehát visszatértek testvéreikhez Córába és Estaolba, s azok megkérdezték, hogy mit végeztek, ezt felelték: ⁹ »Gyertek, vonuljunk fel ellenük, mert láttuk, hogy földjük igen gazdag s termékeny. Ne vesztegeljete, ne húzódozzatok, menjünk, s foglaljuk el, semmi fáradságba sem kerül. ¹⁰ Biztonságban levő emberekhez, nagyon tágas tartományba megyünk, s az Úr nekünk fogja adni azt a helyet, ahol semmi sem hiányzik mindabból, ami a földön terem.«

A Dán nemzetségbeliek hadjárata Lais ellen ¹¹ Elindult tehát Dán nemzetségéből, azaz Córából s Estaolból hatszáz, harci fegyverekkel felszerelt ember. ¹² Felvonulásuk folyamán táborot ütöttek a júdai Kirját-Jearimnál, ezért az a hely attól az időtől kezdve a Dán tábora nevet viseli; Kirját-Jearim mögött van. ¹³ Onnan átmentek Efraim hegységébe.

Amikor aztán Míka házához jutottak, ¹⁴ azt mondta az az öt ember, akit azelőtt Lais földjének kikémlelésére küldtek, többi testvérének: »Tudjátok-e, hogy ezekben a házakban efód, teráf, faragott és öntött kép van? Határozzatok, mit láttok jónak.« ¹⁵ Erre ők lekanyarodtak egy kissé, s betértek annak a fiatal levitának a házába, aki Míka házában volt, s köszöntötték őt békességes szavakkal, ¹⁶ a hatszáz ember pedig, úgy ahogy volt, felfegyverkezve megállt a kapu előtt. ¹⁷ Ám azok, akik betértek az ifjú házába, arra törekedtek, hogy elvihessék a faragott képet, az efódot s a teráfokat s az öntött képet. Miközben a pap a kapu előtt állt, s nem messze várakozott a hatszáz vitéz, ¹⁸ el is vitték azok, akik betértek, a faragott képet, az efódot, a bálványokat s az öntött képet. Rájuk szólt a pap: »Mit műveltek?« ¹⁹ Ők ezt felelték neki: »Hallgass, tedd ujjadat szádra, jöjj velünk, és légy atyánk és papunk. Mi jobb neked, az, hogy egy ember házában légy pap, vagy az, hogy Izrael egy törzsében és nemzetségében?« ²⁰ Amikor ő meghallotta ezt, engedett a kérésüknek. Fogta az efódot, a bálványokat, a faragott képet, és elment velük.

²¹ Amikor elmentek, maguk előtt terelték kisdedeiket, barmaikat s minden drágaságukat. ²² Már messzire voltak Míka házától, amikor azok az emberek, akik Míka házában laktak, összehívták egymást, utánuk mentek, ²³ és a hátuk mögött kiáltozni kezdtek. Erre ők hátratekintettek, s azt mondták

Míkának: »Mi bajod, miért kiáltozol?« ²⁴ Az ezt felelte: »Elvittétek az isteneimet, amelyeket készítettem magamnak, meg a papomat is és mindenemet, s azt mondjátok: 'Mi bajod?' ²⁵ Azt mondták erre neki Dán fiai: »Vigyázz, ne beszélj többet nekünk, hogy neked ne menjenek e felindult lelkű emberek, s el ne vessz egész házad népével együtt.« ²⁶ Azzal folytatták megkezdett útjukat. Mivel Míka látta, hogy erősebbek nála, visszatért házába.

²⁷ A hatszáz ember pedig vitte a papot, s a fent említett dolgokat, s elment Laisba, a nyugalomban s biztonságban élő néphez, s kardélre hányta őket, s lángba borította a várost. ²⁸ Egyáltalában senki sem vitt segítséget nekik, mivel távol laktak Szidontól és senkivel sem volt szövetségük s ügyük.

A város pedig Rohób vidékén feküdt. Miután újra felépítették, megtelepedtek benne ²⁹ és elnevezték a várost apjuk nevére, akit Izrael nemzett, Dánnak; azelőtt Laisnak hívták. ³⁰ Aztán felállították maguknak a faragott képet s Jonatánt – Gersámnak, Mózes fiának a fiát – és fiait tették papokká Dán törzsében egészen fogságba jutásuk napjáig. ³¹ Ott is maradt náluk Míka bálványa azon egész idő alatt, amíg Isten háza Silóban volt.

Bír 19 Gibeai férfiak gaztette Azokban a napokban nem volt király Izraelben. ¹ Volt egy levita ember, aki Efraim hegységének oldalán lakott. Ez mellékfeleséget vett Júda Betleheméből, ² de az elhagyta őt, s visszatért apja házába, Betlehembe, s annál maradt négy hónapig. ³ Ekkor férje utána ment, hogy újra megnyerje, visszaédesgesse, és visszavigye magával. Legényt és két szamarat is vitt magával. Az asszony szívesen fogadta, s bevezette apja házába. Amikor apósa a dolgot meghallotta, s őt meglátta, örvendezve eléje ment, ⁴ s megölelte az embert. A vő ott is maradt három napig apósa házában, evett és ivott vele barátságosan. ⁵ A negyedik napon aztán kora reggel felkelt, és el akart menni. Ám apósa tartóztatta, s azt mondta neki: »Egyél előbb egy kis kenyeret, s erősítsd meg gyomrod, és úgy menj.« ⁶ Le is ültek egymással és ettek és ittak. Majd azt mondta a nő apja a vejének: »Kérlek, maradj ma itt, s vigadjunk egymással.« ⁷ Ám az felkelt, s indulni akart, apósa azonban igen tartóztatta, és magánál is tartotta. ⁸ Amikor aztán megvirradt, felkészült a levita az útra. Ám apósa ismét azt mondta neki: »Kérlek, végy egy kis eledelt magadhoz, s szerezz erőt, amíg a nap megnövekszik, aztán menj.« Ettek tehát együtt, ⁹ majd felkelt az ifjú, hogy elmenjen feleségével s legényével. Ám apósa ismét azt mondta neki: »Gondold meg, hogy a nap már hanyatlóban van, s estére hajlik: maradj ma is nálam, töltsd vígan a napot, holnap aztán indulj el, hogy házadba térj.«

¹⁰ Veje nem akart engedni a szavának, hanem legott elindult, s el is jutott Jebuz elé, amelyet más néven Jeruzsálemnek neveznek, magával vitte két megterhelt szamarát s mellékfeleségét. ¹¹ Éppen Jebuz mellett voltak, amikor a nappal éjszakára fordult. Azt mondta tehát gazdájának a legény: »Jöjj, kérlek, térjünk be a jebuziták városába és szálljunk ott meg.« ¹² A gazda azt felelte: »Nem térek be ez idegen, nem Izrael fiai közül való nemzet városába, hanem tovább megyek Gibeáig, ¹³ s ha odaérek, megszállunk ott, vagy pedig Ráma városában.«

¹⁴ Elhaladtak tehát Jebuz mellett, s folytatták a megkezdett utat. A Benjamin törzséhez tartozó Gibeá mellett aztán leszállt a nap felettük. ¹⁵ Lekanyarodtak tehát oda, hogy ott megszálljanak. Amikor beértek, leültek a város utcájára, azonban senki sem akarta befogadni őket szállásra. ¹⁶ De, íme, feltűnt egy öreg ember, aki éppen a mezőről, munkájából tért vissza az estidőben; ő is Efraim hegységéről való volt, s csak jövevényként tartózkodott Gibeában, amíg azon vidék emberei a benjaminiták

voltak. ¹⁷ Amikor az öreg felemelte szemét, meglátta holmijával a város utcáján ülő embert és megkérdezte tőle: »Honnan jössz és hová mész?« ¹⁸ Ő így felelt neki: »Júda Betleheméből jövünk, s a lakóhelyünkre megyünk, amely Efraim hegységének oldalán van; onnan mentünk Betlehembe. Most az Úr házához megyünk, de senki sem akar befogadni minket hajlékába. ¹⁹ Pedig van szalmánk és szamaraink élelmére való szénánk, valamint kenyérünk és borunk a magam, a szolgálód és a velem levő legény számára. Semmire sincs szükségünk, csak szállásra.« ²⁰ Azt felelte neki az öreg: »Béke veled, én mindent adok, amire szükséged van, csak kérlek, ne maradj az utcán.« ²¹ Bevitte tehát házába, enni adott a szamaraknak, őket pedig, miután megmosták lábukat, megvendégelte.

²² Mialatt lakomáztak, s az út fáradalma után testüket étellel s itallal üdítették, eljöttek a város férfiai, Béliálnak (azaz az Igátlannak) fiai, körülvették az öregnek a házat, s dörömbölni kezdtek az ajtón, s bekiáltottak a ház gazdájának és azt mondták: »Hozd ki azt az embert, aki betért házába, hadd éljünk vissza vele.« ²³ Kiment erre hozzájuk az öreg és azt mondta: »Ne, testvéreim, ne műveljete ilyen gonoszsgot, hiszen vendégségbe jött hozzám az az ember! Hagyjatok fel ezzel az örűtséggel! ²⁴ Van egy szűz lányom, ennek az embernek pedig van egy mellékfelesége; kihozom őket hozzátok, alázzátok meg azokat, töltsétek ki rajtuk kedveteket, csak kérlek, ne kövessétek el ezt a vétket ezen az emberen.« ²⁵ Ám azok nem akartak engedni beszédének. Amikor ezt látta az az ember, fogta és kivitte hozzájuk mellékfeleségét. Azok egész éjszaka visszaéltek vele és kedvüket töltötték rajta, reggel pedig elbocsátották. ²⁶ Amikor a sötétség oszladozott, az asszony odaért annak a háznak az ajtajához, ahol ura megszállt, s ott összeesett. ²⁷ Amikor aztán reggel lett, felkelt az az ember, s kinyitotta az ajtót, hogy befejezze megkezdett útját: s íme, mellékfelesége ott fekűdt az ajtó előtt, küszöbre vetett kézzel. ²⁸ Azt hitte, hogy pihen, s azt mondta neki: »Kelj fel, menjünk.« Amikor az semmit sem felelt, megértette, hogy halott. Erre felszedte és feltette a szamárra, s viszszerért házába. ²⁹ Amikor hazaért, előrántotta a kardot, s felesége holttestét csontostul tizenkét részre és darabra vágta és elkűdte Izrael minden határába. ³⁰ Mindenki, aki meglátta, felkiáltott: »Sohasem történt ilyen dolog Izraelben, attól a naptól kezdve, hogy atyáink feljöttek Egyiptomból, mind a mai napig!« Parancsot adott ugyanis a férfiaknak, akiket elkűdött, ezekkel a szavakkal: »Így szóljatok minden izraelita férfihoz: `Vajon történt-e valaha ilyen dolog Izraelben, attól a naptól kezdve, hogy atyáink eljöttek Egyiptomból, egészen a mai napig? Gondoljatok erre, tanácskozzátok meg, és döntsétek el, mi a tennivaló.'«

Bír 20 Tanácskozás Micpában ¹ Kivonultak tehát Izrael fiai mindnyájan és összegyűltek valamennyien, Dántól Beersebáig és Gileád földjéről, mint egy ember az Úr elé, Micpába. ² A nép minden főembere, Izrael minden törzse összejött Isten népének gyűlekezetébe: négyszázezer gyalogos harcos. ³ (Benjamin fiai előtt sem volt titok, hogy Izrael fiai felmentek Micpába.) Aztán megkérdezték a levitát, a megölt asszony férjét, hogy hogyan történt az a nagy gonoszsg. ⁴ Az ezt felelte: »Eljutottam a feleségemmel Benjamin-Gibeába, s ott szálltam meg. ⁵ Éjjel aztán, íme, körülvették a város emberei azt a házat, amelyben tartózkodtam, s meg akartak ölni, majd feleségemet a bujaság hihetetlen hevével annyira meggyötörték, hogy végre is meghalt. ⁶ Erre megragadtam, s darabokra vágtam és egy-egy részt küldtem birtokokot valamennyi területére, mert sohasem történt ekkora aljasság és ilyen nagy vétek Izraelben. ⁷ Itt vagytok mindnyájan, Izrael fiai, határozatok, mit kell tennetek.«

⁸ Felállt erre az egész nép, s szinte egy ember szavával felelte: »Nem térünk vissza sátrainkba, s nem megy egyikünk sem házába, ⁹ hanem közös erővel ezt cselekedjük Gibeával: ¹⁰ ki kell választani Izrael valamennyi törzséből tíz embert száz közül, százat ezer közül és ezret tízezer közül, hogy élelmet hordjon a seregnek, s harcolhassunk Benjamin-Gibea ellen, s megadhassuk neki a vétekért azt, amit érdemel.«

Felvonulás Gibea ellen ¹¹ Egybe is gyűlt egész Izrael a város előtt, mint egy ember, egy szívvel, egy akarral. ¹² Ekkor követeket küldtek Benjamin egész törzséhez ezzel az üzenettel: »Miért történt közöttetek ekkora gonoszság? ¹³ Adjátok ki azokat a gibeai embereket, akik e gáztettet elkövették, hogy meghaljanak, s eltűnjék a gonoszság Izraelből.«

Ám azok nem hallgattak testvéreiknek, Izrael fiainak üzenetére, ¹⁴ sőt osztályrészük valamennyi városából összegyűltek Gibeába, hogy segítséget vigyenek nekik, s hadakozzanak Izrael egész népe ellen. ¹⁵ Huszonötezren kerültek ki Benjaminból olyanok, akik kardot foghattak, Gibea lakosain kívül, ¹⁶ akiknek hétszáz igen erős emberük volt; utóbbiak úgy hadakoztak bal kezükkel, mint a jobb kezükkel, s olyan biztosan hajították a parittyából a követ, hogy a hajszálat is eltalálták, s a kő ütése semmiképpen sem tévesztett célt.

¹⁷ Izrael fiaiból viszont, Benjamin fiain kívül, négyszázezren kerültek ki olyanok, akik kardot foghattak, s harcrakészek voltak. ¹⁸ Ezek felkeltek, s elmentek Isten házába, azaz Silóba, s megkérdezték Istent, s azt mondták: »Ki kezdje meg seregünkben a küzdelmet Benjamin fiai ellen?« Az Úr azt felelte: »Júda kezdje meg közületek.«

Az izraeliták veresége ¹⁹ Erre Izrael fiai mindjárt reggel felkerekedtek, s tábornokot ültettek Gibea mellett, ²⁰ majd onnan felvonultak a harcra Benjamin ellen, s ostromolni kezdték a várost. ²¹ Benjamin fiai azonban kimentek Gibeából, s megölték azon a napon Izrael fiai közül huszonkétezer embert. ²² Ám Izrael fiai, erejükben és számukban bizakodva, ugyanazon a helyen, ahol az előbb küzdöttek, ismét csatarendbe álltak. ²³ Előbb azonban felmentek az Úr elé és sírtak előtte egészen éjszakáig, s megkérdezték őt: »Fel kell-e még mennem harcolni Benjamin fiai, a testvéreim ellen vagy sem?« Az Úr így felelt nekik: »Csak menjetek fel ellenük, s bocsátkozzatok küzdelembe velük.« ²⁴ Amikor azonban Izrael fiai másnap felvonultak a harcra Benjamin fiai ellen, ²⁵ Benjamin fiai kimentek Gibea kapuiból, s eléjük rohantak, s olyan nagy öldökléssel dühöngtek ellenük, hogy tizennyolcezer kardforgató embert terítettek le.

²⁶ Erre Izrael fiai mindnyájan felmentek az Isten házába, leültek, sírtak az Úr előtt, böjtöltek azon a napon egészen estig, és egészen eléggő áldozatokat s békeáldozatokat mutattak be neki, ²⁷ s megkérdezték őt helyzetükről. Abban az időben ott volt Isten szövetségének ládája, ²⁸ és Fineesz, Áron fiának, Eleazárnak a fia volt a ház gondviselője. Megkérdezték tehát az Urat, s azt mondták: »Ki kell-e még mennünk a harcra Benjamin fiai, a testvéreink ellen, vagy hagyjuk abba?« Azt mondta az Úr nekik: »Csak menjetek fel, mert holnap kezetekbe adom őket.«

Benjamin fiainak legyőzése ²⁹ Erre Izrael fiai csapatokat helyeztek lesbe Gibea városa körül, ³⁰ s harmadízben is felvonultatták a sereget Benjamin ellen, mint először és másodszor. ³¹ Ám Benjamin fiai

is merészen kimentek a városból, s jó messzire a futásnak eredő ellenség után nyomultak, miközben úgy, mint az első és a második napon, osztották a sebeket és vágták a hátrálókat azon a két ösvényen, amelyek közül az egyik Bételbe, a másik Gibeába vezetett és leterítették körülbelül harminc embert. ³² Azt hitték ugyanis, hogy azok a szokott módon meghátrálnak. Ám ők csak mesterségesen színlelték a futást, s abban állapodtak meg, hogy elszakítják őket a várostól, s mintha megfutamodnának, a fent említett utakra viszik. ³³ Fel is keltek Izrael fiai mindnyájan helyükről, és azon a helyen, amelyet Baáltámárnak hívnak, csatarendbe álltak. Ugyanakkor a város körül lesben álló csapatok lassankint felfejlődtek, ³⁴ és előjöttek a város nyugati részéről, sőt másik tízezer, egész Izraelből összeválogatott ember is harcra ingerelte a város lakóit. Aztán súlyos harc indult Benjamin fiai ellen, de azok nem vették észre, hogy minden oldalról veszedelem fenyegeti őket. ³⁵ Végre is az Úr megverte őket Izrael fiainak színe előtt, s megöltek közülük azon a napon huszonötezer-száz, csupa hadakozó és kardforgató férfit.

³⁶ Amikor Benjamin fiai látták, hogy alul maradtak, futásnak eredtek. – Amikor ugyanis Izrael fiai látták a dolgokat, helyet engedtek nekik, hogy nyomuljanak utánuk, s így azokhoz a lesben álló csapatokhoz jussanak, amelyeket a város mellett elhelyeztek. ³⁷ Amikor aztán Benjamin hátat fordított öldöklőinek, a lesben állók hirtelen felkeltek, s bementek a városba, s azt kardélre hányták. ³⁸ Izrael fiai már most abban a jelben állapodtak meg azokkal, akiket lesbe állítottak, hogy ha bevették a várost, gyújtsanak tüzet, hogy annak magasba szálló füstjével jelezzék, hogy elfoglalták a várost. ³⁹ Amikor ezt Izrael megtámadott fiai meglátták (Benjamin fiai ugyanis azt hitték, hogy megfutamodnak, s mind hevesebben üldözték őket, s harminc embert le is vágtak seregükből), ⁴⁰ s a városból oszlopszerűen felemelkedő füstöt megpillantották, s amikor Benjamin is hátratekintett, s látta, hogy a várost bevették és száll belőle a láng a magasba, ⁴¹ akkor ők, akik eddig futást színleltek, megfordították arcukat és keményen helytálltak. Amikor ezt Benjamin fiai látták, megfutamodtak, ⁴² s a pusztá felé vivő útra tartottak, de oda is utánuk nyomultak ellenségeik. Ugyanakkor azok, akik felgyújtották a várost, eléjük vágtak. ⁴³ Így az történt, hogy mindkét oldalról ellenség vágta őket és sehonnan sem volt nyugtuk és meg kellett halniuk: elestek és elhullottak Gibeá városának keleti vidékén. ⁴⁴ Azok az emberek, akiket ezen a helyen öltek meg, tizennyolcezen voltak: mind igazán erős harcos. ⁴⁵ Amikor látták ezt azok, akik Benjaminból még megmaradtak, a pusztába menekültek, és a Remmon nevű szikla felé tartottak. Amint a menekülés közben mindenfelé bolyongtak és igyekeztek, szintén megöltek közülük ötezer embert. Amikor pedig tovább tartottak, utánuk nyomultak és megöltek másik kétezret is. ⁴⁶ Így történt az, hogy azok, akik Benjaminból a különböző helyeken elestek, összesen huszonötezen voltak: csupa hadra igazán alkalmas harcos. ⁴⁷ Ennek következtében Benjamin egész létszámából csak az a hatszáz férfi maradt meg, aki meg tudott menekülni és a pusztába futni; ezek Remmon szikláján maradtak négy hónapig. ⁴⁸ Izrael fiai aztán visszafordultak, s kardélre hányták a városban megmaradt embereket s barmokat egyaránt, Benjamin valamennyi városát és falvát pedig a lángok martalékává tették.

Bír 21 Gondoskodás a megmenekült benjaminitákról ¹ Micpában Izrael fiai meg is esküdtek, így szólva: »Egyikünk sem fog feleséget adni a lányai közül Benjamin fiainak.«

² Ekkor azonban elmentek mindannyian Isten házához Silóba, s ott ültek a színe előtt estig, s hangos zokogással és nagy jajveszékeléssel sírni kezdtek és azt mondták: ³ »Urunk, Izrael Istene, miért történt népeddel az a szerencsétlenség, hogy a mai nappal el kell vesznie egy törzsnek közülünk?«
⁴ Másnap aztán hajnalban felkeltek, oltárt építettek, s egészen eléggő- s békeáldozatokat mutattak be rajta, ⁵ és azt mondták: »Ki nem jött fel az Úr hadseregébe Izrael valamennyi törzséből?« Amikor ugyanis Micpában voltak, a nagy esküvel arra kötelezték magukat, hogy megölik azokat, akik hiányoznak.

⁶ Izrael fiai ekkor szájalomra gerjedtek a testvérük, Benjamin iránt, s azt kezdték mondogatni: »Kivész egy törzs Izraelből – ⁷ honnan vegyenek feleséget, hiszen valamennyien egyaránt megesküdtünk, hogy nem adjuk nekik lányainkat.« ⁸ Ezért azt mondták: »Ki az Izrael valamennyi törzse közül, aki nem jött fel az Úrhoz Micpába?« És íme, Jábes-Gileádból senki sem jött fel a közösség táborába.
⁹ Amikor a népet számba vették, senkit sem találtak közülük.

Hadjárat Jábes-Gileád ellen ¹⁰ Elküldtek tehát tízezer igen erős embert, s meghagyták nekik: »Menjete, s hányjátok kardélre Jábes-Gileád lakóit feleségeikkel és gyermekeikkel együtt. ¹¹ A következő módon kell eljárnotok: minden férfit s mindazokat a nőket, akik már megismerték a férfit, öljétek meg, a szüzeket azonban hagyjátok életben.« ¹² Ők négyszáz szüzet találtak a jábesgileádiak között, akik még nem ismerték meg a férfi ágyát, s azokat elvitték a táborba, Silóba, Kánaán földjére. ¹³ Aztán követeket küldtek Benjaminsnak Remmon szikláján levő fiaihoz, s megüzenték nekik, hogy békességgel visszafogadják őket. ¹⁴ Erre Benjamin fiai nyomban visszatértek, s ők feleséget adtak nekik Jábes-Gileád lányából. Másokat azonban, akiket hasonlóképpen odaadhattak volna, nem találtak.

Asszonyrablás Silóban ¹⁵ Ám egész Izrael nagyon bánkódott és szánakozott, hogy elvesz egy törzs Izraelből. ¹⁶ Azt mondták azért a vének: »Mit cselekedjünk a többiekkel, akik nem kaptak feleséget? Benjaminban a nők mind elpusztultak!« ¹⁷ Aztán így szóltak: »Nagy gonddal, s nagy igyekezettel valamilyen intézkedést kell tehát tennünk, hogy el ne tűnjön egy törzs Izraelből. ¹⁸ A mi lányainkat ugyanis nem adhatjuk oda nekik, mert kötelez minket az eskü s az átok, amellyel azt mondtuk: 'Átkozott, aki lányából feleséget ad Benjamin fiainak!'« ¹⁹ Erre tanácsot tartottak és azt mondták: »Íme, az Úrnak esztendőnként ünnepe van Silóban, amely Bétel városától északra, a Bételből Szíchembe vivő úttól keletre, Lebóna városától pedig délre fekszik.« ²⁰ Meghagyták tehát Benjamin fiainak, s azt mondták: »Menjete, s rejtőzzetek el a szőlőkben, ²¹ s ha látjátok, hogy Siló lányai a szokás szerint kivonulnak a körtáncra, jertek ki hirtelen a szőlőkből, s ragadjon mindegyiktek egy-egy feleséget közülük, s menjete el Benjamin földjére. ²² Ha aztán eljönnek apáik s testvéreik, s panaszt emelnek ellenetek, s perelni kezdenek, mi majd azt mondjuk nekik: 'Könyörüljete meg rajtuk, hiszen nem háborúban rabolták el őket, hanem kérték, hogy kapjanak, s ti nem adtatok nekik, s így a tiétek a vétek.'« ²³ Úgy is cselekedtek Benjamin fiai, ahogy parancsolták nekik és számuknak megfelelően egy-egy feleséget ragadtak maguknak a táncolók közül. Aztán elmentek birtokukra, s felépítették városaikat és megtelepedtek bennük. ²⁴ Izrael fiai is visszatértek törzsről-törzsre, családról-családra sátraikba. ²⁵ Azokban a napokban nem volt király Izraelben, hanem mindenki azt cselekedte, amit jónak látott.

RÚT KÖNYVE

Rút 1 Előzmények ¹Az egyik bíró napjaiban, amikor a bírák kormányoztak, éhínség támadt az országban. Ekkor egy ember, aki Júda Betleheméből származott, elindult, hogy egy időre Moáb földjén telepedjen le feleségével és két fiával együtt. ²Elimeleknek hívták, a feleségét Noéminak, két fia közül pedig az egyiket Mahálonnak, a másikat meg Kelionnak. Efrataiak voltak, Júda Betleheméből valók. El is jutottak Moáb földjére, és ott éltek. ³Közben meghalt Elimelek, Noémi férje, és az asszony magára maradt fiaival. ⁴A fiúk moábi feleséget vettek: az egyiket Orfának hívták, a másikat pedig Rútnak. Miután tíz esztendeig ott laktak, ⁵meghalt mindkettő, vagyis Mahálon és Kelion, így az asszony, megfosztva két fiától és férjétől, magára maradt.

Noémi hazatér ⁶Ekkor felkelt két menyével együtt, hogy visszatérjen Moáb földjéről hazájába; halotta ugyanis, hogy az Úr rátekintett népére, és eleséget adott nekik. ⁷Elindult tehát arról a helyről, ahol jövevényként tartózkodott, mindkét menyével együtt. Útközben azonban, amikor már visszatérőben volt Júda földjére, ⁸mégis azt mondta nekik: »MenjeteK vissza anyátok házába! Cselekedjen az Úr irgalmasságot veletek, amint ti is azt cselekedtetek a megholtakkal és velem! ⁹Adja, hogy nyugalmat találjatok jövődő férjeteK házában!« S azzal megcsókolta őket. Erre azok hangos sírásra fakadtak, ¹⁰és így szóltak: »Veled megyünk népedhez!« ¹¹Ő azonban ezt felelte nekik: »TérjeteK vissza, lányaim, miért jönnéteK velem? Ugyan vannak-e még gyermekek a méhembben, hogy férjeteK remélhetnéteK tőlem? ¹²TérjeteK vissza, lányaim, menjeteK; én már vén vagyok, nem vagyok alkalmas a házasságra. Még ha ezen az éjszakán foganhatnék és fiaKt szülhetnék is, ¹³megvárhatnátoK-e, amíg felnőnek, és az ifjúság esztendeit elérik? Ne tegyéteK ezt, kérlek, lányaim, hiszen a ti nyomorúságtok engem még inkább bántana, és az Úr keze is ellenem fordult!« ¹⁴Erre azok ismét hangos sírásra fakadtak. Orfa ezután megcsókolta anyósát és visszatért, Rút azonban ragaszkodott anyósához.

¹⁵Noémi ekkor így szólt hozzá: »Íme, sógornőd visszatért népéhez és isteneihez, menj vele!« ¹⁶Ő azonban ezt felelte: »Ne légy ellenemre azzal, hogy hagyjalak el és távozzam, mert ahova te mégy, oda megyek én is, s ahol te laksz, ott lakom én is. Néped az én népem, Istened az én Istenem. ¹⁷Azon a földön, amelyen te meghalsz, s amely téged befogad, ott haljak meg, s ott nyerjem el én is temetéseK helyét. Úgy segítsen az Úr engem most és mindenkor, hogy egyedül csak a halál választ el engem és téged!« ¹⁸Amikor Noémi látta, hogy Rút eltökélt lélekkel feltette magában, hogy vele megy, nem akart ellenkezni, és nem akarta őt tovább rábeszélni, hogy térjen vissza övéihez.

¹⁹Tovább mentek tehát együtt, és eljutottak Betlehembe. Amikor bementek a városba, hírük csakhamar eljutott mindenkihez, s az asszonyok azt mondogatták: »Ez az a Noémi!« ²⁰Ám ő azt kérte tőlük: »Ne hívjatok engem NoémineK (azaz Szépnek), hívjatok inkább Márának (vagyis Keserűnek), mert egészen eltöltött engem keserűséggel a Mindenható. ²¹Ép családdal mentem el, és elárvultan hozott vissza az Úr. Hogy hívhatnátoK tehát NoémineK engem, akit az Úr megalázott, és a Mindenható megsanyargatott?«

²²Eljött tehát Noémi, a moábi Rúttal, a menyével együtt, arról a földről, ahol jövevényként tartózkodott, és visszatért Betlehembe, éppen akkor, amikor aratni kezdték az árpát.

Rút 2 Rút Boóz szántóföldjén ¹ Volt pedig Noémi férjének, Elimeleknek egy rokona, aki hatalmas és igen gazdag ember volt; Boóznak hívták. ² A moábi Rút így szólt anyósához: »Ha parancsolod, elmegyek a mezőre, és összeszedem azokat a kalászokat, amelyek az aratók kezét elkerülik, ott, ahol hozzám irgalmas gazdának kegyére találok.« Noémi ezt válaszolta neki: »Menj csak, lányom!«

³ Elment tehát, és összeszedegette a kalászokat az aratók után. Úgy esett azonban, hogy annak a mezőnek a Boóz nevű, Elimelek nemzetségéből való ember volt a gazdája. ⁴ És ő íme, éppen akkor kijött Betlehemből. Köszöntötte az aratókat: »Az Úr legyen veletek!« Azok ezt felelték neki: »Áldjon meg az Úr!« ⁵ Boóz ezután megkérdezte az aratókra felügyelő legénytől: »Kié ez a lány?« ⁶ Az ezt válaszolta: »Ez az a moábi asszony, aki Noémivel jött Moáb földjéről. ⁷ Kérte, hogy az aratók nyomában járva felszedhesse az elszórt kalászokat. Reggeltől egyfolytában itt van a mezőn, egy pillanatra sem tért be a házba.«

⁸ Azt mondta erre Boóz Rútnak: »Halld, lányom, ne is menj más mezőre böngészni, el ne távozz erről a helyről! Csatlakozz szolgálaimhoz, ⁹ és menj utánuk, amerre aratnak. Meghagytam ugyanis legényeimnek, hogy senki se bántson. Sőt, ha megszomjazol, csak menj oda az edényekhez, s igyál a vízből, amelyből legényeim is isznak!« ¹⁰ Erre ő arcra borult, a földig hajtotta magát, és azt mondta neki: »Hogyan lehet az, hogy kegyelmet találtam színed előtt, és ismerni méltóztatsz engem, az idegen asszonyt?« ¹¹ Boóz azt felelte neki: »Hírül adtak nekem mindent, hogy mit cselekedtél anyósoddal férjed halála után, hogy elhagytad szüleidet és a földet, amelyen születél, és eljöttél ahhoz a néphez, amelyet azelőtt nem ismertél. ¹² Fizessen meg neked az Úr cselekedetédért, és nyerj teljes jutalmat az Úrtól, Izrael Istenétől, akihez jöttél, s akinek szárnya alá menekültél.« ¹³ Erre ő így szólt: »Kegyelmet találtam színed előtt, uram, megvigasztaltál, és szolgálódnak a szívéhez szóltál, noha nem is tartozom szolgálóid közé!«

¹⁴ Boóz ezután azt mondta neki: »Ha eljön az evés órája, gyere ide, egyél az eledelből, és mártsd be falatodat az ecetbe!« Ő le is ült az aratók mellé, és kapott egy nagy halom árpadarát. Evett és jóllakott, a maradékot pedig eltette. ¹⁵ Aztán felkelt onnan, hogy a szokott módon kalászt szedegessen. Ekkor Boóz megparancsolta a legényeinek: »Ha aratni akarna veletek, ne tiltsátok meg neki, ¹⁶ sőt szántszándékkal dobáljatok el és szórjatok szét kévéitekből, hogy pironkodás nélkül felszedhesse. Ha pedig szedeget, senki se dorgálja meg.«

¹⁷ Így szedegetett ő a mezőn estig; akkor, amit szedett, egy bottal kicsépelte, kiverte, és körülbelül egy éfa mennyiségű (azaz három véka) árpára tett szert. ¹⁸ Ezt aztán elvitte, visszatért a városba, és megmutatta anyósának. Aztán elővette és adott neki annak az ételnek a maradékából is, amellyel jóllakott.

¹⁹ Anyósa ekkor megkérdezte tőle: »Hol szedegettél, hol dolgoztál ma? Áldott legyen, aki megkönyörült rajtad!« Erre ő elbeszélte neki, hogy kinél dolgozott. Megmondta a férfi nevét, hogy Boóznak hívják. ²⁰ Noémi azt felelte: »Áldja meg az Úr, mert azt az irgalmat, amelyet az élőkkal művelt, megőrizte a holtak iránt is.« Majd hozzátette: »Rokonunk az az ember.« ²¹ Rút ezután így szólt: »Azt is meghagyta nekem, hogy mindaddig csatlakozzam aratóihoz, amíg az egész vetést le nem aratják.« ²² Az anyósa ezt válaszolta: »Jobb is, lányom, ha az ő szolgálóival még ki aratni, nehogy más mezőn zaklasson valaki.«

²³ Csatlakozott tehát Boóz szolgálóihoz, és addig aratott velük, amíg raktárakba nem takarították az árpát meg a búzát.

Rút 3 Rút Boóz szérűjén ¹ Noémi ekkor így szólt hozzá: »Lányom, hadd keressek nyugalmat neked, és hadd gondoskodjam arról, hogy jó dolgod legyen! ² Boóz, akinek a szolgálóihoz csatlakoztál a mezőn, rokonunk, és az éjjel árpát szelel a szérűn. ³ Fürödj meg tehát, kend meg magad, vedd magadra díszesebb ruhádat, és menj le a szérűre, de meg ne lásson téged az az ember, amíg nem végez az evéssel és az ivással. ⁴ Amikor aztán aludni megy, jegyezd meg a helyet, ahol aludni fog. Menj oda, hajtsd fel lábánál a köntöst, amellyel takarózik, és feküdj oda. Ő majd megmondja, mit kell cselekedned.« ⁵ Rút azt felelte: »Mindazt, amit parancsolsz, megteszem.«

⁶ Lement tehát a szérűre, és megtette mindazt, amit anyósa parancsolt neki.

⁷ Amikor aztán Boóz evett, ivott, jókedve kerekedett, és aludni tért az asztag mellett, ő titkon odament, felhajtotta lábánál a takarót, és odafeküdt. ⁸ Amikor már éjfélre járt, íme, felneszelt a férfi, és megrettent, mert látta, hogy egy asszony fekszik a lábánál. ⁹ Megkérdezte tőle: »Ki vagy?« Az így felelt: »Rút vagyok, a szolgálód. Terítsd takaródat szolgálódra, mert rokonom vagy!« ¹⁰ Erre ő azt mondta: »Megáldott téged az Úr, lányom, és eddigi jámborságodon túltettél a mostanival, mert nem futottál sem szegény, sem gazdag ifjak után. ¹¹ Ne félj tehát, bármit mondasz nekem, megteszem neked, mert tudja az egész nép, amely városom kapuján belül lakik, hogy erényes asszony vagy. ¹² Nem is tagadom, hogy rokonod vagyok, de van nálam közelebbi rokonod is. ¹³ Pihenj csak az éjjel, reggel pedig, ha az illető a rokonság jogánál fogva meg akar tartani téged, jó, legyen úgy a dolog. Ha azonban nem akar, én minden habozás nélkül elveszlek. Az Úr életére mondom! Aludj csak reggelig!«

¹⁴ Ott is aludt a lábánál, amíg el nem múlt az éjszaka, de még mielőtt az emberek egymást felismerik, felkelt. Boóz akkor azt mondta: »Vigyázz, meg ne tudja senki sem, hogy idejöttél.« ¹⁵ Aztán így szólt: »Terítsd szét palástodat, amely rajtad van, és tartsd mindkét kezedd!« Az kiterítette és odatarította, ő pedig belemért hat véka árpát, aztán segített neki felvenni. Ő elvitte, és bement a városba.

Noémi tanácsa Amikor megérkezett anyósához, ¹⁶ Noémi azt kérdezte tőle: »Mit végeztél, lányom?« Erre ő elbeszélte neki mindazt, amit az az ember cselekedett vele. ¹⁷ Azután így szólt: »Íme, hat véka árpát adott nekem, és azt mondta: 'Nem akarom, hogy üresen térj vissza anyósodhoz!'« ¹⁸ Noémi erre így szólt: »Várj csak, leányom, amíg meg nem látjuk, mi lesz a dolog vége! Az az ember nem nyugszik ugyanis, amíg el nem intézi, amit mondott.«

Rút 4 Tanácskozás a kapuban ¹ Boóz ekkor felment a kapuba, és leült ott. Amikor látta, hogy arra megy az a rokon, akiről már szó volt, megkérte: »Gyere ide egy kicsit, ülj csak le ide!« s a nevén szólította őt. Az odament és leült. ² Boóz ekkor odahívott tíz férfit a város vénei közül, és azt mondta nekik: »Üljetek ide!« ³ Amikor leültek, így szólt a rokonhoz: »Elimelek testvérünk földjét eladja Noémi, aki visszatért Moáb földjéről. ⁴ Akartam, hogy halljad, és megmondjam ezt neked mindazok előtt, akik itt ülnek, s népem vénei előtt. Ha magadnak akarod a rokonság jogánál fogva, vedd meg és legyen a tiéd! De ha nem akarod, mondd meg nekem azt is, hogy tudjam, mit kell tennem. Nincs ugyanis más rokon, csak te, aki az első vagy, és én, aki a második vagyok.« Az ember azt felelte:

»Megveszem a mezőt.« ⁵ Boóz erre így szólt: »De ha megveszed a mezőt az asszony kezéből, akkor el kell venned a moábi Rútot is, aki az elhunytak a felesége volt, hogy fenntartsd rokonod nevét örökségén.« ⁶ Erre ő azt felelte: »Lemondok a rokoni jogról, mert nem vagyok köteles tönkretenni saját családom utódait. Éljen te a jogommal! Kijelentem, hogy szívesen megválok tőle.«

⁷ Régente az volt ugyanis a szokás Izraelben a rokonok között, hogy amikor valaki a jogát másnak átengedte, az átengedés megerősítésére az illető leoldotta saruját, és odaadta a társának. Ez volt az átengedés bizonyítéka Izraelben. ⁸ Boóz tehát azt mondta a rokonának: »Vesd le a sarudat!« Az mindjárt le is oldotta a lábáról. ⁹ Boóz ekkor így szólt a vénekhez és az egész néphez: »Ti vagytok ma a tanúi annak, hogy megszereztem Noémi kezéből mindazt, ami Elimeleké, Kelioné és Maháloné volt! ¹⁰ A moábi Rútot, Mahálon feleségét feleségül vettem, hogy fenntartsam az elhunytak a nevét örökségén, hogy el ne tűnjék neve családjából, testvérei közül és népéből. Mondom, ti vagytok e dolog tanúi!« ¹¹ Az egész nép, amely a kapuban volt, a vénekkel együtt azt felelte: »Tanúi vagyunk. Tegye az Úr ezt az asszonyt, aki házadba megy, olyanná, mint Ráheld és Leát, akik felépítették Izrael házát.

Légy az erény példaképe Efratában,
s neved dicső legyen Betlehemben!

¹² Azon utód által, akit az Úr neked majd ettől az asszonytól ad, olyan legyen házad, mint Fáresznek a háza, akit Támár szült Júdának!«

A megáldott gyermek ¹³ Erre Boóz magához vette Rútot. Feleségül vette, bement hozzá, az Úr pedig megadta az asszonynak, hogy foganjon és fiút szüljön. ¹⁴ Azt mondták ekkor az asszonyok Noéminak: »Áldott az Úr, aki nem engedte, hogy ne legyen utódja családnak! Emlékezzenek meg nevére Izraelben! ¹⁵ Így most már lesz, aki megvigasztalja lelkedet, gyámolítja öregségedet, hiszen a menyed szülte, aki szeret téged, és sokkal többet ér neked, mintha hét fiad lenne.« ¹⁶ Erre Noémi felvette a gyermeket, az ölébe helyezte, és dajkája és hordozója lett. ¹⁷ Ekkor a szomszédasszonyok szerencsét kívántak neki, és azt mondták: »Fia született Noéminek!« És elnevezték Obednek. Ő Izájnak, Dávid apjának apja.

Családfa ¹⁸ Fáresz nemzetsége a következő: Fáresz nemzette Ezront, ¹⁹ Ezron nemzette Arámot, Arám nemzette Aminádábot, ²⁰ Aminádáb nemzette Nahsont, Nahson nemzette Szálmont, ²¹ Szálmon nemzette Boózt, Boóz nemzette Obedet, ²² Obed nemzette Izájt, Izáj nemzette Dávidot.

SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE

HÉLI ÉS SÁMUEL: 1,1-3,21

1 Sám 1 Sámuel születése ¹ Volt egy Ramátaim-Szófímból, Efraim hegységéből való ember, akit Elkánának hívtak. Jerohámnak volt a fia, aki Eliúnak volt a fia, aki Tóhunak volt a fia, aki az efraimi Szúfnak volt a fia. ² Két felesége volt, az egyiket Annának, a másikat Fenennának hívták. Fenennának voltak gyermekei, Annának viszont nem voltak gyermekei.

³ Ez az ember minden évben felment városából Silóba, hogy imádkozzon, és áldozatot mutasson be a Seregek Urának. Ott Héli két fia, Ofni és Fineesz volt az Úr papja.

⁴ Egyszer aztán, amikor feljött a nap, Elkána leölte áldozatát, és adott belőle egy-egy részt Fenennának, a feleségének, és Fenenna valamennyi fiának és lányának. ⁵ Annának azonban szomorúan adta oda az egy részt, mert Annát szerette, de az ő méhét az Úr bezárta. ⁶ Ezért a vetélytársnője bosszantotta is sokat, és bántotta, sőt azt is a szemére vetette, hogy az Úr bezárta a méhét. ⁷ Ezt tette vele, és így ingerelte őt esztendőről-esztendőre, valahányszor eljött az idő, és felmentek az Úr templomába. Így ő csak sírt, és nem nyúlt az ételhez. ⁸ Elkána, a férje megkérdezte tőle: »Anna, miért sírsz, miért nem eszel, és miért kesereg szíved? Nem érek-e én neked tíz fiúnál többet?«

⁹ Miután ettek és ittak Silóban, Anna felkelt, és amíg Héli pap az Úr templomának ajtófélfájánál a székében üldögélt, ¹⁰ Anna keseredett szívvel imádkozott az Úrhoz, és nagyon sírt. ¹¹ Fogadalmat is tett, és ezt mondta: »Seregeknek Ura, ha letekintesz és meglátod szolgálód nyomorúságát, ha megemlékezel rólam, nem feledkezel el szolgálódról, és fiúmagzatot adsz szolgálódnak, akkor az Úrnak adom őt élete valamennyi napján, és borotva nem éri a fejét.«

¹² Történt pedig, hogy amíg ő imádkozott az Úr előtt sokáig, Héli egyre figyelte a száját. ¹³ Mivel Anna csak a szívében beszélt, és csak az ajka mozgott, a szava pedig egyáltalán nem hallatszott, Héli azt gondolta róla, hogy részeg. ¹⁴ Meg is kérdezte tőle: »Meddig leszel részeg? Menj, emészd meg egy kissé a bort, amitől elkábultál!« ¹⁵ Anna azt felelte: »Nem, uram! Nagyon szerencsétlen asszony vagyok én, sem bort, sem más részegítő italt nem ittam, csak a lelkemet öntöttem ki az Úr színe előtt. ¹⁶ Ne tartsd szolgálódat Béliál lányai közül valónak, mert bánatom és szomorúságom sokasága miatt szóltam mindedig.« ¹⁷ Héli erre azt mondta neki: »Menj békével, és Izrael Istene teljesítse kérésedet, amelyet hozzá intéztél.« ¹⁸ Anna így válaszolt: »Bárcsak kegyelmet találna szolgálód a szemedben!« Azzal elment az asszony a maga útjára. Evett, és az arca többé bánatosra nem változott. ¹⁹ Reggel aztán felkeltek, imádkoztak az Úr előtt, aztán visszatértek, és elmentek házukba, Ramátába.

Amikor aztán Elkána megismerte Annát, a feleségét, az Úr megemlékezett róla, ²⁰ és történt napok múltával, hogy Anna fogant, majd fiút szült. Sámuelnek nevezte el, mert az Úrtól kérte őt.

Sámuel az Úrnak szentelik ²¹ Amikor aztán felment férje, Elkána és egész házanépe, hogy lerója ünnepi áldozatát és fogadalmát az Úrnak, ²² Anna nem ment fel. Azt mondta a férjének: »Nem megyek fel, amíg el nem választom a gyermeket. Akkor majd felviszem, hogy jelenjen meg az Úr színe előtt, és végleg ott is maradjon.« ²³ Elkána, a férje azt felelte neki: »Tedd csak, amit jónak látsz! Maradj,

amíg el nem választod! Csak azért könyörgök, hogy az Úr teljesítse szavát!« Otthon maradt tehát az asszony, és szoptatta fiát, míg el nem választotta.

²⁴ Amikor aztán elválasztotta, felvitte magával, három fiatal bikával, három véka liszttel és egy korsó borral együtt, és elvitte az Úr házába, Silóba. A gyermek még kicsinyke volt. ²⁵ Amikor levágták a fiatal bikát, odavitték a gyermeket Hélihez. ²⁶ Anna ekkor így szólt: »Kérlek, uram! Életedre mondom, uram, hogy én vagyok az az asszony, aki előtted álltam, amikor itt az Úrhoz imádkoztam. ²⁷ Ezért a gyermekért imádkoztam, és az Úr teljesítette kérésemet, amelyet hozzá intéztem. ²⁸ Ezért én is kölcsönbe adom őt az Úrnak arra az egész időre, amely alatt kölcsönben kell lennie az Úrnál.«

Ezután imádták ott az Urat.

1 Sám 2 Anna hálaéneke ¹ Anna is imádkozott, ezekkel a szavakkal:

»Ujjongóvá vált az én szívem az Úrban,
Istenem révén felemelkedett a szarvam.
Tágra nyílt a szám ellenségeimmel szemben,
mert örvezdem segítségeden.
² Nincs olyan szent, mint az Úr,
bizony nincsen más terajta kívül,
nincs oly erős, mint a mi Istenünk.
³ Ne beszéljetelek annyit, kérkedve, kevélyen,
távozzék a régi beszéd szátoktól,
mert mindentudó Isten az Úr
s eléje kerülnek szándékaitok.
⁴ Vereséget szenved az erősek íja,
de erővel övezik fel magukat a gyengék,
⁵ elszegődnek kenyérért, akik azelőtt bővelkedtek,
de jóllaknak, akik éheztek,
s míg sokat szül, aki meddő volt,
akinek sok fia volt, meddőségbe esik.
⁶ Az Úr tesz halottá és élővé,
visz le az alvilágba, s hoz vissza onnét,
⁷ az Úr tesz szegénnyé s gazdaggá,
megalázottá és felmagasztalttá.
⁸ Porból felemel szűkölködőt,
sárból kihoz szegényt,
hogy fejedelmek mellé üljön
és elfoglalja a dicsőség székét.
Mert az Úré a föld minden sarka,

s ő helyezte rájuk a föld kerekiségét.

⁹ Szentjeinek lábát megóvjá,

és sötétségben némulnak el az istentelenek,

mert nem a maga ereje teszi erőssé az embert.

¹⁰ Félni fognak az Úrtól ellenségei,

mennydörögni fog felettük az egekben,

meg fogja ítélni az Úr a föld határait,

s hatalmat ad királyának

s felemeli felkentjének szarvát.«

¹¹ Elkána ezután visszatért Ramátába, házába, a gyermek pedig Héli pap felügyelete alatt szolgálni kezdett az Úr színe előtt.

Héli fiainak bűne ¹² Ám Héli fiai Béliál fiai voltak, s nem törődtek az Úrral, ¹³ sem a papoknak a nép iránt való kötelességével, hanem ha valaki áldozatot vágott, amikor a húst főzték, odament a pap legénye, háromágú villával a kezében, ¹⁴ s azt belesúrta a tűzhelybe, az üstbe, a fazékba vagy a tálba, s amit éppen a villával kihúzott, azt a pap elvette magának. Így cselekedtek a Silóba jövő egész Izraellel. ¹⁵ Sőt még a háj meggyújtása előtt is odament a pap legénye és azt mondta az áldozónak: »Adj nekem húst, hogy megfőzzem a papnak, mert főtt húst nem fogadok el tőled, csak nyersét.« ¹⁶ Ha erre az áldozó azt mondta neki: »Hadd gyújtsák meg először annak rendje s módja szerint a hájat, aztán végy magadnak, amennyit lelked kíván«, ő feleletül így szólt: »Semmiképpen sem! Csak adj azonnal, különben erőszakkal veszek!« ¹⁷ Igen nagy volt tehát az ifjak vétke az Úr előtt, mert elidegenítették az embereket az Úrnak való áldozattól.

¹⁸ Ott szolgált a gyermek Sámuel is az Úr színe előtt, gyolcs efóddal felövezve. ¹⁹ Anyja kicsiny felsőköntöst is szokott neki készíteni, s azt a megszabott napokon, amikor felment a férjével, hogy bemutassa az ünnepi áldozatot, felvitte neki. ²⁰ Ilyenkor Héli megáldotta Elkánát és feleségét, s azt mondta nekik: »Adjon neked az Úr magzatot ettől az asszonytól azért a kölcsönért, amelyet kölcsönöztél az Úrnak.« Ők aztán visszatértek lakóhelyükre. ²¹ Az Úr meg is emlékezett Annáról, s az fogant, s három fiút és két lányt szült. A gyermek Sámuel pedig felnövekedett az Úrnál. ²² Héli ekkor már igen öreg volt. Amikor meghallotta mindazt, amit fiai egész Izraellel cselekedni szoktak, s hogy a sátor ajtajánál ügyelő asszonyokkal hálnak, ²³ azt mondta nekik: »Miért cselekszitek azokat a dolgokat, azokat az igen rossz dolgokat, amelyeket az egész néptől hallok? ²⁴ Ne fiaim, mert nem jó hír az, amelyet hallok: vétkekre viszitek az Úr népét.

²⁵ Ha ember ellen vétkezik az ember,

Isten lehet a döntőbíró,

de ha az Úr ellen vétkezik az ember,

ki járhat közben érte?«

Ám azok nem hallgattak apjuk szavára, mert az Úr meg akarta őket ölni.

²⁶ A gyermek Sámuel ellenben egyre nagyobb és kedvesebb lett mind az Úr, mind az emberek előtt.

²⁷ Egyszer aztán eljött Isten egyik embere Hélihez, s azt mondta neki: »Ezt üzeni az Úr: Nem nyilatkoztattam-e ki magamat világosan atyád házában, amikor Egyiptomban, a fáraó házában voltak? ²⁸ Ki is választottam őt Izrael valamennyi törzse közül papomnak, hogy oltáromhoz járuljon, illatot gyűjtson nekem, s efódot viseljen előttem: s atyád házában adtam Izrael fiainak minden tűzáldozatát. ²⁹ Miért rugdaltátok lábbal véresáldozataimat s ételáldozataimat, amelyekről azt parancsoltam, hogy be kell mutatni a templomban és miért becsülted többre fiaidat, mint engem, azzal, hogy ti ettétek meg az én népem, Izrael minden áldozatának legjavát?

³⁰ Ezért ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Azt mondtam, hogy házad s atyád háza szolgáljon szíнем előtt mindörökké. Most azonban azt mondja az Úr: Távol legyen ez tőlem: mert aki megdicsőít engem, azt megdicsőítem, de aki megvet engem, az megvetett lesz. ³¹ Íme, eljönnek majd a napok, amikor levágom karodat s atyád házában karját, úgyhogy nem lesz többé öreg ember házadban. ³² Miközben Izraelnek mindenben jó dolga lesz, te látni fogod vetélytársadat a templomban, s a te házadban nem lesz öreg ember az egész idő alatt. ³³ Nem távolítom el ugyanis oltáromtól teljesen nemzetségedet, hogy elepedjen szemed, és elsorvadjon lelked, de házad nagy része meghal, ha férfikorba jut. ³⁴ Az legyen számodra a jel, ami két fiadat, Ofnit és Fineeszt éri: egy napon fog meghalni mindkettő.

³⁵ Én aztán majd hűséges papot támasztok magamnak, aki szívem és lelkem szerint fog cselekedni. Maradandó házat építek neki, és felkentem előtt fog járni minden időben. ³⁶ Akkor aztán eljön majd az, aki megmarad házadból, leborul előtte egy ezüst pénzért s egy karéj kenyérért, és könyörög neki: `Kérlek, végy fel engem valamelyik papi rendbe, hogy egy falat kenyeret ehessenek!«

1 Sám 3 Sámuel meghívása ¹ Azokban a napokban, amikor a gyermek Sámuel Héli előtt az Úrnak szolgált, ritka volt az Úr szózata, s nem fordult elő gyakran látomás. ² Történt azonban az egyik nap, amikor Héli, akinek szeme elhomályosodott már és látni sem tudott, a szokott helyén pihent, ³ Isten mécsest pedig még nem oltották ki, és Sámuel az Úr templomában aludt, ahol az Isten ládája volt, ⁴ hogy szólította az Úr Sámuelet. Az felelt és így szólt: »Itt vagyok!« ⁵ Azután odafutott Hélihez és azt mondta: »Itt vagyok, hívtál!« Héli azt felelte: »Nem hívtalak, menj vissza és aludj!« Elment tehát és aludt.

⁶ Ám az Úr ismét szólította Sámuelet. Sámuel megint felkelt, Hélihez ment, s azt mondta: »Itt vagyok, hívtál!« Az ezt felelte: »Nem hívtalak, fiam, menj vissza és aludj!« ⁷ Sámuel ugyanis még nem ismerte az Urat, még nem nyilatkozott meg neki az Úr szózata.

⁸ Ám az Úr ismét, harmadszor is szólította Sámuelet. Ő megint felkelt, Hélihez ment, ⁹ és azt mondta neki: »Itt vagyok, hívtál!« Megértette erre Héli, hogy az Úr szólítja a gyermeket, ezért azt mondta Sámuelnek: »Menj és aludj, s ha megint szólít, mondd neki: `Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!« Elment tehát Sámuel, s aludt a helyén.

¹⁰ Ekkor eljött az Úr, odaállt és szólította, ahogy előbb is szólította: »Sámuel, Sámuel!« Sámuel erre azt felelte: »Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!« ¹¹ Azt mondta ekkor az Úr Sámuelnek: »Íme, olyan dolgot művelek Izraelben, hogy annak, aki meghallja, belecsempül mindkét füle. ¹² Azon a napon végrehajtom Hélin mindazt, amit a háza felől mondtam: megkezdem és véghezviszem. ¹³ Megmondtam ugyanis neki, hogy elítélem házat mindörökre a gonoszság miatt, mert tudta, hogy méltatlanul

cselekszenek fiai, s mégsem róttá meg őket. ¹⁴ Éppen azért íme, megesküszöm Héli házának, hogy nem törli el soha háza gonoszságát sem véresáldozat, sem ételáldozat!»

¹⁵ Sámuel aztán reggelig aludt, akkor kinyitotta az Úr házának kapuit, de a látomást nem merte elmondani Sámuel Hélinek. ¹⁶ Szólította azért Héli Sámuel és azt mondta neki: »Sámuel fiam!« Ő felelt, s így szólt: »Itt vagyok!« ¹⁷ Erre megkérdezte tőle: »Mi az a szózat, amelyet az Úr hozzád intézett? Kérlek, ne titkold előttem. Büntessen téged az Isten most és mindenkor, ha bármit is eltitkolsz előlem mindabból, amit mondott neked!« ¹⁸ Elmondta erre neki Sámuel az egész dolgot, s nem titkolt el előle semmit sem. Ő azt felelte rá: »Ő az Úr, tegye azt, amit jónak lát szeme.«

¹⁹ Sámuel aztán felnövekedett, s az Úr vele volt, és ezekből a szavakból egy sem esett a földre. ²⁰ Meg is tudta egész Izrael, Dántól Beersebaig, hogy Sámuel az Úr meghitt prófétája. ²¹ Az Úr aztán többször is megjelent Silóban, mert Silóban nyilatkoztatta ki magát az Úr Sámuelnek az Úr szava által. Sámuel beszéde pedig eljutott egész Izraelhez.

A SZÖVETSÉG LÁDÁJÁNAK ELVESZTÉSE ÉS MEGMENEKÜLÉSE: 4,1-7,1

1 Sám 4 A szövetség ládája a filiszteusoknál ¹ Történt aztán azokban a napokban, hogy a filiszteusok harcra gyűltek egybe. Erre Izrael hadbavonult a filiszteusok ellen és a Segítség-kövénel ütött táborn, amíg a filiszteusok Áfekben gyűltek össze ² és álltak csatarendbe Izrael ellen. Amikor aztán megkezdődött a harc, Izrael meghátrált a filiszteusok előtt, s azok megöltek e harcban, szanaszét a mezőn, mintegy négyezer embert.

³ Amikor aztán a nép visszatért a táborba, azt mondták Izrael vénei: »Miért vert meg minket ma az Úr a filiszteusok előtt? Hozzuk el magunkhoz Silóból az Úr szövetségének ládáját, jöjjön közénk, hogy megszabadítson ellenségeink kezéből.« ⁴ Elküldött tehát a nép Silóba és elhozták onnan a kerubok felett trónoló Seregek Urának szövetségládáját; Héli két fia, Ofni és Fineesz volt az Úr szövetségének ládájával.

⁵ Amikor aztán megérkezett az Úr szövetségének ládája a táborba, akkora örömrivalgásba tört ki egész Izrael, hogy a föld rengett belé. ⁶ Amint a filiszteusok meghallották a rivalgás hangját, azt mondták: »Micsoda nagy rivalgás hangja ez a héberek táborában?« Amikor megtudták, hogy az Úr ládája jött a táborba, ⁷ félelem szállta meg a filiszteusokat és azt mondták: »Isten jött a táborba!« Majd felsóhajtottak és azt mondták: ⁸ »Jaj nekünk, mert nem volt ekkora ujjongás sem tegnap, sem tegnapelőtt. Jaj nekünk! Ki szabadít meg minket ezeknek a felséges isteneknek a kezéből? Ezek azok az istenek, akik annyi csapással sújtották Egyiptomot a pusztában! ⁹ Legyetek erősek, legyetek férfiak, filiszteusok, hogy ne kelljen szolgálotok a hébereknek, mint ahogy azok szolgáltak nektek, legyetek erősek, harcoljatok!«

¹⁰ Harcba is szálltak a filiszteusok, s úgy megverték Izraelt, hogy mindenki a sátrába menekült. A vereség igen nagy volt: harmincezer gyalogos esett el Izraelből. ¹¹ Az Isten ládáját is elfogták, s Héli két fia, Ofni és Fineesz is meghalt.

¹² Még ugyanazon a napon Silóba futott és érkezett egy Benjaminból való ember a harctérről, megszaggatott ruhával s porral hintett fővel. ¹³ Amikor odaért, Héli éppen a székében ült, s egyre az út

felé nézett, mert szíve rettegett az Isten ládája miatt. Beérve, hírül vitte az az ember a dolgot a városnak, mire jajveszékelnéni kezdett az egész város. ¹⁴ Amikor Héli meghallotta a jajveszékélés hangját, azt mondta: »Micsoda zsvaj hangja ez?« Erre az sietve odament, hogy tudtára adja Hélinek. ¹⁵ Héli ekkor kilencvennyolc esztendő volt, s a szeme már úgy elhomályosodott, hogy nem látott. ¹⁶ Azt mondta azért Hélinek: »Én vagyok az, aki a harctérről idejöttem, én vagyok az, aki ma a harctérről idefutottam.« Erre ő azt mondta neki: »Mi történt, fiam?« ¹⁷ A hírhozó ezt felelte: »Megszaladt Izrael a filiszteusok előtt, s nagy vereség érte a népet, sőt két fiad, Ofni és Fineesz is meghalt, s az Isten ládját is elfogták.«

¹⁸ Amikor ő az Isten ládját említette, Héli hátraesett a kapu mellett székéből és nyakát szegte és meghalt. Öreg ember volt ugyanis és élemedett korú. Negyven esztendeig bíraskodott Izraelen.

¹⁹ Menye, Fineesz felesége ekkor éppen várandós volt, s már közel volt a szüléshez. Amikor meghallotta a hírt, hogy az Isten ládját elfogták, s apósa és férje meghalt, meggörbült és szült, mert hirtelen meglepték a fájdalmak. ²⁰ Haldoklása közepette azt mondták neki a körülötte álló asszonyok: »Ne félj, mert fiút szültél.« Ám ő nem felelt nekik, s nem figyelt rájuk, ²¹ hanem az Isten ládjának elfogása meg apósa és férje miatt elnevezte a gyermeket Ikbódnak, mondva: »Oda van Izrael dicsősége!« ²² Majd így szólt: »Oda van Izrael dicsősége, mert elfogták az Isten ládját!«

1 Sám 5 ¹ A filiszteusok pedig fogták az Isten ládját, s elvitték a Segítség-kövétől Asdódba. ² Ott aztán vették a filiszteusok az Isten ládját, s bevitték Dágon templomába, s odaállították Dágon mellé. ³ Amikor azonban másnap reggel az asdódiak felkeltek, íme, Dágon ott feküdt arccal a földön az Úr ládája előtt. Fogták erre Dágont, s visszaállították helyére. ⁴ Amikor másnap reggel felkeltek, Dágont ismét arccal a földön az Úr ládája előtt fekvé találták: Dágon feje és két kézfeje levágva a küszöbön volt ⁵ és csak Dágon törzse maradt a helyén. Ezért nem lépnek Dágon papjai, s mindazok, akik az ő templomába mennek, Dágon küszöbére Asdódban mind a mai napig.

⁶ Ezenfelül ránehezedett az Úr keze az asdódiakra. Pusztította és daganatokkal sújtotta Asdódnak és környékének lakóit. ⁷ Amikor látták az asdódi emberek ezt a csapást, azt mondták: »Ne maradjon nálunk Izrael Istenének ládája, mert keze keményen sújt minket és Dágon istenünket.« ⁸ Elküldtek tehát és összegyűjtötték magukhoz a filiszteusok valamennyi fejedelmét, és megkérdezték: »Mit csináljunk Izrael Istenének ládjával?« Azok azt felelték: »Körül kell vinni Gátban Izrael Istenének ládját.« Körül is vitték Izrael Istenének ládját. ⁹ Ám amikor körülvitték, az Úr a városra emelte kezét, nagy félelmet keltve. Lesújtott a város férfaira az aprajától a nagyjáig, úgyhogy daganatok támadtak rajtuk. ¹⁰ Erre elküldték az Isten ládját Akkaronba.

Amikor azonban az Isten ládája Akkaronba érkezett, az akkaroniak jajveszékelnéni kezdtek és azt mondták: »Hozzánk hozták Izrael Istenének ládját, hogy megöljön minket és népünket!« ¹¹ Éppen azért elküldtek és összegyűjtötték a filiszteusok minden fejedelmét. Azok azt mondták: »Küldjétek haza Izrael Istenének ládját, hadd térjen vissza a helyére, hogy ne öljön meg minket népünkkel együtt.« ¹² Halálos félelem volt ugyanis mindegyik városban, s az Úr keze nagyon nehéz volt. Azokon a férfiakon, akik nem haltak meg, daganatok támadtak, úgyhogy jajveszékélés szállt valamennyi városból az ég felé.

1 Sám 6 A láda megmenekülése ¹ Hét hónapig volt az Úr ládája a filiszteusok földjén. ² Akkor a filiszteusok összehívták a papokat és jósokat és azt mondták: »Mi a tennivalónk az Úr ládjával? Közöljétek velünk, mi módon küldjük vissza a helyére?«

Azok ezt válaszolták: ³ »Ha visszakülditek Izrael Istenének ládját, ne küldjétek vissza üresen, hanem rójátok le Neki azt, amivel a vétekért tartoztok, s akkor meggyógyultok, s megtudjátok, miért nem távozik most rólatok keze.« ⁴ Erre megkérdezték: »Mi az, amit a vétekért le kell rónunk Neki?« Azok ezt felelték: ⁵ »Készítsetek a filiszteusok fejedelemségeinek számával megegyezően öt arany daganatot és öt arany egeret, mert ugyanaz a csapás ért titeket mindnyájatokat s fejedelmeiteket. Készítsetek tehát képmásokat daganataitokról és képmásokat azokról az egerekről, amelyek elpusztították földeteket, s adjátok meg a tisztességet Izrael Istenének: akkor talán elveszi kezét rólatok, isteneitekről és földeteokről. ⁶ Miért keményítenétek meg szívetekeket úgy, mint ahogy Egyiptom és a fáraó keményítette meg szívét? Nemde, amikor csapások érték, akkor az is elbocsátotta őket, s ők elmehettek. ⁷ Nos tehát, lássatok hozzá és készítsetek egy új szekeret, fogjatok a szekérbe két olyan szoptatós tehenet, amelyen még nem volt járom, és zárjátok el borjaikat odahaza. ⁸ Aztán vegyétek az Úr ládját, s tegyétek rá a szekérre, azokat az aranytárgyakat pedig, amelyeket neki a vétekért leróttok, helyezzétek egy ládácskában melléje, és bocsássátok el, hadd menjen. ⁹ Aztán figyeljétek meg: ha az Ő határa irányába, Bétsemes felé tart, akkor Ő okozta nekünk ezt a nagy bajt, ha pedig nem, akkor tudni fogjuk, hogy nem az ő keze ért minket, hanem véletlen volt, ami történt.«

¹⁰ Úgy is cselekedtek: vettek két olyan tehenet, amelynek szopós borja volt, s befogták a szekérbe, s borjaikat elzárták odahaza. ¹¹ Aztán rátették a szekérre az Isten ládját s azt a ládácskát, amelyben az arany egerék és a daganatok képmásai voltak.

¹² Erre a tehenek egyenesen a Bétsemes felé vivő útra tartottak, mindig csak azon az egy úton haladtak, s bár folytonosan bőgtek, nem tértek le se jobbra, se balra. A filiszteusok fejedelmei pedig követték őket egészen Bétsemes határáig. ¹³ A bétsemesiek éppen búzát arattak a völgyben, s amint felemelték szemüket, meglátták a ládát, s láttára megörültek.

¹⁴ Amikor aztán a szekér a bétsemesi Józsue mezejére jutott, ott megállapodott. Ott éppen egy nagy kő feküdt. Ekkor ők felvagdalták a szekér fáját, s azon bemutatták a teheneket egészen eléggő áldozatul az Úrnak, ¹⁵ a leviták pedig leemelték az Isten ládját s a mellette levő ládácskát, amelyben az aranytárgyak voltak, s rátették a nagy kőre. Aztán a bétsemesi emberek egészen eléggő áldozatokat mutattak be és véresáldozatokat vágtak az Úrnak azon a napon. ¹⁶ Amikor ezt a filiszteusok öt fejedelme látta, még aznap visszatért Akkaronba.

¹⁷ A következő számú arany daganatot készítették a filiszteusok a vétekért az Úrnak: Asdód egyet, Gáza egyet, Askalon egyet, Gát egyet, Akkaron egyet, ¹⁸ s annyi arany egeret, ahány város volt a filiszteusok öt fejedelemségében a bekerített városoktól a be nem kerített falvakig. Az a kő, amelyre az Úr ládját helyezték, a mai napig tanúja ennek a bétsemesi Józsue mezején.

¹⁹ Megverte azonban az Úr a bétsemesi emberek egy részét, mert megtekintették az Úr ládját: hetven embert vert meg a népből és ötvenezret a tömegből. Gyászba borult erre a nép, hogy az Úr ekkora csapással sújtotta a népet, ²⁰ és azt mondták a bétsemesi emberek: »Ki állhat meg az Úr, ezen

szent Isten előtt? Kihez menjen tőlünk?»²¹ Követeket küldtek tehát Kirját-Jearim lakóihoz ezen üzenettel: »Visszahozták a filiszteusok az Úr ládáját, jertek le, s vigyétek fel magatokhoz.«

1 Sám 7 ¹ Erre a kirjátjearimi emberek odamentek, s felvitték az Úr ládáját magukhoz, s felvitték Abinádáb házába a dombra, Eleazárt, a fiát pedig felszentelték, hogy őrizze az Isten ládáját.

SÁMUEL ÉS SAUL: 7,2-15,35

Sámuel, a bíró ² Amikor sok nap elmúlt már attól a naptól kezdve, hogy az Úr ládája Kirját-Jearimba került – már a huszadik esztendő volt –, az történt, hogy Izrael egész háza az Úrhoz kiáltott. ³ Ekkor Sámuel felszólította egész Izraelt: »Ha valóban teljes szívetekből akartok megtérni az Úrhoz, akkor távolítsátok el magatok közül az idegen isteneket, a Baálokat és az Astartéket, készítsétek el szíveteket az Úrnak és szolgáljatok egyedül neki, s akkor ő megszabadít titeket a filiszteusok kezéből.«
⁴ Erre Izrael fiai eltávolították a Baálokat és az Astartéket, s egyedül az Úrnak szolgáltak.

⁵ Ekkor azt mondta Sámuel: »Gyűjtsétek egybe egész Izraelt Micpába, hadd imádkozzam értetek az Úrhoz.«
⁶ Egybe is gyűltek Micpába, s ott vizet merítettek, s kiöntötték az Úr színe előtt, s aznap böjtöltek és azt mondták: »Vétkezünk az Úr ellen.« Aztán átvette Sámuel a bíráskodást Izrael fiai felett Micpában.

⁷ Amikor azonban a filiszteusok meghallották, hogy Izrael fiai összegyűltek Micpában, a filiszteusok fejedelmei felvonultak Izrael ellen. Amikor ezt Izrael fiai meghallották, félelem fogta el őket a filiszteusoktól, ⁸ és azt mondták Sámuelnek: »Ne szűnj meg kiáltani értünk az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, hogy szabadítson meg minket a filiszteusok kezéből.«
⁹ Sámuel vett is egy szopós bárányt, s azt egészen bemutatta egészen eléggő áldozatul az Úrnak, s amikor Sámuel az Úrhoz kiáltott Izraelért, az Úr meghallgatta őt.
¹⁰ Történt ugyanis, hogy miközben Sámuel bemutatta az egészen eléggő áldozatot, a filiszteusok harcolni kezdtek Izrael ellen. Ám az Úr nagy mennydörgést támasztott azon a napon a filiszteusok felett és megrémítette őket, s így ők vereséget szenvedtek Izrael színe előtt.
¹¹ Erre kijöttek Izrael emberei Micpából és üldözőbe vették a filiszteusokat, s verték őket egészen addig a helyig, amely Betkár alatt volt.
¹² Vett erre Sámuel egy követ és azt elhelyezte Micpa és Sen között és Abenézernak (azaz Segítség kövének) nevezte el azt a helyet, mondván: »Idáig segített minket az Úr!«

¹³ Erre a filiszteusok meghunyászkodtak és nem mentek többé Izrael területére, s az Úr keze a filiszteusokon volt Sámuel valamennyi napja alatt.
¹⁴ Így azok a városok, amelyeket a filiszteusok elvettek Izraeltől, Akkarontól Gátig, visszakérültek vidékükkel együtt Izraelhez, s Izrael felszabadította őket a filiszteusok keze alól. Izrael és az amoriták között ekkor béke volt.

¹⁵ Sámuel bírászkodott Izraelben élete valamennyi napján.
¹⁶ Esztendőnként elment és bejárta Bételt, Gilgált és Micpát, s bírászkodott Izraelen a nevezett helyeken.
¹⁷ Aztán visszatért Ramátába, mert ott volt a háza és ott bírászkodott Izraelen. Ott oltárt is épített az Úrnak.

1 Sám 8 **Izrael királyt akar** ¹ Történt pedig, hogy amikor Sámuel megöregedett, a fiait tette Izrael bíráivá. ² Elsőszülött fiának a neve Joel, a másodiknak a neve Ábia volt; Beersebában bírászkodtak.

³ Ám fiai nem jártak az ő útjain, hanem kapzsiságra hajlottak, ajándékokat fogadtak el és elferdítették az igazságot.

⁴ Összegyűlt tehát Izrael minden vénje és elmentek Sámuelhez Ramátába ⁵ és azt mondták neki: »Íme, te megöregedted, s fiaid nem járnak útjaidon: rendelj királyt fölénk, hogy az bíraskodjon felettünk, mint ahogy minden nemzetnél van.« ⁶ Nem tetszett Sámuel szemének a beszéd, hogy azt mondták: »Adj nekünk királyt, hogy az bíraskodjon felettünk.« Imádkozott tehát Sámuel az Úrhoz. ⁷ Ám az Úr azt mondta Sámuelnek: »Hallgass a nép szavára mindabban, amit neked mond, mert nem téged vetettek el, hanem engem, hogy ne én legyek a királyuk. ⁸ Egészen úgy cselekszenek, ahogy attól a naptól kezdve, hogy kihoztam őket Egyiptomból, egészen eddig a napig cselekedtek: ahogy engem elhagytak, s más isteneknek szolgáltak: úgy cselekszenek veled is. ⁹ Nos tehát hallgass csak szavukra, de figyelmeztess őket, s fejtsd ki előttük, mihez lesz joga a királynak, aki uralkodni fog rajtuk.«

¹⁰ Elmondta erre Sámuel az Úr minden szavát a népnek, amely királyt kért tőle, ¹¹ és azt mondta: »A következőkhöz lesz joga a királynak, aki uralkodni fog rajtatok: fiaitokat elveszi, szekereihez rendeli, lovasaivá teszi, s a szekerei előtt futtatja; ¹² ezredeseivé és századosaivá teszi őket, velük szántatja meg mezőit, arattatja le vetéseit, készítteti el fegyvereit és szekereit. ¹³ Lányaitokat kenetkészítőivé, szakácsnőivé és kenyérsütőivé teszi. ¹⁴ Szántóföldjeiteket, szőlőiteket, legjobb olajfakertjeiteket elveszi és szolgálóinak adja. ¹⁵ Vetéseiteket s szőlőitek termését megtizedeli, hogy azt odaadja udvari tisztjeinek s szolgálóinak. ¹⁶ Rabszolgáitokat s rabszolgáloítokat, legjobb ifjaitokat s szamaraitokat elveszi, s a maga munkájára fogja. ¹⁷ Aprójóságaitokat is megtizedeli, ti pedig rabszolgáivá lesztek. ¹⁸ Akkor aztán majd jajveszékelní fogtok királyotok színe előtt, akit választottatok magatoknak, de akkor az Úr nem fog meghallgatni titeket, mert ti kértetek királyt magatoknak.«

¹⁹ Ám a nép nem akart hallgatni Sámuel szavára, hanem azt mondta: »Nem! Legyen csak király felettünk, ²⁰ s legyünk mi is olyanok, mint minden nemzet: királyunk bíraskodjon felettünk, ő járjon élünkön, s ő vívja harcainkat értünk.« ²¹ Amikor Sámuel meghallotta a népnek ezen szavait, elmondta őket az Úr hallatára. ²² Erre az Úr azt mondta Sámuelnek: »Hallgass szavukra, s rendelj királyt föléljük.« Azt mondta azért Sámuel Izrael férfiaiának: »Egyelőre menjen mindenki a maga városába.«

1 Sám 9 Sámuel királlyá keni Sault ¹ Volt egy Benjaminból való erős és vitéz ember, akit Kísnek hívtak; ő Abielnek volt a fia, aki Szerórának volt a fia, aki Bekorátnak volt a fia, aki Áfiának, egy benjaminita embernek volt a fia. ² Kísnek volt egy Saul nevű jeles s derék fia, akinél derekabb ember nem akadt Izrael fiai között: válltól kimagaslott az egész nép közül.

³ Ekkor éppen elvesztek Kísnek, Saul apjának szamarai. Azt mondta azért Kís Saulnak, a fiának: »Vedd magad mellé az egyik legényt, indulj el, menj, és keresd meg a szamarakat!« Erre ők bejárták Efraim hegységét ⁴ és Sálisa földjét, de nem találták meg; majd bejárták Sálím földjét is, de ott sem kerültek elő, sőt Jemini földjét is, mégsem bukkantak rájuk. ⁵ Amikor aztán Szúf földjére értek, azt mondta Saul a vele levő legénynek: »Gyere, térjünk vissza, hátha apám már letett a szamarakról, s miattunk aggódik.« ⁶ Az erre így szólt: »Íme, ebben a városban van Isten egyik embere; igen híres ember: mindaz, amit mond, kétségtelenül bekövetkezik. Nos tehát menjünk oda, talán mond nekünk vala-

mit utunkra vonatkozóan, ami miatt eljöttünk.« ⁷ Azt mondta erre Saul a legényének: »Íme, elme-
hetünk, de mit vigyünk Isten emberének? A kenyér kifogyott tarisznyánkból, és nincs sem ajándé-
kunk, sem más egyebünk, amit az Isten emberének adhatnánk.« ⁸ Azt felelte erre a legény Saulnak:
»Íme, van még nálam egy negyed sékel ezüst, adjuk azt oda az Isten emberének, hogy mutassa meg
utunkat.« ⁹– Régen ugyanis Izraelben mindenki, aki elment megkérdezni az Urat, azt mondta:
»Gyertek, menjünk a látóhoz!« Akit ugyanis ma prófétának neveznek, azt régente látónak hívták. –
¹⁰ Azt mondta erre Saul a legényének: »Beszéded igen helyes, gyere, menjünk.« El is indultak abba
a városba, amelyben az Isten embere volt.

¹¹ Amikor a város felé vivő hegyoldalon felfelé tartottak, lányokkal találkoztak, akik vizet meríteni
jöttek ki a városból. Megkérdezték őket: »Itt van-e a látó?« ¹² Azok azt felelték nekik: »Itt van íme,
előtted. De azonnal siess hozzá, mert ma azért jött a városba, mert ma áldozata van a népnek a
magaslaton. ¹³ Ha bementek a városba, még éppen megtaláljátok, mielőtt felmenne enni a magas-
latra. A nép ugyanis nem eszik, amíg ő oda nem érkezik. Ő áldja meg ugyanis az áldozatot, és csak
aztán esznek a meghívottak. Nos tehát csak menjetek fel, mert ma éppen megtaláljátok.«

¹⁴ Fel is mentek a városba. Amikor aztán a városban járkáltak, feltűnt Sámuel, aki velük szemben
kifelé tartott, hogy felmenjen a magaslatra.

¹⁵ Saul jövetele előtt egy nappal azonban az Úr titkos kinyilatkoztatást adott Sámuelnek, s azt
mondta: ¹⁶ »Holnap, ugyanabban az órában, amely most van, hozzád küldök egy Benjamin földjéről
való embert. Kend fel őt népem, Izrael fejedelmévé, s ő majd megszabadítja népemet a filiszteusok
kezeiből. Megtekintettem ugyanis népemet, mivel eljutott hozzám kiáltása.« ¹⁷ Amikor pedig Sámuel
meglátta Sault, azt mondta neki az Úr: »Íme, ez az az ember, akiről beszéltem neked; ez uralkodjon
népemen.«

¹⁸ Ugyanekkor Saul odalépett a kapuban Sámuelhez és azt mondta: »Mondd meg, kérlek, nekem,
hol van a látó háza?« ¹⁹ Sámuel azt felelte Saulnak: »Én vagyok a látó. Menj fel előttem a magaslatra,
s egyetek ma velem. Reggel aztán elbocsátalak titeket, s tudodra adok mindent, ami szívedben van.
²⁰ A szamarak miatt pedig, amelyeket harmadnapja elvesztettél, ne aggódj, mert megkerültek. Kü-
lönben is kié lesz Izraelnek minden java? Nemde tiéd, s apád egész házáé?« ²¹ Saul azt felelte: »Nem
Jemini fia vagyok-e én, nem Izrael legkisebb törzséből származom-e, s nem a legutolsó-e nemzetsé-
gem Benjamin törzsének valamennyi nemzetsége közül? Miért mondasz tehát nekem ilyeneket?«

²² Sámuel azonban vette Sault és legényét, és bevezette őket az étkezőterembe, s helyet adott nekik
a meghívottak élén, akik mintegy harmincan voltak. ²³ Majd azt mondta Sámuel a szakácsnak: »Add
ide azt a részt, amelyet odaadtam neked, s amelyről meghagytam, hogy tedd félre magadnál.«
²⁴ Erre a szakács felhozta a combot és Saul elé tette, Sámuel pedig azt mondta: »Íme, ez téged várt,
vedd magad elé és edd meg, mert szántsándékkal a te számodra tetettem el, amikor összehívtam
a népet.« Saul tehát együtt evett Sámuellel azon a napon.

²⁵ Azután lementek a magaslatról a városba és Sámuel beszélt Saullal a háztetőn és ágyat vetetett
Saulnak a háztetőn, aki aludni tért.

²⁶ Amikor aztán reggel felkeltek, s már kivilágosodott, Sámuel felszólította Saulnak a tetőre és azt mondta: »Készülj fel, hadd bocsássalak el.« Erre Saul felkészült, s kimentek az utcára mindketten, azaz ő és Sámuel. ²⁷ Amikor aztán leértek a város végére, azt mondta Sámuel Saulnak: »Szólj a legénynek, hogy menjen előre és folytassa útját: te pedig állj meg egy kissé, hadd közöljem veled az Úr szavát.«

1 Sám 10 ¹ Aztán vette Sámuel az olajos korsót, s ráöntötte Saul fejére, majd megcsókolta őt és azt mondta: »Íme, az Úr felkent téged fejedelemmé népe, Izrael felett. Te fogsz uralkodni fölöttük, s te fogod megszabadítani őket ellenségeik kezéből, akik körülöttük vannak. Ez lesz a jele annak, hogy fölkent téged fejedelemmé öröksége felett: ² amikor ma eltávozol tőlem, Ráhel sírja mellett, Benjamin határán, délen két emberrel fogsz találkozni, s ezek azt fogják mondani neked: 'Megkerültek a szamarak, amelyeket elmentél megkeresni. Apád a szamarakról már le is tett, értetek aggódik, s azt mondja: Mit tegyek fiamért?' ³ Amikor aztán onnan elindulsz és továbbmég, s a Tábor tölgyéhez jutsz, ott három emberrel fogsz találkozni, akik Istenhez mennek fel Bételbe; az egyik három gödölyét visz, a másik három cipő kenyeret, a harmadik egy korsó bort visz. ⁴ Ezek üdvözölni fognak téged és két kenyeret adnak neked, fogadd is el tőlük. ⁵ Aztán eljutsz az Isten halmához, ahol a filiszteusok előőrse van. Amikor ott bemegy a városba, egy sereg prófétával fogsz találkozni, akik éppen a magaslatról jönnek le; előttük hárfá, dob, fuvola és lant lesz, ők maguk pedig prófétálni fognak. ⁶ Ekkor téged is megszáll az Úr lelke és prófétálni fogsz velük, s más emberré változol. ⁷ Éppen azért, amikor teljesednek rajtad mindezek a jelek, tedd meg mindazt, ami a kezed alá kerül, mert az Úr veled van. ⁸ Te lemegy előttem Gilgálba. Én majd oda megyek le hozzád, hogy egészen elégő áldozatokat és békeáldozatokat mutassak be. Hét napig várj rám, amíg hozzád nem megyek, és meg nem mutatom néked, mit cselekedj.«

⁹ Amikor aztán Saul hátat fordított, hogy eltávozzon Sámuelről, Isten megváltoztatta szívét, s még aznap teljesedtek mindezek a jelek. ¹⁰ Eljutottak a fent említett halomhoz is, és ott íme, egy sereg próféta jött vele szembe, és őt megszállta Isten lelke, s prófétált közöttük. ¹¹ Amikor azok, akik őt tegnap is, tegnapelőtt is ismerték, látták, hogy ő a próféták közt van és prófétál, azt mondták egymásnak: »Mi történt Kís fiával? Hát Saul is a próféták közt van?« ¹² De aztán azt kérdezte az egyik a másiktól: »Hát azoknak ki az apjuk?« Ezért lett közmondássá: »Hát Saul is a próféták közt van?«

¹³ Majd felhagyott a prófétálással és elment a magaslatra. ¹⁴ Ekkor Saul nagybátyja megkérdezte tőle és legényétől: »Hova mentetek?« Ők ezt felelték: »A szamarakat keresni, s amikor nem találtuk őket, Sámuelhez mentünk.« ¹⁵ Azt mondta erre neki nagybátyja: »Mondd meg nekem, mit mondott neked Sámuel?« ¹⁶ Azt mondta erre Saul a nagybátyjának: »Megmonda, hogy megkerültek a szamarak.« Sámuelnek a királyság ügyében hozzá intézett beszédét azonban nem mondta el neki.

Sault királlyá választják ¹⁷ Erre Sámuel összehívta a népet az Úrhoz Micpába ¹⁸ és azt mondta Izrael fiainak: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Én kihoztam Izraelt Egyiptomból, kiszabadítottalak titeket az egyiptomiak kezéből s mindazoknak a királyoknak a kezéből, akik sanyargattak titeket. ¹⁹ Ti azonban ma elvetettétek Isteneteket, aki egyedül szabadított meg titeket minden bajotokból és nyomorúságotokból, és azt mondtátok: 'Nem! Királyt rendelj fölénk.' Nos tehát álljatok az Úr elé törzseitek s nemzetségeitek szerint.«

²⁰ Erre Sámuel odaállította Izrael minden törzsét, s a sors Benjamin törzsére esett. ²¹ Erre odaállította Benjamin törzsét és nemzetségeit és a sors Metri nemzetségére esett, és benne Saulra, Kís fiára jutott. Keresték tehát őt, de nem találták. ²² Ekkor aztán megkérdezték az Urat, vajon eljön-e oda? Így felelt erre az Úr: »Íme, otthon elrejtőzött.« ²³ Elfutottak tehát és elhozták onnan: és ő megállt a nép között, s vállal magasabb volt az egész népnél. ²⁴ Azt mondta erre Sámuel az egész népnek: »Bizonyára látjátok azt, akit az Úr kiválasztott, mert nincs hozzá hasonló az egész népben.« Erre az egész nép felkiáltott és azt mondta: »Éljen a király!«

²⁵ Sámuel aztán elmondta a népnek a királyság törvényét, s azt leírta egy könyvbe és odatette az Úr elé. Aztán Sámuel elbocsátotta a népet, mindenkit a maga házába.

²⁶ Saul maga is elment házába, Gibeába és vele ment a seregnek az a része, amelynek szívét Isten megillette. ²⁷ Béliál fiai azonban azt mondták: »Hogyan tudna ez majd megszabadítani minket?« És megvetették őt, s nem vittek ajándékot neki. Ő azonban úgy tett, mintha nem hallotta volna.

1 Sám 11 Segítségnyújtás Jábesnek ¹ Ezután körülbelül egy hónap múlva az történt, hogy az ammonita Naás felvonult és hadba szállt Jábes-Gileád ellen. Erre a jábesi emberek valamennyien azt mondták Naásnak: »Fogadj el minket szövetségeseidnek, s szolgálni fogunk neked.« ² Ám az ammonita Naás azt felelte nekik: »Csak úgy kötök szövetséget veletek, ha kivájathatom mindannyiatok jobb szemét, s így meggyalázhatlak titeket egész Izrael előtt.« ³ Azt mondták erre neki Jábes vénei: »Engedj nekünk hét napot, hogy követeket küldhessünk Izrael minden határába: s ha nem akad, aki megvéd minket, akkor kimegyünk hozzád.« ⁴ Elmentek tehát a követek Saul Gibeájába, s elmondták e szavakat a nép hallatára. Erre az egész nép hangos sírásra fakadt.

⁵ Íme, azonban éppen akkor jött meg Saul, aki marháit terelte haza a mezőről és azt mondta: »Mi baja van a népnek, hogy sír?« Erre elbeszélték neki a jábesi emberek szavait. ⁶ Amikor e szavakat hallotta, nagyon fellobbant haragja, az Úr lelke pedig megszállta Sault. ⁷ Erre ő vette mind a két marhát, darabokra vagdalta, s követekkel elküldte Izrael minden határába és azt mondta: »Aki nem vonul ki és nem követi Sault és Sámuel, annak marháival ugyanígy fog történni.« Elfogta erre a népet az Úr félelme, és egy emberként kivonultak. ⁸ Ő meg is számlálta őket Bezekben, s Izrael fiai háromszázezren, Júda emberei pedig harmincezren voltak. ⁹ Azt mondták erre az odajött követeknek: »Ezt mondjátok a jábesgileádi embereknek: Holnap, mire az idő felmelegszik, megszabadultok.« Elmentek tehát a követek, s hírül vitték ezt a jábesi embereknek, s azok megörültek. ¹⁰ Ki is üzentek az ammonitáknak: »Holnap kimegyünk hozzátok, s tehettek velünk akármit, ami nektek tetszik.«

¹¹ Amikor aztán a másnap érkezett, az történt, hogy Saul három részre osztotta a népet, s a hajnali őrködés idején behatolt a táborba és mire az idő felmelegedett, megverte az ammonitákat; a megmaradtak is úgy szétszóródtak, hogy kettő sem maradt közülük együtt.

¹² Ekkor a nép így szólt Sámuelhez: »Ki az, aki azt mondta: 'Hát Saul fog uralkodni rajtunk?' Adjátok ki azokat az embereket, s öljük meg őket.« ¹³ Ám Saul azt mondta: »Senkit sem szabad megölni ezen a napon, mert ma az Úr szabadulást szerzett Izraelnek.«

Sámuel elbúcsúzik a néptől ¹⁴ Azt mondta erre Sámuel a népnek: »Gyertek, menjünk Gilgálba, s újítsuk ott meg a királyságot.«

¹⁵ El is ment az egész nép Gilgálba, s ott királlyá tették Sault az Úr előtt Gilgálban, s békeáldozatokat vágtak ott az Úr előtt és nagyon örvendezett Saul s Izraelnek valamennyi embere.

1 Sám 12 ¹ Azt mondta erre Sámuel egész Izraelnek: »Íme, meghallgattam szavakat mindabban, amit mondtatok nekem, s királyt rendeltem fölétek, ² s a király immár előttetek jár. Én azonban megöregedtem, s megőszültem, fiaim is közöttetek vannak. Íme, előttetek jártam ifjúságomtól kezdve mind a mai napig, itt vagyok, ³ nyilatkozatok rólam az Úr előtt és felkentje előtt, elvettem-e valakinek a szamarát? Ha erőszakoskodtam valakivel vagy elnyomtam valakit, ha bárki kezéből ajándékot fogadtam el, hogy ügyében szemet húnyjak: visszaadom nektek.« ⁴ Ők erre azt mondták: »Nem erőszakoskodtál rajtunk, nem nyomtál el minket, s nem fogadtál el senki kezéből semmit sem.« ⁵ Erre ő azt mondta nekik: »Tanúm tehát az Úr veletek szemben és tanúm az ő felkentje ezen a napon, hogy semmit sem találtatok kezemben!« Ők azt mondták rá: »Tanúd!«

⁶ Majd azt mondta Sámuel a népnek: »Az Úr tehát a tanúm, aki Mózeset és Áront rendelte és aki kihozta atyáinkat Egyiptom földjéről. ⁷ Nos tehát álljatok elő, hadd szálljak perbe veletek az Úr előtt, az Úr mindazon irgalmassága ügyében, amelyet veletek s atyáitokkal cselekedett. ⁸ Tudjátok miként ment be Jákob Egyiptomba, s miként kiáltottak az Úrhoz atyáitok. Akkor az Úr elküldte Mózeset és Áront, s kihozta atyáitokat Egyiptomból és letelepítette őket ezen a helyen. ⁹ Ám ők megfélemedtek az Úrról, Istenükről, s azért ő kiszolgáltatta őket Siserának, a hácori hadvezérnek a kezébe, a filiszteusoknak a kezébe, valamint Moáb királyának a kezébe, s azok hadakoztak ellenük. ¹⁰ Akkor aztán az Úrhoz kiáltottak, s azt mondták: Vétkeztünk, mert elhagytuk az Urat és a Baáloknak, s az Astartének szolgáltunk; most azonban szabadíts meg minket ellenségeink kezéből és szolgálunk neked. ¹¹ El is küldte az Úr Jerobaált, Bádánt, Jeftét és Sámuel, s kiszabadított titeket köröskörül ellenségeitek kezéből, s biztonságban laktatok.

¹² Mindazonáltal, amikor láttátok, hogy Naás, Ammon fiainak királya ellenetek vonult, azt mondtátok nekem: 'Nem! Király uralkodjék rajtunk' – holott az Úr, a ti Istenetek uralkodott rajtatok. ¹³ Most tehát itt van királyotok, akit választottatok és kértetek, íme, az Úr királyt adott nektek! ¹⁴ Ha féltetek az Urat, s szolgáltok neki, s hallgattok szavára, s nem szegültök ellen az Úr parancsának, akkor ti is, meg királyotok is, aki uralkodik rajtatok, követni fogjátok az Urat, a ti Isteneteket. ¹⁵ Ha azonban nem hallgattok az Úr szavára, hanem ellenszegültök szavának, akkor éppúgy rajtatok lesz az Úr keze, mint atyáitokon.

¹⁶ Most azonban csak álljatok meg és lássátok azt a nagy dolgot, amelyet az Úr szemetek láttára művelni fog. ¹⁷ Nemde, ma búzaaratás van? Segítségül fogom hívni az Urat és Ő mennydörgést és esőt támaszt, s így megtudjátok és meglátjátok, hogy nagy gonoszságot követtetek el az Úr színe előtt, amikor királyt kértetek magatoknak.«

¹⁸ Erre Sámuel az Úrhoz kiáltott és az Úr mennydörgést és esőt támasztott azon a napon. ¹⁹ Nagyon nagy félelem szállta meg erre az egész népet az Úr előtt és Sámuel előtt, és az egész nép azt mondta

Sámuelnek: »Imádkozz szolgálidért az Úrhoz, a te Istenedhez, hogy meg ne haljunk, mert oly sok bűnünket azzal a gonosszággal is tetéztük, hogy királyt kértünk magunknak.«

²⁰ Azt mondta erre Sámuel a népnek: »Ne féljete! Elkövettétek ugyan mindezt a gonosszágot, csak ne távozzatok az Úr nyomából, hanem szolgáljatok az Úrnak egész szívetekből, ²¹ s ne forduljatok a hiábavalóságok felé, amelyek nem használnak nektek, s nem szabadítanak meg titeket, mert hiábavalóságok. ²² Akkor az Úr, tekintettel az ő nagy nevére, nem hagyja el népét, hiszen megesküdt az Úr, hogy népévé tesz titeket. ²³ Tőlem pedig távol legyen az a vétek az Úr ellen, hogy megszűnjek imádkozni értetek: sőt tanítani foglak titeket a jó és helyes útra. ²⁴ Féljétek tehát az Urat, s szolgáljatok neki hűségesen egész szívetekből, hisz láttátok azokat a nagyszerű dolgokat, amelyeket közöttetek művelt. ²⁵ Ha azonban a gonosszágbán tartotok ki, akkor ti is és a királyotok is egyaránt elvesztek.«

1 Sám 13 Saul uralkodása ¹ Amikor elmúlt egy esztendő attól kezdve, hogy Saul uralkodni kezdett és már második esztendeje uralkodott Izraelen, ² választott magának Saul háromezer embert Izraelből. Ezek közül kétezren Saullal voltak Makmásban és Bétel hegyén, ezren pedig Jonatánnal a benjaminbeli Gibeában. A nép többi részét elbocsátotta, mindenkit a maga sátrába. ³ Jonatán azonban megverte a filiszteusoknak azt az előőrsét, amely Gibeában volt. Amikor ezt a filiszteusok meghallották, Saul megfúvatta a harsonát az egész országban és azt mondta: »Hallják meg a héberek!« ⁴ Így egész Izrael meghallotta a hírt: »Megverte Saul a filiszteusok előőrsét.« Erre Izrael felkelt a filiszteusok ellen és összehívta a népet Saul mögé Gilgálba.

⁵ Összegyűltek a filiszteusok is, hogy hadakozzanak Izrael ellen harmincezer szekérrel és hatezer lovasal, s oly sok egyéb néppel, mint a tenger partján levő fövény, majd felvonultak és tábornok ütöttek Makmásnál, Bétáventől keletre. ⁶ Amikor Izrael emberei látták, hogy szorult helyzetbe jutottak (a filiszteusok ugyanis szorongatták a népet), elrejtőztek a barlangokba, a rejtekhelyekre, a sziklákba, az üregekbe meg a vermekbe, ⁷ sőt voltak héberek, akik átkeltek a Jordánon túlra, Gád és Gileád földjére.

Saul ugyan kitartott Gilgálban, de a nép, amely követte, rettegett. ⁸ Így várakozott hét napig Sámuel meghagyása szerint, de Sámuel csak nem jött Gilgálba, a nép pedig lassanként elszéledt mellőle. ⁹ Erre Saul azt mondta: »Hozzátok ide az egészen eléggő áldozatot és a békeáldozatokat« – és bemutatta az egészen eléggő áldozatot.

¹⁰ Éppen mire elkészült az egészen eléggő áldozat bemutatásával, íme, megérkezett Sámuel. Amikor Saul kiment eléje, hogy köszöntse, ¹¹ azt mondta neki Sámuel: »Mit műveltél?!« Saul azt felelte: »Mivel láttam, hogy a nép kezd elszéledni mellőlem, te pedig nem jöttél meg a meghagyott időre, a filiszteusok meg már összegyűltek Makmásnál, ¹² azt mondtam: Most majd lejönnek ellenem a filiszteusok Gilgálba és én még nem is esedeztem az Úr színe előtt. Így a szükség arra kényszerített, hogy bemutassam az egészen eléggő áldozatot.«

¹³ Azt mondta erre Sámuel Saulnak: »Esztelenül cselekedtél: nem tartottad meg az Úrnak, Istenednek parancsát, amelyet meghagyott neked. Már pedig ha ezt nem tetted volna, most az Úr mind-

örökre megszilárdította volna királyságodat Izraelen. ¹⁴ Így azonban királyságod nem lesz marandó. Keresett az Úr magának szíve szerint való embert, s azt rendelte népe fejedelmévé, mivel te nem tartottad meg, amit az Úr parancsolt.»

¹⁵ Azzal Sámuel felkerekedett és felment Gilgálból Benjamin-Gibeába. Erre a megmaradt nép felvonult Saul vezérlete alatt az ellene hadbaszállt nép elé és el is jutott Gilgálból a Benjamin halmán levő Gibeába. Ekkor Saul megszámlálta a vele levő népet, s az mintegy hatszáz emberből állt.

¹⁶ Saul és fia, Jonatán meg a velük levő nép Benjamin-Gibeában helyezkedett el, a filiszteusok pedig Makmásban táboroztak. ¹⁷ Ekkor kivonult a filiszteusok táborából három csapat zsákmányolni: az egyik csapat az Efrába vivő útra, Suál földje felé tartott, ¹⁸ a másik a Béthoronba vivő útra tért, a harmadik a határ felé vivő, a Ceboim völgy felett a pusztára húzódó útra fordult.

¹⁹ Ekkoriban Izrael egész földjén nem akadt kovács, mert a filiszteusok attól tartottak, hogy a héberek kardot vagy dárdát találnak készíteni, ²⁰ s azért egész Izraelnek a filiszteusokhoz kellett lejárnia, hogy mindenki megélesíthesse ekevasát, kapáját, fejszéjét és ásóját. ²¹ Így tehát az ekevasaknak, kapáknak, háromágú villáknak fejszéknek és ösztökéknek az élesítése egy pímbe került. ²² Amikor aztán eljött a csata napja, a Saullal és Jonatánnal levő egész nép kezében nem akadt sem kard, sem dárda, csak Saulnál és fiánál, Jonatánnál.

Jonatán hőstette ²³ Ekkor a filiszteusok előőrsé kivonult, hogy Makmás elé kerüljön.

1 Sám 14 ¹ Történt aztán az egyik napon, hogy Jonatán, Saul fia azt mondta fegyverhordozó legényének: »Gyere, menjünk át a filiszteusok előőrséhez, amely odaát van.« Apjának azonban ezt nem mondta meg. ² Saul ekkor Gibeá szélén, a Magronnál levő gránátalmafa alatt tartózkodott, s vele volt mintegy hatszáz emberből álló népe is, ³ valamint az efódot viselő Ahiás, annak az Ahitóbnak a fia, aki Ikabódnak a fivére, a Hélitől, az Úr silói papjától származó Fineesznek pedig a fia volt. De a nép sem tudta, hova ment Jonatán.

⁴ A szorosok között pedig, amelyeken Jonatán át akart menni a filiszteusok előőrséhez, egy-egy meredek szikla volt mind a két oldalon, s mint valami fog, egy-egy kőszirt meredezett innen is, onnan is: az egyiknek Bószesz volt a neve, a másiknak Szene: ⁵ az egyik szirt északon meredezett, Makmás-sal szemben, a másik délen, Gibeával szemben. ⁶ Jonatán tehát ezt mondta fegyverhordozó legényének: »Gyere, menjünk át e körülméletlenek előőrséhez, hátha tesz értünk az Úr valamit, hiszen az Úrnak nem okoz nehézséget, hogy sok vagy kevés ember által szabadít-e meg.« ⁷ Azt mondta erre neki fegyverhordozója: »Tegyél egészen úgy, ahogy kedved tartja; menj, ahová szándékozol, s én veled leszek, ahol csak akarod.« ⁸ Azt mondta erre Jonatán: »Íme, átmegyünk azokhoz az emberekhez, megmutatjuk magunkat nekik, ⁹ s ha ők így szólnak hozzánk: 'Maradjatok ott, amíg odamegyünk hozzátok,' akkor álljunk meg helyünkön, s ne menjünk fel hozzájuk. ¹⁰ Ha azonban azt mondják: 'Gyertek fel hozzánk,' akkor menjünk fel, mert kezünkbe adta őket az Úr. Ez legyen a jel számunkra.«

¹¹ Meg is mutatták magukat mindketten a filiszteusok előőrsének. Ekkor a filiszteusok azt mondták: »Íme, a héberek kijönnek a lyukakból, ahova rejtőztek.« ¹² Majd szóltak az előőrs emberei Jonatánhoz és fegyverhordozójához és azt mondták: »Gyertek fel hozzánk, mutatunk nektek valamit.« Azt

mondta erre Jonatán a fegyverhordozójának: »Menjünk fel, gyere utánam: mert az Úr Izrael kezébe adta őket.«¹³ Fel is ment Jonatán, négykézláb mászva, s utána a fegyverhordozója, s így ki Jonatán előtt hullott el, kit meg fegyverhordozója ölt meg, aki őt követte.¹⁴ Ezt az első vereséget, amelyben Jonatán és fegyverhordozója mintegy húsz embert ölt meg, egy fél holdnyi földön szenvedték el, akkora területen, amennyit egy iga ökör egy nap alatt szokott megszántani.¹⁵ Erre óriási riadalom támadt a mezőn levő táborban, sőt a zsákmányolni kivonuló őrs egésze is megrémült. Zavar támadt a környéken, és szinte az Istentől származó csodálatos rémület következett be.

Győzelem a filiszteusok fölött¹⁶ Ekkor odatekintettek Saul őrszemei, akik a Benjamin-Gibeában voltak, és íme, részben elhullott, részben szanaszét futkosó tömeget láttak.¹⁷ Azt mondta erre Saul a vele levő népnek: »Vizsgáljátok meg, nézzétek meg, hogy ki távozott közülünk!« Amikor megvizsgálták, kiderült, hogy Jonatán, s fegyverhordozója nincs ott.¹⁸ Azt mondta erre Saul Ahiásnak: »Hozd elő az Isten ládáját.« (Ott volt ugyanis akkor az Isten ládája Izrael fiainál.)¹⁹ Amíg azonban Saul a pappal beszélt, nagy láрма keletkezett a filiszteusok táborában, amely mindinkább növekedett és hangesztőbb lett. Azt mondta tehát Saul a papnak: »Hagyd abba!«

²⁰ Azzal Saul és az egész vele levő nép felkiáltott és elment a harctérre, s látta, hogy íme, azok egymás ellen fordították kardjukat, s nagyon nagy öldöklés folyik közöttük.²¹ Hozzá azok a héberek, akik eddig a filiszteusokkal tartottak, s azokkal a táborba felvonultak, megfordultak, és a Saullal és Jonatánnal levő izraelitákhoz szegődtek.²² Amikor aztán azok az izraeliták, akik Efraim hegységében elrejtőztek, meghallották, hogy a filiszteusok megfutamodtak, ők is valamennyien övéikhez csatlakoztak a harcban. Így Saullal mintegy tízezer ember volt,²³ s az Úr megsegítette Izraelt azon a napon. A harc egészen Bétávenig terjedt.

Saul esküje²⁴ Amikor aztán Izrael emberei csoportosulni kezdtek azon a napon, Saul megeskette a népet e szavakkal: »Átkozott legyen az az ember, aki estig eledelt vesz magához, amíg bosszút nem állok ellenségeimen.« Nem is vett magához az egész nép semmiféle eledelt.²⁵ Sőt eljutott a föld egész népe egy erdőséghez, amelyben méz volt a föld színén²⁶ és bement a nép az erdőségbe, s látta, hogy folyik a méz, de senki sem emelte kezét szájához, mert félt a nép az eskü miatt.

²⁷ Jonatán azonban nem hallotta, amikor apja megeskette a népet. Kinyújtotta tehát a kezében levő bot végét, belemártotta a lépesmézbe, a szájához emelte kezét, és felragyogott szeme.²⁸ Rászólt ekkor valaki a nép közül, és azt mondta: »Esküvel kötelezte apád a népet, mondván: `Átkozott legyen az az ember, aki ma eledelt vesz magához!' A nép pedig nagyon kimerült.«²⁹ Jonatán azt felelte: »Apám ezzel csak megzavarta az országot; magatok láttátok, hogy felragyogott a szemem, mivel ízleltem egy keveset a mézből!«³⁰ Ha a nép evett volna ellenségeinek zsákmányából, amelyet talált, nemde sokkal nagyobb lett volna a filiszteusok veresége?»

³¹ Mivel aznap a filiszteusokat Makmástól Ajjalonig verték, nagyon kimerült a nép.³² Nekiesett tehát a zsákmánynak, juhot, marhát, borjút vett, levágta a földön, s a vérrel együtt ette meg a húst a nép.³³ Hírül vitték és megmondták azonban Saulnak, hogy vétkezik a nép az Úr ellen, mert vérrel együtt eszi a húst. Erre ő így szólt: »Hitszegésbe estetek! Tüstént hengerítsetek hozzám egy nagy követ.«³⁴ Aztán azt mondta Saul: »Széledjete el a nép közé, s mondjátok meg nekik, hogy mindenki hozza ide hozzám a marháját s a kosát, s itt vágjátok le ezen a kövön, s úgy egyetek, hogy ne vétkezzetek

az Úr ellen azért, hogy vérrel együtt eszitek a húst.« Oda is vitte aznap éjjel az egész nép közül mindenki a kezébe került marhát, s ott vágta le, ³⁵ Saul pedig oltárt épített az Úrnak. Ekkor épített először oltárt az Úrnak.

³⁶ Majd azt mondta Saul: »Üssünk ez éjjel a filiszteusokra, s pusztítsuk őket, amíg felvirrad a reggel, s ne hagyjunk meg közülük senkit sem.« Azt mondta erre a nép: »Tegyétek egészen úgy, ahogy szemed jónak látja.« A pap azonban így szólt: »Járuljunk előbb ide Istenhez.« ³⁷ Meg is kérdezte Saul az Urat: »Úzbe vegyem-e a filiszteusokat? Izrael kezébe adod-e őket?« Ám Ő nem felelt neki azon a napon. ³⁸ Azt mondta erre Saul: »Állítsátok ide a nép valamennyi főemberét, s tudjátok meg és lássátok, kitől eredt ez a mai bűnös állapot! ³⁹ Az Úrnak, Izrael szabadítójának életére mondom, hogy még ha fiam, Jonatán idézte is elő, megmásíthatatlanul meg kell halnia.« Senki sem válaszolt neki erre a népből.

⁴⁰ Majd azt mondta egész Izraelnek: »Álljatok ti külön az egyik oldalra, én meg fiammal, Jonatánnal a másik oldalra állok.« A nép erre azt felelte Saulnak: »Tedd azt, amit jónak lát szemed.« ⁴¹ Azt mondta ekkor Saul az Úrnak, Izrael Istenének: »Uram, Izrael Istene, adj jelt – mi az, hogy ma nem feleltél szolgádnak? Ha bennem vagy fiamban, Jonatánban van e vétek, nyilvánítsd jeledet, ha pedig népedben van e vétek, nyilvánítsd szentségedet.« Erre Jonatán és Saul bűnösnek nyilvánult, a nép pedig ártatlannak bizonyult. ⁴² Azt mondta erre Saul: »Vessetek sorsot közöttem és fiam, Jonatán között.« Ekkor Jonatán nyilvánult bűnösnek.

⁴³ Azt mondta azért Saul Jonatánnak: »Beszéld el nekem, mit műveltél?« Jonatán el is beszélt neki: »Megízleltem a kezemben levő bot végével egy kis mézet: íme, kész vagyok a halálra.« ⁴⁴ Erre Saul így szólt: »Úgy segéljen engem az Úr most és mindenkor, hogy halállal lakolsz Jonatán!« ⁴⁵ A nép azonban azt mondta Saulnak: »Tehát meghaljon Jonatán, aki ezt a nagy győzelmet szerezte Izraelnek? Ennek nem szabad megtörténnie! Az Úr életére mondjuk, hogy haja szálának sem szabad lehullani a fejről a földre, hiszen ő Isten segítségével szerezte meg a győzelmet a mai napon.« Éppen azért megváltotta a nép Jonatánt, hogy ne kelljen meghalnia.

⁴⁶ Saul erre visszavonult és nem üldözte tovább a filiszteusokat, a filiszteusok pedig visszatértek lakóhelyükre.

⁴⁷ Miután így Saul megszilárdította királyságát Izraelen, hadba szállt körös-körül annak valamennyi ellenségével: a moabitákkal, Ammon fiaival, az edomitákkal, Szóba királyaival s a filiszteusokkal, és mindenütt, ahova fordult, győzedelmeskedett. ⁴⁸ Majd sereget gyűjtött és megverte az amalekitákat, s megmentette Izraelt fosztogatóinak kezétől.

Saul családja ⁴⁹ Saul fiai Jonatán, Jessúj és Melkisua voltak; két lányának neve: az elsőszülöttnak a neve Merób, a fiatalabbnak a neve Míkol. ⁵⁰ Saul feleségének a neve: Ahinoám; ez Ahimaász lánya volt. Hadvezérének a neve: Ábner; ez Nérnek, Saul apai nagybátyjának volt a fia. ⁵¹ Kís, Saul apja ugyanis és Nér, Ábner apja Abiel fiai voltak.

⁵² A filiszteusok ellen Saul valamennyi napja alatt keményen folyt a harc, s azért, ha Saul egy-egy erős, hadra való férfit látott, azt maga mellé vette.

1 Sám 15 Háború az amalekiták ellen. Saul vétke ¹ Azt mondta egyszer Sámuel Saulnak: »Engem küldött az Úr, hogy téged népének, Izraelnek királyává kenjelek: most azért halld az Úr szavát. ² Ezt üzeni a Seregek Ura: Megemlékeztem mindarról, amit az amalekiták Izraelen elkövettek, hogy mi-képp álltak ellene az úton, amikor feljött Egyiptomból. ³ Most azért eredj, s verd meg az amalekitákat, s pusztítsd el mindenüket: ne kíméld őket, s meg ne kívánj holmijukból semmit sem, hanem ölj meg férfit s asszonyt, gyermeket és csecsemőt, szarvasmarhát, s aprójószágot, tevét és szamarat egyaránt.«

⁴ Erre Saul hadba szólította a népet, s megszámálta őket, miként a bárányokat: kétszázezer gyalogosa és tízezer júdabeli embere volt. ⁵ Amikor aztán Saul az amalekiták városáig jutott, lesbeállt a völgyben. ⁶ Majd azt mondta Saul a kenitáknak: »Menjetek, távozzatok, s költözzetek ki az amalekiták közül, hogy pusztulásba ne találjalak sodorni titeket közöttük, noha ti irgalmasságot cselekedtetek Izrael valamennyi fiával, amikor feljöttek Egyiptomból.« Erre aztán eltávoztak a keniták az amalekiták közül.

⁷ Saul pedig megverte az amalekitákat Hevilától egészen addig, ahol az Egyiptommal szemben levő Súrhoz jut az ember. ⁸ Agágot, az amalekiták királyát elevenen elfogta, az egész népet pedig kardélre hányatta. ⁹ Ám Saul és a nép megkímélte Agágot meg az aprójószág és szarvasmarha legjavát, a juhokat és a kosokat, és mindazt, ami szép volt. Nem akarták elpusztítani, hanem csak azt pusztították el, ami silány és megvetendő volt.

¹⁰ Ekkor az Úr szózatot intézett Sámuelhez, mondva: ¹¹ »Bánom, hogy királlyá tettem Sault, mert elhagyott engem, s nem hajtotta végre szavamat.« Elszomorodott erre Sámuel, s egész éjszaka kiáltott az Úrhoz.

¹² Amikor aztán éjszaka felkelt Sámuel, hogy reggelre Saul elé menjen, hírül hozták Sámuelnek, hogy Saul Kármelbe ment, s diadalívet emelt magának, s aztán megfordult, tovább ment, s lement Gilgálba. Odament tehát Sámuel Saulhoz, miközben Saul éppen egészen elégő áldozatot mutatott be az Úrnak az amalekitáktól hozott zsákmány legjavából. ¹³ Amikor Sámuel odaért Saulhoz, azt mondta neki Saul: »Áldjon meg téged az Úr! Teljesítettem az Úr szavát!« ¹⁴ Ám Sámuel azt mondta: »Hát micsoda juhok bégetése az, amely a fülembe hatol, s miféle marhák bőgése az, amelyet hallok?« ¹⁵ Azt mondta erre Saul: »Az amalekitáktól hozták őket; a nép ugyanis megkímélte az aprójószág s a szarvasmarha legjavát, hogy feláldozza az Úrnak, a te Istenednek, a többi azonban megöltük.«

¹⁶ Azt mondta erre Sámuel Saulnak: »Engedd, hadd közöljem veled, mit mondott nekem az Úr ez éjszaka.« Ő így szólt: »Beszélj!« ¹⁷ Azt mondta erre Sámuel: »Nemde, noha kicsiny is voltál a magad szemében, Izrael törzseinek fejévé lettél, és az Úr Izrael királyává kent fel téged. ¹⁸ Aztán elküldött az Úr téged erre az útra és azt mondta: 'Eredj, s pusztítsd el a vétkes amalekitákat, s hadakozz ellenük, amíg meg nem semmisülnek.' ¹⁹ Miért nem hallgattál tehát az Úr szavára? Miért estél neki a zsákmánynak, s miért cselekedted azt, ami gonosz az Úr előtt?« ²⁰ Azt mondta erre Saul Sámuelnek: »Hiszen én hallgattam az Úr szavára, s elmentem arra az útra, amelyre az Úr küldött, s elhoztam Agágot, az amalekiták királyát, s megöltem az amalekitákat. ²¹ A nép pedig azért vett el a zsákmányból aprójószágot és marhát, hogy a megölt jószág zsengejeként áldozatul mutassa be az Úrnak, Istenének Gilgálban.«

²² Azt mondta erre Sámuel: »Vajon egészen elégő áldozatokat s véresáldozatokat akar-e az Úr, s nem inkább azt, hogy engedelmeskedjenek az Úr szavának? Többet ér az engedelmesség, mint a véresáldozat, és a szófogadás többet, mint a kosok hájának bemutatása, ²³ mert a varázslás bűnével ér fel az ellenszegülés, és a bálványimádás vétkével az engedelmesség megtagadása. Mivel tehát megvetted az Úr szavát, azért az Úr is megvetett téged, hogy ne légy tovább király.«

²⁴ Azt mondta erre Saul Sámuelnek: »Vétkeztem, mert megszegtem az Úr szavát s a te szavadat, de féltem a néptől, azért engedtem szavuknak. ²⁵ Most azonban kérlek, vedd el bűnömet, s gyere vissza velem, hogy imádjam az Urat.« ²⁶ Ám Sámuel azt mondta Saulnak: »Nem megyek vissza veled, mert megvetted az Úr szavát, s azért az Úr is megvetett téged, hogy ne légy tovább Izrael királya.« ²⁷ Azzal Sámuel megfordult, hogy távozzon: ő azonban megragadta palástja szélét, úgyhogy az elszakadt. ²⁸ Azt mondta erre neki Sámuel: »Elszakította ma tőled az Úr Izrael királyságát, s odaadta másnak, aki különb, mint te. ²⁹ Izrael Győzedelmese nem von vissza, s nem bán meg semmit, mert nem ember, hogy megbánjon valamit!«

³⁰ Ám ő azt mondta: »Vétkeztem! Most azonban tisztelj meg engem népem vénei és Izrael előtt: gyere vissza velem, hogy imádjam az Urat, Istenedet.« ³¹ Megfordult tehát Sámuel és követte Saul és Saul imádta az Urat.

³² Majd azt mondta Sámuel: »Hozzátok elém Agágot, az amalekiták királyát.« Oda is vitték eléje a kövér, remegő Agágot. Azt mondta ekkor Agág: »Így szakít el a keserű halál?« ³³ Azt mondta azonban Sámuel: »Amint kardod gyermektelenné tette az asszonyokat, úgy legyen gyermektelenné anyád is az asszonyok között.« Azzal darabokra szabdalta őt Sámuel az Úr előtt Gilgálban.

³⁴ Sámuel azután elment Ramátába, Saul pedig felment Gibeába, házába. ³⁵ Sámuel nem is kereste fel többé Saul halála napjáig. Sámuel azonban egyre bánkódott Saul miatt, mivel az Úr megbánta, hogy Izrael királyává tette.

SAUL ÉS DÁVID: 16,1-31,13

1 Sám 16 Sámuel királlyá keni Dávidot ¹ Azt mondta azért az Úr Sámuelnek: »Meddig bánkódsz még Saul miatt, noha én elvettem őt, hogy ne uralkodjon Izraelen? Töltsd meg szarudat olajjal, s gyere, hadd küldjelek a betlehemi Izájhoz, mert annak a fiai közül szemeltem ki magamnak királyt.« ² Azt mondta erre Sámuel: »Hogyan menjek? Hiszen meghallja Saul és megöl!« Azt mondta erre az Úr: »Vigyél magaddal egy borjút a csordából és mondd: Azért jöttem, hogy véresáldozatot mutassak be az Úrnak. ³ Izájt pedig hívd meg a véresáldozatra és én majd értédsre adom, hogy mit cselekedj, s kend fel azt, akit majd mutatok neked.«

⁴ Úgy is cselekedett Sámuel, ahogy az Úr azt mondta neki. Amikor megérkezett Betlehembe, elcsozátkoztak a város vénei és eléje mentek és megkérdezték: »Békés-e a jövedeled?« ⁵ Ő azt mondta: »Békés! Azért jöttem, hogy véresáldozatot mutassak be az Úrnak. Tartsatok megszentelődést és gyertek velem, hogy bemutassam a véresáldozatot.« Megszentelődést tartatott tehát Izájjal s fiaival, és meghívta őket a véresáldozatra.

⁶ Amikor aztán eljöttek, meglátta Eliábot és azt mondta magában: »Nemde, máris az Úr előtt áll felkentje?« ⁷ Ám az Úr azt mondta Sámuelnek: »Ne nézd külsejét, se termete magasságát, mert én elvettem őt! Én nem aszerint ítélek, amire az ember néz: az ember ugyanis azt nézi, ami látszik, az Úr azonban a szívet tekinti.« ⁸ Erre Izáj odahívta Abinádábot, és őt vezette Sámuel elé. Ám ő azt mondta: »Ezt sem választotta az Úr.« ⁹ Erre Izáj Simát vitte oda, de ő róla is azt mondta: »Ezt sem választotta az Úr.« ¹⁰ Hét fiát vezette így oda Izáj Sámuel elé, de Sámuel azt mondta Izájnak: »Ezek közül nem választott az Úr!«

¹¹ Majd azt mondta Sámuel Izájnak: »Ez az összes fiad?« Ő azt felelte: »Hátra van még a legkisebbik, az a juhokat legelteti.« Azt mondta erre Sámuel Izájnak: »Küldj érte, s hozasd el, mert addig nem telepszünk le, amíg ide nem jön.« ¹² Érte küldött tehát, és elhozatta. Vörös volt, szépszemű és csinos külsejű. Azt mondta ekkor az Úr: »Kelj fel, kend fel, mert ő az!« ¹³ Erre Sámuel vette az olajos szarut, s felkente őt testvérei közepette, és ettől a naptól az Úr lelke Dávidra szállt. Sámuel aztán felkelt és elment Ramátába.

Dávid Saul szolgálatában ¹⁴ Miután Saultól eltávozott az Úr lelke, az Úr egy gonosz lelket bocsátott rá, s az igen gyötörte. ¹⁵ Azt mondták azért Saul szolgálai uruknak: »Íme, Isten egyik gonosz lelke gyötör téged. ¹⁶ Adja ki tehát urunk a parancsot, és előtted levő szolgálid keresnek valakit, aki ért a lantpengetéshez, hogy amikor elfog téged az Úrnak az a gonosz lelke, ő pengesse kezével a lantot és megkönnyebbülj.« ¹⁷ Azt mondta erre Saul a szolgálinak: »Szerezsetek tehát nekem valakit, aki jól pengeti a lantot, s hozzátok ide hozzám.« ¹⁸ Megszólalt ekkor egyik legénye és azt mondta: »Íme, én láttam, hogy a betlehemi Izáj egyik fia jól tudja pengetni a lantot, hozzá nagy erejű vitéz, hadra termett ember, értelmes szavú, szép férfi, s az Úr is vele van.« ¹⁹ Erre Saul követeket küldött Izájhoz, ezzel az üzenettel: »Küldd hozzám Dávidot, azt a fiadat, aki a legelőn van.« ²⁰ Erre Izáj vett egy szamarat, megrakta kenyérrel, meg egy korsó bort és egy kecskegödölyét és elküldte Dáviddal, a fiával Saulnak. ²¹ Dávid el is jutott Saulhoz és szolgálatába állt, aki őt nagyon megszerette és fegyverhordozójává tette. ²² Éppen azért Saul elküldött Izájhoz, s ezt üzenté: »Hadd maradjon Dávid a szolgálatomban, mert kedvet talált szememben.« ²³ Így aztán valahányszor elfogta Saul az Úrnak az a gonosz lelke, Dávid elővette a lantot, s pengette kezével és Saul felüdült és megkönnyebbedett, mert a gonosz lélek eltávozott tőle.

1 Sám 17 Dávid és Góliát ¹ Ám a filiszteusok ismét harcra gyűjtötték hadaikat. A júdabeli Szókóban gyűltek össze és Szókó és Azeka között, Dommím határában ütöttek tábort. ² Erre összegyűltek Saul és Izrael fiai és elmentek a Terebint völgybe és csatasorba álltak, hogy hadakozzanak a filiszteusokkal. ³ A filiszteusok az egyik hegyoldalon álltak, Izrael pedig a másik hegyoldalon állt, úgyhogy a völgy közöttük volt.

⁴ Ekkor kijött a filiszteusok táborából egy harcos férfi, akit Góliátnak hívtak, s Gátból való volt. Hat könyöknyi és egy arasznyi volt a magassága, ⁵ rézsisak volt a fején, s pikkelyes páncélt viselt: páncéljának súlya ötezer rézsékel volt. ⁶ Lábszárán rézvért volt, s vállát rézpajzs fedte. ⁷ Dárdájának nyele olyan volt, mint a takácsok zugolyfája, dárdájának vasa hatszáz vassékel volt és fegyverhordozó járt előtte. ⁸ Megállt, átkiáltott Izrael csatasorainak, és azt mondta nekik: »Miért vonultatok fel, s miért készülődtek harcra? Hát nem vagyok-e én filiszteus, ti meg Saul szolgálai? Válasszatok ki magatok

közül valakit, s az jöjjön le hozzám páros viadalra. ⁹ Ha meg tud velem vívni és megver: szolgálítok leszünk; ha én kerekedek felül, s verem meg őt, ti lesztek szolgák, s ti fogtok szolgálni nekünk.«
¹⁰ Majd azt mondta a filiszteus: »Íme, én ma gyalázattal illettem Izrael hadait: adjatok elém valakit, hogy páros viadalra keljen velem.«

¹¹ Amikor Saul és az izraeliták mindnyájan meghallották a filiszteusnak ezt a beszédét, meghökkenetek és nagyon nagy félelem fogta el őket.

¹² Dávid annak a júdabeli Betlehemből való efratai embernek volt a fia, akiről fentebb szoltunk. Ezt Izájnak hívták, s nyolc fia volt, de ő Saul napjaiban már öreg ember volt és az élemedett korú férfiak közé tartozott. ¹³ Három idősebb fia azonban elment Saullal a harcba; hadbavonult három fiának a neve: Eliáb, az elsőszülött, Abinádáb a második és Sámma a harmadik. ¹⁴ Dávid volt a legfiatalabb. Minthogy a három legidősebb fiú követte Sault, ¹⁵ Dávid vissza-visszatért Saul mellől, hogy legeltesse apja nyáját Betlehemben.

¹⁶ A filiszteus negyven napon át minden reggel és este előjött és kiállt.

¹⁷ Azt mondta egyszer Izáj Dávidnak, a fiának: »Fogd ezt az éfa árpadarát s ezt a tíz kenyeret a testvéreid számára, s fuss el vele a táborba testvéreidhez, ¹⁸ ezt a tíz darab sajtot pedig vidd el az ezredesnek, aztán nézd meg testvéreidet, jól vannak-e, s tudd meg, kikkel vannak egy sorban.« ¹⁹ Saul meg ők, és Izrael fiai mindnyájan ekkor éppen a Terebint völgyben hadakoztak a filiszteusokkal.

²⁰ Erre Dávid kora reggel felkelt, rábízta a nyáját egy pásztorra, felrakodott és elment, amint Izáj parancsolta neki. El is jutott a Magála helyéhez és a sereghez, de az éppen kivonult a harcra és csatakiáltásba tört ki. ²¹ Izrael ugyanis csatarendben állt, de velük szemben a filiszteusok is harcra készülődtek. ²² Erre Dávid rábízta a hozott holmit a poggyászór kezére, aztán elfutott a harctérre, és megkérdezte, rendben van-e minden a testvéreivel kapcsolatban.

²³ Miközben beszélgetett velük, megjelent az a harcos férfi, a Góliát nevű, Gátból való filiszteus és kijött a filiszteusok táborából és megismételte szavait Dávid hallatára. ²⁴ Amint az izraeliták meglátták azt az embert, valamennyien elfutottak színe elől, mert igen féltek tőle. ²⁵ Valaki azonban azt mondta Izraelből: »Látjátok ezt az embert, aki előjött? Azért jött elő, hogy gyalázza Izraelt! Éppen azért azt az embert, aki őt megveri, nagy gazdagsággal ajándékozza meg a király, sőt neki adja lányát, és adómentessé teszi apai házát Izraelben!«

²⁶ Odaszólt erre Dávid a körülötte álló embereknek: »Mit is adnak annak az embernek, aki megveri ezt a filiszteust, s elhárítja a gyalázatot Izraelről? Ugyan ki ez a körülmetéletlen filiszteus, hogy gyalázni meri az élő Isten hadsorait?« ²⁷ Elmondta erre neki a nép a dolgot: »Ezt és ezt adják annak az embernek, aki őt megveri.« ²⁸ Amikor Eliáb, legidősebb bátyja meghallotta, hogy erről beszél a többiekkel, haragra gerjedt Dávid ellen és azt mondta: »Miért jöttél ide, s miért hagytad azt a néhány juhot a pusztában? Ismerem nagyravágyásodat és szíved gonoszságát; azért jöttél le, hogy lásd a harcot!« ²⁹ Azt mondta erre Dávid: »Mit követtem el? Nem beszélgetés-e ez csupán?« ³⁰ Majd eltávozott tőle egy kevéssé és másfelé fordult, s ugyanazokat a szavakat mondta, s a nép is ugyanazokat a szavakat felelte neki, mint az előbb.

³¹ Híre ment azoknak a szavaknak, amelyeket Dávid mondott, s elbeszélétek őket Saul színe előtt. ³² Amikor aztán eléje vitték, Dávid így szólt hozzá: »Senkinek se csüggedjen el a szíve e miatt; én, a te szolgád, elmegyek és megvívok a filiszteussal.« ³³ Azt mondta erre Saul Dávidnak: »Nem bírsz te szembeszállni és megvívni ezzel a filiszteussal, mert te gyermek vagy, az meg harchoz szokott ember kora ifjúságától kezdve.« ³⁴ Dávid azt felelte Saulnak: »Amikor szolgád legeltette az apja nyáját, ha oroszlán vagy medve jött, és elvitt egy kost a nyájból, ³⁵ utánamentem és leütöttem, s kiszabadítottam szájából; ha rám támadt, megragadtam az állát, megfojtottam és megöltem. ³⁶ Oroszlánt is, medvét is megöltem én, a te szolgád: úgy jár tehát majd ez a körülmetéletlen filiszteus is, mint azok. Nos, megyek és elhárítom népemről a gyalázatot, elvégre is ki ez a körülmetéletlen filiszteus, hogy gyalázni merte az élő Isten seregét.« ³⁷ Majd azt mondta Dávid: »Az Úr, aki megszabadított az oroszlán mancsai meg a medve mancsai közül, Ő fog megszabadítani engem e filiszteus kezéből.« Azt mondta erre Saul Dávidnak: »Eredj, s az Úr legyen veled!«

³⁸ Aztán Saul felöltöztette Dávidot a maga ruháiba, rézsisakot tett a fejére, s páncélt adott rá. ³⁹ Ekkor Dávid felcsatolta kardját a ruhái fölé, s elkezdte próbálgatni, tud-e így felfegyverkezve járni, mert nem szokta meg. Azt mondta Dávid Saulnak: »Nem tudok így járni, mert nem szoktam meg.« Azzal lerakta ezeket, ⁴⁰ s vette botját, amelyet mindig a kezében hordott, kiválasztott magának öt jó sima követ a patakból, s betette azokat pásztortáskájába, amely nála volt, s kezébe vette parittyáját, s kiment a filiszteus elé.

⁴¹ Erre a filiszteus, előtte haladó fegyverhordozójával együtt, ballagva és egyre jobban közeledve Dávid felé tartott. ⁴² Amikor aztán a filiszteus feltekintett és meglátta Dávidot, semmibe sem vette, hiszen egy vörös, szép külsejű ifjú volt előtte. ⁴³ Erre a filiszteus így szólt Dávidhoz: »Hát kutya vagyok én, hogy bottal jössz ellenem?« Aztán a filiszteus megátkozta isteneivel Dávidot, ⁴⁴ és azt mondta Dávidnak: »Gyere csak ide hozzám, hadd adjam húsozat az ég madarainak s a mező vadjainak!« ⁴⁵ Dávid ekkor így szólt a filiszteushoz: »Te karddal, dárdával s pajzzsal jössz ellenem, én pedig a Seregek Urának, Izrael hadainak Istene nevével megyek ellened, amelyeket te gyalázattal illettél ⁴⁶ a mai napon. Az Úr pedig a kezembe fog adni téged, megöllek, leveszem rólad a fejedet, és még ma az ég madarainak és a mező vadjainak adom a filiszteusok táborának hulláit, hadd tudja meg az egész föld, hogy van Izraelnek Istene! ⁴⁷ Tudja meg ez az egész gyülekezet, hogy nem kell kard és dárda az Úrnak a győzelemhez, mert ő a harc ura, s ő a kezünkbe is fog adni titeket!«

⁴⁸ Amikor aztán a filiszteus nekikészült, s elindult, s Dávid felé közelített, Dávid sietve a filiszteus elé futott, hogy megküzdjön vele, ⁴⁹ és benyújtotta kezét táskájába, kivett belőle egy követ, azt parittyájával megforgatta, s elhajította, s homlokra sújtotta vele a filiszteust, úgyhogy a kő belefúródott homlokába, s az arcával a földre bukott. ⁵⁰ Így győzte le Dávid a filiszteust parittyával és kővel, s miután leverte, meg is ölte a filiszteust. Mivel ugyanis kard nem volt Dávid kezében, ⁵¹ odaszaladt, megállt a filiszteus felett, megfogta kardját, kirántotta hüvelyéből, s megölte őt és levágta fejét.

Amikor a filiszteusok látták, hogy hősük meghalt, megfutamodtak. ⁵² Erre Izrael és Júda emberei felkeltek és felkiáltottak és addig üzték a filiszteusokat, amíg a völgybe és Akkaron kapujához nem jutottak. Hullottak is a sebesültek a filiszteusok közül a Sáráim felé vivő úttól kezdve egészen Gátig

és Akkaronig. ⁵³ Amikor aztán megkergették a filiszteusokat, Izrael fiai visszatértek, s elfoglalták táborukat. ⁵⁴ Dávid pedig fogta a filiszteus fejét, s elvitte Jeruzsálembe, fegyvereit pedig elhelyezte sátrában.

⁵⁵ Amikor Saul látta, hogy Dávid kimegy a filiszteus elé, azt mondta Ábnernek, a sereg fővezérének: »Melyik nemzetségből származik ez az ifjú, Ábner?« Ábner azt felelte: »Életedre mondom, ó király, hogy nem tudom!« ⁵⁶ Azt mondta erre a király: »Kérdezd meg, kinek a fia ez az ifjú!« ⁵⁷ Ezért, amikor Dávid a filiszteus megölése után visszatért, kezében a filiszteus fejével, Ábner megfogta, s bevitte Saul elé. ⁵⁸ Saul így szólt hozzá: »Melyik nemzetségből való vagy, ó ifjú?« Dávid azt mondta rá: »Szolgádnak, a betlehemi Izájnak vagyok a fia.«

1 Sám 18 Jonatán barátsága Dáviddal ¹ Amikor befejezte Saullal való beszédét, történt, hogy Jonatán lelke egybeforrt Dávid lelkével, és Jonatán úgy megszerette őt, mint a saját lelkét. ² Saul azon a napon egészen maga mellé vette és nem engedte többé visszatérni apja házába, ³ Jonatán pedig szövetségre lépett Dáviddal, mert úgy szerette, mint a saját lelkét. ⁴ Éppen azért Jonatán levetette magáról azt a köntöst, amelyet viselt, s egyéb felszerelésével, kardjával, íjával és övével együtt Dávidnak adta. ⁵ Valahányszor aztán Dávid kivonult valamerre, ahová őt Saul küldte, mindig sikert aratott. Ezért Saul a harcosok fejévé tette, s ez tetszésre talált az egész nép szemében, sőt Saul szolgáinak színe előtt is.

⁶ Amikor azonban Dávid a filiszteus megverése után visszafelé tartott, kivonultak az asszonyok Izrael valamennyi városából Saul király elé, énekelve, körtáncot lejtve, ujjongó dobokkal és csörgőkkel, ⁷ s egyre csak ezt zengedezték a játszó asszonyok:

»Megvert Saul ezret,
Dávid pedig tízezret.«

⁸ Nagyon megharagudott erre Saul, nem tetszett neki ez a beszéd, és azt mondta: »Dávidnak tízezret adtak, nekem pedig ezret adtak: mi hiányzik még neki, mint a királyság?« ⁹ Ettől a naptól kezdve Saul nem nézett egyenes szemmel Dávidra.

Saul féltékenysége ¹⁰ Másnap aztán ismét elfogta Saul Istent egyik gonosz lelke, úgyhogy prófétált házában. Közben Dávid pengette kezével a lantot, mint minden nap. Saulnak ekkor éppen kezében volt a dárda, ¹¹ s azt odahajította, azt gondolva, hogy a falhoz szegezheti Dávidot, ám Dávid két ízben is elhajolt előle.

¹² Erre Saul félni kezdett Dávidtól, mert az Úr vele volt, tőle pedig eltávozott. ¹³ Éppen azért Saul eltávolította őt maga mellől, és egy ezred tisztjévé tette, s ő vonult ki és be a nép élén. ¹⁴ Dávid azonban sikerrel járt el minden útján, mert az Úr vele volt. ¹⁵ Amikor Saul látta, hogy nagyon szerencsés, tartani kezdett tőle. ¹⁶ Egész Izrael és Júda azonban szerette Dávidot, mert ő vonult ki és be élükön.

¹⁷ Azt mondta azért Saul Dávidnak: »Íme, itt van idősebbik lányom, Merób; neked adom feleségül, csak légy bátor harcosom és harcolj az Úr harcait.« Saul azonban azt gondolta és azt mondta magában: »Ne az én kezem bánjon el vele, bánjon el csak vele a filiszteusok keze.« ¹⁸ Dávid azt mondta rá

Saulnak: »Ki vagyok én, s mi az én életem, s mi apám nemzetsége Izraelben, hogy én a király vejévé legyek?« ¹⁹ Mindazonáltal amikor eljött az idő, amikor oda kellett volna adni Meróbot, Saul lányát Dávidnak, a meholita Hadrielnek adták oda feleségül.

²⁰ Míkol, Saul második lánya azonban megszerette Dávidot, s amikor ezt hírül vitték Saulnak, tetszett neki a dolog. ²¹ Azt mondta ugyanis magában Saul: »Neki adom, hadd legyen kelepccéjévé és hadd bánjon el vele a filiszteusok keze.« Üzent azért Saul Dávidnak: »Légy ma e második alkalommal a vőm.« ²² Majd meghagyta Saul a szolgáinak: »Beszéljete titokban Dáviddal, és mondjátok neki: Íme, tetszel a királynak, s minden szolgája is szeret: légy tehát most a király veje.« ²³ El is juttatták Saul szolgálái mindezeket a szavakat Dávid fülébe. Ám Dávid azt mondta rá: »Csekélységnek látszik-e előtetek a király vejévé lenni? Hiszen én szegény és vagyontalan ember vagyok!« ²⁴ Jelentették erre Saul szolgálai, mondván: »Ezeket s ezeket a szavakat mondta Dávid.« ²⁵ Azt mondta erre Saul: »Így szóljatok Dávidhoz: Nem kell a királynak semmi más jegyajándék, csak száz filiszteus előbőre, hogy meglakoljanak a király ellenségei.« Azt gondolta ugyanis Saul, hogy így a filiszteusok kezébe juttatja Dávidot.

²⁶ Amikor szolgálai elmondták Dávidnak azokat a szavakat, amelyeket Saul mondott, tetszett Dávidnak a dolog, hogy a király vejévé legyen. ²⁷ Éppen azért néhány nap múlva felkerekedett Dávid, elment az alatta levő emberekkel, levágott kétszáz férfit a filiszteusok közül. Aztán elvitte és leszámlálta az előbőröket a királynak, hogy a vejévé lehessen.

Erre Saul neki adta Míkol, a lányát feleségül. ²⁸ Amikor Saul látta és megértette, hogy az Úr Dáviddal van és Míkol, Saul lánya is szereti őt, ²⁹ még inkább félni kezdett Saul Dávidtól és minden időre ellensége lett Saul Dávidnak. ³⁰ S valahányszor a filiszteusok fejedelmei támadtak, Dávid mindig a támadásuk elején mindig nagyobb sikert aratott, mint Saul bármelyik szolgája, s így nagyon híressé lett neve.

1 Sám 19 Jonatán közbenjárása ¹ Szólt ezért Saul Jonatánnak, a fiának és minden szolgájának, hogy öljék meg Dávidot. Ám Jonatán, Saul fia nagyon szerette Dávidot. ² Éppen azért értesítette Jonatán Dávidot, s megmondta neki: »Saul, az apám halálra keres téged: reggel tehát, kérlek, vigyázz magadra, s rejtőzködj el titokban. ³ Én aztán majd kimegyek, s azon a mezőn, ahol te leszel, apám elé állok, s beszélek rólad apámnak, s amit tapasztalni fogok, majd tudtadra adom.« ⁴ Jonatán erre jót szolt apjának, Saulnak Dávidról és azt mondta neki: »Ne vétkezz király, szolgád, Dávid ellen, hiszen ő nem vétkezett ellened, s cselekedetei nagyon hasznosak neked. ⁵ Kockára tette életét, és megverte a filiszteust. Az Úr nagy győzelmet juttatott általa egész Izraelnek: láttad és örültél! Miért vétkeznél tehát ártatlan vér ellen, s miért ölnéd meg Dávidot, aki semmit sem követett el?« ⁶ Amikor ezt Saul hallotta, Jonatán szavára megengesztelődött és megesküdött: »Az Úr életére mondom, hogy nem fogom megöletni.« ⁷ Erre Jonatán előhívatta Dávidot és elmondta neki mindezeket a szavakat. Aztán Jonatán bevitte Dávidot Saulhoz, s ő ismét olyan volt előtte, mint azelőtt.

Dávid menekülése ⁸ Ám ismét megindult a harc és Dávid kivonult és hadakozott a filiszteusok ellen. Nagy csapást mért rájuk, és azok megfutamodtak színe elől. ⁹ Erre Saul ismét megszállta az Úr egyik gonosz lelke. Így üldögélt házában, kezében a dárdával, miközben Dávid pengette a lantot kezével. ¹⁰ Egyszer csak Saul ismét megkísérelte, hogy Dávidot a falhoz szegezze a dárdával, de Dávid elhajolt

Saul színe elől, s a dárda, anélkül, hogy sebet ejtett volna, a falba fúródott. Erre Dávid elszaladt és még azon éjjel elmenekült. ¹¹ Erre Saul elküldte csatlósait Dávid házához, hogy őrizték és reggel megöljék.

Ám Míkol, a felesége tudtára adta ezt Dávidnak: »Ha meg nem mented magadat ez éjjel, holnap meghalsz.« ¹² Éppen azért lebocsátotta őt az ablakon, s ő elment, elfutott és megmenekült.

¹³ Míkol aztán vette a szobrot, rátette az ágyra, szőrös kecskebőrt tett a feje alá és ruhákkal betakarta. ¹⁴ Amikor aztán Saul poroszlókat küldött oda, hogy fogják meg Dávidot, azok azt a választ hozták, hogy beteg. ¹⁵ Erre Saul visszaküldte a követeket, hogy nézzék meg Dávidot és azt mondta: »Ágyastul is hozzátok elém, hogy megölethessem.« ¹⁶ Amikor azonban a követek odaértek, a szobrot találták az ágyban, kecskebőrrel a feje alatt. ¹⁷ Azt mondta erre Saul Míkolnak: »Miért játszottál így ki, s miért engedted ellenségemet elfutni?« Míkol azt felelte rá Saulnak: »Azért, mert ő azt mondta nekem: 'Engedj el, különben megöllek.'«

¹⁸ Közben Dávid elfutott és megmenekült és eljutott Sámuelhez Ramátába, s elbeszélte neki mindazt, amit vele Saul művelt. Erre ő és Sámuel elmentek, s megtelepedtek Nájótban.

¹⁹ Hírül vitték azonban Saulnak, s elmondták neki: »Íme, Dávid a ramátai Nájótban van.« ²⁰ Erre Saul poroszlókat küldött, hogy fogják meg Dávidot. Amikor azonban meglátták a jövődőlő próféták seeregét és vezetőjüket, Sámuel, őket is betöltötte Isten lelke, s ők is prófétálni kezdtek. ²¹ Amikor ezt hírül vitték Saulnak, más követeket küldött, de azok is prófétálni kezdtek. Erre Saul harmadszor is követeket küldött, de azok is prófétálni kezdtek. Megharagudott erre Saul,

²² s maga is elment Ramátába; amikor a Szókóban levő nagy vízveremhez jutott, megkérdezte: »Hol van Sámuel és Dávid?« Azt mondták erre neki: »Íme, a ramátai Nájótban vannak.« ²³ Elindult tehát a ramátai Nájótba, de őt is eltöltötte Isten lelke, s amint ment és haladt, egyre prófétálgatott, amíg a ramátai Nájótba nem jutott. ²⁴ Ott ő is levetette ruháit és prófétált a többiekkel együtt Sámuel előtt, s ott feküdt azon egész nap és éjjel mezítelenül. Innen is származott a közmondás: »Hát Saul is a próféták közt van?«

1 Sám 20 Jonatán Dávid mellé áll ¹ Dávid azonban elfutott a ramátai Nájótból, elment és szólt Jonatánnak: »Mit követtem el? Mi a vétkem, s mi a bűnöm apád ellen, hogy életemre tör?« ² Ő azt mondta neki: »Dehogyan, nem fogsz meghalni, mert apám nem cselekszik sem nagy, sem kicsiny dolgot, mielőtt velem nem közli. Csak éppen ezt az egy dolgot titkolta volna el előttem? Nem fog az megtörténni!« ³ Meg is esküdött újra Dávidnak. Ám Dávid azt mondta: »Nyilván tudja apád, hogy én kegyelmet találtam szemedben, s azért azt fogja mondani magában: 'Ne tudjon erről Jonatán, ne-hogy elszomorodjék!' Én azonban az Úr életére és a te életedre mondom, hogy szinte csak egy lépés választ el engem a haláltól.«

⁴ Azt mondta erre Jonatán Dávidnak: »Bármit mondasz nekem, megteszem neked.« ⁵ Azt mondta erre Dávid Jonatánnak: »Íme, holnap újhoid napja van, amikor a szokás szerint a király mellé kellene ülnöm, hogy egyem. Engedj azonban el, hadd rejtőzzem el a mezőn harmadnap estig. ⁶ Ha apád

odanéz és keres engem, feleld neki: 'Dávid megkért engem, hogy sietve Betlehem városába mehes- sen, mert ott most ünnepi áldozata van egész nemzetségének.' ⁷ Ha ő erre azt mondja: 'Jól van' – akkor békessége lesz szolgáltnak; ha azonban haragra gerjed, akkor tudd meg, hogy gonoszsága tel- jes ellenem. ⁸ Cselekedj tehát irgalmasságot szolgáladdal, hiszen szövetségre léptél velem, szolgáladdal az Úr előtt. Ha azonban valami gonoszság van bennem, ölj meg te magad, s ne vígy apádhoz.« ⁹ Azt mondta erre Jonatán: »Távol legyen tőled! Mihelyt bizonyosan megtudom, hogy apám gonoszsága teljes ellened, lehetetlen, hogy tudtodra ne adjam.« ¹⁰ Erre Dávid megkérdezte Jonatánt: »Ki fog értesíteni engem, ha apád netán valami rosszat mond neked rólam?«

¹¹ Azt mondta erre Jonatán Dávidnak: »Gyere, menjünk ki a mezőre.« Miután pedig mindketten ki- mentek a mezőre, ¹² azt mondta Jonatán Dávidnak: »Uram, Izrael Istene, ha megtudom holnap vagy holnapután apám szándékát, s valami jót tudok meg Dávidról, és nem küldök azonnal hozzád, nem adom tudtodra, ¹³ akkor sújtsa az Úr Jonatánt most és mindenkor! Ha pedig fennáll apám gonosz- sága ellened, akkor azt juttatom füledbe, és elbocsátalak, hogy menj békében, s az Úr legyen veled, miként apámmal volt. ¹⁴ De akkor, ha még élek, az Úr irgalmasságát gyakorold ám velem, ha pedig már meghaltam, ¹⁵ ne vond meg irgalmasságodat házamtól sohasem, akkor sem, amikor majd az Úr kiirtja Dávid minden ellenségét a földről. Vegye el az Úr Jonatánt házából, s álljon bosszút Dávid ellenségein!« ¹⁶ Így kötött szövetséget Jonatán Dávid házával, s az Úr így állt bosszút Dávid ellensé- gein. ¹⁷ Majd ismételten megesküdött Jonatán Dávidnak, mert szerette őt – mint a saját lelkét, úgy szerette.

¹⁸ Aztán azt mondta neki Jonatán: »Holnap újhold napja van, s keresni fognak téged. ¹⁹ Holnapután pedig menj el messzire, oda, ahol a tett napján elrejtőztél, és ülj le az Ezel nevű kő mellé. ²⁰ Én aztán majd három nyilat lövök oda, mintha a céllövésben gyakorolnám magamat, ²¹ és értük küldöm a fiút, s azt mondom neki: 'Eredj, s hozd vissza nekem a nyilakat.' ²² Ha azt mondom majd a fiúnak: 'Íme, a nyilak rajtad innen vannak, szedd fel őket' – akkor te csak jöjj hozzám, mert békességed van, s nincs baj, az Úr életére mondom! Ha azonban azt mondom majd a fiúnak: 'Íme, a nyilak túl vannak rajtad', akkor te menj el békével, mert az Úr elküldött téged. ²³ Erre a dologra pedig, amelyet megbeszéltünk egymással, az Úr legyen a tanúnk mindörökké!«

²⁴ Dávid tehát elrejtőzött a mezőn és eljött az újhold napja és a király lakomához ült. ²⁵ Amikor a király, ahogy szokott, leült a fal mellett levő székére, Jonatán felállt. Ábner is leült Saul mellé, de Dávid helye üresen maradt. ²⁶ Saul aznap nem szólt semmit, mert azt gondolta, hogy talán történt vele valami, amiért nem tiszta, s még nem tisztult meg. ²⁷ Amikor eljött az újhold másodnapja, Dávid helye megint üresen maradt. Azt mondta erre Saul Jonatánnak, a fiának: »Miért nem jött el Izáj fia sem tegnap, sem ma a lakomára?« ²⁸ Jonatán erre azt felelte Saulnak: »Igen kért engem, hadd me- hessen Betlehembe.« ²⁹ Azt mondta: 'Engedj el, mert most ünnepi áldozat van városomban, s egyik testvérem meghívott; ha tehát kegyelmet találtam szemedben, hadd menjek el most hamarosan, hogy megnézzem testvéreimet.' Ezért nem jött el a király asztalához.«

³⁰ Megharagudott erre Saul Jonatánra és azt mondta neki: »Te, férfit önként magához ragadó asz- szony fia! Talán bizony nem tudom, hogy szereted Izáj fiát a magad szégyenére és gyalázatos anyád szégyenére? ³¹ Pedig mindaddig, amíg Izáj fia a földön él, sem személyed, sem királyságod nem áll

szilárdan! Most azért tüstént küldj el, s hozasd ide hozzám, mert halál fia!» ³² Jonatán erre azt felelte Saulnak, az apjának: »Miért haljon meg? Mit követett el?» ³³ Erre Saul megragadta a dárdát, hogy keresztüldöfje. Megértette erre Jonatán, hogy apja elhatározta, hogy megöli Dávidot. ³⁴ Éppen azért Jonatán dühödt haraggal felkelt az asztaltól és semmit sem evett az újhold másodnapján, mert bánkódott Dávid miatt, hogy apja gyalázattal illette.

³⁵ Amikor aztán megvirradt a reggel, Jonatán a Dáviddal való megállapodás szerint kiment egy kis fiúval a mezőre. ³⁶ Ott azt mondta a fiúnak: »Eredj, s hozd vissza nekem a nyilakat, amelyeket ellökök.« Amikor azonban a fiú elszaladt, ellövött egy másik nyilat a fiún túlra. ³⁷ Amikor a fiú arra a helyre jutott, ahol az a nyíl volt, amelyet Jonatán először lőtt ki, utána kiáltott Jonatán a fiúnak: »Íme, ott, tovább, rajtad túl is van egy nyíl.« ³⁸ Majd ismét a fiú után kiáltott: »Siess gyorsan, ne állj meg!» Felszedte tehát a fiú Jonatán nyilait, s visszavitte urához, ³⁹ de hogy miről van szó, egyáltalán nem tudta, mert csak Jonatán és Dávid tudta a dolgot.

⁴⁰ Ekkor Jonatán odaadta fegyvereit a fiúnak, s azt mondta: »Eredj, s vidd be a városba.« ⁴¹ Amikor aztán a fiú elment, Dávid felkelt dél felé néző helyéről, arcával a földre borult és háromszor meghajtott magát, majd megcsókolták egymást és sírtak mindketten, de kivált Dávid. ⁴² Azt mondta aztán Jonatán Dávidnak: »Eredj békességgel. Amire megesküdtünk mindketten az Úr nevében, ezekkel a szavakkal: Az Úr legyen köztem és közötted s az én ivadékom s a te ivadékod között – az álljon mindörökké.«

1 Sám 21 Dávid Ahimeleknél ¹ Felkerekedett erre Dávid és elment, Jonatán pedig visszament a városba.

² Így Dávid Nóbba, Ahimelek paphoz jutott. Ahimelek azonban meghökkent, hogy Dávid odajött és azt mondta neki: »Miért vagy egyedül, s miért nincs senki sem veled?» ³ Azt mondta erre Dávid Ahimelek papnak: »Megbízott engem valamivel a király, de azt mondta: 'Senki se tudja meg a dolgot, amiért elküldelek, s hogy milyen parancsokat adtam neked.' Éppen azért a legényeket erre és erre a helyre rendeltem. ⁴ Nos tehát, ha van valami a kezelnél, adj vagy öt kenyeret nekem, vagy valami mást, amit tudsz.«

⁵ A pap azt felelte Dávidnak: »Közönséges kenyér nincs a kezelnél, csak szent kenyér. Tiszták-e legényeid, főképpen asszonytól?» ⁶ Dávid erre azt mondta neki: »Igen; ami az asszonyt illeti, megtartóztattuk magunkat tegnaptól és tegnapelőttől, amikor elindultunk, s a legények teste is tiszta volt, s bár ez az út közönséges, a holmi szempontjából ma ez is szent lesz.« ⁷ Erre a pap szent kenyeret adott neki; nem volt ott ugyanis más kenyér, mint csak azok a kitett kenyerek, amelyeket elvettek az Úr színe elől, hogy meleg kenyereket tegyenek helyükbe.

⁸ Ott volt azonban azon a napon egy ember Saul szolgálai közül, benn az Úr hajlékában: egy Dóeg nevű edomita, Saul pásztorainak felügyelője.

⁹ Azt mondta továbbá Dávid Ahimeleknek: »Van-e itt kezelnél dárda vagy kard? Nem hoztam ugyanis magammal kardomat s fegyvereimet, mert a király ügye sürgős volt.« ¹⁰ Azt mondta erre a

pap: »Íme, a filiszteus Góliát kardja, akit megvertél a Terebint völgyben, itt van, betakarva egy ruhába az efód mögött; ha azt el akarod vinni, vidd el, mert itt azon kívül más nincs.« Azt mondta erre Dávid: »Nincs több olyan, mint az, add csak ide!«

¹¹ Dávid aztán felkerekedett, s még aznap elfutott Saul színe elől és Ákishoz, Gát királyához ment.

Dávid Gátban, Adullámban és Micpában ¹² Dávid láttára azonban Ákis szolgálai, azt mondták uruknak: »Vajon nem ez-e Dávid, annak a földnek a királya? Nem ennek énekelték-e körtáncban, mondva:

`Megvert Saul ezret,

Dávid pedig tízezret?'«

¹³ Dávid a szívére vette ezeket a szavakat, s nagyon megijedt Ákistól, Gát királyától. ¹⁴ Éppen azért elváltoztatta arcát előttük, dülöngött kezük között, nekiütközött a kapuajtóknak, s nyálát szakállára csurgatta. ¹⁵ Azt mondta erre Ákis a szolgálinak: »Látjátok, hogy ez az ember bolond: miért hoztátok hozzám? ¹⁶ Szűkölködünk-e bolondokban, hogy ezt behoztátok, hogy őrvölgjön előttem? Ez jöjjön be házamba?«

1 Sám 22 ¹ Dávid aztán elment onnan és Adullám barlangjába menekült. Amikor ezt bátyjai s apjának egész házanépe meghallották, lementek oda hozzá. ² Majd köréje sereglettek mindazok, akik szorongatott helyzetben voltak, s akiket adósság terhelte, meg akik szívükben elkeseredtek, s ő lett a vezérük; mintegy négyszáz ember volt vele.

³ Onnan aztán Dávid a moábi Micpába ment és azt mondta Moáb királyának: »Hadd maradjon, kérek, apám és anyám nálatok, amíg megtudom, mit tesz velem Isten.« ⁴ Ott is hagyta őket Moáb királyának színe előtt, s azok nála maradtak mindaddig, amíg Dávid a várban tartózkodott.

⁵ Gád próféta ugyanis azt mondta Dávidnak: »Ne maradj tovább a várban, hanem indulj el és menj Júda földjére.« Erre Dávid elindult és a Háret erdőségbe ment.

Saul bosszúja a nóbi papok ellen ⁶ Meghallotta azonban Saul, hogy Dávid s a vele levő emberek előke-rültek. Erre Saul, aki ekkor Gibeában tartózkodott, és a tamariszkuszfa alatt üldögélt, miközben a dárdát tartotta kezében, s valamennyi szolgálja körülötte állott, ⁷ így szólt a körülötte álló szolgálinak: »Halljátok Jemini fiai: Vajon Izáj fia fog-e adni mindnyájatoknak mezőket és szőlőket, és megtesz-e mindnyájatokat ezredesekké és századosokká, ⁸ mivel mindannyian összeesküdtetek ellenem, és nincs senki, aki értesítene engem a dolgokról, sőt még a fiam is szövetséget kötött Izáj fiával? Nincs senki, aki megszánna sorsomat közületek, s értesítene engem arról, hogy fiam fellázította ellenem szolgálmat, s az leselkedik rám mindmáig!«

⁹ Azt felelte erre az edomita Dóeg, aki éppen ott állt és az első volt Saul szolgálai között: »Én láttam Izáj fiát Nóbban, Ahimelek papnál, Ahitóbnál, ¹⁰ aki tanácsot kért számára az Úrtól, eleséget adott neki, sőt a filiszteus Góliát kardját is odaadta neki.«

¹¹ Erre elküldött a király, hogy hívják el Ahimelek papot, Ahitóbnak a fiát meg apja egész házanépét, a nóbi papokat, s azok mindannyian el is jöttek a királyhoz. ¹² Azt mondta ekkor Saul Ahimeleknek:

»Halld, Ahitób fia!« Az így felelt: »Itt vagyok, uram.« ¹³ Azt mondta erre neki Saul: »Miért esküdtetek össze ellenem, te és Izáj fia azzal, hogy kenyeret és kardot adtál neki, s tanácsot kértél számára Istentől, hogy így fellázadhasson ellenem, s leelkedhessék rám mindmáig?« ¹⁴ Ahimelek erre azt felelte a királynak: »Ki olyan megbízható valamennyi szolgád között, mint Dávid, aki veje a királynak, eljár parancsaidban, s tiszteletben áll házában? ¹⁵ Vajon ma kértem először tanácsot számára Istentől? Távol legyen ez a dolog tőlem: ne gyanúsítsa a király ilyesmivel egyetlen szolgáját sem apám egész házában, mert nem tudott szolgád semmit sem erről a dologról, sem kicsit, sem nagyot.« ¹⁶ Ám a király azt mondta: »Halállal lakolsz, Ahimelek, te és apád egész házanépe.«

¹⁷ Azt mondta azért a király a körülötte álló futároknak: »Forduljatok meg, s öljétek meg az Úr papjait, mert kezük Dáviddal van: tudták, hogy szökik, s nem jelentették nekem.« Ám a király szolgálai nem akarták kinyújtani kezüket az Úr papjaira. ¹⁸ Azt mondta erre a király Dóegnak: »Fordulj meg te, s ronts a papokra.« Megfordult erre az edomita Dóeg, s rárontott a papokra és nyolcvanöt gyolcs efódot viselő embert ölt meg azon a napon, ¹⁹ Nóbot pedig, a papok városát kardélre hányta, megölt férfit és asszonyt, gyermeket és csecsemőt, marhát, szamarat és juhot egyaránt.

²⁰ Ahimeleknek, Ahitób fiának egyik fia azonban, akinek Abjatár volt a neve, megmenekült és Dávidhoz futott ²¹ és hírül vitte neki, hogy Saul megölette az Úr papjait. ²² Azt mondta erre Dávid Abjatárnak: »Tudtam én azt aznap, amikor az edomita Dóeg ott volt, hogy kétségkívül értesíti Saul: én okoztam apád háza minden emberének halálát! ²³ Maradj nálam, ne félj: hiszen aki az én életemre tör, az tör a tiedre is, de velem együtt életben maradsz te is.«

1 Sám 23 Dávid Keilában és Zíf pusztájában ¹ Közben hírül vitték Dávidnak, s azt mondták: »Íme, a filiszteusok ostromolják Keilát, s fosztogatják a szérűket.« ² Megkérdezte azért Dávid az Urat: »Elmenjek-e és leverjem-e ezeket a filiszteusokat?« Azt mondta erre az Úr Dávidnak: »Eredj, s verd le a filiszteusokat, s mentsd fel Keilát.« ³ Ám azok az emberek, akik Dáviddal voltak, azt mondták neki: »Íme, mi itt is félünk, mert Júdában állunk; mennyivel inkább fogunk, ha Keilába, a filiszteusok csatasorai elé megyünk!« ⁴ Erre Dávid ismét megkérdezte az Urat. Az Úr ezt felelte neki: »Kelj fel, s menj Keilába, mert kezedbe adom a filiszteusokat.« ⁵ Erre Dávid elment embereivel Keilába, s hadakozott a filiszteusok ellen, s elhajtotta barmaikat, s nagy vereséget mért rájuk. Így Dávid megszabadította Keila lakóit. ⁶ Abban az időben pedig, amikor Abjatár, Ahimelek fia Dávidhoz menekült Keilába, az efódot is levitte magával.

⁷ Hírül vitték azonban Saulnak, hogy Dávid Keilába ment. Azt mondta ekkor Saul: »Kezembe adta őt Isten, mert önmagát zárta be, amikor olyan városba ment, amelynek kapui és zárai vannak.« ⁸ Meg is parancsolta Saul az egész népnek, hogy menjen le hadakozni Keila ellen, s zárja körül Dávidot és embereit. ⁹ Amikor azonban Dávid megtudta, hogy Saul titokban gonoszat forral ellene, azt mondta Abjatár papnak: »Vedd fel az efódot.« ¹⁰ Aztán azt mondta Dávid: »Uram, Izrael Istene, azt a hírt hallotta szolgád, hogy Saul Keilába készül jönni, hogy feldúlja a várost miattam. ¹¹ Vajon kezébe adnának-e engem Keila polgárai? Le akar-e jönni Saul, amint szolgád hallotta? Uram, Izrael Istene, mondd meg szolgádnak!« Azt mondta erre az Úr: »Le akar jönni.« ¹² Ekkor Dávid így szólt: »Kezébe adnának-e Saulnak engem és a velem levő embereket Keila polgárai?« Azt mondta erre az Úr: »Kezébe adnának.«

¹³ Erre Dávid és mintegy hatszáz embere felkerekedett, s kivonult Keilából és céltalanul hol itt, hol ott kóborolt. Hírül vitték erre Saulnak, hogy Dávid Keilából elmenekült, s megmenekült, mire ő elállt attól, hogy oda vonuljon.

¹⁴ Dávid aztán a pusztában, védett helyeken húzódott meg. Zíf pusztájának hegységében, a Hóresa hegyen telepedett meg, s ámbár Saul mindennap kereste, Isten nem adta kezébe. ¹⁵ Ám Dávid aggodva látta, hogy Saul kivonult, hogy életére törjön. Miközben azonban Dávid Zíf pusztájában, az erdőben volt, ¹⁶ Jonatán, Saul fia felkerekedett és elment Dávidhoz az erdőbe, s megerősítette bizalmát Istenben és azt mondta neki: ¹⁷ »Ne félj, mert nem ér el téged Saulnak, apámnak keze, s te fogsz uralkodni Izraelen, s én leszek melletted méltóságban a második. Tudja azt Saul, az apám is!« ¹⁸ Aztán szövetséget kötöttek egymással az Úr előtt, s Dávid az erdőben maradt, Jonatán pedig visszatért házába.

¹⁹ Ám a zífbeliek felmentek Saulhoz Gibeába és azt mondták: »Íme, nem nálunk lappang-e Dávid, az erdő legbiztosabb helyein, a Hahila dombon, amely a sivatagtól jobbra van?« ²⁰ Nos tehát, ha lelked úgy kívánja, hogy lejöjj, jöjj le: a mi dolgunk lesz, hogy őt a király kezébe adjuk.« ²¹ Azt mondta erre Saul: »Áldjon meg az Úr titeket, hogy megszántátok sorsomat. ²² Menjetek tehát, kérlek és készítsétek elő szorgalmasabban a dolgot, legyetek szemfülesek és lessétek ki a helyet, merre jár a lába, s ki látta őt ott, mert sejti rólam, hogy ravaszul leselkedem utána. ²³ Lessétek ki és nézzétek meg minden rejtékhelyét, ahol rejtőzik! Ha a dolog biztos, jöjjetek vissza hozzám, hogy elmenjek veletek. Még ha a földbe bújt is, felhajszolom Júda valamennyi ezrede közül!« ²⁴ Azok fel is kerekedtek és elmentek Saul előtt Zífbe.

Dávid és emberei ekkor Máon pusztájában, a Jesimontól jobbra eső mezőségen voltak. ²⁵ Amikor azonban Saul és társai elindultak, hogy megkeressék, Dávid értesült a dologról, s tüstént lement a sziklához, s Máon pusztájában húzta meg magát. Amikor ezt Saul meghallotta, üldözőbe vette Dávidot, Máon pusztájában. ²⁶ Saul a hegy egyik oldalán haladt, Dávid pedig és emberei a hegy másik oldalán voltak. Dávid már-már kezdte elveszíteni reményét, hogy megmenekülhet Saul színe elől, mert Saul és emberei koszorú módjára körülvették Dávidot és embereit, hogy elfogják őket. ²⁷ Ekkor azonban követ érkezett Saulhoz és azt mondta: »Siess és jöjj, mert a filiszteusok betörték az országba.« ²⁸ Erre Saul megfordult és abbahagyta Dávid üldözését, s a filiszteusok ellen vonult. Ezért nevezték el azt a helyet Elválasztó-sziklának.

1 Sám 24 Dávid megkíméli Saul életét ¹ Dávid aztán felment onnan, s Engedi legbiztonságosabb helyein telepedett meg. ² Ám amikor Saul visszatért a filiszteusok üldözéséből, hírül vitték neki: »Íme, Dávid Engedi pusztájában van.« ³ Erre Saul kiválasztott háromezer embert egész Izraelből, maga mellé vette őket, s elment, hogy felkutassa Dávidot és embereit akár még azokon a meredek sziklákon is, amelyeken csak a vadkecskék járnak. ⁴ Így jutott el az út mentén fekvő juhaklokhoz.

Saul bement az ott levő barlangba, hogy elvégezze szükségét. Dávid és emberei éppen e barlang belső részében lappangtak. ⁵ Mondták is Dávid szolgálai uruknak: »Itt a nap, amelyről az Úr azt mondta neked: 'Kezedbe adom ellenségedet, hogy úgy tehesz vele, amint szemednek tetszik.'« Dávid erre felkelt, s titokban levágta Saul köntösének csücskét. ⁶ Utána azonban furdalta Dávidot lelkiismerete, hogy levágta Saul köntösének csücskét. ⁷ Azt mondta azért embereinek: »Legyen az Úr kegyelmes

irántam, hogy meg ne tegyem azt a dolgot az én urammal, az Úr felkentjével, hogy felemeljem kezemet ellene, hiszen ő az Úr felkentje!»⁸ Így Dávid megfékezte szavaival embereit és nem engedte meg nekik, hogy Saulra rontsanak.

Saul aztán felkelt a barlangból, s folytatta megkezdett útját.⁹ Utána Dávid is felkerekedett, s kiment a barlangból és utána kiáltott Saulnak: »Uram, király!« Amikor Saul hátratekintett, Dávid földig hajtotta arcát és leborult¹⁰ és azt mondta Saulnak: »Miért hallgatsz azoknak az embereknek a szavára, akik azt mondják, hogy Dávid rosszat forral ellened? ¹¹Íme, ma saját szemed láthatja, hogy az Úr a kezembe adott a barlangban, s hogy eszembe jutott, hogy megöllek, ám szemem megkímélt téged, mert azt mondtam: Nem nyújtom ki kezemet uram ellen, hiszen az Úr felkentje ő. ¹²Nézz csak ide, apám, lásd, köntösöd csücske itt van a kezemben! Mivel tehát, amikor levágtam köntösöd csücskét, nem akartam kinyújtani kezemet ellened, ismerd el és lásd be, hogy nincs kezemben gonoszság és hamisság és nem vétettem ellened: s te mégis az életedre leselkedsz, hogy elvedd. ¹³Az Úr ítéljen köztem és közted, s az Úr álljon bosszút rajtad értem, de az én kezem ne emelkedjen fel ellened. ¹⁴A régi közmondás is úgy tartja: 'Gonoszoktól származik gonoszság', az én kezem tehát ne emelkedjen fel ellened. ¹⁵Kit kergetsz, Izrael királya, kit kergetsz? Holt ebet, bolhát kergetsz! ¹⁶Legyen az Úr a bíránk, s ítéljen közöttem és közötted, lássa és ítélje meg ügyemet és szabadítson meg engem kezedből.«

¹⁷Amikor Dávid befejezte e Saulhoz intézett szavakat, azt mondta Saul: »Nemde, a te hangod ez, fiam Dávid?« Azzal Saul hangos sírásra fakadt¹⁸ és azt mondta Dávidnak: »Te igazabb vagy, mint én, mert te jót tettél velem, én pedig rosszal fizettem neked. ¹⁹Te ma bebizonyítottad, hogy jót cselekedtél velem: az Úr a kezembe adott, s te nem öltél meg engem! ²⁰Pedig, ki bocsátja el ellenségét, ha ráakad, békében útjára? Fizessen is meg neked az Úr hasonló jóval azért, amit ma velem tettél. ²¹Most pedig, mivel tudom, hogy biztosan uralkodni fogsz, s a te kezeden lesz Izrael királysága, ²²esküdj meg nekem az Úrra, hogy nem törölöd el utódaimat, s nem törölöd ki nevemet apám házából.« ²³Erre Dávid megesküdött Saulnak és Saul elment házába, Dávid pedig és emberei felvonultak a biztosabb helyekre.

1 Sám 25 Dávid és Abigail ¹Ekkor meghalt Sámuel és összegyűlt egész Izrael és elsiratták és eltemették házában, Ramátában.

Dávid aztán felkerekedett, s lement Párán pusztájába.² Volt pedig egy ember Máon pusztájában, akinek a jószága Kármelben volt. Ez az ember igen gazdag volt, háromezer juha s ezer kecskéje volt; ekkor éppen a nyáját nyírták Kármelben.³ Ennek az embernek a neve Nábál, feleségének a neve pedig Abigail volt; az asszony igen okos és szép volt, férje azonban durva és igen rossz és gonosz indulatú; Káleb nemzetségéből származott.

⁴Amikor Dávid a pusztában meghallotta, hogy Nábál a nyáját nyírja, ⁵elküldött tíz legényt, s azt mondta nekik: »Menjetek fel Kármelbe, menjetek el Nábálhoz, és köszöntsétek őt a nevemben békességesen. ⁶Azt mondjátok: Békesség testvéreimnek és neked, békesség háznak, s békesség mindennek, amid van! ⁷Hallottam, hogy nyírnak pásztoraid. Azok velünk voltak a pusztában, sohasem bántottuk őket, sohasem hiányzott semmijük sem a nyájból azon egész idő alatt, amíg velünk voltak Kármelben. ⁸Kérdezd csak meg legényeidet, s majd megmondják neked. Nos hát, találjanak

ezek az ifjak kegyelmet szemedben: jó napon jöttünk, adj tehát szolgálóidnak s fiadnak, Dávidnak valamit, amit kezded tud.«

⁹ Amikor Dávid legényei odaértek, el is mondták Dávid nevében mindezeket a szavakat Nábálnak, s aztán várakoztak. ¹⁰ Nábál azonban feleletül így szólt Dávid legényeinek: »Ki az a Dávid, s ki az az Izáj fia? Manapság sok olyan rabszolga van, aki megszökik urától. ¹¹ Vegyem-e kenyereimet, vizemet s juhaim húsát, amelyeket nyíróim számára vágtam, és odaadjam-e olyan embereknek, akikről azt sem tudom, honnan valók?« ¹² Erre Dávid legényei visszafordultak útjukra. Visszatértek, elmentek, és jelentették neki mindazokat a szavakat, amelyeket mondott. ¹³ Ekkor Dávid azt mondta legényeinek: »Kösse fel mindenki a kardját.« Erre mindenki felkötötte kardját, s Dávid is felkötötte kardját, s mintegy négyszáz ember elindult Dávid után, míg kétszáz ottmaradt a holminál.

¹⁴ Ám Abigailnak, Nábál feleségének hírül vitte egyik legénye: »Íme, Dávid követeket küldött a pusztából, hogy köszöntsék urunkat, de ő elutasította őket. ¹⁵ Pedig azok az emberek igen jók voltak hozzánk, nem bántottak minket, s semmink sem veszett el sohasem azon egész idő alatt, amíg velük voltunk a pusztában: ¹⁶ védőfalul szolgáltak nekünk éjjel is, nappal is, azon egész idő alatt, amíg náluk legeltettük a nyájakat. ¹⁷ Éppen azért vedd fontolóra és gondold meg, mit teszel: mert kész a baj férjed és egész házad ellen, ő azonban Béliál fia, úgyhogy senki sem beszélhet vele.«

¹⁸ Erre Abigail sietve kétszáz kenyeret, két tömlő bort, öt megfőzött kost, öt véka árpadarát, száz köteg aszú szőlőt és kétszáz csomó fűgét vett, s azt számárra rakta ¹⁹ és azt mondta legényeinek: »Menjetek előttem, íme, én mögöttetek megyek.« Férjének, Nábálnak azonban nem mondta meg a dolgot. ²⁰ Amikor aztán felszállott a számárra, s lefelé tartott a hegy tövéhez, Dávid és emberei is éppen jöttek lefelé vele szemben, úgyhogy találkozott velük. ²¹ Dávid éppen azt mondta: »Bizony hiába őriztem mindazt, ami az övé volt a pusztában, úgyhogy semmi sem veszett el mindabból, ami az övé volt – rosszal fizetett nekem a jóért. ²² Segítse Isten Dávid ellenségeit most és mindenkor, ha akár csak egy férfit is meghagyok reggelig mindabból, ami az övé.«

²³ Amikor Abigail Dávidot meglátta, sietve leszállt a számárról, arcra esett Dávid előtt, földig hajtotta magát, ²⁴ lába elé borult és azt mondta: »Rajtam legyen, uram, az a véték, de kérlek, hadd szólhasson szolgálód füled előtt, s hallgasd meg szolgálód szavait. ²⁵ Ne törődjön, kérlek, uram királyom szíve azzal a gonosz emberrel, Nábállal, hiszen ő nevének megfelelően bolond, s bolondság van benne. Én pedig, szolgálód, nem láttam, uram, legényeidet, akiket küldtél. ²⁶ Nos tehát, uram, az Úr életére s a te életedre mondom: Ő tartott vissza téged attól, hogy vérbűnbe ne essél, s ő mentette meg kezedet! Váljanak hát most olyanná, mint Nábál, azok, akik ellenségeid s akik rosszat akarnak uramnak. ²⁷ Fogadd el tehát ezt az áldomást, amelyet szolgálód neked, uramnak hozott, s add a legényeknek, akik követnek téged, uramat. ²⁸ Bocsásd meg szolgálód vétkét, hiszen neked, uramnak marandó házat épít majd az Úr, hiszen te, uram, az Úr harcait harcolod: ne akadjon tehát benned gonoszság soha életedben. ²⁹ Hiszen ha fel is kel valaha valaki ellened, hogy üldözzön és életedre törjön: uram élete megmarad az élők tarsolyában az Úrnál, a te Istenednél, ellenségeid élete azonban úgy elhajítódik, mintha sebesen forgó parittyá hajítaná el. ³⁰ Amikor tehát majd az Úr megadja neked, uramnak mindazt a jót, amelyet rólad mondott, s Izrael fejedelmévé rendel téged: ³¹ ne okozzon

az zokogást és szívbéli szemrehányást uramnak, hogy ártatlan vért ontottál, vagy hogy magad által bosszút magadért. Ha majd jót tesz az Úr veled, az én urammal, meg fogsz emlékezni szolgálódról!»

³² Azt mondta erre Dávid Abigailnak: »Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, aki ma elém küldött téged, s áldott legyen ékesszólásod, ³³ s áldott te magad, aki ma megakadályoztál abban, hogy vérbűnbe keveredjem és a magam kezével álljak bosszút magamért. ³⁴ Különben – az Úrnak, Izrael Istenének életére mondom, aki ma visszatartott attól, hogy gonoszul bánjak veled – ha nem siettél volna elém, virradatra nem maradt volna egy férfia sem Nábálnak.« ³⁵ Aztán Dávid átvette az asszony kezéből mindazt, amit hozott neki, és azt mondta neki: »Eredj békével házádba, íme, meghallgattam szavadat, s tekintetbe vettem személyedet.«

³⁶ Amikor aztán Abigail visszatért Nábálhoz, íme, fejedelmi lakoma volt házában, s Nábál szíve vigadozott, mert nagyon részeg volt. Erre ő nem mondott el neki egyáltalában semmit, egészen reggelig. ³⁷ Reggel aztán, amikor Nábál a bort már megemésztette, felesége elmondta neki ezeket a dolgokat. Erre megszűnt a szíve dobogni, s ő olyan lett, mint a kő. ³⁸ Tíz nap múlva aztán az Úr halállal sújtotta Nábált.

³⁹ Amikor Dávid meghallotta, hogy Nábál meghalt, azt mondta: »Áldott legyen az Úr, aki megtorolta gyalázatomat Nábálon, s visszatartotta szolgáját a gonosztól! Így fordította vissza az Úr Nábál gonoszságát az ő fejére.«

Dávid aztán elküldött és megüzente Abigailnak, hogy elvenné feleségül. ⁴⁰ El is mentek Dávid legényei Abigailhoz Kármelbe, s szóltak neki: »Dávid küldött minket hozzád, hogy feleségül vegyen téged.« ⁴¹ Erre az felkelt, arccal a földre borult és azt mondta: »Íme, szolgálód rabszolganőd lesz, hogy moshassa uram szolgáinak lábát.« ⁴² Aztán Abigail sietve felkelt, számárra ült – kíséretül öt leányzója is vele ment –, s követte Dávid küldötteit, s felesége lett.

⁴³ A Jezreelből való Ahinoámot is elvette Dávid, s mind a kettő a felesége lett neki. ⁴⁴ Saul pedig Míkolt, a lányát, Dávid feleségét, a Gallimból való Faltinak, Lais fiának adta feleségül.

1 Sám 26 Saul ismét megmenekül ¹ Ám a zífbeliek elmentek Saulhoz Gibeába és azt mondták: »Íme, Dávid a sivataggal szemben levő Hahila dombon rejtőzik.« ² Felkerekedett erre Saul, s lement Zíf pusztájába, s vele háromezer ember Izrael válogatottjai közül, hogy felkutassa Dávidot Zíf pusztájában. ³ Saul az út mentén, a pusztával szemben levő Hahila Gibeán ütött tábor, Dávid pedig a pusztában tartózkodott. Amikor észrevette, hogy Saul utána jött a pusztába, ⁴ kémeket küldött ki, s megtudta, hogy valóban odajött. ⁵ Erre Dávid titokban felkerekedett, s elment arra a helyre, ahol Saul volt. Amikor aztán megnézte azt a helyet, ahol Saul és Ábner, Nér fia, a hadvezére aludt, és látta, hogy Saul a sátrában, a többi ember pedig körülötte alszik, ⁶ Dávid szólt a hetita Ahimelekhez meg Abisájhoz, Száruja fiához, Joáb fivéréhez, és megkérdezte: »Ki jön le velem Saulhoz a táborba?« Azt mondta erre Abisáj: »Én lemegyek veled.«

⁷ Éjjel Dávid és Abisáj el is jutottak a néphez, és Saul sátrában fekvő és alva találták; dárdája a földbe szúrva a feje mellett volt, Ábner és a nép pedig aludt körülötte. ⁸ Azt mondta ekkor Abisáj Dávidnak: »Kezedbe adta ma Isten ellenségedet: nos hát, hadd szegezzem a dárdával a földhöz – csak egyszer,

mert másodszor nem lesz szükséges.« ⁹ Ám Dávid azt mondta Abisájnak: »Meg ne öld, mert ki nyújthatná ki kezét az Úr felkentje ellen büntetlenül?« ¹⁰ Majd azt mondta Dávid: »Az Úr életére mondom: akár az Úr fogja agyonsújtani, akár el kell jönnie halála napjának, akár harcba kell mennie, s ott kell elvesznie, ¹¹ én irántam legyen az Úr kegyelmes, hogy ki ne nyújtsam kezemet az Úr felkentje ellen! Nos hát vedd a dárdát, amely a feje mellett van meg a vizeskorsót, s menjünk.« ¹² Dávid aztán magához vette a dárdát és a vizeskorsót, amely Saul feje mellett volt, és elmentek; nem volt senki, aki látta vagy észrevette volna, vagy aki felébredt volna, mert mindannyian aludtak, mivel az Úr mély álmot bocsátott rájuk.

¹³ Amikor aztán Dávid átért a túlsó oldalra, megállt a hegy tetején – jó messze, úgyhogy nagy távolság volt közöttük –, ¹⁴ és átkiáltott Dávid a néphez és Ábnerhez, Nér fiához: »Nem felelsz, Ábner?« Ábner erre megkérdezte: »Ki vagy te, aki kiabálsz és zavarod a királyt?« ¹⁵ Azt mondta erre Dávid Ábnernek: »Nemde, te férfi vagy és nincs más hozzád hasonló Izraelben!? Miért nem vigyáztál tehát uradra, a királyra? Behatolt ugyanis valaki a néptömegből hozzá, hogy megölje a királyt, uradat. ¹⁶ Nem jó dolog, amit cselekedtél: az Úr életére mondom, hogy halálra vagytok méltók, mert nem vigyáztatok uratokra, az Úr felkentjére. Nos, nézz csak utána, hol a király dárdája, s hol a vizeskorsó, amely a fejénél volt!«

¹⁷ Ekkor Saul megismerte Dávid hangját és azt mondta: »Nem a te hangod-e ez, fiam, Dávid?« Azt mondta erre Dávid: »Az én hangom ez, uram király.« ¹⁸ Majd azt mondta: »Miért üldözi uram a szolgáját? Mit követtem el, vagy mi gonoszság van kezemben? ¹⁹ Nos hát kérlek, uram király, hallgasd meg szolgád szavát: Ha az Úr ingerel téged ellenem, akkor engeszteld meg Őt áldozati illattal, ha azonban emberek fiai ingerelnek, akkor átkozottak legyenek az Úr színe előtt, mert ezennel elűznek engem, hogy ne lakjam tovább az Úr örökségén, s azt mondják: 'Eredj, szolgálj más isteneknek!' ²⁰ Ne is hulljon tehát most vérem az Úr előtt levő földre, mert Izrael királya kivonult, hogy úgy üldözzön egy bolhát, mint ahogy a fogolymadarat szokták hajszozni a hegyekben.«

²¹ Saul ekkor így szólt: »Vétkeztem, térj vissza, fiam, Dávid, nem bántalak többé, mivel életem ma becses volt szemedben. Nyilvánvaló, hogy esztelenül cselekedtem, s igen sok mindent nem tudtam!« ²² Ám Dávid így felelt: »Íme, a király dárdája: jöjjön át valaki a király legényei közül, s vegye át. ²³ Az Úr pedig majd megfizet kinek-kinek az Ő igazsága és hűsége szerint: azért is, hogy az Úr a kezembe adott ma téged, s én nem akartam kinyújtani kezemet az Úr felkentje ellen. ²⁴ Amilyen nagyrabecsült volt életed ma az én szemem előtt, olyan nagyrabecsült lesz az én életem is az Úr szeme előtt, s Ő meg fog szabadítani engem minden szorongatásból.«

²⁵ Azt mondta erre Saul Dávidnak: »Áldott leszel, fiam, Dávid, mert cselekedni fogsz és győzni!« Erre Dávid elment a maga útjára, Saul pedig visszatért a maga helyére.

1 Sám 27 Dávid a filiszteusoknál ¹ Dávid ekkor így szólt magában: »Egy nap mégiscsak Saul kezébe fogok esni; nem jobb-e, ha elfutok, s a filiszteusok földjére menekülök, hogy Saul reménységét vessítse, s megszűnjön keresni engem Izraelnek egész területén. Elfutok tehát keze elől.« ² Fel is kerekedett Dávid és elment hatszáz emberével együtt Ákishoz, Máok fiához, Gát királyához. ³ Dávid Ákisnál Gátban telepedett le embereivel együtt; ott volt mindenki a maga házanépével s Dávid a két

feleségével, a jezeeli Ahinoámmal és Abigaillal, a kármeli Nábál volt feleségével. ⁴ Amikor Saulnak hírül vitték, hogy Dávid Gátba menekült, felhagyott üldözésével.

⁵ Majd azt mondta Dávid Ákisnak: »Ha kegyelmet találtam szemedben, hadd kapjak inkább valamely vidéki városban helyet, hogy ott lakjam! Miért is tartózkodnék szolgád veled a királyi városban?«

⁶ Neki adta tehát Ákis azon a napon Szikeleget; ezért tartozik Szikeleg Júda királyaihoz mind a mai napig. ⁷ Azoknak a napoknak a száma, amelyek alatt Dávid a filiszteusok földjén lakott, négy hónap volt.

⁸ Közben Dávid és emberei feljárogattak és portyáztak a gessúriták, a girgasiták és az amalekiták földjén; ezeket a vidékeket lakták ugyanis ősidőktől kezdve azon a földön egészen Súríg, Egyiptom földjéig. ⁹ Dávid meg-megverte az egész földet, nem hagyott elevenen sem férfit, sem asszonyt, elvett juhot, marhát, szamarat, tevét és ruhát, s aztán visszatért és elment Ákishoz. ¹⁰ Ha Ákis azt mondta neki: »Kire rontottál ma?« – Dávid azt felelte: »Júda Délvidékére, Jerameél Délvidékére, Keni Délvidékére.« ¹¹ Férfit és asszonyt nem hagyott elevenen Dávid, s nem vitt be Gátba, mert azt mondta: »Hátha azt találják mondani ellenünk: Ezt és ezt tette Dávid.« – Így járt el az egész idő alatt, amíg a filiszteusok földjén tartózkodott. ¹² Ákis ezért megbízott Dávidban, s azt mondta: »Sok rosszat követett el népe, Izrael ellen, s azért az én szolgám lesz örökre.«

1 Sám 28 ¹ Történt pedig azokban a napokban, hogy a filiszteusok egybegyűjtötték seregeiket, hogy hadba szálljanak Izrael ellen. Azt mondta ekkor Ákis Dávidnak: »Vedd tudomásul, hogy embereiddel együtt velem kell jönnöd a táborba.« ² Azt mondta erre Dávid Ákisnak: »Most majd megtudod, mit fog művelni szolgád.« Azt mondta erre Ákis Dávidnak: »Fejem őrévé teszek ezért mindenkorra.«

Saul az endori halottlátónál ³ Sámuel ekkor meghalt már. El is siratta egész Izrael, és Ramátában, a városában el is temették. Saul pedig eltávolította már a halottidézőket s a jósokat az országból.

⁴ Összegyűltek tehát a filiszteusok, elindultak, és Sunámban ütöttek tábor. Erre Saul is összegyűjtötte egész Izraelt és elment a Gilboára. ⁵ Amikor Saul meglátta a filiszteusok táborát, félelem fogta el és szíve igen megrémült. ⁶ Tanácsot kért tehát az Úrtól, de az nem felelt neki sem álmok, sem a papok, sem a próféták által.

⁷ Ezért Saul így szólt szolgálóihoz: »Keressetek nekem egy halottidézéshez értő asszonyt, s elmegyek hozzá és kérdezősködöm nála.« Azt mondták erre neki szolgálói: »Endorban van egy halottidézéshez értő asszony.« ⁸ Erre ő megváltoztatta külsejét, más ruhákat öltött és két emberével elindult. Éjjel el is jutottak az asszonyhoz. Azt mondta tehát neki: »Jósolj nekem halottidézés által, s idézd fel nekem azt, akit mondok neked.« ⁹ Ám az asszony azt mondta neki: »Íme, tudod, mit művelt Saul, hogyan irtotta ki a halottidézőket és jósokat az országból. Miért vetsz tehát csapdát életemnek, hogy megöljenek?« ¹⁰ Erre Saul megesküdött neki az Úrra, ezekkel a szavakkal: »Az Úr életére mondom, hogy semmi baj sem ér téged e dolog miatt.« ¹¹ Az asszony erre megkérdezte: »Kit idézzek fel neked?« Ő azt felelte: »Sámuelet idézd fel nekem.«

¹² Amint az asszony meglátta Sámuelet, nagy hangon felkiáltott, s azt mondta Saulnak: »Miért szedtél rá engem? Hiszen te magad vagy Saul!« ¹³ A király azonban azt mondta neki: »Ne félj! Mit látsz?«

Azt mondta erre az asszony Saulnak: »Isteni alakot látok feljönni a földből.« ¹⁴ Ő erre azt mondta neki: »Milyen az alakja?« Az azt mondta: »Öreg ember jön fel, s palást van rajta.« Erre Saul megértette, hogy Sámuel az. Arcát a földre hajtotta, és leborult.

¹⁵ Azt mondta ekkor Sámuel Saulnak: »Miért háborgattál engem azzal, hogy felidéztetél?« Azt mondta erre Saul: »Nagy bajban vagyok, mert a filiszteusok hadakoznak ellenem, s Isten eltávozott tőlem, s nem akart meghallgatni sem próféták, sem álmok által: téged hívattalak tehát, hogy mutasd meg, mit cselekedjem.« ¹⁶ Azt mondta erre Sámuel: »Mit kérdezel engem, ha az Úr eltávozott tőled, s vetélytársad pártjára állott? ¹⁷ Úgy cselekszik ugyanis az Úr veled, ahogy általam szólt: kiszakítja királyságodat kezedből, s társadnak, Dávidnak adja, ¹⁸ mert nem engedelmeskedtél az Úr szavának, s nem hajtottad végre haragjának bosszúját az amalekitákon. Ezért cselekedte ma veled az Úr azt, amit szenvedsz. ¹⁹ Sőt, veled együtt Izraelt is a filiszteusok kezébe adja az Úr, s holnap te és fiaid velem leszte. Igen, Izrael táborát is a filiszteusok kezébe adja az Úr!«

²⁰ Saul erre hirtelen egész hosszában a földre esett, mert megrémült Sámuel szavaitól, és ereje sem volt, mivel egész nap semmit sem evett. ²¹ Erre odament az asszony Saulhoz, és mivel látta, hogy nagyon megrémült, azt mondta neki: »Íme, szolgálód engedelmeskedett szavadnak: életemet is kockára vettem, s hallgattam beszédedre, amelyet hozzám intéztél. ²² Most azért te is hallgass szolgálód szavára: hadd tegyek eléd egy falat kenyeret, s egyél, hogy erőre tégy szert, s megtehesd az utat.« ²³ Ő azonban vonakodott és azt mondta: »Nem eszem!« Ám szolgálói és az asszony addig unszolták, míg végre is hallgatott szavukra, felkelt a földről, s leült az ágyra. ²⁴ Az asszonynak éppen volt egy hízott borjúja a háznál, azt sietve levágta, majd lisztet vett elő, meggyúrta és kovásztalan kenyeret sütött, ²⁵ és Saul és szolgálói elé tette. Miután ettek, felkerekedtek és még az éjjel elmentek.

1 Sám 29 Dávidot kizárják a filiszteusok seregéből ¹ Összegyűlt tehát a filiszteusok valamennyi serege Áfeknél, és Izrael is tábort ütött a Jezreel mellett levő forrásnál. ² Felvonultak a filiszteusok fejedelmei századaikkal és ezredeikkel és Dávid és emberei is felvonultak az utolsó csapatban Ákissal. ³ Azt mondták ekkor a filiszteusok fejedelmei Ákissnak: »Mit keresnek itt ezek a héberek?« Azt mondta erre Ákis a filiszteusok fejedelmeinek: »Hát nem ismeritek Dávidot, Saulnak, Izrael királyának volt szolgáját? Sok nap vagy esztendő óta van már nálam, s nem találtam benne semmi rosszat sem attól a naptól kezdve, hogy hozzám átszökött, mind a mai napig.« – ⁴ Erre a filiszteusok fejedelmei megharagudtak rá és azt mondták neki: »Térjen vissza az az ember, s üljön a helyén, ahova rendelted, de ne jöjjön le velünk a harcba, hogy ellenségünk ne legyen, amikor harcolni kezdünk: hiszen mi másképp engesztelhetné meg urát, mint a mi fejünkkel? ⁵ Nem ez az a Dávid, akinek a körtáncban ezt énekelték:

‘Megverte Saul a maga ezerét.

Dávid pedig a maga tízezerét?’«

⁶ Hívatta tehát Ákis Dávidot és azt mondta neki: »Az Úr életére mondom, hogy derék és jó ember vagy színem előtt, s kedvemre van, hogy velem jársz-kelsz a táborban, mert nem találtam benned semmi rosszat attól a naptól kezdve, hogy hozzám jöttél mind a mai napig. Ám a fejedelmeknek nem tetszel. ⁷ Térj vissza tehát, s menj el békességben, hogy ne sértsd a filiszteusok fejedelmeinek sze-

mét.« ⁸ Azt mondta erre Dávid Ákisnak: »De hát mit követtem el, s mi rosszat találtál bennem, szolgádban attól a naptól kezdve, hogy színed elé jutottam mind a mai napig, hogy nem vonulhatok és nem harcolhatok uram, királyom ellenségei ellen?« ⁹ Ákis erre azt felelte Dávidnak: »Tudom, hogy olyan jó vagy szememben, mint az Isten angyala, de hát a filiszteusok fejedelmei azt mondták: 'Ne jöjjön fel velünk a harcba.' ¹⁰ Éppen azért kelj fel kora reggel urad azon szolgálóival együtt, akik veled jöttek, s hajnalban, mihelyt felkeltek és virradni kezd, menjetek el.« ¹¹ Erre Dávid és emberei hajnalban felkeltek, hogy kora reggel útra keljenek és visszatérjenek a filiszteusok földjére, a filiszteusok pedig felmentek Jezreelbe.

1 Sám 30 Dávid hadjárata az amalekiták ellen ¹ Mire harmadnapra Dávid és emberei Szikelegbe jutottak, az amalekiták betörték a Délvidékről Szikelegbe, feldúlták és lángba borították Szikeleget, ² fogságba hurcolták belőle az aprajától a nagyjáig a nőket – nem öltek meg senkit, hanem csak elvitték őket magukkal –, s útjukra mentek. ³ Amikor Dávid és emberei a városhoz jutottak, s látták, hogy felgyújtották, feleségeiket, fiaikat s lányukat pedig fogságba hurcolták, ⁴ zokogni kezdett Dávid és a nép, amely vele volt, és addig sírtak, amíg el nem apadtak könnyeik. ⁵ Dávid két feleségét ugyanis, a jezeeli Ahinoámot és Abigailt, a kármeli Nábál volt feleségét szintén fogságba hurcolták.

⁶ Dávid nagyon elszomorodott, mert a nép meg akarta kövezni, mivel kinek-kinek elkeseredett a lelke a fiaiért s a lányaiért. Ám Dávid erőt nyert az Úrtól, az ő Istenétől, ⁷ és azt mondta Abjatár papnak, Ahimelek fiának: »Hozd ide hozzám az efódot!« Abjatár oda is vitte Dávidhoz az efódot, ⁸ s Dávid megkérdezte az Urat: »Üldözzem-e ezeket a rablókat, elérem-e őket vagy sem?« Az Úr azt felelte neki: »Üldöld őket, mert biztosan eléred őket, és visszaszerzed a zsákmányt.« ⁹ El is indult Dávid s az a hatszáz ember, aki vele volt. Amikor a Beszór patakhoz jutottak, azok, akik elfáradtak, megálltak. ¹⁰ Dávid azonban négyszáz emberrel tovább folytatta az üldözést; kétszázan álltak meg ugyanis, mert úgy elfáradtak, hogy nem kelhettek át a Beszór patakon.

¹¹ A mezőn aztán egy egyiptomi emberre akadtak, s azt elvitték Dávidhoz, s adtak neki kenyeret, hogy egyen és vizet, hogy igyon, ¹² sőt egy csomó száraz fűgét és két füzér aszúszőlőt is. Amikor megette, magához tért, s felüdült – három nap és három éjjel nem evett ugyanis kenyeret és nem ivott vizet. ¹³ Dávid megkérdezte tőle: »Kié vagy, honnan való vagy, és hova mégy?« Az azt felelte: »Egyiptomi legény vagyok, egy amalekita embernek a rabszolgája, de a gazdám elhagyott, mert harmadnapja megbetegedtem. ¹⁴ Betörtünk ugyanis a keretiek Délvidékére, továbbá Júdába és Káleb Délvidékére, és lángba borítottuk Szikeleget.« ¹⁵ Azt mondta erre neki Dávid: »El tudsz-e vezetni engem ahhoz a csapathoz?« Az azt mondta: »Ha megesküszöl nekem Istenre, hogy nem ölsz meg, s nem adsz a gazdám kezébe, akkor elvezetlek ahhoz a csapathoz.« Dávid megesküdött neki.

¹⁶ Erre ő odavezette, s íme, azok éppen szanaszét heverték az egész vidéken, ettek és ittak, és szinte ünnepet ültek amiatt a sok préda és zsákmány miatt, amelyet a filiszteusok földjén és Júda földjén szereztek. ¹⁷ Dávid másnap reggeltől estig úgy megverte őket, hogy senki sem menekült meg közülük, csak négyszáz fiatal ember, aki tevére ugrott és elmenekült.

¹⁸ Így Dávid visszaszerezte mindazt, amit az amalekiták elvittek, visszaszerezte két feleségét is, ¹⁹ úgy-hogy nem hiányzott semmi sem, sem kicsiny, sem nagy, sem a fiúk, sem a lányok közül, sem a zsákmányból. Aztán mindazt, amit elraboltak, visszavitte Dávid, ²⁰ sőt vett valamennyi nyáját és csordát és maga előtt hazatereltette, miközben az emberek azt mondták: »Ez Dávid zsákmánya.«

²¹ Amikor aztán eljutott Dávid ahhoz a kétszáz emberhez, akik elfáradva megálltak, s nem tudták követni Dávidot, s akiknek megparancsolta, hogy maradjanak a Beszór pataknál, azok kimentek Dávid s a vele lévő nép elé. Amikor Dávid odaért e néphez, köszöntötte őket békességgel. ²² Megszólalt azonban ekkor minden gaz és gonosz ember azok közül az emberek közül, akik elmentek Dáviddal. Ezt mondták »Mivel ezek nem jöttek velünk, ne adjunk nekik semmit sem a zsákmányból, amelyet visszaszereztünk, hanem elégedjék meg mindegyikük a feleségével s a gyermekeivel, s ha azokat megkapták, távozzanak.« ²³ Ám Dávid azt felelte: »Ne járjatok el így, testvéreim, azzal, amit az Úr adott nekünk, mert ő oltalmazott minket, s ő adta kezünkbe azokat a rablókat, akik ránk törtek. ²⁴ Senki sem fog rátok hallgatni ebben a dologban, mert egyenlő rész jár annak, aki lement a harcba és annak, aki a holminál maradt: egyformán kell az osztozkodást megejteni.« ²⁵ Ettől a naptól kezdve ez rendelet, szabály és törvény lett Izraelben mind a mai napig.

²⁶ Amikor aztán Dávid eljutott Szikelegbe, ajándékokat küldött a zsákmányból Júda hozzá közel álló véneinek ezzel az üzenettel: »Fogadjátok el ezt az áldomást az Úr ellenségeinek zsákmányából.« ²⁷ Küldött a bételieknek, a délvidéki rá mótiaknak, a jeterieknek, ²⁸ az ároerieknek, a szefámótiaknak, az estemóiaknak, ²⁹ a rakáliaknak, a Jerameél városaiban levőknek, a Keni városaiban levőknek, ³⁰ az arámaiaknak, az Ásán tónál levőknek, az atákiaknak, ³¹ a hebroniaknak, és a többieknek, akik azokon a helyeken laktak, ahol Dávid és emberei megfordultak.

1 Sám 31 Saul halála ¹ A filiszteusok pedig megütköztek Izraellel és Izrael emberei megfutamodtak a filiszteusok színe előtt, s elhullottak sebeikben a Gilboa hegyén. ² Erre a filiszteusok megrohanták Sault és fiait, és megölték Jonatánt, Abinádábot és Melkisuát, Saul fiait.

³ Aztán a harc egész súlya Saulra fordult, s az íjászberek üldözőbe vették, s az íjások nagyon megsebesítették. ⁴ Ekkor Saul azt mondta fegyverhordozójának: »Vond ki kardodat, s ölj meg, hogy ide ne találjanak jönni ezek a körülmetéletlenek, s meg ne öljenek engem, s csúfot ne üzzenek belőlem.« Fegyverhordozója azonban nem akarta ezt megtenni, mert igen félt. Erre Saul megragadta a kardot, s beléje dőlt. ⁵ Amikor ezt fegyverhordozója látta, azt tudniillik, hogy Saul meghalt, maga is kardjába dőlt, s meghalt vele. ⁶ Így halt meg Saul és három fia, meg a fegyverhordozója, s valamennyi embere azon a napon egyszerre. ⁷ Amikor látták Izraelnek azok az emberei, akik a völgyön túl és a Jordánon túl voltak, hogy az izraelita emberek megfutamodtak, s hogy Saul és fiai meghaltak, elhagyták városaikat és megfutamodtak. Erre a filiszteusok odamentek, s ott is megtelepedtek.

⁸ Másnap aztán elmentek a filiszteusok, hogy kifosszák a megölteket, s megtalálták Sault és három fiát, elterülve a Gilboa hegyén. ⁹ Erre levágták Saul fejét, leszedték fegyvereit és elküldték a filiszteusok földjére, köröskörül mindenfelé, hogy így közöljék a hírt a bálványok templomával és a néppel. ¹⁰ Aztán elhelyezték fegyvereit az Astarték templomában, tetemét pedig feltűzték Bétán falára.

¹¹ Amikor Jábes-Gileád lakói meghallották mindazt, amit a filiszteusok Saullal cselekedtek, ¹² vitézlő embereik valamennyien felkerekedtek, egész éjszaka meneteltek, s levették Saul tetemét s fiainak tetemét Bétsán faláról, aztán visszamentek Jábes-Gileádba, és ott elégették. ¹³ Végül vették csontjaikat és eltemették őket Jábes berkében, majd hétnapos böjtöt tartottak.

SÁMUEL MÁSODIK KÖNYVE

DÁVID KIRÁLY: 1,1-9,13

2 Sám 1 Saul halála. Dávid gyászdala ¹ Miután Saul meghalt, Dávid pedig az amalekiták megverése után visszatért, és már két napot Szikelegben töltött, történt, hogy ² a harmadik napon megszaggett ruhában és porral behintett fővel megjelent egy ember, aki Saul táborából jött. Amikor Dávidhoz ért, meghajtotta magát, és arcra borult. ³ Dávid megkérdezte tőle: »Honnan jössz?« Az ember azt felelte: »Izrael táborából menekültem.« ⁴ Dávid tovább kérdezte: »Mi történt hát? Mondd el nekem!« Az ember azt válaszolta: »Megfutamodott a nép a harcban, és sokan elestek és meghaltak a népből, sőt maga Saul és Jonatán, a fia is meghalt!«

⁵ Dávid erre ismét megkérdezte az ifjút, aki ezt a hírt hozta neki: »Honnan tudod, hogy meghalt Saul és Jonatán, a fia?« ⁶ Az ifjú, aki a hírt hozta neki, azt felelte: »Gilboa hegyére tévedtem, amikor Saul a dárdájára támaszkodva állt, s a harci szekerek és a lovasok már közeledtek hozzá. ⁷ Ekkor hátrafordult, meglátott és odahívott. Amikor azt feleltem neki: Itt vagyok, ⁸ megkérdezte tőlem: 'Ki vagy te?' Azt mondtam neki: Amalekita vagyok. ⁹ Erre ő így szólt hozzám: 'Állj fölém, és ölj meg, mert nagyon szenvedek, de életerőm még teljesen bennem van.' ¹⁰ Föléje is álltam és megöltem, mert tudtam, hogy nem éli túl a bukását. Aztán levettem a koronát a fejéről, az aranykarikát a karjáról, és elhoztam ide, hozzád, uramhoz.«

¹¹ Erre Dávid, és mindazok az emberek, akik vele voltak, megragadták és megszaggatták ruháikat.

¹² Napestig jajveszékelték, sírtak és böjtöltek Saul és a fia, Jonatán, valamint az Úr népe és Izrael háza miatt, hogy a kard által elestek.

¹³ Dávid ezután megkérdezte az ifjútól, aki a hírt hozta neki: »Honnan való vagy?« Az ezt felelte: »Egy jövevény amalekita embernek vagyok a fia.« ¹⁴ Dávid erre így szólt: »Hát nem féltél kinyújtani kezedet, hogy megöld az Úr felkentjét?« ¹⁵ Azzal Dávid odahívta egyik legényét, és azt mondta: »Gyere, támadj rá!« Az halálra is sújtotta. ¹⁶ Azután így szólt Dávid: »A te fejedet terhelje a véred, hiszen saját szád vallott ellened, amikor azt mondtad: 'Én öltem meg az Úr felkentjét.'«

¹⁷ Akkor Dávid rázendített Saul és Jonatán, a fia miatt erre a gyászdalra, ¹⁸ és meghagyta, hogy tanítsák meg Júda fiait erre az Íjászdalra, amint meg van írva az Igazak könyvében. Így szólt:

»Emlékezzél meg Izrael azokról,
akik meghaltak halmaidon sebükben.

¹⁹ Izrael, megölték a dicsőket hegyeiden!
Miként estek el a hősök!

²⁰ Ne hirdessétek Gátban,
ne hirdessétek Askalon utcáin,
hogy ne örüljenek a filiszteusok lányai,
ne ujjongjanak a körülmetéletlenek lányai.

²¹ Gilboa hegyei! Se harmat, se eső ne hulljon rátok,

ne hozzanak rajtatok zsenget a földek,
mert ott érte gyalázat a hősök pajzsát,
Saul pajzsát, mintha fel sem kenték volna olajjal.

²² Megöltek vére nélkül,
hősök zsírja nélkül,
Jonatán íja sohasem tért vissza,
Saul kardja sem jött vissza eredménytelenül.

²³ Saul és Jonatán, akik életükben
úgy szerették, becsülték egymást,
holtukban sem váltak el egymástól.

Sasoknál gyorsabbak,
oroszlánoknál vitézebbek voltak!

²⁴ Izrael lányai, sirassátok Saul,
aki bíborral titeket gyönyörűn ruházott
és ruhátokra arany ékszereket rakott.

²⁵ Mint estek el a hősök a harcban!
Jonatánt megölték halmaidon!

²⁶ Fájlallak, testvérem, Jonatán,
oly kedves voltál nekem,
szeretetem nagyobb volt irántad,
mint szerelmem feleségeim iránt.
Mint az anya szereti egyetlen fiát,
úgy szerettelek én téged.

²⁷ Mint estek el a hősök,
és vesztek el a harci fegyverek!«

2 Sám 2 Dávid Júda királya ¹ Ezek után Dávid megkérdezte az Urat: »Felmenjek-e Júda valamelyik városába?« Az Úr azt mondta neki: »Menj fel.« Azt mondta erre Dávid: »Hova menjek fel?« Ő azt felelte neki: »Hebronba.« ² Felment tehát Dávid két feleségével, a jezeeli Ahinoámmal és a kármeli Nábál volt feleségével, Abigaillal együtt. ³ Azokat az embereket, akik vele voltak, szintén felvitte Dávid, mindenkit a maga házanépével együtt, s azok Hebron városaiban telepedtek meg. ⁴ Erre eljöttek Júda férfiai és felkenték ott Dávidot Júda házának királyává.

Aztán hírül vitték Dávidnak, hogy a jábesgileádi emberek eltemették Saul. ⁵ Erre Dávid követeket küldött a jábesgileádi emberekhez és ezt üzentek nekik: Áldjon meg az Úr titeket, amiért azt az irgalmasságot cselekedtetek uratokkal, Saullal, hogy eltemették. ⁶ Nos, az Úr ugyan majd megfizet nektek irgalmassággal és hűséggel, de én is meg akarom hálálni, hogy ezt cselekedtetek. ⁷ Legyen csak kezetek erős és legyetek csak bátor emberek, noha uratok, Saul meghalt, mert Júda háza máris felkent engem királyává.

⁸ Ámde Ábner, Nér fia, Saul hadvezére, fogta Isbaált, Saul fiát, körülhordozta a Mahanaimban, ⁹ és megtette Gileád, Gessúri, Jezreel, Efraim, Benjamin és egész Izrael királyává. ¹⁰ Negyven esztendő volt Isbaál, Saul fia, amikor uralkodni kezdett Izraelen és két esztendeig uralkodott. Dávidot csak Júda háza követte. ¹¹ Azoknak a napoknak az összege, amelyek alatt Dávid Hebronban tartózkodott és csak Júda házán uralkodott, hét esztendő és hat hónap volt.

Háború Dávid és Isbaál között ¹² Majd kivonult Ábner, Nér fia, Isbaálnak, Saul fiának a legényeivel a Mahanaimból Gibeonba. ¹³ Erre Joáb, Száruja fia és Dávid legényei is kivonultak, és Gibeon tavánál találkoztak. Miután így összekerültek, egymással szemben telepedtek le: ezek a tónak ezen az oldalán, azok pedig a túlsón. ¹⁴ Ekkor Ábner azt üzentte Joábnak: »Keljen fel néhány legény, s rendezzen harci játékot előttünk.« Joáb azt felelte erre: »Jó, keljen fel.« ¹⁵ Fel is keltek, és kiálltak szám szerint: tizenketten Benjaminból, Isbaálnak, Saul fiának a részéről, és tizenketten Dávid legényei közül. ¹⁶ Mindenki megragadta azonban párja fejét, s beledöfte kardját ellenfele oldalába, s így valamenynyien elestek. Ezért nevezték el Gibeonnak azt a helyét Hősök mezejének.

¹⁷ Erre nagyon kemény harc támadt azon a napon, ám Dávid legényei megszalasztották Ábnert és Izrael embereit. ¹⁸ Ott volt Száruja három fia is: Joáb, Abisáj és Aszaél. Aszaél olyan gyors futó volt, mint az erdei vadkecske. ¹⁹ Aszaél már most üldözőbe vette Ábnert, s nem tért el sem jobbra, sem balra, s nem hagyott fel Ábner üldözésével. ²⁰ Hátratekintett azért Ábner és azt mondta: »Te vagy-e az, Aszaél?« Ő azt felelte: »Én vagyok.« ²¹ Azt mondta erre neki Ábner: »Térj jobbra vagy balra, s fogd meg valamelyik legényt, s vedd el a holmiját.« Aszaél azonban csak nem akart felhagyni kergetésével. ²² Ismét szólt tehát Ábner Aszaélnek: »Térj vissza, ne kergess, hogy ne legyek kénytelen téged a földre szegezni, mert akkor nem emelhetném fel arcomat Joáb, a fivéred előtt.« ²³ Ám ő semmibe sem vette szavát és nem akart letérni. Ábner erre dárdája végével úgy lágyékon sújtotta, hogy a dárda keresztülhatolt rajta, s ő ott helyben meghalt. Mindazok, akik azon a helyen mentek keresztül, ahol Aszaél elesett és meghalt, megálltak.

²⁴ Joáb és Abisáj azonban tovább üzték a menekülő Ábnert. Közben leszállt a nap, s ők eljutottak a Vízvezeték halmához, amely a Völgygel szemben, a gibeoni puszta felé vivő úton van. ²⁵ Ekkor Benjamin fiai összegyűltek Ábner körül és zárt csoportba verődve kiálltak az egyik halom tetejére. ²⁶ Ábner azonban kiáltott Joábnak és azt mondta: »Hát végpusztulásig fog dühöngeni kardod? Nem tudod-e, hogy veszedelmes a kétségbeesés? Meddig nem szólsz még a népnek, hogy hagyjon fel testvérei üldözésével?« ²⁷ Azt mondta erre Joáb: »Az Úr életére mondom, hogy ha szóltál volna, már reggel visszatért volna a nép, amely most testvéreit kergeti.« ²⁸ Aztán Joáb megfúvatta a harsonát, s megállt az egész sereg, s nem üldözték tovább Izraelt, s nem bocsátkoztak vele harcba. ²⁹ Erre Ábner és emberei elvonultak, egész éjszaka meneteltek az Arabán. Átkeltek a Jordánon, megjárták egész Béthoront, s eljutottak a Mahanaimba. ³⁰ Joáb is visszavonult, hagyta Ábnert, és egybegyűjtötte az egész népet. Dávid legényei közül. Aszaélen kívül tizenkilenc ember hiányzott, ³¹ Dávid szolgálái pedig Benjaminból, s azon emberek közül, akik Ábnerrel voltak, háromszázhatvanat sújtottak halálra. ³² Majd felvették Aszaélt és eltemették apja sírboltjába Betlehemben. Aztán Joáb és azok az emberek, akik vele voltak, egész éjszaka meneteltek, s virradatkor meg is érkeztek Hebronba.

2 Sám 3 ¹ Hosszú háborúság lett aztán Saul háza és Dávid háza között, de Dávid egyre gyarapodott és erősödött, Saul háza pedig napról-napra gyengült.

Dávid fiai Hebronban ² Dávidnak a következő fiai születtek Hebronban: elsőszülötte Ámnon volt, a jezezeeli Ahinoámtól; ³ utána Keleáb, Abigailtól, a kármeli Nábál volt feleségétől; a harmadik Absalom, Maákának, Talmáj, gessúri király lányának fia; ⁴ a negyedik Adoniás, Haggit fia; az ötödik Safárja, Abitál fia; ⁵ a hatodik Jetraám, Eglától, Dávid feleségétől. Ezek születtek Dávidnak Hebronban.

Dávid és Ábner ⁶ Tehát, amíg folyt a harc Saul háza és Dávid háza között, Ábner, Nér fia vezette Saul házát. ⁷ Volt azonban Saulnak egy mellékfelesége, név szerint Reszfa, Ája lánya. Azt mondta egyszer Isbaál Ábnernek: ⁸ »Miért mentél be apám mellékfeleségéhez?« Erre ő nagyon megharagudott Isbaál szavaiért, és azt mondta: »Hát Júda felé fordult kutyafej vagyok-e én ma, én, aki irgalmasságot cselekedtem apád, Saul házával, testvéreivel és hozzátartozóival, s nem adtalak Dávid kezébe? S te ma belém kötsz, s megdorgálsz azért az asszonyért? ⁹ Büntesse Isten Ábnert most és mindenkor, ha úgy nem teszek Dáviddal, amint az Úr megesküdött Dávidnak: ¹⁰ `Elveszem a királyságot Saul házából, s Dávid trónját állítom Izrael és Júda fölé, Dántól Beersebéig.« ¹¹ Ő erre semmit sem mert felelni neki, mivel félt tőle.

¹² Ábner csakugyan követeket küldött maga helyett Dávidhoz, hogy mondják: »kié ez az ország«, és hogy mondják: »köss velem barátságot, s veled lesz a kezem, s hozzád térítem egész Izraelt.« ¹³ Ő azt mondta: »Jó, barátságot kötök veled, de egy dolgot megkövetelek tőled; azt mondom: Ne kerülj a szíнем elé, amíg el nem hozod Míkolt, Saul lányát: úgy jöjj, és úgy kerülj elé.« ¹⁴ Majd követeket küldött Dávid Isbaálhoz, Saul fiához is, és ezt üzenté: »Add vissza feleségemet, Míkolt, akit száz filiszteus előbbre árán jegyeztem el magamnak.« ¹⁵ Isbaál el is küldött érte, és elvetette őt a férjétől, Fáltiától, Laís fiától. ¹⁶ Férje ugyan siránkozva követte őt egész Bahurimig, de Ábner rászólt: »Eredj, térj vissza«, s akkor visszatért.

¹⁷ Ábner aztán beszédet intézett Izrael véneihez, s ezeket mondta: »Tegnap is, tegnapelőtt is azt kívántátok, hogy Dávid uralkodjék rajtatok. ¹⁸ Most tehát cselekedjétek, mert az Úr így szólt Dávidhoz: `Szolgámnak, Dávidnak a keze által mentem meg népemet, Izraelt, a filiszteusok és minden ellensége kezéből.« ¹⁹ Ugyanígy szólt Ábner a benjaminitákhoz is. Aztán elment, hogy közölje Hebronban Dáviddal mindazt, amit Izrael s egész Benjamin határozott. ²⁰ El is jutott Dávidhoz Hebronba húsz emberrel, s Dávid lakomát szerzett Ábnernek s embereinek, akik vele jöttek. ²¹ Aztán azt mondta Ábner Dávidnak: »Hadd menjek el, hogy egybegyűjtsem eléd, uram királyom elé, egész Izraelt és szövetséget kössek veled, s uralkodj mindeneken, miként lelked kívánja.«

Ábner halála Amikor aztán Dávid elkísérte Ábnert, s az békességgel elment, ²² legott megjöttek Joábbal Dávid legényei, akik megverték a portyázókat, s igen nagy zsákmányt hoztak. Ábner ekkor már nem volt Dávidnál Hebronban, mert az elbocsátotta, és ő békében elment. ²³ Joáb és az egész sereg, amely vele volt, csak azután érkezett. Elbeszélték azonban Joábnak: »Eljött Ábner, Nér fia a királyhoz. Az elbocsátotta, és ő békében elment.« ²⁴ Bement erre Joáb a királyhoz és azt mondta: »Mit műveltél? Ímé, Ábner idejött hozzád, miért engedted tehát elmenni és távozni? ²⁵ Nem ismered-e Ábnert, Nér fiát? Hiszen csak azért jött hozzád, hogy megcsaljon, s tudja, mit teszel-veszel, s tudomása legyen mindenről, amit cselekszel.«

²⁶ Amikor aztán Joáb kiment Dávidtól, követeket küldött Ábner után, s visszahozatta őt Szír vízver-métől, anélkül azonban, hogy Dávid tudta volna. ²⁷ Amikor aztán Ábner visszatért Hebronba, Joáb álnokul félrevitte őt a kapuközbe, mintha beszélni akarna vele: s ott, bosszúból Aszaélnek, a fivéré-nek a vééréért, úgy lágyékon sújtotta, hogy meghalt. ²⁸ Amikor Dávid a már megtörtént dolgot meg-hallotta, azt mondta: »Ártatlan vagyok én és országom az Úr előtt mindörökké Ábnernek, Nér fiának véretől. ²⁹ Szálljon az Joáb fejére és apja egész házára, s ne fogyjon ki Joáb házából a folyásban szen-vedő, a leprás, a mankóval járó, a kard alatt elhulló, a kenyérben szűkölködő!« ³⁰ Így ölte meg Joáb és Abisáj, a fivére, Ábnert, azért, mert megölte Aszaélt, a fivérüket Gibeonban, a harcban.

³¹ Majd azt mondta Dávid Joábnak és az egész vele levő népnek: »Szaggassátok meg ruháitokat, övezzétek fel magatokat zsákkal és jajveszékéljete Ábner temetési menetének élén.« Dávid király maga a halotti kerevet után haladt, ³² s amikor eltemették Ábnert Hebronban, Dávid király hangos sírásra fakadt Ábner sírja felett és sírt az egész nép is. ³³ Majd gyászdalra zendített a király, és gyá-szolva Ábnert, azt mondta:

»Nem úgy halt meg Ábner, mint a gyávák szoktak halni,
³⁴ kezedet nem kötötték össze,
lábadat béklyó nem terhelte,
hanem miként álnok emberek által szoktak elesni, úgy estél el te!«

Felzokogott erre az egész nép és méginkább siratta. ³⁵ Mindazonáltal még fényes nappal eljött az egész sokaság, hogy eledelt vegyen magához Dáviddal. Ám Dávid megesküdt, és azt mondta: »Büntessen engem az Úr most és mindenkor, ha naplemente előtt kenyeret vagy valami mást íze-lek.« ³⁶ Tudomásul vette ezt az egész nép, és tetszett nekik mindaz, amit a király az egész nép előtt cselekedett, ³⁷ és meggyőződött az egész nép és egész Izrael azon a napon, hogy nem a király intéz-kedésére ölték meg Ábnert, Nér fiát. ³⁸ Sőt, a király azt mondta szolgálóinak: »Nem tudjátok-e, hogy vezér és nagy ember esett el ma Izraelben? ³⁹ Én azonban még gyenge vagyok, csak most kentek királlyá, azok az emberek pedig, azaz Száruja fiai hatalmasabbak nálam. Ezért az Úr fizessen meg a gonosztevőnek gonoszsága szerint.«

2 Sám 4 Isbaál halála ¹ Amikor Isbaál, Saul fia meghallotta, hogy Ábner elesett Hebronban, elvesz-tette bátorságát, s egész Izrael is megrémült. ² Volt már most Saul fiának két, portyázókat vezérlő embere. Az egyiknek a neve Baána, a másiknak a neve Rekáb volt. Benjamin fiai közül való beróti Rimmonnak voltak a fiai. Berót ugyanis szintén Benjaminsnak jutott osztályrészül, ³ de a berótiak el-menekültek Getaimba, és ott laknak mint jövevények mind ez ideig.

⁴ Jonatánnak, Saul fiának pedig csak egy béna lábú fia volt. Őt esztendő volt akkor, amikor Saul és Jonatán felől Jezreelből a hír megérkezett, akkor dajkája felvette és elmenekült vele, minthogy a-zonban sietve menekült, a gyermek leesett és megsántult; Meribbaál volt a neve.

⁵ A beróti Rimmonnak ezek a fiai tehát, vagyis Rekáb és Baána elmentek, és a nap legforróbb szakán behatoltak Isbaál házába, aki éppen déli álmát aludta fekhelyén. Minthogy az ajtónálló asszonyt is elnyomta búzatisztítás közben az álm, ⁶ Rekáb és Baána, a fivére belopóztak a házba, mintha búzát hoztak volna, s lágyékon sújtották Isbaált és elmenekültek. ⁷ Amikor ugyanis bementek a házba, az

éppen aludt az ágyán hálósobájában, s így ők ütésükkel megölték. Aztán vették a fejét és egész éjjel meneteltek az Araba útján.

⁸ Isbaál fejét elvitték Dávidhoz, Hebronba, és azt mondták a királynak: »Íme, Isbaálnak, Saul fiának, ellenségednek a feje, aki életedre tört. Így állt bosszút ma az Úr Saulon és ivadékán uramért, a királyért.« ⁹ Dávid erre azt felelte Rekábnak és Baánának, a fivérének, a beróti Remmon fiainak: »Az Úr életére, mondom, aki megszabadította életemet minden szorongatásból, ¹⁰ hogy ha azt, aki hírül hozta és azt mondta nekem: 'Meghalt Saul' – s úgy hitte, hogy jó hírt hozott, megfogattam és megölettem Szikelegben, hogy megadjam neki a hírért járó jutalmat, ¹¹ akkor most, amikor istentelen emberek ártatlan embert öltek meg saját házában és ágyában, hogyan kérném sokkal inkább számon vérért kezeteiktől, s hogyan veszítenélek el titeket a földről?« ¹² Azzal Dávid parancsolt legényeinek, s azok megölték őket, s levágták kezüket és lábukat, s felakasztották őket a hebroni tó mellett, Isbaál fejét pedig vették és eltemették Hebronban Ábner sírjába.

2 Sám 5 Izrael királyának ismeri el Dávidot ¹ Elment erre Izrael valamennyi törzse Dávidhoz Hebronba, hogy mondja: »Íme, mi a te csontod, s a te húsdod vagyunk. ² Tegnap is, tegnapelőtt is, amikor Saul volt a királyunk, te vezetted ki és be Izraelt, s az Úr azt mondta neked: 'Te legeltesd népemet, Izraelt, s te légy Izrael fejedelme.'« ³ Elmentek tehát Izrael vénei a királyhoz Hebronba, s Dávid király szövetséget kötött velük Hebronban az Úr előtt, ők pedig felkenték Dávidot Izrael királyává. ⁴ Harminc esztendő volt Dávid, amikor uralkodni kezdett, és negyven esztendeig uralkodott. ⁵ Hebronban, Júda felett, hét esztendeig és hat hónapig uralkodott, Jeruzsálemben pedig, egész Izrael és Júda felett, harminchárom esztendeig uralkodott.

⁶ Felvonult ugyanis a király s mindazok az emberek, akik vele voltak, Jeruzsálembé, a jebuziták, azon föld lakói ellen. Erre azok azt üzenték Dávidnak: »Ide ugyan be nem jutsz, hacsak el nem távolítod a vakokat és sántákat, akik azt mondják: 'Ide ugyan be nem jut Dávid.'« ⁷ Dávid mindazonáltal bevette Sion várát, azaz a Dávid-várost. ⁸ Jutalmat ígért ugyanis Dávid azon a napon annak, aki megveri a jebuzitákat, s eléri a tetőcsatornákat, s eltávolítja a vakokat és sántákat, Dávid lelkének gyűlölőit. Ezért mondja a közmondás: »Vak és sánta nem jut vissza a templomba!« ⁹ Dávid aztán megtelepedett a várban és elnevezte azt Dávid-városnak, s kiépítette a Millótól köröskörül és befelé, ¹⁰ és mindinkább gyarapodott és növekedett, mert az Úr, a Seregek Istene vele volt.

¹¹ Erre Hírám, Tírusz királya követeket, majd cédrusfát, ácsokat és kőműveseket küldött Dávidhoz, és azok palotát építettek Dávidnak. ¹² Ekkor Dávid megértette, hogy az Úr megerősítette őt Izrael királyául, s hogy felmagasztalta népén, Izraelen való királyságát.

Dávid fiai Jeruzsálemben ¹³ Jeruzsálemben, miután Hebronból odaköltözött, Dávid még vett magának mellékfeleségeket és feleségeket, s így még születtek Dávidnak fiai és lányai. ¹⁴ Azoknak a neve, akik Jeruzsálemben születtek neki, a következő volt: Sámua, Sobáb, Nátán, Salamon, ¹⁵ Jibhár, Elisua, Nefeg, ¹⁶ Jáfia, Elisáma, Eljóda és Elifálet.

Háború a filiszteusok ellen ¹⁷ Amikor a filiszteusok meghallották, hogy Dávidot Izrael királyává kenték, valamennyien felvonultak, hogy halálra keressék Dávidot. Amint ezt Dávid meghallotta, levonult a

várba. ¹⁸ Amikor aztán a filiszteusok megérkeztek, és ellepték a Refaim völgyet, ¹⁹ Dávid megkérdezte az Urat: »Felvonuljak-e a filiszteusok ellen? Kezembe adod-e őket?« Azt mondta erre az Úr Dávidnak: »Vonulj fel, mert kezedbe adom a filiszteusokat.« ²⁰ Erre Dávid elment Baál Fáraszimba, s ott megverte őket, és azt mondta: »Eloszlatta az Úr ellenségeimet előttem, mint ahogy eloszlik a víz.« Ezért nevezte el azt a helyet Baál Fáraszimnak. ²¹ A filiszteusok otthagyták bálványaikat is, és Dávid és emberei felszedték azokat.

²² Ám a filiszteusok ismét felvonultak, s ellepték a Refaim völgyet. ²³ Erre Dávid megkérdezte az Urat: »Felvonuljak-e a filiszteusok ellen, s kezembe adod-e őket?« Ő azt felelte: »Ne vonulj fel ellenük, hanem kerülj a hátuk mögé, s a körtefák felől közelítsd meg őket, ²⁴ s ha majd lépések neszt hallod a körtefák teteje felől, akkor indulj hadba, mert akkor vonul ki színed előtt az Úr, hogy megverje a filiszteusok táborát.« ²⁵ Úgy tett tehát Dávid, ahogy az Úr parancsolta neki, s verte a filiszteusokat Gibeától egészen Gézer bejáratáig.

2 Sám 6 A szövetség ládáját Jeruzsálembé viszik ¹ Dávid aztán ismét egybegyűjtötte Izraelnek valamennyi, harmincezer válogatottját. ² Majd felkerekedett Dávid, s a Júda emberei közül vele tartó egész néppel együtt elment, hogy elhozza az Isten ládáját, amely a kerubok közt rajta ülő Seregek Urának nevéől kapta nevét. ³ Fel is tették az Isten ládáját egy új szekérre, s elhozták a gibeai Abinádáb házából. Óza és Ahió, Abinádáb fiai vezették az új szekeret. ⁴ Miközben hozták a gibeai Abinádáb házából, Ahió, őrizve az Isten ládáját, a láda előtt haladt, ⁵ Dávid pedig s egész Izrael játszott az Úr előtt mindenféle fahangszeren, lanton, hárfán, dobon, csörgőn és cintányéron.

⁶ Amikor azonban Nákon szérűjéhez értek, Óza kinyújtotta kezét az Isten ládájára és elkapta, mert a marhák kirúgtak, és csaknem lefordították. ⁷ Erre az Úr haragra gerjedt Óza ellen, s megverte őt vakmerőségéért, úgyhogy ott halt meg az Isten ládája mellett. ⁸ Erre Dávid elszomorodott, hogy az Úr megverte Ózát, és elnevezte azt a helyet Óza megverésének. Úgy is hívják mind a mai napig. ⁹ Majd megijedt Dávid az Úrtól azon napon, és azt mondta: »Hogyan jöjjön az Úr ládája hozzám?« ¹⁰ Éppen azért nem akarta magához, a Dávid-városba vinni az Isten ládáját, hanem a geti Obededom házába vitte. ¹¹ Így a geti Obededom házában maradt az Úr ládája három hónapig, s az Úr megáldotta érte Obededomot és egész házáét.

¹² Hírül vitték erre Dávid királynak, hogy az Úr megáldotta Obededomot és mindenét az Isten ládájáért. Erre Dávid elment, s vigasság közepette átvitte az Isten ládáját Obededom házából a Dávid-városba. Dávid hét énekkart és áldozati borjút is vitt magával. ¹³ Amikor aztán az Úr ládájának hordozói hat lépést haladtak, bemutatott egy marhát és egy kost. ¹⁴ Dávid teljes erejéből táncolt az Úr előtt; közben Dávidot golycs efód övezte. ¹⁵ Így vitte Dávid és Izrael egész háza az Úr bizonyosságának ládáját ujjongás és harsonaszó közepett. ¹⁶ Amikor azonban az Úr ládája Dávid városába jutott, Míkol, Saul lánya, aki az ablakon kinézett, meglátta az Úr előtt ugráló és táncoló Dávid királyt, és megvetette őt szívében.

¹⁷ Az Úr ládáját aztán bevitték, s elhelyezték a helyére, annak a sátnak a közepére, amelyet Dávid állíttatott neki, majd egészen eléggő áldozatokat s békeáldozatokat mutatott be Dávid az Úr előtt.

¹⁸ Amikor aztán befejezte az egészen eléggő áldozatok s a békeáldozatok bemutatását, megáldotta a

népet a seregek Urának nevében ¹⁹ és juttatott Izrael egész sokaságának, férfinak, asszonynak egyaránt egy-egy cipó kenyeret, egy-egy darab sült marhahúst, meg egy-egy olajjal gyúrt kalácsot. Aztán elment az egész nép, mindenki a maga házába.

²⁰ Visszatért Dávid is, hogy megáldja a maga házat. Ekkor Míkol, Saul lánya kiment Dávid elé, és azt mondta: »Milyen dicső volt ma Izrael királya, amikor felfedte magát szolgálóinak szolgálói előtt, s olyan meztelenül jelent meg, mint amilyen meztelenül jelenik meg valami bohóc.« ²¹ Azt mondta erre Dávid Míkolnak: »Az Úr előtt, aki inkább engem választott, mint apádat s egész házat, s aki engem rendelt az Úr népének, Izraelnek fedelmévé, ²² igenis játszom, s akár még alábbvaló leszek, mint voltam, akár még inkább megalázom magamat önmagam előtt, akár még 'dicsőbb'-nek mutatokozom a szolgálók előtt, akiről beszéltél.« – ²³ Ezért Míkolnak, Saul lányának nem született gyermeke halála napjáig.

2 Sám 7 Ígélet Dávidnak ¹ Történt pedig, hogy amikor a király már a palotájában lakott, s az Úr már nyugodalmat szerzett neki mindenfelől valamennyi ellenségétől, ² így szólt a király Nátán prófétához: »Nem látod-e, hogy én cédruspalotában lakom, az Isten ládája pedig bőrök között van?« ³ Azt mondta erre Nátán a királynak: »Eredj, tedd meg mindazt, ami szándékodban van, mert az Úr veled van.«

⁴ Íme, azonban még az éjjel szózatot intézett az Úr Nátánhoz, ezekkel a szavakkal: ⁵ »Eredj, s mondd szolgálómnak, Dávidnak: Ezt üzeni az Úr: Hát te házat akarsz építeni nekem lakásul? ⁶ Hiszen nem laktam én házban attól a naptól kezdve, hogy kihoztam Izrael fiait Egyiptom földjéről mind a mai napig, hanem sátorhajlékban jártam. ⁷ Szóltam-e valahol, ahol Izrael fiaival jártam, Izrael valamelyik törzsének, amelyet népemnek, Izraelnek legeltetésével megbíztam, s mondtam-e nekik: Miért nem építtetetek nekem cédrusházat? ⁸ Most azonban ezt mondd szolgálómnak, Dávidnak: Ezt üzeni a seregek Ura: Én elhoztalak téged a legelőről, a juhok mögül, hogy népem, Izrael fedelme légy, ⁹ s veled voltam mindenütt, ahol csak jártál, s kipusztítottam minden ellenségedet színed előtt, s olyan nagy nevet szereztem neked, mint a föld nagyjainak neve. ¹⁰ Nos, én népemnek, Izraelnek helyet szerzek, s elültetem, hogy ott lakjon, s ne háborgassák többé, s a gonoszság fiai ne nyomorgassák többé, mint azelőtt, ¹¹ attól a naptól kezdve, hogy bírakat rendeltem népem, Izrael fölé. Nyugodalmat adok tehát neked minden ellenségedtől, s íme, előre megmondja neked az Úr, hogy házat alkot neked az Úr. ¹² Amikor ugyanis letelnek napjaid, s aludni térsz atyáidhoz, felemelem utánad ivadéodat, aki ágyékdoból származik, s megszilárdítom királyságát. ¹³ Ő fog házat építeni nevemnek, s én megszilárdítom királysága trónját mindörökre. ¹⁴ Atyja leszek neki, s ő fiam lesz nekem: ha valami gonoszsát cselekszik, megfenyítem őt az emberek vesszejével, s az emberek fiainak csapásaival. ¹⁵ De irgalmaságomat meg nem vonom tőle, mint ahogy megvontam Saultól, akit eltávolítottam színem előtt, ¹⁶ hanem állandó lesz házad és királyságod mindörökké színem előtt, és szilárd lesz trónod mindenkor.«

¹⁷ Így, egészen e szavak szerint, s egészen e látomás szerint mondta el Nátán mindezt Dávidnak.

¹⁸ Bement erre Dávid király az Úr elé, leült, és így szólt: »Ki vagyok én, Uram Isten, s mi az én házam, hogy engem ennyire felemeltél? ¹⁹ Sőt még ez is kevésnek tűnt színed előtt, Uram, Isten, s a messze időre vonatkozólag is szóltál szolgáló házáról, mert ez a törvénye az embernek, Uram, Isten! ²⁰ Mit is

tudna még mondani Dávid neked? Hiszen te, Uram Isten, ismered szolgádat! ²¹ Szavad dicsőségére és szíved jóságának bizonyására cselekedted, és adtad tudtára szolgádnak mindezeket a nagy dolgokat. ²² Nagynak bizonyultál általa, Uram, Isten, bizony nincs hasonló hozzád, s nincs Isten rajtad kívül – egészen úgy, mint ahogy hallottuk fülünkkel. ²³ Van-e olyan nemzet a földön, mint a te néped, Izrael, amelyért elment volna Isten, hogy népévé váltsa, s általa hírnevet szerezzen magának, és olyan nagy és rettenetes dolgokat cselekedjen érte a földön, mint az a te néped színe előtt történt, amelyet kiváltottál magadnak Egyiptomból, annak nemzetétől s istenétől? ²⁴ Örökre népeddé titted ugyanis népedet, Izraelt, s te, Uram Isten, lettél az Istenük. ²⁵ Most tehát, Uram Isten, tartsd fenn szavadat, amelyet szóltál szolgádról s házáról, mindörökké, s tégy, ahogy szóltál, ²⁶ hogy magasztalják nevedet mindörökké és mondják: 'A seregek Ura az Istene Izraelnek' – s akkor szolgádnak, Dávidnak a háza állandó lesz az Úr előtt. ²⁷ Seregek Ura, Izrael Istene, mivel te nyilatkoztattad ki szolgád hallatára a szót: 'Házat építek neked', azért merített szolgád bátorságot arra, hogy ezzel az imádsággal forduljon hozzád. ²⁸ Most tehát, Uram Isten, te Isten vagy és szavad igaz lesz, mert te mondtad szolgádnak e jókat! ²⁹ Méltóztasd tehát megáldani szolgád házát, hogy fennmaradjon előtted örökké, hiszen, Uram Isten, te mondtad és áldásod meg is fogja áldani szolgád házát mindörökké.»

2 Sám 8 Dávid győzelmei ¹ Ezek után az történt, hogy Dávid megverte és leigázta a filiszteusokat, s így Dávid kiragadta a kormány gyeplőjét a filiszteusok kezéből. ² Megverte továbbá a moabitákat, s lefektette őket a földre, s kötéllel végigmérte soraikat: mindig két kötélnyit mért le, az egyiket megölette, a másikat életben hagyta. Így lettek a moabiták Dávid adófizető szolgálivá. ³ Megverte továbbá Dávid Adarézert, Rohób fiát, Szóba királyát, amikor az elindult, hogy helyreállítsa uralmát az Eufrátesz folyó mellett. ⁴ Dávid ezerhétszáz lovast és húszezer gyalogost ejtett foglyul seregéből, de valamennyi szekeres ló inát elvágatta, és csak száz fogatot hagyott meg belőlük. ⁵ Ekkor eljöttek a damaszkuszi sírek, hogy segítséget nyújtsanak Adarézernak, Szóba királyának, de Dávid megvert a sírek közül huszonkétezer embert. ⁶ Aztán Dávid őrséget helyezett a damaszkuszi Szíriába, s a sírek Dávid adófizető szolgálói lettek, mert az Úr mindenütt megoltalmazta Dávidot, bármerre tartott. ⁷ Ugyanakkor Dávid elvette azokat az arany fegyvereket, amelyek Adarézer szolgálói voltak, és elvitte Jeruzsálembe. ⁸ Tébából és Berótból, Adarézer városaiból pedig igen sok rézre tett szert Dávid király.

⁹ Ekkor Tóu, Hamat királya meghallotta, hogy Dávid megverte Adarézer egész haderejét. ¹⁰ Erre Tóu elküldte a fiát, Jórámot Dávid királyhoz, hogy köszöntse és üdvözlje, s megköszönje, hogy Adarézerral megívott és azt megverte – Adarézer ugyanis ellensége volt Tóunak –, és aranytárgyakat, ezüsttárgyakat és réztárgyakat vigyen neki. ¹¹ Dávid király ezeket is az Úrnak szentelte, azzal az arannyal és ezüsttel együtt, amelyet a különböző meghódított nemzetektől szentelt Neki: ¹² a sírektől, a moabitáktól, Ammon fiaitól, a filiszteusoktól, az amalekitáktól, továbbá Adarézernak, Szóba királyának, Rohób fiának zsákmányából.

¹³ Akkor is hírnevet szerzett magának Dávid, amikor visszatért Edom leverése után, mert a Sós-völgyben megvert tizenhét ezer embert, ¹⁴ és Edomba őrséget helyezett, s őrséget rendelt. Így egész Edom Dávid szolgálója lett, mert az Úr mindenütt megoltalmazta Dávidot, bárhova tartott.

Dávid hivatalnokai ¹⁵ Dávid egész Izraelen uralkodott, ítéletet és igazságot szolgáltatott egész népének. ¹⁶ Joáb, Száruja fia volt a sereg fővezére, Jozafát, Áhiud fia volt a jegyző, ¹⁷ Szádok, Ahitób fia

és Ahimelek, Abjatár fia voltak a papok, Szeraja, az íródeák, ¹⁸ Benája, Jojáda fia a keretiek és feletiek vezetője, Dávid fiai pedig papok voltak.

2 Sám 9 Jonatán fia ¹ Majd azt mondta Dávid: »Van-e még valaki életben Saul házából, hogy irgalmasságot cselekedhetnék vele Jonatánért?« ² Volt pedig Saul házában egy rabszolga, akit Szíbának hívtak. Ezt magához hívatta a király, és megkérdezte tőle: »Te vagy-e az a Szíba?« Ő azt felelte: »Én vagyok az, a te szolgád.« ³ Azt mondta erre a király: »Van-e még valaki életben Saul házából, hogy Isten irgalmát cselekedhetném vele?« Szíba azt felelte a királynak: »Jonatán béna lábú fia még életben van.« ⁴ A király megkérdezte: »Hol van?« Szíba azt felelte a királynak: »Íme, Mákirnak, Ammiel fiának a házában, Lodabárban van.« ⁵ Elküldött tehát Dávid király, s elhozatta Mákirnak, Ammiel fiának házából, Lodabárból.

⁶ Amikor aztán Meribbaál, Jonatánnak, Saul fiának a fia Dávidhoz érkezett, arcra vetette és meghajtotta magát. Dávid megszólította: »Meribbaál!« Ő azt felelte: »Itt vagyok, én, a te szolgád.« ⁷ Azt mondta ekkor neki Dávid: »Ne félj, mert irgalmasságot cselekszem veled Jonatánért, az apádért. Visszaadom neked atyádnak, Saulnak minden földjét, és asztalomnál fogsz étkezni mindenkor.« ⁸ Erre ő meghajtotta magát előtte és azt mondta: »Ki vagyok én, szolgád, hogy a magamfajta holt ebre tekintettel?«

⁹ Odaszólította erre a király Szíbát, Saul legényét, és azt mondta neki: »Mindazt, ami Saulé volt, egész házát, urad fiának adtam. ¹⁰ Műveld meg tehát neki fiaiddal és szolgálóiddal a földet, s takarítsd be urad fiának az eleséget, hogy ellátása legyen, maga Meribbaál, urad fia azonban mindenkor asztalomnál étkezzen!« – Tizenöt fia és húsz szolgálója volt Szíbának. – ¹¹ Azt mondta erre Szíba a királynak: »Úgy fog cselekedni szolgád, uram király, ahogy szolgádnak megparancsoltad!« Meribbaál tehát az asztalánál evett, mint a király fiainak egyike. ¹² Meribbaálnak volt egy kisleánya, akit Míkának hívtak, ettől kezdve Szíba házában egész közössége Meribbaálnak szolgált. ¹³ Meribbaál Jeruzsálemben lakott, mert állandóan a király asztalánál étkezett. Mindkét lábára sánta volt.

A DÁVIDI TRÓNÖRÖKLÉS TÖRTÉNETE: 10,1-20,26; 1 Kir 1,1-2,46

2 Sám 10 Háború az ammoniták és a szírek ellen ¹ Történt pedig ezek után, hogy meghalt Ammon fiainak királya, s Hánon, a fia lett a király helyette. ² Azt mondta ekkor Dávid: »Irgalmasságot cselekszem Hánonnal, Naás fiával, mint ahogy az apja irgalmasságot cselekedett velem.« Éppen azért elküldött Dávid, hogy megvigasztalja őt szolgálói által apja halála miatt. Amikor azonban Dávid szolgálói Ammon fiainak földjére jutottak, ³ Ammon fiainak fejedelmei azt mondták Hánonnak, az uruknak: »Azt hiszed, hogy apád iránt való tiszteletből küldött hozzád Dávid vigasztalókat, s nem azért küldte el Dávid a szolgálait hozzád, hogy megvizsgálja és kikémlelje a várost, s aztán feldúlja?« ⁴ Erre Hánon elfogatta Dávid szolgálait, és lenyíratta szakálluk felét és levágatta ruhájuk felét egészen az ágyékukig, s aztán elbocsátotta őket. ⁵ Amikor ezt hírül vitték Dávidnak, eléjük küldött, mert igen rútul megcsúfították embereit, és azt üzenve nekik Dávid: »Maradjatok Jerikóban, amíg ki nem nő szakállatok, s csak akkor térjetelek vissza.«

⁶ Amikor Ammon fiai észrevették, hogy megbántották Dávidot, elküldtek, s felbéreltek a rohóbi szírek s a szóbai szírek közül húszezer gyalogost, továbbá Maáka királyától ezer embert és Istóbból

tizenkétezer embert. ⁷ Amikor ezt Dávid meghallotta, odaküldte Joábot s a vitézek egész seregét. ⁸ Erre kivonultak Ammon fiai, s csatasorba álltak a kapu bejárata előtt, amíg a szóbai sírek meg a rohóbiak meg az istóbiak és a maákaiak külön, a mezőn helyezkedtek el. ⁹ Amikor Joáb látta, hogy előlről is, hátulról is harc készül ellene, kiválasztotta Izrael valamennyi válogatottjának javát, s a sírek ellen állt csatasorba, ¹⁰ a nép többi részét pedig Abizájra, a fivérére bízta, aki Ammon fiai ellen állt csatasorba. ¹¹ Azt mondta Joáb: »Ha fölém kerekednek a sírek, légy segítségemre; ha meg Ammon fiai föléd kerekednek, én segítek neked. ¹² Légy erős férfi, s hadakozzunk népünkért s Istenünk városáért, s az Úr majd megteszi azt, ami jó az ő színe előtt.« ¹³ Erre Joáb megtámadta a vele levő néppel a síreket, s azok tüstént megfutamodtak színe előtt. ¹⁴ Amikor aztán Ammon fiai látták, hogy a sírek megfutamodtak, ők is megfutamodtak Abizáj színe előtt, s visszavonultak a városba. Erre Joáb visszatért Ammon fiaitól és visszament Jeruzsálembe.

¹⁵ Amikor azonban a sírek látták, hogy vereséget szenvedtek Izrael előtt, valamennyien összegyűltek, ¹⁶ sőt Adarézer elküldte, s kirendelte azokat a síreket is, akik a folyón túl laktak, s elhozatta seregüket; Sobák, Adarézer hadvezére volt a vezérük. ¹⁷ Amikor ezt hírül vitték Dávidnak, az összevonta egész Izraelt, átkelt a Jordánon és Helámba ment. Erre a sírek csatasorba álltak Dáviddal szemben és harcba bocsátkoztak vele. ¹⁸ Ám a sírek megfutamodtak Izrael színe előtt, és Dávid hét-száz szekérharcost és negyvenezer lovast ölt meg a sírek közül. Sobákot, a hadvezérüket is leütötte, úgyhogy az tüstént meghalt. ¹⁹ Amikor aztán látták mindazok a királyok, akik Adarézer fennhatósága alatt voltak, hogy Izrael legyőzte őket, megrémültek és ötvennyolcezer emberükkel együtt megfutamodtak Izrael előtt. Aztán békét kötöttek Izraellel és szolgáltak neki, s többé a sírek nem mertek segítséget nyújtani Ammon fiainak.

2 Sám 11 Dávid és Batseba ¹ Történt pedig esztendő fordultán, abban az időben, amikor a királyok hadba szoktak vonulni, hogy Dávid elküldte Joábot és vele szolgálait és egész Izraelt, hogy dúlják fel Ammon fiainak földjét, s vegyék ostrom alá Rabbát. Dávid azonban Jeruzsálemben maradt.

² Amíg ez folyt, történt, hogy Dávid egyik délután felkelt fekvőhelyéről és a királyi palota tetején sétált és a tetőről meglátott egy asszonyt, aki ott szemben fürdött. Az asszony igen szép volt. ³ Erre elküldött a király, tudakozódott, hogy ki az az asszony. Azt jelentették neki, hogy Batseba, Eliám lánya, a hetita Uriás felesége. ⁴ Erre Dávid követeket küldött érte, elhozatta, és amikor eljött hozzá, vele aludt. Az éppen akkor tisztult meg tisztátalanságából. ⁵ Az asszony fogant, és visszatért a házába. Aztán elküldött, és megüzente Dávidnak: »Fogantam.«

⁶ Dávid erre Joábhöz küldött ezzel az üzenettel: »Küldd el hozzám a hetita Uriást!« Joáb el is küldte Uriást Dávidhoz. ⁷ Amikor Uriás megérkezett Dávidhoz, Dávid megkérdezte, jól van-e Joáb és a nép, s hogy megy a harc. ⁸ Majd azt mondta Dávid Uriásnak: »Eredj házadba, s mosd meg lábadat.« Erre Uriás kiment a király palotájából és királyi ételt vittek utána. ⁹ Ám Uriás a királyi palota kapuja előtt, urának többi szolgálja között tért aludni, s nem ment le házába.

¹⁰ Jelentették erre Dávidnak, s azt mondták neki: »Nem ment a házába Uriás.« Azt mondta erre Dávid Uriásnak: »Nemde, útról jöttél, miért nem mentél hát le házadba?« ¹¹ Azt mondta erre Uriás Dávidnak: »Az Isten ládája és Izrael meg Júda sátrakban laknak, uram, Joáb és uram szolgálai a puszta földön

hálnak, én pedig menjek a házamba, egyek, igyak, és a feleségemmel aludjak? Életedre, lelked életére mondom: nem cselekszem ilyet!» ¹² Azt mondta erre Dávid Uriásnak: »Maradj itt mára, holnap majd elbocsátlak.« Jeruzsálemben maradt tehát Uriás aznap és másnap. ¹³ Dávid meghívta, hogy egyen és igyon nála, lerészegítette, de az, amikor este kiment, a szokott fekvőhelyén, urának szolgálai között tért aludni, s nem ment be házába.

¹⁴ Ezért reggel Dávid levelet írt Joábnak, s azt elküldte Uriással. ¹⁵ Ezt írta a levélben: »Állítsátok Uriást az ütközet élére, ahol leghevesebb a harc, s hagyjátok magára, hogy megöljék és elveszen.« ¹⁶ Amikor tehát Joáb ostrom alá vette a várost, arra a helyre állította Uriást, ahol tudta, hogy igen erős emberek vannak. ¹⁷ Ki is jöttek a városból az emberek, megütköztek Joábbal, és néhányan el is estek Dávid szolgálainak népéből. Meghalt a hetita Uriás is.

¹⁸ Elküldött erre Joáb és értesítette Dávidot az ütközet minden eseményéről, ¹⁹ és megparancsolta a követnek: »Ha elmondtad a harc minden eseményét a királynak, ²⁰ s látod, hogy haragra gerjed, s azt mondja: 'Miért mentetek a falak alá harcolni? Nem tudtátok-e, hogy sok nyilat lőnek le a kőfalról?' ²¹ Ki ölte meg Abimeleket, Jerobaál fiát? Nemde a kőfalról dobott rá egy asszony malomkódarabot, úgy ölte meg Tebeszben? Miért mentetek a falak alá?' – csak azt mondd: Szolgád, a hetita Uriás is elesett.«

²² Elment tehát a követ, s amikor megérkezett, elbeszélte Dávidnak mindazt, amit Joáb neki parancsolt. ²³ Azt mondta ugyanis a követ Dávidnak: »Erőt vettek rajtunk azok az emberek, kijöttek hozzánk a mezőre, mi azonban rájuk rontottunk, és visszaűztük őket egészen a város kapujáig. ²⁴ A kőfalról azonban nyilakat lövöldöztek le az íjások szolgáládra, s néhányan meghaltak a király szolgálai közül, sőt szolgád, a hetita Uriás is meghalt.« ²⁵ Azt mondta erre Dávid a követnek: »Ezt mondd Joábnak: Ne törjön meg téged e dolog, hiszen különféle a harc eshetősége, hol ezt, hol azt emészti meg a kard. Bátorítsd csak harcosaidat a város ellen, s rontsd le; biztasd csak őket!«

²⁶ Amikor Uriás felesége meghallotta, hogy Uriás, a férje meghalt, elsiratta. ²⁷ Amikor azonban elmúlt a gyász, Dávid érte küldött és bevitte házába, s ő felesége lett, s fiút szült neki. Ám az Úrnak nem tetszett az a dolog, amelyet Dávid elkövetett.

2 Sám 12 Isten megbünteti Dávidot ¹ Elküldte tehát az Úr Nátánt Dávidhoz. Amikor odaért hozzá, azt mondta neki: »Két ember volt egy városban: az egyik gazdag, a másik szegény. ² A gazdagnak igen sok juha és marhája volt, ³ a szegénynek azonban nem volt semmije sem, csak egy kis nőtény bányájára, amelyet ő vásárolt és táplált, s amely nála, fiaival együtt nőtt fel, a kenyereiből evett, a poharából ivott, az ölében aludt, s olyan volt neki, mintha a lánya lett volna. ⁴ Amikor aztán egyszer vendég érkezett a gazdaghoz, az nem akart a maga juhaiból s marháiból venni, hogy lakomát szerezzen a hozzá érkezett utasnak, hanem fogta a szegény ember bányáját, s azt készítette el eledelül a hozzá érkezett embernek.« ⁵ Igen nagy haragra gerjedt erre Dávid az ellen az ember ellen, s azt mondta Nátánnak: »Az Úr életére mondom, hogy halál fia az az ember, aki ezt cselekedte. ⁶ Négy-szeresen térítse vissza a bányát, mivelhogy ezt cselekedte és könyörtelenül járt el.«

⁷ Azt mondta erre Nátán Dávidnak: »Te vagy az az ember! Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Én felkentelek Izrael királyává, megszabadítottalak Saul kezéből, ⁸ neked adtam urad házát, öledbe adtam urad

feleségeit, neked adtam Izrael és Júda házát, s ha ez még kevés volt, sokkal többet is adtam volna neked. ⁹ Miért vetted hát semmibe az Úr szavát, olyasmit cselekedve, ami gonosz az én színem előtt?! A hetita Uriást megöletted karddal, feleségét feleségül vetted, Ammon fiainak kardja által ölted meg őt! ¹⁰ Ne távozzék tehát a kard sohasem házadtól, mivel semmibe sem vettél engem, s elvetted a hetita Uriás feleségét, hogy a te feleséged legyen. ¹¹ Ezt üzeni ezért az Úr: Íme, saját házadból támasztok bajt ellened, szemed előtt veszem el feleségeidet, és adom oda vetélytársadnak. Az feleségeiddel fog hálni a nap színe alatt. ¹² Te ugyanis titokban cselekedtél, én azonban egész Izrael színe előtt s a nap színe alatt váltom valóra ezt a dolgot.«

¹³ Azt mondta ekkor Dávid Nátánnak: »Vétkeztem az Úr ellen!« Azt mondta erre Nátán Dávidnak: »Az Úr meg is bocsátotta bűnödöt: nem lakolsz halállal; ¹⁴ mindazonáltal, mivel e dolog által alkalmat adtál az Úr ellenségeinek a káromlásra, fiad, aki született neked, meghal.« ¹⁵ Nátán erre visszatért házába.

Meg is verte az Úr azt a gyermeket, akit Uriás felesége szült Dávidnak, úgyhogy lemondtak róla. ¹⁶ Erre Dávid könyörgött Istenhez a gyermekért, majd böjtöt tartott Dávid, félrevonult, és lefeküdt a földre. ¹⁷ Erre odamentek hozzá házának vénei, és unszolták, hogy keljen fel a földről. Ő azonban nem akart, s eledelt sem vett magához velük. ¹⁸ Hetednapon aztán az történt, hogy meghalt a gyermek. Dávid szolgái azonban nem merték jelenteni neki, hogy meghalt a gyermek, mert azt mondták: »Íme, amikor a gyermek még élt, szóltunk neki, s nem hallgatott szavunkra: mennyivel inkább fogja sanyargatni magát, ha azt mondjuk: Meghalt a gyermek.« ¹⁹ Ám amikor Dávid látta, hogy szolgái sugdolóznak, megértette, hogy meghalt a gyermek, s azt mondta szolgáinak: »Úgye meghalt a gyermek?« Ők azt felelték neki: »Meghalt.«

²⁰ Erre Dávid felkelt a földről, megfürdött, megkente magát, ruhát váltott és bement az Úr házába és imádkozott, majd házába tért, s kérte, hogy tegyenek ennivalót eléje és evett. ²¹ Azt mondták erre neki szolgái: »Mi dolog ez, amit műveltél? Amikor még élt, böjtöltél és sírtál a gyermekért, amikor pedig meghalt a gyermek, felkeltél és étkeztél?« ²² Ő azt mondta: »Amikor még élt, böjtöltem és sírtam a gyermekért, mert azt mondtam: Ki tudja, hátha nekem ajándékozza őt az Úr, s életben marad a gyermek. ²³ Most azonban, hogy meghalt, miért böjtöljek? Visszahívhatom-e még? Sőt, én elmegyek majd hozzá, de ő nem tér vissza hozzám.«

²⁴ Aztán Dávid megvigasztalta Batsebát, a feleségét, s bement hozzá és hált vele, s az fiút szült, s elnevezte Salamonnak. Az Úr szerette őt, ²⁵ és elküldte Nátán prófétát, hogy nevezze el az Úr miatt Jedidjának (azaz az Úr kedveltjének).

Rabbát meghódítása ²⁶ Joáb ezalatt hadakozott Ammon fiainak Rabbátja ellen, s be is vette a királyi várost. ²⁷ Követeket küldött erre Joáb Dávidhoz, s ezt üzenté: »Hadakoztam Rabbát ellen, de a Vizi-várost még be kell venni. ²⁸ Nos tehát gyűjtsd egybe a nép többi részét, s vedd ostrom alá a várost, s vedd be, hogy ne az én nevemnek tulajdonítsák a győzelmet, ha én dúlom fel a várost.« ²⁹ Erre Dávid egybegyűjtötte az egész népet, s elindult Rabbát ellen, s hadakozott ellene és bevette. ³⁰ A koronát is levette királyuk fejéről – egy talentum arany volt a súlya, s drágakövek voltak rajta –, s azt Dávid a maga fejére tétette. Nagyon sok zsákmányt is hozott a városból, ³¹ s elhozta népét is, és a

kőfűrészek, vasékek és fejszék mellé állította és a tégláégetőkben dolgoztatta őket. Így cselekedett Ammon fiainak valamennyi városával. Aztán Dávid visszatért egész seregével együtt Jeruzsálembe.

2 Sám 13 Ámnon és Támár ¹ Ezek után az történt, hogy Ámnon, Dávid fia, megszerette Absalomnak, Dávid fiának Támár nevű, igen szép nővérét. ² Annyira gyötrődött utána, hogy beteg lett szerelméért, hisz mivel az szűz volt, lehetetlennek tűnt előtte, hogy vele valami illetlenséget elkövethessen. ³ Volt azonban Ámnonnak egy barátja, név szerint Jonadáb, Semmaának, Dávid fivérének fia, aki igen eszes ember volt. ⁴ Ez megkérdezte tőle: »Miért fogysz így napról-napra, királyfi? Miért nem közlöd velem?« Azt mondta erre neki Ámnon: »Szeretem Támárt, fivéremnek, Absalomnak nővérét.« ⁵ Jonadáb azt felelte neki: »Feküdj ágyadba és színlelj betegséget, s ha apád eljön, hogy meglátogasson, mondd neki: Hadd jöjjön el, kérlek, Támár, a nővérem, hogy enni adjon nekem. De itt készítse el az étket, hogy az ő kezéből egyem.« ⁶ Ámnon le is feküdt és betegnek tetette magát. Amikor aztán eljött a király, hogy meglátogassa, azt mondta Ámnon a királynak: »Hadd jöjjön el, kérlek, Támár, a nővérem, hogy a szemem előtt süteményt süssön, és az ő kezéből egyek!«

⁷ Erre Dávid elküldött Támár házához ezzel az üzenettel: »Menj el Ámnonnak, a fivérednek a házába, s készíts ennivalót neki.« ⁸ Támár el is ment Ámnonnak, a fivérének a házába, ahol az feküdt. Fogta a lisztet, bekeverte, kiszaggatta a szeme előtt, és megsütötte az ételt. ⁹ Aztán vette, amit süttött, kiszedte, és eléje tette. Ámnon azonban nem akart enni és azt mondta: »Küldjete ki mindenkit előlem.« Amikor aztán mindenkit eltávolítottak, ¹⁰ azt mondta Ámnon Támárnak: »Hozd be az ételt a hálókamrába, hogy a te kezedből egyem.« Erre vette Támár a süteményt, amelyet készített, s bevitte Ámnonhoz, a fivéréhez a hálókamrába. ¹¹ Amikor azonban odavitte neki az ételt, az megragadta őt, s azt mondta: »Gyere, aludj velem, nővérem.« ¹² Ő azonban így felelt neki: »Ne, testvér, ne kövess el erőszakot rajtam! Nem szabad ilyet tenni Izraelben, ne tégy ilyen butaságot. ¹³ Hisz én nem tudnám elviselni szégyenemet, te meg olyan lennél Izraelben, mint valami bolond. Szólj csak inkább a királynak, s ő nem fog megtagadni téled.« ¹⁴ Ám ő nem hajlott könyörgésére, hanem erősebb lévén, legyűrte és hált vele.

¹⁵ Utána azonban Ámnon nagyon nagy gyűlöletre gerjedt iránta, úgyhogy nagyobb volt a gyűlölet, amellyel gyűlölte, mint a szeretet, amellyel azelőtt szerette. Azt mondta azért neki Ámnon: »Kelj fel, s eredj!« ¹⁶ Ő azt felelte neki: »Nagyobb ez a gonoszság, amelyet most követsz el rajtam, amikor kiűzöl, mint az, amelyet az imént cselekedtél.« Ám ő nem akart rá hallgatni, ¹⁷ hanem szólította azt a legényt, aki szolgált neki és azt mondta: »Kergetsd ki ezt előlem és zárd be mögötte az ajtót!« – ¹⁸ A lány bokáig érő köntöst viselt, mert ilyen ruhát hordtak a király szűz lányai. – A legény ki is kergette és bezárta mögötte az ajtót.

¹⁹ Ekkor Támár hamut hintett fejére, megszaggatta bokáig érő köntösét, fejére tette kezét, és járt-kelt jajgatva. ²⁰ A fivére, Absalom megkérdezte tőle: »Talán Ámnon, a fivéred veled aludt? Most azonban, testvérem, hallgass: a fivéred ő, ne gyötrődjék szíved e dolog miatt!« – Így aztán Támár megszégyenülten Absalomnak, a fivérének házában maradt.

²¹ Amikor aztán Dávid király meghallotta ezt a dolgot, nagyon elszomorodott, de nem akarta megsomorítani Ámnonnak, fiának lelkét, mert szerette őt, mivel elsőszülötte volt. ²² Absalom azonban

nem beszélt Ámnonnal sem rosszat, sem jót, mert gyűlölte Absalom Ámnont, azért, hogy meggyalázta Támárt, a nővérét.

Absalom bosszúja Ámnon ellen ²³ Történt azonban két esztendő múlva, hogy Absalom juhnyírást tartott Baálhácóban, amely Efraim mellett van. Erre Absalom meghívta a király valamennyi fiát. ²⁴ Elment ugyanis a királyhoz és azt mondta neki: »Íme, szolgád juhnyírást tart, kérlek, jöjjön el a király a szolgálóival együtt szolgáljához.« ²⁵ Azt mondta erre a király Absalomnak: »Ne, fiam, ne kívánd, hogy mindnyájan elmenjünk és terhedre legyünk.« Unsolására sem akart elmenni, hanem megáldotta őt. ²⁶ Azt mondta ekkor Absalom: »Hát ha te nem akarsz eljönni, hadd jöjjön el, kérlek, velünk legalább Ámnon, a fivérem.« Azt mondta erre neki a király: »Nem szükséges, hogy veled menjen.« ²⁷ De Absalom unszolta, s így ő elbocsátotta vele Ámnont, s a király valamennyi fiát.

Lakomát szerzett erre Absalom, olyat, mint a király lakomája. ²⁸ Legényeinek azonban megparancsolta Absalom: »Vigyázzatok! Ha Ámnon ittas lesz a bortól, s én azt mondom nektek: Üssétek le, akkor öljétek meg. Ne féljete, hiszen én parancsolom nektek, legyetek bátrak és vitéz emberek!« ²⁹ Absalom legényei úgy is cselekedtek Ámnonnal, ahogy Absalom parancsolta nekik. Erre a király fiai valamennyien felkeltek, mindegyikük öszvéreére ült és elmenekült.

³⁰ Amikor még úton voltak, ez a hír érkezett Dávidhoz: »Mind megölték Absalom a király fiait, egyetlenegy sem maradt meg közülük.« ³¹ Erre a király felkelt, megszaggatta ruháit, levetette magát a földre és körülötte álló szolgálói is mindnyájan megszaggatták ruháikat. ³² Megszólalt azonban Jonadáb, Semmaának, Dávid fivérének fia, és azt mondta: »Ne gondolja azt az én uram, a király, hogy mind megölték a király fiait: csak Ámnon halt meg, mert ő Absalom begyében volt attól a naptól kezdve, hogy erőszakot követett el Támáron, a nővérén. ³³ Nos tehát ne vegye szívére uram, a király azt a szóbeszédet és ne mondja: Mind megölték a király fiait – mert csak Ámnon halt meg.« ³⁴ Közben Absalom elmenekült.

Az őrálló legény pedig felemelte szemét, szétekintett és jelentette, hogy íme, sok nép jön a mellékúton, a hegyoldal felől. ³⁵ Azt mondta erre Jonadáb a királynak: »Lám, itt vannak a király fiai: úgy történt, ahogy szolgád mondta.« ³⁶ Amikor megszűnt szólni, meg is jelentek a király fiai és bementek és hangos sírásra fakadtak. Maga a király és minden szolgája is sírt nagyon nagy jajgatással.

³⁷ Absalom azonban elmenekült, s Talmajhoz, Ammiúd fiához, Gessúr királyához ment, és Dávid minden nap gyászolta fiát.

Absalom visszatérése ³⁸ Miután Absalom elmenekült és Gessúrba jutott, ott volt három esztendeig. ³⁹ Dávid király végül felhagyott Absalom üldözésével, mert megvigasztalódott Ámnon halálán.

2 Sám 14 ¹ Amikor aztán Joáb, Száruja fia észrevette, hogy a király szíve ismét Absalom felé fordult, ² elküldött Tekoába, s hozatott onnan egy eszes asszonyt, s azt mondta neki: »Színlelj gyászt, s ölt gyászruhát, s ne kend meg magadat olajjal, hogy olyan légy, mint a már hosszú ideje halottat gyászoló asszony, ³ s menj be a királyhoz, s mondd neki ezt és ezt.« Azzal szájába adta Joáb a szavakat.

⁴ A tekoai asszony be is ment a királyhoz, földre borult előtte és meghajtotta magát és azt mondta: »Segíts rajtam, király!« ⁵ Azt mondta erre neki a király: »Mi bajod?« Az így felelt: »Jaj! Özvegyasszony

vagyok én, mert meghalt a férjem. ⁶ Volt szolgálódnak két fia, de azok összevesztek a mezőn, s nem volt senki sem, aki megfékezhetette volna őket, így az egyik leütötte és megölte a másikat. ⁷ Most íme, felkelt az egész rokonság szolgálód ellen, s azt mondja: 'Add ki a testvérgyilkost, hogy megölhessük meggyilkolt testvére életéért, s így eltörölhessük az örököszt.' Így akarják eloltani megmaradt szikrácskámat, hogy ne maradjon férjemnek se neve, se maradéka a földön.« ⁸ Azt mondta erre a király az asszonynak: »Eredj házadba, majd intézkedem ügyedben!« ⁹ Azt mondta erre a tekoai asszony a királynak: »Rajtam, uram király, rajtam és apám házán legyen a vétek, a király és trónja mentes legyen tőle!« ¹⁰ Azt mondta erre a király: »Aki ellened szól, hozd csak elé, s többé nem nyúl hozzád!« ¹¹ Ám ő azt mondta: »Emlékezzék meg a király az Úrról, Istenéről, hogy ne folytathassák a vérrokonok a bosszút és semmiképp se ölhessék meg fiamat.« Ő tehát azt mondta: »Az Úr életére mondom, hogy fiad haja szála sem esik a földre!«

¹² Azt mondta ekkor az asszony: »Hadd szóljon szolgálód még egy szót uramhoz, a királyhoz.« Ő azt mondta: »Szólj!« ¹³ Azt mondta erre az asszony: »Miért gondoltál te ehhez hasonló dolgot Isten népe ellen, s miért határozta a király azt, hogy vétkezik és nem hozatja vissza azt, akit eltaszított? ¹⁴ Mindnyájan meghalunk, s olyanok vagyunk, mint a víz, amely befolyik a földbe, s vissza nem tér, s Isten nem akarja senkinek a vesztét, hanem az a gondolata, hogy ne vesszen el egészen az eltaszított sem. ¹⁵ Nos, tehát azért jöttem ide, hogy ezt elmondjam uramnak, a királynak a nép jelenlétében. Azt mondta ugyanis magában szolgálód: Szólok a királynak, hátha megteszi szolgálója szavát. – ¹⁶ A király meg is hallgatott és megszabadította szolgálóját mindazoknak a kezéből, akik el akarnak törölni engem, s velem fiamat az Isten örökségéből. ¹⁷ Hadd kérje tehát szolgálód, hogy úgy hasson uramnak, a királynak szava, mint az áldozat, hiszen az én uram, a király olyan, mint az Isten angyala, mivel nem ingatja meg sem az áldás, sem az átok, s azért az Úr, a te Istened, veled van.«

¹⁸ A király azt felelte erre az asszonynak: »Ne titkold el előlem azt, amit kérdezek.« Azt mondta erre neki az asszony: »Szólj, uram király!« ¹⁹ Azt mondta erre a király: »Nem Joáb keze van-e veled mind-ebben?« Az asszony ezt válaszolta: »Életed üdvösségére mondom, uram király, hogy sem balra, sem jobbra nem tér el az igazságtól semmi sem, amit uram, a király mondott, mert valóban szolgálád, Joáb parancsolta ezt nekem, s ő adta szolgálód szájába mindezeket a szavakat. ²⁰ Hogy e képes beszédre térjek, szolgálád, Joáb parancsolta, te azonban, uram király, olyan bölcs vagy, mint amilyen bölcs Isten angyala, s így mindent megértesz a földön.«

²¹ Azt mondta erre a király Joábnak: »Íme, megengesztelődöm, s megteszem szavadat: eredj tehát, s hívd vissza az ifjút, Absalomot.« ²² Joáb erre arcával a földre borult, meghajtotta magát, s áldotta a királyt. Aztán azt mondta Joáb: »Ma ismerte meg szolgálád, hogy kegyelmet találtam szemedben, uram király, mert megtetted szolgálád szavát.« ²³ Joáb fel is kerekedett és elment Gessúrba és elhozta Absalomot Jeruzsálembe. ²⁴ Ám a király azt mondta: »Térjen vissza házába, de az én színem elé ne kerüljön.« Absalom tehát visszatért házába, s nem kerülhetett a király színe elé.

²⁵ Egész Izraelben nem volt olyan szép és csinos ember, mint Absalom: tetőtől talpig nem volt benne semmi hiba. ²⁶ Amikor levágatta haját (esztendőnként megnyiratkozott ugyanis, mert nehéz volt a haja), fejének haja kétszáz sékelt nyomott, a közönséges súlyegység szerint. ²⁷ Absalomnak három fia és egy Támár nevű, széptermetű lánya született.

²⁸ Két esztendő telt el Absalom Jeruzsálemben, de csak nem kerülhetett a király színe elé. ²⁹ Elküldött tehát Joábhoz, hogy azt a királyhoz küldje, de az nem akart eljönni hozzá. Amikor másodszor is elküldött, s akkor sem akart eljönni hozzá, ³⁰ azt mondta szolgáinak: »Tudjátok, hogy Joáb szántója az én szántóm mellett van, s árpavetés van rajta. Nos menjetek és borítsátok lángra.« Erre Absalom szolgái lángra borították Joáb vetését. Erre Joáb szolgái megszaggatták ruháikat, s elmentek urukhoz és azt mondták: »Absalom szolgái lángra borították a szántó egyik részét.« ³¹ Joáb erre felkerekedett, s elment Absalomhoz a házába, és azt mondta: »Miért borították lángra szolgálid vetésemet?« ³² Absalom erre azt felelte Joábnak: »Küldtem hozzád és kértelek, hogy jöjj hozzám, hadd küldjelek el a királyhoz, hogy mondd neki: 'Miért jöttem vissza Gessúrból? Jobb volt nekem ott lennem!' Azt kérem tehát, hadd kerüljek a király színe elé, ha pedig eszében tartja vétkeket, ölessen meg.« ³³ Joáb be is ment a királyhoz és elmondott neki mindent. Erre ő elhívatta Absalomot. Az bement a királyhoz, leborult előtte a földre, s a király megcsókolta Absalomot.

2 Sám 15 Absalom lázadása ¹ Ezek után pedig szerzett magának Absalom szekereket, lovasokat s ötven embert fullajtárnak. ² Reggelként aztán felkelt Absalom, odaállt a kapu bejáratához, s minden embert, akinek valami ügye volt, s ítéletért a királyhoz tartott, magához hívott Absalom és azt mondta: »Melyik városból való vagy?« Ha az feleletül azt mondta: »Izrael egyik törzséből való vagyok, én, a te szolgád,« ³ akkor Absalom azt felelte neki: »Úgy látom, hogy ügyed jó és igaz, de a király nem rendelt senkit sem, aki meghallgatna téged.« Majd azt mondta Absalom: ⁴ »Bárcsak engem tenne valaki bírónak e földön, hogy hozzám jönnének mindazok, akiknek ügyük van, én majd igazságosan ítélnék.« ⁵ Sőt, amikor valaki odament hozzá, hogy leborulva köszöntse, ő kinyújtotta kezét, megfogta és megcsókolta. ⁶ Így járt el egész Izraellel, amikor valaki ítélet végett kihallgatásra jött a királyhoz, s így bujtogatta Izrael embereinek szívét.

⁷ Négy esztendő múltával aztán azt mondta Absalom a királynak, Dávidnak: »Hadd menjek el, hogy teljesítsem Hebronban az Úrnak tett fogadalmamat. ⁸ Ezt a fogadalmat tette ugyanis szolgád, amikor a szíriai Gessúrból volt: Ha visszavisz engem az Úr Jeruzsálembe, akkor áldozatot mutatok be az Úrnak.« ⁹ Azt mondta erre neki a király, Dávid: »Eredj békességben.« Fel is kelt és elment Hebronba.

¹⁰ Ugyanakkor titkos követeket küldött Absalom Izrael valamennyi törzséhez, ezzel az üzenettel: »Mihelyt meghalljátok a harsona szavát, mondjátok: 'Király lett Absalom Hebronban!'¹¹ Kétszáz ember ment el Absalommal Jeruzsálemből. Ezeket meghívta, s ők jóhiszeműen mentek és semmit sem tudtak az ügyről. ¹² A gílói Ahitófelt, Dávid tanácsosát is elhívatta Absalom Gílóból, a városából. Amikor aztán bemutatta az áldozatokat, igen nagy lett az összeesküvés, s a nép egyre gyülekezett és növekedett Absalom mellett.

Dávid menekül Jeruzsálemből ¹³ Hírmondó jött ekkor Dávidhoz és azt mondta: »Teljes szívvel követi Absalomot egész Izrael.« ¹⁴ Azt mondta erre Dávid a szolgáinak, akik vele voltak Jeruzsálemben: »Keljetek fel, meneküljünk, mert nem lesz menekvésünk Absalom színe elé; szaporán menjetek, hogy ha megérkezik, itt ne lepjen minket, s romlást ne zúdítsa ránk, s kardélre ne hánnya a várost.« ¹⁵ Azt mondták erre a király szolgái neki: »Mindazt, amit urunk, a király parancsol, készséggel meg tesszük, mi, szolgálid.« ¹⁶ Ki is vonult a király és nyomában egész házanépe. Csak tíz mellékfeleségét hagyta hátra a király, hogy őrizzék a házat. ¹⁷ Amikor aztán a király s nyomában egész Izrael kivonult,

a háztól messze megállapodott, ¹⁸ s valamennyi szolgálja odament melléje, a keretiek és feletiek se-
rege pedig, valamint az a hatszáz erős, harcos geti ember, aki Gátból követte nyomdokait, mind
elvonult a király előtt.

¹⁹ Azt mondta ekkor a király geti Ittajnak: »Miért jössz velünk? Térj csak vissza, s maradj a királynál,
hiszen te idegen vagy, s csak úgy költöztél ki lakóhelyedről. ²⁰ Tegnap jöttél, s már ma kénytelen
lennél velünk jönni? Én megyek, ahova mennem kell, te térj vissza, s vidd vissza testvéreidet magad-
dal és cselekedjen az Úr irgalmasságot és hűséget veled, amiért jóindulatot és hűséget tanúsítottál.«
²¹ Ittaj azt felelte a királynak: »Az Úr életére s a te életedre mondom, uram király, hogy bárhol leszel,
uram király, akár a halálban, akár az életben, ott lesz szolgálád is.« ²² Azt mondta erre Dávid Ittajnak:
»Jöjj tehát, s vonulj át.« Át is vonult a geti Ittaj s minden vele levő embere, valamint az egész sokaság.
²³ Mindenki hangosan sírt, s átvonult az egész nép, s a király is átment a Kedron patakon, s az egész
nép arra az útra tartott, amely a pusztára visz.

²⁴ Eljött Szádok pap is, s vele a leviták mind, s elhozták az Isten szövetségének ládáját, s letették az
Isten ládáját – Abjatár is felment –, amíg az egész nép teljesen ki nem vonult a városból. ²⁵ Ám a
király azt mondta Szádoknak: »Vidd vissza az Isten ládáját a városba: ha kegyelmet találok az Úr
szemében, majd visszavisz engem, s ismét megmutatja nekem azt és hajlékát; ²⁶ ha pedig azt mondja
nekem: 'Nem tetszel,' itt vagyok, tegye azt, ami jó előtte.« ²⁷ Majd azt mondta a király Szádok pap-
nak: »Ó látó, térj vissza a városba békességgel, s két fiatok, Ahimaász, a te fiad és Jonatán, Abjatár
fia is legyen veletek. ²⁸ Íme, én a pusztta mezőin fogok lappangani, amíg hír nem jön tőletek értesíté-
sül.« ²⁹ Erre Szádok és Abjatár visszavitték az Isten ládáját Jeruzsálembe, s ott maradtak,

³⁰ Dávid pedig felment az Olajfák hegyére, sírva ment, mezítelen lábbal s beburkolt fejjel haladt, s az
egész vele levő nép is beburkolt fővel, sírva tartott felfelé. ³¹ Hírül hozták közben Dávidnak, hogy
Ahitófel is az összeesküvők között, Absalom mellett van. Azt mondta akkor Dávid: »Kérlek, Uram,
hiúsítsd meg Ahitófel tanácsát.«

³² Amikor aztán Dávid feljutott a hegy tetejére, ahol imádni akarta az Urat, íme, eléje jött az aráki
Húszáj, megszaggatott ruhával s földdel beszórt fővel. ³³ Azt mondta ekkor neki Dávid: »Ha velem
jössz, csak terhemre leszel, ³⁴ ha azonban visszamégy a városba, s azt mondod Absalomnak: 'Szolgád
vagyok, király, amint apád szolgálja voltam, úgy leszek a te szolgálád': akkor megsemmisítheted Ahitó-
fel tanácsát. ³⁵ Ott lesznek veled Szádok és Abjatár, a papok, s te majd jelents mindent, amit hallasz
a király házából, Szádoknak és Abjatárnak, a papoknak. ³⁶ Azokkal pedig ott van két fiúk: Ahimaász,
Szádok fia és Jonatán, Abjatár fia. Ezek által aztán üzenjtek meg nekem mindent, amit hallotok.«

³⁷ Elment tehát Húszáj, Dávid barátja a városba, és Absalom is bevonult Jeruzsálembe.

2 Sám 16 ¹ Amikor aztán Dávid egy kissé túljutott a hegy tetején, eléje került Szíba, Meribbaál
legénye két számmal, amelyet kétszáz kenyér, száz kötés aszú szőlő, száz csomó füge és egy tömlő
bor terhelt. ² Azt mondta ekkor a király Szíbának: »Mire valók ezek?« Szíba erre azt felelte: »A sza-
marak a király háznépe számára, hogy rájuk üljenek, a kenyér és a füge legényeid számára, hogy
megegyék, a bor pedig, hogy igyék, aki kimerül a pusztában.« ³ Azt mondta erre a király: »Hol van
urad fia?« Szíba erre azt felelte a királynak: »Ő Jeruzsálemben maradt, mert azt mondja: 'Ma adja

vissza nekem Izrael háza apám királyságát.»⁴ Ekkor a király azt mondta Szibának: »Legyen a tied mindaz, ami eddig Meribbaálé volt.« Sziba erre így szólt: »Kérlek, hadd találjak kegyelmet előtted, uram király!«

⁵ Amikor aztán Dávid király Bahurimig jutott, íme, kijött onnan egy ember, aki Saul házának nemzetiségéből való volt, név szerint Szemei, Gera fia, s amint kijött, jártában egyre átkozta, ⁶ s kövekkel hajigálta Dávidot s Dávid király minden szolgáját, pedig az egész nép és valamennyi harcos ott haladt a király jobbján és balján. ⁷ Így szólt Szemei, amikor a királyt átkozta: »Eredj, eredj te vérszopó ember, Béliál fia! ⁸ Megtorolta rajtad az Úr Saul házának minden vérét, hogy elfoglaltad királyságát és Absalomnak, a fiadnak a kezébe adta az Úr a királyságot, s téged íme, szorongatnak bajaid, mert vérszopó ember vagy.« ⁹ Azt mondta ekkor Abizáj, Száruja fia a királynak: »Mit átkozza ez a holt eb uramat, a királyt? Elmegyek, s fejét veszem.« ¹⁰ Ám a király azt mondta: »Mi közöm hozzátok, Száruja fiai? Hagyjátok, hadd átkozzon, hiszen az Úr parancsolta neki, hogy átkozza Dávidot, s azért ki merné kérdezni, hogy `miért cselekszik így.'« ¹¹ Majd azt mondta a király Abizájnak s minden szolgájának: »Íme, saját fiam, aki az én ágyékomból származott, tör életemre: mennyivel inkább tehát Jemini fia? Hagyjátok, hadd átkozzon az Úr parancsa szerint, ¹² hátha megtekinti az Úr nyomorúságomat, s jóval fizet nekem az Úr e mai átokért.« ¹³ Tovább ment tehát Dávid, s vele társai az úton, Szemei pedig a hegygerinc oldalán, vele szemben haladt, s közben átkozódott, köveket hajigált és földet hányt feléje. ¹⁴ Így érkezett meg a király, és vele az egész nép, fáradtan, s ott megpihentek.

Absalom Jeruzsálemben ¹⁵ Közben Absalom és egész népe bevonult Jeruzsálembe és Ahitófel is vele. ¹⁶ Amikor aztán az aráki Húszáj, Dávid barátja bement Absalomhoz, így szólt hozzá: »Üdvözlég király, üdvözlég király!« ¹⁷ Absalom erre megkérdezte tőle: »Hát ez a szereteted barátod iránt? Miért nem mentél el barátoddal?« ¹⁸ Húszáj erre azt felelte Absalomnak: »Hogyne! Én azé leszek, akit az Úr, s ez az egész nép és egész Izrael választott, s azzal maradok. ¹⁹ De meg hogy erről is beszéljek, hát kinek fogok szolgálni? Nem a király fiának-e? Amint apádnak engedelmeskedtem, úgy fogok engedelmeskedni neked is.«

²⁰ Azt mondta aztán Absalom Ahitófelnek: »Tartsatok tanácsot, mit cselekedjünk.« ²¹ Azt mondta erre Ahitófel Absalomnak: »Menj be apád mellékfeleségeihez, akiket itt hagyott a ház őrzésére, hogy ha meghallja egész Izrael, hogy meggyaláztad apádat, megerősödjék melletted keze.« ²² Sátrat ütöttek tehát Absalomnak a tetőn, s ő bement apja mellékfeleségeihez egész Izrael láttára. ²³ Ahitófel tanácsát ugyanis, amelyet azokban a napokban adott, annyira becsülték, mintha Istentől kértek volna tanácsot. Így becsülték Ahitófel minden tanácsát, akkor is, amikor Dáviddal tartott, akkor is, amikor Absalommal volt.

2 Sám 17 ¹ Majd azt mondta Ahitófel Absalomnak: »Kiválasztok magamnak tizenkétezer embert és felkerekedem és még ez éjjel üldözőbe veszem Dávidot, ² és rárontok (ő bizonyosan fáradt s erőtlenségű), s megverem, s ha megfutamodott az egész nép, amely vele van, megölöm a magára maradt királyt, ³ s úgy visszatérítem az egész népet, mint ahogy egy ember szokott visszatérni – hiszen te csak egy embert üldözl –, s akkor az egész nép békességben lesz.« ⁴ Beszéde tetszett is Absalomnak s Izrael valamennyi vénének.

⁵ Ekkor Absalom azt mondta: »Hívjátok ide az aráki Húszáj, őt is hallgassuk meg, mit mond!« ⁶ Amikor aztán Húszáj eljött Absalomhoz, azt mondta neki Absalom: »Ezt és ezt mondta Ahitófel. Megtegyük-e vagy sem, mit tanácsolsz?« ⁷ Azt mondta erre Húszáj: »Nem jó tanács az, amelyet Ahitófel ezúttal adott.« ⁸ Majd folytatta Húszáj: »Te tudod, hogy apád s a vele levő emberek igen vitézek, s olyan elkeseredett szívűek, mint a nőtény medve, amikor kölykei elrablása miatt dühöng az erdőn. Apád azonban harcban jártas ember, s nem fog vesztegelni a néppel. ⁹ Hátha éppen a barlangokban lappang, vagy valamely más helyen, ahol éppen akar, s ha mindjárt kezdetben elesnek egy páran embereink közül, meghallja, aki meghallja, s azt fogja mondani: 'Vereség érte azt a népet, amely Absalomot követte,' ¹⁰ s akkor a félelem csüggedtté teszi még a legvitézebb embert is, akinek szíve olyan, mint az oroszláné: mert Izrael egész népe tudja, hogy apád vitéz és bátrak mindazok, akik vele vannak. ¹¹ Én azért ezt tartom helyes tanácsnak: Gyűljön hozzád egész Izrael, Dántól Beersebaig, olyan nagy számban, mint a tenger fövénye és te magad állj közéjük. ¹² Aztán üssünk rajta azon a helyen, ahol éppen található lesz, és lepjük el, mint ahogy a harmat szokta ellepni a földet, s ne hagyjunk meg azokból az emberekből, akik vele vannak, egyetlenegy se. ¹³ Ha pedig valamely városba húzódik, akkor vegye körül egész Izrael azt a várost kötelekkel, s húzzuk be a patakba, úgy hogy még egy kavicsot se lehessen találni belőle.« ¹⁴ Azt mondta erre Absalom és Izrael valamennyi embere: »Jobb az aráki Húszáj tanácsa Ahitófel tanácsánál!« – Ahitófel hasznos tanácsa azonban az Úr rendeléséből hiúsult meg, hogy így az Úr bajt hozzon Absalomra.

¹⁵ Azt mondta ekkor Húszáj Szádoknak és Abjatárnak, a papoknak: »Ezt és ezt tanácsolta Ahitófel Absalomnak és Izrael véneinek, én pedig ezt és ezt a tanácsot adtam. ¹⁶ Most tehát küldjete el hamar, s értesítsétek Dávidot, s mondjátok: 'Ne vesztegelj ezen az éjszakán a puszta mezején, hanem kelj át késedelem nélkül a Jordánon, hogy el ne nyelje a veszedelem a királyt s az egész népet, amely vele van.'«

¹⁷ Jonatán és Ahimaász a Rógel forrásnál álltak. Odament tehát a szolgáló, s elmondta nekik a dolgot, s ők elindultak, hogy közöljék a hírt Dávid királlyal. Ők ugyanis nem mutakozhattak, s nem mehettek be a városba. ¹⁸ Ám egy legény meglátta őket, s értesítette Absalomot. Erre ők meggyorsították járásukat, s Baurimban bementek egy ember házába. Ennek volt az udvarán egy kútja, s ők abba szálltak, ¹⁹ az asszony pedig vett egy takarót, s ráterítette a kút szájára, mintha darált árpát száritana, s így nem lehetett észrevenni semmit sem. ²⁰ Amikor aztán Absalom szolgálai bementek a házba, s azt mondták az asszonynak: »Hol van Ahimaász és Jonatán?« Az asszony azt felelte: »Sietve átkeltek, éppen csak egy kis vizet ittak.« Erre azok, akik keresték őket, mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembe.

²¹ Amikor aztán elmentek, ők feljöttek a kútból. Elmentek, és jelentették Dávid királynak: »Induljatok el és keljete át gyorsan a folyón, mert ezt és ezt tanácsolta ellenetek Ahitófel.« ²² Felkerekedett erre Dávid s az egész vele levő nép, s mire megvirradt, átkeltek a Jordánon, és senki sem maradt, aki át nem kelt volna a folyón.

²³ Amikor aztán Ahitófel látta, hogy nem hajtották végre tanácsát, megnyergelte szamarát, felkerekedett, hazament városába, intézkedett háza felől és felakasztotta magát. Meg is halt és eltemették apja sírjába.

Dávid felkészül a harcra ²⁴ Dávid Mahanaimba ment. Erre Absalom s vele Izraelnek minden embere is átkelt a Jordánon. ²⁵ Absalom Amászáat tette meg Joáb helyett a sereg vezérévé. Amásza egy jezezeeli Jetra nevű embernek volt a fia, aki Abigailhoz, Naás lányához, Szárujának, Joáb anyjának a nővéréhez ment be. ²⁶ Izrael Absalommal Gileád földjén ütött táborn.

²⁷ Amikor aztán Dávid Mahanaimba jutott, Sóbi, az Ammon fiainak Rabbátjából való Naás fia, továbbá Mákir, a Lodabárból való Ammiel fia, meg a Rógelimből való gileádi Barzilláj ²⁸ hoztak neki ágyneműt, szőnyeget, cserépedényt, búzát, árpát, lisztet, árpadarát, babot, lencsét, pörkölt borsót, ²⁹ mézet, vajot, juhot és hízott marhát és odaadták Dávidnak s a vele levő népnek eleségül, mert gyanították, hogy éhség és szomjúság gyötri a népet a pusztában.

2 Sám 18 ¹ Ekkor Dávid szemlét tartott népén, s ezredeseket és századosokat rendelt föléjük, ² s a nép egyharmadát Joáb keze alá, egyharmadát Abizájnak, Száruja fiának, Joáb fivérének keze alá, egyharmadát a Gátból való Ittaj keze alá vetette. Majd azt mondta a király a népnek: »Én is kivonulok veletek.« ³ A nép azonban ezt felelte: »Ne jöjj ki, mert ha mi megfutamodunk is, velünk nem nagyon törődnek, s ha a fele közülünk elesik is, nem sokat gondolkodnak vele, te magad azonban tízezernek számítasz, jobb tehát, ha a városból oltalmunkra leszel.« ⁴ Azt mondta erre a király nekik: »Amit ti jónak láttok, azt teszem.« Megállt tehát a király a kapunál, a nép pedig kivonult százas és ezres csapatokban. ⁵ A király ekkor megparancsolta Joábnak, Abizájnak és Ittajnak: »Életben hagyjátok ám nekem azt a gyermeket, Absalomot!« Hallotta az egész nép is, amikor a király minden vezérnek parancsot adott Absalom felől.

Absalom halála ⁶ Kivonult tehát a nép a mezőre Izrael ellen, s Efraim erdejében megtörtént az ütközet. ⁷ Ott Dávid serege megverte Izrael népét, s annak nagy lett a vesztesége azon a napon: húszezer ember. ⁸ Majd kiterjedt a harc annak az egész földnek a színére és sokkal többen voltak azok, akiket az erdő emésztett meg a népből, mint azok, akiket a kard emésztett meg azon a napon.

⁹ Történetesen Absalom is Dávid szolgálai elé került. Öszvéren nyargalt ugyanis, s amikor az öszvér egy sűrű és nagy cserfa alá jutott, Absalom fennakadt fejénél fogva a cserfán, s amíg ő függött ég és föld között, az öszvér, amelyen ült, továbbhaladt. ¹⁰ Meglátta mármost ezt valaki és jelentette Joábnak: »Láttam Absalomot, amint egy cserfán függött.«

¹¹ Azt mondta erre Joáb annak az embernek, aki a hírt hozta neki: »Ha láttad, miért nem szegezted a földhöz, s én tíz sékel ezüstöt meg egy övet adtam volna neked.« ¹² Azt mondta az Joábnak: »Ha ezer sékel ezüstöt mérnél is kezembe, akkor sem nyújtanám ki kezemet a király fiára, mert fülünk hallatára parancsolta a király neked, Abizájnak és Ittajnak: 'Vigyázzatok ám nekem a gyermekekre, Absalomra!' ¹³ De meg ha vakmerően kockáztattam volna is életemet, a dolog semmiképpen sem maradhatott volna titokban a király előtt, s vajon akkor te mellettem állnál-e vele szemben?« ¹⁴ Azt mondta erre Joáb: »Nem teszek úgy, ahogy te akarod, hanem megtámadom előtted.« Kezébe vett tehát három dárdát, és beledöfte Absalom szívébe. Mivel még vonaglott a cserfán függve, ¹⁵ odafutott Joáb tíz fegyverhordozó legénye, leütötték és megölték.

¹⁶ Ekkor Joáb megfúvatta a harsonát, s visszatartotta a népet, hogy ne üldözze a menekülő Izraelt, mert kímélni akarta a sokaságot. ¹⁷ Absalomot aztán levették, s az erdőben egy nagy gödörbe vetették, s igen nagy rakás követ hordtak föléje, egész Izrael pedig sátraiba menekült.

¹⁸ Absalom, amikor még élt, emlékoszlopot állíttatott magának, amely a Király-völgyben van; azt mondta ugyanis: »Fiam nincs, ez legyen tehát nevem emléke.« Éppen azért az emlékoszlopot a maga nevééről nevezte el: »Absalom kezének« hívják azt mind a mai napig.

¹⁹ Ahimaász, Szádok fia ekkor azt mondta: »Elfutok, s hírül viszem a királynak, hogy az Úr kiszabadította ellenségei kezéből.« ²⁰ Joáb azonban azt mondta neki: »Te ma ne légy hírmondó, hanem más-kor vidd a hírt. Nem akarom, hogy ma te vidd a hírt, mivelhogy meghalt a király fia.« ²¹ Majd azt mondta Joáb Kúsinak: »Eredj, s jelentsd a királynak, amit láttál!« Kúsi meghajtotta magát Joáb előtt és elfutott. ²² Erre Ahimaász, Szádok fia ismét szólt Joábnak: »Mit árt, ha én is elfutok Kúsi után?« Azt mondta erre neki Joáb: »Miért futnál, fiam? Nem leszel jó hír vivője!« ²³ Ám az ezt felelte: »Hátha mégis elfutok?« Erre ő azt mondta: »Fuss hát!« Elfutott tehát Ahimaász, a rövidebb úton, s megelőzte Kúsit.

²⁴ Dávid éppen a két kapu között üldögélt. Ekkor az őr, aki a kapu tetején, a kőfalon volt, felemelte szemét, s látta, hogy egy magányos ember fut feléje. ²⁵ Lekialtott tehát és jelentette a királynak. Azt mondta erre a király: »Ha egyedül van, jó hír van szájában.« Mialatt pedig az igyekezett és mind közelebb jutott, ²⁶ látta az őr, hogy másik ember is fut feléje. Lekialtott tehát a tetőről, s azt mondta: »Feltűnt egy másik ember is, az is egyedül fut.« Azt mondta erre a király: »Az is jó hírt hoz.« ²⁷ Majd azt mondta az őr: »Úgy látom, az elsőnek a futása olyan, mint Ahimaásznak, Szádok fiának a futása.« Azt mondta erre a király: »Jó ember az, s jó hírrel jön.«

²⁸ Kiáltott ekkor Ahimaász és azt mondta a királynak: »Üdvözlégy, király!« Majd arccal a földre borult a király előtt és azt mondta: »Áldott legyen az Úr, a te Istened, aki kiszolgáltatta azokat az embereket, akik felemelték kezüket az én uram, a király ellen!« ²⁹ Azt mondta ekkor a király: »Békén van-e a gyermek, Absalom?« Azt mondta erre Ahimaász: »Nagy csődületet láttam, amikor Joáb, a szolgálát elküldött engem, a szolgálát, ó király, de egyebet nem tudok.« ³⁰ Azt mondta neki a király: »Fordulj meg, s állj ide.« Amikor erre az megfordult és félreállt, ³¹ megjelent Kúsi is, s amikor megérkezett, azt mondta: »Jó hírt hozok, uram király, mert az Úr kiszabadított ma téged mindazoknak a kezéből, akik felkeltek ellened.« ³² Azt mondta erre a király Kúsinak: »Békén van-e a gyermek, Absalom?« Kúsi azt felelte: »Úgy járjanak, mint e gyermek, az én uramnak, a királynak ellenségei, s mindazok, akik vesztére törnek.«

2 Sám 19 Dávid meggyászolja Absalomot ¹ Elszomorodott erre a király, felment a kapu felett levő terembe és sírt, s ezt mondogatta járva-kelve: »Én fiam, Absalom! Absalom, én fiam, bárcsak én haltam volna meg helyetted, Absalom, én fiam, én fiam Absalom!«

² Hírül vitték erre Joábnak, hogy a király siratja és gyászolja fiát. ³ Gyászra fordult erre a győzelem azon a napon az egész nép számára, mert hallotta a nép azon a napon, hogy beszélnek: »Bánkódik a király a fián.« – ⁴ Úgy lopakodott be a nép azon a napon a városba, mint ahogy a harcból meghátráló

s megfutamodó nép szokott belopakodni. ⁵ A király pedig beburkolta fejét, s fennszóval egyre azt kiáltotta: »Én fiam, Absalom, Absalom, én fiam, én fiam!«

⁶ Bement erre Joáb a királyhoz a házba és azt mondta: »Megszégyenítetted ma mindazoknak a szolgálóknak az arcát, akik megszabadították a te életedet, s fiaid s lányaid életét és feleségeidnek s mellékefeleségeidnek életét. ⁷ Szerettedet tanúsítasz azok iránt, akik gyűlölnek téged, s gyűlölettel illeted azokat, akik szeretnek téged, s ma megmutattad, hogy nem törődsz vezéreiddel s szolgálóiddal, s most valóban látom, hogy az tetszene neked, ha Absalom élne, s mi mindnyájan meghaltunk volna. ⁸ De most aztán kelj fel és jöjj ki és szólj szolgálóknak és szolgáltass elégtételt nekik, mert esküszöm neked az Úrra, hogyha ki nem jössz, senki sem marad ez éjjel veled, s ez rosszabb lesz számodra, mint mindaz a baj, amely ifjúságodtól kezdve mostanig ért téged.« ⁹ Felkelt tehát a király, s leült a kapuba, s hírül adták az egész népnek, hogy a király a kapuban ül, s elvonult az egész sokaság a király előtt.

Dávid visszatér Jeruzsálembe Miután Izrael a sátraiba futott, ¹⁰ versengett a nép Izrael valamennyi törzsében, s azt mondta: »A király szabadított meg minket ellenségeink kezéből, ő szabadított meg minket a filiszteusok kezéből, s most elmenekült e földről Absalom miatt. ¹¹ Absalom pedig, akit felkentünk magunk fölé, meghalt a hadban. Meddig vesztegeltek, s meddig nem hozzátok vissza a királyt?«

¹² Dávid király pedig elküldött Szádokhoz és Abjatárhoz, a papokhoz, s ezt üzenté: »Szóljatok Júda véneihez, s mondjátok: Miért jönnétek utolsóknak visszahozni a királyt a házába? – Egész Izrael beszéde eljutott ugyanis a király házába. – ¹³ Ti az én testvéreim, ti az én csontom s húsom vagytok, miért hoznátok vissza ti utolsóknak a királyt? ¹⁴ Amászának pedig mondjátok: Nemde, az én csontom s az én húsom vagy? Büntessen engem az Úr most és mindenkor, ha nem te leszel a sereg fővezére előttem minden időben Joáb helyett.« ¹⁵ Ezzel úgy megnyerte Júda valamennyi emberének szívét, mint egy emberét. El is küldtek a királyhoz és üzenték: »Térj vissza valamennyi szolgálóddal együtt!« ¹⁶ Visszatért tehát a király, s eljutott a Jordánhoz. Közben egész Júda Gilgálba érkezett, hogy a király elé menjen, és áthozza őt a Jordánon.

¹⁷ Júda embereivel Szemei, a Bahunimból való Gerának, Jemini fiának a fia is sietve lement Dávid király elé ¹⁸ ezer Benjaminból való emberrel. Szíba, Saul házának legénye s annak tizenöt fia és húsz szolgálója is vele volt. Mindezek berohantak a Jordánba és szemben a királlyal ¹⁹ átkeltek a gázlón, hogy áthozzák a király házanépét és rendelkezésére bocsássák magukat. Amikor aztán ő már átkelt a Jordánon, Szemei, Gera fia, leborult a király előtt ²⁰ és azt mondta neki: »Ne ródd fel nekem, uram, gonoszságomat, s ne emlékezz meg arról, hogy szolgád vétkezett ellened azon a napon, amelyen te, uram király, Jeruzsálemből kijöttél, s ne vedd azt, ó király, szívedre. ²¹ Elismerem ugyanis én, a te szolgád, vétkeimet, s éppen azért jelentem meg és jöttem le ma elsőnek József egész házából az én uram, a király elé.« ²² Megszólalt erre Abizáj, Száruja fia és azt mondta: »Vajon e szavak fejében most már nem fogják megölni Szemeit azért, hogy megátkozta az Úr felkentjét?« ²³ Azt mondta erre Dávid: »Mi közöm hozzátok, Száruja fiai! Mit sátánkodtok ma ellenem? Hát ma öljenek meg valakit Izraelben? Avagy nem tudom-e, hogy ma lettem Izrael királya?« ²⁴ Majd azt mondta a király Szemeinek: »Nem halsz meg« – és megesküdt neki.

²⁵ Meribbaál, Saul fia is lement a király elé. Lábát nem mosta meg, szakállát nem nyírta meg, ruháját nem mosta ki attól a naptól kezdve, hogy a király eltávozott, mindaddig a napig, amíg békességben vissza nem tért. ²⁶ Amikor aztán Jeruzsálem a király elé járult, azt mondta neki a király: »Miért nem jöttél velem, Meribbaál?« ²⁷ Ő felelt és azt mondta: »Uram király, szolgám cserbenhagyott engem. Én, szolgád, azt mondtam neki, hogy nyergelje meg nekem a szamarat, s felülök és elmegyek a királlyal, mert hogy sánta vagyok, én, a te szolgád. ²⁸ Sőt be is vádolt engem, szolgálodat nálad, uramnál, a királynál, de te, uram, olyan vagy, mint az Isten angyala: tégy, ami neked tetszik. ²⁹ Hiszen apám háza nem volt másra méltó, mint a halálra az én uram a király előtt, s te mégis asztalod vendégei közé helyeztél engem, szolgálodat. Mi igazságos panaszom lehetne tehát, s mi jajszót intézhetnek még a királyhoz?« ³⁰ Azt mondta erre a király: »Mit beszélnél tovább! Áll, amit mondok: Te és Szíba osztogatok meg a birtokon.« ³¹ Meribbaál erre azt felelte a királynak: »Elveheti akár az egészet, csak hogy békességben visszatért uram, a király a házába!«

³² Lejött a gileádi Barzilláj is Rógelimből, s átkelt a Jordánon a királlyal, s kész volt a folyón túl is követni őt. ³³ A gileádi Barzilláj igen öreg ember, vagyis nyolcvan esztendő volt, és ő látta el a királyt élelemmel, amikor Mahanaïmban tartózkodott; nagyon gazdag ember volt ugyanis. ³⁴ Azt mondta tehát a király Barzillájnak: »Jöjj velem, hogy gondtalanul pihenj nálam Jeruzsálemben.« ³⁵ Azt mondta erre Barzilláj a királynak: »Mennyi az én életem esztendeinek napja, hogy felmenjek a királlyal Jeruzsálembe? ³⁶ Nyolcvan esztendő vagyok ma: meg tudják-e még különböztetni érzékeim az édeset s a keserűt, gyönyörűséget szerezhet-e még szolgáltnak az étel és az ital, hallgathatom-e még az énekesek s az énekesnők szavát? Miért legyen szolgád uramnak, a királynak terhére? ³⁷ Csak egy kicsit megyek majd még veled én, a te szolgád tovább a Jordántól: azt nem kell nekem így viszonoznod! ³⁸ Hadd térjek csak, kérlek, vissza én, a te szolgád, s hadd haljak meg a magam városában, s hadd temessenek apám s anyám sírja mellé. Itt van azonban szolgád, Kámaám, ő menjen el veled, uram király, s tégy vele, amit jónak látsz.« ³⁹ Azt mondta erre neki a király: »Jöjjön el tehát velem Kámaám, s én azt teszem vele, ami neked tetszik, s te mindazt, amit kívánsz tőlem, megnyered.« ⁴⁰ Amikor aztán átkelt az egész nép s a király a Jordánon, megcsókolta a király Barzillájt, megáldotta, s az visszatért lakóhelyére.

⁴¹ Majd átvonult a király s vele Kámaám Gilgálba. A királyt Júda egész népe hozta át, Izrael népének azonban csak a fele volt ott. ⁴² Felsereglettek ezért Izrael emberei mindnyájan a királyhoz, s azt mondták neki: »Miért loptak el téged testvéreink, Júda emberei, s miért hozták át ők a királyt és házanépét s vele Dávid minden emberét a Jordánon?« ⁴³ Erre Júda valamennyi embere azt felelte Izrael embereinek: »Mert hozzánk közelebb áll a király! Miért haragszol ezért? Ettünk-e érte valamit a királyéból, vagy kaptunk-e érte ajándékot?« ⁴⁴ Így feleltek erre Izrael emberei Júda embereinek: »Tíz résszel nagyobb vagyok én a király előtt, s inkább hozzám tartozik Dávid, mint tehozzád: miért követted el rajtam ezt a méltatlanságot? Miért nem nekem üzentek először, hogy hozzam vissza királyomat?« Júda emberei erre még keményebben feleltek Izrael embereinek.

2 Sám 20 Seba felkelése ¹ Történetesen ott volt Béliálnak egyik embere, név szerint Seba, Bokri fia, egy jeminita férfi. Ez megfújta a harsonát, s azt mondta:

»Nincs részünk Dávidban,
s nincs örökségünk Izáj fiában:
térj vissza sátraidba, Izrael!«

² Erre egész Izrael elpártolt Dávidtól és Sebát, Bokri fiát követte. Júda emberei azonban kitarítottak királyuk mellett a Jordántól egészen Jeruzsálemig.

³ Amikor aztán a király hazaért Jeruzsálembe, vette azt a tíz mellékfeleségét, akit a ház őrzésére hátrahagyott, s őrizet alá helyezte őket. Élelemmel ellátta őket, de nem ment be hozzájuk, hanem zár alatt voltak haláluk napjáig, s özvegységben éltek.

⁴ Majd azt mondta a király Amászának: »Hívd egybe nekem harmadnapra Júda valamennyi emberét, s jelenj meg magad is.« ⁵ Elment tehát Amásza, hogy összehívja Júdát, de tovább maradt el annál az időnél, amelyet a király megszabott neki. ⁶ Azt mondta ezért Dávid Abizájnak: »Most még majd jobban megsanyargat minket Seba, Bokri fia, mint Absalom! Vedd tehát urad szolgálait, s nyomulj utána, hogy erős városokra ne találjon, s el ne meneküljön előlünk.« ⁷ Kivonultak tehát vele Joáb emberei meg a keretiek és a feletiek s a vitézek is mind kivonultak Jeruzsálemből, hogy üldözőbe vegyék Sebát, Bokri fiát.

⁸ Amikor aztán annál a nagy kőnél voltak, amely Gibeonban van, Amásza, aki éppen odaért, találkozott velük. Joábot ekkor szoros, testhez álló ruha fedte, fölötte ágyékig csüngő, hüvelybe dugott kard övezte, amely azonban olyan volt, hogy egy kis mozdulattal dőlésre készen ki lehetett rántani.

⁹ Azt mondta ekkor Joáb Amászának: »Üdvözlégy, testvérem!« – és megfogta jobb kezével Amásza állát, mintha meg akarta volna csókolni. ¹⁰ Amásza nem vette észre a kardot, amelyet Joáb készen tartott, s Joáb oldalba döfte és kiontotta belét a földre. Második sebet nem is ejtett rajta, mert halott volt. Joáb és Abizáj, a fivére azután üldözőbe vették Sebát, Bokri fiát. ¹¹ Eközben néhány ember Joáb társai közül megállt Amásza holtteste mellett és azt mondta: »Íme, aki Joáb helyett Dávid kísérlője akart lenni.« ¹² Amásza ugyanis vérbe borítva ott feküdt az út közepén. Amikor az egyik ember látta, hogy az egész nép megáll és nézi, kivitte Amászáat az útról a mezőre, s letakarta egy ruhával, hogy ne álljanak meg miatta az arra menők. ¹³ Amikor aztán kivitték az útról, minden ember tovább ment, s követte Joábot, Sebának, Bokri fiának üldözésében.

¹⁴ Ő ezalatt keresztülvonult Izraelnek valamennyi törzsén egészen Abeláig, vagyis Bétmaakáig, s ott összegyűlt körülötte minden válogatott ember. ¹⁵ Ők tehát odamentek, s ostrom alá vették Abelában, vagyis Bétmaakában. Körülvették a várost töltésekkel, s ostromolni kezdték a várost, s a Joábbal levő egész nép nekilátott a falak lerombolásának.

¹⁶ Ekkor kikiáltott egy eszes asszony a városból: »Halljátok, halljátok! Mondjátok meg Joábnak: `Jöjj közelebb, hadd beszéljek veled.'« ¹⁷ Amikor ő odament hozzá, azt mondta neki: »Te vagy, Joáb?« Ő erre azt felelte: »Én.« Ekkor az így szólott hozzá: »Hallgasd meg szolgálód szavát.« Ő azt felelte: »Meghallgatom.« ¹⁸ Azt mondta erre az asszony: »Így hangzik a régi közmondás: `Akik kérdezősködni akarnak, Abelában kérdezősködjének. Így célt is értek.'« ¹⁹ Nem én vagyok-e az, aki igazat felelek Izraelben, s te fel akarod dúlni a várost, s el akarsz pusztítani egy anyát Izraelben? Miért rontasz az Úr

örökségére?» ²⁰ Joáb erre azt felelte: »Távol legyen, távol legyen az tőlem, hogy rárontsak és leromboljam. ²¹ Nem úgy van a dolog, hanem úgy, hogy egy Efraim hegységéből való ember, név szerint Seba, Bokri fia felemelte kezét Dávid király ellen. Csak őt szolgáltassátok ki, s akkor elvonulunk a város alól.« Azt mondta erre az asszony Joábnak: »Íme, majd kihajítjuk hozzád a fejét a kőfalon.« ²² Bement erre az egész néphez, s bölcsen szólt nekik, s azok levágatták Sebának, Bokri fiának fejét, s kihajították Joábnak. Erre ő megfúvatta a harsonát, s mindenki elvonult a város alól sátrába, Joáb pedig visszatért Jeruzsálembe a királyhoz.

Dávid hivatalnokai ²³ Ekkor Joáb volt Izrael egész seregének fővezére, Benája, Jojáda fia a keretiek és a feletiek vezére, ²⁴ Adurám a robotügyek vezetője, Jozafát, Áhilud fia a jegyző, ²⁵ Siva az íródeák, Szádok és Abjatár a papok, ²⁶ a jaíri Ira pedig Dávid papja.

KIEGÉSZÍTÉSEK: 21,1-24,25

2 Sám 21 A gibeoniták bosszúja, Reszfa hűsége ¹ Éhínség is volt Dávid napjaiban három álló esztendőn keresztül. Dávid ekkor az Úrhoz fordult tanácsért, s az Úr azt mondta: »Saul és vérszopó háza miatt van ez, mivelhogy megölte a gibeonitákat.« ² Maga elé hivatta tehát a király a gibeonitákat és beszélt velük. (A gibeaiak ugyanis nem voltak Izrael fiai közül valók, hanem az amoriták maradékai. Izrael fiai ugyan megesküdtek nekik, de Saul, mintegy buzgólkodva Izrael és Júda fiaiért, ki akarta őket irtani.) ³ Azt mondta Dávid a gibeonitáknak: »Mit tegyek nektek, s mivel engeszteljelek meg titeket, hogy áldjátok az Úr örökségét?» ⁴ Azt mondták erre neki a gibeoniták: »Nem ezüstért s aranyért perelünk, hanem Saul és házanépe ellen, de mi nem ölhetünk meg senkit sem Izraelben.« Azt mondta nekik a király: »Mit akartok tehát, hogy cselekedjem nektek?» ⁵ Erre azok azt mondták a királynak: Azt az embert, aki minket felőrölt és igaztalanul elnyomott, úgy el kell törölnünk, hogy senki se maradjon nemzetségéből Izrael egész határában. ⁶ Adj ki nekünk hét embert a fiai közül, hogy felakaszthassuk őket az Úr előtt, Saulnak, az Úr egykori választottjának Gibeájában.« Azt mondta erre a király: »Kiadok.«

⁷ Meribbaált, Jonatánnak, Saul fiának fiát azonban megkímélte a király az Úrra tett eskü miatt, amely Dávid és Jonatán, Saul fia között volt. ⁸ Éppen azért vette a király Reszfának, Ája lányának két fiát, akiket az Saulnak szült, Armónit és Meribbaált, meg Míkolnak, Saul lányának öt fiát, akiket az Hadriélnek, a Molátiból való Barzilláj fiának szült, ⁹ s kiszolgáltatta őket a gibeaiak kezébe, s azok fel is akasztották őket a hegyen, az Úr előtt, s így mind a heten egyszerre elpusztultak. Az aratás első napjaiban, az árpaaratás kezdetén ölték meg őket.

¹⁰ Erre Reszfa, Ája lánya, fogott egy szőrzsákot, maga alá terítette a sziklán, és ott volt az aratás kezdetétől mindaddig, amíg víz nem hullott rájuk az égből, és nem engedte, hogy megszaggassák őket nappal a madarak vagy éjszaka a vadak.

¹¹ Hírül vitték erre Dávidnak, amit Reszfa, Ája lánya, Saul mellékfelesége cselekedett. ¹² Elment erre Dávid és átvette Saul csontjait és Jonatánnak, a fiának csontjait a jábesgileádi emberektől, akik ellopták azokat Bétsán utcájáról, ahová a filiszteusok feltűzték őket, amikor Saul a Gilboán megölték ¹³ és elhozta onnan Saul csontjait, s Jonatánnak, a fiának csontjait. Aztán összeszedték a felakasztottak csontjait is ¹⁴ és eltemették Saulnak és Jonatánnak, a fiának csontjaival együtt Benjamin földjén,

a hegyoldalban, Kísnek, az ő apjának a sírjában és megtették mindazt, amit a király parancsolt. Erre aztán megengesztelődött az Úr az ország iránt.

Hősök Dávid oldalán ¹⁵ Amikor pedig egyszer a filiszteusok ismét háborút kezdtek Izrael ellen, lement Dávid s vele szolgálói, s hadakoztak a filiszteusokkal. Amikor aztán Dávid kifáradt, ¹⁶ Jesbibenób, aki Aráfa nemzetségéből való volt, s akinek dárdavasa háromszáz sékelt nyomott, s akit új kard övezett, meg akarta ölni Dávidot. ¹⁷ Ám Abizáj, Száruja fia, segítséget nyújtott neki, s leütötte és megölte a filiszteust. Ekkor Dávid emberei megesküdtek, s azt mondták: »Többé nem jössz ki velünk a hadba, hogy el ne oltsd Izrael szövétnekét.«

¹⁸ Egy második háború is volt a filiszteusokkal Góbban: ekkor a husáti Sobokáj leütötte az Aráfa nemzetségéből, az óriások törzséből való Száfot.

¹⁹ Egy harmadik háború is volt a filiszteusokkal, Góbban. Ebben Elhanán, Járe fia, a betlehemi szövőmester leütötte a gáti Góliátot, akinek dárdanyele olyan volt, mint a takácsok zugolyfája.

²⁰ Egy negyedik háború Gátban volt. Volt ott egy hatalmas ember, akinek kezén-lábán hat-hat ujja volt, összesen tehát huszonnégy, s aki Áráfától származott. ²¹ Szitkokkal illette Izraelt, mire Jonatán, Sábaának, Dávid fivérének fia leütötte.

²² Ők négyen születtek Gátban Áráfától és estek el Dávidnak és szolgálóinak keze által.

2 Sám 22 Dávid hálaimája ¹ Dávid azon a napon, amelyen az Úr megszabadította minden ellensége kezéből és Saul kezéből, a következő éneknek az igéit intézte az Úrhoz, ² s ezt zengte:

»Uram, én kösziklám, erőm, szabadítóm,

³ Én erős Istenem, akiben én bízom,

pajzsom és szabadulásom szarva,

felemelőm és oltalmam,

megmentőm: te megszabadítasz az erőszaktól.

⁴ Csak segítségül hívom az Urat, a dicséretre méltót,
és megszabadulok ellenségeimtől.

⁵ Már körülvettek a halál gyötrelmei,
rettentgettek Béliál örvényei,

⁶ körülfogtak az alvilág kötelei,
elém álltak a halál törei,

⁷ szorultságomban az Urat segítségül hívtam,
Istenemhez kiáltottam,
s ő meghallgatta templomából szavamat,
kiáltásom a füléhez jutott.

⁸ A föld megindult és megreszketett,
alapjukban megrázkódtak a hegyek,

s reszkettek, mert ő ellenük haragra gerjedt.
9 Füst szállt fel orrából,
emésztő tűz a szájából,
égő parazsat lövellt magából.
10 Lehajtotta az eget és leszállott,
lába alatt ködhomály volt,
11 haladt a kerubokon, s repült,
a szél szárnyain siklott.
12 Sátrat vont maga köré sötét fellegekből
és vizet szitált az ég felhőiből.
13 A színe előtt levő fényességből
tüzes parazsakat lövellt,
14 dörgött az Úr az égből,
hallatta hangját a Fölséges,
15 ellőtte nyilait, és szétszórta őket,
villámain, és elemésztette ellenségeimet.
16 Láthatóvá lettek a tenger forrásai,
feltárultak a világ alapjai,
az Úr dübörgő szavától,
haragja leheletének fúvásától.
17 Lenyúlt a magasból, megfogott,
nagy vizekből kihúzott,
18 megszabadított hatalmas ellenségeimtől,
fölém kerekedett gyűlölőimtől.
19 Elém jött nyomorúságom napján
és erős támaszom lett az Úr,
20 kivezetett a szabad térre engem,
megszabadított, mert kedvét lelte bennem.
21 Megfizetett nekem az Úr igaz voltom szerint,
megjutalmazott kezem tisztasága szerint,
22 mert az Úr útjait megőriztem,
Istenemtől gonoszul el nem tértem;
23 mert minden rendeletét szem előtt tartottam,
parancsait magamtól el nem távolítottam,
24 mert feddhetetlen voltam előtte
s őrizkedtem, hogy vétkem ne legyen.
25 Megfizetett nekem az Úr igaz voltom szerint,

kezemnek előtte ismeretes tisztasága szerint.

²⁶ A szenthez szent vagy,

a kitartóhoz kitartó,

²⁷ a választotthoz választott vagy,

az ellenállóhoz ellenálló.

²⁸ A szegény népet megmented

de megalázod szemeddel a kevélyeket.

²⁹ Bizony, te vagy, Uram, az én szövétnekem,

te teszed, Uram, világossá sötétségem.

³⁰ Bizony, általad futok, ha járom a hadat,

Istenem által ugrom át a falat.

³¹ Isten – szeplőtelen az ő útja,

salaktalan az Úr szava,

pajzsa ő minden benne bízónak.

³² Ki Isten az Úron kívül,

ki erős a mi Istenünkön kívül?

³³ Ő az Isten, aki erővel övezett fel engem,

és simává tette utamat teljesen,

³⁴ lábamat szarvaséhoz hasonlóvá tette,

s magaslataimra állított fel engem,

³⁵ kezemet harcra tanította

s karomat, mint ércíjat, felajzotta.

³⁶ Mentő pajzsodat nyújtottad nekem

s kegyességed nagygyá tett engem.

³⁷ Kiszélesítetted alattam lépteimet

s bokáim nem hagytak cserben.

³⁸ Űzőbe vettem ellenségeimet, s eltiportam,

nem tértem vissza, amíg el nem pusztítottam,

³⁹ elpusztítottam, s összetörtem, fel nem kelhetnek,

a lábam alá estek.

⁴⁰ Engem erővel övezte fel a harcra,

az ellenem állókat alám hajlítottad,

⁴¹ megszalasztottad ellenségeimet,

gyűlölőimet, s elpusztítottam őket.

⁴² Kiáltottak, s nem volt, aki őket megmentse,

kiáltottak az Úrhoz, s figyelembe őket nem vette.

⁴³ Eltöröltem őket, mint a föld porát,

széttiportam, széttapostam, mint az utca sarát.
⁴⁴ Népem ellenmondásaitól engem megmentettél,
 nemzetek fejéül engem megőriztél.
 Népek, amelyeket nem ismertem, szolgálímmá lettek.
⁴⁵ Idegen fiak, ha szembe is szálltak velem,
 mihelyt fülük hallott rólam, engedelmeskedtek nekem.
⁴⁶ Mert elcsüggedtek az idegen fiak,
 s félelmükben összehúzódkodtak.
⁴⁷ Él az Úr, áldott légy Istenem,
 magasztaltassál erős Isten, aki megmentettél engem,
⁴⁸ Isten, aki bosszút engedtéül állnom,
 és népeket vetettél alá,am,
⁴⁹ aki ellenségeim közül kiragadtál,
 az ellenem állók fölé juttattál
 s az erőszak emberétől megszabadítottál.
⁵⁰ Dicsérlek érte, Uram, a nemzetek között
 és dicséretet zengnek nevednek,
⁵¹ ó, segítséget királyának bőséggel adó,
 felkentjével, Dáviddal és ivadékaával
 mindörökké irgalmasságot gyakorló!«

2 Sám 23 Dávid utolsó szózata

¹ Dávid utolsó szózata ez volt:
 »Szól Dávid, Izáj fia,
 szól az a férfi, aki ígéretet kapott
 Jákob Istenének fölKentjéről,
 Izrael jeles zsoltárosa.
² Az Úr lelke szól belőlem,
 az ő szózata van nyelvemen,
³ azt mondta nekem Izrael Istene,
 így szólt Izrael Erőse:
 `Úgy eljön az emberek Uralkodója,
 aki istenfélelemben, igazsággal uralkodik,
⁴ miként a hajnal fénye napkeltekor,
 felhőtlen reggelen felpiroslik,
 s miként az esőre fű sarjad a földből.'
⁵ Nem oly nagy bár házam Isten előtt,
 mégis örök szövetségre lépett velem,

s az szilárd és biztos teljesen,
mert mindabból, ami üdvösségem, s mindabból, ami kívánságom,
semmi sincs, ami meg ne valósuljon.

⁶ A hitszegők azonban mind olyanok lesznek,
mint a kitépett tövis:
nem fogják meg azt kézzel,
⁷ ha valaki hozzá akar nyúlni,
vassal és hegyes rúddal fegyverzi fel magát
s meggyújtja tűzzel és semmivé égeti.«

Dávid hősei ⁸ Dávid vitézeinek neve a következő volt:

Jesbaám, Hakámoninak a fia, aki a három között a legfőbb volt. Ő egyszer felemelte dárdáját és nyolcszázat ölt meg egy ütközetben.

⁹ Utána következett az áhohita Eleazár, az ő apai nagybátyjának a fia, annak a három vitéznek az egyike, akik Dáviddal voltak, amikor a filiszteusokat megcsúfolták, s ott összegyűltek a harcra. ¹⁰ Amikor aztán Izrael emberei visszavonultak, ő megállt, s addig vágta a filiszteusokat, amíg keze el nem fáradt, s oda nem tapadt a kardhoz. Aznap az Úr nagy győzelmet szerzett, s a megfutamodott nép visszatért, hogy kifossa a megölteket.

¹¹ Utána következett Semma, az Árariból való Áge fia. Amikor a filiszteusok összegyűltek állomásukra, ahol egy lencsével teli mező volt, s amikor a nép megfutamodott a filiszteusok színe elől, ¹² ő megállt a mező közepén, s megvédte a mezőt, s megverte a filiszteusokat, s az Úr nagy győzelmet szerzett.

¹³ Ezt megelőzően, egyszer aratás idején, hárman a harminc legfőbb közül elindultak és lementek Dávidhoz, az adullámi barlangba, pedig a filiszteusok tábora az Óriások völgyében állt. ¹⁴ Dávid akkor a sziklavárban tartózkodott, s a filiszteusok előőrse Betlehemnél volt. ¹⁵ Dávid vágyakozva azt mondta: »Ó, ha adna nekem valaki egy ital vizet abból a vízveremből, amely Betlehem kapujánál van!« ¹⁶ Erre a három vitéz betört a filiszteusok táborába, s vizet merített abból a vízveremből, amely Betlehem kapujánál van, s elvitte Dávidnak. Ő azonban nem akarta meginni, hanem az Úrnak áldozta, ¹⁷ s ezt mondta: »Legyen az Úr kegyelmes irántam, hogy ezt meg ne cselekedjem. Vajon megigyam-e azoknak az embereknek a véré, akik éltük kockáztatásával mentek el érte?!« Ezért nem akarta meginni. – Ilyeneket művelt a három vitéz.

¹⁸ Abizáj, Joáb fivére, Száruja fia is legfőbb volt a harminc között. Ő volt az, aki felemelte dárdáját háromszáz ellen, s azokat meg is ölte. Neve volt a három között, ¹⁹ s a legjelesebb volt a harminc között, a vezérük is volt, de az első harmincat nem érte utol.

²⁰ Utána következett a nagy tetteket cselekvő Benája, Jojádának, egy vitéz embernek a fia, aki Kabszeélből való volt. Ő ütötte le a két moábi oroszlánt, s ő ment le, s ütötte agyon az oroszlánt a veremben, a hóesés napjaiban. ²¹ Ugyancsak ő ütötte le azt az egyiptomi embert, aki nagyságával keltett méltó bámulatot. Ennek dárda volt a kezében, s ő csak egy bottal ment le hozzá, de nagy erővel

kicsavarta a dárdát az egyiptomi kezéből, s megölte őt tulajdon dárdájával. ²² Ilyeneket művelt Benája, Jojáda fia. ²³ Neki is neve volt azon három vitéz között, aki a harminc között a legjelesebb volt, de azt a hármat nem érte utol. Dávid őt titkos tanácsosává tette.

²⁴ A harminc között voltak: Aszaél, Joáb fivére; Elehanán, az ő betlehemmi nagybátyjának fia; ²⁵ a Háródiból való Semma; a Háródiból való Elika; ²⁶ a Fáltiból való Helesz; Híra, a Tekoából való Ákkes fia; ²⁷ az Anatótból való Abiézer; a Husátiból való Mobonnáj; ²⁸ az áhohita Szelmon; a Netofátiból való Mahráj; ²⁹ a szintén Netofátiból való Heled, Baána fia; Itáj, a Benjamin fiainak Gibeájából való Ribáj fia; ³⁰ a Fárátonból való Benája; a Gaás völgyéből való Heddáj; ³¹ az Arbábtól való Abiálbon; a Beroimból való Azmávet; ³² a Saláboniból való Eliába; Jássen fiai; Jonatán; ³³ az Ororiból való Semma; az Ároriból való Ajám, Sárár fia; ³⁴ Elifelet, egy Makáriból való ember fiának, Ahaszbájnak a fia; a Gelóból való Eliám, Ahitófel fia; ³⁵ a Kármelből való Heszráj; az Arábból való Fáráj; ³⁶ Jígal, a Szóbából való Nátán fia; a Gáddiból való Bonni; ³⁷ az ammonita Szelek; a Berótból való Nahráj, Joábnak, Száruja fiának fegyverhordozója; ³⁸ a Jetriből való Ira; a szintén Jetriből való Gáreb; ³⁹ a hetita Uriás.

Összesen harmincheten voltak.

2 Sám 24 A népszámlálás ¹ Majd ismét felgerjedt az Úr haragja Izrael ellen, s azért arra ingerelte közöttük Dávidot, hogy adja ki a parancsot: »Eredj, számláld meg Izraelt és Júdát.« ² Meg is hagyta a király Joábnak, serege vezérének: »Járd be Izrael valamennyi törzsét, Dántól Beersebáig és számláld meg a népet, hogy tudjam a számát.« ³ Azt mondta erre Joáb a királynak: »Sokasítsa meg az Úr, a te Istened népedet, bármekkora is most, s tegye meg százannyivá uram, a király színe előtt, de mit akar uram, a király, ezzel a dologgal?« ⁴ Ám a király szava erőt vett Joábnak s a sereg vezéreinek szaván, s Joáb és a hadvezérek kimentek a király színe elől, hogy megszámlálják Izrael népét.

⁵ Miután átkeltek a Jordánon, elmentek Ároerbe, a Gád völgyében fekvő város jobb oldalára, ⁶ majd Jázeren keresztül átmentek Gileádba és Hodosi alföldjére, aztán elmentek Erdős-Dánba, majd bejárták Szidon környékét, ⁷ aztán átmentek Tírusz bástyáinak vidékére, majd a hivíták és a kánaániak minden földjére, végül elmentek Júda Délvidékére, Beersebába ⁸ és miután bejárták az egész országot, kilenc hó és húsz nap múlva visszaérkeztek Jeruzsálembe. ⁹ Erre Joáb átadta a királynak a nép összeírásának eredményét, amely szerint Izraelben nyolcszázezer kardforgató, erős férfi, Júdában meg ötszázezer harcos akadt.

¹⁰ Ám a nép megszámlálása után bántotta Dávidot lelkiismerete, s azért Dávid azt mondta az Úrnak: »Nagyon vétkeztem e tettel, de kérek, Uram, bocsásd meg szolgád vétkét, mert igen esztelenül cselekedtem.« ¹¹ Mire Dávid reggel felkelt, az Úr a következő szózatot intézte Gád prófétához, Dávid látnokához: ¹² »Eredj és szólj Dávidhoz: Ezt üzeni az Úr: Három dolog közül választhatsz: válassz közülük egyet tetszésed szerint, s én azt cselekszem meg veled.« ¹³ Gád el is ment Dávidhoz és jelentette neki: »Vagy hét esztendeig éhínségnek kell jönnie országodra, vagy három hónapig menekülnöd kell ellenségeid elől, s azoknak üldözniük kell téged, vagy pedig három napig dögghalálnak kell lennie földeden. Nos, gondolkodj, s határozz, milyen választ vigyek annak, aki engem küldött.« ¹⁴ Azt mondta erre Dávid Gádnak: »Nagyon szorongok, de jobb az Úr kezébe esnem (mert nagy az ő irgalmassága), mint az emberekébe.«

¹⁵ Döghalált bocsátott tehát az Úr Izraelre attól a reggeltől kezdve a megszabott ideig, s meghalt a népből Dántól Beersebáig hetvenezer ember. ¹⁶ Amikor azonban az Úr angyala Jeruzsálemre nyújtotta ki kezét, hogy azt is elpusztítsa, megkönyörült az Úr a nyomorúságon és azt mondta a nép öldöklő angyalának: »Elég, vondd vissza immár kezedet.«

Amikor ugyanis az Úr angyala a jebuzita Arauna szérúje mellett volt, ¹⁷ így szólt Dávid az Úrhoz, amint meglátta a nép öldöklő angyalát: »Én vagyok az, aki vétkeztem, s aki gonoszul cselekedtem; de ők, a juhok, mit követtek el? Kérlek, forduljon tehát kezed én ellenem s az én apámnak háza ellen!«

¹⁸ Erre Gád még aznap elment Dávidhoz és azt mondta neki: »Menj fel és állíts oltárt az Úrnak a jebuzita Arauna szérújén.« ¹⁹ Dávid fel is ment Gád beszéde szerint, ahogy az Úr parancsolta neki. ²⁰ Amint Arauna kitekintett, s észrevette, hogy a király és szolgálói feléje tartanak, ²¹ kiment, földig hajtotta arcát a király előtt és azt mondta: »Mi végett jön szolgáljához uram, a király?« Azt mondta neki Dávid: »Hogy megvegyem tőled a szérút s oltárt építsek rajta az Úrnak, hogy megszűnjék az a vész, amely a nép között dúl.« ²² Azt mondta erre Arauna Dávidnak: »Fogadja el, s áldozzon rajta uram, a király, amint neki tetszik. Itt vannak a marhák egészen elégő áldozatnak, a cséplőszánok meg a marhajármok tüzelőfának. ²³ Mindezt odaadja, ó király, Arauna a királynak.« Majd azt mondta Arauna a királynak: »Fogadja kegyesen az Úr fogadalmadat.« ²⁴ Így felelt azonban neki a király: »Nem fogadom el úgy, ahogy akarod, hanem megveszem tőled az áráért, mert nem áldozok az Úrnak, az én Istenemnek ingyen szerzett egészen elégő áldozatot.« Dávid meg is vette a szérút meg a marhákat ötven sékel ezüstön, ²⁵ s ott oltárt épített Dávid az Úrnak, s egészen elégő áldozatokat és békeáldozatokat mutatott be.

Erre az Úr megengesztelődött az ország iránt és megszűnt a csapás Izraelben.

KIRÁLYOK ELSŐ KÖNYVE

SALAMON TÖRTÉNETE: 1,1-11,43

1 Kir 1 Az utódlás kérdése ¹ Amikor Dávid király megöregedett és nagyon koros lett, bár ruhákkal takargatták, nem tudott felmelegedni. ² A szolgálai ezért azt mondták neki: »Hadd keressünk urunknak, a királynak egy szűz leányzót, hogy a királynak szolgáljon, ápolja őt, a keblén aludjon, és melengetse urunkat, a királyt!« ³ Kerestek tehát egy szép leányzót Izrael minden határában, így találtak rá a sunemi Abiságra, és elvitték a királyhoz. ⁴ A lány igen szép volt. A királlyal aludt, és szolgált neki, de a király nem ismerte meg.

⁵ Adoniás, Haggit fia azonban felfuvalkodott, és azt mondta: »Én leszek a király!« Szerzett is magának szekereket és lovasokat, és ötven embert küldöncnek. ⁶ Apja sohasem fedte meg őt, és nem kérdezte: »Miért tetted ezt vagy azt?« Ráadásul szép is volt, és a születés rendjében ő következett Absalom után. ⁷ Tárgyalásokba bocsátkozott tehát Joábbal, Száruja fiával és Abjatár pappal. Ők támogatták is Adoniás pártját. ⁸ Szádok pap azonban, valamint Benája, Jojáda fia, Nátán próféta, Szeimei, Rei és Dávid hadseregének vitézei nem tartottak Adoniással. ⁹ Amikor tehát Adoniás a Rógel forrás közelében levő Zóhelet kőnél kosokat, marhákat és mindenféle házított állatokat vágatott le áldozatul, az áldozati lakomára meghívta valamennyi testvérét, a király fiait, és Júda valamennyi emberét, a király szolgálait. ¹⁰ Nátán prófétát azonban, valamint Benáját, a vitézeket és Salamont, az öccsét nem hívta meg.

¹¹ Azt mondta erre Nátán Batsebának, Salamon anyjának: »Hallottad-e, hogy Adoniás, Haggit fia, királlyá tette magát urunknak, Dávidnak tudta nélkül? ¹² Most tehát jöjj, vedd tanácsomat, hogy megmenthesd a magad és fiad, Salamon életét. ¹³ Eredj, menj be Dávid királyhoz, és kérdezd meg tőle: Ugye, te, uram, király, megesküdtél nekem, szolgálódnak, ezekkel a szavakkal: 'Salamon, a te fiad lesz a király utánam, ő ül majd királyi székembe?' Miért lett tehát Adoniás a király? ¹⁴ S amíg te ott a királlyal beszélsz, én majd utánad megyek, és kiegészítem beszédedet.«

¹⁵ Bement tehát Batseba a királyhoz, a hálóterembe; a király igen öreg volt, és a sunemi Abiság szolgált neki. ¹⁶ Batseba meghajtotta magát, és leborult a király előtt. A király megkérdezte tőle: »Mit kívánsz?« ¹⁷ Ő így felelt: »Uram, te megesküdtél az Úrra, a te Istenedre szolgálódnak: 'Salamon, a te fiad lesz a király utánam, ő ül királyi székembe.' ¹⁸ S mégis, íme, most Adoniás lett a király, anélkül, hogy te, uram, király, tudnád! ¹⁹ Temérdek marhát, mindenféle házított állatot és kost vágatott le áldozatul. Meghívta a király valamennyi fiát, Abjatár papot is, meg Joábot, a hadsereg vezérét is, de Salamont, a te szolgálodat nem hívta meg. ²⁰ Most tehát, uram, király, rád tekint egész Izrael szeme, hogy kijelentsd nekik, ki üljön királyi székedbe utánad, uram király. ²¹ Különben az fog történni, hogy amikor majd uram, a király aludni tér atyáihoz, én és fiam, Salamon mint bűnösök fogunk itt állni.«

²² Még beszélt a királlyal, amikor megérkezett Nátán próféta. ²³ Jelentették a királynak: »Itt van Nátán próféta.« Nátán bement a király elé, a földig hajtotta arcát előtte, ²⁴ és megkérdezte: »Uram, király, te mondtad-e: 'Adoniás legyen a király utánam, ő üljön trónomra?' ²⁵ Ő ugyanis ma lement, temérdek marhát, házított állatot és kost vágatott le áldozatul, és meghívta a király valamennyi fiát, a

hadsereg vezéreit, és Abjatár papot. Azok esznek és isznak előtte, és azt mondják: 'Éljen Adoniás király!' ²⁶ Engem, szolgálodat, valamint Szádok papot, Benáját, Jojáda fiát, és Salamont, a szolgálodat, nem hívta meg. ²⁷ Vajon uramtól, a királytól származik-e ez a dolog, és csak nekem, szolgálodnak, nem adtad tudtomra, hogy ki üljön uramnak, a királynak trónjára utána?»

Dávid Salamont teszi meg utódjának ²⁸ Dávid király erre azt felelte: »Hívjátok hozzám Batsebát!« Amikor Batseba bement a király elé és megállt előtte, ²⁹ a király megesküdött, és azt mondta: »Az Úr életére mondom, aki megszabadította életemet minden szorongatásból, ³⁰ hogy amint megesküdttem neked az Úrra, Izrael Istenére, ezekkel a szavakkal: Salamon, a te fiad lesz a király utánam, ő ül királyi székembe helyettem! – úgy fogok cselekedni ezen a mai napon!« ³¹ Batseba erre a földig hajtotta az arcát, leborult a király előtt, és így szólt: »Éljen az én uram, Dávid, mindörökké!«

³² Dávid király azt mondta: »Hívjátok hozzám Szádok papot, Nátán prófétát, és Benáját, Jojáda fiát!« Amikor azok bementek a király elé, ³³ azt mondta nekik: »Vegyétek magatok mellé uratok szolgálait, ültessétek Salamont, a fiamat, öszvéremre, és vigyétek el a Gíhonhoz! ³⁴ Ott kenje fel őt Szádok pap és Nátán próféta Izrael királyává! Fúvassátok meg a harsonát, és mondjátok: 'Éljen Salamon király!' ³⁵ Aztán vonuljatok fel ide, ő jöjjön, üljön királyi székembe, és legyen a király helyettem, mert őt rendelem Izrael és Júda fejedelmévé!« ³⁶ Így felelt erre Benája, Jojáda fia, a királynak: »Ámen! Így szóljon az Úr uramnak, a királynak Istene is! ³⁷ Miként urammal, a királlyal volt az Úr, úgy legyen Salamonnal is! Tegye királyi székét még dicsőbbé, mint uramnak, Dávid királynak székét!«

Salamon trónralépése ³⁸ Lementek tehát Szádok pap, Nátán próféta, Benája, Jojáda fia, a keretiek és a feletiek, felültették Salamont Dávid király öszvéreire, és elvitték a Gíhonhoz. ³⁹ Aztán Szádok pap elővette a sátor olajos szaruját, és felkente Salamont, majd megfúvatták a harsonát, az egész nép pedig azt kiáltotta: »Éljen Salamon király!« ⁴⁰ Aztán az egész sokaság felvonult a városba. Közben a nép fújta a fuvolát, s olyan örömmel ujjongott, hogy a föld csak úgy zengett kiáltásuktól.

⁴¹ Meghallotta ezt Adoniás, és mindazok, akiket meghívott – éppen akkor, amikor a lakoma véget ért. Erre Joáb, amint meghallotta a harsona szavát, így szólt: »Mit jelenthet a zajongó város lármája?« ⁴² Még szólt, amikor megérkezett Jonatán, Abjatár pap fia. Adoniás így szólt hozzá: »Jöjj csak ide, hiszen te derék ember vagy, nyilván jó hírt hozol!« ⁴³ Jonatán azt felelte Adoniásnak: »Éppenséggel nem. Urunk, Dávid király ugyanis királlyá tette Salamont: ⁴⁴ elküldte vele Szádok papot, Nátán prófétát, Benáját, Jojáda fiát, meg a keretieket és feletieket. Felültették a király öszvéreire, ⁴⁵ Szádok pap és Nátán próféta pedig a Gíhonnál királlyá kenték. Onnan akkora ujjongással vonultak fel Jeruzsálembe, hogy csak úgy zengett bele a város! Ez az a zaj, amelyet hallottatok. ⁴⁶ Sőt Salamon már be is ült a királyi székbe, ⁴⁷ a király szolgálai pedig bementek, és áldást kívántak urukra, Dávid királyra, ezekkel a szavakkal: 'Tegye Isten Salamon nevét nagyobbá nevednél, és királyi székét dicsőbbé királyi székednél!' Erre a király meghajtotta magát fekvőhelyén, ⁴⁸ és így szólt: 'Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, aki ma a szemem láttára királyi székembe ültette utódomat.'«

⁴⁹ Megrettentek erre és felkeltek mindazok, akiket Adoniás meghívott. Mindegyikük elment a maga útjára, ⁵⁰ Adoniás pedig Salamontól való félelmében felkelt, elment, és megragadta az oltár szarvát.

⁵¹ Jelentették erre Salamonnak: »Íme, Adoniás, Salamon királytól való félelmében megfogta az oltár szarvát, és azt mondja: `Esküdjék meg nekem ma Salamon király, hogy nem öleti meg szolgáját karddal!« ⁵² Salamon erre így szólt: »Ha jó ember lesz, egy hajszála sem hullik a földre; de ha gonoszságon kapják, meghal.« ⁵³ Aztán elküldött érte Salamon király, és elhozatta az oltártól. Adoniás bement, leborult Salamon király előtt, Salamon pedig azt mondta neki: »Menj haza!«

1 Kir 2 Dávid utolsó parancsa és halála ¹ Amikor aztán Dávid halálának ideje közeledett, ezt parancsolta fiának, Salamonnak: ² »Én immár elmegyek minden földi lény útjára: légy erős és légy férfi. ³ Tartsd meg, amivel az Úrnak, Istenednek tartozol, járj az Ő útjain, tartsd meg szertartásait, parancsait, végzéseit s intelmeit, amint meg van írva Mózes törvényében, hogy így boldogulj mindenben, amit cselekszel, s mindenhol, ahova fordulsz, ⁴ az Úr megvalósítsa szavát, amelyet rólam mondott: `Ha fiaid megtartják útjukat, s teljes szívükből s teljes lelkükből hűségesen járnak előttem, nem fogy el ivadékod Izrael királyi székéről.«

⁵ Te is tudod, mit cselekedett velem Joáb, Száruja fia, mit cselekedett Izrael seregének két fővezérével, Ábnerrel, Nér fiával és Amászával, Jeter fiával: megölte őket, s mint háborúban, vért ontott békesség idején, s mint csatában, vért hintett derekán levő övére s lábán levő sarujára. ⁶ Cselekedj tehát bölcsességed szerint, s ne juttasd ősz fejét békességgel az alvilágba. ⁷ A gileádi Barzilláj fiai iránt azonban légy hálás: asztalodnál egyenek, mert előzékenységet tanúsítottak irántam, amikor Absalom bátyád színe előtt menekültem. ⁸ Nálad van Szemei is, Jemini fiának, a Baurimból való Gérának a fia, aki szörnyű átokkal illetett, amikor Mahanaimba mentem, de akinek, mivel lejött élém, amikor átkeltem a Jordánon, megesküdtem az Úrra és azt mondtam: Nem foglak megölni a karddal. ⁹ Te azonban ne hagyd őt büntetlenül: bölcs ember vagy, s tudni fogod, mit cselekedj vele, hogy ősz fejét vérrel juttasd az alvilágba.«

¹⁰ Dávid aztán aludni tért atyáihoz, s eltemették a Dávid-városban. ¹¹ Az idő, amely alatt Dávid Izraelen uralkodott, negyven esztendő volt. Hebronban uralkodott hét esztendeig, Jeruzsálemben harmincháromig. ¹² Salamon aztán beült apjának, Dávidnak trónjába, s uralma igen megszilárdult.

Adoniás trónkövetelő halála ¹³ Bement erre Adoniás, Haggit fia, Batsebához, Salamon anyjához. Ez így szólt hozzá: »Békességes-e a jöveteled?« Ő azt felelte neki: »Békességes.« ¹⁴ Majd mondta: »Beszédem volna veled.« Ő azt mondta: »Szólj!« Erre ő ¹⁵ így szólt: »Tudod, hogy az enyém volt a királyság, s egész Izrael engem tett meg királyának, de elkerült tőlem a királyság, s az öcsémé lett, mert az Úr neki rendelte. ¹⁶ Most azért egy kérésem lenne hozzád, ne szégyenítsd meg arcomat.« Ő azt mondta neki: »Szólj!« ¹⁷ Erre ő azt mondta: »Kérlek, mondd Salamon királynak (hisz neked nem tagadhat meg semmit sem), hogy adja nekem a sunemi Abiságot feleségül.« ¹⁸ Azt mondta erre Batseba: »Jó, majd beszélek érdekedben a királlyal.«

¹⁹ Elment tehát Batseba Salamon királyhoz, hogy beszéljen vele Adoniás érdekében. A király felkelt, eléje ment, meghajtotta magát előtte, s leült királyi székébe; majd odatettek egy királyi széket a király anyjának, s az leült az ő jobbára ²⁰ és azt mondta neki: »Egy kis kérésem lenne hozzád, ne szégyenítsd meg arcomat.« Azt mondta erre neki a király: »Kérj, anyám, hisz lehetetlen, hogy elutasítsalak.« ²¹ Erre ő azt mondta: »Adasd a sunemi Abiságot Adoniás bátyádnak feleségül.« ²² Salamon

király erre azt felelte az anyjának: »Miért kéred te a sunemi Abiságot Adoniásnak? Kérd neki mindjárt a királyságot, hiszen bátyám, és az ő pártján van Abjatár pap meg Joáb, Száruja fia.« ²³ Majd megesküdt Salamon király az Úrra, ezekkel a szavakkal: »Úgy segéljen engem az Úr most és mindenkor, hogy önnön élete ellen mondta ki Adoniás ezt a dolgot. ²⁴ Nos tehát, az Úr életére mondom – aki megerősített és apámnak, Dávidnak királyi székébe helyezett engem, s aki, miként megmondta, házat szerzett nekem –, hogy még ma megölik Adoniást.« ²⁵ Tüstént ki is adta Salamon király Benájának, Jojáda fiának a parancsot, s az halálra sújtotta.

²⁶ Abjatár papnak pedig ezt mondta a király: »Eredj Anatótba, a jószágodra, mert bár megérdemelnéd a halált, ma nem öllek meg, mert te hordoztad az Úr Isten ládáját apám, Dávid előtt, s részt vettél mindazon a szenvedésben, amelyet apám szenvedett.« ²⁷ Így távolította el Salamon Abjatárt az Úr papságából, hogy beteljesedjék az Úr szava, amelyet Silóban Héli háza felől mondott.

²⁸ Joábhhoz pedig hírnök érkezett. Joáb ugyanis Adoniáshoz hajlott és Salamonhoz nem hajlott. Erre Joáb az Úr sátrába menekült, s megfogta az oltár szarvát. ²⁹ Jelentették erre Salamon királynak, hogy Joáb az Úr sátrába menekült, s az oltár mellett van. Erre Salamon elküldte Benáját, Jojáda fiát, s megparancsolta: »Eredj, öld meg.« ³⁰ Elment tehát Benája az Úr sátorához, s azt mondta neki: »Ezt üzeni a király: Gyere ki.« Ő azonban azt mondta: »Nem megyek ki, itt halok meg.« Jelentette Benája a királynak a dolgot, s azt mondta: »Ezt mondta Joáb, s ezt felelte nekem.« ³¹ Azt mondta erre neki a király: »Tégy, ahogy mondtam: öld meg, s temesd el, s hárítsd el rólam s apám házáról a felelősséget azért az ártatlan véért, amelyet Joáb kiontott, ³² az ő vérét pedig az ő fejére fordítsa az Úr, mert két igaz s nálánál különb embert pusztított el és ölt meg apám, Dávid tudta nélkül a karddal: Ábnert, Nér fiát, Izrael hadvezérét és Amászá, Jeter fiát, Júda hadvezérét. ³³ Szálljon tehát vérük Joáb fejére s ivadékainak fejére mindörökre, de Dávidnak és ivadékának, házának és trónjának békessége legyen az Úrtól mindörökre.« ³⁴ Felment tehát Benája, Jojáda fia, s rárohant és megölte, s eltemettette házában, a pusztában. ³⁵ Helyébe a király Benáját, Jojáda fiát állította a hadsereg fölé, Abjatár helyébe pedig Szádok papot helyezte.

³⁶ Majd elküldött a király és elhívatta Szemeit és azt mondta neki: »Építs magadnak Jeruzsálemben házat, s lakj ott, s ki ne menj onnan semerre sem, ³⁷ mert amely napon kimész és átkelsz a Kedron patakon, tudd meg, hogy halállal lakolsz, s a te fejedén lesz a véred.« ³⁸ Azt mondta erre Szemei a királynak: »Jól van. Ahogy uram, a király szólt, úgy fog cselekedni szolgálád.« Jeruzsálemben lakott tehát Szemei számos napon át.

³⁹ Történt azonban három esztendő múlva, hogy Szemei két szolgálja elszökött Ákishoz, Maáka fiához, Gát királyához. Amikor hírül vitték Szemeinek, hogy szolgálai Gátba mentek, ⁴⁰ Szemei felkelt, felnyergelte szamarát, s elment Ákishoz Gátba, hogy megkeresse szolgálait, s vissza is hozta őket Gátból.

⁴¹ Jelentették azonban Salamonnak, hogy Szemei Jeruzsálemből Gátba ment, s visszajött. ⁴² Erre elküldött és elhívatta és azt mondta neki: »Nemde, megeskettelek téged az Úrra, s figyelmeztettelek: amely napon kimész, bárhova méysz, tudd meg, hogy halállal lakolsz – s te azt felelted nekem: 'Jó, megértettem.' ⁴³ Miért nem tartottad meg tehát az Úrra tett esküt s azt a parancsot, amelyet paran-

csoltam neked?» ⁴⁴ Majd azt mondta a király Szemeinek: »Te tudod mindazt a gonoszságot – tudában van annak a szíved –, amelyet Dáviddal, az apámmal műveltél: íme, az Úr visszafordítja gonoszságodat fejedre, ⁴⁵ de Salamon király áldott lesz, s Dávid trónja állandó lesz az Úr előtt mindörökre.« ⁴⁶ Parancsolt tehát a király Benájának, Jojáda fiának, mire az kiment és halálra sújtotta.

1 Kir 3 Salamon házassága ¹ Amikor így megszilárdult a királyság Salamon kezében, rokonságra lépett a fáraóval, Egyiptom királyával; elvette ugyanis annak a lányát. Ezt addig, amíg be nem fejezte palotájának, az Úr házának, meg a Jeruzsálemet körülvevő falnak építését, a Dávid-városba vitte.

Salamon bölcsességet kér Istentől ² Ám a nép még a magaslatokon áldozott, mert mindazon napig még nem épült templom az Úr nevének. ³ Salamon szerette az Urat, s apjának, Dávidnak parancsai szerint járt, kivéve azt, hogy a magaslatokon áldozott, s gyújtott füstölőszert. ⁴ Elment tehát Gibeonba, hogy ott áldozzon – az volt ugyanis a legfőbb magaslat –, s ezer áldozati állatot mutatott be Salamon egészen eléggő áldozatul azon az oltáron, Gibeonban.

⁵ Éjszaka aztán megjelent az Úr Salamonnak álmában és azt mondta: »Kérj, amit akarsz, s megadom neked.« ⁶ Azt mondta erre Salamon: »Te a te szolgáloddal, apámmal, Dáviddal nagy irgalmasságot cselekedtél, minthogy hűséggel, igazsággal s irántad egyenes szívvel járt színed előtt: megőrizted iránta nagy irgalmasságodat, s fiút adtál neki, s az ma az ő trónján ül. ⁷ Nos tehát, Uram, Isten, te királlyá tetted szolgálodat, apám, Dávid helyett: de én kicsiny gyermek vagyok, s nem tudok kimenni-bejönni, ⁸ s itt áll szolgálád a nép között, amelyet kiválasztottál, e mérhetetlen nép között, amelyet sokasága miatt megszámlálni, s megolvasni sem lehet. ⁹ Adj tehát szolgálodnak értelmes szívet, hogy ítélni tudja népedet, s megkülönböztethesse a jót és a rosszat, hisz ki tudná ítélni e népet, ezt a te hatalmas népedet?«

¹⁰ Tetszett e beszéd az Úrnak, hogy ilyesmit kért Salamon. ¹¹ Azt mondta azért az Úr Salamonnak: »Mivel ezt kérted, s nem kértél magadnak sem hosszú életet, sem gazdagságot, s nem kérted ellenségeid életét, hanem bölcsességet kértél magadnak, hogy igazságot szolgáltatthass: ¹² íme, szavad szerint cselekszem veled, s olyan bölcs és értelmes szívet adok neked, hogy hozzád hasonló sem előtted nem volt, sem utánad nem lesz. ¹³ Sőt amit nem kértél, azt is adok neked: olyan gazdagságot tudniillik és dicsőséget, hogy hozzád hasonló még senki sem volt a királyok között sohasem. ¹⁴ Ha pedig útjaimon jársz úgy, amint apád járt, s megtartod parancsolataimat és rendeleteimet, akkor még hosszú életet is adok neked.« ¹⁵ Ekkor felébredt Salamon, s megértette, hogy álma volt. Amikor aztán Jeruzsálembe érkezett, az Úr szövetségének ládája elé állt, s egészen eléggő áldozatokat mutatott be, s békeáldozatokat készített, s nagy lakomát rendezett minden szolgájának.

Salamon ítélete ¹⁶ Akkor két parázna asszony jött a királyhoz. Eléje álltak, ¹⁷ s egyikük ezt mondta: »Kérlek, uram, én és ez az asszony egy házban laktunk, s én ott szültem nála, a hálószobában. ¹⁸ Harmadnapra születésem után ő is szült; mi együtt voltunk, s kettőnkön kívül senki más sem volt velünk a házban. ¹⁹ Egy éjjel azonban meghalt ennek az asszonynak a fia, mert álmában agyonnyomta. ²⁰ Erre ő felkelt az éjfél csendjében, elvette mellőlem fiamat, amikor én, szolgálód, aludtam, s a maga keblére helyezte, az ő fiát pedig, aki meghalt, az én keblemre tette. ²¹ Amikor aztán hajnalban felkeltem, hogy tejet adjak fiamnak, íme, halott volt. Amikor azonban fényes nappal jobban szemügyre vettem, rájöttem, hogy nem az én szülöttem.« ²² A másik asszony azt felelte: »Nem úgy van, ahogy

mondod, hanem a te fiad halt meg, s az enyém él.« Amaz viszont azt mondta: »Hazudsz, mert az én fiam él, s a te fiad halt meg.« Ilyenképpen veszekedtek a király előtt.

²³ Azt mondta ekkor a király: »Ez azt mondja: 'az én fiam él, s a te fiad halt meg,' az viszont azt mondja: 'nem, hanem a te fiad halt meg, s az enyém él.'« ²⁴ Azt mondta tehát a király: »Hozzatok elém egy kardot.« Amikor aztán odavitték a kardot a király elé, ²⁵ ő így szólt: »Vádjátok kétfelé az élő gyermeket, s adjátok felét az egyiknek s felét a másiknak.« ²⁶ Azt mondta erre az az asszony, akié az élő fiú volt (megindult ugyanis szíve a fián): »Kérlek, uram, adjátok inkább neki az élő gyermeket, de ne öljétek meg.« Az azonban azt mondta: »Se az enyém, se tied ne legyen: el kell csak felezní.« ²⁷ A király erre azt mondta: »Adjátok oda annak az élő gyermeket, s ne öljétek meg, mert az az anyja.«

²⁸ Meghallotta erre egész Izrael az ítéletet, amelyet a király hozott, s elfogta a félelem a király iránt, mert látta, hogy Isten bölcsessége vezeti az ítélkezésben.

1 Kir 4 Az ország közigazgatása ¹ Salamon király tehát egész Izraelnek volt a királya ² és ezek voltak a főemberei: Azarja, Szádok papnak a fia; ³ Elihóref és Áhia, Sisának a fiai, az íródeákok; Jozafát, Áhilud fia, a jegyző; ⁴ Benája, Jojada fia, a hadsereg vezére; Szádok és Abjatár, a papok; ⁵ Azarja, Nátán fia, a királyi kamarások feje; Zábud, Nátán fia, a pap, a király barátja; ⁶ Ahisár, a háznagy és Adonirám, Abda fia, a robotfelügyelő.

⁷ Volt továbbá Salamonnak tizenkét kamarása egész Izraelen; ezek látták el élelemmel a királyt és házát, mindegyik az év egy-egy hónapjában gondoskodott a szükségesekről. ⁸ Nevük a következő: Benhúr, akihez Efraim hegysége tartozott; ⁹ Bendekár, akihez Mákkés, Szálebim, Bétsemes, Élon és Bétánán tartozott, ¹⁰ az Arubótban levő Benheszed, akihez Szokó és az egész Éferföld tartozott; ¹¹ Benabinádáb, akihez az egész Nefát-Dór tartozott, ennek Táfet, Salamon lánya volt a felesége; ¹² Bána, Áhilud fia, akihez Tánák, Megiddó és az egész Bétsán vidék tartozott, amely Szártána mellett Jezreel alatt van, Bétsántól egészen Ábelmehuláig, Jekmaánnal szemben; ¹³ a Rámót-Gileádban levő Bengáber, akihez Jáirnak, Manassze fiának Gileádban levő Ávótja tartozott, ő állt az egész, Básánban levő Árgob vidék élén, hatvan nagy, kőfallal kerített, fémzárral ellátott város élén; ¹⁴ Ahinádáb, Addó fia, aki Mánaim élén állt; ¹⁵ Ahimaász, akihez Naftali tartozott; ennek szintén Salamon egyik lánya, Bászemát volt a felesége; ¹⁶ Baána, Húsi fia, akihez Áser és Bálót tartozott; ¹⁷ Jozafát, Fárue fia, akihez Isszakár tartozott; ¹⁸ Szemei, Éla fia, akihez Benjamin tartozott; ¹⁹ Gáber, Uri fia, akihez Gileád földje, Szihonnak, az amoriták királyának és Ógnak, Básán királyának a földje, mindaz, ami azon a földön volt, tartozott.

²⁰ Júda és Izrael megszámlálhatatlan volt, olyan sok, mint a tenger fövénye – s evett, ivott, s vigadozott.

1 Kir 5 ¹ Salamon ugyanis hatalmában tartott minden országot a filiszteusok földjének folyójától egészen Egyiptom határáig; mindezek ajándékokat hoztak, s szolgáltak neki élete valamennyi napja alatt. ² Salamon élelmiszerszükséglete naponként ez volt: harminc kór lisztláng, hatvan kór liszt, ³ tíz hízlalt marha, húsz legelőről való marha, száz kos, a vadászatból való szarvasokon, vadkecskéken, a bivalyokon, meg a hízlalt szárnyasokon kívül. ⁴ Ő uralkodott ugyanis az egész folyón túli vidéken,

Tifszahától Gázáig s ennek a vidéknek valamennyi királyán, s békessége volt körös-körül minden oldalon, ⁵ úgyhogy Júda és Izrael minden félelem nélkül lakozott, mindenki a maga szőlőtője és fügefája alatt, Dántól Beersebaig, Salamon valamennyi napja alatt. ⁶ Volt továbbá Salamonnak negyven-ezer jászol szekeres lova s tizenkétezer hátsólova. ⁷ Ezeket a király fent említett kamarásai éllemeztek, s azok látták el Salamon király asztalát is a szükségesekkel, nagy gondnal, mindenki a maga idejében. ⁸ Árpát és szalmát is vittek mindig a paripák s az igásállatok számára arra a helyre, ahol a király volt, mindenki a maga sora szerint.

Salamon bölcsessége ⁹ Adott továbbá Isten Salamonnak bölcsességet, igen nagy okosságot, s olyan bőséges ismereteket, mint a tenger partján levő fövény, ¹⁰ úgyhogy Salamon bölcsessége meghaladta az összes napkeleti és egyiptomi bölcsességét. ¹¹ Bölcsőbb volt minden embernél, bölcsőbb, mint az ezrahita Etán, meg Hemán, Kálkol és Dorda, Máhol fiai, s hírneve volt minden népnél, körös-körül. ¹² Háromezer példabeszédet mondott Salamon, s ezeröt éneke volt. ¹³ Szólt a fákról, a cédrustól kezdve, amely a Libanonon van egész az izsópig, amely a falból nő ki, szólt a barmokról s a madarokról, a csúszómászókról és a halakról. ¹⁴ Minden népből jöttek emberek, hogy hallják Salamon bölcsességét, jöttek a föld minden királyától, ahol hallottak bölcsességéről.

A templomépítés előkészületei ¹⁵ Hírám, Tírusz királya is elküldte szolgáit Salamonhoz, mivel meghalotta, hogy őt kenték fel királlyá apja helyett. Hírám ugyanis barátja volt Dávidnak minden időben. ¹⁶ Erre Salamon is elküldött Hírámhoz és ezt üzenté: ¹⁷ »Te tudsz Dávid apám szándékáról s arról, hogy ő nem építhetett házat az Úr, az ő Istene nevének a háborúk miatt, amelyek körös-körül folyton szorongatták, amíg az Úr a lába alá nem vetette ellenségeit. ¹⁸ Most azonban az Úr, az én Istenem nyugalmat adott nekem körös-körül mindenfelől, s nincs ellenségem, s nem fenyeget baj. ¹⁹ Éppen azért templomot szándékozom építeni az Úr, az én Istenem nevének, ahogy az Úr apámnak, Dávidnak szólt: 'Fiad, akit helyedbe királyi székedre ültetek, az építsen házat nevemnek.' ²⁰ Parancsold meg tehát, hogy vágjanak nekem szolgáid cédrusokat a Libanonról. Szolgáim ott lesznek szolgáliddal, a te szolgáid bérét pedig megadom neked, ahogy csak kívánod. Hiszen tudod, hogy népem között nincs senki sem, aki úgy értene a favágáshoz, mint a szidoniak.«

²¹ Amikor Hírám meghallotta Salamon szavait, igen megörült és azt mondta: »Áldott legyen ma az Úr Isten, aki nagyon bölcs fiat adott Dávidnak e nagyszámú nép királyául.« ²² Majd elküldött Hírám Salamonhoz, s ezt üzenté: »Tudomásul vettem, amit nekem üzentél, s teljesítem is mindazt, amit a cédrus- és fenyőfák dolgában kívántál. ²³ Szolgáim majd lehozzák őket a Libanonról a tengerre, s én tutajokat rakatok belőlük, s elvitetem a tengeren arra a helyre, amelyet majd kijelölsz nekem, s ott kirakatom őket, s te elviteted, s ellátsz engem a szükségesekkel, hogy éllelme legyen házamnak.«

²⁴ Hírám tehát cédrusfát és fenyőfát adott Salamonnak, amennyit csak kívánt. ²⁵ Salamon viszont húszezer kór búzát adott Hírámnak, háza élelmére és húsz kór szintiszta olajat; ezt adta Salamon Hírámnak esztendőről-esztendőre. ²⁶ Az Úr pedig bölcsességet adott Salamonnak, amint megmondta neki, s békesség volt Hírám és Salamon között és szövetséget kötöttek egymással.

²⁷ Ekkor Salamon király robotmunkásokat szedtetett egész Izraelből: a kirendeltség harmincezer emberből állt. ²⁸ Ezeket elküldte a Libanonra, tíz-tízezret havonként, felváltva, úgyhogy két-két hónapig odahaza voltak. Adonirám volt e kirendeltség felügyelője. ²⁹ Volt továbbá Salamonnak hetvenezer

teherhordozója s nyolcvanezer kőfejtője a hegységben, ³⁰ azokon a felügyelőkön kívül, akik az egyes munkákat vezették és szám szerint háromezer-háromszázan voltak, s a népnek és a munkásoknak parancsoltak. ³¹ Majd megparancsolta a király, hogy nagy köveket, értékes köveket fejtsenek a templom alapjául, s faragják négyszögűre őket. ³² Ki is faragták őket Salamon kőművesei és Híram kőművesei, a gebáliak pedig elkészítették a fát és a köveket a ház építéséhez.

1 Kir 6 A templomépítés ¹ Így történt, hogy Izrael fiainak Egyiptom földjéről való kivonulása után a négyszáznolcvanadik esztendőben, Salamon Izraelen való uralkodásának negyedik esztendejében, a Zív hónapban (azaz a második hónapban) épülni kezdett a ház az Úrnak. ² A háznak, amelyet Salamon király az Úrnak épített, hatvan könyök volt a hossza, húsz könyök a szélessége és harminc könyök a magassága. ³ A templom előtt egy előcsarnok volt, amely húsz könyöknyi hosszú volt, a templom szélességi méretével megegyezően, s tíz könyöknyi széles a templom előtt. ⁴ A templomra részsütös ablakokat készíttetett, ⁵ körös-körül a templom falára, a ház falára pedig – a szentély körül is, meg a felelőhely körül is – emeleteket építtetett, s körös-körül melléktermeket készíttetett. ⁶ A legalul levő emelet szélessége öt könyöknyi volt, a középső emelet szélessége pedig hat könyöknyi, amíg a harmadik emelet hét könyöknyi széles volt; a gerendákat körös-körül kívülről helyeztette a házra, hogy ne nyúljanak be a templom falába.

⁷ Az építésnél a házat kifaragott s kész kövekből építették, úgyhogy sem kalapács, sem fejsze, sem egyéb vasszerszám zaja nem hallatszott a házban, amikor épült. ⁸ A melléképítmény ajtaja közepén, a ház jobb oldalán volt, s onnan csigalépcső vitt fel a középső emeletre, s a középsőből a harmadikra. ⁹ Amikor a házat teljesen felépíttette, befedette a házat cédrusfa mennyezettel, ¹⁰ s felépíttette az emeleteket az egész ház körül, öt-öt könyöknyi magasságban, s befedette a házat cédrusfával.

¹¹ Ekkor az Úr szózatot intézett Salamonhoz, s ezt mondta: ¹² »Íme, a ház, amelyet építesz. Ha parancsaim szerint jársz, s teljesíted rendeleteimet, s ügyelsz minden parancsolatomra, s azok szerint jársz, megvalósítom rajtad szavamat, amelyet Dávidnak, az apádnak mondtam, ¹³ s Izrael fiai között fogok lakni, s nem hagyom el népemet, Izraelt.«

¹⁴ Amikor aztán teljesen felépíttette Salamon a házat, ¹⁵ bevonatta a ház falait belülről cédrusfa deszkákkal – a ház padlójától a falak tetejéig, egész a mennyezetig beboríttatta belülről cédrusfával –, és befedette a padlózatot fenyőfa deszkával. ¹⁶ Majd építtetett a templom hátsó részében, húsz könyöknyire, egy cédrusfalat a padlózattól egészen a mennyezetig, s így elkészíttette a ház belső részét felelőhelynek, szentek szentjének. ¹⁷ Maga a szentély, a felelőhely ajtaja előtt, negyven könyöknyi volt. ¹⁸ Belülről az egész házat cédrusfa borította, faragványokkal, mesteri füzérekkel s domború díszítésekkel. Mindent cédrusfa deszka borított, úgyhogy egyáltalában nem látszott ki kő a falból.

¹⁹ Belül a házban, a belső részben, felelőhelyet készíttetett, hogy odahelyeztesse az Úr szövetségének ládáját – ²⁰ a felelőhely húsz könyöknyi hosszú, húsz könyöknyi széles és húsz könyöknyi magas volt –, és azt beboríttatta és bevonatta színarannyal, az oltárt pedig bevonatta cédrusfával. ²¹ Majd bevonatta a felelőhely előtt levő termet is színarannyal, aranszegekkel szegeztetve fel a lemezeket. ²² Semmi sem volt a templomban, amit ne borított volna arany, sőt a felelőhely előtt levő oltárt is egészen bevonta arannyal.

²³ Majd két tíz könyöknyi magas kerubot készítettett a felelőhelyre olajfából. ²⁴ Öt könyöknyi volt a kerub egyik szárnya s öt könyöknyi a kerub másik szárnya, azaz tíz könyöknyi volt az egyik szárny végétől a másik szárny végéig. ²⁵ Tíz könyöknyi volt a másik kerub is, egyenlő méretű és egyforma művű volt mindkét kerub, ²⁶ azaz tíz könyöknyi magas volt az egyik kerub s ugyanannyi a másik kerub. ²⁷ Majd elhelyeztette a kerubokat a belső templom bensejében; a kerubok kiterjesztették szárnyukat, s az egyiknek az egyik szárnya az egyik falig, a másik kerub egyik szárnya a másik falig ért, a másik két szárnyuk pedig a templom közepén összeért egymással. ²⁸ Aztán beboríttatta a kerubokat arannyal. ²⁹ Majd mindenféle cifraságokat és faragványokat metszetett körös-körül a templom egész falára: kerubokat, pálmákat s mindenféle, a falból kiemelkedő s kidomborodó ábrákat készítettett rájuk. ³⁰ Majd beboríttatta a ház padlózatát is arannyal, benn és kinn egyaránt.

³¹ Aztán olajfából ajtókat készítettett a felelőhely bejáratára, ötszögű ajtókerettel, ³² és két, olajfából készült ajtószárnnal – s kerubalakokat, pálmamintázatokat és erősen kidomborodó faragványokat metszetett rájuk, majd bevonatta őket arannyal, úgyhogy a kerubokat is, a pálmákat is, meg a többit is beboríttatta arannyal. ³³ Aztán olajfából négyszögű ajtófélfákat készítettett a templom bejáratára, ³⁴ fenyőfából pedig két ajtót egymással szemben – mindkét ajtószárny kétrétű volt, úgyhogy össze lehetett hajtani, ha kinyitották –, ³⁵ s kerubokat, pálmákat s erősen kidomborodó díszítéseket metszetett rájuk, s mindezt beborította szabályosan rájuk illő aranylemezekkel.

³⁶ Aztán három sor faragott kőből s egy sor cédrusgerendából felépítette a belső udvart.

³⁷ A negyedik esztendőben, a Zív hónapban tették le az Úr házának alapját, ³⁸ s a tizenegyedik esztendőben, a Búl hónapban (azaz a nyolcadik hónapban), készült el a ház, minden dolga s minden felszerelése: hét évig építették.

1 Kir 7 A palotaépületek ¹ A maga házán pedig tizenhárom esztendeig építkezett Salamon, amíg teljesen befejezte. ² Megépíttette ugyanis a Libanon erdejének száz könyöknyi hosszú, ötven könyöknyi széles és harminc könyöknyi magas házát és cédrusfa oszlopok között levő négy folyosóját – cédrusfából vágatta ugyanis az oszlopokat –, ³ aztán cédrusfa deszkázattal befedette az egész tetőzetet. Utóbbi negyvenöt oszlop tartotta. Egy-egy sorban tizenöt oszlop volt. ⁴ Ezek egymással szemben helyezkedtek el, ⁵ és egymásra néztek; az oszlopok között egyenlő közök, az oszlopok felett pedig négyszögletes, mindenben egyenlő gerendák voltak. ⁶ Csináltatott továbbá egy ötven könyöknyi hosszú és harminc könyöknyi széles oszlopcsarnokot s e nagyobbik csarnok elé egy másik csarnokot és oszlopokat s az oszlopokra gerendázatot. ⁷ Csináltatott továbbá egy tróncsarnokot az ítélőszék elhelyezésére és beborította cédrusfával a padlótól a mennyezetig. ⁸ Az a ház, amelyben ítéletre ültek, a csarnok közepén volt, s ugyanígy készült; csináltatott továbbá egy házat a fáraó lányának (akit Salamon feleségül vett) ugyanolyan módon, mint e csarnokot.

⁹ Mindez értékes, belül-kívül megfelelő formára és méretre fűrészelt kövekből készült az alaptól a falak tetejéig s kívülről a nagy udvarig. ¹⁰ Az alap is értékes kövekből volt: nagy, tíz- vagy nyolc könyöknyi kövekből, ¹¹ s igazán értékes, ugyanilyen méretű faragott kövek, valamint cédrusfák voltak. ¹² A nagy udvart három sor faragott kő és egy sor faragott cédrusfa kerítette, ugyanígy volt az Úr házána belső udvarával s a ház csarnokával is.

A templom pompája ¹³ Elküldött továbbá Salamon király és elhozatta Tíruszból Hírámot. ¹⁴ Ez egy Naf-tali törzséből való özvegyasszonynak volt a fia, de tíruszi apától származott; rézműves volt és töké-letes műérzékkel, hozzáértéssel és ügyességgel tudott mindenféle rézmunkát végezni. El is jött Sa-lamon királyhoz és elkészítette minden művét.

¹⁵ Alkotott ugyanis két rézoszlopot; tizenhét könyöknyi magas volt egy-egy oszlop, s tizenkét kö-nyöknyi zsinór érte körül mindegyik oszlopot. ¹⁶ Majd két, rézből öntött oszlopfőt készített, hogy azokat az oszlopok tetejére helyezze – öt könyöknyi magas volt az egyik oszlopfő és öt könyöknyi magas volt a másik oszlopfő –, ¹⁷ és csodás munkával egybefont láncocskákból hálószerű díszeket készített rájuk. Mindkét oszlopfő öntött volt; hét rend hálózat volt az egyik oszlopfőn és hét hálózat a másik oszlopfőn. ¹⁸ Amikor aztán elkészítette az oszlopokat, két sor gránátalmát tett mindegyik hálózat köré, úgy, hogy az befedje a fönt levő oszlopfőket; ugyanígy tett a másik oszlopfővel is. ¹⁹ Azok az oszlopfők, amelyek az előcsarnokban, az oszlopok legtetején voltak, négy könyöknyi lili-omszerű művet alkottak; ²⁰ az oszlopok legtetején ugyanis, fönn, a hálózattal szemben levő oszlop-domborulat mellett újabb oszlopfők voltak. Gránátalma kétszáz volt sorban körös-körül mindkét oszlopfőn. ²¹ Majd felállította a két oszlopot a templom csarnokában, s miután felállította a jobb oszlopot, elnevezte azt Jákinak, majd felállította a másik oszlopot is, s azt elnevezte Boáznak – ²² li-omszerű művet helyezett az oszlopok tetejére –, s elkészült az oszlopok műve.

²³ Megcsinálta továbbá az öntött tengert: tíz könyöknyi volt az egyik szélétől a másik széléig, körös-körül kerek, öt könyöknyi a magassága, s harminc könyöknyi zsinór érte körül. ²⁴ A pereme alatt metszetek övezték: könyökönként tíz-tíz vette körül a tengert, két sor domború, öntött metszet volt rajta. ²⁵ Tizenkét szarvasmarhán állt; ezek közül három északra nézett, három nyugatra, három délre és három keletre; a tenger fönn, rajtuk volt; hátsó része mindegyiknek befelé volt és nem látszott. ²⁶ A medence vastagsága három hüvelyk volt, pereme olyan, mint a serleg pereme vagy a kinyílt liliom pártája; kétezer bát fért bele.

²⁷ Készített továbbá tíz rézállványt: mindegyik állványnak négy könyöknyi volt a hossza, négy könyök-nyi a szélessége és három könyöknyi a magassága. ²⁸ Maga az állvány műve átszegett volt, s a keret-lécek között metszetek voltak. ²⁹ A párkányzatok és az oldallécek között, valamint a felső keretléce-ken oroszlánok, szarvasmarhák és kerubok voltak, az oroszlánok és szarvasmarhák alatt pedig réz-rojtok függtek. ³⁰ Mindegyik állványon négy kerék volt: tengelyeik is rézből készültek; négy sarkukon, az üst alatt, egymással szembenéző, öntött vállacskák voltak. ³¹ Az üst ágya fenn, a korona belsejé-ben volt; az, ami ebből kívülről látszott, egészen kerek, egy könyöknyi, mindenestül másfél könyök-nyi volt. A keretlécek lapjain mindenféle metszetek voltak, s az, ami a keretlécek között volt, négy-szögű volt, nem kerek. ³² A négy kerék, amely az állvány négy sarkán volt, az állvány alatt állt kap-csolatban egymással; egy-egy kerék másfél könyök magas volt. ³³ Olyanok voltak a kerek, mint amilyeneket a szekerekre szoktak csinálni, de tengelyük, küllőjük, talpuk és agyuk mind öntött volt. ³⁴ Az a négy vállacska, amely mindegyik állvány minden sarkán volt, egy darabba volt öntve és ké-szítve az állvánnyal. ³⁵ Az állvány tetején egy fél könyöknyi domborulat volt, úgy készítve, hogy az üstöt rá lehessen helyezni; vésetei és különböző metszetei belőle magából kerültek ki. ³⁶ A réztáb-lákra és a keretlécekre kerubokat, oroszlánokat és pálmákat metszett, szinte úgy, mint ahogy az

ember áll, úgyhogy nem látszottak metszeteknek, hanem körös-körül odarakottaknak. ³⁷ Így készítette el a tíz állványt egyenlő öntéssel, mérettel és egyenlő metszetekkel. ³⁸ Csinált továbbá tíz rézüstöt: negyven bát fért egy üstbe, s négy könyöknyi volt mindegyik, s rátett mindegyik állványra, azaz mind a tízre, egy-egy üstöt. ³⁹ Aztán elhelyezte a tíz állványt: ötöt a templom jobb oldalára, ötöt a bal oldalára – a templom jobb oldalára, délkeletre pedig elhelyezte a tengert.

⁴⁰ Majd elkészítette Hírám a medencéket, a csészéket s a lapátokat, s így elvégezte Salamon király egész munkáját az Úr templomában: ⁴¹ a két oszlopot meg a két, gömbszerű oszlopfőt a két oszlop tetejére, meg a két hálózatot az oszlopok tetején levő két gömb befedésére, ⁴² meg a négyszáz gránátalmát a két hálózatra, a két sor gránátalmát mindegyik hálózatra, az oszlopok tetején levő két gömb befedésére, ⁴³ meg a tíz állványt és a tíz üstöt a tíz állványra, ⁴⁴ meg az egy tengert s a tizenkét szarvasmarhát a tenger alá, ⁴⁵ meg a medencéket, meg a csészéket, meg a lapátokat. Minden tárgy, amelyet Hírám Salamon királynak az Úr háza számára készített, tiszta rézből volt. ⁴⁶ A Jordán síkján öntette őket a király, agyagos földben, Szukkót és Szártán között. ⁴⁷ Aztán elhelyezte Salamon mindezeket a tárgyakat: nagyon nagy mennyisége miatt meg sem mérték a rezet.

⁴⁸ Elkészíttetett továbbá Salamon minden egyéb tárgyat is az Úr háza számára: az arany oltárt, az arany asztalt a kiteendő kenyerek elhelyezésére, ⁴⁹ az arany mécstartókat, ötöt jobbra, ötöt balra a felelőhely elé, színaranyból, s rájuk liliom formájú virágokat s arany mécseseket, meg az arany hamuszédőket, ⁵⁰ továbbá a vödröket, a villákat, a csészéket, a mozsárkákat és a tömjénezőket, színaranyból; a belső háznak, a szentek szentjének ajtósarkai s a templomháznak ajtósarkai is aranyból voltak.

⁵¹ Amikor elkészült az egész munka, amelyet Salamon az Úr háza számára csináltatott, Salamon bevitte azt, amit apja, Dávid az Úrnak szentelt, az ezüstöt, az aranyat és az egyéb tárgyakat és elhelyezte az Úr házának kincsei közé.

1 Kir 8 A szövetség ládáját a templomba viszik ¹ Aztán egybegyűjtötték Izrael valamennyi vénét, a törzsek fejeit és Izrael fiainak nemzetségfőit, Salamon királyhoz Jeruzsálembe, hogy elhozzák az Úr szövetségének ládáját a Dávid-városból, azaz a Sionról. ² Egybe is gyűlt egész Izrael Salamon királynál Etánim havában, azaz a hetedik hónapban, az ünnepen. – ³ Amikor aztán Izrael vénei mindnyájan eljöttek, felvették a papok a ládát, ⁴ s elhozták az Úr ládáját, meg a szövetség sátrát s a szent hely minden eszközét, amely a sátorban volt. Amíg ezeket a papok és a leviták vitték, ⁵ Salamon király és Izrael egész sokasága, amely összegyűlt nála, vele együtt a láda előtt haladt, s annyi juhot és marhát mutatott be áldozatul, hogy se szeri, se száma nem volt. ⁶ Aztán bevitték a papok az Úr szövetségének ládáját a helyére, a templom felelőhelyére, a szentek szentjébe, a kerubok szárnya alá; ⁷ a kerubok ugyanis kiterjesztették szárnyukat a láda helye fölé, s befedték a ládát s rúdait felülről. ⁸ Ám bár a rudak hosszúak voltak, s végüket kinn, a szent helyen, a szentek szentje előtt látni lehetett, messzebről nem lehetett látni őket; ott is vannak mind a mai napig. ⁹ A ládában nem volt semmi egyéb, mint a két kőtábla, amelyet Mózes tett bele a Hórebnél, amikor az Úr szövetséget kötött Izrael fiaival, amikor kijöttek Egyiptom földjéről.

¹⁰ Történt pedig, hogy amikor a papok kijöttek a szentélyből, a felhő betöltötte az Úr házat, ¹¹ úgy-
hogy a papok nem állhattak szolgálatba a felhő miatt, mert az Úr dicsősége betöltötte az Úr házat.
¹² Ekkor Salamon így szólt:

»Az Úr azt mondta, hogy a felhőben akar lakni:

¹³ íme, építettem házat neked lakásul,

állandó, örökös királyi székedül.«

A király beszéde ¹⁴ Majd megfordult a király, s megáldotta Izrael egész gyülekezetét: ott állt ugyanis Izrael egész gyülekezete. ¹⁵ Aztán azt mondta Salamon: »Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, aki teljesítette kezével, amit szájával apámnak, Dávidnak mondott. Azt mondta ugyanis: ¹⁶ 'Attól a naptól kezdve, hogy kihoztam népemet, Izraelt Egyiptomból, Izrael egyik törzséből sem választottam várost, hogy ott ház épüljön számomra, s nevem ott legyen, Dávidot azonban kiválasztottam, hogy népemnek, Izraelnek fejedelmévé legyen.' ¹⁷ Dávid, az apám aztán házat akart építeni az Úr, Izrael Istene nevének, ¹⁸ de az Úr így szólt Dávidhoz, az apámhoz: 'Amikor szívedben eltökélted, hogy házat építesz nevemnek – jól tetted, hogy ezt forgattad elmédben. ¹⁹ Mindazonáltal nem te fogsz házat építeni nekem, hanem fiad, aki majd ágyékodból származik, az fog házat építeni nevemnek.' ²⁰ Az Úr teljesítette is szavát, amelyet szólt, s én apám, Dávid helyébe léptem, s Izrael királyi székébe ültem, amint az Úr szólt: és házat építettem az Úr, Izrael Istene nevének ²¹ és helyet készítettem ott a ládának, amelyben az Úr azon szövetségének táblái vannak, amelyet atyáinkkal kötött, amikor kijöttek Egyiptom földjéről.«

A templomszentelési ima ²² Majd odaállt Salamon Izrael gyülekezetének színe előtt az Úr oltára elé, s kitárta kezét az ég felé ²³ és így szólt: »Uram, Izrael Istene, nincs hozzád fogható Isten sem fenn az égben, sem lenn a földön! Te megtartod szövetségedet s irgalmasságodat szolgálid iránt, akik teljes szívükkel előtted járnak, ²⁴ s megtartottad szolgálidnak, Dávidnak, az apámnak, amit neki mondtál: száddal szóltál, s kezeddal teljesítetted, mint e nap bizonyítja. ²⁵ Nos tehát, Uram, Izrael Istene, tartsd meg szolgálidnak, Dávidnak, az apámnak, amit neki megígértél, amikor azt mondtad: 'Nem fogy el előttem ivadékod Izrael királyi székéről, feltéve, hogy fiaid megőrzik útjukat, s él előttem járnak, mint ahogy te jártál színem előtt.' ²⁶ Uram, Izrael Istene, teljesedjék tehát ígéreted, amelyet szolgálidnak, Dávidnak, az apámnak tettél. – ²⁷ De hát gondolhatunk-e arra, hogy Isten igazán a földön lakjon? Hiszen ha az ég s az egek egei sem tudnak befogadni téged, mennyivel kevésbé e ház, amelyet építettem? ²⁸ De tekints szolgálid imájára s könyörgéseire, Uram, Istenem: hallgass e dicséretre s imádságra, amellyel szolgálid ma előtted imádkozik, ²⁹ hogy éjjel-nappal nyitva legyen szemed e ház felett, amelyről azt mondtad: 'Ott lesz az én nevem' – hogy meghallgasd az imádságot, amellyel szolgálid e helyen hozzád imádkozik, ³⁰ hogy meghallgasd szolgálidnak s népednek, Izraelnek, minden könyörgését, bármiért fognak imádkozni e helyen: halld meg azt lakóhelyeden, az égben, s ha meghallod, légy kegyelmes.

³¹ Ha vétkezik valaki a felebarátja ellen, s tartozik letenni a köteles esküt, s eljön megesküdni oltárod elé házádba – ³² halld meg az égben és cselekedj: tégy igazságot szolgálid között, elítélve az istentelent, s megfizetve neki eljárása szerint, s igazolva az igazat, s megfizetve neki igaz volta szerint.

³³ Ha néped, Izrael megfutamodik ellenségei elől (mert vétkezik ellened), de aztán bűnbánatot tartva és nevedet vallva eljönnek, s imádkoznak, s könyörögnek hozzád e házban – ³⁴ hallgasd meg az égben, s bocsásd meg néped, Izrael bűnét, s hozd vissza őket erre a földre, amelyet atyáidnak adtál.

³⁵ Ha bezárul az ég, s nem esik az eső bűneik miatt, s imádkoznak e helyen és bűnbánatot tartanak nevedben, s megtérnek bűneikből csapásuk miatt – ³⁶ hallgasd meg őket az égben, s bocsásd meg szolgálid s néped, Izrael bűneit, s mutasd meg nekik a helyes utat, amelyen járniuk kell, s adj esőt földedre, amelyet népednek birtokul adtál.

³⁷ Ha éhség támad e földön, vagy dögvész vagy rossz időjárás, vagy ragya, vagy sáska, vagy rozsdapusztít, ha szorongatja ellensége, amely megszállja kapuit, ha bármi csapás, bármi nyavalya, ³⁸ bármi átok vagy rossz kívánság ér valakit népedből, Izraelből – ha valaki megérti a szívét ért csapást, s kitárja kezét e házban: ³⁹ hallgasd meg az égben, lakóhelyeden, s engesztelődj meg, s cselekedj, hogy kinek-kinek megfizess eljárása szerint úgy, amint szívét látod (hiszen egyedül te ismered az emberek minden fiának szívét), ⁴⁰ hogy aztán mindenkor féljenek téged, amíg élnek e föld színén, amelyet atyáinknak adtál.

⁴¹ Sőt még az idegent is, aki nem népedből, Izraelből való, ha eljön messze földről neved hírére (hallani fognak ugyanis nagy nevedről, erős kezedről és kinyújtott ⁴² karodról mindenütt), ha eljön, s imádkozik e helyen, ⁴³ hallgasd meg az égben, erős lakóhelyeden, s tedd meg mindazt, amiért segítségül hív téged az idegen, hogy a föld minden népe megtanulja félni nevedet úgy, mint néped, Izrael, s tapasztalja, hogy a te nevedet viseli e ház, amelyet építettem.

⁴⁴ Ha néped hadba megy ellenségei ellen, bármely irányba, akárhová küldöd, és imádkozik hozzád e város irányában, amelyet kiválasztottál, s e ház irányában, amelyet nevednek építettem – ⁴⁵ hallgasd meg az égben imádságukat s könyörgésüket és szolgáltass igazságot nekik.

⁴⁶ Ha pedig vétkeznek ellened (hisz nincs ember, aki ne vétkeznék), s te megharagszol és ellenségeik kezébe adod őket, s fogságba hurcolják őket, ellenségeik földjére, messzire vagy közelre, ⁴⁷ s a fogság helyén bűnbánatot tartanak szívükben, s megtérnek és könyörögnek hozzád fogságukban, s így szólnak: 'Vétkeztünk, gonoszul cselekedtünk, istentelenül tettünk' – ⁴⁸ s teljes szívükből s teljes lelkükből hozzád térnek ellenségeik földjén, amelyre fogságba vitték őket, s imádkoznak hozzád földjük irányában, amelyet atyáinknak adtál, s e város irányában, amelyet kiválasztottál, s e templom irányában, amelyet nevednek építettem: ⁴⁹ hallgasd meg az égben, erős királyi székedben imádságukat és könyörgésüket és szolgáltass igazságot nekik, ⁵⁰ s légy kegyelmes néped iránt, amely vétkezett ellened s minden gonoszságuk iránt, amellyel ellened vétettek, s add, hogy irgalmasságot leljenek azok előtt, akiknek foglyaik, hogy azok megkönyörüljenek rajtuk. ⁵¹ Hiszen a te néped s a te örökséged ők, akiket kihoztál Egyiptom földjéről, a vaskohó közepéből. ⁵² Legyen tehát nyitva szemed szolgálád és néped, Izrael könyörgésére, s hallgasd meg őket mindabban, amiben segítségül hívnak téged, ⁵³ hiszen te választottad ki őket örökségül magadnak a föld minden népe közül, miként szolgálád, Mózes által mondtad, amikor kihoztad atyáinkat Egyiptomból, Uram, Isten!«

Salamon áldása ⁵⁴ Amikor aztán Salamon elimádkozta ezt az imádságot és könyörgést az Úr előtt, az történt, hogy felkelt az Úr oltárának színe elől – ahol az ég felé tárt kezekkel a földön térdelt, mind

a két térdével – ⁵⁵ és felállt és harsány hangon megáldotta Izrael egész gyülekezetét, ezekkel a szavakkal: ⁵⁶ »Áldott legyen az Úr, aki nyugodalmat adott népének, Izraelnek, egészen úgy, mint ahogy mondta: nem hiúsult meg egy szó sem mindabból a jóból, amelyet szolgálja, Mózes által mondott. ⁵⁷ Legyen velünk az Úr, a mi Istenünk, mint ahogy atyáinkkal volt, ne hagyjon el és ne vessen el minket, ⁵⁸ hanem hajlítsa magához szívünket, hogy mindenben útjain járjunk, s megtartsuk parancsolatait, szertartásait s rendeleteit, amelyeket atyáinknak meghagyott. ⁵⁹ Legyenek ezek a szavaim, amelyekkel könyörögtem az Úr előtt, éjjel-nappal közel az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, hogy igazságot szolgáltatson szolgáljának és népének, Izraelnek minden nap, ⁶⁰ hogy megtudja a föld minden népe, hogy az Úr az Isten, s rajta kívül nincs más. ⁶¹ Legyen is szívünk egészen az Úrral, a mi Istenünkkel, hogy rendeletei szerint járjunk, s megtartsuk parancsolatait úgy, mint ma.«

A templomszentelés befejezése ⁶² Erre a király s vele egész Izrael, véresáldozatokat mutatott be az Úr előtt. ⁶³ Huszonkétezer szarvasmarhát és százhúszezer juhot vágatott és mutatott be Salamon az Úrnak békeáldozatul. Így avatták fel az Úr templomát a király s Izrael fiai. ⁶⁴ Ugyanezen a napon felszentelte a király az Úr háza előtt levő udvar belsejét, mert ott mutatta be az egészen elégő áldozatokat, az ételáldozatokat és a békeáldozatok háját, minthogy az Úr előtt levő rézoltár kisebb volt, semhogy ráfért volna az egészen elégő áldozatok, az ételáldozatok s a békeáldozatok hája. ⁶⁵ Így ünnepelte ebben az időben Salamon, s vele egész Izrael, a Hamat bejárójától Egyiptom patakjáig terjedő földről összegyűlt nagy sokaság az Úr, a mi Istenünk előtt a nagy ünnepet, hét napig, majd ismét hét napig, azaz tizennégy napig. ⁶⁶ A nyolcadik napon aztán elbocsátotta a népeket, s azok áldották a királyt, s elmentek sátrukba, örvendezve és vidám szívvel, hogy az Úr annyi minden jót cselekedett szolgáljával, Dáviddal és népével, Izraellel.

1 Kir 9 Isten ígéretei ¹ Történt pedig, hogy miután Salamon befejezte az Úr házának épületét s a király épületét s mindazt, amit készíteni kívánt és akart, ² másodszor is megjelent neki az Úr úgy, ahogy megjelent neki Gibeonban. ³ Azt mondta ekkor neki az Úr: »Meghallgattam imádságodat s könyörgésedet, amellyel könyörögtél előttem, s szentté tettem ezt a házat, amelyet építettél, hogy oda helyezzem nevemet mindörökké, s ott legyen szemem és szívem mindenkoron. ⁴ Ha te is előttem jársz úgy, ahogy apád járt, feddhetetlen szívvel és egyenességgel, s megteszed mindazt, amit parancsoltam neked, s megtartod törvényeimet s rendeleteimet, ⁵ akkor örökre megszilárdítom Izrael felett való királyságod trónját, amint apádnak, Dávidnak megígértem, amikor azt mondtam: Nem fogy el ivadékod Izrael királyi székéről. ⁶ Ha azonban ti és fiaitok elfordultok tőlem, s nem követték engem, s nem tartjátok meg parancsaimat és szertartásaimat, amelyeket elétek adtam, hanem elmentek, s más isteneket tiszteltek és imádtok, ⁷ akkor eltávolítom Izraelt annak a földnek a színéről, amelyet nekik adtam, s a templomot, amelyet nevemnek szenteltem, elvetem színem elől. Akkor Izrael közmondás és példabeszéd tárgya lesz minden népnél, ⁸ ez a ház pedig intő példa lesz: mindenki, aki elhalad mellette, elámul, felszisszen és azt fogja mondani: `Miért cselekedett az Úr így ezzel a földdel és ezzel a házzal?' <sup>9</sup> Erre azt fogják felelni: `Mert elhagyták az Urat, Istenüket, aki kihozta atyáikat Egyiptom földjéről, s más isteneket követtek, imádtak és tiszteltek: azért hozta rájuk az Úr mindezt a rosszat.'«

Salamon uralkodása ¹⁰ Amikor aztán elmúlt a húsz esztendő és Salamon felépítette a két házat, vagyis az Úr házat s a király házat, ¹¹ (miközben Hírám, Tírusz királya adott Salamonnak cédrus- és fenyőfát,

meg aranyat, amennyi csak kellett), akkor Salamon húsz várost adott Hírámnak Galilea földjén. ¹² Hírárnak el is ment Tíruszból, hogy megnézze a városokat, amelyeket Salamon neki adott, de nem tetszettek neki ¹³ és azt mondta: »Ezek azok a városok, amelyeket nekem adtál, testvér?« El is nevezte őket Kabulföldnek, mind a mai napig. ¹⁴ Százhusz talentum aranyat küldött ugyanis Hírárnak Salamon királynak.

¹⁵ Ez volt azoknak a kiadásoknak az összege, amelyeket Salamon király az Úr házának, a maga házá-
nak, a Millónak, Jeruzsálem falainak, Heszernek, Megiddónak és Gézernek felépítésére fordított. ¹⁶ A
fáraó, Egyiptom királya ugyanis felment, s elfoglalta Gézert, s azt felgyújtotta tűzzel, a kánaániakat
pedig, akik a várost lakták, megölte, s aztán odaadta a várost lányának, Salamon feleségének hozo-
mányul. ¹⁷ Így tehát Salamon fölépíttette Gézert, továbbá Alsó-Béthoront ¹⁸ és Baálátot és a Pusztá-
ság földjén levő Palmírárt ¹⁹ és megerősíttetett minden falut, amely az övé volt, s amelynek nem vol-
tak falai, s építtetett városokat a szekereknek és városokat a lovasoknak és mindenfélét, aminek
építéséhez kedve volt Jeruzsálemben, s a Libanonon s birodalmának egész földjén. ²⁰ Azt az egész
népet, amely megmaradt az amoriták, a hetiták, a periziták, a hivviták s a jebuziták közül, akik nem
voltak Izrael fiai közül valók, ²¹ ezeknek a fiait tudniillik, akik megmaradtak az országban, s akiket
Izrael fiai nem tudtak kiirtani, Salamon robotosokká tette mind a mai napig. ²² Izrael fiai közül azon-
ban senkit sem vetett Salamon robotszolgáskodásra, hanem azok harcosok, az ő szolgálói, főemberei,
vezérei, szekereinek és lovainak felügyelői lettek. ²³ A főemberek, akik Salamon minden munkájának
élén álltak, ötszázötvenen voltak; ezek alá tartozott a nép és ők intézkedtek a kirótt munkákban.

²⁴ Amikor aztán a fáraó lánya felment a Dávid-városból a maga házába, amelyet Salamon neki épít-
tetett, ő tüstént megépíttette a Millót.

²⁵ Esztendőnként háromszor pedig egészen eléggő áldozatokat és békeáldozatokat mutatott be Sala-
mon azon az oltáron, amelyet az Úrnak építtetett, s füstölőszert gyújtott az Úr előtt, miután elkészült
a templom.

²⁶ Hajóhadat is létesített Salamon király Ecjón-Gáberben, amely Ejlát mellett, a Vörös-tenger partján,
Edom földjén van. ²⁷ Ekkor Hírárnak elküldte hajós és tengerismerő szolgálait e hajóhadon Salamon szol-
gáival ²⁸ és azok eljutottak Ofírba, s hoztak onnan négyszázhusz talentum aranyat, s elvitték Salamon
királyhoz.

1 Kir 10 Sába királynőjének látogatása ¹ Amikor pedig Sába királynője hallott Salamon híreről az Úr
névével kapcsolatban, ő is eljött, hogy találós kérdésekkel próbára tegye. ² Miután nagy kísérettel
és gazdagsággal, fűszereket, mérhetetlen sok aranyat és drágaköveket hozó tevékkel bevonult Jeru-
zsálembe, elment Salamon királyhoz, s elmondta neki mindazt, ami a szívében volt. ³ Salamon fel is
világosította minden dolgról, amelyet eléje terjesztett: nem volt olyan dolog, amely a király előtt
rejtély lett volna, s amire meg nem felelt volna. ⁴ Amikor aztán Sába királynője látta Salamon egész
bölcsességét s a házat, amelyet épített, ⁵ meg az asztalán levő ételeket, meg a szolgák lakóhelyeit s
a cselédek sorait és ruháit, meg a pohárnokokat, meg azokat az egészen eléggő áldozatokat, amelye-
ket az Úr házában szokott bemutatni, még a lélegzete is elállt, ⁶ és azt mondta a királynak: »Igaz az
a beszéd, amelyet hallottam földemen ⁷ a te dolgaidról s bölcsességedről; nem hittem, amikor ne-
kem beszélték, amíg el nem jöttem magam és saját szememmel nem láttam, s meg nem győződtem,

hogy felét sem mondták el nekem: bölcsességed és dolgaid felülmúlják a hírt, amelyet hallottam. ⁸ Boldogok embereid, s boldogok szolgálid, akik mindig előtted állnak, s hallják bölcsességedet. ⁹ Áldott legyen az Úr, a te Istened, akinek megtetszettél, s aki Izrael trónjára ültetett – mivel az Úr mindörökké szereti Izraelt –, s aki királlyá tett, hogy jogot s igazságot szolgáljass!« ¹⁰ Majd adott a királynak százhusz talentum aranyat s nagyon sok fűszert meg drágaköveket: sohasem hoztak többé annyi fűszert, mint amennyit Sába királynője adott Salamon királynak.

¹¹ (De Híram hajóhada is, amely aranyat hordott Ofírból, igen sok illatos-fát s drágakövet hozott Ofírból; ¹² ebből az illatos-fából a király oszlopokat készíttetett az Úr házába s a királyi házba, meg lantokat és hárfákat az énekesek számára; ilyen illatos-fát nem hoztak és nem is láttak többé mind a mai napig.)

¹³ Salamon király pedig adott Sába királynőjének mindent, amit csak akart és kért tőle azonfelül, amit önként, királyi ajándékkul adott neki. Erre az visszatért, s szolgálival együtt földjére ment.

Salamon gazdagsága ¹⁴ Az arany súlya, amelyet Salamonnak esztendőnként hoztak, hatszázhatvanhat arany talentum volt, ¹⁵ azonfelül amit a vámszedők, a kereskedők, a különböző kalmárok, meg Arábia különböző királyai s az ország helytartói hoztak.

¹⁶ Készíttetett továbbá Salamon király kétszáz nagy pajzsot színaranyból, hatszáz arany sékelt fordított egy-egy pajzs lemezelésére, ¹⁷ meg háromszáz kis pajzsot finom aranyból – háromszáz mína arany borított egy-egy pajzsot –, s ezeket elhelyezte a király a Libanon erdejének házába.

¹⁸ Készíttetett továbbá Salamon király egy nagy trónust elefántcsontból, s azt beboríttatta szintisza arannyal; ¹⁹ hat lépcsője volt, a trónus teteje hátul kerek volt, kétfelől két kar tartotta az ülést, két oroszlán állt a karok mellett, mindegyik mellett egy-egy ²⁰ és tizenkét kisebb oroszlán állt a hat lépcsőn, kétfelől: nem alkottak ilyen művet semmilyen királyságban.

²¹ Sőt Salamon király valamennyi ivó edénye is aranyból volt, s a libanoni erdő házának egész felszerelése is színaranyból készült: ezüst semmi sem volt, mert azt semmire sem becsülték Salamon napjaiban, ²² mivel a király hajóhada háromévenként elment Híram hajóhadával a tengeren Tarzisba, s hozott onnan aranyat, ezüstöt, elefántcsontot, majmot és pávát.

²³ Salamon király tehát gazdagságban és bölcsességben fölülmúlta a föld minden királyát, ²⁴ és az egész föld kívánta látni Salamon arcát, hogy hallja bölcsességét, amelyet Isten a szívébe adott, ²⁵ s mindenki hozott neki ajándékot, ezüst- és aranytárgyakat, ruhákat, hadi szerszámokat, valamint fűszereket, lovakat és öszvéreket, esztendőről-esztendőre.

²⁶ Gyűjtött továbbá Salamon szekereket s lovasokat, úgyhogy ezernégyszáz szekere s tizenkétezer lovasa lett, s ezeket elhelyezte a megerősített városokban és a király mellett Jeruzsálemben. ²⁷ Végül is azt idézte elő, hogy az ezüst olyan bőségben volt Jeruzsálemben, mint a kő, a cédrusfák sokasága pedig hasonlóná lett az Alföldön növő vadfügefákéhoz. ²⁸ A lovakat Salamonnak Egyiptomból és Koából hozták. A király kereskedői ugyanis Koából vásárolták és hozták őket megszabott áron. ²⁹ Egy-egy szekér hatszáz sékel ezüstbe került Egyiptomból, egy-egy ló pedig százötvenbe; ugyanígy adták a hetita és szír királyok is mindnyájan a lovakat.

1 Kir 11 Salamon megszegi a szövetséget ¹ Salamon király azonban sok idegen nőt szeretett meg: a fáraó lányán kívül moabita, ammonita, edomita, szidoni és hetita nőket, ² azok közül a népek közül való nőket, amelyek felől azt mondta az Úr Izrael fiainak: »Ne menjetek be lányaikhoz, s közülük se menjen be senki sem a ti lányaitokhoz, mert bizonynal elfordítják szíveteket, hogy az ő isteneiket kövessétek.« Ezekhez ragaszkodott Salamon forró szerelemmel. ³ Hétszáz királynői rangban levő felesége és háromszáz mellékfelesége volt és feleségei elfordították szívét az Úrtól. ⁴ Amikor ugyanis már vén volt, feleségei arra csábították szívét, hogy más isteneket kövessen, s így szíve nem volt teljesen az Úrral, az ő Istenével, mint Dávidnak, apjának a szíve, ⁵ hanem Astartét, a szidoniak istennőjét s Molokot, az ammoniták bálványát tisztelte Salamon, ⁶ és azt cselekedte Salamon, ami nem tetszett az Úrnak, s nem követte oly teljesen az Urat, mint apja, Dávid. ⁷ Ekkoriban építtetett Salamon templomot Kámosnak, a moabiták bálványának, a Jeruzsálemmel szemben levő hegyen, meg Moloknak, Ammon fiai bálványának, ⁸ s ugyanígy járt el minden idegen feleségével, akik az ő isteneknek tömjéneztek, s áldoztak.

A büntetés ⁹ Megharagudott erre az Úr Salamonra, hogy elfordult az elméje az Úrtól, Izrael Istenétől, aki kétszer is megjelent neki, ¹⁰ s éppen azt parancsolta meg, hogy ne kövessen más isteneket, s ő mégsem tartotta meg, amit az Úr megparancsolt neki. ¹¹ Azt mondta azért az Úr Salamonnak: »Mivel ezt tudtad, s mégsem tartottad meg szövetségemet s parancsaimat, amelyeket meghagytam neked, azért elszakítom tőled királyságodat és szolgáltnak adom. ¹² Mindazonáltal apád, Dávid miatt nem a te napjaidban cselekszem meg ezt, hanem fiad kezéből szakítom majd el, ¹³ s nem is veszem el az egész királyságot, hanem egy törzset meghagyok fiadnak, szolgálám, Dávid miatt s Jeruzsálem miatt, amelyet kiválasztottam.«

Salamon ellenségei ¹⁴ Ezért ellenséget támasztott az Úr Salamonnak az edomita Ádásban, aki az edomi királyi nemzetségből való volt. ¹⁵ Amikor ugyanis Dávid Edomban volt és Joáb, a sereg fővezére felment, hogy eltemettesse azokat, akiket megöltek, s Edomban mindenkit felkoncolt, aki férfi nemen volt ¹⁶ (hat hónapig tartózkodott ott Joáb és egész Izrael, amíg el nem pusztított Edomban mindenkit, aki férfi nemen volt), ¹⁷ Ádád s vele néhány edomita férfi, apja szolgálói közül, elmenekült és Egyiptomba tartott; Ádád ekkor kis gyermek volt. ¹⁸ Miután pedig felszedelőzködtek Mádiánból, elmentek Páránba, s maguk mellé vettek néhányat Párán férfiai közül, s bementek Egyiptomba a fáraóhoz, Egyiptom királyához, s az házat adott, eleséget rendelt és földet jelölt ki neki, ¹⁹ sőt Ádád akkora kegyelmet talált a fáraó előtt, hogy az feleségül adta neki feleségének, Táfnesz királynénak édes nővérét. ²⁰ Táfnesz nővére aztán fiút szült neki, Genubátot, s azt Táfnesz a fáraó házában neveltette. Genubát a fáraónál lakott, annak fiai között. ²¹ Amikor aztán Ádád Egyiptomban meghalt, hogy Dávid aludni tért atyáihoz, s hogy Joáb, a sereg fővezére is meghalt, azt mondta a fáraónak: »Bocsáss el, hadd menjek földemre.« ²² Azt mondta erre neki a fáraó: »Mid hiányzik nálam, hogy földedre akarsz menni?« Ő azt felelte: »Semmi, de kérlek, csak bocsáss el engem.«

²³ Ellenséget támasztott továbbá neki Isten Rázonban, Eljáda fiában. Ez ugyanis megszökött Adarézertől, Szóba királyától, a gazdájától, ²⁴ s embereket gyűjtött ellene, s e rablók vezére lett, amikor Dávid a szóbaiakat megölte. Ezek aztán elmentek Damaszkuszba, s ott letelepedtek, s őt Damaszkusz királyává tették. ²⁵ Ő Salamon valamennyi napja alatt ellensége volt Izraelnek, s ugyanannyi bajt szerzett, mint Ádád és gyűlölte Izraelt; végül is Szíria királya lett.

²⁶ Jeroboám, Nábát fia, egy Száredából való efraimita, – özvegyasszony anyját Száruának hívták –, Salamon egyik szolgája is felemelte kezét a király ellen. ²⁷ Annak pedig, hogy fellázadt ellene, a következő volt az oka. Salamon kiépíttette a Millót, s betemetette apja, Dávid városának szakadékát. ²⁸ Jeroboám bátor és erős ember volt, s amikor Salamon látta, hogy jóra való és szorgalmas ifjú, József egész házának robotfelügyelőjévé tette.

²⁹ Történt már most ebben az időben, hogy Jeroboám kiment Jeruzsálemből, s az úton találkozott vele a Silóból való Ahiás próféta, akin új palást volt és csak ők ketten voltak a mezőn. ³⁰ Ekkor Ahiás megragadta rajta levő új palástját és tizenkét darabra szakította ³¹ és azt mondta Jeroboámnak: »Vegyél magadnak tíz darabot, mert ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Íme, én elszakítom a királyságot Salamon kezétől, s neked adok tíz törzset – ³² egy törzs azonban maradjon meg neki szolgám, Dávid miatt és Jeruzsálem városa miatt, amelyet kiválasztottam Izrael minden törzse közül –, ³³ mivel elhagyott engem s Astartét, a szidoniai istennőjét és Kámot, a moabiták istenét s Molokot, Ammon fiainak istenét imádta, s nem járt az én útjaimon, s nem tette meg azt, ami igaz én előttem: parancsaimat s rendeleteimet, miként apja, Dávid. ³⁴ De nem veszem el az egész királyságot kezéből, sőt fejedelemnek is meghagyom élete valamennyi napjára, szolgám, Dávid miatt, akit kiválasztottam, s aki megtartotta törvényeimet és parancsolataimat. ³⁵ Fia kezéből azonban elveszem a királyságot, s neked adok tíz törzset, ³⁶ bár fiának is adok egy törzset, hogy minden időben szövétneke maradjon előttem szolgámnak, Dávidnak Jeruzsálem városában, amelyet kiválasztottam, hogy ott legyen nevem. ³⁷ Téged emellek fel tehát, hogy uralkodj mindenben, amit lelked kíván, s király légy Izraelen. ³⁸ Ha te majd hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked, s útjaimon jársz, s azt teszed, ami igaz én előttem, s megtartod törvényeimet és parancsaimat, miként szolgám, Dávid cselekedett: veled leszek, s marandó házat építek neked, mint ahogy házat építettem Dávidnak is, és neked adom Izraelt. ³⁹ Ilyen módon sanyargatom meg Dávid ivadékát, ámde nem minden időkre.«

⁴⁰ Salamon ezért meg akarta ölni Jeroboámot, de az felkelt, s Egyiptomba menekült Sesákhoz, Egyiptom királyához, s Egyiptomban volt egészen Salamon haláláig.

Salamon halála ⁴¹ Salamon egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett és a bölcsessége: íme, mind meg van írva Salamon krónikás könyvében. ⁴² Az idő, amely alatt Salamon Jeruzsálemben, egész Izraelen uralkodott: negyven esztendő volt. ⁴³ Aztán Salamon aludni tért atyáihoz, s eltemették apja, Dávid városában, s fia, Roboám lett a király helyette.

A KETTÉSZAKADT ORSZÁG TÖRTÉNETE ELSŐ RÉSZ: 12,1-22,54

1 Kir 12 Az északi tíz törzs elpártolása ¹ Roboám ugyanis elment Szíchembe, mert ott gyűlt egybe egész Izrael, hogy őt királlyá tegye. ² Ám Jeroboám, Nábát fia, aki még Egyiptomban bujdosott Salamon király színe előtt, értesült ennek haláláról, visszatért Egyiptomból. ³ El is küldtek hozzá és elhívták. Elment tehát Jeroboám s Izrael egész sokasága és szóltak Roboámhoz, s azt mondták: ⁴ »Apád igen kemény igát rakott ránk: nos, te könnyíts most egy kissé apád kemény uralmán s a súlyos igán, amelyet ránk rakott, s akkor mi szolgálni fogunk neked.« ⁵ Ő azt mondta nekik: »Menjtek el, s harmadnap majd térjete vissza hozzám.«

Amikor aztán a nép elment, ⁶ tanácsot tartott Roboám király a vénekkel, akik apjának, Salamonnak szolgálatában álltak, amikor még az élt, s azt mondta: »Mit tanácsoltok nekem, hogyan feleljek e népnek?« ⁷ Azok ezt mondták neki: »Ha engedsz ma e népnek és szolgálsz neki, s helyt adsz kérésüknek, s szelíd szóval szólsz hozzájuk, akkor ők szolgálid lesznek minden időben.« ⁸ Ám ő figyelmen kívül hagyta a vének tanácsát, amelyet neki adtak, s az ifjakhoz fordult, akik vele nevelkedtek, s az ő szolgálatában álltak, ⁹ s azt mondta nekik: »Mit tanácsoltok, hogyan feleljek e népnek, amely azt mondta nekem: 'Tedd könnyebbé az igát, amelyet apád ránk rakott?'« ¹⁰ Azt mondták erre neki az ifjak, akik vele nevelkedtek: »Ezt mondd a népnek, amely így szólt hozzád: 'Apád súlyossá tette igánkat, te könnyíts rajtunk' – ezt mondd nekik: Az én kisujjam vastagabb, mint apám dereka. ¹¹ Nos tehát: apám súlyos igát rakott rátok, de én még súlyosabbá teszem igátokat; apám ostorral vert titeket, én meg skorpióval foglak verni benneteket.«

¹² Harmadnapon elment tehát Jeroboám s az egész nép Roboámhoz, miként a király meghagyta, amikor azt mondta: »Harmadnap térjete vissza hozzám.« ¹³ Ekkor a király kemény feleletet adott a népnek, figyelmen kívül hagyta a vének tanácsát, amelyet neki adtak, ¹⁴ s az ifjak tanácsa szerint szólt hozzájuk, s azt mondta:

»Apám súlyossá tette igátokat,
de én még súlyosabbá teszem igátokat;
atyám ostorral vert titeket,
én meg skorpióval foglak verni benneteket.«

¹⁵ Nem hallgatta meg tehát a király a népet, mert az Úr elfordult tőle, hogy teljesítse szavát, amelyet a silói Ahiás által Jeroboámhoz, Nábát fiához intézett.

¹⁶ Így tehát, amikor a nép látta, hogy nem akarja meghallgatni őket a király, azt válaszolták neki:

»Mi részünk van Dávidban,
s mi örökségünk Izáj fiában?
Eredj sátraidba, Izrael;
törődj ezentúl a magad házával, Dávid!«

Azzal Izrael elment sátraiba. – ¹⁷ De Izrael azon fiain, akik Júda városaiban laktak, Roboám uralkodott. – ¹⁸ Erre Roboám király hozzájuk küldte Adurámot, a robotfelügyelőt, de azt egész Izrael halálra kövezte. Ekkor Roboám király sietve szekereire szállt, s Jeruzsálembe menekült. ¹⁹ Így pártolt el Izrael Dávid házától mind a mai napig.

I. Jeroboám, Izrael királya ²⁰ Amikor aztán meghallotta egész Izrael Jeroboám visszatértét, az történt, hogy érte küldtek, s elhívták az összegyűlt gyülekezet elé, s egész Izrael királyává tették; Dávid házat senki sem követte az egy Júda törzsén kívül.

²¹ Amikor Roboám Jeruzsálembe érkezett, egybegyűjtötte Júda egész házat és Benjamin törzsét, száznolcvanezer válogatott harcost, hogy harcba szálljanak Izrael házával, s így visszaszerezzék a királyságot Roboámnak, Salamon fiának. ²² Ám az Úr szótátot intézett Semejához, az Isten emberéhez, ezekkel a szavakkal: ²³ »Szólj Roboámhoz, Salamon fiához, Júda királyához s Júda meg Benjamin

egész házához s a többi néphez, s mondd: ²⁴ Ezt üzeni az Úr: Ne vonuljatok fel, s ne szálljatok harcba testvéreitekkel, Izrael fiaival: térjen vissza mindenki a házába, mert tőlem eredt ez a dolog.« – Hallgattak is az Úr szavára, s visszatértek útjukról, amint az Úr parancsolta nekik.

²⁵ Jeroboám pedig kiépíttette Szíchemet Efraim hegységén, s ott letelepedett. Majd kiköltözött onnan, s kiépíttette Fánuel.

Vallási szakadás ²⁶ Jeroboám már most azt gondolta magában: »Még majd visszaszáll a királyság Dávid házára, ²⁷ ha e nép feljár, hogy az Úr házában, Jeruzsálemben áldozzon; így urához, Roboámhoz, Júda királyához fordul e nép szíve, s engem megölnek, s visszatérnek hozzám.« ²⁸ Gondolkodott, s tanakodott tehát, s két aranyborjút készíttetett, s azt mondta a népnek: »Ne járjatok fel többé Jeruzsálembe: íme, itt vannak isteneid, Izrael, akik kihoztak téged Egyiptom földjéről.« ²⁹ Egyiket Bételben állíttatta fel, a másikat pedig Dánban; ³⁰ lett is bűn ebből a dologból, mert a nép egészen Dánig, a borjút járt imádni. ³¹ Majd magaslati templomokat építtetett, s papokat szerzett a köznépből, olyanokat, akik nem voltak Lévi fiai közül valók. ³² Aztán ünnepet rendezett a nyolcadik hónapban, a hó tizenötödik napján, annak az ünnepnek a mintájára, amelyet Júdában szoktak ünnepelni és felment az oltárra – hasonlóképpen cselekedett Bételben –, hogy áldozzon a borjúknak, amelyeket készíttetett, s beiktatta Bételben azoknak a magaslatoknak a papjait, amelyeket alkottatott. ³³ Felment tehát az oltárra, amelyet Bételben építtetett a nyolcadik hó tizenötödik napján, amelyet a maga szívéből koholt és ünnepet szerzett Izrael fiainak, s felment az oltárra, hogy illatot gyűjtson.

1 Kir 13 Prófétai figyelmeztetés ¹ Ekkor íme, az Úr parancsára Bételbe jött az Isten egyik embere, amikor Jeroboám éppen az oltáron állt és tömjénezett, ² s kiáltott az oltár ellen az Úr parancsára, s azt mondta: »Oltár, oltár, ezt üzeni az Úr: íme, születni fog Dávid házából egy fiú, akinek Jozija lesz a neve, s az fel fogja áldozni rajtad a magaslatok papjait, akik most tömjént gyűjtanak rajtad, s embercsontokat fog égetni rajtad.« ³ Jelt is adott nekik azon a napon, így szólva: »Ez lesz a jele annak, hogy az Úr szólt: Íme, meghasad az oltár, s kiömlik a rajta levő hamu.«

⁴ Amikor a király meghallotta az Isten emberének beszédét, amelyet a bételi oltár ellen kiáltott, kinyújtotta kezét az oltárról és azt mondta: »Fogjátok meg őt!« Erre elszáradt keze, amelyet ellene kinyújtott – úgyhogy nem tudta visszahúzni magához ⁵ és meghasadt az oltár és kiömlött a hamu az oltárról, azon jel szerint, amelyet az Isten embere az Úr parancsára megjövendölt. ⁶ Azt mondta ekkor a király az Isten emberének: »Könyörödj az Úrhoz, a te Istenedhez, s imádkozz értem, hogy helyreálljon kezem.« Imádkozott erre az Isten embere az Úrhoz, s a király keze visszatért hozzá, s olyan lett, mint azelőtt volt.

⁷ Szólt ekkor a király az Isten emberéhez: »Gyere haza velem, s egyél, s megajándékozlak téged.«

⁸ Az Isten embere erre azt felelte a királynak: »Ha házad felét adod is nekem, akkor sem megyek el veled, s nem eszem kenyeret, s nem iszom vizet ezen a helyen: ⁹ mert így hagyta meg nekem az Úr szava, aki azt parancsolta: `Ne egyél kenyeret, s ne igyál vizet, s ne azon az úton térj vissza, amelyiken jöttél.'« ¹⁰ Más úton ment el tehát, s nem azon az úton tért vissza, amelyiken Bételbe ment.

¹¹ Lakott azonban Bételben egy öreg próféta. Ehhez elmentek fiai, s elbeszélték neki mindazokat a cselekedeteket, amelyiket az Isten embere azon a napon Bételben művelt, s elbeszélték apjuknak a

szavakat, amelyeket a királynak mondott. ¹² Azt mondta ekkor nekik apjuk: »Melyik úton ment el?« Megmutatták neki fiai az utat, amelyen elment Istennek az az embere, aki Júdából jött. ¹³ Azt mondta erre fiainak: »Nyergeljétek meg nekem a szamarat.« Miután azok megnyergelték, ráült, ¹⁴ s elment az Isten embere után. Meg is találta, amint éppen a terebintfa alatt üldögélt és azt mondta neki: »Te vagy-e Istennek az az embere, aki Júdából jöttél?« Az azt felelte: »Én.« ¹⁵ Azt mondta erre neki: »Gyere velem haza, s egyél kenyeret.« ¹⁶ Az ezt mondta: »Nem térhetek vissza, s nem mehetek el veled, s nem eszem kenyeret, s nem iszom vizet ezen a helyen, ¹⁷ mert meghagyta nekem az Úr az ő szavával: 'Ne egyél kenyeret, s ne igyál vizet ott, s ne azon az úton térj vissza, amelyiken oda-mégy.'« ¹⁸ Ő azt mondta neki: »Magam is próféta vagyok, éppen úgy, mint te, s egy angyal az Úr parancsából meghagyta nekem, s azt mondta: 'Vidd vissza őt magaddal házádba, hogy egyen kenyeret és igyon vizet.'« Rászedte őt, ¹⁹ s visszavitte magával: evett tehát kenyeret és ivott vizet házában.

²⁰ Miközben azonban az asztalnál ültek, az Úr szózatot intézett ahhoz a prófétához, aki őt visszavitte. ²¹ Erre ő rákiáltott Istennek arra az emberére, aki Júdából jött: »Ezt üzeni az Úr: Mivel nem engedelmeskedtél az Úr szájának, s nem tartottad meg azt a parancsot, amelyet az Úr, a te Istened neked meghagyott, ²² s visszatértél, s ettél kenyeret és ittál vizet azon a helyen, amely felől megparancsoltam neked, hogy ott ne egyél kenyeret, s ne igyál vizet: nem kerül tetemed atyáid sírjába.«

²³ Amikor aztán evett és ivott, megnyergeltette szamarát a próféta számára, akit visszahozott. ²⁴ Miután az elment, az úton rátalált egy oroszlán, s megölte; teste ott hevert az úton, s mellette állt a szamar, s a holttest mellett állt az oroszlán is. ²⁵ Éppen akkor emberek mentek arrafelé, s meglátták az úton heverő holttestet s a holttest mellett álló oroszlánt és elmentek, s elbeszélték a városban, amelyben az az öreg próféta lakott. ²⁶ Amikor meghallotta ezt az a próféta, aki visszatérítette őt az útról, így szólt: »Istennek az az embere az, aki nem engedelmeskedett az Úr szájának: az Úr kiszolgáltatta az oroszlánnak, s az összetörte, s megölte az Úrnak azon szava szerint, amelyet hozzá intézett.« ²⁷ Majd azt mondta fiainak: »Nyergeljétek meg nekem a szamarat.« Miután azok megnyergelték, ²⁸ ő elment, s megtalálta az úton heverő holttestet s a holttest mellett álló szamarat és oroszlánt; az oroszlán nem evett a holttestből, s nem bántotta a szamarat sem.

²⁹ Erre a próféta felvette Isten emberének holttestét, feltette a szamárra és visszatért, s bevitte az öreg próféta városába, hogy elsirassa. ³⁰ Le is tette holttestét a saját sírjába és elsiratták: »Jaj, jaj, testvérem!« ³¹ Amikor aztán elsiratták, azt mondta fiainak: »Ha majd meghalok, temessetek abba a sírba, amelybe az Isten emberét temették; az ő csontjai mellé tegyétek csontjaimat, ³² mert bizonyosan be fog következni az a dolog, amelyet az Úr parancsára a bételi oltár ellen s a Szamaria városai-ban levő valamennyi magaslati templom ellen jövendölt.«

³³ Jeroboám azonban ezen dolgok után sem fordult vissza nagyon gonosz útvjáról, sőt ellenkezőleg, papokat rendelt a magaslatokra a köznépből: aki csak akarta, felavattatta kezét, s a magaslatok papjává lett. ³⁴ Ez lett az oka annak, hogy Jeroboám háza vétket vont magára, s összedűlt és elpusztult a föld színéről.

1 Kír 14 Jeroboám beteg gyermeke ¹ Ugyanebben az időben megbetegedett Ábia, Jeroboám fia. ² Azt mondta ekkor Jeroboám a feleségének: »Kelj fel, cserélj ruhát, hogy ne ismerjenek meg, hogy te

vagy Jeroboám felesége, s eredj el Silóba, ahol Ahiás próféta van, aki megmondta nekem, hogy királya leszek e népnek. ³Végý kezedbe tíz kenyeret is, meg egy lepényt és egy edény mézet, s eredj el hozzá: ő majd közli veled, mi lesz e gyermekkel.« ⁴Úgy cselekedett Jeroboám felesége, ahogy ő mondta, s felkelt, s elment Silóba, s betért Ahiás házába; ez azonban már nem látott, mert szeme az öregségtől elhomályosodott.

⁵Azt mondta azonban az Úr Ahiásnak: »Íme, Jeroboám felesége jött, hogy megkérdezzen téged beteg fia felől. Ezt és ezt mondd neki.« – Amikor tehát az kilétét titkolva bement, ⁶s Ahiás meghallotta lába nesztét, amint az ajtóhoz lépett, azt mondta: »Gyere csak be, Jeroboám felesége, miért tetteted magadat másnak? Én azonban kemény hírre kaptam megbízatást számodra. ⁷Eredj, s mondd Jeroboámnak: `Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Mivel én felemeltelek téged a nép közül, s népemnek, Izraelnek fejedelmévé tettelek, ⁸s elszakítottam a királyságot Dávid házától, s neked adtam, te azonban nem voltál olyan, mint szolgám, Dávid, aki megtartotta parancsaimat, s teljes szívéből követett engem, s azt cselekedte, ami kedves az én színem előtt, ⁹hanem gonoszabbul cselekedtél, mint mindazok, akik előtted voltak, s más, öntött isteneket csináltattál magadnak, hogy haragra ingerelj, engem pedig a hátad mögé vetettél: ¹⁰azért íme, én nyomorúságot hozok Jeroboám házára, s kiirtom Jeroboám minden férfiát, a bezártat is, az utolsót is Izraelben és úgy elsöpöröm Jeroboám házának utódait, mint ahogy a trágyát szokták elsöpörni egészen tisztára. ¹¹Akije a városban hal meg Jeroboámnak, azt a kutyák eszik meg, akije pedig a mezőn hal meg, azt az ég madarai falják fel, mert az Úr így szólt. ¹²Te pedig kelj fel, s menj házadba, s mihelyt lábad a városba lép, meghal a gyermek, ¹³s elsiratja egész Izrael és el is temeti: mert egyedül ő kerül sírba Jeroboám ivadékai közül, mert Jeroboám házában csak benne talált jótt az Úr, Izrael Istene. ¹⁴Aztán majd királyt támaszt az Úr magának Izrael számára, s az megveri Jeroboám házát azon a napon s abban az időben ¹⁵és úgy megveri az Úr Isten Izraelt, hogy úgy fog ingadozni, mint a nád a vízben, s kitépi Izraelt erről a jó földről, amelyet atyáinak adott, s elszórja őket a folyóvízen túlra, mivel berkeket csináltak maguknak, hogy bosszantsák az Urat ¹⁶és kiszolgáltatja az Úr Izraelt Jeroboámnak azon vétkei miatt, amelyekkel vétkezett, s vétkebe vitte Izraelt.'«

¹⁷Felkelt tehát Jeroboám felesége, s elment, s eljutott Tircába, s amint belépett a ház küszöbén, meghalt a gyermek; ¹⁸el is temették, s el is siratta őt egész Izrael az Úr beszéde szerint, amelyet szolgálja, Ahiás próféta által szólt.

Jeroboám halála ¹⁹Jeroboám egyéb dolgai pedig, hogy miként hadakozott, s miként uralkodott, íme, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében. ²⁰Az idő pedig, amíg Jeroboám uralkodott, huszonkét esztendő volt: aztán aludni tért atyáihoz, s fia, Nádáb lett a király helyette.

Roboám Júda királya ²¹Tehát Roboám, Salamon fia lett a király Júdában. Negyvenegy esztendő volt Roboám, amikor uralkodni kezdett, s tizenhét esztendeig uralkodott Jeruzsálemben, abban a városban, amelyet az Úr kiválasztott Izrael minden törzse közül, hogy odahelyezze nevét. Anyját, aki ammonita volt, Naámának hívták.

²²Ekkor Júda azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, s jobban ingerelték Őt mindannál, amit atyáik cselekedtek vétkeikkel, amelyeket elkövettek. ²³Ők is építettek ugyanis maguknak oltárokat, oszlopokat és berkeket minden magas dombon s minden lombos fa alatt, ²⁴sőt fiúszerezők is voltak az

országban, s azoknak a népeknek minden undokságát elkövették, amelyeket az Úr eltörölt Izrael fiainak színe elől.

²⁵ Roboám királyságának ötödik esztendejében aztán felvonult Sesák, Egyiptom királya, Jeruzsálembe, ²⁶ s elvitte az Úr házának kincseit s a királyi kincseket, s elrabolt mindent, azokat az aranypajzsokat is, amelyeket Salamon készíttetett. ²⁷ Ezek helyett Roboám király rézpajzsokat készíttetett, s azokat adta a pajzsosok vezéreinek kezébe s azok kezébe, akik a király házának ajtajában őrködtek. ²⁸ Valahányszor a király az Úr házába ment, felvették őket azok, akiknek az volt a tisztük, hogy előtte vonuljanak, aztán megint visszavitték a pajzsosok fegyvertárába.

²⁹ Roboám egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, íme, meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében. ³⁰ Roboám és Jeroboám között ugyanis háború volt minden időben. ³¹ Amikor aztán Roboám aludni tért atyáihoz, eltemették mellőlük Dávid városában anyját, aki ammonita volt, s Naámának hívták. Ezután a fia, Abia lett a király helyette.

1 Kir 15 Abia Júda királya ¹ Jeroboám, Nábát fia uralkodásának tizennyolcadik esztendejében tehát Abia lett Júda királya. ² Három esztendeig uralkodott Jeruzsálemben; anyját, aki Abisalom lánya volt, Maákának hívták. ³ Követte apja minden bűnét, amelyet őelőtte elkövetett és szíve nem volt olyan tökéletesen az Úrral, Istenével, mint atyjának, Dávidnak szíve. ⁴ Mindazonáltal Dávidért szövétneket adott neki az Úr, az ő Istene Jeruzsálemben, azáltal, hogy fiát emelte trónra utána, s állni hagyta Jeruzsálemet, ⁵ azért, mert Dávid azt cselekedte, ami igaz az Úr szeme előtt, s nem tért el semmitől sem, amit neki parancsolt élete valamennyi napja alatt, kivéve a hetita Uriás dolgát. ⁶ De háború volt Roboám és Jeroboám között élete valamennyi napja alatt.

⁷ Abia egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? Abia és Jeroboám között is hadakozás volt. ⁸ Amikor aztán Abia aludni tért atyáihoz, eltemették a Dávid-városban, s fia, Ásza lett a király helyette.

Ásza Júda királya ⁹ Jeroboámnak, Izrael királyának huszadik esztendejében tehát Ásza lett Júda királya. ¹⁰ Negyvenegy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Abisalom lánya volt, Maákának hívták.

¹¹ Ásza azt cselekedte, ami igaz az Úr színe előtt, úgy mint atyja, Dávid. ¹² Eltávolította a fiúszeretőket az országból, s megtisztította azt a bálványok minden szennjétől, amelyeket atyái készíttettek. ¹³ Sőt anyját, Maákát is eltávolította, hogy ne legyen fejedelem Astarte szolgálatánál és berkében, amelyet ő annak tiszteletére szerzett, és lerontatta annak barlangját, s összetörette az undok bálványt, s elégettette a Kedron völgyében. ¹⁴ A magaslatokat ugyan nem távolította el, de Ásza szíve tökéletesen az Úrral volt valamennyi napján át. ¹⁵ Azt, amit apja szentté tett, s amit ő fogadott, az ezüstöt, aranyat s a tárgyakat, bevitte az Úr házába.

¹⁶ Ásza és Bása, Izrael királya között azonban háború volt valamennyi napjuk alatt. ¹⁷ Bása, Izrael királya fel is vonult Júda ellen, s kiépíttette Rámát, hogy senki se jöhessen ki vagy mehessen be Ásza, Júda királya részéről. ¹⁸ Erre Ásza vette azt az egész ezüstöt és aranyat, amely megmaradt az Úr há-

zának kincseiből meg a király házána kincseiből, s szolgálai kezébe adta, s elküldte Benadádhoz, Tábrernonnak, Hezjón fiának fiához, Szíria királyához, aki Damaszkuszban lakott, ezzel az üzenettel: ¹⁹ »Szövetség van közöttem s közötted, az én apám s a te apád között: azért küldök ajándékot neked, ezüstöt s aranyat, s kérlek, jöjj, s bontsd fel azt a szövetséget, amelyet Báásával, Izrael királyával tartasz, hogy elvonuljon tőlem.« ²⁰ Ben-Hadad hallgatott is Ásza királyra és elküldte seregének vezéreit Izrael városai ellen, s azok megverték Áhion, Dánt, Ábel-Maáka házát s az egész Kennerót, vagyis Naftali egész földjét. ²¹ Amikor ezt Bása meghallotta, abbahagyta Ráma építését, s visszatért Tircába. ²² Erre Ásza király követet küldött egész Júdába, s ezt üzent: Senki sem húzhatja ki magát! – s elhordták Rámából a követ és a fát, amellyel Bása építkezett, s Ásza király kiépíttette belőle Benjamin-Gibeát és Micpát.

²³ Ásza egyéb dolgai pedig és valamennyi hőstette s mindaz, amit cselekedett, s a városok, amelyeket építtetett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? Öreg korában azonban megfájdult lába. ²⁴ Amikor aztán aludni tért atyáihoz, eltemették melléjük atyja, Dávid városába, s fia, Jozafát lett a király helyette.

Nádáb Izrael királya ²⁵ Jeroboám fia, Nádáb Ászának, Júda királyának második esztendejében lett Izrael királya, s két esztendeig uralkodott Izraelen. ²⁶ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt, s követte apja útjait és vétkeit, amelyekkel az vétekre vitte Izraelt. ²⁷ De Bása, az Isszakár házából való Ahiás fia, csapdát vetett ellene és Gebbetonnál, a filiszteusok városánál leütötte; Nádáb ugyanis és egész Izrael ostromolták Gebbetont. ²⁸ Bása tehát Ászának, Júda királyának harmadik esztendejében megölte és király lett helyette. ²⁹ Amikor király lett, leütötte Jeroboám egész házát; egy lelket sem hagyott ivadékából, amíg el nem törölte őt az Úrnak azon szava szerint, amelyet szolgálja, a silói Ahiás által szólt ³⁰ Jeroboám vétkei miatt, amelyekkel vétkezett, s vétekre vitte Izraelt és bűne miatt, amellyel bosszantotta az Urat, Izrael Istenét.

³¹ Nádáb egyéb dolgai, s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ³² Ásza és Bása, Izrael királya között pedig háborúság volt valamennyi napjukon át.

Bása Izrael királya ³³ Ászának, Júda királyának harmadik esztendejétől kezdve ugyanis Bása, Ahiás fia uralkodott egész Izraelen, Tircában, huszonnégy esztendeig. ³⁴ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, s követte Jeroboám eljárását és vétkeit, amelyekkel az vétekre vitte Izraelt.

1 Kir 16 ¹ Ekkor az Úr szózatot intézett Jéhoz, Hanáni fiához, Bása ellen, ezekkel a szavakkal: ² »Mivel én felemeltelek téged a porból, s népem, Izrael fejedelmévé tettelek, te pedig Jeroboám eljárását követted, s vétekre vitted népemet, Izraelt, hogy bosszants vétkeikkel: ³ íme, én learatom Bása utódait s háza utódait, s olyanná teszem házadat, mint Jeroboámnak, Nábát fiának házát. ⁴ Akije a városban hal meg Báának, azt a kutya eszik meg, akije pedig a mezőn hal meg, azt az ég madarai eszik meg.«

⁵ Bása egyéb dolgai pedig, s mindaz, amit cselekedett s viadalai, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ⁶ Amikor aztán Bása aludni tért atyáihoz, eltemették Tircában, s fia, Éla lett a király helyette.

⁷ Amikor pedig elhangzott az Úr szava Jéhu próféta, Hanáni fia által Bása s háza ellen s mindazon gonoszság ellen, amelyet az Úr előtt elkövetett, hogy bosszantsa őt keze műveivel, s olyan legyen, mint Jeroboám háza – ő emiatt megölte őt, azaz Jéhut, Hanáni fiát, a prófétát.

Éla Izrael királya ⁸ Ászának, Júda királyának huszonhatodik esztendejétől kezdve Éla, Bása fia uralkodott Izraelen, Tircában, két esztendeig. ⁹ Ekkor pártot ütött ellene szolgálja, Zimri, a lovasok egyik felének vezére. Miközben Éla Tircában Árszának, a terszai tisztartónak a házában részegre itta magát, ¹⁰ Zimri rárontott, leütötte, s megölte Ászának, Júda királyának huszonhetedik esztendejében, s király lett helyette. ¹¹ Amikor pedig királlyá lett, s beült az ő királyi székébe, leüttette Bása egész házát, s nem hagyott belőle férfit, sem rokont, sem barátot. ¹² Így törölte el Zimri Bása egész házát, az Úr ama szava szerint, amelyet Básának Jéhu próféta által szólt, ¹³ Bása minden vétke miatt, s fia, Éla vétkei miatt, akik vétkeztek, s vétekre vitték Izraelt, s bosszantották az Urat, Izrael Istenét hiábavalóságaikkal.

¹⁴ Éla egyéb dolgai pedig, s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

Zimri Izrael királya ¹⁵ Ászának, Júda királyának huszonhetedik esztendejében uralkodott Zimri hét napig Tircában. A sereg ekkor éppen Gebbetont, a filiszteusok városát ostromolta. ¹⁶ Amikor meghaltotta, hogy Zimri pártot ütött, s megölte a királyt, egész Izrael Omrit tette királyává, aki abban az időben Izrael seregének fővezére volt a táborban. ¹⁷ Felment tehát Omri s vele egész Izrael Gebbetonból, s ostrom alá vették Tircát. ¹⁸ Amikor Zimri látta, hogy be fogják venni a várost, bement a palotába, s magára gyújtotta a királyi házat, s meghalt ¹⁹ vétkei miatt, amelyekkel vétkezett, amikor azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, s amikor követte Jeroboám útjait és vétkeit, amellyel az vétekre vitte Izraelt.

²⁰ Zimri egyéb dolgai és lesvetése meg zsarnoksága, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

Omri Izrael királya ²¹ Ekkor Izrael népe két részre szakadt: a nép fele Tebnit, Ginet fiát követte, hogy őt tegye királlyá, a fele pedig Omrit. ²² De erősebb lett az a nép, amely Omrival volt, mint az a nép, amely Tebnit, Ginet fiát követte, s meghalt Tebni, s Omri lett a király.

²³ Ászának, Júda királyának harmincegyedik esztendejétől kezdve Omri uralkodott Izraelen tizenkét esztendeig. Hat esztendeig Tircában uralkodott. ²⁴ Majd megvette Semertől két talentum ezüstön Szamaria hegyét, s kiépítette azt, s elnevezte a várost, amelyet épített, Szemernek, a hegy gazdájának nevéből Szamariának. ²⁵ Azt cselekedte Omri, ami gonosz az Úr színe előtt, sőt gonoszabbul cselekedett, mint mindazok, akik előtte voltak ²⁶ és követte Jeroboámnak, Nábát fiának minden útját és vétkeit, amelyekkel az vétekre vitte Izraelt, hogy bosszantsa az Urat, Izrael Istenét hiábavalóságai által.

²⁷ Omri egyéb dolgai pedig és harcai, amelyeket viselt, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ²⁸ Amikor aztán Omri aludni tért atyáihoz, eltemették Szamariában, s fia, Ácháb lett a király helyette.

Ácháb Izrael királya ²⁹ Omri fia, Ácháb Ászának, Júda királyának harmincnyolcadik esztendejében lett Izrael királya; huszonkét esztendeig uralkodott Ácháb, Omri fia Izraelen, Szamariában. ³⁰ Azt cselekedte Ácháb, Omri fia, ami gonosz az Úr színe előtt, még jobban, mint mindazok, akik előtte voltak. ³¹ Sőt nem volt elég neki, hogy Jeroboámnak, Nábát fiának vétkeit követte, hanem még Jezabelt, Etbaálnak, a szidoniak királyának lányát is feleségül vette. Elment, Baált szolgálta és imádta, ³² és oltárt emeltetett Baálnak Baál házában, amelyet Szamariában építtetett. ³³ Berket ültetett, s egyebeket is cselekedett Ácháb, hogy bosszantsa az Urat, Izrael Istenét, jobban, mint Izrael minden királya, aki előtte volt. ³⁴ Az ő napjaiban építtette ki a bételi Hiél Jerikót – Abirámnak, elsőszülöttének árán vetette meg alapját és Szegubnak, legkisebb fiának árán állíttatta fel kapuit, az Úr azon szava szerint, amelyet Józsue, Nún fia által szólt.

1 Kir 17 Illés a Kárit pataknál ¹ Majd azt mondta a Tisbéből, Gileád lakói közül való Illés Áchábnak: »Az Úrnak, Izrael Istenének életére mondom, akinek színe előtt szolgállok, hogy nem lesz ezekben az esztendőekben sem harmat, sem eső, csak majd az én szám szavára.«

² Ekkor az Úr szózatot intézett hozzá, ezekkel a szavakkal: ³ »Távozz innen, s eredj napkeletre, s rejtőzz el a Kárit-pataknál, amely a Jordán felé van. ⁴ A patakból lesz ott italod, s a hollóknak hagytam meg, hogy tápláljanak ott téged.« ⁵ Elment tehát, s az Úr szava szerint cselekedett, s amikor odaért, megtelepedett a Kárit-pataknál, amely a Jordán felé van. ⁶ A hollók hoztak is neki kenyeret és húst reggel, valamint kenyeret s húst este, s a patakból ivott. ⁷ Napok múltával azonban kiszáradt a patak, mert nem volt eső az országban.

Illés Száreftában ⁸ Ezért az Úr szózatot intézett hozzá, ezekkel a szavakkal: ⁹ »Kelj fel, s eredj a szidoniak Száreftájába, s tartózkodj ott: íme, meghagytam ott egy özvegyasszonynak, hogy tápláljon téged.« ¹⁰ Felkelt és elment Száreftába. Amikor a város kapujához ért, meglátott egy özvegyasszonyt, aki fát szedegetett. Megszólította, s azt mondta neki: »Adj nekem egy kis vizet valami edényben, hadd igyam.« ¹¹ Amikor aztán az elment, hogy hozzon, ő így kiáltott utána: »Hozz nekem, kérlek, egy falat kenyeret is kezedben.« ¹² Az ezt felelte: »Az Úrnak, a te Istenednek életére mondom, hogy nincs semmiféle kenyérem, csak egy maroknyi liszt a vékában s egy kis olajam a korsóban: éppen egy pár darabka fát szedek, hogy elkészítsem azt magamnak s fiamnak, hogy megegyünk, s azután meghaljunk.«

¹³ Azt mondta neki Illés: »Ne félj, csak eredj, s tégy, ahogy mondtad. Először azonban nekem készíts abból a lisztecskéből egy kis hamuban sült lepényt, s hozd ki azt nekem. Magadnak és fiadnak azután csinálj. ¹⁴ Ezt üzeni ugyanis az Úr, Izrael Istene: `Nem ürül ki lisztes vékád, s nem apad el olajos korsód mindaddig, amíg esőt nem ad az Úr a föld színére.'« ¹⁵ Erre az elment, s Illés szava szerint cselekedett, és evett ő s az asszony s egész házanépe, s attól a naptól kezdve ¹⁶ nem ürült ki a lisztes véka, s nem apadt el az olajos korsó – az Úr szava szerint, amelyet Illés által szólt.

¹⁷ Történt pedig ezek után, hogy megbetegedett az asszonynak, a ház asszonyának fia, s olyan súlyos volt betegsége, hogy nem maradt lélegzet benne. ¹⁸ Azt mondta azért az asszony Illésnek: »Mi dolgom van veled, Isten embere? Azért jöttél-e hozzám, hogy felhívd a figyelmet vétkeimre, s megöld fiamat?« ¹⁹ Azt mondta erre neki Illés: »Add ide fiadat.« Azzal elvette öléből, s felvitte a tetőszobába, ahol ő lakott, s ágyára fektette, ²⁰ majd kiáltott az Úrhoz és azt mondta: »Uram Istenem, sújtod ezt

az özvegyet is, akinél én úgy ahogy ellátást találok, hogy fiát így megölöd?» ²¹ Aztán kinyújtotta magát, s háromszor ráborult a gyermekre, s az Úrhoz kiáltott és azt mondta: »Uram Istenem, kérlek, térjen vissza e gyermek lelke a testébe.« ²² Az Úr meg is hallgatta Illés szavát, s a gyermek lelke visszatért bele, s az ismét élt. ²³ Erre Illés vette a gyermeket, levitte a felső teremből az alsó házba, átadta anyjának, s azt mondta neki: »Íme, fiad él.« ²⁴ Az asszony azt felelte Illésnek: »Ezáltal most megtudtam, hogy az Isten embere vagy, s az Úr szava igaz a te szádban.«

1 Kir 18 Istenítélet a Kármel hegyen ¹ Hosszú idő múltán, a harmadik esztendőben szózatot intézett az Úr Illéshez, ezekkel a szavakkal: »Eredj, s mutasd meg magadat Áchábnak, hogy esőt adhassak a föld színére.« ² Elment tehát Illés, hogy megmutassa magát Áchábnak.

Szamariában már olyan nagy volt az éhség, ³ hogy Ácháb elhívatta háza sáfárát, Abdiást – Abdiás igen félte az Urat, ⁴ s amikor Jezabel megölette az Úr prófétáit, vett száz prófétát, s elrejtette őket ötvenenként egy-egy barlangba, s ellátta őket kenyérrel s vízzel – ⁵ és ezt mondta Ácháb Abdiásnak: »Menj el az országba minden vízforráshoz s minden patakhoz, hátha találunk füvet, s életben tartjuk a lovakat s az öszvéreket, s nem pusztul el mindenestül a jószág.« ⁶ Majd felosztották maguk között a bejárandó vidékeket: Ácháb ment az egyik irányban, Abdiás a másik irányban, külön-külön.

⁷ Útközben Abdiás egyszer csak találkozott Illéssel; amikor megismerte, arcra borult, és megkérdezte: »Te vagy-e az, uram, Illés?« ⁸ Ő ezt felelte neki: »Én. Eredj, s mondd meg uradnak: 'Itt van Illés.'« ⁹ Erre ő így szólt: »Mit vétettem, hogy Ácháb kezébe adsz engem, szolgádat, hogy megöljön engem? ¹⁰ Az Úrnak, a te Istenednek életére mondom, hogy nincs olyan nemzet vagy királyság, ahova ne küldött volna uram, hogy téged megkeressen, s amikor megannyi azt felelte: 'Nincs itt' – meg is esketett minden királyságot és nemzetet, hogy csakugyan nem találtak meg téged. ¹¹ S most te azt mondom nekem: 'Eredj, s mondd uradnak: Itt van Illés!' ¹² Ha távozásom után téged olyan helyre visz az Úr lelke, amelyet én nem tudok, s én bemegyek és értesítem Áchábot, s ő nem talál meg téged, akkor megölet engem: pedig szolgád féli az Urat gyermekéje óta. ¹³ Nem beszéltek-e el neked, uramnak, mit cselekedtem, amikor Jezabel megölette az Úr prófétáit, hogy elrejtettem az Úr prófétái közül száz embert, ötvenet-ötvenet egy-egy barlangba, s elláttam őket kenyérrel s vízzel? ¹⁴ S te most azt mondom nekem: 'Eredj, s mondd uradnak: Itt van Illés' – hogy megöljön engem.« ¹⁵ Azt mondta erre Illés: »A Seregek Urának életére mondom, akinek színe előtt szolgálok, hogy még ma megjelenek előtte.«

¹⁶ Elment tehát Abdiás Ácháb elé és jelentette neki.

Erre Ácháb elment Illés elé, ¹⁷ s amikor meglátta, azt mondta: »Te vagy-e az, te, aki bajba döntötted Izraelt?« ¹⁸ Erre ő azt mondta: »Nem én döntöttem bajba Izraelt, hanem te s apád háza, akik elhagytátok az Úr parancsait s a Baálokat követtétek. ¹⁹ Nos, küldj csak el, s gyűjtsd egybe nekem egész Izraelt a Kármel hegyére, valamint Baál négyszázötven prófétáját s a berkek négyszáz prófétáját, akik Jezabel asztaláról esznek.«

²⁰ Ácháb elküldött Izrael valamennyi fiához, s egybegyűjtötte a prófétákat a Kármel hegyére. ²¹ Ekkor Illés odalépett az egész nép elé és azt mondta: »Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt, ha pedig Baál, kövessétek azt.« A nép azonban egy szót sem felelt neki. ²² Erre Illés azt

mondta a népnek: »Én maradtam meg egyedül az Úr prófétái közül: Baál prófétái pedig négyszázötvenen vannak. ²³ Adjatok nekünk két fiatal bikát, aztán ők válasszák ki maguknak az egyik bikát, s vágják darabokra, s tegyék a fára, de tüzet ne tegyenek alája: én pedig majd a másik bikát készítem el és teszem a fára, s tüzet szintén nem teszek alája. ²⁴ Hívjátok segítségül isteneitek nevét, én meg majd segítségül hívom az én Uram nevét, s amelyik Isten tűz által meghallgat, az legyen az Isten.« Erre az egész nép azt felelte: »Helyes indítvány!«

²⁵ Azt mondta tehát Illés Baál prófétáinak: »Válasszátok ki magatoknak az egyik bikát, s készítsétek el – elsőknek, mert ti vagytok többen –, s hívjátok segítségül isteneitek nevét, de tüzet ne tegyetek alája.« ²⁶ Miután ők átvették a bikát, amelyet nekik odaadott, elkészítették, s reggeltől délig hívogatták Baál nevét, s azt mondták: »Baál, hallgass meg minket.« De nem jött egy hang sem, s nem felelt senki sem, hiába ugrándoztak az oltár körül, amelyet készítettek. ²⁷ Amikor aztán már délre járt, így gúnyolódott velük Illés: »Hangosabban kiáltsatok, hiszen isten ő! Talán éppen beszélget, vagy a fogadóban van, vagy úton, vagy bizony tán alszik, hadd ébredjen fel.« ²⁸ Hangosabban kiáltottak tehát és szokásuk szerint késekkel s törökkel vagdalták magukat, amíg el nem borította őket a vér.

²⁹ Amikor aztán elmúlt a dél és prófétálásuk közben eljött az az idő, amikor az ételáldozatot szokták bemutatni, s nem hallatszott egy hang sem és nem felelt és nem hallgatta meg az imádkozókat senki sem, ³⁰ azt mondta Illés az egész népnek: »Gyertek hozzám.« Amikor aztán a nép eléje járult, helyreállította az Úr lerombolt oltárát – ³¹ vett ugyanis tizenkét követ, Jákob fiai törzseinek száma szerint, akihez szólt az Úr szava: »Izrael legyen a neved,« ³² és oltárt épített e kövekből az Úr nevében – s mintegy két barázda széles vízárkot készített az oltár köré, ³³ aztán elrendezte a fát, földarabolta a bikát, rátette a fára ³⁴ és azt mondta: »Töltsetek meg négy vedret vízzel, s öntsétek rá az egészen elégetendő áldozatra, meg a fára.« Aztán ismét azt mondta: »Másodszor is tegyétek meg ezt.« Amikor másodszor is megtették, azt mondta: »Harmadszor is tegyétek meg ugyanezt.« Megtették harmadszor is, ³⁵ úgyhogy folyt a víz az oltár körül, s az árok medre is megtelt.

³⁶ Amikor aztán eljött az egészen eléggő áldozat bemutatásának ideje, odalépett Illés próféta, s azt mondta: »Uram, Ábrahámnak, Izsáknak s Izraelnek Istene, mutasd meg ma, hogy te vagy Izrael Istene, meg hogy én a te szolgád vagyok és hogy a te parancsodra cselekedtem mindezt. ³⁷ Hallgass meg, Uram, hallgass meg engem, hogy megtanulja e nép, hogy te, az Úr, vagy az Isten, s hogy te térítetted vissza ismét szívüket.«

³⁸ Ekkor lecsapott az Úr tüze, és megemésztette az egészen eléggő áldozatot, meg a fát, a köveket és a port, s felitta a vizet, amely az árokban volt. ³⁹ Amikor látta ezt az egész nép, arcára borult, s azt mondta: »Az Úr az Isten, az Úr az Isten!« ⁴⁰ Azt mondta erre nekik Illés: »Fogjátok meg Baál prófétáit, egy se szaladjon el közülük!« Miután megfogták őket, Illés levitte őket a Kíson patakhoz, s ott megölette őket.

⁴¹ Majd azt mondta Illés Áchábnak: »Menj fel, egyél, s igyál, mert nagy eső zuhogása hallatszik.«

⁴² Fölment Ácháb, hogy egyen, s igyon, Illés pedig felment a Kármel csúcsára, lekuporodott a földre, arcát térdei közé tette, ⁴³ s azt mondta legényének: »Menj fel, s nézz a tenger felé.« Ez, miután felment és arrafelé tekintett, azt mondta: »Nincs semmi sem.« Erre ő ismét szólt neki: »Menj vissza,

hétszer.« ⁴⁴ Hetedik alkalommal aztán íme, egy kis felhőcske szállt fel a tengerből, akkora, mint az ember lábnyoma. Erre ő így szólt: »Eredj fel és mondd Áchábnak: Fogass be szekeredbe, s menj le, hogy meg ne akadályozzon az eső.« ⁴⁵ Alighogy egyet-kettőt fordult, íme, elsötétedett az ég, s felhő, szél és hatalmas eső támadt. Felült tehát Ácháb és elment Jezreelbe, ⁴⁶ Illést pedig megszállta az Úr ereje, s ő felövezte derekát, s futott Ácháb előtt, amíg Jezreelbe nem ért.

1 Kir 19 Illés a Hóreb hegyen ¹ Ácháb azonban elbeszélte Jezabelnek mindazt, amit Illés cselekedett, s hogy mi módon ölte meg az összes prófétát a kard által. ² Erre Jezabel követet küldött Illéshez ezzel az üzenettel: »Sújtsanak engem az istenek, most és mindenkor, ha holnap ilyenkorra olyanná nem teszem életedet, mint amilyen azok bármelyikének élete.« ³ Megijedt erre Illés és felkelt, s elment, amerre éppen akarata vitte. A júdai Beersebába érve, otthagyta legényét, ⁴ maga pedig egy napi járásnyira bement a pusztába. Miután beért, s egy borókafenyő alá leült, azt kívánta magának, hogy haljon meg. Így szólt: »Elég volt, Uram, vedd el életemet, mert én sem vagyok jobb, mint atyáim.« ⁵ Majd lefeküdt és elaludt a borókafenyő árnyában. Ekkor íme, az Úr angyala megérintette és azt mondta neki: »Kelj fel, s egyél.« ⁶ Odatekintett, s íme, egy hamuban sült lepény és egy edény víz volt a fejénél; evett tehát és ivott, s ismét elaludt. ⁷ Ekkor másodszor is eljött az Úr angyala, s megérintette és azt mondta neki: »Kelj fel, egyél, mert nagy út vár rád.« ⁸ Ő felkelt, evett és ivott, s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel ment, egészen az Isten hegyéig, a Hórebig.

⁹ Amikor odaért, megszállt a barlangban. Ekkor íme, az Úr szózatot intézett hozzá, e szavakkal: »Mit művelsz itt, Illés?« ¹⁰ Ő azt felelte rá: »Nagyon buzgólkodtam az Úrért, a Seregek Istenéért, mert Izrael fiai elhagyták szövetségedet, lerontották oltáraidat, megölték prófétáidat karddal, egyedül én maradtam meg, s most nekem is életemre törnek, hogy elvegyék.« ¹¹ Azt mondta erre neki: »Jöjj ki, s állj a hegyre az Úr elé,« s íme, ott elvonul az Úr, s az Úr előtt nagy és erős szélvész, amely hegyeket forgat fel és sziklákat zúz össze, s a szélvészből nincs az Úr – s a szélvész után földrengés, s a földrengésben nincs az Úr – ¹² s a földrengés után tűz, s a tűzben nincs az Úr – s a tűz után enyhe szellő susogása. ¹³ Amikor ezt Illés meghallotta, palástjával eltakarta arcát, s kiment, s kiállt a barlang ajtajába.

A próféta újabb feladatai Ekkor íme, egy hang szólt hozzá, s azt mondta: »Mit művelsz itt, Illés?« ¹⁴ Ő azt felelte rá: »Nagyon buzgólkodtam az Úrért, a seregek Istenéért, mert Izrael fiai elhagyták szövetségedet, lerontották oltáraidat, prófétáidat megölték karddal, egyedül én maradtam meg, s most nekem is életemre törnek, hogy elvegyék.«

¹⁵ Azt mondta erre neki az Úr: »Eredj, s térj vissza utadon a pusztán át Damaszkuszba, s ha odaérsz, kend fel Házaél Szíria királyává, ¹⁶ Jéhut, Námsi fiát pedig kend fel Izrael királyává, Elizeust, az ábel-mehulai Sáfát fiát pedig kend fel prófétává a te helyedbe. ¹⁷ Így az fog történni, hogy aki megmenekül Házaél kardjától, azt Jéhu öli meg, s aki megmenekül Jéhu kardjától, azt Elizeus öli meg. ¹⁸ Csak hétezer embert hagyok meg magamnak Izraelben, azokat, akiknek térde nem hajolt meg Baál előtt, s akiknek ajka nem hódolt kézcsókkal neki.«

Elizeus meghívása ¹⁹ Elindult tehát onnan Illés és ráakadt Elizeusra, Sáfát fiára, aki éppen szántatott tizenkét iga marhával, s maga is egyike volt azoknak, akik a tizenkét iga marhával szántottak. Erre Illés odament hozzá, s rávetette palástját. ²⁰ Ő tüstént otthagyta a barmokat, s utána futott Illésnek,

s azt mondta: »Hadd csókoljam meg, kérlek, apámat s anyámat, s aztán majd követlek.« Ő azt mondta neki: »Eredj csak és térj vissza, mert ami az én dolgom volt, megtettem veled.«

²¹ Miután visszatért tőle, vett egy iga marhát, levágta, a marhák ekéjével megfőzte a húst, odaadta a népnek, hogy egyenek, aztán felkelt, elment, s követte Illést, s a szolgálja lett.

1 Kir 20 Az arám háborúk ¹ Ben-Hadad, Szíria királya pedig maga köré gyűjtötte egész seregét – harminckét királyt meg lovakat s harci szekereket –, s felment, s hadakozott Szamaria ellen, s ostrom alá vette. ² Majd követeket küldött a városba, Áchábhoz, Izrael királyához, ³ ezzel az üzenettel: »Ezt üzeni Ben-Hadad: Ezüstöd s aranyod az enyém, feleségeid s legjobb fiaid az enyéme.« ⁴ Izrael királya erre azt felelte: »Parancsodra, uram király, tiéd vagyok én és mindenem.« ⁵ Erre ismét eljöttek a követek, s azt mondták: »Ezt üzeni Ben-Hadad, aki hozzád küldött minket: `Ezüstödet, aranyodat, feleségeidet s fiaidat tehát nekem adod.' ⁶ Éppen azért holnap ilyenkor elküldöm szolgálaimat hozzád, s ők majd átkutatják házadat és szolgálid házát és mindazt, ami tetszik nekik, a kezükhöz veszik, s elhosszítják.«

⁷ Összehívta erre Izrael királya az ország valamennyi vénét, s azt mondta: »Észrevehetitek, s láthatjátok, hogy ármánykodik ellenünk, mert az én feleségeimért, az én fiaimért, az én ezüstömért s az én aranyomért küldött, s én azt nem tagadtam meg tőle.« ⁸ Azt mondta erre neki az összes vén az egész néppel együtt: »Ne hallgass rá, s ne engedj neki.« ⁹ Ekkor így szólt Ben-Hadad követeihez: »Mondjátok meg uramnak, a királynak: Mindazt, amiért először küldtél hozzám, szolgálódhoz, megteszem; ezt a dolgot azonban nem tehetem.« ¹⁰ Visszatértek erre a követek, s megmondták neki. Erre ő ismét elküldte őket, s ezt üzent: »Úgy segítsenek engem az istenek most és mindenkor, hogy nem lesz elég Szamaria pora arra, hogy megtöltse annak az egész népnek a markát, amely engem követ!« ¹¹ Feleletül ezt üzent erre Izrael királya: »Mondjátok neki: Aki felölti a fegyvert, ne dicsekedjék úgy, mint az, aki már levetette.« ¹² Amikor Ben-Hadad ezt a választ meghallotta, történetesen éppen ivott a királyokkal a sátrakban és azt mondta szolgálainak: »Vegyétek körül a várost.« Azok körül is vették.

¹³ Ekkor íme, egy próféta járult Ácháb, Izrael királya elé, s azt mondta neki: »Ezt üzeni az Úr: Nyilván láttad ezt az egész, nagyon nagy sokaságot: íme, én ezt még ma a kezedbe adom, hogy megtudd, hogy én, az Úr vagyok.« ¹⁴ Azt mondta erre Ácháb: »Ki által?« Erre ő azt mondta neki: »Ezt üzeni az Úr: A tartományfőnökök szolgálai által.« Erre ő azt kérdezte: »Ki kezdje meg a harcot?« Az azt mondta rá: »Te.«

¹⁵ Megszámlálta tehát a tartományfőnökök legényeit, s számukat kétszázharminckettőnek találta. Utánuk megszámlálta a népet is, Izrael valamennyi fiát: ezek hétezren voltak. ¹⁶ Délben aztán kivonultak, miközben Ben-Hadad részegen ivott sátrában a harminckét királlyal, akik segítségére jöttek. ¹⁷ A tartományfőnökök legényei vonultak ki az első csapatban. Ben-Hadad erre kiküldött, s azt hozták hírül neki: »Valami emberek jöttek ki Szamariából.« ¹⁸ Erre ő azt mondta: »Ha a békeségért jönnek, akkor is fogjátok meg őket elevenen, ha hadakozni, akkor is fogjátok meg őket elevenen.« ¹⁹ Kivonultak tehát a tartományfőnökök legényei, s követte őket a többi sereg, ²⁰ s megverte mindenki azt az embert, aki ellene jött, s megfutamodtak a sírek, s Izrael üldözőbe vette őket. Ben-Hadad, Szíria

királya is megfutamodott lovon, lovasaival együtt. ²¹ Kivonult erre Izrael királya is, s megverte a lovakat s a harci szekereket, s nagy vereséget mért Szíriára.

²² (A próféta azonban Izrael királya elé járult és azt mondta neki: »Eredj, s gyűjts erőt és tudd és lásd, mitévő légy, mert a következő esztendőben Szíria királya ismét feljön ellened.«)

²³ Azt mondták erre a szíriai király szolgálói uruknak: »Hegyi istenek az isteneik, azért kerekedtek fölénk; jobb lesz tehát, ha a síkságon hadakozunk ellenük – akkor megbírnunk velük. ²⁴ Éppen azért tedd a következőket: Távolíts el minden királyt a seregedből, s tégy vezéreket helyükbe, ²⁵ s pótolj azoknak a vitézeknek a számát, akik elestek a tieid közül, s szerezz annyi lovat, mint amennyi lovad a múltkor volt, s annyi szekeret, mint amennyi szekered a múltkor volt, s hadakozzunk ellenük a síkságon, s meglátod, megbírnunk velük.« Elfogadta tanácsukat, s úgy cselekedett.

²⁶ Amikor tehát az esztendő elmúlt, Ben-Hadad felsorakoztatta a szíreket, s felvonult Áfekbe, hogy hadakozzon Izrael ellen. ²⁷ Izrael fiai is felsorakoztak, s miután ellátták magukat élelemmel, kivonultak ellenük, s táborot ütöttek velük szemben, mint két kis kecskenyáj, amíg a szírek valósággal ellepték a földet.

²⁸ (Ekkor előlépett Isten egyik embere, s azt mondta Izrael királyának: »Ezt üzeni az Úr: Mivel a szírek azt mondták: 'A hegyek Istene az Úr, és nem Istene a völgyeknek' – azért kezdedbe adom ezt az egész nagy sokaságot, s megtudjátok, hogy én, az Úr, vagyok.« ²⁹ Hét napig csatasorban álltak egymással szemben ezek is, azok is, a hetedik napon aztán megtörtént az ütközet, s Izrael fiai leütöttek ezen az egy napon százezer gyalogost a szírek közül. ³⁰ Erre azok, akik megmaradtak, Áfekbe, a városba szaladtak, de a fal rászakadt a megmaradt huszonhétezer emberre.

Ben-Hadad is elszaladt, s bement a városba, egy kamrában levő kamrába. ³¹ Azt mondták ekkor neki szolgálói: »Íme, azt hallottuk, hogy Izrael házának királyai kegyesek: rakjunk tehát zsákot derekunkra s kötelet fejünkre, s menjünk ki Izrael királyához, hátha meghagyja életünket.« ³² Zsákot öveztek derekukra, s kötelet tettek fejükre, s elmentek Izrael királyához, s azt mondták neki: »Ezt üzeni szolgád, Ben-Hadad: 'Kérlek, hagyd meg életemet.'« Erre ő azt mondta: »Ha még él, testvérem ő.« ³³ Kedvező jelül vették ezt a férfiak, s sietve elkapták a szót szájából, s azt mondták: »Ben-Hadad tehát testvéred!« Erre ő azt mondta nekik: »Menjetek, s hozzátok őt hozzám!« Kijött tehát hozzá Ben-Hadad, s ő felvette szekerére. ³⁴ Ekkor ő azt mondta neki: »Visszaadom azokat a városokat, amelyeket apám elvett atyáidtól, s utcákat csinálhatsz magadnak Damaszkuszban, miként apám csinált Szamariában, s mint szövetségesed távozom tőled.« Erre ő megkötötte a szövetséget, s elbocsátotta.

³⁵ Ekkor egy férfi a próféták fiai közül így szólt társához az Úr parancsára: »Verj meg engem.« Ez azonban nem akarta megverni. ³⁶ Azt mondta erre neki: »Mivel nem hallgattál az Úr szavára, íme, mihelyt eltávozol tőlem, megöl téged az oroslán.« Alighogy eltávozott tőle, rábukkant egy oroslán, s megölte. ³⁷ Amikor aztán egy másik emberrel találkozott, annak azt mondta: »Verj meg!« Az sebesre verte. ³⁸ Elment erre a próféta, s a király elé szaladt az úton, s port hintve magára, felismerhetetlenné tette száját és szemét, ³⁹ s amikor a király arra ment, kiáltott a királyhoz, s azt mondta: »Szolgád kivonult a harci tusába, s amikor egy ember megfutamodott, valaki hozzám hozta, s azt

mondta: 'Őrizd meg ezt az embert: ha elszökik, életeddel lakolsz életéért, vagy egy talentum ezüstöt fizetsz.' ⁴⁰ Mialatt azonban én megzavarodva ide-oda forgolódtam, egyszerre csak eltűnt.« Azt mondta erre neki Izrael királya: »Az az ítéleted, amit magad mondtál.« ⁴¹ Ám az tüstént letörölte a port az arcáról, s így Izrael királya megismerte, hogy a próféták közül való, ⁴² majd azt mondta neki: »Ezt üzeni az Úr: Mivel elengedted kezedből azt az embert, aki halált érdemelt, a te életed lakol az életéért s a te néped az ő népéért.« ⁴³ Erre a király hallani sem akart a dologról, visszatért házába, s dúlva-fúlva Szamariába érkezett.

1 Kir 21 Nábót szőlője ¹ Ezen események után ez történt. Volt abban az időben a jezezeeli Nábótnak egy szőlője Jezezeelben, Áchábnak, Szamaria királyának palotája mellett. ² Szólt azért Ácháb Nábótnak, s azt mondta: »Add nekem szőlődet, hogy zöldségeskertet csináljak magamnak belőle, mivel szomszédságomban, a házam mellett van, s én egy jobb szőlőt adok érte neked, vagy ha inkább úgy tetszik, annyi értékű ezüstöt, amennyit ér.« ³ Nábót azt felelte neki: »Mentsen meg az Úr attól, hogy odaadjam neked atyáim örökét!«

⁴ Ácháb erre elment házába, bosszankodva s mérgelődve a beszéd miatt, amelyet a jezezeeli Nábót szólt neki, amikor azt mondta: »Nem adom neked atyáim örökét« – és ágyára vetette magát, s a falnak fordította arcát, s nem evett semmit sem. ⁵ Bement erre hozzá felesége, Jezabel és azt mondta neki: »Mi dolog ez? Miért szomorodott meg lelked, s miért nem eszel semmit sem?« ⁶ Ő azt felelte neki: »Beszéltem a jezezeeli Nábóttal, s azt mondtam neki: Add nekem szőlődet, s megkapod az árát, vagy ha úgy tetszik neked, jobb szőlőt adok neked érte – s ő azt mondta: 'Nem adom neked szőlőmet.'« ⁷ Azt mondta erre neki felesége, Jezabel: »Nagyszerű tekintélyed van, s pompásan kormányozod Izrael országát! Kelj fel, s végy magadhoz ennivalót, s légy jókedvű, majd én fogom neked adni a jezezeeli Nábót szőlőjét.«

⁸ Levelet írt tehát Ácháb nevében, s azt megpecsételte annak gyűrűjével, s elküldte azokhoz a vénekhez és főemberekhez, akik Nábóttal laktak, s városában voltak. ⁹ Ez volt pedig a levél tartalma: »Hirdessetek böjtöt, s ültessétek Nábótot a nép elsői közé, ¹⁰ s fogadjatok fel ellene két embert, akik Béliál fiai, hogy ezt a hamis tanúságot mondják: 'Káromolta Istent s a királyt' – s aztán vigyétek ki s kövezzétek meg, hogy így meghaljon.« – ¹¹ Polgártársai, a vének és a főemberek, akik vele a városban laktak, úgy is cselekedtek, amint Jezabel meghagyta nekik, s amint meg volt írva a levélben, amelyet nekik küldött: ¹² böjtöt hirdettek, s Nábótot a nép elsői közé ültették, ¹³ s odavittek két ördögfia embert, s leültették őket vele szemben, s azok, tudniillik ezek a szinte ördögi emberek, ezt a tanúságot mondták ellene az egész sokaság előtt: »Káromolta Nábót Istent s a királyt« – amiért is kivitték őt a városon kívülre, s agyonkövezték. ¹⁴ Aztán elküldtek Jezabelhez, s üzenték: »Nábótot megkövezték, s meghalt.«

¹⁵ Történt továbbá, hogy amikor Jezabel meghallotta, hogy Nábótot megkövezték, s az meghalt, ő így szólt Áchábhhoz: »Kelj fel, s foglald el a jezezeeli Nábót szőlőjét, aki nem hallgatott rád, és nem akarta azt pénzért odaadni, mert Nábót nem él, hanem meghalt.« ¹⁶ Amikor ezt Ácháb meghallotta, azt tudniillik, hogy Nábót meghalt, felkelt, s lement a jezezeeli Nábót szőlőjébe, hogy elfoglalja.

¹⁷ Ekkor az Úr szózatot intézett a tisbei Illéshez, ezekkel a szavakkal: ¹⁸ »Kelj fel, s menj le Ácháb, Izrael királya elé, aki Szamariában van: íme, éppen lemegy Nábót szőlőjébe, hogy azt elfoglalja ¹⁹ és

mondd neki: Ezt üzeni az Úr: Öltél, s azonfelül foglaltál is! Aztán tedd hozzá: Ezt üzeni az Úr: Ezen a helyen, ahol felnyalták a kutyák Nábót vérét, fel fogják nyalni a te véredet is.« ²⁰ Azt mondta ekkor Ácháb Illésnek: »Hát megtaláltál engem, ellenségedet?« Ő azt mondta: »Megtaláltalak, mert arra adtad magadat, hogy azt tedd, ami gonosz az Úr színe előtt. ²¹ Íme, nyomorúságot hozok terád, s learatom utódaidat, s kipusztítom Ácháb házából a férfit, a bezártat is s az utolsót is Izraelben ²² és olyanná teszem házadat, mint Jeroboámnak, Nábát fiának házát és Básának, Ániás fiának házát, mivel bosszantásomra cselekedtél, s vétekre vitted Izraelt. ²³ Sőt Jezabelről is így szólt az Úr: Kutyák eszik meg Jezabelt Jezreel mezején. ²⁴ Akije a városban hal meg Áchábnak, azt a kutyák eszik meg, akije a mezőn hal meg, azt az ég madarai eszik meg.«

²⁵ Valóban nem volt senki más sem olyan, mint Ácháb, aki arra adta magát, hogy azt művelje, ami gonosz az Úr színe előtt, mivel felesége, Jezabel, felbujtogatta, ²⁶ s aki olyan utálatosságra vetemedett, hogy a bálványokat követte, mint ahogy az amoriták cselekedtek, akiket az Úr elemésztett Izrael fiainak színe előtt.

²⁷ Amikor Ácháb meghallotta ezeket a beszédeket, megszaggatta ruháját, szőrzsákkal fődte be testét, s böjtölt és zsákban aludt, s lehorgasztott fővel járt. ²⁸ Erre az Úr szózatot intézett a tisbei Illéshez, ezekkel a szavakkal: ²⁹ »Láttad-e, hogy Ácháb megalázta magát előttem? Mivel tehát megalázta magát kedvemért, nem az ő napjaiban hozom rá a nyomorúságot, hanem fia napjaiban hozom a nyomorúságot házára.«

1 Kir 22 Háború az arámokkal, Ácháb halála ¹ Elmúlt erre három esztendő, anélkül, hogy háború lett volna Szíria s Izrael között. ² A harmadik esztendőben aztán lement Jozafát, Júda királya Izrael királyához. ³ Izrael királya pedig azt mondta szolgálóinak: »Nem tudjátok-e, hogy Rámót-Gileád a miénk? És mi hagyjuk és nem vesszük vissza Szíria királyának kezéből?« ⁴ Azt mondta ekkor Jozafátnak: »Eljössz-e velem hadakozni Rámót-Gileád ellen?«

⁵ Azt mondta erre Jozafát Izrael királyának: »Éppoly kész vagyok, mint te: népem s néped egy, s lovasaim a te lovasaid.« Majd azt mondta Jozafát Izrael királyának: »Kérdezd meg, kérlek, még ma az Úr szavát.« ⁶ Egybegyűjtötte erre Izrael királya a prófétákat, mintegy négyszáz embert, s azt mondta nekik: »Elmenjek-e hadakozni Rámót-Gileád ellen, vagy maradjak nyugton?« Azok azt felelték: »Menj fel, s az Úr a király kezébe adja.« ⁷ Azt mondta azonban Jozafát: »Nincs-e itt az Úr valamelyik prófétája, hogy ő általa kérdezősködhetnénk?« ⁸ Azt mondta erre Izrael királya Jozafátnak: »Van itt még egy ember, aki által megkérdezhetnénk az Urat, de én gyűlölöm, mert nem jövendöl nekem jót, csak rosszat: Mikeás, Jemla fia.« Azt mondta neki Jozafát: »Ne beszélj így, király!« ⁹ Odahívott tehát Izrael királya egy udvari szolgát, s azt mondta neki: »Siess, hozd ide Mikeást, Jemla fiát.«

¹⁰ Ezalatt Izrael királya s Jozafát, Júda királya ott üldögéltek, mindenki a maga királyi székében, királyi díszbe öltözötten, a Szamaria kapuja előtti térségen, s a próféták mind ott prófétáltak színük előtt.

¹¹ Cidkija, Kánaána fia, vasszarvakat is készített magának, s azt mondta: »Ezt üzeni az Úr: Ilyenekkel ökleled majd Szíriát, amíg el nem törlöd.« ¹² Valamennyi próféta hasonlóképp prófétált és azt mondta: »Menj fel Rámót-Gileád ellen: sikerülni fog, s az Úr a király kezébe adja.«

¹³ Eközben az a követ, aki elment, hogy elhívja Mikeást, azt mondta neki: »Íme, a próféták szavai egyhangúlag jót jövendölnek a királynak: legyen tehát szavad hasonló az övékéhez és szólj jót.«

¹⁴ Azt mondta neki Mikeás: »Az Úr életére mondom, hogy azt fogom mondani, amit az Úr mond nekem.«

¹⁵ Amikor aztán a királyhoz ért, azt mondta neki a király: »Mikeás, felmenjünk-e hadakozni Rámót-Gileád ellen, vagy hagyjuk?« Ő azt felelte neki: »Menj fel, sikerülni fog, s az Úr a király kezébe adja.«

¹⁶ Azt mondta erre neki a király: »Ismét s ismét eskü alatt kényszerítelek, hogy ne mondj nekem az Úr nevében mást, csak azt, ami igaz.« ¹⁷ Erre ő azt mondta:

»Láttam egész Izraelt
szétszórva a hegyeken
mint a juhokat, amelyeknek nincs pásztoruk.

És azt mondta az Úr: »Nincs ezeknek uruk, térjen vissza mindenki békességben házába.«

¹⁸ (Azt mondta erre Izrael királya Jozafátnak: »Nem megmondtam neked, hogy nem jövendöl jót nekem, csak mindig rosszat?«)

¹⁹ Majd folytatta és azt mondta: »Halljad tehát az Úr szavát: Láttam az Urat, amint királyi székében ült, s az egész mennyei sereg jobbról s balról mellette állt ²⁰ és az Úr azt mondta: 'Ki szedné rá Áchábot, Izrael királyát, hogy felmenjen és elessék Rámót-Gileádnál?' Ekkor egyik ezt, a másik azt a dolgot mondta. ²¹ Előlépett azonban a lélek, s az Úr elé állt és szólt: 'Én részedem.' Szólt hozzá az Úr: 'Mi által?' ²² Erre ő azt mondta: 'Kimegyek, s hazug lélek leszek valamennyi prófétája szájában.' Azt mondta erre az Úr: 'Szedd rá, sikerülni fog: menj csak ki és tégy úgy.' – ²³ Nos tehát íme, a hazugság lelkét adta az Úr valamennyi itt levő prófétád szájába, az Úr azonban rosszat szólt ellened.«

²⁴ Odalépett ekkor Cidkija, Kánaána fia, s arcul ütötte Mikeást és azt mondta: »Hát engem elhagyott az Úr lelke, neked azonban szólt?« ²⁵ Azt mondta erre Mikeás: »Majd meglátod azon a napon, amikor a kamrában levő kamrába fogsz menni elbújni.« ²⁶ Izrael királya pedig azt mondta: »Vigyétek Mikeást el, s maradjon Ámonnál, a város parancsnokánál s Joásnál, a király fiánál ²⁷ és mondjátok nekik: 'Ezt üzeni a király: Vessétek tömlöcbe ezt az embert, s tartsátok nyomorúságos kenyéren és szűk vízen, amíg én békével vissza nem térek.'« ²⁸ Azt mondta erre Mikeás: »Ha te békével visszatérsz, nem szólt az Úr általam.« Majd azt mondta: »Halljátok népek mindnyájan!«

²⁹ Felvonult tehát Izrael királya és Jozafát Júda királya Rámót-Gileád ellen. ³⁰ Azt mondta ekkor Izrael királya Jozafátnak: »Fogj fegyvert, s eredj a harcba, de csak öltsd fel saját ruháidat!« Izrael királya azonban álruhát öltött, s úgy ment a harcba. – ³¹ Szíria királya pedig megparancsolta a szekerek harminckét parancsnokának: »Ne harcoljatok se kicsiny, se nagy ellen, hanem csak egyedül Izrael királya ellen.« – ³² Így amikor a szekerek parancsnokai Jozafátot meglátták, azt hitték, hogy ő Izrael királya, s rátámadtak, s ellene hadakoztak, de Jozafát felkiáltott. ³³ Megértették erre a szekerek parancsnokai, hogy nem ő Izrael királya, s ott hagyták.

³⁴ Egy ember azonban felvonta íját és csak úgy találomra ellőtte a nyilat, s véletlenül éppen Izrael királyát találta el a tüdő és a gyomor között. Erre ez azt mondta szekérvezetőjének: »Fordulj meg, s

vigyél ki engem a seregből, mert súlyosan megsebesültem.« ³⁵ Ám nagy harc kerekedett azon a napon, s így Izrael királya továbbra is ott állt szekerén a szírekkel szemben. Estére azonban meghalt; sebéből a vér a szekér belsejébe folyt. ³⁶ Erre még napnyugta előtt kikiáltotta a hírnök az egész seregben, s azt mondták: »Mindenki térjen vissza városába s földjére!«

³⁷ Meghalt tehát a király, s elvitték Szamariába, s eltemették a királyt Szamariában, ³⁸ szekerét pedig megmosták és szerszámát leöblítették Szamaria tavában, amikor is a kutyák felnyalták vérét – az Úrnak azon szava szerint, amelyet szólt.

³⁹ Ácháb egyéb dolgai pedig, s mindaz, amit cselekedett, az elefántcsontház, amelyet építtetett, s mindazok a városok, amelyeket kiépíttetett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ⁴⁰ Ácháb tehát aludni tért atyáihoz, s fia, Ahaszja lett a király helyette.

Jozafát Júda királya ⁴¹ Jozafát, Ásza fia, Áchábnak, Izrael királyának negyedik esztendejében kezdett uralkodni Júdán. ⁴² Harmincöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett, s huszonöt esztendeig uralkodott Jeruzsálemben; anyját, aki Saláj lánya volt, Azubának hívták. ⁴³ Mindenben apjának, Ászának útján járt, s arról le nem tért, s azt cselekedte, ami igaz az Úr színe előtt. ⁴⁴ Mindazonáltal a magaslatokat nem távolította el: a nép ugyanis még a magaslatokon áldozott és gyújtott jó illatot. ⁴⁵ Jozafát békességet tartott Izrael királyával.

⁴⁶ Jozafát egyéb dolgai pedig és cselekedetei, amelyeket művelt, valamint harcai, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében?

⁴⁷ Ő eltávolította az országból azoknak a fiúszeretőknek maradványait is, akik apja, Ásza napjaiból maradtak. ⁴⁸ Akkoriban nem állt király Edom élén. ⁴⁹ Így Jozafát király tengeri hajókat készíttetett, hogy Ofírbá hajózzanak aranyért, de nem mehettek el, mert összetörték Ecjon-Géberben. ⁵⁰ Akkor azt mondta Ahaszja, Ácháb fia Jozafátnak: »Menjenek szolgálaim szolgáliddal a hajókon« – de azt Jozafát nem akarta.

⁵¹ Amikor aztán Jozafát aludni tért atyáihoz, eltemették melléjük atyja, Dávid városában és fia, Jórám lett a király helyette.

Ahaszja Izrael királya ⁵² Ahaszja, Ácháb fia Jozafátnak, Júda királyának tizenhetedik esztendejében kezdett uralkodni Izraelen Szamariában, s két esztendeig uralkodott Izraelen.

⁵³ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt, s apjának meg anyjának útján járt, meg Jeroboámnak, Nábát fiának az útján, aki vétekre vitte Izraelt. ⁵⁴ Baált szolgálta és imádta – az Urat, Izrael Istenét pedig bosszantotta, egészen úgy, ahogy apja cselekedett.

KIRÁLYOK MÁSODIK KÖNYVE

A KETTÉSZAKADT ORSZÁG TÖRTÉNETE MÁSODIK RÉSZ: 1,1-17,41

2 Kir 1 Illés és Ahaszja ¹ Ácháb halála után Moáb elszakadt Izraeltől.

² Ahaszja pedig átesett Szamariában levő felső termének korlátján, és megbetegedett. Ekkor elküldte követeit ezekkel a szavakkal: »Menjetek, kérdezzétek meg Beelzebubot, Akkaron istenét, meggyógyulok-e ebből a betegségemből?«

³ Így szólt ekkor az Úr angyala a tisbei Illéshez: »Kelj fel, menj Szamaria királyának követei elé, és mondd nekik: Hát nincs Isten Izraelben, hogy Beelzebubot, Akkaron istenét mentek megkérdezni?«

⁴ Ezért ezt üzeni az Úr: Az ágyról, amelyre felszálltál, leszállni nem fogsz, hanem bizony meghalsz!« – Illés elment, ⁵ azután a követek visszatértek Ahaszához. A király megkérdezte tőlük: »Miért jöttetek vissza?« ⁶ Azok azt felelték neki: »Elénk jött egy ember, és azt mondta nekünk: `Menjetek, térjete vissza a királyhoz, aki küldött titeket, és mondjátok neki: Ezt üzeni az Úr: Talán azért küldesz Beelzebubhoz, Akkaron istenéhez válaszáért, mert nincs Isten Izraelben? Ezért az ágyról, amelyre felszálltál, leszállni nem fogsz, hanem bizony meghalsz.'« ⁷ Erre ő megkérdezte őket: »Milyen formájú és öltözetű az az ember, aki elétek jött, és ezeket a szavakat mondta?« ⁸ Azok ezt felelték: »Egy ember szőrpalástban és a derekán bőrvéllel.« A király erre így szólt: »A tisbei Illés az!«

⁹ Elküldött tehát hozzá egy ötvenes hadnagyot, ötven alattvalójával együtt. Az felment hozzá – ő éppen a hegy tetején üldögélt –, és azt mondta neki: »Isten embere! A király azt parancsolta, hogy jöjj le.« ¹⁰ Illés azt felelte az ötvenes hadnagynak: »Ha Isten embere vagyok, szálljon le tűz az égből, és emésszen meg téged és ötven emberedet.« Erre tűz szállt le az égből, és megemésztette őt a vele levő ötven emberrel együtt. ¹¹ Erre ismét elküldött a király egy másik ötvenes hadnagyot, és vele ötven embert. Ez így szólt hozzá: »Isten embere: ezt üzeni a király: `Siess, jöjj le!«« ¹² Illés azt válaszolta: »Ha Isten embere vagyok, szálljon le tűz az égből, és emésszen meg téged és ötven emberedet.« Erre tűz szállt le az égből, és megemésztette őt ötven emberével együtt. ¹³ Erre ismét elküldött egy harmadik ötvenes hadnagyot, ötven emberével együtt. Amikor az odaért, térdet hajtott Illés előtt, könyörgött neki, és azt mondta: »Isten embere, gondolj életemre és velem levő szolgálid életére!« ¹⁴ Íme, tűz szállt le az égből, és megemésztette a két első ötvenes hadnagyot és azt az ötvenötven embert, aki velük volt; most azonban kérlek, irgalmazz életemnek!«

¹⁵ Így szólt erre az Úr angyala Illéshez: »Menj le vele, ne félj!« Felkelt tehát, lement vele a királyhoz, ¹⁶ és így szólt hozzá: »Ezt üzeni az Úr: Mivel Beelzebubhoz, Akkaron istenéhez küldtél követeket válaszáért, mintha Izraelben nem volna Isten, akitől feleletet kérhetnél, azért az ágyról, amelyre felszálltál, leszállni nem fogsz, hanem bizony meghalsz.«

¹⁷ Meg is halt, az Úr szava szerint, amelyet Illés mondott. Mivel fia nem volt, a testvére, Jórám lett a király helyette, Jórámnak, Jozafát fiának, Júda királyának második esztendejében. ¹⁸ Ahaszja egyéb dolgai pedig, amelyeket cselekedett, ugye, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

2 Kir 2 Illés elragadása ¹Történt pedig, hogy amikor az Úr fel akarta vinni Illést a forgószeél által a mennybe, Illés és Elizeus éppen távozóban voltak Gilgálból. ²Azt mondta ekkor Illés Elizeusnak: »Maradj itt, mert az Úr engem Bételbe küldött.« Azt mondta neki Elizeus: »Az Úr életére s a te életedre mondom, hogy nem hagylak el.« Amikor aztán lementek Bételbe, ³a bételi prófétafiak kijöttek Elizeushoz, s azt mondták neki: »Tudod-e, hogy az Úr ma elveszi tőled uradat?« Ő azt felelte: »Én is tudom, hallgassatok.« ⁴Majd azt mondta Illés Elizeusnak: »Maradj itt, mert az Úr engem Jerikóba küldött.« Ő azonban azt mondta: »Az Úr életére s a te életedre mondom, hogy nem hagylak el.« Amikor aztán Jerikóba értek, ⁵a jerikói prófétafiak Elizeushoz járultak, és azt mondták neki: »Tudod-e, hogy az Úr ma elveszi tőled uradat?« Ő azt mondta: »Én is tudom, hallgassatok.« ⁶Majd azt mondta neki Illés: »Maradj itt, mert az Úr engem a Jordánhoz küldött.« Ő azt mondta: »Az Úr életére s a te életedre mondom, hogy nem hagylak el.« Elmentek tehát mindketten együtt. ⁷Ötven ember azonban követte őket a prófétafiak közül, s amikor ők ketten a Jordán mellett megálltak, messziről, velük szemben azok is megálltak. ⁸Ekkor Illés vette a palástját, összegöngyölítette, ráütött vele a vízre, s az két részre vált, s ők mindketten átmentek a szárazon.

⁹Amikor aztán átmentek, azt mondta Illés Elizeusnak: »Kívánj valamit, amit akarsz, hogy megtegyek neked, mielőtt elvesznek engem tőled.« Azt mondta erre Elizeus: »Kérlek, legyen a lelkedből kétszeres osztályrész rajtam.« ¹⁰Ő azt felelte: »Nehéz dolgot kértél: mindazonáltal, ha majd látsz engem, amikor elvesznek engem tőled, meglesz neked, amit kértél; ha azonban nem látsz, nem lesz meg.« ¹¹Miközben így mendegéltek, s menet közben beszélgettek, íme, egy tüzes szekér tüzes lovakkal elválasztotta őket egymástól, s Illés felment a forgószeéllal az égbe.

¹²Amikor ezt Elizeus látta, kiáltott: »Atyám, atyám, Izrael szekere és szekérvezetője!« Amikor aztán nem látta többé, megragadta ruháit és kettészaggatta. ¹³Aztán felemelte Illés palástját, amely leesett róla, s visszafordult, s megállt a Jordán partján, ¹⁴s Illés palástjával, amely leesett róla, ráütött a vízre, s az nem vált ketté. Erre azt mondta: »Hát most hol van Illés Istene?« Aztán ismét ráütött a vízre, s az két felé vált, s Elizeus átmént.

¹⁵Amikor aztán meglátták őt a prófétafiak, akik átellenben, Jerikóban voltak, azt mondták: »Illés lelke Elizeusra szállt.« Majd eléje mentek, s földig borultak előtte ¹⁶és azt mondták neki: »Íme, van szolgálid között ötven erős ember. Elmehetnének, s megkereshetnék uradat, hátha elvitte őt az Úr lelke, s levetette valamelyik hegyre, vagy valamelyik völgybe.« Ő azt mondta: »Ne küldjetelek.« ¹⁷De azok addig unszolták, amíg bele nem egyezett és azt nem mondta: »Küldjetelek.« Erre elküldték az ötven embert, s azok három napig keresték, de nem találták. ¹⁸Amikor aztán visszatértek hozzá – ő ugyanis Jerikóban maradt –, azt mondta nekik: »Nem mondtam-e nektek: ne küldjetelek?«

Elizeus első tettei ¹⁹Majd azt mondták a város emberei Elizeusnak: »Íme, e város fekvése igen jó, amint te, uram, magad is látod, de vize igen rossz, s földje terméketlen.« ²⁰Erre ő azt mondta: »Hozzatok nekem valami új edényt, s tegyetek bele sót.«

Amikor hoztak, ²¹kiment a víz forrásához, beledobta a sót, és azt mondta: »Ezt üzeni az Úr: Egészséggé tettem ezt a vizet, s nem származik többé belőle sem halál, sem terméketlenség.« ²²Egészséges is lett a víz, mind a mai napig, Elizeus szava szerint, amelyet szólt.

²³ Majd felment onnan Bételbe. Amint az úton felfelé tartott, kis gyermekek jöttek ki a városból, s csúfolgatták őt, s azt mondták: »Gyere föl, kopasz, gyere föl, kopasz!« ²⁴ Erre ő hátratekintett, s amikor meglátta őket, megátkozta őket az Úr nevében. Erre két medve jött ki az erdőből, s széttépett közülük negyvenkét gyermeket. ²⁵ Majd elment onnan a Kármel hegyére, onnan pedig visszatért Szamariába.

2 Kir 3 Jórám Izrael királya ¹ Jórám, Ácháb fia, Jozafátnak, Júda királyának tizennyolcadik esztendejében lett Izrael királya Szamariában, s tizenkét esztendeig uralkodott. ² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, de nem annyira, mint apja és anyja: eltávolíttatta ugyanis Baál szobrait, amelyeket apja készíttetett. ³ Mindazonáltal ragaszkodott Jeroboámnak, Nábát fiának vétkeihez, aki vétekre vitte Izraelt, s azoktól el nem távozott.

⁴ Mésa, Moáb királya, sok barmot tenyésztett és százezer báránnyal meg százezer gapyas kossal adózott Izrael királyának. ⁵ Amikor azonban Ácháb meghalt, megszegte a szövetséget, amelyet Izrael királyával tartott. ⁶ Ezért Jórám király kivonult ebben az időben Szamariából, s felsorakoztatta egész Izraelt. ⁷ Aztán elküldött Jozafáthoz, Júda királyához, ezzel az üzenettel: »Moáb királya elszakadt tőlem, gyere velem hadba ellene.« Ő azt felelte: »Felmegyek; aki az enyém, az a tied, az én népem a te néped, s az én lovaim a te lovid.« ⁸ Majd kérdezte: »Melyik úton vonuljunk fel?« Ő azt felelte: »Edom pusztáján keresztül.«

⁹ Elindult tehát Izrael királya, Júda királya és Edom királya, s hét napot haladtak kerülő útjukon, de nem volt víz sem a sereg, sem a velük menő jószág számára. ¹⁰ Azt mondta ekkor Izrael királya: »Jaj, jaj, jaj, egybegyűjtött az Úr minket, három királyt, hogy Moáb kezébe adjon.« ¹¹ Azt mondta erre Jozafát: »Van-e itt prófétája az Úrnak, hogy könyöröghessünk általa az Úrhoz?« Erre valaki Izrael királyának szolgálai közül azt felelte: »Itt van Elizeus, Sáfát fia, aki Illés kezére a vizet öntötte.« ¹² Azt mondta ekkor Jozafát: »Nála van az Úr üzenete.« Lement tehát hozzá Izrael királya s Jozafát, Júda királya és Edom királya. ¹³ Elizeus azonban azt mondta Izrael királyának: »Mi közöm hozzád? Eredj apád és anyád prófétáihoz!« Mindazonáltal azt mondta neki Izrael királya: »Miért gyűjtötte egybe az Úr ezt a három királyt, hogy a moabiták kezébe adja őket?«

¹⁴ Azt mondta erre neki Elizeus: »A Seregek Urának életére mondom, akinek színe előtt szolgálók, hogy ha nem tekinteném Jozafátnak, Júda királyának személyét, ügyet sem vetnék rád, s meg sem néznék. ¹⁵ Most azonban hozzatok ide nekem egy hárfást.« Amikor aztán az játszani kezdett a hárfáján, őt megszállta az Úr ereje és szólt: ¹⁶ Ezt üzeni az Úr: »Csináljatok gödröt gödör mellé e patak-völgy árkában, ¹⁷ mert ezt üzeni az Úr: Nem fogtok látni sem szelet, sem esőt, s ez az árok mégis megtelik vízzel, s isztok ti és családjaitok meg barmaitok. ¹⁸ Sőt ez még kevés az Úr színe előtt: még Moábot is a kezetekbe adja, ¹⁹ s megverték minden erős várost s minden válogatott várost, kivágtok minden gyümölcsfát, betömtök minden vízforrást, s behánytok minden jó szántóföldet kövekkel.« ²⁰ S csakugyan az történt, hogy reggel, amikor az ételáldozatot szokták bemutatni, íme, víz áradt Edom felől, s megtelt a vidék vízzel.

²¹ Amikor a moabiták mindannyian meghallották, hogy felvonultak a királyok, hogy hadakozzanak ellenük, összehívták mindazokat, akik vitézi övet viseltek, s felálltak határukon. ²² Amikor aztán kora hajnalban felkeltek, s a nap a vízzel szemben felsütött, a moabiták átellenből olyan vörösnek látták

a vizet, mint a vér. ²³ Erre azt mondták: »Kard ontotta vér ez! Harcra keltek egymással a királyok, s leöldösték egymást! Rajta hát zsákmányra, Moáb!« ²⁴ Azzal elmentek Izrael táborához, de Izrael felkelt, s megverte a moabitákat, s azok megfutamodtak előlük. Erre a győztesek elmentek, s megverték Moábot ²⁵ és lerontották a városokat, s azért, hogy mindegyikük odadobott egy-egy követ, telehajigáltak minden jó szántóföldet, betömtek minden vízforrást, kivágtak minden gyümölcsfát, úgy-hogy csak a cserepes falak maradtak meg, de a parittyások körülvették a várost, s nagy részben összelövdözték. ²⁶ Amikor ezt Moáb királya látta, azt tudniillik, hogy az ellenség fölője kerekedett, maga mellé vett hétszáz kardforgató embert, hogy áttörjön Edom királyához, de nem tudott. ²⁷ Erre megragadta elsőszülött fiát, akinek idővel királlyá kellett volna lennie helyette, s bemutatta egészen eléggő áldozatul a várfalon. Erre nagy felháborodás lett Izraelben, s ők azonnal visszavonultak tőle, s visszatértek földjükre.

2 Kir 4 Az özvegy olaja ¹ Egy asszony pedig a próféták feleségei közül segítségért kiáltott Elizeushoz, mondván: »Szolgád, a férjem meghalt, s te tudod, hogy szolgád félté az Urat, s íme, eljött a hitelező, hogy elvegye két fiamat, s rabszolgaivá tegye.« ² Azt mondta neki Elizeus: »Mit akarsz, hogy cselekedjem veled? Mondd meg nekem, mid van házádban?« Ő azt felelte: »Nincs nekem, szolgálódnak semmim sem házámban, csak egy kis olajom, amellyel kenni szoktam magamat.« ³ Azt mondta erre neki: »Eredj, kérj kölcsön minden szomszédasszonyodtól üres edényeket, de ne keveset, ⁴ aztán menj be házádba, s ha benn leszel fiaiddal együtt, zárd be ajtódát, s tölts olajodból mindezekbe az edényekbe, s ha megtelnek, állítsd őket félre.« ⁵ Elment tehát az asszony, s rázárta magára s fiaira az ajtót, s azok adogatták az edényeket, ő pedig töltögetett. ⁶ Amikor aztán megteltek az edények, azt mondta fiának: »Hozz ide nekem még edényt.« De az azt felelte: »Nincsen.« Ekkor megállt az olaj. ⁷ Erre elment, s elmondta a dolgot az Isten emberének. Ő ezt mondta: »Eredj, add el az olajat, s fizesd ki hiteleződet, te pedig s fiaid éljetez abból, ami megmarad.«

Halottfeltámasztás Sunámban ⁸ Történt pedig egy napon, hogy Elizeus keresztülment Sunámon. Volt azonban ott egy előkelő asszony, s az feltartóztatta, hogy étkezzék nála. Így aztán valahányszor arra járt, betért hozzá, hogy étkezzék. ⁹ Erre az asszony azt mondta férjének: »Úgy veszem észre, hogy Istennek szent embere az, aki gyakorta erre jár mifelénk. ¹⁰ Csináltassunk tehát neki egy kis tetőszobát, tegyünk bele neki ágyat, asztalt, széket és mécsest, hogy ha hozzánk jön, ott ellehessen.«

¹¹ Történt erre egy napon, hogy eljött és betért a tetőszobába, s ott megpihent. ¹² Majd azt mondta legényének, Giezinék: »Hívd elő azt a sunemi asszonyt.« Amikor előhívta, s az elébe állt, ¹³ azt mondta legényének: »Mondd neki: Íme, gondosan elláttál minket mindennel. Mit akarsz, hogy cselekedjem neked? Van-e valami ügyed, s akarod-e, hogy szóljak a királynak vagy a sereg fővezérének?« Ő azt felelte: »Én nyugodtan lakom népem között.« ¹⁴ Erre ő azt mondta: »Mit akar tehát, hogy cselekedjem neki?« Azt mondta erre Giezi: »Ne is kérdezd, hiszen fia nincs, s a férje vén.«

¹⁵ Erre megparancsolta, hogy hívja oda, s amikor odahívta, s az megállt az ajtóban, ¹⁶ azt mondta neki: »Eszendő fordultán, ebben az időben s ugyanebben az órában fiad lesz méhedben.« Ám ő azt felelte: »Ne, kérlek uram, Isten embere, ne hazudj szolgálódnak.« ¹⁷ Az asszony csakugyan fogant, s fiút szült, abban az időben s abban az órában, amelyet Elizeus mondott.

¹⁸ Fel is növekedett a gyermek. Amikor azonban egy napon kiment apjához, az aratókhoz, ¹⁹ azt mondta apjának: »A fejem fáj, a fejem fáj.« Erre ő azt mondta a legénynek: »Vedd fel, s vidd el az anyjához.« ²⁰ Az fel is vette és elvitte anyjához. Ő a térdén tartotta egészen délig, akkor meghalt. ²¹ Erre ő felment, rátette az Isten emberének ágyára, rázárta az ajtót, kiment, ²² elhívta férjét és azt mondta: »Bocsáss el, kérlek, velem egy legényt meg egy szamarat, hadd siessek el az Isten emberéhez, majd visszajövök.« ²³ Ő azt mondta: »Miért még hozzá? Ma nincs sem újhoid, sem szombat.« Ő azt felelte: »Csak hadd menjek.« ²⁴ Azzal megnyergeltette a szamarat, s megparancsolta a legénynek: »Hajts, siess és meg ne állíts engem menetközben, hanem azt tedd, amit majd parancsolok neked.«

²⁵ Elindult tehát, s eljutott az Isten emberéhez, a Kármel hegyére. Amikor az Isten embere átellenből meglátta, azt mondta legényének, Giezinnek: »Íme, az a sunemi asszony. ²⁶ Eredj csak eléje, s mondd neki: Jól vagy-e te s a férjed meg a fiad?« Ő azt felelte: »Jól.« ²⁷ Amikor aztán eljutott az Isten emberéhez a hegyre, megragadta lábát. Odament erre Giezi, hogy eltávolítsa, de az Isten embere azt mondta: »Hagyd csak, mert keserűségben van a lelke, de az Úr azt eltitkolta előlem, s nem adta tudtomra.«

²⁸ Az asszony azt mondta neki: »Vajon kértem-e én fiút uramtól? Nemde azt mondtam neked: Ne ámíts engem?« ²⁹ Erre ő azt mondta Giezinnek: »Övezd fel derekadat, s vedd kezedbe botomat, s menj el. Ha találkozol valakivel, ne köszönts, s ha köszönt téged valaki, ne válaszolj neki, s tedd botomat a gyermek arcára.« ³⁰ Ám a gyermek anyja azt mondta: »Az Úr életére s a te életedre mondom, hogy nem hagylak el téged.« Felkelt tehát és követte. ³¹ Giezi azonban előrement, s rátette a botot a gyermek arcára, de az nem szólalt meg, s nem eszmélt fel. Erre visszatért, s jelentette neki, s azt mondta: »Nem kelt fel a gyermek.«

³² Amikor Elizeus bement a házba, íme, a gyermek csakugyan holtan feküdt ágyán. ³³ Erre bement, s rázárta az ajtót magára s a gyermekre, s imádkozott az Úrhoz. ³⁴ Aztán föllépett az ágyra, s ráfeküdt a gyermekre, s rátette száját a szájára, szemét a szemére, s kezét a kezére, s ráborult. Ekkor meleg lett a gyermek teste. ³⁵ Erre ő lejt, sétált egyet föl s alá a házban, aztán föllépett az ágyra, s ráfeküdt: erre a gyermek hetet ásított, s kinyitotta a szemét. ³⁶ Erre ő beszólitotta Giezit, s azt mondta neki: »Hívd ide azt a sunemi asszonyt.« Az a hívásra be is ment hozzá. Erre ő azt mondta: »Vedd fiadat.« ³⁷ Az odament, a lába elé omlott, s földig hajtotta magát, majd vette a fiát, s kiment.

A keserű ételek ³⁸ Elizeus erre visszatért Gilgálba. Az országban akkor éhség volt. Amikor aztán a prófétafiak letelepedtek előtte, azt mondta egyik legényének: »Tedd föl a nagy fazekat, s főzz főzeléket a prófétafiaknak.« ³⁹ Erre egyikük kiment a mezőre, hogy zöldséget szedjen, s vadszőlőtőhöz hasonló növényre talált. Teleszedte róla vadtükökkel palástját, s miután visszatért, belevagdalta a főzelékes fazékba, mert nem tudta, hogy mi az. ⁴⁰ Ki is tálalták a társaknak, hogy egyenek, de amikor azok megízlelték a főzeléket, felkiáltottak, s azt mondták: »Halál van a fazékban, Isten embere!« – és nem tudtak enni. ⁴¹ Erre ő így szól: »Hozzatok lisztet!« Amikor hoztak, beleszórta a fazékba, s azt mondta: »Tálald ki a népnek, hogy egyen.« És nem volt többé semmi keserűség a fazékban.

A kenyérszaporítás ⁴² Majd odajött egy ember Baalsálisából, és zsengeből való kenyereket hozott az Isten emberének: húsz árpakenyeret s friss gabonát a tarisznyájában. Erre ő azt mondta: »Add oda

a népnek, hadd egyen.« ⁴³ A szolgálja erre azt felelte: »Mi ez ahhoz, hogy száz ember elé adjam?« Ám ő ismét azt mondta: »Add csak oda a népnek, hadd egyen, ezt üzeni ugyanis az Úr: 'Esznek is, marad is.'« ⁴⁴ Odatette tehát eléjük, s ettek, s maradt is, az Úr szava szerint.

2 Kir 5 A szír Námán meggyógyítása ¹ Námán, Szíria királyának hadvezére, nagy és tekintélyes ember volt ura előtt, mert általa adott az Úr győzelmet Szíriának. Vitéz és gazdag ember volt, de poklos. ² Egyszer azonban portyázni mentek a szíriaiak, s foglyul ejtettek Izrael földjéről egy kislányt. Ez Námán feleségének szolgálatába jutott ³ és azt mondta asszonyának: »Bárcsak lett volna az én uram annál a prófétánál, aki Szamariában van. Biztosan meggyógyította volna a poklosságtól, amelyben van.« ⁴ Námán erre bement urához s elbeszélte neki: »Így s így szólt az az Izrael földjéről való lány.«

⁵ Azt mondta erre neki Szíria királya: »Eredj el s én majd küldök egy levelet Izrael királyának.« Az, miután elment és magával vitt tíz talentum ezüstöt, hatezer aranyat s tíz váltóruhát, ⁶ elvitte a levelet Izrael királyának. Ezek a szavak voltak benne: »Ha e levelet megkapod, tudd, hogy hozzád küldtem szolgámat, Námánt, hogy meggyógyítsd poklosságából.« ⁷ Amikor Izrael királya elolvasta a levelet, megszaggatta ruháját s azt mondta: »Isten vagyok-e én, hogy ölni s életet adni tudjak, hogy ez hozzám küld, hogy meggyógyítsak valakit poklosságából? Észrevehetitek s láthatjátok, hogy csak ürügyet keres ellenem.«

⁸ Amikor ezt Elizeus, az Isten embere meghallotta, azt tudniillik, hogy Izrael királya megszaggatta ruháját, elküldött hozzá ezzel az üzenettel: »Miért szaggattad meg ruháidat? Jöjjön hozzám, s tudja meg, hogy van próféta Izraelben.«

⁹ Odament tehát Námán, lovaival és szekereivel együtt, és megállt Elizeus házának ajtaja előtt. ¹⁰ Ekkor Elizeus követet küldött ki hozzá ezzel az üzenettel: »Menj s fürödj meg hétszer a Jordánban, s akkor tested visszanyeri egészségét s megtisztulsz.« ¹¹ Megharagudott erre Námán, elment, és ezt mondta: »Azt hittem, hogy ki fog jönni hozzám, megáll, segítségül hívja az Úrnak, Istenének nevét, megérinti kezével a poklosság helyét s meggyógyít. ¹² Hát nem jobb-e az Abána és a Fárfár, Damaszkusz folyói, Izrael valamennyi vizénél arra, hogy bennük megfürödjem és megtisztuljak?« Amikor azonban megfordult s bosszankodva elment, ¹³ eléje járultak szolgálai s így szóltak hozzá: »Apám, ha nagy dolgot mondott volna is neked a próféta, bizonyára meg kellett volna tenned. Mennyivel inkább, hogy most csak azt mondta neked: 'Fürödj meg és megtisztulsz.'«

¹⁴ Lement s megfürdött hétszer a Jordánban az Isten emberének szava szerint, s ismét olyan lett a teste, mint egy kis gyermek teste, és megtisztult. ¹⁵ Erre visszatért az Isten emberéhez egész kíséretével együtt s bement s megállt előtte s azt mondta: »Immár tudom, hogy nincs másutt Isten az egész földön, hanem csakis Izraelben. Kérlek tehát, fogadj el áldomást szolgálódtól.« ¹⁶ Ám ő azt felelte: »Az Úr életére mondom, aki előtt szolgálok, hogy nem fogadok el.« Nem is engedett semmiképpen sem, pedig unszolta. ¹⁷ Végre Námán azt mondta: »Hát ahogy akarod; de kérlek, engedd meg nekem, szolgáljak, hogy vehessek e földből annyit, amennyit egy öszvérpár elbír, mert nem mutat be többé szolgál egészen eléggő áldozatot vagy békeáldozatot más isteneknek, hanem csak az Úrnak. ¹⁸ Csak ebben az egy dologban engeszteld az Urat szolgál érdekében: amikor uram bemegy Remmon templomába, hogy ott leboruljon s a kezemre támaszkodik, ha én is leborulok

Remmon templomában, amikor ő ott leborul – nézze el az Úr nekem, szolgáltnak ezt a dolgot.« ¹⁹ Ő azt mondta neki: »Eredj békességben.« Erre ő eltávozott tőle a föld legkiválóbb idejében.

²⁰ Azt mondta ekkor magában Giezi, az Isten emberének legénye: »Mégkímélte uram ezt a szíriai Námánt, hogy nem fogadta el tőle, amit hozott: az Úr életére mondom, hogy utána futok és szerzek tőle valamit.« ²¹ Utána is eredt Giezi Námánnak. Amikor ez meglátta, hogy feléje fut, leugrott szekéről elébe s azt mondta: »Rendben van-e minden?« ²² Ő azt mondta: »Rendben.« Uram küldött hozzád s üzeni: »Épp most jött hozzám két ifjú Efraim hegységéből, a prófétafiak közül. Adj számukra egy talentum ezüstöt s két öltözet ruhát.« ²³ Azt mondta erre Námán: »Jobb lesz, ha két talentumot veszel.« Rá is erőszakolta s bekötött két talentum ezüstöt két zsákba és két váltóruhát s rátette két legényére, s azok el is vitték előtte.

²⁴ Amikor aztán már estefelé megérkezett, elvette kezükből s félretette a házban s elbocsátotta az embereket s azok elmentek, ²⁵ ő pedig bement s ura elé állt. Azt mondta ekkor Elizeus: »Honnan jössz, Giezi?« Ő azt felelte: »Nem volt el szolgád sehol sem.« ²⁶ Ő azonban azt mondta: »Nem volt-e jelen az én szívem, amikor az az ember visszafordult szekéről feléd? Nos tehát, szereztél ezüstöt és szereztél ruhákat, hogy olajkerteket, szőlőket, juhokat, barmokat, rabszolgákat és rabszolgálókat vásárolj, ²⁷ de Námán poklossága is rád s ivadékodra ragad mindörökre.« Poklosságtól hófehéren ment is ki előle.

2 Kir 6 Az elveszett fejsze ¹ Majd azt mondták a prófétafiak Elizeusnak: »Íme, ez a hely, ahol felügyeleted alatt lakunk, szűk nekünk. ² Hadd menjünk el a Jordánhoz s hadd hozzon mindenki az erdőből egy-egy szálfát, hogy ott lakóhelyet építsünk magunknak.« Ő azt mondta: »Menjetek el.« ³ Azt mondta erre egyikük: »Gyere azonban te is el szolgáliddal.« Ő felelte: »Elmegyek.« ⁴ El is ment velük. Amikor aztán a Jordánhoz jutottak, vágta a fát. ⁵ Történt azonban, hogy amint egyikük egy szálfát kivágott, a fejsze vasa beleesett a vízbe. Erre ő felkiáltott s azt mondta: »Jaj, jaj, jaj, uram, ezt is csak kölcsön kaptam.« ⁶ Azt mondta erre az Isten embere: »Hova esett?« Amikor az megmutatta neki a helyet, ő levágott egy fadarabot, odahajította s felúszott a vas. ⁷ Erre azt mondta: »Vedd ki.« Az kinyújtotta kezét s kivette.

A próféta rabul ejt egy sereget ⁸ Szíria királya pedig hadakozott Izraellel s megállapodott szolgálival: »Ezen és ezen a helyen vessünk lest.« ⁹ Elküldött erre az Isten embere Izrael királyához ezzel az üzenettel: »Vigyázz, ne vonulj át ezen s ezen helyen, mert ott akarnak lesbeállni a sírekek.« ¹⁰ Elküldött tehát Izrael királya arra a helyre, amelyet neki az Isten embere mondott s előre elfoglalta és vigyázott ott magára nem egyszer, sem kétszer.

¹¹ Felháborodott ezen a dolgon Szíria királyának szíve s összehívta szolgálit és azt mondta: »Miért nem jelentitek nekem, ki az én árulóm Izrael királyánál?« ¹² Azt mondta erre egyik szolgálja: »Nem úgy van az, uram király, de Elizeus próféta, aki Izraelben van, megjelent minden szót Izrael királyának, amelyet te a hálókamrádban beszélsz.« ¹³ Azt mondta erre nekik: »Menjetek s nézzétek meg, hol van, hogy odaküldjek s elfogassam.« Jelentették is neki: »Íme, Dótánban van.« ¹⁴ Ekkor lovakat, szekereket és erős csapatokat küldött oda s azok, amikor éjjel megérkeztek, körülvették a várost.

¹⁵ Amikor aztán reggel az Isten emberének szolgálja felkelt és kiment, látta a sereget, a lovakat meg a szekereket a város körül s jelentette urának és azt mondta: »Jaj, jaj, jaj, uram, mitévők legyünk?«
¹⁶ Ő azonban felelte: »Ne félj, mert többen vannak velünk, mint velük.« ¹⁷ Majd imádkozott Elizeus és azt mondta: »Uram, nyisd meg a szemét, hadd lásson.« Erre megnyitotta az Úr a legény szemét s az látott: s íme, a hegy tele volt lovakkal s tüzes szekerekkel Elizeus körül.

¹⁸ Amikor aztán az ellenség felvonult ellene, Elizeus ismét imádkozott az Úrhoz, ezekkel a szavakkal: »Sújtsd, kérlek, vaksággal e nemzetet.« Erre az Úr azzal sújtotta őket, hogy nem láttak, – Elizeus szava szerint. ¹⁹ Ekkor Elizeus így szólt hozzájuk: »Nem ez az út s nem ez a város, gyertek utánam s majd megmutatom nektek azt az embert, akit kerestek.« Azzal elvitte őket Szamariába. ²⁰ Amikor aztán beértek Szamariába, azt mondta Elizeus: »Uram, nyisd meg a szemüket, hadd lássanak.« Erre megnyitotta az Úr a szemüket s látták, hogy Szamaria közepében vannak.

²¹ Izrael királya, amikor meglátta őket, azt mondta Elizeusnak: »Levágassam-e őket, apám?« ²² Ám ő azt mondta: »Ne vágasd le, mert nem kardoddal és íjaddal fogtad el őket, hogy levághatnád őket. Sőt tégy eljűk kenyeret és vizet, hogy egyenek s igyanak s aztán hadd menjenek urukhoz.« ²³ Erre ő nagy lakomát készített nekik s miután ettek és ittak, elbocsátotta őket s azok elmentek urukhoz. Ettől kezdve nem jöttek többé a szíriai portyázók Izrael földjére.

Szabadulás az éhínségből ²⁴ Történt pedig ezek után, hogy Ben-Hadad, Szíria királya egybegyűjtötte egész seregét s felment s ostrom alá vette Szamariát. ²⁵ Erre nagy éhínség támadt Szamariában, mert addig ostromolták, amíg egy szamárfejet nyolcvan ezüstön, egy negyed káb galambtrágyát pedig öt ezüstön adtak.

²⁶ Amikor aztán egyszer Izrael királya a várfalon járkált, felkiáltott hozzá egy asszony, s ezt mondta: »Segíts rajtam, uram király.« ²⁷ Ő azt mondta: »Ha az Úr nem segít rajtad, én honnan segítek? A szérúról vagy a sajtóról?« Majd azt mondta neki a király: »Mit akarsz?« Ő azt felelte: ²⁸ »Ez az asszony azt mondta nekem: 'Add ide a fiadat, hogy ma megegyük, holnap aztán megesszük az én fiamat.' ²⁹ Megfőztük tehát a fiamat s megettük. Másnap aztán azt mondtam neki: Add ide a fiadat, hogy megegyük. Ő azonban elrejtette fiát.« ³⁰ Amikor ezt a király meghallotta, megszaggatta ruháját s tovább ment a várfalon; ekkor az egész nép látta, hogy alul a testén szőrzsákokat viselt. ³¹ Majd azt mondta a király: »Sújtsd engem Isten most és mindenkoron, ha Elizeusnak, Sáfát fiának feje ma rajta marad!«

³² Elizeus ekkor a házában ült s körülötte ültek a vének. Odaküldött tehát előre egy embert, de mielőtt még ez a követ odaért volna, ő azt mondta a véneknek: »Tudjátok-e, hogy a gyilkos fia ideküld, hogy fejemet vegyék? Vigyázzatok tehát s ha a követ ideér, zárjátok be az ajtót s ne engedjétek bejönni, mert íme, ura lábának nesze követi őt.« ³³ Még beszélt velük, amikor megjelent a követ, aki hozzá jött és azt mondta: »Íme, ekkora baj származott az Úrtól, mit várjak még az Úrtól?«

2 Kir 7 ¹ Azt mondta erre Elizeus: »Halljátok az Úr szavát: Ezt üzeni az Úr: Holnap ilyenkor egy mérő lisztláng egy sékel s két mérő árpa egy sékel lesz Szamaria kapujában.« ² Erre azt felelte az Isten

emberének az egyik főtsízt, az, akinek a kezére a király támaszkodott: »Még ha az Úr zsilipeket csinálna is az égre, bekövetkezhetnék-e az, amit beszélsz?« Erre ő azt mondta: »Saját szemeddel fogod látni, de nem eszel belőle.«

³ Volt mármost a kapu bejárata előtt négy poklos férfi. Ezek azt mondták egymásnak: »Mit maradjunk itt, amíg meg nem halunk? ⁴ Ha bemegyünk a városba, akkor is éhen halunk, ha itt maradunk, akkor is meg kell halnunk. Gyertek tehát, szökjünk át Szíria táborába: ha megkegyelmeznék nekünk, életben maradunk, ha pedig meg akarnak ölni, hát akkor meghalunk.« ⁵ Estefelé fel is kerekedtek, hogy Szíria táborába menjenek. Amikor azonban Szíria táborának széléhez jutottak, nem találtak ott senkit sem.

⁶ Az Úr ugyanis harci szekereknek, lovaknak s nagy hadseregnek lármáját hallatta a szíriaiak táborában, mire azok azt mondták egymásnak: »Íme, Izrael királya felbérelte ellenünk a hetiták s az egyiptomiak királyait s azok jönnek ránk.« ⁷ Erre felkerekedtek s a szürkületben elfutottak s ott hagyták sátraikat, lovaikat, szamaraikat a táborban, s megfutamodva csak arra törekedtek, hogy életüket megmentseék.

⁸ Így tehát, amikor azok a poklosok a tábor széléhez jutottak, bementek az egyik sátorba, ettek és ittak, majd kivittek onnan ezüstöt, aranyat, ruhát és elmentek s elrejtették; aztán visszatértek egy másik sátorba s onnan szintén elhordták ezeket és elrejtették.

⁹ Majd azt mondták egymásnak: »Nem cselekszünk helyesen! Ez a nap ugyanis jó hír napja. Ha hallgatunk s reggelig hírül nem visszük, bűnnel fognak vádolni minket. Gyertek, menjünk s jelentsük a király udvarában.« ¹⁰ Amikor aztán eljutottak a város kapujához, elbeszélték a kapuőröknek: »Elmentünk Szíria táborába s nem találtunk ott egyetlen embert sem, csak kikötött lovakat és szamarakat s felütött sátrakat.«

¹¹ Elmentek erre a kapuőrök s jelentették benn a király palotájában. ¹² Ő még éjjel felkelt, és azt mondta szolgálóinak: »Megmondom nektek, mit akarnak velünk a síre: tudják, hogy éhséget szenvedünk s azért kivonultak a táborból s elrejtőztek a mezőn, s ezt mondták: 'Ha kijönnek a városból, megfognak őket elevenen s akkor bemehetünk a városba.'« ¹³ Egyik szolgálója erre azt felelte: »Vegyük azt az öt lovat, amely még megmaradt a városban (ennyi van csak ugyanis Izrael egész sokaságánál, mert a többi elfogyott) s küldjük ki s akkor kipuhathatjuk a dolgot.« ¹⁴ Elő is hoztak két fogatot s a király kiküldött a sírek táborába, s ezt mondta: »Menjetek s nézzétek meg.« ¹⁵ Erre ők utánuk nyomultak egészen a Jordánig s íme, az egész út tele volt azokkal a ruhákkal és holmikkal, amelyeket a sírek ijedtükben eldobáltak. Amikor aztán a követek visszatértek, jelentették ezt a királynak.

¹⁶ Erre a nép kivonult s kifosztotta a sír táborát s egy mérő lisztláng egy sékel s két mérő árpa egy sékel lett az Úr szava szerint.

¹⁷ Közben a király azt a főtsízt rendelte a kapuhoz, akinek kezére támaszkodott. Ezt a néptömeg összetaposta a kapuban, úgyhogy meghalt, amint az Isten embere megmondta, amikor a király lement hozzá. ¹⁸ Beteljesedett tehát az Isten emberének az a szava, amelyet a királynak mondott, amikor azt mondta: »Két mérő árpa egy sékel és egy mérő lisztláng egy sékel lesz holnap ilyenkor Szamaria kapujában.« ¹⁹ Ugyanakkor az a főtsízt azt felelte és azt mondta az Isten emberének: »Még ha

zsilipeket csinálna is az Úr az égre, bekövetkezhetnék-e az, amit beszélsz», s ő azt mondta neki: »Saját szemeddel fogod látni, de nem eszel belőle.« ²⁰ Úgy is történt tehát vele, amint ő megjövendölte: összetaposta a nép a kapuban, úgyhogy meghalt.

2 Kir 8 A sunemi asszony földje ¹ Ahhoz az asszonyhoz pedig, akinek fiát feltámasztotta, Elizeus ezt mondta: »Kelj fel s eredj el házanépeddel együtt s tartózkodj ott, ahol tudsz, mert az Úr éhínséget hívott elő, s az hét esztendeig jön az országra.« ² Erre az felkelt s az Isten emberének szava szerint cselekedett: elment ugyanis házanépével együtt s a filiszteusok földjén tartózkodott hosszú ideig.

³ Amikor aztán elmúlt a hét esztendő, visszatért az asszony a filiszteusok földjéről s elment, hogy panaszt emeljen a királynál háza és szántóföldjei miatt. ⁴ A király éppen Giezivel, az Isten emberének legényével beszélt s azt mondta: »Beszéld el nekem mindazokat a nagy dolgokat, amelyeket Elizeus művelt.« ⁵ Amikor ő éppen azt beszélte el a királynak, hogy mi módon támasztotta fel a halottat, megjelent az asszony, akinek életre keltette fiát s a királyhoz kiáltott háza és szántóföldjei miatt. Azt mondta ekkor Giezi: »Uram király, ez az az asszony s ez az a fia, akit feltámasztott Elizeus.« ⁶ Erre megkérdezte a király az asszonyt s az elbeszélte neki a dolgot. Erre a király mellé adott egy udvari tisztet, s ezt mondta: »Adasd vissza neki mindenét, meg a szántóföldjeinek minden jövedelmét attól a naptól kezdve, hogy elhagyta az országot mindmáig.«

Elizeus Damaszkuszban ⁷ Majd elment Elizeus Damaszkuszba. Ekkor Ben-Hadad, Szíria királya éppen beteg volt. Amikor hírül vitték neki s azt mondták: »Idejött az Isten embere«, ⁸ azt mondta a király Házaélnek: »Végy magadhoz ajándékot s eredj az Isten embere elé s kérdezd meg általa az Urat: Kilábolok-e ebből a betegségemből?«

⁹ Házaél elé is ment, vitt magával ajándékot s mindenféle damaszkuszi jókat, negyven teve terhét. Amikor aztán elé állt, azt mondta: »Fiad, Ben-Hadad, Szíria királya küldött engem hozzád ezzel a kérdéssel: Meggyógyulok-e ebből a betegségemből?« ¹⁰ Azt mondta erre neki Elizeus: »Eredj s mondd neki: Meggyógyulsz; – ám az Úr azt is megmutatta nekem, hogy halálát leli.« ¹¹ Aztán csak állt ott vele s úgy megrendült, hogy belepirult az arca, végre sírva fakadt az Isten embere. ¹² Azt mondta neki Házaél: »Miért sír az én uram?« Ő azt mondta rá: »Mert tudom, mennyi rosszat fogsz tenni Izrael fiainak: erős városaikat lángba borítod, ifjaikat karddal megölöd, kisdedeiket összezúzod, áldott állapotban levő asszonyaikat felhasítod.« ¹³ Azt mondta erre Házaél: »Mi vagyok én, a te szolgád, ez az eb, hogy ilyen nagy dolgot művelhetnék?« Azt mondta erre Elizeus: »Megmutatta nekem az Úr, hogy te leszel Szíria királya.«

¹⁴ Erre ő eltávozott Elizeustól s elment urához. Ez azt mondta neki: »Mit mondott neked Elizeus?« Ő azt felelte rá: »Azt mondta nekem: 'Visszanyered egészségedet.'« ¹⁵ Másnap aztán vette a takarót, vizet öntött rá, ráterítette arcára és meghalt, s Házaél lett a király helyette.

Jórám Júda királya ¹⁶ Jórámnak, Ácháb fiának, Izrael királyának és Jozafátnak, Júda királyának ötödik esztendejében, Jórám, Jozafátnak a fia lett Júda királya. ¹⁷ Harminckét esztendő volt, amikor uralkodni kezdett s nyolc esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. ¹⁸ Izrael királyainak útjain járt – úgy, ahogy Ácháb háza járt, mert felesége Ácháb lánya volt –, s azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe

előtt. ¹⁹ De az Úr nem akarta elveszíteni Júdát, szolgája, Dávid kedvéért, mert megígérte neki, hogy szövétneket ad neki s fiainak minden időben.

²⁰ Az ő napjaiban elszakadt Edom Júdától s királyt állított maga fölé. ²¹ Erre Jórám elment Szeirába valamennyi harci szekérével együtt. Éjjel aztán felkelt és megverte az edomitákat, akik őt körülveték a harci szekerek parancsnokaival együtt, népe azonban sátraiba futott. ²² Így szakadt el Edom Júdától mind a mai napig. Ekkor, ugyanebben az időben szakadt el Libna is.

²³ Jórám egyéb dolgai pedig, s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ²⁴ Amikor aztán Jórám aludni tért atyáihoz, eltemették melléjük a Dávid-városban, s fia, Ahaszja lett a király helyette.

Ahaszja Júda királya ²⁵ Jórámnak, Ácháb fiának, Izrael királyának tizenkettedik esztendejében lett királlyá Ahaszja, Jórámnak, Júda királyának fia. ²⁶ Huszonkét esztendő volt Ahaszja, amikor uralkodni kezdett s egy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Omrinak, Izrael királyának volt a lánya, Atáliának hívták. ²⁷ Ácháb házának útjain járt, s azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, éppen úgy, mint Ácháb háza, mert Ácháb házának veje volt.

²⁸ El is ment Jórámmal, Ácháb fiával, hogy hadakozzon Házaél, Szíria királya ellen Rámót-Gileádba, de a szírek megsebesítették Jórámot. ²⁹ Erre ő visszatért, hogy meggyógyíttassa magát, Jezreelbe, mert a szírek megsebesítették őt Rámótnál, amikor Házaél, Szíria királya ellen hadakozott. Erre Ahaszja, Jórám fia, Júda királya lement, hogy meglátogassa Jórámot, Ácháb fiát Jezreelben, mert ott betegeskedett.

2 Kir 9 Jéhu lázadása ¹ Ekkor Elizeus próféta előhívatta a prófétafiak egyikét és azt mondta neki: »Övezd fel derekadat s vedd kezedbe ezt az olajos korsót s eredj el Rámót-Gileádba. ² Ha odaérsz, keresd fel Jéhut, Námsi fiának, Jozafátnak fiát s menj el hozzá s mondd, hogy álljon fel testvérei közül s vidd be a legbelső szobába ³ s fogd az olajos szelencét s öntsd a fejére s mondd: Ezt üzeni az Úr: Felkentelek Izrael királyává. Aztán nyisd fel az ajtót s szaladj el, meg ne állj ott.«

⁴ Elment tehát az ifjú, a próféta legénye Rámót-Gileádba. ⁵ Amikor odaért, íme, éppen együtt ültek a sereg vezérei. Ő azt mondta: »Szavam volna hozzád, vezér!« Azt mondta erre Jéhu: »Mindannyiunk közül kihez?« Erre ő azt mondta: »Hozzád, vezér!« ⁶ Erre az felkelt s bement a szobába, ő pedig fejére öntötte az olajat s azt mondta: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Felkentelek az Úr népének, Izraelnek királyává, ⁷ hogy kiirtsd urad, Ácháb házát. Így megtorlom szolgálóimnak, a prófétáknak vérére s az Úr minden szolgájának vérére Jezabelen, ⁸ és kiirtom Ácháb egész házát s megölöm Ácháb házából a férfit, a bezártat is s az utolsót is Izraelben, ⁹ és olyanná teszem Ácháb házát, mint Jeroboámnak, Nábát fiának házát s mint Básának, Ahiás fiának házát, ¹⁰ s Jezabelt kutyák eszik meg Jezreel mezején s nem lesz, aki eltemesse.« Azzal kinyitotta az ajtót s elfutott.

¹¹ Jéhu pedig kiment ura szolgálói közé. Ezek azt mondták neki: »Rendben van-e minden? Miért jött ez a bolond hozzád?« Ő azt mondta nekik: »Tudjátok, ki ez az ember s hogy mit fecsegetett.« ¹² Ám azok azt felelték: »Hamiskodás! Csak beszéld el nekünk a dolgot.« Erre ő azt mondta nekik: »Ezt és ezt beszélte nekem s ezt mondta: Ezt üzeni az Úr: Felkentelek Izrael királyává.« ¹³ Erre mindenki

sietve levette palástját s az ő lába elé tette mintegy királyi emelvényt alkotva s megfűjták a harsonát s azt mondták: »Jéhu a király!«

¹⁴ Összeesküdött erre Jéhu, Námsi fiának, Jozafátnak fia Jórám ellen, – Jórám ekkor egész Izraellel együtt Rámót-Gileádot tartotta megszállva, Házaéllel, Szíria királyával szemben, ¹⁵ de visszatért, hogy meggyógyíttassa magát Jezreelben a sebekből, mert megsebeztek a sírek, amikor Házaél, Szíria királya ellen hadakozott.

A két király halála Akkor Jéhu így szólt: »Ha tetszésetekkel találkozok: senki szökve ki ne léphessen a városból, hogy el ne menjen és meg ne vigye a hírt Jezreelbe.« ¹⁶ Majd szekérre szállt s elment Jezreelbe, mert Jórám ott betegeskedett; Ahaszja, Júda királya éppen lenn volt, hogy meglátogassa Jórámot.

¹⁷ Amint az őr, aki Jezreel tornyán állt, meglátta a közelgő Jéhu csapatát, azt mondta: »Valami csapatot látok.« Azt mondta erre Jórám: »Végy egy szekeret s küldj eléjük, s az, aki majd kimegy, kérdezze meg: Rendben van-e mindez?« ¹⁸ Szekérre szállt és elment tehát eléje egy ember s azt mondta: »Ezt üzeni a király: Békességes-e mindez?« Azt mondta erre Jéhu: »Mi közöd neked a békéhez? Eredj mögém s kövess!« Jelentette erre az őr, s azt mondta: »A követ eljutott hozzájuk, de nem tér vissza.« ¹⁹ Erre elküldött egy másik lovasszekeret s az is eljutott hozzájuk s azt mondta: »Ezt üzeni a király: Béke van-e?« Azt mondta erre Jéhu: »Mi közöd neked a békéhez? Eredj mögém s kövess.« ²⁰ Jelentette erre az őr, s ezt mondta: »Eljutott hozzájuk, de nem tér vissza; a hajtás azonban olyan, mint Jéhunak, Námsi fiának hajtása, mert hanyatt-homlok hajtát.« ²¹ Azt mondta erre Jórám: »Fogass be a szekérbe.« Erre befogtak szekérébe s kiment Jórám, Izrael királya és Ahaszja, Júda királya, mindenki a maga szekeren s Jéhu elé mentek s a jezeeli Nábót mezején találkoztak vele.

²² Amikor Jórám meglátta Jéhut, azt mondta: »Béke van-e, Jéhu?« Ám ő azt felelte: »Micsoda béke? Még virágzik anyádnak, Jezabelnek paráznasága és sok varázslása.« ²³ Erre Jórám megfordult s menekült s azt mondta Ahaszjának: »Árulás, Ahaszja!« ²⁴ Ám Jéhu felajzotta kezével az íjat s hátba lőtte Jórámot, úgyhogy a szíven át jött ki a nyíl s azonnal összerogyott szekeren. ²⁵ Azt mondta erre Jéhu Bádaker főtisztnek: »Fogd meg és vedd a jezeeli Nábót mezejére, mert emlékszem, hogy amikor én és te a szekéren ülve apját, Áchábót követtük, az Úr ezt a fenyegető kijelentést tette rá: ²⁶ Nábót véérért s fiainak véérért, amelyet tegnap láttam – mondta az Úr –, bizony hogy megfizetek neked ezen a mezőn – mondta az Úr. – Nos tehát fogd s vedd a mezőre, az Úr szava szerint.«

²⁷ Amikor ezt Ahaszja, Júda királya látta, menekülni kezdett a kerti ház irányába. Jéhu azonban üldözőbe vette s azt mondta: »Ezt is öljétek meg szekérében.« Meg is sebesítették Gáver hágójánál, amely Jeblaám mellett van, de elmenekült Megiddóba s ott halt meg. ²⁸ Erre szolgálai feltették szekérére s elvitték Jeruzsálembe s eltemették sírjába, atyái mellé, a Dávid-városban.

²⁹ Jórámnak, Ácháb fiának tizenegyedik esztendejében lett Ahaszja Júda királya.

Jezabel halála ³⁰ Jéhu erre elment Jezreelbe. Amikor Jezabel meghallotta, hogy bevonul, kifestette szemét stíbiummal, felékesítette fejét s az ablakból nézte, ³¹ mint vonul be Jéhu a kapun és azt mondta neki: »Lehet-e békessége Zimrinek, ura gyilkosának?«

³² Erre Jéhu felemelte tekintetét az ablakra és azt mondta: »Ki ez?« Erre kihajolt feléje két vagy három udvari tiszt, ³³ mire ő azt mondta nekik: »Dobjátok le.« Le is dobták, s vére ráfreccsent a falra, testét pedig a lovak patája összetaposta. ³⁴ Amikor aztán bement, hogy egyen és igyon, azt mondta: »Menjetek s nézzetek utána annak az átkozottnak s temessétek el, hiszen király lánya.« ³⁵ Amikor azonban kimentek, hogy eltemessék, nem találtak belőle mást, csak a koponyáját, a lábát és a keze-fejét. ³⁶ Visszatértek tehát s jelentették neki. Azt mondta erre Jéhu: »Az Úr szava ez, amelyet a tisbei Illés által szólt, aki ezt mondta: 'Kutyák eszik meg Jezreel mezején Jezabel testét, ³⁷ s olyan lesz Jezabel teteme Jezreel mezején, mint a trágya a föld színén, úgyhogy az arra menők azt fogják mondani: Ez az a Jezabel?'«

2 Kír 10 Ácháb házának pusztulása ¹ Volt továbbá Áchábnak hetven fia Szamariában. Leveleket írt s küldött tehát Jéhu Szamariába, a város előkelőihez s véneihez s Ácháb nevelőjéhez ezzel az üzenettel: ² »Mihelyt megkapjátok e levelet, minthogy nálatok vannak uratok fiai meg a szekerek, a lovak, az erős városok és a fegyverek, ³ válasszátok ki a legjobbat, s aki nektek leginkább tetszik uratok fiai közül, azt ültessétek apja királyi székébe s harcoljatok uratok házáért.« ⁴ Erre azok igen megijedtek s azt mondták: »Íme, két király nem tudott megállni előtte, hogy tudnánk ellene állni mi?« ⁵ Elküldtek tehát az udvarnagys, a város előjárói meg a vének és a nevelők Jéhuhoz s üzenték: »A te szolgálid vagyunk, akármit parancsolsz, megteesszük. Nem választunk királyt magunknak: amit jónak látsz, azt cselekedd.«

⁶ Erre egy második levelet írt nekik ezzel az üzenettel: »Ha enyéim vagytok s nekem engedelmeskedtek, vegyétek uratok fiainak fejét s holnap ilyenkor gyertek hozzám Jezreelbe.« A királyfiak – hetven ember – a város nagyjainál nevelkedtek. ⁷ Amikor tehát a levél megérkezett hozzájuk, vették a királyfiakat s megölték a hetven embert s kosarakba tették fejüket s elküldték hozzá Jezreelbe.

⁸ Amikor a követ odaért, jelentette neki, s szólt: »Elhozták a királyfiak fejét.« Erre ő azt felelte: »Rakjátok őket két rakásba a kapu mellé reggelig.« ⁹ Amikor aztán megvirradt, kiment, odaállt s azt mondta az egész népnek: »Igazak vagytok! Én ugyan összeesküdtem uram ellen s megöltem őt, de ki ölte meg mindezeket? ¹⁰ Nos tehát láthatjátok, hogy semmi sem hullott a földre az Úrnak azon szavaiból, amelyeket az Úr Ácháb háza ellen mondott, s az Úr megtette, amit szolgálja, Illés által szólt.« ¹¹ Majd megölte Jéhu mindazokat, akik még megmaradtak Ácháb házából Jezreelben, valamint összes nagyjait, bizalmasait s papjait, úgyhogy egy sem maradt meg belőlük.

¹² Aztán felkelt és elment Szamariába. Amikor útján a pásztorok hajlékához jutott, ¹³ találkozott Ahaszjának, Júda királyának testvéreivel s azt mondta nekik: »Kik vagytok?« Azok azt felelték: »Ahaszja testvérei vagyunk s lemegyünk, hogy köszöntsük a király fiait s a királynő fiait.« ¹⁴ Erre ő azt mondta: »Fogjátok meg őket elevenen.« Amikor aztán megfogták őket elevenen, lemészárolták őket – negyvenkét embert – a hajlék mellett levő vízveremnél. Egyet sem hagyott meg közülük.

¹⁵ Amikor aztán tovább ment onnan, Jonadábbal, Rekáb fiával találkozott s köszöntötte őt s azt mondta: »Olyan igaz-e a szíved, mint amilyen az én szívem a te szívedhez?« Azt mondta erre Jonadáb: »Igen.« »Ha igen« – mondta, – »add kezedet.« Az kezét adta neki, mire ő felvette maga mellé a szekérre, ¹⁶ és azt mondta neki: »Gyere velem s lásd buzgalmamat az Úrért.« Helyet adott tehát

neki szekeren, ¹⁷ elvitte Szamariába s ott megölte mindazokat, akik még megmaradtak Ácháb házából Szamariában, egy szálig, az Úr azon szava szerint, amelyet Illés által szólt.

Baál papjainak elűzése ¹⁸ Majd egybegyűjtötte Jéhu az egész népet és azt mondta: »Ácháb keveset tisztelte Baált, én többet fogom tisztelni. ¹⁹ Most azért hívjátok hozzám Baál minden prófétáját, minden szolgáját s minden papját. Senki se maradjon el, mert nagy áldozatot mutatok be Baálnak. Aki hiányozni fog, nem marad életben.« Jéhu azonban ezt cselből cselekedte, hogy elveszíthesse Baál tisztelőit. ²⁰ Majd azt mondta: »Szenteljetez ünnepet Baálnak.« Ki is hirdettette ²¹ és megüzente Izrael minden határába. Erre eljöttek Baál összes szolgálói – nem maradt senki sem, aki el nem jött volna –, és bementek Baál templomába, úgyhogy Baál háza színültig megtelt. ²² Azt mondta erre azoknak, akik a ruhákat kezelték: »Hozzatok ruhákat Baál minden szolgájának.« Azok elő is hozták nekik a ruhákat. ²³ Erre bement Jéhu Jonadábbal, Rekáb fiával Baál templomába és azt mondta Baál tisztelőinek: »Vizsgálódjatok s nézzetek utána, nehogy legyen közöttetek valaki az Úr szolgálói közül, s hogy Baál szolgálói egyedül legyenek.«

²⁴ Bementek tehát, hogy véresáldozatokat és egészen eléggő áldozatokat tegyenek. Jéhu azonban elkészített magának kinn nyolcvan embert s azt mondta nekik: »Aki elszalaszt egyet ez emberek közül, akiket én a kezetekbe juttatok, életével lakol annak életéért.« ²⁵ Amikor aztán bevégezték az egészen eléggő áldozatot, az történt, hogy Jéhu megparancsolta vitézeinek s főtisztjeinek: »Menjete be s üssétek le őket, el ne meneküljön egy sem!« Erre kardélre hányták és odadobták őket a vitézek s a főtiszték, majd behatoltak Baál templomának városába ²⁶ s kihozták a bálványt Baál templomából és elégették ²⁷ s összetörték, aztán lerombolták Baál házát s árnyékszékét csináltak a helyére mind a mai napig.

²⁸ Jéhu tehát kipusztította Baált Izraelből, ²⁹ de Jeroboámnak, Nábát fiának bűneitől, aki vétekre vitte Izraelt, nem távozott el s nem hagyta el az aranyborjúkat, amelyek Bételben és Dánban voltak.

Jéhu egyéb tettei ³⁰ Pedig az Úr azt mondta Jéhunak: »Mivel oly serényen megcselekedted azt, ami igaz és kedves volt szemem előtt s végrehajtottad Ácháb házán mindazt, amit szívem akart, fiaid negyedigiglen fognak ülni Izrael trónján.« ³¹ Jéhu azonban nem ügyelt arra, hogy teljes szívéből az Úrnak, Izrael Istenének törvénye szerint járjon: nem távozott ugyanis Jeroboám vétkeiről, aki vétekre vitte Izraelt.

³² Abban az időben az Úrnak kezdett terhére lenni Izrael, s azért Házaél megverte őket Izraelnek azon egész területén, ³³ amely a Jordántól keletre van, megverte Gileádnak egész földjét, azaz Gádót, Rúbent és Manassét, Ároertől kezdve, amely az Arnon patak mellett van, Gileádot is, Básánt is.

³⁴ Jéhu egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, meg a vitézsége, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ³⁵ Amikor Jéhu aludni tért atyáihoz, eltemették Szamariában s fia, Joacház lett a király helyette. ³⁶ Az idő, amely alatt Jéhu Izraelen, Szamariában uralkodott, huszonnyolc esztendő volt.

2 Kir 11 Atália tettei és halála ¹ Amikor aztán Atália, Ahaszja anyja, megtudta, hogy a fia meghalt, felkelt s megölette az összes királyi ivadékot. ² Jósába, Jórám király lánya, Ahaszja nővére, azonban

vette Joást, Ahaszja fiát és ellopta a király megölésre szánt fiai közül dajkájával együtt az ágyasházból s elrejtette Atália elől, hogy meg ne öljék. ³ Hat esztendeig aztán magánál rejtegette az Úr házában, miközben Atália uralkodott az országon.

⁴ A hetedik esztendőben aztán elküldött Jojáda, s magához hozatta a századosokat s a vitézeket, bevitte őket magához az Úr templomába, és szövetséget kötött velük s megeskette őket az Úr házában. Majd megmutatta nekik a király fiát, ⁵ s parancsolt nekik: »Ezt kell tennetek: ⁶ Ha szombaton szolgálatba léptek, harmadrészetek lássa el a királyi palota őrizetét, harmadrészetek legyen a Szúr kapunál s harmadrészetek a pajzsosok laktanyája mögött levő kapunál s lássátok el váltakozva a templom őrizetét. ⁷ Két rész eddig közületek, vagyis mindazok, akik szombaton a szolgálatból kilépnek, lássák el az Úr házában őrizetét a király körül. ⁸ Vegyétek őt körül fegyverrel kezetekben – ha valaki behatol a templom elkerített részébe –, öljétek meg, s legyetek a király körül jártában-keltében.«

⁹ A századosok egészen úgy is cselekedtek, ahogy Jojáda pap parancsolta nekik: mindegyik maga mellé vette embereit, azokat, akik szombaton szolgálatba léptek, azokkal együtt, akik szombaton a szolgálatból kiléptek s elmentek Jojáda paphoz, ¹⁰ az pedig odaadta nekik Dávid király dárdáit s fegyvereit, amelyek az Úr házában voltak. ¹¹ Aztán felálltak, mindenki fegyverrel a kezében, a templom jobb oldalától az oltár és a templom bal oldaláig a király körül. ¹² Erre ő kivezette a királyfit, rátette a koronát s a bizonysgot, aztán királlyá tették és felkenték s tapsolva mondták: »Éljen a király.«

¹³ Amint Atália meghallotta a futkosó nép lármáját, bement a sokasághoz az Úr templomába. ¹⁴ Amikor látta, hogy a király az emelvényen áll, amint szokás, mellette énekesek és trombitások s a föld egész népe ujjong és trombitál, megszagatta ruháit és kiáltotta: »Összeesküvés, összeesküvés!«

¹⁵ Erre Jojáda pap parancsolt azoknak a századosoknak, akik a sereg parancsnokai voltak és azt mondta nekik: »Vezessétek ki őt a templom bekerített részéből, s aki utána megy, öljétek meg kardokkal.« Azt mondotta ugyanis a pap: »Ne az Úr templomában öljétek meg.« ¹⁶ Erre kezet vetettek rá s kituszkolták azon az úton, amelyen a lovak a palotába járnak s ott megölték.

¹⁷ Aztán Jojáda szövetséget szerzett az Úr között meg a király és a nép között, hogy az Úr népe lesznek; és a király meg a nép között. ¹⁸ Erre bement a föld egész népe Baál templomába s lerontották oltárait s teljesen összetörték képeit, Mattánt, Baál papját pedig megölték az oltár előtt.

Aztán a pap őrsgét rendelt az Úr házába, ¹⁹ majd vette a századosokat meg a keretiek és feletiek seregeit s a föld egész népét s levitték a királyt az Úr házából s a pajzsosok kapujának útján át bevontak a palotába s az beült a királyok székébe. ²⁰ Erre a föld egész népe örvendezett s a város nyugodt maradt, pedig Atáliát megölték karddal a király házában.

2 Kir 12 Joás Júda királya ¹ Hét esztendő volt Joás, amikor uralkodni kezdett.

² Jéhu hetedik esztendejében lett Joás királlyá s negyven esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki beersebai volt, Szebiának hívták.

³ Joás azon egész idő alatt, amíg Jojada pap oktatta, azt cselekedte, ami igaz az Úr előtt. ⁴ Mindazonáltal a magaslatokat nem távolította el s a nép továbbra is a magaslatokon áldozott és gyújtott illatot.

⁵ Joás azt mondta a papoknak: »Minden olyan szent pénzt, amelyet a megszámláltak az Úr házába hoznak, vagy amelyet az emberek személyváltság fejében adományoznak, vagy amelyet önként, szívük jószántából az Úr templomába hoznak, ⁶ vegyenek fel a papok beosztásuk szerint s ennek ellenében javíttassák ki a ház romlásait, ha valami kijavítani valót látnak.«

⁷ De Joás király huszonharmadik esztendejéig sem javíttatták ki a papok a templom romlásait. ⁸ Hivatta erre Joás király Jojada főpapot meg a papokat és azt mondta nekik: »Miért nem javíttatjátok ki a templom romlásait? Ne vegyétek fel tehát ezentúl a pénzt beosztástok szerint, hanem fordítsátok a templom kijavítására.« ⁹ Nem volt szabad tehát többé a papoknak felvenniük a pénzt a néptől, de nem is kellett kijavíttatniuk a ház romlásait.

¹⁰ Ekkor vett Jojada főpap egy ládát, felül lyukat csinált rá s elhelyezte az oltár mellé, az Úr házába vezető bejárat jobb oldalára s az ajtónálló papok abba tettek minden pénzt, amelyet az Úr templomába hoztak. ¹¹ Ha aztán látták, hogy sok pénz van a ládában, felment a király jegyzője és a főpap, kiöntötték és megszámlálták a pénzt, amelyet az Úr házában találtak ¹² és szám és súly szerint azok kezébe adták, akik az Úr házának mesterembereire felügyeltek, azok pedig kiadták az ácsoknak és a kőműveseknek, akik az Úr házán dolgoztak ¹³ s a romlásokat javították, meg a kőfaragóknak, meg arra, hogy fát és faragott követ vásároljanak rajta, hogy így véghezvigyék az Úr házának kijavítását mindabban, amiben a ház erősítése végett költségekre volt szükség. ¹⁴ De vedrek, villák, tömjénezők, trombiták, szóval arany- és ezüsttárgyak nem készültek ebből a pénzből az Úr temploma számára – abból a pénzből, amelyeket az Úr templomába hoztak –, ¹⁵ mert azt azoknak adták át, akik a munkát vezették, hogy az Úr templomát javítsák ki. ¹⁶ Elszámolást nem kívántak azoktól az emberektől, akik a pénzt átvették, hogy a mesteremberek közt kiosszák, hanem bizalmi alapon kezelték. ¹⁷ A vétekért való áldozatból származó pénz azonban, meg a bűnért való áldozatokból származó pénzt, nem szolgáltatták be az Úr templomába, mert az a papoké volt.

¹⁸ Ekkoriban feljött Házaél, Szíria királya s hadakozott Gát ellen s bevette, majd megfordult, hogy felvonuljon Jeruzsálem ellen. ¹⁹ Ekkor Joás, Júda királya vette mindazokat a szent tárgyakat, amelyeket atyái, Jozafát, Jórám, Ahaszja, Júda királyai az Úrnak szenteltek, meg amelyeket ő ajánlott fel, meg az összes ezüstöt, amely az Úr templomának s a király palotájának kincsei közt akadt s elküldte Házaélnek, Szíria királyának. Erre az visszavonult Jeruzsálem alól.

²⁰ Joás egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde, meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ²¹ Végül szolgálai fellázadtak s összeesküdtek egymás között s leölték Joást Milló házában, Cilla lejtőjén: ²² Jozakár, Semaát fia és Jozabád, Sómer fia, a szolgálai sújtották halálra. Aztán eltemették atyái mellé Dávid városában, és fia, Amaszja, lett a király helyette.

2 Kir 13 Joacház Izrael királya ¹ Joásnak, Ahaszja fiának, Júda királyának huszonharmadik esztendjétől kezdve tizenhét esztendeig Joacház, Jéhu fia uralkodott Izraelen, Szamariában. ² Azt cselekedte,

ami gonosz az Úr előtt s Jeroboámnak, Nábát fiának bűneit követte, aki vétekre vitte Izraelt s nem távozott azoktól.

³ Fel is gerjedt az Úr haragja Izrael ellen s Házaélnek, Szíria királyának és Ben-Hadadnak, Házaél fiának kezébe adta őket ezen egész idő alatt. ⁴ Joacház azonban könyörgött az Úrnak s az Úr meghallgatta őt, mert látta Izrael nyomorúságát, minthogy elnyomta őket Szíria királya, ⁵ és szabadítót adott az Úr Izraelnek s ez megszabadult Szíria királyának kezéből s Izrael fiai úgy laktak sátraikban, mint azelőtt. ⁶ Mindazonáltal nem távoztak el Jeroboám házának bűneitől, aki vétekre vitte Izraelt, hanem azok szerint jártak, sőt a berek is megmaradt Szamariában. ⁷ Pedig nem maradt Joacháznak a népből csak ötven lovasa és tíz szekere és tízezer gyalogosa, mert Szíria királya megölte és olyanná tette őket, mint a por a nyomtatószerűn.

⁸ Joacház egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, meg a vitézsége, nemde, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ⁹ Amikor aztán Joacház aludni tért atyáihoz, eltemették Szamariában s fia, Joás lett a király helyette.

Joás Izrael királya ¹⁰ Joásnak, Júda királyának harminchetedik esztendejétől kezdve tizenhat esztendeig uralkodott Joás, Joacház fia Izraelen, Szamariában. ¹¹ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt s nem távozott Jeroboámnak, Nábát fiának semmiféle bűnétől, aki vétekre vitte Izraelt, hanem azok szerint járt. ¹² Joás egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, meg a vitézsége, hogy hogyan hadakozott Amaszjával, Júda királyával, nemde, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ¹³ Amikor aztán Joás aludni tért atyáihoz, Jeroboám ült királyi székébe, Joást pedig eltemették Szamariában, Izrael királyai mellé.

Elizeus betegsége és halála ¹⁴ Amikor Elizeus megbetegedett abban a betegségben, amelybe bele is halt, lement hozzá Joás, Izrael királya és sírt előtte és ezt mondogatta: »Atyám, én atyám, Izrael szekere és szekérvezetője!« ¹⁵ Azt mondta erre neki Elizeus: »Hozz íjat és nyilakat!« Amikor odavitte hozzá az íjat s a nyilakat, ¹⁶ azt mondta Izrael királyának: »Tedd kezedet az íjra!« Amikor aztán rátette kezét az íjra, Elizeus rátette kezét a király kezére ¹⁷ és azt mondta: »Nyisd ki a keleti ablakot.« Amikor aztán kinyitotta, azt mondta Elizeus: »Lődd ki a nyilat.« Ki is lőtte. Azt mondta erre Elizeus: »Az Úr győzelmi nyila, győzelmi nyíl Szíriával szemben: megvered Szíriát Áfeknél a végpusztulásig.« ¹⁸ Majd azt mondta: »Vedd a nyilakat.« Miután vette, azt mondta neki: »Verd meg a nyíllal a földet.« Amikor aztán háromszor megverte s akkor megállt, ¹⁹ megharagudott rá az Isten embere és azt mondta: »Ha ötször, hatszor vagy hétszer verted volna meg, a végpusztulásig verted volna meg Szíriát, most azonban csak háromszor fogod megverni.«

²⁰ Meghalt tehát Elizeus és eltemették. Ugyanabban az esztendőben portyázók jöttek Moábból az országba. ²¹ Bizonyos emberek pedig, akik éppen egy embert temettek, – amikor meglátták a portyázókat, bevitték a holttestet Elizeus sírjába. Amikor hozzáért Elizeus teteméhez, életre kelt az ember, s a lábára állt.

Sikeres hadjárat az arámok ellen ²² Házaél, Szíria királya tehát sanyargatta Izraelt Joacház egész idejében. ²³ Ám az Úr megkönyörült rajtuk s feléjük fordult azon szövetség kedvéért, amelyet Ábrahám-mal, Izsákkal és Jákobbal tartott s nem akarta elveszíteni s egészen elvetni őket mind a mai napig.

²⁴ Amikor aztán Házaél, Szíria királya meghalt s fia, Ben-Hadad lett a király helyette, ²⁵ Joás, Joacház fia visszavette Ben-Hadadnak, Házaél fiának a kezéből azokat a városokat, amelyeket ez hadijoggal elvett apjának, Joacháznak kezéből. Három ízben verte meg őt Joás s így visszaszerezte Izrael városait.

2 Kir 14 Amaszja Júda királya ¹ Joásnak, Joacház fiának, Izrael királyának második esztendejében lett királlyá Amaszja, Joásnak, Júda királyának fia. ² Huszonöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett s huszonkilenc esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki jeruzsálemi volt, Joadánnak hívták. ³ Azt cselekedte, ami igaz az Úr előtt, – de nem annyira, mint atyja, Dávid. Egészen úgy cselekedett, ahogy apja, Joás cselekedett, ⁴ csak hogy a magaslatokat ő sem távolította el s a nép továbbra is a magaslatokon áldozott és gyújtott illatot. ⁵ Amikor elfoglalta a királyságot, megölette azokat a szolgáit, akik apját, a királyt megölték, ⁶ de a gyilkosok fiait nem ölette meg, – miként meg van írva Mózes törvényének könyvében, amely szerint az Úr azt parancsolta és azt mondta: »Ne lakoljanak halállal az apák a fiakért, sem a fiak az apákért: mindenki csak a saját bűnéért lakoljon halállal.«

⁷ Ugyanő megverte az edomitákat – tízezret – a Sóaknás-völgyben, s bevette harccal Petrát s elnevezte azt Jektehélnek mind a mai napig.

⁸ Ekkor követeket küldött Amaszja Joáshoz, Joacháznak, Jéhu, Izrael királya fiának fiához, ezzel az üzenettel: »Gyere, szálljunk szembe egymással.« ⁹ Visszaküldött erre Joás, Izrael királya, Amaszjához, Júda királyához, ezzel az üzenettel: »A libanoni bogáncs elküldött a libanoni cédrushoz, ezzel az üzenettel: Add lányodat fiamnak feleségül. De a libanoni erdei vadak arrafelé mentek és eltiporták a bogáncsot. ¹⁰ Te megverted az edomitákat s föléjük kerekedtél s szíved felfuvalkodottá tett téged: elégedj meg a dicsőséggel s maradj házában. Miért hívod ki a bajt, hogy elessél te és veled Júda?« ¹¹ Ám Amaszja nem nyugodott.

Felvonult tehát Joás, Izrael királya s szembeszálltak egymással, ő és Amaszja, Júda királya, Bétsemesnél, Júda városánál. ¹² Júda vereséget szenvedett Izrael előtt úgyhogy mindenki a sátrába menekült, ¹³ Amaszját pedig, Júda királyát, Ahaszja fiának, Joásnak fiát elfogta Joás, Izrael királya Bétsemesnél és elvitte Jeruzsálembe. Ott aztán lerontotta Jeruzsálem falát, Efraim kapujától kezdve egészen a szegletkapuig, négyszáz könyöknyi darabon, ¹⁴ majd vett minden aranyat és ezüstöt s minden tárgyat, amely az Úr házában meg a király kincsei között akadt és túsokat szedetett és visszatért Szamariába.

¹⁵ Joás egyéb dolgai pedig, amelyeket cselekedett, meg a vitézsége, amellyel Amaszja, Júda királya ellen hadakozott, nemde, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ¹⁶ Amikor aztán Joás aludni tért atyáihoz, eltemették Szamariában Izrael királyai mellé s fia, Jeroboám lett a király helyette.

¹⁷ Amaszja, Joás fia, Júda királya, Joásnak, Joacház fiának, Izrael királyának halála után tizenöt esztendeig élt.

¹⁸ Amaszja egyéb dolgai pedig, nemde, meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ¹⁹ Végül is összeesküvés támadt ellene Jeruzsálemben, mire ő elmenekült Lákisba, de utána küldtek

Lákisba s ott megölték. ²⁰ Aztán lovakon visszavitték s eltemették Jeruzsálemben atyái mellé, Dávid városában. ²¹ Erre vette Júda egész népe Azarját, aki tizenhat esztendő volt s királlyá tették apja, Amaszja helyett. ²² Ő építette ki és szerezte vissza Ejlátot Júdának, miután a király aludni tért atyáihoz.

II. Jeroboám Izrael királya ²³ Amaszjának, Joás fiának, Júda királyának tizenötödik esztendejétől kezdve, negyvenegy esztendeig Jeroboám, Joásnak, Izrael királyának fia uralkodott Szamariában. ²⁴ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt: nem távozott Jeroboámnak, Nábát fiának semmi bűnétől, aki vétekre vitte Izraelt.

²⁵ Ő állította helyre Izrael határait, Hamat bejárájától kezdve a Puszta tengeréig, az Úrnak, Izrael Istenének azon szava szerint, amelyet szolgálja, Jónás próféta, Amáti fia által szólt, aki abból a Gátból való volt, amely Heferben van. ²⁶ Láta ugyanis az Úr Izrael nagyon keserves nyomorúságát s hogy oda vannak a tömlöcbe zártakig s az utolsóig, s nincs, aki megszabadítsa Izraelt, ²⁷ azt pedig nem mondta az Úr, hogy eltörli Izrael nevét az ég alól. Éppen azért megszabadította őket Jeroboámnak, Joás fiának keze által.

²⁸ Jeroboám egyéb dolgai pedig és mindaz, amit cselekedett, meg a vitézsége, amellyel hadakozott és hogy miképpen szerezte vissza Izraelnek Damaszkuszt és Hamatot, amely egykor Júdához tartozott, nemde, meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ²⁹ Amikor aztán Jeroboám aludni tért atyáihoz, Izrael királyaihoz, fia, Zakariás lett a király helyette.

2 Kir 15 Azarja (Uzija) Júda királya ¹ Jeroboámnak, Izrael királyának huszonhetedik esztendejében lett Azarja, Amaszjának, Júda királyának fia, királlyá. ² Tizenhat esztendő volt, amikor uralkodni kezdett s ötvenkét esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki jeruzsálemi volt, Jekeljának hívták. ³ Azt cselekedte, ami igaz az Úr előtt, egészen úgy, ahogy apja, Amaszja cselekedett. ⁴ Mindazonáltal a magaslatokat nem rontotta le, s a nép továbbra is a magaslatokon áldozott és gyújtott illatot. ⁵ Ám az Úr megverte a királyt, s az poklossá lett halála napjáig. Egy magánházban, elkülönítve lakott és Jótám, a király fia kormányozta a palotát, s ítélte a föld népét.

⁶ Azarja egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde, meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ⁷ Amikor aztán Azarja aludni tért atyáihoz, eltemették őseihez Dávid városában, s fia, Jótám lett a király helyette.

Zakariás Izrael királya ⁸ Azarjának, Júda királyának harmincnyolcadik esztendejétől Zakariás, Jeroboám fia uralkodott Izraelen, hat hónapig Szamariában. ⁹ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, úgy, ahogy atyái cselekedtek, nem távozott Jeroboámnak, Nábát fiának bűneitől, aki vétekre vitte Izraelt. ¹⁰ Sallum, Jábes fia azonban összeesküdött ellene s a nyilvánosság előtt leütötte és megölte s király lett helyette.

¹¹ Zakariás egyéb dolgai pedig, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ¹² Ez volt az Úr szava, amelyet Jéhozhoz szólt: »Negyedíziglen fognak ülni fiaid Izrael királyi székében.« Így is történt.

Sallum Izrael királya ¹³ Sallum, Jábes fia Azarjának, Júda királyának harminckilencedik esztendejében lett királlyá s egy hónapig uralkodott Szamariában. ¹⁴ Ekkor feljött Menahem, Gádi fia, Tircából s bement Szamariába és leütötte s megölte Sallumot, Jábes fiát Szamariában s király lett helyette. ¹⁵ Sallum egyéb dolgai pedig, meg az összeesküvése, amelyet szőtt, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

¹⁶ Ekkoriban verte meg Menahem Tápszát s mindazokat, akik ott voltak s annak egész határát Tircától kezdve. Mivel nem akartak kaput nyitni előtte, megölte és felhasította ott az összes áldott állapotban levő asszonyt.

Menahem Izrael királya ¹⁷ Azarjának, Júda királyának harminckilencedik esztendejétől uralkodott Menahem, Gádi fia Izraelen tíz esztendeig Szamariában. ¹⁸ Azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr előtt: nem távozott Jeroboámnak, Nábát fiának bűneitől, aki bűnre vitte Izraelt egész ideje alatt. ¹⁹ Ekkoriban Fúl, az asszírok királya az országba jött s Menahem ezer talentum ezüstöt adott Fúlnak, hogy legyen segítségére és szilárdítsa meg királyságát. ²⁰ Menahem kivetette az ezüstöt Izraelre, minden tehetős és gazdag emberre, hogy az asszírok királyának adja, ötven sékel ezüstöt mind-egyikre. Erre visszatért az asszírok királya s nem maradt az országban.

²¹ Menahem egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében? ²² Amikor aztán Menahem aludni tért atyáihoz, fia, Pekahja lett a király helyette.

Pekahja Izrael királya ²³ Azarjának, Júda királyának ötvenedik esztendejétől uralkodott Pekahja, Menahem fia Izraelen, Szamariában két esztendeig. ²⁴ Azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr előtt: nem távozott el Jeroboámnak, Nábát fiának bűneitől, aki bűnre vitte Izraelt. ²⁵ Pekah, Remalja fia, a főtisztje, azonban összeesküdött ellene s leütötte Szamariában, a királyi ház tornyában, őt, továbbá Agróbot és Arjét és a nála levő ötven embert a gileádiai fiai közül és miután megölte, királlyá lett helyette.

²⁶ Pekahjának egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

Pekah Izrael királya ²⁷ Azarjának, Júda királyának ötvenkettedik esztendejétől uralkodott Izraelen Pekah, Remalja fia, Szamariában húsz esztendeig. ²⁸ Azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr előtt: nem távozott Jeroboámnak, Nábát fiának bűneitől, aki bűnre vitte Izraelt. ²⁹ Pekahnak, Izrael királyának napjaiban eljött Tiglatpilezer, Asszúr királya s elfoglalta Ájont, Ábel-házát, Maákát, Jánoét, Kedest, Hácort, Gileádot, Galileát és Naftali egész földjét s elvitte őket Asszíriába. ³⁰ Végül is Hósea, Éla fia összeesküdött és cselt vetett Pekah, Remalja fia ellen s leütötte és megölte s király lett helyette Jótámnak, Uzija fiának huszadik esztendejében.

³¹ Pekah egyéb dolgai pedig és mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Izrael királyainak krónikás könyvében?

Jótám Júda királya ³² Pekahnak, Remalja fiának, Izrael királyának második esztendejében lett király Jótám, Uzijának, Júda királyának fia. ³³ Huszonöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett s tizenhat

esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Szádok lánya volt, Jerusának hívták. ³⁴ Azt cselekedte, ami kedves volt az Úr előtt, egészen úgy cselekedett, mint ahogy apja, Uzija cselekedett. ³⁵ Mindazonáltal a magaslatokat nem távolította el. A nép továbbra is a magaslatokon áldozott és gyújtott illatot. Ő építtette az Úr házának felső kapuját.

³⁶ Jótám egyéb dolgai pedig és mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ³⁷ Ebben az időben kezdte az Úr Júdára bocsátani Rászint, Szíria királyát és Pekahot, Remalja fiát. ³⁸ Amikor aztán Jótám aludni tért atyáihoz, eltemették melléjük atyjának, Dávidnak városában és fia, Ácház lett király helyette.

2 Kir 16 Ácház Júda királya ¹ Pekahnak, Remalja fiának tizenhetedik esztendejében lett Ácház, Jótámnak, Júda királyának fia, királlyá. ² Húsz esztendő volt Ácház, amikor uralkodni kezdett s tizenhat esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Nem azt cselekedte, ami kedves volt az Úr, az ő Istene színe előtt, mint ahogy atyja, Dávid, ³ hanem Izrael királyainak útján járt, sőt a fiát is bemutatta azáltal, hogy átvitte a tűzön, azon nemzetek bálványozása szerint, amelyeket az Úr szétszórt Izrael fiai elől, ⁴ és a magaslatokon, a halmokon s mindenféle lombos fa alatt áldozott és gyújtott illatot.

⁵ Ekkoriban feljött Rászin, Szíria királya és Pekah, Remalja fia, Izrael királya, hogy hadakozzanak Jeruzsálem ellen. Ostrom alá is vették Ácház, de nem tudtak föléje kerekedni. ⁶ Ugyanabban az időben visszaszerezte Rászin, Szíria királya, Ejlátot Szíria számára s kiűzte a júdaikat Ejlátból s edomiták mentek Ejlátba s telepedtek meg ott mind a mai napig. ⁷ Erre követeket küldött, Ácház Tiglatpilezerhez, az asszírok királyához, ezzel az üzenettel: »Szolgád és fiad vagyok: gyere fel s ments meg Szíria királyának kezéből és Izrael királyának kezéből, akik megtámadtak engem.« ⁸ Ugyanakkor összeszedte az ezüstöt s az aranyat, amely az Úr házában és a király kincsei közt akadt s ajándékuul küldte az asszírok királyának. ⁹ Az engedett is kérésének: felvonult ugyanis az asszírok királya Damaszkusz ellen és elpusztította s lakosait elhurcolta Kírbe, Rászint pedig megölte.

¹⁰ Erre elment Ácház király Tiglatpilezer, az asszírok királya elé Damaszkuszba és amikor meglátta a Damaszkuszban levő oltárt, elküldte Ácház király Uriás paphoz az oltár képét és minden művére kiterjedő mintáját. ¹¹ Uriás pap fel is építtette az oltárt. Egészen úgy készítette el Uriás pap, amíg Ácház király vissza nem jött Damaszkuszból. ¹² Amikor aztán visszajött a király Damaszkuszból, megnézte az oltárt s megtisztelte s felment rá és bemutatta egészen eléggő áldozatait s ételáldozatát, ¹³ ráöntötte az italáldozatot s ráhintette a bemutatott békeáldozatok vérére az oltárra. ¹⁴ A rézoltárt pedig, amely az Úr előtt volt, elvitette a templom homlokzata elől, az oltár s az Úr temploma között levő helyről, s az oltár északi oldalán állíttatta fel.

¹⁵ Majd parancsolta Ácház király Uriás papnak: »E nagy oltáron mutasd be a reggeli egészen eléggő áldozatot és az esti ételáldozatot, meg a király egészen eléggő áldozatát és ételáldozatát, meg az ország egész népének egészen eléggő áldozatát s ételáldozatait és italáldozatait s erre hintsd az egészen eléggő áldozat minden vérére s a békeáldozat minden vérére. A rézoltár pedig várja rendelkezésemet.« ¹⁶ Uriás pap egészen úgy is cselekedett, ahogy Ácház király parancsolta. ¹⁷ Eltávolította továbbá Ácház király a faragott állványokat s a rajtuk levő üstöket s levétette a tengert azokról a rézökről, amelyek tartották s egy kőből rakott talapzatra helyeztette. ¹⁸ A szombati fedett csarnokot,

amelyet a templomban építtetett s a király külső bejáráját is átalakította az Úr templomában az asszírok királya miatt.

¹⁹ Ácház egyéb dolgai pedig, amelyeket cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ²⁰ Amikor aztán Ácház aludni tért atyáihoz, eltemették melléjük a Dávid-városban és fia, Hiszkija, lett a király helyette.

2 Kir 17 Szamaria meghódítása ¹ Ácháznak, Júda királyának tizenkettedik esztendejétől uralkodott Hósea, Éla fia, Szamariában Izraelen kilenc esztendeig. ² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, de nem annyira, mint Izrael azon királyai, akik előtte voltak.

³ Ő ellene felvonult Szalmanasszár, az asszírok királya s Hósea a szolgájává lett s adót fizetett neki. ⁴ Amikor azonban az asszírok királya azon kapta Hóseát, hogy lázadó szándékkal követeket küldött Egyiptom királyához Szóba, hogy ne kelljen adót fizetnie az asszírok királyának, mint ahogy minden esztendőben szokott, – hatalmába kerítette, megkötöztette s tömlöcbe vettette.

⁵ Keresztülvonult ugyanis az egész országon, felment Szamaria ellen, három esztendeig ostromolta ⁶ és Hósea kilencedik esztendejében bevette az asszírok királya Szamariát s elhurcolta Izraelt Asszíriába és Hálában és Hábornál, Gózán folyója mellett, a médek városaiban telepítette le őket.

⁷ Az történt ugyanis, hogy Izrael fiai vétkeztek az Úr ellen, az ő Istenük ellen, aki kihozta őket Egyiptom földjéről s a fáraónak, Egyiptom királyának kezéből s más isteneket tisztelték ⁸ s azon nemzetek szertartásai szerint jártak, amelyeket az Úr elpusztított Izrael fiai és Izrael királyai színe előtt, mivel hasonlóképpen cselekedtek, ⁹ meg hogy Izrael fiai igaztalan dolgokkal megbántották az Urat, Istenüket s magaslatokat építettek maguknak minden városukban, az őrtornyoktól kezdve a megerősített városokig, ¹⁰ és emlékoszlopokat meg berkeket csináltak maguknak minden magas halmon és minden lombos fa alatt, ¹¹ s ott gyűjtottak illatot az oltárokon, azon nemzetek szokása szerint, amelyeket az Úr eltávolított színük előtt s nagyon gonosz dolgokat cselekedtek, hogy bosszantsák az Urat ¹² és a tisztátalanságokat tisztelték, amelyekről pedig megparancsolta nekik az Úr, hogy e dolgot ne cselekedjék.

¹³ Figyelmeztette erre az Úr Izraelt és Júdát minden prófétája és látnoka által: »Térjete vissza nagyon gonosz útjaitokról s tartsátok meg parancsaimat és szertartásaimat teljesen azon törvény szerint, amelyet atyáitoknak parancsoltam s amint nektek szolgálím, a próféták által meghagytam.«

¹⁴ Ám ők nem hallgattak rá, hanem megkeményítették nyakukat atyáik nyakassága szerint, akik szintén nem akartak engedelmeskedni az Úrnak, Istenüknek. ¹⁵ Elvetették törvényeit és szövetségét, amelyet atyáikkal kötött s figyelmeztetéseit, amelyekkel figyelmeztette őket s a hiábavalóságokat követték s hiábavalóságokat cselekedtek és utánozták a nemzeteket, amelyek körülöttük voltak s amelyek felől azt parancsolta nekik az Úr, hogy ne tegyenek úgy, mint ahogy azok cselekedtek. ¹⁶ Elhagyták az Úrnak, az ő Istenüknek valamennyi parancsát, két öntött borjút és berkeket csináltak maguknak, imádták az ég egész seregét, szolgálták Baált, ¹⁷ bemutatták fiaikat s lányukat a tűz által, jóslást és jóvendölést űztek s arra adták magukat, hogy azt cselekedjék, ami gonosz az Úr előtt, hogy bosszantsák őt.

¹⁸ Ezért igen megharagudott az Úr Izraelre s eltávolította őket színe elől, úgyhogy nem maradt meg csak Júda törzse. – ¹⁹ Ámde Júda sem tartotta meg az Úrnak, az ő Istenének parancsait, hanem azokat a tévedéseket követte, amelyeket Izrael csinált. – ²⁰ Elvetette ugyanis az Úr Izrael egész ivadékát s megsanyargatta s rablók kezébe adta őket, amíg el nem vetette őket színe elől, ²¹ már attól az időtől kezdve, amikor Izrael elszakadt Dávid házától s Jeroboámot, Nábát fiát tették királyukká, mert Jeroboám elszakította Izraelt az Úrtól s nagyon nagy bűnre vitte őket, ²² Izrael fiai pedig követték Jeroboám minden bűnét, amelyet cselekedett s el nem távoztak azoktól, ²³ amíg az Úr el nem távolította Izraelt színe elől, ahogy megmondta valamennyi szolgája a próféták által. Így hurcolták el Izraelt földjéről Asszíriába mind a mai napig.

Szamaria betelepítése ²⁴ Erre az asszírok királya gyarmatosokat hozatott Babilonból, Kútából, Ávából, Hamatból és Szeférvaimból s letelepítette őket Szamaria városaiba Izrael fiai helyébe s azok birtokukba vették Szamariát s letelepedtek városaiban.

²⁵ Ottlétük kezdetén azonban nem félték az Urat, mire az Úr oroszlánokat bocsátott rájuk s azok öldösték őket. ²⁶ Jelentették erre az asszírok királyának és azt mondták: »Azok a népek, amelyeket átvitettél és letelepítettél Szamaria városaiba, nem ismerik azon föld Istenének törvényeit s az Úr oroszlánokat bocsátott rájuk s íme, azok öldösis őket, mivel nem ismerik azon föld Istenének szertartását.« ²⁷ Ezt parancsolta erre az asszírok királya: »Vigyetek oda egyet azon papok közül, akiket onnan fogságba hoztatok s menjen s lakjon közöttük s tanítsa meg őket azon föld Istenének törvényeire.« ²⁸ Elment tehát egy azon papok közül, akiket fogságba vittek Szamariából s letelepedett Bételben és megtanította őket, hogy miképpen tiszteljék az Urat.

Az új telepések vallása ²⁹ Mindazonáltal minden nemzet megcsinálta a maga istenét s elhelyezte a magaslati templomokban, amelyeket a szamariaiak építettek, minden nemzet a maga városában, amelyben lakott. ³⁰ A babiloni emberek ugyanis Szukkótbenótot csináltak, a kútai emberek Nergelt csináltak, a Hamatból való emberek Ásimát csináltak, ³¹ a hivviták Nebaház és Tartákot csináltak, azok pedig, akik Szeférvaimból valók voltak, megégették fiaikat tűzzel Adrameleknek és Anameleknek, Szeférvaik isteneinek tiszteletére. ³² Egyszersmind azonban az Urat is tisztelték s az alsóbbrendűekből magaslati papokat szereztek maguknak s azokat a magaslati templomokba rendelték. ³³ Így, noha tisztelték az Urat, isteneiknek is szolgáltak, azon nemzetek szokásai szerint, amelyek közül Szamariába kerültek.

³⁴ Mind a mai napig régi szokásaikat követik: nem félik az Urat és nem tartják meg szertartásait, rendeleteit, törvényét és parancsát, amelyet az Úr Jákob fiainak adott – akit elnevezett Izraelnek –, ³⁵ akikkel szövetséget is kötött s akiknek megparancsolta: »Ne féljete más isteneket, ne imádjátok, ne tiszteljétek őket s ne áldozzatok nekik, ³⁶ hanem az Urat, a ti Isteneteket, aki kihozott titeket Egyiptom földjéről nagy erővel és kinyújtott karral, őt féljétek s őt imádjátok s neki áldozzatok. ³⁷ Ügyeljete, hogy a szertartásokat, a rendeleteket, a törvényt és a parancsot, amelyet számotokra megírt, minden időben megtartsátok s ne féljete más isteneket, ³⁸ s meg ne feledkezzete a szövetségről, amelyet veletek megkötött s ne tiszteljete más isteneket ³⁹ hanem az Urat, a ti Isteneteket féljétek s akkor ő megszabadít titeket minden ellenségeitek kezéből.« ⁴⁰ Ám ők nem hallgattak erre, hanem régi szokásaik szerint cselekedtek.

⁴¹ Felték tehát ugyan e nemzetek az Urat, de egyszersmind bálványaiknak is szolgáltak s fiaik és unokáik is úgy cselekszenek mind a mai napig, amint atyáik cselekedtek.

JÚDA TOVÁBBI TÖRTÉNETE: 18,1-25,30

2 Kir 18 Hiszkija ¹ Hóseának, Éla fiának, Izrael királyának harmadik esztendejében lett királlyá Hiszkija, Ácháznak, Júda királyának fia. ² Huszonöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett s huszonkilenc esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Zakariás lánya volt, Ábinak hívták. ³ Azt cselekedte, ami igaz az Úr előtt, egészen úgy, ahogy atyja, Dávid cselekedett. ⁴ Ő eltávolította a magaslatokat, összetörte az emlékoszlopokat, kivágta a berkeket s összeűzta a rézkígyót, amelyet Mózes csinált. Mindezen ideig ugyanis illatot gyújtottak annak Izrael fiai s Nehustánnak hívták. ⁵ Az Úrban, Izrael Istenében bízott, úgyhogy nem is volt hozzá hasonló utána Júda összes királya között, sőt azok között sem, akik előtte voltak ⁶ és ragaszkodott az Úrhoz és nem távozott el nyomdokaitól s teljesítette parancsolatait, amelyeket az Úr Mózesnek parancsolt. ⁷ Azért az Úr is vele volt s így bármihez fogott, sikere volt.

El is pártolt Asszíria királyától s nem szolgált neki. ⁸ Ugyanő megverte a filiszteusokat egészen Gázáig s egész területüket, az őrtornyoktól kezdve a megerősített városokig.

⁹ Hiszkija királynak negyedik esztendejében, amely Hóseának, Éla fiának, Izrael királyának hetedik esztendeje volt, felvonult Szalmanassár, az asszírok királya Szamaria ellen és ostrom alá vette ¹⁰ és elfoglalta, – éspedig három esztendő múlva: Hiszkija hatodik esztendejében, azaz Hóseának, Izrael királyának kilencedik esztendejében esett el Szamaria. – ¹¹ Akkor az asszírok királya elhurcolta Izraelt Asszíriába és Hálában és a Hábornál, Gózá folyója mellett, a médek városaiban telepítette le őket, ¹² azért, mert nem hallgattak az Úrnak, Istenüknek szavára, hanem megszegték szövetségét: semmit, amit Mózes, az Úr szolgálja parancsolt, meg nem hallgattak s meg nem cselekedtek.

Szanherib hadjárata Jeruzsálem ellen: 18,13-19,37

Szanherib első üzenete ¹³ Hiszkija király tizennegyedik esztendejében pedig felvonult Sanherib, az asszírok királya Júda valamennyi megerősített városa ellen s bevette őket. ¹⁴ Ekkor Hiszkija, Júda királya követeket küldött az asszírok királyához Lákisba ezzel az üzenettel: »Vétkeztem, vonulj vissza tőlem s mindazt, amit rám rász, viselem.« Erre Asszíria királya háromszáz talentum ezüstöt és harminc talentum aranyat vetett ki Hiszkijára, Júda királyára, ¹⁵ mire Hiszkija odaadott minden ezüstöt, ami csak az Úr házában és a király kincsei közt akadt. ¹⁶ Ebben az időben törette le Hiszkija az Úr templomának ajtóit és azokat az aranylemezeket, amelyeket ő maga tétetett fel, hogy odaadhassa az asszírok királyának.

¹⁷ Ám az asszírok királya elküldte Tartánt, Rábszáriszt és Rábsakét Lákisból erős haddal Hiszkija királyhoz Jeruzsálembé. Azok fel is vonultak s eljutottak Jeruzsálembé s felálltak a felső tó vízvezetéke mellett, amely a Kalló-mezőre vivő úton van ¹⁸ és hívták a királyt. Kiment erre hozzájuk Eljakim, Helkija fia, az udvarnagy és Sebna, az íródeák és Jóah, Ászáf fia, a jegyző.

¹⁹ Azt mondta ekkor nekik Rábsaké: »Mondjátok meg Hiszkijának: Ezt üzeni a nagykirály, az asszírok királya: Micsoda bizodalom az, amelyre támaszkodsz? ²⁰ Talán bizony az a szándékom, hogy harcra

készülsz? Kiben bizakodsz, hogy lázadozni mersz? ²¹ Törött nádszálban – Egyiptomban – bizakodsz? Az, ha rátámaszkodik az ember, összetörik s bemegy a kezébe s átlukasztja! Ilyen a fáraó, Egyiptom királya mindazok számára, akik benne bíznak! ²² Ha pedig azt mondjátok nekem: 'Az Úrban, a mi Istenünkben bízunk', – akkor azt kérdezem: Nem ő-e az, akinek magaslatait s oltárait lerontotta Hiszkija és azt parancsolta Júdának és Jeruzsálemnek: Ez előtt a jeruzsálemi oltár előtt imádkozzatok? ²³ Nos hát, gyertek uramhoz, az asszírok királyához, s én kétezer lovat adok nektek s lássuk, tudtok-e lovasokat szerezni rájuk? ²⁴ Hogy tudnátok tehát ellenállni uram legkisebb szolgálói közül egyetlenegy helytartónak is? Avagy a harci szekerek s a lovasok miatt bizakodsz Egyiptomban? ²⁵ Hát az Úr akarata nélkül vonultam-e fel én erre a helyre, hogy elpusztítsam? Bizony, maga az Úr mondta nekem: 'Eredj fel azon föld ellen s pusztítsd el!'

²⁶ Azt mondták erre Eljakim, Helkija fia és Sebna meg Jóah Rábsakénak: »Kérünk, beszélj szolgáliddal szíriul, mert értjük azt a nyelvet s ne beszélj velünk zsidóul a nép hallatára, amely a várfalon van.« ²⁷ Így felelt erre nekik Rábsaké: »Vajon uradhoz és hozzád küldött-e engem az én uram, hogy elmondjam e szavakat s nem inkább azokhoz az emberekhez-e, akik a várfalon ülnek – hogy megegyék saját ürüléküket s megigyak saját vizeletüket veletek együtt?«

²⁸ Odaállt tehát Rábsaké s fennhangon zsidóul kiáltva ezt mondta: »Halljátok a nagykirály, az asszírok királyának szavait: ²⁹ Ezt üzeni a király: Meg ne csaljon titeket Hiszkija, mert ő nem bír megszabadítani titeket kezemből. ³⁰ Az Úrral se biztasson titeket, s ne mondja: Az Úr bizonyosan meg fog szabadítani minket s nem kerül e város az asszírok királyának kezébe. ³¹ Ne hallgassatok Hiszkijára, mert ezt üzeni nektek Asszíria királya: Cselekedjétek velem, ami javatokra szolgál s jöjjetek ki hozzám: s akkor mindenki ehét szőlőjéből s fügefájáról s ihattok vizet vermeitekből, ³² amíg el nem jövök s el nem viszlek titeket arra a földre, amely hasonló földetekhez, gabona- és bortermő földre, kenyér és szőlő földjére, olajfák, olaj és méz földjére s életben maradtok s nem fogtok meghalni. Ne hallgassatok Hiszkijára, aki rászed titeket, s azt mondja: 'Az Úr majd megszabadít minket.' ³³ Vajon megszabadították-e a nemzetek istenei földjüket az asszírok királyának kezéből? ³⁴ Hol van Hamat és Arfád istene, hol van Szeférvaime, Ána és Áva istene? Vajon megszabadították-e Szamariát a kezemből? ³⁵ Kik azok a föld valamennyi istenei közül, akik megszabadították földjüket kezemtől? Hogy tudná az Úr megszabadítani Jeruzsálemet kezemtől?«

³⁶ A nép azonban hallgatott és semmit sem felelt neki, mert azt a parancsot kapták a királytól, hogy ne feleljenek neki. ³⁷ Elment erre Eljakim, Helkija fia, az udvarnagy és Sebna, az íródeák, meg Jóah, Ászáf fia, a jegyző Hiszkijához megszaggatott ruhával és jelentették neki Rábsaké szavait.

2 Kir 19 Hiszkija válasza ¹ Amikor ezeket Hiszkija király meghallotta, megszaggatta ruháját, zsákba öltözött és bement az Úr házába. ² Majd elküldte Eljakimot, az udvarnagyot és Sebnát, az íródeákot, meg a papok véneit, zsákba öltözötten, Izajás prófétához, Ámosz fiához, ³ hogy mondják: »Ezt üzeni Hiszkija: Szorongatás, fenyítés és káromlás napja ez a nap: születésig jutottak a magzatok s nincs ereje a vajúdónak! ⁴ Talán meghallja az Úr, a te Istened Rábsakénak minden szavát, akit elküldött ura, az asszírok királya, hogy szidalmazza és gyalázza az élő Istent azokkal a szavakkal, amelyeket az Úr, a te Istened hallott. Imádkozz tehát a maradékért, amely még megvan.«

⁵ Hiszkija király szolgálai el is mentek Izajáshoz. ⁶ Izajás azt felelte nekik: »Ezt mondjátok uratoknak: Ezt üzeni az Úr: Ne félj azoktól a szavaktól, amelyeket hallottál, amelyekkel az asszírok királyának legényei engem káromoltak. ⁷ Íme, én egy lelket bocsátok rá és hírt hall és visszatér földjére s elejtetem karddal saját országában.«

Szanherib második üzenete ⁸ Rábsaké aztán visszatért s felkereste az asszírok királyát Libna ostrománál, mert hallotta, hogy elvonult Lákisból. ⁹ Amikor az meghallotta, hogy Tirhaka, Etiópia királya felől azt beszélik: »Íme, hadba vonult ellened« – s elindult ellene, követeket küldött Hiszkijához ezzel az üzenettel: ¹⁰ »Ezt mondjátok Hiszkijának, Júda királyának: Meg ne csaljon téged Istened, akiben bízol, s ne mondd: Nem kerül Jeruzsálem az asszírok királyának kezébe! ¹¹ Hiszen magad hallottad, mit cselekedtek az asszírok királyai minden országgal, miként pusztították el azokat. Hát éppen te tudsz majd megmenekülni? ¹² Vajon megszabadították-e a nemzetek istenei mindazokat, akiket elpusztítottak atyáim, tudniillik Gózánt, Háránt, Reszefet és Éden fiait, akik Telasszárbán voltak? ¹³ Hol van Hamat királya, Arfád királya, meg Szezárvaim városának, Ánának és Ávának királya?«

Hiszkija imája ¹⁴ Amikor aztán Hiszkija átvette a levelet a követek kezéből és elolvasta, felment az Úr házába és az Úr elé tárta ¹⁵ és így imádkozott az ő színe előtt: »Uram, Izrael Istene, aki a kerubok felett ülsz, te vagy egyedül a föld minden királyának Istene, te alkottad az eget és a földet. ¹⁶ Hajtsd ide füledet s halld: nyisd meg, Uram, szemedet és lásd, halld meg Sanherib minden szavát, aki ideküldött, hogy gyalázza előttünk az élő Istent. ¹⁷ Igaz, Uram, Assíria királyai elpusztították azon nemzeteket s mindazok földjét ¹⁸ s tűzbe vetették azok isteneit, hiszen azok nem voltak istenek, hanem emberi kéz fából s kőből való alkotásai s így megsemmisíthették őket. ¹⁹ Nos tehát, te, Urunk, Istenünk, ments meg minket kezükből, hadd tudja meg a föld minden országa, hogy te, az Úr, vagy egyedül Isten!«

Izajás megjövendöli az isteni segítséget ²⁰ Elküldött erre Izajás, Ámosz fia, Hiszkijához és üzenete: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Meghallgattam, amit tőlem Sanherib, az asszírok királya felől kértél. ²¹ Ez az, amit az Úr felőle szólt:

‘Megvet téged s csúfot űz belőled

Sion szízi lánya,

hátad mögött fejét rázza,

Jeruzsálem lánya.

²² Kit gyaláztál s káromoltál?

Ki ellen emelted fel hangodat

s vetetted magasra pillantásodat?

Izraelnek Szentje ellen!

²³ Szolgáid által az Urat gyaláztad s azt mondtad:

szekereim sokaságával felmentem a hegyek magasaira,

a Libanonnak ormára,

kivágtam sudár cédrusait s legpompásabb fenyőfáit,

behatoltam egészen a határáig

s Kármeljének erdejét ²⁴ kivágtam.
 Idegen vizet ittam,
 és lábam nyomával kiszárítottam
 minden elzárt vizet.

²⁵ Nem hallottad-e, mit határoztam kezdettől fogva?
 Ős időktől fogva rendeltem el,
 – most hajtottam végre –,
 hogy romhalmazzá legyenek a hősök erős városai.

²⁶ Akik bennük laknak, tehetetlenül
 ezért rettentek s szégyenültek meg
 s lettek olyanok, mint a mezei pázsit
 s a tetőn zöldellő fű, amely elszárad, mielőtt megérik.

²⁷ Rég ismerem lakásodat,
 kijöttödet, bemeneteledet, utadat
 és ellenem való tombolásodat.

²⁸ Őrjöngtél ellenem,
 s kevélységed felhatott fülembe.
 Nos hát karikát teszek az orrodba
 és zablát a szájadba,
 és visszavezetlek arra az útra,
 amelyen feljöttél.

²⁹ Neked pedig, Hiszkija, ez szolgáljon jelül:
 ebben az esztendőben azt kell enned, amit találsz,
 a második esztendőben azt, ami magától terem,
 a harmadik esztendőben azonban vethettek, arathattok,
 ültethettek szőlőt és ehetitek gyümölcsét.

³⁰ Mindaz, ami megmarad Júda házából,
 azután is gyökeret hajt alul
 s gyümölcsöt hoz felül,

³¹ mert a megmaradtak fognak kivonulni Jeruzsálemből
 és a megszabadultak Sionnak hegyéről.
 A Seregek Urának buzgalma fogja véghezvinni ezt.

³² Éppen azért ezt mondja az Úr Asszíria királya felől:
 nem jön be e városba,
 nyilat sem lő belé,
 pajzsral sem támadja meg,
 sánccal sem veszi körül:

³³ az úton, amelyen jött, visszatér,
s e városba be nem jön, – úgymond az Úr –,
³⁴ mert megoltalmazom s megmentem e várost
önmagamért és szolgámért, Dávidért.'

A város megmenekülése ³⁵ Csakugyan, még azon az éjjelen az történt, hogy eljött az Úr angyala s megölt az asszírok táborában száznolcvanötezer embert. Amikor aztán reggel felkelt s látta a megannyi holttestet, felkerekedett, elment ³⁶ és visszatért Szanherib, az asszírok királya és Ninivében maradt. ³⁷ Amikor azonban egyszer Neszrok templomában istenét imádta, fiai, Adramelek és Szárezer megölték karddal, majd elmenekültek az örmények földjére s fia, Asszarhaddon lett a király helyette.

2 Kir 20 Hiszkija betegsége ¹ Abban az időben Hiszkija halálosan megbetegedett. Ekkor elment hozzá Izajás próféta, Ámosz fia és azt mondta neki: »Ezt üzeni az Úr Isten: Intézkedj házad felől, mert meghalsz s nem maradsz életben. ² Erre ő arccal a fal felé fordult s így imádkozott az Úrhoz: ³ Könyörgök, Uram, emlékezzél meg, kérlek, arról, mint jártam előtted hűséggel s egész szívvel s hogy azt cselekedtem, ami kedves előtted.« Aztán keserves sírásra fakadt Hiszkija. ⁴ Erre, mielőtt Izajás kiért volna a középső udvarból, az Úr ezt a szöveget intézte hozzá: ⁵ »Eredj vissza s mondd Hiszkijának, népem fejedelmének: Ezt üzeni az Úr, atyád, Dávid Istene: Meghallgattam könyörgésedet s tekintetbe vettem könnyeidet: íme, meggyógyítalak s harmadnapra felmész az Úr templomába. ⁶ Sőt megtoldom életedet tizenöt esztendővel s megszabadítalak téged és e várost az asszírok királyának kezétől s megoltalmazom ezt a várost önmagamért és szolgámért, Dávidért.« ⁷ Ezután azt mondta Izajás: »Hozzatok egy csomó fűgét.« Amikor hoztak s rátették kelevényére, meggyógyult. ⁸ Előzőleg azt mondta Hiszkija Izajásnak: »Mi lesz a jele annak, hogy az Úr meggyógyít engem s hogy harmadnapra felmegyek az Úr templomába?« ⁹ Izajás azt mondta neki: »Ez lesz a jele az Úr részéről annak, hogy az Úr teljesíti azt, amit szólt: Azt akarod-e, hogy az árnyék előremenjen tíz fokkal, vagy azt-e, hogy visszatérjen ugyanannyi fokkal?« ¹⁰ Hiszkija erre azt mondta: »Könnyű az árnyéknak előremennie tíz fokkal! Nem azt akarom, hogy ez történjék, hanem azt, hogy térjen vissza tíz fokkal!« ¹¹ Erre Izajás próféta segítségül hívta az Urat s az visszatérítette az árnyéket Ácház napóráján, azokon a fokokon, amelyeken már lement, hátrafelé, tíz fokkal.

Követség Babilonból ¹² Abban az időben Meródák-Baladán, Baladán fia, a babiloniak királya levelet és ajándékokat küldött Hiszkijának, mert hallotta, hogy Hiszkija beteg volt. ¹³ Hiszkija megörült jöttüknek és megmutatta nekik az illatszerek házát, meg az aranyat és az ezüstöt, meg a különféle festékeket és keneteket, meg felszereléseinek házát s mindazt, amije csak volt kincsei között. Nem volt semmi sem házában és egész vagyonában, amit Hiszkija meg nem mutatott volna nekik.

¹⁴ Elment erre Izajás próféta Hiszkija királyhoz és azt mondta neki: »Mit mondtak ezek az emberek s honnan jöttek hozzád?« Azt mondta neki Hiszkija: »Messze földről jöttek hozzám, Babilonból.« ¹⁵ Erre ő azt mondta: »Mit láttak házadban?« Hiszkija azt mondta: »Mindent láttak, ami házamban van. Nincs semmi sem kincseim között, amit meg ne mutattam volna nekik.«

¹⁶ Azt mondta erre Izajás Hiszkijának: »Halld az Úr szavát: ¹⁷ Íme, eljön az idő, hogy elviszik mindazt, ami házadban van s amit atyáid mind e napig gyűjtöttek, Babilonba. Nem marad meg semmi sem,

azt üzeni az Úr. ¹⁸ Sőt fiaid közül is, akik tőled származnak s akiket te nemzesz, lesznek, akiket elvisznek s akik udvari tisztnek lesznek Babilon királyának palotájában.» ¹⁹ Azt mondta erre Hiszkija Izajásnak: »Jó az Úr szava, amelyet szóltál: uralkodjék napjaimban békesség és hűség!«

²⁰ Hiszkija egyéb dolgai pedig és egész vitézsége, meg hogy miként készítette a tavat és a vízvezetéket s vitte be a városba a vizet, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében?

²¹ Amikor aztán Hiszkija aludni tért atyáihoz, fia, Manassze lett a király helyette.

2 Kir 21 Manassze Júda királya ¹ Tizenkét esztendő volt Manassze, amikor uralkodni kezdett, s ötvenöt esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját Hafszibának hívták.

² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt, azon nemzetek bálványimádása szerint, amelyeket az Úr eltörölt Izrael fiainak színe elől. ³ Újra felépíttette a magaslatokat, amelyeket apja, Hiszkija lerontatott, oltárokat emelt Baálnak és berkeket ültetett, mint ahogy Ácháb, Izrael királya cselekedett, s imádkozta és tisztelte az ég egész seregét. ⁴ Oltárokat építtetett az Úr házában, amely felől azt mondta az Úr: »Jeruzsálemben helyezem nevemet« –, ⁵ oltárokat építtetett az ég egész seregének az Úr templomának mindkét udvarában. ⁶ Átvitte fiát a tűzön, jóslást és jövődölést űzött, halottidézőket szerzett és számos jóst tartott, hogy azt cselekedje, ami gonosz az Úr előtt és bosszantsa őt. ⁷ Elhelyezte az általa készíttetett berekbálványt az Úr templomába, amely felől azt mondta az Úr Dávidnak és fiának, Salomonnak: »Ebbe a templomba és Jeruzsálemben, amelyet kiválasztottam Izrael valamennyi törzse közül, helyezem nevemet mindörökre, ⁸ s nem mozdítom ki többé Izrael lábát arról a földről, amelyet atyáiknak adtam, ha teljesítik mindazt, amit parancsoltam nekik s az egész törvényt, amelyet szolgám, Mózes, meghagyott nekik.« ⁹ Ám ők nem hallgattak erre, mert Manassze tévedésbe vitte őket, hogy még gonoszabbul cselekedjenek, mint azok a nemzetek, amelyeket az Úr eltörölt Izrael fiainak színe elől.

¹⁰ Ezért az Úr így szólt szolgálói, a próféták által: ¹¹ »Mivel Manassze, Júda királya, olyan undokságokat cselekedett, amelyek gonoszabbak, mint mindazok, amiket előtte az amoriták cselekedtek s mivel tisztátalanságai által Júdát is bűnre vitte, ¹² azért ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Íme, én olyan bajt hozok Jeruzsálemre s Júdára, hogy annak, aki hallja, belecsendül mindkét füle. ¹³ Kifeszítem Jeruzsálemre Szamaria mérőzsinórját és Ácháb házában mérőőnját s úgy letörlöm Jeruzsálemet, mint ahogy a táblát szokták letörölni s ha letöröltem, megfordítom és sűrűn végighúzólok lapján az íróvesszővel. ¹⁴ Elhagyom örökségem maradványait s ellenségei kezébe adom, hogy pusztítsa és megrabolja valamennyi ellensége, ¹⁵ mivel azt cselekedték, ami gonosz előttem s állandóan bosszantottak engem, attól a naptól kezdve, hogy kijöttek atyáik Egyiptomból, mind e napig.«

¹⁶ Ezeken kívül igen sok ártatlan vért is ontott Manassze, úgyhogy színültig megtöltötte vele Jeruzsálemet, azon a bűnén kívül, amellyel arra a bűnre vitte Júdát, hogy azt cselekedje, ami gonosz az Úr előtt.

¹⁷ Manassze egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, meg a vétke, amelyet elkövetett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ¹⁸ Amikor aztán Manassze aludni tért atyáihoz, eltemették háza kertjében, Óza kertjében és fia, Ámon lett a király helyette.

Ámon Júda királya ¹⁹ Huszonkét esztendő volt Ámon, amikor uralkodni kezdett és két esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a jetebei Hárusz lánya volt, Mesullemetnek hívták.

²⁰ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt, amint apja, Manassze cselekedett, ²¹ és egészen azon az úton járt, amelyen apja járt s azoknak a tisztátalanságoknak szolgált, amelyeknek apja szolgált és azokat imádta ²² és elhagyta az Urat, atyái Istenét s nem járt az Úr útjain.

²³ Szolgái összeesküdtek ellene s megölték a királyt házában. ²⁴ Ám a föld népe megölte mindazokat, akik összeesküdtek Ámon király ellen és fiát, Joziját tette meg királyának helyette.

²⁵ Ámon egyéb dolgai pedig, amelyeket cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ²⁶ Miután eltemették sírjába, Óza kertjébe, a fia, Jozija lett a király helyette.

2 Kir 22 Jozija Júda királya ¹ Nyolc esztendő volt Jozija, amikor uralkodni kezdett és harmincegy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a beszekáti Hadája lánya volt, Ididának hívták. ² Azt cselekedte, ami kedves volt az Úr előtt s egészen atyja, Dávid útjain járt: nem tért el sem jobbra, sem balra.

A törvénykönyv megtalálása ³ Jozija király tizenharmadik esztendejében elküldte a király Sáfánt, Mesullám fiának, Acaljahunak a fiát, az Úr templomának íródeákját s ezt mondta neki: ⁴ »Eredj el Helkija főpaphoz, hogy szedjék össze azt a pénzt, amely az Úr házában befolyt, amelyet a templom ajtónállói a néptől összeszedtek ⁵ s adják ki a mesterembereknek az Úr házában felügyelői által; ezek ugyanis osszák ki azoknak, akik az Úr templomán dolgoznak, hogy kijavítsák a templom romlásait: ⁶ tudniillik az ácsoknak és a kőműveseknek s azoknak, akik a hiányokat kiegészítik, meg arra, hogy fát és bányakövet vásároljanak az Úr templomának kijavítására. ⁷ Elszámolást azonban nem kell kívánni tőlük arról a pénzről, amelyet átvesznek, hanem kezeljék szabadon és bizalmi alapon.«

⁸ Azt mondta ekkor Helkija főpap Sáfánnak, az íródeáknak: »Megtaláltam a törvény könyvét az Úr házában.« Majd odaadta Helkija a könyvet Sáfánnak s az el is olvasta. ⁹ Elment erre Sáfán, az íródeák, a királyhoz és jelentést tett neki arról, amit parancsolt és azt mondta: »Szolgáid összeszedték a pénzt, amely az Úr házában akadt s kiadták, hogy az Úr templomának munkavezetői kiosszák a mesterembereknek.«

¹⁰ Ekkor ezt jelentette Sáfán, az íródeák, a királynak: »Egy könyvet adott nekem Helkija pap.«

Amikor ezt Sáfán a király előtt felolvasta ¹¹ és a király meghallotta az Úr törvénye könyvének szavait, megszaggatta ruháit ¹² és parancsolt Helkija papnak, továbbá Ahikámnak, Sáfán fiának, meg Ákobornak, Míka fiának és Sáfánnak, az íródeáknak és Aszájának, a király szolgájának: ¹³ »Menjetek s kérdezzétek meg rám, a népre és egész Júdára vonatkozólag az Urat e könyv szavai felől, amely előkerült, mert nagy az Úr haragja, amely felgerjedt ellenünk, mivel atyáink nem hallgattak e könyv szavaira, hogy megcselekedjék mindazt, amit megírtak számunkra.«

¹⁴ Elment tehát Helkija pap meg Ahikám, Ákobor, Sáfán és Aszája Holda prófétaasszonyhoz, Áraás unokájának, Tikva fiának, a ruhatáros Sallumnak feleségéhez, aki Jeruzsálem másik részében lakott és szóltak neki. ¹⁵ Erre ő így felelt nekik: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Mondjátok meg annak a

férfinek, aki titeket hozzám küldött: ¹⁶ Ezt üzeni az Úr: Íme, én bajt hozok erre a helyre s lakóira teljesen a Törvény szavai szerint, amelyet Júda királya olvasott – ¹⁷ mivel elhagytak engem s más isteneknek mutattak be áldozatot, hogy bosszantsanak engem kezük művével –, és fellobban haragom e hely ellen s ki nem alszik. ¹⁸ Júda királyának azonban, aki elküldött titeket, hogy megkérdezték az Urat, ezt mondjátok: Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Mivel hallgattál e könyv igéire ¹⁹ s amikor hallottad szavait e hely és lakói ellen – hogy tudniillik álmélkodás és átok tárgyává lesznek –, megrettent a szíved s megaláztad magadat az Úr előtt s megszaggattad ruhádat és sírtál előttem, én is meghallgattalak, azt üzeni az Úr. ²⁰ Éppen azért atyáidhoz gyűjtelek s békességgel kerülsz sírodba, úgyhogy semmit sem fog látni szemed azokból a bajokból, amelyeket e helyre hozok.»

2 Kir 23 A törvényellenes állapotok megszüntetése ¹ Jelentették is a királynak, amit Holda mondott. Erre ő elküldött s maga köré gyűjtötte Júdának s Jeruzsálemnek valamennyi vénét. ² Aztán felment a király az Úr templomába s vele Júda minden embere s Jeruzsálem minden lakója, meg a papok és a próféták, az egész nép az aprajától a nagyjáig s felolvasta valamennyiük hallatára a szövetség könyvének, amelyet az Úr házában találtak, minden ígését. ³ Majd felállt a király az emelvényre s szövetséget kötött az Úr előtt, hogy követni fogják az Urat s teljes szívből s teljes lélekből megtartják parancsait, bizonyságait és szertartásait s megvalósítják e szövetség ígét, amelyeket megírtak abban a könyvben, s a nép ráállt a szövetségre.

⁴ Megparancsolta továbbá a király Helkija főpapnak s a másodrendű papoknak, meg az ajtónállóknak, hogy vessenek ki az Úr házából minden holmit, amely Baálnak s a bereknek s az ég egész seregének készült, s elégette azokat Jeruzsálemen kívül, a Kedron völgyében s hamvukat Bételbe vitte. ⁵ Majd eltörölte a jószokat, akiket Júda királyai alkalmaztak, hogy áldozzanak a magaslatokon Júda városaiban és Jeruzsálem környékén, meg azokat, akik Baálnak, a napnak, a holdnak, a tizenkét jelnek s az ég egész seregének gyújtottak illatot. ⁶ Kivitette továbbá a berket az Úr házából Jeruzsálemen kívülre, a Kedron völgyébe s ott elégette és porrá zúzatta s a köznép sírjaira vetette. ⁷ Lerontatta a fiúszertők azon házait is, amelyek az Úr házában voltak és amelyekben az asszonyok holmi berek-sátrakat szőttek.

⁸ Egybegyűjtötte továbbá az összes papot Júda városaiból s tisztátalanná tette a magaslatokat, ahol a papok áldoztak, Gibeától Beersebáig s lerontotta a kapuk mellett levő oltárokat, Józsuének, a város parancsnokának kapubejárója mellett, amely a város kapujának bal oldalán volt. ⁹ De a magaslatok papjai nem mehettek fel az Úr oltárára Jeruzsálemben, hanem csak a kovásztalanokból ehettek testvéreik között. ¹⁰ Tisztátalanná tette a Tófetet is, amely Hinnom fiának völgyében van, hogy senki se szentelhesse fiát vagy lányát a tűz által Moloknak. ¹¹ Eltávolította azokat a lovakat is, amelyeket Júda királyai a Napnak szenteltek az Úr templomának bejárata mellett, Nátánmelek udvari tiszt hajléka mellett, aki a Fárurimban volt, a Nap szekereit pedig elégette tűzzel. ¹² Azokat az oltárokat, amelyek Áház felső termének tetején voltak, amelyeket Júda királyai csináltattak, meg azokat az oltárokat, amelyeket Manassze csináltatott az Úr templomának mindkét udvarában, szintén lerontotta a király, aztán elsietett onnan és hamvukat a Kedron patakba vetette. ¹³ Azokat a magaslatokat, amelyek Jeruzsálemben, a Botrány hegyétől jobbra voltak, amelyeket Salamon, Izrael királya építtetett As-

tarténak, a szidoniak bálványának, meg Kámosnak, a moabiták botrányának, meg Melkomnak, Ammon fiai utálatosságának, szintén tisztátalanná tette a király: ¹⁴összetörette az oszlopokat, kivágatta a berkeket s holtak csontjaival töltette meg helyüket.

¹⁵Ezeken kívül azt az oltárt, amely Bételben volt s azt a magaslatot, amelyet Jeroboám, Nábát fia készíttetett, aki bűnre vitte Izraelt, azt az oltárt és azt a magaslatot is lerontatta és elégette s porrá zúzatta és elégette a berekkel együtt. ¹⁶Sőt amikor Jozija megfordult s meglátta ott a sírokat, amelyek a hegyen voltak, odaküldött s elhozatta a csontokat a sírokból s elégette az oltáron s tisztátalanná tette azt az Úr azon szava szerint, amelyet Istennek az az embere mondott, aki e dolgokat megjövendölte. ¹⁷Majd azt mondta: »Miféle síremlék az, amelyet látok?« Így feleltek erre neki a város polgárai: »Isten azon emberének a sírja, aki idejött Júdából s megjövendölte azt, amit te a bételi oltárral cselekedtél.« ¹⁸Erre ő azt mondta: »Hagyjatok békét neki, senki se mozdítsa meg csontjait.« Érintetlenül is maradtak csontjai, annak a prófétának a csontjaival együtt, aki Szamariából ment oda. ¹⁹Eltávolította ezenkívül Jozija mindazokat a magaslati templomokat is, amelyek Szamaria városaiban voltak, amelyeket Izrael királyai készíttettek az Úr bosszantására. Egészen úgy cselekedett velük, mint ahogyan Bételben cselekedett, ²⁰sőt megölte a magaslatok összes papjait, akik az oltárokat ellátták és emberi csontokat égetett az oltárokon. Aztán visszatért Jeruzsálembe.

²¹Megparancsolta továbbá az egész népnek: »Készítsetek pászkát az Úrnak, a ti Isteneteknek, amint írva van a szövetségnek ebben a könyvében.« – ²²Nem készítették ugyanis úgy pászkát, a bírák napjaitól kezdve, akik Izraelen bíráskodtak s Izrael királyainak és Júda királyainak egész ideje alatt, ²³mint ahogy ezt a pászkát készítették Jozija király tizennyolcadik esztendejében az Úr tiszteletére, Jeruzsálemben.

²⁴A halottidézőket, a jósokat, a bálványképeket, a tisztátalanságokat és az utálatosságokat, amelyek Júda földjén és Jeruzsálemben voltak, szintén eltávolította Jozija, hogy teljesítse a törvény azon szavait, amelyeket megírtak abban a könyvben, amelyet Helkija pap az Úr templomában talált. ²⁵Nem volt előtte hozzá hasonló király, aki teljes szívéből, teljes lelkéből, minden erejéből egészen Mózes törvénye szerint tért volna vissza az Úrhoz és utána sem támadt hozzá hasonló.

²⁶Mindazonáltal az Úr nem fordult el nagy bosszankodásának haragjától, amellyel bosszankodása haragra gerjedt Júda ellen azokért a bosszantásokért, amelyekkel Manassze bosszantotta. ²⁷Éppen azért azt mondta az Úr: »Júdát is eltávolítom színem elől, amint eltávolítottam Izraelt és elvetem ezt a várost, amelyet választottam, Jeruzsálemet, és ezt a házat, amelyről azt mondtam: Ott lesz az én nevem.«

Jozija halála ²⁸Jozija egyéb dolgai pedig s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? ²⁹Az ő napjaiban vonult fel Nékaó fáraó, Egyiptom királya, az asszír király ellen az Eufrátesz folyóhoz. Jozija király ekkor ellene vonult, de az megölte Megiddóban, mihelyt szembe került vele. ³⁰Erre szolgálai elszállították őt holtan Megiddóból és elvitték Jeruzsálembe s eltemették sírjába. Aztán vette a föld népe Joacházt, Jozija fiát s felkenték s királlyá tették apja helyébe.

Joacház Júda királya ³¹ Huszonhárom esztendő volt Joacház, amikor uralkodni kezdett s három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a libnai Jeremiás lánya volt, Amitálnak hívták. ³² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, egészen úgy, ahogy atyái cselekedtek. ³³ Nékaó fáraó őt bilincsekbe verte Reblában, amely Hamat földjén van, hogy ne uralkodjék Jeruzsálemben és sarcot vetett az országra: száz talentum ezüstöt és egy talentum aranyat. ³⁴ Aztán Nékaó fáraó Eljakimot, Jozija fiát tette királlyá apja, Jozija helyébe – de a nevét Joakimra változtatta –, Joacház pedig vette és elvitte Egyiptomba, s az ott meghalt. ³⁵ Joakim meg is adta az ezüstöt és az aranyat a fáraónak, miután kivetette az országra, mindenkre, hogy összehozhassa a fáraó parancsa szerint: az ország népétől hajtotta be, kitől-kitől ereje szerint mind az ezüstöt, mind az aranyat, hogy megadhassa Nékaó fáraónak.

Joakim Júda királya ³⁶ Huszonöt esztendő volt Joakim, amikor uralkodni kezdett, s tizenegy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a rúmai Fadája lánya volt, Zebidának hívták. ³⁷ Azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr előtt, egészen úgy, ahogy atyái cselekedtek.

2 Kir 24 ¹ Az ő napjaiban jött fel Nebukadnezár, Babilon királya és Joakim a szolgája lett három esztendeig. Aztán ismét elpártolt tőle. ² Ekkor rábocsátotta az Úr a kaldeusok portyázóit és Szíria portyázóit és Moáb portyázóit és Ammon fiainak portyázóit. Rábocsátotta őket Júdára, hogy pusztítsák el az Úr azon szava szerint, amelyet szolgái, a próféták által szólt. ³ Az Úr parancsára történt ez Júdával, azért, hogy eltávolítsa őt maga elől Manassze mindazon bűnéért, amelyet elkövetett, ⁴ s azért az ártatlan vérért, amelyet kiontott, úgyhogy megtöltötte Jeruzsálemet ártatlan vérrel: ezért nem akart az Úr megengesztelődni.

⁵ Joakim egyéb dolgai pedig, s mindaz, amit cselekedett, nemde meg vannak írva Júda királyainak krónikás könyvében? Amikor aztán Joakim aludni tért atyáihoz, ⁶ fia, Joachin, lett a király helyette.

⁷ Egyiptom királya azonban többé nem jött ki földjéről, mert Babilon királya elvette Egyiptom patakjától az Eufrátesz folyóig mindazt, ami Egyiptom királyáé volt.

Joachin Júda királya ⁸ Tizennyolc esztendő volt Joachin, amikor uralkodni kezdett és három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a jeruzsálemi Elnátán lánya volt, Nehustának hívták. ⁹ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, egészen úgy, ahogy apja cselekedett.

¹⁰ Ebben az időben felvonultak Nebukadnezár, Babilon királyának szolgái Jeruzsálem ellen s körülvették ostromművekkel a várost. ¹¹ Majd eljött Nebukadnezár, Babilon királya is szolgálival a város ellen, hogy megostromolják azt. ¹² Kiment erre Joachin, Júda királya, Babilon királyához anyjával, szolgálival, főembereivel és udvari tisztjeivel együtt, de Babilon királya elfogatta uralkodásának nyolcadik esztendejében.

¹³ Aztán elhurcolta onnan az Úr házának valamennyi kincsét, meg a királyi ház kincseit s összevagdalta mindazokat az aranytárgyakat, amelyeket Salamon, Izrael királya, az Úr templomában csináltatott – ahogy az Úr megmondta –, ¹⁴ és fogságba hurcolta egész Jeruzsálemet, az összes főembert, a sereg összes vitézét, tízezer embert, az összes mesterembert és lakatost, úgyhogy nem maradt ott

senki sem, csak a föld szegény népe. ¹⁵ Elhurcolta Joachint is Babilonba, meg a király anyját, feleségeit és udvari tisztjeit. Az ország bírait is fogságba vitte Jeruzsálemből Babilonba. ¹⁶ Az összes vitézi embert, hétezet, a mesterembereket és a lakatosokat, ezret, az összes vitéz és hadra való embert foglyul vitte Babilon királya Babilonba.

¹⁷ Helyébe apai nagybátyját, Mattanját tette királlyá, de elnevezte Cidkijának.

Cidkija Júda királya ¹⁸ Huszonegy esztendő volt Cidkija, amikor uralkodni kezdett s tizenegy esztendőig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki a libnai Jeremiás lánya volt, Amitálnak hívták. ¹⁹ Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, egészen úgy, ahogy Joakim cselekedett. ²⁰ Az Úr ugyanis haragudott Jeruzsálemre és Júdára, amíg el nem vetette őket színe elől.

Cidkija elpártolt Babilon királyától.

2 Kir 25 ¹ Ezért aztán az történt, hogy uralkodásának kilencedik esztendejében, a tizedik hónapban, a hó tizedik napján felvonult Nebukadnezár, Babilon királya és egész serege, Jeruzsálem ellen, és körülvette a várost és ostromműveket épített köréje. ² Így tartották elzárva és körülvéve a várost Cidkija király tizenegyedik esztendejéig, ³ a negyedik hó kilencedik napjáig, úgyhogy a városban elhatalmasodott az éhség, s nem volt kenye a föld népének. ⁴ Ekkor rést ütöttek a városon, mire éjszaka az összes harcos futásnak eredt, azon a kapun át, amely a két kőfal között, a király kertje mellett van (a kaldeusok körös-körül megszállva tartották a várost). Így futott el Cidkija is, azon az úton, amely a pusztá mezőségére vezet. ⁵ Ám a kaldeusok serege üldözőbe vette a királyt és Jerikó síkján utol is érte. Ekkor az összes harcos, aki vele volt, elszéledt s magára hagyták. ⁶ Megfogták tehát a királyt és elvitték Babilon királya elé, Reblátába. Miután az ítéletet tartott felette, ⁷ Cidkija fiait szeme láttára megölette, aztán szemét kivájatta, őt magát láncra verette, s elvitette Babilonba.

Júda pusztulása ⁸ Az ötödik hónapban, a hó hetedik napján, azaz Babilon királyának tizenkilencedik esztendejében eljött Nebuzaradán, a testőrök kapitánya, Babilon királyának szolgája Jeruzsálembe ⁹ és felgyújtotta az Úr házát és a király házát és Jeruzsálem házait és minden házat elégetett tűzzel. ¹⁰ Jeruzsálem falait körös-körül lerombolta a kaldeusok egész serege, amely a testőrök kapitányával volt, ¹¹ a nép maradékát pedig, amely megmaradt a városban, valamint a szökevényeket, akik átszöktek Babilon királyához, meg a többi népet elhurcolta Nebuzaradán, a testőrök kapitánya, ¹² csak a föld szegényeiből hagyott ott néhány szőlőművest és földművest. ¹³ A rézoszlopokat, amelyek az Úr templomában voltak, meg az állványokat, meg a réztengert, amely az Úr házában volt, összetörték a káldok, s a rezet mind elvitték Babilonba. ¹⁴ A rézfazekakat, a lapátokat, a villákat, a serlegeket, a mozsárcákat s az összes rézeszközt, amelyekkel a szolgálatot végezték, elvitték. ¹⁵ A tömjénezőket és a csészéket, mind az aranyból, mind az ezüsből valókat, szintén elvitte a testőrök kapitánya, ¹⁶ éppúgy, mint a két oszlopot, az egy tengert meg az állványokat, amelyeket Salamon készíttetett az Úr templomába. Meg sem lehetett mérni mindezen tárgyak rezeit. ¹⁷ Tizennyolc könyöknyi magas volt az egyik oszlop, rajta három könyöknyi magas rézoszlopfő, az oszlopfőn hálózat és gránátalmák, mind rézből. Ugyanilyen mívű volt a másik oszlop is.

¹⁸ Elvitte továbbá a testőrök kapitánya Szeraját, az első papot és Szofoniást, a másodpapot és a három ajtónállót, ¹⁹ a városból pedig azt az udvari tisztet, aki a harcosok előjárója volt s öt férfit azok

közül, akik a király előtt álltak, akiket a városban talált és Szófert, a sereg vezérét, aki a föld népe közül az újoncokat válogatta és hatvan embert a népből, akiket a városban talált. ²⁰ Ezeket Nebuzaradán, a testőrök kapitánya vette és elvitte Babilon királyához Reblátába ²¹ s Babilon királya levágta és megölette őket Reblátában, Hamat földjén.

Így hurcolták el Júdát földjéről.

²² Annak a népnek pedig, amely Júda földjén megmaradt, amelyet Nebukadnezár, Babilon királya meghagyott, Gedalját, Sáfán fiának, Ahikámnak fiát rendelte előljáróul. ²³ Amikor ezt a vitézek vezetői embereikkel együtt mindannyian meghallották, azt tudniillik, hogy Babilon királya Gedalját rendelte ki, elmentek Gedaljához Micpába: Izmael, Natanja fia és Johanán, Kárea fia és a netofáti Szeraja, Tánehumet fia és Jaszanja, egy maákáti ember fia és társaik. ²⁴ Erre Gedalja megesküdött nekik és társaiknak és azt mondta: Ne féljete a káldeaiak szolgálatától, maradjatok az országban és szolgáltok Babilon királyának, s jól lesz dolgotok.

²⁵ A hetedik hónapban azonban az történt, hogy Izmael, a királyi származású Elisáma fiának, Natanjának fia és vele tíz ember elment és halálra sújtotta Gedalját meg azokat a zsidókat és kaldeusokat, akik vele voltak Micpában. ²⁶ Erre felkerekedett az egész nép, az aprajától a nagyjáig a vitézek vezetőivel együtt s elment Egyiptomba, mert félt a kaldeusoktól.

Evilmerodák megkegyelmez Joachinnak ²⁷ Történt továbbá Joachin, Júda királya elhurcolásának harminchetedik esztendejében, a tizenkettedik hónapban, a hó huszonhetedik napján, hogy Evilmerodák, Babilon királya, abban az esztendőben, amikor uralkodni kezdett, felemelte Joachinnak, Júda királyának fejét a tömlöcből. ²⁸ Kegyesen beszélt vele, királyi székét azon királyok széke fölé helyezte, akik nála voltak Babilonban, ²⁹ megváltoztatta ruháit, amelyeket a tömlöcben viselt, mindenkor az ő színe előtt étkezett életének valamennyi napján, ³⁰ s állandó ellátást rendelt neki s azt ő meg is kapta a királytól napról-napra, életének valamennyi napján.

A KRÓNIKÁK ELSŐ KÖNYVE

A NEMZETSÉGEK ÉS CSALÁDOK JEGYZÉKE: 1,1-9,44

1 Krón 1 Ádám utódai Ábrahámig ¹ Ádám, Szet, Enós, ² Káinán, Maláleél, Járed, ³ Hénok, Matuzsálem, Lámek, ⁴ Noé, Szem, Kám és Jáfet.

⁵ Jáfet fiai Gómer, Magóg, Madáj, Jáván, Tubál, Mosok, és Tírász voltak. ⁶ Gómer fiai Askenez, Rifát és Togorma, ⁷ Jáván fiai pedig Elisa, Tarzis, Ketim és Dodanim voltak.

⁸ Kám fiai Kús, Micrajim, Fút és Kánaán voltak. ⁹ Kús fiai Sába, Hevila, Szabáta, Regma és Szabátáka, Regma fiai pedig Sába és Dádán voltak. ¹⁰ Kús nemzette Nimródót is: ennek kezdett hatalma lenni a földön. ¹¹ Micrajim nemzette Ludimot, Anamimot, Laabimot, Neftuimot, ¹² Fetruszimot és Kaszluimot – ezek közül vonultak ki a filiszteusok – meg Kaftorimot. ¹³ Kánaán nemzette Szidont, az elsőszülöttjét, továbbá Hetitát, ¹⁴ Jebuzitát, Amoritát, Gergezitát, ¹⁵ Hivvitát, Arákitát, Szinitát, ¹⁶ Arádi-tát, Cemaritát és a Hamatitát.

¹⁷ Szem fiai Élám, Asszúr, Arfaxád, Lúd, Arám, Húsz, Húl, Geter és Mosok voltak. ¹⁸ Arfaxád Sálét nemzette, az pedig Hébert nemzette. ¹⁹ Hébernek két fia született: az egyiket Fálegnek hívták, mert az ő napjaiban került felosztásra a föld, fivérét pedig Jektánnak nevezték. ²⁰ Jektán nemzette Elmodádót, Sálefet, Aszármótót, Járét, ²¹ Adorámot, Huzált, Deklát, ²² Hebált, Abimaélt, Sábát, valamint ²³ Ofírt, Hevilát és Jobábot: ezek mind Jektán fiai voltak.

²⁴ Szem, Arfaxád, Sál, ²⁵ Héber, Fáleg, Rágau, ²⁶ Szerúg, Náchor, Táre, ²⁷ Ábrám, vagyis Ábrahám.

Ábrahám utódai ²⁸ Ábrahám fiai Izsák és Izmael voltak. ²⁹ Nemzedékeik a következők voltak. Izmaeltól származott az ő elsőszülöttje, Nábajót, azután Kedár, Abdeél, Mábszám, ³⁰ Misma, Dúma, Mássa, Hádád, Tema, ³¹ Jetur, Náfis és Kedma. Ezek voltak Izmael fiai.

³² Keturának, Ábrahám mellékfeleségének fiai, azok, akiket ő szült, Zámrán, Jeksán, Mádán, Mádián, Jesbok és Sua voltak. Jeksán fiai Sába és Dedán, ³³ Mádián fiai pedig Éfa, Éfer, Hénok, Abida és Eldáa voltak. Ezek mind Ketura fiai voltak.

³⁴ Ábrahám nemzette továbbá Izsákot: az ő fiai Ézsau és Izrael voltak.

³⁵ Ézsau fiai Elifáz, Ráguel, Jehus, Jálám és Kóré voltak. ³⁶ Elifáz fiai Temán, Ómár, Szefi, Gátán, Kenez, Támna és Amalek, ³⁷ Ráguel fiai pedig Náhát, Zára, Samma, Meza voltak.

³⁸ Szeír fiai Lótán, Sobál, Szebeon, Ána, Díson, Eszer és Dísán voltak. ³⁹ Lótán fiai Hóri és Homám voltak, Lótán nővére pedig Támna volt. ⁴⁰ Sobál fiai Alián, Manhat, Ebál, Séfi és Onám, Szebeon fiai Ája és Ána, Ána fiai Díson, ⁴¹ Díson fiai Hamrám, Esebán, Jetrán és Kárán, ⁴² Eszer fiai Bálaán, Záván és Jákán, Dísán fiai Húsz és Árán voltak.

Edom királyai ⁴³ A következők voltak azok a királyok, akik Edom földjén uralkodtak, mielőtt Izrael fiainak királyuk lett volna: Bále, Beor fia; városának neve: Denába. ⁴⁴ Amikor Bále meghalt, a Boszrából való Jobáb, Záre fia lett a király helyette. ⁴⁵ Amikor Jobáb is meghalt, a temániak földéről való Husám

lett a király helyette. ⁴⁶ Amikor Husám is meghalt, Ádád, Bádád fia lett a király helyette, az, aki megverte a mádiánitákat Moáb földjén. Városának neve: Ávít. ⁴⁷ Amikor Ádád is meghalt, a Mászrekából való Szemla lett a király helyette. ⁴⁸ Amikor Szemla is meghalt, a Folyóvíz mellett fekvő Rohobótból való Saul lett a király helyette. ⁴⁹ Amikor Saul is meghalt, Balánán, Ákabor fia lett a király helyette. ⁵⁰ Amikor ő is meghalt, Ádád lett a király helyette. Városának neve Fáu, feleségét pedig, aki Mezaáb leányának, Mátrednek volt a leánya, Meetábelnek hívták.

⁵¹ Ádád halála után királyok helyett fejedelmek kezdtek uralkodni Edomban: Támna fejedelem, Álva fejedelem, Jetet fejedelem, ⁵² Oolibáma fejedelem, Éla fejedelem, Finon fejedelem, ⁵³ Kenez fejedelem, Temán fejedelem, Mábszár fejedelem, ⁵⁴ Magdiél fejedelem, Híráam fejedelem. Ezek voltak Edom fejedelmei.

1 Krón 2 Jákob fiai ¹ Izrael fiai Rúben, Simeon, Lévi, Júda, Isszakár, Zebulon, ² Dán, József, Benjamin, Naftali, Gád és Áser voltak.

Júda törzse: 2,3-4,23

Júda utódai ³ Júda fiai Her, Onán és Sela voltak; ezt a hármat szülte neki Sua leánya, a kánaáni asszony. Her, Júda elsőszülöttje azonban gonosz volt az Úr előtt, s ezért az Úr megölte. ⁴ Támár, a menyee, Fáreszt és Zárát szülte neki; Júda fiai összesen tehát öten voltak.

⁵ Fáresz fiai Ezron és Hámul voltak.

⁶ Zára fiai összesen öten voltak: Zámri, Etán, Emán, Kalkál és Dára. ⁷ Kármí fiai voltak: Ákár, aki bajba döntötte Izraelt, mivel az átok alá vetett dologból lopott s így bűnt követett el, ⁸ Etán fia pedig Azarja.

⁹ Ezron fiai, azok, akik neki születtek, Jerameél, Arám és Kalubi voltak.

Arám utódai ¹⁰ Arám Aminádábot nemzette, Aminádáb Nahsont, Júda fiainak fejedelmét nemzette, ¹¹ Nahson nemzette Szálmát, tőle származott Boóz. ¹² Boóz Obedet nemzette, aki pedig Izájt nemzette, ¹³ Izáj aztán nemzette: Eliábot, az elsőszülöttet, Abinádábot, a másodikat, Simát, a harmadikat, ¹⁴ Natanaelt, a negyediket, Raddájt, az ötödiket, ¹⁵ Ászomot, a hatodikat, Dávidot, a hetediket. ¹⁶ Nővéreik voltak: Száruja és Abigail. Szárujának három fia volt: Abizáj, Joáb és Aszaél, ¹⁷ Abigail pedig Amászájt szülte: az ő atyja az izmaelita Jeter volt.

Káleb utódai ¹⁸ Káleb, Heszron fia, egy Azuba nevű asszonyt vett feleségül. Vele nemzette Jeriótot, akinek fiai Jáser, Sobáb és Árdon voltak. ¹⁹ Azuba halála után Káleb Efratát vette feleségül, aki Húrt szülte neki. ²⁰ Húr aztán Úrit nemzette. Úri pedig Beszeleélt nemzette. ²¹ Heszron aztán bement Mákírnak, Gileád atyjának leányához, s elvette; ekkor ő hatvan éves volt. Ő szülte neki Szegubot, ²² Szegub pedig Jáírt nemzette. Neki huszonhárom városa volt Gileád földjén, ²³ de Gessúr és Arám elvette Jáír városait, Kánátot is, ennek falvait is, hatvan várost. Ők mind Mákírnak, Gileád atyjának fiai voltak. ²⁴ Amikor pedig Heszron meghalt, Káleb bement Efratához. Heszronnak Ábia is felesége volt, aki neki Áshurt, Tekoa atyját szülte.

Jerameél utódai ²⁵ Jerameélnek, Heszon elsőszülöttjének a következő fiai születtek: Rám, elsőszülöttje, továbbá Búna, Arám, Ászom és Áhia. ²⁶ Jerameél egy másik asszonyt is feleségül vett: ezt Atárának hívták és Onám anyja lett. ²⁷ Rámnak, Jerameél elsőszülöttjének fiai Moósz, Jámin és Áhár voltak. ²⁸ Onám fiai Szemei és Jáda, Szemei fiai pedig Nádáb és Abisúr voltak. ²⁹ Abisúr feleségét Abihailnak hívták, aki neki Ahobbánt és Mólidot szülte. ³⁰ Nádáb fiai Száled és Affaim voltak. Száled gyermektelenül halt meg, ³¹ Affaim fia Jesi volt. Ez a Jesi Sesánt nemzette, Sesán pedig Oholájt nemzette. ³² Jádának, Szemei fivérének fiai Jeter és Jonatán voltak. Jeter gyermektelenül halt meg, ³³ Jonatán Fáletet és Zízát nemzette. Ezek voltak Jerameél fiai. ³⁴ Sesánnak nem voltak fiai, csak leányai, meg egy egyiptomi rabszolgája, akit Jeraának hívtak. ³⁵ Hozzáadta leányát feleségül s az neki Etejt szülte. ³⁶ Etej aztán Nátánt nemzette, Nátán Zábádót nemzette, ³⁷ Zábád Oflált nemzette, Oflál Obedet nemzette, ³⁸ Obed Jéhut nemzette, Jéhu Azarját nemzette, ³⁹ Azarja Heleszt nemzette, Helesz Elászáat nemzette, ⁴⁰ Elásza Sziszámojt nemzette, Sziszámoj Sallumot nemzette, ⁴¹ Sallum Ikámiát nemzette, Ikámia pedig Elisámát nemzette.

Káleb utódainak második jegyzéke ⁴² Kálebnek, Jerameél fivérének fiai voltak: Mésa, az ő elsőszülöttje, Zífnak az atyja, és Máresának, Hebron atyjának fiai. ⁴³ Hebron fiai Kóré, Táfuá, Rekem és Samma voltak. ⁴⁴ Samma Rahámot, Jerkaám atyját nemzette, Rekem pedig Sammájt nemzette. ⁴⁵ Sammáj fia Máon volt, Máon Bétszúr atyja volt.

⁴⁶ Éfa, Káleb mellékfelesége Háránt, Mószát és Gezezt szülte. Hárán Gezezt nemzette, ⁴⁷ Jahaddáj fiai pedig Regom, Jótám, Gésán, Fálet, Éfa és Saáf voltak.

⁴⁸ Maáka, Káleb mellékfelesége Sábért és Taránát szülte. ⁴⁹ Saáf, Madmena atyja Sevát, Makbena atyját és Gibeá atyját nemzette. Káleb leánya Áksza volt. ⁵⁰ Ezek voltak Káleb fiai.

Húrnak, Efrata elsőszülöttjének fiai voltak: Sobál, Kirját-Jearim atyja, ⁵¹ Szálma, Betlehem atyja, Hárif, Betgáder atyja. ⁵² Sobálnak, Kirját-Jearim atyjának fiai voltak: Haróe, a fél Menuhót, ⁵³ továbbá Kirját-Jearim nemzetségei, a jetriták, az afutiták, a sematiták, a misraiták, tőlük származtak a száraiták és az estáoliták. ⁵⁴ Szálma fiai voltak: Betlehem, Netofáti, Atarót-Bét-Joáb meg a manahatiták száraitá fele, ⁵⁵ továbbá a Jábeszben lakó írástudók nemzetségei, a tirátiták, a simátiták meg a szúkátiták. Utóbbiak Rekáb házának atyjától, Hammáttól származó kiniták voltak.

1 Krón 3 Dávid utódai ¹ Ezek voltak Dávidnak azok a fiai, akik Hebronban születtek: elsőszülöttje a jezezeeli Ahinoámtól Ámnon; a második a kármeli Abigailtól Dániel, ² a harmadik Absalom, Maákának, Tolmáj gessúri király leányának fia; a negyedik Adoniás, Ággit fia, ³ az ötödik Abitáltól Safátja, a hatodik Eglától, a feleségétől Jetrahám. ⁴ Hat született tehát neki Hebronban, ahol hét esztendeig és hat hónapig uralkodott. Harminchárom esztendeig aztán Jeruzsálemben uralkodott. ⁵ Jeruzsálemben a következő fiai születtek: Sima, Sobáb, Nátán és Salamon – négy, Batsebától, Ammiel leányától –, ⁶ továbbá Jibhár, Elisáma, ⁷ Elifálet, Nóge, Nefeg, Jáfia, ⁸ valamint Elisáma, Eljáda és Elifelet: kilenc;

⁹ ez volt Dávid összes fia, a mellékfeleségek fiain kívül. Nővérük Támár volt.

¹⁰ Salamon fia Roboám volt, akinek fia, Ábia, Ászát nemzette, tőle született Jozafát, ¹¹ Jórám atyja, Jórám Ohozáat nemzette, tőle Joás származott, ¹² akinek fia, Amaszja, Azarját nemzette, Azarja fia,

Jótám, ¹³ Ácházt, Hiszkija atyját nemzette, Hiszkijától Manassze született, ¹⁴ Manassze Ámont, Jozija atyját nemzette. ¹⁵ Jozija fiai voltak: az elsőszülött, Johanán, a második: Joakim, a harmadik: Cidkija, a negyedik: Sallum. ¹⁶ Joakimtól Joachin és Cidkija született. ¹⁷ A fogoly Joachin fiai ezek voltak: Salátíel, ¹⁸ Melkirám, Fadája, Senneszer, Jekemia, Sáma, Nadábia. ¹⁹ Fadájától Zerubbábel és Szemei származott. Zerubbábel Mesullámot, Hananját s nővérüket, Selomitot nemzette, ²⁰ továbbá Hásabást, Oholt, Berekját, Haszádját és Josábheszedet: ötöt. ²¹ Hananja fia, Faltja, Jesaja atya volt, Jesaja fia Rafája volt, akinek fia Arnán volt, tőle Obadja született, akinek a fia Sekenja volt, ²² Sekenja fia Semeja volt. Neki összesen hat fia volt: Háttus, Jegaál, Bária, Naária és Safát. ²³ Naáriának három fia volt: Elioenáj, Hiszkija és Ezrikám. ²⁴ Elioenájnak hét fia volt: Óduja, Eljasúb, Pelaja, Akkub, Johanán, Dalája és Anáni.

1 Krón 4 Júda törzsének nemzetségei ¹ Júda fiai Fáresz, Heszon, Kármí, Húr és Sobál voltak. ² Sobál fia, Rája, Jahátot nemzette, tőle Ahumáj és Laád született. Ezek voltak a száratiták nemzetségei. ³ Etám nemzetsége a következő volt: Jezreel, Jesema és Jedebós. Nővérüket Aszálelfúninak hívták. ⁴ Továbbá Fánuel, Gedor atya, és Ezer, Hósa atya. Ezek voltak Húrnak, Efrata elsőszülöttjének, Betlehem atyjának fiai. ⁵ Asszúrnak, Tekoa atyjának két felesége volt: Haláa és Naára. ⁶ Naára Oozát, Hefert, Temánit és az ahastaritákat szülte neki. Ezek voltak Naára fiai. ⁷ Haláa fiai Szeret, Zóhár, és Etnán voltak. ⁸ Kósz Ánobot, Szobobát és Aharhélnek, Árum fiának nemzetségét nemzette. ⁹ Jábesz volt a legnevezetesebb a testvérei között; anyja nevezte el Jábesznek, mondván: »Fájdalommal születtem őt,« – ¹⁰ Jábesz pedig segítségül hívta Izrael Istenét: »Bárcsak megáldanál engem s kiterjesztenéd határaitam s velem lenne kezed s nem engednéd, hogy elnyomjon a baj!« – Isten teljesítette is, amit kért.

¹¹ Káleb, Súha fivére, Máhírt nemzette, aki Eston atya lett. ¹² Eston pedig Betráfát, Fesszét és Tehinát, Naás városának atyját nemzette. Ezek voltak Reka férfiai. ¹³ Kenez fiai Otoniel és Szárája voltak. Otoniel fiai Hátát és Maonáti voltak. ¹⁴ Maonáti Ofrát nemzette. Szárája Joábot, a Mesteremberek völgyének atyját nemzette; ott ugyanis mesteremberek voltak.

¹⁵ Kálebnek, Jefóne fiának fiai Hír, Éla és Náhám voltak. Éla fia Kenez, ¹⁶ Jehallelél fiai pedig Zíf, Zífa, Tíria és Aszraél voltak. ¹⁷ Ezra fiai Jeter, Mered, Éfer és Jálon voltak és nemzette Mirjámot, Sammájt és Jesbát, Estámó atyját ¹⁸ az ő felesége, Judája pedig Járedet, Gedor atyját, Hébert, Szókó atyját, és Ikutiélt, Zánoe atyját szülte. Ezek voltak Betiának, a Fáraó leányának, akit Mered feleségül vett, a fiai. ¹⁹ Odája feleségének, aki Náhámnak, Keila atyjának volt a nővére, Gármí és a makátita Estámó voltak a fiai. ²⁰ Simon fiai Ámnon, Rinna, Hánán fia, és Tilon, Jesi fiai pedig Zóhet és Benzóhet voltak.

²¹ Selának, Júda fiának fiai voltak: Her, Leka atya, Laáda, Máresa atya, a bisszuskészítők házának bétásbeai nemzetségei, ²² továbbá Jókím, meg Kozeba polgárai, meg Joás, és Száraf, akik Moáb fedelmei voltak, meg Jasubi-Lehem, ezek azonban régi dolgok. ²³ Ezek voltak a Netaimban és Gederában lakó fazekasok. A királynál, az ő szolgálatában laktak ott.

Simeon törzse ²⁴ Simeon fiai Námuel, Jámin, Járib, Zára és Saul voltak. ²⁵ Akinek fia Sallum, akinek fia Mapszám, akinek fia Miszma volt. ²⁶ Misma fiai voltak: az ő fia, Hámuel, akinek fia Szakkur, akinek fia Szemei. ²⁷ Szemeinek tizenhat fia és hat leánya volt; fivéreinek azonban nem volt sok fiuk, s így az egész nemzetség sem érte el Júda fiainak számát.

²⁸ Beersebában, Moládában, Hácar-Suálban, ²⁹ Bálában, Ászomban, Tóládban, ³⁰ Bátuelben, Hormában, Szikelegben, ³¹ Betmarkabótban, Hácar-Szúszimban, Betberájban és Saárimban laktak. Ezek voltak az ő városaik Dávid királyig. ³² Az ő helységeik voltak továbbá Etám, Áen, Remmon, Tóken és Ászán: öt város, ³³ valamint mindazok a falvak, amelyek e városok körül voltak, egészen Baálig. Ez volt az ő lakóhelyük és telepjegyzékük.

³⁴ Továbbá: Mosobáb, Jemlek, Jósa, Amaszja fia, ³⁵ meg Joel, és Jéhu, aki annak a Josábjának volt a fia, aki Szárajának, Ásziel fiának volt a fia, ³⁶ és Elioenáj, Jákoba, Isuhája, Aszája, Adiél, Iszmiel, Beanája, ³⁷ továbbá Zíza. Ő Sefeinek volt a fia, aki meg Állonnak volt a fia, aki meg Idájának volt a fia, aki meg Semrinek volt a fia, aki meg Samájának volt a fia. ³⁸ Ezek a felsoroltak fejedelmek voltak nemzetségeikben és családjuk nagyon megsokasodott. ³⁹ Elindultak tehát, hogy egészen a völgy keleti részéig behatoljanak Gádorba és legelőt keressenek nyájaiknak. ⁴⁰ Találtak is kövér és igen jó legelőket, a föld ott igen tágas, nyugodt és termékeny volt és eddig Kám nemzetségei laktak rajta. ⁴¹ Azok tehát, akiket fentebb név szerint feljegyeztünk, Hiszkijának, Júda királyának napjaiban elmentek és elpusztították az ő sátraikat meg az ott talált lakosokat. eltörölték őket és letelepedtek helyükbe mind a mai napig, mivel ott igen kövér legelőket találtak.

⁴² Simeon fiai közül ötszáz ember pedig Pelatjának, Naárjának, Rafájának és Ozielnek, Jesi fiainak vezérlete alatt elment Szeír hegyére, ⁴³ megverte az amalekiták megmenekült maradványait és ott maradt helyükbe telepedve mind a mai napig.

1 Krón 5 Rúben törzse ¹ Rúbennek, Izrael elsőszülöttjének fiai: – ő volt ugyanis elsőszülöttje, de minthogy meggyalázta atyja ágyát, elsőszülöttségét Józsefnek, Izrael fiának fiai kapták meg s ő nem számított elsőszülöttnak, ² hanem Júda lett a legerősebb a testvérei között s az ő törzséből származtak a fejedelmek, az elsőszülöttség pedig Józsefnek jutott. –

³ Tehát Rúbennek, Izrael elsőszülöttjének fiai Énok, Fállu, Eszron és Kármí voltak. ⁴ Joel fiai voltak: az ő fia, Sámia, akinek fia Góg, akinek fia Szemei, ⁵ akinek fia Míka, akinek fia Reja, akinek fia Baál, ⁶ akinek fia Beéra, akit Tiglatpilezer, az asszírok királya fogságba vitt és aki Rúben törzsének egyik fejedelme volt. – ⁷ Testvéreinek s egész nemzetségének, amikor családjaik szerint összeírták őket, fejedelmei a következők voltak: Jejél, Zakariás, ⁸ továbbá Bála, annak az Atáznak a fia, aki Sammának, Joel fiának volt a fia. Ő Ároertől egészen Nébóig és Beelmeonig lakott, ⁹ kelet felé pedig az Eufrátesz folyóig terjedő pusztá bejáratáig telepedett le. Nagyszámú barmuk volt ugyanis Gileád földjén, ¹⁰ és Saul napjaiban hadat indítottak az agariták ellen. Miután ezeket megölték, helyettük ők laktak sátraikban, a Gileádtól keletre eső egész vidéken.

Gád törzse ¹¹ Gád fiai pedig velük szemben, Básán földjén, Szelkáig telepedtek le. ¹² Joel volt a fő, Sáfán a második, majd Jánáj és Sáfát következett Básánban. ¹³ Testvéreik, családjaik szerint a következők voltak: Mikaél, Mesullám, Sebe, Jóráj, Jákán, Zíe és Héber: hét. ¹⁴ Ezek voltak Abihail fiai, aki Húrinak volt a fia, aki meg Járának a fia, aki meg Gileádnak a fia, aki meg Mikaélnek a fia, aki meg Jesesinek a fia, aki meg Jeddónak a fia, aki meg Búznak a fia. ¹⁵ Ahi, Abiel, Gúni fiának a fia volt a családfő. ¹⁶ Gileádot, Básánt, ennek falvait, meg Sáron valamennyi legelővidékét lakták egészen a határokig. ¹⁷ Mindezeket Jótámnak, Júda királyának napjaiban és Jeroboámnak, Izrael királyának napjaiban írták össze.

Háború a szomszédos törzsekkel ¹⁸ Rúbennek, Gádnak és Manassze fél törzsének a fiai közül negyven-négyezer-hétszázhatvan harcos, pajzs- és kardviselő, íjász, harcban jártas férfi hadba vonult és ¹⁹ hadat indított az agariták ellen. Erre az ituriták meg Náfis és Nódáb ²⁰ segítséget nyújtottak azoknak. Mindazonáltal az agariták és mindazok, akik velük tartottak, a kezükbe jutottak, mert ők segítségül hívták Istent, amikor harcoltak, s Ő meghallgatta őket, mivel benne bíztak. ²¹ El is fogtak mindent, ami azoké volt: ötvenezer tevé, kétszázötvenezer juhot, kétezer szamarat és százezer embert, ²² sebesülten pedig sokan hullottak el, mert az Úr harcolt velük. Így ők laktak ott helyettük egészen fogságba hurcolásukig.

Manassze törzsének keleti fele ²³ Manassze fél törzsének fiai a Básán határaitól a Baál-Hermonig és a Szánirig terjedő földet meg a Hermon hegyet lakták, mivel igen sokan voltak. ²⁴ A családok fejei a következők voltak: Éfer, Jesi, Eliél, Ezriél, Jirmeja, Hodavja és Jahdiél. Ők igen vitéz és hatalmas emberek és neves fejedelmek voltak családjaikban.

²⁵ Elhagyták azonban atyáik Istenét s parázna módra az ország azon népeinek istenei után jártak, amelyeket Isten eltávolított előlük. ²⁶ Erre Izrael Istene felfigyelt ellenük Fúlnak, az asszírok királyának lelkét és Tiglatpilezernek, Asszúr királyának lelkét s az fogságba vitte Rúbent, Gádot és Manassze törzsének felét s Láhélába, meg a Háborhoz és Áraba meg Gózán folyójához vitette őket, s ott is vannak mind a mai napig.

Lévi törzse ²⁷ Lévi fiai Gerson, Kaát és Merári. ²⁸ Kaát fiai Amrá, Jichár, Hebron és Oziel, ²⁹ Amrá fiai Áron, Mózes és Mirjám. Áron fiai Nádáb, Ábiu, Eleazár és Itamár voltak. ³⁰ Eleazár Fineeszt nemzette, Fineesz Abisuét nemzette, ³¹ Abisue Bokkit nemzette, Bokki Ózit nemzette, ³² Ózi Zaráját nemzette, Zarája Merajótot nemzette, ³³ Merajót Amarját nemzette, Amarja Ahitóbot nemzette, ³⁴ Ahitób Szádokot nemzette, Szádok Ahimaászt nemzette, ³⁵ Ahimaász Azarját nemzette, Azarja Johanánt nemzette, ³⁶ Johanán Azarját nemzette – ő az, aki a papságot viselte abban a házban, amelyet Salamon Jeruzsálemben építtetett – ³⁷ Azarja Amarját nemzette, Amarja Ahitóbot nemzette, ³⁸ Ahitób Szádokot nemzette, Szádok Sallumot nemzette, ³⁹ Sallum Helkiját nemzette, Helkija Azarját nemzette, ⁴⁰ Azarja Szaráját nemzette, Száraya Joszedeket nemzette. ⁴¹ Joszedek eltávozott, amikor az Úr fogságba vitette Júdát és Jeruzsálemet Nebukadnezár által.

1 Krón 6 Lévi három fiának utódai ¹ Lévi fiai tehát Gerson, Kaát és Merári voltak. ² Gerson fiait Libnik és Szemeinek hívták. ³ Kaát fiai Amrá, Jichár, Hebron és Oziel, ⁴ Merári fiai pedig Moholi és Músi voltak.

Lévi nemzetségei, családjaik szerint, a következők voltak: ⁵ Gerson, akinek fia Libni, akinek fia Jahát, akinek fia Zámma, ⁶ akinek fia Jóah, akinek fia Addó, akinek fia Zára, akinek fia Jetráj. ⁷ Kaát fiai voltak: az ő fia, Aminádáb, akinek fia Kóré, akinek fia Ászír, ⁸ akinek fia Elkána, akinek fia Abiászáf, akinek fia Ászír, ⁹ akinek fia Táhát, akinek fia Uriel, akinek fia Ozija, akinek fia Saul. ¹⁰ Elkána fiai Amaszáj, Ahimót ¹¹ és Elkána voltak. Elkána fiai voltak: az ő fia Szófáj, akinek fia Náhát, ¹² akinek fia Eliáb, akinek fia Jerohám, akinek fia Elkána. ¹³ Sámuel fiai voltak: az elsőszülött, Vásseni, és Ábia. ¹⁴ Merári fiai voltak: Moholi, ennek fia Libni, akinek fia Szemei, akinek fia Óza, ¹⁵ akinek fia Sima, akinek fia Haggia, akinek fia Aszája.

Az énekesek jegyzéke ¹⁶ A következők voltak azok, akiket Dávid a láda elhelyezése után az Úr házában az énekesek vezetésére rendelt. ¹⁷ Mint énekesek szolgáltak a biznyság sátra előtt, míg Salamon fel nem építette az Úr házát Jeruzsálemben és a rájuk vonatkozó rendtartás szerint végezték szolgálatukat.

¹⁸ A következők voltak azok, akik ott szolgáltak fiaikkal: Kaát fiai közül Hemán énekes. Ő Jóhelnek volt a fia, aki meg Sámuelnek volt a fia, ¹⁹ aki meg Elkánának volt a fia, aki meg Jerohámnak volt a fia, aki meg Eliélnek volt a fia, aki meg Tóhunak volt a fia, ²⁰ aki meg Szúfnak volt a fia, aki meg Elkánának volt a fia, aki meg Mahátnak volt a fia, aki meg Amaszájnak volt a fia, ²¹ aki meg Elkánának volt a fia, aki meg Jóhelnek volt a fia, aki meg Azarjának volt a fia, aki meg Szofoniásnak volt a fia, ²² aki meg Tahátnak volt a fia, aki meg Ászírnak volt a fia, aki meg Abiászáfnak volt a fia, aki meg Kórénak volt a fia, ²³ aki meg Jichárnak volt a fia, aki meg Kaátnak volt a fia, aki meg Lévinek, Izrael fiának volt a fia.

²⁴ Továbbá testvére, Ászáf, aki az ő jobbán állt. Ászáf Berekjának volt a fia, aki meg Samáának volt a fia, ²⁵ aki meg Mikaélnek volt a fia, aki meg Mászejának volt a fia, aki meg Melkiának volt a fia, ²⁶ aki meg Atanájnak volt a fia, aki meg Zárának volt a fia, aki meg Afájának volt a fia, ²⁷ aki meg Etánnak volt a fia, aki meg Zammának volt a fia, aki meg Szemeinek volt a fia, ²⁸ aki meg Jetnek volt a fia, aki meg Gersomnak volt a fia, aki meg Lévinek volt a fia.

²⁹ Testvéreik, Merári fiai közül, bal felől, Etán állt ott. Ő Kúsinak volt a fia, aki meg Abdinak volt a fia, aki meg Málóknak volt a fia, ³⁰ aki meg Hásabjának volt a fia, aki meg Amaszjának volt a fia, aki meg Helkijának volt a fia, ³¹ aki meg Amaszájnak volt a fia, aki meg Bóninak volt a fia, aki meg Sómernak volt a fia, ³² aki meg Moholinak volt a fia, aki meg Músinak volt a fia, aki meg Merárinak volt a fia, aki meg Lévinek volt a fia.

A leviták és a papok feladatai ³³ Testvéreiknek, a többi levitának az volt a rendeltetése, hogy ellássák mindazt, ami az Úr lakóházának szolgálatához tartozott, ³⁴ Áronnak és fiainak pedig az, hogy jóillatot gyűjtsanak az égőáldozat oltárán és a füstölőszer oltárán, ellássák a szentek szentjének egész szolgálatát, s könyörögjenek Izraelért, egészen úgy, ahogy Mózes, Isten szolgája rendelte.

Áron utódai ³⁵ Áron fiai a következők voltak: az ő fia, Eleazár, akinek fia Fineesz, akinek fia Abisue, ³⁶ akinek fia Bokki, akinek fia Ózi, akinek fia Zarahja, ³⁷ akinek fia Merajót, akinek fia Amarja, akinek fia Ahitób, ³⁸ akinek fia Szádok, akinek fia Ahimaász.

A leviták lakóhelyei ³⁹ Ezeknek, tudniillik a kaátiták nemzetségei közül Áron fiainak, lakóhelyei falvaik és határaik szerint a következők voltak. Nekik juttatta ugyanis a sorsvetés ⁴⁰ s azért nekik is adták: Júda földjén Hebront, s annak legelőit körös-körül. – ⁴¹ A város szántóföldjeit és majorjait Kálebnek, Jefóne fiának, ⁴² a menedékvárost, Hebront pedig Áron fiainak adták, – továbbá Libnát és legelőit, ⁴³ meg Jetert és Estemót legelőikkel együtt, valamint Helont és Debirt, legelőikkel együtt, ⁴⁴ meg Ásánt és Bétsemest és ezek legelőit. ⁴⁵ Benjamin törzséből pedig: Gebát és legelőit, Álmátot legelőivel együtt, továbbá Anatótot legelőivel együtt: összesen tizenhárom várost adtak nekik nemzetségeikhez mérten. ⁴⁶ Kaát többi, az ő nemzetségéből való fiainak tíz várost adtak birtokul Manassze fél törzséből. ⁴⁷ Gersom fiainak, nemzetségeikhez mérten tizenhárom várost adtak, Isszakár törzséből,

Áser törzséből, Naftali törzséből és Manassze Básánban lakó törzséből. ⁴⁸ Merári fiainak, nemzetségeikhez mérten, tizenkét várost adtak sorsvetés által Rúben törzséből, Gád törzséből és Zebulon törzséből.

⁴⁹ Kiadták tehát Izrael fiai a levitáknak a városokat s azok legelőit: ⁵⁰ sorsvetés által adták ki Júda fiainak törzséből, Simeon fiainak törzséből és Benjamin fiainak törzséből azokat a név szerint megnevezett városokat.

⁵¹ Kiadták azoknak is, akik Kaát fiainak nemzetségéből valók voltak – az ő határaikban levő városok Efraim törzséből valók voltak. – ⁵² Nekik adták: a menedékvárost, Szíchemet, legelőivel együtt, Efraim hegységén, és Gézert, legelőivel együtt, ⁵³ továbbá Jokmaámot, legelőivel együtt, meg Béthoront hasonlóképpen, ⁵⁴ továbbá Elont, legelőivel együtt és Gátremmont ugyanúgy, ⁵⁵ Manassze fél törzséből pedig Ánert és legelőit, Bálámot és legelőit: azoknak tudniillik, akik Kaát fiainak nemzetségéből még hátra voltak.

⁵⁶ Gersom fiainak pedig: Manassze fél törzsének nemzetségéből Gaulont, Básánban, s annak legelőit, meg Astarótot, legelőivel együtt. ⁵⁷ Isszakár törzséből Kedest és legelőit, Dáberetet és legelőit, ⁵⁸ továbbá Rámótot és legelőit, meg Ánemet, legelőivel együtt. ⁵⁹ Áser törzséből pedig Másált legelőivel együtt, és Abdont, hasonlóképpen, ⁶⁰ továbbá Hukókot és legelőit, meg Rohóbot, legelőivel együtt. ⁶¹ Naftali törzséből pedig: Kedest, Galileában, s annak legelőit, Hámont, legelőivel együtt, Kirját-Jearimot és legelőit.

⁶² Merári még hátralevő fiainak pedig: Zebulon törzséből Rimmont és legelőit, Mahanaimot és legelőit ⁶³ a Jordánon túl, Jerikóval szemben. A Jordántól keletre pedig: Rúben törzséből Bószort a pusztában, legelőivel együtt, és Jászát, legelőivel együtt, ⁶⁴ továbbá Kademótot és legelőit és Mefaátot, legelőivel együtt. ⁶⁵ Gád törzséből pedig Rámótot, Gileádban, és legelőit, Manaimot legelőivel együtt, ⁶⁶ meg Hesebont legelőivel együtt és Jézert, legelőivel együtt.

1 Krón 7 Isszakár törzse ¹ Isszakár négy fia Tóla, Fúa, Jasúb és Simeron volt. ² Tóla fiai Ózi, Rafája, Jeriél, Jemáj, Jebsem és Sámuel voltak. Mindegyikük családfő volt. Tóla nemzetségéből Dávid napjaiban huszonkétezer-hatszáz vitézlő embert számláltak össze. ³ Ózi fiai Izráhia, valamint az utóbbtól született Mikaél, Obadja, Joel és Jesia voltak. Fejedelem volt mind az öt. ⁴ Nemzetségeik és háznépük szerint harminchatezer harcrakész, vitézlő ember tartozott hozzájuk, sok feleségük és fiuk volt ugyanis. ⁵ Testvéreik, Isszakár valamennyi nemzetségében, szintén igen erős harcosok voltak. Számuk nyolcvanhétezerre rúgott.

Benjamin törzse ⁶ Benjamin három fia Bela, Bekor és Jedjaél volt. ⁷ Bela öt fia Eszbon, Ózi, Oziel, Jerimót és Uráj volt. Ezek családfők és igen erős harcosok voltak. Jegyzékük huszonkétezer-harmincnégy tagot számlált. ⁸ Bekor fiai Zámira, Joás, Elieszer, Elioenáj, Ámri, Jerimót, Ábia, Anatót és Álmát voltak, ezek voltak Bekor összes fiai. ⁹ Jegyzékük nemzetségeik és a családfők szerint húszezer-kétszáz vitézlő harcost számlált. ¹⁰ Jedjaél fiai Bálán, Bálán fiai pedig Jehus, Benjamin, Áod, Kanána, Zetán, Tarzis és Ahisahár voltak. ¹¹ Ezek mind Jedjaél fiai voltak. Jegyzékük a családfők szerint, tizenhétezer-kétszáz harcba vonuló, vitézlő embert számlált. ¹² Hír fiai Sefám és Háfám, Áher fia pedig Húsim volt.

Naftali törzse ¹³ Naftali fiai Jásziel, Gúni, Jeszer és Sallum, ők Bilhától születtek.

Manassze törzse ¹⁴ Manassze fia Eszriel volt, akit szír mellékfelesége szült; ő szülte Mákirt, Gileád atyját is. ¹⁵ Mákir feleségül vette Hufím és Szufím Maáka nevű hugát. Egy másik fiának Celofhád volt a neve. Celofhádnak csak leányai születtek. ¹⁶ Maáka, Mákir felesége, fiút szült és elnevezte Peresnek. Az öccsét Seresnek hívták, akinek fiai Ulám és Rekem voltak, ¹⁷ Ulám fia pedig Bádán lett. Ezek voltak a fiai Gileádnak, aki Mákirnak, Manassze fiának volt a fia. ¹⁸ Nővére, Regina, Ishódot, Abiébert és Moholát szülte. ¹⁹ Semida fiai Áhin, Sekem, Leki és Ániám voltak.

Efraim törzse ²⁰ Efraim fiai voltak Sutála, az ő fia Báred, akinek fia Táhát, akinek fia Eláda, akinek fia Táhát, akinek fia Zábád, ²¹ akinek fia Sutála, akinek fia Ezer és Elád. Utóbbiakat Gát bennszülött emberei megölték, mivel ők lementek, hogy rajtaüssenek a jószágaikon. ²² Ezért atyjuk, Efraim sok napig gyászolt, de fivérei eljöttek, hogy megvigasztalják. ²³ Aztán bement feleségéhez, az fogant és fiút szült, akit ő Bériának nevezett el, mivel háza bajai között született. ²⁴ Leánya Sára volt: ő építtette ki Alsó- és Felső-Béthoront meg Ózensárát. ²⁵ Fia volt továbbá Ráfa, Resef és Tále, utóbbtól született Taán. ²⁶ Ő Laádánt nemzette, akinek a fia Ammiúd volt, aki Elisámát nemzette, ²⁷ tőle pedig Nún származott, akinek a fia Józse volt. ²⁸ Birtokaik és lakóhelyeik voltak: Betel és leányvárosai, kelet felé Nórán, nyugat felé Gézer és leányvárosai, továbbá Szíchem, leányvárosaival együtt egészen Ájáig és leányvárosaiig. ²⁹ Manassze fiaiei voltak: Bétsán és leányvárosai, Tánák és leányvárosai, Megiddó és leányvárosai, Dór és leányvárosai. Ezekben laktak Józsefnek, Izrael fiának fiai.

Áser törzse ³⁰ Áser fiai Jimna, Jisva, Jisvi és Béria voltak, nővérük Szára volt. ³¹ Béria fiai Héber és Melkiel voltak, utóbbi volt Bárszait atyja. ³² Héber Jeflátot, Sómert, Hótámot és nővérüket Suát nemzette. ³³ Jeflát fiai Pászah, Bimhál és Asvat voltak. Ezek voltak Jeflát fiai. ³⁴ Sómer fiai Áhi, Roága, Hába és Arám, ³⁵ fivérének, Helemnek fiai pedig Szúfa, Jimna, Selles és Amál voltak. ³⁶ Szúfa fiai Szúe, Harnáfer, Suál, Béri, Jámra, ³⁷ Bószor, Hód, Samma, Sálusa, Jetrán és Beéra voltak. ³⁸ Jeter fiai Jefóne, Piszpa és Ára, ³⁹ Olla fiai pedig Áreé, Hániel és Reszia voltak. ⁴⁰ Ezek mind Áser fiai, családfők, válogatott és igen vitéz fővezérek voltak. Nemzetség-jegyzékük huszonhatezer, hadra alkalmas korban levő embert számlált.

1 Krón 8 Benjamin törzsének második jegyzéke ¹ Benjamin nemzette Bálét, elsőszülöttjét, Ásbelt, a másodikat, Ahárát, a harmadikat, ² Noháát, a negyediket és Ráfát, az ötödiket. ³ Bále fiai voltak Ad-dár, Gera, Ábiud, ⁴ Abisue, Naámán, Áhoe, ⁵ Gera, Sefufán és Húrám. ⁶ Áhod fiai, a Gibeában lakó családok fejei, akiket áttelepítettek Manahatba, a következők voltak: ⁷ Naámán, Áhia és Gera. Utóbbi telepítette át őket. Ő Ózát és Áhiudot nemzette. ⁸ Sahárim Moáb földjén, miután elbocsátotta feleségeit, Húsimot és Bárát, nemzette, ⁹ és pedig feleségétől, Hódestől nemzette: Jobábot, Szebiát, Mésát, Molkomot, ¹⁰ Jéuzt, Szekiát és Mármát: ezek a fiai családfők voltak. ¹¹ Husimtól Abitóbót és Elfaált nemzette. ¹² Elfaál fiai Héber, Mísaám és Sámád voltak, ő építtette ki Onót, Lódot és leányvárosait.

¹³ Béria és Sára az Ajjalonban lakó családfők voltak, ők üzték el Gát lakóit. ¹⁴ Ahió, Sesák, Jerimót, ¹⁵ Zabadja, Árod, Heder, ¹⁶ Mikaél, Jesfa és Jóha voltak Béria fiai. – ¹⁷ Zabadja, Mesullám, Hezeki, Héber, ¹⁸ Jesamári, Jezlia, Jobáb voltak Elfaál fiai, ¹⁹ Jákim, Zekri, Zábdi, ²⁰ Elioená, Szeletáj, Eliél, ²¹ Adája, Barája, Samarát pedig Szemei fiai voltak. – ²² Jesfám, Héber, Eliél, ²³ Abdon, Zekri, Hánán,

²⁴ Hananja, Élám, Anatótja, ²⁵ Jefdája, Fánuel voltak Sesák fiai, ²⁶ Samsári, Sohorja, Otolja, ²⁷ Jersia, Elija, Zekri pedig Jerohám fiai.

²⁸ Ezek család- és nemzetségfők voltak és Jeruzsálemben laktak.

Saul családja ²⁹ Gibeonban laktak: Abigibeon, akinek feleségét Maákának hívták, ³⁰ s akinek elsőszülött fia Abdon volt, továbbá Szúr, Kís, Baál, Nádáb, ³¹ Gedor, Ahió, Záker és Miklót. ³² Miklót Simát nemzette. Ezek a testvéreikkel átellenben, Jeruzsálemben, a testvéreik között laktak.

³³ Nér Kíst nemzette, Kís meg Sault nemzette. Saul Jonatánt, Melkisuát, Abinádábot és Esbaált nemzette. ³⁴ Jonatán fia Meribbaál volt, Meribbaál pedig Míkát nemzette. ³⁵ Míka fiai Fíton, Melek, Táraa, és Ácház voltak. ³⁶ Ácház Joádát nemzette, Joáda Alamátot, Azmótot és Zámrit nemzette, Zámri Mószát nemzette, ³⁷ Mósza Bánaát nemzette, akinek fia Ráfa volt, tőle Elásza származott, ő pedig Ászelt nemzette. ³⁸ Ászelnek hat fia volt, név szerint: Ezrikám, Bokru, Ismaél, Sária, Obadja és Hánán: ez volt Ászel összes fia. ³⁹ Fivérének, Eseknek fiai voltak: Ulám, az elsőszülött, Jehus, a második és Eli fálet, a harmadik. ⁴⁰ Ulám fiai igen erős emberek s nagy erejű íjászok voltak. Sok fiuk és unokájuk volt, mintegy százötven. Ezek mind Benjamin fiai voltak.

1 Krón 9 ¹ Így foglalták jegyzékekbe egész Izraelt: összességük fel van jegyezve Izrael és Júda királyainak könyvében.

Jeruzsálemi családok a száműzetés után Vétkeik miatt azonban Babilonba hurcolták őket. ² Azok, akik azelőtt birtokaikon és városaikban laktak: izraeliták, papok, leviták és natiniták voltak.

³ Jeruzsálemben Júda fiai, Benjamin fiai, Efraim és Manassze fiai közül a következők laktak. ⁴ Júda fiának, Fáresznek fiai közül: Otei; aki Ammiúdnak volt a fia, aki meg Ámrinak volt a fia, aki meg Omrájnak volt a fia, aki meg Bonninak volt a fia. ⁵ A seliták közül: Aszája, az elsőszülött, és fiai. ⁶ Zára fiai közül: Jehuél, továbbá ezek testvérei, hatszázkilencvenen. – ⁷ Benjamin fiai közül: Száló, ő Mesullámnak volt a fia, aki meg Odujának volt a fia, aki meg Aszánának volt a fia, ⁸ továbbá Jobánja, Jerohám fia, meg Éla, Ózinak, Mokori fiának fia, meg Mesullám. Ő Sáfatjának volt a fia, aki meg Ráguelnek volt a fia, aki meg Jebanjának volt a fia, ⁹ továbbá ezek testvérei, családjaik szerint, kilencszázötvenhatan. Ezek mind családfők voltak a családjukban.

¹⁰ A papok közül: Jedája, Jojárib, Jákin, ¹¹ továbbá Azarja, az Isten házának főpapja. – Ő Helkijának volt a fia, aki meg Mesullámnak volt a fia, aki meg Szádoknak volt a fia, aki meg Marájótnak volt a fia, aki meg Ahitóbnak volt a fia, – ¹² továbbá Adája. – Ő Jerohámnak volt a fia, aki meg Fássúrnak volt a fia, aki meg Melkiának volt a fia, meg Maászáj. – Ő Adiélnek volt a fia, aki meg Jezrának volt a fia, aki meg Mesullámnak volt a fia, aki meg Mesullámitnak volt a fia, aki meg Immernek volt a fia, – ¹³ meg ezek testvérei, ezerhét-százhatvanan, akik családfők voltak családjukban és vitéz hősök az Isten háza szolgálatának végzésében.

¹⁴ A leviták közül: a Merári fiai közül való Semeja, ő Hásubnak volt a fia, aki meg Ezrikámnak volt a fia, aki meg Hásebjának volt a fia, ¹⁵ továbbá Bákbakár, Cheres, Galál és Matanja. Ő Míkának volt a fia, aki meg Zekrinek volt a fia, aki meg Ászáfnak volt a fia, ¹⁶ továbbá Obadja. Ő Semejának volt a

fia, aki meg Galálnak volt a fia, aki meg Iditunnak volt a fia, továbbá Berekja, aki a netofátiak majorjaiban lakó Elkána fiának, Ászának volt a fia.

¹⁷ Továbbá az ajtónállók: Sallum, Akkub, Telmon és Áhimán. Fivérük, Sallum volt a fő: ¹⁸ mindezideig ő és emberei őrködtek Lévi fiai közül a királyi, a keleti kapunál, rendjeik szerint.

A levita tisztségviselők ¹⁹ Sallum, annak a Kórénak a fia, aki Kóré fiának, Abiászáfnak volt a fia, meg az ő testvérei és az ő családja voltak ugyanis azok a kóriták, akik mint a sátor bejáratának őrei teljesítettek szolgálatot, s az ő családjaik őrizték rendjeik szerint az Úr táborának bejáratát. ²⁰ Fineesz, Eleazár fia volt az előjárójuk az Úr előtt. ²¹ Zakariás, Mesullámja fia volt a bizonyság hajlékába vezető kapu őre. ²² Azok, akiket a kapuk őreivé szemeltek ki, összesen kétszáztizenketten voltak és a saját falvaikban voltak jegyzékbe véve. Dávid és Sámuel, a látnok rendelte őket megbízatásukba ²³ és pedig őket is, fiaikat is az Úr házának ajtajaihoz és a sátorhoz, rendjeik szerint. ²⁴ A négy égtáj felé voltak felállítva az ajtónállók: azaz kelet, nyugat, észak és dél felé. ²⁵ Testvéreik falvaikban tartózkodtak, de szombatjaikon, időről-időre, bevonultak. ²⁶ Erre a négy levitára volt bízva az ajtónállók egész összessége. Ők ügyeltek fel a kamrákra és az Úr házána kincseire is. ²⁷ Az Úr temploma körül tartózkodtak őrhelyeiken, hogy amikor az ideje elérkezik, reggel kinyissák az ajtókat.

²⁸ Az ő nemzetségükből valók voltak a szolgálathoz szükséges eszközök gondviselői is: megszámlálva vitték be és hozták ki ugyanis az eszközöket. ²⁹ Közülük valók voltak azok is, akikre a szentély tárgyai voltak bízva, akik gondot viseltek a lisztlángra, a borra, az olajra, a tömjénre és a fűszerekre. ³⁰ A keneteket azonban a papok fiai készítették a fűszerekből. ³¹ Matatiás levita, a kóríta Sallum elsőszülöttje a serpenyőben készítendő süteményekről gondoskodott, ³² néhányan testvéreik, Kaát fiai közül pedig a kiteendő kenyerekre viseltek gondot, hogy minden szombatra mindig újakat készítsenek. ³³ Ezek voltak az énekesek vezetői a leviták családjai szerint, akik a templom oldalkamráiban laktak, hogy éjjel-nappal állandóan szolgálhassanak tisztükben, ³⁴ s ezek voltak a leviták vezetői, a családok fejei, akik Jeruzsálemben laktak.

Saul családja ³⁵ Gibeonban laktak: Gibeon atyja, Jehiél; feleségét Maákának hívták, ³⁶ elsőszülött fia pedig Abdon volt; továbbá Szúr, Kís, Baál, Nér, Nádáb, ³⁷ Gedor, Ahió, Zakariás és Miklót. ³⁸ Miklót Simát nemzette. Ők testvéreikkel szemben, Jeruzsálemben, testvéreik között laktak. ³⁹ Nér Kíst nemzette, Kís Sault nemzette, Saul Jonatánt, Melkisuát, Abinádábot és Esbaált nemzette. ⁴⁰ Jonatán fia Meribbaál volt, Meribbaál Míkat nemzette, ⁴¹ Míka fiai Fíton, Melek, Táraa és Áház voltak. ⁴² Áház Járát nemzette, Jára Alamátot, Azmótot és Zámrit nemzette, Zámri Mózsát nemzette, ⁴³ Mósza Bánaát nemzette, az ő fia, Rafája, Elászáat nemzette, tőle Ászel származott. ⁴⁴ Ászelnek hat fia volt, név szerint: Ezrikám, Bokru, Ismaél, Sária, Obadja, Hánán. Ezek voltak Ászel fiai.

DÁVID TÖRTÉNETE: 10,1-29,30

1 Krón 10 Saul halála ¹ A filiszteusok azonban harcra keltek Izraellel, s Izrael emberei megfutamodtak a filiszteusok elől, s elhullottak sebeikben a Gilboa hegyén. ² Amikor aztán a filiszteusok, akik úzóbe vették Sault és fiait, közelebb kerültek, leütötték Jonatánt, Abinádábot és Melkisuát, Saul fiait. ³ Majd Saul ellen fordult a harc heve, az íjászok rátaláltak és nyilaikkal megsebesítették. ⁴ Ekkor Saul azt mondta fegyverhordozójának: »Húzd ki kardodat s ölj meg, hogy ide ne találjanak jönni ezek a

körülmetéletlenek s csúfot ne űzenek belőlem.« Fegyverhordozója azonban nem akarta ezt megtenni, mert félelem szállta meg. Erre Saul megragadta a kardot és beledőlt. ⁵ Mikor ezt fegyverhordozója látta, azt tudniillik, hogy Saul meghalt, maga is kardjába dőlt és meg is halt. ⁶ Így pusztult el Saul és három fia s vele együtt összeomlott egész háza.

⁷ Amikor ezt Izraelnek azok az emberei, akik a Mezőségen laktak, látták, megfutamodtak, és Saulnak és fiainak halála után elhagyták városaikat és szanaszét széledtek. Erre a filiszteusok odamentek s azokban is megtelepedtek. ⁸ Másnap aztán a filiszteusok, miközben a megölteket fosztogatták, megtalálták Sault és fiait, elterülve a Gilboa hegyén. ⁹ Erre, miután kifosztották, fejét levágták, a fegyvereit leszedték és elküldték földjükre, hogy hordozzák körül és mutassák meg bálványaik templomaiban és a népnek. ¹⁰ Aztán elhelyezték fegyvereit istenük templomába, fejét pedig kitűzték Dágon templomában.

¹¹ Amikor ezt Jábes-Gileád emberei meghallották, mindazt tudniillik, amit a filiszteusok Saullal tettek, ¹² vitélő embereik valamennyien felkerekedtek és elvették Saulnak és fiainak tetemét. Elvitték Jábesbe és eltemették csontjaikat a jábesi tölgyfa alatt. Aztán hétnapos böjtöt tartottak.

¹³ Így halt meg Saul gonoszságai miatt, azért, mert megszegte s nem tartotta meg az Úr adott parancsát, meg azért, mert halottidéző asszonytól kért tanácsot ¹⁴ s nem az Úrban bízott. Ezért ölte meg őt s ruházta át királyságát Dávidra, Izáj fiára.

1 Krón 11 Dávid királlyá választása ¹ Összesereglett erre egész Izrael Dávidhoz, Hebronba és azt mondta: »Csontod és húsd vagyunk. ² Tegnap is, tegnapelőtt is, amikor még Saul volt a király, te voltál az, aki kivezeted s bevezetted Izraelt, meg aztán neked mondta az Úr, a te Istened: `Te fogod legeltetni népemet, Izraelt, s te leszel fejedelme.'« ³ Elment tehát Izrael valamennyi véne a királyhoz, Hebronba és Dávid szövetséget kötött velük Hebronban az Úr előtt, ők pedig felkenték őt Izrael királyává, az Úr szava szerint, amelyet Sámuel által mondott.

Jeruzsálem meghódítása ⁴ Aztán elment Dávid és egész Izrael Jeruzsálembe, azaz Jebuzba, ahol a jebuziták voltak a föld lakói. ⁵ Ekkor Jebuz lakosai azt mondták Dávidnak: »Ide ugyan be nem jössz.« Ám Dávid elfoglalta Sion várát, azaz a Dávid-várost. – ⁶ Azt mondta: »Aki elsőnek üt agyon egy jebuzitát, fejedelem és vezér lesz.« Elsőnek Joáb, Száruja fia ment fel s fejedelem is lett. – ⁷ Dávid megtelepedett a várban, melyet éppen ezért neveztek el Dávid-városnak, ⁸ és körös-körül kiépítette a várost, a Mellót és környékét, Joáb pedig helyreállította a város többi részét. ⁹ Dávid aztán mindinkább gyarapodott és növekedett, mert a seregek Ura vele volt.

Dávid vitézei ¹⁰ A következők voltak Dávid legfőbb vitézei, akik segítették őt, hogy egész Izrael királyává legyen, az Úr szava szerint, amelyet Izraelnek mondott. ¹¹ A következő Dávid vitézeinek jegyzéke: Jesbaám, Hakámoni fia, aki a harminc között a legfőbb volt. Ő emelte fel dárdáját háromszáz ember felett, akiket egyetlen ütközetben sebesített meg. ¹² Utána következik az áhohita Eleazár, az ő atyai nagybátyjának a fia, a három legkiválóbb egyike. ¹³ Ő volt Dáviddal Feszdomimban, amikor a filiszteusok odagyűltek viadalra. Ennek a vidéknek a szántóföldje tele volt árpával, s a nép megfutamodott a filiszteusok színe előtt. ¹⁴ Ők azonban megálltak a szántóföld közepén, megoltalmazták a mezőt, megverték a filiszteusokat és az Úr nagy győzelmet szerzett népének.

¹⁵ Egyszer, amikor a filiszteusok a Refaim völgyben táboroztak, lementek hárman a harminc legfőbb közül ahhoz a sziklához, ahol Dávid tartózkodott, az adullámi barlanghoz. ¹⁶ Dávid ekkor az erősségekben volt, a filiszteusok előőrsé pedig Betlehemnél állt. ¹⁷ Dávid vágyakozva azt mondta: »Ó, bárcsak adna nekem valaki vizet abból a vízveremből, amely Betlehemben, a kapunál van.« ¹⁸ Erre ez a három keresztülvágta magát a filiszteusok táborán, s vizet merített abból a vízveremből, amely Betlehemben, a kapunál volt, s elvitte Dávidnak, hogy igyék. Ő azonban nem akarta meginni, hanem italáldozatként bemutatta az Úrnak, ¹⁹ mondván: »Távol legyen tőlem, hogy ilyesmit cselekedjem Istenem színe előtt és megigyam ezeknek a férfiaknak a vérét: hiszen életük kockáztatásával hozták nekem ezt a vizet.« Éppen ezért nem is akarta meginni. Ilyeneket művelt a három vitéz.

Dávid további vitézei ²⁰ Abizáj, Joáb fivére is legfőbb volt a három között: ő emelte fel dárdáját háromszáz megsebesített ember felett, ő volt a három között a legnevesebb, ²¹ s a második három között a leghíresebb és a legfőbb, de az első hármat nem érte utol. ²² Utána következik a nagy tetteket cselekvő Benája, Jojádának, egy vitéz embernek a fia, aki Kábszeélből származott: ő ütötte le a két moábi Arielt, s ő ment le s ölte meg a veremben az oroszlánt a hóesés idején. ²³ Ugyancsak ő ütötte le azt az egyiptomi embert, akinek magassága öt könyöknyi volt s akinek olyan dárdája volt, mint a takácsok zugolyfája: lement ugyanis hozzá egy szál bottal, kiragadta a kezében tartott dárdát és megölte őt tulajdon dárdájával. ²⁴ Ilyeneket művelt Benája, Jojáda fia. Ő volt a három vitéz között a legnevesebb, ²⁵ s a harminc között a legelső, de azt a hármat nem érte utol. Dávid őt titkos tanácsosává tette.

²⁶ A hadsereg vitézei a következők voltak: Aszaél, Joáb fivére, továbbá Elhanán, az ő betlehemi nagybátyjának fia, ²⁷ az árori Sammót, a fáloni Helesz, ²⁸ a tekoai Ira, Ákkes fia, az anatóti Abiézer, ²⁹ a husáti Szibbekáj, az áhohita Iláj, ³⁰ a netofáti Mahráj, a netofáti Heled, Baána fia, ³¹ Ittaj, a Benjamin fiainak Gibeájából való Ribáj fia, a fárátoni Benája, ³² a Gaás völgyéből való Huráj, az arbáti Abiel, a baurámi Azmót, a sálaboni Eliába, ³³ a gezoni Ásem fiai, az árari Jonatán, Sága fia, ³⁴ az árari Ahiám, Szákár fia, ³⁵ Elifál, Úr fia, ³⁶ a mekerai Hefer fia, a felóni Áhia, ³⁷ a kármeli Heszró, Naáráj, Ászbáj fia, ³⁸ Joel, Nátán fivére, Mibahár, Agáráj fia, ³⁹ az ammonita Szelek, a beróti Naáráj, Joábnak, Száruja fiának fegyverhordozója, ⁴⁰ a jetrita Ira, a jetrita Gáreb, ⁴¹ a hetita Uriás, Zábád, Oholi fia, ⁴² a rúbenita Ádina, Siza fia, a rúbeniták vezetője és vele harminc ember, ⁴³ Hánán, Maáka fia, a mátáni Joza-fát, ⁴⁴ az astaróti Ozija, az árori Samma és Jehiél, Hótám fiai, ⁴⁵ a tószai Jedjaél, Sámri fia, és fivére Jóha, ⁴⁶ a máhumi Eliél meg Jeribáj és Josája, Elnaém fiai, a moábi Jetma, a maszóbiai Eliél, Obed és Jásziel.

1 Krón 12 Dávid híveinek harmadik jegyzéke ¹ A következők mentek Dávidhoz Szikelegbe, amikor még bujdosott Saul, Kís fia elől. Ezek igen vitéz és kiváló harcosok, ² íjászok, mindkét kézzel követ hajítani tudó parittyások és nyilasok voltak. Benjaminból, Saul testvérei közül: ³ a gibeai Ahiézer, a vezérük és Joás, Sammáa fiai; Jásziel és Fállet, Azmót fiai; az anatóti Baráka és Jéhu; ⁴ a gibeoni Samája, a harminc közül való vitéz és a harmincnek előljárója; ⁵ a gáderóti Jeremiás, Jeheziél, Johanán és Jezábád; ⁶ a hárufi Eluzáj, Jerimót, Baálja, Samarja és Safátja; ⁷ a kárehimi Elkána, Jesia, Azareél, Joézer és Jesbaám, ⁸ továbbá a gedori Joela és Zabadja, Jerohám fiai.

⁹ A gáditák közül szöktek át Dávidhoz, amikor a pusztában lappangott, a következő igen erős férfiak s kiváló harcosok, pajzsosok és dárdások, akiknek tekintete olyan volt, mint az oroszlán tekintete, s akik oly gyorsak voltak, mint a vadkecskék a hegyeken: ¹⁰ Ezer, a vezérük, Obadja, a második, Eliáb, a harmadik, ¹¹ Masmána, a negyedik, Jeremiás az ötödik, ¹² Eti, a hatodik, Eliél, a hetedik, ¹³ Johanán, a nyolcadik, Elzábád, a kilencedik, ¹⁴ Jeremiás, a tizedik, Makbanáj, a tizenegyedik; ¹⁵ ezek voltak Gád fiai közül a had vezetői: az utolsó is felért száz vitézzel, a legnagyobb ezerrel is. ¹⁶ Ők voltak azok, akik átkeltek a Jordánon, az első hónapban, amikor el szokta önteni partjait, s megfutamították mindazokat, akik keleten és nyugaton, a völgyekben laktak.

¹⁷ Benjaminból és Júdából is elmentek azonban néhányan ahhoz az erősséghez, amelyben Dávid tartózkodott. ¹⁸ Erre Dávid kiment eléjük és azt mondta: »Ha békességes szándékkal jöttetek hozzám, azért, hogy segítségemre legyetek, akkor szívem egy lesz veletek, ha azonban csapdát állítottatok nekem ellenségeim érdekében, noha kezemben gonoszság nincsen, akkor lássa ezt atyáink Istene és torolja meg.« ¹⁹ Erre megszállta a lélek Amaszájt, a harmincnek a vezérét és azt mondta:

»Tieid vagyunk, Dávid,
és veled tartunk Izáj fia;
béke, béke neked és béke segítőidnek,
mert megsegít téged a te Istened.«

Erre Dávid befogadta őket és vezérekké tette a seregben.

²⁰ Manasszéból is átszöktek néhányan Dávidhoz, amikor ő a filiszteusokkal Saul ellen hadba vonult, de nem harcolt velük – mert a filiszteusok fejedelmei tanácsot tartottak s visszaküldték őt, mondván: »Fejünk árán akar visszatérni urához, Saulhoz« –, ²¹ hanem visszatért Szikelegbe. Ekkor szöktek át hozzá Manasszéból: Adnah, Jozabád, Jedjaél, Mikaél, Jozabád, Eliú és Szaláti, a manasszei ezrek vezetői. ²² Ezek segítséget nyújtottak Dávidnak a rablók ellen, – mert mindannyian igen vitéz emberek voltak – s vezérek lettek a seregben. ²³ Egyébként napról-napra jöttek emberek Dávidhoz, hogy segítségére legyenek, végül is akkora lett a számuk, mint az Isten seregéé.

Dávid hívei Hebronban ²⁴ A következő volt azoknak a hadvezéreknek a száma, akik Dávidhoz mentek, amikor Hebronban volt, hogy ráruházzák Saul királyságát, az Úr szava szerint:

²⁵ Júda fiai közül: hatezer-nyolcszáz, pajzsot és dárdát viselő harcrakész ember. ²⁶ Simeon fiai közül: hétezer-száz, igen vitéz harcos. ²⁷ Lévi fiai közül: négyezer-hatszáz ember, ²⁸ továbbá Jojada, Áron nemzetségének feje s vele háromezer-hétszáz ember, ²⁹ valamint Szádok, e kiváló erkölcsű ifjú, és családja, huszonnégy vezér. ³⁰ Benjamin fiai, Saul testvérei közül: háromezer ember, nagyrészüket ugyanis még Saul házáat követte. ³¹ Efraim fiai közül húszezer-nyolcszáz igen vitéz, nemzetségében neves ember. ³² Manassze fél törzséből tizennyolcezer, név szerint ismert ember ment, hogy királlyá tegye Dávidot, ³³ Isszakár fiai közül pedig kétszáz tapasztalt vezér, aki minden időben meg tudta mondani, hogy mit kell tennie Izraelnek, s akinek tanácsát valamennyi többi nemzetség követte. ³⁴ Zebulon fiai közül ötvenezer hadba vonuló, a hadban hadiszerszámokkal felszerelve álló ember jött segítségül, nem kettős szívvel. ³⁵ Naftaliból ezer vezér és velük harminchétezer, pajzzsal és dár-

dával felszerelt ember. ³⁶ Dánból huszonnyolcezer-hatszáz, harcra felkészült ember. ³⁷ Áserből negyvenezer hadba vonuló, s a hadban támadó ember. ³⁸ A Jordánon túlról Rúben és Gád fiaiból s Manasse törzsének feléből százhuszezer, hadiszerszámokkal felszerelt ember.

³⁹ Ezek a harcra felkészült harcosok teljes szívvel jöttek Hebronba, hogy Dávidot egész Izrael királyává tegyék: de a többi izraelita is mind egy szívvel azon volt, hogy Dávid legyen a király. ⁴⁰ Három napig voltak ott Dávidnál, s ettek és ittak, mert testvéreik ellátták őket, ⁴¹ de meg azok is, akik a szomszédságukban voltak, egészen Isszakárig, Zebulonig és Naftaliig, hoztak szamarakon, tevéken, öszvéreken és marhákon ennivalót: lisztet, fűgét, aszú szőlőt, bort, olajat, marhát s kost minden mennyiségben, mert öröm volt Izraelben.

1 Krón 13 A szövetségláda átvitele Jeruzsálembe ¹ Majd tanácsot tartott Dávid az ezredesekkel, a századosokkal és az összes főemberrel, ² és ezt mondta Izrael egész gyülekezetének: »Ha tetszik nektek, s az Úrtól, a mi Istenünktől ered ez a dolog, amelyet mondok, küldjünk el többi testvéreinkhez, Izrael valamennyi vidékére, meg a papokhoz és a levitákhoz, akik a városaikhoz tartozó majorokban laknak, hogy gyűljenek hozzánk, ³ és hozzuk vissza Istenünk ládáját mihozzánk. Saul idejében ugyanis nem gondoskodtunk róla.« ⁴ Erre az egész nép azt felelte, hogy úgy legyen, tetszett ugyanis ez a dolog az egész népnek. ⁵ Egybegyűjtötte tehát Dávid egész Izraelt, Egyiptom Síhorjától Emát bejárájáig, hogy elhozza az Isten ládáját Kirját-Jearimból. ⁶ Aztán felment Dávid és Izrael egész férfinépe a Júdában lévő Kirját-Jearim halmára, hogy elhozza onnan az Istennek, a kerubok között ülő Úrnak ládáját, ahol segítségül hívták az ő nevét. ⁷ Ki is hozták Isten ládáját Abinádáb házából és rátették egy új szekérre. Óza és fivére vezették a szekeret, ⁸ Dávid és egész Izrael pedig teljes erejéből táncolt Isten előtt, ének, lant, hárfa, dob, cintányér és trombita kísérettel.

⁹ Amikor azonban Hidon szérűjéhez értek, Óza kinyújtotta kezét, hogy fenntartsa a ládát, mert a féktelen ökrök megugrottak. ¹⁰ Ekkor az Úr megharagudott Ozára, s megverte őt, amiért a ládához nyúlt, úgy, hogy meghalt ott, az Úr előtt. ¹¹ Erre Dávid elsomorodott, hogy az Úr elszakította Ózát, s elnevezte azt a helyet Óza elszakításának. Így is hívják mind a mai napig. ¹² Ugyanakkor Istentől való félelem szállta meg és így szólt: »Hogyan vihetném be magamhoz Isten ládáját?« ¹³ Éppen azért nem is vitte be magához, vagyis a Dávid-városba, hanem a getita Obededom házába irányította. ¹⁴ Így az Isten ládája három hónapig Obededom házában maradt és az Úr megáldotta házát és mindenét, amije volt.

1 Krón 14 Dávid uralmának megerősödése ¹ Hírá, Tírusz királya követeket, cédrusfát, kőműveseket és ácsmestereket küldött Dávidhoz, hogy házat építsenek neki. ² Ekkor Dávid megértette, hogy az Úr megerősítette őt Izraelen való királyságában, s hogy tekintélyt szerzett népe körében, Izraelen való királyságának.

³ Jeruzsálemben Dávid további feleségeket vett és fiúkat s leányokat nemzett. ⁴ Így hívták azokat, akik Jeruzsálemben születtek neki: Sámua, Sobáb, Nátán, Salamon, ⁵ Jibhár, Elisua, Elifálet, ⁶ Nóga, Náfeg, Jáfia, ⁷ Elisáma, Baáljába és Elifálet.

Háború a filiszteusok ellen ⁸ Amikor azonban a filiszteusok meghallották, hogy Dávidot egész Izrael királyává kenték, valamennyien felvonultak, hogy megkeressék. Amikor ezt Dávid meghallotta, kivonult eléjük. ⁹ A filiszteusok is megérkeztek, és ellepték a Refaim völgyet. ¹⁰ Ekkor Dávid megkérdezte az Urat: »Felvonuljak-e a filiszteusok ellen, s kezembe adod-e őket?« Az Úr azt mondta erre neki: »Vonulj fel s a kezedbe adom őket.« ¹¹ Amikor aztán azok felvonultak Baál-Farászimba, Dávid ott megverte őket és azt mondta: »Eloszlatta kezem által Isten az ellenségeimet, úgy, amint eloszlanak a vizek«, ezért nevezték el azt a helyet Baál-Farászimnak. ¹² Azok ott hagyták isteneiket, mire Dávid megparancsolta, hogy égessék el őket.

¹³ A filiszteusok másodízben is betörték és ellepték a völgyet. ¹⁴ Erre Dávid ismét megkérdezte Istent, s Isten azt mondta neki: »Ne vonulj fel utánuk, hanem térj ki előlük és a körtefák felől vonulj ellenük, ¹⁵ s ha majd járás neszét hallod a körtefák tetejéről, akkor vonulj ki a harcra, mert akkor vonul ki előtted Isten, hogy megverje a filiszteusok táborát.« ¹⁶ Dávid úgy is cselekedett, ahogy Isten megparancsolta neki, és megverte a filiszteusok táborát Gibeontól Gézerig. ¹⁷ Erre elterjedt Dávid híre minden országban, és az Úr félelmet keltett iránta minden nemzetnél.

1 Krón 15 A láda átvitele: az előkészületek ¹ Majd házakat készíttetett magának a Dávid-városban és helyet építtetett az Isten ládájának és sátrat állíttatott neki. ² Ugyanakkor meghagyta Dávid: »Nem szabad akárkinek hordoznia Isten ládáját, hanem csak a levitáknak, akiket az Úr választott ki arra, hogy azt hordozzák, s Neki mindörökké szolgáljanak.« ³ Majd egész Izraelt egybegyűjtötte Jeruzsálembe, hogy átszállítsák az Isten ládáját a helyére, amelyet készíttetett neki, ⁴ meg összehívta Áron fiai és a levitákat. ⁵ Ott voltak Kaát fiai közül Uriel fejedelem és testvérei, százhuszan; ⁶ Merári fiai közül Aszája fejedelem, és testvérei, kétszázhuszan; ⁷ Gersom fiai közül Joel fejedelem és testvérei, százharmincan; ⁸ Elsafán fiai közül Semeja fejedelem és testvérei, kétszáz; ⁹ Hebron fiai közül Eliél fejedelem s testvérei, nyolcvanan; ¹⁰ Oziel fiai közül Aminádáb fejedelem s testvérei száztizenketten.

¹¹ Majd magához hívatta Dávid Szádok és Abjatár papokat, s Uriel, Aszája, Joel, Semeja, Eliél és Aminádáb levitákat ¹² és ezt mondta nekik: »Ti, akik a levita családok fejei vagytok, tartsatok megszentelődést testvéreitekkel együtt, s vigyétek az Úrnak, Izrael Istenének ládáját arra a helyre, amely neki készült, ¹³ hogy mi tilalmas dolgot ne cselekedjünk és ne történjék velünk most is úgy, mint a múltkor, amikor – mivel ti nem voltatok jelen –, megvert minket az Úr.« ¹⁴ Megszentelődést tartottak erre a papok és a leviták, hogy elhozhassák az Úrnak, Izrael Istenének a ládáját. ¹⁵ Aztán felvették Lévi fiai az Isten ládáját, miként Mózes az Úr szava szerint megparancsolta, a rudakkal a vállukra.

¹⁶ Meghagyta továbbá Dávid a leviták vezetőinek, hogy rendeljék ki testvéreik közül az énekeseket a hangszerekkel, a lantokkal, hárfákkal és cintányérokkel, hogy felzendüljön az örvendezés szava. ¹⁷ Ki is rendelték a következő levitákat: Hemánt, Joel fiát és az ő testvérei közül Ászáfot, Berekja fiát, testvéreik, Merári fiai közül pedig Etánt, Kásája fiát, ¹⁸ és velük testvéreiket a második rendből: Zakariást, Bent, Jázielt, Semirámót, Jáhielt, Ánit, Eliábot, Benaját, Maaszját, Mattitját, Elifálút, Makenját, Obededomot és Jejélt, az ajtónállókat. ¹⁹ Az énekesek, Hemán, Ászáf és Etán rézcintányérokat zengettek, ²⁰ Zakariás, Oziel, Semirámót, Jáhiel, Áni, Eliáb, Maaszja és Benája lantkísérettel titkos dolgokat énekeltek a »Szüzek« szerint.

²¹ Mattitja, Elifálú, Makenja, Obededom, Jejél és Ozáziu kobozkísérettel egy oktávval lejjebb énekeltek a győzelmi éneket. ²² Konenja, a leviták vezetője állt az ének élén és ő vezette az éneket, mert igen bölcs volt. ²³ Berekja és Elkána voltak a láda ajtónállói, ²⁴ Sebenja, Jozafát, Natanael, Amaszáj, Zakariás, Benája és Eliézer papok fújták a trombitákat az Isten ládája előtt, s Obededom és Jehia voltak a láda ajtónállói.

A láda bevonulása ²⁵ Tehát Dávid, Izrael összes vénei és az ezredesek elmentek, hogy örvendezve elhozzák az Úr szövetségének ládáját Obededom házából. ²⁶ Amikor aztán Isten megsegítette a levitákat, akik az Úr szövetségének ládáját vitték, feláldoztak hét fiatal bikát és hét kost. ²⁷ Dávid bizsusköntöst viselt, éppen úgy, mint mindazok a leviták, akik a ládát vitték, meg az énekesek és Konenja, az ének vezetője az énekesek között. Dávid azonban gylcs efódot is viselt. ²⁸ Egész Izrael örömrivalgással, harsonaszóval, trombitákkal, cintányérokkal, hárfát, lantot zengetve kísérte az Úr szövetségének ládáját. ²⁹ Amikor azonban az Úr szövetségének ládája a Dávid-városhoz érkezett, Míkol, Saul leánya, aki kinézett az ablakon, meglátta az ugráló és táncoló Dávid királyt, és megvetette őt szívében.

1 Krón 16 ¹ Elhozták tehát Isten ládáját és elhelyezték annak a sáternak a közepén, amelyet Dávid felállíttatott neki, és egészen eléggő és békeáldozatokat mutattak be az Úr előtt. ² Amikor aztán befejezte Dávid az egészen eléggő és a békeáldozatok bemutatását, megáldotta az Úr nevében a népet, ³ és mindenkinek, férfinak, asszonynak egyaránt, egy-egy kenyércipót, egy darab marhasültet s egy olajjal sütött kalácsot juttatott.

Dávid dicsérő éneke ⁴ A leviták közül az Úr ládája elé rendelte, hogy szolgálatot teljesítsenek, az Úr tetteiről megemlékezzenek, az Urat, Izrael Istenét magasztalják és dicsérik: ⁵ Ászáfot, a vezetőt, Zakariást, a helyettesét, továbbá Jáhielt, Semirá mótot, Jejélt, Mattitját, Eliábot, Benáját és Obededomot. Jejélt, hogy a húros hangszereket és a lantokat, Ászáfot pedig, hogy a cintányérokat zengessék, ⁶ Benája és Jáziel papokat pedig, hogy szüntelenül fújják a trombitákat az Úr szövetségének ládája előtt.

⁷ Aznap bírta meg Dávid először Ászáfot és testvéreit az Úr következő dicséretével:

⁸ »Dicsérjétek az Urat, kiáltjátok nevét,

hirdessétek a népek közt tetteit.

⁹ Énekeljétek neki, zengedezzetek neki

beszéljétek minden csodatettét.

¹⁰ Dicsekedjétek az ő szent nevével,

örvendezzen az Urat keresők szíve.

¹¹ Keressétek az Urat és erejét

keressétek arcát szüntelenül.

¹² Emlékezzetek a csodákra, melyeket művelt,

jeleire és szája ítéleteire,

¹³ ti, Izrael utódai, az ő szolgálai,

Jákob fiai, az ő választottai.

¹⁴ Ő, az Úr, a mi Istenünk,

ő ítéli az egész földet.

¹⁵ Gondoljatok örökké szövetségére,

szavára, amelyet ezer nemzedékre rendelt,

¹⁶ szövetségére, amit Ábrahámval kötött.

az esküre, amelyet Izsáknak tett.

¹⁷ Jákobnak parancsba adta azt,

Izraelnek örök szövetségként,

¹⁸ mondván: 'Neked adom Kánaán földjét

örökségtek osztályrészeként.'

¹⁹ Noha szám szerint kevesen voltak,

és zsellérként tartózkodtak rajta,

²⁰ s nemzettől nemzethez vándoroltak,

egyik országból a másiknak népéhez,

²¹ senkinek sem engedte bántani őket,

sőt fejedelmeket vert meg érettük,

²² mondván: 'Ne bántsátok Felkentjeimet,

prófétáimnak ne ártsatok.'

²³ Országok, mindnyájan énekeljete az Úrnak,

szabadítását napról-napra hirdessétek,

²⁴ beszéljete a nemzetek közt dicsőségéről,

valamennyi nép között csodatetteiről.

²⁵ Mert nagy az Úr és igen méltó a dicséretre,

s félelmetesebb minden istennél,

²⁶ mert a népek istenei mind csak bálványok

egeket csak az Úr alkotott.

²⁷ Dicsőség és fenség van előtte,

erő és öröm az ő lakóhelyén.

²⁸ Hódoljatok az Úrnak, népek nemzetségei,

ismerjétek el az Úr dicsőségét s erejét,

²⁹ ismerjétek el az Úrnak, nevének dicsőségét.

Hozzatok áldozatot s jöjjetek színe elé,

boruljatok szent ékességben az Úr elé.

³⁰ Remegjen színétől az egész föld,

mert ő vetette meg alapját a földnek, hogy ne ingadozzék.

³¹ Örvendjenek az egek, s ujjongjon a föld

s mondják a nemzetek között: 'Az Úr a király.'

³² Zúgjon a tenger s ami azt betölti.

ujjongjanak a mezők s mindaz, ami rajtuk van.

³³ Az erdő fái dicséretet mondanak majd az Úr előtt akkor,
mivel eljön megítélni a földet.

³⁴ Dicsérjétek az Urat, mert jó,
mert irgalmassága örökkévaló,

³⁵ s mondjátok: 'Szabadíts meg minket, szabadító Istenünk,
gyűjts össze s szabadíts ki minket a pogányok közül,
hogyan dicsérjük szent neved,
s ujjongva zengjük énekeidet.

³⁶ Áldott legyen az Úr, Izrael Istene,
öröktől fogva mindörökre.'«

Azt mondja erre az egész nép:

»Ámen« és »Dicsőség az Úrnak!«

Istentisztelet Jeruzsálemben és Gibeonban ³⁷ Otthagyta tehát az Úr szövetségének ládája előtt Ászáfot és testvéreit, hogy szüntelenül, minden napnak s rendjüknek megfelelően szolgálatot teljesítsenek a láda előtt. ³⁸ Ugyanakkor Obededomot – és pedig Obededomot, Iditun fiát – és hatvannyolc testvérét meg Hószát ajtónállókká rendelte. ³⁹ Szádok papot s paptestvéreit az Úr hajléka előtt, a gibeoni magaslaton hagyta, ⁴⁰ hogy szüntelenül, reggel és este, egészen eléggő áldozatot mutassanak be az Úrnak az egészen eléggő áldozat oltárán, pontosan úgy, ahogy meg van írva az Úr törvényében, amelyet Izraelnek parancsolt. ⁴¹ Rajta kívül otthagyta Hemánt, Iditunt s a többieket, akiket név szerint kiválasztott, hogy dicsérjék az Urat, »mert irgalmassága örökkévaló«, ⁴² Hemánt és Iditunt, hogy trombitáljanak s a cintányérokat s az Istennek való énekléshez tartozó egyéb hangszereket zengessék, Iditun fiait pedig ajtónállókká tette.

⁴³ Erre az egész nép hazatért, Dávid pedig elment, hogy a maga háza népét is megáldja.

1 Krón 17 Isten ígéretei Dávidnak ¹ Amikor aztán Dávid már a palotájában lakott, ezt mondta Nátán prófétának: »Íme, én cédruspalotában lakom, az Úr szövetségének ládája pedig bőrök alatt van.«
² Azt mondta erre Nátán Dávidnak: »Hajtsd végre mindazt, ami szándékodban van, mert Isten veled van.«

³ Ám még ugyanazon az éjszakán Isten szózatot intézett Nátánhoz: ⁴ »Eredj s mondd szolgámnak, Dávidnak: Ezt üzeni az Úr: Ne te építs nekem házat lakásul. ⁵ Hiszen nem laktam én házban attól az időtől fogva, hogy kihoztam Izraelt, a mai napig, hanem állandóan változtattam hajlékom helyét és sátorban ⁶ laktam egész Izraellel együtt. Vagy szóltam-e csak egynek is Izrael bírái közül, akiknek megparancsoltam, hogy legeltessék népemet, mondván: Miért nem építtetek nekem cédrusházat? ⁷ Nos tehát, így szólj szolgámhoz, Dávidhoz: Ezt üzeni a seregek Ura: Én kiválasztottalak téged, noha a legelőn a nyáját terelted, hogy népem, Izrael vezére légy. ⁸ Veled voltam, bárhová mentél, és

elpusztítottam minden ellenségedet előled. Olyan hírnevet szereztem neked, mint azoknak a nagyoknak, akik híresek a földön. ⁹ Lakóhelyet is adtam népemnek, Izraelnek, s odaültem őt, és ő lakni fog rajta, s többé ki nem mozdítják s az erőszak fia el nem nyomják úgy, mint azelőtt, ¹⁰ azoktól a napoktól fogva, amelyekben bírakat adtam népemnek, Izraelnek. Megaláztam valamennyi ellenségedet, sőt azt is tudtadra adom, hogy az Úr házat fog építeni neked. ¹¹ Ha ugyanis majd eltöltöttesd napjaidat s atyáidhoz térsz, felemelem utánad ivadékodat, aki a te fiaid közül való lesz, s megszilárdítom királyságát. ¹² Ő épít majd nekem házat s én megszilárdítom királyi székét mindörökre. ¹³ Én atyja leszek s ő fiam lesz, s irgalmasságomat meg nem vonom tőle, mint ahogy megvontam elődödtől, ¹⁴ hanem házam s országom fölé állítom őt mindörökre s királyi széke szilárd lesz örökre.»

¹⁵ Így, teljesen e szavak szerint s teljesen e látomás szerint mondta el Nátán mindezt Dávidnak.

Dávid imája ¹⁶ Elment erre Dávid király s leült az Úr elé s azt mondta: »Ki vagyok én, Uram Isten, s mi az én házam, hogy ilyeneket tettél velem! ¹⁷ Sőt még ez is kevésnek tűnt színed előtt, s azért a jövőre vonatkozólag is szóltál szolgád házáról, s tekintélyesebbé tettél engem minden embernél, Uram Isten. ¹⁸ Mit is mondhatna még Dávid, mikor ennyire megdicsőítetted szolgádat s ennyire ismered őt. ¹⁹ Uram, szíved jóságából tetted szolgáért mindezeket a nagy dolgokat s jelentetted ki mindezeket a nagyszerű tényeket. ²⁰ Uram, nincs hozzád hasonló és nincs más Isten rajtad kívül, egészen úgy, ahogy hallottuk a fülünkkel. ²¹ Hol is van más olyan nemzet, mint a te néped, Izrael, az egyetlen nemzet a földön, amelyhez elment Isten, hogy kiszabadítsa és a maga népévé tegye, s miután Egyiptomból kiszabadította, nagyságával és rettenetes tetteivel kiűzte színe elől a nemzeteket. ²² Te népedet, Izraelt a te népeddé tetted mindörökre, s te, Uram, neki Istene lettél! ²³ Nos tehát, Uram, tartsd fenn szavadat, amelyet szolgádról és házáról mondtál, mindörökké, és tégy úgy, ahogy szóltál. ²⁴ Bizonyuljon hűségessé s nagynak neved mindörökké, s mondják: 'A seregek Ura Izraelnek Istene, s szolgájának, Dávidnak háza maradandó előtte.' ²⁵ Mivel Uram Isten, te nyilatkoztattad ki szolgád fülének, hogy házat építesz neki, azért merítette szolgád azt a bizodalmat, hogy ezt imádkozza előtted. ²⁶ Nos tehát, Uram, te Isten vagy s te ígérted e nagy jótéteményeket szolgádnak: ²⁷ elkezdted megáldani szolgád házat, hogy mindenkor fennmaradjon előtted, s mivel te, Uram, megáldottad, áldott is lesz mindörökké.«

1 Krón 18 Dávid győzelmei ¹ Ezek után az történt, hogy Dávid megverte a filiszteusokat és megalázta őket s elvette Gátot és leányvárosait a filiszteusok kezéből. ² Aztán megverte a moabitákat, és a moabiták Dávid adófizető szolgálivá lettek.

³ Ugyanabban az időben megverte Dávid Adarézert, a Hemát vidékén levő Szóba királyát is, amikor az elindult, hogy kiterjessze hatalmát az Eufrátesz folyóig. ⁴ Ezer harcszekerét, hétezer lovasát s hússzezer gyalogos emberét fogta el Dávid, de valamennyi szekeres ló inát elvágatta, kivéve száz szekérbe valót, amelyet magának tartott meg. ⁵ Amikor aztán odajöttek a damaszkuszi síregek, hogy segítséget nyújtsanak Adarézernak, Szóba királyának, közülük is levágott Dávid huszonkétezer embert, ⁶ aztán vitézeket helyezett Damaszkuszba, hogy Szíria is szolgáljon és adót fizessen neki. Így segítette őt az Úr mindenütt, ahova ment. ⁷ Ugyanekkor elvette Dávid azokat az arany tegzeket is, amelyek Adarézer szolgálivál voltak és elvitte Jeruzsálembe. ⁸ Tebátból és Kúnból, Adarézer városaiból pedig igen sok rezet szerzett. Ebből csináltatta Salamon a rézmedencét, az oszlopokat és a réztárgyakat.

⁹ Amikor ezt Tóu, Hemát királya meghallotta, azt tudniillik, hogy Dávid megverte Adarézernak, Szóba királyának egész hadseregét, ¹⁰ elküldte fiát, Adorámot Dávid királyhoz, hogy békét kérjen tőle és üdvözlje őt abból az alkalomból, hogy megverte és legyőzte Adarézert – Tóu ugyanis ellensége volt Adarézernak. ¹¹ Dávid király azonban az összes arany-, ezüst- és réztárgyat az Úrnak szentelte, azzal az ezüstrrel és arannyal együtt, amelyet a különböző nemzetektől, az edomitáktól, a moabitáktól, Ammon fiaitól, valamint a filiszteusoktól s az amalekitáktól zsákmányolt.

¹² Abizáj, Száruja fia pedig megvert a Sóaknás-völgyben tizenhatalcezer edomitát ¹³ és helyőrséget rendelt Edomba, hogy Edom Dávidnak szolgáljon. Így segítette az Úr Dávidot mindenütt, ahova ment.

Dávid hivatalnokai ¹⁴ Dávid volt tehát egész Izrael királya s ő szolgáltatta törvényt és igazságot egész népének. ¹⁵ Joáb, Száruja fia volt a sereg fővezére, Jozafát, Áhilud fia a jegyző, ¹⁶ Szádok, Ahitób fia és Ahimelek, Abjatár fia a papok, Súsá az íródeák, ¹⁷ Benája, Jojada fia a keretiek és feletiek légiónak vezére, Dávid fiai pedig az elsőek voltak a király keze körül.

1 Krón 19 Háború az ammoniták és a sírekek ellen ¹ Történt továbbá, hogy meghalt Naás, Ammon fiainak királya, és fia lett a király helyette. ² Így szólt ekkor Dávid: »Irgalmasságot tanúsítok Hánon, Naás fia iránt, mert atyja kedvességet tanúsított irántam.« Követeket küldött tehát Dávid, hogy vigasztalják meg őt atyja halála miatt. Amikor ezek eljutottak Ammon fiainak földjére, hogy megvigasztalják Hánont, ³ Ammon fiainak fejedelmei azt mondák Hánonnak: »Te talán azt hiszed, hogy Dávid atyád iránt való tiszteletből küldte el vigasztalóidat, s nem veszed észre, hogy azért jöttek hozzád szolgálói, hogy kikémleljék, kifürkésszék s kilessék földedet?« ⁴ Erre Hánon megkopasztotta és megborotváltatta Dávid szolgálait, és levágatta ruhájukat az alfelüktől egészen a lábukig, s elbocsátotta őket. ⁵ Amikor ezek elmentek és ezt megüzenték Dávidnak, ő eléjük küldött (minthogy nagy gyalázatot szenvedtek) és megparancsolta, hogy maradjanak Jerikóban, amíg meg nem nő a szakálluk, és csak akkor térjenek vissza.

⁶ Amikor aztán Ammon fiai látták, hogy méltatlanságot követtek el Dáviddal, mind Hánon, mind a többi nép, elküldött ezer talentum ezüstöt, hogy Mezopotámiából, a szíriai Maákából és Szóbából harci szekereket és lovasokat fogadjanak maguknak. ⁷ Meg is fogadtak harminckétezer harci szekeret s Maáka királyát, népével együtt. Ezek, miután megérkeztek, Medebával szemben ütöttek tábor. Ammon fiai is egybegyűltek városaikból, és hadba vonultak.

⁸ Amikor ezt Dávid meghallotta, odaküldte Joábot és a vitézek egész seregét. ⁹ Erre kivonultak Ammon fiai és a város kapuja mellett álltak csatarendbe, azok a királyok pedig, akik a segítségükre jöttek, külön, a mezőn álltak fel. ¹⁰ Ezért, amikor Joáb észrevette, hogy előlről is, hátulról is harc készül ellene, kiválasztotta egész Izraelből a legvitézebb embereket, és a sírekek ellen indult. ¹¹ A nép többi részét pedig Abizájnak, fivérének keze alá adta és azok Ammon fiai ellen indultak, ¹² és azt mondta: »Ha fölém kerekednek a sírekek, légy segítségemre, ha pedig föléd kerekednek Ammon fiai, én segítek neked. ¹³ Légy erős és cselekedjünk férfiasan népünkért és Istenünk városaiért, és az Úr majd megteszi azt, ami jó az ő színe előtt.« ¹⁴ Elindult tehát Joáb s a vele levő nép a sírekek elleni harcra és megfutamította őket. ¹⁵ Amikor aztán Ammon fiai látták, hogy a sírekek megfutamodtak, ők is megfutamodtak fivére, Abizáj előtt, és visszavonultak a városba. Erre Joáb visszatért Jeruzsálembe.

¹⁶ Amikor azonban a síretek látták, hogy vereséget szenvedtek Izrael előtt, követeket küldtek és elhozták azokat a síreket, akik a folyón túl laktak. Sófák, Adarézér hadvezére volt a vezérük. ¹⁷ Amikor ezt hírül vitték Dávidnak, ő egybegyűjtötte egész Izraelt, átkelt a Jordánon, és meglepte őket s csatarendbe állt ellenük. Erre azok megütköztek vele. ¹⁸ Ám a síretek megfutamodtak Izrael elől és Dávid hétezer szekeret s negyvenezer gyalogost pusztított el a síretek közül, Sófákot, a hadvezérüket is megölte. ¹⁹ Amikor aztán Adarézér szolgálai látták, hogy Izrael fölöttük kerekedett, Dávidhoz pártoltak és szolgálivá lettek, és Szíria nem akart többé segítséget nyújtani Ammon fiainak.

1 Krón 20 ¹ Az esztendő fordulója után, abban az időben, amikor a királyok hadba szoktak vonulni, az történt, hogy Joáb egybegyűjtötte a hadsereget s a haderőt, s elpusztította Ammon fiainak földjét, majd elment és ostrom alá vette Rabbát. Dávid azonban Jeruzsálemben maradt, amíg Joáb meg nem verte és le nem rontotta Rabbát. ² Akkor Dávid levette Melkom fejéről a koronát és megállapította, hogy egy talentum aranyat nyom és igen drága kövek vannak benne, és koronát csináltatott belőle magának. Zsákmányt is igen sokat hozott a városból, ³ a benne levő népet pedig kihozta és kőbányába, a vascsákányokhoz és vasékekhez rendelte. Így cselekedett Dávid Ammon fiainak valamennyi városával, aztán visszatért egész népével Jeruzsálembe.

Hadi sikerek ⁴ Ezután háború támadt Gézerben a filiszteusokkal; ebben a husáti Szibbekáj leütötte a ráfeiták nemzetségéből való Száfájt, és így megalázta őket.

⁵ Egy másik háború is keletkezett a filiszteusokkal: ebben a betlehemi Elhanán, Jaír fia, leütötte a gáti Góliát fivérét, akinek dárdanyele olyan volt, mint a takácsok zugolyfája.

⁶ Sőt még egy másik háború is keletkezett Gátban. Volt ebben egy igen magas ember, akinek hat-hat, összesen tehát huszonnégy ujja volt; ez is Ráfa nemzetségéből származott. ⁷ Ez szidalmakkal illette Izraelt, mire Jonatán, Samáának, Dávid fivérének fia leütötte.

Ezek voltak Gátban Ráfának azok a fiai, akik Dávidnak és szolgálainak keze által estek el.

1 Krón 21 A népszámlálás ¹ Felkelt azonban a sátán Izrael ellen és arra ingerelte Dávidot, hogy számlálja meg Izraelt. ² Ezt mondta azért Dávid Joábnak és a nép vezéreinek: »Menjetek és számláljátok meg Izraelt, Beersebától egészen Dánig és hozzátok meg nekem a számát, hadd tudjam.« ³ Joáb erre így válaszolt: »Szaporítsa az Úr százszor annyira népét, mint amennyi, hisz nem a te szolgálid-e ők, uram, király, mindnyájan? Miért kívánja azonban én uram azt, ami Izraelnek vétkeül fog számítani?« ⁴ Ám a király szava erősnek bizonyult. Kiment tehát Joáb és bejárta egész Izraelt, aztán visszatért Jeruzsálembe, ⁵ és átadta Dávidnak azoknak a számát, akiknél járt: Izrael száma összesen egymillió-százezer fegyverfogható ember, Júdáé pedig négyszázhetvenezer harcos volt. ⁶ Lévit és Benjamint ugyanis nem számlálta meg, mivel Joáb csak kellenként teljesítette a király parancsát. ⁷ De Istennek sem tetszett ez a parancs, és megverte érte Izraelt.

⁸ Azt mondta erre Dávid Istennek: »Nagyot vétkeztem, hogy ezt műveltem! Kérlek, bocsásd meg szolgálád gonoszságát, mert esztelenül cselekedtem.« ⁹ Így szólt erre az Úr Gádhoz, Dávid látnokához: ¹⁰ »Eredj és szólj Dávidhoz s mondd neki: Ezt üzeni az Úr: Három dolgot adok eléd választásul: válaszd az egyiket, amelyiket akarod és azt megcselekszem veled.« ¹¹ Gád el is ment Dávidhoz és azt mondta

neki: »Ezt üzeni az Úr: Válassz, amit akarsz: ¹² vagy három esztendei éhséget, vagy azt, hogy három hónapig menekülnöd kelljen ellenségeid elől és kardjuktól ne tudj megszabadulni, vagy azt, hogy három napig az Úr kardja és döghalál járja az országot és az Úr angyala öldököljön Izrael egész területén. Nos tehát, határozz, mit feleljek annak, aki engem küldött.«

¹³ Dávid erre így válaszolt Gádnak: »Mindegyiktől szorongás fog el: de jobb az Úr kezébe esnem, mint az emberekébe, mert nagy az ő irgalmassága.«

¹⁴ Döghalált bocsátott tehát az Úr Izraelre és meghalt Izraelből hetvenezer ember. ¹⁵ Jeruzsálemre is ráküldte az Úr az angyalt, hogy azt is megverje, de amikor az meg akarta verni, az Úr odatekintett és a csapás nagysága miatt megkönyörült, és parancsolt az angyalnak, aki meg akarta verni: »Elég, hagyja már abba kezed!«

Az Úr angyala ekkor éppen a jebuzita Ornán szérűje mellett állt. ¹⁶ Ekkor Dávid felemelte szemét és látta, hogy az Úr angyala ott áll az ég s a föld között, kezében kivont, és Jeruzsálem ellen fordított karddal. Erre mind ő, mind a vének, szőrzsákokba öltözve, arcra borultak a földön ¹⁷ és Dávid így szólt Istenhez: »Nemde, én parancsoltam meg, hogy számlálják meg a népet? Én vagyok az, aki vétkeztem, én követtem el gonoszságot. Ez a nyáj mit követett el? Uram Isten, kérlek, forduljon ellenem s atyám háza ellen kezed, de népedet ne sújtsa.«

A templom helyének meghatározása ¹⁸ Erre az Úr angyala megparancsolta Gádnak, mondja meg Dávidnak, hogy menjen fel s építsen oltárt az Úr Istennek a jebuzita Ornán szérűjén. ¹⁹ Dávid fel is ment Gád szava szerint, amelyet az Úr nevében mondott neki. ²⁰ Ornán ugyan, aki éppen akkor búzát csépeelt a szérűn, amikor felpillantott s meglátta az angyalt, négy fiával együtt elrejtőzött. ²¹ Amikor azonban Dávid Ornánhoz ment, Ornán meglátta őt, eléje ment a szérűről és arcát földre hajtotta előtte. ²² Dávid így szólt hozzá: »Add nekem szérűd helyét, hadd építsek rajta oltárt az Úrnak, éspe dig úgy, hogy fogadj el érte annyi ezüstöt, mint amennyit ér – hogy távozzon el a csapás a népről.« ²³ Ornán erre ezt válaszolta Dávidnak: »Vedd, s tegye meg az én uram, a király azt, ami neki tetszik, sőt odaadom a marhákat is egészen eléggő áldozatnak, a cséplőszánokat áldozati fának, a búzát étel-áldozatnak: mindezt szívesen odaadom.« ²⁴ Dávid király azonban azt mondta neki: »Ne úgy legyen, hanem hadd adjak csak meg érte annyi ezüstöt, amennyit megér: nem fogadhatom el ugyanis azt, ami a tied, hogy így ingyen szerzett egészen eléggő áldozatot mutassak be az Úrnak.«

²⁵ Éppen azért hatszáz siklus, igaz súlyú aranyat adott Dávid Ornánnak a helyért. ²⁶ Aztán oltárt épített ott az Úrnak, és egészen eléggő áldozatokat s békeáldozatokat mutatott be rajta és segítségül hívta az Urat, és az Úr meg is hallgatta őt. Tüzet bocsátott ugyanis az égből az égő áldozati oltárra, ²⁷ és parancsolt az Úr az angyalnak, és az hüvelyébe tette kardját.

²⁸ Minthogy tehát Dávid látta, hogy az Úr meghallgatta őt a jebuzita Ornán szérűjén, mindjárt ott mutatott be áldozatokat. ²⁹ Az Úr hajléka, amelyet Mózes csinált a pusztában, meg az égő áldozati oltár ebben az időben ugyanis a gibeoni magaslaton volt, ³⁰ és Dávid nem mehetett ehhez az oltárhoz, hogy ott engesztelje ki Istent, mert igen nagy félelem fogta el, amikor az Úr angyalának kardját látta.

1 Krón 22 A templomépítés előkészületei ¹ Éppen azért azt mondta Dávid: »Itt legyen az Isten háza és itt legyen az égő áldozati oltár Izrael számára.«

² Ugyanazért megparancsolta, hogy gyűjtsenek egybe Izrael földjéről minden jövevényt, aztán kőfaragókat rendelt közülük, hogy köveket vágjanak s faragjanak az Isten házának felépítésére. ³ Igen sok vasat is szerzett Dávid, az ajtók szegeire meg a kapcsokra és a foglalatokra, s töméntelen súlyú rezet. ⁴ A cédrusfát, amelyet a szidoniaiak s a tírusziak szállítottak Dávidnak, meg sem lehetett számlálni. ⁵ Azt mondta ugyanis Dávid: »Fiam, Salamon, még kicsiny és gyöngye gyermek, a háznak pedig, amelyet az Úrnak akarok építtetni, olyanak kell lennie, hogy híres legyen az egész földön: előkészítem tehát neki azt, ami szükséges.« Éppen ezért elő is készített halála előtt minden anyagot.

⁶ Majd hívatta fiát, Salamont s meghagyta neki, hogy építsen házat az Úrnak, Izrael Istenének. ⁷ Azt mondta Dávid Salamonnak: »Fiam, én akartam házat építeni az Úr, az én Istenem nevének, ⁸ de az Úr szózatot intézett hozzám: `Sok vért ontottál s igen sok háborút viseltél: nem építhetsz házat nevemnek, mert ennyi vért ontottál előttem. ⁹ Fiad, aki születni fog neked, a nyugalom embere lesz, mert nyugalmat adok neki körös-körül minden ellenségétől: s éppen azért fogják Békességesnek hívni, mert békességet s nyugalmat adok Izraelnek, az ő valamennyi napja alatt. ¹⁰ Ő építsen házat nevemnek. Ő a fiam lesz és én az atyja leszek s megszilárdítom Izraelen való királysága trónját mindörökre.' ¹¹ Nos tehát, fiam, legyen az Úr veled, hogy sikerüljön házat építened az Úrnak, a te Istenednek, mint ahogy kijelentette rólad. ¹² Adjon neked az Úr okosságot és értelmet is, hogy tudd kormányozni Izraelt s megtartani az Úr, a te Istened törvényét, ¹³ mert csak akkor fogsz boldogulni, ha megtartod azokat a parancsokat és rendeleteket, amelyre az Úr Mózes által Izraelt megtanította. Légy erős és járj el férfiasan, ne félj és ne rettegj! ¹⁴ Íme, én szegénységemben elkészítettem az Úr házához szükséges dolgokat: százezer talentum aranyat, egymillió talentum ezüstöt, s réz és vas annyi van, hogy megmérni sem lehet, mert tömege meghaladja a számot, s fát és követ is készíttettem mindarra, ami szükséges. ¹⁵ Rendelkezésedre áll igen sok mesterember is, kőfaragó, kőműves és ács s mindenféle művészetben járatos ember, aki tud alkotni ¹⁶ aranyból, ezüstből, rézből és vasból, amelynek száma nincsen. Fel tehát, láss hozzá és az Úr veled lesz.«

¹⁷ Megparancsolta továbbá Dávid Izrael valamennyi főemberének, hogy támogassák fiát, Salamont, ¹⁸ mondván: »Látjátok, hogy az Úr, a ti Istenetek veletek van és nyugalmat adott nektek körös-körül mindenfelől, a kezetekbe adta minden ellenségeketek s meghódolt e föld az Úr s az ő népe előtt. ¹⁹ Adjátok tehát szíveteket s lelketeket az Úr, a ti Istenetek keresésére: fel, építsetek szentélyt az Úr Istennek, hogy be lehessen vinni az Úr szövetségének ládáját s az Úrnak szentelt tárgyakat az Úr nevének építendő házba.«

1 Krón 23 A leviták számbavétele ¹ Amikor aztán Dávid megöregedett s éltesebb korú lett, fiát, Salamont tette Izrael királyává ² és egybegyűjtötte Izrael valamennyi főemberét meg a papokat és a levitákat.

³ Aztán megszámláltatta a levitákat, a harmincesztendősoktól felfelé, s harmincnyolcezer főnyinek találta őket. ⁴ »Ezek közül huszonnégyezret az Úr házának szolgálatára választott ki és osztott be,

hatezret pedig előjárónak és bírának, ⁵ négyezret meg ajtónállónak, s ugyancsak ennyit arra, hogy dicsérjék az Urat azokkal a hangszerekkel, amelyeket a dicsérethez készítettett.»

⁶ Fel is osztotta őket Dávid, Lévi fiainak, tudniillik Gersonnak, Kaátnak és Merárinak rendje szerint.

⁷ Gerson fiai voltak: Leedán és Szemei. ⁸ Leedán fiai voltak: Jáhiel, a fő, továbbá Zetán meg Joel: három. ⁹ Szemei fiai voltak: Selomit, Hosziel és Árán: három. Ők voltak a Leedántól származó családfők. – ¹⁰ Szemei fiai voltak: Jahat, Zíza, Jáus és Béria; ezek négyen voltak Szemei fiai. ¹¹ Jahat volt a fő, Zíza a helyettese; Jáusnak és Bériának azonban nem volt nagyon sok fia, s azért csak egy családnak s egy háznak számítottak.

¹² Kaát fiai voltak: Amrá, Jichár, Hebron és Oziel: négy. ¹³ Amrá fiai Áron és Mózes voltak. Áront kiválasztották, hogy fiaival együtt mindörökké a szentek szentjében szolgáljon, és illatot gyűjtsen az Úrnak a neki megparancsolt szertartás szerint, s mindörökké áldja az ő nevét; ¹⁴ Mózesnek, az Isten emberének fiait is Lévi törzsébe sorolták. ¹⁵ Mózes fiai Gersom és Eliézer voltak. ¹⁶ Gersom fiai voltak: Subaél, a fő, ¹⁷ Eliézer fiai pedig: Rohóbia, a családfő, több fia nem is volt Eliézernak, de Rohóbia fiai nagyon megsokasodtak. ¹⁸ Jichár fiai voltak: Selomit, a családfő. ¹⁹ Hebron fiai: Jeriáu, a családfő, Amarja a második, Jahaziél a harmadik, Jekmaán a negyedik. ²⁰ Oziel fiai: Míka, a családfő, Jesia a második.

²¹ Merári fiai voltak: Moholi és Músi. Moholi fiai voltak: Eleazár és Kís. ²² Eleazár azonban úgy halt meg, hogy nem voltak fiai, csak leányai, ezeket testvéreik, Kís fiai vették el. ²³ Músi fiai voltak Moholi, Eder és Jerimót:: három.

A leviták feladatai ²⁴ Ezek voltak Lévi fiainak családfői, nemzetségük, családjuk, rendjük és családfőik száma szerint. Ők látták el az Úr házában szolgálatát, a húszesztendőstől kezdve felfelé.

²⁵ Azt mondta ugyanis Dávid: »Az Úr, Izrael Istene, immár nyugalmat adott népének, s Jeruzsálemben lakik mindörökké, ²⁶ és így nem kell többé hordozniuk a levitáknak a hajlékot s különböző szolgálati tárgyait. ²⁷ Dávid utolsó rendelkezései szerint tehát a húszesztendőstől fogva kell megállapítani Lévi fiainak számát. ²⁸ Ők lássák el Áron fiainak felügyelete alatt az Úr házában szolgálatát, az udvarokon, a kamarákban, a tisztogatás helyén és a szent helyen, s az Úr temploma szolgálatának minden munkájában. ²⁹ A papok viseljenek gondot a kitett kenyerekre, a liszt lángból való ételáldozatra, a kovásztalan lepényekre, a serpenyőben készített meg a pirított dolgokra, s minden súly- és hossz mértékre, ³⁰ a leviták pedig álljanak elő dicséretet zengedezni és énekelni az Úrnak reggel, valamint este, ³¹ továbbá a szombatokon, a hónapok első napján, s a többi ünnepen az Úr egészen eléggő áldozatainak bemutatásánál, úgy, ahogy azt az Úr előtt mindenkor bemutatandó minden egyes áldozat száma és szertartása megkívánja. ³² Így teljesítsék kötelességüket a szövetség sátra iránt, feladatukat a szent hely iránt, s kötelességüket testvéreik, Áron fiai iránt, szolgálva az Úr házában.«

1 Krón 24 A papok számbavétele ¹ Áron fiainak a következő osztályaik voltak. Áron fiai Nádáb, Ábiu, Eleazár és Itamár voltak, ² de Nádáb és Ábiu atyjuk előtt haltak meg s nem voltak fiaik, és így Eleazár és Itamár viselték a papságot.

³ Ezeket osztotta be tehát Dávid, azaz az Eleazár fiai közül való Szádok és az Itamár fiai közül való Ahimelek, rendjeik és szolgálatuk szerint. ⁴ Ám Eleazár fiai között sokkal több családfő volt, mint Itamár fiai között. Ezért azoknak, vagyis Eleazár fiainak családjaik szerint tizenhat főembert juttatott, Itamár fiainak pedig, családjaik szerint nyolcat. ⁵ Sorsvetés által osztotta be mind a két nemzetséget egyaránt, mert Eleazár fiai közül is, meg Itamár fiai közül is voltak vezetői a szenthelynek és megbízottai Isten ügyének. ⁶ Semeja, Natanael fia, a levita íródeák jegyezte fel őket, a király és a fejedelmek meg Szádok pap és Ahimelek, Abjatár fia, meg a papi és levita családok fejei előtt: egyfelől Eleazár családját, amely a többi felett állott, másfelől Itamár családját, amely alatt a többiek voltak.

⁷ Az első sorsvetés Jojáriba esett, a második Jedeire, ⁸ a harmadik Hárimra, a negyedik Szeorimra, ⁹ az ötödik Melkiára, a hatodik Majmánra, ¹⁰ a hetedik Kószra, a nyolcadik Ábiára, ¹¹ a kilencedik Jesuára, a tizedik Sekenjára, ¹² a tizenegyedik Eliásibra, a tizenkettedik Jákimra, ¹³ a tizenharmadik Hoffára, a tizennegyedik Jesebábra, ¹⁴ a tizenötödik Bilgára, a tizenhatodik Immerre, ¹⁵ a tizenhetedik Hezírre, a tizennyolcadik Áfszeszre, ¹⁶ a tizenkilencedik Petahjára, a huszadik Hezekielre, ¹⁷ a huszonegyedik Jákinra, a huszonkettedik Gámulra, ¹⁸ a huszonharmadik Dalája, a huszonnegyedik Maazjáura.

¹⁹ Ez volt az ő szolgálati rendjük az Úr házába való bevonulásukat illetőleg, az atyjuktól, Árontól, az Úrnak, Izrael Istenének parancsa alapján kapott rendtartásuk szerint.

A leviták rendje ²⁰ Ami Lévi többi fiát illeti: Amráf fiai közül való volt Subaél; Subaél fiai közül Jehedeja, ²¹ Rohóbia fiai közül pedig Jesia volt a családfő. ²² Jichár fiai közül való volt Sálemót, Sálemót fiai közül Jahát volt a családfő. ²³ Ennek első fia Jeriáu, a második Amarja, a harmadik Jahaziél, a negyedik Jekmaán volt. ²⁴ Oziel fia volt Míka, Míka fiai közül Sámir volt a családfő. ²⁵ Míka fivére Jesia volt, Jesia fiai közül Zakariás volt a családfő. ²⁶ Merári fiai voltak: Moholi és Músi. Ozjáú fia: Bennó. ²⁷ Merári fiai voltak: Ozjáú, Soám, Zákur és Hebri. ²⁸ Moholi fia volt Eleazár, – ennek nem voltak fiai. ²⁹ Kís fia pedig Jerameél. ³⁰ Músi fiai voltak: Moholi, Eder és Jerimót.

Ezek voltak Lévi fiai, családjaik szerint. ³¹ Ezek is sorsot vetettek, mint ahogy a testvéreik, Áron fiai, Dávid király előtt és Szádok, Ahimelek, s a papi és levita családok fejei előtt, mind az idősebbek, mind a fiatalabbak: sorsvetés által osztották be egyaránt valamennyit.

1 Krón 25 Az énekesek szolgálatai ¹ Kijelölték továbbá a szolgálatra Dávid és a sereg elöljárói Ászáfnak, Hemánnak és Iditunnak fiait, hogy azok lantokkal, hárfákkal és cintányérokkal profétáljanak. Szám szerint a következők látták el e reájuk bízott szolgálatot:

² Ászáf fiai közül: Szakkur, József, Natanja és Aszáréla, Ászáf fiai, Ászáf vezetése alatt, aki a király utasítása szerint profétált. ³ Idituntól: Iditun fiai: Gedalja, Szóri, Jesaja, Hásabja és Mattitja, hatan, atyjuk, Iditun vezetése alatt, aki lanttal profétált azok élén, akik dicsérték és magasztalták az Urat. ⁴ Hemántól: Hemán fiai: Bokkjáu, Matanjáu, Oziel, Subuél, Jerimót, Hananja, Hanáni, Eliáta, Geddeli, Romemtiézer, Jesbakassa, Mallóti, Ótir és Maháziót; ⁵ ezek mind Hemánnak, a király látnokának voltak a fiai, Isten azon szavai folytán, hogy növeli hatalmát: tizennégy fiút és három leányt adott ugyanis az Isten Hemánnak. –

⁶ Mindezeknek az volt a tisztük, hogy énekeljenek az Úr házában cintányér, hárfa- és lantkísérettel, az Úr házában szolgálatára, a király utasításai szerint atyjuk, tudniillik Ászáf, Iduitun és Hemán vezetésével. ⁷ Szám szerint azokkal a testvéreikkel együtt, akik az Úr énekét tanították – vagyis a mesterek összesen – kétszáznyolcvannolcan voltak.

⁸ Szolgálati rendjükre sorsot vetettek, az idősebbekre éppúgy, mint a fiatalabbakra, a tanultakra és tanulatlanokra egyaránt. ⁹ Az első sorsvetés Józsefre, Ászáf fiára esett, a második Gedaljára, rá magára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁰ a harmadik Zákurra, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹¹ a negyedik Iszárira, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹² az ötödik Natanjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹³ a hatodik Bokkjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁴ a hetedik Iszreelára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁵ a nyolcadik Jesajára, fiaira és testvéreire: tizenkettő. ¹⁶ A kilencedik Matanjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁷ a tizedik Semejára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁸ a tizenegyedik Azareélre, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ¹⁹ a tizenkettedik Hásabjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁰ a tizenharmadik Subaélre, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²¹ a tizennegyedik Mattitjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²² a tizenötödik Jerimótra, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²³ a tizenhatodik Hananjára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁴ a tizenhetedik Jesbakassára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁵ a tizennyolcadik Hanánira, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁶ a tizenkilencedik Mellótira, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁷ a huszadik Eljatára, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁸ a huszonegyedik Ótirra, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ²⁹ a huszonkettedik Gedeltire, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ³⁰ a huszonharmadik Maházíottra, fiaira és testvéreire: tizenkettő; ³¹ a huszonnegyedik Romemtiézerre, fiaira és testvéreire: tizenkettő.

1 Krón 26 A kapuőrök ¹ Az ajtónállók osztályaihoz tartoztak:

A kóriták közül Meselemia, az Ászáf fiai közül való Kóré fia. ² Meselemia fiai: Zakariás, az elsőszülött, Jedjaél a második, Zabadja a harmadik, Jatanaél a negyedik, ³ Élám, az ötödik, Johanán, a hatodik, Elioenáj, a hetedik. – ⁴ Továbbá Obededom fiai: Semeja, az elsőszülött, Jozábád a második, Jóah a harmadik, Szákár a negyedik, Natanael az ötödik, ⁵ Ammiel a hatodik, Isszakár a hetedik, Folláti a nyolcadik – mert az Úr megáldotta őt. ⁶ Fiának, Szemeinek is születtek fiai. Ők elöljárói voltak családjuknak, mert igen derék emberek voltak; ⁷ Semeja fiai voltak: Otni, Ráfael, Obed és Elzábád és testvérei, akik igen derék emberek voltak, Eliú meg Szamákja. ⁸ Ezek mind Obededom fiai közül valók voltak, ők maguk is, fiaik is, testvéreik is igen derekasan szolgáltak. Obededomtól hatvanketten voltak. ⁹ Meselemia fiai és azok testvérei, akik szintén igen derék emberek voltak, tizennyolcan voltak.

¹⁰ Hószától, vagyis Merári fiai közül valók voltak: Semri, a családfő – atyjának ugyanis nem volt már elsőszülöttje és ezért őt tette meg családfőnek –, ¹¹ Helkija a második, Tabelja a harmadik, Zakariás a negyedik. Hószának ezek a fiai meg a testvérei összesen tizenhárman voltak.

¹² Ezeket ajtónállóknak osztották be, hogy mint az őrség vezetői, testvéreikhez hasonlóan, szüntelenül az Úr házában szolgáljanak. ¹³ Majd kisorsolták fiatalnak és idősek egyaránt, családról-családra a különböző kapukat. ¹⁴ A napkeleti rész Selemiára esett, fiának, Zakariásnak, aki igen okos és tapasztalt ember volt, az északi oldal jutott osztályrészül. ¹⁵ Obededomnak és fiainak a déli, a háznak az a része, amelyben a vének tanácsa volt. ¹⁶ Sefímnek és Hószának pedig a nyugati, a feljárat útjára vivő kapuval együtt, úgyhogy az egyik őrhely a másikkal szemben volt. ¹⁷ Kelet felé naponkint hat levita

állt őrt, észak felé négy, dél felé hasonlóképpen naponként négy, ahol a tanács volt kettő-kettő, ¹⁸ nyugat felé, az ajtónállók kamráinál pedig négy az útnál, kettő-kettő a kamráknál. – ¹⁹ Ez volt Kóré és Merári ajtónálló fiainak osztályai.

A kincstár felügyelői ²⁰ Isten házának kincseire és a szentelt tárgyakra Áhia ügyelt fel. ²¹ Ledán fiai, Gersonnak Ledántól származó fiai, a Ledántól és Gersontól származó Jejél család fejei, ²² Jejél fiai: Zátán és Joel, az ő testvérei, az Úr házának kincseire felügyeltek. ²³ Az amrámiták, jicháriták, hebroniták és oziheliták élén álló ²⁴ Subaél, Gersomnak, Mózes fiának a fia, volt a főkincstartó. ²⁵ Az ő Eliézertől származó testvérei voltak: Eliézer fia, Rahábia, az ő fia Izajás, az ő fia Jórám, az ő fia Zekri, meg az ő fia Selemit. ²⁶ Ez a Selemit meg a testvérei felügyeltek azokra a szent kincsekre, amelyeket Dávid király, a családfők, az ezredesek, a századosok meg a hadvezérek szenteltek ²⁷ a harcokból és a háborús zsákmányból az Úrnak, ezeket ugyanis ők az Úr templomának fenntartására és felszerelésére szentelték. ²⁸ Mindazt, amit Sámuel látnok szentelt az Úrnak, meg Saul, Kís fia, meg Ábner, Nér fia, meg Joáb, Száruja fia vagy bárki más szentelt az Úrnak, szintén Selemit és testvérei kezelték.

Tisztségviselők a közigazgatásban ²⁹ Elöljárók a jicháriták közül Konenja és fiai voltak. A feladatukat Izrael külső ügyei, tanítása és ítéltése alkották. ³⁰ A hebroniták közül Hásabja és testvérei, ezerhétszáz derék férfi, álltak a Jordánon túl, a nyugati oldalon lakó Izrael élén, az Úr valamennyi ügyében és a király szolgálatában. ³¹ A hebroniták feje, nemzetségeik és családjaik szerint, Jeria volt. Ezeket Dávid uralkodásának negyvenedik esztendejében számlálták meg, és Jázer-Gileádban igen vitéz emberek akadtak közülük. ³² Kétezer-hétszáz felnőtt korú testvére családfő volt. Ezeket Dávid a rúbenitáknak, a gádítáknak és Manassze fél törzsének élére állította, Istennek és a királynak minden ügyében.

1 Krón 27 Dávid hadvezérei ¹ Izrael fiai, a családfők, az ezredesek, a századosok, az elöljárók, akik csapataik szerint szolgáltak a királynak, s az esztendő egy-egy hónapjában vonultak ki és be, és egyenkint huszonnégyezer ember élén álltak, számuk szerint a következők voltak. ² Az első csapat élén, az első hónapban, Jesboám, Zábdiel fia állt; huszonnégyezer embere volt. ³ Fáresz fiai közül való volt, s ő volt a sereg valamennyi vezérének vezére az első hónapban. ⁴ A második hónap csapatát az áhohita Dúdia vezérelte; helyettesét Miklótnak hívták. Huszonnégyezer emberből álló sereg résznek parancsolt. ⁵ A harmadik seregnek, a harmadik hónapban Benája, Jojáda pap fia volt a vezére; csapatában huszonnégyezer ember volt. ⁶ Ez a Benája igen vitéz volt a harminc között, sőt a harminc felett volt; csapatának élén fia, Amizábád állt. ⁷ A negyediknek a vezére, a negyedik hónapban Aszaél, Joáb testvére, utána pedig fia, Zabadja volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ⁸ Az ötödik vezér, az ötödik hónapban, a jézerita Samhut volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ⁹ A hatodik, a hatodik hónapban, a tekoai Híra, Ákkes fia volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹⁰ A hetedik, a hetedik hónapban, az Efraim fiai közül való fállonita Helesz volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹¹ A nyolcadik, a nyolcadik hónapban, a Zaráhi nemzetségből való husáti Szibbekáj volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹² A kilencedik, a kilencedik hónapban, a Jemini fiai közül való, anatóti Abiézer volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹³ A tizedik, a tizedik hónapban, a netofáti Maráj volt. Ő is a Zaráhi nemzetségből való volt, csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹⁴ A tizenegyedik, a tizenegyedik hónapban, az Efraim fiai közül való, fárátoni Benája volt; csapatában huszonnégyezer ember volt. ¹⁵ A tizenkettedik, a tizenkettedik hónapban, a Gotoniel nemzetségből való, netofáti Holdáj volt; csapatában huszonnégyezer ember volt.

A törzsek vezetői ¹⁶ Izrael törzseinek élén álltak: a rúbeniták élén Eliézer vezér, Zekri fia, a simeoniták élén Safátja vezér, Maáka fia, ¹⁷ a leviták élén Hásabja, Kámuel fia, az ároniták élén Szádok, ¹⁸ Júda élén Eliú, Dávid fivére, Isszakár élén Ámri, Mikaél fia, ¹⁹ a zebuloniták élén Jesmaja, Abdiás fia, a naftaliták élén Jerimót, Ozriel fia, ²⁰ Efraim fiainak élén Ózeás, Ozáziu fia, Manassze fél törzsének élén Joel, Fadája fia, ²¹ Manassze gileádi fél törzsének élén Jaddó, Zakariás fia, Benjamin élén Jásziel, Ábner fia, ²² Dán élén pedig Ezriél, Jerohám fia. Ezek voltak Izrael fiainak vezetői. ²³ A húszesztendősnél fiatalabbakat Dávid nem akarta megszámláltatni, mert az Úr azt mondta, hogy úgy megsokasítja Izraelt, mint az ég csillagait. ²⁴ Joáb, Száruja fia megkezdte a számlálást, de be nem végezte, mert emiatt harag zúdult Izraelre. Éppen azért a megszámláltak száma nem került be Dávid király jegyzékeibe.

A királyi vagyon kezelői ²⁵ A király kincseinek felügyelője Azmót, Adiél fia volt, a városokban, a falvakban, a tornyokban levő kincseknek a gondviselője pedig Jonatán, Ozija fia volt. ²⁶ A falusi munkák és a földművelő mezei munkások élén Ezri, Kelub fia állt. ²⁷ A szőlőművesek élén a romátita Semeja állt, a borosházak felügyelője pedig az áfonita Zabdiás volt. ²⁸ A Mezőségen elterülő olaj- és fügefakertek felügyelője a gederita Balanám volt, az olajtárházak felett pedig Joás állt. ²⁹ A Sárnon legelő csordák felügyelője a sároni Setráj volt, a völgyekben levő szarvasmarhák felett Sáfát, Ádli fia volt, ³⁰ a tevék felett az izmaelita Ubil, a samarak felett a meronátita Jehdeja, ³¹ a juhok felett pedig az agarita Jáziz. Ez volt Dávid király jószágának összes felügyelője.

A legfőbb tisztviselők ³² Jonatán, Dávid atyai nagybátyja tanácsos volt, értelmes és írástudó ember. Ő és Jáhiel, Hakámoni fia voltak a király fiai mellett. ³³ Ahitófel szintén tanácsosa volt a királynak, az arákita Húsáj pedig a király barátja. ³⁴ Ahitófel után Jojáda, Benája fia és Abjatár következett. A király hadseregének vezére Joáb volt.

1 Krón 28 A templomépítés elrendelése ¹ Majd egybehívta Dávid Izrael valamennyi fejedelmét, a törzsek vezéreit, a király szolgálatában álló csapattiszteket, meg az ezredeseket, a századosokat, a királyi jószág- és vagyonfelügyelőket, fiait meg az udvari tiszteket és a sereg erős és vitéz embereit Jeruzsálembe. ² Aztán felkelt és felállt a király és így szólt: »Hallgassatok meg, testvéreim és népem! Elhatároztam, hogy házat építek, hogy ott megnyugodhasson az Úr szövetségének ládája, Istenünk lábának zsámolya, és el is készítettem mindent az építéshez. ³ Ám Isten azt mondta nekem: 'Ne építs házat nevemnek, mert harcos ember vagy és vért ontottál.' ⁴ Az Úr, Izrael Istene azonban engem választott ki atyám egész házából arra, hogy királya legyek Izraelnek mindörökké. Júdából választotta ki ugyanis a vezéreket, Júda házából pedig atyám házát, atyám fiai közül pedig úgy tetszett neki, hogy engem válasszon ki egész Izrael királyává. ⁵ Fiaim közül pedig – sok fiút adott ugyanis nekem az Úr – kiválasztotta Salamon fiamat, hogy ő üljön az Úr izraeli királyi trónjára, ⁶ s azt mondta nekem: 'Fiad, Salamon építi fel majd házamat és udvaraimat: őt választottam ki ugyanis fiamnak s én neki atyja leszek ⁷ és megszilárdítom királyságát mindörökre, ha kitart parancsaim és rendeleteim teljesítésében, úgy, mint ma.' ⁸ Nos tehát, Izrael egész gyülekezete előtt és Istenünk hallatára mondom: tartsátok meg és keressétek az Úr, a mi Istenünk valamennyi parancsát, hogy tulajdonotok legyen és magatok után fiaitokra hagyhassátok ezt a pompás földet mindörökre.

⁹ Te pedig, fiam, Salamon, ismerd el atyád Istenét és szolgálj neki teljes szívből és készséges lélekkel, mert az Úr minden szívet megvizsgál s az elmék minden gondolatát ismeri. Ha keresed őt, megtalálod, ha azonban elhagyod őt, elvet téged mindörökre. ¹⁰ Nos tehát, mivel téged választott ki az Úr arra, hogy megépítsd a szenthely házát, légy erős és készítsd el!»

¹¹ Azzal Dávid átadta fiának, Salamonnak az előcsarnok, a templom, a melléktermek, az emeleti terem, a belső termék és az engesztelés házának leírását, ¹² valamint mindannak a tervét, amit kigondolt az udvarokra, az Úr házának kincsei és a szent kincsek számára körös-körül építendő kamrákra, ¹³ a papok s a leviták beosztására meg az Úr házának valamennyi munkájára és az Úr templomának szolgálatához szükséges valamennyi eszközre vonatkozólag, ¹⁴ továbbá a megfelelő súlyú aranyat a szolgálat minden egyes eszközére, meg a megfelelő súlyú ezüstöt a különböző tárgyakra és dolgokra, ¹⁵ meg az arany mécstartók és mécseseik számára a mindegyik mécstartó és mécses méretének megfelelő aranyat. Hasonlóképpen átadta az ezüst mécstartók és mécseseik számára a megfelelő súlyú ezüstöt, a különböző méreteknek megfelelően. ¹⁶ Odaadta az aranyat a kitett kenyerek asztalaihoz is, a különböző fajtájú asztalokhoz, meg az ezüstöt az egyéb ezüstasztalok számára, ¹⁷ meg a villák, csészek, tömjénezők és az aranyserlegek számára a szintiszta aranyat, a méretek nagysága szerint számítva a súlyt minden egyes serlegre. Hasonlóképpen odaadta az ezüstserlegekre a különböző súlyú ezüstöt. ¹⁸ A füstölő oltár számára szintiszta aranyat adott; ugyanabból kellett készíteni a szárnyaikat kiterjesztő s az Úr szövetségládáját befedő kerubok szekerének szerkezetét is. ¹⁹ »Mindez, úgy mond, az Úr kezével írva jutott el hozzám, értésemre adva a terv egész kivitelét.«

²⁰ Majd azt mondta Dávid a fiának, Salamonnak: »Légy férfi s erős és kezdj hozzá! Ne félj és ne rettegj, mert az Úr, az én Istenem veled lesz és nem hagy magadra s nem hagy cserben téged, amíg az Úr házának szolgálatához szükséges minden dolgot el nem készítesz. ²¹ Íme, a papok s a leviták csapatai itt vannak melletted az Úr házának minden szolgálatára, és készen vannak, és meg tudják tenni minden parancsodat a főemberek is, meg a nép is.«

1 Krón 29 Adományok a templom építéséhez ¹ Majd így szólt Dávid király az egész gyülekezethez: »Egyedül fiamat, Salamont, aki még gyermek és gyenge, választotta ki Isten, pedig a munka nagy, mert nem embernek, hanem Istennek készül hajlék. ² Én minden erőmmel előkészítettem a szükségeseket Istenem házához. Szereztem aranyat az arany-, ezüstöt az ezüst-, rezet a réz-, vasat a vas-, fát a fatárgyakhoz, ónix, stíbiamszerű és mindenféle színű köveket s mindenféle drágakövet és pároszi márványt bőségben. ³ Ezenkívül, amit az én Istenem házára felajánlottam, a saját vagyonomból is adok aranyat és ezüstöt az én Istenem templomához: azonfelül amit a szent épület céljaira előkészítettem, ⁴ háromezer talentum aranyat Ofír aranyából s hétezer talentum finom ezüstöt, hogy be lehessen vonni arannyal a templom falait ⁵ és ahol aranyra van szükség, aranyból, ahol ezüstre van szükség, ezüsből el lehessen készíttetni a dolgokat a mesteremberek keze által. Ha valaki önként akar még áldozni valamit, töltsen meg ma a tenyerét és hozza el, amit az Úrnak szán.«

⁶ Fogadalmat tettek erre a nemzetségek vezetői, meg Izrael törzseinek előljárói, meg az ezredesek, a századosok és a királyi vagyonfelügyelők, ⁷ és az Isten házának műveire adtak ötezer talentum aranyat, tízezer szolidust, tízezer talentum ezüstöt, tizennyolcezer talentum rezet, meg százezer talentum vasat. ⁸ Akinek drágaköve volt, odaadta az Úr házának kincsei közé, a gersonita Jáhiel kezébe.

⁹ A nép örvendezett, amikor ők fogadalmi ajándékaikat önként megígérték, – teljes szívvel ajánlották fel ugyanis azokat az Úrnak, – s Dávid király is örvendezett nagy örömmel.

Dávid hálaimája ¹⁰ Majd áldotta az Urat az egész sokaság előtt és mondta:

»Áldott légy Uram, atyánknak, Izraelnek Istene
mindörökkön-örökké.

¹¹ Tiéd Uram a fenség, a hatalom,
a dicsőség és a győzelem: tiéd a dicséret,
mert minden, ami az égben s a földön van, a tiéd,
tiéd Uram a királyság és te vagy valamennyi fejedelem felett.

¹² Tiéd a gazdagság, tiéd a dicsőség,
te uralkodsz mindenben,
a te kezében van az erő s a hatalom,
a te kezében van a nagyság s az uralkodás mindenben.

¹³ Ezért most hálát adunk neked,
Istenünk és dicsérjük hatalmas nevedet.

¹⁴ Ki vagyok én és ki az én népem, hogy neked ajánlhatnánk mindezeket? Tiéd minden és mi csak azt adtuk neked, amit a te kezedből kaptunk. ¹⁵ Idegenek s jövevények vagyunk csak előtted, éppúgy, mint atyáink voltak valamennyien. Napjaink olyanok ezen a földön, mint a múltó árnyék. ¹⁶ Urunk, Istenünk, ez az egész vagyon, amelyet készítettünk, hogy ház épüljön szent nevednek, a te kezedből való és a tiéd az egész. ¹⁷ Tudom Istenem, hogy vizsgálod a szíveket és szereted az egyszerűséget: azért én is szívem egyszerűségében, örvendezve ajánlottam fel mindezeket és láttam, hogy itt levő néped is nagy örömmel ajánlotta fel neked ajándékait. ¹⁸ Uram, atyáinknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Izraelnek Istene, tartsd meg mindörökké szívüknek ezt a készségét és maradjon meg bennük mindig ez az érzés tiszteleted iránt! ¹⁹ Fiamnak, Salamonnak pedig adj tökéletes szívet, hogy megtartsa parancsolataidat, bizonyságaidat, szertartásaidat s tegyen meg mindent és építse fel azt a házat, amelynek költségeit előkészítettem.«

²⁰ Majd megparancsolta Dávid az egész gyülekezetnek: »Áldjátok az Urat, a mi Istenünket!« Erre áldotta az egész gyülekezet az Urat, atyái Istenét és meghajolva hódolt Isten, majd a király előtt.

Salamon trónralépése ²¹ Másnap aztán vágóáldozatokat vágtak az Úrnak és egészen eléggő áldozatul bemutatnak ezer bikát, ezer kost, ezer bárányt a hozzátartozó italáldozattal és sok minden szertartással együtt egész Izraelért. ²² Aztán ettek és ittak az Úr előtt azon a napon nagy örömmel. Majd másodszor is felkenték Salamont, Dávid fiát: felkenték őt az Úrnak, fejedelmül, Szádokot pedig főpapul.

²³ Salamon bele is ült az Úr trónusába, mint király, atyja, Dávid helyett, és tetszett mindenkinek s engedelmeskedett neki egész Izrael. ²⁴ A fejedelmek s a hatalmasok, sőt Dávid király valamennyi fia

is mind kezüket adták s hódoltak Salamon királynak. ²⁵ Az Úr felmagasztalta Salamont egész Izrael előtt és olyan királyi dicsőséget adott neki, amilyen semmiféle királynak sem volt előtte Izraelben.

Dávid történetének lezárása ²⁶ Így uralkodott Dávid, Izáj fia egész Izraelen. ²⁷ Az idő, amíg Izraelen uralkodott, negyven esztendő volt: Hebronban uralkodott hét esztendeig, Jeruzsálemben harmincháromig. ²⁸ Aztán meghalt, jó öregségben, betelve életével, gazdagságával s a dicsőséggel, és fia, Salamon lett a király helyette. ²⁹ Dávid király dalait pedig, az elsőtől az utolsóig megírták Sámuel látnok könyvében, Nátán próféta könyvében, és Gád látnok könyvében, ³⁰ egész uralkodásával, vitézségével és az ő idejében vele, Izraellel, és a föld minden országával történetekkel együtt.

KRÓNIKÁK MÁSODIK KÖNYVE

SALAMON TÖRTÉNETE: 1,1-9,31

2 Krón 1 Salamon bölcsességét kér Istentől ¹ Salamon, Dávid fia meg is erősödött királyságában s az Úr, az ő Istene, vele volt és igen nagyvá tette őt. ² Ekkor Salamon felszólította egész Izraelt, az ezre-
deseket, a századosokat, a hadnagyokat, s a bírákat egész Izraelben meg a családfőket ³ és elment
az egész sokasággal a gibeoni magaslatra. Ott volt ugyanis az Isten szövetségének sátra, amelyet
Mózes, Isten szolgája csinált a pusztában. ⁴ Az Isten ládáját ugyan Dávid Kirját-Jearimból arra a helyre
vitette, amelyet számára készített és ahol számára sátrat állított, azaz Jeruzsálemben, ⁵ de a rézoltár,
amelyet Beszeleél, Húr fiának, Úrinak a fia készített, ott volt az Úr sátra előtt. Felkereste tehát ezt
Salamon és az egész gyülekezet, ⁶ és felment Salamon az Úr szövetségének sátra előtt levő rézoltár-
hoz s ezer egészen eléggő áldozatot mutatott be rajta.

⁷ Éjszaka aztán íme, megjelent neki Isten és mondta: »Kérj, amit akarsz s megadom neked.« ⁸ Sala-
mon erre így válaszolt Istennek: »Te az én atyámmal, Dáviddal, nagy irgalmasságot cselekedtél és
helyébe engem tettél királlyá. ⁹ Nos tehát, Uram Istenem, teljesedjék ígéreted, amelyet atyámnak,
Dávidnak, tettél. Mivel te tettél engem néped királyává, amely oly sok s annyira megszámlálhatatlan,
mint a föld pora, ¹⁰ adj nekem bölcsességet és értelmet, hogy tudjak ki- és bejárni néped előtt: hiszen
ki tudná helyesen kormányozni ezt a te nagy népedet?« ¹¹ Isten erre így felelt Salamonnak: »Mivel
ez tetszett leginkább szívednek és nem kértél gazdagságot, vagyont s dicsőséget, sem azoknak az
életét, akik gyűlölnék téged, sőt még hosszú életet sem, hanem bölcsességet és tudományt kértél,
hogy kormányozni tudd népemet, amelynek királyává tettelek: ¹² megadom neked a bölcsességet és
a tudományt, sőt olyan gazdagságot, vagyont és dicsőséget is adok majd neked, hogy nem akad
hozzád hasonló sem előtted, sem utánad a királyok között.« ¹³ Salamon aztán visszatért a gibeoni
magaslatról, a szövetség sátra elől Jeruzsálemben, és uralkodott Izraelen.

Salamon gazdagsága ¹⁴ Szerzett magának szekereket és lovasokat is, úgyhogy ezernégyszáz szekere
és tizenkétezer lovasa lett. Ezeket a szekeres városokban és a király körül, Jeruzsálemben helyezte
el. ¹⁵ Az ezüstöt és az aranyat olyan bőségessé tette a király Jeruzsálemben, mint a követ, a cédrusfát
pedig mint a vadfügefát, amely nagy tömegben nő az alföldön. ¹⁶ Lovat Egyiptomból és Koából hoz-
tak neki a királyi kereskedők, akik odajártak és szabott áron vásároltak: ¹⁷ egy-egy szekeret hatszáz,
egy-egy lovat százötven sékelért. Ugyanígy vásároltak a hetiták összes királyságától és Szíria királya-
itól is. ¹⁸ Majd elhatározta Salamon, hogy házat épít az Úr nevének és palotát önmagának.

2 Krón 2 A templomépítés előkészületei ¹ Éppen azért kirendelt hetvenezer embert, hogy hordják a
terhet a vállukon, és nyolcvanezeret, hogy vágják a követ a hegyekben, s hozzájuk háromezer-hatszáz
felügyelőt.

² Elküldött ugyanis Hírámhoz, Tírusz királyához, ezzel az üzenettel: »Ahogy atyámmal, Dáviddal, cse-
lekedtél, amikor cédrusfát küldtél neki, hogy megépíthesse magának azt a házat, amelyben aztán
lakott is, ³ úgy cselekedj velem is, mert házat akarok építeni az Úr, az én Istenem nevének s azt arra

akarom szentelni, hogy Előtte jó illatot gyűjtsanak, fűszereket égessenek, Eléje állandóan kenyereket tegyenek, s reggel és este, továbbá szombaton, a hónapok első napján s az Úrnak, a mi Istenünknek ünnepein állandóan bemutassák azokat az egészen eléggő áldozatokat, amelyeket Izraelnek megparancsolt az Úr. ⁴ A ház ugyanis, amelyet építeni akarok, nagy lesz, hiszen a mi Istenünk nagyobb minden istennél. ⁵ Éppen azért kinek volna annyi ereje, hogy neki méltó házat építsen? Ha az ég s az egek ege sem bírják őt befogadni, ki vagyok én, hogy házat tudjak építeni neki, hacsak nem arra, hogy jó illatú áldozatot mutassanak be Előtte. ⁶ Küldj tehát nekem valami ügyes embert, aki tud aranyból, ezüsből, rézből, vasból, bíbor, karmazsin, és kékszínű fonalból alkotni s tud metszeteket vésni azokkal a mesteremberekkel, akik nálam, Júdeában és Jeruzsálemben vannak s akiket atyám Dávid szerzett. ⁷ Küldj továbbá cédrus- jegenye- és fenyőfát is nekem a Libanonról, hiszen tudom, hogy szolgálid hozzáértéssel vágják a Libanon fáját, és az én szolgálaim is ott lesznek szolgálid mellett, ⁸ hogy sok fát készítsenek nekem, mert a ház, amelyet építeni akarok, igen nagy és dicső lesz. ⁹ Egyébként a favágó munkásoknak, szolgálidnak élelmezésére húszezer kór búzát, ugyanannyi kór árpát, húszezer bát bort s húszezer bát olajat adok.«

¹⁰ Erre Hírá, Tírusz királya abban a levélben, amelyet Salamonnak küldött, így felelt: »Mivel az Úr szereti népét, azért tett téged népe királyává!« ¹¹ Majd így folytatta: »Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, aki az eget és a földet teremtette és aki Dávid királynak bölcs, tudós, értelmes és okos fiút adott, hogy házat építsen az Úrnak és palotát önmagának. ¹² Éppen azért elküldök hozzád egy okos és tudós embert, Hírámot, az én mesteremet, ¹³ aki egy Dán leányai közül való asszonynak a fia, és akinek az atyja tíruszi volt. Ő tud alkotni aranyból, ezüsből, rézből, vasból, márványból, fából, bíbor- és kékszínű fonalból, bisszusból és karmazsinból és tud mindenféle metszetet vésni, és okosan megtervezni mindent, amire a munkában szükség van a te kézműveseiddel s uramnak, atyádnak, Dávidnak, kézműveseivel együtt. ¹⁴ Azért tehát csak küldd el azt a búzát, árpát, olajat és bort, amelyet ígértél, uram, szolgálidnak. ¹⁵ Mi pedig majd vágunk fát a Libanonról, amennyire csak szükséged van, s eltutajozzuk a tengeren Joppéba: Jeruzsálembe szállítani a te dolgod lesz.«

¹⁶ Erre Salamon megszámloltatott valamennyi idegen férfit, aki Izrael földjén volt, az után a számlálás után, amelyet atyja, Dávid végeztetett, és százötvenháromezer-hatszázat talált. ¹⁷ Ezekből hetvenezret arra rendelt, hogy vállukon terhet hordjanak, nyolcvanezret arra, hogy követ fejtsenek a hegy-ségben, háromezer-hatszázat pedig arra, hogy a nép munkafelügyelői legyenek.

2 Krón 3 A templom építése ¹ Majd elkezdte Salamon építtetni az Úr házat, Jeruzsálemben, a Mória hegyen, amelyet az Úr Dávidnak, az atyjának mutatott, azon a helyen, amelyet Dávid a jebuzita Orán szerűjén készített. ² Az építést a második hónapban kezdte el, uralkodásának negyedik esztendejében.

³ A következő alapokat vetette Salamon az Isten házána felépítésénél. Hossza a régi mértékegység szerint hatvan, szélessége húsz könyöknyi volt. ⁴ Az előcsarnokot, amely a ház szélességi méretével egyenlő terjedelmű volt, s húsz könyöknyi hosszú és százhusz könyöknyi magas volt, belülről tiszta arannyal boríttatta be. ⁵ A nagyobbik helyiséget fenyőfával boríttatta be, aztán mindenütt finom aranylemezeket szegez tetetett fel s ezekre pálmákat és sodrott láncformákat metszetett. ⁶ A templom padozatát igen értékes márvánnyal boríttatta be, nagy ékességgel. ⁷ Az arany, amelynek lemezeivel

a házat, a gerendáit, ajtófélfáit, falait és ajtóit beboríttatta, teljesen salaktalan volt. A ház falaira kerubokat vésetett.

A Szentek Szentje ⁸ Elkészíttette a Szentek Szentjének helyiségét is. Hossza, a ház szélességével megegyezően húsz könyöknyi, szélessége szintén húsz könyöknyi volt; mintegy hatszáz talentumnyi aranylemezzel boríttatta be. ⁹ Aranyból készíttette a szegeket is, úgy, hogy mindegyik szeg ötven sékelt nyomott. A felső helyiségeket is beboríttatta arannyal.

¹⁰ A Szentek Szentjének helyiségébe két kerubszobrot készíttetett és azokat bevonattatta arannyal.

¹¹ A kerubok szárnyai húsz könyöknyire terjedtek, úgy, hogy az egyiknek az egyik szárnya öt könyöknyi volt s a ház faláig ért, a másik szárnya, amely szintén öt könyöknyi volt, a másik kerub szárnyát érintette. ¹² A másik kerub egyik szárnya szintén öt könyöknyi volt s a falat érte, másik szárnya is öt könyöknyi volt s a másik kerub szárnyát érintette. ¹³ Mindkét kerub szárnyai tehát ki voltak terjesztve s húsz könyöknyire terjedtek; ők maguk egyenes lábbal álltak és arcukat a külső helyiség felé fordították.

¹⁴ Megcsináltatta a függönyt is kék, bíbor, karmazsinszínű fonalból és bisszusból és kerubokat szövett rá.

A templom pompája ¹⁵ A templom bejárója elé két oszlopot készíttetett: harmincöt könyöknyi volt a magasságuk és öt könyöknyi volt az oszlopfő. ¹⁶ Csináltatott továbbá olyanforma láncocskákat, mint a felelőhelyé, és rátette azokat az oszlopfőkre, meg száz gránátalmát s ezeket a láncocskák közé helyezte. ¹⁷ Magukat az oszlopokat a templom bejárójánál helyezte el: az egyiket jobbra, a másikat balra. A jobboldalon levőt Jákinnak, a baloldalon levőt Boáznak nevezte el.

2 Krón 4 ¹ Csináltatott továbbá egy rézoltárt; hossza húsz könyöknyi, szélessége húsz könyöknyi, magassága pedig tíz könyöknyi volt.

² Megcsináltatta az öntött tengert is. Egyik szélétől a másik széléig tíz könyöknyi volt, s körös-körül kerek. Öt könyöknyi magas volt és harminc könyöknyi zsinór érte körül kerületét. ³ Alatta ökrökhöz hasonló alakok voltak és kívülről könyökönként tíz vésett cifrázat övezte két sorban a medence kerületét. Az ökrök öntve voltak, ⁴ s a tenger tizenkét ökrre volt helyezve: három közülük északra, másik három nyugatra, másik három délre, a többi három keletre nézett. A tenger rájuk volt helyezve, a bikák hátsó része pedig a tenger alatt, befelé volt. ⁵ Vastagsága egy tenyérnyi méretű volt, pereme olyan, mint a kehely pereme vagy a lilium kelyhe, háromezer bát fért bele.

⁶ Csináltatott továbbá tíz rézüstöt: ötöt jobbra, ötöt balra helyezett el, hogy bennük mossák meg mindazt, amit egészen elégő áldozatul be szándékoznak mutatni; a tengerben ugyanis a papok mosakodtak.

⁷ Elkészíttette a tíz arany mécstartót is a parancsolt forma szerint és elhelyezte őket a templomban, ötöt jobbra, ötöt balra. ⁸ Csináltatott tíz asztalt is, s elhelyezte őket a templomban, ötöt jobbra, ötöt balra, továbbá száz arany csészét.

⁹ Elkészíttette a papok udvarát is meg a nagy csarnokot s a csarnokhoz az ajtókat, utóbbiakat rézzel vonatta be. ¹⁰ Majd elhelyeztette a tengert a jobb, a délkeleti oldalon.

¹¹ Elkészíttette továbbá Hírám a fazekakat, a villákat és a csészéket és így elkészíttette mindazt, amit a királynak az Isten háza számára csináltatnia kellett: ¹² vagyis a két oszlopot, az oszlopok tetején levő oszlopfőket, a hálószerű műveket az oszlopok tetején levő oszlopfők befedésére, ¹³ a négyszáz gránátalmát s a két hálót, úgyhogy mindegyik hálóra két sor gránátalma kerüljön, az oszlopok tetején levő oszlopfők befedésére, ¹⁴ megcsináltatta az állványokat is és az üstöket és ezeket rátették az állványokra, ¹⁵ meg az egy tengert s a tenger alá a tizenkét ökröt, ¹⁶ meg a fazekakat, villákat és csészéket. Mindezeket az eszközöket tiszta rézből csinálta Salamonnak Hírám, az ő mestere, az Úr háza számára. ¹⁷ A Jordán vidékén öntette őket a király, agyagos földben, Szukkót és Száredáta között. ¹⁸ Az edények mennyisége megszámlálhatatlan volt, úgyhogy nem is tudták a réz súlyát.

¹⁹ Megcsináltatta Salamon az Isten házának valamennyi eszközét is, az arany oltárt, az asztalokat, a kenyereket, amelyeket ezekre tesznek, ²⁰ a színtiszta aranyból való mécstartókat is mécseseikkel együtt, hogy világítsanak a Szentek Szentje előtt annak rendje s módja szerint, ²¹ és virágszerű díszeket, mécseseiket s arany koppantóikat – mindez tiszta aranyból készült –, ²² továbbá a tömjéntartókat, a tömjénezőket, a csészéket, a mozsarakat, színtiszta aranyból, és bevonatta a templom belső, azaz a Szentek Szentjébe vezető ajtóit, meg a templom külső ajtóit arannyal. Így készült el az egész mű, amelyet Salamon az Úr háza számára csináltatott.

2 Krón 5 ¹ Ekkor Salamon bevitte mindazt, amit atyja, Dávid fogadott, az ezüstöt, az aranyat, meg az összes edényeket és elhelyezte azokat az Isten házában kincstárában.

A szövetség ládájának átvitele Jeruzsálembe ² Azután egybegyűjtötte Izrael véneit s a törzsek minden fejedelmét s Izrael fiainak családfőit Jeruzsálembe, hogy elhozzák az Úr szövetségének ládáját a Dávid-városból, vagyis a Sionról. ³ El is jöttek Izrael férfiai mindnyájan a királyhoz, a hetedik hónapban levő ünnepen. ⁴ Amikor pedig Izrael vénei valamennyien eljöttek, felvették a leviták a ládát ⁵ és bevitték a sátor minden felszerelésével együtt. A szentély eszközeit, amelyek a sátorban voltak, szintén felvitték a papok a levitákkal. ⁶ Salamon király s Izrael egész gyülekezete s mindazok, akik egybegyűltek a láda előtt, annyi kost és bikát mutattak be áldozatul, hogy meg sem lehetett azokat számlálni, mert igen nagy volt az áldozati állatok száma.

⁷ Aztán a papok bevitték az Úr szövetségének ládáját a helyére, azaz a templom felelőhelyére, a Szentek Szentjébe, a kerubok szárnya alá, ⁸ úgyhogy a kerubok éppen afölött a hely fölött terjesztették ki szárnyukat, ahol a ládát elhelyezték, és befedték a ládát rúdjaival együtt. ⁹ A láda hordozórúdjaik végét, mivel kissé hosszabbak voltak, a felelőhely előtt ugyan látni lehetett, de ha valaki egy kissé kijebb volt, nem látta őket. Így volt ott a láda mind a mai napig. ¹⁰ A ládában nem volt semmi sem, csak az a két tábla, amelyet Mózes helyezett bele a Hórebnél, amikor az Úr törvényt adott Izrael Egyiptomból kijövő fiainak.

¹¹ Amikor aztán kijöttek a papok a szentélyből (valamennyi ott levő pap elvégezte ugyanis a megszentelődést, mert akkor még nem volt közöttük felosztva a szolgálat sora és rendje), ¹² a leviták és az énekesek, vagyis azok, akik Ászáf alatt, meg azok, akik Emán alatt, meg azok, akik Iditun alatt

voltak, az ő fiaik és testvéreik, bizzusba öltözve, az oltár keleti oldalán állva cintényérok, hárfák és lantokon játszottak, mellettük pedig százhusz pap trombitált. ¹³ Mivel valamennyien egyszerre zendítettek rá a trombitákra, az énekszóra, a cintányérokra, a hangszerekre és a különféle zeneszerszámokra és fennhangon énekeltek, messzire hallatszott a hang. Amikor pedig elkezdtek dicsérni az Urat és ismételni, hogy: »Dicsérjétek az Urat, mert jó, mert irgalmassága örökkévaló« – a felhő betöltötte az Isten házát, ¹⁴ úgyhogy a papok a felhő miatt nem tudtak szolgálatba állni s szolgálni, mert az Úr dicsősége teljesen betöltötte az Isten házát.

2 Krón 6 ¹ Salamon ekkor ezt mondta: »Az Úr azt ígérte, hogy a felhőben fog lakni: ² én pedig íme, megépítettem a házat nevének, hogy lakjék ott mindörökké.«

Salamon beszéde ³ Aztán megfordult a király és áldással köszöntötte Izrael egész gyülekezetét (az egész tömeg ott állt ugyanis figyelve) és így szólt: ⁴ »Áldott az Úr, Izrael Istene, aki teljesítette, amit atyámnak, Dávidnak ígért. Azt mondta ugyanis: ⁵ `Attól a naptól fogva, amelyen kihoztam népemet Egyiptom földjéről, mindeddig nem választottam Izrael egyetlen törzséből sem várost, hogy ott ház épüljön nevemnek, és nem választottam senki mást, hogy népemnek, Izraelnek fejedelme legyen, ⁶ hanem Jeruzsálemet választottam ki, hogy ott legyen nevem és Dávidot választottam ki, hogy őt népemnek, Izraelnek fejedelmévé tegyem.' ⁷ Amikor pedig atyám, Dávid, házat akart építeni az Úr, Izrael Istene nevének, ⁸ az Úr azt mondta neki: `Amikor házat akartál építeni nevemnek, jól tetted, hogy ezt akartad, ⁹ de nem te fogsz építeni házat, hanem fiad, aki majd ágyéködből származik, az fog házat építeni nevemnek.' ¹⁰ Az Úr teljesítette is szavát, amelyet mondott, és én álltam atyám, Dávid helyébe és én ültem Izrael trónjára, amint az Úr mondta, és én meg is építettem a házat az Úr, Izrael Istene nevének, ¹¹ és elhelyeztem benne a ládát, amelyben az a szövetség van, amelyet az Úr Izrael fiaival kötött.«

Salamon imája ¹² Aztán odaállt Izrael egész sokasága előtt az Úr oltára elé és kiterjesztette kezét. ¹³ Salamon ugyanis egy rézemelvényt készíttetett s helyeztetett az udvar közepére; öt könyöknyi volt a hossza, öt könyöknyi a szélessége s három könyöknyi a magassága; erre állt s aztán térdre esve Izrael egész sokasága előtt, égre emelt kezekkel, ¹⁴ így szólt:

»Uram, Izrael Istene, nincs hozzád fogható Isten sem a mennyben, sem a földön! Te megtartod szövetségedet s irgalmasságodat azok iránt a szolgálók iránt, akik teljes szívükkel előtted járnak, ¹⁵ és teljesítetted szolgálókat, Dávidnak, az én atyámnak, amit neki mondtál: amit száddal megígértél, cselekedetteddel megvalósítottad, miként a jelen idő bizonyítja. ¹⁶ Nos tehát, Uram, Izrael Istene, teljesítsd szolgálókat, az atyámnak, Dávidnak azt, amit megígértél, amikor azt mondtad: `Nem fogy el előttem ivadékod Izrael királyi székéről, feltéve, hogy fiaid vigyáznak útjukra és az én törvényem szerint járnak, úgy, amint te is én előttem jártál.' ¹⁷ Nos tehát Uram, Izrael Istene, valósuljon meg ígéreted, amelyet szolgálókat, Dávidnak tettél.

¹⁸ De hát gondolhatunk-e arra, hogy Isten az emberek között, a földön lakjon? Ha az ég s az eget ege nem képes befogadni téged, mennyivel kevésbé ez a ház, amelyet építettem? ¹⁹ De hiszen csak azért készült, hogy tekints szolgáló imádságára és könyörgésére, Uram, Istenem, és hallgasd meg azokat a könyörgéseket, amelyeket szolgáló eléd terjeszt, ²⁰ hogy nyitva tartsd szemedet nappal és éjjel e ház felett, e hely felett, amelyről azt ígérted, hogy oda helyezed nevedet, és meghallgatod a könyörgést,

amit szolgálád hozzád intéz, ²¹ s hogy meghallgasd szolgálódnak s népednek, Izraelnek könyörgését. Ha imádkozik valaki ezen a helyen, hallgasd meg lakóhelyedről, az égből, s légy kegyelmes.

²² Ha vétkezik valaki a felebarátja ellen, s kész megesküdni vele szemben, eljön és átok alá helyezi magát az oltár előtt e házban: ²³ halld meg az égből s szolgáltatass igazságot szolgálád között: a gonosz eljárását torold meg az ő fején, és állj bosszút az igazért s fizess neki igaz volta szerint.

²⁴ Ha vereséget szenved néped, Izrael az ellenség előtt (vétkezni fog ugyanis ellened), de aztán megtér és bűnbánatot tart s könyörög nevedhez s esdekel ezen a helyen, ²⁵ halld meg az égből s bocsásd meg népednek, Izraelnek bűnét s hozd vissza őket erre a földre, amelyet nekik és atyáiknak adtál.

²⁶ Ha bezárul az ég és nem hull eső a földre a nép bűnei miatt, de aztán, minthogy sanyargatod őket, könyörögnek hozzád ezen a helyen s vallják nevedet s megtérnek bűneikből, ²⁷ halld meg Uram az égből és bocsásd meg szolgálódnak s népednek, Izraelnek a bűnt, és mutasd meg nekik a helyes utat, amelyen járniuk kell, és adj esőt e földnek, amelyet népednek adtál birtokul.

²⁸ Ha éhínség vagy pestis, gabonaragya, szárazság, sáska vagy féreg támad az országban, ha ellenség pusztítja e földet s szállja meg a város kapuit, ha bármiféle csapás vagy nyomorúság sújtja, ²⁹ ha valaki megérti népedből, Izraelből azt a csapást s nyomorúságot, amely sújtotta, és könyörög s kitarja kezét e házban: ³⁰ halld meg az égből, a te lakóhelyedről, légy kegyelmes és fizess kinek-kinek az ő eljárása szerint, úgy, amint szívét megismerted (te ismered ugyanis egyedül az emberek fiainak szívét), ³¹ hogy aztán mindenkor féljenek téged és a te útjaidon járjanak, amíg csak élnek azon a földön, amelyet atyáinknak adtál.

³² Sőt még az idegent is, aki nem népedből, Izraelből való, ha eljön messze földről, nagy neved, erős kezed s kinyújtott karod hírére és imádkozik ezen a helyen, ³³ hallgasd meg az égből, erős lakóhelyedről és tedd meg mindazt, amiért segítségül hív téged az idegen, hogy a föld minden népe megismerje nevedet s féljen is téged, úgy, mint ahogy néped, Izrael és megtudja, hogy a te nevedet viseli ez a ház, amelyet építettem.

³⁴ Ha néped hadba vonul ellenségei ellen, bármerre, amerre küldöd és imádkozik abba az irányba, amelyben ez a város, amelyet kiválasztottál, és ez a ház, amelyet nevednek építettem, fekszik, ³⁵ hallgasd meg az égből könyörgésüket s esdeklésüket és állj bosszút értük.

³⁶ Ha pedig vétkeznek ellened, (hiszen nincs ember, aki ne vétkezne) és te megharagszol rájuk s kiszolgáltatod őket az ellenségnek, és az fogságba hurcolja őket távoli vagy közeli földre, ³⁷ és ők azon a földön, ahová fogságba viszik őket, szívből megtérnek és bűnbánatot tartanak s könyörögnek hozzád fogságuk földjén, és azt mondják: 'Vétkeztünk, gonoszul cselekedtünk, istentelenül tettünk,' ³⁸ és megtérnek hozzád teljes szívükből s teljes lelkükből fogságuk földjén, amelyre viszik őket s imádkoznak földjük irányába, amelyet atyáinknak adtál, e város irányába, amelyet kiválasztottál és e ház irányába, amelyet nevednek építettem, ³⁹ hallgasd meg az égből, azaz erős lakóhelyedről imádságukat és szolgáltatass igazságot s bocsáss meg népednek, bár vétkes. ⁴⁰ Mivel te vagy az én Istenem: nyíljék meg, kérlek, szemed, és figyeljen füled arra az imádságra, amely ezen a helyen végbemegy.

⁴¹ Most pedig, Uram, Isten, térj nyugvóhelyedre hatalmad ládájával együtt: papjaidat, Uram, Isten, vegye körül segítséged, és szentjeid örvendezzenek javaidnak. ⁴² Uram, Isten, ne utasítsd el felkent személyét: emlékezzél meg Dávid szolgád iránt tanúsított irgalmasságodról.»

2 Krón 7 Az ünnep befejezése ¹ Amikor aztán Salamon befejezte könyörgését, tűz szállt le az égből és megemésztette az egészen elégő s a vágó áldozatokat és az Úr dicsősége betöltötte a házat. ² A papok nem is tudtak bemenni az Úr templomába, mert az Úr dicsősége betöltötte az Úr templomát. ³ Izrael fiai is valamennyien látták, amint a tűz s az Úr dicsősége a házra leszállott, mire arcukkal a földre, a kövezett padozatra borultak és imádták s dicsérték az Urat, »mert jó, mert irgalmassága örökkévaló.«

⁴ Aztán a király és az egész nép vágóáldozatot mutatott be az Úr előtt: ⁵ huszonkétezer marhát és százhuszezer kost mutatott be Salamon király vágóáldozatul. Így avatta fel a király s az egész nép az Isten házát. ⁶ Amíg a papok szolgálatukat végezték, a leviták Dávid énekeit játszották kezükkel az Úr hangszerein, amelyeket Dávid király arra készítetett, hogy dicsérjék az Urat, »mert irgalmassága örökkévaló,« a velük szemben álló papok pedig trombitáltak, és egész Izrael ott állt.

⁷ Salamon az Úr temploma előtt elterülő középső udvart is felszentelte: ott égette el ugyanis az egészen elégő áldozatokat s a békeáldozatok háját, mert arra a rézoltárra, amelyet készítetett, nem értek rá az egészen elégő áldozatok meg az ételáldozatok és a hájrészek.

⁸ Így ünnepelte Salamon az ünnepet abban az időben hét napon át és vele egész Izrael, az Emát bejárójától egészen Egyiptom patakjáig mindenhol egybesereglett, igen nagy gyülekezet. ⁹ A nyolcadik napon aztán záróünnepet tartott: hét napig avatta fel ugyanis az oltárt és hét napig tartotta az ünnepet. ¹⁰ A hetedik hónap huszonharmadik napján aztán sátraiba bocsátotta a népet, és az örült és örvendezett, hogy annyi jót tett az Úr Dáviddal meg Salomonnal és népével, Izraellel.

Isten ígérete ¹¹ Amikor aztán Salamon szerencsésen befejezte az Úr házát, a király házát s mindazt, amiről magában elhatározta, hogy megcsinálja az Úr házában meg a maga házában, ¹² éjjel megjelent neki az Úr és azt mondta: »Meghallgattam imádságodat és kiválasztottam magamnak ezt a helyet az áldozat házává. ¹³ Ha bezárom az eget s nem esik az eső, és ha megparancsolom s meghagyom a sáskáknak, hogy emésszék fel az országot, ha pestist bocsátok népemre: ¹⁴ de népem, amely nevetem viseli, megtér s könyörög hozzám s keresi arcomat s felhagy nagyon gonosz tetteivel, én is meghallgatom az égből és megbocsátom bűneit s meggyógyítom földjét. ¹⁵ Szemem nyitva lesz s fülem figyelni fog annak az imádságára, aki ezen a helyen imádkozik. ¹⁶ Kiválasztottam és szentté tettem ugyanis ezt a helyet, hogy ott legyen az én nevem mindörökre és ott maradjon szemem és szívem mindenkor.

¹⁷ Ami pedig téged illet, ha előttem jársz, mint ahogy atyád, Dávid járt és mindenben úgy cselekszel, amint parancsoltam neked és megtartod parancsaimat és törvényeimet, ¹⁸ megszilárdítom királyságod trónját, amint atyádnak, Dávidnak megígértem, amikor azt mondtam: Nem fog elfogyni Izraelen uralkodó utódod. ¹⁹ Ha azonban elfordultok tőlem és elhagyjátok törvényeimet s parancsaimat, amelyeket elétek adtam és elmentek s más isteneket szolgáltok és imádtok, ²⁰ akkor kiteplek titeket földemről, amelyet nektek adtam, és e házat, amelyet nevemnek szenteltem, elvetem szíнем elől s

közmondás és példabeszéd tárgyává teszem minden nép számára. ²¹ Közmondás tárgyává lesz e ház mindenki számára, aki erre jár, és álmélkodva fogják mondani: 'Miért bánt az Úr így ezzel a földdel és ezzel a házzal?' ²² Azt fogják erre felelni: 'Mert elhagyták az Urat, atyáik Istenét, aki kihozta őket Egyiptom földjéről és más istenekhez szegődtek s azokat imádták és tisztelték: azért jött rájuk mindez a baj.'«

2 Krón 8 Salamon egyéb tettei ¹ Húsz esztendő múlva, miután Salamon felépítette az Úr házát meg a maga házát, ² kiépítette azokat a városokat, amelyeket Híram visszaadott Salamonnak, és letelepítette bennük Izrael fiait.

³ Majd elment Emát-Szúbába és elfoglalta, ⁴ aztán pedig kiépítette Palmírá a pusztában, és kiépített más megerősített városokat is Emátban. ⁵ Kiépítette Felső-Béthoront s Alsó-Béthoront is fallal, kapukkal, reteszekkel és zárral ellátott városokká, ⁶ továbbá Bálaátot s mindazokat a megerősített városokat, amelyek Salamonéi voltak, meg az összes szekeres városokat és a lovasok városait, s felépítette mindazt, amit akart és jónak látott Salamon, Jeruzsálemben, a Libanonon s birodalmának egész földjén.

⁷ Azt az egész népet, amely megmaradt a hetiták, az amoriták, a fereziták, a hivviták, s a jebuziták közül, akik nem voltak Izrael törzséből valók, ⁸ hanem azoknak a fiai s utódai közül, akiket nem irtottak ki Izrael fiai, Salamon robotosokká tette mind a mai napig. ⁹ Izrael fiai közül azonban Salamon senkit sem rendelt ki arra, hogy a királyi robotmunkákban szolgáljon, hanem ők harcosok, főtisztek, a szekerek és a lovasok felügyelői lettek. ¹⁰ Salamon király robotos seregének felügyelői összesen kétszázötvenen voltak; ők adták ki az utasításokat a népnek.

¹¹ A fáraó leányát átvitte a Dávid-városból abba a házba, amelyet számára építtetett. Azt mondta ugyanis a király: »Ne lakjon feleségem Dávidnak, Izrael királyának házában, mert szentséges az, mivel oda vonult be az Úr ládája.«

¹² Ugyanakkor egészen eléggő áldozatokat mutatott be az Úrnak Salamon az Úrnak azon az oltárán, amelyet az előcsarnok előtt emeltetett, ¹³ hogy áldozzanak rajta Mózes parancsa szerint minden napnak megfelelően: a szombatokon, a hónapok első napján, az ünnepeken, s háromszor az esztendőben, vagyis a kovásztalanok ünnepén, a hetek ünnepén és a sátrak ünnepén. ¹⁴ Kirendelte atyjának, Dávidnak parancsa szerint a papok osztályait is szolgálatukba, meg a levitákat tisztükbe, hogy dicséretet zengjenek s szolgáljanak a papok előtt, amint az egyes napok szertartása megszabja, és az ajtónállókat osztályaik szerint kapuról-kapura, mert így parancsolta Dávid, az Isten embere. ¹⁵ Sem a papok, sem a leviták nem tértek el semmiben sem attól, amit a király parancsolt s a kincsek őrzésére vonatkozólag meghagyott.

¹⁶ Valamennyi költség készen állott Salamon számára, attól a naptól kezdve, hogy megvetette az Úr házának alapját egészen addig a napig, amelyen befejezte.

¹⁷ Aztán elment Salamon Ecjon-Gáberbe s Ejlátba, a Vörös-tenger partvidékére, Edom földjére.

¹⁸ Híram ekkor szolgálai által hajókat s tengerismerő hajósokat küldött neki és azok elmentek Salamon szolgálival Ofírba s onnan négyszázötven talentum aranyat hoztak és azt elvitték Salamon királynak.

2 Krón 9 Sába királynőjének látogatása ¹ Sába királynője, amikor meghallotta Salamon hírért, szintén eljött Jeruzsálembe, nagy kincsekkel, s fűszereket, igen sok aranyat s drágakövet hozó tevékkel, hogy próbára tegye őt találós kérdésekkel. Amikor aztán megérkezett Salamonhoz, elmondta neki mindazt, ami a szívében volt. ² Salamon meg is fejtette mindazt, amit eléje terjesztett: nem volt semmi sem, amit világossá ne tett volna előtte.

³ Amikor ő látta mindezt, tudniillik Salamon bölcsességét, a házat, amelyet építtetett, ⁴ valamint asztalának ételeit, a szolgák lakóhelyeit s cselédeinek kiszolgálását és ruháját, valamint a pohárnokokat s ruháikat és azokat az áldozatokat, amelyeket az Úr házában bemutatni szokott, az álmélgódástól még a lélegzete is elállt, ⁵ és azt mondta a királynak: »Igaz az a beszéd, amelyet földemen hatalmadról és bölcsességedről hallottam. ⁶ Nem hittem, amikor mesélték, amíg magam el nem jöttem és saját szememmel nem láttam s meg nem győződtem arról, hogy alig a felét beszélték el nekem bölcsességednek: hatalmaddal felülmúltad a hírt. ⁷ Boldogok embereid s boldogok szolgálid, akik mindig előtted állnak és hallják bölcsességedet. ⁸ Legyen áldott az Úr, a te Istened, aki elhatározta, hogy téged az ő trónusára, az Úrnak, a te Istenednek királyává rendel. Mivel Isten szereti Izraelt és meg akarja őt tartani mindörökké, azért tett téged királyává, hogy jogot s igazságot szolgáljass.« ⁹ Aztán százhusz talentum aranyat s igen sok fűszert s drágakövet adott a királynak: nem volt olyan illatszer, mint amelyet Sába királynője adott Salamon királynak.

¹⁰ De Hírám szolgálai is hoztak Salamon szolgálival aranyat Ofírból, meg illatos fát és drágakövet: ¹¹ ebből, az illatos fából tudniillik, lépcsőket csináltatott a király az Úr házába meg a király házába, továbbá lantokat és hárfákat az énekesek számára: sohasem láttak azelőtt ilyen fát Júda földén.

¹² Salamon király viszont adott Sába királynőjének mindent, amit csak akart és kívánt, sőt sokkal többet, mint amennyit az hozott neki. Ő aztán visszatért és szolgálival együtt földjére ment.

Salamon gazdagsága ¹³ Az arany súlya, amelyet Salamonnak esztendőnként hoztak, hatszázhatvanhat arany talentum volt, ¹⁴ nem számítva azt az összeget, amelyet a különböző népek követői s a kereskedők szoktak hozni, meg Arábia összes királya s a tartományok helytartói, akik szintén hoztak aranyat és ezüstöt Salamonnak.

¹⁵ Salamon király kétszáz arany lándzsát is készíttetett, hatszáz aranypénzt fordítva mindegyik lándzsára, ¹⁶ meg háromszáz arany kispajzsot, arannyal boríttatva be mindegyik pajzsot, és ezeket elhelyezte a király a liget mellett fekvő fegyvertárba.

¹⁷ Csináltatott továbbá a király egy nagy trónust elefántcsontból és azt bevonatta szintisza arannyal.

¹⁸ Hat lépcsőn kellett felmenni az üléshez, arany zsámolya volt s két egymással szembenálló karja. A karok mellett két oroszlán állt ¹⁹ és másik tizenkét oroszlán állt a hat lépcsőn, két felől: nem volt ilyen trónus semmilyen királyságban.

²⁰ A király valamennyi ivóedénye is aranyból volt s a libanoni erdő házának felszerelése is színaranyból készült. Az ezüstöt ugyanis abban az időben semmire sem becsülték. ²¹ A király hajói háromesztendőnként elmentek Tarzisba Hírám szolgálival és hoztak onnan aranyat, ezüstöt, elefántcsontot, majmot és pávát.

²² Salamon király tehát gazdagságban és dicsőségben felülmúlta a föld minden királyát ²³ és a föld valamennyi királya kívánta látni Salamon arcát, hogy hallja bölcsességét, amelyet Isten a szívébe adott, ²⁴ és hoztak neki ajándékot, ezüst- és aranytárgyakat, ruhákat, fegyvereket, fűszereket, lovakat, öszvéreket, esztendőről esztendőre. ²⁵ Volt továbbá Salamonnak negyvenezer lova az istállóban, meg tizenkétezer szekere és lovasa: ezeket a szekeres városokba helyezte, meg oda, ahol a király volt: Jeruzsálemben. ²⁶ Hatalmat gyakorolt valamennyi király felett az Eufrátesz folyótól egészen a filiszteusok földjéig s Egyiptom határáig. ²⁷ Elérte azt, hogy az ezüst olyan bőségben volt Jeruzsálemben, mint a kő, a cédrusfa pedig olyan sok, mint az alföldön növő vadfügefafa. ²⁸ Lovakat Egyiptomból és minden országból hoztak neki.

Salamon halála ²⁹ Salamon egyéb dolgai pedig, mind az elsők, mind az utolsók meg vannak írva Nátán próféta és a silói Áhia könyvében, meg Addó látnoknak Jeroboám, Nábát fia ellen írt látomásában.

³⁰ Salamon negyven esztendeig uralkodott Jeruzsálemben egész Izraelen. ³¹ Aztán aludni tért atyáihoz és eltemették a Dávid-városban s fia, Roboám lett a király helyette.

JÚDA TÖRTÉNETE A VÉGSŐ PUSZTULÁSIG: 10,1-36,23

2 Krón 10 Az északi tíz törzs elpártolása ¹ Roboám el is ment Szíchembe: ott gyűlt ugyanis egybe egész Izrael, hogy őt királlyá tegye. ² Amikor azonban meghallotta ezt Jeroboám, Nábát fia, aki Egyiptomban tartózkodott, (oda menekült ugyanis Salamon elől), azonnal visszatért. ³ El is hívták, és ő eljött egész Izraellel és ezeket mondta Roboámnak: ⁴ »Atyád igen kemény igával sújtott minket: te könnyebb dolgokat parancsolj, mint atyád, aki nehéz szolgátságot rakott ránk, és enyhíts egy kissé a terhen s akkor szolgálni fogunk neked.« ⁵ Ő így válaszolt: »Három nap múlva jöjjetek vissza hozzám.«

Amikor aztán a nép eltávozott, ⁶ tanácsot tartott azokkal a vénekkel, akik atyja, Salamon előtt szolgáltak, amíg élt. Megkérdezte tőlük: »Mit tanácsoltok, mit feleljek a népnek?« ⁷ Ők azt mondták neki: »Ha megnyered e nép tetszését s kegyes szavakkal megnyugtatom őket, szolgálni fognak neked minden időben.« ⁸ Ám ő figyelmen kívül hagyta a vének tanácsát, és azokkal az ifjakkal kezdett tanácskozni, akik vele nevelkedtek s az ő kíséretét alkották. ⁹ Ezt kérdezte tőlük: »Mit láttok jónak, vagy mit kell felelnem e népnek, amely azt mondta nekem: 'Enyhíts azon az igán, amelyet atyád reánk rakott.'« ¹⁰ Ők úgy feleltek neki, mint ifjak s mint akik vele nevelkedtek a gyönyörökben, s azt mondták: »Így szólj a néphez, amely azt mondta neked: 'Atyád súlyos igát rakott ránk, te könnyíts rajta' – így felelj neki: Az én kisujjam vastagabb, mint atyám dereka! ¹¹ Atyám nehéz igát rakott rátok, én még nehezebbel tetézem: atyám ostorral vert titeket, én skorpióval foglak verni titeket.«

¹² Jeroboám el is jött a harmadik napon az egész néppel együtt Roboámhoz, úgy, ahogy ez meghagyta nekik: »Térjete vissza hozzám három nap múlva!« ¹³ A király keményen felelt, és figyelmen kívül hagyva a vének tanácsát, ¹⁴ az ifjak kívánsága szerint így szólt:

»Atyám nehéz igát rakott rátok:
én azt nehezebbé teszem,
atyám ostorral vert titeket:
én skorpióval foglak verni titeket.«

¹⁵ Nem hallgatta meg tehát a nép kérését, mert Isten meg akarta valósítani szavát, amelyet a silói Áhia által Jeroboámhoz, Nábát fiához intézett.

¹⁶ Amikor a király ilyen keményen felelt, az egész nép így szólt hozzá:

»Nincs nekünk részünk Dávidban,
nincs örökségünk Izáj fiában.
Térj vissza sátraidba Izrael,
te pedig legeltesd a magad házát, Dávid!«

Azzal Izrael visszatért sátraiba. ¹⁷ Izraelnek azokon a fiain azonban, akik Júda városaiban laktak, továbbra is Roboám uralkodott. ¹⁸ Erre Roboám király elküldte hozzájuk Adurám robotfelügyelőt, de Izrael fiai halálra kövezték őt. Ekkor Roboám király gyorsan szekérre szállt és Jeruzsálembe menekült. ¹⁹ Így pártolt el Izrael Dávid házától mind a mai napig.

2 Krón 11 ¹ Amikor Roboám Jeruzsálembe érkezett, egybehívta Júda és Benjamin egész házát, száznál is több válogatott harcost, hogy harcra keljen Izraellel és visszatérítse magához országát. ² Ám az Úr szózatot intézett Semejához, az Isten emberéhez, ezekkel a szavakkal: ³ »Szólj Roboámhoz, Salamon fiához, Júda királyához s egész Izraelhez, amely Júdában és Benjaminban van: ⁴ Ezt üzeni az Úr: Ne vonuljatok fel és ne szálljatok harcba testvéreitekkel! Térjen vissza mindenki a házába, mert az én akaratom alapján történt ez a dolog.« Amikor ezek meghallották az Úr üzenetét, visszatértek s nem vonultak fel Jeroboám ellen.

Roboám Júda királya ⁵ Roboám Jeruzsálemben lakott, és fallal megerősített városokat építtetett Júdában. ⁶ Kiépíttette Betlehemet, Etámot, Tekoát, ⁷ Bétsúrt, Szókót, Adullámot, ⁸ valamint Gátot, Máresát, Zífet, ⁹ továbbá Adurámot, Lákist, Azekát, ¹⁰ Száraát, Ajjalont, Hebront erős városokká; mindezek Júdában és Benjaminban voltak. ¹¹ Miután fallal körülvétette őket, parancsnokokat és élelmiszer-, azaz olaj- és borraktárakat helyezett beléjük, ¹² és mindegyik városban pajzsoknak és dárda- és fegyvertárakat készíttetett és nagy gondossággal megerősíttette őket. Így uralkodott Júdán és Benjaminon.

¹³ A papok és a leviták, bárhol voltak egész Izraelben, eljöttek hozzá valamennyi lakóhelyükről, ¹⁴ és elhagyták legelőiket és birtokaikat s átköltöztek Júdába és Jeruzsálembe, mert Jeroboám és utódai eltávolították őket, hogy ne gyakorolják az Úr papságát. ¹⁵ Ő ugyanis más papokat rendelt a magaslatokhoz, a démonokhoz és az általa készített borjúkhoz. ¹⁶ Különben Izrael valamennyi törzséből is mindazok, akik szívükben elhatározták, hogy az Urat, Izrael Istenét keresik, Jeruzsálembe jöttek, hogy vágó áldozataikat az Úr, az ő atyáik Istene előtt mutassák be. ¹⁷ Így erősítették Júda királyságát s erősítették Roboámot, Salamon fiát, három esztendőn át; csak három esztendeig jártak ugyanis Dávid és Salamon útjain.

¹⁸ Roboám feleségül vette Mahálátot, Jerimótnak, Dávid fiának leányát, meg Abihailt, Eliábnak, Izáj fiának leányát. ¹⁹ Ez neki fiúkat szült: Jehust, Somorját és Zóomot. ²⁰ Utána elvette Maákát, Absalom leányát; ez neki Ábiát, Ittajt, Zízát és Selomitot szülte. ²¹ Roboám Maákát, Absalom leányát jobban

szerette valamennyi feleségénél és mellékfeleségénél: tizennyolc feleséget és hatvan mellékfeleséget vett ugyanis el s huszonnyolc fiút és hatvan leányt nemzett. ²² Ábiát, Maáka fiát rendelte valamennyi testvére fejévé, mert őt akarta királlyá tenni, ²³ mivel bölcsőbb és hatalmasabb volt valamennyi fiánál. A többieket szétosztotta Júda és Benjamin egész területére s valamennyi megerősített városba, és bőségesen ellátta élelemmel és sok asszonyt szerzett nekik.

2 Krón 12 ¹ Amikor aztán megerősödött és megszilárdult Roboám királysága, elhagyta az Úr törvényét ő és vele egész Izrael.

² Fel is vonult Roboám uralkodásának ötödik esztendejében Sesák, Egyiptom királya Jeruzsálem ellen (mert vétkeztek az Úr ellen) ³ ezerkétszáz szekérrel és hatvanezer lovassal. A hadnépnek, amely vele jött Egyiptomból, a líbiaiaknak, a trogloditáknak és az etiópoknak, száma sem volt. ⁴ Elfoglalta a megerősített városokat Júdában és egészen Jeruzsálemig jutott.

⁵ Ekkor Semeja próféta bement Roboámhoz és Júda fejedelmeihez, akik Sesák elől menekülve Jeruzsálemben egybegyűltek, és így szólt hozzájuk: »Ezt üzeni az Úr: Mivel ti elhagytatok engem, azért én Sesák kezére hagylak titeket.« ⁶ Megdöbbentek erre Izrael fejedelmei a királlyal együtt és azt mondák: »Igazságos az Úr!« ⁷ Amikor így az Úr látta, hogy megalázkodtak, szózatot intézett az Úr Semejához: »Mivel megalázkodtak, nem pusztítom el őket, hanem egy kis segítséget adok nekik, hogy ne Sesák keze által szakadjon Jeruzsálemre haragom. ⁸ Mindazonáltal szolgálniuk kell neki, hogy tudják a különbséget az én szolgálatom s a föld országainak szolgálata között.«

⁹ Sesák, Egyiptom királya csakugyan visszavonult Jeruzsálemből, de elvette az Úr házának és a király házának kincseit és mindenestül magával vitte: elvitte azokat az aranypajzsokat is, amelyeket Salamon készíttetett. ¹⁰ Ezek helyett a király rézpajzsokat készíttetett és azokat adta át a palota bejáratát őrző pajzsosok vezéreinek. ¹¹ Valahányszor a király az Úr házába ment, eljöttek a pajzsosok, és felvették a pajzsokat, aztán meg ismét visszavitték azokat fegyvertárukba. ¹² Mivel tehát megalázkodtak, elfordult tőlük az Úr haragja és nem kellett teljesen elpusztulniuk, mert Júdában is akadtak jócselekedetek.

¹³ Roboám aztán ismét megerősödött és tovább uralkodott Jeruzsálemben: negyvenegy esztendő volt, amikor uralkodni kezdett és tizenhét esztendeig uralkodott Jeruzsálemben, abban a városban, amelyet kiválasztott az Úr Izrael valamennyi törzse közül, hogy oda telepítse nevét. Anyját, aki ammonita volt, Naámának hívták. ¹⁴ Gonoszat cselekedett és nem arra irányította szívét, hogy az Urat keresse.

¹⁵ Roboám első és utolsó dolgai meg vannak írva és gondosan fel vannak jegyezve Semeja próféta és Addó látnok könyvében. Roboám és Jeroboám állandóan hadakoztak egymással. ¹⁶ Amikor aztán Roboám aludni tért atyáihoz, eltemették a Dávid-városban és fia, Ábia lett a király helyette.

2 Krón 13 Ábia Júda királya ¹ Jeroboám király tizennyolcadik esztendejében lett Ábia Júda királya.

² Három esztendeig uralkodott Jeruzsálemben; anyját, aki a gibeai Uriel leánya volt, Mikájának hívták.

Ábia és Jeroboám között háború támadt. ³ Ábia négyszázezer válogatott harcossal meg is kezdte a harcot, Jeroboám azonban nyolcszázezer szintén válogatott, vitéz harcost állított vele szemben csatarendbe.

⁴ Ekkor Ábia felállt az efraimi Szemeron hegyre és így szólt: »Halld Jeroboám s egész Izrael! ⁵ Vajon nem tudjátok-e, hogy az Úr, Izrael Istene, mindörökké Dávidnak adta a királyságot Izrael felett: neki és fiainak só-szövetség alapján? ⁶ Jeroboám, Nábát fia, Dávid fiának, Salamonnak szolgája azonban felkelt és fellázadt ura ellen. ⁷ Erre a leghaszontalanabb emberek, Béliál fiai, köréje sereglettek s Roboám, Salamon fia fölé kerekedtek. Roboám ügyetlen és félénkszívű ember volt és nem tudott szembeszállni velük. ⁸ Most tehát ti azt gondoljátok, hogy ellene tudtok állni az Úr királyságának, amelyet Dávid fiai által gyakorol, mivel hatalmas tömeg a ti népetek, s a tietek azok az aranyborjúk, amelyeket Jeroboám csináltatott nektek istenekül. ⁹ Pedig ti kiűztétek az Úr papjait, Áron fiait meg a levitákat, és úgy szereztetek magatoknak papokat, mint a föld bármelyik népe: akárki, aki eljön s egy bikaborjú és hét kos által felavatja kezét, papjává lehet a nem-isteneknek. ¹⁰ Nekünk azonban az Úr az Istenünk, akit nem hagytunk el, és nálunk papokként Áron fiai szolgálnak az Úrnak és a leviták végzik tisztüket, ¹¹ mindennap reggel és este bemutatják az Úrnak az egészen elégő áldozatokat, meg a törvény parancsai szerint készített füstölőszereket, kirakják a kenyereket a színtiszta asztalra, megvan nálunk az arany mécstartó a lámpáival együtt és meggyújtják azokat minden este, mert mi megtartjuk az Úr, a mi Istenünk parancsait, akit ti elhagytatok. ¹² Éppen azért, a mi seregünket Isten vezérli és itt vannak az ő papjai, akik fújják a trombitát és a riadót ellenetek. Izrael fiai, ne harcoljatok az Úr, atyáitok Istene ellen, mert nem válik javatokra.«

¹³ Amíg ezeket mondta, Jeroboám hátulról csapdába ejtette és amíg ő maga az ellenség előtt maradt, a mit sem sejtő Júdát körülvette seregével. ¹⁴ Amikor Júda hátranézett s látta, hogy előlről is, hátulról is áll a harc ellene, az Úrhoz kiáltott és a papok elkezdtek fújni a trombitákat, ¹⁵ és Júda emberei valamennyien kiáltozni kezdtek. Amikor ők felkiáltottak, íme, Isten megrémítette Jeroboámot és egész Izraelt, amely Ábiával és Júdával szemben állott. ¹⁶ Erre Izrael fiai megfutamodtak Júda elől, ám Isten Júda kezébe adta őket. ¹⁷ Így Ábia és népe olyan súlyos vereséget mért rájuk, hogy ötszázezer vitéz esett el sebeiben Izraelből. ¹⁸ Így maradtak alul Izrael fiai ebben az időben, amíg Júda fiai fölülkerekedtek, minthogy az Úrban, atyáik Istenében bíztak. ¹⁹ Ábia aztán úzóbe vette a menekülő Jeroboámot, elfoglalta városait, Betelt és a hozzátartozó leányvárosokat, Jesánát a hozzátartozó leányvárosokkal együtt meg Efront és a hozzátartozó leányvárosokat. ²⁰ Jeroboám nem is tudott többé ellenállni Ábia idejében, sőt az Úr úgy megverte, hogy meghalt.

²¹ Amikor aztán Ábia megerősítette uralmát, tizennégy feleséget vett s huszonkét fiút és tizenhat leányt nemzett. ²² Ábia egyéb dolgai, élete s cselekedetei gondosan meg vannak írva Addó próféta könyvében. ²³ Amikor aztán Ábia aludni tért atyáihoz, eltemették a Dávid-városban, s fia, Ásza lett a király helyette. Az ő idejében tíz esztendeig nyugta volt az országnak.

2 Krón 14 Ásza király tettei ¹ Ásza azt cselekedte, ami jó és kedves volt az ő Istenének színe előtt: leromboltatta az idegen istenek tiszteletére szolgáló oltárokat és a magaslatokat, ² összetörette az emlékoszlopokat és kivágta a berkeket.

³ Meghagyta Júdának, hogy keresse az Urat, atyái Istenét és teljesítse a törvényt s minden parancsot. ⁴ Eltávolította Júda valamennyi városából az oltárokat és az istentiszteleti helyeket és békében uralkodott. ⁵ Majd megerősített városokat építtetett Júdában, mert nyugta volt és az ő idejében nem támadtak háborúk, mivel az Úr békességet adott.

⁶ Azt mondta Júdának: »Építsük ki ezeket a városokat, vegyük körül azokat fallal, erősítsük meg őket tornyokkal, kapukkal és zárrakkal, amíg nyugta van mindennek a háborúktól. Kerestük ugyanis az Urat, atyáink Istenét és ő békességet adott nekünk körös-körül mindenfelől.« Ezért építettek és az építést nem is akadályozta meg semmi sem.

⁷ Ászának Júdából háromszázezer, pajzsot és lándzsát viselő embere, Benjaminból pedig kétszáz-nyolcvanezer pajzsosa és íjásza volt a seregében: ezek valamennyien igen vitéz emberek voltak.

⁸ Kivonult azonban ellenük az etióp Zára, ezerszer ezer emberből álló seregével és háromszáz szekérrel, és el is jutott egészen Máresáig. ⁹ Ásza erre ellene vonult és a Máresa mellett levő Sze fáta völgyben csatarendbe állította seregét.

¹⁰ Majd segítségül hívta az Úr Istent: »Uram, neked nem okoz különbséget, hogy kevés vagy sok ember által nyújtasz-e segítséget. Segíts meg minket, Urunk, Istenünk, mert benned s nevedben bízva vonultunk ki e sokaság ellen. Uram, te vagy a mi Istenünk, ne győzedelmeskedjék rajtad ember!«

¹¹ Erre az Úr megrémítette az etiópokat Ásza és Júda előtt, és az etiópok megfutamodtak. ¹² Ásza és a vele levő nép egészen Geráraig kergette őket. Az etiópok mind egy szálíg elestek, mert az Úr verése és seregének támadása eltiporta őket. Így ők sok zsákmányt ejtettek, ¹³ és megverték Gerára körül az összes várost, mert nagy félelem szállta meg valamennyit. Kifosztották a városokat és sok zsákmányt hordtak el belőlük, ¹⁴ sőt a juhaklokat is lerombolták, és végtelen sok juhot és tevét szereztek. Aztán visszatértek Jeruzsálembe.

2 Krón 15 A szövetség megújítása ¹ Azarját, Oded fiát ekkor megragadta az Isten lelke. ² Kiment Ásza elé és azt mondta neki: »Hallgass meg engem Ásza, s egész Júda meg Benjamin! Az Úr veletek van, mivel vele voltatok. Ha keresitek őt, megtaláljátok, ha azonban elhagyjátok, elhagy titeket. ³ Sok nap fog elmúlni Izraelben, az igaz Isten tisztelete, tanító pap és törvény nélkül. ⁴ Ha majd azonban nyomorúságukban visszatérnek az Úrhoz, Izrael Istenéhez s keresik őt, meg fogják találni. ⁵ Abban az időben nem lesz békességük a kivonulóknak és a visszatérőknek, hanem mindenfelől félelem lesz a föld valamennyi lakója között: ⁶ mert harcolni fog nemzet nemzet ellen és város város ellen, mert az Úr mindenféle nyomorúsággal fogja háborgatni őket. ⁷ Ti tehát legyetek erősek, és ne ernyedjen el kezetek, mert meglesz munkátok jutalma.«

⁸ Amikor ezt Ásza meghallotta – nevezetesen Azarja prófétának, Oded fiának szavait és jóvendölését – nekibátorodott és eltávolította a bálványokat Júda egész földjéről és Benjaminból s azokból a városokból, amelyeket Efraim hegységén elfoglalt, és megújította az Úr oltárát, amely az Úr előcsarnoka előtt volt. ⁹ Majd egybegyűjtötte egész Júdát és Benjaminget s velük az Efraimból, Manasszéból és Simeonból való jövevényeket; sokan átmenekültek ugyanis hozzá Izraelből, mert látták, hogy az Úr, az ő Istene vele van.

¹⁰ Amikor aztán egybejöttek Jeruzsálemben, a harmadik hónapban, Ásza királyságának tizenötödik esztendejében, ¹¹ áldozatul levágtak az Úrnak azon a napon szerzeményeikből és zsákmányukból, amelyet hoztak, hétszáz marhát és hétezer kost. ¹² Aztán hozzálátott a szövetség megújításához, hogy teljes szívükből és teljes lelkükből az Urat, atyáik Istenét keressék: ¹³ ha valaki, így szólt, nem keresi az Urat, Izrael Istenét, haljon meg az, akár kicsi, akár nagy, akár férfi, akár nő. ¹⁴ Meg is esküdtek erre az Úrnak, fennszóval, ujjongással, trombitaszó és harsonazengés közepette, ¹⁵ átok terhe alatt mindazok, akik Júdában voltak. Mivel teljes szívből esküdtek meg s teljes akarattal keresték őt, azért meg is találták és az Úr nyugalmat adott nekik körös-körül mindenfelől.

¹⁶ Sőt Maákát, Ásza király anyját is megfosztotta a királynői méltóságtól, mert Astarte bálványokat készített a berekben: ő ezt egészen összetörette s darabokra zúzva elégettette a Kedron völgyében. ¹⁷ A magaslatok ugyan megmaradtak Izraelben, de Ásza szíve tökéletes volt egész életében. ¹⁸ Azt, amit atyja és ő fogadott, az ezüstöt, az aranyat, az edényeket s a különböző tárgyakat, bevitte az Úr házába. ¹⁹ Háború aztán nem volt Ásza uralkodásának egészen harmincötödik esztendejéig.

2 Krón 16 Ásza háborúja az északi országrész ellen ¹ Uralkodásának harminchatodik esztendejében azonban felvonult Bása, Izrael király a Júda ellen és fallal körülvette Rámát, hogy senki se tudjon nyugodtan kimenni vagy bejönni Ásza országából.

² Erre Ásza kihozta az ezüstöt meg az aranyat az Úr házána kincstárából meg a király kincstárából s elküldte Benadádnak, Szíria királyának, aki Damaszkuszban lakott, ezzel az üzenettel: ³ »Szövetség van közöttünk és közötted s atyám s atyád is jóban voltak. Azért küldök neked ezüstöt és aranyat, hogy bontsd fel azt a szövetséget, amelyet Basával, Izrael királyával tartasz és intézkedjél, hogy elvonuljon tőlem.« ⁴ Amikor ezt Benadád megtudta, elküldte hadvezéreit Izrael városai ellen és azok megverték Áhiont, Dánt, Ábelmaimot s Naftali valamennyi fallal övezett városát. ⁵ Amikor ezt Bása meghallotta, abbahagyta Ráma kiépítését és beszüntette munkáját. ⁶ Erre Ásza egybegyűjtötte egész Júdát s elhordták Rámából a követ és a fát, amelyet Bása az építésre előkészített, és kiépítette belőle Gibeát és Micpát.

⁷ Ugyanebben az időben elment Hánáni próféta Ászához, Júda királyához, és ezt mondta neki: »Mivel Szíria királyában bíztál s nem az Úrban, a te Istenedben, azért szabadult meg Szíria királyának hadserege kezedből. ⁸ Nemde az etiópok s a líbiaiak sokkal több szekérrel, lovassal s nagyobb sokasággal támadtak, s azokat, minthogy bíztál az Úrban, kezembe adta? ⁹ Az Úr szeme nézi ugyanis az egész földet s erőt ad azoknak, akik teljes szívvel bíznak benne. Oktalanul cselekedtél tehát és azért mostantól fogva háborúk támadnak ellened.« ¹⁰ Erre Ásza igen megharagudott a látnokra és megköztöztette, mert igen megharagudott emiatt a dolog miatt; ugyanakkor sokakat megöletett a népből.

Ásza halála ¹¹ Ásza első és utolsó dolgai meg vannak írva Izrael királyainak könyvében.

¹² Uralkodásának harminckilencedik esztendejében Ásza súlyos lábbajba esett, de betegségében sem kereste az Urat, hanem inkább az orvosok tudományában bízott. ¹³ Uralkodásának negyvenegyedik esztendejében aztán aludni tért atyáihoz és meghalt. ¹⁴ A sírjába temették, amelyet a Dávid-

városban vágatott magának: fekvőhelyére helyezték, amely tele volt illatszerekkel s a kenőcskészítők mesterségével készített, parázna asszonyok által használatos kenőcsökkel s nagy pompával illatszereket égettek felette.

2 Krón 17 Jozafát uralkodása ¹ Helyette fia, Jozafát lett a király. Ő megerősítette magát Izraellel szemben, ² számos vitézt helyezett Júda valamennyi, fallal övezett városába, és őrseregeket rendelt Júda országába és Efraim azon városaiba, amelyeket atyja, Ásza elfoglalt.

³ Az Úr Jozafáttal volt, mivel ő atyjának, Dávidnak első útjain járt és nem vetette reményét a Báálokba, ⁴ hanem atyja Istenébe s annak a parancsai szerint járt és nem Izrael vétkei szerint. ⁵ Ezért az Úr megerősítette a királyságot az ő kezében, és egész Júda ajándékot adott Jozafátnak, úgy, hogy gazdagsága végtelen, dicsősége pedig nagy lett. ⁶ Minthogy szíve bátor lett az Úr útjain, a magaslatokat és a berkeket is eltávolította Júdából.

⁷ Uralkodásának harmadik esztendejében aztán elküldte főemberei közül Benháilt, Abdiást, Zakariást, Natanaelt és Mikeást, hogy tanítsanak Júda városaiban, ⁸ és velük a leviták közül Semeját, Natanját, Zabadja, Aszaél, Semirámót, Jonatán, Adoniás, Tóbiás és Tóbadoniás levitákat, s velük Elisáma és Jórám papokat. ⁹ Ezek tanították is a népet Júdában: velük volt az Úr törvényének könyve és bejárták Júda valamennyi városát és oktatták a népet.

¹⁰ Ezért az Úr megrémítette a föld mindazon országait, amelyek Júda körül voltak, úgy, hogy nem mertek hadra kelni Jozafáttal. ¹¹ Még a filiszteusok is hoztak ajándékokat és adópénzt Jozafátnak, az arabok pedig aprómarhát, hétezer-hétszáz kost és ugyanannyi kecskét hoztak.

¹² Így Jozafát mindig nagyobb és egyre hatalmasabb lett. Júdában toronyszerű házakat és fallal övezett városokat építtetett, ¹³ és sok dolgot csináltatott Júda városaiban. Jeruzsálemben harcos és erős férfiai is voltak: ¹⁴ ezeknek a száma, családjuk és nemzetségük szerint a következő volt. Júdabeli hadvezérek voltak: Adna vezér, s vele háromszázezer vitéz, ¹⁵ utána következett Johanán vezér, s vele kétszáznyolcvanezer ember, ¹⁶ utána Amaszja, Zekri fia következett, aki az Úrnak szentelte magát, s vele kétszázezer vitéz. ¹⁷ Ez után következett Eljáda, a vitéz harcos, és vele kétszázezer íjász és pajzsos. ¹⁸ Utána következett Jozábád s vele száznyolcvanezer hadra felszerelt ember. ¹⁹ Mindezek a király rendelkezésére álltak, nem számítva azokat, akiket a fallal övezett városokba, egész Júdába helyezett.

2 Krón 18 Jozafát és Ácháb hadjárata ¹ Jozafát tehát igen gazdag és híres volt, és sógorságra lépett Áchábbal. ² Néhány esztendő múlva le is ment hozzá Szamariába. Megérkezésekor Ácháb igen sok kost és marhát vágatott neki s a vele jött népnek, és rábeszélte, hogy vonuljon fel vele Rámót-Gileád ellen. ³ Azt mondta Ácháb, Izrael királya, Jozafátnak, Júda királyának: »Gyere velem Rámót-Gileád ellen.« Ő azt felelte neki: »Úgy akarom, ahogy te, amint a te néped, úgy akarja az én népem is: veled leszünk a harcban.«

⁴ Majd azt mondta Jozafát Izrael királyának: »Kérdezd meg kérlek tüstént az Úr szavát.« ⁵ Erre Izrael királya egybegyűjtött a próféták közül négyszáz embert és megkérdezte tőlük: »Elmenjünk-e hadakozni Rámót-Gileád ellen, vagy maradjunk nyugton?« Azok azt felelték: »Menj fel, és Isten azt a

király kezébe adja.« ⁶ Jozafát azonban így szólt: »Nincs-e itt az Úr valamelyik prófétája, hogy tőle is kérdezősködhessünk?« ⁷ Izrael királya erre így válaszolt Jozafátnak: »Van itt egy ember, akitől megkérdezhetnénk az Úr akaratát, de én gyűlölöm őt, mert nem jövendöl nekem jót, hanem mindig csak rosszat; ez Mikeás, Jemla fia.« Ezt mondta erre Jozafát: »Ne beszélj így, király.« ⁸ Erre Izrael királya odaszólitott egy udvari szolgát s mondta neki: »Hívd ide gyorsan Mikeást, Jemla fiát.«

⁹ Ezalatt mindketten, Izrael királya és Jozafát, Júda királya, királyi díszbe öltözöttek trónusukon ültek. A Szamaria kapuja mellett levő térségen ültek és a próféták valamennyien prófétáltak előttük. ¹⁰ Cidkija, Kánaána fia, vasszarvakat is készített magának, és azt mondta: »Ezt üzeni az Úr: Ilyenekkel ökleled majd Szíriát, amíg csak el nem tiprod.« ¹¹ Valamennyi próféta is hasonlóképpen prófétált és azt mondta: »Vonulj csak fel Rámót-Gileád ellen, és sikered lesz, s az Úr a király kezébe adja.«

¹² Eközben az a követ, aki elment, hogy elhívja Mikeást, azt mondta neki: »Íme, valamennyi próféta egyhangúlag jót jövendöl a királynak: kérlek tehát, hogy a te szavad se térjen el tőlük, s szólj kedvező dolgokat.« ¹³ Mikeás azt felelte neki: »Az Úr életére mondom, hogy azt fogom mondani, amit Istenem mond majd nekem.«

¹⁴ Amikor aztán a királyhoz ért, a király így szólt hozzá: »Mikeás, elmenjünk-e hadakozni Rámót-Gileád ellen, vagy maradjunk nyugton?« Ő azt felelte neki: »Vonuljatok csak fel: minden szerencsésen megy majd végbe, s az ellenség a kezébe kerül.« ¹⁵ Erre a király így szólt: »Ismételten s ismételten eskü alatt kényszerítelek, hogy ne mondj nekem az Úr nevében mást, csak azt, ami igaz.« ¹⁶ Erre ő így szólt: »Azt láttam, hogy egész Izrael szétszóródott a hegyekben, mint a pásztor nélküli juhnyáj, s az Úr azt mondta: Nincs ezeknek uruk: térjen vissza mindenki békességben házába.« ¹⁷ Izrael királya erre ezt mondta Jozafátnak: »Nem megmondottam neked, hogy nem jövendöl ez nekem jót, hanem csak rosszat?«

¹⁸ Ő pedig folytatta: »Halljátok tehát az Úr szavát. Láttam az Urat, amint királyi székében ült, s jobbról s balról mellette állt az egész mennyei sereg, ¹⁹ és az Úr azt mondta: 'Ki szedné rá Áchábot, Izrael királyát arra, hogy felmenjen és elessék Rámót-Gileádnál?' Amíg az egyik így, a másik amúgy beszélt, ²⁰ előlépett a lélek, s megállott az Úr előtt és így szólt: 'Én rászedem!' Az Úr megkérdezte: 'Mivel szeded rá?' ²¹ Erre ő azt felelte: 'Kimegyek s hazug lélek leszek valamennyi prófétája szájában.' Az Úr ekkor azt mondta: 'Szedd rá, sikerülni fog, menj csak ki és tégy úgy!' ²² Nos tehát, íme, az Úr a hazugság lelkét adta valamennyi prófétád szájába, de az Úr rosszat mondott ki rólad.«

²³ Odalépett ekkor Cidkija, Kánaána fia, arcul ütötte Mikeást, és azt mondta: »Merre ment el az Úr lelke tőlem, hogy neked szóljon?« ²⁴ Mikeás erre ezt mondta: »Meglátod majd te magad azon a napon, amikor kamrából kamrába fogsz menekülni, hogy elbújhass.« ²⁵ Erre Izrael királya parancsot adott és azt mondta: »Vegyétek Mikeást és vigyétek őt Ámonhoz, a város parancsnokához s Joáshoz, Amelek fiához, ²⁶ és mondjátok: Ezt üzeni a király: Vessétek tömlöcbe ezt az embert és csak kevés kenyeret s kevés vizet adjatok neki, amíg én békességgel vissza nem térek. ²⁷ Erre Mikeás így szólt: Ha te békességgel visszatérsz, akkor nem szólt általam az Úr! Majd hozzá tette: Halljátok népek mindnyájan!«

²⁸ Fel is vonult Izrael királya és Jozafát, Júda királya Rámót-Gileád ellen. ²⁹ Ekkor Izrael királya azt mondta Jozafátnak: »Megváltoztatom ruhámat, s úgy megyek a harcba, te azonban csak öltsd fel saját ruháidat.« Izrael királya meg is változtatta ruháit, és elment a harcba.

³⁰ Szíria királya azonban parancsot adott lovassága vezéreinek: »Ne harcoljatok se kicsi, se nagy ellen, hanem csak egyedül Izrael királya ellen.« ³¹ Ennek következtében, amikor a lovasság vezérei meglátták Jozafátot, azt mondták: »Ez Izrael királya.« Azzal körülvették őt a harcosok, de ő az Úrhoz kiáltott, és ő megsegítette őt s eltérítette őket tőle. ³² Amikor ugyanis látták a lovasság vezérei, hogy ő nem Izrael királya, elhagyták. ³³ Történetesen azonban valaki a népből csak úgy taláломra kilőtte nyilát és eltalálta vele Izrael királyát a nyakszirt és a vállak között. Erre ő azt mondta szekérvezetőjének: »Fordulj meg és vigyél ki engem a csatasorból, mert megsebesültem.« ³⁴ Aznap vége is lett a harcnak. Izrael királya azonban ott állt a szekeren a szírekkel szemben egészen estig és napnyugtakor meghalt.

2 Krón 19 ¹ Erre Jozafát, Júda királya békességgel visszatért házába, Jeruzsálembe. ² Jéhu, Hánáni fia, a látnok, azonban eléje szaladt és azt mondta neki: »Gonosz embernek nyújtottál segítséget, s az Úr gyűlölőivel léptél barátságra, azért megérdemelted az Úr haragját. ³ De jó cselekedeteid is vannak, mert eltávolítottad a berkeket Júda földjéről, és az Úrnak, atyáid Istenének keresésére adtad magad.«

A bíraskodás megszervezése ⁴ Jozafát egy darabig Jeruzsálemben tartózkodott, aztán ismét kiment a nép közé, Beersebától egészen Efraim hegységéig, és visszatérítette őket az Úrhoz, atyáik Istenéhez. ⁵ Majd bírakat rendelt Júda valamennyi megerősített városába, helységről helysére, ⁶ és megparancsolta a bírának: »Vigyázzatok, mit csináltok, mert nem embernek, hanem az Úrnak nevében gyakoroljátok az igazságszolgáltatást, és mindazért, amit ítéltok, felelősek lesztek! ⁷ Az Úr félelme legyen veletek és gondosan tegyetek mindent: az Úrnál, a mi Istenünknel ugyanis nincs sem hamisság, sem személyválogatás, sem ajándékra való vágyakozás.«

⁸ Jeruzsálemben is kirendelt Jozafát néhány levitát, papot és izraelita családfőt arra, hogy igazságot szolgáltatassanak lakosai között a perekben s az Úr ügyeiben. ⁹ Azt parancsolta nekik: »A következőképpen cselekedjete az Úr félelmében, hűséggel és tökéletes szívvel. ¹⁰ Akármilyen ügyet terjesztenek elétek városaikban lakó testvéreitek, amelyben a per nemzetségek között folyik, vagy törvényre, parancsra, szertartásra, jogra vonatkozik, adjátok meg nekik az utasítást, hogy ne vétkezzenek az Úr ellen s ne szálljon rátok és testvéreitek az Úr haragja. Ha így tesztek, nem fogtok vétkezni. ¹¹ Amarja pap lesz a fejetek s a főnökök az Istenre vonatkozó dolgokban, Zabadja, Ismaél fia, Júda házának vezére, lesz az előljárótok a király tisztéhez tartozó dolgokban, tisztviselőitek pedig a leviták lesznek. Legyetek tehát erősek, járjatok el gondosan, és az Úr veletek lesz a jóban.«

2 Krón 20 Jozafát legyőzi Moábot és Ámont ¹ Aztán egybegyűltek Moáb fiai s Ammon fiai s velük mások az ammoniták közül, Jozafát ellen, hogy hadra keljenek vele. ² Hírmondók jöttek azonban, és jelentették Jozafátnak: »Hatalmas sokaság jött ellened a tengeren túl levő helyekről meg Szíriából, és íme, már Aszászon-Támárban, vagyis Engadiban vannak.«

³ Jozafát ekkor igen megrémült. Minden erejéből az Urat kezdte keresni, s böjtöt hirdetett egész Júdában. ⁴ Erre Júda egybegyűlt, hogy könyörögjön az Úrhoz, és városaiból is valamennyien eljöttek, hogy esdekeljenek előtte.

⁵ Ekkor Jozafát megállt Júda és Jeruzsálem gyülekezetének közepén, az Úr házában, az új udvar előtt, ⁶ és azt mondta: »Urunk, atyáink Istene, te vagy az Isten az égben és te uralkodsz a nemzetek valamennyi országán, kezedben erő és hatalom van, s neked senki sem tud ellenállni. ⁷ Nemde, Istenünk, te pusztítottad el e föld valamennyi lakóját néped, Izrael elől, és te adtad azt oda barátod, Ábrahám utódának mindörökké? ⁸ Ők le is telepedtek rajta, és szentélyt építettek nevednek, mondván: ⁹ 'Ha nyomorúság, ítélő kard, pestis vagy éhínség zúdul ránk, megállunk színed előtt, e ház előtt, amely nevedet viseli és hozzád kiáltunk ínségünkben, s te meghallgatsz és megsegítesz.' ¹⁰ Nos, íme, Ammon és Moáb fiai, meg Szeír hegyének lakói, akik között nem engedted átvonulni az izraelitákat, amikor kijöttek Egyiptomból, ezért azok elkerülték őket, s nem pusztították el őket, ¹¹ ellenkezőleg fizetnek nekünk, és ki akarnak minket űzni birtokunkból, amelyet nekünk adtál. ¹² Istenünk, hát nem bünteted meg őket? Hiszen bennünk nincs annyi erő, hogy e ránk zúduló sokaságnak ellent tudjunk állni. Mivel pedig nem tudjuk, mit csináljunk, csak az marad hátra számunkra, hogy hozzád emeljük szemünket.« – ¹³ Ott állt ezalatt egész Júda az Úr előtt, kisdedeivel, feleségeivel és gyermekeivel együtt.

¹⁴ Ott volt Jahaziél is, az Ászáf fiai közül való levita, Zakariásnak a fia, annak a Benájának az unokája, aki Matanja fiának, Jejielnek volt a fia. Ezt a tömeg között megragadta az Úr lelke, ¹⁵ és azt mondta: »Figyeljete ide júdaiak és Jeruzsálem lakói mindnyájan, veled együtt, Jozafát király. Ezt üzeni nektek az Úr: Ne féljete és ne rettegjete ettől a sokaságtól, mert nem ti fogtok harcolni ellenük, hanem Isten. ¹⁶ Vonuljatek le holnap ellenük, és mivel ők a Szísz nevű domboldalon fognak felvonulni, rájuk találtok a Jeruel pusztával szemben levő völgy szélén. ¹⁷ Harcolnotok azonban nektek nem kell, hanem csak álljatek vesztig, és meglátjátok, hogy segít az Úr titeket, Júda és Jeruzsálem! Ne féljete, ne rettegjete, csak vonuljatek ki holnap ellenük és az Úr veletek lesz.« ¹⁸ Erre Jozafát s Júda és Jeruzsálem valamennyi lakosa arccal a földre borult az Úr előtt és imádta őt, ¹⁹ a Kaát fiai és a Kóré fiai közül való leviták pedig nagy fennszóval magasztalták az Urat, Izrael Istenét.

²⁰ Reggel aztán felkeltek és kivonultak Tekoa pusztájába. Elinduláskor megállt közöttük Jozafát és azt mondta: »Hallgassatok meg, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói mindnyájan! Bízjatek az Úrban, a ti Istenetekben és akkor nyugodtak lehettek, higgyetek prófétáinak, és minden sikerülni fog.« ²¹ Miután ezt a tanácsot adta a népnek, kirendelte az Úr énekeseit, hogy dicsérjék őt seregeikben, és vonuljanak a hadsereg élén és egyhangúlag mondják: »Dicsérjéte az Urat, mert irgalmassága mindörökké tart.«

²² Mihelyt elkezdtek énekelni a dicséretet, az Úr önmaguk ellen fordította az ő lescsapataikat – tudniillik Ammon, Moáb és a Szeír hegy fiainak lescsapatait, akik kivonultak, hogy harcra keljenek Júdával – és vereséget szenvedtek. ²³ Ammon és Moáb fiai ugyanis felkeltek Szeír hegyének lakói ellen, s ölték és pusztították őket, s miután ezt végrehajtották, egymás ellen fordultak s kölcsönösen osztották egymásnak a sebeket.

²⁴ Így, amikor Júda ahhoz az őrhelyhez jutott, amely a pusztával szemben van, azt látta, hogy az egész széles vidék messze tele van holttesttel, és senki sincs, aki a haláltól meg tudott volna menekülni. ²⁵ Erre Jozafát és vele az egész nép elment, hogy leszedje a holtakról a zsákmányt, s a holttestek között annyi mindenféle felszerelést és ruhát, drágaságot találtak és zsákmányoltak, hogy valamennyit el sem tudták vinni s három nap alatt sem tudták elhordani a zsákmányt a préda bősége miatt. ²⁶ Negyedik napon aztán egybegyűltek a Baraka völgyében. Mivel ugyanis ott hálát adtak az Úrnak, elnevezték azt a helyet a Hálaadás-völgyének s így is hívják mind a mai napig. ²⁷ Aztán visszatért Júda egész legénysége s Jeruzsálem lakossága, élükön Jozafáttal Jeruzsálembe nagyon örvendezve, hogy az Úr örömet adott nekik ellenségeikkel szemben, ²⁸ és Jeruzsálemben hárfá-, lant- és trombitakisérettel bementek az Úr házába. ²⁹ Erre az országok valamennyi királyságát megszállta az Úrtól való félelem, mert hallották, hogy az Úr harcolt Izrael ellenségei ellen, ³⁰ és Jozafát országának nyugta lett és Isten békét adott neki körös-körül mindenfelől.

Jozafát további tettei ³¹ Így uralkodott Jozafát Júdán. Harmincöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett, s huszonöt esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Seláhi leánya volt, Azubának hívták. ³² Atyjának, Ászának útján járt, és arról nem tért le, s azt cselekedte, ami kedves volt az Úr előtt. ³³ Mindazonáltal a magaslatokat nem távolította el, és a nép még mindig nem fordította szívét az Úrhoz, atyái Istenéhez.

³⁴ Jozafát egyéb dolgai, mind az első, mind az utolsó meg vannak írva Jéhunak, Hánáni fiának szavai által, amelyeket ő Izrael királyainak könyveibe iktatott.

³⁵ Ezután Jozafát, Júda királya barátságra lépett Izrael királyával, Ohozával, akinek cselekedetei igen gonoszak voltak. ³⁶ Mindazonáltal szövetkezett vele arra, hogy hajókat készítenek, s azokat Tartzisba küldik, és el is készítették a hajóhadat Ecjon-Gáberben. ³⁷ Ám Eliézer, a máresai Dodáu fia így jövendölt Jozafátnak: »Mivel szövetséget kötöttél Ohozával, az Úr összetöri műveidet.« Csakugyan, összetörték a hajók, és nem tudtak Tartzisba menni.

2 Krón 21 Jórám Júda királya ¹ Amikor aztán Jozafát aludni tért atyáihoz, eltemették melljük a Dávid-városban, s fia, Jórám, lett a király helyette.

² Fivérei, Jozafát fiai, Azarja, Jáhiel, Zakariás, Azarja, Mikaél és Safátja voltak; ők Jozafátnak, Júda királyának fiai voltak. ³ Atyjuk bőségesen megajándékozta őket ezüsttel, arannyal, jövedelemmel és júdabeli, megerősített városokkal, de a királyságot Jórámnak adta, mert ő volt az elsőszülöttje.

⁴ Jórám át is vette atyja országát, de amikor megerősödött, karddal megölette valamennyi fivérét, sőt Izraelnek néhány fejedelmét is.

⁵ Harminckét esztendő volt Jórám, amikor uralkodni kezdett, és nyolc esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. ⁶ Izrael királyainak útjain járt, úgy, ahogy Ácháb háza tette – Ácháb leánya volt ugyanis a felesége – s azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr színe előtt. ⁷ Mindazonáltal az Úr nem akarta elpusztítani Dávid házát, mert szövetséget kötött vele, s mert megígérte, hogy világosságot ad neki s fiainak minden időben.

⁸ Az ő napjaiban fellázadt Edom, hogy ne kelljen továbbra is Júda alattvalójának lennie, és királyt állított magának. ⁹ Jórám ugyan átment valamennyi vezérével és egész lovasságával, amely vele volt, és éjjel felkelt s megverte Edomot, amely őt körülvette, s lovassága minden vezérét, ¹⁰ de Edom mégis elpártolt Júda uralmától; így is van mind a mai napig. Ugyanabban az időben pártolt el Libna is, hogy ne kelljen az ő keze alatt lennie. Ő ugyanis elhagyta az Urat, atyái Istenét, ¹¹ sőt magaslatokat épített Júda városaiban, és paráznaságba vitte Jeruzsálem lakóit s törvényszegésbe Júdát.

¹² Erre levelet hoztak neki Illés prófétától, amelyben ez állt: »Ezt üzeni az Úr, atyád, Dávid Istene: Mivel nem jártál Jozafátnak, atyádnak útjain s Ászának, Júda királyának útjain, ¹³ hanem Izrael királyainak útjára léptél s paráznaságba vitted Júdát s Jeruzsálem lakóit, s utánoztad Ácháb házának paráználkodását, sőt megöletted atyád házát, a te fivéreidet, akik különbek voltak nálad: ¹⁴ íme, az Úr súlyos csapást mér rád, népedre, fiaidra, feleségeidre és egész vagyonodra, ¹⁵ te pedig súlyos bélbajba esel, úgy, hogy lassanként, naponként kimegy a beled.«

¹⁶ Csakugyan az Úr felbőszítette Jórám ellen a filiszteusok és az etiópokkal határos arabok lelkét, ¹⁷ azok felvonultak Júda földjére, és elpusztították azt. Elvitték egész vagyonát, amely a királyi palotában volt, azonfelül fiait és feleségeit, és nem maradt neki más fia, csak Joacház, a legkisebbik.

¹⁸ Ezenfelül megverte őt az Úr gyógyíthatatlan bélbajjal is. ¹⁹ S amíg nap napot követett s peregtek az idők szakaszai, két teljes esztendő múlt el. Így a hosszú betegségben elsorvadva, a beleit is kiadva, egyszerre vesztette el betegségét és életét, s meghalt szörnyű kínokban. Népe nem égetett neki a szokás szerint végtisztességgül illatszereket, úgy, ahogy őseivel tette.

²⁰ Harminckét esztendő volt, amikor uralkodni kezdett, és nyolc esztendeig uralkodott Jeruzsálemben, de a saját kedvét kereste. A Dávid-városban temették el, de nem a királyok sírboltjába.

2 Krón 22 Ahaszja Júda királya ¹ Jeruzsálem lakói Ahaszját, legkisebbik fiát tették meg királlyá helyette, mert azokat, akik idősebbek voltak nála, mind megölték az arab portyázók, akik rátörtek a táborra. Így lett királlyá Ahaszja, Jórámnak, Júda királyának fia. ² Negyvenkét esztendő volt Ahszja, amikor uralkodni kezdett, s egy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Ámri leánya volt, Atáliának hívták. ³ Ámde ő is Ácháb házának útjain járt, mert anyja arra ösztönözte, hogy gonoszul cselekedjen. ⁴ Csakugyan azt tette, ami gonosz volt az Úr színe előtt, úgy, amint Ácháb házanépe, mert vesztére ugyanazok voltak atyja halála után a tanácsadói. ⁵ Tanácsukat követve elment Jórámmal, Ácháb fiával, Izrael királyával harcolni Házaél, Szíria királya ellen Rámót-Gileádba. A sírek azonban megsebesítették Jórámot, ⁶ mire ő visszatért Jezreelbe, hogy meggyógyíttassa magát, mert sok sebet kapott a fentemlített harcban.

Erre Ahaszja, Jórám fia, Júda királya lement, hogy meglátogassa a Jezreelben betegeskedő Jórámot, Ácháb fiát. ⁷ Ám Istennek Ahaszja ellen irányuló akaratából történt, hogy Jórámhoz ment: amikor ugyanis odaért, ő kivonult vele Jéhu, Námsi fia ellen, akit az Úr arra kent fel, hogy eltörölje Ácháb házát. ⁸ Ezért, amikor Jéhu kiirtotta Ácháb házát, s rátalált Júda fejedelmeire s Ahaszja fivéreinek fiaira, akik szolgáltak neki, megölte őket. ⁹ Ahaszját magát is kereste és el is fogatta szamariai rejtékhelyén: erre maga elé hozatta s megölette. Mindazonáltal eltemették, mert Jozafát fia volt, és az kereste az Urat teljes szívéből.

Ezután már semmi remény sem volt arra, hogy Ahaszja utódai közül valaki uralomra jusson.

Atália uralma ¹⁰ Anyja, Atália, ugyanis amikor látta, hogy fia meghalt, felkelt és kiirtotta Jórám házá-
nak minden királyi utódát. ¹¹ Ám Josabet, a király leánya, fogta Joást, Ahaszja fiát, és ellopta őt a
királyfiak közül, amikor azokat megölték. Elrejtette őt dajkájával együtt az ágyas házban. Jósába, aki
elrejtette őt, Jórám király leánya, Jojáda főpap felesége, Ahaszja nővére volt, és így Atália nem ölette
meg Joást: ¹² hat esztendeig, amíg Atália uralkodott az országban, náluk volt elrejtve az Isten házá-
ban.

2 Krón 23 ¹ A hetedik esztendőben aztán megerősödött Jojáda, és maga mellé vette a századoso-
kat, Azarját, Jerohám fiát, meg Ismaélt, Johanán fiát, meg Azarját, Obed fiát, meg Maaszját, Adája
fiát, meg Elisafátot, Zekri fiát s szövetséget kötött velük. ² Erre ezek bejárták Júdát s egybegyűjtötték
Júda valamennyi városából a levitákat és Izrael családfőit s elmentek Jeruzsálembe. ³ Az Isten házá-
ban aztán szövetséget kötött az egész közösség a királlyal, és Jojáda azt mondta nekik: »Íme, a király
fia lesz a király, mint ahogy azt az Úr Dávid fiairól kijelentette. ⁴ A következő az a dolog, amelyet meg
kell tennetek: ⁵ Ha szombaton szolgálatba léptek, harmadrészetek, papok, leviták és ajtónállók, a
kapuknál legyen, harmadrészetek a király házában, s harmadrészetek az Alap nevű kapunál, a többi
nép pedig mind az Úr házában udvarain. ⁶ Az Úr házába azonban senki más be ne lépjen, mint a
papok és a szolgálattelvő leviták: csak ők lépjenek be, mert ők meg vannak szentelve. Az egész többi
nép tartsa meg azt, amivel az Úrnak tartozik. ⁷ A leviták aztán vegyék körül a királyt, fegyverrel a
kezükben, (ha más valaki lépne be a templomba, meg kell ölni) s legyenek a király mellett jártában,
keltében.«

⁸ A leviták és egész Júda mindenben úgy cselekedett, ahogy Jojáda főpap parancsolta: mindenki ma-
gához vette alárendeltjeit, azok is, akik szolgálatba léptek a heti rend szerint, és azok is, akik kitöl-
tötték a hetet s elmehettek volna. Jojáda főpap ugyanis nem engedte elmenni azokat a csapatokat,
amelyek a heti szokás szerint felváltást kaptak. ⁹ Aztán Jojáda pap odaadta a századosoknak Dávid
király dárdáit, pajzsait és kispajzsait, amelyeket az Úr házában szentelt, ¹⁰ és felállította az egész
fegyveres népet a templom jobb oldalától kezdve a templom bal oldaláig, az oltár és a templom
előtt, a király körül. ¹¹ Aztán kihozták a király fiát, rátették a koronát és a bizonyágot, s kezébe adták
a megtartandó törvényt, és királlyá tették. Miután Jojáda főpap és fiai felkenték, szerencsét kívántak
neki és azt mondták: »Éljen a király.«

¹² Amikor Atália ezt, tudniillik a futkosó és a királyt dicsérő nép lármáját meghallotta, bement a nép-
hez az Úr házába. ¹³ Amikor aztán látta, hogy a király ott áll a bejáratnál a lépcsőn, körülötte a feje-
delmek és a tömeg, és az ország egész népe örül, s trombitál, s mindenféle hangszeren játszik és
dicséretet zengedezik, megszaggatta ruháját és így szólt: »Pártütés, pártütés!«

¹⁴ Ekkor kiment Jojáda főpap a századosokhoz és a sereg vezéreikhez és azt mondta nekik: »Vigyétek
ki őt a templom bekerített részéből és kinn aztán öljétek meg a karddal.« Ezt azért parancsolta a
főpap, hogy »ne öljék meg az Úr házában.« ¹⁵ Erre nyakon ragadták, és amikor a királyi palota Ló-
kapujába lépett, ott megölték.

¹⁶ Jojáda aztán szövetséget kötött maga, az egész nép és a király között, hogy az Úr népévé lesznek. ¹⁷ Erre bement az egész nép Baál házába és elpusztította azt: oltárát s képét összetörte, Mattánt, Baál papját pedig megölte az oltár előtt. ¹⁸ Aztán felügyelőket helyezettett Jojáda az Úr házába a papok és a leviták által, akiket Dávid osztályokba sorozott az Úr házában, hogy bemutassák az egészen eléggő áldozatokat az Úrnak, amint meg van írva Mózes törvényében, vigasság és ének kíséretében, amint Dávid elrendelte. ¹⁹ Ajtónállókat is rendelt az Úr házában ajtóiba, hogy be ne menjen oda senki sem, aki valami miatt tisztátalan. ²⁰ Aztán maga mellé vette a századosokat, a vitézeket, a nép főembereit és a föld egész népét és levitték a királyt az Úr házából. A felső kapun át bevitték a király házába és ráültették a királyi székre. ²¹ A föld egész népe örvendezett, és a város nyugodt maradt, bár Atáliát karddal megölték.

2 Krón 24 Joás Júda királya ¹ Hét esztendő volt Joás, amikor uralkodni kezdett, s negyven esztendőig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki beersebai volt, Szebiának hívták. ² Azt cselekedte, ami jó volt az Úr előtt, Jojáda pap egész életében. ³ Jojáda pap két feleséget vett neki, s ő azoktól fiaikat és leányokat nemzett.

⁴ Majd eltökölte magában Joás, hogy kijavíttatja az Úr házát. ⁵ Egybegyűjtötte tehát a papokat, s a levitákat s azt mondta nekik: »Járjátok be Júda városait s szedjetelek pénzt egész Izraeltől, hogy esztendőről esztendőre ki lehessen javíttatni Istenetek templomát. Siessetek a dologgal!« Ám a leviták hanyagul végezték a dolgot. ⁶ Erre a király elhívatta Jojádát, a vezetőt és ezt mondta neki: »Miért nem volt gondod arra, hogy sürgesd a levitákat, hogy hozzák be Júdából és Jeruzsálemből azt a pénzt, amelyről Mózes, az Úr szolgálja meghagyta, hogy hozza el azt Izrael egész sokasága a bizonyosság sátrához. ⁷ A gonosz Atália és fiai ugyanis tönkretették az Isten házát s mindazzal, amit az Úr házában szenteltek, a Baálok templomát díszítették.«

⁸ Erre a király parancsára egy ládát készítettek, és elhelyezték azt kinn, az Úr házában bejárata mellett, ⁹ és kihirdették Júdában és Jeruzsálemben, hogy ki-kik hozza el azt az adót az Úrnak, amelyet Mózes, az Isten szolgálja, egész Izraelnek megparancsolt a pusztában. ¹⁰ Örömmel vette ezt valamennyi főember s az egész nép, és amikor eljöttek, elhozták s beledobták az Úr ládjába, úgy, hogy megtelt. ¹¹ Amikor aztán elérkezett annak az ideje, hogy elvigyék a ládát a leviták a király elé (mint-hogy látták, hogy sok pénz van benne), bement a király íródeákja s a főpap által megbízott felügyelő, s kiöntötték a ládában levő pénzt, a ládát pedig visszatették a helyére. Így jártak el időről-időre, s igen nagy mennyiségű pénzt gyűjtöttek. ¹² Ezt a király és Jojáda odaadták az Úr házában végzendő munkák felügyelőinek. Azok kőfejtőket és különböző mesterembereket fogadtak rajta, hogy kijavítsák az Úr házát, meg vas- és rézműveseket, hogy azt, ami leesni készült, megtámasszák. ¹³ A mesteremberek serényen el is kezdték a munkát és kezük behegesztette a falak sebeit és visszaállították az Úr házát régi állapotába s megszilárdították. ¹⁴ Amikor aztán befejezték az egész munkát, a megmaradt pénzt elvitték a király és Jojáda elé, ők abból a szolgálathoz és az egészen eléggő áldozatokhoz templomi szereket, meg csészéket s egyéb arany- és ezüstartárgyakat készítettek. Jojáda valamennyi napja alatt állandóan bemutatták az egészen eléggő áldozatokat az Úr házában.

¹⁵ Ám Jojáda megöregedett, és betelve az élettel, százharmincesztendő korában meghalt. ¹⁶ A Dávid-városban, a királyok mellé temették őt, mert jól tett Izraellel s házával.

¹⁷ Jojáda halála után aztán bementek s leborultak Júda fejedelmei a király elé, s az hódolatuk hatása alatt szabadjára engedte őket. ¹⁸ Erre ők elhagyták az Úrnak, atyáik Istenének templomát, s a berkeknek meg a faragott képeknek szolgáltak. Erre az Úr megharagudott Júdára és Jeruzsálemre emiatt a véték miatt. ¹⁹ Prófétákat küldött hozzájuk, hogy térjenek vissza az Úrhoz. De bárhogy tiltakoztak is azok, ők nem hallgattak rájuk.

²⁰ Ekkor Isten lelke megszállta Zakariás papot, Jojáda fiát, ő megállt a nép színe előtt s azt mondta nekik: »Ezt üzeni az Úr Isten: Miért szegtétek meg az Úr parancsait? Nem fog az javatokra válni! Elhagytátok az Urat, hogy ő is elhagyjon titeket?« ²¹ Erre ők egybesereglettek ellene s megkövezték őt a király parancsára az Úr házának udvarán. ²² Joás király nem emlékezett meg arról az irgalmaságról, amelyet az ő atyja, Jojáda vele cselekedett, hanem megölette fiát. Ez, amikor meghalt, így szólt: »Lássá és torolja meg ezt az Úr!«

²³ Az esztendő fordultával aztán felvonult ellene Szíria hadserege, behatolt Júdába és Jeruzsálembe, s megölte a nép valamennyi főemberét, a zsákmányt pedig mind elküldte királyának, Damaszkuszba. ²⁴ Bár csak igen csekély számú szír jött, az Úr a kezükbe adta a végtelen nagy sokaságot, mert elhagyták az Urat, atyáik Istenét. Joáson is bosszút álltak, gyalázatos módon, ²⁵ úgy, hogy amikor elvonultak, súlyos betegségben hagyták hátra. Ekkor felkeltek ellene szolgálói, hogy megbosszulják Jojáda pap fiának véréit, és megölték őt ágyában. Így halt meg. Ekkor eltemették őt a Dávid-városban, de nem a királyok sírboltjában. ²⁶ Zábád, az ammonita Semmaát fia, és Jozábád, a moabita Semárit fia lázadtak fel ellene.

²⁷ Fiai, az alatta egybegyűjtött adó összege, s az Isten házána kijavítása fel vannak jegyezve a Királyok könyvében. Fia, Amaszja lett a király helyette.

2 Krón 25 Amaszja Júda királya ¹ Huszonöt esztendő volt Amaszja, amikor uralkodni kezdett, és huszonkilenc évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Jeruzsálemből való volt, Joadénna hívták. ² Azt cselekedte, ami jó volt az Úr előtt, de nem teljes szívvvel. ³ Amikor szilárdnak látta királyságát, megölette azokat a szolgáit, akik megölték atyját, a királyt, ⁴ de fiaikat nem ölette meg, mert úgy cselekedett, ahogy meg van írva Mózes törvénykönyvében, ahol az Úr a következő parancsot adja: »Nem szabad megöletni az atyákat a fiaikért, sem a fiúkat az atyjukért: mindenki csak a saját bűnéért lakoljon halállal.«

⁵ Majd Amaszja egybegyűjtötte Júdát, és felosztotta őket nemzetségek, ezredesek és századosok szerint egész Júdában és Benjaminban, és megszámolta őket a húsz esztendőstől felfelé. Háromszázezer olyan ifjút talált, aki hadba vonulhatott és dárdát meg pajzsot hordhatott. ⁶ Ezenkívül száz ezer vitézt fogadott Izraelből száz talentum ezüstön.

⁷ Ekkor elment hozzá Isten egyik embere és azt mondta: »Ó király, ne vonuljon ki veled Izrael serege, mert az Úr nincs Izraellel és nincs Efraimnak semelyik fiával. ⁸ Ha azt hiszed, hogy a haderőn fordul meg a háború, akkor Isten legyőzet téged ellenségeiddel: Istentől függ ugyanis a segítség s a megfutamítás.« ⁹ Erre Amaszja azt mondta Isten emberének: »Mi történik akkor azzal a száz talentum ezüstrrel, amelyet Izrael vitézeinek adtam?« Ezt felelte neki az Isten embere: »Van az Úrnak, amiből sokkal többet adhat neked annál.« ¹⁰ Erre Amaszja elkülönítette azt a sereget, amely Efraimból jött

hozzá, hogy térjen vissza lakóhelyére: erre azok nagyon megharagudtak Júdára és visszatértek országukba.

¹¹ Amaszja aztán bátran kivezette seregét, és elment a Sóaknás-völgybe s megvert tízezret Szeír fiai közül. ¹² Másik tízezer embert pedig elfogtak Júda fiai, elvitték őket egy meredek sziklára és letaszították őket a tetejéről a mélységbe, úgy, hogy valamennyien elpusztultak. ¹³ Ám az a sereg, amelyet Amaszja visszaküldött, hogy ne tartson vele a hadba, ellepte Júda városait Szamariától egészen Béthoronig s háromezer embert megölt és nagy zsákmányt hurcolt el.

Amaszja önteltsége és halála ¹⁴ Amaszja azonban elvitte magával az edomiták leverése után Szeír fiainak istenségeit. Isteneivé választotta, imádta őket és jó illatot gyújtott nekik. ¹⁵ Ezért az Úr megharagudott Amaszjára, és elküldött hozzá egy prófétát ezzel az üzenettel: »Miért imádtál olyan istenekeket, amelyek nem tudták megszabadítani népüket kezedből?« ¹⁶ Amikor azonban ezt elmondta, ő azt felelte neki: »Talán bizony tanácsadója vagy a királynak? Vigyázz, meg ne ölesselek!« Erre a próféta eltávozott, miután ezt mondta: »Tudom, hogy Isten elhatározta, hogy megölet téged, mert ezt a gonoszságot cselekedted és azonfelül tanácsomra sem hallgattál!«

¹⁷ Csakugyan, Amaszja, Júda királya, egybehívatta gonosz tanácsát, és elküldött Joáshoz, Jéhu fiának, Joacháznak fiához, Izrael királyához s üzent: »Gyere, szálljunk szembe egymással!« ¹⁸ Ám az visszaküldte a követeket és ezt üzent: »A libanoni bogáncs elküldött a libanoni cédrushoz, ezzel az üzenettel: 'Add oda leányodat a fiamnak feleségül,' – de íme, a libanoni erdő vadjai arra mentükben eltiporták a bogáncsot. ¹⁹ Te azt véled: 'Megvertem az edomitákat' – s azért felfuvalkodik szíved! Maradj nyugton odahaza, miért hívod ki magad ellen a bajt, hogy elessél te s veled Júda?«

²⁰ Amaszja nem akart hallgatni rá, mert az Úr akarata az volt, hogy az ellenség kezébe kerüljön az edomiták istenei miatt. ²¹ Erre Joás, Izrael királya felvonult és szembeszálltak egymással. Amaszja, Júda királya a júdai Bétsemesnél volt. ²² Júda vereséget szenvedett Izrael előtt és sátraiba menekült, ²³ Amaszját, Júda királyát, Joacház fiának, Joásnak fiát pedig elfogta Joás, Izrael királya Bétsemesnél és elvitte Jeruzsálembe. Ennek falát az Efraim kaputól egészen a Szeglet-kapuig, négyszáz könyöknyi darabon lebontatta, ²⁴ minden aranyat, ezüstöt s minden edényt pedig, amelyet az Isten házában s Obededomnál meg a királyi palota kincsei között talált, valamint a túszok fiait, elvitte Szamariába.

²⁵ Amaszja, Joás fia, Júda királya Joásnak, Joacház fiának, Izrael királyának halála után tizenöt esztendeig élt. ²⁶ Amaszja egyéb dolgai, az első és az utolsók, meg vannak írva Júda és Izrael királyainak könyvében.

²⁷ Miután elpártolt az Úrtól, csapdába ejtették Jeruzsálemben. Amikor erre Lákisba menekült, oda küldtek s ott megölték. ²⁸ Aztán lovakon visszavitték s eltemették atyái mellé, a Dávid-városban.

2 Krón 26 Ozija Júda királya ¹ Erre Júda egész népe fiát, a tizenhat esztendősz Oziját tette meg királynak atyja, Amaszja helyébe. ² Ő építtette ki Ejlátot s ő szerezte azt vissza Júda országának, miután a király aludni tért atyáihoz.

³ Tizenhatesztendősz volt Ozija, amikor uralkodni kezdett s ötvenkét esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki jeruzsálemi volt, Jekeljának hívták. ⁴ Azt cselekedte, ami helyes volt az Úr szeme

előtt, egészen úgy, ahogy atyja, Amaszja cselekedett. ⁵ Kereste is az Urat az Zakariás idejében, aki oktatta őt Isten félelmére; s amíg kereste az Urat, ő jó szerencsét adott neki mindenben.

⁶ Majd kivonult és hadba szállt a filiszteusokkal és lerombolta Gát várfalát, Jabne várfalát, Asdód várfalát s városokat építtetett Asdódban és a filiszteusoknál. ⁷ Isten megsegítette őt a filiszteusok, a Gurbaálban lakó arabok és az ammoniták ellen, ⁸ úgy, hogy az ammoniták ajándékokat hordtak Oziának, s számos győzelme miatt elterjedt a híre egészen Egyiptom bejáratáig.

⁹ Majd tornyot épített Ozija Jeruzsálemben a Szeglet-kapu és a Völgy-kapu felett, meg többet a várfalnak ugyanazon az oldalán, és megerősítette azokat. ¹⁰ Tornyokat építtetett a pusztában is és igen sok vízvermet ásatott, mert sok jószágá volt a mezőkön is, meg a pusztá sivatagán is. Szőlői és vincellérjei is voltak a hegyekben meg a Kármelen, mert földművelést kedvelő ember volt.

¹¹ Volt hadserege is, amely Jejél íródeák, Maaszja előljáró és Hananja, az egyik királyi főtiszt vezetésével vonult hadba. ¹² Harcosai közül a családfők száma összesen kétezer-hatszáz volt, ¹³ az alattuk levő hadsereg pedig összesen háromszázhétezer-ötszáz olyan emberből állt, aki alkalmas volt a hadakozásra és harcolni tudott a királyért az ellenséggel. ¹⁴ Ezeknek, vagyis az egész seregnek Ozija pajzsokat, dárdákat, sisakokat s vérteket, íjakat s kőhajító parittyákat készíttetett, ¹⁵ Jeruzsálemben pedig mindenféle hadigépet csináltatott, és azokat elhelyezte a tornyokon s a falak szegletein, hogy nyilakat és nagy köveket lehessen hajítani velük. Így híre messzire eljutott, mert az Úr segítette és megerősítette őt.

¹⁶ Amikor azonban erős lett, vesztére felfuvalkodott a szíve és elhagyta az Urat, az ő Istenét: bement az Úr templomába és illatot akart gyújtani a füstölő oltáron. ¹⁷ De mindjárt bement utána Azarja pap is, s vele nyolcvan papja az Úrnak, csupa igen erős ember, ¹⁸ és ellenálltak a királynak és azt mondták: »Nem a te dolgod Ozija, hogy illatot gyújts az Úrnak, hanem a papoké, vagyis Áron fiaié, akiket felszenteltek erre a szolgálatra. Eredj ki a szentélyből, ne vess meg minket, mert nem tudja be ezt az Úr Isten neked dicsőségül.« ¹⁹ Megharagudott erre Ozija, akinek már kezében volt a füstölő, hogy illatot gyújtson, és megfenyegette a papokat. Ekkor nyomban lepra támadt a homlokán a papok előtt, az Úr házában, a füstölő oltár mellett. ²⁰ Amikor Azarja főpap s az összes többi pap rátekintett, látták homlokán a leprát, és sietve kiűzték. Egyébként ő maga is megrémült és gyorsan kiment, mert tüstént érezte az Úr csapását.

²¹ Ozija király tehát leprás volt egészen halála napjáig, s külön házban lakott azzal a leprával borítva, amely miatt kiűzték az Úr házából. Ezalatt fia, Jótám, kormányozta a királyi házat és szolgáltatott igazságot a föld népének.

²² Ozija többi dolgát, az elsőket és az utolsókat megírta Izajás próféta, Ámosz fia. ²³ Amikor aztán Ozija aludni tért atyáihoz, a királyi sírboltok mezején temették el, »mivel leprás volt,« és fia, Jótám lett a király helyette.

2 Krón 27 Jótám Júda királya ¹ Huszonötéztendő volt Jótám, amikor uralkodni kezdett, és tizenhat esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Szádok leánya volt, Jerusának hívták.

² Azt cselekedte, ami helyes az Úr előtt, egészen úgy, ahogy Ozija, az atyja cselekedett, azzal a különbséggel, hogy nem ment be az Úr templomába. A nép azonban még vétkezett.

³ Ő építtette az Úr házának felső kapuját, és sokat építtetett az Ófel falon is. ⁴ Júda hegységében városokat, az erdőségekben pedig várakat és tornyokat építtetett. ⁵ Ő hadakozott Ammon fiainak királya ellen és legyőzte őket, ezért abban az időben száz talentum ezüstöt, tízezer kór búzát s ugyanannyi kór árpát adtak neki Ammon fiai. Ugyanezt adták neki Ammon fiai a második és a harmadik esztendőben is. ⁶ Így erősödött meg Jótám, mivel az Úr, az ő Istene előtt járta útjait.

⁷ Jótám többi dolgát, valamennyi háborúját és cselekedetét megírták Izrael és Júda királyainak könyvében. ⁸ Huszonöt esztendő volt, amikor uralkodni kezdett, s tizenhat esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. ⁹ Amikor aztán Jótám aludni tért atyáihoz, eltemették a Dávid-városban, s fia, Ácház lett a király helyette.

2 Krón 28 Ácház Júda királya ¹ Húsz esztendő volt Ácház, amikor uralkodni kezdett, s tizenhat esztendeig uralkodott Jeruzsálemben.

Nem azt cselekedte, ami helyes volt az Úr színe előtt, amiként atyja, Dávid, ² hanem Izrael királyainak útjain járt, sőt szobrokat öntetett a Baáloknak. ³ Ő az, aki illatot gyűjtött Ennom fiának-völgyében s tűz által megtisztította fiait, azoknak a nemzeteknek a szertartása szerint, amelyeket az Úr elpusztított Izrael fiainak bejövetelekor. ⁴ Áldozott és illatot gyűjtött a magaslatokon, a halmokon s mindenféle lombos fa alatt.

⁵ Ezért az Úr, az ő Istene, Szíria királyának kezébe adta: az megverte őt s országából nagy zsákmányt ejtett és hurcolt Damaszkuszba. Izrael királyának is kezébe került és attól is nagy vereséget szenvedett: ⁶ Pekah, Remalja fia ugyanis százhuszezer, csupa harcos embert ölt meg egy nap alatt Júdából, mivel elhagyták az Urat, atyáik Istenét. ⁷ Ugyanabban az időben Zekri, egy Efraimból való hatalmas ember, megölte Maaszját, a király fiát és Ezrikát, háza vezérét s Elkánát, aki a második volt a király után, ⁸ és Izrael fiai kétszázezer asszonyt, fiút s leányt s végtelen nagy zsákmányt szedtek össze testvéreiktől és vitték el Szamariába.

⁹ Volt ebben az időben ott az Úrnak egy prófétája, akit Odednek hívtak. Kiment a Szamariába érkező sereg elé és azt mondta nekik: »Íme, az Úr, atyáitok Istene megharagudott Júdára és azért a kezeitekbe adta. Ti kegyetlenül megöltétek őket, úgy, hogy kegyetlenségtek az égig hatol, ¹⁰ sőt most Júda és Jeruzsálem lakóit rabszolgáitokká és rabszolgánőitekké akarjátok tenni. Ámde ezt nem szabad tennetek, mert ezzel vétkeztek az Úr, a ti Istenetek ellen. ¹¹ Hallgassatok tehát tanácsomra s vigyétek vissza azokat a foglyokat, akiket testvéreitektől elhoztatok, mert különben az Úr nagy haragja fenyeget titeket.« ¹² Ezért néhányan Efraim fiainak fejedelmei közül, Azarja, Johanán fia, Berekja, Mesulámót fia, Hiszkija, Sallum fia, meg Amásza, Adáli fia a harcból visszatérők elé álltak ¹³ és azt mondták nekik: »Ne hozzátok be ide ezeket a foglyokat, hogy ne vétkezzünk az Úr ellen! Miért akarnátok szaporítani bűneinket és újakkal tetézni régi vétkeinket? Nagy ugyanis a bűnünk, s az Úr haragjának bosszúja immár közeledik Izraelre.«

¹⁴ Erre a harcosok otthagyták a vezérek és az egész sokaság előtt a zsákmányt s mindazt, amit szereztek. ¹⁵ Ekkor felkeltek azok a férfiak, akiket az előbbieken megneveztünk, és a foglyok közül mindazokat, akik mezítelenek voltak, felöltöztették a zsákmányból. Miután felöltöztették és sarut adtak rájuk, és étellel, itallal felüdítették és a fáradtság miatt megkenték őket s gondoskodtak róluk, s mindazokat, akik járni nem tudtak s erőtlen testűek voltak, hátasállatokra helyezték, visszavitték őket Jerikóba, a pálmák városába, testvéreikhez. Aztán visszatértek Szamariába.

Az asszír veszedelem ¹⁶ Abban az időben elküldött Ácház király az asszírok királyához, és segítségét kérte.

¹⁷ Eljöttek az edomiták is és sokakat megöltek Júdából és nagy zsákmányt szereztek, ¹⁸ a filiszteusok pedig ellepték a mezei városokat és Júda délvidékét. Elfoglalták Bétsemet, Ajjalont, Gáderótót, Szókót, Támnát és Gámzót s a hozzájuk tartozó leányvárosokat, és letelepedtek bennük. ¹⁹ Megalázta ugyanis az Úr Júdát Ácház, Júda királya miatt, mert az megfosztotta Júdát az ő segítségétől és semmibe sem vette az Urat. ²⁰ Ugyanezért elküldte ellene Tiglatpilezert, az asszírok királyát. Az megsanyargatta és anélkül, hogy valaki ellenállt volna, feldúlta. ²¹ Ácház tehát hiába fosztotta ki az Úr házát, s a király s a fejedelmek házát, s adott ajándékokat az asszírok királyának, az semmit sem használt neki.

²² Sőt még a szorongatás idején is növelte hűtlenségét az Úr ellen: ő maga, Ácház király, ²³ Damaszkusz isteneinek, az ő legyőzőinek mutatott be áldozatokat, mondván: »Szíria királyainak istenei segítenek nekik s azért én áldozatokkal engesztellem őket, s akkor majd ők segíteni fognak nekem« – holott éppen ellenkezőleg, neki is és egész Izraelnek is vesztére voltak. ²⁴ Ezenkívül Ácház összeszedte az Isten házának minden tárgyát és összetörette őket. Bezáratta az Isten templomának kapuit, s oltárokat készíttetett magának Jeruzsálem minden sarkában. ²⁵ Júda valamennyi városában is oltárokat építtetett, hogy tömjént gyűjtson rajtuk, és így haragra ingerelte az Urat, atyái Istenét.

²⁶ Egyéb dolgát s első s utolsó cselekedeteit mind megírták Júda és Izrael királyainak könyvében. ²⁷ Amikor aztán Ácház aludni tért atyáihoz, Jeruzsálem városában temették el, mert nem fogadták be Izrael királyainak sírjába. Fia, Hiszkija lett a király helyette.

2 Krón 29 Hiszkija Júda királya. Bevezetés ¹ Hiszkija akkor kezdett uralkodni, amikor huszonöt esztendő volt, és huszonkilenc évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyját, aki Zakariás leánya volt, Ábiának hívták. ² Azt cselekedte, ami kedves volt az Úr színe előtt, egészen úgy, ahogy atyja, Dávid cselekedett.

Az istentiszteleti rend helyreállítása ³ Uralkodásának első esztendejében és első hónapjában kinyitatta az Úr házának ajtóit és kijavíttatta őket. ⁴ Egybehívatta továbbá a papokat és a levitákat, egybegyűjtötte őket a keleti térségen ⁵ és ezt mondta nekik: Hallgassatok meg, leviták! Tartsatok megszentelődést, tisztítsátok meg az Úrnak, atyáitok Istenének házát és távolítsatok el minden tisztátalan dolgot a szentélyből. ⁶ Vétkeztek atyáink és azt cselekedték, ami gonosz az Úr, a mi Istenünk színe előtt, mert elhagyták őt és elfordították arcukat az Úr hajlékától s hátat fordítottak annak. ⁷ Bezárták az előcsarnok ajtóit, kioltották a mécseseket, nem gyújtottak jó illatot s nem mutattak be egészen eléggő áldozatokat a szent helyen Izrael Istenének. ⁸ Felgerjedt ezért az Úr haragja Júda és Jeruzsálem

ellen s rabságra, pusztulásra s gúnyra adta őket, miként saját szemetekkel látjátok. ⁹ Íme, atyáink elhullottak a kard alatt, fiaink, leányaink s feleségeink fogságba jutottak emiatt a vétek miatt. ¹⁰ Azért most elhatároztam magamban, hogy szövetséget kötünk az Úrral, Izrael Istenével, hogy fordítsa el tőlünk haragja bosszúját. ¹¹ Fiaim, ne legyetek hanyagok: titeket választott ki az Úr, hogy előtte álljatok, neki szolgáljatok, tiszteljétek őt s jó illatot gyújtsatok neki.»

¹² Felkeltek erre a leviták, Mahát, Amaszáj fia, meg Joel, Azarja fia, Kaát fiai közül, továbbá Kís, Abdi fia, s Azarja, Jehallelél fia, Merári fiai közül, meg Jóah, Zemma fia és Éden, Jóah fia, Gersom fiai közül, ¹³ továbbá Sámri és Jáhiel, Eliszafán fiai közül, meg Zakariás és Matanja, Ászáf fiai közül, ¹⁴ meg Jáhiel és Szemei, Hemán fiai közül, meg Semeja és Oziel, Iditun fiai közül, ¹⁵ és egybegyűjtötték testvéreiket s megszentelődést tartottak. Bevonultak a király meghagyása s az Úr parancsa szerint, hogy megtisztítsák az Isten házát. ¹⁶ A papok is bevonultak az Úr templomába, hogy megszenteljék. Kihordtak minden tisztátalan dolgot, amelyet az Úr házának udvarában találtak, s a leviták felszedték és kivittek azokat a Kedron völgyébe. ¹⁷ Az első hónap első napján kezdték a tisztítást. Ugyanennek a hónapnak a nyolcadik napján bementek az Úr templomának előcsarnokába, s aztán nyolc napon át tisztították a templomot úgy, hogy ugyanennek a hónapnak a tizenhatodik napján lettek készen azal, amit kezdtek.

¹⁸ Aztán bementek Hiszkija királyhoz és azt mondták neki: »Megszenteltük az Úr egész házát, az egészen eléggő áldozatok oltárát és szereit, valamint a kitett kenyerek asztalát s minden eszközét, ¹⁹ s a templom egész felszerelését, amelyet Ácház király megszenteltelenített uralkodása alatt, amikor vétkezett, s íme, odatettük valamennyit az Úr oltára elé.«

²⁰ Reggel aztán felkelt Hiszkija király, egybegyűjtötte a város valamennyi főemberét s felment az Úr házába. ²¹ Felvittek hét bikát, hét kost, hét bárányt és hét bakot is bűnért való áldozatul az országért, a szent helyért és Júdáért, s ő meghagyta a papoknak, Áron fiainak, hogy áldozzák fel őket az Úr oltárán. ²² Le is vágta a bikákat, s a papok átvették a vérüket és ráöntötték az oltárra. Levágták a kosokat is s vérüket szintén ráöntötték az oltárra, és levágták a bárányokat is, és a vért ráöntötték az oltárra. ²³ Odavitték a bűnért való áldozatra szánt bakokat is a király és az egész sokaság elé. Rájuk tették kezüket ²⁴ és a papok levágták őket s vérüket ráhintették az oltárra, engesztelésül egész Izraelért, mert a király úgy rendelte, hogy egész Izraelért történjék az egészen eléggő és a bűnért való áldozat.

²⁵ Kirendelte továbbá a levitákat is az Úr házába cintányérokkal, hárfákkal s lantokkal Dávid király, Gád látnok és Nátán próféta intézkedése szerint, mert ezt parancsolta az Úr az ő prófétái által. ²⁶ Oda is álltak a leviták, kezükben Dávid hangszereivel s a papok trombitákkal. ²⁷ Amikor aztán Hiszkija megparancsolta, hogy mutassák be az egészen eléggő áldozatokat az oltáron, s amikor bemutatták az egészen eléggő áldozatokat, elkezdtek dicséretet zengeni az Úrnak, trombitálni s azokon a mindenféle hangszereken játszani, amelyeket Dávid király Izraelnek készített. ²⁸ Erre az egész tömeg leborult, s az énekesek s a trombitások végezték tisztüket, mindaddig, amíg az egészen eléggő áldozat be nem fejeződött. ²⁹ Amikor aztán befejeződött az áldozat, meghajtották magukat a király és mindazok, akik vele voltak, s leborultak. ³⁰ Azt hagyta meg Hiszkija a főemberekkel együtt a levitáknak,

hogy Dávidnak s Ászáf látnoknak igéivel dicsérjék az Urat. Azok dicsérték is őt nagy örömmel s aztán térdet hajtva leborultak.

³¹ Majd így szólt Hiszkija: »Felavattátok immár kezeteket az Úrnak, gyertek és mutassatok be vágó és dicsérő áldozatokat az Úr házában.« Erre az egész sokaság vágó, dicsérő és egészen eléggő áldozatokat mutatott be ájtatos lélekkel. ³² A sokaság által bemutatott egészen eléggő áldozatok száma a következő volt: hetven bika, száz kos és kétszáz bárány, ³³ hálaáldozatul pedig hatszáz marhát és háromezer juhot szenteltek az Úrnak. ³⁴ Mivel pedig a papok kevesen voltak s nem győzték az egészen elégetendő áldozatok bőrét lehúzni, testvéreik, a leviták segítettek nekik, amíg be nem fejeződött a dolog s meg nem szentelődtek a papok. A leviták ugyanis egyszerűbb szertartással szentelődnek meg, mint a papok, ³⁵ és igen sok volt az egészen eléggő áldozat, a békeáldozatok hája s az egészen eléggő áldozatokhoz járó italáldozat.

Így állították helyre a szolgálatot az Úr házában. ³⁶ Örvendezett is Hiszkija s vele az egész nép, hogy az Úr szolgálata helyreállt, mert tetszett, hogy az hamar végbement.

2 Krón 30 A Pászka megünneplése ¹ Aztán elküldött Hiszkija egész Izraelhez és Júdához, s levelet írt Efraimhoz és Manasséhez, hogy jöjjenek el az Úr házához, Jeruzsálembe s készítsenek pászkát az Úrnak, Izrael Istenének. ² Tanácsot is tartott a király meg a fejedelmek s az egész gyülekezet Jeruzsálemben, s elhatározták, hogy a második hónapban tartják meg a pászkát. ³ Nem tudták ugyanis megtartani a maga idejében, mert nem tartott megszentelődést elegendő pap és nem gyűlt egybe még a nép Jeruzsálemben. ⁴ Ez a határozat tetszett a királynak és az egész sokaságnak. ⁵ Elhatározták tehát, hogy követeket küldenek egész Izraelbe Beersebától Dánig, hogy jöjjenek el és készítsenek pászkát az Úrnak, Izrael Istenének Jeruzsálemben, mert sokan nem úgy készítették, ahogy a törvény előírta.

⁶ El is mentek a futárok a király s fejedelmei parancsára a levelekkel egész Izraelbe és Júdába, úgy, ahogy a király megparancsolta, és hirdették: »Izrael fiai, térjete vissza az Úrhoz, Ábrahám, Izsák és Izrael Istenéhez, s akkor ő is visszatér ahhoz a maradékhoz, amely megmenekült az asszírok királyának a kezéből. ⁷ Ne legyetek olyanok, mint atyáitok s testvéreitek, akik elpártoltak az Úrtól, atyáik Istenétől, miért is ő pusztulásra adta őket, miként magatok is látjátok. ⁸ Ne keményítsétek meg nyakatokat, miként atyáitok, adjátok kezeteket az Úrnak, és gyertek el szent helyére, amelyet mindörökké szentté tett, szolgáljatok az Úrnak atyáitok Istenének, s akkor elfordul haragjának bosszúja tőletek. ⁹ Ha ugyanis ti visszatértek az Úrhoz, akkor testvéreitek és fiaitok irgalmasságot nyernek uraik előtt, akik fogságba hurcolták őket, és visszatérhetnek erre a földre. Mert kegyes és jóságos az Úr, a ti Istenetek, és ő nem fordítja el arcát tőletek, ha ti visszatértek hozzá.«

¹⁰ Így mentek gyorsan a futárok városról városra, Efraim és Manassze földjén egészen Zebulonig, ám azok kinevették és kigúnyolták őket. ¹¹ Mindazonáltal néhány ember Áserből, Manasséból és Zebulonból hajlott a szóra, és eljött Jeruzsálembe. ¹² Júdában azonban az Úr keze úgy cselekedett, hogy egy szívet adott nekik, hogy teljesítsék a király s a fejedelmek parancsa szerint az Úr szavát.

¹³ Egybe is gyűlt Jeruzsálembe igen sok nép, hogy megülje a kovásztalanok ünnepét a második hónapban. ¹⁴ Azzal kezdték, hogy lerombolták azokat az oltárokat, amelyek Jeruzsálemben voltak, s

mindazokat, amelyeken a bálványoknak égettek jó illatot, s miután lerombolták, a Kedron völgyébe vetették őket.

¹⁵ Majd leölték a pászkát a második hónap tizennegyedik napján, és a papok és a leviták is megszentelődtek, és felvitték az egészen eléggő áldozatokat az Úr házába. ¹⁶ Majd felálltak rendjük szerint Mózesnek, az Isten emberének intézkedése és törvénye szerint, s a papok átvették a kiöntésre szánt vért a leviták kezéből. ¹⁷ Mivel ugyanis nagy tömeg nem tartott megszentelődést, azért a leviták vágták le a pászkát azok számára, akik nem tudtak megszentelődni az Úr tiszteletére. ¹⁸ Így Efraimból, Manasszéból, Isszakárból és Zebulonból a nép nagy része anélkül ette meg a pászkát, hogy megszentelődött volna, nem úgy, amint meg van írva, de Hiszkija könyörgött értük, ezekkel a szavakkal: »Könyörüljön a kegyes Úr ¹⁹ mindazokon, akik teljes szívvel keresik az Urat, atyáik Istenét, s ne tudja be nekik, hogy kevésbé szentelődtek meg.« ²⁰ Az Úr meg is hallgatta őt, s megbocsátotta a népnek.

²¹ Így ülték meg Izrael Jeruzsálemben levő fiai a kovásztalanok ünnepét hét napon át nagy örömezzel, miközben napról-napra dicsérték az Urat a leviták és a papok a tisztüknek megfelelő hangszerekkel. ²² Ezért Hiszkija szíves szókat intézett mindazokhoz a levitákhoz, akik helyes értelemmel voltak az Úr iránt. Így ettek az ünnep hét napján át, miközben egyre vágták a békeáldozatokat, s dicsérték az Urat, atyáik Istenét.

²³ Azonban az egész sokaság elhatározta, hogy további hét napig is ünnepel, és meg is tette azt nagy örömmel. ²⁴ Hiszkija, Júda királya ugyanis ezer bikát és hétezer juhot adott a sokaságnak, a fedelmek pedig ezer bikát s tízezer juhot adtak a népnek. A papok közül igen nagy sokaság szentelte meg magát. ²⁵ Öröm töltötte el azért Júdát, a papokat s a levitákat meg az Izraelből jött egész sokaságot, valamint az Izrael földjéről való, meg a Júdában lakó idegeneknek egész tömegét. ²⁶ Olyan nagy ünnepség volt Jeruzsálemben, amilyen nem volt abban a városban Salamonnak, Izrael királyának, Dávid fiának, napjai óta. ²⁷ Végül felálltak a papok és a leviták s megáldották a népet. Szavuk meghallgatásra talált és imádságuk felhatott az ég szent lakóhelyére.

2 Krón 31 ¹ Amikor aztán ez annak rendje és módja szerint végbement, kiment egész Izrael, mely Júda városaiban volt, összetörte a bálványszobrokat, kivágta a berkeket, lerombolta a magaslatokat, lerontotta az oltárokat nemcsak egész Júdában és Benjaminban, hanem Efraimban és Manasszéban is, amíg csak teljesen fel nem dúlta őket. Aztán Izrael fiai valamennyien visszatértek birtokaikra és városaikba.

A templomi szolgálatok rendezése ² Hiszkija aztán kirendelte a papi és a levita csoportokat osztályaik szerint, kit-kit a maga tisztébe, mind a papokat, mind a levitákat, az egészen eléggő áldozatokhoz és a békeáldozatokhoz, hogy szolgáljanak, dicséretet zengjenek s énekeljenek az Úr táborának kapui-ban.

³ A király úgy rendelte, hogy az ő jövedelméből mutassák be az egészen eléggő áldozatokat, reggel és este, minden szombaton, a hónapok első napjain s az egyéb ünnepeken, ahogy meg van írva Mózes törvényében.

⁴ Azt is meghagyta, hogy a Jeruzsálemben lakó nép adja meg a papoknak s a levitáknak járandóságukat, hogy az Úr törvényének szolgálhassanak.

⁵ Amikor ez a sokaság füléhez jutott, Izrael fiai bőségesen megadták a zsenget a gabonából, a borból, az olajból s a mézből, és beszolgáltatták a tizedet mindabból, amit a föld terem. ⁶ Izraelnek és Júdának azok a fiai is, akik Júda városaiban laktak, megvitték a tizedet a marhából s a juhból, s a tizedet azokból a szentelt dolgokból, amelyeket az Úrnak, az ő Istenüknek felajánlottak. Amikor mindezt elvitték, számos garmadába tették.

⁷ A harmadik hónapban rakták le az első garmadákat és a hetedik hónapban az utolsókat. ⁸ Amikor aztán Hiszkija és fejedelmei odamentek és látták a garmadákat, áldották az Urat, s Izrael népét. ⁹ Megkérdezte azonban Hiszkija a papokat és a levitákat, miért hever ott annyi garmada? ¹⁰ Azarja, a Szádok törzséből való főpap azt felelte neki: »Mióta elkezdték hozni a zsenget az Úr házába, mindig jóllakásig ettünk belőle és mégis sok maradt, mert az Úr megáldotta népét: a maradvány tömege az, amit látsz.«

¹¹ Erre Hiszkija megparancsolta, hogy csináljanak raktárakat az Úr házában. Amikor ezeket megcsinálták, ¹² hűségesen bevitték mind a zsengeket, mind a tizedeket s a fogadalmi ajándékokat. Ezeknek a gondviselője Konenja levita, másodfelügyelője Szemei, a testvére volt. ¹³ Utána következett Jáhiel, Azarja, Náhát, Aszaél, Jerimót, Jozábád, Eliél, Jeszmákja, Mahát, Benája, akik Konenjának és testvérének, Szemeinek a felügyelete alatt gazdálkodtak Hiszkija királynak és Azarjának, az Isten háza főpapjának parancsára, akihez minden tartozott.

¹⁴ Kóré levita, Jimna fia, a keleti kapu ajtónállója, az Úrnak önként hozott ajándékokra, az áldozati adományokra s a szentségessé szentelt dolgokra felügyelt. ¹⁵ Az ő fennhatósága alatt álltak Éden, Benjamin, Jésua, Semeja, Amarja és Sekenja a papok városaiban, hogy hűségesen osztogassák a járandóságokat testvéreiknek, mind a kicsiknek, mind a nagyoknak, ¹⁶ a három esztendőnél idősebb férfiaknak, akik számba vannak véve, mindazoknak, akik az Úr templomába léptek, hogy a napi szolgálatot osztályaik szerint ellássák.

¹⁷ Számba vették a papokat is családjaik szerint, a húsz esztendőnél idősebb levitáknak tisztük és osztályaik szerint. ¹⁸ Számba vették az egész sokaságot, mind a feleségeket, mind a mindkét nemű gyermekeket, mert a papok hűséges szolgálata által ők is megszentelődtek. ¹⁹ Áron fiainak részéről is voltak megbízott férfiak a szántóikon s az egyes városokhoz tartozó legelőiken, akik a papok s a leviták egész férfinemzetségének a járandóságokat kiosztották.

²⁰ Megtette tehát Hiszkija mindazt, amit elmondtunk, egész Júdában. Azt cselekedte, ami jó, helyes és igaz volt az Úr, az ő Istene előtt. ²¹ Az Úr házában szolgálatában mindent a törvény és az előírások szerint végezve igyekezett Istenét keresni. Teljes szívvel cselekedett és szerencsés volt.

2 Krón 32 Szanherib hadjárata Jeruzsálem ellen ¹ Ezek után a dolgok és igazságos cselekedetek után eljött Szanherib, az asszírok királya és bevonult Júdába. Ostrom alá vette a megerősített városokat, mert el akarta azokat foglalni.

² Amikor Hiszkija látta, hogy Szanherib eljött, s a harc egész heve Jeruzsálem ellen fordul, ³ tanácsot tartott fejedelmeivel és a legvitézebb embereivel, hogy betömik a városon kívül levő forrásokat. Amikor ezt valamennyien helyeselték, ⁴ igen nagy sokaságot gyűjtött egybe, és betömték az összes forrást s azt a patakot, amely a vidék közepén folyt, mondván: »Ha eljönnek az asszírok királyai, ne találjanak elegendő vizet.« ⁵ Majd serényen nekilátott, felépítette a lerombolt várfalat és tornyokat emelt rá. Kívül pedig még, egy várfalat húzatott s megújította a Mellót a Dávid-városban. Aztán mindenféle fegyvert és pajzsot szerzett és ⁶ hadvezéreket állított a sereg élére. Egybehívta valamennyiüket a város kapujánál levő térségre s a szívükre beszélve így szólt: ⁷ »Férfiasan járjatok el, s legyetek erősek! Ne féljete s ne rettegjete az asszírok királyától s a vele levő egész sokaságától, mert sokkal többen vannak mivelünk, mint ővele. ⁸ Ővele ugyanis testi erő van, velünk azonban az Úr, a mi Istenünk, aki a mi segítőnk és harcol értünk.« Hiszkijának, Júda királyának e szavaira megbátorodott a nép.

⁹ Amikor ez megtörtént, Szanherib, az asszírok királya, elküldte szolgálait Jeruzsálembe (ő maga ugyanis egész seregével Lákist ostromolta) Hiszkijához, Júda királyához s a városban levő egész néphez, ezzel az üzenettel: ¹⁰ Ezt üzeni Szanherib, az asszírok királya: »Kiben bíztok, hogy Jeruzsálemben maradtok az ostrom idején? ¹¹ Talán bizony Hiszkija rászedett titeket, hogy éhen s szomjan veszítsen azt állítva, hogy az Úr, a ti Istenetek, majd megszabadít titeket az asszírok királyának a kezéből? ¹² Hát nem Hiszkija-e az, aki leromboltatta az Ő magaslatait és oltárait, s azt parancsolta és mondta Júdának és Jeruzsálemnek: 'Egy oltár előtt imádkozzatok és azon égessetek jó illatot!' ¹³ Nem tudjátok-e, mit műveltem én s atyáim a föld valamennyi népével? Vajon meg tudták-e szabadítani a nemzeteknek s az összes országnak istenei országukat az én kezemtől? ¹⁴ Ki tudta az atyáim által elpusztított nemzetek valamennyi istene közül megmenteni népét kezemtől, hogy éppen a ti Istenetek tudna titeket megmenteni e kéztől? ¹⁵ Ne szedjen hát rá titeket Hiszkija, ne szédítsen meg hamis szavakkal, s ne higgyetek neki! Ha ugyanis egyetlen nemzet vagy ország istene sem tudta megszabadítani népét kezemtől, s atyáim kezétől, akkor a ti Istenetek sem tud majd megmenteni titeket az én kezemből.«

¹⁶ Sok egyebet is beszéltek szolgálai az Úr Isten és szolgálja, Hiszkija ellen, ¹⁷ sőt leveleket is írtak, tele az Úr, Izrael Istene ellen való káromlással, s szólva ellene: »Amint a többi nemzet istenei nem tudták megszabadítani népüket kezemből, úgy Hiszkija Istene sem fogja tudni megszabadítani népét e kezéből!«

¹⁸ Hozzá nagy lármával, zsidó nyelven odakiáltatott a jeruzsálemi várfalon tartózkodó nép felé, hogy megrémítse őket s elfoglalhassa a várost. ¹⁹ Úgy beszélt Jeruzsálem Istene ellen, mint a föld népeinek emberi kezek alkotta istenei ellen.

²⁰ Erre Hiszkija király és Izajás próféta, Ámosz fia, könyörögtek s az éghez kiáltottak e káromlás miatt. ²¹ Erre az Úr elküldött egy angyalt, s az megverte az asszír király seregének valamennyi vitéz és harcos emberét és vezérét. Erre ő gyalázattal visszatért országába. Amikor aztán bement istene házába, tulajdon ágyékából származó fiai karddal megölték. ²² Így szabadította meg az Úr Hiszkiját és Jeruzsálem lakóit az asszírok királyának, Szanheribnek a kezéből s mindenkinek a kezéből és nyugalmat adott nekik körös-körül mindenfelől. ²³ Erre sokan ajándékokat és áldozatokat hoztak Jeruzsálembe

az Úrnak és ajándékokat Hiszkijának, Júda királyának. Ő aztán dicsőségre tett szert valamennyi nemzet előtt.

Hiszkija egyéb tettei ²⁴ Azokban a napokban halálosan megbetegedett Hiszkija, de az Úrhoz könyörgött, aki meghallgatta őt s csodajelet adott neki. ²⁵ Ő azonban nem viszonzta a kapott jótéteményt, mert felfuvalkodott a szíve. Ezért aztán felgerjedt ellene, Júda ellen és Jeruzsálem ellen az Úr haragja. ²⁶ Később azonban megalázta magát szíve felfuvalkodottságáért Jeruzsálem lakosaival együtt, s ezért nem Hiszkija idejében jött rájuk az Úr haragja.

²⁷ Hiszkija igen gazdag és híres volt, és temérdek kincset, ezüstöt, aranyat, drágakövet, illatszert, mindenféle fegyvert s nagy értékű edényt gyűjtött magának. ²⁸ Gabona-, bor- és olajraktárakat, mindenféle marhaistállókat, juhaklokat ²⁹ és városokat is épített magának. Igen sok juhnyája és számtalan marhacsordája volt ugyanis, mert az Úr igen sok jószágot adott neki.

³⁰ Hiszkija volt az, aki betömte Gíhon vizeinek felső forrását, s azokat levezettette a Dávid-város nyugati részére. Minden munkájában szerencsésen végrehajtotta azt, amit akart. ³¹ Mindazonáltal, amikor a babiloni fejedelmek követeket küldtek hozzá, hogy megkérdezzék őt a felől a csoda felől, amely az országban történt, elhagyta őt Isten, hogy próbára tegye s ismeretes legyen mindaz, ami a szívében volt.

³² Hiszkija többi dolgát és jócselekedetét megírták Izajás prófétának, Ámosz fiának látomásában, meg Júda és Izrael királyainak könyvében. ³³ Amikor aztán Hiszkija aludni tért atyáihoz, eltemették őt Dávid fiainak sírjai felett, s egész Júda s Jeruzsálem valamennyi lakója gyászünnepséget tartott felette. Fia, Manassze lett a király helyette.

2 Krón 33 Manassze Júda királya ¹ Tizenkét esztendő volt Manassze, amikor uralkodni kezdett, s ötvenöt esztendeig uralkodott Jeruzsálemben.

² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt, azoknak a nemzetek undokságai szerint, amelyeket kiűzött az Úr Izrael fiai elől. ³ Ismét felépítette a magaslatokat, amelyeket atyja, Hiszkija leromboltatott, oltárokat emelt a Baáloknak, berkeket csináltatott, s imádkozott s tisztelte az ég egész seregét. ⁴ Oltárokat építtetett az Úr házában is, pedig arról azt mondta az Úr: »Jeruzsálemben lesz az én nevem mindörökké« – ⁵ az ég egész seregének tiszteletére építtette azokat, az Úr házában mindkét udvarán. ⁶ Fiait átvitette a tűzön Ennom fiának völgyében, álmokra adott, jóslást űzött, varázslással foglalkozott, varázslókat és bűbájosokat tartott maga mellett, és sok olyasmit tett, ami gonosz az Úr előtt, hogy bosszantsa őt. ⁷ Faragott és öntött képet is helyezett az Isten házába, pedig arról azt ígérte és azt mondta Isten Dávidnak s fiának, Salamonnak: »Ebbe a házba és Jeruzsálembé, amelyet kiválasztottam magamnak Izrael valamennyi törzséből, fogom elhelyezni nevemet mindörökre, s nem mozdítom el Izrael lábát arról a földről, amelyet atyáiknak adtam, feltéve, hogy gondosan megcselekszik azt, amit Mózes által meghagytam nekik, minden törvényt, szertartást és rendeletet.«

⁹ Így csábította el Manassze Júdát és Jeruzsálem lakóit arra, hogy még gonoszabbul cselekedjenek, mint mindazok a nemzetek, amelyeket az Úr kiűzött Izrael fiainak színe elől.

¹⁰ Az Úr szólt is hozzá és népéhez, de nem akarták meghallgatni. ¹¹ Ezért aztán rájuk hozta az asszírok királyának hadvezéreit, s azok elfogták Manasszét s láncba-bilincsbe verve elvitték Babilonba. ¹² Ő azonban szorongatásában az Úrhoz, az ő Istenéhez imádkozott s nagy bűnbánatot tartott atyái Istene előtt. ¹³ Esdekelt előtte s állhatatosan könyörgött, úgy, hogy Ő meghallgatta könyörgését s visszavittette Jeruzsálembe, országába. Ekkor Manassze elismerte, hogy az Úr az Isten.

¹⁴ Aztán falat építtetett a Dávid-városon kívül, a Gíhontól nyugatra, a völgyben, a Halkapu bejárójától körös-körül az Ófelig, s azt igen magasra felhúzatta. Majd hadvezéreket állított Júda valamennyi megerősített városába, ¹⁵ és eltávolította az idegen isteneket és a bálványokat az Úr házából. Az oltárokat pedig, amelyeket az Úr házában hegyén és Jeruzsálemben állíttatott, mind kivetette a városon kívülre. ¹⁶ Megújította továbbá az Úr oltárát s vágó-, béke- és dicsérő áldozatokat mutatott be rajta, és meghagyta Júdának, hogy az Úrnak, Izrael Istenének szolgáljon. ¹⁷ Ám a nép továbbra is a magaslatokon áldozott az Úrnak, az ő Istenének.

¹⁸ Manassze többi dolgát, könyörgését az ő Istenéhez, meg azoknak a látnokoknak a szavait, akik az Úr, Izrael Istenének nevében szóltak neki, megírták Izrael királyainak dolgai között. ¹⁹ Imádságát és meghallgatását, valamennyi vétkeit és bűnét, meg azokat a helyeket, amelyeken magaslatokat építtetett s berkeket és szobrokat készíttetett, mielőtt bűnbánatot tartott, feljegyezték Hózáj beszédeiben. ²⁰ Amikor aztán Manassze aludni tért atyáihoz, eltemették házában s fia, Ámon lett a király helyette.

Ámon Júda királya ²¹ Huszonkét esztendő volt Ámon, amikor uralkodni kezdett, s két esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. ²² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt, úgy, ahogy atyja, Manassze cselekedett. Valamennyi bálványnak, amelyet Manassze készíttetett, áldozott és szolgált, ²³ sőt nem is alázta meg magát az Úr színe előtt, mint ahogyan atyja, Manassze megalázta magát, hanem sokkal nagyobb bűnöket követett el. ²⁴ Végül szolgálói összeesküdtek ellene s megölték házában. ²⁵ Erre a föld népe lekaszabolta mindazokat, akik Ámont megölték, és fiát, Joziját tette meg királlyá helyette.

2 Krón 34 Jozija megszünteti a bálványimádást ¹ Nyolc esztendő volt Jozija, amikor uralkodni kezdett, s harmincegy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. ² Azt cselekedte, ami helyes volt az Úr színe előtt, s atyjának, Dávidnak útjain járt: nem tért le sem jobbra, sem balra.

³ Uralkodásának nyolcadik esztendejében, még gyermekkorában, elkezdte keresni atyjának, Dávidnak Istent, s az uralkodásának megkezdését követő tizenkettedik esztendőben megtisztította Júdát és Jeruzsálemet a magaslatoktól, a berkektől, a bálványoktól s a faragott képektől. ⁴ Lerontották előtte a Baálok oltárait, ledöntötték a rájuk helyezett bálványokat, kivágta és összetörette a berkeket s a faragott képeket, és darabjaikat azoknak a sírjára hányatta, akik áldoztak nekik. ⁵ Ezenkívül elégette a papok csontjait a bálványoltárokon, megtisztította Júdát és Jeruzsálemet, ⁶ sőt még Manassze, Efraim, Simeon és Naftali városaiban is felforgatta mindezeket. ⁷ Amikor aztán feldúlta az oltárokat s a berkeket és darabokra zúzta a faragott képeket, és lerontott minden bálványtemplomot Izrael egész földjén, visszatért Jeruzsálembe.

A Törvény megtalálása ⁸ Uralkodásának tizennyolcadik esztendejében pedig, amikor már megtisztította az országot és az Úr templomát, elküldte Sáfánt, Eszelja fiát, meg Maaszját, a város parancsnokát, meg Johát, Joacház fiát, a jegyzőt, hogy javítsák ki az Úrnak, az ő Istenének házát. ⁹ Azok el is mentek Helkija főpaphoz, átvették tőle azt a pénzt, amely az Úr házába befolyt. A leviták meg az ajtónállók Manasszétól, Efraimtól, s Izrael egész maradékától, meg egész Júdától, Benjamintól s Jeruzsálem lakóitól gyűjtöttek, ¹⁰ és átadták azok kezébe, akik az Úr házában a munkások felügyelői voltak, hogy javítsák ki a templomot s hozzák helyre mindazt, ami rossz. ¹¹ Erre azok kiadták azt a mesterembereknek és a kőműveseknek, hogy vásároljanak rajta köveket a kőbányákból, meg fát az épület összefogására, s azoknak a helyiségeknek a begerendázására, amelyeket Júda királyai tönkre juttattak. ¹² Azok hűségesen mindent el is végeztek. A munkások felügyelői voltak: Jahát és Abdiás, Merári fiai közül, továbbá Zakariás és Mesullám Kaát fiai közül. Ezek szorgalmazták a munkát: valamennyien zeneértő leviták voltak. ¹³ Azokra, akik a különféle célokra szükséges terheket hordták, levita íródeákok és ajtónálló tisztek ügyeltek fel.

¹⁴ Amikor pedig kihozták azt a pénzt, amely az Úr templomába befolyt, Helkija pap megtalálta az Úr Mózes által adott törvényének könyvét. ¹⁵ Azt mondta azért Sáfán íródeáknak: »Megtaláltam a törvénykönyvet az Úr házában«. Azzal átadta neki. ¹⁶ Erre ő bevitte a könyvet a királyhoz és jelentette neki: »Mindaz, amivel megbíztad szolgálodat, íme, teljesül. ¹⁷ Azt a pénzt, amely az Úr házában volt, megszámlálták és átadták a mesteremberek s a különféle művesek felügyelőinek.«

¹⁸ Azonkívül Sáfán, a király íródeákja ezt mondta: »Helkija pap átadta nekem ezt a könyvet.« Aztán Sáfán felolvasta azt a király előtt. ¹⁹ Történt pedig, hogy amikor a király meghallgatta a törvény szavait, megszagatta ruháit, ²⁰ és parancsot adott Helkijának, meg Ahikámnak, Sáfán fiának, meg Abdonnak, Míka fiának, meg Sáfán íródeáknak meg Aszájának, a király szolgájának: ²¹ »Menjetek, kérjetek tanácsot az Úrtól rám s Izrael megmaradt részére meg Júdára vonatkozólag e megtalált könyv valamennyi ígéje dolgában. Mert az Úr nagy haragja szállott ránk azért, hogy atyáink nem tartották meg az Úr ígéit s nem teljesítették mindazt, ami e könyvben írva van.«

²² El is ment Helkija s azok, akiket a király vele küldött, Holda prófétaasszonyhoz, annak a Sallumnak a feleségéhez, aki a ruhatáros Hászra fiának, Tokhátnak volt a fia – Jeruzsálem második részében lakott –, és elmondták neki ezeket a szavakat. ²³ Ő azt felelte nekik: »Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Mondjátok annak az embernek, aki titeket hozzám küldött: ²⁴ Ezt üzeni az Úr: Íme, én rázúdítom e helyre és lakóira azokat a bajokat s mindazokat az átkokat, amelyeket megírtak abban a könyvben, amelyet Júda királya előtt olvastak. ²⁵ Elhagytak ugyanis engem s más isteneknek áldoztak, hogy engem haragra indítsanak kezük minden cselekedetével. Éppen azért rázúdul haragom erre a helyre, s ki nem alszik! ²⁶ Júda királyához azonban, aki elküldött titeket, hogy tanácsot kérjetek az Úrtól, így szóljatok: Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene. Mivel hallgattál e könyv ígéire, ²⁷ meglágyult a szíved, és megalázkodtál Isten színe előtt azok miatt, amiket e hely ellen és Jeruzsálem lakói ellen mondtam, irántam való tiszteletből megszaggattad ruháidat, és sírtál előttem, én is meghallgatlak téged, mondja az Úr! ²⁸ Íme, én majd atyáidhoz juttatlak s békeességben sírodba kerülsz, s nem fogja látni szemed azt a sok mindenféle bajt, amelyet én e helyre s lakóira zúdítok.«

Ők el is mondtak a királynak mindent, amit az asszony mondott.

A szövetség megújítása ²⁹ Erre ő egybehívta Júda és Jeruzsálem valamennyi vénét. ³⁰ Felment az Úr házába és vele Júda valamennyi embere s Jeruzsálem lakója, a papok, a leviták s az egész nép, aprajától nagyjáig, s az Úr házában felolvasta a király fülük hallatára a könyv valamennyi igéjét. ³¹ Aztán felállt az emelvényére és szövetséggel kötelezte magát az Úr előtt, hogy őt fogja követni, parancsait, bizonyosságait és rendeleteit teljes szívéből és teljes lelkéből megtartja, s megteszi azt, ami meg van írva abban a könyvben, amelyet olvasott. ³² Majd esküvel kötelezte erre mindazokat, akik Jeruzsálemben és Benjaminban voltak, – s Jeruzsálem lakói teljesítették is az Úrnak, az ő atyáik Istenének szövetségét. ³³ Erre eltávolította Jozija az összes undokságokat Izrael fiainak egész országából s mindazokat, akik megmaradtak Izraelből, rávette, hogy az Úrnak, az ő Istenüknek szolgáljanak. Az ő egész idejében nem is szakadtak el az Úrtól, atyáik Istenétől.

2 Krón 35 A Pászka megünneplése ¹ Majd pászkát készített Jozija az Úrnak Jeruzsálemben, s azt be is mutatták az első hónap tizennegyedik napján. ² Kirendelte ugyanis a papokat tisztükbe, s buzdította őket, hogy lássák el szolgálatukat az Úr házában. ³ A levitáknak, akiknek oktatása szerint szokott egész Izrael megszentelődést tartani az Úr tiszteletére, ezt mondta: »Tegyétek a ládát annak a templomnak a szentélyébe, amelyet Salamon, Dávid fia, Izrael királya építtetett: többé ugyanis azt nem kell hordoznotok, hanem immár az Úrnak, a ti Isteneteknek, s az ő népének, Izraelnek kell szolgálnotok. ⁴ Készüljete tehát fel nemzetségeitek, családjaitok, mindenki a maga osztályai szerint, amint azt Dávid, Izrael királya megparancsolta s fia, Salamon megírta. ⁵ Lássatok szolgálatotokhoz a szent helyen a családok és a levita csapatok szerint. ⁶ Tartsatok megszentelődést, s vágjátok le a pászkát és készítsétek fel magatokat testvéreitekért, hogy tudjanak azok szerint a szavak szerint cselekedni, amelyeket az Úr Mózes által mondott.«

⁷ Majd adott Jozija az egész népnek, amely ott volt a pászka ünnepén, harmincezer bárányt, kecskegödölyét s egyéb aprójóságot a nyájból, továbbá háromezer marhát – mindezt a király jószágából. ⁸ Vezérei is hoztak önkéntes adományokat mind a népnek, mind a papoknak és a levitáknak. Helkija, Zakariás és Jáhiel, az Úr házának fejei kétezer-hatszáz különféle aprójóságot és háromszáz marhát adtak a papoknak a pászka elkészítésére. ⁹ Konenja és Semeja, meg Natanael, a testvérei, továbbá Hásabja, Jejél és Jozábád, a leviták fejei ötezer juhot és ötszáz marhát adtak a többi levitának a pászka megülésére.

¹⁰ Amikor így a szolgálat előkészületei megtörténtek, a papok tisztükbe, a leviták pedig csapataikba álltak, a király parancsa szerint. ¹¹ Aztán levágták a pászkát, s a papok széthintették kezükkel a vért, a leviták pedig lenyúzták az egészen eléggő áldozatokat. ¹² Az egészen eléggő áldozatokat különválasztották, hogy odaadják az egyes házaknak és családoknak, s azok mutassák be az Úrnak, amint meg van írva Mózes könyvében. Hasonlóképpen cselekedtek a marhákkal is. ¹³ Aztán a pászkát tűzön megsütötték, amint meg van írva a törvényben, a békeáldozatokat pedig üstökben, katlanokban és fazekakban megfőzték s gyorsan kiosztották az egész népnek. ¹⁴ Aztán maguknak és a papoknak is készítettek, ugyanis Áron fiai, a papok az egészen eléggő áldozatok s a hájrészek bemutatásával egészen éjjelig el voltak foglalva. Így a leviták maguknak és a papoknak, Áron fiainak, legutoljára készítettek. ¹⁵ Eközben az énekesek, Ászáf fiai is a helyükön álltak, Dávidnak és Ászáfnak, Hermánnak és Iduitunnak, a király prófétáinak parancsa szerint, az ajtónállók pedig őrizték az egyes kapukat, és egy pillanatra sem távoztak a szolgálatból. Éppen azért levita-testvéreik készítették el nekik is az ételt.

¹⁶ Elvégezték tehát az Úr egész szolgálatát annak rendje és módja szerint azon a napon, elkészítették a pászkát, s egészen elégő áldozatot mutattak be az Úr oltárán, Jozija király parancsa szerint. ¹⁷ Megtartották Izrael ott levő fiai abban az időben a pászkát s hét napon át a kovásztalanok ünnepét. ¹⁸ Nem volt ehhez hasonló pászka Izraelben Sámuel próféta napjai óta, Izrael valamennyi királya közül sem készítettett senki olyan pászkát, mint Jozija a papoknak, a levitáknak s az egész Júdának és az ott levő Izraelnek, és Jeruzsálem lakóinak. ¹⁹ Jozija uralkodásának tizennyolcadik esztendejében ünnepelték ezt a pászkát.

Jozija halála ²⁰ Miután azonban Jozija helyreállította a templomot, felvonult Nékaó, Egyiptom királya, hogy hadakozzon az Eufrátesz mellett fekvő Karkemis ellen. Ekkor Jozija kivonult ellene. ²¹ Erre ő követeket küldött hozzá s azt üzent: »Mi közünk van egymáshoz, Júda királya? Nem te ellened vonulok ma, hanem más ház ellen hadakozom s az Isten parancsolta meg nekem, hogy sietve ellene vonuljak. Hagyj fel az Isten ellen való cselekvéssel, mert ő velem van, hogy el ne veszítsen téged.« ²² Ám Jozija nem akart visszatérni, hanem hadba szállt ellene s nem hallgatott Nékaónak az Isten szájából származó szavára, hanem elment, hogy megvívjon vele Megiddó mezején. ²³ Ott az íjászok megsebesítették. Ekkor ő azt mondta legényeinek: »Vigyetek ki engem a harcból, mert bizony megsebesültem.« ²⁴ Azok átvitték őt harci szekeréről egy másik szekérre, amely a királyi szokás szerint követte őt, s elvitték Jeruzsálembe, de meghalt. Ekkor eltemették atyái sírboltjában s egész Júda és Jeruzsálem siratta, ²⁵ leginkább Jeremiás: mindmáig ismétli az ő siralmait Jozijáról minden énekes és énekesnő, s ez mintegy törvénnyé lett Izraelben. Szövegük, íme, megtalálható a Siralmakban.

²⁶ Jozija egyéb dolgait s az Úr törvényének parancsolatai szerinti jótetteit ²⁷ s az ő cselekedeteit, az elsőket és az utolsókat, megírták Júda és Izrael királyainak könyvében.

2 Krón 36 Joacház Júda királya ¹ Ekkor a föld népe Joacházt, Jozija fiát tette királlyá atyja helyébe Jeruzsálemben. ² Huszonhárom esztendő volt Joacház, amikor uralkodni kezdett, s három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. ³ Ám Egyiptom királya, amikor Jeruzsálembe ért, letette őt, s az országot száz talentum ezüstre és egy talentum aranyra ítélte. ⁴ Helyette fivérét, Eljakimot tette meg Júda és Jeruzsálem királyává, de nevét Joakimra változtatta, Joacházt pedig magával hurcolta és elvitte Egyiptomba.

Joakim Júda királya ⁵ Huszonöt esztendő volt Joakim, amikor uralkodni kezdett s tizenegy esztendeig uralkodott Jeruzsálemben. Azt cselekedte, ami gonosz volt az Úr, az ő Istene előtt. ⁶ Felvonult ellene Nebukadnezár, a kaldeusok királya, megláncolta és elvitte Babilonba. ⁷ Odavitte az Úr házának edényeit is, s a maga templomába helyezte azokat.

⁸ Joakim egyéb dolgait, valamint undokságait, amelyeket elkövetett s amelyek terhelték, megírták Júda és Izrael királyainak könyvében. Fia, Joachin lett a király helyette.

Joachin Júda királya ⁹ Nyolc esztendő volt Joachin, amikor uralkodni kezdett, s három hónapig és tíz napig uralkodott Jeruzsálemben. Azt cselekedte, ami gonosz az Úr színe előtt. ¹⁰ Az esztendő fordulójával odaküldött Nebukadnezár király s elvitette Babilonba. Ugyanakkor elvitette az Úr házának drága edényeit is, Júda és Jeruzsálem királyává pedig a testvérét, Cidkiját rendelte.

Cidkija Júda királya ¹¹ Huszonegy esztendő volt Cidkija, amikor uralkodni kezdett, s tizenegy esztendőig uralkodott Jeruzsálemben. ¹² Azt cselekedte, ami gonosz az Úr, az ő Istene szeme előtt, s nem alázkodott meg Jeremiás próféta személye előtt sem, aki által az Úr ajka szólt hozzá.

¹³ Nebukadnezár királytól is elpártolt, pedig ő Istenre eskette meg. Megkeményítette nyakát és szívét, s nem tért vissza az Úrhoz, Izrael Istenéhez. ¹⁴ Sőt még a papok valamennyi előljárója meg a nép is hűtlenül a nemzetek valamennyi undokságát követte, s megszenteltségtelenítette az Úr házát, amelyet az Úr magának szentelt Jeruzsálemben.

¹⁵ Az Úr, atyáik Istene elküldte ugyan hozzájuk követeit, s a reggeli felkeléstől állandóan figyelmeztette őket, mert kímélni akarta népét s a maga lakóhelyét. ¹⁶ De ők kigúnyolták Isten követeit, fel sem vették szavait, s kinevették prófétáit. Úgyhogy az Úr haragja végül is felgerjedt népe ellen és nem volt többé számukra mentség.

Júda pusztulása ¹⁷ Rájuk hozta ugyanis a kaldeusok királyát és kardélre hányatta az ifjaikat szentélyük házában. Nem könyörült meg ifjún, hajadonon, vénen avagy aggastyánon, hanem mindenkit a kezébe adott. ¹⁸ Az Úr házában valamennyi edényét, a nagyokat és kicsiket egyaránt, valamint a templom, a király s a főemberek kincseit elvitette Babilonba. ¹⁹ Az ellenség felgyújtotta az Isten házát, lerombolta Jeruzsálem falát, minden tornyát felégette és elpusztította minden drágaságát. ²⁰ Aki megmenekült a kardtól, azt Babilonba hurcolták. Ott szolgálja lett a királynak és fiainak, amíg uralomra nem jutott a perzsák királya, ²¹ hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott Jeremiás ajka által: ha a föld nem ünnepli meg szombatjait, elhagyatottságának egész ideje alatt szombatot tart, amíg el nem telik a hetven esztendő.

Círusz rendelete ²² Círusznak, a perzsák királyának első esztendejében azonban felébresztette az Úr Círusnak, a perzsák királyának lelkét, hogy beteljesedjék az Úr szava, amelyet Jeremiás szája által mondott. Erre ő kihirdette egész birodalmában írásban és szóban: » ²³ Ezt üzeni Círusz, a perzsák királya. A föld valamennyi országát nekem adta az Úr, az ég Istene, s ő megparancsolta nekem, hogy házat építsek neki a júdai Jeruzsálemben. Ki való közületek az ő népéből? Legyen vele az Úr, az ő Istene és menjen fel.«

EZDRÁS KÖNYVE

A ZSIDÓK HAZATÉRÉSE ÉS A TEMPLOM FELÉPÍTÉSE: 1,1-6,22

Ezdr 1 Círusz rendelete ¹Círusznak, a perzsák királyának első esztendejében felébresztette az Úr Círusnak, a perzsák királyának lelkét, hogy beteljesedjék az Úr szava, amelyet Jeremiás szája által mondott. Erre ő egész birodalmában, írásban is, a következő rendeletet hirdette ki: ²»Így szól Círusz, a perzsák királya: A föld valamennyi országát kezembe adta az Úr, a mennynek Istene, és ő meghagyta nekem, hogy házat építsek neki Jeruzsálemben, amely Júdeában van. ³Ki való közületek az ő egész népéből? Legyen vele az ő Istene. Menjen fel Jeruzsálembe, amely Júdeában van, és építse fel az Úrnak, Izrael Istenének templomát. Ő az az Isten, aki Jeruzsálemben lakik. ⁴A megmaradtak közül mindenkit, bárhol lakják is, segítsék meg az ő helységének emberei mindenütt ezüstrrel, arannyal, felszereléssel, jószággal, azonfelül, amit önként ajánlanak fel Isten jeruzsálemi temploma javára.«

⁵Elindultak erre a családfők Júdából meg Benjaminból, és a papok meg a leviták, egyszóval mindazok, akiknek Isten arra indította lelkét, hogy felmenjenek és megépítsék az Úr templomát Jeruzsálemben. ⁶Mindazok pedig, akik körülöttük laktak, önkéntes adományaikon felül ezüst- és aranyedényekkel, felszereléssel, jószággal és egyéb holmikkal segítették őket.

⁷Círusz király előhozatta az Úr házának edényeit is, amelyeket Nebukadnezár vitt el Jeruzsálemből és helyezett el a maga istenének templomában. ⁸Előhozatta ugyanis azokat Círusz, a perzsák királya, Mitridátész, kincstáros által és szám szerint átadta azokat Sesbaccárnak, Júda fejedelmének. ⁹Számmuk a következő: harminc aranycsésze, ezer ezüstcsésze, huszonkilenc kés, harminc aranypohár, ¹⁰négyszáztíz másfajta ezüstpohár, ezer egyéb edény. ¹¹Az arany- és ezüstedények száma összesen ötezer-négyszáz volt. Mindezt magával vitte Sesbaccár, amikor a fogságban levőkkel visszatért Babilonból Jeruzsálembe.

Ezdr 2 A hazatérők jegyzéke ¹A tartománynak azok a fiai, akik a Nebukadnezár babiloni király által Babilonba hurcolt számkivetettek közül felkerekedtek és visszatértek Jeruzsálembe és Júdába, mindenki a maga városába, a következők voltak: ²Zerubbábelrel vonultak: Józ sue, Nehemiás, Szárája, Ráhelája, Nahámani, Mardokáj, Belsán, Meszfár, Bigváj, Rehum, Baána.

Izrael férfi-népe szám szerint a következő volt: ³Fáros fiai kétezer-százhetvenketten, ⁴Sefátia fiai háromszázhetvenketten, ⁵Área fiai hétszázhetvenöten, ⁶Fáhat-Moáb fiai Józ sue és Joáb utódai közül kétezer-nyolcszázötvenketten, ⁷Élám fiai ezerkétszázötvennégyen, ⁸Zétua fiai kilencszáznegyvenöten, ⁹Zakáj fiai hétszázhatvanan, ¹⁰Báni fiai hatszáznegyvenketten, ¹¹Bebáj fiai hatszázhuszonhárman, ¹²Azgád fiai ezerkétszázhuszonketten, ¹³Adonikám fiai hatszázhatvanhatan, ¹⁴Bigváj fiai kétezer-ötvenhatan, ¹⁵Ádin fiai négyszázötvennégyen, ¹⁶Átér fiai közül azok, akik Hiszkijától valók voltak, kilencvennyolcan, ¹⁷Becáj fiai háromszázhuszonhárman, ¹⁸Jóra fiai száztizenketten, ¹⁹Hásúm fiai kétszázhuszonhárman, ²⁰Gebbár lakói kilencvenöten, ²¹Betlehem lakói százhuszonhárman, ²²Netufa férfiai ötvenhatan, ²³Anatót férfiai százhuszonnyolcan, ²⁴Azmávet lakói negyvenketten, ²⁵Kirját-Jearim, Kefira és Berót lakói hétszáznegyvenhárman, ²⁶Ráma és Gibeá lakói hatszázhuszon-

egyen, ²⁷ Makmászférfaiz százhuszonketten, ²⁸ Betel és Háiférfaiz kétszázhuszonhárman, ²⁹ Nébó lakói ötvenketten, ³⁰ Megbis lakói százötvenhatan, ³¹ a másik Élam lakói ezerkétszázötvennégyen, ³² Hárím lakói háromszázhuszan, ³³ Lód, Hádíd és Onó lakói hétszázhuszonöt, ³⁴ Jerikó lakói háromszáznegyvenöt, ³⁵ Szenáa lakói háromezer-hatszázharmincan.

A hazatérő papok és leviták jegyzéke ³⁶ A papok: Jedája fiaiz Józsue házából kilencszázhetvenhárman, ³⁷ Immer fiaiz ezerötvenketten, ³⁸ Feshúr fiaiz ezerkétszáznegyvenheten, ³⁹ Hárím fiaiz ezertizenheten.

⁴⁰ A leviták: Józsue fiaiz, vagyis Kadmiel, Binnuj, Hodavja hetvennégyen. ⁴¹ Az énekesek: Ászáf fiaiz százhuszonnyolcan.

⁴² A kapuőrök: Sallum fiaiz, Áter fiaiz, Telmon fiaiz, Akkub fiaiz, Hátita fiaiz, Sobáj fiaiz; összesen százharminckilencen.

⁴³ A templomszolgák: Szíha fiaiz, Hászufa fiaiz, Tabbaót fiaiz, ⁴⁴ Kerosz fiaiz, Sziáa fiaiz, Fádon fiaiz, ⁴⁵ Lebána fiaiz, Hágába fiaiz, Akkub fiaiz, ⁴⁶ Hágáb fiaiz, Semláj fiaiz, Hánán fiaiz, ⁴⁷ Gáddel fiaiz, Gáher fiaiz, Raája fiaiz, ⁴⁸ Rászin fiaiz, Nekoda fiaiz, Gazám fiaiz, ⁴⁹ Úza fiaiz, Fászea fiaiz, Beszáj fiaiz, ⁵⁰ Ászena fiaiz, Meuniták fiaiz, Nefuszim fiaiz, ⁵¹ Bakbuk fiaiz, Hákufa fiaiz, Harhúr fiaiz, ⁵² Beszlút fiaiz, Máhida fiaiz, Hársa fiaiz, ⁵³ Berkosz fiaiz, Sziszára fiaiz, Tema fiaiz, ⁵⁴ Nászja fiaiz, Hátifa fiaiz.

⁵⁵ Salamon szolgáinak fiaiz: Szotáj fiaiz, Szóferet fiaiz, Fáruda fiaiz, ⁵⁶ Jála fiaiz, Derkon fiaiz, Geddel fiaiz, ⁵⁷ Sáfatja fiaiz, Hátíl fiaiz, Fókeret fiaiz, akik Aszebaimből valók voltak, Ámi fiaiz.

⁵⁸ A templomszolgák és Salamon szolgáinak fiaiz összesen háromszázkilencvenketten.

⁵⁹ Azok pedig, akik Telmelából, Telhársából, Kerubból, Ádonból és Immerből jöttek és nem tudták kimutatni, hogy családjuk és nemzetségük Izraelből való, a következők voltak: ⁶⁰ Dalája fiaiz, Tóbija fiaiz, Nekoda fiaiz hatszázötvenketten; ⁶¹ a papok fiaiz közül pedig: Hóbia fiaiz, Kósz fiaiz, Barzilláj fiaiz, aki a gileádi Barzilláj leányai közül vett magának feleséget, és azok nevét kapta. ⁶² Ezek keresték ugyan származásuk okmányait, de nem találták, ezért kizárták őket a papi szolgálatból. ⁶³ A kormányzó Atersáta ugyanis meghagyta nekik, hogy a szentségesből mindaddig ne egyenek, amíg pap nem támad az Urim és Tumim kezeléséhez.

A népszámlálás ⁶⁴ Az egész sokaság mintegy negyvenkétezer-háromszázhatvan főből állott, ⁶⁵ leszámítva szolgáikat és szolgálóleányait, akik hétezer-háromszázharminceten voltak, közöttük kétszáz énekes és énekesnő. ⁶⁶ Lovuk hétszázharminchat volt, öszvérük kétszáznegyvenöt, ⁶⁷ tevéjük négyszázharmincöt, szamaruk pedig hatezer-hatszázhusz.

⁶⁸ A családfők közül egyesek, amikor megérkeztek Jeruzsálembe az Úr templomához, önként ajánlottak fel adományokat az Isten háza javára, hogy azt felépítsék a maga helyén. ⁶⁹ Erejükhöz mértén hatvanegyezer drachma aranyat, ötezer mína ezüstöt, továbbá száz papi ruhát adományoztak a szolgálat céljaira.

⁷⁰ A papok és a leviták, meg többen a nép közül, továbbá az énekesek, a kapuőrök és a templomszolgák az ő városaikban telepedtek le, és egész Izrael a maga városaiban.

Ezdr 3 Az istentisztelet újakezdése; a templomépítés kezdete ¹ Amikor aztán elérkezett a hetedik hónap, Izrael fiai pedig már városaikban laktak, egy emberként összegyűlt az egész nép Jeruzsálemben. ² Jósue, Joszedek fia, és paptestvérei, valamint Zerubbábel, Salátiei fia, és testvérei erre nekiálltak és felállították Izrael Istenének oltárát, hogy egészen elégő áldozatokat mutassanak be rajta, amint ezt Mózesnek, Isten emberének törvénye előírja. ³ Miután pedig felépítették Isten oltárát a maga helyén, reggel és este egészen elégő áldozatot mutattak be rajta az Úrnak, miközben körülöttük a föld népei rettegésben tartották őket. ⁴ Megünnepezték előírás szerint a sátoros ünnepet is, bemutatták naponkint az állandó, egészen elégő áldozatot azon a módon, ahogy azt a törvény az egyes napokra megköveteli, ⁵ továbbá az egészen elégő áldozatot a hónapok első napjain, valamint az Úr összes szent ünnepén, nemkülönben mindazokon a napokon, amelyeken jószántukból hoztak ajándékot az Úrnak. ⁶ A hetedik hónap első napjától kezdték bemutatni az egészen elégő áldozatot az Úrnak, noha még nem tették le az Isten hajlékának alapkövét.

⁷ A kőfaragóknak és a kőműveseknek pénzt, a szidoniaknak és tírusziaknak pedig étel- és italféleségeket meg olajat adtak, hogy cédrusfát szállítsanak le a Libanonról a joppéi tengerparthoz, amint azt Círusz, a perzsák királya megengedte nekik.

⁸ Isten jeruzsálemi templomához való érkezésük második esztendejében a második hónapban Zerubbábel, Salátiei fia, Jósue, Joszedek fia és többi testvére, a papok és a leviták, nemkülönben mindazok, akik a fogságból visszatértek Jeruzsálembe, munkához láttak. Kijelöltek pedig húszéves és magasabb korú levitákat, hogy az Úr templomának építésénél felügyeljenek. ⁹ Elő is álltak Jósue meg fiai és testvérei, Kedmiel, Binnuj, Hodavja mint egy ember, hogy felügyeljenek azokra, akik Isten templomának építési munkálatait végezték; nemkülönben Henadad fiai, meg fiaik, valamint levita-testvéreik is.

¹⁰ Miközben a kőművesek megvetették az Úr templomának alapját, előálltak a papok öltözkükben, trombitával, a leviták pedig Ászáf családjából cintányérokkal, hogy dicsőítsék Istent, Dávidnak, Izrael királyának rendelete szerint. ¹¹ Dicséret és magasztalás közben azt mondogatták az Úrról, hogy »jó és Izrael iránt való irgalmassága örökké tart.« Az egész nép pedig lelkendezett és nagy ujjongással dicsőítette az Urat, mivel megvethették az Úr templomának alapját. ¹² De az öregek közül igen sokan: papok, leviták és családfők, akik látták a régi templomot, hangosan zokogtak, amikor szemük láttára lefektették ennek a templomnak az alapját, míg sokan hangos szóval adtak ujjongó örömkönné kifejezést, ¹³ úgy hogy nem lehetett megkülönböztetni az örvendezők ujjongását a siránczó nép jajgatásától. Oly nagy volt ugyanis a nép zűrzavaros lármája, hogy messze földre elhallatszott a zaj.

Ezdr 4 Az ellenfelek közbelépése ¹ Amint azonban Júda és Benjamin ellenségei arról értesültek, hogy a számkivetettek felépítik az Úrnak, Izrael Istenének templomát, ² odajárultak Zerubbábelhez meg a családfőkhöz és azt mondták nekik: »Hadd építsünk mi is veletek, hiszen mi éppúgy keressük Isteneteket, mint ti. Íme, neki mutattunk be áldozatokat már Asszarhaddonnak, Asszíria királyának idejétől kezdve, aki idehozott minket.« ³ Erre Zerubbábel és Jósue meg a többiek, az izraelita családfők azt felelték: »Nem illik, hogy mi veletek építsünk hajlékot Istenünknek, felépítjük majd mi magunk az Úrnak, a mi Istenünknek, úgy, ahogy azt nekünk meghagyta Círusz, a perzsák királya.« ⁴ Ezért a

föld népe arra törekedett, hogy megkösse Júda népének kezét és elvegye kedvét az építéstől. ⁵ Felbéreltek ellenük tanácsosokat is, hogy megghiúsítsák tervüket Círusnak, a perzsák királyának egész idejére, sőt egészen Dáriusznak, a perzsák királyának uralkodásáig.

⁶ Artaxerxész uralkodása alatt mindjárt az ő trónralépése után, vádlevelet terjesztettek be Júda meg Jeruzsálem lakói ellen; ⁷ Artaxerxész idejében pedig Beselám, Mitridátész, Tábeél meg többen, akik tanácsukhoz tartoztak, vádolták be őket Artaxerxésznél, a perzsák királyánál. A vádlevelet szírül írták és szír nyelvből tolmácsolták. ⁸ Reum kormányzó és Samsáj írnok ezt a levelet írta Jeruzsálemről Artaxerxész királynak: ⁹ »Reum kormányzó, Samsáj, a jegyző meg a többi tanácsosuk: a perzsa bírák, a perzsa tanácsosok, az urukiai, a babilóniaiak, a szúziai, vagyis elamiták ¹⁰ és egyéb népek, amelyek a nagy és dicső Aszenafár hozott ide és telepített le békességben Szamaria városaiban meg a többi vidéken a folyamon túl.«

¹¹ A levél mása, amelyet elküldtek neki, a következő:

»Artaxerxész király, szolgálid, a férfiak a folyamon túlról, üdvözölnek! ¹² Tudtára adjuk a királynak, hogy a zsidók, akik téled vándoroltak ide hozzánk, bevonultak Jeruzsálembe, ebbe a lázongó, gonosz városba, hogy ismét felépítsék azt, felemeljék falait és lerakják alapjait. ¹³ Tudja meg ennél fogva a király, hogy mihelyt felépül ez a város és elkészülnek falai, adót, vámot és évi szolgáltatást nem adnak s így károsodás éri a királyokat. ¹⁴ Éppen ezért, mivel tudatában vagyunk annak, hogy az udvar sóját esszük és nem illő, hogy elnézzük a király kárát, küldtük e jelentést a királynak. ¹⁵ Különben is nézz csak utána őseid évkönyveiben és megtalálod leírva e krónikákban és megtudod, hogy ez a város pártütő város, amely ártalmára volt a királyoknak és tartományoknak. Benne már ősi időktől fogva lázadásokat szítottak, ez volt az oka annak, hogy ezt a várost le is rombolták. ¹⁶ Jelentjük továbbá a királynak, hogy ha ez a város ismét felépül és elkészülnek falai, megszűnik uralmad a folyamon túl.«

Az templomépítés felfüggesztése ¹⁷ A király a következő választ küldte: Reum kormányzónak, Samsájnak, a jegyzőnek, tanácsos társaiknak, Szamaria lakóinak és a többieknek a folyamon túl: »üdv és béke! ¹⁸ A vádlevelet, amelyet hozzám küldtetek, gondosan felolvastattam magamnak. ¹⁹ Parancsomra utánanézték és valóban rá is akadtak arra, hogy az a város már ősi időktől fogva lázadozik a királyok ellen és benne pártütést meg zendülést szítanak. ²⁰ Erőskezű királyok uralkodtak ugyanis Jeruzsálemben, akik a folyamon túl minden területet uralmuk alá hajtottak és adót, vámot, meg évi szolgáltatást szedtek. ²¹ Ennél fogva tehát halljátok az utasítást! Akadályozzátok meg azokat az embereket a város felépítésében mindaddig, amíg csak újra nem rendelkezem. ²² Vigyázzatok, ne járjatok el hanyagul a dologban, hogy a baj a királyok kárára lassankint el ne hatalmasodjék.«

²³ Miután felolvasták Artaxerxész király rendeletének mását Reum kormányzó meg Samsáj, a jegyző és tanácsosaik előtt, ezek sietve elmentek Jeruzsálembe, a zsidókhoz, hogy karhatalommal akadályozzák meg őket munkájukban. ²⁴ Félbeszakították tehát az Úr hajlékának építését Jeruzsálemben, és az félben is maradt Dáriusz, a perzsák király uralkodásának második esztendejéig.

Ezdr 5 Az templomépítés folytatása ¹ Akkor Aggeus próféta és Zakariás, Addó fia prófétálni kezdtek, és Izrael Istene nevében szózatot intéztek a Júdeában meg Jeruzsálemben lakó zsidókhoz. ² Ekkor

láttak ismét munkához Zerubbábel, Salátíel fia és Józue, Joszedek fia, s megkezdték Jeruzsálemben Isten templomának építését. Isten prófétái segítették őket. ³ Ebben az időben elment hozzájuk Tatanáj, aki a folyamon túli helytartó volt, meg Setarbuzzánj és tanácsosaik és így szóltak hozzájuk: »Ki adta nektek az utasítást, hogy ezt a templomot felépítsétek és falait helyreállítsátok? ⁴ Mi a neve azoknak a férfiaknak akik az építkezést vezették?« ⁵ Istenük szeme azonban őrködött a zsidók vénei felett úgy, hogy nem tudták őket megakadályozni munkájukban. Úgy határoztak tehát, hogy az ügyet Dáriusz elé viszik, ott majd védekezhetnek a vád ellen.

⁶ Ez annak a levélnek a mása, amelyet Tatanáj, a folyamon túli helytartó és Setarbuzzánj meg perzsa tanácsosaik, akik a folyamon túl voltak, küldtek el Dáriuszhoz.

⁷ Az írás, amelyet elküldtek hozzá, így hangzott:

»Dáriusz királynak minden üdv! ⁸ Tudtára adjuk a királynak, hogy ellátogattunk Júda tartományába, a nagy Isten templomához, és azt faragatlan kövekből éppen építették és falait fával burkolták. A munka serényen folyt és kezük alatt sikeresen haladt előre. ⁹ Ezért kérdést intéztünk a vezetőkhöz és így szóltunk hozzájuk: 'Ki engedte meg nektek, hogy ezt a templomot felépítsétek és a falakat helyreállítsátok?' ¹⁰ Érdeklődtünk náluk nevük felől is, hogy jelentést tehessünk neked. Fel is jegyeztük azoknak a férfiaknak névsorát, akik vezetőik voltak.

¹¹ Ők a következő választ adták nekünk: 'Mi a menny és föld Istenének szolgálói vagyunk és újra felépítjük azt a templomot, amely már sok évvel ezelőtt állt s amelyet Izrael nagy királya épített és emeltetett. ¹² Atyáink azonban magukra vonták a menny Istenének haragját, ezért ő Babilon káld királyának, Nebukadnezárnak hatalmába adta őket, és az lerontotta e templomot, népét pedig Babilonba hurcolta.

¹³ Círusz babiloni királynak első esztendejében azonban elrendelte Círusz király, hogy Istennek ez a hajléka ismét felépüljön. ¹⁴ Előhozta Círusz Babilon templomából Isten templomának arany- és ezüstedényeit is, amelyeket Nebukadnezár hurcolt el a jeruzsálemi templomból és vitt el Babilon templomába, és átadta őket egy Sesbaccár nevű férfinak, akit helytartóvá nevezett ki. ¹⁵ Meghagyta neki: 'Fogd ezeket az edényeket, menj és helyezd el őket a jeruzsálemi templomban. Istennek ezt a házát ugyanis újra fel kell építeni, régi helyén.' ¹⁶ Erre ez a Sesbaccár eljött ide és megvetette Jeruzsálemben Isten házának alapját, és az ettől kezdve épül mind a mai napig, anélkül, hogy befejezték volna.'

¹⁷ Nos tehát, ha jónak látja a király, nézessen utána a királyi levéltárban, amely Babilonban van, megparancsolta-e Círusz király, hogy az Isten háza újra felépüljön Jeruzsálemben. Tudassa aztán velünk a király, miképpen döntött ebben az ügyben.«

Ezdr 6 Dáriusz újabb rendelete ¹ Erre Dáriusz király elrendelte, hogy nézzenek utána a levéltárban, azok között az iratok között, amelyeket Babilonban helyeztek el. ² Találtak is Ekbatanában, Média tartományának várában egy tekercset, rajta a következő feljegyzéssel:

³ »Círusz királynak első esztendejében elrendelte Círusz király, hogy építsék fel az Isten házát Jeruzsálemben azon a helyen, ahol bemutatják majd az áldozatokat. Rakjanak le olyan alapokat, amelyek

hatvan könyök magasságot és hatvan könyök szélességet hordjanak: ⁴ három sor legyen faragatlan kőből, és ugyanúgy egy-egy sor új fagerendából. A költségeket a királyi udvar fogja fedezni. ⁵ Vissza kell adni Isten templomának arany- és ezüstedényeit is, amelyeket Nebukadnezár hurcolt el a jeruzsálemi templomból és vitt el Babilonba. Vissza kell szállítani őket helyükre, a jeruzsálemi templomba, és elhelyezni azokat Isten templomában.

⁶ Nos tehát, Tatanáj, a folyamon túl levő terület helytartója és Setarbuznáj meg perzsa tanácsosaitok a folyamon túl, tartsátok magatokat távol tőlük. ⁷ Hagyjátok, hogy a zsidók helytartója és véneik Istennek azt a templomát elkészítsék és Istennek azt a házát a maga helyén felépítsék. ⁸ Elrendelem azt is, mit kell tenni a zsidóknak azon véneivel, hogy felépüljön Isten háza: a királyi pénztárból, vagyis az adóból, amely a folyamon túl levő területről befolyik, pontosan ki kell utalni a költségeket azoknak a férfiaknak, hogy fennakadást ne szenvedjen a munka. ⁹ Amennyiben pedig szükséges, naponta ki kell adni fiatal bikákat, bárányokat, kecskebakokat, egészen eléggő áldozatra a menny Istenének, gabonát, sót, bort, olajat úgy, ahogy a jeruzsálemi papok szertartásai megkívánják, hogy panasz semmiben se legyen. ¹⁰ Hadd mutassanak be áldozatokat a menny Istenének és imádkozzanak a királynak meg fiainak életéért. ¹¹ Elrendelem továbbá azt is, hogyha valaki megszegné parancsomat, tépjenek ki házából gerendát, állítsák azt fel, akasszák rá az illetőt, háza pedig legyen romhalmazzá. ¹² Isten pedig, aki nevének ott készített lakóhelyet, pusztítson el minden országot és népet, amely kiterjeszti kezét, hogy ellenszegüljön és lerontsa Istennek azt a házát, amely Jeruzsálemben van. Én, Dáriusz, hoztam ezt a rendeletet, és megkövetelem, hogy pontosan betartsák.«

Az építés befejezése; a templomszentelés ¹³ Erre Tatanáj, a folyamon túli terület helytartója, meg Setarbuznáj és tanácsosai pontosan úgy cselekedtek, ahogyan azt Dáriusz király megparancsolta. ¹⁴ Tovább építettek tehát a zsidók vénei és pedig eredményesen, Aggeus prófétának és Zakariásnak, Addó fiának prófétai szózata értelmében. Folytatták és be is fejezték az építkezést Izrael Istenének parancsából és Círusnak, Dáriusznak meg Artaxerxésznek, a perzsák királyainak rendelete alapján. ¹⁵ Istennek ezzel a házával Dáriusz király uralkodásának hatodik esztendejében készültek el, ádár hónap harmadik napján.

¹⁶ Majd vígan megülték Izrael fiai: a papok, a leviták és a többiek, akik a száműzetésből visszatértek, Isten házának felszentelési ünnepét. ¹⁷ Isten házában ezen a felszentelési ünnepén száz bikaborjút, kétszáz kost, négyszáz bárányt, egész Izrael bűnéért pedig Izrael törzseinek száma szerint tizenkét kecskebakot hoztak áldozatul. ¹⁸ Ugyanakkor tisztükbe állították a papokat, osztályaik szerint és a levitákat, csoportjaik szerint, hogy megkezdjék Isten szolgálatát Jeruzsálemben, amint azt megírták Mózes könyvében.

¹⁹ Az első hónap tizennegyedik napján pászkát is ülték a száműzetésből visszatért izraeliták. ²⁰ Miuután a papok meg a leviták mind egy szálíg megtisztultak és mindnyájan tiszták voltak, leölték a pászkát mindazok számára, akik a száműzetésből visszatértek, úgyszintén paptestvéreik és a maguk számára is. ²¹ És ették a pászkát Izrael fiai, akik a száműzetésből visszatértek, továbbá mindazok, akik az ország pogány népeinek tisztátalanságaival szakítottak és hozzájuk csatlakoztak, hogy keressék

az Urat, Izrael Istenét. ²² Majd pedig vigasság közepette hét napon át megülték a kovásztalanok ünnepét, mert megörvendezettette őket az Úr és feléjük hajlította Assíria királyának szívét, hogy kezükre járjon az Úr, Izrael Istene hajlékának felépítésében.

EZDRÁS TEVÉKENYSÉGE, A REND HELYREÁLLÍTÁSA: 7,1-10,44

Ezdr 7 Ezdrás, az írástudó ¹ Miután ezek megtörténtek, Artaxerxész, a perzsák királya uralkodásának idejében Ezdrás, Szarája fia, aki Azarja fia, aki Helkija fia, ² aki Sallum fia, aki Szádok fia, aki Ahitób fia, ³ aki Amarja fia, aki Azarja fia, aki Marajót fia, ⁴ aki Zarahja fia, aki Ózi fia, aki Bokki fia, ⁵ aki Abisue fia, aki Fineesz fia, aki Eleazár fia, aki Áron, az első főpap fia volt; ⁶ ez az Ezdrás feljött Babilonból. Mint írástudó, igen jártas volt Mózes törvényében, amelyet az Úr, Izrael Istene adott, a király pedig teljesítette minden kérését, mert az Úrnak, az ő Istenének keze volt rajta. ⁷ Artaxerxész királynak hetedik esztendejében indultak el egynéhányan Izrael fiai, a papok fiai, a leviták fiai, az énekesek, a kapuőrök és a templomszolgák közül Jeruzsálembe ⁸ és az ötödik hónapban, tehát még a királynak hetedik esztendejében meg is érkeztek Jeruzsálembe.

⁹ Az első hónap első napján indult el ugyanis Babilonból, és az ötödik hónap első napján ért Jeruzsálembe, mivel Isten jóságos keze volt rajta. ¹⁰ Ezdrás ugyanis szívvel-lélekkel azon volt, hogy tanulmányozza az Úr törvényét és jogot meg igazságot tegyen és tanítson Izraelben.

A második csoport hazatérése ¹¹ A rendelet mása pedig, amelyet Artaxerxész király adott át Ezdrás papnak, aki mint írástudó igen jártas volt az Úrnak Izrael számára adott törvényeiben, előírásaiban és szertartásaiban, így hangzik:

¹² »Artaxerxész, a királyok királya, üdvözli Ezdrás papot, aki mint írástudó igen jártas a menny Istenének törvényében. ¹³ Úgy rendelkezem, hogy veled vonulhasson birodalmamban bárki, aki vissza akar térni Jeruzsálembe Izrael népe, valamint papjai és levitái közül. ¹⁴ Maga a király és hét tanácsosa küld ugyanis téged, hogy vizsgálđ felül Júdát és Jeruzsálemet Istened törvénye szellemében, amely kezedben van ¹⁵ és hogy magaddal vidd az ezüstöt és az aranyat, amelyet a király és tanácsosai saját jószántukból ajánlottak fel Izrael Istenének, akinek lakóhelye Jeruzsálemben van. ¹⁶ Mindazt az ezüstöt meg aranyat, amelyet Babilon egész tartományában fel tudsz hajtani, és a nép kíván felajánlani, meg amit a papok Istenük jeruzsálemi temploma javára önként adományoznak, ¹⁷ csak fogadd el bátran. Vásárolj gondosan ezen a pénzen fiatal bikákat, kosokat, bárányokat, étel- és italáldozatokat, és mutasd be őket Istenetek templomának oltárán, amely Jeruzsálemben van. ¹⁸ A maradék ezüsstel és arannyal pedig Istenetek akarata szerint rendelkezetek és cselekedjeteK úgy, ahogy neked és testvéreidnek tetszik.

¹⁹ Az edényeket, amelyeket Istened házának használatára kézhez kapsz, vidd az Isten színe elé Jeruzsálembe. ²⁰ Sőt – amennyiben Istened templomának egyéb szükségletei is mutatkoznak, amelyeket fedezned kellene, azokat fedezi majd a királyi kincstár. ²¹ Én Artaxerxész király felhívom és felszólítom az összes állami kincstárost a folyamom túl: bármit kér tőletek Ezdrás pap, a menny Istenének törvénytudója, szolgáltatassátok ki haladéktalanul: ²² ezüstöt száz talentumig, búzát száz kőrig, bort

száz bátig és olajat száz bát erejéig, sőt pedig korlátlan mennyiségben. ²³ Mindazt, ami a menny Istenének szertartásához hozzátartozik, gondosan meg kell tenni a menny Istenének temploma javára, hogy meg ne nehezteljen a királynak és fiainak országára.

Újabb rendelkezések ²⁴ Egyben tudatjuk veletek, hogy ami az összes papot, levitát, énekest, kapuórt, templomszolgát és annak a templomnak a személyzetét illeti, nincsen jogotok adót, vámot és évi szolgáltatást kivetni rájuk.

²⁵ Te pedig Ezdrás, Istened bölcsességével, amely kezedet vezeti, nevezd ki bírákat és előjárókat, hogy igazságot szolgáltatassanak az egész népnek a folyamodon túl azoknak, akik ismerik Istened törvényét. Amennyiben pedig nem ismernék, szabadon oktassátok ki őket rá. ²⁶ Mindazt pedig, aki nem tartja meg lelkiismeretesen Istened törvényét és a király törvényét, ítéljék halálra vagy számkivételre vagy jószágvesztésre, de legalábbis tömlőcre.»

²⁷ Áldott az Úr, atyáink Istene, aki azt adta a király szívébe, hogy dicsőségessé tegye a templomot, amely Jeruzsálemben van, ²⁸ és felém hajlította kegyét a király és tanácsosai meg minden nagybefolyású udvari tisztje előtt. Úgyhogy megerősítve az Úrnak, az én Istenemnek rajtam nyugvó keze által, összegyűjthettem a főembereket Izraelből, hogy hazatérjenek velem.

Ezdr 8 A hazatérők jegyzéke ¹ Ezek a családfőknek és azoknak a családfája, akik Artaxerxész király uralkodása alatt Babilonból visszatértek velem: ² Fineesz fiai közül Gersom; Itamár fiai közül Dániel; Dávid fiai közül Háttus, Sekenja fia ³ Fáros utódaiból Zakariás és vele együtt szám szerint százötven férfi; ⁴ Fáhat-Moáb fiai közül Elioenáj, Zaráhe fia és vele kétszáz férfi; ⁵ Zétua fiai közül Sekenja Jaha-ziél fia, és vele háromszáz férfi; ⁶ Ádán fiai közül Ábed, Jonatán fia, és vele ötven férfi; ⁷ Álám fiai közül Izajás, Atália fia és vele hetven férfi; ⁸ Safátja fiai közül Zebedja, Mikaél fia és vele nyolcvan férfi; ⁹ Joáb fiai közül Obedja, Jáhiel fia és vele kétszáztizennyolc férfi; ¹⁰ Báni fiai közül Selomit Joszfia fia és vele százhatvan férfi; ¹¹ Bebáj fiai közül Zakariás, Bebáj fia és vele huszonnyolc férfi; ¹² Azgád fiai közül Johanán, Ekketán fia és vele száztíz férfi; ¹³ Adonikám fiai közül a fiatalabbak, név szerint: Elifelet, Jehiél meg Samája és velük hatvan férfi; ¹⁴ Bigváj fiai közül Utáj Zábud fia és velük hetven férfi.

¹⁵ Egybegyűjtöttem őket annál a folyónál, amely Aháva felé folyik, és ott tartózkodtunk három napig. Közben leviták után néztem a nép és a papok között, de nem találtam. ¹⁶ Erre elküldtem Eliézer, Ariel, Semeja, Járib, Elnátán, Nátán, Zakariás és Mesullám bölcs főembereket. ¹⁷ Elküldtem őket Eddóhoz, Kászfia helység vezetőjéhez és szájukba adtam a szavakat, amelyekkel meg kellett kérniük Eddót és testvéreit, hogy küldjenek nekünk szolgákat Istenünk háza számára. ¹⁸ Mivel pedig Isten jószágos keze volt rajtunk, bölcs férfiakat küldtek hozzánk annak a Moholinak a családjából, aki Izrael fiának, Lévinek fia volt. Sarábját fiaival és testvéreivel együtt tizenennyolc embert, ¹⁹ valamint Hásabját és vele Merári ivadékaik közül Izajást, testvéreivel és fiaival együtt húsz férfit. ²⁰ A templomszolgák közül pedig, akiket Dávid és a fejedelmek a leviták mellé osztottak be szolgálattételre, kétszázhusz natinitát; fel is jegyezték mindegyikük nevét.

Jelentés a hazatérésről ²¹ Majd böjtöt hirdetem ott az Aháva folyó mellett, hogy megsanyargassuk magunkat az Úr, a mi Istenünk előtt és szerencsés utat esdjünk le magunknak, fiainknak és mindenemű jószágunknak. ²² Restelltem ugyanis segítséget és lovasokat kérni a királytól, hogy megvédjenek minket az úton az ellenséggel szemben, hiszen azt mondtuk a királynak: »Istenünk keze nyugszik mindazokon, akik jóban hozzá fordulnak, de ereje, hatalma és haragja nehezedik mindazokra, akik elfordulnak tőle.« ²³ Ezért böjtöltünk és könyörögtünk Istenünkhöz. Szerencsésen is jártunk.

²⁴ Majd kiválasztottam tizenkettőt a papi fejedelmek közül: Sarábját, Hásabját meg tíz testvérüket ²⁵ és odamértem nekik az ezüstöt, az aranyat meg a mi Istenünk háza számára szent ajándéknak adott edényeket, amelyeket a király, valamint tanácsosai és fejedelmei, továbbá azok ajánlottak fel, akik egész Izraelből ott tartózkodtak. ²⁶ Odamértem a kezükbe hatszázötven talentum ezüstöt, száz ezüst edényt, száz talentum aranyat, ²⁷ húsz aranyserleget, körülbelül ezer dáriusz értékben, és a legfinomabb csillogó rézből való két edényt, amely oly szép volt, mintha aranyból lett volna. ²⁸ Majd így szóltam hozzájuk: »Ti az Úr szentjei vagytok, és szentek az edények, az ezüst meg az arany is, amelyet önkéntes adományul ajánlottak fel az Úrnak, atyáink Istenének. ²⁹ Vigyázzatok tehát és őrizzétek meg, amíg csak oda nem méritek az Úr házána kincstára számára, a papok és a leviták fejedelmei, meg az izraelita családfők elé Jeruzsálemben.« ³⁰ Erre átvették a papok és a leviták a megmért ezüstöt, aranyat és az edényeket, hogy elszállítsák Jeruzsálembe, a mi Istenünk templomába.

³¹ Elindultunk az Aháva folyó mellől az első hónap tizenkettedik napján, hogy Jeruzsálembe vándoroljunk. És rajtunk nyugodott az Isten keze, és megóvott minket az úton az ellenségtől és a lesbenállóktól. ³² Amikor aztán megérkeztünk Jeruzsálembe és már három napig ott tartózkodtunk, ³³ a negyedik napon odamértük Istenünk templomában az ezüstöt, az aranyat és az edényeket Meremót, Uriás pap fiának kezéhez Eleazár, Fineesz fia, Jozabád, Józue fia és Noadája, Binnuj fia, leviták jelenlétében, ³⁴ mindent a maga száma és súlya szerint. Fel is jegyezték akkor mindennek a súlyát. ³⁵ A fogságból visszatért száműzöttek ekkor Izrael egész népéért Izrael Istenének egészen eléggő áldozatul bemutatnak tizenkét bikaborjút, kilencvenhat kost, hetvenhét bárányt, bűnért való áldozatul pedig tizenkét kecskebakot, egytől-egyig egészen eléggő áldozatul az Úrnak. ³⁶ Majd átnyújtották a királyi szatrapáknak és a folyamon túl levő helytartóknak a király rendeletét, erre azok pártfogásba vették a népet és az Isten házáat.

Ezdr 9 A vegyes házasságok tilalma ¹ Ezek megtörténte után hozzám jöttek a főemberek és jelentették: »Izrael népe, papok és leviták nem különültek el a föld népeitől, a kánaániak, a hetiták, a ferefiták, a jebuziták, az ammoniták, a moabiták, az egyiptomiak és az amoriták förtelmeitől. ² Az ő leányaik közül vettek maguk és fiaik számára feleséget és így a szent utódok összevegyültek a föld népeivel. A fejedelmek és a vezetők pedig elől jártak a törvényszegésben.« ³ Amikor meghallottam ezt a jelentést, megszagattam palástomat és köntösömet, tépdستم fejem hajszálaait meg szakállamat és ott ültem elszomorodva. ⁴ Amikor pedig egybegyültek nálam mindnyájan, akik remegtek Izrael Istenének ítéletétől azoknak a törvényszegése miatt, akik a fogságból visszatértek, én ott ültem szomorúan egészen az esti áldozatig.

Ezdrás engesztelő imája ⁵ Az esti áldozatkor felkeltem sanyarúságomból, tépett palástban meg köntösben meghajtottam térdemet, kiterjesztettem kezemet az Úrhoz, az én Istenemhez.

⁶ Így szóltam: »Istenem, szégyellem magamat és nem merem felemelni arcomat hozzád, mivel gonoszságaink megsokasodtak fejünk felett és bűneink az édig növekedtek ⁷ atyáink idejétől kezdve. Súlyosan vétkeztünk mind a mai napig, úgyhogy tulajdon gonoszságaink miatt jutottunk mi magunk, királyaink és papjaink idegen országok királyainak kezére, kardélre, fogságba és ki voltunk téve fosztogatásnak és arcpirulásnak, mint ma is. ⁸ Most azonban egy szempillantásra kegyelmet találtunk az Úrnál, a mi Istenünknél. Meghagyott nekünk egy maradékot és leverte nekünk a sátrat az ő szent helyén és felragyogtatta szemünket Istenünk és egy kis menedéket adott nekünk szolgáságunkban. ⁹ Igaz, szolgák vagyunk, de szolgáságunkban sem hagyott el Istenünk. Felénk hajlította a perzsa királyok kegyét, hogy életet adjon belénk, megépítse és feltámassza romjaiból Istenünk templomát, nekünk pedig védőfalat emeljen Júdában és Jeruzsálemben.

¹⁰ Mit szóljunk tehát ezek után Istenünk? Megszegtük parancsaidat, ¹¹ amelyeket szolgálid, a próféták által hirdettél ki, ezekkel a szavakkal: `Az a föld, amelyet birtokba venni készültök, tisztátalan föld, mint ahogy tisztátalanok a népek és más országok azoknak a gyalázatosságai miatt, akik förtelmükkel színültig töltötték meg azt. ¹² Ne adjátok tehát leányaitokat fiaiknak feleségül, de az ő leányaikat se vegyétek fiaitok számára. Sohase keressétek velük a békét és általuk a jólétet, hogy megerősödhessetek és élvezhessétek a föld terméseit, fiaitok pedig örököseitek lehessenek minden időben.'

¹³ Mindazok után azonban, amik nagy gonoszságunk és bűneink miatt sújtottak bennünket, te, a mi Istenünk, megszabadítottál vétkünkől és megmentettél minket, ahogy az jelenleg is történt, ¹⁴ hogy meg ne szegjük újra parancsaidat és ne keressünk házassági összeköttetést azokkal az utálatos népekkel. Nemde megsemmisítő volna ránk ezért haragod, és nem engednéd, hogy közülünk bárki is megmaradjon és megmeneküljön? ¹⁵ Uram, Izrael Istene, milyen igaz vagy te! Magunkra hagytál, hogy megmentess minket, amint ez jelenleg megtörtént. Íme, bűnben vagyunk előtted és nincs, aki megállhasson színed előtt.«

Ezdr 10 A tiltott házasságok ¹ Miközben Ezdrás az Isten temploma előtt leborulva így imádkozott, esdekelt és siránkozott, nagy tömeg izraelita férfi, nő és gyermek gyűlt össze körülötte, és a nép hangos zokogással zokogott. ² Megszólalt ekkor Sekenja, Jehiél fia Élám fiai közül és azt mondta Ezdrásnak: »Hűtlenek lettünk Istenünkhöz, mivel a föld népeiből való, idegen nőt vettünk magunknak feleségül. De azért még van remény Izrael számára: ³ kössünk szövetséget az Úrral, a mi Istenünkkel, hogy elbocsátjuk mindezeket a nőket szülötteikkel együtt, az Úrnak és azoknak a kívánsága szerint, akik remegnek az Úr, a mi Istenünk parancsától. Hadd jusson érvényre a törvény. ⁴ Fel tehát! A te dolgod határozni, mi melletted leszünk. Cselekedj bátran!«

⁵ Felkelt tehát Ezdrás és megeskette a papok és a leviták fejedelmeit és egész Izraelt, hogy ilyen értelemben járjanak el. Ők meg is esküdtek. ⁶ Majd elindult Ezdrás az Isten háza elől és elment Eljasib fiának, Johanánnak kamrájába, és ott töltötte az éjszakát. Kenyeret nem evett és vizet nem ivott, mert gyászolt azoknak a bűne miatt, akik a fogságból visszatértek.

⁷ Majd felszólították Júdában és Jeruzsálemben mindazokat, akik a fogságból visszatértek, hogy gyűljenek össze Jeruzsálemben. ⁸ Aki pedig a fejedelmek és a vének határozata értelmében három nap alatt meg nem jelenik, annak elkobozzák egész vagyonát, őt magát pedig kizárják a fogságból hazatértek gyülekezetéből. ⁹ Egybegyűlt tehát Jeruzsálemben Júda és Benjamin összes férfija három nap

alatt a kilencedik hónapban, a hónap huszadik napján, és az egész nép ott telepedett le az Isten templomának terén és reszketett a bűn meg az eső miatt.

¹⁰ Majd szólásra emelkedett Ezdrás pap és így szólt hozzájuk: »Áthágtátok a törvényt, mert idegen nőket vettetek feleségül, hogy még tetézzétek Izrael vétkeit. ¹¹ Most azonban tegyetek vallomást az Úr, atyáitok Istene előtt, teljesítsétek akaratát, szakítsatok a föld népeivel és az idegen asszonyokkal!«

¹² Erre az egész tömeg így felelt és hangos szóval azt mondta: »Úgy legyen, ahogy szóltál hozzánk! ¹³ Mivel pedig sok a nép és itt az esőzés ideje és kint nem álldogálhatunk, meg nem is egy vagy két napi munkáról van szó (ebben a dologban ugyanis nagyon számosan vétkeztünk), ¹⁴ álljanak elő az egész gyülekezet fejedelmei és mindazok, akik városainkban idegen nőket vettek feleségül. Jelenjenek meg a kijelölt időben városonként a vénekkel és a bírakkal együtt, amíg el nem hárítjuk magunkról e bűn miatt Isten haragját.« ¹⁵ Jonatán, Aszaél fia, meg Jaászja, Tikva fia felkeltek ez ellen és velük tartottak Mesullám meg Sebetáj leviták.

¹⁶ A számkivetés fiai tehát így cselekedtek. Ezdrás pap családfőket választott ki magának nemzetségenként mind név szerint számba véve. A tizedik hónap első napján ülésre jöttek össze, hogy az ügyben vizsgálatot tartsanak. ¹⁷ Ezt mindazokkal a férfiakkal, akik idegen nőket vettek feleségül, az első hónap első napjáig elvégezték.

A tiltott házasságban élők jegyzéke ¹⁸ A papok, akik idegen nőket vettek feleségül, a következők voltak: Józsuénak, Joszedek fiának fiai és testvérei közül: Maaszja, Eliézer, Járíb és Gedalja. ¹⁹ Kezüket adták, hogy elküldik feleségeiket és vétükért egy kost hoznak a nyájából áldozatul. ²⁰ Immer fiai közül Hanáni és Zebedja; ²¹ Hárím fiai közül Maaszja, Elija, Semeja, Jehiél és Ozia; ²² Feshúr fiai közül: Elioenáj, Maaszja, Ismaél, Natanael, Jozabád és Elásza.

²³ A leviták fiai közül: Jozabád, Semej, Kelája, azaz Kálita, Fatája, Júda és Eliézer; ²⁴ az énekesek közül: Eljasib; a kapuőrök közül: Sallum, Telem és Uri; ²⁵ Izraelből pedig: Fáros fiai közül: Remeja, Jezia, Melkia, Miámin, Eliézer, Melkia és Bánea; ²⁶ Élám fiai közül: Matanja, Zakariás, Jehiél, Abdi, Jerimót és Elija; ²⁷ Zétua fiai közül: Elioenáj, Eljasib, Matanja, Jerimót, Zábád és Aziza; ²⁸ Bebáj fiai közül: Johanán, Hananja, Zabbáj, Ataláj; ²⁹ Báni fiai közül: Mesullám, Melluk, Adája, Jasúb, Saál és Ramót; ³⁰ Fáhat-Moáb fiai közül: Edna, Kalál, Benája, Maaszja, Matanja, Beszeleél, Binnuj és Manassze; ³¹ Herem fiai közül: Eliézer, József, Melkia, Semeja, Simeon, ³² Benjamin, Málók, Samarja; ³³ Hásúm fiai közül: Matanáj, Matáta, Zábád, Elifelet, Jermáj, Manassze, Szemei; ³⁴ Báni fiai közül: Maáddi, Amráam, Úel, ³⁵ Bánea, Bádaja, Keliu, ³⁶ Vánia, Márimut, Eljasib, ³⁷ Matanja, Matanáj, Jászi, ³⁸ Báni fiai közül, Binnuj, Semej, ³⁹ Sálmia, Nátán, Adája, ⁴⁰ Meknedebáj, Sisáj, Saráj, ⁴¹ Ezrel, Selemiau, Se-meria, ⁴² Sallum, Amarja, József; ⁴³ Nébó fiai közül: Jehiél, Matatiás, Zábád, Zábina, Jaddaj, Joel és Benája.

⁴⁴ Mindezek idegen nőket vettek feleségül és elbocsátották az asszonyokat és a gyermekeket is.

NEHEMIÁS KÖNYVE

ÚJJÁÉPÍTÉS NEHEMIÁS VEZETÉSÉVEL: 1,1-6,19

Neh 1 Nehemiás imája ¹ Nehemiásnak, Helkija fiának szavai.

A huszadik év kiszlev havában történt, amikor én Szúza várában voltam, ² hogy eljött hozzám egyik testvérem, Hanáni és vele néhány férfi Júdából. Ekkor érdeklődtem náluk azok felől a zsidók felől, akik megmenekültek és megmaradtak a száműzöttek közül, meg Jeruzsálem felől. ³ Erre így feleltek nekem: »Akik megmenekültek és még megvannak a számkivetettek közül ott abban a tartományban, nagy nyomorban és gyalázatban vannak. Jeruzsálem fala romokban hever, kapuit pedig tűz emésztette meg.«

⁴ Amikor e szavakat hallottam, leültem, sírtam, keseregtem jó néhány napig. Böjtöltem és így könyörgtem a menny Istene előtt: ⁵ »Uram, te a mennynek erős, nagy és félelmetes Istene, aki kitartasz a szövetség mellett és irgalommal vagy azok iránt, akik szeretnek téged és követik parancsaidat. Kérlek, ⁶ figyeljen fel füled és nyíljék meg szemed, hogy meghalld szolgád könyörgését. Éjjel-nappal esengek most előtted szolgálódért, Izrael fiáiért és vallomást teszek Izrael fiainak bűneiről, amelyeket ellened elkövettek és atyám házával együtt én is elkövettem. ⁷ Hívság vezetett minket félre, és nem tartottuk meg törvényedet, szertartásaidat és parancsaidat, amelyeket Mózesnek, szolgálodnak, adtál.

⁸ Emlékezzél szavadra, amellyel meghagytad Mózesnek, a te szolgálodnak: 'Ha vétkeztek, szétszórlak titeket a népek közé. ⁹ De ha megtértek hozzám, megtartjátok és teljesítitek parancsaimat, egybegyűjtelek titeket, ha mindjárt az ég szélére kerültetek is el. Visszahozlak titeket arra a helyre, amelyet nevem számára lakóhelyül választottam.' ¹⁰ Hisz szolgálid ők és néped, te mentetted meg őket nagy hatalmaddal és erős kezeddel.

¹¹ Kérlek, Uram, legyen füled figyelmessé szolgál imádságára és szolgálid könyörgésére, akik nevedet félni kívánják. Most pedig adj szerencsét szolgálodnak és engedd, hogy irgalmat találjon annál a férfinnél.« – Én ugyanis a király pohárnoka voltam.

Neh 2 Nehemiás visszatérése ¹ Niszán havában történt, Artaxerxész királynak huszadik esztendejében, hogy egyszer éppen bor volt előtte, s én fogtam a bort és odanyújtottam a királynak. Közben bágyadtnak tűnhettem fel előtte, ² mert így szólt hozzám a király: »Miért olyan szomorú az arcod? Tudtommal nem vagy beteg. Ok nélkül azonban ez nincsen! Szívedet, nem tudom milyen, de valami bánat emésztheti.« Erre nagyon megijedtem, ³ és azt mondtam a királynak: »Örökké élj, ó király! Hogyne lenne szomorú az arcom, amikor a várost, atyáim sírhelyét lerombolták, kapuit pedig tűz emésztette meg.« ⁴ Erre így szólt a király: »Mi volna a kívánságod?« Én ekkor a menny Istenéhez fohászkodtam ⁵ és így szóltam a királyhoz: »Ha jónak látja a király és ha kegyben van előtted a te szolgálod, küldj el engem Júdába, abba a városba, ahol atyáim sírja van, hogy újra felépíthessem azt.«

⁶ Erre azt kérdezte tőlem a király meg a királyné, aki mellette ült: »Mennyi időt venne igénybe utad, és mikor térnél vissza?« Amikor megmondtam neki az időt, beleegyezett és elbocsátott. ⁷ Majd így

szóltam a királyhoz: »Ha jónak látja a király, adjon nekem írásokat a folyamon túli terület helytartóihoz, hogy adjanak kíséretet mellém, amíg Júdába nem érek, ⁸ valamint levelet Ászáfhoz, a királyi erdőség felügyelőjéhez: bocsásson rendelkezésemre fát, hogy gerendával láthassam el a templom várának kapuit, a városfalakat és a házat, amelybe be fogok lépni.« A király megadta, mivel Istenem jószágos keze volt rajtam.

⁹ Amikor megérkeztem a folyamon túli vidék helytartóihoz, átnyújtottam nekik a királytól kapott írásokat. Katonai főtiszteket és lovasokat rendelt mellém a király. ¹⁰ Amikor ezt megtudta a hóroni Szanballát és Tóbiás, az ammonita szolga, nagyon bosszankodtak azon, hogy jött valaki, aki Izrael fiainak javát keresi.

Határozat a városfal építéséről ¹¹ Miután megérkeztem Jeruzsálembe és már három napig ott tartózkodtam, ¹² néhány férfi kíséretében elindultam éjjel – senkinek sem árultam el, mire indította szívemet Isten, hogy Jeruzsálemben cselekedjem. Állat sem volt velem azon az állaton kívül, amelyen ültem – ¹³ és éjnek idején kimentem a Völgy-kapun a Sárkányforrás és a Szemét-kapu felé és megsemmisítettem Jeruzsálem lerombolt falát és tűz emésztette kapuit. ¹⁴ Majd tovább haladtam a Forrás-kapu és a királyi vízvezeték irányában. Itt nem volt hely, hogy az állat, amelyen ültem, áthaladhasson. ¹⁵ Azért gyalog mentem fölfelé a völgyben, éjnek idején és megvizsgáltam a falat, majd visszafordulva ismét odaérkeztem a Völgy-kapuhoz, és így tértem vissza.

¹⁶ Az előljárók nem tudtak arról, hogy hová mentem és mit művelek. A zsidókkal, a papokkal, az előkelőkkel, az előljárókkal és a többiekkel, akik a munkában résztvettek, mindeddig ugyanis semmit sem közöltem. ¹⁷ Most azonban így szóltam hozzájuk: »Ti jól ismeritek a nyomorúságot, amelyben vagyunk. Jeruzsálem elpusztult, kapuit tűz emésztette meg. Gyertek tehát, építsük fel Jeruzsálem falait, hogy ne legyünk tovább gyalázat tárgya!« ¹⁸ Együttal elmondtam nekik, milyen jószágos volt hozzám az Isten keze, és milyen szavakat intézett hozzám a király, majd hozzátettem: »Rajta hát, építsünk!« És erős kézzel hozzáfogtak a nemes munkához.

¹⁹ Amikor ezt megtudta a hóroni Szanballát, az ammonita szolga, Tóbiás és az arab Gesem, kigúnyoltak minket és lenézően azt mondták: »Mi az? Mit műveltek? Tán lázadást szítotok a király ellen?« ²⁰ Én azonban megfeleltem nekik, és ezt mondtam: »Maga a menny Istene van segítségünkre, és mi, az ő szolgálói, nekilátunk és építünk. Nektek pedig sem részetek, sem jogotok, sem emléketek Jeruzsálemben nincsen.«

Neh 3 Az építkezés ¹ Hozzákezdtek tehát Eljasib a főpap és paptestvérei és megépítették a Nyáj-kaput: megszentelték és felállították szárnyait. Egészen a Százkönyök toronyig megszentelték, Haneél tornyáig. ² Mellette építettek Jerikó férfiai. Ezek mellett épített Zákur, Ámri fia.

³ A Hal-kaput Ásznaa fiai építették. Ők maguk fedték be és állították fel szárnyait a zárákkal és rezesekkel együtt. ⁴ Mellettük Kósz fiának, Uriásnak fia, Márimut épített. Mellette Mesezebel fiának, Berekjának fia, Mesullám épített és mellettük Szádok, Baána fia épített. ⁵ Mellettük a tekoaiak építettek, köztük azonban az előkelők nem hajtották nyakukat Uruk szolgálatába.

⁶ Az Öreg-kaput Jojáda, Fászea fia és Mesullám, Beszódja fia építette. Ők fedték be és állították fel szárnyait a zárakkal és reteszekkel együtt. ⁷ Mellettük a gibeoni Meltia, a meronáti Jádon, gibeoni és micpai férfiak építettek a folyamon túli tartomány helytartója nevében. ⁸ Mellette Eziél, Arája fia, az aranyműves épített, e mellett Ananja, a kenőcsös fia épített, így egészen a széles utca faláig megerősítették Jeruzsálemet. ⁹ Mellette Rafája, Húr fia, a jeruzsálemi kerület felének előljárója épített. ¹⁰ Mellette Jedája, Haromáf fia épített saját házával szemben. Mellette Háttus, Hásebneja fia épített. ¹¹ A másik falrészt meg a Kemencetornyot Melkia, Herem fia és Hásub, Fáhat-Moáb fia építette. ¹² Mellette Sallum, Lohes fia, a jeruzsálemi kerület felének előljárója épített, ő maga leányaival együtt.

¹³ A Völgy-kaput Hánun és Zánoe lakói építették. Felépítették, felállították szárnyait a zárakkal és reteszekkel együtt, és hozzá még ezer könyöknyi falat építettek egészen a Szemét-kapuig. ¹⁴ A Szemét-kaput Melkia, Rekáb fia, a bétakarámi kerület előljárója állította helyre. Felépítette és beillesztette szárnyait a zárakkal és reteszekkel együtt.

¹⁵ A Forrás-kaput Sallum, Kolhóze fia, a micpai kerület előljárója javította ki. Felépítette, befedte, felállította szárnyait a zárakkal és reteszekkel együtt, és felépítette Síloe tavának falát a királyi kert irányában, addig a lépcsőig, amely a Dávid-városból ereszkedik alá. ¹⁶ Utána Nehemiás, Azbok fia, a bétszíri kerület felének előljárója épített addig a helyig, amely Dávid sírjával szemben van, továbbá a nagy munkával készített tóig és a Vitézek házáig. ¹⁷ Utána leviták építettek: Rehum, Benni fia. Utána Hásebja, a keilai kerület felének előljárója épített saját kerülete nevében. ¹⁸ Utána ezek testvérei építettek: Baváj, Enadád fia, a keilai kerület másik felének előljárója.

¹⁹ Utána Ázer, Józ sue fia, Micpa előljárója egy másik darabot épített a megerősített szeglet feljárdójával szemben.

²⁰ Utána Báruk, Zakáj fia, egy második részt épített ki a hegyen a szeglettől Eljasib főpap házának kapujáig. ²¹ Utána Hakkus fiának, Uriásnak fia, Meremót, egy második részt épített ki Eljasib házának kapujától Eljasib házának végéig. ²² Utána papok, a Jordán síkságáról való férfiak építettek. ²³ Utána Benjamin meg Hásub építettek házukkal szemben. Utánuk Ananja fiának, Maaszjának fia, Azarja épített házának átellenében. ²⁴ Utána Binnuj, Henadad fia építette a második részt Azarja házától a sarokig és szegletig. ²⁵ Fálel, Ózi fia, a sarokkal és azzal a toronnyal szemben épített, amely a börtön udvarán a királyi felső palota felett emelkedik. Utána Fadája, Fáros fia épített ²⁶ addig a helyig, amely kelet felé a Víz-kapuval és a kiemelkedő toronnyal szemben van. ²⁷ Utána a tekoaiak építettek egy másik darabot a nagy, magas toronytól a templom faláig.

²⁸ A Ló-kaputól felfelé a papok építettek, mindenki saját házának átellenében. ²⁹ Utánuk Szádok, Immer fia épített házával szemben. Ő utána pedig Semaja, Sekenja fia, a keleti kapu őre épített. ³⁰ Utána Hananja, Selemja fia, és Szelef hatodik fia, Hánun épített egy második vonalat. Majd Mesullám, Berekja fia épített az ő lakásával szemben.

³¹ Utána Melkia, az aranyműves fia épített egészen a templomszolgák és a zsibárusok házáig az Ítélet-kapu átellenében és a Szeglet-teremig. ³² A Szeglet-terem és a Nyáj-kapu között pedig az aranyművesek és kereskedők építettek.

Az ellenség gúnyolódása ³³ Amikor meghallotta Szanballát, hogy építjük a falat, igen megharagudott, és nagy bosszúságában becsmérően nyilatkozott a zsidókról. ³⁴ Testvérei meg a samaritánusok hadserege előtt ugyanis ilyeneket mondott: »Mit művelnek itt ezek a gyámoltalan zsidók? Eltűrik-e ezt a népek? Talán még ma áldozni akarnak és készen kívánnak lenni? Vajon fel tudják-e ismét építeni a porhalomból az elégett kőfalakat?« ³⁵ Mellette pedig az ammonita Tóbiás így beszélt: »Csak hadd építsenek! Hiszen, ha egy róka ráugrik, ledönti a kőfalukat.«

³⁶ Halld csak Istenünk, mennyire megvetnek minket! Fordítsd vissza fejükre gyalázkodásukat! Tedd, hogy megvessék őket a rabság földjén. ³⁷ Ne takard el gonoszságukat és ne engedd, hogy bűnüket eltöröljék színed elől, mert kigúnyolták azokat, akik építkeznek.

³⁸ Mi azonban tovább építettük a falat és félmagasságig kijavítottuk az egészet. A nép ugyanis lelkesen nekilátott a munkának.

Neh 4 A szomszédos népek ellenségeskedése ¹ Amikor Szanballát, Tóbiás, az arabok, az ammoniták meg az asdódiak meghallották, hogy betömődnek Jeruzsálem falának sérülései, és zárulni kezdenek a hasadékok, igen nagy haragra gerjedtek. ² Egybe is gyűltek valamennyien, hogy felvonuljanak és hadakozzanak Jeruzsálem ellen és cselt vessenek. ³ Erre mi Istenünkhöz könyörögtünk és éjjel-nappal őrséget állítottunk ellenük a falra. ⁴ Júda azonban már így beszélt: »Mefogyatkozott a teherhordó nép ereje és az omladékföld igen sok, nem tudjuk felépíteni a falat.« ⁵ Ellenségeink pedig így beszéltek: »Ne tudjanak róla és ne vegyenek észre semmit, amíg közöttük nem vagyunk és le nem mészároljuk őket, hogy így véget vessünk a munkának.«

⁶ Azok a zsidók ugyanis, akik a szomszédságukban laktak, tízszer is eljöttek és figyelmeztettek bennünket minden helységről, ahonnan hozzánk jöttek. ⁷ Erre én rendenként felállítottam körös-körül a fal mögé a népet kardjával, lándzsájával és íjával. ⁸ Majd szemlét tartottam, eléjük álltam és így szóltam az előkelőkhöz, az előjárókhöz meg a nép többi részéhez: »Ne féljetek tőlük! Gondoljatok a nagy és félelmetes Úrra és harcoljatok testvéreitekért, fiaitokért, leányaitokért, feleségeitekért és házaikért.« ⁹ Így, amikor megtudták ellenségeink, hogy óvatosságra intettek minket, az történt, hogy Isten megghiúsította tervüket. Erre aztán visszatértünk mindannyian a falakhoz, mindenki a maga munkájához. ¹⁰ Attól a naptól kezdve azonban, amíg az ifjak fele munkáján dolgozott, a másik fele lándzsával, pajzzsal, íjjal és vérttel felszerelve harcra készen állt, és mögöttük voltak Júda egész házának fedelmei. ¹¹ Azok, akik a falon építettek, terhet hordtak és rakodtak, egyik kezükkel dolgoztak, a másikkal kardot tartottak. ¹² Kard övezte ugyanis minden építőnek a derekát és így építettek. A kürtöt pedig mellettem fújták. ¹³ Akkor így szóltam a főemberekhez, előjárókhöz és a többi néphez: »Az építkezés nagy és kiterjedt, s ennek következtében szétszakadozunk és messze vagyunk egymástól a falon. ¹⁴ Azért bárhonnan is halljátok a kürt szavát, siessetek oda hozzánk. Istenünk majd hadakozni fog érettünk.« ¹⁵ Dolgozzunk csak az építkezésen, közben azonban a csoportunk fele hajnalhasadtától a csillagok feljöttéig tartsa készenlétben lándzsáját.

¹⁶ Akkortájt még meghagytam a népnek: »Mindenki tartózkodjék legényével együtt Jeruzsálemben, hogy felválthassuk egymást éjjel az örökösben, nappal a munkában.« ¹⁷ Én pedig és testvéreim, legényeim meg az örök, akik kíséretemben voltak, ruhánkat sem tettük le. Mindenki jobbában tartotta fegyverét.

Neh 5 Belső széthúzás ¹Közben a nép meg asszonyai hangos panasszal keltek ki zsidó testvéreik ellen. ²Voltak, akik ezt mondták: »Fiainkat és leányainkat zálogba adtuk, hogy gabonát vegyünk rajtuk, ehessünk és élni tudjunk!« ³Voltak, akik így szóltak: »Elzálogosítjuk szántóföldjeinket, szőlőinket és házainkat, hogy gabonát szerezhessünk az éhínség idején.« ⁴Mások ezt mondták: »Kölcsönpénzt kell felvennünk, hogy leróhassuk a király adóját és oda kell adnunk szántóföldjeinket és szőlőinket, ⁵márpedig a mi húsunk is olyan, mint testvéreink húsa, és a mi fiaink is olyanok, mint az ő fiaik. Íme, szolgaságba vetjük fiainkat meg leányainkat, és leányaink között nem egy már rabszolgáló, és nincs, amivel kiválthatnánk őket, hiszen szántóföldjeink és szőlőink is mások kezén vannak.«

⁶Én nagyon megharagudtam, amikor ilyen hangú panaszuikat hallottam, ⁷megfontoltam a dolgot és megfeddtem a főembereket meg az előljárókat. Azt mondtam nekik: »Hát mindegyiktek uzsorát űz felebarátjával szemben?« Majd népes gyűlést hívtam össze ellenük ⁸és így szóltam hozzájuk: »Mi, amint tudjátok, tehetségünkhöz képest kiváltottuk azokat a zsidó testvéreinket, akiket eladtak a pogányoknak. Ti pedig eladjátok saját testvéreiteket, hogy mi kiváltsuk őket?« Erre hallgattak és nem tudtak, mit válaszolni. ⁹Én pedig folytattam: »Nem helyes az, amit műveltek. Miért nem jártok a mi Istenünk félelmében, hogy ne gyalázhassanak minket a pogányok, a mi ellenségeink? ¹⁰Én is, testvéreim meg legényeim is igen soknak kölcsönöztünk pénzt meg gabonát. Mi azonban nem követeljük vissza az adósságot. ¹¹Adjátok még ma vissza szántóföldjeiket, szőlőiket, olajkertjeiket és házait, és hozzá engedjétek el nekik a pénz-, gabona-, bor-, olajkamatot is, amelyet tőlük követelni szoktatok.«

¹²Erre ők így feleltek: »Visszaadjuk és nem követelünk tőlük semmit sem. Úgy cselekszünk, ahogy mondtad.« Odahívtam erre a papokat és megeskettem őket, hogy úgy tegyenek, ahogy szóltam. ¹³Majd kiráztam keblemen ruhámat és azt mondtam: »Így rázzon ki minden embert házából, vagyonából Isten, ha ezt az ígéretet nem tartja meg. Legyen ilyen kirázott és üres.« Erre az egész tömeg így felelt: »Ámen«, és dicsőítették Istent. És a nép a határozat értelmében járt el.

Nehemiás, Júda helytartója ¹⁴Attól a naptól kezdve pedig, amelyen a király meghagyta nekem, hogy helytartó legyek Júda földjén, Artaxerxész királynak huszadik esztendejétől egészen a harmincketedikig, tehát tizenkét esztendőn át, én meg testvéreim nem vettük fel azt a járandóságot sem, amely a helytartót megilleti. ¹⁵Az előző helytartók ugyanis, akik én előttem voltak, súlyosan megterhelték a népet és kenyérben, borban meg pénzben naponta negyven siklust szedtek. Hozzá még legényeik is nyomták a népet. Én azonban isteni félelemből nem így cselekedtem. ¹⁶Sőt még a falépítésnél is segédkeztem, bár földet nem vásároltam. Legényeim is mind ott voltak a munkánál.

¹⁷Asztalomnál ültek a zsidók is, meg az előljáróság is, mintegy százötven férfi, valamint azok is, akik a körülöttünk lakó népek közül érkeztek hozzánk. ¹⁸Ezért naponta elkészítettek számomra egy ökröt, hat válogatott kost, nem is számítva a szárnyasokat, minden tizedik napon pedig különféle borokat és sok egyebet szolgáltam fel. Mégsem vettem fel a helytartói járandóságot, mert a nép amúgy is nagyon szegény volt.

¹⁹Emlékezzél meg rólam, Istenem, szolgáljon javamra mindaz, amit ennek a népnek érdekében cselekedtem.

Neh 6 A támadások elhárítása ¹ Amikor meghallotta Szanballát, Tóbiás, az arab Gesem meg a többi ellenségünk, hogy felépítettem a falat, és nincs többé rés rajta (akkoriban már csak a kapuszárnyakat nem szereltem még fel), ² elküldtek hozzám Szanballát és Gesem ezzel az üzenettel: »Jöjj, találkozzunk Kefirimben az Onó völgyében.« Ők azonban azt tervezték, hogy gonosz dolgot cselekszenek velem. ³ Erre én követeket küldtem hozzájuk, ezzel az üzenettel: »Nagy munkán dolgozom. Nem mehetek le, mert az visszamaradna, ha elindulnék és lemennék hozzátok.« ⁴ Négyyszer küldtek ilyen módon hozzám, én azonban a fenti szavakkal válaszoltam nekik.

⁵ Sőt Szanballát az előbb említett üzenettel ötödször is elküldte hozzám emberét, és ez nyílt levelet hozott kezében, amelyben ezt írta: ⁶ »A népek között úgy hallatszik, Gesem is mondta, hogy te meg a zsidók lázadást szítotok, és azért építed a falat, mert királyuk akarsz lenni. Ennek okáért ⁷ prófétákat is fogadtál, hogy hirdessék és mondják felőled Jeruzsálemben: 'Király van Júdeában!' Ez a dolog el fog jutni a király füléhez, azért jöjj, tanácskozzunk egymással!« ⁸ Én azonban elküldtem hozzájuk és ezt üzentem: »Nem úgy történt, mint ahogyan te előadod. Magad találtad azt ki.« ⁹ Így ijesztgettek minket mindnyájan abban a reményben, hogy »kezünk eláll majd a munkától és abbahagyjuk azt.« Kezem azonban éppen ezért még több erőre kapott.

¹⁰ Amikor pedig elmentem annak a Semajának a házába, aki Metabeél fiának, Dalájának volt a fia, ő így szólt hozzám: »Tárgyaljunk inkább az Isten házában egymással, a templom bensejében, és zárjuk be az épület kapuit, mert eljönnek majd, hogy megöljenek, és pedig éjjel fognak eljönni, hogy meggyilkoljanak téged.«

¹¹ Én azonban így feleltem: »Hogyan menekülhetne olyan ember, mint én? Hogyan tehetné be magamfajta ember a lábát a templomba anélkül, hogy életét veszítené? Nem lépek be.« ¹² Megértettem ugyanis, hogy nem az Isten küldte őt, hanem azért mondta ezt a hamis jóvendölést rólam, mert Tóbiás meg Szanballát felbérelték őt. ¹³ Pénzt kapott ugyanis, hogy én ijedtemben olyasmit tegyek, ami bűn, és így legyen valami rossz, amit terhemre róhatnak. ¹⁴ Tudd be, Uram, Tóbiásnak és Szanballátnak ilyesféle cselekedeteiket, de Noádja prófétának, meg a többi prófétának is, akik ijesztgettek engem.

¹⁵ Elkészült tehát a fal Elul hónap huszonötödik napján, ötvenkét nap alatt. ¹⁶ Amikor ellenségeink mindannyian meghallották, hogy félelem fogott el minden népet, amely körülöttünk volt, az ő büszkeségük is összeomlott, és megtudták, hogy Isten vitte véghez ezt a művet.

¹⁷ Abban az időben a zsidók sok előkelő emberétől ment levél Tóbiáshoz és Tóbiástól is jött őhözájuk. ¹⁸ Sokan voltak ugyanis Júdeában, akik esküvel kötelezték le magukat neki, hiszen ő Área fiának, Sekenjának veje volt, fia Johanán pedig Berekja fiának, Mesullámnak leányát vette el feleségül. ¹⁹ Még magasztalták is előttem és szavaimat hírül vitték neki. Tóbiás pedig leveleket küldözgetett, hogy megfélemlítsen engem.

RENDELKEZÉSEK ÉS REFORMOK: 7,1-13,31

Neh 7 A városfal építésének befejezése ¹ Amikor aztán elkészült a fal, és elhelyeztem a kapuszárnyakat, és beosztottam a kapuőröket, az énekeseket és a levitákat, ² megbízást adtam Hanáni testvéremnek, és Hananjának, a várparancsnoknak, Jeruzsálemre vonatkozólag (ő ugyanis megbízható és a többenél istenfélőbb ember volt). ³ Így szóltam hozzájuk: »Jeruzsálem kapuit nem szabad addig kinyitni, amíg csak melegen nem tűz a nap. Amikor még magasan van, be kell zárni a kapukat és be kell reteszelni. Őröket kell állítani Jeruzsálem lakóiból, egyeseket a kijelölt helyre, másokat a saját házuk elé.«

A lakosság jegyzéke ⁴ De a város igen széles és kiterjedt volt és kevés volt benne a nép, még nem építettek házakat.

⁵ Erre azt a gondolatot adta szívembe Isten, hogy egybehívjam az előkelőket, az előjárókat és a népet és megszámláljam őket. Ekkor megtaláltam a jegyzéket azokról, akik először tértek vissza. Benne ezt találtam megírva:

⁶ Ezek a tartománynak azok a fiai, akik a Nebukadnezár, babiloni király által elhurcolt számkivetettek rabságából felkerekedtek és visszatértek Jeruzsálembe, illetve Júdába, mindenki a maga városába: ⁷ Zerubbábelrel vonultak: Józ sue, Nehemiás, Azarja, Raámja, Nahamáni, Mardókeus, Belsán, Meszfárát, Bigváj, Náhum, Baána.

Izrael férfiainak száma a következő volt: ⁸ Fáros fiai kétezer-százhetvenketten, ⁹ Safátja fiai háromszázhetvenketten, ¹⁰ Área fiai hatszázötvenketten, ¹¹ Fáhat-Moáb fiai Józ sue és Joáb ivadékaiból kétezer-nyolcszáztizennyolcan, ¹² Élám fiai ezerkétszázötvennégyen, ¹³ Zétua fiai nyolcszáznegyvenötten, ¹⁴ Zakáj fiai hétszázhatvanan, ¹⁵ Binnuj fiai hatszáznegyvennyolcan, ¹⁶ Bebáj fiai hatszázhuszonnyolcan, ¹⁷ Azgád fiai kétezer-háromszázhuszonketten, ¹⁸ Adonikám fiai hatszázhatvanheten, ¹⁹ Bigváj fiai kétezer-hatvanheten, ²⁰ Ádin fiai hatszázötvenötten, ²¹ Áternek, Hezekja fiának fiai kilencvennyolcan, ²² Hásúm fiai háromszázhuszonnyolcan, ²³ Becáj fiai háromszázhuszonnégyen, ²⁴ Háref fiai száztizenketten, ²⁵ Gibeon lakói kilencvenötten, ²⁶ Betlehem és Netufa lakói száznyolcvannyolcan, ²⁷ Anatót férfiai százhuszonnyolcan, ²⁸ Bétazmót férfiai negyvenketten, ²⁹ Kirját-Jearim, Kefira és Berót férfiai hétszáznegyvenhárman, ³⁰ Ráma és Geba férfiai hatszázhuszonegyen, ³¹ Makmász férfiai százhuszonketten, ³² Betel és Hái férfiai százhuszonhárman, ³³ a másik Nébó férfiai ötvenketten, ³⁴ a másik Élám férfiai ezerkétszázötvennégyen, ³⁵ Hárem lakói háromszázhuszan, ³⁶ Jerikó lakói háromszáznegyvenötten, ³⁷ Lód, Hádíd és Onó lakói hétszázhuszonegyen, ³⁸ Szenáa lakói háromezer-kilencszázharmincan.

A papok és leviták jegyzéke ³⁹ A papok: Idája fiai Józ sue házából kilencszázhetvenhárman, ⁴⁰ Immer fiai ezerötvenketten, ⁴¹ Fáhúr fiai ezerkétszáznegyvenheten, ⁴² Árem fiai ezertizenheten.

⁴³ A leviták: Józ sue fiai, Kedmiel, Binnuj és Hodavja hetvennégyen.

⁴⁴ Az énekesek: Ászáf fiai száznegyvennyolcan.

⁴⁵ A kapuőrök: Sallum fiai, Áter fiai, Telmon fiai, Akkub fiai, Hátita fiai, Sobáj fiai százharmincnyolcan.

⁴⁶ A templomszolgák: Sziha fiai, Hászufa fiai, Tebbaót fiai, ⁴⁷ Kerosz fiai, Sziáa fiai, Fádon fiai, ⁴⁸ Lebána fiai, Hagába fiai, Szelmáj fiai, ⁴⁹ Hánán fiai, Geddel fiai, Gáher fiai, ⁵⁰ Raája fiai, Rászin fiai, Nekoda fiai, ⁵¹ Gezem fiai, Úza fiai, Fászea fiai, ⁵² Becáj fiai, Meunim fiai, Nefuszim fiai, ⁵³ Bakbuk fiai, Hákufa fiai, Hárhur fiai, ⁵⁴ Beszlút fiai, Máhida fiai, Hársa fiai, ⁵⁵ Berkosz fiai, Sziszára fiai, Tema fiai, ⁵⁶ Nászja fiai, Hátifa fiai.

⁵⁷ Salamon szolgáinak fiai, Szotáj fiai, Szóferet fiai, Fáruda fiai, ⁵⁸ Jahála fiai, Dárkon fiai, Giddel fiai, ⁵⁹ Safátja fiai, Hátíl fiai, az Ámon fiától, Szabaimtól származó Fókeret fiai.

⁶⁰ A templomszolgák és Salamon szolgáinak fiai összesen háromszázkilencvenketten.

⁶¹ Azok pedig, akik Telmelából, Telhársából, Kerubból, Addonból és Immerből jöttek, és nem tudták kimutatni, hogy családjuk és nemzetségük Izraelből való, a következők: ⁶² Dalája fiai, Tóbija fiai, Nekoda fiai hatszáznegyvenketten; ⁶³ a papok közül pedig: Hábaja fiai, Kósz fiai, annak a Barzillájnak a fiai, aki a gileádi Barzilláj leányai közül vett magának feleséget és azok nevét kapta. ⁶⁴ Ezek keresték nevüket a jegyzéken, de nem találták meg, ezért kizárták őket a papi szolgálatból. ⁶⁵ A kormányzó ugyanis meghagyta nekik, hogy a szentségesből mindaddig ne egyenek, amíg pap nem támad az Urim és a Tumim kezeléséhez.

A népszámlálás ⁶⁶ Az egész sokaság mintegy negyvenkétezer-háromszázhatvan emberből állott, ⁶⁷ nem számítva szolgáikat, szolgálóleányait, akik hétezer-háromszázharminceten voltak, közöttük kétszáznegyvenöt énekes és énekesnő. ⁶⁸ Lovuk hétszázharminchat, öszvérük kétszáznegyvenöt, ⁶⁹ tevéjük négyszázharmincöt, szamaruk pedig hatezer-hétszázhusz volt.

⁷⁰ A családfők közül néhányan adományokkal járultak hozzá az építéshez. A kormányzó ezer drachma aranyat, ötven csészét, ötszázharminc papi köntöst adott a kincshez, ⁷¹ a családfők pedig húsezer drachma aranyat és kétezer kétszáz mína ezüstöt adtak a templomi kincsekhez. ⁷² És amit a többi nép adományozott, az húsezer drachma arany, kétezer mína ezüst és hatvanhét papi köntös volt. A papok meg a leviták, a kapuőrök, az énekesek, a többi nép, a templomszolgák és egész Izrael saját városaikban telepedtek le.

Elérkezett a hetedik hónap, Izrael fiai pedig városaikban laktak.

Neh 8 A törvény felolvasása ¹ Egybegyűlt az egész nép, mint egy ember, a Víz-kapu előtti térségen, és felszólították Ezdrás írástudót, hogy hozza elő Mózes törvénykönyvét, amelyet az Úr rendelt Izraelnek. ² Odahozta tehát Ezdrás pap a törvényt a hetedik hónap első napján a férfiak, a nők és mindazok gyülekezete elé, akik érteni tudtak belőle. ³ Reggeltől délig felolvasott belőle nyilvánosan a férfiaknak s a nőknek és azoknak, akik érteni tudtak belőle a Víz-kapu előtti téren. Az egész nép füle figyelt a törvény könyvére.

⁴ Ezdrás írástudó felállt egy faemelvényre, amelyet a felolvasás céljaira készített. Mellette álltak jobb felől Matatiás, Semeja, Anaja, Urija, Helkija és Maaszja, balján pedig: Fadája, Misaél, Melkia, Hásúm, Hásbadána, Zakarja és Mesullám. ⁵ Majd felnyitotta Ezdrás a könyvet az egész nép előtt, – magasabban állt ugyanis az egész népnél – és amikor felnyitotta, felállt az egész sokaság. ⁶ Ezdrás áldotta az

Urat, a nagy Istent. Erre az egész nép kiterjesztett kézzel ráfelelte: »Ámen, ámen.« Aztán meghajoltak és arcukkal a földre borulva imádták Istent.

⁷ Ezután Józ sue, Báni, Serebja, Jámin, Akkub, Seftáj, Hódija, Maaszja, Kelita, Azarja, Jozabád, Hánán Pelaja és a leviták kifejtették a törvényt a népnek. A nép pedig állva maradt a helyén. ⁸ Ezután felolvastak az Isten törvényének könyvéből, érthetően, majd megmagyarázták és kifejtették, amit felolvastak. ⁹ Aztán így szólt Nehemiás, a kormányzó, és Ezdrás pap és írástudó, meg a leviták, akik tanították őket: »Az Úrnak, a mi Istenünknek szentelt nap ez. Ne szomorkodjatok tehát és ne sírjatok!« Sírt ugyanis az egész nép, amikor hallotta a törvény szavát. ¹⁰ Azt mondta nekik: »Menjetek, egyetek zsírosat, igyatok rá édes mustot! Juttassatok egy-egy falatot azoknak is, akik nem készítettek maguknak, mert a mi Urunk szent napja ez! Ne szomorkodjatok, mert az Úr kardja a ti erőtök!« ¹¹ Majd csendre intették a leviták az egész népet, ezekkel a szavakkal: »Hallgassatok el, szent nap ez, ne szomorkodjatok!« ¹² Erre az egész nép eltávozott, hogy egyék, igyék, falatokat juttasson a szegényeknek, és nagy örömnépet üljön, mert megértették a szavakat, amelyre oktatta őket.

A sátoros ünnep ¹³ Amikor pedig másnapra a nép összes családfője, valamint a papok és a leviták egybegyűltek Ezdrás írástudónál, hogy megmagyarázza nekik a törvény szavait, ¹⁴ azt találták megírva a törvényben, hogy megparancsolta az Úr Mózes által: lakjanak Izrael fiai a hetedik hónapban, az ünnepen sátorban. ¹⁵ Éppen ezért ki kell hirdetni és kiáltani minden városukban és Jeruzsálemben a következőket: »Menjetek ki a hegyre, hozzatok olajfalombot, leveles ágat a legszebb fáról, mirtusgallyat, pálmaágakat, dús falombozatot, hogy sátrak készüljenek, amint az elő van írva!«

¹⁶ Kivonult erre a nép és lombot hozott. Mindenki sátrat állított magának háza tetején, udvarában, az Isten házának udvaraiban, a Víz-kapu előtti téren és az Efraim-kapu előtti téren. ¹⁷ Sátrakat készített tehát az egész gyülekezet, amely a fogságból visszatért, és sátrakban lakott. Józ suénak, Nún fiának idejétől kezdve ugyanis egészen eddig a napig nem cselekedtek így Izrael fiai. És fölötte nagy volt az öröm. ¹⁸ Ő pedig az első naptól az utolsóig mindennap felolvastott az Isten törvényének könyvéből. Így ülték meg hét napon át az ünnepet és a nyolcadik napon az összejövetelt, előírás szerint.

Neh 9 Engesztelő istentisztelet ¹ Majd ennek a hónapnak huszonnegyedik napján egybegyűltek Izrael fiai. Bőjtöt tartottak, zsákba öltöztek és port hintettek a fejükre. ² Izrael fiainak utódai elkülönültek ugyanis minden idegentől, odaálltak, és megvallották saját bűneiket meg atyáik vétkeit. ³ Odaálltak a helyükre és a nap negyedrészében felolvastak az Úrnak, Istenüknek törvénykönyvéből, aztán a nap egy másik negyedében bűnvallomást tettek és leborultak az Úr, az ő Istenük előtt.

⁴ Józ sue, Báni, Kedmiel, Sebanja, Bonni, Serebja, Báni meg Kánáni leviták ugyanis felléptek az emelvényre és hangos szóval kiáltottak az Úrhoz, az ő Istenükhöz. ⁵ Majd így szóltak Józ sue, Kedmiel, Bonni, Hásebneja, Serebja, Odája, Sebnia és Petahja leviták:

»Rajta! Áldjátok az Urat, a ti Isteneteket
örökkön-örökké!
Áldott legyen dicsőséges és magasztos neved
minden áldással és dicsérettel!

Engesztelő ima ⁶Te vagy az Úr! Egyedül csak te!

Te alkottad a mennyet,
a legmagasabb mennyet is
minden seregével együtt;
a földet és mindent, ami rajta van;
a tengereket és mindent, ami bennük van.
Te adsz életet mindezeknek,
s a mennyei sereg leborulva imád téged.

⁷Te, az Úr, az Isten,
aki kiválasztottad Ábrámot,
kivezetted őt a káldeai Úrból,
és az Ábrahám nevet adtad neki;
⁸és mivel úgy találtad,
hogyan az ő szíve hűséges irántad,
szövetséget kötöttél vele,
hogyan neki adod a kánaáni, a hetita, az amorita,
a ferezita, a jebuzita, a gergezita földjét,
és azt az ő utódainak juttatod.
Meg is tartottad szavadat,
mert igaz vagy.

⁹Amikor láttad atyáink sanyargatását
Egyiptomban,
és hallottad jajkiáltásukat
a Vörös tenger mellett,
¹⁰jeleket és csodákat műveltél a fáraón,
összes szolgáján és országának egész népén;
tudtad ugyanis,
hogyan dölőfösen viselkedtek velük szemben.
Szereztél is magadnak nevet,
amint azt a mai nap is mutatja.

¹¹Kétfelé választottad előttük a tengert,
úgyhogy szárazon kelhettek át a tenger közepén;
üldözőiket pedig
– mint valami követ a rengeteg vízbe –
úgy dobtad be a mélybe.

¹²Nappal felhőoszlopban jártál előttük,
éjjel pedig tűzoszlopban,

hogy megvilágítsd nekik az utat,
amelyen haladniuk kellett.

¹³ Leszálltál a Sínai hegyére,
beszéltél hozzájuk az égből,
adtál nekik jó szabályokat,
igazságos törvényeket,
előírásokat és üdvös parancsokat.

¹⁴ Kihirdetted nekik szent szombatodat,
és szolgád, Mózes által
parancsokat, előírásokat,
meg törvényt rendeltél számukra.

¹⁵ Amikor éheztek,
ételt adtál nekik az égből,
amikor pedig szomjaztak,
vizet fakasztottál számukra a sziklából
és meghagytad nekik, hogy menjenek,
vegyék birtokukba azt az országot,
amelyet esküre emelt kézzel ígértél oda nekik.

¹⁶ Ők azonban, a mi atyáink,
dölyfösködtek, megkeményítették nyakukat,
és nem hallgattak parancsaidra,

¹⁷ vonakodtak engedelmeskedni
és nem emlékeztek a csodákra sem,
amelyeket értük műveltél.
Nyakaskodtak és fejükbe vették,
hogyan lázadozva visszatérnek szolgaságukba.
Te azonban, a megbocsátó,
kegyes, könyörületes,
türelmes és nagy irgalmasságú Isten,
nem hagytad el őket,

¹⁸ még akkor sem,
amikor öntött borjút készítettek maguknak
és azt mondogatták: 'Ez a te Istened,
aki kivezetett téged Egyiptomból.'
Pedig ezzel szörnyű istenkáromlást követtek el.

¹⁹ Te nagy könyörületességében
mégsem hagytad őket magukra a pusztában.

Nem távozott el tőlük a felhőoszlop nappal,
hogyan vezesse őket az úton,
és a tűzoszlop éjjel,
hogyan jelölje nekik az irányt,
amelyen vonulniuk kellett.

²⁰ Megadtad jó lelkedet is,
hogyan oktassa őket;
nem tagadtad meg szájuktól mannádat sem
és szomjúságukban vizet juttattál nekik.

²¹ Negyven esztendeig tápláltad őket a pusztában;
semminek sem voltak a híjával;
ruházatuk el nem kopott
és lábuk fel nem törött.

²² Országokat és népeket adtál nekik
és osztottál szét közöttük;
birtokba vették így Szebon földjét,
Hesebon királyának földjét,
meg Óg, Bászán királyának földjét.

²³ Megsokasítottad fiaikat,
mint az ég csillagait,
és elvezetted őket arra a földre,
amelyről meghagytad atyáiknak,
hogyan vonuljanak oda be,
és vegyék birtokukba azt.

²⁴ Amikor pedig fiaik bevonultak
és elfoglalták az országot,
megaláztad előttük annak a földnek
lakóit, a kánaániakat,
és kezükbe adtad őket,
királyaikat és a föld népeit
azzal, hogy tegyenek velük, amit akarnak.

²⁵ Elfoglaltak tehát
megerősített városokat, kövér földet,
birtokba vettek házakat,
mindenféle jóval telve,
vízvermeket, amelyeket mások vájtak,
szőlő- meg olajfaültetvényeket

és nagy mennyiségben gyümölcsfákat.
Ettek, jóllaktak, meghíztak
és nagy jószágodból gyönyörűséggel teltek meg.
²⁶ Mégis haragra ingereltek téged,
elfordultak tőled,
törvényedet hátuk mögé hajították,
prófétáidat pedig,
akik arra intették őket,
hogy térjenek vissza hozzád,
megölték: rettenetes istenkáromlásokat vittek végbe.
²⁷ Ezért ellenségeik kezére juttattad őket
és azok megsanyargatták őket.
Amikor pedig szorongatásuk idején
hozzád kiáltottak,
te meghallgattad őket az égből
és irgalmasságod nagysága szerint
szabadítókat küldtél nekik,
hogy kimentsék őket ellenségeik kezéből.
²⁸ Mihelyt azonban visszatért nyugalmaik,
ismét csak olyat cselekedtek, ami gonosz előtted.
Ezért megengedted,
hogy ellenségeik hatalmába kerüljenek.
S amikor ezek szorongatták őket,
újra hozzád kiáltottak segítségért,
te az égből meghallgattad
és irgalmadból hosszú időn keresztül
gyakran megszabadítottad őket,
²⁹ egyben figyelmeztetted őket,
hogy térjenek vissza törvényedhez.
Ők azonban dőlyfösködtek,
nem hallgattak parancsaidra,
vétkeztek törvényeid ellen,
amelyek pedig éltetik az embert,
ha szerintük cselekszik;
hátat fordítottak, megkeményítették nyakukat
és nem engedelmeskedtek.
³⁰ Te pedig sok esztendeig

irgalmaztál nekik, figyelmeztetted őket
prófétáid által lelkeddel,
de ők nem engedelmeskedtek,
ezért az országok népeinek kezébe adtad őket.

³¹ Mivel azonban irgalmasságod nagy,
nem pusztítottad el és nem hagytad el őket,
hiszen te könyörületes és irgalmas Isten vagy.

³² Most tehát, te nagy,
hatalmas és félelmetes Istenünk,
aki hív vagy a szövetségben és irgalomban,
ne fordítsd el arcodat mindattól a szenvedéstől,
amely az asszír királyok idejétől kezdve
mind a mai napig ért minket,
királyainkat, fejedelmeinket,
papjainkat, prófétáinkat, atyáinkat
és egész népedet.

³³ Te igaz vagy mindabban,
ami bennünket ért, te hív voltál,
mi pedig hűtlenül cselekedtünk.

³⁴ Királyaink, fejedelmeink,
papjaink és atyáink
nem követték törvényedet,
nem figyeltek parancsaidra
és figyelmeztetéseidre,
amelyekkel intetted őket.

³⁵ Saját királyságukban,
a sok jó közepette, amelyekben részesítetted őket,
a kiterjedt termékeny földön,
amelyet nekik juttattál,
nem szolgáltak neked és nem tértek meg
gonosz cselekedeteiktől.

³⁶ És lám, ma szolgáságban vagyunk mi magunk
és a föld is, amelyet azért adtál atyáinknak,
hogy élvezzék gyümölcsét és javait;
ezen a földön ma szolgák vagyunk.

³⁷ Terményei a királyok részére gyűlnek,
akiket bűneink miatt helyeztél fölénk

és akik kedvük szerint rendelkeznek
testünkkel és jószágunkkal,
úgyhogy igen nagy nyomorúságban vagyunk.«

Neh 10 A szövetség megújítása ¹ »Mindezek miatt megkötjük a szövetséget, írásba foglaljuk, és megpecsételik fejedelmeink, levitáink, meg papjaink.«

² Az írást a következők pecsételték meg: Nehemiás, Hakeláj fia, a kormányzó, meg Cidkija, ³ Száreja, Azarja, Jeremiás, ⁴ Feshúr, Amarja, Melkia, ⁵ Háttus, Sebenja, Melluk, ⁶ Hárem, Meremót, Obadja, ⁷ Dániel, Genton, Báruk, ⁸ Mesullám, Ábia, Miámin, ⁹ Maázia, Belgáj, Semeja papok; ¹⁰ továbbá Józ sue, Azanja fia, Henadad fiai közül Binnuj, Kedmiel leviták, ¹¹ és testvéreik: Sebenja, Odája, Kelita, Pelaja, Hánán, ¹² Míka, Rohób, Hásebja, ¹³ Zákur, Serebja, Sebanja, ¹⁴ Odája, Báni, Báninú.

¹⁵ A nép főemberei: Fáros, Fáhat-Moáb, Élám, Zetu, Báni, ¹⁶ Bonni, Azgád, Bebáj, ¹⁷ Adonja, Bigváj, Ádin, ¹⁸ Áter, Hezekja, Ázur, ¹⁹ Odája, Hásúm, Becáj, ²⁰ Háref, Anatót, Nebáj, ²¹ Megfia, Mesullám, Házir, ²² Mesizábel, Szádok, Jeddua, ²³ Pelatja, Hánán, Anája, ²⁴ Ózeás, Hananja, Hásúb, ²⁵ Alohes, Fálea, Sobek, ²⁶ Rehum, Hásebna, Maaszja, ²⁷ Ehája, Hánán, Anán, ²⁸ Melluk, Hárán és Baána.

²⁹ A többiek a nép közül: papok, leviták, kapuőrök, énekesek, templomszolgák, és mindenki, aki az országok népeitől elkülönült, és az Isten törvényéhez szegődött, feleségestől, fiastól és lányostól, mindnyájan, akikben megvolt a kellő értelem, ³⁰ megfogadták, ahogy testvéreik, a vezetők, megfogadták és megesküdtek, hogy teljesítik Isten törvényét, amelyet Isten szolgája, Mózes által adott. Megcselekszik és megtartják az Úrnak, a mi Istenünknek összes parancsát, előírását és törvényét, ³¹ meg azt is, hogy leányainkat nem adjuk a föld népének, sem az ő leányaikat nem vesszük fiaink számára feleségül.

³² Ha pedig az ország népei szombati napon hoznak árut vagy bárminemű szükséges holmit, hogy azt árusítsák, szombaton vagy szent napon nem vesszük meg tőlük. A hetedik évet szabadon hagyjuk, és semmiféle adósságot sem hajtunk be. ³³ Törvénnyel kötelezzük magunkat, hogy évente egyharmad siklust adunk a mi Istenünk házának szolgálatára: ³⁴ a kihelyezett kenyerekre, a szüntelen való ételáldozatra, a meg nem szűnő egészen eléggő áldozatra a szombatokon, a hónapok első napján, továbbá az ünnepeken bemutatandó mind az ünnepi, mind pedig a bűnért való, Izraelért engesztelésül bemutatott áldozatokra és Istenünk házának különféle szükségletére.

³⁵ Az áldozati fára vonatkozólag a papok, a leviták és a nép között sorsot vetettünk, hogy azt évről-évre a meghatározott időben családi házak szerint elszállítjuk Istenünk házába, hogy elégjen az Úr, a mi Istenünk oltárán, amint az Mózes törvényében elő van írva. ³⁶ Évről-évre elvisszük földünk zsengeit az Isten házába és minden fa minden első gyümölcsét. ³⁷ A törvény rendelkezése értelmében elsőszülött fiainkat és állatainknak, marháinknak meg juhainknak elsőszülöttjét elvisszük a papoknak, akik az Isten házában szolgálatot teljesítenek, hogy bemutassák őket Istenünk házában. ³⁸ Odaviszszük a papoknak, Istenünk kamrájába, ételünknek és italunknak, minden fa gyümölcsének, a szüretnek és az olajnak a javát is, földünk tizedét pedig a levitáknak. Mert a leviták tizedet szednek munkánk gyümölcséből, minden városban.

³⁹ Áron fia, a pap, ott legyen a levitáknál, amikor a leviták tizedét szedik. Tizedük tizedrészét szolgáltatassák be a leviták Istenünk háza kincstárának kamrájába. ⁴⁰ A kincstárba kell ugyanis hordania Izrael fiainak és Lévi fiainak a gabona, bor és olaj adományát. Ott lesznek a szent edények, a szolgálatot tevő papok, az énekesek, a kapuőrök is. Nem hanyagoljuk el tehát Istenünk templomát.

Neh 11 Jeruzsálem lakóinak jegyzéke ¹ A nép főemberei Jeruzsálemben telepedtek meg, a többi nép pedig sorsot vetett, hogy így kiválasszon egytized részt, hogy az Jeruzsálemben, a szent városban telepedjék le, kilenc rész pedig a városokban lakjon. ² A nép áldotta mindazokat a férfiakat, akik önként ajánlkoztak, hogy Jeruzsálemben telepednek le. ³ A tartomány fejedelmei, akik Jeruzsálemben és Júda városaiban laktak, a következők voltak: mindenki, az izraeliták, a papok, a leviták, a templomszolgák és Salamon szolgálóinak fiai saját birtokukon, saját városaikban telepedtek le.

⁴ Jeruzsálemben Júda fiai és Benjamin fiai laktak. Júda fiai közül: Atája, Aziám fia, aki Zakariás fia, aki Amrja fia, aki Safátja fia, aki Maláleél fia volt, Fáresz fiai közül; ⁵ Maaszja, aki Báruk fia, aki Kolhóze fia, aki Hászaja fia, aki Adája fia, aki Jojárib fia, aki Zakariás fia, aki Síloni fia volt; ⁶ Fáresz minden fia, aki Jeruzsálemben telepedett le, négyszázhatvannolc hadra termett férfi.

⁷ Benjamin fiai pedig ezek: Sallum, Mesullám fia, aki Joed fia, aki Fadája fia, aki Kolája fia, aki Mászja fia, aki Eteél fia, aki Isája fia volt; ⁸ aztán testvérei, erős férfiak kilencszázhuszonnyolcan. ⁹ Joel, Zekri fia volt a felügyelőjük, és Júdás, Szenua fia, a város második előljárója.

¹⁰ A papok közül pedig: Joárib fia, Idája, Jákin ¹¹ Szárája, Helkija fia, aki Mesullám fia, aki Szádok fia, aki Merajót fia, aki Ahitób fia, az Isten házának előljárója volt; ¹² testvérei pedig, akik a templomi szolgálatot végezték, nyolcszázhuszonketten; és Adája, Jerohám fia, aki Pelalja fia, aki Ámszi fia, aki Zakariás fia, aki Feshúr fia, aki Melkia fia, ¹³ meg testvérei, a családok fejei, kétszáznegyvenketten; továbbá Amasszáj, Azreél fia, aki Ahszáj fia, aki Mesullámot fia, aki Immer fia ¹⁴ és testvérei, hadra termett férfiak, százhuszonnyolcan; felügyelőjük Zabdiél, tekintélyes férfi volt.

¹⁵ A leviták közül pedig: Semeja, Hásub fia, aki Aszrikám fia, aki Hásabja fia, aki Boni fia volt, ¹⁶ és a leviták fejedelmei közül Sabatáj, meg Jozabád, akik az Isten házában az összes külső munkálatoknak az élén álltak; ¹⁷ és Matanja, Míka fia, aki Zebedej fia, aki Ászáf fia, a dicsőítő és magasztaló imádságnak a vezetője, meg Bekbekja, aki testvérei között a második, és Abda, Sámua fia, aki Gallá fia, aki Iditun fia volt. ¹⁸ A leviták a szent városban összesen kétszáznyolcvannégyen voltak.

¹⁹ A kapuőrök pedig: Akkub, Telmon és testvéreik, akik a kapukat őrizték, százhetvenketten.

A letelepítés rendje ²⁰ A többiek Izraelből, a papok meg a leviták közül, Júda különböző városaiban telepedtek le, mindenki a saját birtokán. ²¹ A templomszolgák az Ófelen laktak. Szíha meg Gásfa álltak a templomszolgák élén.

²² A leviták felügyelője pedig Jeruzsálemben Azzi, Báni fia volt, aki Hásabja fia, aki Matanja fia, aki Míka fia volt, Ászáf fiai közül, akik énekesek voltak az Isten házának szolgálatában. ²³ Királyi rendelet szabta meg az ő dolgukat és az énekeseknek az egyes napokra való beosztását.

²⁴ Petahja pedig, Mesezebel fia, Zára fiai közül, aki Júda fia volt, a nép minden ügyében a király megbízottja volt.

²⁵ Ami pedig az egyes vidéki lakóhelyeket illeti, Júda fiai közül letelepedtek Kirját-Arbéban és leányvárosaiban, Díbonban és leányvárosaiban, Kabszeélben és majorjaiban ²⁶ Jesuában, Moládában, Bétfeletben, ²⁷ Hácar-Suálban, Beersebában és leányvárosaiban, ²⁸ Szikelegben, Mokonában és leányvárosaiban, ²⁹ Remmonban, Száraában, Jerimótban, ³⁰ Zánoában, Adullámban és majorjaikban, Lákisban és vidékén, Azekában és leányvárosaiban. Ott laktak tehát Beersebától egészen Ennom völgyéig.

³¹ Benjamin fiai pedig Gebától kezdve Mekmásban, Háiban, Bételben és leányvárosaiban laktak, ³² Anatótban, Nóbban, Ananejában, ³³ Hácorban, Rámában, Getaimban, ³⁴ Hádiban, Ceboimban, Neballátban, Lódban ³⁵ és Onóban, a Kézművesek völgyében. ³⁶ A leviták közül pedig egyes csoportok Júdában és Benjaminban voltak.

Neh 12 A papi és a levita családok jegyzéke ¹ Ezek azok a papok és a leviták, akik Zerubbábel, Salátíel fiával és Józsuével hazatértek: Szárája, Jeremiás, Ezdrás, ² Amarja, Melluk, Háttus, ³ Sebenja, Reum, Meremót, ⁴ Addó, Genton, Ábia, ⁵ Miámin, Mádia, Bilga, ⁶ Semeja meg Jojárib, Idája, ⁷ Sallum, Ámok, Helkija, Idája. Ezek a papok fejedelmei és testvéreik József idejében.

⁸ A leviták pedig: Jészua, Binnuj, Kedmiel, Serebja, Júda, Matanja; ezek és testvéreik a dicsőítő éneket vezették, ⁹ amíg Bekbekja és Hänni meg testvéreik mindegyike a maga hivatalát látta el. ¹⁰ József Joakimot nemzette, Joakim Eljasibot nemzette, Eljasib Jojádát nemzette, ¹¹ Jojáda Jonatánt nemzette és Jonatán Jedduát nemzette.

¹² Joakim idejében ezek voltak a papok és a családfők: Szárájáé Marája, Jeremiásé Hananja, ¹³ Ezdrásé Mesullám, Amarjáé Johanán, ¹⁴ Milikóé Jonatán, Sebenjáé József, ¹⁵ Hárámé Edna, Marajóté Helkáj, ¹⁶ Adájáé Zakarja, Gentoné Mesullám, ¹⁷ Ábiáé Zekri, Miáminé és Moadjáé Piltaj, ¹⁸ Bilgáé Sammua, Semajáé Jonatán, ¹⁹ Jojáribé Matanáj, Jedájáé Azzi, ²⁰ Szellájé Kalláj, Ámoké Héber, ²¹ Helkijáé Hásebja, Idájáé Natanael.

²² A levita családfők fel vannak jegyezve Eljasib, Jojáda, Johanán és Jeddua napjaiból; a papok pedig a perzsa Dáriusz uralkodásáig. ²³ Lévi fiai közül a családfők fel vannak jegyezve a Krónikás könyvben, és pedig Eljasib fiának, Jonatánnak napjaiig.

²⁴ A leviták főemberei pedig a következők voltak: Hásebja, Serebja, József, Binnuj és Kedmiel és testvéreik, akiknek az volt a tisztük, hogy Dávidnak, az Isten emberének parancsa értelmében dicsérő és dicsőítő énekeket zengjenek, beosztásuk szerint. ²⁵ Matanja, Bekbekja, Obedja, Mesullám, Telmon, Akkub a kapuknál és a bejáratoknál levő kamrák őrzői voltak. ²⁶ Ezek végezték a szolgálatot Joakimnak, József fiának, Joszedek unokájának napjaiban és Nehemiás helytartó meg Ezdrás pap és írástudó napjaiban.

A városfal megszentelése ²⁷ Jeruzsálem falainak megszentelése alkalmával összes helyükről egybegyűjtötték a levitákat, hogy Jeruzsálembe vigyék őket és hálaadás meg dicsőítés közepette trombitával, hárfa és lant mellett vígan üljék meg a szentelési ünnepet. ²⁸ Az énekesek fiai egybegyűltek a

Jeruzsálem körüli településekről és a netufaiak falvaiból, ²⁹ Bétgilgálból, Geba és Azmávet vidékéről, az énekesek ugyanis Jeruzsálem környékén településeket építettek maguknak.

³⁰ Majd megtisztultak a papok meg a leviták és tisztulásnak vetették alá a népet, a kapukat és a falat is. ³¹ Meghagytam Júda fejedelmeinek, hogy sorakozzanak fel a fal mentén, majd két nagy dicsőítő kart állítottam fel. Az egyik megindult a fal mellett jobbra a Szemét-kapu irányában, ³² utána ment Hósaja, és Júda fejedelmeinek egyik fele, ³³ valamint Azarja, Ezdrás, Mesullám, ³⁴ Júdás, Benjamin, Semeja és Jeremiás; ³⁵ továbbá a papok fiai közül trombitával: Zakariás: – aki Jonatánnak volt a fia, aki meg Semejának volt a fia, aki meg Matanjának volt a fia, aki meg Mikájának volt a fia, aki meg Zekurnak volt a fia, aki meg Ászáfnak volt a fia, – ³⁶ meg testvérei: Semeja, Azareél, Malaláj, Galaláj, Maáj, Natanael, Júdás és Hanáni, Dávidnak, az Isten emberének hangszereivel. Élükön Ezdrás haladt. A Forrás-kapunál ³⁷ egyenesen felmentek a Dávid-város lépcsőzetén, a falnak Dávid háza felett való feljáróján, majd kelet felé a Víz-kapuig mentek.

³⁸ Közben a másik dicsőítő kar ellenkező irányban haladt, mögötte én meg a nép fele a fal és Kemen-cetorony felett a Széles-fal felé. ³⁹ Az Efraim-kapu, az Öreg-kapu, a Hal-kapu, Hananeél tornya és Emát tornya felett eljutottak egészen a Nyáj-kapuig, és megállapodtak a Börtön-kapunál.

⁴⁰ Ezután felállt a két dicsőítő kar az Isten házában, és vele én meg az előljáróság fele, ⁴¹ valamint a papok: Eljakim, Maaszja, Miámin, Mikea, Elioenáj, Zakariás, Hananja trombitával, ⁴² és Maaszja, Semeja, Eleazár, Azzi, Johanán, Melkia, Élám és Ézer. Az énekesek hangosan énekeltek; karnagyuk Jezrája volt. ⁴³ Bemutattak azon a napon nagy áldozatokat is és örültek, Isten ugyanis nagy örömmel örvendezettette meg őket. Feleségeik meg gyermekeik is örültek, és Jeruzsálem vigassága messze elhallatszott.

A szent szolgálatok rendje ⁴⁴ Még azon a napon férfiakat, papokat és levitákat állítottak a kincstár kamrái élére, hogy oda gyűjtsék össze a falvak földjéről a papok és a leviták részét, amely a törvény szerint megillette őket, mert Júda örömét találta a papokban és a levitákban, akik a szolgálatot végzik. ⁴⁵ Ők ugyanis pontosan teljesítették Istenük szolgálatát és az engesztelés szolgálatát. Az énekesek meg a kapuőrök pedig Dávidnak és fiának, Salamonnak rendelkezése értelmében végezték tisztüket. ⁴⁶ Dávid és Ászáf napjaiban ugyanis először állítottak vezetőket az énekesek fölé, akár dicsőítő, akár hálaadó éneket énekeltek Istennek. ⁴⁷ Zerubbábel korában és Nehemiás idejében egész Izrael napról napra részt juttatott az énekeseknek meg a kapuőröknek, és megadta a szent járandóságot a levitáknak. A leviták pedig Áron fiainak adtak a szent járandóságból.

Neh 13 Nehemiás egyéb reformjai ¹ Azon a napon a nép jelenlétében felolvastak Mózes könyvéből és benne azt találták megírva, hogy az ammonitáknak meg a moabitáknak sohasem szabad az Isten közösségébe belépniük ² azért, mert nem siettek kenyérrel és vízzel Izrael fiai elé, sőt felbérelték ellenük Bálámot, hogy átkozza meg őket. Istenünk azonban az átkot áldásra fordította. ³ Ezért az történt, hogy amikor meghallották a törvényt, elkülönítettek minden idegent Izraeltől.

⁴ Azelőtt Eljasib pap volt Istenünk házában a kincstár felügyelője, s Tóbiás közeli rokona volt. ⁵ Ő berendezett neki egy nagy kamrát, amelyben azelőtt az áldozati ajándékokat, a tömjént, az edényeket, a gabona-, bor- és olajtizedet, a leviták, az énekesek és a kapuőrök részét meg a papok zsengejét raktározták el.

⁶ Ezalatt azonban én nem voltam Jeruzsálemben, mert Artaxerxésznek, Babilon királyának harminckettedik esztendejében a királyhoz mentem és csak bizonyos idő múltával kértem engedélyt a királytól, ⁷ és mentem el Jeruzsálembe. Ekkor rájöttem a gonoszságra, amelyet Eljasib Tóbiás javára véghez vitt azáltal, hogy neki az Isten házának előcsarnokában kamrát rendezett be. ⁸ Mivel én ebben nagyon gonosz dolgot láttam, Tóbiás házában holmiját a kamrából kidobáltam, ⁹ a kamrát pedig megtisztíttattam és visszavittem oda az Isten házában edényeit, az ételáldozatot meg a tömjént.

¹⁰ Arról is értesültem, hogy nem szolgáltatták be a levitáknak járó részt, a leviták meg az énekesek pedig mindannyian földjükre szöktek, még azok is, akiknek szolgálatot kellett volna teljesíteniük.

¹¹ Erre vádat emeltem az előjárók ellen: »Miért hanyagoljuk el az Isten házáat?« Majd egybegyűjtöttem és odaállítottam őket a helyükre. ¹² Erre egész Júda beszolgáltatta a csűrökbe a gabona-, bor- és olajtizedet. ¹³ A csűrök élére odaállítottuk Selemját, a papot, Szádokot, az írástudót, a leviták közül pedig Fadáját és melléjük Hánánt, Zákurnak, Matanja fiának fiát, mert megbízható férfinak ismerték őket és rájuk bízta testvéreik járandóságát. ¹⁴ Emlékezzél meg ezért rólam Istenem és ne engedd, hogy feledésbe menjenek jócselekedeteim, amelyeket Istenem háza és szolgálata érdekében véghezvittem.

A szombat megtartásának rendje ¹⁵ Azokban a napokban láttam Júdában olyanokat, akik szombaton sajtót tiportak, kévét hordtak, megterhelték szamaraikat borral, szőlővel, fügével meg mindenféle rakománnyal és azt szombati napon szállították Jeruzsálembe. Én erre figyelmeztettem őket, hogy olyan napon árusítsanak, amelyen szabad kereskedni.

¹⁶ Letelepdedtek oda tírusziak is, akik halat meg mindenféle árucikket hoztak és azt Júda fiainak Jeruzsálemben szombatonként árusították. ¹⁷ Erre megszidtam Júda előkelőit és azt mondtam nekik: »Micsoda gonoszság ez, amit itt műveltek, hogy megszenteltelenítitek a szombat napját! ¹⁸ Nemde ezt tették atyáink is, és Istenünk ezért zúdította ránk és erre a városra ezt a sokféle bajt? Ti pedig még növelitek a haragot Izrael ellen azáltal, hogy megszegitek a szombatot.«

¹⁹ Ezért amint Jeruzsálem kapuinál szombati napon beállott a szürkület, meghagytam, hogy zárják be a kapukat, és elrendeltem, hogy szombat elmúltáig ne nyissák ki őket. Majd felállítottam néhányat legényeimből a kapuknál, hogy szombati napon senki se hozhasson be terhet. ²⁰ Ennek következtében a kereskedők és mindenféle cikk árusítói egyszer-másszor Jeruzsálem falain kívül telepdedtek le. ²¹ Erre én megfeddtem őket és így szóltam hozzájuk: »Mit tartózkodtok itt a fal mentén? Ha ezt még egyszer megteszitek, kezet vetek rátok.« Attól az időtől kezdve azután szombaton nem jöttek. ²² Egyben meghagytam a levitáknak, hogy végezzenek tisztulást, aztán jöjjenek, őrizték a kapukat, hogy megszenteljék a szombat napját.

Ezért is emlékezzél meg rólam, Istenem, és könyörülj rajtam irgalmasságod sokasága szerint.

A vegyesházasságok tilalma ²³ Ugyancsak azokban a napokban láttam zsidókat, akik asdódi, ammonita és moabita nőket vettek feleségül. ²⁴ Gyermekeik fele asdódiul beszélt, és nem tudott zsidóul beszélni, hanem ennek vagy annak a népnek a nyelvén szóltak. ²⁵ Erre én megszidtam és megátkoztam őket. Meg is vertem közülük néhány férfit, megtépdestem hajukat, és megeskettem őket Istenre, hogy ne adják oda leányaikat az ő fiaiknak, és fiaik meg maguk számára ne vegyenek feleséget az ő leányaik közül: ²⁶ »Nem ebben a dologban vétkezett-e Salamon, Izrael királya is? Már pedig sok nemzetnek nem volt hozzá hasonló királya. Istene előtt kedves volt, Isten őt királynak tette meg egész Izrael fölött, s még őt is bűnre csábították az idegen asszonyok. ²⁷ Vajon engedetlenségünkben mi is elkövessük mind ezt a nagy gonoszságot, és vétkezzünk Istenünk ellen azzal, hogy idegen nőket veszünk feleségül?«

²⁸ Eljasib főpap fiának, Jojádának fiai közül az egyik ráadásul a hóroni Szanballátnak lett a vejévé. Ezt elűztem magamtól. ²⁹ Emlékezzél meg Uram Istenem azokról, akik beszenyeznek a papi tisztséget, a papi és levita kötelezettséget. ³⁰ Így tisztítottam meg őket mindenféle idegentől, megállapítottam a papok meg a leviták beosztását, kinek-kinek szolgálata szerint. ³¹ Rendelkeztem úgyszintén az áldozati fának a meghatározott időben való szállítását és a zsengeteket illetőleg is. Emlékezzél meg rólam, Istenem, javamra! Ámen.

TÓBIÁS KÖNYVE

BEVEZETÉS: 1,1-2

Tób 1 ¹Tóbit cselekedeteinek könyve, Tóbiel fiáé, aki Ananiel fia, aki Aduel fia, aki Gábael fia, Ráfael fia, aki Ráguel fia, Asziel nemzetségéből Naftali törzséből, ²akit Szalmanasszárnak, az asszírok királyának idejében hurcoltak fogságba Tisbéből, amely Kádes Naftali jobb oldalán Felső Galileában Szór felett nyugatra, Fogortól balra fekszik.

TÓBIT BÁNATA ÉS NYOMORÚSÁGA: 1,3-3,17

Tóbit a hazájában ³Én Tóbit az igaz úton jártam és jótetteket vittem végbe életem minden napján, sok alamizsnát adtam testvéreimnek és azoknak az embereknek, akik velem kerültek fogságba Asszíria országába, Ninivébe. ⁴Amikor még hazámban, Izrael földjén éltem és még fiatal voltam, atyámnak Naftalinak egész törzse elszakadt Dávidnak, atyámnak házától és Jeruzsálemtől, Izrael minden törzséből kiválasztott városától, hogy az áldozat helye legyen, ott, ahol a templom, Isten lakóhelye lett felépítve és felszentelve Izrael minden törzse számára örök időkre. ⁵Minden testvérem és atyámnak Naftalinak egész háza a borjúnak áldozott, amelyet Jeroboám, Izrael királya állíttatott Dánban, Galilea hegyén. ⁶Én azonban gyakran elzarándokoltam egyedül Jeruzsálembe az ünnepnapokon, amint azt örök törvény írja elő egész Izraelben. Vittem magammal Jeruzsálembe az első termést, az állatok és a nyáj elsőszülötteit, a nyáj első gyapját ⁷és odaadtam azt a papoknak, Áron fiainak az oltár számára. A gabona és bor, az olaj, a gránátalma és egyéb gyümölcs tizedét Lévi fiainak adtam, akik Jeruzsálemben szolgáltak. A második tizedet pénzzé tettem hat éven át és felhasználtam Jeruzsálemben minden évben. ⁸Odaadtam az árváknak és özvegyeknek, az Izrael között élő idegeneknek, és nekik adtam a harmadik évben és megettük azt Mózes törvényének előírása szerint és ahogyan Debóra, Ananiel atyánknak anyja tanított. Apám ugyanis meghalt és árván maradtam. ⁹Amikor elértem a férfikort, feleségül vettem Annát hazám nemzetségéből és fiam született tőle, akit Tóbiásnak neveztem el.

Tóbit száműzetésben ¹⁰Amikor fogságba kerültem Asszíriába, mint fogoly Ninivébe mentem. Minden testvérem és akik nemzetségemből valók voltak, ettek a pogányok eledeléből, ¹¹én azonban őrizkedtem attól, hogy a pogányok ételéből egyek. ¹²Mivel emlékeztem Istenemre egész lelkemmel, ¹³a Magasságbeli kedvessé tett Szalmanasszár előtt és én vásároltam be neki mindent, amire szüksége volt. ¹⁴Médiába mentem és haláláig vásároltam neki és a médiai Rágesben Gábaelnél, Gábri testvérénél letétbe helyeztem tíz talentum ezüstöt. ¹⁵Miután meghalt Szalmanasszár, fia Szanherib uralkodott helyette. A Médiába vezető utak nem voltak biztonságosak, és már többé nem utazhattam Médiába. ¹⁶Szalmanasszár idejében bőséges alamizsnát adtam testvéreimnek, akik népemhez tartoztak. ¹⁷Kenyeremet az éhezőknek, ruhámat a mezíteleneknek adtam, s ha láttam, hogy meghalt valaki népemből és kivetették Ninive falai mögé, eltemettem. ¹⁸Eltemettem azokat is, akiket Szanherib király ölt meg, amikor Júdából menekült a büntetés idején, amelyet az Ég Királya művelt vele a káromlásokért, amelyekkel káromolta – Izrael fiai közül sokakat megölt haragjában –, én elvittem és eltemettem őket. Szanherib kereste és nem találta őket. ¹⁹Ekkor a niniveiek közül valaki megmondta a királynak, hogy én temettem el őket. Amikor megtudtam, hogy a király ezt tudja rólam és

keres, hogy megöljön, elrejtőztem és félelmemben elmenekültem. ²⁰ Erre minden vagyonomat elkobozták a királyi kincstár számára, és nem maradt számomra más, mint feleségem Anna és fiam Tóbiás. ²¹ De nem múlt el negyven nap és két fia megölte, majd az Ararát hegységbe menekültek. Fia Asszarhaddon uralkodott utána, s Ahikárt, testvéremnek Anaelnek fiát tette főkincstárosának és kormányzójának. ²² Ahikár szólt az érdekemben és visszatérhettem Ninivébe. Ahikár volt ugyanis a főpohárnok, a pecsétőr, az adminisztráció és a pénzügyek vezetője Szanherib asszír király alatt. Rokonságomhoz tartozott, nemzetségemből való volt.

Tób 2 Tóbit megvakul ¹ Asszarhaddon idejében tehát visszatértem házamba és visszakaptam feleségemet Annát és fiamat Tóbiást. Ünnepekkor, pünkösdkor, amely a Hetek szent ünnepe, jó ebéd volt, leültem enni. ² Meg volt terítve számomra az asztal és finom ételeket láttam. Így szóltam fiamhoz Tóbiáshoz: »Menj, s ha egy szegényre akadsz testvéreink közül, akiket ide hurcoltak Ninivébe, s egész szívével az Urat szolgálja, hívd ide, s egyék velünk. Megvárlak fiam, amíg visszajössz.« ³ Tóbiás elment, hogy a testvéreink között keressen egy szegényt, de visszatért és így szólt: »Apám!« Ezt mondtam neki: »Mi van fiam?« Ő ezt válaszolta: »Valakit meggyilkoltak a mieink közül, odavetették a piactérre, s ott fekszik még; megfojtották.« ⁴ Fölkeltem, otthagytam az ebédet még mielőtt hozzányúltam volna, elhoztam az embert a térről egy házba, és vártam a napnyugtát, hogy eltemethessem. ⁵ Aztán hazatértem, megfürödtem és szomorúan fogyasztottam el kenyereimet, ⁶ s eszembe jutott, amit Ámosz próféta mondott Bételről: »Ünnepeitek gyásszá változnak, és minden éneketek kesergéssé.« ⁷ Elkezdtem sírni. Napnyugta után elmentem, megástam a sírt és eltemettem. ⁸ Szomszédaim kicsúfoltak és ezt mondták: »Ez az ember már megint nem fél. Ilyen dolog miatt már halálra keresték és megmenekült, s íme, már újra halottakat temet.« ⁹ Ezen az éjjelen megfürödtem a temetés után, kimentem az udvaromba és elaludtam a fal mellett, s arcomat nem takartam be a meleg miatt. ¹⁰ Nem tudtam, hogy verebek vannak fölöttem a falon, s ezek meleg trágyája hullott a szemembe, s fehér foltok keletkeztek rajta. Orvoshoz kellett fordulnom, hogy gyógyíttassam magam. De minél több kenőcsöt használtam el, annál inkább romlott a látásom a foltok miatt, végül teljesen megvakultam. Négy évig nem láttam és testvéreim sajnálkoztak rajtam. Ahikár két éven át gondoskodott rólam mielőtt Elimaiszba ment.

Tóbitot kigúnyolja a felesége ¹¹ Ekkor Anna, a feleségem bérért munkát vállalt, gyapjút font. ¹² A megrendelőnek adta, s az pénzt adott érte. Disztrosz hónap hetedikén elkészült egy darabbal és átadta a megrendelőknek, akik kifizették neki az egész bért és ráadásul egy kecskegidát adtak neki. ¹³ Amikor közelembbe ért a kecske, mekegni kezdett. Hívtam feleségemet és megkérdeztem: »Honnan van ez a kecskegida? Csak nem lopott jószág? Add vissza gazdáinak, nekünk nem szabad lopott jószágot megenni.« ¹⁴ Ő ezt válaszolta nekem: »Ajándékba kaptam a béremen felül.« Én azonban nem hittem neki és azt mondtam, hogy adja vissza gazdáinak, s egészen kivörösödtem miatta. Ő így felelt nekem: »Hol vannak alamizsnáid? Hol vannak jócselekedeteid? Íme, látszik rajtad mindez.«

Tób 3 Tóbit imája ¹ Telve nagy szomorúsággal, sírva fakadtam, s imádkozni kezdtem panaszkodva: ² »Igazságos vagy Uram, s minden tetted igazságos és minden utad irgalom és igazság, s te ítéled meg a világot. ³ Ezért tehát Uram, emlékezzél meg rólam, és tekints reám. Ne állj bosszút bűneim és hanyagságaim, sem pedig atyáim bűnei miatt, amelyeket elkövettek előtted. ⁴ Mert nem engedelmeskedtünk parancsaidnak, ezért átadtál minket fosztogatásra, fogságra, halálra, szóbeszéd, gúny

és intő példa lettünk a nemzeteknek, akik közé szétszórtál minket. ⁵ És most számosak igaz ítéleteid, amelyeket végrehajtasz rajtam bűneim és atyáim bűnei miatt, mert nem éltünk parancsaid szerint és nem jártunk hűségesen előtted. ⁶ Nos tehát tégy velem úgy, ahogy neked tetszik, parancsold meg, hogy visszatérjen lelkem, hadd költözzek el a föld színéről, s visszatérjek a földre. Jobb nekem meghalni, mint életben maradni, mert hamis gyalázkodást hallottam, s igen nagy a szomorúság bennem. Parancsold meg Uram, hogy megszabaduljak e szorongatattásból és bocsáss el az örök helyre. Ne fordítsd el tőlem arcodat Uram, mert jobb nekem meghalni, mint ilyen szorongatást látni életemben és ne kelljen gyalázkodást hallanom.«

Sárát becsméri ⁷ Történt pedig ugyanezen a napon, hogy Sára, Ráguel leánya, a médiái Ekbatanában atyjának egyik szolgálóleánya részéről becsmérést hallott. ⁸ Hét férfinak adták ugyanis feleségül, de Azmódeus, a gonosz szellem megölte őket, mielőtt megtörtént volna vele, ami az asszonyokkal történni szokott. A szolgálóleány ezt mondta neki: »Te ölted meg férjeidet! Íme, már hetet adtak hozzád és egyikkel sem volt szerencséd. ⁹ Miért büntetsz minket férjeid miatt, mivel meghaltak? Menj utánuk te is, ne lássunk tőled soha se fiút, se leányt.«

Sára imája ¹⁰ Ezen a napon elkeseredve és könnyezve fölment a leány atyjának felső szobájába azzal a szándékkal, hogy felakasztja magát. De elgondolkodott és így szólt: »Ne gyalázzák esetleg apámat és mondják: 'Egyetlen kedves lányod volt és keserűségében felakasztotta magát', és idős atyámat szomorúsággal viszem az alvilágba. Helyesebb lesz, ha nem akasztom fel magam, hanem kérem az Urat, hogy haljak meg és ne halljam már a gyalázkodást életemben.« ¹¹ Ez után az ablaknál kitárt karral fohászkodott és ezt mondta: »Légy áldott Uram, irgalmas Isten, legyen áldott szent és tiszteltreméltó neved mindörökké. Áldjon téged minden műved örökké. ¹² És most Uram, feléd irányítom arcomat és tekintetemet. ¹³ Add meg, hogy elhagyjam a földet és ne halljam a gyalázkodásokat. ¹⁴ Te tudod Uram, hogy tiszta maradtam a férfi minden tisztátalanságától ¹⁵ és nem szennyeztem be nevemet, sem atyám nevét fogságom földjén. Egyedüli leánya vagyok atyámnak, nincs más gyermeke, aki örökölhette volna, nincs testvére, sem közeli rokona, aki miatt meg kellene maradnom, hogy felesége legyek. Hét férjet már elvesztettem, mi értelme van még az életemnek? De ha nem akarod elvenni életemet Uram, tekints rám és könyörülj rajtam, ne kelljen több gyalázatot elviselnem.«

Isten segítségének reménye ¹⁶ Ugyanabban az időben mindkettőjük imádsága meghallgatást nyert a fölséges Isten színe előtt, ¹⁷ és elküldte Ráfael angyalt, hogy gyógyítsa meg mindkettőt: Tóbit szeméről távolítsa el a fehér foltokat, hogy láthassa Isten világát, Sárát pedig, Ráguel leányát, adja feleségül Tóbiásnak, Tóbit fiának, kötözzé meg Azmódeust, a gonosz szellemet, mert az előbbiekkal szemben Tóbiást illeti a jog, hogy őt elnyerje. Ekkor Tóbit visszatért az udvarról házába, Sára pedig, Ráguel leánya, lejött a fenti szobából.

ISTEN MEGSEGÍTI TÓBITOT: 4,1-12,22

Tób 4 Tóbit intelmei Tóbiásnak ¹ Azon a napon Tóbitnak eszébe jutott a pénz, amelyet Gábaelnél hagyott a médiái Rágesben. ² Ezt gondolta magában: »Íme, halálokat kértem. Miért nem hívom fiamat Tóbiást, és beszélek vele erről a pénzről, mielőtt meghalok?« ³ Magához hívta fiát Tóbiást, aki odajött és így szólt hozzá: »Fiam, ha meghalok, temess el illendőképpen. Becsüld meg anyádat és ne hagyd el egész életében, tégy kedvére és semmiben se szomorítsd meg lelkét. ⁴ Gondolj arra fiam,

hogy sok veszedelmet állt ki érted, amikor méhében hordozott. Ha meghal, temesd mellém ugyanabba a sírba. ⁵Életed minden napján fiam, eszedben legyen az Úr, ne vétkezz és ne hágd át parancsait. Életed minden napján tedd a jót és ne járj a gonoszság útján, ⁶mert ha az igazságot műveled, szerencsések lesznek útjaid tetteidben. ⁷Vagyonodból fiam, adj alamizsnát, és sohase fordítsd el arcodat a szegénytől, s akkor Isten sem fordítja el arcát tőled. ⁸Amennyi vagyonod lesz fiam, aszerint adj belőle alamizsnát. Ha bőven lesz vagyonod, több alamizsnát adj belőle. Ha kevés lesz, ne félj a kevésből adni alamizsnát: ⁹szép kincset helyezel el így az ínséges napokra, ¹⁰mert az alamizsna megment a haláltól és nem engedi, hogy a sötétségbe kerülj. ¹¹Az alamizsna szép adomány mindazoknak, akik a Magasságbeli színe előtt teszik.

¹²Óvakodj fiam minden erkölcstelenségtől. Feleséget atyáid nemzetségéből végy magadnak és ne végy el idegen asszonyt, aki nem atyád törzséből való, mert a próféták fiai vagyunk: Noé, Ábrahám, Izsák és Jákob a mi ősatyánk a régi időtől kezdve. Emlékezz arra fiam, hogy ők mind atyáik nemzetségéből vettek feleséget és áldottak voltak gyermekeikben és ivadéjuké lesz örökségként a föld. ¹³Te pedig fiam szeresd testvéreidet és ne légy kevély szívedben testvéreiddel, néped fiaival és leányaival szemben, hogy közülük végy feleséget, mert a kevélység nagy romlást és állhatatlanságot okoz. A tétlenség pedig szegénységgel és ínséggel jár. A tétlenség az éhség anyja.

¹⁴A nálad dolgozó munkás bére ne maradjon nálad, hanem azonnal add meg neki, és a te béred nem kevesbedik meg, ha Istennek szolgálsz, igazságban megtérül számodra. Vigyázz magadra fiam minden cselekedetedben és légy megfontolt minden szavadban, ¹⁵s amit te nem szeretsz, azt másnak se tedd. Ne igyál annyi bort, hogy megrészegedd, s a részegség ne kísérjen utadon. ¹⁶Kenyeredből juttass az éhezőnek és ruhádból a mezítelennek. Mindabból amiben bővelkedsz, adj, s szemrehányás nélkül adj alamizsnát.

¹⁷Törd meg kenyeredet, és öntsd borodat az igazak sírjára, de ne adj a bűnösöknek. ¹⁸Minden bölcsőtől kérj tanácsot és ne vess meg semmi hasznos tanácsot. ¹⁹Minden időben áldd az Urat és kérd tőle, hogy irányítsa útjaidat és ösvényeidet, s hogy terveid jó véget érjenek. Egy népnek sem adatott meg a jó tanács, hanem maga az Úr adja nekik a jó tanácsot. Akit akar, fölemel, s akit akar az Úr, megalázza az alvilág mélyéig. És most fiam vésd emlékezetedbe ezeket az utasításokat és ne veszzenek ki szívedből. ²⁰Azt is tudtadra adom fiam, hogy tíz talentum ezüstöt helyeztem letétbe Gábraelnél, Gábri fiánál a médiái Rágesben. ²¹Ne félj fiam, hogy szegényen élünk. Sok jóval rendelkez, ha féled az Istent, tartózkodsz minden bűntől és jót cselekszel az Úr, a te Istened szemében.«

Tób 5 Ráfael, Tóbiás útitársa ¹Tóbiás erre feleletül így szólt apjához, Tóbithoz: »Mindent úgy teszek majd apám, ahogy megparancsoltad nekem. ²A pénzt azonban hogyan szerezzem vissza, nem tudom. Gábrael nem ismer engem, én sem ismerem őt. Milyen jelet adjak neki, hogy megismerjen engem, higgyen nekem és visszaadja a pénzt? Aztán meg az utat sem tudom, amely Médiába vezet.« ³Tóbit ezt válaszolta fiának Tóbiásnak: »Keze írását adta nekem és kézírásomat adtam neki, kettévágtuk, s mindegyikünk egy részt kapott és elhelyeztük övét a pénzzel. Húsz éve már, hogy e pénzt letétbe helyeztem. Most pedig fiam keress magadnak egy megbízható útitársat és megadjuk bérét, amikor visszajössz. S amíg élek szerezd meg tőle a pénzt.«

⁴Tóbiás elment, hogy keressen valakit, aki elmegy vele Médiába és ismeri az utat. Kint találkozott Ráfael angyallal, előtte állt, de nem tudta, hogy Isten angyala. ⁵Így szólt hozzá: »Honnét való vagy jó ifjú?« Erre ő így felelt: »Izrael fiai közül való vagyok, azért jöttem ide, hogy munkát keressek.« Tóbiás így szólt hozzá: »Ismered-e az utat Médiába?« ⁶Ő így felelt neki: »Ismerem, gyakran jártam ott, ismerem minden útját. Gyakran jártam Médiában és megszálltam Gábael testvérünkénél, aki a médiai Rágesben lakik, két napi útra van Ekbatanától Rágesig. Ez hegyen, Ekbatana pedig a síkság közepén van.« ⁷Tóbiás így felelt neki: »Várj meg kérlek, amíg erről apámnak jelentést teszek. Fontos lenne számomra, hogy velem jöjj, megfizetem béredet.« ⁸Az így válaszolt: »Jól van, megvárlak, de ne maradj sokáig.« ⁹Tóbiás elment és jelentette apjának Tóbitnak, és elmondta neki: »Találtam valakit testvéreink, Izrael fiai közül, aki eljön velem.« Apja ezt mondta neki: »Hívd ide ezt az embert, hogy érdeklődjek családjá meg törzse felől, megtudjam, megbízható-e, hogy elkísérjen téged fiam.« ¹⁰Tóbiás kiment, hívta őt és ezt mondta: »Ifjú, apám hív téged!« Belépett hozzá és először Tóbit üdvözölte. Ő pedig így válaszolt: »Nagy öröömöd legyen!« Tóbit így felelt: »Micsoda örööm lehet még. Nincs meg a szemem világa, nem látom az ég ragyogását, sötétség borul rám, mint a halottakra, akik már nem látnak világosságot. Élőhalott vagyok, az emberek hangját hallom, de őket nem látom.« Az angyal így szólt hozzá: »Légy erőslelkű, Isten nemsokára meggyógyít, légy erőslelkű!« Tóbit így szólt hozzá: »Fiam, Tóbiás, Médiába készül. Elmennél-e vele, s lennél-e vezetője? Megadom béredet testvér.« Így felelt neki: »Elmehtek vele, ismerem minden utat, többször jártam Médiában, bejártam hegyeit, völgyeit, ismerem minden ösvényét.« ¹¹Tóbit így szólt hozzá: »Testvér, melyik családból és törzsből származol? Mondd el nekem, testvér!« ¹²Ő így felelt neki: »Miért érdekel a családom?« »Szeretném tudni – mondta Tóbit –, kihez tartozol, és mi a neved.« ¹³Ezt felelte: »Én Azarja vagyok, a nagy Ananja fia testvéreid közül.« ¹⁴Tóbit így szólt hozzá: »Isten hozott testvér, de ne haragudjál, hogy az igazat akartam megtudni családodról. Így hát testvérem vagy, tekintélyes nemzetségből. Ismertem Ananját és Nátánt, a nagy Semelja két fiát. Velem jártak Jeruzsálembe, velem együtt imádkoztak ott és nem tértek le a helyes útról. Testvéreid becsületes emberek, jó családból való vagy. Isten hozott közénk.« ¹⁵Majd így folytatta: »Minden napra adok egy drachma bért, s amire szükséged van neked és fiamnak. Menj el fiammal, ¹⁶és meg is toldom béredet.« ¹⁷Az angyal így felelt: »Elmegyek vele. Ne félj, oda is, vissza is szerencsés lesz utunk, mert az út biztonságos.« Tóbit így szólt hozzá: »Légy áldott testvér!« Majd hívta fiát és ezt mondta neki: »Készülj fel az útra fiam, és kelj útra testvéreddel. Isten, aki a mennyben van, oltalmazzon titeket itt és vezessen vissza benneteket hozzám egészségben, és az ő angyala kísérjen és védjen benneteket fiam.«

Tóbit bizalma Tóbiás kiment, hogy útjára induljon, megcsókolta apját és anyját. Tóbit ezt mondta neki: »Szerencsés utat!« ¹⁸Anyja könnyekre fakadt és ezt mondta Tóbitnak: »Miért küldted el fiamat? Nemde ő kezünk botja, aki ki- és bejár előttünk? ¹⁹Nem a pénz a legfontosabb, s mit számít fiúnkhoz képest? ²⁰Jó volt nekünk úgy élni, ahogy az Úr adta.« ²¹De ő így felelt neki: »Ne aggódj: fiúnk szerencsésen odaér és szerencsésen vissza is tér hozzánk, szemeid meglátják őt azon a napon, amikor szerencsésen visszajön hozzád. Ne aggodalmaskodj és ne félj miattuk, nővérem! ²²Jó angyal jár vele, útja sikeres lesz, és egészségben tér majd haza.«

Tób 6 A csodálatos gyógyszer ¹Erre abbahagyta a sírást. ²Az ifjú elindult, vele az angyal, a kutya is vele ment és követte őket. Mendegéltek mindketten, mire rájuk köszöntött az első éjjel, s a Tigris

folyónál éjszakáztak. ³ Az ifjú lement a folyóhoz, hogy megmossa a lábát. Akkor egy nagy hal vetődött föl a vízből és be akarta kapni a fiú lábát, erre a fiú felkiáltott. ⁴ Az angyal azt mondta neki: »Ragadd meg és ne engedd el.« Az ifjú megragadta a halat és kihúzta a szárazra. ⁵ Az angyal ezt mondta neki: »Bontsd fel a halat, vedd ki az epéjét, a szívét és a máját, és tartsd magadnál, a belső részeket pedig dobd el. Az epe, a szív és a máj hasznos orvosság.« ⁶ Az ifjú felbontotta a halat, kivette az epét, a szívét és a máját, a hal egy részét megsütötték és megették, ami megmaradt belőle, azt besózták. És mentek tovább mindketten, amíg Médiához nem közeledtek. ⁷ Akkor megkérdezte az ifjú az angyalt és ezt mondta neki: »Ananja testvér, milyen orvosság van a hal szívében, májában és az epében?« ⁸ Így felelt neki: »A hal szívét és máját, ha elégetik, olyan férfi vagy nő előtt, akit démon vagy gonosz szellem gyötör, eltávozik tőle minden támadás és mindörökre megszabadul tőle. ⁹ Az epe pedig szemkenőcsnek jó, ha az ember szemén fehér foltok vannak: csak rá kell fújni a fehér foltokra és meggyógyul.«

Tóbiás házasságának terve ¹⁰ Médiában jártak és már közeledtek Ekbatanához, ¹¹ amikor Ráfael ezt mondta az ifjúnak: »Tóbiás testvér!« Ő így felelt: »Itt vagyok.« Az angyal ezt mondta neki: »Ezen az éjjelen Ráguelnél maradunk. Ő rokonod és van egy Sára nevű leánya. ¹² Sárán kívül se fia, se leánya nincs, te vagy számára a legközelebbi rokon, ezért elsősorban téged illet, s neked van jogod, hogy örököld atyja vagyonát. A leány okos, erős és nagyon jó, s apja nagyon szereti.« ¹³ S még hozzáfűzte: »Jogodban van feleségül venni. Hallgass rám testvér, beszélek ezen az éjszakán apjával a leányról, hogy feleségül vehesd őt, s ha visszatérünk Rágesből, megtartjuk a lakodalmat. Tudom, hogy Ráguel nem tagadhatja meg őt tőled, nem adhatja más férfinak. Halállal lakolna Mózes törvénye szerint, mert téged illet az örökség és a leány mindenki előtt. Most tehát hallgass rám testvérem, beszélünk a leányról ezen az éjjelen, eljegyezzük veled és amikor visszatérünk Rágesből, magunkkal visszük házadba.« ¹⁴ Tóbiás erre így válaszolt Ráfaelnek: »Azarja testvér, hallottam, hogy már hét férfinak adták és mind meghalt az éjjel a nászszobában; amikor bementek hozzá, meghaltak. Egyesek azt mondták, hogy démon ölte meg őket. ¹⁵ Félek ezért, mert szereti őt és őt magát nem gyöttri, de aki közeledni próbál hozzá, azt megöli. Egyetlene vagyok apámnak, s ha meghalnék, apám és anyám életét fájdalom vinné a sírba miattam. Nincs más fiúk, aki eltemetné őket.« ¹⁶ Az angyal így felelt neki: »Nem emlékszel apád utasítására, hogy megparancsolta neked: apád nemzetségéből végy feleséget? De most hallgass rám testvér, vedd feleségül és a démon ne aggasszon téged. Tudom, hogy ezen az éjszakán feleségül kapod őt. ¹⁷ Amikor belépsz a nászszobába, végy a hal májából és szívéből és tedd a füstölőben lévő parázsra. A füst szétterjed, a démon megérzi és elmenekül és soha többé nem tér vissza közelébe. ¹⁸ Mielőtt egyesülnél vele, keljetez föl mindketten és imádkozzatok, s kérjétek az ég Urát, hogy adjon nektek kegyelmet és egészséget. Ne félj, öröktől fogva neked van rendelve, te fogod őt meggyógyítani, veled tart és hiszem, hogy gyermekeid lesznek tőle, s olyanok lesznek számodra, mint a testvérek. Ne aggodalmaskodj!« Amint Tóbiás meghallotta Ráfael szavait, s megtudta, hogy nővére és apja családjából való, nagyon megszerette őt és szíve hozzá kapcsolódott.

Tób 7 Tóbiás a rokonainál ¹ Amikor Ekbatanába értek, Tóbiás így szólt: »Azarja testvér, vezess engem egyenesen Ráguel testvérünkhöz.« Elvezette Ráguel házába és az udvar kapujánál ülve találták. Először ők köszöntötték, ő pedig ezt mondta nekik: »Üdvözöllek testvéreim, Isten hozott benneteket«

és bekísérte őket házába. ² Aztán ezt mondta feleségének, Ednának: »Mennyire hasonlít ez az ifjú testvéremre, Tóbitra.« ³ Edna megkérdezte őket: »Honnan valók vagytok testvérek?« Így válaszoltak: »A Ninivébe hurcolt Naftali fiai közül valók vagyunk.« ⁴ Így szólt hozzájuk: »Ismeritek-e Tóbit testvérünket?« »Ismerjük« – válaszolták neki. »Hogy van?« ⁵ Így válaszoltak neki: »Él és egészséges.« Tóbiás hozzátette: »Ő az apám.« ⁶ Erre Ráguel felugrott, megcsókolta és könnyezett, ⁷ s ezt mondta: »Légy áldott gyermekem, jó és kiváló apa fia vagy. Milyen nagy kár, hogy ez az igaz és alamizsnálkodó ember megvakult.« Könnyezve borult testvérenek, Tóbiásnak a nyakába. ⁸ Felesége Edna és leányuk Sára is sírt fölötte.

Tóbiás és Sára ⁹ Majd a nyájból levágatott egy kost és szíves fogadtatásban részesítette őket. Miután megmosakodtak és megfürödtek, asztalhoz telepedtek. Tóbiás így szólt Ráfaelhez: »Azarja testvér, kérd meg Ráguel, adja hozzám Sárát, nővéremet.« ¹⁰ Meghallotta ezeket a szavakat Ráguel és ezt mondta az ifjúnak: »Egyél, igyál, örülj ezen az estén. Nincs más, aki feleségül vehetné leányomat Sárát, csak te testvér. Nekem nem szabad más férfihez adnom, mint hozzád, mert te rokonom vagy. De megmondom neked az igazat fiam. ¹¹ Hét férfinak adtam testvéreink közül és mindnyájan meghaltak azon az éjjelen, amikor beléptek hozzá. De most egyél, igyál fiam és az Úr cselekedjen javatokra.« Tóbiás azonban ezt mondta: »Itt én addig nem eszem és nem iszom, amíg meg nem erősíted, ami rám vonatkozik.« Ráguel ezt mondta neki: »Megteszem, tiéd lesz ő Mózes könyvének törvénye szerint és az égben is úgy határoztak, hogy neked adjam őt. Vedd tehát nővéredet, mostantól testvére vagy, ő pedig nővéred neked. Mától kezdve örökre a tied. Az ég Ura legyen hozzátok irgalmas fiam, ezen az éjszakán, árássa rátok irgalmát és békéjét.« ¹² Ráguel akkor hívta a leányát, Sárát, s az bejött hozzá. Ő megfogta a kezét, átadta Tóbiásnak, és azt mondta: »Vedd őt feleségül a törvény és parancs szerint, amely írva van Mózes könyvében. Vedd és vezesd tiszta szándékkal atyádhhoz. Az ég Istene adjon nektek békét és jó utat.« ¹³ Majd hívta anyját, lapot hozatott, hogy elkészítsék a házassági szerződést, amely szerint feleségül adja leányát Mózes törvényének parancsa szerint. Az anyja hozta a lapot, ő pedig elkészítette és aláírta. ¹⁴ Csak ettől kezdve láttak neki az evésnek és ivásnak. ¹⁵ Ráguel hívta feleségét Ednát, s ezt mondta neki: »Nővérem, tégy rendbe egy másik szobát és oda vezesd be őt.« ¹⁶ El is ment, elkészített egy ágyat, amint mondta neki. Ide vezette leányát, sírt fölötte, majd letörölte könnyeit és ezt mondta neki: »Légy erős leányom, az ég Ura fordítsa szomorúságodat örömmre. Légy erős!« Aztán kiment.

Tób 8 A boldog jegyespár ¹ Amikor befejezték az evés-ivást, aludni akartak. Elvezették az ifjút és bekísérték a nászszobába. ² Ekkor Tóbiás visszaemlékezett Ráfael szavaira, és elővette táskájából a hal máját és szívét és ráhelyezte a füstölőben lévő parázsra. ³ A hal füstje távol tartotta a démont, s elmenekült Felső-Egyiptomba, Ráfael üldözőbe vette, megkötözte ott, és nyomban visszatért. ⁴ Közben a szülők kimentek és bezárták a szoba ajtaját. Akkor Tóbiás fölkelt ágyából és ezt mondta Sárának: »Kelj föl, nővérem! Imádkozzunk és könyörögjünk Urunkhoz, hogy elnyerjük oltalmát és kegyelmét.« ⁵ Sára fölkelt, és elkezdtek imádkozni és könyörögni az Úrhoz, hogy oltalmat nyerjenek. Elkezdtek mondani: »Áldott vagy, atyáink Istene, és áldott a te neved örökkön örökké! Áldjon téged az ég és minden teremtményed mindörökké. ⁶ Te alkottad Ádámot és segítőtársul adtad neki Évát, és kettőjüktől származik az emberi nem. Azt mondtad, nem jó az embernek egyedül lenni: Alkossunk neki hozzá hasonló segítőtársat. ⁷ Én most nem élvezetvágyból veszem el nővéremet, hanem tiszta

szándékkal. Engedd, hogy irgalmat találjak és találjon ő is, és egészségben öregedjünk meg mindketten.« ⁸ Majd ráfelelték: Ámen. ⁹ Aztán átaludták az éjszakát.

Ráguel fölkelt, magához gyűjtötte szolgálait, kimentek és megásták a sírt.

Ráguel öröme ¹⁰ Ezt mondta: »Hátha ez is meghalt, s mi nevetség és gúny tárgyává leszünk.« ¹¹ Amikor megásták a sírt, Ráguel hazament, hívta feleségét ¹² és így szólt hozzá: »Küldj be egy szolgát a szobába, hadd nézze meg, vajon életben van-e, ha pedig meghalt eltemetjük, hogy senki meg ne tudja.« ¹³ Beküldték a szolgát, lámpát gyújtottak, kinyitották az ajtót, a szolgáló belépett, s mindkettőjüket alva találta. ¹⁴ A leány kijött, jelentette nekik, hogy él és nincs semmi baj. ¹⁵ Akkor áldották az ég Istenét és mondták: »Áldott vagy ó Istenünk, minden szent és tiszta áldással, és áldjon téged összes szented és minden teremtményed, összes angyalod és választottad áldjon téged mindörökké. ¹⁶ Áldott vagy, mert megörvendezettél engem, s nem történt meg, amitől rettegettem, hanem nagy irgalmasságod szerint bántál velünk. ¹⁷ Áldott vagy, mert irgalmas voltál e két egyetlen gyermekhez. Adj nekik Uram, irgalmat és egészséget, tedd teljessé életüket örömben és kegyelemben.« ¹⁸ Aztán meghagyta szolgálainak, hogy temessék be a sírt virradat előtt. ¹⁹ Megparancsolta feleségének, hogy sok kenyeret süssön, maga pedig kiment a nyájhoz, behozott két üszőt, négy bárányt, levágatta őket és megkezdtek az előkészületeket. ²⁰ Majd hívatta Tóbiást és kijelentette neki: »Tizennégy napig nem mégy el innen, itt maradsz, egyél, igyál velem, örvendeztesd meg leányom szívét a sok gyötrelmem után. ²¹ Vedd vagyonom felét és menj egészségben apádhoz. Ha meghalunk, én és feleségem, akkor a másik rész is a tiéd lesz. Bátorság, fiam! Én apád vagyok, Edna pedig anyád, tieid vagyunk és nővéredé mostantól fogva mindig. Bátorság, fiam!«

Tób 9 Ráfael segítsége ¹ Tóbiás akkor hívta Ráfael és így szólt hozzá: ² »Azarja testvér, végy magadhoz négy szolgát, két tevét, indulj Rágesbe. Menj el Gábaelhez, add át neki keze írását, vedd át tőle a pénzt és hívd meg a menyegzőre. ³ Tudod jól, hogy apám számlálja a napokat, s ha csak egy napot is kések, nagyon aggódik. ⁴ De azt is tudod, hogyan esketett meg Ráguel, s az ő esküjét sem vethetem meg.« ⁵ Ráfael tehát elment négy szolgálival és két tevével a médiái Rágesbe és Gábaelnél szálltak meg. Ráfael átadta neki keze írását, s közölte vele, hogy Tóbiás, Tóbit fia házasságot köt Ráguel leányával és hívja őt a menyegzőre. Gábael átadta neki a zsákokat az érintetlen pecséetekkel és tevékre rakták őket. ⁶ Kora reggel elindultak együtt a menyegzőre. Beléptek Ráguelhez és Tóbiást az asztalnál ülve találták. Fölkelt és üdvözölte őt. Gábael sírt és megáldotta őt ezekkel a szavakkal: »Áldott az Úr, aki békeséget adott neked, mert egy jó, kiváló és igaz jótékony apa fia vagy. Az ég Ura áldjon meg téged, feleségedet, apádat és anyádat, feleséged apját és anyját. Áldott az Isten, mert megláthattam Tóbiást, unokatestvérem képését.«

Tób 10 Tóbit és Anna aggodalma ¹ Ettől kezdve Tóbit számolgatta, hogy hány nap kell fiának az oda- és visszautazáshoz. Amikor ezek a napok elteltek és fia nem érkezett meg ² ezt mondta: »Talán elutasították ott? Vagy talán meghalt Gábael és nincs aki odaadja a pénzt?« ³ Kezdett aggódni. ⁴ Felesége, Anna ezt mondta: »Elveszett a fiam és már nincs életben. Miért késik?« Elkezdte siratni és gyászolni fiát és ezt mondta: ⁵ »Jaj nekem fiam, miért engedtelek el, szemem fénye!« ⁶ Tóbit ezt mondta neki: »Hallgass el és ne aggodalmaskodjál nővérem, jól van a fiúnk. Valami közbejött neki ott. Az az ember, aki vele ment megbízható és testvéreink közül való. Ne keseregj miatta nővérem,

nemsokára itt lesz.« ⁷ Ő azonban ezt mondta: »Ne mondj nekem semmit, ne próbálj hitegetni! Meghalt a fiam.« Mindennap kiment és kémlelte az utat, amelyen fia elment, és semmit sem evett. Amikor a nap lenyugodott, hazament és kesergett könnyezve egész éjszaka, és nem aludt.

Amikor eltelt a menyegző tizennégy napja, amit Ráguel fogadott, hogy leányának rendez, így szólt hozzá Tóbiás: »Engedj el. Tudom, hogy apám és anyám már nem hisznek abban, hogy viszontlátnak engem. Ezért kérek, apám, engedj el, hogy apámhoz visszatérjek. Elmondtam már neked, hogy milyen állapotban hagytam őt otthon.«

Tóbiás hazatér ⁸ Ráguel ezt mondta Tóbiásnak: Maradj fiam, maradj nálam! Én majd küldök hírnököket apádhoz, Tóbithoz, és hírt visznek rólad.« ⁹ Tóbiás ezt mondta: »Kérek, engedj csak el innen apámhoz.« ¹⁰ Fölkelt ekkor Ráguel, átadta Tóbiásnak feleségét, Sárát, vagyonának felét, szolgálókat, juhokat, ökröket, szamarakat és tevéket, ruhát, pénzt és egyéb tárgyakat. ¹¹ Majd békében bocsátotta el őket és így búcsúzott Tóbiástól: »Jó egészséget kívánok fiam, és szerencsés utat! Az ég Ura vezessen titeket, s láthassam gyermekeiteket, mielőtt meghalok.« ¹² Megcsókolta leányát, Sárát és ezt mondta neki: »Leányom, tiszteld apósodat és anyósodat! Ők már éppúgy szüleid, mint mi, akik életet adtunk neked. Menj békével leányom! Mindig jót halljak rólad, amíg csak élek!« Majd megcsókolta és útra bocsátotta őket. Edna ezt mondta Tóbiásnak: »Fiam és kedves testvérem, vezessen vissza az Úr és láthassam gyermekeiteket, a tieidet és Sára lányomét, mielőtt meghalok, hogy örvendjek az Úr előtt. Áadtam neked leányomat, vigyázz rá. Ne szomorítsd meg egész életedben. Menj békében, fiam! Mostantól fogva anyád vagyok, Sára pedig a nővéred. Bárcsak boldogok lehetnénk mindnyájan egész életünkben.« Megcsókolta és örömmel bocsátotta el őket. ¹³ Tóbiás örömmel távozott Ráguelről, áldotta az ég és föld Urát, a mindenség Királyát, hogy sikeressé tette útját. Áldotta Ráguel és feleségét Ednát, és ezt mondta nekik: »Bárcsak úgy tisztelhetnék benneteket, mint szüleimet egész életemben.«

Tób 11 Tóbit meggyógyítása ¹ Útra keltek és Karránhoz érkeztek, amely Ninivével szemben van. ² Akkor ezt mondta Ráfael: »Tudod, hogy milyen állapotban hagytuk otthon apádat. ³ Menjünk előre még feleséged előtt, és tegyük rendbe a házat, mielőtt megérkeznek.« ⁴ El is indultak mindketten. Azt is meghagyta neki, hogy az epét hozza magával. Ment velük a kutya is, követte őt és Tóbiást. ⁵ Anna csak ült és kémlelte fia útját. ⁶ Egyszer csak megpillantotta őt, amint közeledett és ezt mondta apjának: »Nézd, jön a fiad, meg az a férfi, aki elment vele.« ⁷ Ráfael így szólt Tóbiáshoz, mielőtt apjához ért volna: »Tudom, hogy apád szeme megnyílik. ⁸ Kend a hal epéjét szemére. Az orvosság majd bántja a szemet és leválasztja a fehér foltokat a szeméről és apád meglátja a világosságot.« ⁹ Anna eléje szaladt, nyakába borult és így szólt hozzá: »Újra látlak fiam, most már meghalhatok.« És könnyekre fakadt. ¹⁰ Tóbit is fölkelt, megbotlottak lábai, de kiment a bejárat ajtajáig. Tóbiás eléje szaladt, ¹¹ kezében vitte a hal epéjét, ráfújta apja szemére, átkarolta őt és így szólt hozzá: »Légy erős-lelkű apám!« Majd megkenste szemét orvossággal és az hatott. ¹² Majd mindkét kezével kivette a hártyát a szeme sarkából. ¹³ Ekkor Tóbit nyakába borult, ¹⁴ sírni kezdett, és így szólt: »Látlak, fiam, szemem fénye!« Majd könnyekre fakadt és ezt mondta: »Áldott legyen az Isten és legyen áldott az ő nagy neve, és áldottak az ő szent angyalai örökkön-örökké. ¹⁵ Ő fenyített meg, és íme, látom fiamat, Tóbiást.« Tóbit és felesége Anna bement a házba örvendezve és Istent magasztalva egész szívvel mindazért, ami vele történt. Tóbiás elbeszélte apjának, hogy az Úr Isten sikeressé tette útját,

meghozta a pénzt, feleségül vette Sárát, Ráguel leányát. Íme, jön és közeledik Ninive kapujához. Tóbit és Anna megörültek, ¹⁶ és kimentek menyük elé Ninive kapujához. Ninive lakói látták Tóbitot, amint segítség nélkül jár-ke, s csodálkoztak.

Sára megérkezése ¹⁷Tóbit elbeszélte nekik fennhangon dicsérve Istent, milyen könyörületes volt iránta Isten, és megnyitotta szemét. Amikor Tóbit közel ért Sárához, fiának Tóbiásnak a feleségéhez, áldást mondott rá ezekkel a szavakkal: »Isten hozott, leányom! Legyen áldott a te Istened, aki hoz-zánk vezetett téged, leányom! Lépj be a te otthonodba egészségben, áldással és örömmel, jöjj leá-nyom!« Ezen a napon nagy örömnép volt a Ninivében élő minden zsidó számára. ¹⁸Eljött Ahikár és Nádáb a testvérei közül és örültek Tóbiással. Befejeződött a menyegző nagy örömmel hét nap múlva és nagyon sok ajándékot adtak nekik.

Tób 12 Ráfael felfedi kilétét ¹Miután befejeződött a menyegző, Tóbit hívta fiát, Tóbiást és ezt mondta neki: »Adjuk meg a bérét annak az embernek, aki veled ment és toldjuk is meg a bért.« ²Tóbiás így szólt hozzá: »Apám, mennyi bért adjak neki? Nem sajnálnám neki adni mindannak felét, amit hoztunk. ³Jó egészségben visszahozott, feleségemet meggyógyította, elhozta nekem a pénzt és téged is meggyógyított. Mit adhatnánk neki mindezért?« ⁴Tóbit így szólt hozzá: »Valóban, őt illeti meg fiam, a fele mindannak, amit hoztál.« ⁵Hívta Ráfaelt és eztmondotta: »Fogadd el béredül felét mindannak, amit hoztál, és menj békében.« ⁶Akkor Ráfael félre hívta mindkettőt és ezt mondta nekik: »Dicsőítsétek Istent és valljátok meg minden élőlény előtt azért a jóért, amit velünk tett. Áldjátok és dicsőítsétek nevét. Isten tetteit hirdessétek és ne szűnjetek megvallani. ⁷A király titkát jó elrejteti, Isten tetteit azonban föl kell fedni és meg kell vallani. Tegyétek a jót és akkor a gonosz nem árthat nektek. ⁸Jó az imádság böjttel és az alamizsna igazsággal. Többet ér a kevés igazsággal, mint a sok igazságtalansággal. Jobb alamizsnát adni, mint aranykincset gyűjteni. ⁹Az alamizsna megment a haláltól és megtisztít minden bűntől. Akik jótékonykodnak, életet nyernek: ¹⁰de akik bűnt és igazságtalanságot cselekszenek, ellenségei saját maguknak. ¹¹Megmondom nektek a teljes igazságot és semmit sem titkolok el előttem. Mondtam már nektek: A király titkát jó elrejteti, Isten tetteit azonban dicséretes fölfedni. ¹²Nos tehát, amikor imádkoztál, te és Sára, imádságokat Isten fölséges színe elé vittem, hasonlóképpen azt is, amikor eltemetted a halottakat. ¹³Mivel nem haboztál fölkelni és otthagyni ebédedet és elmentél eltemetni a halottat, megbízást kaptam, hogy próbára tegyelek. ¹⁴Ugyanakkor elküldött Isten, hogy meggyógyítsalak téged és menyedet, Sárát. ¹⁵Én Ráfael vagyok, egy a hét szent angyal közül, akik készen állunk, hogy az Úr fönséges színe elé lépjünk.« ¹⁶Erre mindkettőjüket elfogta a félelem és arcra borultak. ¹⁷De ő így szólt hozzájuk: »Ne féljete! Békesség nektek! Istent áldjátok örökké. ¹⁸Amikor veletek voltam, nem a magam akaratából történt, hanem Isten akaratából. Ezért őt dicsőítsétek minden nap, neki énekeljete. ¹⁹Láttátok, hogy semmit sem ettem, mert látomást láttatok. ²⁰Ezért dicsőítsétek az Urat ezen a földön és magasztaljátok Istent. Most visszatérek ahhoz, aki küldött engem. Írjátok le mindent, ami történt veletek.« Ezzel fölemelkedett. ²¹Amikor fölkeltek, már nem látták őt. ²²Magasztalták Istent dicsőítő énekkel és há-lát adtak mindazokért a nagy tettekért, amelyeket cselekedett velük, mert Isten angyala jelent meg nekik.

A SZABADÍTÓ ISTEN DICSÉRETE BEFEJEZŐ INTELMEK: 13,1-14,15

Tób 13 Tóbit dicsőítő éneke ¹ Tóbit örvendező imádságot írt és így szólt:

² »Áldott legyen az élő Isten és az ő országa mindörökké;
mert ő megfenyít és irgalmaz, levisz az alvilág mélységeibe,
és felhoz a nagy pusztulásból és senki sem menekülhet el kezéből.

³ Dicsőítsétek őt Izrael fiai a nemzetek előtt,
mert ha szétszórt is benneteket közénk,

⁴ ott mutatta meg nektek nagyságát is.
Magasztaljátok őt minden élőlény előtt,
mert ő a mi Urunk, ő a mi atyánk
és ő a mi Istenünk örökkön-örökké.

⁵ Megfenyített titeket vétkeitekért,
de meg is könyörül rajtatok,
és összegyűjt titeket minden nép közül,
akik közé szétszórt titeket.

⁶ Ha hozzátértek teljes szívetekből és lelketekből,
és az igazságot cselekszitek színe előtt,
akkor felétek fordul és nem rejti el többé előletek arcát.
És most fontoljátok meg, hogy mit tett veletek,
és magasztaljátok fennhangon.

Áldjátok az igazságos Urat,
és magasztaljátok az örökkévalóság Királyát.
Én számkivetésem földjén dicsőítem őt
és hirdetem hatalmát és fönségét a bűnös népnek.

Térjete meg bűnösök,
igaz tetteket vigyetek végbe színe előtt.

Ki tudja, talán hozzátok fordul
és megkönyörül rajtatok.

⁷ Én és az én lelkem örömeiket mondunk az ég Királyának,
és az én lelkem örvend élete minden napján.

⁸ Áldjátok az Urat összes választottai,
és mindnyájan magasztaljátok fönségét.
Tartsatok örömnapot és dicsőítsétek őt.

⁹ Jeruzsálem, te szent város,
Isten megvert téged kezéd művéért.

¹⁰ Dicsőítsd az Urat jótettben,

és magasztald az örökkévalóság Királyát,
hogy szentélye felépüljön benned örömmel,
és vidámmá tegyen benned minden száműzöttet,
és szeresse benned a szenvedőket minden nemzedéken át örökké.

¹¹ Ragyogó világosság támad a föld minden határán;

Számtalan nép jön hozzád messziről,

és a föld határaitól szent Nevedhez,

s ajándékot hoznak kezükben az ég Királyának.

Nemzedék nemzedék nyomába lépve megtisztel öröménekével,

és a kiválasztott neve megmarad örökkön-örökké.

¹² Átok mindazokra, akik durván beszélnek veled.

Átok rá, aki elpusztít,

lebontja falaidat,

ledönti tornyait,

és fölégeti házaidat.

Áldottak mindazok örökké, akik félnek téged.

¹³ Örülj és vigadj igaz fiaid miatt,

mert mindnyájan összegyűlnek,

és dicsőítik az örökkévaló Urat.

¹⁴ Boldogok, akik szeretnek,

és boldogok, akik örülnek a te békédben.

Boldog minden ember,

aki szomorkodott pusztulásodon,

mert örvendenek tebenned,

és meglátják mindörökké örömodet.

¹⁵ Áldjad lelkem az Urat, a nagy Királyt,

¹⁶ mert Jeruzsálem újra felépül

és az ő háza minden időkre.

Boldog lennék, ha nemzetségemből valaki megérné,

megláthatná dicsőségedet

és magasztalhatná az ég Királyát.

Jeruzsálem kapui zafírból és smaragdból épülnek,

és drágakőből minden fala,

Jeruzsálem tornyai aranyból, védőfalai színaranyból.

¹⁷ Jeruzsálem utcái rubinnal és ofíri kővel lesznek kirakva.

¹⁸ Jeruzsálem kapuiban újra visszhangzik majd az örömének,

és minden háza ezt énekli: `Alleluja!

Áldott Izrael Istene,
és áldottak, akik dicsőítik szent nevét mindörökké!«

Tób 14 Tóbit intelmei ¹ Így fejezte be Tóbit dicsőítő énekét.

Tóbit száztizenkét éves korában halt meg és tisztességgel eltemették Ninivében. ² Hatvankét éves volt, amikor megvakult. Miután visszanyerte látását, jó módban élt, alamizsnát osztott és nem szűnt meg magasztalni Istent, és dicsőíteni Isten nagyságát. ³ Amikor közeledni érezte halálát, hívatta Tóbiás fiát és meghagyta neki: »Fiam, vedd gyermekeidet ⁴ és költözz velük Médiába, mert hiszek Isten szavának, amelyet Náhum által mondott Ninive ellen: minden beteljesedik Asszíria és Ninive felett, amit Izrael prófétái mondtak, akiket Isten küldött. Minden beteljesedik és semmi sem hiúsul meg a szavaiból, hanem megtörténik a maga idejében. Médiában nagyobb biztonság lesz, mint Asszíriában és Babilóniában, mert tudom és hiszem, hogy amit Isten mondott, bekövetkezik és megvalósul, és nem hiúsul meg a szavaiból semmi sem. Testvéreink, akik Izrael földjén laknak, mind szétszóródnak és fogságba kerülnek a szép földről. Izrael egész földje elpusztul, Szamaria és Jeruzsálem pusztaság lesz, Isten háza szomorúságra jut és felgyújtják, s elhagyatott lesz egy ideig. ⁵ Isten azonban újra megkönyörül rajtuk és visszavezeti őket Izrael földjére. Újra fölépítik majd az ő házát, de nem úgy, mint előbb volt, amíg be nem telik büntetésének ideje. Ezután mindnyájan visszatérnek fogságukból és teljes pompájában fölépítik Jeruzsálemet és az Isten háza felépül benne, amint Izrael prófétái szóltak róla. ⁶ Minden nemzet az egész földön megtér és Istent féli. Elhagyják minden bálványukat, amelyek félrevezették őket. ⁷ Igazságban áldják az örök Istent. Izrael minden fia, aki megszabadul azokban a napokban, igazságban emlékezik Istenre, egybegyűlnek és Jeruzsálembe jönnek és biztonságban laknak mindörökké Ábrahám földjén, amely az övék lesz. Örvendeznek majd, akik szeretik Istent igazságban. Akik pedig gonoszságot és bűnt követnek el, eltűnnek a földről. ⁸ Most pedig fiam, meghagyom nektek: szolgáljátok az Urat igazságban és azt tegyétek színe előtt, ami neki tetszik. Parancsoljátok meg gyermekeiteknek, hogy az igazságot szolgálják, adjanak alamizsnát és emlékezzenek meg Istenről és áldják nevét minden időben igazságban, minden erejükből. ⁹ Te pedig fiam, hagyd el Ninivét és ne maradj itt, ¹⁰ hanem azon a napon, amikor eltemetted anyádat mellém, ne maradj az ő határaikban. Látom ugyanis, hogy sok a gonoszság benne, sok hűtlenséget követnek el és nem szégyenkeznek. Látod fiam, mit tett Nádáb Ahikárral, aki fölnevelte őt. Nemde élve akarta a föld alá juttatni? Isten az ő színe elé hozta gonoszságát és Ahikárt a világosságra hozta, Nádáb pedig az örök sötétségre került, mert meg akarta ölni Ahikárt. Mivel alamizsnát adott, kikerülte a halálos csapdát, amelyet Nádáb állított neki, Nádáb pedig beleesett a halálos csapdába és elpusztult. ¹¹ Látjátok gyermekeim, mit tesz az alamizsna és mit tesz a gonoszság, ez utóbbi elpusztít. De lassan elhagy az élet.« Ágyára fektették, meghalt és tisztességgel eltemették.

BEFEJEZÉS: 14,12-15

¹² Amikor anyja meghalt, Tóbiás eltemette apja mellé. Azután Médiába költözött feleségével és Ekbatanában lakott apósával Ráguellel. ¹³ Gondjukat viselte öregségükben és tisztességgel eltemette őket a média-i Ekbatanában. Övé lett Ráguel öröksége ugyanúgy, mint Tóbité, az apjáié. ¹⁴ Száztizenhét éves korában halt meg tisztességben. ¹⁵ Még halála előtt értesült Ninive pusztulásáról és látta, hogyan viszi őket fogságba Artaxerxész Média királya. Áldotta Istent mindazért, amit a niniveiekkel és az asszírokkal tett. Halála előtt örvendezett Ninive sorsa miatt és áldotta az Urat, az Istent, örökön örökké.

JUDIT KÖNYVE

AZ ASSZÍR VESZEDELEM: 1,1-3,10

Judit 1 Nebukadnevár és Arfaxád háborúja ¹ Nebukadnevár uralkodásának tizenkettedik évében történt. Ő Asszíriában, Ninivében, a nagy városban uralkodott. A médek fölött abban az időben Arfaxád uralkodott Ekbatanában, ² és Ekbatana köré három könyök széles, hat könyök hosszú faragott kövekből falat épített. Magassága hetven könyök, szélessége ötven könyök volt, ³ a kapuk fölé száz könyök magas, alapjánál hatvan könyök széles tornyokat emelt. ⁴ A kapuit hetven könyök magasra emelte, szélességüket pedig negyven könyökre, amely lehetővé tette, hogy hadereje kitörjön és gyalogsága felvonuljon. ⁵ Ezekben a napokban Nebukadnevár király hadba indult Arfaxád király ellen a nagy síkságon, amely Rágau területén van. ⁶ Összegyűltek a csatára a hegyvidék népei, akik az Eufrátesz, a Tigris és a Hidaszp mellett laktak, továbbá Árioknak az elamiták királyának síkságán éltek. Így igen sok nép gyűlt össze a káldeaiak fiainak ütközetére.

Hasztalan segélykérés ⁷ Nebukadnevár, az asszírok királya követet küldött Perzsia minden lakójához és azokhoz, akik nyugaton éltek: Kilíkiá, Damaszkusz, Libanon és Antilibanon és a tengerpart minden lakójához; ⁸ mindazokhoz, akik Kármel és Gileád és Felső Galilea és Ezdrelon nagy síkságának lakói voltak; ⁹ Szamaria és a hozzátartozó városok, a Jordánon túl Jeruzsálemig, Batanáig, Keluszig és Kádesig, Egyiptom folyójáig és Tafneszig, Rámszeszig és Gósen egész földjéig, ¹⁰ Tániszig és Memfiszig laktak, Egyiptom minden lakójához egészen Etiópia határáig. ¹¹ Mindezen területek lakói azonban megvetették Nebukadnevárnak, az asszírok királyának a szavait és nem csatlakoztak hozzá a csatára, mert nem féltek tőle, hanem egy emberként ellene voltak. Üres kézzel küldték vissza követeit és megvetették arcukat. ¹² Nagy haragra gyulladt ezért Nebukadnevár ezen országok ellen. Megesküdött trónjára és királyságára, hogy bosszút áll Kilíkiá, Damaszkusz és Szíria földje ellen, kardélre hányja Moáb minden lakóját, Ammon fiait, egész Júdát, mindazokat, akik Egyiptomban a két tenger határáig laknak.

Nebukadnevár győzelme ¹³ Felkészült haderejével Arfaxád király ellen a tizenhetedik évben, megindította a harcot, legyőzte Arfaxád seregét, lovasságát és harci szekereit szétszórta ¹⁴ és elfoglalta városait. Egész Ekbatanáig előnyomult, elfoglalta a bástyákat, feldúlta a tereket és ékességeiket és gyalázat tárgyává tette őket. ¹⁵ Elfogta Arfaxádot Rágau hegyvidékén, dárdájával átszúrta és megsemmisítette teljesen. ¹⁶ Ezután visszatért Ninivébe ő maga és a hozzászegődött sokaság, a fegyveres emberek megszámlálhatatlan serege. Itt megpihentek és gondtalanul mulatoztak – ő maga és serege – százhusz napon át.

Judit 2 Nebukadnevár terve ¹ A tizennyolcadik évben az első hónap huszonkettedik napján úgy határozott Nebukadnevár, az asszírok királya, hogy bosszút áll az egész földön, amint megmondta. ² Összehívta hivatalnokait és főembereit, közölte velük titkos tervét, és saját szájával kimondta ezekre a vidékekre a teljes pusztulást. ³ Úgy döntöttek, hogy kiirtanak mindenkit, aki nem követi szája parancsát.

Holofernész hódító hadjárata ⁴ Miután befejezték a tanácskozást, Nebukadnezá, az asszírok királya hívatta Holofernészt, hadseregének fővezérét, aki második volt őutána ⁵ és így szólt hozzá: »Ezt mondja a nagy király, az egész föld ura: Íme, elindulsz színem előtt, végy magadhoz megbízható vitéz embereket: százhuszezer gyalogost és számtalan lovat és tizenkétezer lovast, ⁶ s vonulj fel az összes nyugati ország ellen, mert ezek nem hittek szám ígéjének. ⁷ Add tudtukra, hogy készítsenek nekem földet és vizet, mert kivonulok ellenük haragomban és befödöm a föld egész színét hadseregem lábaival és zsákmányul adom át őket nekik. ⁸ Sebesültjeik megtöltik a völgyeket, a patakok és folyók megtelnek halottaikkal. ⁹ Fogságba hurcolom őket egészen a föld határáig. ¹⁰ Indulj el és foglald el nekem egész földjüket. Ha alávetik magukat neked, őrizd meg őket nekem büntetésük napjáig. ¹¹ Azoknak viszont, akik nem engedelmeskednek, ne kegyelmezzen szemed, add át őket a pusztulásnak és fosztogatásnak egész területeden. ¹² Amint élek én és nagy a királyságom hatalma: íme, szoltam és karommal véghez is viszem mindezt. ¹³ Te pedig ne szegd meg urad egyetlen parancsát sem, hanem teljesítsd azokat, amint parancsoltam neked és ne késlekedj teljesíteni azt.«

A hadsereg felállítása ¹⁴ Holofernész eltávozott ura színe elől és összehívta AsszírIA hadseregének minden fejedelmét, vezérét és tisztjét, ¹⁵ kiváló harcosokat választott ki a hadjáratra, amint megparancsolta neki ura, százhuszezeret és tizenkétezer lovas íjászt. ¹⁶ Azután elrendezte őket, amint a sereget szokás felállítani a harcra. ¹⁷ Számos tevé, szamarat és öszvért vett teherhordónak, bárányt, szarvasmarhát és kecskét az élelmezéshez, amelyeket megszámlálni sem lehetett, ¹⁸ és minden embernek bőszeges ellátást; ezenkívül nagy mennyiségben aranyat és ezüstöt a király házából. ¹⁹ Elindult ezután Ninivéből ő maga és egész hadserege a hadjáratra, hogy megelőzze Nebukadnezárt és ellepje az egész nyugati vidéket szekereivel, lovasaival és válogatott gyalogságával. ²⁰ Nagyszámú tömeg, mint a sáskák vagy mint a föld homokja, vonult vele, meg sem lehetett számlálni nagy számuk miatt.

Holofernész hadjárata ²¹ Kivonultak Ninivéből és három napon át mentek Bektilet síkságán és tábornak ütöttek Bektiletnél a hegy mellett, amely balra terül el felső Kilíkiától. ²² Majd fogta egész haderejét: gyalogosokat, lovasokat és szekereit és behatolt innen a hegyvidékre, ²³ és megverte Fútót és Lúdot, megsarcolta Rasszisz fiait és Izmael fiait, akik Kéleontól délre a puszta szélén laktak. ²⁴ Átkelt az Eufráteszen, áthaladt Mezopotámián, felforgatott minden megerősített várost az Abróna folyó mentén egészen a tengerig. ²⁵ Elfoglalta KilíkiA földjét, eltiport mindenkit, aki ellenállt neki és elérkezett Jáfet határáig, amely délre van Arábiával szemben. ²⁶ Bekerítette Mádián minden fiát, felgyújtotta sátrakait és kifosztotta aklaikat. ²⁷ Majd Damaszkusz síkságára ereszkedett alá, éppen aratás idején, s felgyújtott minden vetést, nyájait, gulyáikat megsemmisítette, városaikat kifosztotta, a vidéket elpusztította és kardélre hányt minden fiatait.

A tengerparti területek meghódítása ²⁸ Félelem és rettegés kerítette hatalmába a partvidék lakóit, akik Tíruszban és Szidonban voltak, Szúr és Okina lakóit és mindazokat, akik Jamniában laktak, Asdód, Askalon és Gáza lakói nagyon megrettentek tőle.

Judit 3 ¹ Követeket küldtek azért hozzá, hogy békét kérjenek: ² »Íme, mi Nebukadnezárnak a nagy királynak a szolgálai vagyunk, itt állunk előtted. Tégy velünk tetszésed szerint. ³ Majorjaink, egész földünk, minden gabonaföldünk, nyájaink és gulyáink, csordáink karámjai szolgálatodra állnak, élj velük, ahogy neked tetszik. ⁴ Íme, városaink a bennük lakókkal szolgálatodra állnak, jöjj és vonulj be,

amint jónak látod.« ⁵ Az emberek Holofernész elé járultak és átadták neki ezt az üzenetet. ⁶ Erre leereszkedett a partvidékre ő és hadserege, helyőrséget hagyott a megerősített városokban, azután válogatott férfiakat szedett össze hadi szolgálatra. ⁷ Az egész vidék lakói koszorúkkal, dobszóval kísért táncsal fogadták.

⁸ Ő pedig elpusztította vidéküket, szent ligeteiket kivágta, mert azt a parancsot kapta, hogy a föld összes istenét semmisítse meg, hogy minden nemzet egyedül Nebukadnezárnak szolgáljon, minden nyelv és minden törzs úgy könyörögjön hozzá, mint istenhez.

A hódító Júda határán ⁹ Így érkezett meg Ezdrelon elé Dótain közelébe, amely Júda nagy hegylánca előtt van, ¹⁰ és táborot ütöttek Gabbaj és a szkíták városa között. Itt maradt egy hónapig, hogy összegyűjtse hadseregének minden felszerelését.

ISTEN NÉPE VÉGVESZÉLYBEN: 4,1-7,32

Judit 4 Félelemben az ország ¹ Meghallották a Júdeában lakó Izrael fiai mindazt, amit Holofernész Nebukadnezárnak, az asszírok királyának fővezére művelt a nemzetekkel, hogyan fosztotta ki szentélyeiket és semmisítette meg őket. ² Nagy rémület vett erőt rajtuk színe előtt és rettegtek Jeruzsálemért és az Úrnak, Istenüknek templomáért, ³ mert nemrég tértek vissza a fogságból és Júda népe még alighogy egybegyűlt, a szent edények, az oltár, az Isten háza nemrég lett felszentelve a meggyalázás után.

Felkészülés az ellenállásra ⁴ Hírvivőket küldtek egész Szamariába, a falvakba, Béthoronba, Ábelmaimba, Jerikóba, Kobába, Ajszorába és Szálem völgyébe. ⁵ Megszállták a magas hegyek csúcsait, a falvakat lakosaik fallal megerősítették, háború esetére ellátták élelemmel, mert földjeiket éppen akkor aratták le. ⁶ Joakim, aki ezekben a napokban főpap volt Jeruzsálemben, írt Betúlia és Bét-Omesztajim lakóinak, amely Ezdrelonnal szemben a Dótain melletti mezővel szemben fekszik, ⁷ hogy szállják meg a hegyek hágóit, mert ezeken át lehetett eljutni Júdába és könnyen megakadályozhatták az átkelést, mert a hágó olyan keskeny volt, hogy nem több, mint két ember fért el benne. ⁸ Izrael fiai úgy cselekedtek, amint Joakim főpap és a nép vezetőinek Jeruzsálemben levő tanácsa elrendelte.

Könyörgés a szabadulásért ⁹ Minden férfi Izraelben az Úrhoz kiáltott nagy állhatatossággal, megalázkodtak és böjtöt tartottak, ¹⁰ ők maguk, asszonyaik és gyermekeik, állataik és minden jövevény, béres és rabszolga szőrzsákkal övezték csípőjüket. ¹¹ Izrael emberei, az asszonyok és gyermekek, akik Jeruzsálemben laktak, leborultak a szentély előtt, hamut hintettek fejükre, és kitárták szőrruhájukat az Úr temploma előtt. ¹² Az oltárt is szőrzsákkal fedték be, s egy szívvel buzgón kiáltottak Izrael Urához, ne engedje, hogy elrabolják gyermekeiket, zsákmányul vigyék asszonyaikat, örökrészük városait lerombolják, a szentélyt megszenségtelenítsék és gyalázattal illessék a pogányok. ¹³ Az Úr meghallgatta szavukat és rátekintett szorongatásukra. A nép sok napon át böjtölt egész Júdeában és Jeruzsálemben a mindenható Úr szentélye előtt. ¹⁴ Joakim főpap és mindazok, akik az Úr színe előtt álltak, a papok és az Úr szolgálói, mind szőrzsákkal övezték csípőjüket, bemutatták az állandó áldozatot, a nép fogadalmi és önkéntes áldozatát. ¹⁵ Hamu volt a turbánjukon, s minden erejükből az Úrhoz kiáltottak, hogy látogassa meg irgalmában Izrael egész házát.

Judit 5 Holofernész haditanácsa ¹ Hírül vitték Holofernésznek, az asszír haderő főparancsnokának, hogy Izrael fiai ellenállásra készülnek, megszállták a hegyek hágóit, falakkal erősítették meg a hegyek magaslatait és akadályokat helyeztek el a síkságon. ² Nagy haragra gerjedt és összehívta Moáb összes főemberét, és Ammon hadvezéreit és a tengerpart minden vezetőjét ³ és így szólt hozzájuk: »Tájékoztassatok engem, Kánaán fiai, miféle nép az, amely a hegyvidéken lakik? Milyenek városaik, melyekben laknak? Milyen erős a serege? Miben van hatalma és ereje, s ki a királyuk és hadseregük vezére? ⁴ A nyugaton lakók közül miért csak ők nem jöttek ki elénk?«

Az ammonita Áhior beszéde ⁵ Így szólt hozzá Áhior, Ammon fiainak vezére: »Hallgassa meg az én Uram szolgád szájának ígését, és elmondom neked az igazságot erről a népről, amely közeledben ezen hegyvidéken lakik, és szolgád száját nem hagyja el semmiféle hazugság. ⁶ Ez a nép a káldeaiak ivadéka, ⁷ s azelőtt Mezopotámiában lakott. Mivel nem akarták követni atyáik isteneit, akik a káldeaiak földjén laktak, ⁸ ezért letértek atyáik útjáról és az ég Istenét imádták, azt az Istent, akit megismertek. Ezért a káldeaiak kiűzték őket isteneik színe elől, s ők Mezopotámiába menekültek és hosszú ideig ott laktak. ⁹ Istenük azt mondta nekik, hogy hagyják el lakóhelyüket és menjenek Kánaán földjére. Itt telepedtek le és igen sok aranyat, ezüstöt és nyájat szereztek. ¹⁰ Lementek Egyiptomba, amikor éhínség tört ki Kánaán földjén, és ott időztek addig, amíg megerősödtek és nagy sokasággá lettek és nemzetségüket nem lehetett megszámlálni. ¹¹ Az egyiptomiak ellenük fordultak, agyag- és téglamunkára kényszerítették, megalázták és rabszolgává tették őket. ¹² Akkor Istenükhöz kiáltottak, s az megverte Egyiptom egész földjét gyógyíthatatlan sebekkel, s az egyiptomiak elűzték őket maguktól. ¹³ Isten kiszárította a Vörös tengert előttük ¹⁴ és a Sínai és Kádes-Barnea felé vivő útra vezette őket. S ők elűzték mindazokat, akik a pusztában laktak, ¹⁵ s az amoriták földjén telepedtek le és erejükkel kiirtottak minden hesbonitát. Miután átkeltek a Jordánon, elfoglalták az egész hegyvidéket, ¹⁶ s kiűzték színük elől a kánaániakat, a ferezitákat, jebuzitákat, szíchemieket és az összes gergezitát és hosszú idő óta ott élnek. ¹⁷ Amíg nem vétkeztek Istenük színe előtt, jó soruk volt, mert velük van Istenük, aki gyűlöli a gonosztságot. ¹⁸ De amikor letértek az útról, amelyet megszabott nekik, nagyon sokan elpusztultak a sok háborúban és fogságba jutottak idegen földre, Istenük templomát lerombolták, városaikat pedig ellenségeik foglalták el. ¹⁹ Most pedig Istenükhöz térve visszajöttek a szétszóratásból, ahova elszéledtek, birtokba vették Jeruzsálemet, ahol a templomuk van és letelepedtek a hegyvidéken, mert az pusztasággá vált. ²⁰ Most pedig uram és parancsolóm, ha van ebben a népben tudatlanság, ha vétkeznek Istenük ellen, vizsgáljuk ki bennük bukásuk okát, akkor vonuljunk ellenük és legyőzzük őket. ²¹ Ha azonban nincs gonosztság ebben a népben, akkor óvakodjék uram ettől, mert Uruk és Istenük oltalmazza őket, s mi az egész földön gúny tárgyává leszünk.«

A sereg méltatlankodása ²² Történt pedig, hogy amikor Áhior befejezte szavait, méltatlankodni kezdett az egész nép, amely a sátor körül volt. Holofernész főemberei és mindazok, akik a tengerparton és Moábban laktak, azt mondták, hogy darabokra tépik: ²³ »Nem félünk Izrael fiaitól, mert olyan nép, amelynek nincs ereje, sem képessége a kemény ütközetre. ²⁴ Ezért vonuljunk csak fel és csak egy harapás lesz seregéd számára, parancsolónk, Holofernész.«

Judit 6 Holofernész beszéde ¹ Amikor elült az emberek lármája, akik a tanácskozásra összejöttek, így szólt Holofernész, az asszír hadsereg vezére Áhiorhoz az idegen népek és Moáb fiai előtt: ² »Ki vagy

te, Áhior és Efraim zsoldosa, hogy próféta módjára mondtad nekünk ma, hogy Izrael fiait nem győzzük le, mert Istenük oltalmazza őket? Ki Isten, hacsak nem Nebukadnezár, az egész föld királya? Elküldi seregét, és szétszórja őket a föld színéről, és nem menti meg őket Istenük. ³ Mi az ő szolgálai úgy elbánunk velük, mint egy emberrel, s nem tudnak ellenállni lovaink erejének. ⁴ Megrohanjuk őket velük és hegyeik megittasodnak vérüktől, mezeik megtelnek halottaikkal, lábuk ereje nem lesz képes megállni előttünk, hanem teljesen elpusztulnak. Ezt mondja Nebukadnezár király, az egész föld ura: ő szólt, és szavai nem maradnak üres szavak. ⁵ Te pedig Áhior, Ammon zsoldosa, aki ki-mondtad ezeket a szavakat lázadásod napján, a mai naptól kezdve nem látod arcomat, amíg meg nem bosszulom az ő fajtájukat, akik kijöttek Egyiptomból. ⁶ Akkor járja át katonáim és szolgálaim népének vasa oldaladat, és esel el sebesültjeikkel együtt, amikor majd eljövök. ⁷ Szolgálaim most elvisznek téged a hegyvidékre. és ott hagynak a hegyoldal egyik városánál, ⁸ és nem pusztulsz el, míg velük együtt meg nem semmisülsz. ⁹ De ha hiszed szívedben, hogy nem tiprom el őket, ne essen be arcod. Szóltam, és szavaimból semmi sem vész el.«

Áhiort kiszolgáltatják ¹⁰ Holofernész megparancsolta a sátránál lévő szolgálainak, hogy ragadják meg Áhiort, vigyék Betúliába, és adják Izrael fiainak kezébe. ¹¹ Megragadták szolgálai, és kivitték a táborból a síkságra. Innen a hegyvidék felé haladtak és eljutottak a forráshoz, amely Betúlia alatt volt. ¹² Amikor meglátták őket a hegytetőn lévő város emberei, megragadták fegyverüket, és kivonultak a hegygerincre, és minden férfi parittyájával megakadályozta előhaladásukat és köveket hajigáltak rájuk. ¹³ Erre megbújva a hegy alatt, megkötötték Áhiort, és otthagyták megkötözve a hegy lábánál, és visszatértek urukhoz.

Áhior Betúliában ¹⁴ Izrael fiai lejöttek városukból, megálltak mellette, feloldották kötelékeiből, Betúliába vitték és városuk előljárói elé állították, ¹⁵ akik azokban a napokban a Simeon törzséből való Míka fia, Ozija, Gotoniel fia, Kabri és Melkiel fia, Karmi voltak. ¹⁶ Összehívták a város véneit, odagyűltek a fiatalok, az asszonyok gyermekeikkel együtt a gyülekezetbe, és Áhiort a nép közé állították, majd Ozija megkérdezte tőle, hogy mi történt. ¹⁷ Áhior válaszában elmondta nekik Holofernész haditanácsának határozatát és azt, amit ő mondott asszír fiainak vezérei előtt és Holofernész kérkedő kijelentését Izrael háza ellen. ¹⁸ Az egész nép leborult, imádta Istent és így könyörgött: ¹⁹ »Urunk, egek Istene, nézd mérhetetlen gőgjüket, és könyörülj meg népünk megalázottságán, és tekints ezen a napon azok arcára, akik neked vannak szentelve.« ²⁰ Majd megvigasztalták Áhiort, és elhalmozták dicséretükkel. ²¹ Ozija magával vitte a gyülekezetből házába, lakomát rendezett a véneknek, és egész éjjel könyörögtek Izrael Istenéhez segítségért.

Judit 7 Betúlia ostromának kezdete ¹ A következő nap Holofernész parancsot adott egész hadseregének és a vele levő segédcsapatoknak, hogy vonuljanak föl Betúlia ellen, foglalják el a hegyvidék átkelőit és indítsanak harcot Izrael fiai ellen. ² Ezen a napon a vitéz férfiak mind fölkészültek. Fegyveres embereinek száma százhetvenezer gyalogos és tizenkétezer lovas, nem számítva a málhás csapatot, amely igen nagy számban követte őket. ³ Tábort ütöttek a völgyben Betúlia mellett a forrásnál, majd fölfejlődtek szélességben Dótaintól Ábelmaimig, hosszúságban pedig Betúliától Kiamonig, amely Ezdrelonnal szemben van. ⁴ Amikor Izrael fiai meglátták sokaságukat, félelem vett erőt rajtuk és így szóltak egymáshoz: »Ezek lelegetik az egész föld színét, sem a magas hegyek, sem a völgyek,

sem a dombok nem képesek elviselni terhüket«. ⁵ Mindenki fogta harci felszerelését, tüzet gyújtottak falaik bástyaín és egész éjszaka őrséget tartottak. ⁶ A következő napon Holofernész felvonultatta egész lovasságát Izrael fiai szeme láttára, akik Betúliában voltak, ⁷ fölkereste a városukba vezető feljáratot, földerítette a vízforrást, és elfoglalta őket. Katonai őrséget rendelt oda és visszatért népéhez.

A fővezér beszéde Holofernészhez ⁸ Ézsau fiainak vezérei, Moáb népének összes vezetői és a partvidék elöljárói mind eléje járultak és így szóltak hozzá: ⁹ »Hallgassa meg szavunkat urunk azért, hogy ne legyen veszteség seregében. ¹⁰ Izrael fiainak népe nem a lándzsákban bizakodik, hanem a hegyek magaslatában, ahol lakik. Hegyeinek magaslatára feljutni nem könnyű. ¹¹ Ezért uram, ne ütközz meg velük csatasorba állva, akkor nem esik el népedből egyetlen ember sem, ¹² hanem maradj táborodban és tartsd ott sereged minden emberét, de foglalják el szolgálád a vizek forrását, amely a hegy lábánál fakad, ¹³ mert innen merít vizet Betúlia minden lakója. A szomjúság majd megöli őket, és átadják városukat. Mi és a te embereid felmegyünk a közeli hegyek gerincére, őrséget állítunk oda, hogy egyetlen ember se mehessen ki a városból. ¹⁴ Az éhség és szomjúság elpusztítja őket, asszonyaikat és gyermekeiket, mielőtt átjárná őket a kard, már lakóhelyeik utcáin hevernek, ¹⁵ így visszafizetheted nekik lázadásukat és azt, hogy nem jöttek ki eléd békésen.«

Holofernész kivár ¹⁶ Szavaik tetszésre találtak Holofernész és minden szolgálja előtt, s elhatározta, hogy tanácsuk szerint jár el. ¹⁷ Elindult Moáb fiainak tábora, s velük ötezren Asszíria fiaiból, letáboroztak a völgyben, és megszállták Izrael fiainak vizeit és forrásait. ¹⁸ Felvonultak Ammon és Ézsau fiai, és táborot ütöttek a hegyvidéken Dótainnal szemben. Egyeseket közülük elküldtek délre és keletre Egrebellel szemben, amely Kúsz mellett van a Mokmúr pataknál. Az asszír sereg többi része letáborozott a síkságon, és elárasztotta a föld egész felszínét. Nagyon sok sátruk és málhájuk volt, és igen nagy volt a számuk.

Vízhiány Betúliában ¹⁹ Izrael fiai az Úrhoz, Istenükhöz kiáltottak, elvesztették bátorságukat, mert elenségeik körülzárták őket és nem tudtak közülük kiszabadulni. ²⁰ Az egész asszír sereg: a gyalogosok, a szekerek és lovasok harmincnégy napon át tartotta megszállva őket. Betúlia minden lakójának kiürültek vizes edényei, ²¹ ciszternái kiapadtak, s már egyetlen nap sem ihattak eleget, mert kimérték nekik a vizet. ²² A kisgyermekek elepedtek, asszonyaik és ifjaik kimerültek a szomjúságtól és összeestek a város terein és a kapuk kijáratánál és már nem volt bennük semmi erő. ²³ Összegyűlt az egész nép: az ifjak, az asszonyok és gyermekek Ozijánál és a város vezetőinél hangosan kiáltottak és ezt mondták a vének előtt: ²⁴ »Ítéljen köztetek és köztünk az Isten, mert nagy igazságtalanságot követetek el ellenünk, amikor nem beszéltetek békésen Asszíria fiaival. ²⁵ Most már nincs senki, aki segítségünkre jöhetne, Isten a kezükbe adott minket, mert a szomjúság miatt tehetetlenek vagyunk előttük nagy nyomorúságunkban. ²⁶ Ezért most hívjátok őket ide, adjátok át az egész várost zsákmánnyul Holofernész embereinek és egész seregének. ²⁷ Jobb lesz nekünk, ha az ő zsákmánya leszünk. Szolgái és szolgálóleányai leszünk, de életben maradunk és nem látjuk kisdedeink halálát saját szemünkkel, sem asszonyaink és gyermekeink pusztulását. ²⁸ Megesketünk titeket az égre és a földre és azok Istenére és atyáink Istenére, aki büntet minket bűneink és atyáink bűne miatt, hogy még ma így járjatok el.« ²⁹ Majd nagy sírásban törtek ki az összejövetelen mindnyájan és az Úrhoz kiáltottak nagy szóval.

Ozija bátorítja a védőket ³⁰ Ozija így szólt hozzájuk: »Bátorság testvérek, tartsunk ki még öt napig, ezalatt az Úr, a mi Istenünk felénk fordul irgalmában, mert nem hagyott el minket teljesen. ³¹ Ha elmúlik ez az öt nap és nem érkezik számunkra segítség, szavaitok szerint fogok cselekedni.« ³² Ezzel szétoszlatta a népet, mindenkit a maga őrhelyére, a város falaira és bástyáira, az asszonyokat és gyermekeket pedig házaikba bocsátotta. Nagy levertség vett erőt rajtuk.

ISTEN NÉPE MEGMENEKÜL: 8,1- 16,25

Judit 8 Judit származása és élete ¹ A városban élt ezekben a napokban Judit, Merári leánya, aki Ox fia, aki József fia, aki Oziel fia, aki Elkia fia, aki Ananja fia, aki Gedeon fia, aki Rafain fia, aki Ahitób fia, aki Eliáb fia, aki Natanael fia, aki Szalamiél fia, aki Szúrisaddaj fia, aki Simeon fia, aki Izrael fia. ² Férje, Manassze ugyanabból a törzsből és családból származott, meghalt az árpaaratás idején. ³ Felügyelt a mezőn a kévekötolókra, a tűző nap érte a fejét, ágynak esett és meghalt Betúliában, az ő városában. Eltemették atyáihoz a mezőn, amely Dótain és Balámon között van. ⁴ Judit özvegyen élt házában három éve és négy hónapja. ⁵ Egy kis szobát rendezett be háza tetején, csípője körül szőrzsákot viselt és özvegyi ruhát öltött magára, ⁶ mindennap böjtölt özvegysége óta, kivéve a szombat előestéjét, a szombatot, az újhold előestéjét, az újhold napját, az ünnepnapokat és Izrael házának örömnépeit. ⁷ Megjelenése nagyon szép volt, s egész lénye vonzó, okos szívében, jó és tisztességes. Férje, Manassze, József fia, Ahitób fia, Melkisz fia, Eliáb fia, Natanael fia, Szúrisaddáj fia, Simeon fia, Izrael fia aranyat és ezüstöt, szolgákat, szolgálókat, jószágot és szántóföldeket hagyott rá, s ő mindennek birtokában maradt. ⁸ Senki sem mondott rosszat róla, mert nagyon istenfélő volt.

Judit megszánja a népet ⁹ Meghallotta a nép elkeseredett zúgolódását a város elöljárói ellen, mivel elvesztették bátorságukat a víz hiánya miatt. Megtudta Judit azt is, hogy mit mondott nekik Ozija, hogyan esküdött meg, hogy öt nap múlva átadják a várost az asszíroknak. ¹⁰ Elküldte szolgálóját, aki minden jószágára felügyelt, és hívatta Ozijat, Kabrit és Karmit, városának elöljáróit.

Judit beszéde a vének előtt ¹¹ Amikor azok eljöttek hozzá, így szólt hozzájuk: »Hallgassatok meg engem Betúlia lakóinak elöljárói, mert nem helyesen szóltatok a nép előtt ezen a napon és esküvel állítottátok azt Isten és magatok között és azt mondtátok, hogy át fogjátok adni a várost ellenségeinknek, ha ezekben a napokban az Úr, a mi Istenünk nem jön segítségünkre. ¹² Kik vagytok ti, hogy kísértitek Istent a mai napon és Isten helyére állítjátok magatokat az emberek fiai között? ¹³ A mindenható Urat kísértitek és nem értetek meg soha semmit. ¹⁴ Az emberi szív mélységeit sem tudjátok kikutatni és eszének járását kibogozni, hogyan tudnátok az Istent, aki mindezeket alkotta, kifürkészni, gondolatát megismerni és tervét megérteni? A legkevésbé testvéreim! Ne ingereljétek az Urat, a mi Istenünket, ¹⁵ mert ha nem akar ez alatt az öt nap alatt megsegíteni, van hatalma arra, hogy oltalmazzon, amely napokon akar, vagy elpusztítson minket ellenségeink előtt. ¹⁶ Ti ne próbáljátok zálogba venni Urunk Istenünk akaratát, mert Isten nem olyan, mint az ember, hogy meg lehet fenyegetni, vagy mint az ember fiát meg lehet ítélni. ¹⁷ Ezért ha szabadulást várunk tőle, hívjuk őt segítségül és meghallgatja szavunkat, ha neki úgy tetszik.

¹⁸ Nemzetségeink között nincs a mai napon olyan törzs, sem nemzetség, nép vagy város, amely emberkézzel alkotott isteneket imádna, amint ezt megtették azokban a napokban, ¹⁹ amiért atyáink kardélre s fosztogatásra jutottak és elestek ellenségeink színe előtt. ²⁰ Mi viszont nem ismerünk más

Istent rajta kívül, akitől remélnénk, hogy nem vet meg minket és nem vonja meg üdvösségét fajtánktól.

²¹ Mert ha mi hatalmukba esünk, akkor egész Júda elesik, kifosztják szentélyünket, és az ő megszenteltelenítését Isten vérünkön kéri számon, ²² testvéreink halála, országunk szolgasága, örökségünk elnéptelenedése fejünkre száll vissza a népeknél, ahol szolgálunk. Botrány és gyalázat tárgya leszünk mindazok előtt, akik legyőznek minket, ²³ mert szolgaságunk nem hoz jóindulatot, hanem szégyenletessé teszi azt az Úr, a mi Istenünk. ²⁴ Most tehát testvérek, mutassuk meg testvéreinknek, hogy tőlünk függ életük, a szentély, a templom, az oltár ránk támaszkodik.

²⁵ Mindezek mellett adjunk hálát az Úrnak, a mi Istenünknek, aki próbára tesz minket, mint atyáinkat. ²⁶ Emlékezzetek arra, hogyan bánt Ábrahámmal és Izsákkal, mik történtek Jákobbal a szíriai Mezopotámiában, amikor anyja testvérének, Lábánnak nyáját őrizte. ²⁷ Amint őket nem égette el, amikor szívüket kipróbálta, minket sem büntet, hanem figyelmezteti az Úr ostorával azokat, akik hozzá közelednek.«

²⁸ Ozija így szólt hozzá: »Amit szóltál, tiszta szívből mondtad és senki sem tudja szavaidat megcáfolni, ²⁹ mert nem ma lett nyilvánvaló bölcsességed, hanem napjaid kezdetétől tudja az egész nép okosságodat és szíved jószándékát. ³⁰ A nép azonban nagyon szenved a szomjúságtól, és arra kényszerített minket, hogy úgy tegyünk, amint mondtuk nekik, és esküvel köteleztük magunkat, amit nem szeghetünk meg. ³¹ Most tehát imádkozzál értünk és biztosan meghallgat téged Istenünk, mert istenfélő asszony vagy: küldjön az Úr esőt és töltsse meg ciszternáinkat, hogy ne pusztuljunk el.«

³² Judit így szólt hozzájuk: »Hallgassatok rám és a bölcsesség tettét hajtom végre, amely tovább él nemzedékről nemzedékre népünk fiai körében. ³³ Álljatok a kapunál az éjszaka, én pedig kimegyek szolgálómmal, és azokban a napokban, amelyeknek elmúltával azt ígértétek, hogy átadjátok a várost ellenségeinknek, az Úr meglátogatja Izraelt kezem által, ezt remélem én. ³⁴ Ne kutassátok, mit akarok tenni, mert nem mondok el semmit nektek, amíg valóra nem válik, amit cselekszem.« ³⁵ Ozija és az előljárók így szóltak hozzá: »Menj békével, az Úr Isten legyen előtted, hogy megbosszuld ellenségeinket.« ³⁶ Lejöttek a felső szobából és visszatértek szállásukra.

Judit 9 Judit imája ¹ Judit pedig arccal a földre borult, hamut hintett fejére, megszaggatta ruháját és levetette a zsákruhát, amely rajta volt, és akkor, amikor Jeruzsálemben az Úr házában bemutatják az esti illatáldozatot, hangos szóval kiáltott Judit az Úrhoz és így szólt: ² »Uram, atyámnak, Simeonnak Istene, akinek kardot adtál kezébe az idegenek megbüntetésére, akik becsstelenségükben erőszakoskodtak és meggyalázó célból felfedték a szűz ágyékát. Mert azt mondtad: 'Ilyen ne történjék', s mégis megtették. ³ Ezért vezéreiket halálra adtad és ágyukat, amelyet lealacsonyított a hűtlenség, vérfürdővé változtattad, megverted a szolgákat a hatalmasok mellett és a hatalmasokat trónjukon. ⁴ Asszonyaikat zsákmányul adtad, leányaikat fogságra és minden zsákmányukat szétosztottad szeretett fiaidnak, akik féltékenyen buzgólkodtak érted és undorodtak vérük meggyalázásától és segítségül hívtak téged. Ó Isten, én Istenem hallgass meg engem, az özvegyet. ⁵ Te vitted végbe a régmúlt eseményeket, a mostaniakat és a jövőbelieket kigondoltad és megtörténtek, amelyeket elgondoltál. ⁶ Az események, amelyeket elhatároztál, előállnak és így szólnak: 'Íme, itt vagyunk.' Minden utad készen van és előre látod teremtményeidet.

⁷ Nézd, az asszírok magabiztosak erejükben, dicsekszenek lovaikkal és lovasaikkal, büszkék gyalogságuk karjára, remélnek lándzsáikban, pajzsaikban, íjukban és parittyáikban, és nem tudják, hogy te, az Úr döntöd el a háború sorsát, ⁸ s Úr a te neved. Törd meg hatalmaddal erejüket, örök Isten, alázd meg erősségüket erőddel és haragodban szórd szét, ami erősségük. Azt tervezték, hogy megszenteltelenítik szent helyeidet, meggyalázzák a szentélyt, ahol dicsőséges neved pihen, vassal felforgatják oltárod szarvát. ⁹ Nézd gőgjüket, s küldd haragodat fejükre, adj kezembe, nekem az özvegynék, erőt ahhoz, amit kigondoltam, ¹⁰ és ajkam fortélyával verd meg a szolgát az úr mellett és az urat szolgája mellett, törd meg gőgjét egy özvegyszerével. ¹¹ Nem a sokaságban van a te erődd, sem hatalmad az erősekben, hanem te az alázatosak Istene vagy, az elnyomottak segítője, a gyengék támasza, az eltaszítottak oltalmazója, az elkeseredettek szabadítója.

¹² Igen, igen, atyám Istene és Izrael örökségének Istene, égnek és földnek Ura, vizeknek teremője, mindennek Királya, amit teremtetél, hallgasd meg imádságomat, ¹³ add, hogy csalfa nyelvem megsebezze és összezúzza azokat, akik kegyetlen terveket szőttek szövetséged és szent templomod, Sion hegye és a fiaid által birtokolt ház ellen. ¹⁴ Ismertesd meg minden nemzettel és minden törzsszel, hogy te vagy minden hatalom és erő Istene és rajtad kívül nincs más védelmezője Izrael népének».

Judit 10 Judit az ellenség táborába megy ¹ Amikor megszűnt kiáltani Izrael Istenéhez és befejezte ezen szavait, ² fölkelt a földről, hívta szolgálóját és lement házába, ahol a szombatokat és ünnepeket szokta tölteni, ³ levetette a szőrruhát, amelyet viselt, letette özvegyi öltözetét, vízzel megmosta testét, bekente illatos olajjal, elrendezte fején haját, felrakta fejdíszét, felöltötte az öröm ruháját, amelyet férje, Manassze életében viselt. ⁴ Felcsatolta saruját lábára, föltette nyakláncait, karpereceit, gyűrűit, fülöngüggőit és minden ékszerét és olyan szép lett, hogy minden férfi tekintetét magára vona, aki csak látta. ⁵ Szolgálójára bízott egy tömlő bort, egy korsó olajat, egy árpaliszttal, száraz gyümölcscsel, kenyérrel és sajttal töltött tarisznyát, mindezeket összekészítette és átadta neki.

⁶ Kimentek Betúlia városának kapujához és ott találták Oziját és a város elöljáróit Kabrit és Karmit, akik ott várakoztak. ⁷ Amikor meglátták őt – arca megváltozott és ruháját is jól választotta meg – nagyon megcsodálták szépségét és így szóltak hozzá: ⁸ »Atyáink Istene fogadjon kegyelmébe és válósítsa meg szándékaidat Izrael fiainak dicsőségére és Jeruzsálem felmagasztalására.« ⁹ Ő arca borulva imádta Istent és így szólt hozzájuk: »Parancsoljátok meg, hogy nyissák ki a város kapuját, hogy kimehessek és véghez vigyem azt, amit beszéltek velem.« Erre megparancsolták a fiatal öröknek, hogy nyissák ki neki a kaput, amint kérte. ¹⁰ Azok így is tettek, s kiment Judit és vele szolgálója. A város emberei követték őt tekintetükkel, amíg le nem ért a hegyről és át nem haladt a völgyön, s azután már nem látták őt.

¹¹ Mente egyenesen a völgyben és találkozott az asszírok előőrseivel. ¹² Elfogták és megkérdezték: »Hova tartozol, honnan jössz és hova mész?« Így válaszolt: »A héberek egyik leánya vagyok, elmenekültem tőlük, mert azon a ponton vannak, hogy fölfalják őket. ¹³ Seregetek vezérének, Holofernéznek színe elé megyek, hogy igaz dolgokat adjak tudtára és megmutatom előtte az utat, amelyen előrenyomulhat és az egész hegyvidék urává lehet anélkül, hogy emberei közül csak egyetlen embert, egy élő lelket is elveszítene.« ¹⁴ Amikor a férfiak meghallották szavait és látták arcát, számukra csodálatosan szépnek tűnt, így szóltak hozzá: ¹⁵ »Életedet mentetted meg, hogy sietve lejöjjél urunk

színe elé. Most menj sátorához, közlünk néhányan majd elkísérnek és átadnak az ő kezébe. ¹⁶ Ha színe elé jutsz, ne remegjen szíved, hanem ismételd el szavaidat és jól fog bánni veled.»

¹⁷ Kiválasztottak maguk közül száz férfit kíséretül melléje és szolgálja mellé és elvezették őket Holofernész sátorához. ¹⁸ Az egész tábor összeszaladt, mert elterjedt jövetelének híre a sátrakban. Odajöttek és körülállták, amikor Holofernész sátoránál várakozott, amíg bejelentették neki jövetelét. ¹⁹ Megcsodálták szépségét és szavait és dicsérték miatta Izrael fiait is. Ezt mondogatták egymásnak: »Ki vetné meg ezt a népet, amelynek ilyen asszonyai vannak? Nem lenne jó meghagyni közülük egyetlen férfit sem, mert akik életben maradnak képesek elcsábítani az egész földet.«

Judit Holofernésznél ²⁰ Akkor kijött Holofernész egész házanépe és minden szolgálja és bevezették Juditot a sátorba.

²¹ Holofernész ágyán pihent, amely bíorból, aranyból volt szőve és smaragddal meg drágakövekkel díszítve. ²² Bejelentették neki és ő kijött sátra előterébe. Nagyon sok ezüst lámpát tartottak előtte. ²³ Amikor Judit eléje és szolgálja elé lépett, mindnyájan megcsodálták arcának szépségét, ő pedig arcra borulva hódolt előtte, de a szolgák felemelték őt.

Judit 11 Holofernész és Judit párbeszéde ¹ Holofernész így szólt hozzá: »Bátorság asszony, ne remegjen szíved, én ugyanis nem ártottam senkinek, aki kész volt szolgálni Nebukadnezárt, az egész föld királyát. ² Ha a te néped, amely a hegyvidéken lakik, nem vetett volna meg, nem emeltem volna lándzsámat ellenük, de saját maguk akarták ezt. ³ Most pedig mondd el, miért hagytad el őket és jöttél hozzánk? Valójában megmenekülésedre tetted ezt. Bátorság! Ma éjjel és a következőkben is életben maradsz. ⁴ Senki sem fog ártani neked, hanem jól bánok veled, mint uramnak szolgáljaival szokás.«

⁵ Judit így válaszolt neki: »Fogadd szolgálód szavait és hadd beszéljen szolgálód színed előtt és semmiféle hazugságot nem mondok uramnak ezen az éjjelen. ⁶ Ha követed szolgálód szavait, valóra váltod kezeddel mindazt, amit Isten tenni szándékozik veled, és nem vall kudarcot az én uram vállalkozásaiban. ⁷ Éljen Nebukadnezár, az egész föld királya, és éljen hatalma annak, aki elküldött téged, hogy minden élő helyes útra vezess. Nemcsak az emberek szolgálnak neki, hanem a mező vadjai és állatai, az ég madarai is a te erőd által élnek Nebukadnezárnak és egész házának.

⁸ Hallottunk bölcsességedről és lelked találékonyságáról és az egész földön tudják, hogy egyedül te vagy jó az egész királyságban, hatalmas a tudásban és csodálatos a hadvezetésben. ⁹ Most pedig uram, tudjuk, mit mondott Áhior az általad tartott tanácsban, ismertek szavai, mert Betúlia emberei megmentették és elmondott nekik mindent, amit előtted beszélt. ¹⁰ Ezért uram és parancsolóm, ne vedd semmibe szavait, hanem fontold meg azokat, mert igazak. A mi fajtánkat nem éri büntetés és csak akkor éri őket a kard, ha vétkeznek Istenünk ellen. ¹¹ Most azonban, hogy az én uram ne legyen eredménytelen és tehetetlen, a halál vár rájuk, mert hatalmába kerítette őket a súlyos bűn, amellyel haragra ingerelték Urukat, s mivel ezt tették, számodra megérték a pusztulásra. ¹² Mivel elfogyott az élelmük, és kimerültek számukra a vizek, kezük akarnak vetni állataikra és mindarra, amit Isten az ő törvényében megtiltott, hogy megegyék, elhatározták, hogy azt is elfogyasztják. ¹³ Elhatározták,

hogy a gabona első termését, a bor és az olajtizedet is megeszik, amelyet a papoknak adtak és szenteltek, akik Jeruzsálemben Istenünk színe előtt állnak, pedig ezeket a nép közül kezével sem érintheti meg senki. ¹⁴ Embereket küldtek Jeruzsálembé – az ott lakók is megették ezt –, hogy maguknak is engedélyt kérjenek a vének tanácsától. ¹⁵ Az történik majd, hogy amikor az engedélyt megkapják és élnek vele, ezen a napon kezedbe kerülnek és elpusztulnak.

¹⁶ Ezért én, a te szolgálód, amikor ezt megtudtam, elmenekültem tőlük és Isten elküldött, hogy végbevigyem veled a művet, amelyen az egész föld álmélkodik majd, amikor hírét veszi. ¹⁷ Szolgálód istenfélő, éjjel és nappal szolgál az ég Istenének. Most melletted maradok uram, szolgálód kimegy majd éjjel a völgybe és imádkozom Istenhez és tudtomra adja, hogy mikor követik el vétkeiket. ¹⁸ Akkor visszatérek és tudtadra adom, te pedig vonulj egész seregeddel és senki sem tud közülük ellenállni neked. ¹⁹ Átvezetlek Júdán és elérkezel Jeruzsálem elé és annak közepén állítom fel trónodat, s úgy tereled majd őket, mint a pásztor nélkül maradt juhokat. Egyetlen kutya sem fog ellened csa-holni, mivel mindezt előre megmondták nekem és előérzetem volt róla, s azért jöttem, hogy hírül adjam neked.«

²⁰ Szavai tetszésre találtak Holofernész és minden szolgálja előtt, megcsodálták bölcsességét és így szóltak: ²¹ »Nincs hozzá hasonló asszony a föld egyik szélétől a másikig, akinek arca ilyen szép és ilyen okosan tud beszélni.« ²² Holofernész így szólt hozzá: »Isten jót tett, hogy néped fiai elől ide küldött, erőt adott kezünkbe, nekik pedig, akik megvetették uramat, pusztulást. ²³ Tekinteted szép, beszéded okos. Ha megteszed, amit mondtál, a te Istened lesz az én Istenem, te pedig Nebukadnezár király házában fogsz lakni és neved híres lesz az egész földön.«

Judit 12 Judit megőrzi a rituális tisztaságot ¹ Azután megparancsolta, hogy vezessék be oda, ahol ezüst tárgyai vannak. Megparancsolta, hogy az ő ételeiből szolgáljanak fel neki és az ő borából adjanak neki inni. ² Judit azonban így szólt: »Nem eszem ezekből, hogy bukásomra ne legyenek, hanem azokból, amelyeket magammal hoztam táplálékkul.«

³ Holofernész így szólt hozzá: »S ha elfogy, amit hoztál, honnan szerzünk neked olyant?« ⁴ Judit így szólt hozzá: »Amint igaz, hogy élsz uram, nem költi el szolgálód, amit magával hozott, az Úr máris végbeviszi kezem által, amit akart.« ⁵ Holofernész szolgálai akkor sátrába vezették és éjfélig aludt. A reggeli őrváltás előtt felkelt, ⁶ Holofernészhez küldött ezzel az üzenettel: »Parancsolja meg az én uram, hogy szolgálóját engedjék ki imádkozni« ⁷ Holofernész megparancsolta őreinek, hogy ne akadályozzák ebben. Három napig maradt a táborban. Minden éjjel kiment Betúlia völgyébe, és megfürdött a forrás vizében. ⁸ Amikor kijött, imádkozott az Úrhoz, Izrael Istenéhez, hogy vezesse útját népe fiainak felemelésére. ⁹ Visszatérve, tiszta maradt sátrában, amíg estefelé az eledelét nem hozták.

Judit Holofernész lakomáján ¹⁰ Történt, hogy a negyedik napon Holofernész lakomát rendezett, s csak szolgálait hívta meg a lakomára, de tisztviselőit nem. ¹¹ Így szólt Bagoász eunuchhoz, aki minden vagyona felügyelt: »Menj és beszéld rá azt a héber asszonyt, aki nálad van, hogy jöjjön el hozzánk, egyék és igyék velünk. ¹² Szégyen lenne számunkra, ha egy ilyen asszonyt elengednénk anélkül, hogy együtt lettünk volna vele, mert ha nem tudjuk rávenni, kigúnyol minket.« ¹³ Bagoász eltávozott Holofernésztől, bement Judithoz és így szólt hozzá: »Ne vonakodjék a szép leány eljönni az én uramhoz,

hogy tiszteletben legyen előtte, igyék velünk bort örömmel és legyen ma olyan, mint AsszírIA fiainak leányai közül egy, akik Nebukadnezár házában vannak.« ¹⁴ Judit így szólt hozzá: »Ki vagyok én, hogy ellentmondjak uramnak? Mindaz, ami kellemes lesz szemében, sietve megteszem, és ez öröm lesz számomra halálom napjáig.«

¹⁵ Fölkelt, felékesítette magát ruháival és minden asszonyi ékességgel, szolgálóleánya előtte ment, Holofernészszel szemben szőnyeget terített eléje a földre, amelyet Bagoásztól kapott mindennapi használatra, hogy azon fekvé költthesse el ételét. ¹⁶ Judit belépett és letelepedett. Holofernész szíve megdobbant és lelke egészen megzavarodott és heves vágy fogta el, hogy egyesüljön vele. Már attól a naptól kezdve, amikor meglátta, kereste az alkalmat, hogy elcsábítsa. ¹⁷ Így szólt hozzá Holofernész: »Igyál és örvendj velünk.« ¹⁸ Judit így válaszolt: »Iszom uram, mert születésemtől kezdve egyetlen nap sem volt olyan boldog életem, mint ma.« ¹⁹ Majd vett, evett meg ivott abból, amit szolgálóleánya odakészített számára. ²⁰ Holofernész pedig felvidult mellette és oly sok bort ivott, mint amennyit sohasem ivott még egy nap sem születésétől kezdve.

Judit 13 Judit hőstette ¹ Amikor már későre járt, szolgálói igyekeztek távozni és Bagoász bezárta a sátrat kívülről majd elbocsátotta az ott levőket urától. Nyugovóra tértek mindnyájan, mert fáradtak voltak a sok bortól. ² Judit egyedül maradt a sátorban és Holofernész bortól megrészegegyedve ágyán hevert. ³ Judit meghagyta szolgálóleányának, hogy a hálószobán kívül álljon és várja az ő jövetelét, mint eddig mindennap. Azt mondta ugyanis neki, hogy kimennek imádkozni, és ezt Bagoásznak is megmondta.

⁴ Mindnyájan eltávoztak a legkisebbtől a legnagyobbig színe elől és senki sem maradt a hálószobában. Judit odaállt Holofernész fejéhez és így szólt: »Uram, Uram, minden erő Istene, tekints ebben az órában kezem művére, hogy felmagasztaltassék Jeruzsálem. ⁵ Most van itt az idő, hogy megmentsd örökségedet és valóra váltsd elgondolásomat ellenségeink eltiprására, akik fölkeltek ellenünk.« ⁶ Majd az ágy oszlopához lépett, amely Holofernész fejénél volt, lekasztotta róla kardját. ⁷ Majd ágyához érve megragadta fejének hajzatát és ezt mondta: »Izrael Istene, erősíts meg engem Uram, Izrael Istene ezen a napon.« ⁸ Kétszer rásújtott nyakára minden erejével és levágta fejét. ⁹ Lehengergette testét az ágyról, és levette az oszlopkról a függőhálót, majd kissé később kiment, átadta szolgálójának Holofernész fejét, ¹⁰ aki azt beletette táskájukba. Ezután mindketten együtt elindultak szokásuk szerint imádkozni. Áthaladtak a táboron, végimentek a völgyön, fölmentek Betúlia hegyére és megérkeztek kapuihoz.

Judit visszatér Betúliába; a nép öröme ¹¹ Judit már messziről odakiáltott a kapuőröknek: »Nyissátok ki, nyissátok ki a kaput! Velünk az Isten, a mi Istenünk, hogy megmutassa erejét Izraelben és hatalmát ellenségeinkkel szemben, amint ezt ma is megtette.« ¹² Amikor a város lakói meghallották hangját, sietve lejöttek a város kapujához és összehívták a város elöljáróit. ¹³ Mind összesereglettek a kicsiktől a nagyig, mert visszatérése már reménytelennek tűnt számukra. Kinyitották a kaput, beengedték őket, tüzet gyújtottak, hogy lássanak és körülvették őt. ¹⁴ Ekkor Judit harsány hangon így szólt hozzájuk: »Dicsőítsétek Istenünket, dicsőítsétek, mert nem vontam meg irgalmát Izrael házatól, hanem megtörte ellenségeinket kezem által ezen az éjjelen.« ¹⁵ Kivette a fejet a táskából, megmutatta és így szólt hozzájuk: »Íme, Holofernésznek, az asszír sereg vezérének feje és itt a függőhálója, amely

alatt részegen feküdt. Isten egy asszony keze által sújtotta le. ¹⁶ Az Úr életére, aki megoltalmazott engem utamon, amelyet követtem, tekintetem rászedte vesztére, de nem követett el bűnt velem, nem szennyezett be és nem gyalázott meg.«

¹⁷ Az egész nép álmélkodott és leborulva imádták Istent és egy lélekkel mondták: »Áldott vagy Istenünk, mert megsemmisítetted néped ellenségeit ezen a napon.«

Judit dicsérete ¹⁸ Ozija így szólt hozzá: »Áldott vagy leányom, a magasságos Isten által, jobban, mint a föld minden asszonya. Áldott az Úr, a mi Istenünk, aki az eget és a földet teremtette, ő vezérelt téged, hogy levágd ellenségeink fejét. ¹⁹ Ezért a te dicséreted nem hal ki az emberek szívéből, akik megemlékeznek Isten hatalmáról mindörökké. ²⁰ Fordítsa ezt Isten örök dicsőségére, és látogasson meg jótéteményeivel. Mivel nem kímélted életedet, amikor a mi fajtánknak megaláztatásban volt része, hanem megakadályoztad romlásunkat, mert igaz úton jártál Istenünk színe előtt.« Az egész nép ráfelelte: »Úgy legyen, úgy legyen!«

Judit 14 Judit tanácsai ¹ Judit így szólt hozzájuk: »Hallgassatok meg testvérek, fogjátok ezt a fejet és függesszétek ki a fal oromzatára. ² Amikor pedig megvirrad és fölkel a nap a föld fölött, ragadja meg mindegyiktek fegyverét, vonuljon ki a városból minden harcra termett férfi és tegyetek úgy, mintha harcba indulnátok az asszírok fiainak előőrsei ellen, de ne menjetek le. ³ Azok majd megragadják fegyvereiket, a táborba mennek és felébresztik az asszír sereg vezéreit. Azok Holofernész sátorához futnak, de nem találják ott, mire erőt vesz rajtuk a rémület és megfutamodnak előle. ⁴ Ti pedig, és mindazok, akik Izrael földjén laknak, üldözzétek őket és terítsétek le őket menekülés közben.

⁵ Mielőtt azonban mindezt megtennétek, hívjátok ide az ammonita Áhiort, hogy lássa és emlékezzék arra, aki gyalázta Izrael házát, s őt ide küldte, hogy halálát lelje köztünk.«

Áhior hálája ⁶ Elhívták Áhiort Ozija házából, aki amint meglátta Holofernész fejét az egybegyűlt nép között egy férfi kezében, arcra borult és elájult. ⁷ Amikor fölemelték, Judit lábához vetette magát, leborult előtte és ezt mondta: »Légy áldott Júda minden sátrában és minden nép között, s remegjen mindenki, aki csak hallja nevedet. ⁸ Most pedig beszéld el nekem, mit tettél ezekben a napokban.« Akkor Judit a nép közepette elbeszélte mindazt, amit cselekedett attól a naptól kezdve, amikor ki-ment tőlük egészen addig, hogy most beszél velük. ⁹ Amikor befejezte beszédét az egész nép hangos szóval fölkiáltott és az örömdézés hangja betöltötte az egész várost. ¹⁰ Amikor Áhior látta mindazt, amit Izrael Istene cselekedett, szilárdan hitt Istenben, körülmetéltette előbőrét, és Izrael házához csatlakozott mind a mai napig.

Zúrzavar az asszír táborban ¹¹ Amikor hajnalodott, kifüggesztették Holofernész fejét a falra, minden férfi megragadta fegyverét és csoportokban megindultak a hegy lejtőjén lefelé. ¹² Amikor meglátták őket Asszíria fiai, hírvivőket küldtek vezetőikhez, azok jelentették a vezéreknek és parancsnokoknak és az összes tisztnak. ¹³ Elmentek Holofernész sátorához és így szóltak Bagoászhoz, aki minden vagyonára felügyelt: »Keltsd fel urunkat, mert ezek a zsidók támadást merészeltek indítani ellenünk, hogy teljesen megsemmisítsük őket.« ¹⁴ Bagoász bement, tapsolt a függöny előtt, azt gondolta ugyanis, hogy Judittal alszik. ¹⁵ Mivel pedig senki sem válaszolt, félrehúzta a függönyt, belépett a

hálósobába, s ott találta Holofernészt holtan a zsámolyon, a feje le volt vágva. ¹⁶ Hangosan felkiáltott, sírt, zokogott, jajgatott erős hangon és megszaggatta ruháját. ¹⁷ Majd bement abba a sátorba, ahol Judit lakott, de nem találta őt. A nép közé futott és ezt kiáltotta: ¹⁸ »Gonoszul cselekedtek a szolgák! A héberek közül egyetlen asszony szégyent hozott Nebukadnezárra házára, Holofernész a földön hever, feje nincs rajta.« ¹⁹ Amikor ezt a hírt meghallották, az asszír sereg vezérei megszaggatták ruhájukat, megrendült a lelkük, nagy kiabálás és jajgatás töltötte be az egész tábor.

Judit 15 Az asszírok menekülése ¹ Amikor mindezt meghallották azok, akik a sátrakban voltak, megdöbbsen a történetek miatt. ² Félelem és rettegés fogta el őket és senki sem maradt társa mellett, hanem elszéledtek, s mindenki elmenekült a hegyvidék és a mezőség útjain. ³ Akik Betúlia körül a hegyvidéken táboroztak, szintén elmenekültek. Ekkor Izrael fiai, minden fegyverforgató ember, utánuk eredtek. ⁴ Ozija küldötteket menesztett Bét-Omesztajimba, Bebájba, Kobába és Kolamba, Izrael minden vidékére, hogy tudtukra adják a történeteket, valamint hívják őket: üldözzék az ellenséget és semmisítsék meg őket. ⁵ Amikor meghallották ezt Izrael fiai, utánuk eredtek mindnyájan és üldözték őket egészen Kobáig. Hasonlóképpen azok is, akik Jeruzsálemben voltak és a hegyvidék lakói csatlakoztak hozzájuk, mert ők is megtudták, hogy mi történt ellenségeik táborában. Akik Gileádban és Galileában voltak, üldözték őket és nagy csapással sújtottak rájuk, amíg Damaszkuszig és annak vidékéig nem értek. ⁶ Akik pedig Betúliában maradtak, megrohanták az asszírok táborát, kifosztották és nagyon meggazdagodtak. ⁷ A harcból visszatérve, Izrael fiai szerezték meg azt, ami még megmaradt, a hegyvidék és síkság falvainak és helységeinek lakói is igen sok zsákmányra tettek szert, mert igen sok volt belőle.

Judit dicsérete ⁸ Joakim főpap és Izrael fiainak elöljárói, akik Jeruzsálemben laktak, eljöttek, hogy lássák azt a jót, amit az Úr cselekedett Izraellel és lássák Juditot és köszöntsék. ⁹ Amikor kijött hozzájuk Judit, mindnyájan áldották Istent, neki pedig azt mondták: »Te vagy Jeruzsálem büszkesége, Izrael nagy dicsősége és a mi népünk nagy öröme. ¹⁰ Mindezt saját kezddel vitted végbe, Izrael javára tetted és Istennek kedve telt benne. Áldott légy, asszony, a mindenható Istennél örök időkre.« Az egész nép ráfelelte: »Úgy legyen, úgy legyen!«

¹¹ A nép harminc napon át fosztotta ki a táborát és Juditnak adták Holofernész sátorát, minden ezüst holmiját, ágát, edényeit és minden bútort. Ő fogta ezeket, öszvéreire rakta, befogott szekerebe és azt is megrakta. ¹² Izrael minden asszonya összesereglett, hogy lássák őt, áldást mondjanak rá és körtáncal köszöntsék. Judit ágakat vett a kezébe és az asszonyoknak adta, akik vele voltak. ¹³ Majd olajfaágakból koronát tettek fejükre, ő és akik vele voltak. A nép élére állt, vezette az asszonyok táncát és követte Izrael minden férfia fegyverekkel és koszorúkkal és himnuszokkal ajkukon. ¹⁴ Akkor Judit ezt a hálaadó éneket kezdte el egész Izrael közepette, az egész nép pedig vele együtt zengte a dicsőítő éneket az Úrnak.

Judit 16 Judit hálaéneke ¹ Judit így szólt:

»Kezdjétek rá dobbal az Úr dicsőítésére,
cintányér mellett énekeljétek az Úrnak,
új éneket zengjétek neki,

dicsérve hívjátok nevét.

² Az Úr töri meg a hadakat,
aki népe között ütött tábort,
hogyan kiszabadítson engem ellenségeim kezéből.

³ Északi tájról a hegyek felől
jött Asszúr számos hadával,
a folyók vizét megakasztotta tömege,
a völgyeket lovai lepték el.

⁴ Azt mondta, fel fogja égetni határait,
kardélre hányja majd ifjaimat,
a földhöz veri csecsemőimet,
gyermekemet meg zsákmányul adja,
fogságra pedig szűzleányaimat.

⁵ De megverte őt az Úr, a Mindenható,
egy asszony keze által elpusztította őket.

⁶ Nem ifjak kezétől hullott el vezérük,
nem Titánok ivadékai ölték meg őt,
nem természetes óriások küzdöttek vele,
Merári leánya, Judit azonban,
arcának bájával rontotta meg.

⁷ Letette ugyanis özvegyi ruháját,
hogyan fölemelje Izrael gyászolóit.

Megkente kenettel orcáját,
⁸ átkötötte szalaggal hajfürtjét,
s lenruhát öltött magára, hogy elcsábítsa.

⁹ Saruja rabbá tette szemét,
szépsége foglyul ejtette lelkét
és kard szelte át nyakát.

¹⁰ Hősiességén eliszonyodtak a perzsák
és vakmerőségén a médek.

¹¹ Akkor jajgattak elesettjeim,
fölkiáltottak a gyengék és megrémültek,
fölemelték hangjukat és megzavarodtak.

¹² A leányok fiai szúrták le őket,
mint menekülő gyermekeket ölték meg őket,
elpusztultak az én Istenem csataterén.

¹³ Új éneket énekelek Istenemnek,

Uram, nagy vagy te és fenséges,
hatalmas erődben és legyőzhetetlen.

¹⁴ Minden teremtményed szolgáljon neked,
mert szóltál és lettek,
lelkedet küldted és létrejöttek,
és nincs aki szavadnak ellenszegüljön.

¹⁵ Alapjukban meginogtak a hegyek és a vizek,
a sziklák megolvadtak színed előtt, mint a viasz.

De akik téged félnek,
azokhoz irgalmas vagy.

¹⁶ Mert csekélység minden kellemes illatú áldozat,
csaknem semmi minden háj, amit égőáldozatul mutatnak be neked.

Aki azonban féli az Urat,
nagy előtte mindenkor.

¹⁷ Jaj a nemzeteknek, amelyek népem ellen támadnak!

A mindenható Isten bosszút áll rajtuk,
az ítélet napján meglátogatja őket,
tűzet és férget ad testükbe,

hogyan égjenek és kínlódjanak örökké.«

Győzelmi ünnep Jeruzsálemben ¹⁸ Amikor megérkeztek Jeruzsálembé, imádták Istent, s miután a nép megtisztult, bemutatták égőáldozataikat, önkéntes áldozataikat és adományait az Úrnak. ¹⁹ Judit az Úrnak szentelte Holofernész minden holmiját, amelyet a nép neki adott, a függőhálót, amelyet az ő hálófülkéjéből maga hozott el. ²⁰ A nép vigadott a szentély előtt három hónapon át és Judit ott maradt velük.

Judit utolsó évei ²¹ Amikor ezek a napok elmúltak, mindenki visszatért házába és Judit is visszament Betúliába és birtokán maradt. Egész életében megbecsült maradt az egész országban. ²² Sokan kérték feleségül, de nem ismerte meg férfi életének egyetlen napján sem attól kezdve, hogy férje Manassze meghalt és megtért népéhez. ²³ Hírneve egyre nőtt, amint előrehaladt korban férjének Manasszének a házában, százöt évig élt, s szolgálóját felszabadította. Betúliában halt meg, és sírboltba temették el.

²⁴ Egész Izrael hét napig gyászolta. Mielőtt meghalt, szétszította vagyonát férje, Manassze és a maga rokonsága között. ²⁵ Életének egész tartama alatt, sőt még a halála után sem volt sok évig senki sem, aki háborgatta volna Izrael fiait.

ESZTER KÖNYVE

MARDÓKEUS, ÖSSZEESKÜVÉS ARTAXERXÉSZ KIRÁLY ELLEN: 1,1a-k

Eszt 1 Mardókeus álma ^{1a} Artaxerxész nagykirály uralkodásának második évében, Niszán hónap első napján álmot látott Mardókeus, Jaír fia, aki Szemei fia, aki Kís fia Benjamin törzséből, ^{1b} tekintélyes férfi, aki a királyi udvarban teljesített szolgálatot.

^{1c} Ez volt az álma: kiáltozás és lárma, mennydörgés és földrengés, nagy összevisszaság a földön. ^{1d} S íme, két hatalmas sárkány jött elő, mind a kettő kész a támadásra; ^{1e} és nagy harc keletkezett és győzedelmeskedtek, összegyűltek a nemzetek ^{1f} a sötétség és gonoszság napján és nagy szorongás volt az emberekben a földön. ^{1g} Féltek a pusztulástól ^{1h} s Istenhez kiáltottak. Könyörgésük szavára kis forrás fakadt, amely bővizű nagy folyóvá dagadt. ¹ⁱ Fényesség támadt, felvirradt a nap, az elnyomottak fölkerekedtek és eltiporták a hatalmasokat. ^{1k} Mardókeus, amikor fölébredt és fölkeltek fekhelyéről, azon gondolkodott, hogy mit akar Isten tenni, s minden figyelmét arra fordította, hogy behatoljon értelmébe.

ESZTERT KIRÁLYNÉVÁ TESZIK: 1,1-2,23

Lakoma a királyi palotában ¹ Artaxerxész idejében, aki Indiától Etiópiáig százhuszonhét tartományon uralkodott, ² amikor már királyi trónján ült, birodalmának fővárosa pedig Szúza volt, ³ uralkodásának harmadik esztendejében nagy lakomát rendezett összes fejedelme meg szolgája, a perzsák főtisztjei s a médek előkelői, valamint a tartományok kormányzói számára, akik színe előtt voltak, ⁴ hogy hoszszabb időn, és pedig száznyolcvan napon át mutogassa országának gazdag kincsét, hatalmának nagyságát és fényét.

⁵ Az ünnepség idejének lejártával meghívta az egész népet, amely Szúzában volt, a legnagyobbtól a legkisebbig, és egy hétre szóló lakomát készíttetett a királyi palota kertjében. ⁶ Fehér gyolcsvásznak, lilában játszó bíborszövetek függtek bíbor és biszus köteleken ezüstgyűrűkkel rögzítve és márványoszlopokra erősítve. Arany és ezüst heverők voltak elhelyezve a smaragddal és pároszi kövekkel és változatos színekkel kirakott padlón. ⁷ A meghívottak arany kelyhekből ittak mást és mást, a bort is, amint a királyi bőkezűséghez méltó volt, bőségben és kiválóságban szolgálták fel. ⁸ Nem volt, aki a vonakodókat ivásra kényszerítette volna, mert a király meghagyta háza minden udvarmesterének, hogy mindenki azt fogyassza, ami jólesik neki.

⁹ Vásti királyné is lakomát ült az asszonyokkal a királyi palotában, ahol Artaxerxész király tartózkodni szokott.

Vásti királyné kegyvesztése ¹⁰ A hetedik napon pedig, amikor a király már vígabb lett és felhevült a túlságos sok borivástól, meghagyta Maumámnak, Bazatának, Harbonának, Bagatának, Abgatának, Zetárnak és Karkásnak, a hét eunuchnak, akik színe előtt szolgálatot teljesítettek, ¹¹ hogy vezessék a

király színe elé Vásti királynét, hogy koronával a fején megmutassa szépségét az egész népnek és a fejedelmeknek, mert nagyon szép volt.

¹² Ő azonban megtagadta a király parancsát, amelyet ő az eunuchok által közölt és nem jelent meg. Haragra lobbant erre a király és nagy bosszúságra gerjedve ¹³ megkérdezte a bölcseket, akik ismerték a körülményeket, a törvényeket és jogszokásokat, mert az ő tanácsuk értelmében szokott eljárni. ¹⁴ Közöttük legközelebb álltak hozzá: Kársena, Setár, Admáta, Társis, Máresz, Marszána és Mamukán, a perzsák és médek hét fejedelme, akik a király színe elé járulhattak és mellette az első helyet foglalták el az országban: ¹⁵ »Milyen ítélet alá esik Vásti királyné, aki vonakodott végrehajtani Artaxerxész király rendelkezését, amelyet ő az eunuchok által közölt?«

¹⁶ Ekkor így szólt Mamukán a király és a fejedelmek hallatára: »Nemcsak a király ellen vétett Vásti királyné, hanem mindazon népek és fejedelmek ellen is, akik Artaxerxész király valamennyi tartományában vannak. ¹⁷ A királyné válasza eljut majd minden asszonyhoz, s azok megvetik férjüket és azt mondják majd: 'Artaxerxész király elrendelte, hogy Vásti királyné lépjen be hozzá, ő pedig nem engedelmeskedett.' ¹⁸ Ezért ezen a napon a perzsák és médek fejedelmének minden felesége ugyanezt mondja a király fejedelmeinek, amikor megtudja a királyné válaszát, s ebből megvetés és bosszúság származik. ¹⁹ Ha tehát, király, neked is úgy tetszik, adj ki rendeletet, és írják fel a perzsák és médek törvényei közé, melyet áthágni nem szabad, hogy semmi szín alatt sem léphet be többé Vásti a királyhoz, királynéi méltóságát pedig más, nálánál méltóbb kapja meg. ²⁰ Hirdessék ezt ki tartomány szerte az egész birodalomban, amely igen nagy, és akkor minden asszony, a magas rangúaké éppúgy, mint az alacsonyrangúaké megadja férjének a tiszteletet.«

²¹ Tetszett a tanács a királynak meg a fejedelmeknek, és a király Mamukán tanácsa értelmében járt el. ²² Írást küldött birodalmának minden tartományába, mégpedig hogy minden nemzet érthesse és olvashassa különböző nyelven és írással: saját házában a férfi az úr és minden asszony, aki vele van, engedelmisséggel tartozik neki.

Eszt 2 A királyi rendelet ¹ Ezek elmúltával, amikor lelohadt Artaxerxész király haragja, Vástira gondolt, arra, hogy mit követett el és mit szenvedett érte. ² Így szóltak a király szolgálói és tisztjei: »Kereszenek a király számára szép szűzleányokat, ³ küldjenek ezért szét, és szemeljenek ki szép szűzleányokat minden tartományban, hozzák őket Szúza városába és vigyék őket a nők házába Hégáj eunuch keze alá, aki a király asszonyainak gondviselője és őre; kapják meg ott a női ékességeket. ⁴ Az a lány, aki a királynak megtetszik, legyen Vásti helyett a királyné.« Tetszett a terv a királynak és megparancsolta, hogy úgy legyen, ahogyan tanácsolták.

Eszter a királyi udvarban ⁷ Élt Szúza városában egy zsidó férfi, akit Mardókeusnak hívtak, Jaírnak volt a fia, aki Semejnek volt a fia, aki a Benjamin törzsből való Kisnek volt fia. ⁶ Jeruzsálemből került számkivetésbe, amikor fogságba vitte Nebukadnezár, Babilon királya Joachint, Júda királyát. ⁷ Gyámatyja volt fivére leányának, Edisszának, akit más néven Eszternek is hívtak, és aki mind a két szülőjét elvesztette. Igen szép és bájos arcú leány volt. Apja és anyja halála után leányává fogadta őt Mardókeus.

⁸ Amikor a király parancsát és rendeletét kihirdették, és a rendelet értelmében sok szép szüzet elvitték Szúzába és átadtak Hégájnak, Esztert is elvitték a királyi palotába és Hégájnak, az asszonyok őrének adták át. ⁹ Eszter megtetszett neki és kedvet talált színe előtt, ezért siettetette az asszonyi ékességet, átadta a neki járó részt, ezenfelül hét igen szép leányt a király palotájából, azután őt is, megkísérőit is az asszonyok házának legjobb részébe helyezte át. ¹⁰ Eszter nem árulta el neki sem népét, sem származását, Mardókeus ugyanis meghagyta neki, hogy erről a dologról teljességgel hallgasson. ¹¹ Mardókeus naponta ott járt-kelt annak a háznak udvara előtt, amelyben a kiválasztott szüzeket őrizték, mert szívén viselte Eszter sorsát és tudni kívánta, mi történik vele.

¹² Mire pedig az egyes leányokra rákerült a sor, hogy bemenjenek a királyhoz, és amíg elvégeztek mindent, ami a nők ékesítéséhez hozzátartozott, eltelt tizenkét hónap. Hat hónapon át ugyanis mirha olajjal kenték őket, s a másik hat hónapon át egyéb kenőcsöket és illatszereket használtak. ¹³ Amikor pedig beléptek a királyhoz, bármit is kívántak, megkapták, hogy azzal léphessenek be az asszonyok házából a király kamrájába. ¹⁴ Este lépett be a leány, és reggel újra az asszonyok házába vitték Susagazi eunuch keze alá, aki a mellékfeleségekre ügyelt fel. Nem léphetett be újra a királyhoz, csak ha a király kívánta, és név szerint hívta.

Esztert királynévá teszik ¹⁵ Miután rendben lejárt az idő, eljött a nap, és Eszternek, Abihailnak, Mardókeus fivére leányának, akit ő örökbe fogadott, be kellett mennie a királyhoz. Ő nem kért semmi mást, csak amit éppen akart Hégáj eunuch az asszonyok őre, s mindenki szeme előtt bájosnak és kedvesnek tűnt fel. ¹⁶ Bevezették pedig Artaxerxész király hálókamrájába a tizedik hónapban, amelyet Tébetnek hívnak, a király uralkodásának hetedik esztendejében. ¹⁷ A király megkedvelte Esztert, jobban, mint a többi asszonyt, több kegyben és szeretetben részesítette, mint a többi szüzet, királyi koronát tett a fejére és Vásti helyébe királynévá tette meg. ¹⁸ Majd fényes lakomát rendezett valamennyi fejedelme és szolgája számára: Eszter lakomáját, s adóelengedést adott minden tartományában és ajándékokat osztogatott fejedelmi bőkezűséggel.

¹⁹ Mardókeus a királyi palota kapujánál maradt, ²⁰ Eszter még nem fedte fel származását és népét az ő meghagyása értelmében; ugyanis bármit parancsolt neki, Eszter megtette, mint abban az időben szokta, amikor őt még mint kisleányt nevelte.

Mardókeus leleplez egy összeskűvést ²¹ Abban az időben pedig, amikor Mardókeus a királyi palota kapuja körül tartózkodott, Bagatán és Táres, a király két eunuchja, akik ajtónállók voltak, haragra gerjedtek, és rá akartak rontani a királyra. ²² Ez nem maradt titokban Mardókeus előtt, értesítette is azonnal Eszter királynét, ő pedig a királyt Mardókeus nevében. ²³ Az ügyet megvizsgálták, igaznak találták, s mindkettő bitófára került. Az eseményt bejegyezték a király jelenlétében az események évkönyvébe.

ÁMÁN MERÉNYLETE A ZSIDÓK ELLEN: 3,1-15

Eszter 3 Ámán sérelme ¹ Mindezek után Artaxerxész király kitüntette az Ágág nemzetségéből való Ámánt, Amadáti fiát, és trónját minden fejedelme fölé helyezte, aki csak körülötte volt. ² A király szolgálai pedig, akik ott forgolódtak a palota csarnokaiban, mind térdet hajtottak és leborultak Ámán előtt, mert elrendelte ezt nekik a király. Egyedül Mardókeus nem hajtott térdet és nem borult le

előtte. ³ Ezért a király szolgálai, akik őrt álltak a palota bejáratánál, így szóltak hozzá: »Miért nem teljesítetted a király rendeletét?« ⁴ Miután pedig már gyakrabban szóltak, és ő mégsem akart rájuk hallgatni, jelentették Ámának, s kíváncsiak voltak, vajon kitart-e elhatározásában; azt hangoztatta ugyanis, hogy ő zsidó.

⁵ Amikor Ámán tapasztalatból is megbizonyosodott róla, hogy Mardókeus nem hajt térdet és nem borul le előtte, nagy haragra lobbant. ⁶ Kevésnek tartotta azonban, hogy az egy Mardókeusra vessen kezet – azt hallotta ugyanis, hogy zsidó származású –, azért inkább azt tökélte el, hogy kiirt minden zsidót, az egész népet, amely Artaxerxész birodalmában van.

A népiirtás terve ⁷ Artaxerxész uralkodásának tizenkettedik esztendejében az első hónapban, amelyet Niszánnak hívnak, Ámán jelenlétében sorsot, azaz púrt vetettek az urnába, hogy melyik napon és melyik hónapban irtsák ki a zsidók nemzetét; és kijött a tizenkettedik hónapnak, amelyet Ádárnak hívnak, a tizenharmadik napja. ⁸ Ekkor így szólt Ámán Artaxerxész királyhoz: »Királyságod valamenyny tartományában szétszórtan él egy nép, elkülönülten a népek között, olyan törvényeknek hódol, amelyet a többiek nem ismernek, megvetik a király rendeleteit; ezért nem válik javára a királynak, ha nyugton hagyja őket. ⁹ Ha tehát úgy tetszik neked, írásban rendeld el kiirtásukat, én pedig tízezer talentum ezüstöt mérek le kincstárad javára.« ¹⁰ Erre a király lehúzta kezéről a gyűrűt, amelyet használni szokott, és átadta az Ágág nemzetségéből való Ámának, Amadáti fiának, a zsidók ellenségének. ¹¹ Ezt mondta neki: »Az ezüstöt tartsd meg magadnak, a néppel pedig bánj tetszésed szerint.«

Rendelet a zsidók ellen ¹² Erre összehívták a királyi jegyzőket az első hónap tizenharmadik napján, és azok írtak, amint Ámán parancsolta, a király összes helytartóinak, a tartományok és a különböző nemzetek kormányzóinak, úgyhogy a nyelvek különbözősége mellett is minden egyes nép olvashatta és hallhatta a rendeletet, amelyet Artaxerxész király nevében az ő gyűrűjének pecsétjével láttak el. ¹³ Szét is vitték a futárok a király minden egyes tartományába, hogy pusztítsák, gyilkolják le és töröljék el a zsidókat, a gyermekektől kezdve a vénig, csecsemőt és asszonyt egyaránt egyetlen napon a tizenkettedik hónap, azaz Ádár tizenharmadik napján, javaikat pedig el kell zsákmányolni.

^{13a} A levél mása pedig ez volt:

»Artaxerxész, a nagy király, az Indiától Etiópiáig terjedő százhuszonhét tartomány fejedelmeinek és kormányzóinak, akik uralma alatt állnak, ezt írja: ^{13b} Bár igen sok népen uralkodom, és hatalmam alá hajtottam az egész földkerekséget, semmi szín alatt sem kívánok visszaélni hatalmammal, hanem kegyesen és szelíden akarom alattvalóimat kormányozni, hogy minden rettegés nélkül, nyugodtan éljék életüket, és élvezzék a minden halandó számára kívánatos békét. ^{13c} Amikor megkérdeztem tanácsosaimat, hogyan lehetne ezt megvalósítani, az egyik, egy Ámán nevű férfi, aki bölcsességben és hűségben fölötte áll a többinek s második volt a király után, ^{13d} jelentette nekem, hogy az egész földkerekségen szét van szóródva egy nép, amely törvényeivel szembehelyezkedik minden nemzet szokásaival, állandóan megveti a király parancsait – így akadályozza az általunk megszilárdított egyezséget a nemzetek között. ^{13e} Megtudtuk és meggyőződünk róla, hogy ez a nép az egész emberi nemmel ellentétben, alávaló törvények szerint él, ellenszegül a mi rendeleteinknek és veszélyezteti a birodalom békéjét. ^{13f} Ezért elrendeltük, hogy azokat, akiket Ámán, az összes tartományok kormány-

zója, akit atyánkként tisztelünk, levelében felsorol, azokat ellenségeik asszonyaikkal és gyermekeikkel együtt hányják kardélre, kíméletet ne tanúsítsanak velük szemben a jelen esztendő tizenkettedik – azaz Ádár – hónapjában a tizennegyedik napon. ^{13g} Ezek az elvetemült emberek egy napon szálljanak le az alvilágba, s szilárduljon meg az állam nyugalma és biztonsága. Aki viszont rejtegeti ezt a népet, ne lakhasson sem az emberek között, sem a madarak között, hanem szent tűzzel égessék el, vagyonuk pedig a birodalomé legyen. Üdv nektek!«

¹⁴ A rendelet szövege, amelyet törvényként hirdettek ki minden tartományban, tudtára adta minden népnek, hogy erre a napra készüljön elő. ¹⁵ A futárok a király parancsára sietve elindultak; a rendelet csakhamar kifüggesztették Szúzában, s amíg a király és Ámán lakomát ült, maga a város megdöbbszent.

^{15a} Lakomát ült minden nemzet; a király és Ámán, amikor bementek a királyi palotába, barátaikkal lakomáztak. ^{15b} Ahol csak kifüggesztették a levél másolatát, nagy sírás és jajveszékelés volt a zsidók-nál. ^{15c} A zsidók atyáik Istenét hívták és ezt mondták:

^{15d} »Urunk, Istenünk,
egyedül te vagy Isten fenn az égben,
és nincs más Isten kívüled.

^{15e} Ha törvényed és parancsaid szerint tettünk volna,
békében és nyugalomban élhetnénk
életünk egész idején.

^{15f} Most azonban, mivel
nem tartottuk meg parancsaidat,
ez a szorongatás ért minket.

^{15g} Igazságos vagy, Urunk,
irgalmas, fönséges és magasztos,
és minden utad ítélet.

^{15h} És most, Uram, ne add fiaidat fogságra,
se feleségeinket meggyalázásra és pusztulásra,
aki irgalmas voltál hozzánk
Egyiptomtól egészen mostanáig.

¹⁵ⁱ Könyörülj a te fő osztályrészedben
és ne add gyalázatra örökségedet,
hogy ellenségeink uralkodjanak rajtunk!«

A VESZEDELEM ELHÁRÍTÁSA: 4,1-7,10

Eszter 4 Eszter közbenjárása ¹ Amikor Mardókeus megtudta mindazt, ami történt, megszaggatta ruháját, zsákba öltözött, hamut hintett a fejére. A város közepén a téren keservesen kiáltozott, ² egészen a palota kapujáig haladva; az ugyanis tiltva volt, hogy bárki belépjen zsákba öltözötten a királyi palotába. ³ Nagy volt a kesergés, böjtölés, jajveszékelés, siránkozás a zsidóknál minden tartományban, ahova a király rendelete és parancsa eljutott, és zsák meg hamu lett sokaknak az ágya.

⁴ Eszterhez bementek szogálólányai és eunuchjai, és jelentették neki a dolgot. Ennek hallatára megrendült a királyné és ruhát küldött ki, hogy levetve a zsákot, abba öltöztessék fel Mardókeust, ő azonban nem fogadta el. ⁵ Erre magához rendelte Aták eunuchot, akit melléje osztott be szolgálatételre a király, és meghagyta neki, keresse fel Mardókeust, és tudja meg tőle, miért cselekszik így. ⁶ Aták eltávozott, kiment Mardókeushoz, aki ott állt a város terén, a palota bejárata előtt. ⁷ Mardókeus elmondott neki mindent, ami történt, azt is, mennyi ezüstöt ígért Ámán a királyi kincstárnak a zsidók legyilkolása fejében. ⁸ Majd átadott neki egy másolatot a kiirtásukról szóló, Szúzában is kifüggesztett rendeletről azzal, hogy mutassa meg a királynénak, és meghagyta, hogy menjen be a királyhoz, járjon közbe nála, és könyörögjön népéért. ^{8a} Ezt üzenté: »Emlékezzél kicsiséged napjaira, amikor még kezemmel tápláltalak. Ámán ugyanis, aki második a királynál, ellenünk beszélt a halálunkra. Könyörögj az Úrhoz, s beszélj a királyhoz értünk és szabadíts meg minket a haláltól.«

⁹ Aták visszatért, és jelentett Eszternek mindent, amit Mardókeus mondott. ¹⁰ Eszter feleletképpen meghagyta neki, mondja meg Mardókeusnak: ¹¹ »Tudja azt a király minden szolgálja és valamennyi tartomány, amely uralma alatt áll, hogy aki hívatlanul lép be a király belső udvarába, legyen az férfi vagy nő, az a törvény szerint azonnal halállal lakol, hacsak a király ki nem nyújtja felé aranyjogarat, így aztán életben maradhat. Engem meg már harminc napja nem hívatott a király.« ¹² Ennek hallatára Mardókeus ¹³ ismét figyelmeztette Esztert: »Ne hidd, hogy mivel a királyi udvarnál vagy, te magad menekülsz meg az összes zsidók közül. ¹⁴ Ha ugyanis most hallgatsz, más úton-módon szabadulnak meg a zsidók, te pedig és atyád háza el fogtok pusztulni; ki tudja, nem azért jutottál-e királynéi méltóságra, hogy ilyen időkre készen állj?«

¹⁵ Erre Eszter a következő szavakat üzenté Mardókeusnak: ¹⁶ »Menj, gyűjtsd egybe az összes zsidót, akit Szúzában találsz, s böjtöljetek értem. Három nap és három éjjel ételt meg italt ne vegyetek magatokhoz, és én is így fogok böjtölni szolgálóleányaimmal együtt. Akkor azután nem törődve a törvénnyel, hívatlanul is bemegyek a királyhoz, s ha el kell pusztulnom, hát elpusztulok. ¹⁷ Mardókeus erre elment, és mindenben úgy cselekedett, ahogy Eszter meghagyta neki.

Mardókeus imája ^{17a} Mardókeus pedig megszaggatta ruháit, szőrzsákba öltözött, és a nép véneivel együtt reggeltől estig arccal a földre borulva ^{17b} így könyörgött:

»Ábrahám Istene, Izsák Istene

és Jákob Istene, légy áldott!

^{17c} Uram, Uram, mindenható Király,

hatalmad alá tartozik minden,

és nincs, aki akaratodnak ellenállhatna,
ha azt határoztad el, hogy megmented Izraelt.
17^d Te alkottad az eget és a földet
s az összes csodálatos dolgot,
amit az ég pereme magában foglal.
17e Te vagy mindennek az Ura,
és nincs, aki ellenállhatna fölségednek.
17^f Te tudod, Uram,
hogyan Izrael szabadulásáért
kész örömmel megcsókoltam volna
még a lába nyomát is Ámánnak.
17^g Azért nem tettem meg,
nehogy embert illessek
Istenemnek kijáró tisztelettel.
Nem borulok le, Uram, más előtt,
csak teelőttem, Uram, Istenem.
17^h Nem büszkeségből, megvetésből,
vagy valamiféle dicsőségvágyból cselekedtem, Uram.
Jelenj meg Uram; mutakozz meg, Uram!
17ⁱ Most tehát, Uram, Királyom,
Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene,
könyörülj meg népeden,
ellenségeink ugyanis el akarnak veszíteni minket,
örökségedet pedig kiirtani.
17^k Ne vesd meg tulajdonodat,
amelyet kiszabadítottál magadnak
Egyiptom földjéről.
17^l Hallgasd meg könyörgésemet,
légy irgalommal osztályrészedhez,
változtasd örömmé gyászunkat,
hogyan életben maradván dicsérjük nevedet, Urunk,
és ne zárd le azok ajkát,
akik magasztalnak téged.«

17^m Egész Izrael is könyörgött minden erejéből, mert biztos halál fenyegette őket.

Eszter imája 17ⁿ Eszter királyné is az Úrnál keresett menedéket, mivel rettegett a veszélytől, amely fenyegette. 17° Levetette ezért díszes öltözkét, s a gyász ruháját öltötte magára, a kevélység kenetei

helyett hamuval borította be a fejét, és testét böjttel sanyargatta meg. ^{17p} Szolgálólányaival a földre borult reggeltől estig és így imádkozott:

^{17q} »Ábrahám Istene, Izsák Istene, és Jákob Istene, áldott légy!

Segíts meg elhagyatottságomban,

hiszen más segítőm rajtad kívül nincsen,

^{17r} veszedelmem ugyanis nyilvánvaló.

^{17s} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy megmentetted Noét a vízözönből.

^{17t} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te Ábrahám háromszáztizennyolc emberének

kilenc királyt adtál át.

^{17u} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy Jónást a hal gyomrából megmentetted.

^{17v} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te Ananját, Azarját és Misaélt

kimentetted a tüzes kemencéből.

^{17x} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te Dánielt az oroszlánok verméből kihoztad.

^{17y} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te a halálra ítélt Hiszkijának,

a zsidók királyának,

miután életéért könyörgött,

könyörületedben tizenöt évvel toldottad meg életét.

^{17z} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te Annát, aki lelke keserűségében könyörgött,

fiú utóddal ajándékoztad meg.

^{17aa} Azt hallottam, Uram, őseim könyveiből,

hogy te mindazokat, akik kedvesek előtted,

megszabadítod mindörökre.

^{17bb} Most pedig segíts meg engem,

aki egyedül vagyok

és senkim sincs rajtad kívül,

Uram, Istenem.

^{17cc} Te ismered,

hogy utálatos volt szolgálódnak

a körülmételetlenek ágyasháza.

^{17dd} Istenem, te tudod,

hogy nem ettem az átok asztaláról
 és áldozati borukat nem ittam.
 17^{ee} Te tudod, hogy nem találtam örömet másban
 attól a naptól kezdve, hogy idehoztak,
 egyedül tebenned, Uram.
 17^{ff} Te tudod, Uram,
 hogy a díszet, amelyet fejemen hordok,
 utálom, mint a havi tisztuláskor
 beszenyezett ruhát,
 és nem viselem nyugalmam napjaiban.
 17^{gg} És most jöjj segítségemre árvaságomban,
 adj ajkamra ékes szavakat
 az oroslán színe előtt,
 tégy kedvessé előtte
 és úgy hajlítsd a szívét,
 hogy meggyűlölje ellenségünket
 és elpusztuljon azokkal egyetemben,
 akik egyetértenek vele.
 17^{hh} Minket meg szabadíts meg
 ellenségeink kezéből,
 fordítsd gyászunkat örömmé,
 szomorúságunkat vidámsággá.
 17ⁱⁱ Kelj föl, Istenünk, örökrészed fölé,
 tedd példává.
 17^{kk} Jelenj meg Uram, mutakozz meg Uram!«

Eszter 5 Eszter kihallgatást kér ¹Történt pedig a harmadik napon, hogy Eszter magára öltötte királyi ruháját és megállt a királyi palota belső udvarában, amely a király lakosztályával szemben volt. A király éppen trónján ült a palota tanácstermében, a terem bejáratának átellenében. ²Amikor látta, hogy Eszter királyné áll előtte, ez tetszett szemének, és ki is nyújtotta feléje arany jogarát, amelyet kezében tartott. Eszter közelebb lépett, és megcsókolta a jogar végét.

^{2a}Amikor tündöklött a királyi ruhában, és segítségül hívta Istent, mindenek urát és szabadítóját, maga mellé vette két szolgálóleányát, ^{2b}az egyikre könnyedén rátámaszkodott, mintha a gyönyörtől ájuldozna; ^{2c}a másik pedig követte földre omló ruháját tartva. ^{2d}Arca elpirult, szeme szomorúságot sugárzott és halálfélelem szorongatta. ^{2e}Belépett minden ajtón, és megállt a belső teremben a király előtt, ahol királyi trónusán ült, királyi ruhába öltözve, az aranytól és drágakövektől ragyogott: tekintete félelmetes volt, arany kormánypálcája volt a kezében.

^{2f} Amikor fölemelte tekintetét, meglátta őt, s miként egy bika, mely haragjában el akarja őt pusztítani, felkiáltott: »Ki merészelt hívatlanul belépni a terembe?« A királyné összeesett, színe sápadttá változott, szolgálóleánya fejére borult, aki előtte haladt. ^{2g} Akkor a zsidók Istene és minden teremtmény Ura szelíddé változtatta a király lelkületét Sietve és félve lejött trónjáról, karjába vette őt, és amíg magához nem tért, gyengéd szavakkal kedveskedett neki: ^{2h} »Mi van veled, Eszter, nővérem és társam a királyságban? Testvéred vagyok, ne félj. ²ⁱ Nem kell meghalnod; nem temiattad, hanem másokért hozták ezt a törvényt. ^{2k} Jöjj ide!«

^{2l} Fölemelte arany jogarát, Eszter nyakára tette, megcsókolta és azt mondta neki: »Szólj hozzám!« ^{2m} Ő így válaszolt: »Uram, olyannak láttalak, mint az Isten angyalát, s fenségedtől való félelmemben szívem megzavarodott; ²ⁿ fenséges vagy, uram, arcod telve van kedvességgel.« ^{2o} Amíg beszélt, újra összeesett és majdnem meghalt. ^{2p} A király megijedt és minden szolgálója is.

³ Így szólt hozzá a király: »Mit kívánsz, Eszter királyné? Mi a kérésed? Országom felét kérheted, megkapod.« ⁴ Erre ő így felelt: »Ha tetszik a királynak, kérlek, jöjj hozzám Ámánnal együtt a lakomára, amelyet készítettem.«

Eszter lakomája ⁵ »Hívjátok gyorsan Ámánt – mondta legott a király –, hogy teljesítse Eszter kívánságát.«

És elment a király meg Ámán a lakomára, amelyet a királyné rendezett számukra. ⁶ A király pedig, miután már bőven ivott bort, így szólt hozzá: »Mit kívánsz, hogy teljesítsem neked, mi az, amit kérsz? Ha mindjárt országom felét kívánod is, megkapod.« ⁷ Eszter így válaszolt neki: »Kérésem és kívánságom a következő: ⁸ Ha kegyben vagyok a király előtt, és tetszik a királynak, hogy megadja, amit kérek, és teljesítse kívánságomat, úgy jöjjön el a király Ámánnal együtt megint a lakomára, amelyet számukra készíték és holnap a király szava szerint cselekszem.«

Ámán bosszút forral Mardókeus ellen ⁹ Aznap jókedvűen és vígan távozott Ámán. Amikor azonban megpillantotta Mardókeust, amint ott ült a palota bejáratánál és nemcsak hogy fel nem állott tiszteletére, hanem még csak meg sem moccant ülőhelyén, nagyon felháborodott. ¹⁰ Magába fojtotta indulatát, s hazaérkezve összehívta barátait és feleségét, Zárest, ¹¹ és előadta nekik, milyen nagy a gazdagsága, milyen nagy számban vannak fiai, és a király milyen nagy dicsőségbe helyezte őt valamenyi fejedelme és szolgálója fölé. ¹² Majd hozzátette: »Eszter királyné is csak engem hívott meg a királlyal a lakomára, senki mást; holnap is nála fogok vendégeskedni a királlyal. ¹³ Bár ez mind az enyém, úgy érzem, mintha semmim sem volna, amíg ott látom ülni a zsidó Mardókeust a királyi palota előtt.« ¹⁴ Felesége, Záres és a többiek, az ő barátai erre így feleltek neki: »Állíttass fel egy ötven könyök magas, hatalmas bitófát, és kérd meg reggel a királyt, hogy húzzák fel rá Mardókeust; így azután vígan mehetsz a királlyal a lakomára.« Megtetszett neki a tanács és fölállítatott egy magas bitófát.

Eszter 6 Mardókeus kitüntetése ¹ A király álmatlanul töltötte azt az éjszakát, ezért előhozatta az előbbi korok történeti évkönyveit. Amikor azokból felolvastak neki, ² arra a helyre jutottak, ahol meg volt írva, hogy hogyan jelentette fel Mardókeus Bagatán és Táres eunuchok összeesküvését, akik meg akarták gyilkolni Artaxerxész királyt.

³ Amikor ezt hallotta a király, kérdezte: »Ezért a hűségért milyen elismerésben és jutalomban részesült Mardókeus?« Szolgái és tisztjei erre így feleltek neki: »Egyáltalán semmi jutalmat sem kapott.«

⁴ »Ki van az udvarban?« – vágott közbe hirtelen a király. Ámán ugyanis a királyi palota belső udvaráig ment, hogy rábírsa a királyt, akasztassa fel Mardókeust a bitófára, amelyet felállítottak számára. ⁵ A szolgák így feleltek: »Ámán áll az udvarban.« A király így szólt: »Jöjjön be!«

⁶ Amikor pedig bement, így szólt hozzá: »Mi történjék azzal a férfival, akit ki akar tüntetni a király?« Ámán, mivel úgy vélekedett szívében, és azt gondolta, hogy nem lehet senki más, akit a király ki akar tüntetni, ⁷ azt felelte: »Akit a király ki akar tüntetni, ⁸ azt királyi ruhába kell öltöztetni, amelyet a király hord, rá kell ültetni a király nyerges lovára, fejére királyi koronát kell tenni; ⁹ a királyi fejedelmek és hatalmasok közül az első öltöztesse fel és vezesse lovát, és a város terén áthaladva hangosan kiáltson: »Így dicsőül meg az, akit a király ki akar tüntetni.«

¹⁰ A király erre így szólt hozzá: »Siess, fogd a ruhát és a lovat, cselekedjél a zsidó Mardókeussal, aki ott ül a palota bejáratánál, úgy, ahogy mondtad! Vigyázz, el ne hagyj valamit abból, amit mondtál!«

¹¹ Ámán tehát fogta a ruhát és a lovat, felöltöztette Mardókeust, ráültette a lóra és a város terén előtte haladt és kiáltotta: »Így dicsőül meg az, akit a király ki akar tüntetni.«

¹² Mardókeus ezután visszatért a palota bejáratához; Ámán pedig szomorúan, bekötött fővel sietett haza. ¹³ Elmondott feleségének, Záresnek, meg barátainak mindent, ami vele történt; mire a bölcsek, akiknek kikérte tanácsát, meg felesége ezt felelték neki: »Ha Mardókeus, akivel szemben megkezdődött bukásod, zsidó származású, nem tudsz ellenállni neki, vele szemben teljesen el fogsz bukni.«

¹⁴ Miközben még beszéltek, eljöttek a királyi eunuchok és sürgették Ámánt, hogy menjen tüstént a lakomára, amelyet a királyné rendezett.

Eszter 7 Ámán pusztulása ¹ Elment tehát a király és Ámán, hogy lakomát üljön a királynéval. ² Így szólt hozzá a király a második napon, amikor már felhevült a bortól: »Mi a kérésed, Eszter, hogy teljesüljön neked, mit kívánsz? Ha mindjárt országom felét kéred is, megkapod.« ³ Ő erre így felelt neki: »Ha kedvet találtam előtted, ó király, és úgy tetszik neked, ajándékozz meg életemmel, amelyért könyörögök, és népemmel, amelyért esdeklek. ⁴ Eladtak ugyanis bennünket, engem, meg népemet, hogy letiporjanak, megfojtsanak minket és elpusztuljunk. De még ha rabszolgának, vagy rabszolganőnek adnának el: hallgatnék, mert a csapás nem volna méltó arra, hogy terheljem vele a királyt.« ⁵ Artaxerxész király feleletképpen kérdezte: »Ki az az illető és hol van, aki ezt tenni merészeli?« ⁶ Eszter így felelt: »Ellenségünk és rosszakarónk ez a gonosz Ámán.« Amint ő ezt meghallotta, megdermedt a király és királyné előtt.

⁷ A király haragjában fölkelt és kiment a lakoma terméből a palota kertjébe. Ámán is felállt, hogy Eszter királynénál életéért könyörögjön, tudta ugyanis, hogy rossz dolog vár rá a király részéről.

⁸ Amikor a király visszatért a kertből a lakoma termébe, Ámánt a kerevetre hajolva találta, amelyen Eszter feküdt. A király így szólt: »A királynén is erőszakot akar elkövetni, az én jelenlétemben, saját házában?« Alig hagyta el a szó a király száját, máris betakarták Ámán arcát. ⁹ Harbona, az egyik az eunuchok közül, akik a királynál szolgáltak, így szólt: »Íme, ott áll Ámán házában az ötven könyök

magasságú bitófa, amelyet Mardókeus számára készített, aki pedig a király érdekében szólt.« A király megparancsolta neki: »Akasszátok rá!« ¹⁰ Fölakasztották tehát Ámánt a bitófára, amelyet Mardókeusnak készített, s erre lelohadt a király haragja.

A ZSIDÓK MEGMENEKÜLÉSE: 8,1-10,3

Eszter 8 Mardókeus kitüntetése. Eszter újabb kérése ¹ Azon a napon odaajándékozta Artaxerxész király Eszter királynénak Ámánnak, a zsidók ellenségének házát, Mardókeus pedig a király színe elé került, Eszter ugyanis bevallotta, hogy ki ő neki. ² Majd fogta a király a gyűrűt, amelyet Ámántól visszavetett, és átadta Mardókeusnak, Eszter pedig Ámán háza élére állította Mardókeust.

³ Eszter újra szólt a király előtt, a király lába elé vetette magát, sírt és könyörgött hozzá, hogy hiúsítsa meg az Ágág nemzetségbeli Ámán gonoszságát és elvetemült terveit, amelyeket a zsidók ellen forralt. ⁴ A király erre szokása szerint előrenyújtotta kezével az arany kormánypalcát, mire Eszter felemelkedett, elébe állt ⁵ és így szólt: »Ha úgy tetszik a királynak és kegyben vagyok előtte és nem tartja alkalmatlannak kérésemet és kedves vagyok a szemében, akkor esedezem: vonják vissza új írásokkal Ámánnak, az ágágita Amdata fiának a zsidók üldözőjének és ellenségének előbbi leveleit, amelyekben megparancsolta, hogy a király összes tartományában elveszítsék őket. ⁶ Hogyan tudnám elviselni a bajt, amelyet népemnek kellene elszenvedni, és népem kiirtását?

Rendelet a zsidók védelmére ⁷ Artaxerxész király erre így felelt Eszter királynénak és a zsidó Mardókeusnak: »Ámán házát átengedtem Eszternek, őt magát pedig bitófára húzattam, mert kezét mert vetni a zsidókra. ⁸ Írjatok tehát a király nevében a zsidóknak úgy, amint nektek tetszik, s pecsételjétek le az én pecsétemmel, mert a király nevében írt és az ő pecsétjével ellátott levelet nem lehet megváltoztatni.«

⁹ Összehívták tehát a királyi írnokokat a harmadik, azaz Síván hónap huszonharmadik napján, és azok elkészítették az írásokat, ahogy Mardókeus akarta, a zsidókhöz, a fejedelmekhez, a helytartókhoz és bírákhoz, akik Indiától Etiópiáig százhuszonhét tartománynak álltak az élén, minden egyes tartománynak és mindegyik népnek saját nyelvén és írásával, így a zsidóknak is a saját írásukkal és nyelvükön. ¹⁰ Az írásokat pedig, amelyeket a király nevében adtak ki, és az ő pecsétjével láttak el, futárokkal küldték szét a királyi ménes lovain. ¹¹ A király megengedte a zsidóknak, hogy az egyes városokban összegyűljenek és megvédjék életüket, és minden ellenségüket feleségeikkel, gyermekeikkel együtt öljék meg és töröljék el, javaikat meg foglalják le zsákmányul; ¹² és napot is tűztek ki a boszszúállásra minden egyes tartományban, mégpedig a tizenkettedik, azaz Ádár hónap tizenharmadik napján.

^{12a} Hogyan parancsolta meg nekik, hogy éljenek törvényeikkel minden városban és segítőikkel és ellenségeikkel és azok ellenfeleivel, amint nekik tetszik, egy napon, ^{12b} Artaxerxész egész birodalmában a tizenkettedik hónap, azaz Ádár tizennegyedik napján.

^{12c} Ez a levél tartalma:

^{12d} »Artaxerxész nagykirály az Indiától Etiópiáig terjedő százhuszonhét tartomány fejedelmeinek és mindazoknak, akik parancsunknak engedelmeskednek, üdvöt mond. ^{12e} Sokan, akik jóttevőjük végtelen jóságából nagy kitüntetésben részesülnek, kevélységükben visszaélnek; ^{12f} és nemcsak a királyok alattvalóit törekszenek elnyomni, hanem a nekik adott dicsőséget nem azokért viselik, akik adták, hanem fondorlatot eszelnek ki. ^{12g} Nem elégszenek meg azzal, hogy kiöljék a hálát az emberekből, hanem a tapasztalatlan emberek hízelgéseitől felfuvalkodva, úgy gondolják, hogy elkerülhetik a mindent látó Isten ítéletét, aki gyűlöli a rosszat. ^{12h} Gyakran megtörténik sok hatalomra jutott emberrel, hogy barátaik, akik az ügyek vezetésével vannak megbízva, arra izgatják őket, hogy ártatlan vért ontsanak, s így jóvátehetetlen bajt okoznak. ¹²ⁱ a gonoszság hazug cselvetéseivel az őszintén jóindulatú uralkodóknak. ^{12k} Ezt nemcsak a régi eseményekből láthatjuk, hanem azokból is, amelyek szemünk előtt történnek, mennyi jogtalanság történt a méltatlan uralkodásból. ^{12l} Ezért a jövőben gondunk lesz minden tartományunk nyugalma. ^{12m} Ha ellentétes dolgokat parancsolunk, amelyek szemünk elé tárulnak, a lehető legnagyobb jóindulattal határozunk.

¹²ⁿ Ámánt, Amdata fiát, a makedónit, aki idegen a perzsa vértől és igen távol áll a mi szelídségünktől, vendégként befogadtuk. ^{12o} Olyan emberséggel voltunk iránta, ahogy minden nép iránt szoktunk viselkedni, hogy nyilvánosan atyánknak neveztük, s mindenki leborult előtte, mint aki a király után a második. ^{12p} De kevélysége felfuvalkodottságában arra vetemedett, hogy királyságunktól és életünktől akart megfosztani. ^{12q} Mardókeusra pedig, megmentőnkre és mindenkori jóttevőnkre és feddhetetlen uralkodótársunkra Eszterre és egész népére, ügyes és alattomos rágalmaival halált kívánt. ^{12r} Úgy gondolta, hogy miután ezeket megölte, elszigetel minket és a perzsák birodalmát a makedónoknak juttatja.

^{12s} Mi azonban e gonosztevő által halálra szánt zsidókat teljesen bünteleneknek találtuk, akik éppen ellenkezőleg, igazságos törvények szerint élnek, ^{12t} a Magasságbelinek, a hatalmas, mindenkor élő Istennek fiai, akinek jóvoltából mi és atyáink az ország felvirágzását köszönhetjük.

^{12u} Ezért jól tennétek, ha nem az Amdata fia Ámán által küldött levél szerint járnátok el. ^{12v} Ő bűne miatt ennek a városnak, azaz Szúzának kapui előtt függ bitófán háza népével együtt. A mindeneket kormányzó Isten gyorsan megadta neki azt, amit érdemelt.

^{12x} Ennek a rendeletnek a példányát, amelyet most küldünk, minden városban függesztétek ki, hogy a zsidók élhessenek törvényeik szerint. ^{12y} Legyetek segítségünkre azok ellen, akik a szorongatás idején megtámadják őket, védekezhessenek a tizenkettedik hónap – azaz Ádár – tizennegyedik napján. ^{12z} Ezt a napot ugyanis, amely a választott nép pusztulására volt szánva, a mindenható Isten örömmé változtatta. ^{12aa} Ezért ti is ünnepeljétek meg ezt a napot ünnepnapjaitok között, és tiszteljétek meg nagy örömmel, ^{12bb} hogy most és a jövőben az nekünk és a jóakarató perzsák számára legyen jólét, nekik pedig, akik ellenünk ármánykodnak, pusztulásuk emléke.

^{12cc} Minden város és tartomány, amely nem akar részt venni ebben az ünneplésben, karddal és tűzzel, haraggal irtassék ki; és így töröltessék el, hogy ne csak az emberek számára legyen lakatlanná, hanem gyűlöletes legyen a vadaknak és madaraknak is mindörökre. Üdv nektek!»

¹³ A levél szövegét törvényként hirdették ki minden tartományban, s közzétették minden népnek, hogy a zsidók azon a napon készen állnak arra, hogy bosszút álljanak ellenségeiken. ¹⁴ Szétmentek tehát a gyorsfutárok és megvitték a hírt, és a király rendeletét kifüggesztették Szúzában.

¹⁵ Mardókeus pedig, amikor kilépett a palotából a király színe elől, tündökölt a jácintkék és égszínű királyi ruhában, aranykoronát is viselt a fején, és bíborszínű selyempalástot a vállán; az egész város pedig örült és ujjongott. ¹⁶ A zsidókra pedig mintha csak új fény, öröm, megbecsülés és vígság virradt volna fel. ¹⁷ Csodálatos ujjongás, lakmározás, vigadozás és ünneplés járta az egész népnél, városban és tartományban, ahova csak eljutott a királynak az intézkedése, olyannyira, hogy más nemzetiségből és felekezetből is igen sokan az ő vallásukhoz és szertartásaikhoz csatlakoztak. A zsidó névre ugyanis nagy rettegés fogott el mindenkit.

Eszt 9 A zsidók lesújtanak ellenségeikre ¹ A tizenkettedik hónapban, ez Ádár hónapja, ennek tizenharmadik napján, amikor a király parancsát és rendeletét végre kellett hajtani és a zsidók ellenségei remélték, hogy legyőzhetik őket, éppen ellenkezőleg, a zsidók kerekedtek felül ellenségeiken. ² Egybesereglettek ugyanis minden városban, hogy kezet vessenek ellenségeikre és üldözőikre és senki sem mert ellenállni nekik, mert minden népet elfogott a tőlük való félelem. ³ A tartományok fejedelmei ugyanis, a kormányzók, a helytartók és minden méltóság, aki egyes helységek és ügyek élén állt, támogatták a zsidókat Mardókeustól való félelmükben, mert tudták róla, hogy az udvar első embere és igen sokat tehet. Nőtt is napról napra nevének híre, amint az szájról szájra járt.

⁵ A zsidók tehát lesújtottak minden ellenségükre, kardélre hányták, megölték és megsemmisítették őket, s így torolták meg rajtuk azt, amit ellenük terveztek. ⁶ Szúzában ötszáz férfit gyilkoltak le, nem is számítva az Ágág nemzetségbeli Ámának, a zsidók ellenségének tíz fiát, akiknek a neve a következő: Farsandáta, Delfon, Eszfáta, Foráta, Aridáta, Fermesta, Ariszáj, Aridáj és Jezáta. ¹⁰ Őket megölték, de vagyonukhoz, mint zsákmányhoz nem kívántak hozzányúlni.

¹¹ Hírül is vitték rögtön a királynak, mekkora azoknak a száma, akiket Szúzában lemészároltak. ¹² Erre így szólt a királynéhoz: »Szúza városában ötszáz férfit gyilkoltak le a zsidók, és rajtuk kívül még Ámán tíz fiát. Mit gondolsz, micsoda vérengzést vihettek ezek végbe az összes tartományban? Mit kívánsz még és mit kérsz, hogy megtegyem?«

¹³ Ő így felelt neki: »Ha úgy tetszik a királynak, kapjanak engedélyt a zsidók arra, hogy amit véghezvittek Szúzában ma, azt megtehessék holnap is. Ámán tíz fiát pedig akasszák fel bitófára.« ¹⁴ A király elrendelte, hogy úgy legyen. Legott ki is függesztették Szúzában a rendeletet, Ámán tíz fiát pedig felakasztották. ¹⁵ Ádár hónap tizennegyedik napján is egybegyűltek a zsidók, és megöltek Szúzában háromszáz férfit, vagyonukat azonban nem kobozták el.

¹⁶ A királyi tartományokban lakó többi zsidó is összegyűlt, hogy megvédje életét, hogy megnyugodjon ellenségeitől, és lemészároltak üldözőik közül hetvenötezret, vagyonukhoz azonban senki nem nyúlt hozzá.

¹⁷ Ádár hónap tizenharmadik napja mindenütt az öldöklés első napja volt és a tizennegyedik napon megpihentek. Ezt vidám ünnepnappá tették. ¹⁸ Azok pedig, akik Szúza városában gyűltek össze,

ugyanennek a hónapnak tizenharmadik és tizennegyedik napján vettek részt az öldöklésben, a tizenötödik napon pihentek meg; ezért ugyanezt a napot avatták a lakomázás és öröm ünnepévé. ¹⁹ Azok a zsidók pedig, akik a meg nem erősített városokban és a falvakban laktak, Ádár hónap tizennegyedik napját tették meg a lakmározás és öröm ünnepének, s azon vigadnak és küldözgetnek egymásnak falatokat lakomáikból.

^{19a} A tartományok fejedelmei és kormányzói, a királyi írnokok dicsőítették Istent, mert a Mardókeus-tól való félelem hatalmába kerítette őket. Történt pedig, hogy a király parancsa az egész birodalomban uralomra jutott.

A Purim ünnepe ²⁰ Mardókeus pedig leírta mindezt, és írásba foglalva elküldte minden zsidóhoz, akik közelben és távolban laktak, a király minden tartományában, ²¹ hogy Ádár hónap tizennegyedik és tizenötödik napját ünnepnek fogadják el és minden évfordulón fényes ünnepséggel megüljék, ²² mert ezek azok a napok, amelyeken a zsidók megszabadultak ellenségeiktől, s ez az a hónap, amikor szomorúságuk és gyászuk vidámságra és öröme változott nekik. Legyenek tehát ezek a napok a lakomázás és az öröm napjai, és küldözgessenek egymásnak falatokat az ételből, a szegényeknek pedig osztogassanak ajándékokat.

²³ Ünnepélyes szertartásnak fogadtak el tehát a zsidók mindent, amit akkor kezdtek gyakorolni, és amit Mardókeus írásban elrendelt, hogy megtegyék. ²⁴ Ámán ugyanis, az Ágág nemzetségbeli Amadati fia, minden zsidó ellensége, azt a gonoszságot tervezte ellenük, hogy elpusztítja őket, és púrt, azaz sorsot vetett megsemmisítésükre és pusztulásukra. ²⁵ Miután azonban Eszter bement a királyhoz, az levélben rendelte el, hogy a csapás, amelyet ő a zsidók ellen gondolt ki, zúduljon az ő fejére, végre is őt magát, meg fiait bitófára szegezték. ²⁶ Ettől az időtől kezdve nevezték azokat a napokat »Purim«-nak a »púr« szó alapján. Mindezekért, amelyek ebben a levélben vannak, ²⁷ és azokért, amelyek ebből nyilvánvalók és számukra történtek, a zsidók kötelezték magukat, a maguk, ivadékaik és mindazok nevében is, akik vallásukhoz csatlakozni kívántak, hogy ezt a két napot törvényük és idejük szerint évről évre megünneplik. ²⁸ Ezekre a napokra mindig emlékezni fognak és megülik őket nemzedékről nemzedékre minden családban, tartományban és városban. Ne legyen egyetlen város sem, amelyben a Purim napjait ne ülnék meg a zsidók és utódaik.

²⁹ Írt Eszter királyné Abihail leánya és a zsidó Mardókeus minden tekintéllyel, hogy érvényt szerezzen ennek a második Purim levélnek. ³⁰ És elküldték az összes zsidónak, akik Artaxerxész király százhuszonhét tartományában laktak a béke és az igazság szavaival, ³¹ hogy tartsák meg a Purim napjait, ahogy Mardókeus és Eszter meghagyta, és amint kötelezte őket és utódaikat a böjt és a siráncokozás kötelességére. ³² Eszter parancsa megerősítette a Purim parancsait és ezt könyvbe foglalták.

Eszter 10 Artaxerxész tettei; Mardókeus méltósága ¹ Artaxerxész király pedig adót vetett ki a szárazföldre és a tenger szigeteire. ² Az ő ereje és hatalma és az a méltóság és kitüntetés, amellyel felmagasztalta Mardókeust, meg van írva a méd és a perzsa királyok évkönyveiben, ³ és az is, miként lett a zsidó származású Mardókeus Artaxerxész után a második, és a zsidóknál nagy, testvérei meg népe előtt pedig kedves, mert nemzetének javát kereste, és fajtájának üdvéért szolgált.

Mardókeus álmának magyarázata ^{3a} Azt mondta Mardókeus: »Mindent Isten vitt végbe!« ^{3b} Visszaemlékezett ugyanis az álomra, amelyet látott, amely ugyanezt jelezte, nem is maradt belőle semmi teljesületlenül. ^{3c} »Az a kis forrás, amely folyóvá nőtt, majd volt a fény és a nap és nagy víz: a forrás és a folyó Eszter, akit a király feleségül vett és királynévá tett. ^{3d} A két sárkány én vagyok meg Ámán. ^{3e} Az egybegyűlt nemzetek pedig azok, akik a zsidók nevét ki akarták irtani. ^{3f} Az én nemzetem, Izrael, azok, akik Istenhez kiáltottak, és az Úr megmentette népét, megóvott minket minden bajtól és nagy jeleket és csodákat művelt, amelyek nem történtek a nemzetek között. ^{3g} Két sorsot rendelt, egyet az Isten népe számára, a másikat pedig a pogányok összessége részére. ^{3h} Mindkét sors beteljesedett a meghatározott időben az ítélet napján Isten előtt mindegyik népen. ³ⁱ Az Úr ugyanis megemlékezett népéről és igazságot szolgáltatott örökségének. ^{3k} Ezért ezek a napok, Ádár hónapban, a tizennegyedik és tizenötödik napja ugyanennek a hónapnak, az ünnepi összejövetel, az öröm és vigasság napjai lesznek az Úr színe előtt minden nemzedéken át, Izrael népében.«

JÓB KÖNYVE

KERETTÖRTÉNET: 1,1-2,10

Jób^{w1} Jób becsületessége ¹Volt Úc földjén egy férfi, akinek Jób volt a neve. Ez a férfi feddhetetlen volt és igaz, istenfélő és a gonosztól tartózkodó. ²És született neki hét fia és három leánya, ³vagyona pedig hétezer juh volt és háromezer teve, ötszáz iga szarvasmarha és ötszáz szamár; cselédje is igen sok volt, úgyhogy ez a férfi túltett az összes napkeletin.

⁴A fiai pedig vendégséget szoktak adni házanként, mindenki a maga napján, és meg szokták hívni a három nővérüket is, hogy evésben, ivásban velük tartsanak. ⁵Valahányszor a vendégség napjainak sora lejárt, Jób elküldött értük és megszentelte őket; majd korán reggel felkelt és egészen eléggő áldozatot mutatott be külön mindegyikért. Azt mondta ugyanis: »Talán vétkeztek a gyermekeim és 'áldották' Istent a szívükben!« Így járt el Jób mindenkor.

A két próbatétel: 1,6-2,10

Jób elveszíti minden vagyonát ⁶Egy napon pedig, amikor eljöttek az Isten fiai, hogy az Úrnál jelentkezzenek, a sátán is közöttük volt. ⁷Az Úr megkérdezte tőle: »Honnét jössz?« Az így felelt: »Szerte bolyongtam a földön és bejártam azt.« ⁸Az Úr így folytatta: »Észrevetted-e szolgálmat, Jóbot? Nincs a földön hozzá hasonló férfi, feddhetetlen és igaz, istenfélő és a gonosztól tartózkodó!«

⁹A sátán erre megkérdezte: »Vajon ok nélkül istenfélő-e Jób? ¹⁰Hisz te megoltalmaztad őt, a házat és egész vagyonát; megáldottad keze munkáját és gyarapodott jószága a földön! ¹¹De bocsásd csak rá egy kissé a kezedet és verd meg mindenét, amije van, akkor bizony szemtől szembe áld majd téged!« ¹²Ezt mondta erre az Úr a sátánnak: »Nos, a kezedbe adom mindenét, amije van; őrá azonban ne nyújtsd ki kezedet!« Erre eltávozott a sátán az Úr színe elől.

¹³Amikor pedig egyik napon Jób fiai és leányai ettek és bort ittak elsőszülött testvérük házában, ¹⁴hírnök jött Jóbhoz és mondta: »A marhák éppen szántottak, a szamarak pedig legeltek mellettük, ¹⁵amikor rajtuk ütöttek a sábiak és elhajtottak mindent, a szolgálkat pedig kardélre hányták; csak magam tudtam elmenekülni, hogy hírt hozzak neked.«

¹⁶Még beszélt az, amikor jött egy másik is, és azt mondta: »Az Isten tüze hullott le az égből, leütötte és elemésztette a juhokat és a szolgálkat; egyedül én menekültem meg, hogy hírt hozzak neked.« ¹⁷De még ez sem fejezte be szavait, máris jött egy másik és azt mondta: »A kaldeusok három rajba állva meglepték a tevéket és elhajtották őket, a szolgálkat pedig kardélre hányták; csak magam menekültem meg, hogy hírt hozzak neked.«

¹⁸Míg ez beszélt, íme, jött egy másik és mondta: »Fiaid és leányaid ettek és bort ittak elsőszülött testvérük házában, ¹⁹amikor hirtelen hatalmas vihar kerekedett a sivatag felől, megrendítette a ház négy sarkát, úgyhogy az összeomlott és rászakadt gyermekeidre és meghaltak; egyedül én menekültem meg, hogy hírről hozzam neked.«

²⁰Ekkor felkelt Jób, megszaggatta ruháit, megnyírta fejét, leborult a földre ²¹és így imádkozott:

»Mezítelen jöttem ki anyám méhéből
és meztelen térek oda vissza;
az Úr adta s az Úr elvette,
amint az Úrnak tetszett, úgy lett,
legyen áldott az Úr neve!«

²² Mindezekben nem vétkezett Jób az ajkával és nem beszélt semmi dőreséget sem Isten ellen.

Jób 2 Jób súlyosan megbetegszik ¹Történt pedig, amikor egyik napon eljöttek az Isten fiai és jelentkeztek az Úr előtt, a sátán is eljött közöttük és a színe elé állt; ²az Úr pedig megkérdezte a sátánt: »Honnan jössz?« Az ezt válaszolta: »Szerte bolyongtam a földön és bejártam azt.«

³ És mondta az Úr a sátánnak: »Észrevetted-e szolgálmat, Jóbot? Nincs a földön hozzá hasonló férfi: feddhetetlen és igaz, istenfélő és a gonosztól tartózkodó! Mindezideig a jámborsághoz, holott ellene ingereltél, hogy ok nélkül sújtsam!« ⁴A sátán pedig ezt válaszolta neki: »Bőrért csak bőrt, életéért azonban mindent odaad az ember, amije csak van; ⁵bocsásd csak rá kezedet és verd meg a csontját és a húsát, akkor majd meglátod, hogy szemtől-szembe áld ő téged.« ⁶Az Úr erre azt mondta a sátánnak: »Nos, kezedbe adom őt, de kíméld az életét!«

⁷ Eltávozott tehát a sátán az Úr színe elől és Jóbot undok keléssel sújtotta tetőtől talpig. ⁸Jób a szemétdombon ülve, cseréppel kapargatta sebeit. ⁹A felesége megkérdezte:

»Mégis megmaradsz jámborságodban?
Áldd az Istent és halj meg!«
¹⁰ Ő erre azt felelte neki:
»Balga nő módjára beszélsz!
Ha a jót elveszjük Isten kezéből,
a rosszat miért ne vennénk?«
Mindezekben sem vétkezett Jób az ajkával.

VITABESZÉDEK: 2,11-31,40

A három barát látogatása ¹¹Jób három barátja pedig értesült mindarról a szerencsétlenségről, amely őt érte, s eljöttek hozzá, mindegyik a maga lakóhelyéről: a temáni Elifáz, a súhi Bildád és a naámai Szófár; megegyeztek ugyanis, hogy együtt elmennek, felkeresik és megvigasztalják. ¹²Amikor pedig még távolról felemelték szemüket, meg sem ismerték, mire fennhangon sírni kezdtek, megszaggatták ruhájukat és port hintettek fejük fölé az ég felé. ¹³Azután hét napon és hét éjjelen át a földön ültek vele és egyikük sem szólt hozzá egy szót sem, mert látták, hogy igen nagy a fájdalma.

Jób panasza: 3,1-26

Jób 3 Az élet terhe ¹Ezután megnyitotta Jób a száját, elátkozta születése napját ²és mondta:

³ »Vesszen a nap, amelyen születtem,
az éj, amelyen mondták: 'Fiú fogantatott.'

⁴ Legyen az a nap sötétség,
Isten odafenn ne törődjék vele,
napfény azon ne világítson.

⁵ Lepje el sötétség s a halál árnya,
ülje meg sűrű felleg,
és borítsa keserűség!

⁶ Sötét fürgeteg vegye ez éjjelt birtokába;
az év napjai közé be ne tudják,
s a hónapokhoz ne számítsák!

⁷ Maradjon az az éjjel magtalan,
vígság azon ne legyen;

⁸ átkozzák el azok, akik napot átokkal illetnek,
akik készek felkelteni a Leviatánt!

⁹ Öltözzenek sötétbe hajnalának csillagai,
várja a világosságot, de hiába,
ne lássa hajnal hasadását,

¹⁰ mert nem zárta el az engem hordozó méhnek kapuját,
mert nem tartotta távol szememtől a nyomorúságot!

¹¹ Miért nem haltam meg a méhben?
Miért nem pusztultam el mindjárt, amikor kijöttem a méhből?

¹² Térd engem miért fogadott,
miért tápláltak emlők?

¹³ Így most csendben aludnék,
békeességben szenderegnék együtt

¹⁴ királyokkal, országok tanácsosaival,
akik pusztaságot építettek maguknak,

¹⁵ vagy fejedelmekkel, akik aranyban bővelkedtek,
akik ezüsttel töltötték meg házaikat.

¹⁶ Vagy mint az elásott idétlen gyermek, nem lennék többé,
mint a magzat, amely nem látott napvilágot.

¹⁷ Ott felhagynak a gonoszok a tombolással,
és pihennek az erőben megfogyottak;

¹⁸ együtt vannak bántódás nélkül, akik hajdan foglyok voltak,
nem hallják többé a börtönőr szavát.

¹⁹ Együtt van ott kicsiny és nagy egyaránt,
s a szolga már nem függ urától.

²⁰ Mire való világosság a nyomorultnak

és élet a keseredett léleknek?

²¹ Azoknak, akik várják a halált, de nem jó,
és ásva keresik, jobban mint a kincset;

²² akik örülnének mérték nélkül,
ha a sírt végre megtalálnák?

²³ Mire való az élet a férfinak, akinek útja el van rejtve,
akit Isten homályba burkolt?

²⁴ Sóhajjal kezdem étkezésemet,
mint víz árja ömlik hangos zokogásom;

²⁵ mert amitől félve féltem, az elért engem,
s amitől rettegtem, eljött reám.

²⁶ Nem voltam álnok, nem hallgattam,
nem nyugodtam, mégis rámborult a harag!«

Elifáz első beszéde

Jób 4 Válasz Jób szavaira ¹ Válaszolt pedig a temáni Elifáz és mondta:

² »Tán bosszantásnak veszed, ha megkíséreljük a választ,
de ki tudja magába fojtani gondolatát?

³ Lám, te sokakat oktattál
s erőssé tettél fáradt karokat,

⁴ szavaid fenntartottak támolgyókat,
s erőt öntöttél roskadó térdekbe.

⁵ Most meg, hogy rád jött a csapás, zokon veszed,
s amikor téged sújtott, zavarba jöttél!

⁶ Hová lett istenfélelmed, kitartásod,
hová türelmed, s útjaid tökéletessége?

⁷ Emlékezz, kérlek, pusztult-e valaha valaki ártatlanul,
és tönkrement-e valahol, aki becsületes?

⁸ Inkább úgy láttam: akik gonoszságot szántanak
és fájdalmat vetnek, azt is aratnak;

⁹ tönkreteszi őket Isten lehelete,
elemészti haragjának vihara.

¹⁰ Az oroszlán ordítása, a nőstény bömbölése,
s az oroszlánkölkök fogai összetörnek!

¹¹ Préda híján elpusztul a tigris,
s az oroszlán kölykei elszélednek.

Elifáz látomása ¹² Továbbá: Titkos szó jutott el hozzám,
és fülemet lopva érte a nesze;
¹³ éjjeli álomlátás rémségei között,
amikor mély álom borul az emberekre,
¹⁴ félelem és rettegés fogott el engem,
megrendült minden csontom!
¹⁵ Szellő suhant el ekkor mellettem,
mire felborzadt minden hajsza a fejemben;
¹⁶ ott állt valaki, de nem vettem ki arcát,
egy alak szemeim előtt,
és hallottam szava halk suttogását:
¹⁷ Lehet-e ember igaz Isten előtt?
Lehet-e férfi tiszta Alkotója előtt?
¹⁸ Lám, akik neki szolgálnak, azok sem állhatatosak,
még angyalaiban is talál hibát!
¹⁹ Nos akkor a vályogházak lakói,
akiknek homokon van az alapzatuk,
elpusztulnak, mint amit a moly emészt;
²⁰ véget érnek reggeltől estére,
elmúlnak örökre, anélkül, hogy bárki észrevenné;
²¹ utódaikat is elveszik tőlük,
meghalnak, mégpedig bölcsesség nélkül.

Jób 5 Az ember felelőssége ¹ Kiálts csak! Van-e, aki felel neked?

Fordulj valakihez a szentek közül!
² Valóban öli a balgát a harag,
s az együgyűt bosszúság gyilkolja.
³ Láttam balgát gyökeret verni,
de jó sorát tüstént megátkoztam.
⁴ Távol esnek fiai a jóléttől,
eltapossák őket a kapuban, és nem lesz, aki mentse őket.
⁵ Feleszi termését az éhező,
s elragadja fegyverrel kezében;
szomjasok szürcsölik vagyonát.
⁶ Semmi sem esik meg a földön ok nélkül,
s a nyomorúság nem a földből fakad;
⁷ az ember úgy születik nyomorúságra,
mint a madár repülésre.

Istennek vagyunk alávetve

⁸ Én pedig az Úrhoz fordulnék kéréssel,
Isten elé terjeszteném ügyemet,
⁹ aki nagyokat visz végbe, s amiket nem lehet kifürkészni,
csodákat, amiknek nincsen száma;
¹⁰ aki esőt bocsát a föld színére,
és vízzel öntözi az egész határt,
¹¹ hogy az alázatosakat felemelje,
s a szomorúakat jólétbe helyezze;
¹² aki széttépi a ravaszok fondorkodását,
hogy kezük ne vihesse véghez, amit kezdtek;
¹³ aki megfogja a bölcseket saját csalárdságukkal,
és megghiúsítja az álnokok terveit:
¹⁴ fényes nappal sötétbe botlanak,
délben úgy tapogatnak, mint éjjel;
¹⁵ aki megmenti a szegényt szájuk pallosától,
s a nyomorban élőket az erősnek karjától;
¹⁶ így reménye nyílik a szegénynek,
a gazság pedig befogja száját.
¹⁷ Boldog az az ember, akit Isten megfenyít!
Meg ne vesd tehát az Úr feddését!
¹⁸ Ő sebet ejt ugyan, de be is kötözi,
megver – de keze gyógyít is.
¹⁹ Kiragad téged hat szorongatásból,
és nem ér baj a hetedikben.
²⁰ Az éhínségben megment a haláltól,
s a hadban a kardnak erejétől.
²¹ Biztonságban vagy a nyelvnek ostorától,
és nem kell félned, ha pusztulás közeledik;
²² nevethetsz pusztuláson, éhségen,
és nem kell félned a föld vadjaitól,
²³ mert frigyben vagy a szántó köveivel,
s a mező vadja veled békességben lesz.
²⁴ Épségben tudhatod sátradat,
és nem találsz hiányt, ha megnézed hajlékodat.
²⁵ Majd tapasztalod, hogy magzatod sokasodik,
és sarjad annyi lesz, mint a fű a földön.

²⁶ Bővelkedve szállsz a sírba,
úgy, mint a learatott gabonát idejében betakarítják.
²⁷ Ezt íme, így kutattuk ki, de így is van;
halljad tehát és jegyezd meg magadnak!«

Jób tiltakozása: 6,1-7,2

Jób 6 Az ember sorsa elviselhetetlen ¹ Jób pedig ezekkel a szavakkal válaszolt:

² »Bár mérlegre vetnék haragot érdemlő vétkeimet
és a nyomorúságot, melyet szenvedek,
³ akkor, mint a tenger fövénye, ez bizonyulna nehezebbnek;
ezért vannak tele szavaim keserűséggel!
⁴ Mert belém fúródtak az Úr nyilai,
és mérgük felissza lelkeimet;
az Úr rémítései hadakoznak ellenem.
⁵ Ordít-e a vadszamár, ha füve van?
Vagy bög-e az ökör, ha teli jászol előtt áll?
⁶ És lehet-e enni ízetlent, ami nincsen megsózva,
vagy enni jóízűen azt, ami megízelve halált okoz?
⁷ Amit azelőtt illetni sem akartam,
nyomorúságomban az lett most ételem!
⁸ Bárcsak jönne, amit kértem,
és megadná Isten, amit remélek,
⁹ és tetszenék neki, hogy összezúzzon,
felemelje kezét és végezzen velem!
¹⁰ Akkor még az lenne vigaszom,
hogy bár kínnal sújt és meg nem kímél,
mégsem ellenkezem a Szent szavaival.
¹¹ Mi az én erőm, hogy kitartsak?
És mi a végem, hogy türelmesen várjak?
¹² Talán a kövek erőssége az én erőm?
Talán ércből van a testem?
¹³ Íme: nincsen magamban segítségem,
s az enyéim is messze eltávoztak tőlem.

Az ember csalódik a barátokban

¹⁴ Aki megvonja barátjától a könyörületet,
elhagyja az Úr félelmét.
¹⁵ Testvéreim cserben hagynak, mint a patakok,

amelyek hirtelen kiöntenek medrükből;
16 zavarosak a jégtől,
ömlik beléjük a hólé;
17 hőség idején azonban véget érnek,
s amint felmelegszik, elapadnak medrükben;
18 tétován kanyarog folyásuk útja,
felszállnak az űrbe és eltűnnek.
19 Keresik őket Tema karavánjai,
bizakodnak bennük Sába vándor menetei,
20 de szégyent vallanak bizakodásukkal,
elmennek hozzájuk s kudarcot vallanak.
21 Ti is most ilyenek vagytok hozzám:
lám visszariadtatok, látva csapásomat!
22 Vajon mondtam-e: Hozzatok nekem valamit!
Adjatok nekem vagyonotokból!?
23 Vagy: Mentsetek ki az ellenség kezéből!
A zsarolók kezéből váltsatok ki engem!?
24 Csak oktassatok, majd én hallgatok;
ha netán tévedtem, adjátok tudtomra!
25 Miért gáncsoltok őszinte beszédet,
holott közületek nincs, aki ellenem tanúskodni tudna?
26 Csak korholás végett gondoltok ki beszédeket,
s a szavakat szélnek bocsátjátok;
27 rátámadtok az árvára,
és barátotokat kiforgatni igyekeztek.
28 De végezzétek csak el, amit kezdtetek,
hallgassatok meg és lássátok, hazudok-e?
29 Feleljetek, kérlek, elfogultság nélkül,
és szólva, igaz ítéletet tegyetek,
30 akkor nem találtok hamisságot nyelvemen,
és torkomból nem hangzik dőreség!

Jób 7 Az élet nyomorúságai 1 Katonasor az ember élete a földön,

és napjai olyanok, mint a napszámos napjai:
2 kívánczik árnyék után, mint a szolga,
és várja munkája végét, mint a napszámos.
3 Nekem is kárba veszett hónapok jutottak részemül,
és keserves éjjeleket számlálok magamnak.

⁴ Ha lefekszem, kérdem: Mikor kelek újra?
Majd várom az estét, és mire beáll a szürkület, jóllakom kinnal.
⁵ Rothadásba, por szennyébe öltözik a testem,
bőröm elszárad és összezsugorodik.
⁶ Napjaim gyorsabban szaladnak, mint a takács vetélője,
és remény nélkül eltűnnek.
⁷ Emlékezzél meg, hogy életem már csak lehelet,
és szemem nem lát többé boldogságot.
⁸ Nem lát engem többé ember szeme;
mire rám veted szemedet, már nem vagyok.
⁹ Amint a felhő elenyészik, elmegy,
úgy nem jön fel többé, aki alászállt az alvilágba;
¹⁰ nem tér már vissza házába,
és otthona nem látja többé viszont.

A csapás érthetlensége

¹¹ Ezért én sem türtőztetem számat,
szólok lelkem gyötrelmében,
panaszodom lelkem keservében:
¹² óceán vagyok-e vagy szörnyeteg,
hogyan börtönbe vetsz engem?
¹³ Ha gondolom: Majd megvigasztal fekvőhelyem,
könnyebbségem lesz, ha elmerengek ágyamon,
¹⁴ akkor álmokkal rettegtetsz
és rémlátással rémítesz,
¹⁵ úgyhogy inkább megfulladást áhít a lelkem,
és halál után epednek csontjaim.
¹⁶ Undorodom! Nem kívánok tovább élni!
Kímélj meg, hisz merő semmi az életem!
¹⁷ Mi is az ember, hogy nagyra tartod,
és érdemesnek látod vele törődni,
¹⁸ minden reggel meglátogatod,
és minduntalan próbára teszed?
¹⁹ Még meddig tart, hogy nem kímélsz,
és nem engeded, hogy nyugodtan nyelhessem le nyálamat?
²⁰ Vétkeztem? Mit tettem ezzel neked, óh emberek Őre!
Miért tettél céltábládnak,
hogyan terhe lettem önmagamnak?

²¹ Miért nem törölöd el a vétkeket,
és miért nem veszed el a bűnömet?
Lám – most a porba térek megnyugodni,
és ha holnap keresel, már nem leszek!«

Bildád első beszéde: 8,1-22

Jób 8 A Isten igazságossága ¹ És felelt a súhi Bildád, és ezt mondta:

² »Meddig beszélsz ilyeneket,
és meddig olyanok a szád szavai, mint a heves szél?
³ Vajon Isten meghamisítja-e a jogot,
s a Mindenható elcsavarja-e az igazságot?
⁴ Ha vétettek is gyermekeid ellene,
s ő gonoszságuk kezére adta őket,
⁵ éretted azonban, ha Istent híven keresed
s a Mindenhatót kérleled,
⁶ – ha valóban tiszta vagy és igaz –
érted csakhamar felszerken,
és helyreállítja hajlékodat igazságod szerint,
⁷ olyannyira, hogyha előbbi dolgaid csekélyek voltak,
majd annál inkább gyarapszanak az utóbbiak.

Nemzedékek tapasztalata

⁸ Kérdezd csak az előbbi nemzedéket,
és vizsgáld szorgosan az atyák tudományát,
⁹ – hisz mi csak tegnapiak vagyunk és mit sem tudunk,
mert napjaink a földön olyanok, mint az árnyék –,
¹⁰ s ők megtanítanak és megmondják neked,
és szívük mélyéből merítik mondásaikat:
¹¹ Tenyészik-e káka nedvesség nélkül?
Nőhet-e sás víz nélkül?
¹² Bár még virul, és ki sem szakítják kézzel,
mégis előbb elszárad, mint a többi fűféle.
¹³ Ilyen mindazok sorsa, akik Istenről megfeledkeznek,
s a képmutató reménye meghiúsul.
¹⁴ Nem tetszik neki dőresége,
és bizodalma pókháló.
¹⁵ Házára támaszkodik, de meg nem állhat,
megerősíti, de nem áll helyt.

16 Nedvesnek látszik, mielőtt a nap feljön,
és felkeltekor előjön hajtása;
17 kőrakás fölött fonódnak gyökerei,
és kövek között tartózkodik;
18 ha azonban kipusztítják helyéről,
az kitagadja őt és mondja: 'Nem ismerlek!'
19 mert élete útjának az az öröme,
hogy a földből ismét mások sarjadnak.
20 Nem veti el Isten a jámbor lelkűt,
de nem fogja kézen a gonoszokat.
21 Megtelik még a szád nevetéssel,
és ajkad ujjongással;
22 akik gyűlölnék téged, szégyenbe öltöznek,
s a gonoszok sátra nem lesz állandó.«

Jób vitába száll: 9,1-10,22

Jób 9 Isten hatalma ¹ Felelt Jób, és így szólt:

² »Bizony tudom, hogy úgy van,
és hogy nem lehet igaza az embernek Istennel szemben;
³ ha vele pörbe szállni kíván,
ezer közül egyre sem tud neki megfelelni.
⁴ Bölcs szívű ő és hatalmas erejű;
ki maradhat bántódás nélkül, ha ellene szegül?
⁵ Elmozdít ő hegyeket, úgyhogy észre sem veszik,
felforgatja őket haragjában;
⁶ kimozdítja helyéből a földet,
úgyhogy megrendülnek oszlopai;
⁷ meghagyja a napnak és fel nem kel,
és pecsét alá helyezi a csillagokat;
⁸ egyedül feszítette ki az égboltot
és taposott a tenger hullámain;
⁹ ő teremtette a Göncölszekeret és a Kaszást,
a Fiastyúkot és a Dél Csillagát;
¹⁰ nagyokat cselekszik, amiket nem lehet kifürkészni,
csodás dolgokat, amelyeket nem lehet megszámolni.
¹¹ Ha eljön hozzám, nem látom;
ha elmegy, nem veszem észre.
¹² Ha hirtelen számon kér, ki tud neki megfelelni?

Vagy ki mondhatja neki: 'Ezt miért teszed?'

¹³ Isten nem vonja vissza haragját,
és alatta meghajolnak Rahab szolgálói.

Az ember tehetetlensége

¹⁴ Mi vagyok tehát én,
hogyan felelhetnék neki,
és szavakat találhatnék vele szemben?

¹⁵ Ha igazam volna, sem tudnék neki megfelelni,
hanem inkább kérlelnem kellene bírámát.

¹⁶ Ha pedig velem, aki hozzá kiáltok, szóba állna,
nem hinném, hogy hallgatna szavamra;

¹⁷ mert fergeteggel zúz össze engem,
és sokasítja sebeimet ok nélkül is;

¹⁸ nem enged lélegzethez jutni,
és betölt engem keservekkel.

¹⁹ Ha erőről van szó: ő a legerősebb,
ha az ítélet igazságáról: senki sem mer mellettem tanúskodni.

²⁰ Ha igazolni akarnám magamat, saját szám kárhóztatna,
ha megmutatnám ártatlanságomat, engem bűnösnek bizonyítana.

²¹ Ha ártatlan is vagyok, nem veszek erről tudomást.
Meguntam életemet!

²² Egyre megy! mondom ezért magamban,
ő jámbort és bűnöst egyaránt elemészt!

²³ Ha ostorral sújt, öljön meg egyszerre,
és ne nevéssen ártatlanok bűnhődésén!

²⁴ Bűnös kézre került a föld,
bírái arcát betakarja;
kicsoda tenné ezt, ha nem ő?

²⁵ Napjaim futárnál is gyorsabbak voltak,
elrohantak és nem láttak boldogságot!

²⁶ Repülnek, mint a nádcsónak,
mint a sas, amely lecsap étkére.

²⁷ Ha felteszem magamban: Dehogyan beszélek így!
Más arcot öltök és vidám leszek:

²⁸ akkor is iszonyattal gondolok minden kínomra,
és tudom, hogy nem kíméled a bűnöst.

²⁹ Ha úgylát bűnösnek kell lennem,

miért fáradok hiába?

³⁰ Mosakodnám bár a hó levében,
és még oly tisztán ragyogna is kezem,
³¹ akkor is szennybe mártanál,
úgyhogy ruháim undorodnának tőlem.
³² Mert nem ember ő, mint én, akinek megfelelnék,
sem olyan, hogy velem egy sorban mehetne törvény elé;
³³ nincs, aki mindegyikünket felelősségre vonja,
aki kezét tehetné mindkettőnkre.
³⁴ Távoztassa csak tőlem pálcáját,
hogy félelme ne rémítsen,
³⁵ akkor beszélnek én és nem félnék tőle,
mert félelem közepette nem tudok felelni.

Jób 10 Jób panasza ¹ Undorodik a lelkem az élettől!

Szabadjára engedem magamban panaszomat.
Szólok lelkem keserűségében!
² Mondom Istennek: Ne kárhoztass engem!
Jelentsd meg nekem: miért ítélsz el ennyire?
³ Jólesik-e neked, hogy megnyomorítasz
és elnyomsz engem, kezed alkotását,
a gonoszok tervét pedig megsegíted?
⁴ Vajon szemed húsból való,
s úgy látsz-e te, mint ember szokott látni?
⁵ Olyanok-e napjaid, mint az ember napjai,
s olyanok-e éveid, mint az emberi idők,
⁶ hogy keresed bűnömet
és kutatsz vétkem után,
⁷ holott tudod, hogy semmi gonoszt nem tettem,
és nincs, aki kezedből ki tudna ragadni?
⁸ Gondosan formált és alkotott engem a kezed
körös-körül egészen,
és ily hirtelen tönkreteszel engem?
⁹ Emlékezzél, kérlek, hogy úgy formáltál, mint az agyagot!
Mégis ismét porrá akarsz tenni?
¹⁰ Nemde kiöntöttél, mint a tejet,
megalvasztottál, mint a sajtot,
¹¹ bőrrel, hússal öltöztettél engem,

csonttal, ínna! illesztettél egybe,
¹² életet és kegyelmet adtál nekem,
és lélegzetem fölött gondosságod őrködött!
¹³ Bár szívedben rejtegetted,
és tudom, hogy elmédben forgattad mindezeket:
¹⁴ ha vétkeztem, és eddig megkíméltél,
miért nem engedsz bűnömötől tisztának lennem?
¹⁵ Ha gonosz vagyok, akkor jaj nekem!
Ha pedig igaz vagyok, akkor sem járhatok emelt fővel,
mert tele vagyok csapással és nyomorúsággal.
¹⁶ Ha büszke volnék, elfognál, mint az oroszlánt,
és csodás módon újra megkínoznál.
¹⁷ Tanúidat állítanád újra ellenem,
magnövelnéd haragodat irányomban,
büntetések új hada vonulna fel ellenem.
¹⁸ Miért hoztál elő anyám méhéből?
Bár múltam volna ki, hogy szem ne látott volna engem;
¹⁹ akkor olyan volnék, mintha nem is lettem volna,
anyám méhéből a sírba vittek volna!
²⁰ Kevés éle napom nemde hamar véget ér!
Engedd, hogy kissé sirassam fáj dalmamat,
²¹ mielőtt elmegyek, hogy vissza ne térjek többé
a sötét és a halál árnyékával borított földre,
²² a nyomorúság és sötétség földjére,
ahol halál árnyék, zűrzavar
és örökös iszonyat lakozik!«

Szófár első beszéde: 11,-20

Jób 11 Isten nagysága ¹ És felelt a naámai Szófár, és ezt mondta:

² »Válasz nélkül maradjon-e a bőbeszédű,
vagy a fecsegőnek legyen-e igaza?
³ Egyedül előtted hallgassanak az emberek,
s amikor gúnyolod a többieket, senki se utasítson rendre?
⁴ Úgy mondtad: 'Szavaim kifogástalanok,
és szeplő nélkül állok Előtted!'
⁵ Bár csak beszélne Isten veled,
és nyitná meg ajkait ellened,

⁶ és mutatná meg neked a bölcsesség titkait
– mert sokféle az ő törvénye –,
akkor belátnád, hogy sokkal kevesebbet szenvedsz el tőle,
mint ahogy bűnöd megérdemli.
⁷ Talán megérted Isten lábnyomait,
és elérsz a Mindenható tökéletességéig?
⁸ Magasabb az az égnél – mit is tehetnél?
Mélyebb az alvilágnál – hogy ismernéd meg?
⁹ Mértéke hosszabb a földnél
és szélesebb a tengernél.
¹⁰ Ha felborít, bezár vagy kényszerít,
ki tud vele szembeszállni?
¹¹ Mert ő ismeri az emberek hitványságát,
és látva a bűnt, nemde tekintetbe veszi!
¹² A balga férfi felfuvalkodik kevélységében,
s azt hiszi, hogy mint a vadszamar csikója, szabadnak született!

Az ember feladata

¹³ Te pedig, ha megerősíted szívedet
és kitárod hozzá kezedet,
¹⁴ és ha bűn tapad kezedhez, elveted magadtól,
és nem tűrsz sátradbán jogtalanságot:
¹⁵ akkor szeplőtelenül emelheted fel arcodat,
állhatsz szilárdan és nem kell félned.
¹⁶ Akkor elfelejtheted nyomorúságodat,
úgy gondolsz majd rá, mint az elfolyt vizekre.
¹⁷ Ragyogó lesz estéd, mintha dél lenne,
s amikor azt hiszed, hogy elenyésztél,
feltámadsz, mint a hajnali csillag;
¹⁸ és jó kedvvel leszel, remény lesz előtted,
körültekintesz és nyugton térhetsz pihenőre.
¹⁹ Lefekhetsz és senki sem riaszt,
és sokan keresik majd kegyedet.
²⁰ A gonoszok szemei azonban elepednek,
és menedékük elvész tőlük;
a reményük pedig olyasvalami, amitől a lélek visszariad.«

Jób válasza: 12,1-14,22

Jób 12 Isten hallgatása ¹ Erre Jób így válaszolt:

- ² »Tehát csak ti vagytok-e emberek,
és veletek kihal a bölcsesség?
³ Nekem is van eszem, úgy mint nektek;
nem is vagyok nálatok alábbvaló,
mert ki nem tudja azt, amit ti tudtok?
⁴ Kikacagja a saját barátja
azt, aki Istenhez kiáltott és meghallgatást talált!
Kinevetik az igaz jámborságát!
⁵ A balsorsnak megvetés jár! – gondolja a jó módban élő;
rúgás vár azokra, akiknek lába megingott.
⁶ Bőséget élveznek a garázdák sátrai,
és bizton vannak, akik Istent ingerlik,
holott ő adott mindent kezükbe.

Isten tettei felfoghatatlanok

- ⁷ Kérdezd meg csak a barmokat, és megtanítanak,
az ég madarait, majd megjelentik neked,
⁸ szólj a földnek, és elmondja neked,
s elbeszéli a tenger halai.
⁹ Ki ne tudná mindezek közül,
hogyan ezeket az Úr keze alkotta.
¹⁰ Az ő kezében van minden élőlény párja
és minden emberi testnek lelke!
¹¹ Nemde a szavakat a fül vizsgálja,
miként az ízt a falatozó ínye!
¹² `A vénekben lakozik a bölcsesség,
s a hosszú életben az okosság'.
¹³ De Nála van a bölcsesség és az erő,
övé a tanács és az okosság.
¹⁴ Ha ő leront, nincs aki felépítsen,
ha valakit elzár, nincs aki szabadon bocsássa.
¹⁵ Ha visszatartja a vizeket, minden elszárad,
ha elereszti őket, feldúlják a földet.
¹⁶ Nála van az erő és az előrelátás,
ismeri a csalót s a megcsaltat egyaránt;
¹⁷ balga végre viszi a tanácsadókat,

és elveszi a bírák eszét;
18 feloldja a királyok övét,
és kötelet fon derekukra;
19 papokat elhurcol dicstelenül,
és kiforgatja a hatalmasokat.
20 Elváltoztatja az igazmondók ajkát,
és elveszi az öregek eszét.
21 Gyalázatot áraszt a fejedelmekre,
és felemeli az elnyomottakat.
22 Elveszi mélységes dolgokról a sötétség leplét,
és napvilágra hozza a halál árnyékát;
23 nagyvá tesz népeket és romlást hoz rájuk,
a bukottakat pedig talpra állítja;
24 megfosztja a belátástól a föld népének vezéreit,
megtéveszti őket, hogy hiába bolyongjanak járatlan úton;
25 tapogatnak a sötétben, világosság nélkül,
támolyogni engedi őket, mint a részegeket.

Jób 13 A barátok üres fecsegése

1 Íme, mindezt már látta szemem,
és hallotta fülem, meg is értett mindent.
2 Ahogy ti tudjátok, tudom én is,
nem vagyok nálatok alábbvaló.
3 Én azonban a Mindenhatóhoz szólok,
Istennel kívánok vitába szállni!
4 Előbb megmutatom, hogy hazugságot koholtok,
és hamis nézeteket vallotok.
5 Bárcsak hallgatnátok,
akkor bölcsek lennétek!
6 Halljátok tehát kifogásomat,
és figyeljetek ajkam vitájára!
7 Rászorul-e Isten a ti hazugságtokra,
hogy érte csalárdul beszéljetek?
8 Részrehajlók vagytok-e iránta,
vagy Istenért akartok perbe szállni?
9 Jó néven veszi-e ő, aki előtt nincsen titok,
vagy csellel akarjátok rászedni, mintha ember volna?
10 Keményen megfedd ő titeket,

ha titokban pártjára keltek.

¹¹ Mihelyt felkel, megrettent,
és félelme megszáll titeket!

¹² Emléketek olyan lesz, mint a hamu,
és nyakatok sárrá válik.

Jób bizonyítja ártatlanságát

¹³ Hallgassatok egy kevésbé, hogy elmondhassam,
ami eszemben jár.

¹⁴ Miért tépem a húsomat fogaimmal
és hordom a lelkemet kezemen?

¹⁵ Ha meg is öl engem, benne reménykedem,
de megvédem előtte útjaimat.

¹⁶ Akkor ő üdvösségem lesz,
mert nem járulhat színe elé semmilyen álnok.

¹⁷ Figyeljete szavamra,
fogadja be fületek, amit felvetek:

¹⁸ ha ítéletemre kerül a sor,
tudom, hogy nekem lesz igazam.

¹⁹ Ki állja velem a vitát?
Jöjjön tehát! Miért kelljen hallgatva kimúlnom?

²⁰ Csak kettőt ne tégy velem,
s akkor nem rejtőzöm el a színed elől:

²¹ távoztasd tőlem kezedet,
és félelmed ne rémítsen engem!

²² Akkor szólíts és megfelelek neked,
vagy pedig én szólok és Te felelsz nekem.

²³ Mennyi a gonosztettem és a vétkem?
Bűneimet, vétkeimet jelentsd meg nekem!

²⁴ Miért rejtet el orcádat
és gondolsz engem ellenségednek?

²⁵ Széltől hányatott levéllel éreztetted hatalmadat
s a száraz polyvát üldözöd!

²⁶ Mert keserűségeket írsz fel ellenem
és tönkre akarsz tenni ifjúkorom bűneivel;

²⁷ kalodába teszed lábamat
és kikémleled minden utamat;
vizsgálod a lábam nyomdokát,

²⁸ nekem, akinek el kell pusztulnom, mint a szúette fának,
mint a ruhának, amelyet moly emészt!

Jób 14 Jób helyzete reménytelen

¹ Az asszony szülötte, az ember,
rövid ideig él és betelik sok nyomorúsággal:
² mint a virág, kinyílik és elhervad,
eltűnik, mint az árnyék, és nincsen tartós maradása.
³ Mégis érdemesnek tartod, hogy rá vesd a szemedet,
és perbe szállj vele?
⁴ Tisztátalan magból fogantat ki tehet tisztává?
Nemde te, az Egyedülvaló!
⁵ Rövidek az ember napjai,
és hónapjai száma tenálad van;
határt szabtal neki, amelyet át nem hághat.
⁶ Hagyd egy kevéssé magára, hadd pihenjen,
míg el nem jön várva várt napja, mint a napszámosé.
⁷ Mert van ugyan reménye a fának:
ha ki is vágják, újra sarjadzik,
és ágai kihajtanak;
⁸ ha meg is avul gyökere a földben,
ha el is hal törzsöke a porban,
⁹ már a víznek szagától is kifakad,
és ágat hajt, mint amikor kiültették;
¹⁰ az ember azonban, ha meghal és levetkőztetik
és elpusztul – ugyan hol van?
¹¹ Kiapadhat a víz a tengerből,
elapadhat a Folyó és kiszáradhat,
¹² de ha az ember lefekszik, nem kel fel többé,
az ég enyészetéig fel nem ébred,
és fel nem kel álmából.
¹³ Bárcsak biztos helyen tartanál az alvilágban,
és elrejténél, amíg el nem ül haragod!
Bár időt szabnál nekem, amikor majd rólam megemlékezel!
¹⁴ Ha az ember meghal, vajon életre kel-e ismét?
Akkor katonasorom minden napján várnám,
hogyan eljőjjön leváltásom.
¹⁵ Te szólítanál, én meg jelentkeznék nálad,

s odanyújtanád jobbodat kezéd alkotásának.
16 Te akkor megszámlálnád lépteimet,
de nem néznéd vétkeimet;
17 bűneim tarsolyban, pecsét alatt lennének,
és betakarnád vétkemet.
18 De a hegy, ha beomlik, szétesik,
s a szikla elszakad a helyétől;
19 a köveket a víz elkoptatja,
s az ár a törmelékét lassankint elmossa;
épp így teszed tönkre az ember reményét.
20 Erőhöz engeded kissé, hogy azután elmehessen örökre;
elváloztatod arcát, és elbocsátod.
21 Ha a fiait tisztesség éri, nem tud róla,
és ha lenézik őket, nem veszi észre;
22 csak magában fájdtja testét – amíg él –,
és lelke önmagán kesereg.«

Elifáz második beszéde

Jób 15 Minden ember bűnös ¹ És felelt a temáni Elifáz, és ezt mondta:

² »Úgy felel-e a bölcs, mintha szélnek beszélne,
és megtöltheti-e bensőjét hevességgel?
³ Olyannal felelsz, aki nem hasonló hozzád,
és olyasmit beszélsz, amiből nincsen hasznod.
⁴ Amennyire rajtad áll, lerontod a félelmet,
és megszüntetted az áhítatot Isten előtt.
⁵ Mivel gonoszságod tanítja a szádat,
s az istenkáromlók nyelvét követed,
⁶ azért önnön szád kárhoztat téged és nem én,
saját ajkaid érvelnek ellened!
⁷ Vajon te születted-e első embernek
s a halmok előtt jöttél-e létre?
⁸ Be vagy-e avatva Isten terveibe,
és bölcsessége nálad alábbvaló-e?
⁹ Mit tudsz, hogy ne tudnánk mi is?
Mit értesz, hogy ne értenénk mi is?
¹⁰ Közöttünk van ősz is, meg élemedett,
atyádnál is jóval idősebb!

11 Kevés neked az Isten vigasztalása?
Gonosz szavaid ezt is megghiúsítják.
12 Miért ragad el indulatod,
és miért villog szemed,
mintha nagyokat gondolnál?
13 Miért fuvalkodik fel lelked Isten ellen,
hogyan ilyen szavakat engedsz ki szádból?
14 Mi is az ember, hogy hiba nélkül legyen,
s az asszony szülötte, hogy igaznak látsszék?
15 Íme, szentjei között sincsen változhatatlan,
még az egek sem tiszták az ő szemében.
16 Annál kevésbé az undok, a romlott ember,
ki issza az igaztalanságot, mint a vizet.

A gonosz sorsa reménytelen

17 Elbeszélem neked, hallgass rám!
Megjelentem neked, amit láttam,
18 amit bölcsek hirdetnek,
és atyáik előttük el nem titkoltak,
19 – a föld akkor még csak az övék volt,
és idegen nem fordult meg náluk –
20 a gonosz egész életében gyötrődik,
és a zsarnok éveinek száma bizonytalan.
21 Félelmes hang cseng mindig fülében,
és békesség idején is folyton ármányt gyanít.
22 Nem mer a sötétből a világosságra jönni,
mindenhol kardot sejt.
23 Amikor elmegy kenyeret keresni,
tudja, hogy a sötétség napja kezénél van.
24 Aggasztja a szükség, bekeríti a szorongás,
úgy, mint a királyt, aki csatára készül,
25 mert kinyújtja kezét Isten ellen
és dacol a Mindenhatóval;
26 rohamra megy ellene merev nyakkal,
domború pajzsok tömött sorával.
27 Kövérség földi arcát,
és háj lóg le ágyékáról;
28 és letelepedett elpusztult városokban,

elhagyott házakban,
amelyeket rombadőlésre ítétek.
29 Nem marad gazdag, és vagyona nem állandó,
nem ver gyökeret a földben.
30 Nem menekszik meg a sötétségből;
hajtásait láng perzseli,
s elenyészik szája leheletétől.
31 Ne higgye hiába, tévedéstől megejtve,
hogymeg valami áron meg lehet őt váltani;
32 mielőtt napjai betelnének,
tönkremegy, és keze elszárad.
33 Olyan, mint a szőlőtő, amely lehullatja éretlen bogyóit,
mint az olajfa, amely elhányja virágát;
34 mert a gonoszok gyülekezete terméketlen,
és tűz emészti a vesztegetést készséggel elfogadók sátrait,
35 azt, aki bajt fogan, bűnt szül,
és cselt érlel méhében.«

Jób válasza: 16,1-17,16

Jób 16 A részvétlen vigasztalók ¹ És felelt Jób, és ezt mondta:

² »Ilyesfélét már többször hallottam;
terhemre való vigasztalók vagytok ti mindannyian!
³ Véget értek-e tehát a széllelbélelt szavak?
Vagy valami bajod van, hogy beszélned kell?
⁴ Beszélhetnék én is éppúgy, mint ti,
bár csak a helyemben lennétek!
⁵ Részvéteket irántatok én is szép szavakba önteném,
és csóválnám fejemet fölöttetek.

Isten csapása ok nélkül való

⁶ Erőt öntenék belétek számmal,
és mozgatnám ajkamat, mintha szánnálak titeket.
⁷ De mitévő legyek? Ha szólok, nem enyhül fájdalmam;
ha hallgatok, nem hagy el engem.
⁸ Immár elnyomott engem a fájdalom,
és semmivé lett minden tagom;
⁹ ellenem tanúskodnak ráncaim,
és hazug ellenség támad, ki szemembe vádol;

10 egybegyűjtötte haragját ellenem,
és fenyegetve vicsorgatta rám fogait,
félelmetes szemeket meresztett rám ellenségem.
11 Kitátották ellenem szájukat,
szitkozódva arcul ütöttek,
kínjaimmal töltötték be étvágyukat.
12 Gonosznak szolgáltatott ki engem Isten,
és bűnösök kezére adott.
13 Jólétben éltem valaha, de hirtelen összezúzott engem,
nyakon ragadott és összetört engem;
céltáblául tűzött ki magának.
14 Lándzsái röpködnek körülöttem,
ágyékomat kímélet nélkül hasogatja,
beleimet kiontja a földre.
15 Sebet seb után ejt rajtam,
rám támad, mint valami hős.
16 Zsákot varrtam bőrömre
és testemet hamuval borítottam.
17 Arcom megdagadt a sírástól,
sötét árny ül szempillámon.

Jób igazának tanúja az ég

18 És mindezt szenvedem,
holott kezem mocsoktalan,
és tiszta az imádságom Istenhez.
19 El ne takard, föld, a véretem,
és ne találjon benned rejtekhelyet kiáltásom!
20 Mert íme, van tanúm a mennyben,
és bizonyságom a magasságban.
21 Barátaim szószátyárok,
Istenhez sír fel szemem!
22 Bár tenne valaki igazságot Isten és ember között,
úgy, mint igazságot tesznek ember és társa között!
23 Mert íme, kevés esztendő múltával
elindulok az úton, amelyen vissza nem térhetek.

Jób 17 A megcsúfolt igaz panasza ¹ A lelkem megtört,

napjaim végüket járják,
úmár csak a sír vár rám!

² Nem vétettem,
mégis keserűségeken időzik szemem.
³ Szabadíts meg, Uram, és végy magad mellé,
akkor bárki keze küzdhet ellenem!
⁴ Szívüket elzártad a belátástól,
ezért nem kerekedhetnek felül!
⁵ Az ilyen prédát ígér barátainak,
mialatt gyermekei szeme eleped.
⁶ Példabeszéddé tett engem a népnél,
s elrettentő példa vagyok előttük.
⁷ Szemem homályba borult a bánkódástól,
és tagjaim olyanok lettek, mint az árnyék.
⁸ Szörnyülködnek ezen az igazak,
s a tiszta felháborodik a képmutató ellen;
⁹ az igaz kitart a maga útján,
s a tisztakezű erőben gyarapszik.
¹⁰ De gyertek csak ismét, valahányan vagytok,
bár egy bölcsre sem akadok közöttetek!

Menekülés az alvilágba

¹¹ Napjaim elmúltak, terveim megghiúsultak,
amelyek szívemet gyötörték,
¹² s az éjjelt nappallá változtatták,
úgy, hogy sötétség után újra világosságot várok.
¹³ Remélhetek-e valamit? Az alvilág a lakásom,
s a sötétségben vetem meg ágyamat;
¹⁴ a rothadásnak mondom: Atyám vagy!
S a férgeknek, hogy: Anyám! és: Nővérem!
¹⁵ Hol van tehát a reménységem?
S amit várok, ki látja meg azt?
¹⁶ Mind, amim van, leszáll az alvilág fenekére;
vajon ott legalább lesz-e nyugalmam?»

Bildád második beszéde: 18,1-21

Jób 18 Bildád védi igazát ¹ És felelt a súhi Bildád, és ezt mondta:

² »Mikor értek a szóbeszéd végére?
Előbb térjetelek észre, s úgy beszéljünk!
³ Miért tartsanak minket állatoknak,

és miért legyünk tisztátalanok a szemetekben?

⁴ Te marcangolod magadat dühödben;
kedvedért talán néptelenné válják a föld,
s a sziklák elmozduljanak helyükből?

A gonosz ember sorsa

⁵ Nemde kialszik a gonosznak világossága,
és nem fénylik tüzének lángja.

⁶ Sátorában a fény elsötétül,
s elalszik a mécses felette.

⁷ Erőtéljes lépései elernyednek,
és fondorlata földre teríti;

⁸ hálóba akad lábával,
verem fonadéka fölött járkál;

⁹ lábát csapda fogja
és hurok szorítja;

¹⁰ tőr van elrejtve számára a földön,
és kelepce vár rá az ösvényen;

¹¹ mindenfelől rémség ijeszti
és fonja be lábát.

¹² Erejét éhség fogyasztja,
és bordáit koplalás emészti.

¹³ Elsorvasztja bőre szépségét
s elemészti tagjait a halál elsőszülöttje;

¹⁴ kiragadja őt sátrából, amelyben bizakodott,
és elküldi az iszonyat királyához.

¹⁵ Olyan sátorban lakik, amely már nincs is,
és ként szórnak lakóhelye fölé.

¹⁶ Alul elszáradnak a gyökerei,
felül pedig eltapossák termését.

¹⁷ Elvész emléke a föld színéről,
nem említik nevét az utcákon;

¹⁸ a világosságból a sötétségbe taszítják,
és elüldözik a föld kerektségéről.

¹⁹ Nem marad népe közt sem fia, sem sarja,
és szállásán nincsenek hátrahagyottak.

²⁰ Ítélete napjától megrémülnek a nyugatiak,
s iszonyat szállja meg a kelet lakóit.

²¹ Így járnak a bűnösök hajlékai,
s ilyen a lakóhelye annak, aki Istennel nem törődik.«

Jób válasza: 19,1-29

Jób 19 A gyalázkodók elutasítása ¹ És felelt Jób, és ezt mondta:

² »Meddig akarjátok keseríteni lelkemet,
és meddig öröltök engem beszéddel?
³ Immár tízszer gyaláztok,
és nem restelltek nyomorgatni engem.
⁴ Hisz ha tévedtem volna is,
akkor is csak engem érintene tévedésem.
⁵ Ti azonban hivalkodtok velem szemben,
és szememre vetitek gyalázatomat.

Isten tette felfoghatatlan

⁶ Nos tudjátok meg tehát,
hogy Isten meg nem érdemelt ítélettel sújtott engem,
és vett engem körül ostoraival.
⁷ Ha kiáltom, hogy: `erőszak'! senki sem hallgat meg engem.
Ha jajgatok, nincs aki igazságot tegyen.
⁸ Elkerítette utamat, és nem mehetek tovább,
sötétséget borított ösvényemre.
⁹ Jóhíremből kivetkőztetett engem,
és fejemről levette a koronát.
¹⁰ Megrontott engem körös-körül, és oda vagyok,
elvette reményemet, mint a kitépett fáét.
¹¹ Haragja fellángolt ellenem,
és ellenségei közé sorolt engem.
¹² Együtt vonultak fel portyázó hadai,
rajtam keresztül vették útjukat,
és megszállták sátramát körös-körül.

A rokonok és barátok hűtlensége

¹³ Messzire űzte tőlem testvéreimet:
akik ismernek engem, elidegenedtek tőlem;
¹⁴ rokonaim elhagytak,
és ismerőseim elfelejtettek;
¹⁵ házam zsellérei és szolgálóim idegennek néznek,

jöttment vagyok szemükben;
16 szólítom szolgámat és nem felel,
és könyörgésre kell fognom szavamat;
17 nőm undorodik a leheletemtől,
bűzös vagyok tulajdon gyermekeim előtt;
18 még a kisgyermek is megvetnek;
ha eltávozom tőlük, leszólnak engem;
19 régi bizalmasaim undorodnak tőlem,
s akit legjobban szerettem, ellenem fordult.
20 Húsom fölemésztdött, a bőr csontjaimra tapadt,
és ínyem elsorvadt fogaim körül.
21 Szánjatok meg! Szánjatok meg legalább ti, barátaim!
Mert az Úr keze érintett engem.
22 Miért üldöztök engem úgy, mint Isten,
és mért nem tudtok betelni hússommal?

Jób reménye és bizalma

23 Bárcsak felírnák szavaimat,
vajha könyvbe jegyeznék azokat,
24 vas íróvesszővel ólomtáblára,
vagy vésővel sziklába metszenék őket!
25 Mert tudom, hogy megváltóm él,
s a végső napon felkelek a földről;
26 és ismét körülvesz a bőröm,
és saját testemben látom meg Istenemet;
27 én magam látom meg őt,
és önnön szemem nézi őt, és nem más!
E reményem van eltéve keblemben!
28 Nos, miért mondjátok tehát: 'Vegyük őt üldözőbe,
hadd találjuk meg benne a dolog gyökerét!?'
29 Fussatok a kard éle előtt,
mert a kard a jogtalanság megtorlója,
és tudjátok meg, hogy van ítélet!«

Szófár második beszéde: 20,1-29

Jób 20 Jób szemrehányása alaptalan ¹ És felelt a naámai Szófár, és ezt mondta:

² »Azért hajszolja bennem egyik gondolat a másikat,
és csapong elmém ide s tova,

³ mert csúfságomra szolgáló kitanítást hallok,
és értelmes lelkem válaszra késztet.

A gonosz ember sorsa

⁴ Tudom azt, hogy régtől fogva,
mióta az embert a földre helyezték,
⁵ az istentelenek ujjongása rövid,
s a gonosznak öröme csak egy pillanat:
⁶ emelkedjék bár gőgje akár az égig,
érje bár feje a felhőket,
⁷ tönkremegy végképp, mint a trágya,
s akik látták őt, kérdik: 'Hová lett?'
⁸ Elszáll, mint az álom, és nem lehet megtalálni,
eltűnik, mint az éjjeli látomás.
⁹ A szem, amely nézte, nem látja többé,
és helye nem látja őt viszont.
¹⁰ Fiai szegénységben senyvednek,
és keze visszaadja vagyonát;
¹¹ csontjai telve vannak ifjúsága bűneivel,
pihenni térnek vele a porba.
¹² Ha szájában édes ízt hagy is a gonoszság,
és azt nyelve alá rejti,
¹³ óvja, el nem hagyja
és ínyén visszatartja:
¹⁴ étke beleiben elváltozik,
áspisok mérgévé lesz bensejében;
¹⁵ a vagyont, amelyet elnyelt, ki kell hánynia,
kihajtja azt Isten a gyomrából;
¹⁶ áspisok mérgét szívja magába,
vipera nyelve öli meg őt.
¹⁷ Nem legelteti szemét folyóvíz csermelyein,
mézzel, vajjal folyó patakokon.
¹⁸ Visszaadja, amit fáradsággal szerzett, le nem nyelheti;
nem örvendhet annak, hogy sokat szerzett.
¹⁹ Mivel megrontotta és kifosztotta a szegényeket,
mert házat harácsol, amelyet nem épített,
²⁰ mivel gyomra nem tudott betelni,
meg nem tarthatja, ha megvan, amit kívánt.

21 Nem maradt semmi sem, mit fel nem falt,
 ezért semmi sem marad meg javaiból.
 22 Bőség közepette szűkölködik és nyugtalan,
 rátör minden fájdalom.
 23 Amikor gyomrát megtölteni készül,
 elküldi ellene haragja tüzét,
 hadait zúdítja rá;
 24 menekül a vasfegyver elől,
 és belerohan a rézjba.
 25 Lövedék hatol át hátán,
 és villogó penge járja át epéjét.
 Rémület jön el rá;
 26 teljes sötétség van számára eltéve,
 tűz emészti meg, amelyet nem ember élesztett;
 bajba jut, aki sátrában marad.
 27 Bűnét napvilágra hozza az ég,
 s a föld ellene támad.
 28 Tárva áll házának gazdagsága,
 elragadják azt Isten haragja napján.
 29 Ez a gonosz ember fizetése Istentől,
 s a beszédéért járó örökrész az Úrtól.«

Jób válasza: 21,1-34

Jób 21 Jób türelmet kér ¹ És felelt Jób, és ezt mondta:

2 »Hallgassátok meg, kérlek, szavamat,
 és szálljatok magatokba!
 3 Túrjatek engem, amíg szólok,
 és szavaim után, ha úgy tetszik, gúnyolódjatok!
 4 Vajon ember ellen megy-e a perem?
 És miért ne kelljen méltán szomorkodnom?
 5 Rám figyeljete és álmélgodjatok,
 tegyétek ujjatokat szátokra!
 6 Magam is megrémülök, ha rágondolok,
 és remegés fogja el testemet!

A gonoszok boldogulása

7 Miért maradnak a gonoszok életben?
 Miért emelkednek fel és gyarapodnak vagyonban?

⁸ Ivdékuk megmarad előttük,
rokonok és unokák serege van szemük előtt,
⁹ házuk bizton van és békében,
és nincs az Isten vesszeje rajtuk,
¹⁰ marhájuk fogan, borját el nem veszi,
tehenük megellik és el nem vetél,
¹¹ kieresztik kicsinyeiket, mint a nyáját,
és vígan ugrádoznak gyermekeik,
¹² kezükben dob és citera,
sípszó mellett vigadoznak;
¹³ jólétben töltik napjaikat
s egy pillanat alatt szállnak az alvilágba.
¹⁴ Pedig azt mondták Istennek: `Hagyj minket békében,
nem vagyunk kíváncsiak útjaidra!
¹⁵ Ki az a Mindenható, hogy szolgáljunk neki,
és mi hasznunk, ha hozzá imádkozunk?'
¹⁶ Nemde szerencsájukat kezükben tartják,
s ő nem törődik a gonoszok tervével!
¹⁷ Ugyan hányszor alszik el a gonoszok mécsese,
s éri el őket romlásuk,
és ontja ki rájuk haragja fájdalmait?
¹⁸ Hányszor járnak úgy, mint a szalmaszál a szél előtt,
mint a pernye, amelyet elkap a szélvész?
¹⁹ `Isten az atya büntetését fiai számára tartja fenn?'
Fizessen csak neki! Hadd érezze!
²⁰ Saját szemével lássa romlását,
maga igyék a Mindenható haragjából!
²¹ Mert mi gondja van arra, hogy mi lesz utána házával,
mikor hónapjai számát már elvágta!

Csalóka vigasz

²² Lehet-e bölcsességre kioktatni Istent,
aki a magasságbelieket ítéli?
²³ Az egyik meghal erőben, egészségben,
gazdagon és boldogan;
²⁴ beleit háj borítja,
és csontjait velő itatja,
²⁵ a másik pedig meghal lelke keserűségében,

minden vagyon nélkül;
26 mégis együtt pihennek a porban,
és féreg lepi el mindkettejüket.
27 Jól ismerem eszetek járását,
ellenem irányuló igaztalan véleményeteket!
28 Mert kérditek: 'Hol van az előkelő háza?
Hová lettek a gonoszok hajlékai?'
29 Kérdezzetek akárkit az utasok közül
és meglátjátok, ő is így tudja:
30 hogy a romlás napjáig a gonoszt megkímélik
s a harag napjáig bizton vezetik.
31 Ki veti szemére útját?
Ki fizet meg neki tetteiért?
32 Kikísérik a temetőbe,
s ott ő őrt áll sírhantja fölött.
33 Édesek számára a sírgödör rögei;
az egész népet vonultatja fel maga után,
s előtte is számtalanok mennek!
34 Miért is akartok vigasztalni hiábavalóságokkal,
holott a válaszotok az igazsággal nyilván ellenkezik?»

Elifáz harmadik beszéde: 22,1-30

Jób 22 Jób a bűnei miatt szenved ¹ És felelt a temáni Elifáz, és így szólt:

² »Lehet-e az embert Istenhez hasonlítani,
még ha tökéletes is tudása?
³ Mi haszna van Istennek, ha igaz vagy,
mit nyer azzal, ha utad tökéletes?
⁴ Talán istenfélelmed miatt fenyít meg téged
és száll veled perbe,
⁵ és nem inkább nagy gonoszságod miatt,
véghetetlen bűneid miatt?
⁶ Mert ok nélkül vettél zálogot testvéreidtől,
elvetted a ruhát a mezítelenektől,
⁷ nem adtál vizet a fáradtnak
s az éhestől megtagadtad a kenyeret,
⁸ karod erejével vettél a földet birtokodba,
a legerősebb címén birtokoltad,

⁹ az özvegyeket üres kézzel menesztetted,
az árvák karjait összeúztad.

¹⁰ Tőrökkel vagy ezért körülvéve,
és félelem háborít meg hirtelen.

¹¹ Azt hitted, hogy nem látsz sötétséget,
s az árvíz rohama el nem borít?

Isten mindent tud

¹² 'Nem gondolod meg, hogy Isten magasabb az égnél
s a csillagok teteje fölé emelkedik?'

¹³ És mondod: 'Mit tud az Isten?

A felhők homálya mögül tehet-e igazságot?

¹⁴ Felhők leplezik, és nem látja dolgainkat,
ő az ég szélén jár-ke!'

¹⁵ Vajon az ősvilág ösvényét követed,
amelyet gonosz férfiak tapostak,

¹⁶ akiket idő előtt ragadtak el,
és áradás mosta el talajukat?

¹⁷ Azt mondták Istennek: 'Hagyj minket békében!'

S úgy gondolták, hogy a Mindenható tehetetlen,

¹⁸ pedig ő betöltötte házaikat javakkal.

Gondolatuk távol legyen tőlem!

¹⁹ Látják ezt az igazak és örvendeznek,

s az ártatlan kigúnyolja őket.

²⁰ 'Nemde semmivé lett dölýfük,
és maradékukat tűz emésztette.'

Jóbnak alázattal meg kell tértie

²¹ Légy tehát Vele jóban és békeességben,
ennek majd igen jó gyümölcsét látod.

²² Fogadd el szájából a tanítást
és tedd el szavait szívedbe!

²³ Ha visszatérsz a Mindenhatóhoz, ha megalázod magadat,
s eltávolítod a bűnt a sátradból,

²⁴ ha olyannak veszed az aranyat, mint a port,
s az ófírt, mint a patak kavicsait,

²⁵ akkor a Mindenható lesz aranykincsed,
és ő lesz ezüstöd bőségben.

²⁶ Mert akkor a Mindenhatóban találsz gyönyörűséget,

és Istenhez emelheted arcodat.
27 Ha könyörögsz hozzá, meghallgat,
és megadhatod, amit fogadtál.
28 Amit felteszel magadban, sikerül,
és útjaidon fény ragyog,
29 mert aki megalázza magát, dicsőségben lesz,
s aki lesüti szemét, üdvösséget lel,
30 az ártatlan megszabadul,
megmenekül keze tisztasága miatt.«

Jób válasza: 23,1-24,25

Jób 23 Jób bírálja az Isten

1 És felelt Jób, és ezt mondta:
2 »Most is keserves a panaszom,
s az engem sújtó kéz súlyosabb, mint ahogy panaszolom.
3 Bár tudnám, hogyan találjam meg őt
és jussak trónja elé!
4 Feltárnám az ügyet előtte,
és szám telve lenne ellenvetéssel;
5 ügyelnék a szavakra, amelyekkel válaszol nekem,
és megtudnám, mit mond ő nekem!
6 Ne szálljon velem perbe hatalmas erővel,
és ne nyomjon el nagysága súlyával!
7 Akkor igazságot tenne velem szemben,
és perem győzelemmel végződnék.
8 Ha keletnek megyek, nincs ott,
ha nyugatnak tartok, nem veszem őt észre,
9 ha balra keresem, nem érem el,
ha jobbra fordulok, nem látom!
10 Ismeri ő az utamat;
próbára tett engem, mint az aranyat, amely átmegy a tűzön.
11 Lábam követte nyomdokait,
megőriztem útját és nem tértem le róla,
12 nem távoztam ajkának parancsaitól
és szája ígéit keblembe rejtettem.
13 De ő az egyedülvaló, és senki sem térítheti el szándékától,
amit lelke kíván, azt véghez is viszi,

¹⁴ mert beteljesíti rajtam akaratát,
és készen tart még több ehhez hasonlót.
¹⁵ Ezért rettegek színétől,
ha rá gondolok, elfog a félelem.
¹⁶ Ernyedtté tette Isten a szívemet,
s a Mindenható megrémített engem,
¹⁷ mert nem a fenyegető sötétség miatt megyek én tönkre,
és arcomat nem borította homály.

Jób 24 A bűnösök önteltsége

¹ Nincsenek az idők elrejtve a Mindenható elől,
de akik ismerik őt, nem tudják ítélete napjait.
² Vannak, akik odébb tolják a határokat,
elrabolnak nyájakat, hogy legeltessék azokat;
³ elhajtják az árvák szamarát,
zálogul elveszik az özvegy marháját,
⁴ lelökik a szegényt az útról
s elnyomják a föld nyomorultjait mind.
⁵ Mások, mint a vadszamar a vadonban, úgy mehetnek dolgukra,
leshetik a prédát,
s a puszta nyújt élelmet gyermekeiknek,
⁶ más mezején kell aratniuk,
s a gonosz szőlőjében szüretelniük,
⁷ mezítelenül, ruha nélkül hálnak,
és nincs a hidegben takarójuk.
⁸ Áznak a hegyi záporoktól,
minthogy nincs födelük, a sziklához simulnak.
⁹ Erőszakot tesznek, kifosztják az árvát,
megrabolják a szegény népet.
¹⁰ Ezek pedig mezítelenül, ruha nélkül járnak
s éhesen hordják a kévét,
¹¹ falaik között olajat sajtolnak,
taposnak a sajtóban és mellette szomjaznak,
¹² a városban halálra váltak nyögnek,
feljajdul a megsebzettek lelke,
de Isten nem ügyel könyörgésükre.
¹³ Ezek a fény ellen lázadozók,
akik nem ismerik az ő útjait,

és nem járnak ösvényein:

¹⁴ reggeli szürkületben kel a gyilkos,
megöli a szegényt és a nyomorgót,
éjjel pedig elmegy tolvajnak.

¹⁵ A házasságtörő szeme az alkonyatot lesi,
és mondja: 'Nem lát senki szeme,
s az elleplezi az arcot.'

¹⁶ Betörnek a sötétben a házakba,
amelyeket nappal megjelöltek maguknak,
és nem akarnak napvilágról tudni.

¹⁷ Ha hirtelen feltűnik a hajnal, halál árnyékának vélik,
a sötétben pedig úgy járnak, mintha nappal lenne.

A gonosz ember halála

¹⁸ 'Könnyű az a víz színén.

Átkozott a birtokrésze a földön,
szüretelő nem veszi útját a szőlője felé.

¹⁹ Szárazság és hőség eltünteti a hó vizét,
az alvilág pedig a bűnösöket.

²⁰ Az anyaöl megfeledkezik róla,
férges az ő finom falatja;
nem marad emlékezetben,
összetörik, mint a gyümölcstelen fát.

²¹ Magtalannal barátkozik, aki nem szül,
és nem tesz jót az özvegyel.

²² Lerántja a hatalmasokat erejével,
de amikor áll, sem biztos életében.

²³ Isten alkalmat ad neki bűnbánatra,
de ő kevélyen visszaél vele;
szeme azonban az ő útjain van.

²⁴ Kimagaslanak egy időre, de nem lesznek állandók,
lehajtják és letépik őket, mint a többi,
és levágják, mint a kalász fejét.'

²⁵ Talán nincs ez így? Ki hazudtol meg engem?
és ki veszi semmibe szavamat?«

Bildád harmadik beszéde: 25,1-6

Jób 25 Minden ember bűnös ¹ És felelt a súhi Bildád, és ezt mondta:

- ² »Hatalom és félelmetesség van annál,
aki rendet teremt magasságaiban.
³ Van-e száma seregeinek?
És kire nem kel fel az ő világossága?
⁴ Lehet-e embernek igaza Istennel szemben,
és lehet-e tiszta az asszony szülötte?
⁵ Íme, még a hold sem fényes,
s a csillagok sem tiszták szeme előtt:
⁶ Mennyivel kevésbé az ember, aki rothadás,
s az ember fia, aki féreg!«

Jób válasza: 26,1-27,23

Jób 26 Üres, igaztalan szavak

- ¹ És felelt Jób, és ezt mondta:
² »Kinek vagy a segítője? Gyenge valakinek?
és erőtlennek karját gyámolítod?
³ Kinek adtál tanácsot?
Annak talán, aki bölcsesség nélkül van,
és kimutattad bőséges okosságodat?
⁴ Kit akarsz kitanítani?
Talán őt, aki az életpárát teremtette?

A mindenható Isten nagysága

- ⁵ Íme, nyögnek az árnyszellemek
a vizek és azok lakói alatt;
⁶ mez nélkül van az alvilág előtte,
és nincsen leple az enyészet helyének,
⁷ az űr fölé feszíti ki az északot
s a földet a semmi fölé függeszti,
⁸ felhőibe kötözi a vizeket,
hogy le ne szakadjanak egyszerre,
⁹ elleplezi trónja színét,
és felhőjét teríti föléje,
¹⁰ kört vont a vizek köré,
odáig, ahol fény és sötétség érintkeznek.

¹¹ Reszketnek az ég oszlopai,
és megrémülnek intésére.
¹² Ereje által föl kavarta a tengert,
és értelmével szétzúzta Rahabot,
¹³ lehelete ékesítette fel az eget,
és keze segítségével jött a világra a menekülő kígyó.
¹⁴ Íme, ezek útjának csak egy részéről szólnak,
ha már suttogó szavát is alig hallgathatjuk,
fensége mennydörgését ki bírná felfogni?»

Jób 27 Jób védelmezi ártatlanságát ¹ És Jób folytatta szavait és így szólt:

² »Az élő Istenre mondom, aki megrövidített igazamban,
s a Mindenhatóra, aki keserűséggel illette lelkemet,
³ hogy amíg lélegzet van bennem,
s az Isten lehelete van orromban,
⁴ ajkam nem beszél gonoszat,
és nyelvem nem kohol hamisságot.
⁵ Távol legyen tőlem, hogy igazat adjak nektek!
Mindhalálig nem tágitok abból, hogy ártatlan vagyok.
⁶ Ragaszkodom igazamhoz, nem tágitok tőle;
nem is vádolt engem a szívem teljes életemben!

A gonosz ember pusztulása

⁷ Úgy járjon az ellenségem, mint a gonosz,
s aki ellenem támad, mint az igaztalan.
⁸ Mert mi az istentelen reménye, mikor harácsol,
s az Isten nem menti meg lelkét?
⁹ Meghallja-e Isten az ő kiáltását,
ha eljön rá a szorongatás?
¹⁰ Örömét lelheti-e a Mindenhatóban,
kiálthat-e Istenhez bármikor?
¹¹ Megmutatom nektek Isten kezét,
nem tartom titokban a Mindenható szándékát!
¹² Íme, ti mindnyájan tudjátok,
miért beszéltek tehát ok nélkül hiábavalókat?
¹³ Ez a gonosz ember része Istentől,
és a zsarnokok örökrésze, amelyet a Mindenhatótól vesznek:
¹⁴ fiai, ha sokasodnak, kard élére hányják őket,
és sarjadéka nem lakhat jól kenyérrel.

¹⁵ Maradékait a döghalál viszi sírba,
és özvegyeik nem siratják őket.
¹⁶ Hordjon bár össze annyi ezüstöt, mint a homok,
szerezzen bár annyi ruhát, mint az agyag,
¹⁷ megszerzi ugyan, de az igaz ölti magára,
az ezüstön pedig az ártatlan osztozik.
¹⁸ Házát csak pók módjára építi,
csak olyan az, mint a csősz kunyhója.
¹⁹ A gazdag, ha aludni tér, nem visz magával semmit sem,
ha kinyitja szemét, semmit sem talál;
²⁰ mint az ár, úgy tör rá a szegénység,
elragadja éjjel a fürgeteg.
²¹ Felkapja őt a perzselő szél és elviszi,
s mint a forgószél, elfújja helyéről.
²² És rá lő kímélet nélkül,
úgy, hogy futva menekül keze elől.
²³ Összecsapja fölötte kezét,
és püsszeg fölötte, amint helyére néz.

Ének a bölcsességről: 28,1-28

Jób 28 A bölcsesség fensége ¹ Van az ezüstnek lelőhelye,

és helye az aranynak, ahol kimossák,
² a vasat a földből hozzák elő,
s a melegtől megolvadt kő ércé válik,
³ határt vet az ember a sötétségnek,
és felkutatja mindennek a végét,
a homály köveit és a halál árnyékát is.
⁴ Tárnákat nyit idegen nép,
leereszkedik oda, hová ember még nem tette lábát,
és lebeg távol az emberektől.
⁵ A kenyértermő földet,
tűzzel forgatja fel alul,
⁶ köveiben zafírt talál
és porában arany van,
⁷ ösvényét madár nem ismeri,
s a keselyű szeme ki nem fürkészi,
⁸ nem tapossák azt büszke vadak,

nem jár azon oroszlán.
9 Ráteszi kezét a kemény sziklára,
felforgatja a hegyek fenekét,
10 aknákat vág a sziklában,
és a szeme mindenféle drágaságra mered,
11 megvizsgálja a folyók fenekét
és rejtett dolgokat hoz napvilágra.
12 De hol található a bölcsesség,
és hol van az értelem lelőhelye?
13 Ember a hozzá vivő utat nem ismeri,
és nem lehet azt az élők földjén megtalálni.
14 A mélység mondja: »Nincsen bennem!«
S a tenger így szól: »Nincsen nálam!«
15 Nem lehet azt megszerezni színarannyal,
nem lehet árát lemérni ezüstben;
16 nem lehet hasonlítani India festett szöveteihez,
sem a szárdonix drágakövéhez, sem a zafírhoz;
17 nem ér fel vele sem arany, sem üveg,
nem lehet becserélni arany holmiért.
18 Ne említsék mellette a korállt meg a kristályt;
a bölcsesség birtoka többet ér a gyöngynél!
19 Nem ér fel vele Kús topáza,
értékesebb a legtisztább festéknél.

Isten útja

20 Honnan jó tehát a bölcsesség?
hol van az értelem lelőhelye?
21 El van az rejtve minden élő szeme előtt,
az ég madarai sem tudják.
22 Az Enyészet és a Halál mondják:
»Csak hallomásból tudunk róla!«
23 Isten tudja a hozzá vivő utat
és ő ismeri lelőhelyét,
24 mert belátja ő a világ határait,
és szemlél mindent az ég alatt.
25 Amikor a szeleknek súlyt adott
s a vizeket kimérte mértékkel,
26 amikor az esőnek törvényt szabott

s utat a csattogó villámnak:
27 akkor látta s megszámlálta,
odaállította s megvizsgálta.
28 Az embernek pedig mondta:
'Íme, az Úr félelme: ez a bölcsesség,
s a gonosztól távozni: ez az értelem.'«

Jób lezárja a vitát: 29,1-31,40

Jób 29 Az áldott múlt ¹ Jób ismét folytatta mondását és így szólt:

² »Bár úgy lennék, mint a hajdani hónapokban,
azokban a napokban, amikor Isten még óvott engem,
³ amikor lámpása a fejem fölött ragyogott,
és sötétben is az ő világosságánál jártam;
⁴ úgy, mint java-korom napjain voltam,
amikor sátramban titkon Isten lakozott,
⁵ amikor még velem volt a Mindenható,
és gyermekeim körülöttem voltak;
⁶ amikor tejben fürösztöttem lábamat,
s a szikla kedvemért olajtól patakzott.
⁷ Amikor a város kapujához kimentem,
a piacon nekem ülést készítettek,
⁸ az ifjak, amikor megláttak, félrevonultak,
az öregek pedig felkeltek s állva maradtak,
⁹ az előkelők abbahagyták a beszédet,
és ujjukat szájukra tették,
¹⁰ a főemberek visszafojtották hangjukat,
és nyelvük ínyükhöz tapadt.
¹¹ A fül, amely hallott, boldognak hirdetett,
a szem, amely látott, bizonyosságot tett felőlem,
¹² azért, mert megmentettem a szegényt, ha kiáltozott,
s az árvát, akinek nem volt gyámola,
¹³ a veszni induló áldása szállott rám,
s az özvegy szívét megvigasztaltam,
¹⁴ az igazság ruháját vettem magamra,
mint a palást és fejdísz, úgy burkolt igaz ítéletem.
¹⁵ Szeme voltam a vaknak,
lába a sántának.

¹⁶ Atyja voltam a szegényeknek,
az ismeretlen ügyét is gondosan kivizsgáltam.
¹⁷ Összetörtem a gonosz állkapcsát,
kiragadtam fogai közül a prédát.
¹⁸ Azt hittem, saját fészkemben halok meg,
és megsokasítom napjaimat, mint a pálma;
¹⁹ gyökereimet vizek mellé mélyesztem,
és harmat hull éjjel ágaimra,
²⁰ hírnevem folyton megújul,
s az új újjáéled kezemben.
²¹ Akik hallottak engem, várták döntésemet,
csöndben figyeltek tanácsomra;
²² szavaimhoz semmit sem mertek hozzátenni,
rájuk szálltak beszédem csöppjei,
²³ áhítva vártak engem, mint az esőt,
szájukat epedve tátották, mint a tavaszi záporra.
²⁴ Ha rájuk mosolyogtam, el sem hitték,
és arcom ragyogása nem maradt hatás nélkül.
²⁵ Ha közéjük kívántam menni,
első helyre ültettek;
bár úgy ültem, mint a király, akit hadsereg áll körül,
mégis a szomorkodókat vigasztaltam.

Jób 30 A borzalmas jelen ¹ Most pedig olyanok űznek belőlem csúfot,

akik korban utánam vannak,
akiknek atyáit nem tartottam arra érdemesnek,
hogyan nyájam kutyái közé állítsam!
² Semmire sem mennék kezük erejével,
még az életre sem látszanak méltóknak,
³ ínségtől és éhségtől aszottak
és a sivatagon tengődnek,
mocskosok az ínségtől s a nyomorúságtól,
⁴ füveket és fakérget rágcsálnak,
és borókagyökér a kenyerük,
⁵ a völgyekben tépik őket,
és ha egyre ráakadnak, odafutnak nagy hűhóval.
⁶ A hegyi folyók vadonjaiban laknak,
a föld üregeiben és kavicsokon;

⁷ még örömet is találnak ebben,
és élvezetnek veszik, hogy tövisek alatt laknak;
⁸ balgák, senkik fiai,
akik számba sem jönnek a földön.
⁹ Most, íme, ezek faragnak rám nótákat
és vesznek a nyelvükre engem.
¹⁰ Irtóznak, messze húzódnak el tőlem,
nem átallják, hogy képembe köpjenek,
¹¹ mert Isten megnyitotta a tegezét és rám lőtt,
számba zabolát vetett.
¹² Jobbom felől hirtelen rám szakadtak csapásaim,
s elgáncsolták lábamat;
elnyomtak útjaikkal, mint valami árvízzel,
¹³ széthányták ösvényeimet,
leselkedtek utánam és legyűrték,
és nem volt, aki segítsen.
¹⁴ Rám rohantak, úgy mint a faltörésen és a megnyitott ajtón át,
ide hömpölyögtek, hogy nyomorgassanak.
¹⁵ Semmivé lettem; elragadtad kívánságomat, mint a szél,
boldogságom elvonult, mint a felhő.
¹⁶ Most pedig önmagát emészti a lelkem,
és megragadnak az ínség napjai.
¹⁷ Fájdalom járja át csontjaimat éjjel,
s akik rágódnak rajtam, nem pihennek.
¹⁸ Sokaságuk miatt tönkremegy a ruhám,
körülvettek engem, mint a ruha fejnyílása.
¹⁹ Sárhoz lettem hasonló,
olyan vagyok, mint a por és hamu.
²⁰ Kiáltok hozzád, de nem hallgatsz meg engem,
állok előtted, de nem vetsz ügyet rám.
²¹ Kegyetlen lettél hozzám,
és kemény kézzel fordulsz ellenem.
²² Felemeltél, szél hátára kaptál,
azután levágtál erővel.
²³ Tudom, hogy átadsz a halálnak,
hol hajlék van minden élő részére.
²⁴ Te azonban nem az ő megrontásukra nyújtod ki kezedet

és ha összeroskadnak, te leszel a megmentő!
25 Sirattam hajdan azt, akinek kemény volt a napja,
és sajnálta lelkem a szegényt.
26 Jót reméltem, de rossz jött rám,
fényt vártam, de sötétség tört elő.
27 Forr a bensőm és nem tud megnyugodni,
nyomor napjai törtek rám.
28 Szomorúan járok, napfény nélkül,
felkelek a gyülekezetben és kiáltok.
29 Testvére lettem a sakáloknak
és társa a struccmadaraknak.
30 Megfeketült rajtam a bőröm,
és láztól kiégtek csontjaim.
31 Zokogásra fordult a lantom,
és sírásra fuvolám szava!

Jób 31 Jób hú és ártatlan ¹ Szerződést kötöttem szememmel,

hogy szűzre nem tekintek.
² És mi a jutalmam Istentől felülről,
s örökrészem a Mindenhatótól a magasságból?
³ Nemde a romlás a bűnös számára van,
s a balsors a gonosztevő részére!
⁴ Nem látja-e ő útjaimat
és nem számlálja-e minden lépésemet?
⁵ Vajon hamisságban jártam-e,
és csalárdságra sietett-e lábam?
⁶ Vessen engem igaz mérlegre
és győződjék meg Isten az ártatlanságomról!
⁷ Vajon letért-e lépésem az útról,
és szemem után járt-e szívem?
Tapad-e kezemhez szenny?
⁸ Akkor vessek én, de más fogyassza,
és tépjék ki tövestül termésemet!
⁹ Vajon bomlott-e szívem asszony után?
És leselkedtem-e barátom ajtajánál?
¹⁰ Akkor feleségem más cédája legyen,
és mások hajoljanak föléje!
¹¹ Mert ez gyalázat lett volna,

és igen nagy gonoszság,
12 tűz, amely pusztít az enyészetig,
és kiirt minden termést.
13 Semmibe vettem-e szolgám igazát,
vagy szolgálómét, amikor velem pereskedtek?
14 Mitévő lennék, ha Isten felkelne ítéletre?
És ha számon kérne, mit felelnék neki?
15 Nem az teremtet-e engem a méhben, aki azt is alkotta?
És nem ugyanő formált-e engem az anya testében?
16 Megtagadtam-e a szegényektől, amit kívántak?
Epedni hagytam-e az özvegy szemét?
17 Egyedül fogyasztottam-e falatomat,
és nem kapott-e belőle az árva is?
18 – Hiszen ifjúkorom óta növekedett velem a részvét
és anyám méhéből jött ki velem! –
19 Láttam-e veszni indulót úgy, hogy nem volt ruhája,
és szegényt úgy, hogy nem volt takarója,
20 és nem áldottak-e engem akkor az ő oldalai,
és nem melegedett-e juhaim gyapjában?
21 Vajon fölemeltem-e kezemet az árva ellen,
mert erősebbnek láttam magamat a kapuban?
22 Akkor szakadjon le vállam a lapockájáról,
és törjék le karom a csontjáról!
23 Hisz mindig féltem volna Istentől, akár a rám szakadó ártól,
s el sem tudtam volna viselni a terhét.
24 Vajon az aranyat tartottam-e erősségemnek,
és mondtam-e a színaranynak: Te vagy bizodalمام!
25 Örültem-e annak, hogy bőven volt vagyonom,
és hogy sokat szerzett kezem?
26 Néztem-e a napot, amint ragyogott,
s a holdat, amint szépen úszott?
27 És közben engedett-e szívem titokban a csábításnak,
és csókra emeltem-e kezemet a számhoz?
28 Igen nagy gonoszság lett volna ez is.
Tagadása a fölséges Istennek!
29 Örültem-e annak romlásán, aki gyűlölt engem
és ujjongtam-e, ha baleset érte?

³⁰ Hiszen nem engedtem, hogy torkom vétkezzék,
hogy átokkal kihívjam halálát.
³¹ Nem mondták-e sátram lakói:
`Ne lakjunk-e jól pecsenyéjéből?'
³² – Nem hált a jövevény az utcán,
nyitva állt ajtóm a vándornak! –
³³ Palástoltam-e bűnömet emberi módon,
s elrejtettem-e vétkemet keblemben?
³⁴ Félttem-e nagy sokaságtól,
és visszariasztott-e a rokonság lenézése,
úgy, hogy inkább hallgattam, ki sem mozdultam az ajtón?

Jób várja Isten választát

³⁵ Bár lenne, aki meghallana engem,
és meghallgatná óhajomat a Mindenható,
s az írná meg a vádiratot, aki meg is ítél,
³⁶ hogy a vállamon hordozzam,
és ékességként felköthessem fejemre!
³⁷ Minden lépésemnél hírül adnám
és bemutatnám neki, mint fejedelemnek!
³⁸ Bosszúért kiált-e ellenem szántóföldem,
és sírnak-e vele barázdái?
³⁹ Megettem-e termését fizetés nélkül,
keserítettem-e szántói lelkét?
⁴⁰ Akkor búza helyett tövist
és árpa helyett gazt teremjen nekem!«
Véget értek Jób szavai.

ELIÚ BESZÉDEI: 32,1-37,24

Eliú első beszéde: 32,1-33,33

Jób 32 Eliú bemutatkozása ¹ Ama három férfi pedig felhagyott azzal, hogy Jóbnak válaszoljon, mivel igaznak tartotta magát. ² Ekkor haragra gyúlt és fölbosszankodott a búzi Eliú, Barákel fia, Rám nemzetségéből; azért gerjedt haragra Jób ellen, mert magát Istennel szemben igaznak hirdette. ³ De a barátai ellen is haragra lobbant, mivel nem találtak okos feleletet és Jóbot csak kárhoztatták. ⁴ Eliú azonban várakozott, ameddig Jóbbal beszéltek, mivel azok, akik a szót vitték, öregebbek voltak. ⁵ De amikor látta, hogy a három férfi már kifogyott a válaszból, nagy haragra lobbant. ⁶ Megszólalt tehát a búzi Eliú, Barákel fia, és ezt mondta:

»Ifjabb vagyok korra, ti pedig öregebbek,
ezért lehajtottam fejemet,
és nem mertem közölni veletek nézetemet.
7 Gondoltam: Hadd szóljon az öregkor,
és hirdesse a bölcsességet az évek sokasága.
8 De úgy látom, az emberben a szellem
s a Mindenható lehelete az, ami okossá tesz.
9 Nem azok a bölcsek, akiknek hosszú az életük,
és nem a vének tudják, mi az igazság.
10 Azért mondom: Hallgassatok rám,
hadd mutassam meg én is bölcsességemet!
11 Megvártam tehát szavaitokat,
és lestem bölcsességeket;
mialatt a beszédek megvitattátok,
12 odafigyeltem, mert azt hittem, hogy mondotok valamit,
de úgy látom, nem akadt, aki Jóbot megcáfolja,
aki megfelelne közületek szavaira.
13 Ne mondjátok: 'Mi megtaláltuk a bölcsességet:
Isten terítette le őt, nem ember!'
14 Semmit sem szólt ő ellenem,
én sem válaszolok neki a ti szavaitokkal.
15 Visszariadtak, nem felelnek többé,
kifogytak a szavakból.
16 Mivel tehát vártam és nem szóltak,
megálltak és nem feleltek többé,
17 én is elmondom részemet,
én is feltárom tudományomat!
18 Mert tele vagyok beszéddel,
és unszol a szellem testemben;
19 A bensőm, íme! Olyan, mint a must, amely nem jut levegőhöz,
s az új tömlőt is szétveti.
20 Beszélek, hogy levegőhöz jussak,
kinyitom ajkamat, hogy válaszoljak.
21 Nem fogom pártját senkinek sem,
s egy embernek sem akarok én hízelegni,
22 mert nem értek a hízelgéshez,
hisz egyhamar elszólítana engem a Teremtőm!

Jób 33 Eliú összegzi Jób érveit

¹ Halljad tehát, Jób, beszédemet,
és figyelj minden szavamra!
² Íme, megnyitom számat,
szóljon nyelvem torkomban!
³ Becsületes szívből jönnek szavaim,
és tiszta véleményt hirdet ajkam.
⁴ Isten lehelete alkotott,
s a Mindenható fuvallata éltet engem.
⁵ Ha tudsz, csak felelj meg nekem
és állj ki velem szemben.
⁶ hisz engem is Isten alkotott, mint téged,
ugyanolyan agyagból alkotott engem is,
⁷ a tőlem való félelem ne rettsen meg téged,
és ékesszólásom ne legyen terhedre!
⁸ Nos, te azt mondtad fülem hallatára,
hallottam beszéded szavát:
⁹ 'Tiszta vagyok és büntelen,
mocskok nélkül és nincs gonoszság bennem!
¹⁰ Íme, ő vádakát talál ki ellenem
és ellenségének néz engem!
¹¹ Béklyóba szorítja lábamat
és figyeli minden utamat!'
¹² Ez az, amiben nincs igazad, felelem neked,
mert Isten különb az embernél.
¹³ Azért perelsz vele,
mert egyetlen szavadat sem méltatta válaszra?

Isten útjai sokfélék

¹⁴ Egyszer szól Isten,
és nem hozza elő ugyanazt másodszor:
¹⁵ álom által, éjjeli látomásban,
amikor mély álom száll az emberekre,
s az ágyon szenderegnek;
¹⁶ megnyitja akkor az emberek fülét
és megintve fegyelemre tanítja őket,
¹⁷ hogy eltérítse az embert tetteitől,
és megszabadítsa a kevélységtől,

18 hogy visszatartsa lelkét a sírveremtől,
és életét, hogy ne rohanjon kardba.
19 Meg is feddi őt még fájdalommal az ágyban,
és megfonnyasztja minden csontját,
20 úgy, hogy megutálja élete a kenyeret,
és lelke a régi kedvelt ételt;
21 húsa elsorvad,
csontjai pedig, amelyek be voltak borítva, előtűnnek.
22 Lelke a sírveremhez közeledik,
és élete a halálhozókhoz.
23 De ha közbenjár érte egy angyal,
csak egy az ezer közül,
hogy hírül adja az embernek kötelességét,
24 megkönyörül majd rajta és mondja:
`Engedd őt szabadon, hogy ne szálljon a sírverembe,
megtaláltam már, amiért neki kegyelmezzek.'
25 Ha el is sorvadt teste a büntetésektől,
újra kezdi ifjúsága napjait.
26 Könyörög Istenhez, és ő kegyébe fogadja,
hogy ujjongva láthassa arcát,
és visszaadja az embernek igazságát.
27 Körültekint az emberek között és mondja:
`Vétkeztem és valóban helytelenül cselekedtem,
de nem bűnhődtem, amint méltó voltam:
28 megváltotta lelkemet, hogy ne szálljon a sírverembe,
hanem éljek és lássam a napvilágot!'
29 Íme, mindezeket cselekszi Isten,
kétszer is, akár háromszor is az emberrel,
30 hogy visszarántsa lelkét az enyészettől,
hogy megvilágítsa az élők napfényével.
31 Figyelmezz, Jób, és hallgass rám!
Légy csendben, hadd beszéljek én!
32 Ha van mondanivalód, felelj meg nekem,
beszélj, mert szívesen adnék neked igazat.
33 Ha pedig nincs mit mondanod, hallgass engem,
légy csendben, majd bölcsességre tanítalak!«

Eliú második beszéde: 34,1-37

Jób 34 Jób múltja ¹ És újra megszólalt Eliú, és ezeket is mondta:

- ² »Halljátok, bölcsek, szavaimat,
figyeljeteK rám, ti okosak!
- ³ Mert a fül vizsgálja meg a szavakat,
miként az íny ízleli meg az ételt.
- ⁴ Válasszuk magunknak azt, ami helyes,
állapodjunk meg, vajon mi jobb?
- ⁵ Azt mondta ugyanis Jób: `Igaz vagyok,
de Isten megtagadja igazamat!
- ⁶ Hamisság van megítélésemben;
kegyetlen nyíl talált, holott bűnöm nincsen!'
- ⁷ Van-e férfi, Jóbhoz hasonló,
aki issza a gúnyolódást, mint a vizet?
- ⁸ Aki azokkal tart, akik gonoszt művelnek,
és istentelen emberekkel jár-kel?
- ⁹ Mert azt mondta: `Nem kedves az ember Isten előtt,
még akkor sem, ha híven követi!'

A Mindenható tette helyénvaló

- ¹⁰ Azért hallgassatok rám ti, okos emberek!
Távol legyen Istentől a gonoszság
s a Mindenhatótól a jogfosztás!
- ¹¹ Mert ő az embernek tettei szerint fizet,
és mindenkinek útja szerint viszonz;
- ¹² mert valóban, Isten nem kárhoztat ok nélkül,
s a Mindenható nem ferdíti el az igazságot!
- ¹³ Kit rendelt mást a föld fölé,
vagy kit tett a világ fölé, amelyet alkotott?
- ¹⁴ Ha arra irányozná szívét,
vissza is vonhatná magához leheletét, lélegzetét,
- ¹⁵ akkor kimúlna minden élőlény egyaránt,
s az ember visszatérne a porba.

Isten hatalma

- ¹⁶ Ha tehát okos vagy, halld meg, amit mondok,
és figyelj beszédem szavára!
- ¹⁷ Tud-e kormányozni, aki gyűlöli az igazságot,
és hogyan hibáztatod annyira őt, aki igazságos?

18 Hisz ő még a királynak is azt mondja: 'Te hitszegő!'

és a főembereknek: 'Ti gonosztevők!'

19 Nem tekintí ő a fejedelmek személyét.

Nem ismeri a zsarnokot, amikor a szegénnyel vetekedik

– mert mindannyian keze alkotásai. –

20 Meghalnak az ilyenek hirtelen, az éj közepén;

kimúlnak a gazdagok, elmennek,

s ő eltávolítja az erőszakost kézmozdulat nélkül.

21 Mert az ő szeme az emberek útjain van,

és látja minden lépésüket,

22 nincs sötétség, nincs halál-árnyék,

hol a gonosztevők elrejtőznek,

23 mert nincs az ember kényére bízva,

mikor menjen Isten elé ítéletre,

24 összeúúz ő sokakat szám nélkül,

és másokat állít helyükre.

Isten igazságos

25 Mert ismeri tetteiket,

elhozza azért rájuk az éjt és eltapossák őket.

26 Megveri őket, mint gonosztevőket

olyan helyen, ahol sokan látják,

27 azért, mert készakarva eltávoztak tőle,

és egyáltalán nem akarták megérteni útjait,

28 mert eléje juttatták a nyomorgó kiáltását,

és meghallja a szegények jajszavát.

29 Ha pedig ő nyugalmat ad, ki az, aki kárhoztassa,

és ha elrejtí arcát, ki az, aki szemléelhetné?

Ha népek, sőt az összes ember fölött

30 istentelen embert enged uralkodni,

a nép bűnei miatt,

31 akkor így szólok Istenhez:

'Nem állok neked ellen!

32 Ha hibáztam, akkor taníts engem,

ha rosszul beszéltem, nem teszem többé!'

33 Vajon Isten tőled kérdezze-e,

mert nem vagy megelégedve:

'Mivelhogy tied a döntés, nem az enyém,

mondd meg tehát, hogyan tudnád jobban!'
34 Az értelmes emberek megmondják majd nekem,
s a bölcs férfiak, akik engem hallgatnak:
35 `Nem beszél Jób bölcsen,
és szavai megfontolás nélkül valók!'
36 Atyám! tedd próbára Jóbot mindvégig!
Ne engedd ki kezedből a gonoszság emberét,
37 mert vétkei káromlással tetézi,
gúnyosan tapsol közöttünk
és ítéletre hívja ki Istent szavaival.«

Eliú harmadik beszéde: 35,1-16

Jób 35 Isten fensége 1 És újra megszólalt Eliú, és ezt mondta:

2 »Vajon helyesnek látszik-e neked felfogásod,
hogyan mondd: `Inkább nekem van igazam, mint Istennek!'
3 Mert kérdezed: `Nem tetszik-e neked az, ami igaz?'
vagy: `Mi hasznod abból, ha vétkezem?'
4 Megfelelek tehát szavaidra
és veled együtt barátaidnak:
5 »Tekints az égre és nézd,
szemléld a mennyet, amely magasan van fölötted!
6 Ha vétkezel, mit ártasz Neki?
Ha számosak bűneid, mit teszel ezzel Neki?
7 Ha igaz vagy, mit adsz Neki,
és mit vesz ő kezedből?
8 Bűnöd a magadfajta embernek a kára,
és igazvoltod neked, ember fiának a haszna.

Isten türelme

9 Kiáltanak az elnyomók sokasága miatt,
és keseregnek a zsarnokok erős karja miatt.
10 De nem kérdik: `Hol van Isten, az alkotónk,
aki dalokat ad éjjel,
11 aki többre tanított minket, mint a mező barmait,
aki bölcsebbé tett minket az ég madarainál?'
12 Nem hallgat ő rájuk, bárhogya kiáltanak akkor,
a gonoszok hivalkodása miatt.
13 De nem igaz, hogy Isten nem hall,

hogy a Mindenható nem tekint oda!
14 Mondd bár, hogy nem veszi észre,
az ítélet nála már megvan,
csak meg kell őt várnod.
15 Most pedig, mert haragját nem engedi szabadjárá,
s a bűnt nem bosszulja meg nagyon,
16 Jób is hiába tátja ki száját,
és értelem nélkül szaporítja a szót.«

Eliú negyedik beszéde: 36,1-37,24

Jób 36 Az isteni megtorlás ¹ És folytatta Eliú, és ezeket mondta:

² »Tűrj engem még egy keveset, és megjelentem neked,
mert van még mit mondanom Istenért;
³ messziről veszem tudásomat,
hogy megvédjem Teremtőm igazát.
⁴ Szavaim valóban hamisság nélkül vannak,
és tökéletes tudás áll helyt majd előtted.
⁵ Nem veti el Isten a hatalmasokat,
hiszen ő is hatalmas!
⁶ De nem segíti a bűnösöket,
és igazságot szolgáltat az elnyomottaknak;
⁷ nem veszi le szemét az igazról.
Trónra ültet királyokat örök időkre,
de azok felfuvalkodnak.
⁸ Amikor azonban bilincsbe vannak verve,
s a nyomor kötelei tartják őket fogva,
⁹ megjelenti nekik tetteiket
és bűneiket: hogy erőszakot cselekedtek,
¹⁰ és megnyitja fülüket feddésének,
és meghagyja, hogy térjenek meg a gonoszságtól.
¹¹ Ha meghallgatják és alávetik magukat,
jólétben töltik napjaikat
és dicsőségben éveiket.
¹² Ha azonban nem hallgatják, belerohannak a kardba,
és meghalnak dőreségükben.
¹³ A képmutatók és álnokok azonban kihívják Isten haragját,
és nem kiáltanak Istenhez, amikor kötözve vannak,

¹⁴ fiatal korban pusztul el a lelkük,
és életük már az ifjúkorban.

A szenvedés értelme

¹⁵ Megmenti a szenvedőt szenvedése által,
és megnyitja fülét a szorongatással.
¹⁶ Téged is kiragad a szorongatás torkából;
tágasság lép helyébe, szűkösség nélkül,
s amit asztalodra raknak, tele lesz kövérséggel.
¹⁷ Ha kimondod akkor a gonoszra az ítéletet,
ragaszkodj joghoz és igazsághoz!
¹⁸ Vigyázz, hogy az el ne csábítson bő ajándékkal,
és tetemes vesztegetés meg ne hajlítson!
¹⁹ Ne kívánd birtokolni az aranyat,
és ne áhítsd a gazdagság támasztékát,
²⁰ hogy az emberek el ne jöjjenek érte éjjel!
²¹ Vigyázz magadra, hogy ne hajolj igaztalanságra,
mert inkább ezt pártoltad, mint a nyomorúságot!

Isten nagysága

²² Íme, magasztos Isten az ő erejében,
és nincsen hozzá hasonló tanítómester!
²³ Ki tudná felülvizsgálni útjait?
Ki mondhatja neki: 'Igaztalanul cselekedtél!'
²⁴ Legyen gondod, hogy magasztald művét,
amelyet megénekeltek az emberek!
²⁵ Mindenki látja azt,
és mindegyik távolról szemléli.
²⁶ Íme, nagy az Isten, és nem tudjuk felfogni,
évei számát nem lehet kifürkészni.
²⁷ Elvonja a vízcseppeket
és szakadó záport zúdít,
²⁸ amely ömlik a felhőkből,
a mindent beborító fellegekből.
²⁹ Ha kiteríti a felhőket,
úgy, mint a sátrát,
³⁰ ha villogtatja felülről fényét,
s a tenger sarkait is befödi,
³¹ ezek által ítéli meg a népeket,

s ad eledelt sok halandónak.
32 Fényt rejt el kezében,
és parancsot ad neki, hogy újra előjőjön;
33 mesélhet arról az ő pásztora,
s a nyáj is fergetege dühéről.

Jób 37 Isten ereje ¹ Az én szívem is megremeg miatta

és felriad helyéről.
² Halljátok csak hangja dörgését,
s a morajt, amely szájából kijön!
³ Kiengedi az egész ég alatt,
és villámát a föld szélei fölött;
⁴ utána hangja bömböl,
ő zeng fölséges szavával,
és nem tartja azt vissza,
amikor hangja megzendül.
⁵ Csodásan mennydörög szavával Isten,
olyan nagyokat művel, hogy fel nem foghatjuk.
⁶ Azt mondja a hónak: Hullj a földre!
S a téli esőnek és zápornak: Szakadjatok!
⁷ Pecsét alá helyezi minden ember kezét,
hogy mindannyian megismerjék műveit.
⁸ Behúzódik a vad a búvóhelyére,
és barlangjában marad.
⁹ Előjön a fergeteg a kamrákból,
s a hideg a sarkcsillag felől.
¹⁰ Jég áll össze Isten fuvallatától,
s a vizek tágassága összeszorul,
¹¹ a felhő jégesőt hullat,
s a felleg az ő villámait szórja:
¹² ide-oda cikáznak,
amerre akarata irányítja őket, hogy megtegyék mindazt,
amit nekik meghagyott,
szerte a föld kerekiségén,
¹³ akár fenyítő pálcának földje számára,
akár kegyelemnek szánja őket bárhová.

Az igazi istenfélelem

¹⁴ Figyelj csak rám, Jób!
Állj meg és ügyelj Isten csodáira!
¹⁵ Érted-e, hogyan rendelkezik Isten az esővel,
hogyan villogtassa felhője fényét?
¹⁶ Érted-e a felhő nagy útjait,
a tudásban Tökéletesnek csodáit?
¹⁷ Nemde ruháid melegek,
amikor a földet megfújja a déli szél!
¹⁸ Talán vele együtt te feszíted ki az egeket,
amelyek szilárdak, mintha ércből lennének öntve?
¹⁹ Jelentsd meg nekünk, mit mondjunk neki!
Mert mi sötétségtől vagyunk körülveve!
²⁰ Ki mondhatja neki, hogy `beszélni akarok'?
Ha mondaná is valaki, bizony megsemmisülne!
²¹ De most sohasem látott fény
ragyog föl hirtelen az ég felhőiben,
és szél kerekedik, amely elhajtja azokat;
²² aranyos fény jó észak felől,
félelmetes dicsfény van Isten körül.
²³ A Mindenható, akit nem tudunk méltóképpen felfogni!
Nagy ő erőben és igazságban,
igazságos nagyon, akit nem lehet leírni!
²⁴ Ezért félnek tőle az emberek!
Nem mernek rátekinteni mind, akik bölcseknek tartják magukat!«

ISTEN VÁLASZA: 38,1-41,26

Isten első beszéde: 38,1-40,2

Jób 38 A teremtés titka ¹ És felelt az Úr Jóbnak a fergetegből, és ezt mondta:

² »Kicsoda az, aki elhomályosítja a gondviselést
belátás nélküli beszédével?
³ Övezd fel derekadat, mint férfihez illik,
én kérdezlek, te meg felelj nekem!
⁴ Hol voltál, amikor a föld alapjait megvetettem?
Jelentsd meg nekem, ha tudsz okosat!
⁵ Ki határozta meg méreteit? Hisz tudod!
Ki vont azon mérőzsinórt?

⁶ Mibe bocsátották alapzatát,
és ki tette le a sarkkövét,
⁷ miközben együttesen dicsértek engem a hajnali csillagok,
és ujjongtak az Isten fiai mindnyájan?
⁸ Ki zárta el a tengert kapukkal,
mikor kitört, s az anyaméhéből előjött,
⁹ amikor felhővel ruháztam,
ködből pólyát adtam neki
¹⁰ és körülvettem határainnal,
zárt és kapukat adtam neki,
¹¹ és mondtam: Idáig jössz és nem mégysz tovább!
Itt törjék meg hullámaid gőgje!
¹² Vajon kirendelted-e már a reggelt, amióta megvagy,
és kijelölted-e a hajnalpír helyét,
¹³ hogy megragadja a földnek széleit
és lerázza róla a gonoszokat?
¹⁴ Hogy olyanná legyen az, mint a pecsétagyag,
és színeket öltjön, miként a ruha,
¹⁵ hogy elvegyék a gonoszoktól a világosságukat,
és megtörjék a felemelt kart?
¹⁶ Eljutottál-e a tenger mélységeibe?
Jártál-e az óceán fenekén?
¹⁷ Kitarultak-e előtted a halál kapui,
és láttad-e a halálárnyék portáit?
¹⁸ Szemlélted-e a földet széltejében?
Jelentsd meg nekem mindezt, ha tudod!
¹⁹ Melyik út visz a világosság lakóhelyéhez,
és hol van a sötétség helye,
²⁰ hogy mindegyiket határába elvezesd,
és tudd az ösvényt házához!?
²¹ Te ezt tudod, hisz akkor születted,
és napjaid száma igen nagy!
²² Eljutottál-e a hó tárházához,
és láttad-e a jégeső raktárait,
²³ amelyeket eltettem a szorongatás idejére,
a harc és a háború napjára?
²⁴ Melyik út visz oda, ahol a világosság szétszóródik,

s a hőség a föld fölött eloszlik?
25 Ki hasított csatornát a sűrű zápornak
és utat a csattogó villámnak,
26 hogy lehulljon az eső olyan földre, ahol senki sem lakik,
a pusztára, ahol ember nem tartózkodik,
27 hogy a sivár sivatagot jóllakassa,
és zsenge füveket sarjasszon!?
28 Ki az atyja az esőnek?
Ki nemzette a harmat cseppjeit?
29 Kinek méhéből jött elő a jég,
és ki szülte az ég zúzmaráját?
30 Kővé merednek a vizek,
és befagy a mélység színe!
31 Együtt tudnád-e tartani a Fiastyúk ragyogó csillagait?
Vagy elbírnád-e oldani a Kaszás kötelékeit?
32 Elővezeted-e a hajnali csillagot idejében,
és felhozod-e az estcsillagot a föld fiai fölé?
33 Ismered-e az ég törvényeit,
és te határozod-e meg uralmát a földön?
34 Felemeled-e szavadat a felhőig,
hogy vizek bősége borítson el téged?
35 Útjukra küldöd-e a villámokat,
és jelentik-e neked megjövét: 'Itt vagyunk'?
36 Ki helyezte a bölcsességet az emberek belsejébe,
vagy ki adott értelmet a kakasnak?
37 Ki számlálja meg a felhőket bölcsességgel?
Ki fekteti le az égnek tömlőit,
38 amikor a porból szilárd föld lesz,
s a rögök összetapadnak?
39 Ejtesz-e prédát az oroszlánnak,
és betöltöd-e kölykei étvágyát,
40 amikor búvóhelyükön meglapulnak
és odújukban leselkednek?
41 Ki készíti el a hollónak eledelét,
amikor fiókái Istenhez kiáltanak
és étel nélkül röpdösnek?

Jób 39 ¹Tudod-e a kőszáli kecske ellési idejét?

Figyeled-e a szarvastehén fajzását?

² Számon tartod-e vemhességük hónapjait,
és tudod-e ellésük idejét?

³ Lekuporodnak vajúdva, megellenek és bőgnek.

⁴ Fiaik elválnak, elmennek legelőre,
elszélednek és nem térnek vissza hozzájuk.

⁵ Ki bocsátotta a vadszamarat szabadon,
és ki oldotta el köteleit?

⁶ A pusztát rendeltem házául,
a sós sivatagot lakóhelyül.

⁷ Megveti a város zsivaját,
és nem hallja a hajcsár kiáltását.

⁸ Felkutatja legelőjét: a hegyeket,
és minden zöldet felkeres.

⁹ Akar-e neked szolgálni a vadmarha?
Meghál-e a jászolodnál?

¹⁰ Szántásra fogod-e a vadmarhát kötéllel?
Töri-e a rögöt a völgyekben utánad?

¹¹ Bízol-e benne, mert nagy az ereje,
és ráhagyod a munkádat?

¹² Rábíznád-e, hogy behordja gabonádat
és megtöltse szérűdet?

¹³ Vígán csapkod a struccmadár szárnya;
bizony kegyetlen a szárnya s a tollazata!

¹⁴ Hisz tojásait a földön hagyja
s a porban melegíti őket;

¹⁵ felejtí, hogy láb eltapossa,
s a mező vadja eltiporja őket.

¹⁶ Kemény a fiaihoz, mintha nem is az övéi volnának,
nem bánja, ha kárba vész a fáradsága;

¹⁷ mert Isten megvonta tőle az okosságot,
és nem adott neki előrelátást;

¹⁸ de amikor itt az ideje, a magasba rebben,
és kineveti a lovat meg a rajta ülőt.

¹⁹ Te adsz-e erőt a lónak?

Te ruházod-e fel nyakát sörénnyel?

²⁰ Te tanítod-e, hogy ugorjon, mint a sáska?
Be félelmetes orrának büszke prűszkölése!
²¹ A földet kapálja körmeivel, bátran ficáncol,
szembeszáll a fegyveresekkel.
²² Megveti a félelmet,
és nem hátrál a kard előtt.
²³ Csöröghet a tegez fölötte,
villoghat a lándzsa és a pajzs,
²⁴ izgatottan, tombolva falja a földet,
és nem marad veszteg, ha megriad a harsona,
²⁵ amikor hallja a harsonát, azt mondja: `Hajrá!'
Már messziről szimatolja a harcot,
a vezérek buzdító szavát, a sereg kiáltását.
²⁶ A te bölcsességed által tollasodik-e meg a sólyom,
és terjeszti ki szárnyait dél felé?
²⁷ Parancsszódra száll-e a sas a magasba,
és fészkel meredek helyen?
²⁸ Sziklán lakik és ott tanyázik,
meredek kőszálon, járatlan bércen,
²⁹ onnan kémleli étkét,
és szeme ellát messzire,
³⁰ fiókái vért szürcsölnek,
és tüstént ott terem, ahol tetem van.«

40 ¹ Ismét szólt az Úr, és ezt mondta Jóbnak:
² »Oly könnyen meghátrál-e, aki Istennel perbe szállt?
Nos feleljen erre Isten vádlója!«

Jób válasza: 40,3-5

³ És felelt Jób az Úrnak:
⁴ »Mit feleljek én, aki könnyelműen szóltam?
Kezemet a számra teszem!
⁵ Egyszer szóltam, bár azt is elhagytam volna!
Meg másodszor, de nem teszem többé!«

Isten második beszéde: 40,6-41,26

⁶ És felelt az Úr Jóbnak a fergetegből és mondta:
⁷ »Övezd fel derekadat, amint férfihez illik!
Én kérdezlek, te meg felelj nekem!«
⁸ Semmivé akarod-e tenni az én igazságomat?
És kárhoztatsz-e engem, hogy neked legyen igazad?
⁹ Olyan-e a karod, mint az Istené?
Mennydörgő hangon szólsz-e úgy, mint ő?
¹⁰ Akkor vegyél magadra ékességet és emelkedj föl magasra,
légy dicsőséges és öltözz ragyogó szépségbe!

Isten bölcsessége és hatalma

¹¹ Szórd szét a kevélyeket haragodban,
Tekints minden kevélyre és alázd meg őket!
¹² Láss meg minden gőgöst és szegyenítsd meg őket!
Morzsold össze a gonoszokat helyükön!
¹³ Rejtsd őket mind a porba,
süllyeszd orcájukat a verembe!
¹⁴ Akkor én is beismerem,
hogyan jobbod győzelemre segít téged!
¹⁵ Lám a Behemót, amelyet teremtettem, úgy mint téged is:
füvet eszik, akárcsak a szarvasmarha.
¹⁶ Erő van ágyékában,
és erősség hasa izmaiban.
¹⁷ Kiegyenesíti farkát, mintha cédrus lenne,
combjainak izmai egymásba fonódnak.
¹⁸ Csontjai, mint az ércsövek,
és lábszárai, mint a vasrudak.
¹⁹ Isten művei közül ő az első;
Teremtője neki adta kardját,
²⁰ mert neki teremnek füvet a hegyek,
ahol a mező minden vadja játszadozik.
²¹ Lótusz alatt heverészik,
a nád s a mocsár rejtekében.
²² Befödi a lótusz árnyékával,
körülveszik a patak fűzei.
²³ Ha a folyó árja szorítja, fel nem riad;
nyugton marad, még ha a Jordán csap is be a szájába.

²⁴ Ki tudná horoggal szemtől szembe elfogni,
s pecekkel átfúrní orrát?
²⁵ Vajon partra húzhatod-e a Leviatánt horoggal,
és megkötheted-e kötéllel nyelvét?
²⁶ Teszel-e karikát orrába?
Átfúrod-e pofáját kampóval?
²⁷ Vajon rimánkodik-e neked sokat,
vagy szép szóval kedveskedik-e neked?
²⁸ Egyezkedik-e veled,
hogy szolgálod fogadd örök időkre?
²⁹ Játsszol-e vele, mint a kis madárral,
és megköthetod-e leányaid mulatságára?
³⁰ Alkuszna-e fölötte a társak,
felosztják-e a kereskedők?
³¹ Megtöltöd-e a hálókat bőrével
és a halrekeszt fejével?
³² Emeld rá kezedet! De jegyezd meg,
hogy a harc után meg nem mukkansz többé!

Jób 41 ¹Íme, az ilyennek reménye semmivé válik,

már pusztá látásától is földre vágódik!
² Nincs olyan merész, aki ingerelni merné,
és ki állhat meg az én színe előtt?
³ Ki adott nekem előbb, hogy vissza kellene neki adnom?
Ami az ég alatt van, az mind az enyém!
⁴ Nem hallgatom el, hogy milyenek tagjai,
beszélek erejéről, alkata szépségéről!
⁵ Ki tudja levenni ruhája burkolatát?
Ki hatol be szája belsejébe?
⁶ Ki nyitja meg szája kapuit?
Fogai környékén rémület lakik!
⁷ Teste, mint az öntött pajzs,
egymáshoz simuló pikkelyekből van egyberakva;
⁸ az egyik a másikhöz lapul,
még levegő sem férkőzik közéjük;
⁹ az egyik a másikhöz tapad,
egymást tartják s el nem válnak.
¹⁰ Tüsszentése tüzes láng,

és szeme olyan, mint a hajnal pillái.
11 Lángok jönnek torkából,
megannyi kigyúlt, égő fáklya;
12 gőz tör elő orra lyukaiból,
mint tűzön álló forró fazékból;
13 lehelete meggyújtja a szenet,
láng lövell torkából.
14 Erő honol nyakában,
és rémület jár előtte.
15 Tagjaira húsa pompásan tapad,
hullna rá bár villám, helyéből ki sem mozdul.
16 A szíve kőkemény,
kemény, mint az alsó őrlőkő.
17 Amikor felemelkedik, még hősök is megijednek,
megzavarodnak félelmükben.
18 Ha kard éri, nem fog rajta,
s a dárda visszapattan páncéljáról;
19 olyannak veszi a vasat, mint a szalmát,
s az ércet, mint a korhadó fát,
20 nem szalasztja meg őt a nyilas,
polyvává lesznek rajta a parittyá kövei,
21 szalmaszálnak veszi a buzogányt,
neveti a dárda süvítését.
22 Alul éles cserepek vannak rajta,
cséplőszán nyomait hagyja az iszapban.
23 Felforralja a mély tengert, mint az üstöt,
olyanná teszi, mintha kenőcs forna benne.
24 Világít nyomában az ösvény,
őszülő hajnak néznéd az örvényt.
25 Nincs hozzá fogható hatalom a földön,
úgy van alkotva, hogy semmitől se féljen.
26 Szembenéz minden nagysággal:
ő a király minden kevély állat fölött.«

Jób 42 Jób belátja tévedéseit ¹ És felelt Jób az Úrnak, és mondta:

² »Tudom, hogy mindent megtehetsz,
és hogy egy gondolat sincs rejtve előtted.

³ Ki az, aki a gondviselést elhomályosítja értelem nélkül?

Valóban balgán beszéltem
olyanról, ami tudásomat messze meghaladja!
⁴ Hallgass meg csak, hadd beszéljek,
én kérdezlek, te meg felelj nekem!
⁵ Eddig szóbeszédből hallottam felőled,
most pedig saját szememmel látlak!
⁶ Korholom tehát önmagamot,
bánom bűneimet porban és hamuban!«

KERETELBESZÉLÉS: 42,7-16

Isten igazolja Jóbot ⁷ Miután pedig az Úr Jóbhoz ezekkel a szavakkal szólt, a temáni Elifáznak ezt mondta: »Haragra gyúltam ellened és a két barátod ellen, mert nem beszéltetek előttem igazat, úgy, mint Jób, az én szolgám. ⁸ Azért most vegyetek hét fiatal bikát és hét kost, menjetek Jób szolgámhoz és mutassatok be egészen eléggő áldozatot magatokért, és szolgám, Jób könyöröggjön értetek. Az ő kedvéért teszem, ha nem tudom be nektek a dőreséget; mert nem beszéltetek felőlem igazat úgy, mint Jób, az én szolgám.« ⁹ Elmentek tehát a temáni Elifáz, a súhi Bildád és a naámai Szófár, és úgy cselekedtek, amint az Úr nekik mondta. És az Úr tekintettel volt Jób személyére.

Isten megáldja Jóbot ¹⁰ Az Úr hajlott is Jób bűnbánatára, miután ő a barátaikért imádkozott, és mindenből, amije volt Jóbnak, kétannyit adott neki az Úr. ¹¹ És meglátogatta őt minden fivére, minden nővére, és régi ismerősei is, valahányan voltak, vele étkeztek házában, sajnálkoztak fölötte, és megvigasztalták mindazon csapások miatt, amelyeket az Úr rábocsátott, és mindenki adott neki egy-egy juhot és egy arany fülbevalót.

¹² Az Úr pedig jobban megáldotta Jóbot azután, mint azelőtt, mert lett neki tizennégyezer juha, hat-ezer tevéje, ezer iga marhája és ezer szamárkancája. ¹³ És született neki hét fia és három leánya. ¹⁴ Az egyiket Jemimának, a másikat Kassziának, a harmadikat pedig Kerenhappuknak hívta. ¹⁵ Az egész földön sem lehetett olyan szép leányokat találni, mint amilyenek Jób leányai voltak, és atyjuk örök-részt adott nekik fiútestvéreikkel. ¹⁶ Jób pedig ezek után még száznegyven évig élt és látta nemcsak gyermekeit, hanem gyermekeinek a gyermekeit is negyedízig. – Majd meghalt vénségben, napokkal betelten.

A ZSOLTÁROK KÖNYVE

ELSŐ KÖNYV (1-41. zsoltár)

1. ZSOLTÁR

A két út

¹ Boldog az az ember,
aki nem követi a gonoszok tanácsát,
nem áll a vétkesek útján,
és nem ül le a gúnyolódók gyülekezetében,
² hanem az Úr törvényében leli kedvét,
s törvényét éjjel-nappal eszében forgatja!
³ Olyan, mint a folyóvíz mellé ültetett fa,
amely idejében meg hozza gyümölcsét,
és amelynek nem hull le a lombja.
Boldogul minden dolgában.
⁴ Nem így járnak a gonoszok, nem így,
hanem úgy, miként a szálló por,
amelyet elsodor a szél.
⁵ Ezért a gonoszok meg nem állnak ítéletkor,
sem a vétkesek az igazak gyülekezetében.
⁶ Mert ismeri az Úr az igazak útját,
de elvész az istentelenek ösvénye.

2. ZSOLTÁR

Az Úr és Felkentje

¹ Miért dühöngenek a nemzetek,
terveznek hiúságokat a népek?
² Fölkelnek a föld királyai,
egybegyűlnek mind a fejedelmek
az Úr ellen, s az ő Fölkentje ellen:
³ »Szakítsuk széjjel láncukat,
igájukat rázzuk le magunkról!«
⁴ A mennyekben lakó kineveti őket,
az Úr kigúnyolja őket.
⁵ Haragjában így szól majd hozzájuk,
bosszúságában szétzavarja őket:

⁶ »Fölkentem királyomat a Sionon,
az én szent hegyemen!«
⁷ Hirdetem az Úr rendeletét.
Mert így szólt hozzám az Úr: »Fiam vagy te,
a mai napon nemzettelek téged.
⁸ Kérd tőlem, és odaadom neked
a nemzeteket örökségedül,
s osztályrészedül a föld határait.
⁹ Kormányozd őket vasvesszővel,
cserépedényként törd össze őket.«
¹⁰ Nos hát, királyok, okuljatok,
tanuljatok, ti földi bírák!
¹¹ Szolgáljátok az Urat félelemmel,
ujjongjatok előtte remegve.
¹² Tanuljatok fegyelmet,
hogymint ne gerjedjen az Úr haragja,
s az igaz útról el ne vesszetek,
amikor haragja hirtelen fellobban.
Boldogok mindazok, akik benne bíznak!

3. ZSOLTÁR

Segélykiáltás az ellenség fenyegetése idején

¹ Dávid zsoltára, amikor fia, Absalom elől menekült.
² Uram, számosan szorongatnak engem,
és sokan kelnek föl ellenem!
³ Sokan mondják rám:
»Nincsen segítsége Istenében!«
⁴ Ám te, Uram, oltalmam vagy nekem,
dicsőségem vagy, és fölemeled fejem.
⁵ Hangos szómmal az Úrhoz kiáltottam,
s szent hegyéről meghallgatott engem.
⁶ Aludni tértem, s álomba merültem,
és felébredtem, mert az Úr fölkarolt engem.
⁷ Nem félek ezernyi néptől,
amely körös-körül rám tör.
Kelj fel, Uram, szabadíts meg, Istenem!
⁸ Te arcul csaptad minden ellenségem,

a bűnösök fogát összetörted.

⁹ Az Úré a szabadítás,
legyen áldásod népeden!

4. ZSOLTÁR

Isten oltalma éjjel

¹ A karvezetőnek. Hárfára. Dávid zsoltára.

² Meghallgatott igazságom Istene,
amikor segítségül hívtam.

Szorongatásomban tágas teret adtál nekem.

Könyörülj rajtam, hallgasd meg imámat!

³ Emberek fiaj, meddig lesz nehéz a szívetek?

Miért szerettek hiábavalóságot, hajsoltok hazugságot?

⁴ Tudjátok meg: az Úr csodát művel szentjével,
meghallgat az Úr, ha hozzá kiáltok.

⁵ Bár haragudtok, ne vétkezzetek,
rejtsétek azt szívetekbe nyugvóhelyeiteken,
és békéljete meg.

⁶ Áldozatok igaz áldozatokat
és bizalmatokat az Úrba vessétek.

⁷ Sokan mondják: »Ki mutat jót nekünk?«

Ragyogtasd ránk jelként arcod fényességét, Uram!

⁸ Több örömet öntöttél szívembe,
mint amikor a búza és a bor bőven terem.

⁹ Éppen azért békében alszom és megnyugszom,
mert te, Uram, különösen megerősítettél a reménységben engem.

5. ZSOLTÁR

Imádság a reggeli áldozat idején

¹ A karvezetőnek. Fuvolára. Dávid zsoltára.

² Figyelj szavamra, Uram,
halld meg panaszomat!

³ Méltasd figyelmedre kiáltásomat,
én királyom és én Istenem!

⁴ Mert hozzád intézem imádságomat,
Uram, halld meg hajnalban szavam,
korán reggel eléd állok és rád vetem pillantásom.

⁵ Bizony, Istenem, te nem kedveled a gonoszságot;
gonosz ember melletted nem marad meg,
⁶ a hamisak nem állhatnak meg szemed előtt.
⁷ Gyűlölöd valamennyi gonosztevőt,
a hazudozókat mind elpusztítod.
Utálja az Úr a vérontó s álnok embert.
⁸ Én azonban nagy irgalmadban bízva, bemegyek hajlékodba;
Írántad való félelemmel
leborulok szent templomod előtt.
⁹ Uram, vezess engem igazságodban, ha rám tör ellenségem,
tedd egyenessé előttem utadat.
¹⁰ Mert szájukban nincs igazság,
a szívük hiábavalóság,
a torkuk nyitott sír, nyelvük járása álnok.
¹¹ Isten, mondd ki fölöttük ítéletedet,
saját terveikben bukjanak meg!
Sok istentelenségük miatt űzd el őket,
mert haragra ingereltek téged, Uram.
¹² De örvendezzenek azok, akik benned bíznak,
oltalmazd őket és megdicsőülnek benned,
akik szeretik neved.
¹³ Mert te, Uram, az igazakat megáldod,
jóakaratomat pajzsként borítod rájuk.

6. ZSOLTÁR

Bűnbánati ima halálveszélyben

¹ A karvezetőnek. Hárfára. Dávid zsoltára.
² Uram, ne feddj meg bosszúságodban,
és ne fenyíts meg engem haragodban.
³ Könyörülj rajtam, Uram, mert erőtlenségem,
gyógyíts meg, Uram, mert csontjaim remegnek.
⁴ Lelkem teljesen összezavarodott,
Uram, meddig késlekedsz még?
⁵ Fordulj felém, Uram és ments meg engem,
szabadíts meg irgalmadban engem!
⁶ Hisz a halál honában senki sem emlékezik meg rólad,
s az alvilágban ki dicsér téged?

⁷ Kimerültem a sóhajtozásban,
éjjelenként megfűrösztöm ágyamat,
könnyeimmel öntözöm nyugvóhelyemet.
⁸ Szememet a bánat homályossá tette,
aggá lettem sok ellenségem miatt.
⁹ El tőlem mind, ti gonosztevők,
mert az Úr meghallgatta sírásom szavát!
¹⁰ Az Úr meghallgatta könyörgésemet,
az Úr figyelembe vette imádságomat.
¹¹ Valljon szégyent és zavarodjon össze
minden ellenségem,
távozzon mind és valljon szégyent.

7. ZSOLTÁR

Imádság üldözés idején

¹ Dávid panasza, amelyet az Úrnak énekelt
Kúsinak, Jemini fiának beszéde miatt.
² Uram, én Istenem, benned remélek!
Ments meg minden üldözőmtől
és szabadíts meg engem,
³ hogy mint az oroszlán, ellenségem szét ne tépjen,
mert nincsen, aki megmentene!
⁴ Uram, én Istenem, ha elkövettem azt,
ha gonoszság tapad kezemhez,
⁵ ha megfizettem annak, aki bántott,
s ha kiraboltam ellenségemet és kisemmiztem,
⁶ üldözzön az ellenség és hadd érjen utol,
életemet tiporja földre,
tegye porrá dicsőségemet.
⁷ Kelj föl, Uram, haragodban,
kelj föl ellenségeim bűsz dühe ellen,
kelj föl, Uram, én Istenem,
tégy ítéletet törvényed szerint!
⁸ Gyűljön köréd a népek serege,
és foglalj el fölöttük magas helyed:
⁹ az Úr megítéli a népeket!
Ítéld meg, Uram, igazságom szerint,

s ártatlanságom szerint mondj ítéletet fölöttem.

¹⁰ Szűnjék meg az istentelenek gonoszsága,
és erősítsd meg az igazat.

Igazságos Isten, a szívek és vesék vizsgálója!

¹¹ Segítségem az Úrtól jön,
aki megmenti az igazszívűeket.

¹² Isten igazságos bíró,
erős ő, mindennap fellobban haragja.

¹³ Nemde ismét kivonta kardját,
íját kifeszítette és készen tartja?

¹⁴ Elkészítette halálos fegyverét,
nyilait tüzesekké tette.

¹⁵ Íme, ez igaztalanságot vajúdott:
fájdalmat fogant, és gonoszságot szült.

¹⁶ Vermet nyitott és mélyre kiásta,
s beleesett a maga ásta gödörbe.

¹⁷ Saját fejére hullik vissza bűne,
és gonoszsága visszaszáll önnön fejére.

¹⁸ Magasztalom az Urat igazságosságáért,
és zsoltárral dicsérem a fölséges Úr nevét.

8. ZSOLTÁR

A teremtő dicsősége – Az ember méltósága

¹ A karvezetőnek. A »Szólőprések« dallama szerint. Dávid zsoltára.

² Uram, mi Urunk, milyen csodálatos neved szerte a világon!
Hisz az egeknél fenségesebb dicsőséged.

³ Kisdedek és csecsemők szájával
hirdetteted dicséretedet ellenségeid előtt,
hogyan tönkretedd az ellenséget s a bosszúra kelőt.

⁴ Hiszen ha nézem az eget, kezéd művét,
a holdat és a csillagokat, amelyeket alkottál,

⁵ mi az ember, hogy figyelemre méltatod,
és mi az emberfia, hogy meglátogatod?

⁶ Kevéssel tetted őt kisebbé az angyaloknál,
dicsőséggel és tisztelettel koronáztad,

⁷ és kezéd művei fölé állítottad.

Lába alá vetettél mindent:

⁸ minden juhot és marhát,
és hozzá a mezei vadakat,
⁹ az ég madarait s a tengeri halat,
mindazt, ami a tenger ösvényein jár.
¹⁰ Uram, mi Urunk,
milyen csodálatos neved szerte a világon!

9. ZSOLTÁR

Isten, a szegények és szorongatottak megmentője

¹ A karvezetőnek. A »Mút labbén« dallama szerint. Dávid zsoltára.

ALEF ² Uram, teljes szívemből dicsérlek,
hirdetem minden csodatettedet.

³ Örvezdem és ujjongok benned,
zsoltárral dicsőítem, ó Fölséges, nevedet!

BÉT ⁴ Mert ellenségeim meghátráltak,
színed előtt meginogtak s elpusztultak.

⁵ Mert fölkaroltad peremet és ügyemet,
aki igazságosan ítélsz, trónodra ültél.

GÍMEL ⁶ Megdorgáltad a nemzeteket,
elpusztítottad az istentelent,
nevüket eltörölted mindörökre.

⁷ Ellenségeim csatát vesztek, eltűntek,
romba döntötted városaikat,
velük együtt tűnt el emlékük is.

HÉ ⁸ Íme az Úr mindörökké trónol,
ítéletre készen tartja trónusát.

⁹ Megítéli igazsággal a föld kerekességét,
méltányosan ítéli meg a népeket.

VAU ¹⁰ Az Úr lesz az elnyomott menedéke,
szorongatásai között alkalmas időben segítője.

¹¹ Bízbanak is benned, akik megismerték neved,
mert a téged keresőket nem hagyod el, Uram.

ZAJIN ¹² Zengjete az Úrnak, aki a Sionon lakik,
tetteit hirdessétek a nemzetek között.

¹³ Mert megemlékezett róluk, aki számon kéri a vért,
nem feledte el a szegények szavát.

HÉT ¹⁴ Könyörülj rajtam, Uram,
nézd, szorongatnak ellenségeim!
De te fölemelsz a halál kapuiból engem,
¹⁵ hogy hirdessem teljes dicséretedet,
Sion leányának kapuiban ujjongjak szabadításodon.
TÉT ¹⁶ A nemzetek beestek a maguk ásta verembe,
a tőrben, amelyet elrejtettek, saját lábuk akadt meg.
¹⁷ Megnyilatkozott az Úr, ítéletet tartott,
saját keze művein fennakadt a gonosz.
JÓD ¹⁸ Az alvilágba térnek a vétkesek,
minden nemzet, amely megfeledkezett Istenről!
KÁF ¹⁹ Mert nem marad örökre elfeledve a szegény,
nem vész el végleg a szegények reménye.
²⁰ Kelj fel, Uram! Ember ne legyen elbizakodott,
színed előtt ítéletre kerüljenek a nemzetek.
²¹ Bocsáss rájuk, Uram, rettegést,
hadd tudják meg a nemzetek, hogy csak emberek!

10. ZSOLTÁR (Vg 9,22-39)

Segélykiáltás a hatalmaskodók ellen

LÁMED ¹ Miért maradsz, Uram, oly távol tőlem?
Miért rejtőzködsz a szükség és szorongatás idején?
² A gonosz kevélykedik, üldözi a szegényt;
Fogják meg őket saját kigondolt terveik!
³ Hisz dicsekszik lelke kívánságaival a gonosz,
és magára mond áldást a fősvény.
NÚN ⁴ Elbizakodottságában megveti az Urat a gonosz,
»Nem keresi; nincs Isten!«
⁵ Egyre csak ezt forgatja fejében.
Útjai szerencsések minden időben.
Túl magasak neki ítéleteid,
mind megveti ellenségeit.
⁶ Mert így szól szívében: »Én nem ingok meg,
baj nélkül maradok nemzedékről nemzedékre.«
PÉ ⁷ Szája csupa átok, erőszak, álnokság,
nyelve alatt fájdalom és gonoszság.
⁸ Lesben áll az utakon,

titokban öli meg az ártatlant.

CÁDÉ ⁹ Szeme a szegényt kémleli,
mint barlangjában az oroszlán, leskelődik rejtekén.

Leskelődik, hogy a szegényt megragadja,
elragadja a szegényt, hálójába fogva.

¹⁰ Ráront lelapulva, és a nyomorultak
csak hullanak karja erejétől.

¹¹ Mert így szól szívében:

»Megfeledkezett róluk Isten!

Elfordította arcát, és nem látja többé őket!«

QÓF ¹² Kelj föl, Uram, Isten!

Emeld föl kezed, ne feledd el a szegényeket!

¹³ Miért gúnyolja a gonosz az Istent?

Miért mondja szívében: »Nem kéred számon.«

RÉS ¹⁴ Láttad ezt, hiszen te figyeled a kint s a gyötrelmet,
juttasd tehát kezeidbe őket!

Terád bízta magát a szegény,
az árvának te lettél a segítője.

SIN ¹⁵ Törd össze a bűnös és a gonosz karját;
keresheted majd gonosztettüket, de nem találod.

¹⁶ Király az Úr örökkön-örökké,
kipusztultak országából a pogányok.

TAU ¹⁷ A szegények kívánságát meghallgattad, Uram.

Megerősítetted szívüket és rájuk figyel füled,

¹⁸ hogy az árvának és az elnyomottnak igazságot tégy,
hogy ne hozzon többé rettegést a földből való ember.

11. ZSOLTÁR (10)

A gondviselő Isten

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.

Az Úrban bízom én. Hogyan mondhatjátok nekem:

»Menekülj a hegyekbe, mint a veréb!

² Mert íme a bűnösök kifeszítették az íjat,
a húrra illesztették nyilaikat,
hogy lenyilazzák a sötétben az egyenes szívűeket.

³ Ha semmibe sem veszik végzéseidet,
mit tehet akkor az igaz?«

⁴ Szent templomában van az Úr,
áll az egekben az Úr trónusa.
A szegényre tekint a szeme,
az emberek fiait vizsgálja pillantása.
⁵ Megvizsgálja az Úr az igazat s az istentelent;
saját lelkét gyűlöli, aki szereti a gonoszsgót.
⁶ Parazsat és kénkövet hullat a bűnösökre,
és szélvihar lesz kelyhük osztályrésze.
⁷ Mert igaz az Úr s az igazsgót kedveli,
az igazak láthatják majd arcát.

12. ZSOLTÁR (11)

Az ember álnoksága – Isten hűsége

¹ A karvezetőnek. Nyolcadra. Dávid zsoltára.
² Segíts meg, Uram, mert pusztulnak a szentek,
az emberek fiai között a hűséges megfoghatkozott.
³ Hiábavalóságot mond mindenki a felebarátjának,
álnok szájjal, kétszínűen beszélnek.
⁴ Pusztítson el az Úr minden álnok száját,
és kevélyen beszélő nyelvet!
⁵ Akik így szólnak: »Nyelvünkkel diadalmaskodunk,
velünk van a mi szánk: ki lesz rajtunk úrrá?«
⁶ »A szűkölködők nyomora és a szegények sóhaja miatt
fölkelek – mondja az Úr –, és megszabadítom a megvetettet.«
⁷ Az Úr szava tiszta szó, tűzben megpróbált ezüst,
salaktól elválasztva, hétszeresen megtisztítva.
⁸ Uram, te megőrzöl és megoltalmazol minket,
e nemzedéktől mindörökre.
⁹ Körös-körül istentelenek járnak,
mert a szennyet magasztalják fel az emberek fiai.

13. ZSOLTÁR (12)

Panasz és bizalom nagy szükségben

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
² Meddig felejtesz el egészen, Uram?
Arcodat meddig fordítod el tőlem?
³ Meddig kell gondokat hordoznom lelkemben,

szívemben fájdalmat mindennap?
Meddig kerekedik fölém ellenségem?
4 Nézz rám és hallgass meg, Uram, Istenem!
Ragyogtasd fel szememet,
hogy halálos álomba sohase merüljek,
5 hogy sohase mondja ellenségem: »Legyőztem!«
Ne örvendezzenek szorongatóim, hogy meginogtam.
6 Én azonban bízom a te irgalmadban.
Szívem ujjong, mert megszabadítasz,
énekelek az Úrnak, aki jót tesz velem.

14. ZSOLTÁR (13)

Az Istentagadók balgasága

1 A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
Így szól szívében az esztelen: »Nincs Isten!«
Romlottak és utálatosak lettek törekvéseikben,
nincs, aki jót cselekedne.
2 Lenéz az Úr a mennyből az emberek fiaira,
hogy lássa: van-e okos, aki Istennel gondol?
3 Elfordultak mindannyian, megromlottak valamennyien,
nincs, aki jót cselekedne, nincs egyetlen egy sem.
4 Nemde mind értelmetlenek, akik gonoszat tesznek,
s fölfalják népemet, mint egy falat kenyeret.
Hol nem hívják segítségül az Urat,
5 ott megremegnek a félelemtől,
mert az Úr az igaz nemzedékkel van.
6 Megzavarjátok a szűkölködő szándékait,
ámde az Úr az ő reménysége.
7 Bárcsak eljönne Izrael segítsége Sionból!
Ha majd az Úr jóra fordítja népe sorsát,
ujjong majd Jákob, és örvendezik majd Izrael.

15. ZSOLTÁR (14)

Ki mehet be az Úr szentélyébe?

1 Dávid zsoltára.
Uram, ki lakhat sátradbán?
Ki tartózkodhat szent hegyeden?

² Az, aki szeplőtelenül jár, és igazságot cselekszik,
aki igazat gondol szívében,
³ aki nyelvével nem követ el álnokságot,
felebarátjának nem tesz rosszat,
nem ad hitelt embertársa gyalázásának.
⁴ Aki előtt a gonosz nem ér semmit,
de nagyra tartja azokat, akik az Urat félik.
Aki esküjét nem vonja vissza, még ha kárára is van,
⁵ s pénzét nem adja kamatra.
Vesztegető ajándékot nem fogad el az ártatlan ellen;
aki így cselekszik, meg nem inog sohasem.

16. ZSOLTÁR (15)

Isten, a hívek öröksége

¹ Miktám, Dávidtól.
Óvj meg engem, Uram,
mert tebenned van reményem!
² Mondom az Úrnak: »Te vagy az én Istenem,
nagyobb javam nincsen nálad.«
³ A szentekben, a jeles férfiakban, akik a földön vannak,
bennük van minden gyönyörűségem.
⁴ Sok gyötrődése van azoknak,
akik más istenek után futkosnak.
Nem veszek részt véres áldozataikban,
nevüket sem veszem ajkamra.
⁵ Az Úr az én örökségem és kelyhem osztályrésze:
te adod vissza örökségemet.
⁶ A mérőzsinór pompás részt juttatott nekem,
valóban pompás nekem az én örökségem.
⁷ Áldom az Urat, aki értelmet adott nekem,
veséim még éjjel is figyelmeztetnek engem.
⁸ Szüntelenül az Úr van szemem előtt,
meg nem ingok, hisz ő áll jobbomon.
⁹ Ezért örvend a szívem és ujjong a nyelvem,
sőt testem is reménységben pihen:
¹⁰ Mert nem hagyod az alvilágban lelkemet,
s nem engeded, hogy szented romlást lásson.

¹¹ Megmutatod nekem az élet útját,
az öröm teljességét színed előtt,
és a gyönyörűséget jobboldon mindörökké.

17. ZSOLTÁR (16)

Üldözött ember imája

¹ Dávid imádsága.
Hallgasd meg, Uram, igaz ügyemet,
méltasd figyelemre könyörgésemet.
Hallgasd meg könyörgésemet,
nem álnok ajakról fakad.
² Színed előtt jöjjön igazság nekem,
szemed lássa meg igazamat.
³ Vizsgáld meg szívemet, és látogasd meg éjjel,
tégyszűzpróbára engem,
és nem találsz bennem gonoszsgot.
⁴ Szám nem beszélt emberek dolgáról,
kerültem ajkad igéi szerint az erőszakos utakat.
⁵ Tartsd meg léptemet a te ösvényeiden,
hogy meg ne inogjon a lábam.
⁶ Hozzád kiáltok, hisz te meghallgatsz, Istenem!
Hajtsd hozzám füledet, hallgasd meg szavaimat!
⁷ Mutasd meg csodás irgalmadat,
hiszen megmentet az üldözöktől azokat,
akik jobboldban bíznak!
⁸ Óvj, mint szemed fényét,
nyújts szárnyad árnyékában menedéket nekem
⁹ a gonoszok előtt, akik nyomorgatnak engem!
Ellenségeim dühöngve körülkerítették,
¹⁰ bezárták kövér szívüket,
szájuk ontja a kevélységet.
¹¹ Megleptek, s íme, körülvesznek,
rám szegeznek szemüket, hogy földre terítsenek.
¹² Tekintetük, mint a prédára kész oroszláné,
s mint a rejtekhelyén meghúzódó oroszlánkölyöké.
¹³ Kelj fel, Uram! Előzd meg és terítsd le őt!
Ments meg engem kardoddal az istentelentől,

¹⁴ karoddal a halottaktól, Uram,
a holtaktól, akiknek nincs már részük az életből!
Töltsd meg hasukat javaiddal,
hadd lakjanak jól gyermekeik,
s hagyják fiaikra, ami megmarad.
¹⁵ Én azonban igazságban látom meg arcodat,
és színed látása tölt el amikor fölélbredek.

18. ZSOLTÁR (17)

A király háladala szabadulásért és győzelemért

¹ A karvezetőnek. Dávidtól, az Úr szolgájától, aki ez ének igéit intézte az Úrhoz, amikor az Úr megszabadította őt minden ellenségének hatalmából
² és Saul kezéből. Így szólt tehát:
Szeretlek Uram, én erősségem!
³ Uram, én erősségem,
menedékem és megszabadítóm;
Én Istenem, segítségem, akiben reménykedem,
oltalmazóm, üdvösségem ereje,
aki fölemelsz engem.
⁴ Dicsérem és segítségül hívom az Urat,
és megszabadulok ellenségeimtől.
⁵ Körülvettek a halál hullámai,
megrémítettek a gonoszság örvényei,
⁶ körülfogtak az alvilág kötelei,
hatalmukba kerítették a halál törei.
⁷ Szorultságomban az Urat hívtam segítségül,
Istenemhez kiáltottam.
Ő meghallgatta templomából szavam,
és hozzá intézett kiáltásom a füléhez jutott.
⁸ A föld megindult és megreszketett,
alapjukban megrendültek a hegyek,
és megindultak, mert ő haragra gerjedt.
⁹ Füst szállt fel orrából, és emésztő tűz a szájából,
égő paraszat lövellt magából.
¹⁰ Lehajtotta az eget és leszállott,
ködhomály volt lába alatt.
¹¹ Fölszállt a kerubok fölé,

a szél szárnyain repült.
12 Rejtekhelyévé tette a sötétséget,
sátrát vont maga köré sötét vízből, a lég felhőiből.
13 Arcának fényessége előtt futottak a felhők,
a jégeső s az izzó parázs.
14 Dörgött az Úr az égből, hallatta hangját a Fölséges:
jégeső és az izzó parázs.
15 Kilőtte nyilait és szétszórta őket,
leküldte villámait és szétzavarta őket.
16 Előtűntek a vizek forrásai,
feltáruultak a földkerekség alapjai
korholó szavadtól, Uram,
haragod leheletének fúvásától.
17 Lenyúlt a magasból, megfogott,
a nagy vizekből kihúzott engem.
18 Megszabadított hatalmas ellenségeimtől,
nálamnál hatalmasabb gyűlölőimtől.
19 Megrohantak engem nyomorúságom napján,
de támaszom lett az Úr.
20 Kivezetett a szabad térre engem,
megmentett, mert kedvét lelte bennem.
21 Megfizetett nekem az Úr igaz voltom szerint,
megjutalmazott kezem tisztasága szerint,
22 mert megőriztem az Úr útjait,
Istenemtől gonoszul el nem tértem.
23 Mert szem előtt tartottam minden rendeletét,
igaz ítéleteit magamtól el nem távolítottam.
24 Mert szeplőtelen voltam előtte,
s őrizkedtem, hogy vétkem ne legyen.
25 Megfizetett nekem az Úr igaz voltom szerint,
kezemnek előtte ismeretes tisztasága szerint.
26 A szenthez szent vagy,
az ártatlan emberhez ártatlan,
27 a választotthoz választott vagy,
a fondorkodókat kiforgatod.
28 Mert a megalázott népet megmented,
de megalázod a kevélyek szemét.

²⁹ Mert te gyújtod meg, Uram, lámpásomat,
Isten teszi világossá sötétségemet.
³⁰ Mert te ragadsz ki a kísértésből,
Istenem által ugrom át a falat.
³¹ Én Istenem! – Szeplőtelen az ő útja,
tűzben próbált az Úr szava,
oltalmazója ő minden benne bízónak.
³² Valóban, ki Isten az Úron kívül?
Ki kőszikla a mi Istenünkön kívül?
³³ Ő az Isten, aki erővel övezett fel engem,
és szeplőtelené tette utamat.
³⁴ Lábamat gyorsá tette mint a szarvasét,
és magaslatokra állított fel engem.
³⁵ Kezemet harcra tanította,
karom ércveretű íjat feszít.
³⁶ Üdvösséged pajzsát adtad nekem,
jobbod fölemelt és jószágod nagyvá tett engem.
³⁷ Tág teret nyitottál lépteimnek,
és bokáim nem gyengültek el.
³⁸ Üldözőbe vettem ellenségeimet s elfogtam őket,
nem tértem vissza, míg el nem pusztultak.
³⁹ Összetörtem őket, nem tudtak felkelni,
a lábam alá estek.
⁴⁰ Erővel övezted fel engem a harcra,
az ellenem állókat alám vetetted.
⁴¹ Megszalasztottad ellenségeimet,
és gyűlölőimet széjjelszórtad.
⁴² Kiáltottak, de nem volt, aki megmentse őket,
kiáltottak az Úrhoz, de nem hallgatott rájuk.
⁴³ Szétszórtam őket, mint a szél a port,
széttiportam őket, mint az utca sarát.
⁴⁴ Népem lázadásától megmentettél,
nemzetek vezetőjévé tettél engem.
Az a nép, amelyet nem ismertem, szolgámmá lett,
⁴⁵ mihelyt füle hallotta, engedelmeskedett nekem.
Idegen fiak hízelegtek nekem,
⁴⁶ idegenek fiai erejüket veszítették,

remegtek rejtekükben.
47 Él az Úr, áldott legyen Segítőm,
magasztalják az én megmentő Istenemet!
48 Isten, aki megengeded, hogy bosszút álljak,
és népeket vetsz alá,
aki megszabadítasz haragos ellenségeimtől,
49 az ellenem támadók fölé juttatsz,
megszabadítasz az erőszak emberétől.
50 Dicsérlek érte, Uram, a nemzetek között,
és zsoltárt zengnek nevednek,
51 aki bőségesen segíti királyát,
aki irgalmat gyakorol Fölkentjével,
Dáviddal és utódaival mindörökké.

19. ZSOLTÁR (18)

A teremtés dicsérete – A törvény dicsérete

1 A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
2 Isten dicsőségét beszélnek az egek,
és keze művét hirdeti az égbolt.
3 Ezt harsogja az egyik nap a másiknak,
erre tanítja az egyik éj a másikat.
4 Nem sustorgással, nem dadogással,
hogyan lehetne érteni őket:
5 az egész földre elhat szózatuk,
s a földkerekség határait szavuk.
6 Bennük ütötte fel a napnak sátrát,
s az, mint a vőlegény, kilép nászházából,
mint a hős, ujjongva indul neki útjának.
7 Az ég egyik szélén kel föl,
és útja annak másik széléig jut el,
és nincs, aki melege elől elrejtethné magát.
8 Szeplőtelen az Úr törvénye, felüdíti a lelket,
az Úr rendelete megbízható,
bölcsséget ad a kisdedeknek.
9 Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet,
világos az Úr parancsa, felvilágosítja a szemet.
10 Az Úr félelme tiszta, örökkön-örökké megmarad,

igazak az Úr ítéletei, egytől-egyig igazságosak.

¹¹ Kíváncosabbak az aranyból,
és megannyi drágakőnél,
édesebbek a méznél, meg a csepegő lépes méznél.

¹² Szolgád meg is tartja őket,
megtartásuk jutalma bőséges.

¹³ Ki veszi észre a vétkeket?
Tisztíts meg titkos bűneimtől,

¹⁴ és a kevélységtől mentsd meg szolgádat,
ne uralkodjék rajtam.

Akkor szeplőtelen leszek,
s a nagy vétectől tiszta maradok.

¹⁵ Hadd legyen kedves előtted szám beszéde,
és szívem elmélkedése mindenkor.

Uram, én segítőm, én üdvözítőm!

20. ZSOLTÁR (19)

Könyörgés a királyért

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.

² A szorongatás napján hallgasson meg téged az Úr,
oltalmazzon meg Jákob Istenének neve!

³ Küldjön neked szentélyéből segítséget,
és Sionból nyújtson védelmet!

⁴ Emlékezzék meg minden áldozatodról,
és találja égő áldozatodat kövérnek!

⁵ Bánjon veled szíved szerint,
és váltsa valóra minden tervedet!

⁶ Hadd örvendjünk szabadításodnak,
hadd emeljünk zászlót Istenünk nevében!

Teljesítse az Úr minden kérésedet!

⁷ Már tudom: fölkentjének az Úr győzelmet adott;
szent egéből meghallgatta,
hatalmas jobbja megsegíti.

⁸ Ezek harci szekereikben, azok lovaikban,
mi pedig az Úr, a mi Istenünk nevében keresünk segítséget.

⁹ Ők lehanyatlanak és elhullanak,
mi azonban fölkelünk és állunk szilárdan.

¹⁰ Uram, tartsd meg a királyt,
és hallgass meg azon napon,
amelyen hozzád kiáltunk!

21. ZSOLTÁR (20)

Hálaadás a király győzelméért

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
² Uram, hatalmadon örvend a király,
és mérhetetlenül ujjong segítségeden.
³ Teljesítetted szívének kívánságát,
nem tagadtad meg tőle ajkának óhajtását.
⁴ Sőt elébe siettél boldogító áldással,
fejére színarany koronát helyeztél.
⁵ Életet kért tőled, s te megadtad neki,
hogymeg sokáig éljen, időtlen időkig.
⁶ Segítséged folytán nagy a dicsősége,
dicsőséggel és nagy ékességgel ruháztad fel őt.
⁷ Valóban, áldássá tetted őt mindörökre,
megörvendeztetted vidámsággal színed előtt.
⁸ Minthogy az Úrban bízik a király,
meg nem inog a Fölséges irgalmából.
⁹ Érje utol kezéd minden ellenségedet,
érje el jobbod minden gyűlölődet!
¹⁰ Tedd őket hasonlókká tüzes kemencéhez,
abban az időben, amikor megjelenesz.
Nyelje el őket haragjában az Úr,
és a tűz eméssze el őket!
¹¹ Pusztítsd el magzataikat a földről,
utódaikat az emberek fiai közül!
¹² Mert gonoszat határoztak ellened,
álnok terveket szőttek,
de semmit sem vihettek keresztül.
¹³ Mert te megfutamítottad őket,
újaddal célba vetted arcukat.
¹⁴ Kelj fel, Uram, hatalmaddal!
Hadd magasztaljuk erődet énekkel és zsoltárral!

22. ZSOLTÁR (21)

Elhagyatottság és bizalom

¹ A karvezetőnek. A »Szarvastehén hajnalban« dallama szerint. Dávid zsoltára.

² Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?

Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem.

³ Én Istenem, kiáltok nappal,

de te nem hallgatsz meg,

és éjjel is, de nyugtot nem találok.

⁴ Pedig te szent vagy

és Izrael dicsérete között laksz.

⁵ Benned bíztak atyáink,

bíztak, és te megszabadítottad őket.

⁶ Hozzád kiáltottak és megszabadultak,

benned bíztak és meg nem szégyenültek.

⁷ Én azonban féreg vagyok, nem ember,

embereknek gyalázata, népnek utálata.

⁸ Aki csak lát, mind gúnyt űz belőlem,

félrehúzza ajkát, fejét csóváltatja:

⁹ »Az Úrban bízott, mentse meg őt,

szabadítsa meg, ha kedvét leli benne.«

¹⁰ Hiszen te vagy, aki kihoztál engem anyám méhéből,

te vagy reménységem anyám emlője óta.

¹¹ Rád voltam utalva anyám ölétől,

anyám méhétől fogva te vagy az Istenem.

¹² Ne légy távol tőlem, mert közel a nyomorúság,

és nincs, aki segítséget nyújtana.

¹³ Körülvett engem sok tulok,

Básán bikái körülfogtak engem.

¹⁴ Kitátották felém szájukat,

mint ragadozó és ordító oroszlán.

¹⁵ Szétfolytam, miként a víz,

minden csontom kificamodott,

szívem, mint a viasz, megolvadt bensőmben.

¹⁶ Ajkam, mint a cserép, kiszáradt,

nyelvem ínyemhez tapadt,

lesújtottál a halál porába.

¹⁷ Körülvett engem nagy sereg kutya,

a gonoszok zsinatja körülfogott engem.
 Átlyuggatták kezemet és lábamat,
 18 megszámlálhattam minden csontomat.
 Néznek rám, bámulnak engem,
 19 elosztották maguk között ruháimat,
 és köntösömre sorsot vetettek.
 20 De te, Uram, ne légy távol tőlem,
 én erősségem siess segítségemre!
 21 Szabadítsd meg lelkemet a kardtól,
 egyetlenemet a kutyák karmából!
 22 Ments meg az oroszlán torkából,
 engem, a megalázottat, a bölény szarvától!
 23 Hadd hirdessem testvéreimnek nevedet,
 a gyülekezetben hadd dicsérjelek:
 24 Ti, akik félitek az Urat, dicsérjétek őt,
 Jákob minden utóda, magasztaljátok őt!
 Félje őt Izrael minden utóda,
 25 mert ő nem veti meg és nem nézi le
 a szegény nyomorúságát,
 nem fordítja el tőle tekintetét,
 és meghallgatja, amikor hozzá kiált.
 26 Rólad szól dicséretem a nagy gyülekezetben;
 amit fogadtam, teljesítem azok előtt, akik félik őt.
 27 Jóllakásig esznek majd a szegények,
 akik keresik az Urat, dicsérik majd őt:
 »Éledjen fel szívük mindörökre!«
 28 Észbe kap és megtér az Úrhoz a föld minden határa,
 és leborul színe előtt a nemzetek valamennyi családja.
 29 Mert az Úré a királyi hatalom,
 és ő uralkodik a nemzeteken.
 30 Csak őt imádják mind, akik a földben alszanak;
 leborulnak előtte mindazok, akik a porba leszállnak.
 Neki él majd a lelkem,
 31 neki szolgálnak majd utódaim,
 az Úrról beszélnek az eljövendő nemzedéknek.
 32 Az ő igazságát fogják hirdetni a születendő népnek:
 »Így cselekedett az Úr!«

23. ZSOLTÁR (22)

A jó pásztor

¹ Dávid zsoltára.

Az Úr az én pásztorom,
nem szűkölködöm,

² zöldellő legelőkön adott nekem helyet,
csöndes vizekhez vezetett engem.

³ Felüdítette lelkemet,
és az igazság ösvényein vezetett az ő nevéért.

⁴ Járjak bár a halál árnyékában,
nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy,
vessződ és pásztorbotod megvigasztaltak engem.

⁵ Asztalt terítettél számomra
azok előtt, akik szorongatnak engem.

Olajjal kentek meg fejemet,
és kelyhem csordultig töltötted.

⁶ Mert jóságod és irgalmasságod kísér engem
életem minden napján,
hogy az Úr házában lakjam időtlen időig.

24. ZSOLTÁR (23)

Az Úr bevonul szentélyébe

¹ Zsoltár Dávidtól.

Az Úr a föld s ami azt betölti,
a földkerekség és minden lakója.

² Mert ő alapította a tengerekre,
s a folyók fölé ő állította.

³ Ki mehet fel az Úr hegyére?
Ki állhat meg az ő szent helyén?

⁴ Az, akinek keze ártatlan, akinek szíve tiszta,
aki magát hiúságra nem adja,
s nem tesz hamis esküt.

⁵ Az ilyen áldást nyer az Úrtól,
s irgalmat Istentől, oltalmazójától.

⁶ Ez azok nemzedéke, akik őt keresik,
akik Jákob Istenének arcát keresik.

⁷ Táruljatok fel, hatalmas kapuk,

tárljatok fel, örök kapuk,
hadd vonuljon be a dicsőség királya!
⁸ Ki az a dicsőség királya?
Az erős és hatalmas Úr, a harcban hatalmas Úr.
⁹ Tárljatok fel, hatalmas kapuk,
tárljatok fel, örök kapuk,
hadd vonuljon be a dicsőség királya!
¹⁰ Ki az a dicsőség királya?
A seregek Ura, ő a dicsőség királya.

25. ZSOLTÁR (24)

Könyörgés bűnbocsánatért

¹ Dávid zsoltára.
ALEF Hozzád emelem, Uram, lelkemet,
BÉT ² Istenem, tebenned remélek!
Ne hagyd, hogy megszégyenüljek,
és ellenségeim ujjongjanak fölöttem!
GÍMEL ³ Hisz senki, aki tebenned bízik,
meg nem szégyenül.
De szégyen éri mindazokat,
akik hiábavalóságok miatt hűtlenek lesznek.
DÁLET ⁴ Utaidat, Uram, mutasd meg nekem,
és ösvényeidre taníts meg engem!
HÉ ⁵ Vezess és oktass engem igazságodra,
mert te vagy az én üdvözítő Istenem,
VAU és én tebenned bízom szüntelen!
ZAJIN ⁶ Emlékezzél meg, Uram, könyörületedről,
és irgalmadról, hisz azok öröktől valók!
HÉT ⁷ Ifjúkorom bűneire s botlásaira ne gondolj vissza;
irgalmad szerint emlékezzél meg rólam,
hiszen te jó vagy, én Uram!
TÉT ⁸ Édes az Úr és igazságos,
ezért útbaigazítja a vétkeket.
JÓD ⁹ Végzésével vezérli az alázatosakat,
megtanítja útjaira a szelídeket.
KÁF ¹⁰ Az Úr minden útja irgalom és igazság azok iránt,
akik szövetségét és törvényeit megtartják.

LÁMED ¹¹ A te saját nevedért, Uram,
 bocsásd meg bűnömet, mert sok az!
MÉM ¹² Ki az, aki féli az Urat?
 Annak megmutatja, milyen utat válasszon.
NÚN ¹³ Annak boldogságot élvez majd a lelke,
 és utóda örökli a földet.
SZÁMEK ¹⁴ Barátja az Úr azoknak, akik őt félik,
 és szövetségét megmutatja nekik.
AJIN ¹⁵ Állandóan az Úrra tekint szemem,
 mert ő húzza ki lábamat a tőrből.
PÉ ¹⁶ Tekints rám és irgalmaz nekem,
 mert elhagyatott és szegény vagyok.
CÁDÉ ¹⁷ Szívem szorongatásai megsokasodtak,
 vezess ki ínségemből engem.
¹⁸ Nézd megalázottságomat és szenvedésemet,
 bocsásd meg minden vétkemet!
RÉS ¹⁹ Nézd, milyen sokan vannak ellenségeim,
 milyen ádáz gyűlölettel gyűlölnék engem!
SIN ²⁰ Oltalmaz és szabadíts meg engem,
 ne hagyd, hogy megszégyenüljek,
 hiszen benned remélek!
TAU ²¹ Álljanak mellém az ártatlanok és az igazak,
 mert beléd vetem bizalmamat.
PÉ ²² Szabadíts meg Isten, Izraelt
 minden szorongattatásából!

26. ZSOLTÁR (25)

Ártatlanul üldözött ember könyörgése

¹ Dávidtól.
 Szolgáltass, Uram, igazságot nekem,
 mert ártatlanságban járok,
 s az Úrba vetett bizalmam nem inog meg.
² Tégy próbára, Uram, és vizsgálj meg engem,
 próbáld meg tűzzel vesémet és szívemet!
³ Mert szemem előtt van irgalmasságod,
 s a te igazságodban járok.
⁴ Nem ültem együtt a hivalkodókkal,

és nem jártam az alattomosokkal.
5 Gyűlölöm a gonoszok társaságát,
nem ülök le az istentelenekkel.
6 Ártatlanságban mosom kezemet,
és körülveszem oltárodát, Uram,
7 hogy halljam a dicséret szavát,
és hirdessem minden csodatettedet.
8 Uram, szeretem házad rejtekét,
és dicsőiséged lakóhelyét.
9 Istenem, ne pusztítsd el
a gonoszokkal együtt lelkemet,
és életemet a vér embereivel,
10 akiknek kezéhez gonoszság tapad,
s jobbjuk telve van megvesztegetéssel.
11 Én azonban ártatlanságomban járok,
ments meg engem, irgalmazz nekem!
12 Lábam egyenes úton áll,
a gyülekezetekben áldom az Urat.

27. ZSOLTÁR (26)

Közösség Istennel

1 Dávidtól.
Az Úr az én világosságom és üdvösségem:
kitől kellene félnem?
Az Úr oltalmazza életemet:
kitől kellene remegnem?
2 Ha közelednek felém a gonoszok,
hogy egyék húsomat,
ellenségeim, akik szorongatnak,
maguk botlanak meg és elesnek.
3 Ha táborok kelnek is ellenem, nem ijed meg szívem;
Ha harc támad is ellenem, akkor is reménykedem.
4 Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem:
hadd lakjam az Úr házában
életemnek minden napján,
hadd lássam az Úr pompáját,
hadd látogassam templomát.

⁵ Mert ő elrejt hajlékában a veszedelem idején,
 elbújtat sátra rejtekében,
 kősziklára emel fel engem.
⁶ Így fölemeli fejemet
 ellenségeim fölé, akik körülvesznek.
 Én pedig diadalkiáltással áldozatot mutatok be hajlékában,
 énekelek és zsoltárt zengek az Úrnak.
⁷ Halld meg, Uram, szózatomat,
 amellyel hozzád kiáltok,
 könyörülj rajtam és hallgass meg engem!
⁸ Rólad mondja a szívem: »Téged keres tekintetem!«
 A te arcodat keresem, Uram!
⁹ Ne fordítsd el tőlem arcodat,
 ne fordulj el haragodban szolgálótól,
 te vagy a segítőm!
 Ne hagyj el és ne vess meg engem,
 üdvözítő Istenem!
¹⁰ Hisz atyám és anyám is elhagyott,
 de az Úr fölkarolt engem.
¹¹ Mutasd meg nekem, Uram, utadat,
 és vezess engem a helyes ösvényre ellenségeim miatt.
¹² Ne adj át ellenségeim akaratának,
 mert hamis tanúk támadnak ellenem,
 akik erőszakot lihegnek.
¹³ Hiszem, hogy meglátom
 az Úr javait az élők földjén.
¹⁴ Remélj az Úrban, légy férfias,
 bátor legyen szíved, és bízzál az Úrban!

28. ZSOLTÁR (27)

Segélykiáltás halálveszélyben; hálaadás a menekülésért

¹ Dávidtól.
 Hozzád kiáltok, Uram, Istenem,
 ne fordulj el szótlanul tőlem!
 Ne legyek olyan, ha néma maradsz hozzám,
 mint aki a sírverembe száll.
² Hallgasd meg, Uram, könyörgésem szavát,

amikor imádkozom hozzád,
amikor fölemelem kezemet szent templomod felé.
³ Ne sodorj el engem a bűnösökkel és a gonosztevőkkel,
akik békésen szólnak felebarátjukhoz,
holott szívükben gonoszság lakik.
⁴ Fizess meg nekik cselekedeteik szerint,
és szándékaik gonoszsága szerint;
Kezüik művei szerint jutalmazd meg őket,
add meg nekik, amit érdemelnek!
⁵ Mivel nem gondolnak az Úr tetteivel,
és kezének műveivel,
lerombolja és nem építi fel őket.
⁶ Áldott legyen az Úr,
mert meghallgatta könyörgésem szavát!
⁷ Segítőm és oltalmazóm az Úr,
szívem benne remél s ő megsegít engem;
Ujjong a szívem,
s énekemben hálát zengek neki.
⁸ Az Úr az ő népének erőssége,
s fölmentője megmentő védelmezője.
⁹ Uram, mentsd meg népedet,
áldd meg örökségedet,
kormányozd és tedd naggyá őket mindörökké!

29. ZSOLTÁR (28)

Isten dicsősége a viharban

¹ Zsoltár Dávidtól.
Adjatok az Úrnak, Istennek fiai,
adjatok az Úrnak dicsőséget és tiszteletet,
² adjatok dicsőséget az Úr nevének,
imádjátok az Urat szent ragyogásban!
³ Az Úr hangja zeng a vizek fölött;
A fölséges Isten mennydörög,
ott van az Úr a nagy vizek fölött.
⁴ Az Úr szava erősen zeng,
az Úr szava fenséges.
⁵ Az Úr szava cédrusokat tördel,

a Libanon cédrusait összetöri az Úr.
6 Szökell szavára mint a borjú,
a Libanon s a Szirjon, mint a fiatal bölény.
7 Az Úr hangja tüzes lángokat szór,
8 az Úr hangja megrendíti a pusztát,
megremegteti az Úr Kádes pusztáját.
9 Az Úr hangja a szarvasünőket vajúdasba hozza,
a sűrűséget megritkítja,
s templomában mindenki így szól: Ó, mily dicső!

10 Az Úr a vízár fölött trónol,
és az Úr trónol, mint király örökké.
11 Az Úr hatalmat ad népének,
és békességgel áldja meg népét az Úr.

30. ZSOLTÁR (29)

Hálaadás halálveszélyből való szabadulásért

1 Zsoltár. Ének a Templomszentelés ünnepére. Dávidtól.
2 Magasztallak, Uram, mert fölemeltél engem,
és nem engedted, hogy ellenségeim örüljenek fölöttem.
3 Hozzád kiáltottam, Uram, én Istenem,
és te meggyógyítottál engem.
4 Uram, visszahoztad lelkemet az alvilágból,
életben tartottál, hogy ne szálljak a sírba.
5 Zengjetelek zsoltárt az Úrnak, ti is az ő szentjei,
áldjátok szent emlékezetét!
6 Mert haragja csak egy pillanat,
de élethosszig tart jóakarata.
Este a sírás tér be,
de reggelre a vidámság.
7 Mikor dúslakodtam, így szóltam:
»Nem fogok meginogni sohasem.«
8 Mert te, Uram, kegyességedben
szilárdná tetted dicsőségemet.
De te elfordítottad arcodat tőlem,
és én megrendültem.

⁹ Ekkor, Uram, hozzád kiáltottam,
és Istenemhez könyörögtem.
¹⁰ Mi hasznod lenne véremből,
ha leszálnék a sírgödörbe?
Vajon a por magasztalhat-e téged,
és hirdetheti-e hűségedet?
¹¹ Meghallgatott az Úr és megkönyörült rajtam,
az Úr lett az én segítségem.
¹² Sírásomat öröménekké változtattad,
szőrruhámat szétszaggattad,
vidámsággal öveztél körül,
¹³ hogy énekeljen neked dicsőségem,
és sohase hallgasson.
Áldalak érte örökké, Uram, én Istenem!

31. ZSOLTÁR (30)

Isten, a biztos menedék

¹ A karvezetőnek. Zsoltár Dávidtól.
² Uram, tebenned remélek,
soha meg ne szégyenüljek,
igazságodban szabadíts meg engem!
³ Hajtsd hozzám füledet, siess, szabadíts meg!
Légy oltalmazó sziklám és megerősített házam,
hogymegszabadíts engem!
⁴ Mert erősségem és menedékem vagy,
a te nevedért légy vezérem és viseld gondomat!
⁵ Ments ki ebből a csapdából,
amelyet ellenem titokban felállítottak,
hiszen te vagy erősségem.
⁶ Kezedbe ajánlom lelkemet,
ments meg engem, Uram, igazság Istene!
⁷ Gyűlölöd azokat, akik üres hiúságok után futnak,
én azonban az Úrba vetem bizalmamat.
⁸ Ujjongva örvendek irgalmasságodnak,
hisz megláttad megalázottságomat,
észrevetted ínségemet,
⁹ és nem juttattál ellenség kezére,

sőt tágas térre állítottad lábamat.

¹⁰ Könyörülj rajtam, Uram, mert szorongatnak engem,
szemem, lelkem, testem a búsulástól elsenyved,

¹¹ mert fájdalomban enyészik el életem,
és éveim siránkozásban.

Az ínségtől ellankad erőm és remegnek csontjaim.

¹² Temérdek ellenségem miatt csúfsággá lettem,
szomszédaim és ismerőseim nagyon félnek tőlem:
akik meglátnak az utcán, elfutnak előlem.

¹³ Mint a halott, feledésbe mentem a szívekben,
mint összetört edény, olyanná lettem.

¹⁴ Mert hallottam sokak szidalmazását,
az iszonyatot mindenfelől;
amint egybegyűltek ellenem mindannyian,
s azon tanakodtak, hogy elveszik életem.

¹⁵ Én azonban benned bízom, Uram;
azt mondom: »Te vagy az én Istenem!

¹⁶ Sorsom a te kezében van.«

Ments meg ellenségeim kezéből s üldözőimtől!

¹⁷ Ragyogtasd fel szolgád fölött arcodat,
szabadíts meg irgalmasságodban.

¹⁸ Uram, ne hagyd, hogy szégyen érjen,
hisz segítségül hívlak téged.

Érje szégyen a gonoszokat
és némuljanak el az alvilágban.

¹⁹ Némuljanak el az álnok ajkak,
melyek az igaz ellen gonoszat szólnak,
kevélyen és megvetéssel.

²⁰ Uram, milyen bőséges a te édességed,
amelyet elrejtettél a téged félők számára,
amelyet a benned bízóknak juttatsz
az emberek fiai előtt!

²¹ Elrejtetted őket arcod rejtekében
az emberek háborgatása elől;
megoltalmazod őket hajlékodban
a perlekedő nyelvektől.

²² Áldott az Úr, mert csodásan megmutatta

irgalmát nekem a megerősített városban!

²³ Én ugyan azt gondoltam ijedtemben:

»Elvetettél szemed elől engem!«

Te azonban meghallgattad könyörgésem szavát,
amikor kiáltottam hozzád.

²⁴ Szeressétek az Urat, szentjei mind,
mert az Úr megőrzi a hűségest,
de bőségesen megfizet a kevélyen cselekvőknek.

²⁵ Legyetek bátrak és erősítsétek meg szívetek,
mindnyájan, akik az Úrban reménykedtek!

32. ZSOLTÁR (31)

Öröm Isten bocsánata miatt

¹ Maszkál Dávidtól.

Boldog, akinek gonoszsága bocsánatot nyert,
és akinek bűne el van takarva.

² Boldog az, akinek az Úr nem tudja be vétkét,
s akinek lelkében nincsen csalárdság.

³ Amíg hallgattam, csontjaim megöregedtek,
s egész nap jajgattam.

⁴ Mert éjjel-nappal rám nehezedett kezed,
ellankadt erőm, mint a nyár hevében.

⁵ Megvallottam előtted bűnömet,
gonoszságomat el nem rejtettem.

Elhatároztam: »Megvallom magam ellen hűtlenségemet az Úrnak.«

És te vétkem gonoszságát megbocsátottad.

⁶ Hozzád fohászkodjon tehát minden szent alkalmas időben,
akkor áradjanak bár a vizek, el nem érik őket.

⁷ Te vagy menedékem, megőrzöl a veszedelemtől;
Körülveszel a szabadulás örömeivel.

⁸ Értelmet adok neked és megtanítlak
az útra, amelyen járnod kell;
rajtad tartom szemem.

⁹ Ne legyetek értelmetlenek, mint a ló és az öszvér:
amelyeknek fékkel és zablával kell szorítani az állát,
másként nem közelednek hozzád.

¹⁰ Sok csapás éri a bűnöst,

ám az Úrban remélőt irgalom övezi.
11 Örvendjete az Úrban és vigadjatok, igazak,
ujjongjatok mindnyájan egyenes szívűek!

33. ZSOLTÁR (32)

Dicsőítő ének a hatalmas és jóságos Istenről

1 Örvendezzetek igazak, az Úrban,
igaz emberekhez illik a dicséret!
2 Áldjátok az Urat lanttal,
zengjete neki dalt tízhúrú hárfával!
3 Daloljatok neki új éneket,
ujjongó szóval ügyesen zsoltárt énekeljete neki!
4 Mert igaz az Úr igéje,
és minden tette hűséggel teli.
5 Az igazságot és a törvényt szereti;
az Úr irgalma betölti a földet.
6 Az Úr szava alkotta az egeket,
szájának lehelete minden seregüket.
7 A tenger vizeit mintegy tömlőbe gyűjtötte,
az örvényeket tárházakba helyezte.
8 Félje az Urat az egész föld,
remegjen előtte a földkerekség minden lakója!
9 Mert ő szólt, és meglettek,
parancsolt, és létrejöttek.
10 Felforgatja az Úr a nemzetek szándékait,
elveti a népek gondolatait.
11 De megmarad az Úr terve mindörökre,
szíve szándéka nemzedékről nemzedékre.
12 Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr,
az a nép, amelyet tulajdonául kiválasztott!
13 Letekint az Úr az égből, mind látja az emberek fiait,
14 hajlékából nézi a föld megannyi lakóját.
15 Egytől-egyig ő alkotta szívüket,
ismeri minden tettüket.
16 Nem szabadítja meg a királyt a nagy sereg,
s a hőst nem menti meg nagy ereje.
17 Nem nyújt neki a ló biztos segítséget,

nem szabadítja meg hatalmas ereje.

¹⁸ De íme, nézi az Úr szeme azokat, akik félik őt,
akik remélik irgalmát,

¹⁹ és megmenti a haláltól lelküket,
s éhínség idején is táplálja őket.

²⁰ Lelkünket az Úr hordozza,
ő segít meg s oltalmaz minket.

²¹ Valóban, benne örvend a szívünk,
és szent nevében reménykedünk.

²² Legyen, Uram, irgalmad rajtunk,
amint benned bizakodunk!

34. ZSOLTÁR (33)

Isten oltalmában

¹ Dávidtól, amikor örültséget színlelt
Abimelek előtt, és az továbbengedte őt.

ALEF ² Áldom az Urat minden időben,
ajkamon van dicsérete szüntelen.

BÉT ³ Az Úrban dicsekszik lelkem,
hallják meg a szelídek s örvendezzenek.

GÍMEL ⁴ Magasztaljátok az Urat velem,
dicsérjük együtt az ő nevét.

DÁLET ⁵ Kerestem az Urat és meghallgatott,
minden rettegésből kiragadott engem.

HÉ ⁶ Nézzetek rá és megvilágosultok,
és arcotok meg nem szégyenül.

ZAJIN ⁷ Íme ez a szegény kiáltott, az Úr meghallgatta,
és kiszabadította minden szorongatásából.

HÉT ⁸ Az Úr angyala az őt félőket körülsáncolja,
és kiragadja őket.

TÉT ⁹ Ízleljétek meg és lássátok, milyen édes az Úr,
boldog az az ember, aki őbenne bíz!

JÓD ¹⁰ Féljétek az Urat, szentjei mind,
mert nem szenvednek szükségét, akik őt félik!

KÁF ¹¹ Gazdagok nyomorba juthatnak s éhezhetnek,
de akik az Urat keresik, semmi jót sem nélkülöznek.

LÁMED ¹² Jöjjetek, fiaim, hallgassatok rám,

az Úr félelmére tanítlak titeket.

MÉM ¹³ Ki az, aki élni akar,

s jó napokat kíván látni?

NÚN ¹⁴ Őrizd meg nyelvedet a gonosztól,

s ajkad ne beszéljen csalárdságot!

SZÁMEK ¹⁵ Fordulj el a rossztól és tégy jót,

keresd a békét és azt kövesd!

AJIN ¹⁶ Az Úr szemmel tartja az igazakat,

és imádságukat meghallgatja.

PÉ ¹⁷ De az Úr tekintete ott a gonosztevőkön is,

hogyan eltörölje emléküket a földön.

CÁDÉ ¹⁸ Kiáltottak az igazak és az Úr meghallgatta,

és minden szorongatásukból kiszabadította őket.

QÓF ¹⁹ Közel van az Úr a megtört szívűekhez,

és megmenti az alázatos lelkűeket.

RÉS ²⁰ Sok nyomorúság éri az igazakat,

de az Úr valamennyiből kimentti őket.

SIN ²¹ Megőrzi minden csontjukat,

egy sem törik el közülük.

TAU ²² Gonoszságuk öli meg a bűnösöket,

s megbűnhődnek akik gyűlölik az igazat.

PÉ ²³ De szolgálít az Úr megszabadítja,

és senki sem bűnhődik, aki benne bíz.

35. ZSOLTÁR (34)

Segélykérés a hamis vádlókkal szemben

¹ Dávidtól.

Szállj perbe, Uram, azokkal, akik perlekednek velem,
harcolj azokkal, akik ellenem harcolnak.

² Ragadj fegyvert és pajzsot, kelj a segítségemre!

³ Végy lándzsát és bárdot üldözőim ellen,
mondd nekem: »Én vagyok a segítséged.«

⁴ Szégyenüljenek és hátráljanak meg,
akik életemre törnek!

Forduljanak vissza és szégyenüljenek meg,
akik ellenem gonoszat terveznek!

⁵ Legyenek olyanok, mint a por a szélben,

s az Úr angyala űzze őket!

⁶ Legyen útjuk sötét és síkos,
s az Úr angyala kergesse őket!

⁷ Mert ok nélkül tört vetettek ellenem,
ok nélkül vermet ástak nekem.

⁸ Érje őket olyan csapás, amelyre nem számítanak,
elrejtett hálójuk fogja meg őket magukat,
és önnön törükbe hulljanak!

⁹ Az én lelkem pedig az Úrban örvend,
gyönyörködik szabadításában.

¹⁰ Minden csontom azt mondja:
»Uram, ki hasonló hozzád?
Te megmented a nyomorultat attól, aki erősebb nála,
a szűkölködőt és szegényt azoktól, akik őt fosztogatják.«

¹¹ Hamis tanúk állnak elő,
arról faggatnak, amiről nem is tudok.

¹² Rosszal fizetnek nekem a jóért,
árvaságba döntik lelkemet.

¹³ Pedig én, amikor betegeskedtek, szőrruhát öltöttem,
bőjttel sanyargattam magamat,
és imádságom feléjük fordult bensőmben.

¹⁴ Úgy járkáltam, mintha barátaim vagy testvéreim volnának,
szomorúan meggörnyedtem, mint aki anyját siratja.

¹⁵ De amikor én meginogtam, összegyűltek és örvendeztek,
tudtomon kívül összegyűltek ellenem, hogy verjenek.

¹⁶ Elszéledtek de nem nyugszanak,
kísértenek, csúfolódva csúfolgatnak,
vicsorgatják rám fogukat.

¹⁷ Uram, mikor tekintesz rám?
Mentsd meg gonoszságuktól éltemet,
az oroslánoktól egyetlen lelkemet.

¹⁸ Hadd adjak hálát neked a nagy gyülekezetben,
a nagyszámú nép közt hadd dicsérjelek.

¹⁹ Ne örüljenek rajtam hamis ellenségeim,
akik ok nélkül gyűlölnek és hunyorgatnak szemükkel.

²⁰ Mert nem békésen beszélnek,
és álnok dolgokat terveznek a föld szegényei ellen.

²¹ Kitátják ellenem szájukat, és hahotázva mondják:
 »Jól van, jól van, saját szemünk látta!«
²² Uram, te láttad; ne maradj csendben,
 Uram, ne távozzál tőlem!
²³ Ébredj fel és figyelj ítéletemre,
 én Istenem, Uram, az én ügyemre!
²⁴ Ítéld meg igazságod szerint, Uram, én Istenem,
 hogy ne örvendjenek rajtam,
²⁵ és ne gondolhassák szívükben: »Jól van, én lelke!«
 Ne mondhassák: »Felfaltuk!«
²⁶ Piruljanak el, jussanak szégyenbe mind,
 akik örülnek szerencsétlenségemen;
 öltsenek szégyent, gyalázatot,
 akik kevélyen beszélnek ellenem.
²⁷ De ujjongjanak és örvendezzenek,
 akik igazamat óhajtják,
 és mondják szüntelen: »Magasztaltassék az Úr,
 aki szolgájának békességét akarja!«
²⁸ Nyelvem hirdeti majd igazságodat,
 és dicséretedet egész nap.

36. ZSOLTÁR (35)

Isten, az élet forrása

¹ A karvezetőnek. Az Úr szolgájától, Dávidtól.
² Elhatározza magában a gonosz, hogy vétkezik,
 szeme előtt nincs Isten félelme.
³ Színe előtt álnokul cselekszik,
 hadd tapasztalják gyűlöletes gonoszságát.
⁴ Gonoszság és csalárdság szájának beszéde,
 tudni sem akar arról, hogy a jót cselekedje.
⁵ Fekvőhelyén gonoszságon jár az esze,
 minden utat, amely nem jó, kipróbál,
 s nem gyűlöli a rosszat.
⁶ Uram, az égig ér kegyességed,
 a fellegekig hűséged.
⁷ Igazságosságod olyan, mint az Isten hegyei,
 ítéleteid hatalmas mélységek;

fenntartasz, Uram, embert és állatot.
⁸ Istenem, milyen gazdag a te irgalmasságod!
 Az emberek fiai szárnyad oltalmába menekülnek.
⁹ Megrészegülnek házad dús javaitól,
 gyönyörűséged patakjával itatod őket.
¹⁰ Mert nálad van az élet forrása,
 és világosságod által látunk világosságot.
¹¹ Terjeszd ki irgalmadat ismerőidre,
 igazságodat az igaz szívűekre.
¹² A kevélység lába ne taposson,
 s meg ne ingasson a bűnös keze engem.
¹³ Íme elhullanak a gonosztevők,
 úgy megkergeted őket, hogy meg sem állhatnak.

37. ZSOLTÁR (36)

Isten, az igazak védelmezője

¹ Dávidtól.
ALEF Ne irigykedj az elvetemültekre,
 ne féltékenykedj a gonosztevőkre;
² mert mint a fű, csakhamar elszáradnak,
 s elfonnyadnak mint a zöldellő növény.
BÉT ³ Bízzál az Úrban s a jót cselekedd,
 akkor a földön fogsz lakni és betelsz hűséggel.
⁴ Az Úrban leld gyönyörűséged,
 s ő megadja neked szíved kéréseit.
GÍMEL ⁵ Tárd fel az Úr előtt utadat,
 bízzál benne, ő majd eligazít.
⁶ Mint a világosságot, felragyogtatja igazságod,
 és mint a delet, jogodat.
DÁLET ⁷ Csendesülj el az Úrban és várd őt.
 Ne irigykedj arra, akinek szerencsés az útja,
 se arra az emberre, akinek cselekvése álnok.
HÉ ⁸ Állj el a haragtól és hagyd a bosszúságot,
 ne irigykedj, hogy bűnbe ne essél.
⁹ Mert kiirtás vár a gonosztevőkre,
 s az Úrban bízók öröklik a földet.
VAU ¹⁰ Kevés idő múlva a bűnös már nem lesz,

a helyét sem találod, ha keresed.

11 A szelídek pedig öröklík a földet,
és élvezik a béke teljességét.

ZAJIN **12** Les a bűnös az igazra,
fogát vicsorítja rá.

13 Ám az Úr kineveti őt,
mert előre látja, hogy eljön az ő napja.

HÉT **14** A bűnösök kardot rántanak, megfeszítik íjukat,
hogy elejtsék a szegényt és a szűkölködőt,
hogy megöljék az igaz úton járó.

15 De saját szívükbe hatol a kardjuk,
s összetörik íjuk.

TÉT **16** Többet ér a kevés az igaznak,
mint sok bűnösnek a gazdagsága;
17 mert összetörik a bűnösök karja,
de az Úr erőt ad az igaznak.

JÓD **18** Ismeri az Úr az ártatlanok napjait,
s örökségük örökre megmarad.

19 Rossz időkben sem vallanak szégyent,
s az éhség napjaiban is jóllaknak.

KÁF **20** A bűnösök azonban elvesznek,
s az Úr ellenségei eltűnnek, mint a mezők ékessége,
eltűnnek, miként a füst.

LÁMED **21** Kölcsönre szorul majd a bűnös
és megfizetni nem tudja,
de az igaz megkönyörül majd és adakozik.

22 Mert az ő áldottai öröklík a földet,
az átkozottak pedig elvesznek.

MÉM **23** Az Úr teszi szilárdná az ember lépteit,
és útjában kedvét leli.

24 Ha el is esik, sem üti meg magát,
mert az Úr alátartja kezét.

NÚN **25** Ifjú voltam, meg is öregedtem,
de sohasem láttam az igazat elhagyottan,
sem gyermekét kenyeret koldulni.

26 Könyörül és adakozik szüntelen,
és áldott lesz gyermeke.

SZÁMEK ²⁷ Kerüld a rosszat, jót cselekedj,
hogymegmaradhass örökkön-örökké!

²⁸ Mert az Úr szereti az igazságot,
s szentjeit el nem hagyja.

AJIN Örökre megbűnhődnek a gonoszok,
és kipusztul az istentelenek magva.

²⁹ Az igazak pedig öröklík a földet,
s örökkön-örökké rajta laknak.

PÉ ³⁰ Bölcsességet beszél az igaznak szája,
és igazságot szól nyelve.

³¹ Szívében van Istenének törvénye,
s nem ingadozik lépése.

CÁDÉ ³² Leselkedik a bűnös az igazra, és halálra keresi;

³³ de az Úr nem adja kezére,
s nem ítéli el, ha ítéletet mond felette.

QÓF ³⁴ Várd az Urat és őrizd meg útjait,
ő majd felmagasztal és öröklőd a földet;
látni fogod a bűnösök vesztét.

RÉS ³⁵ Láttam az istentelent
amint mindenek fölé emelkedik,
zöldellő cédrusként magasodik;

³⁶ de íme, már nem volt ott, amikor visszatértem,
kerestem és nem találtam.

SIN ³⁷ Ügyelj az ártatlanságra és figyelj az igazságra:
mert a békés embernek van jövője,

³⁸ de egy szálíg elvesznek a gonoszok,
a bűnösök jövője pusztulás.

TAU ³⁹ Megsegíti az Úr az igazakat,
oltalmazójuk a szorongatás idején.

⁴⁰ Megsegíti őket az Úr és megszabadítja,
megmenti a bűnösöktől és megsegíti őket,
mert őbenne reméltek.

38. ZSOLTÁR (37)

Beteg ember panasza

- ¹ Zsoltár Dávidtól. Emlékezésül.
- ² Uram, ne vádolj engem bosszúságodban,
ne fenyíts meg haragodban.
- ³ Mert nyilaid belém hatoltak,
és kezéd rám nehezedik.
- ⁴ Haragod miatt nincs ép hely a testemen,
bűneim miatt nincs nyugalma csontjaimnak.
- ⁵ Mert gonoszságaim elborítják fejemet,
és súlyos teherként nehezednek rám.
- ⁶ Rothadnak és üszkösödnek sebeim,
oktalanságom miatt.
- ⁷ Nyomorult lettem, egészen meggörnyedtem,
szomorkodva járok-kelek naphosszat.
- ⁸ Ágyékomat gyulladás lepte el,
nincs ép hely testemen.
- ⁹ Nagyon elgyötört és elcsigázott vagyok,
szívem fájdalmában kiáltozom.
- ¹⁰ Uram, előtted van minden vágyódásom,
sóhajom nincs elrejtve előtted;
- ¹¹ szívem vergődik, erőm elhagyott,
még szemem világa sincs velem.
- ¹² Ha közelednek felém barátaim és társaim, megállnak,
akik velem tartottak, messze maradnak.
- ¹³ Tört vetnek, akik életemre törnek,
akik vesztemet akarják, álnokságot beszélnek,
s naphosszat cselet szőnek.
- ¹⁴ Én azonban, mint a süket, nem hallok,
olyan vagyok mint a néma, aki nem nyitja ki száját;
- ¹⁵ olyanná lettem, mint az, aki nem hall,
mint akinek nincs védekező szó a szájában.
- ¹⁶ Mert reményemet, Uram, beléd vetem,
te meghallgatsz, Uram, én Istenem!
- ¹⁷ Hisz azt mondom: »Miattam sohase örvendjenek,
és ha lábam meginog, ne kérkedjenek fölöttem.«
- ¹⁸ Mert közel vagyok az eleséshez,

fájdalmam mindenkor előttem van.
19 Mert megvallom gonoszságomat,
és bánkódom bűnöm miatt.
20 De ellenségeim élnek és fölém kerekednek,
sokan vannak, akik igazságtalanul gyűlölnek,
21 akik a jóért rosszal fizetnek,
és bántanak, mert jóra törekszem.
22 Ne hagyj el engem, Uram,
én Istenem, ne távozzál el tőlem!
23 Siess segítségemre, Uram, én szabadítóm!

39. ZSOLTÁR (38)

A mulandó ember szüksége

1 Iditun karvezetőnek. Dávid zsoltára.
2 Így szóltam: »Vigyázok útjaimra,
hogy ne vétkezzem nyelvemmel;
féket teszek számra,
míg a bűnös szemben áll velem.«
3 Elnémultam, megalázkodtam,
hallgattam minden vigasztalás nélkül,
és fájdalmam megújult.
4 Szívem csak izzott bensőmben,
amíg elmélkedtem, tűz égette lelkem.
5 Nyelvem szólásra indult:
»Add tudtomra, Uram, végemet, és napjaim számát,
hadd tudjam, milyen rövid az életem!«
6 Íme napjaimat arasznyivá tetted,
s létem olyan előtted, mint a semmi.
Bizony csak hiábavalóság minden élő ember.
7 Bizony mint az árnyék, elmúlik az ember,
bizony hiába is fáradozik.
Halmozza a kincset és nem tudja,
ki gyűjti majd be azt.
8 Nos hát, miben reménykedjem Uram?
Csak benned van reménységem.
9 Ragadj ki engem minden gonoszságomból,
ne tégy ki az esztelenek gyalázatának.

¹⁰ Elnémulok, nem nyitom ki számat,
mert te tetted ezt velem.
¹¹ Vedd le rólam csapásaidat,
mert elpusztulok kezed ütései alatt.
¹² Gonoszságáért fenyítéseiddel bünteted az embert;
s kezed alatt pókhálóként elenyészik élete.
Bizony, hiábavaló minden ember!
¹³ Hallgasd meg, Uram, könyörgésemet,
fogadd füledbe esdeklésemet.
Ne hagyd válasz nélkül könnyeimet,
hisz vándor vagyok én tenálad
és zsellér, mint atyáim mindnyájan.
¹⁴ Fordítsd el rólam haragod, hogy enyhülést leljek,
mielőtt eltávoznék, hogy ne legyek többé!

40. ZSOLTÁR (39)

Hálaadás, bizalom és könyörgés

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
² Várva-vártam az Urat, s ő lehajolt hozzám,
³ meghallgatta könyörgésemet,
kihúzott a nyomorúság verméből, a sár fertőjéből.
Lábamat kősziklára helyezte,
lépésemet biztossá tette.
⁴ Új éneket adott számba,
Istenünket dicsérő szózatot.
Sokan látják és félelem fogja el őket,
s az Úrba vetik reményüket.
⁵ Boldog az az ember, aki az Úrba vetette reményét,
s aki nem tart a gőgösöktől,
a hazugságra vetemedőktől.
⁶ Sokat tettél értünk, Uram, én Istenem,
csodáiddal és terveiddel:
nincs hozzád hasonló senki sem!
Hirdetni akarom őket és beszélni róluk,
de túl sok ahhoz, hogy számba vehetném.
⁷ Vágóáldozatot és ételáldozatot nem kívántál,
hanem készségessé tetted fületem.

Égő- s bűnért való áldozatot nem követeltél,
8 ezért így szóltam: »Íme, eljövök!
A könyvtekercsben meg van írva rólam,
9 hogy teljesítsem akaratodat.
Ezt akarom, én Istenem,
törvényed a szívemben van.«
10 Nagy gyülekezet előtt hirdetem igazságodat;
íme, nem tartom vissza ajkamat, Uram, te tudod!
11 Igazságodat nem rejtem el szívemben,
hűségedet és segítségedet hirdetem.
Nem titkolom irgalmadat és hűségedet
a nagy gyülekezetben.
12 Te, Uram, ne vond meg irgalmadat tőlem,
kegyelmed és hűséged tartson fenn mindenkor engem,
13 mert számtalan veszély környékez.
Utolértek gonoszságaim, fel sem tudok tekinteni,
számosabbak, mint a hajsza fejemben,
és a szívem is elhagyott engem.
14 Teljék kedved, Uram, megmentésemben,
Uram, siess segítségemre.
15 Jöjjenek zavarba mind és szégyenüljenek meg,
akik életemre törnek, hogy elvegyék.
Hátráljanak meg és piruljanak,
akik rosszat akarnak nekem.
16 Dermedjenek meg zavarukban,
akik azt mondják: »Úgy kell neked!«
17 Ujjongjanak s örvendezzenek benned
mindazok, akik téged keresnek;
»Magasztaltassék az Úr!« – mondják mindenkor,
akik örvendeznek szabadításodon.
18 Bár én koldus vagyok és szegény,
az Úr majd gondoskodik rólam.
Segítóm és szabadítóm te vagy,
Istenem, ne késlekedj!

41. ZSOLTÁR (40)

Beteg és üldözött ember imája

- ¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
- ² Boldog, aki a szegénynek gondját viseli!
A nyomorúság napján megmenti őt az Úr.
- ³ Az Úr megtartja őt és elteti, boldoggá teszi a földön,
és nem adja át ellenségei dühének.
- ⁴ Az Úr megsegíti őt fájdalmainak ágyán;
enyhülést adsz neki, valahányszor betegen fekszik.
- ⁵ Így szóltam: »Uram, kegyelmezz nekem,
gyógyíts meg, bár vétettem ellened!«
- ⁶ Ellenségeim rosszat mondanak rólam:
»Mikor hal meg, hogy neve is kivesszen?«,
- ⁷ s ha eljön valaki, hogy meglátogasson,
hiábavalóságot beszél;
szíve megszedi magát gonoszsággal,
kimegy az utcára és kibeszéli.
- ⁸ Suttog ellenem minden ellenségem,
rosszat terveznek ellenem.
- ⁹ »Átok borult rá,
ha lefekszik, nem kel föl többé.«
- ¹⁰ Még jó barátom is, akiben reméltem,
aki kenyeremet ette, felemelte sarkát ellenem.
- ¹¹ Te azonban, Uram, légy hozzám irgalmas,
állíts talpra engem, hadd fizessenek meg nekik!
- ¹² Abból tudom majd meg, hogy bennem kedved leled,
hogy ellenségem nem örvendezik fölöttem.
- ¹³ Felkarolsz engem ártatlanságomért,
és színed elé állítasz mindörökké.
- ¹⁴ Áldott legyen az Úr, Izrael Istene,
öröktől fogva mindörökké. Ámen! Ámen!

MÁSODIK KÖNYV (42-72. zsoltár)

42. ZSOLTÁR (41)

Vágyakozás az élő Isten után

- ¹ A karvezetőnek. Maszkíl, Kóré fiaitól.
- ² Amint a szarvas kívánczik a forrás vizéhez,
úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem!
- ³ Szomjazza lelkem az erős, élő Istent:
mikor jutok oda, hogy Isten színe előtt megjelenjek?
- ⁴ Éjjel-nappal könnyem a kenyerem,
hiszen napról-napra azt mondják nekem: »Hol van a te Istened?«
- ⁵ Kiöntöm lelkemet és arra emlékezem,
hogyan vonultam a csodás hajlék helyére, az Isten házához
hangos ujjongással és hálaadással, az ünneplő sokasággal.
- ⁶ Miért vagy szomorú, lelkem,
miért háborogsz bennem?
Bízzál Istenben, mert fogom még áldani őt,
arcom üdvösségét, az én Istenemet!
- ⁷ Lelkem elcsüggedt bennem, azért rád gondolok
a Jordán és a Hermon földjéről, a Miszár hegyéről.
- ⁸ Örvény örvényt hív elő, amíg harsognak zuhatagjaid:
mind áthaladnak rajtam árjaid és hullámaid.
- ⁹ Nappal kegyességét küldi nekem az Úr,
s éjjel neki szól énekem:
imádkozom éltem Istenéhez.
- ¹⁰ Ezt mondom Istennek: »Oltalmazóm,
miért feledkezel meg rólam?
Miért kell szomorúan járnom-kelnem,
miközben sanyargat engem ellenségem?«
- ¹¹ Amíg csontjaimat törve, gyaláznak elnyomóim,
és napról-napra azt mondják nekem: »Hol van a te Istened?«
- ¹² Miért vagy szomorú, lelkem,
miért háborogsz bennem?
Bízzál Istenben, mert fogom még áldani őt,
arcom üdvösségét, az én Istenemet!

43. ZSOLTÁR (42)

¹ Szolgáltass nekem igazságot, Istenem,
kelj ügyem védelmére az istentelen nemzetséggel szemben;
a gonosz és álnok embertől szabadíts meg engem!
² Hisz te vagy, Isten, az én menedékem,
miért vetsz el engem?
Miért kell szomorúan járnom-kelnem,
miközben sanyargat engem ellenségem?
³ Küldd el világosságodat és igazságodat,
hadd vezessenek és vigyenek el engem
szent hegyedre s hajlékodbá.
⁴ És bemegyek Isten oltárához,
ujjongásom örömének Istenéhez,
és lantszóval dicsérlek téged, Isten, én Istenem.
⁵ Miért vagy szomorú, lelkem,
miért háborogsz bennem?
Bízzál Istenben, mert fogom még áldani őt,
arcom üdvösségét, az én Istenemet!

44. ZSOLTÁR (43)

Síralom háború idején

¹ A karvezetőnek. Maszkíl, Kóré fiaitól.
² Isten, tulajdon fülünkkel hallottuk,
atyáink beszéltek el nekünk,
mit műveltél napjaikban, a hajdankor napjaiban.
³ Nemzeteket szórt szét kezéd, őket pedig elültetted,
népeket sanyargattál meg, őket pedig kiterjesztetted.
⁴ Nem kardjukkal szereztek országot,
s nem karjuk juttatta diadalra őket,
hanem a te jobbod, a te karod,
s arcod ragyogása, mert bennük lelted kedvedet.
⁵ Te vagy az én királyom és Istenem,
te küldesz segítséget Jákobnak.
⁶ Általad ökleljük ellenségeinket,
neveddel tiporjuk le támadóinkat.
⁷ Mert nem az íjamban bízom,
nem a kardom hoz szabadulást nekem.

⁸ Sanyargatóinktól te mentesz meg minket,
és te szégyeníted meg gyűlölőinket.
⁹ Mindennap Istenben dicsekszünk,
és a te nevedet magasztaljuk mindörökké.
¹⁰ De most elvetted és szégyenben hagytál minket,
nem vonultál ki seregeinkkel, ó Isten.
¹¹ Megfutamítottál ellenségeink előtt,
és gyűlölőink fosztogatnak minket.
¹² Vágójuhok gyanánt odaadtál minket,
szétszórtál a nemzetek között.
¹³ Népedet ár nélkül eladtad,
nem lettél gazdagabb a cserével.
¹⁴ Kiszolgáltatál szomszédaink gyalázásának,
azok nevetésének és gúnyolódásának,
akik körülöttünk laknak.
¹⁵ Példabeszédül vetted minket a nemzeteknek,
fejüket csóváltják fölöttünk a népek.
¹⁶ Egész nap szemem előtt van szégyenem,
s arcom gyalázata elborít engem,
¹⁷ hogy gúnyolódót és szidalmazót kell hallanom,
ellenséget és üldözőt kell látnom.
¹⁸ Mindez ránk szakadt, pedig mi nem feledtünk el téged,
nem szegtük meg szövetségedet.
¹⁹ Szívünk nem fordult el tőled,
és nem tértek el ösvényeink a te utaidtól,
²⁰ noha kiűztél minket a sakálok helyére,
és beborítottál minket a halál árnyékával.
²¹ Ha Istenünk nevét elfeledtük volna,
ha más istenek felé tártuk volna kezünket,
²² nemde számonkérné azt Isten?
Hiszen ő ismeri a szív rejtekeit.
²³ Ámde minket mindenkor teérted gyilkolnak,
és levágásra szánt juhoknak tartanak.
²⁴ Ébredj fel, miért alszol, Uram?
Ébredj fel, ne taszíts el végleg!
²⁵ Miért fordítod el arcodat,
s felejtet el ínségünket és szorongatásunkat?

²⁶ Hisz lelkünk a porba hanyatlott,
testünk a földhöz tapadt.
Kelj, Uram, segítségünkre,
és irgalmadban válts meg minket!

45. ZSOLTÁR (44)

Ének a királyi esküvőről

¹ A karvezetőnek. A »Liliomok« szerint. Kóré fiaitól.
Maszkil. Szerelmes ének.
² Szívem ünnepi szózatától árad,
a királynak zengem dalomat.
Nyelvem, mint a gyorsíró vesszeje.
³ Ékesebb vagy az emberek fiainál,
kedvesség ömlik el ajkadon,
azért áldott meg téged örökre az Isten.
⁴ Kösd fel derekadra kardodat, te hős,
dicsőiségedet és ékességedet.
⁵ Kelj útra ékességedben és haladj diadallal
a hűségért, a szelídségért és az igazságért.
Csodákra tanítson jobb kezed:
⁶ hegyes nyilaid népeket terítenek le eléd
a király ellenségeinek szívébe hatolnak.
⁷ Királyi trónod, Isten, örökké áll,
kormánypálcád az igazság pálcája.
⁸ Szereted az igazságot, gyűlölöd a gonoszságot,
azért kent fel téged Isten, a te Istened,
az öröm olajával, társaid felett.
⁹ Mirha, áloé és kasszia árad ruháidból,
elefántcsont-palotákból hárfa gyönyörködtet.
¹⁰ Királyleányok vannak díszes udvarodban;
jobbodon a királyné áll, Ofír aranyától ékesen.
¹¹ Halljad, leányom, figyelj, hajtsd ide füledet,
feledd el népedet és atyád házáat.
¹² Íme, a király kívánja szépségedet.
Hiszen ő a te urad, hódolj előtte.
¹³ Ajándékkal esdik majd tekintetedet Tírusz leányai,
s valamennyien a nép gazdagjai.

¹⁴ Belül csupa szépség a király leánya,
kívül arannyal átszőtt ruha takarja.
¹⁵ Hímzett öltözetben vezetik a királyhoz,
szűz társnői követik, hozzád vezetik őket.
¹⁶ Örvendezve, ujjongással bevezetik őket,
bevonulnak a király házába.
¹⁷ Atyáid helyébe fiaid születnek,
az egész világ fejedelmeivé teszed őket.
¹⁸ Megemlékezem nevedről mindenkor, nemzedékről-nemzedékre,
s dicsérni fognak érte a népek mindenkor és örökkön-örökké.

46. ZSOLTÁR (45)

Isten a mi erős várunk

¹ A karvezetőnek. Kóré fiaitól.
A »Szüzek« szerint. Ének.
² Menedékünk és erőnk az Isten,
a ránk zúdult számos bajban ő a mi segítőnk.
³ Nem félünk tehát, rendüljön bár meg a föld,
merüljenek bár a tenger mélyére a hegyek.
⁴ Zúgjanak bár és háborogjanak vizei,
rendüljenek meg bár erejétől a hegyek.
⁵ Folyó árja örvendezteti meg Isten városát,
a Fölséges megszentelt hajlékát.
⁶ Isten lakik benne: nem inog meg,
mielőtt megvirrad, megsegíti őt Isten.
⁷ Nemzetek háborogtak, országok inogtak,
de ő hangját hallatta és megrendült a föld.
⁸ Velünk van a seregek Ura,
Jákob Istene a mi menedékünk!
⁹ Jöjjetek és lássátok az Úr műveit,
csodáit, amelyeket a földön végbevitt.
Meggzűnteti a háborúkat mindenütt a föld széléig,
¹⁰ széttöri az íjakat és összezúzza a fegyvereket,
tűzben égeti el a pajzsokat.
¹¹ Álljatok meg és lássátok, hogy én vagyok az Isten:
magasztalni fognak engem a nemzeteknek,
s magasztalni fog a föld.

¹² Velünk van a seregek Ura,
Jákob Istene a mi menedékünk!

47. ZSOLTÁR (46)

Isten minden nép királya

¹ A karvezetőnek. Kóré fiainak zsoltára.
² Tapsoljatok mindnyájan, nemzetek,
örvendezzetek Istennek ujjongó szóval,
³ mert az Úr felséges, rettenetes,
hatalmas királya ő az egész földnek.
⁴ Alánk vetette a népeket,
lábunk alá a nemzeteket.
⁵ Kiszemelte nekünk örökségünket,
Jákob ékességét, melyben kedvét leli.
⁶ Ujjongás közepette felvonul az Isten,
harsonazengés között az Úr.
⁷ Zengjete Istennek, zsoltárt zengjete,
zengjete királyunknak, zengedezzetek.
⁸ Mert Isten az egész föld királya,
zengjete bölcsességgel.
⁹ Isten uralkodik a nemzeteken,
s ül szent trónusán az Isten.
¹⁰ Egybegyűlnek a népek fejedelmei
Ábrahám Istenének népével,
mert az Istené a föld pajzsa: s igen fenséges ő.

48. ZSOLTÁR (47)

A nagy Király városa

¹ Ének. Kóré fiainak zsoltára.
² Nagy az Úr, minden dicséretre méltó
Istenünk városában.
³ Pompás magaslat az ő szent hegye,
gyönyörűsége az egész földnek.
Sion hegye messzi észak, a nagy király városa,
⁴ házaiban úgy ismerik Istent, mint menedéket.
⁵ Mert íme, a föld királyai összegyűltek és egyesültek,
⁶ de ahogy meglátták, ámulatba estek,

megrémültek, megremegtek;
7 rettegés fogta el őket ott,
s a vajúdó asszonyéhoz hasonló gyötrelem.
8 Hatalmas széllel összetörted a tarzisi hajókat.
9 Amint hallottuk, magunk is láttuk,
hogyan a seregek Urának városát,
amely mi Istenünknek városát örökre alapította Isten!
10 Megemlékezünk irgalmadról, ó Isten,
templomod belsejében.
11 Mint ahogy híred, ó Isten, dicséreted is
betölti a föld határait; jobbold igazsággal teljes.
12 Örvendezik Sion hegye,
s Júda leányai ujjongva örülnek ítéleteidnek, Uram.
13 Járjátok körül Siont, nézzétek meg,
számláljátok meg tornyait!
14 Tekintsétek meg erődítéseit, járjátok be házait,
hogyan elmondhassátok a jövő nemzedéknek!
15 Valóban ő az Isten,
amely mi Istenünk örökké, mindörökkön-örökké,
ő vezet minket mindörökké!

49. ZSOLTÁR (48)

Az ember mulandósága

1 A karvezetőnek. Kóré fiainak zsoltára.
2 Halljátok meg ezt, nemzetek, mindnyájan,
vegyétek fületekbe, földkerekség lakói, mindannyian:
3 mind alacsonysorsúak és nemesek,
gazdagok, szegények egyaránt!
4 Bölcsességet mond a szám,
okosságot a szívem elmélkedése.
5 Példabeszédre hajtom fülemet,
hárfaszóval tárom föl rejtélyemet.
6 Miért félnék a balszerencse napján,
ha körülvesz a gáncsokoskodók gonoszsága?
7 Ők saját erejükben bíznak,
vagyonuk nagyságával kérkednek.
8 Pedig az ember nem válthatja meg magát,

senki sem adhat Istennek váltságdíjat magáért.
⁹ Igen drága lelkének váltsága:
 soha meg nem fizetheti,
¹⁰ hogy örökké éljen és ne jusson az enyészetre.
¹¹ Hisz láthatja, meghalnak a bölcsek;
 ugyanúgy elvesznek, mint a balgák és az esztelenek,
 és másokra hagyják gazdagságukat.
¹² Sírjuk lesz lakóhelyük mindörökre;
 hajlékuk nemzedékről nemzedékre,
 noha nevet szereztek maguknak földjükön.
¹³ Az ember, övezze bár tisztelet, nem marad meg;
 olyan, mint az igavonó állat, amely kimúlik,
 bizony hasonló hozzá.
¹⁴ Ez az útja azoknak, akik önmagukban bíznak,
 és azoknak a vége, akik saját beszédükben gyönyörködnek.
¹⁵ Mint a juh, úgy terelődnek az alvilágba,
 a halál legelteti őket.
 Leszállnak a sírba sietve, alakjuk megsemmisül,
 az alvilág lesz lakásuk.
¹⁶ De az én lelkeket Isten megváltja,
 az alvilág hatalmából kiragad engem.
¹⁷ Ne félj, ha valaki meggazdagszik,
 ha megnövekszik háza dicsősége,
¹⁸ mert ha meghal, semmit sem visz magával,
 és dicsősége nem száll le utána.
¹⁹ Mondja bár áldottnak magát életében:
 »Dicsérni fognak téged, amiért magadnak tetted a jót«,
²⁰ mégis csak elmegy atyái nemzetségéhez,
 amely soha többé nem látja a világosságot.
²¹ Az ember, övezze bár tisztelet, okosságot nem tanúsít;
 olyan, mint az igavonó állat, amely kimúlik
 – bizony hasonló hozzá.

50. ZSOLTÁR (49)

A helyes istentisztelet

¹ Ászáf zsoltára.
 Szól az Úr, az istenek Istene,

és szólítja a földet napkelettől napnyugatig,
2 felragyog Sionból ékes szépséggel az Isten.
3 Jön íme, Isten,
íme, jön a mi Istenünk és nem hallgat:
színe előtt emésztő tűz, körülötte hatalmas fürgeteg.
4 Szólítja onnan felülről az eget
s a földet, hogy népe fölött ítélkezzék:
5 »Gyűjtsétek elém szentjeimet,
akik az áldozatban szövetségre léptek velem.«
6 Igazságát hirdetik az egek,
mert Isten tart ítéletet.
7 »Halljad én népem, hadd beszéljek,
Izrael, hadd tegyek bizonytságot ellened:
én Isten, a te Istened vagyok.
8 Nem áldozataidért perelek veled,
hisz égő áldozataid folyton előttem vannak.
9 Nem veszek el házadból fiatal bikákat,
sem nyájaidból kecskebakokat.
10 Mert enyém az erdő minden vadja,
az állatok ezrei a hegyekben.
11 Ismerem az ég minden madarát,
és ami csak mozog a mezőn, az enyém.
12 Ha éheznék, nem kellene neked szólnom,
mert enyém a földkerekség, s mindaz, ami betölti.
13 Eszem-e én a bikák húsát,
iszom-e én a kecskebakok vérért?
14 Dicséretet mutass be áldozatul Istennek,
és teljesítsd fogadalmadat a Fölségesnek.
15 Hívj segítségül a szorongatás napján:
megmentelek, és te dicsérni fogsz engem.«
16 A bűnöshöz azonban így szól az Isten:
»Miért beszélsz te parancsolataimról,
s miért veszed szádra szövetségemet?
17 Hiszen te gyűlölöd a fegyelmet,
és hátad mögé veted szavaimat.
18 Ha tolvajt láttál, vele tartottál,
házasságtörőssel közösködtél.

¹⁹ Szád gonoszságot árasztott,
és nyelved csalárdságot szótt.
²⁰ Leültél és testvéred ellen beszéltél,
és gáncsot vetettél anyád fia elé.
²¹ Így cselekedtél, s mivel én hallgattam,
azt hitted, hogy olyan vagyok, mint te.
Pedig perbeszállok veled
és mindezt felhozom ellened.
²² Értsétek meg ezt ti, akik megfélelkeztek Istenről,
nehogy védtelenek legyetek,
amikor elragadlak titeket!
²³ Aki a dicséret áldozatát mutatja be, az tisztel engem,
és aki büntelenül jár az úton,
annak mutatom meg Isten üdvösségét.«

51. ZSOLTÁR (50)

Könyörgés megbocsátásért és újjászületésért

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára,
² amikor Nátán próféta eléje járult,
miután ő Batsebával vétkezett.
³ Könyörülj rajtam, Isten, irgalmad szerint,
könyörületességed szerint töröld el gonoszságomat!
⁴ Moss egészen tisztára vétkemtől,
bűnömtől tisztíts meg engem!
⁵ Mert elismerem gonoszságomat,
és bűnöm előtttem van szüntelen.
⁶ Ellened vétkeztem, egyedül ellened,
s azt cselekedtem, ami előtted gonosz,
hogy igaznak bizonyulj beszédedben,
és igazságos a te ítéletedben.
⁷ Íme, gonoszságban fogantattam,
és bűnökben fogant engem az én anyám.
⁸ Íme, te a szív igazságát szereted,
bölcsségedet titokban kinyilatkoztattad nekem.
⁹ Hints meg engem izsóppal és megtisztulok,
moss meg engem és a hónál fehérebb leszek!
¹⁰ Add, hogy örömet és vidámságot halljak,

hadd ujjongjanak csontjaim, amelyeket összetörtél!

¹¹ Fordítsd el bűneimtől arcodat,
töröld el minden gonoszságomat!

¹² Tiszta szívet teremts bennem, Isten,
s az erős lelket újítsd meg bensőmben!

¹³ Színed elől ne vess el engem,
szent lelkedet ne vond meg tőlem!

¹⁴ Add vissza nekem üdvösséged örömét,
és készséges lélekkel erősíts meg engem!

¹⁵ Hadd tanítsam útjaidra a bűnösöket,
hogyan hozzád térjenek az istentelenek!

¹⁶ Szabadíts meg a vértől, Isten, szabadító Istenem,
hogyan nyelvem ujjongva hirdesse igazságodat!

¹⁷ Uram, nyisd meg ajkamat,
hadd hirdesse szám dicséretedet!

¹⁸ Hiszen nem kedveled a véres áldozatot,
ha égő áldozatot hozok, nem tetszik neked.

¹⁹ A töredelmes lélek áldozat Istennek,
a töredelmes, alázatos szívet, Isten, nem veted meg.

²⁰ Tégy jót, Uram, jóságodban Sionnal,
hogyan felépüljenek Jeruzsálem falai.

²¹ Akkor majd kedvedet leled az igaz áldozatban,
ajándékokban, egészen eléggő áldozatokban;
akkor majd fiatal bikákat tesznek oltárodra.

52. ZSOLTÁR (51)

A gonoszok gőgje – az igazak bizodalma

¹ A karvezetőnek. Maszkál Dávidtól,

² amikor az edomi Dóeg elment Saulhoz és hírül adta neki: »Dávid Ahimelek házába ment be.«

³ Mit kérkedsz a gonoszsággal,
aki hatalmas vagy az igazságtalanságban?

⁴ Álnokságot tervelsz egész nap,
nyelved, mint az éles borotva,
és gonoszságot művelsz.

⁵ Jobban szereted a rosszat, mint a jót,
hazugságot szívesebben szólnál, mint igazat.

⁶ Szeretsz minden ártó beszédet, te álnok nyelv!
⁷ El is pusztít érte Isten végleg,
hajlékodból kiköltöztet téged és kigyomlál,
kitépi gyökeredet az élők földjéből.
⁸ Félve látják majd ezt az igazak,
nevetnek rajta és ezt mondják:
⁹ »Így jár az az ember,
aki nem Istent választotta segítőjének,
hanem gazdagsága sokaságában bízott,
és felfuvalkodott hiúságában.«
¹⁰ Én azonban olyan vagyok,
mint a termékeny olajfa Isten házában,
bízom Isten irgalmában, mindörökkön örökké.
¹¹ Áldalak téged mindörökké, hogy így cselekszel;
remélek nevedben, mert jó vagy szentjeid színe előtt.

53. ZSOLTÁR (52)

Az istentagadók balgasága

¹ A karvezetőnek.
A »Mahálát« szerint. Maszkíl Dávidtól.
Így szól szívében az esztelen: »Nincs Isten.«
² Romlottak lettek és utálatosságokat művelnek,
nincs, aki jót cselekedne.
³ Lenéz Isten a mennyből az emberek fiaira,
hogyan lássa: van-e még okos, aki Istenre gondol?
⁴ Elfordultak mindannyian, megromlottak valamennyien,
nincs, aki jót cselekedne, nincs egyetlen egy sem!
⁵ Nemde mind értelmetlenek, akik gonoszat tesznek,
s fölfalják népemet, mint a kenyeret?
Nem hívják segítségül Istent,
⁶ és ott remegnek és félnek, ahol félni nem kell.
Mert Isten szétszórta azoknak a csontjait,
akik téged szorongattak,
szégyenbe jutottak, mert Isten elvetette őket.
⁷ Bárcsak eljönne Izrael segítsége Sionból!
Ha majd Isten jóra fordítja népe sorsát,
ujjong majd Jákob és örvendezik majd Izrael.

54. ZSOLTÁR (53)

Szorongatott ember segélykiáltása

¹ A karvezetőnek. Lantra. Maszkál Dávidtól, ² amikor Zíf lakói Saulhoz mentek és így szóltak:

»Íme, Dávid nálunk rejtőzködik.«

³ Isten, szabadíts meg engem nevedben,
hatalmaddal szolgáltatass igazságot nekem!

⁴ Isten, hallgasd meg imádságomat,
fogadd füledbe szám szavait.

⁵ Mert idegenek keltek föl ellenem,
erőszakosak törnek életemre,
akik nem tekintenek Istenre.

⁶ Íme, azonban, Isten segít engem,
s az Úr oltalmazza lelkemet.

⁷ Fordítsd a rosszat ellenségeimre,
igazságodban pusztítsd el őket!

⁸ Készségesen áldozom majd neked,
és hálát adok, Uram, jóságos nevednek;

⁹ mert minden nyomorúságból kiragadott engem,
és szemem lenézheti ellenségeimet.

55. ZSOLTÁR (54)

Magára hagyott ember panasza és bizalma

¹ A karvezetőnek. Lantra. Maszkál Dávidtól.

² Hallgasd meg, Isten, könyörgésemet,
ne rejtőzz el esdeklésem elől;

³ figyelj rám és hallgass meg engem.

Elcsüggedtem küzdelmemben, meggyötört

⁴ az ellenség kiáltozása, a bűnösök szorongatása.

Hiszen veszedelmet zúdítanak rám,
haragjukban ellenségeskednek velem.

⁵ Szívem remeg bennem,
halálos félelem szállt meg engem.

⁶ Elfogott a reszketés és a félelem,
és sötétség borított el engem.

⁷ Így szóltam: »Bár szárnyam volna, mint a galambnak,
hogy elszállhatnék s megpihenhetnék!

⁸ Bizony messzire menekülnék,
s a pusztában ütném fel lakóhelyemet!
⁹ Ott várnám azt, aki megszabadít
a szélvészről és a vihartól.«
¹⁰ Sújts le, Uram! Zavard össze nyelvüket,
mert gonoszságot és viszályt látok a városban.
¹¹ Éjjel-nappal körüljárnak falain,
¹² benne pedig jogtalanság, nyomorúság és álnokság,
és utcáin nem szűnik meg a csalás és a rászedés.
¹³ Mert ha ellenségem szórna rám átkokat,
azt elviselném könnyedén;
és ha gyűlölőm sértegetne, előle talán elrejtőznék.
¹⁴ Hanem te teszed, aki velem egyet akartál,
jó ismerősöm és bizalmas barátom voltál,
¹⁵ aki velem együtt etted az édes étkeket:
akivel együtt jártunk az Isten házába.
¹⁶ Érje el az ilyeneket a halál,
elevenen szálljanak az alvilágba,
mert gonoszság lakik hajlékukban és szívükben.
¹⁷ Én azonban Istenhez kiáltok,
s az Úr megszabadít engem.
¹⁸ Este, reggel, délből panaszkodom, sóhajtok,
s ő meghallja szavamat.
¹⁹ Békességben megszabadítja lelkemet azoktól,
akik rámtámadnak.
²⁰ Isten, aki öröktől fogva létezik,
meghallgat és megalázza őket.
Mert az ilyenek meg nem változnak,
nem félik Istent.
²¹ Társaira emelte kezét,
szövetségét meggyalázta.
²² Ajkai a vajnál lágyabbak, de szíve háborúsággal teli.
Szavai simábbak az olajnál,
ugyanakkor azonban kivont kardok.
²³ Vesd az Úrra gondodat, s ő majd gondoskodik rólad;
nem engedi soha, hogy ingadozzék az igaz.

²⁴ Isten, te letaszítod őket a pusztulás vermébe,
a vérengző és álnok emberek életük felét sem érik el,
ezért bízom én, Uram, tebenned!

56. ZSOLTÁR (55)

Vallomás támadások idején

¹ A karvezetőnek. A »Jónat élem rehókím« szerint. Miktám Dávidtól.
Amikor Gátban a filiszteusok elfogták.

² Könyörülj rajtam, Isten,
mert taposnak rajtam az emberek,
egész nap hadakozva legyűrnék.

³ Ellenségeim egész nap taposnak,
bizony hadakoznak ellenem, ó, Fölséges.

⁴ Bármikor fog is el a félelem,
én tebenned remélek.

⁵ Istenben, akinek dicsőítem szavát,
az Istenben remélek, nem félek,
ember mit árthatna nekem?

⁶ Egész nap felforgatják dolgaimat,
vesztemre tör minden gondolatuk.

⁷ Viszályt szítanak és köröttem ólálkodnak,
sarkam után leselkednek.

Ahogy ők életemre törnek,

⁸ úgy fizess vissza gonoszságukért,
törd össze haragodban e népeket, Isten!

⁹ Te számon tartod bujdosásomat,
gyűjtsd tömlődbe könnyeimet:
ugye számon kéred őket?

¹⁰ Akkor majd meghátrálnak ellenségeim,
bármely napon hívlak segítségül:
íme megismertem, hogy te vagy Istenem.

¹¹ Az Istenben, akinek dicsőítem szavát,
az Úrban, akinek dicsőítem szavát,

¹² az Istenben remélek, nem félek;
ember mit árthatna nekem?

¹³ Tartozom neked, Istenem, azzal, amit megfogadtam,
megadom neked a hálaáldozatokat,

¹⁴ mert megmentetted életem a haláltól, lábamat az elbukástól,
hogy Isten előtt járjak az élők világosságában.

57. ZSOLTÁR (56)

Isten oltalmában

¹ A karvezetőnek. A »Ne semmisíts meg« szerint. Miktám Dávidtól. Amikor Saul elől a barlangba menekült.

² Könyörülj rajtam, Istenem, könyörülj rajtam,
mert beléd vetem bizalmamat,
és szárnyad árnyékában húzom meg magam,
amíg a veszedelem elvonul.

³ A fölséges Istenhez kiáltok,
Istenhez, aki jót cselekszik velem.

⁴ Az égből küld szabadulást nekem,
és gyalázatba taszítja azokat, akik taposnak rajtam.
Isten elküldi irgalmát és hűségét.

⁵ Lelkem az oroszlánok kölykei közt hever,
amelyek felfalják az emberek fiait,
foguk lándzsa és nyíl, nyelvük élesre fent szablya.

⁶ Magasztaltassék föl Isten az egek fölé,
és dicsőséged minden föld fölé!

⁷ Hálót kerítettek lábamnak, és megaláztak engem;
Vermet ástak nekem, de ők maguk estek bele.

⁸ Kész az én szívem, Istenem, kész az én szívem,

⁹ éneklek és zsoltárt zengek!

Ébredj fel, dicsőségem, ébredjen a hárfa és a lant!

Hadd keltsem fel a hajnalt!

¹⁰ Hálát adok neked, Uram, a népek között,
zsoltárral dicsérlek a nemzetek között,

¹¹ mert irgalmad felér az egekig,
és hűséged a fellegekig.

¹² Magasztaltassék föl Isten az egek fölé,
és dicsőséged minden föld fölé!

58. ZSOLTÁR (57)

Isten, az igazságos bíró

¹ A karvezetőnek. A »Ne semmisíts meg« szerint. Miktám Dávidtól.

² Vajon valóban igazságot szóltok,
 igazságos ítéletet hoztok, emberek fiai?
³ Nem! Szívetekben gonoszat műveltek,
 kezetek igazságtalanságot szó a földön.
⁴ Anyjuk méhétől fogva pártütők a gonoszok,
 születésük óta tévelyegnek, hazugságot beszélnek.
⁵ Olyan a mérgük, mint a kígyóé,
 mint a süket áspisé, amely bezárja fülét,
⁶ és nem hallgat a bűvölők szavára,
 sem az igézésben jártas varázslóéra.
⁷ Isten! Törd össze a fogakat szájukban,
 zúzd össze az oroszlánok fogait, Uram!
⁸ Folyjanak szét, mint a kiömlő víz,
 száradjanak el, mint az eltaposott fű.
⁹ Mint a csiga, amely megszikkad, s kimúlik,
 mint az asszony elvetélt magzata,
 aki nem látja meg a napot!
¹⁰ Mielőtt még töviseik bokorra nőnének,
 haragjában elevenen elragadja őket.
¹¹ Örvend majd az igaz, amikor látja a bosszút,
 és a bűnösök vérében mossza lábait.
¹² Így szólnak majd az emberek:
 »Mégis van jutalma az igaznak,
 Bizony, van Isten,
 aki igazságot szolgáltat nekik a földön!«

59. ZSOLTÁR (58)

Üldözött ember panasza és bizakodása

¹ A karvezetőnek. A »Ne semmisíts meg« szerint. Miktám Dávidtól. Amikor Saul elküldte embereit,
 hogy figyeljék a házat és öljék meg őt.
² Ments meg ellenségeimtől, Isten,
 támadóimtól szabadíts meg engem!
³ Ments meg a gonosztevőktől,
 oltalmaz meg a vérengző emberektől!
⁴ Mert íme, életemre leselkednek,
 rám rohannak az erősek.

⁵ Bár nincs bennem sem bűn, sem gonoszság, Uram,
bűn nélkül járom egyenes utamat.

Kelj fel, állj elém és lásd;

⁶ hisz Uram, a seregek Istene te vagy, Izrael Istene.

Siess, látogasd meg e nemzeteket mind,
ne könyörülj senkin, aki gonoszat cselekszik!

⁷ Minden este megjelennek, mint az éhes kutyák,
s a várost körös-körül bejárják.

⁸ Íme egyre jártatják szájukat,
kard van ajkukon: »hiszen ki hallja meg?«

⁹ Ám te, Uram, kineveted őket,
megsemmisíted mind e nemzeteket.

¹⁰ Én erősségem, terád figyelek,
mert te vagy én oltalmam, Istenem,

¹¹ Istenem, akinek irgalma megelőz engem.

¹² Isten megadja nekem,
hogyan elnézzek ellenségeim fölött.

Ne öld meg őket, hogy népem meg ne feledkezzék;
de hatalmaddal szórd szerteszét és alázd meg őket,
Uram, én oltalmazóm!

¹³ Szájuk vétke, ajkuk beszéde,
saját kevélységük ejtse őket tőrbe!
Átkozódásukért, hazug beszédükért

¹⁴ veszítsd el őket haragodban,
pusztítsd el, ne legyenek többé;
Hadd tudják meg, hogy Isten uralkodik
Jákobon, s a föld kerekiségén!

¹⁵ Minden este megjelennek és ugatnak, mint a kutyák,
s a várost körös-körül bejárják;

¹⁶ Étel után barangolnak,
és üvöltenek, ha jól nem laknak.

¹⁷ Én azonban hatalmadat énekelem,
minden reggel magasztalom irgalmadat,
mivel te oltalmazóm voltál,
és menedékem sanyargatásom napján.

¹⁸ Én erősségem, neked zengem énekem,

mert te, Isten, oltalmazóm vagy nekem:
Istenem, én irgalmasságom!

60. ZSOLTÁR (59)

Segélykérés pusztító veszedelem után

¹ A karvezetőnek. A »Liliomok« szerint.

Miktám Dávidtól. Tanító ének.

² Amikor kivonult Arám Naharaim és Arám Szóba ellen, és amikor Joáb visszatért és legyőzte Edomot a Sóaknás völgyben: tizenkétezret.

³ Isten, elvetettél és szerteszórtál minket,
haragra gerjedtél, de térj vissza hozzánk!

⁴ Megrendítetted az országot és összetörted,
gyógyítsd meg sebeit, mert egyre remeg.

⁵ Kemény dolgokat mutattál népednek,
kábitó borral itattál minket.

⁶ Jelt adtál a téged félőknek,
hogyan az íjak elől megmeneküljenek.

⁷ Hogy szeretteid megszabaduljanak,
szabadíts meg jobboldal és hallgass meg minket!

⁸ Szent helyén így szól Isten:

»Örvendezve kiosztom Szíchemet,
kimérem Szukkót völgyét nektek.

⁹ Enyém Gileád és enyém Manassze,
és Efraim fejem sisakja.

Júda az én jogarom,

¹⁰ Moáb a tál, amelyben mosakszom.

Edomra vetem sarumat,
a filiszteusok hódolnak nekem.«

¹¹ Ki visz el engem az erős városba?

Ki vezet el engem Edomba?

¹² Nemde te, Isten, bár elvetettél minket,
te, Isten, bár nem vonultál ki seregeinkkel?

Segíts ki minket a szorongatásból,
mert hiábavaló az emberi segítség,

¹³ de Istennel győzelmet aratunk,
s ő eltapossa ellenségeinket.

61. ZSOLTÁR (60)

Könyörgés Istenhez

- ¹ A karvezetőnek. Hárfára. Dávidtól.
- ² Hallgass, Isten, esdeklésemre,
figyelj könyörgésemre.
- ³ A föld széléről kiáltok hozzád szorongó szívvel.
Vezess engem a megközelíthetetlen kősziklára!
- ⁴ Mert te vagy az én reménységem,
erős tornyom az ellenséggel szemben.
- ⁵ Bár lakhatnék mindörökké hajlékodban,
hogyan oltalmat lelhetnék szárnyad árnyékában!
- ⁶ Mert Istenem, te meghallgatod imádságomat,
s azoknak, akik nevedet félik, örökséget adsz.
- ⁷ Adj a király napjaihoz napokat,
esztendeit nemzedékről nemzedékre nyújtsd.
- ⁸ Maradjon meg örökké Isten színe előtt,
irgalmad és hűséged őrizze meg őt!
- ⁹ Így majd zsoltárt zengek nevednek mindörökké,
hogyan napról napra teljesítsem fogadalmaimat.

62. ZSOLTÁR (61)

Bizalom Isten hatalmában és hűségében

- ¹ A karvezetőnek. Ilditun szerint. Dávid zsoltára.
- ² Csak Istenben nyugszik meg a lelkem,
mert tőle jön segítségem.
- ³ Mert ő az én Istenem és szabadítóm,
oltalmazóm, hogy nagyon ne ingadozzam.
- ⁴ Meddig támadtok mindnyájan egy emberre
és sújtjátok le, mint megrogyott falat, megdőlt kerítést?
- ⁵ Csakugyan úgy akarják ledönteni méltóságából;
a hazugságban gyönyörködnek,
szájukkal áldást mondanak, de szívükben átkoznak.
- ⁶ Csak Istenben nyugszik meg a lelkem,
mert tőle jön reménységem.
- ⁷ Mert ő az én Istenem és szabadítóm,
oltalmazóm, hogy meg ne tántorodjam.
- ⁸ Szabadulásom és dicsőségem Istenben van;

erősségem Istene ő; Istenben van menedékem.
9 Bízatok benne, népek minden gyülekezete,
öntsétek ki előtte szíveteket;
Isten a mi menedékünk.
10 Ádám fiai csupa hiábavalóság,
az emberek fiai csupa hazugság;
Ha mérlegre kerülnek,
a füstnél is könnyebbek, ahányan csak vannak.
11 Ne bízatok az igazságtalanságban,
ne kívánjátok meg a rablott kincseket.
Ha a gazdagságban bővelkedtek,
ne kössétek hozzá szíveteket.
12 Egyszer szólt Isten, ezt a két dolgot hallottam:
Istené a hatalom, ¹³s tiéd, Uram, az irgalom;
és te megfizetsz kinek-kinek cselekedetei szerint.

63. ZSOLTÁR (62)

Vágyakozás Isten után

1 Dávid zsoltára, amikor Júda sivatagjában tartózkodott.
2 Isten, én Istenem, pirkadatkor már előtted virrasztok,
téged szomjaz a lelkem, utánad sóvárog a testem,
puszta, úttalan, víztelen vidéken.
3 Bárcsak megjelenhetnék előtted a szent helyen,
és láthatnám hatalmat és dicsőségedet!
4 Hisz irgalmad jobb, mint az élet,
ajkam téged dicsér.
5 Áldani akarlak, amíg csak élek,
és nevedben emelem fel kezemet.
6 Szinte zsírral és kövérséggel telik el a lelkem,
ujjong az ajkam és dicsér a szám.
7 Ha reggelenként rólad elmélkedem,
rád gondolok fekvőhelyemen.
8 Hisz te megsegítettél engem,
és szárnyad árnyékában örvendezhetem.
9 Lelkem tehozzád tapad,
és jobbod erősen tart engem.
10 Akik pedig meg akarják rontani életemet,

lesüllyednek a föld mélységeibe,
11 kard hatalmába kerülnek,
sakálok osztályrésze lesznek.
12 Örvendezik akkor majd a király Istenben,
akik rá esküsznek, diadalmaskodnak valamennyien,
mert elnémul a szája azoknak,
akik gonoszat beszélnek.

64. ZSOLTÁR (63)

Könyörgés szorongattatás idején

1 A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
2 Hallgasd meg, Isten, esdő könyörgésemet,
szabadítsd meg lelkemet az ellenség félelmétől!
3 Oltalmazd meg a gonoszok gyülekezetétől,
a gonosztevők sokaságától!
4 Nyelvük, mint a megélesített kard,
keserű beszédük, mint a felajzott íj,
5 hogy titkon lenyilazzák az ártatlant.
Le is nyilazzák hirtelen, anélkül, hogy félnének,
6 megátalkodnak gonosz szándékukban.
Megegyeznek, hogy tört vetnek titokban,
azt mondogatják: »Ki látja meg?«
7 Gonoszságokat terveznek
és véghezviszik a kigondolt terveket.
Az ember benseje és szíve kikutathatatlan,
8 de Isten lenyilazza őket; hirtelen megsebesülnek,
9 és saját nyelvük lesz romlásukra.
Fejét csóválja mindenki, aki látja őket,
10 és félelem fog el minden embert;
hirdetik Isten tetteit, és megértik cselekedeteit.
11 Örvendezik akkor majd az igaz az Úrban,
benne reménykedik,
és mindnyájan dicsekszenek az igaz szívűek.

65. ZSOLTÁR (64)

Hálaadás Isten adományaiért

- ¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára. Ének.
² Téged illet a dicséret, ó Isten, a Sionon;
Neked mutatnak be áldozatot Jeruzsálemben.
³ Te meghallgatod imádságomat,
eléd járul minden test a gonoszság miatt.
⁴ Noha gonoszságaink elhatalmasodtak rajtunk,
te megbocsátod vétkeinket.
⁵ Boldog, akit kiválasztasz és magadhoz fogadsz,
aki udvaraidban lakhat.
Hadd dúslakodjunk házad javaiban,
szentséges templomodban!
⁶ Igazságodban csodálatosan meghallgatsz minket,
mi szabadító Istenünk,
reménysége a föld minden szélének,
s a messze tengernek.
⁷ Aki hatalmaddal megszilárdítottad a hegyeket,
magadat erővel övezed.
⁸ Megfékezed a tenger zúgását,
hullámainak bömbölését és a népek háborgását.
⁹ A föld határán lakók is félik jeleidet,
ujjongásra készteted keletet és nyugatot.
¹⁰ Meglátogatod a földet s elárasztod,
elhalmozod bőséges javakkal.
Isten folyója bővizű;
eledelt készítesz számukra, mert ez a rendelésed.
¹¹ Barázdáit megitatod, göröngyeit elegyengeted,
esővel felpuhítod és megáldod hajtásait.
¹² Jóságoddal koronázod az esztendőt,
nyomokban bőség fakad.
¹³ A puszták legelői megkövérednek,
vidámságot öltenek a halmok.
¹⁴ Juhokkal telnek meg a mezők,
gabonában bővelkednek a völgyek,
örvendeznek és himnuszokat zengenek.

66. ZSOLTÁR (65)

Isten dicsérete

- ¹ A karvezetőnek. Ének. Zsoltár.
Ujjongjatok az Istennek, minden földek,
² mondjatok nevének éneket,
dicsőségét dicsérve zengjétek.
³ Mondjátok Istennek: »Milyen félelmetesek műveid,
hatalmad nagysága miatt ellenségeid hízelegnek neked.
⁴ Az egész föld imádjon és dicsérjen téged,
zengjen nevednek dicséretet.«
⁵ Jöjjetek és lássátok az Úr tetteit,
félelmetes, amit végbevitt az emberek fiai közt.
⁶ Szárazföldre változtatta a tengert,
gyalog keltek át a folyóvízen;
örvendeztünk akkor benne.
⁷ Uralkodik hatalmával örökre,
szemmel tartja a nemzeteket,
hogy fel ne fuvalkodjanak magukban a lázongók.
⁸ Áldjátok Istenünket, ti nemzetek,
hallassátok dicséretének szavát;
⁹ Ő adott életet lelkünknek,
és nem hagyta meginogni lábunkat.
¹⁰ Mert próbára tettél minket, Isten,
megvizsgáltál minket tűzzel,
mint ahogy az ezüstöt vizsgálják.
¹¹ Törbe is vezettél, nyomorúságot tettél hátunkra.
¹² Engedted, hogy emberek gázoljanak a fejünkön,
tűzön és vízen mentünk keresztül,
de te kivezettél minket az enyhülésre.
¹³ Égő áldozatokkal jövök házádba;
megadom neked, amiket fogadtam,
¹⁴ amit megígért ajkam,
amit szám fogadott nyomorúságomban.
¹⁵ Kővér égőáldozatokat mutatok be neked;
jóillatú áldozatul kosokat mutatok be neked,
bikákat és kecskebakokat.
¹⁶ Ti mind, akik félitek Istent,

jöjjetek, halljátok, elbeszélem,
milyen nagy dolgokat cselekedett velem!
¹⁷ Számmal hozzá kiáltoztam,
nyelvemmel őt magasztaltam.
¹⁸ Ha gonoszság lett volna szívemben,
az Úr nem hallgatott volna meg.
¹⁹ Ám Isten meghallgatott engem,
figyelembe vette hangos könyörgésemet.
²⁰ Áldott az Isten, aki nem vetette el imámat,
s nem vont meg irgalmasságát tőlem.

67. ZSOLTÁR (66)

Köszönet Isten áldásáért

¹ A karvezetőnek. Hárfára. Zsoltár. Ének.
² Irgalmazzon nekünk Isten
és áldjon meg minket!
Ragyogtassa arcát felettünk!
³ Hogy megismerjük utadat a földön;
minden nemzet lássa szabadításodat!
⁴ Áldjanak téged a népek, Isten,
áldjanak téged a népek valamennyien!
⁵ Örvendjenek és ujjongjanak a nemzetek,
mert igazsággal ítéled a népeket,
és kormányozod a földön a nemzeteket.
⁶ Áldjanak téged a népek, Isten,
áldjanak téged a népek valamennyien!
⁷ A föld megadja gyümölcsét;
áldjon meg minket Isten, a mi Istenünk,
⁸ áldjon meg minket Isten,
a föld minden határa félje őt!

68. ZSOLTÁR (67)

Ének Isten győzelméről és uralmáról

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára. Ének.
² Fölkel Isten, és elszélednek ellenségei,

elfutnak előle, akik gyűlölik őt.

³ Ahogyan a füst eloszlik, úgy enyésznek el,
ahogyan a viasz elolvad a tűzön,
Isten előtt a bűnösök úgy vesznek el!

⁴ Az igazak azonban örülnek
és ujjonganak Isten színe előtt,
s vigadoznak örömükben.

⁵ Mondjatok éneket Istennek,
zengjetez zoltárt nevének,
Készítsetek utat annak, aki a felhőkön érkezik:
Úr az ő neve.

Ujjongjatok őelőtte,

⁶ aki az árvák atyja, özvegyek bírása,
Isten az ő szentséges hajlékában.

⁷ Isten, aki lakást ad a házban az elhagyottnak,
a foglyokat kivezeti a bőségre,
a lázadókat azonban a sivatagban hagyja.

⁸ Isten, amikor néped élén kivonultál,
amikor a sivatagon áthaladtál,

⁹ megremegett a föld, csepegtek az egek,
a Sínai Istenének színe előtt,
Izrael Istenének színe előtt.

¹⁰ Bőséges esőt adtál örökségednek, Isten,
s ha ellankadt, te felüdítetted.

¹¹ Nyájad megtelepedett rajta,
jószágodban, Isten, gondját viselted a szegénynek.

¹² Az Úr mondja a szót;
szüzek serege hozza az örömhírt:

¹³ »A seregek királyai futva futnak,
a háznak szépe zsákmányt osztogat.

¹⁴ Ti pedig békén pihentek az aklok között,
akárcsak az ezüstszárnyú galambok,
halvány, aranyszínű tollakkal.

¹⁵ Amikor a Mindenható szétszórja rajta a királyokat,
hótól fehérlik a Szelmon.«

¹⁶ A Básán hegye Isten hegye,
a Básán hegye sok ormú hegy.

17 Mit nézitek irigyen, ti sok ormú hegyek,
a hegyet, amelyen Isten tetszéssel lakott?
Bizony, ott fog lakni az Úr örökké!

18 Tízezernél is több a harci szekere Istennek:
bevonul az Úr a Sínairól szentélyébe.

19 Felvonultál a magaslatra, foglyokat ejtettél;
hódolati ajándékként embereket fogadtál,
hogy még a pártütők is az Úristennél lakjanak.

20 Áldott legyen az Úr minden nap!
Üdvösségünk Istene hordoz minket.

21 A mi Istenünk szabadító Isten,
s az Úr, az Úr a halálból is kivezet minket.

22 De Isten összeúzza az ő ellenségei fejét,
a bűneikben járók bozontos koponyáját.

23 Így szól az Úr: »Hazahozlak Básánból,
a tenger fenekéről is visszahozlak,

24 hogy lábad vérben gázoljon
és kutyáid nyelve is részt kapjon az ellenségből.«

25 Látták, Isten, amint bevonultál,
Istenem, királyom, bevonulásod a szentélybe.

26 Elöl mennek az énekesek, utánuk a kobzosok,
középen a dobverő leányok.

27 »Áldjátok gyülekezetekben az Úr Istent,
akik Izrael forrásából származtok.«

28 Ott az ifjú Benjamin aki vezeti őket,
Júda fejedelmei vezéreikkel,
Zebulon fejedelmei, Naftali fejedelmei.

29 Mutasd meg, Isten, hatalmadat;
erősítsd meg, Isten, amit köztünk műveltél.

30 Jeruzsálemi templomodba
királyok hozzanak neked ajándékot.

31 Fenyítsd meg a nádas vadját,
a népek tehenei között a bikák csordáját:
boruljanak le ezüst kincseikkel;
szórd szét a háborúra vágyó népeket!

32 Hadd jöjjenek ide Egyiptom nagyjai,
Etiópia sietve emelje kezét Istenhez.

³³ Föld országai, Istennek énekeljeteK,
zengjeteK az Úrnak dicséretet, zengjeteK Istennek,
³⁴ aki kezdettől fogva az egek egén trónol;
íme, onnan hallatja szavát, hatalmának szavát.
³⁵ Magasztaljátok Isten dicsőségét.
Az ő felsége honol Izrael felett,
az ő ereje a fellegek között.
³⁶ Csodálatos vagy Isten a te szentélyedben!
Izrael Istene ad erőt és hatalmat népének.
Áldott legyen Isten!

69. ZSOLTÁR (68)

Ártatlanul üldözött segélykiáltása

¹ A karvezetőnek. A »Liliomok« szerint. Dávidtól.
² Szabadíts meg engem, Isten,
mert a vizek immár a torkomig hatolnak!
³ Mélységes iszapba süllyedtem, megállni nem tudok;
a tenger mélységébe estem,
s a vihar elmerít engem.
⁴ Fáradtra kiáltom magamat,
torkom berekedt, szemem elhomályosul,
amíg Istenemre várakozom.
⁵ Többen vannak, mint fejemen a hajsza, akik ok nélkül gyűlölnék engem.
Hatalmasak ellenségeim,
akik jogtalanul üldöznek engem.
Amit el nem vettem,
azt kell megfizetnem.
⁶ Isten, te ismered balgaságomat,
és vétkeim nincsenek titokban előtted.
⁷ Ne érje szégyen miattam azokat,
akik benned remélnek, Uram, Seregek Ura!
Ne érje bennem szégyen azokat,
akik téged keresnek, Izrael Istene.
⁸ Mert érted viselem gyalázatomat,
érted borítja arcomat szégyen.
⁹ Érted lettem testvéreim előtt idegenné,

anyám fiai előtt jövevénné.

¹⁰ Mert emészt a buzgóság házadért,
gyalázóid szidalma engem ér.

¹¹ Ha böjtölve siratom lelkemet, az is gyalázatomra válik,

¹² ha szőrzsákot öltök, gúnyolódnak rajtam.

¹³ Ellenem beszélnek, akik a kapuban ülnek,
s akik boroznak, rólam énekelnek.

¹⁴ Az én imám pedig szálljon hozzád, Uram,
a kegyelem idején, ó Isten!

Nagy irgalmasságodban hallgass meg engem
szabadító hűséged szerint.

¹⁵ Ragadj ki az iszapból, hogy el ne merüljek,
szabadíts meg azoktól, akik gyűlölnek,
és a vizek mélységéből.

¹⁶ Ne merítsen el a víz vihara,
a mélység el ne nyeljen,
s az örvény be ne zárja száját fölöttem.

¹⁷ Hallgass meg, Uram, hisz irgalmad kegyes;
tekints rám nagy könyörületedben.

¹⁸ Ne fordítsd el szolgálótól arcodat,
szorongatás gyötör, siess, hallgass meg engem!

¹⁹ Légy közel lelkemhez, szabadíts meg engem,
ments meg ellenségeimtől.

²⁰ Hiszen te ismered gyalázatomat,
szégyenemet, pironkodásomat.

Előtted van mind, aki szorongat engem;

²¹ a gyalázat megtörte a szívemet és elernyedtem.

Kerestem, aki szánakozzék rajtam, de nem akadt senki sem,
nem találtam senkit sem, aki vigasztalt volna engem.

²² Sőt epét adtak nekem enni,
szomjúságomban ecettel itattak.

²³ Asztaluk legyen előttük törré,
visszafizetéssé, kelepccévé!

²⁴ Homályosodjék el szemük, hogy ne lássanak,
ágyékukat tedd örökre erőtlenné!

²⁵ Öntsd ki rájuk haragodat,
haragod heve érje utol őket!

²⁶ Lakóhelyük legyen pusztasággá,
hajléaikban senki se lakozzék!
²⁷ Mert üldözik, akit te sújtottál,
s növelik annak fájdalmát, akit megsebeztél.
²⁸ Hagyd, hogy gonoszságot gonoszságra halmozzanak,
s ne jussanak igazságodra!
²⁹ Töröld ki őket az élők könyvéből,
s ne írd őket az igazak közé!
³⁰ Én szegény vagyok és szenvedek,
de fölemel, Istenem, a te segítséged.
³¹ Énekszóval áldom Isten nevét
és hálával magasztalom.
³² Ez kedvesebb lesz Isten előtt, mint a borjú,
amelynek éppen ered a szarva és patája.
³³ Látják majd a szegények és örvendeznek;
Keressétek Istent és élni fog szívetek.
³⁴ Mert meghallgatja az Úr a szegényeket,
és nem veti meg foglyait.
³⁵ Dicsérje őt az ég és a föld,
a tenger és minden, ami bennük nyüzsög.
³⁶ Mert Isten megmenti Siont,
s felépíti Júda városait;
Ott fognak lakni, birtokba veszik.
³⁷ Szolgáinak utódai öröklík,
s ott laknak majd, akik szeretik az ő nevét.

70. ZSOLTÁR (69)

Könyörgés Isten segítségéért

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára. Emlékezetül.
² Isten, fordítsd figyelmedet megmentésemre,
Uram, siess segítségemre!
³ Jöjjenek zavarba és szégyenüljenek meg,
akik életemre törnek!
Hátráljanak meg, valljanak szégyent,
akik rosszat akarnak nekem.
⁴ Hátráljanak meg és piruljanak,
akik az életemre törnek.

⁵ Ujjongjanak és örvendezzenek benned
mindazok, akik téged keresnek!
»Magasztaltassék az Úr!« – mondják mindenkor,
akik örvendeznek szabadításodon.
⁶ Én pedig szűkölködő és szegény vagyok,
Istenem, segíts rajtam!
Segítőm és szabadítóm te vagy,
ne késlekedj, Uram!

71. ZSOLTÁR (70)

A mindenkor oltalmazó Isten

¹ Uram, tebenned remélek,
soha meg ne szégyenüljek!
² Igazságodban szabadíts meg, és ments meg engem!
Hajlítsd hozzám füledet
és nyújts segítséget!
³ Légy oltalmam sziklája,
és erős váram, hogy megszabadíts engem,
mert te vagy az én erősségem és menedékem!
⁴ Istenem, szabadíts meg a bűnös kezéből,
s a törvénszegő és a gonosz kezéből!
⁵ Hisz te vagy az én reménységem, Uram;
te vagy, Uram, ifjúkorom óta bizodalمام.
⁶ Születésem óta rád támaszkodom,
anyám méhétől te vagy oltalmazóm;
szüntelenül rólad szól dicséretem.
⁷ Szinte csodája lettem sokaknak,
mert te erős segítőm vagy.
⁸ Teljék meg szám dicséreteddel,
egész nap fenséggeddel!
⁹ Ne vess el engem vénségem idején,
amikor erőm megfogyatkozik, ne hagyj el engem!
¹⁰ Mert ellenségeim ellenem beszélnek,
s akik életemre leselkednek, együtt tanakodnak.
¹¹ Így szólnak: »Isten elhagyta,
vegyétek úzóbe, fogjátok meg,
hisz nincs, aki megszabadítsa!«

¹² Isten, ne távozz el tőlem;
Én Istenem, siess segítségemre!
¹³ Jussanak szégyenbe, pusztuljanak
életem ellenségei.
Borítsa szégyen és gyalázat azokat,
akik nekem rosszat akarnak!
¹⁴ Én azonban mindenkor reménykedem,
és szüntelen dicsérlek téged.
¹⁵ Egész nap jótéteményeidet
és igazságosságodat hirdeti szám,
bár elsorolni sem tudom.
¹⁶ Hirdetem az Úr hatalmas tetteit,
Uram, csak igazságodról elmélkedem.
¹⁷ Isten, te ifjúkorom óta oktattál engem;
mindmáig hirdetem csodáidat.
¹⁸ Öregségemre s aggkoromra se hagyj magamra, Isten,
hogy hirdethessem az egész jövőendő nemzedéknek karod erejét,
hatalmadat ¹⁹ és igazságodat, amely égis, Isten,
aki nagy dolgokat cselekedtél:
Isten, ki hasonló hozzád?
²⁰ Milyen sok nehéz szorongatást engedtéél megérnem,
de aztán ismét életet adtál nekem,
s a föld mélységeiből újra visszahoztál engem.
²¹ Hozzám fordulsz, nagyvá teszel
és megvigasztalsz engem.
²² Magasztalom is hűségedet hárfával, Istenem,
hárfával zengek neked éneket, Izrael Szentje.
²³ Örvendezik majd ajkam, ha neked énekelek,
és lelkem, amelyet megmentesz;
²⁴ nyelvem is egész nap hirdeti igazságodat,
mert zavarba és szégyenbe jutnak,
akik rosszat akarnak nekem.

72. ZSOLTÁR (71)

A béke királya és az ő országa

¹ Salamontól.

² Isten, add át ítéletedet a királynak,

igazságodat a király fiának,
hogy igazságosan ítélje népedet,
és méltányosan szegényeidet.
³ Békét teremjenek a hegyek a népnek,
és igazságot a halmok.
⁴ Szolgáltasson igazságot a nép szegényeinek,
nyújtson a szegények fiainak segítséget,
s alázza meg az erőszakoskodót.
⁵ Éljen, amíg a nap és a hold,
nemzedékről nemzedékre.
⁶ Úgy szálljon le, mint az eső a rétre,
s mint ahogy az esőcsepp öntözi a földet.
⁷ Virágozzék napjaiban az igazság
és a béke teljessége, amíg a hold el nem múlik.
⁸ Uralkodjék tengertől tengerig,
A folyamtól a földkerekség széléig.
⁹ Boruljanak le előtte a sivatag lakói
s ellenségei nyalják a port.
¹⁰ Tarzis királyai és a szigetek hordjanak adományokat,
Arábia és Sába királyai ajándékokat hozzanak.
¹¹ A föld minden királya hódoljon előtte,
s legyen minden nemzet a szolgája.
¹² Mert ő megszabadítja a szegényt, aki hozzá kiált,
s a szűkölködőt, akin senki sem segít.
¹³ Megkönyörül a szegényen és a nincstelenen
és megszabadítja a szűkölködőket.
¹⁴ Megmenti őket az elnyomástól és az erőszaktól,
mert szemében drága az ő vérük.
¹⁵ Éljen és legyen része Arábia aranyában,
imádkoznak is majd érte mindenkor;
áldják őt minden nap.
¹⁶ Bőséggel legyen gabona a földön,
s hullámozzék a hegyek tetején,
mint a Libanon, olyan legyen termése;
a város népe virágozzék mint a rét füve.
¹⁷ Áldott legyen neve mindörökre,
maradjon meg neve, amíg a nap ragyog;

benne nyerjen áldást a föld minden nemzetsége,
dicsérje őt minden nemzet!

¹⁸ Áldott legyen az Úr Isten, Izrael Istene,
egyedül ő művel csodákat.

¹⁹ Áldott legyen az ő fölséges neve örökre,
teljék be fölségével az egész világ! Ámen! Ámen!

HARMADIK KÖNYV (73-89. zsoltár)

73. ZSOLTÁR (72)

A gonoszok csalóka boldogsága

¹ Ászáf zsoltára.

Milyen jó az Isten az igazakhoz,
azokhoz, akik tiszta szívűek!

² Az én lábam mégis majdnem megingott,
majdnem megtántorodott lépésem,

³ mert elfogott a kérkedőkkel szemben az irigység,
amikor a bűnösök jólétét láttam.

⁴ Hisz nincs akadály az útjukban,
testük egészséges és kövér.

⁵ Nem viselik a halandók nyomorúságát,
az embereket sújtó csapások nem érik őket.

⁶ Ezért kevélység a nyakláncuk,
és az erőszakosság mint köntös borítja őket.

⁷ Mintha a zsírjukból fakadna a gonoszság,
úgy tör elő szívükből a gondolat.

⁸ Álnokságot terveznek és gúnyolódnak,
fennhézva erőszakot hirdetnek.

⁹ Felnyitják szájukat az ég ellen,
és jártatják nyelvüket a földieken.

¹⁰ Ezért magasan ülnek
és a víz árja nem éri el őket.

¹¹ Azt mondják: »Hogy lenne erre gondja Istennek,
hogy is lenne tudomása erről a Fölségesnek?«

¹² Íme, ők bűnösök, életük folyamán mégis bővelkednek,
és megsokszorozzák gazdagságukat.

¹³ Azt gondoltam: »Hiába tartottam hát tisztán szívemet,

mostam kezem az ártatlanságban,
14 hisz mindennap ostort szenvedek,
és fenyíték ér minden reggel!«
15 De ha azt mondanám: »Én is úgy beszélek, mint ők!«,
íme, árulója lennék fiaid nemzetségének.
16 Gondolkoztam, hogy megértsem ezt,
de nehéz volt nekem,
17 amíg be nem mentem Isten szentélyébe,
és meg nem értettem végső sorsukat.
18 Bizony, síkos talajra állítottad őket
és romlásba veted.
19 Hogy elpusztulnak egy szempillantás alatt!
Elvesznek a félelemtől.
20 Mint ahogy az ébredő álma elenyészik, Uram,
úgy tünteted el képüket, ha felkelsz.
21 Mert keserűség fogta el szívemet,
fájdalom hasogatta vesémet;
22 esztelen voltam és értelmetlen,
oktalan állatként viselkedtem előtted.
23 De én mindenkor veled maradok,
mert te megfogtad jobbomat.
24 Tanácsoddal vezetsz,
S aztán dicsőségre emelsz.
25 Hiszen kim van az égben,
és miben lelném a földön kedvemet rajtad kívül?
26 Érje bár testemet, szívemet enyészet,
szívem Istene s osztályrészem mindörökké az Isten.
27 Mert akik eltávoznak tőled, íme, elpusztulnak,
megsemmisítéd mindazokat,
akik hűtlenül elhagynak téged.
28 Nekem azonban jó az Isten közelében,
az Úrban, az én Istenemben bíznom,
és hirdetnem minden művedet
Sion leányának kapuiban.

74. ZSOLTÁR (73)

A Szentély siratása

¹ Maszkíl Ászáftól.

Miért vetettél el, Isten, teljesen,
miért gyúlt fel haragod legelőd juhaid ellen?

² Emlékezzél meg gyülekezetedről,
amelyet kezdettől fogva birtokodba vettél!
Örökségedet, a törzset megváltottad,
a Sion hegyét, amelyen laktál.

³ Menj fel az ősi romokra:
a szentélyben mindent feldúlt az ellenség!

⁴ Azok ordítanak gyülekezeted helyén,
akik gyűlölnek téged,
jelvényeiket kitűzték győzelmük jeléül.

⁵ Olyanok, mint aki magasra emelt fejszáját
lengeti a sűrű erdőben.

⁶ Minden ajtaját kidöntötték,
baltával és bárdalombolták.

⁷ Lángba borították szentélyedet,
neved hajlékát földig meggyalázták.

⁸ Azt mondták szívükben:
»Rohanjuk le őket együtt!«
Fölperzselték Isten minden szentélyét az országban.

⁹ Jeleinket nem látjuk, nincs többé prófétánk,
és nincs már köztünk, aki látna.

¹⁰ Isten, meddig szidalmaz még az ellenség téged,
örökké gyalázza az ellenség nevedet?

¹¹ Miért vonod vissza kezéd
és tartod öledben jobbodat?

¹² Hiszen Isten a mi királyunk ősidőktől fogva,
aki szabadulást szerzett a föld közepén.

¹³ Hatalmaddal a tengert kettéhasítottad,
a sárkányok fejét a vizekben összetörted.

¹⁴ A Leviatán fejeit összezúztad,
eledelül adtad a tengeri szörnyeknek.

¹⁵ Te fakasztottál forrásokat, patakokat,
te szárítottad ki az állandó folyókat.

¹⁶ Tied a nappal és tied az éjszaka,
te hoztad létre a napot és a csillagokat.
¹⁷ Te szabtd meg a föld minden határát,
te teremtetted a nyarat és a telet.
¹⁸ Emlékezz meg arról,
hogya az Urat ellenség szidalmazza,
s egy oktalan nép gyalázza nevedet.
¹⁹ A benned bízó lelkeket ne engedd át a vadállatoknak,
ne felejtse el végképp a szegényeidet!
²⁰ Tekints szövetségedre, mert tele van
az ország minden zuga a gonoszság sátraival.
²¹ Ne távozzék tőled szégyennel a megalázott,
hadd áldja nevedet a szegény és a szűkölködő!
²² Kelj fel, Isten! Védd meg ügyedet!
Emlékezz meg a gyalázatról,
amellyel egész nap illet téged az esztelen!
²³ Ne feledd el ellenségeid lármáját;
szüntelen növekszik az ellened szegülők háborgása!

75. ZSOLTÁR (74)

Isten, az igazságos bíró

¹ A karvezetőnek. A »Ne pusztíts el« szerint. Ászáf zsoltára. Ének.
² Dicsérünk téged, Isten, dicsérünk,
szólítjuk nevedet: csodáidat hirdetjük.
³ Ha eljön az ideje,
igazságos ítéletet mondok.
⁴ Olvadjon bár el a föld és minden lakója,
én megszilárdítom oszlopait.
⁵ Azt mondom a kérkedőknek: »Ne kérkedjete!
s a vétkezőknek: »Ne pöffeszkedjete!
⁶ Ne pöffeszkedjete,
ne beszéljete Isten ellen gonoszat!
⁷ Mert nem jön szabadulás sem napkeletről,
sem napnyugatról, sem a puszta hegyek felől.
⁸ Mert Isten a bíró:
az egyiket megalázza, a másikat fölmagasztalja.
⁹ Mert serleg van az Úr kezében,

teletöltve színtiszta borral.
Tölt belőle mindenfelé;
még a seprőjét is inni fogják,
issza majd minden bűnös a földön.
¹⁰ Én pedig hirdetem ezt mindenkor,
énekelek Jákob Istenének.
¹¹ A pöffeszkedő bűnösöket összetöröm,
s az igazakat fölmagasztalom.

76. ZSOLTÁR (75)

A Sion hegyén lakik Isten, a világ bírója

¹ A karvezetőnek. Hárfára. Ászáf zsoltára. Ének.
² Ismeretes Júdában Isten, nagy a neve Izraelben.
³ Sálemben van sátra, és a Sionon van lakása.
⁴ Ott törte össze a villogó nyilakat,
a pajzsot, kardot és a harci eszközöket.
⁵ Ragyogsz, te Fölséges,
a pusztító hegyekről.
⁶ Kifosztották a büszke szívűeket, álomba merültek,
kezüket sem találták az erős férfiak.
⁷ Feddésedtől, Jákob Istene,
megdermedt a ló és a szekér.
⁸ Rettenetes vagy te, ki állhat ellened,
ha felgerjed haragod?
⁹ A mennyből hallattad ítéletedet;
megrendült és elcsöndesedett a föld,
¹⁰ amikor Isten ítéletre kelt,
hogyan megszabadítsa minden szelídet a földön.
¹¹ Mert még az ember haragja is téged dicsőít,
s ünnepnapot ülnek neked,
akik megmenekültek haragodtól.
¹² Tegyetek fogadalmat és rójátok le az Úr Istennek;
mind, aki körülötte van,
ajándékot vigyen a Rettenetesnek,
¹³ aki megtöri a fejedelmek gőgjét,
aki rettenetes a föld királyai számára!

77. ZSOLTÁR (76)

Isten vezeti népét

- ¹ A karvezetőnek. Iditun szerint. Ászáf zsoltára.
- ² Hangosan kiáltok az Úrhoz,
hangosan kérem Istent, hogy figyeljen rám.
- ³ Szorongatásom napján Istent keresem,
éjjel is hozzá emelem kezeimet: nem lankadnak el.
Nem akar megvigasztalódni a lelkem.
- ⁴ Sóhajtozom, ha Istenről elmélkedem,
eleped a lelkem, ha rá gondolok.
- ⁵ Szememet ébren tartod,
nyugtalan vagyok, beszélni sem tudok.
- ⁶ A hajdani időkre gondolok,
a régmúlt esztendőik járnak eszemben.
- ⁷ Szívem elmélkedik éjszaka,
gondolkodom és töpreng a lelkem.
- ⁸ Vajon örökre elvet Isten,
s nem kegyelmez többé?
- ⁹ Végleg elfogyott irgalma,
elmarad nemzedékről nemzedékre szálló ígérete?
- ¹⁰ Elfelejtette Isten a könyörületességet,
vagy haragjában visszatartja irgalmát?
- ¹¹ Így szóltam: »Az az én bajom,
hogyan megváltozott a Fölségesnek jobbjá.«
- ¹² Megemlékezem az Úr cselekedeteiről,
megemlékezem csodáiról,
amelyeket kezdettől műveltél.
- ¹³ Elmélkedem minden műveden,
és végzéseiddel foglalkozom.
- ¹⁴ Isten, szentséges a te utad;
Ki olyan nagy Isten, mint a mi Istenünk?
- ¹⁵ Te vagy az Isten! Te csodákat művelsz,
megmutattad a népeknek hatalmadat.
- ¹⁶ Karoddal megváltottad népedet,
Jákob és József fiait.
- ¹⁷ Láttak téged, Isten, a vizek,
láttak téged a vizek és remegtek,

és reszkettek a mélységek.

¹⁸ A felhők ontották a vizet,
megzendültek a fellegek, nyilaid repültek.

¹⁹ Mennydörgésed zengett a forgószelemben,
villámaid beragyogták a földkerekséget,
rengett a föld és remegett.

²⁰ Tengeren vitt át utad,
nagy vizeken vezetett át ösvényed
és lábad nyoma nem volt látható.

²¹ Mint juhnyáját vezetted népedet
Mózes és Áron kezével.

78. ZSOLTÁR (77)

Az üdvtörténet tanulságai

¹ Maszkíl Ászáftól.

Figyelj, népem, tanításomra,
hallgassatok szám szavára.

² Bölcs mondásra nyitom számat,
elmondom a régi idők titkait.

³ Amiket hallottunk és megismertünk,
s atyáink elbeszéltek nekünk,

⁴ nem titkoljuk fiaik előtt,
elbeszéljük a jövő nemzedéknek.
Hirdetjük az Úr dicséretét, hatalmát,
és csodáit, amelyeket végbevitt.

⁵ Bizonyosságot állított Jákobnak,
törvényt adott Izraelnek;
megparancsolta atyáinknak,
tanítsák meg rá fiaikat,

⁶ hogy megtanulja a következő nemzedék,
a születendő gyermekek.

Keljenek fel, és hirdessék fiaiknak,
⁷ hogy Istenbe vessék bizalmukat,
ne feledjék el az Isten műveit,
és parancsait teljesítsék!

⁸ Ne legyenek olyanok, mint atyáik,
az a pártütő és lázongó nemzedék;

A nemzedék, amelynek szíve nem volt kitartó,
és lelke nem volt hű Isten iránt.
9 Efraim fiai felajzották és kilőtték íjukat,
de a harc napján hátat fordítottak.
10 Nem tartották meg Isten szövetségét,
és törvényét nem akarták követni.
11 Elfelejtették tetteit,
a csodáit, amelyeket megmutatott nekik.
12 Atyáik előtt csodákat művelt,
Egyiptom földjén, Tánisz mezején.
13 Széthasította a tengert és átvezette őket,
a vizeket szinte tömlőbe fogta.
14 Nappal a felhőben vezette őket,
s egész éjjel a tűz fényében.
15 Kősziklát hasított fel a pusztában
és bőséges áradattal itatta őket.
16 Patakokat fakasztott a kősziklából
és folyamként ömlesztette a vizet.
17 Mégis egyre csak vétkeztek ellene,
haragra ingerelték a Fölségest a pusztában.
18 Megkísértették szívükben Istent,
amikor kedvük szerint ennivalót kértek,
19 s így beszéltek Isten ellen:
»Tud-e Isten – mondták – asztalt teríteni a pusztában?«
20 Íme megütötte a kősziklát
és vizek folytak, patakok áradtak.
»De vajon tud-e kenyeret is adni,
és húst szerezni népének?«
21 Amikor ezt az Úr meghallotta, haragra gerjedt:
tűz gyulladt fel Jákob ellen,
és harag szállt Izraelre,
22 mert nem hittek Istenben,
és segítségében nem reméltek.
23 Ekkor ő parancsot adott fenn a fellegeknek,
és megnyitotta az egek ajtóit.
24 Ennivalóként mannát hullatott nekik,
és mennyei kenyeret adott:

²⁵ angyalok kenyerét ette az ember;
bőségesen küldött nekik ennivalót.
²⁶ Déli szelet támasztott az égen,
és hatalmával elhozta a délnyugati szelet.
²⁷ Annyi húst hullatott rájuk, mint a por,
s annyi szárnyast, mint a tenger fövénye:
²⁸ hullottak táboruk közepére,
körös-körül sátraik köré.
²⁹ Ettek és nagyon jóllaktak,
mert megadta nekik, amit kívántak.
³⁰ De még fel sem hagytak torkosságukkal,
még szájukban volt az étel,
³¹ amikor Isten haragja felgerjedt ellenük,
agyonsújtotta kövéreiket,
leterítette Izrael választottait.
³² Mindamellett ismét csak vétkeztek,
és nem hittek csodatetteinek.
³³ Ezért hiábavalóságban enyésztek el napjaik,
és rettegésben esztendeik.
³⁴ Ha pusztította őket, hozzá fordultak,
megtértek és virradatkor hozzá folyamodtak.
³⁵ Megemlékeztek arról, hogy Isten az oltalmazójuk,
s a fölséges Isten a megváltójuk.
³⁶ Szerették őt szájukkal, hazudtak neki nyelvükkel,
³⁷ mert szívük nem volt egyenes hozzá,
és nem voltak hűek szövetségéhez.
³⁸ De ő irgalmasan megbocsátotta bűneiket,
és nem pusztította el őket.
Haragját gyakran elfordította
és nem öntötte ki egész bosszúságát.
³⁹ Megemlékezett arról, hogy nem egyebek testnél,
olyanok, mint az elszálló s vissza nem térő lehelet.
⁴⁰ Hányszor lázongtak ellene a pusztában,
haragra ingerelték őt a sivatagban!
⁴¹ Újra meg újra kísértették Istent,
és fellázadtak Izrael Szentje ellen.
⁴² Nem emlékeztek meg kezéről,

arról a napról, amelyen megváltotta őket a szorongatásból.

⁴³ Véghezvitte jeleit Egyiptomban
és csodatetteit Tánisz mezején.

⁴⁴ Vérré változtatta folyóikat,
ihatatlanná tette patakjaikat.

⁴⁵ Legyet bocsátott rájuk és emésztette őket,
és békát, hogy romlást hozzon rájuk.

⁴⁶ Odaadta termésüket a vándorsáskáknak,
és munkájuk gyümölcsét a szöcskéknek.

⁴⁷ Szőlőiket megverte jéggel,
szederfáikat dérrel.

⁴⁸ Odavetette állataikat a jégesőnek,
jószágukat a tűznek.

⁴⁹ Rájuk bocsátotta haragjának tüzeit,
bosszúját, haragját, szorongatását,
gonosz angyalok csapását.

⁵⁰ Szabad utat engedett haragjának,
nem kímélte meg lelküket a haláltól,
dögvésszel vetett véget életüknek.

⁵¹ Megölte Egyiptom földjének minden elsőszülöttjét,
erejük zsengejét Kám sátraiban.

⁵² Mint juhokat kihozta népét,
mint nyájat vezette a pusztában.

⁵³ Biztonságban vezette őket, nem féltek,
de ellenségeiket tenger borította el.

⁵⁴ Elvitte őket a szent helyre,
a hegyre, amelyet jobbjá szerzett.

⁵⁵ Kiűzte előlük a nemzeteket,
mérőzsinórával nekik osztotta ki az országot,
és letelepítette sátraikban Izrael törzseit.

⁵⁶ Mégis megkísértették és bosszantották a fölséges Istent,
és nem tartották meg rendeléseit.

⁵⁷ Elpártoltak és hűtlenek lettek, akárcsak atyáik,
visszavágtak, mint az álnok íj.

⁵⁸ Haragították őt a magaslatokon,
féltékenységre ingerelték faragott bálványaikkal.

⁵⁹ Meghallotta ezt Isten, haragra lobbant

és messze eltaszította Izraelt.
60 Elvetette silói hajlékát,
sátrát, ahol az emberek közt lakott.
61 Fogságra adta erejét,
és ékességét az ellenség kezére.
62 Kardélre vetette népét,
és haragra gyúlt öröksége ellen.
63 Ifjaikat tűz emésztette meg,
szűzeiket senki sem jegyezte el.
64 Papjaik kard által estek el,
özvegyeiket senki sem siratta.
65 Felébredt ekkor az Úr, mint az alvó,
mint a hős, aki mámoros a bortól.
66 Visszaverte ellenségeit,
örök gyalázatot hozott rájuk.
67 Ám József sátrát elvetette,
Efraim törzsét nem választotta ki,
68 hanem kiválasztotta Júda törzsét,
Sion hegyét, amelyben kedvét lelte.
69 Felépítette szentélyét, mint az égboltot,
mint a földet, amelyet örökre megszilárdított.
70 Kiválasztotta szolgáját, Dávidot,
elhozta őt a juhnyájaktól,
71 elhozta őt a szoptatós juhok mögül,
hogyan legeltesse Jákob népét,
s örökségét, Izraelt.
72 Ő tiszta lélekkel legeltette,
bölcs kézzel vezette őket.

79. ZSOLTÁR (78)

Sirató ének Jeruzsálem fölött

1 Ászáf zsoltára.
Isten, pogányok szállták meg örökségedet,
megfertőzték szentséges templomodat,
romhalmazzá tették Jeruzsálemet.
2 Szolgáid holttestét odavetették
eledelül az ég madarainak,

szentjeid húsát a föld vadjainak.

³ Úgy ontották vérüket Jeruzsálem körül, akárcsak a vizet,
és nem akadt, aki eltemette volna őket.

⁴ Gyalázattá lettünk szomszédaink előtt,
nevetséggé s csúfsággá azok előtt, akik körülöttünk laknak.

⁵ Meddig még, Uram? Örökké tart haragod?
Meddig lobog még bosszúságod, mint a tűz?

⁶ A pogányokra öntsd haragodat,
akik nem ismernek téged,
s azokra az országokra,
amelyek nem hívják segítségül nevedet.

⁷ Hiszen felfalják Jákobot,
és elpusztítják lakóhelyét!

⁸ Ne emlékezzél meg atyáink gonoszságáról,
siessen eléink irgalmasságod,
mert nagyon nyomorultak lettünk.

⁹ Segíts rajtunk, szabadító Istenünk
neved dicsőségéért és ments meg minket,
bocsásd meg bűneinket a te nevedért!

¹⁰ Miért mondják a pogányok között:

»Hol van az ő Istenük?«

Legyen nyilvánvaló a pogányokon szemünk láttára
szolgáid kiontott vérének megbosszulása.

¹¹ Jusson színed elé a bilincsbe vertek jajszava;
hatalmas karoddal tartsd életben a halálra szántakat.

¹² Öntsd vissza hétszeresen szomszédaink ölébe,
ellened szórt szidalmaikat, Uram.

¹³ Mi azonban, a te néped és legelőd juhai,
hadd áldjunk téged örökké,
és hadd hirdessük dicséretedet
emzedékről nemzedékre!

80. ZSOLTÁR (79)

Könyörgés Izraelért, Isten szőlőskertjéért

¹ A karvezetőnek. »A törvény lilioma« szerint. Ászáf zsoltára.

² Figyelj ránk, Izrael pásztora,
aki Józsefet nyájként vezérled!

Aki a kerubok felett trónolsz, ragyogj fel
 3 Efraim, Benjamin és Manassze előtt!
 Ébreszd fel hatalmadat
 és jöjj, szabadíts meg minket!
 4 Isten, állíts helyre minket,
 ragyogtasd fel arcodat és szabadok leszünk!
 5 Uram, seregek Istene,
 meddig haragszol még néped könyörgése ellenére?
 6 Könnyek kenyerével etetsz minket
 és bőséggel adod nekünk italul a könnyet.
 7 Civódás tárgyává tettél szomszédaink előtt,
 s ellenségeink gúnyolnak minket.
 8 Seregek Istene, állíts helyre minket,
 ragyogtasd fel arcodat és szabadok leszünk!
 9 Egyiptomból hoztad ki e szőlőtőt,
 nemzeteket űztél el és elültetted őt.
 10 Utat egyengettél előtte,
 elültetted gyökereit, s betöltötte a földet.
 11 Árnyéka elborította a hegyeket,
 vesszői az Isten cédrusfáit.
 12 Kiterjesztette indáit a tengerig,
 hajtásait a folyamig.
 13 Miért rontottad le kerítését,
 hogy szaggassák mind, akik elmennek mellette?
 14 Pusztítja az erdei vadkan
 és lelegeli a mezei vad.
 15 Seregek Istene, fordulj vissza hozzánk!
 Tekints le az égből, hogy meglásd
 és meglátogasd e szőlőt!
 16 Oltalmazd, amit jobbod ültetett,
 s az emberfiát, akit magadnak naggyá neveltél.

 17 Tűzzel égették, feldúlták,
 vesszenek el arcod feddésétől!
 18 Legyen kezéd jobbodnak férfián,
 az emberfián, akit magadnak naggyá neveltél.
 19 Nem távozunk el tőled, te éltetsz minket

és mi segítségül hívjuk nevedet.

²⁰ Uram, seregek Istene, állíts helyre minket,
ragyogtasd fel arcodat és szabadok leszünk.

81. ZSOLTÁR (80)

Felhívás a hűségre

¹ A karvezetőknek.

A »Szőlőprések« szerint. Ászáftól.

² Örvendjetelek Istennek, a mi segítőnknek,
ujjongjatok Jákob Istenének.

³ Kezdjetelek énekelni és szóljon a dob,
a szép hangú lant és a hárfa.

⁴ Fújjátok a harsonát újholdkor,
és holdtöltekor, ünnepünk napján.

⁵ Ez Izrael törvénye,
Jákob Istenének parancsa.

⁶ Bizonyságául rendelte ezt Józsefnek,
amikor kivonult Egyiptom földjéről.

Ismeretlen beszédet hallottam:

⁷ »Megszabadítottam hátát a tehertől,
kezét a rabszolgakosártól.

⁸ Szorongatásodban segítségül hívtál,
s én megszabadítottalak,
meghallgattalak a fergeteg rejtekéből,
a Meriba vizénél próbára tettelek.

⁹ Halljad, én népem, hadd intselek!
Izrael, bárcsak meghallgatnál engem!

¹⁰ Ne legyen más isten közötted,
ne imádj idegen istent!

¹¹ Mert én vagyok a te Urad, Istened,
aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről:
nyisd ki szádat és én megtöltöm.

¹² De népem nem hallgatott szavamra,
s Izrael nem figyelt rám.

¹³ Ezért ráhagytam őket szívük keménységére,
hadd menjenek a saját fejük után.

¹⁴ Ha népem rám hallgatott volna,

ha Izrael az én útjaimon járt volna,
15 rögtön megaláztam volna ellenségeit,
s üldözőire vettem volna kezemet.
16 Hízelegnének neki az Úr ellenségei,
s idejük örökké tartana.
17 Táplálnám őket a búza javával,
és jóltartanám mézzel a kősziklából.«

82. ZSOLTÁR (81)

Könyörgés Isten igazságos ítéletéért

1 Ászáf zsoltára.
Áll az Isten az istenek gyülekezetében,
s ítélkezik az isteneken:
2 »Meddig ítélték még hamisan,
és meddig vagytok tekintettel a gonoszok személyére?
3 Szolgáltassatok igazságot a szűkölködőnek s az árvának,
juttassatok jogához a nyomorultat és a szegényt!
4 Szabadítsatok meg a szegényt
és a szűkölködőt mentsétek ki a gonoszok kezéből!«
5 De ők sem nem tudnak, sem nem értenek, sötétben járnak;
mind meginognak ezért a föld alapjai.
6 Én azt mondtam: »Ti istenek vagytok,
mindnyájan a Fölséges fiai.«
7 De meghaltok, mint más ember,
elhullotok, mint akármelyik főember.
8 Kelj fel, Isten! Ítéld meg a földet,
mert a te örökséged minden nemzet.

83. ZSOLTÁR (82)

Segélykérés a nép ellenségeivel szemben

1 Ászáf éneke. Zsoltár.
2 Istenem ne maradj néma,
ne hallgass és ne légy tétlen, Istenem!
3 Mert ellenségeid íme, háborognak,
és gyűlölőid fölemelték fejüket.
4 Néped ellen álnok tervet szőnek,
ármánykodnak szentjeid ellen.

⁵ Így szólnak: »Gyertek, irtsuk ki őket a nemzetek közül,
hogyan ne is emlegessék többé Izrael nevét!«

⁶ Bizony, megegyeztek közös akarattal,
egymással szövetségre léptek ellened:

⁷ Edom sátrai és az izmaeliták, Moáb és az agariták,

⁸ Gebál, Ammon és Amalek,
Filisztea Tírusz lakóival.

⁹ Asszúr is szövetséget kötött velük,
segítői lettek Lót fiainak.

¹⁰ Tégy velük, mint Mádiánnal és Siserával,
mint Jábinnal Kíson patakjánál,

¹¹ akik Endornál elvesztek,
s hasonlóká lettek a föld sarához.

¹² Tégy fejedelmeikkel, mint Órebbel és Zebbel,
mint Zebahhal és Calmunnával,
minden fejedelmükkel,

¹³ akik így szóltak:
»Foglaljuk el örökségül Isten földjét!«

¹⁴ Én Istenem, tedd őket olyanokká, mint a porfelhő,
s amilyen a pelyva a szél előtt!

¹⁵ Mint a tűz, amely megemészti az erdőt,
és mint a láng, amely felperzseli a hegyeket,

¹⁶ úgy kergesd meg őket fergeteggeddel,
és rémítsd meg őket viharoddal.

¹⁷ Töltsd el arcukat gyalázattal,
hogyan keressék, Uram, nevedet!

¹⁸ Szégyenüljenek meg és zavarodjanak össze örökre,
zavarodjanak össze és pusztuljanak;

¹⁹ hadd tudják meg, hogy Úrnak hívnak téged:
te vagy az egyetlen Fölség az egész földön.

84. ZSOLTÁR (83)

A Szentély dicsérete

¹ A karvezetőnek. A »Szólóprések« szerint.
Kóré fiainak zsoltára.

² Milyen kedvesek a te hajlékaid, Seregek Ura!

³ Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba.

Szívem és testem ujjong az élő Isten után.
4 Hiszen a veréb házat talál magának,
a gerlice fészket, ahová fiait helyezze:
a te oltáraidnál, seregek Ura,
én királyom és én Istenem!
5 Milyen boldogok, Uram, akik házában lakhatnak:
magasztalhatnak téged örökkön örökké!
6 Boldog az az ember, akit te segítesz,
akinek szíve zárandokútra készül.
7 Átkelnek a kiaszott völgyön és forrássá teszik azt,
és a korai eső is áldásodba öltözteti.
8 Erősségről erősségre mennek,
míg nem meglátják az istenek Istenét a Sionon.
9 Uram, Seregek Istene, hallgasd meg imádságomat,
vedd füledbe, Jákob Istene!
10 Oltalmazó Istenünk, tekints ide,
nézz fölkednek arcára!
11 Mert jobb egy nap a te udvaraidban,
mint más helyen ezer.
Inkább akarok a küszöbön lenni Istenem házában,
mint a gonoszok sátraiban lakni.
12 Mert nap és védőpajzs az Úr Isten,
kegyelmet és dicsőséget ad az Úr,
13 nem vonja meg javait azoktól,
akik ártatlanságban járnak.
Seregek Ura, boldog az az ember,
aki tebenned bízik!

85. ZSOLTÁR (84)

Könyörgés az ígért üdvösségért

1 A karvezetőnek. Kóré fiainak zsoltára.
2 Megkegyelmeztél országodnak, Uram,
véget vetettél Jákob fogságának.
3 Megbocsátottad néped vétkét,
betakartad minden bűnét.
4 Visszatartottad nagy haragodat,
elfordítottad felindulásod hevét.

⁵ Állíts helyre minket, szabadító Istenünk,
s fordítsd el rólunk haragodat!
⁶ Vagy örökre haragszol ránk,
és kiterjeszted haragodat nemzedékről nemzedékre?
⁷ Ugye felénk fordulsz és életre keltesz minket
és néped örvendezhet majd tebenned?
⁸ Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat,
és szabadításodat add meg nekünk.
⁹ Hadd halljam meg, mit szól hozzám az Úr Isten,
hisz ő békét hirdet nemzetének,
szentjeinek, s mindazoknak,
akik megtérnek szívükben.
¹⁰ Bizony, közel van üdvössége azokhoz, akik félik őt,
hogyan dicsőség lakozzék országunkban.
¹¹ Az irgalom és az igazság egymásra lelnek,
csókot vált az igazságosság és a béke.
¹² Hűség sarjad a földből
és igazság tekint le az égből.
¹³ Valóban, az Úr megadja kegyelmét,
és földünk megtermi gyümölcsét.
¹⁴ Igazságosság jár előtte,
s követi az úton lépteit.

86. ZSOLTÁR (85)

Egy szegény segélykiáltása Istenhez

¹ Dávid imádsága.
Hajtsd hozzám, Uram, füledet, hallgass meg,
mert nyomorult és szegény vagyok.
² Őrizd meg életem, mert kedves vagyok előtted;
mentsd meg, Istenem, szolgádat, aki benned bíz.
³ Könyörülj rajtam, Uram,
mert hozzád kiáltok egész nap!
⁴ Örvendeztesd meg szolgádat,
mert hozzád emelem, Uram, lelkemet.
⁵ Mert te, Uram, jóságos vagy és szelíd,
nagy irgalmú mindazokhoz,
akik téged segítségül hívnak.

⁶ Figyelj, Uram, imádságomra,
hallgass könyörgésem szavára!
⁷ Hozzád kiáltok szorongatásom idején,
mert te meghallgatsz engem.
⁸ Uram, nincs az istenek közt tehozzád hasonló,
semmi sem fogható a te műveidhez.
⁹ A nemzetek, amelyeket alkottál, mindnyájan eljönnek,
leborulnak előtted, Uram és dicsőítik nevedet,
¹⁰ mert nagy vagy te és csodákat művelsz:
egyedül te vagy Isten.
¹¹ Uram, vezess engem utadon, hogy igazságodban járjak;
szívemet tedd egyszerűvé, hogy félje nevedet.
¹² Teljes szívemből dicsérlek, Uram, én Istenem,
és mindörökké magasztalom nevedet,
¹³ mert nagy a te irgalmad irántam,
kiragadtad lelkeket az alvilág mélyéből.
¹⁴ Isten, gonoszok keltek fel ellenem
és erőszakosak serege tör életemre,
és nem vesznek figyelembe téged.
¹⁵ De te, Uram, könyörületes és irgalmas Isten vagy,
türelmes, nagy irgalmú és igaz.
¹⁶ Tekints rám, könyörülj rajtam,
add szolgáltnak erődöt,
szabadítsd meg szolgálód fiát.
¹⁷ Add jelét rajtam jószágodnak,
hogy gyűlölőim lássák, és szégyent valljanak,
minthogy te, Uram, megsegítesz
és megvigasztalsz engem.

87. ZSOLTÁR (86)

Háladal Sionért, a népek anyjáért

¹ Kóré fiainak zsoltára. Ének.
Szent hegyeken vetette meg alapjait,
² jobban szereti Sion kapuit az Úr,
mint Jákob többi hajlékát.
³ Dicsőséges dolgokat mond rólad,
Isten városa!

⁴ Ráhábot és Babilont azok között említem,
akik ismernek engem;
íme, Filisztea, Tírusz és Etiópia népe:
mind ott született.
⁵ Sionról mondják majd: »Ez is, az is ott született,
és maga a Fölséges erősíti meg.«
⁶ Bejegyzi majd az Úr, a népek könyvébe:
»Ezek itt születtek.«
⁷ Körtáncban fogják majd énekelni:
»Minden forrásom tebenned fakad.«

88. ZSOLTÁR (87)

Beteg és magányos ember siralma

¹ Kóré fiainak éneke. Zsoltár. A karvezetőnek.
A »Mahálát« szerint. Éneklésre.
² Uram, szabadításom Istene,
éjjel-nappal hozzád kiáltok.
³ Jusson színed elé imádságom,
füledet hajtsd könyörgésemre.
⁴ Mert fájdalommal van tele a lelkem
és életem az alvilághoz közeledik.
⁵ A sírba szállók közé soroltak engem,
olyanná lettem, mint akinek nincsen segítsége.
⁶ A holtak között van fekhelyem,
mint a halálra sebzetek, akik a sírban alszanak,
akikről nem emlékezel meg többé,
és akiket kitéptek kezedből.
⁷ Letettél engem a verem mélyére,
a sötétségbe s a halál árnyékába.
⁸ Rám nehezedett haragod,
rám zúdítottad minden hullámodat.
⁹ Eltávolítottad tőlem ismerőseimet,
utálatossá tettél előttük;
fogoly vagyok és nincs menekvésem.
¹⁰ Szemem elbágyad a gyötrelemtől.
Uram, egész nap tehozzád kiáltok,
feléd terjesztem kezemet:

11 Vajon a holtakkal művelsz-e csodákat,
 és fölkelnek-e az árnyak, hogy dicsérjenek téged?
 12 Vajon hirdeti-e valaki a sírban irgalmasságodat
 és hűségedet az enyészet helyén?
 13 Vajon a sötétség helyén ismerik-e csodáidat
 és igazságodat a feledés földjén?
 14 Uram, én hozzád kiáltok,
 kora reggel eléd száll imádságom.
 15 Miért taszítasz el engem, Uram,
 miért rejted el tőlem arcodat?
 16 Szegény és halálos beteg vagyok ifjúkorom óta,
 a tőled való rettegés súlya nyom, bensőm összezavarodott.
 17 Átcsapott rajtam haragod
 és megrendítettek engem borzalmaid.
 18 Körülvesznek engem, mint a vizek, egész nap,
 mindenünnen körülvesznek.
 19 Eltávolítottad tőlem a barátokat és a közelállókat,
 csak a sötétség a társam.

89. ZSOLTÁR (88)

Sírató ének Dávid háza felett

1 Maszkál az ezrahita Etántól.
 2 Az Úr kegyelmét örökké éneklek,
 hűségedet nemzedékről nemzedékre hirdeti szám.
 3 Mert ezt mondtad: »Örök időkre épül az irgalom«
 – hűséged szilárdan áll a mennyekben. –
 4 »Szövetségre léptem választottammal,
 megesküdtem szolgámnak, Dávidnak:
 5 örökre megszilárdítom utódodat,
 nemzedékről nemzedékre építem trónodat.«
 6 Csodáidat, Uram, magasztalják az egek,
 és hűségedet az egybegyűlt szentek.
 7 Mert ki hasonló az Úrhoz a fellegek közt
 ki olyan az Isten fiai között, mint Isten?
 8 Isten, akit rettegnek a szentek tanácsában,
 aki nagyobb és félelmetesebb mindazoknál,
 akik körülötte vannak.

⁹ Uram, Seregek Istene, ki hasonló hozzád?
Hatalmas vagy, Uram, és hűséged övez téged.

¹⁰ Te uralkodsz a tenger erején
és háborgó hullámain te fékezed meg.

¹¹ Te tapostad el Ráhábot, halálra sebezve,
hatalmas karoddal szétszórtad ellenségeidet.

¹² Tiéd az ég, és tiéd a föld,
te alkottad a föld kerekességét
és mindazt, ami rajta van.

¹³ Te teremtetted északot és délt,
nevedben örvendezik a Tábor és a Hermon.

¹⁴ Karod hatalmas, kezed erős, jobbod diadalmas.

¹⁵ Igazságosság és jog trónod alapja,
irgalom és igazság vonulnak előtted.

¹⁶ Boldog az a nép, amely tud ünnepelni.
Az ilyenek arcod világosságánál járnak, Uram.

¹⁷ Nevedben egész nap ujjonganak,
s felmagasztalódnak igazságosságodban.

¹⁸ Mert te vagy erejük és ékességük
és jóságod emeli magasra fejünket.

¹⁹ Mert az Úré a pajzsunk,
s Izrael Szentjéé a királyunk.

²⁰ Egykor látomásban szóltál szentjeidhez és azt mondtad:
»Segítséget nyújtottam egy hősnek,
felemeltem népemből egy választottat.

²¹ Megtaláltam szolgámat, Dávidot,
felkentem őt szent olajommal.

²² Vele lesz erős kezem, és karom megerősíti őt.

²³ Semmit sem tehet vele az ellenség,
és nem árthat majd neki a gonoszság fia.

²⁴ Kiirtom előle ellenségeit,
és gyűlölőit megfutamítom.

²⁵ Vele lesz hűségem és kegyelmem,
és hatalma magasra emelkedik nevemben.

²⁶ Ráteszem kezét a tengerre
és jobbát a folyóvizekre.

²⁷ Így szól majd hozzám: `Atyám vagy te,

én Istenem, és szabadításom kősziklája!'
28 S én elsőszülöttemmé teszem őt,
legfőbbesébbé a föld királyai között.
29 Örökre megőrzöm irgalmamat iránta,
és szövetségem mindig vele marad.
30 Örökkévalóvá teszem nemzetségét,
s fenntartom trónját, amíg az ég áll.
31 De ha fiai elhagyják törvényemet
és nem járnak parancsaim szerint,
32 ha bemocskolják rendeleteimet,
és parancsaimat nem teljesítik:
33 vesszővel büntetem meg vétkeiket,
és veréssel bűneiket.
34 De nem vonom meg tőle kegyelmemet,
és hűségemet nem hazudtolom meg.
35 Nem töröm meg szövetségemet,
s ami elhagyta ajkamat, érvénytelenné nem teszem.
36 Megesküdtem egyszer szentségemre:
nem hazudom Dávidnak, 37 örökké tart nemzetsége,
és mint a nap, színem előtt a trónja,
38 megmarad örökké, miként a hold,
a hűséges égi tanú.«
39 Te őt mégis elvetetted s megutáltad,
haragra gerjedtél fölkented ellen;
40 Felbontottad szolgád szövetségét,
földig aláztad szent koronáját.
41 Lerontottad minden kőfalát,
romhalmazzá tetted bástyáit.
42 Kifosztották őt mindazok, akik arra jártak,
szomszédai gyalázata lett.
43 Fölemelted elnyomóinak jobb kezét,
megörvendeztetted ellenségeit.
44 Kardja élet elvetted
és nem segítetted meg őt a harcban.
45 Véget vetettél tündöklésének,
trónját a földre döntötted.
46 Megrövidítettéd ifjúságát,

gyalázatba borítottad őt.

⁴⁷ Meddig fordulsz még el teljesen, Uram,
meddig ég még haragod, mint a tűz?

⁴⁸ Emlékezz meg arról, milyen rövid az én létem!
Milyen semmisnek alkottad az emberek fiait mind?

⁴⁹ Ki az az ember, aki él, s halált nem látna,
s megmenthetné lelkét az alvilág kezéből?

⁵⁰ Hol van, Uram, hajdani irgalmad,
amellyel megesküdtél hűségedre Dávidnak?

⁵¹ Emlékezzél meg, Uram, szolgálid gyalázatáról,
amelyet keblemben hordok sok nemzettől,

⁵² amellyel gyaláznak téged ellenségeid, Uram,
és gyalázzák fölkentéd lépteit.

⁵³ Áldott legyen az Úr mindörökké!

Ámen! Ámen!

NEGYPEDIK KÖNYV (90-106. zsoltár)

90. ZSOLTÁR (89)

Isten örök – az ember mulandó

¹ Mózesnek, az Isten emberének imádsága.

Uram, te lettél a mi menedékünk
nemzedékről nemzedékre.

² Mielőtt a hegyek lettek,
a föld és a világ születtek,
te öröktől fogva és mindörökké vagy, Isten!

³ Te visszatéríted az embert a porba,
azt mondod: »Térjete oda vissza, emberek fiai.«

⁴ Hiszen szemed előtt ezer esztendő olyan,
mint az eltűnt tegnapi nap,
vagy mint egy őrvtásnyi idő éjszaka.

⁵ Elragadod őket, olyanok mint az álom,

⁶ mint a reggel kivruló fű:
reggel kihajt és virágzik, estére lehull és elszárad.

⁷ Elenyészünk ugyanis neheztelésed miatt,
rettegjük haragod.

⁸ Magad elé állítod gonoszságainkat,

titkainkat arcod világossága elé.

⁹ Napjaink mind elmúlnak haragodban,
éveinket, mint egy sóhajtást, bevégezzük.

¹⁰ Éveink száma a hetven esztendő ha eléri,
vagy az erőseké a nyolcvanat,
és azok nagyrésze is munka és fájdalom,
gyorsan elmúlnak és mi elmegyünk.

¹¹ Ki ismeri haragod erejét
és félelmetes felindulásodat?

¹² Taníts meg számba venni napjainkat úgy,
hogy bölcsességgel telítsük szívünket.

¹³ Fordulj meg, Uram, végre valahára,
légy irgalmas szolgáládhoz.

¹⁴ Tölts el minket kora reggel irgalmaddal,
hogy ujjongjunk és vigadjunk egész életünkben.

¹⁵ Örvendeztess minket annyi napig,
mint amennyin megaláztál minket,
s annyi évig, mint amennyin nyomorúságot láttunk.

¹⁶ Nyilvánuljon meg műved szolgáládon
és dicsőséged az ő fiaikon.

¹⁷ Derüljön ránk a mi Urunk, Istenünk fényessége,
kezünk munkáját erősítsd meg,
és áldd meg kezünk munkáját!

91. ZSOLTÁR (90)

A fölséges Isten oltalmában

¹ Aki a Fölségesnek oltalmában lakik,
a Mindenható árnyékában nyugszik,
² azt mondja az Úrnak: »Te vagy az én oltalmazóm
és erősségem, Istenem, akiben bizakodom.«

³ Mert ő megment engem a vadászok törétől,
a súlyos veszélytől.

⁴ Szárnyával árnyékot borít rád,
és tollai alatt menedékre találsz;
pajzs és páncél az ő hűsége.

⁵ Nem kell félned az éjszaka rémeitől,
a nappal repülő nyíltól,

⁶ a sötétben látogató járványtól,
 a délben pusztító ragálytól.
⁷ Ezren essenek el bár oldalad mellől
 és tízezren jobbod felől,
 hozzád semmi sem közeledik.
⁸ Sőt saját szemeddel fogod nézni,
 meglátod a gonoszok bűnhődését.
⁹ Mert te vagy, Uram, menedékem!
 Ha a Fölségest választottad oltalmadnak,
¹⁰ balszerencse nem ér téged,
 csapás nem jut sátrad közelébe.
¹¹ Mert angyalainak parancsol felőled,
 hogy minden utadon őrizzenek.
¹² Kezükön hordoznak téged,
 hogy kőbe ne üssed lábadat.
¹³ Áspiskígyón és viperán fogsz járni,
 eltiprod az oroszlánt és a sárkányt.
¹⁴ Mivel bennem bízik, megszabadítom,
 oltalma leszek, mert ismeri nevemet.
¹⁵ Ha kiált hozzám, meghallgatom,
 a szorongatás idején vele leszek,
 megmentem és megdicsőítem.
¹⁶ Betöltöm őt hosszú élettel,
 és megmutatom neki üdvösségemet.

92. ZSOLTÁR (91)

Háladal Isten hűségéért

¹ Zsoltár. Ének. Szombatnapra.
² Jó dolog az Urat dicsérni,
 nevednek, ó Fölséges, éneket zengeni,
³ hirdetni reggelenként kegyelmedet,
 éjjelente hűségedet
⁴ tízhúrú hárfával, énekszóval, lanttal.
⁵ Mert tetteiddel megörvendezettél, Uram,
 s ujjongok kezed műveinek.
⁶ Milyen nagyok, Uram, műveid,
 milyen mélységesek gondolataid!

⁷ De az oktalan ember nem ismeri,
s az esztelen nem érti ezt meg.
⁸ Amikor elburjánzanak, mint a fű, a bűnösök,
és virágzásnak indulnak, akik gonoszt cselekszenek,
s ez pusztulásukra lesz örökkön örökre.
⁹ De te, Uram, fölséges vagy örökké!
¹⁰ Mert íme, Uram, a te ellenségeid,
a te ellenfeleid elvesznek,
és akik gonoszat tesznek, mind szétszóródnak.
¹¹ De engem erőssé teszel, mint a bivalyt,
s gazdagon elárasztasz olajjal.
¹² Szemem lenézi majd ellenségeimet,
és gonosz támadóimról hallani fog fülem.
¹³ Az igaz virul majd, mint a pálma,
és terebélyesedik, mint a Libanon cédrusa.
¹⁴ Az Úr házában vannak elültetve,
Istenünk udvaraiban virulnak.
¹⁵ Még késő öregségükben is gyümölcsöt hoznak,
bőven teremnek és jól érzik magukat,
¹⁶ hirdetve, hogy igazságos az Úr, az én menedékem,
és nincs igazságtalanság benne.

93. ZSOLTÁR (92)

Isten királyi uralma

¹ Király lett az Úr! Fölségbe öltözött,
felöltözött az Úr, erővel övezte fel magát.
Megerősítette a föld kerekességét, hogy ne ingadozzék.
² Trónod kezdet óta szilárd, te öröktől fogva vagy.
³ Emelkednek a folyóvizek, Uram,
emelkedik a folyóvizek hangja,
emelkedik a folyóvizek zúgása.
⁴ De a nagy vizek zúgásánál,
a tenger hatalmas hullámainál
is hatalmasabb az Úr a magasságban.
⁵ Törvényeid igen megszilárdultak,
szentség illeti házatod, Uram, örök időkre.

94. ZSOLTÁR (93)

Isten az igazak szószólója

- ¹ Uram, bosszúállás Istene,
bosszúállás Istene, jelenj meg!
- ² Kelj fel, ó föld bírása, fizess meg a kevélyeknek!
- ³ Meddig fognak, Uram, a bűnösök,
meddig fognak még a bűnösök dicsekedni?
- ⁴ Fecsegnek, vakmerően gonoszságot beszélnek
és kérkednek mind a gonosztevők.
- ⁵ Népedet, Uram, elnyomják,
örökségedet sanyargatják.
- ⁶ Meggyilkolják az özvegyet s a jövevényt,
lemészárolják az árvákat.
- ⁷ Azt mondják: »Nem látja ezt az Úr,
Nem veszi észre Jákob Istene.«
- ⁸ Eszméljete, ti oktalanságai a népnek,
ostobák mikor tértek észhez?
- ⁹ A fül plántálója ne hallana,
s a szem alkotója ne látna?
- ¹⁰ Ne büntetne, aki dorgálja a népeket,
aki tudományra tanítja az embert?
- ¹¹ Ismeri az Úr az emberek gondolatait
és tudja, hogy hiábavalók.
- ¹² Boldog az az ember, akit te oktatsz, Uram,
és megtanítasz törvényedre,
- ¹³ hogy megóvd őt a gonosz napoktól,
amíg a bűnös számára a verem el nem készül.
- ¹⁴ Mert nem taszítja el népét az Úr,
és nem hagyja el örökségét.
- ¹⁵ Mert az ítékezés visszatér az igazsághoz,
és követik mind az igazszívűek.
- ¹⁶ Ki kel fel értem a gonoszok ellen,
ki áll mellém a gonosztevőkkel szemben?
- ¹⁷ Ha az Úr nem nyújtott volna segítséget,
már-már a némaság helyén lakoznék a lelkem.
- ¹⁸ Ha azt mondtam: »Inog a lábam«,
megsegített a te irgalmad, Uram.

¹⁹ Bármilyen sok fájdalmam volt szívemben,
vigasztalásaid felvidítottak engem.
²⁰ Lehet-e köze hozzád a hamisság ítélőszékének,
amely nyomorúságot szerez a törvény ellenére?
²¹ Az igaz életére leskelődnek ők,
s elítélik az ártatlan vért.
²² De nekem oltalmam lett az Úr,
és menedékem sziklája az én Istenem;
²³ Ő megtorolja rajtuk hamisságukat,
saját gonoszságukkal semmisíti meg őket;
²⁴ megsemmisíti őket az Úr, a mi Istenünk.

95. ZSOLTÁR (94)

Felszólítás a hűségre Isten iránt

¹ Jöjjetek, örvendezzünk az Úrnak,
ujjongjunk szabadító Istenünknek.
² Járuljunk eléje magasztalással,
vigadjunk előtte zsoltárokkal.
³ Mert nagy Isten az Úr,
hatalmas király ő minden istenen.
⁴ Kezében vannak a föld mélységei,
s övé a hegyek csúcsa.
⁵ Övé a tenger, ő alkotta meg,
s az ő keze formálta a szárazföldet.
⁶ Jöjjetek, imádjuk, hajoljunk meg,
boruljunk térdre az Úr, a mi alkotónk előtt!
⁷ Mert ő az Úr, a mi Istenünk,
mi pedig az ő legelőjének népe,
s kezének juhain vagyunk.
⁸ Ma, ha szavát meghalljátok:
»Ne keményítsétek meg szíveteket,
⁹ Mint Meribánál s Massza napján a pusztában,
hol atyáitok megkísértettek engem:
próbára tettek, bár látták műveimet.
¹⁰ Negyven esztendeig undorodtam e nemzedéktől,
s azt mondtam: Tévelygő szívű nép ez.
¹¹ Nem ismerték útjaimat,

ezért haragomban megesküdttem:
Nem mennek be nyugalmamba!«

96. ZSOLTÁR (95)

Isten a világ Ura, királya és bírója

- ¹ Énekeljete az Úrnak új éneket,
énekeljete az Úrnak minden földek!
- ² Énekeljete az Úrnak, áldjátok nevét,
hirdesséte napról-napra szabadítását!
- ³ Hirdesséte dicsőségét a nemzetek között,
csodatetteit minden népnek!
- ⁴ Mert nagy az Úr, méltó a dicséretre,
minden istennél félelmetesebb.
- ⁵ Mert a nemzetek istenei mind csak hamis istenek,
az Úr azonban egeket alkotott.
- ⁶ Színe előtt fenség van és szépség,
szentélyében ékesség és hatalom.
- ⁷ Ünnepeljete az Urat, népek családjai,
ünnepeljete az Úr dicsőségét és hatalmát.
- ⁸ Adjátok meg az Úr nevének a dicsőséget,
hozzátok áldozati ajándékokat és jöjjetek udvaraiba.
- ⁹ Boruljatok le szent pompával az Úr előtt,
rettegjen előtte az egész föld!
- ¹⁰ Hirdesséte a nemzetek közt: »Király az Úr!«
Megerősítette a föld kerektségét, hogy ne ingadozzék,
s igazságosan íteli a népeket.
- ¹¹ Örvendjenek az egek, ujjongjon a föld,
zúgjon a tenger s ami betölti azt;
- ¹² vigadjanak a mezők és minden, ami rajtuk van!
Ujjongjon akkor az erdő minden fája
- ¹³ az Úr előtt, mert eljön, eljön hogy megítélje a földet.
Igazságban íteli meg a föld kerektségét,
s a népeket hűsége szerint.

97. ZSOLTÁR (96)

A világ Urának dicsérete

- ¹ Király az Úr! Ujjongjon a föld,
örvendezék a temérdek sziget!
- ² Felhő és homály van körülötte,
igazság és jog trónjának alapja.
- ³ Tűz halad előtte,
s körös-körül felperzseli ellenségeit.
- ⁴ Villámai beragyogják a föld kerekességét,
láttára megrendül a föld.
- ⁵ Viaszként olvadoznak a hegyek az Úr előtt,
az egész föld Ura előtt.
- ⁶ Az egek hirdetik igazságát,
minden nemzet látja dicsőségét.
- ⁷ Jussanak szégyenbe mindazok,
akik faragott képeket imádnak,
és bálványaikkal kérkednek.
Imádjátok őt, angyalai mind!
- ⁸ Hallja ezt Sion és örvendezik,
és ujjonganak Júda leányai ítéleteiden, Uram.
- ⁹ Mert te vagy, Uram, a legfölségesebb az egész földön,
messze magasan állsz minden isten fölött.
- ¹⁰ Akik szeretitek az Urat, gyűlöljétek a rosszat;
szentjeinek lelkét megőrzi,
a gonoszok kezéből megszabadítja őket.
- ¹¹ Világosság támad az igaznak,
s öröm az igazszívűeknek.
- ¹² Örvendezetek, igazak, az Úrban,
és dicsérjétek szent emlékezetét!

98. ZSOLTÁR (97)

Ének Istenről: a bíróról és a szabadítóról

- ¹ Zsoltár.
Énekeljétek az Úrnak új éneket,
mert csodálatos dolgokat cselekedett.
Győzelmet szerzett jobbja, az ő szentséges karja.
- ² Megismertette szabadítását az Úr,

megmutatta igazságosságát a nemzetek előtt.

³ Megemlékezett irgalmáról,
Izrael házához való hűségéről.

A föld minden határa látta
Istenünk szabadítását.

⁴ Ujjongjatok Istennek, minden földek,
énekeljete, örvendjete, zengjete!

⁵ Zengjete az Úrnak lanttal,
lanttal és a zsoltár szavával;

⁶ trombitával és kürtszóval,
ujjongjatok az Úr, a király előtt!

⁷ Zúgjon a tenger s ami betölti azt,
a földkerekség és lakói.

⁸ Tapsoljanak a folyóvizek,
és a hegyek is mind ujjongjanak
⁹ az Úr előtt, mert eljön megítélni a földet.
Igazságban ítéli meg a földkerekséget,
és méltányosan a népeket.

99. ZSOLTÁR (98)

A szent Isten a Sionon

¹ Dávid zsoltára.

Király az Úr! Reszkessenek a népek;
a kerubok fölött trónol, rettegjen a föld!

² Nagy az Úr a Sionon,
fölséges minden nép felett.

³ Magasztalják nagy és félelmetes nevedet,
mert szentséges.

⁴ A nagy király az igazságot szereti:
te rendeltél egyenességet,
te szereztél Jákobban törvényt és igazságot.

⁵ Magasztaljátok az Urat, a mi Istenünket,
boruljatok le lábának zsámolya előtt,
mert szentséges ő!

⁶ Papjai közt volt Mózes és Áron és Sámuel
azok között, akik segítségül hívták a nevét.
Segítségül hívták az Urat, és meghallgatta őket,

⁷ a felhőoszlopból szólt hozzájuk.
Ők megtartották rendeleteit,
s a törvényt, amelyet adott nekik.
⁸ Urunk, Istenünk, te meghallgattad őket;
kegyes voltál hozzájuk, Isten,
bár megbüntetted minden vétküket.
⁹ Magasztaljátok az Urat, a mi Istenünket,
boruljatok le szent hegyén,
mert szent az Úr, a mi Istenünk!

100. ZSOLTÁR (99)

Dicsőítő ének bevonuláskor

¹ Zsoltár. Hálaadásra.
² Ujjongjatok Istennek, minden földek,
örvendezve szolgáljátok az Urat,
járuljatok eléje lelkenedezve!
³ Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten:
ő alkotott minket és az övéi vagyunk
az ő népe s az ő legelőjének nyája.
⁴ Lépjete be kapuiba hálaadással,
udvaraiba magasztalással;
áldjátok őt, dicsérjétek nevét.
⁵ Mert jó az Úr, örökké tart kegyelme,
nemzedékről nemzedékre hűsége.

101. ZSOLTÁR (100)

Ének Isten terveiről

¹ Dávid zsoltára.
Kegyelemről s igazságról énekelek,
neked zengek zsoltárt, Uram.
² Vigyázok, hogy utam szeplőtelen legyen,
mikor látogatsz meg engem?
Ártatlan szívvel járok házam belsejében,
³ szemem elé nem állítok igazságtalan dolgot;
a törvényszegőt gyűlölöm, nincs köze hozzám.

⁴ A gonosz szív távol legyen tőlem,
az álnokságot nem ismerem.
⁵ Aki titokban rágalmazza felebarátját, azt elnémítom;
akinek szeme kevély és szíve felfuvalkodott,
azt nem szenvedhetem.
⁶ Szemem felkutatja az igazakat az országban,
hogyan lakjanak;
aki szeplőtelen úton jár, csak az szolgálhat nekem.
⁷ Nem lakhat házam belsejében, aki kevélyen cselekszik;
aki hazugságot beszél, nem állhat meg szemem előtt.
⁸ Reggelenként kiirtom az ország minden bűnösét,
hogyan kigyomláljak az Úr városából
minden gonosztevéit.

102. ZSOLTÁR (101)

Boldogtalan ember imája

¹ A szegény imádsága, amikor bajban volt,
és panaszát az Úr előtt kiöntötte.
² Uram, hallgasd meg imádságomat,
és kiáltásom jusson eléd.
³ Ne fordítsd el tőlem arcodat soha,
amikor engem szorongatás ér;
hajtsd hozzám füledet,
amikor csak segítségül hívlak, sietve hallgass meg.
⁴ Mert füstként enyésznek el napjaim,
és csontjaim szárazak, mint a forgács.
⁵ A szívem, mint a lekaszált, kiszáradt széna,
még azt is elfelejtettem, hogy kenyeremet megegyem.
⁶ Annyit jajveszékel szavam,
hogyan a bőr már a csontomra szárad.
⁷ A pusztá pelikánjához hasonlítok,
olyan lettem, mint a bagoly a romok között.
⁸ Virrasztok és olyan vagyok,
mint a magános veréb a háztetőn.
⁹ Ellenségeim szüntelenül gyaláznak,
gyűlölőim összeesküdtek ellenem.
¹⁰ Bizony kenyér gyanánt hamut eszem

és könnyel vegyítem italomat
11 haragod és bosszúságod miatt,
mert felemeltél s a földre sújtottál engem.
12 Napjaim hanyatlanak mint az árnyék,
magam pedig mint a széna száradok.
13 De te, Uram, megmaradsz örökre,
és emlékezeted nemzedékről nemzedékre.
14 Te majd felkelsz és megkönyörülsz Sionon,
mert itt az ideje, hogy megkönyörülj rajta,
valóban itt az ideje!
15 Hisz szolgálód szeretik köveit,
és romjait fájdalommal látják.
16 De félik majd nevedet a nemzetek, Uram,
s a föld minden királya fölségedet.
17 Mert felépíti az Úr Siont,
és megnyilvánul dicsőségében.
18 Figyelembe veszi a nyomorultak imádságát,
és nem veti meg könyörgésüket.
19 Jegyezzék fel ezt a jövőendő nemzedéknek,
hadd áldja az Urat az a nép, amelyet majd teremt.
20 Mert letekint szent magasságából,
lenéz az Úr a mennyből a földre,
21 hogy meghallja a foglyok jajgatását,
és megmentse azokat, akiket halálra szántak;
22 hogy hirdessék Sionon az Úr nevét
és az ő dicséretét Jeruzsálemben,
23 amikor majd egybegyűlnek a népek és az országok,
hogy az Úrnak szolgáljanak.
24 Megtörte erőmet az úton,
rövidre szabta életemet. Így szóltam:
25 »Istenem, ne ragadj el engem életem közepén,
hiszen a te éveid nemzedékről nemzedékre nyúlnak.
26 Kezdetben megteremtetted a földet,
s a te kezed művei az egek.
27 Azok elmúlnak, de te megmaradsz;
mint a ruha, mind elavulnak,
váltod őket, mint az öltözetet és elváltoznak.

²⁸ Te azonban ugyanaz maradsz
és éveid nem fogynak el.
²⁹ Szolgáid fiainak mindenkor lesz lakásuk,
és utódjuk megerősödik majd színed előtt.«

103. ZSOLTÁR (102)

Dicsőítő ének a jóságos és megbocsátó Istenről

¹ Dávidtól.
Áldjad, lelkem, az Urat,
s egész bensőm az ő szent nevét.
² Áldjad, lelkem, az Urat,
és ne feledd el jótéteményeit.
³ Ő megbocsátja minden gonoszságodat,
ő meggyógyítja minden betegségedet;
⁴ ő megóvja életed a pusztulástól,
ő irgalommal és kegyelemmel koronáz meg téged.
⁵ Ő kielégíti javaival kívánságodat:
mint a sasé, visszatér ifjúságod.
⁶ Igaz dolgokat cselekszik az Úr,
és igazságot szolgáltat minden elnyomottnak.
⁷ Megismertette Mózeszel útjait,
Izrael fiaival cselekedeteit.
⁸ Irgalmas és könyörületes az Úr,
hosszan tűrő és nagyirgalmú.
⁹ Nem tartja meg haragját mindvégig,
és nem fenyeget örökké.
¹⁰ Nem bűneink szerint bánt velünk,
és nem fizetett meg nekünk gonoszságainkért.
¹¹ Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött,
olyan nagy az ő irgalma azok számára, akik őt félik.
¹² Amilyen messze van kelet a nyugattól,
olyan messzire veti tőlünk gonoszságainkat.
¹³ Mint ahogy az atya könyörül fiain,
úgy könyörül az Úr azokon, akik őt félik.
¹⁴ Mert ő ismeri létrejöttünket,
és megemlékezik arról, hogy porból vagyunk.
¹⁵ Olyan az ember élete, mint a fűé:

kivirul, mint a mező virága,
¹⁶ de ráfúj a szél, és nincs többé,
s a helyét sem ismerik.
¹⁷ De az Úr kegyelme öröktől fogva
és örökké kíséri azokat, akik őt félik,
s igazsága azok unokáit,
¹⁸ akik megtartják szövetségét,
és gondosan teljesítik parancsolatait.
¹⁹ Az Úr az égben állította fel trónusát,
és királysága mindenben uralkodik.
²⁰ Áldjátok az Urat, angyalai mind,
ti hatalmas erejűek, akik teljesítitek szavát,
mihelyt parancsának hangját meghalljátok.
²¹ Áldjátok az Urat, seregei mind,
szolgái, akik akaratát megteszitek.
²² Áldjátok az Urat, művei mind,
mindenütt, ahol uralkodik.
Áldjad lelkem az Urat!

104. ZSOLTÁR (103)

Dicsőítő ének a Teremtőről

¹ Áldjad, én lelkem, az Urat!
Uram, én Istenem, te mindennél magasztosabb vagy!
Fenségbe és ékességbe öltöztél,
² a fényességet, mint köntöst vetted magadra.
Kifeszítéd az égboltozatot, mint a sátorponyvát,
³ és az égi vizek fölé építéd hajlékodat.
Szekereddé teszed a fellegeket,
a szelek szárnyain jársz.
⁴ Követeiddé teszed a szeleket,
szolgáiddá a perzselő tüzet.
⁵ Biztos alapra állítottad a földet,
hogy meg ne inogjon sohasem.
⁶ Az örvénylő mélység mint ruha takarta,
vizek borították a hegyeket.
⁷ De a te fenyegetésedre megfutamodtak,
szerteriadtak mennydörgésed szavától.

⁸ A hegyek fölemelkedtek, a völgyek leereszkedtek
arra a helyre, ahol alapjukat megvetetted.

⁹ Határt szabtal a vizeknek, amelyet nem léphetnek át,
hogyan el ne borítsák ismét a földet.

¹⁰ A forrásokat a völgyekbe eresztetted,
hogyan folyjanak a hegyek között.

¹¹ Belőlük iszik a mező minden vadja,
s oltják szomjukat a vadszamarak.

¹² Fölöttük tanyáznak az égi madarak,
és az ágak közül hallatják hangjukat.

¹³ Hajlékaidból megöntözöd a hegyeket,
és műveid gyümölcséből táplálsz a földet.

¹⁴ Fűvet sarjasztasz az állatoknak,
és növényeket az ember szolgálatára,
kenyeret adsz a földből,

¹⁵ és bort, hogy vidámita az ember szívét;
hogyan ragyogjon arca az olajtól,
és a kenyér erősítse az ember szívét.

¹⁶ Jólaknak az Úr fája,
s a Libanon cédrusai, amelyeket ő ültetett.

¹⁷ Fészket raknak rajtuk a verebek,
és fölöttük tanyázik a gólya.

¹⁸ A magas hegyek a szarvasok,
a szirtek a borzok menedéke.

¹⁹ Megalkottad a holdat az idő mérésére,
a napot, amely tudja, mikor kell lenyugodnia.

²⁰ Sötétséget rendelsz és leszáll az éjszaka:
ebben mozognak az erdő vadjai,

²¹ prédáért ordítanak az oroszlánkölykök,
s eledelt kérnek maguknak Istentől.

²² Ha felkél a nap, összegyűlnek,
nyugalomra térnek tanyájukon.

²³ Az ember kimegy dolgozni,
és munkáját végzi egészen estig.

²⁴ Uram, milyen nagyok a te műveid!
Bölcsességgel teremtetted valamennyit,
és alkotásaid betöltötték a földet.

²⁵ Itt a tenger: nagy és tágas,
 nyüzsög benne a számtalan hulló,
 apró és nagy állat egyaránt.
²⁶ Itt hajók szelik át, amott a Leviatán,
 amelyet arra alkottál, hogy játékát űzze benne.
²⁷ Mindezek tőled várják,
 hogy idejében megadd nekik eledelüket.
²⁸ Ha adsz nekik, felszedik,
 ha megnyitod kezedet, jóllaknak javaiddal.
²⁹ De ha elfordítod arcodat, megrémülnek,
 ha lélegzetüket megvonod, elenyésznek,
 és porrá lesznek ismét.
³⁰ Kiárasztod lelkedet, s ők életre kelnek,
 és megújítod a föld színét.
³¹ Dicsőség az Úrnak mindörökké,
 örvendezzen műveinek az Úr,
³² akinek a tekintetére megremeg a föld,
 s érintésére füstöt vetnek a hegyek.
³³ Énekelek az Úrnak, amíg élek,
 amíg leszek, zsoltárt zengek Istenemnek.
³⁴ Beszédem legyen kedves előttte,
 én pedig az Úrban leljem gyönyörűségem.
³⁵ Vesszenek el a bűnösök a földről,
 és ne legyenek többé az istentelenek!
 Áldjad, én lelkem, az Urat!

105. ZSOLTÁR (104)

Dicsőítő ének a történelem Uráról

¹ ALLELUJA!
 Áldjátok az Urat, hívjátok segítségül nevét,
 hirdessétek a nemzetek közt műveit!
² Énekeljete és zengjete zsoltárt neki,
 beszéljétek el minden csodatettét.
³ Dicsekedjete szent nevével,
 örvendezzen azoknak a szíve, akik az Urat keresik.
⁴ Keressétek az Urat és erejét,
 keressétek szüntelenül arcát.

⁵ Emlékezzetek meg csodatetteiről, amelyeket művelt,
jeleiről és szája ítéleteiről,
⁶ ti, az ő szolgájának, Ábrahám utódai,
választottjának, Jákobnak fiai.
⁷ Ő, az Úr, a mi Istenünk,
az egész földön ő ítélkezik.
⁸ Örökké gondol szövetségére,
szavára, amelyet ezer nemzedékre adott,
⁹ arra, amit Ábrahámmal megkötött,
amire megesküdt Izsáknak.
¹⁰ Amit Jákobnak törvényül hagyott,
örök szövetségül Izraelnek,
¹¹ mondván: »Neked adom Kánaán földjét,
mint kötéllel kimért örökségteket.«
¹² Pedig csekély számmal voltak
igen kevesen és jövevények azon a földön,
¹³ és nemzettől nemzethez vándoroltak,
egyik országból a másikba.
¹⁴ Nem engedte, hogy bárki is ártson nekik,
sőt királyokat fenytett meg miattuk:
¹⁵ »Fölkentjeimhez ne nyúljatok,
ne bántsátok prófétáimat!«
¹⁶ Amikor éhséget bocsátott az országra,
s összetörte kenyértartó botjukat.
¹⁷ Elküldött előttük egy férfit,
rabszolgának adták el Józsefet.
¹⁸ Béklyóba szorították lábát,
vas került a nyakára,
¹⁹ amíg szava be nem teljesedett:
az Úr igéje ugyanis igazolta őt.
²⁰ A király elküldött és megszabadíttatta,
a népek fejedelme szabadon engedte;
²¹ háza urává tette őt
és minden jószágának parancsolójává,
²² hogy főembereit tetszése szerint kormányozza,
és bölcsességre tanítsa véneit.
²³ Erre Izrael Egyiptomba költözött,

és Jákob jövevény lett Kám földjén.
24 Nagyon elszaporította népét az Úr,
erősebbé tette ellenségeinél.
25 Majd megváltoztatta azok szívét,
úgyhogy meggyűlöltek népét,
szolgáival álnokul bántak.
26 Erre elküldte szolgáját, Mózes
és Áront, a választottját,
27 és végbevítette velük beszédes jeleit
és csodatetteit Kám földjén.
28 Sötétséget küldött és homályt támasztott,
mert lázongtak szava ellen.
29 Vizüket vérré változtatta, halaikat megölte.
30 Földjük békákat ontott királyaik szobáira.
31 Szavára legyek támadtak,
szúnyogok lepték el egész határukat.
32 Esőjüket jégesővé tette,
égő tüzet bocsátott földjükre.
33 Elverte szőlőjüket, fügefáikat,
összetörte földjükön a fákat.
34 Szavára szöcskék nyüzsögtek,
és megszámlálhatatlan vándorsáska,
35 és megemésztett földjükön minden növényt,
megette földjük minden gyümölcsét.
36 Megölte országuk minden elsőszülöttét,
erejük minden zsenéjét.
37 Aztán kivezette őket ezüsttel-arannyal megrakottan,
törzseikben senki sem volt beteg.
38 Egyiptom örült, hogy kivonultak,
mert rájuk nehezedett a tőlük való félelem.
39 Oltalmukra felhőt terjesztett fölējük
és tűzzel világított nekik éjszaka.
40 Kérésükre fürjek jöttek,
és mennyei kenyérrel lakatta jól őket.
41 Megnyitotta a sziklát és vizek fakadtak,
folyók eredtek a sivatagban.
42 Mert megemlékezett szent szaváról,

amelyet szolgájához, Ábrahámhoz intézett.

⁴³ Kivezette népét ujjongásban,
választottait vigasságban.

⁴⁴ Nekik adta a nemzetek országait,
elfoglalták a népek tulajdonát,

⁴⁵ hogy megtartsák rendeleteit,
és kövessék törvényeit. Alleluja!

106. ZSOLTÁR (105)

Isten jósága – Izrael hálátlansága

¹ ALLELUJA! Áldjátok az Urat, mert jó,
mert irgalma örökkévaló.

² Ki tudná elmondani az Úr nagy tetteit,
ki tudná elbeszélni minden dicső művét?

³ Boldogok, akik megtartják a törvényt,
és mindenkor az igazat cselekszik!

⁴ Gondolj ránk, Uram, néped iránti jókedvvel,
látogass meg minket szabadításoddal,

⁵ hadd lássuk választottaid jólétét,
hadd örvendjünk nemzedet örömének,
hadd dicsekedjünk örökségeddel.

⁶ Vétkeztünk, mint ahogy atyáink,
igaztalanul cselekedtünk, gonoszságot követtünk el.

⁷ Atyáink Egyiptomban nem értették meg csodáidat,
nem fogták fel nagy irgalmadat,
lázadoztak, amikor a tengerhez,
a Vörös tengerhez jutottak,

⁸ de ő megmentette őket nevéért,
hogyan megismerettesse hatalmát.

⁹ Megfenyegette a Vörös tengert és az kiszáradt,
és mint valami sivatagban, átvezette őket a mélységek között.

¹⁰ Megmentette őket gyűlölőik kezéből,
ellenségeik kezéből megszabadította őket.

¹¹ Víz borította el szorongatóikat,
egy sem maradt életben közülük.

¹² Ekkor hittek szavainak,
és dicséretére éneket zengtek.

13 De csakhamar elfeledték tetteit,
és nem bíztak terveiben,
14 hanem heves kívánságra gerjedtek a sivatagban,
és megkísértették Istent a pusztában.
15 Ő teljesítette kérésüket,
csömörlésig jóllakatta őket.
16 Majd irigykedtek a táborban Mózesre,
és Áronra, az Úr szentjére.
17 Erre megnyílt a föld, elnyelte Dátánt,
s elborította Abiron csoportját.
18 Tűz gyulladt fel gyülekezetükben,
láng égette el a bűnösöket.
19 A Hórebnél borjút készítettek,
és az öntött képet imádták.
20 Dicsőségüket fölcserélték
a füvet evő bika képével.
21 Elfeledték Istent, aki megszabadította őket,
aki nagy dolgokat művelt Egyiptomban,
22 csodákat Kám földjén,
félelmetes dolgokat a Vörös tengeren.
23 El is határozta volna, hogy elpusztítja őket,
ha választottja, Mózes, nem állt volna résen,
hogyan elhárítsa haragját, ne hogy megsemmisítse őket.
24 Semmire sem becsülték az óhajtott földet,
nem hittek ígéretének.
25 Zúgolódtak sátraikban,
nem hallgattak az Úr szavára.
26 Erre ő fölemelte kezét ellenük,
hogy lesújtson rájuk a sivatagban,
27 s a nemzetek közé szórja utódaikat,
és elszélessze őket az országokban.
28 Majd Baál-Peorhoz pártoltak,
és holt bálványoknak bemutatott áldozatokat ettek.
29 Cselekedeteikkel haragra ingerelték őt,
és romlás tört rájuk.
30 De Fineesz előállt, ítéletet tartott,
és a csapásnak vége lett.

31 Ezt ő érdeméül számította be neki,
nemzedékről nemzedékre, örökre.
32 Majd Meriba vizeinél ingerelték haragra,
és miattuk Mózes is bajba jutott,
33 mert elkeserítették lelkét,
s ő meggondolatlanul beszélt szájával.
34 Nem irtották ki azokat a nemzeteket,
amelyeket az Úr mondott nekik.
35 Sőt a nemzetek közé vegyültek,
eltanulták cselekedeteiket,
36 bálványaiknak szolgáltak, s ez vesztükre lett.
37 Feláldozták fiaikat
és leányaikat a gonosz szellemeknek.
38 Ártatlan vért ontottak, fiaik és leányaik vérét,
akiket Kánaán bálványainak áldoztak.
Megfertőzték a vérrel az országot,
39 tisztátalanná lettek cselekedeteikben,
paráznákká tetteikben.
40 Ekkor az Úr haragra gerjedt népe ellen,
és megutálta örökségét.
41 A nemzetek kezébe adta őket,
és gyűlölőik uralkodtak rajtuk.
42 Ellenségeik sanyargatták őket,
s ők megaláztatást szenvedtek kezük alatt.
43 Gyakran megszabadította őket,
de ők csak ingerelték szándékaikkal,
s elmerültek gonoszságukban.
44 De ő meglátta, amikor nyomorogtak,
és meghallgatta kiáltásukat.
45 Megemlékezett szövetségéről,
és nagy irgalmában megszánta őket.

46 Irgalmat szerzett nekik
mindazoknál, akik fogságba hurcolták őket.
47 Szabadíts meg minket, Urunk, Istenünk,
és gyűjts össze minket a nemzetek közül,
hogy hálát adhassunk szent nevednek,

és dicsekedhessünk dicséreteddel.
48 Áldott legyen az Úr, Izrael Istene,
öröktől fogva mindörökre!
És mondja az egész nép: »Ámen! Ámen!«

ÖTÖDIK KÖNYV (107-150. zsoltár)

107. ZSOLTÁR (106)

A megváltottak hálaéneke

1 ALLELUJA! Áldjátok az Urat, mert jó,
mert irgalma örökkévaló.
2 Így szóljanak azok, akiket megváltott az Úr,
akiket megszabadított az ellenség kezéből,
3 s egybegyűjtött az országokból,
napkeletről és nyugatról, északról és délről.
4 Kietlen pusztában bolyongtak,
nem találtak utat lakott város felé.
5 Éhséget és szomjúságot szenvedtek,
a lélek elepedt bennük.
6 De szorongatásukban az Úrhoz kiáltottak,
s ő gyötrelmükből kiragadta őket.
7 Ráterelte őket a helyes útra,
és lakott városhoz jutottak.
8 Áldják tehát az Urat irgalmasságáért,
az emberek fiaival művelt csodáiért,
9 mert a szomjazók elteltek
és az éhezőket eltöltötte minden jóval.
10 Sötétségben, a halál árnyékában ültek,
vasra verve, nyomorban,
11 mert ellene szegültek Isten szavának,
és megvetették a Fölséges tanácsát.
12 Ezért nyomorúsággal törte meg szívüket,
elestek és nem volt, aki fölsegítse őket.
13 De szorongatásukban az Úrhoz kiáltottak,
s ő gyötrelmükből kiragadta őket.
14 Kihozta őket a sötétségből s a halál árnyékából,
és összetörte bilincseiket.

15 Áldják tehát az Urat irgalmasságáért,
az emberek fiaival művelt csodáiért,
16 hogy összetörte az érckapukat,
s összezúzta a vas-zárat.
17 Balgaságba estek gonoszságuk útján,
nyomorba jutottak hamisságuk miatt.
18 Minden étket megutált a lelkük,
s a halál kapuihoz közeledtek.
19 De szorongatásukban az Úrhoz kiáltottak,
s ő gyötrelmükből kiragadta őket.
20 Elküldte igéjét és meggyógyította őket,
és kimentette őket a sírveremből.
21 Áldják tehát az Urat irgalmasságáért,
az emberek fiaival művelt csodáiért,
22 mutassanak be neki hálaáldozatot,
és hirdessék ujjongva tetteit.
23 Amikor hajókon tengerre szálltak,
s a nagy vizeken kereskedtek,
24 látták az Úr cselekedeteit,
csodatetteit a tenger mélységeivel.
25 Szavára szélvész keletkezett,
s az magasra verte a hullámokat.
26 Ők az égig emelkedtek és a mélységbe süllyedtek;
kétségbeestek a veszedelemben.
27 Szédelegtek, tántorogtak, mint a részeg,
és minden bölcsességük odalett.
28 De szorongatásukban az Úrhoz kiáltottak,
s ő gyötrelmükből kiragadta őket.
29 A szélvészt szellővé változtatta,
és lecsendesedtek a habok.
30 És amíg ők örültek, hogy nyugtuk lett,
elvezette őket abba a kikötőbe, amelybe törekedtek.
31 Áldják tehát az Urat irgalmasságáért,
az emberek fiaival művelt csodáiért;
32 magasztalják őt a nép gyülekezetében,
és dicsérik őt a vének tanácsában.
33 Folyóvizeket tett pusztasággá,

vízforrásokat sivataggá,
34 termékeny földet szikes pusztává
lakóinak gonoszsága miatt.
35 De tóvá változtatott sivatagot,
és vizek forrásává olyan földet,
melyen víz nem volt.
36 Éhezőket telepített le ott
és lakóhelyül várost építettek.
37 Bevetették a mezőket, szőlőt ültettek,
és bőséges termésre tettek szert.
38 Megáldotta őket, nagyon megsokasodtak,
s nagyszámú állatot adott nekik.
39 Majd megfogyatkoztak és nyomorogtak
a bajok és a fájdalmak súlya alatt.
40 Gyalázatot bocsátott az előkelőkre,
és bolyongani hagyta őket úttalan utakon.
41 De kisegítette az ínségből a szegényeket,
és juhnyájához tette hasonlónak nemzetségeiket.
42 Látják ezt az igazak és örvendeznek,
és befogja száját minden gonoszság.
43 Ki olyan bölcs, hogy fölfogná ezeket,
és megértené az Úr irgalmasságát?

108. ZSOLTÁR (107)

Isten, a nép támasza és védelmezője

1 Ének. Dávid zsoltára.
2 Kész az én szívem, Istenem, kész az én szívem,
énekelek és zsoltárt zengek. Ébredj fel, dicsőségem!
3 Ébredjen a hárfa és a lant,
hadd keltsem fel a hajnalt!
4 Hálát adok neked, Uram, a népek között,
zsoltárral dicsérlek a nemzetek között.
5 Mert irgalmad felér az egekig
és hűséged a fellegekig.
6 Tedd, Isten, hogy dicséreted az egek fölé érjen,
s az egész földön nyilvánuljon meg dicsőséged!
7 Hogy szeretteid megszabaduljanak,

szabadíts meg jobboldal és hallgass meg engem!

⁸ Szent helyén így szól Isten:

»Örvendezve kiosztom Szíchemet,
kimérem nektek Szukkót völgyét.

⁹ Enyém Gileád és enyém Manassze,
Efraim az én fejem sisakja, Júda az én jogaram,

¹⁰ Moáb a tál, amelyben mosakszom;

Edomra vetem sarumat,
a filiszteusok barátimmá lettek.«

¹¹ Ki visz el engem az erős városba?

Ki vezet el engem Edomba?

¹² Nemde te, Isten, bár elvetettél minket,
te, Isten, bár nem vonultál ki seregeinkkel?

¹³ Segíts ki minket a szorongatásból,
mert hiábavaló az emberi segítség,

¹⁴ de Istennel győzelmet aratunk,
s ő eltapossa ellenségeinket.

109. ZSOLTÁR (108)

Segélykérés a gonosz ellenséggel szemben

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.

Isten, akit dicsérek, ne hallgass,

² mert a bűnös szája és az álnok szája felnyílt ellenem.

Hazug nyelvvél beszélnek rólam,

³ és gyűlölködő szavakkal vesznek körül engem,
ok nélkül támadnak rám.

⁴ Szeretetem jutalmául rágalmaznak,
én pedig imádkozom.

⁵ Rosszal fizetnek nekem a jóért,
gyűlölettel szeretetemért.

⁶ Rendelj bűnös embert ellene,
és a vádló álljon jobbja felől.

⁷ Peréből ő kerüljön ki vesztesen,
s imádsága is bűnné legyen.

⁸ Kevés legyen napjainak száma,
és más foglalja el hivatalát.

⁹ Fiai legyenek árvákká

és özvegyé a felesége.

¹⁰ Szanaszéjjel kóborolva kolduljanak fiai,
s úzzék ki őket romos hajlékukból.

¹¹ Uzsorás kutassa fel minden vagyonát,
idegenek prédálják el munkája gyümölcsét.

¹² Ne akadjon, aki megsegítse,
s árváin ne könyörüljön meg senki sem.

¹³ Jussanak pusztulásra utódai,
egyetlen nemzedék alatt töröljék el nevét.

¹⁴ Legyen az Úr emlékezetében atyáinak vétke,
és ne töröltessék el anyjának bűne.

¹⁵ Legyenek ezek szüntelenül az Úr előtt,
hogym emlékezetük is kivesszen a földről,

¹⁶ mivel nem gondolt arra,
hogym irgalmasságot cselekedjék.

Üldözte a nyomorultat, a szegényt,
s a megtört szívűt, hogym megölje őt.

¹⁷ Szerette az átkot: érje hát utol!
Nem akarta az áldást: legyen hát távol tőle!

¹⁸ Úgy öltötte magára az átkot, mint a ruhát:
hatoljon tehát belsejébe, mint a víz,
és járja át olajként csontjait!

¹⁹ Legyen rajta úgy, mint a ruha, amely beborítja,
és mint az öv, amely mindenkor övezi.

²⁰ Ez legyen vádlóim jutalma az Úrtól,
azoké akik rosszat beszélnek ellenem!

²¹ Velem azonban Uram, bánj nevedért kegyesen, Uram,
és mivel irgalmad jóságos, szabadíts meg engem.

²² Mert én nyomorult és szegény vagyok,
és szívem összeszorult bensőmben.

²³ Elenyészem, mint a hanyatló árnyék,
olyan vagyok, mint a lerázott sáska.

²⁴ Térdem a böjttől gyenge lett,
húsom az olaj híján elsorvadt.

²⁵ Gúny tárgyává lettem előttük,
ha látnak, fejüket csóválják.

²⁶ Segítség, Uram, én Istenem,

ments meg engem irgalmadban!

²⁷ Hadd tudják meg, hogy a te kezed műve ez:
ezt, Uram, te műveltet.

²⁸ Átkozzanak ők, de te áldj meg engem,
jussanak szégyenbe, akik ellenem felkelnek,
s örvendezzen szolgád.

²⁹ Öltözzenek gyalázatba, akik bántanak engem,
és palástként takarja őket a szégyen.

³⁰ Hangos szóval hálát adok az Úrnak,
és áldom őt sokak előtt,

³¹ mert jobbjára áll a szegénynek,
hogy megmentse életét az ítélkezőktől.

110. ZSOLTÁR (109)

A Messiás beiktatása Sion hegyén

¹ Dávid zsoltára.

Szólta az Úr az én Uramnak: »Ülj az én jobбомra,
amíg ellenségeidet lábad zsámolyává teszem.«

² Hatalmas jogarodat kinyújtja az Úr Sionból:
uralkodj ellenségeid között!

³ Tied lesz az uralom hatalmadnak napján
a szentek fényességében;
A hajnalcsillag előtt,
mint harmatot, nemzettelek téged.

⁴ Megesküdött az Úr és nem bánja meg:
»Pap vagy te mindörökké
Melkizedek rendje szerint.«

⁵ Jobbod felől az Úr áll,
királyokat tipor össze haragjának napján.

⁶ Ítéletet tart a nemzetek között:
halomba rakja a halottakat,
fejeket zúz össze a széles földön.

⁷ Patakból iszik útközben,
azért emeli magasra fejét.

111. ZSOLTÁR (110)

Dicsőítő ének az Úr csodatetteiről

ALLELUJA!

ALEF ¹ Hálát adok az Úrnak, teljes szívemből,

BÉT az igazak tanácsában és a gyülekezetben.

GÍMEL ² Nagyk az Úr cselekedetei,

DÁLET kíváncsiak mindenkinek, aki vágyik utánuk.

HÉ ³ Főnséges és ékesség az ő műve,

VAU és igazsága megmarad örökkön örökké.

ZAJIN ⁴ Emléket állított csodáinak,

HÉT irgalmas és kegyes Úr.

TÉT ⁵ Enni adott az őt félőknek;

JÓD szövetségéről mindenkor megemlékezik.

KÁF ⁶ Megmutatta népének hatalmas művei erejét,

LÁMED nekik adta a nemzetek örökségét;

MÉM ⁷ Kezének műve igazmondás és igaz ítélet.

NÚN Mind megbízhatók az ő rendelkezései;

SZÁMEK ⁸ Örökkön örökké szilárdan állnak,

AJIN hűségben és igazságban születtek.

PÉ ⁹ Megváltást küldött népének,

CÁDÉ örökre elrendelte szövetségét.

QÓF Szent és félelmetes az ő neve.

RÉS ¹⁰ A bölcsesség kezdete az Úr félelme,

SIN helyesen gondolkodik mindenki, aki aszerint cselekszik;

TAU dicsérete megmarad örökkön örökké.

112. ZSOLTÁR (111)

Az istenfélőket megáldja az Úr

ALLELUJA!

ALEF ¹ Boldog az az ember, aki az Urat féli,

BÉT és nagy tetszését leli parancsaiban!

GÍMEL ² Utóda hatalmas lesz a földön,

DÁLET áldott lesz az igazak nemzedéke.

HÉ ³ Dicsőség és gazdagság lesz házában,

VAU és igazsága mindörökre megmarad.

ZAJIN ⁴ Világosságként ragyog fel a sötétségben az igazaknak

HÉT az irgalmas, a kegyes, az igaz.

TÉT ⁵ Jó annak az embernek, aki könyörül és kölcsönt ad,
JÓD aki a törvény szerint intézi dolgait,
KÁF ⁶ mert az soha meg nem inog.
LÁMED Örökké emlékezetben marad az igaz,
MÉM ⁷ rossz hírtől nem kell félnie.
NÚN Erős a szíve, bízik az Úrban,
SZÁMEK ⁸ rendületlen a szíve, nem fél,
AJIN amíg le nem nézheti ellenségeit.
PÉ ⁹ Osztoget, adakozik a szegényeknek;
CÁDÉ igazsága örökre megmarad,
QÓF hatalma dicsőségesen emelkedik.
RÉS ¹⁰ Látja a bűnös és bosszankodik,
SIN fogát csikorgatja és emészti magát.
TAU A bűnösök kívánsága megghiúsul.

113. ZSOLTÁR (112)

Dicsőítő ének Isten fenségéről és hűségéről

¹ ALLELUJA! Dicsérjétek az Urat, ti szolgálai,
 dicsérjétek az Úr nevét!
² Áldott legyen az Úr neve most és mindörökké!
³ Napkelettől napnyugatig dicsértessék az Úr neve!
⁴ Fölséges az Úr minden nemzet fölött,
 dicsősége fölülmúlja az egeket.
⁵ Ki olyan mint az Úr, a mi Istenünk,
 aki a magasságban lakik,
⁶ de lehajol hogy letekintsen az égre és a földre?
⁷ Fölemeli a nincstelent a porból,
 fölsegíti a szegényt a sárból,
⁸ hogy helyet adjon neki a fejedelmek között,
 népének fejedelmei között.
⁹ Úgy lakhat házában a gyermektelen asszony,
 mint a fiain örvendő anyja.

114. ZSOLTÁR (113 A)

Dicsőítő ének Izrael megszabadításáról

¹ ALLELUJA! Amikor Izrael kivonult Egyiptomból,
 Jákob házanépe az idegen nép közül,

² Júda lett az ő szentélye, Izrael a birodalma.
³ Láta a tenger és elfutott,
a Jordán visszafelé tartott.
⁴ Ugrándoztak a hegyek, mint a kosok,
és a halmok mint juhok bárányai.
⁵ Mi lelt téged, tenger, hogy elfutottál,
és téged, Jordán, hogy visszafordultál?
⁶ Hegyek, miért ugrándoztatok, mint a kosok,
és mint a juhok bárányai, ti halmok?
⁷ Rendülj meg föld az Úr színe előtt,
Jákob Istenének arca előtt,
⁸ aki a kősziklát vizek tavává változtatta,
s a szirtet vizek forrásává.

115. ZSOLTÁR (113 B)

Izrael Istene – a népek istenei

¹ Ne nekünk, Uram, ne nekünk,
hanem a te nevednek adj dicsőséget,
² irgalmad és hűséged szerint.
Hogy azt ne mondják a nemzetek:
»Hol van az ő Istenük?«
³ Hisz a mi Istenünk az égben van,
mindent megtesz, amit akar.
⁴ De a nemzetek bálványai ezüsből és aranyból vannak,
s emberi kéz alkotásai.
⁵ Van szájuk, de nem szólnak,
van szemük, de nem látnak.
⁶ Van fülük, de nem hallanak,
van orruk, de nem szagolnak.
⁷ Van kezük, de nem tapintanak,
van lábuk, de nem járnak,
torkukkal nem kiáltanak.
⁸ Legyenek hozzájuk hasonlóak a készítőik,
és mindazok, akik bíznak bennük!
⁹ Izrael háza az Úrban bízik,
ő a segítőjük és oltalmazójuk.
¹⁰ Áron háza az Úrban bízik,

ő a segítőjük és oltalmazójuk.
11 Akik félik az Urat, az Úrban bíznak,
ő a segítőjük és oltalmazójuk.
12 Megemlékezik rólunk az Úr, s áldását adja ránk,
áldását adja Izrael házára,
áldását adja Áron házára.
13 Áldását adja mindazokra, akik az Urat félik,
kicsinyekre és nagyokra egyaránt.
14 Sokasítson meg titeket az Úr, titeket és fiaitokat,
15 áldjon meg az Úr titeket,
aki az eget és a földet alkotta.
16 Az ég az Úr ege,
de a földet az emberek fiainak adta.
17 Nem a holtak dicsérnek téged, Uram,
és egy sem azok közül,
akik leszálltak a némaság honába,
18 hanem mi, akik élünk, dicsérjük az Urat,
most és mindörökké.

116. ZSOLTÁR (114,1-9; 115)

Hálaadás halálveszélyből való szabadulásért

1 ALLELUJA! Szeretem az Urat,
mert meghallgatta könyörgésem szavát.
2 Mert felém fordította fülét
azon a napon amelyen segítségül hívtam.
3 Körülvettek engem a halál gyötrelmei,
rám találtak az alvilág veszedelmei.
Szorongatásba és nyomorúságba jutottam,
4 de segítségül hívtam az Úr nevét:
»Uram, szabadíts meg engem!«
5 Irgalmas az Úr és igaz,
megkönyörül a mi Istenünk.
6 Megoltalmazza az Úr a kicsinyeket,
megaláztatásomban megszabadított engem.
7 Térj vissza, lelkem, nyugalmadba,
mert az Úr jót tett veled.
8 Megmentett engem a haláltól,

szememet a könnyhullatástól,
lábamat az elbukástól.

⁹ Az Úr kedvében járok
az élők földjén.

Hálaadó ének

¹⁰ Hittem, még ha így is szóltam:

»Nagyon nagy megalázás ért!«

¹¹ Elkeseredésemben azt mondtam:

»Hazug minden ember!«

¹² Mivel viszonzzam az Úrnak
mindazt, amit velem cselekedett?

¹³ Fölemelem a szabadulás kelyhét,
és segítségül hívom az Úr nevét.

¹⁴ Teljesítem az Úrnak tett fogadalmaimat
egész népe előtt.

¹⁵ Az Úr szemében drága dolog,
szentjeinek halála.

¹⁶ Én is, Uram, a te szolgád vagyok,
szolgád vagyok és szolgálód fia.

Száttörted bilincseimet:

¹⁷ a hála áldozatát mutatom be neked,
és segítségül hívom az Úr nevét.

¹⁸ Teljesítem az Úrnak tett fogadalmaimat
egész népe előtt

¹⁹ az Úr házának udvaraiban,
tebenned, Jeruzsálem.

117. ZSOLTÁR (116)

A nemzetek felszólítása Isten dicséretére

¹ ALLELUJA! Dicsérjétek az Urat minden népek,
dicsérjétek őt minden nemzetek!

² Mert megerősítettett mirajtunk az ő irgalma,
és jósága örökre megmarad!

118. ZSOLTÁR (117)

Hálaadás Istennek

- ¹ ALLELUJA! Magasztaljátok az Urat, mert jó,
mert irgalma örökkévaló!
- ² Mondja hát Izrael, hogy jó,
hogy irgalma örökkévaló!
- ³ Mondja hát Áron háza,
hogy irgalma örökkévaló!
- ⁴ Mondják hát, akik félik az Urat,
hogy irgalma örökkévaló!
- ⁵ Szorongatásomban segítségül hívtam az Urat,
s az Úr meghallgatott és tágas térre vezetett.
- ⁶ Az Úr velem van, nem félek,
ember mit árthatna nekem?
- ⁷ Az Úr az én segítőm,
s én lenézhetem ellenségeimet.
- ⁸ Jobb az Úrhoz menekülni,
mint emberben reménykedni.
- ⁹ Jobb az Úrhoz menekülni,
mint fejedelmekben reménykedni.
- ¹⁰ Mind körülvettek engem a nemzetek,
de én az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!
- ¹¹ Körülvettek, bizony körülvettek engem,
de én az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!
- ¹² Körülvettek engem, mint a méhek,
föllobbantak, mint a tűz a bozótban,
de az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!
- ¹³ Meglöktek, bizony meglöktek, hogy elessem,
de az Úr megsegített engem!
- ¹⁴ Az Úr az én erőm és dicsőségem,
ő lett az én szabadítóm.
- ¹⁵ Ujjongás és diadal szava
hangzik az igazak sátraiban:
»Az Úr jobbjá győzelmet szerzett,
¹⁶ az Úr jobbjá fölmagasztalt engem,
az Úr jobbjá győzelmet szerzett!«
- ¹⁷ Nem halok meg, hanem élek,

és hirdetem az Úr tetteit.
¹⁸ Az Úr nagyon megfenyített engem,
 de nem engedett át a halálnak.
¹⁹ Nyissátok meg előttem az igazság kapuit,
 hadd lépjek be rajtuk, hogy dicsérjem az Urat.
²⁰ Ez az Úr kapuja,
 az igazak lépnek be rajta.
²¹ Hálát adok neked, hogy meghallgattál engem,
 és szabadítottál tőlem.
²² A kő, amelyet az építők elvetettek,
 szegletkővé lett.
²³ Az Úr műve ez,
 csodálatos a mi szemünkben.
²⁴ Ezt a napot az Úr adta,
 ujjongjunk és vigadjunk rajta!
²⁵ Nyújts, ó Uram, segítséget,
 adj, ó Uram, jó sikert!
²⁶ Áldott, aki az Úr nevében jön!
 Áldunk az Úr házából titeket.
²⁷ Az Úr Isten világosított meg minket.
 Álljatok sort az ünnepi lombokkal,
 egészen az oltár szarváig.
²⁸ Istenem vagy te, hálát adok neked,
 Istenem vagy te, magasztallak téged.
²⁹ Áldjátok az Urat, mert jó,
 mert irgalma örökkévaló.

119. ZSOLTÁR (118)

Hálaének Isten igéjéért

¹ ALLELUJA!
ALEF Boldogok, akiknek útja szeplőtelen,
 akik az Úr törvénye szerint járnak!
² Boldogok, akik kutatják parancsolatait,
 s teljes szívvel keresik őt!
³ Nem követnek el gonoszságot,
 hanem az ő útjain járnak.
⁴ Te azt parancsoltad, hogy rendeleteidet

gondosan meg kell tartani.

⁵ Bár arra irányulnának útjaim,
hogymegtartsam törvényedet!

⁶ Akkor nem szégyenülök meg,
ha ügyelek minden parancsodra.

⁷ Tiszta szívből hálát adok neked,
hogymegismertem igazságos végzéseidet.

⁸ Megtartom rendeléseidet,
nehagyj el engem sohasem!

BÉT ⁹ Hogy őrzi meg tisztán útját az ifjú?
Úgy, hogymegtartja igéidet.

¹⁰ Teljes szívemből kereslek téged,
ne engedd, hogyparancsaidtól eltérjek.

¹¹ Szívembe rejtem igéidet,
hogynevétkezzem ellened.

¹² Áldott vagy te, Uram!
taníts meg engem rendeleteidre!

¹³ Ajkammal hirdetem
szád minden végzését.

¹⁴ Parancsolataid útjában gyönyörködöm,
jobban, mint minden gazdagságban.

¹⁵ Rendeleteiddel foglalkozom,
utaidon elmélkedem.

¹⁶ Törvényeidben gyönyörködöm,
igéidről meg nem feledkezem.

GÍMEL ¹⁷ Tégy jót szolgáladdal, adj nekem életet,
hogymegtartsam igéidet.

¹⁸ Nyisd meg szemem, hadd szemléljem
a csodákat törvényedben.

¹⁹ Idegen vagyok én e földön,
nehajtsd el parancsaidat előlem.

²⁰ Lelkem epedve óhajtja
ítéleteidet minden időben.

²¹ Te megdorgálsz a kevélyeket,
átkozottak, akik parancsaidtól eltérnek!

²² Veddel rólam a szegyet és a gyalázatot,
hiszen parancsolataidat kerestem.

²³ Ha fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem,
szolgád törvényeiden gondolkodik.

²⁴ Valóban parancsolataidról elmélkedem,
és rendeleteid adnak tanácsot nekem.

DÁLET ²⁵ Földhöz ragadt az én lelkem,
kelts életre engem ígéreted szerint!

²⁶ Feltárom előtted útjaimat, ó hallgass meg,
taníts meg törvényeidre engem!

²⁷ Oktass rendeleteid útjára,
hogyan gondolkodjam csodáidon!

²⁸ Lelkem elbágyad a gondtól,
erősíts meg igéiddel engem.

²⁹ Tartsd távol tőlem a gonoszság útját,
és törvényed szerint irgalmazz nekem!

³⁰ Az igazság útját választottam,
ítéleteidről meg nem feledkezem.

³¹ Parancsolataidhoz ragaszkodom, Uram,
ne hagyj szégyent érnem!

³² Törvényeid útján futok,
mert te bátorítod szívemet.

HÉ ³³ Oktass engem, Uram, törvényeid útjára,
hogyan mindenkor csak azt kutassam!

³⁴ Adj értelmet, hogy törvényedet vizsgáljam,
és teljes szívemből megtartsam!

³⁵ Vezess engem parancsaid ösvényére,
mert benne lelem kedvemet!

³⁶ Hajtsd szívemet parancsolataidra,
és ne a kapzsiságra!

³⁷ Fordítsd el szememet, hiúságot ne nézzem,
éltess engem a te utadon!

³⁸ Teljesítsd szolgálódnak, amit neki ígértél,
hisz fél téged!

³⁹ Fordítsd el tőlem a gyalázatot, amelytől borzadok,
hisz gyönyörűségesek végzéseid!

⁴⁰ Íme, én kívánom rendeleteidet,
igazságod által adj nekem életet!

VAU ⁴¹ Szálljon rám, Uram, kegyelmed,

szabadításod, amint megmondtad,
⁴² hadd feleljek meg azoknak, akik gyaláznak engem,
hiszen bízom igéidben.
⁴³ Ne vedd el számtól az igazság szavát sohasem,
hisz nagyon bízom ítéleteidben,
⁴⁴ és szüntelen megtartom törvényedet,
mindenkor és minden időben.
⁴⁵ Tágas úton járok,
mert rendeleteidet kutatom.
⁴⁶ Parancsolataidról királyok előtt beszélek,
és nem szégyenülök meg.
⁴⁷ Törvényeidről elmélkedem,
mert szeretem őket.
⁴⁸ Parancsaid felé emelem kezemet, mert kedvesek nekem,
és gondolkodom rendeleteiden.
ZAJIN ⁴⁹ Emlékezzél meg szavadról,
melyet szolgáltnak mondtál,
amellyel reménységet nyújtottál nekem.
⁵⁰ Nyomorúságomban ez vigasztal engem,
mert igéd életet ad nekem.
⁵¹ A kevélyek nagyon gúnyolnak engem,
de én nem térek el törvényedtől.
⁵² Örök ítéleteidre gondolok, Uram,
és megvigasztalódom.
⁵³ Harag vesz rajtam erőt a bűnösök miatt,
akik elhagyják törvényedet.
⁵⁴ De énekek nekem a te parancsolataid
zarándokságom helyén.
⁵⁵ Éjjel is nevedre gondolok, Uram,
és megőrzöm törvényedet.
⁵⁶ Az az én osztályrészem,
hogymeg tartom rendeleteidet.
HÉT ⁵⁷ Mondom, Uram: Az az osztályrészem,
hogymeg teljesítem törvényedet.
⁵⁸ Teljes szívemből könyörgök előtted,
irgalmazz nekem, amint megígérted.
⁵⁹ Megfontolom útjaimat,

és lábamat parancsolataid felé irányítom.

⁶⁰ Kész vagyok és nem vonakodom,
hogymint rendeleiteidet megtartsam.

⁶¹ Gonoszok kötelékei vesznek körül engem,
de törvényeidről nem feledkezem meg.

⁶² Éjfélkor is felkelek, hogy hálát adjak neked
igazságos ítéleteidért.

⁶³ Társa vagyok mindazoknak, akik félnek téged,
és megtartják rendeleiteidet.

⁶⁴ Tele van, Uram, a föld kegyelmeddel,
igazságaidra taníts meg engem.

TÉT ⁶⁵ Jót tettél, Uram, szolgáltnak,
amint megmondtad.

⁶⁶ Taníts jóra, okosságra, tudományra,
mert hiszek parancsaidban.

⁶⁷ Amíg megalázás nem ért, tévelyegtem,
most azonban teljesítem immár, amit elrendeltél.

⁶⁸ Jóságos vagy te: jóvoltodban
taníts meg engem rendeleitedre.

⁶⁹ A hatalmasok álnokságokat gondolnak ki ellenem,
de én teljes szívvel megtartom parancsaidat.

⁷⁰ Az ő szívük megalvadt, mint a zsír,
én azonban törvényeidben gyönyörködöm.

⁷¹ Javamra válik, hogy megaláztál engem,
hogymint megtanuljam igazságaidat.

⁷² Szád törvénye nekem többet ér
mint ezernyi arany és ezüst.

JÓD ⁷³ Kezed teremtetett és formált engem,
adj értelmet, hogymint megtanuljam parancsaidat.

⁷⁴ Örvendezve néznek engem, akik téged félnek,
mert erősen bízom szavaidban.

⁷⁵ Tudom, Uram, hogymint ítéleteid igazságosak,
és méltán aláztál meg engem.

⁷⁶ Vigasztaljon meg engem irgalmad,
miként szolgáltnak ígérted.

⁷⁷ Szálljon rám irgalmad, hogymint éljek,
mert törvényedről elmélkedem.

⁷⁸ Érje szégyen a kevélyeket,
mert ők csalárdul gonoszat művelnek ellenem,
én azonban elmélkedem rendeleteiden.
⁷⁹ Forduljanak hozzám, akik téged félnek,
és parancsolataidat ismerik.
⁸⁰ Szívem szeplőtelen legyen rendeleteid szerint,
hogy meg ne szégyenüljek.
KÁF ⁸¹ Lelkem epedve várja segítségedet,
erősen bízom igédben.
⁸² Szemem epedve várja igédet,
kérdem: »Mikor vigasztalsz meg engem?«
⁸³ Olyan vagyok, mint tömlő a füstben,
de nem feledkezem meg törvényeidről.
⁸⁴ Meddig kell még várnia szolgádnak?
Mikor mondasz ítéletet üldözőim felett?
⁸⁵ Vermet ásnak nekem a kevélyek,
akik nem törvényed szerint élnek.
⁸⁶ Minden parancsod igazság;
csalárdul üldöznek: segíts meg engem!
⁸⁷ Kevés híja, hogy a földről el nem emésztene,
de én nem hagytam el rendeleteidet.
⁸⁸ Adj irgalmad szerint életet nekem,
hogy szád parancsolatait megőrizzem.
LÁMED ⁸⁹ Uram, örökkön örökké
áll a mennyben a te igéd.
⁹⁰ Nemzedékről nemzedékre tart a te hűséged,
szilárd alapokra helyezted a földet.
⁹¹ Rendelésed szerint áll fenn máig,
mert neked szolgál minden.
⁹² Ha nem törvényed volna gyönyörűségem,
akkor talán nyomorúságomban elvesztem volna.
⁹³ Sohasem feledem rendeleteidet,
mert általuk adsz életet nekem.
⁹⁴ Tied vagyok, ments meg engem,
mert parancsaidat kutatom.
⁹⁵ Lesnek rám a bűnösök, hogy elveszejtsenek,
de én törvényedre figyelek.

⁹⁶ Látom, hogy minden tökéletesség véges,
 de a te parancsolatod bizony megmarad.
MÉM ⁹⁷ Mennyire szeretem, Uram, törvényedet!
 Egész nap róla elmélkedem.
⁹⁸ Ellenségeimnél bölcsebbé tettél parancsolatoddal,
 mert mindenkor velem van.
⁹⁹ Minden oktatómnál értelmesebb lettem,
 mert törvényedről elmélkedem.
¹⁰⁰ Az öregeknél értelmesebb lettem,
 mert rendeleteidet megfogadtam.
¹⁰¹ Minden gonosz úttól távol tartom lábamat,
 hogy megtartsam szavaidat.
¹⁰² Rendeleteidtől nem térek el,
 mert te szabsz törvényt nekem.
¹⁰³ Milyen édesek igéid ínyemnek,
 jobban ízlenek számnak, mint a méz.
¹⁰⁴ Parancsaid értelmet adnak nekem,
 azért gyűlölöm én a gonoszság minden útját.
NÚN ¹⁰⁵ A te igéd lámpás a lábamnak,
 s ösvényeimnek fényesség.
¹⁰⁶ Esküszöm és fogadom,
 hogy megtartom igazságos döntéseidet.
¹⁰⁷ Teljes megalázás ért engem, Uram,
 kelts életre, amint megígérted.
¹⁰⁸ Leld, Uram, kedvedet szám önkéntes fogadalmaiban,
 és végzéseidre taníts meg engem.
¹⁰⁹ Életem kezemben hordom szüntelen,
 de törvényedet el nem felejtem.
¹¹⁰ A bűnösök tört vetnek nekem,
 de rendeleteidtől el nem tévelyedtem.
¹¹¹ Örökségül nyertem parancsolataidat mindörökké,
 ezért szívem bennük leli örömét.
¹¹² Törvényeid megtartására hajlítom szívemet
 mindig és mindörökké.
SZÁMEK ¹¹³ Gyűlölöm az istenteleneket,
 és szeretem törvényedet.
¹¹⁴ Oltalmam és pajzsom te vagy,

erősen bízom ígéretedben.

¹¹⁵ Távozzatok tőlem, gonoszok,
mert Istenem parancsait kutatom!

¹¹⁶ Támogass engem ígéreted szerint, hogy éljek,
s ne hagyd, hogy megszégyenüljek reménységemben!

¹¹⁷ Segíts meg, hogy megszabaduljak,
és mindig törvényeden elmélkedjem!

¹¹⁸ Megveted mind, akik rendeleteidtől eltérnek,
mert szándékaik gonoszak.

¹¹⁹ Mint salakot, elveted a föld minden bűnösét,
azért szeretem parancsolataidat.

¹²⁰ Szent borzalommal tölti el testemet
az irántad való félelem; félek ítéleteidtől.

AJIN ¹²¹ Igazat és helyeset cselekszem,
ne szolgáltatass ki azoknak, akik szorongatnak engem!

¹²² Vállalj kezességet szolgál javára,
hogy el ne nyomjanak engem a kevélyek.

¹²³ Szemem epedve várja üdvösségedet,
és igazságos ígédet.

¹²⁴ Bánj szolgáladdal irgalmad szerint,
és törvényeidre taníts meg engem!

¹²⁵ Szolgád vagyok én, adj értelmet nekem,
hogy parancsolataidat megismerjem.

¹²⁶ Uram, itt az ideje a cselekvésnek,
mert megszegik törvényedet!

¹²⁷ Azért szeretem én parancsaidat
az aranynál, a színaranynál is jobban.

¹²⁸ Azért követem minden parancsolatodat,
és minden hamis utat gyűlölök.

PÉ ¹²⁹ Parancsolataid csodásak!

Lelkem azért tanulmányozza őket.

¹³⁰ Igéid megértése világosságot ad,
és értelmesekké teszi az együgyűeket.

¹³¹ Lélegzetvétélre nyitom a szám,
parancsaid után kíváncszom.

¹³² Fordulj felém és könyörülj rajtam,
miként azokon szoktál, akik nevedet szeretik.

133 Irányítsd lépteimet igéid szerint,
hogy semmiféle hamisság ne uralkodjék rajtam.
134 Ments meg engem az emberek erőszakosságaitól,
hogy rendeleteidet megtartsam.

135 Derítsd fel szolgád fölött arcodat,
ismertesd meg velem rendelkezéseidet!

136 Szemem patakokban ontja a könnyet,
mert törvényedet nem tartják meg.

CÁDÉ 137 Igazságos vagy, uram,
és ítéleted igaz!

138 Parancsolataidat igazságodban rendelted el,
és nagyon nagy hűségedben.

139 Buzgóságom elsorvaszt engem,
mert ellenségeim elfeledik igéidet.

140 Szavad kiáll minden tűzpróbát,
azért szereti azt szolgád.

141 Kicsiny vagyok én és megvetett,
de rendelkezéseidről meg nem feledkezem.

142 Igazságod örökre igazság,
és törvényed igazmondás.

143 Éljen bár elnyomás és szorongatás engem,
parancsolataidról elmélkedem.

144 Törvényeid igazak örökre,
adj nekem értelmet, hogy életem legyen.

QÓF 145 Teljes szívemből kiáltok, Uram,
hallgass meg engem,
követem rendeléseidet!

146 Hozzád kiáltok, szabadíts meg engem,
és teljesítem parancsaidat!

147 A hajnal előtt kelek és kiáltok,
mert szavaidban erősen bízom.

148 Virradat előtt hozzád emelem szememet,
hogy igéidről elmélkedjem.

149 Hallgasd meg, Uram, szavamat irgalmasságod szerint,
és tarts életben engem ítéleted szerint.

150 Közel vannak gonosz céljukhoz üldözőim,

törvényedtől azonban messze távolodtak.

¹⁵¹ De te, Uram, közelemben vagy,
és minden parancsod igazság.

¹⁵² Rég tudom, hogy parancsolataidat
örök időkre alapítottad.

RÉS ¹⁵³ Lásd meg nyomorúságomat
és szabadíts meg engem,
mert nem felejttem el törvényedet.

¹⁵⁴ Ítéld meg ügyemet és ments meg engem,
éltess engem, amint megígérted!

¹⁵⁵ A bűnösöktől távol van a segítség,
mert ők nem keresték törvényeidet.

¹⁵⁶ Uram, nagy a te irgalmad,
éltess engem ítéleted szerint!

¹⁵⁷ Sokan vannak, akik üldöznek és szorongatnak engem,
de parancsolataidtól el nem tántorodom.

¹⁵⁸ Látom a törvényszegőket és undorodom,
mert nem tartják meg ígéidet.

¹⁵⁹ Lásd meg, Uram, hogy rendeleteidet szeretem,
tartsd meg életemet irgalmasságod szerint!

¹⁶⁰ A te ígéd csupa igazság,
s örökre szól igazságod minden ítélete.

SIN ¹⁶¹ Fejedelmek üldöznek ok nélkül engem,
de szívem csak a te ígédttől fél.

¹⁶² Úgy örvendek ígéreteidnek,
mint aki sok zsákmányra tesz szert.

¹⁶³ Megvetem és gyűlölöm a gonoszszágot,
de szeretem a te törvényedet.

¹⁶⁴ Naponkint hétszer mondok dicséretet neked
igazságos ítéleteidért.

¹⁶⁵ Nagy a békéje azoknak, akik szeretik törvényedet,
ők nem botlanak el semmiben sem.

¹⁶⁶ Uram, szabadításodat várom,
és szeretem parancsaidat.

¹⁶⁷ Parancsolataidat megőrzi lelkem,
és nagyon szereti.

¹⁶⁸ Megtartom parancsaidat és rendeleteidet,

mert színed előtt ismeretes minden utam.

TAU ¹⁶⁹ Könyörgésem jusson színed elé, Uram,
szavad szerint adj értelmet nekem!

¹⁷⁰ Kérésem hatoljon színed elé,
ígéd szerint ments meg engem!

¹⁷¹ Áradjon ajkamról a dicséret,
mert megtanítasz rendeleteidre.

¹⁷² Hirdesse nyelvem szavadat,
mert parancsod igazság.

¹⁷³ Kezed legyen segítségemre,
mert rendeleteidet választottam.

¹⁷⁴ Szabadításod után vágyódom, Uram,
és törvényedben gyönyörködöm.

¹⁷⁵ Hadd éljen a lelkem, hogy téged dicsérjen,
s ítéleteid segítsenek meg engem.

¹⁷⁶ Elveszett juhként tévelygek; keresd meg szolgálodat,
mert nem felejtettem el parancsaidat.

120. ZSOLTÁR (119)

Segélykiáltás rágalmozókkal szemben

¹ Zarándok-ének.

Szorongatásomban az Úrhoz kiáltottam,
s ő meghallgatott engem.

² Uram, szabadítsd meg lelkemet
a gonosz ajaktól és a csalárd nyelvtől!

³ Mi lesz a részed, mi lesz a jutalmad, te csalárd nyelv?

⁴ A hős hegyes nyilai és borókaparázs.

⁵ Jaj nekem, hogy mint idegennek
Mesekben kell tartózkodnom
és Kedár sátraiban lakom!

⁶ Lelkem már régóta lakik
azok között, akik gyűlölik a békét.

⁷ Békeséges vagyok, mégis ha beszélek velük,
ők ok nélkül ellenem támadnak.

121. ZSOLTÁR (120)

Izrael őrzője

- ¹ Zarándok-ének.
Szememet a hegyekre emelem:
honnan jön segítségem?
- ² Az Úr ad nekem segítséget,
aki az eget és a földet alkotta.
- ³ Ne engedje meginogni lábadat,
és ne szunnyadjon, aki téged őriz!
- ⁴ Bizony nem szunnyad és nem alszik,
aki Izraelt őrzi.
- ⁵ Az Úr a te őrződ, az Úr oltalmaz téged,
ő áll jobbod felől.
- ⁶ Nem árt neked nappal a nap,
sem éjszaka a hold.
- ⁷ Megőrzi téged az Úr minden bajtól,
megőrzi az Úr lelkedet,
- ⁸ Megőrzi az Úr jártadat-kelteset
most és mindörökké.

122. ZSOLTÁR (121)

Jeruzsálemi zarándok-ének

- ¹ Zarándok-ének. Dávidtól.
Örvendeztem, amikor azt mondták nekem:
»Az Úr házába megyünk.«
- ² És lábunk már itt áll
udvaraidban, Jeruzsálem!
- ³ Jeruzsálem városnak épült,
részei pompásan egybeillenek.
- ⁴ Oda járnak fel a törzsek, az Úr törzsei,
hogyan Izrael törvénye szerint
hálát adjanak az Úr nevének.
- ⁵ Ott állnak a bírói székek,
Dávid házának székei.
- ⁶ Kívánjatok békességet Jeruzsálemnek:
»Bőségben éljenek, akik szeretnek téged!
- ⁷ Békesség legyen falaid között

és bőség tornyaidban!«

⁸ Testvéreimért és a hozzám közelállókért mondom:

»Béke legyen veled!«

⁹ Az Úrnak, a mi Istenünknek házáért
jót kívánok neked.

123. ZSOLTÁR (122)

Bizalom Istenben

¹ Zarándok-ének.

Hozzád emelem szememet,
aki az égben laksz.

² Íme, mint a szolgák szeme uruk kezére,
mint a szolgáló szeme úrnőjének kezére,
úgy tekint az Úrra, Istenünkre a mi szemünk,
amíg rajtunk meg nem könyörül.

³ Könyörülj rajtunk, Uram, könyörülj rajtunk,
mert túllontúl jóllaktunk a megvetéssel!

⁴ Túllontúl jóllakott a lelkünk
a gazdagok csúfolkodásával,
a kevélyek gyalázkodásával.

124. ZSOLTÁR (123)

Izrael hálája a szabadulásért

¹ Zarándok-ének. Dávidtól.

Ha nem az Úr lett volna velünk,
– vallja meg most Izrael, –

² ha nem az Úr lett volna velünk,
amikor az emberek fölkeltek ellenünk,

³ talán elevenen nyeltek volna el minket,
amikor haragjuk felgerjedt ellenünk.

⁴ Talán elnyeltek volna minket a vizek,
rohanó patak árasztott volna el minket,

⁵ talán elborítottak volna a felbőszült vizek.

⁶ Áldott az Úr, aki nem engedte meg,
hogy fogaik martaléka legyünk!

⁷ Megszabadultunk, mint a madár,
a vadászok csapdájától.

A csapda összetört és mi megszabadultunk.

⁸ Az Úr nevében van a mi segítségünk,
aki az eget és a földet alkotta.

125. ZSOLTÁR (124)

Isten, a nép védelmezője

¹ Zarándok-ének.

Aki az Úrban bízik, olyan, mint a Sion hegye:
meg nem inog, örökre megmarad.

² Jeruzsálemet hegyek övezik,
népét pedig az Úr veszi körül
most és mindörökké.

³ Mert nem marad meg a gonoszság jogara
az igazak osztályrészén,
nehogy az igazak is gonoszságra nyújtsák kezüket.

⁴ Tégy jót, Uram, a jókkal
és az igazszívűekkel,

⁵ de azokat, akik görbe utakra térnek,
sodorja el az Úr a gonosztevőkkel!
Békesség legyen Izraelen!

126. ZSOLTÁR (125)

Keserűség és ujjongás

¹ Zarándok-ének.

Mikor az Úr megfordította Sion fogságának sorsát,
olyan volt, mintha álmodnánk.

² Akkor szánk vígsággal telt meg,
nyelvünk pedig ujjongással.

Azt mondták akkor a nemzetek között:

»Nagy dolgokat művelt velük az Úr!«

³ Nagy dolgokat művelt velünk az Úr,
azért örvendezünk.

⁴ Fordíts fogságunkon, Uram,
mint ahogy megfordítod délen a patakokat!

⁵ Akik könnyek között vetnek,
majd ujjongva aratnak.

⁶ Csak mentek és sírtak,

úgy vitték vetni vetőmagjukat;
de ujjongva jönnek vissza majd,
s úgy hozzák a kéréiket.

127. ZSOLTÁR (126)

Emberi fáradozás – isteni áldás

¹ Zarándok-ének. Salamontól.
Ha nem az Úr építi a házat,
építői hiába dolgoznak rajta.
Ha nem az Úr őrzi a várost,
őre hasztalan virraszt felette.
² Hiábavaló hajnal előtt kelnetek,
és késnetek a lefekvéssel,
akik a fáradság kenyerét eszitek,
hiszen ő álmában is megad mindent
annak, akit kedvel.
³ Íme a gyermek örökség az Úrtól,
a méh gyümölcse jutalom.
⁴ Mint a nyilak a hős kezében,
olyanok az ifjúkorban nyert fiak.
⁵ Boldog az az ember,
aki megtölti velük tegzét!
Nem éri szégyen,
ha ellenségeivel beszél a kapuban.

128. ZSOLTÁR (127)

Házi áldás

¹ Zarándok-ének.
Mind boldog az, aki féli az Urat,
s az ő útjain jár!
² Élvezed akkor kezed munkáját,
boldog vagy, és jó dolgod lesz.
³ Feleséged olyan lesz,
mint a bőven termő szőlőtő házad oldalán,
fiaid, mint az olajfacsemeték asztalod körül.
⁴ Íme, ilyen áldás éri azt az embert,
aki féli az Urat.

⁵ Áldjon meg téged Sionról az Úr,
hogy lásd Jeruzsálem boldogságát
életed minden napján,
⁶ és lásd fiaidnak fiait.
Békesség legyen Izraelen!

129. ZSOLTÁR (128)

Remény a szorongatásban

¹ Zarándok-ének.
Gyakran támadtak ellenem ifjúkorom óta,
– vallja meg most Izrael, –
² gyakran támadtak ellenem ifjúkorom óta,
mégsem bírtak velem!
³ Hátamon szántottak mint szántóvetők,
hosszú barázdákat hasítottak,
⁴ de igazságos az Úr:
nyakát szegte a bűnösöknek.
⁵ Jöjjenek zavarba mind és szégyenüljenek meg,
mindazok, akik gyűlölnek Siont.
⁶ Olyanok legyenek, mint a fű a háztetőn,
amely elszárad, még mielőtt kitépik,
⁷ amellyel az arató nem tölti meg kezét,
sem ölét a marokszedő,
⁸ amely miatt nem mondják az arra járók:
»Az Úr áldása legyen rajtatok,
megáldunk titeket az Úr nevében!«

130. ZSOLTÁR (129)

Könyörgés szükség idején

¹ Zarándok-ének.
A mélységből kiáltok hozzád, Uram!
² Uram, hallgasd meg szavamat!
Legyen füled figyelmes
hangos esedezésemre.
³ Uram, ha a vétkeket számon tartod,
Uram, ki állhat meg előtted?
⁴ Hiszen tenálad a bocsánat, hogy féljünk téged.

⁵ Benned bízom, Uram.
Lelkem bízik az ő szavában,
várja ⁶ lelkem az Urat,
jobban, mint az ő a hajnalt.
Jobban, mint az ő a hajnalt,
⁷ várja Izrael az Urat,
mert az Úrnál van az irgalom,
és bőséges nála a szabadítás.
⁸ Ő megszabadítja Izraelt
minden gonoszságától.

131. ZSOLTÁR (130)

Békesség Istenben

¹ Zarándok-ének. Dávidtól.
Uram, nem fuvalkodik fel szívem,
és nem néz magasra szemem,
nem járok nagy dolgok után,
erőmet meghaladó csodák után,
² hanem megnyugtattam
és elcsöndesítettem lelkemet.
Mint a gyermek anyja öléen,
mint a kisgyermek, olyan most a lelkem.
³ Bízson Izrael az Úrban most és mindörökké.

132. ZSOLTÁR (131)

Dávid és Sion kiválasztása

¹ Zarándok-ének.
Emlékezzél meg, Uram, Dávidról,
és minden gyötrődéséről,
² arról, hogy megesküdött az Úrnak,
fogadalmat tett Jákob erős Istenének:
³ »Nem lépek be házam sátorába,
nem megyek föl fekvőhelyem nyugalmába,
⁴ nem engedem szememet aludni,
pilláimat szunnyadozni,
⁵ amíg helyet nem találok az Úrnak,
hajlékot Jákob erős Istenének!«

⁶ Íme, hallottuk, hogy Efratában volt,
 és rátaláltunk Jaár mezején.
⁷ Lépünk be az ő hajlékába,
 boruljunk le lábának zsámolyához!
⁸ Indulj el, Uram, nyugalmad helyére,
 te és a te hatalmad ládája!
⁹ Papjaid öltözzenek igazságba,
 szentjeid pedig ujjongjanak.
¹⁰ Dávidért, a te szolgáért,
 ne vesd meg fölkentednek színét!
¹¹ Igaz esküt tett az Úr Dávidnak s azt nem másítja meg:
 »Ágyékok gyümölcsét ültetem királyi székedbe.
¹² Ha fiaid megtartják szövetségemet,
 s e törvényeimet, amelyekre megtanítom őket,
 fiaik is mindenkor trónodon ülnek majd.«
¹³ Mert Siont választotta ki az Úr,
 lakásául azt választotta.
¹⁴ »Ez lesz a nyugvóhelyem mindörökre,
 itt lesz a lakásom, mert ezt szeretem.
¹⁵ Özvegyeit áldva megáldom,
 szegényeit jóllakatom kenyérrel.
¹⁶ Papjait felruházom segítségemmel,
 s ujjongva ujjonganak majd szentjei.
¹⁷ Dávid hatalmát itt növelem meg,
 fölkenemnek fáklyát készítek.
¹⁸ Ellenségeit szégyenbe öltöztetem,
 rajta azonban ragyogni fog koronája.«

133. ZSOLTÁR (132)

A testvéri egység dicsérete

¹ Zarándok-ének. Dávidtól.
 Íme, milyen jó és milyen gyönyörűsége,
 ha együtt laknak a testvérek!
² Olyan az, mint a drága kenet a fejen,
 amely lecsordul a szakállra, Áron szakállára,
 lecsordul ruhája szegélyére;
³ vagy mint a Hermon harmata,

amely lehull Sion hegyére.
Ott adja az Úr az áldást,
s az életet mindörökre.

134. ZSOLTÁR (133)

Éjjeli hálaének a templomban

¹ Zarándok-ének.
Íme, most áldjátok az Urat, ti mind az Úrnak szolgái,
akik az Úr házában álltok éjszakánként.
² Emeljétek föl kezeteket a szentély felé,
s áldjátok az Urat.
³ Áldjon meg téged a Sionról az Úr,
aki az eget és a földet alkotta.

135. ZSOLTÁR (134)

Isten tettei a teremtésben és a történelemben

¹ ALLELUJA! Dicsérjétek az Úr nevét,
dicsérjétek szolgái az Urat,
² akik az Úr házában álltok,
Istenünk házának udvaraiban!
³ Dicsérjétek az Urat, mert az Úr jó,
zengjétek nevének, mert kedvességgel teli.
⁴ Mert kiválasztotta magának az Úr Jákobot,
Izraelt a maga birtokául.
⁵ Mert én tudom, hogy nagy az Úr,
s a mi Istenünk felülmúl minden istent.
⁶ Amit akar, az Úr mindent megtehet
égen, földön, tengeren és minden mélységben.
⁷ Felhőket hoz fel a föld széléről,
villámokat készít az esőhöz,
tárházaikból szeleket hoz elő.
⁸ Megölte Egyiptom elsőszülötteit,
embert, állatot egyaránt.
⁹ Jeleket és csodákat küldött benned, Egyiptom,
a fáraóra és valamennyi szolgájára.

¹⁰ Megvert tömérdek nemzetet,
és megölt hatalmas királyokat:
¹¹ Szehont, az amoriták királyát,
Ógot, Básán királyát,
és Kánaán minden királyságát,
¹² s odaadta örökségül földjüket,
örökségül népének, Izraelnek.
¹³ Uram, örökkévaló a te neved,
nemzedékről nemzedékre száll emléked, Uram.
¹⁴ Mert igazságot szerez népének az Úr,
és könyörületet szolgálói iránt.
¹⁵ A nemzetek bálványai ezüstből és aranyból vannak,
emberi kéz alkotásai.
¹⁶ Van szájuk, de nem beszélnek,
van szemük, de nem látnak;
¹⁷ van fülük, de nem hallanak,
és lehelet sincs szájukban.
¹⁸ Legyenek hozzájuk hasonlóak a készítőik,
és mindazok, akik bíznak bennük!
¹⁹ Izrael háza, áldjátok az Urat!
Áron háza, áldjátok az Urat!
²⁰ Lévi háza, áldjátok az Urat!
A kik félitek az Urat, áldjátok az Urat!
²¹ Áldott legyen Sionról az Úr,
aki Jeruzsálemben lakik. Alleluja.

136. ZSOLTÁR (135)

Hálaadó himnusz Isten örök hűségéért

¹ ALLELUJA!
Áldjátok az Urat, mert jó,
mert irgalma örökkévaló!
² Áldjátok az istenek Istenét,
mert irgalma örökkévaló!
³ Áldjátok az urak Urát,
mert irgalma örökkévaló!
⁴ Őt, aki nagy csodákat művel egymaga,
mert irgalma örökkévaló!

⁵ Aki az egeket bölcsen alkotta,
mert irgalma örökkévaló!

⁶ Aki szétterítette a földet a vizeken,
mert irgalma örökkévaló!

⁷ Aki a nagy világítókat alkotta,
mert irgalma örökkévaló!

⁸ A napot, hogy uralkodjék a nappalon,
mert irgalma örökkévaló!

⁹ A holdat és a csillagokat,
hogy uralkodjanak az éjszakán,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁰ Aki megverte elsőszülöttjeiben Egyiptomot,
mert irgalma örökkévaló!

¹¹ És kivezette közülük Izraelt,
mert irgalma örökkévaló!

¹² Hatalmas kézzel és felemelt karral,
mert irgalma örökkévaló!

¹³ Aki kettéhasította a Vörös-tengert,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁴ S átvitte Izraelt a közepén,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁵ De a Vörös-tengerbe vetette a fáraót és seregét,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁶ Aki a pusztában vezérelte népét,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁷ Aki megvert nagy királyokat,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁸ És megölt hatalmas királyokat,
mert irgalma örökkévaló!

¹⁹ Szehont, az amoriták királyát,
mert irgalma örökkévaló!

²⁰ Ógot, Básán királyát,
mert irgalma örökkévaló!

²¹ S odaadta örökségül földjüket,
mert irgalma örökkévaló!

²² Örökségül szolgájának, Izraelnek,
mert irgalma örökkévaló!

²³ Aki megemlékezett rólunk megaláztatásunkban,
mert irgalma örökkévaló!
²⁴ És megszabadított minket ellenségeinktől,
mert irgalma örökkévaló!
²⁵ Aki eledelt ad minden testnek,
mert irgalma örökkévaló!
²⁶ Áldjátok az ég Istenét,
mert irgalma örökkévaló!

137. ZSOLTÁR (136)

A száműzöttek vágyakozása Sion után

¹ Ott ültünk Babilon folyóvizei mellett,
és sírtunk, amikor Sionra gondoltunk.
² A fűzfákra akasztottuk ott hangszereinket,
³ mert énekszót kívántak tőlünk,
akik foglyul ejtettek minket:
»Zengjeteke dalt nekünk Sion dalaiból«,
mondták, akik elhurcoltak minket.
⁴ Hogyan énekelhetnénk az Úr énekét idegen földön?
⁵ Ha megfeledekzem rólad, Jeruzsálem,
bénuljon meg a jobb kezem!
⁶ Ragadjon a torkomhoz a nyelvem,
ha rólad meg nem emlékezem,
ha nem tartom Jeruzsálemet legfőbb örömömnek!
⁷ Emlékezzél meg, Uram, Edom fiairól,
Jeruzsálemnek arról a napjáról,
amikor ők ezt mondták:
»Rontsátok le! Rontsátok le, egészen az alapjáig!«
⁸ Babilon leánya, te nyomorult,
boldog, aki megfizet neked
rajtunk elkövetett tetteidért!
⁹ Boldog, aki megragadja
és sziklához vágja kisdedeidet!

138. ZSOLTÁR (137)

Hálaadás Isten segítségéért

¹ Dávidtól.

Hálát adok neked, Uram, teljes szívemből,

mert meghallgattad szájam szavát.

Magasztallak az angyalok színe előtt,

² leborulok szent templomod felé,

áldást mondok nevednek irgalmadért és igazságodért,

mert mindenek fölött felmagasztaltad szent nevedet.

³ Bármikor hívtalak segítségül, meghallgattál engem,

és gyarapítottad az erőt lelkemben.

⁴ Hálát ad neked, Uram, a föld minden királya,

a te szád minden szavának hallatára,

⁵ és megéneklik az Úr útjait,

mert nagy az Úr dicsősége.

⁶ Fölséges az Úr és rátekint az alázatosakra,

de messziről megismeri a felfuvalkodottakat.

⁷ Ha szorongatások között járok is,

megőrzöd életemet;

Ellenségeim haragjával szemben kinyújtod kezedet,

és jobbod megszabadít engem.

⁸ Az Úr mindezt véghezviszi értem,

Uram, irgalmad örökkévaló:

ne vesd meg kezed alkotásait!

139. ZSOLTÁR (138)

Az ember a mindentudó Isten előtt

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.

Uram, te megvizsgáltál és ismeresz engem,

² tudod, ha leülök és ha fölkelek.

Messziről ismered gondolataimat,

³ szemmel tartod akár járok-kelek, akár pihenek.

Előre ismered minden utamat.

⁴ Még nyelvemen sincs a szó,

és te már érted egészen, Uram.

⁵ Minden oldalról körülveszel engem,

és fölöttem tartod kezedet.

⁶ Oly nagy, oly csodálatos nekem ez a tudás:
ésszel föl sem érhetem!

⁷ Hová mehetnék lelked elől,
hová bújhatnék színed elől?

⁸ Ha fölmennék az ég magasába, te ott vagy,
ha alászállnék az alvilágba, jelen vagy.

⁹ Ha felölteném a hajnal szárnyát,
s a tenger szélső határára szöknék,

¹⁰ ott is a te kezed vezetne, és jobbod tartana engem.

¹¹ Mondhatnám: »Borítson be a sötétség,
s váljon éjszakává köröttem a fény«,

¹² de neked nem sötét a sötétség,
s az éj mint a nappal, oly világos előttem.

Fény és sötétség közt neked nincs különbség.

¹³ Hiszen te formáltad bensőm,
s anyám méhében te szőtted a testem.

¹⁴ Dicsőítlek téged, mert olyan csodálatosan alkottál,
és tudom jól, milyen csodálatos minden műved!

¹⁵ Létem nem volt titokban előttem,
amikor a föld ölén rejtve formálódtam.

¹⁶ Még alakot sem nyertek tagjaim
és szemed már látott engem.

Könyvedben már minden fel volt jegyezve rólam:
napjaim már eltervezted,
mielőtt egy is eltelt volna belőlük.

¹⁷ Milyen tiszteletreméltók előttem gondolataid, Istenem,
milyen hatalmas a számuk!

¹⁸ Megszámlálnám őket,
de számosabbak a homokszemeknél,
s ha végükre is érnék,
még mindig csak nálad tartanék.

¹⁹ Bárcsak megsemmisítenéd a gonoszokat, Istenem,
és eltávolítanád tőlem a vérszomjas embereket,

²⁰ akik gonoszul beszélnek:
hiába kelnek föl ellened.

²¹ Ne gyűlöljem, Uram azokat, akik gyűlölnek téged,
ne utáljam ellenségeidet?

²² Teljes gyűlölettel gyűlölöm őket,
ellenségeim lettek.
²³ Vizsgálj meg Istenem és ismerd meg szívemet;
tégyp próbára és ismerd meg utaimat,
²⁴ lásd, vajon a gonoszok útján járok-e,
és vezess az örökkévalóság útján engem.

140. ZSOLTÁR (139)

Segélykiáltás Istenhez, a szegények szószólójához

¹ A karvezetőnek. Dávid zsoltára.
² Ments meg engem, Uram, a gonosz embertől,
szabadíts meg az erőszakos embertől,
³ akik gonoszságot terveznek szívükben,
és egész nap háborúságot keltenek.
⁴ Nyelvüket élesítik, mint a kígyók,
vipera mérge van a nyelvük alatt.
⁵ Óvj meg, Uram, a bűnös kezétől,
szabadíts meg az erőszakos embertől,
akik lépteimnek gáncsot vetnek.
⁶ Tört vetnek nekem titkon a kevélyek,
kötelekből hálót feszítenek elém,
kelepcét állítanak elém az út mentén.
⁷ Mondom az Úrnak: »Te vagy az én Istenem,
hallgasd meg, Uram, hangos könyörgésemet.«
⁸ Uram, Uram, erős segítségem,
takard be fejemet a harc napján.
⁹ Ne add meg, Uram, amit a gonosz kíván,
ne hagyd beteljesülni terveit.
¹⁰ Fölemelik körülöttem fejüket,
borítsa el őket önnön ajkuk gonoszsága!
¹¹ Hulljon rájuk izzó parázs, vesd őket a mélységbe,
hogy föl ne keljenek.
¹² Ne legyen maradása az országban a szájhősnek,
gonoszsága ragadja veszedelembe az erőszakost.
¹³ Tudom, hogy az Úr jogot szolgáltat a szűkölködőknek
és igazságot a szegényeknek.

¹⁴ Áldják majd nevedet az igazak,
és színed előtt laknak az egyenes lelkűek.

141. ZSOLTÁR (140)

Könyörgés a bűnöktől való szabadulásért

¹ Dávid zsoltára.

Uram, hozzád kiáltok, siess hozzám,
figyelj szavamra, amikor hozzád kiáltok!

² Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom,
és kezem fölemelése legyen olyan,
mint az esti áldozat.

³ Tégy Uram lakatot a számra,
ajkam ajtajára reteszt.

⁴ Ne engedd, hogy szívem gonosz szavakra hajoljon,
bűnös mesterkedésekre,
a gonoszat cselekvőkkel együtt;
részem se legyen abban, amit ők szeretnek.

⁵ Ám feddjen meg irgalomból az igaz
és korholjon engem;
de a bűnös olaja ne kenje meg a fejem,
mert gonoszságuk ellen imádkozom.

⁶ Ha majd bíránk kemény kézbe kerülnek,
meghallják szavaimat, mert azok hathatóságok.

⁷ Mint a földből kiszántott és széthasított rögök,
úgy hullanak csontjaik az alvilág torkába.

⁸ Uram, Uram, a szemem rád tekint,
tebenned remélek, ne vedd el életem!

⁹ Őrizz meg engem a törtől, amit nekem vetettek,
a gonosztevők kelepceitől!

¹⁰ A bűnösök a saját hálójukba esnek,
de én átmegyek rajta!

142. ZSOLTÁR (141)

Segélykiáltás súlyos veszélyben

¹ Maszkál Dávidtól, amikor a barlangban volt. Imádság.

² Szavammal az Úrhoz kiáltok,

szavammal az Úrhoz könyörgök.
³ Színe elé öntöm imádságomat,
nyomorúságomat feltárom előtte.
⁴ Ha lelkem elcsügged bennem,
te ismered ösvényeimet.
Azon az úton, amelyen járok,
titkon tört vetettek nekem.
⁵ Fürkészve tekintek jobbra,
de nincs, aki észrevenne!
Nincs számomra menedék,
nem akad, aki életemmel törődne.
⁶ Hozzád kiáltok, Uram,
Mondom: »Te vagy az én bizodalmam,
osztályrészem az élők földjén.
⁷ Méltasd figyelemre könyörgésemet,
mert nagyon megaláztak engem.
Szabadíts meg üldözőimtől, mert erősebbek nálam.
⁸ Vezess ki a börtönből, hogy dicsérjem nevedet;
körülvesznek majd az igazak,
amikor jót teszel velem.«

143. ZSOLTÁR (142)

Imádság erőért és védelemért az ellenséggel szemben

¹ Dávid zsoltára.
Uram, hallgasd meg imádságomat,
figyelj könyörgésemre hűséged szerint,
hallgass meg engem igazságod szerint.
² Ne szállj perbe szolgáloddal,
mert senki sem igaz előtted az élők közül.
³ Íme ellenség üldözi lelkemet, porig alázza életem,
sötétségbe taszít engem, mint a rég megholtakat.
⁴ Lelkem elszorul bennem,
szívem megdermed bensőmben.
⁵ Megemlékezem a régi időkről,
gondolkodom minden tetteteden,
elmélkedem kezed műveiről.
⁶ Kitárom feléd kezemet,

lelkem utánad eped, mint a szomjas föld.
7 Uram, hamar hallgass meg,
mert elsorvad a lelkem.
Ne fordítsd el tőlem arcodat,
mert olyan leszek, mint akik a sírba szállnak!
8 Add, hogy már reggel halljam irgalmadat,
mert benned bízom;
mutasd meg nekem az utat, amelyen járnom kell,
mert én hozzád emelem lelkemet!
9 Ments meg engem ellenségeimtől,
Uram, hozzád menekülök!
10 Taníts meg arra, hogy megtegyem akaratodat,
mert te vagy az én Istenem!
A te jó lelked vezessen engem egyenes földön!
11 Uram, nevedért tarts életben engem.
Vezess ki a szorongatásból hűségemben,
12 pusztítsd el ellenségeimet irgalmadban;
semmisítsd meg minden üldözőmet,
mert én a te szolgád vagyok!

144. ZSOLTÁR (143)

Hálaének Isten népének boldogságáért

1 Dávidtól.
Áldott az Úr, az én segítségem,
aki kezemet harcra tanítja, ujjaimat viadalra.
2 Ő az én irgalmam és erősségem,
oltalmam és szabadítóm,
pajzsom, akiben remélek,
védelmezőm és reménységem,
ő veti alá népem.
3 Uram, mi az ember, hogy figyelembe veszed,
s az emberfia, hogy tekintettel vagy rá?
4 Olyan az ember, mint a lehelet,
napjai elenyésznek mint az árnyék.
5 Uram, hajlítsd le egeidet és szállj le,
érintsd meg a hegyeket, hogy füstölögjenek!
6 Ragyogtass villámokat és szórd szerteszét,

küldd el nyilaidat és zavard össze őket.
⁷ Nyújtsd le a magasból kezéd,
ragadj ki, ments ki a nagy vizekből,
az idegenek kezéből,
⁸ akiknek szája hiúságot beszél,
jobbjuk pedig a hazugság jobbjá!
⁹ Isten, új éneket énekelek neked,
tízhúrú hárfán zsoltárt zengek neked.
¹⁰ Aki győzelmet adsz a királyoknak,
és megmented szolgádat, Dávidot a gonosz kardjától.
¹¹ Ragadj ki és ments ki az idegenek kezéből,
akiknek hiúságot beszél szája,
jobbjuk pedig a hazugság jobbjá.
¹² Fiaink olyanok ifjúságukban, mint a növekvő hajtás,
ifjúságtól duzzadók;
leányaink mint a templom sarokkövei,
díszesek, mint a műves oszlopok.
¹³ Raktáraink tele vannak,
bővelkednek minden jóban;
juhaink termékenyek, megszámlálhatatlanok mezőinken,
¹⁴ marháink kövérek.
Kőfalainkon nincs rés, sem átjárás,
utcáinkon jajgatás nem hangzik.
¹⁵ Boldog az a nép, amelynek így megy dolga,
boldog az a nép, amelynek az Úr az Istene!

145. ZSOLTÁR (144)

Isten nagyságának és jóságának dicsérete

¹ Dicséret. Dávidtól.
ALEF Magasztallak téged, Istenem, királyom,
s áldom nevedet örökkön-örökké.
BÉT ² Áldalak téged mindennap,
és dicsérem nevedet örökkön-örökké.
GIMEL ³ Nagy az Úr és méltó a dicséretre,
nagysága fölfoghatatlan.
DÁLET ⁴ Nemzedék nemzedéknek dicséri alkotásaidat
és hirdeti hatalmadat.

HÉ ⁵ Elmondják szentséged fölséges dicsőségét,
elbeszélnek csodáidat.

VAU ⁶ Elmondják félelmetes erődet,
és hirdetik nagyságodat.

ZAJIN ⁷ Megemlékeznek túlárado jóságodról,
igazságodat ujjongva ünneplik.

HÉT ⁸ Irgalmas az Úr és könyörületes,
hosszantűrő és nagyirgalmú.

TÉT ⁹ Jó az Úr mindenkihez,
és könyörületes minden teremtményéhez.

JOD ¹⁰ Magasztaljon téged, Uram, minden műved,
és áldjanak szentjeid.

KÁF ¹¹ Országod dicsőségét hirdessék
és beszéljék el hatalmadat,

LÁMED ¹² hogy megismertessék az emberek fiaival hatalmadat,
és országodnak fölséges dicsőségét.

MÉM ¹³ A te országod örökké tartó ország,
és uralmad nemzedékről nemzedékre fönnáll.

NÚN Hűséges az Úr minden ígéjében,
és szentséges minden tettében.

SZÁMEK ¹⁴ Fölemel az Úr mindenkit, aki elesik,
és minden elnyomottat fölsegít.

AJIN ¹⁵ Mindeneknek szemei tebenned bíznak, Úristen,
mert te adsz nekik eledelt.

PÉ ¹⁶ Alkalmas időben ¹⁶ megnyitod kezedet,
és betöltesz minden élőt áldásoddal.

CÁDÉ ¹⁷ Igazságos az Úr minden útjában,
és szent minden művében.

QÓF ¹⁸ Közel van az Úr mindazokhoz,
akik segítségül hívják,
akik segítségül hívják őt igazságban.

RÉS ¹⁹ Teljesíti akaratát azoknak, akik őt félik,
meghallgatja könyörgésüket és megszabadítja őket.

SIN ²⁰ Megőrzi az Úr mindazokat, akik őt szeretik,
de elpusztítja mind a bűnösöket.

TAU ²¹ Hirdesse szám az Úr dicséretét,
és minden élő áldja szent nevét örökkön-örökké.

146. ZSOLTÁR (145)

Dicsőítő ének az Úrnak, Izrael segítőjének

¹ ALLELUJA! Dicsérd lelkem, az Urat!
² Dicsérem az Urat, amíg csak élek,
zsoltárt énekelek Istenemnek, amíg csak leszek.
³ Ne bízzatok fejedelmekben,
emberek fiaiban, akik nem segíthetnek!
⁴ Ha lelkük elszáll, visszatérnek a földbe,
terveik még aznap mind megsemmisülnek.
⁵ Boldog, akinek segítője Jákob Istene,
akinek az Úrban, az ő Istenében van reménye!
⁶ Ő alkotta az eget és a földet,
a tengert és mindent ami bennük van.
Hűségét megtartja örökre,
⁷ igazságot szerez a méltatlanul szenvedőknek,
kenyeret ad az éhezőknek.
Az Úr megszabadítja a foglyokat,
⁸ az Úr a vakokat látóvá teszi,
az Úr felemeli a lesújtottakat,
az Úr az igazakat szereti.
⁹ Az Úr megoltalmazza a jövevényeket,
felkarolja az özvegyet és az árvát,
de elpusztítja a bűnösök útjait.
¹⁰ Király az Úr mindörökké,
a te Istened, Sion, nemzedékről nemzedékre.

147. ZSOLTÁR (146,1-11; 147)

Hitvallás Istenről, Izrael szabadítójáról

¹ ALLELUJA. Dicsérjétek az Urat,
mert jó neki zengeni,
gyönyörűség hirdetni Istenünk dicséretét.
² Felépíti az Úr Jeruzsálemet,
egybegyűjti Izrael szétszórtjait.
³ Meggyógyítja a megtört szívűeket,
sebeiket bekötözi.
⁴ A csillagoknak sokaságát megszámlálja,
és nevén szólítja valamennyit.

⁵ Nagy a mi Urunk, nagy az ő hatalma,
nincs határa bölcsességének.
⁶ Fölkarolja az Úr a szelídeket,
de a bűnösöket porig alázza.
⁷ Énekeljete az Úrnak hálaadással,
Istenünknek lanttal zengjete.
⁸ Ő borítja el felhőkkel az eget,
és készít esőt a földnek.
Ő sarjaszt fűvet a hegyeken,
és növényeket az emberek hasznára.
⁹ Ő ad enni az állatoknak,
a hozzá kiáltó hollófiókáknak.
¹⁰ Nem a ló erejében telik kedve,
sem a férfi lábszárában öröme.
¹¹ Azokban leli örömét az Úr, akik félik őt,
azokban akik irgalmában bíznak.

Hálaadás Isten jóságáért

¹² Dicsérd az Urat, Jeruzsálem,
Dicsérd Sion, Istenedet,
¹³ Mert ő erőssé teszi kapuid zárait,
megáldja benned fiaidat.
¹⁴ Békességet ad határaidnak,
és a búza javával lakat jól téged.
¹⁵ Elküldi szavát a földre,
igéi gyorsan futnak.
¹⁶ Olyan havat ad, mint a gyapjú,
és mint a hamut, szórja a zúzmarát.
¹⁷ Mint a morzsát, úgy hullatja jegét,
ki tudja hidegét elviselni?
¹⁸ De ha elküldi igéjét, felolvasztja azokat,
a szele fúj, és folynak a vizek.
¹⁹ Kihirdeti igéjét Jákobnak,
törvényeit és rendeleteit Izraelnek.
²⁰ Nem tett így egyetlen nemzettel sem,
nem ismertette meg őket rendeleteivel.
ALLELUJA!

148. ZSOLTÁR

Hálaadó himnusz a Teremtőről és Úrról

¹ ALLELUJA! Dicsérjétek az Urat az egekből,
dicsérjétek őt a magasságban!
² Dicsérjétek őt, angyalai mind,
dicsérjétek őt, seregei mind!
³ Dicsérjétek őt, nap és hold,
dicsérjétek őt mind, ragyogó csillagok!
⁴ Dicsérjétek őt egek egei,
és minden vizek az ég felett
⁵ dicsérjék az Úr nevét!
Mert ő parancsolt és azok létrejöttek,
⁶ felállította őket mindörökre,
s el nem múló törvényt szabott nekik.
⁷ Dicsérjétek az Urat a földről,
sárkányok és mélységes vizek mind!
⁸ Tűz, jégeső, hó, fagy és szélvihar,
amelyek parancsát teljesítik;
⁹ mindnyájan ti hegyek és halmok,
gyümölcstermő fák és mind a cédrusok,
¹⁰ vadállatok és minden állat,
csúszómászók és szárnyasok,
¹¹ föld királyai és mind a népek,
fejedelmek és mind, bírái a földnek,
¹² ifjak és szüzek, vének és gyermekek,
¹³ dicsérjék az Úr nevét!
Mert csak az ő neve magasztos,
fönsége felülmúlja az eget és a földet,
¹⁴ és hatalmat adott népének.
Dicséret minden szentjének,
Izrael fiainak, a népnek amely hozzá tartozik.
ALLELUJA!

149. ZSOLTÁR

Isten népének győzelmi éneke

¹ ALLELUJA! Énekeljétek az Úrnak új éneket,
zengjen a szentek gyülekezetében dicsérete!

² Örvendezzék Izrael az ő alkotójának,
Sion fiai ujjongjanak királyuknak!
³ Dicsőítsék nevét körtánccal,
dobbal és lanttal zengjenek neki!
⁴ Mert az Úr kedveli népét,
diadalra juttatja az alázatosakat.
⁵ Ujjongnak majd a szentek dicsőségben,
és örvendeznek fekvőhelyükön.
⁶ Szájukban Isten magasztalása lesz,
és kétélű kard a kezükben,
⁷ hogy bosszút álljanak a nemzeteken
megfenyítik a népeket,
⁸ láncra verik királyaikat, vasbilincsbe nagyjaikat,
⁹ és végrehajtják rajtuk a megírt ítéletet:
dicsősége lesz ez minden szentjének! ALLELUJA!

150. ZSOLTÁR

A Nagy Alleluja-zsoltár

¹ ALLELUJA! Dicsérjétek az Urat szentélyében,
dicsérjétek őt az ég erős boltozatában!
² Dicsérjétek őt hatalmas tetteiért,
dicsérjétek őt nagyságának teljességéért!
³ Dicsérjétek őt harsonaszóval,
dicsérjétek őt hárfával és lanttal!
⁴ Dicsérjétek őt dobbal és körtánccal,
dicsérjétek őt citerával és fuvalával!
⁵ Dicsérjétek őt zengő cintányérral,
dicsérjétek őt csengő muzsikával!
⁶ Minden lélek dicsérje az Urat! ALLELUJA!

A PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE

BEVEZETÉS: 1,1-7

Péld 1 ¹ Salamonnak, Dávid fiának,
Izrael királyának mondásai
² a bölcsesség és fegyelem tanulására,
³ az okos beszéd megértésére,
a bölcs okulás, igazságosság,
ítélet és becsületesség elnyerésére,
⁴ hogy az egyszerűeknek értelem adassék,
s az ifjúnak tudás és megfontoltság.
⁵ A bölcs, ha hallgatja, még bölcsőbb lesz,
s az értelmes útmutatást nyer,
⁶ behatol a mondás és rejtvény értelmébe,
a bölcsök igéibe és fogós kérdéseibe.
⁷ A bölcsesség kezdete az Úr félelme.
A balgák a bölcsességet és az intést megvetik.

GYŰJTEMÉNY TANÍTÁS A BÖLCSESSÉGRŐL: 1,8-9,18

A csábítás és a tapasztalatlanság veszélyei

⁸ Figyelj, fiam, atyád intelmére,
s el ne hagyd anyád tanítását,
⁹ mert az díszes koszorú a fejedre,
és ékes lánc a nyakadba!
¹⁰ Fiam, ha bűnösök csábítanak, ne engedj nekik,
¹¹ ha azt mondják: »Jöjj velünk, leselkedjünk vér után,
rejtünk el ok nélkül csapdát az ártatlan ellen!
¹² Nyeljük el élve, mint az alvilág,
és egészen, mint a sírba szállót,
¹³ szerzünk majd mindenféle drága jószágot,
megtöltjük házainkat zsákmánnyal!
¹⁴ Vesd tehát közöttünk sorsodat,
mindannyiunknak egy legyen erszénye!«
¹⁵ Fiam, ne menj velük egy úton,
tartóztasd lábadat ösvényüktől,
¹⁶ mert lábuk gonoszra siet

és vérontásra rohan!

¹⁷ Azonban hiába állítanak fel hálót
a madarak szeme előtt,

¹⁸ Ők is csak saját vérük ellen leselkednek,
önmaguknak vetnek tőrt.

¹⁹ Ilyen minden kapzsi útja:
elveszi gazdája életét.

²⁰ A bölcsesség úton-útfélen szónokol,
a tereken hallatja hangját,

²¹ Lármás utcafőkön kiált,
a városkapuk nyílásánál szólal meg és mondja:

²² »Ti dőrék! Meddig kedvelitek a dőreséget,
s a bolondok meddig kívánják, ami nekik ártalmas,
s a balgák meddig gyűlölik a belátást?

²³ Térjetek meg feddésemre!
Íme, kiöntöm nektek lelkeimet,
tudtul adom nektek igéimet:

²⁴ mivel szóltam, és vonakodtatok,
kinyújtottam kezemet, és nem volt, aki odanézzon,

²⁵ semmibe sem vettétek összes tanácsomat,
és nem törődtek feddésemmel:

²⁶ én is nevetek majd romlástokon,
gúnyolódok, ha rátok jön, amitől féltetek,

²⁷ ha hirtelen baj szakad rátok,
romlástok ott terem, mint a fergeteg,
és eljön rátok a szükség és a szorongás!«

²⁸ Akkor hívnak majd engem, de nem hallom,
keresnek hajnalban, de meg nem lelnek.

²⁹ Mivel gyűlölték a tudást,
és nem fogadták be az Úr félelmét,

³⁰ nem hajlottak tanácsomra,
és megvetették minden intelmemet:

³¹ bizony, enni fognak útjuk gyümölcséből,
és jóllaknak saját terveikből!

³² Mert a balgákat megöli elpártolásuk,
s a dőréket elveszíti szerencsájük.

³³ Aki azonban rám hallgat, bátorságban lakik,

és bővelkedik baj félelme nélkül.

Péld 2 ¹ Fiam! ha megfogadod szavaimat

és megőrzöd magadnál parancsaimat,

² megnyitod füledet a bölcsességnek,

és szívedet az okosság megismerésére adod,

³ sőt, ha hívod a bölcsességet,

és szívedet az okosságra hajtod,

⁴ ha keresed azt, mint az ezüstöt,

és kutatod, mint a rejtett kincset:

⁵ akkor megérted az Úr félelmét,

és megtalálod Isten tudását,

⁶ mivel az Úr adja a bölcsességet,

s az ő szájából származik a tudás és az értelem.

⁷ Ő rejt el üdvöt az igazak részére,

és pajzsa azoknak, akik jámborságban járnak.

⁸ Megvédi az igazságosság ösvényeit,

és örködik a jámborok útja fölött.

⁹ Akkor megérted az igazságot és a törvényt,

az egyenességet és minden helyes utat,

¹⁰ ha szívedbe száll a bölcsesség,

s a tudás örömet nyújt lelkednek.

¹¹ A megfontolás örködik majd fölötted,

s az okosság megóv téged,

¹² megment a rossz úttól,

a hamisságot beszélő emberektől,

¹³ akik elhagyják az egyenes utat,

hogyan a sötétség ösvényein járjanak,

¹⁴ akik gonosztevésben találnak örömet,

és gonosz hamisságon ujjonganak,

¹⁵ akiknek görbék az ösvényei,

és elvetemültek az útjai.

¹⁶ Megment másnak asszonyától,

az idegen nőtől, aki beszédeivel hízeleg,

¹⁷ cserbenhagyja ifjúkora bizalmasát,

¹⁸ és megfélekedzik Isten szerződéséről,

mert háza a halálba hanyatlik,

és útjai az alvilágba vezetnek.

¹⁹ Mind, akik bemennek hozzá, nem térnek vissza,
és nem találják meg az élet útjait;
²⁰ hogy a jó úton járj
és az igazak ösvényeit kövesd,
²¹ mert az igazak lakják majd a földet,
s a jámborok maradnak meg rajta,
²² a gonoszok pedig elvesznek a földről,
s a hűtleneket kitépik belőle.

Péld 3 ¹ El ne felejtsd, fiam, tanításomat,

és szíved őrizze meg parancsaimat,
² mert számos napot, életévet
és boldogságot szereznek neked!
³ Szeretet és hűség el ne hagyjanak!
Fűzd ezeket nyakad köré,
és vésd őket szíved táblájára,
⁴ akkor tetszést lelsz és szép jutalmat
Isten és emberek előtt.
⁵ Teljes szívvel bízzál az Úrban,
és ne támaszkodj saját belátásodra!
⁶ Minden utadon rá gondolj,
s ő majd igazgatja lépéseidet.
⁷ Ne légy bölcs önnön szemedben,
féld az Istent és kerüld a rosszat,
⁸ ez egészség testednek,
és életerő csontjaidnak.
⁹ Tiszteld meg az Urat vagyonodból,
és adj neki minden termésed zengéjéből,
¹⁰ akkor megtelnek kamráid bőséggel,
és túláradnak préseid a musttól.
¹¹ Ne vesd meg, fiam, az Úr fenytését,
és meg ne und dorgálását,
¹² mert az Úr azt feddi, akit szeret,
s azt a fiát sújtja, akit kedvel!
¹³ Boldog az az ember, aki bölcsességet talál,
s az a férfi, aki belátásban bővelkedik,
¹⁴ mert megnyerése jobb, mint az ezüst megszerzése,
és gyümölcse többet ér színaranynál,

15 drágább az minden gazdagságnál,
és nincs hozzá fogható kíváncsi dolog.
16 Hosszú élet van a jobbában,
gazdagság és dicsőség a baljában,
17 útjai kellemes utak,
és minden ösvénye boldogság.
18 Életfa az azoknak, akik megragadják,
és boldog, aki beléje kapaszkodik.
19 Bölcsességgel alapította az Úr a földet,
és értelemmel állította fel az eget,
20 tudománya által törtek elő a tengerek,
és hullatnak a felhők harmatot.
21 Fiam! Ne távozzanak ezek szemed elől,
ragaszkodj az okossághoz és a megfontoláshoz!
22 Akkor ez lelked élete lesz,
és ékessége nyakadnak.
23 Bizton jársz akkor utadon,
és meg nem ütöd lábadat.
24 Ha lefekszel, nem kell félned,
pihensz, és édes lesz alvásod.
25 Ne félj akkor váratlan rémségtől
s a gonoszok rád szakadó hatalmától,
26 mert az Úr lesz melletted,
és megóvjá lábadat, hogy törbe ne ejtsenek.
27 Ne tartsd vissza a jótettől azt, akitől telik,
és magad is tégy jót, ha teheted.
28 Ne mondd barátodnak: »Menj és jöjj vissza,
majd holnap adok!« – amikor tüstént adhatnál.
29 Ne tervezz gonoszt barátod ellen,
holott az megbízik benned!
30 Ne perelj senkivel sem ok nélkül,
ha neked semmi rosszat nem tett.
31 Ne irigykedjél az erőszakos emberre,
és ne kövesd útjait,
32 mert az Úr utál minden elvetemültet,
de az igazakat barátságára méltatja.
33 Szegénységet küld az Úr a gonosz házára,

de áldott az igazak hajléka!

³⁴ Csúffá teszi azokat, akik gúnyolódnak,
de az alázatosakat kegyben részesíti.

³⁵ A bölcseknek tisztesség jut osztályrészül,
a balgák pedig gyalázatot aratnak.

Péld 4 Intés a bölcsességre

¹ Halljátok, gyermekek, atyai intelmemet,

és figyeljetek jól, hogy okosságot tanuljatok!

² Üdvös oktatásban részesítlek titeket,
ezért el ne hagyjátok tanításomat!

³ Hisz én is atyám gyermeke voltam,
gyengéd és egyetlen anyám előtt.

⁴ Ő oktatott engem és így szólt:

»Fogadja be szíved szavaimat,
tartsd meg parancsaimat, akkor életed lesz!

⁵ Szerezz bölcsességet, szerezz okosságot,
meg ne feledkezz erről,
és ne térj el szám ígéitől!

⁶ El ne hagyd azt, akkor megőriz téged,
szeresd azt, akkor megtart téged!

⁷ A bölcsesség kezdete: szerezz bölcsességet,
és minden jövedelmedből szerezz okosságot!

⁸ Ragadd meg azt, akkor felmagasztal téged,
tisztességre juttat, ha magadhoz öleled.

⁹ Bájos füzért fon a fejedre,
gyönyörű koronát ajándékoz neked.«

¹⁰ Figyelmezz, fiam, és fogadd be ígéimet,
akkor megsokasodnak életed esztendei!

¹¹ Eligazítlak a bölcsesség útján,
és vezetlek az igazság ösvényein.

¹² Ha azokon jársz, semmi sem zavarja járásodat,
és nem botlasz meg, amikor szaladsz.

¹³ Tartsd meg a fegyelmet és el ne hagyd,
őrizd meg, mert ez a te életed!

¹⁴ Ne gyönyörködj a gonoszok ösvényein,
és ne leld tetszésedet a rosszak útjában!

15 Fuss tőle és ne járj rajta,
kerüld és hagyd el azt,
16 hisz aludni sem tudnak, ameddig gonoszt nem cselekszenek,
kerüli őket az álom, ameddig valakit meg nem ejtenek,
17 mert eszik a gonoszság kenyerét,
és isszák az erőszak borát.
18 Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a derengő fény,
amely mindinkább erősödik, amíg a nappal teljes lesz.
19 A gonoszok útja sötétség,
nem tudják, hogy mibe botlanak.
20 Fiam! Ügyelj szavaimra,
nyisd meg füleidet igéimnek!
21 Ne távozzanak szemed elől,
óvd őket szíved belsejében!
22 Mert életet adnak megtalálóiknak,
és gyógyulást az egész testnek.
23 Óvd a szívedet minden gonddal,
mert az élet ebből fakad!
24 Vesd el magadtól a száj hamisságát,
s az ajkak alattomosságát tartsd távol magadtól!
25 Szemed egyenesen nézzen,
és szempillád a lábad elé tekintsen!
26 Egyengesd lábad ösvényét,
és minden utad legyen céltudatos!
27 Le ne térj se jobbra, se balra,
fordítsd el lábadat a rossztól,
mert a jobbra vivő utat az Úr ismeri,
a balra tartók pedig gonoszak.
Ő azonban egyenesekké teszi ösvényeidet,
és útjaidat szerencsés véghez vezeti.

Péld 5 Óvás az idegen asszonytól

1 Figyelmezz, fiam, bölcsességemre,
hajtsd füledet okosságomra,
2 hogy óvatos légy,
és ajkad megőrizze a tudást.
Ügyet se vess a csalfa nőre,

³ mert az idegen nő ajka méztől csepeg,
az ínye olajnál is simább,
⁴ végül azonban keserű, mint az öröm,
éles, mint a kétélű kard.
⁵ A lába halálba siet,
és léptei az alvilág felé tartanak,
⁶ nem járnak az élet ösvényén,
lépései változók és megismerhetetlenek.
⁷ Nos tehát, fiam, hallgass rám,
s el ne távozz szám igéitől!
⁸ Távol tartsd tőle utadat,
ne is közelíts háza ajtajához,
⁹ hogy életedet másoknak ne kelljen odaadnod,
és éveidet könnyörtelen valakinek,
¹⁰ hogy idegenek ne töltekezzenek vagyonoddal,
és kereseted más házába ne jusson,
¹¹ hogy végezetül ne sopánkodj,
amikor lefogyott a húsod és a tested – és ne mondd:
¹² »Miért is utáltam a fegyelmet,
miért nem engedett szívem az intelmeknek?
¹³ Miért nem hallgattam tanítóim szavára,
és miért nem hajtottam fülemet azokhoz, akik oktattak!
¹⁴ Kevés híja, hogy végső bajba nem jutottam
a község és gyülekezet körében!«
¹⁵ A vizet saját ciszternádból idd,
és a magad kútjából a nedűt!
¹⁶ Vajon a szabadba ömöljenek-e forrásaid,
és az utcákra patakjaid?
¹⁷ Legyenek azok egyedül a tieid,
és ne osztozzanak veled idegenek.
¹⁸ Áldott legyen a forrásod,
és vigadj ifjúkorod feleségével!
¹⁹ A szerelmes szarvasünő, a bájos zerge –
részegítsen meg téged a keble minden időben,
és az ő szerelmében gyönyörködj szüntelen!
²⁰ Miért engednéd, fiam, hogy idegen asszony elcsábítson,
s ugyan miért melegednél más nő keblén?

²¹ Hisz a férfi útjai az Úr szeme előtt vannak,
és ő minden ösvényét szemmel kíséri!

²² A bűnöst vétkei megragadják,
és bűneinek kötelei fogva tartják,
²³ meg kell halnia fegyelem híján,
csapdába kerül, mert nagyon is balga!

Péld 6 A mindennapi élet bölcsessége

¹ Fiam, ha társadért jótálltál,

ha kezedet adtad idegenért,
² ha tulajdon szád szava csapdába ejtett,
és rabbá tett saját beszéded,
³ ahogy mondom, úgy tégy, fiam, hogy kilábalj,
hiszen társad kezére kerültél.
Menj! Sietve keltsd fel a társadat!
⁴ Ne engedj alvást szemednek,
és szenderegést szempilláidnak!
⁵ Vond ki magad, mint a gazella a hurokból,
s a madár a madarász töréből.
⁶ Eredj a hangyához, te lusta!
Nézd az útjait és okulj!
⁷ Sem főnöke, sem tisztartója, sem ura nincsen,
⁸ mégis megszerzi táplálékát nyáron,
összegyűjti élelmét aratáskor.
⁹ Meddig heversz még, lusta?
Mikor kelsz fel álmodból?
¹⁰ Alszol egy kevéssé, szenderegsz egy kissé,
összeteszed kicsit a kezedet, hogy aludj,
¹¹ és beállít hozzád az ínség, mint a csavargó,
s a nélkülözés, mint a fegyveres rabló!
De ha serény vagy, akkor aratásod bő, mint a forrás,
s az ínség messze elkerül.
¹² Semmirekellő az istentelen ember,
hamis szájjal jár,
¹³ hunyorgat szemével, sikál a lábával,
és jelet ad ujjával,
¹⁴ álnok szívvel gonoszt forral

és viszályt hint el szüntelen!

¹⁵ Az ilyenre hirtelen rászakad romlása,
váratlanul összeroppan,
és nincs számára gyógyulás.

¹⁶ Hat dolgot gyűlöl az Úr
és hetet utál a lelke:

¹⁷ a fennhéjázó szemet, a hazug nyelvet,
az ártatlan vért ontó kezet,

¹⁸ az álnok tervet forraló szívet,

a gonoszra sebtében siető lábakat,

¹⁹ a hamis tanút, aki ontja a hazugságot,
és azt, aki viszályt hint testvérek közé.

A házassági hűség

²⁰ Tartsd meg, fiam, atyád parancsait,
és el ne hagyd anyád tanítását!

²¹ Kösd őket szívedre mindenkor,
fűzd őket nyakad köré!

²² Hadd járjanak veled jöttödben-mentedben,
örködjének fölötted, amikor alszol,
és velük társalogj, amikor felébredsz!

²³ Mert a parancs fáklya, a tanítás világosság,
s a fegyelem feddése az életre vezető út,

²⁴ hogy megóvjanak a rossz asszonytól,
az idegen nő hízelkedő nyelvétől!

²⁵ Meg ne kívánd szépségét szívedben,
és meg ne ejtsenek az ő kacsintásai!

²⁶ Mert a céda személy díja alig ér egy kenyeret,
a férjes asszony azonban drága lélekre vadász.

²⁷ Vehet-e ember tüzet az ölébe úgy,
hogy ruhái meg ne égjenek?

²⁸ Járhat-e valaki izzó parázson úgy,
hogy talpát meg ne perzselje?

²⁹ Így jár, aki betér társa asszonyához,
aki őt érinti, nem marad büntetlen!

³⁰ Nem nagy bűnt követ el a tolvaj, ha azért lop,
hogy csillapítsa éhségét,

³¹ mégis, ha rajtakapják, hétannyit fizet,

oda kell adnia háza minden holmiját.

³² De az ember, aki házasságot tör,
balgaságában vesztébe rohan.

³³ Csúfságot és szégyent von magára,
és gyalázatát le nem mossa semmi,

³⁴ mert a férfi féltékenysége és haragja
nem ismer kíméletet a bosszú napján,

³⁵ nem enged senki könyörgésének,
és váltságul nem fogad el semekkora ajándékot.

Péld 7 ¹ Fiam! Őrizd meg szavaimat,

rejtsd magadba parancsaimat!

² Tartsd meg parancsaimat, akkor élni fogsz,
és tanításomat, mint szemed fényét!

³ Kösd azt ujjaidra, írd szíved táblájára!

⁴ Mondd a bölcsességnek: »Nővérem vagy!«

Az okosságot kedvesednek szólítsd,

⁵ hogy megóvjon téged másnak asszonyától,
az idegen nőtől, aki beszédeivel hízeleg.

⁶ Kinéztem házam ablakán a rács mögül,

⁷ és látok fiatalokat.

Észreveszek egy balga legénykét:

⁸ ott megy az utca sarkán,

s az asszony házának tájékára ballag,

⁹ szürkületben, estefelé, éjnek idején, sötétben.

¹⁰ És íme, elébe lép az asszony, rossz személy mezében,

készen a lelkek megejtésére, csacsogó és állhatatlan,

¹¹ nyugodni nem tudó.

Lábai nem tűrik az otthonülést,

¹² hol az utcán, hol a piacon,

hol a sarkokon leskelődik.

¹³ Megragadja, megcsókolja az ifjút,

szemtelen arccal hízeleg, és mondja:

¹⁴ »Áldozatokat fogadtam egészségemért,

és ma váltottam be fogadalmamat,

¹⁵ ezért jöttem ki eléd,

hogy keressem arcodat, és íme, megleltelek!

¹⁶ Hevederrel kötöttem át ágyamat,

bevontam tarka, egyiptomi takaróval,
17 meghintettem fekvőhelyemet
mirhával, áloéval, illatos fahéjjal.
18 Jöjj! Élvezzük a keblek mámorát,
gyönyörködjünk szerelmes ölelésben hajnalig,
19 mert férjem nincs itthon,
messze útra elment!
20 Magával vitte pénzes erszényét,
nem jön haza, majd csak holdtölte napján.«
21 Befonja őt sok-sok beszédével,
megejti őt hízelkedő ajkával.
22 Megy utána íziben, mint a leölésre vitt marha,
mint az ugrándozó bárány,
és nem érti a bolond, hogy bilincsekbe vonják,
23 amíg csak be nem hatol a nyíl a májába.
Mint a madár, úgy siet a hálóba,
és nem tudja, hogy életével játszik.
24 Nos tehát, fiam, hallgass rám,
és figyelj szám ígéire!
25 Szíved ne térjen útjaira,
és ne tévedj ösvényeire,
26 mert már sokakat megsebesített és elejtett,
és igen erőseket is megölt!
27 Háza az alvilág országútja,
amely a halál kamráihoz vezet.

Péld 8 A bölcsesség Isten ajándéka

1 Nem hív-e a bölcsesség,
nem hallatja-e szavát az okosság?
2 Odaáll a legmagasabb, kiemelkedő ormokra, az útszéltre,
oda, ahol ösvények találkoznak,
3 a város kapui mellett,
s a bejáratnál így kiált fennhangon:
4 »Hozzátok beszélek, férfiak!
Az emberek fiaihoz szól szavam!
5 Értsetek okos szót, ti balgák,
kapjatok észbe, ti dőrék!
6 Hallgassatok meg, mert kiváló dolgokról beszélek,

és igazságra nyílnak ajkaim,
7 mert szám igazságot beszél,
és ajkam a gonoszt utálja.
8 Minden szavam igazság,
nincs abban hamis, nincs csűrés-csavarás.
9 Világosak azok az okosoknak,
és egyenesek azoknak, akik meglették a tudományt.
10 Intelmemet vegyétek, és ne az ezüstöt,
és tudást válasszatok inkább, mint aranyat,
11 mert becsebb a bölcsesség minden drágaságnál,
és nincs hozzá fogható kíváncsú dolog.«
12 Én, a bölcsesség, ott lakom az eszességben,
és vagyok jelen az értelmes gondolatokban.
13 Az Úr félelme gyűlöli a gonoszsgot,
utálja a döllyöt, a kevélységet,
a gonoszsg útját és a hamis száját.
14 Enyém a tanács, az igazságossg,
enyém az okossá, enyém az erő!
15 Általam uralkodnak a királyok,
és tesznek igazságot a törvényhozók.
16 Általam kormányoznak az uralkodók,
és ítélik a hatalmasok.
17 Szeretem azokat, akik szeretnek engem,
akik virradatkor keresnek, meg is találják.
18 Nálam van a gazdagsá és a pompa,
a tisztaság, a becsületesség.
19 Jobb a gyümölcsöm aranyánál és drágakőnél,
s javaim többet érnek a színezüstnél.
20 Az igazsá útjain járok,
a jog ösvényei közepén,
21 hogy gazdaggá tegyem azokat, akik szeretnek engem,
és megtöltsék kincsházait.
22 Az Úr szerzett engem útjai elején,
kezdetben, mielőtt bármit is alkotott.
23 Öröktől fogva rendelt engem,
ősidők óta, még a föld előtt.
24 Nem voltak még tengerek, én már fogantattam,

még nem törtek elő a vízben dús források,
25 még nem álltak a hegyek súlyos tömegükben,
a halmok előtt születtem.
26 Még nem teremtette meg a földet és a folyókat
és a földkerekség sarkait,
27 amikor az eget felállította, már ott voltam,
amikor biztos törvénnyel kört vont a mélység színe fölé.
28 Amikor a fellegeket odafenn megerősítette,
és kimérte a vízforrásokat.
29 Amikor a tengert körülvette határával,
és törvényt szabott a vizeknek,
hogyan át ne hágnak határaikat.
Amikor a föld alapjait megvetette,
30 ott voltam mellette, mindent elrendeztem,
és gyönyörködtem nap nap után,
színe előtt játszadoztam mindenkor.
31 Játszadoztam a földje kerekiségén,
és gyönyörűség volt nekem az emberek fiai között lenni.
32 Most pedig, gyermekeim, hallgassatok rám!
Boldogok, akik megtartják útjaimat!
33 Hallgassatok az intést, legyetek bölcssek,
és el ne vessétek azt magatoktól!
34 Boldog az ember, aki hallgat rám,
aki ajtómnál virraszt naponta,
és őrizi ajtóim félfáját,
35 mert aki engem megtalál, életet talál,
és üdvöt nyer az Úrtól.
36 Aki azonban ellenem vét, a saját lelkének árt,
mindenki, aki gyűlöl engem, a halált kedveli!

Péld 9 ¹ A bölcsesség házat épített magának,

kifaragta hét oszlopát,

² leölte áldozatait, elegyítette borát,
meg is terítette asztalát.

³ Elküldte szolgálóit, hogy kiáltsák
a várban és a város falain:

⁴ »Aki tudatlan, jöjjön hozzám!«

S a dőréknek üzente:

⁵ »Jöjjetek, egyétek étkemet,
 és igyatok a borból, amelyet nektek elegyítettem!
⁶ Hagyjatok fel az együgyűséggel, hogy élhessetek,
 és járjatok a belátás útjain!«
⁷ Aki arcátlant dorgál, szidalmat szerez magának,
 aki gonoszt korhol, szégyenfoltot hoz magára.
⁸ Ne fedd meg az arcátlant, hogy meg ne gyűlöljön!
 Fedd meg a bölcsset, és megkedvel téged.
⁹ Adj a bölcsnek alkalmat, és bölcsességben gyarapszik,
 tanítsd az igazat, és sietve elfogadja!
¹⁰ A bölcsesség kezdete az Úr félelme,
 s a Szentnek ismerete okosság,
¹¹ mert általam sokasodnak napjaid,
 és lesz még több életéved.
¹² Ha bölcs vagy, a magad javára vagy az,
 ha arcátlan vagy, magad valod kárát!
¹³ Dőreség-asszony lármás,
 csupa csábítás és egyebet sem tud.
¹⁴ Leül háza kapujába,
 egy székre a város magas helyén,
¹⁵ hogy hívja az arra menőket,
 akik az útjukon járnak:
¹⁶ »Aki tudatlan, jöjjön hozzám!«
 S a dőréknek ezt üzeni:
¹⁷ »A lopott víz édesebb,
 s a titkon élvezett kenyér ízletesebb!«
¹⁸ És nem tudják, hogy ott a megholtak árnyai vannak,
 s az ő vendégei az alvilág mélyén laknak!

SALAMON BÖLCS MONDÁSAINAK ELSŐ GYŰJTEMÉNYE: 10,1-22,16

Péld 10 ¹ A bölcs fiú öröme atyjának,
 a balga fiú pedig búbánata anyjának.
² Igaztalan kincsek semmit sem érnek,
 a becsületesség ellenben megment a haláltól.
³ Nem engedi az Úr az igaz lelkét éhezni,
 de elveti a gonoszok kívánságát.
⁴ A lassú kéz szegénnyé tesz,

a szorgosak keze azonban gazdagságot szerez.
Aki hazugságra támaszkodik, szelet legeltet,
és repdeső madarat kerget.
⁵ Okos az az ember, aki aratáskor gyűjt,
de szégyent vall, aki nyáron alszik.
⁶ Az Úr áldása nyugszik az igaz fején,
a gonoszok száját pedig gonoszság borítja.
⁷ Az igaz emlékezete áldott,
a gonoszok neve pedig elmállik.
⁸ Aki bölcs szívű, befogadja a parancsot,
a bolondot azonban saját szája sújtja.
⁹ Aki egyenesen jár, bizton jár,
aki görbe utakon jár, azt bizony rajtakapják.
¹⁰ Aki szemével hunyorgat, fájdalmat okoz,
aki azonban nyíltan dorgál, békességet szerez.
¹¹ Az igaz szája élet forrása,
a gonoszok szája pedig erőszakot áraszt.
¹² A gyűlölködés civódást szít,
a szeretet pedig minden hibát befed.
¹³ Az értelmes ajkán bölcsességet találsz,
ám vessző való az esztelen hátának!
¹⁴ A bölcsök elrejtik tudásukat,
az ostoba szája azonban közel van a szégyenvalláshoz.
¹⁵ Erős város a vagyon a gazdagnak,
a szűkölködés pedig romlás a szegénynek.
¹⁶ Az igaz szerzeménye életre szolgál,
a gonosz jövedelme pedig bűnre.
¹⁷ Az élet útján halad, aki megszívleli az intést,
aki megveti a korholást, eltéved.
¹⁸ A hazug ajkak gyűlöletet takarnak,
aki rágalmat szór, az ostoba.
¹⁹ Sok beszéd nem marad hiba nélkül,
az az okos ember, aki féken tartja ajkát.
²⁰ Az igaz nyelve ezüst a javából,
a gonoszok elméje pedig semmit sem ér!
²¹ Az igazak ajkai sok embert tanítanak,
a balgák pedig tönkremennek szívük oktalansága miatt.

²² Az Úr áldása gazdagságot szerez,
és nem jár azzal együtt a nyomorúság.
²³ A dőre a bűnözést nézi mulatságnak,
az értelmes férfi pedig a bölcsességet.
²⁴ A gonoszt utoléri, amitől retteg,
az igazak pedig azt kapják, amire vágnak.
²⁵ Mint az elvonuló fergeteg, tűnik el a bűnös,
az igaz pedig szilárdan áll örökre.
²⁶ Ami az ecet a fognak, a füst a szemnek,
az a lusta azoknak, akik megbízzák valamivel.
²⁷ Az Úr félelme megsokasítja a napokat,
a gonoszok évei pedig megrövidülnek.
²⁸ Az igazak reménye boldogság,
a gonoszok számítása pedig semmivé válik.
²⁹ Az Úr útja erős vár a jámbornak,
de romlás a gonosztevőknek.
³⁰ Az igaz meg nem inog sohasem,
a gonoszoknak pedig nincs a földön maradásuk.
³¹ Bölcsesség sarjad az igaz szájából,
a gonoszok nyelve pedig tönkremegy.
³² Az igaznak ajka azt tudja, ami kedves,
a gonosz szája pedig azt, ami romlott.

Péld 11 ¹ Utálja az Úr a hamis mérleget,

de kedvét leli a csorbítatlan súlyban.

² Ahol gőg van, ott gyalázat is lesz,
de ahol szerénység van, ott bölcsesség is van.

³ Az igazakat jámborságuk bizton vezérli,
de a csalókat tönkreteszi hamisságuk.

⁴ Semmit sem használ a gazdagság a harag napján,
a becsületesség azonban megóv a haláltól.

⁵ A jámbor útját igaz volta egyengeti,
a gonoszt pedig gonoszsága elejti.

⁶ A becsületes embereket megmenti igaz voltuk,
a csalók pedig ármányaik tőrébe esnek.

⁷ A gonosz ember halála véget vet a reménynek,
s a vagyonba vetett bizalom szertefoszlik.

⁸ Az igaz megmenekszik a szorongatásból,

s a gonosz jut a helyébe.

⁹ Az álnok tört vet szájával társának,
de az igazakat megmenti okosságuk.

¹⁰ Az igazak jó sorsának megörül a város,
s a gonoszok romlásán nagy az ujjongás.

¹¹ Az igazak áldása által emelkedik a város,
a gonoszok szája pedig lerontja azt.

¹² Az együgyű lenézi társát,
az okos férfi pedig meghallgatja.

¹³ Aki pletykával házal, kibeszéli a titkot,
aki pedig megbízható, elrejtí, amit barátja rábízott.

¹⁴ Ahol nincsen vezér, elvész a nép,
de jólét van ott, hol bőven akad tanácsadó.

¹⁵ Rosszul jár, aki idegenért jótáll,
bizton csak az van, aki kerüli a kezességet.

¹⁶ A tisztességes asszony becsületet arat,
a szorgosak pedig vagyonhoz jutnak.

¹⁷ A könyörületes ember magával is jót tesz,
a kegyetlen pedig rokonait is eltaszítja.

¹⁸ Csalóka nyereségre dolgozik a gonosz,
aki igazságot vet, annak lesz maradandó jutalma.

¹⁹ A jóság életet szerez,
a gonosz követése pedig halált.

²⁰ Utálja az Úr az álnok szívet,
de kedvét leli azokban, akiknek útja feddhetetlen.

²¹ A kezem rá, hogy a gonosznak nincsen mentsége,
az igazak ivadéka azonban megmenekszik.

²² Sertés orrában aranykarika:
ilyen a szép nő, ha illetlen.

²³ Az igazak csak jót remélhetnek,
a gonoszokra pedig a harag vár.

²⁴ Vannak, akik elosztják a magukét és gazdagabbak lesznek,
mások elragadják a másét, és folyton nélkülöznek.

²⁵ Aki áldásban részesít, maga is gyarapszik,
s aki itat, maga is betelik itallal.

²⁶ Elátkozza a nép azt, aki visszatartja gabonáját,
de áldás száll annak fejére, aki áruba bocsátja.

²⁷ Jókor kel reggel, aki jót akar,
aki pedig rosszat tervez, maga kerül bajba.
²⁸ Aki gazdagságában bízik, elbukik,
az igazak pedig virulnak, mint a friss lombkorona.
²⁹ Aki megbolygatja házát, szelet vet,
s a balga a bölcsnek lesz szolgálja.
³⁰ Az igaznak gyümölcse az élet fája,
de a gonoszság elveszti a lelkeket.
³¹ Ha az igaz is megkapja a földön a magáét,
mennyivel inkább a gonosz és a bűnös!

Péld 12 ¹ Aki szereti a feddést, szereti az okulást,

aki pedig fázik az intéstől, az balga.
² A jó az Úrtól kegyben részesül,
de aki saját gondolataiban bizakodik, istentelenül cselekszik.
³ Senki sem erősödik bűn által,
az igazak gyökere azonban ki nem lazul.
⁴ A derék asszony a férje koronája,
a becstelen pedig szú a csontjában.
⁵ Az igazak gondolatai a helyeset célozzák,
a gonoszok terve pedig csalásra irányul.
⁶ A gonoszok szavai vér után lefelkednek,
az igazak szája azonban megmenti őket.
⁷ Döntsd le a gonoszokat, és nincsenek többé,
az igazak háza azonban szilárd marad.
⁸ Okossága szerint dicsérik az embert,
és megvetik azt, aki üres és esztelen.
⁹ Többet ér a szegény, aki megelégszik magával,
mint az úrhatnám, akinek kenyere sincsen.
¹⁰ Tudja az igaz, mi kell marhájának,
a gonoszok szíve azonban kegyetlen.
¹¹ Aki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel,
aki hiú dolgok után szalad, az ostoba nagyon!
Aki borozgatva éldeleg,
szégyent hagy erődjeiben.
¹² Az istentelen vágya a gonoszok vára,
az igazak gyökere azonban erősödik.
¹³ Az ajkak bűneiért romlás éri a gonoszt,

az igaz azonban megmenekül a szorongatásból.

¹⁴ Mindenki a szája gyümölcse szerint telik el javakkal,
és mindenkinek keze munkája szerint fizetnek.

¹⁵ A balga a maga útját gondolja helyesnek,
a bölcs azonban a tanácsra hallgat.

¹⁶ A balga bosszúságát menten kimutatja,
az okos pedig a sértést elleplezi.

¹⁷ Aki azt mondja, amit tud, az igazat vall,
aki pedig hazudik, csalárd tanú.

¹⁸ Van, akinek fecsegése olyan, mint a karddöfés,
a bölcsnek nyelve pedig, mint az orvosság.

¹⁹ Igaz ajkak helytállnak örökké,
de a felelőtlen tanú hazug nyelvet kohol.

²⁰ Fondorlat van azok szívében, akik gonoszt forralnak,
de öröm éri azokat, akik békességet javasolnak.

²¹ Nem bántja az igazat, bármi is történjék vele,
a gonoszok azonban tele vannak bajjal.

²² Utálja az Úr a hamis ajkakát,
de kedvét leli azokban, akik híven cselekszenek.

²³ Az okos ember elrejtí tudását,
a dőrék szíve pedig kürtöli a balgaságot.

²⁴ A szorgalmas kéz uralomra kerül,
a lusta pedig robotmunkára jut.

²⁵ A szívbeli bánat leveri az embert,
de a szép szó felderíti!

²⁶ Aki nem törődik kárával barátja kedvéért, az igaz,
a gonoszokat útjuk tévedésbe viszi.

²⁷ A csaló nem jut nyereséghez,
de az ember vagyona aranyat ér.

²⁸ Az igazság útja életet ad,
de tágas az út, mely a halálba vezet.

Péld 13 ¹ A bölcs fiú hallgat atyjára,

az arcátlan pedig nem hallgat a korholásra.

² Mindenki a szája gyümölcsetől lakik jól,
a csalárdok lelke azonban igaztalan.

³ Aki vigyáz a szájára, megóvja lelkét,
aki meggondolatlan beszédében, bajba jut.

⁴ Akar is, nem is a lusta,
de meghízik a dolgos.

⁵ Az igaz gyűlöli a hazug beszédet,
a gonosz pedig csúfságot művel, és restelkedést okoz.

⁶ Az igazság óvja a feddhetetlenek útját,
a gonoszság ellenben elejti a bűnöst.

⁷ Az egyik kelletti magát, holott semmije sincsen,
a másik adja a szegényt, és mellette dúsgazdag.

⁸ A férfi lelkének váltsága a gazdagsága,
a szegény azonban nem hall fenyegetést.

⁹ Az igazak lámpása vígan lobog,
a gonoszok mécsese pedig kialszik.

¹⁰ A kevélyek között mindig háborúság van,
a megfontoltakat azonban bölcsesség vezérli.

¹¹ A sietve harácsoló vagyon elillan,
a kézzel, apránként gyűjtött pedig gyarapszik.

¹² Hosszú várakozás a szívet beteggé teszi,
a teljesedő kívánság azonban az élet fája.

¹³ Aki intő szót megvet, pusztulást von magára,
aki a parancsot megbecsüli, üdvösségre lel.
Az álnok lelkek bűnökben tévelyegnek,
az igazak pedig irgalmasok és könyörülnek.

¹⁴ A bölcsnek tanítása élet forrása,
mert visszatart a halálos csapdától.

¹⁵ A bölcs belátás kedvessé tesz,
de az álnokok útja örvénybe taszít.

¹⁶ Az okos mindent észszel tesz,
a dőre pedig kitálalja balgaságát.

¹⁷ Gonosz küldönc bajba juttat,
de a megbízható követ orvosság.

¹⁸ Szegénység és gyalázat éri azt, aki elhagyja a fegyelmet,
de dicséretet szerez, aki enged a dorgálónak.

¹⁹ Teljesülő kívánság: csemege a léleknek,
felhagyni a rosszal: csömör a balgáknak.

²⁰ Aki bölcsesekkel jár, maga is bölcs lesz,
aki balgákkal barátkozik, hasonló lesz hozzájuk.

²¹ A bűnösöket balsors üldözi,

az igazaknak pedig jóval fizetnek.

²² Fiakra és unokákra hagyja a jámbor az örökségét,
de a bűnös vagyona az igaznak van eltéve.

²³ Az atyák új szántásán sok az élelem,
de másoknak gyűlik az, ha nincsen okosság.

²⁴ Aki kíméli a pálcát, gyűlöli fiát,
aki pedig szereti, szüntelen fenyíti.

²⁵ Az igaz ehét, amíg jól nem lakik,
a gonoszok gyomra azonban üres marad.

Péld 14 ¹ A bölcs nő felépíti házát,

a balga pedig a felépültet is lebontja kezével.

² Az igaz úton járó, istenfélő embert
lenézi az, aki gyalázatos úton halad.

³ A balga szájában a kevélység vesszeje van,
a bölcseket azonban ajkuk megóvjá.

⁴ Ahol nincsen marha, üres a jászol,
ahol sok a termés, ott nyilvánvaló az ökör ereje.

⁵ Igazságszerető tanú nem hazudik,
a hamis tanú azonban ontja a hazugságot.

⁶ Az arcátlan keresi a bölcsességet, de meg nem találja,
az okosnak azonban a tudás könnyű.

⁷ Lépj a balga ember elé,
és nem ismeri fel az okos ajkat!

⁸ A tapasztalt ember bölcsessége: vigyázni az útjára,
a balgákat pedig bolondságuk tévútra vezeti.

⁹ Az ostoba csúfot úz a bűnből,
az igazak között pedig kegyelem lakozik.

¹⁰ Amely szív ismeri saját bánatát,
annak örömébe nem vegyül hivalkodás.

¹¹ A gonoszok háza elpusztul,
az igazak sátra pedig virul.

¹² Van út, amely az ember előtt helyesnek látszik,
de a vége halálba vezet.

¹³ Móka közben is fájhat a szív,
s az öröm vége búslakodás lehet.

¹⁴ Az esztelen jóllakik útjával,
éppúgy a jámbor is azzal, amit cselekedett.

15 Az együgyű minden beszédnek hitelt ad,
az élelmes azonban megfontolja lépteit.
Az álnok fiú semmi jót nem várhat,
az okos szolga tetteit azonban szerencse kíséri,
és útja egyenes lesz.

16 A bölcs fél és kerüli a rosszat,
a balga pedig nemtörődöm és elbizakodott.

17 A türelmetlen balgaságot művel,
az ármánykodó pedig gyűlöletes.

18 Az együgyűeknek balgaság a birtokrészük,
a tapasztaltak pedig bölcsességgel koronázzák magukat.

19 A gonoszok meghajolnak majd a jók előtt,
s az istentelenek az igazak kapuja előtt.

20 A szegény még barátjának sem kell,
a gazdagot ellenben sokan kedvelik.

21 Aki megveti szűkölködő társát, vétkezik,
de boldog, aki a szegényen megkönyörül!
Aki hisz az Úrban, szereti az irgalmasságot.

22 Aki gonoszt cselekszenek, tévelyegnek,
az irgalom és igazság azonban jót terem.

23 Minden fáradságnak megvan az eredménye,
de az üres szóbeszéd csak ínségre vezet.

24 A bölcsök koronája a gazdagságuk,
a balgák koszorúja a bolondságuk.

25 A megbízható tanú életet ment,
a csalárd pedig hazugságot kohol.

26 Az Úr félelmében van az erős bizodalma,
és fiainak ő lesz a reménye.

27 Az Úr félelme élet forrása,
amely halálos csapdától távol tart.

28 A király díszére válik, ha népe számos,
a nép hiánya a fejedelem romlása.

29 Aki türtőzteti magát, annak nagy a belátása,
aki pedig hirtelen, mutatja nagy balgaságát.

30 A nyugodt kedély a testnek is épség,
a szenvedély azonban szű a csontban.

31 Aki elnyomja a szegényt,

gyalázattal illeti annak Teremtőjét,
de tiszteletben tartja őt, aki megszánya a szűkölködőt.

³² A bűnös elbukik gonoszságában,
az igaz pedig még halálában is bizakodik.

³³ Az okos szívében bölcsesség lakozik,
és bármely tudatlant megtanít.

³⁴ Az erény magasra emeli a nemzetet,
a bűn pedig szegényekké teszi a népeket.

³⁵ Az okos szolga kedves a királynál,
a haszontalan pedig haragját viseli.

Péld 15 ¹ Szelíd felelet megtöri a haragot,

sértő szó pedig szítja az indulatot.

² A bölcsek nyelve ékessé teszi a tudományt,
a balgák szája pedig dőreséget bugyogtat.

³ Az Úr szeme mindenütt jelen van,
a rosszakat is, a jókat is meglátja.

⁴ A békülékeny nyelv az élet fája,
a zabolátlan azonban összezúzza a lelket.

⁵ A balga fitymálja atyja feddését,
aki pedig intésre hallgat, csak okosabb lesz.

A tökéletes jámborság a legnagyobb erősség,
a gonoszok terveit pedig kiirtják.

⁶ Az igaz háza igen nagy erősség,
a gonoszok termésében pedig háborúság van.

⁷ A bölcsek ajka tudást hint,
nem így azonban a balgák szíve!

⁸ Utálja az Úr a gonoszok áldozatait,
de kedvét leli az igazak imájában.

⁹ Utálja az Úr a gonosz útját,
de szereti azt, aki az igazság útján jár.

¹⁰ Súlyosan lakol, aki letér az élet újáról,
aki a dorgálást gyűlöli, az meghal.

¹¹ Az alvilág s az enyészet helye tárva van az Úr előtt,
mennyeivel inkább az emberek fiainak szíve!

¹² Az arcátlan nem szívleli azt, aki meginti,
oda sem néz a bölcsek tájékára.

¹³ A jókedv felderíti az arcot,

a szív bánata pedig leveri a lelket.

¹⁴ Az okos szíve tudást keres,
a balgák szája pedig bolondságon legel.

¹⁵ Bajos a szegény ember minden napja,
de a derűs kedély olyan, mint a folytonos lakoma.

¹⁶ Többet ér a kevés az Úr félelmében,
mint a dús kincs nyugtalanság közepette.

¹⁷ Jobb, ha főzelékre hívnak szeretettel,
mint hízlalt tulokra gyűlölettel.

¹⁸ Az indulatos ember civódást szít,
a szelíd ellenben a viszályt lecsendesíti.

¹⁹ A lusta ösvénye olyan, mint a töviskerítés,
a szorgosak útja pedig egyenletes.

²⁰ A bölcs fiú örömet szerez atyjának,
a balga ember pedig megveti anyját.

²¹ A sületlenség kész öröm a balgának,
az okos férfi pedig jól irányítja lépéseit.

²² Tanácskozás nélkül a tervek megghiúsulnak,
de ahol sok a tanácsadó, ott valóra válnak.

²³ Öröme telik az embernek a szája válaszában,
s a kellő időben kimondott szó – de jó!

²⁴ Felfelé visz az okos ember életútja,
hogyan elkerülje az alvilágot odalenn!

²⁵ Lebontja az Úr a kevélyek házát,
és megerősíti az özvegy mezszyéjét.

²⁶ Utálja az Úr a gonosz terveket,
a tiszta beszéd azonban kedves előtte.

²⁷ Aki igaztalan haszonra törekszik, tönkreteszi házát,
de aki megveti az ajándékot, életet talál.
Könyörület és hűség eltörli a vétket,
s az Úr félelme által bárki elkerüli a gonoszságot.

²⁸ Az igaz szíve megfontolja a feleletet,
a gonoszok szája pedig ontja a gázságot.

²⁹ Távoltartja magát az Úr a gonoszoktól,
de meghallgatja az igazak imáját.

³⁰ A barátságos tekintet felvidíti a lelket,
és a kedvező hír erősíti a csontokat.

³¹ A fül, amely az üdvös intelmet befogadja,
szívesen időzik a bölcsek körében!

³² Aki elveti az intelmet, lebecsüli önmagát,
aki pedig hallgat a dorgálásra, belátásra jut.

³³ Az Úr félelme a bölcsesség tudománya,
s a dicsőség előtt alázatosság jár.

Péld 16 ¹ Az ember dolga a szív előkészítése,

de az Úrtól érkezik a nyelv helyes válasza.

² Az ember minden útja hibátlan a saját szemében,
a lelkeket azonban az Úr veti latra.

³ Az Úrra bízzad dolgaidat,
akkor terveid sikerülnek.

⁴ Az Úr mindent önmagáért alkotott,
így a bűnöst is a balsors napjára.

⁵ Minden gőgös ember utálat az Úr előtt,
a kezem rá, hogy nem marad büntetlen!

A jó út kezdete: megtenni, ami helyes,
ez kedvesebb Istennél, mint áldozatot bemutatni.

⁶ Könyörület és hűség eltörlik a vétket,
s az Úr félelme távol tart a gonosztól.

⁷ Ha kedvét leli az Úr az ember útjában,
ellenfeleit is békességre téríti.

⁸ A kevés többet ér becsületességgel,
mint dús jövedelem igazságtalansággal.

⁹ Az ember kieszeli útját szívében,
de az Úr az, aki lépéseit irányítja.

¹⁰ Jóslat van a király ajkán,
az ítéleten nem véthet a szája.

¹¹ Súly és mérleg az Úr törvénye szerint van,
az efód minden köve az ő műve.

¹² A királyok utálják azokat, akik igaztalant cselekszenek,
mert igazságosság teszi a trónt szilárdná.

¹³ Az igaz ajkak kedvesek a királynál,
szereti azokat, akik helyesen beszélnek.

¹⁴ A király haragja a halál hírnöke,
de az okos ember le tudja csillapítani.

15 A király arcának derűje életet jelent,
a kegye olyan, mint a késői eső.

16 Szerezz bölcsességet, mert jobb az az aranyból,
szerezz okosságot, mert becsesebb az ezüstről!

17 Az igazak pályája távol marad a gonosztól,
aki kitart az útján, megmenti lelkét.

18 Romlás előtt kevélység jár,
és bukás előtt a lélek fennhéjázása.

19 Többet ér szerényekkel együtt megalázkodni,
mint gőgösökkel prédán osztzkodni.

20 Aki az ígéret hallgat, szerencsét talál,
és boldog, aki az Úrba veti bizodalját.

21 Aki szívében bölcs, azt okosnak hívják,
de az édesajkú többet ér el.

22 A belátás élet forrása birtokosának,
a balgaság pedig fenyeget a balgáknak.

23 A bölcs szíve bölcsé teszi száját,
és növeli ajka kedvességét.

24 Lépes méz a szép szó,
édesség a léleknek, és egészség a csontoknak.

25 Van út, amely helyesnek látszik az ember előtt,
de végül a halálba vezet.

26 A munkást éhsége munkára hajtja,
mert a szája készíti.

27 A semmirekellő ember gonosz vermet ás,
és ajkán perzselő tűz izzik.

28 A hamis ember civódást szít,
s a besúgó fejedelmeket idegenít el egymástól.

29 Az erőszakos ember elcsábítja barátját,
s olyan útra viszi, amely nem jó.

30 Aki hunyorgat szemével, csalárdságot tervel,
aki összeszorítja ajkát, kész már a gonoszra.

31 Az ősz haj ékes korona,
tisztesség útján lehet ahhoz jutni.

32 Többet ér a türelmes a hősnél,
s aki uralkodik önmagán,
különb annál, aki városokat hódít.

³³ Ölbe vetik a sorsot,
de minden döntése az Úrtól van.

Péld 17 ¹ Többet ér egy száraz falat békességben,

mint egy ház tele áldozati hússal, perpatvar mellett.

² Az okos szolga úrrá lesz haszontalan fiakon,
s a testvérek között ő osztja el az örökséget.

³ Ahogy tűzzel próbálják ki az ezüstöt,
és a kemencében az aranyat,
úgy vizsgálja az Úr a szíveket.

⁴ Gonosz szájra gonosz ember ad,
és csalárd nyelvre hamis ember hallgat.

⁵ Aki lenézi a szegényt, gyalázattal illeti annak Teremtőjét,
aki örvend más romlásán, nem marad büntetlen.

⁶ Az öregek koronája az unokák,
s a fiúk dicsősége a felmenőik.

⁷ Nem illik ékes beszéd a balga szájába,
még kevésbé hazugság az előkelő ajkára.

⁸ A remény kedves drágakő a várakozónak,
bármerre fordul, okosan cselekszik.

⁹ Aki a hibát elleplezi, barátságot teremt,
aki pedig a dolgot felhányja,
elhidegíti egymástól a barátokat.

¹⁰ Többet használ a korholás az okosnak,
mint száz ütleget a balgának.

¹¹ A gonosz mindig viszályt keres,
de kegyetlen követet küldenek majd ellene.

¹² Jobb találkozni a medvével, amelytől elszedték kölykeit,
mint a dőrével, aki elbízta magát balgaságában.

¹³ Ha valaki jóért rosszal fizet,
annak házatól a baj többé el nem távozik.

¹⁴ A civódás kezdete gátszakadás,
ezért engedj, mielőtt a perpatvar kitör.

¹⁵ Aki a gonoszt felmenti és aki az igazat elmarasztalja:
mindkettőt egyformán megveti az Úr.

¹⁶ Mire jó a vagyon a balgának,
mikor nem tud rajta bölcsességet vásárolni?
Aki magasra építi házat, összeomlást keres,

aki tanulni áttal, bajba kerül.

¹⁷ A barát állandóan szeretetet tanúsít,
és szükség idején testvérnek bizonyul!

¹⁸ Esztelen ember, aki kezességet vállal
és társáért jótáll.

¹⁹ Aki vizályt keres, az kedveli a perpatvart,
aki magas kaput épít, a romlást keresi.

²⁰ A romlott szívű nem lel szerencsét,
s akinek hamis a nyelve, bajba kerül.

²¹ A maga gyalázatára látott a balga napvilágot,
de atyja sem leli örömét a bolondban!

²² Vidám szív jót tesz a testnek,
a nyomott kedély pedig elszárítja a csontokat.

²³ Elfogadja a gonosz az adományt a kebelből,
hogyan elcsavarja a törvény útját.

²⁴ Az okos szeme előtt a bölcsesség áll,
az ostoba szeme pedig a földkerekség végein jár.

²⁵ A balga fiú bosszúsága atyjának,
és keserű fájdalma szülőanyjának.

²⁶ Nincsen rendjén, ha bírságot rónak az igazra,
sem ha előkelőt az igazság dacára ütleggel illetnek.

²⁷ Aki visszatartja szavát, az bölcs és értelmes,
az az okos férfi, aki higgadt lelkű.

²⁸ A balgát is okosnak lehet tartani, amikor hallgat,
és értelmesnek, míg ajkát zárva tartja.

Péld 18 ¹ Alkalmat keres, aki szakítani akar barátjával,

az ilyen pedig gyalázatos lesz mindenkor.

² A balga nem fogadja be az okosság ígét,
ha nem azt mondod, amit elméjében forgat.

³ Ha az istentelen elér a gonoszság fenekéig, fitymál,
de nyomában van a szégyen és a gyalázat!

⁴ A bölcs férfi szájában a szavak olyanok, mint a mély víz,
mint a kiáradó patak, és mint a bölcsesség forrása.

⁵ Nem helyes kedvezni a gonosz személyének,
mert eltérsz az igaz ítélettől.

⁶ A balga ajka vizályba keveredik,
szája pedig perlekedést szít.

⁷ Romlást hoz a balgára a szája,
és ajka kelepce a lelkének.

⁸ A besúgó beszéde olyan, mint az ínyencség,
s a gyomor belsejébe hatol.

A lustát leveri a félelem,
s a puhányok lelke éhezik.

⁹ Aki lágy és tunya a dolga végzésében,
édes testvére a tékozlónak.

¹⁰ Az Úr neve erős torony,
hozzá menekül az igaz, és biztonságban van.

¹¹ A gazdag vagyona erős város számára,
úgy veszi őt körül, mint az erős fal.

¹² Mielőtt összetörne, felfuvalkodik az ember szíve,
a dicsőség előtt pedig alázatosság jár.

¹³ Aki felel, mielőtt valamit meghallgatna,
balgának és szégyenteljesnek mutatkozik.

¹⁴ A férfilélek eltűri a betegséget,
de ki tudja elviselni a haragra hajlamos lelket?

¹⁵ Az értelmes szív megszerzi a tudást,
s a bölcsek füle keresi a tudományt.

¹⁶ Az ajándék tágassá teszi az utat az ember számára,
s a nagyok színe elé juttatja.

¹⁷ Igazat adnak annak, aki a pörben elsőnek jut szóhoz,
azután eljön az ellenfele és kivallatja.

¹⁸ A sorshúzás viszályokat szüntet,
és igazságot tesz a hatalmasok között.

¹⁹ Erős város a testvér, akit testvére megsegít.
A törvénytétel a városkapu retesze.

²⁰ Mindenkinek a szája gyümölcsével telik meg a gyomra,
s attól lakik jól, ami ajkán terem.

²¹ A nyelv által jöhet halál is, élet is,
ki mit szeret, annak gyümölcsét élvezi.

²² Aki jó feleséget talál, szerencsét talál,
s az Úrtól jótéteményben részesül,
aki jó feleséget űz el, elűzi magától a szerencsét,
de aki a házasságtörőt megtartja, balga az és istentelen.

²³ A szegény esdekelve beszél,

a gazdag pedig keményen válaszol.

²⁴ Van barát, aki kellemes a társalgásban,
és van olyan, aki szeret, és testvérnél is ragaszkodóbb.

Péld 19 ¹ Jobb a szegény, akinek útja feddhetetlen,

mint a romlott ajkú és esztelen gazdag.

² Nincs ott jó, ahol nincs meg a lélek ismerete,
aki siet lábával, az mellélép.

³ Az ember elrontja útját balgaságával,
és szíve mégis az Úr ellen dühöng!

⁴ A gazdagság sok új barátot szerez,
a szegényt pedig a régiek is elhagyják.

⁵ A hamis tanú nem marad büntetlen,
s aki hazugságot kohol, meg nem menekül.

⁶ Az előkelőnek sokan hajbókolnak,
s a bőkezűnek számos a barátja.

⁷ A szegény embertől húzódik a rokonsága,
mennyeivel inkább távolodnak tőle barátai!
Aki csak szó után indul, annak nem lesz semmije sem.

⁸ Aki értelmet szerez, jót akar lelkének,
aki megőrzi a belátást, megleli a boldogságot.

⁹ A hamis tanú nem marad büntetlen,
s aki hazugságot kohol, el fog veszni.

¹⁰ Nem való balgának a gyönyörűség,
sem a szolgának, hogy uralkodjék fejedelmeken.

¹¹ Az ember okosságát türelmén lehet lemérni,
és becsületére válik, ha a hibát el tudja nézni.

¹² A király haragja olyan, mint az oroszlán bömbölése,
jókedve pedig harmat a növényen.

¹³ A balga fiú fájdalom atyjának,
a házsártos asszony pedig olyan,
mint a folyton beázó háztető.

¹⁴ A ház és a vagyon ősoktól eredő örökség,
az okos asszony pedig valóban az Úrtól van.

¹⁵ A tunyaság mély álomba merít,
s a lusta lélek koplalni kénytelen.

¹⁶ Aki megtartja a parancsot, megóvja lelkét,
aki elhanyagolja útját, halállal bűnhődik.

¹⁷ Aki megkönyörül a szegényen, az Úrnak ad kölcsön,
s ő megfizet neki tettéért.

¹⁸ Fenyítsd meg fiadat, és ne veszítsd el reményedet,
de nehogy arra gondolj, hogy megöld!

¹⁹ Ha türelmetlen, viselje csak bűnhődését,
sőt, hogy megmentsd őt, szolgálj még ráadással!

²⁰ Hallgass jó tanácsra és fogadj el intést,
hogy végtére bölcs légy!

²¹ Sokféle terv van az ember szívében,
de csak az Úr akarata a helytálló!

²² A szűkölködő ember irgalmas,
és többet ér a szegény, mint a hazug férfi.

²³ Az Úr félelme életre vezet,
mellette jóllakottan, baj nélkül lehet megpihenni.

²⁴ A lusta a tálba mártja kezét,
de a szájához már nem emeli.

²⁵ Ha az arcátlant megvered, tanul belőle a balga,
ha pedig az okost megfedded, okulást merít.

²⁶ Aki bántalmazza atyját és elűzi anyját,
becstelen, gyalázatos gyermek.

²⁷ Fiam! Ne szűnj meg hallgatni az intésre,
és ne légy járatlan a tudás igéiben!

²⁸ A hamis tanú kineveti a törvényt,
s a gonoszok szája falja a gázságot.

²⁹ Az arcátlanok számára vesszők állnak készen,
a balgák hátára pedig ütlegek várnak.

Péld 20 ¹ Buja dolog a bor, és tombol a részegség,

aki ezekben gyönyörködik, bölcs nem lesz.

² A király fenyegetése olyan, mint az oroszlán bömbölése,
önmaga ellen vét, aki őt felbőszíti.

³ Becsületére válik a férfinak, ha felhagy a viszályal,
bezzeg beleártja magát a veszekedésbe mindaz, aki balga!

⁴ A tunya a hideg miatt elhagyja a szántást,
ezért nyáron koldul, de nem adnak neki!

⁵ Mint a mély víz, olyan a terv az ember szívében,
de az okos ember kimeregeti azt.

⁶ Sok emberről állítják, hogy jószívű,

de ki talál olyat, akiben meg lehet bízni?

⁷ Az igaz, aki tökéletességben jár,
boldog gyermekeket hagy maga után.

⁸ A király, amikor ítélőszékén ül,
tekintetével elszéleszt minden gonoszt.

⁹ Ki mondhatja: tiszta a szívem,
tiszta vagyok a bűntől?

¹⁰ A kétféle súly és kétféle mérték:
mindkettő utálatos Isten előtt.

¹¹ A gyermeket meg lehet ismerni abból, hogy mit tesz-vesz,
hogy tiszták s helyesek-e cselekedetei?

¹² A halló fület, a látó szemet:
mind a kettőt az Úr alkotta.

¹³ Ne szeresd az alvást, hogy a szegénység el ne nyomjon,
tartsd nyitva szemedet, akkor jóllakhatsz kenyérrel!

¹⁴ »Silány! Silány!« – mondja minden vevő,
s amikor elmegy, nagyra van vele.

¹⁵ Lehet valakinek aranya és drágaköve bőven,
a legbecsebb ékszer mégis csak az értelmes száj.

¹⁶ Csak vedd el a ruháját, mert kezese lett másnak,
végy zálogot tőle idegenek miatt!

¹⁷ Édes az embernek a csalárdság kenyere,
de azután szája betelik kaviccsal.

¹⁸ Tanácstól erősödnek a tervek,
bölcs számítással kell viselni hadat!

¹⁹ Aki pletykával házal, elárulja a titkot,
ezért ne barátkozz oktalan fecsegővel!

²⁰ Aki átkozza atyját és anyját,
annak mécsese a sötétség idején kialszik.

²¹ Az örökséget, amelyet eleinte siettetnek,
nem áldják a végén.

²² Ne mondd: »Visszafizetem a gazságot!«
Az Úrban bízzál, ő majd megsegít.

²³ Utálja az Úr a kétféle súlyt,
a hamis mérleg nem jó!

²⁴ A férfi lépteit az Úr irányítja,
hogy is érthetné meg az ember a saját útját?

²⁵ Kelepce az embernek,
ha valamit elsietve szentnek nyilvánít,
s a fogadalom után gondolja meg a dolgot.

²⁶ A bölcs király szétszórja a gonoszokat,
és kereket gurít rájuk.

²⁷ Az ember lelke az Úr fáklyája,
amely bensőnk minden rejtekét kifürkészi.

²⁸ A királyt szeretet és hűség oltalmazza,
trónusát a kegyesség támogatja.

²⁹ Az ifjak büszkesége az erejük,
s a vének tisztessége az ősz haj.

³⁰ Az ütés kék foltja megtisztítja a gonoszokat,
és a verés a test belső részeit.

Péld 21 ¹ Olyan a király szíve az Úr kezében, mint a vízfolyás,
ahová akarja, oda irányítja.

² Az ember minden útja helyes a saját szemében,
a szíveket mégis az Úr veti latra.

³ Irgalmasságot és igazságot tenni
kedvesebb az Úr előtt az áldozatnál.

⁴ A szemek fennhéjázása szívbeli felfuvalkodás,
a gonoszok szövétneke a bűn.

⁵ A szorgalmas igyekezet mindig gyarapodásra vezet,
de mindaz, aki lusta, folyton szegénységben lesz.

⁶ Aki csalárd nyelvvvel gyűjt kincset,
hiú és esztelen, és beleakad a halál töreibe.

⁷ A gonoszokat erőszakuk vesztükbe sodorja,
mert nem akarnak igazságot cselekedni.

⁸ A romlott férfi útja tekervényes,
a tisztának eljárása pedig egyenes.

⁹ Jobb lakni a háztető sarkán,
mint házsártos asszonnyal egy házban.

¹⁰ A gonosz lelke kártevés után áhít,
és társán meg nem könyörül.

¹¹ Ha az arcátlan bűnhődik, tanul belőle a kicsiny,
és ha követi a bölcsset, okulást merít.

¹² Az igaz a bűnös házát szemmel tartja,
hogy a gonoszokat a rossztól visszatartsa.

13 Aki bedugja fülét a szegény kiáltására,
maga is kiált majd, és nem lesz, aki meghallgassa.

14 A titkos adomány kioltja a haragot,
s a kebelbe rejtett ajándék a leghevesebb indulatot.

15 Az igazságtevés öröm az igaznak,
de rémület a gonosztevőknek.

16 Az olyan ember, aki letér a okosság útjáról,
az alvilág árnyainak gyülekezetében nyugszik.

17 Aki szereti a mulatozást, szegénységre jut,
aki kedveli a bort és az olajat, nem lesz gazdag.

18 A jó helyett a bűnös szolgál váltságul,
s az igazak helyett a hitehagyott.

19 Jobb lakni kietlen földön,
mint házsártos, mogorva asszonnyal.

20 Az igaz házában kíváncsú kincs van és olaj,
az okatlan ember azonban elpazarolja.

21 Aki követi az igazságot és irgalmasságot,
életet talál, igazságot és hírnevet.

22 A bölcs bejut a hősoktól védett városba
és lerontja az erődöt, amelyben bizakodtak.

23 Aki vigyáz a szájára s nyelvére,
megóvja lelkét a sanyarúságtól.

24 Arcátlannak hívják a fennhéjázó kevélyt,
aki indulatában szertelenül döllyfösködik.

25 A lustát megölik a kíváncsúságok,
mert keze mit sem akar dolgozni.

26 Az igaztalan nap nap után csak elvár és kíván,
az igaz pedig nem szűnik meg adakozni.

27 A gonoszok áldozatai utálatosak,
kivált, ha gonosztettért hozzák.

28 A hamis tanú elvész,
a hűséges vallomása sikert ér el.

29 A gonosz férfi szemtelen arccal jár,
az igaz pedig ügyel útjára.

30 Nincsen bölcsesség, nincsen okosság,
nincsen tanács az Úr ellen.

31 A lovat készen tartják a csata napjára,

a győzelmet azonban az Úr adja.

Péld 22 ¹Többet ér a jó név nagy gazdagságnál,

s a kedvesség ezüstnél és aranynál.

²Van egymás mellett gazdag is, szegény is:

mindegyiket az Úr alkotta.

³Az élelmes meglátja a bajt és elrejtőzik,

a korlátolt pedig tovább megy és kárt vall.

⁴A szerénység jutalma az Úr félelme,

gazdagság, hírnév és élet.

⁵A gonosz útján fegyver és kard van,

aki vigyáz lelkére, távol marad tőlük.

⁶Az ifjú a maga életútját követi,

s akkor sem hagyja el, amikor megvénül.

⁷A gazdag uralkodik a szegényen,

s aki kölcsönt vesz fel, szolgálja a hitelezőnek.

⁸Aki igazságtalanságot vet, bajt arat,

és dőlyfének vesszője megsemmisül.

⁹Az irgalmas lelkű áldásban részesül,

mert adott kenyeréből a szegénynek.

Siker és tisztelet jut annak, aki adakozik,

és megnyeri azok lelkét, akik adományát veszik.

¹⁰Úzd el az arcátlant, és távozik vele a viszály,

megszűnik a perpatvar s a szidalom.

¹¹Azt kedveli az Úr, aki tisztaszívű,

aki szépen tud beszélni, annak a király a barátja.

¹²Az Úr szemei megőrzik a tudást,

s az elvetemült igéi összeomlanak.

¹³Így szól a lusta: »Oroszlán van odakint!

Még megölnek az utca közepén!«

¹⁴Az idegen asszony szája mély verem,

akire az Úr haragszik, beleesik.

¹⁵Dőreség tapad az ifjú szívéhez,

a fenyítő pálca azonban leszedi róla.

¹⁶Aki szegényt sanyargat, hogy gyarapítsa vagyonát,

ad majd a magánál gazdagabbnak, és szükségbe jut.

A BÖLCSEK SZAVAI: 22,17-24,34

Példabeszéd gyűjteménye

¹⁷ Hajtsd ide füledet,
és hallgasd a bölcsek mondásait,
vedd szívedre tanításomat,
¹⁸ mert gyönyörűségedre lesz, ha megőrzöd bensődben,
és kiárad majd ajkadra!
¹⁹ Hogy az Úrba helyezd bizalmadat,
a mai napon veled is közlöm.
²⁰ Harminc mondást írtam le számodra,
megfontolással és tudománnyal,
²¹ hogy tudtadra adjam az igazságot s az igaz igéket,
hogy megfelelhess velük azoknak, akik téged küldtek.
²² Meg ne rövidítsd a szegényt, azért mert szegény,
s el ne taposd a szűkölködőt a kapuban,
²³ mert ügyét az Úr vállalja
és elveszíti azokat, akik vesztére törnek.
²⁴ Ne barátkozz olyannal, aki indulatos,
és ne járj haragos férfival,
²⁵ hogy el ne tanuld útjait,
és kelepécét ne állíts lelkednek.
²⁶ Ne légy azok között, akik kezüket adják,
hogy tartozásért jótálljanak,
²⁷ ha majd nem lesz miből fizetned,
miért engednéd, hogy elvegyék a takarót ágyadról?
²⁸ El ne mozdítsd a régi határt,
amelyet őseid megvontak!
²⁹ Láttál-e férfit, aki ügyes a dolgában?
Királyok előtt legyen a helye,
és ne az alacsony sorban levők előtt!

Péld 23 ¹ Ha leülsz, hogy fejedelemmel egyél,

arra legyen gondod, amit eléd raknak,
² tégy kést a torkodra,
hogy uralkodni tudj kívánságodon.
³ Pompás falatjait ne kívánd,
mert csalfa étel az!

⁴ Ne törd magadat gazdagság után,
és mérsékelj élelmességedet!
⁵ Ne emeld szemedet olyan javakra,
amelyek a tieid nem lehetnek,
mert azok szárnyra kapnak, mint a sas,
és az ég felé elröpülnek.
⁶ Ne étkezz irigy emberrel,
és ne kívánd pompás falatjait,
⁷ mert mint a bűvész és a jó,
arra következtet, amit nem tud.
Mondja ugyan: »Egyél csak! Igyál csak!«
de nem mondja neked szívből,
⁸ a lenyelt falatot még kihányod,
és szép szavaidat hiába vesztegeted.
⁹ Ne beszélj a balgák fülébe,
mert lenézik okos beszédeidet!
¹⁰ El ne mozdítsd a kiskorúak határkövét,
és be ne nyomulj az árvák földjére,
¹¹ mert erős a gyámoluk,
s ő magára vállalja pörüket ellened!

Intelmek

¹² Nyisd meg szívedet az intellemelek,
és füledet az okos beszédnek!
¹³ Ne sajnáld a fiútól a fenyítést!
Nem hal az meg, ha vesszővel sújtod!
¹⁴ Te pálcával vered őt,
és lelkét az alvilágtól mented meg!
¹⁵ Fiam! Ha szíved bölcs lesz,
az én szívem is örvendez veled,
¹⁶ és bensőmben vigadok,
amikor ajkad helyesen beszél.
¹⁷ Ne induljon fel szíved a bűnösök miatt,
hanem az Úr félelmében légy szüntelen,
¹⁸ hisz van reményed a jövőben,
és bizakodásod meg nem hiúsul!
¹⁹ Figyelj, fiam, és légy bölcs,
irányítsd szívedet az egyenes útra!

²⁰ Ne végy részt a nagyivók lakomáin,
sem azok tobzódásain, akik hússal tömik magukat,
²¹ mert a nagyivó és a lakmározó elzüllik,
és a naphosszat alvó rongyokba öltözik.
²² Hallgass atyádra, aki nemzett téged,
és ne vesd meg anyádat, mikor megöregszik!
²³ Igazságot vásárolj – és el ne add! –
bölcsséget, fegyelmet és okosságot!
²⁴ Ujjonghat az igaznak atyja,
aki bölcsét nemzett, örömét lelheti benne.
²⁵ Örvendjen tehát atyád és anyád,
vigadjon, aki szült téged!
²⁶ Add nekem, fiam, szívedet,
és szemed vigyázzon útjaimra,
²⁷ mert a feslett nő mély verem,
s az idegen asszony szűk kút,
²⁸ lesben áll az úton, mint a rabló,
és megöli azokat, akiket óvatlannak lát.
²⁹ Ki mondja: »Óh?« Ki mondja: »Jaj, atyám?«
Ki a veszekedő és ki esik verembe?
Kinek vannak sebei ok nélkül?
Kinek vörös a szeme?
³⁰ Nem azoknak, akik bor mellett mulatnak,
és szorgalmasak a poharazgatásban?
³¹ Ne nézd a bort, hogyan piroslik,
s hogy miként villog a serlegben!
Könnyen csúszik az lefelé,
³² de végül mar, mint a kígyó,
és kilövi a mérgét, mint a vipera.
³³ A szemed fura dolgokat lát,
és szíved bolondokat beszél,
³⁴ úgy vagy, mintha a tenger közepén feküdnél,
mint az alvó kormányos, aki elvesztette a kormányt.
³⁵ Így szólsz: »Elverték ugyan, de nem fájt nekem,
ütöttek, de nem éreztem.
Mikor ébredek fel, hogy a bort ismét felkeressem?«

Péld 24 Életszabályok

- ¹ Gonosz embereket ne nézz irigy szemmel,
és ne kíváncsozz közéjük,
² mert szívük erőszakot tervez,
és ajkuk csalárdságot beszél.
³ Bölcsesség által épül föl a ház,
és értelem teszi szilárddá,
⁴ tudás folytán telnek meg a kamrák
mindenféle drága, gyönyörű holmival.
⁵ A bölcs férfi erős,
s a tudós férfi izmos és erőteljes.
⁶ Mert megfontolva kell viselni a hadat,
ott terem siker, ahol bőven van a tanács.
⁷ Magas a bölcsesség a balgának,
nem nyitja ki száját a kapuban.
⁸ Aki azon töri fejét, hogy ártson,
cselszövő az ő neve.
⁹ A balga fondorlata bűnre irányul,
a rágalmazó pedig utálat az embereknek.
¹⁰ Ha bágyadt vagy,
erőd a szükség napján szűkösen lesz.
¹¹ Mentsd meg azokat, akiket halálra visznek,
el ne mulaszd megmenteni a vesztőhelyre támolgókat!
¹² Ha azt mondod: »Nem telik erőmből!«
látja ezt az, aki a szíveket mérlegeli,
s aki lelkedet szemmel tartja, tud mindenről,
és mindenkinek tettei szerint megfizet.
¹³ Egyél csak, fiam, mézet, mert jó az,
lépes mézet, mert édes az torkodnak!
¹⁴ Ilyen a bölcsesség tudása is lelkednek
ha megtaláltad, reményed lesz a jövőben,
és bizakodásod meg nem hiúsul.
¹⁵ Ne leselkedjél és ne keress gonosztságot az igaznak hajlékában,
és fel ne dúld nyugvóhelyét!
¹⁶ Mert essen el bár hétszer az igaz, mégis felkel,
a gonoszok ellenben elbuknak a bajban.

17 Ne örülj ellenséged bukásán,
és ne ujjongjon szíved az ő botlása fölött,
18 hogy meg ne lássa az Úr és ne rosszalja,
s el ne fordítsa tőle haragját!
19 A bűnösök miatt ne lobbanj haragra,
és ne izgulj a gonoszok miatt,
20 mert a bűnösnek nincs a jövőben reménye,
s a gonoszok mécsese elalszik.
21 Féld, fiam, az Urat és a királyt
és ne keveredj a lázítók közé,
22 mert romlás éri őket hirtelen,
és ki tudja, milyen veszedelem fenyeget miattuk!

Bölcs mondások

23 Ezek is bölcsek mondásai:
Nem jó az ítéletben személyre tekinteni!
24 Akik azt mondják a vétkesnek: »Neked van igazad!«
azokat elátkozzák a népek, és utálják a nemzetek,
25 de dicsérik azokat, akik megfenyítik őt,
és áldás száll az ilyenekre.
26 Csókot ad a szájra,
aki helyénvaló beszéddel válaszol.
27 Végezd munkádat a mezőn,
és lásd el szorgosan a szántóföldet,
hogy azután megépíthesd házat.
28 Ne illesd társadat alaptalan váddal,
és senkit se hitegess ajkaddal!
29 Ne mondd: »Ahogy velem cselekedett,
én is úgy teszek vele,
megfizetek tettei szerint mindenkinek!«
30 Elmentem a rest ember szántója mellett,
s az oktalan férfi szőlője alatt,
31 és íme, az egésztest ellepte a csalán,
a színét felverte a tövis,
és leomlott a kőkerítése!
32 Amikor ezt láttam, észbe kaptam,
okultam a példáján!
33 Azt mondtam: »Alszol egy kissé, szenderegsz egy kevéssé,

összeteszed egy kicsit a kezedet, és megpihensz.

³⁴ Akkor beállít hozzád az ínség, mint a csavargó,
s a nélkülözés, mint a fegyveres férfi.«

SALAMON BÖLCS MONDÁSAINAK MÁSODIK GYŰJTEMÉNYE: 25,1-29,27

Péld 25 ¹ Ezek is Salamon mondásai,

amelyeket Hiszkijának, Júda királyának emberei gyűjtöttek egybe.

² Isten dicsősége a dolgot elrejteni,
a királyok dicsősége pedig a kérdést kideríteni.

³ Az ég magasságát, a föld mélységét,
s a király szívét nem lehet kipuhatolni.

⁴ Válaszd ki az ezüstműből a salakot,
akkor az színtiszta lesz,

⁵ távolítsd el a gonoszt a király környezetéből,
akkor az igazság szilárdná teszi trónját.

⁶ Ne tolakodj előre a király előtt,
és ne állj a nagyok helyére,

⁷ mert jobb, ha mondják neked: »Jöjj ide, feljebb!«
minthogy megalázzanak a fejedelem előtt.

⁸ Amit szemed látott,
ne használd a perben megfontolás nélkül,
hátha később nem tudod jóvátenni,
hogymint társadat csúffá tetted.

⁹ Intézd el peredet társaddal,
és más titkát el ne áruld,

¹⁰ hogy meghallván, gyalázattal ne illessen,
és ne szűnjön ócsárolni téged.

Jóindulat és barátság megment,
ehhez tartsd magadat, hogy ne legyen ócsárlásban részed.

¹¹ Aranyalma ezüstműtálcán:
ilyen a szó kellő időben kimondva.

¹² Arany fülbevaló és ragyogó gyöngy:
ilyen a bölcs intelem a szófogadó fülnek.

¹³ Amilyen a hűsítő hó az aratás hevében,
olyan a megbízható követ a küldőjének:
megnyugtatja gazdája szívét.

¹⁴ Felhő és vihar eső nélkül:

ez a dicsekvő férfi, aki ígéreteit nem teljesíti.

¹⁵ Türelemmel csitítani lehet a fejedelmet,
a puha nyelv a csontot is megtöri.

¹⁶ Ha mézet találsz, csak annyit egyél, amennyi elég neked,
hogy torkig ne légy vele, és ki ne add magadból,

¹⁷ ritkán tedd lábadat társad házába,
hogy jól ne lakjék veled és meg ne unjon.

¹⁸ Dárda, kard és hegyes nyíl:
ilyen az az ember, aki társa ellen hamisan tanúskodik.

¹⁹ Odvas fog és roskadó láb:
ilyen a hűtlen a szükség idején.

²⁰ Mint aki elveszíti palástját hideg napon,
s mint az ecet a sziksóra,
ilyen az, aki rosszkedvű előtt nótázik.

Mint a moly a ruhának, s a féreg a fának
úgy árt a bánat az ember szívének.

²¹ Ha ellenséged éhezik, adj neki enni,
ha szomjazik, adj neki vizet inni,

²² így parazsat gyűjtesz a fejére,
és az Úr megfizeti neked.

²³ Az északi szél elűzi az esőt,
és a bosszús arc a rágalmazó nyelvet.

²⁴ Jobb lakni a háztető sarkán,
mint házsártos asszonnyal egy házban.

²⁵ Tikkadt torokra friss víz:
ilyen a messze földről jövő jó hír.

²⁶ Lábbal felkavart forrás, zavaros vízfakadás:
ilyen az az igaz, aki a gonosz előtt meginog.

²⁷ Amint túl sok mézet enni nem tesz jót,
úgy a dicsőséget keresni sem dicsőség.

²⁸ Város, amelyen rést ütöttek és már fala sincsen:
ilyen a férfi, aki beszédében nem tud magán uralkodni.

Péld 26 ¹ Mint a hó a nyárhoz, az eső az aratáshoz,

éppúgy nem illik a balgához a megtiszteltetés.

² Ahogy a madár tovaszáll s a fecske elrepül,
az ok nélkül kimondott átok sem talál.

³ A lónak ostor kell, a szárnak zabola,

a balgák hátának pedig vessző.

⁴ Ne felelj az ostobának balgasága szerint,
hogy ne légy te is hozzá hasonló.

⁵ Felelj az ostobának balgasága szerint,
hogy ne higgye magát bölcsnek.

⁶ A saját lábát vágja el, és kárvallást szenved,
aki balga útján küld üzenetet.

⁷ A sántának hiába van formás lábszára,
éppígy nem illik bölcs mondás a balga szájába.

⁸ Mint aki kőrakásról követ tesz tarsolyába,
olyan az, aki balgát tiszteletben részesít.

⁹ Mintha tövis nőne a részeg kezében,
olyan a bölcs mondás bolondok szájában.

¹⁰ Az ítélet véget vet a pöröknek,
s aki elhallgattatja a bolondot, haragot enyhít.

¹¹ Amint a kutya visszatér arra, amit kihányt,
úgy a balga is megismétli a bolondságát.

¹² Láttál-e embert, aki bölcsnek tartja magát?
A bolondtól többet lehet remélni, mint tőle!

¹³ A lusta így szól: »Oroszlán van az úton!
Oroszlán van az utcán!«

¹⁴ Ahogy az ajtó a sarkán,
úgy forog a lusta az ágyán.

¹⁵ Ha kezét a tálba mártja a lusta,
még azt is sokallja, hogy szájához emelje.

¹⁶ A lusta bölcsebbnek tartja magát
hét olyannál, aki okosan tud megfelelni.

¹⁷ Mint aki kutyát fölön fog,
olyan az izgága, aki más pörébe ártja magát.

¹⁸ Miként ártalmas az, aki vaktában lövöldöz
nyilat és halálos dárdát,

¹⁹ úgy tesz az is, aki álnokul árt társának,
és ha rajtakapják, azt mondja: »Ó, csak tréfálni akartam!«

²⁰ Ha kifogy a fa, a tűz elalszik,
ha nincsen besúgó, a perpatvar is megszűnik.

²¹ Parázshoz szén és a tűzhöz fa kell,
a viszály szításához pedig izgága ember.

²² A besúgó szavai olyanok, mint a csemege,
s a gyomor belsejébe hatolnak.

²³ Silány ezüsttel bevont cserépedény:
ilyen a sima száj a gonosz szív mellett.

²⁴ Ajkáról ismerhető fel az ellenség,
amikor fondorlatot sző magában;

²⁵ ha szavát édesre fordítja, ne higgy neki,
mert hét aljasság van szívében!

²⁶ Gyűlöletét ravaszul rejtegeti,
de gázsága elárulja magát a közösségben.

²⁷ Aki másnak vermet ás, maga esik bele,
s aki másra követ hengerít, visszagurul az arra.

²⁸ A hamis nyelv utálja az igazságot,
és a sima száj romlást szerez.

Péld 27 ¹ Ne dicsekedjél a holnappal,

hisz nem tudod, mit hoz az eljövendő nap!

² Más dicsérjen téged, ne a saját szád,
idegen valaki, és ne a saját ajkad!

³ Nehéz a kő, súlyos a homok,
de mindegyiknél terhesebb a bosszúság a balga miatt.

⁴ Kegyetlen a harag és féktelen a dühöngés,
de a féltékeny támadását ki állhatja ki?

⁵ Leplezetlen korholás
többet ér eltitkolt szeretetnél.

⁶ Többet érnek sebek baráttól,
mint álnok csókok ellenségtől.

⁷ Aki jóllakott, a lépes mézet is lábbal tapossa,
az éhes pedig a keserűt is édesnek találja.

⁸ Mint a fészkeből elköltöző madár,
olyan a férfi, aki elhagyja otthonát.

⁹ Olaj és tömjénillat gyönyörűség a szívnek,
a barát jótanácsa pedig édesség a léleknek.

¹⁰ Ne hagyd el barátodat és atyád barátját,
és ne menj testvéred házába nyomorúságod napján.

Jobb a szomszéd a közelben, mint a testvér a távolban.

¹¹ Tanulj bölcsességet, fiam, és örvendeztesd meg szívemet,
hogyan megfelelhess az ócsárlónak.

12 Az élelmes meglátja a bajt, és elrejtőzik,
a korlátoltak pedig tovább mennek, és kárt vallanak.
13 Csak vedd el a ruháját, mert kezes lett másért,
végy zálogot tőle idegenek miatt!
14 Aki társát már kora reggel nagy hangon áldja,
hasonlít az átkozóhoz.
15 A beázott tető esős napon
és a házsártos asszony hasonlók egymáshoz:
16 aki magánál tartja, szelet tartogat,
és olaj után fog kiáltani a jobbja.
17 Vasat vassal élesítenek,
és mindenki a társa személyét csiszolja.
18 Aki fügefát gondoz, gyümölcsét is élvezi,
aki urának gondját viseli, annak megbecsülés jár érte.
19 Amint a vízben tükröződik a belenéző arca,
úgy az emberek szíve is tárva van az okosak előtt.
20 Az alvilág és az enyészet nem tud jóllakni sohasem,
az ember szeme is telhetetlen.
21 Az ezüstöt a tégely, az aranyat a kemence teszi próbára,
a férfit pedig a száj, amely dicséri.
Az igaztalannak szíve gonoszságot firtat,
az igaznak szíve pedig tudást keres.
22 Zúzhatod az ostobát – akár a darát – mozsárban törővel,
mégsem hagyja el a balgasága.
23 Törődjél aprómarhád állapotával,
és tartsd szemmel nyájaidat,
24 mert a vagyon nem tart örökké,
és a gazdagság nem száll
nemzedékről nemzedékre.
25 Ha kihajt a rét, zöldell a fű,
és begyűjtik a szénát a hegyekről,
26 a juhok megadják neked a ruhát,
s a bakok árán szántót vehetsz,
27 a kecskék elegendő tejet adnak
élelmedre és házi szükségedre,
és szolgáló leányaid eledelére.

Péld 28 ¹ A gonosz menekül, mikor nem is üldözi senki sem,

az igaz pedig bizton érzi magát, mint a bátor oroszlánkölyök.

² Az erőszakosok hibájából viszályok támadnak,
az okos ember azonban elfojtja azokat.

³ A gonosz férfi, aki szegényeket elnyom:
pusztító ár, amely éhínséget okoz.

⁴ Akik elhagyják a törvényt, magasztalják az istentelent,
akik megtartják, kikelnek ellene.

⁵ A gonosz emberek nem értik a jogot,
akik pedig keresik az Urat, mindent felfognak.

⁶ Jobb a szegény, akinek útja feddhetetlen,
mint aki görbe utakon jár, mégha gazdag is.

⁷ Aki megfogadja a tanítást, okos gyermek,
aki dőzsölőket lát vendégül, szégyent hoz atyjára.

⁸ Aki vagyonát kamattal és ráadással gyarapítja,
olyannak gyűjti, aki szegényhez bőkezű.

⁹ Aki elfordítja fülét, hogy ne hallja a törvényt,
annak még az imája is visszataszító.

¹⁰ Aki igazakat kárhozatos útra vezet,
maga esik a vermébe,
és javait az igazak birtokolják.

¹¹ Bölcsnek tartja magát a gazdag,
de az okos szegény átlát rajta.

¹² Ha az igazak ujjonganak, nagy a dicsőség,
ha pedig a gonoszok jutnak uralomra, az emberek tönkremennek.

¹³ Nem boldogul, aki bűneit palástolja,
de irgalmat nyer, aki megvallja s elhagyja azokat.

¹⁴ Boldog az ember, aki mindig istenfélő,
aki azonban szívét megkeményíti, bajba jut.

¹⁵ Ordító oroszlán és falánk medve:
ilyen a szegény népen uralkodó istentelen.

¹⁶ Okosságban szűkölködő fejedelem sokakat elnyom erőszakkal,
de aki gyűlöli a fös vénységet, sokáig uralkodik.

¹⁷ Az embert, akit kiontott vér terhe nyom,
ha a sírig menekül is, senki sem támogatja!

¹⁸ Aki igazságban jár, üdvösségben részesül,
akinek görbék az útjai, egyszer csak elesik.

¹⁹ Aki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel,
aki üres dolgok után szalad, betelik szegénységgel.
²⁰ A becsületes embert bőséges áldás kíséri,
aki azonban siet meggazdagodni, nem marad büntetlen.
²¹ Nem cselekszik jól, aki ítéletben személyre tekint,
az ilyen egy falat kenyérért is vét az igazság ellen.
²² A férfi, aki siet meggazdagodni, és másokra irigykedik,
nem tudja, hogy utoléri majd a szegénység.
²³ Aki megfeddi az embert,
később könnyebben talál nála szeretetet,
mint aki hízelgő nyelvvel megcsalja.
²⁴ Aki atyját, anyját kifosztja,
és azt mondja: »Ez nem bűn!« –
ártó ember cimborája.
²⁵ A pöffeszkedő telhetetlen szítja a viszályt,
aki bízik az Úrban, megerősödik.
²⁶ Balga az, aki saját eszére hagyatkozik,
az menekül meg, aki bölcsességben jár-kel.
²⁷ Aki ad a szegénynek, nem lát szükségét,
aki megveti a könyörgőt, ínségbe jut.
²⁸ Ha a gonoszok felemelkednek, az emberek elrejtőznek,
ha pedig azok tönkremennek, az igazak gyarapodnak.

Péld 29 ¹ A férfira, aki a dorgálót nyakaskodva megveti,
hirtelen eljön a romlás, amelyből nincs számára felépülés.

² Örvend a nép, ha az igazak gyarapodnak,
de sóhajt a nép, ha gonoszok jutnak uralomra.

³ A férfi, aki kedveli a bölcsességet, megörvendezteti atyját,
aki azonban céda nőket tart, elherdálja a vagyont.

⁴ Az igazságos király talpraállítja az országot,
a kapzsi férfiú azonban tönkreteszi.

⁵ A férfi, aki hízelgő, tettetett beszéddel szól barátjához,
hálót vet lába elé.

⁶ A gonosz ember beleakad bűnei törébe,
az igaz pedig ujjong és örvendezik.

⁷ Az igaz gondol a szegények jogával,
a gonosz pedig nem vesz róla tudomást.

⁸ Az arcátlan emberek fellázítják a várost,

a bölcsék ellenben csitítják az indulatot.

⁹ Ha bölcs ember balgával vitába száll,
akár haragudjék, akár nevéssen, nyugalma nem talál.

¹⁰ Vérszomjas emberek megvetik az ártatlant,
az igazak pedig keresik a lelkét.

¹¹ A balga rögtön kiadja egész lelkét,
a bölcs pedig elhalasztja és későbbre tartogatja.

¹² Amely király örömet hallgat hazug beszédekre,
annak szolgálói egytől egyig
gonosztevők.

¹³ Van egymás mellett szegény is, elnyomó is,
mindegyik az Úrtól kapja szeme világát.

¹⁴ Örökre szilárd a király trónja,
aki a szegénynek igazságot szolgáltat.

¹⁵ Vessző és korholás bölcsességet adnak,
az ifjú pedig, akit szabadjára hagynak, szegényt hoz anyjára.

¹⁶ Ha a gonoszok gyarapodnak, a bűn is erőre kap,
az igazak azonban meglátják bukásukat.

¹⁷ Fenyítsd fiadat, akkor nyugalma ad neked,
és gyönyörűséget szerez lelkednek.

¹⁸ Látomás nélkül a nép féktelenné lesz,
de boldog, ha megtartja a törvényt.

¹⁹ Szolgát nem lehet csak szép szóval kitanítani,
mert érti ugyan, mit mondasz, de mégsem fogad szót.

²⁰ Láttál-e embert, aki elsiet beszédét?
A balgának több a reménye, mint neki!

²¹ Aki szolgáját gyermekkorától kényezteti,
később majd makacsnak találja.

²² Indulatos férfi vizályt támaszt,
s a heveskedő bővelkedik bűnökben.

²³ Az embert kevélysége megalázza,
az alázatosnak pedig megbecsülés jut.

²⁴ Aki tolvajjal osztozik, ellensége önmagának,
hallja az átkot, és még sem tesz jelentést!

²⁵ Az emberektől való félelem törbe ejt,
aki pedig az Úrban bíz, oltalma nyer.

²⁶ Sokan keresik az uralkodó színet,

de az Úrtól jön mindenki ítélete.

²⁷ Az igazak utálják a gonosztevőt,
a gonoszok pedig attól irtóznak, aki egyenes úton jár.
A fiú, aki szót fogad, megmenekszik a romlástól.

ÁGUR SZAVAI: 30,1-14

Péld 30 ¹ A masszai Águrnak, Jáke fiának mondásai.

Így szól a férfi, akivel Isten van,
és mert Isten vele van, bátorsággal mondja:

² Balgább vagyok, mint a többi ember,
és nincsen emberi bölcsességem!

³ Nem tanultam bölcsességet,
hogyan ismerném tehát a Legszentebbet?

⁴ Ki ment fel az égbe és szállott alá?

A szelet ki gyűjtötte kezébe?

A vizet ki kötötte mintegy köpenybe,
ki állította föl a földnek minden szélét?

Hogy hívják? És mi a neve a fiának, ha tudod?

⁵ Isten minden szava állja a tüzet,
védőpajzs ő azoknak, akik benne bíznak.

⁶ Szavaihoz mit sem szabad hozzátenned,
hogy meg ne korholjon és hazugságban ne maradj!

⁷ Két dolgot kérek tőled,
ne tagadd meg tőlem, mielőtt meghalok:

⁸ Tartsd távol tőlem a hamisságot, hazugságot!

Ne adj nekem se nyomort, se gazdagságot!

Csak annyit adj ennem, amennyi elegendő,

⁹ hogy jóllakván meg ne tagadjalak,

és ne mondjam: »Ki az az Úr?«

vagy szükségtől hajtva ne lopjak,

és meg ne gyalázzam Istenem nevét!

¹⁰ Ne rágalmazd a szolgát uránál,

hogy meg ne átkozzon, és meg ne bűnhődj!

¹¹ Olyan nemzedék ez, amely elátkozza atyját,

és nem áldja anyját,

¹² nemzedék, amely tiszta a saját szemében,

pedig le nem mosta magáról szennyét,

13 nemzedék, amely szemét magasan hordja,
és felhúzza szemöldökét,
14 nemzedék, amelynek foga megannyi kard,
és áll a csupa kés,
hogy felfalja a nyomorgókat a földről,
és a szegényeket az emberek közül.

SZÁMMONDÁSOK: 30,15-33

15 A piócának két leánya van,
mindegyik azt mondja: »Ide vele! Ide vele!«
Három az, ami telhetetlen,
és négy, ami sohasem mondja: »elég!«:
16 az alvilág, az anyaméh szája,
a föld, amely nem tud betelni vízzel,
s a tűz, amely sohasem mondja, hogy: »elég!«
17 A szemet, amely atyjából csúfot íz,
és lenézi anyja születését,
vájják ki a patakok hollói,
és falják fel a sasok fiai!
18 Három dolog nem fér a fejembe,
és négyet sehogy sem értek:
19 a sasnak útját az égen,
a kígyó útját a sziklán,
a hajó útját a tenger közepén,
s a férfi útját a leánynál.
20 Ilyen még a házasságtörő asszony útja is:
eszik, megtörli száját,
és így szól: »Semmi rosszat sem tettem!«
21 Három dolog alatt rendül meg a föld,
és négyet nem tud elviselni:
22 a rabszolgát, ha király lesz belőle,
a balgát, ha jóllakik étellel,
23 a gyűlölt nőt, ha férjhez megy,
s a rableányt, ha úrnője örökébe lép.
24 Négy igen apró van a földön,
de azért a bölcseknél is okosabb:
25 erőtlén nép a hangya,
de aratáskor gyűjti élelmét,

²⁶ gyenge nép a szirti borz,
 mégis sziklába építi lakását,
²⁷ a sáskának nincsen királya,
 és raja mégis rendben vonul,
²⁸ a gyík kezével kapaszkodik,
 és ott van királyi palotákban.
²⁹ Hárman lépnek szépen,
 és négyen járnak délcegen:
³⁰ az oroszlán, a hős az állatok között,
 nem hátrál meg senki elől,
³¹ a kakas, amint a tyúkok között büszkén lépeget,
 a bak a kecskenyáj élén,
 s a király, ha kiáll népe elé.
³² Van, aki akkor bizonyul balgának, mikor magasra emelték:
 ha okos lett volna, kezét a szájára tette volna.
³³ Aki fejés közben erősen nyomja a tőgyet,
 vaját szorít ki belőle.
 Aki erősen fújja orrát, vért nyom ki belőle.
 Aki az indulatot szítja, viszályt okoz.

LÁMUEL OKTATÁSA: 31,1-9

Péld 31 ¹ Lámuelnek, Massza királyának igéi,
 amelyekkel őt anyja oktatta.
² Mi az, kedvesem? Mi az, ó, méhem gyermeke?
 Mi az, ó fogadalmaim gyermeke?
³ Ne költsd vagyonodat nőkre,
 és gazdagságodat arra, ami királyokat tönkretesz!
⁴ Ne adj királyoknak, Lámuel,
 ne adj királyoknak bort,
 mert nincsen titoktartás, ahol részegség uralkodik,
⁵ hogy ittasan el ne felejtsék a törvényt,
 és meg ne másítsák a szegények igazát.
⁶ A búslakodóknak adjátok a részegítőt,
 s a bort azoknak, akik el vannak keseredve,
⁷ hadd igyanak és felejtsék nyomorúságukat,
 hogy ne gondoljanak többé bajukra!
⁸ Nyisd ki szádat a néma érdekében,

minden jövő-menő ember ügyében,
9 nyisd ki szádat igaz ítéletre,
és szolgáltatass igazságot a szegénynek s a nyomorgónak!

A DERÉK ASSZONY DICSÉRETE: 31,10-31

ALEF 10 Derék asszonyt ki talál?

Becse a korallokét messze meghaladja!

BÉT 11 Férjének szíve bátran ráhagyatkozik,
és nem lesz nyereség híján.

GIMEL 12 Jóval fizet neki és nem rosszal,
élete minden napján.

DÁLET 13 Előszedi a gyapjút és a kendert,
és ügyes kézzel végzi a munkát,

HÉ 14 úgy, mint a kereskedő hajója,
messziről szerzi be élelmét.

VAU 15 Még tart az éjjel, és máris felkel,
eleséget ad háza népének,
s ételmet szolgálóinak.

ZAJIN 16 Szántóföldön jár az esze, és azt meg is szerzi,
szőlőt ültet keze munkája árán.

HÉT 17 Derekát jól felövezi
és erős karral lát a dolgához.

TÉT 18 Érzi, látja, hogy szépen keres,
mécsese éjjel el nem alszik.

JÓD 19 Kezébe veszi a rokkát,
és ujjai megfogják az orsót.

KÁF 20 Megnyitja tenyerét a szegénynek,
és kinyújtja kezét a szűkölködő felé.

LÁMED 21 Nem félti házát a hó hidegétől,
mert egész házanépének kettős a ruhája.

MÉM 22 Takarót készít magának,
bisszusból, bíborból van a ruhája.

NÚN 23 Férjének nagy a becsülete a kapuknál,
ha ülészik az ország véneivel.

SZÁMEK 24 Gyolcsot készít és eladja,
és övet ad át a kánaáninak.

AJIN 25 Erő és ékesség a ruhája,
ezért vidáman néz a jövő nap elé.

PÉ ²⁶ Bölcsességre nyitja száját,
és nyelvén jószágos tanítás van.

CÁDÉ ²⁷ Szemmel tartja házanépe útjait,
és nem eszi a tunyaság kenyerét.

QÓF ²⁸ Kiállnak fiai és boldognak hirdetik, a férje is magasztalja:

RÉS ²⁹ »Sok nő gyűjtött már vagyont,
de te túltettél valamennyin!«

SÍN ³⁰ A kedvesség csal, a szépség mulandó, de az istenfélő asszony dicséretet érdemel!

TAU ³¹ Adjatok neki keze gyümölcséből,
és tettei dicsérjék őt a kapuknál!

A PRÉDIKÁTOR KÖNYVE

KÖNYVCÍM: 1,1

Préd 1 ¹ A Prédikátornak, Dávid fiának, Jeruzsálem királyának szavai.

ELŐSZÓ: 1,2-3

² »Minden hiúság, mondja a Prédikátor,
csupa hiúság, minden csak hiúság!
³ Mi haszna az embernek minden vesződéséből,
amellyel bajlódik a nap alatt?«

VÁLTOZANDÓSÁG ÉS FELEDÉS: 1,4-11

⁴ Nemzedék elmúlik és nemzedék érkezik,
a föld pedig mindig megmarad.
⁵ A nap felkel és lenyugszik,
majd visszasiet helyére, s ott újra felkel.
⁶ Dél felé kerül, majd északra fordul,
mindent bejárva körben kering a szél,
és visszatér körforgásában.
⁷ A folyók mind a tengerbe ömlenek,
s a tenger mégsem árad meg,
a helyre, ahonnan a folyók elindulnak,
visszatérnek, hogy újra folyjanak.
⁸ A dolgok megannyian fárasztanak,
úgyhogy az ember szóval ki sem tudja mondani.
A szem nem tud jóllakni látással,
s a fül nem tud betelni hallással.
⁹ Mi az, ami volt? Ugyanaz, mint ami lesz.
Mi az, ami történt? Ugyanaz, mint ami ezután is történik,
¹⁰ és semmi sem új a nap alatt.
Senki sem mondhatja: »Íme, ez új!«
Mert megvolt az már azokban az időkben,
amelyek előttünk elmúltak.
¹¹ Nem gondolnak az emberek az elmúltakra,
s a jövőre sem gondolnak majd,

akik még később lesznek.

AZ EMBER ESETLEGESSÉGE – ISTEN ÁTLÁTHATATLANSÁGA: 1,12-3,15

Három felismerés ¹² Én, a Prédikátor, királya voltam Izraelnek Jeruzsálemben, ¹³ és feltettem magamban, hogy kikutatom és kifürkészem a bölcsesség útján mindazt, ami a nap alatt történik. Ezt a hálátlan elfoglaltságot adta Isten az emberek fiainak, hogy vesződjenek vele. ¹⁴ Láttam mindazt, ami a nap alatt végbemegy, és íme: mindez csak hiúság és szélkergetés. ¹⁵ Ami görbe, azt bajos egyenessé tenni, s a fonáságoknak nincsen számuk.

¹⁶ Így szóltam, és ezt mondtam magamban: »Íme, nagyvá lettem, túltettem bölcsességben mindenkin, akik előttem voltak Jeruzsálemben, és szívem sok bölcsességet és tudományt sajátított el.«
¹⁷ Arra törekedtem, hogy megismerjem a bölcsességet és a tudást, az esztelenséget és a balgaságot, de meggyőződtem, hogy ez is csak vesződség és szélkergetés,

¹⁸ mert ahol sok a bölcsesség, ott sok a bosszúság,
s aki a tudást gyarapítja, a szenvedést is növeli.

Préd 2 ¹ Azt mondtam magamban: »Megyek és átadom magamat a gyönyörnek, és élvezem azt, ami kellemes!« De láttam, hogy ez is csak hiúság!

² A nevetésről megállapítottam, hogy »esztelenség«,
a gyönyörnek pedig azt mondtam: »Miért bolondulsz hiába?«

Boldogság a világ alakítása által

³ Azt gondoltam magamban: elvonom a bort testemtől, a szívemet pedig a bölcsességre adom. Elkerülöm a balgaságot, amíg csak meg nem látom, jó-e így tenni az emberek fiainak a nap alatt, ameddig életüknek kevés napja tart. ⁴ Nagy dolgokat alkottam: palotákat építettem magamnak és szőlőket ültettem. ⁵ Kerteket és ligeteket rendeztem be, és mindenféle gyümölcsfát ültettem azokban. ⁶ Tavakat létesítettem magamnak, hogy megöntözzem a sarjadó erdőt. ⁷ Rabszolgákat és rabnőket vásároltam, és sok házinépet tartottam; marhacsordáim és nagy juhnyájaim voltak, több, mint bármelyik elődömnök Jeruzsálemben. ⁸ Ezüstöt és aranyat gyűjtöttem magamnak, királyok és tartományok gazdagságát; énekeseket, énekesnőket és az emberek fiainak gyönyörűségét: serlegeket, boroskancsókat szereztem magamnak. ⁹ Felülmúltam gazdagsággal minden elődömet Jeruzsálemben, és a bölcsesség is megmaradt velem. ¹⁰ Amit csak szemem megkívánt, nem tagadtam meg tőle; nem vontam meg szívemtől semmiféle gyönyörűséget, és annak élvezetét sem, amit előkészítettem. Azt tartottam osztályrészemnek, ha fáradságom hasznát veszem. ¹¹ Amikor azonban néztem műveimet, valahányat kezem alkotott, és a fáradságot, amellyel oktanul törtem magamat, láttam, hogy az egész csak hiúság és szélkergetés, és nincs maradandó a nap alatt.

A műveltség és vagyon korlátai ¹² Akkor áttértem arra, hogy szemléljem a bölcsességet, s az esztelenséget és a balgaságot. »Mit tesz az ember – kérdeztem –, aki követi a királyt? Azt, amit őelőtte is tettek.« ¹³ És láttam, hogy a bölcsesség előnyösebb ugyan a balgaságnál, akárcsak a világosság a sötétségnél.

14 »A bölcsnek ugyanis szeme van a fején,
a balga pedig sötétben jár.«
De láttam azt is,
hogy egy véget ér mind a kettő.

15 Erre azt mondtam magamban: »Ha a balga vége engem is utolér, mi hasznát látom annak, hogy én jobban törekedtem a bölcsességre?« Azt mondtam magamban: Rájöttem arra, hogy ez is csak hiúság! 16 Mert a bölcsnek emlékezete éppúgy nem marad meg örökké, mint a balgáé, mivel a jövőben egyképpen borít mindent a feledés. A bölcs meghal éppúgy, mint a balga!

17 Meguntam tehát életemet, mert láttam, hogy rossz minden a nap alatt; az egész csak hiúság és szélkergetés! 18 Megvettem minden igyekvésemet, amellyel a nap alatt oly nagyon fáradoztam, mert olyan utódom lesz, 19 akiről azt sem tudom, hogy bölcs lesz-e, vagy balga. És mégis ő rendelkezik majd a fáradságommal, amellyel vesződtem és szorgoskodtam. Nemde, ez is csak hiúság! 20 Ezért abbahagytam, és a szívem lemondott arról, hogy a nap alatt tovább fáradozzon; 21 hisz megesik, hogy valaki bölcsességgel, okosan és sikerrel végzi munkáját, azután keresetét átengedi olyannak, aki mit sem fáradt. Ez is hiúság, sőt nagy baj!

22 Mert mi haszna van az embernek minden fáradságából és a szíve gondjából, amellyel emészti magát a nap alatt? 23 Minden napja csupa szenvedés és bosszúság, és szíve még éjjel sem tud megnyugodni. Nemde, ez is csak hiúság?

Isten tökéletes és átláthatatlan tettei 24 Nem marad egyéb jó az embernek, mint enni, inni és fáradsága mellett lelkét jól tartani. Ez is Isten kezéből érkezik. 25 Mert ki tud enni és élvezni önélküle? 26 Mert annak, aki kedves előtte, Isten bölcsességet ad, tudást és örömet; a bűnösnek pedig azt a gyötrelmet és hiábavaló gondot adja, hogy gyűjtsön és halmozzon, és később olyannak juttassa, aki kedves Isten előtt. De ez is csak hiúság és szélkergetés.

Préd 3 1 Mindennek megvan a maga órája,

és az ég alatt minden dolog elmúlik a maga idejében.

2 Ideje van a születésnek és ideje a halálnak,
ideje az ültetésnek és ideje a kiszakításnak.

3 Ideje van az ölésnek és ideje a gyógyításnak,
ideje a lebontásnak, és ideje az építésnek.

4 Ideje van a sírásnak, és ideje a nevetésnek,
ideje a gyásznak, és ideje a táncnak.

5 Ideje van a kő szétdobálásának, és ideje a kő összeszedésének,
ideje az ölelkezésnek, és ideje az ölelkezéstől való tartózkodásnak.

6 Ideje van a keresésnek, és ideje az elvesztésnek,
ideje a megőrzésnek, és ideje az eldobásnak.

7 Ideje van az eltépésnek, és ideje a összevarrásnak,
ideje a hallgatásnak és ideje a szólásnak.

⁸ Ideje van a szeretetnek, és ideje a gyűlölködésnek,
ideje a háborúnak, és ideje a békének.

⁹ Mi haszna van az embernek a fáradságából?

¹⁰ Néztam azt a vesződséget, amelyet Isten az emberek fiainak adott, hogy azzal bajlódjanak. ¹¹ Mindent úgy alkotott, hogy helyes legyen a maga idejében. A jövőt is beléjük helyezte. Csakhogy az ember nem tudja kifürkészni Isten művét, amelyet létrehoz kezdettől fogva mindvégig. ¹² Úgy találtam tehát, hogy nem tehet jobbat az ember, mint hogy örvendezzen és gyönyörködjön, amíg élete tart. ¹³ Az emberek ugyanis mindnyájan, akik esznek, isznak és fáradságuk mellett a jót élvezik, Isten ajándékát veszik. ¹⁴ Megismertem, hogy mindaz, amit Isten tesz, örökre úgy marad: nem lehet ahhoz hozzáadni, sem abból elvenni. Isten pedig azért tett így, hogy féljék őt. ¹⁵ Ami történt, régen is megtörtént, és ami lesz, az is megesett már, és Isten megújítja azt, ami elmúlt.

A VILÁG ÁRNYOLDALAI: 3,16-4,16

Igazságtalanság az ítéletben ¹⁶ Láttam továbbá a nap alatt: hogy az ítélet helyén gonoszság, és az igazság helyén igaztalanság van. ¹⁷ Azt mondtam magamban: »Az igazat is, a bűnöst is megítéli Isten, mivel mindennek eljön később az ideje.«

¹⁸ Ezt mondtam magamban az emberek fiairól: Isten bebizonyítja róluk és megmutatja, hogy olyanok, mint az állatok. ¹⁹ Hiszen az ember vége olyan, mint az állatoké, és mindegyikükre ugyanaz a sors várakozik: amint az ember meghal, úgy halnak meg azok is. Mindegyikben egyforma az éltető lehelet, és az embernek nincs többje, mint az állatnak, hiszen minden csak hiúság! ²⁰ Minden egy helyre vándorol,

valamennyien porból lettek
és a porba térnek vissza.

²¹ Ki tudja, vajon Ádám fiainak éltető lehelete felfelé száll-e, és vajon az állatok éltető lehelete lefelé száll-e? ²² Úgy találtam tehát, hogy nincs jobb az embernek, mint hogy örvendjen cselekedeteinek, mert ez az osztályrésze. Ugyan ki adja neki tudtul, mi lesz majd utána?

Préd 4 Egymás kihasználása, versengés ¹ Másfelől pedig láttam mindazt az elnyomást, amely a nap alatt végbemegy, és az ártatlanok könnyeit, és hogy senki sincs, aki őket vigasztalja, s nem állhatnak ellen azok erőszakosságának, mivel nincs, aki könnyörüljön rajtuk. ² Az elhunytakat magasztaltam hát inkább, mint az élőket. ³ De mindkettőnél boldogabbnak ítéltam azt, aki meg sem született, és meg sem látta a gonoszságokat, amelyek a nap alatt végbemennek.

⁴ Aztán láttam az emberek minden munkáját, és észrevettem, hogy az iparkodás is alkalmul szolgál a másik irigykedésére. Ez is hiúság tehát és szélkergetés.

⁵ A balga pedig egymásba kulcsolja kezét,
a saját húsát éli fel, és így szól:

⁶ »Jobb egy marék nyugalomban,
mint két tele marok fáradság és szélkergetés mellett.«

Az ember egyedül van ⁷ Majd tovább tűnődve egy másik hiúságot találtam a nap alatt: ⁸ Van olyan, aki egyedül áll, és nincsen vele más: sem fia, sem testvére nincsen, és mégis fárad szüntelen, és szeme nem tud jóllakni a gazdagsággal. Mégsem jut eszébe, hogy azt mondja: »Kiért is fáradok és vonom meg magamtól azt, ami jó?« Ez is hiúság és hálátlan gyötrődés! ⁹ Jobb tehát, ha ketten vannak együtt, mintha egy van egyedül, mert társaságukból hasznuk van. ¹⁰ Ha egyikük elesik, a másik segíti. De jaj a magányosnak, mert ha elesik, nincs, aki felemelje! ¹¹ És ugyanígy: ha ketten hálnak együtt, egymást melengetik; de hogyan melegedjék, aki egymagában van? ¹² Ha eggyel el is lehet bánni, ketten azonban ellenállnak neki; a hármas kötél pedig el nem szakad egyhamar.

Minden csak hiábavalóság

¹³ Jobb a szegény és bölcs ifjú,
az öreg és balga királynál,
aki nem tud eléggé óvatos lenni.

¹⁴ Mert van olyan is néha, aki a tömlöcből és a láncokból is feljut a trónra; mást pedig, aki fejedelemségben született, szűkölködés emészt. ¹⁵ Minden élő, aki a nap alatt jár, ott láttam a másikat, az ifjúnak oldalán, amikor helyébe lépett. ¹⁶ Végtelen volt a száma mindazon népnek, amely előtte volt. De a későbbiek nem találják benne örömet, mivel ez is csak hiúság és szélkergetés.

TANÁCSOK A VALLÁSI ÉLETRE: 4,17-5,6

Hallgatás, áldozat és beszéd az istentiszteleten ¹⁷ Vigyázz a lábadra, amikor az Isten házába mégy! Azért járulj eléje, hogy engedelmes légy; mert sokkal többet ér az engedelmesség a balgák áldozatainál, akik észre sem veszik, ha rosszul végeznek valamit.

Préd 5 ¹ Ne légy száddal elhamarkodott, és ne siessen szíved, hogy kimondd Isten színe előtt a szót, mert Isten a mennyben van, te pedig a földön; ezért kevésbeszédű légy!

² A sok gondot álmok követik,
és a sok szóbeszédben balgaság van.

Fogadalmak ³ Ha fogadtál valamit Istennek, ne késs azt megadni, mert nem tetszik neki a meg nem tartott, felelőtlen ígélet. Bármilyen fogadsz is, add meg! ⁴ Sokkal jobb nem tenni fogadást, mintsem megfogadni valamit, és az ígéletet nem teljesíteni. ⁵ Ne engedd, hogy szád bűnbe vigyen téged, és ne mondd Isten küldöttje előtt: »Nem gondoltam meg!«, hogy Isten beszéded miatt haragra ne gerjedjen, és meg ne hiúsítsa kezed minden munkáját. ⁶ Mert ahol sok az álom, sok a hiúság is, és sok a szóbeszéd; te pedig féld az Istent!

SZEGÉNYSÉG ÉS GAZDAGSÁG: 5,7- 6,10

A tisztviselők hatalma ⁷ Ha látod, hogy elnyomják a szegényeket, tiporják a törvényt, és felforgatják a jogot a tartományban, ne csodálkozz rajta, hiszen az egyik nagy ember fölött van egy másik nagy ember, és fölöttük vannak mások, akik még nagyobbak. ⁸ Legfelül pedig a király parancsol az egész alatta levő országnak.

A gazdagság haszontalansága ⁹ Aki pénzre éhes, nem telik be pénzzel, s aki szereti a gazdagságot, nem veszi annak hasznát; ez is csak hiúság! ¹⁰ Ahol nagy a vagyon, sokan vannak, akik fogyasztják, és mi egyéb haszna van birtokosának, mint hogy a gazdagságot szemével nézheti!

¹¹ Édes az álom a munkásnak,
akár keveset eszik, akár sokat,
a gazdagot ellenben bősége
nem engedi nyugodtan aludni.

A gazdagság elvesztése ¹² Van még egy keserves nyomorúság, amelyet a nap alatt láttam: a gazdagság, amelyet birtokosa a saját vesztére tartogat. ¹³ Az ilyennek vagyona ugyanis nagy csapás folytán tönkremegy, és ha fia született, az végső ínségre jut. ¹⁴ Amint mezítelenül jött ki anyja méhéből, úgy megy el innen, és semmit sem visz magával abból, amit fáradsággal szerzett. ¹⁵ Már az is keserves nyomorúság, hogy amint jött, úgy is kell elmennie. Mit használ tehát neki, hogy szelet hajszott? ¹⁶ Hozzá még az, hogy élete minden napján sötétben költi el ételét, sok gondban, nyomorúságban és bánatban.

Az értéktelen gazdagság ¹⁷ Azt találtam tehát helyesnek, hogy mindenki egyék, igyék, és élvezze az örömet fáradsága mellett, amellyel a nap alatt küszködik élete megszámlált napjain, amelyeket Isten neki adott, mivel ez jutott neki osztályrészül. ¹⁸ Sőt, ha Isten bárkinek vagyont és kincset ad, és megengedi, hogy kivegye a részét belőle, élvezze és gyönyörűségét találja fáradsága gyümölcsében, ez Isten ajándéka. ¹⁹ Nem gondol ugyanis az ilyen sokat élete napjaival, mert Isten a szívét a gyönyörökkel tölti el.

Préd 6 ¹ Van más baj is, amelyet a nap alatt észleltem, és amely az embert gyakran sújtja: ² az olyan ember, akinek Isten gazdagságot, kincset, megbecsülést adott, úgyhogy semmi sem hiányzik neki mindabból, amit kíván, de Isten nem engedi, hogy élvezze, hanem idegen emészti meg azt; ez is hiúság és gonosz csapás!

Hosszú élet, örömtelen gazdagság ³ Lehet valakinek akár száz gyermeke, és megérhet még oly sok esztendő is, lehetnek élete napjai még olyan számosak is, ha ő maga nem élvezi a javait, és tisztes temetése sincsen, akkor azt mondom róla: »Az elvetélt magzat boldogabb nála!« ⁴ Mert az hiába jött a világra, és elmegy a sötétségbe, a nevét a feledés eltörli, ⁵ a napot nem látta, és nem ismerte a különbséget a jó és a rossz között.

Szegény és örömtelen hosszú élet ⁶ Még ha kétezer esztendeig élt volna is, de a jót nem élvezte: nemde egy helyre sietnek mindnyájan!

⁷ »Az ember minden fáradsága csak szájáért volt,
de vágyát mégsem tudta kielégíteni.«

⁸ Mivel van többje a bölcsnek a balgánál? És mivel a szegénynek, aki ért ahhoz, miként kell az élők előtt járnia? ⁹ Jobb meglátni azt, amit kívánsz, mint vágyódni az után, amit nem ismersz; de ez is csak hiúság és szélkergetés! ¹⁰ Ami van, azt már régen néven szólították, és tudjuk, hogy csak ember az, és nem tud perbe szállni a nála hatalmasabbal.

AZ ÓSI BÖLCS MONDÁSOK KRITIKÁJA: 6,11-9,6

Bevezetés ¹¹ Sok szóbeszéd van, amely csak szaporítja az üres vitát. ¹² Mi szüksége van az embernek, hogy firtassa azt, ami nagyobb nála, amikor nem tudja, mi szolgál javára életében, zarándoksága megszámlált napjain az időben, amely elmúlik, mint az árnyék? Hiszen ki adja tudtul neki, mi lesz majd ezután a nap alatt?

Préd 7 Hírnév ¹ Jobb a jó név az illatos olajnál,

s a halál napja a születés napjánál.

² Jobb a gyásznak házába menni,

mint a lakoma házába térni,

mert az minden embert a közös végre figyelmeztet,

s az élő ott megszívleli a jövőt.

³ Jobb a komorság a nevetésnél,

mert az arc szomorúságától javul a bűnös lelke.

⁴ Ott a bölcsök szíve, ahol gyász van,

a balgák szíve pedig ott, ahol öröm lakik.

Műveltség

⁵ Jobb a bölcsnek feddését hallani,

mint a hízelgő balgák énekét hallgatni.

⁶ Mert amilyen az égő tövis ropogása az edény alatt,

olyan az oktalan kacagása! Ez is csak hiúság!

⁷ A zsarolás a bölcsöt balgává teszi,

s az ajándék megrontja a szívet.

Türelem

⁸ »Jobb a dolog vége az elejénél,

jobb a türelmes a kevélynél.«

⁹ Ne légy hirtelen a bosszúságra, mert a bosszúság a balgák keblében lakik. ¹⁰ Ne mondd: »Miért van az, hogy azelőtt jobb idők jártak, mint most?« Mert balga az ilyen kérdés!

A bölcsesség az élet értelme ¹¹ Jobb a bölcsesség a vagyonnál, és nagyobb előny azoknak, akik a napot látják. ¹² Mert amint megoltalmaz a bölcsesség, ugyanúgy megoltalmaz a pénz is; a tudomány és a bölcsesség mégis hasznosabb, mert életet ad a birtokosának. ¹³ Szemléld Isten művét, hogy senki sem tudja egyenessé tenni, amit görbének alkotott! ¹⁴ A jólét napjain élvezd a jót, a balsors napján pedig gondold meg, hogy ezt is, mint azt, Isten alkotta, azért, hogy az embernek ne lehessen jogos panasza ellene.

¹⁵ Hívságos napjaim folyamán ezeket is láttam: Van igaz ember, aki igazvolta mellett is tönkremegy, és van bűnös, aki gonoszsága mellett is sokáig él.

¹⁶ Ne akarj túlságosan igaz
és a kelleténél bölcsebb lenni,
hogy balgává ne légy!

¹⁷ Ne légy szerfelett gonosz,
és ne légy ostoba,
hogy meg ne halj időd előtt!

¹⁸ Jó, ha megőrzöd, amid van; de a többiről se vedd le kezedet, mert aki féli Istent, nem hanyagol el semmit.

A bölcsesség erőforrás ¹⁹ A bölcsesség több erőt ad a bölcsnek, mint a város tíz hatalmassága. ²⁰ Mert nincs a földön igaz ember, aki jót tenne, és ne vétkeznék. ²¹ Ne is ügyelj minden szóbeszédre, hogy meg ne halld, hogyan átkoz téged a szolgád, ²² hiszen magadban jól tudod, hogy te is gyakran átkoztál másokat.

Hagyomány és a tapasztalat ²³ Mindezt megtapasztaltam bölcsességben, s azt mondtam: »Bölcs akarok lenni!« De a bölcsesség messzire távozott tőlem, ²⁴ még messzebbre, mint azelőtt volt, mert igencsak mély az! Ki tudná megtalálni? ²⁵ Mindent megvizsgáltam elmémmel, hogy megismerjem, kikémleljem, hogy felkeressem a bölcsességet és a tudást, és hogy felismerjem a balga gonoszságát és a dőrék tévelygését. ²⁶ Úgy találtam, hogy még a halálnál is keserűbb az asszony, aki olyan, mint a vadász csapdája: háló a szíve, karjai bilincsek. Aki Isten előtt kedves, megmenekül tőle, a bűnös azonban beleakad. ²⁷ Lám, ezt találtam, mondja a Prédikátor, amikor az egyik dolgot a másikkal összehasonlítottam, hogy eljussak a tudáshoz, ²⁸ amelyet lelkem folyton keresett, de meg nem talált:

Embert ezer között egyet találtam,
de asszonyt ugyanannyi között egyet sem találtam!

²⁹ Csak azt találtam,

hogy Isten az embert igaznak alkotta,
de az beleártotta magát mindenféle mesterkedésbe.

Préd 8 A király szava és tettei ¹ Ki olyan, mint a bölcs,

és ki találja meg a dolgok nyitját?
Az ember bölcsessége derűssé teszi arcát,
és meglágyítja a vonások keménységét.

² Azt mondom: Figyelj a király szájára, s az Istennek tett eskü parancsára! ³ Ne siess, hogy a színe elől eltávozz! Ne tarts ki veszett ügy mellett, mert ő mindent megtesz, amit csak akar, ⁴ mivel a király szava hatalommal teljes, és ki mondhatná neki: »Miért teszed?«

Művelt törvénytisztelők – műveletlen törvényszegők ⁵ Aki megtartja a parancsot, nem tapasztal rosszat, a bölcsnek szíve pedig tudja, hogy eljön a számadás ideje. ⁶ Mert minden dolog számára van idő és ítélet, csak hogy súlyosan nehezedik az emberre a baj. ⁷ Nem tudja ugyanis, mi fog még történni, és nincs, aki megmondja neki, miként lesz majd. ⁸ Nincs az ember hatalmában, hogy visszatartsa éltető

leheletét, nincs a halál napján hatalma, és nincs a háború idején felmentés, s a gonoszság nem menti a gonoszt.

⁹ Mindezt láttam, amikor figyelmemet mindazokra a dolgokra irányítottam, amelyek a nap alatt végbemennek, amikor ember embertársa fölött, annak kárára uralkodik. ¹⁰ Láttam továbbá, hogy díszes temetésben részesültek gonoszok, akik életükben is a szent helyen voltak, és magasztalták őket a városban, mintha cselekedeteik igazak lettek volna. – Az is hiúság, ¹¹ hogy nem mondják ki az ítéletet a gonosz fölött tüstént, ezért az emberek fiai a gonoszságot minden félelem nélkül cselekszik, ¹² mivel a bűnös, aki a rosszat százszor is elköveti, sokáig marad életben irgalmasságból. Azt is tudom azonban, hogy az istenfélők, akik az ő színétől félnek, jól járnak, ¹³ és hogy nem lesz jó sora a gonosznak. Napjai nem hosszabbodnak meg, hanem, mint az árnyék, úgy múlnak el azok, akik az Úr színétől nem félnek. – ¹⁴ Van még egy hiúság, amely a földön adódik: Vannak igazak, akiket bajok érnek, mintha a gonoszok tetteit cselekednék, és vannak gonoszok, akik biztonságban vannak, mintha az igazak cselekedetei náluk volnának. Megállapítottam, hogy ez is hiúság! ¹⁵ Dicsértem ezért az örömet, mivel az embernek úgyszincs egyéb java a nap alatt, minthogy egyék, igyék és örvendezzen. A fáradsága mellett hadd kísérje őt legalább ez élete napjain, amelyeket Isten adott neki a nap alatt.

A megismerés határai ¹⁶ Amint elmémet arra irányítottam, hogy megismerjem a bölcsességet, és szemléljem a hajszát, amely a földön végbemegy, úgyhogy sem nappal, sem éjjel nem jön álom az ember szemére, ¹⁷ akkor Isten egész művét illetően azt láttam, hogy az ember nem tud annak végére járni, ami a nap alatt történik. Minél többet fárad az ember a keresésben, annál kevésbé tudja megtalálni, és ha a bölcs azt hiszi is, hogy tudja, mégsem jön a nyitjára.

Préd 9 ¹ Mindezt forgattam szívemben, hogy jól megértsem: Az igazak és a bölcsék, s az ő cselekedeteik Isten kezében vannak, és mégsem tudja az ember, vajon szeretetet érdemel-e, vagy gyűlöletet.

² Minden, ami előttük van, hiúság,
mert mindenkire egy sors vár:
az igazra éppúgy, mint a gonoszra,
a jóra ugyanúgy, mint a rosszra,
a tisztára éppúgy, mint a tisztátalanra;
arra, aki áldoz, és arra, aki az áldozatokat megveti;
a jóra ugyanúgy, mint a bűnösre,
s a hamisan esküvőre éppúgy, mint arra, aki igaz esküt tesz.

³ Mindabban, ami a nap alatt végbemegy, az a legrosszabb, hogy egy sors vár mindenre, ezért az emberek fiainak szíve betelik rosszasággal és megvetéssel, amíg élnek, utána pedig az alvilágba vezet az út. ⁴ Senki sincs, aki örökké élne, s aki ebben bizakodhatna. Többet ér az élő kutya a kimúlt oroszlánnál. ⁵ Mert az élők tudják, hogy meghalnak, de a halottak semmiről sem tudnak többé, és jutalmuk sincs többé, mert emléküik feledésbe merül. ⁶ A szeretet éppúgy, mint a gyűlölet és az irigység, akkor már egyaránt elmúlt, és nincs részük e világban, s abban, ami a nap alatt végbemegy.

A PRÉDIKÁTOR TANÁCSAI: 9,7-12,8

Öröm és tudatos cselekvés

⁷ Rajta tehát! Edd jóízűen kenyeredet,
és idd jó kedvvel borodat,
mert tetteid elnyerték Isten tetszését!
⁸ Legyenek ruháid mindenkor fehérek,
és ne hiányozzék az olaj fejedről!

⁹ Élvezd az életet feleségeddel, akit szeretsz, hívságos életed minden napján, amely neked a nap alatt jutott – összes hívságos napodon –, mivel ez a te részed az életben azon fáradság mellett, amellyel a nap alatt vesződsz. ¹⁰ Amit kezded megtehet, vidd véghez serényen, mert sem cselekvés, sem tervezgetés, sem bölcsesség, sem tudás nincs az alvilágban, ahová sietsz!

Véletlen és idő ¹¹ Másfelől pedig láttam a nap alatt, hogy nem a fűgéké a haladás, és nem a hősöké a győzelem. Nem a bölcské a kenyér, és nem az okosoké a gazdagság; nem a hozzáértőké a kegy, hanem az idő és a véletlen éri utol mindnyájukat. ¹² Az ember nem ismeri saját végét, hanem mint a halak, amelyeket megfog a horog, és mint a madarak, amelyeket foglyul ejt a tör, úgy kerülnek keblecébe az emberek a baj idején, amikor az hirtelen rájuk szakad.

Tudás és hatalom ¹³ Ezt a bölcsességet is láttam a nap alatt, és igen nagynak ítéltm: ¹⁴ Volt egy kis város, és abban csak kevés férfi. Egy hatalmas király felvonult ellene, bekerítette, és erősségeket épített körös-körül, úgyhogy teljessé lett a megszállás. ¹⁵ Volt benne egy szegény és bölcs férfi, s az bölcsességével megmentette a várost – de senki sem emlegeti már azt a szegény férfit.

¹⁶ És azt mondtam: Többet ér a bölcsesség az erőnél,
akkor miért nézik le mégis a szegény ember bölcsességét,
és miért nem hallgatnak szavára?
¹⁷ Inkább kell hallgatni a bölcsök csendes szavára,
mint a balgák vezérének kiabálására.
¹⁸ Többet ér a bölcsesség a háború fegyvereinél,
de aki csak egyben vét is, számos jónak megrontója.

Préd 10 Balgaság ¹ Az elhullott legyek tönkreteszik a kenet illatát,

bölcsességnél és dicsőségnél erősebb
egy csipetnyi s ideig való balgaság.
² A bölcsnek szíve jobbra tart,
a balga szíve pedig balra.

³ A balga, amikor úton van, mivel ő esztelen, mindenkit ostobának gondol.

Higgadtság ⁴ Ha az uralkodó haragra gerjed ellened, el ne hagyd a helyedet, mivel a higgadtság nagy hibát is helyrehoz.

A fejedelmek tévedései ⁵ Van egy baj, amelyet a nap alatt láttam, mely tévedés a fejedelem részéről:
⁶ Balga ember magas méltóságba jut, előkelők pedig alacsony sorban ülnek. ⁷ Szolgákat láttam lóháton, fejedelmek pedig gyalog jártak, mintha szolgák volnának.

Veszélyes dolgok

⁸ Aki vermet ás, beleesik abba,
aki sövényt bont, megmarja a kígyó!
⁹ Aki követ fejt, megsérül attól,
aki fát vág, megsebesül általa.

A tudás haszna ¹⁰ Ha a vas elcsorbul, és nem olyan, mint azelőtt, hanem életlen, sok munkával kell megélesíteni; a bölcsesség is a serénység nyomában jár.

¹¹ Mint amikor titokban marna meg a kígyó, semmivel sem különb az, aki titkon rágalmaz.

A balga ember ¹² A bölcs szájának szava csupa kedvesség,
a balgát pedig ajka romlásba dönti;
¹³ beszédének eleje dőreség,
és szája szavának eredménye gonosz tévedés.

¹⁴ A balga szaporítja a szót: »Az ember nem tudja, mi volt előtte, és hogy mi lesz utána, ki mondhatná meg neki?«

¹⁵ A munka kimeríti a balgákat,
úgyhogy még a városba sem tudnak eltalálni.

A királyi udvar és a nép sorsa ¹⁶ Jaj neked, ország, amelynek gyermek a királya,

s amelynek főurai már reggel lakmároznak!
¹⁷ De boldog az ország, amelynek királya szabad ember,
és főurai kellő időben étkeznek,
táplálkoznak és nem tobzódnak.

A lustaság ¹⁸ A restség miatt meghajolnak a gerendák,
és tétlen kezek mellett beázik a háztető.

A pénz ¹⁹ A vigadozás kedvéért adnak lakomát; a bor arra való,
hogy az élőket felvidítsa,
a pénznek pedig minden engedelmeskedik.

Az elővigyázatosság ²⁰ Még gondolatban se szidalmazd a királyt,
még hálókamrádban se gyalázd a gazdagot,
mert az ég madarai elviszik szavadat,
s a szárnyasok elárulják nekik beszéded!

Préd 11 A jövő kiszámíthatatlansága ¹ Helyezd kenyeredet a folyóvíz színére, így sok nap múlva megtalálod azt.

² Oszd hét részre, vagy pedig nyolcra, mert nem tudod, milyen baj jön a földre.

³ Ha a felhők megtelnek,
esőt ontanak a földre,
ha délnek dől a fa, vagy akár északnak,
azon a helyen marad, ahová ledőlt.

Tudatos cselekvés ⁴ Aki folyton a széljárást lesi, sohasem vet,
aki mindig a felhőket nézi, nem jut el az aratáshoz.

⁵ Ahogy azt nem tudod, hogy merre megy a szél útja, és hogy a csontok hogyan állnak össze a várandós asszony méhében, ugyanúgy nem ismered Isten műveit sem, aki mindeneket alkotott.

⁶ Vesd el vetőmagodat reggel,
és estig ne pihentesd kezedet,
mivel nem tudod, hogy ez hasznosabb-e vagy az,
vagy hogy jobb-e mindkettő együtt.

⁷ Édes a fény,
és a szemnek jó, ha látja a napot!

⁸ Akárhány évet ér is meg az ember,
lelje örömét mindegyikben,
de emlékezzék meg a sötét időről, és arról a sok napról,
amelyek, amikor eljönnek, hiúságnak mutatják az elmúltakat.

Öregség és a halál

⁹ Örvendj, ifjú, fiatal korodban,
és légy jó kedvvel ifjúságod napjain!
Kövesd szíved hajlamát, és azt,
amit szemed lát! De tudd meg,
hogymindenekéért Isten törvény elé idéz!

¹⁰ Űzd el a búbánatot szívedből
és tartsd távol a bajt testedtől,
hisz az ifjúkor és az élvezet is csak hiúság!

Préd 12 ¹ Gondolj Teremtődre ifjúságod napjain,

mielőtt elkövetkeznek a nyomorúságos napok,
s eljönnek az esztendő, amelyekről azt mondod:
»Ezek nincsenek kedvem szerint!«

² Mielőtt elsötétül a nap,
a világosság, a hold és a csillagok,
amikor a felhők eső után újra megjönnek;

³ amikor a háznak őrei reszketnek,

s az erőteljes férfiak meginognak;
az őrlő leányzók, ha kevesen vannak, felhagynak dolgukkal,
s az ablakon leskelődők homályba borulnak;
4 amikor bezárulnak az utcára nyíló ajtók,
s a malom zaja elcsendesül;
amikor madárfüttyre felkelnek,
s az énekes leányzók mindannyian elhalkulnak;
5 amikor a magas helyektől is félnek
s az úton ijedeznek;
amikor virágzik a mandulafa,
mikor a sáska nehezen vánszorog,
és a fűszer mit sem ér,
mert az ember elmegy örök hajlékába,
és siratók járnak körül az utcán;
6 amíg el nem szakad az ezüstoffonál,
és el nem reped az aranyedény,
amíg össze nem zúzódik a korsó a forrásnál,
és el nem törik a kerék a kútnál:
7 visszatér a por a földre, ahonnan vétetett,
s az életető lehelet visszatér Istenhez, aki adta.
Keretvers8 Csupa hiúság!– mondja a Prédikátor – minden csak hiúság!

KÉT UTÓSZÓ A KIADÓTÓL: 12,9-14

Első utószó 9 A Prédikátor egyébként igen bölcs ember volt, a népet tudásra tanította, elbeszélte, amit cselekedett, és vizsgálódva sok mondást szerzett. 10 Hasznos igéket keresett, és le is írta azt, ami helyes: igaz igéket. 11 A bölcsök szavai olyanok, mint az ösztöke; mint a mélyen bevert szegek, amelyeket egy pásztor ad a tanítók tanácsa által. Ennél több után ne kutass, fiam!

Második utószó 12 A sok könyvcsinálásnak nincs sem hossza, sem vége, s a gyakori töprengés a test sanyarúsága! 13 Halljuk mindnyájan a beszédnek végét: Féld az Istent, és tartsd meg parancsait, mert ez az egész ember, 14 mivel Isten minden tettet ítéletre bocsát, minden rejtett dolgot, legyen az jó vagy gonosz!

AZ ÉNEKEK ÉNEKE

1 ¹ Az Énekek Éneke Salamontól.

² Csókoljon engem szája csókjával!

Hisz szerelmed bornál is édesebb!

³ Keneteid illata kellemes,

neved kiöntött olaj,

ezért szeretnek téged a lányok!

⁴ Vonj engem magad után, siessünk

keneteid illata után!

Vezess, ó király, a kamrádba,

vigadjunk és örvendezzünk veled,

magasztaljuk szerelmedet, amely bornál is édesebb!

Méltán szeretnek téged!

⁵ Lebarnult vagyok, mégis szép, Jeruzsálem leányai!

Olyan, mint Kedár sátrai, mint Salamon kárpitjai.

⁶ Ne csodáljatok azért, hogy lebarnultam,

hogy a nap megbarnított!

Anyám fiai nehezteltek rám,

szőlőt őriztettek velem,

a magam szőlőjét azonban nem őriztem!

⁷ Mondd meg nekem, lelkem szerelmese,

hol legeltetsz, merre deeltetted nyájadat,

hogy ne kelljen kóborolnom

társaid nyájai körül!

⁸ Ha nem tudsz eligazodni, te legszebb a nők közt,

indulj és menj el a nyáj nyomán,

és legeltesd gidáidat a pásztorok sátrai mellett! –

⁹ A fáraó szekérébe fogott lovaimhoz

hasonlítalak téged, kedvesem!

¹⁰ Szépek orcáid, mint a gerlicéé,

és nyakad, mint a gyöngyfűzér!

¹¹ Aranyláncocskát készítünk számodra

ezüstszemekkel kirakva. –

¹² Miközben a király nyugvóhelyén pihen,

nárduszom illatát árasztja.

¹³ Olyan a kedvesem hozzám, mint a mirhatáska:

a keblemen pihen az éjjel.

¹⁴ Olyan a kedvesem hozzám, mint a ciprusfűt
Engedi szőlőhegyén. –

¹⁵ De szép vagy, szerelmem, de szép vagy!
Szemeid olyanok, mint a galambok. –

¹⁶ De szép vagy, kedvesem, milyen gyönyörűséges!
Üde zöld a fekvőhelyünk,
¹⁷ cédrusok a házunk gerendái,
ciprus borítja falunkat.

2 ¹ Virág vagyok a mezőn,
és liliom a völgyben. –

² Amilyen a liliom a tövisek között,
olyan a kedvesem a leányok között! –

³ Mint az almafa az erdő fái között,
olyan a kedvesem az ifjak között:
árnyékában kívánok én megtelepedni,
és gyümölcse édes az ínyemnek.

⁴ Bevitt engem a bor házába,
s a felirata fölöttem: szerelem.

⁵ Üdítsetek szőlőskaláccsal,
frissítsetek almával,
mert beteg vagyok a szerelemtől!

⁶ Balkeze a fejem alatt,
és jobbjaival átölel engem.

⁷ Kérlek titeket, Jeruzsálem leányai,
a gazellákra, a szarvasünőkre a mezőn:
fel ne költsétek, fel ne riasszátok kedvesemet,
amíg maga nem akarja!

⁸ Csitt! A kedvesem íme, itt jön!
Szökken a hegyeken át, szökell halmokon keresztül!

⁹ Olyan a kedvesem, mint a gazella,
mint a szarvasborjú,
már itt is áll a házunk mögött,
benéz az ablakon, nézdel a rácson át.

¹⁰ Íme, a kedvesem szól nekem:
»Kelj fel szaporán, szerelmem!
Jöjj, galambom, szépségem!

¹¹ Mert a tél már elmúlt,
az eső elállt, elvonult,
¹² földünkön előbújnak a virágok,
eljött a szőlőmetszés ideje,
s a gerle szava hallatszik a határban.
¹³ A füge már kihajtja első gyümölcsét,
s a virágzó szőlő illatot áraszt.
Kelj fel, kedvesem! Jöjj, te szépségem!
¹⁴ Te, galambom a sziklaüregben,
a kőszál rejtekében, hadd lássam arcodat,
hadd halljam hangodat!
Mert a te szavad édes, és oly bájos az orcád!«
¹⁵ Fogjátok el nekünk a rókakölyköket,
mert feldúlják a szőlőt,
pedig a szőlőnk már virágzik!
¹⁶ Enyém a kedvesem, és én az övé!
Élvezi a liliomokat,
¹⁷ amíg a nappal szellője meg nem rezdül,
s az árnyak el nem szállnak.
Rajta! Tégy úgy, kedvesem, mint a gazella,
úgy, mint a szarvasborjú Béter hegyein.

3 ¹ Fekvőhelyemen éjjelente
kerestem, akit szeret a lelkem.
Kerestem, de nem találtam.
² »Felkelek, járom a várost,
az utcáit és tereit,
keresem, akit szeret a lelkem!«
Kerestem, de nem találtam.
³ Ott jártak a várost járó örök.
»Láttátok-e, akit szeret a lelkem?«
⁴ Alighogy elhagytam őket,
megleltem, akit szeret a lelkem,
megragadtam, el nem engedem,
amíg be nem viszem anyám házába,
édes szülőm kamrájába.
⁵ Kérlek titeket, Jeruzsálem leányai,
a gazellákra, a szarvasünőkre a mezőn:

fel ne költsétek, fel ne riasszátok kedvesemet,
 amíg maga nem akarja!
⁶ Ki az, aki feljön a pusztából,
 mintha füstoszlop lenne?
 Illatozva mirhától, tömjéntől,
 az árusok minden jó illatú szerétől?
⁷ Íme, Salamon hordszéke,
 hatvan vitéz van körülötte
 Izrael erősei közül.
⁸ Megannyian kardforgatók,
 hadban járatosak;
 mindnek kard van az oldalán
 az éj rémei miatt.
⁹ Gyaloghintót készített magának Salamon király
 a Libanon fáiból,
¹⁰ lábait ezüsből készítette,
 a támláját aranyból, ülését bíborból;
 gondosan kibélelte Jeruzsálem leányai kedvéért.
¹¹ Jöjjetek, nézzétek, Sion szüzei,
 Salamon királyt a koronával,
 amellyel anyja megkoronázta menyegzője napján,
 szíve vígságának napján!

4 ¹ De szép vagy, kedvesem,
 De szép vagy!
 Szemeid, mint a galambok
 a fátyolod mögött,
 hajad, mint a kecskenyáj,
 amely leszáll Gileád hegyeiről.
² Fogaid, mint a nyírásra kész nyáj,
 amint kijön a fürdőből,
 ikreket szül mindegyik,
 meddő egy sincs közöttük.
³ Ajkad karmazsinszalag,
 arcod bájjal teli;
 halántékod mint a gránátalmaszelet
 a fátyolod mögött.
⁴ Nyakad, mint Dávid tornya,

bástyákkal kiépítve;
 ezernyi pajzs függ rajta,
 megannyi hősi pajzs.

⁵ Két melled, mint a gazella ikrei,
 amelyek liliomok között legelnek.

⁶ Amíg a nappal szellője meg nem rezdül,
 s az árnyak el nem illannak,
 eljárok a mirha hegyéhez
 s a tömjén halmához.

⁷ Egészen szép vagy, kedvesem,
 és szeplő nincsen benned!

⁸ Jöjj a Libanonról, mátkám!
 Jöjj a Libanonról, jöjj!
 Hagyd el az Amána csúcsát,
 a Szánir és a Hermon ormát,
 az oroszlánok tanyáját,
 a párducok hegyeit.

⁹ Megsebezted szívemet, húgom, mátkám!
 Megsebezted szívemet szemed egyetlen tekintetével,
 nyakláncod egyetlen gyöngyével!

¹⁰ Milyen bájos a szerelmed, húgom, mátkám!
 Mennyivel édesebb a szerelmed a bornál,
 és keneteid illata minden balzsamnál!

¹¹ Ajkad színméztől csepeg, mátkám!
 Méz és tej árad nyelved alól,
 és ruháid illata tömjénillat.

¹² Elzárt kert vagy, mátkám, húgom,
 elzárt kert, lepecsételt forrás.

¹³ Hajtásaid gyönyörű liget,
 benne gránátalma és mindenféle gyümölcs,
 ciprusvirág és nárduszok,

¹⁴ nárdusz, sáfrány, illatos nád, fahéj,
 mindenfajta tömjéncserje, mirha, áloé
 és számtalan pompás balzsam.

¹⁵ A kert forrása az élő vizek kútja,
 amelyek a Libanonról csorognak.

¹⁶ Rajta, északi szellő! Déli szél, jöjj!

Lengj át kertemen,
hadd áradjon szét balzsamos illata!

5 ¹ Jöjjön a kedvesem a kertjébe
s élvezze pompás gyümölcsseit!
Belépek kertembe, mátkám, húgom!
Leszedem mirhámát és balzsamomat,
elköltöm a lépet és mézemet,
megiszom boromat, tejemet!
Egyetek, barátaim, és igyatok,
ittasodjatok meg, kedveseim!

² Aludtam, de szívem ébren volt.
Hallga! A kedvesem zörget!
»Nyiss ki nekem, húgom,
kedvesem, galambom, szeplőtlenem!
Mert a fejemet harmat lepi,
és fürtjeimet az éjjel nedűje.«

³ »Köntösömet már levetettem,
hogymint öltsem fel újra?
Lábamat már megmostam,
hogymint sározzam be ismét?«

⁴ Kedvesem benyújtotta kezét a résen,
s erre bensőm felindult.

⁵ Felkeltem, hogy ajtót nyissak kedvesemnek.
Kézem mirhától csepegett,
ujjam tele lett finom mirhával

⁶ a retesz fogantyúján.
Ajtót nyitottam kedvesemnek,
de ő már elfordult és távozott.

Szinte elalélt lelkem a szava miatt!
Kerestem őt, de nem találtam többé,
hívtam, de nem adott választ.

⁷ Ott találtak engem a várost járó őrök;
ütöttek, sebesre vertek,
elvették tőlem leplemet a falak őrei.

⁸ Kérlek titeket, Jeruzsálem leányai!
Ha rátaláltok kedvesemre, mondjátok meg neki,
hogymint beteg vagyok a szerelemtől!«

⁹ Miben különb a kedvesed más kedvesénél,
te, legszebb a nők között?

Miben különb a kedvesed más kedvesénél,
hogyan ennyire kérlelsz minket?

¹⁰ A kedvesem fehér is, piros is,
ezer közül is kiválik.

¹¹ Feje színtiszta arany,
a haja, mint a pálma koronája,
fekete, mint a holló.

¹² Szemei, mint a galambok
a patak mellett:
tejben fürödnek,
bőséges vízfolyás mellett pihennek.

¹³ Orcái, mint a balzsamágak,
amelyek illatos füveket teremnek;
ajkai liliomok,
finom mirhától csepegnek.

¹⁴ Keze aranyhenger, tarzis-kővel kirakva;
teste elefántcsont zafírral borítva;

¹⁵ Lábai márványoszlopok, aranytalpon állnak;
termete, mint a Libanon, pompás, mint a cédrusok.

¹⁶ Szája merő édesség, ő maga egészen kíváncsú,
ilyen a kedvesem, ilyen a szerelmem,
Jeruzsálem leányai!

6 ¹ Merre szokott kedvesed járni,

te, legszebb a nők között?
Hová szokott kedvesed betérni,
hogyan veled együtt keressük?

² Kedvesem a kertjébe szokott menni,
a balzsamágakhoz,
hogyan élvezze a kertet,
és liliomot szedjen.

³ Én a kedvesemé vagyok, s a kedvesem az enyém,
s ő élvezi a liliomokat.

⁴ Szép vagy, kedvesem,
aranyos, bájos, mint Jeruzsálem,

félelmetes, mint a csatarendben álló tábor!

⁵ Fordítsd el rólam szemeidet,
mert zavarba ejtenek!

Hajad, mint a kecskenyáj,
amely Gileádról alászáll.

⁶ Fogaid, mint a juhnyáj,
amely kijön a fürdőből;
ikreket szül mindegyik,
meddő egy sincs közöttük.

⁷ Halántékod, mint a gránátalmaszelet,
a fátyolod mögött.

⁸ Hatvanan vannak a királynék,
nyolcvanan a feleségek,
s a leányok szám nélkül vannak,

⁹ de egy a galambom, a szeplőtlenem,
egyetlene anyjának, kedveltje szülőjének.

Látják őt a leányok, és boldognak hirdetik,
a királynék, a feleségek, és magasztalják:

¹⁰ »Ki az, aki felbukkan, mint a hajnal pírja,
szép, mint a hold, tiszta, mint a nap,
félelmetes, mint a csatarendben álló tábor?«

¹¹ Lementem a dióskertbe
nézni a völgynek rügyeit,
nézni, kihajtott-e a szőlő,
virágzik-e a gránátalma.

¹² És váratlanul zavarba jött lelkem
Aminádáb négyesfogatai miatt.

7 ¹ Perdülj, perdülj, Szulamit!
Perdülj, perdülj! Hadd nézzünk!
Mit akartok nézni Szulamiton?
Csak nem a tábori körtáncot?

² Milyen kecsesek lépteid
saruidban, fejedelmi leányzó!
Csípőd hajlása, mint a nyaklánc,
mely művészkezek alkotása.

³ Köldököd kerekded csésze,
sohase legyen kevert bor híján!

Hasad olyan, mint a búzarakás,
melyet liliom szegélyez.

⁴ Két melled olyan,
mint a gazella két ikerfia.

⁵ A nyakad, mint elefántcsont torony,
szemeid, mint Hesebon tavai
a népes város kapujánál;
orrod, mint a Libanon tornya,
amely Damaszkusz felé tekint.

⁶ Fejed, mint a Kármel,
fejed haja, mint a bíbor,
omló hullámai királyt fűznek rabláncra.

⁷ De szép vagy, milyen bájos,
te kedves, te gyönyörűséggel teljes!

⁸ Termeted pálmafához hasonló,
és melleid datolyafürthöz.

⁹ Azt mondtam magamban: »Felmegyek a pálmafára,
és gyümölcse után nyúlok.«
Olyanok legyenek nékem melleid, mint annak fürtjei,
és szád lehelete, mint az alma illata,

¹⁰ a szád legyen bor a legjavából,
méltó arra, hogy kedvesem igya,
hogy ajkával és fogával érintse!

¹¹ A kedvesemé vagyok én,
ő meg utánam eped.

¹² Jöjj, kedvesem! Menjünk a mezőre,
szálljunk meg a tanyákon:

¹³ reggel menjünk a szőlőkbe,
lássuk, kihajtott-e már a szőlő,
kinyílt-e a virágja,
virágban áll-e a gránátalma?
Ott adom neked szerelmemet!

¹⁴ A mandragórák illatot árasztanak,
s ajtónk előtt mindenféle pompás gyümölcs;
frisset is, régít is
tettem el számodra, kedvesem!

8 ¹ Bár testvérem lennél,
aki anyám keblén szopott!
Akkor, ha az utcán rádtalálnék, megcsókolnálak,
és senki sem vetne meg érte engem.

² Magammal vinnélek, elvezetnélek
anyám házába, aki nevelt engem,
itatnálak fűszeres borral,
gránátalmáim mustjával.

³ Balja a fejem alatt nyugszik,
és jobbjaival átölel engem.

⁴ Kérlek titeket, Jeruzsálem leányai!
Fel ne költsétek, fel ne riasszátok kedvesemet,
amíg csak maga nem akarja!

⁵ Ki az, aki feljön a pusztából
gyönyörtől aléltan, kedvesére támaszkodva?
Az almafa alatt keltettelek föl:
itt szült téged anyád,
itt hozott a világra édesanyád.

⁶ Tégy engem, mint pecsétgyűrűt a szívedre,
mint pecsétnyomót a karodra,
mert erős a szerelem, mint a halál,
és könyörtelen a féltés, mint az alvilág,
a szikrája izzó, tüzes szikra!

⁷ Tengernyi víz sem tudja eloltani a szerelmet,
folyamok sem tudják elsodorni;
ha valaki a háza egész vagyonát adja a szerelemért,
vajon lenézik-e érte?

⁸ Van nekünk egy kis hígunk,
nincs még neki keble,
mit is tegyünk kishígunkkal,
ha majd kezét kérik?

⁹ Legyen fal, s építsünk ezüst ormot föléje;
legyen ajtó, s borítsuk be cédruslapokkal!

¹⁰ Fal vagyok, de melleim már tornyok,
ezért lettem kíváncsú a szemében.

¹¹ Szőlője volt Salamonnak Baál-Hamónban,
s rábízta azt a csőszökre;

terméséért ezer ezüstöt bárki is megadhat.

¹² Az én szőlőm itt egészen az enyém;
te, Salamon, az ezret csak tartsd meg magadnak,
s kétszázat adj annak, akik őrzik gyümölcsét!

¹³ Ki a kertekben laksz, s barátok lesik szavadat:
hadd halljam hangodat!

¹⁴ Fuss, kedvesem! Tégy úgy, mint a gazella,
mint a szarvasborjú a balzsamos hegyeken!

A BÖLCSESSÉG KÖNYVE

ÚJ ÉLET A BÖLCSESSÉG ÁLTAL: 1,1-6,21

Bölcs 1 Buzdítás az igaz életre

- ¹ Szeressétek az igazságot, ti föld bírái!
Gondoljatok az Úrra jó lélekkel,
keressétek őt szívetek egyszerűségében,
- ² mert azok találnak rá, akik nem kísértik,
s azoknak nyilvánítja ki magát, akik bíznak benne!
- ³ Az aljas gondolatok ugyanis eltávolítanak Istentől,
s a próbára tett hatalom megfeddi a balgákat.
- ⁴ Mert nem tér a bölcsesség gonosz szándékú lélekbe,
és nem lakik bűnnek adózó testben.
- ⁵ Hisz a fegyelem szent lelke menekül a hamisságtól,
távol tartja magát az esztelen gondolatoktól,
és visszariad, ha igaztalanság közelít.
- ⁶ A bölcsesség emberbarát lélek ugyan,
de nem hagyja büntetlenül a káromló ajkának vétkét,
mert Isten az ember veséit kutatja,
a szívét jól megvizsgálja,
és nyelvét meghallgatja.
- ⁷ Az Úr lelke ugyanis betölti a földkerekséget,
s aki egybefogja a mindenséget, az tud is minden szóról!
- ⁸ Ezért senki sem maradhat rejtve, aki igaztalant beszél,
nem kerüli el azt a büntető igazság,
- ⁹ mert az istentelennek számot kell adnia fondorlataiért,
és beszédeinek híre eljut az Istenhez,
hogy gonoszságai elvegyék büntetésüket.
- ¹⁰ Hisz mindent meghall a féltékeny fül,
s a zúgolódás moraja nem marad rejtve!
- ¹¹ Kerüljétek tehát a hasztalan zúgolódást,
s óvjátok nyelveteket a rágalomtól,
mert beszéd titokban sem hangzik el büntetlenül,
s a hazug száj megöli a lelket.
- ¹² Ne törjétek magatokat a halál után tévelygő életetekkel,
ne sietessétek romlásokat kezetek munkájával!
- ¹³ Hisz Isten nem alkotta a halált,

és nem leli örömét az élők vesztén.

¹⁴ Azért teremtett mindent, hogy legyen,
s a földkerekség nemzedékeit gyógyulásra szánta.
Nincs meg bennük a romlás mérge,
és nincs a földön az alvilág országa!

¹⁵ Az igazság ugyanis örök és halhatatlan.

A gonoszok üzelmei ¹⁶ A gonoszok azonban kézzel és szóval
magukhoz édesgetik a halált,
a barátjuknak hiszik, sorvadnak utána,
szövetségre lépnek vele,
és méltók is arra, hogy martalékává legyenek.

Bölcs 2 ¹ Tévesen vélekedve azt mondják egymásnak:

»Rövid az életünk ideje és szomorú,
nincsen orvosság az ember halála ellen,
és nincs, akiről tudnák, hogy visszajött az alvilágból.

² Mert semmiből lettünk
és majd olyanok leszünk, mintha nem is lettünk volna,
mert csak füst az éltető lehelet orrunkban,
s a gondolat csak szikra szívünk lüktetésére:
³ ha ez elalszik, testünk hamuvá lesz,
a lélek pedig elszáll, mint lenge szellő.

⁴ Idő múltán elfelejtik nevünket is,
és senki sem gondol többé tetteinkre.
Életünk elmúlik, ahogy a felhő szertefoszlik,
eloszlik mint a köd, melyet a nap sugara elűz,
és a melege földre sújt.

⁵ Olyan az életünk, mint az árnyék vonulása,
és végünkből nincs visszatérés,
mert le van pecsételve az,
és nem tér vissza senki sem.

⁶ Rajta tehát! Éljük a jelen javakkal,
élvezzük a teremtést sietve, míg fiatalok vagyunk!

⁷ Töltekezzünk pompás borral és mirhával,
ne menjünk el az évszak virágai mellett!

⁸ Koszorúzzuk magunkat rózsákkal, mielőtt elhervadnának,
ne maradjon rét kicsapongásunktól érintetlen!

⁹ Egyikünk se vonja ki magát tobzódásunkból,

mindenütt rakjuk le vígságunk jeleit,
 mert ez a mi osztályrészünk, ez a mi sorsunk!
¹⁰ Nyomjuk el a szegény igazat,
 ne kíméljük az özvegyet,
 és ne tekintsünk a koros aggastyán ősz hajára!
¹¹ Erőnk legyen az igazság mércéje,
 mert ami gyenge, az haszontalan!
¹² Leselkedjünk tehát az igazra, mert az utunkban áll,
 és ellenkezik tetteinkkel,
 törvényszegést vet a szemünkre,
 s megszól, hogy vétettünk a tisztesség ellen.
¹³ Azzal kérkedik, hogy nála van az Isten ismerete,
 és Isten gyermekének mondja magát.
¹⁴ Nézeteinknek ő a vádlója,
¹⁵ még az is terhes nekünk, ha látjuk őt,
 mert élete másokétól különbözik,
 és ösvényei egészen különösek.
¹⁶ Ő komolytalannak néz minket,
 tartózkodik útjainktól, mint a szennytől,
 s boldognak hirdeti az igazak végét,
 és azzal dicsekszik, hogy Isten az ő atyja.
¹⁷ Lássuk tehát, igazak-e beszédei?
 Tegyük próbára, mi lesz majd vele,
 tudjuk meg, milyen lesz a vége!
¹⁸ Mert ha az igaz Isten gyermeke, akkor ő meg is óvja,
 és kiragadja ellenségei kezéből.
¹⁹ Tegyük őt próbára szidalommal, kínzással,
 hogy megismerjük szelídségét,
 és kipróbáljuk állhatatosságát!
²⁰ Ítéljük őt gyalázatos halálra,
 mert – amint mondja – oltalomban részesül!«
²¹ Így gondolják ők, de tévednek,
 mert gonoszságuk vakká tette őket.
²² Nem ismerik Isten titkait,
 nem remélik a jóság bérét,
 és nem tekintik a szeplőtelen lelkek jutalmát.
²³ Isten ugyanis halhatatlannak teremtette az embert,

és saját hasonlóságára és képére alkotta,
24 a halál pedig a sátán irigységéből jött a világba,
és követik őt azok, akik az ő oldalán vannak.

Bölcs 3 Az igazak és a gonoszok túlvilági sorsa

1 Az igazak lelkei azonban Isten kezében vannak,
s a halál kínja nem éri őket.
2 Úgy látszott a balgák szemében, hogy meghaltak,
távozásukat balsorsnak vélték,
3 és végső romlásnak, hogy elmentek tőlünk,
ők azonban békességben vannak,
4 ha kint szenvedtek is az emberek szemében,
reményük halhatatlansággal teljes,
5 kevés fenyítés után nagy javakban van részük,
mert Isten próbára tette,
és magához méltóknak találta őket.
6 Megvizsgálta őket, mint az aranyat a kohóban,
és elfogadta őket egészen eléggő áldozatul.
Látogatásuk idején pedig
7 az igazak felragyognak,
olyanok lesznek, mint a szikra,
amely a nádasban tovaterjed,
8 ítélkeznek nemzeteken, és uralkodnak népeken,
s az Úr lesz a királyuk örökké.
9 A benne bízók megértik az igazságot,
s a hívek kitartanak mellette szeretetben,
mert választottjai kegyben és békességben részesülnek.
10 A gonoszok pedig gondolataik szerint bűnhődnek,
mivel lenézték az igazat, és eltávoztak az Úrtól.
11 Mert aki a bölcsességet és fegyelmet megveti, boldogtalan.
A reményük hiú, fáradságuk hasztalan,
és munkájuk hiábavaló,
12 asszonyaik esztelenek, gyermekeik gonoszak,
13 és nemzetségük elátkozott.

Gyermektelen igazak– sokgyermekes gonoszok

Boldog a magtalan, ha szeplő nincs benne,
ha bűnös ágyról nem tudott,
és lesz gyümölcse az igaz lelkek látogatásakor.

¹⁴ Boldog az eunuch is,
aki nem követett el kezével törvénysértést,
és nem eszelt ki gonosz dolgot Isten ellen,
mert elveszi a hűség kiváló jutalmát,
s a legkedvesebb osztályrészt Isten templomában.
¹⁵ Mert a nemes törekvések gyümölcse dicsőséges,
s a bölcsesség gyökere el nem pusztul.
¹⁶ A házasságtörők gyermekei azonban nem boldogulnak,
s a törvénytelen ágnak ivadéka elpusztul.
¹⁷ Ha hosszú is az életük, becsületük nincsen,
és öregkoruk végül tisztesség híjával lesz.
¹⁸ Ha pedig előbb meghalnak, nincsen reményük,
sem vigaszuk a törvénykezés napján,
¹⁹ mert igaztalan nemzedéknek gonosz a vége!

Bölcs 4 ¹ De szép a tiszta nemzedék dicsőségében,

mert halhatatlan az emlékezete,
és ismert Isten és ember előtt.

² Ha jelen van, utánozzák,
ha távozott, visszakívánják.

Koszorúval a fején,
győztesként vonul fel az örökkévalóságba,
miután elnyerte a szeplőtelen viadalok jutalmát.

³ De nincs haszon az istentelenek népes gyermekrajában,
a fattyúhajtás nem bocsátja mélyre gyökerét,
és nem tesz szert szilárd alapra,

⁴ mert ha ideig-óráig burjánzik is ága,
gyenge lévén, a szél megingatja,
s a vihar ereje gyökerestül kitépi.

⁵ A fejletlen hajtások letöredeznek,
a gyümölcsük élvezhetetlen, fanyar ízű,
és semmi hasznát sem lehet venni,

⁶ mert a törvénytelen együttlétből sarjadt gyermekek
a bűnözés tanúi szüleik ellen ítéletük idején.

Az igazak rövid élete – a gonoszok hosszú élete

⁷ Az igaz azonban, haljon meg bár idő előtt, nyugalomra talál.

⁸ Mert a tisztas aggkort nem a hosszú élet adja,
és nem az évek száma méri,

inkább az ember bölcsessége az igazi ősz haj,
9 s a szeplőtelen élet az igazi aggkor.
10 Mivel kedvessé lett Isten előtt, szeretetet talált,
és ő elvitte, mert bűnösök között töltötte életét,
11 elragadta, hogy a gonoszság meg ne rontsa elméjét,
s az álnokság meg ne tévessze lelkét.
12 Mert a könnyelműség igézete homályba burkolja a jót,
s a csapongó szenvedély megrontja az ártatlan szívet.
13 Mivel hamar tökéletessé lett, hosszú időt töltött be.
14 Mert lelke kedves volt Isten előtt,
sietve kiragadta őt a gonoszság közepéből.
A népek látták, de meg nem értették,
és nem vették szívükre azt,
15 hogy Isten kegyelme és irgalma vár szentjeire,
és irgalmas látogatása választottjaira.
16 Az igaz azonban, ha meghalt,
megítéli az életben maradt gonoszokat,
s a hamar tökéletessé lett ifjúkor
a bűnös hosszú életét.
17 Látják ugyanis a bölcsnek végét,
de nem értik, mit rendelt felőle Isten,
és miért helyezte őt az Úr biztonságba.
18 Látják őt és lenézik,
az Úr azonban kineveti őket.
19 Ők pedig becstelen hullává lesznek,
és gyalázatban lesz részük a holtak közt örökre,
mert ő letaszítja az ilyen gőgösöket,
hogy meg sem mukkannak,
és ledönti őket alapjukról.
Végső pusztulásra jutnak és nyögnek,
emlékük pedig elenyészik.

Gonoszok és igazak a végítéleten

20 Remegve jönnek elő, amikor bűneiket számon kérik,
és törvényszegéseik vádlókként lépnek fel ellenük.

Bölcs 5 ¹ Akkor az igazak nagy bátorsággal állnak azok ellenébe,
akik sanyargatták őket, és hiábavalónak gondolták fáradságukat.
² Amikor ezt látják, iszonyú félelem rendíti meg őket,

s elámulnak a nem várt, hirtelen üdvösség miatt.

³ Bánkódva mondják majd egymásnak,
s elfogódott szívvel sóhajtoznak:

⁴ »Ezek azok, akiken egykor nevettünk,
akikből csúfot úztünk!

Mi, ostobák, életüket örültségnek
és végüket dicstelennek véltük.

⁵ Íme, mint számolják őket Isten fiai közé,
s a szentek között van részük!

⁶ Valóban, letértünk az igazság útjáról,
az igazság világa nem fénylett nekünk,
s az értelem napja nem kelt fel számunkra!

⁷ Az igazságtalanság és romlás útjain elfáradtunk,
bejártunk kietlen utakat,
az Úr útjáról azonban nem tudtunk.

⁸ Mi hasznát láttuk a gőgnek?
És mit nyertünk, ha a gazdagsággal kérkedtünk?

⁹ Mindez elmúlt, mint az árnyék,
mint a szálló mendemonda,

¹⁰ mint a hajó, amely a hullámozó vizet átszeli,
amelynek, ha elhaladt, nem találni nyomát,
sem gerince ösvényét a habokon,

¹¹ és mint a légben szálló madár,
amelynek nem lehet meglegelni útja nyomát,
mert a lenge levegőn suhogó szárnyakkal csapkodva
erővel hasít utat a légben,
és szárnyát lebbentve tovarepül,

s utána útjának semmi nyoma sem marad,

¹² vagy mint ahogy a célba lőtt nyíl után,
az átszelt levegő rögtön ismét összefolyik,
úgyhogy nem lehet látni pályáját:

¹³ éppígy mi is, alighogy megszülettünk, máris elenyéztünk,
s az erény semmi nyomát sem tudtuk felmutatni,
sőt elemésztett minket gonoszságunk!«

¹⁴ Valóban, a gonosz reménye olyan,
mint a szélfúttá pehely,
mint a könnyű hab, amelyet vihar kerget,

mint a füst, amelyet a szél elosztat,
 s mint az egynapos átutazó vendég emléke!
¹⁵ Az igazak ellenben örökké élnek,
 és jutalmuk az Úrnál van,
 gondjuk viselése a Magasságbelinél;
¹⁶ ezért nyerik el az ékesség országát
 s a szépség koronáját az Úr kezéből,
 mert jobbjával betakarja,
 és szentséges karjával megvédi őket.
¹⁷ Felveszi fegyverzetül haragvó indulatát
 és felfegyverzi a teremtest az ellenség megtorlására,
¹⁸ felölti mellvértnek az igazságosságot,
 és sisak gyanánt felteszi a kemény ítéletet;
¹⁹ felveszi győzhetetlen pajzsul a szentséget,
²⁰ és dárdájává élesíti a bösz haragot.
 Vele együtt a világ is harcba száll az esztelenek ellen,
²¹ elröppennek a villámok jól találó nyilai,
 s a felhőkből, mint jól kivont íjból szállnak,
 és biztosan a célba csapódnak.
²² Belőlük, mint parittyából haragos jégkövek röpülnek,
 felzúdul ellenük a tenger vize,
 s a folyók háborogva elöntik őket.
²³ Hatalmas vihar kel fel ellenük,
 és mint a forgószél, szétszórja őket,
 igazságtalanságuk pusztává teszi az egész földet,
 s a gonoszság felforgatja a hatalmasok trónját.

Bölcs 6 A bölcsesség keresése

¹ Hallgassatok tehát, királyok és értsetek!
 Okuljatok, akik kormányozzátok a föld határait!
² Figyeljete ti, akik sokaság fölött uralkodtok,
 és népek nagy számával hivalkodtok!
³ Mert az Úrtól nyertétek a hatalmat,
 s a Fölségestől az uralmat,
 aki számonkéri tetteiteket,
 és kifürkészi terveiteket;
⁴ mert, noha országa szolgálai vagytok,
 nem ítéltetek igazul,

nem tartottátok meg az igazság törvényét,
és nem jártatok Isten akarata szerint.

⁵ Iszonyúan és hamar megjelenik nektek,
mert szigorú ítélet vár a hatalmon levőkre!

⁶ A kicsiny ugyanis irgalmat talál,
de kemény fenyítés vár a hatalmasokra,
⁷ mert Isten nem tart senki személyétől,
és nem fél senki rangjától,
hisz a kicsinyt is, a nagyot is ő alkotta,
s egyaránt viseli gondját mindegyiknek.

⁸ Az erősekre azonban szigorúbb vizsgálat vár!

⁹ Hozzátok szól tehát szavam, ti királyok,
hogy bölcsességet tanuljatok, és el ne essetek!

¹⁰ Mert, akik az igazságot igazságban megtartják,
igazzá lesznek,
s akik megtanulják, védelmezőre találnak.

¹¹ Kívánjátok tehát szavaimat,
vágyódjatok utánuk, és okulásban lesz részetek!

¹² Ragyogó a bölcsesség és hervadhatatlan,
és könnyen meglátják azok, akik szeretik;
akik keresik, meg is találják.

¹³ Eléje megy azoknak, akik vágyódnak utána,
s előre megmutatja nekik magát.

¹⁴ Aki kora hajnalban keresi, nem kell, hogy fáradjon,
mert a portáján ülve találja.

¹⁵ Róla elmélkedni tökéletes okosság,
aki érte virraszt, csakhamar gond nélkül lesz,

¹⁶ mert ő maga jár körül,
s felkeresi azokat, akik hozzá méltók,
vidáman jelenik meg nekik az utakon,
és minden gondolatban találkozik velük.

¹⁷ Kezdeté a legőszintébb vágy az okulás után,
¹⁸ az okulásra irányuló gond pedig szeretet,
a szeretet pedig törvényeinek teljesítése,
a törvények megtartása pedig a halhatatlanság teljessége,

¹⁹ a halhatatlanság pedig közel hoz Istenhez,
²⁰ a bölcsesség kívánása tehát elvezet az örök uralomhoz.

21 Ha tehát kedvetekre van
a trón s a jogar, ti népek fejedelmei,
szeressétek a bölcsességet,
hogy örökké országolhassatok!

A BÖLCSESSÉG LÉNYEGE ÉS HASZNA: 6,22-8,18

Bevezetés 22 Hogy mi a bölcsesség
és hogyan keletkezett, íme, hirdetem,
nem rejtem el előttem Isten titkait,
megvizsgálom a teremtés kezdetétől fogva,
napvilágra hozom ismeretét,
és nem hallgatom el az igazságot.

23 Nem járok a sápadt irigységgel,
mert annak nincs köze a bölcsességhez.

24 A bölcsék nagy száma javára van a világnak,
s az értelmes király erőssége a népnek.

25 Okuljatok tehát szavaimon,
majd hasznát látjátok!

Bölcs 7 A halandó ember

1 Hisz én csak halandó ember vagyok,
hasonló a többihez,
ivadéka a földből alkotott elsőnek.

Anyám méhében formálódtam én is testté,
2 tíz hó folyamán álltam össze a vérben,
a férfi magvából, az egyesülés gyönyöréből.

3 Születésem után én is a közös levegőt szívtam,
ugyanolyan földre estem, mint mások,
első szavam sírás volt, mint a többieké.

4 Pólyában neveltek sok vesződséggel,

5 mert a királyok közül egy sem kezdte másképp az életét.

6 Mindenki számára egy a belépés az életbe, s egy a távozás!

A bölcsesség Isten adománya

7 Ezért könyörögtem,
és okosság adatott nekem,
imádkoztam, és eljött hozzám a bölcsesség lelke.

8 Többre becsültem azt országnál és trónnál,
s a gazdagságot hozzá mérve semminek tartottam,

⁹ nem tettem vele egy sorba drágakövet,
mert minden arany hozzá képest csak kevés homok,
s az ezüst mellette csupán sárnak számít.

¹⁰ Egészségnél, szépségnél jobban szerettem,
s eltökéltem, hogy világosságul használom,
mert a fénye soha el nem alszik.

¹¹ De vele együtt a többi jó is hozzám jött,
és mérhetetlen gazdagság volt a kezében.

¹² Én pedig örvendtem mindnek,
mivel a bölcsesség volt a vezérük,
de nem tudtam, hogy mindezeknek ő az anyja!

¹³ Családság nélkül sajátítottam el,
és irigység nélkül adom tovább.

Nem rejtem el gazdagságát,

¹⁴ mert kifogyhatatlan kincs az az embernek.
Akik vele éltek, megszerezték Isten barátságát,
mert a fegyelem adományai ajánlották őket.

Könyörgés a bölcsesség adományáért

¹⁵ Nekem pedig adja meg Isten,
hogy bölcsen beszéljek,
és gondolkodjam ahhoz méltón, aminek részese lettem,
mivel ő a bölcsesség útmutatója,
s egyben a bölcsék irányítója,

¹⁶ hisz kezében vagyunk mi is, meg szavaink is,
és minden értelmesség, ügyesség és fegyelem.

¹⁷ Mert ő adta nekem a dolgok igaz tudását,
hogy értsem a világ szerkezetét, az elemek erejét,

¹⁸ az idők elejét, végét és közepét,
a napfordulat változását, az évszakok váltakozását,

¹⁹ az évek körforgását, a csillagok állását,

²⁰ az állatok természetét, a vadállatok dühét,

a szelek erejét, az emberek gondolkodását,
a növények különféleségét, a gyökerek erejét.

²¹ Ami rejtve van s ami látható, megismertem,
mert a mindenség művésze, a bölcsesség, megtanított rá!

A bölcsesség mibenléte

²² Benne ugyanis lélek van:
értelmes és szent,
egyetlen, sokféle és finom,
ékesen szóló, gyors és szeplőtelen,
biztos, kellemes, jót kedvelő és éles,
²³ akadályt nem ismerő, jótékony,
emberbarát, kegyes, állhatatos, szilárd,
minden erővel teljes, mindent látó,
minden szellemen átható,
az értelmeseken, tisztákon, legfinomabbakon.
²⁴ Mert minden gyorsnál gyorsabb a bölcsesség,
tisztaságánál fogva mindenben áthatol,
²⁵ mert Isten erejének lehelete,
s a mindenható Isten dicsőségének tiszta csordulása.
Nincs benne semmi szenny,
²⁶ mert az örök világosság kisugárzása,
Isten fölségének szeplőtelen tükre
és jóságának képmása.
²⁷ Bár egymagában van, mindent megtehet,
bár egyedül marad, mindent megújít,
nemzedékről-nemzedékre betér a szentek lelkébe,
s őket Isten barátaivá és prófétákká avatja.
²⁸ Mert Isten csak azt szereti,
aki a bölcsesség bizalmasa,
²⁹ mivel az ékebb a napnál
és minden csillagképnél,
a fényhez hasonlítva különb annál is,
³⁰ mert azt felváltja az éjjel,
a bölcsességen azonban nem vesz erőt a gonoszság!

Bölcs 8 ¹ Elér tehát erejével egyik határtól a másikig,
s a mindenséget üdvösen igazgatja.

A bölcsesség az erények forrása

² Őt szerettem
és kerestem ifjú koromtól,
s azon voltam, hogy kedvesemmé tegyem,
és szerelmes lettem szépségébe.

³ Nemes származásával dicsekszik,
mivel Istennel együtt lakik.
A mindenség Ura megkedvelte,
⁴ mert be van avatva Isten ismeretébe,
és műveiben ő a tanácsadója.
⁵ Ha pedig a gazdagság kívánatos az életben,
mi gazdagabb a mindeneket alkotó bölcsességnél?
⁶ Ha a megérzés sikerrel munkálkodik,
van-e a létezők között nála külön művész?
⁷ És ha valaki az igazságot kedveli,
fáradságának gyümölcsei kiváló erények,
mert megtanít mértéktartásra és okosságra,
igazságosságra és erősségre,
melyeknél hasznosabb nincs az életben az embereknek.
⁸ Ha pedig valaki gazdag tudást kíván:
ismeri ő a múltat, kifürkészi a jövőt,
ért a fordulatot beszédhez, a talányok megfejtéséhez,
előre tudja a jeleket s a csodákat,
a korok és idők végeit.

A bölcsesség hűségese társ

⁹ Eltökéltem tehát,
hogyan veszem életem társául,
mert tudtam, hogy tanácsot ad nekem a jóra,
és vigaszom lesz gondok és bánat közepette.
¹⁰ Dicsőségem lesz miatta a népek előtt,
bár ifjú vagyok, becsületem lesz az öregeknél.
¹¹ Az ítéletben elmésnek találják,
a hatalmasok elámulnak rajtam,
s a fejedelmek arca megcsodál engem.
¹² Ha hallgatok, megvárnak engem,
ha szólok, felfigyelnek;
ha még tovább beszélek, a szájukra teszik kezüket.
¹³ Ezenfelül általa halhatatlanságban lesz részem,
s örök emléket hagyok az utámnak jövőnek.
¹⁴ Népeket kormányzok, és nemzetek lesznek alattvalóim,
¹⁵ félelmetes fejedelmek rettegnek, ha rólam hallanak,
a nép között kegyesnek mutatkozom, és a harcban hősnek.

¹⁶ Megtérve otthonomba, kipihenem magamat oldalán,
mert nincs keserűség a társaságában,
nincsen bosszúság a vele való együttlétben,
csak vígság és öröm.

¹⁷ Mialatt ezeket magamban fontolgattam,
és szívemben meghánytam-vetettem,
hogyan halhatatlanság van a bölcsesség társaságában,
¹⁸ és nemes gyönyörűség a barátságában,
el nem fogyó gazdagság a keze fáradságában,
okulás a vele való szóváltásban,
és jó hírnév a vele való társalgásban,
körüljártam és kerestem, mint vehetném magamhoz.

SALAMON IMÁDSÁGA BÖLCSESSÉG A TÖRTÉNELEMBEN: 8,19-19,22

Ima a bölcsességért

Bevezetés

¹⁹ Bár széptermetű ifjú voltam,
és jó lélek jutott osztályrészemül,
²⁰ vagy inkább: mivel jó voltam,
hibátlan testbe érkeztem,
²¹ mégis láttam, hogy nem juthatok másként a birtokába,
csak akkor, ha Isten megadja,
– és már ez is bölcsesség volt:
tudni, hogy kinek az adománya az –,
azért az Úr elé járultam, kértem őt,
és szívem mélyéből így szóltam:

Bölcs 9 Ima a bölcsességért

¹ »Atyáim Istene, irgalom Ura,
aki szavaddal teremtetted mindeneneket,
² és bölcsességeddel alkottad az embert,
hogy uralkodjék a teremtményeken, amelyeket alkottál,
³ hogy igazgassa a földkerekséget szentségben és igazságban,
és egyenes lélekkel igazságot tegyen:
⁴ add meg nekem a veled együtt trónoló bölcsességet,
és ne zárj ki engem gyermekeid közül!
⁵ Hiszen szolgád vagyok, szolgálód gyermeke,

gyenge, rövidéltű ember,
elégtelen a jog s a törvények értésére.

⁶ Mert legyen bár valaki
mégoly tökéletes is az emberek fiai között,
a tőled eredő bölcsesség nélkül számba sem jöhet.

⁷ Te szemeltél ki engem néped királyává,
fiaid és leányaid bírójává,

⁸ te mondtad, hogy templomot építsek szent hegyeden,
és oltárt lakóhelyed városában,
hasonmását a szent sáornak,
amelyet kezdettől fogva készítettél.

⁹ Veled van bölcsességed, amely ismeri műveidet,
s amely jelen volt akkor is, amikor a világot teremtetted,
és tudja, mi kedves a szemed előtt,
és mi felel meg parancsaidnak.

¹⁰ Küldd el azt szent egedből,
dicsőiséged trónusától,
hogym velem legyen és velem munkálkodjék,
és megtudjam, mi kedves előtted!

¹¹ Mert ő mindezeket tudja és érti,
ezért józanul vezérel majd tetteimben,
és megőriz engem hatalmával.

¹² Akkor majd kedvesek lesznek cselekedeteim,
igazságban vezérlem népedet,
és méltó leszek atyám trónjára.

¹³ Mert melyik ember ismerheti Isten akaratát,
és ki tudná elgondolni, mit kíván Isten?

¹⁴ Hiszen a halandók gondolatai bártortalanok,
és terveink ingatagok,

¹⁵ mert a romlandó test teher a léleknek,
s a földi sátor lehúzza a sokat tűnődő elmét.

¹⁶ Alig sejtjük azokat, amik a földön vannak,
csak fáradsággal értjük meg azt, ami szemünk előtt van,
az égiet pedig ki tudná kifürkészni?

¹⁷ Ki ismerte meg akaratodat,
hacsak te nem adtál bölcsességet,
s el nem küldted szent lelket a magasból?

¹⁸ Így lettek egyenessé a földön levők útjai,
s így tanulták meg az emberek, mi tetszik neked,
hisz a bölcsesség által menekültek meg, Uram,
akik neked kezdettől fogva kedvesek voltak.«

A BÖLCSESSÉG HATALMA - HÉT PÉLDA : 10,1-11,4

Bölcs 10 Ádám ¹ Ez óvta meg azt, akit Isten először formált,

a földkerekség atyját,
amikor még csak ő volt megteremtve;
² ez vezette ki őt vétkéből,
és adott hatalmat neki, hogy minden fölött uralkodjon.

³ Tőle pártolt el haragjában az igaztalan,
azért pusztult el testvérgyilkos indulatában.

Noé ⁴ Mikor miatta özönvíz árasztotta el a földet,
ismét a bölcsesség mentette meg,
és vezérelte hitvány fa által az igazat.

Ábrahám ⁵ Miután a népek gonosz tervükre egybegyűltek,
ez találta és óvta meg az igazat,
hogy Isten előtt feddhetetlen legyen,
és erőssé tette fia szeretetével szemben.

Lót ⁶ Ez ragadta ki az igazat a gonoszok romlásakor,
mikor az Ötvárosra hulló tűz elől menekült,
⁷ gonoszságuk bizonyosága gyanánt ott van
a füstölgő sivár vidék,
az idétlen gyümölcsöt termő fák,
s a hitetlen lélek emlékéül álló sóoszlop.

⁸ Mivel mellőzték a bölcsesség útját,
nemcsak abban vallottak kárt, hogy a jót meg nem ismerték,
hanem balgaságuk emlékét is hátrahagyták az embereknek,
hogy el ne titkolhassák, amiben vétkeztek.

⁹ Hű szolgálait viszont a bölcsesség ragadta ki a szorongatásból.

Jákob ¹⁰ Egyenes úton vezérelte
a bátyja haragja elől menekülő igazat,
megmutatta neki Isten országát,
és megadta neki a szent dolgok ismeretét.
Vesződsége közepette jóléthez segítette,
és fáradságát bőséggel jutalmazta.

¹¹ Vele volt kizsákmányolóinak ármányával szemben,
és gazdagsághoz juttatta,

¹² megőrizte ellenségektől, megóvta üldözőktől,
és kemény viadalban neki juttatta a győzelmet,
hogyan belássa: a bölcsesség hatalmasabb mindennél.

József ¹³ Ez nem hagyta cserben az eladott igazat,
hanem megóvta a bűntől, leszállt vele a verembe,

¹⁴ és nem hagyta el a bilincsekben sem,
amíg meg nem hozta neki a kormánypalcát

s a hatalmat elnyomói fölött.

Meghazudtolta az ellene vádaskodókat,
és örök hírnevet szerzett neki.

Izrael népe ¹⁵ Ez ragadta ki a szent népet,

a feddhetetlen ivadékat,
az elnyomó nemzet hatalmából,

¹⁶ ez vonult be Isten szolgájának lelkébe,
mire ő csodákkal és jelekkel

állt ellen félelmes királyoknak.

¹⁷ Megadta az igazaknak kényszermunkájuk jutalmát,
csodás utakon vezérelte őket,

nappal lepel volt számukra, éjjel pedig csillagfény.

¹⁸ Átvitte őket a Vörös tengeren,

átvezette őket a nagy vízen,

¹⁹ ellenségeiket pedig a tengerbe merítette,
s a tenger mélységéből partra vetette.

Ezért az igazak kifosztották a gonoszokat,

²⁰ és énekkel dicsérték Uram, szent nevedet.

Egyetértve magasztalták győztes kezedet,

²¹ a bölcsesség ugyanis megnyitotta a némák száját,

s a gyermekek nyelvét ékesszólóvá tette.

Bölcs 11 ¹ Sikerre vezette vállalkozásaikat

szent próféta vezetése mellett:

² átkeltek lakatlan pusztaságon,
és sivár helyeken ütöttek sátrort.

³ Ellenálltak ellenségeknek,
s megbosszulták magukat ellenfeleiken.

⁴ Szomjúságukban segítségül hívtak Téged,

és vizet kaptak a meredek sziklából,
szomjukat oltották a kemény kőszáלבól.

ISTEN NÉPE ÉS ISTEN ELLENSÉGEI HÉT PÁRHUZAM : 11,5-19,22

Első párhuzam: a Nílus vize és a sziklából fakadó víz

⁵ Amivel ellenségeik bűnhődtek, amikor nem volt innivalójuk,
Izrael fiai annak bőségében örvendeztek,
⁶ s az nekik, amikor szűkölködtek, jótéteményül szolgált.
⁷ Mert a ki nem apadó folyó forrás vize helyett
embervért adtál a gonoszoknak.
⁸ Amíg azok megfogyatkoztak,
büntetésül a megölt kisdedekért,
ezeknek váratlanul bőséges vizet adtál,
⁹ és megmutattad az akkori szomjúsággal,
hogyan magasztalod fel a tieidet
és pusztítod el ellenségeiket.
¹⁰ Amikor ugyanis megpróbáltatás érte őket,
bár csak enyhe feddésben volt részük,
megtudták, milyen kínokat szenvedtek a harag sújtotta gonoszok.
¹¹ Azokat ugyanis, mint intő atya, próbára tetted,
ezeket pedig, mint szigorú király, kérdőre vontad és elkárhoztattad.
¹² Távol tőlük és jelenlétükben egyaránt kint szenvedtek,
¹³ mert kétszeres bánat fogta el őket,
és sóhajtottak, amikor a múltakra emlékeztek,
¹⁴ mert amikor hallották, hogy az, ami nekik bűnhődés,
amazoknak javára szolgált, tudomást szereztek az Úrról,
és csodálták az események végét.

Első kitérés: Isten és a büntetés

¹⁵ Akit egykor gonoszul kitettek és gúnyolva elutasítottak,
azt az események végén megcsodálták;
szomjaztak ők, de nem úgy, mint az igazak!
¹⁶ Romlottságuk balga vélekedései miatt,
amelyektől félrevezetve esztelen csúszómászókat
és alávaló állatokat imádtak,
büntetésül esztelen állatok raját bocsátottad rájuk,
¹⁷ hogy megtudják: mindenki azzal bűnhődik,
ami által vétkezik.

¹⁸ Mert mindenható kezed,
amely a világot a forma nélküli anyagból teremtette,
küldhetett volna ellenük medvét,
bősz oroszlánt seregestől,
¹⁹ vagy újfajta ismeretlen, dühös fenevadakat,
amelyek tüzes párát lehelnek, sistergő gőzt fújnak,
vagy szemükből rémes szikrát szórnak,
²⁰ amelyek nemcsak ártással tudták volna őket tönkretenni,
hanem pusztá látásuk is holtra rémítette volna őket.
²¹ De eleshettek volna akár egyetlen lehelettől,
üldözve saját tetteiktől,
elszélesztve hatalmad fuvallatától,
de te mindent mérték, szám és súly szerint rendeztél.
²² Csakis neked áll mindig módodban,
megmutatni nagy hatalmadat,
és ki tudna ellene szegülni karod erejének?
²³ Mert az egész világ olyan előtted,
mint a mérleg mutatója,
mint a földre hulló hajnali harmatcsepp,
²⁴ mégis könyörölsz mindenen, mert módodban áll minden,
s elnézed az emberek bűneit a bűnbánatért,
²⁵ mert szereted mindazt, ami van,
semmit sem utálsz abból, amit alkottál.
Mert ha gyűlöltél volna bármit is, meg sem teremtetted,
s meg sem alkottad volna.
²⁶ Hogy is maradhatna meg bármi, ha te nem akarnád,
és hogyan állhatna fenn, amit nem hívtál létre?
²⁷ Kímélsz mindent, mivel a tiéd, Uram,
s az élőben leled örömedet!

Bölcs 12 ¹ De jó, de kegyes a szellemed, Uram, mindenben!

² Ezért a tévelygőket megfedded egy keveset,
vétkeikért megdorgáld őket, és lelkükre kötöd,
hogy a gonoszágtól elfordulva benned higgyenek, Uram!
³ Így szent földed régi lakóitól is iszonyodtál ugyan,
⁴ mert utálatos dolgokat műveltek előtted:
varázslást és förtelmes áldozatokat;
⁵ kegyetlenül megölték gyermekeiket,

emberek belső részeit falták és vért szürcsöltek,
amikor mint beavatottak titkos ünnepséget ültek.

⁶ A gyámoltalan teremtések gyilkos szülőit
el akartad ugyan emészteni atyáink keze által,
⁷ hogy a föld, amely előtted mindennél kedvesebb,
Isten gyermekeiben méltó telepeseket nyerjen,
⁸ de még őket is megkímélted, hisz ők is emberek,
és seregéd előőrse gyanánt darazsakat küldtél,
hogy apránként irtsák ki őket.

⁹ Nem mintha nem lett volna erőd,
haddal vetni az igazak alá a gonoszokat,
félelmes vadakkal, vagy egy kemény igével
egyszeriben kiirtani őket.

¹⁰ Mégis apránként büntetted őket,
hogy alkalmat adj bűnbánatra,
bár tudtad, hogy gonosz volt eredetük,
a romlottságuk velük született,
és gondolkodásuk soha meg nem változik,
¹¹ hisz istentelen fajzat voltak kezdetől fogva!

Nem kellett tartanod senkitől sem,
amikor büntetlenül hagytad bűneiket,
¹² hisz ki mondhatná neked: »Mit cselekedtél?«
Vagy ki szegülhetne ellen ítéletednek?
Ki léphet fel ellened, mint az igaztalan emberek védője,
és ki illethet váddal, ha elpusztulnak népek, melyeket alkottál?

¹³ Hisz nincsen kívüled Isten,
aki gondját viselné a mindenségnek,
hogy bizonyítanod kellene: nem ítéltél hamisan.

¹⁴ Nem vonhat kérdőre sem király, sem fejedelem
azokért, akiket elveszítettél.

¹⁵ Mert igaz vagy, mindent igazságban intézel,
úgy ítélsz, hogy nem illik hatalmadhoz
kárhoztatni azt is, aki büntetést nem érdemel.

¹⁶ Hiszen hatalmad az igazságosság alapja,
és mivel mindennek ura vagy, kész vagy mindent megkímélni.

¹⁷ Mutatsz ugyan erőt, ha kétségbe vonják hatalmad teljességét,
és büntetted azok merészségét, akik nem ismernek téged,

¹⁸ de fékezed hatalmadat, enyhén ítélsz,
és nagy kímélettel igazgatsz minket,
mert nálad van a hatalom gyakorlása, amikor csak akarod!
¹⁹ Ezzel a bánásmóddal pedig arra tanítottad népedet,
hogy az igaznak emberségesnek kell lennie,
és azzal a jó reménnyel töltötted el gyermekeidet,
hogy amikor ítélsz, alkalmat adsz a bűnök megbánására.
²⁰ Ha már szolgálid halálra szánt ellenségeit
ekkora kímélettel büntetted,
s időt és alkalmat adtál nekik,
hogy felhagyjanak a gonoszsággal,
²¹ mennyi gonddal ítéled akkor fiaidat,
amikor atyáiknak esküvel, sőt szövetséggel javakat ígértél!
²² Amíg tehát fenyítesz minket,
ellenségeinket sokszor korbácsolod,
hogy mi is, amikor ítélezünk, jószágodat meggondoljuk,
s az ítéleten irgalmadat remélhessük.
²³ Ezért azokat is, akik esztelen, gonosz életet éltek,
azzal gyötörted leginkább, amit imádtak,
²⁴ mert a tévelygés útjain túl messze jutottak,
amikor az állatok legsilányabbjait hitték isteneknek,
s úgy éltek, mint együgyű gyermekek.
²⁵ Ezért szégyenteljes büntetést bocsátottál rájuk,
mintha éretlen gyermekek lennének.
²⁶ Mivel pedig nem hajlottak sem megszegényítésre, sem korholásra,
Istenhez illő ítéletet tapasztaltak,
²⁷ mert amikor szenvedésük közben bosszankodva látták,
hogy azok által bűnhődnek, amiket isteneknek gondoltak,
felismerték, hogy ő az igaz Isten,
akiről azelőtt tagadták, hogy ismerik,
ezért jött el rájuk végső kárhozatuk!

Bölcs 13 Második kitérés: A bálványimádás balgasága

¹ Mert balgák mindazok az emberek, akikben nincs meg Isten ismerete,
akik nem tudták a látható javakból megismerni azt, aki van,
s a műveket szemlélve nem ismerték föl az alkotót,
² hanem a tüzet, vagy a szelet, vagy az iramló levegőt,
vagy a csillagok körét, vagy a víz áráját,

vagy a napot s a holdat tartották
világot kormányzó isteneknek.

³ Ha már ezeket isteneknek gondolták,
mert szépségük elbájolta őket,
tudhatták volna, mennyivel kiválóbb ezek ura,
hiszen a szépség szerzője alkotta mindezeket.

⁴ Ha pedig megcsodálták ezek erejét és tevékenységét,
megérthették volna, hogy alkotójuk még erősebb,

⁵ mert a teremtmények nagyságából, szépségéből
nyilván meg lehet ismerni azok teremtményét.

⁶ De ezek ellen még csak kevesebb a kifogás,
mert ők talán csak tévednek,
miközben Istent keresik, és meg akarják találni.

⁷ Amikor ugyanis alkotásaival foglalkoznak, s azokat vizsgálják,
megejti őket azok látása,
mert annyira szép, amit látni lehet!

⁸ Ezeknek azonban még sincs mentségük,

⁹ mert, ha tudásban annyira vitték,
hogyan tudták kutatni a világot,
ennek urát ugyan miért nem tudták előbb megtalálni?

¹⁰ De boldogtalanok azok, és holt dolgokba vetik reményüket,
akik emberi kéz művét hívják isteneknek,
a mesterséges alkotást aranyból, ezüstből, az állatok képeit,
vagy haszontalan követ, régi kéz munkáját.

¹¹ Így, amikor a fafaragó alkalmas törzset vág az erdőből,
gondosan lehántja egész kérgét,
majd hozzáértő szorgalommal

hasznos holmit készít az élet szolgálatára,

¹² a munka hulladékát étel készítésére fordítja,

¹³ ami pedig megmarad belőle, és semmire sem alkalmas:

a görbe és görccsökkal telenőtt fát
üres idejében szorgalmasan kifaragja,
gondos művészettel alakot ad neki,
és ember képére formálja,

¹⁴ vagy valami hitvány állathoz szabja.

Bevonja vörös agyaggal, pirosra keni pirosítóval,
és minden foltját befesti,

¹⁵ aztán hozzáillő hajlékot készít,
a falra illeszti és vassal megerősíti.
¹⁶ Tehát gondját viseli, hogy le ne essen,
mert tudja, hogy az nem tud magán segíteni,
hiszen csak képmás, és segítségre szorul.
¹⁷ Amikor pedig vagyonáért, gyermekeiért
és feleségéért fogadalmat tesz és imádkozik,
nem restell szólni ahhoz, ami lélek nélkül van,
¹⁸ az erőtlenséghez könyörög egészségért,
a holthoz esedezik életért,
s a gyámoltalanhoz fordul segítségért,
¹⁹ szerencsés utat kér attól, ami lábát sem tudja mozdítani,
keresetéért, munkájáért és minden ügye sikeréért
ahhoz könyörög, ami semmire sem képes.

Bölcs 14 ¹ Más viszont, aki tengerre indul,

és szilaj hullámokat készül átszelni,
fadarabhoz esedezik, amely törékenyebb,
mint a hajó, amely őt hordozza.
² Mert a haszonvágy eszelte ezt ki,
és hozzáértő ember bölcsessége építette,
³ s a te gondviselésed kormányozza, Atyánk,
mivel a tengeren is adtál utat,
és biztos ösvényt a hullámok között.
⁴ Megmutatod, hogy minden veszélytől meg tudod menteni
még azt is, aki jártasság nélkül száll tengerre.
⁵ Hogy bölcsességed művei parlagon ne heverjenek,
még a silány fára is rábízzák az emberek életüket,
hajón szelik át a habokat, és életben maradnak.
⁶ Már régebben is, amikor a gőgös óriások vesztüket lették,
a világ reménysége hajóra menekült,
és kezed irányítása mellett
átmentette a nemző magot az utókornak.
⁷ Mert áldott a fa, amely által igazság történik,
⁸ de átok éri a kézzel alkotott bálványt,
és azt is, aki készítette.
Az egyiket azért, mert megalkotta,
a másikat pedig, mert romlandó létére istennek hívták.

⁹ Egyaránt utálat Isten előtt
az istentelen és istentelen alkotása,
¹⁰ és készítőjével együtt a mű is bűnhődik.
¹¹ Ezért a pogányok bálványai ítélet alá esnek,
mert utálattá lettek Isten teremtményei közül,
kísértéssé lettek az emberek lelkének,
és törre a balgák lábának.
¹² Mert a hűtlenség kezdete a bálványképek gondolata,
kitalálásuk az élet rákfenéje.
¹³ Nem voltak ilyenek kezdettől fogva,
ezért nem is maradnak meg örökké.
¹⁴ Mivel az ember hivalkodása által jöttek a világra,
hirtelen elmúlás vár rájuk.
¹⁵ A keserű gyászban bánkódó atya ugyanis
a tőle váratlanul elragadott fia képmását készítette,
s azt, aki mint ember halt meg, most istenként tisztelte,
és alattvalói között szertartásokat és áldozatokat rendelt.
¹⁶ Idővel az istentelen szokás megszilárdult,
s e tévedést törvényként megtartották,
és uralkodók parancsára faragott képeket imádtak.
¹⁷ Akiket pedig az emberek
nem tudtak szemtől szembe tisztelni,
mert távol laktak tőlük,
azok képmását a távolból elhozták,
a királyról, akit tisztelni akartak,
hű képet készítettek,
hogy a távollevőnek olyan készséggel hízelegjenek,
mintha közöttük volna.
¹⁸ Tiszteletük ápolására pedig a művész becsvágya
olyanokat is ösztönzött, akik azt nem ismerték,
¹⁹ mert, hogy megbízója kedvében járjon,
azon fáradozott művészetével,
hogy a hasonlóságot minél hívebben kifejezze.
²⁰ A műalkotás szépségétől elbűvölt sokaság pedig
most már istennek tartotta,
akit kevéssel azelőtt mint embert tiszteltek.
²¹ Ekként vált az emberi élet kelepccéjévé,

hogya az emberek akár érzelem,
akár uralkodó előtt meghajolva,
a másra nem ruházható nevet kőnek vagy fának adták.
22 És nem érik be azzal,
hogya megtévedtek Isten ismeretében,
hanem a tudatlanság nagy háborúságában élnek,
és mindezt a sok rosszat még béke gyanánt magasztalják!
23 Mert amikor gyermekeiket feláldozzák,
vagy titkos szertartásokat végeznek,
s eszeveszett vad tivornyákat űznek,
24 nem ügyelnek sem az élet, sem a házasság tisztaságára,
az egyik a másikat irigységből megöli,
vagy házasságtöréssel keseríti.
25 Mindezek összekeverednek náluk,
vérengzés, gyilkosság, lopás és csalárdság,
vesztegetés, hűtlenség, lázadás és hamis eskü,
26 a jók zaklatása, a megfélemezés Istenről,
a lelkek fertőzése, természetellenes paráznaság,
a házasság állhatatlansága, házasságtörés és kicsapongás.
27 Mert a gyalázatos bálványok imádása
minden gonosznak oka, kezdete és bevégezése,
28 hisz vagy őrvölgnek jókedvükben, vagy hamisan jövendölnek,
vagy gonoszul élnek, vagy könnyelműen hamis esküt tesznek,
29 mert amikor lélek nélküli bálványokban bizakodnak,
nem tartanak a hamis eskü megtorlásától.
30 Ezért mind a kettőért méltán bűnhődnek:
azért, hogya bálványokra hagyatkozva,
Istenről hamisan vélekedtek,
és mert hamisan esküdtek,
csalárdul megvetve az igazságot;
31 mert nem azok hatalma, akikre esküt tettek,
hanem a bűnösöknek járó büntetés
követi mindig az igaztalanok botlását.

Bölcs 15 ¹ Te pedig, Istenünk, kegyes vagy és igaz,

türelmes, és elnézéssel intézel mindent!

² Még ha vétünk is, tieid vagyunk, hisz ismerjük hatalmadat,
de nem vétünk többé, mert tudjuk, hogya hozzád tartozunk!

³ Mert téged megismerni: tökéletes igazságosság,
és tudni igaz voltodat és hatalmadat:
gyökere a halhatatlanságnak.

⁴ Nem is ejtett minket tévedésbe
az emberek gonosz mesterségének e találmánya,
sem az árnyékoló festés haszontalan munkája,
a különféle színű faragott képmás,

⁵ amelynek látása vágyat kelt a balgában,
úgyhogy megkívánja a holt kép élettelen alakját.

⁶ Akik készítik, akik szeretik, s akik tisztelik őket,
azok a rosszat kedvelik és méltók,
hogyan ilyenekben legyen részük.

⁷ A fazekas is, miután a lágy agyagot fáradsággal meggyúrta,
edényt formál, mindegyiket használatunkra,
de ugyanabból az agyagból alakít
tisztas célra szolgáló edényeket
és ellenkező célra valókat.

Hogyan milyen legyen az edény használata,
a fazekas dolga azt eldönteni.

⁸ Így rosszra fecsérelt fáradsággal
istent készít abból az agyagból az,
aki kevéssel ezelőtt lett a földből,
és csakhamar visszatér oda, ahonnan vétetett,
amikor a kölcsönbe kapott lelket tőle visszakövetelik.

⁹ De nem gondol azzal, hogy el fogja hagyni ereje,
sem azzal, hogy élete rövid,
hanem versenyre kel arany- és ezüstművesekkel,
ércöntőkkel vetekszik,
és nagyra van azzal, hogy hamis dolgokat alkot.

¹⁰ Pedig hamu a szíve, és hitvány föld a reménye,
s élete értéktelenebb, mint az agyag,

¹¹ mert nem ismeri azt, aki őt alkotta,
aki tevékeny lelket lehelt belé,
s az élet leheletét bele ihlette.

¹² Hanem azt hiszi, hogy életünk játék csupán,
hogyan az ittlét hasznát hajtó vásár,
hogyan akárhonnan, még a rosszból is nyereséget kell húzni!

¹³ Pedig ő bárkinél jobban tudja, hogy vétkezik,
amikor földi anyagból törékeny edényt is, bálványt is készít.
¹⁴ Balgák mindnyájan,
és nyomorultabbak a korlátolt lelkénél
néped ellenségei és leigázói,
¹⁵ mert a pogányok minden bálványát istennek tartják,
holott azok sem szemüket nem használják, hogy lássanak,
sem orrukat, hogy lélegzetet vegyenek,
sem fülüket, hogy halljanak,
sem kezük ujjait, hogy tapintsanak,
és lábuk is lusta a járásra,
¹⁶ mert ember készítette őket,
s olyan formálta, aki az élet leheletét kölcsönbe kapta.
Mert egy ember sem alkothat magához hasonló istent,
¹⁷ halandó létére ugyanis
csak holtat tud készíteni igaztalan kézzel.
Hisz ő tökéletesebb azoknál, amiket imád,
mert neki – bár halandó – élete van, azoknak pedig nincs.
¹⁸ Még a legnyomorultabb állatokat is imádják,
mert a többivel összehasonlítva,
ostobaságban alábbvalók náluk.
¹⁹ De még szépséget sem lehet látni ezeken az állatokon.
nincs is részük Isten dicséretében s áldásában.

Bölcs 16 Második párhuzam: a békák és a fürjek

¹ Ezért méltán szenvedtek kínokat ilyenek által,
és lettek bestiák rajának prédája.
² Népeddel azonban a fenyítés helyett jót tettél,
és feltámadt étvágyuk csillapítására
rendkívüli csemegét: fürjet készítettél nekik eledelül,
³ úgyhogy amazok, amikor enni kívántak,
attól, amit láttak, s ami ellepte őket,
még rendes étvágyukat is elvesztették,
ezek viszont rövid nélkülözés után
még rendkívüli falathoz is jutottak.
⁴ Mert azokra, az elnyomókra,
könnyörtelen nélkülözésnek kellett köszöntenie,

ezeknek pedig meg kellett mutatni csupán,
milyen kínokat szenvedtek ellenségeik.

Harmadik párhuzam: a sáskák és a mérgeskígyók

⁵ Őket is fenyegette ugyan a vadállatok bősztühe,
amikor tekergő kígyók marásától pusztultak,
⁶ de nem tartott haragod mindvégig,
csak intés céljából félemlítetted meg őket egy kisé,
és megkapták menekvésük jelképét,
amely törvényed parancsára figyelmeztette őket.
⁷ Mert aki odafordult, nem az által gyógyult meg, amit látott,
hanem általad, mindenek megmentője által.
⁸ Ezzel is megmutattad ellenségeinknek,
hogy te vagy az, aki minden bajtól megszabadítasz.
⁹ Azokat ugyanis a sáskák és legyek csípése megölte,
és nem volt orvosság életük megmentésére,
mert rászolgáltak, hogy ilyenek által pusztuljanak;
¹⁰ fiadon ellenben még a mérges sárkányok marása sem fogott,
mert irgalmad segítségükre sietett, és meggyógyította őket.
¹¹ Megfenyítetted őket, hogy emlékezzenek parancsaidra,
és hamarosan meggyógyultak,
hogy azokról teljesen megfélelkezve
ne nélkülözzék segítségedet.
¹² Mert nem orvosolta őket sem gyógyfű, sem kenőcs,
csak a te igéd, Uram, amely mindent meggyógyít!
¹³ Mert te vagy, Uram, akinek hatalma van élet és halál fölött,
levezetsz az alvilág kapuihoz és újból felhozol.
¹⁴ Az ember ugyan ölni tud a gonosszággal,
de az élet elszállott leheletét nem hozhatja vissza,
s az elvett lelket nem hívhatja vissza többé.

Negyedik párhuzam: a jégeső és a manna

¹⁵ De a te kezéd elöl nem lehet menekülni!
¹⁶ Mert az istenteleneket, akik tagadták, hogy ismernek Téged,
erős karod ostromozta:
szokatlan zápor, jégeső, zivatar üldözte,
és tűz emésztette őket.
¹⁷ Ami pedig legcsodásabb volt:
a vízben, amely mindent elolt,

a tűz annál is inkább erőre kapott,
mert a teremtés az igazak megtorlója.

¹⁸ Néha megszelídült ugyan a tűz,
hogy az istentelenek ellen küldött állatok el ne égjenek,
s ők tulajdon szemükkel lássák,
hogy Isten ítélete üldözi őket,

¹⁹ máskor azonban a tűz szokatlan erővel
lobogott mindenfelől a vízben,
hogy a gonosz föld termését elpusztítsa.

²⁰ Népedet viszont angyalok eledelével tápláltad,
és fáradság nélkül készült kenyeret adtál nekik az égből,
amely minden gyönyörűséggel teljes, és minden íz édessége;
²¹ mert ajándékod megmutatta édességedet gyermekeid iránt,
úgyhogy az mindenki kívánságának megfelelt
és azzá változott, amit akartak.

²² A hó és jég ellenállt a tűz erejének, s el nem olvadt,
s megtudták, hogy a tűz, amely a jégesőben is égett,
és eső közben is villogott,
az ellenség termését tette tönkre.

²³ Ugyanakkor meg is feledkezett a saját erejéről,
hogy az igazak táplálékhoz jussanak.

²⁴ A természet ugyanis, amely neked, a teremtetőnek szolgál,
megfeszíti erejét a bűnösök fenyítésére,
de lecsillapodik, hogy jót tegyen azokkal, akik benned bíznak.

²⁵ Ezért akkor is, mindenné átváltozva,
a te mindeneket tápláló adományod szolgálatába állt,
úgy, amint azt a hozzád fordulók kívánták,
²⁶ hogy megtudják fiaid, kiket szerettél, Uram,
hogy nem a különféle fajtájú gyümölcs táplálja az embert,
hanem ígéd tartja meg azokat, akik benned bíznak.

²⁷ Mert amit a tűz el nem tudott emészteni,
kevés napsugártól melegítve hamar elolvadt,
²⁸ hogy mindenki megtudja: napkelte előtt kell áldani téged,
és virradatkor fordulni hozzád imával!

²⁹ A háládatlan reménye ugyanis elolvad, mint a téli dér,
s elfolyik, mint a víz, amelynek nem veszik hasznát.

Bölcs 17 Ötödik párhuzam: a sötétség és a tűzoszlop

- ¹ Mivel kifürkészhetetlenek a te ítéleteid, Uram,
és kimondhatatlanok igéid,
azért estek tévedésbe a bárdolatlan lelkek.
- ² Amíg ugyanis azt hitték a gonoszok,
hogy elnyomhatják a szent népet,
a sötétség és a hosszú éjjel bilincsei megkötözték őket,
úgyhogy tető alá zárva,
s az örök gondviseléstől számkivetve feküdtek.
- ³ Amíg azt hitték, hogy titkos bűneik mellett,
a feledés sötét leple alatt rejtve lehetnek,
elszéledtek, iszonyúan megdöbbenek,
és szörnyű ámulatukban megzavarodtak.
- ⁴ Még az őket befogadó zugban sem szabadultak a félelemtől,
mert rettenetes zaj háborgatta őket,
komor alakok jelentek meg előttük
és félemlítették meg őket.
- ⁵ Semmiféle tűznek sem volt számukra elegendő világító ereje,
de a csillagok lobogó fénye sem tudta e komor éjjelt beragyogni.
- ⁶ De hirtelen kigyúlt félelmes lángok jelentek meg nekik,
és a soha nem látott jelenségtől megriadva,
a látottakat a valónál rosszabbnak gondolták.
- ⁷ A bűvészek szemfényvesztése is kudarcot vallott,
és csúfosan végződött a bölcsességgel való kérkedés próbája.
- ⁸ Akik ugyanis fogadkoztak,
hogy kiűznek a beteg lélekből félelmet, nyugtalanságot,
maguk is nevetséges aggódás betegei lettek,
- ⁹ mert akkor is, amikor nem ijesztette őket semmi rémség,
ha mellettük állatok szaladtak vagy kígyók sziszegtek,
megborzadtak, és remegve majdhogy ki nem múltak.
Még a levegőbe sem mertek tekinteni,
holott azt sehogysem lehet elkerülni.
- ¹⁰ Mivel ugyanis a gonoszság gyáva,
tanúsítja azt is, hogy elítéli,
és kegyetlen dolgokat vár mindig
a zaklatott lelkiismeret.
- ¹¹ A félelem ugyanis nem egyéb,

mint a segítség gondolatának feladása.

¹² Minél gyengébb tehát belül a remény,
annál kínosabbnak érzik

a bizonytalanságot a csapás forrása felől.

¹³ Azokat pedig, akik az alélt éjjelen,
amely az alvilág mélységes fenekéről jött elő,
egyazon álomba merülten feküdtek,

¹⁴ hol rémes kísértetek űzték,
hol pedig a lélek kábultságában ernyedtek,
mert hirtelen, váratlan félelem jött rájuk.

¹⁵ Így aztán, ha valaki leroskadt közülük,
fogollyá lett, vasbilincs nélkül is börtönbe zárva.

¹⁶ Akit meglepett, akár földműves volt,
akár pásztor vagy mezei munkás,
el nem kerülhető kényszerbe jutott,

¹⁷ mert mindannyiukat egyazon sötétség bilincsei fogták.

Akár suhogó szél volt az,
akár sűrű lombú csaltiból hangzott szépcsengésű madárszó,
akár sebesen iramló víznek moraja,

¹⁸ akár aláhulló sziklák hatalmas robaja,
akár ugrándozó állatok láthatatlan futása,
vagy ordító vadállatok üvöltése,
akár pedig a magas hegyekről verődő visszhang:
mind megfélemlítette s megdermesztette őket.

¹⁹ Mert az egész földkerekség tündöklő fényben úszott,
és fennakadás nélkül élhetett a munkának,

²⁰ csak őrájuk borult a terhes éjjel,
a rájuk váró sötétség képe.

De a sötétségnél is inkább terhükre voltak önmaguknak.

Bölcs 18 ¹ Szentjeid ellenben a legtisztább fényt élvezték.

Hallották ugyan azok hangját, de nem látták alakjukat,
és magasztaltak Téged, mert nem szenvedték ugyanazt.

² Akik azelőtt kárt vallottak, hálálkodtak, hogy nem szenvednek,
és hogy különbség legyen, még ajándékot is kértek.

³ Ezért tűzoszlop volt vezetőjük az ismeretlen úton,
és ártalom nélküli napot adtál nekik a dicső vándorláshoz.

⁴ Amazok viszont megérdemelték,

hogy világosságtól megfosztva a sötétség börtönét szenvedjék,
mert elzárva tartották gyermekeidet,
akik által a törvény el nem múló
világosságát kellett vennie a világnak.

Hatodik párhuzam: az elsőszülöttek halála és a pusztai halál

⁵ Mivel elhatározták magukban,
hogy megölik az igazak gyermekeit
– akik közül egy kitett gyermek megmenekült –
gyermekek nagy számát vetted el tőlük büntetésül,
és elveszítetted mindnyájukat egyaránt a tengeri vízben.
⁶ Előre hírért vették atyáink ennek az éjnek,
hogy jól ismerve az esküvéseket,
amelyekben hittek, bátrak legyenek.
⁷ Így bizalommal várta néped
az igazak szabadulását és az istentelenek vesztét.
⁸ Amivel ugyanis az ellenséget sújtottad,
azzal minket, akiket hívtál, felmagasztaltál.
⁹ Mert titokban áldoztak jámbor atyák igaz gyermekei,
s egy lélekkel vállalták az igazságos törvényt,
hogy jóban és bajban egyaránt osztoznak az igazak,
és felhangzottak tőlük az atyák énekei.
¹⁰ Az ellenségek azonban éktelen kiáltással feleltek,
és szerte hangzott azok jajszava, akik siratták gyermekeiket.
¹¹ Ugyanaz a büntetés sújtott szolgát, urat egyaránt,
s az alattvaló ugyanazt szenvedte, mint a király.
¹² Egyazon halálnem által valamennyinek
számtalan volt a halottja;
az élők nem győztek temetni,
mert legféltettebb magzataik
egy csapásra halálukat lelték.
¹³ Mert akik varázslások miatt mindvégig hitetlenek maradtak,
az elsőszülöttek vesztekor végre
mégis elismerték, hogy ők Isten népe.
¹⁴ Mert mialatt mély csend borult mindenre,
s az éjjel sietős útja közepén tartott,
¹⁵ mindenható igéd az égből, királyi trónodról,
ott termett a pusztulásra szánt föld közepén

mint egy zord harcos.

¹⁶ Vissza nem vonható parancsodat hordozta éles pallos gyanánt,
ott állt és betöltött mindent halállal,
az eget érte, miközben a földön állt.

¹⁷ Akkor hirtelen gonosz álmok képek háborgatták,
és váratlan félelem szállta meg őket,

¹⁸ az egyik itt esett össze félholtan, a másik amott,
és tudtul adta halála okát, amely miatt vesznie kellett.

¹⁹ Mert az őket háborító álmok ezt előre jelezték,
hogymeg ne haljanak anélkül, hogy tudnák,
miért kellett kegyetlenül szenvedniük.

²⁰ Az igazakat is illette ugyan a halál megpróbáltatása,
és sokakat ért romlás a pusztában,
de nem tartott soká haragod,

²¹ mert feddhetetlen férfi sietve közbenjárt a népért;
elővette szolgálata pajzsát:

imával kérlelt és engesztelő tömjénnel,
szembeszállt a haraggal, véget vetett a csapásnak,
és megmutatta, hogy ő a te szolgád!

²² Legyőzte a zavargást; nem testi erővel, sem fegyver hatalmával,
hanem szavával győzte meg a fenyítőt:
hivatkozott az atyáknak tett eskükre és a szövetségekre.

²³ Mert amikor már halomra hullottak a halottak,
közbelépett és véget vetett a haragnak,
s útját szegte annak az élők előtt.

²⁴ Leomló ruháján rajta volt az egész világ,
a négy sor kőbe az atyák dicsősége volt metszve,
és fejdíszébe fönséged volt belevésve.

²⁵ Meghátrált ezek elől az öldöklő, visszahökkent tőlük,
mert haragodból a puszta próba is elég volt.

Bölcs 19 Hetedik párhuzam: pusztulás a tengerben – menekülés a tenger által

¹ Az istentelenekre azonban mindvégig ránehezedett a könyörtelen harag,
mert előre tudta, mit tesznek a jövőben:

² hogy miután megengedték távozásukat,
és sebbel-lobbal útnak indították őket,
megbánják majd, és üldözik őket.

³ Még a gyásszal voltak elfoglalva,
 még jajgattak a halottak sírjánál,
 és máris újabb balga gondolatra jutottak:
 mint szökevényeket vették üldözőbe,
 akiket könyörögve küldtek el.

⁴ Megérdemelt végzet hajtotta őket ilyen vég felé,
 s engedte elfelejteni a történeteket,
 hogy fenyítésük hátralevő büntetése teljessé legyen,
⁵ és néped csodás módon átkeljen,
 ők pedig szokatlanul halálra leljenek.

⁶ Az egész teremtés ugyanis teljesen újjáalakult természetében,
 hogy parancsaid szolgálatára álljon,
 és gyermekeidet sértetlenül megóvja.

⁷ Mert felhő árnyéka borította táborukat,
 s ott, ahol azelőtt víz állt, szárazföld bukkant elő:
 jól járható út a Vörös-tengerben,
 zöldellő mező a nagy mélység közepén.

⁸ Átvonult rajta az egész nép kezed oltalma alatt,
 és bámulatos csodáidat szemlélte;

⁹ legelésztek, mint a lovak, szökdéltek, mint a bárányok,
 és dicsértek téged, Uram, aki megmentetted őket.

¹⁰ Visszagondoltak arra, amit átéltek idegen földön;
 hogy állati utódlás helyett a föld legyen termett,
 és vízi állatok helyett a folyó töméntelen békát ontott,

¹¹ aztán pedig madarak szokatlan keletkezését látták,
 amikor mohóságtól hajtva csemegét kértek,

¹² mert vágyuk csillapítására fürj szállt fel a tenger felől.

¹³ De a büntetések sem sújtották a bűnösöket
 előzetes jelek, csattogó villámcsapások nélkül.
 De méltán is szenvedtek gonosztetteikért,
 mert utálatos idegengyűlöletet tanúsítottak.

¹⁴ Amíg mások nem fogadtak be ismeretlen jövevényeket,
 ők jószándékú vendégeket vetettek szolgaságba.

¹⁵ És még egy: Azokra is ítélet vár,
 akik nem fogadták szívesen az idegeneket,

¹⁶ ők azonban ünnepségek között fogadták be őket,
 de miután ugyanazon jogok részesei lettek,

kemény kényszerrel sanyargatták őket.

¹⁷ De sújtotta is őket a vakság,
úgy, amint azokat ott, az igaz ajtaja előtt,
amikor hirtelen sötétség borult rájuk,
és mindegyikük az ajtaja bejáratát kereste.

¹⁸ Az elemek ugyanis elváltoztak egymáshoz való viszonyukban,
mint ahogy a húros hangszeren különböző hangok váltakoznak,
noha mindegyiknek zengése ugyanaz marad.

Ez nyilvánvaló a történetek tüzetes szemléletéből.

Befejezés

¹⁹ Szárazföldi állatok ugyanis vízivzé változtak,
és vízi állatok kimentek a szárazra.

²⁰ A tűz felfokozta erejét a vízben,
a víz pedig elfeledkezett oltó természetéről.

²¹ A lángok nem bántották
a bennük járó romlandó állatok testét,
és nem olvasztották fel a könnyen olvadó jó eledelt,
amely jéghez hasonlított.

²² Mindezek által ugyanis naggyá és dicsővé tetted, Uram, népedet.
Nem vetted meg, sőt mindenkor és mindenütt velük voltál!

JÉZUS, SÍRÁK FIÁNAK KÖNYVE

ELŐSZÓ SÍRÁK FIÁTÓL

Nagy és jelentős bölcsességet mutatott be nekünk a Törvény, a Próféták és a többi utánuk következő író, akik miatt meg kell dicsérni Izraelt tudományáért és bölcsességéért. Mivel pedig úgy illik, hogy ne csak a héber nyelven beszélők okuljanak, hanem lehetőleg a kívülállók is gyarapodjanak előszó és írás útján a tudásban, azért nagyatyám, Jézus, aki a Törvény és a Próféták és a többi atyánktól ránk hagyott könyvek beható tanulmányozására adta magát, indítást érzett magában, hogy ő is írjon valamit, ami a tudományhoz és a bölcsességhez tartozik, hogy a tanulni vágyók ezekkel is megismerkedjenek és mindinkább törekedjenek megerősödni a Törvény szerinti életben. Kérlek tehát titeket, hogy jóakarattal jöjjetek és megfeszített figyelemmel olvassátok ezeket. Legyetek azonban elnézés-sel, ha a Bölcsesség képmásának követésében a szavakat nem választottuk meg helyesen, hiszen a héber kifejezések veszítenek erejükből, amikor azokat más nyelvre fordítják.

Egyébként nemcsak ez a könyv, hanem maga a Törvény, a Próféták és a többi szent könyv is nem csekély eltérést mutat, ha őket eredeti szövegben olvassuk. Mert amikor Ptolemajos Euergetész király idejében, a harmincnyolcadik esztendőben Egyiptomba jöttem, és itt hosszabb időt töltöttem, találtam itt hátrahagyott könyveket, amelyek nem csekély és éppen nem megvetendő tudományra vallanak. Ezért jónak és szükségesnek láttam, hogy én is némi gondot és fáradságot szenteljek e könyv lefordítására. Sok virrasztást és tanulást szántam ez idő alatt arra, hogy a könyvet befejezzem és közrebocsássam azok használatára, akik igazán meg akarják érteni és tanulni, hogyan kell viselkedniük azoknak, akik az Úr törvényéhez akarják szabni életüket.

A BÖLCSESSÉG MIBENLÉTE

Sírák 1 A bölcsesség forrása

¹ Minden bölcsesség az Úrtól, Istentől van,

és vele volt mindig, öröktől fogva.

² A tenger fövenyét, az esőcseppeket, az örökkévalóság napjait
ki tudná megszámolni?

Az ég magasságát, a föld szélességét, az óceán mélységét
ki tudná megmérni?

³ Isten mindent megelőző bölcsességét
ki tudná megvizsgálni?

⁴ Mindennél előbb teremtette a bölcsességet,
s a bölcs értelem öröktől fogva van.

⁵ A bölcsesség forrása Isten igéje a magasságban,
útjai öröktől fogva való parancsok.

⁶ Kinek tárták föl a bölcsesség gyökerét,

és ki ismerte meg fortélyait?

⁷ Ki előtt tárult fel,

ki előtt nyilvánult meg a bölcsesség tanulsága,

és ki értette meg sokféle útját?

⁸ Egy a fölséges, mindenható Teremtő,

a hatalmas király, a szerfölött félelmetes:

Isten, aki trónján ül és országol.

⁹ Ő teremtette azt a Szentlélek által,

ő az, aki látta, számba vette s megmérte,

¹⁰ és kiöntötte minden művére,

minden testre az ő adománya szerint,

és adta azoknak, akik szeretik őt.

A bölcsesség előnyei

¹¹ Az Úr félelme tisztesség és dicsőség,

vígság és örömkoszorú;

¹² az Úr félelme szívet derít,

vígságot, örömet ad és hosszú életet.

¹³ Aki féli az Urat, jól jár a végén,

és halála napján áldásban részesül.

¹⁴ Isten szeretete tisztos bölcsesség;

¹⁵ akiknek szeme előtt megjelenik,

örvendeznek látásán

és csodái megismerésén.

¹⁶ A bölcsesség kezdete az Úr félelme.

Ezt az Úr a hívőkkel együtt, anyjuk méhében teremti,

a kiválasztott nőkkel együtt jár,

s az igazakban és a hívőkben megnyilvánul.

¹⁷ Az Úr félelme jámbor tudás,

¹⁸ a jámborság pedig megőrzi a szívet és igazzá teszi,

vígságot és örömet szerez.

¹⁹ Aki féli az Urat, annak jó sora lesz,

és végső napjain áldásban részesül.

²⁰ A bölcsesség teljessége Isten félelme;

gyümölcseiből bőség fakad:

²¹ egész házát megtölti termésével,

s a tárházakat kincseivel.

A bölcsesség ellenségei

- ²² A bölcsesség koronája az Úr félelme,
amely teljes jólétet és üdvös gyömolcsöt terem.
- ²³ Ő látta azt és megszámlálta,
mindkettő Isten ajándéka.
- ²⁴ Tudást és okos belátást juttat a bölcsesség,
és gyarapítja a hozzá ragaszkodók dicsőségét.
- ²⁵ A bölcsesség gyökere az Úr félelme,
ágai pedig: maga a hosszú élet.
- ²⁶ A bölcsesség tárházaiban bölcs értelem és jámbor tudás van;
a bűnösök ellenben utálják a bölcsességet.
- ²⁷ Az Úr félelme kiűzi a bűnt,
²⁸ mert aki félelem nélkül van, meg nem igazulhat,
mivel haragjának indulata bukását okozza.
- ²⁹ A békén tűrő szenved egy ideig,
azután pedig vígságban lesz része;
- ³⁰ okossága egy ideig elrejtí gondolatait,
később pedig sokak ajka hirdeti okosságát.
- ³¹ A bölcsesség tárházaiban tanulságos mondások vannak;
³² a bűnös azonban utálja Isten tiszteletét.
- ³³ Fiam! Ha bölcsességre vágysz, tartsd meg a törvényt,
és Isten megadja azt neked,
- ³⁴ mivel az igazi bölcsesség és műveltség az Úr félelme,
s ami kedves előtte, ³⁵ az a hűség és az alázatosság.
- ³⁶ Ne légy engedetlen az Úr félelmével szemben,
és ne járulj eléje megosztott szívvel!
- ³⁷ Ne légy kétszínű az emberek előtt,
és ne kövess el botlást ajkaddal!
- ³⁸ Légy ezekben óvatos, hogy el ne essél,
és szégyent ne hozz magadra,
- ³⁹ hogy az Úr le ne ránts a leplet titkaidról,
és le ne sújts rád a gyülekezet közepette,
- ⁴⁰ mert álnokul közeledtél az Úrhoz,
és szíved tele volt csellel és hamissággal.

Sírák 2 Bizalom és hűség Isten iránt

- ¹ Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz,
légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben,

és készülj fel a megpróbáltatásra!

² Alázd meg szívedet és légy állhatatos,
hajtsd füledet a bölcs igék befogadására;
ne légy elhamarkodott a kísértés napján!

³ Viseld el, ha Isten késni látszik;
ragaszkodj Istenhez és tűrj,
hogyan végül is gyarapodjon életed!

⁴ Fogadd el mindazt, ami rád ki van szabva,
tűrj el, szenvedve bár,
és viseld békével megaláztatásodat,

⁵ mert az aranyat és ezüstöt tűzben teszik próbára,
a kedves embereket pedig a megaláztatás kemencéjében.

⁶ Bízzál Istenben, ő majd gondodat viseli;
remélj benne, akkor egyenes úton járhatsz,
maradj félelmében, és öregedjél meg benne!

⁷ Akik félték az Urat, várjátok irgalmát;
el ne pártoljatok tőle, hogy el ne essetek!

⁸ Akik félték az Urat, higgyetek benne,
akkor nem marad el jutalmatok;

⁹ akik félték az Urat, bízzatok benne,
akkor gyönyörűségek lesz az ő irgalma;

¹⁰ akik félték az Urat, szeressétek őt,
akkor szívetek felderül!

¹¹ Nézzétek, fiaim, az előbbi nemzedékeket,
és vessétek eszetekbe:

senki sem vallott szégyent, aki bízott az Úrban!

¹² Volt-e, aki parancsai mellett kitartott, és szégyenben maradt.

Volt-e, aki hozzá kiáltott, és ő elnézett fölötte?

¹³ Mert Isten kegyes és irgalmas,
megbocsátja a bűnöket a szorongatás napján,
és megvéd mindenkit, aki őt igazságban keresi.

¹⁴ Jaj a megosztott szívnek, a bűnös ajaknak, a gonosz kéznek,
a földön két úton járó bűnösnek!

¹⁵ Jaj a lankadt szívűeknek, akik nem bíznak Istenben!
Nem is találhatnak ezért nála oltalmat!

¹⁶ Jaj azoknak, akik elvesztették türelmüket,
akik elhagyták az egyenes utakat,

és gonosz utakra tértek!

¹⁷ Mitévők lesznek, ha az Úr elkezd a vizsgálatot?

¹⁸ Akik félik az Urat, nem engedetlenek szavával szemben,
s akik szeretik őt, útjához tartják magukat.

¹⁹ Akik félik az Urat, keresik azt, ami neki kedves,
s akik szeretik őt, eltelnek törvényével.

²⁰ Akik félik az Urat, elkészítik szívüket,
és megalázzák magukat előtte.

²¹ Akik félik az Urat, megtartják parancsait,
és békével tűrnek, amíg rájuk nem tekint,

²² és mondják: »Ha bűnbánatot nem tartunk, az Úr kezébe esünk,
és nem az emberek kezébe;

²³ Mert amekkora az ő nagysága,
akkora az ő irgalma is!«

Sírák 3 A szülők tisztelete ¹ Bölcsesség fiai az igazak gyülekezete;

nemzedékük engedelmesség és szeretet.

² Hallgassátok, fiúk, az atyáról szóló törvényt,
és szerinte cselekedjete, hogy üdvösséget leljetek.

³ Mert Isten tekintélyt adott az atyának a gyermekek előtt,
és megszabta az anya jogát a gyermekekkel szemben.

⁴ Aki szereti Istent, bűneiért engeszteli;
tartózkodik tőlük,
és mindennapi imája meghallgatásra talál.

⁵ Kincset gyűjt, aki megbecsüli anyját;

⁶ aki tiszteli atyját, örömét leli gyermekeiben,
s amikor imádkozik, meghallgatásra talál.

⁷ Aki tiszteli atyját, hosszú életű lesz,
s aki szót fogad atyjának, felüdíti anyját.

⁸ Aki féli az Urat, tiszteli szüleit;
úgy szolgál életadóinak, mint urainak.

⁹ Tettel és szóval, készséges türelemmel tiszteld apádat,
¹⁰ hogy áldása szálljon rád,

és áldása mindvégig megmaradjon.

¹¹ Az apa áldása megszilárdítja a gyermekek házát,
az anya átka pedig fenekestül felforgatja.

¹² Ne keresd dicsőségedet apád lenézésében,
mert az ő szégyene nem válik becsületedre;

13 Az ember becsülete ugyanis apja jó nevétől van,
s a meg nem becsült apa szégyene a fiának.
14 Fiam! Legyen gondod apádra öregségében,
és ne keserítsd őt életében!
15 Ha meg is fogyatkozik értelmében, légy elnéző iránta,
és meg ne vesd őt erőd teljességében!
Az apa iránt tanúsított tisztelet ugyanis nem megy feledésbe,
16 és anyád hibájáért jóval fizetnek neked:
17 a jótett fejében gyarapodsz majd,
a szorongatás napján javadra számítják neked,
és bűneid elillannak, mint a dér a melegben.
18 Mily gonosz hírben áll, aki cserbenhagyja apját,
és Istentől megátkozott, aki keseríti anyját!

Az alázatosság

19 Fiam! Végezd dolgaidat alázatosan,
akkor emberi dicsőségnél is jobban szeretnek.
20 Minél nagyobb vagy, annál inkább alázkodjál mindenben,
akkor kegyet találsz Istennél,
21 mert egyedül Istennek nagy a hatalma,
és őt dicsérik az alázatosak.
22 Ami nálad magasabb, azt ne keresd,
ami erődet meghaladja, azt ne firtasd!
Azzal törődj mindig, amit Isten neked meghagyott,
és ne légy kíváncsi többi művére!
23 Mert nincs arra szükséged,
hogymegszemléld azt, ami el van rejtve.
24 Ne törd magadat nagyon a felesleges dolgok után,
és ne légy kíváncsi többi művére!
25 Mert sok olyant jelentett ki neked,
ami meghaladja az ember értelmét.
26 Sokakat vitt tévedésbe vakmerő kíváncsiságuk,
és tartja gonosz képzelődésben elméjüket.
27 A dacos szív rosszul jár a végén,
s aki kedveli a veszélyt, elvesz benne.
28 A szív, amely két úton halad, nem ér el sikert;
a gonosz szívű megbotlik rajtuk.
29 A dacos szívnek sok a szenvedése,

s a bűnös ember bűnre bűnt halmoz.

³⁰ A dölyfösök gyülekezete számára nincs gyógyulás,
mert bűnös sarj vert gyökeret bennük,
és nem veszik észre.

³¹ A bölcs szív megérti a bölcsék mondásait,
s a figyelmes fül kész örömmel fogadja be a bölcsességet.

³² A bölcs és értelmes szív tartózkodik a bűntől,
és előhalad az igazság cselekedeteiben.

³³ A víz eloltja a lobogó tüzet,
az alamizsna pedig ellenáll a bűnnek.

³⁴ Mert Isten letekint arra,
aki irgalmasságot cselekszik,
gondja lesz rá a jövőben,
hogyan botlása idején támaszt találjon.

Sírák 4 Az irgalom

¹ Meg ne vond, fiam, a szegénytől az alamizsnát,

és el ne fordítsd szemedet a szűkölködőtől!

² Ne vesd meg az éhezőt,
és ne keserítsd a szegényt ínségében;

³ ne szomorítsd a szűkölködő szívét,
és ne vond meg az adományt attól, aki sínylődik;

⁴ ne utasítsd el a nyomorult kérését,
és ne fordítsd el arcodat a nélkülözőtől!

⁵ Ne fordítsd el szemedet a szegénytől haragodban,
és ne adj okot arra, hogy a könyörgők hátad mögött megátkozzanak,

⁶ mert meghallgatásra talál annak a könyörgése,
aki megátkoz téged lelke keserűségében:
meghallgatja őt a Teremtője!

⁷ Kedveltesd meg magad a szegények közösségében,
légy alázatos a vének előtt,
és hajts fejet az előkelőknek!

⁸ Hallgasd meg a szegényt kelletlenség nélkül;
add meg, amivel tartozol,
és viszonzd nyájasan köszöntését!

⁹ Mentsd ki az elnyomottat a kevély kezéből,
és ne húzódozz attól,

¹⁰ hogy igazságot szolgáltass!

Légy irgalmas az árvákhoz, mintha apjuk volnál,
olyan légy anyjukhoz, mint a férj,

¹¹ akkor engedelmes fia leszel a Fölségesnek,
s ő anyádnál is jobban megkönyörül rajtad!

Az életre vezető út

¹² A bölcsesség életet lehel fiaiba,

oltalmába fogadja azokat, akik keresik,

s előttük jár az igazság útján.

¹³ Akik szeretik, az életet szeretik,

akik virradatkor keresik, kegyelmet találnak nála.

¹⁴ Akik megragadják, azoknak élet jut osztályrészül;

ahová belép, ott áldásban részesít Isten.

¹⁵ Akik szolgálnak neki, a Szentnek szolgálnak,

akik szeretik őt, azokat Isten is szereti.

¹⁶ Aki hallgat rá, népek fölött ítélkezik,

aki figyel rá, biztonságban lakik.

¹⁷ Aki bízik benne, el is nyeri,

és utóda bizton birtokolja;

¹⁸ mert kísértően jár el vele,

s előbb próbára teszi őt;

¹⁹ félelembe, rettegésbe ejti és megkísérti,

fenyítése sanyarúságával sújtja őt,

amíg csak ki nem próbálja gondolkodását,

és meg nem bízik benne.

²⁰ Szilárdná teszi, egyenes úton vezérli, s eltölti örömmel,

²¹ és felfedi előtte titkait;

tárházba gyűjti számára a tudást és az erény ismeretét.

²² De ha tévútra tér, elhagyja őt,

és ellenségei kezére adja.

ISTENFÉLELEM A KÖZÖSSÉGI ÉLETBEN

Az igaz és hamis szemérmesség

²³ Figyeld, fiam,

az idők járását, és kerüld a rosszat!

²⁴ Ne átalld igazat mondani életed kedvéért!

²⁵ Mert van szégyenkezés, amely bűnre vezet,

és van szégyenkezés, amely tiszteletet és kegyelmet szerez.

²⁶ Ne keresd javadat önmagad kárára,
és ne kövess el hazugságot lelked vesztére!

²⁷ Ne restelkedj társad miatt, ha bajba kerül.

²⁸ Ne tartsd vissza a beszédet mentésre alkalmas időben
és ne rejtse el bölcsességét a maga díszében,

²⁹ mert a beszédről ismerni fel a bölcsességet,
s az okosságot, a belátást és a tudományt az okosnak szaváról,
de bizonyosága az erényes cselekedetekben van.

³⁰ Ne mondj ellent igaz beszédnek sehogys sem,
és szégyelld magad okatlan hazugságod miatt!

³¹ Ne restelld bevallani vétkeidet,
és senkinek se hódolj be bűnös cselekedetre!

³² Ne szállj szembe a hatalmassal,
és ne erőlködj a folyó árjával szemben!

³³ Életed árán is küzdj az igazságért;
mindhalálíg küzdj az igazságért,
akkor Isten harcba száll érted ellenségeiddel!

³⁴ Ne légy fürge a nyelveddel,
és mihaszna, hanyag a dolgod végzésében!

³⁵ Ne légy házádban olyan, mint az oroszlán:
a házbéliek felforgatója, alattvalóid elnyomója!

Helyes magatartás a vagyont illetően

³⁶ Ne legyen kezed kinyújtva elfogadásra,
sem szűkmarkú, amikor adni kellene!

Sírák 5 ¹ Ne bizakodj igaztalan vagyonban,
és ne mondd: »Jut nekem elég a megélhetésre!«
mert mit sem ér az a megtorlás és kísértés idején.

² Ne kövesd szíved vágyait erőd érzetében,
³ és ne mondd: »Be hatalmas vagyok!«
vagy: »Bármit is teszek, ki bír velem?«
mert Isten kemény bosszút áll.

⁴ Ne mondd: »Vétkeztem, és mi bántódás ért engem?«
mert a Magasságbeli hosszantűző megtorló!

⁵ Ha bocsánatot nyertél is bűnödért, ne légy félelem nélkül,
és ne halmozz vétkeket vétkekre;

⁶ ne mondd: »Nagy az Úr irgalma,
és megbocsátja bűneim sokaságát«,
⁷ mert könnyen hajlik irgalomra és haragra egyaránt,
s a bűnösökre haragja várakozik.
⁸ Ne késlekedj megtérni az Úrhoz,
és ne halaszd azt napról napra,
⁹ mert hirtelen eljön haragja,
s a bosszú idején elragad téged.
¹⁰ Ne törd magad igaztalan gazdagság után,
mert mit sem ér az a kísértés és megtorlás napján!

Felelősség a beszédet illetően

¹¹ Ne szórj minden szélnek,
és ne járj minden úton,
mert minden bűnöst a kétféle nyelvről lehet megismerni.
¹² Légy állhatatos az Úr útján,
a helyes belátásodban és a tudásban,
akkor nyomon követ a béke és igazság igéje.
¹³ Készséggel hallgasd a szót, hogy megértsd,
és helyes választ adj bölcsességgel.
¹⁴ Ha értesz hozzá, felelj társadnak,
ha pedig nem, akkor tartsd kezedet szádon,
hogy sületlen beszédem ne érjenek, és meg ne szégyenülj!
¹⁵ Az okos beszédében becsület és tisztesség van,
az okatlan nyelve azonban romlására szolgál.
¹⁶ Ne mondják rólad, hogy besúgó vagy;
ne ess nyelved csapdájába, hogy szégyent ne vallj!
¹⁷ Mert a tolvajra szégyen vár és bűnhődés,
a kétnyelvűre csúfos megbélyegzés,
a besúgóra pedig utálat, gyűlölet és gyalázat!
¹⁸ Helyesen járj el kicsiben és nagyban egyaránt!

Sírák 6 ¹ Ne légy barátból társad ellensége,

mert rossz hírnevet és szégyent arat a gonosz,
és minden irigy és kétszínű bűnös.

² Fel ne fualkodj lelked gondolatában, mint a bika,
hogy erőd ostobaság folytán le ne törjön;

³ felfalja leveleidet, tönkreteszi gyümölcsödöt,
és ott maradsz, mint elszáradt fa a pusztában.

⁴ Mert az alávaló lélek tönkreteszi gazdáját,
ellenségei örömére adja,
s a gonoszok sorsára juttatja.

A barátság

⁵ Szép szó sok jó barátot szerez,
és megengeszteli az ellenségeket;
nyájas beszéd jó embernél bőven adódik.

⁶ Sok emberrel élj egyetértésben,
de bizalmasod ezerből csak egy legyen!

⁷ Ha barátot szerzel, próba árán szerezd,
és ne bízzál meg benne túl hamar;

⁸ mert van, aki jó barát a maga idejében,
de nem áll helyt a szorongatás napján.

⁹ Van barát, aki ellenséggé válik,
olyan barát, aki piacra visz
gyűlölséget, viszályt és szitkot.

¹⁰ Van barát, aki asztaltárs,
de nem áll helyt a szükség napján.

¹¹ A barát, aki bejáratos,
egyenlőnek tartja magát veled,
és adja az urat házad népével szemben;

¹² amelyik azonban szerény előtted és színedet kerüli,
azzal egyetértő, jó viszonyban lehetsz.

¹³ Tartsd magadat távol ellenségeidtől,
és légy résen barátaiddal szemben!

¹⁴ A hűséges barát erős menedék,
aki ilyenre akad, kincset talál!

¹⁵ Az igaz barátnak nincsen mása,
hűsége értékét nem lehet arannyal, ezüsttel mérni!

¹⁶ A hűséges barát élet és halhatatlanság írja;
azok találják meg, akik félik az Urat.

¹⁷ Aki féli Istent, jó barátnak is,
mert amilyen ő maga, olyan a barátja is.

A bölcsességre vezető út

¹⁸ Fiam! Ifjúkorodtól kezdve fogadd el az intést,
akkor vénségedig eléred a bölcsességet.

¹⁹ Úgy járulj eléje, mint a szántóvető,
akkor várhatod bőséges termését;
²⁰ mert egy kevésbé fáradnod kell munkájában,
de csakhamar ehetsz is a gyümölcséből.
²¹ Milyen rögzös a bölcsesség útja a balga embereknek!
Nem marad meg rajta az ostoba.
²² Mint a súlyos kő, olyan rajtuk a megpróbáltatás,
nem is késnek azt levetni magukról.
²³ Mert a bölcsesség fegyelme olyan, mint a neve mondja,
és nincsen soknak kinyilvánítva;
de azoknál, akik megismerték, meg is marad,
amíg csak Istent meg nem látják.
²⁴ Hallgasd, fiam, és fogadd be az okos útmutatást,
és ne vesd meg tanácsomat!
²⁵ Illeszd lábadat bilincseibe,
és nyakadat igájába;
²⁶ hajtsd alá válladat és hordozd,
ne und meg gyeplőjét!
²⁷ Egész lélekkel járulj eléje,
és minden erődből tarts ki útjain;
²⁸ fürkéssz utána, és megnyilvánul előtted,
ha megragadtad, el ne engedd magadtól!
²⁹ Mert végül megnyugvást találsz benne,
és gyönyörre válik az számodra.
³⁰ Bilincsei erős menedékeddé, szilárd alapoddá lesznek,
kötélékei pedig díszes ruháddá,
³¹ mert az élet ékessége van benne,
és bilincsei üdvös kötelékek.
³² Díszruhának öltheted magadra,
és az öröm koronájaként teheted fejedre.
³³ Ha ügyelsz rám, fiam, tanulsz majd,
ha idefigyelsz, bölcs leszel.
³⁴ Ha idehajtod füledet, tudást szerzel;
ha szívesen hallgatsz, bölcs leszel.
³⁵ Szegődj a tapasztalt öregek csoportjához,
és kövesd szívesen bölcsességüket,
hogy meghallj minden előadást Istenről,

és el ne szalaszd a jeles mondásokat.

³⁶ Ha okos embert látsz, keresd fel korán,
és lábad koptassa ajtaja küszöbét!

³⁷ Forgasd elmédben Isten törvényeit,
és parancsaira gondolj szüntelen,
akkor értelmes szívet ad majd neked,
és elnyered a bölcsességet kívánságod szerint.

Sírák 7 A bölcseket fenyegető veszélyek

¹ Ne tégy rosszat, akkor téged sem ér semmi rossz,
² kerüld az igaztalanságot, akkor távol marad tőled a baj.

³ Fiam! Ne vess gonosz magot igaztalan barázdába,
akkor nem aratod azt hétszeresen!

⁴ Ne kérj magadnak az Úrtól uralmat,
sem a királytól díszes ülőhelyet!

⁵ Ne tartsd magadat igaznak Isten előtt,
mert ő belelát a szívbe,
és ne akarj a király mellett okosnak feltűnni.

⁶ Ne kívánj előljáró lenni,
ha nincsen erőd letörni a jogtalanságot,
hogyan ne ijedj a hatalmas képétől,
és csorbát ne ejts feddhetetlenségeden.

⁷ Ne véts a város lakossága ellen,
és ne elegyedj a nép közé!

⁸ A bűnt megismételni ne kívánd,
mert egyért sem maradsz büntetlenül.

⁹ Ne légy csüggeteg lelkű,
¹⁰ ne restelld az imát és az alamizsnálkodást!

¹¹ Ne mondd: »Adományaim sokaságát tekint Isten,
ha áldozok a fölséges Istennek, elfogadja ajándékaim!«

¹² Ne gúnyolj senkit sem lelke keserűségében,
mert van, aki megaláz és felemel: a gondviselő Isten!

¹³ Ne tervezz álnokságot testvéred ellen,
de barátod ellen se tégy ilyesmit!

¹⁴ Ne kívánj hazudni sohasem,
mert nem jó azt megszokni.

¹⁵ Ne fecsegy az előkelők gyülekezetében,
és ne szaporítsd a szót imádságodban!

¹⁶ Ne restelld a fáradságos dolgot, a föld megmunkálását,
hisz azt a Magasságbeli rendelte!
¹⁷ Ne számítsd magad a fegyelmezetlen tömeghez;
¹⁸ gondolj a haragra, amely nem késik!
¹⁹ Alázd meg magadat nagyon,
mert a bűnös testének fenyítéke tűz és féreg!

Helyes magatartás családi körben

²⁰ Ne véts barátod ellen, ha késik a fizetéssel,
ne vesd meg aranyért drága testvéredet!
²¹ Ne hagyd el az okos és jó asszonyt,
akit elnyertél Isten félelmében,
mert tisztességének bája aranynál is többet ér.
²² Ne bánj rosszul a szolgával, aki híven szolgál,
sem a béressel, aki a lelkét is kiteszi!
²³ Az értelmes szolgát úgy szeresd, mint magadat;
ne tagadd meg tőle a felszabadítást,
és ne hagyd őt nyomorogni!
²⁴ Barmaid vannak? Ügyelj rájuk,
és ha megfelelők, tartsd meg őket.
²⁵ Fiaid vannak? Neveld meg őket,
alakítsd őket gyermekkoruktól fogva!
²⁶ Leányaid vannak? Őrizd a testüket,
és ne mutass nekik nyájas arcot!
²⁷ Add férjhez leányodat, akkor nagy dolgot műveltél,
de értelmes férfihez add!
²⁸ Ha kedvedre való feleséged van, ne taszítsd el magadtól,
de ne bízd magad eltaszított asszonyra.
Teljes szívvel ²⁹ tiszteld apádat,
és meg ne feledkezz anyád fájdalmairól!
³⁰ Gondold meg, hogy nem születnél volna nélkülük,
úgy fizess nekik, amint ők neked!

A vallási kötelességek betartása

³¹ Teljes lelkedből féld az Urat,
és tartsd tiszteletben az ő papjait!
³² Minden erődből szeresd Alkotódat,
és ne hagyd cserben az ő szolgáit!

³³ Tiszteld Istent teljes lelkedből, és becsüld meg a papokat,
szerezz magadnak engesztelést áldozati lapockákkal.
³⁴ Add meg nekik a részt, amint az neked elő van írva,
a zsengeből és az engesztelő áldozatokból,
s a vétségtől tisztítsd meg magadat csekély adománnyal.
³⁵ Az áldozati lapockát és a megszentelő áldozatot
mutasd be az Úrnak, s a szent zsengeket is!
³⁶ A szegénynek nyújtsd a kezedet,
hogy tökéletes legyen engesztelésed és áldásod.
³⁷ Kedves az ajándék minden élő szemében,
de a halottól se tagadd meg a kegyeletet!
³⁸ Ne hagyd a sírókat vigasz nélkül,
és tarts a gyászolókkal!
³⁹ Ne restellj beteget látogatni,
ezáltal erősödsz meg a szeretetben!
⁴⁰ Minden dolgodnál gondolj a végedre,
akkor sohasem vétkezel többé!

Sírák 8 Tapintat és okosság

¹ Ne szállj perbe hatalmas emberrel,
hogy kezébe ne essél!
² Ne vessz össze gazdaggal,
hogy pert ne hozzon fejedre,
³ mert sokakat rontott meg arany és ezüst,
hozzáfér az még a királyok szívéhez is,
és elhajlítja azt az igazságtól.
⁴ Ne vitázz szájaskodóval,
és ne rakj fát a tűzére!
⁵ Ne pajtáskodj balgával,
hogy rosszat ne mondjon nemzetségedről!
⁶ Ne nézd le a bűnéből megtérő embert, fel ne hányd neki!
Fontold meg, hogy mindnyájan büntetést érdemlünk.
⁷ Ne vesd meg az embert öregkorában,
hisz van, aki közülünk is megvénül!
⁸ Ne ujjongj ellenséged halálán,
hisz tudod, hogy mindannyian meghalunk,
és nem akarjuk, hogy rajtunk örüljenek!

⁹ Ne hanyagold el a bölcs öregek szavait,
légy otthonos mondásaikban,
¹⁰ mert tőlük tanulsz bölcsességet és okos tudást,
hogy miként szolgálj gáncs nélkül a fejedelmeknek.
¹¹ Ne mellőzd az öregek hagyományát,
amit ők is apáiktól tanultak,
¹² mert tőlük tanulsz okosságot,
hogy miként felelj szükség esetén.
¹³ Ne gyűjtsd meg a bűnösök szenét dorgálás által,
hogy meg ne égj bűneik tűzének lángjában!
¹⁴ Ne állj a gúnyoló útjába,
hogy lesbe ne üljön szád elé!
¹⁵ Ne adj kölcsönt náladnál hatalmasabbnak;
ha pedig adtál, vedd úgy, mintha elvesztetted volna!
¹⁶ Ne vállalj kezességet erődön felül,
ha mégis jótálltál, gondold rá, hogy meg is kell fizetned!
¹⁷ Ne perelj bíróval,
mert úgy ítélik, amint jónak látja.
¹⁸ Ne menj vakmerővel egy úton,
hogy rád ne terhelje bajait,
mert a saját fejét követi,
és balgasága miatt te is tönkremégy!
¹⁹ Ne szállj vitába indulatos emberrel,
és ne menj hirtelen emberrel a pusztába,
mert semmibe sem veszi a vérontást,
és megöl, amikor nincsen segítség!
²⁰ Ne tanácskozz ostobával,
mert csak azt kedveli, ami neki tetszik!
²¹ Ne tanácskozz idegen előtt,
mert nem tudod, mi származik belőle!
²² Ne tárd fel szívedet bárki előtt,
nehogy barátságot színleljen előtted,
később pedig meg ne szóljon!

Sírák 9 Az asszonyokkal való helyes bánásmód

¹ Ne légy féltékeny szíved asszonyára,
hogy rosszat tanulva hitványul ne bánjon veled!

² Ne hagyd uralkodni magadon az asszonyt,
hogy hatalmat ne bitorolja, és meg ne szégyenülj!
³ Ne vesd szemedet csapodár nőre,
hogy kelepccéjébe ne essél!
⁴ Ne barátkozz táncosnővel és ne hallgasd,
hogy el ne veszítsen művészetével!
⁵ Ne vesd szemedet szűzre,
hogy szépsége botlásodra ne legyen!
⁶ Ne add oda magadat romlott nőknek semmi áron,
hogy el ne veszítsd magadat és örökrészedet!
⁷ Ne tekintgess körül a város utcáin,
és ne bolyongj terein!
⁸ Takaros asszonytól fordítsd el arcodat,
és ne nézz szépséget, amely nem illet téged!
⁹ Sokan mentek már tönkre asszony szépsége miatt,
mert mint a láng, úgy gyúl ki ettől a kívánság.
¹⁰ Minden nőt, aki parázna személy,
eltaposnak, mint a sarat az úton!
¹¹ Sokan vesztek el, akik idegen asszony szépségét bámulták,
mert mint a láng, úgy éget a beszéde.
¹² Idegen asszony mellé soha se telepedj,
és ne heverj mellette könnyökölve,
¹³ ne évődj vele bor mellett,
hogy feléje ne hajoljon szíved,
és ne zuhanj véresen a verembe!

Az emberekkel való helyes bánásmód

¹⁴ Ne hagyd el régi barátodat,
mert az új nem ér fel vele.
¹⁵ Új barát – új bor;
amikor ó lett belőle, akkor igyad gyönyörűséggel!
¹⁶ Ne izgasson a gonosz hírneve és gazdagsága,
mert nem tudod, milyen lesz romlása!
¹⁷ Ne találd kedvedet az igaztalanok önkényében;
fontold meg, hogy a gonosz nem marad kegyben mindhalálíg.
¹⁸ Maradj távol az olyantól, akinek hatalma van ölni,
akkor nem állsz ki halálos félelmet.
¹⁹ Ha mégis eléje járulsz, ne véts semmit,

hogy el ne vegye életedet.

²⁰ Tudd, hogy közel vagy a halálhoz,
mert kelepccék közepette jársz,
és bajthozó fegyverek fölött sétálsz!

²¹ Erődhöz képest légy óvatos társaddal szemben,
s a bölcsekkel és okosakkal tárgyalj;

²² igaz férfiak legyenek asztaltársaid,
és Isten félelmében legyen dicsekvésed!

²³ Okosan elmélkedj Istenről,
és minden beszéded a Fölséges parancsairól szóljon!

²⁴ A művészek kezét alkotásáért,
a nép fejedelmét bölcs beszédéért,
a vének szavát pedig megfontoltságáért dicsérik.

²⁵ A fecsegő ember réme a városnak,
és a nagyzolót gyűlölik beszédéért.

Sírák 10 A bölcs uralkodó

¹ A bölcs uralkodó igazságot tesz népének,

s az értelmes ember uralma tartós.

² Amilyen a nép fejedelme, olyanok tanácsosai,
s amilyen a város feje, olyanok a lakói is.

³ A balga király tönkreteszi népét,
de népszerű lesznek a városok nagyjai okossága folytán.

⁴ Isten kezében van a földkerekség uralma,
és rátermett uralkodót rendel fölé idejében.

⁵ Az ember sikere Isten kezében van,
s a főemberre ő ruházza tekintélyét.

⁶ Ne tartsd eszedben társad semmiféle jogsértését,
és ne kövess el semmilyen erőszakot!

⁷ Isten és emberek előtt gyűlöletes a kevélység,
és utálatos a nemzetek minden erőszakossága.

⁸ Egyik nemzetről a másikra száll az uralom,
igaztalanság, jogsértés,
gyalázás és különféle cselvetés miatt.

⁹ Semmi sem gonoszabb a fukarnál,
mert az ilyen még lelkét is áruba bocsátja,

¹⁰ Mit kevélykedik a por és hamu?

Még életében kihányja belső részeit.
11 A hosszú betegség terhes az orvosnak,
a rövid betegség pedig megvidámítja.
12 Minden hatalmasság rövid életű,
s a király, aki ma még van, holnap már halott.
13 Ha az ember meghal,
csúszó-mászó, rovar és féreg az örökrésze!
14 Az ember gőgjének kezdete az elpártolás Istentől,
15 amikor a szíve elfordul Alkotójától.
Minden bűn kezdete ugyanis a kevélység,
aki ragaszkodik hozzá, betelik átokkal,
végül pedig elvész általa.
16 Ezért tette Isten becstelenné a gonoszok gyülekezetét,
és rontotta meg őket végképpen.
17 Felforgatta Isten a dölyfös fejedelmek trónját,
s a megalázottakat ültette helyükre.
18 Kiszárította Isten a dölyfös nemzetek gyökerét,
s a népek közül a megalázottakat plántálta helyükbe.
19 Felforgatta az Úr a nemzetek országait,
s elpusztította őket fenekestől.
20 Némelyeket elsenyvedni engedett, szétszórta őket,
és kiirtotta emléküket a földről.
21 eltörölte Isten a dölyfösök emlékét,
de meghagyta az alázatos szívűek emlékezetét.
22 Nem született együtt a gőg az emberekkel,
sem a harag az asszonyok szülötteivel.

Az igazi és hamis becsület

23 Becsben áll az istenfélők ivadéka,
de gyalázat vár a sarjra, amely megszegi az Úr parancsait.
24 A testvérek közt becsben áll vezérük,
s akik félik az Urat, szeme előtt vannak.
25 Legyen valaki gazdag, megbecsült vagy szegény,
az Úr félelme dicsőségére válik.
26 Ne nézd le az igaz embert, mert szegény,
és ne dicsérd a bűnös férfit, mert gazdag!
27 Becsülik az előkelőt, a bírót, a hatalmon levőt,
de nincs nagyobb az istenfélőnél.

²⁸ Az értelmes szolgának szabadok szolgálnak,
az okos, fegyelmezett férfi nem morog, ha megfeddik,
a tudatlannak azonban nincs becsülete.
²⁹ Ne fontoskodj, amikor munkádat végzed,
és ne nagyzolj nélkülözés közepette!
³⁰ Többet ér, aki dolgozik és bővelkedik mindenben,
mint a nagyzó, akinek még kenyere sincsen.
³¹ Tartsd, fiam, lelkedet szerénységben,
de becsüld meg érdeme szerint!
³² Ki tartaná igaznak a maga ellen vétőt,
és ki becsülné meg azt, aki önmagát gyalázza?
³³ A szegényt ügyessége s istenfélelme miatt tisztelik,
másokat pedig vagyonukért becsülnek;
³⁴ akit megbecsülnek szegénységében,
mennyivel inkább becsülik, ha gazdag!
Akit csak a gazdagságáért dicsérnek,
az félhet ám a szegénységtől!

Sírák 11 ¹ Az alantas fejét felemeli bölcsessége,

és főemberek között juttat neki helyet.
² Ne dicsérd meg senki fiát szépsége miatt,
és meg ne vess senkit sem külsejéért!
³ Jelentéktelen a méh a repdesők között,
de igen kiváló édesség a terméke.
⁴ Soha se dicsekedj öltözeteddél,
és ne bízd el magad megtiszteltetésed napján,
mert csak a Magasságbeli művei csodásak,
s az ő tettei a dicsők, rejtettek és a láthatatlanok.
⁵ Sokan jutottak alacsony sorból a trónra,
s akire ügyet sem vetettek, feltette a koronát.
⁶ Sok magasrangút nyomtak el nagyon,
és sok dicsőséges került mások kezébe.
⁷ Ne kárhoztass senkit, mielőtt utána nem jártál,
miután érdeklődtél, korholj igazság szerint.
⁸ Ne adj választ, mielőtt meg nem hallgattál,
és más beszéde alatt ne szólj közbe.
⁹ Ha a dolog nem illet téged, ne pereskedj,
és ne állj oda a bűnösök perénél.

Az igazság bére

- ¹⁰ Fiam! Ne szaporítsd dolgaidat,
mert ha így gazdagodsz, nem maradsz vétek nélkül!
Ha törtetsz is utána, mégsem éred el,
ha jársz is utána, mit sem találsz.
- ¹¹ Van gonosz, aki fárad, siet és töri magát,
de annál kevésbé bővelkedik.
- ¹² Van olyan, aki lankad és segítségre szorul,
igen szűkölködik erőben, és bővelkedik szegénységben,
- ¹³ de Isten szeme kegyesen tekint rá,
és felemeli alacsony helyzetéből,
felmagasztalja fejét,
úgyhogy sokan elámulnak rajta, és dicsérik Istent.
- ¹⁴ Jó- és balsors, élet és halál,
szegénység és gazdagság Istentől vannak.
- ¹⁵ Bölcsesség, tudomány és törvénytudás Istennél van,
őnála van a szeretet és a jók útjai.
- ¹⁶ Tévedés és sötétség a bűnösökkel jött a világra,
s akik szeretik a rosszat, meg is vénülnek a rosszban.
- ¹⁷ Isten adománya megmarad az igazaknál,
és vállalkozását mindvégig siker koronázza.
- ¹⁸ Van, aki takarékoság útján gazdagodik,
és ez a jutalmának osztályrésze.
- ¹⁹ Amikor azt mondja: »Nyugalmat találtam magamnak,
most pedig magam fogyasztom javaimat!«
- ²⁰ nem tudja, hogy az idő múlik, s a halál közeleg,
másoknak hagy mindent, és meghal.
- ²¹ Maradj hű szövetségedhez, és róla beszélj,
parancsaid teljesítésében öregedj meg!
- ²² Ne tarts a bűnösök cselekedeteivel,
bízzál Istenben, és maradj helyeden,
- ²³ mert könnyű Isten szemében
a szegényt egy pillanat alatt gazdaggá tenni.
- ²⁴ Isten áldása az igazat sietve jutalmazza,
és haladása rövid óra alatt is gyümölcsöt terem.
- ²⁵ Ne mondd: »Van-e egyéb kívánni valóm?«
és: »Mi jó híján vagyok még?«

²⁶ Ne mondd: »Van nekem elég!«
és: »Miféle baj érhetne ezután?«
²⁷ A jó napon ne feledkezz meg a rosszakról,
és a rossz napon ne feledkezz meg a jókról!
²⁸ Mert könnyű Istennek, hogy kinek-kinek megfizessen
útjai szerint a halála napján.
²⁹ A rossz óra elfeledteti a nagy élvezetet,
s az ember élete végén lesznek cselekedetei nyilvánvalókká.
³⁰ Halála előtt senkit se dicsérj,
mert a végén lehet az embert megismerni.

Az előrelátás

³¹ Ne vezess be akárkit a házádba,
mert sokfélék a ravasznak fondorlatai;
³² hisz amint a romló belek bűzt árasztanak,
és mint a fogolymadarat a verembe csalják,
a kőszáli kecskét pedig csapdába,
éppúgy a dölyfösök szíve is,
mint a kém, lesi társa elestét.
³³ A jót rosszra csavarja el a besúgó,
és hibát fog rá kedvelt emberekre.
³⁴ Egyetlen szikrából nagy tűz támad,
egy ármányos sok vért ont,
mert a gonosz ember vér után leselkedik.
³⁵ Óvakodj a vészhozó embertől, mert gonoszt forral,
hogy gúny tárgyává ne tegyen téged örök időre.
³⁶ Fogadj be idegent házádba,
majd földhöz vág, mint a forgósél,
és elidegenít téged a hozzád tartozóktól!

Sírák 12 ¹ Ha jót teszel, nézd meg, kivel teszed,

akkor sok köszönet lesz jótetteidben.

² Tégy jót az igazsággal, és méltó viszonzásban lesz részed,
ha nem tőle, akkor bizonyosan az Úrtól.

³ Nem jár jól, aki állhatatos a rosszban,
és alamizsnát nem ad,
mert a Magasságbeli is gyűlöli a bűnösöket,
de megkönyörül a bűnbánókon.

⁴ Adj az irgalmasnak, de ne karold fel a bűnöst.
Ő majd bosszút áll a gonoszokon és a bűnösökön,
s elteszi őket a megtorlás napjára.

⁵ Adj a jónak, de ne fogadd be a bűnöst,
⁶ tégy jót az alázatossal, de ne adj az istentelennek;
ne engedd, hogy kenyeret adjanak neki,
hogy ne legyen ezáltal erősebb tenálad,

⁷ különben kétszeres rossz ér téged
mindazon jó fejében, amit vele tettél,
mert a Magasságbeli is gyűlöli a bűnösöket,
és bosszút áll az istenteleneken.

⁸ Nem ismerni fel a barátot a szerencsében,
de nem marad az ellenség elrejtve a balsorsban!

⁹ Amikor az ember jól van, szomorkodnak ellenségei,
de amikor bajban van, akkor látszik meg, ki a jó barát!

¹⁰ Ne bízzál ellenségedben sohasem,
mert, mint a réz, úgy rozsdásodik gonoszsága.

¹¹ Még ha görnyedne is alázkodva,
akkor is vigyázz és őrizkedj tőle!

¹² Ne engedd, hogy melléd álljon,
és ne ültesd jobboldra,
hogy helyedre ne tolakodjék és székedre ne törjön,
te pedig későn értsd meg szavamat,
és gyötrődj beszédemen!

¹³ Sajnálja-e valaki a bűvészt, ha megmarja a kígyó,
vagy azokat, akik fenevadak közelébe mennek?
Így jár, aki gonosz emberhez szegődik,
és annak bűneibe gabalyodik;

¹⁴ ideig-óráig veled marad,
de ha meginogsz, nem tart ki melletted.

¹⁵ Ajakával édes hozzád az ellenség,
de szívében fondorkodik, hogy verembe döntsön.

¹⁶ Könnyet ont szeméből az ellenség,
de ha alkalmat talál, nem győz jóllakni vérrel!

¹⁷ Ha balsors ér, ott találod elsőnek,
¹⁸ könnyet ont szeméből az ellenség,
adja a segítőt, és belédőf sarkadba.

¹⁹ Csóválja fejét, összecsapja kezét,
mindenfélét suttog s elfintorítja arcát.

Sírák 13 ¹ Aki szurokhoz ér, bemocskolja magát;

aki döllyfőssel társul, kevélységet ölt magára.

² Aki magánál gazdagabban társul, terhet vesz magára,
ezért ne szegődj társul nálad vagyonosabbhoz.

³ Mi köze az üstnek a fazékhoz?

Ha összeütődnek, ez az, ami eltörik!

⁴ A gazdag erőszakos, és mégis dühöng,
a szegény pedig sérelme mellett is hallgat.

⁵ Ha ajándékkal jössz, akkor szívesen lát,
de otthagya akkor, ha semmi sincsen.

⁶ Ha van valamid, élvezi társaságodat,
de ha kifosztott, nem bánkódik miattad.

⁷ Ha rád szorul, megcsal, és mosolyogva biztat,
szépeket mond és kérdi: »Mire van szükséged?«

⁸ Megszégyeníti vendégségeivel,
de közben kifoszt kétszer is, háromszor is,
végül pedig kinevet,
ha pedig később meglát, elmegy melletted,
és fejét ingatja fölötted.

⁹ Alázd meg magad Isten előtt, és várd meg az ő kezét.

¹⁰ Vigyázz, hogy balgaságba esve megalázás ne érjen!

¹¹ Ne légy meghunyászkodó bölcsességedben,
hogy megalázkodva balgaságra ne ragadtass!

¹² Ha előkelőbb hívat, vonulj félre,
akkor annál inkább hív téged.

¹³ Ne légy tolazkodó, hogy bele ne ütközz,
de távol se maradj tőle, hogy el ne felejtessenek.

¹⁴ Ne légy nagyra azzal, hogy fésztenül beszélhetsz vele,
és ne bízz a sok beszédében,
mert a sok beszéddel próbára tesz téged,
és mosolyogva kicsalja tőled titkaidat.

¹⁵ Kegyetlen lelke számon tartja szavaidat,
és nem kímél meg bántalmazástól, bilincstől.

¹⁶ Óvatos légy és figyelj gondosan arra, amit hallasz,
mert a veszteddal jársz-kelsz.

17 Amikor pedig hallod őt,
 úgy nézd, mintha álmodnál, és légy résen!
 18 Egész életedben szeresd az Istent,
 és kiálts hozzá, hogy megmentsen!
 19 Minden élőlény szereti a maga fajtáját,
 és minden ember azt, aki közel áll hozzá;
 20 minden élőlény a hozzá hasonlóhoz szegődik,
 az ember is a maga fajtájával társuljon.
 21 Ha megfér valaha bárány a farkassal,
 akkor az igaz is a bűnössel.
 22 Hogyan barátkozna hiéna a kuttyával?
 És mi köze a gazdagnak a szegényhez?
 23 Az oroszlán prédája a vadszamár a pusztában,
 így a gazdagnak a legelője a szegény.
 24 Amint a dölyfösnek utálat az alázatosság,
 úgy a gazdagnak is gyűlöletes a szegény.
 25 Ha a gazdag meginog, barátai támogatják,
 de ha a szegény elesik, ismerősei is eltaszítják.
 26 A megcsalt gazdagnak sok védője támad,
 ha kevélyen beszél is, igazat adnak neki.
 27 Ha szegényt csálnak meg, még rá meg is vádolják,
 beszéljen bár okosan, nem adnak hitelt neki.
 28 Ha a gazdag beszél, mindnyájan hallgatnak,
 és beszédét a felhőkig magasztalják.
 29 Ha a szegény beszél, azt kérdik: »Ki ez?«
 és ha megbotlik, a földhöz csapják.

A javak helyes élvezete

30 Jó a gazdagság annak, akinek nem nyomja bűn a lelkiismeretét,
 de nagyon rossz a szegénység a gonosznak szája szerint.
 31 Az ember kedélye elváltoztatja arcát
 hol vidámra, hol meg szomorúra.
 32 A jó kedély jelét, a ragyogó arcot
 nehezen és bajjal találod meg.

Sírák 14 ¹ Boldog az a férfi, aki nem vétett szája szavával,

akit nem bánt gond bűn miatt!

² Boldog, akinek nem aggódik lelke,

és akit nem hagyott el reménye.

³ A telhetetlen, kapzsi ember nem veszi gazdagsága hasznát;
mire jó az arany az irigy embernek?

⁴ Aki szívesen gyűjt igaztalan vagyont, másnak gyűjti azt;
vagyonában idegen dúskál majd.

⁵ Aki galád magához, jó lesz-e az máshoz?
Bizony, nem talál gyönyörűséget javaiban!

⁶ Nincs rosszabb annál, aki magához is irigy,
galádsága bérét magával hordozza!

⁷ Ha jót cselekszik is, nem teszi tudva, akarva,
és végül mégis csak elárulja galádságát.

⁸ Gonosz az, akinek irigy a szeme,
aki elfordítja arcát és megveti saját lelkét.

⁹ A kapzsi szeme nem tud betelni igaztalan jószággal,
nem lakik jól, míg csak el nem emészti sorvadozó lelkét.

¹⁰ A gonosz szem gonoszra tör, de nem lakik jól étellel,
szűkölködik és bánkódik asztalánál.

¹¹ Fiam! Ha van miből, tégy jót magaddal,
és mutass be méltó áldozatokat Istennek!

¹² Gondolj arra, hogy a halál el nem marad,
hiszen ismered az alvilág törvényét,
mert a világ törvénye: Minden bizonynyal meg kell halni!

¹³ Tégy jót barátoddal még halálod előtt,
erődhöz képest nyújtsd ki kezedet, és adj a szegénynek!

¹⁴ Ne vond meg magadtól a jó napot,
s egy cseppet se mulassz el a kapott jóból!

¹⁵ Nemde másnak kell átengedned fáradságod gyümölcsét,
és sorsvetésre hagyod, amit szereztél!

¹⁶ Adj, és fogadj el, és tedd igazzá lelkedet!

¹⁷ Halálod előtt cselekedj igazságot,
mert nem lehet ételt lelni az alvilágban.

¹⁸ Minden test elfonnyad, mint a fű,
mint a fakadó levél a zöldellő fán:

¹⁹ az egyik kihajt, a másik lehull.

Ilyen a húsból és vérből való nemzedék:
az egyik bevégez, a másik születik.

²⁰ Minden romlandó alkotás tönkremegy végül,

és alkotója nyomon követi;
21 de elismerést nyer minden kiváló alkotás,
és alkotója megbecsülésben részesül miatta.

A bölcsesség keresése

22 Boldog az az ember, aki a bölcsességgel tölti idejét,
aki annak igazsága fölött elmélkedik,
és okosan fürkészi Isten gondviselését;
23 aki szívében fontolóra veszi a bölcsesség útjait,
és megérti annak titkait;
aki utánajár, mint a nyomkereső,
és megmarad útjain;
24 aki betekint ablakán,
és ajtajánál hallgatózik,
25 aki a háza mellé telepszik,
és sátra cövekét a falához erősíti,
aki mellette üti fel sátrát,
és örökre megszáll szép hajlékában;
26 aki a lombja közé rejti fiókait,
és az ágain tölti éjjelét;
27 aki az árnyékában lel menedéket a hőség elől,
és oltalmában megpihen.

Sírák 15 1 Aki Istent féli, jót cselekszik,

s aki kitart az igazság mellett, elnyeri azt.
2 Az pedig eléje megy, mint tisztos anya,
mint szűz menyasszony fogadja őt;
3 táplálja őt az élet és értelem kenyérével,
s itatja az üdvös bölcsesség vizével;
támaszra talál benne, és meg nem inog,
4 megtartja őt, és meg nem szégyenül,
felmagasztalja őt a társai előtt.
5 Megnyitja száját a gyülekezet körében,
betölti őt a bölcsesség és értelem lelkével,
s a dicsőség ruháját adja rá.
6 Elárasztja örömmel és ujjongással,
s örök hírnevet juttat neki.
7 Nem nyerik el azt a balga emberek,

az okosak azonban megtalálják;
nem látják meg azt az ostoba emberek,
mert távol áll az gőgtől és csalárdságtól.
8 A hazug férfiak nem gondolnak vele,
az igazmondó férfiak azonban nála találhatók,
és sikerben van részük Isten látogatásáig.
9 Nem illik a dicséret a bűnös szájába,
10 mert a bölcsesség Istentől származik.
Isten dicsérete ugyanis a bölcshez illik,
s a hívő szája van tele azzal,
mert az Úr megadja azt neki.

Az ember felelőssége

11 Ne mondd: »Isten tartja távol!«,
ne tégy olyasmit, amit ő gyűlöl.
12 Ne mondd: »Ő vitt engem tévedésbe!«,
mert nincs neki szüksége a gonosz emberekre.
13 Gyűlöli az Úr a tévelygés minden undokságát,
de azok előtt sem kedves az, akik félik őt.
14 Megteremtette Isten az embert kezdetben,
és őt saját belátására bízta:
15 adta még ezenfelül parancsait és törvényeit.
16 Ha meg akarod tartani a parancsokat, azok megtartanak téged,
ha állandóan gyakorlod a hűséget, amely előtte kedves.
17 Víz és tűz helyezett eléd,
amelyiket akarod, az után nyújtsd ki kezedet!
18 Élet és halál, jó és rossz van az ember előtt,
s azt kapja, ami kedvére van.
19 Mert nagy az Isten bölcsessége,
erős a hatalma, és lát mindent szüntelen.
20 Az Úr szemei vannak azokon, akik félik őt,
és számon tartja az ember minden cselekedetét.
21 Senkinek sem hagyta meg, hogy gonoszul cselekedjen,
és senkinek sem engedi meg, hogy vétkezzen.
22 Nem kívánja hitetlen és haszontalan gyermekek nagy számát.

Sírák 16 A bűnök és azok következményei

1 Ne örülj a gyermekeknek, ha istentelenek!
Legyenek bár számosan, ne ujjongj miattuk,

ha nincs bennük Isten félelme.
2 Ne bízzál életükben,
és ne számíts munkájukra,
3 mert többet ér egy istenfélő fiú ezer gonosznál,
4 és jobb meghalni gyermek nélkül,
mint istentelen gyermekeket hátrahagyni.
5 Egyetlen értelmes akár egy várost benépesít,
de a törvénszegő nemzetség elpusztul.
6 Sok hasonlót látott már szemem,
és ezeknél is különbeket hallott a fülem:
7 tűz gyúlt ki a bűnösök gyülekezetében,
s az engedetlen nép fölött harag lángja lobogott.
8 Nem nyertek bocsánatot bűneikért a régi óriások,
elvesztek, mert bíztak erejükben.
9 Nem kegyelmezett meg Lót lakótársainak,
mert megutálta őket beszédük gőgösségeért,
10 és nem kegyelmezett annak a népnek,
amelyet teljesen kiirtásra szánt,
mert bűneivel dicsekedett,
11 de éppoly kevésbé a hatszázezernyi gyalognépnek,
akik sorjában pusztultak szívük keménysége miatt.
Hát még ha olyan lenne nyakas, aki egyedül áll!
Csoda lenne, ha büntetlenül maradna!
12 Mert van nála irgalom is, harag is,
meg lehet őt kérlelni, de ki is önti haragját;
13 amennyire irgalmas ő, annyira fenyít is,
és az embert tettei szerint ítéli.
14 A bűnös nem menekszik meg zsákmányával,
és aki irgalmasságot cselekszik, nem csalódik reményében.
15 Minden jótett helyet biztosít
mindenkinek cselekedetei érdeme szerint,
úgy, amint okosságban járt és kelt.
16 Ne mondd: »Rejtve vagyok Isten elől,
és ki törődik velem a magasságban?
17 A sok nép közt meg sem ismernek engem,
mit is számítok a mérhetetlen teremtésben!«
18 Íme, az ég és az egek ege,

az óceán, az egész föld, és ami azokban van,
megrendül, ha ő odanéz!
19 A hegyek mind, a dombok és a földkerekség alapjai
remegve megrázkódnak, ha Isten rájuk tekint,
20 a szív azonban érzéketlen marad,
pedig ő belelát minden szívbe!
21 Ki érti meg az ő útjait,
és a vihart, amelyet emberi szem sem lát?
22 Mert legtöbb műve rejtekben van,
és ad-e hírt valaki igaz cselekedeteiről?
Vagy ki tudja kivárni azokat?
Mert messze van a szövetsége egyesektől,
és a végén lesz csak a számonkérés mindenkitől.
23 Akinek fogyatékos a belátása, balgaságot gondol,
s az okatlan, tévelygő ember dőreséget állít magában.

A Teremtő bölcsessége

24 Hallgass rám, fiam! Tanulj bölcs okosságot,
és figyelj szívedben beszédemre!
25 Megfontoltan adom elő a tanítást,
és szerényen terjesztem elő a tudást.
Ügyelj szívedben szavaimra,
mert megfontolt lélekkel beszélek az erőkről,
amelyeket Isten kezdettől fogva helyezett műveibe,
és igazságban hirdetem tudományát.
26 Isten terve szerint állnak fenn művei kezdettől fogva,
már alkotásuk idején kijelölte feladataikat,
és működésük körét fajtájuk szerint.
27 Elrendezte tevékenységüket örök időkre:
nem éheznek és el nem fáradnak,
nem hagynak fel munkájukkal.
28 Egyik sem torzsalkodik társával,
29 és soha át nem hágják törvényét!
30 Letekintett ezután Isten a földre,
és betöltötte javaival,
31 benépesítette színét mindenfajta élővel,
amelyek újra visszatérnek a földbe.

Sírák 17 ¹ Isten az embert földből teremtette,

a maga képére alkotta,

² és úgy rendelte, hogy ismét azzá változzék.

Felruházta őt a magáéhoz hasonló erővel,

³ meghatározta napjai számát és idejét,

s uralmat adott neki minden fölött a földön.

⁴ Félelmetessé tette őt minden élő előtt,

hogy uralkodjék az állatokon és a madarakon.

⁵ Hozzá hasonló segítőt teremtett belőle,

és adott nekik megfontolást és nyelvet, szemet és fület,

szívet adott nekik a gondolkodásra,

és betöltötte őket bölcs okossággal.

⁶ A szellem tudásával látta el őket,

értelemmel töltötte be szívüket,

és megmutatta nekik, mi a rossz és mi a jó.

⁷ Szemét a szívükbe helyezte,

hogy megmutassa nekik művei nagyságát,

⁸ ők pedig magasztalják a szent nevet,

dicsekedjenek csodáival,

és beszéljék el művei nagyságát.

Izrael kiválasztása

⁹ Ezenfelül tudást adott nekik,

s az élet törvényét adta nekik örökrészül.

¹⁰ Örök szövetségre lépett velük,

kijelentette nekik a jogot és az ő törvényeit.

¹¹ Látta szemük az ő dicső fenségét,

és hallgatta fülük az ő fölséges hangját.

Azt mondta nekik: »Óvjátok magatokat minden gonosztól!«

¹² És parancsokat adott nekik,

mindenkinek a társára nézve.

¹³ Útjaik előtt vannak mindenkor,

és nincsenek elrejtve szeme elől.

¹⁴ Fejedelmet rendelt minden nép fölé,

¹⁵ de Izrael az Úrnak lett nyilvánvaló örökrésze.

¹⁶ Minden tettük úgy áll Isten színe előtt, mint a nap,

és szeme folyton útjaikat nézi.

17 Nincsenek elrejtve bűnös szövetségeik,
és minden bűnük az Úr előtt van.
18 Olyan előtte a férfi alamizsnája, mint a pecsétgyűrű,
s úgy őrzi az ember jótettét, mint a szeme fényét.
19 Később pedig felkel és jutalmat oszt
mindegyiküknek a fejére,
és van, akit elvisz a föld mélyébe.

Bűnbánat és megtérés

20 A bűnbánóknak azonban utat ad az igazsághoz;
bátorítja a csüggedőket,
s az igazság sorsát rendeli nekik.
21 Térj az Úrhoz, és hagyd el bűneidet,
22 könyörögj az Úr színe előtt, és kisebbítsd a botlást!
23 Térj az Úrhoz, hagyj fel törvénysértésseddel,
és gyűlöld mindenek fölött az utálatosságot!
24 Ismerd meg Isten törvényét és parancsait,
légy állandó megszabott hivatásodban:
a fölséges Isten imádásában;
25 tarts a szent nemzetséggel,
azokkal, akik élnek és magasztalják Istent!
26 Ne légy megrögzött az istentelenek tévedésében!
Halálod előtt mondj dicséretet,
mert a halott számára a dicséret semmivé foszlik.
27 Még életedben zengj dicséretet,
amíg élsz és virulsz,
dicsőítsd és magasztald Istent,
és dicsekedj az Ő irgalmasságával!
28 Mily nagy az Úrnak irgalmassága,
és irgalma azokhoz, akik hozzá térnek!
29 Mert nem lehet meg minden az emberekben,
hisz az ember fia nem halhatatlan,
és hiú gonoszságban tetszeleg.
30 Mi fényesebb a napnál? S az mégis elsötétül!
Van-e haszontalanabb, mint amit hús és vér kigondol?
De el is veszi büntetését!
31 Ügyel ő még a magas mennynek seregére is,
az emberek pedig mindannyian csak por és hamu!

Sírák 18 Isten nagysága

¹ Aki örökké él, az teremtett mindent egyaránt.

Egyedül Isten az igaz,
aki győzhetetlen király marad örökké.

² Ki győzi elbeszélni az ő műveit,

³ és ki vizsgálja át nagy alkotásait?

⁴ Ki tudná kifejezni hatalma nagyságát,
és ezenfelül még ki írná le az ő irgalmasságát?

⁵ Nem lehet elvenni belőle, sem hozzátenni,
sem kifürkészni Isten nagy csodáit!

⁶ Amikor bevégzi az ember, akkor kezdi csak,
és amikor abbahagyja, zavarba jön.

⁷ Mi az ember, és mi a haszna,
mi jó és mi rossz őbenne?

⁸ Az ember napjainak száma, ha sokra megy, száz esztendő:
mint a csepp a tenger vizéhez mérve,
mint a porszem a homokban,
olyan csekélyek esztendei az örökkévalóság mellett.

⁹ Ezért van Isten türelemmel hozzájuk,
és árasztja rájuk irgalmát,

¹⁰ látja, hogy rossz az, amire szívük várakozik,
és tudja, hogy sivár az enyészetük,

¹¹ ezért öregbítette irgalmát irányukban,
és mutatta meg nekik a helyes utat.

¹² Az ember a testvére iránt van részvéttel,
Isten irgalma azonban kiterjed minden élőlényre.

¹³ Ő megkönyörül, tanítja és oktatja őket,
mint a pásztor a nyáját.

¹⁴ Megkönyörül azon, aki elfogadja kegyes intelmeit,
és sietve teljesíti törvényeit.

INTELMEK ÉS FIGYELMEZTETÉSEK: 18,15-24,34

A bölcs viselkedés

¹⁵ Fiam! Ne toldd meg a jótettet szemrehányással,
és ne fúzz bántó, rossz szót semmilyen adományodhoz.

¹⁶ Nemde a harmat enyhíti a hőséget!?

Így a szép szó jobb még az ajándéknál is.
17 Nem ér-e többet a szép szó a jó adománynál?
De a jótékony ember mindegyikkel szolgál.
18 A balga kemény szemrehányást tesz,
s az irigynek adományától kicsordul az ember szeme.
19 Ítélet előtt keress magadnak igazolást,
és mielőtt szólnál, tanulj!
20 Még a betegség előtt ápold magadat,
és ítélet előtt vizsgáld meg magadat,
akkor engesztelést találsz Isten színe előtt.
21 Betegség előtt alázd meg magadat,
és betegség alatt mutass megtérést!
22 Ne tartsd vissza magad az állandó imádságtól,
és ne restelld mindhalálig keresni az igazulást,
mert Isten jutalma örökre megmarad.
23 Ima előtt készítsd elő lelkedet,
és ne légy olyan, mint az ember, aki kísérti Istent.
24 Gondolj a végnap haragjára,
a megtorlás idejére, amikor Isten elfordítja arcát!
25 Gondolj a nélkülözésre a bőség idején,
s a szegénység nyomorára a gazdagság napján!
26 Reggeltől estig változik az időjárás,
gyorsan történik mindez Isten szeme előtt.
27 A bölcs ember óvatos mindenben,
s a bűnök napjain őrizkedik a restségtől.
28 Minden értelmes elsajátítja a bölcsességet,
és magasztalja azt, aki elérte.
29 Akik jártasak a mondásokban, maguk is bölcsen cselekszenek,
értenek ahhoz, mi igaz és helyes,
és mint az esőt, ontják a mondásokat és döntéseket.

A vágyak féken tartása

30 Ne indulj vágyaid után,
és tartsd vissza magadat kívánságodtól;
31 ha engedsz lelked vágyainak,
kárörömmel néznek ellenségeid.
32 Ne gyönyörködj izgalmakban, legyenek bár csekélyek,
mert élvezetük szokássá válik.

³³ Ne tedd magadat koldussá kölcsönpénzből adott lakomákkal,
amikor semmi sincs erszényedben,
mert így megunod még életedet!

Sírák 19 ¹ A részeges munkás meg nem gazdagszik,

s aki megveti a keveset, lassanként tönkremegy.

² Bor és nők tévútra viszik a bölcseket,
és meghurcolják az okosokat.

³ Aki buja nőkkal tart, elzüllik,
rothadás és féreg veszi birtokába,
nagy, elrettentő példa lesz,
s elveszik lelkét az élők közül.

⁴ Aki könnyen megbízik, könnyelmű az, és kárt vall,
és aki önmaga ellen vét, megvetésnek teszi ki magát.

⁵ Aki véteknél örül, becsmélésben részesül,
s aki utálja a feddést, megrövidíti életét,
aki azonban gyűlöli a pletykálkodást, kioltja a gonoszságot.

⁶ Aki vétkezik önmaga ellen, megbánja,
s aki gyönyörködik a gonoszságban, becsmélésben részesül.

⁷ Ne add tovább a gonosz és kíméletlen beszédet,
akkor senki sem becsmérel téged.

⁸ Amiről tudsz, ne beszéld ki se barátoknak, se ellenségnek,
és ha tudsz valami vétekről, ne fedd fel azt!

⁹ Mert aki meghallgat, inkább őrizkedik tőled,
a bűnt védelmébe fogadja, téged pedig meggyűlöl,
s ilyen marad irányodban mindenkor.

¹⁰ Ha szóbeszédet hallottál társadról, haljon az meg veled;
hidd el: nem fordulsz fel miatta.

¹¹ Egyetlen szótól rájön a balgára a vajúadás,
mint a fájdalom az asszonyra, amikor magzatát szüli.

¹² Mint a nyíl a comb húzában,
olyan a szóbeszéd a balga szívében.

¹³ Kérdezd meg előbb a barátot, hátha nem is tud róla,
és azt mondja: »Nem tettem!«

Ha pedig megtette, intsd, hogy ne tegye többé!

¹⁴ Kérdezd meg a társat, hátha nem is mondta?
Ha pedig mondta, intsd, hogy ne mondja többé!

¹⁵ Kérdezd meg a barátot,

mert sokszor akad rágalom,
¹⁶ és ne adj minden szóbeszédre!
Van olyan, aki megtéved nyelvével, rosszakarat nélkül.
¹⁷ Ki az, aki nem vétett még nyelvével?
Kérdezd meg előbb a társat, mielőtt ráförmednél,
¹⁸ és adj helyet a Magasságbeli törvényének!

Az igazi és a hamis okosság

Minden bölcsesség istenfélelem,
és Isten félelme van benne:
minden bölcsesség egyben a törvény teljesítése.
¹⁹ Nem bölcsesség a jártasság a rosszban,
és nem okosság a bűnösök fortélyá.
²⁰ Van gonosz eszesség, s ez utálatos,
és van együgyű, aki gonoszság híján van.
²¹ Többet ér a kevésbé okos és fogyatékos elméjű, ha istenfélő,
mint a nagyeszű, aki megszegi a Magasságbeli törvényét.
²² Van vakmerő ravaszság, amely bűnös,
²³ és van olyan, aki körmönfontan beszél, és mégis igazat mond.
Van olyan, aki rútul megalázkodik,
és belseje tele van cselvetéssel.
²⁴ Van olyan, aki nagy alázatában mód felett meghunyászkodik,
lehajtja fejét, és úgy tesz, mintha nem is látná,
amiről nem akar tudni.
²⁵ Ha erő híján nem tud vétkezni,
mihelyt alkalma nyílik rossz cselekedetre, elköveti a gonoszságot.
²⁶ Külsejéről lehet az embert megismerni,
és arca kifejezéséből ismerni meg az okosat.
²⁷ A test öltözete, az ajkak nevetése,
s az ember járása mind rá vallanak.
²⁸ Van feddés, amely elhibázott a gyalázkodó haragja miatt,
van megítélés, amely nem állja meg helyét,
s van, aki hallgat, és az a bölcs.

Sírák 20 A beszéd és a hallgatás megfelelő ideje

¹ A neheztelésnél mennyivel jobb kérdőre vonni,
akkor a beismerőt megkímélik a károsodástól.
² Szeretné az eunuch is megfosztani a leányzót szüzességétől,
³ így tesz, aki erőszakkal akarja érvényesíteni igazát.

⁴ Milyen jó, ha a megfeddett megbánást mutat!
Így elkerülöd a szándékos bűnt.

⁵ Van olyan, aki hallgat, és mégis bölcsnek tartják,
és van, akit megutálnak, mert folyton beszélni akar.

⁶ Van olyan, aki hallgat, mert nincs okos mondanivalója,
és van, aki hallgat, mert tudja az alkalmas időt.

⁷ A bölcs ember hallgat, amíg el nem jön ideje,
a nagyzó és balga pedig nem tartja magát időhöz.

⁸ Önmaga ellen vét a sokbeszédű,
s a jogtalanul követelődzőt meggyűlölik.

⁹ Van siker, amely káros a fegyelmezetlen emberre,
és van találás, amely veszteség!

¹⁰ Van adomány, amely nem jár haszonnal,
és van ajándék, amelyet duplán kell megfizetni!

¹¹ Van megalázás, amely dicsőségre vezet,
és van olyan, aki alázkodás után felemeli fejét.

¹² Van olyan, aki csekély áron sokat vásárol,
de megfizet érte hétszeresen!

¹³ A bölcs ember kevés szóval is kedveltté teszi magát,
az ostobák kedveskedése ellenben kárba vész.

¹⁴ Nincsen hasznod az ostoba ajándékából,
mert szeme elvár hétannyit.

¹⁵ Keveset ad és sokat kifogásol,
tűz tör elő, ha kinyitja száját.

¹⁶ Van olyan, aki ma ad kölcsönt, és holnap már visszakéri;
de undok az ilyen ember!

¹⁷ »Az ostobának nincsen barátja,
és nincs köszönet ajándékaiért.«

¹⁸ Akik kenyerét eszik, hamis nyelvűek,
kinevetik hányszor, és milyen sokan!

¹⁹ Mert nem azt osztogatja helyes érzéssel, amire szükség van,
hanem olyasmit, aminek nem veszik hasznát.

²⁰ A hamis nyelv botlása olyan,
mint amikor valaki elesik a padlón,
így jön el hirtelen a gonoszok bukása.

²¹ A kelletlen ember csupa üres locsogás,
amely ki sem fogy a bárdolatlanok szájából.

²² Megvetik a bölcs mondást az ostoba szájában,
mert nem mondja kellő időben.

²³ Van, akit szegénysége visszatart a bűntől,
de nyugalmaiban ösztönzést kap arra.

²⁴ Van olyan, aki tönkremegy restelkedésből,
és oktan ember kedvéért feláldozza magát,
tönkreteszi magát, mert mások személyét tekinti.

²⁵ Van, aki ígéretet tesz barátjának szégyenből,
és szükségtelenül ellenségévé teszi.

²⁶ Csúnya szégyenfolt az emberen a hazugság,
mégis folyton kísért a neveletlenek szájában!

²⁷ A tolvaj is különb annál, aki folyton hazudik,
de mindkettőnek romlás az örökrésze.

²⁸ A hazug embereknek becstelen az erkölcsük,
és szégyenüket állandóan magukkal hordozzák.

²⁹ Bölcs mondások

Aki beszédében bölcs, sokra viszi,
s az okos ember kedves a nagyok előtt.

³⁰ Aki megműveli földjét, magas asztagot rak terméséből,
és aki igazságot tesz, felmagasztalják,
aki pedig kedves a nagyok előtt, megmenekül az igaztalanságtól.

³¹ Ajándék és adomány vakká teszi a bírák szemét,
és mint zabla a szájban, elhárítja feddésüket.

³² Eldugott bölcsesség és elrejtett kincs,
mi haszna mindkettőnek?

³³ Többet ér, aki palástolja ostobaságát,
mint az az ember, aki elrejtí bölcsességét.

Sírák 21 Aranyszabályok

¹ Vétkeztél, fiam? Ne tedd még egyszer,

és előbbi bűneid miatt is imádkozz,
hogyan megbocsássák neked.

² Fuss a bűntől, mint a kígyó színétől,
mert ha közel mész hozzá, hatalmába kerít.

³ Foga mint az oroszlán foga,
megöli az emberek lelkét.

⁴ Minden törvénszegés mint a kétélű pallos:
csapására nincsen orvosság.
⁵ Az erőszak és az igaztalanság felemészti a vagyont,
s a túl gazdag házat tönkreteszi a kevélység,
így pusztul el a döllyfős vagyona!
⁶ Eljut a könyörgés a szegény szájából Isten füléhez,
és sietve megjön számára az ítélet.
⁷ Aki gyűlöli a feddést, a bűnös nyomán jár,
de aki féli Istent, az magába száll.
⁸ Már messziről megismerni a vakmerő szájhóst,
és kisiklását észreveszi az okos.
⁹ Aki más költségén építi házát,
olyan, mint aki télen gyűjti köveit.
¹⁰ A bűnösök társasága kóc-csomó,
és végezetük tűzláng!
¹¹ A bűnösök útja kővel van egyengetve,
de a végén alvilág van, sötétség és bűnhődés.

A bölcs és a balga

¹² Aki megtartja a törvényt, úrrá lesz érzékein,
¹³ az istenfélelem betetőzése pedig bölcsesség és okosság.
¹⁴ Nem lehet azt megnevelni, aki nem okos a jóban!
¹⁵ Van okosság, amely bővelkedik gonoszságban,
de nincs valódi értelmesség, ahol keserűség van!
¹⁶ A bölcs tudása növekszik, mint az árvíz,
és tanácsa, mint az élővíz forrása, el nem apad.
¹⁷ A balga szíve törött edény,
nem tart meg semmiféle bölcsességet.
¹⁸ Bármilyen okos szót halljon az értelmes,
dicséri azt, sőt ráadással szolgál;
a feslett is hallja, de nincs az ínyére,
azért a háta mögé hajítja.
¹⁹ Olyan a balga beszéde, mint a teher az úton,
az okos ajkán azonban kedvesség van.
²⁰ Lesik az okos száját az összejövöten,
és szavait szívükre veszik.
²¹ Olyan a bölcsesség a balgának, mint az elpusztult ház,
s az okatlan tudománya értelmetlen locsogás.

²² A fegyelem a balgának béklyó a lábán,
bilincs a jobb kezén.
²³ Fennhangon röhög a balga,
az okos ember pedig alig hogy mosolyog.
²⁴ Arany ékszer az okosnak a fegyelem,
karkötő a jobb karon.
²⁵ A balga könnyen teszi be lábát társának házába,
a tapasztalt ember pedig elfogódott a hatalmas színe előtt.
²⁶ Ablakon át nézeget a balga a házba,
a művelt férfi pedig kívül marad állva.
²⁷ Neveletlenség, ha az ember ajtónál hallgatódzik,
feszélyezi az okos embert ez a csúfság.
²⁸ Oktalanságot beszél a balgák ajka,
az okosok pedig mérlegre teszik szavaikat.
²⁹ Szájukon hordozzák a balgák szívüket,
az okosok szája pedig szívükben van.
³⁰ Amikor az istentelen az ördögöt átkozza,
önmaga ellen szór átkot.
³¹ Önmagát mocskolja a besúgó,
és gyűlöltté válik mindenki előtt;
meggyűlölik azt is, aki vele tart,
a hallgatag és okos pedig tiszteletet arat.

Sírák 22 ¹ Sáros kővel dobálják meg a lustát,

és gyalázatosságáról beszél mindenki.

² Marhatrágyával dobálják meg a lustát,
s aki hozzáér, rázza a kezét.

Neveletlen gyermekek, a taníthatatlan balgák

³ A neveletlen fiú szégyene apjának,
a leány pedig gyalázata.
⁴ Az okos leány vagyon a férje számára,
a gyalázatos pedig becstelenséget hoz apjára.
⁵ Az arcátlan leány szégyent hoz apjára s férjére,
nem nézik ugyan le az istentelenek,
de ők ketten joggal becsmérlik.
⁶ Mint a zene a gyász idején, olyan a nem helyén való beszéd,
de a verés és fenyíték mindenkor bölcs dolog.

7 Aki balgát oktat, mintha enyvvel ragasztana cserepet;
8 aki olyannak beszél, aki oda sem hallgat,
mintha alvót keltene fel mély álomból.
9 Alvóval beszél, aki balgának hirdet bölcsességet,
a beszéd végén azt kérdezi: »Hogy is volt?«
10 Sirasd a halottat, mert kialudt a világossága,
a balgát is sirasd, mert elfogyott az értelme!
11 Csak kevésbé sirasd a halottat, hisz nyugovóra tért,
12 a mihaszna balga élete azonban a halálnál is rosszabb.
13 Hét napig tart a gyász a halottért,
a balgáért és istentelenért pedig életük minden napján!
14 Ne beszélj sokat a balgával,
és ne járj az ostobával!
15 Óvakodj tőle, hogy terhedre ne legyen,
és be ne szennyezd magad a bűnével!
16 Kerüld el őt, akkor nyugalmat találsz,
és nem bosszankodsz ostobasága miatt.
17 Mi nehezebb az ólomnál?
És mi egyéb a neve, mint: balga!
18 Könnyebb elviselni a homok-, só- és vasterhet,
mint az oktalan, balga, istentelen embert!
19 A ház falába illesztett fagerendák széjjel nem válnak,
ilyen a szív is, amely bölcs megfontolásra támaszkodik:
20 sohasem csüggeszti el a félelem az okos elméjét.
21 Amint a karók magas helyen
s a terméskövek habarcs nélkül
a szél rohamát meg nem állják,
22 úgy a szív sem szállhat szembe a félelem támadásával,
ha balga töprengéstől csügged.
23 Mint a szív sem remeg soha,
csak ha balga töprengéstől csügged,
úgy az sem, aki Isten parancsai mellett tart ki állandóan.

A bölcs hűsége

24 Könnyet csal ki, aki megböki a szemet;
aki pedig beledöf a szívbe, érzékenységet ébreszt.
25 Aki követ hajít madárra, elriasztja azt;
úgy aki gyalázza barátját, felbontja a barátságot.

²⁶ Ha kardot rántottál is barátodra,
ne ess kétségbe, mert van még út visszafelé!
Barátod ellen, ²⁷ ha sajnálni való szóra nyitottad szádát,
ne félj, mert még ki lehet azt egyenlíteni,
kivéve a szidalmat, a gyalázkodást, a dölyföt,
a titok elárulását és az álnok csapást,
mert mindezek után távozik a barát!
²⁸ Szerezd meg barátod hűségét, amikor még szegény,
hogy majd javainak is örvendhess.
²⁹ Tarts ki mellette híven szorongatása idején,
hogy örökségében is részed legyen.
³⁰ A tűz előtt kályhaszag és füst száll,
úgy előzik meg a vérontást is átkok, szitkok és fenyegetések.
³¹ Nem szégyellem menteni barátomat,
nem rejtőzöm el színe elől,
és tűröm, ha baj ér általa engem.
³² Mind, aki hallja, óvakodik majd tőle.

Imádság önuralomért

³³ Bár lenne őre számnak,
és jól záró pecsétje ajkaimnak,
hogy el ne essem miattuk,
és vesztsemre ne legyen nyelvem!
Sírák 23 ¹ Uram! Atyám, és életem Ura!

Ne hagyj engem kényükre- kedvükre,
és ne engedd, hogy elessem miattuk.
² Bárcsak ostort tartanának készen elmémnek,
bölcs fenytéket szívemnek,
hogy ne kíméljenek engem tévedéseik miatt,
s el ne nézzék botlásaikat,
³ hogy meg ne sokasodjanak tévedéseim,
el ne szaporodjanak vétkeim,
és meg ne gyarapodjanak bűneim;
hogy le ne roskadjak ellenfeleim láttán,
és örömét ne lelje rajtam ellenségem!
⁴ Uram! Atyám, és életem Istene!
Ne hagyj engem ajkam önkényére!

⁵ Ne adj nekem fennhéjázó szemet,
tarts távol tőlem minden mohóságot!
⁶ Távoztasd tőlem a test kívánságát,
ne vegyen erőt rajtam a fajtalan vágy,
és ne engedj át a szemérmetlen és dőre léleknek!

Tanítás a beszédről

⁷ Hallgassátok, fiaim, a tanítást a szájról!
Aki ehhez tartja magát, nem megy tönkre ajka miatt,
és nem bukik el a legrútabb tettek által.
⁸ Hiúsága folytán esik csapdába a bűnös,
és miatta botlik a kevély és gyalázkodó.
⁹ Ne szokja meg szád az esküvést,
mert sok botlás következik ezáltal.
¹⁰ Ne vedd szádba Isten nevét szüntelen,
és a Szentnek nevét ne keverd beszédedbe,
mert nem maradsz ezek miatt büntetlenül.
¹¹ Mint a szolgál, akit folyton kérdőre vonnak,
s a kék foltok nem hiányoznak róla,
úgy mindaz, aki esküdözik és a Nevet száján hordozza,
soha nem tisztul meg a bűntől.
¹² A férfi, aki sokat esküdözik, eltelik törvényszegéssel,
s a csapás el nem távozik házatól.
¹³ Ha esküszegő, a bűne rajta van,
ha föl sem veszi, kétszeresen vétkezik.
¹⁴ Ha pedig hamisan esküdött, nincsen mentsége,
és háza betelik büntetéssel.
¹⁵ Van még egyéb beszéd is, amely halált érdemel:
elő ne forduljon az Jákob örökségében!
¹⁶ Hisz távol állnak mindezek a jámboroktól,
mert ők nem hemperegnek bűnökben!
¹⁷ Ne szokja meg szád a zabolátlan beszédet,
mert bűnös szó van benne!
¹⁸ Amikor előkelők körében állsz,
gondolj apádra és anyádra,
¹⁹ hogy el ne feledkezzék rólad Isten a színük előtt,
és szokásodtól elbódítva gyalázatot ne szenvedj,
ne kelljen kívánnod, hogy meg se születnél volna,

s meg ne átkozd születésed napját.

²⁰ A gyalázatos beszédhez szokott emberen
nem fog a nevelés teljes életében.

Óvás az erkölcstelenségtől

²¹ Kétfajta ember bővelkedik bűnben,
a harmadik pedig haragot és romlást hív ki magára,

²² mert a heves vágy, mint az égő tűz,
el nem alszik, amíg csak el nem emészt valamit:

²³ az ember, aki önnön testével vétkezik,
fel nem hagy vele, amíg a tűz ki nem ég,

²⁴ minden falat édes a parázna embernek,
el nem fárad és mindvégig bűnözik.

²⁵ Mindaz, aki otthagyja saját ágyát,
kockára veti életét és mondja: »Ki lát engem?

²⁶ Sötétség vesz körül és falak takarnak;
senki sem néz engem! Kitől féljek?

Nem gondol a Magasságbeli bűneimmel!«

²⁷ És nem tudja, hogy az ő szeme mindent meglát,
az ilyen emberi félelem ugyanis elúzi magától Isten félelmét,
mert csakis az emberek szemétől tart.

²⁸ Nem gondol azzal, hogy az Úr szeme a napnál is sokkal fényesebb,
kémléli az ember minden útját és a tenger mélységét,
és látja az emberek szívének legtitkosabb rejtekét.

²⁹ Mert az Úr Isten ismert mindent, még mielőtt megteremtette,
de bevégezésük után is meglát mindeneket.

³⁰ A város utcáin bűnhődik majd az ilyen,
megkergetik, mint a csikót,

és elkapják, ahol nem is gondolja,

³¹ megszégyenül majd mindenki előtt,
mert nem gondolt az Úr félelmével.

³² Így jár minden asszony is, aki elhagyja férjét,
és házasságtörésből állít örököszt,

³³ először azért, mert engedetlen volt a Fölséges törvénye iránt,
másodszor, mert férje ellen vétett,
harmadszor, mert házasságot törve bujálkodott,
és más férfitől szerzett magának gyermekeket.

³⁴ A közösség elé vezetik az ilyet,

és gyermekei megszenvednek érte.

³⁵ Nem hajtanak gyökeret gyermekei,
és ágai nem teremnek gyümölcsöt,

³⁶ átokként hagyja emlékét,
és nem lehet eltörölni gyalázatát.

³⁷ A hátrahagyottak pedig belátják,
hogy nincs jobb az Isten félelménél,
és semmi sem édesebb, mint figyelni az Úr parancsaira.

³⁸ Nagy dicsőség követni az Urat,
mert ezzel lehet tőle hosszú életet nyerni.

Sírák 24 A bölcsesség dicsérete

¹ Magasztalja önmagát a bölcsesség;
tisztelőben áll Istennél,
s dicsekszik népe körében.

² Kinyitja száját a Magasságbeli közösségében,
és dicséri magát a közösség előtt.

³ Magasztalják népe körében,
megcsodálják a szentek közösségében,
⁴ dicsérik a választottak sokasága előtt,
s áldják az áldottak közt, amikor így szól:

⁵ »A Magasságbeli szájából jöttem elő,
mint elsőszülött valamennyi teremtmény előtt;

⁶ el nem múló fényt gyújtottam az égen,
és mint köd, borítottam az egész földet.

⁷ A magasságban van az én lakásom,
és trónom felhőoszlopon áll.

⁸ Bejártam az ég kerektségét egymagam,
behatoltam a tenger mélységébe;

⁹ végigmentem a tenger hullámain,
és megálltam a földön mindenhol.

¹⁰ Minden nép és valamennyi nemzet fölött uralmat gyakoroltam,

¹¹ erőmmel jártam minden között, ami magas, és ami alacsony,
nyugalmat kerestem mindezek között,
hogy az Úr örökrészében tartózkodjam.

¹² Akkor meghagyta nekem a mindenség Teremtője,
aki teremtett engem, s nyugalmat adott sátramnak,

¹³ és azt mondta nekem: `Jákobban lakjál,

Izraelben legyen örökrészed,
 és választottaim között verj gyökeret!
 14 Kezdetben teremtettek engem, még a világ előtt,
 és nem szűnöm meg sohasem.
 A szent hajlékban tettem színe előtt szolgálatot,
 15 majd pedig Sionban kaptam állandó lakást,
 a szent városban találtam ekképp pihenőt,
 és Jeruzsálem lett uralmam székhelye.
 16 A dicsőséges nép közt vertem gyökeret,
 az én Istenem részében, az ő örökségében,
 s a szentek gyülekezetében megtelepedtem.
 17 Magasra nőttem, mint a cédrus a Libanonon,
 mint a ciprusfa Sion hegyén.
 18 Felnőttem, miként a pálma Kádesben,
 mint a rózsaliget Jerikóban,
 19 mint a díszes olajfa a síkságon,
 magasra nőttem, mint a platán a víz mellett, a tereken.
 20 Illatozom, mint a fahéj és a fűszeres balzsam,
 mint a válogatott mirha, kellemes illatot árasztok,
 21 mint a stórax, a galbán, az ónix és a stakté,
 mint a magától fakadó tömjén, illattal töltöm be lakóhelyemet,
 s illatom, mint a szintiszta balzsamé.
 22 Kiterjesztem ágaimat, mint a terebint,
 ágaim pompásak és szépségesek.
 23 Jó illatot árasztok, mint a szőlőtő,
 és virágomból pompás, dús gyümölcs terem.
 24 Anyja vagyok a szép szeretetnek,
 az istenfélelemnek, megismerésnek és a szent reménynek.
 25 Nálam van az út és az igazság minden kegyelme,
 nálam az élet és az erény minden reménye.
 26 Jöjjetek hozzám mind, akik kívántok engem,
 és teljetek el gyümölcseimmel,
 27 mert lelkem édesebb a méznél,
 és birtoklásom jobb a lépes méznél!
 28 Emlékezetem él minden idők nemzedékeiben.
 29 Akik engem esznek, még inkább éheznek,
 akik engem isznak, még inkább szomjaznak,

³⁰ aki rám hallgat, meg nem szégyenül,
s akik értem fáradnak, nem esnek bűnbe.
³¹ Akik fényt derítenek rám, örök életet nyernek.«

A bölcsesség és Isten Igéje

³² Áll mindez az élet könyvére,
a Magasságbeli szövetségére és az igazság ismeretére,
³³ a törvényre, amelyet Mózes az igazság szabálya gyanánt
örökül adott Jákob házának, és ígéretül Izraelnek.
³⁴ Megígérte Dávidnak, az ő szolgájának,
hogy igen hatalmas királyt támaszt tőle,
aki a dicsőség trónján örökké ül.
³⁵ Ez a törvény árasztja a bölcsességet, mint a Píson,
és mint a Tigris a zsengek napjain.
³⁶ Megtölt belátással, mint az Eufrátesz,
és bőséget oszt, mint a Jordán aratáskor.
³⁷ Okulástól duzzad, mint a Nílus,
mint a Geon szüret idején.
³⁸ Nem győzte átkutatni az első,
de az utolsó sem tudott a végére járni,
³⁹ mert bölcsessége bőségesebb a tengernél,
és útmutatása a nagy óceánnál!
⁴⁰ Én, a bölcsesség, folyamokat bocsátottam ki magamból.
⁴¹ Olyan vagyok, mint a mérhetetlen folyam ágya,
úgy érkezem a paradicsomból,
mint a folyam medre, mint a csatornája.
⁴² Azt mondtam: »Megöntözöm beültetett kertemet,
és megitatom mezőm terményeit!«
⁴³ És íme, a medrem bőséges folyammá lett,
a folyamom pedig majd hogy tengerré nem változott!
⁴⁴ Mert, mint a hajnal pírját,
felragyogtatom tudásomat mindnyájuknak,
és hirdetem azt messze vidékeknek.
⁴⁵ Behatolok a föld minden alsó részébe,
felkeresem az összes alvót,
és megvilágítom mindazokat, akik bíznak az Úrban.
⁴⁶ Kiöntöm továbbra is a tanítást prófétai szóval,
azoknak juttatom, akik bölcsességet keresnek,

és nem hagyok fel vele, nemzedékről nemzedékre,
míg el nem jön a szent korszak!
47 Hadd lássátok, hogy nemcsak magamnak fáradtam,
hanem mindazok javára, akik igazságot keresnek.

A BÖLCSE TANÍTÁS TAPASZTALATAI: 25,1-42,14

Sírák 25 Férfiak és asszonyok

1 Három dologban talál gyönyörűséget a lelkem,
amelyek kedvesek Isten és emberek előtt,
2 ezek: a testvérek egyetértése, a jó barátok szeretete,
s a férfi és nő, ha megértik egymást.
3 Három dolgot gyűlöl a lelkem,
és nehezen szívlelem létüket:
4 a gőgös szegényt, a hazug gazdagot,
s a balga, oktalan öreget.
5 Amit nem gyűjtöttél fiatalkorodban,
hogyan találhatnád meg vénségedre?
6 Milyen jól áll az ősz hajnak a döntés,
s az öregeknek, ha tanácsot adni tudnak!
7 Milyen jól áll az élteseknek a bölcsesség,
s a tisztéseknek az értelem és megfontoltság!
8 Az öregek koszorúja a bőséges tapasztalat,
és dicsőségük Isten félelme.
9 Kilenc meglepő dolgot dicsérek,
a tizediket is említi nyelvem az emberek előtt,
10 ezek: az ember, aki örömét leli gyermekeiben,
aki élve éri meg ellenségei vesztét,
11 boldog, aki okos asszonnyal él,
aki nem botlik nyelvével,
aki nem szolgál magához méltatlanoknak,
12 boldog, aki igaz barátot talál,
aki hallgató fülnek hirdeti az igazságot,
13 nagy, aki bölcsességet lelt és tudást,
és nincs külön annál, aki féli az Urat.
14 Isten félelme mindenben tútesz:
15 boldog az ember, akinek megadatott Isten félelme!
Aki ragaszkodik hozzá, van-e párja annak?

16 Isten félelme az istenszeretet kezdete,
a hit pedig az ő követésének a kezdete.

17 A legfájóbb seb a szív bánata,
s a legnagyobb gonoszság az asszony gonoszsága.

18 Inkább bármilyen sebet, csak szívbeli sebet ne!
19 Bármilyen gonoszságot, csak asszonynak gonoszságát ne!

20 Bármilyen megpróbáltatást,
csak megpróbáltatást rosszakarók részéről ne!

21 Bármilyen bosszút, csak ellenség bosszúját ne!

22 Nincs fej, amely gonoszabb a kígyó fejénél,
23 és nincs harag, amely felülmúlná az asszony haragját.

Kellemesebb együtt lakni oroszlánnal, sárkánnyal,
mint együtt élni rosszlelkű asszonnyal.

24 Eltorzítja a gonoszság az asszony arcát,
elsötétíti ábrázatát, mintha medve lenne,
úgy fest, mint a gyászszák!

Barátai körében ülve, 25 fohászkodik a férje,
és ha meghallja őt, csendesén felsóhajt.

26 Eltörpül minden gonoszság az asszony gonoszsága mellett,
hadd érje a bűnösök sorsa!

27 Homokos lejtő az öreg ember lábának:
ilyen a nyelven asszony a szelíd urának!

28 Ne nézd az asszony szépségét,
és ne kívánd meg az asszonyt szépsége miatt!

29 Az asszony haragja tiszteletlenség, egyben nagy gyalázat,
30 az asszony, ha övé az elsőség, ellenkezik férjével.

31 Levert kedély, szomorú arc
és sebzett szív a rossz asszony.

32 Ernyedt kéz, roskadó térd
az asszony, aki nem boldogítja férjét.

33 Asszonytól jött a bűnnek kezdete,
és miatta halunk meg mindnyájan.

34 Ne engedj a víznek kiutat, még csekélyet sem,
és ne engedj rossz asszonynak szabadságot kimenőre!

³⁵ Ha nem jár kezedre,
és székelyben hoz ellenségeid előtt,
³⁶ vágd el őt testedtől,
és bocsásd el házadból.

Sírák 26 ¹ A jó asszonynak boldog a férje,

éveinek száma kétszeres lesz.

² A derék asszony jól tartja urát,
s az békében tölti el éveit.

³ Jó feleség jó osztályrész,
amely istenfélő férfinak jut jótettekért.

⁴ Legyen ő bár gazdag vagy szegény, a szíve jókedvű,
és arca is vidám minden időben.

⁵ Három dolgotól fél a szívem,
a negyedik színétől pedig rettegek:

⁶ a város pletykájától, a nép zendülésétől,

⁷ a hazug rágalomtól. Mindezek a halálnál is rosszabbak,

⁸ de keserű fájdalom és gyász a féltékeny asszony!

⁹ A féltékeny asszonynál ostor a nyelv,
amely közlékeny mindenkivel szemben.

¹⁰ A rossz feleség, mint a lötyögő járom az ökrön,
aki hozzáér, mintha skorpiót fogna!

¹¹ Nagy bosszúság a részeges asszony,
székelyét, csúfságát nem lehet eltakarni.

¹² Az asszony paráznsága a szeme járásán
és a szempilláin is látszik.

¹³ Az asszonyt, ha nem javul, erősen őrizd,
hogy ne éljen a kínálkozó alkalommal.

¹⁴ Vigyázz állandóan illetlen szeme járására,
egyébként ne csodáld, ha elhanyagol téged.

¹⁵ Mint a szomjas vándor, kitátja száját a forrásnál,
és iszik minden közeli vízből,
leül minden karó mellé,
s a tegezten minden nyílnak nyitva tartja,
amíg csak bele nem fárad.

¹⁶ A szorgos asszony kedvessége elbájolja férjét,
és megerősíti csontjait.

¹⁷ Isten ajándéka a fegyelmezettsége,

¹⁸ az asszony okossága és hallgatagsága,
és nincs a jól nevelt léleknek méltó ára!
¹⁹ Mindennél bájosabb a szent és szemérmes asszony,
²⁰ és nincsen semmi méltó ellenértéke a mértékletes léleknek!
²¹ Ami a felkelő nap Isten magas egén a világnak,
az a jó asszony bája házának ékességére.
²² Tündöklő lámpás a szent mécstartón:
ilyen a szép arc a jónövésű termeten.
²³ Aranyoszlopok ezüst talapzaton:
ilyenek a formás lábak a szép termetű asszony sarkain.
²⁴ Örök alapzat kemény sziklán:
ilyenek Isten parancsai a jámbor nő szívében.

Különböző intelmek

²⁵ Két dolog miatt szomorú a szívem,
s a harmadik miatt harag fog el engem,
²⁶ ezek: A harcos, aki nélkülözésben sanyarog,
az okos ember, ha lenézik őt,
²⁷ s aki elpártol az igazságtól a bűnhöz,
azt Isten pallosra tartogatja!
²⁸ Két dolgot látok nehéznek és veszélyesnek:
nehezen marad a kereskedő vétek nélkül,
és nem marad mentes a szatócs az ajkak bűnétől!

Sírák 27 ¹ Sokan vétkeztek nélkülözés miatt,

s aki meg akar gazdagodni, elfordítja szemét;
² szilárdan áll a karó kövek közé ékelve,
így szorul bűn az eladás és vevés közé.
³ A bűnössel együtt a bűnre is összetörés vár.
⁴ Ha nem ragaszkodsz buzgón az Úr félelméhez,
hirtelen összedől a házad.
⁵ Visszamarad a pelyva rostáláskor,
így az ember gyengéje is, ha elgondolkodik felette.
⁶ A kemence teszi próbára a fazekas edényeit,
az igaz embereket pedig a nyomorúság kísértése.
⁷ A fa gondozásáról gyümölcse tanúskodik,
az ember szívének gondolkodásáról pedig a beszéde.
⁸ Senkit se dicsérj, mielőtt nem beszélt,

mert ez az ember próbája.

⁹ Ha az igazságosságot nyomon követed, el is éred,
és magadra veheted díszes ruha gyanánt.

Nála vehetsz lakást,

s az oltalmába fogad téged örökre,
és erős támaszod lesz a számadás napján.

¹⁰ A maguk fajtájához gyülekeznek a madarak,
a becsületesség is azokhoz tér, akik gyakorolják.

¹¹ Prédára les folyton az oroszlán,
így a bűn is azokra, akik jogtalanságot cselekszenek.

¹² A jámbor ember állhatatos a bölcsességben, mint a nap,
a balga azonban változik, mint a hold.

¹³ A balgák közt tartogasd a szót a kellő időre,
az okosok közt azonban állandóan időzzél.

¹⁴ A balgák társalgása utálatos,
és nevetésük gyönyörködés a bűnben.

¹⁵ Az esküdözők beszéde hajmeresztő,
tisztetlenségük előtt be kell dugni a fület.

¹⁶ A döllyfösök viszálya vérontással jár,
és kellemetlen hallgatni átkozódásukat.

A becsületesség és az őszinteség

¹⁷ Aki elárulja barátja titkait, elveszti bizalmát,
és nem talál többé szíve szerint való barátot.

¹⁸ Szeresd barátodat, és légy hű hozzá,

¹⁹ de ha elárultad titkait, ne szaladj utána!

²⁰ Mert miként az ember, aki elherdálta örökségét,
te is elvesztetted társad barátságát,

²¹ mint ahogy eleresztik a madarat a kézről,
te is elengedted barátodat, és nem kapod vissza többé.

²² Ne járj utána, mert messze távozott,
elmenekült, mint a gazella a hálóból,
mert sebet kapott a lelke,

²³ és nem tudod többé bekötözni.

Még szitokszó után is ki lehet békülni,

²⁴ de aki elárulta barátja titkait,
annak a boldogtalan léleknek nincs többé reménye!

²⁵ Aki hunyorgat szemével, gonoszban töri fejét,

de senki sem veti el magától!

²⁶ Szájával szépeket mond neked szemtől szembe,
és megcsodálja beszédedet,
később azonban fordít a szavain,
és botrányt talál beszédedben.

²⁷ Sok dolgot utálok, de egyet sem úgy,
mint az ilyen embert,
s az Úr is gyűlöli őt!

²⁸ Annak a fejére esik a kő, aki a magasba dobja,
s az álnokul ejtett seb az álnoknak okoz sebet.

²⁹ Aki vermet ás, maga esik bele,
aki követ tesz társa elé, belebotlik abba,
s aki másnak tört vet, maga vész el benne.

³⁰ Aki gonosz tervet kovácsol, rá gördül az vissza,
s azt sem tudja, honnan jött az rá!

³¹ Csúfság és gyalázat vár a dölyfösökre,
mint az oroszlán, úgy les rájuk a megtorlás.

³² Csapdában vesznek el, akik igazak elestén vigadnak,
fájdalom emészti el őket, mielőtt meghalnak.

³³ Harag és düh, utálatos mindkettő,
csak a bűnös ember ragaszkodik hozzájuk.

Sírák 28 Ellenségeskedés és megbocsátás

¹ Aki bosszút akar állni, az Úr áll bosszút rajta,
és megtartja az ő bűneit is.

² Bocsáss meg társadnak, ha vét ellened,
akkor te is, amikor könyörögsz, elnyered bűneid bocsánatát.

³ Ember ember ellen haragot tart,
és Istennél keres gyógyulást?

⁴ A hozzá hasonló embernek nem kegyelmez,
és mégis önnön bűneiért imádkozik?

⁵ Haragot tart, holott csak ember,
és bocsánatot kér Istentől?

Ki könyörög majd az ő bűneiért?

⁶ Gondolj a végső dolgokra, és szűnj meg gyűlölködni,

⁷ a bomlásra és a halálra, s tarts ki parancsai mellett!

⁸ Gondolj Isten félelmére, és ne tarts haragot társaddal,

⁹ gondolj a Magasságbeli szövetségére, és nézd el társad tévedését!

10 Tartózkodj a viszálytól, akkor kevesebb lesz a bűn,
11 mert a hirtelen haragú ember viszályt szít,
a bűnös ember barátokat fordít szembe egymással,
és viszályt hint a békében élők közé.
12 Amilyen az erdő fája, olyan a tüze is,
amilyen az ember hatalma, olyan a haragja is,
és vagyona szerint növekszik indulata.
13 A parázs veszekedés tüzet gyújt,
és a hirtelen viszály vérontásra vezet,
az árulkodó nyelv pedig halált okoz.
14 Ha fújod a szikrát, lángra gyúl,
ha pedig ráköpsz, elalszik:
mind a kettő a szádból jön elő.
15 Átkozott a besúgó és a kétnyelvű,
mert sok békében élőt háborgat.
16 Már sokakat ingatott meg a rágalmazó nyelv,
és űzött egyik néptől a másikhoz,
17 elpusztított gazdag, fallal körülvett városokat,
s aláásta előkelők palotáit.
18 Megtörte népek erejét,
és szétszórta hős nemzeteket.
19 Derék asszonyokat űzött ki már a rágalmazó nyelv,
és fosztott meg munkájuk gyümölcsétől.
20 Aki ad rá, nem talál nyugalmat,
és nem talál barátot, akire hagyatkozzon.
21 Csíkot hagy az ostor csapása,
de a nyelv csapása a csontokat is összetöri.
22 Sokan hullottak már el a kard életől,
de nem annyian, mint ahányan nyelv miatt mentek tönkre!
23 Boldog, akit megóvnak a gonosz nyelvvel szemben,
aki nem volt kitéve dühének,
aki nem vonszolta annak igáját,
és nem hordozta bilincseit!
24 Mert igája vasiga, és köteléke ércbilincs!
25 Halála csúfos halál, jobb annál az alvilág!
26 Hatalma azonban nem állandó,
csak a gonoszok útjait tartja hatalmában,

de nem perzseli lángjával az igazakat.
27 Akik elhagyják Istent, azok esnek hatalmába.
Kigyúl az bennük, s el sem alszik;
rájuk rohan, mint az oroszlán,
és marja őket, mint a párduc.
28 Kerítsd el füledet tövissövénnel,
és ne hallgass a gonosz nyelvre,
készíts szádra ajtót és reteszt!
29 Ha elzárod aranyodat, ezüstödet,
szavaidnak is készíts mérleget,
és szádnak megfelelő zabolát!
30 Vigyázz, hogy el ne ess a nyelv miatt,
le ne roskadj a rád leső ellenségek előtt,
és bukásod gyógyíthatatlan, halálos ne legyen!

Sírák 29 Hitel és kezes

1 Aki irgalmas, kölcsönad társának,
s aki megragadja kezét, teljesíti a parancsokat.
2 Adj kölcsön társadnak, amikor rászorul,
de fizesd is vissza idejében társadnak.
3 Tartsd meg szavadat, és légy megbízható iránta,
és bármikor megkapod, amire szükséged van.
4 Sokan talált jószágnak tekintik a kölcsönt,
és kellemetlenséget szereznek segítőiknek.
5 Amíg meg nem kapják, kezet csókolnak annak, aki adja,
és alázatos szóval tesznek ígéretet,
6 amikor pedig vissza kell fizetni, halasztást kér az ilyen,
kedvetlenül beszél, panaszkodik, és az időt okolja.
7 Ha megadhatná is, vonakodik: alig adja meg az összeg felét,
és talált jószágnak gondolja.
8 Ha pedig nem, akkor megfosztotta társát pénzétől,
és ellenségévé teszi, holott az rá nem szolgált arra.
9 Szitokkal és átokkal fizet neki,
tisztelet és jótett helyett gyalázattal illeti.
10 Sokan tagadják meg a kölcsönt, s nem rosszaságból,
hanem attól való félelmükben, hogy ok nélkül kárt vallanak.
11 Mindazonáltal légy nagylelkű a nyomorúságos iránt,

és ne zaklasd az alamizsnáért!

¹² Karold fel a szegényt a parancs kedvéért,
és szorultságában ne engedd el üresen!

¹³ Hagyd elveszni pénzedet testvéredért, barátodért,
és ne rejtse kő alá, hogy ott vesszen.

¹⁴ Helyezd el kincsedet a Magasságbeli parancsai szerint,
akkor aranynál is többet ér az neked.

¹⁵ Zárd az adományt a szegény szívébe,
és ő majd közbenjár érted minden bajban. (¹⁶) (¹⁷)

¹⁸ A hős pajzsánál és lándzsájánál is jobban
megvéd az téged ellenségeddel szemben!

¹⁹ A jó ember kezességet vállal társáért,
csak az hagyja őt magára, aki elvesztette szégyenérzetét.

²⁰ El ne felejtse a kezes jótettét,
hisz önmagát adta érted. (²¹)

²² A bűnös a kezes vagyonát eltékozza,
s a hálátlan cserbenhagyja megmentőjét. (²³)

²⁴ Sok tehetős embert tett már tönkre gonosz kezesség,
és hánytá-vetette őket, mint a tenger hullámain.

²⁵ Gazdag férfiakat tett már hontalanná,
úgyhogy idegen népek között bujdosnak.

²⁶ Gonosz kezességbe a bűnös rohan,
aki áthágja az Úr parancsait,
aki sok ügybe kezd, perbe keveredik.

²⁷ Karold fel társadat, amint csak teheted,
de vigyázz magadra, hogy lépre ne menj!

Haza és külföld

²⁸ A fő dolog az ember életében a víz és a kenyér,
a mezítelenséget befedő ruha és a lakás.

²⁹ Jobb a szegény élete deszkafödél alatt,
mint fényes lakoma idegenben, otthon nélkül.

³⁰ Érd be kevésse sok helyett,
akkor nem kell a kóborlás vádját viselned!

³¹ Nyomorúságos élet házról házra járni,
ahol az ember megszáll, nem cselekedhet szabadon,
és nem nyithatja ki száját.

³² Ahol befogadják szállásra, hálátlanokat etet és itat,

emellett még efféle sértéseket hallhat:

³³ »Eredj, idegen, terítsd az asztalt,
s ami a kezedben van, vendégeld meg azzal a többbit!«

³⁴ »Eredj máshová, tisztos barátaim miatt,
vendégül jött testvérem, szükségem van házamra!«

³⁵ Nehezére esik mindez a jó ízlésű embernek:
hogv szemére vetik nemzetségét,
és szidják, mint valami uzsorást!

Sírák 30 ¹ A gyermekek

Aki szereti fiát, nem sajnálja tőle a vesszőt,
hogv a végén öröme legyen benne.

² Aki fenyíti fiát, dicséretet arat miatta,
és büszke lehet rá házanépe előtt.

³ Aki oktatja fiát, irigyévé teszi ellenségét,
és nagyra lehet vele barátai előtt.

⁴ Ha meghal az apa, mintha meg sem halt volna,
mert hasonmását hagyta maga után.

⁵ Látja életében, és örömet leli benne,
halálakor pedig nincs miatta gondja,
és nem szégyenül meg ellenségei előtt,

⁶ mert védőt hagy hátra házának az ellenségekkel szemben,
barátainak pedig társat, aki hálával fizet.

⁷ Aki kényezteteti fiait, saját sebeit köthetheti,
és minden kiáltásukra megrendül bensejében.

⁸ Csökönyös a ló, ha nem idomítják,
a szabadjára engedett fiú pedig arcátlan lesz.

⁹ Kényeztesd a fiút: majd rémületbe ejt!
Csak mókázzál vele, majd megszomorít téged!

¹⁰ Ne mulass vele, hogv meg ne bánd,
és végül el ne vászon a fogad!

¹¹ Ne engedd szabadjára ifjúkorában,
és ne nézd el önfejűségét!

¹² Hajtsd meg nyakát ifjúságában,
és verd a hátát, amíg gyermek,
hogv dacos ne legyen, s ellened ne szegüljön,
mert ez fájdalmat okozna szívednek!

13 Fenyítsd fiadat és bajlódj vele,
hogy meg ne ütközz majd a gyalázata miatt.

Egészség és gazdagság

14 Jobb a szegénynek, aki ép és egészséges,
mint a gazdagnak, aki gyenge és nyavalyaverte.

15 Igaz szentség mellett
többet ér a lélek egészsége bármennyi aranyból, ezüstből,
és az ép test mérhetetlen gazdagságnál.

16 Nincs gazdagság, amely felér az ép test gazdagságával,
és nincsen gyönyör, amely túlesz a derűs kedélyen!

17 Jobb a halál a keserves életnél,
s az örök nyugalom a hosszas betegségnél.

18 Jó falat csukott száj előtt
olyan, mint a sír köré rakott ételáldozat.

19 Mire jó az áldozat a bálványnak,
ha sem meg nem eszi, sem a szagát nem érzi?

20 Ilyen az is, akit üldözőbe vett az Úr,
aki bűne bérét hordozza!

21 Csak nézi a szeme és felsóhajt,
mint az eunuch, aki leányt ölel és epekedik.

22 Ne add át lelkedet a bánatnak,
és ne gyötörd magadat gonddal!

23 A szívbeli öröm: élet az ember számára,
és ki nem fogyó szent kincs,
meghosszabbítja a vidámság az ember életét.

24 Könyörülj lelken és légy Istennek tetsző,
légy tartózkodó, uralkodj szíveden az ő szentsége szerint,
és tartsd távol magadtól a szomorúságot!

25 Mert már sokakat megölt a búsongás,
nincs is haszon belőle!

26 Az irigység és harag életet rövidít,
s idő előtt öregít a gond!

27 Vidám a szív és jókedvű az étkezésnél,
mert étkeit gondosan készítik.

Sírák 31 ¹ A gazdagság miatt való virrasztás sorvasztja a testet,
és gondja elúzi az álmot.

² A megélhetés gondjai lekötik a figyelmet,
és mint a súlyos betegség, ébren tartják a lelket.
³ Fárad a gazdag a vagyon gyűjtésében,
de pihenéskor saját javaiból töltekezik.
⁴ Küszködik a szegény élelme fogytán,
s a végén nyomorúságra jut.
⁵ Nem marad bűn nélkül, aki szereti az aranyat,
s aki romlást keres, betelik vele.
⁶ Sokan estek el már az arany miatt,
és lelték vesztüket a csillogása miatt.
⁷ Botlás tuskója az arany azoknak, akik neki hódolnak,
jaj azoknak, akik hajszojják!
Minden balga tönkremegy miatta.
⁸ Boldog a gazdag, aki hiba nélkül van,
ha nem tévedt meg az arany miatt,
és nem bizakodott sem pénzben, sem kincsben!
⁹ Ki az, hogy magasztalhassuk,
mert csodát tett életében!
¹⁰ Megállta ebben a próbát, és feddhetetlen maradt,
legyen a dicsérete örök!
Mert véthetett volna, de nem vétett,
gonoszt tehetett volna, de nem tett!
¹¹ Biztonságban vannak ezért javai az Úrnál,
s a szentek egész gyülekezete hirdeti alamizsnáit.

12 Az önmegtartóztatás

Ha előkelő asztalánál ülsz,
ne nyisd meg nála a szádat elsőként!
¹³ Ne mondd: »Mennyi minden van rajta!«
¹⁴ Gondold meg, milyen silány a telhetetlen szem!
¹⁵ Van-e silányabb teremtés a szemnél?
Ezért borul könnybe mindenféle okból!
Ahová ő néz, ¹⁶ ne nyúlj oda elsőnek,
hogy mohóságtól beszennyezve meg ne szégyenülj.
¹⁷ Ne tolakodj étkezés közben!
¹⁸ Magadról tudd meg, mi jár társadnak!
¹⁹ Mint józan ember, abból egyél, amit eléd raknak,

hogy meg ne utáljanak mohóságod miatt.
20 Hagyd abba előbb az illem kedvéért,
és ne légy telhetetlen, hogy botrányt ne okozz!
21 Ha pedig többekkel ülsz együtt,
ne nyújtsd ki kezedet előbb, mint mások,
és ne akarj inni elsőként!
22 Ugye, az értelmes embernek kevés is elég a borból?
Így majd nem szenvedsz tőle alvás közben,
és nem érzel fájdalmat.
23 Álmatlanság, epeömlés, csikarás
kínozza az oktalan embert.
24 A mértékletes ember alvása egészséges,
reggelig alszik, és pompásan érzi magát.
25 Ha pedig sok evésre erőltettek,
kelj föl, hányd ki, és megkönnyebbülsz,
s nem szerzel bajt testednek.
26 Hallgass rám, fiam, és meg ne vess engem,
majd végül megérted szavaimat:
27 Légy minden dolgodban mértékletes,
akkor nem ér semmi betegség.
28 Aki a vendégségben bőkezű, azt sokak ajka dicséri,
és igazának hiteles a bizonyága.
29 Aki fukar a vendégségben, azt megrója a város,
és fukarságának hiteles a híre!
30 Ne hősködjél bor dolgában,
mert a bor már sokakat elveszített!
31 Próbára teszi a tűz a kemény vasat,
a részegségig ivott bor is elárulja a dölyfösök szívét.
32 A józansággal ízelet bor megelégedett élet az embernek,
ha mértékkel iszod, józan maradsz.
33 Mit ér az élet annak, aki híjával van a bornak?
34 Mi foszt meg az élettől? A halál!
35 Élvezetre van teremtvé a bor kezdettől fogva,
de nem részegeskedésre!
36 A mértékkel fogyasztott bor a lélek és a szív öröme,
37 egészség a léleknek és a testnek a mértékletes ital.
38 A mértéktelenül fogyasztott bor izgalmat,

haragot és sok romlást okoz.

³⁹ A sok borital a lélek keserűsége.

⁴⁰ Az ittasság indulata, a megfontolatlan ember sértése elveszi az erőt, és sebeket ejt.

⁴¹ Ne fedd meg társadat borozás közben,
és ne nézd le őt jókedvében!

⁴² Ne mondj neki szitokszót,
és ne zaklasd követeléssel!

Sírak 32 ¹ A lakoma gazdájává tettek? El ne bízd magadat!

Légy olyan a társaságukban, mint aki közülük való!

² Viseld gondjukat, azután leülhetsz,
ha elláttad minden kötelességedet, dőlj le te is,

³ hogy örömed legyen bennük,
a hála dísze gyanánt elvehesd a koszorút,
s az egybehívottak elismerését elnyerhesd!

⁴ Mint idősebb, úgy beszélj, mert úgy illik,
⁵ hogy először te szólj komoly hozzáértéssel,
de ne zavarj a zenét!

⁶ Ne pazarold a szót, amikor nem hallgatják,
és ne kérkedj rosszkor bölcsességeddel.

⁷ Karneol kövecske arany ékszeren,
ilyen, ha borvendégségnél zenészeket fogadnak.

⁸ Smaragd pecsétkő arany foglalatban:
a zene ritmusa jóízű és kevés bor mellett.

⁹ Figyelj és hallgass,
akkor tisztességtudásod miatt tetszésben lesz részed.

¹⁰ Ha fiatal vagy, a saját ügyedben is alig szólj valamit,
¹¹ még ha kétszer kérdeznek is, csak bólintással adj választ!

¹² Sokban úgy tégy, mintha nem tudnád,
figyelj, hallgass és kérdezz!

¹³ Előkelők között ne légy tolakodó,
s ahol öregek vannak, ne beszélj sokat!

¹⁴ Villám előzi meg a jégesőt,
a szerénység előtt pedig kedvesség jár,
és tisztességtudásod miatt jóindulatban lesz részed.

¹⁵ Felkelés idején ne lustálkodj,
menj haza jó korán, s ott vigadj és ott szórakozz,

¹⁶ ott töltsd a kedvedet, de ne bűnnel és kérkedéssel!

¹⁷ Mindezekért pedig áldd az Urat, Teremtőt,
aki elárasztott téged mindezen javaival!

Isten törvénye és a bölcs

¹⁸ Aki féli az Urat,
útbaigazítást nyer tőle,
s akik hozzá fordulnak, áldásban részesülnek.

¹⁹ Aki kutatja a törvényt, eltelik azzal,
a ravaszkodó azonban belegabalyodik.

²⁰ Akik félik az Urat, megtalálják a helyes döntést,
és meggyújtják az igazság szövétnekét.

²¹ Kerüli a bűnös ember az útbaigazítást,
és kedve szerint magyarázgat.

²² A bölcs ember nem homályosítja el az értelmet,
az elbizakodott és dölyfös azonban nem tiszteli a törvényt:

²³ miután pedig megfontolás nélkül bánt el vele,
megcáfolják őt saját következtetései.

²⁴ Fiam! Semmit se cselekedj megfontolás nélkül,
akkor nem kell a tett után bánkódnod!

²⁵ Ne járj veszélyes úton,
akkor nem botlasz kövekbe!
Ne vállalkozz göröngyös útra,
akkor nem botránkoztatod meg lelkedet!

²⁶ Még fiaiddal szemben is légy óvatos,
és házad népétől is őrizkedj!

²⁷ Minden tetteknél gondosan vigyázz magadra!
Aki ezt teszi, teljesíti a parancsokat.

²⁸ Aki hisz Istenben, figyel a parancsokra,
s aki bízik benne, meg nem fogatkozik.

Sírak 33 ¹ Aki féli az Urat, azt nem éri baj,

megóvja őt Isten a kísértésben, és kiragadja a bajból.

² Nem gyűlöli a bölcs a parancsokat és az előírásokat,
és nem hanyódik, mint a hajó a viharban.

³ Megbízik az értelmes ember Isten törvényében,
és megbízható számára a törvény, ⁴ mint az Urim.
Készülj a beszédre, akkor hallgatnak rád,

állítsd egybe a tanítást, és úgy adj választ!

⁵ A balga észjárása, mint a kocsi kereke,
és okoskodása, mint a kerékagy forgása.

⁶ A gúnyolódó barát olyan, mint az útrakész ló,
nyerít, bárki üljön is fel rá.

A dolgok rangsora

⁷ Miért különb az egyik nap a másiknál,
világosság más világosságnál,
az egyik év a másiknál a nap alatt?

⁸ Az Úr bölcsessége tette őket különbözőkké,
ő teremtette a napot, amely megtartja a törvényét.

⁹ Ő tette, hogy idők, és bennük szent napok váltakozzanak,
hogy azokon ünnepet üljenek – mind ez óráig.

¹⁰ Kiemelt közülük Isten némelyeket, és felmagasztalta őket,
másokat pedig köznapokká rendelt.

Az emberek is mindnyájan agyagból és földből vannak,
amelyből Ádám teremtetett.

¹¹ Bölcsessége bőségében mégis különbséget tett közöttük az Úr,
és különböző utat jelölt ki nekik:

¹² egyeseket közülük megáldott és felmagasztalt,
némelyeket megszentelt és magához vont,
másokat pedig eltaszított és megalázott,
és kiirtott helyükről.

¹³ Amint az agyag a fazekas kezében van,
hogy gyúrja és alakítsa,

¹⁴ és kénye-kedve szerint bánják vele,
úgy van az ember is Alkotója kezében,
aki végzése szerint juttat neki.

¹⁵ A rosszal jó áll szemben, s a halállal élet,
így áll a bűnös is az igaz férfival szemben.
Ekként nézd a Magasságbeli minden művét:
párosával vannak, az egyik a másik ellenében.

¹⁶ Én pedig mint utolsó serkentem fel,
mint aki szüretelők után böngész szőlőszemet.

¹⁷ Isten áldásában bizakodtam én is,
és megtöltöttem a prést, mint a szüretelő!

¹⁸ Lássátok, hogy nemcsak magamnak fáradoztam,

hanem mindazok javára, akik okulást keresnek.

¹⁹ Hallgassatok engem, főemberek és népek mind,
és figyeljetelek, közösség elöljárói!

A családfő tekintélye

²⁰ Se gyermeknek, se feleségnek, se testvérnek, se jó barátnak
ne adj hatalmat magad fölött életedben!

Ne add másnak vagyonodat,
hogymeg ne bánd, és könyörögnöd ne kelljen érte.

²¹ Ameddig élsz és lélegzet van benned,
ne engedd, hogy más halandó lépjen helyedbe,
²² mert illőbb, hogy gyermekeid kérjenek tőled,
mint hogy te lesd gyermekeid kezét.

²³ Minden cselekedetedben te maradj felül,
²⁴ és ne ejts foltot tekintélyeden!

Élted napjainak végén,
kimúlásod idején oszd el örökségedet!

²⁵ Abrak, bot és teher kell a szárnak,
élelem, fenytés és munka a rabszolgának.

²⁶ Fenyték alatt dolgozik csak, mert nyugodni kíván,
engedj kezének pihenőt, és szabadságot keres.

²⁷ Iga és gyepelő meghajtja a kemény nyakat,
a rabszolgát pedig a folytonos munka hajlítja meg.

²⁸ A rosszakaratú rabszolgának kaloda való és bilincs,
küldd őt munkára, hogy ne henyéljen,

²⁹ mert a semmittevés sok gazságra tanít!

³⁰ Fogd őt munkára, hisz arra való,
ha pedig nem hajlik a szóra, verd bilincsbe lábait,
de ne légy túlzó senkivel szemben sem,
és ne tégy semmi fontosat meggondolás nélkül!

³¹ Ha hűséges rabszolgád van, úgy tartsd, mint magadat,
úgy bánj vele, mint édes testvéreddel,
hisz annyit ér neked, mint saját lelked!

³² Ha ok nélkül bántod, megszökik,

³³ ha pedig odébb állt, nem tudod,
kit kérdezz, és melyik úton keresd!

Sírák 34 Csalóka álmok és Isten félelme

- ¹ Hiú és hazug az oktalan ember reménye,
és álmok szédítik meg a balgákat.
- ² Mint aki árnyék után kapkod és szelet kerget,
olyan, aki hazug álmokra ad!
- ³ Az egyik a másikkal szemben – ez az álomkép –,
emberi arc mása emberi arccal szemben.
- ⁴ Mi lehet tiszta a tisztátalanból?
És mi lehet igaz a hazugságból?
- ⁵ Hiúk a csalfa jóslások,
a hazug jelfejtések és a varázslók álmai,
- ⁶ s képzelődik szíved, mint a vajúdó asszonyé,
hacsak a Magasságbeli nem küldi látogatás gyanánt.
Ne is törődj velük!
- ⁷ Már sok embert vezettek tévútra az álmok,
és kárt vallottak, akik azokban bíztak.
- ⁸ Csalhatatlanul teljeseedik a törvény ígéje,
és tökéletes a bölcsesség megbízható szájából.
- ⁹ Mit tud az, aki nem ment át megpróbáltatáson?
A férfi, aki sokat tapasztalt, sokat tud is,
s aki sokat tanult, értelmesen beszél.
- ¹⁰ Aki nem próbált semmit sem, keveset tud,
de aki sok helyen megfordult, bővelkedik ravaszságban.
- ¹¹ Mit tud az, aki nem ment át megpróbáltatáson?
Csak aki sokszor csalódott, bővelkedik fortélyban.
- ¹² Sokat láttam utazás közben,
és sok dolgot tapasztaltam.
- ¹³ Többször jutottam miattuk halálos veszélybe,
de megszabadultam Isten kegyelme által!
- ¹⁴ Becsben áll az istenfélők lelke,
és áldásban részesül, ha ő rájuk tekint,
- ¹⁵ Mert Megmentőjükbe vetik ők reményüket,
és Isten szeme van azokon, akik szeretik őt.
- ¹⁶ Aki az Urat féli, semmitől sem retteg,
és nem fél, hisz ő a reménye!
- ¹⁷ Boldog annak lelke, aki az Urat féli!
- ¹⁸ Ki másra hagyatkozzon, és ki legyen erőssége?

¹⁹ Az Úr szeme van azokon, akik őt félik,
hiszen ő hatalmas oltalmazó, szilárd erősség,
menedék a forróság, árnyék a déli hő ellen,
²⁰ védelem a botlás ellen, és segítség a bukáskor,
felemeli a lelket, és derűt ad a szemnek,
egészséget ad, életet és áldást!

Áldozat és imádság

²¹ Az igaztalanból áldozónak förtelmes az áldozata,
és nem kedvesek a gonoszok gúnyolódásai!
²² Az Úr csak azokkal van,
akik hívek hozzá az igazság és jámborság útján.
²³ Nem kellene a Magasságbelinek a gonoszok adományai,
és nem tekint az igaztalanok áldozataira,
nem bocsátja meg bűneiket áldozataik sokasága miatt.
²⁴ Mint aki fiút áldoz apja szeme láttára,
olyan, aki szegények vagyonából áldoz.
²⁵ A szegényeknek szűkös a kenyere a megélhetéshez,
aki az ilyet megcsalja, vér embere!
²⁶ Aki megvonja a verítékkal érdemelt kenyeret,
olyan, mint aki megöli társát.
²⁷ Mint aki vért ont, olyan,
aki megcsalja a bérest.
²⁸ Épít az egyik, a másik lebontja,
mi marad nekik a fáradságon kívül?
²⁹ Imádkozik az egyik, átkozódik a másik,
vajon kinek szavát hallgatja meg Isten?
³⁰ Aki tetem illeteése után megfürdik, és újból érinti,
mi haszna mosakodásának?
³¹ Így van az az ember, aki böjtöl bűneiért,
és újból elköveti őket,
mi haszna sanyargatásának?
Ki hallgatja meg imáját?

Sírák 35 ¹ Aki megtartja a törvényt, gyakran áldoz;

² békeáldozat, ha valaki ügyel a parancsokra,
és távol tartja magát minden gonoszságtól.

³ Vétségért engesztelő áldozat és bocsánatkérés a bűnért,

ha valaki jogsértéstől tartózkodik.

⁴ Líztlángot áldoz, aki szeretetet tanúsít,
és hálaáldozatot mutat be, aki alamizsnát osztogat.

⁵ Az Úrnak tetsző adomány: otthagyni a gonoszságot,
és engesztelés a bűnökért: tartózkodni a jogsértéstől.

⁶ Ne jelenj meg az Úr színe előtt üres kézzel,

⁷ mert Isten parancsa miatt kell történni mindezeknek.

⁸ Az igaz áldozata juttat zsíros húst az oltárra,
és gyönyörűséges illat az a Magasságbeli színe előtt!

⁹ Kedves az igaz áldozata,
meg nem feledkezik az Úr az ő emlékeztető áldozatáról.

¹⁰ Jó lélekkel tiszteld Istent,
és ne vonj el semmit kezed adományából!

¹¹ Minden adományodnál vidám legyen arcod,
és örömmel ajánld fel tizedeidet!

¹² Úgy adj a Magasságbelinek, ahogy ő ad neked,
add jó lélekkel, amennyire kezedből telik,

¹³ Mert az Úr megfizet, hétannyit ad neked helyette.

¹⁴ Ne jöjj silány áldozattal, mert az nem kell neki,

¹⁵ és ne várj semmit igaztalan áldozattól,
mert az Úr igaz bíró,

és nincs nála személyválogatás.

¹⁶ Nem nézi az Úr a személyt a szegénnyel szemben,
és meghallgatja az elnyomott esdeklését.

¹⁷ Nem veti meg az árva könyörgését,
de az özvegyét sem, ha kiönti panaszszavát.

¹⁸ Nemde az özvegynek könnyek peregnek arcán,
és panaszt tesznek az ellen, aki fakasztotta őket!

¹⁹ Arcáról ugyanis felszállnak az égbe,
s az Úr, aki meghallgatja őket, nem leli kedvét bennük.

²⁰ Aki készséges lélekkel imádja Istent, elfogadásra talál,
és könyörgése a felhőkig ér.

²¹ A megalázkodó imádsága áthatol a felhőkön,
és meg nem nyugszik, amíg oda nem jut,
nem tágít, amíg a Magasságbeli rá nem tekint.

²² Az Úr nem is késlekedik,
hanem igazságot szolgáltat az igazaknak, és ítéletet mond.

Isten megsegíti a népet

A Hős nem türtőzteti magát velük szemben,
amíg össze nem zúzza hátukat,
²³ és meg nem fizet a népeknek,
amíg el nem űzi a gőgösök seregét,
és össze nem töri az igaztalanok kormánypalcáját,
²⁴ amíg meg nem fizet az embereknek tetteik szerint,
az ember cselekedetei és vakmerősége szerint,
²⁵ amíg igazságot nem tesz népének,
és meg nem örvendezteteti az igazakat irgalmával.
²⁶ Gyönyörűséges az Isten irgalma az elnyomás idején,
mint az esőt hozó felhők szárazság idején.

Sírák 36 Ima a szabadulásért

¹ Könyörülj rajtunk, mindenség Istene, tekints ránk,
és mutasd meg nekünk irgalmad világosságát!
² Bocsásd félelmedet a népekre, akik nem keresnek téged,
hadd tudják meg, hogy nincs Isten kívüled,
és híreszteljék csodás tetteidet!
³ Emeld fel kezedet az idegen népek ellen,
hogy lássák hatalmadat!
⁴ Amint fölöttünk szentnek bizonyultál az ő szemük láttára,
úgy mutasd magad dicsőnek irányukban szemünk előtt,
⁵ hadd ismerjék meg, amint mi már tudjuk,
hogy nincs Isten kívüled, Uram!
⁶ Újítsd meg a jeleket és ismételd a csodákat,
⁷ dicsőítsd meg kezedet, jobb karodat!
⁸ Szítsd haragodat és öntsd ki bosszúságodat,
⁹ törd meg az ellenséget és verd meg az ellenfelet!
¹⁰ Siettesd az időt és emlékezz meg a végről,
hogy megemlegessék csodás tetteidet!
¹¹ Pusztuljon el a tűz haragjától, aki menedéket keres,
hadd vesszenek, akik gonoszul bánnak népeddel!
¹² Rontsd meg az ellenséges fejedelmek fejét,
akik mondják: »Kívülünk nincsen más!«
¹³ Gyűjtsd egybe Jákob minden törzsét!
Hadd ismerjék meg, hogy nincs más Isten kívüled,

és emlegessék csodás tetteidet!
Tekintsd őket örökségednek, úgy, mint egykor.
14 Könyörülj népeden, amely nevedet viseli,
Izraelen, akit elsőszülöttednek hívtál.
15 Könyörülj szent városodon,
Jeruzsálemen, nyugalmad helyén!
16 Töltsd meg Siont kimondhatatlan igéiddel,
és népedet dicsőségeddel.
17 Tégy tanúságot azok mellett,
akik teremtményeid között az elsők,
és teljesítsd a jövődöléseket,
amelyeket a régi próféták mondtak nevedben.
18 Jutalmazd meg azokat, akik benned bizakodnak,
hogy prófétáid igazmondóknak bizonyuljanak,
és hallgasd meg szolgálid könyörgését
19 Áronnak népedre adott áldása szerint,
és vezess minket az igazság útján!
Hadd tudja meg a föld minden lakója,
hogy te vagy az Isten, az örökkévalóság szemlélője.

A bizalomról

20 A gyomor minden étket bevesz,
de van étel, amely jobb a másiknál.
21 Az íny a vadhúst vizsgálja,
az értelmes szív pedig a hazug szavakat.
22 A csalfa szív szomorúságot okoz,
az okos férfi azonban ellenáll neki.
23 A nő minden férfit elfogad,
de van leány, aki különb másoknál.
24 Az asszony szépsége felderíti férje arcát,
és túltesz mindenre, ami szemet gyönyörködtet.
25 Ha még a nyelve is kegyes, szelíd és jóságos,
akkor férje nem is olyan, mint a többi emberfia.
26 Aki jó asszonyt vesz el, a legkiválóbb birtokhoz jut,
magához hasonló segítségé, támasztó oszlopa lesz.
27 Ahol kerítés nincsen, kifosztják a birtokot,
s ahol nincs asszony, a férfi szűkölködve fohászkodik.
28 Ki bízik meg abban, akinek nincsen fészke,

és ott tér be, ahol az éjszaka éri,
és mint felövezett rabló városról városra siet?

Sírak 37 ¹ Minden barát mondja: »Én is jó barát vagyok!«

De van barát, aki csak név szerint barát!

Nemde, halálos szomorúság,

² ha ellenség lesz abból, aki bajtárs volt és barát!

³ Miért teremtetek téged, rút arcátlanság?

Talán azért, hogy elborítsd a föld színét

gonoszsággal és álnoksággal?

⁴ Együtt vigad az ilyen barát a társával a jólétben,
de szükség idején ellenség lesz belőle.

⁵ A jó barát szembeszáll az ellenféllel
és pajzsot ragad az ellenséggel szemben.

⁶ Ne feledkezz meg barátodról lelkedben,
és ne felejtse el őt gazdagságodban!

⁷ Ne kérj tanácsot irigyedtől,
és titkold el szándékodat azoktól, akik féltékenyek rád.

⁸ Minden tanácsadó útbaigazít,
de van olyan, aki saját javára ad tanácsot.

⁹ Légy óvatos a tanácsadóval szemben!

Tudd meg előbb, mire van szüksége,
mert ő is magáról gondoskodik,

¹⁰ hogy karót ne dugjon a földbe,
és ne mondja neked: ¹¹ »Jó úton vagy!«

s azután odaálljon, hogy lássa, mi lesz veled.

¹² Ha vallástalan emberrel szent dologról beszélsz,
igaztalannal igazságról, asszonnyal vetélytársnőjéről,
gyávával háborúról, kereskedővel üzletről,
vevővel eladásról, irigy emberrel háláról,

¹³ könyörtelennel irgalmasságról,
becstelennel becsületességről,
rest munkással bármi munkáról,

¹⁴ esztendei munkással évi számadásról,
lusta rabszolgával sok munkáról:

ne hallgass semmiféle tanácsukra!

¹⁵ De keresd fel gyakran a jámbor embert,
akiről tudod, hogy Isten félelmében jár,

¹⁶ aki lélekben hozzád hasonló,
aki megsajnál, ha sötétben botorkálsz!
¹⁷ De lelkiismereted jó tanácsára is ügyelj,
mert semmi sem ér neked többet ennél!
¹⁸ A jámbor embert egyébként
a lelkiismerete néha eligazítja,
mint hét ór, akik magas helyükön ülve kémlelnek.
¹⁹ Mindezek mellett a Magasságbelihez fordulj könyörgéssel,
hogy igazságban vezérelje utadat.
²⁰ Helyes megfontolás előzze meg minden dolgodat,
és szilárd elhatározás minden tettetted!
²¹ A szív az elhatározás gyökere,
négy hajtás sarjadzik belőle:
a jó és a rossz, az élet és a halál,
és mindezeknek teljesen a nyelv az ura.
Van olyan bölcs ember, aki sokak tanítómestere,
de önmagának nincsen hasznára.
²² Van olyan tudós férfi, aki sokakat tanít,
és maga is hasznát látja.
²³ Van olyan, aki bölcsen beszél, de megvetik,
és mindenben a rövidebbet húzza;
²⁴ nem nyert az Úrtól kegyet,
ezért nem ér el semmit a bölcsessége.
²⁵ Van olyan bölcs, aki a maga javára bölcs,
és tudása gyümölcsét dicsérik,
²⁶ s van olyan bölcs, aki népének tanítómestere,
és tudásának gyümölcsei maradandók.
²⁷ A bölcs férfi eltelik áldással,
s akik látják őt, boldognak mondják.
²⁸ Csekély számú nap az ember élete,
de Izrael napjait nem lehet megszámolni!
²⁹ Aki bölcs a nép javára, dicsőséget arat,
és hírneve örökké él!

Betegség és halál

³⁰ Fiam! Ameddig csak élsz, vigyázz magadra,
és ha valami árt, ne engedd meg magadnak.
³¹ Mert nem minden válik mindenki javára,

és nem ízlik mindenkinek minden.

³² Ne légy mohó semmilyen lakomán,

és ne vesd magad bármely étel után,

³³ mert a nagyétkűség betegséghez vezet,

s a mohóságnak hasmenés a vége.

³⁴ Sokan mentek már tönkre mértéktelenség miatt,

de aki tartózkodó, meghosszabbítja életét.

Sírák 38 ¹ Becsüld meg az orvost, mert szükség van rá,

hiszen a Magasságbeli rendelte őt.

² Istentől van az orvos minden bölcsessége,

a királytól pedig ajándékban részesül.

³ Az orvos tudománya felmagasztalja az ő fejét,

és dicséretet nyer a főemberek előtt.

⁴ A Magasságbeli teremtetette a földből az orvosságokat,

és okos ember nem iszonyodik tőlük.

⁵ Nem a fától lett édes a keserű víz,

⁶ hogy az ember megismerje az ilyenek erejét?

Tudást adott a Magasságbeli az embereknek,

hogy csodás erővel dicsekedhessenek.

⁷ Velük csillapítja az orvos a fájdalmat,

és belőlük készít a gyógyszerész illatos kenetet,

s állít elő gyógyító irt,

hogy tönkre ne menjenek az ő alkotásai,

⁸ és Isten békéje legyen a földön.

⁹ Fiam! Ha beteg vagy, ne hagyd el magadat,

hanem imádkozz az Úrhoz, és meggyógyít téged.

¹⁰ Fordulj el a bűntől, légy igaz kezű,

és tisztítsd meg szívedet minden vétektől.

¹¹ Ajánlj fel tömjént és lisztlángot emlékeztetőül,

mutass be kövér áldozatot!

De orvost is engedj magadhoz, ¹² hisz az Úr rendelte őt,

el ne távozzon mellőled, mert szükség van fáradozására.

¹³ Mert van idő, amikor kezükre kell magad bíznod,

¹⁴ és ők is könyörögnek az Úrhoz,

hogy enyhülést és egészséget adjon

az ő működésük által.

¹⁵ Aki vétkezik Alkotója színe előtt,

orvos kezére kerül.

¹⁶ Onts, fiam, könnyeket a halottért,
és sirasd, mert nagy veszteség ért téged.
Hantold el testét annak rendje szerint,
és ne hanyagold el temetését!

¹⁷ Sirasd őt keservesen egy napig, hogy meg ne szóljanak,
azután vigasztalódj meg, és ne szomorkodj.

¹⁸ Sirasd egy-két napig érdeme szerint
a megszólás miatt!

¹⁹ Mert a szomorúság sietteti a halált, elernyeszti az erőt,
s a szívbeli fájdalom meghajlítja a nyakat.

²⁰ Miután kivitték, vonuljon el a szomorúság is!
A nyomorgó élete átok a szívnek.

²¹ Ne add át szívedet a búbánatnak,
űzd el azt magadtól, és emlékezz meg a végről!

²² El ne feledd, hogy úgysincs visszatérés,
neki már mit sem használsz, magadnak pedig csak ártasz,

²³ elmélkedj inkább sorsáról, mert a tied is olyan lesz:
tegnap nekem, ma neked!

²⁴ A halott nyugtával hagyd nyugodni emlékezetét,
vigasztalódj fölötte, amikor lelke már elköltözött.

A bölcs írástudók feladatai

²⁵ Szabad idejének köszöni bölcsességét az írástudó,
akinek kevés a dolga, az tehet szert bölcsességre!
Hogyan is telhet el bölcsességgel, ²⁶ aki az ekét fogja,
aki hajítófával büszkélkedik,
ösztökével hajtja a marhát, és annak dolgában jár-ke,

akinek borjú körül forog a beszéde,
²⁷ barázdák boronálásán jár az esze,
és tehenek hízalása a gondja!

²⁸ De így van minden kézműves és mester is,
aki éjjelét nappallá teszi: aki pecsétet vés,
akinek a színek keverése a mestersége,
aki színes ábrázoláson töri a fejét,
és virrasztva végzi munkáját;

²⁹ éppígy a kovács, aki üllő mellett ül,
s a vasmunkára ügyel,

a tűz heve pörköli bőrét,
s a kemence hőségét állja.
³⁰ Pöröly csapása cseng szüntelen fülében,
s a szerszám mintájára szegezi szemét,
³¹ munkái végzésén jártatja az eszét,
s azok tökéletes elvégzése a gondja.
³² Nincs másképp a fazekassal sem: ül a dolga mellett,
s a korongot hajtja lábával,
folytonos gondban van munkája miatt,
és darabszámra dolgozik teljes igyekezettel,
³³ agyagot gyúr karjával,
és lába előtt meghajlítja merevségét,
³⁴ a máz elkészítésére ügyel,
s a kemence tisztításán jár az esze.
³⁵ Kezük munkájából élnek mindezek,
és mindegyikük bölcs a maga mesterségében.
³⁶ Nélkülük nem épül város,
³⁷ nem jövevények ők, és nem jöttmentek,
de azért nincs a gyülekezetben ülőhelyük,
³⁸ nem ülnek bírói székbe,
mert nem értenek a törvénykezéshez,
nem ők mondják meg, mi a jog és az igazság,
nincs jártasságuk a bölcs mondásokban.
³⁹ Érteneik azonban a világ mesterségeihez,
és iparuk üzése a legfőbb kívánságuk.
De másképp van annál, aki arra adja lelkét,
hogy a Magasságbeli törvényét tanulja!

Sírák 39 ¹ Az összes réginek bölcsességét kutatja a bölcs,

és a prófétákkal tölti idejét,
² megjegyzi magának neves férfiak elbeszéléseit,
és behatol a példabeszédek fordulataiba.
³ A bölcs mondások titkait fürkészi,
s a példabeszédek talányaival foglalkozik.
⁴ A főemberek között tesz szolgálatot,
és megjelenik a fejedelem előtt.
⁵ Beutazza idegen népek földjét,
hogy jót és rosszat próbáljon az emberek között.

⁶ Arra adja szívét már hajnalban,
hogy keresse az Urat, az ő Alkotóját,
és könyörög a Magasságbeli színe előtt.
⁷ Imára nyitja száját, és bűneiért könyörög.
⁸ Ha az Úr, a hatalmas, úgy akarja,
eltölti őt az értelem lelkével,
⁹ akkor úgy hullatja bölcs igéit, mint a záport,
és imában dicséri az Urat,
¹⁰ aki irányítja megfontolását és tudományát,
ő pedig annak titkain tanakodik.
¹¹ Nyilvánosságra hozza tudós tanítását,
s az Úr szövetségének törvényével dicsekszik.
¹² Sokan magasztalják bölcsességét,
s az nem múlik el sohasem.
¹³ Nem megy feledésbe emléke,
és neve él nemzedékről nemzedékre.
¹⁴ Bölcsességét népek emlegetik,
és dicséretét hirdeti a közösség.
¹⁵ Ha tovább él, ezreknél különb a neve,
ha pedig pihenőre tér, az is hasznára van.

Felhívás Isten dicséretére

¹⁶ Hadd beszéljek tovább, megfontoltan,
mert telítve vagyok lelkesedéssel!
¹⁷ Fennhangon mondja:
Hallgassatok rám, istenfélő fiaim,
hogyan viruljatok, mint a patak mellé ültetett rózsza.
¹⁸ Édes lesz illatotok, mint a Libanoné,
¹⁹ s virágoztok, mint a lilium,
illatot árasztotok, és levéldíszbe öltöztök!
Zengjetekek dalt és áldjátok az Urat műveiért!
²⁰ Adjátok meg nevének a tiszteletet,
és dicsérjétek őt ajkatok szavával,
ajkatok dallamával, lantszóval,
és magasztalva ekként szóljatok:
²¹ »Nagyon jó az Úr minden műve,
és a maga idejében meglesz minden, amit parancsol!«
Ne kérdezze senki: »Mi ez?« vagy »Mire jó az?«

mert mindennek megvan a rendeltetése.

²² Szavára megállt a víz, mint a töltés,
szája igéjére, mint a vízmedence,

²³ mert akaratának kívánsága teljesül,
s ahol ő segít, ott nincsen akadály.

²⁴ Minden élőlény műve nyilvánvaló előtte,
és semmi sincs elrejtve színe előtt.

²⁵ Átfogja tekintetével az örökkévalóságot,
és semmi sem csodás a színe előtt!

²⁶ Nem lehet azt mondani: »Mire jó ez, meg az?«
mert mindenre szükség van a maga idejében.

²⁷ Áldása kiárad, mint a folyam,
²⁸ és megitatja a szárazföldet, mint az áradás.

Így űzte el haragja a népeket, amelyek nem keresték őt,
²⁹ így változtatott vizet szárazsággá,
úgyhogy a föld kiszáradt;
így egyengetett utat átvonulásokhoz,
a bűnösöknek pedig gáncsot vetett haragjában.

³⁰ Jót teremtett a jóknak kezdettől fogva,
éppígy jót és rosszat a gonoszoknak.

³¹ Az ember életének fő szükségletei:
víz és tűz, vas meg só, tej, búzakenyér, méz,
a szőlő fürtje, olaj és ruha.

³² Mindez a jámborok javára szolgál,
de a gonoszok és bűnösök ártalmára válik.

³³ Vannak szellemek, amelyeket megtorlásra teremtett,
és ezek dühöngésükkel súlyosbítják kínjaikat,

³⁴ a vég idején kiadják erejüket,
és lecsillapítják Alkotójuk haragját.

³⁵ Tűz és jégeső, éhség és döghalál,
mindezeket bosszúállásra teremtették.

³⁶ A ragadozók fogai, a skorpiók s a kígyók
és a bosszú pallosa az istentelenek kiirtásáért vannak.

³⁷ Ha parancsot ad nekik, ujjonganak,
szükség esetére készen állnak a földön,
és nem késnek szót fogadni kellő időben.

³⁸ Ezért kezdettől fogva meg voltam győződve,

meghánytam-vetettem, s írásba is foglaltam:

³⁹ »Jók az Úr művei mind egy szálig,
és minden szükségletéről idejében gondoskodik.«

⁴⁰ Nem lehet azt mondani: »Ez rosszabb amannál!«
mert mindegyik beválik a maga idejében.

⁴¹ Most tehát teljes szívvel és szájjal dicsérjétek
és áldjátok az Úr nevét!

Sírák 40 A világban lévő rossz

¹ Nagy vesződség jutott minden embernek,

és súlyos iga Ádám fiainak!

Attól a naptól fogva, hogy elhagyják anyjuk méhét,
addig a napig, amíg el nem temetik őket
mindenek anyjába,

² gondolatuk és szívük aggodalma,
reményük és várakozásuk a bevégezés napjáig

³ – az olyané, aki trónján ül dicsőségben,
és az olyané is, aki porban, hamuban gubbaszt,

⁴ azé, aki bíbort és koronát visel,
és az olyané is, aki durva darócba öltözik –,
nem egyéb, mint harag, féltékenység, gond és habozás,
a halál félelme, folytonos viszály és civakodás.

⁵ Amikor pedig ágyán megpihen,
éjjeli álom zavarja gondolatait,

⁶ alighogy egy múló pillanatra nyugalmat talál,
máris rémképekkel küszködik,

⁷ megzavarodik lelke látomásától,
mintha háború napján menekülnie kellene,
s amikor megmenekül, felébred,
és csodálkozik, hogy nincs mitől félnie.

⁸ Minden élő mellett, az embertől az állatig,
s a bűnösök mellett hétszeresen is, ⁹ ott terem még:
a halál és a vérontás, a viszály és a pallos,
az elnyomás, éhínség, szorongatás és a csapások.

¹⁰ Mindezek az igaztalanok miatt vannak,
és miattuk lett a vízözön is.

¹¹ Mind, ami földből van, visszatér a földbe,

mint ahogy minden víz visszajut a tengerbe.

A hűség értéke

- ¹² Minden vesztegető ajándék
és igaztalan dolog elenyészik,
de a becsületesség örökké megáll.
- ¹³ Az igaztalanok vagyona kiapad, mint a vízforrás,
elmúlik, mint a hatalmas égzengés a záporban.
- ¹⁴ Amikor megnyitja kezét, örvend ugyan,
a bűnösök azonban végképp elenyésznek.
- ¹⁵ A gonoszok sarjának nem sok a hajtása,
mert a tisztátalanok gyökerei szirt fokán zörögnek.
- ¹⁶ Minden víz mellett növényzet zöldell,
de a folyó partján lévő előbb sodródik el, mint a többi fű.
- ¹⁷ A szeretet azonban olyan, mint az áldott paradicsom,
s a jótékonyság örökre megmarad.

A legértékesebb javak

- ¹⁸ Édes a béres élete, ha beéri a magáéval,
és kincset találsz benne.
- ¹⁹ A fiak és a városalapítás fenntartják a nevet,
de mindezeknél többet ér a kifogástalan asszony.
- ²⁰ A bor és a zene felvidíti a szívet,
de mind a kettőn túltesz a bölcsesség szeretete.
- ²¹ A fuvola és a lant kellemessé tesz a dalt,
de mindkettőn túltesz a nyájas nyelv.
- ²² A szépség és a báj kíváncsú a szemednek,
de túltesz rajtuk a zöld vetés.
- ²³ Jó, ha van barát és társ a maga idejében,
de mindkettőnél többet ér az asszony a férje mellett.
- ²⁴ A testvérek segítségül vannak a szükség idején,
de ezeknél is inkább megment az irgalmasság.
- ²⁵ Az arany és az ezüst támasza a lábnak,
de mindkettőnél többet ér a jó tanács.
- ²⁶ A gazdagság és a hatalom felemelik a szívet,
de mindkettőn túltesz az Úr félelme.
- ²⁷ Ahol az Úr félelme van, ott nincs hiány,
és nem kell mellé támaszt keresni.

²⁸ Az Úr félelme olyan, mint az áldott paradicsom,
és leple felülmúl minden dicsőséget.

A koldulás

²⁹ Fiam! Sohase légy életedben másokon élősködő,
mert jobb meghalni, mint másra szorulni!
³⁰ Nem megy életszámba annak a férfinak az élete,
aki másnak asztalát lesi, mert más kenyérére élősködik.
³¹ A fegyelmezett és jólnevelt férfi óvakodik az ilyentől!
³² Jólesik a koldulás a balga szájának,
de a belsejét tűz emészt!

Sírák 41 A halál

¹ Ó, halál! De keserű rád gondolni
annak, aki békében élvezi javait,
² a gondtalan embernek, akinek útjai szerencsések mindenben,
aki még jóízűen tud enni!
³ Ó, halál! De kedves a végzésed
a nyomorgó embernek, az ereje fogytán levőnek,
⁴ annak, aki elaggott, és akinek minden csak terhére van,
aki bizalmatlan és reményvesztett!
⁵ Ne félj a haláltól, kiszabott végzetedtől,
gondolj azokra, akik előtted voltak és utánad következnek,
ez minden élőnek osztályrésze az Úrtól!
⁶ Miért ócsárlod tehát a Magasságbeli végzését?
Legyen bár az évekből tíz, vagy száz, sőt ezer:
⁷ az alvilágban nincs az életkor miatt szemrehányás.
⁸ Utálatos fajzattá lesz a gonoszok nemzetsége,
s akik az istentelenek házában járatosak!
⁹ A bűnösök gyermekeinek öröksége elenyészik,
és magzatukat gyalázat kíséri.
¹⁰ Az istentelen apa ellen panaszt emelnek gyermekei,
mert miatta vannak gyalázatban.
¹¹ Jaj nektek, istentelen férfiak,
akik elhagyátok az Úrnak, a Magasságbelinek törvényét!
¹² Ha születtetek is, átokra születtetek,
és ha meghaltok, átokban lesz részetek.
¹³ Mind, ami földből való, a földbe tér vissza,

ekként a gonoszok is átokból romlásba térnek.

¹⁴ Csak testüket siratják az emberek,
az istentelenek neve azonban elenyészik.

¹⁵ Gondod legyen a jó hírnévre,
mert az inkább megmarad neked,
mint ezer drága nagy kincs.

¹⁶ Néhány napig tart a kellemes élet,
a jó név pedig örökre megmarad!

A jó hírnév védelme

¹⁷ Többet ér, aki palástolja ostobaságát,
mint az az ember, aki elrejtí bölcességét.

Mert láthatatlan kincs az elrejtett bölcesség,
mi haszna hát az egyiknek vagy a másiknak?

¹⁸ Békében őrizzétek, fiaim, a rendet,
¹⁹ s azok miatt érezzetek szégyent, amit most szám említ,

²⁰ mert nem mindig illő a restelkedés,
és nem minden szégyenkezés talál tetszésre.

²¹ Restelld a paráznaságot apád és anyád előtt,
a hazugságot fejedelem és hatalmas előtt,

²² a vétséget bíró és elöljáró előtt,
a törvényszegést a közösség és a nép előtt,

²³ az igazságtalanságot társad és barátod előtt,
szállóhelyeden ²⁴ a lopást,

a megfélemezést az Istenre tett esküről és szerződésről,
a könyökölést étkezéskor, az adott és vett jó becsmélését,

²⁵ a hallgatást, ha köszöntenek, parázna nőre tekintést,
az arc elfordítását rokontól,

²⁶ arcod elfordítását társadtól,
az illetmény elvevését és meg nem térítését,

²⁷ szemed jártatását más férfi feleségén,
a leskelődést szolgálója után, és ágyának megközelítését,

²⁸ a becsmérő szavakat barátaid előtt,
és a szemrehányást, amikor adakozol.

Sírák 42 ¹ Restelld továbbadni a hallott szót,

és feltárni a titkos beszédet,
akkor megvan benned a helyes szégyenérzés,

és tetszésre találsz minden ember előtt.
De kicsit se szégyelld a következőket,
és senki kedvéért ne vétkezzél:
² a Magasságbeli törvényét és rendelkezését,
az igazságosságot, hogy felmentsd a gonoszt,
³ az elszámolást társakkal és utasokkal,
az osztozkodást barátaiddal az örökségen,
⁴ a pontosságot mérlegben és súlyban,
a keresetet, legyen az sok vagy kevés,
⁵ a hasznát adásnál-vevésnél,
a gyermekek gyakori fenyítését,
s a rossz rabszolga hátának véresre verését.
⁶ Hitvány asszony mellett helyén való a pecsét,
⁷ és ahol sok a kéz, tarts mindent zár alatt.
Amit átadsz, számláld és mérd meg,
jegyezz fel minden kiadást és bevételt!
⁸ Ne restelld rendreutasítani a balgát és az ostobát,
az öreget, akit ifjak is elítélnek,
akkor jó nevelésű leszel mindenben,
és elismerést aratsz minden élő szemében!

A lányos szülő gondjai

⁹ Olyan kincs a leány,
amely anyjának álmatlanságot okoz,
és elűzi az álmát a miatta való aggodalom,
hogy lánysorsban meg ne öregedjék,
ha pedig férjnél van, meg ne gyűlöltesse magát;
¹⁰ hogy meg ne rontsák szüzességében,
és teherbe ne essen az apai házban;
hogy félre ne lépjen férjes állapotában,
és magtalan se maradjon.
¹¹ A könnyelmű leányt őrizd gondosan,
hogy szégyenbe ne hozzon az ellenségek előtt
a város megszólása és a nép szóbeszéde miatt,
és gyalázatodra ne legyen a nép sokasága előtt.
¹² Ne nézd senkinek szépségét,
és ne időzz asszonyok között,
¹³ mert a ruhából jön elő a moly,

s az asszonyból a férfi rosszasága.

¹⁴ Jobb a férfi keménysége az asszony kedvességénél,
az ocsmány asszony pedig gyalázattá válik.

A TERMÉSZET ÉS A TÖRTÉNELEM ISTENÉNEK DICSÉRETE: 42,15-50,24

A Teremtő dicsérete

¹⁵ Hadd emlékezzem meg az Úr műveiről,

és hadd hirdessem azt, amit láttam!

Az Úr szava által lettek az ő alkotásai.

¹⁶ Miként a tündöklő nap beragyogja a mindenséget,
úgy telik be az Úr dicsőségével az ő alkotása.

¹⁷ Nemde az Úr a szentek által

hirdeti minden csodatettét?

A mindenható Úr erőt adott nekik,

hogy megállhassanak dicsősége előtt!

¹⁸ Kifürkészi a tenger mélységét és az emberek szívét,
átlát az ő furfangjukon,

¹⁹ mert az Úr minden tudás birtokában van,

és látja az idők jelét,

tudtul adja a múltat és a jövőndőt,

és fölfedi a titkok leplét.

²⁰ Egy gondolat sem kerüli el figyelmét,

s egy szó sincs rejtve előtte.

²¹ Ékessé tette bölcsessége remekműveit,

aki öröktől fogva örökké van.

Nincs ahhoz sem hozzátenni, ²² sem attól elvenni való,

és nem szorul ő senki tanácsára.

²³ Mily gyönyörű minden műve,

pedig csak szikrányi az, amit látni lehet!

²⁴ Mindezek élnek és örökké megmaradnak,

és bármikor szükséges, mindegyik szót fogad neki,

²⁵ mind különböznek, egyik a másiktól,

és semmit sem alkotott, ami elégtelen lenne.

²⁶ Biztosította mindegyik jószágát,

– ki győzne betelni dicsősége látásával?

Sírák 43 Isten nagysága a teremtésben

¹ Dísz az égbolt a magasban;

az ég szépségének látványa milyen dicső!

² A felkelő nap, amikor megjelenik, hirdeti,
hogyan csodálatos a Magasságbeli alkotása!

³ Perzseli délben a földet,
ki tudja hőségét elviselni?

Izzó tüzelővel megtelt kemencénél

⁴ háromszorta inkább perzseli a nap a hegyeket,
tüzes sugarakat lövell,
és fényben úszva megvakítja a szemet.

⁵ Nagy az Úr, aki azt alkotta,
az ő parancsára siet pályáján.

⁶ A hold is mindenkor a maga idejében
mutatja az időt, és jel örök időkre.

⁷ A hold jelzi az ünnepnapot,
világító az, amely telte után megfogyatkozik,

⁸ – az ő neve szerint van a hónap –
majd csodás módon növekszik töltéig.

⁹ Magasságbeli harci fegyver az,
amely dicsőn ragyog az égbolton.

¹⁰ Az ég dísz az csillagok pompája,
beragyogja velük az Úr a világot a magasból.

¹¹ A Szent szavára rendben állnak,
és nem lankadnak őrhelyükön.

¹² Nézd a szivárványt és áldd az alkotóját,
mert igen gyönyörű az a pompájában,

¹³ átfogja az eget nagyszerű ívével,
a Magasságbeli keze feszítette ki.

¹⁴ Parancsa által sietteti a havat,
és szaporán küldi el ítélete villámain,

¹⁵ ezért nyílnak meg a tárházak,
és repülnek ki a felhők, mint a madarak.

¹⁶ Fölségében helyezte el a felhőket,
és tördeli össze a jégeső szemeit.

¹⁷ Megrendülnek a hegyek tekintetétől,

és akarata szerint fúj a déli szél,
18 mennydörgésének szava felriasztja a földet,
s az északi vihar, a szelek összecsapása.
19 Elhinti a havat, mint a pihenni szálló madarakat,
s az leereszkedik, mint a szálló sáska.
20 Csodálja a szem fehér színének szépségét,
és elámul a szív a hullásától.
21 Mint a sót, úgy hinti a zúzmarát a földre,
s amikor megfagyott, olyan az, mint a bojtorján tüskéi.
22 Fúj a hideg északi szél,
mire kristállyá fagy a víz színe,
bevon minden állóvizet,
és mintegy páncéllal borítja a tavat.
23 Elemésztí a hegyeket és megperzseli a pusztát,
és mint a tűz, elégeti a zöldet.
24 Gyógyulás minderre a felhők csepegése,
a hulló harmat, amely felüdíti azt, ami elszikkadt.
25 Szavára eláll a szél,
akaratával csendesítette le a világtengert,
és helyezte el benne az Úr a szigeteket.
26 Akik bejárták a tengert, beszélnek veszedelmeiről,
ha hallunk róluk, szinte elámulunk.
27 Nagyszerű csodadolgok vannak benne:
állatok és mindenféle szörnyetegek különböző fajai,
iszonyatos teremtmények!
28 Átala ér az út sikeres véghez,
és szava rendez el mindent.

Befejezés

29 Még sokat mondhatnánk, de szavunk elégtelen.
A beszéd vége pedig: ő van mindenben!
30 Ha dicsőítjük, meddig jutunk el?
Hisz ő hatalmasabb minden művénél!
31 Félelmetes az Úr és szerfölktt hatalmas,
csodálatos az ő ereje!
32 Dicsérjétek az Urat, amennyire tóletek telik,
mert ő még többre méltó,
és csodálatos az ő fensége!

³³ Áldjátok az Urat, magasztaljátok őt, amennyire tudjátok,
mert nagyobb minden dicséretnél!

³⁴ Akik magasztaljátok őt, kapjatok új erőre,
ne lankadjatok, mert el nem éritek!

³⁵ Ki látta őt, hogy le tudná írni,
és ki tudta magasztalni, úgy, amint kezdettől fogva van?

³⁶ Van sok elrejtett dolog, ezeknél is különb,
mert keveset láttunk műveiből.

³⁷ Mindezt azonban az Úr alkotta,
és bölcsességet adott a jámboroknak.

Sírák 44 ¹ Az ősatyák dicsérete

Hadd dicsérjük a híres férfiakat,
a mi őseinket nemzedékeik sorában.

² Sok dicsőséget juttatott nekik az Úr
fensége által régtől fogva.

³ Voltak, akik hatalommal uralkodtak,
akik híresek voltak vitézségük miatt.

Voltak, akik okossággal ékeskedtek,
mások hírnevet szereztek a prófétaik tisztnek jövődöléssel,

⁴ voltak, akik parancsoltak az akkori népnek,
és szentséges ígéretet mondtak a nemzeteknek bölcsességük révén.

⁵ Voltak, akik dallamokat gondoltak ki művészetükkel,
és írásba foglalták költeményeiket,

⁶ férfiak, akik bővelkedtek vagyonban,
s olyanok, akik szép életre törekedtek,
és békében laktak házukban.

⁷ Becsben is álltak mindannyian népük nemzedékei előtt,
és dicséretet arattak napjaikban.

⁸ Voltak közöttük, akik nevet hagytak hátra,
amelyről dicsérrettel beszélnek,

⁹ és voltak, akiknek nem maradt emlékük:
kimúltak, mintha nem is lettek volna,
születtek, mintha nem is születtek volna,
éppígy gyermekeik is utánuk.

¹⁰ De azoknak a jámbor férfiaknak,
akiknek jósága nem ért véget,

¹¹ a javaik megmaradnak ivadékuknál,

12 és szent örökségük unokáiknál,
a szövetségek részese marad utódjuk,
13 és miattuk gyermekeik is mindörökre.
Törzsük és hírnevük el nem enyészik,
14 testüket békében eltemették,
de nevük él nemzedékről nemzedékre.
15 Népek emlegetik bölcsességüket,
és dicséretüket hirdeti a közösség.

Hénok példája

16 Hénok tetszett Istennek,
ezért a paradicsomba vitték,
hogy a népeknek bűnbánatra szolgáljon.

Noé igazsága

17 Feddhetetlen igaz volt Noé,
s a harag idején engesztelésül szolgált.
18 Miatta maradt a földön maradék
a vízözön idejében.
19 Szövetséget kötött vele Isten örök időkre,
hogy el ne pusztuljon többé minden élő a vízözön által.

Ábrahám nagysága

20 Ábrahám népek sokaságának volt dicső atyja,
nem is volt dicsőségben hozzá hasonló.
Megtartotta a Magasságbeli parancsát,
és szövetségre lépett vele.
21 Testén szerzett érvényt a szövetségnek,
s a kísértésben hűnek bizonyult.
22 Dicsőséget adott neki ezért nemzetében,
megesküdött, hogy gyarapítja őt, mint a föld porát,
23 felmagasztalja ivadékát, mint a csillagokat,
és örökrészt ad nekik tengertől tengerig,
s a Folyamtól a föld határáig.

Izsák és Jákob megáldása

24 Ugyanígy tett Izsákkal is
Ábrahámnak, atyjának kedvéért.
25 Az összes elődjével kötött szövetségeket átadta neki,

s az áldás Jákob fején nyugodott.
26 Elismerte őt áldásai által,
és megadta neki örökrészét,
ő pedig elosztotta részét a tizenkét törzs között,
27 és belőle támasztotta azt a jámbor férfit,
aki kegyet talált minden élő szemében.

Sírák 45 Mózes nagysága

1 Kedves volt Isten és emberek előtt

Mózes, akinek áldva legyen emléke.
2 Hasonlóvá tette őt dicsőségben a szentekhez,
és naggyá az ellenségek megfélemlítésében,
bősz állatokat szelídített meg szavával.
3 Megdicsőítette őt királyok színe előtt,
parancsokat adott neki népéhez,
és megmutatta neki dicsőségét.
4 Hűsége és szelídsége miatt szentté tette őt,
és kiválasztotta minden élő közül.
5 Megengedte, hogy hallja szavát,
és bevezette a felhőbe.
6 Parancsokat adott neki szemtől szembe,
az élet és a fegyelem törvényét,
hogy megtanítsa Jákobot rendelkezéseire
és Izraelt szabályaira.

Áron kiválasztása

7 Felmagasztalta Áront, az ő testvérét
Lévi törzséből, hasonlóan őhozzá.
8 Örök törvényt állapított meg javára:
neki adta a papi méltóságot a nép körében,
és boldoggá tette őt a dicsőséggel.
9 Felövezte a dicsőség övével,
díszes ruhába öltöztette,
és megkoronázta a hatalom jelvényeivel.
10 Sarut adott rá, lábravalót és felsőruhát,
sok arany csengővel vette őt körül,
11 hogy járás közben csengjenek,
és hangozzanak a templomban népe fiainak emlékezetére;

12 szent ruhát aranyból,
kék és vörös bíborból művészi hímzéssel,
ellátva az ítélet tudakolójával,
13 karmazzin szövetből, művészi munkát,
metszett drágakövekkel, arany foglalatban,
amelyeket kőmetsző munkája vésett
Izrael törzseinek száma szerint, emlékeztetőül.
14 Süvegén arany korona volt,
ellátva a »Szent« felírással,
pompás ékesség, felséges munka,
dísze kívánatos a szemnek.
15 Nem volt azelőtt ehhez hasonló szép dolog kezdetől fogva.
16 Nem öltheti magára semmiféle idegen,
egyedül csak fiai és unokái minden időben.
17 Áldozatait a tűz naponta teljesen megemészti.
18 Megtöltötte Mózes a kezét,
felkente szent olajjal,
19 és örök feladatul jutott neki
és ivadékanak, hogy ameddig az ég áll,
papi szolgálatot teljesítsen, dicséretet mondjon,
és áldja a népet az ő nevében.
20 Őt szemelte ki az összes élők közül,
hogy áldozatot mutasson be Istennek,
tömjént és kellemes illatot emlékeztetőül,
hogy engesztelést szerezzen népének,
21 és hatalmat adott neki parancsai körül,
törvényei és ítéletei dolgában,
hogy megtanítsa Jákobot a szabályokra,
és felvilágosítsa Izraelt törvényével.
22 De fellázadtak ellene illetéktelenek,
és irigykedve törtek ellene férfiak a pusztában,
azok, akik Dátánnal voltak és Abironnal,
és Kóré pártja bűz haraggal.
23 Látta ezt az Úristen, és nem hagyta annyiban,
s elemészttette őket haragja indulatában.
24 Szörnyű csodát művelt velük:
elpusztította őket tüzes lánggal.

²⁵ Gyarapította Áron dicsőségét,
és megadta örökrészét:
a föld gyümölcseinek zengéjét juttatta neki.
²⁶ Először is kenyeret rendelt nekik táplálékul,
de az Úr áldozataiból is ehetnek,
amelyeket nekik adott és ivadékaiknak.
²⁷ A nép földjéből azonban nem részesedik,
s a nép között nem kap osztályrészt,
mert maga Isten az ő része és öröksége.

Fineesz beiktatása

²⁸ Fineesz, Eleazár fia
harmadik lett a tisztségben,
mert az Úr félelmében a nyomdokába lépett,
²⁹ helytállt a nép becsületéért,
jámborságával és lelke készségével
engesztelést szerzett Izraelnek Istennél.
³⁰ Ezért vele is a béke szövetségét kötötte,
hogy ő lesz fejedelme a szentélynek és népének,
hogy őt és ivadékát illesse
a főpapi méltóság mindörökre.
³¹ De Dávid királlyal is volt szövetsége,
Jessze fiával Júda törzséből,
hogy az örökség neki jusson és ivadékának,
azért, hogy bölcsességgel töltsen meg szívünket,
népe igazságos megítélésére,
hogy feledésbe ne menjenek javaik,
és dicsőségüket nemzetségükben örökké tegye.

Sírák 46 József és Káleb hősiessége

¹ Bátor volt a harcban József, Nún fia,
Mózes utóda a prófétaságban,
nagy volt ő, mint neve is mondja.
² Igen nagy volt Isten választottjainak megmentésében:
leverte az ellenszegülő ellenséget,
hogy örökrészéhez juttassa Izraelt.
³ Milyen dicső volt, amikor fölemelte kezét,
és dárdát ragadott a város ellen!
⁴ Volt-e, aki vele szembe tudott szállni?

Hiszen az Úr adta kezébe ellenségeit!
5 Intésére nem állt-e meg a nap,
s egy nap olyan lett, mint kettő?
6 Segítségül hívta a Magasságbelit, a hatalmast,
amikor ellenségek szorongatták mindenfelől,
és meghallgatta őt a nagy és szentséges Isten
hatalmas jégeső köveivel:
7 az ellenséges népre zúdította azt,
és tönkreverte a lejtőn az ellenségeket,
8 hadd tudják a népek, milyen hatalmas ő,
hogymeg könnyű Istennel harcolni!
Ő pedig híven követte a Hatalmast,
9 jámborságot tanúsított már Mózes napjaiban,
ő és Káleb, Jefóne fia,
amikor állhatatosak voltak az ellenséggel szemben,
visszatartották a népet a bűntől,
és elhallgattatták a gonosz zúgolódást.
10 Ezért kettőjüket szemelte ki Isten,
hogymeg megkímélje őket a hatszázezer gyalogosra váró veszedelemtől,
és elvezesse őket örökrészükhöz,
a tejjel-mézzel folyó földre.
11 Erőt adott ezért az Úr Kálebnek,
és megmaradt benne az erő öregségéig,
hogymeg szállja a magas földet,
utóda is megtartotta az örökséget,
12 hadd lássák Izrael fiai megannyian,
milyen jó a szentséges Istent híven követni.

A bírák hűsége

13 A bírák is név szerint, mindazok,
akiknek szíve meg nem romlott,
s akik el nem fordultak az Úrtól:
14 legyen áldott az emlékükhöz,
és sarjadjanak ki csontjaik a helyükről!
15 Maradjon meg nevük örökre, maradjon fenn fiaik számára
a szent férfiak dicsősége!

Sámuel érdemei

¹⁶ Az Úrnak, Istenének kedveltje, Sámuel,
az Úr prófétája, felállította a királyságot,
és fejedelmeket kent fel népében,
¹⁷ igazságot tett a gyülekezetben az Úr törvénye szerint,
és Isten meglátogatta Jákobot.
Megbízható prófétának bizonyult,
¹⁸ hűnek bizonyult igéiben, mert látta a világosság Istenét.
¹⁹ Ő is kiáltott a mindenható Úrhoz,
amikor az ellenségek mindenfelől körülvették és szorongatták;
ő bemutatta a hibátlan bárány áldozatát,
²⁰ az Úr pedig mennydörgött az égből,
hatalmas zengéssel hallatta szavát,
²¹ és tönkreverte az ellenséges fejedelmeket,
s a filiszteusok minden vezérét.
²² Életének és korának vége előtt pedig
tanúul hívta az Urat és felkentjét,
hogy »sem pénzt, de még sarut sem fogadott el senkitől sem!«
és nem vádolta őt senki sem.
²³ Miután pedig elszenderült,
tudtul adta és megmutatta a királynak élete végét,
felemelte szavát a földből jövővendőmondásra,
hogy eltörölje a nép bűnét.

Sírák 47 Dávid kiválasztása

¹ Nátán próféta jött ezek után
Dávid napjaiban.
² Mert amint a hájat elválasztják a hústól,
úgy Dávid is kiválóbb volt Izrael fiainál.
³ Oroszlánokkal úgy játszott, mint bárányokkal,
és medvékkel úgy bánt, mint a juhok kisbárányaival.
⁴ Már ifjúkorában megölte az óriást,
és elvette népéről a gyalázatot,
⁵ amikor felemelte kezét,
s a parittyá kövével leütötte a gőgös Góliátot,
⁶ mert segítségül hívta az Urat, a Mindenhatót,
aki erőt adott jobbjának,

hogy leterítse a bátor harcos férfit,
és felmagasztalja népe szarvát.
7 Dicsővé tette őt ekként tízezer között,
és magasztossá tette az Úr áldásaival,
azzal, hogy felajánlotta neki a dicső koronát,
8 és letiporta az ellenséget körös-körül,
kiirtotta az ellenséges filiszteusokat
– mind a mai napig –,
és letörte szarvukat örökre.
9 Minden tette után magasztalást zengett
a Szentnek és Magasságbelinek dicsőítő szavakkal.
10 Teljes szívéből dicsérte az Urat,
szerette Istent, aki őt alkotta,
és erőt adott neki az ellenséggel szemben.
11 Énekeseket állított fel az oltár előtt,
és kellemes dallamokat énekeltetett velük.
12 Fényt adott az ünnepségeknek,
és szépekké tette az évenként visszatérő ünnepeket
azzal, hogy magasztalták az Úr szent nevét,
és már hajnalban dicsővé tették Isten szentélyét.
13 Az Úr megtisztította őt bűneitől,
és felmagasztalta szarvát örökre,
neki adta a jogot a királyságra,
és a dicső trónt Izraelben.

Salamon bölcsessége és balgasága

14 Bölcs fiú következett utána,
s őerte leverte az ellenség minden hatalmát.
15 Békés időben uralkodott Salamon,
mert Isten alávetette minden ellenségét,
hogy házat építsen az ő nevének,
és szentélyt készítsen örök időkre.
Milyen bölcs voltál ifjú korodban!
16 Mint a folyó, tele voltál bölcsességgel,
elárasztottad a földet szellemeddel,
17 és megtöltötted rejtélyes mondásokkal.
Hírneved eljutott messze szigetekig,
és kedvelt lettél békeszereteted miatt.

¹⁸ Énekeid, mondásaid, talányaid és megfejtéseid miatt
megcsodáltak az országok.
¹⁹ Elneveztek az Úr, az Isten nevéől,
akit Izrael Istenének hívnak.
²⁰ Úgy gyűjtötted az aranyat, mint a sárgarezet,
és úgy halmoztad az ezüstöt, mint az ólmot,
²¹ de odaadtad ágyékodat asszonyoknak,
és szabadjára éltél testeddel,
²² foltot ejtettél hírneveden,
és meggyaláztad ivadékokat,
haragot vontál gyermekeidre,
és bánat követte balgaságodat,
²³ mert birodalmaid kettészakadt,
Efraimból pedig pártütő ország lett.
²⁴ De Isten mégsem hagy fel irgalmával,
el nem emészti, tönkre nem teszi alkotásait,
nem irtja ki gyökerestül kiválasztottja ivadékát,
és nem pusztítja el annak nemzetségét, aki szerette az Urat.
²⁵ Maradékot hagy meg Jákobnak
és Dávidnak gyökérhajtást belőle.
²⁶ Salamon pedig pihenőre tért atyáihoz,
²⁷ és maga után hagyta utódát: »a nép balgaságát«,
²⁸ Roboámot, aki híján volt az okosságnak,
és elhidegítette magától a népet döntésével,
²⁹ aztán Jeroboámot, Nábát fiát,
aki bűnbe vitte Izraelt, és bűnös útra térítette Efraimot.
Bűneik nagyon gyarapodtak,
³⁰ a földjüktől nagyon messzire vitték őket,
³¹ és mindenféle gonoszságra adták magukat,
amíg csak el nem érte őket a megtorlás,
és véget nem vetett minden bűnüknek.

Sírák 48 Illés tüze

¹ Illés próféta jött ezután; tűzhöz volt hasonló,
– a szava lángolt, mint a fáklya –,
² éhínséget hozott rájuk,
és megfogyatkozott a száma azoknak,

akik gonosz akarattal bosszantották,
és nem tudták szívlelni az Úr parancsait.
³ Az Úr szavával elzárta az eget,
és három ízben tüzet hozott le az égből.
⁴ Ilyen dicső volt Illés a csodáival!
Ki is dicsekedhetne hozzád hasonlóan,
⁵ aki felhoztál megholtat az alvilágból,
a halál sorsából az Úristen igéje által,
⁶ aki romlásba döntöttél királyokat,
játszva megtörted hatalmukat,
és sírba taszítottál ágyukról dicsőségeseket,
⁷ aki ítéletről értesültél Sínei hegyén,
és megtorló büntetésekről a Hórebén,
⁸ aki királyokat kentél fel megtorlásra,
és prófétát tettél meg utódodnak,
⁹ aki felvitettél tüzes forgószélben,
tüzes ló húzta kocsin,
¹⁰ akiről meg van írva, hogy az ítélet idején
csillapítod az Úr haragját.
Kiengeszteled az apa szívét fiával,
és helyreállítod Jákob törzseit!
¹¹ Boldogok, akik meglátnak téged,
és barátságoddal dicsekednek,
¹² mert mi élünk ugyan életünkben,
de halálunk után ilyen nevünk nem lesz!

Elizeus csodatettei

¹³ Miután Illést a forgószél elrejtette,
Elizeus telt el szellemével.
Nem félt fejedelemtől életében,
és senki sem múlta felül hatalomban.
¹⁴ Semmi sem volt számára lehetetlen,
sőt még holttestében is prófétai erő lakozott,
¹⁵ csodákat vitt véghez életében,
és bámulatos dolgokat művelt halálában.
¹⁶ Mindamellett mégsem tért meg a nép,
és nem hagytak fel bűneikkel,

amíg csak el nem űzték őket országukból,
s el nem széledtek az egész földön.

Hiszkija műve

¹⁷ De megmaradt azért egy parányi nép,
és fejedelem Dávid házában.
¹⁸ Voltak köztük, akik azt tették, ami tetszett Istennek,
mások ellenben sokat vétkeztek.
¹⁹ Hiszkija megerősítette városát:
vizet vezetett belsejébe,
megfúrta a sziklát vassal,
és vízgyűjtőt épített.
²⁰ Napjaiban vonult fel Szanherib,
és elküldte Rábsakét,
felemelte kezét ellenük,
kinyújtotta kezét Sion ellen,
és elbízta magát hatalmában.
²¹ Megrendült ekkor szívük és kezük,
és gyötrődtek, mint a vajúdó asszony,
²² hívták az Urat, az irgalmast,
kiterjesztették kezüket és ég felé emelték,
s a szentséges Úr, az Isten csakhamar meghallgatta szavukat.

Izajás tanítása

²³ Nem gondolt bűneikre,
és nem adta át őket ellenségeiknek,
hanem megmentette őket Izajás, a szent próféta keze által.
²⁴ Megverte az asszírok táborát:
tönkretette őket az Úr angyala.
²⁵ Mert azt tette Hiszkija, ami Istennek kedves,
és állhatatosan járt őse, Dávid útján,
amint meghagyta neki Izajás,
a nagy és Isten színe előtt hűséges próféta.
²⁶ Az ő napjaiban ment hátrafelé a nap,
és ő meghosszabbította a király életét.
²⁷ Nagy lélekkel meglátta a végső dolgokat,
és vigasztalta Sionban a gyászolókat,

örök időkre megmutatta a jövőt,
28 s a rejtett dolgokat, mielőtt meglennének.

Sírák 49 Jozija hűsége

1 Jozija emléke, mint az illatos tömjén keveréke,
amely illatszerkészítő kezeműve,
2 édes az említése minden szájnak, mint a méz,
mint a zene borozás mellett,
3 mert Isten küldte őt a nép megtérítésére,
s ő el is távolította az istentelen undokságokat.
4 Odaadta szívét az Úrnak,
s a bűnök napjaiban megszilárdította a vallásosságot.

Izrael további nagyjai

5 Dávidon, Hiszkiján és Joziján kívül
mindannyian gonoszt cselekedtek,
6 mert elhagyták a Magasságbeli törvényét Júda királyai,
és megvetették Isten félelmét,
7 ezért másnak adták át uralmukat,
és idegen nemzetnek dicsőségüket.
8 Ezek felgyújtották a kiválasztott szent várost,
és elhagyottá tették útjait Jeremiás miatt,
9 mert gonoszul bántak vele,
holott még anyja méhében prófétává szentelődött,
hogy felforgasson, kitépjen és romboljon,
újra építsen és helyreállítson.
10 Ezekiel látta a dicsőség látomását,
amelyet Isten a kerubok kocsiján mutatott meg neki,
11 és megemlékezett Jóbról is,
aki az igazság útjaihoz ragaszkodott.
12 A tizenkét próféta csontjai is
sarjadozzanak helyükön,
mert megerősítették Jákobot,
és megsegítették biztos reménnyel.
13 Miképp magasztaljuk Zerubbábelt?
Hisz olyan volt ő is, mint a pecsétgyűrű a jobb kézen,
14 és Józsuét, Joszedek fiát,
akik napjaikban építették Isten házát,

és emeltek az Úrnak szent templomot,
amelyet örök dicsőségre rendeltek.
¹⁵ Nehemiás is sokáig maradjon emlékezetben!
Ő építette fel nekünk a lerombolt falakat,
ő állította helyre a kapukat és a zárat,
és építette meg házainkat.

Visszatekintés a nagy férfiakra

¹⁶ Nem született a földön Hénokhoz hasonló,
ezért el is vitték a föld színéről.
¹⁷ Olyan ember sem született, mint József,
aki testvérei fejedelme volt s a nemzet erőssége,
rokonságának vezére és a népnek támasza.
¹⁸ Gondját viselték még csontjainak is,
amelyek holta után prófétai erővel bírtak.
¹⁹ Szet és Szem is becsben álltak az emberek előtt,
minden élő fölött pedig Ádám van, mert ő volt az első.

Sírok 50 Simon főpap nagysága

¹ Simon, Oniás fia, a főpap,
élete folyamán rendbehozta Isten házát,
és napjai során megerősítette a templomot.
² Ő építette ki a templom magasságát,
a kettős épületet és a templom oromzatát.
³ Napjaiban a kutak vízben bővelkedtek,
és megteltek módfelett, mint a tenger.
⁴ Gondját viselte népének, és megmentette a pusztítástól,
⁵ a várost erős kézzel nagyobbította.
Dicsőséget nyert, amikor a nép előtt járt-kelt,
kibővítette a templom és az udvar bejáratát.
⁶ Olyan volt ő, mint a hajnalcsillag a felhők között,
miként a telihold, mikor világít a maga idején,
⁷ mint a ragyogó nap, úgy tündökölt ő Isten templomában,
⁸ mint a fölséges felhők közt pompázó szivárvány,
mint a rózsza a tavasz napjain,
és mint a liliom a folyóvíz mellett,
mint a Libanon virágai a nyár napjain,
⁹ mint a lobogó tűz, mint a tűzben égő tömjén,

¹⁰ mint az edény színaranyból,
amely mindenféle drágakővel ékes,
¹¹ mint a viruló olajfa
s a magasba törő ciprus.
Ilyen volt ő, amikor magára vette a díszruhát
és teljes pompába öltözött,
¹² amikor felment a szent oltárhoz,
s a szent ruhában ékeskedett.
¹³ Amikor átvette a papok kezéből a hússzeleteket,
s az oltár mellé állt,
körülvette őt a testvérek koszorúja,
mint a cédruscsemeték Libanon hegyén,
¹⁴ és körülötte álltak, mint a pálmalevelek,
Áron összes fiai díszükben,
¹⁵ az Úr áldozataival kezükben
Izrael egész közössége előtt,
amíg be nem végezte az oltárszolgálatot,
és el nem rendezte a Magasságbeli Király áldozatát.
¹⁶ Majd kinyújtotta kezét italáldozatra,
és áldozott a szőlőfürt véreből,
¹⁷ kiöntötte az oltár aljára,
fölséges illatul a magasságbeli Fejedelemnek.
¹⁸ Ekkor Áron fiai felkiáltottak,
vert harsonákba fújtak,
és hatalmas harsogást hallattak
emlékeztetőül Isten előtt.
¹⁹ Az egész nép együttrépede
sietve arcra borult a földön,
hogymádják az Urat, Istentüket,
és könyörögjenek a mindenható, fölséges Istenhez.
²⁰ Majd az énekesek hallatták hangjukat,
s a nagy templom betelt a felhangzó kellemes énekkel.
²¹ Imával könyörgött a nép a felséges Úrhoz,
amíg véget nem ért az Úr szolgálata,
és be nem fejezték a teendőket.
²² Akkor leszállt és kiterjesztette kezét
Izrael fiainak egész közösségére,

hogy Isten áldását vegye ajkára,
s az ő nevével dicsekedjen.
²³ Ekkor leborultak másodízben,
hogy fogadják áldását.

Isten dicsérete

²⁴ Most pedig kérjétek a mindenség Istenét,
aki nagy dolgokat vitt véghez az egész földön,
aki megsokasította napjainkat anyánk méhétől fogva,
és irgalma szerint cselekedett velünk:
²⁵ adja meg nekünk a szív vidámságát,
s hogy béke legyen napjainkban Izraelben, örök időkre,
²⁶ hogy Izrael elhiggye: Velünk van Isten irgalma,
és megment minket napjaiban!

FÜGGELÉKEK: 50,27-51,38

Elhatárolódás a szomszéd népektől

²⁷ Két népet utál a lelkem,
a harmadik pedig nem is nép, hogy gyűlölhethném:
²⁸ akik Szeír hegyén laknak, s a filiszteusok,
meg a balga nép, amely Szíchemben lakik.

A szerző zárszava

²⁹ A bölcsesség és fegyelem tanítását
ebbe a könyvbe írta Jézus, Sírák fia Jeruzsálemből,
aki szívéből újra kiárasztotta a bölcsességet.
³⁰ Boldog, aki ezekben a javakban foglalatoskodik!
Aki megszívleli őket, bölcs lesz mindenkor,
³¹ mert ha ezeket cselekszi, ereje lesz mindenre,
mert Isten világosságának nyomában jár.

Sírak 51 Hálaének

¹ Jézusnak, Sírák fiának imája.
»Hadd magasztaljalak, Uram, királyom!
És dicsérjelek téged, szabadító Istenem!
² Hadd hirdessem nevedet,
mert segítőm és oltalmazóm lettél!

³ Megmentetted testemet az enyészettől,
a gonosz nyelv törétől,
a hazugságot cselekvők ajkától,
és megsegítettél a támadókkal szemben.
⁴ Megmentettél neved nagy irgalma szerint
a prédára leső ordítózóktól,
⁵ és azok kezéből, akik életemre törtek,
a nagy szorongatásból, amely körülvelt engem,
⁶ a fojtó lángtól, amely körülvelt,
úgyhogy meg sem perzselődtem a tűzben,
⁷ az alvilág méhének mélységéből,
az elvetemült nyelvtől és a hazug beszédétől,
a gonosz királytól és az álnok nyelvtől.
⁸ Mindhalálig dicsérje lelkem az Urat,
⁹ mert életem közel járt az alvilághoz odalenn.
¹⁰ Körültekintettem mindenfelé, de nem volt, aki segítsen,
segítség után néztem az emberek között, de hiába!
¹¹ Megemlékeztem ekkor irgalmadról, Uram,
és a régi időben véghezvitt művedről,
¹² hogy megmentetted a benned bízókat, Uram,
és kiszabadítottad őket a pogányok kezéből.
¹³ Fölemeltem a földről szavamat,
és könyörögtem, hogy megmeneküljek a haláltól.
¹⁴ Kiáltottam az Úrhoz: »Ó, Uram, te atyám vagy,
ne hagyj el szorongatásom napján,
a kevélyek idejében, amikor segítség nélkül maradok!
¹⁵ Hadd dicsérjem nevedet szüntelen,
és magasztalva emlegetsem!«
Imám ekkor meghallgatásra talált.
¹⁶ Megszabadítottál a romlástól,
és megmentettél a szorongatás napjától.
¹⁷ Ezért magasztallak, dicsőítelek,
és áldom az Úr nevét!

Utószó a bölcsességről

¹⁸ Amikor még ifjú voltam,
mielőtt utakra indultam,
kértem a bölcsességet, nyilvánosan, imámban.

19 A templom előtt könyörögtem érte,
hogy szüntelen feléje törekszem,
és az kivirágzott, mint a korán érő szőlő.
20 Szívem örömét lelte benne,
egyenes úton járt a lábam,
és ifjúkoromtól fogva a nyomában jártam.
21 Kissé hozzá hajtottam fülemet, és befogadtam,
22 nagy bölcsességre tettem szert,
és nagy előmenetelt tettem benne.
23 Dicsőítem őt, aki bölcsességet adott nekem!
24 Eltökéltem, hogy gyakorlom is,
buzgókodtam a jóban, és nem vallok szégyent.
25 Küszködött érte a lelkem,
és amikor gyakoroltam, megerősödtem.
26 A magasba emeltem kezemet,
és sirattam annak nem tudását.
27 Feléje irányítottam lelkemet,
és megleltem, amikor megismertem.
28 Általa nyertem értelmességet kezdettől fogva,
ezért nem is akarom elhagyni.
29 Égett a bensőm, hogy keressem,
azért el is nyertem, mint értékes vagyont.
30 Nyelvet adott nekem az Úr jutalmul,
dicsérni is kívánom őt vele.
31 Jertek hozzám ti, akik a tudás híján vagytok,
gyülekezzetek iskolámba!
32 Miért késlekedtek még? Mi a kifogásotok?
Hiszen lelketek szomjazik nagyon!
33 Megnyitottam számat és mondtam:
»Szerezzetek magatoknak bölcsességet ingyen!
34 Hajtsátok nyakatokat igája alá,
és fogadja be lelketek az intelmet,
mert közel van annak megtalálása.
35 Lássátok saját szemetekkel, hogy bár keveset fáradtam,
mégis bőséges megnyugvást találtam magamnak.
36 Fogadjátok be tanításomat minél többen,
mert ezüstöt, bőséges aranyat szereztek vele!

³⁷ Örvendjen lelketek az ő irgalmasságának,
és ne szégyelljétek az ő dicséretét!

³⁸ Végezzétek el dolgotokat még idő előtt,
akkor megadja jutalmatokat idejében!«

IZAJÁS KÖNYVE

I. RÉSZ ELSŐ IZAJÁS (PROTOIZAJÁS): 1,1-39,8

A PRÓFÉTA MŰKÖDÉSÉNEK ELSŐ KORSZAKA TANÍTÁS JÚDÁRÓL ÉS JERUZSÁLEMRŐL: 1,1-12,6

Iz 1 Bevezetés ¹ Izajásnak, Ámosz fiának látomása, melyet Júdáról és Jeruzsálemről látott Uzijának, Jótámnak, Ácháznak és Hiszkijának, Júda királyainak napjaiban.

A nép hűtlensége

² Halljátok, egek,
és figyelj füleddel, föld,
mert az Úr szól:
»Fiakat neveltem és felmagasztaltam,
ők azonban elpártoltak tőlem.
³ Az ökör megismeri gazdáját,
és a szamár urának jászlát;
Izrael azonban nem ismer engem,
népem nem ért meg.«
⁴ Jaj, vétkes nemzet,
bűnnel terhelt nép,
gonosztevők ivadéka, elvetemült fiak!
Elhagyták az Urat,
meggyalázták Izrael Szentjét,
háta fordítottak neki.

A bűnök következményei

⁵ Még hol kapjatok verést,
hogyan egyre lázadtok?
Az egész fej beteg,
s az egész szív erőtlen.
⁶ Tetőtől talpig nincsen rajta ép hely;
csupa sérülés, kék folt és gennyes seb,
melyet nem nyomtak ki, nem kötöztek be,
és olajjal sem puhítottak.
⁷ Országokat pusztaság,
városaitokat tűz emésztette meg;
földeteket szemetek láttára idegenek élik fel,
és pusztaság az, mintha idegenek dúlták volna fel.
⁸ Magára maradt Sion leánya,

mint kunyhó a szőlőben,
mint csőzkunyhó az uborkaföldön,
mint ostromlott város.

⁹ Ha a Seregek Ura
nem hagyott volna nekünk néhány menekültet,
olyanok volnánk, mint Szodoma,
Gomorrához hasonlítanánk.

A hamis és az igaz istentisztelet

¹⁰ Halljátok az Úr szavát,
Szodoma fejedelmei!
Fogjátok fel fületekkel Istenünk tanítását,
Gomorra népe!

¹¹ »Minek nekem véresáldozataitok sokasága? – mondja az Úr –
Elegem van kosáldozatokból
és a hízott állatok hájából;
bikák, bárányok és bakok vérében
nem lelem kedvemet.

¹² Mikor eljöttök, hogy megjelenjeteek színem előtt,
ki kívánta ezt tőletek,
hogyan így tapossátok udvaraimat?

¹³ Ne mutassatok be többé hazug ételáldozatot!
A tömjénfüst utálat számomra,
az újhold, a szombat s az ünnepi összejövétel;
nem tűröm a bűnt és az ünnepi gyülekezetet.

¹⁴ Újholdjaitokat és ünnepeiteket gyűlölöm,
terhemre lettek, belefáradtam, hogy elviseljem.

¹⁵ Amikor kinyújtjátok kezetekeket,
eltakarom szememet előletek;
akármennyit is imádkoztok,
nem hallgatom meg,
mert kezetek csupa vér.

¹⁶ Mosakodjatok meg, tisztítsátok meg magatokat,
távolítsátok el gonosz tetteiteket szemem elől!
Hagyjatok fel azzal, hogy rosszat cselekedtek,

¹⁷ tanuljatok jót tenni!
Keressétek a jogot,
siessetek segítségére az elnyomottnak,

szolgáltassatok igazságot az árvának,
védelmezzétek az özvegyet!

Isten pere népével

¹⁸ Jöjjetek, és szálljunk perbe!

– mondja az Úr. –

Ha vétkeitek olyanok is, mint a skarlát,
fehérek lesznek, mint a hó;
ha vörösek is, mint a bíbor,
olyanok lesznek, mint a gyapjú.

¹⁹ Ha készek vagytok meghallgatni,
majd a föld legjavából esztek.

²⁰ Ha azonban vonakodtok és ellenkeztek,
kard emészt meg titeket.

Bizony, az Úr szája szólt.«

Ítélet Jeruzsálem felett

²¹ Hogyan lett paráznává a hűséges város,
mely telve volt joggal?

Igazságosság lakozott benne,
most pedig gyilkosok tanyája.

²² Ezüstöd salakká lett,
színborod vízzel vegyült.

²³ Fejedelmeid lázadók, tolvajok társai:
mindnyájan szeretik a megvesztegetést,
és ajándékokat hajhásznak;
az árvának nem szolgátnak igazságot,
és az özvegy ügye nem jut eléjük.

²⁴ Ezért így szól az Úr, a Seregek Ura,
Izrael Hatalmasa:

»Elégtételt szerzek magamnak ellenségeimen,
és bosszút állok ellenfeleimen!

²⁵ Ellened fordítom kezemet,
kiolvastom, mint a tisztítószer, salakodat,
és eltávolítom minden ónodat.

²⁶ Ismét olyanokká teszem bíráidat, mint kezdetben,
és tanácsadóidat, mint hajdanában;
azután majd Igazság városának hívnak,
Hűséges városnak.«

²⁷ Sion jog által váltatik meg,
és megtérői igazság által.
²⁸ Összetörnek a hűtlenek és a vétkesek együtt;
s akik elhagyták az Urat, semmivé lesznek.
²⁹ Bizony, szégyent vallotok a tölgyek miatt,
amelyekben gyönyörködtetek;
és pirultok majd a berkek miatt,
amelyekben kedveteket leltétek.
³⁰ Mert olyanok lesztek,
mint a lombját vesztett tölgy,
és mint a kert,
melynek nincsen vize.
³¹ Erősségtek olyan lesz, mint a kóc,
és műve olyan, mint a szikra;
lángra lobban mindkettő egyszerre,
és nincs, aki eloltsa.

Iz 2 Jeruzsálem, a messiási ország középpontja ¹ Az ige, melyet látomásban kapott Izajás, Ámosz fia, Júdáról és Jeruzsálemről.

² Ez történik majd az utolsó napokban:
szilárdan áll az Úr házának hegye
a hegyek tetején,
kiemelkedik a halmok közül;
és özőnlenek hozzá mind a nemzetek.
³ Odamegy számos nép, és így szólnak:
»Jöjjetek, menjünk fel az Úr hegyére,
Jákob Istenének házához!
Hadd tanítson minket útjaira,
hogyan az ő ösvényein járjunk!«
Mert Sionról jön a tanítás,
és az Úr igéje Jeruzsálemből.
⁴ Ítéletet tart majd a nemzetek között,
és megfenyít számos népet;
ők pedig kardjaikat ekevasakká kovácsolják,
és lándzsáikat szőlőmetsző késekké.
Nemzet nemzet ellen kardot nem emel,
és nem tanulnak többé hadviselést.
⁵ Jákob háza, jöjjetek,

járjunk az Úr világosságában!

Az Úr napja

⁶Valóban eltaszítottad népedet, Jákob házát,
mert tele van keleti jövőmondókkal,
jósokkal, mint a filiszteusok,
és idegeneknek nyújt kezét.

⁷Tele van országa ezüsttel, arannyal,
és kincseinek se szeri, se száma;

⁸tele van országa lovakkal,
és nincsen száma szekereinek;
tele van országa bálványokkal:
kezük művei előtt borulnak le,
az előtt, amit ujjaik alkottak.

⁹Meghajlik az ember,
és megalázza magát a férfi:
ne bocsáss meg nekik!

¹⁰Menj a kősziklák közé,
rejtőzz el a porban
az Úr félelmetes színe elől
és fenségének dicsősége elől!

¹¹Az ember gőgös szeme majd megalázkodik,
és megtörik a férfiak büszkesége;
egyedül az Úr lesz magasztos azon a napon.

¹²Mert felvirrad a Seregek Urának napja
minden kevélyre és büszkére,
minden felfuvalkodottra, hogy megalázza;

¹³Libanonnak minden magas, sudár cédrusára
és Básán minden tölgyére,

¹⁴minden magas hegyre
és minden kiemelkedő dombra,

¹⁵minden magas toronyra
és minden megerősített falra,

¹⁶Tarzis minden hajójára
és minden szép bárkára.

¹⁷Meghajlik az emberi gőg,
és megalázkodik a férfiak büszkesége;
egyedül az Úr lesz magasztos azon a napon,

¹⁸ s a bálványok teljesen megsemmisülnek.

¹⁹ Bemenekülnek majd a kősziklák barlangjaiba,
s a szirtek üregeibe
az Úr félelmetes színe előtt
és fenségének dicsősége előtt,
amikor felkel, hogy megrémítse a földet.

²⁰ Azon a napon odaveti majd az ember a vakondoknak és a denevéreknek ezüstszoberait és aranybálványait, amelyeket magának készített, hogy leboruljon előttük. ²¹ Bemenekül a kősziklák hasadékaiba s a szirtek üregeibe az Úr félelmetes színe előtt és fenségének dicsősége előtt, amikor felkel, hogy megrémítse a földet. ²² Hagyjátok tehát az embert, mert neki csak lehelet van az orrában. Hiszen mire lehet becsülni?

Iz 3 A vezetőők eltaszítása ¹ Mert íme, az Úr, a Seregek Ura

megfosztja Jeruzsálemet és Júdát
a támasztól és oltalomtól,
minden támasztól, amit a kenyér jelent,
és minden segítségtől, amit a víz nyújt.

² Elveszi tőle a hőst és a harcost,
a bírót és a prófétát,
a jóst és az öreget,
³ ötven ember parancsnokát és a tekintélyest,
a tanácsadót, a bölcs mestert
és a gyógyításhoz értőt.

⁴ Ifjakat teszek fejedelmeiké,
és gyermekek uralkodnak majd rajtuk.

⁵ Szorongatja a nép között egyik ember a másikat,
mindenki a társát:
rátámad az ifjú az öregre,
s az alacsonyrendű a tekintélyesre.

⁶ Az egyik megragadja testvérét,
aki atyja házából való:

»Neked még van ruhád,
légy a fejedelmünk,
és e romhalmaz legyen a te kezéd alatt!«,

⁷ az így kiált majd azon a napon:

»Nem leszek én orvos másnak,
hiszen az én házamban sincsen sem kenyér, sem ruha;
ne tegyetek engem a nép fejedelmévé!«

⁸ Mert elbukik Jeruzsálem, és Júda elesik,
mivel szavuk és tetteik az Úr ellen irányulnak,
hogy szembeszegüljenek dicsőséges szemével.
⁹ Arcátlanságuk vádolja őket,
és vétküket, mint Szodoma, hirdetik, nem titkolják.
Jaj nekik, mert meglakolnak a gonoszságért!
¹⁰ Nyugtassátok meg az igazat: »Jól van!«,
mert tettei gyümölcsét fogja enni.
¹¹ Jaj a gonosznak! Rosszul jár,
mert keze tetteihez mérten lesz fizetsége.
¹² Népemet gyermekek sanyargatják,
és asszonyok uralkodnak rajta.
Én népem! Vezetőid tévútra visznek,
és lépteid útját megzavarják.
¹³ Ám az Úr felkel, hogy pereljen,
feláll, hogy megítélje a népeket.
¹⁴ Az Úr ítéletre száll
népe véneivel és fejedelmeivel:
»Ti feldúltátok a szőlőt,
szegénytől rabolt holmi van házaitekban.
¹⁵ Miért zúzzátok össze népemet,
és töritek össze a szegények arcát?«
– mondja az Úr, a Seregek Istene.

Jeruzsálem gőgös asszonyai

¹⁶ Így szól az Úr:
»Mivel felfuvalkodtak Sion leányai,
nyakukat nyújtogatva és szemükkel kacsingatva járnak,
tipegve lépegetnek,
és lábpereceikkel csörögnek,
¹⁷ azért kopasszá teszi az Úr
Sion leányainak feje tetejét,
és halántékukat felfedi az Úr.«
¹⁸ Azon a napon majd elveszi az Úr a díszeket:
a lábpereceket és a nyakláncokat,
¹⁹ a holdacskákat és a fülbevalókat,
a karpereceket és a fátylakat,
²⁰ a hajdíszeket és a lábkarikákat,

az öveket, az illatszertartókat és a varázsszobrokat,
21 a gyűrűket és az orrkarikákat,
22 a díszes ruhákat és a palástokat,
a vállkendőket és az erszényeket,
23 a tükröket és a gyolcsokat,
a fejkötőket és a lepleket.
24 És lesz a balzsamillat helyett bűdösség,
az öv helyett kötél,
a bodorított haj helyett kopaszság,
a díszöltözet helyett zsákruha
és a szépség helyett szégyenbélyeg.
25 Embereid a kardtól hullanak el,
és hőseid a harcban.
26 Szomorkodnak és gyászolnak majd városkapui,
ő pedig kifosztva ül a földön.

Iz 4 1 Megragad majd hét asszony

egy férfit azon a napon, és így szól:

»A saját kenyerünket esszük,
és a saját ruhánkba öltözünk;
csak hadd viselhessük nevedet!
Vedd le rólunk a gyalázatot!«

A maradék megmenekül

2 Azon a napon az Úr sarjadéka
ékesség és dicsőség lesz,
s a föld gyümölcse büszkeség és dísz
azoknak, akik megmenekülnek Izraelből.
3 Ez történik majd: mindazt, aki megmarad Sionban,
és életben marad Jeruzsálemben,
szentnek hívják majd;
mindazt, aki az élők közé van felírva Jeruzsálemben.
4 Az Úr pedig lemossa majd Sion leányainak szennyét,
és Jeruzsálem vérét kiöblíti belőle,
az ítélet lelkével és a megtisztítás lelkével.
5 Akkor az Úr a Sion hegyének egész helye fölé
és közössége fölé
felhőt teremt nappal,
füstöt és lángoló tűz fényét éjjel.

Minden dicsőség felett oltalom lesz számára,
6 és sátor, árnyékul nappal a forróság ellen,
menedékül és rejtekhelyül a zápor és eső ellen.

Iz 5 Dal a szőlőskerttről 1 Hadd énekeljek kedvesemről,

szerelmesem énekét szőlőjéről!

Szőlője volt kedvesemnek

termékeny hegytetőn;

2 körülásta, és a kövektől megtisztította,

majd beültette nemes szőlővel;

közepén tornyot épített,

sajtót is vájt benne;

és várta, hogy szőlőfürtöt teremjen,

de vadszőlőt termett.

3 Most hát, Jeruzsálem lakói

és Júda férfiai,

tegyetek igazságot köztem és szőlőm között!

4 Mit kellett volna még tennem szőlőmmel,

amit nem tettem meg vele?

Amikor azt vártam, hogy szőlőfürtöt teremjen,

miért vadszőlőt termett?

5 Most pedig hadd adjam tudtotokra,

mit teszek szőlőmmel!

Eltávolítom sövényét,

hadd pusztítsák el;

lerombolom kerítését,

hadd tapossák össze.

6 Pusztává teszem:

nem metszik meg többé, és nem kapálják,

fölveri a tövis és a tüske;

és megparancsolom a felhőknek,

hogy esőt ne hullassanak rá.

7 Bizony, a Seregek Urának szőlője Izrael háza,

és Júda férfiai az ő gyönyörű ültetvénye;

jogot várt, de íme, csak visszaélés van,

igazságot, de íme, csupa jajveszékelés!

A hat jai

- ⁸ Jaj azoknak,
akik házat házhoz kapcsolnak,
szántóföldet szántóföldhöz csatolnak,
amerre csak terjed a határ!
Talán ti laktok csak az országban?
- ⁹ Fülelem hallatára megesküdtött a Seregek Ura:
»Bizony, rommá válik a sok ház,
a nagyok és szépek lakatlanokká!«
- ¹⁰ Mert tíz hold szőlő csak egy korsónyt terem,
és tíz hómer vetőmag csak egy hómert terem.
- ¹¹ Jaj azoknak, akik már kora reggel
részegítő ital után futnak,
és késő estig bor hevíti őket!
- ¹² Citera és hárfa, dob és fuvola
meg bor van lakomáikon,
de az Úr cselekedetére nem néznek,
és kezének művét nem látják!
- ¹³ Ezért megy fogságba népem,
mert semmit sem ért;
nemessége éhen pusztul,
tömege szomjúságtól eped el.
- ¹⁴ Ezért kitátja torkát az alvilág,
és végtelen szélesre nyitja száját;
leszáll oda úr és szolganép,
mely lármázik és vigad benne.
- ¹⁵ Akkor majd meghajlik az ember,
és megalázkodik a férfi,
s a kevélyek szeme is megtörik.
- ¹⁶ Felmagasztosul az ítéletben a Seregek Ura,
és a Szent Isten szentnek bizonyul igazságban.
- ¹⁷ Bárányok legelnek majd ott mint legelőjükön,
s a termővé lett romokon idegenek dúskálnak.
- ¹⁸ Jaj azoknak,
akik a hamisság köteleivel vonszolják a bűnt,
és mint a szekér kötelével, a vétket!
- ¹⁹ Akik így szólnak: »Siessen az Úr,

siettesse művét, hadd lássuk!
Közeledjék és jöjjön el Izrael Szentjének terve,
hadd ismerjük meg!«
²⁰ Jaj azoknak, akik a rosszat jónak mondják,
és a jót rossznak;
akik a sötétséget világossággá teszik,
és a világosságot sötétséggé;
akik a keserűt édessé teszik,
és az édest keserűvé!
²¹ Jaj azoknak, akik bölcsek a maguk szemében,
és önmaguk előtt okosak!
²² Jaj azoknak, akik hősök a borivásban,
és vitézek a részegítő ital keverésében;
²³ akik ajándékért fölmentik a gonoszt,
és az igaztól elveszik igazát!
²⁴ Ezért, ahogy felfalja a tarlót a tűz nyelve,
és a szénát a láng elemészti,
úgy korhad el gyökerük,
és virágjuk elszáll, mint a por;
mert elvetették a Seregek Urának tanítását,
és Izrael Szentjének beszédét meggyalázták.

Az asszír veszedelem

²⁵ Ezért lángolt fel az Úr haragja népe ellen,
kinyújtotta kezét fölé, és megverte őt;
akkor megrendültek a hegyek,
és holttestük annyi lett,
mint a szemét az utcák közepén.
Mindezzel nem fordult el haragja,
hanem keze még ki van nyújtva.
²⁶ Zászlót emel egy távoli nemzetnek,
és füttyszóval előhívja a föld végéről,
s az íme, sietve, gyorsan eljön.
²⁷ Nincs közte fáradt, és nincs kimerült,
nem szunnyad senki, és nem alszik;
nem oldódik meg csípőjének öve,
és nem szakad el sarujának szíja.
²⁸ Nyilai hegyesek, és minden íja megfeszítve;

lovainak patája mintha kova volna,
és kerekei mint a szélvihar.
²⁹ Bömbölése mint az oroszláné,
bömböl, mint az oroszlánkölyök;
morog, és megragadja a prédát,
biztonságba helyezi, és nincs, aki elragadja tőle.
³⁰ Azon a napon dübörög majd nagyon,
mint a tenger morajlása.
Ha rátekint valaki a földre,
íme, ott rémterhes sötétség,
még a világosságot is elűzi a homálya.

Iz 6 A próféta meghívása ¹ Abban az esztendőben, amikor meghalt Uzija király, láttam az Urat, amint magas és kiemelkedő trónuson ült, és ruhájának uszálya betöltötte a templomot. ² Szeráfok álltak mellette; hat-hat szárnya volt mindegyiknek: kettővel befödtek arcukat, kettővel befödtek lábukat, és kettővel repültek. ³ Az egyik így kiáltott a másiknak:

»Szent, szent, szent a Seregek Ura,
betölti az egész földet dicsőséggel!«

⁴ Megrendültek a küszöbök alapjai a kiáltó hangjától, és a ház betelt füsttel.

⁵ Ekkor így szóltam:

»Jaj nekem, végem van!
Mert tisztátalan ajkú ember vagyok,
és tisztátalan ajkú nép között lakom,
mégis a Királyt, a Seregek Urát látták szemeim!«

⁶ Erre odarepült hozzám az egyik szeráf; kezében parázs volt, melyet csípővassal vett el az oltárról.

⁷ Hozzáértette a számhoz, és így szólt:

»Íme, ez megértette ajkadat,
és eltűnt a bűnöd,
vétked bocsánatot nyert.«

⁸ Majd hallottam az Úr hangját, amint mondotta: »Kit küldjek el? Ki megy el nekünk?« Ekkor azt mondtam: »Íme, itt vagyok, engem küldj!« ⁹ Erre így szólt: »Menj, és mondd ennek a népnek:

`Hallván halljatok, de ne értsetek,
és látván lássatok, de ne ismerjete!'
¹⁰ Tedd hájassá e nép szívét,
fülét tedd süketté, és szemét ragaszd le,
hogy ne lásson szemével,
fülével ne halljon, és szívével ne értsen,

hogy meg ne térjen, és meg ne gyógyuljon!»

¹¹ Erre megkérdeztem:

»Meddig, Uram?» Ő így szólt:

»Amíg el nem pusztulnak a városok, s lakók nélkül nem lesznek,
a házak emberek nélkül,
és a szántóföld pusztává nem válik.«

¹² Eltávolítja az Úr az embereket,
és teljes lesz az elhagyatottság az országban.

¹³ Még ha meg is marad benne egy tizednyi,
az is csak elpusztul újra,
mint a terebint és mint a tölgyfa,
amelynek kidöntés után megmarad a törzsöke:
szent mag a törzsöke.

Iz 7 Az Emmánuel-jövendölés ¹Történt pedig Ácháznak, Júda királyának napjaiban, aki Jótámnak, Uzija fiának volt a fia, hogy felvonult Rászin, Szíria királya, és Pekach, Remalja fia, Izrael királya Jeruzsálem ellen, hogy ostrom alá fogja; de nem tudták bevenni. ²Amikor eljutott a hír Dávid házához: »Szíria Efraimban táborozik«, megremegett a király szíve és népének szíve, mint ahogy megremegnek az erdő fái a szélről. ³Akkor azt mondta az Úr Izajásnak: »Menj ki Áház elé, te és fiad, Seár-Jasúb, a Felső-tó vízvezetékének végéhez, a ruhamosók mezejéhez vezető útra, ⁴és mondd neki: Vigyázz, maradj nyugton! Ne félj, szíved ne szorongjon ettől a két füstölgő, üszkös fadarabtól, Rászintól és Szíriától, Remalja fiának heves haragja miatt, ⁵mert gonosz tervet szőtt ellened Szíria, Efraim és Remalja fia, mondván: ⁶„Vonuljunk fel Júda ellen, félemlítsük meg, hódítsuk meg magunknak, és tegyük királlyá benne Tábeél fiát!“«

⁷ Így szól az Úristen:

»Ez nem következik be, és nem történik meg!

⁸ Mert Damaszkusz csak Szíriának a feje,
Rászin pedig Damaszkusznak a feje!
Még hatvanöt esztendő, és összeomlik Efraim,
s nem lesz többé nép!

⁹ Szamaria csak Efraimnak a feje,
Remalja fia pedig Szamariának a feje!
Ha nem hisztek, bizony, nem maradtok fenn!«

¹⁰ Szólt továbbá az Úr Áházhoz, e szavakkal: ¹¹»Kérj magadnak jelet az Úrtól, a te Istenedtől, akár az alvilág mélyéből, akár fentről, a magasból!« ¹²De Áház azt mondta: »Nem kérek, és nem kísérem az Urat.« ¹³Erre a próféta így szólt: »Halljátok hát, Dávid háza! Nem elég nektek, hogy embereknek vagytok terhére, és azért terhére vagytok az én Istenemnek is? ¹⁴Ezért az Úr maga ad majd nektek jelet. Íme, a szűz fogan, és fiút szül, s nevét Emmánuelnek fogja hívni. ¹⁵Aludttelejt és mézet eszik majd, hogy meg tudja vetni a rosszat és a jót tudja választani. ¹⁶Mert mielőtt a gyermek meg

tudná vetni a rosszat, és a jót választani, elhagyott lesz az az ország, melynek két királyától rettegsz.
17 Hoz majd az Úr rád, népedre és atyád házára olyan napokat, amilyenek nem jöttek, amióta Efraim elszakadt Júdától: Asszíria királyát.«

18 Ez történik majd azon a napon:
füttyszóval előhívja az Úr a legyeket,
melyek Egyiptom folyóinak torkolatánál vannak,
s a méheket, melyek Asszíria földjén rajzanak;
19 azok pedig eljönnek, és megtelepszenek valamennyien
a meredek völgyekben és a sziklák hasadékaiban,
minden tövisbozótban és minden itatóhelyen.
20 Azon a napon leborotválja az Úr
a Folyamon túlról bérbevett borotvával
– Asszíria királyával –
a fejet és a lábak szőrét,
s a szakállt is levágja.
21 Ez történik majd azon a napon:
mindenkinek lesz egy üszője és két birkája,
22 s a tej bősége miatt vajat eszik;
vaját és mézet eszik ugyanis mindenki,
aki megmarad az országban.
23 Ez történik majd azon a napon:
minden hely, ahol ezer ezüstöt érő, ezer szőlőtő van,
tövissé és tüskévé válik.
24 Nyilakkal és íjjal mennek oda,
mert tövis és bozót lesz az egész ország.
25 S a hegyoldalakra, amelyeket most kapával művelnek,
nem mennek fel a tövistől és tüskétől való félelem miatt:
ökörlégelő lesz az valamennyi, és aprómarha tapossa.

Iz 8 A prófétának ismét fia születik 1 Szólt az Úr hozzám: »Végy magadnak egy nagy táblát, és írd rá emberi írással: Mahhér Sálál Hás Báz!« 2 Megbízható tanúkat állítottam magamnak: Uriás papot és Zakariást, Barakja fiát. 3 Majd bementem a prófétaasszonyhoz, s az fogant, és fiat szült. Ekkor az Úr azt mondta nekem: »Add neki ezt a nevet: Mahhér Sálál Hás Báz! 4 Mielőtt ugyanis a gyermek kiáltani tudná: 'Apám' és 'Anyám', elviszik Damaszkusz gazdagságát és Szamaria zsákmányát Asszíria királya elé.«

A hitetlenség és hűtlenség büntetése 5 Majd folytatta az Úr, s még ezt mondta nekem:

6 »Mivel ez a nép megvetette
a Sílóénak csöndesen folydogáló vizét,

s elveszíti bátorságát Rászin és Remalja fia előtt,
7 azért, íme, az Úr rájuk hozza
a Folyam hatalmas és nagy vizét:
Asszíria királyát és annak minden dicsőségét;
s az átlépi mindenütt medrét,
és elárasztja egész partját;
8 áthömpölyög Júdán, árad és keresztülfolyik,
egészen nyakig ér.
Kiterjeszti szárnyát,
mely betölti országod szélességét, ó, Emmánuel!«

A próféta reménye

9 Tomboljatok csak, népek, majd meg fogtok rettenni!
Figyeljete fületekkel valamennyien, ti messzi országok:
övezzétek csak fel magatokat, majd meg fogtok rettenni,
övezzétek csak fel magatokat, majd meg fogtok rettenni!
10 Szóljatok csak tervet, úgyis megghiúsul;
szóljatok csak szót, úgysem valósul meg,
mert velünk az Isten!

11 Mert így szólt hozzám az Úr, amint keze megragadott engem, és arra intett, hogy ne járjak ennek a népnek útján:

12 Ne mondjatok összeesküvésnek semmit,
amit ez a nép összeesküvésnek mond,
és amitől fél, attól ne féljete, ne is rettegjete!«

13 A Seregek Urát tartsátok szentnek,
tőle féljete, és tőle rettegjete!

14 Akkor ő szentély lesz,
de botlás köve és botrány kősziklája
Izrael két házának,
háló és csapda Jeruzsálem lakóinak.

15 Közülük sokan megbotlanak,
elesnek és összetörik magukat,
hálóba kerülnek és fogságba jutnak.

16 Kösd össze a tanúbizonyságot, pecsételd le a tanítást tanítványaimban! 17 Várom az Urat, aki elrejtette arcát Jákob háza elől, és benne remélek. 18 Íme, én és a gyermekek, akiket nekem adott az Úr, jelek és csodák vagyunk Izraelben a Seregek Urától, aki a Sion hegyén lakik. 19 És ha így szólnak hozzátok: »Forduljatok a halottidézőkhöz és a jövőmondókhoz, akik suttognak és mormolnak! Miért ne fordulna a nép az Istenéhez, az élők ügyében a halottakhoz?« 20 – utasítsátok őket a tanításhoz és a tanúbizonysághoz! Bizony, olyan dologról beszélnek, amelynek nincs hajnala.

²¹ Bolyong majd ott az ilyen,
csüggedten és éhesen,
és mivel éhezik, haragra gerjed,
s megátkozza Királyát és Istenét.

Fölfelé néz,

²² majd a földre tekint:
és íme, szorongatás és sötétség;
nyomasztó sötétben van,
és homályba taszítva.

²³ De nem lesz többé sötétség,
ahol elnyomás van.

Az első időben megalázta Zebulon földjét és Naftali földjét, de az utolsó időben megdicsőíti a tengerhez vezető utat, a Jordánon túli vidéket, a pogányok Galileáját.

Iz 9 A Szabadító születésének ígérete ¹ A nép, amely sötétségben jár,

nagy világosságot lát;
akik a halál árnyékának országában laknak,
azokra világosság ragyog.
² Megsokasítod az ujjongást,
megnöveled az örömet;
örvendenek színed előtt,
ahogy örvendenek aratáskor,
és amint ujjonganak, akik a zsákmányt osztják.

³ Mert összetöröd terhes igáját
a vállára nehezedő botot,
és sanyargatójának pálcáját,
mint Mádián napján.

⁴ Mert minden dübörögve menetelő katonacipő
és vérben megforgatott ruha
elégetésre kerül, tűz martaléka lesz.

⁵ Mert gyermek születik nekünk,
fiú adatik nekünk;
az uralom az ő vállán lesz,
és így fogják hívni nevét:

Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten,
Örökkévalóság Atyja, Béke Fejedelme.

⁶ Uralma növekedésének

és a békének nem lesz vége
Dávid trónján és királysága fölött,
hogy megszilárdítsa és megerősítse azt
joggal és igazsággal,
mostantól fogva mindörökké.
A Seregek Urának féltő szeretete műveli ezt.

Büntető ítélet Izrael ellen

⁷ Igét küldött az Úr Jákobra,
és az ráhullott Izraelre.
⁸ Tudni fogja azt az egész nép,
Efraim és Szamaria lakói,
akik gögjükben és szívük kevélységében így szóltak:
⁹ »A téglák leomlottak,
de majd faragott kőből építkezünk;
a vadfügefákat kivágták,
de majd cédrusokat ültetünk helyükbe.«
¹⁰ Az Úr hatalmat ad ellenségeinek fölöttük,
és ellenfeleit felingerli:
¹¹ Szíriát keletről, a filiszteusokat nyugatról,
és felfalják Izraelt tele szájjal.
Mindezzel nem fordult el haragja,
hanem keze még ki van nyújtva.
¹² De a nép nem tért meg ahhoz, aki őt megverte,
és a Seregek Urát nem keresték.
¹³ Ezért az Úr levágja Izraelről a fejet és farkat,
a pálmát és kákát egy napon:
¹⁴ a vén és a tekintélyes a fej,
és a hazugságot tanító próféta a farok.
¹⁵ E nép vezetői tévútra visznek,
és akiket vezetnek, összezavarodnak.
¹⁶ Ezért az Úr nem örül ifjainak,
és árváin meg özvegyein nem könyörül;
mert mindegyikük elvetemült és gonosztevő,
s minden száj bolondságot beszél.
Mindezzel nem fordult el haragja,
hanem keze még ki van nyújtva.
¹⁷ Fellángol ugyanis az istentelenség, mint a tűz,

mely megemészti a tövist és a tuskét,
felgyújtja az erdő bozótját,
és a füst büszkén gomolyog fölfelé.
¹⁸ A Seregek Urának haragjától lángba borul a föld,
s a nép olyan lesz, mint a tűznek martaléka:
senki sem kíméli testvérét.
¹⁹ Habzsol jobboldalt, de éhezik,
eszik baloldalt, de nem lakik jól;
mindenki a társa húsát marja:
²⁰ Manassze Efraimot, Efraim Manasszét,
és ketten együtt Júda ellen fordulnak.
²¹ S ezzel még nem fordult el az Úr haragja,
a keze még ki van nyújtva!

Iz 10 Az igazságtalan bírók ellen ¹ Jaj azoknak,

akik gonosz törvényeket hoznak,
és akik sanyargató rendeletet írnak,
² hogy elnyomják a perben a szegényeket.
Megfosztják jogaiktól népem megalázottait;
hogy zsákmányukká legyenek az özvegyek,
és az árvákat kirabolják!
³ De mit tesztek majd a látogatás napján,
és amikor távolról jön a veszedelem?
Kihez menekültök segítségért,
és hol hagyjátok gazdagságtokat?
⁴ Csak térdre hullnak a foglyok között,
és a megöltek alá esnek.
S ezzel még nem fordult el az Úr haragja,
a keze még ki van nyújtva!

Büntető ítélet Asszíria ellen

⁵ Jaj Asszíriának, haragom vesszejének!
Kezében van bosszúállásom botja.
⁶ Elküldöm őt az elvetemült nemzet ellen,
és parancsot adok neki haragom népe ellen,
hogy zsákmányt zsákmányoljon, és prédát prédáljon,
s tapossa azt, mint az utca sarát.
⁷ Ő azonban nem így vélekedik,
és szíve nem így gondolkodik,

hanem szíve szándéka, hogy pusztítson,
és kiirtson nem kevés nemzetet.

⁸ Mert azt mondja:

Vajon főembereim egyúttal nem királyok is?

⁹ Nem úgy járt-e Kalné, mint Karkemis?

Nem úgy Hamat, mint Arfád?

És nem úgy Szamaria, mint Damaszkusz?

¹⁰ Ahogy elérte kezem a bálványok királyságait,

akiknek több bálványszobruk volt,

mint Jeruzsálemnek és Szamariának,

¹¹ ahogy tettem Szamariával és bálványaival,

nem úgy teszek-e majd Jeruzsálemmel és bálványképeivel?»

¹² Ez történik majd, amikor az Úr beteljesíti minden művét Sion hegyén és Jeruzsálemben: Megfe-
nyítem az asszír király öntelt szívének gyümölcsét és kevély szemének büszkeségét. ¹³ Azt mondta
ugyanis:

»A saját kezem erejével cselekedtem,

az én bölcsességgemmel, mert okos vagyok;

eltöröltem a népek határait,

vagyonukat elraboltam,

és letaszítottam hatalmammal a trónon ülőket.

¹⁴ Elérte kezem, mint a fészket, a népek gazdagságát;

s amint begyűjtik az elhagyott tojásokat,

úgy gyűjtöttem be a föld országait,

és nem volt, aki szárnyát mozdítani merte volna,

vagy száját kinyitotta volna, hogy csipogjon.« –

¹⁵ »Vajon dicsekedhet-e a fejsze

azzal szemben, aki vág vele?

Vagy nagyzolhat-e a fűrész

azzal szemben, aki húzza?

Mintha a vessző lendíthetné azt, aki emeli,

és a bot emelhetné azt, aki nem fa!

¹⁶ Ezért az Úr, a Seregek Ura

sorvadást bocsát kövéreire,

és dicsősége alatt láng lobban fel,

mint tűznek lángja.

¹⁷ Izrael Világossága lesz a tűz,

és Szentje a láng:

elégeti és elemésztí tuskéjét

és tövisét egyetlen napon.

¹⁸ Testestől lelkestől megsemmisíti
erdejének és gyümölcsöskertjének dicsőségét,
és olyan lesz, mint a senyvedő beteg.

¹⁹ Erdeje megmaradt fáinak oly csekély lesz száma,
hogymeg egy gyermek is összeírhatja őket.

²⁰ Ez történik majd azon a napon:
Izrael maradéka és Jákob házának menekültjei
nem abban bíznak többé, akik veri őket,
hanem az Úrban, Izrael Szentjében
bizakodnak hűségesen.

²¹ A maradék megtér,
Jákob maradéka, az erős Istenhez.

²² Ha a te néped, Izrael, annyi lenne is,
mint a tenger fövénye,
csak a maradék tér meg belőle.

Az eltervezett megsemmisülés igazságosan árad,

²³ mert az eltervezett megsemmisítést
végbeviszi az Úr, a Seregek Istene az egész földön.

²⁴ Ezért így szól az Úr, a Seregek Istene: »Ne félj, én népem, Sion lakója, Asszíriától, mely vesszővel
ver téged, és botját emeli ellened, mint Egyiptom! ²⁵ Mert még egy kevés kis idő, és véget ér hara-
gom, s indulatom az ő pusztítása ellen fordul.« ²⁶ S a Seregek Ura megsuhintja fölötté ostorát, mint
amikor megverte Mádiánt Óreb sziklájánál; és botját felemeli a tenger fölé, mint Egyiptomban.

²⁷ Ez történik majd azon a napon:

lekerül az ellenség terhe válladról
és igája nyakadról.

A pusztító felvonul Rimmonból.

²⁸ Eljut Ajjátba, áthalad Magronon,
Makmásznál leteszi felszerelését;

²⁹ átkelnek a szoroson; Gábában lesz éjszakai szállásuk;
megrémül Ráma, Saul Gibeája megfutamodik.

³⁰ Sikolts hangosan, Batgallim;
figyelj, Lajesa; válaszolj, Anatót!

³¹ Elfut Madmena, Gábím lakói menekülnek.

³² Még ma megáll Nóbban:
kezét lendíti Sion leányának hegye ellen,

Jeruzsálemnek dombja ellen.

³³ Íme, az Úr, a Seregek Ura
levágja az ágakat rettentő erővel,
a sudár növésű fák leroskadnak,
és a magasak ledőlnek.

³⁴ Kivágják vassal az erdő bozótját,
és a Libanon hatalmas cédrusaival elbukik.

Iz 11 A messiási országról

¹ Vessző kél majd Jessze törzsökéből,
és hajtás sarjad gyökereiből.

² Rajta nyugszik az Úr lelke:
a bölcsesség és az értelem lelke,
a tanács és az erősség lelke,
a tudásnak és az Úr félelmének lelke;
³ és kedve telik az Úr félelmében.

Nem aszerint ítélt majd, amit a szem lát,
és nem aszerint dönt, amit a fül hall,
⁴ hanem igazságosan ítéli majd a gyengéket,
és méltányosan dönt a föld szegényeinek érdekében;
megveri a földet szája vesszejével,
és ajkának leheletével megöli az istentelent.

⁵ Igazságosság lesz derekának öve,
és a hűség csípőjének kötője.

⁶ Akkor majd a farkas a báránnyal lakik,
és a párduc a gödölyével heverészik;
borjú és oroszlánkölyök együtt híznak,
és kisgyermek terelgeti őket.

⁷ Tehén és medve együtt legelnek,
együtt heverésznek kölykeik,
és az oroszlán szalmát eszik, mint a tehén.

⁸ A csecsemő a vipera fészkenél játszik,
s az áspiskígyó üregébe dugja kezét
az anyatejtől elválasztott gyermek.

⁹ Nem ártanak és nem pusztítanak
sehol szent hegyemen,
mert tele lesz a föld az Úr ismeretével,
mint ahogy a vizek betöltik a tengert.

¹⁰ Ez történik majd azon a napon:

Jessze sarja a népek zászlajaként áll,
őt keresik a nemzetek,
és lakóhelye dicsőséges lesz.

¹¹ Ez történik majd azon a napon:

kinyújtja az Úr másodszor is kezét,
hogy visszahozza népe maradékát,
mely megmarad Asszíriából és Egyiptomból,
Patroszból, Etiópiából és Élámból,
Sineárból, Hamatból és a tenger szigeteiről.

¹² Zászlót bont a nemzeteknek,
egybegyűjti Izrael kitaszítottjait,
és Júda szétszórtjait összegyűjti
a föld négy széléről.

¹³ Megszűnik a viszálykodás Efraimmal,
és Júda ellenségei kipusztulnak;
Efraim nem lesz féltékeny Júdára,
és Júda nem ellenségeskedik Efraimmal.

¹⁴ Rázúdulnak a filiszteusok lejtőire nyugat felé,
együtt fosztják ki kelet fiait;
Edomra és Moábra kinyújtják kezüket,
és Ammon fiai engedelmeskednek nekik.

¹⁵ Kiszárítja az Úr Egyiptom tengerének öblét,
kezét a Folyam fölé lendíti forró szelével;
hét patakra zsugorítja azt,
és saruval járhatóvá teszi.

¹⁶ Útja lesz népem maradékának,
mely megmarad Asszíriából,
amint volt Izraelnek azon a napon,
amelyen feljött Egyiptom földjéről.

Iz 12 A megszabadultak háladala

¹ Így fogsz szólani azon a napon:

»Hálát adok neked, Uram,
mert haragudtál ugyan rám,
de elfordult haragod, és megvigasztaltál.

² Íme, Isten az én üdvösségem,

bízom és nem félek,
mert erőm és ujjongó dalom az Úr,
ő lett nekem üdvösségem.«
³ Örömmel merítetek majd vizet
az üdvösség forrásaiból.
⁴ Így szóltok azon a napon:
»Adjatok hálát az Úrnak, szólítsátok a nevén,
ismertessétek meg a népek közt tetteit!
Emlékeztessetek arra, hogy magasztos a neve!
⁵ Énekekkel dicsérjétek az Urat,
mert fönséges dolgot művelt,
legyen ismert ez az egész földön!
⁶ Kiálts és ujjongj, Sion lakója,
mert nagy közötted Izrael Szentje!«

ÍTÉLET A NÉPEK FELETT: 13,1-23,18

Ítélet Babilon felett: 13,1-14,23

Iz 13 Babilon pusztulása ¹ Kijelentés Babilon ellen,
melyet Izajás, Ámosz fia látott.
² Kopár hegyen emeljetez zászlót,
kiáltsatok emelt hanggal, intsetek kezetekkel,
hadd vonuljanak be a fejedelmek Babilon kapuin!
³ Én adtam parancsot megszenteltjeimnek,
és hívtam hőseimet haragomban,
akik ujjonganak fenségemnek.
⁴ Lárma hangzik a hegyeken, mint sok népé;
királyságok zúgása hangzik, összegyűlt nemzeteké.
A Seregek Ura szemügyre veszi a hadsereget.
⁵ Jönnek messze földről, az égnek széléről,
az Úr és haragjának eszközei,
hogy elpusztítsák az egész földet.
⁶ Jajgassatok, mert közel van az Úr napja,
mint a pusztulás, érkezik a Mindenhatótól!
⁷ Ezért minden kéz lehanyatlik,
és minden emberi szív elcsügged.
⁸ Megrémülnek, görcs és fájdalom fogja el őket,
mint szülő asszony, vajúdnak;

egyik a másikra bámul:
lángoló arc az ő arcuk.
⁹ Íme, az Úr napja jön könyörtelenül,
mint bosszúság és izzó harag,
hogyan pusztasággá tegye a földet,
és vétkeseit kipusztítsa róla.
¹⁰ Az ég csillagai és csillagképei
nem ragyogtatják világosságukat;
elsötétül a nap, amikor felkel,
és a hold nem sugározza fényét.
¹¹ Megbüntetem a földkerekséget gonoszságáért,
és az istenteleneket bűneikért;
megszüntetem a kevélyek gőgjét,
és az erőszakosok büszkeségét megalázom.
¹² Ritkábbá teszem a férfit a színaranyánál,
és az embert Ofír aranyánál.
¹³ Ezért megrendítem az eget,
és kimozdul helyéből a föld
a Seregek Urának bosszúsága miatt
izzó haragjának napján.
¹⁴ Akkor majd, mint űzött gazella
és mint a nyáj, melyet senki sem gyűjt össze,
mindenki a saját népe felé fordul,
és mindenki a maga földjére menekül.
¹⁵ Mindenkit leszúrnak, akit megtalálnak,
és kard által esik el mindenki, akit elfognak.
¹⁶ Gyermekeiket szemük láttára zúzzák szét,
kirabolják házaikat,
és asszonyaikat meggyalázzák.
¹⁷ Íme, én felkeltem ellenük a médeket,
akik ezüsttel nem törődnek, sem aranyat nem kívánnak;
¹⁸ de íjaik gyermekeket terítenek le,
nem irgalmaznak a méh gyümölcsének,
a fiakon nem könyörül szemük.
¹⁹ Úgy jár majd Babilon, a királyságok dísz,
a káldeaiak büszke ékessége,
ahogy felforgatta Isten Szodomát és Gomorrát.

²⁰ Nem laknak ott többé soha,
és lakatlan lesz nemzedékről nemzedékre;
nem üt sátrat ott az arab,
és pásztorok nem deleltetnek.

²¹ Pusztai vadak tanyáznak ott,
a házaik megtelnek baglyokkal;
struccmadarak laknak majd ott,
és démonok kísértének.

²² Hiénák üvöltenek kastélyaiban,
és sakálok a kényelmes palotákban.
Hamarosan elérkezik az ideje,
és az ítélet napjai nem késlekednek.

Iz 14 Gúnydal a babiloni királyról

¹ Mert megkönyörül az Úr Jákobon,
kiválasztja még egyszer Izraelt,
és letelepíti őket földjükön.

Az idegenek majd hozzájuk csatlakoznak,
és Jákob házához társulnak.

² A nemzetek kézbeveszik őket,
és elviszik lakóhelyükre,
Izrael háza pedig tulajdonává teszi
az idegeneket az Úr földjén,
szolgákká és szolgálókká.

Azokat viszik fogságba, akik elhurcolták őket,
s ők uralkodni fognak sanyargatóikon.

³ Ez történik majd azon a napon,
amikor az Úr nyugalmat ad neked
szenvedésed és gyötrelmed után,
a kemény szolgaság után, melyben szolgáltál:

⁴ ezt a gúnydalt fogod zengeni Babilon királyáról:

»Hogy eltűnt a sanyargató,
hogyan eltűnt a szorongatás!

⁵ Összetörte az Úr az istentelenek botját,
a zsarnokok vesszejét,

⁶ mely népeket vert dühödten
szüntelen veréssel,
nemzeteket igazott le haragjában

kegyetlen üldözéssel.

⁷ Megnyugodott és megpihent az egész föld,
ujjongásban tört ki.

⁸ A ciprusok is örülnek miattad,
s a Libanon cédrusai:

‘Mióta ledöntöttek téged,
nem jön fel senki kiirtani minket.’

⁹ Lent az alvilág megrendült jöttödre;
felriasztja kedvedért az árnyakat,
a föld minden fejedelmét,
felkelti trónjáról a nemzetek minden királyát.

¹⁰ Valamennyien megszólalnak, és ezt mondják neked:

‘Te is gyenge lettél, mint mi,
hozzánk hasonlónak lettél.’

¹¹ Az alvilágba szállt alá kevélységed
és hárfáid zengése;
rothadás alattad a fekvőhely,
és férgek a takaród.

¹² Hogyan hullottál le az égből,
te hajnalcsillag, a hajnalpírnak fia?
Lebuktál a földre, nemzetek legyőzője!

¹³ Te azt mondtad magadban:

‘Az égbe szálllok fel,
Isten csillagai fölé emelem trónomat,
leülök a gyülekezet hegyén, a messzi északon.

¹⁴ Felmegyek a magas felhők fölé,
hasonló leszek a Magasságbelihez.’

¹⁵ De az alvilágba szállsz alá,
a verem legmélyére!

¹⁶ Akik meglátnak, rád néznek,
és téged figyelnek:

‘Hát ez az, aki megremegtette a földet,
aki megrendítette a királyságokat?

¹⁷ Ő az, aki a földkerekséget sivataggá tette,
városait lerombolta,
és foglyait nem engedte haza?

¹⁸ A nemzetek királyai mind dicsőségben nyugszanak,

mindenki a házában;
¹⁹ téged azonban kivetnek sírodból,
 mint eldobott sarjat,
 beborítva meggyilkoltakkal, akik kard által vesztek el,
 és leszállnak a verem köveire;
 kidobnak, mint eltaposott hullát.
²⁰ Temetésben nem lesz részed, mint nekik,
 mert földedet tönkretetted,
 népedet legyilkoltad;
 kihal neve mindörökre a gonoszok ivadékanak!
²¹ Készítsetek fiainak vágóhidat,
 atyáik bűne miatt,
 nehogy felkeljenek, és birtokba vegyék az országot,
 s betöltsék a földkerekség színét városokkal!'«
²² »Felkelek ellenük
 – mondja a Seregek Ura –,
 és kiirtom Babilon nevét és maradványát,
 sarjadékát és ivadékát – mondja az Úr. –
²³ Sündisznó odvává teszem, és mocsárrá,
 elsöpröm a pusztítás seprűjével«
 – mondja a Seregek Ura.

Ítélet a népek felett: 14,24-21,17

Az asszír sereg pusztulása

²⁴ Megesküdött a Seregek Ura, és így szólt:
 »Bizony, ahogy elgondoltam, úgy lesz,
 és amint elterveztem, úgy következik be.
²⁵ Összetöröm Asszíriát országomban,
 és hegyeimen eltaposom őt;
 leveszem róluk igáját,
 és terhét vállukról leemelem.«
²⁶ Ez az elhatározott terv az egész föld felől,
 és ez a kinyújtott kéz az összes nemzet fölött.
²⁷ Mert amit a Seregek Ura eltervezett,
 ki hiúsíthatja meg?
 És ha keze ki van nyújtva,
 ki fordíthatja el?

Büntető ítélet a filiszteusok ellen

²⁸ Ácház király halálának évében hangzott el ez a kijelentés:

²⁹ »Ne örvendezz, egész Filisztea,
hogy összetört a botja a téged verőnek!
Mert a kígyó gyökeréből áspiskígyó sarjad,
és kígyó magva csak repülő kígyó.

³⁰ A szegények elsőszülöttei jóllaknak,
és a szűkölködők biztonságban pihennek;
de a te gyökeredet éhséggel pusztítom el,
és maradékodat megölöm.

³¹ Jajgass, kapu! Kiálts, város!
Reszkess, egész Filisztea!
Mert észak felől füst közeleg,
és nincs szökevény seregeiben.«

³² Mit feleljenek a nemzet követeinek?

»Az Úr alapozta meg Sion,
és benne keresnek menedéket népének szegényei!«

Iz 15 Büntető ítélet a moabiták ellen ¹ Kijelentés Moáb ellen.

Bizony, éjszaka elpusztul, megsemmisül Ár-Moáb,
bizony, éjszaka elpusztul, megsemmisül Kír-Moáb.

² Felmegy Díbon leánya sírni a magaslatokra;
a Nébó és Medeba fölött jajgat Moáb.

Minden fej kopasz,
minden szakáll levágva.

³ Utcáin zsákruhát viselnek,
háztetőin és terein mindenki jajgat,
sírásban tör ki.

⁴ Kiáltozik Hesbon és Elále,
Jászáig hallatszik a hangjuk;
ezért jajveszékelnek Moáb fegyveresei,
s a lelkük elcsügged.

⁵ Szívem Moáb felé kiált,
menekültjei Szegorig futnak, Eglát-Selisijjáig;
bizony, a Lúit emelkedőjén sírva mennek felfelé,
és Oronaim útján összetörve kiáltoznak.

⁶ Mert Nemrim vizei pusztasággá lesznek,

mivel elszárad a fű, elpusztul a növény,
nem marad semmiféle zöld.

⁷ Ezért amijük megmaradt,
vagyonukat a Fűzfák patakjához viszik.

⁸ Bizony, körbejárja a kiáltás Moáb határait;
Gállomig hallatszik jajgatása,
és Beer-Elímig jajveszékelése.

⁹ Bizony, Díbon vizei megtelnek vérrel,
mert Díbonra új csapásokat hozok:
oroszlánt Moáb menekültjeire,
és a föld maradékára.

Iz 16 ¹ Küldjetez bárányt az ország uralkodójának
Szelából a sivatag felé, Sion leányának hegyére!

² Akkor majd, mint menekülő madár
és mint fészkükből elkergetett madárfiókák,
olyanok lesznek Moáb leányai
az Arnon gázlóinál.

³ Adj tanácsot, szolgáltass igazságot,
tedd árnyékkodat délben olyanná, mint az éj!
Rejtsd el az elűzötteket, a menekülőt ne áruld el!

⁴ Hadd lakjanak nálad a Moábból elűzöttek,
légy rejtekhelyük a pusztító elől!
Mert vége lesz az elnyomásnak,
megszűnik a pusztítás,
eltűnik az eltipró az országból.

⁵ Akkor majd trón készül a kegyelem által,
és azon hűségben ül Dávid sátrában
a bíró, aki keresi a jogot,
és gyors az igazságtevésben.

⁶ Hallottunk Moáb gőgjéről:
büszke nagyon;
kevélységéről, gőgjéről és haragjáról,
üres kérkedéséről.

⁷ Ezért jajgatnak a moabiták Moáb miatt,
valamennyien jajgatnak;
Kír-Heresz kalácsai után
sóhajtoznak bizony leverten.

⁸ Mert Hesbon szőlőültetvényei elhervadnak,
és Sibma szőlőtője is;
a nemzetek urai levágják vesszőit,
pedig Jázerig értek,
szerteszét kúsztak a pusztában;
indái kiterjeszkedtek,
túlnyúltak a tengeren.

⁹ Ezért siratom Jázer sírásával
Sibma szőlőtőjét;
elárasztlak könnyeimmel,
Hesbon és Elále,
mert szüretedkor s aratásodra
csatakiáltás hangzott.

¹⁰ Eltűnt az öröm és ujjongás a gyümölcsöskertből,
és a szőlőkben nem vigadnak, nem kiáltoznak.
Bort a sajtóban nem tapos a taposó,
az örömkialtás megszűnt.

¹¹ Ezért zokog bensőm Moábert, miként a citera,
és szívem Kír-Hereszért.

¹² Ezek után, ha Moáb megjelenik,
ha fáradozik a magaslaton,
és bemegy szentélyébe, hogy imádkozzék,
nem ér el semmit.

¹³ Ez az az ige, amelyet az Úr egykor Moábról mondott. ¹⁴ Most pedig így szól az Úr: »Még három olyan év, mint a béres éve, és csúffá lesz Moáb nemessége, az egész nagy tömeggel együtt; s maradéka kevés lesz, kicsi és nem sok.«

Iz 17 Büntető ítélet Damaszkusz és Izrael ellen

¹ Kijelentés Damaszkusz ellen.

»Íme, Damaszkusz nem lesz többé város,
hanem romhalmazzá válik.

² Elhagyottá lesznek Ároer városai,
a nyájaknak jutnak, s azok ott heverésznek,
anélkül, hogy valaki megzavarná őket.

³ Eltűnik az erőd Efraimból,
a királyság Damaszkuszból,
és Szíria maradéka úgy elpusztul,
mint Izrael fiainak dicsősége,

– mondja a Seregek Ura. –

⁴ Ez történik majd azon a napon:
megfogyatkozik Jákob dicsősége,
és húsának kövérsége lesoványodik.

⁵ Úgy lesz, mint amikor az arató
összefogja az álló gabonát,
és sarlójával learatja a kalászokat;
úgy lesz, mint amikor kalászt szed valaki
Refaim völgyében:

⁶ csak néhány szem marad belőle;
s mint amikor az olajfa termését leverik:
két-három bogyó marad koronája tetején,
vagy négy-öt a gyümölcsfa ágain«

– mondja az Úr, Izrael Istene.

⁷ Azon a napon az ember majd Alkotójára tekint,
és szeme Izrael Szentjére néz;

⁸ nem tekint az oltárokra, keze műveire,
és nem néz arra, amit ujjai alkottak,
a fákra és az oszlopokra.

⁹ Azon a napon olyanok lesznek erős városai,
mint a magányos erdők és hegycsúcsok,
amelyeket elhagytak Izrael fiai elől.

Pusztasággá válik,

¹⁰ mert megfeledkeztél szabadító Istenedről,
és erős Kőszikládra nem emlékeztél.

Ezért ültetsz tetszetős ültetvényeket,
ezért veted el idegen cserjék magvait.

¹¹ Az ültetés napján körülkeríted,
és reggelre magodat kivirágoztatod.

De odalesz az aratás a betegség napján,
és a fájdalom gyógyíthatatlan lesz.

Az asszírok pusztulása

¹² Jaj, zúg a számtalan nép,
zúgnak, mint a tengerek zúgása!

Morajlanak a nemzetek:
mint hatalmas vizek moraja, úgy háborognak.

¹³ A nemzetek, mint nagy vizek moraja,

úgy zúgnak.

Ha ő megfenyíti azokat, messzire futnak,
és elsodródnak, mint pelyva a hegyeken a szélről,
és mint kóró a szélvihartól.

¹⁴ Az est idején, íme, itt a rémület,
és reggelre már nincsenek többé!
Ez lesz az osztályrésze fosztogatóinknak,
és a sorsa azoknak, akik minket kirabolnak.

Iz 18 Büntető ítélet Etiópia ellen

¹ Jaj a szárnyzúgás földjének,

mely Etiópia folyamain túl van!

² Követeket küld a tengeren,
papiruszcsonakokon a vizeken:

»Menjetek, gyors követek,
a szálas és fényes bőrű nemzethez,
a közel és távol rettegett néphez,
az erős és eltipró nemzethez,
melynek földjét folyamok szelik át!«

³ A földkerekség összes lakói,
a földnek lakosai,
ha fölemelkedik a zászló a hegyeken, lássátok meg,
és ha felharsan a kürt, halljátok meg!

⁴ Mert így szól hozzám az Úr:
»Nyugodt vagyok, és széttekintek lakóhelyemen,
mint forró hőség fényes nappal,
és mint gomolyfelhő a hőségben aratáskor.«

⁵ Mert még szüret előtt, elvirágzás után,
amikor a virágból érett szőlő lesz,
levágja a venyigéket szőlőmetsző késsel,
s az indákat letépi és leszakítja.

⁶ Ott marad mind a hegyek falánk madarainak
és a föld állatainak;
rajta töltik a nyarat a ragadozó madarak,
és a föld minden állata rajta telel.

⁷ Abban az időben ajándékot visz a Seregek Urának a szálas és fényes bőrű nép, a közel és távol rettegett nép, az erős és eltipró nemzet, melynek földjét folyamok szelik át, a Seregek Ura nevének helyére, a Sion hegyére.

Iz 19 Büntető ítélet Egyiptom ellen

¹ Kijelentés Egyiptom ellen.

Íme, az Úr gyors felhőn száguld
és lemegy Egyiptomba.

Meginognak színe előtt Egyiptom bálványai,
és Egyiptom szíve elernyed bensejében.

² »Felingerlem az egyiptomit az egyiptomi ellen,
hogy harcoljon mindenki a testvére ellen,
és mindenki a társa ellen;
város város ellen, királyság királyság ellen.

³ Egyiptom lelke elgyengül bensejében,
tervét összezavarom.

Bálványokhoz és varázslókhoz fordulnak,
a halottidézőkhöz és jövőmondókhoz.

⁴ Kegyetlen úr kezébe adom Egyiptomot,
és kemény király uralkodik majd rajtuk«
– mondja az Úr, a Seregek Ura.

⁵ Kiapad a víz a tengerből,
s a folyó kiszárad és kiszikkad.

⁶ Bűzlenek a folyamok,
elsekélyesednek és kiszáradnak Egyiptom Nílus-ágai,
a nád és a sás elfonnyad.

⁷ Kopár helyek lesznek a Nílus mellett,
a folyó torkolatánál,
s a Nílus mentén minden vetés elszárad,
eltűnik és nem lesz többé.

⁸ Búsulnak a halászok, és gyászolnak mind,
akik horgot vetnek a Nílusba,
és akik kiterítik a hálót a víz színén, kétségbeesnek.

⁹ Szégyent vallanak a len megmunkálói,
akik azt fésülik, és finom gyolccsá szövik;

¹⁰ takácsai tönkremennek,
és minden bér munkás aggodalmaskodik.

¹¹ Bizony, ostobák Tánisz fejedelmei,
a fáraó bölcs tanácsosai okatlan tanácsot adnak.
Hogyan mondhatjátok a fáraónak:

»Bölcsek fia vagyok én, ősrégi királyok fia?«

¹² Hol vannak hát a bölcseid?

Adják neked hírül és mondják meg,
mit határozott a Seregek Ura Egyiptom felől!

¹³ Balgák lettek Tánisz fejedelmei,
tévedtek Memfisz fejedelmei;
félrevezették Egyiptomot törzseinek sarkkövei.

¹⁴ Az Úr a bensejükbe keverte a szédelgés szellemét,
hogy félrevezessék Egyiptomot minden tettében,
ahogy a részeg tántorog okádékában.

¹⁵ Nem sikerül Egyiptomnak semmilyen tette,
tegye azt akár a fej, akár a farok,
akár a pálma, akár a káka.

¹⁶ Azon a napon olyan lesz Egyiptom, mint az asszonyok; reszket és fél majd a Seregek Urának lendülő kezétől, amikor azt föléjük emeli. ¹⁷ Júda földje Egyiptomnak rémületére lesz: mindenki, ha csak említik is előtte, megijed a Seregek Urának tervétől, melyet ő elhatározott ellene.

¹⁸ Azon a napon öt olyan város lesz Egyiptom földjén, mely Kánaán nyelvén beszél, és a Seregek Urára esküszik; Nap városának nevezik majd az egyiket.

¹⁹ Azon a napon oltára lesz az Úrnak Egyiptom földjének belsejében, és emlékoszlopa az Úrnak az ország határánál. ²⁰ Ez jel és bizonyság lesz a Seregek Uráról Egyiptom földjén; ha az Úrhoz kiáltanak szorongatóik miatt, szabadítót és vezetőt küld nekik, hogy megmentse őket. ²¹ Megismerteti magát az Úr Egyiptommal, és megismeri Egyiptom az Urat azon a napon; véres- és ételáldozattal hódolnak, s fogadalmat tesznek az Úrnak, és teljesítik azt. ²² Bár kemény csapással sújtja az Úr Egyiptomot, de meg is gyógyítja: megtérnek az Úrhoz, és ő enged kérésüknek, s meggyógyítja őket.

²³ Azon a napon út vezet majd Egyiptomból Asszíriába; az asszírok Egyiptomba mennek, és az egyiptomiak Asszíriába; és szolgálni fog Egyiptom Asszíriával együtt.

²⁴ Azon a napon Izrael harmadikként Egyiptom és Asszíria mellett áldás lesz a föld közepén, ²⁵ melyet megáld a Seregek Ura e szavakkal: »Áldott az én népem, Egyiptom, kezemnek műve, Asszíria, és örökségem, Izrael!«

Iz 20 Az etiópok és az egyiptomiak elhurcolása ¹ Abban az esztendőben, amikor Asdódhoz érkezett a fővezér, akit Szárgon, Asszíria királya küldött, és ostrom alá vette Asdódot, s elfoglalta, ² abban az időben így szólt az Úr Izajás, Ámosz fia által: »Menj, oldd le a zsákruhát derekadról, és sarudat húzd le lábadról!« Ő így is tett, mezítelenül és mezítláb járt. ³ Akkor így szólt az Úr: »Amint szolgám, Izajás, mezítelenül és mezítláb járt három évig jelként és jelképként Egyiptom és Etiópia számára, ⁴ úgy hajtja el majd Asszíria királya Egyiptom foglyait és Etiópia száműzöttjeit, ifjakat és öregeket, mezítelenül és mezítláb, csupasz üleppel, Egyiptom szégyenére. ⁵ Akkor megrémülnek, és mindenki kiáb-

rándul Etiópiából, melyben reménykedett, és Egyiptomból, amellyel kérkedett. ⁶ Így szólnak e part-vidék lakói azon a napon: 'Íme, így jártak azok, akikben reménykedtünk, akikhez segítségért szaladtunk, hogy megszabaduljunk Asszíria királyától; akkor hogyan menekülhetnénk meg mi?'«

Iz 21 Újabb fenyegető ítélet Babilon ellen ¹ Kijelentés a tenger menti síkság ellen.

Mint a délen átsöprő szélviharok,
úgy jön a sivatagból, a félelmetes földről.

² Fenyegető látomásban volt részem:

a fosztogató fosztogat,

és a pusztító pusztít.

Vonulj föl, Élám!

Indíts ostromot, Média!

Minden érte való sóhajtozásnak véget vetettem.

³ Ezért van tele fájdalommal ágyékom,

görcsök fogtak el, mint a szülő asszony görcsei;

összeroskadtam attól, amit hallottam,

megrémültem attól, amit láttam.

⁴ Reszket a szívem, rémület szállt meg,

a nekem oly kedves alkonyatot rettegéssé tette.

⁵ Asztalt állítanak,

szőnyeget terítenek, esznek, isznak.

Keljetek fel, fejedelmek,

kenjétek be a pajzsot!

⁶ Mert így szólt hozzám az Úr:

»Menj, állíts őrszemet,

és amit lát, jelentse!

⁷ Ha lát kocsit, kettős fogatot,

számáron járó, tevén ülő csapatot,

figyeljen erősen, nagy figyelemmel!«

⁸ És kiáltott a figyelő:

»Őrségen állok, Uram, folyvást naphosszat;

és őrhelyemen állok egész éjszakákön át.

⁹ Íme, lovasok jönnek, és kettős fogatok!«

Akkor valaki megszólalt:

»Elesett, elesett Babilon,

és isteneinek faragott képeit

mind szétzúzták a földön!«

¹⁰ Ó, szerűn agyoncsépelt fiam!

Amit a Seregek Urától, Izrael Istenétől hallottam,
azt hirdettem nektek.

Edom ellen ¹¹ Kijelentés Dúma ellen.

Kiáltanak hozzám Szeírből:
»Őr, meddig tart még az éjszaka?
Őr, meddig tart még az éj?«
¹² Felel az űr:
»Eljött a reggel, aztán az éjszaka;
ha kérdezni akartok, kérdezzetek,
jöjjetek ismét vissza!«

Büntető ítélet Arábia ellen

¹³ Kijelentés a pusztában.
Az erdőben, a pusztában töltsétek az éjszakát,
Dedán karavánjai!
¹⁴ A szomjazó elé vigyetek vizet,
Tema földjének lakói!
Kenyérrel siessetek a menekülő elé!
¹⁵ Mert kard elől menekülnek,
kivont kard elől,
és kifeszített íj elől,
súlyos harc elől.

¹⁶ Mert így szólt hozzám az Úr: »Még egy olyan év, mint a bér munkás éve, és eltűnik Kedár minden dicsősége. ¹⁷ S a Kedár hős fiainak kevés íja marad. Bizony, az Úr, Izrael Istene szólt.«

Ítélet Jeruzsálem ellen: 22,1-25

Iz 22 Jeruzsálem lakóinak gonoszsága ¹ Kijelentés a Látomás völgye ellen.
Mi lelt téged,
hogy egész néped felment a háztetőkre,
² te lármával teli, zajongó város,
te vigadó város?
Sebesültjeidet nem kard sebezte meg,
és nem harcban haltak meg.
³ Főembereid mind együtt menekültek,
íj nélkül kerültek fogságba;
mindazok, akikre ráakadtak,
fogságba jutottak mindannyian,

hiába menekültek messze.

⁴ Ezért mondom: »Vegyétek le szemeteket rólam,
keservesen sírok!

Ne zaklassatok vigasztalásokkal
népem leányának pusztulása miatt!«

⁵ Mert zűrzavar, eltiprás és kavarodás napja ez
az Úrtól, a Seregek Istenétől,
a Látomás völgyében.

Lerombolják a falat,
és segélykiáltás hangzik a hegy felé.

⁶ Élám felvette a tegezt,
lovas emberek menetében,
és Kír elővette a pajzsot.

⁷ Gyönyörű völgyeid megteltek harci kocsikkal,
és a lovasok felálltak a kapuban.

⁸ Leveszik Júda leplét,
és rátekintesz azon a napon
a Cédrusház fegyverzetére.

⁹ Látjátok, hogy Dávid városán sok a rés;
és összegyűjtitek az Alsó-tó vizét.

¹⁰ Jeruzsálem házait számba veszitek,
és szétszedik a házakat,
hogyan megerősítsétek a várfalat.

¹¹ Medencét csináltok a két fal között
a régi tó vizének;
de nem figyeltek arra, aki ezeket alkotta,
és aki régóta formálta, arra nem néztek.

¹² Az Úr, a Seregek Istene azon a napon
sírásra és jajgatásra hív,
kopaszságra és zsákuha felöltésére.

¹³ De íme, itt eközben öröm és vidámság van,
marhákat ölnek, és juhokat vágnak,
húst esznek, és bort isznak:

»Együnk és igyunk,
mert holnap úgyis meghalunk!«

¹⁴ Kinyilatkoztatást kaptam fülemben
a Seregek Urától:

»Bizony, nem nyer bocsánatot ez a bűnötök,
míg meg nem haltok!«
– mondja az Úr, a Seregek Istene.

Sebna leváltása

¹⁵ Így szól az Úr, a Seregek Istene:
Indulj, menj be ahhoz az intézőhöz,
Sebna udvarnagyhoz:
¹⁶ 'Mi van neked itt, és ki van neked itt,
hogyan sírhelyet vágattál itt magadnak?'
Mert a magasban vágatta ki sírhelyét,
a kősziklában vésetett hajlékot magának.
¹⁷ Íme, az Úr nagy hévvel elhajít téged, ember,
erősen megragadva.
¹⁸ Jól összegöngyöl, mint gombolyagot,
mint labdát, hajít téged egy tágas földre:
ott halsz meg, és ott lesznek pompás kocsijaid,
te, gyalázata urad házának!
¹⁹ Kivetlek téged tisztségedből,
és hivatalodból letaszítalak.

Eljakim megbízása

²⁰ Ez történik majd azon a napon:
elhívom szolgálmat, Eljakimot, Helkija fiát,
²¹ ráadom köntösödet,
és övedet ráerősítem;
hatalmadat az ő kezébe adom,
és atyja lesz Jeruzsálem lakóinak
és Júda házának.
²² Az ő vállára adom Dávid házának kulcsát;
amit kinyit, nincs, aki bezárja,
és amit bezár, nincs, aki kinyissa.
²³ Beverem őt, mint szeget, szilárd helyre,
és dicsőséges trónusává lesz atyja házának.

²⁴ Ráaggatják atyja házának minden díszét, a sarjadékokat és ivadékokat, minden apró edényt, a tá-
laktól az összes korsóig. ²⁵ Azon a napon, – mondja a Seregek Ura, – enged majd a szeg, mely szilárd
helyre volt beverve, letörik és leesik, s így elvész a teher, amely rajta volt, mert az Úr szólt. «

Büntető ítélet Tírusz és Szidon ellen: 23,1-18

Iz 23 ¹ Kijelentés Tírusz ellen.

Jajgassatok, Tarzis hajói,
mert elpusztult erősségtek!
Miután megjöttek Ketim földjéről,
akkor jutott hozzájuk a hír.

² Némuljatok el, partvidék lakói,
Szidon kereskedői!

A tengerjárók elleptek téged.

³ A nagy vizeken a Síhor vetése,
a Nílus aratása volt a jövedelme,
és a nemzetek kereskedelme folyt ott.

⁴ Szégyenkezz, Szidon, mert így szól a tenger,
ezt mondja a tenger erőssége:

»Nem vajúdtam, és nem szültem,
nem neveltem ifjakat,
nem tápláltam szüzeket.«

⁵ Amint a hír eljut Egyiptomba,
megrendülnek, mikor Tíruszról hallanak.

⁶ Keljetek át Tarzisba,
jajgassatok, partvidék lakói!

⁷ Hát ez a ti vigadozó városotok,
melynek eredete ősidőkbe nyúlik,
melyet lába messzire elvitt,
hogyan idegenben telepedjék meg?

⁸ Ki határozott így Tírusz felől,
mely egykor koronát viselt,
melynek kereskedői fejedelmek voltak,
és kalmárai a földön tiszteletben álltak?

⁹ A Seregek Ura határozott így,
hogyan meggyalázzon minden kevély büszkeséget,
és megszégyenítse mindazokat,
akik tiszteletben állnak a földön.

¹⁰ Műveld meg földedet, Tarzis leánya,
mint a Nílus partját,
nincs többé kikötő!

¹¹ Az Úr kinyújtotta kezét a tenger fölé,
királyságokat rendített meg.
Az Úr parancsot adott Kánaán ellen,
hogy pusztítsák el erődítményeit.
¹² Így szólt: »Nem fogsz többé vigadozni,
te meggyalázott szűz, Szidon leánya!
Hiába kelsz fel és kelsz át Ketimbe,
ott sem lesz nyugalmad!«
¹³ Íme, a káldeaiak országa:
ilyen nép nem volt;
Assíria vadaknak szánta.
Felállították ostromtornyaikat,
földig rombolták palotáit,
romhalmazzá tették.
¹⁴ Jajgassatok, Tarzis hajói,
mert elpusztult erősségtek!

¹⁵ Ez történik majd azon a napon: feledésbe merül Tírusz hetven esztendőre, ameddig egy király napjai tartanak. Hetven esztendő múlva azután úgy jár Tírusz, mint a parázna nő éneke mondja:

¹⁶ »Vedd a citerát, járd körül a várost,
te elfelejtett parázna nő!
Pengesd szépen, énekelj sokat,
hogy visszaemlékezzenek rád!«

¹⁷ Ez történik majd: Hetven év múlva meglátogatja az Úr Tíruszt, az pedig visszatér keresetéhez, és paráználkodik a világ minden királyságával a föld színén. ¹⁸ De nyeresége és keresete az Úr szent tulajdona lesz; nem halmozzák fel és nem tartogatják, mert nyeresége azoké lesz, akik az Úr színe előtt laknak, hogy jóllakásig egyenek, és pompás ruhákba öltözzenek.

IZAJÁS APOKALIPSZISE: 24,1-27,13

Iz 24 Ítélet az egész világ felett

¹ Íme, az Úr elpusztítja a földet,
és feldúlja azt;
felforgatja felszínét,
és szétszórja lakóit.
² Mint a nép, olyan lesz a pap,
mint a szolga, olyan az ura,
mint a szolgáló, olyan az úrnője,
mint a vásárló, olyan az eladó,

mint a kölcsönadó, olyan a kölcsönvevő,
mint a hitelező, olyan az adósa.

³ Teljesen elpusztul a föld,
és egészen kifosztott lesz.

Bizony, az Úr mondta ezt az ígét.

⁴ Gyászba borul, lepusztul a föld,
elfonnyad, elhervad a földkerekség,
elfonnyad a magasság a földdel együtt.

⁵ A föld gyalázatossá lett lakói alatt,
mert áthágták a törvényeket,
megszegték a rendelkezéseket,
felbontották az örök szövetséget.

⁶ Ezért átok emészti meg a földet,
és megbűnhődnek lakói;
ezért elfogynak a föld lakói,
és csak kevés ember marad meg.

⁷ Gyászol a must, elfonnyad a szőlőtő,
sóhajtoznak mind, akiknek a szíve vidám volt.

⁸ Megszűnik a víg dobszó,
abbamarad az örvendezők zaja,
elhallgat a víg citeraszó.

⁹ Nem isznak többé dalolva bort,
keserű lesz az ital azoknak, akik isszák.

¹⁰ Romba dől a kihalt város,
zárva lesz minden ház, nem lehet bemenni.

¹¹ Bor után kiáltoznak az utcákon,
kihal minden öröm,
elköltözik a vidámság a földről.

¹² Pusztaság marad a városban,
és romokban hever a kapu.

¹³ Mert úgy lesz a földön,
a népek között,
mint amikor leverik a bogyót az olajfáról,
mint amikor böngésznek, ha befejeződött a szüret.

¹⁴ Ők pedig felemelik hangjukat,
ujjonganak az Úr fenségének,
kiáltoznak a tenger felől.

¹⁵ Ezért dicsőítsétek az Urat keleten,
a tenger szigetein az Úrnak, Izrael Istenének nevét!

¹⁶ A föld széléről dicsérő ének hangzik:

»Dicsőség az igaznak!«

De én így szólok: »Végem van,
végem van! Jaj nekem!«

Csalók csálnak,
csalók csalásával csálnak!

¹⁷ Rettenet, verem és háló vár rád,
föld lakója!

¹⁸ Aki elmenekül a rettentő hang elől,
beleesik a verembe,
és aki kijön a veremből,
azt megfogja a háló.

Mert megnyílnak a zsilipek a magasságban,
és megrendülnek a föld alapjai.

¹⁹ Roppanva összeroppan a föld,
törve törik a föld,
rengve reng a föld,

²⁰ inogva inog a föld, mint a részeg,
mozog, mint a kunyhó;
ránehezedik vétke,
elesik, és nem kel föl többé.

²¹ Ez történik majd azon a napon:
meglátogatja az Úr az ég seregét a magasságban,
és a föld királyait a földön;

²² egy csomóba gyűjti őket,
mint foglyokat a verembe,
és börtönbe zárja,
majd sok nap múltán meglátogatja őket.

²³ Akkor elpirul a hold, és szégyenkezik a nap,
mert a Seregek Ura királyként uralkodik
Sion hegyén, Jeruzsálemben,
és vénei előtt megdicsőül.

Iz 25 Hálaadás az ellenséges város pusztulásáért

¹ Uram, te vagy az én Istenem,
magasztallak téged, dicsőítem nevedet,

mert csodákat műveltél,
rég eltervezett, biztos és igaz dolgokat.
² Mert kőhalmazzá tetted a várost,
rommá a hozzáférhetetlen várat:
a kevélyek palotája többé már nem város,
soha többé föl nem épül.
³ Ezért tisztel téged az erős nép,
a hatalmas nemzetek városa fél téged,
⁴ mert támasza lettél a szegénynek,
erőssége a szűkölködőnek szorongattatásában;
menedék a zápor előtt,
árnyék a forróság előtt.
Az erőszakosok haragja olyan,
mint a hideg zápor:
⁵ mint forróságot a száraz vidéken,
megtöröd a kevélyek zajongását;
mint forróság a felhő árnyékában,
elnémul az erőszakosok diadaléneke.

Ünnepi lakoma a Sion hegyen

⁶ Készít majd a Seregek Ura
minden népnek ezen a hegyen
zsíros lakomát,
lakomát színborokból,
zsíros, velős falatokból,
letisztult színborokból.
⁷ Ezen a hegyen leveszi a leplet,
a leplet, amely minden népre ráborult,
és a takarót, amely minden nemzetre ráterült.
⁸ Az Úr Isten eltávolítja örökre a halált,
és letörli a könnyet minden arcról,
népe gyalázatát elveszi az egész földről.
Bizony, az Úr szólott!

Hálaadás Moáb pusztulásáért

⁹ Ezt mondják majd azon a napon:
»Íme, a mi Istenünk ő,
benne reméltünk, hogy megszabadít minket.
Ő az Úr, benne reméltünk,

ujjongjunk és örvendezzünk szabadításán!

¹⁰ Mert az Úr keze nyugszik ezen a hegyen.«

Eltapossák Moábot a lakóhelyén,

mint ahogy eltapossák a szalmát a trágyalében;

¹¹ mikor széttárja a kezét benne,

ahogy széttárja az úszó az úszásra,

ő megalázza kevélységét, hiába csapkod kezével.

¹² Falaid magas erődítményét ledönti,

megalázza, a földre, a porba sújtja.

Iz 26 Győzelmi ének

¹ Azon a napon majd ezt az éneket éneklük

Júda földjén:

»Erős városunk van nekünk,

oltalmul szolgál kőfal és bástya.

² Nyissátok ki a kapukat,

hadd vonuljon be az igaz nemzet,

mely megtartja a hűséget!

³ Szándéka szilárd:

megőrzöd a békét,

a békét, mert benned bízunk.

⁴ Bízunk az Úrban örökkön-örökké,

mert az Úr örök Kőszikla!

⁵ Mert ledönti a hegyen lakókat,

a kérkedő várost megalázza,

földig alázza, porba sújtja.

⁶ Láb tapossa, szegények lába,

szűkölködők léptei.

Dal az isteni igazságosságról

⁷ Az igaznak ösvénye egyenes, Uram,

az igaznak útját te egyengeted.

⁸ Ítéleteid ösvényén is terád vártunk, Uram,

nevedre és emlékezetedre vágyódott a lelkünk.

⁹ Lelkem utánad vágyódik éjszaka,

és bensőmben a lelkem téged keres.

Mert ha ítéleteid megvalósulnak a földön,

igazságot tanulnak a földkerekség lakói.

¹⁰ Ha kegyelmet kap is az istentelen,

nem tanul igazságot;
az igazság földjén gonoszul cselekszik,
és nem látja az Úr fenségét.
¹¹ Uram, felemelkedett a kezéd, de nem látják;
lássák meg szégyenkezve
féltő szereteted néped iránt!
Bizony, az ellenségeidnek készített tűz
megemésztí őkét.
¹² Uram, te adsz nekünk békességet,
mert minden tettünket te vitted végbe nekünk.
¹³ Urunk, Istenünk, noha mások uralkodtak rajtunk, nem te,
mi azért egyedül téged, a te nevedet emlegetjük.
¹⁴ A halottak nem élnek,
az árnyak nem támadnak fel:
ezért látogattad meg és pusztítottad el őkét,
és eltörölted minden emléküket.
¹⁵ Megsokasítottad a nemzetet, Uram,
megsokasítottad a nemzetet, megdicsőítetted magad;
kiterjesztetted az ország minden határát.
¹⁶ Uram, a szorongatásban téged kerestek,
imát suttoztak, mikor fenyítetted őkét.
¹⁷ Mint a terhes asszony, aki közel van a szüléshez,
vajúdik és kiált fájdalmában,
olyanok voltunk mi színed előtt, Uram.
¹⁸ Fogantunk, vajúdtunk,
mintegy szelet szültünk;
szabadulást nem szereztünk az országnak,
és nem születtek lakói a földnek.
¹⁹ Életre kelnek majd halottaidd,
holttestük feltámad.
Ébredjete és ujjongjatek, akik a porban laktok!
Mert világosság harmata a te harmatod,
és a föld újjászüli az árnyakat.

Ítélet a föld lakói felett

²⁰ Indulj, népem, menj be szobádba,
és zárd magadra ajtódat,
rejtőzz el egy rövid pillanatra,

míg el nem múlik a harag!
21 Mert íme, az Úr kilép lakóhelyéről,
hogymeglátogassa a föld lakóit bűnük miatt;
a föld megmutatja a vérüket,
és nem takarja be többé a megöltekét.«

Iz 27 1 Azon a napon majd meglátogatja az Úr

kemény, nagy és erős kardjával
a Leviatánt, a gyors kígyót,
a Leviatánt, a tekergő kígyót,
és megöli a tengeri sárkányt.

Dal Izrael szőlőskertjéről

2 Azon a napon szép szőlőskert lesz,
énekeljeteke róla!
3 Én, az Úr, vagyok őrzője,
szüntelenül öntözöm;
nehogy baj érje,
éjjel-nappal őrzöm.
4 Harag nincs bennem:
miért adna nekem valaki tövist és tuskét?
Harcba szálllok vele, s mindjárt fel is gyűjtöm:
5 vagy ragadja meg oltalmamat,
kössön békét velem, békét kössön velem!
6 A jövőben gyökeret ver Jákob,
virágzik és kihajt Izrael,
s betöltik a földkerekség színét terméssel.

Izrael bűnei bocsánatot nyernek

7 Vajon megverte Izraelt úgy,
mint azt, aki őt verte?
Vagy gyilkolta-e őt úgy,
mint azokat, akik őt gyilkolták?
8 Elűzte, elvetette őt, s perelt vele;
elsodorta őt erős szelével a keleti szél napján.
9 Azáltal nyer bocsánatot Jákob bűne,
és vétke eltávolításának az a teljes gyümölcse,
ha olyanná tesz minden kőoltárt,
mint az összezúzott mészkő,
és nem maradnak fenn a szent fák és oszlopok.

Az ellenség büntetése

¹⁰ Mert a megerősített város magára marad,
elhagyott és magányos hely lesz, mint a sivatag;
borjú legel rajta, ott heverészik,
s lerágja bokrait.

¹¹ A szárazságban gallyai összetörnek,
asszonyok jönnek, és elégetik.
Nem értelmes nép ez,
ezért nem irgalmaz neki Alkotója,
és aki formálta, nem kegyelmez neki.

A száműzött izraeliták összegyűjtése

¹² Ez történik majd azon a napon:
kicsépli az Úr a kalászokat
a Folyamtól Egyiptom patakjáig,
és titeket összeszednek egyenként, Izrael fiai.

¹³ Ez történik majd azon a napon:
megfűjják a nagy harsonát,
és visszajönnek, akik elvesztek Asszíria földjén,
s akik száműzöttek voltak Egyiptom földjén,
és leborulnak az Úr előtt
a szent hegyen, Jeruzsálemben.

A PRÓFÉTA KÉSŐBBI KORSZAKA BESZÉDEK IZRAELRŐL ÉS JÚDÁRÓL: 28,1-35,10

Iz 28 Szamaria pusztulása

¹ Jaj a büszke koszorúnak,
melyet Efraim részegei viselnek,
és pompás ékessége hervadó virágának;
akik a termékeny völgy övezte csúcson
bortól tántorognak!

² Íme, az Úr erőse, hatalmasa,
mint jeges zápor, pusztító vihar,
mint hatalmas, ömlő vizek áradata,
a földre dönt erős kézzel.

³ Lábbal tiporják majd
Efraim részegeinek büszke koszorúját;

⁴ és úgy jár pompás ékességének
hervadó virága

a termékeny völgy övezte csúcson,
mint a korai füge a nyári érés előtt:
ha meglátja valaki,
még tenyerén van, s máris lenyeli.

A szent maradék

⁵ Azon a napon a Seregek Ura
ékes koszorúja és pompás koronája lesz
népe maradékának;
⁶ igazság lelke azoknak,
akik igazságot szolgáltatnak,
és erő azoknak,
akik a harcot a kapunál visszaszorítják.

Jeruzsálem hűtlen papjai és prófétái

⁷ De ezek is a bortól tántorognak,
és az italtól támolyognak;
pap és próféta tántorog az italtól,
megzavarodnak a bortól,
támolyognak az italtól,
tántorognak látomás közben,
dülöngélnek ítélethozatal közben.
⁸ Mert minden asztal úgy tele van hányadékkal és szennyyel,
hogymeg semmi hely sem marad.
⁹ Kit akar ez tudásra tanítani?
Kivel akarja megértetni a kijelentést?
Tejtől elválasztott csecsemőkkel,
akiket épp most vettek le anyjuk kebléről.
¹⁰ Csak parancs parancsra, parancs parancsra,
szabály szabályra, szabály szabályra,
egy kicsi itt, egy kicsi ott.
¹¹ Dadogó ajkkal és idegen nyelven
beszélt ehhez a néphez az,
¹² aki ezt mondta nekik: »Ez a nyugalom,
csak hagyjátok a fáradtat nyugodni!
Ez a megnyugvás!«
De nem akarták meghallani.
¹³ Ezért ez számukra az Úr szava:
»Parancs parancsra, parancs parancsra,

szabály szabályra, szabály szabályra,
egy kicsi itt, egy kicsi ott«,
hogy jártukban hanyatt essenek,
és összetörjék magukat,
hálóba akadjanak és fogságba kerüljenek.

¹⁴ Ezért halljátok az Úr szavát,
ti elbizakodottak,
akik uralkodtok ezen a népen,
mely Jeruzsálemben van!

¹⁵ Mert azt mondjátok:
»Szövetségre léptünk a halállal,
és az alvilággal kötöttünk szerződést;
ha eljön a suhogó ostor, nem ér el minket,
mert a hazugságot tettük menedékünké,
és a hamisságban rejtőztünk el.«

A vakmerők büntetése

¹⁶ Ezért így szól az Úristen:
»Íme, leteszek alapul egy követ Sionon,
kipróbált követ,
értékes szegletkövet, szilárd alapot;
aki hisz, nem menekül el.

¹⁷ A jogot teszem mérőzsinórrá,
és az igazságot mérőónná;
jégeső söpri el a hazugság menedékét,
és a rejtekhelyet vizek árasztják el.

¹⁸ Megsemmisül szövetségtek a halállal,
és szerződésitek az alvilággal nem marad fenn;
ha eljön a suhogó ostor, összezúz titeket.

¹⁹ Ahányszor csak eljön, elér titeket;
mert minden reggel lesújt, nappal és éjjel is,
és csak rémület lesz megérteni a kijelentést.«

²⁰ Mert rövid lesz az ágy, hogy kinyújtózzanak,
és a takaró keskeny, hogy beburkolózzanak.

²¹ Mert mint a Peraszim hegyén, felkel az Úr,
mint Gibeon völgyében, haragra gerjed,
hogyan végbevigye tettét – szokatlan lesz tette;
hogyan végrehajtsa művét – különös lesz műve.

²² Most tehát ne bízzátok el magatokat,
nehogy még szorosabbak legyenek bilincseitek!
Mert elhatározott megsemmisítést hallottam
az Úrtól, a Seregek Istenétől
az egész föld számára.

Példabeszéd a földművesről

²³ Fogjátok fel fületekkel
és halljátok meg hangomat,
figyeljete és hallgassatok beszédemre!
²⁴ Vajon egész nap szánt a szántóvető, hogy vessen?
Mindig hasogatja és barázdálja földjét?
²⁵ Nemde, ha elegyengette felszínét,
elhinti a kaprot, és köményt szór;
ültet búzát, kölest meg árpát a kijelölt helyre,
és tönkölyt a szélére?
²⁶ Mert így nevelte rendre,
így tanította őt Istene.
²⁷ Mert nem cséplőszánnal csépelik a kaprot,
és a kocsi kereke nem forog a kömény felett,
hanem vesszővel verik ki a kaprot,
és a köményt bottal.
²⁸ Talán összezúzzák a kenyérgabonát?
Bizony, nem csépli azt örökké a cséplő,
és nem morzsolja a kocsi kereke,
s lovaival sem zúzza össze.
²⁹ Ez is a Seregek Urától származik,
csodásan hajtotta végre tervét,
megmutatta nagy bölcsességét.

Iz 29 A város ostroma és megmentése ¹ Jaj, Ariel, Ariel!

Város, ahol Dávid táborozott!
Tegyetek esztendőt esztendőhöz,
ünnepek peregnek egymás után;
² és ostrom alá fogom Arielt;
lesz bánat és gyász,
s olyan leszel számomra, mint Ariel.
³ Tábort ütök körülötted,
őrhelyekkel veszlek körül,

és sáncot emelek ellened.

⁴ Fojtott hangon a földből szólsz,
és a porból alig hallatszík beszéded;
úgy hangzik hangod a földből, mint szellemé,
és a porból suttog beszéded.

⁵ De olyan lesz zsarnokaid sokasága, mint a finom por,
és elnyomóid sokasága, mint az elszálló pelyva.
Hirtelen, egy pillanat alatt történik:

⁶ a Seregek Ura meglátogat téged
mennydörgéssel, földrengéssel és nagy zúgással,
szélvésszel, viharral és emésztő tűz lángjával.

⁷ Mint éjszakai álomlátás,
olyan lesz az összes nemzet sokasága,
mely Ariel ellen hadakozik,
mindazok, akik harcolnak ellene és erődítménye ellen,
és ostromolják őt.

⁸ Mint amikor azt álmodja az éhező, hogy íme, eszik,
de ha felébred, kielégítetlen a vágya;
és amikor azt álmodja a szomjazó, hogy íme, iszik,
de ha felébred, íme, tikkadt,
és sóvárgó vágya megmarad:
úgy jár az összes nemzet mind,
mely Sion hegye ellen hadakozik.

Az elvakultak ellen

⁹ Ámuljatok és bámuljatok,
vakuljatok meg és legyetek vakok,
legyetek részegek, de ne bortól,
tántorogjatok, de ne italtól!

¹⁰ Mert rátok árasztotta az Úr az álomkór szellemét,
bezárta szemeteket: a prófétákat,
és betakarta fejeteket: a látnokokat.

¹¹ Olyan lesz számotokra minden látomás, mint a lepecsételt könyvben a szavak; ha odaadják azt egy írást ismerőnek, s azt mondják: »Olvasd el ezt!«, ő így felel: »Nem tudom, mert le van pecsételve.«

¹² Ha pedig olyannak adják a könyvet, aki nem ismeri az írást, és azt mondják: »Olvasd el ezt!«, ő így felel: »Nem ismerem az írást.«

¹³ Így szól az Úr:

»Mivel ez a nép a szájával közeledik hozzám,
és ajkával tisztel engem,
szíve azonban távol van tőlem,
és félelmük irántam csak betanult emberi parancs,
¹⁴ azért, íme, én ismét `csodásan' bánok ezzel a néppel,
igen `csodásan':
elvész bölcseinek bölcsessége,
és okosainak okossága eltűnik.«
¹⁵ Jaj azoknak, akik mélyen el akarják
rejtetni az Úr elől szándékaikat!
Tetteiket sötétben teszik, és azt mondják:
»Ki lát minket, és ki ismer bennünket?«
¹⁶ Ferde a ti gondolkozástok!
Talán mint az agyag, olyannak számít a fazekas,
hogy az alkotás azt mondhatná alkotójáról:
»Nem ő alkotott engem«,
és a megformált mű azt mondhatná formálójáról:
»Nincs esze«?

Izrael békéje és boldogsága

¹⁷ Íme, még egy kevés kis idő,
és Libanon gyümölcsöskertté változik,
a gyümölcsöskert pedig hatalmas erdővé.
¹⁸ Meghallják majd azon a napon
a süketek a könyv ígéit,
s a homály és sötétség után
a vakok szeme látni fog.
¹⁹ Az alázatosak egyre jobban örvendeznek az Úrban,
és a szegény emberek Izrael Szentjében ujjonganak.
²⁰ Mert vége lesz az erőszakosnak,
és eltűnik az öntelt,
kipusztulnak mind, akik gonoszságon törik fejüket;
²¹ akik vétkesnek nyilvánítják szavukkal az embereket,
az ítélnőnek tört vetnek a kapuban,
és hamis ürügyekkel elutasítják az igazat.
²² Így szól Jákob házához az Úr,
aki megváltotta Ábrahámot:

»Most már nem szégyenkezik Jákob,
és most már nem sápad el az arca,
²³ hanem, ha meglátja gyermekeit, kezem művét körében,
szentnek mondják nevemet,
szentnek mondják Jákob Szentjét,
és Izrael Istenét félik.
²⁴ Akkor megismerik a tévelygő lelkűek a bölcsességet,
és a zúgolódók belátást tanulnak.«

Iz 30 Az Egyiptommal kötött szövetség hiábavalósága

¹ »Jaj a lázongó fiaknak – mondja az Úr –,
akik tervet szőnek, mely nem tőlem való,
és szövetséget kötnek, mely nem az én akaratom,
hogyan bünt bűnre halmozzanak!
² Útra kelnek, hogy lemenjenek Egyiptomba,
de az én számat nem kérdezik meg,
hanem menedéket keresnek a fáraónál,
és oltalmat Egyiptom árnyékában.
³ A fáraó menedéke azonban szégyen lesz számotokra,
és gyalázat az oltalom Egyiptom árnyékában.
⁴ Mert bár Tániszba mentek küldöttei,
és követei Háneszig jutottak,
⁵ mind szégyent vallanak a nép miatt,
mely nem használhat nekik,
nem lehet segítségükre és hasznukra,
csak szégyenükre és gyalázatukra.«

⁶ Kijelentés a Délvidék 'állatai' ellen

A szorongatás és nyomorúság földjén át,
ahol nőstény és hím oroszlán,
vipera és szárnyas kígyó él,
hiába viszik szamarak hátán gazdagságukat,
és tevék púpján kincseiket
a néphez, mely nem használhat.
⁷ Egyiptom segítsége üres hiábavalóság;
ezért nevezem őt tehetetlen Ráhábnak.

Az engedetlen nép megbüntetése

⁸ Most menj, írd fel ezt előttük egy táblára,
és egy könyvbe vésd be,

hogy megmaradjon az eljövendő időre,
tanúbizonyságul örökre!

⁹ Bizony, engedetlen nép ez, hamis fiak,
fiak, akik nem akarnak hallgatni az Úr tanítására;

¹⁰ akik azt mondják a látóknak: »Ne lássatok!«,
és a látnokoknak: »Ne lássatok nekünk igaz dolgokat!
Beszéljetez nekünk hízelgő dolgokat,
lássatok csalárdságokat!

¹¹ Hagyjátok el az utat, térjetez le az ösvényről,
hagjatek nekünk békét Izrael Szentjével!«

¹² Ezért így szól Izrael Szentje:
»Mivel megvetettétez ezt a szót,
és a hamisságban meg csalárdságban bíztez,
s arra támaszkodtez,

¹³ azért ez a bűn olyan lesz számotokra,
mint leomló faldarab, mely kiszakad a magas falból,
és hirtelen, egy szempillantás alatt roppan össze,

¹⁴ és úgy összetörtez,
mint ahogy összetörtez a fazekasok korsója,
kíméletlenül összezúzva,
és nem található törmelékei között egy cserépdarab,
amelyben parazsat lehetne hozni a tűzheletről,
vagy vizet meríteni a gödörből.«

¹⁵ Mert így szól az Úristen, Izrael Szentje:
»Megtérés és nyugalom által szabadultok meg;
nyugodtság és bizalom által lesz erőtez.«
De ti nem akartátok,

¹⁶ hanem így hengegtetez:
»Azért sem! Inkább lovakon száguldoztez!«
Ezért el fogtez száguldani!
»És gyors paripákra szállunk!«
Csakhogy gyorsabbak lesznek üldözöitez!

¹⁷ Ezren megrettennek egy ember fenyegetésétől,
ötnek fenyegetésétől elmenekültök,
míg úgy nem maradtok,
mint a jelzőpózna a hegytetőn,
és mint a zászló a dombon.

Az Úr megkönyörül népén

18 Az Úr azonban arra vár, hogy kegyelmezzen nektek,
és ezért fölkel, hogy irgalmazzon nektek.

Mert az ítéletnek Istene az Úr;
boldogok mind, akik benne reménykednek!

19 Bizony, Sion népe, aki Jeruzsálemben laksz,
többé nem fogsz sírni;
biztosan megkegyelmez neked kiáltásod hangjára,
amint meghallja, válaszol neked.

20 Bár az ínség kenyerét adja nektek az Úr,
és a nyomorúság vizét,
de nem rejtőzik el többé tanítód,
hanem szemed látni fogja tanítódat,
21 és füled meghallja az ígét, mely mögötted szól:

»Ez az út, ezen járjatok!«,
amikor jobbra vagy balra letérnétek.

22 Akkor tisztátalannak fogod tartani
faragott bálványaid ezüstbevonatát
és öntött istenszobraid aranyburkolatát;
szétszórod, mint undokságot:
»El veled!« – mondod neki.

23 Akkor esőt fog adni magodra,
mellyel beveted a földet,
és a föld termésének kenyere
bőséges és tápláló lesz.

Jószágod azon a napon tágas legelőn legel majd,
24 és a tehenek meg számárcsikók,
melyek a földön dolgoznak,
sózott takarmányt esznek,
amelyet rostával és szórólapáttal tisztítottak meg.

25 Minden magas hegyen
és minden kiemelkedő dombon
patakok és vízfolyások erednek
a nagy öldöklés napján,
amikor ledőlnek a tornyok.

26 Olyan lesz a hold fénye, mint a napnak fénye,
és a nap fénye hétszeres lesz,

mint hét nappalnak a fénye,
azon a napon, amelyen bekötözi az Úr népe sérülését,
és verésének sebhelyét meggyógyítja.

Büntető ítélet Assíria ellen

²⁷ Íme, az Úr neve jön messziről,
lángol a haragja, és súlyos a hangja;
ajka telve van bosszúsággal,
és nyelve olyan, mint az emésztő tűz.
²⁸ Lehelete, mint az áradó patak,
mely nyakig ér,
hogyan megrostálja a nemzeteket a pusztítás rostájával,
és tévútra vivő zabla lesz a népek száján.
²⁹ Úgy énekeltek majd,
mint az ünnepszentelés éjjelén,
és szívetek örül, mint a zarándoké,
aki fuvolaszó mellett megy az Úr hegyére,
Izrael Kősziklájához.
³⁰ Akkor az Úr hallatni fogja fenséges hangját,
és karjának csapását megmutatja,
dühös haraggal és emésztő tűz lángjával,
záporban, zivatarban és jégverésben.
³¹ Mert az Úr hangjától megretten Assíria,
melyet bottal ver meg.
³² Fenyítő vesszejének minden csapása,
melyet rámér az Úr,
dobszó és citera mellett megy végbe,
és harcra lendített kézzel harcol ellenük.
³³ Mert már régóta készen áll a Tófet,
ez is a királynak készítve, mélyen és szélesen;
mélyedésében tűz és fa van bőven,
az Úr lehelete, mint kénköves patak,
gyűjti meg azt.

Iz 31 Újabb fenyegetés Egyiptom ellen ¹ Jaj azoknak,

akik Egyiptomba mennek le segítségért,
lovakra hagyatkoznak,
harci kocsikban bíznak, mert sok van azokból,
és lovasokban, mert nagyon erősek,

de nem tekintenek Izrael Szentjére,
és az Urat nem keresik!
² Ő azonban bölcs: veszedelmet hoz,
és szavait nem vonja vissza;
felkel a gonoszok háza ellen,
s a gonosztevők segítségére ellen.
³ Egyiptom ember, és nem Isten,
lova test, és nem lélek;
ha az Úr kinyújtja kezét,
elbotlik a segítő, és elesik a megsegített,
együtt vesznek el mindnyájan.

Jahve harca a hűségeseikért

⁴ Mert így szól hozzám az Úr:
»Ahogyan morog az oroszlán,
és az oroszláncölök a zsákmánya felett,
még ha szembeszáll is vele a pásztorok sokasága,
hangjuktól nem retten meg,
és lármájuktól nem hunyászkodik meg:
úgy száll le majd a Seregek Ura,
hogyan hadakozzék a Sion hegyén és halmán.
⁵ Mint repdeső madarak,
úgy oltalmazza meg a Seregek Ura Jeruzsálemet;
megoltalmazza és megmenti,
megkíméli és megszabadítja.«
⁶ Térjete meg ahhoz,
akitől oly mélyre süllyedve
elpártoltatok, Izrael fiai!
⁷ Mert azon a napon elveti mindenki
ezüsbálgányait és aranybálgányait,
melyeket vétkes kezetek készített nektek.
⁸ Elesik Assíria, de nem férfi kardjától,
és nem ember kardja emészti meg őt;
megfutamodik a kard elől,
és ifjai rabszolgákká lesznek.
⁹ A Sziklája félelmétől menekül,
és a Zászlótól rémülnek meg fejedelmei.

Így szólt az Úr, akinek tüze a Sionon ég,
és kemencéje Jeruzsálemben.

Iz 32 Az igazságosság uralma

¹ Íme, igazságosan uralkodik majd egy király,
és a fejedelmek jog szerint kormányoznak.
² Olyan lesz mindegyik, mint rejtekhely a szél előtt,
és mint búvóhely a zivatar előtt;
mint patakok vize a száraz vidéken,
és súlyos szikla árnyéka a tikkadt földön.
³ Nem homályosul el a látók szeme,
és a hallók füle érteni fog.
⁴ Az oktanok szíve megérti a tudományt,
és a dadogók nyelve folyékonyan pereg.
⁵ Nem hívják többé a balgát nemesnek,
és a csalót nem mondják tisztességesnek.
⁶ Mert a balga balgaságot beszél,
és szíve gonoszságot forral,
hogyan aljasságot cselekedjék,
és hamisságot szóljon az Úr ellen;
hogyan kielégítetlenül hagyja az éhező vágyát,
és a szomjazótól megtagadja az italt.
⁷ A csaló eszközei gonoszak, terveket sző,
hogyan hazug beszéddel tönkretegy az alázatosakat,
még ha a szegény be bizonyítja is igazát.
⁸ Aki nemes, nemes terveket sző,
és kitart a nemes dolgokban.

A gőgös asszonyok

⁹ Ti büszke asszonyok, keljetek föl,
halljátok hangomat!
Elbizakodott leányok,
fogjátok fel fületekkel beszédemet!
¹⁰ Esztendő esztendőre következik,
és reszketni fogtok, ti elbizakodottak,
mert vége lesz a szüretnek,
és gyümölcsszedés sem jön többé.
¹¹ Remegjete, ti büszkék, reszketsetek, ti elbizakodottak!
Vetkőzzetek mezítelenre, és övezzétek fel csípőtöket!

¹² Verjétek melleteket a gyönyörű mezőkért,
a termékeny szőlőtőért,
¹³ népem földjéért, melyet túske és tövis ver fel,
minden örvendező házért, a vigadozó városért!
¹⁴ Mert a palota üres lesz, a népes város elhagyott;
az Ófel és az őrtorony barlang lesz örökre,
vadszamarak öröme, nyájak legelője.

A Lélek kiáradása

¹⁵ Végül kiárad ránk a lélek a magasból,
és a sivatag gyümölcsöskertté válik,
a gyümölcsöskert pedig erdőnek számít.
¹⁶ Jog lakik majd a sivatagban,
és igazság honol a gyümölcsöskertben.
¹⁷ Az igazság műve béke lesz,
az igazság eredménye pedig nyugalom
és biztonság örökre.
¹⁸ Népem békés otthonban lakik,
biztonságos hajlékokban
és gondtalan nyugalomban.
¹⁹ Az erdő pedig teljesen kidől,
s a város mélyre süllyed.
²⁰ Boldogok vagytok,
akik mindenütt víz mellett veteményeztek,
és nincs béklyóban az ökrötök, szamaratok lába!

Iz 33 Az ellenség pusztulása

¹ Jaj neked, pusztító, aki még nem pusztultál el,
rabló, akit még nem raboltak ki!
Ha befejezed a pusztítást, el fogsz pusztulni,
ha bevégzed a rablást, ki fognak rabolni!

Imádság a veszély idején

² Uram, kegyelmezz nekünk,
benned reménykedünk!
Légy karunk ereje reggelenként,
és szabadításunk bajaink idején!
³ Dörgő hangodtól elfutnak a népek,
ha te felemelkedsz, szétszóródnak a nemzetek.
⁴ Összeszedik a zsákmányt, ahogy begyűjtik a sáskát,

ahogy ugrik a szöcske, úgy ugranak rá.
5 Fenséges az Úr, mert a magasságban lakik,
betölti Siont joggal és igazsággal.
6 Biztonság lesz a te idődben,
bőséges jólét, bölcsesség és tudás;
az Úr félelme lesz a kincse.

A pusztuló ország

7 Íme, hírnökök kiáltoznak kint,
a béke követői keservesen sírnak.
8 Elhagyatottak az utak,
nincsen, aki az ösvényen járna;
megszegték a szövetséget,
megvetették a tanúkat,
nem becsülték az embereket.
9 Gyászol és bágyadozik az ország,
megszégyenül a Libanon, és hervadozik;
a Sáron olyan lett, mint a sivatag,
és lombját vesztette a Básán és a Kármel.

Ítélet a bűnösök felett

10 »Most fölkelek – mondja az Úr –,
most felállok, most felemelkedem!
11 Száraz füvet fogantok, pelyvát szültök;
leheletem, mint a tűz, megemészti titeket.
12 A népek égetett mésszé lesznek,
mint levágott tövis, tűzben égnek el.
13 Halljátok meg, távollevők, mit tettem,
és ismerjétek meg, közellevők, hatalmam!«
14 Megrettentek Sionban a vétkesek,
remegés fogta el az istenteleneket.
Ki lakhat közülünk együtt az emésztő tűzzel?
Ki élhet közülünk az örök izzással?
15 Aki igazságban jár, és igazat beszél,
aki megveti a zsarolással szerzett nyereséget,
és legyint a kezével, mert nem kell neki az ajándék,
aki bedugja fülét, hogy ne halljon vérontásról,
és bezárja szemét, hogy ne lásson rosszat:
16 az magasságban fog lakni,

sziklaerőd lesz a fellegvára;
kenyerét megkapja, vize nem fogy el.

A csodálatos jövő

¹⁷ Szemed a királyt szépségében nézi majd,
és messzire terjedő földet lát.

¹⁸ Szíved emlékezik még a rémületre:
»Hol van az összeíró? Hol van, aki méricskél?
Hol van, aki összeírta a tornyokat?«

¹⁹ Az arcátlan népet nem látod már,
a homályos, érthetetlen beszédű népet,
melynek nyelve dadogó, értelmetlen.

²⁰ Nézd a Siont, ünnepeink városát!
Szemed látja Jeruzsálemet,
a nyugodt lakóhelyet,
a sátrat, melyet nem bontanak le,
cövekeit nem húzzák ki soha,
és egyetlen kötele sem szakad el!

²¹ Az Úr fenséges lesz ott előttünk,
azon a helyen, ahol folyók hömpölyögnek,
mindenfelé széles folyamok;
nem jár rajtuk evezős hajó,
és hatalmas gálya nem szeli át őket.

²² Mert az Úr a mi bíránk, az Úr a törvényhozónk,
az Úr a mi királyunk: ő szabadít meg minket.

²³ Meglazultak köteleid,
nem tartják árbocuk keresztrúdját,
nem feszítik ki a vitorlát.
Akkor majd osztoznak a vakok a sok prédán,
és a sánták zsákmányt zsákmányolnak.

²⁴ Nem mondja egy lakó sem: »Beteg vagyok.«
A nép, mely ott lakik, elnyeri bűne bocsánatát.

Iz 34 Büntető ítélet Edom ellen

¹ Jöjjetek közel, nemzetek, hogy halljátok,
és ti népek, figyeljete!

Hallja meg a föld, és ami azt betölti,
a földkerekség és minden sarjadéka!

² Mert felgerjedt az Úr haragja minden nemzet ellen,

és indulata minden seregük ellen;
kiirtásra szánja és lemészároltatja őket.

³ Megöltjeiket szerteszét dobálják,
holttestükből bűz száll fel,
és vérüktől megolvadnak a hegyek.

⁴ Felbomlik az egek minden serege,
mint a könyvtekerecs, összegöngyölődnek az egek,
és minden seregük lehull,
ahogy lehull a levél a szőlőről,
s ahogy lehull a fügefáról.

⁵ Mert felizzott kardom az égben,
és íme, ítéletre leszáll Edomra,
a népre, melyet kiirtásra szántam.

⁶ Az Úr kardja tele van vérrel,
zsíros a hájtól,
bárányok és bakok vérétől,
kosok veséjének hájától.
Mert áldozatot rendez az Úr Boszrában,
és nagy mészárlást Edom földjén.

⁷ Elhullanak a bivalyok velük együtt,
és a tulkok a bikákkal együtt;
megittasodik földjük a vértől,
és poruk zsíros lesz a hájtól.

⁸ Mert itt az Úr bosszújának napja,
a megtorlás esztendeje,
hogyan elégtételt szerezzen Sionért.

⁹ Patakjai szurokká válnak,
a pora kénkövé,
a földje pedig égő szurokká.

¹⁰ Éjjel-nappal sohasem alszik ki,
örökké felfelé száll a füstje.
Nemzedékről nemzedékre pusztaság lesz,
soha többé senki sem megy át rajta.

¹¹ Pelikán és sündisznó veszi birtokába,
bagoly és holló tanyázik majd rajta.

S ő kifeszíti fölötte a pusztaság mérőzsinórját
és a sivárság mérőónját.

¹² Nemesei nem lesznek,
királyságot ott ki nem kiáltanak,
és fejedelmei mind semmivé lesznek.
¹³ Palotáiban tövis nő majd,
csalán és bogáncs a váraiban;
sakálok lakóhelye lesz,
és struccmadarak tanyája.
¹⁴ Vadmacskák találkoznak ott hiénákkal,
és démon kiált a társának;
bizony, ott rejtőzik a boszorkány,
és talál nyugvóhelyet magának.
¹⁵ Ott fészkel a kígyó, és rak tojást,
melengeti és kikölti azt árnyékában;
bizony, ott gyűlnek össze a kányák,
egyik a másik után.
¹⁶ Keressétek meg az Úr könyvében,
és olvassátok el:
egy sem hiányzik ezek közül,
egyik sem keresi hiába a másikat;
mert az Úr szája parancsolt,
és az ő lelke gyűjtötte össze őket.
¹⁷ Ő vetett sorsot nekik,
és keze osztotta szét azt köztük mérősinórral;
örökre birtokba veszik,
nemzedékről nemzedékre ott tanyáznak.

Iz 35 Szabadulás a messiási korban

¹ Örvendjen a puszta és a kiaszott vidék,
ujjongjon a sivatag, és viruljon, mint a liliom!
² Virulva viruljon és ujjongjon,
ujjongva vigadjon!
Övé lett a Libanon dicsősége,
a Kármel és a Sáron fensége;
meglátják ők az Úr dicsőségét,
Istenünk fenségét.
³ Erősítsétek meg a lankadt kezeket,
és a roskadozó térdeket szilárdítsátok meg!
⁴ Mondjátok a remegő szívűeknek:

»Legyetek erősek, ne féljetek!
Íme, a ti Istenetek!
Eljön a bosszú, Isten megtorlása,
ő jön el, és megszabadít titeket.«
⁵ Akkor majd kinyílik a vakok szeme,
és a süketek füle megnyílik.
⁶ Akkor majd ugrándozik a sánta, mint a szarvas,
és ujjong a néma nyelve;
mert vizek fakadnak a pusztában,
és patakok a sivatagban.
⁷ A száraz vidék tóvá lesz,
és a szomjas föld vizek forrásává;
a tanyán, ahol sakálok heverték,
benne nád és káka terem.
⁸ Kiépített út vezet arra,
és szent útnak fogják hívni.
Nem jár rajta tisztátalan:
azoké lesz, akik a helyes úton járnak,
és balgák nem tévelyegnek rajta.
⁹ Nem lesz ott oroszlán,
ragadozó vad nem lép rá,
nem is téved arra:
csak a megváltottak járnak rajta.
¹⁰ Akiket az Úr kiváltott, visszatérnek,
ujjongással jönnek a Sionra,
és örök örvendezés lesz a fejük felett;
vidámság és öröm tölti el őket,
s elfut tőlük a bánat és a sóhaj.

FÜGGELÉK: TÖRTÉNETI ESEMÉNYEK: 36,1-39,8

Szanherib hadjárata Jeruzsálem ellen: 36,1-22

Iz 36 Szanherib első üzenete ¹Történt Hiszkija király tizennegyedik esztendejében, hogy felvonult Szanherib, Asszíria királya Júda minden megerősített városa ellen, és bevette őket. ²Ekkor elküldte Asszíria királya a főpohárnokát Lákisból Jeruzsálembe, Hiszkija királyhoz nagy hadsereggel, és az fel is állt a Felső-tó vízvezetéke mellett a Ruhamosók mezejéhez vivő úton. ³Kiment hozzá Eljakim, Helkija fia, az udvarnagy, Sebna, az írnok és Joah, Ászáf fia, a főtanácsos. ⁴Ekkor így szólt hozzájuk a főpohárnok: »Mondjátok meg Hiszkijának, ezt mondja a nagykirály, Asszíria királya: Mi ez a bizalom, miben bízol? ⁵Azt gondolod: 'Az ajkak beszéde már jó terv és elég erő a hadakozáshoz?' Most kiben

bízol, hogy fellázadtál ellenem? ⁶Íme, te ebben a törött nádpálcában, Egyiptomban bizakodsz, mely annak, aki rátámaszkodik, belemegy a tenyerébe, és átlukasztja. Ilyen a fáraó, Egyiptom királya, mindazok számára, akik benne bíznak. ⁷Ha pedig azt mondjátok nekem: 'Az Úrban, a mi Istenünkben bízunk', nemde ő az, akinek magaslatait és oltárait Hiszkija eltávolította, és azt mondta Júdának és Jeruzsálemnek: 'Ez előtt az oltár előtt boruljatok le?' ⁸Nos tehát, fogadj urammal, Asszíria királyával! Adok neked kétezer lovat, ha tudsz lovasokat adni rájuk. ⁹Hogyan tudnál visszafordítani egyet is uram legkisebb szolgálói közül? Mégis Egyiptomban bízol, a harci kocsikban és a lovasokban. ¹⁰Nos, talán az Úr nélkül vonultam fel ez ellen a föld ellen, hogy elpusztítsam? Az Úr mondta nekem: 'Vonulj fel ez ellen a föld ellen, és pusztítsd el!'«

¹¹Ekkor így szólt Eljakim, Sebna és Joah a főpohárnokhoz: »Beszélj szolgálidhoz arámul, mert megértjük! Ne beszélj hozzánk zsidó nyelven a nép füle hallatára, mely a várfalon áll!« ¹²De a főpohárnok azt mondta: »Talán csak uradhoz és hozzád küldött engem az én uram, hogy elmondjam mindezeket a szavakat? És nem inkább azokhoz az emberekhez, akik a várfalon ülnek, hogy majd saját ürüléküket egyék, és saját vizeletüket igyák, veletek együtt?«

¹³Odaállt tehát a főpohárnok, majd nagy hanggal, zsidó nyelven kiáltott, és ezt mondta: »Halljátok a nagykirálynak, Asszíria királyának szavait! ¹⁴Így szól a király: Rá ne szedjen titeket Hiszkija, mert nem tud megmenteni benneteket! ¹⁵Az Úrral se biztasson titeket Hiszkija, mondván: 'Bizonyosan megment minket az Úr, nem kerül ez a város Asszíria királyának kezébe!' ¹⁶Ne hallgassatok Hiszkijára! Mert így szól Asszíria királya: Adjátok meg magatokat nekem, és jöjjetek ki hozzám, akkor ehét mindenki a szőlőtőjéről és mindenki a fügefájáról, és ihatja mindenki a kútjának vizét, ¹⁷míg el nem jövök, és el nem viszlek titeket egy olyan földre, mint a ti földetek, gabonát és mustot termő földre, kenyeret és szőlőt termő földre. ¹⁸Ne vezessen félre titeket Hiszkija, mondván: 'Az Úr majd megment minket!' Vajon megmentették-e a nemzetek istenei a maguk földjét Asszíria királyának kezétől? ¹⁹Hol vannak Emát és Arfád istenei? Hol vannak Szefervaim istenei? És megmentették-e Szamariát a kezemtől? ²⁰Ezek közül az országok közül melyiket mentette meg istene a kezemtől, hogy az Úr meg tudná menteni Jeruzsálemet a kezemtől?«

²¹De ők hallgattak, és nem feleltek neki egy szót sem, mert a király parancsa ez volt: »Ne feleljetek neki!« ²²Akkor Eljakim, Helkija fia, az udvarnagy, Sebna, az írnok és Joah, Ászáf fia, a főtanácsos bement Hiszkijához megszaggatott ruhában, és jelentették neki a főpohárnok szavait.

Iz 37 Hiszkija király válasza ¹Történt pedig, hogy Hiszkija király, amikor ezt meghallotta, megszagatta ruháit, zsákruhába öltözött, és bement az Úr házába. ²Majd elküldte Eljakim udvarnagyot, Sebna írnokot és a papok véneit zsákruhába öltözve Izajás prófétához, Ámosz fiához. ³Ezt mondták neki: »Így szól Hiszkija: Szorongatás, fenyítés és gyalázat napja ez a nap; mert a fiak a méhszájig jutottak, de nincs erő a szüléshez. ⁴Talán meghallja az Úr, a te Istened a főpohárnok szavait, akit elküldött ura, Asszíria királya, hogy gyalázza az élő Istent; és talán megfenyíti őt az Úr, a te Istened azokért a szavakért, melyeket hallott. Mondj imát a maradékért, amely még megvan!«

⁵Amikor eljöttek Hiszkija király szolgálói Izajáshoz, ⁶így szólt hozzájuk Izajás: »Mondjátok meg uratoknak, így szól az Úr: Ne félj azoktól a szavaktól, amelyeket hallottál, amelyekkel Asszíria királyának

szolgái káromoltak engem. ⁷ Íme, én egy lelket adok belé, üzenetet fog hallani, és visszatér földjére; majd leterítem őt karddal a saját földjén.»

⁸ Amikor a főpohárnok visszatért, Asszíria királyát Libna ostrománál találta; hallotta ugyanis, hogy eltávozott Lákisból, ⁹ mivel meghallotta, hogy Tirhakáról, Etiópia királyáról azt beszélik: »Kivonult, hogy harcba szálljon veled.«

Amikor ezt meghallotta, követeket küldött Hiszkijához, ezzel az üzenettel: ¹⁰ »Mondjátok meg Hiszkijának, Júda királyának: Rá ne szedjen téged Istened, akiben bízol, mondván: `Nem kerül Jeruzsálem Asszíria királyának kezébe.' ¹¹ Íme, te is hallottad, mit tettek Asszíria királyai minden országgal, kiirtásra szánva őket. Te hogyan menekülnél meg? ¹² Vajon megmentették a nemzetek istenei azokat, akiket atyáim elpusztítottak: Gózánt, Háránt, Reszefet és Éden fiait, akik Telasszárbán voltak? ¹³ Hol van Emát királya, Arfád királya, és Szeférvaime, Héna meg Áva városának királya?«

Hiszkija imája ¹⁴ Amikor Hiszkija átvette a levelet a követek kezéből, és elolvasta, felment az Úr házába, majd kiterítette az írást Hiszkija az Úr színe előtt.

¹⁵ Akkor így imádkozott Hiszkija az Úrhoz:

¹⁶ »Seregek Ura, Izrael Istene, aki a kerubok felett ülsz, te vagy az Istene egyedül a föld minden országának, te alkottad az eget és a földet! ¹⁷ Hajtsd ide, Uram, füledet, és halld! Nyisd meg, Uram, szemedet és lásd! Halld meg Szanherib minden szavát, melyet üzent, hogy gyalázza az élő Istent! ¹⁸ Igaz, Uram, hogy Asszíria királyai elpusztították a nemzeteket és országaikat, ¹⁹ isteneiket pedig tűzre vetették, hiszen azok nem voltak istenek, hanem emberi kéz művei, fa és kő; ezért elpusztíthatták őket. ²⁰ De most, Urunk, Istenünk, szabadíts meg minket az ő kezéből, hadd tudja meg a föld minden országa, hogy csak te vagy, Uram, egyedül Isten!«

A szabadulás ígérete ²¹ Akkor Izajás, Ámosz fia ezt az üzenetet küldte Hiszkijának: »Így szól az Úr, Izrael Istene: Mivel imádkoztál hozzám Szanherib, Asszíria királya miatt, ²² ez az az ige, amelyet az Úr róla mondott:

Megvet téged, gúnyol téged Sion szűz leánya;
mögötted fejét rázza Jeruzsálem leánya.

²³ Kit gyaláztál és káromoltál? Ki ellen emelted fel hangodat,
és emelted magasba a szemed? Izrael Szentje ellen!

²⁴ Szolgáid által gyaláztad az Urat, és azt mondtad:

`Sok harci szekeremmel felvonultam a magas hegyekre,
a Libanon messzi lejtőire;
kivágtam sudár cédrusait, válogatott ciprusfáit,
és eljutottam legtávolabbi magaslatára,
kerthez hasonló erdejébe.

²⁵ Kutat ástam, és megittam másnak a vizét,
és kiszárítottam léptem nyomán

Egyiptom minden Nílus-ágát.'

²⁶ Talán nem hallottad?

Régóta elvégeztem ezt, ősidőktől fogva kigondoltam,
és most viszem végbe,
hogypusztuljanak és romhalmazzá legyenek
a megerősített városok.

²⁷ Lakóik erőtlenné kézzel

megrettentek és megszégyenültek;
olyanok lettek, mint a mező növénye,
mint a zöld hajtás vagy a háztetők füve,
mely megperzselődik a keleti szélben.

²⁸ Tudom, ha felkelsz, és ha leülsz,

ha kimégy és ha bejössz,

s ha tombolsz ellenem.

²⁹ Mivel tombolsz ellenem,

és kevélységed felhatolt fülembe,

kampómat az orrodba teszem,

és zablámat a szádba,

s visszaviszlek azon az úton,

amelyen jöttél.

³⁰ Neked pedig ez lesz a jel:

Ebben az évben az utótermést eszitek,

a második évben is azt, ami még magától terem;

de a harmadik évben vessetek és arassatok,

ültessetek szőlőt, és egyétek gyümölcsét!

³¹ Júda házának megmenekült maradéka

ismét gyökeret hajt alul,

és gyümölcsöt terem felül.

³² Mert Jeruzsálemből jön ki a maradék,

és a megmenekültek Sion hegyéről.

A Seregek Urának féltő szeretete műveli ezt.

³³ Ezért így szól az Úr AsszírIA királyáról:

Nem jön be ebbe a városba,

és nem lő oda nyilat,

nem száll szembe vele pajzzsal,

és nem emel ellene sáncot.

³⁴ Az úton, amelyen jött, visszatér,
és ebbe a városba nem jön be,
– mondja az Úr. –

³⁵ Megoltalmazom ezt a várost, hogy megszabadítsam,
önmagamért és szolgámért, Dávidért.«

A város megmenekülése ³⁶ Akkor kivonult az Úr angyala, és lesújtott az asszírok táborában száznegyvenötezer emberre. Amikor kora reggel fölkeltek, íme, azok mind holttestek, halottak voltak.

³⁷ Erre felkerekedett Szanherib, AsszírIA királya, elment és visszatért, s ezután Ninivében lakott.

³⁸ Történt pedig, hogy amikor leborult istenének, Neszroknak templomában, fiai, Adramelek és Száraszár lesújtottak rá karddal, majd elmenekültek Ararát földjére. Utána fia, Asszarhaddon lett a király.

Egyéb események: 38,1-39,8

Iz 38 Hiszkija betegsége ¹ Azokban a napokban Hiszkija halálosan megbetegedett. Akkor bement hozzá Izajás próféta, Ámosz fia, és azt mondta neki: »Így szól az Úr: Rendelkezz házadról, mert meghalsz, nem maradsz életben!« ² Erre Hiszkija a fal felé fordította arcát, és imádkozott az Úrhoz. ³ Ezt mondta: »Ó, Uram, emlékezzél meg, kérlek, arról, hogy hűséggel és egész szívvel jártam színed előtt, és azt tettem, ami jó a te szemedben!« És sírt Hiszkija, hangos sírással.

⁴ Ekkor szólt az Úr szava Izajáshoz: ⁵ »Menj, és mondd meg Hiszkijának: `Így szól az Úr, atyádnak, Dávidnak Istene: Meghallgattam imádságodat, láttam könnyeidet; íme, megtoldom napjaidat tizenöt évvel. ⁶ AsszírIA királyának kezétől megmentelek téged és ezt a várost, és megoltalmazom ezt a várost.' ⁷ Ez lesz számodra a jel az Úrtól, hogy teljesíti az Úr azt az ígét, amelyet mondott: ⁸ Íme, visszahúszom az árnyékot azokon a fokokon, amelyeken már túlhaladt Ácház napóráján, és visszatérítem a napot tíz fokkal.« Vissza is tért a nap tíz fokkal azokon a fokokon, amelyeken már túlhaladt az árnyék.

Hiszkija háláéneke ⁹ Hiszkijának, Júda királyának írása, amikor beteg volt, és felgyógyult betegségéből:

¹⁰ »Így szóltam én:

Napjaim közepén kell elmennem
az alvilág kapuiba,
megfosztva hátralevő éveimtől!

¹¹ Azt mondtam: Nem látom az Urat az élők földjén,
nem látok többé embert a világ lakói között.

¹² Hajlékomat felszedték és elvitték tőlem,
mint a pásztorok sátrát.

Összegöngyöli, mint a takács, életemet,
a fonálról levág engem.

Nappaltól éjszakáig végzel velem.

¹³ Elterülve fekszem reggelig;
 mint az oroslán, úgy töri össze minden csontomat.
 Nappaltól éjszakáig végzel velem.
¹⁴ Mint fecskefióka, úgy csipogok,
 nyögök, mint a galamb;
 szemem bágyadtan tekint a magasba.
 Uram, erőszakot szenvedek, felelj értem!
¹⁵ Mit szóljak? És mit mond majd nekem?
 Ő cselekedett!
 Minden évemen át lelkem keserűségében járok.
¹⁶ Uram, benned remél a szívem;
 hadd éljen a lelkem,
 gyógyíts meg, és éltes engem!
¹⁷ Íme, javamra válik legkeserűbb keservem;
 hiszen te megmentetted lelkemet
 az enyészet vermétől,
 mivel hátad mögé dobtad minden vétkeimet.
¹⁸ Mert nem az alvilág magasztal téged,
 és a halál sem dicsőít;
 akik a sírgödörbe szállnak,
 nem remélnek hűségedben.
¹⁹ Az élő, csak az élő magasztal téged,
 ahogyan ma én is;
 az apa a fiaival ismertesse meg hűségedet!
²⁰ Az Úr kész megszabadítani engem,
 hogy dalainkat citerával kísérhessük
 életünknek minden napján az Úr házában.«

Hiszkija betegsége és Izajás ²¹ Akkor meghagyta Izajás, hogy hozzanak egy csomó préselt fügét, és kenjék rá a kelevényre, akkor életben marad. ²² Erre így szólt Hiszkija: »Mi lesz a jele, hogy föl fogok menni az Úr házába?«

Iz 39 A babiloni küldöttség ¹ Abban az időben Merodák-Baladán, Baladán fia, Babilon királya levelet és ajándékot küldött Hiszkijának, mert meghallotta, hogy beteg volt és felgyógyult. ² Megörült azoknak Hiszkija, és megmutatta nekik kincstárát, az ezüstöt és az aranyat, az illatszereket meg a finom olajat, egész fegyvertárát és mindazt, ami raktáraiban található volt. Nem volt semmi a házában és egész királyságában, amit meg ne mutatott volna nekik Hiszkija.

³ Ekkor bement Izajás próféta Hiszkija királyhoz, és így szólt hozzá: »Mit mondtak ezek az emberek, és honnan jöttek hozzád?« Hiszkija azt felelte: »Messzi földről jöttek hozzám, Babilonból.« ⁴ Erre ő

azt kérdezte: »Mit láttak a házámban?« Hiszkija így felelt: »Mindent láttak, ami házámban van; nincs semmi a kincstáraimban, amit meg ne mutattam volna nekik.«

⁵ Erre így szólt Izajás Hiszkijához: »Halld a Seregek Urának szavát! ⁶ Íme, jönnek napok, amikor elviszik Babilonba mindazt, ami házámban van, és amit atyáid felhalmoztak mind a mai napig. Nem marad meg semmi – mondja az Úr. – ⁷ Még fiaid közül is, akik tőled származnak, akiket nemzel, egyeseket elvisznek, és udvari szolgák lesznek Babilon királyának a palotájában.« ⁸ Azt mondta erre Hiszkija Izajásnak: »Jó az Úr szava, amelyet mondtál.« Azt gondolta ugyanis: »Az én napjaimban béke és biztonság lesz.«

II. RÉSZ MÁSODIK IZAJÁS (DEUTEROIZAJÁS): 40,1-55,13

BEVEZETÉS: A HAZATÉRÉS ÍGÉRETE: 40,1-11

Iz 40 ¹ Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet!

– mondja a ti Istenetek.

² Szóljatok Jeruzsálem szívéhez,

és kiáltsátok neki,

hogyan letelt szolgálata,

letörlesztette bűnét,

hiszen kétszeresen meglakolt az Úr kezétől

minden vétkéért!

³ Egy hang kiált:

»Készítsétek a pusztában az Úr útját,

egyengessétek ösvényt a sivatagban Istenünknek!

⁴ Minden völgy emelkedjék fel,

minden hegy és halom süllyedjen alá;

a göröngyös legyen egyenessé,

és a hegláncok síksággá!

⁵ Akkor kinyilvánul az Úr dicsősége,

és látni fogja minden ember egyaránt.

Bizony, az Úr szája szól.«

⁶ Egy hang szól: »Kiálts!«

És mondtam: »Mit kiáltsak?«

Minden test csak fű,

és minden szépsége olyan, mint a mező virága.

⁷ Elszárad a fű, elhervad a virág,

ha az Úr lehelete ráfúj.

Valóban csak fű a nép.

⁸ Elszárad a fű, elhervad a virág,

de Istenünk szava megmarad örökre.
⁹ Magas hegyre menj föl,
te, aki jó hírt viszel Sionnak!
Emeld fel erősen hangodat,
aki jó hírt viszel Jeruzsálemnek!
Emeld fel, ne félj!
Mondd Júda városainak:
»Íme, a ti Istenetek!
¹⁰ Íme, az Úristen hatalommal jön,
és karja uralkodik;
íme, fizetsége vele van,
és szerzeménye a színe előtt.
¹¹ Mint pásztor, legelteti nyáját,
karjával összegyűjti a bárányokat, és ölébe veszi,
az anyajuhokat gondosan vezeti.«

A FENSÉGES ISTEN DICSŐÍTÉSE: 40,12-31 (41,6-7)

¹² Ki mérte meg markával a vizet,
és az eget arasszal ki mérte fel?
Ki mérte meg vékéval a föld porát,
ki mérte le mérlegen a hegyeket,
és a dombokat mérlegserpenyőben?
¹³ Ki irányította az Úr lelkét,
vagy ki volt tanácsadója, aki oktatta őt?
¹⁴ Kivel tanácskozott, ki világosította fel,
és ki tanította őt az igazság ösvényére?
Ki tanította tudományra,
és az okosság útjára ki oktatta?
¹⁵ Íme, a nemzetek olyanok, mint vízcsepp a vödrön,
és mint porszem a mérlegserpenyőn, annyit érnek;
íme, a szigetek, mint a por, annyit nyomnak.
¹⁶ A Libanon nem elég a tűzgyújtásra,
és vadállata nem elég az égőáldozathoz.
¹⁷ A nemzetek mind, mint a semmi, olyanok előtte,
üres semmiségnek számítanak neki.
¹⁸ Kihez hasonlíthatnátok Istent,
vagy milyen képmást készíthetnétek róla?
¹⁹ A bálványszobrot mesterember önti,

ötvös vonja be arannyal,
 és olvaszt rá ezüzláncokat.
²⁰ Aki túl szegény az adományhoz,
 nem korhadó fát választ,
 és hozzáértő mestert keres magának,
 hogy bálványszobrot készítsen, amely nem inog meg.
²¹ Vajon nem tudjátok, nem halljátok?
 Nem hirdették kezdettől fogva nektek?
 Nem értettétek meg a föld alapjait?
²² Az, aki a földkorong felett trónol,
 melynek lakói olyanok, mint a sáskák;
 aki kiteríti, mint a fátylat, az eget,
 és kifeszíti, mint a sátrat lakóhelyül;
²³ aki a fejedelmeket megsemmisíti,
 a föld bírait a semmivel teszi egyenlővé;
²⁴ amikor még el sem ültették, el sem vetették őket,
 és még gyökeret sem vert törzsük a földben,
 máris rájuk fúj, és kiszáradnak,
 és a szélvész, mint a pelyvát, elsodorja őket.
²⁵ »Kihez hasonlíthatnátok engem,
 hogy egyenlő volnék vele?« – mondja a Szent.
²⁶ Emeljétek a magasba szemeteket,
 és nézzétek: ki teremtette ezeket?
 Aki előhossa szám szerint seregüket,
 és mindnyájukat nevén szólítja;
 nagy ereje és erős hatalma miatt
 egyikük sem marad el.
²⁷ Miért mondod, Jákob,
 és miért szólsz így, Izrael:
 »Rejtve van utam az Úr előtt,
 és Istenem figyelmét igazságom elkerüli«?
²⁸ Vajon nem tudod? Vagy nem hallottad?
 Örökkévaló Isten az Úr,
 aki a föld határait teremtette.
 Nem fárad el, és nem lankad el,
 bölcsessége kifürkészhetetlen.
²⁹ Erőt ad a fáradtnak,

és az erőtlennek megsokasítja erejét.
³⁰ Elfáradhatnak a fiatalok, és ellankadhatnak,
s az ifjak is megbotolva eleshetnek;
³¹ de akik az Úrban bíznak,
új erőre kapnak,
szárnyra kelnek, mint a sasok,
futnak, és nem lankadnak el,
járnak, és nem fáradnak el.

ÍTÉLET A NÉPEK FELETT: 41,1-5.8-29

Iz 41 Círusz meghívása

¹ Hallgassatok rám, szigetek,
és a népek kapjanak új erőre!
Lépjenek elő, aztán beszéljenek,
szálljunk perbe egymással!
² Ki támasztotta kelet felől azt,
akinek léptét győzelem kíséri?
Kiszolgáltatja színe előtt a nemzeteket,
és királyokat vet alá neki;
mint a por, olyanná teszi őket kardja,
mint elfújt pelyva, olyanná az íja.
³ Üldözi őket, zavartalanul halad előre,
lába alig éri az ösvényt.
⁴ Ki tette és művelte ezt?
Ki hívta a nemzedékeket kezdettől fogva?
Én, az Úr, az első,
de az utolsókkal is én vagyok.
⁵ Látják a szigetek, és félnek,
a föld végei megremegnek,
közelednek és összejönnek.
⁶ Egyik a másikat segíti,
és azt mondja testvérének: »Légy erős!«
⁷ Bátorítja kovács az ötvöst,
a kalapáccsal dolgozó azt, aki az üllőt veri;
azt mondja a forrasztásról: »Jó lesz!«,
és megerősíti szegekkel, hogy ne inogjon.

Izrael vigasztalása

⁸ De te, Izrael, az én szolgám,
Jákob, akit kiválasztottalak,
barátomnak, Ábrahámnak ivadéka,
⁹ te, akit magamhoz ragadtalak a föld végéről,
és legtávolabbi sarkából hívtalak el,
s azt mondtam neked: »Szolgám vagy,
kiválasztottalak, és nem vetlek el téged«,
¹⁰ ne félj, mert én veled vagyok!
Ne tekingess semerre, mert én vagyok a te Istened!
Megerősítelek és megsegítelek,
s támogatlak téged szabadító jobbommal.
¹¹ Íme, szégyen és gyalázat éri mindazokat,
akik ellened küzdenek;
semmivé lesznek és elvesznek,
akik veled perbe szállnak.
¹² Keresed majd, de nem találod azokat,
akik veled civakodnak;
semmivé lesznek és megsemmisülnek,
akik ellened harcolnak.
¹³ Mert én vagyok az Úr, a te Istened,
aki megragadom jobbodat,
és így szólok hozzád: »Ne félj,
én megsegítelek!
¹⁴ Ne félj, te férgecske, Jákob,
te kis bogár, Izrael!
Én megsegítelek – mondja az Úr,
a te megváltód, Izrael Szentje. –
¹⁵ Íme, cséplőszánná teszek téged,
új és éles fogú cséplőhengerré.
Hegyeket csépelsz és törsz össze,
halmokat zúzol pozdorjává.
¹⁶ Feldobod őket, és a szél elviszi,
a szélvihar szétszórja őket.
Te pedig ujjongsz majd az Úrban,
és Izrael Szentjében dicsekszel.

A hazatérés nagyszerűsége

¹⁷ A szegények és a szűkölködők
vizet keresnek, de nincs,
nyelvük a szomjúságtól kiszárad.
Én, az Úr, meghallgatom őket,
én, Izrael Istene,
nem hagyom el őket.

¹⁸ Folyókat fakasztok a kopár dombokon,
és a völgyek közepén forrásokat;
a sivatagot bővizű tóvá teszem,
és a kiaszott földet vizek forrásává.

¹⁹ A sivatagban cédrust növesztek,
akácot, mirtuszt és olajfát;
a pusztában fenyőt ültetek,
szilfát és ciprust egymás mellé,
²⁰ hogy lássák és megtudják,
megfontolják és mindjárt megértsék:
az Úr keze művelte ezt,
és Izrael Szentje teremtette.

A pogány istenek semmisége

²¹ Terjesszétek elő ügyeteket! – mondja az Úr. –
Adjátok elő érveiteket! – mondja Jákob királya. –

²² Adják elő és hirdessék nekünk,
ami történni fog!
A korábbi dolgokat hirdessétek, amint voltak,
hadd szívleljük meg,
és hadd tudjuk meg a végüket;
vagy a jövődőt tudassátok velünk!

²³ Hirdessétek, ami a jövőben következik,
hadd tudjuk meg, hogy istenek vagytok!
Tegyetek jót, vagy akár rosszat is,
hadd vegyük észre, és lássuk együtt!

²⁴ Íme, ti semmik vagytok,
és művetek semmiség;
utálat, ha valaki titeket választ!

²⁵ Észak felől támasztottam, és eljött,
napkeletről nevén szólítottam;

eltiporja a helytartókat, mint az agyagot,
ahogyan a fazekas a sarat tapossa.
²⁶ Ki hirdette kezdettől fogva, hogy tudjuk,
és régóta, hogy azt mondjuk: »Igaz?«
Senki sem hirdette, senki sem tudatta,
senki sem hallotta beszédeiteket.
²⁷ Elsőként én mondtam Sionnak: Íme, itt vannak!
És Jeruzsálemnek én adtam azt, aki örömhírt vitt.
²⁸ Láttam, hogy senki sincs,
egy sincs ezek között, aki tanácsot adna,
és ha megkérdezném, egy szót is felelne.
²⁹ Íme, ők mind semmik,
semmiségek a tetteik;
szél és hiábavalóság a bálványaik.

ELSŐ ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 42,1-9

Iz 42 ¹ Íme, az én szolgám, akit támogatok,
választottam, akiben kedvemet találok.
Ráadtam lelkemet,
igazságot visz majd a nemzeteknek.
² Nem kiált, nem emeli fel hangját,
és nem hallatja az utcán.
³ A megroppant nádszálat nem töri össze,
és a kialvó mécsbelet nem oltja el;
hűségesen visz igazságot.
⁴ Nem alszik ki, és nem roppan össze,
míg igazságot nem tesz a földön;
és tanítására várnak a szigetek.
⁵ Ezt mondja az Isten, az Úr,
aki az eget teremtette és kifeszítette,
aki megszilárdította a földet, és ami belőle sarjad;
aki lehetet ad a rajta levő népnek,
és lelket a rajta járóknak:
⁶ »Én, az Úr, hívtalak meg téged igazságban,
és fogom a kezedet;
megőrizlek, és a nép szövetségévé teszek,
a nemzetek világosságává,

⁷ hogy megnyisd a vakok szemét,
kihozd a börtönből a foglyokat,
a fogházból a sötétségben ülőket.
⁸ Én vagyok az Úr, ez az én nevem;
és dicsőségemet nem adom másnak,
sem dicséretemet a bálványoknak.
⁹ A régebbi dolgok, íme, elérkeztek;
most újakat hirdetek:
mielőtt kisarjadnának,
tudatom veletek.«

A BABILONBÓL VALÓ SZABADULÁS ÍGÉRETE: 42,10-44,23

Győzelmi ének

¹⁰ Énekeljete az Úrnak új éneket,
dicséretét a föld végéről,
ti, akik a tengerre szálltok,
s mindazok, amik azt betöltik,
a szigetek és azok lakói!
¹¹ Zengjen a pusztá és városai,
a falvak, ahol Kedár lakik;
ujjongjanak a kőszikla lakói,
a hegyek tetejéről kiáltsanak!
¹² Adjanak az Úrnak dicsőséget,
és dicséretét a szigetekeken hirdessék!
¹³ Az Úr, mint a hős, kivonul,
mint harcos, felszítja indulatát;
felrivall és csatakiáltást hallat,
ellenségei felett diadalmaskodik.
¹⁴ »Régóta hallgattam,
némán türtőztettem magam;
de most nyögök, mint a szülő asszony,
zihálok és lihegek egyszerre.
¹⁵ Pusztává teszek hegyeket és halmokat,
minden fűvüket kiszárítom;
szigetekké teszek folyamokat,
és tavakat kiszárítok.
¹⁶ Vakokat vezetek olyan úton,
melyet nem ismernek,

és ismeretlen ösvényeken járatom őket;
a sötétséget világossággá teszem előttük,
és a göröngyös helyeket egyenessé.

Ezeket a dolgokat teszem velük,
és nem hagyom el őket.«

¹⁷ Meghátrálnak és csúfosan megszégyenülnek,
akik a bálványban bíznak;
akik így szólnak az öntött szobrokhoz:
»Ti vagytok a mi isteneink.«

Izrael, Isten vak és süket szolgája

¹⁸ Süketek, halljatok!

Vakok, nézzetek és lássatok!

¹⁹ Ki vak, ha nem az én szolgám?

Ki olyan süket, mint követem, akit küldök?

Ki olyan vak, mint megbízottam,
és olyan vak, mint az Úr szolgája?

²⁰ Sokat láttál, de nem ügyelsz rá;
nyitva van a füled, de nem hallasz.

²¹ Úgy tetszett az Úrnak igazsága miatt,
hogy nagygyá és magasztossá tegye a tanítást.

²² De kirabolt és kifosztott nép ez:
megbilincseltek a börtönökben mindnyájukat,
és fogházakba dugták;
prédává lettek, és nincs megmentő,
zsákmánnyá, és nincs, aki azt mondja: »Add vissza!«

²³ Ki fogja fel ezt fülével közületek,
ki figyel, és hallja meg a jövődő dolgokat?

²⁴ Ki adta zsákmányul Jákobot,
és Izraelt a prédálóknak?

Nemde az Úr, aki ellen vétkeztünk?

Nem akartak útjain járni,
és nem hallgattak tanítására.

²⁵ Ezért kiöntötte rá haragjának hevét
és a kemény harcot;
lángra lobbantotta körben, de ő nem értette meg,
felgyújtotta őt, de nem szívlelte meg.

Iz 43 Izrael hazatérése

¹ Most pedig így szól az Úr,
a te teremőd, Jákob, és a te formálód, Izrael:
»Ne félj, mert megváltottalak!
Neveden szólítottalak, az enyém vagy.
² Ha átkelsz a vizeken, én veled vagyok,
és ha a folyókon, azok nem borítanak el;
ha tűzben jársz, nem égsz meg,
és a láng nem perzsel meg téged.
³ Mert én vagyok az Úr, a te Istened,
Izrael Szentje, a te szabadítód;
odaadtam érted váltságul Egyiptomot,
Etiópiát és Sábát helyetted.
⁴ Mert drága vagy szememben,
becses vagy, és én szeretlek téged,
azért embereket adok oda helyetted,
és népeket az életedért.
⁵ Ne félj, mert én veled vagyok!
Napkeletről elhozom ivadékaidat,
és napnyugatról is összegyűjtelek.
⁶ Azt mondom északnak: 'Add ide!',
és délnek: 'Ne tartsd vissza,
hozd ide fiaimat a távolból,
és leányaimat a föld végéről;
⁷ mindenkit, aki nevemet viseli,
akit dicsőségemre teremtettem,
formáltam és alkottam!'

Isten az egyedüli szabadító

⁸ Hozd ki a népet, amely vak, pedig van szeme,
és akik süketek, pedig van fülük!
⁹ Minden nemzet gyűljön egybe,
és jöjjenek össze a népek!
Ki hirdeti ezt közülük,
és a régebbi dolgokat ki tudatja velünk?
Állítsák elő tanúikat, igazolják magukat,
hogy akik hallják, hadd mondják: 'Igaz!'
¹⁰ Ti vagytok az én tanúim – mondja az Úr –,

és az én szolgám, akit kiválasztottam,
hogy megtudjátok, és higgyetek nekem,
s megértsétek, hogy én vagyok az:
előttem nem formáltatott isten,
és utánam sem lesz.
¹¹ Én, én vagyok az Úr,
és nincs rajtam kívül szabadító.
¹² Én hirdettem, és hoztam szabadulást,
én adtam tudtul, és nem volt köztetek más.
Ti vagytok az én tanúim – mondja az Úr –,
hogy én Isten vagyok.
¹³ Ezután is én leszek az;
és nincs, aki kezemből kiragadhatna.
Ha cselekszem, ki háríthatja el?»

Út a pusztán át

¹⁴ Így szól az Úr, a ti megváltótok, Izrael Szentje:
»Értetek küldök Babilonba,
leverem az összes zárat,
és a káldeaiakat, akik hajóikkal dicsekednek.
¹⁵ Én vagyok az Úr, a ti Szentetek,
Izrael teremtetője, a ti királyotok.«
¹⁶ Így szól az Úr,
aki utat készített a tengerben,
és a hatalmas vizekben ösvényt;
¹⁷ aki kihozott kocsit és lovat,
hadsereget és hőst,
akik együtt fekszenek, nem kelnek fel többé,
kialudtak, mint a mécsbél, és elhamvadtak:
¹⁸ »Ne gondoljatok a régi dolgokra,
és az elmúltakra ne figyeljete!«
¹⁹ Íme, én újat cselekszem,
most sarjad, talán nem tudjátok?
Igen, utat készíték a sivatagban,
és a pusztában folyókat.
²⁰ Dicsóít majd engem a mező vadja,
a sakálok és a struccmadarak,
mert vizet adtam a sivatagban,

folyókat a pusztában,
hogy megittassam népemet, az én választottamat.
²¹ A nép, melyet magamnak formáltam,
dicséretemet hirdeti majd.

Izrael bűne és Isten kegyelme

²² De nem engem hívtál, Jákob,
és nem értem fáradoztál, Izrael.
²³ Nem hoztál nekem bárányt égőáldozatul,
sem véresáldozataiddal nem tiszteltél engem;
nem terheltelek meg ételáldozattal,
és nem fárasztottalak tömjénáldozattal.
²⁴ Nem vettél nekem pénzért illatos nádat,
és véresáldozataid hájával nem lakattál jól engem;
de megterheltél engem vétkeiddel,
fárasztottál bűneiddel.
²⁵ Én, én vagyok az,
aki eltörlöm gonoszságaidat önmagamért,
és vétkeidre nem emlékezem.
²⁶ Emlékeztess engem, folytassunk pert együtt:
beszélj te, hogy igazold magad!
²⁷ Ósatyád vétkezett,
és közbenjáróid elpártoltak tőlem.
²⁸ Ezért megfosztottam szentségüktől
a szentély fejedelmeit;
pusztulásra adtam Jákobot,
és Izraelt gyalázatra.«

Iz 44 A Lélek kiáradása

¹ Most pedig halld, Jákob, én szolgám,
Izrael, akit kiválasztottam!
² Így szól az Úr, a te alkotód,
aki formált téged az anyaméhtől fogva,
és segít téged:
»Ne félj, szolgám, Jákob,
Jesurun, akit kiválasztottam!
³ Mert vizet árasztok a szomszjas földre,
és patakokat a szárazra;
kiárasztom lelkemet ivadékaidra,

és áldásomat sarjaidra.

⁴ Sarjadoznak majd a fű között,
mint fűzfák a vízfolyások mellett.

⁵ Az egyik így szól: 'Én az Úré vagyok',
a másik meg Jákob nevével nevezi magát;
az pedig kezébe írja: 'Az Úré',
és Izrael nevéből kap nevet.«

Az örök és egyedüli Isten

⁶ Így szól az Úr, Izrael királya
és megváltója, a Seregek Ura:
»Én vagyok az első, és én vagyok az utolsó,
rajtam kívül nincs Isten.

⁷ Ki olyan, mint én? Kiáltson,
hirdesse és adja elő nekem, ami azóta volt,
hogyan megalapítottam az ősi népet;
és a jövődőt, ami következik, hirdesse nekünk!

⁸ Ne rettegjetelek, és ne féljetelek!
Nemde régóta tudtul adtam neked, és hirdettem?
Ti vagytok az én tanúim.
Van-e Isten rajtam kívül?
Vagy kőszikla? Nem tudok róla.

A bálványok semmisége ⁹ A bálványok alkotói mind semmik, és kedvenceik nem használnak semmit. Ők a tanúik, hogy nem látnak és nem értenek, ezért szégyent vallanak. ¹⁰ Ki formált istent, és öntött bálványszobrot, mely nem használ? ¹¹ Íme, annak társai mind szégyent vallanak, mert a mesterek is emberek közül valók. Gyűljenek össze mindnyájan, álljanak elő! Megrettennek majd, és szégyent vallanak együtt. ¹² A kovácmester fáradozik, és az izzó szénél dolgozik, kalapáccsal formálja művét, és megmunkálja erős karjával; meg is éhezik, és elhagyja ereje, nem iszik vizet, és elfárad.

¹³ Az ácsmester kifeszíti a mérőszinórt, jelet húz körben rajzszerszámaival; gyaluval készíti művét, és körzővel megrajzolja; elkészíti, mint férfi képmását, mint szép embert, hogy házában lakjék. ¹⁴ Cédrusfákat vág ki magának, és veszi a tölgyet vagy a terebintfát, melyet az erdő fái között nevelt magának; lucfenyőt ültet, melyet az eső felnövel. ¹⁵ Tüzelője lesz az embernek: vesz belőle, hogy melegdjék, meg is gyújtja, és kenyeret süt. Istent is csinál, és leborul, bálványt készít belőle, és meghajol előtte. ¹⁶ Felét elégeti tűzben, felén húst süt, megeszi a sültet, és jóllakik; fel is melegszik, és így szól: »De jól megmelegedtem! Érzem a tüzet!« ¹⁷ A maradékból pedig istent készít, bálványt magának, meghajol és leborul előtte, könyörög hozzá, és így szól: »Ments meg engem, mert te vagy az én istenem!«

¹⁸ Nem tudják és nem látják be, mert szemük leragadt, hogy ne lásson, és ne értsen a szívük. ¹⁹ Nem fontolják meg szívükkel, nincs tudásuk és belátásuk, hogy így szólnának: »Felét elégettem tűzben,

parazsán kenyeret is sütöttem, sütök húst is, és megeszem; a maradékából pedig undok bálványt készítek, és egy fatuskó előtt hajolok meg.« ²⁰ Hamu a tápláléka, szíve csalatkozik, félrevezeti őt; nem menti meg lelkét, és nem mondja: »Nemde hazugság van a jobbomon?«

Izrael megváltása

²¹ Emlékezz ezekre, Jákob,
és Izrael, mert szolgám vagy!
Én formáltalak, az én szolgám vagy,
Izrael, nem feledkezem meg rólad.
²² eltöröltem, mint a felleget, gonoszságaidat,
és mint a felhőt, vétkeidet.
Térj vissza hozzám, mert megváltottalak!
²³ Ujjongjatok, egek, mert az Úr cselekedett,
kiáltatok, földnek mélységei!
Ujjongásban törjete ki, hegyek,
erdő és minden fa benne!
Mert megváltotta az Úr Jákobot,
és Izraelben fog megdicsőülni.

A CÍRUSZ ÁLTALI SZABADULÁS ÍGÉRETE: 44,24-48,22

Círusz meghívása és feladata

²⁴ Így szól az Úr, a te megváltód,
aki formált téged az anyaméhtől fogva:
»Én vagyok az Úr,
aki alkottam mindent,
aki egyedül feszítettem ki az eget,
és szilárdítottam meg a földet;
ki volt velem?
²⁵ Meghiúsítom a fecsegők jeleit,
és a jószokat bolonddá teszem;
meghátrálásra kényszerítem a bölcsüket,
és tudományukat balgasággá teszem.
²⁶ Valóra váltom szolgám szavát,
és követeim tervét beteljesítem.
Azt mondom Jeruzsálemnek: 'Lakottá leszel',
és Júda városainak: 'Felépültök',
s romjait helyreállítom.
²⁷ Azt mondom a mély tengernek: 'Apadj ki!
Folyóidat pedig kiszárítom.'

²⁸ Azt mondom Círusnak: 'Pásztorom,
aki minden kívánságomat teljesíti.'
Azt mondom Jeruzsálemnek: 'Felépülsz',
és a templomnak: 'Lerakják alapjaidat.'«

Iz 45 ¹ Így szól az Úr felkentjéről, Círusról: »Mefogtam jobbát,

hogy nemzeteket hódoltassak meg előtte,
és királyok derekán oldom meg az övet,
hogy ajtókat nyissak meg előtte,
és kapuk ne maradjanak zárva.

² Én előtted megyek,
és a hegyeket elegyengetem;
ércajtókat török össze,
és vasárakat verek le.

³ Neked adom a sötétség kincseit
és a rejtékhelyek drágaságait,
hogy megtudd: én vagyok az Úr,
aki neveden szólítottalak, Izrael Istene.

⁴ Szolgámért, Jákobért,
és Izraelért, választottamért
szólítottalak neveden,
nevet adok neked, noha nem ismertél.

⁵ Én vagyok az Úr, és nincs más,
rajtam kívül nincs Isten!
Felövezlek téged, noha nem ismertél,

⁶ hogy megtudják napkelettől napnyugatig:
senki sincs rajtam kívül,
én vagyok az Úr, és nincs más!

⁷ Én alkotok világosságot, és teremtek sötétséget,
én szerzek jólétet, és teremtek bajt;
én, az Úr, cselekszem mindezeket.

⁸ Harmatozzatok, egek, felülről,
és a felhők hullassanak igazságot!
Nyíljék meg a föld,
teremjen szabadulást,
és igazság sarjadjon vele!

Én, az Úr, teremtettem azt.«

A békétlenkedők és kételkedők ellen

⁹ Jaj annak, aki perbe száll formálójával,
noha csak cserép a föld cserepei között!
Mondhatja-e formálójának az agyag: »Mit csinálsz?«,
vagy a mű: »Nincs ügyes kezed?«
¹⁰ Jaj annak, aki azt mondja az apának: »Miért nemzel?«,
s az asszonynak: »Miért szülsz?!«
¹¹ Így szól az Úr,
Izrael Szentje és formálója:
»A jövődöt kérdezitek tőlem fiaimról,
és kezem művéről parancsoltok nekem?
¹² Én alkottam a földet,
és az embert rajta én teremtettem;
az én kezem feszítette ki az eget,
és minden seregének én parancsoltam.
¹³ Én támasztottam őt igazságban,
és minden útját én egyengetem;
ő építi fel városomat,
és foglyaimat ő bocsátja el,
nem vételárért és nem ajándékért«,
– mondja a Seregek Ura.

A pogány népek hódolata

¹⁴ Így szól az Úr:
»Egyiptom szerzeménye, Etiópia nyeresége
és a sábaiak, szálás termetű férfiak
hozzád vonulnak, s a tieid lesznek,
utánad mennek, bilincsbe verve vonulnak;
feléd borulnak le, hozzád könyörögnek:
`Csak benned van Isten, és nincs más,
nem létezik más Isten!'«
¹⁵ Valóban, rejtőző Isten vagy te,
Izrael Istene, szabadító!
¹⁶ Megszégyenülnek és szégyent vallanak mindnyájan,
egyaránt gyalázatra jutnak a bálványok készítői.
¹⁷ Izrael megszabadul az Úr által,
örökké tartó szabadulással;
nem szégyenültök meg és nem vallotok szégyent

soha, soha többé!

¹⁸ Mert így szól az Úr,
aki az eget teremtette, ő, az Isten,
aki a földet formálta és megalkotta,
ő, aki megalapozta,
és nem pusztaságnak teremtette,
hanem azért formálta, hogy lakjanak rajta:
»Én vagyok az Úr, és nincs más.

¹⁹ Nem a rejtekben szóltam,
a földnek egy sötét helyén;
nem mondtam Jákob ivadékának:
`Hiába kerestek!'

Én, az Úr, igazat beszélek,
igazságot hirdetek.

²⁰ Gyűljetek össze és jöjjetek,
lépjetek ide együtt,
akik a nemzetek közül megmenekültetek!
Oktalanok, akik bálványuk fáját hordozzák,
és olyan istenhez könyörögnek,
aki nem szabadít meg.

²¹ Hirdessétek és adjátok elő,
tanácskozzatok is egymással!
Ki adta tudtul ezt kezdettől fogva?
Ki hirdette régóta?
Nemde én, az Úr?

Nincs más Isten rajtam kívül,
igaz és szabadító Isten nincs kívülem.

²² Forduljatok hozzám, és megszabadultok,
a földnek határai mind,
mert én vagyok az Isten, és nincs más!

²³ Önmagamra esküdtem,
igazság jött ki számból,
szó, amely nem tér vissza:
előttem hajlik meg minden térd,
énrám esküszik minden nyelv.«

²⁴ Azt mondják:

»Csak az Úrban van igazság és erő!«

Hozzá jönnek és megszégyenülnek
mind, akik pereltek vele.

²⁵ Az Úrban lesz igazzá és dicsekszik
Izrael minden ivadéka.

Iz 46 A babiloni istenek bukása és Jahve mindenhatósága

¹ Tédre roskad Bél, meggörnyed Nábó,
szobraik állatokra és barmokra kerülnek;
terheiteket hordozzák,
teher az a kimerült állatoknak.

² Meggörnyednek, tédre roskadnak együttesen,
nem tudják megmenteni a terhet,
és maguk is a fogságba mennek.

³ Hallgassatok rám, Jákob háza,
és Izrael házának egész maradéka,
ti, akiket hordozlak az anyaméhtől kezdve,
akiket viszlek anyátok méhétől fogva!

⁴ Öregségetekig én ugyanaz vagyok,
és idős korotokig én hordozlak;
én alkottalak, én viszlek,
én hordozlak, és mentelek meg.

⁵ Kihez hasonlíthatnátok engem,
és kivel vethetnétek egybe?
Kihez mérhetnétek engem, hogy hasonlók lennénk?

⁶ Akik kiöntik az aranyat az erszényből,
és akik ezüstöt mérnek a mérlegen,
aranyművest fogadnak, hogy istent csináljon belőle,
meghajolnak és leborulnak.

⁷ Vállukra veszik, hordozzák,
és leteszik a helyére,
az pedig áll,
nem mozdul helyéről;
még ha kiált is hozzá valaki, akkor sem válaszol,
szorongatásából nem menti meg őt.

Círusz, Isten eszköze

⁸ Emlékezzetek erre, és szégyenkezzetek;
vegyétek szívetekre, ti hűtlenek!

⁹ Emlékezzetek a korábbi dolgokra

az ősidőktől fogva,
mert én vagyok az Isten, és nincs más,
Isten vagyok, és nincs olyan, mint én!
¹⁰ Hirdetem kezdettől a végső dolgokat,
és régtől fogva azt, ami még nem történt meg.
Így szólok: »Tervem megvalósul,
és ami tetszik nekem, mindent megteszek.«
¹¹ Hívok napkeletről egy ragadozó madarat,
messze földről egy tervemnek megfelelő férfit.
Szóltam, és be is teljesítem,
kigondoltam, és meg is teszem.
¹² Hallgassatok rám, keményszívűek,
akik messze vagytok az igazságtól!
¹³ Közel hoztam igazságomat, nincsen messze,
és szabadításom nem késlekedik;
szabadítást adok a Sionon,
és dicsőségemet Izraelnek.

Iz 47 Babilon bukása

¹ Szállj le, és ülj a porba,
Babilon szűz leánya!
Ülj le a földre, nincs trónus,
káldeaiak leánya!
Mert nem hívnak téged többé
elpuhultnak és kényesnek.
² Fogd a kézimalmot, és őrölj lisztet!
Vedd le fátyladat,
emeld fel uszályodat, fedd fel combodat,
kelj át folyókon!
³ Táruljon fel meztelenséged,
és legyen láthatóvá szégyened!
»Bosszút állok,
és nem kímélek senkit«
⁴ – mondja a mi megváltónk,
Seregek Ura az ő neve,
Izrael Szentje.
⁵ Ülj csendben, és menj a sötétbe,
káldeaiak leánya,

mert nem hívnak téged többé
országok úrnőjének!

⁶ Megharagudtam népemre,
megfosztottam szentségétől örökségemet,
és kezedbe adtam őket;
nem gyakoroltál velük irgalmat,
az öregre is ráraktad súlyos igádat.

⁷ Azt mondtad: »Örökké úrnő leszek!«
Nem szívlelted meg ezeket,
nem gondoltál a végére.

⁸ De most halld ezt, te elpuhult,
aki biztonságban laksz,
és azt mondod szívedben:
»Én vagyok, és rajtam kívül nincs más;
nem fogok özvegyen lakni,
és nem ismerem a gyermektelenséget!«

⁹ Elér majd téged mind a kettő,
hirtelen, egyetlen napon:
a gyermektelenség és özvegység;
egy szempillantás alatt elérnek téged,
hiába sok varázslatod,
és varázsigéid nagy ereje.

¹⁰ Gonoszságodban bízta, és azt mondtad:
»Nincs senki, aki látna engem.«
Bölcsességed és tudományod vezetett félre téged,
hogyan azt mondd szívedben:
»Én vagyok, és rajtam kívül nincs más.«

¹¹ Elér majd téged a baj,
nem tudod elhárítani,
és rád szakad a veszedelem,
nem bírod elfordítani;
elér téged egy szempillantás alatt a pusztulás,
melyet nem ismersz.

¹² Állj elő hát varázsigéiddal
és sok varázslatoddal,
melyekkel ifjúkorod óta vesződtél!
Hátha hasznót húzhatsz,

hátha félelmet keltesz.

¹³ Kimerültél sok tervedben;
álljanak hát elő, és szabadítsanak meg téged,
akik az eget vizsgálják,
akik a csillagokat nézik,
és tudtul adják minden újholdkor,
mi történik majd veled!

¹⁴ Íme, olyanok lettek, mint a tarló,
tűz égeti el őket,
nem mentik meg életüket a láng hatalmából;
nem parázs az, melynél melegedhetnének,
nem tűzhely, hogy előtte ülhetnének.

¹⁵ Így jársz azokkal, akikkel vesződtél,
akikkel ifjúkorod óta kereskedtél;
mindegyik a maga útján tévelyeg,
nincs, aki megszabadítson téged.

Iz 48 Az Úr türelme

¹ Halljátok ezt, Jákob háza,
akik Izrael nevét viselitek,
és Júda bensejéből származtok;
akik az Úr nevére esküsztek,
és Izrael Istenét emlegetitek,
de nem hűségben és nem igazságban!

² Bizony, a szent városról kapták nevüket,
és Izrael Istenére támaszkodnak:
Seregek Ura az ő neve.

³ A korábbi dolgokat régóta hirdettem,
számból jöttek ki, és tudattam azokat;
egy szempillantás alatt megtettem, és bekövetkeztek.

⁴ Mert tudtam, hogy megátalkodott vagy,
vasinakból van a nyakad,
és a homlokod ércből,
⁵ ezért hirdettem neked régóta,
mielőtt bekövetkezett, tudattam veled,
hogy ne mondhasd: »Bálványom tette ezeket,
faragott és öntött szobrom parancsolta meg.«

⁶ Amit hallottál, lásd mindazt!

És ti nem hirdetitek?

Mostantól fogva új dolgokat tudatok veled,
és elrejtett dolgokat, melyeket nem ismersz.

⁷ Most teremtettem őket, nem régen,
és a napjuk előtt nem hallottál róluk,
hogymondhasd: »Íme, ismertem őket.«

⁸ Nem is hallottad, nem is ismerted,
füled sem nyílt meg előbb;
mert tudom, hogy nagyon hűtlen vagy,
és lázadónak hívnak az anyaméhtől fogva.

⁹ Nevemért türtőztetem haragomat,
és dicsőségemért megfélemezem irántad,
hogymondhasd: »Íme, ismertem őket.«

¹⁰ Íme, kiégettelek, de nem mint ezüstöt,
megpróbáltalak a nyomorúság kohójában.

¹¹ Önmagamért, magamért cselekszem,
mert hogyan engedhetném, hogy gyalázzanak?
És dicsőségemet másnak nem adom!

Círusz, Isten küldötte

¹² Hallgass rám, Jákob,
és Izrael, akit elhívtam!
Én magam, én vagyok az első,
és én vagyok az utolsó is.

¹³ Igen, az én kezem alapozta meg a földet,
és jobbam terjesztette ki az eget;
ha szólítom őket, előállnak együtt.

¹⁴ Gyűljetek össze mindnyájan, és halljátok!
Ki hirdette közölük ezeket?

Akit az Úr szeret, végrehajtja akaratát Babilonon,
és karja a káldeaiakon.

¹⁵ Én, én szóltam, és hívtam el őt,
elhoztam őt, és sikerrel jár útján.

¹⁶ Jöjjetek közel hozzám, halljátok ezt!
Nem szóltam a rejtekben kezdettől fogva,
attól az időtől, hogy ez történik, én ott vagyok.
Most pedig az Úristen küldött el engem, és az ő lelke.

Isten vezetni s áldani akar

¹⁷ Így szól az Úr, a te megváltód,
Izrael Szentje:
Én vagyok az Úr, a te Istened,
aki tanítalak téged, hogy hasznodra váljék,
aki vezetlek az úton, amelyen járnod kell.
¹⁸ Ha figyeltél volna parancsaimra,
olyan volna békességed, mint a folyam,
és igazságod, mint a tenger hullámai;
¹⁹ ivadékod annyi volna, mint a fövény,
és méhed sarja annyi, mint homokszemei;
nem veszne ki és nem tűnne el
neve színem előtt.

Isten hazahívja népét

²⁰ Menjetek ki Babilonból,
meneküljetek a káldeaiak közül!
Ujjongó hangon hirdessétek, adjátok tudtul ezt,
terjesszétek el a föld végéig!
Mondjátok: »Megváltotta az Úr szolgáját, Jákobot!«
²¹ Nem szomjaztak, amikor a pusztában vezette őket,
kősziklából fakasztott vizet nekik;
meghasította a kősziklát, és folytak a vizek.
²² Nincs békességük az istenteleneknek
– mondja az Úr. –

MÁSODIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 49,1-9a

Iz 49 ¹ Hallgassatok rám, szigetek,
és figyeljetelek, népek, a távolból!
Az Úr hívott el engem az anyaméhtől fogva,
anyám méhétől emlegette nevem.
² Olyanná tette számat, mint az éles kard,
keze árnyékában rejtett el engem;
olyanná tett, mint a hegyes nyíl,
tegzébe dugott engem.
³ Így szólt hozzám: »Szolgám vagy,
Izrael, benned fogok megdicsőülni.«
⁴ De én azt mondtam: »Hasztalan fáradoztam,

hiába és feleslegesen fecséreltem erőmet.
De igazságom az Úrnál van,
és munkám jutalma Istenemnél.«
5 Most pedig így szól az Úr,
aki az anyaméhtől fogva szolgájának alkotott engem,
hogyan visszavezessem hozzá Jákobot,
és Izrael hozzá gyűljön;
mert becses vagyok az Úr szemében,
és Istenem lett az én erőm;
6 ezt mondta: »Kevés az, hogy szolgám légy,
hogyan helyreállítsd Jákob törzseit,
és Izrael maradékát visszatérítsd;
a nemzetek világosságává teszek,
hogyan eljusson üdvösségem a föld végéig.«
7 Így szól az Úr,
Izrael megváltója, Szentje,
ahhoz, akit megvetnek az emberek,
akit utálnak a nemzetek,
a kényurak szolgájához:
»Királyok látnak majd, és felállnak,
fejedelmek, és leborulnak,
az Úr miatt, aki hűséges,
Izrael Szentje miatt, aki kiválasztott téged.«
8 Így szól az Úr:
»A kegyelem idején meghallgatlak téged,
és a szabadulás napján megsegítelek;
megőrizlek, s a nép szövetségévé teszek,
hogyan helyreállítsd az országot,
és kioszd az elpusztított örökséget;
9 hogy azt mondd a foglyoknak:
`Jöjjetek ki!',
és azoknak, akik sötétségben vannak:
`Lépjetek a napvilágra!'

SION HELYREÁLLÍTÁSA: 49,9b-50,3

A hazavezető út szépsége

Az utak mellett legelnek majd,
és minden kopár dombon lesz legelőjük.
¹⁰ Nem éheznek és nem szomjaznak,
nem sújtja őket forróság és nap,
mert aki megkönyörült rajtuk, az vezeti őket,
és vizek forrásához irányítja őket.
¹¹ Minden hegyemet úttá teszem,
és ösvényeim kiemelkednek.
¹² Íme, ezek messziről jönnek,
és íme, azok északról meg nyugatról,
mások pedig Sziním földjéről.«
¹³ Ujjongjatok, egek, és örvendj, te föld,
ujjongásban törjete ki, hegyek!
Mert megvigasztalja népét az Úr,
és szegényein megkönyörül.

Isten vigasztalja népét

¹⁴ Azt mondta Sion:
»Elhagyott engem az Úr,
és Uram megfeledkezett rólam.«
¹⁵ Megfeledkezhetik-e csecsemőjéről az asszony,
nem könyörül-e méhe magzatán?
Még ha az meg is feledkeznék,
én akkor sem feledkezem meg rólad!
¹⁶ Íme, tenyeremre rajzoltalak téged;
falaid előtttem vannak szüntelen.
¹⁷ Sietnek építőid;
rombolóid és pusztítóid pedig kivonulnak belőled.
¹⁸ Hordozd körül szemedet, és lásd:
mindnyájan összegyűltek, eljöttek hozzád!
»Életemre mondom – szól az Úr –,
hogyan valamennyit díszként öltöd fel,
és magadra kötöd őket, mint a menyasszony.«
¹⁹ Mert romjaid és pusztaságaid,
elpusztított országod
most szűk lesz lakóidnak,

és távol lesznek pusztítód.

²⁰ Mondani fogják még füled hallatára
gyermektelenséged fiai:

»Szűk nekem a hely,
adj teret, hogy ott lakhassam!«

²¹ Akkor ezt mondod majd szívedben:

»Ki szülte nekem ezeket?
Hiszen én gyermektelen és meddő vagyok,
száműzött és eltaszított.

Ki nevelte fel ezeket?
Íme, én egyedül maradtam;
hol voltak ezek?«

²² Így szól az Úristen:

»Íme, fölemelem kezemet a nemzetek felé,
és a népek felé fölemelem zászlómat;
ölben hozzák majd fiaidat,
és leányaidat vállukra emelik.

²³ Királyok lesznek a gondozóid,
és fejedelemasszonyaik a dajkáid;
arccal a földre borulnak előtted,
és lábad porát nyalják.
Akkor megtudod, hogy én vagyok az Úr,
és nem szégyenülnek meg, akik bennem remélnek.«

²⁴ El lehet-e venni a hőstől a prédát,
és az erőszakosnak zsákmánya megszabadulhat-e?

²⁵ Bizony, így szól az Úr:
»A hősnek zsákmányát is elveszik,
és az erőszakosnak prédája megszabadul.

Akik veled perelnek, azokkal én fogok perelni,
és fiaidat én szabadítom meg.

²⁶ Megettetem elnyomóidat saját húsukkal,
és mint a musttól, megittasodnak saját vérüktől.
Akkor megtudja minden ember,
hogy én vagyok az Úr, a te szabadítód,
és a te megváltód, Jákob Hatalmasa.«

Iz 50 ¹ Így szól az Úr:

»Hol van anyátok válólevele,
amellyel elbocsátottam őt?
Vagy ki az én hitelezőm,
akinek eladtalak titeket?
Íme, bűneitek miatt adtalak el titeket,
és vétkeitek miatt bocsátottam el anyátokat.
² Amikor eljöttem, miért nem volt ott senki?
Amikor kiáltottam, miért nem volt, aki válaszoljon?
Vajon túl rövid a kezem a megváltáshoz?
Vagy nincs bennem erő a megmentésre?
Íme, fenyegetésemmel kiszáritom a tengert,
sivataggá teszem a folyókat;
elrothadnak halaik víz nélkül,
és szomjan pusztulnak.
³ Gyászba öltöztetem az eget,
és zsákruhát adok rá takaróul.«

HARMADIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 50,4-9

⁴ Az Úristen megadta nekem a tanítványok nyelvét,
hogy támogatni tudjam szóval a fáradtat.
Fölébreszti reggel,
reggel fölébreszti fületem,
hogy hallgassam, mint a tanítványok.
⁵ Az Úristen megnyitotta fületem,
én pedig nem ellenkeztem, nem hátráltam meg.
⁶ Hátamat odatartottam az ütlelegelőknek,
és orcámat a tépdeseőknek;
arcomat nem rejtettem el
a gyalázás és köpdösés előtt.
⁷ De az Úristen megsegít engem,
ezért nem ér gyalázat;
ezért tettem arcomat olyanná, mint a kovakő,
és tudom, hogy nem szégyenülök meg.
⁸ Közel van, aki igazságot szolgáltat nekem.
Ki szállhat perbe velem? Álljunk ki együtt!
Ki az ellenfelem? Lépjen ide hozzám!

⁹ Íme, az Úristen megsegít engem,
ki mondhat bűnösnek?
Íme, mindnyájan szétfoszlanak, mint a ruha,
moly emészti meg őket.

BÁTORÍTÁS A BIZALOMRA: 50,10-52,12

Az isteni segítség ereje

¹⁰ Ki féli közületek az Urat,
és hallgat szolgája hangjára?
Aki sötétségben jár,
és nincs világossága,
bízzék az Úr nevében,
és támaszkodjék Istenére!
¹¹ Íme, ti mindnyájan, akik tüzet gyújtotok,
akik gyújtónyilakkal szerelitek fel magatokat,
jussatok tüzetek lángjába,
és a gyújtónyilak közé, melyeket meggyújtottatok!
Az én kezem által történt ez veletek;
kínban fogtok feküdni.

Iz 51 ¹ Hallgassatok rám, akik igazság után jártok,
akik az Urat keresitek!
Tekintsetek a kősziklára, melyből kivágtak titeket,
és a kút üregére, melyből kiástak!
² Tekintsetek atyátokra, Ábrahámra,
és Sárára, aki szült titeket!
Mert egyedül őt hívtam meg,
megáldottam és megsokasítottam.
³ Bizony, megvigasztalja az Úr Siont,
megvigasztalja minden romját;
olyanná teszi sivatagját, mint az Éden,
és pusztaságát, mint az Úr kertje.
Öröm és vidámság lesz benne,
hálaadás és ének hangja.
⁴ FigyeljeteK rám, én népem,
és ti, nemzetek, rám hallgassatok!
Mert tanítás indul ki tőlem,
és igazságomat a népek világosságává teszem

egy szempillantás alatt.

⁵ Közel van igazságom,
kiindult szabadításom,
és karom megítéli a népeket;
rám várnak a szigetek,
és karomban reménykednek.

⁶ Emeljétek az égre szemeteket,
és tekintsetek a földre le!
Mert az ég, mint a füst, elenyészik,
a föld, mint a ruha, szétfoszlik,
és lakói, mint a szúnyogok, elpusztulnak;
de szabadításom örökre megmarad,
és igazságom nem szűnik meg.

⁷ Hallgassatok rám, akik ismeritek az igazságot,
nép, melynek szívében van tanításom!
Ne féljete az emberek gyalázkodásától,
szitkaiktól ne ijedjete meg!

⁸ Mert mint a ruhát, megeszi őket a moly,
és mint a gyapjút, megeszi őket a féreg;
de igazságom örökre megmarad,
és szabadításom nemzedékről nemzedékre.

Az Úr erős karja

⁹ Ébredj, ébredj, öltözz erőbe,
az Úrnak karja!
Ébredj, mint a hajdankor napjaiban,
a régmúlt nemzedékek idején!
Vajon nem te vagy, aki kettéhasítottad Ráhábot,
aki átdöfted a sárkányt?
¹⁰ Vajon nem te vagy, aki kiszárítottad a tengert,
a nagy mélység vizét,
s aki úttá változtattad a tenger mélyét,
hogyan átkeljenek a megváltottak?
¹¹ Akiket az Úr kiváltott, visszatérnek,
ujjongással jönnek a Sionra,
és örök öröm lesz a fejük felett;
vidámság és öröm éri őket,
elfut a bánat és a sóhaj.

¹² Én, én vagyok vigasztalótok!
Ki vagy te, hogy félj halandó embertől,
ember fiától, aki olyan, mint a fű?
¹³ Megfeledkeztél az Úrról, alkotóról,
aki kifeszítette az eget,
és megalapozta a földet;
és féltél szüntelenül, egész nap
a sanyargató haragjától,
aki pusztításra készült.
De hol van már a sanyargató haragja?
¹⁴ Gyorsan kiszabadul a megkötözött,
nem hal meg a veremben,
és nem fogy el kenyere.
¹⁵ Mert én vagyok az Úr, a te Istened,
aki felkavarom a tengert, és zúgnak hullámai;
Seregek Ura az én nevem.
¹⁶ Szádba helyeztem igéimet,
és kezem árnyékával takartalak be,
amikor kifeszítettem az eget,
és megalapoztam a földet,
s azt mondtam Sionnak: »Az én népem vagy.«

Isten haragjának kelyhe

¹⁷ Ébredj föl, ébredj föl,
kelj föl, Jeruzsálem,
aki kiittad az Úr kezéből
haragjának kelyhét;
a kábító serleget
kiittad, kiürítetted.
¹⁸ Nincs senki, aki törődjék vele,
összes fia közül, akiket szült;
és nincs senki, aki megfogja kezét,
összes fia közül, akiket felnevelt.
¹⁹ Két dolog ért téged;
ki szánakozik rajtad?
Pusztulás és összeomlás, éhínség és kard;
ki vigasztal meg téged?
²⁰ Fiaid ájultan feküdtek

minden utcasarkon,
mint hálóba került gazella,
eltelve az Úr haragjával,
Istenednek fenyegetésével.
²¹ Ezért halld ezt, te szegény,
aki részeg vagy, de nem bortól!
²² Így szól Urad, az Úr,
és Istened, aki perbe száll népéért:
»Íme, kiveszem kezedből a kábító kelyhet,
haragom serlegét;
nem iszod azt többé.
²³ Megalázóid kezébe teszem,
akik azt mondták neked:
`Hajolj meg, hadd menjünk át rajtad!'
S olyanná tetteid hátadat, mint a föld,
és mint az utca a járókelőknek.«

Iz 52 Sion szabadulása

¹ Ébredj, ébredj,
öltsd fel erődet, Sion!
Öltsd fel díszes ruháidat,
Jeruzsálem, te szent város!
Mert többé nem jár benned
körülmetéletlen és tisztátalan.
² Rázd le magadról a port, kelj fel,
te fogoly, Jeruzsálem!
Oldd le nyakad bilincseit,
Sion fogoly leánya!

³ Mert így szól az Úr: »Ingyen adtalak el titeket, és nem pénzen váltalak meg.« ⁴ Mert így szól az Úristen: »Először Egyiptomba ment le népem, hogy jövevény legyen ott, és Asszíria ok nélkül sanyargatta őt. ⁵ De most mit tegyek itt – mondja az Úr –, hiszen ingyen vitték el népemet? Akik uralkodnak rajta, ordítóznak – mondja az Úr –, és szüntelenül, egész nap nevemet gyalázzák. ⁶ Ezért megismeri majd népem nevemet azon a napon, hogy én vagyok, aki így szóltam: `Íme, itt vagyok!'«

⁷ Milyen szép a hegyeken
annak lába, aki örömhírt hoz,
aki békét hirdet, aki jó örömhírt hoz,
aki szabadulást hirdet;
aki azt mondja Sionnak:

»Királyként uralkodik Istened!«

⁸ Hallgasd! Őreid felemelték hangjukat,
együtt ujjonganak,
mert szemtől szemben látják,
amikor visszatér az Úr Sionra.

⁹ Örvendjete, ujjongjatek együtt,
Jeruzsálem romjai!

Mert megvigasztalta népét az Úr,
megváltotta Jeruzsálemet.

¹⁰ Felfedte szent karját az Úr,
minden nemzet szeme láttára;
és meglátja a föld minden határa
Istenünk szabadítását.

¹¹ Távozzatok, távozzatok, jöjjetek ki onnan,
tisztátalant ne érintsetek!

Jöjjetek ki közepéből, tisztuljatek meg,
akik az Úr edényeit hordozzátok!

¹² Hiszen nem kell sietve kijönnötök,
sem futva mennetek,
mert az Úr megy elöttetek,
és Izrael Istene zárja sorotokat.

NEGYEDIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 52,13-53,12

¹³ Íme, sikert arat szolgám,
magasra emelkedik, magasztos és igen fenséges lesz.

¹⁴ Amint sokan megborzadtak tőle,
hisz olyan torz volt, nem emberi a külseje,
alakja nem hasonlós az emberek fiaihoz,

¹⁵ úgy ámulatba ejt majd sok nemzetet,
királyok fogják be előtte szájukat,
mert olyat látnak, amiről nem beszéltek nekik,
és olyat vesznek észre, amiről nem hallottak.

Iz 53 ¹ »Ki hitt annak, amit hallottunk,

és az Úr karja ki előtt nyilvánult meg?

² Úgy nőtt fel színe előtt, mint a hajtás,
és mint a gyökér a szomjas földből;
nem volt szép alakja, sem ékessége,

hogy megnézzük őt,
és nem volt olyan külseje,
hogy kívánjuk őt.

³ Megvetett volt, és utolsó az emberek között,
fájdalmak férfja és betegség ismerője,
aki elől elrejtettük arcunkat;
megvetett volt, és nem becsültük őt.

⁴ Pedig a mi betegségeinket ő viselte,
és a mi fájdalmainkat ő hordozta;
mi mégis megvertnek tekintettük,
Istentől sújtottnak és megalázottnak.

⁵ De őt a mi vétkeinkért szúrták át,
a mi bűneinkért törték össze;
a mi békességünkért érte fenyítés,
és az ő sebe által gyógyultunk meg.

⁶ Mindnyájan, mint a juhok, tévelyegtünk,
mindenki a maga útjára tért;
és az Úr órá rakta
mindnyájunk bűnét.«

⁷ Megkínózták, és ő alázatos volt,
nem nyitotta ki száját;
mint a bárány, melyet leölésre visznek,
és mint a juh, mely nyírói előtt elnémul,
nem nyitotta ki száját.

⁸ Sanyargatás és ítélet után vitték el;
és sorsával ki törődik?
Mert kivetették az élők földjéből,
népem vétke miatt sújtották halálra.

⁹ Istentelenek között adtak sírt neki,
és gazdag mellett, amikor meghalt,
bár nem követett el erőszakot,
és nem volt álnokság a szájában.

¹⁰ De az Úrnak úgy tetszett,
hogy összetörje betegséggel.
Ha odaadja engesztelő áldozatul életét,
meglátja majd utódait, hosszúra nyújtja napjait;
és az Úr tetszése az ő keze által teljesül.

¹¹ Lelkének gyötrelme után
meglátja a világosságot, megelégedett lesz.
Tudásával szolgám igazzá tesz sokakat,
és bűneiket ő hordozza.
¹² Ezért osztályrészül adok neki sokakat,
és hatalmasokkal osztozik a zsákmányon,
amiért halálra adta életét,
és a bűnösök közé számították;
pedig ő sokak vétkét viselte,
és a bűnösökért közbenjár.

BOLDOGSÁG AZ ÚJ SIONON: 54,1-55,5

Iz 54 Isten megáldja a népet

¹ Ujjongj, te meddő, aki nem szültél,
ujjongásban törj ki és kiálts, aki nem vajúdtál!
Mert több fia lesz az elhagyottnak,
mint a férjes asszonynak – mondja az Úr. –
² Szélesítsd ki sátrad helyét,
és hajlékaid kárpitjait feszítsd ki, ne kíméld!
Hosszabbítsd meg köteleidet,
és cövekeidet erősítsd meg!
³ Mert jobbra és balra ki fogsz terjeszkedni,
utódod nemzeteket örököl,
melyek elhagyott városokat népesítenek be.
⁴ Ne félj, mert nem szégyenülsz meg,
és ne pirulj, mert nem kell szégyenkezned!
Mert ifjúkorod szégyenét elfelejtet,
és özvegységed gyalázatára nem emlékezel többé.
⁵ Mert a te alkotód a férjed:
Seregek Ura az ő neve;
és Izrael Szentje a megváltód:
az egész föld Istenének hívják őt.
⁶ Mert, mint elhagyott és bánkódó lelkű asszonyt
hívott meg téged az Úr,
mint ifjúkorban eltaszított asszonyt
– mondja a te Istened.
⁷ Egy rövid szempillantásra elhagytalak,

de nagy irgalommal összegyűjtelek.

⁸ Haragom túláradásában

elrejtettem arcomat előled egy szempillantásra,

de örök kegyelemmel megkönyörültem rajtad

– mondja a te megváltód, az Úr.

⁹ Úgy vagyok, mint Noé napjaiban,

akinek megesküdtem,

hogyan Noé vizei nem árasztják el többé a földet;

így esküszöm, hogy nem haragszom rád,

és nem korhollak téged.

¹⁰ Mert a hegyek eltűnhetnek,

és a halmok meginoghatnak,

de kegyelemem nem tűnik el tőled,

és békeszövetségem nem inog meg

– mondja a te könyörülő Urad.

Az új Jeruzsálem

¹¹ Te szegény, vihartól elsodort,

akinek nincs vigasztalása,

íme, én drágakőre fektetem köveidet,

és zafírokra alapozlak téged.

¹² Rubinból alkotom párkányaidat,

kapuidat drágakövekből,

és minden határodát értékes kövekből.

¹³ Fiaid mind az Úr tanítványai lesznek,

és nagy lesz fiaid békessége.

¹⁴ Igazság lesz az alapod;

távol leszel az elnyomástól, mert nem kell félned,

és a rettegéstől, mert az nem közelít hozzád.

¹⁵ Íme, ha meg is támadnak, ez nem tőlem lesz,

aki megtámad téged, elesik veled szemben.

¹⁶ Íme, én teremtettem a kovácsot,

aki fúvással éleszti a parázsló tüzet,

s fegyvert állít elő mestersége szerint;

és én teremtettem a pusztítót, hogy romboljon.

¹⁷ Minden fegyver, mely ellened készült,

sikertelen lesz;

és minden nyelvet, mely perbe száll veled,

meg fogsz cáfolni.

Ez az örökrésze az Úr szolgálóinak,
és igazságuk tőlem van – mondja az Úr.

Iz 55 Az egész nép megszabadul

¹ Ó, ti szomjazók mind, jöjjetek a vizekhez,
és akiknek nincs pénzetek, jöjjetek,
vegyetek gabonát, és egyetek!

Jöjjetek, vegyetek gabonát pénz nélkül,
és vételár nélkül bort és tejet!

² Miért költitek a pénzt arra, ami nem kenyér,
és keresményeteket arra, amivel nem laktok jól?
Figyelmesen hallgassatok rám,
akkor majd jót esztek,
és élvezitek a kövér falatokat.

³ Hajtsátok ide fületeket, és jöjjetek hozzám,
hallgassatok ide, s akkor élni fog lelketek!
Örök szövetséget kötök veletek,
a Dávidnak ígért biztos kegyelem alapján.

⁴ Íme, tanúul adtam őt a népeknek,
vezérül és parancsolóul a nemzeteknek.

⁵ Íme, olyan nemzetet hívsz majd,
melyet nem ismersz,
és olyan nemzetek futnak hozzád,
melyek nem ismertek téged,
az Úrért, a te Istenedért,
Izrael Szentjéért, mert megdicsőített téged.

UTÓSZÓ: FELHÍVÁS A MEGTÉRÉSRE ÉS A BIZALOMRA: 55,6-13

⁶ Keressétek az Urat, amíg megtalálható,
hívjátok őt, amíg közel van!

⁷ Hagyja el útját az istentelen,
és gondolatait a bűnös ember!

Térjen vissza az Úrhoz, aki megkönyörül rajta,
és Istenünkhöz, mert ő nagylelkű a megbocsátásban!

⁸ Mert a ti gondolataitok nem az én gondolataim,
és az én útjaim nem a ti útjaitok – mondja az Úr. –

⁹ Mert amennyivel magasabb az ég a földnél,

annyival magasabbak az én útjaim a ti útjaitoknál,
és az én gondolataim a ti gondolataitoknál.

¹⁰ Mert amint lehull az eső és a hó az égből,
és nem tér oda vissza, hanem megitatja a földet,
termékennyé és gyümölcsözővé teszi,
magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek,

¹¹ úgy lesz az én ígém is,
mely számból kijön:
nem tér vissza hozzám eredménytelenül,
hanem megteszi, amit akarok,
és véghezviszi, amiért küldtem.

¹² Bizony, örömmel vonultok majd ki,
és békességben vezetlek titeket;
a hegyek és halmok ujjongásban törnek ki előttetek,
és a mező fái mind tapsolnak.

¹³ A tövisbozót helyén ciprus nő,
és a csalán helyén mirtusz nő;
az Úrnak dicsőségére lesz,
örök jelül, amely nem vész el.

III. RÉSZ HARMADIK IZAJÁS (TRITOIZAJÁS): 56,1-66,24

ÍGÉRET AZ IDEGENEKNEK ÉS A MAGTALANOKNAK: 56,1-8

Iz 56 ¹ Így szól az Úr:

»Tartsátok meg a jogot,
és cselekedjetez igazságot,
mert hamarosan eljön szabadításom,
és feltárul igazságom!«

² Boldog az az ember, aki ezt teszi,
és az ember fia, aki ehhez ragaszkodik:
vigyáz, hogy a szombatot meg ne szentségtelenítse,
és vigyáz, hogy keze ne tegyen semmi rosszat.

³ Ne mondja az idegen fia,
aki az Úrhoz csatlakozik:
»Bizony, elkülönít az Úr engem népétől!«

És ne mondja a herélt:
»Íme, én kiszáradt fa vagyok!«

⁴ Mert így szól az Úr:

»A herélteknek, akik megtartják szombatjaimat,
azt választják, amiben kedvemet találok,
és ragaszkodnak szövetségemhez,
5 azoknak házamban és falaim között
emléket és nevet adok,
mely többet ér fiaknál és leányoknál;
örök nevet adok nekik, amely nem vész el.
6 Az idegenek fiai pedig,
akik az Úrhoz csatlakoznak,
hogyan szolgáljanak neki, szeressék az Úr nevét,
és az ő szolgálói legyenek;
mindazt, aki vigyáz,
hogyan a szombatot meg ne szentségtelenítse,
és ragaszkodik szövetségemhez,
7 elvezetem szent hegyemre,
és megörvendeztetem imádságom házában;
égő- és véresáldozataik
kedvesek lesznek oltáromon;
mert házamat imádság házában hívják majd,
minden nép számára.«
8 Így szól az Úristen,
aki összegyűjti Izrael száműzöttjeit:
»Még gyűjtök hozzá,
azokhoz, akik összegyűltek neki.«

FIGYELMEZTETÉS A NÉP VEZETŐI SZÁMÁRA; 56,9-57,13

9 Mező vadjai mind, jöjjetek enni,
ti, erdő minden vadja!
10 Őrei vakok, mindnyájan tudatlanok;
mindnyájan néma kutyák, nem tudnak ugatni.
Álmodozva fekszenek, szeretnek aludni.
11 A mohó kutyák nem tudnak jóllakni,
és maguk a pásztrok sem tudnak figyelni;
mindnyájan a maguk útjára tértek,
mindenki a maga nyereségéhez, vég nélkül.
12 »Jöjjetek, hadd hozzak bort,
igyuk részegre magunkat!
Legyen olyan a holnap is, mint ez a nap,

sőt, még sokkal nagyszerűbb!«

Iz 57 ¹ Az igaz elvész,

és nincs senki, aki ezt szívére venné;

a jámbor emberek elpusztulnak,

miközben nincs, aki figyelne erre;

mert a gonoszság miatt pusztul el az igaz.

² Eljut a békességre, megpihen nyugvóhelyén,

aki az egyenes úton jár.

³ Ti pedig lépjetez ide, boszorkányfiak,

házasságtörő és parázna fajzat!

⁴ Kin mulattok?

Kire tájtátok szátokat, öltitek ki nyelveteket?

Vajon nem ti vagytok a bűn gyermekei,

a hazugság fajzata?

⁵ Akik vágytól égtek a tölgyfáknál,

minden zöldellő fa alatt;

akik feláldozták a gyermekeket a patak völgyekben,

a sziklahasadékok alatt.

⁶ A patak völgy sima köveiben van részed,

ezek, ezek a te osztályrészed!

Nekik öntöttél italáldozatot,

és mutattál be ételáldozatot is.

Vajon ezekbe én belenyugodjam?

⁷ Magasba emelkedő hegyen

helyezted el fekvőhelyedet,

oda is felmentél áldozatot bemutatni.

⁸ Az ajtó és az ajtófélfá mögött

helyezted el emlékjeledet.

Bizony, tőlem távol fölemelted a takarót,

felmentél, kiszélesítetted fekvőhelyedet,

és szövetkeztél velük;

szeretted fekvőhelyüket,

meztelenségüket láttad.

⁹ Olajjal mentél a királyhoz,

és bőven használtad kenőcseidet.

Messzire küldted követeidet,

és leszálltál egészen az alvilágig.

¹⁰ Sok utadon elfáradtál,
de nem mondtad: »Hiábavaló!«
Erődet újra visszanyerted,
ezért nem gyengültél el.
¹¹ Kitől rettegtél és féltél,
hogyan hűtlen lettél,
nem emlékeztél meg rólam,
és nem gondoltál rám szívedben?
Talán mivel hallgatok már régóta,
azért nem félsz engem?
¹² Én adom tudtul igazságodat,
és azt, hogy tetteid nem használnak neked.
¹³ Amikor kiáltasz,
mentsenek meg téged bálványgyűjteményeid!
De mindnyájukat elviszi a szél,
elragadja a fuvallat.
Aki azonban bennem keres menedéket, örökli a földet,
és birtokba veszi szent hegyemet.

ÍGÉRET AZ IGAZAKNAK: 57,14-21

¹⁴ Ezt mondják: »Töltsétek fel, töltsétek fel,
egyensúlyozzátok az utat,
vegyétek el a buktatót népem útjából!«
¹⁵ Mert így szól a Fölséges és Magasztos,
aki az örökkévalóságban lakik,
és akinek Szent a neve:
»Magasságban és szentségben lakom,
de a megtört és alázatos lelkűvel is ott vagyok,
hogyan életet adjak az alázatosak lelkének,
és éltessem a megtörték szívét.
¹⁶ Mert nem perlekedem örökké,
és nem haragszom mindvégig;
mert elalélna színem előtt a lélek,
a lehelet, melyet én alkottam.
¹⁷ Kapzsiságának bűne miatt haragudtam meg,
megvertem őt, és elrejtőztem haragomban,
ő pedig hűtlen szívvel ment a maga útján.
¹⁸ Útjait láttam, de meggyógyítom őt;

vezetem őt, és vigasztalással fizetek
neki és gyászolóinak.

¹⁹ Megteremtem a hála gyümölcsét az ajkakon;
békeséget, békeséget a távol és közel levőnek
– mondja az Úr –, és meggyógyítom őt.«

²⁰ De az istentelenek olyanok,
mint a háborgó tenger,
mely nem tud megnyugodni,
vize sarat és iszapot vet fel.

²¹ Nincs békeségük az istenteleneknek
– mondja az én Istenem.

AZ ELJÖVENDŐ ÜDVÖSSÉG ELŐKÉSZÍTÉSE: 58,1-59,21

Iz 58 Az igaz vallásosság

¹ Kiáltst teli torokkal, ne kíméld,
hanem emeld fel hangodat, mint a harsona!
Hirdesd népemnek az ő bűnét,
és Jákob házának az ő vétkeit!

² Engem keresnek nap mint nap,
és szeretnék megismerni útjaimat,
mint olyan nemzet, mely igazságot cselekszik,
és Istene döntését nem hagyta el.

Igaz döntéseket kérnek tőlem,
szeretnének közeledni Istenhez.

³ »Miért böjtöltünk, ha nem láttad,
miért sanyargattuk lelkünket, ha nem tudsz róla?«
Íme, böjtöléstek napján is találtok kedvtelést,
és minden robotmunkásokat hajszojjátok.

⁴ Íme, perlekedés és civakodás között böjtöltök,
ököllel lesújtva gonoszul.

Ne úgy böjtöljete, mint ma,
hogymeghallgatást nyerjen a magasságban hangotok!

⁵ Vajon ilyen a böjt, amely tetszik nekem,
az a nap, amelyen az ember sanyargatja lelkét?
Hogymeglehajtja fejét, mint a káka,
és zsákruhát meg hamut terít maga alá?

Vajon ezt nevezed böjtnek,
és az Úr előtt kedves napnak?

⁶ Íme, ez az a böjt, amely tetszik nekem:
oldd le a jogtalan bilincseket,
oldozd meg az iga kötelékeit!
Bocsásd szabadon az elnyomottakat,
és minden igát törj össze!

⁷ Íme, törd meg az éhezőknek kenyeredet,
és a bujdosó szegényeket vidd be házádba!
Ha mezítelent látsz, takard be,
és testvéred elől ne zárkózz el!

⁸ Akkor majd előtör, mint a hajnal, világosságod,
és sebed gyorsan beheged;
színed előtt halad igazságod,
és az Úr dicsőisége zárja soraidat.

⁹ Akkor majd, ha szólítod, az Úr válaszol,
ha kiáltasz, így szól: »Íme, itt vagyok!«
Ha eltávolítod körödből az igát,
az ujjal mutogatást és a hamis beszédet,
¹⁰ ha lelkedet adod az éhezőért,
és a meggyötört lelket jóllakatod,
akkor felragyog a sötétségben világosságod,
és homályod olyan lesz, mint a déli verőfény.

¹¹ Az Úr vezet majd téged szüntelen,
kopár vidéken is jóllakatja lelkedet,
és csontjaidat megerősíti;
olyan leszel, mint az öntözött kert,
és mint a vízforrás,
melynek nem apad el vize.

¹² Felépítik majd a tőled származók az ősi romokat,
a régi nemzedékek alapjait megerősítet;
a rések befalazójának neveznek majd téged,
aki helyreállítod az utakat, hogy lakjanak ott.

¹³ Ha visszatartod lábadat szombaton,
hogy ne járj kedvteléseid után szent napomon,
a szombatot gyönyörűségnek nevezed,
s az Úr szent napját dicsőségesnek,
és megdicsőítet azzal,
hogy nem jársz a magad útjain,

nem keresed kedvtelésedet,
és nem folytatsz szóbeszédet:
¹⁴ akkor gyönyörködni fogsz az Úrban,
felviszlek a föld magaslataira,
és táplálalak téged atyádnak, Jákobnak örökrészával.
Bizony, az Úr szája szólt.

Iz 59 Az üdvösség akadályai

¹ Íme, nem rövid az Úr keze,
hogya ne tudna megszabadítani,
és nem tompa a füle,
hogya ne hallana;
² hanem a ti bűneitek lettek válaszfallá
köztetek és Istenetek között,
és a ti vétkeitek fedték el arcát előletek,
hogya ne hallgasson meg.
³ Mert kezetek szennyes a vértől,
és ujjaitok a bűntől;
ajkatok hazugságot beszél,
nyelvetek gonoszságot mormol.
⁴ Nincs, aki igazságban emelne vádat,
nincs, aki becsülettel folytatna pert;
hiábavalóságban bíznak, és hamisságot beszélnek,
nyomorúságot fogannak, és bajt szülnék.
⁵ Áspiskígyó tojásait költik ki,
és pókhálót szőnek.
Aki tojásaikból eszik, meghal,
és amit szétnyomnak, abból vipera jön elő.
⁶ Pókhálójukból nem lesz ruha,
és nem takarózhatnak be munkáikkal;
munkáik bűnös munkák,
és erőszak műve van a kezükben.
⁷ Láruk a gonoszság felé fut,
és sietnek, hogya ártatlan vért ontsanak;
gondolataik bűnös gondolatok,
pusztulás és romlás van útjaikon.
⁸ A békesség útját nem ismerik,
és nincs törvényesség kerékvágásukban;

ösvényeiket görbévé tették,
aki azokon jár, nem ismeri a békességet.
⁹ Ezért távol van tőlünk a törvényesség,
és nem ér el hozzánk az igazság;
várjuk a világosságot, de íme, sötét van,
a fényességet, de homályban járunk.
¹⁰ Tapogatjuk a falat, mint a vakok,
és mint akiknek nincs szemük, tapogatózunk;
megbotlunk délben, mint a szürkületben,
az egészségesek között, mint a holtak.
¹¹ Morgunk mindnyájan, mint a medvék,
és mint a galambok, nyögve búgunk;
várunk a törvényességre, de nincs,
a szabadulásra, de távol van tőlünk.
¹² Mert sok a mi gonoszságunk előtted,
és vétkeink tanúskodnak ellenünk;
mert gonoszságaink velünk vannak,
és bűneinket ismerjük.
¹³ Hűtlenek lettünk, és megtagadtuk az Urat,
elpártoltunk Istenünktől;
elnyomás és engedetlenség, amit beszélünk,
hazug szavakat fogantunk és szólunk szívünkéből.
¹⁴ Háttérbe szorult a törvényesség,
és az igazság távol áll;
mert elbukott a hűség a téren,
és a méltányosság nem tud betérni.
¹⁵ Hiányzik a hűség,
és aki kerüli a gonoszságot, zsákmányul esik.
Látta az Úr, és rossznak tűnt szemében,
hogy nincs törvényesség.
¹⁶ Látta, hogy nincs senki,
és csodálkozott, hogy nincs, aki közbelépjen.
Saját karja segített neki,
és igazsága támogatta őt.
¹⁷ Felöltötte az igazságot, mint a páncélt,
és a szabadítás sisakja volt a fején;
felöltötte a bosszú ruháit öltözetül,

és betakarta magát féltékenységgel, mint paláستtal.

¹⁸ A tetteknek megfelelően fog megfizetni:

haraggal ellenfeleinek,

megtorlással ellenségeinek;

a szigeteknek megtorlással fog fizetni.

¹⁹ Félik majd nyugaton az Úr nevét,

és napkeleten az ő dicsőségét,

amikor eljön, mint a sebes folyó,

melyet az Úr szele hajt.

²⁰ Megváltóként jön el Sionhoz,

azokhoz, akik megtérnek a bűnből Jákobban – mondja az Úr. –

²¹ Ez az én szövetségem velük,

– mondja az Úr –:

»Lelkem, amely rajtad van,

és igéim, amelyeket szádba helyeztem,

nem távoznak el szádból,

sem utódaid szájából,

sem utódaid utódainak szájából,

– mondja az Úr –,

mostantól fogva mindörökké.«

SION ELJÖVENDŐ DICSŐSÉGE: 60,1-62,12

Iz 60 Jeruzsálem a népek zarándokhelye

¹ Kelj fel, tündökölj,

mert eljött világosságod,

és az Úr dicsősége felragyogott fölötted!

² Mert íme, sötétség borítja a földet,

és homály a népeket,

de fölötted felragyog az Úr,

és dicsősége megjelenik fölötted.

³ Nemzetek jönnek majd világosságodhoz,

és királyok felragyogó fényedhez.

⁴ Hordozd körül szemedet, és lásd:

mindnyájan összegyűltek, eljöttek hozzád!

Fiaid messziről jönnek,

és leányaidat ölben hozzák.

⁵ Akkor meglátod majd, és földerülsz,

megdobban és kitágul a szíved;
mert rád száll a tenger vagyona,
nemzetek gazdagsága jön hozzád.
⁶ Tevék áradata borít el téged,
Mádián és Éfa dromedárjai,
mindnyájan Sábából jönnek;
aranyat és tömjént hoznak,
és az Úr dicső tetteit hirdetik.
⁷ Kedár minden nyája odagyűlik hozzád,
Nábajót kosai neked szolgálnak;
kedves áldozattá lesznek oltáromon,
és dicsőséges házamat megdicsőítem.
⁸ Kik ezek, akik repülnek, mint a felhő,
és mint a galambok dúcaikhoz?
⁹ Bizony, rám várnak a szigetek,
és elől Tarzis hajói,
hogyan hozzák fiaidat a távolból,
ezüstjüket és aranyukat velük együtt,
az Úr, a te Istened nevének
és Izrael Szentjének, mert megdicsőített téged.
¹⁰ Idegenek fiai építik fel falaidat,
és királyaik neked szolgálnak;
mert haragomban megvertelek ugyan,
de jóindulatomban megkönyörültem rajtad.
¹¹ Kapuid állandóan nyitva lesznek,
sem nappal, sem éjjel nem zárják be őket,
hogyan behordják hozzád a nemzetek gazdagságát,
és királyaikat bevezessék.
¹² Mert az a nemzet és az a királyság,
amely nem szolgál neked, elvesz,
és a nemzetek teljesen elpusztulnak.
¹³ Hozzád jön a Libanon dicsősége,
ciprus, szilfa és cédrus egyaránt,
hogyan ékesítsék szent helyemet,
és lábam helyét megdicsőítem.
¹⁴ Meghajolva jönnek hozzád elnyomóid fiai,
és lábad talpához borulnak mind, akik megvetettek;

így neveznek téged: az Úr városa,
Izrael Szentjének Sionja.

¹⁵ Elhagyatott voltál és gyűlöletes,
s nem volt, aki feléd járt volna;
de ehelyett örök fenséggé teszek,
sok-sok nemzedék örömévé.

¹⁶ Szopod majd a nemzetek tejét,
és királyi emléket fogsz szopni;
akkor megtudod, hogy én vagyok az Úr, a te szabadítód,
és a te megváltód, Jákob Hatalmasa.

¹⁷ A réz helyett aranyat hozok,
és a vas helyett ezüstöt hozok;
a fa helyett rezet,
és a kövek helyett vasat;
felügyelődde a békét teszem,
és parancsolóddá az igazságot.

¹⁸ Nem hallani többé erőszakról országodban,
sem pusztulásról és romlásról határaidban;
a szabadítást nevezed falaidnak,
és kapuidnak a dicséretet.

¹⁹ Nem lesz többé a nap nappali világosságod,
és a hold fénye nem világít neked,
hanem az Úr lesz neked örök világosságod,
és Istened az ékességed.

²⁰ Nem megy le többé napod,
és holdad nem fogyatkozik meg,
mert az Úr lesz neked örök világosságod,
és letelnek gyászod napjai.

²¹ Néped csupa igazakból áll,
örökre birtokba veszik az országot;
ültetvényem hajtása, kezem műve,
az én dicsőségemre.

²² A legkisebb is ezerré lesz,
és a legcsekélyebb hatalmas nemzetté.
Én, az Úr, a maga idejében gyorsan végbeviszem.

Iz 61 Az Úr fölkentje

¹ Az Úristen lelke van rajtam,
mert felkent engem az Úr,
elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,
hogy bekötözzem a megtört szívűeket;
hogy hirdessem a foglyoknak a szabadulást,
és a megkötözötteknek a börtön megnyitását;
² hogy hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét
és Istenünk bosszújának napját;
hogy megvigasztaljak minden gyászolót;
³ hogy Sion gyászolóinak
fejdísz adjak a hamu helyett,
öröm olaját a gyász helyett,
dicséret palástját a csüggedés lelke helyett.
Az igazság tölgyeinek hívják majd őket,
az Úr ültetvényének, az ő dicsőségére.
⁴ Felépítik az ősi romokat,
a régi omladékokat helyreállítják;
újjáépítik a puszta városokat,
sok-sok nemzedék omladékait.
⁵ Idegenek állnak elő,
és legeltetik nyájatokat;
idegenek fiai lesznek
földműveseitek és szőlőmunkásaitok.
⁶ Titeket pedig az Úr papjainak neveznek,
Istenünk szolgálóinak mondanak benneteket;
a nemzetek gazdagságát eszitek,
és az ő pompájukkal büszkélkedtek.
⁷ Kétszeres szégyenük és gyalázatuk után
ujjonganak majd osztályrészüknek;
ezért országukban kétszer annyit birtokolnak,
és örök örömben lesz részük.
⁸ Mert én, az Úr, szeretem a törvényességet,
gyűlölöm a rablást és gonoszságot;
hűségesen megadom munkájuk jutalmát,
és örök szövetséget kötök velük.
⁹ Ismertek lesznek ivadékaik a nemzetek között,

és sarjaik a népek közepette;
mind, akik látják őket, felismerik,
hogyan ők az ivadékok, akiket megáldott az Úr.
¹⁰ Örvendezve örvendek az Úrban,
ujjong lelkem az én Istenemben,
mert az üdvösség ruháiba öltöztetett engem,
az igazság palástját terítette rám;
mint a vőlegényre, aki fölteszi fejdíszét,
és mint a menyasszonyra, aki ékszereivel díszíti magát.
¹¹ Mert amint a föld előhossa sarját,
és amint a kert kisarjasztja veteményeit,
úgy sarjaszt az Úristen igazságot,
és dicséretet minden nemzet előtt.

Iz 62 Isten megdicsőült városa

¹ Sion miatt nem hallgathatok,
és Jeruzsálem miatt nem nyugodhatom,
míg elő nem jön igazsága, mint a fény,
és szabadítása, mint fáklya, fel nem gyullad.
² Látni fogják a nemzetek igazságodat,
és a királyok mindnyájan dicsőségedet;
új néven hívnak majd téged,
melyet az Úr szája határoz meg.
³ Ékes korona leszel az Úr kezében,
és királyi fejdísz Istened tenyerén.
⁴ Nem mondanak többé téged elhagyottnak,
és országodat nem mondják többé pusztaságnak;
hanem így neveznek téged: »Kedvem telik benne«,
és országodat: »Férjes asszony«;
mert kedvét találja benned az Úr,
és országod férjhez megy.
⁵ Mert ahogy feleségül veszi az ifjú a szűzet,
úgy vesz feleségül a te fölépítőd;
és ahogy örül a vőlegény a menyasszonynak,
úgy örül majd neked Istened.
⁶ Falaidra, Jeruzsálem, öröket rendeltem;
egész nap és egész éjjel,
sohase hallgassanak!

Akik az Urat emlékeztetitek,
ne legyen nyugtotok;
7 és ne hagyjatok nyugtot neki,
míg helyre nem állítja Jeruzsálemet,
és dicsőséggé nem teszi a földön!
8 Az Úr megesküdü jobbára
és hatalmas karjára:
»Nem adom többé gabonádat
eledelül ellenségeidnek,
és nem isszák idegenek fiai mustodat,
amelyért te fáradoztál;
9 hanem akik betakarítják, azok eszik,
és dicsérik az Urat;
és akik leszüretelik, azok isszák
szent udvaraimban.
10 Menjetek át, menjetek át a kapukon,
készítsétek a nép útját!
Töltsétek fel, töltsétek fel az utakat,
tisztítsátok meg a kövektől,
emeljétek zászlót a népek fölé!«
11 Íme, az Úr tudtul adta a föld végéig:
»Mondjátok Sion leányának:
Íme, szabadításod jön;
íme, fizetsége vele van,
és szerzeménye a színe előtt.
12 Szent népnek hívják majd őket,
az Úr megváltottjainak;
téged pedig keresett városnak neveznek,
nem elhagyottnak.«

ÍTÉLET A NÉPEK FELETT ÉS A VÉGIDŐBELI ÜDVÖSSÉG: 63,1-66,24

Iz 63 Ítélet a népek felett

1 »Ki ez, aki Edomból jön,
vérvörös ruhákban Boszrából?
Ékes az öltözetében,
büszkén lépdel ereje teljében.«
»Én vagyok, aki igazságot szólok,

és hatalmam van a szabadításra.«
2 »Miért vörös az öltözeted,
és ruháid miért olyanok,
mint a szőlőprésben taposóé?«
3 »Egyedül tapostam a sajtót,
és a népek közül senki sem volt velem;
összetapostam őket haragomban,
és eltiportam őket indulatomban;
ráfröccsent nedvük ruháimra,
és egész öltözetemet beszennyeztem.
4 Mert bosszú napja van a szívemben,
és megváltásom esztendeje elérkezett.
5 Föltekintettem, de nem volt segítő,
és csodálkoztam, hogy nincs támogató;
de megszabadított engem saját karom,
és indulatom támogatott engem.
6 Népeket tapostam el haragomban,
összezúztam őket indulatomban,
és a földre csurgattam nedvüket.«
7 Az Úr kegyességét emlegetem,
az Úr dicső tetteit,
mindazt, amit velünk tett az Úr;
és nagy jóságát Izrael háza iránt,
amit velük tett irgalmassága szerint
és kegyességének nagysága szerint.
8 Ezt mondta: »Mégis az én népem ők,
fiaim, akik nem lesznek hűtlenek«;
és szabadítójukká lett.
9 Minden nyomorúságukban
nem követ vagy angyal,
hanem az ő arca szabadította meg őket;
szeretetében és szánalmában
maga váltotta meg őket;
felemelte és hordozta őket
a hajdankornak minden napján.
10 Ők azonban ellenkeztek,
és megszomorították szent lelkét;

ezért ellenségükké vált,
és ő maga harcolt ellenük.

¹¹ De visszaemlékeztek a hajdankor napjaira,
Mózesre és népére.

Hol van, aki felhozta őket a tengerből,
nyájának pásztorával együtt?
Hol van, aki bensejébe helyezte
az ő szent lelkét?

¹² Aki vezette Mózes jobbját dicső karjával;
aki kettéhasította előttük a vizet,
hogy örök nevet szerezzen magának;

¹³ aki vezette őket a mélységekben,
mint a lovat a pusztában,
úgyhogy nem botlottak meg?

¹⁴ Ahogy az állatot, mely leereszkedik a völgybe,
megpihenteti az Úr lelke,
úgy vezetted népedet,
hogy dicső nevet szerezzen magadnak.

¹⁵ Tekints le az égből, és lásd,
szent és dicső lakóhelyedről!
Hol van féltő szereteted és hatalmad?
Bensőd felindulása és irgalmasságod
távol maradnak tőlem.

¹⁶ Mégis te vagy a mi atyánk!
Mert Ábrahám nem tud rólunk,
és Izrael nem ismer minket;
te vagy, Uram, a mi atyánk,
Meváltónk a te neved öröktől fogva.

¹⁷ Miért hagyod, Uram,
hogyan letévedjünk útjaidról?
Miért keményíted meg szívünket,
hogyan ne féljünk téged?
Fordulj vissza szolgálid miatt,
örökséged törzsei miatt!

¹⁸ Rövid idő alatt birtokba vették szent népedet,
ellenségeink taposták szentélyedet.

¹⁹ Olyanok lettünk,

mint akiken nem te uralkodtál öröktől fogva,
akiket nem a te nevedről neveztek el.
Bárcsak szétszakítanád az egeket, és leszállnál!
Színed előtt a hegyek megrendülnének!

Iz 64 ¹ Ahogy meggyújtja a tűz a rőzsét,

és a vizet felforralja a tűz,
ismertesd meg nevedet ellenségeiddel,
hogy színed előtt megremegjenek a nemzetek,
² amikor félelmetes dolgokat cselekszel,
melyeket nem vártunk!
Ha leszállnál, színed előtt a hegyek megrendülnének!
³ Ősidők óta senki sem hallotta,
fülével fel nem fogta,
szem nem látta, hogy volna isten rajtad kívül,
aki a benne bízókért cselekszik.

⁴ Elébe sietsz az örvendezőnek,
s annak, aki igazságot cselekszik,
és azoknak, akik útjaidon megemlékeznek rólad.
Íme, te megharagudtál, mert vétkeket követtünk el,
ezek közt vagyunk régóta; bárcsak megszabadulnánk!

⁵ Olyanok lettünk mindnyájan, mint a tisztátalan,
és mint a szennyes ruha, olyan minden igazságunk.
Elhervadtunk mindnyájan, mint a falevél,
és bűneink, mint a szél, elsodornak minket.

⁶ Nincs, aki szólítaná nevedet,
aki felkelne, hogy beléd kapaszkodjék;
mert elrejtetted előlünk arcodat,
és bűneink hatalmába adtál minket.

⁷ De mégis, Uram, atyánk vagy te!
Mi vagyunk az agyag, és te a formálónk,
kezed alkotása vagyunk mindannyian.

⁸ Ne haragudj, Uram, oly nagyon,
és ne emlékezz örökké bűneinkre!
Íme, nézd, a te néped vagyunk mindnyájan!

⁹ Szent városaid pusztasággá lettek,
a Sion pusztasággá lett,
Jeruzsálem elhagyatottá.

¹⁰ A ház, mely szentélyünk és ékességünk volt,
ahol atyáink dicsértek téged,
tűz martaléka lett,
és romba dőlt minden, ami drága volt nekünk.
¹¹ Vajon ezek ellenére visszafogod magad, Uram?
Hallgatsz, és még jobban megalázol minket?

Iz 65 A bálványimádók veszte

¹ »Hagytam, hogy felkeressenek,
akik nem kérdeztek engem;
engedtem, hogy megtaláljanak,
akik nem kerestek engem.
`Íme, itt vagyok! Íme, itt vagyok!'
– mondtam a nemzetnek,
mely nem szólította nevemet.
² Egész nap kitártam kezemet
a lázadó nép felé,
amely nem jó úton jár,
hanem a saját gondolatai után;
³ a nép felé, mely haragra ingerel engem,
színem előtt, állandóan;
véresáldozatot mutatnak be a kertekben,
és tömjénáldozatot a téglákon;
⁴ a sírokban tartózkodnak,
és a rejtekhelyeken éjszakáznak;
megeszik a sertéshúst,
és tisztátalan hús leve van edényeikben.
⁵ Azt mondják: `Húzódj vissza,
ne közelíts hozzám, mert szentté teszek!'
Ezek füst az orromban,
egész nap égő tűz.
⁶ Íme, meg van írva színem előtt;
nem hallgatok, csak ha visszafizettem;
és vissza fogok fizetni az ölükbe,
⁷ bűneitekért és atyáitok bűneiért egyaránt,
– mondja az Úr –,
akik tömjéneztek a hegyeken,
és a halmokon gyaláztak engem;

kimérem korábbi tetteik fizetségét az ölükbe.«

⁸ Így szól az Úr:

»Mint amikor must található a szőlőfürtben,
és azt mondják: 'Ne pusztítsd el,
mert áldás van benne!'
úgy tesztek én szolgálaimért:
nem pusztítok el mindenkit.

⁹ Ivadékot hozok elő Jákobból és Júdából,
aki örökli hegyeimet;
választottaim fogják örökölni,
és szolgálaim laknak majd ott.

¹⁰ Sáron nyájak legelője lesz,
és Ákor völgye csordák pihenőhelye,
népem számára, mely engem keres.

¹¹ Titeket azonban, akik elhagytátok az Urat,
és elfeledkeztetek szent hegyemről;
akik asztalt terítettetek a szerencseistennek,
és fűszeres bort töltöttetek a sorsistennek:

¹² titeket a kard élére szántalak,
és mindnyájan letérdeltek majd a leöléshez,
mert kiáltottam, de nem válaszoltatok,
szóltam, de nem hallottátok meg;
azt tettétek, ami rossz a szememben,
és ami nem tetszik nekem, azt választottátok.«

¹³ Ezért így szól az Úristen:

»Íme, szolgálaim enni fognak,
ti pedig majd éheztek;
íme, szolgálaim inni fognak,
ti pedig majd szomjaztok;
íme, szolgálaim örvendezni fognak,
ti pedig majd szégyenkeztek;

¹⁴ íme, szolgálaim ujjongani fognak
szívük boldogságában,
ti pedig majd kiáltotok
szívetek fájdalmában,
és megtört lélekkel jajgattok!

¹⁵ Neveteket átoknak hagyjátok választottaimra:

‘Öljön meg téged az Úristen!’

Szolgáinak pedig más nevet ad.

¹⁶ Aki áldást kér magára a földön,
a hűség Istenének nevében kér majd áldást;
és aki esküszik a földön,
a hűség Istenére fog esküdni.

Üdvösség a végidőben

Hisz feledésbe megy a hajdani nyomorúság,
és rejtve lesz szemem előtt.

¹⁷ Mert íme, én új eget és új földet teremtek;
az elsőkre nem emlékeznek,
nem is jutnak eszébe senkinek.

¹⁸ De örvendjetelek és ujjongjatok mindörökké
annak, amit teremtek;
mert íme, én Jeruzsálemet ujjongássá teremtem,
népét pedig örömmé.

¹⁹ Ujjongok majd Jeruzsálemben,
és örvendezem népemben;
nem hallatszik többé benne
sírás hangja és kiáltás hangja.

²⁰ Nem lesz ott többé néhány napig élő csecsemő,
sem öreg, aki nem tölti be napjait;
mert a legfiatalabb is százéves korában hal meg,
és aki nem éri meg századik évét,
átkozottnak számít.

²¹ Házakat építenek, és bennük laknak,
szőlőt ültetnek, és eszik gyümölcsét.

²² Nem azért építenek, hogy más lakjék ott,
nem azért ültetnek, hogy más egyék;
mert népem életkora olyan lesz, mint a fák életkora,
és kezük munkáját élvezik választottaim.

²³ Nem fáradnak hiába,
és nem a hirtelen pusztulásra szülnek;
mert az Úrtól megáldott ivadékok ők,
és sarjaik velük együtt.

²⁴ Ez történik majd:
mielőtt még kiáltanának, én válaszolok,

ők még beszélnek, és én már meghallgatom.

²⁵ Farkas és bárány együtt legelnek majd,
az oroszlán szalmát eszik, mint a marha,
és a kígyónak por lesz a kenyere.

Nem ártanak és nem pusztítanak
sehol szent hegyemen» – mondja az Úr.

Iz 66 A végidő bemutatása

¹ Így szól az Úr:

»Az ég az én trónusom,
és a föld lábam zsámolya.

Milyen ház az, melyet nekem építhetnétek,
és melyik hely az én nyugvóhelyem?

² Mindezeket az én kezem alkotta,
így lettek mindezek – mondja az Úr. –

Arra tekintek, aki szegény,
aki megtört lelkű, és rettegi szavaimat.

³ Aki levágja a bikát, embert is öl;
aki feláldozza a juhot, kutjának is nyakát szegi;
aki ételáldozatot mutat be, sertésvért is áldoz;
aki tömjént éget, a bálványt is áldja.

Ők a maguk útjait választották,
és undokságaikban gyönyörködik lelkük.

⁴ Én is az ő megcsúfolásukat választom,
és amitől félnek, elhozom rájuk;
mert kiáltottam, de nem volt, aki válaszoljon,
szóltam, de nem hallották meg;
azt tették, ami rossz a szememben,
és ami nem tetszik nekem, azt választották.«

⁵ Halljátok az Úr szavát,
ti, akik megremegtek szavára!
Azt mondják testvéreitek, akik gyűlölnek titeket,
és kiteszítanak benneteket nevemért:

»Mutassa meg dicsőségét az Úr,
hadd lássuk örömtöket!«

De ők szégyent fognak vallani.

⁶ Zúgás hangzik a városból,
hang a templomból;

az Úr hangja, aki megfizet,
viszonzásul ellenségeinek.

⁷ Mielőtt vajúdott volna, már szült is;
mielőtt a fájdalom rájött volna,
fiúgyermeket hozott világra.

⁸ Ki hallott ilyet?
Ki látott ehhez hasonlót?
Vajon egy országért egy napig tart a vajúdás?
Vagy születik-e nemzet egyszerre?
Hiszen alig vajúdott Sion,
és már meg is szülte fiait.

⁹ »Vajon én, aki megnyitom a méhet,
ne engedjek szülni is? – mondja az Úr. –
Vagy én, aki szülni engedek,
zárjam be a méhet?« – mondja a te Istened.

¹⁰ Örüljetek Jeruzsálemmel, és ujjongjatok benne,
mind, akik szeretitek őt!
Örömmel örvendjetek vele,
mind, akik gyászoltatok miatta,

¹¹ hogy szopjatok és jóllakjatok
vigasztalásának emlőjéből;
hogy élvezettel szürcsöljetek
dicsőségének bőségéből!

¹² Mert így szól az Úr:
»Íme, én kiárasztom rá a békességet mint folyamot,
és mint megáradt patakot a nemzetek gazdagságát,
és szopni fogtok;
ölben hordoznak és térden ringatnak titeket.

¹³ Mint akit az anyja vigasztal,
úgy vigasztallak meg én titeket,
és Jeruzsálemben találtok vigasztalást.

¹⁴ Meglátjátok, és örül majd szívetek,
és csontjaitok, mint a fű, sarjadoznak;
megismerteti magát az Úr keze az ő szolgálóival,
és haragja megnyilvánul ellenségein.

¹⁵ Mert íme, az Úr tűzben jön el,
és mint a forgószél, olyanok szekerei;

hogy viszonzásul izzásban eressze ki haragját,
és fenyegetését tűz lángjában.

¹⁶ Mert az Úr a tűzben ítélkezik,
s kardja által minden test fölött;
és sokan lesznek, akiket megöl az Úr.

¹⁷ Akik megszentelik és megtisztítják magukat
a kertekben, egy középén álló mögött;
akik megeszik a sertéshúst,
az undokságot és az egeret,
együtt megsemmisülnek,
– mondja az Úr. –

¹⁸ De én ismerem tetteiket és gondolataikat, és eljövök, hogy összegyűjtsék minden nemzetet és nyelvet; eljönnek majd, és meglátják dicsőségemet. ¹⁹ Jelet helyezek el köztük, és elküldöm közülük azokat, akik megmenekültek, a nemzetekhez: Tarzis, Púl és Lúd, Mesek és Rós, Tubál és Jáván népéhez; a távoli szigetekre, amelyek nem hallották híremet, és nem látták dicsőségemet. És hirdetik majd dicsőségemet a nemzeteknek. ²⁰ Elhozzák valamennyi testvéreteket az összes nemzet közül ajándékol az Úrnak, lovakon, kocsikon és gyaloghintókon, öszvéreken és tevéken szent hegyemre, Jeruzsálembe – mondja az Úr –, ahogy Izrael fiai hozzák az ajándékot tiszta edényben az Úr házába. ²¹ És közülük is választok papokat és levitákat, – mondja az Úr. –

²² Mert ahogyan az új ég és az új föld,
amelyet én alkotok,
fennmarad színem előtt, – mondja az Úr –,
úgy marad fenn a ti ivadékokotok és nevetek.

²³ Ez történik majd:
újholdról újholdra és szombatról szombatra
eljön minden ember,
hogy leboruljon színem előtt, – mondja az Úr. –

²⁴ És amikor kimennek,
látják majd azoknak az embereknek a holttestét,
akik elpártoltak tőlem;
mert férgük nem pusztul el,
és tűzük nem alszik ki,
s iszonyattá lesznek minden ember számára.«

JEREMIÁS KÖNYVE

BÜNTETŐ ÍTÉLET JERUZSÁLEM ÉS JÚDA ELLEN: 1,1-25,14

Jer 1 Bevezetés ¹ Jeremiásnak, Helkija fiának az igéi, aki az Anatótban, Benjamin földjén élő papok közül való volt. ² Őhöz hangzott az Úr igéje Jozijának, Ámon fiának, Júda királyának napjaiban, uralkodásának tizenharmadik esztendejében; ³ majd hangzott Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának napjaiban, míg le nem telt Cidkijának, Jozija fiának, Júda királyának tizenegyedik esztendeje, és fogságba nem vitték Jeruzsálemet az ötödik hónapban.

Jeremiás meghívása ⁴ Így hangzott az Úr igéje hozzám:

⁵ »Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, ismertelek,
és mielőtt kijöttél anyád méhéből, megszenteltelek;
prófétául rendelvelek a nemzetek számára.«

⁶ Erre így szóltam:

»Jaj, Uram, Isten! Íme, nem tudok én beszélni, hiszen gyermek vagyok!«

⁷ De ezt mondta nekem az Úr:

»Ne mondd azt: 'Gyermek vagyok',
hanem menj el, ahová csak küldelek,
és mondd el mindazt, amit parancsolok neked!

⁸ Ne félj tőlük,
mert én veled vagyok, hogy megmentsselek!«

– mondta az Úr.

⁹ Majd kinyújtotta kezét az Úr, hozzáértette a számhoz, és így szólt hozzám az Úr:

»Íme, szádba adtam igéimet!

¹⁰ Nézd, a mai napon
a nemzetek és a királyságok fölé rendelvelek,
hogy gyomlálj és irts,
hogy pusztíts és rombolj,
hogy építs és ültess!«

Két látomás ¹¹ Majd így hangzott az Úr igéje hozzám: »Mit látsz, Jeremiás?« Azt feleltem: »Mandulafavesszőt látok.« ¹² Erre ezt mondta nekem az Úr: »Jól láttad; mert virrasztok igém felett, hogy beteljesítsem.«

¹³ Másodszor is hangzott az Úr igéje hozzám: »Mit látsz?« Azt feleltem: »Gőzölgő fazekat látok, melyek észak felől jelenik meg.« ¹⁴ Erre ezt mondta nekem az Úr:

»Északról szabadul rá a veszedelem
az ország minden lakójára.
¹⁵ Mert íme, én elhívom
az északi királyságok minden nemzetségét,
– mondja az Úr –
eljönnek, és mindegyikük felállítja trónját
Jeruzsálem kapuinak bejáratában,
egész fala mentén körös-körül,
és Júda minden városával szemben.
¹⁶ Kimondom ítéletemet fölöttük
minden gonoszságukért;
mert elhagytak engem,
más isteneknek tömjénezték,
és kezük művei előtt borultak le.
¹⁷ Te azért övezd fel derekadat,
kelj föl, és mondd el nekik mindazt,
amit én parancsolok neked!
Ne ijedj meg tőlük,
különben én ijesztelek meg előttük!
¹⁸ Íme, én ma megerősített várossá tettelek téged,
vasoszloppá és ércfallá
az egész országgal szemben,
Júda királyai és fejedelmei előtt,
papjai és a föld népe előtt.
¹⁹ Harcolnak majd ellened,
de nem bírnak veled;
mert én veled vagyok,
– mondja az Úr –,
hogymegmentselek téged.«

Jer 2 A hűtlen nép

¹ Így hangzott az Úr igéje hozzám:

² »Menj, és kiáltsd Jeruzsálem fülébe:
Így szól az Úr:
Emlékszem rád: ifjúkorod hűségére,
jegyességed idejének szeretetére;
amikor utánam jöttél a pusztában,

a be nem vetett földön.

³ Szent tulajdona Izrael az Úrnak,
termésének zsengeje;
akik eszik, mind megbűnhődnek,
baj jön rájuk, – mondja az Úr. –

⁴ Halljátok az Úr igéjét, Jákob háza,
és Izrael házának minden nemzetsége!

⁵ Így szól az Úr:

Milyen gonoszsgot találtak bennem atyáitok,
hogyan eltávolodtak tőlem?
A semmiség után mentek, és semmivé lettek.

⁶ Nem mondták: 'Hol van az Úr,
aki felhozott minket Egyiptom földjéről,
aki vezetett minket a sivatagban,
a pusztára és szakadékos földön,
a szikkadt és homályos földön,
a földön, melyen senki sem jár,
és ahol nem lakik ember?'

⁷ Bevezettelek titeket a gyümölcsöskert földjére,
hogyan egyétek annak gyümölcsét és javait;
de amikor bejöttetek, tisztátalanná tettétek földemet,
és örökségemet utálatossággá.

⁸ A papok nem mondták: 'Hol van az Úr?'
A törvény magyarázóit nem ismertek engem,
és a pásztorok elpártoltak tőlem;
a próféták Baál nevében prófétáltak,
és azok után jártak, amik nem használnak.

⁹ Ezért még perbe szálllok veletek,
– mondja az Úr –,
és fiaitok fiaival is perbe szálllok.

¹⁰ Keljete csak át a kitted szigeteire, és lássátok,
küldjete Kedárba, és figyeljete jól!
Lássátok: vajon történt-e ilyesmi?

¹¹ Cserélt-e valamelyik nemzet isteneket?

Pedig azok nem is istenek!
Népem mégis fölcserélte Dicsőségét
azzal, ami nem használ.

¹² Borzadjatok el ettől, ti egek,
irtózzatok és dermedjete meg nagyon!
– mondja az Úr. –

¹³ Mert két gonoszságot művelt népem:
engem elhagytak, az élő víz forrását,
hogyan ciszternákat ássanak maguknak,
repedező ciszternákat,
melyek nem tartják meg a vizet.

¹⁴ Vajon szolga Izrael,
vagy a házban született rabszolga?
Miért lett prédává?

¹⁵ Oroszlánkölykök ordítanak fölötte,
kieresztik hangjukat.
Földjét pusztasággá tették,
városai leégtek, nincs lakójuk.

¹⁶ Memfisz és Tafnesz fiai is
kopaszra nyírják fejed tetejét.

¹⁷ Nemde ezt az okozza neked,
hogyan elhagytad az Urat, a te Istenedet,
abban az időben, amikor vezetett az úton?

¹⁸ És most mi közöd Egyiptom útjához,
hogyan a Nílus vizét iszod?
És mi közöd Assíria útjához,
hogyan a Folyam vizét iszod?

¹⁹ Megfenyít téged saját gonoszságod,
és elpártolásaid büntetnek téged.
Tudd meg és lásd, milyen rossz és keserves,
hogyan elhagytad az Urat, a te Istenedet,
és nincs benned félelem irántam!
– mondja az Úr, a Seregek Istene. –

²⁰ Bizony, már régtől fogva összetörted igádat,
széttépted bilincseidet,
és azt mondtad: 'Nem szolgállok!'
Mert minden magas dombon
és minden zöldellő fa alatt
lefekszel, mint egy parázna.

²¹ Én mint nemes szőlőfajtát ültettelek el,

mint egészen valódi magot;
hogyan változtál át nekem
idegen szőlőtő vadhajtasává?
²² Ha meg is mosod magad lúggal,
és bőven használsz is szappant,
bűnöd szennyfolt marad előttem
– mondja az Úristen. –
²³ Hogyan mondhatod: 'Nem vagyok tisztátalan,
nem jártam a Baálok után?'
Nézd utadat a völgyben,
ismerd fel, mit tettél,
te gyors lábú tevekanca,
mely össze-vissza futkos útjain!
²⁴ Pusztához szokott vadszamár,
mely érzéki vágyában levegő után kapkod!
Gerjedelmét ki fékezhethné meg?
Bárki keresi, nem kell fáradnia,
rátalál a maga hónapjában.
²⁵ Óvd lábadat a mezítláb járástól,
és torkodat a szomjúságtól!
De te így szóltál: 'Hiába, nem lehet!
Mert szeretem az idegeneket,
és utánuk járok.'
²⁶ Ahogy megszégyenül a tolvaj, ha rajtakapják,
úgy szégyenült meg Izrael háza:
ők maguk, királyaik és fejedelmeik,
papjaik és prófétáik,
²⁷ akik így szólnak a fához: 'Atyám vagy te',
és a kőhöz: 'Te szültél engem.'
Mert hátukat fordítják felém, és nem arcukat.
De bajuk idején így szólnak majd:
'Kelj fel, és szabadíts meg minket!'
²⁸ Hol vannak isteneid, melyeket alkottál magadnak?
Keljenek fel, ha meg tudnak szabadítani
bajod idején!
Hiszen amennyi városaid száma,
annyi lett az istened, Júda!

²⁹ Miért pereltek velem?
Mindnyájan elpártoltatok tőlem,
– mondja az Úr. –

³⁰ Hiába vertem meg fiaitokat,
az intelmet nem fogadták meg;
elemésztette kardotok prófétáitokat,
mint pusztító oroszlán.

³¹ Ó, te nemzedék!
Lássátok az Úr igéjét!
Vajon pusztaság voltam Izraelnek,
vagy a sűrű sötétség földje?
Miért mondta népem: 'Szabadon kószálunk,
nem megyünk többé hozzád?'

³² Megfeledkezik-e ékszeréről a szűz,
vagy díszes övéről a menyasszony?
Népem mégis megfeledkezett rólam
számtalan napon át.

³³ Milyen jól tudod utadat,
amikor szerelmet keresel!
Így a gonoszságokhoz is
hozzászoktattad útjaidat.

³⁴ Még ruhád szegélyén is található
szegény, ártatlan emberek vére,
akiket nem betörésen kaptál rajta,
hanem mindezeknek ellene voltak.

³⁵ Mégis így szóltál: 'Ártatlan vagyok,
igen, elfordult haragja tőlem.'
Íme, én ítéletet tartok fölötted,
mert azt mondtad: 'Nem vétkeztem.'

³⁶ Milyen könnyelműen változtatod utadat!
De Egyiptommal is szégyent vallasz,
ahogyan szégyent vallottál Asszíriával.

³⁷ Onnan is kijössz majd,
és keziddel fogod a fejedet;
mert elvetette az Úr azokat, akikben bízol,
és nem lesz szerencséd velük.

Jer 3 Szövetségsgzés mint házasságtörés

¹ Ha elbocsátja egy férfi a feleségét,
s az eltávozik tőle
és egy másik férfié lesz,
vajon visszatérhet-e még ahhoz?
Nem volna-e teljesen megszenstégtelenített
az az ország?
Akkor te, aki sok szeretővel paráználkodtál,
visszatérhetsz-e hozzám?
– mondja az Úr. –

² Emeld fel szemedet a kopár halmokra, és lásd!
Hol nem háltak veled?
Az utak mentén ültél előttük,
mint az arab a pusztában,
és megszenstégtelenítetted az országot
paráznaságoddal és gonoszságoddal.

³ Ezért maradtak el az esőzések,
és kései eső sem volt.
Homlokod olyan lett, mint a parázna asszonyé:
nem akartál pirulni.

⁴ Ugye most így kiáltasz hozzám: `Atyám!
Ifjúkorom bizalmas barátja vagy te!

⁵ Vajon örökké haragszik,
vagy megtartja haragját mindvégig?
Íme, így szóltál, de tetted a rosszat,
amennyire csak képes voltál.«

⁶ Ezt mondta nekem az Úr Jozija király napjaiban: »Láttad-e, mit tett az elpártolt Izrael? Elment minden magas hegyre és minden zöldellő fa alá, és ott paráználkodott. ⁷ Így szóltam: `Miután mindezeket megtette, hozzám fog visszatérni.' De nem tért vissza. Láttá ezt hűtlen nővére, Júda. ⁸ Láttá, hogy éppen azért, mert házasságtörést követett el az elpártolt Izrael, elbocsátottam őt, és válólevelet adtam neki; mégsem félt nővére, a hűtlen Júda, hanem elment, és ő is paráználkodott. ⁹ Így történt, hogy könnyelmű paráznaságával megszenstégtelenítette az országot, és házasságtörést követett el a kővel és a fával. ¹⁰ És mindemellett nem tért vissza hozzám hűtlen nővére, Júda, egész szívével, hanem csak hazug módon« – mondja az Úr.

¹¹ Majd ezt mondta nekem az Úr: »Inkább igazlelkűnek látszik az elpártolt Izrael, mint a hűtlen Júda.

¹² Menj, kiáltsd ezeket a szavakat észak felé, és mondd:

Térj vissza, te elpártolt Izrael! – mondja az Úr. –
Nem fordítom el arcomat tőletek,
mert kegyes vagyok – mondja az Úr –,
nem haragszom örökké.
¹³ Csak ismerd el bűnödöt,
hogyan az Úrral, a te Isteneddel szakítottál,
és elkószáltál útjaidon az idegenek felé,
minden zöldellő fa alá,
de szavamra nem hallgattatok!
– mondja az Úr. –

A jövő ígérete ¹⁴ Térjtek vissza, elpártolt fiak – mondja az Úr –, mert én vagyok a ti Uratok! Magamhoz veszek benneteket, egyet egy városból és kettőt egy nemzetségből, és bevezetlek titeket Sionba. ¹⁵ Adok majd nektek szívem szerint való pásztorokat, akik tudással és belátással legeltetnek titeket. ¹⁶ Ez történik majd, amikor megsokasodtok és megsaporodtok az országban: azokban a napokban – mondja az Úr –, nem beszélnek többé az 'Úr szövetségének ládájáról,' és nem jut eszébe senkinek; nem emlékeznek rá, nem keresik, és nem is készítik el többé. ¹⁷ Abban az időben Jeruzsálemet hívják majd az Úr trónjának, és odagyűlnek hozzá mind a nemzetek, az Úr nevéért Jeruzsálemhez, és nem mennek többé gonosz szívük megátalkodottsága után. ¹⁸ Azokban a napokban Júda háza Izrael házához megy, és együtt jönnek észak földjéről arra a földre, melyet örökségül adtam atyáitoknak.

Bűnbánat és megtérés

¹⁹ Én ezt mondtam:
Milyen szívesen sorolnálak téged a fiak közé,
és adnék neked kíváncsi földet,
nemzetek seregeinek pompás örökségét!
Azt mondtam, szólíts így: Atyám,
és ne fordulj el tőlem!
²⁰ De ahogy az asszony hűtlen lesz társához,
úgy lettetek hűtlenek hozzám, Izrael háza»
– mondja az Úr.
²¹ Hang hallatszik a kopár halmokon:
Izrael fiainak esdeklő sírása;
mert görbe útra tértek,
megfeledkeztek az Úrról, az ő Istenükről.
²² »Térjtek vissza, elpártolt fiak,
meggyógyítom elpártolástokat!«
»Íme, eljöttünk hozzád,
mert te vagy az Úr, a mi Istenünk!

²³ Valóban hazugok voltak a halmok
és a hegyek lármája;
valóban az Úrban, a mi Istenünkben
van Izrael üdvössége!
²⁴ A gyalázatos bálvány felemésztette
atyáink szerzeményét ifjúkorunktól fogva:
juhaikat és marháikat,
fiaikat és leányaikat.
²⁵ Fetrengünk gyalázatunkban,
és elborít minket szégyenünk,
mert az Úr, a mi Istenünk ellen vétkeztünk
mi és atyáink, ifjúkorunktól fogva
mind a mai napig;
és nem hallgattunk az Úr, a mi Istenünk szavára.«

Jer 4 ¹ »Ha megtérsz, Izrael,
– mondja az Úr –,
ha hozzám megtérsz,
ha eltávolítod utálatosságaidat szíнем elől,
és nem tévelyegsz,
² ha így esküszöl: 'Él az Úr!',
hűséggel, törvénnyel és igazsággal,
akkor áldást nyernek benne a nemzetek,
és benne fognak dicsekedni.

³ Mert így szól az Úr
Júda férfiaihoz és Jeruzsálemhez:
Szántsatok fel magatoknak ugart,
és ne vessetek tövisek közé!
⁴ Metélkedjete körül az Úrnak,
és távolítsátok el szívetek előbbőrét,
Júda férfiai és Jeruzsálem lakói!
Nehogy előtörjön haragom, mint a tűz,
és fellángoljon, mert nincs, aki eloltsa,
tetteitek gonoszsága miatt!

Az ország pusztulása

⁵ Hirdessétek Júdában,
adjátok tudtul Jeruzsálemben, és mondjátok,
fújjátok meg a harsonát az országban,

kiáltsatok teli torokból, és mondjátok:

`Gyülekezzetek, és menjünk
a megerősített városokba!'

⁶ Emeljetek jelzőpóznát Sion irányában,
meneküljetek, meg ne álljatok,
mert veszedelmet hozok észak felől,
és nagy pusztulást!

⁷ Előjött az oroslán a bozótjából,
és a nemzetek pusztítója elindult,
kijött helyéről, hogy pusztasággá tegye országodat.
Városaid romba dőlnek,
lakó nélkül maradnak.

⁸ Ezért öltsetek zsákruhát,
sírjatok és jajgassatok,
mert nem fordult el tőlünk
az Úr izzó haragja!

⁹ Ez történik majd azon a napon
– mondja az Úr –:
odalesz a király szíve
és a fejedelmek szíve;
elborzadnak a papok,
és a próféták megdöbbennek.«

¹⁰ Így szóltam: »Jaj, Uram, Isten!
Bizony nagyon rászédted
ezt a népet és Jeruzsálemet,
amikor azt mondtad: `Békességetek lesz',
holott lelkünkig hatolt a kard!«

¹¹ Abban az időben ezt mondják majd
ennek a népnek és Jeruzsálemnek:

»Kopár halmok forró szele
a pusztában, népem leányának útján,
nem szelelésre és nem tisztításra!

¹² Ennél erősebb szél jön felém!
Most én is ítéletet mondok fölöttük.«

¹³ Íme, mint a felhők, úgy vonul fel,
és mint a szélvész, olyanok a szekerei;
gyorsabbak a sasoknál lovai.

Jaj nekünk, mert elvesztünk!

¹⁴ Tisztítsd meg a rossztól szívedet, Jeruzsálem,
hogyan megszabadulj!

Meddig tartózkodnak még bensődben
gonosz gondolataid?

¹⁵ Mert hírmondó hangja hallatszik Dánból,
és veszedelmet hirdető Efraim hegyéről.

¹⁶ Figyelmeztessétek a nemzeteket: Íme, itt vannak!
Hirdessétek Jeruzsálemnek:

»Ostromlók jönnek a messzi földről,
és kieresztik hangjukat Júda városai ellen.

¹⁷ Mint mezőőrök, olyanok vele szemben körös-körül,
mert nekem ellenszegült« – mondja az Úr.

¹⁸ Utad és tetteid okozták ezeket neked;
ez a te gonoszságod bizony keserű,
bizony a szívedig hatolt!

¹⁹ A bensőm, a bensőm! Gyötrődöm!
A szívem falai!

Háborog bennem a szívem,
nem hallgathatok,
mert kürtszót hall a lelkem,
harci riadót.

²⁰ Csapás csapást ért,
bizony elpusztult az egész ország;
hirtelen pusztultak el sátraim,
egy szempillantás alatt sátorkárpitjaim.

²¹ Meddig kell még zászlót látnom,
kürtszót hallanom?

²² »Bizony, oktalan az én népem,
nem ismernek engem;
esztelen fiak ők,
és nem értelmesek.

Értene ahhoz, hogy rosszat tegyenek,
de jót tenni nem tudnak.«

²³ Láttam a földet: íme, pusztaság és kietlen;
és az eget: nincs világossága.

²⁴ Láttam a hegyeket: íme, rengenek,

és a halmok is mind megrendültek.

²⁵ Láttam, hogy íme, nincs ember,
s az ég madarai is mind elmenekültek.

²⁶ Láttam, hogy íme, a gyümölcsöskert pusztá lett,
és minden városa romba dőlt
az Úr színe előtt, izzó haragja előtt.

²⁷ Mert így szól az Úr:

»Pusztasággá lesz az egész föld,
bár véget nem vetek neki.

²⁸ Ezért gyászol a föld,
és elsötétednek az egek odafenn;
mert megmondtam, elterveztem,
nem bánom meg, és nem térek el tőle.«

²⁹ Lovasok és íjászok hangja elől
menekül az egész város;
bemennek a sűrűségekbe,
és a sziklákra másznak;
minden város elhagyatott,
és nem lakik bennük senki.

³⁰ És te, elpusztítva mit teszel majd?
Öltözz bár bíborba,
ékesítsd bár magad aranyékszerekkel,
fess ki bár festékekkel szemedet:
hiába szépíted magadat!
Megvetettek téged szeretőid,
életedre törnek.

³¹ Mert hangot hallok, mint vajúdó asszonyét,
mint annak szorongását, aki először szül;
Sion leányának hangját,
aki sóhajt, és kitarja kezét:
»Jaj nekem, mert kimerült a lelkem
a gyilkosok miatt!«

Jer 5 A bűnösök pusztulása

¹ Járjátok be Jeruzsálem utcáit,
nézzetek szét és tudakozódjatok,
kutassatok a terein!
Vajon találtok-e olyan embert,

van-e olyan, aki jog szerint cselekszik,
és hűségre törekszik?

Akkor megbocsátok neki.

² Ha így szólnak is: »Él az Úr!«,
mégis hamisan esküsznek.

³ Uram, nemde szemed a hűséget nézi?

Megverted őket, de nem fájlalták,
végeztél velük, de vonakodtak megfogadni az intelmet;
keményebbé tették arcukat a kősziklánál,
vonakodtak megtérni.

⁴ Én pedig így szóltam:

»Csak a szegények oktanok,
mert nem ismerik az Úr útját,
Istenük törvényét.

⁵ Elmegyek hát a hatalmasokhoz,
és beszélek velük,
mert ők ismerik az Úr útját,
Istenük törvényét.«

De ők éppúgy összetörték az igát,
széttépték a kötelékeket.

⁶ Ezért megöli őket az oroszlán az erdőből,
a pusztai farkas elpusztítja őket;
párduc leselkedik városaik előtt,
széttép mindenkit, aki kijön onnan;
mert megsokasodtak vétkeik,
elhatalmasodtak elpártolásaik.

⁷ »Miért bocsássak meg neked?

Fiaid elhagytak engem,
és azokra esküdtek, akik nem istenek.
Jóllakattam őket, mégis házasságot törtek,
és parázna nő házába sereglenek.

⁸ Jól táplált, viháncoló lovakká lettek,
mindegyik a másik feleségére nyerít.

⁹ Vajon ezeket ne kérjem számon?

– mondja az Úr. –

Vagy ilyen nemzeten
ne bosszuljam meg magam?

¹⁰ Menjetek fel szőlősteraszaira, és pusztítsátok,
de véget ne vessetek neki!

Távolítsátok el indáit,
mert nem az Úréi azok!

¹¹ Mert teljesen hűtlen lett hozzám
Izrael háza és Júda háza«
– mondja az Úr.

¹² Megtagadták az Urat,
és így szóltak: »Nincs ő!
Nem is jön ránk baj,
kardot és éhínséget nem fogunk látni!

¹³ A próféták széllé lesznek,
és az ige nincsen bennük.
Így fog történni velük.«

¹⁴ Ezért így szól az Úr, a Seregek Istene:
»Mivel ezt az ígét mondtátok,
íme, én tűzzé teszem igéimet a szádban,
ezt a népet pedig fává,
és meg fogja emészteni őket.

¹⁵ Íme, én elhozok rátok
egy nemzetet a távolból,
Izrael háza – mondja az Úr. –
Erős nemzet az, ősidőből való nemzet,
olyan nemzet, melynek nem ismered nyelvét,
és nem érted, mit beszél.

¹⁶ Tegze olyan, mint a nyitott sír,
mindnyájan hősök.

¹⁷ Elemészti aratásodat és kenyeredet,
elemészti fiaidat és leányaidat,
elemészti juhaidat és marháidat,
elemészti szőlődet és fügefádat;
karddal lerombolja megerősített városaidat,
amelyekben bizakodsz.

¹⁸ De azokban a napokban sem vetek véget nektek«
– mondja az Úr.

¹⁹ Ha majd azt mondjátok: »Miért tette velünk mindezt az Úr, a mi Istenünk?«, akkor mondd nekik:
»Amint elhagytatok engem, és idegen isteneknek szolgáltatok országokban, úgy fogtok majd ide-
geneknek szolgálni olyan országban, amely nem a tiétek.«

²⁰ Hirdessétek ezt Jákob házában,
és adjátok tudtul Júdában:
²¹ »Halljátok hát ezt,
ostoba nép, melynek nincs esze!
Van szemük, de nem látnak,
van fülük, de nem hallanak.
²² Vajon nem féltek engem? – mondja az Úr. –
Vagy színem előtt nem remegtek?
Én tettem a fövenyt a tenger határává,
örök korlátként, melyet nem léphet át.
Háborognak, de nem bírnak vele hullámai,
és zúgnak, de nem lépik át.«
²³ Ennek a népnek azonban
konok és dacos lett a szíve,
eltávoztak és elmentek.
²⁴ Nem mondták szívükben:
»Féljük az Urat, a mi Istenünket,
aki esőt ad,
korai és kései esőt a maga idejében;
az aratásra rendelt heteket megtartja nekünk!«
²⁵ Bűneitek hiúsították meg ezeket,
és vétkeitek tartották vissza tőletek a jót.
²⁶ Mert népem között istentelenek találhatók:
leselkednek, ahogy lehajolnak a madarászok,
csapdát állítanak, embereket fognak meg.
²⁷ Amint a kalitka tele van madárral,
úgy vannak tele házaik csalárdsággal;
ezért lettek nagyok és gazdagok.
²⁸ Kövérek és hájasak lettek,
és a gonoszságban sem ismernek határt.
Nem hoznak ítéletet a perben,
az árva perében, hogy sikerre vigyék;
és a szegények jogát nem védik meg.
²⁹ Vajon ezeket ne kérjem számon?
– mondja az Úr. –
Vagy ilyen nemzeten
ne bosszuljam meg magam?

³⁰ Borzalmas és rettenetes dolgok
történnek az országban:
³¹ a próféták hazugságot prófétálnak,
és a papok mellettük hatalmaskodnak,
népem pedig szereti ezt.
De mit teszten majd a végén?

Jer 6 Isten büntetése

¹ Meneküljetek, Benjamin fiai,
Jeruzsálem belsejéből!
Tekoában fújjátok meg a harsonát,
és Bét-Hakkárem fölött adjatok jelet!
Mert veszedelem fenyeget észak felől,
és nagy romlás.
² A szépet és elkényeztetettet,
Sion leányát elpusztítom.
³ Pásztorok és nyájaik jönnek hozzá,
sátrakat vernek körülötte,
lelegeli mindegyik a maga területét.
⁴ »Készüljetek háborúra ellene,
keljetek fel, és vonuljunk fel délben!
Jaj nekünk, mert estére fordult a nap,
mert megnyúlnak az esti árnyak!
⁵ Keljetek fel, és vonuljunk fel éjjel,
romboljuk le palotáit!«
⁶ Mert így szól a Seregek Ura:
»Vágjatok ki fákat, és halmozzátok fel
sáncként Jeruzsálem ellen!
Ez az a város, mely megbűnhődik,
csupa zsarolás van belsejében.
⁷ Ahogy frissen tartja vizét a kút,
úgy tartja frissen ő a gonoszságát.
Erőszak és elnyomás hallatszik benne,
betegség és csapás van előttem szüntelen.
⁸ Fogadd meg az intést, Jeruzsálem,
nehogy elforduljon lelkem tőled,
nehogy pusztasággá tegyelek,
lakatlan földdé!«

⁹ Így szól a Seregek Ura:

»Az utolsó szemig leszedik, mint a szőlőt,
Izrael maradékát.

Ismét nyújtsd ki kezéd,
mint a szüretelő a szőlővesszőkre!«

¹⁰ Kinek beszéljek

és tegyek bizonytságot, hogy meghallják?

Íme, körülmetéletlen a fülük,

és nem tudnak figyelni;

íme, az Úr igéje gúny tárgya lett nekik,
nem lelik kedvüket benne.

¹¹ Ezért az Úr haragja tölt el engem,
nem bírom tovább magamban tartani.

»Öntsd ki a gyermekre az utcán,

és az ifjak csoportjára egyaránt!

Mert a férfi is foglyul esik az asszonnyal együtt,
az öreg azzal, akinek beteltek napjai.

¹² Házaik mások birtokába jutnak,
a mezők és asszonyok is egyaránt.

Mert kinyújtom kezemet a föld lakóira«

– mondja az Úr.

¹³ Mert a legkisebbtől a legnagyobbig

mindegyikük nyereséget hajhász;

és a prófétától a papig

mindegyikük csalárdságot művel.

¹⁴ Népem sebét úgy gyógyítják,

hogy könnyelműen mondogatják: »Békesség, békesség!«

Pedig nincsen békesség.

¹⁵ Szégyent vallottak, mert utálatosságot műveltek;

mégsem szégyenkeznek,

és pirulni sem tudnak.

»Ezért elesnek az elesőkkel,

és amikor meglátogatom őket, elbuknak«

– mondja az Úr.

Jeruzsálem bűne

¹⁶ Így szól az Úr:

»Álljatok ki az utakra, és nézzétek,

kérdezősködjetek az ősi ösvények felől,
melyik út a jó, és azon járjatok,
akkor nyugalmat találtok lelketeknek!«
De azt mondták: »Nem járunk!«
¹⁷ Öröket állítottam fölétek:
»Figyeljete a kürtszóra!«
De azt mondták: »Nem figyelünk!«
¹⁸ Ezért halljátok, ti nemzetek,
és tudd meg, te népgyűlés,
mi történik velük!
¹⁹ Halld meg, te föld:
»Íme, én bajt hozok erre a népre,
gondolataik gyümölcsét,
mert ígéimre nem figyeltek,
és törvényemet megvetették.
²⁰ Minek nekem a tömjén, mely Sábából érkezik,
és a jó illatú nád messze földről?
Égőáldozataitok nem kedvesek,
és véresáldozataitok nem tetszenek nekem.«
²¹ Ezért így szól az Úr:
»Íme, én buktatókat állítok ennek a népnek,
és elbuknak bennük
apák és fiak együtt,
szomszéd és társa elvesznek.«
²² Így szól az Úr:
»Íme, egy nép jön észak földjéről,
és nagy nemzet kél a föld végéről.
²³ Íjat és dárdát ragadnak,
kegyetlenek, és nem irgalmaznak;
hangjuk zúg, mint a tenger,
és lovakon nyargalnak.
Felsorakoztak mint harcosok
ellened, Sion leánya!«
²⁴ »Hallottuk a hírért,
lehanyatlott a kezünk;
szorongás fogott el minket,
gyötrelem, mint a szülő asszonyt.«

²⁵ Ne menjetek ki a mezőre,
és az úton ne járjatok,
mert ellenség kardja vár,
és rettenet mindenfelől!
²⁶ Népem leánya, öltözz zsákruhát,
és fetrengj a hamuban!
Gyászolj, mint az egyszülöttért szokás,
keserves jajgatással!
Mert hirtelen jön el
a pusztító ellenünk.

A nép vizsgálója

²⁷ Vizsgálóvá tettelek népem közt, figyelővé:
ismerd meg és vizsgáld meg útjukat!
²⁸ Mindnyájan elpártolt lázadók,
akik rágalmozva járnak,
réz és vas;
mindnyájan romlottak.
²⁹ Fújtatott a fújtató,
de a tűztől sértetlen maradt az ólom;
hiába olvasztották,
a gonoszok mégsem váltak ki.
³⁰ Elvetett ezüstnek hívják őket,
mert elvetette az Úr őket.

Jer 7 Beszéd a templom ellen ¹ Az ige, mely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól: ² »Állj az Úr házának kapujába, hirdesd ott ezt az igét, és mondd: Halljátok az Úr igéjét, egész Júda, akik beléptek ezeken a kapukon, hogy leboruljatok az Úr előtt! ³ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Jobbítsátok meg útjaitokat és tetteiteket, akkor megengedem, hogy ezen a helyen lakjatok! ⁴ Ne bízzatok az ilyen hazug szavakban: 'Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez!' ⁵ Mert ha valóban megjobbítjátok útjaitokat és tetteiteket, ha valóban igazságot tesztek ember és társa között, ⁶ a jövővényt, az árvát és az özvegyet nem nyomjátok el, ártatlan vért nem ontotok ezen a helyen, sem más istenek után nem jártok a saját vesztetekre, ⁷ akkor megengedem, hogy ezen a helyen lakjatok, azon a földön, amelyet atyáitoknak adtam, öröktől fogva mindörökké.

⁸ Íme, ti a hazug szavakban bíztok, melyek nem használnak. ⁹ Loptok, gyilkoltok, házasságot törtök, hamisan esküsztek, Baálnak tömjéneztek, és más istenek után jártok, akiket nem ismertek; ¹⁰ azután pedig eljöttök, és megálltok szíнем előtt ebben a házban, mely az én nevemet viseli, és így szóltok: 'Megmenekültünk', hogy elkövethessétek mindezeket az undokságokat? ¹¹ Vajon rablók barlangjává lett szemetekben ez a ház, mely az én nevemet viseli?

Íme, én is láttam, – mondja az Úr. – ¹² Mert menjetelek csak el az én helyemre Sílóba, ahol először lakást készítettem nevemnek, és nézzétek meg, mit tettem vele népemnek, Izraelnek gonoszsága miatt! ¹³ Most pedig, mivel elkövettétek mindezeket a tetteket – mondja az Úr –, bár szóltam hozzátok, idejekorán szóltam, de nem hallottátok meg, szólítottalak titeket, de nem válaszoltatok, ¹⁴ ezért úgy fogok tenni a házzal, mely az én nevemet viseli, melyben ti bizakodtok, és a hellyel, melyet nektek és atyáitoknak adtam, ahogyan Sílóval tettem. ¹⁵ Elvetlek titeket színem előtt, amint elvettem valamennyi testvéreteket, Efraim minden ivadékát.

A hűtlen nép bűnhődése ¹⁶ Te pedig ne imádkozz ezért a népért, ne mondj értük esdeklő imádságot, és ne kérlelj engem, mert nem hallgatlak meg! ¹⁷ Nem látod, mit tesznek Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin? ¹⁸ A fiak fát szedegetnek, az apák tüzet gyújtanak, az asszonyok pedig tésztát gyúrnak, hogy áldozati kalácsokat készítsenek az ég királynőjének; és italáldozatot mutatnak be más isteneknek, hogy engem bosszantsanak. ¹⁹ Vajon engem bosszantanak? – mondja az Úr. – Nem inkább magukat, arcuk szégyenére? ²⁰ Ezért így szól az Úristen: Íme, haragom és indulatom kiárad erre a helyre, az emberekre és az állatokra, a mező fáira és a föld gyümölcseire; lángolni fog, és nem alszik ki.

Isten engedelmességet vár, nem áldozatokat ²¹ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Égőáldozataitokat tegyétek hozzá véresáldozataitokhoz, és egyétek meg a húst! ²² Mert nem beszéltem atyáitoknak és nem adtam parancsot nekik égő- és véresáldozatról azon a napon, amelyen kihoztam őket Egyiptom földjéről; ²³ hanem ezt a parancsot adtam nekik: Hallgassatok szavamra, akkor Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek! Járjatok mindig azon az úton, amelyet parancsolok nektek, hogy jó dolgok legyen! ²⁴ De nem hallgatták meg, és nem hajtották ide fülüket, hanem gonosz szívük megátalkodottságában annak tanácsai szerint jártak; hátukat fordították felém, nem pedig arcukat. ²⁵ Attól a naptól fogva, amelyen kijöttek atyáitok Egyiptom földjéről, mind a mai napig küldtem hozzátok valamennyi szolgálmat, a prófétákat; nap mint nap, idejekorán küldtem. ²⁶ De nem hallgattak rám, és nem hajtották ide fülüket, hanem megkeményítették nyakukat, és még gonoszabbul cselekedtek, mint atyáik. ²⁷ Ha elmondod nekik mindezeket az igéket, nem fognak rád hallgatni; ha szólítod őket, nem fognak válaszolni neked. ²⁸ Azért mondd nekik: Ez az a nemzet, mely nem hallgatott az Úrnak, az ő Istenének szavára, és nem fogadta meg az intelmet. Elveszett a hűség, eltűnt a szájukból.

A bálványimádás szörnyűsége

²⁹ Nyírd le hajkoronádat, és dobd el,
kezdj siratódalba a kopár halmokon,
mert elvetette az Úr és eltaszította
a nemzedéket, melyre megharagudott!

³⁰ Mert olyat tettek Júda fiai, ami rossz a szememben, – mondja az Úr. – Undokságaikat abban a házban helyezték el, mely az én nevemet viseli, hogy tisztátalanná tegyék azt. ³¹ Fölépítették a Tófet magaslatait, mely Ben-Hinnom völgyében van, hogy tűzben égessék el fiaikat és leányaikat, amit nem parancsoltam, és eszembe sem jutott. ³² Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor nem beszélnek többé a Tófetről és Ben-Hinnom völgyéről, hanem az Öldöklés völgyéről, és temetni fognak a Tófetben, mert nem lesz más hely. ³³ Ennek a népnek holtteste eledelül fog szolgálni az ég madarainak és a föld állatainak, s nem lesz, aki elriassza őket. ³⁴ Akkor eltüntetem Júda városaiból

és Jeruzsálem utcáiról az öröm hangját és a vidámság hangját, a vőlegény hangját és a menyasszony hangját, mert rommá lesz az ország.«

Jer 8 ¹ »Abban az időben – mondja az Úr –, kihozzák sírjaikból Júda királyainak csontjait, fejedelmek csontjait, a papok csontjait, a próféták csontjait és Jeruzsálem lakóinak csontjait. ² Kiterítik őket a nap, a hold és az ég egész serege elé, melyeket szerettek és szolgáltak, melyek után jártak, melyekhez folyamodtak, és melyek előtt leborultak. Nem gyűjtik össze és nem temetik el őket; trágyává lesznek a föld színén. ³ Mégis inkább választaná a halált, mint az életet az egész maradék, azok, akik megmaradnak ebből a gonosz nemzetségből mindazokon a megmaradt helyeken, ahova elűztem őket, – mondja a Seregek Ura. –

Isten elfordul és büntet

⁴ Mondd tehát nekik: Így szól az Úr:

Vajon akik elesnek, nem kelnek föl?

Vagy aki eltér, nem tér vissza?

⁵ Miért pártolt el ez a nép, Jeruzsálem, örökös elpártolással?

Ragaszkodnak a csalárdsághoz, vonakodnak visszatérni.

⁶ Figyeltem és hallottam:

nem helyesen beszélnek,
nincs senki, aki bánná gonoszságát,
s azt mondaná: 'Mit tettem?'

Mindenki eltért, a maga útján futva,
mint a ló, mely száguld a harcba.

⁷ A gólya is az égen

ismeri a maga idejét,
a gerlice, a fecske és a daru
ügyelnek jövetelük idejére,
de népem nem ismeri
az Úr ítéletét.

⁸ Hogyan mondhatjátok: 'Bölcsek vagyunk,
és az Úr törvénye velünk van?'

Bizony, íme, hamissá tette
az írástudók hamis íróvesszeje.

⁹ Szégyent vallottak a bölcsek,
megzavarodtak és tőrbe estek;
íme, az Úr igéjét megvetették,
mit ér hát bölcsességük?

¹⁰ Ezért asszonyaikat másoknak adom,
 mezőiket a hódítóknak;
 mert kicsitől nagyig
 mindegyikük nyereséget hajhász;
 a prófétától a papig
 mindegyikük csalárdságot művel.

¹¹ Népem leányának sebét úgy gyógyítják,
 hogy könnyelműen mondogatják: `Békesség, békesség!'
 Pedig nincsen békesség.

¹² Szégyent vallottak, mert utálatosságot műveltek;
 mégsem szégyenkeznek,
 és pirulni sem tudnak.
 Ezért elesnek az elesőkkel,
 és meglátogatásuk idején elbuknak,
 – mondja az Úr. –

¹³ Az utolsó szemig begyűjtöm őket,
 – mondja az Úr –,
 nincs már szőlőfürt a tőkén,
 és nincs füge a fügefán,
 a lomb is elhervadt.
 Odaadom őket, hogy átgázoljanak rajtuk.

¹⁴ `Miért ülünk itt?
 Gyűljetek össze,
 menjünk a megerősített városokba,
 és semmisüljünk meg ott!
 Mert az Úr, a mi Istenünk megsemmisített minket,
 és mérgezett vizet itatott velünk,
 mert vétkeztünk az Úr ellen.

¹⁵ Békességre vártunk, de nincs semmi jó;
 a gyógyulás idejére, de íme, rettenet!

¹⁶ Dánból hallatszik lovainak horkanása,
 paripái nyerítésének hangjától
 megrendül az egész föld;
 eljönnek, és felemésztik
 a földet, és ami betölti azt,
 a várost, és akik benne laknak.

¹⁷ Mert íme, én áspiskígyókat küldök rátok,

melyeket nem lehet bűvölni,
és megmarnak titeket«

– mondja az Úr.

¹⁸ Vidámságom fájdalommá lett bennem,
szívem beteg.

¹⁹ Íme, népem leányának kiáltása hangzik
messze földről:

»Vajon nincs az Úr Sionban?

Vagy Királya nincs ott?«

»Miért bosszantottak engem bálványaikkal,
idegen hiábavalóságokkal?«

²⁰ »Elmúlt az aratás, véget ért a nyár,
és mi nem szabadultunk meg.«

²¹ Népem leányának összetörése miatt összetörtem,
gyászolok, borzadály fogott el.

²² Talán nincs balzsam Gileádban?

Vagy nincs ott orvos?

Miért nem hegedt be hát
népem leányának sebe?

²³ Bárcsak fejem víz volna,
és szemem könnyforrás,
hogy éjjel-nappal sirathatnám
népem leányának megöltjeit!

Jer 9 Prófétai panasz Júdáról

¹ Bárcsak lenne a pusztában számomra
egy vándornak való szállás,
hogy elhagyhatnám népemet, és elmehetnék tőlük!
Mert mindnyájan házasságtörők,
hűtlenek gyülekezete.

² »Felajzották nyelvüket, mint az íjat;
hazugsággal és nem igazsággal
lettek hatalmasok az országban;
mert gonoszságról gonoszságra haladnak,
és engem nem ismernek – mondja az Úr. –

³ Mindenki őrizkedjék a társától,
és egyetlen testvérben se bízzatok,
mert minden testvér csalva csal,

és minden társ rágalmazva jár!

⁴ Mindenki becsapja a társát,

és nem beszélnek igazat;

hazug beszédre tanítják nyelvüket,

gonosztevésben fáradoznak.

⁵ Álnokság közepette van a lakásod,

álnokságukban nem akarnak tudni rólam,«

– mondja az Úr.

⁶ Ezért így szól a Seregek Ura:

»Íme, én megolvasztom és megpróbálom őket,

mert mi mást tehetnék népem leánya miatt?

⁷ Gyilkos nyíl a nyelvük,

álnokságot beszél;

szájával békességről beszél társának,

de bensejében cselt vet neki.

⁸ Vajon ezekért ne büntessem meg őket?

– mondja az Úr. –

Vagy ilyen nemzeten

ne bosszuljam meg magam?«

⁹ A hegyek miatt sírásba és gyászénekekbe kezdek,

és a puszta legelői miatt siratódalba,

mert fölperzselődtek, senki sem jár arra,

és nem hallják nyájnak hangját; az ég madaraitól az állatokig,

elbujdostak, elmentek.

¹⁰ »Kőhalmazzá teszem Jeruzsálemet,

sakálok tanyájává;

Júda városait pedig pusztasággá teszem,

és nem lesz lakójuk.«

¹¹ Ki az a bölcs ember,

aki megérti ezt?

Akihez szólt az Úr szája,

hogyan hirdesse:

Miért pusztult el az ország,

és perzselődött fel, mint a puszta,

ahol senki sem jár?

¹² Ezt mondja az Úr: »Mivel elhagyták törvényemet, melyet elébük adtam, nem hallgattak szavamra, és nem jártak aszerint, ¹³ hanem szívük megátalkodottsága és a Baálok után mentek, amire atyáik tanították őket,« ¹⁴ azért így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: »Íme, én örömmel etetem meg ezt a

népet, és mérgezett vízzel itatom meg őket. ¹⁵ Szétszórom őket a nemzetek közé, melyeket nem ismertek sem ők, sem atyáik; és elküldöm utánuk a kardot, míg meg nem semmisítem őket.

¹⁶ Így szól a Seregek Ura:

Figyeljete, és hívjátok a siratóasszonyokat,

hadd jöjjenek!

Küldjete a hozzáértő asszonyokért,

hadd jöjjenek!«

¹⁷ Siessenek, és kezdjenek fölöttünk gyászénekbe,

hadd ússzék könnyben a szemünk,

és a szempillánk víztől ázzék!

¹⁸ Mert gyászének hangja hallatszik Sionból:

»Hogy elpusztultunk! Mily nagyon megszégyenültünk!

Mert el kellett hagynunk az országot,

mert feldúlták hajlékainkat!«

¹⁹ Halljátok hát, asszonyok, az Úr igéjét,

és fogadja be fületek szájának igéjét!

Tanítsátok leányaitokat gyászénekre,

és mindenki a társnőjét siratódalra!

²⁰ Mert felhágott a halál ablakainkba,

bejött palotáinkba;

hogy kiirtsa a gyermekeket az utcáról,

az ifjakat a terekről.

²¹ Beszélj! Így szól az Úr:

»Ott hever az emberek holtteste,

mint trágya a mezőn,

és mint kéve az arató mögött,

melyet senki sem szed össze.«

²² Így szól az Úr:

»Ne dicsekedjék a bölcs bölcsességével,

és ne dicsekedjék az erős erejével;

ne dicsekedjék a gazdag gazdagságával!

²³ Hanem azzal dicsekedjék, aki dicsekszik,

hogy értelmes, és tudja rólam,

hogy én vagyok az Úr,

aki kegyelmet gyakorolok,

jogot és igazságot a földön;

mert ezekben telik kedvem,

– mondja az Úr. –

²⁴ Íme, jönnek napok – mondja az Úr – amikor meglátogatok minden körülméletet, aki mégis körülméletlen; ²⁵ Egyiptomot és Júdát, Edomot és Ammon fiait, Moábot és minden megnyírt halántékút, akik a pusztában laknak. Mert minden nemzet körülméletlen, és Izrael egész háza körülméletlen szívű.«

Jer 10 Isten és a bálványképek

¹ Halljátok az igét, melyet szólt az Úr rólatok, Izrael háza!

² Így szól az Úr:

»A nemzetek útjait el ne tanuljátok,
és az égi jelektől meg ne rémüljeteK,
mert a nemzetek rémülnek meg azoktól!

³ Mert a népek szokásai hiábavalóság;
hiszen fát vágnak ki az erdőből,
mesterember keze készíti fejszével.

⁴ Ezüsttel és arannyal szépíti;
szögekkel és kalapáccsal erősítik meg,
hogY ne inogjon.

⁵ Olyanok, mint a madárijesztő az uborkaföldön:
nem beszélnek;
hordozni kell őket, mert lépni sem tudnak.
Ne féljeteK tőlük, mert nem tesznek rosszat,
de jót tenni sem tudnak!«

⁶ Nincs senki olyan, mint te, Uram!
Nagy vagy, és nagy a te neved hatalomban.

⁷ Ki ne félne téged, nemzetek Királya?
Hiszen téged illet ez,
mert a nemzetek összes bölcsei között
és összes királyságukban
nincs senki olyan, mint te!

⁸ Egytől egyig ostobák és balgák;
hiábavalóságok tana: csak fa az;

⁹ Tarziból hozott vékony ezüstlemez
és Ofázból való arany,
mesterember és ötvös kezének műve.
Kék és vörös bíbor a ruhájuk,
szakértők műve valamennyi.

¹⁰ Az Úr azonban igaz Isten,

élő Isten ő, és örökkévaló Király.
Haragjától megrendül a föld,
és nem bírják el bosszúságát a nemzetek.

¹¹ Így szóljatok hozzájuk

»Az istenek, akik nem alkották az eget és a földet,
el fognak veszni a földről és az ég alól!«

¹² Aki alkotta a földet erejével,
megszilárdította a földkerekséget bölcsességével,
és értelmével kifeszítette az eget,

¹³ annak hangjára víztömeg lesz az égben,
és ködfelhőket hoz fel a föld széléről;
villámokat alkot az esőhöz,
és előhossa a szelet tárházaiból.

¹⁴ Ostoba lett minden ember tudás híján,
szégyent vallott minden ötvös a szobrával;
mert hamisság az öntvénye,
és nincs bennük lélek.

¹⁵ Hiábavalóságok azok, és nevetséges művek,
meglátogatásuk idején elvesznek.

¹⁶ Nem olyan, mint ezek, Jákob osztályrésze,
mert ő az, aki a mindenséget formálta,
és Izrael az ő tulajdon törzse;
Seregek Ura az ő neve.

Panasz és könyörgés

¹⁷ Szedd össze a földről csomagodat,
aki az ostromlott helyen laksz!

¹⁸ Mert így szól az Úr:

»Íme, én elhajítom az ország lakóit ezúttal,
és megszorongatom őket, hogy megtaláljanak.«

¹⁹ Jaj nekem összetörésem miatt,
gyógyíthatatlan a sebem!

Én pedig azt mondtam:

»Igen, ez az én betegségem,
majd elviselem!«

²⁰ Sátorom elpusztult,
és minden kötelem elszakadt;
fiaim elmentek tőlem, és nincsenek többé.

Nincs már senki, aki kifeszítse sátramat,
és felvonja sátorkárpitjaimat.

²¹ Bizony, ostobák lettek a pásztorok,
és az Urat nem keresték;
ezért nem boldogultak,
és egész nyájuk szétszóródott.

²² Íme, zaj hangja jön,
és nagy zúgás észak földjéről,
hogypusztasággá tegye Júda városait,
sakálok tanyájává.

²³ »Tudom, Uram,
hogynem az emberé az ő útja;
nem a járó férfira tartozik,
hogy irányítsa lépteit.

²⁴ Fenyíts meg engem, Uram, de mértékkel,
neharagodban, nehogy semmivé tégy!«

²⁵ Öntsd ki indulatodat a nemzetekre,
amelyek nem ismernek téged,
és a nemzetségekre,
melyek nem szólítják nevedet;
mert fölemésztették Jákobot,
fölemésztették őt és megsemmisítették,
és lakóhelyét elpusztították.

Jer 11 A szövetség megszegése ¹ Az ige, mely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól: ² »Halljátok e szövetség igéit! Beszéld el azokat Júda férfiainak és Jeruzsálem lakóinak! ³ Mondd nekik: Így szól az Úr, Izrael Istene: Átkozott az az ember, aki nem hallgat e szövetség igéire, ⁴ melyet atyáitoknak parancsoltam azon a napon, amelyen kihoztam őket Egyiptom földjéről, a vaskohóból, amikor ezt mondtam: Hallgassatok szavamra, és tegyétek meg mindazt, amit parancsolok nektek! Akkor az én népem lesztek, én pedig a ti Istenetek leszek, ⁵ hogy teljesítem az esküt, melyet atyáitoknak esküdtem, hogy tejjel-mézzel folyó országot adok nekik, ahogy ez ma is van.« Feleltem és mondtam: »Ámen, Uram!«

⁶ Majd ezt mondta nekem az Úr: »Kiáltsd mindezeket az igéket Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin, s mondd: Halljátok e szövetség igéit, és tegyétek meg azokat! ⁷ Mert óva intettem atyáitokat azon a napon, amelyen felhoztam őket Egyiptom földjéről, és mind a mai napig, idejekorán intettem őket, s mondtam: Hallgassatok szavamra! ⁸ De nem hallgatták meg, és nem hajtották ide fülüket, hanem mindenki a maga gonosz szívének megátalkodottsága szerint járt. Ezért elhoztam rájuk e szövetség minden igéjét, melyet azért parancsoltam, hogy megtegyék, de nem tették meg.«

⁹ Majd ezt mondta nekem az Úr: »Összeesküvés van Júda férfiai és Jeruzsálem lakói között. ¹⁰ Viszszatértek atyáik korábbi bűneihez, akik vonakodtak meghallgatni igéimet; ők is más istenek után mentek, hogy azoknak szolgáljanak. Izrael háza és Júda háza felbontotta szövetségemet, melyet atyáikkal kötöttem. ¹¹ Ezért így szól az Úr: Íme, én olyan bajt hozok rájuk, amelyből nem tudnak kijönni. Kiáltanak majd hozzám, de nem hallgatom meg őket. ¹² Menjenek csak Júda városai és Jeruzsálem lakói, és kiáltsanak azokhoz az istenekhez, akiknek tömjént áldoznak! De azok nem tudják őket megszabadítani bajuk idején. ¹³ Mert amennyi városaid száma, annyi lett az istened, Júda! És amennyi Jeruzsálem utcáinak száma, annyi oltárt állítottatok a gyalázatos bálványnak, oltárokat, hogy tömjént áldozzatok Baálnak.

¹⁴ Te pedig ne imádkozz ezért a népért, és ne mondj értük esdeklő imádságot! Mert nem hallgatom meg, amikor hozzám kiáltanak bajuk miatt.

¹⁵ Mit akar kedvesem a házamban?

Végbeinni az álnok tervet?

Talán a fogadalmak és a szent hús

eltávolítják tőled gonoszságodat,

hogy akkor majd ujjonghass?»

¹⁶ Zöldellő, szép, formás gyümölcsű olajfának hívta nevedet az Úr.

Nagy, zúgó hanggal

tüzet gyújtott rajta,

és összetörtek ágai.

¹⁷ A Seregek Ura, aki ültetett téged, bajt mondott ki rád Izrael házának és Júda házának gonoszsága miatt, melyet elkövettek a maguk kárára, hogy bosszantsanak engem, tömjént áldozva Baálnak.

Jeremiást halálra ítélik ¹⁸ Az Úr tudatta velem, és megtudtam.

Akkor megmutattad nekem tetteiket.

¹⁹ Én pedig olyan vagyok, mint egy kezes bárány, melyet levágni visznek; és nem tudtam, hogy ilyen tervet szőttek ellenem: »Pusztítsuk el a fát gyümölcsével együtt, és vágjuk ki az élők földjéből, hogy nevére se emlékezzenek többé!«

²⁰ Seregek Ura, igazságos bíró,

vesék és szívek vizsgálója,

hadd lássam bosszúdat rajtuk,

mert eléd tártam ügyemet!

²¹ Ezért így szól az Úr Anatót férfiairól, akik életedre törnek, és azt mondják: »Ne prófétálj az Úr nevében, hogy meg ne halj kezünk által!«; ²² ezért így szól a Seregek Ura: »Íme, én meglátogatom őket: az ifjak kard által halnak meg, fiaik és leányaik éhen halnak. ²³ És maradékuk nem lesz, mert bajt hozok Anatót férfiaira: látogatásuk esztendejét.«

Jer 12 A próféta panasza

¹ Igaz vagy, Uram,
ha vitatkozom is veled;
mégis hadd folytassak pert veled!
Miért sikeres az istentelenek útja?
Nyugodtan élnek mind a hűtlenül elpártolók.

² Elültetted őket, gyökeret is vertek,
fejlődnek, gyümölcsöt is hoznak;
közel vagy a szájukhoz,
de távol a veséjüktől.

³ Te, Uram, ismersz engem, látsz engem,
és megvizsgáltad, hogy szívem veled van.
Különítsd el őket, mint juhokat a levágásra,
és jelöld meg őket a leölés napjára!

⁴ Meddig fog még gyászolni a föld,
és lesz száraz az egész mező füve?

A rajta lakók gonoszsága miatt
eltűnt állat és madár;
mert azt mondták:

»Nem fogja meglátni végünket!«

⁵ »Ha gyalogosokkal futottál, mégis kifárasztottak,
hogyan fogsz versenyezni a lovakkal?

Békés földön biztonságban érzed ugyan magad,
de mit csinálsz majd a Jordán sűrűjében?

⁶ Bizony, még testvéreid és atyád háza is,
még ők is hűtlenek lettek hozzád,
még ők is teli torokkal kiáltoznak mögötted.

Ne higgy nekik, még ha jót mondanak is neked!«

Isten panasza ⁷ »Elhagytam házamat,
elvetettem örökségemet;
átadtam lelkem kedvesét
ellenségeinek kezébe.

⁸ Olyan lett hozzám örökségem,
mint oroslán az erdőben:
kieresztette ellenem hangját,
ezért meggyűlöltem őt.

⁹ Vajon tarka madár az én örökségem,

melyet madarak fognak körül?
Gyertek, gyűjjetek össze, mezei vadak mind,
jöjjetek enni!
¹⁰ Sok pásztor pusztította szőlőmet,
eltiporták osztályrészemet;
drága osztályrészemet
puszta sivataggá tették.
¹¹ Pusztává tették,
gyászol előttem pusztaságként;
elpusztult az egész ország,
mert nincs senki, aki szívére venné.«
¹² Minden kopár dombra a sivatagban
pusztítók jöttek,
mert az Úr kardja emészt
az ország egyik végétől az ország másik végéig;
nincs békessége egyetlen testnek sem.
¹³ Búzát vetettek, de tövist arattak,
kimerültek, de nincs hasznuk belőle.
Szégyenkeztek természetek miatt,
az Úr izzó haragja miatt!

A szomszédos népek sorsa: ítélet vagy üdvösség ¹⁴ Így szól az Úr minden gonosz szomszédom ellen, akik hozzányúlnak az örökséghez, melyet örökségül adtam népemnek, Izraelnek: »Íme, én kitepem őket földjükből, és Júda házát is kitepem közülük. ¹⁵ De ez történik majd: miután kiteptem őket, ismét megkönyörülök rajtuk, és visszaviszem őket, mindegyiket a maga örökségébe és mindegyiket a maga földjére. ¹⁶ Ez történik: ha majd jól megtanulják népem útjait, úgyhogy az én nevemre esküsznek: 'Él az Úr!' – ahogy megtanították népemet Baálra esküdni –, akkor felépülnek népem között. ¹⁷ De ha nem hallgatják meg, gyökerestül kitepem és elpusztítom azt a nemzetet« – mondja az Úr.

Jer 13 Jelképes cselekedet: az öv ¹ Így szólt hozzám az Úr: »Menj, vásárolj magadnak egy lenövet, és tedd a derekadra, de vízbe ne rakd!« ² Megvásároltam az övet az Úr igéje szerint, és a derekamra tettem. ³ Akkor másodszor is hangzott az Úr igéje hozzám: ⁴ »Vedd az övet, melyet vásároltál, és a derekadon van! Kelj fel, menj az Eufráteszhez, és rejtsd el ott a sziklahasadékban!« ⁵ Erre elmentem, és elrejtettem az Eufrátesznél, amint az Úr megparancsolta nekem. ⁶ Történt pedig sok nap múltán, hogy az Úr ezt mondta nekem: »Kelj fel, menj az Eufráteszhez, és vedd el onnan az övet, melyről megparancsoltam neked, hogy rejtsd el ott!« ⁷ Erre elmentem az Eufráteszhez, kiástam és elvettem az övet arról a helyről, ahova elrejtettem; de íme, az öv tönkrement, és semmire sem volt használható. ⁸ Akkor hangzott az Úr igéje hozzám: ⁹ »Így szól az Úr: Így fogom tönkretenni Júda büszkeségét és Jeruzsálem nagy büszkeségét. ¹⁰ Ez a gonosz nép, amely vonakodik meghallgatni igéimet, szíve megátalkodottsága szerint jár, és más istenek után megy, hogy azoknak szolgáljon, és előttük borul-

jon le, olyan lesz, mint ez az öv, mely semmire sem használható. ¹¹ Mert ahogy az öv az ember derekához tapad, úgy tapasztottam magamhoz Izrael egész házát és Júda egész házát – mondja az Úr –, hogy az én népem legyenek, hírnevem, dicsőségem és ékességem; – de nem hallgattak rám.

¹² Mondd azért nekik ezt az ígét: Így szól az Úr, Izrael Istene: Minden korsó megtelik borral. Erre majd azt mondják neked: 'Vajon nem tudjuk-e jól, hogy minden korsó megtelik borral?' ¹³ Akkor mondd nekik: Így szól az Úr: Íme, én megtöltöm ennek az országnak minden lakóját, a Dávid trónján ülő királyokat, a papokat, a prófétákat és Jeruzsálem minden lakóját részegséggel. ¹⁴ És odacsapom őket, egyiket a másikhoz, apákat és fiakat együtt – mondja az Úr. – Nem szánakozom, nem könyörülök és nem irgalmazok: elpusztítom őket.»

Az önhittek ellen

¹⁵ Halljátok és fogjátok fel fületekkel:

ne legyetek kevélyek, mert az Úr szólt!

¹⁶ Adjatok az Úrnak, a ti Istenetek dicsőséget,

mielőtt besötétedne,

és mielőtt megbotlana lábatok

a homályos hegyeken!

Világosságra vártok,

de ő halál árnyékává teszi azt,

sötét felhővé változtatja.

¹⁷ Ha nem hallgatjátok meg ezt,

titokban sírni fog a lelkem a gőg miatt;

könnyezve könnyezik és könnyet hullat a szemem,

mert fogságba került az Úr nyája.

A királyi ház ellen 18 »Mondd a királynak és az anyakirálynénak:

Alacsonyra üljetek,

mert leesett fejetekekről ékes koronátok!

¹⁹ A délvidék városai el vannak zárva,

és nincs, aki megnyissa őket.

Fogságba került egész Júda,

fogságba került teljesen.

Jeruzsálem ellen

²⁰ Emeld fel szemedet,

és nézd az észak felől érkezőket!

Hol van a neked adott nyáj,

pompás juhaid?

²¹ Mit mondasz majd, amikor föléd rendeli,

akiket te szoktattál oda magadhoz:

bizalmas barátaidat, a fejed fölé?
Vajon nem fognak el fájdalmak téged,
mint a szülő asszonyt?
²² Talán azt mondod szívedben:
`Miért értek engem ezek?'
Sok bűnöd miatt hajtották fel ruhádat,
és követtek el erőszakot rajtad.
²³ Vajon megváltoztathatja-e bőrét az etióp,
vagy tarka csíkjait a párduc?
Akkor tudtok majd ti is jót tenni,
akik hozzászoktatok a gonosztevéshöz.
²⁴ Szétszórom őket mint a pelyvát,
amely tovaszáll a pusztai szélben.
²⁵ Ez a te sorsod és kimért részed tőlem
– mondja az Úr –,
mert megfélemedtél rólam,
és a hazugságban bíztál.
²⁶ Ezért én is felhúzórom ruhádat az arcodig,
hogy láthatóvá legyen szégyened:
²⁷ házasságtöréseid és nyihogásaid,
paráznaságod gaztette.
A magaslatokon, a mezőn
láttam undokságaidat.
Jaj neked, Jeruzsálem,
nem tudsz megtisztulni!
Meddig tart ez még?»

Jer 14 A nagy szárazság ¹ Az Úr igéje, mely elhangzott Jeremiášhoz a szárazságról.

² Gyászol Júda,
és kapui hervadoznak,
bánkódnak a földre roskadva;
Jeruzsálem kiáltása felszáll.
³ Hatalmasaik vízért küldik szolgálóikat;
elmennek a gödrökhöz,
de nem találnak vizet,
üres edényekkel térnek vissza;
szégyent vallanak és csalódnak,
befödik a fejüket.

⁴ A termőföld miatt, mely megzavarodott,
mert nem volt eső a földön,
szégyent vallanak a földművesek,
befödik a fejüket.

⁵ Mert a szarvasünő is a mezőn,
ha megellett, otthagyja borját,
mert nincs zöld növény.

⁶ Vadszamarak állnak a kopár dombokon,
levegő után kapkodnak, mint a sakálok;
szemük elgyengül, mert nincs fű.

⁷ »Ha bűneink tanúskodnak is ellenünk,
Uram, cselekedj a te nevedért!
Mert sok a mi elpártolásunk,
ellened vétkeztünk.

⁸ Izrael reménysége,
szabadítója a nyomorúság idején!
Miért vagy olyan, mint jövevény az országban,
és mint vándor, aki éjszakázni tér be?

⁹ Miért vagy olyan, mint rémült férfi,
mint olyan hős, aki nem tud megszabadítani?
Hiszen te közöttünk vagy, Uram,
és a te nevedet viseljük;
ne hagyj el minket!«

Isten elveti a népet ¹⁰ Így szól az Úr erről a népről: »Úgy szeretnek csavarogni, lábukat nem kímélik, de az Úr nem kedveli őket.« Most megemlékezik bűnükéről, és számon kéri vétkeiket.

¹¹ Ezt mondta nekem az Úr: »Ne imádkozz ezért a népért, a javára! ¹² Ha böjtölnek, nem hallgatom meg könyörgésüket, és ha égő- és ételáldozatot mutatnak be, nem kedvelem, hanem karddal, éhínséggel és dögvésszel semmisítem meg őket.« ¹³ Erre így szóltam: »Jaj, Uram, Isten! Íme, a próféták azt mondják nekik: 'Nem láttok kardot, és éhínség nem lesz nálatok, hanem állandó békességet adok nektek ezen a helyen.'« ¹⁴ De az Úr ezt mondta nekem: »Hazugságot profétálnak a próféták az én nevemben; nem küldtem őket, és nem adtam nekik parancsot, nem is szóltam hozzájuk. Hazug látomást, hiábavaló jóslatot és saját szívük csalárdságát profétálják nektek. ¹⁵ Ezért így szól az Úr a prófétákról, akik az én nevemben profétálnak, pedig én nem küldtem őket, és azt mondják: 'Kard és éhínség nem lesz ebben az országban': Kard és éhínség által vesznek el azok a próféták. ¹⁶ A nép pedig, amelynek profétálnak, odadobva hever majd Jeruzsálem utcáin az éhínség és kard miatt, s nem lesz, aki eltemesse őket: őket és feleségeiket, fiaikat és leányaikat; mert kiöntöm rájuk gonoszágukat.

¹⁷ Mondd nekik ezt az ígét:

Szemem könnyet hullat éjjel-nappal,
és nem csillapodik,
mert nagy töréssel tört össze
népem szűz leánya,
nagyon fájó sebbel.

¹⁸ Ha kimegyek a mezőre,
íme, karddal megöltek vannak ott,
és ha bemegyek a városba,
íme, éhségtől elgyengültek.
Bizony, próféta is, pap is elvándoroltak
olyan országba, melyet nem ismertek.«

A nép panasza

¹⁹ Vajon végleg elvetetted Júdát,
vagy Siont megutálta lelked?
Miért vertél meg minket úgy,
hogy nincs számunkra gyógyulás?
Békességre vártunk, de nincs semmi jó;
és a gyógyulás idejére, de íme, rettenet!

²⁰ Elismerjük, Uram, gonoszságunkat,
atyáink bűnét, hogy vétkeztünk ellened.

²¹ Ne vesd el neved miatt,
ne gyalázd meg dicsőséged trónját!
Emlékezz, ne bontsd fel szövetségedet velünk!

²² Vannak-e a nemzetek bálványai közt esőt adók?
Vagy az egek adnak-e záporosókat?
Nemde te vagy az Úr, a mi Istenünk,
és terád várunk?

Mert te alkottad mindezeket.

Jer 15 Isten nem enged többé ¹ Ezt mondta nekem az Úr: »Ha Mózes és Sámuel állna is színem előtt, nem szívlelném ezt a népet. Űzd el őket színem elől, menjenek el! ² Ha pedig majd azt mondják neked: 'Hová menjünk?', mondd nekik: Így szól az Úr:

Aki halálra való, a halálra;
aki kardra, a kardra;
aki éhínségre, az éhínségre;
és aki fogságra, a fogságra.

³ Négy fajtát rendelek fölējük – mondja az Úr: – a kardot, hogy öljön, a kutyákat, hogy szaggassanak, az ég madarait és a föld állatait, hogy egyenek és pusztítsanak. ⁴ Iszonyattá teszem őket a föld minden királysága előtt, Manassze, Hiszkija fia, Júda királya miatt, azért, amit Jeruzsálemben cselekedett.

Jeruzsálem pusztulása ⁵ Mert ki szánakozik rajtad, Jeruzsálem?

És ki mutat részvétet irántad?

Ki lép oda, hogy megkérdezzen jóléted felől?

⁶ Te elvetettél engem – mondja az Úr –,

háta fordítva elmentél;

ezért kinyújtottam rád kezem, és tönkretettelek,

belefáradtam a könyörülésbe.

⁷ Szétszórtam őket szórólappáttal

az ország kapuiban;

gyermektelenné tettem, veszni hagytam népemet,

útjaikról nem tértek meg.

⁸ Több lett előttem özvegye

a tenger fövenyénél;

hoztam nekik az ifjú anyjára

pusztítót délben;

rábocsátottam hirtelen

lázat és rettegést.

⁹ Elhervadt, aki hétszer szült,

kilehelte lelkét,

lelment a napja még nappal,

szégyent vallott és csalódott;

maradékukat pedig a kardnak adom

ellenségeik színe előtt»

– mondja az Úr.

A próféta panasza ¹⁰ Jaj nekem, anyám, hogy megszültél engem,

a perlekedés emberét és viszály emberét

az egész ország számára!

Nem adtam kölcsönt, és nekem sem kölcsönöztek,

mégis mindenki átkoz engem.

¹¹ Ezt mondta az Úr:

»Bizony, javadat szolgáltam,

bizony, arra készítettem az ellenséget,

hogy esedezzek hozzád

baj idején és szorongatás idején.

¹² Vajon összetörik-e a vas,
az északi vas és a réz?

¹³ »Vagyonodat és kincseidet
prédául adom, nem vételárért,
összes vétked miatt minden határodban.

¹⁴ Ellenségeid szolgájává teszek
olyan országban, amelyet nem ismersz;
mert lángra lobbant haragom,
miattatok ég.«

¹⁵ Te tudod, Uram!
Emlékezz meg rólam, és látogass meg engem,
állj bosszút értem üldözőimen!
Hosszantűró vagy: ne taszíts el engem!
Tudd meg, hogy érted viselek gyalázatot!

¹⁶ Ha rátaláltam igéidre,
eledelemmé váltak;
igéd nekem örömöm
és szívem vidámsága lett;
mert a te nevedet viselem,
Uram, Seregek Istene!

¹⁷ Nem ültem a tréfálkozók körében,
és nem vigadoztam;
kezed súlya miatt egymagamban ültem,
mert bosszúsággal töltöttél el engem.

¹⁸ Miért lett fájdalmam örökké tartó,
és sebem halálos?

Nem akar meggyógyulni.
Bizony, olyan vagy számomra,
mint a csalóka patak,
melynek nem állandó a vize.

¹⁹ Ezért így szól az Úr:
»Ha visszatérsz, engedlek visszatérni,
hogy színem előtt állhass;
és ha előhozod az értékest az értéktelenből,
mintegy az én szám leszel.
Térjenek vissza ők hozzád,

de te ne térj vissza hozzánk!

²⁰ Ez előtt a nép előtt

bevehetetlen ércfallá teszek téged.

Harcolnak majd ellened,

de nem bírnak veled;

mert én veled vagyok,

hogymegszabadítsalak és megmentselek téged

– mondja az Úr. –

²¹ Megmentelek téged a gonoszok kezéből,

és megváltalak az erőszakosok markából.«

Jer 16 Jelképes cselekedet: a próféta nőtlensége ¹ Így hangzott az Úr igéje hozzám: ² »Ne végy magadnak feleséget, és ne legyenek fiaid és leányaid ezen a helyen! ³ Mert így szól az Úr a fiakról és leányokról, akik ezen a helyen születnek, anyáikról, akik szülik őket, és atyáikról, akik nemzik őket ebben az országban: ⁴ Halálos betegségekben halnak majd meg, nem siratják és nem temetik el őket; trágyává lesznek a föld színén. Kard és éhínség által vesznek el, holttestük pedig eledede lesz az ég madarainak és a föld állatainak.« ⁵ Mert így szól az Úr: »Ne lépj be gyászoló házba, és ne menj siratni, részvétet se mutass irántuk! Mert elvettem békességemet ettől a néptől – mondja az Úr –, a kegyelmet és az irgalmat. ⁶ Meghalnak nagyok és kicsinyek ebben az országban, nem temetik el és nem siratják meg őket; nem vagdossák meg magukat, s hajukat sem nyírják le miattuk. ⁷ Nem törnek kenyeret a gyászolónak, hogy megvigasztalják a halottért, és nem itatják meg a vigasztalás kelyhével atyjáért és anyjáért. ⁸ Lakomázó házba se lépj be, hogy leülj velük enni és inni! ⁹ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme, én eltüntetem erről a helyről szemetek láttára és a ti napjaitokban az öröm hangját és a vidámság hangját, a vőlegény hangját és a menyasszony hangját.

Az isteni ítélet okai ¹⁰ Amikor majd hírül adod ennek a népnek mindezeket az igéket, azt mondják neked: 'Miért mondta ki az Úr rólunk mindezt a nagy bajt? Mi a bűnünk, és mi a vétkünök, amellyel vétkeztünk az Úr, a mi Istenünk ellen?' ¹¹ Akkor mondd nekik: Mert atyáitok elhagytak engem – mondja az Úr –, és más istenek után mentek, azoknak szolgáltak, és előttük borultak le; engem pedig elhagytak, és törvényemet nem tartották meg. ¹² De ti még atyáitoknál is gonoszabbul cselekedtetek, mert íme, mindegyiktek a maga gonosz szívének megátalkodottsága után megy, nem hallgatva rám. ¹³ Ezért kihajítalak titeket ebből az országból abba az országba, melyet nem ismertetek, sem ti, sem atyáitok; ott majd szolgálhattok más isteneknek éjjel-nappal, mert nem adok kegyelmet nektek!

¹⁴ Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor nem mondják többé: 'Él az Úr, aki felhozta Izrael fiait Egyiptom földjéről!', ¹⁵ hanem: 'Él az Úr, aki felhozta Izrael fiait észak földjéről és mindazokból az országokból, ahová elűzte őket!'; mert visszaviszem őket földjükre, melyet atyáinknak adtam.

¹⁶ Íme, én sok halászt küldök – mondja az Úr –, hogy kihalásszák őket; azután pedig sok vadászt küldök, hogy felhajtsák őket minden hegyről, minden dombról és a kősziklák hasadékaiból. ¹⁷ Mert szemem ott van minden útkon, nem rejtőzhetnek el szíнем elől; és nem marad rejtve bűnük szemem előtt. ¹⁸ Először kétszeresen megfizetek nekik bűnükért és vétükért, mert megszenstelenítették országomat; undok és utálatos bálványaik hulláival töltötték meg örökségemet.«

A nép megtérése

¹⁹ Uram, én erőm és erősségem,
menedékem a szorongatás napján!
Hozzád jönnek majd a nemzetek
a föld végeiről, és ezt mondják:
»Valóban, hazugság volt atyáink örökrésze,
hiábavalóság, és semmi sem használ közülük.«
²⁰ Vajon csinálhat-e magának az ember isteneket?
Hiszen azok nem istenek!
²¹ »Azért íme, én megismertetem velük,
ezúttal megmutatom nekik
kezemet és hatalmamot;
és megtudják, hogy az én nevem: az Úr.«

Jer 17 Júda bűne és büntetése ¹ Júda bűne vasvesszővel van felírva,
gyémántheggyel van rávésve
szívük táblájára
és oltáraik szarvaira,
² hogy fiaik megemlékezzenek oltáraikról
és oszlopaikról a zöldellő fák mellett,
a magas halmokon,
³ a vidék hegyein.
»Vagyonodat, összes kincsedet
prédául adom,
magaslataidat a vétek miatt,
minden határodban.
⁴ Elszakadsz örökségedtől,
amelyet neked adtam,
és ellenségeid szolgájává teszek
abban az országban, melyet nem ismersz;
mert lángra lobbantottátok haragomat,
örökké égni fog!«

Átok vagy áldás

⁵ Így szól az Úr:
»Átkozott az ember, aki emberben bízik
és testet tesz támaszává,
de az Úrtól eltávozik szíve!
⁶ Olyan lesz, mint a tamariszk a pusztában:

nem látja, ha valami jó jön;
kiaszott vidéken lakik a sivatagban,
szikes és lakatlan földön.
7 Áldott az a férfi, aki az Úrban bízik,
és az Úr lesz bizodalma!
8 Olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa,
mely a folyóhoz ereszti gyökereit:
nem fél, ha jön a hőség,
lombja zöldellni fog;
száraz esztendőben sem aggódik,
és nem szűnik meg gyümölcsöt teremni.

Bölcs mondások

9 Csalárdabb a szív mindennél, és gyógyíthatatlan;
ki ismeri azt?
10 Én, az Úr, kikutatom a szívet,
megvizsgálom a veséket,
hogyan megfizessék kinek-kinek az útja szerint,
cselekedeteinek gyümölcse szerint.
11 Mint a fogoly madár, mely kotlik, bár nem tojt,
olyan, aki gazdagságot szerez, de nem törvényesen.
Napjai közepén itt kell hagynia,
és a végén bolonddá lesz.«

Az üldözött próféta imája

12 Dicsőség Trónja, Fenséges kezdettől fogva,
szentélyünk Helye!
13 Izrael reménysége, Uram!
Akik elhagynak téged,
mind megszégyenülnek;
a tőled elpártolókat a porba írják,
mert elhagyták az élő vizek forrását, az Urat.
14 Gyógyíts meg engem, Uram, és meggyógyulok,
szabadíts meg engem, és megszabadulok,
mert dicsőségem te vagy!
15 Íme, ők azt mondják nekem:
»Hol van az Úr igéje? Jöjjön hát!«
16 De én nem sűrgettelek a rosszra téged,
és a végzetes napot nem kívántam, te tudod.

Ami kijött az ajkamon,
színed előtt volt.
¹⁷ Ne légy nekem rettegemre;
menedékem te vagy a baj napján!
¹⁸ Szégyenüljenek meg üldözőim,
de ne szégyenüljek meg én!
Rettegjenek ők, de ne rettegek én!
Hozd el rájuk a baj napját,
és kétszeres töréssel törd össze őket!

A szombat megszentelése ¹⁹ Így szólt hozzám az Úr: »Menj, és állj a nép fiainak kapujába, amelyen bemennek Júda királyai, s amelyen kijönnek, és Jeruzsálem minden kapujába! ²⁰ Mondd nekik: Halljátok az Úr igéjét, Júda királyai, egész Júda és Jeruzsálem minden lakója, akik bementek ezeken a kapukon! ²¹ Így szól az Úr: Vigyázzatok magatokra, ne hordjatok terhet szombat napján, és ne vigyétek be Jeruzsálem kapuin! ²² Ne is hozzatok ki terhet házaiból szombat napján, és semmiféle munkát ne végezzetek! Szenteljétek meg a szombat napját, amint megparancsoltam atyáitoknak! ²³ De nem hallgatták meg, és nem hajtották ide fülüket, hanem megkeményítették nyakukat, hogy ne hallják és ne fogadják meg az intelmet. ²⁴ De ha valóban hallgatni fogtok rám – mondja az Úr –, és nem visztek be terhet ennek a városnak kapuin szombat napján, hanem megszentelitek a szombat napját, úgyhogy nem végeztek azon semmiféle munkát, akkor majd az történik, ²⁵ hogy ennek a városnak kapuin királyok és fejedelmek mennek be, akik Dávid trónján ülnek, kocsikon és lovakon járnak, ők maguk és fejedelmeik, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói; s lakott lesz ez a város örökké. ²⁶ Eljönnek majd Júda városaiból és Jeruzsálem környékéről, Benjamin földjéről és az alföldről, a hegyvidékről és a délvidékről, akik égő-, véres- és ételáldozatot meg tömjént hoznak, és akik hálaáldozatot hoznak az Úr házába. ²⁷ Ha azonban nem hallgattok rám, és nem szentelitek meg a szombat napját, hanem terhet hordtok, és bementek Jeruzsálem kapuin szombat napján, akkor tüzet gyújtok kapuiban, mely megemészti Jeruzsálem palotáit, és nem alszik ki.«

Jer 18 Példabeszéd a fazekasról ¹ Az ige, mely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól: ² »Kelj fel, és menj le a fazekas házába! Ott majd tudtul adom neked igéimet.« ³ Lementem tehát a fazekas házába, és íme, az éppen dolgozott a korongon. ⁴ Ha rosszul sikerült a fazekas kezében az edény, melyet az agyagból készített, újból készített belőle egy másik edényt, ahogy a fazekas szemében helyesnek látszott, hogy elkészítse. ⁵ Akkor így hangzott az Úr igéje hozzám: ⁶ »Vajon nem tehetek-e úgy veletek, Izrael háza, mint ez a fazekas? – mondja az Úr. – Íme, mint az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti az én kezemben, Izrael háza! ⁷ Olykor kimondom egy nemzetről és egy királyságról, hogy kigyomlálom, kiirtom és elpusztítom. ⁸ De ha megtér gonoszságából az a nemzet, amely ellen szóltam, akkor megbánom a rosszat, melyet vele tenni szándékoztam. ⁹ Olykor pedig kimondom egy nemzetről és egy királyságról, hogy felépítem és elültetem. ¹⁰ De ha azt teszi, ami rossz a szememben, hogy nem hallgat szavamra, akkor megbánom a jót, melyről azt mondtam, hogy megteszem neki. ¹¹ Most tehát mondd meg Júda férfiai és Jeruzsálem lakóinak: Így szól az Úr: Íme, én rosszat készítek ellenetek, és tervet szövök ellenetek! Térjete hát meg, mindegyiktek a maga gonosz útjáról, és jobbítsátok meg útjaitokat és tetteiteket!« ¹² De azt mondták: »Hiábavaló! Mert a magunk

gondolatai után megyünk, és mindegyikünk saját gonosz szívének megátalkodottsága szerint cselekszik.«

¹³ Ezért így szól az Úr:

»Kérdezzétek csak meg a nemzeteket:
ki hallott ilyeneket?

Nagyon rettenetes dolgot művelt
Izrael szűze.

¹⁴ Vajon eltűnik-e a mező sziklájáról
a Libanon hava?

Vagy kiapadnak-e a feltörő vizek,
hideg vízfolyások?

¹⁵ Mégis elfelejtett engem az én népem,
a semminek tömjéneznék;
elbuktatták őket útjaikon,
az ősi ösvényeken,
hogyan csapásokon járjanak,
egyenetlen úton;

¹⁶ hogy borzadállyá tegyék földjüket,
örökös gúny tárgyává;
aki csak keresztülmegy rajta, megborzad,
és a fejét csóválja.

¹⁷ Mint a keleti szél, szétszórom őket
az ellenség előtt;
hátaikat és nem arcomat mutatom nekik
balsorsuk napján.«

A próféta könyörgése ¹⁸ Ezt mondták: »Jöjjetek, szőjünk terveket Jeremiás ellen, mert nem veszhet el a törvény a paptól, sem a tanács a bölcstől, sem az ige a prófétától! Jöjjetek, verjük őt meg nyelvvel, és ne figyeljünk egyetlen szavára sem!«

¹⁹ Figyelj rám, Uram,
és halld meg ellenfeleim hangját!

²⁰ Vajon rosszal szokás-e fizetni a jóért,
hogyan vermet ástak lelkemnek?

Emlékezz rá, hogy színed előtt álltam,
hogyan javukra szóljak,
hogyan elfordítsam haragodat róluk!

²¹ Ezért juttasd fiaikat éhínségre,
és add őket a kard hatalmába!

Asszonyaik legyenek gyermektelenek és özvegyek,
férfiaikat halál gyilkolja,
ifjaikat kard sújtsa a harcban!
²² Hangozzék jajkiáltás házaikból,
amikor hirtelen rablócsapatot hozol rájuk!
Mert vermet ástak, hogy elfogjanak engem,
és csapdákat rejtettek el lábam elé.
²³ De te, Uram, ismered
minden ellenem szőtt halálos tervüket.
Ne bocsásd meg bűnüket,
és vétküket ne töröld el színed elől!
Legyenek bukottak színed előtt,
haragod idején bánj el velük!

Jer 19 Jelképes cselekedet: az agyagkorsó ¹ Így szól az Úr: »Menj, vásárolj egy agyagkorsót a fazekas-
tól, és végy magad mellé néhányat a nép vénei és a papok vénei közül! ² Azután menj ki a Ben-
Hinnom völgyébe, mely a Cserép-kapu bejáratánál van, és hirdesd ott az igéket, amelyeket mondok
neked! ³ Ezt mondd: Halljátok az Úr igéjét, Júda királyai és Jeruzsálem lakói! Így szól a Seregek Ura,
Izrael Istene: Íme, én olyan bajt hozok erre a helyre, hogy mindannak, aki hallja, belecsendül a füle!
⁴ Mert elhagytak engem, idegenné tették ezt a helyet, és más isteneknek tömjéneztek benne, akiket
nem ismertek sem ők, sem atyáik, sem Júda királyai; és ártatlanok vérével töltötték meg ezt a helyet.
⁵ Felépítették Baál magaslatait, hogy tűzben égessék el fiaikat égőáldozatul Baálnak, amit nem pa-
rancsoltam, nem mondtam, és eszembe sem jutott. ⁶ Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –,
amikor ezt a helyet nem nevezik többé Tófetnek és Ben-Hinnom völgyének, hanem az Öldöklés völ-
gyének. ⁷ Megsemmisítem Júda és Jeruzsálem tervét ezen a helyen, és elejtem őket karddal ellensé-
geik színe előtt, azok keze által, akik életükre törnek. Holttestüket pedig eledelül adom az ég mada-
rainak és a föld állatainak. ⁸ Ezt a várost borzadályá és gúny tárgyává teszem: aki csak keresztülmegy
rajta, megborzad és gúnyolódik valamennyi csapásán. ⁹ Megetetem velük fiaik húsát meg leányaik
húsát, és mindenki a társa húsát fogja enni az ostrom és szorongatás idején, amellyel szorongatják
őket ellenségeik, azok, akik életükre törnek.

¹⁰ Azután törd össze a korsót azoknak a férfiaknak szeme láttára, akik veled mentek, ¹¹ és mondd
nekik: Így szól a Seregek Ura: Úgy fogom összetörni ezt a népet és ezt a várost, ahogy összetörik a
fazekas edényét, úgyhogy többé már nem lehet éppé tenni. A Tófetben fognak temetni, mert nem
lesz más hely a temetésre. ¹² Így cselekszem ezzel a hellyel – mondja az Úr –, és a lakóival, hogy
olyanná tegyem ezt a várost, mint a Tófet. ¹³ És olyanok lesznek Jeruzsálem házai és Júda királyainak
háza, mint a Tófet helye: tisztátalanok; mindazok a házak, melyeknek tetején tömjénáldozatot mu-
tattak be az ég egész seregének, és italáldozatot öntöttek más isteneknek.«

¹⁴ Amikor megjött Jeremiás a Tófetből, ahová elküldte őt az Úr prófétálni, megállt az Úr házá-
nak udvarán, és ezt mondta az egész népnek: ¹⁵ »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme, én elhozom

erre a városra és valamennyi hozzá tartozó városra mindazt a bajt, amit kimondtam róla, mert megkeményítették nyakukat, úgyhogy nem hallgattak igéimre.«

Jer 20 ¹ Meghallotta Fássúr pap, Immer fia, aki főfelügyelő volt az Úr házában, hogy Jeremiás ezeket az igéket prófétálta. ² Ezért megverette Fássúr Jeremiás prófétát, és kalodába záratta, amely a felső Benjamin-kapuban volt az Úr házában. ³ Történt pedig másnap, hogy kiengedte Fássúr Jeremiást a kalodából. Ekkor így szólt hozzá Jeremiás: »Nem Fássúrnak hívta nevedet az Úr, hanem így: Rettenet mindenfelől. ⁴ Mert így szól az Úr: Íme, én téged rettenetté teszek önmagad és minden barátod számára: elesnek majd ellenségeik kardja által, és szemed látni fogja. Egész Júdát Babilon királyának kezébe adom, aki majd fogságba viszi Babilonba, vagy karddal sújtja őket. ⁵ Odaadom ennek a városnak minden vagyonát, minden szerzeményét és minden drágaságát; Júda királyainak minden kincsét ellenségeik kezébe adom, elrabolják, elveszik és elviszik azokat Babilonba. ⁶ Te pedig, Fássúr, és házadnak minden lakója, fogságba mentek; Babilonba mégy, ott halsz meg, és ott temetnek el téged és minden barátodat, akiknek hazugságot prófétáltál.«

A próféta panasza

⁷ Rászedtél, Uram,
és hagytam, hogy rászedj!
Erősebb voltál nálam, és győztél!
Nevetség tárgya lettem egész nap,
mindenki gúnyolódik rajtam.
⁸ Mert ahányszor csak beszélek, kiáltoznom kell,
erőszakot és elnyomást kiáltanom;
mert az Úr igéje gyalázatomra lett,
és csúfságomra egész nap.
⁹ Azt mondtam: »Nem törődöm vele,
és nem beszélek többé az ő nevében.«
De olyan lett szívemben, mint égő tűz,
bezárva csontjaimba;
és hiába erőlködtem, hogy magamban tartsam,
nem győzöm.
¹⁰ Mert hallottam sokak rágalmát,
rettenetet mindenfelől:
»Jelentsétek! Jelentsük fel őt!«
Akik barátságban voltak velem,
mind bukásomat lesik:
»Hátha rá lehet szedni, legyőzhetjük,
és bosszút állhatunk rajta!«
¹¹ De az Úr velem van, mint hatalmas hős,
ezért üldözőim elbuknak, és nem győznek;

nagyon megszegyenülnek, mert nem járnak sikerrel,
örök gyalázatuk nem megy feledésbe.

¹² Seregek Ura, aki megvizsgálod az igazat,
aki látod a veséket és a szívet,
hadd lássam bosszúdat rajtuk,
mert eléd tártam ügyemet!

¹³ Énekeljete az Úrnak,
dicsérjéte az Urat,
mert megmentette a szegény lelkét
a gonosztevők kezéből!

¹⁴ Átkozott az a nap,
amelyen születtem!
Az a nap, amelyen szült engem anyám,
ne legyen áldott!

¹⁵ Átkozott az a férfi,
aki az örömhírt vitte apámnak:
»Fiúgyermeked született«,
és nagy örömet szerzett neki!

¹⁶ Legyen olyan az a férfi, mint a városok,
amelyeket feldúlt az Úr, és nem bánta meg;
halljon jajkiáltást reggel,
és harci riadót délidőben!

¹⁷ Mert nem ölt meg engem az anyaméhben,
hog anyám lett volna a sírom,
és méhe örökre terhes volna!

¹⁸ Miért jöttem ki az anyaméhből?
Hogy nyomorúságot és bánatot lássak,
és szégyenben múljanak el napjaim?

Jer 21 Jeruzsálem ostroma ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, amikor Cidkija király hozzá küldte Fássúrt, Malkija fiát és Szofonja papot, Maaszja fiát, e szavakkal: ² »Kérdezd meg az Urat érdekünkben, mert Nebukadnezá, Babilon királya harcol ellenünk! Hátha az Úr csodát tesz velünk, mint annyiszor, hogy elvonuljon tőlünk!« ³ Erre Jeremiás azt mondta nekik: »Így szóljatok Cidkijához: ⁴ Így szól az Úr, Izrael Istene: Íme, én visszafordítom a harci fegyvereket a kezetekben, amelyekkel Babilon királya és a káldeaiak ellen harcoltok, akik ostromolnak titeket a falon kívül, és összegyűjtöm őket ennek a városnak közepére. ⁵ Én magam fogok harcolni ellenetek kinyújtott kézzel és erős karral, haraggal, hévvel és nagy bosszúsággal. ⁶ Megverem ennek a városnak lakóit, az embereket és az állatokat: nagy dögvészben hálnak meg. ⁷ Azután pedig – mondja az Úr, – átadom Cidkiját, Júda királyát és az ő szolgálait, a népet és azokat, akik megmaradtak ebben a városban a

dögvész, a kard és az éhínség után, Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe és ellenségeiknek kezébe, azok kezébe, akik életükre törnek; az kardélre hányja őket, nem könyörül rajtuk, nem szá-
nakozik és nem irgalmaz.

⁸ Ennek a népnek pedig mondd meg: Így szól az Úr: Íme, én elétek adom az élet útját és a halál útját.

⁹ Aki ebben a városban marad, az meg fog halni a kard, az éhínség és a dögvész által; aki azonban kimegy, és átpártol a titeket ostromló káldeaiakhoz, az élni fog, és zsákmányul kapja az életét.

¹⁰ Mert ez ellen a város ellen fordítom arcomat, a vesztére és nem a javára – mondja az Úr. – Babilon királyának kezébe kerül, és az felégeti tűzzel.

Szózat a királyi házhoz ¹¹ Júda királyi házának pedig ezt mondd:

Halljátok az Úr igéjét,

¹² Dávid háza! Így szól az Úr:

Ítéletek reggelenként törvényesen,

és mentsétek meg a kiraboltat az elnyomó kezéből,

nehogy kitörjön haragom, mint a tűz,

és égjen, mert nincs, aki eloltsa,

tetteitek gonoszsága miatt!

¹³ Íme, én ellened vagyok, völgy lakója,

síkság kősziklája – mondja az Úr –,

akik így szóltok: 'Ki száll le ellenünk,

és ki jön be hajlékainkba?'

¹⁴ Meglátogatlak titeket

tetteitek gyümölcse szerint

– mondja az Úr. –

Tüzet gyújtok erdejében,

mely megemészti mindent körülötte.»

Jer 22 Figyelmeztetés a királyi háznak ¹ Így szólt az Úr: »Menj le Júda királyának házába, mondd ott ezt az ígét, ² és mondd: Halld az Úr igéjét, Júda királya, aki Dávid trónján ülsz, te, a szolgálid és a néped, akik bementek ezeken a kapukon! ³ Így szól az Úr: Szolgáltassatok jogot és igazságot, mentsétek meg a kiraboltat az elnyomó kezéből! A jövevényt, az árvát és az özvegyet ne nyomorgassátok, ne erőszakoskodjatok, és ártatlan vért ne ontsatok ezen a helyen! ⁴ Mert ha valóban megteszitek ezt az ígét, akkor ennek a háznak kapuin királyok fognak bemenni, akik Dávid trónján ülnek, kocsikon és lovakon járnak, ő, a szolgálai és a népe. ⁵ De ha nem hallgattok ezekre az igékre, önmagamra esküszöm – mondja az Úr, – hogy rommá lesz ez a ház!

⁶ Mert így szól az Úr Júda királyának házaról:

Gileád vagy előttem,

a Libanon csúcsa,

bizony mégis pusztasággá teszek,
lakatlan városokká.

⁷ Pusztítókat szentelek föl ellened,
férfit és fegyvereit;
kivágják válogatott cédrusaidat,
és tűzre vetik.

⁸ Sok nemzet fog átmenni ezen a városon, és azt mondja egyik a másiknak: 'Miért tett így az Úr ezzel a nagy várossal?' ⁹ Erre azt felelik: 'Mert elhagyták az Úrnak, az ő Istenüknek szövetségét, más istennek előtt borultak le, és azoknak szolgáltak.'«

Sallum ellen ¹⁰ Ne sirassátok a halottat,
és ne mutassatok részvétet iránta!
Inkább sirassátok keservesen azt, aki elmegy,
mert nem tér vissza többé,
és nem látja meg szülőföldjét!

¹¹ Mert így szól az Úr Sallumról, Jozija fiáról, Júda királyáról, aki atyja, Jozija után lett király: »Aki eltávozott erről a helyről, nem tér vissza ide többé; ¹² hanem azon a helyen fog meghalni, ahová fogságba vitték, és ezt a földet nem látja meg többé.«

Joakim ellen ¹³ Jaj annak, aki házat igazságtalansággal építi,
és felső termeit jogtalansággal;
embertársával ingyen dolgoztat,
és bérét nem adja meg neki;
¹⁴ aki így szól: »Tágas házat építek magamnak,
és széles felső termeket;«
ablakot vág rá,
cédrusfával burkolja,
és befesti vörösre!
¹⁵ Attól vagy-e király,
hogyan versengsz a cédrusért?
Atyád talán nem evett és ivott?
De jogot és igazságot szolgáltatott,
azért jól ment a dolga.
¹⁶ Igazságosan ítélt a szegény és nyomorult perében,
azért jól mentek a dolgok.
»Nemde ezt jelenti ismerni engem?«
– mondja az Úr.
¹⁷ De a te szemed és szíved nem figyel másra,
csak a magad nyereségére,

az ártatlan vérenek kiontására,
az elnyomásra és a sanyargatásra.

¹⁸ Ezért így szól az Úr Joakimról, Jozija fiáról, Júda királyáról:

»Nem siratják őt:

`Jaj, testvérem! Jaj, nővérem!'

Nem siratják őt:

`Jaj, uram! Jaj, őfelsége!'

¹⁹ Úgy fogják eltemetni, mint egy szamarat,

kivonszolják és kidobják

Jeruzsálem kapuin túl.«

Jeruzsálem bukása

²⁰ Menj föl a Libanonra, és kiálts,

Básánban hallasd hangodat!

Kiálts az Abárimról,

mert összetörtek mind a szeretőid!

²¹ Szóltam hozzád, amikor biztonságban voltál,

de azt mondtad: »Nem hallgatom meg!«

Ez a te utad ifjúkorod óta,

hogyan nem hallgatsz a szavamra.

²² Minden pásztorodat szél legelteti,

és szeretőid fogságba mennek;

bizony, akkor majd szégyenkezel és pirulsz

minden gonoszságod miatt.

²³ Aki a Libanonon laksz,

és a cédrusokon fészkelsz,

hogyan fogsz sóhajtozni,

amikor fájdalmak jönnek rád,

vajúdás, mint a szülő asszonyra!

Jojachin ellen ²⁴ »Amint igaz, hogy élek én – mondja az Úr –, ha Jojachin, Joakim fia, Júda királya pecsétgyűrű volna is jobb kezemen, bizony onnan is leszakítanám! ²⁵ Azok kezébe adlak, akik életedre törnek, és azok kezébe, akiktől félsz: Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe és a káldeaiak kezébe. ²⁶ Elhajítalak téged és anyádat, aki szült téged, egy másik országba: nem ott születtetek, de ott fogtok meghalni. ²⁷ Abba az országba pedig, ahova lelkük visszatérni vágyik, nem fognak visszatérni.«

²⁸ Vajon megvetett, törött edény ez a férfi, Joachin? Olyan edény, mely senkinek sem tetszik? Miért hajították el őt meg ivadékát, és dobták el abba az országba, amelyet nem ismertek? ²⁹ Ország, ország, ország, ország, halld az Úr igéjét! ³⁰ Így szól az Úr: »Írjátok fel ezt a férfit mint gyermektelent, mint

olyan embert, akinek nincs sikere napjaiban, mert nem sikerül ivadékaik közül egynek sem, hogy Dávid trónján üljön, és uralkodjék még Júdában!»

Jer 23 Dávid sarja ¹ »Jaj a pásztoroknak, akik veszni hagyják és szétszélesztik legelőm nyáját! – mondja az Úr. – ² Ezért így szól az Úr, Izrael Istene a pásztorokról, akik legeltetik népemet: Ti szétszélesztettétek nyájamat, elűztétek, és nem tartottátok számon őket. Íme, én számon kérem rajtatok tetteitek gonoszságát – mondja az Úr. – ³ Magam gyűjtöm össze nyájam maradékát mindazokból az országokból, ahová elűztem őket; visszahozom őket legelőikre, ahol szaporodni és sokasodni fognak. ⁴ Támasztok föléljük pásztorokat, akik majd legeltetik őket; nem félnek többé, és nem rettegnek, számba sem kell venni őket – mondja az Úr. –

⁵ Íme, jönnek napok – mondja az Úr –,
amikor igaz sarjat támasztok Dávidnak;
királyként uralkodik majd, és okosan cselekszik,
jogot és igazságot szolgáltat az országban.
⁶ Napjaiban megszabadul Júda,
és Izrael biztonságban lakik;
ez lesz a neve, amelyen szólítják:
Az Úr a mi igazságunk.

⁷ Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor nem mondják többé: 'Él az Úr, aki felhozta Izrael fiait Egyiptom földjéről!', ⁸ hanem: 'Él az Úr, aki felhozta és elvezette Izrael házának ivadékait észak földjéről és minden országból', ahová elűztem őket; és a saját földjükön fognak lakni.«

A hamis próféták ellen ⁹ A prófétákról.

Összetört a szívem bensőmben,
reszket minden csontom;
olyan lettem, mint a részeg ember
és mint a bortól elázott férfi,
az Úr miatt
és szent igéi miatt.
¹⁰ Mert házasságtörővel van tele az ország,
mert átok miatt gyászol az ország,
kiszáradtak a puszták legelői;
életpályájuk gonosz lett,
és erejük a jogtalanság.
¹¹ »Mert próféta is, pap is istentelenek,
házamban is megtaláltam gonoszságukat
– mondja az Úr. –
¹² Ezért olyan lesz az útjuk,

mint a síkos helyek,
a sötétben elcsúsznak,
és elesnek rajta;
mert bajt hozok rájuk,
meglátogatásuk esztendejét
– mondja az Úr. –

¹³ Szamaria prófétáiban
balgaságot láttam:
Baál nevében prófétáltak,
és félrevezették népemet, Izraelt.

¹⁴ Jeruzsálem prófétáiban
rettenetes dolgot láttam:
házasságot törtek, hazugságban jártak,
és megerősítették a gonosztevők kezét,
nehogy megtérjenek,
mindenki a maga gonoszságából;
olyanok lettek előttem mindnyájan, mint Szodoma,
és lakói, mint Gomorra.«

¹⁵ Ezért így szól a Seregek Ura a prófétákról:
»Íme, én megetetem őket örömmel,
és megitatom őket mérgezett vízzel;
mert Jeruzsálem prófétáitól indult ki
az istentelenség az egész országba.

¹⁶ Így szól a Seregek Ura: Ne hallgassatok a próféták szavaira, akik nektek prófétálnak! Hiábavalósággal ámítanak azok titeket, saját szívük látomását beszélnek, mely nem az Úr szájából való.

¹⁷ Váltig mondogatják gúnyolóimnak:
`Megmondta az Úr: Békességtek lesz!'
És mindannak, akinek a szíve megátalkodottságában jár,
azt mondják: `Nem jön rátok baj!'
¹⁸ Mert ki állt az Úr tanácsában? Ki látta és hallotta az ő igéjét?
Ki figyelt igéjére, és ki hallotta?
¹⁹ Íme, az Úr vihara, mint harag tör ki,
és kavargó szélvész ront az istentelenek fejére.
²⁰ Nem fordul vissza az Úr haragja,
míg meg nem cselekszi és valóra nem váltja
szívének szándékait;
a végső napokban majd megértitek ennek értelmét.

²¹ Nem küldtem a prófétákat,
ők mégis futottak;
nem szóltam hozzájuk,
ők mégis prófétáltak.
²² De ha tanácsomban álltak,
akkor adják tudtul igéimet népemnek,
térítsék vissza őket gonosz útjukról
és cselekedeteik gonoszságából!
²³ Vajon közelből való Isten vagyok én
– mondja az Úr –
és nem távolból való Isten?
²⁴ Vagy elrejtőzhet-e bárki is a rejtekben,
hogyan én ne lássam őt? – mondja az Úr. –
Vajon az eget és a földet
nem én töltöm-e be? – mondja az Úr. –

²⁵ Hallottam, mit mondtak a próféták, akik hazugságot prófétálnak a nevemben, amikor azt mondják: 'Álmod láttam! Álmod láttam!' ²⁶ Meddig még? Van-e valami a hazugságot prófétáló próféták szívében, akik saját szívük csalárdságát prófétálják? ²⁷ El akarják feledtetni népemmel a nevemet álmaik által, melyeket elbeszélnek egymásnak, ahogyan atyáik is elfelejtették nevemet Baál miatt? ²⁸ A próféta, akinek álma van, az beszéljen el álmod, akinél pedig az én ígém van, mondja el híven igémet!

Mi köze a szalmának a tiszta búzához?
– mondja az Úr. –
²⁹ Nem olyan-e az én ígém, mint a tűz
– mondja az Úr –,
és mint a pöröly, mely szétzúzza a sziklát?

³⁰ Azért íme, én a próféták ellen vagyok – mondja az Úr –, akik ellopják igéimet egymástól. ³¹ Íme, én a próféták ellen vagyok – mondja az Úr –, akik arra használják nyelvüket, hogy mondást mondjanak. ³² Íme, én azok ellen vagyok, akik hazug álmokat prófétálnak – mondja az Úr –, elbeszélnek azokat, és félrevezetik népemet hazugságaikkal és kérdésükkel, pedig én nem küldtem őket, parancsot sem adtam nekik, és nem is használnak semmit ennek a népnek – mondja az Úr.

Az Úr `terhe` ³³ Ha megkérdezi tőled ez a nép vagy a próféta vagy egy pap: 'Mi az Úr terhe?', mondd nekik: Ti vagytok a teher, és elvetlek titeket – mondja az Úr. – ³⁴ És ha a próféta, a pap vagy a nép azt mondja: 'Az Úr terhe', meglátogatom azt az embert és a házát. ³⁵ Így szóljatok egymáshoz, egyik a másikhoz: 'Mit felelt az Úr?'; és: 'Mit mondott az Úr?' ³⁶ De 'az Úr terhét' ne említsétek többé, mert a teher mindenkinek a maga szava lesz, mivel kiforgatjátok az élő Istennek, a Seregek Urának, a mi Istenünknek szavait. ³⁷ Így szólj a prófétához: 'Mit felelt neked az Úr?'; és: 'Mit mondott az Úr?' ³⁸ De ha azt mondjátok: 'Az Úr terhe', akkor így szól az Úr: Mivel ezt a szót mondtátok: 'Az Úr terhe',

holott üzentem nektek, hogy ne mondjátok: 'Az Úr terhe', ³⁹ azért íme, én felemellek titeket, és elvetlek színem elől titeket és azt a várost, melyet nektek és atyáitoknak adtam. ⁴⁰ Örök gyalázatot és örök szégyent hozok rátok, amely nem megy feledésbe.»

Jer 24 A két kosár füge ¹ Ezt mutatta nekem az Úr: íme, két kosár füge állt az Úr temploma előtt, miután Nebukadnezár, Babilon királya fogságba vitte Joachint, Joakim fiát, Júda királyát és Júda fejedelmeit, a mesterembereket meg az aranyműveseket Jeruzsálemből, és elvitte őket Babilonba. ² Az egyik kosárban igen jó fügék voltak, amilyenek a korán érő fügék; a másik kosárban pedig igen rossz fügék voltak, melyeket nem lehetett megenni, olyan rosszak voltak.

³ Akkor ezt mondta nekem az Úr: »Mit látsz, Jeremiás?« Azt feleltem: »Fügéket; a jó fügék igen jók, a rosszak pedig igen rosszak, nem lehet megenni őket, olyan rosszak.« ⁴ Ekkor így hangzott az Úr igéje hozzám: ⁵ »Így szól az Úr, Izrael Istene: Mint ezekre a jó fügékre, úgy tekintek jóindulattal Júda száműzöttjeire, akiket elküldtem erről a helyről a káldeaiak földjére. ⁶ Rajtuk tartom szememet jóindulattal, és visszahozom őket erre a földre. Felépítem őket, és nem rombolok, elültetem őket, és nem gyomlállok. ⁷ Olyan szívet adok nekik, hogy megismerjenek engem, hogy én vagyok az Úr; az én népem lesznek, én pedig az ő Istenük leszek, mert megtérnek hozzám egész szívükkel.

⁸ De mint a rossz fügékkal, melyeket nem lehet megenni, olyan rosszak – bizony így szól az Úr –, úgy teszek Cidkijával, Júda királyával, az ő fejedelmeivel és Jeruzsálem maradékával, akik ebben az országban maradtak, és akik Egyiptom földjén laknak. ⁹ Iszonyattá teszem őket, szerencsétlenséggé a föld minden királysága előtt; gyalázattá és példázattá, gúny tárgyává és átokká mindazokon a helyeken, ahová elűzőm őket. ¹⁰ Elküldöm rájuk a kardot, az éhínséget és a dögvészt, míg csak ki nem pusztulnak arról a földről, melyet nekik és atyáiknak adtam.«

Jer 25 A fogság veszedelme ¹ Az ige, mely elhangzott Jeremiáshoz Júda egész népéről Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának negyedik esztendejében, amely Nebukadnezárnak, Babilon királyának első esztendeje volt. ² Ezt mondta Jeremiás próféta Júda egész népének és Jeruzsálem minden lakójának:

³ »Jozijának, Ámon fiának, Júda királyának tizenharmadik esztendejétől mind a mai napig, vagyis huszonhárom esztendőn át hangzott az Úr igéje hozzám; és szóltam hozzátok, idejekorán szóltam, de nem hallgattátok meg. ⁴ Az Úr elküldte hozzátok összes szolgáját, a prófétákat, idejekorán küldte, de nem hallgattátok meg, és nem hajtottátok oda fületeket, hogy meghalljátok, ⁵ amikor így szólt: 'Térjete meg, mindegyiktek a maga gonosz útjáról és tetteitek gonoszságából! Akkor azon a földön lakhattok, amelyet az Úr nektek és atyáitoknak adott öröktől fogva mindörökké. ⁶ Ne járjatok más istenek után, hogy nekik szolgáljatok és elöttük boruljatok le! Ne bosszantsatok engem kezetek alkotásával, hogy ne tegyek rosszat veletek! ⁷ De nem hallgattatok rám – mondja az Úr –, azért, hogy bosszantsatok engem kezetek alkotásával, a saját vesztetekre.'

⁸ Ezért így szól a Seregek Ura: Mivel nem hallgattátok meg igéimet, ⁹ íme, én elküldök észak minden nemzetségéért – mondja az Úr –, és Nebukadnezárért, Babilon királyáért, az én szolgámért, veszem és elhozom őket erre a földre, a lakóira és mindezekre a nemzetekre körös-körül. Kiirtásra szánom, borzadályvá, gúny tárgyává és örök romokká teszem őket. ¹⁰ Eltüntetem közülük az öröm hangját és

a vidámság hangját, a vőlegény hangját és a menyasszony hangját, a malom hangját és a mécses világosságát. ¹¹ Ez az egész ország rommá és borzadállyá lesz; és ezek a nemzetek Babilon királyát fogják szolgálni hetven esztendeig. ¹² De ez történik majd: amikor letelik a hetven esztendő, meglátogatom Babilon királyát és azt a nemzetet – mondja az Úr –, bűnük miatt, meg a káldeaiak országát; és örök pusztasággá teszem azt. ¹³ Elhozom arra az országra minden ígémet, melyet szóltam róla; mindazt, ami meg van írva ebben a könyvben: amit Jeremiás prófétált az összes nemzetről. ¹⁴ Mert szolgaságra vetik őket is, sok nemzet és nagy királyok. Így fizetek meg nekik cselekedetük és kezük műve szerint.«

BÜNTETŐ ÍTÉLET A NÉPEK ELLEN BEVEZETÉS: 25,15-38

Isten haragjának kelyhe

¹⁵ Mert így szólt hozzám az Úr, Izrael Istene: »Vedd kezemből a harag borának ezt a kelyhét, és itasd meg belőle mindazokat a nemzeteket, amelyekhez küldelek! ¹⁶ Igyanak, tántorogjanak és veszítsék eszüket a kard miatt, amelyet én küldök közéjük!«

¹⁷ Elvettem a kelyhet az Úr kezéből, és megittattam mindazokat a nemzeteket, amelyekhez küldött az Úr: ¹⁸ Jeruzsálemet és Júda városait, királyait és fejedelmeit, hogy rommá, borzadállyá, gúny tárgyává és átokká tegyem őket, ahogy az ma is van; ¹⁹ a fáraót, Egyiptom királyát, az ő szolgálait, fejedelmeit és egész népét; ²⁰ minden keverék népet és Úz földjének minden királyát; a filiszteusok földjének minden királyát, Askalont, Gázát, Akkaront és Asdód maradékát; ²¹ Edomot, Moábot és Ammon fiait; ²² Tírusz minden királyát, Szidon minden királyát és a szigetvilág királyait, mely a tengeren túl van; ²³ Dedánt és Temát, Búzt és minden megnyírt halántékút; ²⁴ Arábia minden királyát és a keverék népek minden királyát, akik a sivatagban laknak; ²⁵ Zámбри minden királyát, Élám minden királyát és a médek minden királyát; ²⁶ észak minden királyát, a közeliakat és a távoliakat, egyiket a másik után, és a föld minden királyságát, melyek a föld színén vannak; Sesák királya pedig majd utánuk iszik.

²⁷ »Ezt mondd nekik: Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Igyatok, részegedjete meg és hányjatok, essetek el, és ne keljete föl a kard miatt, amelyet én küldök közétek! ²⁸ Ha pedig majd vonakodnak elvenni kezedből a kelyhet, hogy igyanak, ezt mondd nekik: Így szól a Seregek Ura: Bizony ki kell innotok! ²⁹ Mert íme, én azon a városon kezdem a pusztítást, amely az én nevemet viseli; akkor ti talán büntetlenül maradhattok? Nem maradtok büntetlenül, mert kardot hívok a föld minden lakójára – mondja a Seregek Ura. –

Ítélet a népeken ³⁰ Te pedig prófétáld nekik mindezeket az ígéket, és mondd nekik:

Az Úr a magasból harsog,
szent hajlékából kiereszti hangját;
harsogva harsog legelője fölött,
kiáltást hallat, mint a szőlőtaposók,
a föld minden lakója ellen.

³¹ Eljut a zúgás a föld végéig,

mert pere van az Úrnak a nemzetekkel,
ítélkezik minden test fölött;
az istenteleneket átadja a kardnak»
– mondja az Úr.

³² Így szól a Seregek Ura:
»Íme, veszedelem indul ki
nemzetről nemzetre,
és nagy szélvihar támad
a föld pereméről.«

³³ Lesznek mindenütt, akiket megöl az Úr azon a napon, a föld egyik végétől a föld másik végéig; nem siratják, nem szedik össze és nem temetik el őket: trágyává lesznek a föld színén.

³⁴ Jajgassatok, pásztorok, és kiáltozzatok,
fetrengjete, vezérei a nyájnak,
mert beteltek napjaitok, hogy levágjanak!
Szétszóródtok és leestek, mint a drága edény.

³⁵ Nincs hová futniuk a pásztoroknak,
és nincs menekvésük a nyáj vezéreinek.

³⁶ A pásztorok kiáltása hangzik,
és a nyáj vezéreinek jajgatása;
mert elpusztítja az Úr legelőjüket.

³⁷ Megsemmisültek a békés tanyák
az Úr izzó haragjától.

³⁸ Elhagyta bozótját, mint az oroszlán;
bizony, pusztasággá lett a földjük
pusztító kardjától
és izzó haragjától.

BÜNTETŐ ÍTÉLET IZRAEL ÉS JÚDA ELLEN: 26,1-29,32

Jer 26 Beszéd a templomban

¹ Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának uralkodása kezdetén ez az ige hangzott el az Úrtól: ² »Így szól az Úr: Állj az Úr házának udvarába, és mondd el Júda minden városáról, ahonnan eljönnek leborulni az Úr házába, mindazokat az ígéket, amelyekről megparancsoltam neked, hogy elmondd nekik; ne hagyj el egy szót sem! ³ Hátha meghallgatják és megtérnek, mindenki a maga gonosz útjáról, és akkor megbánom azt a rosszat, melyet tenni szándékozom velük cselekedeteik gonoszsága miatt. ⁴ Mondd tehát nekik: Így szól az Úr: Ha nem hallgattok rám, és nem jártok törvényem szerint, melyet

elétek adtam, ⁵ hallgatva szolgálímnak, a prófétáknak szavaira, akiket én küldök hozzátok – idejekorán küldtem, de nem hallgattatok rájuk –, ⁶ akkor olyanná teszem ezt a házat, mint Síló; ezt a várost pedig átokká teszem a föld minden nemzete előtt.»

⁷ Hallották a papok, a próféták és az egész nép, amint Jeremiás elmondta ezeket az igéket az Úr házában. ⁸ Történt pedig, hogy amikor befejezte Jeremiás mindannak az elmondását, amit az Úr parancsára el kellett mondania az egész népnek, megragadták őt a papok, a próféták és az egész nép, s azt mondták: »Bizony meg kell halnod! ⁹ Miért prófétáltál így az Úr nevében: `Mint Síló, olyan lesz ez a ház, ez a város pedig elpusztul, úgyhogy nem lesz lakója?'«

Ekkor odagyűlt az egész nép Jeremiáshoz az Úr házába. ¹⁰ Amikor meghallották Júda fejedelmei ezeket a szavakat, felmentek a király házából az Úr házába, és leültek az Úr háza új kapujának bejáratában. ¹¹ Akkor így szóltak a papok és a próféták a fejedelmekhez és az egész néphez: »Halálbüntetés jár ennek az embernek, mert ez ellen a város ellen prófétált, amint saját fületekkel hallottátok.« ¹² Jeremiás azonban ezt mondta az összes fejedelemnek és az egész népnek: »Az Úr küldött engem, hogy prófétáljak ez ellen a ház ellen és ez ellen a város ellen mindazokkal a szavakkal, amelyeket hallottatok. ¹³ Most azért jobbítsátok meg útjaitokat és tetteiteket, s hallgassatok az Úrnak, a ti Isteneteknek szavára! Akkor megbánja az Úr azt a rosszat, amelyet kimondott rólatok. ¹⁴ Én pedig, íme, a kezetekben vagyok; tegyétek velem azt, ami jó és helyes a szemetekben! ¹⁵ De tudjátok meg jól, hogy ha megöltök engem, ártatlan vérrel terhelitek magatokat, ezt a várost és lakóit, mert valóban az Úr küldött engem hozzátok, hogy elmondjam fületek hallatára mindezeket az igéket!« ¹⁶ Erre azt mondták a fejedelmek és az egész nép a papoknak és a prófétáknak: »Nem jár ennek az embernek halálbüntetés, mert az Úrnak, a mi Istenünknek nevében szólt hozzánk.«

¹⁷ Akkor felálltak néhányan az ország vénei közül, és ezt mondták a nép egész gyülekezetének: ¹⁸ »A móreseti Mikeás, aki Hiszkijának, Júda királyának napjaiban prófétált, ezt mondta Júda egész népének: `Így szól a Seregek Ura:

Siont mezőként fogják felszántani,
és Jeruzsálem romhalmazzá lesz,
a templom hegye pedig erdős magaslattá.'

¹⁹ De vajon megölte-e őt Hiszkija, Júda királya és egész Júda? Nemde félte az Urat, és engesztelt az Úr színe előtt, s ezért megbánta az Úr azt a rosszat, amelyet kimondott róluk? Mi pedig ilyen nagy rosszat teszünk saját magunk ellen?«

Uriás próféta meggyilkolása ²⁰ Volt egy másik férfi is, aki az Úr nevében prófétált: Uriás, Szemei fia Kirját-Jearimból. Prófétált ez ellen a város ellen és ez ellen az ország ellen, egészen Jeremiás szavai szerint. ²¹ Amikor meghallotta szavait Joakim király és minden vitéze meg az összes fejedelem, halálra kereste őt a király. Meghallotta ezt Uriás, és megijedt, ezért elmenekült, és Egyiptomba ment. ²² De Joakim király embereket küldött Egyiptomba: Elnátánt, Ákobor fiát és férfiakat vele együtt Egyiptomba. ²³ Kihozták Uriást Egyiptomból, és Joakim királyhoz vitték, aki levágatta karddal, holttestét pedig a nép fiainak sírjaihoz dobatta. ²⁴ De Ahikámnak, Sáfán fiának a keze Jeremiással volt, így nem adták őt a nép kezére, hogy megöljék.

Jer 27 Jelképes cselekedet: a járom ¹Cidkijának, Jozija fiának, Júda királyának uralkodása kezdetén ez az ige hangzott el Jeremiáshoz az Úrtól: ²»Így szólt hozzám az Úr: Csinálj magadnak köteleket és igákat, s tedd a nyakadba! ³Majd küldd el azokat Edom királyának, Moáb királyának, Ammon fiai királyának, Tírusz királyának és Szidon királyának azokkal a követekkel, akik Jeruzsálembé jöttek Cidkijához, Júda királyához! ⁴Parancsolt meg nekik, hogy ezt mondják uruknak: Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Így beszéljete uratokhoz: ⁵Én alkottam a földet, az embereket és az állatokat, melyek a föld színén vannak, nagy hatalmammal és kinyújtott karommal, s annak adom, akinek én jónak látom. ⁶Most tehát én mindezeket az országokat Nebukadnezárnak, Babilon királyának, az én szolgámnak kezébe adom; még a mező vadjait is neki adom, hogy őt szolgálják. ⁷Szolgálni fogja minden nemzet őt, a fiát és fiának a fiát, míg el nem jön az ő országának is az ideje, amikor sok nemzet és nagy királyok szolgaságra vetik őt. ⁸Ez történik majd: azt a nemzetet és királyságot, amely nem szolgálja őt, Nebukadnezárt, Babilon királyát, és amely nem hajtja nyakát Babilon királyának igájába, azt a nemzetet karddal, éhínséggel és dögvésszel látogatom meg – mondja az Úr –, míg meg nem semmisítem őket keze által. ⁹Ti azért ne hallgassatok prófétáitokra, jósaitokra, álomlátóitokra, jövőmondóitokra és varázslóitokra, akik azt mondják nektek: 'Nem fogjátok szolgálni Babilon királyát!' ¹⁰Mert ezek hazugságot prófétálnak nektek, hogy eltávolítsanak titeket földetekről, hogy elűzzelek benneteket, és elveszete. ¹¹Azt a nemzetet azonban, amely Babilon királyának igájába hajtja nyakát, és őt szolgálja, meghagyom a saját földjén – mondja az Úr –, hogy művelje azt, és rajta lakjék.«

¹²Cidkijához, Júda királyához is mindezeknek az ígéknek megfelelően szóltam: »Hajtsátok nyakatokat Babilon királyának igájába, szolgáljátok őt és népét, akkor élni fogtok! ¹³Miért halnátok meg, te és a néped, a kard, az éhínség és a dögvész által, ahogy az Úr annak a nemzetnek mondta, amely nem szolgálja Babilon királyát? ¹⁴Ne hallgassatok a próféták szavaira, akik azt mondják nektek: 'Nem fogjátok szolgálni Babilon királyát', mivel ezek hazugságot prófétálnak nektek! ¹⁵Mert nem küldtem őket – mondja az Úr –, és ők hazug módon prófétálnak az én nevemben, hogy elűzzelek titeket, és elveszete, ti és a próféták, akik prófétálnak nektek.«

¹⁶A papoknak és ennek az egész népnek pedig ezt mondtam: »Így szól az Úr: Ne hallgassatok prófétáitok szavaira, akik így prófétálnak nektek: 'Íme, az Úr házának felszerelése most hamarosan visszakerülnek Babilonból', mert ezek hazugságot prófétálnak nektek! ¹⁷Ne hallgassatok rájuk, hanem szolgáljátok Babilon királyát, akkor élni fogtok! Miért legyen rommá ez a város? ¹⁸Ha próféták ők, és ha velük van az Úr ígéje, esedezzenek csak a Seregek Urához, hogy ne kerüljenek Babilonba azok a felszerelések, amelyek megmaradtak az Úr házában, Júda királyának házában és Jeruzsálemben!« ¹⁹Mert így szól a Seregek Ura az oszlopokról, a medencéről, az állványokról és a többi felszerelésről, amelyek megmaradtak ebben a városban, ²⁰amelyeket nem vett el Nebukadnezár, Babilon király, amikor fogságba vitte Jeruzsálemből Babilonba Joachint, Joakim fiát, Júda királyát és Júda meg Jeruzsálem összes nemesét; ²¹bizony, így szól a Seregek Ura, Izrael Istene azokról a felszerelésekről, amelyek megmaradtak az Úr házában, Júda királyának házában és Jeruzsálemben: ²²»Babilonba viszik őket, és ott lesznek addig a napig, amelyen meglátogatom őket, – mondja az Úr. – Akkor majd felhozom és visszateszem azokat erre a helyre.«

Jer 28 Hananja, a hamis próféta ¹ Történt pedig ugyanabban az esztendőben, Cidkijának, Júda királyának uralkodása kezdetén, a negyedik esztendő ötödik hónapjában, hogy ezt mondta nekem Hananja, Ázur fia, a Gibeonból való próféta, az Úr házában, a papok és az egész nép szeme előtt: ² »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Összetöröm Babilon királyának igáját. ³ Két esztendőn belül visszahozom erre a helyre az Úr házában minden felszerelését, amelyet Nebukadnezár, Babilon királya elvett erről a helyről, és Babilonba vitt. ⁴ Joachint, Joakim fiát, Júda királyát, és Júda összes száműzöttjét is, akik Babilonba mentek, visszahozom erre a helyre – mondja az Úr –, mert összetöröm Babilon királyának igáját.« ⁵ Ekkor szólt Jeremiás próféta Hananja prófétához a papok szeme előtt és az egész nép szeme előtt, akik az Úr házában álltak, ⁶ és ezt mondta Jeremiás próféta: »Valóban úgy tegyen az Úr! Váltsa valóra az Úr ígéidet, melyeket profétáltál, hogy visszahozzák az Úr házában felszereléseit és az összes száműzöttet Babilonból erre a helyre! ⁷ De hallgasd csak meg ezt az ígét, amelyet én mondok füled hallatára és az egész nép füle hallatára! ⁸ Azok a próféták, akik előttem és előtted voltak ősidők óta, háborúról, bajról és dögvésszről profétáltak sok ország ellen és nagy királyságok ellen. ⁹ Arról a profétáról, aki békeséget profétál, akkor ismerhető fel, hogy azt a profétát valóban az Úr küldte, ha a próféta ígéje beteljesedik.«

¹⁰ Akkor Hananja próféta levette az ígát Jeremiás próféta nyakáról, és összetörte. ¹¹ Majd ezt mondta Hananja az egész nép szeme előtt: »Így szól az Úr: Így töröm össze Nebukadnezárnak, Babilon királyának igáját két esztendőn belül minden nemzet nyakán.« Jeremiás próféta pedig elment útjára.

¹² Így hangzott az Úr ígéje Jeremiáshoz, miután Hananja próféta összetörte az ígát, amely Jeremiás próféta nyakán volt: ¹³ »Menj, és mondd meg Hananjának: Így szól az Úr: Faigákat törtél össze; csinálj helyettük vasigákat! ¹⁴ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Vasigát teszek mindezeknek a nemzeteknek a nyakára, hogy szolgálják Nebukadnezárt, Babilon királyát, és szolgálni fogják őt; még a mező vadjait is neki adom.«

¹⁵ Majd ezt mondta Jeremiás próféta Hananja prófétának: »Halld hát, Hananja! Nem küldött téged az Úr, te mégis hazugsággal biztattad ezt a népet. ¹⁶ Ezért így szól az Úr: Íme, én elűzlek téged a föld színéről; még ebben az esztendőben meghalsz, mert lázadást hirdettél az Úrral szemben.« ¹⁷ Meg is halt Hananja próféta még abban az esztendőben, a hetedik hónapban.

Jer 29 Levél a száműzötteknek ¹ Ezek d5annak a levélnek szavai, amelyet Jeremiás próféta küldött Jeruzsálemből a foglyok közt megmaradt véneknek, a papoknak, a prófétáknak és az egész népnek – akiket Nebukadnezár fogságba vitt Jeruzsálemből Babilonba, ² miután Joachin király, az anyakirályné és az udvari tisztségviselők, Júda és Jeruzsálem fejedelmei, a mesteremberek és az aranyművesek kimentek Jeruzsálemből –, ³ Elásza, Sáfán fia és Gamarja, Helkija fia által, akiket Cidkija, Júda királya Nebukadnezárhoz, Babilon királyához küldött Babilonba:

⁴ »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene az összes fogolyhoz, akiket fogságba vittem Jeruzsálemből Babilonba: ⁵ Építsetek házakat, és lakjatok ott, ültessetek kerteket, és egyétek gyümölcsüket! ⁶ Vegyetek feleséget, és nemzzetek fiakat és leányokat! Vegyetek fiaitoknak feleséget, és leányaitokat adjátok férjhez! Szüljenek fiakat és leányokat, hogy sokasodjatok ott, és ne fogyatkozzatok meg! ⁷ Munkálkodjatok annak a városnak békességén, ahova fogságba vittelek titeket, és imádkozzatok

érte az Úrhoz, mert annak békességétől függ a ti békességetek is! ⁸ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Ne tévesszenek meg titeket prófétáitok, akik köztetek vannak, se jósaitok, és ne hallgassatok álmaidra, melyeket álmodtok! ⁹ Mert hazugságot prófétálnak nektek az én nevemben. Nem küldtem őket – mondja az Úr. ¹⁰ Mert így szól az Úr: Bizony, ha letelik Babilon hetven esztendeje, meglátogatlak titeket, és valóra váltom rajtatok azt a jó ígémet, hogy visszahozlak benneteket erre a helyre. ¹¹ Mert én ismerem a gondolatokat, amelyeket gondolok rólatok – mondja az Úr –: békeségre és nem veszedelemre vonatkozó gondolatokat, hogy jövőt és reményt adjak nektek. ¹² Hívjatok engem, jöjjetek és imádkozzatok hozzám, akkor meghallgatlak titeket! ¹³ Keressetek engem, és megtaláltok, ha teljes szívetekkel fordultok hozzám! ¹⁴ Engedem, hogy megtaláljatok – mondja az Úr –, és jóra fordítom sorsotokat: összegyűjtelek titeket minden nemzetből és minden helyről, ahová elűztelek – mondja az Úr – és visszahozlak arra a helyre, ahonnan fogságba vittelek benneteket.

¹⁵ Mégis azt mondtátok: 'Az Úr támasztott nekünk prófétákat Babilonban.'

¹⁶ Bizony, így szól az Úr a királyról, aki Dávid trónján ül, és az egész népről, amely ebben a városban lakik, testvéreitekről, akik nem mentek ki veletek a fogságba: ¹⁷ Így szól a Seregek Ura: Íme, én elküldöm rájuk a kardot, az éhínséget és a dögvészt, és olyanná teszem őket, mint a romlott fűgék, melyeket nem lehet megenni, olyan rosszak. ¹⁸ Üldözni fogom őket karddal, éhínséggel és dögvésszel; iszonyattá teszem őket a föld minden királysága előtt, átokká, borzadállyá, gúny tárgyává és gyalázzattá minden nemzet között, ahova elűztem őket; ¹⁹ mert nem hallgattak ígéimre – mondja az Úr –, amikor elküldtem hozzájuk szolgálmat, a prófétákat, idejekorán küldtem, de nem hallgattátok meg – mondja az Úr. – ²⁰ Ti azért halljátok az Úr igéjét, mindnyájan, foglyok, akiket elküldtem Jeruzsálemből Babilonba!

²¹ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene Áchábról, Kóliás fiáról, és Cidkijáról, Maaszja fiáról, akik hazugságot prófétálnak nektek az én nevemben: Íme, én Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe adom őket, aki majd megöli őket szemetek láttára; ²² és átokszóként emlegeti őket Júda minden száműzöttje, aki Babilonban van: 'Olyanná tegyen téged az Úr, mint Cidkiját és Áhábot, akiket tűzön pörkölt meg Babilon királya!' ²³ Mert aljasságot műveltek Izraelben, házasságtörést követtek el társaik feleségével, és ígét mondtak az én nevemben hazug módon, amit nem parancsoltam nekik; én vagyok a tudója és tanúja – mondja az Úr. –

Fenyegető ítélet Semaja ellen ²⁴ A d5nehelámi Semajának pedig ezt mondd: ²⁵ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene, mivel te leveleket küldtél a magad nevében az egész néphez, mely Jeruzsálemben van, Szofonja paphoz, Maaszja fiához és az összes paphoz, ezekkel a szavakkal: ²⁶ 'Az Úr tett téged pappá Jojáda pap után, hogy felügyelő légy az Úr házában minden őrző és prófétáló ember felett, és tedd azt kalodába és nyakbilincsbe. ²⁷ Most hát miért nem fenyegetted meg az anatóti Jeremiást, aki prófétál nektek? ²⁸ Hiszen ezért küldött hozzánk Babilonba ilyen üzenetet: Hosszú lesz ez! Építsetek házakat, és lakjatok ott, ültessetek kerteket, és egyétek gyümölcsüket!'

²⁹ Szofonja pap felolvasta ezt a levelet Jeremiás próféta füle hallatára. ³⁰ Ekkor így hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz: ³¹ »Küldj üzenetet az összes száműzöttnek: Így szól az Úr a nehelámi Semajáról: Mivel Semaja prófétált nektek, pedig én nem küldtem őt, és hazugsággal biztatott titeket, ³² azért így szól az Úr: Íme, én meglátogatom a nehelámi Semaját és ivadékát; nem lesz neki senkije, aki e

nép között laknék, és nem látja meg azt a jót, melyet népemmel teszek – mondja az Úr –, mert lázadást hirdetett az Úr ellen.«

VIGASZTALÁSOK: 30,1-31,40

Jer 30 Izrael és Júda megmentése ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól: ² »Így szól az Úr, Izrael Istene: Írd le magadnak egy könyvbe mindazokat az igéket, amelyeket szóltam hozzád! ³ Mert íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor jóra fordítom népemnek, Izraelnek és Júdának a sorsát – mondja az Úr –, és visszahozom őket arra a földre, melyet atyáiknak adtam, hogy birtokba vegyék.«
⁴ Ezek azok az igék, amelyeket szólt az Úr Izraelről és Júdáról:

⁵ »Bizony, így szól az Úr:

Rettegés hangját hallottuk,
félelem van, és nincs békeség.

⁶ Kérdezzétek csak meg és lássátok:

vajon szül-e a férfi?

Miért látom minden férfi kezét a derekán,
mint a szülő asszonyét?

Miért vált sárgává minden arc?

⁷ Jaj! Mert nagy az a nap,
és nincs hozzá hasonló!

Szorongatás ideje az Jákob számára,
de meg fog szabadulni belőle.

⁸ Ez történik majd azon a napon – mondja a Seregek Ura –: összetöröm igáját, mely a nyakadon van, és kötelékeidet szétszakítom. Nem vetik szolgaságba őt többé idegenek, ⁹ hanem az Urat, az ő Istennüket fogják szolgálni, és Dávidot, a királyukat, akit támasztok nekik.

¹⁰ Te azért ne félj, szolgám, Jákob

– mondja az Úr –,
és ne rettegj, Izrael!

Mert íme, én megszabadítalak téged a távolból,
és ivadékaidat fogságuk földjéről;
visszatér Jákob, és nyugalmat talál,
gondtalanul él, és nem rémíti senki.

¹¹ Mert én veled vagyok

– mondja az Úr –,
hogyan megszabadítsalak téged.

Mert véget vetek minden nemzetnek,
ahová szétszórtalak téged,
neked azonban nem vetek véget;

csak megfenyítelek igazságosan,
mert nem hagyhatlak egészen büntetés nélkül.

A sebek begyógyítása

¹² Mert így szól az Úr:
Gyógyíthatatlan a zúzódásod,
halálos a csapásod.
¹³ Nincs, aki ítélne peredben sebedért,
gyógyulás, hegedés nincs számodra.
¹⁴ Szeretőid mind elfelejtettek téged,
nem törődnek veled;
mert ellenséges csapással sújtottalak,
kegyetlen fenytéssel,
mivel sok a bűnöd,
számosak vétkeid.
¹⁵ Miért kiáltasz zúzódásod miatt,
hogyan gyógyíthatatlan a fájdalmad?
Mivel sok a bűnöd,
számosak vétkeid,
azért tettem ezt veled.
¹⁶ De a téged emésztőket mind elemésztek,
és ellenségeid mind fogságba mennek.
Kizsákmányolóid zsákmánnyá lesznek,
és minden prédálódát prédául adom.
¹⁷ Mert behegesztem sebedet,
és csapásaidból meggyógyítalak
– mondja az Úr. –
Mert eltaszítottak neveztek téged:
Sion az, akivel senki sem törődik.

A nép egybegyűjtése

¹⁸ Így szól az Úr:
Íme, én jóra fordítom sorsát Jákob sátrainak,
és hajlékain megkönyörülök;
felépül a város a romjain,
és a palota a jogos helyén fog állni.
¹⁹ Háladal hallatszik ki belőlük,
és játszadozó hangja.
Megsokasítom őket, és nem fogyatkoznak meg,

megbecsülteké teszem őket,
és nem kisebbednek.

²⁰ Fiai olyanok lesznek, mint hajdan,
és gyülekezete színem előtt szilárdan áll;
de meglátogatom minden sanyargatóját.

²¹ Belőle támad fejedelme,
uralkodója az ő bensejéből származik;
közel engedem, és ő közeledik hozzám.
Mert ki az, aki kockára tenné az életét,
hogyan közeledjék hozzám?
– mondja az Úr. –

²² Az én népem lesztek,
én pedig a ti Istenetek leszek.
²³ Íme, az Úr vihara, mint harag tör ki,
kavargó szélvész ront az istentelenek fejére.

²⁴ Nem fordul vissza az Úr izzó haragja,
míg meg nem cselekszi és valóra nem váltja
szívének szándékait;
a végső napokban majd megértitek ezt.«

Jer 31 ¹ Abban az időben
– mondja az Úr –,
Istene leszek Izrael minden nemzetségének,
ők pedig az én népem lesznek.

A szórványban élők hazatérése

² Így szól az Úr:
Kegyelmet talált a pusztában a nép,
amely megmenekült a kardtól;
nyugalma felé tart Izrael.«

³ A távolból megjelent nekem az Úr:
»Örök szeretettel szeretlek téged,
azért vonzottalak kegyelemmel.

⁴ Ismét felépítelek, és te felépülsz,
Izrael szűze;
ismét ékeskedsz kézidobjaiddal,
és kivonulsz a vigadozók körtáncával.

⁵ Ismét szőlőt ültetsz

Szamaria hegyein;
és akik ültették,
az ültetők fogják élvezni is.

⁶ Mert lesz nap, amikor így kiáltanak az örök
Efraim hegyén:
`Keljetek fel, és menjünk fel a Sionra,
az Úrhoz, a mi Istenünkhöz!'

⁷ Mert így szól az Úr:
Ujjongjatok Jákobnak örömmel,
és vigadjatok a nemzetek vezére miatt!
Zendítsetek dicsérő dalra, és mondjátok:
`Szabadítsd meg, Uram, népedet,
Izrael maradékát!'

⁸ Íme, én elhozom őket észak földjéről,
és összegyűjtöm őket a föld pereméről;
lesz közöttük vak és sánta,
várandós és szülő asszony egyaránt;
nagy gyülekezetként térnek vissza ide.

⁹ Sírva jönnek majd,
és könnyörgések közepette hozom őket;
vízfolyásokhoz vezetem őket,
egyenes úton, melyen nem botlanak meg;
mert atyja lettem Izraelnek,
és Efraim az elsőszülöttem.«

¹⁰ Halljátok az Úr igéjét, nemzetek,
hirdessétek messze a szigeteken, és mondjátok:
»Aki szétszórta Izraelt, össze is gyűjti,
és őrzi, mint pásztor a nyáját!«

¹¹ Mert megváltotta az Úr Jákobot,
és kiváltotta őt a nála erősebb kezéből.

¹² Eljönnék és ujjonganak Sion magaslatán,
odaözönlenek az Úr javaihoz:
a gabonához, musthoz és olajhoz,
a fiatal bárányokhoz és borjakhoz.
Olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert,
és nem epedeznek már tovább.

¹³ Akkor majd örül a szűz a körtáncban,

ifjak és öregek együtt.

»Gyászukat öröme fordítom,
megvigasztalom és megörvendeztetem őket bánatukban.

¹⁴ Felüdítem a papok lelkét kövér falatokkal,

és népem jóllakik javaimmal«

– mondja az Úr.

A hazatérők öröme

¹⁵ Így szól az Úr:

»Hang hallatszik Rámában,
gyászének, keserves sírás:
Ráhel siratja fiait;
nem akar megvigasztalódni
fiai miatt, mert nincsenek többé.«

¹⁶ Így szól az Úr:

»Kíméld hangodat a sírástól,
és szemedet a könnytől!
Mert van jutalma fáradságodnak
– mondja az Úr –:
visszatérnek majd az ellenség földjéről.

¹⁷ Van reménysége utódaidnak

– mondja az Úr –:
visszatérnek majd fiaid határukba.

¹⁸ Jól hallottam Efraimot, amint kesergett:

‘Megfenyítettél, és hagytam magam fenyíteni,
mint a be nem tört tinó.

Téríts meg engem, és meg fogok térni,
mert te vagy az Úr, az én Istenem!

¹⁹ Mert miután elfordultam,

bűnbánatot tartottam;
és miután belátásra jutottam,
a csípőmre vertem;

szégyenkeztem és pirultam is,
mert ifjúkorom gyalázatát viseltem.’

²⁰ Hát nem drága fiam nekem Efraim,

vagy nem dédelgetett gyermekem,
hogyan ahányszor csak szólok hozzá,
mindig újra tekintettel vagyok rá?

Ezért indul fel bensőm miatta;
irgalommal irgalmazok neki
– mondja az Úr.
²¹ Állíts magadnak útjelzőket,
helyezz el magadnak jelzőoszlopokat!
Irányítsd szívedet a kiépített útra,
az útra, amelyen jártál!
Térj vissza, Izrael szűze,
térj vissza ezekbe a városaidba!
²² Meddig kalandozol ide-oda,
te elpártolt leány?
Hiszen az Úr új dolgot teremtett a földön:
a nő jár a férfi után.«

Az áldás ígérete ²³ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: »Fogják még mondani ezt az igét Júda földjén és városaiban, amikor majd jóra fordítom sorsukat: `Áldjon meg téged az Úr, igazság hajléka, szent hegy!' ²⁴ Ott lakik majd Júda és minden városa együtt, földművesek, és akik a nyájjal vonulnak. ²⁵ Mert felüdítem az eltikkadt lelket, és minden elepedt lelket kielégítek.«

²⁶ Erre felébredtem és láttam: álmom édes volt nekem.

²⁷ »Íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor bevetem Izrael házát és Júda házát emberek magvával és állatok magvával. ²⁸ És ez történik majd: ahogy virrasztottam fölöttük, hogy gyomláljak és irtsak, hogy romboljak, pusztítsak és bajt hozzak, úgy virrasztok majd fölöttük, hogy építsek és ültessek – mondja az Úr. -

²⁹ Azokban a napokban nem mondják többé:

`Az apák ették a savanyú szőlőt,
és a fiak foga vásik el',

³⁰ hanem mindenki a saját bűne miatt hal meg; minden embernek, aki a savanyú szőlőt eszi, a saját foga vásik el.

Az új szövetség ³¹ Íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor új szövetséget kötök Izrael házával és Júda házával. ³² Nem olyan szövetséget, amelyet atyáikkal kötöttem azon a napon, amikor megfogtam kezüket, hogy kihozzam őket Egyiptom földjéről; azt a szövetségemet ők bontották fel, pedig én voltam az Uruk – mondja az Úr. – ³³ Hanem ez lesz az a szövetség, amelyet Izrael házával kötök azok után a napok után – mondja az Úr –: törvényemet a bensejükbe adom és a szívükre írom. Istennük leszek, ők pedig az én népem lesznek. ³⁴ Nem fogja többé így tanítani egyik a másikat, senki a testvérét: `Ismerjétek meg az Urat!' Mert mindnyájan ismerni fognak engem, a legkisebbtől a legnagyobbig – mondja az Úr –, mivel megbocsátom bűnüket, és vétkükre nem emlékezem többé.«

El nem múlt üdvösség

³⁵ Így szól az Úr,

aki napot ad világosságul nappal,

a hold és a csillagok rendjét világosságul éjszaka;

aki felkavarja a tengert, hogy zúgnak hullámai;

akinek Seregek Ura a neve:

³⁶ »Ha eltűnnek ezek a törvények színem elől – mondja az Úr –,

akkor szűnik meg Izrael ivadéka is

nemzet lenni színem előtt minden nap.«

³⁷ Így szól az Úr:

»Ha meg lehet mérni az egeket odafent,

és ki lehet kutatni a föld alapjait odalent,

akkor én is elvetem Izrael minden ivadékát

mindazért, amit tettek

– mondja az Úr. –

³⁸ Íme, jönnek napok – mondja az Úr – amikor felépül a város az Úrnak, Hananeél tornyától a Szegletkapuig. ³⁹ És még továbbhalad a mérőzsinór egyenesen a Gáreb dombjáig, majd elkanyarodik Goa felé. ⁴⁰ A holttestek és a hamu egész völgye és az egész mezőség a Kedron patakig, a Lovak kapujának szegletéig kelet felé szent helye lesz az Úrnak; nem gyomlálják ki és nem rombolják le soha többé.«

AZ ÜDVÖSSÉG IGÉJE: 32,1-35,19

Jer 32 Jelképes cselekedet: földvásárlás ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, Cidkijának, Júda királyának tizedik esztendejében; ez az esztendő Nebukadnezárnak tizenhatalmadik esztendeje volt. ² Akkor Babilon királyának hadserege ostromolta Jeruzsálemet, Jeremiás próféta pedig be volt zárva az őrség udvarába, mely Júda királyának házában volt. ³ Cidkija, Júda királyja ugyanis bezáratta őt, mondván: »Miért prófétálsz e szavakkal: `Így szól az Úr: Íme, én ezt a várost Babilon királyának kezébe adom, hogy elfoglalja. ⁴ Cidkija, Júda királyja sem menekül meg a káldeaiak kezéből, hanem egész biztosan Babilon királyának kezébe kerül, személyesen beszél vele, és szemtől szemben fogja látni. ⁵ Az pedig Babilonba viszi Cidkiját, aki ott lesz, míg meg nem látogatom – mondja az Úr. – Ha harcoltok a káldeaiak ellen, nem boldogultok!'«

⁶ Akkor Jeremiás ezt mondta: »Így hangzott hozzám az Úr igéje: ⁷ Íme, Hananeél, Sellumnak, nagybátyádnak fia jön majd hozzád, és ezt mondja: `Vedd meg magadnak szántóföldemet, mely Anatóban van, mert tied a megváltás joga, hogy megvedd!' <sup>8</sup> El is jött hozzám Hananeél, nagybátyám fia, az Úr igéje szerint az őrség udvarába, és ezt mondta nekem: `Vedd meg hát szántóföldemet, mely Anatóban, Benjamin földjén van, mert tied a birtoklás joga, és téged illet a megváltás; vedd meg magadnak!' Felismertem, hogy az Úr szava az. ⁹ Megvettem tehát Hananeéltől, nagybátyám fiától a szántóföldet, mely Anatóban van, és kimértem neki az ezüstöt: tizenhét ezüstsékelt. ¹⁰ Megírtam a szerződést, lepecsételtem, és tanúkat állítottam, majd kimértem mérlegen az ezüstöt. ¹¹ Azután fogtam az adásvételi szerződést, a lepecsételtem – a rendelkezéssel és a megállapodásokkal –

meg a nyitottat, ¹² és átadtam az adásvételi szerződést Báruknak, Néri fiának, aki Maaszja fia volt, nagybátyám fia, Hananeél szeme előtt és a tanúk szeme előtt, akik aláírták az adásvételi szerződést; mindazoknak a júdaiaknak szeme előtt, akik az őrség udvarában ültek. ¹³ Ezt parancsoltam Báruknak, a szemük előtt: ¹⁴ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Vedd ezeket az iratokat, ezt az adásvételi szerződést, a lepecsételtet is, meg ezt a nyitott szerződést is, és tedd őket cserépedénybe, hogy sok ideig megmaradjanak! ¹⁵ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Fognak még vásárolni házakat, szántóföldeket és szőlőket ebben az országban.

¹⁶ Miután átadtam az adásvételi szerződést Báruknak, Néri fiának, így imádkoztam az Úrhoz: ¹⁷ Ó, Uram, Isten! Íme, te alkottad az eget és a földet nagy hatalmaddal és kinyújtott karoddal; neked semmi sem lehetetlen. ¹⁸ Te kegyelmet gyakorolsz ezrekkel, de megfizetsz az atyák bűnéért őutánuk fiaik ölébe; nagy és erős Isten, akinek Seregek Ura a neve! ¹⁹ Nagy vagy a tervezésben, és hatalmas a cselekvésben. Szemed nyitva tartod az emberek fiainak minden útja fölött, hogy megfizess mindenkinek útjai szerint és cselekedeteinek gyümölcse szerint. ²⁰ Te jeleket és csodákat tettél Egyiptom földjén mind a mai napig, és Izraelben is, az emberek között. Nevet szereztél magadnak, amint az ma is megvan. ²¹ Kihoztad népedet, Izraelt Egyiptom földjéről, jelekkel és csodákkal, erős kézzel és kinyújtott karral, nagy félelem közepette. ²² Nekik adtad ezt a földet, melyről megesküdtél atyáiknak, hogy nekik adod: a tejjel-mézzel folyó földet. ²³ Be is mentek, és birtokba vették, de nem hallgattak szavadra, és nem jártak törvényed szerint; mindazt, amit parancsoltál nekik, hogy megtegyék, nem tették meg. Ezért hoztad rájuk mindezt a bajt. ²⁴ Íme, az ostromsáncok elérték a várost, hogy elfoglalják, és a város az ellene harcoló káldeaiak kezébe adatott, a kard, az éhínség és a dögvész folytán. Amit mondtál, megtörtént: íme, magad is látod. ²⁵ Te mégis azt mondtad nekem, Uram Isten: Vedd meg magadnak a szántóföldet ezüstért, és állíts tanúkat! Pedig a város a káldeaiak kezébe adatott!«

²⁶ Ekkor így hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz: ²⁷ »Íme, én vagyok az Úr, minden testnek Istene. Vajon lehetetlen-e nekem bármi is? ²⁸ Ezért így szól az Úr: Íme, én ezt a várost a káldeaiak kezébe adom, és Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe, hogy elfoglalja. ²⁹ Bejönnek a káldeaiak, akik harcolnak e város ellen, felgyújtják és felégetik tűzzel ezt a várost; a házakat, melyeknek tetején Baálnak tömjéneztek, és más isteneknek öntöttek italáldozatot, hogy bosszantsanak engem. ³⁰ Mert Izrael fiai és Júda fiai mindig csak azt tették, ami rossz a szememben, ifjúságuktól fogva; bizony, Izrael fiai csak bosszantanak engem kezük alkotásával – mondja az Úr. – ³¹ Mert haragot és bosszúságot okozott nekem ez a város, attól a naptól fogva, amelyen felépítették, mind a mai napig, ezért eltávolítom szíнем elől; ³² Izrael fiainak és Júda fiainak minden gonoszsága miatt, amit bosszantásomra tettek ők, a királyaik, fejedelmeik, papjaik és prófétáik, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói. ³³ Hátukat fordították felém, és nem arcukat, pedig tanítottam őket, idejekorán tanítottam, de nem hallgatták meg, és nem fogadták meg az intelmet. ³⁴ Elhelyezték undokságaikat abban a házban, mely az én nevemet viseli, hogy tisztátalanná tegyék azt. ³⁵ Felépítették Baál magaslatait a Ben-Hinnom völgyében, hogy tűzön küldjék át fiaikat és leányaikat Moloknak, amit nem parancsoltam nekik, és eszembe sem jutott, hogy megtegyék ezt az utálatosságot, és így bűnbe vigyék Júdát.«

³⁶ Most mégis így szól az Úr, Izrael Istene ehhez a városhoz, melyről ti azt mondjátok, hogy Babilon királyának kezébe adatott, a kard, az éhínség és a dögvész által: ³⁷ »Íme, én összegyűjtöm őket minden országból, ahová elűztem őket haragomban és indulatomban, nagy bosszúsággal; visszahozom őket erre a helyre, és letelepítem biztonságban. ³⁸ Az én népem lesznek, én pedig az ő Istenük leszek. ³⁹ Egy szívet és egy utat adok nekik, hogy féljenek engem minden időben, és jó dolguk legyen nekik és fiaiknak is utánuk. ⁴⁰ Örök szövetséget kötök velük: nem fordulok el tőlük, hogy jót tegyenek velük. Szívükbe adom félelmemet, hogy ne távozzanak el tőlem. ⁴¹ Örvendezni fogok miattuk, hogy jót tesznek velük; és elültetem őket ebbe a földbe hűséggel, egész szívemmel és egész lelkemmel. ⁴² Mert így szól az Úr: Ahogy elhoztam erre a népre mindezt a nagy bajt, úgy hozom el rájuk mindazt a jót, amit kimondok róluk. ⁴³ Fognak még szántóföldet vásárolni ebben az országban, melyről ti azt mondjátok, hogy pusztaság az, ember és állat nélkül, amely a káldeaiak kezébe adatott. ⁴⁴ Ezüstért vásárolnak majd szántóföldeket, megírják a szerződést, lepecsételik, és tanúkat állítanak Benjamin földjén és Jeruzsálem környékén, Júda városaiban és a hegyvidék városaiban, az alföld városaiban és a délvidék városaiban, mert jóra fordítom sorsukat« – mondja az Úr.

Jer 33 Jeruzsálem és Júda megtisztulása ¹ Másodszor is hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz, amikor még be volt zárva az őrség udvarába: ² »Így szól az Úr, aki cselekszi ezt, az Úr, aki formálja, hogy előkészítse, akinek az Úr a neve: ³ Kiáltok hozzám, és válaszolok neked; nagy és megfoghatatlan dolgokat hirdetek neked, melyeket nem ismersz! ⁴ Mert így szól az Úr, Izrael Istene ennek a városnak házairól és Júda királyainak házairól, melyeket lebontottak az ostromsáncokkal szemben és a karddal szemben ⁵ azok, akik jönnek, hogy harcoljanak a káldeaiakkal, és megtöltsék azokat a helyeket az emberek holttestével, akikre lesújtottam haragomban és indulatomban, mivel elrejtettem arcomat ez elől a város előtt minden gonoszságuk miatt: ⁶ Íme, én behegesztem és meggyógyítom sebeit, meggyógyítom őket, és feltárom nekik a béke és biztonság kincsét. ⁷ Jóra fordítom Júda sorsát és Izrael sorsát, s felépítem őket, mint kezdetben. ⁸ Megtisztítom őket minden bűnűktől, amellyel vétkeztek ellenem, és megbocsátom minden bűnüket, amellyel vétkeztek ellenem és elpártoltak tőlem. ⁹ Hírnévvé, örömmé, dicsőséggé és ékességgé lesz az számomra a föld minden nemzete előtt, amelyek hallják mindazt a jót, amit cselekszem velük; megijednek és megremegnek majd mindazon jó és mindazon békesség miatt, amit cselekszem velük.

¹⁰ Így szól az Úr: Ezen a helyen, melyről azt mondjátok, hogy pusztaság az, ember nélkül és állat nélkül, és Júda városaiban meg Jeruzsálem utcáin, melyek pusztasággá lettek ember nélkül, lakó nélkül és állat nélkül, hallatszani fog még ¹¹ az öröm hangja és a vidámság hangja, a vőlegény hangja és a menyasszony hangja, azoknak a hangja, akik így szólnak:

‘Adjatok hálát a Seregek Urának,
mert jó az Úr,
mert kegyelme örökkévaló!’

Hálaáldozatot hoznak az Úr házába, mert jóra fordítom az ország sorsát, mint kezdetben volt – mondja az Úr. –

¹² Így szól a Seregek Ura: Ezen a pusztaság helyén, ahol nincs ember, sem állat, és minden városában lesz még pásztorok tanyája, akik nyájat pihentetnek. ¹³ A hegyvidék városaiban, az alföld városaiban

és a délvidék városaiban, Benjamin földjén, Jeruzsálem környékén és Júda városaiban átmennek még a juhok annak kezén, aki megszámlálja – mondja az Úr. –

¹⁴ Íme, jönnek napok – mondja az Úr – amikor valóra váltom azt a jó ígét, amelyet Izrael házáról és Júda házáról mondtam. ¹⁵ Azokban a napokban és abban az időben igaz sarjat sarjasztok Dávidnak, aki majd jogot és igazságot szolgáltat az országban. ¹⁶ Azokban a napokban megszabadul Júda, és Jeruzsálem biztonságban lakik; így fogják nevezni: Az Úr a mi igazságunk. ¹⁷ Mert így szól az Úr: Nem lesz Dávid olyan férfi híján, aki Izrael házának trónján ül. ¹⁸ És a levita papok sem lesznek olyan férfi híján színem előtt, aki égőáldozatot mutat be, ételtáldozatot füstölögtet, és véresáldozatot készít minden nap.«

¹⁹ Így hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz: ²⁰ »Így szól az Úr: Ha fel tudjátok bontani szövetségemet a nappallal és szövetségemet az éjszakával, hogy ne legyen nappal és éjszaka a maga idejében, ²¹ akkor bomlik fel szövetségem szolgálommal, Dáviddal is, úgyhogy nem lesz fia, aki trónján uralkodjék, és a levita papokkal, az én szolgálóimmal. ²² Ahogy nem lehet megszámlálni az ég seregét és megmérni a tenger fövenyét, úgy sokasítom meg szolgálómnak, Dávidnak ivadékát és a levitákat, akik engem szolgálják.«

²³ Így hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz: ²⁴ »Nem láttad, mit beszél ez a nép, amikor ezt mondja: 'A két nemzetséget, melyet kiválasztott az Úr, el is vetette', és hogy annyira megvetik népemet, hogy már nem is nemzet előttük? ²⁵ Így szól az Úr: Ha nincs szövetségem a nappallal és éjszakával, ha nem szabtam törvényeket az égnek és földnek, ²⁶ akkor vetem el Jákobnak és szolgálómnak, Dávidnak ivadékát is, úgyhogy nem az ő ivadékból veszek uralkodókat Ábrahám, Izsák és Jákob ivadékának; mert jóra fordítom sorsukat, és megkönyörülök rajtuk.«

Jer 34 Cidkija halála ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, amikor Nebukadnezár, Babilon királya, annak egész hadserege, a kezének uralma alatt álló föld minden királysága és az összes nép harcolt Jeruzsálem ellen és minden városa ellen: ² »Így szól az Úr, Izrael Istene: Menj, és szólj Cidkijához, Júda királyához, és mondd meg neki: Így szól az Úr: Íme, én ezt a várost Babilon királyának kezébe adom, aki felégeti azt tűzzel. ³ Te sem menekülsz meg kezéből, hanem egész biztosan elfognak, és a kezébe kerülsz; szemtől szemben fogod látni Babilon királyát, ő személyesen beszél majd veled, és Babilonba fogsz menni. ⁴ De halld az Úr igéjét, Cidkija, Júda királya! Így szól hozzád az Úr: Nem halsz meg kard által. ⁵ Békében fogsz meghalni, és amint illatszereket égettek atyáidnak, a korábbi királyoknak, akik előtted voltak, úgy égetnek majd illatszereket neked is, és úgy fognak siratni: 'Jaj, uram!'; mert ígét szóltam én« – mondja az Úr. ⁶ Akkor elmondta Jeremiás próféta mindezeket az ígéket Cidkijának, Júda királyának Jeruzsálemben, ⁷ miközben Babilon királyának hadserege harcolt Jeruzsálem ellen és Júda minden megmaradt városa ellen: Lákis és Azeka ellen; mert ezek maradtak meg Júda városai közül, mint megerősített városok.

A rabszolgák felszabadítása ⁸ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, miután Cidkija király szövetséget kötött az egész néppel, mely Jeruzsálemben volt, felszabadítást hirdetve nekik, ⁹ hogy mindenki bocsássa szabadon rabszolgáját és rabszolgánőjét, a héber férfit és héber nőt, és senki se tartsa rabszolgasorban zsidó testvérét. ¹⁰ Hallgattak rá a fejedelmek mindnyájan és az egész nép, akik belementek a szövetségbe, hogy mindenki szabadon bocsátja rabszolgáját és rabszolgánőjét,

és senki sem tartja őket tovább rabszolgasorban; hallgattak rá, és elbocsátották őket. ¹¹ De azután újra visszahozták a rabszolgákat és rabszolganőket, akiket szabadon bocsátottak, és leigázva rabszolgákká meg rabszolganőkké tették őket. ¹² Ekkor hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz az Úrtól: ¹³ »Így szól az Úr, Izrael Istene: Én szövetséget kötöttem atyáitokkal azon a napon, amelyen kihoztam őket Egyiptom földjéről, a szolgaság házából, és ezt mondtam: ¹⁴ Hét esztendő elteltével mindegyiktek bocsássa szabadon héber testvérét, aki eladja magát neki! Hat esztendeig szolgáljon neked, azután bocsásd el magadtól szabadon! De atyáitok nem hallgattak rám, és nem hajtották ide fülüket. ¹⁵ Ti azonban ma megtértetek, és azt tettétek, ami helyes a szememben, amikor felszabadítást hirdtettem mindenki a társának; és szövetséget kötöttetek szíнем előtt abban a házban, amely az én nevemet viseli. ¹⁶ De azután újra megszenteltelenítettétek nevemet, amikor visszahozta mindegyiktek a rabszolgáját és rabszolganőjét, akiket a maguk uraiként bocsátottatok szabadon; és leigáztátok őket, hogy rabszolgáitok és rabszolganőitek legyenek.

¹⁷ Ezért így szól az Úr: Ti nem hallgattatok rám, hogy felszabadítást hirdessen mindenki a testvére- nek, egyik a másiknak. Íme, én hirdetek nektek felszabadítást – mondja az Úr –, a kardra, a dögvészre és az éhínségre, s iszonyattá teszek titeket a föld minden királysága előtt. ¹⁸ Azokat a férfiakat pedig, akik megszegték szövetségemet, és nem váltották valóra a szövetség szavait, melyet szíнем előtt kötöttek, olyanokká teszem, mint az a borjú, amelyet kettévágtak, és átmentek a részei között: ¹⁹ Júda fejedelmeit és Jeruzsálem fejedelmeit, az udvari tisztségviselőket, a papokat és az ország egész népét, akik átmentek a borjú részei között. ²⁰ Ellenségeik kezébe adom őket, és azok kezébe, akik életükre törnek. Holttestük pedig az ég madarainak és a föld állatainak lesz eledele. ²¹ Cidkiját, Júda királyát és az ő fejedelmeit is ellenségeik kezébe adom, és azok kezébe, akik életükre törnek: a babiloni király hadseregének kezébe, amely most elvonult tőletek. ²² Íme, én parancsot adok – mondja az Úr –, és visszahozom őket ehhez a városhoz; harcolni fognak ellene, elfoglalják, és felégetik tűzzel. Júda városait is pusztasággá teszem, lakó nélkül.«

Jer 35 A rekabíták példája ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának napjaiban: ² »Menj el a rekabíták nemzetségéhez, beszélj velük, és vidd be őket az Úr házába, az egyik kamrába, majd itasd meg őket borral!« ³ Erre magam mellé vettem Jaazonját, Hábszánja fiának, Jeremiásnak a fiát, ennek testvéreit és minden fiát: a rekabíták egész nemzetségét; ⁴ és bevitettem őket az Úr házába, Hánán fiainak a kamrájába, aki Jigdáljának, az Isten emberének volt a fia. Ez a fejedelmek kamrája mellett volt, Maaszjának, Sellum fiának, a küszöb őrének kamrája fölött. ⁵ Akkor borral telt kelyheket és poharakat tettem a rekabíták nemzetségének fiai elé, és azt mondtam nekik: »Igyatok bort!«

⁶ De ők így szóltak: »Nem iszunk bort, mert Jonadáb atyánk, Rekáb fia ezt parancsolta nekünk: 'Ne igyatok bort soha, se ti, se fiaitok! ⁷ Házat se építsetek, magot se vessetek, és szőlőt se ültessetek, hogy ne legyen nektek! Hanem sátrakban lakjatok egész életetekben, hogy sok ideig éljete a föld színén, ahol jövevények vagytok!' ⁸ Hallgattunk Jonadáb atyánknak, Rekáb fiának szavára, mindarra, amit parancsolt nekünk, hogy ne igyunk bort egész életünkben, se mi, se feleségünk, se fiaink, se leányaink; ⁹ ne építsünk házakat, hogy azokban lakjunk, és ne legyen szőlőnk, se szántóföldünk, se vetésünk. ¹⁰ Ezért sátrakban laktunk; hallgattunk rá, és mindenben úgy cselekedtünk, ahogy Jonadáb atyánk parancsolta nekünk. ¹¹ Amikor azonban Nebukadnezár, Babilon királya felvonult az ország

ellen, azt mondtuk: Jöjjetek, menjünk el Jeruzsálembe a káldeaiak hadserege elől és az arámok hadserege elől! Így telepedtünk le Jeruzsálemben.»

¹² Ekkor hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz: ¹³ »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Menj, és mondd Júda férfiainak és Jeruzsálem lakóinak: Hát nem fogadjátok meg az intelmet, hogy hallgassatok igéimre? – mondja az Úr. – ¹⁴ Jonadábnak, Rekáb fiának szavait betartották, aki azt parancsolta fiainak, hogy ne igyanak bort. Nem is ittak mind a mai napig, mert hallgattak atyjuk parancsára. De amikor én szóltam hozzátok, idejekorán szóltam, ti nem hallgattatok rám. ¹⁵ Elküldtem hozzátok összes szolgámat, a prófétákat, idejekorán küldtem, e szavakkal: Térjeteك hát meg, mindegyiktek a maga gonosz útjáról, jobbitsátok meg tetteiteket, és ne járjatok más istenek után, hogy azoknak szolgáljatok! Akkor lakhattok azon a földön, melyet nektek és atyáitoknak adtam. De nem hajtottátok ide fületeket, és nem hallgattatok rám. ¹⁶ Bizony, Jonadábnak, Rekáb fiának fiai betartották atyjuk parancsát, amit parancsolt nekik, ez a nép azonban nem hallgatott rám. ¹⁷ Ezért így szól az Úr, a Seregek Istene, Izrael Istene: Íme, én elhozom Júdára és Jeruzsálem minden lakójára mindazt a bajt, amit kimondtam róluk; mert szóltam hozzájuk, de nem hallgatták meg, hívtam őket, de nem válaszoltak.»

¹⁸ A rekabiták nemzetségének pedig ezt mondta Jeremiás: »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Mivel hallgattatok Jonadáb atyátok parancsára, megtartottátok minden parancsát, és mindenben úgy cselekedtetek, ahogy parancsolta nektek, ¹⁹ azért így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Nem lesz Jonadáb, Rekáb fia olyan férfi híján, aki színem előtt áll minden időben.»

BÁRUK, JEREMIÁS SEGÍTŐTÁRSA: 36,1-45,5

Jer 36 A könyvtekercs ¹ Történt pedig Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának negyedik esztendejében, hogy ez az ige hangzott el Jeremiáshoz az Úrtól:

² »Végy magadnak egy könyvtekercset, és írd le rá mindazokat az igéket, amelyeket mondottam neked Izraelről, Júdáról és minden nemzetről, attól a naptól, melytől fogva szóltam hozzád, Jozija napjaitól mind a mai napig! ³ Hátha meghallja Júda háza mindazt a bajt, amit velük tenni szándékozom, hogy megtérjenek, mindenki a maga gonosz útjáról, s akkor megbocsátom bűnüket és vétkeiket.»

⁴ Jeremiás tehát hívta Bárukot, Néria fiát, és Báruk leírta egy könyvtekercsre Jeremiás diktálása után az Úr minden igéjét, melyet mondott neki. ⁵ Majd ezt parancsolta Jeremiás Báruknek: »Én akadályozva vagyok, nem mehetek be az Úr házába. ⁶ Menj be azért te, és olvasd fel a tekercsből, melyet diktálásom után írtál, az Úr igéit a nép füle hallatára az Úr házában böjt napján! Egész Júdának is, mindazoknak, akik városaikból jönnek, fülük hallatára olvasd fel azokat! ⁷ Hátha eljut könyörgésük az Úr színe elé, és megtérnek, mindenki a maga gonosz útjáról; mert nagy a harag és az indulat, mellyel az Úr szólt ez ellen a nép ellen.»

⁸ Báruk, Néria fia, mindenben úgy tett, ahogy Jeremiás próféta parancsolta neki: felolvasta a könyvből az Úr igéit az Úr házában.

⁹ Történt ugyanis Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának ötödik esztendejében, a kilencedik hónapban, hogy böjtöt hirdettek az Úr színe előtt Jeruzsálem egész népének és a Júda városaiból Jeruzsálembe érkező egész népnek. ¹⁰ Akkor olvasta fel Báruk a könyvből Jeremiás igéit az Úr házában, Gamarjának, Sáfán írnok fiának kamrájában, a felső udvarban, az Úr háza új kapujának bejáratában, az egész nép füle hallatára.

¹¹ Amikor Mikeás, Sáfán fiának, Gamarjának a fia meghallotta az Úr minden igéjét a könyvből, ¹² lement a király házába, az írnok kamrájába, és íme, ott ültek mind a főemberek: Elisáma írnok, Dalaja, Semaja fia, Elnátán, Ákobor fia, Gamarja, Sáfán fia, Cidkija, Hananja fia és az összes főember. ¹³ Mikeás tudtukra adta mindazokat az igéket, melyeket hallott, amikor Báruk felolvasta a könyvet a nép füle hallatára. ¹⁴ Erre elküldte az összes főember Bárukhoz Júdit, Natanja fiát, aki Kúsi fiának, Selemjának volt a fia, ezzel az üzenettel: »Vedd kezedbe a tekercset, amelyet felolvastál a nép füle hallatára, és jöjj!« Báruk, Néria fia, kezébe vette a tekercset, és bement hozzájuk. ¹⁵ Ekkor azt mondták neki: »Ülj le, és olvasd fel a fülünk hallatára!« Báruk pedig felolvasta a fülük hallatára. ¹⁶ Amikor meghallgattak minden ígét, rémülten néztek egymásra, és azt mondták Báruknek: »Mindenképp tudtára kell adnunk a királynak mindezeket az igéket.« ¹⁷ Majd kérték Bárukot: »Mondd el nekünk, hogyan írtad le mindezeket az igéket! Az ő diktálása után?« ¹⁸ Báruk azt mondta nekik: »Diktálva mondja nekem mindezeket az igéket, én pedig leírom a könyvbe tintával.« ¹⁹ Erre így szóltak a főemberek Bárukhoz: »Menj, és rejtőzz el, te is, meg Jeremiás is, és ne tudja meg senki, hogy hol vagytok!« ²⁰ Azután bementek a királyhoz az udvarba, a tekercset letették Elisáma írnok kamrájában, majd a király füle hallatára elmondták az egész dolgot.

²¹ Erre a király elküldte Júdit, hogy hozza el a tekercset. Az el is hozta Elisáma írnok kamrájából. Majd felolvasta azt Júdi a király füle hallatára és az összes főember füle hallatára, akik a király mellett álltak. ²² A király akkor, a kilencedik hónapban, éppen a téli palotában tartózkodott, és tűz égett előtte a serpenyőben. ²³ Valahányszor Júdi három vagy négy hasábot elolvasott, levágta azt az írnok késével, és bedobta a tűzbe, mely a serpenyőben volt, míg el nem emésztette az egész tekercset a tűz a serpenyőben. ²⁴ Nem rettentek meg, és nem szaggatták meg ruháikat, a király sem, és szolgálai közül egy sem, akik hallották mindezeket az igéket. ²⁵ Elnátán, Dalaja és Gamarja kérlelték ugyan a királyt, hogy ne égesse el a tekercset, de nem hallgatott rájuk. ²⁶ Sőt a király megparancsolta Jerameél királyfinak, Szerajának, Ezriél fiának és Selemjának, Abdeél fiának, hogy fogják el Báruk írnokot és Jeremiás prófétát. Az Úr azonban elrejtette őket.

²⁷ Így hangzott az Úr ígéje Jeremiáshoz, miután a király elégette a tekercset az igékkel, melyeket Báruk leírt Jeremiás diktálása után: ²⁸ »Végy magadnak ismét egy másik tekercset, és írd le rá mind az előbbi igéket, melyek az előző tekercsen voltak, amelyet Joakim, Júda királya elégetett! ²⁹ Joakimnak, Júda királyának pedig ezt mondd: Így szól az Úr: Te elégetted ezt a tekercset, és azt mondtad: 'Miért írtad rá, hogy bizonyosan eljön Babilon királya, elpusztítja ezt az országot, és kipusztít belőle embert és állatot?' ³⁰ Ezért így szól az Úr Joakimról, Júda királyáról: Nem lesz olyan utóda, aki Dávid trónján ülne. Holttestét pedig kidobják a nappali hőségbe és az éjszakai fagyba. ³¹ Meglátogatom őt, ivadékát és szolgálait bűnük miatt; és elhozom rájuk, Jeruzsálem lakóira és Júda férfaira mindazt a bajt, amit megmondtam nekik, de nem hallgatták meg.«

³² Akkor Jeremiás vett egy másik tekercset, és odaadta Báruk írnoknak, Néria fiának, az pedig leírta rá Jeremiás diktálása után annak a könyvnek minden igéjét, melyet Joakim, Júda királya tűzben elégetett. Sőt még sok más hasonló ígét is fűztek hozzájuk.

Jer 37 Cidkija király követsége ¹ Joachin, Joakim fia után Cidkija, Jozija fia lett a király, akit Nebukad-nezár, Babilon királya tett királlyá Júda országában. ² Sem ő, sem szolgálói, sem az ország népe nem hallgatott az Úr ígéire, amelyeket Jeremiás próféta által mondott.

³ Cidkija király elküldte Júkált, Selemja fiát és Szofonja papot, Maaszja fiát Jeremiás prófétához ezzel az üzenettel: »Imádkozz értünk az Úrhoz, a mi Istenünkhöz!« ⁴ Jeremiás akkor szabadon járt-kelt a nép között, mert még nem vetették börtönbe. ⁵ Közben a fáraó serege kivonult Egyiptomból, és amikor a Jeruzsálemet ostromló káldeaiak meghallották hírét, elvonultak Jeruzsálem alól. ⁶ Ekkor hangzott az Úr ígéje Jeremiás prófétához: ⁷ »Így szól az Úr, Izrael Istene: Így beszéljete Júde királyához, aki hozzám küldött titeket, hogy megkérdezzetek engem: Íme, a fáraó serege, mely segítségetekre kivonult, visszatér országába, Egyiptomba. ⁸ Visszatérnek a káldeaiak is, ostrom alá veszik ezt a várost, elfoglalják és felégetik tűzzel. ⁹ Így szól az Úr: Ne ámítsátok magatokat, mondván: 'Biztosan elmennek tőlünk a káldeaiak', mert nem mennek el! ¹⁰ De még ha meg is vernétek az ellenetek harcoló káldeaiak egész seregét, úgyhogy csak néhány sebesült maradna meg belőle, mindegyik felkelne a sátrában, és felégetné ezt a várost tűzzel.«

Jeremiás a börtönben ¹¹ Amikor tehát a káldeaiak hadserege elvonult Jeruzsálem alól a fáraó hadserege miatt, ¹² Jeremiás elindult Jeruzsálemből, hogy Benjamin földjére menjen, és kivegye onnan osztályrészét a nép között. ¹³ De amikor a Benjamin-kapuhoz ért, ott volt egy felügyelő, név szerint Jeria, Hananja fiának, Selemjának a fia, aki elfogta Jeremiás prófétát, és azt mondta: »A káldeaiakhoz akarsz átszökni!« ¹⁴ Jeremiás azonban így szólt: »Hazugság! Nem akarok átszökni a káldeaiakhoz!« De Jeria nem hallgatott rá, hanem elfogta Jeremiást, és a főemberekhez vitte. ¹⁵ Haragudtak a főemberek Jeremiásra, ezért megverették és börtönbe vetették Jonatán írnok házában, mert azt tették meg fogháznak. ¹⁶ Így került Jeremiás a tömlöcbe, a boltozatos üregbe, és ott maradt Jeremiás számos napon át. ¹⁷ Egyszer érte küldött Cidkija király, és elhozatta őt. Megkérdezte tőle a király titokban, a házában: »Van-e ige az Úrtól?« Erre Jeremiás így szólt: »Van.« Majd ezt mondta: »Babilon királyának kezébe kerülsz.« ¹⁸ Azután így szólt Jeremiás Cidkija királyhoz: »Mit vétettem ellened, szolgálid ellen és ez ellen a nép ellen, hogy fogházba vetettetek engem? ¹⁹ Hol vannak prófétáitok, akik így prófétáltak nektek: 'Nem jön Babilon királya ellenetek és ez ellen az ország ellen?' ²⁰ Most tehát hallgass meg, kérlek, uram király! Jusson színed elé könyörgésem, és ne vitess vissza Jonatán írnok házába, nehogy meghaljak ott!«

²¹ Erre megparancsolta Cidkija király, hogy helyezték át Jeremiást az őrség udvarába, és adjanak neki naponta egy kenyércipót a pékek utcájából, míg el nem fogy minden kenyér a városból. Jeremiás tehát az őrség udvarában maradt.

Jer 38 Jeremiás a ciszternában ¹ Hallotta Sáfatja, Mátán fia, Gedalja, Fássúr fia, Júkál, Selemja fia és Fássúr, Malkija fia azokat az ígéket, melyeket Jeremiás szólt az egész néphez, amikor ezt mondta: ² »Így szól az Úr: Aki ebben a városban marad, az meg fog halni a kard, az éhínség és a dögvész által;

aki azonban kimegy a káldeaiakhoz, az élni fog, és zsákmányul kapja az életét, hogy éljen. ³ Így szól az Úr: Egész biztosan a babiloni király seregének kezébe kerül ez a város, és az elfoglalja.«

⁴ Ezért a főemberek így szóltak a királyhoz: »Meg kell halnia ennek az embernek, mert megbénítja ezzel a harcosok kezét, akik megmaradtak ebben a városban, és az egész nép kezét, ha ilyen szavakat szól hozzájuk! Mert ez az ember ennek a népnek nem békességére, hanem vesztére törekszik.«

⁵ Cidkija király erre így szólt: »Íme, ő a kezetekben van, hiszen a király semmit sem tehet ellenetek.«

⁶ Fogták tehát Jeremiást, és bedobták Malkija királyfi ciszternájába, amely az őrség udvarában volt; köteleken bocsátották le Jeremiást. A ciszternában nem volt víz, csak sár, így Jeremiás belesüllyedt a sárba.

A próféta kimentése ⁷ Meghallotta az etióp Abdemelek, egy udvari ember, aki a király házában volt, hogy Jeremiást a ciszternába vetették. A király akkor éppen a Benjamin-kapuban ült. ⁸ Kiment Abdemelek a király házából, és így szólt a királyhoz: ⁹ »Uram király! Gonoszul cselekedtek ezek az emberek mindent, amit Jeremiás prófétával tettek, amikor bedobták a ciszternába. Meghalt volna a helyén is az éhínség miatt, mert nincs már kenyér a városban.« ¹⁰ Erre megparancsolta a király az etióp Abdemeleknek: »Végy magad mellé innen harminc férfit, és emeld ki Jeremiás prófétát a ciszternából, mielőtt meghalna!« ¹¹ Abdemelek tehát maga mellé vette a férfiakat, bement a király házába, a kincstár alatt levő helyiségbe, és hozott onnan elnyűtt ruhadarabokat és szakadt rongyokat. Majd leengedte azokat köteleken Jeremiásnak a ciszternába. ¹² Ezt mondta az etióp Abdemelek Jeremiásnak: »Tedd az elnyűtt és szakadt rongyokat hónod alá a kötelekre!« Jeremiás úgy is tett. ¹³ Akkor kihúzták Jeremiást a köteleken, és kiemelték a ciszternából. Jeremiás azután az őrség udvarában maradt.

Utolsó figyelmeztetés a királynak ¹⁴ Majd érte küldött Cidkija király, és elhozatta magához Jeremiás prófétát a harmadik bejárathoz, mely az Úr házában volt. Akkor így szólt a király Jeremiáshoz: »Kérdezek tőled valamit. Ne titkolj el előlem semmit!« ¹⁵ Erre Jeremiás azt mondta Cidkijának: »Ha kijelentést közlök veled, nemde biztosan megölsz engem? Ha pedig tanácsot adok neked, nem hallgatsz rám.« ¹⁶ Cidkija király ezért titokban megesküdt Jeremiásnak: »Amint él az Úr, aki alkotta nekünk ezt a lelket, bizony nem öllek meg, és nem adlak ezeknek a férfiaknak kezébe, akik életedre törnek!« ¹⁷ Akkor Jeremiás ezt mondta Cidkijának: »Így szól az Úr, a Seregek Istene, Izrael Istene: Ha kimégy Babilon királyának vezéreihez, élni fog lelked, és ezt a várost nem égetik fel tűzzel; élni fogsz te és házad is. ¹⁸ De ha nem mégy ki Babilon királyának vezéreihez, ez a város a káldeaiak kezébe kerül, és felégetik tűzzel; te sem menekülsz meg kezükből.« ¹⁹ Erre így szólt Cidkija király Jeremiáshoz: »Félek azoktól a júdaiaktól, akik átpártoltak a káldeaiakhoz; nehogy kezükbe adjanak, és ők csúfot üzennek belőlem!« ²⁰ De Jeremiás azt mondta: »Nem adnak! Hallgass csak az Úr szavára, melyet mondok neked, akkor jó dolgod lesz, és élni fog a lelked! ²¹ De ha vonakodsz kimenni, ez az az ige, amelyet mutatott nekem az Úr: ²² Íme, az összes asszonyt, aki megmaradt Júda királyának házában, kiviszik Babilon királyának vezéreihez; és ők ezt mondják:

`Megcsaltak és föled kerekedtek
bizalmas embereid;
belesüllyedt lábad az iszapba,
ők pedig meghátráltak.'

²³ Minden feleségedet és fiadat kiviszik a káldeaiakhoz, és te sem menekülsz meg kezükből, hanem Babilon királyának kezébe kerülsz fogolyként, ezt a várost pedig felégetik tűzzel.«

²⁴ Erre azt mondta Cidkija Jeremiásnak: »Senki se tudja meg ezeket az igéket, nehogy meghalj! ²⁵ Ha pedig meghallják a főemberek, hogy beszéltem veled, és hozzád mennek, s azt mondják neked: 'Add tudtunkra, mit beszéltél a királlyal, ne titkold el előlünk, akkor nem ölünk meg! Mit beszélt veled a király?', ²⁶ akkor mondd nekik: 'A király elé terjesztettem kérésemet, hogy ne vitessen vissza Jonatán házába, nehogy meghaljak ott!'« ²⁷ El is jöttek mind a főemberek Jeremiáshoz, és kikérdezték; ő pedig egészen annak megfelelően tájékoztatta őket, ahogy a király parancsolta. Azok békén hagyták, mert nem derült ki semmi. ²⁸ Jeremiás azután az őrség udvarában maradt mindaddig a napig, amelyen Jeruzsálemet elfoglalták.

Ez történt, amikor elfoglalták Jeruzsálemet:

Jer 39 Jeruzsálem sorsa ¹ Cidkijának, Júda királyának kilencedik esztendejében, a tizedik hónapban eljött Nebukadnezár, Babilon királya és egész hadserege Jeruzsálem ellen, és ostrom alá vették. ² Cidkija tizenegyedik esztendejében, a negyedik hónapban, a hónap kilencedik napján betörték a városba. ³ Bevonult a babiloni király összes vezére, és leültek a középső kapuban: Nergalszárecer, Szemegárnábu, Szárszakim, az udvari emberek feje, Nergalszárecer főtiszt és Babilon királyának összes többi vezére.

⁴ Történt pedig, hogy amikor meglátta őket Cidkija, Júda királya és összes harcosa, elmenekültek és kimentek éjjel a városból a királyi kert felé vezető úton, a két várfal között levő kapun át, és kimentek a síkság felé vezető útra. ⁵ De a káldeaiak serege üldözőbe vette őket, és utolérték Cidkiját a jerikói síkságon, elfogták őt, és felvitték Nebukadnezárhoz, Babilon királyához Reblába, Emát földjére; az pedig ítéletet mondott fölötte.

⁶ Babilon királya legyilkoltatta Cidkija fiait Reblában a szeme láttára; és Júda összes nemesét is lemészároltatta Babilon királya. ⁷ Azután megvakíttatta Cidkiját, és bilincsbe verette, hogy Babilonba vigyék. ⁸ A király házat és a nép házait a káldeaiak felégették tűzzel, Jeruzsálem falait pedig lerombolták. ⁹ A nép többi részét, mely a városban maradt, és az átpártolókat, akik átpártoltak hozzá, meg a többi megmaradt népet fogságba vitte Nabuzardán testőrparancsnok Babilonba. ¹⁰ De a népből a szegényeket, akiknek semmijük sem volt, otthagytá Nabuzardán testőrparancsnok Júda földjén, és szőlőket meg szántóföldeket adott nekik azon a napon.

Jeremiás szabadulása ¹¹ Jeremiásra nézve pedig ezt a parancsot adta Nebukadnezár, Babilon királya Nabuzardán testőrparancsnoknak: ¹² »Vedd magadhoz, tartsd rajta a szemed, és ne tégy neki semmi rosszat, hanem ahogyan ő mondja, úgy tégy vele!« ¹³ Ekkor érte küldött Nabuzardán testőrparancs-

nok, Nabusecbán, az udvari emberek feje, Nergalszárecer főtiszt és Babilon királyának minden főembere; ¹⁴ érte küldtek, és elhozatták Jeremiást az őrség udvarából, majd átadták Gedaljának, Ahikám fiának, aki Sáfán fia volt, hogy vigye haza. Így azután a nép között lakott.

Ígéret az etióp Abdemeleknek ¹⁵ Jeremiáshoz pedig így hangzott az Úr igéje, amikor még be volt zárva az őrség udvarában: ¹⁶ »Menj, és mondd meg az etióp Abdemeleknek: Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme, én elhozom igéimet erre a városra, a vesztére és nem a javára: megvalósulnak előtted azon a napon. ¹⁷ De téged megmentelek azon a napon – mondja az Úr –, és nem kerülsz azoknak a férfiaknak kezébe, akiktől félsz. ¹⁸ Mert egész biztosan megszabadítalak, és nem esel el kard által; hanem zsákmányul kapod életedet, mert bízta bennem« – mondja az Úr.

Jer 40 Jeremiás Gedalja helytartónál ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Úrtól, miután elbocsátotta őt Nabuzardan testőrparancsnok Rámából. Elhozatta ugyanis őt, amikor még bilincsbe volt verve Jeruzsálem és Júda összes foglya között, akiket fogságba vittek Babilonba. ² Elhozatta tehát a testőrparancsnok Jeremiást, és így szólt hozzá: »Az Úr, a te Istened mondta ki ezt a bajt erre a helyre. ³ El is hozta és megcselekedte az Úr, amint mondta. Mivel vétkeztetek az Úr ellen, és nem hallgattok szavára, azért történt meg veletek ez a dolog. ⁴ Most pedig, íme, feloldozlak téged ma a kezedben levő bilincsektől. Ha jónak látszik szemedben, hogy velem jöjj Babilonba, jöjj, és rajtad tartom szememet; ha azonban rossznak látszik szemedben, hogy velem jöjj Babilonba, maradj itt! Nézd, előtted az egész ország, oda menj, ahová menni jónak és helyesnek látszik szemedben!« ⁵ Ő még akkor nem tért vissza. »Térj vissza Gedaljához, Sáfán fiának, Ahikámnak a fiához, akit Babilon királya Júda városai fölé rendelt, és lakj vele a nép között! Vagy menj bárhová, ahová menni helyesnek látszik szemedben!« A testőrparancsnok élelmet és ajándékot adott neki, majd elbocsátotta. ⁶ Elment tehát Jeremiás Gedaljához, Ahikám fiához Micpába, és vele lakott a nép között, mely megmaradt az országban.

Gedalja, Júda helytartója ⁷ Meghallották a seregek vezérei mind, akik a mezőn voltak embereikkel együtt, hogy Babilon királya Gedalját, Ahikám fiát rendelte az ország fölé, és rábízta a férfiakat, aszszonyokat és gyermekeket, az ország szegényei közül azokat, akiket nem vittek fogságba Babilonba. ⁸ Elmentek tehát Gedaljához Micpába, Jismaél, Natanja fia, Johanán és Jonatán, Káree fiai, Szeraja, Tanhumet fia, a netofai Efáj fiai és Jaazonja, Maakáti fia, embereikkel együtt. ⁹ Akkor Gedalja, Sáfán fiának, Ahikámnak a fia megesküdött nekik, meg embereiknek, és így szólt: »Ne féljetek attól, hogy a káldeaiakat szolgáljátok! Lakjatok az országban, és szolgáljátok Babilon királyát, akkor jó dolgotok lesz! ¹⁰ Íme, én Micpában lakom, hogy rendelkezésükre álljak a káldeaiaknak, akik hozzánk jönnek. Ti pedig gyűjtsétek be a bort, a gyümölcsöt és az olajat, tegyétek edényeitekbe, és lakjatok városaitokban, melyeket elfoglaltatok!«

¹¹ Mindazok a júdaiak is, akik Moábban, Ammon fiai között és Edomban voltak, meg az összes országban, meghallották, hogy Babilon királya meghagyott egy maradékot Júdának, és föléjük rendelte Gedalját, Sáfán fiának, Ahikámnak a fiát. ¹² Visszatértek tehát a júdaiak valamennyien mindazokról a helyekről, ahová elűzték őket, és Júda földjére jöttek Gedaljához Micpába. Nagyon sok bort és gyümölcsöt gyűjtöttek be.

¹³ Johanán, Káree fia és a seregek vezérei mindnyájan, akik a mezőn voltak, elmentek Gedaljához Micpába, ¹⁴ és ezt mondták neki: »Tudod-e, hogy Baálisz, Ammon fiainak királya elküldte Jismaélt, Natanja fiát, hogy megöljön téged?« De Gedalja, Ahikám fia nem hitt nekik. ¹⁵ Akkor Johanán, Káree fia titokban így szólt Gedaljához Micpában: »Elmegyek, és megölöm Jismaélt, Natanja fiát, úgyhogy senki sem fogja megtudni! Miért öljön meg ő téged, hogy aztán szétszóródjék egész Júda, akik hozád gyűltek, és elpusztuljon Júda maradéka?« ¹⁶ De Gedalja, Ahikám fia azt mondta Johanánnak, Káree fiának: »Ne tedd meg ezt a dolgot, mert hazugságot beszélsz Jismaélról!«

Jer 41 Gedalja meggyilkolása ¹ Történt pedig a hetedik hónapban, hogy eljött Jismaél, Elisáma fiának, Natanjának a fia, aki királyi származású és a király főemberei közül való volt, s vele tíz férfi Gedaljához, Ahikám fiához Micpába, és együtt étkeztek ott Micpában. ² Akkor felkelt Jismaél, Natanja fia és a tíz férfi, aki vele volt, lesújtottak karddal Gedaljára, Sáfán fiának, Ahikámnak a fiára, és megölték őt, akit Babilon királya az ország fölé rendelt. ³ Az összes júdaira, akik Gedaljával voltak Micpában, és az ott talált káldeaiakra, a harcosokra is lesújtott Jismaél.

⁴ Gedalja megölése után a második napon, amikor még senki sem tudott róla, történt, ⁵ hogy férfiak jöttek Szíchemből, Sílóból és Szamariából, nyolcvan férfi, lenyírt szakállal, megszaggatott ruhában és bevagdalt testtel; ételáldozat és tömjén volt a kezükben, hogy az Úr házába vigyék. ⁶ Jismaél, Natanja fia kiment elébük Micpából, és miközben ment, egyfolytában sírt. Amikor pedig összetalálkozott velük, azt mondta nekik: »Jöjjetek el Gedaljához, Ahikám fiához!« ⁷ De amint a város közepére értek, lemészárolta őket Jismaél, Natanja fia, és a ciszternába dobta, ő meg a férfiak, akik vele voltak. ⁸ De akadt köztük tíz férfi, akik azt mondták Jismaélnek: »Ne ölj meg minket, mert rejtett készleteink vannak a mezőn: búza és árpa, olaj és méz!« Erre elállt szándékától, és nem ölte meg őket testvéreikkel együtt. ⁹ A ciszterna pedig, amelybe beledobta Jismaél mindazoknak a férfiaknak a holttestét, akikre lesújtott Gedalja oldalán, ugyanaz volt, amelyet Ásza király készíttetett Bása, Izrael királya miatt. Ezt töltötte meg Jismaél, Natanja fia megöltekkel. ¹⁰ Azután fogságba vitte Jismaél a nép egész maradékát, mely Micpában volt: a király leányait és az egész népet, amely Micpában maradt, akiket Nabuzárdán testőrparancsnok Gedaljára, Ahikám fiára bízott. Fogságba vitte tehát őket Jismaél, Natanja fia, és elindult, hogy átmenjen Ammon fiához.

¹¹ Meghallotta Johanán, Káree fia és a seregek vezérei valamennyien, akik vele voltak, mindazt a gonoszságot, amit Jismaél, Natanja fia művelt. ¹² Erre maguk mellé vették az összes férfit, és elindultak, hogy harcoljanak Jismaél, Natanja fia ellen. Rá is találtak a nagy víznél, mely Gibeon mellett van. ¹³ Amikor pedig az egész nép, mely Jismaéllal volt, meglátta Johanánt, Káree fiát és vele a seregek valamennyi vezérét, megörült. ¹⁴ Visszafordult az egész nép, melyet Jismaél fogságba vitt Micpából; visszatértek, és Johanánhoz, Káree fiához mentek. ¹⁵ Jismaél, Natanja fia pedig nyolc férfival elmentek Johanán elől, és Ammon fiához ment.

A maradék lakosság összegyűjtése ¹⁶ Ekkor Johanán, Káree fia és a seregek valamennyi vele lévő vezére maga mellé vette a Micpából való egész maradék népet, melyet visszahozott Jismaéltól, Natanja fiától, miután az lesújtott Gedaljára, Ahikám fiára: férfiakat, harcosokat, asszonyokat, gyermekeket és udvari embereket, akiket visszahozott Gibeonból. ¹⁷ Majd elmentek, és Kámaám szállásán tartózkodtak Betlehem mellett, hogy továbbmenjenek és eljussanak Egyiptomba ¹⁸ a káldeaiak elől, féltek

ugyanis tőlük, mert Jismaél, Natanja fia lesújtott Gedaljára, Ahikám fiára, akit Babilon királya az ország fölé rendelt.

Jer 42 Könyörgés Isten szaváért ¹ Odament a seregek minden vezére, Johanán, Kárea fia, Jaazonja, Hósea fia és az egész nép apraja-nagyja, ² és így szóltak Jeremiás prófétához: »Jusson színed elé könyörgésünk, és imádkozz értünk az Úrhoz, a te Istenedhez, ezért az egész maradékért! Mert kevesen maradtunk meg a sokból, amint saját szemeddel láthatsz minket. ³ Adja tudtul nekünk az Úr, a te Istened azt az utat, amelyen járnunk kell, és azt az ígét, amelyet meg kell cselekednünk!« ⁴ Erre Jeremiás próféta azt mondta nekik: »Hallottam. Íme, én imádkozom az Úrhoz, a ti Istenetekhez szavaitok szerint; azután minden szót tudtotokra adok, melyet az Úr válaszol nektek; nem titkolok el előletek semmit.« ⁵ Ők pedig mondták Jeremiásnak: »Az Úr legyen ellenünk igaz és megbízható tanú, ha nem cselekszünk mindenben annak az ígének megfelelően, mellyel az Úr, a te Istened hozzánk küld téged! ⁶ Akár jó, akár rossz, hallgatunk az Úr, a mi Istenünk szavára, akihez küldünk téged; hogy jó dolgunk legyen, azért hallgatunk az Úr, a mi Istenünk szavára.«

Emlékezés az egyiptomi kivonulásra ⁷ Történt pedig tíz nap múlva, hogy az Úr ígéje hangzott Jeremiáshoz. ⁸ Akkor hívatta Johanánt, Káree fiát és a seregek valamennyi vezérét, akik vele voltak, meg az egész nép apraját-nagyját, ⁹ és ezt mondta nekik: »Így szól az Úr, Izrael Istene, akihez küldtetek engem, hogy könyörgéseketek színe elé terjesszem: ¹⁰ Ha itt maradtok ebben az országban, felépítelek titeket, és nem rombolak le, elültetek titeket, és nem gyomlálak ki; mert megbántam a rosszat, amit veletek tettem. ¹¹ Ne féljete Babilon királyától, akitől féltek! Ne féljetek tőle – mondja az Úr –, mert én veletek vagyok, hogy megszabadítsalak benneteket, és megmentselek titeket kezéből! ¹² Irgalmat gyakorolok veletek, és ő is irgalmazni fog nektek: visszaenged titeket földetekre.

¹³ De ha azt mondjátok: 'Nem maradunk ebben az országban', és nem hallgattok az Úrnak, a ti Isteneteknek szavára, ¹⁴ hanem így szóltok: 'Nem! Inkább Egyiptom földjére megyünk, ahol nem látunk majd harcot, күртсзот sem hallunk, és kenyérre sem éhezünk; ott fogunk lakni', ¹⁵ akkor halljátok most azért az Úr ígét, Júda maradéka! Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Ha mindenképp Egyiptomba szándékoztok menni, és odamentek, hogy ott lakjatok mint jövevények, ¹⁶ a kard, amelytől féltek, ott ér utol titeket Egyiptom földjén; és az éhínség, amely miatt aggódtok, ott jár nyomotokban Egyiptomban, s ott fogtok meghalni. ¹⁷ Minden ember, aki Egyiptomba szándékozik menni, hogy ott lakjék mint jövevény, kard, éhínség és dögvész által fog meghalni; nem lesz köztük senki, aki megmarad és megmenekül a bajtól, melyet rájuk hozok. ¹⁸ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Ahogy kiáradt haragom és indulatom Jeruzsálem lakóira, úgy árad ki rátok indulatom, ha Egyiptomba mentek; átokká és borzadályá, átkozódás és gyalázat tárgyává lesztek, és nem látjátok meg többé ezt a helyet.«

Óvás a meneküléstől ¹⁹ Így szól az Úr rólatok, Júda maradéka: »Ne menjete Egyiptomba! Tudjátok meg jól, hogy figyelmeztettelek ma benneteket! ²⁰ Mert saját magatokat csaptátok be, hiszen ti küldtetek engem az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mondván: 'Könyörögj értünk az Úrhoz, a mi Istenünkhöz! Ahogy az Úr, a mi Istenünk mondja, úgy adj tudtotokra mindent, és mi megteesszük!' ²¹ Tudtotokra

adtam ma, de nem hallgattatok az Úrnak, a ti Isteneteknek szavára semmiben, amivel hozzátok küldött engem. ²² Most tehát tudjátok meg jól, hogy kard, éhínség és dögvész által fogtok meghalni azon a helyen, ahová menni kívántok, hogy ott lakjatok mint jövevények!«

Jer 43 Menekülés Egyiptomba ¹ Történt pedig, hogy miután Jeremiás végig elmondta az egész nép előtt az Úrnak, az ő Istenüknek minden igéjét, mellyel az Úr, az ő Istenük küldte őt hozzájuk, mind-ezeket az igéket, ² akkor megszólalt Azarja, Ózaja fia, Johanán, Káree fia és az összes kevély férfi, és ezt mondták Jeremiásnak: »Hazugságot beszélsz! Nem küldött téged az Úr, a mi Istenünk, mondván: `Ne menjetek Egyiptomba, hogy ott lakjatok mint jövevények!`, ³ hanem Báruk, Néria fia ingerel téged ellenünk, hogy a káldeaiak kezébe adjon minket, hogy megöljenek, vagy fogságba vigyenek minket Babilonba.«

⁴ Sem Johanán, Káree fia, sem a seregek vezérei és a nép közül senki nem hallgatott az Úr szavára, hogy maradjanak Júda földjén, ⁵ hanem magával vitte Johanán, Káree fia és a seregek összes vezére Júda egész maradékát, akik visszatértek minden nemzet közül, ahová elűzték őket, hogy megint Júda földjén lakjanak: ⁶ a férfiakat, az asszonyokat, a gyermekeket, a király leányait és mindenkit, akit Nabuzárdán testőrparancsnok ott hagyott Gedaljával, Sáfán fiának, Ahikámnak a fiával, valamint Jeremiás prófétát meg Bárukot, Néria fiát. ⁷ Elmentek Egyiptom földjére, mert nem hallgattak az Úr szavára; s eljutottak Tafneszig.

Jelképes cselekedet: az elrejtett kövek ⁸ Akkor így hangzott az Úr igéje Jeremiáshoz Tafneszben: ⁹ »Végy kezedbe nagy köveket, és rejtsd el őket az agyagban, a kövezet alatt, mely a fáraó házának bejáratánál van Tafneszben, júdai férfiak szeme láttára! ¹⁰ Azután ezt mondd nekik: Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme, én érte küldök és elhozom Nebukadnezárt, Babilon királyát, az én szolgámat, és trónját e kövek fölé helyezem, amelyeket elrejtettem; kifeszíti majd fölöttük dízsátrát. ¹¹ Eljön, és megveri Egyiptom földjét: aki halálra való, azt halállal, aki fogságra, azt fogsággal, aki kardra, azt karddal. ¹² Tüzet gyújt Egyiptom isteneinek templomaiban, felégeti azokat, és fogságba viszi őket. Kitetvezi Egyiptom földjét, ahogyan kitetvezi ruháját a pásztor, majd bántatlanul kivonul onnan. ¹³ Összetöri az Egyiptom földjén levő Bét-Semes oszlopait, Egyiptom isteneinek templomait pedig felégeti tűzzel.«

Jer 44 A bálványimádás ellen ¹ Az ige, amely elhangzott Jeremiáshoz az Egyiptom földjén lakó júdaiakról, mindazokról, akik Migdolban, Tafneszben, Memfisben és Patrosz földjén laktak: ² »Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Ti láttátok mindazt a rosszat, amit Jeruzsálemre és Júda összes városára hoztam: íme, romok azok ma, és nincs bennük lakó, ³ gonoszságuk miatt, melyet azért műveltek, hogy engem bosszantsanak, amikor elmentek más isteneknek tömjéneezni és szolgálni, akiket nem ismertek sem ők, sem ti, sem atyáitok. ⁴ Pedig elküldtem hozzátok összes szolgámat, a prófétákat, idejekorán küldtem, és mondtam: Ne tegyétek ezt az utálatos dolgot, amit gyűlölök! ⁵ De nem hallgatták meg, és nem hajtották ide fülüket, hogy megtérjenek gonoszságukból, és ne tömjénezzenek más isteneknek. ⁶ Ezért kiáradt indulatom és haragom, s fellángolt Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin, úgyhogy rommá és pusztasággá lettek, amint azok ma is.

⁷ Most pedig így szól az Úr, a Seregek Istene, Izrael Istene: Miért tesztek ily nagy rosszat magatokkal? Hogy kiirtsanak titeket, férfit és asszonyt, gyermeket és csecsemőt Júdából, hogy ne hagyjanak nektek maradékot sem? ⁸ Miért bosszantotok engem kezetek műveivel, más isteneknek tömjénezve Egyiptom földjén, ahová bementetek, hogy ott tartózkodjatok mint jövevények? Hogy kiirtsanak titeket, és átokká meg gyalázattá legyetek a föld minden nemzete között? ⁹ Talán elfelejtettétek atyáitok gonoszságait, Júda királyainak gonoszságait és feleségeik gonoszságait, a ti gonoszságaitokat és feleségeitek gonoszságait, melyeket Júda földjén és Jeruzsálem utcáin műveltek? ¹⁰ Nem bántódtak mind a mai napig; nem féltek és nem jártak törvényem és rendelkezéseim szerint, melyeket elétek és atyáitok elé adtam. ¹¹ Ezért így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme, én ellenetek fordítom arcomat a vesztetekre, hogy kiirtsam egész Júdát. ¹² Elragadom Júda maradékát, akik Egyiptom földje felé fordították arcukat, hogy oda menjenek, és ott tartózkodjanak mint jövevények. Elvesznek mindnyájan Egyiptom földjén, elesnek a kard által, az éhínség által elvesznek, kicsitől nagyig; a kard és az éhínség által fognak meghalni. Átokká, borzadályá, átkozódás és gyalázat tárgyává lesznek. ¹³ Meglátogatom az Egyiptom földjén lakókat, ahogyan meglátogattam Jeruzsálemet, karddal, éhínséggel és dögvésszel. ¹⁴ Nem lesz senki, aki megmenekül és megmarad Júda maradékából, akik Egyiptom földjére mentek, hogy ott tartózkodjanak mint jövevények, és majd visszatérjenek Júda földjére, ahová lelkük visszatérni vágyik, hogy ott lakjanak. De nem térnek vissza, kivéve néhány menekültet.«

A nyílt elpártolás ¹⁵ Erre így feleltek Jeremiásnak mindazok a férfiak, akik tudták, hogy feleségeik más isteneknek tömjéneznek, és az asszonyok mind, akik nagy tömegben álltak ott, meg az egész nép, amely Egyiptom földjén, Patroszban lakott: ¹⁶ »Arra az ígére nézve, amelyet az Úr nevében mondtál nekünk, nem hallgatunk rád, ¹⁷ hanem mindenben egészen annak az ígének megfelelően cselekszünk, amely elhagyta ajkunkat: tömjénezünk az ég királynőjének, és italáldozatot öntünk neki, ahogyan tettük mi és atyáink, királyaink és fejedelmeink Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin, mert akkor jóllaktunk kenyérrel, jó dolgunk volt, és bajt nem láttunk. ¹⁸ De mióta felhagytunk azzal, hogy tömjénezünk az ég királynőjének, és italáldozatot öntsünk neki, mindenben hiányt szenvedünk, és kard meg éhínség által veszünk el. ¹⁹ Amikor pedig tömjénezünk az ég királynőjének, és italáldozatot öntünk neki, talán férjeink tudta nélkül készítünk neki áldozati kalácsokat, melyek őt ábrázolják, és öntünk neki italáldozatot?«

A büntető ítélet ²⁰ Akkor Jeremiás szólt az egész néphez: a férfiakhoz és az asszonyokhoz, az egész néphez, akik ilyen feleletet adtak neki, és ezt mondta: ²¹ »Vajon nem arra a tömjénáldozatra emlékezett-e az Úr, amelyet Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin bemutatottok, ti és atyáitok, királyaitok, fejedelmeitek és az ország népe? Nem az jutott-e eszébe? ²² És nem bírta tovább elviselni az Úr tetteitek gonoszságát, az utálatosságokat, melyeket műveltetek. Ezért lett országotok rommá, borzadályá és átokká, lakó nélkül, ahogy ez ma is van. ²³ Mivel tömjént áldoztatok és vétkeztetek az Úr ellen, nem hallgattatok az Úr szavára, és nem jártatok az ő törvénye, rendelkezései és parancsai szerint, azért ért titeket ez a baj, ahogy ez ma is van.«

²⁴ Majd ezt mondta Jeremiás az egész népnek és valamennyi asszonynak: »Halljátok az Úr igéjét, egész Júda, akik Egyiptom földjén vagytok! ²⁵ Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Ti és feleségeitek

szóltatok szátokkal, és kezetekkel teljesítettétek, amit mondtatok: `Mindenképp megtartjuk fogadalmainkat, melyeket fogadtunk, hogy tömjénezünk az ég királynőjének, és italáldozatot öntünk neki.' Csak teljesítsétek fogadalmaitokat, csak tartsátok meg fogadalmaitokat! ²⁶ Ezért halljátok az Úr igéjét, egész Júda, akik Egyiptom földjén laktok: Íme, megesküszöm az én nagy nevemre – mondja az Úr –, hogy Egyiptom egész földjén egyetlen júdai férfi szájából sem hangzik el többé az én nevem: `Él az Úristen!' ²⁷ Íme, én virrasztok fölöttük a vesztükre, és nem a javukra; elvesznek Júda férfiai mind, akik Egyiptom földjén vannak, a kard és az éhínség által, míg csak el nem fogynak. ²⁸ De az a kevés ember, aki megmenekül a kardtól, visszatér Egyiptom földjéről Júda földjére. Akkor majd megtudja Júda egész maradéka, akik Egyiptom földjére mentek, hogy ott tartózkodjanak jövevényként, hogy kinek a szava teljesedik be, az enyém vagy az övék.

²⁹ Ez lesz számotokra a jel – mondja az Úr –, hogy meglátogatlak titeket ezen a helyen, és így megtudjátok, hogy valóban beteljesednek rajtatok szavaim, a vesztetekre. ³⁰ Így szól az Úr: Íme, én Efree fáraót, Egyiptom királyát ellenségeinek kezébe adom, azok kezébe, akik életére törnek, ahogy Cidkiját, Júda királyát Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe adtam, aki ellensége volt, és életére tört.«

Jer 45 Isten szava Báruknak ¹ Az ige, amelyet Jeremiás próféta mondott Báruknak, Néria fiának, amikor az leírta egy könyvbe ezeket az ígéket Jeremiás diktálása után, Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának negyedik esztendejében: ² »Így szól az Úr, Izrael Istene, rólad, Báruk: ³ Azt mondtad: `Jaj nekem, mert az Úr bánattal tetézte fájdalmamat! Elfáradtam sóhajtozásomban, és nyugalmat nem találok!' ⁴ Ezt mondd neki: Így szól az Úr: Íme, amit felépítettem, lerombolom, és amit elültettem, kigyomlálom; az egész földre vonatkozik ez. ⁵ Te mégis nagy dolgokat kérsz magadnak? Ne kérj! Mert íme, én bajt hozok minden testre – mondja az Úr –, neked azonban zsákmányul adom életedet mindazonokon a helyeken, ahová csak mégy.«

FENYEGETŐ BESZÉDEK A NÉPEK ELLEN: 46,1-51,64.

Egyiptom ellen: 46,2-26

Jer 46 Bevezetés ¹ Az Úr ígéje, mely elhangzott Jeremiás prófétához a nemzetek ellen.

Vereség az Eufrátesznél ² Egyiptomról. Nékaó fáraónak, Egyiptom királyának hadserege ellen, amely az Eufrátesz folyónál Karkemisben volt; ezt verte meg Nebukadnezár, Babilon királya, Joakimnak, Jozija fiának, Júda királyának negyedik esztendejében.

³ »Készítsetek elő pajzsot és vértet,

és induljatok a harcba!

⁴ Fogjátok be a lovakat,

és szálljatok fel, lovasok!

Álljatok fel sisakban,

élesítsétek a lándzsákat,

öltsetek fel a páncélokat!

⁵ De mit látok?

Megrémülnek és meghátrálnak,
hőseik összetörnek és futva menekülnek,
hátra sem néznek;
rettenet mindenfelől
– mondja az Úr. –

⁶ Nem futhat el a gyors,
és nem menekülhet meg a hős;
északon, az Eufrátesz folyó mellett
megbotlanak és elesnek.

⁷ Ki ez, aki árad, mint a Nílus,
vizei örvénylenek, mint a folyamok?

⁸ Egyiptom árad, mint a Nílus,
és vizei örvénylenek, mint a folyamok.
Ezt mondta: 'Kiáradok, elborítom a földet,
elpusztítok várost és benne lakókat.'

⁹ Vágtassatok, lovak,
és száguldjatok, kocsik!
Vonuljanak ki a hősök:

Kús és Pút, akik pajzsot ragadnak,
a lúdiak, akik íjat ragadnak, és megfeszítik!

¹⁰ De az a nap az Úré, a Seregek Istenéé,
a bosszú napja, hogy bosszút álljon ellenségein:
emészt a kard, és jóllakik,
megittasodik vérüktől;
mert véresáldozat ez az Úrnak, a Seregek Istenének
észak földjén, az Eufrátesz folyónál.

¹¹ Menj fel Gileádba, és hozz balzsamot,
Egyiptom szűz leánya!
Hiába szerzel sok orvosságot,
sebed nem heged be.

¹² Hallják a nemzetek gyalázatodat,
és kiáltásod betölti a földet;
mert hős hősbe botlik,
együtt esnek el mindketten.«

Egyiptom meghódítása ¹³ Az ige, amelyet az Úr mondott Jeremiás prófétának arról, hogy eljön Nebukadnezár, Babilon királya, hogy megverje Egyiptom földjét.

¹⁴ »Hirdessétek Egyiptomban,
és adjátok tudtul Migdolban,
adjátok tudtul Memfiszben és Tafneszben!
Mondjátok: `Állj elő, és készülj fel,
mert kard emészt körülötted!'
¹⁵ Miért dőlt le erős bikád?
Nem tudott megállni, mert az Úr letaszította.
¹⁶ Megsokasította az elbukókat,
rá is esett egyik a másikra,
és így szóltak: `Kelj fel!
Térjünk vissza népünkhöz és szülőföldünkre
a pusztító kard elől!'
¹⁷ Így hívták ott a fáraót, Egyiptom királyát:
Lárma, aki elmulasztotta az alkalmat.
¹⁸ Amint igaz, hogy élek én – mondja a Király,
akinek Seregek Ura a neve –,
bizonyosan el fog jönni,
mint ahogy a Tábor a hegyek közt van,
és a Kármel a tenger mellett.
¹⁹ Fogságba való holmit készíts magadnak,
Egyiptom leánya, aki ott lakol!
Mert Memfisz pusztasággá lesz,
lerombolják, és nem lesz lakója.
²⁰ Szépséges üsző Egyiptom,
de bögöly jön rá északról.
²¹ Zsoldosai is olyanok benne,
mint hizlalt borjak,
de ők is megfordulnak,
elfutnak együtt, meg sem állnak;
mert eljön rájuk szerencsétlenségük napja,
meglátogatásuk ideje.
²² Hangja mint a sziszegő kígyóé,
mert hadsereggel jönnek,
és fejszékkal mennek neki,
mint a favágók.
²³ Kivágják erdejét – mondja az Úr –,
noha számba venni sem lehet;

mert többen vannak, mint a sáskák,
és számuk sincsen.

²⁴ Megszégyenül Egyiptom leánya,
észak népének kezébe kerül.«

²⁵ Ezt mondja a Seregek Ura, Izrael Istene: »Íme, én meglátogatom a Nóból való Ámont, a fáraót és Egyiptomot, isteneit és királyait; a fáraót és azokat, akik benne bíznak. ²⁶ Azok kezébe adom őket, akik életükre törnek: Nebukadnezárnak, Babilon királyának kezébe és szolgálóinak kezébe. De azután úgy laknak majd ott, mint a hajdankor napjaiban – mondja az Úr. –

Izrael vigasztalása; fenyegetés a filiszteusok ellen: 46,27-47,7

Vigasztalás Izraelnek

²⁷ Te pedig ne félj, szolgám, Jákob,
és ne rettegj, Izrael!
Mert íme, én megszabadítalak téged a távolból,
és ivadékaidat fogságuk földjéről;
visszatér Jákob, és nyugalmat talál,
gondtalanul él, és nem rémíti senki.

²⁸ Te ne félj, szolgám, Jákob – mondja az Úr –,
mert én veled vagyok.
Mert véget vetek minden nemzetnek,
ahová elűztelek téged,
neked azonban nem vetek véget;
csak megfenyítelek igazságosan,
mert nem hagyhatlak egészen büntetés nélkül.«

Jer 47 A filiszteusok ellen ¹ Az Úr igéje, mely elhangzott Jeremiás prófétához a filiszteusok ellen, mielőtt a fáraó megverte Gázát.

² Így szól az Úr:
»Íme, vizek törnek fel észak felől,
és áradó patakká lesznek;
elárasztják a földet, és ami azt betölti,
a várost és a benne lakókat.
Kiáltoznak az emberek,
és jajgat a föld minden lakója,
³ paripái patáinak dübörgő hangja miatt,
szekereinek robaja, kerekeinek zörgése miatt.
Az apák nem fordulnak fiaikhoz,
mert ellankadt a kezük.

⁴ Mert eljön a nap,

hogy elpusztítsanak minden filiszteust,
kiirtsák Tírusznak és Szidonnak
minden megmaradt segítőjét;
mert elpusztítja az Úr a filiszteusokat,
Kaftor szigetének maradékát.

⁵ Kopasszá lett Gáza,
elnémult Askalon.
Völgyüknek maradéka,
meddig vagdalod még magadat?

⁶ Jaj, az Úrnak kardja!
Meddig nem nyugszol meg?
Térj vissza hüvelyedbe,
csillapodj és maradj nyugton!

⁷ Hogyan nyugodhatna meg,
amikor az Úr parancsolt neki?
Askalon ellen és a tengerpart ellen,
oda rendelte őt.«

Moáb ellen: 48,1-47

Jer 48 Moáb pusztulása ¹ Moábról.

Így szól a Seregek Ura, Izrael Istene:
»Jaj Nábónak, mert elpusztult,
megszégyenült Kirjатаim, elfoglalták,
megszégyenült a vár, és megzavarodott!
² Nincs többé Moáb dicsősége,
Hesbonban gonoszságot terveztek ellene:
`Jöjjetek, és irtsuk ki a nemzetek közül!'
Te is megsemmisülsz, Madmén,
kard jár a nyomodban.
³ Kiáltás hangzik Oronaimból:
`Pusztulás és nagy romlás!'
⁴ Összetört Moáb,
kiáltásuk Coárig hallatszik.
⁵ Bizony, a Lúit emelkedőjén
keserves sírással mennek fel;
bizony, Oronaim lejtőjén
ellenség hallja az összetörtek kiáltását:

⁶ `Fussatok, mentsétek meg életeteket,
legyetek olyanok, mint cserje a pusztában!'
⁷ Mivel műveidben és kincseidben bízál,
téged is elfoglalnak;
Kámos fogságba megy
papjaival és fejedelmeivel együtt.
⁸ Pusztító jön minden város ellen,
és egy város sem menekül meg;
elpusztul a völgy, és tönkremegy a síkság,
ahogyan megmondta az Úr.
⁹ Adjatok szárnyat Moábnak,
hogyan elszállva eltávozzék!
Mert városai pusztasággá lesznek,
nem lesz lakó bennük.
¹⁰ Átkozott, aki az Úr munkáját hanyagul végzi,
és átkozott, aki kíméli kardját a vértől!

Moáb, a pusztító

¹¹ Gondtalanul élt Moáb ifjúkora óta,
és nyugodtan pihent borseprőjén,
nem öntötték át egyik edényből a másikba,
és fogságba sem ment;
ezért maradt meg íze benne,
és illata sem változott.
¹² Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –,
amikor csaposokat küldök rá, akik megcsapolják;
edényeit kiürítik, és korsóit összetörik.
¹³ Megszégyenül Moáb Kámos miatt,
ahogyan megszégyenült Izrael háza Bétel miatt, amelyben bízott.
¹⁴ Hogyan mondhatjátok: `Hősök vagyunk,
és harcra edzett férfiak?'
¹⁵ Elpusztul Moáb, városait megszállják,
és válogatott ifjai a vágóhídra mennek
– mondja a Király, akinek Seregek Ura a neve. –
¹⁶ Hamarosan eljön Moáb balszerencséje,
és veszte nagyon gyorsan közeledik.
¹⁷ Szánakozzatok rajta mind, akik körülötte vagytok,
mindnyájan, akik ismeritek nevét!

Mondjátok: `Hogy összetört az erős jogar, az ékes pálca!'

¹⁸ Szállj le dicsőségedből, és ülj szomjúságban,

Díbon leánya, aki ott laksz!

Mert Moáb pusztítója felvonult ellened,

lerombolja erődítményeidet.

¹⁹ Állj ki az útra, és tekints szét,

Ároer lakója!

Kérdezd meg a futót és menekülőt,

s mondd: `Mi történt?'

²⁰ Megszégyenült Moáb, mert megzavarodott.

Jajgassatok és kiáltsatok,

hirdessétek az Arnon mellett,

hogyan elpusztult Moáb!

²¹ Ítélet jött el a sík földre, Helonra, Jászára és Mefaátra, ²² Díbonra, Nábóra és Bétdeblataimra, ²³ Kíráimra, Bétgámulra és Bétmáonra, ²⁴ Káriótra, Boszrára és Moáb földjének minden városára, a távoliakra és a közeliekre.

²⁵ Letörték Moáb szarvát,

és karját összezúzták – mondja az Úr. –

²⁶ Részegítsétek le, mert az Úrral szemben nagyra tört! Tenyereljen bele Moáb a saját okádékába, és legyen nevetség tárgya ő is! ²⁷ Vajon nem volt-e neked nevetség tárgya Izrael? Vagy talán tolvajok közt kapták rajta, hogy valahányszor beszélsz róla, fejedet csóválod?

²⁸ Hagyjátok el a városokat,

és lakjatok a kősziklán, Moáb lakói!

Legyetek olyanok, mint a galamb,

mely a hasadék nyílásának oldalain fészkel!

Moáb gőgje

²⁹ Hallottunk Moáb gőgjéről – gőgös nagyon –:

büszkeségéről, gőgjéről, kevélységéről

és szívének fennhéjázásáról.

³⁰ Én ismerem kérkedését – mondja az Úr –, hamis a fecsegése, hamisak a tettei. ³¹ Ezért jajgatok Moáb miatt, és egész Moábert kiáltok; Kír-Heresz férfiai miatt sóhajtoznak.

³² Jázer siratásánál jobban siratlak,

Sibma szőlőtője!

Indáid túlnyúltak a tengeren,

Jázer tengeréig értek;

gyümölcsödre és szüretedre

pusztító tört rá.

³³ Eltűnt az öröm és ujjongás
a gyümölcsöskertből, Moáb földjéről;
a bort a sajtókból eltüntettem,
nem tapossák örömkialtással,
a kiáltás nem örömkialtás.

³⁴ Hesbon kiáltozása Eláléig ér, Jászáig hallatják hangjukat, Szegortól Oronaimig, Eglát-Selisijjáig; mert Nemrim vizei is pusztasággá lesznek. ³⁵ Kipusztítom Moábból – mondja az Úr – azt, aki áldozatot mutat be a magaslaton, és isteneinek tömjénezt. ³⁶ Ezért zokog a szívem Moábért, miként a fuvola, és zokog a szívem Kír-Heresz férfiaiért, miként a fuvola. Ezért veszett el tartaléka, amit szerzett. ³⁷ Bizony, minden fej kopasz, és minden szakáll levágva; minden kézen vágások, és a derékon zsáku ruha. ³⁸ Moábban minden háztetőn és terein mindenütt gyász van, mert összetörtem Moábot, mint egy edényt, mely senkinek sem tetszik – mondja az Úr. – ³⁹ Hogy megzavarodott! Jajgassatok! Hogy hátat fordított Moáb, hogy megszégyenült! Nevetség tárgyává lesz Moáb, elrettentésül egész környezetének.

Büntető ítélet

⁴⁰ Mert így szól az Úr:
Íme, mint a sas, úgy repül,
és kiterjeszti szárnyát Moábra.
⁴¹ Elfoglalják a városokat,
és a várakat beveszik;
Moáb hőseinek szíve olyan lesz azon a napon,
mint a vajú dó asszony szíve.
⁴² Elpusztul Moáb, nem lesz többé nép,
mert az Úrral szemben nagyra tört.
⁴³ Rettenet, verem és háló vár rád,
Moáb lakója – mondja az Úr. –
⁴⁴ Aki elmenekül a rettenet elől,
beleesik a verembe,
és aki kijön a veremből,
azt megfogja a háló;
mert elhozom Moábra
meglátogatásuk esztendejét
– mondja az Úr. –
⁴⁵ Hesbon árnyékában álltak meg
erőtlenül a menekülők;
de tűz csapott ki Hesbonból,
és láng Szeón közepéből;
megemésztette Moáb halántékát,

és a zajongók feje tetejét.

⁴⁶ Jaj neked, Moáb!

Elveszett Kámos népe!

Mert fiaid fogságba kerültek,

és leányaid rabságba.

⁴⁷ De majd jóra fordítom Moáb sorsát

a végső napokban» – mondja az Úr.

Eddig tart Moáb ítélete.

A többi szomszéd nép ellen

Jer 49 Az ammoniták ellen

¹ Ammon fiairól.

Így szól az Úr:

»Talán nincsenek fiai Izraelnek?

Vagy nincs neki örököse?

Miért vette birtokba Milkom Gádót,

és népe miért lakik annak városaiban?

² Azért íme, jönnek napok

– mondja az Úr –,

amikor Ammon fiainak Rabbájában

harci riadót hallatok.

Romhalmazzá lesz,

és leányvárosai tűzben égnek el;

akkor birtokba veszi Izrael azokat,

akik őt birtokba vették – mondja az Úr. -

³ Jajgass, Hesbon, mert elpusztult Hái!

Kiáltsatok, Rabba leányai,

öltsetek zsákruhát, gyászoljatok,

és bolyongjatok a falak között!

Mert Melkom fogságba megy

papjaival és fejedelmeivel együtt.

⁴ Miért dicsekszel a völgyekkel?

Termékeny volt völgyed, te elpártolt leány,

aki kincseidben bízol:

‘Ki jöhet ellenem?’

⁵ Íme, én rettegést hozok rád

– mondja az Úr, a Seregek Istene –,

mindazoktól, akik körülötted vannak;
akkor szétszóródtok, ki merre lát,
és nem lesz, aki összegyűjtse a menekülőket.
6 De azután majd jóra fordítom
Ammon fiainak sorsát«
– mondja az Úr.

Edom ellen 7 Edomról.

Így szól a Seregek Ura:
»Vajon nincs már bölcsesség Temánban?
Elveszett a tanács az értelmesektől,
tönkrement bölcsességük.
8 Meneküljetek, forduljatok meg,
a mélybe menjetek lakni, Dedán lakói!
Mert Ézsau vesztét elhozom rá,
az időt, amikor meglátogatom őt.
9 Ha szüretelők jönnek hozzád,
nem hagynak böngésznivalót,
ha tolvajok éjszaka,
pusztítanak, míg meg nem elégelik.
10 Mert én lemeztelenítettem Ézsaut,
fölfedtem rejtekhelyeit,
és nem tud elrejtőzni.
Elpusztul ivadéka, testvérei meg szomszédai,
és ő sem lesz többé.
11 Hagyd csak árváidat, én tartom életben őket,
és özvegyeid bennem bízzanak!

12 Mert így szól az Úr: Íme, akikre nem vonatkozik az ítélet, hogy kiigyak a kelyhet, bizony, mégis kiisszák; akkor te büntetlenül maradhatsz? Nem maradsz büntetlenül, hanem bizonyosan ki fogod inni! 13 Mert magamra esküszöm – mondja az Úr –, hogy borzadályá, gyalázattá, iszonyattá és átokká lesz Boszra, és városai mind örök romokká lesznek.«

14 Hírt hallottam az Úrtól,
és a nemzetekhez küldött követet:
»Gyűljetek össze, vonuljatok ellene,
és keljetek harcra!«
15 »Mert íme, kicsinnyé teszek a nemzetek között,
megvetetté az emberek között.
16 A tőled való félelem szedett rá téged,

szíved felfuvalkodottsága.

Te, aki a sziklahasadékokban lakol,
és elfoglalod a domb magaslatát,
ha oly magasra rakod is fészketet,
mint a sas,

onnan is letaszítalak – mondja az Úr. –

¹⁷ Borzadállyá lesz Edom: aki csak keresztülmegy rajta, megborzad és gúnyolódik valamennyi csapásán. ¹⁸ Ahogy elpusztult Szodoma és Gomorra meg a szomszédai – mondja az Úr –, úgy ott sem lakik majd ember, és nem tartózkodik benne ember fia. ¹⁹ Íme, ahogy az oroszlán feljön a Jordán sűrűjéből a mindig viruló legelőre, úgy űzöm el őt onnan egy szempillantás alatt, és a kiválasztottat rendelem fölé. Mert ki olyan, mint én? És ki vonhat felelősségre engem? Ki az a pásztor, aki megállhat színem előtt? ²⁰ Ezért halljátok az Úr tervét, amelyet eltervezett Edom ellen, és gondolatait, amelyeket ki-gondolt Temán lakói ellen!

Bizony, elhurcolják a nyáj kicsinyeit,
bizony, elborzadnak miattuk tanyáik.

²¹ Bukásuk hangjától megrendül a föld,
hangos kiáltása elhallatszik a Vörös-tengerig.

²² Íme, mint a sas, úgy száll fel és repül,
kiterjeszti szárnyát Boszra fölött;
Edom hőseinek szíve olyan lesz azon a napon,
mint a vajúdó asszony szíve.«

Damaszkusz ellen ²³ Damaszkuszlól.

»Meggzégnyült Emát és Arfád,
mert rossz hírt hallottak;
aggodalomtól háborognak, mint a tenger,
amely nem tud megnyugodni.

²⁴ Elgyengült Damaszkusz, futásnak eredt,
és rémület vett erőt rajta;
szorongás és fájdalmak fogták el,
mint a szülő asszonyt.

²⁵ Miért nem hagyták el a dicső várost,
örömöm városát?

²⁶ Ezért elesnek ifjai a terein,
és a harcosok mind elvesznek azon a napon
– mondja a Seregek Ura. –

²⁷ Tüzet gyújtok Damaszkusz falán,
és megemészti Ben-Hadad palotáit.«

Arábia ellen ²⁸ Kedárról és Hácór királyságairól, amelyeket megvert Nebukadnezsár, Babilon királya.

Így szól az Úr:

»Keljetek fel, vonuljatok Kedár ellen,
és pusztítsátok el kelet fiait!

²⁹ Sátorukat és nyájukat elragadják,
sátorlapjaikat, minden holmijukat
és tevéiket elveszik tőlük;
ezt kiáltják nekik: 'Rettenet mindenfelől!'

³⁰ Fussatok, meneküljete gyorsan,
a mélybe menjete lakni,
Hácór lakói! – mondja az Úr. –

Mert tervet tervezett ellenetek
Nebukadnezsár, Babilon királya,
és gondolatot gondolt ki ellenetek.

³¹ Keljetek fel, vonuljatok a nép ellen,
mely békében és biztonságban lakik!
– mondja az Úr. –

Nincs ajtaja, és nincs zára,
elkülönülten laknak.

³² Tevéik prédává lesznek,
és tömérdek jószáguk zsákmánnyá;
szélnek szórom őket minden irányba,
a megnyírt halántékúakat;
és minden oldalról elhozom vesztüket
– mondja az Úr. –

³³ Hácór sakálok tanyája lesz,
pusztaság örökre;
nem lakik ott ember,
és nem tartózkodik benne ember fia.«

Élám ellen

³⁴ Az Úr ígéje, mely elhangzott Jeremiás prófétához Élámról, Cidkijának, Júda királyának uralkodása kezdetén:

³⁵ »Így szól a Seregek Ura:
Íme, én összetöröm Élám íját,
erejüknek legjavát.

³⁶ Négy szelet hozok Élámra

az ég négy tájáról,
szélnek szórom őket minden irányba,
és nem lesz olyan nemzet,
ahova el ne jutnának Élám menekültjei.
³⁷ Megrémítem Élámot ellenségei előtt,
azok előtt, akik életükre törnek,
és bajt hozok rájuk,
izzó haragomat – mondja az Úr. –
Elküldöm utánuk a kardot,
míg meg nem semmisítem őket.
³⁸ Felállítom trónomat Élámban,
és kiirtok onnan királyt és fejedelmeket
– mondja az Úr. –
³⁹ De majd a végső napokban
jóra fordítom Élám sorsát«
– mondja az Úr.

Bábel ellen: 50,1-51,64

Jer 50 ¹ Az ige, amelyet az Úr mondott Babilonról, a káldeaiak földjéről, Jeremiás próféta által:

A fogság vége

² »Hirdessétek a nemzetek között,
és adjátok tudtul,
emeljetek zászlót, adjátok tudtul,
ne titkoljátok! Mondjátok:
`Elfoglalták Babilont,
megszégyenült Bel,
megzavarodott Merodák,
megszégyenültek istenszobrai,
megzavarodtak bálványai.'

³ Mert felvonult ellene egy nemzet északról, amely pusztasággá teszi országát, és nem lesz lakó benne; az emberektől az állatokig mind elbujdosnak, elmennek. ⁴ Azokban a napokban és abban az időben – mondja az Úr –, eljönnek Izrael fiai, és Júda fiai velük együtt; menet közben folyvást sírnak, és az Urat, az ő Istenüket keresik. ⁵ Sion felől kérdezősködnék, arrafelé fordul arcuk. `Eljönnek, és csatlakoznak az Úrhoz örök szövetséggel, mely nem megy feledésbe.' ⁶ Elveszett nyáj volt a népem, pásztoraik tévútra vitték, a hegyeken félrevezették őket; hegyeken-halmokon jártak, elfeledkeztek pihenőhelyükről. ⁷ Aki csak rájuk talált, evett belőlük, és ellenségeik így szóltak: `Nem fogunk megbűnhődni, mivel vétkeztek az Úr ellen, az igazság hajléka és atyáik reménysége, az Úr ellen.'

A döntő ütközet

⁸ Bujdossatok el Babilonból,
és a káldeaiak földjéről menjete ki!
Legyetek olyanok,
mint a kosok a nyáj előtt!
⁹ Mert íme, én felkeltem
és elhozom Babilonra
nagy nemzeteknek a gyülekezetét
észak földjéről;
felsorakoznak ellene,
s azután elfoglalják;
nyilaik olyanok, mint sikeres hős,
aki nem tér vissza eredménytelenül.
¹⁰ Prédává lesz Káldea,
prédálói mind jóllaknak«
– mondja az Úr. –
¹¹ Csak örüljete, csak ujjongjate,
örökségem kifosztói!
Csak ugrándozzate, mint a nyomtató üsző,
és nyerítsetek, mint a paripák!
¹² Nagy szégyen érte anyátokat,
megszégyenült szülőtök;
íme, utolsó a nemzetek között:
sivatag, kiszikkadt föld és pusztaság.
¹³ Az Úr haragja miatt nem lesz lakója,
és egészen pusztává lesz;
aki csak keresztülmegy Babilonon,
megborzad és gúnyolódik valamennyi csapásán.
¹⁴ Sorakozzate fel Babilon ellen körös-körül,
mindnyájan, akik az íjat feszítete!
Lőjete rá, ne sajnáljátok a nyilat,
mert az Úr ellen vétkezett!
¹⁵ Kiáltsate fölötte körös-körül!
Megadta magát,
ledőltek oszlopai,
leomlottak falai.
Mert az Úr bosszúja ez,

álljatok bosszút rajta!
Ahogyan ő cselekedett,
úgy cselekedjete vele!
¹⁶ Irtsátok ki a magvetőt Babilonból,
és azt, aki sarlót fog aratás idején!
A pusztító kard elől
mindenki a maga népe felé fordul,
és mindegyikük a saját földjére menekül.
¹⁷ Szétszórt nyáj Izrael,
oroszlánok kergették szét.
Elsőként Asszúr királya evett belőle,
s az utolsó, aki lerágta csontjait,
Nebukadnezar, Babilon királya volt.

¹⁸ Ezért így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: »Íme, én meglátogatom Babilon királyát és az ő országát, ahogyan meglátogattam Asszúr királyát. ¹⁹ Akkor visszaviszem Izraelt legelőjére, és a Kármelen meg Básánban legel majd; Efraim hegyén és Gileádban kedvére jóllakik. ²⁰ Azokban a napokban és abban az időben – mondja az Úr – keresik majd Izrael bűnét, de nem lesz meg, és Júda vétkeit, de nem találják; mert megbocsátok azoknak, akiket meghagyok.

A végső pusztulás

²¹ Merátaim földjére vonulj fel,
és Pekód lakói ellen!
Irtsd ki és semmisítsd meg őket egészen – mondja az Úr –,
és tégy mindent úgy,
ahogy parancsoltam neked!
²² Harci zaj hangzik az országban,
és nagy rombolás.
²³ Hogy összezúzták és összetörték
az egész föld pörölyét!
Milyen borzadállyá lett
Babilon a nemzetek között!
²⁴ Csapdát állítottam neked,
és foglyul is estél, Babilon,
de te nem tudtad.
Rád találtak, és meg is ragadtak,
mert az Úrral szálltál harcba.
²⁵ Kinyitotta fegyvertárát az Úr,
és előhozta haragjának fegyvereit;

mert dolga van az Úrnak, a Seregek Istenének
a káldeaiak országában.

²⁶ Jöjjetek ellene mindenfelől,
nyissátok ki csűreit!
Hányjátok halomra őt, mint a gabonát,
és semmisítsétek meg!
Ne legyen maradéka!

²⁷ Irtsátok ki minden bikáját,
menjenek a vágóhídra!
Jaj nekik, mert eljött a napjuk,
meglátogatásuk ideje!

²⁸ Menekültek hangja hallatszik,
akik Babilon földjéről menekülnek,
hogyan hirdessék Sionban
az Úrnak, a mi Istenünknek bosszúját,
a templomáért való bosszút.

²⁹ Hívjatok össze Babilon ellen lövészeket,
mindazokat, akik az íjat feszítik,
verjétek tábornok körülötte,
ne legyen menekvése!

Fizessetek meg neki tette szerint:
ahogyan ő cselekedett,
egészen úgy cselekedjétek vele!
Mert az Úrral szemben kevélykedett,
Izrael Szentjével szemben.

³⁰ »Ezért elesnek ifjai a terein,
és harcosai mind elvesznek azon a napon – mondja az Úr. –

³¹ Íme, én ellened vagyok, Kevélység!
– mondja az Úr, a Seregek Istene. –

Mert eljött a te napod,
az idő, amikor meglátogatlak téged.

³² Elbukik a Kevélység, és elesik,
s nem lesz senki, aki felállítsa.
Tüzet gyújtok városaiban,
és megemészti egész környezetét.«

Izrael szabadulása ³³ Így szól a Seregek Ura: »Elnyomást szenvednek Izrael fiai és Júda fiai egyaránt. Akik fogságba vitték, mind fogva tartják őket, nem akarják elbocsátani. ³⁴ De megváltójuk erős, Seregek Ura a neve. Biztosan győzelemre viszi ügyüket, hogy nyugalmat adjon a földnek, de nyugtalanságot keltsen Babilon lakóiban.

³⁵ Kardot a káldeaiakra – mondja az Úr –,
és Babilon lakóira,
fejedelmeire meg bölcseire!

³⁶ Kardot a fecsegőkre,
hadd legyenek bolonddái!
Kardot hőseire,
hadd rémüljenek meg!

³⁷ Kardot lovaira és szekereire,
az egész keverék népre, mely közte van,
hadd legyenek asszonyokká!

Kardot a kincseire,
hadd rabolják el azokat!

³⁸ Szárazságot a vizeire,
hadd száradjanak ki,
mert bálványszobrok földje az,
és a szörnyekkel őrzöngnek!

³⁹ Ezért vadmacskák laknak majd ott hiénákkal, és struccmadarak laknak benne; nem lesz lakottá soha többé, hanem lakatlan lesz nemzedékről nemzedékre. ⁴⁰ Ahogy feldúlta Isten Szodomát és Gomorrát meg a szomszédait – mondja az Úr –, úgy ott sem lakik majd ember, és nem tartózkodik benne ember fia. ⁴¹ Íme, egy nép jön északról, nagy nemzet és sok király kel fel a föld végéről. ⁴² Íjat és dárdát ragadnak, kegyetlenek, és nem irgalmaznak; hangjuk zúg, mint a tenger, és lovakon nyargalnak. Felsorakoztak mint harcosok ellened, Babilon leánya! ⁴³ Hallotta hírüket Babilon királya, és lehanyatlott a keze; szorongás fogta el, gyötrelem, mint a szülő asszonyt. ⁴⁴ Íme, ahogy az oroslán feljön a Jordán sűrűjéből a mindig viruló legelőre, úgy úzom el őket onnan egy szempillantás alatt, és a kiválasztottat rendelem fölé. Mert ki olyan, mint én? És ki vonhat felelősségre engem? Ki az a pásztor, aki megállhat színem előtt?« ⁴⁵ Ezért halljátok az Úr tervét, amelyet eltervezett Babilon ellen, és gondolatait, amelyeket kigondolt a káldeaiak földje ellen! Bizony, elhurcolják a nyáj kicsinyeit, bizony, elborzadnak miattuk tanyáik. ⁴⁶ A hírtől, hogy bevették Babilont, megrendül a föld, és kiáltás hallatszik a nemzetek között.

Jer 51 Isten büntető ítélete

¹ Így szól az Úr:

»Íme, én pusztító szelet támasztok
Babilon ellen és Léb-Kamai lakói ellen.

² Idegeneket küldök Babilonba,
akik szélnek szórják,
és kifosztják országát.
Bizony, ellene fordulnak mindenfelől
a veszedelem napján.
³ Ne is feszítse íját az íjász,
és ne büszkélkedjék páncéljával!
Ne kíméljétek ifjait,
irtsátok ki egész seregét!«
⁴ Hulljanak az átszúrtak a káldeaiak földjén,
és a ledöföttek az utcáin!
⁵ Mert nem hagyta özvegyen Izraelt és Júdát
az ő Istenük, a Seregek Ura;
azok országa pedig tele van vétekkel
Izrael Szentje előtt.
⁶ Meneküljetek Babilonból,
mentse mindenki az életét,
ne vesszetek el bűne miatt!
Mert az Úr bosszújának ideje ez,
érdeme szerint fizet meg neki.
⁷ Aranyserleg volt Babilon az Úr kezében,
mely megrészegítette az egész földet;
borából ittak a nemzetek,
azért vesztették eszüket.
⁸ Hirtelen esett el Babilon, és összetört;
jajgassatok miatta!
Hozzatok balzsamot fájdalmára,
hátha meggyógyul!
⁹ »Gyógyítottuk Babilont, de nem gyógyult meg.
Hagyjátok, és menjünk, mindenki a maga földjére!
Mert az égig ért ítélete,
és fölemelkedett a fellegekig.
¹⁰ Napfényre hozta az Úr igazságunkat;
jöjjetek, és beszéljük el Sionban
az Úrnak, a mi Istenünknek művét!«
¹¹ Hegyezzétek a nyilakat,
töltsétek meg a tegzeket!

Felindította az Úr Média királyainak lelkét,
mert Babilonnal az a terve, hogy elpusztítja.

Mert az Úr bosszúja ez,
bosszú a templomáért.

¹² Babilon falai ellen emeljetek zászlót,
erősítsétek meg az őrséget,
állítsatok öröket,
készítsétek a leshelyeket!

Mert eltervezte az Úr, és meg is teszi,
amit kimondott Babilon lakóiról.

¹³ Te, aki nagy vizek mellett lakol,
aki gazdag vagy kincsekben,
eljött számodra a vég,
vége nyereszkedésednek!

¹⁴ Megesküdött a Seregek Ura önmagára:
»Ha meg is töltöttelek annyi emberrel, mint a sáska,
felhangzik majd fölöttem a diadalének.«

Isten nagysága

¹⁵ Aki alkotta a földet erejével,
megszilárdította a földkerekséget bölcsességével,
és értelmével kifeszítette az eget,

¹⁶ annak hangjára víztömeg lesz az égben,
és ködfelhőket hoz fel a föld széléről;
villámokat alkot az esőhöz,
és előhossa a szelet tárházaiból.

¹⁷ Ostoba lett minden ember tudás híján,
szégyent vallott minden ötvös a szobrával;
mert hamisság az öntvénye,
és nincs bennük lélek.

¹⁸ Hiábavalóságok azok, és nevetséges művek,
meglátogatásuk idején elvesznek.

¹⁹ Nem olyan, mint ezek, Jákob osztályrésze,
mert ő az, aki a mindenséget formálta,
és Izrael az ő tulajdon törzse;
Seregek Ura az ő neve.

Babilon, az Isten kalapácsa

²⁰Kalapácsom voltál, harci fegyverem;
összeúztam veled nemzeteket,
és elpusztítottam veled királyságokat.
²¹Összeúztam veled lovat és lovasát,
összeúztam veled kocsit és kocsisát.
²²Összeúztam veled férfit és asszonyt,
összeúztam veled öreget és fiatal,
összeúztam veled ifjat és szűzet.
²³Összeúztam veled pásztort és nyáját,
összeúztam veled földművest és fogatát,
összeúztam veled helytartókat és kormányzókat.

²⁴De megfizetek Babilonnak és Káldea valamennyi lakójának minden gonoszságukért, melyet Sionban műveltek szemetek láttára – mondja az Úr. –

²⁵Íme, én ellened vagyok, pusztítás hegye – mondja az Úr –,
aki pusztítod az egész földet;
kinyújtom rád kezemet,
legördítelek a kősziklákról,
és kiégett hegyé teszek.
²⁶Nem vesznek belőled szegletkövet, sem alapkövet,
mert örök pusztasággá leszel«
– mondja az Úr.

Babilon bűnhődése

²⁷Emeljetez zászlót a földön,
fújjátok meg a harsonát a nemzetek között!
Szenteljetez ellene nemzeteket,
hívjátok össze ellene
Ararát, Menni és Askenáz királyságait!
Rendeljetez ellene összeíró,
vonultassatok fel lovakat, mint borzas sáskákat!

²⁸Szenteljetez ellene nemzeteket, Média királyait, helytartóit és minden kormányzóját, az uralma alatt álló egész földet!

²⁹Megrendült a föld, és megremegett,
mert beteljesedett Babilonon az Úr terve,
hogy Babilon földjét pusztasággá tegye,
és ne legyen lakója.
³⁰Abbahagyták a harcot Babilon hősei,

a várakban ülnek;
elapadt erejük,
asszonyokká lettek.
Felgyújtották hajlékait,
összetörték zárait.

³¹ Futár futár elé fut,
és hírnök hírnök elé,
hogy hírül vigyék Babilon királyának:
minden oldalról megszállták városát.

³² A gázlókat elfoglalták,
a bástyákat felégették tűzzel;
és a harcosok rémületbe estek.

³³ Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene:
»Babilon leánya olyan, mint a szérű,
amikor éppen megtaposták;
még egy kis idő,
és eljön számára az aratás ideje.«

³⁴ »Megevett, felemésztett engem
Nebukadnezar, Babilon királya,
félreállított, mint üres edényt;
elnyelt engem, mint egy sárkány,
megtöltötte hasát ingyencséimmel,
majd eltaszított engem.«

³⁵ »A testemen elkövetett erőszak
szálljon Babilonra!«
– mondja Sion lakója.
»Vérem szálljon Káldea lakóira!«
– mondja Jeruzsálem.

³⁶ Ezért így szól az Úr:
»Íme, én perlem peredet,
és bosszút állok érted;
kiszáritom tengerét,
és kiapasztom forrását.

³⁷ Kőhalmazzá lesz Babilon,
sakálok tanyájává,
borzadállyá és gúny tárgyává,
s nem lesz lakója.

³⁸ Együtt ordítanak, mint az oroszláncölkök,
morognak, mint a fiatal oroszlánok.

³⁹ Mikor fölhevülnek,
lakomát készíték nekik,
és lerészegítem őket, hogy vigadjanak,
majd örök álomba szenderüljenek,
és ne ébredjenek fel – mondja az Úr. –
⁴⁰ Vágóhídra viszem őket, mint bárányokat,
mint kosokat a bakokkal együtt.«

A teljes megsemmisülés

⁴¹ Hogy bevették Sesákot!
Elfoglalták az egész föld dicsőségét!
Milyen borzadályá lett
Babilon a nemzetek között!
⁴² Kiáradt Babilonra a tenger,
hullámainak özöne elborította.
⁴³ Városai borzadályá lettek,
kiszikkadt földdé és pusztasággá,
olyan földdé, melyen nem lakik senki,
és nem megy át rajta ember fia.
⁴⁴ »Meglátogatom Bélt Babilonban,
és kiveszem szájából, amit elnyelt;
nem özönlenek hozzá többé nemzetek,
Babilon fala is ledőlt.
⁴⁵ Menjetek ki belőle, én népem!
Mentse mindenki az életét
az Úr izzó haragjától!

⁴⁶ Ne lágyuljon meg szívetek, és ne ijedjete meg a hírtől, mely hallatszik a földön! Eljön ugyanis a hír az egyik esztendőben, és utána a hír a másik esztendőben; erőszak lesz a földön, és uralkodó uralkodó ellen támad. ⁴⁷ Azért íme, jönnek napok, amikor meglátogatom Babilon bálványszobrait, és egész országa megszégyenül; halálra sebzettjei mind elesnek benne. ⁴⁸ Ujjong majd Babilon felett az ég és a föld, és minden, ami bennük van; mert északról jönnek ellene a pusztítók – mondja az Úr. – ⁴⁹ Babilonnak is el kell esnie Izrael halálra sebzettjei miatt, ahogy Babilon miatt is elestek az egész föld halálra sebzettjei. ⁵⁰ Ti, akik megmenekültetek a kardtól, menjetek, meg ne álljatok! Emlékezzetek a távolból az Úrra, és Jeruzsálem jusson eszetekbe!

⁵¹ 'Megszégyenültünk, mert gyalázatot hallottunk, szégyenpír borította arcunkat, mert idegenek jöttek az Úr házának szentélye ellen.'

⁵² Azért íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor meglátogatom bálványszobraikat, és egész országában halálra sebzettek fognak hörögni. ⁵³ Ha az égig emelkedik is Babilon, és hozzáférhetetlenné teszi is magas erődítményét, tőlem jönnek pusztítók ellene» – mondja az Úr.

⁵⁴ Kiáltás hangzik Babilonból, és nagy rombolás a káldeaiak földjéről; ⁵⁵ mert elpusztítja az Úr Babilont, és véget vet benne a nagy lármának, hiába zúgnak hullámai, mint nagy vizek, és harsog a hangjuk. ⁵⁶ Mert pusztító jön ellene, Babilon ellen, és elfogják hőseit, összetörik íjukat; mert a megtorlás Istene, az Úr, biztosan megfizet. ⁵⁷ »Lerészegítem fejedelmeit és bölcseit, helytartóit, kormányzóit és hőseit, hogy örök álomba szenderüljenek, és ne ébredjenek fel« – mondja a Király, akinek Seregek Ura a neve.

⁵⁸ Így szól a Seregek Ura:

»Babilon széles falát földig rombolják,

és magas kapuit tűzzel égetik fel;

a népek a semmiért dolgoznak,

és a nemzetek a tűzért fáradoznak.«

Jeremiás utasítása ⁵⁹ A következő parancsot adta Jeremiás próféta Szerajának, Néria fiának, aki Maszjának volt a fia, amikor az Babilonba ment Cidkijával, Júda királyával, uralkodásának negyedik esztendejében; Szeraja pedig szállásmester volt. ⁶⁰ Jeremiás ugyanis leírta egy könyvbe mindazt a bajt, ami Babilonra jön majd, mindezeket az igéket, melyek Babilonról írva vannak. ⁶¹ Ezt mondta tehát Jeremiás Szerajának: »Amikor megérkezel Babilonba, láss hozzá, és olvasd fel mindezeket az igéket! ⁶² Azután ezt mondd: `Uram, te szóltál ez ellen a hely ellen, hogy megsemmisítsd, és ne legyen benne lakó, sem ember, sem állat, hanem örök pusztasággá legyen.' <sup>63</sup> Amikor pedig befejezted ennek a könyvnek a felolvasását, köss rá követ, és dobd bele az Eufráteszbe! <sup>64</sup> Azután ezt mondd: `Így fog elsüllyedni Babilon, és nem kel fel többé a baj miatt, amelyet én hozok rá, akárhogy fáradoznak is.'«

Eddig tartanak Jeremiás igéi.

FÜGGELÉK: JERUZSÁLEM PUSZTULÁSA: 52,1-30

Jer 52 Jeruzsálem eleste ¹ Huszonegy éves volt Cidkija, amikor király lett, és tizenegy évig uralkodott Jeruzsálemben; anyjának neve Amitál volt, s a Libnából való Jeremiásnak volt a leánya. ² Azt cselekedte, ami rossz az Úr szemében, egészen úgy, ahogy Joakim cselekedett. ³ Bizony, az Úr haragja miatt történt ez Jeruzsálemben és Júdában, míg el nem vetette őket színe elől.

Cidkija akkor fellázadt Babilon királya ellen. ⁴ Uralkodásának kilencedik esztendejében, a tizedik hónapban, a hónap tizedik napján történt, hogy megérkezett Nebukadnezár, Babilon királya, ő maga és egész hadserege Jeruzsálem alá, táborot ütöttek vele szemben, és ostromműveket építettek körülötte. ⁵ A város ostrom alatt állt Cidkija király tizenegyedik esztendejéig. ⁶ A negyedik hónapban, a hónap kilencedik napján már úgy elhatalmasodott az éhínség a városban, hogy nem volt kenyere az ország népének. ⁷ Ekkor betörték a városba. A harcosok éjszaka mind elmenekültek, és kimentek a városból a két várfal között levő kapun át, amely a király kertje mellett volt. Bár a káldeaiak ott voltak

a város körül, ők elmentek a síkság felé vezető úton. ⁸ De a káldeaiak serege üldözőbe vette a királyt, és utol is érték Cidkiját a jerikói síkságon, miközben egész serege szétszóródott mellőle. ⁹ Elfogták tehát a királyt, és felvitték Babilon királyához Reblába, Emát földjére; az pedig ítéletet mondott fölötte. ¹⁰ Babilon királya lemészároltatta Cidkija fiait a szeme láttára, sőt Júda összes főemberét is lemészároltatta Reblában. ¹¹ Azután megvakította Cidkiját, bilincsbe verette, majd elvitte őt Babilon királya Babilonba, és börtönben tartotta halála napjáig.

A lakosság elhurcolása ¹² Az ötödik hónapban, a hónap tizedik napján – ez Nebukadnezárnak, Babilon királyának tizenkilencedik esztendeje volt – eljött Jeruzsálembe Nabuzárdán testőrparancsnok, aki Babilon királyának szolgálatában állt. ¹³ Felégette az Úr házát és a király házát, Jeruzsálem összes házát és minden nagy házat felégetett tűzzel. ¹⁴ Jeruzsálem minden falát körös-körül lerombolta a káldeaiak egész serege, mely a testőrparancsnokkal volt.

¹⁵ A nép szegényei közül némelyeket és a városban maradt többi népet, valamint az átpártolókat, akik átpártoltak Babilon királyához, meg a tömeg többi részét fogságba vitte Nabuzárdán testőrparancsnok. ¹⁶ De az ország szegényei közül némelyeket otthagytott Nabuzárdán testőrparancsnok szőlőműveseknek és földműveseknek.

¹⁷ A rézoszlopokat, melyek az Úr házában voltak, az állványokat és a réztengert, amely az Úr házában volt, összetörték a káldeaiak, és összes rezüket elvitték Babilonba. ¹⁸ A fazekakat, a lapátokat, a késeket, a hintőedényeket, a serpenyőket és az összes rézeszközt, melyekkel a szolgálatot szokták végezni, elvitték. ¹⁹ A tálakat, a füstölőket, a hintőedényeket, a fazekakat, a mécstartókat, a serpenyőket és az áldozati csészéket, ami csak aranyból és ezüstből volt, szintén elvitte a testőrparancsnok. ²⁰ A két oszlopban, az egy medencében és az alatta levő tizenkét rézbikában, az állványokban, melyeket Salamon király készíttetett az Úr háza számára, mindezekben a tárgyakban mérhetetlen súlyú réz volt. ²¹ Ami pedig az oszlopokat illeti, tizennyolc könyök volt egy oszlopnak a magassága, és tizenkét könyöknyi zsinór érte körül; vastagsága négy ujjnyi volt, és belül üres volt. ²² Réz oszlopfő volt rajta, egy oszlopfő magassága öt könyök volt, és az oszlopfőn körös-körül fonadék és gránátalmák voltak, mind rézből; ugyanilyen gránátalmák voltak a másik oszlopon is. ²³ Kilencvenhat gránátalma volt kívül; összesen száz gránátalma volt a fonadékon körös-körül.

²⁴ A testőrparancsnok elvitte Szeraja főpapot, Szofonja másodpapot és három küszöb-ört. ²⁵ A városból elvitt egy udvari embert, aki a harcosok parancsnoka volt, hét férfit a király közvetlen környezetéből, akiket a városban találtak, a hadsereg vezérének írnokát, aki sorozni szokta az ország népét, és hatvan férfit az ország népéből, akiket a városban találtak. ²⁶ Nabuzárdán testőrparancsnok fogta és elvitte őket Babilon királyához Reblába. ²⁷ Babilon királya pedig levágatta és megölette őket Reblában, Emát földjén.

Így ment fogságba Júda a földjéről.

²⁸ Ennyi volt a nép, melyet fogságba vitt Nebukadnezá: a hetedik évben háromezer-huszonhárom júdait; ²⁹ Nebukadnezá tizenharmadik évében Jeruzsálemből nyolcszázharminckét lelket; ³⁰ Nebukadnezá huszonharmadik évében Nabuzárdán testőrparancsnok fogságba vitt a júdaiak közül hét-száznegyvenöt lelket; összesen négyezer-hatszáz lelket.

JOACHIN SORSA: 52,31-34

³¹ Joachin júdai király fogságának harminchetedik esztendejében, a tizenkettedik hónapban, a hónap huszonötödik napján történt, hogy Evilmerodák, Babilon királya, uralkodásának első esztendejében megkegyelmezett Joachinnak, Júda királyának, és kihozatta őt a fogházból. ³² Jóindulattal beszélt vele, és székét azoknak a királyoknak széke fölé helyezte, akik vele voltak Babilonban. ³³ Kicseréltette rabruháit, és mindenkor az ő színe előtt étkezett, életének minden napján. ³⁴ Ami pedig ellátását illeti, állandó ellátást kapott Babilon királyától, napról-napra megszabva halála napjáig, életének minden napján.

JEREMIÁS SIRALMAI

ELSŐ ÉNEK: 1,1-22

Siralm 1 ÁLEF ¹ Milyen magányosan ül a város,

amely tele volt néppel!
Olyan lett, mint az özvegy,
pedig nagy volt a nemzetek között,
úrnő a tartományok között,
mégis robotmunkássá lett!

BÉT ² Sírva sír az éjszakában,
és könnye csorog az arcán.

Nincs senki, aki vigasztalja
azok közül, akik szerették.

Barátai mind cserbenhagyták,
ellenségeivé lettek.

GÍMEL ³ Fogságba ment Júda
a nyomorúságból
és a nagy szolgaságból.

A nemzetek között lakik,
de nem talált nyugalmat.

Üldözői mind utolérték
a szorongattatások közepette.

DÁLET ⁴ Sion útjai gyászolnak,
mert nincs, aki ünnepre jönné.

Kapui mind elpusztultak,
papjai sóhajtoznak.

Szüzei szomorúak,
és ő is csupa keserűség.

HÉ ⁵ Ellenségei fölékerekedtek,
ellenfelei gondtalanul élnek;
mert az Úr szomorította meg őt
sok vétke miatt.

Gyermekei fogságba mentek
az ellenség előtt.

VAU ⁶ Eltávozott Sion leányától
minden ékessége.

Olyanok lettek fejedelmei, mint a szarvasok,
amelyek nem találtak legelőt,
és erőtlenül mentek
az üldöző előtt.

ZAJIN ⁷Visszaemlékezett Jeruzsálem
nyomorúságának s hontalanságának napjaiban
minden drágaságára,
mely övé volt az ősidő napjaitól.

De amikor népe
ellenség kezébe esett,
és nem volt segítője,
látták őt ellenségei,
és nevettek pusztulásán.

HÉT ⁸Vétket követett el Jeruzsálem,
ezért tisztátalanná lett.

Tisztelői mind megvetették,
mert látták szégyenét.

Ő is sóhajtozott,
és háttal fordult.

TÉT ⁹Szenyes a ruhája szegélye,
nem gondolt rá, mi lesz a vége.

Szörnyű mélyre süllyedt,
nincs, aki megvigasztalja.

»Lásd, Uram, nyomorúságomat,
mert nagyra tört az ellenség!«

JÓD ¹⁰Ellenség nyújtotta ki kezét
minden drágasága felé.

Bizony, látta a nemzeteket,
amint beléptek szentélyébe,
akikről azt parancsoltad,
hogy ne lépjenek be gyülekezetedbe.

KÁF ¹¹Egész népe sóhajtozik,
kenyér után kutatnak;
odaadták drágaságaikat eledelért,
hogy feléledjenek.

»Lásd, Uram, és tekints ide,
milyen megvetett lettem!

LÁMED ¹² Ó, ti mindnyájan, akik az úton jártok,
tekintsetek ide, és lássátok:
van-e oly fájdalom, mint az én fájdalmam,
amelyet nekem okoztak?
Mert megszomorított az Úr
izzó haragja napján.

MÉM ¹³ A magasból tüzet küldött,
és csontjaimba bocsátotta.
Hálót feszített ki lábam elé,
hátravetett engem.
Elhagyatottá tett,
beteggé egész nap.

NÚN ¹⁴ Felkötözte vétkeim igáját,
melyek összefonódnak kezében,
és nyakamra települtek;
megtántorította erőmet.
Azok kezébe adott az Úr,
akikkel szemben nem tudok megállni.

SZÁMEK ¹⁵ Elvetette az Úr összes hősömet,
akik bennem voltak.
Gyűlést hívott egybe ellenem,
hogyan összetörje ifjaimat.
Sajtóban taposta össze az Úr
Júda szűz leányát.

AJIN ¹⁶ Ezért sírok én,
szemem könnyet hullat,
mert távol van tőlem a vigasztaló,
aki feléleszthetne engem.
Fiaim elpusztultak,
mert diadalmaskodott az ellenség.«

PÉ ¹⁷ Sion kitárta kezét,
nincs, aki megvigasztalja.
Odarendelte az Úr Jákob ellen
körös-körül ellenségeit.
Tisztátalanná lett
közöttük Jeruzsálem.

CÁDÉ ¹⁸ »Igazságos az Úr,

mert parancsa ellen lázadoztam.

Halljátok hát mind, ti népek,
és lássátok fájdalmamat!

Szűzeim és ifjaim
fogságba mentek.

KÓF ¹⁹ Hívtam barátaimat,
de ők cserbenhagytak.

Papjaim és véneim
a városban pusztultak el,
amikor élelmet kerestek maguknak,
hogyan feléledjenek.

RÉS ²⁰ Lásd, Uram, mekkora a nyomorúságom!

Bensőm háborog,
vergődik a szívem bennem,
mert nagyon lázadoztam.
Kívül kard foszt meg gyermekeimtől,
belül pedig a halál.

SÍN ²¹ Hallották, hogy sóhajtozom,
nincs, aki megvigasztaljon.
Ellenségeim mind hallották bajomat,
örültek, mert te cselekedtél.

Hozd el a napot, melyet meghirdettél,
hadd legyenek olyanok, mint én!

TAU ²² Jusson színed elé minden gonoszságuk,
és bánj velük úgy,
ahogy velem bántál
minden vétkem miatt!
Mert sokat sóhajtozom,
és a szívem beteg.«

MÁSODIK ÉNEK: 2,1-22

Siralm 2 ÁLEF. ¹ Milyen sötétbe borította haragjában

Sion leányát az Úr!
Az égből a földre vetette
Izrael ékességét,
és nem emlékezett lába zsámolyára
haragjának napján.

BÉT ² Elpusztította az Úr kíméletlenül

Jákob minden lakóhelyét;

lerombolta haragjában

Júda leányának erődítményeit.

Földre sújtotta, beszennyezte

a királyságot és fejedelmeit.

GÍMEL ³ Letörte izzó haragjában

Izrael minden szarvát;

visszavonta jobbját

az ellenség előtt.

Égett Jákobban, mint lángoló tűz,

emésztette körös-körül.

DÁLET ⁴ Megfeszítette íját, mint ellenség,

előállt, mint ellenfél,

és jobbával megölt mindent,

ami drága a szemnek.

Sion leányának a sátrában

tűzként öntötte ki haragját.

HÉ ⁵ Olyan volt az Úr, mint ellenség,

elpusztította Izraelt;

elpusztította minden palotáját,

tönkretette erődítményeit.

Megsokasította Júda leányában

a szomorúságot és szomorkodást.

VAU ⁶ Szétrombolta sövényét, mint kertet,

tönkretette ünnepi gyülekezőhelyét;

elfeledtetett az Úr Sionban

ünnepet és szombatot,

s elvetett bosszús haragjában

királyt és papot.

ZAIN ⁷ Eltaszította oltárát az Úr,

meggyalázta szentélyét;

ellenség kezébe adta

palotáinak falait,

s azok hangoskodtak az Úr házában,

mint ünnepnapon.

HÉT ⁸ Elhatározta az Úr, hogy elpusztítja

Sion leányának várfalát;
kifeszítette a mérőzsinórt,
nem vonta vissza kezét a pusztítástól.
Gyászba borított bástyát és falat,
együtt hervadoznak.

TÉT ⁹ A földbe süllyedtek kapui,
elpusztította és összetörte zárait.
Királya és fejedelmei a nemzetek közt vannak,
nincs többé törvény,
és prófétái sem kapnak
látomást az Úrtól.

JÓD ¹⁰ A földön ülnek némán
Sion leányának vénei;
port hintettek a fejükre,
zsákruhába öltöztek.
A földig hajtották fejüket
Jeruzsálem szűzei.

KÁF ¹¹ Elgyengültek a könnyektől szemeim,
háborog a bensőm;
földre omlott a májam
népem leányának romlása miatt;
mert elalélt gyermek és csecsemő
a város terein.

LÁMED ¹² Azt mondják anyjuknak:
»Hol van gabona és bor?«,
amikor elalélnak, mint a sebesültek
a város terein;
amikor kilehelik lelküket
anyjuk ölében.

MÉM ¹³ Milyen példázatot mondjak rólad?
Mivel vesselek össze, Jeruzsálem leánya?
Mihez hasonlítsalak, hogy megvigasztaljalak,
Sion szűz leánya?

Mert nagy a te romlásod, mint a tenger,
ki gyógyíthatna meg téged?

NÚN ¹⁴ Amit prófétáid láttak számodra,
az hamisság és színlelés;

nem tárták fel bűnödöt,
hogyan megfordítsák sorsodat,
hanem amiket láttak számodra,
hamis és félrevezető kijelentések.

SZÁMEK ¹⁵ Összecsapták kezüket miattad
mind, akik az úton jártak,
pisszegtek és fejüket csóválták
Jeruzsálem leánya miatt:

»Ez az a város, amelyről azt mondják:
tökéletes szépség, az egész föld öröme?«

PÉ ¹⁶ Kitátotta rád száját
minden ellenséged,
hörögtek és fogukat csikorgatták;
azt mondták: »Elpusztítottuk!
Igen, ez az a nap, amelyre vártunk,
megértük, megláttuk!«

AJIN ¹⁷ Megtette az Úr, amit eltervezett,
beteljesítette szavát,
amit elrendelt az ősidő napjai óta:
rombolt, és nem kímélt;
megörvendezettette fölötted az ellenséget,
fölemelte ellenfeleid szarvát.

CÁDÉ ¹⁸ Szívük az Úrhoz kiáltott.
Sion leányának várfala,
folyjon könnyed, mint a patak,
éjjel és nappal!

Ne engedj magadnak pihenőt,
ne csillapodjék szemed bogara!

KÓF ¹⁹ Kelj föl, kiálts az éjszakában,
az éjjeli őréségek kezdetén!

Öntsd ki szívedet, mint a vizet,
az Úr színe előtt!

Emeld föl hozzá kezedet
gyermekeid életéért,
akik elalélta az éhségtől
minden utcasarkon!

RÉS ²⁰ »Lásd, Uram, és tekints arra,

akivel így bántál!

Hát egyék meg az asszonyok méhük gyümölcsét:

a dédelgetett gyermekeket?

Hát öljenek meg az Úr szentélyében

papot és prófétát?

SÍN ²¹ A földön hevernek az utcákon

fiatalok és öregek;

szüzeim és ifjaim

elestek a kard által.

Öldököltél haragod napján,

mészároltál kíméletlenül.

TAU ²² Mint ünnepnapra, úgy hívtad össze

mindenfelől azokat, akik rémítgetnek;

és nem volt az Úr haragjának napján,

aki megmenekült és megmaradt volna.

Akiket dédelgettem és fölneveltem,

azokkal ellenségem végzett.«

HARMADIK ÉNEK: 3,1-66

Siralm 3 ÁLEF ¹ Én vagyok az a férfi, aki nyomorúságot látott

haragjának vesszeje miatt.

ÁLEF ² Engem hajtott és vezetett

sötétségbe és nem világosságba.

ÁLEF ³ Igen, ellenem fordítja kezét

újra meg újra, egész nap.

BÉT ⁴ Elsorvasztotta húsomat és bőrömet,

összetörte csontjaimat.

BÉT ⁵ Körülbástyázott és bekerített engem

méreggel és gyötrellemmel.

BÉT ⁶ Sötétségben adott nekem lakást,

mint az örök halottaknak.

GÍMEL ⁷ Falat emelt körém, és nem mehetek ki,

súlyossá tette bilincsemet.

GÍMEL ⁸ Ha kiáltok és könyörgök is,

elnémítja imádságomat.

GÍMEL ⁹ Elfalazta útjaimat faragott kővel,

ösvényeimet görbévé tette.

DÁLET ¹⁰ Olyan hozzám, mint a leselkedő medve,
mint oroszlán a rejtekben.

DÁLET ¹¹ Útjaimat eltérítette, és széttépett,
elpusztított engem.

DÁLET ¹² Megfeszítette íját, és odaállított
célpontul a nyílnak.

HÉ ¹³ Veséimbe eresztette
tegzének nyilait.

HÉ ¹⁴ Nevetség tárgya lettem egész népemnek,
gúnydaluk tárgya egész nap.

HÉ ¹⁵ Jóltartott engem keserűséggel,
megittasított örömmel.

VAU ¹⁶ Kitörte kavicsal fogaimat,
lenyomott engem a hamuba.

VAU ¹⁷ Kitaszította a békességből lelkemet,
elfelejtettem a jólétet.

VAU ¹⁸ Azt mondtam: »Elveszett dicsőségem
és reménységem az Úrban.«

ZAIN ¹⁹ Emlékezz nyomorúságomra és hontalanságomra,
az öröme és a méregre!

ZAIN ²⁰ Jól emlékszik és elcsügged
bennem a lelkem.

ZAIN ²¹ De azt fontolgatom szívemben,
azért reménykedem:

HÉT ²² az Úr kegyelme, hogy nem veszünk el,
mert nem fogyott el irgalma:

HÉT ²³ megújul minden reggel.

Nagy a te hűséged!

HÉT ²⁴ »Osztályrészem az Úr – mondja a lelkem –,
azért remélek benne.«

TÉT ²⁵ Jó az Úr azokhoz, akik benne bíznak,
a lélekhez, amely őt keresi.

TÉT ²⁶ Jó csendben várni
az Úr szabadítására.

TÉT ²⁷ Jó a férfinak, ha igát hordoz
már ifjúkorában.

JÓD ²⁸ Üljön egymagában,
és hallgasson, mert ő tette rá azt!

JÓD ²⁹ Tegye a porba száját,
talán van remény!

JÓD ³⁰ Tartsa oda arcát annak, aki üti,
teljék el gyalázattal!

KÁF ³¹ Mert nem taszít el
örökre az Úr.

KÁF ³² Ha megszorított is, irgalmaz
nagy kegyessége szerint.

KÁF ³³ Mert nem szívéből alázza meg
és szomorítja el az emberek fiait.

LÁMED ³⁴ Amikor lábbal tiporják
az ország összes foglyát,

LÁMED ³⁵ amikor elferdítik az ember jogát
a Fölséges színe előtt,

LÁMED ³⁶ amikor megcsalják az embert perében, az Úr ezt nem látja?

MÉM ³⁷ Ki az, aki csak szólt, és megtörtént?
Nem az Úr parancsolta-e meg?

MÉM ³⁸ Nem a Fölséges szájából ered-e
a rossz és a jó is?

MÉM ³⁹ Miért panaszkodik az élő ember,
a férfi a vétkei miatt?

NÚN ⁴⁰ »Vizsgáljuk meg útjainkat, kutassuk át,
és térjünk vissza az Úrhoz!

NÚN ⁴¹ Emeljük fel szívünket kezünkkel együtt
Istenhez, aki az égben van!

NÚN ⁴² Mivel mi vétkeztünk és lázadoztunk,
te nem bocsátottál meg.

SZÁMEK ⁴³ Haragba burkolóztál, és üldöztél minket,
öltél, s nem kíméltél.

SZÁMEK ⁴⁴ Felhőbe burkolóztál,
hogy ne hatoljon át az imádság.

SZÁMEK ⁴⁵ Megvetett söpredékké tettél minket
a népek között.

PÉ ⁴⁶ Kitátotta ránk a száját
minden ellenségünk.

PÉ ⁴⁷ Rettegés és verem lett a részünk,
pusztulás és romlás.«

PÉ ⁴⁸ Patakzik a könny szememből
népem leányának romlása miatt.

AJIN ⁴⁹ Szemem könnyezik, és nem nyugszik,
mert nincs pihenés,

AJIN ⁵⁰ míg le nem tekint, és meg nem látja
az Úr az égből.

AJIN ⁵¹ Szemem fájdalmat okozott lelkemnek,
látva városom minden leányát.

CÁDÉ ⁵² Vadásztak rám,
mint a madárra,
ellenségeim ok nélkül.

CÁDÉ ⁵³ A gödörbe taszították életemet,
és követ hajigáltak rám.

CÁDÉ ⁵⁴ Összeesapott a víz fejem fölött,
azt mondtam: »Elvesztem!«

KÓF ⁵⁵ Segítségül hívtam nevedet, Uram,
a gödör mélyéből.

KÓF ⁵⁶ Hangomat hallottad: »Ne fogd be füledet
enyhületért való kiáltásom előtt!«

KÓF ⁵⁷ Közel jöttél aznap, amikor hívtalak,
s azt mondtad: »Ne félj!«

RÉS ⁵⁸ Te folytattad, Uram, a pert lelkemért,
s megváltottad életemet.

RÉS ⁵⁹ Láttad, Uram, sérelmemet,
szolgáltass hát igazságot nekem!

RÉS ⁶⁰ Láttad összes bosszújukat,
minden tervüket ellenem.

SÍN ⁶¹ Hallottad gyalázkodásukat, Uram,
minden tervüket ellenem.

SÍN ⁶² Támadóim ajka és gondolata
ellenem irányul egész nap.

SÍN ⁶³ Akár leülnek, akár felkelnek,
nézd, én vagyok gúnydaluk tárgya.

TAU ⁶⁴ Fizess meg nekik, Uram,
kezük műve szerint!

TAU ⁶⁵ Adj nekik megátalkodott szívet,
átkod legyen rajtuk!
TAU ⁶⁶ Üldözd haraggal, és pusztítsd el őket
eged alól, Uram!

NEGYEDIK ÉNEK: 4,1-22

Siralm 4 ÁLEF ¹ Hogy elvesztette fényét az arany,

elváltozott a szép színarany!
Szétszórva hevernek a szentély kövei
minden utcasarkon.

BÉT ² Sion drága fiait,
melyek színarannyal értek fel,
miként tekintették cserépkorsónak,
fazekas keze művének!

GÍMEL ³ Még a sakálok is tartják emlőiket,
szoptatják kölykeiket;
de népem leánya kegyetlen lett,
mint a struccok a sivatagban.

DÁLET ⁴ A csecsemő nyelve
ínyéhez tapadt a szomjúságtól;
a gyermekek kenyeret kértek,
de nincs, aki szegne nekik.

HÉ ⁵ Akik ínyencségeket ettek,
elpusztultak az utcákon;
akik bíborban nevelkedtek,
átkarolták a szemétdombot.

VAU ⁶ Nagyobb volt népem leányának bűne,
mint Szodoma vétke,
mely elpusztult egy szempillantás alatt,
pedig kéz nem is nyúlt hozzá.

ZAIN ⁷ Nazírjai ragyogóbbak voltak a hónál,
fehérebbek a tejnél;
pirosabb volt testük a korallnál,
zafír az alakjuk.

HÉT ⁸ Sötétebb lett külsejük a koromnál,
nem lehet megismerni őket az utcákon;
összezsugorodott bőrük a csontjukon,

elszáradt, olyan lett, mint a fa.

TÉT ⁹ Jobb volt azoknak, akiket kard ölt meg,
mint azoknak, akiket éhség öl meg;
mert ők elepednek s halálra jutnak
a mező terméketlensége miatt.

JÓD ¹⁰ Gyengéd lelkű asszonyok
saját kezükkel főzték meg gyermekeiket,
s azok eledelükké lettek
népem leányának romlásakor.

KÁF ¹¹ Kitöltötte bosszúságát az Úr,
kiöntötte izzó haragját;
tűzet gyújtott Sionban,
s az megemésztette alapjait.

LÁMED ¹² Nem hitték a föld királyai,
s a földkerekség egyetlen lakója sem,
hogyan bejuthat az ellenfél és ellenség
Jeruzsálem kapuin.

MÉM ¹³ Prófétáinak vétkei
és papjainak bűnei miatt,
akik igazak vérért
ontották benne.

NÚN ¹⁴ Vakon támolyogtak az utcákon,
vérrel beszennyezve,
úgyhogy nem lehetett
hozzáérni sem ruháikhoz.

SZÁMEK ¹⁵ »Térjete ki! Tisztátalan!«
– kiáltották nekik.

»Térjete ki, térjete ki! Ne érintsetek!«
Ha el is menekültek és elbujdostak,
azt mondták róluk a nemzetek között:
»Nem lehetnek itt tovább!«

PÉ ¹⁶ Az Úr arca szórta szét őket,
nem tekint többé rájuk.

A papokra nem voltak tekintettel,
a véneknek sem kegyelmeztek.

AJIN ¹⁷ Még mindig epedve vár a szemünk
a segítségre, de hiába!

Órhelyünkről figyeltünk, várva
a nemzetre, mely nem szabadít meg.
CÁDÉ ¹⁸ Lesték lépteinket,
úgyhogy nem járhattunk tereinken.
»Elközelgett a végünk, beteltek napjaink,
bizony, eljött a végünk!«
KÓF ¹⁹ Gyorsabbak voltak üldözőink,
mint a sasok az égen;
a hegyeken űztek minket,
a pusztában leselkedtek ránk.
RÉS ²⁰ Életünk lehelete, az Úr fölkentje
foglyul esett vermeikben,
akiről azt mondtuk: »Árnyékában
élünk majd a nemzetek között.«
SÍN ²¹ Örülj és vigadj csak, Edom leánya,
aki Úz földjén laksz!
Hozzád is eljut majd a kehely,
megrészegülsz, és levetkőzöl.
TAU ²² Véget ért bűnhődésed, Sion leánya,
nem visz többé fogságba téged.
Meglátogatott bűnödért, Edom leánya,
leleplezte vétkeidet.

ÖTÖDIK ÉNEK: 5,1-22

Siralm 5 ¹ Emlékezz, Uram, mi történt velünk,

tekints ránk és lásd gyalázatunkat!
² Örökségünk jövevényekre szállt,
házaink idegenekre.
³ Árvák lettünk, és apátlanok,
anyáink olyanok, mint az özvegyek.
⁴ Vizünket pénzért isszuk,
fánkat vételárért kapjuk.
⁵ Nyakunkon vannak üldözőink,
elfáradtunk, és nincs nyugalunk.
⁶ Egyiptomnak nyújtottunk kezet,
s Asszíriának, hogy jóllakjunk kenyérrel.
⁷ Atyáink vétkeztek, és nincsenek többé,

s mi hordozzuk bűneiket.

⁸ Szolgák uralkodnak rajtunk,
nincs, aki kiragadjon kezükből.

⁹ Életünk kockáztatásával szerezzük kenyerünket
kard elől a pusztában.

¹⁰ Bőrünk izzik, mint a kemence,
a hevesen kínzó éhségtől.

¹¹ Az asszonyokat meggyalázták Sionban,
a szüzeket Júda városaiban.

¹² A fejedelmeket felakasztották kezükkel,
a vének személyét nem tisztelték.

¹³ Az ifjak malmot hajtának,
és a gyermekek fahordásban rogyadoznak.

¹⁴ A vének eltűntek a kapuból,
az ifjak abbahagyták hárfajátékukat.

¹⁵ Eltűnt szívünk vidámsága,
gyászra fordult a körtáncunk.

¹⁶ Leesett a koszorú a fejünkről;
jaj nekünk, mert vétkeztünk!

¹⁷ Ezért lett szomorú a szívünk,
ezért homályosult el a szemünk;

¹⁸ Sion hegye miatt, mely pusztá lett,
rókák járkálnak rajta.

¹⁹ De te, Uram, örökké megmaradsz,
trónod nemzedékről nemzedékre.

²⁰ Miért feledkezel meg rólunk örökre,
miért hagysz el minket hosszú napokra?

²¹ Téríts magadhoz, Uram, és megtérünk,
újítsd meg napjainkat, mint hajdan!

²² Vagy talán végképp elvetettél minket,
oly nagyon megharagudtál miránk?

BÁRUK KÖNYVE

Bevezetés: 1,1-14

Bár 1 ¹Ezek annak a könyvnek az igéi, melyeket Báruk, Néria fia – ő Maaszjának volt a fia, ő meg Cidkijának volt a fia, ő meg Haszádjának volt a fia, ő meg Helkijának volt a fia –, írt Babilóniában, ² az ötödik esztendőben, a hónap hetedik napján, abban az időben, amikor a káldeaiak elfoglalták Jeruzsálemet és tűzzel felgyújtották. ³ Fel is olvasta Báruk ennek a könyvnek az igéit Joachinnak, Joakim fiának, Júda királyának füle hallatára és az egész népnek füle hallatára, akik eljöttek, hogy meghallgassák e könyvet, ⁴ valamint a hatalmasoknak, a királyok fiainak füle hallatára, a vének füle hallatára és a népnek, mindazok aprájának-nagyjának füle hallatára, akik Babilóniában a Szódi folyó mellett laktak. ⁵ Ezek, miután meghallgatták, sírtak, böjtöltek és imádkoztak az Úr színe előtt. ⁶ Majd kinek-kinek tehetségéhez képest pénzt gyűjtöttek, ⁷ és elküldték Jeruzsálembe, Joakim paphoz, annak a Helkijának a fiához, aki Sálomnak volt a fia, valamint a papokhoz és az egész néphez, vagyis azokhoz, akik vele voltak Jeruzsálemben. ⁸ Ekkor ő átvette az Úr templomának edényeit, amelyeket elhurcoltak a templomból, hogy visszavigye őket Júda földjére, Szíván hó tizedik napján, azokat az ezüstedényeket tudniillik, melyeket Cidkija, Jozija fia, Júda királya készíttetett, ⁹ miután Nebukadnezsár, Babilon királya elfogta Joachint, a fejedelmeket, a hatalmasokat mind és a föld népét Jeruzsálemből, és bilincsbe verve elvitte őket Babilonba.

¹⁰ Ez volt az üzenetük: »Íme küldtünk nektek pénzt, hogy vegyetek rajta égő áldozatot és tömjént, és készísetek ételáldozatot, és mutassatok be bűnért való áldozatot az Úr, a mi Istenünk oltárán. ¹¹ És imádkozzatok Nebukadnezsárnak, Babilon királyának az életéért, és fiának, Baltazárnak az életéért, hogy napjaik olyanok legyenek mint az ég napjai a föld felett, ¹² és hogy adjon az Úr erőt nekünk és világosítsa meg szemünket, hogy élhessünk Nebukadnezsárnak, Babilon királyának árnyékában, és fiának, Baltazárnak árnyékában, és számos napon át szolgálhassunk nekik és kegyelmet találjunk színük előtt. ¹³ Imádkozzatok értünk is az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, mert vétkeztünk az Úr, a mi Istenünk ellen, és haragja mind a mai napig nem fordult el tőlünk. ¹⁴ Olvassátok fel ezt a könyvet, amelyet azért küldünk nektek, hogy kihirdessétek az Úr templomában, ünnepnapon és a megfelelő napokon.

A száműzöttek imája: 1,15-3,8

A bűnök megvallása ¹⁵ Ezt mondjátok: Az Úré, a mi Istenünké az igazságosság, a miénk pedig arcunk megszégyenülése, miként azt ez a nap egész Júdán, Jeruzsálem lakóin, ¹⁶ királyainkon, főembereinken, papjainkon, prófétáinkon és atyáinkon mutatja. ¹⁷ Vétkeztünk az Úr, a mi Istenünk előtt, nem hittünk neki és nem bízunk benne; ¹⁸ nem engedelmeskedtünk neki, és nem hallgattunk az Úrnak, a mi Istenünknek arra a szavára, hogy kövessük parancsait, amelyeket nekünk adott. ¹⁹ Attól a naptól fogva, amelyen kivezette atyáinkat Egyiptom földjéről, mind a mai napig engedetlenek voltunk az Úr, a mi Istenünk iránt, és eltávoztunk és elfordultunk, hogy ne halljuk szavát. ²⁰ Utol is ért minket az a sok nyomorúság és átok, amelyet az Úr Mózesnek, szolgájának mondott, amikor kivezette atyáinkat Egyiptom földjéről, hogy tejjel-mézzel folyó országot adjon nekünk, – amint azt a mai nap mu-

tatja. ²¹ Nem hallgattunk az Úr, a mi Istenünk szavára azoknak a prófétáknak megannyi beszéde ellenére sem, akiket ő hozzánk küldött, ²² hanem elmentünk valamennyien gonosz szívünk indulatát követve más isteneket szolgálni, és azt cselekedtük, ami gonosz az Úr, a mi Istenünk szeme előtt.

Bár 2 ¹ Ezért az Úr, a mi Istenünk teljesítette szavát, amelyet kimondott ellenünk és bíránk ellen, akik bíraskodtak Izraelen, továbbá királyaink ellen, főembereink ellen és egész Izrael meg Júda ellen, ² hogy oly nagy csapást hoz ránk az Úr, amilyen még nem volt az ég alatt, – amilyen Jeruzsálemet érte, úgy amint az meg van írva Mózes törvényében, ³ úgyhogy megeszi az ember a saját fiának húsát és a saját leányának húsát. ⁴ Kiszolgáltatta őket az összes király hatalmának, akik körülöttünk vannak, hogy gyalázat és borzalom tárgyává legyenek mindazon nép között, amelyek közé az Úr széjjelszórt minket. ⁵ És alájuk kerültünk, nem pedig fölénk, mert vétkeztünk az Úr, a mi Istenünk ellen, mivel nem engedelmeskedtünk szavának. ⁶ Az Úré, a mi Istenünké az igazságosság, a miénk pedig és atyáinké arcunk megszegyenülése, amint azt ez a nap mutatja. ⁷ Bizony, kimondta az Úr ellenünk mind-ezeket a csapásokat, amelyek ránk jöttek, ⁸ és mi nem engeszteltük meg az Úrnak, a mi Istenünknek arcát azzal, hogy mindnyájan megtértünk volna igen gonosz útjainkról. ⁹ Ezért vigyázott az Úr a bajokra és ránk hozta őket, mert igazságos az Úr minden intézkedésében, amelyet nekünk meghagyott, ¹⁰ és mi nem hallgattunk szavára, hogy kövessük az Úr parancsolatait, melyeket elének állított.

A bűnbocsánat kérése ¹¹ Nos tehát, Urunk, Izrael Istene, aki kivezettet népedet Egyiptom földjéről erős kézzel, jelekkel és csodákkal, a te nagy hatalmaddal, felemelt karral, és nevet szereztél magadnak, amint azt a mai nap mutatja: ¹² vétkeztünk, istentelenül cselekedtünk, gonoszul viselkedtünk, Urunk, Istenünk, minden parancsolatoddal szemben. ¹³ Forduljon el rólunk haragod, hiszen csak kevesen maradtunk meg a nemzetek között, ahová szétszórtál minket. ¹⁴ Hallgass meg, Urunk, könyörgéseinket és imádságainkat, és szabadíts meg minket önmagadért, és add, hogy kegyelmet találjunk azok színe előtt, akik elhurcoltak minket; ¹⁵ hadd tudja meg az egész föld, hogy te, az Úr vagy a mi Istenünk, és a te nevedet viseli Izrael és nemzetsége. ¹⁶ Tekints ránk, Urunk, szent hajlékodból, hajtsd hozzánk füledet és hallgass meg minket, ¹⁷ nyisd fel szemedet és láss! Hiszen nem az alvilágban lévő halottak, akiknek testéből elvette a lelket, adnak tiszteletet és igazat az Úrnak, ¹⁸ hanem az a lélek, amely bánkodik a nyomorúság súlya alatt, és meggörnyedve és megtörve jár, továbbá a bágyadt szem és az éhező lélek ad tiszteletet és igazat az Úrnak.

¹⁹ Nem azért könyörgünk és esedezünk irgalomért színed előtt, Urunk, Istenünk, mert atyáink igazak voltak, ²⁰ hanem mert ránk küldted haragodat és indulatodat, amint szóltál szolgálid, a próféták által, mondván: ²¹ Ezt mondja az Úr: `Hajtsátok meg vállatokat és nyakatokat, és szolgáljatok Babilon királyának, és akkor megmaradtok abban az országban, amelyet atyáitoknak adtam. ²² Ha azonban nem hallgattok az Úrnak, a ti Isteneteknek szavára, hogy Babilon királyának szolgáljatok, kiűzlek titeket Júda városaiból és Jeruzsálemből, ²³ és elveszem tőletek a vígság szavát és az öröm szavát, a vőlegény szavát és a menyasszony szavát, és az egész országban nyoma sem lesz a benne lakóknak!' ²⁴ De ők nem hallgattak szavadra, hogy Babilon királyának szolgáljanak. Ezért beteljesítetted ígéidet, amelyeket szolgálid, a próféták által mondtál, hogy elhurcolják majd helyükről királyaink csontjait és atyáink csontjait. ²⁵ És lám, ott hevernek a nap tűzében és az éjszaka hidegében, és sokan meghaltak a legkínosabb fájdalmak között, éhség, kard és száműzetés által. ²⁶ Sőt azt a templomot is, amely a

te nevedet viselte, olyanná tetted, amilyennek azt a mai nap mutatja – Izrael házának és Júda házá-
nak gonoszsága miatt.

Az ígéretek teljesedésének reménye ²⁷ Velünk azonban, Urunk Istenünk, egész jószágod és egész nagy
irgalmasságod szerint cselekedtél, ²⁸ melyről szóltál szolgád, Mózes által azon a napon, amelyen
meghagyta neki, hogy írja le Izrael fiai előtt törvényedet. ²⁹ Azt mondtad: `Ha nem hallgattok sza-
vamra, ez a nagy sokaság igen kicsinnyé lesz azok közt a nemzetek közt, amelyek közé majd szétszó-
rom őket, ³⁰ mert tudom, hogy ez a nép nem hallgat majd rám, hiszen kemény nyakú egy nép ez.
Fogságának földjén azonban majd megtér szívében, ³¹ és megtudják, hogy én, az Úr vagyok az ő Is-
tenük; én pedig értelmes szívet és figyelmes fület adok majd nekik, ³² és dicsérnek majd engem fog-
ságuk földjén és megemlékeznek nevemről. ³³ Megtérnek majd kemény nyakasságukból és gonosz-
ságaikból, mert visszagondolnak atyáik útjára, akik vétkeztek ellenem. ³⁴ Akkor visszahívom őket
arra a földre, amelyet esküvel ígértem meg atyáiknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, és ural-
kodnak rajta; megsokasítom őket és többé meg nem fogyatkoznak. ³⁵ És egy másik, örök szövetségre
lépek velük, hogy én legyek az Istenük és ők legyenek az én népem. Nem űzöm el többé népemet,
Izrael fiait, abból az országból, amelyet nekik adtam.'

Bár 3 ¹ Most tehát, mindenható Úr, Izrael Istene, szorongatott lélek és gyötrődő szív kiált hozzád.
² Hallgass meg, Urunk, és irgalmaz, mert irgalmas Isten vagy. Könyörülj meg rajtunk, mert vétkez-
tünk ellened. ³ Te ugyanis trónolsz örökké, és mi elveszünk örökre? ⁴ Mindenható Úr, Izrael Istene,
hallgasd meg most Izrael halottainak és fiaiknak imádságát, akik vétkeztek ellened és nem hallgattak
az Úrnak, az ő Istenüknek szavára, s ezért ránk halmozódtak a csapások. ⁵ Ne emlékezzél meg atyáink
gonoszságairól, hanem emlékezzél meg tulajdon kezdről és nevedről ebben az időben, ⁶ mert te,
az Úr vagy a mi Istenünk, és mi, Urunk, dicsérünk majd téged! ⁷ Hiszen azért adta a szívünkbe azt,
hogy féljünk téged és segítségül hívjuk nevedet és dicsérjünk téged fogságunkban, mert megtértünk
atyáink gonoszságából, akik vétkeztek ellened. ⁸ Íme, ma abban a fogságunkban vagyunk, amelybe
szétszórtál minket: gyalázatra, átokra, a bűn büntetéséül, atyáink minden gonoszságáért, akik eltá-
voztak tőled, Urunk, Istenünk!«

Izrael kiváltsága, az isteni bölcsesség: 3,9-4,4

A bölcsesség ajánlása

- ⁹ Halld meg, Izrael, az élet parancsait,
figyelj, hogy okosságot tanulj!
- ¹⁰ Hogy van az, Izrael, hogy ellenség földjén vagy?
- ¹¹ Megvénültél az idegen földön,
fertőzött vagy, mint a halottak,
azok közé számítanak, akik leszállnak az alvilágba.
- ¹² Elhagyta a bölcsesség forrását!
- ¹³ Ha Isten útján jártál volna,
bizonytal örökké békében lakhatnál!
- ¹⁴ Tanuld meg, hogy hol az okosság, hol az erő,

hol az értelem – hogy azt is megtanuld:
hol van a hosszú élet és a jólét,
hol a ragyogó szem és a béke?

Himnusz a bölcsességről

¹⁵ Ki találta meg annak helyét,
és ki hatolt be kincseibe?
¹⁶ Hol vannak a nemzetek fejedelmei,
a föld vadállatainak urai,
¹⁷ akik az ég madaraival játszanak,
¹⁸ akik ezüstöt halmoznak össze
meg aranyat, amelyben bíznak az emberek,
és amely után vég nélkül törtetnek?
Akik ezüstért fáradtak, érte szorgoskodtak,
és kiknek cselekedetei érthetetlenek?
¹⁹ Elűntek ők, leszálltak az alvilágba,
és mások léptek a helyükbe.
²⁰ Ifjabbak látták meg a napvilágot
és laktak a földön,
de a fegyelem útját nem ismerték,
²¹ és nem értették meg ösvényeit;
fiaik sem tudták felfogni,
távol maradt az tőlük is.
²² Nem hallottak róla Kánaán földjén,
Temánban sem látták.
²³ Hágár fiai, akik a földi okosságot kutatják,
Merra és Temán kereskedői,
a mesemondók, akik kutatják az okosságot és az értelmet,
szintén nem ismerték fel a bölcsesség útját,
és nem gondoltak ösvényeire.
²⁴ Ó Izrael, mily nagy az Isten háza,
mily nagy az ő birtokának helye!
²⁵ Nagy és határtalan,
fölséges és megmérhetetlen!
²⁶ Ott vannak azok a hírneves óriások,
akik az ősidőkben éltek,
hatalmas termetűek,
hadakozáshoz értők.

²⁷ Nem őket választotta ki az Úr,
és nem ők találták meg a tudás útját.
Elvesztek, ²⁸ mert nem volt bölcsességük,
elvesztek a saját oktalanságuk miatt.
²⁹ Ki ment fel az égbe, hogy birtokba vegye,
és ki hozta le a fellegekből?
³⁰ Ki kelt át a tengeren, hogy rátaláljon,
és elhozza színaranyért?
³¹ Nincs senki sem, aki ismerhetné útjait,
sem olyan, aki fel tudná kutatni ösvényeit;
³² csak a Mindenható ismeri,
és találta meg okosságával:
ő, aki örök időre megalapította a földet,
és betöltötte barmokkal meg négylábú állatokkal.
³³ Aki elküldi a fényt, s az elmegy,
és ha hívja, s az remegve engedelmeskedik neki.
³⁴ A csillagok örömmel ragyognak őrhelyükön,
³⁵ ha hívja őket, azt mondják: »Itt vagyunk!«,
és készséggel ragyognak alkotójuknak.
³⁶ Ő a mi Istenünk,
hozzá senki sem hasonlítható.
³⁷ Ő ismeri a bölcsességnek minden útját,
s azt szolgájának, Jákobnak adta át,
Izraelnek, az ő kedveltjének.
³⁸ Ezután megjelent a földön,
s az emberekkel társalgott.

Bár 4 A bölcsesség gyümölcse

¹ Ez az Isten parancsainak könyve,
az örök érvényű törvény;
mindazok, akik megtartják, eljutnak az életre,
akik pedig elhagyják, meghalnak.
² Térj meg, Jákob, és ragadd meg azt,
haladj az úton annak fényessége felé, az ő világossága felé.
³ Ne add másnak dicsőségedet,
se méltóságodat más nemzetnek!
⁴ Boldogok vagyunk, Izrael, mert ami Istennek tetszik,
ismeretes előttünk.

Jeruzsálem panasza és reménye: 4,5-5,9

Jeruzsálem panasza

⁵ Légy bizalommal, Isten népe,
emlékezzél meg, Izrael!

⁶ El vagytok adva a nemzeteknek,
de nem végromlásra,
hanem mert szörnyű haragra lobbantottátok Istent,
azért adott át titeket az ellenségnek.

⁷ Mert felingereltétek alkotókat, az örök Istent,
azzal, hogy szellemeknek áldoztatok, és nem Istennek.

⁸ Mert elfelejtettétek az Istent, aki táplált titeket,
és megszomorítottátok dajkákat, Jeruzsálemet.

⁹ Ő látta Istennek rátok törő haragját,
és így szólt:
»Halljátok ti, Sion szomszédai:
Nagy gyászt hozott rám Isten!

¹⁰ Mert láttam népem számkivetését,
fiaimét és leányaimét,
melyet rájuk hozott az Örökkévaló.

¹¹ Mert felneveltem őket boldogan,
de sírva és gyász közepette váltam meg tőlük.

¹² Senki se örvendjen rajtam,
ki özvegységre jutottam és egyedül állok.
Sokan elhagytak engem fiaim bűnei miatt,
mert ők eltávoztak az Isten törvényétől;

¹³ nem törődtek rendeleteivel,
nem haladtak az Isten parancsainak útjain,
és nem jártak igazsága szerint a fegyelem ösvényein.

¹⁴ Jöjjenek Sion szomszédai,
és gondoljanak fiaim és leányaim számkivetésére,
melyet rájuk hozott az Örökkévaló.

¹⁵ Mert rájuk hozott egy népet a távolból,
egy arcátlan és másnyelvű népet,

¹⁶ mely nem tisztelte az aggastyánt,
nem irgalmazott a gyermekeknek,
elhurcolta az özvegyszeretteit,
s a magános nőt megfosztotta leányaitól.«

17 Ám én mit segíthetnék rajtatok?
18 Aki rátok hozta a bajokat,
ő ragad majd ki titeket ellenségeitek kezéből!
19 Menjetek csak, fiaim, menjetek,
mert én elhagyatottan magamra maradtam!
20 Levetettem a jólét öltözetét,
a könyörgés szőrruháját öltöttem magamra,
s a Magasságbelihez kiáltok napjaimban.

Jeruzsálem reménye

21 Legyetek bizalommal, fiaim, kiáltsatok az Úrhoz,
és ő kiragad majd titeket az ellenséges fejedelmek kezéből!
22 Mert én az Örökkévalótól remélem szabadulástokat,
és megörvendeztet engem a Szent azzal az irgalommal,
melyet örök Szabadítónk gyakorol veletek.
23 Gyász és sírás közepette váltam meg tőletek,
de örömben és vigasságban
hoz majd vissza titeket hozzám mindörökre az Úr.
24 Mert amint Sion szomszédai látták elhurcoltatástokat,
melyet rátok hozott Isten,
úgy fogják nemsokára látni szabadulástokat is,
melyet rátok hoz Isten
nagy dicsőséggel és az Örökkévaló fényességével.
25 Fiaim, viseljétek türelemmel az Isten haragját,
mely rátok zúdult;
mert ellenséged üldöz ugyan téged,
de nemsokára látod majd romlását
és a nyakára hágsz.
26 Dédelgetett gyermekeim rögös utakon jártak,
mert úgy hurcolták el őket, mint nyáját,
melyet elrabolt az ellenség.
27 Legyetek bizalommal, fiaim,
és kiáltsatok az Úrhoz,
mert megemlékezik rólatok,
ki elvitt titeket.
28 Bizony, miként arra irányult figyelmetek,
hogy eltévelyedjete Istentől,
éppúgy térjete meg és tízszer jobban keressétek őt újra.

²⁹ Mert aki rátok hozta a bajokat,
örök vidámságot is ad majd újra nektek,
azzal, hogy megszabadít titeket.
³⁰ Légy bizalommal, Jeruzsálem,
mert megvigasztal majd téged, aki neveden szólít!
³¹ Elvesznek majd, akik ártalmadra voltak és gyötörtek téged,
megbűnhődnek, akik örültek veszteden.
³² Megbűnhődnek majd azok a városok,
melyeknek rabszolgái lettek fiaid;
az is, amely átvette fiadat!
³³ Mert amint örvendett romlásodnak
és ujjongott bukásodon,
éppúgy szomorkodik majd a saját pusztulásán!
³⁴ Véget ér sokasága fölött érzett öröme,
és gyászra fordul vidámsága;
³⁵ Mert tüzet bocsát rá az Örökkévaló hosszú időre,
és ártó szellemek fognak benne lakni igen sokáig.
³⁶ Tekints, Jeruzsálem, kelet felé,
és lásd azt az örömet,
melyet Isten áraszt rád.
³⁷ Mert íme, megjönnek fiaid,
kiket elbocsátottál, a széjjelszórtak;
megjönnek, mert összegyűjti őket
napkelettől napnyugtáig a Szentnek szava,
és örvendeznek az Isten dicsőségén.

Bár 5 ¹ Vesd le, Jeruzsálem, gyászod és nyomorúságod ruháját,

és öltözzél annak a dicsőségnek díszébe és pompájába,
melyet megad neked Isten örökre.
² Vedd körül magadat az Isten igazságának palástjával,
és tedd fejedre az Örökkévaló dicsőségének koronáját.
³ Mert Isten megmutatja rajtad fényességét
mindenkinek, aki az ég alatt van.
⁴ Mert Isten ezt a nevet adja neked mindörökre:
»Igazság békéje« és »Jámborság dicsősége«.
⁵ Kelj fel, Jeruzsálem, állj a magaslatra,
tekints kelet felé,
és nézd, mint gyűlnek egybe fiaid

napkelettől napnyugatig a Szentnek szavára,
és örvendeznek azon, hogy megemlékezett róluk Isten!

⁶ Mert gyalog mentek el tőled,
elhajtotta őket az ellenség,
de az Úr visszahozza őket hozzád;
olyan pompával hozzák majd őket, mint a királyi trónt.

⁷ Mert elhatározta Isten,
hogy alacsonnyá teszi a magas hegyeket mind,
és az örök bérceket,
és betölti a föld színéig a völgyeket,
hogy bizton haladhasson Izrael
az Isten dicsőségére.

⁸ És árnyékot nyújtanak majd az erdők és az illatos fák mind
Izraelnek az Isten parancsára.

⁹ Mert visszahozza Isten Izraelt
vidámságban, dicsőségének fényében,
irgalmában és igazságosságában.

JEREMIÁS LEVELE: 6,1-72

Bár 6 Bevezetés Ez annak a levélnek a másolata, amelyet Jeremiás azoknak küldött, akiket a babilóniai király a fogságba akart hurcolni Babilóniába, hogy közölje velük azt, amit Isten neki parancsolt.

¹ Vétkeitek miatt, amelyekkel vétkeztetek Isten ellen, Nebukadnezár, a babilóniai király a fogságba hurcol majd titeket Babilóniába. ² Elmentek tehát Babilonba, és ott maradtok számos évig és hosszú ideig, hét nemzedéken át; azután azonban kihozlak titeket onnan békességben. ³ Nos, ti Babilóniában aranyból, ezüsből, kőből és fából való isteneiket fogtok látni, amelyeket vállon hordoznak, és amelyek félelmet keltenek a pogányokban. ⁴ Vigyázzatok tehát, hogy ti is úgy ne tegyetek, mint az idegenek, ne féljete és meg ne rettenjetek tőlük, ⁵ amikor azt látjátok, hogy a tömeg elől-hátul imádja őket, hanem mondjátok szívetekben: »Urunk, téged illet az imádás!« ⁶ Az én angyalom ugyanis veletek lesz, én pedig számon kérem lelketeket.

A bálványok értéktelensége ⁷ Hiszen azoknak a nyelvét az ács gyalulta simára, ők maguk pedig arany-nyal-ezüsttel bevont csalárdságok és beszélni sem tudnak. ⁸ Mint valami ékességet kedvelő leány számára aranyat vesznek elő ⁹ és koronát készítenek isteneik fejére. Megesik aztán, hogy papjaik leveszik róluk az aranyat és az ezüstöt, és a saját hasznukra fordítják, ¹⁰ sőt a parázna személyeknek is adnak belőle, és szemérmetlen nőket ékesítenek vele, és amikor visszakapják a parázna nőtől, megint ékesítik vele isteneiket. ¹¹ Ezek a rozsdától és a féregtől mentesek nem maradnak, ¹² mert bíborruha borítja őket, és arcukról le kell törölni a ház porát, amely bőségben van rajtuk. ¹³ Jogara van, mint az ország emberi bírójának, de az ellene vétőt nem öli meg. ¹⁴ Kard is van kezében meg

csatabárd, de nem szabadíthatja meg magát sem a háborútól, sem a rablóktól. Tudjátok meg ebből, hogy nem istenek ők, ¹⁵ ne féljétek tehát őket!

Mert amint az ember edénye, ha összetörik, hasznavehetetlen, olyanok az ő isteneik is. ¹⁶ Ha felállítják őket a házban, szemük megtelik a belépők lábának porával. ¹⁷ És amint akörül, aki a királyt megsértette, vagy amint a halálra ítélt körül, körben elreteszeli az ajtókat, éppúgy őrzik a papok az ajtókat zárral és reteszekkel, hogy ki ne fosszák őket a rablók. ¹⁸ Lámpákat gyújtanak nekik, még pedig sokat, pedig egyet sem láthatnak közülük, mert olyanok, mint a gerendák a házban. ¹⁹ Mondják, hogy bensejüket kieszik a föld csúszómászói, de amikor azok megeszik őket és ruházatukat, ők meg sem érzik. ²⁰ Arcuk kormossá lesz a ház füstjétől. ²¹ Testükre és fejükre baglyok, fecskék és más madarak röpködnek és macskák ugrálnak. ²² Tudjátok meg ebből, hogy nem istenek; ne féljétek tehát őket!

²³ Ha valaki le nem törli a rozsdát az aranyról, amely ékességül rajtuk van, nem ragyognak; hiszen azt sem érezték, amikor öntötték őket. ²⁴ Minden árat megadtak értük, bár lélek nincsen bennük. ²⁵ Mivel nincsen lábuk, vállon viszik őket, így megmutatják alávalóságukat az emberek előtt. Szégyenüljenek meg azok is, akik tisztelik őket! ²⁶ Ugyanígy ha földre esnek, maguktól fel nem kelnek, és ha valaki fel nem állítja őket, maguktól fel nem kelnek. Mint a halottak elé, úgy teszik eléjük is a nekik szánt ajándékokat. ²⁷ Áldozataikat papjaik eladják és felhasználják, mint ahogy asszonyaik is vesznek belőlük, de sem betegnek, sem szegénynek nem adnak belőlük. ²⁸ Gyermekegys és havibajos nők is érintik áldozataikat. Tudjátok meg tehát ebből, hogy nem istenek ők, és ne féljétek őket.

²⁹ De miért is hívják őket isteneknek? Azért, mert az asszonyok odarakják ajándékaikat az ezüsből, aranyból és fából való istenek elé, ³⁰ házaikban pedig papok ülnek tépett ruhában, borotvált fejjel és szakállal, földetlen fővel. ³¹ Közben oly hangosan ordítanak isteneik előtt, akárcsak a halotti toron. ³² Ruháikat elviszik a papok, és ráadják feleségeikre és fiaikra. ³³ Akár rosszat, akár jót tesznek velük, nem viszonzhatják; királyt nem állíthatnak, sem le nem tehetnek. ³⁴ Nem adhatnak gazdagságot sem, és a rosszat sem viszonzhatják. Azt sem kéri számon, ha valaki fogadalmat tesz nekik és nem teljesíti. ³⁵ Az embert a haláltól meg nem szabadíthatják, sem a gyengét a hatalmasabbnak kezéből ki nem ragadhatják. ³⁶ A vaknak nem adják vissza a látást, az embert a nyomorúságtól meg nem szabadítják. ³⁷ Nem könyörülnek az özvegyen, és az árvával jót nem tesznek. ³⁸ Isteneik olyanok, mint a hegy kövei: fából, kőből, aranyból és ezüsből vannak, és akik tisztelik őket, megszégyenülnek. ³⁹ Hogyan lehetne tehát őket isteneknek gondolni vagy mondani?

⁴⁰ Hiszen még maguk a káldeaiak is tiszteletlenül bánnak velük! Ha meghallják ugyanis, hogy valaki néma és beszélni nem tud, elviszik Bélhez, és azt kívánják tőle, hogy az beszélni tudjon! ⁴¹ Mintha érteni tudnának azok, akik mozogni nem tudnak! Ők maguk is, ha ezt belátják, otthagyják őket, mert isteneiknek maguknak sincs értelmük. ⁴² Az asszonyok szalaggal körülövezve ülnek az utak mentén és korpát égetnek. ⁴³ Ha aztán valamelyik járókelő magával viszi egyiküket és vele alszik, az a társnője szemére veti, hogy a másikat nem tartották erre méltónak úgy, mint őt, és nem tépték le a szalagját. ⁴⁴ Csalárdság mindaz, ami náluk történik. Hogyan lehetne hát őket isteneknek gondolni vagy mondani?

⁴⁵ Ácsok és aranyművesek készítették őket. Semmi mássá sem lesznek, mint azzá, aminek a mesteremberek akarják. ⁴⁶ Maguk a művészek, akik őket készítik, nem hosszú életűek; lehetnek-e hát istenek azok, amiket ők készítettek? ⁴⁷ Csalárdságot és gyalázatot hagynak hátra utódaiknak. ⁴⁸ Mikor ugyanis háború és veszedelem jön rájuk, a papok azon tanakodnak egymás közt, hogy hová rejtőzzenek el velük. ⁴⁹ Hogyan lehetne tehát isteneknek tartani azokat, akik sem a háborútól nem tudják megszabadítani magukat, sem a veszedelmekből meg nem szabadulnak? ⁵⁰ Mivel arannyal és ezüsttel bevont fából vannak, később megtudja valamennyi nemzet és király, hogy csalárdságok. Nyilvánvalóvá lesz, hogy nem istenek, hanem emberek kezének művei, és semmiféle isteni cselekvés sincs bennük. ⁵¹ Ki ne tudná hát, hogy nem istenek?

⁵² Királyt nem támasztanak az országnak és esőt sem adnak az embereknek. ⁵³ Sem igazságot nem szolgáltatnak, sem az országokat meg nem mentik az igazságtalanságtól, mert tehetetlenek, mint a varjak az ég és a föld között. ⁵⁴ Ha pedig tűzvész üt ki a fából, ezüstről és aranyból való istenek házában, papjaik ugyan elfutnak és megmenekülnek, ők azonban, mint a gerendák, bennégnek. ⁵⁵ Sem a király, sem a harcosok előtt helyt nem állnak: hogyan lehetne tehát azt gondolni vagy elfogadni, hogy istenek?

⁵⁶ Sem tolvajoktól, sem rablóktól nem védik meg magukat a fából és kőből készített és arannyal meg ezüsttel bevont istenek. Akik erősebbek náluk, ⁵⁷ azok elveszik tőlük az aranyat, az ezüstöt és a ruhát, amely betakarja őket, és elmennek, ők pedig nem tudnak segíteni magukon. ⁵⁸ Jobb dolog tehát királynak lenni, mert az megmutathatja erejét, vagy hasznos szerszámnak a házban, mert azzal birtokosa dicsekszik, vagy ajtónak a házban, mert az megvédi mindazt, ami benne van, – mint hamis isteneknek.

⁵⁹ A nap, a hold és a csillagok, amelyek ragyogva világítanak, és arra vannak rendelve, hogy hasznosak legyenek, engedelmeskednek; ⁶⁰ ugyancsak gyönyörűség nézni a villámot is, ha feltűnik, éppúgy a szél is az egész földön fúj. ⁶¹ Teljesítik a parancsot a felhők is, ha Isten azt parancsolja nekik, hogy járják be az egész földkerekséget. ⁶² Teljesíti a parancsot a felülről küldött tűz is: megemészti a hegyeket és az erdőket. Ők azonban sem szépség, sem erő tekintetében nem hasonlók ezek egyikéhez sem. ⁶³ Ezért nem szabad azt gondolni, sem azt mondani, hogy istenek, hiszen nem tudnak sem igazságot szolgáltatni, sem más hasonlót cselekedni az embereknek. ⁶⁴ Mivel tehát tudjátok, hogy nem istenek, ne féljétek őket! ⁶⁵ Mert sem átkot, sem áldást nem mondanak a királyokra. ⁶⁶ Jeleket sem mutatnak az égen a nemzeteknek; sem nem fénylenek, mint a nap, sem nem világítanak, mint a hold. ⁶⁷ Az állatoknak, amelyek földél alá futhatnak és segíthetnek magukon, jobb sorsuk van, mint nekik. ⁶⁸ Tehát mindenképpen nyilvánvaló előttünk, hogy nem istenek; ezért ne féljétek őket!

⁶⁹ Mert mint az uborkaföldön a madárijesztő, amely semmit sem őriz meg, olyanok az ő fából készített, ezüsttel és arannyal bevont isteneik. ⁷⁰ Olyanok azok, mint a kertben a fehér tövis, amelyre minden madár rászáll. Hasonlóképpen olyanok az ő fából való, arannyal és ezüsttel bevont isteneik, mint a sötét helyre kivetett holttest. ⁷¹ S a bíborról és a bársonyról is, amelyeket a moly megrág rajtuk, tudjátok, hogy nem istenek. Végül ők maguk is felemészthetők, és gyalázattá lesznek a földön. ⁷² Jobb tehát az igaz embernek, akinek bálványai nincsenek, mert nem lesz része a gyalázatban.

EZEKIEL JÖVENDÖLÉSE

EZEKIEL PRÓFÉTA MEGHÍVÁSA: 1,1-3,27

Ez 1 A próféta meghívása ¹ Ez történt a harmincadik esztendőben, a negyedik hónapban, a hónap ötödik napján: Miközben a foglyok között voltam a Kebár folyó mellett, megnyíltak az egek, és isteni látomásokat láttam. ² A hónap ötödik napján, Joachin király száműzetésének ötödik esztendejében ³ ezt a szöveget intézte az Úr Ezekiel paphoz, Búzi fiához, a káldeaiak földjén, a Kebár folyó mellett, mert ott terjesztette fölé az Úr a kezét.

A próféta látomása ⁴ Ez volt a látomásom: Íme, forgószél jött észak felől és nagy felhő, lobogó tűz és körülötte fényesség, és belőle, tudniillik a tűz belsejéből, olyasvalami tűnt elő, mint a fénylő érc. ⁵ Abban pedig olyasmi volt, mint négy élőlény. Alakjuk ilyen volt: emberhez hasonlítottak; ⁶ négy arca volt mindegyiknek és négy szárnya mindegyiknek. ⁷ Láruk egyenes láb volt; láruk talpa olyan volt, mint a borjú lábának a talpa, és szikráztak, mint a ragyogó érc színe. ⁸ Szárnyuk alatt négy oldalt emberi kéz volt; arcuk is, szárnyuk is négyoldalt volt, ⁹ és az egyiknek a szárnya összeért a másikéval. Nem fordultak meg, amikor jártak, hanem mindegyik a saját arca irányában haladt.

¹⁰ Arcuk emberi archoz hasonlított, jobbfelől pedig mind a négyüknek oroszlánarca volt, balfelől mind a négyüknek bikaarca volt, és ezenkívül mind a négyüknek sasarca volt.

¹¹ Ilyen volt az arcuk. Szárnyuk felül ki volt terjesztve, két szárnya mindegyiküknek összeért, kettő pedig befödte a testüket. ¹² Mindegyikük a saját arca irányában haladt; amerre a lélek törekedett, arrafelé mentek, és nem kellett megfordulniuk, amikor mentek.

¹³ Az élőlények között olyasvalami látszott, mintha tűzben szén izzott volna, és mintha fáklya imbolygott volna az élőlények között: a tűz ragyogott, és a tűzből villámok cikáztak. ¹⁴ S az élőlények ide-oda mozogtak, mint a cikázó villám.

¹⁵ Amikor pedig az élőlényeket szemléltem, a földön az élőlények mellett négy oldalt egy-egy kerék látszott. ¹⁶ A kerekek és a szerkezetük olyannak látszott, mint a tarziskő ragyogása; mind a négynek hasonló alakja volt; olyannak látszottak és a formájuk olyan volt, mintha kerék volna a kerék belsejében. ¹⁷ Mind a négy oldaluk irányában mehettek, amikor mentek, így nem kellett megfordulniuk, amikor jártak. ¹⁸ A kerekek talpát és magasságát rettenetes volt nézni. Mind a négynek egész felülete köröskörül telve volt szemekkel. ¹⁹ Miközben pedig az élőlények jártak, forogtak mellettük a kerekek is; és amikor az élőlények felemelkedtek a földről, felemelkedtek egyszersmind a kerekek is. ²⁰ Akármerre akart is lélek járni, amikor a lélek elindult, felemelkedtek egyúttal a kerekek is és követték őt ugyanoda, mert az élet lelke volt a kerekekben. ²¹ Ha azok mentek, ezek is mentek; ha azok álltak, ezek is álltak; és ha azok felemelkedtek a földről, egyúttal felemelkedtek a kerekek is és követték őket, mert az élet lelke volt a kerekekben.

²² És az élőlények feje fölött az égboltozathoz hasonló valami volt; olyannak látszott, mint a kristály, félelmetes volt, és kiterjeszkedett fenn a fejük fölött. ²³ Az égboltozat alatt pedig szárnyaik egyenesen álltak, egyiké a másik felé; mindegyikük két szárnyal befödte testét, s a másik is hasonlóan befödte magát.

²⁴ A szárnyuk suhogását olyannak hallottam, mint a nagy vizek zúgását, mint a fölséges Isten szótát; amikor jártak, hangjuk olyan volt, mint a sokaságé, mint a tábor zaja; amikor pedig álltak, leeresztették a szárnyukat. ²⁵ Mert valahányszor szózat hangzott az égboltozat fölött, amely fejük felett volt, megálltak, és lebocsátották szárnyukat.

²⁶ Az égboltozat fölött pedig, amely fejük felett volt, olyasmi látszott, mint a zafírkő, királyi székhez hasonló; s a királyi székhez hasonló dolog fölött fenn emberi alakhoz hasonló valami látszott. ²⁷ Ebben köröskörül olyasvalamit láttam, mint a fénylő érc, olyasmit, mint a tűz; derekától felfelé pedig és derekától lefelé köröskörül olyan valamit láttam, mint a fénylő tűz, ²⁸ olyasmit, mint a szivárvány, amikor esős napon a felhőben feltűnik. Ilyennek látszott a fényesség köröskörül. Így láttam az Úr dicsőségének jelenését. Én, amikor ezt láttam, arcra borultam. Ekkor egy beszélőnek szavát hallottam.

Ez 2 Ezekiel küldetése ¹ Így szólt hozzám: »Emberfia, állj lábadra, hadd beszéljek veled.« ² És miután hozzám szólt, lélek jött belém és lábra állított; és hallottam, amint hozzám beszélt ³ és mondta: »Emberfia, elküdelek téged Izrael fiaihoz, a pártütő nemzethez, amely eltávozott tőlem; ők és atyáik mind a mai napig megszegették szövetségemet. ⁴ Kemény arcúak és megátalkodott szívűek fiaik is, akikhez küdelek; mondjad tehát nekik: Így szól az Úr Isten! ⁵ Hátha még ők is meghallják, és elhagyják bűneiket! Mert ellenszegülő ház ez, de tudják meg, hogy próféta van közöttük! ⁶ Tehát te, emberfia, ne félj tőlük és ne ijedj meg beszédeiktől se, ha hitetlenek és lázongók is veled szemben, és ha skorpiókkal kell is együtt laknod. Szavaiktól ne félj, és arcuktól ne remegj, mert ellenszegülő ház ez. ⁷ Mondd tehát nekik igéimet; hátha meghallják és elhagyják bűneiket, mert haragra ingerelnék engem!

⁸ Te pedig, emberfia, hallgass mindarra, amit én majd neked mondok, és ne légy ellenszegülő, mint az az ellenszegülő ház; nyisd fel szádat és add meg azt, amit én neked adok.« ⁹ Erre azt láttam, hogy íme, egy kéz nyúlt felém: benne könyvtekercs volt. Kiterítette előttem, és az kívül is, belül is tele volt írva, s ami bele volt írva, az siralom, gyászánek és jajszó volt.

Ez 3 ¹ Ekkor azt mondta nekem: »Emberfia, ami előtted van, add meg; add meg ezt a tekercset és menj, beszélj Izrael fiaihoz.« ² Erre felnyitottam számat, s ő megetette velem azt a tekercset ³ és így szólt hozzám: »Emberfia, a gyomrod vegye be, és belső részeid teljenek meg ezzel a tekercssel, amelyet én neked adok.« Erre megettem azt, és olyan édes lett a számban, mint a méz.«

⁴ Azt mondta nekem: »Emberfia, menj Izrael házához és intézd hozzájuk az én igéimet. ⁵ Mert nem érthetetlen beszédű és ismeretlen nyelvű néphez szól a te küldetésed, hanem Izrael házához, ⁶ és nem számos, érthetetlen beszédű és ismeretlen nyelvű néphez, amelyeknek nyelvét nem tudod megérteni – ha azokhoz küldenélek, ők hallgatnának rád! – ⁷ Izrael háza azonban nem akar rád hall-

gatni, mert nem akar rám hallgatni; Izrael egész házának ugyanis kemény a homloka és megátalkodott a szíve. ⁸ Íme, arcodat keményebbé teszem az ő arcuknál, és homlokodat keményebbé az ő homlokuknál. ⁹ Gyémánthoz és kovához teszem hasonlóvá arcodat; ne félj tőlük és ne ijedj meg arcuktól, mert ellenszegülő ház ez!» ¹⁰ Azt mondta nekem: »Emberfia! Minden beszédemet, amelyet hozzád intézek, fogadd szívedbe és hallgasd meg füleddel; ¹¹ aztán menj a száműzöttekhez, néped fiaihoz, szólj hozzájuk és mondd nekik: Így szól az Úr Isten! Hátha meghallgatják és elhagyják bűneiket!«

¹² Erre a lélek elragadott engem, és magam mögött nagy földindulás robaját hallottam, amint Isten dicsősége felemelkedett a helyéről, ¹³ és az élőlények egymást verdeső szárnyainak csattogását, az élőlényeket kísérő kerek robogását, meg a nagy földindulás robaját. ¹⁴ Engem is felemelt a lélek és elragadott. Ekkor elmentem keserűséggel lelkem felindulásában, de az Úr keze velem volt és megerősített engem. ¹⁵ Erre elmentem a száműzöttekhez Tel-Abíbbá, azokhoz, akik a Kebár folyó mellett laktak; aztán leültem oda, ahol ők ültek, és hét napig maradtam ott és szomorkodtam közöttük.

Ezekiel, Izrael őre ¹⁶ Amikor pedig elmúlt a hét nap, az Úr ezt a szót intézte hozzám: ¹⁷ »Emberfia, őrállóul rendelvelek Izrael házához; ha hallod a szót az én számból, hirdesd azt nekik az én nevemben. ¹⁸ Ha azt mondom a gonosznak: 'Halállal halsz meg!' – és te nem hirdeted neki, és nem beszélsz, hogy megtérjen gonosz útjáról és éljen, maga a gonosz a saját gonoszsága miatt hal ugyan meg, de a vérét a te kezeden keresem. ¹⁹ Ha azonban hirdeted a gonosznak, de ő nem tér meg gonoszságából és gonosz útjáról, ő maga ugyan meghal istentelensége miatt, te azonban megmentetted lelkedet. ²⁰ De ha az igaz is eltér igazságosságától és istentelenséget cselekszik, akkor akadályt rakok elé és ő meghal; azért, mivel te nem figyelmeztetted őt, meghal bűne miatt, és nem lesz emlékezete igazságosságának, amelyet cselekedett, vérét azonban a te kezeden keresem. ²¹ Ha azonban te figyelmeztetted az igazat, hogy ne vétkezzék az igaz, és ő nem vétkezik, valóban élni fog, mert figyelmeztetted őt, s így megmentetted lelkedet.«

Ezekiel elhallgat ²² Akkor rajtam volt az Úr keze, és azt mondta nekem: »Kelj fel, menj ki a mezőre, hogy ott beszéljek veled.« ²³ Felkeltem, kimentem a mezőre, és íme, ott állt az Úr dicsősége, mint az a dicsőség, amelyet a Kebár folyó mellett láttam; és arcra borultam. ²⁴ Erre belém jött a lélek és lábra állított; beszélt nekem és így szólt hozzám: »Menj be és zárkózz be házad belsejébe. ²⁵ Rád pedig, emberfia, íme, bilincseket raknak, megkötöznek velük, és nem mégy ki közülük. ²⁶ A nyelvedet szájpadrásodhoz tapasztom; néma leszel, s nem leszel olyan, mint a korholó férfi, mert ellenszegülő ház ez! ²⁷ Amikor pedig szólok neked, megnyitom szádat, és te ezt mondod nekik: Így szól az Úr Isten: Aki hallja, hallja meg, és aki elhagyja, hagyja el bűnét, mert ellenszegülő ház ez!«

FENYEGETŐ BESZÉDEK JÚDA ÉS JERUZSÁLEM ELLEN: 4,1-24,27

Jelképes cselekedetek: 4,1-5,17

Ez 4 Jeruzsálem ostroma ¹ »Te pedig, emberfia, végy magadnak egy téglát, tedd magad elé, és rajzold rá Jeruzsálem városát; ² rendezz ellene megszállást, építs sáncokat, emelj töltést, verj ellene tábort és helyezz el köröskörül faltörő kosokat. ³ Aztán fogj egy vasserpenyőt és tedd vassfalként magad és

a város közé; nézz arra merev tekintettel, legyen az megszállás alatt és vedd körül. Jel ez Izrael háza számára!

A száműzetés időtartama ⁴ Aztán feküdj a baloldaladra, és helyezd rá Izrael házának gonoszságait, a napok száma szerint, amelyeken át rajta fekszel; és vedd magadra gonoszságait. ⁵ Én pedig rád teszem gonoszáguk éveit a napok száma szerint, háromszázkilencven napot, hogy Izrael házának gonoszságát hordozd. ⁶ S miután betöltötted ezeket, feküdj a jobb oldaladra, és vedd magadra Júda házának gonoszságát negyven napon át; egy napot egy esztendő helyett, egy napot, mondom, egy esztendő helyett teszek rád. ⁷ Te pedig fordítsd tekintetedet Jeruzsálem megszállására, és kinyújtott karral prófétálj ellene. ⁸ Íme, én megkötözlek téged, hogy meg ne fordulhass egyik oldaladról a másik oldalra, míg be nem töltöd ostromod napjait.

Éhínség és tisztátalanság ⁹ Egyúttal végy magadnak gabonát és árpát, babot és lencsét, kölest és tönkölyt; tedd ezeket egy edénybe és készíts magadnak kenyereket ama napok száma szerint, amelyeken oldaladon fogsz feküdni; háromszázkilencven napig edd azt. ¹⁰ Ételed pedig, amellyel majd táplálkozol, hús sékel súlyú legyen naponként; ezt edd időről időre. ¹¹ Vízét mérték szerint igyál, egy hín hatodrésztét; ezt idd időről időre. ¹² Hamuban sült árpakenyér gyanánt edd azt; és fedd be szemük láttára széklettel, amely embertől való. ¹³ Akkor így szólt az Úr: »Így fogják enni Izrael fiai az ő tisztátalan kenyerüket a nemzetek között, amelyek közé kivetem őket!« ¹⁴ Erre én így szóltam: »Jaj, Uram, Istenem! Íme, még nem voltam tisztátalan; hullát és amit vadállat szaggatott szét, nem ettem ifjúkorom óta mindedig, és semmiféle tisztátalan húst sem vettem még a számba!« ¹⁵ Erre Ő azt mondta nekem: »Íme, megengedem, hogy ökortrágyán készítsd el kenyeredet emberi széklet helyett.« ¹⁶ Majd azt mondta nekem: »Emberfia, íme, összetöröm a kenyér botját Jeruzsálemben; súly szerint és rettegvé eszik majd a kenyeret, és mérték szerint és szorongva isszák majd a vizet, ¹⁷ úgyhogy ha majd elfogy a kenyér és a víz, mindenki felebarátjára roskad, – és elsorvadnak gonoszágaik miatt.

Ez 5 A pusztulás ¹ Te pedig, emberfia, fogj egy éles kardot, használd, mint borbély-beretvát, és húzd végig fejedén és szakálladon; aztán fogj egy mérleget, és oszd el a haját. ² Egy harmadrészt égess el tűzben a város közepén, miután az ostrom napjai beteltek; egy harmadrészt végy és hányj kardélre a város körül; egy másik harmadrészt pedig szórj a szélbe, én pedig kardot rántok utánuk. ³ Egy keveset pedig végy el belőle és kösd a palástod szegélyébe. ⁴ De még ezekből is végy el és vesd őket a tűzbe és égesd el őket a tűzön, mert tűz megy ki onnan Izrael egész házára.

A jelképes cselekedetek értelme ⁵ Így szól az Úr Isten: Ez Jeruzsálem; a nemzetek közepébe helyeztem, és köréje az országokat. ⁶ De ő megvetette törvényeimet, úgyhogy gonoszabb volt a nemzeteknél; és jobban megvetette parancsaimat, mint a körülötte fekvő országok; mert törvényeimet semmibe sem vették és nem jártak parancsaim szerint.

⁷ Ezért így szól az Úr Isten: Mivel túltettetek a körülöttetek lakó nemzeteken és parancsaim szerint nem jártatok, törvényeim szerint nem cselekedtetek, de még a körülöttetek lakó nemzetek törvényei szerint sem cselekedtetek, ⁸ azért így szól az Úr Isten: Íme, én felkelek ellened és én magam tartok benned ítéletet a nemzetek szemeláttára. ⁹ Minden utálatosságod miatt olyat cselekszem veled, amit még nem tettem, s amihez hasonlót többé nem teszek. ¹⁰ Ezért az atyák majd megeszik

benned fiaikat, s a fiúk megeszik atyáikat. Ítéletet tartok fölötted, és szétszórom összes maradékaidat a szél minden irányába. ¹¹ Ezért így szól az Úr Isten: Életemre mondom! Mivel te megfertőzted szentélyemet minden törvényszegéssel és minden utálatossággal, én is összetörlek téged; szemem nem irgalmaz, sem nem kegyelmezek. ¹² Harmadrészed dögvészben hal meg és éhségtől vész el tebenned, harmadrészed kard által hull el körülötted, harmadrészedet pedig szétszórom a szél minden irányában, és kardot rántok rájuk. ¹³ Kitöltöm haragomat és lecsillapítom rajtuk bosszúmat, és megvigasztalódom; s amikor majd kitöltöm rajtuk bosszúmat, megtudják, hogy féltékenységekben én, az Úr beszéltem. ¹⁴ Pusztasággá teszek, gyalázattá a körülötted lakó nemzetek előtt, minden arramenő szemeláttára. ¹⁵ Gyalázattá és átok tárgyává leszel, példabeszéddé és megdöbbenéssé a körülötted lakó nemzetek között, amikor majd végrehajtom rajtad az ítéletet haraggal, bosszúval és haragos dorgálással – ¹⁶ én, az Úr szóltam. – Amikor majd rájuk bocsátom az éhségnek gonosz és halálos nyilait, amelyeket azért bocsátok rátok, hogy megsemmisítsek titeket és éhséget halmazak rátok, és összetörjem köztetek a kenyér botját. ¹⁷ Éhséget és dühös vadállatokat küldök rátok, hogy teljesen kiirtsalak benneteket. Döghalál és vér gázol majd át rajtad, és kardot bocsátok rád! Én, az Úr szóltam!«

Büntető beszédek: 6,1-7,27

Ez 6 A pogány istentiszteleti helyek ellen ¹ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd tekintetedet Izrael hegyei felé, prófétálj ellenük ³ és mondd: Izrael hegyei, halljátok meg az Úr Isten igéjét! Így szól az Úr Isten a hegyekhez és a halmokhoz, a szakadékokhoz és a völgyekhez: Íme, én kardot bocsátok rátok és megsemmisítem magaslataitokat, ⁴ lerontom oltáraitokat, bálványaitok rommá lesznek, és megöltjeiteket bálványaitok elé vetem. ⁵ Izrael fiainak holttestét pedig bálványaitok színe elé vetem és csontjaitokat szétszórom oltáraitok körül. ⁶ Valamennyi lakott helyeteken elpusztítják a városokat, a magaslatokat pedig lerombolják és széthányják; oltáraitokat lerontják és összetörik; bálványaitokat megsemmisítik, szentélyeiteket szétrombolják, műveiteket elpusztítják, ⁷ s akit megöltek, a földre hull közöttetek. Akkor majd megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

⁸ De meghagyok majd közületek olyanokat, akik megmenekülnek a kard elől a nemzetek között, amikor szétszórlak titeket a földön; ⁹ és akik megszabadulnak közületek, megemlékeznek majd rólam ama nemzetek között, amelyek közé mint foglyokat elhurcolják őket, mert megtöröm parázna és tőlem elpártolt szívüket és bálványaikkal paráználkodó szemüket; önmaguknak fognak visszatetszeni a gonoszságok miatt, amelyeket teljes utálatosságukban elkövettek. ¹⁰ Akkor megtudják majd, hogy én, az Úr, nem hiába beszéltem, hanem rájuk hozom ezt a veszedelmet!

¹¹ Így szól az Úr Isten: Üsd össze kezedet, dobbants lábaddal, és mondd: Jaj Izrael házának minden gonosz utálatossága miatt, mert karddal, éhséggel és döghalállal fognak elhullani! ¹² Aki távol van, döghalállal hal meg; aki közel van, kard által esik el; aki pedig megmarad és ostrom alá veszik, éhségtől hal meg; és kitöltöm rajtuk haragomat. ¹³ Akkor megtudjátok majd, hogy én vagyok az Úr: amikor ott hevernek majd megöltjeitek bálványaitok között oltáraitok körül minden magas dombon és minden hegy tetején, minden árnyékos fa alatt és minden lombos tölgy alatt, azon a helyen, ahol illatos tömjént gyűjtöttek valamennyi bálványuknak. ¹⁴ Kiterjesztem fölérük kezemet, és pusztasággá

s elhagyottá teszem a földet a sivatagtól Rebláig minden lakóhelyükön; hadd tudják meg, hogy én vagyok az Úr!»

Ez 7 Isten büntető ítélete ¹ Ekkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Most pedig, emberfia, így szól az Úr Isten Izrael földjéhez: Eljött a vég, a vég eljött az ország négy tájára! ³ Már rajtad van a vég, rád bocsátom haragomat; megítéllek útjaid szerint és rád helyezem minden utálatosságodat! ⁴ Szemem nem könyörül meg rajtad és nem irgalmazok, hanem útjaid terhét rád rakom és utálatosságaid benned lesznek, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

⁵ Így szól az Úr Isten: Íme, csapás csapást ér! ⁶ Eljött a vég; a vég eljött; rád virradt, íme, eljött! ⁷ Eljött rád a pusztulás, te ország lakója; eljött az idő, közel van a napja az öldöklésnek, és nem a hegyek dicsőségének! ⁸ Most közről öntöm ki rád haragomat és kitöltöm rajtad bosszúmat; megítéllek útjaid szerint és rád rakom minden gonoszságodat. ⁹ Szemem nem könyörül meg és nem irgalmazok, hanem rád rakom útjaid terhét, és utálatosságaid benned lesznek, és megtudjátok, hogy én, az Úr büntetek!

¹⁰ Íme, a nap, íme, eljött, kikelt a pusztulás, kivirágzott a vessző, kisarjadt a kevélység; ¹¹ kinőtt a gonoszság az istentelenség vesszejével! Semmi sem marad meg belőlük, sem a népből, sem örömköltésükből, és semmi nyugalomuk nem lesz. ¹² Eljött az idő, közel van a nap! Aki vesz, ne örvendjen, s aki elad, ne szomorkodjék, mert harag nehezedik egész népére. ¹³ Mert aki elad, nem szerzi vissza azt, amit eladott, még ha meg is marad életük az élők között; mert nem tér vissza a látomás, amely egész sokasága ellen szól, és élte gonoszságától senki erőre nem kap. ¹⁴ Fújjátok meg a harsonát, készüljenek fel mindnyájan! – De senki sincs, aki harcba szállna, mert egész népére az én haragom nehezedik.

¹⁵ Kívül kard, belül döghalál és éhínség! Aki a mezőn van, kard által hull el, s akik a városban vannak, döghalállal és éhínséggel vesznek el. ¹⁶ Csak azok menekülnek meg közülük, akik elfutnak; a hegyek között lesznek, mint a völgyek galambjai, mindnyájan remegni fognak, mindenki a saját gonoszsága miatt.

¹⁷ Minden kéz ellankad, és minden térd vízben ázik. ¹⁸ Szőrruhába öltöznek, és elborítja őket a félelem; minden arcon szégyen ég, és mindegyikük feje kopasz lesz. ¹⁹ Ezüstjüket kidobják és aranyuk sárrá lesz; ezüstjük és aranyuk nem szabadíthatja meg őket az Úr haragjának napján. Nem laknak jól vele, és gyomruk nem telik meg, mert az gonoszságra vezette őket. ²⁰ Díszes ékszereiket kevélységre használták, és belőle utálatos képeket meg bálványszobrokat készítettek maguknak; ezért tisztatlansággá tettem azt számukra; ²¹ idegenek kezébe adom fosztogatásra, a föld gonoszainak prédára, hogy megszenteltelentsék. ²² Elfordítom róluk arcomat, s azok megszenteltelentítik titkomat; fosztogatók hatolnak be oda s megszenteltelentítik azt. ²³ Készíts láncot! Mert a föld tele van vértörvénnyel, s a város tele van gonoszsággal. ²⁴ Elővezetem a nemzetek leggonoszabbjait, s azok birtokukba veszik házaikat; véget vetek a hatalmasok kevélységének, és azok birtokukba veszik szentélyeiket. ²⁵ Ha rájuk jön a szorongatás, keresik majd a békét, de nem lesz! ²⁶ Pusztulás pusztulást követ, az egyik hír a másikat éri; látomást követelnek a prófétától, de törvény nem lesz a papnál és

tanács a véneknél. ²⁷ Gyászol a király, szomorúságba öltözik a fejedelem, s a föld népének keze megremeg. Útjaik szerint cselekszem majd velük és ítéleteik szerint ítélem meg őket; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!»

Látomások: 8,1-11,25

Ez 8 Újabb látomás: Jeruzsálem ¹ Történt pedig a hatodik esztendőben, a hatodik hónapban, a hó ötödik napján, hogy amikor én a házamban ültem, Júda vénei pedig előttem ültek, az Úr Isten rám bocsátotta ott a kezét. ² És íme, egy emberhez hasonló alakot láttam. Attól, ami derekának látszott, lefelé tűz volt, és a derekától fölfelé olyan volt, mint a fény; olyannak látszott, mint a fénylő érc. ³ Ő kinyújtotta azt, ami kéznek látszott, és megragadott engem fejem egyik hajfürtjénél fogva. A lélek felemelt engem a föld és az ég közé, és isteni látomásban elvitt Jeruzsálembe az észak felé néző belső kapu mellé, ahol a féltékenység bálványa állt, hogy féltékenységre ingereljen. ⁴ És íme, ott volt Izrael Istenének dicsősége, úgy, ahogy akkor láttam, amikor a mezőn szemléltem.

A templom megszenteltelenítése ⁵ Azt mondta nekem: »Emberfia, emeld fel szemedet az északi út felé.« Felemeltem szememet az északi út felé; és íme, az oltár kapujától északra a féltékenység bálványa állt, magánál a bejáratnál. ⁶ Majd azt mondta nekem: »Emberfia, ugye látod, mit művelnek ezek? Nagy utálatosságokat művel itt Izrael háza, hogy messzire eltávozzam szentélyemtől! De látsz majd még nagyobb utálatosságokat is!«

⁷ Aztán elvitt az udvar bejáratához, és íme, azt láttam, hogy lyuk van a falban. ⁸ Azt mondta nekem: »Emberfia, törd át a falat!« Amikor áttörtem a falat, egy ajtó tűnt elő. ⁹ Erre azt mondta nekem: »Menj be, és lásd a gonosz utálatosságokat, amelyeket ők itt cselekszenek.« ¹⁰ Bementem, és íme, mindenféle csúszómászó és egyéb állatok ábrázolását láttam; köröskörül az egész falon undokságok voltak lefestve, Izrael házának valamennyi bálványa. ¹¹ És ott volt hetven férfi Izrael házának vénei közül; azok között, akik a képek előtt álltak, ott volt Jaazonja, Sáfán fia is. Mindegyikük kezében tömjénező volt, és füstfelhő szállt fel a tömjénből. ¹² Azt mondta nekem: »Ugye látod, emberfia, mit művelnek Izrael házának vénei a sötétben, mindegyik az ő szobájának rejtekében? Mert ezt mondják: 'Nem lát minket az Úr!' – 'Az Úr elhagyta az országot!'« ¹³ Aztán így szólt hozzám: »Látsz majd még nagyobb utálatosságokat is, amelyeket ők művelnek!«

¹⁴ Ezután bevitt engem az Úr háza észak felé néző kapujának bejáratán, és íme, asszonyok ültek ott, és Tammuzt siratták. ¹⁵ Azt mondta nekem: »Ugye látod, emberfia? Látsz majd még ezeknél nagyobb utálatosságokat is!«

¹⁶ Azután elvitt engem az Úr házának belső udvarába; és íme, az Úr templomának bejáratában, az előcsarnok és az oltár között mintegy huszonöt ember állt, háttal az Úr temploma felé fordulva, arccal pedig keletnek, és imádták a felkelő napot. ¹⁷ Erre azt mondta nekem: »Ugye látod, emberfia? Vajon csekélység-e Júda házának szemében, hogy olyan utálatosságokat művelnek, mint amilyeneket itt cselekszenek? Betöltik az országot istentelenséggel, és újra meg újra haragra ingerelnek engem! Íme, ágat tartanak az orrukhoz! ¹⁸ Én is cselekszem tehát haragomban; szemem nem irgalmaz, sem nem kegyelmezek; s amikor nagy hangon a fülemből kiáltanak majd, nem hallgatom meg őket!«

Ez 9 A város lerombolása ¹ És hallottam, amint nagy hanggal kiáltotta: »Elérkezett a város bűnhődése! Mindenki tartsa kezében öldöklő fegyverét!« ² És íme, hat férfi jött az úton az észak felé néző felső kapu felől; mindegyikük kezében pusztító eszköz volt. Az egyik férfi közülük gylcsba volt öltözve, és írószer volt az oldalán. Beléptek és megálltak az ércoltárnál. ³ Ekkor Izrael Urának dicsősége elszállt a kerubról, amely felett volt, a ház küszöbéhez, és hívta a gylcsba öltözött férfit, akinek írószer volt az oldalán. ⁴ Azt mondta neki az Úr: »Járd be Jeruzsálem városát és jelöld meg tau-betűvel a férfiak homlokát, akik siránkoznak és bánkódnak mindazon utálatosság miatt, ami benne történik!« ⁵ És hallottam, amint azt mondta nekik: »Menjetek keresztül a városon, kövessétek őt és öldököljetek; szemetek ne irgalmazzon, ne könyörüljete; ⁶ öreget és ifjút, szüzet, kisedet és aszszonyt öljetek meg irgalmatlanul, de senkit se öljetek meg, akin tau-t láttok. A szentélyemnél kezdjétek!« Megkezdték tehát az idős férfiakon, akik a ház előtt voltak. ⁷ Azt mondta nekik: »Rajta! Fertőzzétek meg a házat és töltsétek meg megöltekkel az udvarokat!« Azok kimentek és megölték a város lakóit.

⁸ Mikor aztán véget ért az öldöklés, csak én maradtam meg. Erre arcra borultam és hangosan kiáltottam: »Jaj, Úr Isten! Hát megsemmisíted-e Izrael minden maradékát, amikor kiöntöd haragodat Jeruzsálemre?« ⁹ Ő azt felelte nekem: »Igen nagy Izrael és Júda házának gonoszsága; az ország tele van vérrel, s a város tele van pártütéssel, mert így beszélnek: 'Az Úr elhagyta az országot!' és: 'Nem lát az Úr!' ¹⁰ Tehát az én szemem sem irgalmaz és én sem könyörülök; útjuk terhét fejükre térítem vissza!« ¹¹ Akkor íme, a gylcsba öltözött férfi, akinek írószer volt az oldalán, azt mondta: »Úgy tettem, amint megparancsoltad nekem.«

Ez 10 ¹ Ekkor láttam, és íme, fent, a kerubok feje fölött levő égboltozaton olyan valami jelent meg, mint egy zafírkő, mint egy királyi szék alakja. ² Ő pedig odaszólt a gylcsba öltözött férfinak és mondta: »Menj a kerubok alatt levő kerekék közé, végy egy tele marokkal abból az izzó szénből, amely a kerubok alatt van, és szórd a városra.« És láttam, amint bement.

³ A kerubok pedig a ház jobb oldalán álltak, miközben a férfi belépett, és a felhő betöltötte a belső udvart. ⁴ Az Úr dicsősége pedig elszállt a kerubról a ház küszöbéhez. A ház megtelt a felhővel, és az udvar megtelt az Úr dicsőségének fényességével. ⁵ A kerubok szárnyának csattogása a külső udvarig hallatszott, mint a mindenható Isten szózata, amikor beszél.

⁶ Akkor parancsot adott a gylcsba öltözött férfinak ezekkel a szavakkal: »Végy tüzet a kerubok közt levő kerekék közül!« Az bement és megállt a kerék mellett. ⁷ Az egyik kerub kinyújtotta kezét a kerubok közül a tűz után, amely a kerubok közt volt, vett belőle, és annak a kezébe adta, aki gylcsba volt öltözve; az elvette és kiment. ⁸ A kerubokon pedig emberi kézhez hasonló valami jelent meg szárnyaik alatt. ⁹ És íme, azt láttam, hogy négy kerék van a kerubok mellett; az egyik kerék az egyik kerub mellett, s a másik kerék a másik kerub mellett; a kerekék pedig olyannak látszottak, mint a ragyogó tarziskő. ¹⁰ Úgy látszott, hogy mind a négynek ugyanolyan alakja van, mintha kerék volna a kerék belsejében. ¹¹ Amikor jártak, négyfelé mentek, és nem fordultak meg jártukban, hanem amerre az első fordult, arra a helyre követték őt a többiek is és nem fordultak meg. ¹² Az egész testük, nyakuk, kezük, szárnyaik és az íveik – a négy kerék pereme – tele voltak szemekkel. ¹³ Hallottam,

amint ezeket a kerekeket forgóknak nevezte. ¹⁴ Mindegyinek négy arca volt: első arca kerubarc, második arca emberi arc, a harmadik oroszlánarc, és a negyedik sasarc. ¹⁵ A kerubok felemelkedtek – ez ugyanaz az élőlény volt, amelyet a Kebár folyó mellett láttam. ¹⁶ S amikor a kerubok mentek, mellettük haladtak egyszersmind a kerekek is, és amikor a kerubok felemelték szárnyaikat, hogy felemelkedjenek a földről, a kerekek sem maradtak vissza, hanem azok is mellettük voltak. ¹⁷ Amikor a kerubok megálltak, megálltak a kerekek is, és amikor azok felemelkedtek, felemelkedtek ezek is, mert az élet lelke volt bennük.

Az Úr kivonul a templomból ¹⁸ Akkor az Úr dicsősége átvonult a templom küszöbén, és megállt a kerubok felett. ¹⁹ Ekkor a kerubok felemelték szárnyaikat és felemelkedtek a földről előttem. Amikor kivonultak, a kerekek is követték őket, megálltak az Úr háza keleti kapujának bejáratánál, és Izrael Istenének dicsősége volt felettük. ²⁰ Ezek azok az élőlények, amelyeket Izrael Istene alatt láttam a Kebár folyó mellett; ekkor megértettem, hogy kerubok voltak. ²¹ Négy arca volt mindegyiknek és négy szárnya volt mindegyiknek, és emberi kézhez hasonló valami volt szárnyaik alatt. ²² Az arcuk teljesen olyan volt, mint azok az arcok, amelyeket a Kebár folyó mellett láttam, úgyszintén alakjuk is; és mindegyikük azon igyekezett, hogy arccal előre haladjon.

Ez 11 Büntető ítélet Jeruzsálem vezetői ellen ¹ Ekkor a lélek felemelt engem és bevitt az Úr házának keleti kapujához, amely napkelet felé nézett; és íme, a kapu bejáratában huszonöt férfi volt. Köztük láttam Jaazonját, Ázur fiát, és Pelatját, Benája fiát, a nép fejedelmeit. ² Ekkor azt mondta nekem: »Emberfia, ezek azok a férfiak, akik istentelenséget forralnak és igen gonosz tervet szőnek ebben a városban. ³ Azt mondják: 'Ugye a házak már régen felépültek? Ez az üst, és mi vagyunk a hús!' ⁴ Ezért jövendölj róluk, jövendölj, emberfia!« – ⁵ Akkor rám szállt az Úr lelke és azt mondta nekem: »Beszélj! Így szól az Úr: Így beszéltek, Izrael háza; ismerem én szívetek gondolatait! ⁶ Számtalan embert megöltetek ebben a városban, és utcáit megöltekkel töltöttétek be. ⁷ Ezért így szól az Úr Isten: Megöltéitek, akiket benne odavetettetek, ők a hús, a másik pedig az üst, s titeket kiviszlek onnan. ⁸ Ti féltek a kardtól, én mégis kardot hozok rátok – mondja az Úr Isten. – ⁹ Kivetlek titeket onnan s az ellenség kezébe adlak, és végrehajtom rajtatok az ítéletet. ¹⁰ Kard által estek el; Izrael határain ítéllek meg titeket, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr! ¹¹ Nem lesz számotokra üst, és ti nem lesztek benne a hús; Izrael határain ítéllek meg titeket, ¹² és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, mert nem jártatok parancsaim szerint, és nem cselekedtétek meg törvényeimet, hanem a körülöttetek lakó nemzetek törvényei szerint éltetek.«

¹³ Történt pedig, hogy amikor jövendöltem, meghalt Pelatja, Benája fia. Erre én arcra borultam és hangos szóval kiáltottam és mondtam: »Jaj, Úr Isten! Egészen megsemmisíted-e Izrael maradékát?«

Izrael újjászületése ¹⁴ Erre az Úr ezt a szöveget intézte hozzám: ¹⁵ »Emberfia! Testvéreid, rokonaid és Izrael egész háza, ők mindazok, akikhez Jeruzsálem lakói így szóltak: 'Távozzatok el messzire az Úrtól, nekünk adatott birtokul az ország!' ¹⁶ Azért így szól az Úr Isten: Mivel messzire juttattam őket a nemzetek közé, és mivel szétszórtam őket azokba az országokba, egy kevéssé megszentelem őket azokban az országokban, amelyekbe jutottak. ¹⁷ Mondd tehát: Így szól az Úr Isten: Összegyűjtelek titeket a népek közül és egybegyűjtelek azokból az országokból, amelyekbe szét vagytok szórva, és nektek adom Izrael földjét. ¹⁸ Bevonulnak oda, és eltávolítják onnan minden botrányát és utálatosságát.

¹⁹ Egy szívet adok nekik és új lelket öntök beléjük; elveszem testükből a kőszívet, és hús-szívet adok nekik, ²⁰ hogy parancsaim szerint járjanak, és ítéleteimet megtartsák és megcselekedjék, és az én népemmé legyenek, én pedig az ő Istenükké legyek. ²¹ Akiknek azonban botrányaik és utálatosságaik után jár a szívük, azoknak útjuk terhét a fejükre rakom» – mondja az Úr Isten.

²² Erre a kerubok fölemelték szárnyaikat, és velük együtt a kerekék is fölemelkedtek, és felettük volt Izrael Istenének dicsősége. ²³ Az Úr dicsősége pedig fölemelkedett a város belsejéből, és megállt azon a hegyen, amely a várostól keletre van.

²⁴ Ekkor a lélek felemelt engem és a látomásban elvitt Káldeába a száműzöttek közé az Isten lelke által; aztán eltűnt előlem a látomás, amelyet láttam. ²⁵ Én pedig elmondtam a száműzötteknek az Úr minden ígését, amelyet nekem kijelentett.

Újabb jelképes cselekedetek: 12,1-20

Ez 12 A költözés ¹ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, te az ellenszegülő ház közepén laksz, akiknek van szemük, hogy lássanak, de nem látnak, és van fülük, hogy halljanak, de nem hallanak, mert ellenszegülő ház ez! ³ Ezért te, emberfia, készülj fel holmiddal az elköltözésre és költözködj előttük nappal; költözködj el szemük láttára lakóhelyedről más helyre; hátha felfigyelnek erre, mert ellenszegülő ház ez! ⁴ Vidd ki a holmidat nappal, a szemük láttára, mint költözködéskor, te pedig menj ki előttük este, amint kimegy, aki költözködik. ⁵ A szemük előtt törd át magadnak a falat, és azon keresztül menj ki; ⁶ a szemük láttára vitesd ki magadat vállon, sötétben vitesd ki magadat; arcodat földbe, hogy ne lásd a földet, mert csodálatos jelül adtalak téged Izrael házána.

⁷ Úgy cselekedtem tehát, amint az Úr megparancsolta nekem; a holmimat, mint valami költözködési holmit, kivittem nappal, este pedig kezemmel áttörtem magamnak a falat s a sötétben kimentem; vállon vitettem ki magamat a szemük láttára.

⁸ Reggel pedig az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ⁹ »Emberfia, ugye így szólt hozzád Izrael háza, az ellenszegülő ház: 'Mit csinálsz?' ¹⁰ Mondd tehát nekik: Így szól az Úr Isten: Jeruzsálem fejedelmére vonatkozik ez a fenyegető jövődölés és Izraelnek egész, ott lévő házára. ¹¹ Mondd tehát: Én csodálatos jel vagyok számotokra. Amint én cselekedtem, úgy történik majd velük: számkivetésbe és fogságba mennek. ¹² A vezért pedig, aki köztük van, vállukon viszik majd ki. Sötétben megy ki; áttörik a falat, hogy kivigyék őt. Az arcát befödi, hogy szemével ne lássa az országot. ¹³ Én pedig kiterjesztem rá hálómat és megfogom varsámban; és elviszem Babilonba, a káldeaiak földjére, de nem látja meg azt; ott hal majd meg. ¹⁴ Mindazokat pedig, akik körülötte vannak: a testőrségét és a seregeit szétszórom a szél minden irányába és kardot rántok rájuk. ¹⁵ S ők megtudják majd, hogy én vagyok az Úr, amikor szétszórom őket a nemzetek közé és elszélesztem őket az országokba. ¹⁶ De megkímélek közülük néhány férfit a kardtól, az éhínségtől és a döghaláltól, hogy elbeszéljék minden gonoszágukat a nemzetek között, amelyek közé elmennek; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!«

Kenyér és víz ¹⁷ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹⁸ »Emberfia, kenyeredet remegéssel edd, és a vizedet is sietve és bánatosan igyad. ¹⁹ Ezt mondd az ország népének: Így szól az Úr Isten azok-

hoz, akik Jeruzsálemben, Izrael földjén laknak: Kenyerüket majd aggodalommal eszik és vizüket rémülettel isszák, mert a népes ország pusztává lesz mindazok gonoszsága miatt, akik rajta laknak. ²⁰ A most lakott városok romokká lesznek és az ország elhagyottá; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

Fenyegetések és figyelmeztetések: 12,21-23,49

A hazug látomások ellen ²¹ Az Úr azután ezt a szózatot intézte hozzám: ²² Emberfia, mi az a szóbeszéd köztetek Izrael földjén, hogy így szólnak: 'Hosszúra nyúlnak a napok és semmis lesz minden látomás!' ²³ Mondd tehát nekik: Ezeket mondja az Úr Isten: Véget vetek ennek a szóbeszédnek, és nem mondjátok azt majd többé Izrael-szerte. Mondd nekik, hogy közel vannak a napok, és minden látomás megvalósul. ²⁴ Mert nem lesz többé semmiféle hazug látomás, sem csalárd jóslás Izrael fiai között. ²⁵ Mert én, az Úr, szólok, és amely ígét kimondok, az megvalósul; nem késik tovább, hanem a ti napjaitokban, te ellenszegülő ház, mondom ki az ígét és cselekszem meg azt« – mondja az Úr Isten.

²⁶ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ²⁷ »Emberfia, íme, Izrael háza így szól: 'Sok napra szól az a látomás, amelyet ez a próféta lát, és hosszú időkre jövődől!' ²⁸ Mondd ezért nekik: Így szól az Úr Isten: Semmiféle beszédem sem késik tovább; az ige, amelyet kimondok, beteljesedik« – mondja az Úr Isten.

Ez 13 A hamis próféták ellen ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, jövődől Izrael prófétái ellen, akik jósolnak, és mondd azoknak, akik a saját szívükből jósolnak: Halljátok az Úr igéjét! ³ Így szól az Úr Isten: Jaj az oktalan prófétáknak, akik a saját lelküket követik és semmit sem látnak! ⁴ Mint a rókák a romok között, olyanok voltak a te prófétáid, Izrael! ⁵ Nem léptetek a résbe, sem falat nem emeltetek Izrael háza számára, hogy helytálljatok a harcban az Úr napján. ⁶ Hiúságokat látnak és hazugságot jövődölnek, s azt mondják: Így szól az Úr – holott az Úr nem küldte őket; és azt remélik, hogy a beszéd beteljesedik. ⁷ Vajon nem hazug látomást láttatok-e, és nem csalárd jóslást mondtatok-e? Így szóltok: Úgymond az Úr! – holott én nem beszéltem!

⁸ Ezért így szól az Úr Isten: Mivel hiábavalóságokat beszéltek és hazugságot láttatok, azért íme, én ellenetek fordulok, – mondja az Úr Isten. – ⁹ S kezem azok ellen a próféták ellen lesz, akik hiábavalóságokat látnak és hazugságot jövődölnek; népem tanácsába nem jutnak, és Izrael házának jegyzékébe nem írom be őket, sem Izrael földjére nem mennek be. Akkor majd megtudjátok, hogy én vagyok az Úr Isten, ¹⁰ hisz megcsalták népemet, amikor így szóltak: Békesség! – holott nincsen békesség! Ha ő falat épített, azok sárral tapasztották azt be szalma nélkül. ¹¹ Mondd meg azoknak, akik kötőanyag nélkül tapasztanak, hogy a fal összedől! Mert heves zápor jön, és felülről igen nagy pusztító jégesőt bocsátok le és romboló szélvihart. ¹² S íme, amikor összedől a fal, vajon nem mondják-e majd nektek: Hol a malter, amellyel tapasztottatok? ¹³ Ezért így szól az Úr Isten: Förgeteget küldök méltatlankodásomban és heves záport bosszúságomban, és nagy jégesőt haragomban a végpusztulásra. ¹⁴ Lerombolom a falat, amelyet kötőanyag nélkül tapasztottatok be; a földdel egyenlővé teszem, és alapja napfényre kerül; összeomlik, és pusztulás lesz benne. Akkor majd megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

¹⁵ Kitöltöm majd méltatlankodásomat a falon, és azokon, akik azt kötőanyag nélkül tapasztják be, és azt mondom nektek: Nincsen többé fal, és nincsenek többé, akik tapasztották, ¹⁶ Izrael prófétái, akik Jeruzsálemről prófétálnak és számára a békesség látomását látják, holott nincsen békesség – mondja az Úr Isten. –

¹⁷ Te pedig, emberfia, fordítsd arcodat néped leányai ellen, akik saját szívükből jósolnak, jövendőlj ellenük ¹⁸ és mondd: Így szól az Úr Isten: Jaj azoknak, akik szalagot varrnak minden kéz könyökére és leplet készítenek mindenféle korúak fejére, hogy megejtsék a lelkeket; és noha megejtették népem lelkét, életet ígérnek lelküknek! ¹⁹ Megszentségtelenítettek engem népem előtt egy marék árpáért és egy darab kenyérért, hogy megöljék azokat, akiknek nem kellene meghalniuk, és életet ígérnek azoknak, akik nem maradnak életben; mert hazudnak népemnek, amely hisz a hazugságoknak.

²⁰ Ezért így szól az Úr Isten: Íme, én szalagjaitok ellen fordulok, amelyekkel megfogjátok a lelkeket, mint a madarakat; és leszakítom őket karotokról, és szabadon bocsátom a lelkeket, amelyeket ti elfogtatok, a lelkeket, hogy elrepüljenek. ²¹ Széttépem lepleiteket és kiszabadítom kezetekből népemet, és nem lesznek többé kezetekben, hogy kifosszátok őket; akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

²² Mert hazug módon megszorítottátok az igaz szívet, akit én nem akartam megszorítani, és megerősítettétek az istentelen kezét, hogy meg ne térjen gonosz útvjáról és éljen. ²³ Azért nem láttok többé hiábavalóságokat és nem mondotok többé jóslatokat; és kiszabadítom kezetekből népemet, s megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!«

Ez 14 A bálványimádók ellen ¹ Akkor férfiak jöttek hozzám Izrael vénei közül és leültek előttem. ² Az Úr pedig ezt a szöveget intézte hozzám: ³ »Emberfia, ezek a férfiak szívükben hordozzák tisztátalanságukat, és gonoszságuk botrányát arcuk elé állítják; vajon adjak-e választ nekik kérdésekre? ⁴ Ezért szólj hozzájuk és mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Izrael házából minden ember, aki a tisztátalanságát szívében hordozza és gonoszsága botrányát arca elé állítja, és mégis a prófétához megy és általa megkérdezz engem: én, az Úr, tisztátalanságainak sokasága szerint felelek majd neki, ⁵ hogy kelepcebe jusson Izrael háza a saját szíve miatt, amellyel tőlem elpártoltak valamennyi bálványuk miatt.

⁶ Mondd ezért Izrael házának: Így szól az Úr Isten: Térjetelek meg, távozzatok el bálványaitoktól, és minden tisztátalanságotoktól fordítsátok el arcotokat! ⁷ Mert Izrael házából minden ember és a jövevények közül bárki, aki Izrael körében tartózkodik, ha elidegenül tőlem, és bálványait szívében hordozza és gonoszsága botrányát arca elé állítja, és mégis a prófétához megy, hogy általa engem megkérdezzen: én, az Úr, majd saját magam felelek neki! ⁸ Arcomat annak az embernek ellene fordítom és őt intő példává és szóbeszéd tárgyává teszem, kiirtom népem közül; akkor majd megtudjátok, hogy én vagyok az Úr. ⁹ És ha a próféta eltévelyedik és olyan kijelentést tesz, én, az Úr, én tévesztettem meg azt a prófétát; kinyújtom ellene kezemet és kiirtom őt népemből, Izraelből. ¹⁰ Akkor majd viselik saját gonoszságukat: amilyen a gonoszsága a kérdezőnek, olyan lesz a gonoszsága a prófétának is, ¹¹ hogy Izrael háza ne tévelyedjen el többé tőlem és meg ne fertőződjék semmiféle gonoszsága által sem, hanem az én népemmé legyenek és én legyek az ő Istenükké«, mondja a se-regek Ura.

Isten visszavonhatatlan ítélete ¹² Akkor az Úr ezt a szöveget intézte hozzám: ¹³ »Emberfia, ha egy ország vétkezik ellenem azzal, hogy hitszegést követ el, kinyújtom ellene kezemet és összetöröm kenyérének botját, éhínséget bocsátok rá, és kiirtok belőle embert és állatot egyaránt. ¹⁴ S még ha ott volna közte ez a három férfi: Noé, Dániel és Jób, ők is csak önmagukat mentenék meg igazvoltagekkel, mondja a seregek Ura. ¹⁵ És ha dühödt vadállatok bocsátanék az országra, hogy elpusztítsam, és úttalanná lenne az, mert nem volna, aki átmenne a vadállatok miatt, ¹⁶ még ha ez a három férfi benne volna is, életemre mondom, én, az Úr Isten: sem fiaikat, sem leányaikat nem mentenék meg, csak ők maguk menekülnének meg, az ország azonban pusztasággá lenne. ¹⁷ Vagy ha kardot bocsátanék arra az országra és azt mondanám a kardnak: Járd be az országot; és kiirtanék belőle embert és állatot, ¹⁸ és ez a három férfi ott volna annak közepén, életemre mondom, én, az Úr Isten: nem mentenék meg sem fiaikat, sem leányaikat, hanem egyedül csak ők menekülnének meg. ¹⁹ S ha még döghalált is bocsátanék arra az országra és kiönteném rá bosszúságomat vérontással, hogy kiirtsak belőle embert és állatot, ²⁰ és Noé, Dániel meg Jób ott volnának annak közepén, életemre mondom, én az Úr Isten: sem fiút, sem leányt nem mentenének meg, hanem igazvoltagekkel csak önmagukat mentenék meg.

²¹ Mert így szól az Úr Isten: Még ha négy rettenetes ítéletemet: a kardot, az éhínséget, a dühödt vadállatok és a döghalált bocsátom is Jeruzsálemre, hogy kiirtsak belőle embert és állatot, ²² mégis maradnak benne, akik megmenekülnek, akik kivezethetik fiaikat és leányaikat. Íme, ezek majd hozzatok jönnek, és ti látjátok majd útjaikat és cselekedeteiket, és megvigasztalódtok majd a veszedelem fölött, amelyet Jeruzsálemre bocsátottam, mindazok fölött, amiket ráhoztam. ²³ Ők megvigasztalnak majd titeket, amikor látjátok útjaikat és cselekedeteiket; és megtudjátok, hogy nem hiába tettem mindazt, amit vele cselekedtem« – mondja az Úr Isten.

Ez 15 Jeruzsálem, az értéktelen szőlőtő ¹ Akkor az Úr ezt a szöveget intézte hozzám:

² »Emberfia, különb-e valamivel a szőlőtőke fája a többi fánál,
a venyige, mely az erdő fái között van?

³ Vajon vesznek-e belőle fát,
hogym valami tárgyat készítsenek?
Vagy csinálnak-e belőle cöveket,
hogym rajta bármilyen holmi függjön?

⁴ Íme, a tűznek adják eledelül!
S ha mindkét végét megemésztette a tűz,
és közepe is hamuvá lett,
vajon alkalmas lesz-e bármire is?

⁵ Még amikor ép volt is,
akkor sem lehetett belőle csinálni semmit sem;
mennyivel kevésbé lehet belőle csinálni valamit,
amikor a tűz megemésztette és megégette?

⁶ Ezért így szól az Úr Isten:

amint a szőlővesszőt az erdő fái közül
tűznek adtam át, hogy az megeméssze,
úgy adom át majd Jeruzsálem lakóit:
7 ellenük fordítom arcomat;
kimenekülnek a tűzből,
de a tűz emészti meg majd őket.
S ti megtudjátok, hogy én vagyok az Úr,
amikor arcomat ellenük fordítom,
8 Az országot úttalan pusztasággá teszem,
mert lázadók voltak«
– mondja az Úr Isten.

Ez 16 Jeruzsálem, a hűtlen asszony 1 Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: 2 »Emberfia, add tudtára Jeruzsálemnek az ő utálatosságait, 3 és mondd neki: Így szól az Úr Isten Jeruzsálemhez: Gyökered és nemzetséged Kánaán földjéről való; atyád amorita volt, anyád pedig hetita. 4 Amikor megszülettél, születésed napján nem vágták el köldökszínórodat, sem vízzel nem mostak meg, hogy egészséges légy, sem sóval nem dörzsöltek be, sem pólyába nem takartak. 5 Senkinek a szeme sem volt irántad részvéttel, hogy e dolgok közül bármit is megtegyen neked irántad való könyörületből, hanem kivetettek a föld színére, mert megutáltak születésed napján.

6 Én pedig elmentem melletted, és láttam, hogy összetaposnak véredben, és így szóltam hozzád, amikor véredben fetrengtél: 'Maradj életben!' Mondom: így szóltam neked, amikor véredben fetrengtél: Maradj életben! 7 Megsokasítottalak, mint a mező fűvét, és te megsokasodtál, megnőttél, fejlődésnek indultál és eljutottál az asszonyi szépséghez; emlőd megduzzadt és szőrzeted kinőtt; de meztelen voltál és szégyenkeztél. 8 Ekkor elmentem melletted és megláttalak, és íme, itt volt a te időd, a szerelem ideje. És rád terítettem ruhámat és befödtem szégyenedet; megesküdtem neked és szövetségre léptem veled – mondja az Úr Isten –, s az enyém lettél. 9 Megmostalak vízzel, megtisztítottalak véredtől és megkentelek olajjal. 10 Sokszínű ruhába öltöztettelek és sarut adtam neked kék bőrből; bisszussal öveztelek és finom ruhába öltöztettelek. 11 Felékesítettelek ékszerrel: karpercet adtam karodra, láncot nyakadra, 12 gyűrűt adtam szád fölé, függőket a füledbe és díszes koronát a fejedre. 13 Arannyal-ezüsttel ékesítetted magadat, és te bisszus-, tarka- és sokszínű ruhába öltöztél; lisztlángot, mézet és olajat ettél, igen-igen szépséges lettél és királyságig vitted. 14 Neved eljutott a nemzetek közé szépséged miatt, mert tökéletes voltál ékességemben, amelyet rád adtam – mondja az Úr Isten. –

15 De te elbizakodtál szépséged miatt és parázna lettél hírneved miatt; paráznaságra adtad magadat minden arramenőnek, hogy az övé légy. 16 Fogtad ruháidat és toldott-foldott magaslatoakat készítettél magadnak és ott paráználkodtál, ahogy az még sohasem történt és nem is fog történni sohasem. 17 Fogtad az én aranyomból és az én ezüstömből való ékszereidet, amelyet én adtam neked, és férfialakokat készítettél magadnak és paráználkodtál velük. 18 Vetted sokszínű ruháidat és befödted őket, és az én olajomat s az én illatszereimet eléjük helyezted. 19 Az én kenyereimet, amelyet neked

adtam, a lisztlángot, az olajat és a mézet, amivel tápláltalak, az ő színük elé helyezted jóillatú áldozatul. Így történt! – mondja az Úr Isten.

²⁰ Aztán fogtad fiaidat és leányaidat is, akiket nekem szültél, és feláldoztad nekik, hogy felfalják őket. Vajon csekélység-e a te paráználkodásod? ²¹ Feláldoztad fiaimat, nekik szentelted és odaadtad őket. ²² S minden utálatosságod és paráznaságod után nem gondoltál ifjúságod napjaira, amikor meztelen voltál és szégyenkeztél, és saját véredben tapostak meg.

²³ És minden gonoszságod után az történt – jaj, jaj neked! – mondja az Úr Isten –, ²⁴ hogy magas helyet építettél magadnak és magaslatot készítettél magadnak az összes tereken. ²⁵ Minden utcáskor felépítettél magaslatodat, és utálatossá titted ékességedet; széttártad lábadat minden arra menőnek és megsokasítottad paráznaságaidat. ²⁶ Paráználkodtál Egyiptom fiaival, nagytű szomszédaiddal, és sokat paráználkodtál, hogy engem haragra ingerelj. ²⁷ Íme, ezért én kinyújtom ellened kezemet és elveszem azt, ami téged megillet, és gyűlölőidnek, a filiszteusok leányainak kénye-kedvére adlak, akik pirulnak majd gonosz utad miatt.

²⁸ Paráználkodtál továbbá az asszírok fiaival, mert még mindig nem laktál jól; és miután velük paráználkodtál, még így sem laktál jól. ²⁹ Sokat paráználkodtál Kánaán földjén a káldeaiakkal, de még így sem laktál jól. ³⁰ Mivel tisztítsam meg szívedet – mondja az Úr Isten –, amikor mindazokat a dolgokat cselekedted, amelyeket a parázna és szemérmetlen nő művel, ³¹ amikor minden utcáskor felépítettél magas helyedet és minden téren felállítottad magaslatodat? De még olyan sem voltál, mint a parázna nő, aki ellenkezésével feljebb veri a bért, ³² hanem olyan voltál, mint a házasságtörő asszony, aki férjén kívül idegeneket is behív. ³³ Minden parázna nőnek bért adnak, te azonban bért adtál minden szeretődnek; ajándékokat adtál nekik, hogy bemenjenek hozzád mindenfelől és veled paráználkodjanak. ³⁴ Így, amikor paráználkodtál, nálad a fordítottja történt annak, amit az asszonyok tenni szoktak, és utánad nem is lesz több ilyen paráznaság, mert azzal, hogy te adtál bért és nem te fogadtál el bért, nálad a fordítottja történt.

³⁵ Ezért, te parázna nő, halld az Úr igéjét! ³⁶ Így szól az Úr Isten: Mivel eltékozoltad pénzedet és paráználkodásaidban felfedted szemérmedet szeretőd és utálatos bálványaid előtt fiaid vére folytán, kiket nekik adtál, ³⁷ íme, én összegyűjtöm valamennyi szeretődöt, akikkel paráználkodtál, mindazokat, akiket szerettél, és mindazokat, akiket gyűlöltél, és mindenfelől összegyűjtöm őket ellened, és meztelenné teszem előttük szégyenedet, hogy lássák minden rútságodat. ³⁸ Megítéllek a házasságtörő asszonyokra és a vérontókra váró ítélet szerint, s a haragnak és a féltékenységnak vérébe keverlek. ³⁹ Kezükbe adlak, s ők lerombolják magas helyeidet, lerontják magaslataidat, meztelenre vetkőztetnek, elviszik ékszereidet, és meztelenül hagynak, telve szégyennel; ⁴⁰ népgyűlést hívnak össze ellened, megköveznek kövekkel és megölnék kardjukkal; ⁴¹ házaidat tűzzel perzselik fel, és végrehajtják rajtad az ítéletet számtalan asszony szeme láttára. Nem paráználkodszt többé, és nem adsz többé bért. ⁴² Akkor megszűnik majd haragom ellened és féltékenységem eltávozik tőled; megnyugszom és nem haragszom többé ⁴³ azért, hogy nem gondoltál ifjúságod napjaira, és haragra ingereltél engem mindezekkel. Ezért én is fejedre raktam útjaid terhét – mondja az Úr Isten –, bár minden utálatosságod ellenére sem cselekedtem gonoszágaid mértéke szerint.

⁴⁴ Íme, minden ember, aki csak közmondást használ, azt terád alkalmazza: 'Amilyen az anya, olyan a leánya!' ⁴⁵ Lánya vagy te anyádnak, aki elűzte férjét és fiait; nővére vagy te nővéreidnek, akik elűzték férjüket és fiaikat. Anyátok hetita volt, és atyátok amorita! ⁴⁶ Nagyobbik nővéred Szamaria, ő maga és azok a leányai, akik balkezed felé laknak; kisebbik nővéred pedig, aki jobbod felé lakik, Szodoma és leányai. ⁴⁷ De még az ő útjaikon sem jártál, és az ő gonoszságaiknál semmivel sem cselekedtél kevesebbet, sőt szinte nagyobb gonoszságokat követtél el náluk minden utadon. ⁴⁸ Életemre mondom, én, az Úr Isten: Szodoma nővéred, ő és leányai nem cselekedtek úgy, ahogyan cselekedtél te és leányaid. ⁴⁹ Íme, ez volt a gonoszsága Szodoma nővérednek: a kevélység, a kenyér bősége és a gazdagság, az ő és leányainak tétlensége. Kezüket nem nyújtották ki a szűkölködőnek és a szegénynek; ⁵⁰ felfuvalkodtak és előttem utálatos dolgokat cselekedtek. Ezért elvettem őket, amint láttad. ⁵¹ Szamaria sem követte el a te bűneidnek a felét sem, te azonban felülmúltad őket gonoszságaiddal, és igazabbaknak mutattad nővéreidet minden utálatossággoddal, amit cselekedtél.

⁵² Hordozd ezért szégyenedet te is, aki bűneiddel felülmúltad nővéreidet, és gonoszabbul cselekedtél, mint ők, mert igazabbak voltak nálad. Juss tehát szégyenbe te is, és hordozd gyalázatodat, aki igazakká tetted nővéreidet. ⁵³ De majd változtatok sorsukon, Szodomának és leányainak sorsán, meg Szamariának és leányainak sorsán, és akkor a te sorsodat is megváltoztatom közöttük, ⁵⁴ hogy hordozd gyalázatodat és szégyenbe kerülj mindazok miatt, amiket az ő vigasztalásukra cselekedtél. ⁵⁵ Szodoma nővéred pedig és a leányai visszatérnek majd régi állapotukba, és Szamaria és az ő leányai is visszatérnek régi állapotukba, s te és a leányaid is visszatértek régi állapototokba. ⁵⁶ Nem lehetett-e hallani szádból Szodoma nővérednek szégyenét kevélységed idejében, ⁵⁷ mielőtt nyilvánossá lett gonoszságod, mint most, gyalázatul Szíria leányai és körös-körül a filiszteusok összes leányai előtt, akik mindenfelől körülvesznek téged? ⁵⁸ Viseld hát te is gonoszságodat és gyalázatodat! – mondja az Úr Isten. –

⁵⁹ Mert így szól az Úr Isten: Ezt cselekszem veled, mert megvetted az esküt és megszegted a szövetséget.

⁶⁰ De mégis megemlékezem szövetségemről, amelyet ifjúságod napjaiban veled kötöttem, és örök szövetséget kötök veled. ⁶¹ Te pedig visszagondolsz majd útjaidra és szégyenkezel, amikor visszapod nénéidet és húgaidat, és leányaidul adom őket neked, de nem a te szövetséged folytán. ⁶² Akkor megkötöm szövetségemet veled, és megtudod, hogy én vagyok az Úr, ⁶³ hogy emlékezzél és szégyenkezzél, és szégyenedtől ki se nyithasd többé szádat, amikor mindent megbocsátok neked, amit elkövettél» – mondja az Úr Isten.

Ez 17 Dal a király hűtlenségéről ¹ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, adj fel talányt és mondj példázatot Izrael házának, ³ és mondd:

Így szól az Úr Isten:
A hatalmas, nagyszárnyú sas,
hatalmas szárnycsapásokkal,
sűrű, tarka tollazattal
elment a Libanonra,

és elvitte egy cédrusfa hegyét.

⁴ Legfelső ágát letörte
és átvitte a kereskedők országába;
a kereskedők városába tette le.

⁵ S vett az ország magvából
és a vetésre váró földbe helyezte,
hoggy gyökeret verjen
a bőséges víz mellett;
a föld színére helyezte.

⁶ Az kisarjadzott
és szélesen elterülő,
alacsony tőkájú szőlővé növekedett,
hoggy ágai feléje forduljanak
és gyökerei alatta legyenek.
Szőlővé lett tehát,
venyigéket növesztett
és hajtásokat eresztett.

⁷ Volt egy másik hatalmas,
nagyszárnyú, sűrű tollazatú sas is;
és íme, az a szőlő
mintha efelé nyújtotta volna gyökereit,
efelé terjesztette volna ki vesszeit,
hoggy ez táplálja őt nedvességgel
ültetésének ágyaiból.

⁸ Jó földbe,
sok víz mellé volt ültetve,
hoggy lombot hajtson
és gyümölcsöt teremjen,
hoggy nagy szőlőtővé legyen.

⁹ És mondd: Így szól az Úr Isten:
Vajon jól fog-e járni?
Vajon az nem fogja-e kitépni gyökereit,
leszakítani gyümölcseit
és elfonnyasztani minden kisarjadt vesszejét,
hoggy elszáradjon?
Nem is kell hozzá sem hatalmas kar,
sem nagyszámú nép,

hogy gyökerestül kitépje!

¹⁰Íme, el van ültetve; vajon jól fog-e járni?

Ha megérinti a perzselő szél,

nem fonnyad-e el,

és ágyának barázdáiban nem szárad-e el?»

¹¹Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹²»Ezt mondd az ellenszegülő háznak: Nem tudjátok, mit jelentenek ezek? Mondd: Íme, Babilon királya Jeruzsálembé érkezett, elhurcolta királyát és fedelmeit és elvitte őket magához Babilonba. ¹³Aztán fogott valakit a királyi nemzetségből, szövetségre lépett vele és esküt vett ki tőle; de az ország hatalmasait is elvitte, ¹⁴hogyan az jelentéktelen királyság legyen és fel ne fuvalkodjék, hanem őrizze meg szövetségét és tartsa meg azt. ¹⁵Ő azonban elpártolt tőle és követeket küldött Egyiptomba, hogy neki lovakat és nagy sereget adjon. Vajon jól fog-e járni vagy megszabadulhat-e, aki így cselekedett? Vajon megmenekülhet-e, aki megszegte a szövetséget? ¹⁶Életemre mondom, én, az Úr Isten: Ama király lakóhelyén, aki őt királlyá tette, akinek esküjét megszegte és vele kötött szövetségét felbontotta, Babilon területén fog meghalni! ¹⁷Mert a fáraó nem visel majd ellene hadat nagy hadsereggel, sem sok hadinéppel, amikor az majd töltést készít és sáncot emel, hogy számos embert megöljön. ¹⁸Mert semmibe vette az esküt és megszegte a szövetséget, holott íme, kezet adott rá; és mivel mindezeket cselekedte, nem fog megmenekülni.

¹⁹Ezért így szól az Úr Isten: Életemre mondom: Az esküt, amelyet semmibe vett, és a szövetséget, amelyet megszegett, az ő fejére fordítom! ²⁰Kivetem rá hálómat és megfogom őt varsámban és elviszem Babilonba, és ott megítélem hűtlensége miatt, amellyel engem megvetett. ²¹S mindazok, akik vele megfutottak egész seregével együtt, kard által esnek el; akik pedig életben maradnak, a szél minden irányába szétszóródnak, és megtudjátok, hogy én, az Úr, szóltam!«

²²Így szól az Úr Isten:

»Akkor majd én is veszek egy ágat

a magas cédrusfa tetejéről és elültetem;

ágainak tetejéről egy gyöngye ágat letörök,

és elültetem egy magas és kiemelkedő hegyen.

²³Izrael magas hegyén ültetem el,

kisarjadjik majd és gyümölcsöt terem,

és nagy cédrussá lesz;

alatta laknak majd a madarak mind,

és fészket rak valamennyi szárnyas

lombjainak árnyékában;

²⁴Akkor megtudja majd a vidék minden fája,

hogyan én, az Úr,

aláztam meg a magas fát

és magasztaltam fel az alacsony fát;

hogyan én szárítottam ki a zöldellő fát

és borítottam virágba a száraz fát.

Én, az Úr, szóltam, és meg is cselekedtem!»

Ez 18 Személyes felelősség a bűnökért ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Mi dolog az, hogy közmondássá lett közöttetek Izrael földjén az a mondás, amely így szól:

‘Az atyák ették meg a savanyú szőlőt,

és a fiak foga vásik el tőle?’

³ Életemre mondom, én, az Úr Isten: Nem lesz számotokra többé közmondás ez a mondás Izraelben!

⁴ Íme, minden lélek az enyém; miként az apa lelke, úgy a fiú lelke is az enyém; amely lélek vétkezett, az hal meg.

⁵ Mert ha egy férfi igaz lesz, jog és igazság szerint jár, ⁶ nem eszik a hegyeken és nem emeli szemét Izrael házának bálványaira, nem gyalázza meg társának feleségét és nem közeledik havi tisztulásban szenvedő asszonyhoz, ⁷ nem nyom el senkit sem, visszaadja a zálogot az adósnak, semmit sem vesz el erőszakkal, kenyerét odaadja az éhezőnek és ruhájával betakarja a mezítelent, ⁸ nem kölcsönöz kamatra és nem fogad el ráadást, elfordítja kezét a gonoszságtól és igazságos ítéletet hoz az emberek között, ⁹ parancsaim szerint jár és megtartja ítéleteimet, hogy igazságot cselekedjék: az ilyen ember igaz, és biztosan életben marad – mondja az Úr Isten. –

¹⁰ Ha azonban a gonosz fiút nemz, aki vért ont és ezek közül bármit elkövet, ¹¹ vagy ha nem is követi el mindezeket, de eszik a hegyeken és meggyalázza társának feleségét, ¹² elnyomja a szűkölködőt és a szegényt, zsákmányt rabol, nem adja vissza a zálogot, szemét a bálványokra emeli, utálatosságokat cselekszik, ¹³ kamatra ad és ráadást fogad el: vajon élni fog-e? Nem fog élni! Mivel mindezeket az utálatos dolgokat elkövette, halállal hal meg, s az ő vére rajta lesz!

¹⁴ De ha ez egy olyan fiút nemz, aki apja minden elkövetett bűnének láttára félelemre gerjed és nem követ el azokhoz hasonlót, ¹⁵ nem eszik a hegyeken és nem emeli szemét Izrael házának bálványaira, meg nem gyalázza társának feleségét, ¹⁶ nem nyom el senkit sem, nem tartja vissza a zálogot és nem rabol zsákmányt, kenyerét az éhezőnek adja és ruhájával befödi a mezítelent, ¹⁷ visszatartja kezét a szegénynek bántalmazásától, nem fogad el kamatot és ráadást, megcselekszi ítéleteimet és parancsaim szerint jár: az ilyen nem hal meg apja gonoszsága miatt, hanem biztosan életben marad. ¹⁸ Az apja, mivel erőszakos volt, megrabolta testvérét és gonoszat cselekedett népe körében, íme, meghal gonoszsága miatt. ¹⁹ Ti pedig így szóltok: ‘Miért nem viseli a fiú apja gonoszságát?’ Azért, mert a fiú jog és igazság szerint járt, minden parancsomat megtartotta és megtette; ezért biztosan életben marad. ²⁰ Aki vétkezik, az hal meg. A fiú nem viseli atyja gonoszságát, és az apa nem viseli fia gonoszságát; az igaznak igazsága önmagán lesz, és az istentelennek istentelensége is önmagán lesz.

²¹ Ha azonban a gonosz bűnbánatot tart minden elkövetett vétke fölött, megtartja minden parancsomat, és jog és igazság szerint jár: biztosan életben marad és nem hal meg; ²² egyetlen elkövetett gonoszságáról sem emlékezem meg; igazságáért, amelyet cselekedett, élni fog. ²³ Vajon a gonosznak halálát akarom-e – mondja az Úr Isten –, és nem inkább azt, hogy megtérjen útjairól és éljen?

²⁴ Ha pedig az igaz elfordul igazságától és gonoszsgot cselekszik mindazon utálatosságok szerint, amiket az istentelen el szokott követni, vajon élni fog-e? Semmiféle igazsága nem lesz emlékezetben, amit cselekedett; hűtlensége miatt, amit elkövetett, és bűne miatt, mellyel vétkezett, ezek miatt meg fog halni. ²⁵ Ti pedig azt mondjátok: 'Nem igazságos az Úr útja!' Halljátok tehát, Izrael háza: Vajon az én utam nem igazságos-e, és nem inkább a ti útjaitok gonoszak? ²⁶ Mert ha az igaz elfordul igazságától, és gonoszsgot követ el és abban hal meg, igazságtalanságában hal meg, amit elkövetett. ²⁷ És amikor az istentelen megtér istentelenségétől, amelyet elkövetett, és jog és igazság szerint jár el, megtartja életét. ²⁸ Mivel magába szállt és elfordult minden gonoszsgától, amit elkövetett, biztosan életben marad és nem hal meg. ²⁹ De Izrael fiai mégis azt mondják: 'Nem igazságos az Úr útja!' Vajon az én útjaim nem igazságosak-e, Izrael háza, és nem inkább a ti útjaitok gonoszak?

³⁰ Azért tehát mindenkit a saját útjai szerint ítélek majd meg, Izrael háza! – mondja az Úr Isten. – Térjete meg és tartsatok bűnbánatot minden gonoszsgtok fölött, és nem lesz romlásokra a gonoszsg. ³¹ Vessétek el magatoktól minden törvényszegéseket, amit elkövettetek, és szerezzetek magatoknak új szívet és új lelket! Miért is halnátok meg, Izrael háza? ³² Mert nem akarom én a halandó halálát – mondja az Úr Isten –, térjete meg, hogy éljete!

Ez 19 Gyászének Izrael vezetőiről ¹ Te pedig kezdj gyászéneket Izrael fejedelmeiről, ² és mondd:

Mi volt az anyád? Nőstényoroszlán
az oroszlánok között.

Oroszlánkölyök között
nevelte fel kicsinyeit.

³ Felnevelt egyet oroszlánkölykei közül,
és az oroszlánná lett;
megtanult prédát szerezni,
és embert felfalni.

⁴ Hallottak róla a nemzetek,
a vermükben elfogták,
és láncra verve

Egyiptom földjére vitték.

⁵ Amikor pedig látta, hogy erőtlenné lett
és reménysége odaveszett:
vett egyet oroszlánkölykei közül,
és oroszlánná tette meg;

⁶ Ez kevélyen járt-kelt az oroszlánok között,
és oroszlánná lett;
megtanult prédát szerezni
és embereket felfalni;

⁷ Megtanult özvegységre juttatni,

és városaikat elpusztítani.
Megborzadt a föld s ami azt betöltötte,
ordításának hangjától.
⁸ Akkor összegyűltek ellene a nemzetek
tartományaikból mindenfelől,
és kivetették rá hálójukat;
a vermükben elfogták.
⁹ Ketrecbe tették, láncra verve elvitték Babilon királyához,
és börtönre vetették,
hogy szava ne legyen többé hallható
Izrael hegyein.
¹⁰ Olyan volt anyád, mint szőlődben a szőlőtő,
víz mellé ültetve;
gyümölcse és lombja jól tenyészett
a sok víztől.
¹¹ Erős hajtása kormánypálcává lett,
magas lett a növése a lombok között;
és szembe ötlött magasságával
sok venyigéje közepette.
¹² De kitepték haragjukban
s a földre vetették;
a forró szél elszárította gyümölcseit,
s azok elfonnyadtak;
elszáradtak erős hajtásai,
tűz emésztette meg őket.
¹³ Most pedig, hogy átültették a sivatagba,
járatlan és kietlen földbe;
¹⁴ tűz gyúlt ki venyigéinek hajtásából,
mely megemésztette gyümölcset;
és nem maradt rajta erős hajtás,
sem kormánypálca.«
Gyászének ez, és gyászénekké lett.

Ez 20 Izrael állandó hűtlensége ¹ Történt pedig a hetedik esztendőben, az ötödik hónapban, a hónap tizedik napján, hogy Izrael vénei közül néhányan eljöttek megkérdezni az Urat, és leültek előttem. ² Akkor az Úr ezt a szótát intézte hozzám: ³ »Emberfia, szólj Izrael véneihez és mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Vajon azért jöttetek-e, hogy engem kérdezzetek? Életemre mondom, én, az Úr Isten: Nem felelek nektek! ⁴ Ítéletet mondasz-e felettük, emberfia, ítéletet mondasz-e felettük? Tárd eléjük atyáik utálatosságait!

⁵ Ezt mondd nekik: »Így szól az Úr Isten: Azon a napon, amelyen Izraelt kiválasztottam, esküre emeltem kezemet Jákob háza ivadékának, és kinyilatkoztattam magamat nekik Egyiptom földjén. Esküre emeltem kezemet nekik e szavakkal: Én vagyok az Úr, a ti Istenetek! ⁶ Azon a napon esküre emeltem kezemet értük, hogy kivezesse őket Egyiptom földjéről arra a földre, amelyet nekik kiválasztottam, amely tejjel-mézszel folyik, és a legkiválóbb minden ország között. ⁷ Így szóltam hozzájuk: Mindenki vesse el magától szeme botránait, és Egyiptom bálványával ne szennyezzék be magatokat; én, az Úr, vagyok a ti Istenetek! ⁸ De ők haragra ingereltek engem és nem akartak rám hallgatni; senki sem vetette el magától szeme utálatosságait, sem Egyiptom bálványait nem hagyták el. Erre elhatároztam, hogy kiöntöm rájuk bosszúságomat és kitöltöm rajtuk haragomat Egyiptom földjének közepére. ⁹ Az én nevemért azonban mégis úgy cselekedtem, hogy azt ne érje gyalázat azok előtt a nemzetek előtt, amelyek között voltak és amelyek előtt kinyilatkoztattam magamat, hogy kivezesse őket Egyiptom földjéről.

¹⁰ Kihoztam tehát őket Egyiptom földjéről és kivezettem őket a pusztába. ¹¹ Nekik adtam parancsaimat és kinyilatkoztattam nekik végzéseimet, amelyek által az embernek élete lesz, ha megtartja őket.

¹² S még szombatjaimat is megadtam nekik, hogy jelek legyenek köztem és közöttük, és ők tudják, hogy én, az Úr vagyok az, aki megszentelte őket. ¹³ De Izrael háza haragra ingerelt engem a pusztában; parancsaim szerint nem jártak, végzéseimet megvetették, amelyek által az embernek élete van, ha megtartja őket, és szombatjaimat nagyon megsértették. Elhatároztam tehát, hogy kiöntöm rájuk haragomat a pusztában és kiirtom őket. ¹⁴ Az én nevemért azonban mégis úgy cselekedtem, hogy azt ne érje gyalázat a nemzetek előtt, amelyek közül kivezettem őket, azok szeme láttára. ¹⁵ Mégis felemeltem ellenük kezemet a pusztában, hogy ne vezessem be őket arra a tejjel-mézszel folyó földre, amelyet nekik szántam, amely a legkiválóbb minden ország között, ¹⁶ mert végzéseimet megvetették, parancsaim szerint nem jártak, és szombatjaimat megszegték, mert szívük bálványok után járt. ¹⁷ Szemem azonban irgalmas volt hozzájuk, hogy meg ne öljem őket; ezért nem is irtottam ki őket a pusztában.

¹⁸ De így szóltam fiaikhoz a pusztában: Ne járjatok atyáitok parancsai szerint és szokásaikat se tartásátok meg, se bálványaikkal ne szennyezzék be magatokat. ¹⁹ Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek! Járjatok parancsaim szerint, tartsátok meg végzéseimet és cselekedjeteik szerintük, ²⁰ szenteljétek meg szombatjaimat, hogy jelek legyenek köztem és közöttük, és tudjátok meg, hogy én, az Úr vagyok a ti Istenetek. ²¹ De a fiak is haragra ingereltek engem; parancsaim szerint nem jártak és végzéseimet nem tartották meg, hogy szerintük cselekedjenek, pedig általuk az embernek élete van, ha megtartja őket; és szombatjaimat megszenstelenítették. Megfenyegettem ugyan őket, hogy kiöntöm rájuk bosszúmat és kitöltöm rajtuk haragomat a pusztaságban, ²² de visszavontam kezemet, és az én nevemért úgy cselekedtem, hogy ne érje azt megszenstelenítés a nemzetek előtt, amelyek közül kihoztam őket, azok szeme láttára. ²³ Ismételten esküre emeltem kezemet ellenük a pusztaságban, hogy szétszórjam őket a nemzetek közé és szélnek eresszem az országokba, ²⁴ azért, mert végzéseim szerint nem cselekedtek, parancsaimat megvetették, szombatjaimat megszegték, és szemüket apáik bálványaira irányították. ²⁵ Azért én is adtam nekik nem jó parancsokat, és olyan végzéseket, ame-

lyek nem szolgálnak nekik életükre. ²⁶ Fertőzőtté tettem őket ajándékaik által, amikor bűneikért bemutatták mindazt áldozatul, ami a méhet megnyitja, hogy megtudják, hogy én vagyok az Úr. ²⁷ Ezért, emberfia, szólj Izrael házához és mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Még azzal is káromoltak engem atyáitok, hogy gúnyosan megvetettek, ²⁸ amikor bevezettem őket abba az országba, amelyre nézve esküre emeltem kezemet, hogy nekik adom. Bárhol láttak egy kiemelkedő dombot és bárhol egy lombos fát, ott bemutatták áldozataikat, ott felajánlották haragra ingerlő ajándékaikat, és ott elégették kellemes illatszereiket és kiöntötték italáldozataikat. ²⁹ Azt mondtam nekik: Miféle magaslat az, ahová mentek? Ezért is nevezik azt magaslatnak mind a mai napig.

³⁰ Ezért mondd Izrael házának: Így szól az Úr Isten: Valóban atyáitok útján szennyezitek be magatokat, és az ő utálatosságaik után jártok parázna módon. ³¹ Amikor ajándékaitokat bemutatjátok, amikor fiaitokat átviszitek a tűzön, beszennyezitek magatokat minden bálványotokkal mind a mai napig. S még én adjak választ nektek, Izrael háza? Életemre mondom, én, az Úr Isten: Nem adok nektek választ! ³² Nem történik meg az, amit elmétekben gondoltok, amikor azt mondjátok: 'Olyanok leszünk, mint a nemzetek és mint a föld nemzetségei, hogy fát és követ tiszteljünk!'

³³ Életemre mondom, én, az Úr Isten: Erős kézzel, kinyújtott karral és haragom kiöntésével uralkodom majd rajtatok! ³⁴ Kivezetlek titeket azok közül a népek közül, és összegyűjtelek azokból az országokból, amelyekbe széjjel vagytok szórva. Hatalmas kézzel, kinyújtott karral és haragom kiöntésével uralkodom majd rajtatok! ³⁵ Elvezetlek titeket a népek pusztaságába, és ott perbe szállok veletek szemtől szembe. ³⁶ Amint perbe szálltam atyáitokkal Egyiptom földjének pusztaságában, úgy szállok majd veletek is perbe – mondja az Úr Isten. – ³⁷ Jogarom alá vetlek és a szövetség köteleibe vonlak titeket. ³⁸ Kiválogatom közületek a törvényszegőket és istenteleneket, és lakóhelyükről kivezetem őket, de Izrael földjére nem lépnek be; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr! ³⁹ Ti pedig, Izrael háza – így szól az Úr Isten – csak járjon mindenki a maga bálványai után és szolgáljon nekik! De azután, ha már nem hallgattok rám, ne gyalázzátok meg többé szent nevemet ajándékaitokkal és bálványaitokkal! ⁴⁰ Az én szent hegyemen, Izrael magas hegyén – mondja az Úr Isten –, ott szolgáljon nekem Izrael egész háza, mindannyian – mondom – azon a földön; ott majd kedvemre lesznek. Ott kívánom majd zsengeiteket és tizedeitek legjavát minden szent ajándékotokkal. ⁴¹ Kellemes illatként fogadlak titeket, amikor majd kihozlak titeket a népek közül, és összegyűjtelek azokból az országokból, amelyekbe szét vagytok szórva, és megmutatom rajtatok szentségemet a nemzetek szeme láttára. ⁴² Ti pedig megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor majd bevezetlek titeket Izrael földjére, arra a földre, amelyért esküre felemeltem kezemet, hogy atyáitoknak adom. ⁴³ Akkor viszagondoltok majd útjaitokra és minden gonoszságtokra, amellyel beszennyeztétek magatokat. Megundorodtok majd önmagatoktól a saját színetek előtt minden gonoszságtok miatt, amit elkövettetek. ⁴⁴ És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor majd jót teszek veletek – a saját nevemért és nem a ti gonosz útjaitok szerint, sem pedig igen nagy istentelenségeitek szerint, Izrael háza – mondja az Úr Isten!

Ez 21 Példázat az erdőtűzről ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd arcodat dél felé és beszélj Dél ellen, jövendölj a Délvidék erdeje ellen. ³ Ezt mondd a Délvidék erdejének: Halld az Úr szavát! Így szól az Úr Isten: Íme, tüzet gyújtok benned, és elégetek benned minden zöldellő fát és minden száraz fát. Senki sem oltja el a tűzvész lángját, s az egész terület, déltől északig,

elhamvad majd benne. ⁴ És meglátja majd minden ember, hogy én, az Úr, gyűjtöttem fel azt, és senki sem oltja el.« ⁵ Ekkor így szóltam: »Jaj, jaj, jaj, Uram Isten! Ezek azt mondják majd rólam: `Vajon nem talányokban beszél-e ez?'«.

Dal Isten kardjáról ⁶ Ekkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ⁷ »Emberfia, fordítsd arcodat Jeruzsálem ellen, beszélj a szentély ellen és jövendőlj Izrael földje ellen. ⁸ Ezt mondd Izrael földjének: Így szól az Úr Isten: Íme, én ellened fordulok! Kirántom hüvelyéből kardomat és megölöm benned az igazat és az istentelent! ⁹ Hogy megöljem benned az igazat és az istentelent, azért megy ki hüvelyéből kardom minden ember ellen, déltől egészen északig; ¹⁰ hadd tudja meg minden ember, hogy én, az Úr, rántottam ki hüvelyéből kardomat és az nem tér vissza többé!

¹¹ Te pedig, emberfia, sóhajts ágyékszakadásig, keserűséggel sóhajtozzál előttük. ¹² És ha mondják neked: `Miért sóhajtozol?' – mondd nekik: Egy hír miatt, mert eljön az; akkor majd elbágyad minden szív, ellankad minden kéz, elcsügged minden lélek, és minden térd vízben ázik; íme, eljön ez és meglesz« – mondja az Úr Isten.

¹³ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹⁴ »Emberfia, jövendőlj és mondd: Így szól az Úr Isten: Beszélj!

A kard, a kard meg van élesítve
és ki van fene!

¹⁵ Meg van élesítve, hogy leölje az áldozatokat;
ki van fene, hogy villogjon.

Elmozdítod fiam jogarát,
ledöntesz minden fát!

¹⁶ Azért adtam fenésre,
hogy kézben tartsák;
meg van élesítve ez a kard
és ki van fene,
hogy az öldöklő kezében legyen.

¹⁷ Kiálts és jajgass, emberfia,
mert az készen áll népem ellen,
készen Izrael minden menekülő vezére ellen;
a kard élére kerülnek népemmel együtt,
ezért üss combodra.

¹⁸ Mert megállta a próbát;
s mi lesz, ha majd megszünteti a jogart,
és az nem lesz többé? – mondja az Úr Isten. –

¹⁹ Te pedig, emberfia,
jövendőlj, és tapsolj kezeddél;
sújtson kétszer a kard,
sújtson háromszor az öldöklő kard!

A nagy öldöklés kardja ez,

mely megrémíti őket,
²⁰ elbágyasztja szívüket,
és naggyá teszi a pusztulást.

Minden kapujukba odaállítom az éles kard rémségét,
mely ki van fenve, hogy villogjon,
melyet felkötnek, hogy öldököljön!

²¹ 'Légy éles! Fordulj jobbra vagy balra,
amerre csak kedve tartja élednek!'

²² Mert én is tapsolok majd kezemmel
és kitöltöm bosszúságomat; én, az Úr, szóltam!«

Egy további jelképes cselekedet: Babilon királyának kardja ²³ Aztán az Úr ezt a szózatot intézte hozzám:

²⁴ »Te pedig, emberfia, készíts magadnak két utat, hogy eljöjjön rajta Babilon királyának kardja; egy országból induljon ki mind a kettő. Faragj útjelzőt, a város felé vivő út kezdetén faragd ki. ²⁵ Készíts utat, hogy eljöjjön a kard Ammon fiainak Rabbátja ellen, és Júda ellen, a jól megerősített Jeruzsálem ellen. ²⁶ Mert Babilon királya megáll az út elágazásánál, a két út elején; jóslatot keres, rázza a nyilat, megkérdezi a bálványokat, tanácsot keres a belső részekben. ²⁷ Jeruzsálem ellen szól a sors, amely jobbkezébe jut, hogy faltörő kosokat állítson fel, hogy száját megnyissa az öldöklésre, hogy szavát csatakiáltásra emelje, hogy faltörő kosokat állítson a kapuk ellen, hogy töltést emeljen, hogy sáncokat építsen. ²⁸ Mint valami hamis jóslat áll ez előttük; az ő szemükben még hetek és hetek állnak rendelkezésükre; ő azonban a gonoszságra gondol, hogy ostromra keljen. ²⁹ Ezért így szól az Úr Isten: Mivel emlékezetbe idéztétek gonoszságotokat és nyilvánosságra hoztátok törvényszegéseiteket, és bűneitek kitűnnek minden cselekedetetekből, mondom, mivelhogy emlékezetbe idéztétek ezeket, kézre kerültök! ³⁰ Te pedig, Izraelnek szentségtelen, gonosz fejedelme, kinek napja elérkezik a végső bűnhődés idején – ³¹ így szól az Úr Isten – rakd le a süveget, vedd le a koronát! Egyik sem lesz többé ugyanaz! Az alacsony a magasba kerül, és a magas a mélybe. ³² Rommá, rommá, rommá teszem, és ez nem lesz többé, míg el nem jön Az, akit megillet az uralom, és neki nem adom.

³³ Te pedig, emberfia, jövendölj, és mondd: Így szól az Úr Isten Ammon fiaihoz és az ő gyalázkodásukhoz, és mondd: Kard! Kard! Kirántottalak hüvelyedből, hogy öldökölj, kifentelek, hogy gyilkolj és villogj, ³⁴ hogy mialatt rólad hiábavalóságokat látnak és hazugságokat jövendölnek, téged a megölésre szánt istentelenek nyakára tegyenek, akiknek napja elérkezik, mihelyt betelik a gonoszság kitűzött ideje. ³⁵ Térj vissza hüvelyedbe! Azon a helyen, ahol megteremtettek, a saját szülőföldeden ítélek meg, ³⁶ és kiöntöm rád bosszúságomat. Haragom tüzével fújok rád és oktan emberek kezébe adlak, akik a végpusztulást kovácsolják. ³⁷ A tűznek eledede leszel, folyni fog véred az ország közepén, feledésbe jutsz, mert én, az Úr, szóltam!«

Ez 22 Isten panasza Jeruzsálem ellen ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Hát te, emberfia, nem mondasz ítéletet, nem mondasz ítéletet a vér városa felett? ³ Mutasd meg neki minden utálattosságát és mondd: Így szól az Úr Isten: Ó, ez a város! Saját keblében ont vért, hogy eljöjjön az ő ideje, és önmaga ellen készít bálványokat, hogy megfertőzze magát! ⁴ Vétkeztél az általad kiontott

vérrel, megfertőzted magadat bálványaiddal, amelyeket készítettél, siettetted napjaidat és elhoztad esztendeid idejét; ezért gyalázatává teszek a nemzeteknek, gúny tárgyává az egész földnek. ⁵ Akik közel vannak hozzád és akik távol vannak tőled, ujjonganak majd feletted, te szennyes, hírhedt, rettenetes végű! ⁶ Íme, benned Izrael fejedelmei mindannyian teljes erejükből azon vannak, hogy vért ontsanak. ⁷ Az apát és az anyát gyalázattal illetik tebenned, a jövevényt elnyomják körödben, az árvát és az özvegyet megszomorítják közötted. ⁸ Szent dolgaimat megvetetted, szombatjaimat megszenstelenítetted. ⁹ Rágalmazó férfiak vannak körödben, hogy vért ontsanak, a hegyeken esznek, gonoszsgot cselekszenek körödben. ¹⁰ Felfedik benned az apa szemérmét, megalázzák benned a havi folyást szenvedőt, amikor az tisztátalan. ¹¹ Mindenki utálatosságot cselekszik embertársának feleségével; az após gonoszul meggyalázza menyét, a testvér nővérén, saját apja leányán követ el erőszakot. ¹² Ajándékokat fogadnak el soraidban, hogy vért ontsanak; kamatot és ráadást szedsz, fukarságból elnyomod felebarátaidat, rólam pedig megfeledkezel – mondja az Úr Isten.

¹³ Íme, én összechapom kezemet fukarságod fölött, amelyet tanúsítottál, és a vér fölött, amit körödben kiontottak. ¹⁴ Vajon helytáll-e majd szíved vagy erős marad-e kezéd azokban a napokban, amelyeket én hozok majd rád? Én, az Úr, szóltam és megcselekszem! ¹⁵ Szétszórlak a nemzetek közé, elszélesztelek az országokba és véget vetek tisztátalanságodnak. ¹⁶ Aztán birtokomba veszek a nemzetek szeme láttára, és megtudod, hogy én vagyok az Úr!«

Az isteni harag kohója ¹⁷ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹⁸ »Emberfia, salakká lett előttem Izrael háza; ezek mindnyájan réz és ón, vas és ólom a kemence közepén; ezüstnek salakjává lettek! ¹⁹ Ezért így szól az Úr Isten: Mivel mindnyájan salakká lettetek, íme, én összegyűjtelek titeket Jeruzsálem közepén. ²⁰ Amint összegyűjtik az ezüstöt, a rezet, az ónt, a vasat és az ólmot a kemence közepén, hogy olvasztó tüzet gyújtsak benne, úgy gyűjtelek össze titeket bosszúmban és haragomban, és megnyugszom majd, ha megolvasztalak titeket. ²¹ Összegyűjtelek titeket és megégetlek benneteket bosszúm tüzeiben, és megolvadtok annak közepette. ²² Amint megolvad az ezüst a kemence közepén, olyanok lesztek ti is annak a közepén; és amikor kiöntöm rátok bosszúságomat, megtudjátok majd, hogy én vagyok az Úr!«

A nép züllöttsége ²³ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ²⁴ »Emberfia, mondd neki: Te vagy az a tisztátalan föld, amelyre nem hull eső a bosszú napján! ²⁵ Fejedelmei olyanok benne, mint az ordító és zsákmányt rabló oroszlán, úgy falják fel az embereket. A kincset és az értéket elrabolták, és megsokasították az özvegyek számát benne. ²⁶ Papjai megvetik törvényemet és megszenstelenítik azt, ami szent előttem; szent és nem szent dolog között nem tesznek különbséget, a tisztátalant a tisztától nem különböztetik meg. Szombatjaimtól elfordítják szemüket, úgyhogy megszenstelenítés ér engem közöttük. ²⁷ Főemberei olyanok benne, mint a prédát ragadozó farkasok; vért ontnak, romlásba döntenek embereket és kapzsiságból nyereséget hajhásznak. ²⁸ Prófétái pedig kötőanyag nélkül tapasztották be őket, amikor hiábavalóságokat láttak és ilyen hazugságot jósoltak nekik: 'Így szól az Úr Isten' – holott az Úr nem szólt! ²⁹ A föld népe kíméletlen az elnyomásban és erőszakosan rabol; a szűkölködőt és a szegényt sanyargatják, a jövevényt igazságtalan erőszakkal elnyomják. ³⁰ Kerestem köztük olyan embert, aki falat emelne és helytállna énelőttem a résben az országért, hogy el ne pusztítsam – de nem találtam! ³¹ Ezért kiöntöm rájuk bosszúmat és haragom tüzeiben megemésztetem őket; tetteiket fejükre olvasom« – mondja az Úr Isten.

Ez 23 Példázat két bűnös testvéréről: Izraelről és Júdáról ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám:

² »Emberfia! Volt két asszony, egy anyának voltak a leányai. ³ Paráználkodtak Egyiptomban, ifjúságukban paráználkodtak; fogdosták ott a mellüket és megrontották ifjú keblüket. ⁴ A nevük pedig ez volt: Ohola volt a nagyobbik, és Oholiba, az ő húga, a kisebbik. Ők az enyéim lettek, és fiúkat meg leányokat szültek. Így is nevezték őket: Szamaria volt Ohola és Jeruzsálem Oholiba. ⁵ Ohola azonban tőlem elpártolva paráználkodott, és örült kívánságra gerjedt szeretői, a hozzá közeledő asszírok iránt, ⁶ akik kék bíborba öltözött fejedelmek, vezérek, kíváncsú ifjak, mindannyian lovon járó lovasok voltak. ⁷ Paráználkodott ezekkel a válogatottakkal, az asszírok valamennyi fiával; és beszenyezte magát mindazoknak tisztátalanságaival, akik iránt örült kívánsággal viseltetett. ⁸ Ezenkívül nem hagyta el azokat a paráznaságait sem, amiket Egyiptomban elkövetett; mert ezek is vele háltak ifjúkorában, ezek rontották meg ifjú keblét, és kiöntötték rá paráznaságukat. ⁹ Ezért szeretőinek kezébe adtam őt, Asszúr fiainak kezébe, akikkel örülten fajtalanzkodott. ¹⁰ Azok felfedték szégyenét, elvitték fiait és leányait, őt magát pedig megölték karddal; így lett ő hírhedt az asszonyok előtt, mert végrehajtották rajta az ítéletet.

¹¹ Amikor ezt húga, Oholiba látta, még örültebb fajtalanlásra gerjedt, mint ő, és paráznaságát még nénje paráznaságánál is nagyobb mértékben ¹² kínálta fel szemérmetlenül az asszírok fiainak, a hozzá közeledő, tarka ruhába öltözött fejedelmeknek és vezéreknek, a lovon járó lovasoknak és minden daliás termetű ifjúnak. ¹³ S én láttam, hogy mindkettőnek útja egyaránt szennyes, ¹⁴ de ez még tovább vitte paráznaságait. Amikor falra festett férfiakat látott, a káldeaiak színes ábrázolásait, ¹⁵ akiknek öv volt az oldalukon, színes süveg a fejükön, melyek mindegyikének fejedelmi alakja volt, képmásait Babilon, azaz Káldea, az ő szülőföldjük fiainak – ¹⁶ amikor ezeket meglátta, örült kívánságra gerjedt irántuk, és követeket küldött hozzájuk Káldeába. ¹⁷ Amikor pedig eljöttek hozzá Babilon fiai szerelmének hajlékába, beszenyezték őt paráznaságukkal. Ő megfertőzte magát velük, és lelke untig betelt velük. ¹⁸ Amikor aztán nyíltan is űzte paráznaságait és felfedte szégyenét, lelkem eltávozott tőle, amint eltávozott lelkem az ő nénjétől is. ¹⁹ Mert még többet paráználkodott, megemlékezvén ifjúsága napjairól, amikor Egyiptom földjén paráználkodott. ²⁰ Örült vágya támadt, hogy azokkal háljon, akiknek teste olyan, mint a szamár teste, s akiknek folyása olyan, mint a lovak folyása. ²¹ S te fölkerested ifjúságod gonoszságát, amikor Egyiptomban fogdosták melleidet és megrontották ifjú kebledet.

²² Ezért, Oholiba, így szól az Úr Isten: Íme, én feltámasztom ellened valamennyi szeretődöt, akikkel untig betelt a lelked, és egybegyűjtöm őket ellened mindenfelől: ²³ Babilon fiait és mind a káldeaiakat, a nemeseket, a vezéreket, a fejedelmeket, az asszírok valamennyi fiát, a daliás termetű ifjakat, mind a fejedelmeket és a vezéreket, a fejedelmek fejedelmeit és a nagyhírű lovasokat. ²⁴ Rád törnek majd a szekérrel és kerékkel felszerelt nagyszámú nemzetek; páncéllal, pajzzsal és sisakkal fegyverkeznek fel ellened mindenfelől, s én nekik adom át az ítéletet, hogy ítélkezzenek feletted saját törvényeik szerint. ²⁵ Rád bocsátom bosszúmat, hogy éreztessék azt veled haragjukban. Orrodát és füledet levágják, s ami megmarad, karddal darabolják szét; fiaidat és leányaidat fogságra hurcolják, és végső maradékaidat tűz emészti meg. ²⁶ Megfosztanak téged ruháidtól és elveszik ékszereidet. ²⁷ De én véget vetek gonoszságodnak és Egyiptom földjéről hozott paráznaságodnak; szemedet nem emeled többé rájuk, és nem gondolsz többé Egyiptomra. ²⁸ Mert így szól az Úr Isten: Íme, azok kezébe

adlak, akiket gyűlölsz, azok kezébe, akikkel untig betelt a lelked. ²⁹ Gyűlölettel bánnak majd veled, elviszik munkád minden gyümölcsét, és meztelenül, szégyennel telve hagynak ott. Akkor nyilvánvaló lesz paráznaságod szégyene, gonoszságod és paráználkodásaid. ³⁰ Így cselekszenek majd veled, mert paráználkodtál azokkal a nemzetekkel, amelyek közt beszennyezted magadat azok bálványaival. ³¹ Nénéd útján haladtál, azért az ő kelyhét adom kezédbe.

³² Így szól az Úr Isten:

Inni fogod nővérednek mély és öblös kelyhét;
nevetség és igen nagy csúfság tárgyává leszel.

³³ Részezséggel és fájdalommal telsz majd el:

a bánat és a szomorúság kelyhével,
nénédnek, Szamariának kelyhével.

³⁴ Kiiszod azt és kiszürcsölöd,

rágod a cserepeit és megsebzéd velük emlőidet,
mert én szóltam« – mondja az Úr Isten.

³⁵ Ezért így szól az Úr Isten: »Mivel megfeledkeztél rólam és hátad mögé vetettél engem, te is hordozod gonoszságodat és paráznaságaidat!« ³⁶ Akkor az Úr így szólt hozzám: »Emberfia, nem mondasz-e ítéletet Ohola és Oholiba fölött? Tárd eléjük gonoszságaikat! ³⁷ Mert házasságtörők ők, vér tapad kezükhöz és bálványaikkal paráználkodtak; ezenkívül még fiaikat is, akiket nekem szültek, feláldozták azoknak, hogy megemésszék őket. ³⁸ Sőt még ezt is elkövették velem: Szentélyemet meggyalázták azon a napon, és szombatjaimat megszenteltségtelenítették. ³⁹ Mert amikor feláldozták fiaikat bálványaiknak, ugyanazon a napon beléptek szentélyembe, hogy megszenteltségtelenítsék; még ezt is megtették az én házamban! ⁴⁰ Elküldtek messze földről jött férfiakkal, követséget menesztettek hozzájuk; íme, tehát eljöttek, és te megmosakodtál értük, kifestetted szemedet köröskörül és feldíszítetted magadat női ékességgel; ⁴¹ pompás ágyra ültél és asztalt terítettek előtted; az én tömjénemet és az én kenetemet helyezted rá. ⁴² Ujjongó tömeg szava hangzott fel ott; s a néptömegből férfiakat hoztak elő, akik a pusztából jöttek. Azoknak karperecet adtak a kezükre és díszes koszorút a fejükre. ⁴³ Akkor így szóltam ahhoz, aki egészen elgyengült házasságtörései folytán: Ez még most is folytatja paráználkodását! ⁴⁴ Azok bementek hozzá; mint egy parázna asszonyhoz, úgy mentek be Oholához és Oholibához, az elvetemült asszonyokhoz. ⁴⁵ Igazuk van tehát azoknak a férfiaknak! Ők mondjanak felettük ítéletet a házasságtörőkre váró ítélet szerint és a vérontókra váró ítélet szerint; mert házasságtörő asszonyok ők, és vér tapad kezükhöz.«

⁴⁶ Mert így szól az Úr Isten: »Gyűjts össze ellenük népgyűlést és add át őket a borzalomnak és a fosztogatásnak! ⁴⁷ Kövezzék meg őket a nemzetek és öljék meg őket kardjukkal; fiaikat és leányaikat öljék meg, és házaikat perzseljék fel tűzzel. ⁴⁸ Így elveszem a vétket a földről, és megtanulják majd az asszonyok mind, hogy ne cselekedjenek az ő vétküik szerint. ⁴⁹ Akkor rátok rakják gonoszságtokat, és ti viselitek majd bálványaitok bűneit; és megtudjátok, hogy én, az Úr, vagyok az Isten!«

További jelképes cselekedetek: 24,1-27

Ez 24 A forró üst ¹ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám a kilencedik esztendőben, a tizedik hónapban, a hónap tizedik napján: ² »Emberfia, írd fel magadnak a mai nap nevét, mert ma támadta meg Babilon királya Jeruzsálemet. ³ Beszélj az ellenszegülő házhoz képes beszédben, és így szólj hozzájuk:

Ezeket mondja az Úr Isten:

Tégy fel egy üstöt;

tedd fel, mondom,

és önts bele vizet.

⁴ Rakj bele húsdarabokat,

mindenféle jó részt, combot és lapockát,

válogatott és csontokkal teli darabokat.

⁵ Vedd a legkövérebb juhot,

rakd alá a csontokat is;

hadd forrjon fel, ami benne fő,

hogycsontjai is megfőjenek benne.

⁶ S így szól az Úr Isten:

Jaj a vérontó városnak,

az üstnek, amely rozsdás lett,

és rozsdája nem megy le róla!

Darabról darabra szedd ki,

anélkül, hogy sorsot vetnél rá.

⁷ Mert vére ott van benne,

kopár sziklán ontotta ki azt;

nem a földre ontotta,

hogyclephetné a por.

⁸ Hogy ráhozzam méltatlankodásomat

és bosszút állhassak rajta,

a legsimább sziklára engedtem ontani vérét,

hogyclemmit se lépje be.

⁹ Ezért így szól az Úr Isten:

Jaj a vér városának,

melynek nagy máglyát rakok!

¹⁰ Hordd össze a csontokat,

hogyclegyűjtsam őket tűzzel;

hadd eméssze meg a húst,

főjön meg az egész egyveleg,

és málljanak szét a csontok!

¹¹ Aztán tedd fel üresen a parázsra,
hogy felforrósodjék és érce megolvadjon,
a szennye olvadjon el benne
és rozsdája emésztődjék meg.

¹² Sok munkába és izzadságba került,
de temérdek rozsdája nem ment ki belőle
még a tűz által sem.

¹³ Tisztátalanságod utálatos, mert meg akartalak tisztítani, és mégsem tisztultál meg szennyedttől; s nem is tisztulsz meg addig, míg ki nem töltöm rajtad bosszúságomat. ¹⁴ Én, az Úr, szóltam: eljön az, és megcselekszem; nem haladok el mellette, nem irgalmazok és nem engesztelődöm meg; útjaid szerint és törekvéseid szerint ítélek meg» – mondja az Úr.

A próféta feleségének halála ¹⁵ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹⁶ »Emberfia, íme, egy csapással elveszem tőled szemed gyönyörűségét, de ne sirasd; ne sírj, s a könnyeid se folyjanak. ¹⁷ Sóhajts csöndben, halotti gyászt ne tarts; tedd föl fejedre turbánodat, és sarud legyen a lábadon; ruháddal ne takard el arcodat, és a gyászolók eledelét se edd.« ¹⁸ Szóltam tehát reggel a néphez, és estére meghalt a feleségem; reggel pedig úgy tettem, amint Ő megparancsolta nekem. ¹⁹ Ekkor a nép ezt mondta nekem: »Miért nem mondd meg nekünk, mit jelent az, amit cselekszel?« ²⁰ Azt feleltem nekik: »Az Úr így szólt hozzám: ²¹ Beszélj Izrael házához: Így szól az Úr Isten: Íme, én megfertőzöm szentélyemet, országotok büszkeségét és szemetek gyönyörűségét, amely miatt aggódik a lelketek; fiaitok és leányaitok, akiket hátrahagytatok, kard által esnek el. ²² Akkor ti is úgy tesztek majd, amint én tettem: Arcotokat nem takarjátok el ruhátokkal és a gyászolók eledelét nem eszitek; ²³ turbánotok a fejeteken lesz és sarutok a lábatokon; nem jajgattok, sem nem sóhajtoztok, hanem elsenyvedtek majd gonoszságaitokban, és mindenki csak a rokona előtt siránkozik majd. ²⁴ Mert Ezekiel csodálatos jel lesz számotokra; mindenben úgy cselekszettek majd ti is, amint ő cselekedett, amikor ez majd megtörténik; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr Isten.

²⁵ Te pedig, emberfia, íme, azon a napon, amelyen elveszem tőlük erősségüket és méltóságuk örömét és szemük gyönyörűségét, amelyen a lelkük megnyugszik: fiaikat és leányaikat – ²⁶ azon a napon, amelyen majd hozzád érkezik a menekülő, hogy hírt adjon neked, ²⁷ aznap, mondom, amikor megérkezik a menekülő, nyíljék meg szád és beszélj! Nem kell többé hallgatnod, mert csodálatos jellé leszel számukra, és ti megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!«

FENYEGETŐ BESZÉDEK A SZOMSZÉD NÉPEK ELLEN: 25,1-32,32

Izrael közvetlen szomszédai ellen: 25,1-28,26

Ez 25 Ammon, Moáb, Edom és a filiszteusok ellen ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd arcodat Ammon fiai ellen, jövendölj ellenük, ³ és mondd Ammon fiainak: Halljátok az Úr Isten igéjét!

Így szól az Úr Isten: Mivel ti így beszéltetek szentélyemről, amikor meggyalázták, és Izrael földjéről, amikor elpusztult, és Júda házáról, amikor fogságba hurcolták: 'Haha, haha!' – ⁴ Íme, téged a napkelet fiainak adlak örökrészül; benned állítják majd fel karámaikat és benned ütik fel sátraikat; ők eszik meg termésedet és ők isszák meg tejedet. ⁵ Rabbátot pedig tevék tanyájává teszem, és Ammon fiainak földjét nyájak pihenőhelyévé; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

⁶ Mert így szól az Úr Isten: Mivel kezdeddel tapsoltál és lábaddal dobantottál és teljes szívedből örültél Izrael földje miatt, ⁷ azért íme, kinyújtom rád kezemet és a nemzetek zsákmányává teszek. Kiirtalak a népek közül, kitöröllek az országok közül és összetiporlak, s megtudod majd, hogy én vagyok az Úr!

⁸ Így szól az Úr Isten: Mivel Moáb és Szeír ezt mondták: 'Íme, Júda háza is olyan, mint bármely más nemzet!', ⁹ azért íme, én hozzáférhetővé teszem Moáb lejtőit a városok felől; az ő városai felől, mondom, és az ő határai felől az ország ékességeit: Bét-Jesimótot, Beelmeont és Kirjátaimot; ¹⁰ még ezt is örökrészül adom a napkelet fiainak Ammon fiaival együtt, hogy ne legyen többé emléke Ammon fiainak a nemzetek között. ¹¹ És Moáb fölött is végrehajtom az ítéletet, s megtudják majd, hogy én vagyok az Úr!

¹² Így szól az Úr Isten: Mivel Edom bosszút állt és megbosszulta magát Júda fiain, bűnre bűnt halmozott, és bosszúját kitöltötte rajtuk, ¹³ azért így szól az Úr Isten: Kinyújtom kezemet Edomra, elveszem tőle az embert és az állatot, és pusztasággá teszem Temántól kezdve, és akik Dedánban laknak, kard által hullanak majd el. ¹⁴ Kitöltöm bosszúmat Edomon az én népemnek, Izraelnek keze által, s ők Edommal haragom és bosszúm szerint cselekszenek, úgyhogy megismeri majd bosszúállásomat – mondja az Úr Isten! –

¹⁵ Így szól az Úr Isten: Mivel a filiszteusok bosszúállók voltak és teljes lelkükből megbosszulták magukat: gyilkoltak és folytatták a régi ellenségeskedést, ¹⁶ azért így szól az Úr Isten: Íme, én kinyújtom kezemet a filiszteusokra, megölöm az öldöklőket, kiirtom a tengerparti ország megmaradt részét, ¹⁷ és hatalmas bosszút állok rajtuk; megfenyítem őket haragomban, s ők megtudják majd, hogy én vagyok az Úr, amikor bosszúmat kitöltöm rajtuk!«

Ez 26 Tírusz ellen ¹ Történt pedig a tizenegyedik esztendőben, a hónap elsején, hogy az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, mivel Tírusz így beszélt Jeruzsálemről:

'Haha! Össze van törve a népek kapuja!

Felém fordult! Én el fogok telni!

Ő pedig elpusztult!'

³ Azért így szól az Úr Isten:

Íme, én ellened fordulok, Tírusz,

és számos nemzetet vonultatok fel ellened,

miként a tenger magasba emeli hullámain.

⁴ Széthányják Tírusz falait

és lerombolják tornyait;

még törmelékét is elsöpröm róla,
és kopár sziklává teszem.

⁵ Hálószerűtő helyé lesz
a tenger közepette,
mert én szóltam – mondja az Úr Isten –,
s a nemzetek zsákmányává lesz.

⁶ Leányait is, akik a szárazföldön vannak,
karddal pusztítják majd el,
és megtudják, hogy én vagyok az Úr!

⁷ Mert így szól az Úr Isten:
Íme, én Tírusz ellen vezetem
Nebukadnezárt, Babilon királyát,
észak felől – a királyok királyát,
lovakkal, szekerekkel és lovasokkal,
hadsereggel és nagyszámú hadinéppel.

⁸ Leányaidat, akik a szárazföldön vannak,
karddal öli meg,
téged pedig sánccal vesz körül;
töltést hány körös-körül,
és pajzsot emel ellened.

⁹ Védőműveket és faltörő kosokat
irányít falaid ellen,
és tornyaidat ledönti hadigépeivel.

¹⁰ Lovainak nagy száma miatt
ellep téged azok pora;
lovakainak, kerekeinek és szekereinek dűbörgésétől
megrendűlnék falaid,
amikor bevonul majd kapuidon,
mint egy elpusztított város bejáratán.

¹¹ Lovainak patáival
összetapossa minden utcádat;
népedet kardélre hányja,
és büszke oszlopaid a földre hullanak.

¹² Elzsákmányolják kincseidet,
elrabolják áruidat,
lerontják falaidat,
és nagyszerű házaidat feldűlják;

köveidet, fáidat és törmelékedet
a vízbe vetik.

¹³ Akkor elhallgattatom a te sok énekedet,
és citeráid zengése nem hangzik fel többé.

¹⁴ Kopár sziklává teszek;
hálószáritó helyé leszel,
és nem épülsz fel többé,
mert én szóltam – mondja az Úr Isten! –

¹⁵ Így szól az Úr Isten Tírushoz: Vajon nem remegnek-e meg a szigetek összeomlásod robajától és haldoklóid hörgésétől, amikor legyilkolják majd őket körödben? ¹⁶ Leszállnak trónjukról a tenger fedelmei mindannyian; leteszik palástjukat, levetik tarka ruháikat és rémületbe öltöznek; a földre ülnek és megrendülve álmélkodnak hirtelen bukásodon. ¹⁷ Gyászénekebe kezdenek fölötted, és így szólnak hozzád:

‘Miként vesztél el, ó tenger lakója,
te hírneves város,
mely hatalmas voltál a tengeren lakóid miatt,
akiktől mindenki remegett!

¹⁸ Csodálkoznak most a hajók
rémületed napján,
megremegnek a tenger szigetei,
mert senki sem megy ki belőled!’

¹⁹ Mert így szól az Úr Isten: Amikor majd elpusztult várossá teszek, mint azok a városok, amelyekben már nem laknak, és rád bocsátom a mélységet, elborítanak a nagy vizek: ²⁰ letaszítlak téged azok közé, akik leszállnak a sírgödörbe a hajdankor népéhez, és a föld legmélyére helyezlek, mint az ősrégi romokat – azok közé, akik leszállnak a sírgödörbe, hogy ne lakjanak többé benned. Amikor dicsőséget adok az élők földjére, ²¹ semmivé teszek, s te nem leszel többé; ha keresnek, nem találnak meg soha többé» – mondja az Úr Isten!

Ez 27 Gyászének Tírusról, a pompás hajóról ¹ És az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Te tehát, emberfia, zengj gyászéneket Tírusról, ³ és mondd Tírusznak, aki a tenger bejáratainál lakik, s kereskedést folytat a népekkel számos sziget felé: Így szól az Úr Isten:

Ó Tírusz, te azt mondod:
‘Tökéletes szépségű vagyok én,
⁴ a tenger szívében lakom!’
Szomszédaid, akik felépítettek,
tökéletes szépségűvé tettek.
⁵ A Szánir ciprusfájából építettek téged,
és egész bordázatodat a tenger számára;

a Libanonról hoztak cédrust,
 hogy árbocot készítsenek neked.
⁶ Evezőidet básáni tölgyekből gyalulták,
 gerendázatodat indiai elefántcsontból készítették neked,
 fülkéidet Itália szigeteinek fájából.
⁷ Vitorláidat egyiptomi tarka bisszusból szőtték,
 hogy árbocra helyezzék;
 kék és vörös bíbor Elisa szigeteiről
 lett a te fedélzeted.
⁸ Szidon és Árád lakói
 voltak evezőseid;
 bölcs férfaid, ó Tírusz,
 lettek kormányosaid.
⁹ Gebál vénei és bölcsei adtak hajósokat,
 hogy gondját viseljék sokféle árudnak;
 a tenger hajói és hajósai mind
 kereskedő népedhez tartoztak.
¹⁰ Perzsák, lídiaiak és líbiaiak voltak seregedben
 harcos férfaid;
 pajzsot és sisakot akasztottak fel benned,
 hogy ékessé tegyenek.

¹¹ Árád fiai és hadsereged falaidon voltak köröskörül; s az örök, akik tornyaidban voltak, körös-körül falaidra akasztották tegzüket; ők tették teljessé szépségedet. ¹² Veled kereskedtek a karthágóiak egész gazdaságuk nagyságával; ezüsttel, vassal, ónnal és ólommal árasztották el vásáraidat. ¹³ Jáván, Tubál és Mosok veled kereskedtek; rabszolgákat és ércedényeket hoztak népednek. ¹⁴ Togorma házából lovakat, paripákat és öszvéreket hoztak piacodra. ¹⁵ Veled kereskedtek Dedán fiai, számos sziget árut juttatott kezednek; elefántcsontot és ébenfát adtak cserébe értékeidért. ¹⁶ Veled kereskedett Szíria, mert oly sok volt az árud; drágakövet, bíbort, hímes ruhát, bisszust, selymet és rubint kínáltak vásáraidon. ¹⁷ Veled kereskedett Júda és Izrael földje elsőrangú gabonával; balzsamot, mézet, olajat és gyantát kínáltak vásáraidon. ¹⁸ Veled kereskedett Damaszkusz – mert oly sok volt az árud, mert oly nagyszámú volt mindenféle javad – finom borral és legszebb színű gypjával. ¹⁹ Vedán, Jáván és Uzál vert vasat kínált vásáraidon; mirha, gyanta és illatos nád volt áruid között. ²⁰ Veled kereskedett Dedán nyeregszőnyegekkel. ²¹ Arábia és Kedár minden fejedelme közvetítő kereskedést űzött veled; bárányokkal, kosokkal, gödölyékkel jöttek hozzád kereskedőid. ²² Veled kereskedtek Sába és Reema árusai is mindenféle elsőrangú illatszerrel, drágakővel, arannyal, amelyet vásárodon kínáltak. ²³ Veled kereskedtek Hárán, Kene és Eden; Sába, Asszúr és Kelmád árusaid voltak. ²⁴ Ezek kereskedtek veled sokféle áruval, kék bíbortakarókkal, tarka hímzésekkel, becsomagolt, kötelekkel átkötött, értékes kincsekkel; cédrusfát is szolgáltatottak kereskedésedhez.

²⁵ Tengeri hajóid az elsők voltak kereskedésedben,
és beteltél, egészen dicsőséges lettél a tenger szívében.

²⁶ A nagy vizekre vittek téged evezőseid;
a keleti szél összerombolt a tenger szívében.

²⁷ Gazdagságod, kincseid és sokféle javad,
hajósaid és kormányosaid,
akik felszerelésednek gondját viselik, népedet vezetik,
ügyszintén harcos férfiad is,
akik benned vannak, benned levő sokaságoddal:
elmerülnek a tenger szívébe
romlásodnak napján.

²⁸ Kormányosaid kiáltásának hangjától
megremegnek a hajóhadak;

²⁹ Leszállnak hajóikról
az evezősök mindnyájan,
a hajósok és a tenger kormányosai mind
a szárazföldre lépnek,

³⁰ És jajgatnak miattad nagy szóval,
keservesen kiáltanak,
és port hintenek fejükre,
hamuval hintik meg magukat.

³¹ Miattad kopaszra nyírják magukat,
és szőrruhába öltöznek;
megsiratnak lelkük keservében
keserves sírással.

³² Gyászéneket kezdenek fölötted,
És megsiratnak téged:
`Mi volt hasonló Tíruszhoz, mely némaságba merült
a tenger közepén?

³³ A tengerről jövő áruiddal
kielégítettél sok népet;
kincseid és népeid nagy számával
gazdagokká tetted a föld királyait.

³⁴ Most összetörtél, eltűntél a tengerről;
a mélységes vizekben
merült el gazdagságod,
benned levő sokaságod.

³⁵ A szigetek lakói valamennyien
megdöbbennek feletted,
és királyaik megborznak félelmükben mindnyájan,
elválnak színükben.

³⁶ Sűvöltenek feletted a népek kereskedői:
semmivé lettél, és nem leszel soha többé.'«

Ez 28 Tírusz fejedelme ellen ¹ Akkor az Úr ezt a szótát intézte hozzám: ² »Emberfia, mondd Tírusz fejedelmének: Így szól az Úr Isten:

Mivel szíved felfuvalkodott,
és azt mondtad: 'Isten vagyok én,
isten székén ülök a tenger szívében'
– holott ember vagy és nem isten –
és szívedet olyanná tetted, mint egy isten szíve,
³ íme, bölcsőbb vagy te Dánielnél,
semmi titok sincsen rejtve előtted.

⁴ Bölcsességeddel és okosságoddal
hatalmat szereztél magadnak,
aranyat és ezüstöt halmoztál föl kincstáraidban.

⁵ Nagy bölcsességeddel és kereskedéssel
magnövelted hatalmadat,
és szíved felfuvalkodott hatalmad miatt.

⁶ Ezért így szól az Úr Isten:

Mivel szíved felfuvalkodott
mint valami isten szíve,
⁷ azért íme, én idegeneket hozok rád,
a nemzetek legerősebbjeit;
kirántják kardjukat
bölcsességed szépsége ellen,
és megszenteltelenítik dicsőségedet.

⁸ Megölnek és lerántanak téged,
és mint akiket meggyilkolnak,
Úgy halsz meg a tenger szívében.

⁹ Vajon mondod-e majd gyilkosaid előtt is:

'Isten vagyok én' – holott ember vagy
és nem isten, gyilkosaid kezében?

¹⁰Úgy fogsz meghalni, mint a körülmetéletlenek,
idegenek keze által,
mert én szóltam« – mondja az Úr Isten!

Gyászének a tíruszi királyról ¹¹Akkor az Úr ezt a szöveget intézte hozzám: »Emberfia, zengj gyászéneket Tírusz királya fölött, ¹²és mondd neki: Így szól az Úr Isten:

Te, a hasonlatosság pecsétje,
bölcsséggel teljes és tökéletes szépségű!
¹³Isten paradicsomának gyönyörűségében voltál,
csupa drágakő volt a ruházatod:
karneol, topáz és jáspis, krizolit, ónix és berill,
zafír, rubin és smaragd;
aranyból készült díszes ékszered,
és áttört ékességed már készen volt teremted napján.

¹⁴Te kiterjesztett szárnyú és oltalmazó kerub!
Isten szent hegyére helyeztelek,
tüzes kövek között járkáltál.

¹⁵Tökéletes voltál útjaidon teremted napja óta,
míg gonoszságot nem találtam benned.

¹⁶Mivel gazdag kereskedést űztél,
gonoszsággal telt el bensőd és vétkeztél;
azért levetettelek az Isten hegyéről,
és romlásba taszítottalak a tüzes kövek közül,
te oltalmazó kerub!

¹⁷Ékességed miatt felfuvalkodott a szíved,
szépséged miatt elvesztetted bölcsségedet;
a földre vetettelek,
királyok színe elé tettelek, hogy szemléljenek téged.

¹⁸Sok gonosz tettel, kereskedésed becstelenségével
meggyaláztad szentségedet;
ezért tüzet támasztok benned,
hogy megemésszen téged,
és hamuvá teszek a földön
mindazok előtt, akik látnak téged.

¹⁹Mindazok, akik látnak téged a nemzetek között,
megborzadnak miattad;
semmivé lettél, és nem leszel soha többé!«

Szidon ellen ²⁰ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ²¹ »Emberfia, fordítsd arcodat Szidon ellen, jövendölj ellene, ²² és mondd: Így szól az Úr Isten:

Íme, ellened fordulok, Szidon,
és megdicsőítem magamat benned;
és megtudják, hogy én vagyok az Úr,
amikor végrehajtom rajta az ítéletet,
és nyilvánvalóvá lesz rajta szentségem.
²³ Döghalált és vért bocsátok rá az ő utcáin;
kard által hullanak el benne a megöltek körös-körül,
és megtudják, hogy én vagyok az Úr!

Ígéret Izraelnek ²⁴ Akkor Izrael házának nem lesz többé keserítő botránya és fájdalmat okozó tövise egyetlen ellenségétől sem; és megtudják, hogy én vagyok az Úr Isten.

²⁵ Így szól az Úr Isten: Amikor majd egybegyűjtöm Izrael házát a népek közül, amelyek közé szétszortam őket, nyilvánvalóvá lesz rajtuk szentségem a nemzetek előtt. A saját országukban fognak lakni, amelyet szolgámnak, Jákobnak adtam. ²⁶ Biztonságban laknak ott, házakat építenek, szőlőt ültetnek és békében laknak, amikor végrehajtom az ítéletet valamennyi ellenségükön körös-körül; és megtudják majd, hogy én, az Úr vagyok az ő Istenük!«

A fáraó és Egyiptom ellen: 29,1-32,32

Ez 29 Büntető ítélet a fáraó és országa ellen ¹ A tizedik esztendőben, a tizedik hónapban, a hónap tizenegyedik napján az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd arcodat a fáraó, Egyiptom királya ellen, és jövendölj ellene és egész Egyiptom ellen. ³ Beszélj és mondd: Így szól az Úr Isten:

Íme, ellened fordulok, te fáraó,
Egyiptom királya,
te nagy sárkány, aki folyóid közepette fekszel
és így szólsz: 'Enyém a folyó,
én alkottam önmagamat!'
⁴ Kampót teszek állkapcsodra,
Pikkelyeidre tapasztom folyóid halait,
kihúzlak folyóid közül, téged
és minden haladat, amely pikkelyeidhez tapad.
⁵ Kivetlek a sivatagba, téged
és folyódnak minden halát;
a föld színére zuhansz, nem szednek össze,
sem egybe nem gyűjtenek téged;
a föld vadállatainak s az ég madarainak adlak,
hogy felfaljanak.

⁶ Akkor megtudja majd Egyiptomnak minden lakója,
hogy én vagyok az Úr!
Mivel nádból való támasza vagy
Izrael házának,
⁷ ha kezükbe vesznek téged, összeroppansz,
és megsebzéd egész tenyerüket;
ha pedig rád támaszkodnak, széttörsz,
és szétszaggatod egész veséjüket.

⁸ Azért így szól az Úr Isten: Íme, kardot bocsátok rád és megölök benned embert és állatot, ⁹ és Egyiptom földje pusztasággá lesz és sivataggá; akkor megtudják majd, hogy én vagyok az Úr. Mivel így szóltál: 'Enyém a folyó, én alkottam azt!' – ¹⁰ azért íme, ellened fordulok és folyóid ellen. Egyiptom földjét sivataggá teszem, mert kard pusztítja majd el a torony pusztájától Sziéné határáig. ¹¹ Nem megy rajta keresztül ember lába, sem állat lába nem jár rajta, és nem lakják majd negyven esztendőn keresztül. ¹² Pusztasággá teszem Egyiptom földjét az elpusztított országok között, és városait az elpusztított városok között; romokká lesznek negyven esztendőn keresztül, és szétszórom Egyiptomot a nemzetek közé, és elszélesztem őket az országokba.

¹³ Mert így szól az Úr Isten: Negyven esztendő múlva egybegyűjtöm Egyiptomot a népek közül, amelyek közé szétszórtam őket; ¹⁴ és visszaviszem Egyiptom foglyait és letelepítem őket Patrosz földjén, az ő szülőföldjükön, s ott jelentéktelen országgá lesznek. ¹⁵ A többi ország között a legjelentéktelenebb lesz, és nem emelkedik fel többé a nemzetek fölé; megkurtítom számukat, hogy ne uralkodjanak a nemzetek fölött. ¹⁶ Izrael háza nem fog többé azokban bízni, akik gonoszságra tanították, hogy tőlem elpártoljanak és őket kövessék; akkor megtudják, majd hogy én, az Úr vagyok az Isten!«

Nebukadnezár győzelme ¹⁷ Történt pedig a huszonhetedik esztendőben, az első hónap első napján, hogy az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ¹⁸ »Emberfia, Nebukadnezár, Babilon királya nehéz szolgálatra kényszerítette hadseregét Tírusz ellen; minden fej belekopaszodott és minden váll lehorzsolódott; bért pedig nem kapott sem ő, sem a hadserege Tírusz miatt azért a szolgálatért, amit nekem tett ellene.

¹⁹ Ezért így szól az Úr Isten: Íme, én Egyiptom földjére vezetem Nebukadnezárt, Babilon királyát, s ő majd elhurcolja annak sokaságát, elveszi prédáját és elragadja zsákmányát. Ez lesz hadseregének bére ²⁰ azért a fáradságért, amellyel nekem szolgált ellene. Neki adom Egyiptom földjét azért, hogy értem fáradozott – mondja az Úr Isten. – ²¹ Azon a napon kinő majd Izrael házának a szarva, a te szádat pedig megnyitom közöttük; akkor megtudják majd, hogy én vagyok az Úr!«

Ez 30 Ítélet Egyiptom felett ¹ Az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, jövendölj és mondd: Így szól az Úr Isten:

Jajgassatok! Jaj, az a nap!
³ Mert közel van az a nap,
elközeleg az Úr napja!

A felhő napja, a nemzetek ideje lesz az!

⁴ Mert kard jön Egyiptomra

és rettegés lesz Etiópiában,

amikor elesnek majd

a halálra sebzettek Egyiptomban.

Elvesztik sokaságát és feldőlnek alapjait.

⁵ Etiópia, Líbia, a lídiaiak és mind a többi hordák,

Kúb és a szövetség országának fiai

velük együtt kard által hullanak el.

⁶ Így szól az Úr Isten:

Egyiptom támaszai is összerogynak,

és megsemmisül birodalmának kevélysége;

Sziéné tornyától kezdve

kard által hullanak el benne

– mondja az Úr, a seregek Istene. –

⁷ Aztán elszélednek az elpusztult országok között, és városai az elpusztított városok között lesznek.

⁸ És megtudják, hogy én vagyok az Úr, amikor tüzet bocsátok Egyiptomra és megsemmisítem összes segítőjét.

⁹ Azon a napon követek mennek majd ki hajókon szíнем elől, hogy megtörjék Etiópia elbizakodottságát; és rettegés lesz közöttük Egyiptom napján, mert ez bizonynal eljön!

¹⁰ Így szól az Úr Isten: Egyiptom sokaságának végét vetem Nebukadnezár babiloni király keze által.

¹¹ Odaviszem őt és vele együtt népét, a nemzetek leghatalmasabbjait, hogy feldőljenek az országot. Kirántják kardjukat Egyiptom ellen, és megtöltik az országot a megöltekkel. ¹² Kiszáritom a folyók medrét, az országot pedig a leggonoszabbak kezébe adom; elpusztítom az országot és azt, ami benne van, idegenek keze által. Én, az Úr, szóltam!

¹³ Így szól az Úr Isten:

Megsemmisítem a szobrokat

és végét vetem Memfisz bálványainak;

nem támad többé fejedelem Egyiptom földjéről,

és rettegést bocsátok Egyiptom földjére.

¹⁴ Elpusztítom Patrosz földjét,

tüzet bocsátok Coánra,

és ítéletet mondok Tébé fölött.

¹⁵ Kiöntöm méltatlankodásomat Pelúziusra, Egyiptom erősítésére, és megölöm Tébé sokaságát.

¹⁶ Tüzet bocsátok Egyiptomra; mint a szülő asszony, úgy szenved majd Pelúzius; Tébé rommá lesz, és Memfiszben szorongatás lesz napról napra. ¹⁷ Heliopolisz és Bubáshti ifjai kard által esnek el, ők

maguk pedig fogságba kerülnek. ¹⁸ Táfniszban elsötétül a nap, amikor összetöröm ott Egyiptom kormánypálcáit, és vége lesz benne kevély hatalmának; őt magát felhő borítja el, leányai pedig fogságba kerülnek. ¹⁹ Végre hajtom az ítéletet Egyiptomon, és megtudják, hogy én vagyok az Úr!«

²⁰ Történt pedig a tizenegyedik esztendőben, az első hónapban, a hónap hetedik napján, hogy az Úr ezt a szótát intézte hozzám: ²¹ »Emberfia, a fáraónak, Egyiptom királyának karját összetörtem, és íme, nem kötözik be, hogy egészsége helyreálljon; nem kötözik be ruhával és nem göngyölik be kötéssel, hogy visszanyerje erejét és kardot forgathasson. ²² Ezért így szól az Úr Isten: Íme, én a fáraó, Egyiptom királya ellen fordulok, összezúgom erős és összetört karját, és kiütöm kezéből a kardot. ²³ Szétszórom Egyiptomot a nemzetek közé, és szétszélesztem őket az országokba. ²⁴ De erőssé teszem Babilon királyának karját, és kardomat az ő kezébe adom. Összetöröm a fáraó karját; és amint nyög a haldokló, úgy nyögnek majd az ő színe előtt. ²⁵ Erőssé teszem Babilon királyának karját, de a fáraó karja lehanyatlik; és megtudják, hogy én vagyok az Úr, amikor Babilon királyának kezébe adom kardomat, hogy kinyújtsa Egyiptom földje ellen. ²⁶ Szétszórom Egyiptomot a nemzetek közé, és szétszélesztem őket az országokba; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!«

Ez 31 Példázat a fáraóról, a pompás fáról ¹ Történt pedig a tizenegyedik esztendőben, a harmadik hónapban, a hónap elsején, hogy az Úr ezt a szótát intézte hozzám: ² »Emberfia, mondd a fáraónak, Egyiptom királyának és az ő népének:

Kihez vagy te hasonló nagyságodban?

³ Íme, a fenyő, olyan, mint a Libanon cédrusa;
szép ágú, dús lombozatú,
magas növésű;
a sűrű lombozatú ágak között
magasra emelkedik koronája.

⁴ Vizek növelték naggyá,
árvíz tette magassá,
folyói folyták körül gyökereit,
és patakjait a vidék minden fájához küldte.

⁵ Ezért magassága túltett
a környék minden fáján;
gallyai megsokasodtak,
ágai magasra nyúltak a bőséges víztől.

⁶ Amikor pedig kiterjesztette árnyékát,
ágai közt fészket raktak az ég madarai mind;
lombozata alatt ellett az erdő minden vadja,
és árnyékában lakott mindenféle nemzet.

⁷ Igen szép volt nagyságában, kiterjesztett ágaival,
mert gyökere bőséges víz mellett volt.

⁸ Még Isten paradicsomában sem voltak
a cédrusok nála magasabbak;
a ciprusok sem érték el csúcsát,
s a platánoknak sem voltak olyan lombjaik, mint neki;
Isten paradicsomának
egy fája sem volt hozzá és szépségéhez hasonló.
⁹ Mert széppé tettem őt,
sok és sűrű lombozatával;
és irigykedtek rá mindazon gyönyörűséges fák,
melyek Isten paradicsomában voltak.

¹⁰ Ezért így szól az Úr Isten: Mivel igen magasra nőtt és felemelte zöldellő, sűrű koronáját, és szíve felfuvalkodott magassága miatt: ¹¹ a nemzetek legerősebbjének kezébe adtam, aki elbánik majd vele; istentelensége miatt elvetettem őt. ¹² Kivágják majd az idegenek, a nemzetek legkegyetlenebbjei; a hegyekre dobják, és ágai széthullanak minden völgybe, gallyai összetörnek a föld minden szikláján; árnyékából elmenekül a földnek minden népe és elhagyja őt.

¹³ A ledőlt fára telepszik
az ég minden madara,
és ágai között időzik
a környék minden vadja.
¹⁴ Ezért fel ne fuvalkodjék
magassága miatt egy fa sem,
mely a víz mentén áll,
ne törjön a magasba
az árnyékos és lombos ágak között,
és ne is büszkélkedjék magasságában
egy fa sem, melyet a vizek öntöznek;
mert mindmegannyit a halálra szántam,
a föld legmélyére, az emberek fiai közé,
azok közé, akik leszállnak a sírgödörbe.

¹⁵ Így szól az Úr Isten: Azon a napon, amelyen az alvilágra szállt, előhoztam a gyászt és ráborítottam a vizekre; megállítottam folyamait és visszatartottam a nagy vizeket; gyászolt miatta a Libanon, és megremegett a mező minden fája. ¹⁶ Amint ledőlt, robajával remegésbe hoztam a nemzeteket, mikor levittem őt az alvilágba azokhoz, akik leszálltak a sírgödörbe; és megvigasztalódott a föld legmélyén a gyönyörűség minden fája, a legszebbek és legkiválóbbak a Libanonról, mindazok, amelyeket vizek öntöztek. ¹⁷ Mert ezek is leszálltak vele együtt az alvilágba azokhoz, akiket karddal öltek meg; minden segítője az ő árnyékában pihen a nemzetek között.

¹⁸ Kihez vagy te hasonló, te kiváló és magas fa a gyönyörűség fái között? Íme, leviszlek a gyönyörűség fáival a föld legmélyére; a körülmételetlenek között pihensz majd azokkal együtt, akiket a kard ölt meg! Ez a fáraó és egész sokasága!« – mondja az Úr Isten.

Ez 32 Gyászének a fáraóról, a foglyul ejtett krokodilról ¹ Történt pedig a tizenkettedik esztendőben, a tizenkettedik hónapban, a hónap elsején, hogy az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, zengj siralmat a fáraóról, Egyiptom királyáról és ezt mondd neki:

Hasonlóvá tetted magadat a nemzetek oroszlánjához,
és a tengerben levő krokodilhoz;
szarvaddal ökleltél folyamaidban,
lábaddal zavarossá tetted a vizet,
és tapostad áramlásait.

³ Ezért így szól az Úr Isten:
kiterjesztem feletted hálómat
számos népnek sokasága által,
és hálómmal kihúznak;

⁴ a földre vetlek,
a nyílt mezőre kidoblak;
rád csődítem az ég madarait mind,
és jóllakatom belőled az egész föld vadjait.

⁵ Húsodat a hegyekre vetem,
és gennyeddel betöltöm dombjaidat.

⁶ Megöntözöm bűzös véreddel a földet
a hegyek tetején,
és a völgyek megtelnek veled.

⁷ Amikor majd kialszol, betakarom az eget,
és elsötétítem csillagjait;
a napot befödöm felhővel,
s a hold nem adja világosságát.

⁸ Az ég minden világítóját gyászba borítom érted,
és sötétséget bocsátok földedre
– mondja az Úr Isten –,
amikor elhullanak sebesültjeid az ország közepén
– mondja az Úr Isten. –

⁹ Megszomorítom a szívét számos népnek, amikor eljuttatom romjaidat a nemzetek közé, oly országokba, amelyekről nem tudsz. ¹⁰ Döbbenetbe ejtek miattad sok népet, és királyaik szörnyű félelemben remegnek majd miattad, amikor arcuk előtt villogni kezd kardom, és mindenki hirtelen a saját életéért remeg majd romlásod napján. ¹¹ Mert így szól az Úr Isten: Babilon királyának kardja jön rád!

¹² Sokaságot a földre terítem
a hősök kardjával;
ezek a nemzetek mind legyőzhetetlenek,
és semmivé teszik Egyiptom kevélységét,
és szétszórják sokaságát.

¹³ Kiirtom minden állatát,
mely a sok víz mellett lakott;
nem zavarja fel többé azokat ember lába,
sem állat körme nem kavarja fel.

¹⁴ Akkor majd igen tisztává teszem vizeiket,
és folyóit úgy ömlesztsem, mint az olajat – mondja az Úr Isten –,

¹⁵ amikor sivataggá teszem Egyiptom földjét,
az országot pedig elhagyja az, ami betölti,
amikor majd megverem valamennyi lakóját,
és megtudják, hogy én vagyok az Úr!

¹⁶ Gyászéneke ez, és mint gyászdalt énekelik majd. A nemzetek leányai énekelik, Egyiptomról és sokaságáról énekelik – úgymond az Úr Isten.

Gyászéneke a fáraóról és kíséretéről ¹⁷ Történt pedig a tizenkettedik esztendőben, a hónap tizenötödik napján, hogy az Úr ezt a szöveget intézte hozzám: ¹⁸ »Emberfia, énekelj gyászdalt Egyiptom sokaságáról, és vond le őt magát s a hatalmas nemzetek leányait a föld legmélyére, azokhoz, akik leszálltak a verembe.

¹⁹ Kinél vagy te szebb?

Szállj le, és pihenj a körülmetéletlenek között!

²⁰ Azok közé hullanak majd, akiket a kard ölt meg; a kard már át van adva, lerántják őt és egész népét! ²¹ Beszélnek vele a legerősebb vitézek az alvilág közepéből, akik az ő segítőivel együtt leszálltak, és pihennek a körülmetéletlenek, a kard által megöltek. ²² Ott van Asszúr és annak egész sokasága, körülötte vannak sírjai; mindegyikük meg van öltve, kard által estek el. ²³ A verem legmélyén vannak sírjai, és sokasága sírjai körül van; mindegyikük meg van öltve, kard által estek el, akik egykor rettegésbe ejtették az élők földjét. ²⁴ Ott van Élam és annak egész sokasága az ő sírja körül; mindegyikük meg van öltve, kard által estek el, és körülmetéletlenül szálltak le a föld legmélyére, akik rettegésbe ejtették az élők földjét; és most gyalázatukat hordozzák mindazok előtt, akik leszálltak a sírgödörbe. ²⁵ A megöltek közé helyezték nyugvó ágyát összes népével együtt; körülötte vannak sírjai; mind körülmetéletlenek ők, a kard ölte meg őket, mert rettegésbe ejtették az élők földjét; és most gyalázatukat hordozzák mindazok előtt, akik leszálltak a sírgödörbe; a megöltek közt van az ő helyük. ²⁶ Ott van Mesek és Tubál és annak egész sokasága; körülötte vannak sírjai; mind körülmetéletlenek ők és meg vannak öltve, kard által estek el, mert rettegésbe ejtették az élők földjét. ²⁷ Nem azokkal a hősekkel pihennek ők, akik a hajdankorban estek el, akik fegyvereikkel szálltak le az alvilágba, és fejük alá tették kardjukat; mert csontjukban van a gonoszságuk, mert rettegésére voltak a

hősöknek az élők földjén. ²⁸ Tehát téged is a körülmetéletlenek közt tipornak majd össze, és azok között pihensz, akiket a kard ölt meg. ²⁹ Ott van Edom, annak királyai és minden fejedelme. Seregükkel együtt azok közé jutottak, akiket megölt a kard; a körülmetéletlenek között pihennek, azokkal, akik leszálltak a sírgödörbe. ³⁰ Ott van Észak összes fejedelme és a szidoniak mind, letaszították őket a megöltekhez; remegnek és megszégyenülnek erejükben. Körülmetéletlenül pihennek azok között, akiket megölt a kard, és gyalázatukat hordozzák mindazok előtt, akik leszálltak a sírgödörbe. ³¹ Meglátja majd ezeket a fáraó, és megvigasztalódik egész sokaságán, amelyet megölt a kard – a fáraó és egész hadserege –, mondja az Úr Isten. – ³² Mert az én félelmemet adom az élők földjére, s a körülmetéletlenek közt pihen majd, azok között, akiket megölt a kard – a fáraó és egész sokasága» ssss–mondja az Úr Isten.

AZ ÍTÉLET ÉS AZ ÚJ ÜDVÖSSÉG: 33,1-37,28

Ez 33 Ezekiel, a nép őrzője ¹ Akkor az Úr ezt a szótat intézte hozzám: ² »Emberfia, szólj néped fiaihoz és mondd nekik: Ha valamely országra kardot bocsátok, és az ország népe egy férfit választ legkisebbjei közül és azt magának őrállóvá rendeli, ³ s ez látja jönni a kardot az ország ellen, és megfújja a harsonát és hírt ad a népnek: ⁴ ha aztán valaki meghallja a harsona hangját – bárki is legyen az –, de nem hallgat a figyelmeztetésre, és eljön a kard és elragadja: annak vére a saját fején lesz. ⁵ Hallotta ő a harsona szavát, de nem hallgatott a figyelmeztetésre; ezért vére őrajta lesz; ha hallgatott volna a figyelmeztetésre, megmentette volna életét. ⁶ Ha pedig az őrálló látja jönni a kardot, de nem fújja meg a harsonát, és a nép nem kap figyelmeztetést, és eljön a kard és elragad valakit közülük: azt ugyan a saját gonoszsága miatt ragadják el, vérét azonban az őrállónak kezéből fogom számon kérni.

⁷ Téged pedig, emberfia, őrállónak rendelvek Izrael háza számára; ha tehát beszédet hallasz számból, mint az enyémet hirdesd azt nekik. ⁸ Ha azt mondom az istentelennek: Halállal halsz meg, te istentelen! – de te nem szólsz, hogy az istentelen tartózkodjék az ő útjától, az istentelen ugyan a saját gonoszsága miatt hal meg, vérét azonban a te kezedből kérem számon. ⁹ Ha azonban hirdeted az istentelennek, hogy útjairól térjen meg, de ő nem tér meg útjáról, akkor a saját gonoszsága miatt meg fog halni, te azonban megmentetted lelkedet.

Személyes bűn és büntetés ¹⁰ Ezért tehát, emberfia, mondd Izrael házának: Ti ekként beszéltek, s ezt mondjátok: `Gonoszságaink és vétkeink ránk nehezednek, és elsenyvedünk bennük; hogyan maradhatnánk tehát életben?' ¹¹ Mondd nekik: Életemre mondom, én, az Úr Isten, nem akarom az istentelen halálát, hanem azt, hogy az istentelen megtérjen útjáról és éljen. Térjete meg, térjete meg igen gonosz útjaitokról! Akkor miért halnátok meg, Izrael háza?

¹² Ezért tehát, emberfia, mondd néped fiainak: Az igaznak igazvolta nem szabadítja meg őt azon a napon, amelyen vétkezik; és az istentelennek istentelensége nem lesz ártalmára azon a napon, amelyen megtér istentelenségéből; és az igaz nem maradhat életben az ő igazvolta miatt azon a napon, amelyen vétkezik. ¹³ Ha mondom is az igaznak, hogy biztosan élni fog, de igazvoltában elbizakodva gonoszságot cselekszik, igazvolta teljesen feledésbe megy, és ő meghal elkövetett gonoszsága miatt. ¹⁴ Ha azonban így szólok a gonoszhoz: Halállal halsz meg! – és ő bűnbánatot tart vétke fölött, és jog

és igazság szerint jár, ¹⁵ a zálogot visszatéríti az istentelen, a rablott jószágot visszaadja, az élet parancsai szerint jár, és nem cselekszik semmi igazságtalan dolgot sem, biztosan élni fog és nem hal meg. ¹⁶ Egyetlen elkövetett vétkét sem fogom neki betudni; jog és igazság szerint járt, ezért biztosan élni fog.

¹⁷ De néped fiai így szólnak: 'Nem igazságos az Úr útja!' – holott az ő útjuk igazságtalan! ¹⁸ Mert ha az igaz eltávozik igazságától és gonoszságot követ el, emiatt hal meg; ¹⁹ és ha az istentelen elhagyja istentelenségét, és jog és igazság szerint jár, ezek miatt fog élni. ²⁰ Ti mégis azt mondjátok: 'Nem igazságos az Úr útja!' Mindenkit közületek a saját útjai szerint ítélek meg, Izrael háza!«

Jeruzsálem bukásának híre ²¹ Történt pedig száműzetésünk tizenkettedik esztendejében, a tizedik hónapban, a hónap ötödik napján, hogy egy menekülő jött hozzám Jeruzsálemből, és így szólt: »Elpusztult a város!« ²² Aznap este, mielőtt megjött volna a menekülő, rajtam volt az Úr keze, és megnyitotta számam, mielőtt az reggel hozzám jött volna; és miután megnyílt a szám, nem hallgattam többé.

Az otthonmaradottak sorsa ²³ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ²⁴ »Emberfia, akik azok között a romok között laknak Izrael földjén, így szólnak: 'Ábrahám egymaga volt, és örökrészül nyerte az országot; mi pedig sokan vagyunk, nekünk adatott birtokul az ország!' ²⁵ Ezért mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Akik vérrel eszitek a húst, és szemeteket tisztátalanságaitokra emelitek és vért ontotok, vajon a ti örökrészetek lehet-e az ország? ²⁶ Kardotokra támaszkodtok, utálatosságokat cselekedtek, és mindenki meggyalázza társának feleségét; és ennek ellenére is a ti örökrészetek legyen az ország? ²⁷ Ezeket mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Életemre mondom, hogy azok, akik a romok között laknak, kard által hullanak el; és aki a mezőn van, a vadállatok prédájává lesz; akik pedig erődítésekben és barlangokban vannak, dögvész által halnak meg. ²⁸ Az országot pedig sivataggá és pusztasággá teszem, kevély hatalma megsemmisül; kietlenekké lesznek Izrael hegyei, mert senki sem lesz, aki rajtuk átmenne. ²⁹ És megtudják, hogy én vagyok az Úr, amikor országukat sivataggá és pusztasággá teszem minden utálatosságuk miatt, amit elkövettek.

A nép kétszínűsége ³⁰ Ami pedig téged illet, emberfia: népednek fiai, akik rólad beszélnek a falak mentén és a házak kapuiban, mikor így szól egyik a másikhoz, mindegyik a társához: 'Jöjjetek, és hallgassuk meg, milyen beszéd jön az Úrtól.' ³¹ Hozzád mennek, mintha gyűlésre menne a nép, és leül a népem előtted és meghallgatják beszédeidet, de nem cselekszenek szerintük. Mint éneket szájukban, forgatják ugyan őket, szívük azonban igazságtalan nyereség után jár. ³² Olyan vagy te nekik, mint a zenére szánt dal, amelyet kellemes és édes hangon énekelnek; meghallgatják szavaidat, de nem cselekszenek szerintük. ³³ Ám amikor majd bekövetkezik a megjövendő dolog – mert íme, bekövetkezik –, akkor majd megtudják, hogy próféta volt közöttük.«

Ez 34 Izrael elhurcolt pásztora ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, jövendölj Izrael pásztoraikról; jövendölj, és ezt mondd a pásztoroknak: Így szól az Úr Isten: Jaj Izrael pásztorainak, akik önmagukat legeltették! Vajon a pásztoroknak nem a nyáját kell-e legeltetniük? ³ A tejet megettétek, a gypjúval ruházkodtatok és a hízott állatot leöltétek, de nyájamat nem legeltettétek. ⁴ A gyengét nem erősítettétek és a beteget nem gyógyítottátok; a sebesültet nem kötöztétek be, az eltévedtet nem hoztátok vissza és az elveszettet nem kerestétek; hanem keménységgel és erőszakkal uralkodtatok rajtuk. ⁵ Juhaim pedig elszéledtek, mert nem volt pásztoruk; prédájává lettek a

mező minden vadjának és elszéledtek. ⁶ Ott bolyongtak juhaim minden hegyen és minden magas dombon; a föld egész színén elszéledtek juhaim, és nem volt senki sem, aki velük törődött volna, nem volt, mondom, aki velük törődött volna.

⁷ Ezért, pásztorok, halljátok az Úr igéjét! ⁸ Életemre mondom, én, az Úr Isten: Mivel nyájaim prédává lettek és juhaim a mező minden vadjának eledelévé, mert nem volt pásztoruk – pásztoraim ugyanis nem törődtek nyájammal –, mert a pásztorok önmagukat legeltették, de nyájaimat nem legeltették, ⁹ azért, pásztorok, halljátok az Úr igéjét! ¹⁰ Így szól az Úr Isten: Íme, én magam fordulok a pásztorok ellen; kezükből követelem nyájamat és végzek velük, hogy ne legeltessék tovább a nyájat, és a pásztorok ne legeltessék többé önmagukat. Kiszabadítom nyájamat szájukból, és az nem lesz többé eledelük.

A jó pásztor ¹¹ Mert így szól az Úr Isten: Íme, én magam keresem fel juhaimat és viselem gondjukat. ¹² Amint a pásztor gondját viseli nyájának azon a napon, amelyen elszéledt juhai között van, úgy viselem majd én is gondját juhaimnak, és kiszabadítom őket minden helyről, amerre elszéledtek a felhő és a sötétség napján. ¹³ Kihozom őket a népek közül, és összegyűjtöm őket az országokból; a saját országukba viszem, és Izrael hegyein legeltetem őket a patakok mentén és az ország minden lakott helyén. ¹⁴ A legdúsabb legelőkön legeltetem őket, és Izrael magas hegyein lesznek az ő legelőik; ott fognak megpihenni zöldellő fűvön, és kövér legelőkön legelnek majd Izrael hegyein. ¹⁵ Én magam legeltetem juhaimat, és én pihentetem meg őket! – mondja az Úr Isten. – ¹⁶ Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszavezetem, a sebesültet bekötöztetem, a gyengét megerősítem, a hízottat és az erőst megoltalmazom, és igazságosan legeltetem őket.

¹⁷ Ti pedig, én juhaim, így szól az Úr Isten: Íme, én ítéletet teszek juh és juh, kos és bak között. ¹⁸ Nem értétek be azzal, hogy lelegeltétek a legjobb legelőket? Hozzá még azt is eltapostátok lábatokkal, ami legelőtökből megmaradt. Amikor pedig a legtisztább vizet ittátok, a többi lábatokkal felkavartátok, ¹⁹ úgyhogy juhaimnak az volt a legelője, amit lábatok eltaposott, és azt itták, amit lábatok felkavart.

²⁰ Ezért így szól hozzátok az Úr Isten: Íme, én magam teszek igazságot a hízott és a sovány juhok között! ²¹ Mivel ti oldalatokkal és vállatokkal lökdöstétek és szarvatokkal ökleltétek a gyenge juhokat mind, míg el nem széledtek ott kinn, ²² én megszabadítom nyájamat, és nem lesz többé prédává; és igazságot teszek juh és juh között.

A messiási ország ²³ Egyetlen pásztort állítok majd föléljük, szolgálmat, Dávidot, hogy legeltesse őket; ő legelteti majd őket, és ő lesz a pásztoruk. ²⁴ Én pedig, az Úr, leszek az ő Istenük, és Dávid, az én szolgálóm lesz a fejedelem közöttük; én, az Úr, szóltam. ²⁵ A béke szövetségére lépek velük, és kiirtom a fenevadakat az országból, úgyhogy ők biztonságban lakhatnak majd a pusztaságban és alhatnak az erdőkben. ²⁶ Áldássá teszem őket az én halmom körül, és esőt adok a maga idejében; áldásos esők lesznek. ²⁷ A mező fája meghozza majd gyümölcsét, a föld meghozza termését, és félelem nélkül laknak majd országukban. És megtudják, hogy én vagyok az Úr, amikor majd összetöröm igájuk láncait, és kiszabadítom őket zsarnokaik kezéből. ²⁸ Nem lesznek többé prédájává a nemzeteknek, és a föld vadállatai sem fogják őket felfalni, hanem biztonságban laknak majd, minden félelem nélkül. ²⁹ Nagyszerű termést adok majd nekik, számukat nem csökkenti többé az éhínség az országban,

s nem kell továbbra is eltűnniük a nemzetek gyalázkodását. ³⁰ Akkor megtudják majd, hogy én, az Úr, az ő Istenük, velük vagyok, és ők, Izrael háza, az én népem – mondja az Úr Isten. – ³¹ Ti emberek, juhaim vagytok, legelőm juhaim vagytok, én pedig, az Úr, a ti Istenetek vagyok – mondja az Úr Isten.

Ez 35 Büntető beszéd Edom ellen ¹ Akkor az Úr ezt a szót intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd arcodat Szeír hegysége ellen, jövedölj ellene és mondd neki: ³ Így szól az Úr Isten:

Íme, ellened fordulok, Szeír hegysége;
kinyújtom ellened kezemet,
és kietlen pusztasággá teszek.
⁴ Városaidat romba döntöm,
és te pusztasággá leszel;
akkor megtudod majd, hogy én vagyok az Úr!

⁵ Mivel örökös ellenség voltál, és Izrael fiait kard hatalmába adtad szorongatásuk idején, végső bűnhődésük idejében, ⁶ azért életemre mondom, én, az Úr Isten: Átadlak a vérontásnak, s a vér üldöz majd téged; mivel önvéredet gyűlölted, a vér üldöz majd téged. ⁷ Szeír hegyét kietlen pusztasággá teszem, és elvesztem róla a járó-kelőt. ⁸ A hegyeit betöltöm megöltjeivel; halmaidon, völgyeidben és folyóid mellett kard által elesettek fognak heverni. ⁹ Örökös pusztasággá teszek, és városaidban nem laknak többé; akkor megtudjátok majd, hogy én, az Úr vagyok az Isten!

¹⁰ Mivel így szóltál: 'A két nemzet és a két ország az enyém lesz, és birtokomba veszem őket!' – holott az Úr volt ott –, ¹¹ azért életemre mondom, én, az Úr Isten: Haragod és irigységed szerint cselekszem majd, amint te is cselekedtél, mert gyűlölted őket; és kinyilatkoztatom magamat közöttük, amikor majd megítéllek. ¹² Akkor megtudod majd, hogy én, az Úr, meghallottam minden gyalázó szavadat, amelyet Izrael hegyeiről mondtál, amikor így szóltál: 'Pusztulás jött rájuk! A mieink lettek, hogy fel-faljuk őket!' ¹³ Ellenem támadatok szátokkal, és gyalázkodó szavakkal illettetek engem; én meghallottam! ¹⁴ Így szól az Úr Isten: Pusztasággá teszek az egész föld örömére! ¹⁵ Amint te örvendeztél Izrael házának örökségén, mivel az elpusztult, úgy cselekszem majd veled is; sivataggá leszel, Szeír hegye, meg te is, egész Edom, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

Ez 36 Jövedölés Izrael hegyeiről ¹ Te pedig, emberfia, jövedölj Izrael hegyeiről és mondd: Izrael hegyei, halljátok az Úr igéjét! ² Így szól az Úr Isten: Mivel az ellenség így szólt rólatok: 'Haha! Az örök magaslatozások nekünk jutottak örökségül!' – ³ azért jövedölj és mondd: Így szól az Úr Isten: Mivel elpusztultatok, és mindenfelől eltapostak titeket, és a többi nemzet birtokává lettetek, nyelvük hegyére kerültetek, és a népek gyaláznak titeket, ⁴ azért, Izrael hegyei, halljátok az Úr Isten szavát: Így szól az Úr Isten a hegyekhez és a halmokhoz, a folyókhoz és a völgyekhez, a romhalmazokhoz, a ledőlt falakhoz és az elhagyott városokhoz, amelyeket a körös-körül lakó többi nemzet elpusztított és kigúnyolt! ⁵ Így szól az Úr Isten: Valóban, féltékenységem tüzeiben szóltam a többi nemzet ellen és egész Edom ellen, akik országomat örömmel és teljes szívvel-lélekkel birtokukba vették és kiűrtették, hogy elpusztítsák. ⁶ Azért jövedölj Izrael földjéről és mondd a hegyeknek és a halmoknak, a hágóknak és a völgyeknek: Így szól az Úr Isten: Íme, én féltékenységekben és bosszúmban szóltam,

mert elviseltétek a nemzetek gyalázását. ⁷ Ezért így szól az Úr Isten: Esküre emelem kezemet: A körülöttetek lakó nemzetek maguk hordozzák majd gyalázatukat. ⁸ Ti pedig, Izrael hegyei, növezzétek ágaitokat és hozzátok meg gyümölcsötöket népem, Izrael számára, mert ő nemsokára megérkezik. ⁹ S én íme, hozzátok megyek és hozzátok fordulok; szántani fognak rajtatok és magot vetnek belétek. ¹⁰ Megsokasítom rajtatok az embereket, Izrael egész házát; benépesülnek a városok, a romhalmazok újra felépülnek. ¹¹ Betöltelek titeket emberekkel és állatokkal; el fognak szaporodni és gyarapodni fognak. Letelepítelek titeket, mint hajdanában, és nagyobb javakkal halmozlak el, mint amennyitek eleinte volt; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr! ¹² Akkor majd megadom, hogy emberek járjanak rajtatok: Izraelt, az én népemet; és birtokukba vesznek téged, örökrészükké leszel, és nem leszel többé nélkülük.

¹³ Így szól az Úr Isten: Mivel azt mondják rólad: 'Felfalod az embereket és megfojtod saját népedet', ¹⁴ azért nem fogsz többé embert enni, és nemzedet nem ölöd meg többé – mondja az Úr Isten. – ¹⁵ Gondoskodom majd róla, hogy ne halld többé a nemzetek csúfolódását, és a népek gyalázkodását ne viseld többé; a saját népedet nem veszted el többé» – mondja az Úr Isten.

Új élet ígérete ¹⁶ Akkor az Úr ezt a szöveget intézte hozzám: ¹⁷ »Emberfia, Izrael háza a saját földjén lakott, de megfertőzte azt útjaival és cselekedeteivel; útjuk olyanná lett előttem, mint a havi tisztulásban szenvedő nő tisztátalansága. ¹⁸ Ezért kiöntöttem rájuk bosszúságomat a vér miatt, amit az országban ontottak, és bálványaik miatt, amelyekkel azt beszennyezték. ¹⁹ Szétszórtam őket a nemzetek közé, s ők elszéledtek az országokba; útjaik és cselekedeteik szerint ítéltam meg őket. ²⁰ Amikor ők bementek a nemzetekhez, amelyek közé eljutottak, meggyalázták szent nevemet, mert így beszéltek róluk: 'Az Úr népe ez, és az ő földjéről jöttek!' ²¹ De tekintettel voltam szent nevemre, amelyet Izrael háza meggyalázott a nemzetek között, amelyekhez eljutott.

²² Ezért mondd Izrael népének: Így szól az Úr Isten: Nem tiértetek cselekszem majd, Izrael háza, hanem az én szent nevemért, amelyet meggyaláztatok a nemzetek között, amelyek közé eljutottatok. ²³ Szentté teszem nagy nevemet, amelyet gyalázat ért a nemzetek között, amelyet meggyaláztak közöttük, hogy megtudják a nemzetek, hogy én vagyok az Úr, mondja a seregek Ura, amikor megmutatom szentségemet köztetek az ő szemük láttára. ²⁴ Mert kiviszlek titeket a nemzetek közül és összegyűjtelek minden országból, és elvezetlek saját országotokba. ²⁵ Tiszta vizet hintek rátok, és megtisztultok minden szennyetektől, és minden bálványotoktól megtisztítalak titeket. ²⁶ Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek. ²⁷ Az én lelkemet adom majd belétek, és gondoskodom róla, hogy parancsaim szerint járjatok, és törvényeimet megtartsátok és megcselekedjétek. ²⁸ Azon a földön laktok majd, amelyet atyáitoknak adtam, és ti az én népem lesztek, én pedig a ti Istenetek leszek. ²⁹ Megszabadítalak titeket minden szennyetektől; előhívom a gabonát és megsokasítom, és nem küldök többé rátok éhínséget. ³⁰ Megsokasítom a fák gyümölcsét és a szántóföld termését, hogy ne viseljétek többé az éhínség gyalázatát a nemzetek között. ³¹ Ha aztán visszaemlékeztek majd igen gonosz útjaitokra és nem jó cselekedeteitekre, megutáljátok gonoszságaitokat és vétkeiteket. ³² Nem tiértetek cselekszem majd – mondja az Úr Isten – tudjátok meg! Szégyenkeztek és piruljatok útjaitok miatt, Izrael háza!

³³ Így szól az Úr Isten: Azon a napon, amelyen megtisztítalak titeket minden gonoszságotoktól, és lakottá teszem a városokat és helyreállítom a romhalmazokat, ³⁴ amikor művelés alá kerül a pusztaság, amely egykor sivatag volt minden arra járó szemében, ³⁵ majd így szólnak: 'Ez a műveletlen föld olyanná lett, mint a Gyönyörűség kertje, és az elhagyott, romba döntött és feldúlt városok megerősítve állnak!' ³⁶ És megtudják a körülöttetek megmaradt nemzetek, hogy én, az Úr, én építettem fel a romokat, én ültettem be a műveletlen földeket; én, az Úr szóltam és megcselekedtem!

³⁷ Így szól az Úr Isten: Még abban is kegyesnek talál engem Izrael háza, hogy megcselekszem nekik ezt: Megsokasítom körükben az embereket, mint a nyájat, ³⁸ mint a szent nyájat, mint Jeruzsálem nyáját ünnepei alkalmával; ilyenek lesznek az elhagyott városok, telve embernyájakkal; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!»

Ez 37 Látomás Izrael feltámadásáról ¹ Akkor az Úr rám helyezte kezét, az Úr lelkében kivezetett és letett a mező közepén, ami telve volt csontokkal. ² Körülvitt engem azok mellett mindenfelé; igen nagy volt a számuk a mező színén, és teljesen ki voltak száradva. ³ Azt mondta nekem: »Emberfia, vajon életre kelnek még ezek a csontok?« Azt feleltem: »Uram Istenem! Te tudod!« ⁴ Erre így szólt hozzám: »Prófétálj ezekről a csontokról, és mondd nekik: Ti száraz csontok, halljátok meg az Úr ígését! ⁵ Így szól az Úr Isten a csontokhoz: Íme, én lelket bocsátok belétek, hogy életre keljete! ⁶ Izmokat adok rátok, húst növesztek rajtatok, bőrrrel vonlak be, és lelket adok nektek, hogy éljete; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.« ⁷ Erre én profétáltam, amint megparancsolta nekem. Közben profétáltam, zaj támadt és íme, zúgás hallatszott, és egyik csont a másikhoz közeledett, mindegyik a saját izületéhez. ⁸ És láttam, hogy íme, izom és hús nőtt rajtuk, és bőr feszült rájuk, de lelkük nem volt. ⁹ Akkor azt mondta nekem: »Prófétálj a léleknek; profétálj, emberfia, és mondd a léleknek: Így szól az Úr Isten: A négy szél tájékaról jöjj elő, lélek, és fújj ezekre a megöltekre, hogy új életre keljenek!« ¹⁰ Profétáltam, amint megparancsolta nekem; erre beléjük szállt a lélek, és életre keltek; a lábukra álltak, mint valami igen nagy sereg.

¹¹ Akkor azt mondta nekem: »Emberfia, ezek a csontok Izrael háza; ők azt mondják: 'Kiszáradtak csontjaink, elveszett a reménységünk, elvesztünk!' ¹² Azért profétálj és mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Íme, én megnyitom sírhantjaitokat és kihozlak titeket sírjaitokból, én népem, és bevezetlek titeket Izrael földjére. ¹³ És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor megnyitom majd sírjaitokat és kihozlak titeket sírhantjaitokból, én népem! ¹⁴ A lelkemet adom belétek, hogy életre keljete, és nyugodt lakóhelyet adok nektek földetekben; akkor megtudjátok, hogy én, az Úr, szóltam és meg is cselekedtem« – mondja az Úr Isten.

Jelképes cselekedet: a két fatábla ¹⁵ Akkor az Úr ezt a szót intézte hozzám: ¹⁶ »Te pedig, emberfia, végy magadnak egy fadarabot és írd rá: Júdaé és Izrael fiaié, az ő szövetségeseié; és végy egy másik fadarabot és írd rá: Józsefé, Efraim fájáé és Izrael egész házáé, az ő szövetségeseié. ¹⁷ Aztán illeszd őket össze, az egyiket a másikhoz, egy fává; legyenek egygé kezvedben. ¹⁸ Ha pedig így szólnak hozzád néped fiai, és azt mondják: 'Vajon nem magyarázod-e meg nekünk, mit akarsz ezzel?' – ¹⁹ ezt feleld nekik: Így szól az Úr Isten: Íme, én fogom József fáját, ami Efraim kezében van, és Izrael törzseit, az ő szövetségeseit, és együvé teszem őket Júda fájával és egy fává teszem őket – s egygé lesznek az ő kezében. ²⁰ A fadarabok pedig, amelyekre írtál, legyenek a kezvedben az ő szemük láttára, ²¹ és

mondd nekik: Így szól az Úr Isten: Íme, én kiragadom Izrael fiait a nemzetek közül, amelyek közé jutottak, és összegyűjtöm őket mindenünnen, és a saját földjükre vezetem. ²² Egy néppé teszem őket az országban, Izrael hegyein, és egy király uralkodik majd mindnyájuk fölött; és nem lesz többé két nemzet, nem oszlanak többé két országra. ²³ Nem fertőzik többé magukat bálványaikkal, utálatosságaikkal és semmiféle gonoszságukkal. Megszabadítom őket minden helyükről, ahol vétkeztek, és megtisztítom őket; akkor ők az én népem lesznek, én pedig az ő Istenük leszek. ²⁴ Dávid, az én szolgám lesz a király felettük, és egyetlen pásztora lesz valamennyiüknek; törvényeim útján járnak majd, és parancsaimat megtartják és megcselekszik. ²⁵ Azon a földön fognak lakni, amelyet szolgámnak, Jákobnak adtam, amelyen atyáitok laktak; rajta laknak majd ők maguk és fiaik, és fiaiknak fiai mindörökké; és Dávid, az én szolgám lesz a fejedelmük mindörökké. ²⁶ A béke szövetségére lépek velük, örök szövetség lesz ez velük; megerősítem és megsokasítom őket, és szentélyemet köztük állítom fel mindörökre. ²⁷ A hajlékom köztük lesz, és én az ő Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek. ²⁸ És megtudják majd a nemzetek, hogy én vagyok az Úr, Izrael megszentelője, amikor szentélyem köztük lesz mindörökké.«

KÜZDELEM GÓG ELLEN: 38,1-39,29

Ez 38 Góg felkészül a háborúra ¹ Akkor az Úr ezt a szózatot intézte hozzám: ² »Emberfia, fordítsd arcodat Góg ellen, Magóg földje ellen, Mesek és Tubál első fejedelme ellen. Jövendölj ellene ³ és mondd neki: Így szól az Úr Isten: Íme, Góg, én ellened fordulok, Mosok és Tubál első fejedelme ellen. ⁴ Körbe kergetlek és zablát teszek álladra; kivezetlek téged és egész hadseregedet, a lovakat és minden páncélba öltözött lovast, a nagy sokaságot, akik lándzsát, pajzsot és kardot ragadnak. ⁵ Perzsák, etiópok és líbiaiak vannak velük akik mind pajzsot és sisakot viselnek; ⁶ Gómer és minden csapata, Togorma háza, a legtávolabbi észak és egész hadereje, számos nép van veled. ⁷ Készülj fel, szereld fel magadat és egész sokaságodat, amely hozzád gyülekezett, és légy a parancsnokuk. ⁸ Sok nap múlva elér téged a büntetés, az esztendő végén olyan ország ellen vonulsz, amely rendbejött a kard csapása után, amelyet összegyűjtöttem számos nép közül: Izrael hegyeire, amelyek hosszú időre pusztasággá lettek. Kivezettem őket a népek közül, és mindnyájan biztonságban laknak ott. ⁹ Te felvonulsz és jössz, mint a fürgeteg és mint a felhő, hogy elborítsd az országot, te és minden csapatod, a számos nép, amely veled van.

¹⁰ Így szól az Úr Isten: Azon a napon gondolatok támadnak szívedben, és igen gonosz tervet eszelsz majd ki. ¹¹ Így szólsz: 'Felvonulok az ország ellen, amelynek nincsen fala; azokra török, akik nyugton és biztonságban laknak; egyetlen fal nélkül laknak, záraik és kapuik nincsenek' –, ¹² hogy zsákmányolj és prédát ejts, hogy azokra vesd kezedet, akiket elpusztítottak, de én helyreállítottam, arra a népre, amelyet összegyűjtöttem a nemzetek közül, amely birtokába kezdte venni és lakni kezdte a földnek köldökét. ¹³ Sába, Dedán és Tarzis kereskedői és összes oroszlánjai így szólnak majd hozzád: »Vajon azért jössz-e, hogy zsákmányt szerezz? Íme, azért gyűjtötted egybe tömegeidet, hogy prédát rabolj, hogy elvidd az ezüstöt és az aranyat, hogy elhurcold a felszerelést és a vagyont, és mérhetetlen zsákmányt rabolj.«

¹⁴ Ezért jövendölj, emberfia, és mondd Gógnak: Így szól az Úr Isten: Ugye, azon a napon, amelyen az én népem, Izrael, biztonságban lakik, felkerekedsz majd, ¹⁵ és eljössz a helyedről, a legtávolabbi

északról, te és veled a sok nép, mindnyájan lovasok: nagy tömeg és hatalmas hadsereg. ¹⁶ Népem, Izrael ellen vonulsz, miként a felhő, hogy elborítsd az országot. Napjaid végén történik ez veled, és országom ellen vezetlek, hogy a nemzetek megismerjenek engem, amikor majd megmutatom rajtad szentségemet az ő szemük láttára, ó Góg!

Fenyegető beszéd Góg ellen ¹⁷ Így szól az Úr Isten: Hiszen te vagy az, akiről a hajdankor napjaiban beszéltem szolgálaim, Izrael prófétái által, akik azon idők napjaiban megjövendölték, hogy téged rájuk bocsátalak. ¹⁸ S történni fog azon a napon, amely napon Góg majd eljön Izrael földjére, hogy ezt mondja az Úr Isten: Haragomban fel fog lobbanni bosszúságom, ¹⁹ és féltékenységekben, haragom tüzeiben mondom majd: Valóban nagy földrengés lesz azon a napon Izrael földjén! ²⁰ Megremegnek színem előtt a tenger halai és az ég madarai, a mező vadjai és minden csúszómászó, amely a földön mozog, és minden ember, aki a föld színén van; a hegyek leomlanak, ledőlnek a várfalak, s minden fal a földre hull. ²¹ Akkor ellene hívom minden hegyemen a kardot – mondja az Úr Isten –, mindenki kardja a társa ellen fordul majd. ²² S perbe szállok ellene dögvésszel, vérontással, szakadó záporral és hatalmas jégesővel; tüzes és kénköves esőt bocsátok rá, a seregére és a számos népre, amely vele van. ²³ Akkor majd nagynak és szentnek mutatom magamat, és kinyilatkoztatom magamat számos nép szeme láttára; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!

Ez 39 Góg pusztulása ¹ Te pedig, emberfia, jövendölj Góg ellen és mondd: Így szól az Úr Isten: Íme, én ellened fordulok, Góg, Mosok és Tubál első fejedelme; ² körbe kergetlek és elővezetlek, felvonultatlak a legtávolabbi északról és Izrael hegyeire vezetlek. ³ Összetöröm íjadat balkezedben, és kiütöm nyilaidat jobbkezedből. ⁴ Izrael hegyein esel majd el, te és egész sereged és veled levő népeid; a vadaknak, a madaraknak, minden szárnyasnak és a föld vadállatainak adlak, hogy felfaljanak. ⁵ A mező színén esel majd el, mert én szóltam – mondja az Úr Isten. – ⁶ Tüzet bocsátok Magógra és azokra, akik biztonságban laknak a szigeteken; és megtudják, hogy én vagyok az Úr! ⁷ Szent nevemet ismertté teszem majd Izraelben, népem között, és nem engedem többé meggyalázni szent nevemet; és megtudják a nemzetek, hogy én vagyok az Úr, Izrael Szentje! ⁸ Íme, eljön és meglesz – mondja az Úr Isten –; ez az a nap, amelyről szóltam.

⁹ Akkor kijönnek a lakók Izrael városaiból, és felgyűjtják és elégetik a fegyvereket, a pajzsokat és a lándzsákat, az íjakat és a nyilakat, a buzogányokat és a dárdákat, és tüzet gyújtanak velük hét esztendőn át. ¹⁰ Nem hordanak fát a környékről, az erdőkben sem vágnak, mert a fegyvereket tüzelik majd el; prédát szednek prédálóiktól és kifosztják fosztogatóikat – mondja az Úr Isten. –

¹¹ Ez lesz azon a napon: Nevezetes helyet adok majd Gógnak temetőül Izraelben, a Vándorok völgyét a tengertől keletre, és útját állja majd a vándorlóknak; ott temetik el Gógot és egész sokaságát, és neve ez lesz: 'Góg sokaságának völgye.' ¹² Hét hónapon át temeti őket Izrael háza, hogy megtisztítsák az országot. ¹³ Eltemeti őt az ország egész népe, és nevezetes napjuk lesz ez, amelyen megdicsőítem majd magamat – mondja az Úr Isten. – ¹⁴ Férfiakat fognak kirendelni, akik szüntelen járnak az országot, hogy eltemessék és felkutassák azokat, akik ott maradtak a föld színén, hogy megtisztítsák azt; hét hónap múlva kezdik meg a kutatást. ¹⁵ Keresztül-kasul bejárják az országot; és ha emberi csontot látnak, jelt állítanak melléje, míg el nem temetik a halottak eltakarítói Góg sokaságának völgyében. ¹⁶ Egy városnak pedig Amóna lesz a neve – és megtisztítják a földet.

¹⁷ Ezért most, emberfia, így szól az Úr Isten: Mondd valamennyi szárnyasnak, valamennyi madárnak és a mező minden vadállatának: Gyűljetek egybe, siessetek, fussatok össze mindenünnen az én áldozatomra, amelyet én öltem le nektek, a nagy áldozatra Izrael hegyein, hogy húst egyetek és vért igyatok! ¹⁸ Egyétek a hősök húsát és igyatok a föld fejedelmeinek vérét, a kosokét és a bárányokét, a bakokét és a bikákét, az összes hízottakét és kövérekét. ¹⁹ Egyetek kövérséget a jóllakásig, és igyatok vért a megrészegülésig abból az áldozatból, amelyet én ölök le számotokra. ²⁰ Lakjatok jól az én asztalomon a lovakból, az erős lovasokból és az összes harcos férfiből – mondja az Úr Isten. –

²¹ Mert megmutatom dicsőségemet a nemzetek között, és az összes nemzet meglátja ítéletemet, amit végrehajtottam, és kezemet, amelyet rájuk vetettem. ²² Így megtudja majd Izrael háza, hogy én, az Úr vagyok az ő Istenük, attól a naptól fogva és azután.

Izrael helyreállítása ²³ S megtudják majd a nemzetek is, hogy gonoszsága miatt jutott a fogságba Izrael háza. Mivel elhagytak engem, elrejtettem előlük arcomat, az ellenség kezére adtam őket, és mindnyájan kardélre jutottak. ²⁴ Tisztátalanságuk és gonoszságuk szerint cselekedtem velük, és elrejtettem előlük arcomat.

²⁵ Ezért így szól az Úr Isten: Most jóra fordítom Jákob sorsát, megkönyörülök Izrael egész házán, és buzgólkodni fogok szent nevemért. ²⁶ De hordozni fogják szégyenüket és minden hűtlenségüket, amit ellenem elkövettek, amikor majd biztonságban laknak országukban, és senkitől sem félnek. ²⁷ Visszavezetem őket a népek közül, egybegyűjtöm őket ellenségeik országaiból, és megmutatom közöttük szentségemet számtalan nemzet szeme láttára. ²⁸ Akkor megtudják, hogy én, az Úr vagyok az ő Istenük, mert elvittem ugyan őket a nemzetek közé, de ismét összegyűjtöm őket saját országukba, és senkit sem hagyok ott közülük. ²⁹ S arcomat nem rejtem el többé előlük, mert kiöntöm lelkemet Izrael egész házára« – mondja az Úr Isten.

LÁTOMÁS AZ ÚJ IZRAELRŐL: 40,1-48,35

Az új templom: 40,1-44,3

Ez 40 A próféta látomása ¹ Száműzetésünk huszonötödik esztendejében, az év kezdetén, a hónap tizedik napján, tizennégy évvel azután, hogy a város elpusztult, éppen ezen a napon helyezte rám az Úr a kezét, és odavitt engem, ² isteni látomásokban elvitt Izrael földjére, és letett egy nagyon magas hegyen, amelyiken dél felé egy városhoz hasonló épület volt. ³ Bevezetett oda, és íme, egy férfi volt ott, akinek a külseje olyan volt, mint az érc; a kezében lenzsinórt tartott, s mérővessző volt a kezében, amint ott állt a kapuban. ⁴ Ez a férfi így szólt hozzám: »Emberfia, láss a te saját szemeddel és hallj a te saját füleddel, és figyelj mindarra, amit megmutatok neked, mert azért hoztalak ide, hogy megmutassam neked. Hirdesd majd Izrael házának mindazt, amit látni fogsz.«

A templom, a kapuk és az udvarok ⁵ És íme, a házat kívülről mindenünnen fal vette körül. A férfi kezében hat könyök és egy tenyér hosszú mérővessző volt, és megmérte az építményt; a szélessége egy vessző, s a magassága is egy vessző volt.

⁶ Aztán elment a kelet felé néző kapuhoz, felment a lépcsőin, és megmérte a kapu küszöbét; a szélessége egy vessző – azaz egy-egy küszöb szélessége egy vessző volt, ⁷ és egy-egy fölkét: a hossza

egy vessző és a szélessége is egy vessző volt; – a fülkék közt pedig öt könyöknyi köz volt. ⁸ Ezután a kapu küszöbét a kaputól befelé nyíló csarnok mellett: egy vessző. ⁹ Aztán megmérte a kapu csarnokát: nyolc könyök, és a pilléreit: két könyök; a kapu csarnoka pedig belül volt. ¹⁰ A keleti kapunak mindkét felől három-három fülkéje volt; mind a háromnak egy volt a mérete, és egy volt a mérete a pilléreknek is mind a két oldalon. ¹¹ Aztán megmérte a kapu küszöbének szélességét: tíz könyök, és a kapu hosszát: tizenhárom könyök, ¹² a fülkék előtt levő szegélyt: egy könyök. Egy könyök volt a szegély mindkét oldalon, a fülkék pedig hat könyöknyi nagyságúak voltak mindkét oldalon. ¹³ Aztán megmérte a kaput az egyik fülke tetejétől a másiknak tetejéig: a szélessége huszonöt könyök volt; az egyik bejárat a másik bejárattal szemben volt. ¹⁴ Hatvan könyökben állapította meg a pilléreket. A pillér mellett a kapu udvara volt mindenfelől, körös-körül. ¹⁵ A kapu homlokzatától a belső kapu csarnokának homlokzatáig ötven könyök volt. ¹⁶ A fülkékben rácsos ablakok voltak és a pilléreiken körös-körül mindenütt a kapun belül; hasonlóképpen belül a csarnokokban is körös körűl ablakok voltak, a pilléreken pedig pálmák képei.

¹⁷ Aztán kivitt a külső udvarba, és íme, ott kamarák voltak, és az udvarban körös körűl kővel kirakott padlózat; harminc kamra volt a padlózaton körös-körűl. ¹⁸ A kövezet a kapuk oldalfala mellett volt, a kapuk hosszának megfelelően – ez volt az alsó kövezet. ¹⁹ Aztán megmérte a szélességet az alsó kapu homlokzatától a belső udvar külső homlokzatáig: és az kelet felé is meg észak felé is száz könyök volt.

²⁰ A külső udvarnak észak felé néző kapuját is megmérte mind hosszában, mind szélességében, ²¹ és a fülkéit is: hármat az egyik oldalon, és hármat a másik oldalon, meg a pilléreit és a csarnokát az első kapu mérete szerint: a hossza ötven könyök, a szélessége huszonöt könyök volt. ²² Ablakai, csarnoka és pálmái a kelet felé néző kapu méretének megfelelőek voltak; hét lépcsőfok volt a feljárata, előtte pedig csarnok volt. ²³ A belső udvarnak egy-egy kapuja az északi és a keleti kapuval szemben volt; az egyik kaputól a másik kapuig száz könyököt mért.

²⁴ Ezután kivitt dél felé, és íme, ott egy dél felé néző kapu volt. Megmérte a pilléreit és a csarnokát, a fentebbi méretek szerint, ²⁵ valamint az ablakait és a csarnokát körös-körűl, mint a többi ablakot: a hossza ötven könyök, a szélessége pedig huszonöt könyök volt. ²⁶ Hét lépcsőfok volt a feljárata, a bejárata előtt pedig csarnok volt. A pilléreire faragott pálmák voltak, az egyik oldalon is egy, és a másik oldalon is egy. ²⁷ A belső udvarnak is volt dél felé néző kapuja; az egyik kaputól a másik kapuig déli irányban száz könyököt mért.

²⁸ Aztán bevitt a belső udvarba a déli kapuhoz, és megmérte a kaput a fentebbi méretek szerint: ²⁹ a fülkéit, pilléreit és csarnokát ugyanazon méretek szerint, az ablakait meg a csarnokát körös-körűl: a hossza ötven könyök, a szélessége pedig huszonöt könyök volt. ³⁰ A csarnokot körös-körűl: a hossza huszonöt könyök, a szélessége öt könyök volt. ³¹ Csarnoka a külső udvarra nyílt, és a pilléreire pálmák voltak; nyolc lépcsőfoka volt, amelyeken oda felmentek.

³² Majd bevitt engem kelet felől a belső udvarba; és megmérte a kaput a fentebbi méretek szerint, ³³ a fülkéit, a pilléreit és a csarnokát, mint fentebb, és ablakait meg csarnokait körös-körűl: a hossza ötven könyök, a szélessége pedig huszonöt könyök volt. ³⁴ A csarnokát is, amely a külső udvarba vezetett; faragott pálmák voltak a pilléreire mindkétfelől, és nyolc lépcsőfok volt a feljárata.

³⁵ Azután bevitt engem az észak felé néző kapun, és megmérte azt a fentebbi méretek szerint: ³⁶ a fülkéit, pilléreit, csarnokát és ablakait körös-körül: a hossza ötven könyök, a szélessége pedig huszonöt könyök volt. ³⁷ A csarnoka a külső udvar felé nézett; faragott pálmák voltak a pillérein mindkétfelől, és nyolc lépcsőfok volt a feljárata.

³⁸ Egy-egy kamra bejárata a kapuk pillérein volt; ott mosták meg az égőáldozatot. ³⁹ A kapu csarnokában két asztal volt az egyik oldalon, és két asztal a másik oldalon, hogy rajtuk öljék le az égőáldozatot, a bűnért és a vétekért való áldozatot. ⁴⁰ Kívül, az oldalfal mellett, amely az északra nyíló kapu bejárata felé húzódott, két asztal volt; a másik oldalfal mellett, a kapu csarnoka előtt szintén két asztal volt; ⁴¹ négy asztal volt az egyik oldalon és négy asztal a másik oldalon; a kapu oldalfalainál nyolc asztal állt, amelyeken az áldozati állatokat leölték. ⁴² Négy asztal négyszögletes kövekből volt összeállítva az égőáldozathoz: a hosszúságuk másfél könyök, a szélességük másfél könyök, a magasságuk pedig egy könyök volt, – hogy rájuk tegyék azokat a szerszámokat, amelyekkel az égőáldozatot és a többi áldozatot leölték. ⁴³ A peremük egy arasz volt, körös-körül befelé hajló mélyedéssel; az asztalokon pedig áldozati hús volt. ⁴⁴ A belső kapun kívül az énekesek kamrái voltak a belső udvarban, az észak felé néző kapu oldalfala mellett; homlokzatuk dél felé nézett; egy kamra pedig a keleti kapu oldalfala mellett volt, amelyik észak felé nézett. ⁴⁵ Ekkor azt mondta nekem: »Az a kamra, amelyik dél felé néz, azon papok számára való, akiknek szolgálata a templom őrizete; ⁴⁶ az a kamra pedig, amelyik észak felé néz, azon papok számára való, akik az oltár szolgálatát végzik. Ezek Szádok fiai, akik Lévi fiai közül az Úrhoz járulhatnak, hogy neki szolgáljanak.

⁴⁷ Aztán megmérte az udvart: a hossza száz könyök, a szélessége száz könyök volt, négyszögben. A templom homlokzata előtt pedig az oltár állt.

⁴⁸ Majd bevitt engem a templom előcsarnokába, és megmérte az előcsarnokot. Öt könyök volt az egyik oldala és öt könyök a másik oldala, és a kapu szélességét: három könyök volt az egyik oldala és három könyök a másik oldala; ⁴⁹ és az előcsarnok hosszát: ez húsz könyök volt, a szélességét: ez tizenegy könyök volt – és nyolc lépcsőfok volt a feljárata. A pillérek mellett oszlopok voltak: az egyik az egyik oldalon, és a másik a másik oldalon.

Ez 41 ¹ Azután bevitt engem a templomba, és megmérte a pilléreket. Hat könyök volt a szélességük az egyik oldalon, és hat könyök volt a szélességük a másik oldalon. A hajlék szélessége: ² az ajtó szélessége tíz könyök volt, az ajtó oldalfalai: öt könyök az egyik oldalon és öt könyök a másik oldalon. Majd megmérte a hosszát: ez negyven könyök volt, és a szélességét: ez húsz könyök volt.

³ Aztán bement a templom belsejébe és megmérte az ajtó pillérét: ez két könyök volt, és az ajtót: ez hat könyök volt, és az ajtófalak szélességét: ez hét könyök volt. ⁴ Majd megmérte a hosszát: ez húsz könyök volt, és a szélességét: ez húsz könyök volt, a templom előtt. Ekkor azt mondta nekem: »Ez a szentek szentje.«

A melléképületek ⁵ Aztán megmérte a ház falát: ez hat könyök volt, és az oldalépület szélességét: ez négy könyök volt, mindenütt a ház körül. ⁶ Az oldalépületet pedig egymáson álló oldalemeletek alkották, kétszer harminchárom kamra; az oldalépületeken körös-körül kiszögellések voltak, amelyek benyúltak a ház falába, úgyhogy a templom falával összeértek, anélkül, hogy abba behatoltak volna.

⁷ Körös-körül folyosó volt, amely csigalépcsőn emelkedett és a templom felső részébe vezetett körös-körül; ezért a templom felső része szélesebb volt, így jártak fel az alsó részekből a felső részekbe a középső emeleten át. ⁸ A házon körös körül emelkedést láttam: az oldalépületek alapja a mérőnád szerint hat könyök volt. ⁹ Az oldalépület külső falának szélessége öt könyök volt; a belső ház a ház oldalépületein belül volt. ¹⁰ A helyiségek között a távolság húsz könyök volt, körös körül a ház körül. ¹¹ Az oldalépületből bejárat vezetett a szabad tér felé: az egyik bejárat észak felé nézett, a másik bejárat dél felé. A szabad tér szélessége öt könyök volt körös körül.

A templom méretei ¹² A különálló épület, amely nyugati irányban volt, hetven könyök széles volt; az épület falának szélessége körös-körül öt könyök volt, hossza pedig kilencven könyök. ¹³ Azután megmérte a ház hosszát: ez száz könyök volt, majd a különálló épületnek és falainak hosszát: ez száz könyök volt. ¹⁴ A ház homlokzata előtt fekvő és kelet felé elkülönített terület szélessége pedig száz könyök volt.

A templom belseje ¹⁵ Azután megmérte a templommal szemben a hátul különálló épületnek hosszát és karzatait mindkét részen: száz könyök, valamint a templom belsejét és az udvar csarnokait, ¹⁶ a küszöböket, a rácsos ablakokat és a karzatokat három oldalon körös-körül. Minden küszöbvel szemben faburkolat volt körös-körül, a padlótól az ablakokig – az ablakok rácsosak voltak –, és az ajtók felett ¹⁷ egészen a ház belső részéig. A külsején is az egész falon körös-körül minden, kívül és belül, mérték szerint volt, ¹⁸ és faragott kerubok meg pálmák voltak rajta; egy pálma volt két kerub között. Minden kerubnak két arca volt: ¹⁹ emberi arca az egyik pálma felől, és oroszlánarca a másik pálma felől; így voltak ábrázolva az egész házon körös-körül. ²⁰ A padlótól a kapu felső részéig kerubok és faragott pálmák voltak a templom falán. ²¹ A küszöb négyszögletes volt, és a szentély előtt olyan valami volt, ami ²² faoltárnak látszott. Magassága három könyök volt, a hossza két könyök; sarkai, alapja és falai fából voltak. Ekkor azt mondta nekem: »Ez az asztal, amely az Úr színe előtt van.«

²³ A templomnak és a szentélynek két ajtószárnya volt. ²⁴ A két ajtószárnyon mindkét oldalon két-két egymásra záródó ajtólap volt; két-két ajtólap volt az ajtók mindkét szárnyán. ²⁵ A templom ajtóin is vésett kerubok és faragott pálmák voltak, úgy, amint a falakon is ábrázolva voltak; kívül pedig, a csarnok előtt gerendázat volt. ²⁶ Felettük pedig rácsos ablakok voltak, és pálmák képei innen is, onnan is a csarnok oldalfalain, miként a ház falain és falak szélességében is.

Ez 42 A papok épülete ¹ Aztán kivitt a külső udvarba az észak felé vivő úton, és bevitt a kamrák azon épületébe, amely a különálló épülettel átellenben és az észak felé fekvő építménnyel szemben volt. ² Ez hosszában száz könyök volt; ajtaja észak felé nyílt, s a szélessége ötven könyök volt, ³ szemben a belső udvarnak húsz könyöknyi területével, és szemben a külső udvarnak kővel kirakott padozatával. Karzat ott karzattal volt összekötve három emelet magasságban. ⁴ A kamrák előtt tíz könyök széles folyosó volt, amely belül egy könyök széles úthoz vezetett; ajtóik észak felé nyíltak, ⁵ ahol a kamrák a felső emeleten alacsonyabbak voltak, mert alattuk az épület alsó és középső részéből kiemelkedő karzatok voltak. ⁶ Három emeletesek voltak, és nem voltak oszlopaik, mint ahogyan oszlopok voltak az udvarokban; ezért az alsó és a középső emeletekhez képest ötven könyöknyit elvettek a talajtól. ⁷ A kamrák irányában ötven könyök hosszú külső fal volt, a külső udvar irányában levő kamráknak megfelelően, ⁸ mert a külső udvar felé néző kamrák hossza ötven könyök volt, a templom

oldala előtt levők hossza pedig száz könyök. ⁹ A bejárat ezen kamrák alatt kelet felől volt, a külső udvar felől jövők számára, ¹⁰ az udvar falának széles részén, kelet felé néző irányban. A különálló épülettel szemben és a falépitménnyel szemben szintén kamrák voltak; ¹¹ előttük pedig út volt, mint azoknál a kamráknál, amelyek észak felé voltak. Hosszúságuk, szélességük, valamennyi bejáratuk, berendezésük és ajtajuk is ¹² olyanok voltak, mint a dél felé néző kamrák ajtóí; a bejárat az út kezdetén volt, ez az út a különálló csarnok előtt haladt el, ha az ember kelet felől jött. ¹³ S azt mondta nekem: »Az északi kamrák és a déli kamrák, amelyek a különálló épület előtt vannak, szent kamrák: ezekben eszik a papok, akik az Úrnak szolgálnak, a szentelt dolgokat; oda helyezik a szentelt dolgokat: a bűnért való áldozatot és a vétekért való áldozatot, mert szent hely az. ¹⁴ Ha pedig a papok betértek oda, ne menjenek ki a szent helyről a külső udvarba; a szent helyen tegyék le ruháikat, melyekben szolgálatot teljesítettek, mert szentek azok; öltözzenek más ruhákba és úgy menjenek ki a nép közé.«

A templom külső mérete ¹⁵ Miután pedig elvégezte a belső ház megmérését, kivitt engem a kelet felé néző kapuhoz, és megmérte azt körös-körül minden oldalról. ¹⁶ Mérővesszejével kimért a keleti irányban ötszáz mértéket körös-körül a mérővesszővel. ¹⁷ Azután mérővesszejével kimért az északi irányban körös-körül ötszáz mértéket. ¹⁸ Majd pedig mérővesszejével kimért a déli irányban körös-körül ötszáz mértéket. ¹⁹ Azután kimért mérővesszejével a nyugati irányban ötszáz mértéket. ²⁰ Négy irányban megmérte falát köröskörül minden oldalon – a hossza ötszáz könyök, a szélessége pedig ötszáz könyök volt –, hogy különválassa a szentélyt és a nép helyét.

Ez 43 Az Úr bevonul a templomba ¹ Aztán elvitt engem a kelet felé néző kapuhoz. ² És íme, Izrael Istenének dicsősége bevonult kelet felől. A zúgása olyan volt, mint sok víz zúgása, és fölségétől felragyogott a föld. ³ Láttam a jelenést, amely hasonló volt ahhoz, amelyet akkor láttam, amikor eljött, hogy elpusztítsa a várost. Olyan volt a jelenés, mint az a jelenés, amelyet a Kebár folyó mellett láttam; és arcomra borultam.

⁴ Akkor az Úr fölsége a kelet felé néző kapun át bevonult a templomba. ⁵ A lélek pedig felemelt engem és bevitt a belső udvarba; és íme, a ház betelt az Úr dicsőségével. ⁶ Hallottam, hogy valaki a házból hozzám beszélt, és a férfi, aki mellettem állt, ⁷ így szólt hozzám: »Emberfia, ez az én királyi székem helye és lábam nyomának helye, ahol örökké lakom majd Izrael fiai között. Izrael háza nem szentségteleníti meg többé szent nevemet – ők és királyaik – paráznaságaikkal, királyaik holttesteivel és magaslataikkal. ⁸ Küszöbüket az én küszöböm mellé építették, és ajtófélfáikat az én ajtófélfáim mellé, úgyhogy csak egy fal volt közöttem és közöttük; és meggyalázták szent nevemet utálatosságaikkal, amelyeket cselekedtek; ezért is semmisítettem meg őket haragomban. ⁹ Most azonban távol tartják majd tőlem paráznaságukat és királyaik holttesteit, és közöttük lakozom mindenkor.

¹⁰ Te pedig, emberfia, mutasd meg Izrael házának a templomot, hogy szégyenkezzenek gonoszásaik miatt; mérjék meg az épületet, ¹¹ és restelkedjenek mind amiatt, amit cselekedtek. Mutasd meg nekik a ház alakját, szerkezetét, kijáratait és bejáratait, egész tervrajzát és minden szabályát, egész rendjét és minden törvényét, és írd le szemük előtt, hogy egész tervrajzához és törvényeihez tartsák magukat, és megvalósítsák őket. ¹² Ez a törvénye a háznak, amely a hegy tetején áll: Egész területe körös-körül szentséges. Ez tehát a háznak a törvénye.«

Az áldozati oltár felszentelése ¹³ Ezek pedig az oltár méretei teljes könyökben, amely egy könyöknyi és egy tenyérnyi: alapzatának foglalata egy könyök magas volt, és egy könyök volt a szélessége; a szélén körülfutó párkányzat egy arasz volt; ennyi volt az oltár magassága is. ¹⁴ A földön álló alapzattól az alsó kiszögellésig két könyök volt, szélessége pedig egy könyök; a kisebb kiszögelléstől a nagyobb kiszögellésig négy könyök, a szélessége pedig egy könyök. ¹⁵ Maga a tűzhely négy könyök volt, és a tűzhelytől felfelé négy szarv emelkedett ki. ¹⁶ A tűzhely hossza pedig tizenkét könyök és szélessége tizenkét könyök volt, tehát egyenlő oldalú négyszög volt. ¹⁷ Kiszögellésének hossza tizennégy könyök, és szélessége tizennégy könyök volt mind a négy oldalán; a szegélye körös-körül fél könyök, és alapzatának foglalata körös-körül egy könyök volt; lépcsői kelet felé voltak.

¹⁸ Ekkor azt mondta nekem: »Emberfia, így szól az Úr Isten: Ezek az oltárra vonatkozó szabályok. Azon a napon, amelyen elkészül, és rajta égőáldozatot mutatnak be és vért hintenek, ¹⁹ adj a Szádok ivadékai közül való levita-papoknak, akik nekem szolgálhatnak – mondja az Úr Isten –, egy borjút a csordából, hogy bűnért való áldozatul bemutassák nekem. ²⁰ Végy a véréből és hintsd az oltár négy szarvára, a kiszögellés négy sarkára és a szegélyre körös-körül, hogy megtisztítsd és megengeszteld. ²¹ Aztán vedd a borjút, amelyet bűnért való áldozatul bemutatnak, és égesd el a ház egyik elkülönített helyén, a szentélyen kívül. ²² A második napon pedig mutass be egy hibátlan kecskebakot bűnért való áldozatul; és tisztítsák meg az oltárt úgy, amint megtisztították a borjúval. ²³ Amikor pedig elvégezted megtisztítását, áldozz fel egy hibátlan borjút a csordából és egy hibátlan kost a nyájból; ²⁴ áldozd fel őket az Úr színe előtt. A papok hintsenek rájuk sót, és mutassák be egészen eléggő áldozatul az Úrnak. ²⁵ Hét napon keresztül mutass be mindennap egy bakot bűnért való áldozatul; áldozzanak fel egy hibátlan borjút is a csordából és egy hibátlan kost a nyájból. ²⁶ Hét napon keresztül tisztítsák meg az oltárt, tisztítsák meg és szenteljék fel. ²⁷ E napok elmúltával pedig, a nyolcadik napon és azontúl is mutassák be a papok az oltáron a ti egészen eléggő áldozataitokat és békeáldozataitokat; és én kegyes leszek hozzátok« – mondja az Úr Isten.

Ez 44 A bezárt kapu ¹ Aztán visszavitt engem a szentély külső kapujának irányába, amely kelet felé nézett; és ez zárva volt. ² Akkor az Úr így szólt hozzám: »Ez a kapu zárva legyen; ne nyissák ki, és senki se menjen be rajta, mert az Úr, Izrael Istene vonult be azon; ezért zárva legyen ³ még a fejedelem előtt is. A fejedelem maga ülhet benne, hogy elköltse eledelét az Úr előtt; de a csarnok kapujának irányából vonuljon be, és annak irányában távozzék.«

Istentiszteleti előírások; az ország felosztása: 44,4-48,35

A leviták és a papok ⁴ Majd elvitt engem az északi kapun keresztül a ház elé, és láttam, hogy íme, az Úr dicsősége betöltötte az Úr házat; és arcra borultam. ⁵ Akkor azt mondta nekem az Úr: »Emberfia, vedd szívedbe, lásd a saját szemeddel és halld meg saját füleddel mindazt, amit majd mondok neked az Úr házában minden szertartásáról és annak minden törvényéről; és ügyelj arra, miként kell bemenni a templomba a szentély minden kijáratánál. ⁶ És mondd Izrael házában, amely ellenszegül nekem: Így szól az Úr Isten: Értétek be minden gonoszságokkal, Izrael háza! ⁷ Idegeneket, körülmételetlen szívűeket és körülmételetlen testűeket vittetek be, hogy szentélyemben legyenek, és így tisztátalanná tegyék házamat akkor, amikor áldozatul bemutatátok kenyereimet, a hájat és a vért, és így megszegtétek szövetségemet minden gonoszságokkal. ⁸ Nem tartottátok meg szentélyem

törvényeit, hanem azokat állítottátok magatok helyett, hogy ellássák szolgálatomat szentélyemben. ⁹ Így szól az Úr Isten: Semmiféle körülmételetlen szívű és körülmételetlen testű idegen ne lépjen szentélyembe, semmiféle idegen, aki Izrael fiai között van.

¹⁰ Azok a leviták pedig, akik messzire eltávoztak tőlem, amikor Izrael fiai megtévedtek és eltévelyegtek tőlem bálványaik után, bűnhődjenek meg, ¹¹ és legyenek örök szentélyemben, ajtónállók a ház kapuinál, és szolgálói a háznak; ők öljék le az égőáldozatokat és a nép áldozatait, és ők álljanak színük előtt, hogy nekik szolgáljanak, ¹² mert szolgáltak nekik bálványaik színe előtt is, és Izrael házának bűnre vezető botrányává lettek. Ezért felemeltem kezemet ellenük – mondja az Úr Isten –, hogy megbűnhődjenek. ¹³ Ne közeledjenek tehát hozzám, hogy előttem papi szolgálatot végezzenek, és ne közeledjenek semmiféle szent dolgomhoz, a szenteltekhez sem, hanem bűnhődjenek elkövetett gonoszágaikért. ¹⁴ A háznak ajtónállóivá teszem őket annak egész szolgálatára, és mindarra, amit ott végezni kell.

¹⁵ Azok a levita-papok pedig, Szádok fiai, akik végezték szentélyem szolgálatát, miközben Izrael fiai eltévelyegtek tőlem, járuljanak elélem, hogy nekem szolgáljanak. Ők álljanak színem előtt, hogy nekem hájat és vért mutassanak be – mondja az Úr Isten –. ¹⁶ Ők lépjenek be szentélyembe és ők járuljanak asztalomhoz, hogy nekem szolgáljanak és elvégezzék szolgálatomat. ¹⁷ Amikor pedig a belső udvar kapuin belépnek, öltözzenek gyolcsruhákba; ne legyen rajtuk semmiféle gypjűszövet, amikor a belső udvar kapuiban és azokon belül szolgálatot teljesítenek. ¹⁸ Gyolcs szalag legyen a fejükön és gyolcs alsóruha legyen ágyékukon, és ne övezzék magukat annyira, hogy megizzadjanak. ¹⁹ Amikor pedig kimennek a néphez a külső udvarba, vessék le ruhájukat, amelyben szolgálatot teljesítettek, és tegyék le a szentély kamráiban; öltsenek más ruhát, hogy meg ne szenteljék ruhájukkal a népet. ²⁰ Fejüket pedig le ne borotválják, sem hosszú hajat ne növelesszenek, hanem nyírják meg rendesen a fejüket. ²¹ Egy pap se igyék bort, amikor be akar lépni a belső udvarba. ²² Özvegyet és férjétől eltaszított asszonyt ne vegyenek feleségül, hanem szüzeket vegyenek el Izrael házának ivadékából, vagy olyan özvegyet, aki paptól maradt özvegyen. ²³ Oktassák népemet arra, hogy mi a különbség szent és tisztátalan között, és mutassák meg nekik a különbséget tiszta és tisztátalan között. ²⁴ Ha vetélkedés támad, álljanak elő, és az én jogom szerint tegyenek igazságot; az én utasításaimat és szabályaimat kövessék minden ünnepemen, és szenteljék meg szombatjaimat. ²⁵ Halotthoz be ne menjenek, hogy meg ne fertőzzék magukat, csak atyjukhoz és anyjukhoz, fiukhoz és leányukhoz, fivérükhöz és olyan nővérükhöz, akinek még nem volt második férje; ezeknél tisztátalanná lehetnek. ²⁶ Mikor pedig megtisztult, számláljon hét napot; ²⁷ és aznap, amikor bemegy a szentélybe, a belső udvarba, hogy nekem a szentélyben szolgáljon, mutasson be önmagáért bűnért való áldozatot – mondja az Úr Isten. – ²⁸ Örökrészük pedig ne legyen – én vagyok az ő örökrészük –; és birtokot ne adjatok nekik Izraelben, mert én vagyok az ő birtokuk. ²⁹ A vágóáldozatot, a bűnért való áldozatot és a vétekért való áldozatot ők egyék meg, és Izraelnek minden fogadalmi ajándéka az övék legyen. ³⁰ Minden elsőszülöttnak a zsengeje, és minden italáldozat mindabból, amit bemutatnak, a papoké legyen; ételeitek zsengeit is a papnak adjátok, hogy áldást hozzon házaikra. ³¹ A papok semmiféle hullát, sem vadállattól széttépett madarat vagy állatot ne egyenek.

Ez 45 Az ország felosztása ¹ Amikor pedig megkezditek az ország felosztását sorshúzás szerint, különítsetek el egy szent részt a földből, mint szent adományt az Úr számára. A hossza huszonötezer, a

szélessége tízezer mérték legyen. Ez szent legyen körös-körül egész területével. ² Ebből a szentélyhez tartozzék egy minden oldalon ötszázszor ötszáz mértéknyi négyszög, és ötven könyöknyi térség legyen mellette körös-körül. ³ Ezen mérték szerint mérj ki huszonötezer mérték hosszú és tízezer mérték széles területet; ezen legyen a templom: a szentek szentje. ⁴ Az ország szent része legyen a papoké, a szentély szolgálóié, akik az Úr szolgálatát végzik; legyen ez az ő helyük házaik számára, és szent helye a szentélynek. ⁵ Huszonötezer mérték hosszú és tízezer mérték széles terület pedig a levitáké legyen, akik a háznak szolgálnak; az övük legyen húsz kamra. ⁶ A város birtokául jelöljétek ki ötezer mérték széles és huszonötezer mérték hosszú területet a szentély számára elkülönített terület mellett, Izrael egész háza részére.

⁷ A fejedelem részére pedig a szentély számára elkülönített terület mellett és a város birtokául kijelölt terület mellett mindkét felől, szemben a szentély számára elkülönített területtel és szemben a város birtokául kijelölt területtel, a nyugati oldaltól nyugati és a keleti oldaltól keleti irányban. A hossza akkora legyen, mint minden más részé a nyugati szélétől a keleti széléig ⁸ az országnak. Ez legyen birtoka Izraelben, hogy a fejedelmek ne fosszák ki többé népemet, hanem az országot hagyják meg Izrael házának a törzsei szerint.

Figyelmeztetés a vezetőknek ⁹ Így szól az Úr Isten: Legyen elég, Izrael fejedelmei! Hagyjátok abba a gonoszságot és a rablást, járjatok jog és igazság szerint; különítsétek el határaitokat népemtől – mondja az Úr Isten. – ¹⁰ Igaz mértéket, igaz éfát és igaz bátot használjatok! ¹¹ Az éfa és a bát egyenlők és egyforma méretűek legyenek, hogy a bát a kórnak tizedrészét tartalmazza, és az éfa is a kórnak tizedrészét; amilyen a kórnak mértéke, olyan legyen ezeknek a mértéke. ¹² A sékelben pedig húsz gera van; húsz sékel meg huszonöt sékel meg tizenöt sékel pedig egy mínát tesz ki.

¹³ Ezek azok az adományok, amelyeket át kell adnotok: egyhatod éfát egy kór gabonából, és egyhatod éfát egy kór árpából. ¹⁴ Az olaj mennyisége pedig egy bát olaj, a kórnak tizedrésze legyen; tíz bát egy kórt tesz ki, mert tíz bát egy kórt tölt meg. ¹⁵ Továbbá egy kost minden kétszáz főnyi nyájból, amelyet Izrael nevel, az áldozat céljaira: egészen eléggő áldozatul, békeáldozatul és engesztelő áldozatul önmagukért – mondja az Úr Isten. – ¹⁶ Az ország egész népe tartozik ezekkel az adományokkal Izrael fejedelmének. ¹⁷ A fejedelem tartozik gondoskodni az égőáldozatokról, az eledel- és italáldozatokról az ünnepeken, az újhoid ünnepein, a szombatokon és Izrael házának valamennyi ünnepnapján; ő gondoskodjék a bűnért való áldozatról, az egészen eléggő és a békeáldozatokról, engesztelésül Izrael háza számára.

A főünnepek ¹⁸ Így szól az Úr Isten: Az első hónapban, a hónap első napján végy egy hibátlan borjút a csordából, és tisztítsd meg a szentélyt. ¹⁹ A pap vegyen a bűnért való áldozat véréből, és kenje azt a háznak ajtófélfájára, az oltár szegélyének négy sarkára és a belső udvar kapujának félfájára. ²⁰ Így cselekedjél a hetedik hónapban is mindazokért, akik tudatlanságból és tévedésből vétkeztek; így tisztítsd meg a házat. ²¹ Az első hónapban, a hónap tizennegyedik napján legyen számotokra a pászka ünnepe; hét napon át kovásztalan kenyeret egyetek, ²² és a fejedelem mutasson be azon a napon önmagáért és az ország egész népéért egy borjút bűnért való áldozatul. ²³ Az ünnep hét napján mutasson be az Úrnak naponként egészen eléggő áldozatul hét bikaborjút és hét hibátlan kost, hét napon keresztül; és bűnért való áldozatul mindennap egy kecskebakot. ²⁴ Eledeláldozatul adjon hozzá

egy éfányit minden borjúhoz és egy éfányit minden koshoz, és éfánként egy hín olajat. ²⁵ A hetedik hónapban a hónap tizenötödik napján, az ünnepen a bűnért való áldozatot, az egészen elégő áldozatot, az ételáldozatot és az olajat illetőleg hét napon át ugyanazt tegye, amit fentebb mondtunk.

Ez 46 Az áldozatok ¹ Így szól az Úr Isten: a belső udvarnak kelet felé néző kapuja a hat munkanapon zárva legyen, szombaton azonban nyissák ki, úgyszintén az újhold napjain is nyissák ki. ² A fejedelem vonuljon be kívülről a kapu csarnokán keresztül, és álljon meg a kapu küszöbén; mutassák be a papok az ő egészen elégő áldozatát és békeáldozatait, ő pedig imádkozzék a kapu küszöbén, aztán vonuljon ki, a kaput azonban ne zárják be napestig. ³ A föld népe is e kapu bejáratánál imádkozzék az Úr előtt szombatonként és az újhold ünnepein. ⁴ Egészen elégő áldozatul pedig a fejedelem ezt mutassa be az Úrnak: szombat napján hat hibátlan bárányt és egy hibátlan kost; ⁵ ételáldozatul egy éfát a koshoz, a bárányokhoz pedig ételáldozatként annyit, amennyi kezétől telik – továbbá egy hín olajat minden éfához; ⁶ az újhold napján egy hibátlan borjút a csordából, hat bárányt és egy kost – hibátlanok legyenek –, ⁷ továbbá ételáldozatként mutasson be egy éfát a borjúhoz és ugyancsak egy éfát minden koshoz, a bárányokhoz pedig annyit, amennyi a kezébe fér, és egy hín olajat minden éfához.

⁸ Amikor a fejedelem bevonul, a kapu csarnokán keresztül vonuljon be, és ugyanazon az úton távozzék. ⁹ Amikor pedig a föld népe az ünnepnapokon az Úr elé megy: az, aki az északi kapun megy be, hogy imádkozzék, a déli kapun távozzék; aki pedig a déli kapun megy be, az északi kapun távozzék; ne térjen vissza ugyanazon az úton ahhoz a kapuhoz, amelyen bement, hanem átellenben menjen ki. ¹⁰ A fejedelem azonban közöttük vonuljon be a bemenőkkel, és távozzék a kimenőkkel. ¹¹ A gyülekezés napjain és az ünnepeken egy éfa legyen az ételáldozat minden borjúhoz és egy éfa minden koshoz, a bárányokhoz pedig annyi legyen az ételáldozat, amennyi a kezétől telik – és egy hín olaj minden éfához. ¹² Amikor pedig a fejedelem önkéntes egészen elégő áldozatot, vagy önkéntes békeáldozatot mutat be az Úrnak, nyissák ki neki a kelet felé néző kaput, és mutassa be egészen elégő áldozatát és békeáldozatát úgy, ahogy az szombat napján történni szokott, és vonuljon ki; miután pedig kivonult, zárják be a kaput.

¹³ Mindennap mutasson be az Úrnak egészen elégő áldozatul egy esztendő hibátlan bárányt; mindig reggel mutassa be azt, ¹⁴ és mutasson be hozzá ételáldozatul reggelenként egyhatod éfát és egyharmad hín olajat, és hintse meg vele a lisztlángot. Ez az Úrnak törvényes, állandó és örök áldozata legyen. ¹⁵ Mutassa be a bárányt, az ételáldozatot és az olajat reggelenként örök, egészen elégő áldozatul.

A fejedelem vagyona ¹⁶ Így szól az Úr Isten: Ha a fejedelem ajándékot ad valamelyik fiának a maga birtokából, legyen az a fiaié, legyen örökös birtokuk. ¹⁷ Ha pedig valamely szolgájának ad ajándékot a saját örökrészből, legyen az az illetőé a szabadulás esztendejéig, akkor szálljon vissza a fejedelemre, mert örökrésze az ő fiait illeti meg. ¹⁸ A fejedelem ne vegyen el semmit sem erőszakkal népe birtokából és tulajdonából, hanem a saját tulajdonából adjon örökrészt fiainak, hogy népem közül senkit se szorítson ki tulajdonából.

Az áldozati konyhák ¹⁹ Azután bevitt engem a kapu oldalbejáratán keresztül a papokhoz, a szentélynek észak felé néző kamráiba; ott egy nyugat felé fekvő helyiség volt. ²⁰ Így szólt hozzám: »Ez az a

hely, ahol a papok a bűnért és a vétékért való áldozatot főzik majd és az ételáldozatot sütik, hogy ne vigyék ki a külső udvarba és a népet meg ne szenteljék.« ²¹ Aztán kivitt engem a külső udvarba, és körülvezetett az udvar négy sarkán; és íme, egy kis udvar volt az udvar sarkaiban, egy-egy kis udvar az udvar minden sarkában. ²² Az udvar négy sarkán kis udvarok voltak. Ezeknek a hossza negyven könyök, a szélessége harminc könyök volt; mind a négynek ugyanaz volt a mérete. ²³ Fal vette körül a négy kis udvart, és a fal tövébe körös-körül tűzhelyek voltak építve. ²⁴ Azt mondta nekem: »Ez az a konyha, amelyben az Úr házának szolgálói a nép áldozatait főzik.«

Ez 47 Forrás a templomban ¹ Ezután visszavitt engem a ház kapujához, és íme, víz fakadt a ház külsőbe alatt a keleti oldalon; a ház homlokzata ugyanis kelet felé nézett. A víz a templom jobb oldalán folyt le, az oltártól dél felé. ² Aztán kivitt az északi kapun, és körülvezetett a külső kapun kívül levő úton a kelet felé néző útra; és íme, víz tört elő a jobb oldalon. ³ Ekkor a férfi, akinek kezében mérőzsinór volt, kiment kelet felé és ezer könyököt mért, majd átvezetett a vízen, és az bokáig ért. ⁴ Majd ismét ezer könyököt mért, és átvezetett a vízen, és az térdig ért. ⁵ És ismét ezer könyököt mért, és átvezetett a vízen, és az veséig ért. Azután még ezer könyököt mért, és nem tudtam többé átmenni a folyón, mert a vizek mély folyammá áradtak, amelyen már nem lehetett átgázolni. ⁶ Ekkor azt mondta nekem: »Láttad ezt, emberfia?« Majd ismét visszavitt a folyó partjához. ⁷ Amikor visszatértem, íme, a folyó partján igen sok fa volt mindkét oldalon. ⁸ Azt mondta nekem: »Ez a víz a keleti homokdombok felé indul, majd lefolyik a sivatag síkságára és a tengerbe ömlik; amikor beleömlik, annak a vize egészséges lesz. ⁹ Amerre ez a folyó ér, minden élő és mozgó lény élni fog. Ahová eljut a víz, igen sok lesz a hal; ahová elér a folyó, egészséges lesz és élni fog minden lény. ¹⁰ A partján halászok állnak majd; Engaditól Engallimig hálókat szárítanak. Igen sokféle hala lesz, annyiféle és olyan nagy mennyiségű hala lesz, mint a nagy tengernek. ¹¹ A tócsáiban és a mocsaraiban azonban semmi sem lesz egészséges, mert ezek sógödrökké lesznek. ¹² A folyó mentén pedig, annak mindkét partján mindenféle gyümölcsfa nő; lombjuk le nem hull, s a gyümölcsük el nem fogy. Havonta friss gyümölcsöt teremnek, mert vizük a szentélyből fakad. Gyümölcsük eledelül szolgál, a lombjuk pedig orvosságul.

Az ország felosztása ¹³ Így szól az Úr Isten: Ez lesz a határ, amelyen belül a tettek lesz az ország Izrael tizenkét törzse szerint – mert József kettős sors esik. ¹⁴ Vegyétek birtokba mindnyájan egyformán, az egyik úgy, mint a másik, mert miatta emeltem esküre kezemet, hogy atyáitoknak adom, és hogy ez az ország a ti birtokotok lesz. ¹⁵ Az ország határa pedig ez lesz: északon a nagy tengertől a Hetálonba vezető út, míg az ember Szedádába nem jut, ¹⁶ Emát, Beróta, Szabárim, amely Damaszkusz határa és Emát területe közt fekszik, Középső-Hácar, amely Hárán határa mellett van. ¹⁷ Legyen a tengertől Hácar-Enánig húzódó határ Damaszkusz határa, és ami ettől északra, észak felé fekszik, az Emát határa; ez az északi oldal. ¹⁸ A keleti oldal ez: Hárán, Damaszkusz és Gileád között, valamint Izrael országa között a Jordán a határvonal a keleti tengerig. Így mérjétek ki a keleti oldalt. ¹⁹ A déli oldal déli irányban ez legyen: Támártól a kádesi Perelés vizéig és a Folyó a nagy tengerig; ez a déli oldal, a Délvidék irányában. ²⁰ A nyugati oldal pedig a nagy tenger, a határtól egészen addig a helyig, amely éppen szemben van az emáti bejárával; ez a nyugati oldal. ²¹ Ezt a földet osszátok fel magatok között Izrael törzsei szerint; ²² vegyétek birtokba a magatok és azon jövevények számára, akik hoz-

zátok csatlakoznak, akik fiaikat nemzenek köztetnek; legyenek ezek olyanok előttetek, mint akik ott-hon vannak Izrael fiai között, veletek osztozzanak meg a birtokon Izrael törzsei körében. ²³ Bármely törzsben tartózkodik pedig a jövevény, ott adjatok neki birtokot – mondja az Úr Isten.

Ez 48 ¹A törzsek neve a következő: Az északi határtól a hetáloni út hosszában, amerre az ember Emátba megy, Hácar-Enánig, Damaszkusz határánál, északon az emáti út mentén: Dáné egy rész; és pedig mind a keleti, mind a nyugati oldal az övé legyen. ²Dán határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Áseré egy rész. ³Áser határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Naftalié egy rész. ⁴Naftali határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Manasszéé egy rész. ⁵Manassze határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Efraimé egy rész. ⁶Efraim határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Rúbené egy rész. ⁷Rúben határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Júdáé egy rész. ⁸Júda határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig legyen az adomány, amelyet el kell különítenetek; szélessége és hosszúsága huszonötezer mérték, mint minden más részé a keleti oldaltól a nyugati oldalig; ennek közepén legyen a szentély.

⁹Az adomány, amelyet az Úr számára el kell különítenetek, huszonötezer mérték hosszú és tízezer mérték széles legyen. ¹⁰A papok szent adománya legyen a következő: a hossza északon huszonöt-ezer mérték, a szélessége nyugaton tízezer mérték, a szélessége keleten is tízezer mérték és délen a hossza huszonötezer mérték legyen; a közepén legyen az Úr szentélye. ¹¹A szent rész azoké a pa-poké legyen Szádok fiai közül, akik hűek maradtak szolgálatomhoz és nem tévedtek meg, mint ahogy megtévedtek a leviták is, amikor Izrael fiai megtévedtek. ¹²Ez legyen az ő adományuk az ország ado-mányából mint a legszentebb rész, a leviták területe mellett. ¹³De éppúgy a levitáknak is jusson a papok területe mellett huszonötezer mérték hosszú és tízezer mérték széles terület. Mindegyiknek a hossza huszonötezer és mindegyiknek a szélessége tízezer mérték legyen. ¹⁴Ebből el ne adjanak semmit, el ne cseréljék, és ne adják másnak birtokába az ország adományát, mert ez az Úrnak van szentelve.

¹⁵Az ötezer mérték pedig, amely szélességben még fennmarad a huszonötezer mértékből, mint nem szent terület, a városé legyen lakóhely és külterület gyanánt. Közepén legyen a város. ¹⁶Ennek ezek legyenek a méretei: az északi oldalon négyezer-ötszáz, a déli oldalon négyezerötszáz, a keleti oldalon négyezer-ötszáz és a nyugati oldalon négyezer-ötszáz mérték legyen. ¹⁷A város külterülete pedig legyen észak felé kétszázötven, dél felé kétszázötven, kelet felé kétszázötven és nyugat felé kétszáz-ötven mérték. ¹⁸Ami pedig még fennmarad hosszában a szent adomány mellett, tízezer mérték kelet felé és tízezer mérték nyugat felé, olyan legyen, mint a szent adomány; termése élelmül szolgáljon azoknak, akik a városban munkát végeznek. ¹⁹Ami pedig azokat illeti, akik a városban munkát vé-geznek: Izrael minden törzséből bárki dolgozhat. ²⁰Az egész adomány huszonötézerszer huszonöt-ezer mértéknyi négyszög; ezt különítsétek el mint szent adományt és a város birtokát. ²¹Ami pedig még fennmarad, a fejedelemé legyen, a szent adománynak és a város birtokának mindkét részén, a huszonötezer mértéknyi adomány mellett a keleti határig; és nyugat felé a huszonötezer mérték mellett a tenger alkotta határig terjedő terület szintén a fejedelem osztályrésze legyen; a szent ado-mány a templom szentélyével együtt annak közepén legyen. ²²Az a terület, amely a leviták birtoká-tól és a város birtokától kezdve a fejedelem részei közt fekszik Júda határa és Benjamin határa kö-zött, a fejedelem birtoka legyen.

²³ Ami pedig a többi törzseket illeti: a keleti oldaltól a nyugati oldalig Benjaminé egy rész. ²⁴ Benjamin határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Simeoné egy rész. ²⁵ Simeon határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Isszakaré egy rész. ²⁶ Isszakár határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Zebuloné egy rész. ²⁷ Zebulon határa mellett a keleti oldaltól a nyugati oldalig Gádé egy rész. ²⁸ Gád határa mellett a déli oldalon a Délvidék felé a határ haladjon Támártól a kádesi Perelés vizéig; ez az örökrész a nagy tenger felé. ²⁹ Ez az az ország, amelyet ki kell sorsolnotok Izrael törzsei között, és ez az ő osztályrészük – mondja az Úr Isten. –

A szent város ³⁰ A város kijáratai pedig ezek legyenek: az északi oldalon mérj ki négyezerötszáz mértéket. ³¹ A város kapui Izrael törzseinek nevét viseljék. Az északi három kapu közül: egy Rúben kapuja, egy Júda kapuja, egy Lévi kapuja legyen. ³² A keleti oldalon négyezer-ötszáz mérték legyen, és a három kapu közül: egy József kapuja, egy Benjamin kapuja, egy pedig Dán kapuja legyen. ³³ A déli oldalon szintén mérj ki négyezer-ötszáz mértéket, és a három kapu közül: egy Simeon kapuja, egy Isszakár kapuja, egy Zebulon kapuja legyen. ³⁴ A nyugati oldalon négyezer-ötszáz mérték legyen, és a három kapu közül: egy Gád kapuja, egy Áser kapuja, egy pedig Naftali kapuja legyen. ³⁵ Körös-körül a mérete tizennyolcezer mérték legyen. S a város neve attól a naptól fogva ez lesz: »Az Úr van ott.«

DÁNIEL JÖVENDÖLÉSE

DÁNIEL ÉS TÁRSAI A BABILONI UDVARBAN: 1,1-21

Dán 1 ¹Joakimnak, Júda királyának harmadik esztendejében Nebukadnezár, Babilon királya, felvont Jeruzsálem ellen és ostrom alá vette. ²Az Úr a kezébe adta Joakimot, Júda királyát, és az Isten háza edényeinek egy részét, s ő elvitte ezeket Sinneár földjére, istenének házába, és bevitte az edényeket istenének kincstárába.

³Azután meghagyta a király Asfenáznak, az udvari tiszték főnökének, hogy vigyen be Izrael fiai közül olyan királyi és fejedelmi származású ⁴ifjakat, akikben semmi fogyatkozás nincsen, akik szép külsejűek és minden bölcsességben jártasak, tudással bírnak és ismeretekkel rendelkeznek, egyszóval alkalmasak arra, hogy a királyi palotában szolgálatot teljesítsenek, és tanítsa meg őket a káldeaiak írására és nyelvére. ⁵A király ellátást is utalt ki nekik minden egyes napra a saját ételeiből és ugyanabból a borból, amelyet ő maga ivott, hogy miután három esztendeig így nevelkedtek, a király színe előtt szolgálatot teljesítsenek. ⁶Ezek között voltak Júda fiai közül Dániel, Ananja, Misaél és Azarja is, ⁷akiknek az udvari tiszték főnöke más nevet adott: Dánielt Baltazárnak, Ananját Sidráknak, Misaélt Misáknak, és Azarját Abdenágónak nevezte el.

⁸Dániel azonban elhatározta szívében, hogy nem szennyezi be magát a király ételleivel és azzal a borral, amelyet az ivott; arra kérte tehát az udvari tiszték főnökét, hogy ne kelljen magát beszenyeneznie. ⁹Isten kegyelmet és irgalmat ébresztett Dániel iránt az udvari tiszték főnökében, ¹⁰ám az udvari tiszték főnöke ezt mondta Dánielnek: »Félek uramtól, a királytól, aki számotokra az ételt és az italt megszabta; ha azt látja, hogy arcotok soványabb a többi, veletek egykorú ifjúénál, veszedelmbe sodorjátok fejemet a királynál.« ¹¹Azt mondta erre Dániel a felügyelőnek, akit az udvari tiszték főnöke Dániel, Ananja, Misaél és Azarja fölé rendelt: ¹²»Tégy, kérlek, tíz napig próbát velünk, szolgálóiddal, és adjanak nekünk enni növényi ételt, inni pedig vizet. ¹³Aztán nézd meg majd a mi arcunkat és azoknak az ifjaknak az arcát, akik a király ételét eszik, és tégy szolgálóiddal tapasztalatod szerint.«

¹⁴Az hallgatott is erre a beszédre, és próbára tette őket tíz napig. ¹⁵Tíz nap múlva az ő külsejük szebbnek és teltebbnek látszott, mint mindazoké az ifjaké, akik a király ételét ették. ¹⁶Ettől fogva a felügyelő beszüntette a nekik szánteledelt és boritalt, és növényi ételt adott nekik.

¹⁷Ezeknek az ifjaknak Isten tudományt és jártasságot adott minden könyvben és bölcsességben, Dánielnek pedig minden látomás és álom megértését is. ¹⁸Mikor pedig elmúlt az az idő, amely után a király parancsa szerint be kellett őket vinni, az udvari tiszték főnöke bevezette őket Nebukadnezár színe elé. ¹⁹Amikor a király beszédbe elegyedett velük, úgy találta, hogy az összes között nincs senki olyan, mint Dániel, Ananja, Misaél és Azarja. Ők aztán a király szolgálatába álltak. ²⁰Minden olyan dologban, amely bölcsességet és értelmességet kívánt, és amelyet tőlük kérdezett, a király tízszerte különbeknek találta őket, mint egész országa valamennyi jósát és varázslóját. ²¹Így volt ott Dániel Círus király első esztendejéig.

NEBUKADNEZÁR ÁLMA A VILÁGBIRODALMAKRÓL: 2,1-49

Dán 2 ¹ Nebukadnezár uralkodásának második esztendejében Nebukadnezár álmot látott, és a lelke úgy megrémült, hogy az álmát is elfelejtette. ² Erre meghagyta a király, hogy hívják össze a jósokat és a varázslókat, a bűbájosokat és a káldeaiakat, hogy mondják meg álmát a királynak. Mikor megérkeztek és a király elé álltak, ³ azt mondta nekik a király: »Álmot láttam, de a lelkem úgy megrémült, hogy nem tudom, mit láttam.« ⁴ A káldeaiak így feleltek a királynak arámi nyelven: »Király, örökké élj! Mondd el szolgálidnak az álmot, és mi majd megmondjuk a jelentését.« ⁵ Azt felelte a király a káldeaiaknak: »Szavam elhangzott! Ha meg nem mondjátok nekem az álmot és jelentését, elvesztek, a házaikat pedig elkobozom. ⁶ Ha azonban megmondjátok az álmot és jelentését, jutalmat, ajándékot és nagy tisztességet kaptok tőlem. Adjátok tehát tudtomra az álmot és a megfejtését.« ⁷ Azok feleletül másodszor is így szóltak: »Mondja el szolgálinak az álmot a király, és mi majd megmondjuk a jelentését.« ⁸ Felelt erre a király és így szólt: »Biztosan tudom, hogy csak időt akartok nyerni, mivel tudjátok, hogy szavam elhangzott. ⁹ Ha tehát nem mondjátok meg nekem az álmot, ítélet vár rátok, mivel hamis és csalárd magyarázatot akartok koholni, hogy engem szóval tartsatok, míg elmúlik az idő. Mondjátok meg tehát nekem az álmot, és akkor tudom, hogy a jelentését is helyesen meg tudjátok mondani.« ¹⁰ Feleltek erre a káldeaiak és mondták a király előtt: »Nincs ember a földön, aki szavadat, ó király, teljesíthetné; de a királyok közül sem kérdez senki sem, legyen bár még oly nagy és hatalmas is, ehhez hasonlót semmiféle jóstól, varázslótól és káldeaitól. ¹¹ Mert a dolog, amelyet te kérdezel, király, nehéz, és nincs senki sem, aki megmondhatná azt a király színe előtt – az istenek kivül, de azok nem forgolódnak az emberek között.« ¹² Ennek hallatára dühösen és nagy haraggal megparancsolta a király, hogy vesszenek Babilon összes bölcsei.

¹³ Mikor aztán kihirdették az ítéletet, hogy meg kell ölni a bölcseket, Dánielt és társait is keresték, hogy elveszenek.

¹⁴ Ekkor Dániel kérdést intézett Áriokhoz, a királyi testőrség parancsnokához, aki elindult, hogy megölje Babilon bölcseit, a rendelkezés és az ítélet szerint. ¹⁵ Megkérdezte attól, aki a királytól ezt a hatalmat nyerte, hogy miért jött a királytól ilyen kegyetlen parancsolat? Mikor aztán Áriok tudtára adta a dolgot Dánielnek, ¹⁶ Dániel bement és kérte a királyt, adjon neki időt, hogy a megfejtést tudtára adja a királynak. ¹⁷ Aztán hazament, és társainak, Ananjának, Misaélnek és Azarjának elmondta a dolgot, ¹⁸ hogy az ég Istenének színétől irgalmat kérjenek e titok ügyében, és el ne vesszenek Dániel és társai Babilon többi bölcseivel. ¹⁹ Ekkor Dániel éjjeli látomásban megnyerte a titok kinyilatkoztatását. Erre Dániel áldotta az ég Istenét, ²⁰ és így szólt:

»Áldott legyen az Úr neve örökkön-örökké,
mert övé a bölcsesség és a hatalom!

²¹ Ő változtatja meg az időket és a korokat,
ő dönt meg és alkot országokat,
ő ad bölcsességet a bölcseknek,
és tudást a tudomány értelmeseinek.

²² Ő nyilatkoztatja ki a mélységes és elrejtett titkokat,

tudja azt, ami a sötétben történik,
s a világosság nála van.
²³ Neked adok hálát, atyáink Istene,
és téged dicsérlek én,
mert bölcsességet és erőt adtál nekem,
és megmutattad most nekem, amit kértünk tőled,
s a király ügyét kinyilatkoztattad nekünk.«

²⁴ Dániel aztán bement Áriokhoz, akit a király Babilon bölcseinek kivégzésével megbízott, és így szólt hozzá: »Ne végezd ki Babilon bölcseit; vezess engem a király színe elé, s én megmondom a királynak a megfejtést.« ²⁵ Akkor Áriok sietve bevezette Dánielt a királyhoz és azt mondta neki: »Találtam egy embert Júda száműzöttjei között, aki a megfejtést tudtára adja a királynak.« ²⁶ Azt felelte erre a király Dánielnek, akinek a neve Baltazár volt: »Valóban meg tudod nekem mondani az álmot, amelyet láttam, és annak megfejtését?« ²⁷ Így felelt Dániel a királynak: »A titkot, amit a király kérdez, bölcsek, varázslók, jósok és jóvendőmondók nem tudják megmondani a királynak; ²⁸ de van Isten az égben, aki fel tudja tárni a titkokat, és ő tudtadra adta azt, Nebukadnezár király, ami az utolsó időkben történni fog. Álmod és amit fejed nyugvóhelyeden látott, a következő:

²⁹ Te, ó király, gondolkodni kezdteél nyugvóhelyeden, mi fog történni a jövőben; és Az, aki a titkokat feltárja, megmutatta neked a jóvendőt. ³⁰ Én pedig megnyerem e titok kinyilatkoztatását, nem azért, mert a bölcsesség nagyobb bennem, mint bármely más élőlényben, hanem azért, hogy megfejtése ismeretes legyen a király előtt, és megértsd elméd gondolatait.

³¹ Te király, íme, valami nagy szoborfélét láttál; ez a nagy és magas szobor előtted állt, és ránézni is rettenetes volt. ³² Ennek a szobornak a feje igen finom aranyból volt, a melle és karja ezüstből, a hasa és ágyéka rézből; ³³ a lábszára vasból, a lába pedig részint vasból, részint agyagból. ³⁴ Így láttad, míg le nem szakadt a hegyről egy kő, anélkül, hogy kéz érintette volna; ez nekivágódott a szobor vas- és agyaglábának és darabokra zúzta. ³⁵ Ekkor egyszerre összetört a vas, az agyag, a réz, az ezüst és az arany, és olyanná lett, mint a nyári szérű pora, amelyet elragad a szél, úgyhogy a helye sem található; a kő pedig, amely összetörte a szobrot, nagy hegygé lett, és betöltötte az egész földet.

³⁶ Ez az álom. A magyarázatát is megmondjuk neked, ó király! ³⁷ Te vagy a királyok királya; s az ég Istene országot, erőt, hatalmat és dicsőséget adott neked. ³⁸ Mindent, ahol emberek fiai és mezei vadak és égi madarak laknak, a te kezébe adott, és mindent a te hatalmad alá vetett; te vagy tehát az arany fő. ³⁹ Utánad más birodalom támad, kisebb, mint a tied, ezüstből való; azután egy másik, harmadik birodalom, amely rézből való lesz, és ez az egész földön fog uralkodni. ⁴⁰ A negyedik birodalom olyan lesz, mint a vas; miként a vas mindent összetör és összezúz, úgy fogja ez összetörni és összezúzni amazokat mind. ⁴¹ Mivel pedig azt láttad, hogy lába és lábujjai részint fazekas-agyagból, részint pedig vasból vannak: az a birodalom meg fog oszlani, de azért vas lesz az alapja, úgy, amint láttad, hogy vas volt keverve az agyag sárába. ⁴² Mivel lábujjai részint vasból, részint meg agyagból voltak: az a birodalom részben szilárd és részben törékeny lesz. ⁴³ Mivel pedig azt láttad, hogy vas és agyagos sár volt összekeverve: részei az emberi mag által össze fognak ugyan vegyülni, de össze nem forrnak, mint ahogy a vas nem vegyülhet össze az agyaggal. ⁴⁴ Ezeknek a birodalmaknak az idejében

az ég Istene egy más birodalmat támaszt, amely soha meg nem szűnik; annak uralma más népre soha át nem száll: ez összetöri és tönkreteszi mindazokat a birodalmakat, maga azonban fennmarad örökké, ⁴⁵ úgy, amint láttad, hogy a hegyről emberi kéz közreműködése nélkül leszakadt egy kő, és összetörte az agyagot, a vasat, a rezet, az ezüstöt és az aranyat. A nagy Isten megmutatta a királynak azt, ami egykor történni fog; s az álom igaz, és megfejtése biztos.»

⁴⁶ Ekkor Nebukadnezár király arcra borult és meghajtotta magát Dániel előtt, és megparancsolta, hogy mutassanak be neki áldozatokat és tömjént. ⁴⁷ Majd így szólt a király Dánielhez: »Valóban a ti Istenetek az istenek Istene, a királyok Ura, a titkok kinyilatkoztatója, mert te meg tudtad fejteni ezt a titkot.« ⁴⁸ Aztán felmagasztalta a király Dánielt, sok és nagy ajándékot adott neki, és Babilon valamennyi tartományának fejedelmévé és Babilon valamennyi bölcsének főfelügyelőjévé tette. ⁴⁹ Dániel azonban azt kérte a királytól, hogy Babilon tartományának ügyeivel Sidrákot, Misákot és Abdenágót bízta meg, Dániel maga pedig a király udvarában maradt.

A HÁROM IFJÚ A TÜZES KEMENCÉBEN: 3,1-97

Dán 3 A három barát állhatatossága ¹ Nebukadnezár király egy hatvan könyök magas, hat könyök széles aranyszobrot készíttetett, és azt felállíttatta Dúra mezején, Babilon tartományában. ² Aztán követeket küldött Nebukadnezár király, hogy gyűjtsék össze a szatrapákat, a hivatalnokokat, a bírakat, a vezéreket, a fejedelmeket, a főembereket és a tartományok összes kormányzóját, hogy jöjjenek össze a szobor felavatására, amit Nebukadnezár király állíttatott. ³ Ekkor összegyűltek a szatrapák, a hivatalnokok, a bírák, a vezérek, a fejedelmek, a hatalmon levő főemberek és a tartományok összes kormányzója, hogy együtt legyenek a szobor felavatásán, amit Nebukadnezár király állíttatott. Mikor aztán felálltak a szobor előtt, amit Nebukadnezár király állíttatott, ⁴ a hírnök hangosan így kiáltott: »Parancs szól hozzátok, népek, törzsek és nyelvek! ⁵ Mihelyt meghalljátok a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, boruljatok tüstént le és imádjátok az aranyszobrot, amit Nebukadnezár király állíttatott! ⁶ Aki pedig nem borul le és nem imádja, az tüstént az égő tüzes kemencébe vettetik!« ⁷ Ettől fogva tehát, mihelyt meghallották az összes népek a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, tüstént leborult minden nép, törzs és nyelv, és imádták az aranyszobrot, amit Nebukadnezár király állíttatott.

⁸ De ugyanabban az időben hamarosan káld férfiak álltak elő és bevádolták a zsidókat. ⁹ Azt mondták Nebukadnezár királynak: »Király, örökké élj! ¹⁰ Te, király, parancsot adtál ki, hogy minden ember, aki meghallja a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, boruljon le és imádja az aranyszobrot; ¹¹ aki pedig nem borul le és nem imádja, azt vessék az égő tüzes kemencébe. ¹² Nos, vannak itt zsidó férfiak, akiket te Babilon tartományának ügyei fölé állítottál, Sidrák, Misák és Abdenágó; ezek a férfiak megvetik, király, a te parancsodat, nem tisztelik isteneidet és nem imádják az aranyszobrot, amit állíttattál.«

¹³ Ekkor Nebukadnezár dühében és haragjában megparancsolta, hogy hozzák elő Sidrákot, Misákot és Abdenágót. Tüstént a király színe elé is vezették őket. ¹⁴ Azt mondta ekkor Nebukadnezár nekik: »Igaz-e, Sidrák, Misák és Abdenágó, hogy nem tisztelitek isteneimet és nem imádjátok az aranyszobrot, amit állíttattam? ¹⁵ Nos tehát vagy készen vagytok arra, hogy mihelyt meghalljátok a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, leborultok és imádjátok a szobrot,

amelyet készítettem, vagy pedig, ha nem imádjátok, tüstént az égő tüzes kemencébe vettetlek titeket; és ki az az isten, aki kezemből megszabadíthatna titeket?»

¹⁶ Így felelt erre Sidrák, Misák és Abdenágó Nebukadnezár királynak: »Nem szükséges, hogy feleljünk erre neked, ¹⁷ mert íme, a mi Istenünk, akit tisztelünk, ki tud ragadni minket az égő tüzes kemencéből és ki tud szabadítani minket, ó király, a kezedből. ¹⁸ De ha ezt nem akarná is, tudd meg, király, hogy isteneidet akkor sem tiszteljük, és az aranyszobrot, amit állíttattál, nem imádjuk.«

¹⁹ Erre Nebukadnezár eltelt haraggal, és arcának színe elváltozott Sidrák, Misák és Abdenágó miatt, és megparancsolta, hogy hétszerte jobban fűtsék be a kemencét, mint ahogy befűteni szokták. ²⁰ Megparancsolta továbbá serege legerősebb férfiainak, hogy kötözzék meg Sidrák, Misák és Abdenágó lábát, és vessék őket az égő tüzes kemencébe. ²¹ Azonnal meg is kötözték ezeket a férfiakat, és nadrágban, süvegben, saruban, ruhástól bedobták őket az égő tüzes kemence közepébe. ²² Mivel pedig a király szigorú parancsa szerint a kemence nagyon be volt fűtve, a tűz lángja megölte azokat a férfiakat, akik Sidrákot, Misákot és Abdenágót belevetették. ²³ Ez a három férfi pedig, vagyis Sidrák, Misák és Abdenágó, megkötözve beleesett az égő tüzes kemence közepébe.

Azarja imája ²⁴ Ők azonban jártak-keltek a láng közepén, dicsérték Istent és áldották az Urat. ²⁵ Azarja pedig ott állt, és a tűz közepén imádságra nyitotta ajkát és így szólt:

²⁶ »Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene,
és neved dicséretre méltó és dicsőséges mindörökké!
²⁷ Mert igazságos vagy mindenben, amit velünk tettél,
és minden cselekedeted igaz, útjaid egyenesek,
és minden ítéleted igaz.
²⁸ Igaz ítéletet hoztál ugyanis mindenben,
amit ránk és atyáink szent városára, Jeruzsálemre hoztál;
igaz ítélettel hoztad ránk mindazt a mi bűneink miatt.
²⁹ Mert bűnt követtünk el, gonoszat cselekedtünk;
eltávoztunk tőled és vétkeztünk mindenben;
³⁰ parancsaidra nem hallgattunk, nem tartottuk azokat,
és nem cselekedtünk úgy, amint meghagyta nekünk,
hogy jó dolgunk legyen.
³¹ Igazságos ítélettel cselekedted tehát mindazt, amit ránk hoztál,
és mindazt, amit velünk tettél:
³² átadtál minket igazságtalan,
gonosz és hitszegő ellenségeink kezébe,
és az egész föld legigazságtalanabb és leggonoszabb királyának.
³³ Most a szánkat sem nyithatjuk ki;
szégyellnek és gyaláznak minket szolgálid és tisztelőid.
³⁴ Kérünk, ne szolgáltass ki minket végleg a te nevedért,

ne semmisítsd meg szövetségedet,
³⁵ ne vond meg tőlünk irgalmadat kedveltedért, Ábrahámért,
 és szolgálóért, Izsákért, és szentédért, Izraelért,
³⁶ akiknek azt mondtad és ígérted,
 hogy megsokasítod ivadékukat mint az ég csillagait,
 és mint a tengerpart fövenyét;
³⁷ mert kisebbek lettünk, Urunk, minden népnél,
 és meg vagyunk ma alázva bűneinkért az egész földön.
³⁸ Nincs ez időben fejedelem, vezér vagy próféta,
 sem égő-, sem étel-, sem hála-, sem illatáldozat,
 sem hely a zsengeáldozatok számára előtted,
³⁹ hogy elnyerhessük irgalmadat;
 de fogadd kegyesen megtört szívünket és alázatos lelkünket!
⁴⁰ Mint kosokból, bikákból
 és ezernyi kövér bárányból álló égőáldozat,
 olyan kedves legyen előtted ma a mi áldozatunk,
 hiszen akik benned bíznak, meg nem szégyenülnek.
⁴¹ Most teljes szívvel követünk és félünk téged,
 és keressük kedvedet.
⁴² Ne engedd, hogy szégyent valljunk,
 hanem tégy velünk kegyességed és nagy irgalmasságod szerint.
⁴³ Szabadíts meg minket csodáiddal,
 és dicsőítsd meg, Urunk, nevedet!
⁴⁴ Szégyenüljenek meg mindazok,
 akik gonoszságot tanúsítanak szolgálóid iránt;
 szégyenüljenek meg mindenhatóságod által,
 és semmisüljön meg erejük;
⁴⁵ hadd tudják meg, hogy te, az Úr, vagy egyedül Isten,
 és dicsőséges a föld kerekiségén!«

⁴⁶ A király szolgálói pedig, akik bedobták őket, nem szűntek meg a kemencét fűteni kőolajjal, kóccal, szurokkal és venyigével, ⁴⁷ úgyhogy a láng negyvenkilenc könyöknyire kicsapott a kemencéből; ⁴⁸ de amikor kitört, elégette mindazokat, akiket a káldeaiak közül a kemence közelében talált. ⁴⁹ Azarjával és társaival azonban leszállt az Úr angyala a kemencébe, és kiverte a tűz lángját a kemencéből. ⁵⁰ Olyanná tette a kemence belsejét, mintha harmatos szellő fújdogált volna benne, s a tűz egyáltalán nem érintette őket, sem fájdalmat, sem bármiféle bántódást nem okozott nekik.

A három ifjú dicsőítő éneke ⁵¹ Ekkor ezek mind a hárman egy szájjal dicsérték és magasztalták és áldották Istent a kemencében. Ezt mondták:

⁵² »Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene!
Dicséretre méltó,
dicsőséges és mindenekfölött magasztos mindörökké!
Áldott a te dicsőséges szent neved,
dicséretre méltó, és mindenekfölött magasztos mindörökké!
⁵³ Áldott vagy dicsőséged szent templomában,
mindenekfölött dicséretre méltó
és mindenekfölött dicsőséges mindörökké!
⁵⁴ Áldott vagy királyi trónodon,
mindenekfölött dicséretes
és mindenekfölött magasztos mindörökké!
⁵⁵ Áldott vagy, aki a mélységeket szemléled
s a kerubok fölött trónolsz,
dicséretre méltó és mindenekfölött magasztos mindörökké!
⁵⁶ Áldott vagy az ég erősségében,
dicséretre méltó és dicsőséges mindörökké!
⁵⁷ Áldjátok az Urat az Úrnak művei mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁵⁸ Áldjátok az Urat az Úr angyalai,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁵⁹ Áldjátok az Urat egek,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶⁰ Áldjátok az Urat vizek mind az ég felett,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶¹ Áldjátok az Urat az Úr erői mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶² Áldjátok az Urat nap és hold,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶³ Áldjátok az Urat ég csillagai,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶⁴ Áldjátok az Urat minden záporosó és harmat,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶⁵ Áldjátok az Urat Isten szelei mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁶⁶ Áldjátok az Urat, tűz és forráság,

dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
67 Áldjátok az Urat hideg és forróság,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
68 Áldjátok az Urat harmat és dér,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
69 Áldjátok az Urat fagy és hideg,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
70 Áldjátok az Urat jég és hó,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
71 Áldjátok az Urat éj és nap,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
72 Áldjátok az Urat világosság és sötétség,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
73 Áldjátok az Urat villámok és fellegek,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
74 Áldja az Urat a föld,
dicsérje és mindenekfölött magasztalja őt mindörökké!
75 Áldjátok az Urat, hegyek és halmok,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
76 Áldjátok az Urat föld terményei mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
77 Áldjátok az Urat források,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
78 Áldjátok az Urat tengerek és folyamok,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
79 Áldjátok az Urat nagy halak, és minden, ami a vizekben mozog,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
80 Áldjátok az Urat az ég madarai mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
81 Áldjátok az Urat vadak és barmok mindnyájan,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
82 Áldjátok az Urat emberek fiai,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
83 Áldja Izrael az Urat,
dicsérje és mindenekfölött magasztalja őt mindörökké!
84 Áldjátok az Urat az Úr papjai,
dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!

⁸⁵ Áldjátok az Urat az Úr szolgái,
 dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁸⁶ Áldjátok az Urat igazak szellemei és lelkei,
 dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁸⁷ Áldjátok az Urat szentek és alázatos szívűek,
 dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké!
⁸⁸ Áldjátok az Urat Ananja, Azarja, Misaél,
 dicsérjétek és mindenekfölött magasztaljátok őt mindörökké,
 mert kiragadott minket az alvilágból,
 kimentett a halál kezéből,
 megszabadított az égő láng belsejéből,
 és kiragadott a tűz közepéből.
⁸⁹ Adjátok hálát az Úrnak, mert jó,
 mert irgalma örökkévaló.
⁹⁰ Áldjátok az Urat, az istenek Istenét, jámborok mindnyájan,
 dicsérjétek és adjatok hálát neki,
 mert irgalma örökkön-örökké tart.«

A három barát megmenekülése ^{91 (24)} Megdöbbsent ekkor Nebukadnezár király, sietve felkelt és így szólt főembereihez: »Nem három megkötözött férfit dobattunk a tűz közepébe?« Azok ezt felelték a királynak: »Úgy van, király!« ^{92 (25)} Ő pedig így szólt: »Íme, én négy férfit látok, és azok szabadok, s a tűz közepén járnak-kelnek és semmi bántódásuk nincsen; a negyediknek olyan alakja van, mint egynek Isten fiai közül.« ^{93 (26)} Nebukadnezár azután odament az égő tüzes kemence ajtajához és így szólt: »Sidrák, Misák és Abdenágó, a fölséges Isten szolgái, gyertek ki és jöjjetek ide!« Erre Sidrák, Misák és Abdenágó mindjárt kijött a tűz közepéből. ^{94 (27)} A szatrapák, a hivatalnokok, a bírák és a király hatalmasai összegyűltek, és látták azokon a férfiakon, hogy a tűznek semmi hatalma sem volt testükön, és fejüknek egyetlen haja szála sem perzselődött meg, nadrágjuk sem sérült meg, sőt a tűz szaga sem járta át őket. ^{95 (28)} Megszólalt ekkor Nebukadnezár, és azt mondta: »Áldott legyen az ő Istenük, azaz Sidráké, Misáké és Abdenágóé, aki elküldte angyalát és megszabadította szolgáit, akik benne bíztak és nem hallgattak a király szavára, és kockára tették testüket, hogy ne kelljen Istenükön kívül más istent szolgálniuk és imádniuk! ^{96 (29)} Ezért parancsban elrendelem, hogy minden nép, törzs és nyelv, amely káromolja Sidrák, Misák és Abdenágó Istenét, vesszen el, a házat pedig rombolják le, mert nincs is más Isten, aki így tudna szabadulást hozni.« ^{97 (30)} Akkor a király nagy tisztességre emelte Sidrákot, Misákot és Abdenágót Babilon tartományában.

NEBUKADNEZÁR ÁLMA A BÜSZKE FÁRÓL: 3,98-4,34

^{98 (31)} Nebukadnezár király minden népnek, nemzetnek és nyelvnek, amely az egész országban lakik: »Békességtek bőségben legyen! ^{99 (32)} Jeleket és csodákat művelt velem a fölséges Isten; azért tettszett nekem, hogy hirdessem:

100 (33) Az ő jelei mily nagyok,
és csodái mily hatalmasok.
Országá örökkévaló ország,
és hatalma nemzedékről nemzedékre fennmarad.«

Dán 4 ¹Én, Nebukadnezár, nyugodtan éltem házamban és vidáman a palotámban. ²De álmot láttam, s az megijesztett, nyugvóhelyemen támadt gondolataim és a fejem látomásai megzavartak engem. ³Ezért megparancsoltam, hogy hozzák elém Babilon valamennyi bölcsét, hogy mondják meg nekem az álom jelentését. ⁴Be is jöttek a jósok, a bűbájosok, a káldeaiak meg a jövőmondók, és én elmondtam előttük az álmot, de jelentését nem tudták megmondani nekem. ⁵Végül színem elé járult egyik társuk, Dániel, akit az én Istenem nevéhez hasonlóan Baltazárnak hívnak, és akiben a szent istenek lelke van. Elmondtam előtte az álmot: ⁶»Baltazár, te a jósok legkiválóbbja, mivel tudom, hogy benned a szent istenek lelke van, és semmiféle titok sem megfejthetetlen előtted, halld a látomást, amit álmomban láttam, és mondd meg a jelentését. ⁷Fejem a következőket látta nyugvóhelyemen: Azt láttam, hogy íme, egy igen magas fa áll a föld közepén.

⁸Nagy és erős fa volt,
a teteje az égig ért,
és látható volt az egész föld határáig.
⁹Lombja igen szép volt,
gyümölcse szerfölött sok,
és volt rajta eledel minden lény számára;
alatta jóságok és vadállatok tanyáztak,
ágai közt az ég madarai röpdöstek,
és róla táplálkozott minden élőlény.
¹⁰Láttam továbbá nyugvóhelyemen, fejem látomásában,
hogy íme, egy szent őr száll le az égből,
¹¹hangosan kiált, és mondja:
`Vágjátok ki a fát és vágjátok le ágait,
verjétek le lombját és szórjátok szét gyümölcseit,
meneküljenek el alóla a vadállatok, és ágai közül a madarak.
¹²Gyökereinek törzsökét azonban hagyjátok meg a földben,
vas- és rézbilincsbe verve kinn a fűvön;
öntözze az ég harmata,
s a vadállatokkal legyen része a föld fűvében.
¹³A szíve vetkőzzék ki emberi mivoltából,
és állati szívet adjanak neki,
és hét idő múlják el fölötte.
¹⁴Ez az örök határozott végzése,
és ez a szentek szava és kívánsága,

amíg megismerik az élők,
hogy a Fölséges uralkodik az emberek országán,
és annak adhatja, akinek akarja,
s akár a legalacsonyabb rendű embert is föléje állíthatja.'

¹⁵ Ezt az álmod láttam én, Nebukadnezár király. Te tehát, Baltazár, mondd meg hamar a jelentését, mert országomnak egyik bölcse sem tudja megmondani nekem a megfejtését; te azonban meg tudod mondani, mert a szent istenek szelleme van benned.«

¹⁶ Erre Dániel, akit Baltazárnak neveztek, közel egy óráig csendesen gondolataiba merült, és gondolatai megrémítették őt. Megszólalt azonban a király és azt mondta: »Baltazár, ne rémítsen meg téged az álom és a jelentése!« Azt felelte erre Baltazár: »Uram, bárcsak szólna az álom azoknak, akik gyűlölnék téged, és jelentése azoknak, akik ellenségeid! ¹⁷ Az a magas és hatalmas fa, amelyet láttál, amelynek teteje az égig ér, amely az egész földön látható, ¹⁸ melynek ágai igen szépek és gyümölcse nagyon sok, amelyen étel van minden lény számára, amely alatt a mező vadjai tanyáznak és ágai közt az ég madarai laknak: ¹⁹ te vagy, király! Te naggyá és hatalmassá lettél; nagyságod megnövekedett és eljutott az égig, és hatalmad az egész föld határáig. ²⁰ Hogy pedig a király egy szent őrt látott leszállni az égből, aki így szólt: 'Vágjátok ki a fát és pusztítsátok el, gyökereinek törzsökét azonban hagyjátok a földben, verjétek vas- és rézbilincsekbe kinn a fűvön, hintse meg az ég harmata, s a vadállatokkal legyen étele, míg hét idő el nem múlik felette,' – ²¹ ez azt jelenti, ami a Fölséges határozatából uramra, királyomra következik: ²² kiűznek téged az emberek közül, és a jószágok meg a vadállatok közt lesz lakóhelyed; fűvet eszel, mint az ökör, és az ég harmata öntöz meg téged, és hét idő múlik el feletted, amíg megérted, hogy a Fölséges uralkodik az emberek országán, és annak adhatja, akinek akarja. ²³ Mivel azonban az volt a parancs, hogy hagyják meg annak – vagyis a fának – a gyökerét: országod megmarad számodra, ha elismered az ég hatalmát. ²⁴ Ezért, király, legyen tettségűre az én tanácsom: váltsd meg alamizsnával bűneidet és a szegények iránt való irgalommal gonoszságaidat; akkor talán Ő megbocsátja vétkeidet.«

²⁵ Mindez be is következett Nebukadnezár királyon. ²⁶ Tizenkét hónap múlva babiloni palotájában sétált, ²⁷ és azt mondta a király: »Ugye ez az a nagy Babilon, amelyet erőm hatalmában és dicsőségem ragyogtatására én építettem ki országom székhelyévé?« ²⁸ Még a király szájában volt a szó, amikor szózat hangzott alá az égből: »Mondom neked, Nebukadnezár király: királyi hatalmad megszűnik, ²⁹ kivetnek az emberek közül, s jószágok és vadállatok közt lesz lakásod; fűvet eszel majd, mint az ökör, és hét idő múlik el feletted, amíg megérted, hogy a Fölséges uralkodik az emberek országán, és annak adhatja, akinek akarja.« ³⁰ Ugyanabban az órában beteljesedett a beszéd Nebukadnezáron: kivetették az emberek közül, fűvet evett, mint az ökör, és az ég harmata öntözte testét, míg a szőre olyanná nem nőtt, mint a sas tolla, és körme, mint a madarak karma.

³¹ »Az idő elmúltával azonban én, Nebukadnezár, fölemeltem szememet az égre, és visszanyertem értelmemet. Erre áldottam a Fölségest, és dicsőítettem és magasztaltam az örökké Élőt,

mert az ő hatalma örök hatalom,
és országa nemzedékről nemzedékre fennmarad.

³² Vele szemben a föld minden lakója olyan, mint a semmi,

mert ő akarata szerint jár el
az égi hatalmakkal és a föld lakóival,
és nincs senki sem, aki kezének ellenállhatna.
s azt mondhatná neki: 'Miért tetted ezt?'

³³ Ugyanabban az időben értelmem visszatért hozzám, és visszajutottam királyi hatalmam dicsőségébe és fényébe; visszanyertem alakomat, és főembereim meg hivatalnokaim felkerestek engem, visszahelyeztek királyságomba, és még nagyobb dicsőségre jutottam. ³⁴ Ezért most én, Nebukadnezár, dicsérem, magasztalom és dicsőítem az ég királyát, mert minden cselekedete igaz és útjai igazságosak, és azokat, akik kevésységben járnak, meg tudja alázni.«

BALTAZÁR LAKOMÁJA: 5,1-30

Dán 5 ¹ Baltazár király nagy lakomát készített ezer főemberének, és az ezrek előtt itta a bort. ² Mikor aztán már-már ittas lett, megparancsolta, hogy hozzák elő azokat az arany- és ezüstedényeket, amelyeket atyja, Nebukadnezár hozott el a jeruzsálemi templomból, hogy iganak belőlük a király és főemberei, feleségei és mellékfeleségei. ³ Erre előhozták a jeruzsálemi templomból elhurcolt arany- és ezüstedényeket, és ittak belőlük a király és főemberei, feleségei és mellékfeleségei. ⁴ Itták a bort, és dicsérgették az aranyból, ezüstből, rézből, vasból, fából és kőből való isteneiket.

⁵ Ugyanabban az órában ujjak jelentek meg a lámpással átellenben, s emberéhez hasonló kéz írt a királyi palota falának felületére, a király pedig figyelte az író kéz ujjait. ⁶ Ekkor a király arca elváltozott, és gondolatai megrémítették őt; csípőjének izma elernyed, és a térdei egymáshoz verődtek. ⁷ Aztán hangosan kiáltott a király, hogy hozzák be a varázslókat, a káldeaiakat és a jövőmondókat. Azt mondta a király Babilon bölcseinek: »Aki elolvassa ezt az írást és tudtomra adja értelmét, az bíborba öltözik, aranyláncot kap a nyakába, és a harmadik lesz országomban.« ⁸ Akkor bement a király összes bölcse, de nem tudták elolvasni az írást, sem az értelmét megmondani a királynak. ⁹ Erre Baltazár király nagyon megijedt, az arca elváltozott, és a főemberei is megrettentek. ¹⁰ A királlyal és főembereivel történt esemény hírére azonban bement a királyné a lakoma termébe, és azt mondta: »Király, örökké élj! Ne rémítsenek meg téged gondolataid, és ne változzék el arcod. ¹¹ Van országodban egy férfi, akiben a szent istenek lelke van; atyád napjaiban vált nyilvánvalóvá, hogy tudomány és bölcsesség van benne, s azért atyád, Nebukadnezár király a varázslók, a bűbájosok, a káldeaiak és a jövőmondók fejévé tette; a te atyád, mondom, király, ¹² mert kiváló szellem, okosság, értelem, s álmok megfejtésének, titkok megmagyarázásának és csomók megoldásának tudása bőségesen volt benne, abban a Dánielben, akit a király Baltazárnak nevezett el. Nos tehát, hivasd el Dánielt, ő majd megadja a magyarázatot.«

¹³ Be is vezették Dánielt a király elé, és a király azt mondta neki: »Te vagy az a Dániel Júda foglyai közül, akit atyám, a király, Júdából hozott ide? ¹⁴ Azt hallottam rólad, hogy benned az istenek lelke van, és bőséges tudományt, értelmet és bölcsességet tapasztaltak benned. ¹⁵ Éppen most jöttek be színem elé a bölcsek varázslók, hogy ezt az írást elolvassák és magyarázatát nekem megadják, de nem tudták e dolog értelmét megmondani. ¹⁶ Ekkor azt hallottam rólad, hogy te a homályos dolgokat meg tudod magyarázni és a csomókat megoldani; ha csakugyan el tudod olvasni ezt az írást, és meg

tudod mondani nekem az értelmét, bíborba öltöztetlek, aranyláncot adok a nyakadba, és a harmadik fejedelem leszel országomban.»

¹⁷ Felelt erre Dániel, és így szólt a királynak: »Ajándékaid maradjanak a tieid, s házad ajándékait másnak add; az írást azonban elolvasom neked, király, és az értelmét tudtadra adom. ¹⁸ Király, a fölséges Isten országot, hatalmat, dicsőséget és tiszteletet adott atyádnak, Nebukadnezárnak. ¹⁹ A hatalma miatt, amelyet neki adott, minden nép, törzs és nyelv remegett és félt tőle. Akiket akart, megölt, akiket akart, megvert, akiket akart, felmagasztalt, és akiket akart, megalázott. ²⁰ Amikor azonban szíve felfuvalkodott és lelke megátalkodott a kevélységben, letették királyi trónjáról, és dicsőségét elvették. ²¹ Kivetették az emberek fiai közül, s a szíve olyan lett, mint a vadállatoké; vadszamarak közt lakott, füvet evett, mint az ökör, és testét az ég harmata öntözte, amíg fel nem ismerte, hogy a Fölséges uralkodik az emberek országán, és azt állíthatja fölé, akit akar. ²² Te, Baltázár, az ő fia, szintén nem aláztad meg szívedet, noha mindezt tudtad, ²³ hanem felfuvalkodtál az ég Ura ellen: az ő házának edényeit hozták eléd, s te és a főembereid, a feleségeid és mellékfeleségeid bort ittatok belőlük, közben az ezüsből, aranyból, rézből, vasból, fából és kőből való isteneket dicsérted, akik sem nem látnak, sem nem hallanak, sem nem éreznek, Istent azonban, aki kezében tartja leheletedet és minden utadat, nem dicsőítetted. ²⁴ Ezért küldte ő a kézujját, amely ezt az írást ideírta. ²⁵ Az írás, amelyet írt, a következő: Mene, Tekel, Parszin. ²⁶ A dolog értelme pedig ez: Mene: megszámlálta Isten országodat, és véget vetett neki. ²⁷ Tekel: megmért téged a mérlegen, és könnyűnek talált. ²⁸ Parszin: elosztotta országodat, és a médeknek meg a perzsáknak adta.« ²⁹ Akkor a király parancsára Dánielt bíborba öltöztették, aranyláncot tettek a nyakába, és kihirdették róla, hogy mint harmadik, ő gyakorolja a hatalmat az országban. ³⁰ Ugyanazon az éjjelen megölték Baltázár káldeai királyt.

DÁNIEL AZ OROSZLÁNOK VERMÉBEN: 6,1-29

Dán 6 ¹ Akkor a méd Dáriusz foglalta el az országot, hatvankét esztendőskorában. ² Úgy tetszett Dáriusznak, hogy országa fölé, egész birodalmában elosztva százhusz szatrapát állítson; ³ azok fölé pedig három főnököt, akik közül az egyik Dániel volt, hogy a szatrapák nekik adjanak számot, és a királynak ne legyen annyi gondja. ⁴ Dániel azonban kiválóbb volt valamennyi főnökénél és szatrapájánál, mert Isten lelke nagyobb mértékben volt meg benne. ⁵ Mivel a király őt egész országa fölé szándékozott állítani, azért a főnökök és a szatrapák arra törekedtek, hogy valami kifogást találjanak Dániel ellen a király szolgálatában, de semmi kifogást vagy gyanús dolgot sem tudtak találni, mert hűséges volt, és semmiféle bűnt vagy gyanús dolgot sem lehetett találni benne. ⁶ Azért ezt mondták azok a férfiak: »Nem találunk ez ellen a Dániel ellen semmi kifogást sem, hacsak nem az ő Istenének törvényében.« ⁷ Akkor a főnökök és a szatrapák a királyhoz futottak és azt mondták neki: »Dáriusz király, örökké élj! ⁸ Országodnak összes főnöke, hivatalnoka, szatrapája, tanácsosa és bírása megállapodtak, hogy királyi rendeletet és határozatot kell kibocsátani, hogy mindenki, aki harminc napon belül valamely kéréssel bármely más istenhez vagy emberhez fordul, mint hozzád, király, azt vessék az oroszlánok vermébe. ⁹ Most azért király, erősítsd meg ezt a határozatot és add ki írásban a rendeletet, hogy a médek és a perzsák törvénye következtében megváltoztatni ne lehessen, és senki meg ne szeghesse.« ¹⁰ Dáriusz király ki is adta és kibocsátotta a rendeletet.

¹¹ Noha Dániel ezt tudta – azt tudniillik, hogy a rendeletet kibocsátották –, bement a házába, és felső termének Jeruzsálem felé nyitott ablakánál naponként háromszor térdre borult és imádkozott, s magasztalta Istenét, úgy, amint azelőtt is tenni szokta. ¹² Így azok az emberek, akik fürkészve lesték, rá is találtak Dánielre, amint imádkozott és Istenéhez könyörgött. ¹³ Erre elmentek, és kérdést intéztek a királyhoz a parancs felől: »Király! Vajon nem rendelted-e el, hogy mindenkit, aki harminc napon belül valamely más istenhez vagy emberhez fordul kéréssel, mint hozzád, király, azt vessék az oroszlánok vermébe?« Azt felelte nekik a király: »Úgy van a dolog, a médek és a perzsák megszeghetetlen törvénye szerint.« ¹⁴ Ekkor ők feleltek, és azt mondták a királynak: »A Júda fogoly fiai közül való Dániel nem törődik törvényeddel és a határozattal, amit kiadtál, hanem naponként háromszor elimádkozza a maga imádságát.« ¹⁵ Mikor a király ezt meghallotta, nagyon elszomorodott, és Dániel mellé állt, hogy őt megszabadítsa, s egészen napnyugtáig azon fáradozott, hogy megmentse. ¹⁶ Ám azok a férfiak megértették a királyt és azt mondták neki: »Tudd meg, király, hogy a médek és a perzsák törvénye szerint semmiféle határozatot, amelyet a király kiad, megváltoztatni nem szabad.«

¹⁷ Erre a király kiadta a parancsot, és Dánielt előhozták, és az oroszlánok vermébe vetették. Azt mondta akkor a király Dánielnek: »A te Istened, akit te mindenkor tisztelsz, szabadítson meg téged!« ¹⁸ Aztán hoztak egy követ, rátették a verem szájára, s a király lepecsételte gyűrűjével és főembereinek gyűrűjével, hogy semmi se történjék Dániel ellen.

¹⁹ A király aztán hazament, és étkezés nélkül nyugalomra tért. Nem is hordták fel elé az étkeket, de még az álom is elkerülte őt. ²⁰ Hajnalhasadtával aztán felkelt a király, és sietve az oroszlánok verméhez ment. ²¹ Mikor a verem közeléhez ért, síró hangon hívta Dánielt és szólította őt: »Dániel, az élő Isten szolgája, vajon a te Istened, akinek te mindenkor szolgálsz, meg tudott-e téged szabadítani az oroszlánoktól?« ²² Azt felelte erre Dániel a királynak: »Király, örökké élj! ²³ Az én Istenem elküldte angyalát és bezárta az oroszlánok száját, és ezek nem ártottak nekem, mert ő igaznak talált engem; de ellened sem követtem el bűnt, király!« ²⁴ Igen megörült ennek a király, és megparancsolta, hogy húzzák ki Dánielt a veremből. Ki is húzták Dánielt a veremből, és semmi sérülést sem találtak rajta, mert bízott az ő Istenében. ²⁵ A király parancsára azonban elővezették azokat a férfiakat, akik Dánielt bevádolták, és őket magukat vetették az oroszlánok vermébe, valamint fiaikat és feleségeiket. Még le sem értek a verem fenekére, s az oroszlánok máris megragadták őket, és összetörték minden csontjukat.

²⁶ Ekkor Dáriusz király írt minden népnek, törzsnek és nyelvnek, amely bárhol a földön lakik: »Békeségtek bőségben legyen! ²⁷ Elrendeltem, hogy egész birodalmamban és országomban rettegjék és féljék Dániel Istenét,

Mert ő az élő Isten,
és örökké az marad;
az Ő országának nem lesz vége,
és hatalma örökké tart.
²⁸ Ő megment és megszabadít,
jeleket és csodákat művel
az égen és a földön;

Ő, aki megszabadította Dánielt
az oroszlánok verméből.«

²⁹ Dánielnek ettől fogva jó sorsa volt Dáriusz uralkodása alatt és a perzsa Círusz uralkodása alatt.

LÁTOMÁS A NÉGY ÁLLATRÓL ÉS AZ EMBERFIÁRÓL: 7,1-28

Dán 7 ¹ Baltazárnak, Babilon királyának első esztendejében Dániel álmot látott, és fejének látomása volt nyugvóhelyén; és az álmot néhány szóban összefoglalva és a lényegét összefoglalva le is írta a következőképpen: ² »Éjszaka látomásomban azt láttam, hogy íme, az ég négy szele háborút támasztott a nagy tengeren, ³ és négy nagy vadállat szállt fel a tengerből; mindegyik különbözött a másiktól. ⁴ Az első olyan volt, mint a nőstény oroszlán, de sasszárnyai voltak; láttam, hogy kiszaggatták szárnyait, majd felemelték a földről, a lábára állították, mint valami embert, és emberi szívet kapott. ⁵ A másik vadállat íme, olyan volt, mint a medve; félig állt, a szájában a fogai között három borda volt, és azt mondták neki: 'Kelj fel, egyél nagyon sok húst!' ⁶ Aztán íme, egy másik vadállatot láttam; olyan volt mint a párduc, de négy madárszárnya volt; fej négy volt ezen a vadállaton, és hatalmat kapott. ⁷ Ezután íme, egy negyedik vadállatot láttam az éjszakai látomásban: rettenetes, csodálatos és igen erős volt; nagy vasfogai voltak, falt és rágott, és a maradékot összetaposta a lábával; más volt, mint azok az állatok, amelyeket előtte láttam, és tíz szarva volt. ⁸ Figyeltem a szarvakat, és íme, még egy kis szarv támadt köztük; az előbbi szarvak közül hármat kiteptek miatta; és íme, ezen a szarvon az ember szeméhez hasonló szemek voltak, és egy száj, amely nagy dolgokat beszélt.

⁹ Néztem,
és egyszer csak trónokat állítottak fel,
s egy Ősöreg leült;
a ruházata fehér volt, mint a hó,
és fején a haj olyan, mint a tiszta gyapjú;
trónja lángoló tűz, kerekai égő tűz.
¹⁰ Tüzes és sebes folyó jött ki színe előtt;
ezerszer ezren szolgáltak neki,
és tízezerszer százezren hódoltak neki;
a bíróság leült és a könyveket felnyitották.

¹¹ Amint néztem, láttam, hogy az elbeszélt nagy dolgok miatt, amelyeket az a szarv mondott, megölték a vadállatot, a teste elpusztult, és a tűzbe vetették, hogy elégessék. ¹² A többi vadállattól is elvették a hatalmat, és meghatározták, hogy mikortól meddig tartson életük ideje.

¹³ Majd azt láttam az éjszakai látomásban,
hogy íme, az ég felhőiben valaki jött,
aki olyan volt, mint az Emberfia,
s amikor az Ősöregig eljutott,
az ő színe elé vitték,

¹⁴ és ő hatalmat, méltóságot és országot adott neki,
hogyminden nép, törzs és nyelv neki szolgáljon,
és hatalma örök hatalom legyen,
amely meg nem szűnik,
és országa olyan, amely el nem pusztul.

¹⁵ Ekkor a lelkem megrendült; én, Dániel, megremegtem e dolgok miatt, és az, amit a fejem látott, megzavart engem. ¹⁶ Odamentem az egyik ottállóhoz, és biztos magyarázatot kértem tőle mindezekre. Ő megmondta és megmagyarázta nekem a dolgok értelmét: ¹⁷ 'Ez a négy nagy vadállat négy olyan ország, amely a földön támad; ¹⁸ a fölséges Isten szentjei azonban elnyerik majd az országot, és övék lesz az ország örökké, örökön-örökké.'

¹⁹ Aztán meg akartam tudni a valót a negyedik vadállatról, amely nagyon különbözött az összes többitől, és igen rettenetes volt; a fogai és körmei vasból voltak, falt és rágott, és a maradékot a lábával összetaposta; ²⁰ a tíz szarvról is, ami fején volt, továbbá arról a másiktól, ami kinőtt, és amely előtt három szarv lehullott; arról a szarvról, amelynek szeme volt és nagy dolgokat beszélő szája, és nagyobb volt a többinél. ²¹ Láttam ugyanis, hogy íme, az a szarv hadat viselt a szentek ellen és diadal-maskodott rajtuk, ²² míg el nem jött az Ősereg, és igazságot nem szolgáltatott a Fölséges szentjeinek, és el nem jött az idő, és a szentek birtokukba nem vették az országot. ²³ Ő így szólt: 'A negyedik vadállat egy negyedik ország lesz a földön, amely nagyobb lesz minden országnál; felfalja, összetiporja és összezúzza az egész földet. ²⁴ Ennek az országnak a tíz szarva pedig tíz király lesz; őutánuk pedig egy másik támad, amely hatalmasabb lesz az előbbieknél, és három királyt megaláz. ²⁵ Sokat beszél a Fölséges ellen, és megtiporja a Magasságbeli szentjeit; azt hiszi, hogy meg tudja változtatni az időket és a törvényeket; s kezébe is adják azokat egy ideig, időkig és egy fél ideig. ²⁶ Aztán leül a bíróság, hogy a hatalmát elvegyék, összetiporják és mindörökre megsemmisítsék, ²⁷ és az országot, a hatalmat és az ország nagyságát az egész ég alatt átadják a Magasságbeli szentjei népének; az országa örökkévaló ország lesz, és neki szolgál majd és engedelmeskedik minden király.'« ²⁸ Itt lett vége a beszédnek. Engem, Dánielt, nagyon megrémítettek gondolataim, és arcom színe elváltozott; de megőriztem ezt a dolgot szívemben.

LÁTOMÁS A KOSRÓL ÉS A KECSKEBAKRÓL: 8,1-27

Dán 8 ¹ Baltazár király uralkodásának harmadik esztendejében látomásom volt. Én, Dániel, az után, amit először láttam, ² azt láttam látomásomban, hogy Szúza várában, Élám tartományában vagyok, s azt láttam a látomásban, hogy az Uláj folyónál vagyok. ³ Amint felemeltem szememet, láttam, hogy íme, egy kos áll a víz előtt. Két nagy szarva volt, de az egyik nagyobb volt, mint a másik, és később még növekedett. ⁴ Láttam, hogy a kos nyugat, észak és dél felé öklelt szarvaival, és semmiféle vadállat nem tudott ellenállni neki és hatalmától megszabadulni; azt tett, amit akart, és naggyá lett. ⁵ Amíg erre figyeltem, íme, egy kecskebak rontott nyugat felől az egész föld színére, anélkül, hogy a földet érintette volna. A bak hatalmas szarvat viselt a szemei között, ⁶ és eljutott egészen addig a kétszarvú kosig, amelyet a kapu előtt láttam állni, és dühödt erővel feléje rohant. ⁷ Mikor aztán a kos közelébe jutott, dühösen nekirontott a kosnak, és letörte két szarvát, s a kos nem tudott ellen-

állni neki. Aztán földre terítette és összetaposta, és senki sem tudta a kost a hatalmából megszabadítani. ⁸ A kecskebak ezután igen nagygyá lett, de éppen, amikor a legnagyobb volt, a nagy szarva letörött, és a helyében négy szarv nőtt ki az ég négy tája felé. ⁹ Az egyikből aztán egy kis szarv nőtt ki, és igen nagyra nőtt dél, kelet és a dicső ország felé, ¹⁰ sőt felnőtt az ég seregéig. Néhányat a seregből és a csillagokból levetett a földre és összetaposta őket. ¹¹ Majd felnőtt egészen a sereg Fejedelméig, elvette tőle az örökkön égő áldozatot, és megalázta szent helyét. ¹² Mert a bűnök miatt hatalom adatott neki a szüntelen való áldozat ellen, földre terítette az igazságot, és tetteivel sikert aratott.

¹³ Akkor hallottam, hogy az egyik szent beszél, és egy másik szent így szólt annak, aki beszélt és akit én nem ismertem: »Mennyi időre szól ez a látomás az örökkön égő áldozatról, s a pusztítás bűnének elkövetéséről, a szentély és a sereg megtiprásáról?« ¹⁴ Az mondta neki: »Kétezer-háromszáz napra, estére, reggelre; aztán tisztává lesz a szentély.«

¹⁵ Történt pedig, hogy amikor én, Dániel, ezt a látomást láttam és az értelmét kerestem, íme, elémm állt egy férfihoz hasonló alak. ¹⁶ Az Uláj felől emberi szót hallottam, mely kiáltott és szólt: »Gábriel, magyarázd meg neki a látomást!« ¹⁷ Erre ő odajött és megállt ott, ahol én álltam; amikor odajött, remegve arcra borultam, s ő azt mondta nekem: »Értsd meg, emberfia, hogy az utolsó időkben meggyeljesedésbe ez a látomás.« ¹⁸ Amikor hozzám szólt, arcra estem a földön, de ő megérintett, a lábamra állított, ¹⁹ és azt mondta nekem: »Megmutatom neked, mi történik majd az átok idejének végén; mert vége lesz az időnek.

²⁰ Az a kétszarvú kos, amelyet láttál, a médek és a perzsák királya, ²¹ a kecskebak pedig a görögök királya, és a nagy szarv, amely a szemek között volt, az első király. ²² Az pedig, hogy letört és négy támadt a helyében: a népéből négy király fog támadni, de az ő ereje nélkül. ²³ Az ő uralmuk után, amikor megnő a gonoszság, egy arcátlan, cselszövő király támad. ²⁴ A hatalma megerősödik, de nem a maga erejéből, és hihetetlen mértékben pusztít majd mindent, és sikert is arat tetteivel. Megöli majd a hatalmasokat és a szentek népét ²⁵ kénye-kedve szerint. Sikeres lesz a cselszövés a kezében, és szívét nagy dolgokra irányítja; mindenben bővelkedve igen sokakat megöl, sőt a fejedelmek Fejedelme ellen is támad; de elpusztul anélkül, hogy emberi kéz illethné. ²⁶ A látomás, ami az estéről és a reggelekről szólt, igaz; te azonban pecsételd le a látomást, mert csak sok nap múlva következik be.« ²⁷ Erre én, Dániel, elájultam és napokon keresztül beteg voltam; mikor aztán felkeltem, intéztem a király ügyeit, és álmélkodtam a látomáson, de nem volt senki sem, aki megmagyarázza.

JÖVENDÖLÉS A HETVEN ÉVHÉTRŐL: 9,1-27

Dán 9 ¹ A káldeai birodalom méd származású királyának, Dáriusznak, Ahasvérus fiának első esztendejében, ² uralkodásának első esztendejében én, Dániel, megértettem a Könyvekből, hogy az Úr az esztendőik számára vonatkozólag ezt a szózatot intézte Jeremiás prófétához: Jeruzsálem pusztulása teljes hetven esztendeig tart. ³ Erre én az Úrhoz, Istenemhez fordítottam arcomat, hogy böjtölve, szőrruhában és hamuban könyörögjek és esdekeljek előtte. ⁴ A következőképpen imádkoztam az Úrhoz, Istenemhez, és a következő vallomást tettem:

»Hozzád könyörgök, Uram, te nagy és félelmetes Isten, aki megtartod szövetségedet és irgalmadat azok iránt, akik szeretnek téged és megtartják parancsaidat! ⁵ Vétkeztünk, gonoszságot követtünk el, istentelenül cselekedtünk, eltávoztunk és elfordultunk parancsaidtól és végzéseidtől. ⁶ Nem engedelmeskedtünk szolgálóidnak, a prófétáknak, akik nevedben szóltak királyainkhoz, fejedelmeinkhez, atyáinkhoz és az ország egész népéhez. ⁷ Az igazság a tied, Uram, az arcpirulás pedig, miként a jelen mutatja, a miénk, Júda férfiaié, Jeruzsálem lakóié, egész Izraelé, legyenek bár közel vagy távol, mindazokban az országokban, ahová száműzted őket gonoszságaik miatt, amelyekkel ellened vétkeztek. ⁸ Uram, az arcpirulás a miénk, királyainké, fejedelmeinké és atyáinké, akik vétkeztek; ⁹ de a tied, Urunk, Istenünk, az irgalom és a megbocsátás. Mi ugyanis eltávoztunk tőled, ¹⁰ és nem hallgattunk az Úrnak, Istenünknek szavára, hogy törvénye szerint járjunk, amit nekünk szolgálói, a próféták által adott. ¹¹ Egész Izrael megszegte törvényedet, és elfordult, hogy ne hallja szavadat. Ekkor ránk hullott az az átok és az a fenyegetés, ami meg van írva Mózesnek, Isten szolgájának könyvében, mert vétkeztünk ellene. ¹² Ő beteljesítette, amit mondott rólunk és fejedelmeinkről, akik ítékeztek rajtunk, hogy olyan nagy csapást hoz ránk, amilyen még soha, sehol sem volt az egész ég alatt; és úgy is történt Jeruzsálemmel. ¹³ Amint írva van Mózes törvényében, úgy jött ránk mindez a csapás. Nem kértük meg színedet, Urunk, Istenünk azzal, hogy gonoszságainkból megtértünk volna és igazságodra ügyeltünk volna. ¹⁴ Ezért gondolt az Úr a veszedelemre és hozta el azt ránk. Igazságos az Úr, a mi Istenünk minden tettében, amelyet véghez vitt, mert nem hallgattunk szavára. ¹⁵ Most azonban, Urunk, Istenünk, aki erős kézzel kihoztad népedet Egyiptom földjéről, és nevet szereztél magadnak mind a mai napig – noha vétkeztünk, gonoszságot cselekedtünk –, ¹⁶ kérlek, Uram, egész igazságodra, forduljon el haragod és bosszúságod városodtól, Jeruzsálemtől, és szent hegyedtől, hiszen Jeruzsálem és néped a mi vétkeink miatt és atyáink gonoszsága miatt gyalázat tárgya mindazok előtt, akik körülöttünk vannak. ¹⁷ Most azonban hallgasd meg, Istenünk, szolgád könyörgését és esdeklését, és önnön kedvedért ragyogtasd fel arcodat feldúlt szentélyed felett. ¹⁸ Hajtsd hozzánk, Istenem, füledet, és hallgass meg; nyisd fel szemedet és lásd meg pusztulásunkat, és azt a várost, amelyik a nevedet viseli, hiszen nem a mi érdemeinkben, hanem a te nagy irgalmasságodban bízva terjesztjük színed elé könyörgéseinket. ¹⁹ Hallgass meg, Uram! Légy kegyes, Uram! Figyelj ránk, és cselekedj önnön kedvedért késedelem nélkül, Istenem, hiszen a te nevedet viseli városod és néped!«

²⁰ Még beszéltem és imádkoztam, megvallottam bűneimet és népemnek, Izraelnek bűneit, és Istenemnek színe elé terjesztettem könyörgésemet Istenemnek szent hegyéért, ²¹ még mondtam az imádságot, mikor íme, Gábiel, az a férfi, akit az előbbi látomásban láttam, gyorsan hozzám repült és megérintett az esti áldozat idején. ²² Hogy megmagyarázza, így szólt hozzám: »Dániel, máris eljöttem, hogy megmagyarázzam neked a dolog értelmét. ²³ Amikor imádkozni kezdtél, elhangzott egy szózat, s én eljöttem, hogy tudtadra adjam, mert te kedvelt férfi vagy: figyelj tehát a szózatra és értsd meg a látomást.

²⁴ Hetven hét van kiszabva népedre
és szent városodra,
míg megszűnik a törvényszegés
és véget ér a bűn,
eltörlik a gonoszságot,

és örök igazság támad,
beteljesedik a látomás és a jövődőlés,
s felkenik a Szentek Szentjét.

²⁵ Tudd meg tehát és értsd meg:
annak a parancsnak a kiadásától,
hogymint felépüljön Jeruzsálem,
a felkent fejedelemig
hét hét és hatvankét hét telik el,
és viszontagságos időkben
ismét felépülnek az utcák és a falak.

²⁶ Hatvankét hét múlva
megölik a felkentet,
és népe nem lesz,
hogymint megtagadja.
A várost és a szentélyt elpusztítja
egy nép az eljövendő vezérrel,
a vége rombolás,
s a háború vége után
jön az elhatározott pusztulás.

²⁷ Azután egy héten
sokakkal megerősíti a szövetséget,
és a hét közepén megszűnik
a véres áldozat és az ételáldozat,
a templomban vészthozó undokság lesz,
és véges-végig megmarad a pusztulás.«

UTOLSÓ KINYILATKOZTATÁSOK: 10,1-12,13

Dán 10 ¹ Círusnak, a perzsák királyának harmadik esztendejében Dániel, akit Baltazárnak neveztek el, kinyilatkoztatásban részesült, amely igaz dolgot és nagy háborúságot közölt; ő figyelt a dologra, és megértette a látomást. ² Azokban a napokban én, Dániel, teljes három hétig gyászoltam; ³ jóízű kenyeret nem ettem, hús és bor nem ment be számba, és olajjal nem kentem meg magamat, amíg a teljes három hét el nem telt.

⁴ Az első hónap huszonegyedik napján, amikor a nagy folyam, a Tigris mellett voltam, ⁵ felemeltem szememet, és íme, egy gyolcsruhába öltözött férfit láttam. A derekát színarany övezte, ⁶ teste olyan volt, mint a krizolit, az arca mint a villám fénye, a szeme mint az égő tűz, a karja és a lábszára, mint a ragyogó érc, s a szavának hangja olyan, mint a sokaság hangja. ⁷ Egyedül én, Dániel, láttam ezt a látomást; azok a férfiak, akik velem voltak, semmit sem láttak, de olyan nagy félelem fogta el őket, hogy elfutottak és elrejtőztek. ⁸ Amikor magamra maradtam és ezt a nagy látomást láttam, erő nem

maradt bennem, az arcom elváltozott, elbágyadtam, és minden erőm odalett. ⁹ Mikor pedig szavának hangját hallottam, ennek hallatán rémülten arcra estem, és arcom a földhöz tapadt.

¹⁰ Akkor íme, egy kéz megérintett, a térdemre és a tenyeremre állított, ¹¹ és azt mondta nekem: »Dániel, te kedvelt férfi, értsd meg az igéket, amelyeket hozzád intézek, és állj talpra, mert éppen most küldött Ő engem hozzád.« Mikor ezeket a szavakat mondta nekem, én remegve felálltam. ¹² Ekkor így szólt hozzám: »Ne félj, Dániel, mert az első naptól fogva, amikor szívedet arra adtad, hogy értelmet nyerj és magadat Istened színe előtt sanyargasd, szavaid meghallgatásra találtak, és én éppen a te szavaid miatt jöttem. ¹³ A perzsák országának fejedelme azonban huszonegy napon át az utamba állt, de íme, Mihály, a legfőbb fejedelmek egyike segítségemre jött, és én őt hagytam ott a perzsák királyánál. ¹⁴ Azért jöttem, hogy tudtadra adjam, mi fog történni népeddel a végső napokban, mert a látomás megint azokról a napokról szól.« ¹⁵ Amikor ezeket a szavakat elmondta nekem, a földre szegeztem tekintetemet és hallgattam. ¹⁶ Ekkor íme, egy emberfiához hasonló alak megérintette ajkamat, én pedig megnyitottam számat, beszélni kezdtem, és így szóltam ahhoz, aki előttem állt: »Uram! Amikor téged láttalak, az inaim elernyedtek, és semmi erő sem maradt bennem. ¹⁷ Hogyan beszélhetnék tehát én, uram szolgája, veled, uram, mikor semmi erő sem maradt bennem, és még a lélegzetem is elállt?« ¹⁸ Erre ismét megérintett engem az, aki emberhez hasonlóan látszott, megerősített, ¹⁹ és így szólt: »Ne félj, te kedvelt férfi! Béke veled! Légy erős és légy bátor!« Amikor ezt mondta nekem, erőre kaptam, és így szóltam: »Beszélj, Uram, mert megerősítettél.«

²⁰ Ekkor így szólt: »Vajon tudod-e, miért jöttem hozzád? Íme, most visszatérek, hogy megküzdjek a perzsák fejedelmével; aztán pedig kivonulok, s megjelenik és jön a görögök fejedelme – ²¹ de tudtadra adom azt, ami fel van jegyezve az igazság könyvében –; és mindezekkel szemben nincs más segítőm, mint Mihály, a ti fejedelmek.

Dán 11 ¹ A méd Dáriusz mellett álltam én első esztendejétől fogva, hogy megerősödjék és hatalmassá legyen. ² Most pedig igazságot hirdetek neked. Íme, még három király támad Perzsiában, s a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél. Amikor gazdagsága által hatalmassá lesz, mindenkit felingerel Görögország ellen. ³ Aztán egy erős király támad: nagy hatalommal fog uralkodni, és megtesz mindent, amit csak akar. ⁴ Ám alighogy hatalomra jut, a birodalma összeomlik, és a négy égtáj szerint felosztják; nem az ő utódaira száll, és nem is lesz olyan hatalmas, mint az ő uralma alatt volt, mert birodalmát szétszaggatják, és másokra száll, nem azokra. ⁵ A déli király erős lesz, de az egyik fővezére fölékerekedik és uralomra jut, és birodalma nagy lesz. ⁶ Évek múlva aztán szövetségre lépnek: a déli király leánya elmegy az északi királyhoz, hogy békét szerezzen, de a kar erejét nem tudja fenntartani, és ivadéka meg nem marad. Kiszolgáltatják őt és kíséző apródjait, és azokat, akik őt ezekben az időkben támogatták. ⁷ Ám az ő gyökereinek hajtásából sarj támad, s az hadra kel, és bevonul az északi király tartományába. Kényére-kedvére hatalmaskodik velük, ⁸ sőt még isteneiket, szobraikat és drága ezüst- és aranyedényeiket is elviszi zsákmányként Egyiptomba, s diadalmaskodik az északi királyon. ⁹ Az betör ugyan a déli király országába, de kénytelen visszatérni a maga földjére. ¹⁰ Fiai azonban felháborodva igen hatalmas hadsereget gyűjtenek, amely sietve felvonul és beözönlük, akkor aztán ő ismét bevonul és keményen megtámadja annak erősségét. ¹¹ Erre a déli király felháborodottan kivonul, és harcba száll az északi királlyal, aki igen nagy sereget állít fel, de a sereg a másíknak a kezébe kerül. ¹² Fogságba is ejti a sereget és a szíve felfuvalkodik. Bár sok ezret lever,

mégsem diadalmaskodik, ¹³ mert az északi király ismét sereget állít, sokkal nagyobb, mint azelőtt, és idők és esztendőik múltán hatalmas hadsereggel és nagy felszereléssel sebtében betör. ¹⁴ Azokban az időkben sokan felkelnek a déli király ellen; a te néped hitszegő fiai is felkelnek, hogy teljesítsék a látomást és elessenek. ¹⁵ Akkor eljön az északi király, és töltést emel, elfoglalja a legjobban megerősített várakat is, s a déli király karja nem bír vele. Hiába kelnek ellenállásra válogatottjai, erejük nem lesz, ¹⁶ a támadója azt tesz vele, amit akar, s nem lesz senki, aki ellenállhatna neki. Akkor megáll a dicsőséges földön, és a keze elpusztítja azt. ¹⁷ Aztán arra törekszik, hogy egész birodalmát hatalmába kerítse, s ezért jól bánik vele. Egy asszonyt ad neki, hogy országát felforgassa, de nem ér célt és nem szerzi meg. ¹⁸ Ezután a szigetek felé fordítja arcát, és sokat elfoglal; de egy vezér véget vet gyalázatoságának, és megfizet neki gyalázatoságáért. ¹⁹ Végül saját országának földjére fordítja arcát, megbotlik és elesik, s meg sem találják. ²⁰ Helyébe pedig hitvány és a királyi díszre méltatlan ember áll, de rövid idő múlva, nem haraggal és nem háborúban, elpusztítják.

²¹ A helyébe megvetésre méltó ember áll; a királyi méltóság meg nem illeti, alattomban jön, és csalárdsággal szerzi meg a királyságot. ²² Legyőzi és összezúzza az ellene hadakozó karokat, sőt a szövetség fejedelmét is. ²³ Noha barátságot köt, csalárdul jár el vele, rátör és legyőzi kicsiny sereggel. ²⁴ Bevonul a leggazdagabb és legvagyonosabb városokba, és azt tesz, amit nem tettek atyái és atyáinak atyái: rabol, zsákmányol, gazdagságukat eltékozza, s terveket sző a legerősebb helyek ellen is, de csak egy ideig. ²⁵ Aztán nagy sereggel, dühödt erővel és szívvel a déli király ellen vonul, s a déli király nagy és igen erős sereggel hadba száll, de helytállni nem tud, mert cselt szőnek ellene. ²⁶ Romlásba döntik őt asztaltársai, a hadserege pedig vereséget szenved, sokan elpusztulnak és elesnek belőle. ²⁷ Mindkét király szíve rosszat forral, és még egy asztalnál is hazugságot beszélnek. Célt azonban nem érnek, mert a vég még más időre marad. ²⁸ Azután nagy kincsekkel visszaindul országába, a szíve a szent szövetség ellen fordul és cselekszik, aztán visszatér földjére. ²⁹ A meghatározott időben azonban ismét dél ellen vonul; de ez az útja nem lesz olyan, mint az előbbi. ³⁰ Hajók és rómaiak jönnek ugyanis ellene, s ő megdöbben és visszafordul. Méltatlanságot tervez és tesz a szent szövetség ellen, hazatérve pedig azokra fordítja gondolatait, akik elhagyták a szent szövetséget. ³¹ Seregei felállnak, meggyalázzák a szent várat, megszüntetik a mindennapi áldozatot, és felállítják a vést-hozó undokságot. ³² Az istentelenek csalárd hitszegést követnek el a szövetség ellen, a nép azonban, amely ismeri Istenét, kitart és cselekszik. ³³ A nép értelmesebbjei sokakat belátásra bírnak, egy ideig mégis hullanak a kard, a láng, a fogság és a rablás miatt. ³⁴ De miközben hullanak, némi segítséget is nyernek, bár igen sokan álnokul csatlakoznak hozzájuk. ³⁵ Az értelmesek közül is elhullanak többen, hogy ők is próbatételt szenvedjenek, kiválogassák őket és megtisztuljanak az előre meghatározott ideig, mert még más idő is lesz.

³⁶ Közben a király a maga kénye-kedve szerint cselekszik, felfuvalkodik és nagyozni kezd minden isten ellen, és nagyokat mond az istenek Istene ellen, és sikert is arat, míg be nem telik a harag, és végzete be nem következik. ³⁷ Atyáinak Istenére sem vet ügyet; az asszonyok kívánságának hódol, és más istennel sem törődik, mert valamennyi fölé helyezi magát. ³⁸ De tiszteli a várak istenét a maga helyén, azt az istent tiszteli arannyal, ezüsttel, drágakővel, kincsekkel, akit atyái nem ismertek, ³⁹ és azon lesz, hogy a várakat megerősítse az idegen istennel, és azoknak, akik tisztelik, sok méltóságot juttat, sokak felett való hatalmat ad és ingyenföldet osztogat.

⁴⁰ De a meghatározott időben hadba száll ellene a déli király; erre mint a fergeteg rátámad az északi király szekerekkel, lovasokkal és nagy hajóhaddal; betör az országukba, összetöri őket és keresztülvonul rajtuk. ⁴¹ Bevonul a dicsőséges országba is, sokan elesnek, s csak ezek menekülnek meg kezétől: Edom, Moáb, és Ammon fiainak legjava. ⁴² Kezét ráveti az országokra, és Egyiptom földje sem menekül meg. ⁴³ Hatalmába ejti Egyiptom arany- és ezüstkincseit s minden drágaságát; Líbián és Etiópián is keresztülvonul. ⁴⁴ De a keletről és északról jövő hírek zavarba ejtik, s ő elmegy nagy se reggel, hogy igen sokakat letiporjon és megöljön; ⁴⁵ felüti sátorpalotáját a tengerek között a dicsőséges szent hegyen, de eléri a vég, és nem lesz, aki segíthetne rajta.

Dán 12 ¹ Abban az időben felkel azonban Mihály, a nagy fejedelem, néped fiainak oltalmazója, és olyan idő jön, amilyen a nemzetek keletkezése óta addig az időig még nem volt. Abban az időben megszabadul népedből mindenki, aki be van írva a könyvbe. ² Akkor azok közül, akik a föld porában alszanak, sokan felébrednek: némelyek örök életre, mások pedig, hogy örök gyalázatot lássanak. ³ Akkor a tanultak ragyogni fognak, mint az égboltozat fénye, s akik igazságra oktattak sokakat, tündökölnék örökkön-örökké, miként a csillagok. ⁴ Te, Dániel, zárd le ezeket a beszédeket, és pecsételd le ezt a könyvet az elrendelt időig; sokan fogják majd azt tanulmányozni, és nagy lesz a tanulsága.

⁵ Ekkor én, Dániel, íme, úgy láttam, mintha két más férfi állna ott: az egyik a folyóvíz innenső partján, a másik a túloldalon, a folyóvíz másik partján. ⁶ Erre megkérdeztem attól a gyolcsruhába öltözött férfitől, aki a folyóvíz fölött állt: »Mikor érnek véget ezek a csodás dolgok?« ⁷ S hallottam, amint az a gyolcsruhába öltözött férfi, aki a folyóvíz fölött állt, jobbját és balját az égre emelve megesküdött az örökké Élőre: »Egy idő, idők és fél idő múlva, amikor véget ér a szent nép hatalmának pusztítása, akkor teljesedik be mindez.« ⁸ Mivel nem értettem, amit hallottam, így szóltam: »Uram, mi lesz majd ezek után?« ⁹ Ő azonban ezt felelte: »Menj, Dániel, mert ezek a beszédek be vannak zárva és le vannak pecsételve az előre elhatározott időig. ¹⁰ Kiválasztanak és megtisztítanak sokakat, tűzpróbára vetik őket, az istentelenek pedig kegyetlenül cselekszenek. Az istentelenek közül senki sem érti meg ezeket, a tanultak azonban megértik. ¹¹ Attól az időtől, hogy megszűnik az örökkön égő áldozat és felállítják a vészhozó undokságot, ezerkétszázkilencven nap telik el. ¹² Boldog, aki kitart és eléri az ezerháromszázharmincötödik napot! ¹³ Te csak menj az előre megszabott vég felé; nyugodni fogsz, de a napok végén felkelsz, hogy elnyerd sorsodat.«

FÜGGELÉKEK: 13,1-14,42

Dán 13 Zsuzsanna története ¹ Lakott Babilonban egy férfi, akit Joakimnak hívtak. ² Helkijának Zsuzsanna nevű leányát vette feleségül, aki igen szép és istenfélő volt, ³ mert szülei, akik igazak voltak, leányukat Mózes törvénye szerint nevelték. ⁴ Joakim igen gazdag volt; a háza szomszédságában gyümölcsös kertje is volt, és nála jöttek össze a zsidók, mert mindnyájuknál tekintélyesebb volt. ⁵ Abban az esztendőben két olyan vént tettek a népből bírónak, akikre ráillett az Úr mondása: A vénektől indult ki a gonoszság Babilonból, a bíraktól, akik a népet kormányozni látszottak. ⁶ Ezek Joakim házába mentek, és odajárultak mindazok, akiknek pörös ügyük volt. ⁷ Mikor aztán déltájban a nép hazatért, Zsuzsanna bement sétálni férjének gyümölcsöskertjébe. ⁸ A vének naponként látták őt, amint bement és sétált, és kívánságra gerjedtek iránta; ⁹ értelmüket elfordították és szemüket lesütötték,

hogy ne lássák az eget és meg ne emlékezzenek az igazságos ítéletekről. ¹⁰ Mindkettőjüket megsebezte az ő szerelme, de nem mondták el bajukat egymásnak, ¹¹ mert szégyellték egymásnak elmondani vágyukat, hogy le akarnak feküdni vele. ¹² Napról napra figyelmesebben leselkedtek, hogy lásák őt. Egyszer az egyikük azt mondta a másiknak: ¹³ »Menjünk haza, mert itt az ebéd ideje.« El is mentek és elváltak egymástól, ¹⁴ de visszatértek és találkoztak. Mikor megkérdezték egymástól ennek az okát, beismerték a vágyukat. Ekkor közösen megegyeztek az időpontban, amikor egyedül tudják őt találni.

¹⁵ Történt pedig egyszer, miközben ők az alkalmas napot várták, hogy ő megint lement, éppúgy, mint azelőtt, csupán két szolgálóleányával, és fürödni akart a gyümölcsös kertben, mert hőség volt. ¹⁶ Nem volt ott senki sem, csak a két vén, akik elrejtőzve lesték őt. ¹⁷ Azt mondta tehát szolgálóinak: »Hozzatok nekem olajat és kenőcsöket, és zárjátok be a gyümölcsöskert ajtóit, hogy megfürödhessen.« ¹⁸ Azok úgy cselekedtek, ahogy parancsolta. Bezárták a gyümölcsöskert ajtóit, és kimentek a hátsó ajtón, hogy elhozzák, amit parancsolt. Nem tudták, hogy a vének bent rejtőzködnék. ¹⁹ Amikor a szolgálók kimentek, a két vén felkelt, odafutott és így szólt: ²⁰ »Íme, a gyümölcsöskert ajtajai be vannak zárva, senki sem lát minket, mi pedig kívánunk téged. Engedj tehát nekünk és feküdj le velünk. ²¹ Ha azonban nem akarod ezt, tanúskodni fogunk ellened, hogy egy ifjú volt veled, azért küldted el magadtól a szolgálókat.« ²² Zsuzsanna ekkor felsóhajtott, és azt mondta: »Szorongatás vesz körül mindenfelől, mert ha ezt megteszem, a halálot jelent, ha pedig nem teszem meg, nem menekülök meg a kezetekből. ²³ De jobb nekem a ti kezetekbe esnem, anélkül, hogy valamit elkövetnék, mintsem vétkeznem az Úr színe előtt.« ²⁴ Erre Zsuzsanna hangosan kiáltozni kezdett, mire a vének is kiáltozni kezdtek ellene, ²⁵ sőt az egyik odafutott a gyümölcsöskert ajtajához és kinyitotta.

²⁶ Amikor a ház szolgálói meghallották a kiáltozást a gyümölcsöskertben, berohantak a hátsó ajtón, hogy megnézzék, mi az? ²⁷ Miután a vének elmondták, a szolgálók igen elszégyellték magukat, mert sohasem mondott még valaki ilyesmit Zsuzsannáról. Mikor aztán másnap ²⁸ a nép elment Joakimhoz, a férjéhez, odament a két vén is, telve gonosz szándékkal Zsuzsanna ellen, hogy kivégeztessék őt. ²⁹ Azt mondták a nép előtt: Küldjete el Zsuzsannáért, Helkija leányáért, Joakim feleségéért.« Erre rögtön érte küldtek, ³⁰ ő pedig eljött szüleivel, fiaival és egész rokonságával együtt. ³¹ Zsuzsannának igen kedves és szép arca volt, ³² ezért azok a gonoszok meghagyták, vegyék le fátyolát – le volt ugyanis fátyolozva –, hogy legalább így jóllakhassanak szépségével. ³³ Sírtak tehát az övéi és mindnyájan, akik ismerték őt. ³⁴ Aztán felkelt a két vén a nép között, és rátette kezét az asszony fejére. ³⁵ Erre az sírva az égre tekintett, mert szíve bizalommal volt az Úr iránt. ³⁶ A vének ezt mondták: »Mialatt mi egyedül sétáltunk a gyümölcsöskertben, ő bejött két szolgálóleánnyal, bezárta a gyümölcsöskert ajtóit, és elküldte magától a szolgálókat. ³⁷ Ekkor odament hozzá egy ifjú, aki el volt rejtőzve, és lefeküdt vele. ³⁸ Erre mi, akik a gyümölcsöskert szegletében voltunk, látva a gonoszsgot, odarohantunk hozzájuk, és láttuk, amint együtt feküdtek. ³⁹ Azt ugyan nem tudtuk elfogni, mert erősebb volt mint mi, és kinyitotta az ajtót és elfutott; ⁴⁰ de őt megfogtuk. Meg is kérdeztük, hogy ki volt az az ifjú, de nem akarta nekünk megmondani. Ennek a dolognak tanúi vagyunk.« ⁴¹ Hitt nekik a sokaság, mint a nép véneinek és bírának, és halálra ítélték Zsuzsannát.

⁴² Ekkor Zsuzsanna hangosan felkiáltva így szólt: »Örök Isten, aki látod, ami titokban történik, és tudsz mindent, mielőtt megtörténne, ⁴³ te tudod, hogy hamis tanúságot tettek ellenem. Íme, meg kell halnom, noha semmit sem követtem el mindabból, amit ezek gonoszul rámfogtak.«

⁴⁴ Az Úr meghallgatta a szavát. ⁴⁵ Amikor ugyanis kivégzésre vitték, az Úr fölkelte egy fiatalember szent lelkét, akinek a neve Dániel volt. ⁴⁶ Ez hangosan így kiáltott: »Én mentes vagyok ennek a vére-től.« ⁴⁷ Feléje fordult erre az egész nép, és így szólt: »Mi az, amit mondasz?« ⁴⁸ Ekkor ő megállt kö-zöttük és azt mondta: »Izrael fiai, ti ilyen oktanul, anélkül, hogy vizsgálatot tartanátok és az igaz-ságot megállapítanátok, elítélitek Izraelnek egyik leányát? ⁴⁹ Térjete vissza az ítélet helyére, mert hamis tanúságot mondtak ellene!« ⁵⁰ Erre a nép sietve visszatért, a vének pedig kérték: »Gyere, ülj közénk és oktass minket, mert Isten megadta neked az időskor dicsőségét.« ⁵¹ Dániel azonban azt mondta nekik: »Válasszátok el őket egymástól jó messzire, hadd ítéljek felettük.« ⁵² Mikor elválasz-tották őket egymástól, odahívta közülük az egyiket és azt mondta neki: »Te megátalkodott vén go-nosztevő! Most jött el azoknak a bűneidnek a büntetése, amiket a múltban elkövettél, ⁵³ amikor igazságtalan ítéleteket hoztál, elnyomtad az ártatlanokat és szabadon eresztetted a bűnösöket, noha az Úr azt mondta: 'Az ártatlant és az igazat meg ne öld!' ⁵⁴ Nos tehát, ha láttad őt, mondd meg, milyen fa alatt láttad őket egymással beszélgetni?« Ő azt felelte: »Mézgafa alatt.« ⁵⁵ Dániel pedig azt mondta: »Lám, saját fejed ellen követted el a hazugságot, mert íme, Isten angyala az ő paran-csára kettéhasít téged!« ⁵⁶ Aztán félreállította őt, és odahozatta a másikat és megkérdezte tőle: »Te Kánaánnak és nem Júdának ivadéka! A szépség elvette eszedet, és a vágy megrontotta szívedet. ⁵⁷ Így cselekedtetek Izrael leányaival, azok pedig félve szóba álltak veletek. Júda leánya azonban nem engedett gonoszságoknak. ⁵⁸ Nos tehát, mondd meg nekem, milyen fa alatt kaptad rajta őket, ami-kor egymással beszélgettek?« Az ezt válaszolta: »Tölgyfa alatt.« ⁵⁹ Dániel erre azt mondta neki: »Va-lóban te is a saját fejedre hazudtál; itt van kardjával az Úr angyala, hogy kettévágjon téged és meg-öljön titeket!« ⁶⁰ Ekkor az egész gyülekezet nagy hangon felkiáltott. Áldották Istent, aki megmenti a benne bízókat. ⁶¹ Aztán rárontottak a két vénre – mert Dániel a saját szájukból rájuk bizonyította, hogy hamis tanúságot mondtak –, és úgy cselekedtek velük, ahogy ők cselekedtek gonoszságukban felebarátjuk ellen, ⁶² Mózes törvénye szerint járva el: megölték őket, s az ártatlan vér megszabadult azon a napon. ⁶³ Helkija pedig és felesége dicsőítették Istent leányukért, Zsuzsannáért Joakimmal, a férjével és az összes rokonával együtt, hogy nem találtak benne szégyenletes dolgot. ⁶⁴ Dániel pedig ettől a naptól fogva és azóta naggyá lett a nép előtt.

Dán 14 ¹ Mikor Asztiágész király megtért atyáihoz, a perzsa Círus vette át országát.

Dániel és Bél papjai ² Dániel pedig a király asztaltársa volt, és nagyobb tiszteletben részesült minden barátjánál. ³ Volt a babiloniaknak egy Bél nevű bálványuk. Naponként tizenkét véka lisztlángot, negy-ven juhot és hat korsó bort áldoztak neki. ⁴ A király is tisztelte és naponta elment, hogy imádjá, Dá-niel azonban a saját Istenét imádta. A király ezért azt mondta neki: »Miért nem imádod Bél-t?« ⁵ Fe-leletül ő azt mondta neki: »Mert nem tisztelem a kézzel alkotott bálványokat, hanem az élő Istent, aki az eget és a földet teremtette, s akinek hatalma van minden élő fölött.« ⁶ Erre azt mondta neki a király: »Te Bél-t nem tekinted élő istennek? Nem látod talán, mennyit eszik és iszik naponta?« ⁷ Dá-niel mosolyogva mondta: »Király, ne ámítsd magadat! Hiszen az belül agyagból, kívül pedig rézből van, és nem eszik sohasem.« ⁸ Erre a király haragosan odahívta annak papjait és azt mondta nekik:

»Ha meg nem mondjátok nekem, ki eszi meg ezeket az adományokat, halál fiaí vagytok; ⁹ ha azonban bebizonyíttjátok, hogy Bél eszi meg őket, Dániel lakol halállal, mert káromolta Béli.« Dániel erre azt mondta a királynak: »Legyen a te szavad szerint.« ¹⁰ Bél papjai hetvenen voltak, nem számítva feleségeiket, csecsemőiket és fiaikat. Mikor aztán a király megint elment Dániellel együtt Bél templomába, ¹¹ így szóltak Bél papjai: »Íme, mi kimegyünk; te pedig, király, helyezd ide az ételeket, töltsd ki a bort, az ajtót pedig zárd be és pecsételd le gyűrűddel. ¹² Ha reggel, amikor jössz, nem találod úgy, hogy Bél mindent megevett, lakoljunk halállal mi, vagy pedig Dániel, aki hazugságot mondott ellenünk.« ¹³ Azért nem tartottak semmitől sem, mert az asztal alatt titkos bejáratot készítettek, és azon keresztül mindig bementek és megették az áldozatokat. ¹⁴ Mikor aztán ők kimentek, az történt, hogy a király Bél elé helyezte az étkeket, Dániel pedig szolgálóival hamut hozatott és azt a király jelenlétében az egész templomban széthintette. Ezután kimentek, bezárták az ajtót, és a király gyűrűjével lepecsételték, majd eltávoztak. ¹⁵ Éjjel aztán bementek a papok, úgy, ahogy szoktak, feleségeikkel és gyermekeikkel együtt, és mindent megették és megittak. ¹⁶ Kora hajnalban odament a király Dániellel együtt. ¹⁷ Azt mondta a király: »Épek-e a pecsétek, Dániel?« Ő azt felelte: »Épek, király.« ¹⁸ Aztán kinyitotta az ajtót. A király mindjárt az asztalra tekintett és hangosan felkiáltott: »Nagy vagy Bél, és nincs benned semmi csalárdság!« ¹⁹ Dániel azonban elmosolyodott, s a királyt visszatartva, hogy ne menjen beljebb, azt mondta: »Íme, a padló; nézd meg, kinek a lábnyomai ezek?« ²⁰ Azt mondta erre a király: »Férfiak, asszonyok és gyermekek lábnyomait látom.« Akkor haragra lobbant a király, ²¹ és mindjárt elfogatta a papokat, a feleségeiket és a gyermekeiket. Azok pedig megmutatták neki a rejtékajtócskákat, amelyeken bementek és megették, ami az asztalon volt. ²² Erre a király megölette őket, Béli pedig Dániel hatalmába adta, s ő elpusztította a templomával együtt.

Dániel és a sárkány ²³ Volt azon a helyen egy nagy sárkány is, és azt is imádták a babiloniak. ²⁴ Azt mondta ezért a király Dánielnek: »Íme, erre nem mondhatod, hogy ez nem élő isten; imádd tehát!« ²⁵ Dániel azonban így szólt: »Én az Urat, az én Istenemet imádom, mert ő az élő Isten, ez pedig nem élő isten. ²⁶ Csak adj nekem te, ó király, hatalmat, és én megölöm ezt a sárkányt kard és bot nélkül.« A király így szólt: »Megadom neked a hatalmat.« ²⁷ Erre Dániel szurkot vett, meg hájat és szőrt. Összefőzte azokat, darabokra gyúrta, aztán beadogatta a sárkány szájába, és a sárkány megpukkadt. Ekkor ő azt mondta: »Íme, mit imádtatok!« ²⁸ Mikor a babiloniak meghallották ezt, nagyon felháborodtak. Gyűlést tartottak a király ellen és azt mondták: »Zsidóvá lett a király! Béli elpusztította, a sárkányt megölte, s a papokat meggyilkolta.« ²⁹ Azután elmentek a királyhoz, és azt mondták: »Add ki nekünk Dánielt, különben megölünk házad népével együtt!« ³⁰ Mikor a király látta, hogy hevesen támadják, kényszerűségében kiadta nekik Dánielt. ³¹ Erre ők az oroszlánok vermébe vetették, s ott volt hat napon keresztül. ³² A veremben hét oroszlán volt; naponként két tetemet és két juhot adtak nekik, ekkor azonban nem adtak nekik semmit sem, hogy falják fel Dánielt. ³³ Júdeában próféta volt ekkor Habakuk. Éppen megfőzte a főzeléket, beleaprította a tálba a kenyeret, és kiment a mezőre, hogy elvigye az aratóknak. ³⁴ Az Úr angyala azonban így szólt Habakukhoz: »Vidd el ezt az ebédet, ami a kezeden van, Babilonba Dánielnek, aki az oroszlánok vermében van.« ³⁵ Habakuk erre azt mondta: »Uram, Babilont én még nem láttam, és a vermet sem ismerem.« ³⁶ Erre az Úr angyala megragadta őt a tarkójánál, és elvitte hajánál fogva, aztán szellemének erejével letette Babilonban a verem fölé. ³⁷ Majd lekiáltott Habakuk ezekkel a szavakkal: »Dániel, Isten szolgája! Vedd az ebédet, amit Isten küld neked!« ³⁸ Dániel erre így szólt: »Megemlékeztél rólam, Istenem, mert nem hagyod

el azokat, akik szeretnek téged.« ³⁹ Aztán felkelt Dániel és evett, az Úr angyala pedig mindjárt visszavitte Habakukot a lakóhelyére. ⁴⁰ A hetedik napon aztán elment a király, hogy meggyásolja Dánielt. Amikor a veremhez ért, betekintett, és íme, Dániel ott ült az oroszlánok között. ⁴¹ Erre a király hangosan felkiáltott és így szólt: »Nagy vagy, Uram, Dániel Istene!« ⁴² Azután azokat, akik veszedelmének okai voltak, bedobatta a verembe, s az oroszlánok ott előtte, egy pillanat alatt felfalták őket.

ÓZEÁS JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Óz 1 ¹Az Úr szava, melyet Ózeáshoz, Beerí fiához intézett Uzijának, Jótámnak, Ácháznak, Hiszkijának, Júda királyainak, és Jeroboámnak, Joás fiának, Izrael királyának napjaiban.

Ózeás házassága: 1,2-3,5

A próféta házassága ²Amikor az Úr szólni kezdett Ózeás által, ezt mondta az Úr Ózeásnak:

»Eredj, végy magadnak feleségül egy paráznát,
és szerezz magadnak gyermekeket a paráznától,
mert parázna módon elpártol az ország az Úrtól.«

³El is ment és elvette Gómert, Diblaim leányát; és az fogant és fiút szült neki. ⁴Mondta ekkor neki az Úr: »Hívd őt 'Jezreel'-nek, mert már kevés idő múlva megtorlom Jezreel vérét Jéhu házán, és megszüntetem Izrael házának királyságát, ⁵és összetöröm azon a napon Izrael íját Jezreel völgyében.«

⁶Mikor az ismét fogant és leányt szült, azt mondta neki az Úr: »Hívd őt 'Nincs irgalom!'-nak, mert nem irgalmazok tovább Izrael házának, hanem végleg elfelejtem őket. ⁷Júda házának azonban irgalmazok, és megmentem őket az Úr, az ő Istenük által, de nem íjjal, karddal, harccal, és nem lovakkal vagy lovasokkal mentem meg őket.« ⁸Miután ő a 'Nincs irgalmat' elválasztotta, ismét fogant, és fiút szült. ⁹Azt mondta ekkor az Úr: »Hívd őt: 'Nem az én népem'-nek, mivel ti nem vagytok többé az én népem, és én 'Nem vagyok' már nektek.

Óz 2 **Az eljövendő szabadulás** ¹Izrael fiainak száma egykor

olyan lesz, mint a tenger fövénye,
melyet megmérni és megszámlálni nem lehet;
és ahelyett, hogy azt mondanák nekik:

'Ti nem vagytok az én népem,'
az 'élő Isten fiainak' hívják majd őket.

²És Júda fiai meg Izrael fiai egybesereglenek,
és egy fejedelmet állítanak maguk fölé,
és feljönnek az országból,
mert nagy lesz a napja Jezreelnek!

³Mondjátok majd fivéreiteknek: 'Én népem'!
és nővéreiteknek: 'Van irgalom'!

Perbeszéd a hűtlen Izrael ellen

⁴Szálljatok perbe anyátokkal,
szálljatok vele perbe,

mert ő nem feleségem nekem,
 és én nem vagyok férje neki.
 Távolítsa el paráznaságának jeleit arcáról
 és házasságtöréseinek jelvényeit emlői közül,
⁵ különben meztelenre vetkőztetem,
 és olyanná teszem, mint születése napján volt;
 és olyanná változtatom, mint a sivatag,
 olyanná teszem, mint a járatlan föld,
 és szomjan veszítem.
⁶ Sőt fiainak sem irgalmazok,
 mert paráznaságnak fiai ők;
⁷ mert paráználkodott az anyjuk,
 meggyalázta magát, aki foganta őket;
 mert azt mondta: `Elmegyek szeretőim után,
 akik megadják nekem kenyeremet és vizemet,
 gyapjúmat és lenemet,
 olajomat és italomat.'
⁸ Ezért íme, én tövissel elzárom utadat,
 és falat emelek elé,
 hogy meg ne találja ösvényeit.
⁹ Ha aztán szeretői után megy,
 el nem éri őket,
 és ha keresésükre indul,
 meg nem találja őket,
 úgyhogy majd azt mondja: `Megyek és visszatérek előbbi uramhoz,
 mert jobb volt nekem akkor, mint most.'
¹⁰ Mivel pedig nem vette tudomásul,
 hogy én adtam neki
 a gabonát, a bort, az olajat,
 és én adtam neki igen sok ezüstöt és aranyat,
 sőt azt Baálra fordították:
¹¹ azért én visszaveszem gabonámat a maga idején,
 és boromat a maga idején,
 és megvonom tőle gyapjúmat és lenemet,
 melyeknek be kellene fedniük az ő mezítelenségét;
¹² és legott feltárom szégyenét szeretői előtt,
 és senki sem tudja majd megszabadítani őt kezemtől.

¹³ Megszüntetem minden örömét, ünnepét,
újholdját, szombatját és minden ünnepnapját,
¹⁴ tönkreteszem szőlőjét és fügefáját,
melyekről azt mondta:
`Ez az én jutalmam, melyet szeretőim adtak nekem';
és vadonná változtatom,
úgyhogy a mező vadja eszik majd belőle.
¹⁵ Megtorlom rajta a Baálok napjait,
melyeken jó illatot gyűjtött nekik,
és felékesítette magát fülbevalójával meg nyakláncával,
és szeretői után ment,
engem pedig elfelejtett, – mondja az Úr. –
¹⁶ Azért íme, én majd magamhoz édesgetem,
és kiviszem a pusztába,
hogyan szívére beszélek;
¹⁷ és visszaadom neki attól kezdve szőlőit,
és Ákor völgyét, a remény kapujául,
hogyan válaszoljon, mint ifjúsága napjaiban,
és mint abban az időben, amikor Egyiptom földjéről feljött.

Az új szövetség

¹⁸ Akkor majd – mondja az Úr –
`Férjem'-nek hív ő engem,
és nem mond többé `Baál'-nak.
¹⁹ És én eltüntetem a Baálok nevét szájából,
és nem említik többé nevüket.
²⁰ Azon a napon majd szövetséget kötök kedvükért
a mező vadjával, az ég madarával s a föld csúszómászójával.
És kipusztítom az íjat, a kardot és a háborút az országból,
és nyugodalmas álmot adok nekik.
²¹ És eljegyezek magamnak örökre,
eljegyezek magamnak igazsággal és törvénnyel, jósággal és szeretettel,
²² eljegyezek magamnak hűséggel,
és ismerni fogod az Urat.
²³ Azon a napon meghallgatom
– mondja az Úr –,
meghallgatom az eget,
az pedig meghallgatja a földet,

²⁴ s a föld meghallgatja
a gabonát, a bort és az olajat,
azok pedig meghallgatják Jezreelt.
²⁵ S én elültetem őt magamnak az országba,
és irgalmazok annak, aki 'Nincs irgalom!' volt.
²⁶ És azt mondom 'Nem az én népem'-nek: 'Népem vagy te',
s ő azt mondja: 'Istenem vagy te!'

Óz 3 A hűtlen asszony visszafogadása ¹ Mondta továbbá az Úr nekem: »Eredj, szeresd továbbra is azt az asszonyt, akinek szeretője van és házasságtörő; ugyanígy szereti az Úr Izrael fiait, és ők mégis más istenekre tekintenek, és a mazsolás kalácsot szeretik.«

² Meg is szereztem őt magamnak tizenöt ezüstért és másfél ómer árpáért, ³ és mondtam neki: »Sokáig kell majd várnod rám; nem paráználkodhatsz és nem leszel férfié; de én is várni fogok rád.«
⁴ Sokáig lesznek ugyanis majd Izrael fiai király nélkül, fejedelem nélkül, áldozat nélkül, oltár nélkül, efód nélkül és teráfok nélkül. ⁵ De aztán megtérnek Izrael fiai, és keresik az Urat, Istenüket, és királyukat Dávidot, s az idők végén félve keresik majd az Urat és az ő jótéteményeit.

Bűn és szabadulás: 4,1-14,9

Óz 4 Ítélet a papok felett

¹ »Halljátok az Úr szavát, Izrael fiai,
mert perbe száll az Úr az ország lakóival,
mivel nincs hűség, nincs irgalom,
nincsen Isten ismerete az országban!
² Özönnel van az átok és hazugság,
gyilkosság, lopás és házasságtörés,
és vérontás vérontást ér.
³ Ezért ölt majd gyászt az ország,
és veszíti el erejét minden lakója
a mező vadjaival, az ég madaraival,
sőt még a tenger halai is elemésztődnek.
⁴ Valóban, ne pereljen senki se,
ne vádoljon senki se!
De én vádolkodok téged, te pap,
⁵ el fogsz bukni nappal,
és veled együtt elbukik a próféta is éjjel,
sőt elhallgattatom anyádat is!
⁶ Elpusztul az én népem, mert nincsen benne (Isten-)ismeret.
Mivel te elvetted ezt az ismeretet, eltaszítlak,

hogy ne szolgálj nekem a papságban;
és mivel te megfeledeztél Istened törvényéről,
én is megfeledekzem fiaidról.
⁷ Ahányan csak voltak, mind vétkeztek ellenem;
dicsőségüket gyalázatra változtatom.
⁸ Népem bűneiből élősködnek,
és gonoszágaikra áhítozik a lelkük.
⁹ Ám úgy jár majd a pap is, mint a nép:
számon kérem tőle útjait,
és megfizetek neki tetteiért.
¹⁰ Esznek majd, de jól nem laknak;
paráználkodnak, de gyermekük nem lesz,
mert elhagyták az Urat, s nem figyeltek rá.

Izrael bűnei

¹¹ Paráznaság, bor és részegség
elveszik az észet.
¹² Fadarabját kérdezi meg népem,
és botja ad neki felvilágosítást;
mert a paráznaság szelleme megcsalta őket,
és parázna módjára elpártoltak Istenüktől.
¹³ A hegyek tetején áldoznak,
s a halmokon gyűjtanak jó illatot
tölgy-, nyár- és terebintfa alatt,
hisz árnyéka oly kellemes!
Ezért paráználkodnak leányaitok,
és lesznek jegyeseitek házasságtörők.
¹⁴ Mégsem büntetem meg leányaitokat, hogy paráználkodnak,
és jegyeseiteket, hogy házasságot törnek,
mert a férfiak maguk is paráználkkal érintkeznek,
és kéjnőkkel mutatnak be áldozatokat.
Lám, az esztelen nép vesztébe rohan!
¹⁵ Ha te paráználkods is, Izrael,
legalább Júda ne vétkezzék!
Ne menjetek el Gilgálba,
ne menjetek föl Bétávenbe,
és ne esküdjete az 'Úr életére!'
¹⁶ Mert mint szilaj tehén, letért az útról Izrael;

hogyan legeltesse hát tágas mezőn őket az Úr, mint a bárányt?

¹⁷ Bálványok részese lett Efraim:

hagyd magára őt!

¹⁸ Elfajultan lakmároznak,

folyvást paráználkodnak;

mindenestül ragaszkodnak a szemérmetlenség szégyenéhez.

¹⁹ Szárnyaihoz köti majd őket a szélvész,

és szégyenbe jutnak áldozataik miatt!

Óz 5 A vezetőik és a nép vétkei ¹ Halljátok ezt, papok,

és figyeljetek, Izrael háza;

hallgassatok ide, király háza,

mert rólatok szól ez ítélet!

Kelepcévé lettetek Micpában,

s kifeszített hálónak a Táboron!

² Szittim vermét mélyre ásták,

de én majd megfenyítlek mindnyájatokat!

³ Ismerem én Efraimot,

és Izrael nincs elrejtve előlem;

hiszen éppen most paráználkodott Efraim,

és tette tisztátalanná magát Izrael.

⁴ Tetteik nem engedik,

hogy visszatérjenek Istenükhöz,

mert a paráznaság szelleme van bennük,

s az Urat nem ismerik.

⁵ Izraelt szemtől-szembe vádolja saját gőgje,

s Izrael és Efraim elbukik gonoszsága miatt,

és Júda is elesik velük együtt.

⁶ Nyájaikkal és csordáikkal mennek az Urat keresni,

de nem találják meg:

elrejtőzött előlük.

⁷ Vétkeztek az Úr ellen,

mert pártütő fiakat nemzettek;

most egy hónap alatt megemészti őket

osztályrészükkel együtt.

A testvértörzsek vétkei

⁸ Fújjátok meg a kürtöt Gibeában,

a trombitát Rámában;

jaigassatok Bétávenben!

Riasszátok fel Benjamint!

⁹ Efraim pusztasággá lesz a fenyítés napján!

Biztosat hirdetek én Izrael törzsei között.

¹⁰ Júda fejedelmei olyanok lettek, mint a határbontók;

kiöntöm rájuk haragomat, mint a vizet.

¹¹ Elnyomást szenved Efraim, megsértették jogát,

mert gyalázatos dolgok után indult.

¹² Olyan lettem én Efraimnak, mint a moly,

és Júda házának, mint a rothadás.

¹³ Láttá is Efraim a betegségét,

és Júda a bilincset;

és Efraim Asszúrhoz ment,

s a nagy királyhoz küldött;

de az nem tud meggyógyítani titeket,

és nem távolítja el rólatok a sebet.

¹⁴ Mert én olyan leszek Efraimnak, mint a nőstény oroszlán,

és Júda házának, mint az oroszlánkölyök;

én, én fogom meg, és elmegyek vele,

elviszem, és nem lesz senki sem, aki megszabadíthatná.

¹⁵ Elmegyek, és visszatérek helyemre,

míg csak meg nem törtök,

és nem keresitek arcomat.

Óz 6 A nép bűnbánó imája; Isten válasza ¹ Nyomorúságukban csakhamar hozzám sietnek:

`Jöjjetek, térjünk vissza az Úrhoz,

² Mert ő sebzett meg, de ő gyógyít is meg minket,
megvert, de gondjába is vesz minket.

³ Két nap múlva ismét életre kelt minket;
harmadnapon feltámaszt, és élünk majd színe előtt.

Ismerjük meg, törekedjünk megismerni az Urat!

Biztosan eljön az Úr, mint a hajnal,

eljön hozzánk, mint az őszi eső,

és mint a tavaszi eső a földre.'

⁴ Mit tegyek veled, Efraim?

Mit tegyek veled, Júda?

Jámborságtok olyan, mint a reggeli felhő,

és mint a reggel tovatűnő harmat.

⁵ Ezért vertem őket a próféták által,
megöltem őket szám igéjével.
Ítéletem elérkezik, mint a világosság.

⁶ Mert én irgalmasságot akarok és nem áldozatot,
és Isten ismeretét inkább, mint égő áldozatokat.

Isten hűtlen népe ⁷ Ők azonban
megszegték a szövetséget Adamnál,
ott lettek hűtlenek hozzám.

⁸ Gileád gonosztevőknek
vérrel telegázolt városa,
⁹ s a papok társasága olyan,
mint ama rablók csapata,
akik megölik az úton a Szíchemből jövőket;
nyilvánvaló gonoszságot cselekszenek.

¹⁰ Izrael házában rettentő dolgot láttam:
ott paráználkodik Efraim,
ott mocskolja be magát Izrael.

¹¹ De te is légy készen, Júda, az aratásra,
ha majd jóra fordítom népem sorsát!

Óz 7 ¹ Amikor meg akartam gyógyítani Izraelt,

nyilvánvalóvá lett Efraim gonoszsága
és Szamaria rosszasága;
mert csalárdul cselekszenek,
és benn fosztogató tolvajok járnak,
künn pedig rablók.

² És nem veszik szívükre,
hogyminden gonoszságukról megemlékezem;
most körülveszik őket gonosz cselekedeteik,
azok színem előtt vannak.

Királygyilkos fejedelmek

³ Gonoszságukkal szereznek örömet a királynak,
hazugságaikkal a fejedelmeknek.

⁴ Hűtlenek ők valamennyien;
valamennyien házasságtörők.

Tüzesek, mint a kemence,
amelyet a pék begyújt,
de abbahagyja a tüzelést

a kovász bekeverésétől az egész tészta megkeléséig.

⁵ Királyunk napján rogyadoznak a fejedelmek a bor hevületétől,
s ő cselvetőknek nyújtotta kezét.

⁶ Álnokul megkörnyékezték szívét,
egész éjjel aludt haragjuk,
reggel azonban felcsap,
mint a tűznek lángja.

⁷ Tüzesek lettek mindannyian, mint a kemence,
és megemésztették bíráikat;
királyaik mind elhullottak,
nincs, aki hozzám kiálthatna közülük!

A hibás politika

⁸ Efraim a népek közé keveredett;
olyanná lett Efraim, mint a hamuban sült kenyér,
melyet meg nem fordítottak.

⁹ Idegenek emésztik erejét,
és ő nem tudja;
ősz hajszálak ütnek ki rajta,
s ő észre nem veszi.

¹⁰ Szemtől szembe vádolja Izraelt saját gőgje,
s ők mégsem térnek vissza az Úrhoz, Istenükhöz,
és mindezek ellenére sem keresik őt.

¹¹ Efraim olyanná lett, mint a galamb,
buta és balga:

Egyiptomot hívják segítségül,
az asszírok után futnak;

¹² de mikor utánuk futnak,
kifeszítem felettük hálómat,
és lerántom őket, mint az ég madarát,
és megverem őket úgy, amint gyülekezetükben hallották.

¹³ Jaj nekik, mert eltávoztak tőlem!
Elvesznek, mert elpártoltak tőlem;
pedig én megszabadíthatnám őket,
de ők hazug dolgokat beszélnek ellenem.

¹⁴ Nem kiáltottak hozzám szívükből,
hanem jajgattak fekvőhelyükön;
a búzáért és a borért aggódnak,

és tőlem eltávoztak!

¹⁵ Én oktattam őket, én erősítettem meg karjukat,
és ők mégis gonoszat terveznek ellenem!

¹⁶ Ahhoz térnek meg, aki nem ér semmit,
olyanok lettek, mint a csalfa íj.

Kard által hullanak el majd fejedelmeik
nyelvük dühe miatt.

Ez lesz a gyalázatuk Egyiptom földjén!

Óz 8 A leszámolás napja ¹ Fújd a harsonát!

Sasként jön az Úr házára a baj,
mert megtörték szövetségemet
és megszegették törvényemet.

² Majd segítségül hívnak engem: 'Én Istenem!',
mi ismerünk téged, mi, Izrael!

³ Megvetette Izrael a jót,
ellenség üldözi majd őt!

⁴ Királyokat választottak ők nélkülem;
fejedelmeket választottak tudtomon kívül;
ezüstjükből és aranyukból bálványokat csináltak,
hogyan elvesszenek.

⁵ Odalesz a borjúd, Szamaria!
Haragom felgerjed ellenük;
még meddig nem tudnak megtisztulni?

⁶ Hiszen az is Izraelből való,
mesterember készítette, nem isten az,
és bizony szilánkokká lesz
Szamaria borja!

⁷ Szelet vetnek ők, de majd vihart aratnak,
s a búzaszál nem hány kalászt,
a kalász nem ad lisztet,
és ha ad is, idegenek eszik meg azt.

⁸ Felemésztődik majd Izrael;
máris olyan a nemzetek között,
mint a tisztátalan edény.

⁹ Mert Asszúrhoz mentek fel ők,
mint kóborló vadszamár;
Efraim ajándékokat adott szeretőinek.

¹⁰ De még ha pénzen meg is veszik őket a nemzetek,
akkor is összegyűjtöm most őket,
és hamarosan remegni fognak
a fejedelmek királyának terhétől.
¹¹ Mert sok oltárt épített Efraim, hogy vétkezzék,
bűnné lettek számára az oltárok.
¹² Ha még oly sok törvényemet írom is elő neki,
ő csak idegeneknek tekinti őket.
¹³ Szeretik a véresáldozatokat, húst áldoznak és esznek,
de az Úr nem veszi ezt kegyesen;
megemlékezik most gonoszságaikról,
és megtorolja rajtuk bűneiket.
Visszatérnek ők majd Egyiptomba!
¹⁴ Mivel Izrael megfeledkezett teremtetőjéről
és szentélyeket épített,
és Júda sok erős várost emelt:
tűzet bocsátok én városaira,
s az megemészti házait.

Óz 9 ¹ Ne örvendezzél, Izrael,

ne ujjongj, mint a többi nemzet,
mert parázna módjára elpártoltál Istenedtől,
szeretted bűnöd bérét minden búzaszérűn.
² Ám a szérű és a sajtó nem táplálja majd őket,
s a bor majd cserbenhagyja őket.
³ Nem laknak majd ők az Úr földjén!
Efraim visszatér Egyiptomba,
s az asszírok közt tisztátalant eszik.
⁴ Nem áldoznak majd ők bort az Úrnak,
és nem lesznek előtte kedvesek áldozataik.
Kenyerük olyan lesz, mint a gyászolók kenyere,
mindnyájan, akik azt eszik, tisztátalanokká lesznek.
Kenyerük csak az ő étvágyukat szolgálja,
és nem juthat be az Úr házába.
⁵ Mit csináltok majd az ünnepnapon,
az Úr ünnepségének napján?
⁶ Mert íme, már útnak indultak a nyomorúság miatt,
Egyiptom gyűjti egybe,

Memfisz temeti el őket;
drága ezüstjüket a csalán öröklí,
lapu nő sátraikban.

A próféták üldözői

⁷ Eljönnek a megtorlás napjai,
eljönnek a visszafizetés napjai, tudd ezt, Izrael!
`Eszét veszti a próféta,
a lélek embere beteggé lesz,'
mert sok a gonoszságod,
és nagy az esztelenséged.

⁸ Efraim, Istenem népe a prófétát kémleli,
tört vetettek neki minden útján.

Gyűlölködés lakik még Istene házában is.

⁹ Alávaló módon vétkeztek, mint egykor Gibeában,
de Ő majd megemlékezik gonoszságukról,
és megtorolja rajtuk bűneiket.

Isten elveti Efraimot

¹⁰ Mint szőlőt a pusztában,
úgy találtam meg Izraelt;
mint fügefa tetején az első gyümölcsöt,
úgy láttam meg atyáitokat.

Ám ők betértek Baál-Peorhoz,
s a gyalázathoz pártoltak;
és utálatosakká lettek,
mint azok a dolgok, amelyeket szerettek.

¹¹ Efraimtól elszáll, mint a madár, dicsősége,
és nem lesz többé sem születés,
sem terhesség, sem foganás;

¹² mert még ha fel is nevelik fiaikat,
én megfosztom őket tőlük, akár gyermekek, akár felnőtt férfiak.
Jaj lesz nekik, ha eltávozom tőlük!

¹³ Efraim, úgy látom, leölésre állította oda fiait,
és Efraim a hóhér elé vezeti gyermekeit.

¹⁴ `Adj nekik, Uram!

Mit adj nekik?

Adj nekik meddő méhet,
és száraz emléket!'

¹⁵ Minden gonoszságuk végbement Gilgálban,
hiszen ott gyűlöltem meg őket.
Gonosz cselekedeteik miatt kiűzöm őket házamból,
nem szeretem őket többé;
valamennyi fejedelmük pártütő.
¹⁶ Megverik Efraimot:
gyökere kiszárad,
semmi gyümölcsöt sem hoznak;
mert ha nemzenek is magzatot,
megölöm méhük legkedvesebbjeit!«
¹⁷ Elveti őket az én Istenem,
mert nem hallgattak rá;
bujdosókká lesznek a nemzetek között.

Óz 10 A kultusz és a királyság elpusztul ¹ Lombos szőlőtő Izrael,

gyümölcse méltó hozzá.
Amilyen sok volt a gyümölcse,
olyan sok oltárt emelt;
amilyen bőségesen termett a földje,
olyan bőségesen állított fel bálványoszlopokat.
² Szívük megoszlott,
de most majd megbűnhődnek!
Ő maga töri majd össze bálványoszlopaikat,
pusztítja el oltárait.
³ Hiszen máris mondják:
»Nincs nekünk királyunk,
mert az Urat nem féljük!
A király pedig mit tehet velünk?«
⁴ Nagy szavakat mondtak,
hamisan esküdtek, szövetségeket kötöttek,
de majd kihajt az ítélet,
mint a szántóföld barázdáin a mérges növény.
⁵ Bétáven borjúi miatt aggódnak majd Szamaria lakói;
bizony gyászol majd miatta népe!
És ujjonghatnak majd miatta, dicsősége miatt, papjai,
mert eltávozik az tőle!
⁶ Őt magát is elhurcolják ugyanis Asszúrba,
ajándékol a nagy királynak.

Szégyen éri majd Efraimot,
és Izrael megszégyenül szándékai miatt.
⁷ Elveszett Szamaria,
királya olyan, mint a pálca a víz színén.
⁸ Elpusztulnak a bálványmagaslatok,
hol Izrael vétkezett;
lapu és tövis nő majd oltáraikon,
és ők majd így szólnak a hegyekhez: »Borítsatok el minket!« –
s a halmokhoz: »Omoljatok ránk!«
⁹ A gibeai napok óta vétkezett Izrael,
ott megátalkodottá lettek.
De eléri majd őket a háború
Gibeában a gonoszok miatt!
¹⁰ »Én majd kedvemre megfenyítem őket;
népek gyűlnek majd egybe ellenük,
amikor majd megbűnhődnek
kettős gonoszságuk miatt.
¹¹ Efraim olyan volt, mint a megnevelt üsző,
mely szívesen nyomtat;
én magam haladtam szép nyaka mellett,
én fogtam igába Efraimot,
hogyan szántson Júda,
és barázdákat törjön magának Jákob.
¹² Vessetek magatoknak az igazság szerint,
és arattok is majd az irgalom szerint;
törjete fel ugart magatoknak;
ideje, hogy keressétek az Urat,
és ő majd eljön,
hogyan igazságra tanítson titeket.
¹³ Ám ti istentelenséget vetettetek,
gonoszságot arattatok:
egyétek tehát a hazugság gyümölcsét!
Mivel bízta a magad útjaiban
és hőseidnek nagy számában:
¹⁴ zendülés támad majd népedben,
és elpusztítja minden erősségedet,
mint ahogyan Sálmán elpusztította Bét-Arbelt,

amikor az ütközet napján az
anyát eltiporták gyermekeivel együtt.
¹⁵ Így cselekszik majd veletek Bétel,
gonoszságaitok nagysága miatt!

Óz 11 Isten végtelen szeretete ¹ Hajnalig örökre elpusztul

Izrael királya!
Mikor még gyermek volt Izrael,
akkor szerettem meg őt,
és Egyiptomból hívtam ki az én fiamat.
² De mennél inkább hívtam őket,
annál inkább távoztak tőlem;
a baáloknak áldoztak,
s a bálványoknak mutattak be áldozatokat.
³ Pedig én szinte dajkája voltam Efraimnak:
karjaimon hordoztam őket,
s ők mégsem ismerték el,
hogy én vagyok az orvosuk.
⁴ Emberi kötelékekkel,
a szeretet bilincseivel vonzottam őket;
olyan voltam hozzájuk,
mint aki arcához emeli a csecsemőt;
és lehajoltam hozzá,
hogy ételt adjak neki.
⁵ Visszatér Egyiptom földjére;
Asszúr lesz a királya,
mert megtérni nem akarnak ők;
⁶ kard járja majd városait,
kiirtja fecsegőit,
és megemészti őket terveik miatt.
⁷ Népem kitart a hűtlenkedésben velem szemben;
hívják őt a Magasságoshoz,
de az nem emeli fel őt.
⁸ Hogy adhatnálak oda téged, Efraim?
Hogy szolgáltatnád ki téged, Izrael?
Hogy adhatnálak oda téged, mint egykor Adamot,
hogy tehetnék olyanná, mint egykor Cebojimot?
Szívem megváltozott bensőmben,

és szánakozásom is felgerjedt.

⁹ Nem cselekszem haragom heve szerint,
nem rontom meg Efraimot ismét,
mert én Isten vagyok, és nem ember,
Szent, aki közötted vagyok,
és nem fogok indulattal jönni.

¹⁰ Követik majd ők az Urat.

Ő majd ordít, mint az oroszlán,
és ha ő ordít, remegve sietnek elő fiai nyugatról.

¹¹ Kirepülnek ők Egyiptomból, mint a madár,
és mint a galamb az asszírok földjéről;
és visszatelepítem őket házaikba
– mondja az Úr. –

Óz 12 A nép állhatatlansága ¹ Hazugsággal vett engem körül Efraim,

és csalárdsággal Izrael háza;
– csak Júda jár Isten mellett tanúskodva,
s a Szentségeshez hűségesen ragaszkodva.« –

² Efraim vihart legeltet,
s a keleti szél után fut.
Egész nap hazugságot és pusztulást szaporít,
szövetségre lép az asszírokkal,
és Egyiptomba visz olajat.

³ Ezért az Úr perbe száll Izraellel,
és megbünteti Jákobot;
útjai szerint és cselekedetei szerint
fizet meg neki.

⁴ Már az anyaméhben félrelökte testvérét,
és férfikora erejében Istennel küzdött, anygallal mérkőzött.

⁵ Megmérkőzött az anygallal és diadalmaskodott;
sírt és könyörgött neki.

Bételben találta meg őt,
s ott beszélt velünk

⁶ az Úr, a Seregek Istene,
az Úr az ő neve:

⁷ »Térj vissza Istenedhez!
Tartsd meg az irgalmat és az igazságot,
és remélj mindenkoron Istenedben!«

⁸ Kánaán kezében hamis mérleg van,
szereti a csalárdságot.
⁹ És mégis ezt mondja Efraim:
»Bár meggazdagodtam és vagyont szereztem magamnak,
semmiféle munkám gyümölcse sem talál bennem gonoszságot,
melyet elkövettem volna!«
¹⁰ »De én, az Úr vagyok a te Istened
Egyiptom földje óta,
s még egyszer sátrakba telepítlek téged,
úgy mint a találkozás napján.
¹¹ Mert én szóltam a prófétáknak,
és én adtam a sok látomást,
s a próféták által én mondtam példabeszédeket.«
¹² Ha Gileád gonoszságra adta magát,
megsemmisülnek lakói;
ha a tulkoknak áldoznak Gilgálban,
oltáraik is olyanok lesznek,
mint a kőrakás a szántóföld barázdái mellett.
¹³ Szíria földjére menekült Jákob,
egy asszonyért szolgált Izrael,
egy asszonyért őrizte a nyáját;
¹⁴ de próféta által hozta ki Izraelt
Egyiptomból az Úr,
és próféta által őriztette őt.
¹⁵ Keserű haragra ingerelt engem Efraim,
de vérontása visszaszáll rá,
és gyalázatosságát visszafizeti neki Ura.

Óz 13 A végső pusztulás ¹ Ha Efraim szólt, félelem támadt; nagy tekintélye volt Izraelben.

De vétkezett Baállal, és halott lett.
² És ők most ismét vétkeztek;
öntött szobrot készítettek maguknak,
ezüstbálványokat saját elképzelésük szerint;
mesteremberek alkotása az egész,
és róluk mondják ők: »Ezeknek áldozzatok!«
Borjukat csókolgatnak az emberek.
³ Ezért olyanná lesznek, mint a reggeli felhő,
és mint a hamar tovatűnő reggeli harmat;

mint a pelyva, melyet elragad a szélvész a szérűről,
és mint a kémény füstje.

⁴ »Pedig én, az Úr, Istened vagyok neked

Egyiptom földje óta;

rajtam kívül Istent nem ismerhetsz,

és Szabadító nincsen kívülem.

⁵ Én tápláltalak téged a pusztában,

a kietlen földön.

⁶ Minél többet legelhettek, annál jobban elteltek,

s amint jóllaktak, szívük felfuvalkodott,

és rólam megfeledkeztek.

⁷ De olyan is leszek hozzájuk,

mint a nőtény oroszlán,

mint a párduc, leselkedem az út mentén.

⁸ Megtámadom őket, mint a kölykefosztott nőtény medve,

és szétszaggatom szívük kötelékét,

és felfalom őket ott, mint az oroszlán,

s a mező vadállata szaggatja szét őket.

⁹ Elpusztítalak, Izrael:

ki segíthet rajtad?

¹⁰ Hisz hol lesz a te királyod?

Akkor szabadítson meg ő minden városodban;

És hol vannak bírácid, akikről azt mondtad:

‘Adj nekem királyt és fejedelmeket’?

¹¹ Adtam neked királyt, haragomban,

és elveszem őt, bosszúságomban.

¹² Egybe van kötve Efraim gonoszsága,

el van téve bűne.

¹³ Olyan fájdalmak lepik el őt, mint a vajúdó asszonyt,

de nem okos gyermek ő,

mert nem jön ki a kellő pillanatban

a méh száján.

¹⁴ Kiszabadítom én őket a halál kezéből,

megváltom őket a haláltól.

Halál, hol van a mérged?

Alvilág, hol a fullánkod?

De a részvét el van rejtve szemem elől!«

¹⁵ Bár ő kitűnik testvérei között,
rázúdítja az Úr a pusztából támadó égető szelet,
s az kiszárítja ereit és kiapasztja forrását,
és elrabolja kincsét, elveszi minden drága holmiját.

Óz 14 ¹ Elpusztul Szamaria,
mert fellázadt Isten ellen;
kard által pusztulnak el ők,
kisdedeiket a földhöz verik,
s az áldott állapotban levőket felhasítják.

A szabadulás feltétele a megtérés

² Térj meg, Izrael, az Úrhoz, a te Istenedhez,
hisz bűnöd miatt buktál el!
³ Vigyétek magatokkal e szavakat,
térjete az Úrhoz,
és mondjátok neki:
»Végy el minden gonoszságot,
fogadd el a jót,
és mi majd ajkunk gyümölcsét áldozzuk néked.

⁴ Asszúr ne segítsen nekünk,
lóra sem szállunk többé,
és kezünk alkotásainak
nem mondjuk többé: `Ó, Isteneink!'
Mert te megkönyörülsz az árván,
aki nálad talál irgalmat.«

⁵ »Meggyógyítom hűtlenségüket,
és szívemből szeretni fogom őket,
mert haragom elfordult tőlük.

⁶ Izraelhez olyan leszek, mint a harmat;
virul majd, mint a liliom,
és gyökeret hajt, mint a Libanon.

⁷ Kiterjednek ágai,
és pompája olyan lesz, mint az olajfáé,
és illata, mint a Libanoné.

⁸ Visszatérnek, hogy árnyékomban lakjanak,
gabonát termelnek és rügyeznek, mint a szőlő;
hírneve olyan lesz, mint a Libanon bora.

⁹ Efraim, mi köze neki a bálványokhoz?

én hallgatom meg és gyámolítom őt;
olyan leszek én, mint a zöldellő ciprus,
és tőlem való lesz a gyümölcs,
melyet rajtad találnak.«

Utószó: 14,10

¹⁰ Aki bölcs, értse meg ezeket,
aki értelmes, lássa be ezt mind!
Bizony, egyenesek az Úr útjai,
s az igazak biztosan járnak azokon,
de a gonoszok elesnek rajtuk.

JOEL JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Jo 1 ¹ Az Úrnak Joelhez, Fátuel fiához intézett szózata.

A nép bűnbánata: 1,2-2,27

A sáskajárás csapása

² Halljátok ezt, vének,
és fogadjátok be fületekbe mindnyájan,
akik az országban laktok!
Történt-e ilyesmi napjaitokban,
avagy atyáitok napjaiban?
³ Erről beszéljeteK fiaitoknak,
fiaiatok az ő fiaiknak,
és azok fiai a következő nemzedéknek!
⁴ Amit meghagyott a hernyó, azt megette a sáska,
amit meghagyott a sáska, azt megette a cserebogár,
s amit meghagyott a cserebogár, azt megette az üszög!
⁵ Józanodjatok ki, ti részegek, és sírjátok,
jajgassatok mindnyájan, akik az édes bort isszátok,
mert elragadták szátoktól.
⁶ Felvonult ugyanis földemre egy nép:
erős és megszámlálhatatlan,
foga olyan volt, mint az oroszlán foga,
záfoga, mint a nőstény oroszláné.
⁷ Szőlőmet pusztasággá tette,
fügefámat lehántotta,
meztelenné változtatta, szerteszórta,
fehérekké lettek ágai.
⁸ Sírj, mint a szőrruhába öltözött szűz
ifjúkori jegyese fölött!
⁹ Veszendőbe ment az áldozat és az italáldozat
az Úr házából;
gyászolnak a papok,
az Úr szolgái.
¹⁰ Pusztává lett a mező,
gyászol a termőföld,

mert elpusztult a gabona,
odalett a bor,
elapadt az olaj.

¹¹ Szomorkodnak a szántóvetők,
jajgatnak a szőlőművesek
a gabona és az árpa miatt,
mert elveszett a szántóföld termése.

¹² Odalett a szőlőtő,
elhervadt a fügefa;
gránátalma-, pálma- és almafa
s a mező minden fája kiszáradt.

Bizony odalett az öröm az emberek fiai között!

¹³ Öltetek gyászt és sírjatok, papok;
jajgassatok, oltárnak szolgálói;
menjete be, virrasszatok szőrruhában,
én Istenemnek szolgálói;
mert veszendőbe ment Istenetek házából
az áldozat és az italáldozat.

¹⁴ Hirdessetek szent böjtöt,
rendeljete el ünnepet,
gyűjtséte össze Istenetek házába a véneket,
az ország összes lakóit,
és kiáltsatok az Úrhoz:

¹⁵ »Jaj, jaj, jaj! Az a nap!
Bizony közel van az Úr napja,
és mint pusztulás jön a Hatalmastól!

¹⁶ Nemde, szemetek láttára pusztult ki az élelem,
az öröm és a vidámság Istenünk házából?»

¹⁷ Elpusztult az elvetett mag a göröngyök alatt,
összeomolhatnak a csűrök,
összedőlhetnek a magtárak,
hisz odalett a gabona!

¹⁸ Miért nyög az állat,
bőg a marhacsorda?
Mert nincs legelőjük;
sőt a juhnyájak is pusztulóban vannak.

¹⁹ Hozzád kiáltok, Uram,

mert tűz emésztette meg a puszta ékességeit,
láng perzselte fel a vidék minden fáját.
²⁰ De a mező állatai is rád tekintenek,
(mint az esőt szomjazó föld;)
hisz elapadtak a vizek forrásai,
és tűz emésztette meg a puszta ékességeit!

Jo 2 Az Úr napja ¹ Fújjátok meg a harsonát Sionban,

fújjatok riadót szent hegyemen,
rendüljön meg az ország minden lakója,
mert jön az Úr napja;
mert közel van!
² Jön a sötétség és a homály napja,
a felhő és a vihar napja,
mint a hegyekre boruló szürkület,
jön egy nagyszámú és erős nép.
Nem volt hozzá hasonló ősidőktől fogva,
s utána sem lesz többé nemzedékek nemzedékén át!
³ Színe előtt tűz emészt,
és utána láng perzsel.
Mint a gyönyörűség kertje,
olyan a föld előtte,
és kietlen pusztaság utána;
senki sem menekülhet meg előle.
⁴ Alakjuk olyan, mint a lovak alakja,
s úgy száguldanak, mint a lovasok.
⁵ Hangjuk olyan, mint a szekerek robogása
a hegyek tetején,
mint a tarlót emésztő tűz lángjának sistergése.
Olyanok ők, mint hatalmas, harcra kész nép:
⁶ színe előtt gyötrelem fogja el a népeket,
minden arc magába gyűjti pírját.
⁷ Úgy száguldanak, mint a hősök,
megmásszák a falakat, mint a harcos férfiak;
mindegyik a maga útján halad,
nem térnek le útvukról.
⁸ Egyik sem akadályozza a másikat,
mindegyik a maga ösvényén halad;

még a fegyvereken is keresztültörnek,
nincs akadály előttük.
⁹ Betörnek a városba,
felfutnak a falra,
felmásznak a házakba,
és behatolnak az ablakon, mint a tolvaj.
¹⁰ Színe előtt megre meg a föld,
megmozdulnak az egek;
nap és hold elsötétedik,
s a csillagok visszatartják fényüket;
¹¹ s az Úr hallatja mennydörgését
az ő seregének színe előtt;
mert igen nagy az ő tábora,
s mert hatalmasak, akik parancsát végrehajtják.
Bizony nagy az Úr napja, és fölötte rettenetes;
ki viselheti el?

Felhívás bűnbánatra

¹² »Nos tehát – mondja az Úr –,
térjete hozzám teljes szívetekből,
böjttel, sírással és jajgatással.
¹³ Szaggassátok meg szíveteket,
nem pedig ruhátokat,
és térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez,
mert jóságos ő és irgalmas,
türelmes és nagyirgalmú,
és szánakozik a bajok felett.«
¹⁴ Ki tudja, hátha ismét megtér és elfelejt,
s áldást hagy hátra maga után,
étel- és italáldozatot az Úr, a ti Istenetek számára?
¹⁵ Fújjátok meg a harsonát Sionban,
hirdessetek szent böjtöt,
rendeljete el ünnepet,
¹⁶ gyűjtséte össze a népet,
szenteljéte meg a gyülekezetet,
hívjátok egybe a véneket,
gyűjtséte össze a gyermekeket és a csecsemőket;
jöjjön ki hálósobájából a vőlegény,

és nászházából a menyasszony.

¹⁷ Sírjanak az előcsarnok és az oltár között a papok,
az Úr szolgái, és mondják:

»Könyörülj, Uram, könyörülj népeden;
ne engedd, hogy gyalázzák örökrészedet,
és uralkodjanak rajta a nemzetek!«

Miért mondanák a népek között:

»Hol van az ő Istenük?«

Isten elfogadja a bűnbánatot

¹⁸ Ekkor az Úrban féltő szeretet ébredt országa iránt,
és megkegyelmezett népének.

¹⁹ És így felelt az Úr népének:

»Íme, én küldök nektek
gabonát, bort és olajat,
úgyhogy jóllakhattok velük,
és nem teszek ki többé titeket
a nemzetek gyalázkodásának.

²⁰ És eltávolítom tőletek az északi ellenséget,
és járatlan és pusztá földre űzöm őt;
előörsét a keleti tengerbe,
utóvédjét a nyugati tengerbe vetem,
és felszáll bűdössége,
felszáll rothadásának bűze,
mert kevélyen cselekedett.

²¹ Ne félj, ország!

Ujjongj és örvendj,
mert nagy dolgokat vitt végbe az Úr!

²² Ne féljete, ti állatai a földnek,
mert sarjadnak immár a pusztá legelői!

A fa megtermi gyümölcsét,
a fügefa s a szőlő megadja termését.

²³ Sion fiai, ti is ujjongjatok,
és örvendezetek az Úrban, a ti Istenetekben,
mert megadta nektek az igazság esőjét,
és korai meg késői esőt hullat rátok, mint egykor.

²⁴ És megtelnek a szérűk gabonával,
és árad a sajtókból a bor meg az olaj.

²⁵ És kárpótollak titeket azokért az esztendőökért,
amelyeket elpusztított a sáska, a cserebogár, az üszög és a hernyó,
az én nagy seregem, melyet ellenetek küldtem.
²⁶ Jóllakásig eszitek majd ennivalókat,
és áldjátok az Úrnak, Isteneteknek nevét,
aki csodálatos dolgokat cselekedett veletek;
és népem soha többé meg nem szégyenül.
²⁷ Akkor majd megtudjátok,
hogyan én Izrael közepette vagyok,
és én, az Úr, vagyok a ti Istenetek, és nem más,
és népem soha többé meg nem szégyenül.«

Az eljövendő üdvösség: 3,1-4,21

Jo 3 A Lélek kiáradása

¹ Aztán pedig kiárasztom lelkeimet minden emberre,
és prófétálni fognak fiaitok és leányaitok;
álmodni fognak véneitek,
és látomásokat látnak ifjaitok.
² Sőt szolgálóimra és szolgálóimra is kiárasztom
azokban a napokban lelkeimet.
³ És csodálatos jeleket idézek elő az égen és a földön:
vért, tüzet, és füstfelhőt;
⁴ a nap sötétséggé változik,
a hold pedig vérré,
mielőtt eljön az Úrnak nagy és rettenetes napja.
⁵ És akkor ez lesz:
mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, megszabadul.
Mert a Sion hegyén és Jeruzsálemben lesz a menedék
– amint megmondta az Úr –,
azoknak a menekülteknek a számára,
akiket meghív az Úr.

Jo 4 Ítélet a népeken

¹ Mert íme, azokban a napokban
és abban az időben,
amikor majd jóra fordítom
Júda és Jeruzsálem sorsát,
² összegyűjtöm az összes nemzetet,

leviszem őket Jozafát völgyébe,
s ott perbe szállok velük népemért,
és örökségemért, Izraelért:
mert szétszórták a nemzetek között,
és szétoztották földemet,
³ és sorsot vetettek népem fölött,
és odaadták a fiút, parázna nőért cserébe,
s eladták a leányt borért, hogy igyanak.

⁴ Mi közünk egymáshoz, Tírusz és Szidon, s a filiszteusok minden tartománya? Vajon bosszút akartok-e állni rajtam? Ha pedig bosszút akartok állni rajtam, csakhamar visszafordítom szándékotokat a saját fejetekre! ⁵ Hiszen ti aranyomat és ezüstömet elvittétek, és kincseimet meg ékességeimet bevittétek templomaitokba. ⁶ Júda fiait meg Jeruzsálem fiait eladtátok a görögök fiainak, hogy megszire vigyétek őket határaiktól. ⁷ Íme, én visszahívom őket azokról a helyekről, ahová eladtátok őket, és fejetekre hárítom gonoszságotokat. ⁸ És fiaitokat meg leányaitokat Júda fiainak kezébe adom, és eladják őket Sába lakóinak, a távoli nemzetnek – mert az Úr szólt.

⁹ Hirdessétek ezt fennszóval a nemzetek között,
hirdessetek szent háborút;
serkentsétek fel a hősöket,
jöjjenek elő, jöjjenek fel mind a harcosok!

¹⁰ Verjétek ekevasaitokat kardokká,
és kapáitokat lándzsákká;
mondja az erőtlen is: »Hős vagyok!«

¹¹ Törjétek elő és jöjjetek el,
ti nemzetek mindnyájan körös-körül,
és gyűljetek egybe:

vezesd elő, Uram, vitézeidet!

¹² Keljenek fel, jöjjenek fel a nemzetek
Jozafát völgyébe,
mert ott ülök ítéletet
körös-körül minden nemzet felett.

¹³ Eresszétek neki a sarlót,
mert megérett a vetés;
jöjjetek, jöjjetek taposni,
mert tele van a sajtó,
túláradnak a sajtók,
mivel megsokasodott az ő gonoszságuk.

¹⁴ Népek népek után jelennek meg a Döntés völgyében,
mert közel van az Úr napja a Döntés völgyében!

¹⁵ Nap és hold elsötétednek,
és a csillagok visszatartják fényüket.
¹⁶ És bömböl az Úr Sionról,
és hallatja szavát Jeruzsálemből;
és megrendül az ég és a föld,
de népének menedék az Úr,
és Izrael fiainak erősség.
¹⁷ Akkor majd megtudjátok,
hogyan én, az Úr vagyok a ti Istenetek,
aki szent hegyemen, a Sionon lakom;
és Jeruzsálem szent lesz,
és idegenek nem vonulnak át többé rajta.
¹⁸ És azon a napon
a hegyek édes musttól csepegnek,
s a halmokon tej folyik.
Júda minden patakjában víz ömlik,
forrás fakad az Úr házából,
és megöntözi a Tövisök völgyét.
¹⁹ Egyiptom pusztasággá lesz,
és Edom kietlen sivataggá,
mert gonoszságot cselekedtek Júda fiai ellen,
és ártatlan vért ontottak földjükön.
²⁰ De lakott lesz majd Júda mindörökké,
és Jeruzsálem nemzedékről-nemzedékre.
²¹ Megbosszulom vérüket, nem hagyom büntetés nélkül.
És az Úr majd a Sionon lakik.

ÁMOSZ JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Ám 1 ¹A tekoai pásztorok közül való Ámosz szavai, melyeket Izrael felől látott Uzijának, Júda királyának napjaiban és Jeroboámnak, Joás fiának, Izrael királyának napjaiban, két évvel a földrengés előtt.

Ítélet a népek felett: 1,3-2,16

A szomszédos népek ellen

² Így szólt:

»Bömböl az Úr Sionról,
és hallatja szavát Jeruzsálemből;
és elhervadnak a pásztorok ékes mezői,
és kiszárad a Kármel teteje.«

³ Ezt mondja az Úr:

»Damaszkusznak három, sőt négy gonosztette miatt
nem fordítok el róla semmit sem:
mert vasszekerekkel csépeltek végig Gileádot.

⁴ Tüzet bocsátok Azaél házára,
és megemésztí Ben-Hadad palotáit;
⁵ összetöröm Damaszkusz zárát,
és szétszórom a lakosságot a Bálvány-völgyről,
és a jogar birtokosát a Gyönyörök házából,
és Kírbe hurcolják Szíria népét« – mondja az Úr.

⁶ Ezt mondja az Úr:

»Gázának három, sőt négy gonosztette miatt
nem fordítok el róla semmit sem:
mert egész fogolyseregeket hurcoltak el,
hogy kiszolgáltassák őket Edomnak.

⁷ Tüzet bocsátok Gáza falára,
hogy eméssze meg várait;

⁸ szétszórom Asdód lakosságát,
és a jogar birtokosát Askalonból,
majd kezemet Akkaron ellen fordítom,
és elvesznek a filiszteusok maradványai«, – mondja az Úr Isten.

⁹ Ezt mondja az Úr:

»Tírusznak három, sőt négy gonosztette miatt

nem fordítok el róla semmit sem:
mert egész fogolyseregeket szolgáltatnak ki Edomnak,
és nem gondoltak a testvéri szövetségre.
¹⁰ Tüzet bocsátok Tírusz falára,
hogy eméssze meg várait.«
¹¹ Ezt mondja az Úr:
»Edomnak három, sőt négy gonosztette miatt
nem fordítok el róla semmit sem:
mert karddal üldözte testvérét
és elfojtotta az iránta való irgalmat,
és továbbra is haragot tartott
és gyűlöletét megőrizte mindvégig.
¹² Tüzet bocsátok Temánra,
és megemészti Boszra várait.«
¹³ Ezt mondja az Úr:
»Ammon fiainak három, sőt négy gonosztette miatt
nem fordítok el róla semmit sem:
mert felhasította Gileádnak áldott állapotban levő asszonyait,
hogy kiterjessze határait.
¹⁴ Tüzet gyújtok Rabba falán,
hogy eméssze meg várait,
amikor majd jajgatás lesz a háború napján,
és fergeteg a vihar napján.
¹⁵ És fogságba jut királyuk,
ő maga és vele fejedelmei« – mondja az Úr.

Ám 2 ¹ Ezt mondja az Úr:

»Moábnak három, sőt négy gonosztette miatt
nem fordítok el róla semmit sem:
mert mésszé égette Edom királyának csontjait.
² Tüzet bocsátok Moábra,
hogy eméssze meg Káriót várait;
és Moáb meghal harci zajban,
harci lárma és trombita harsogása közben.
³ És elpusztítom közepéből a bírót,
és vele együtt minden fejedelmét megölöm« – mondja az Úr.

Júda és Izrael ellen

⁴ Ezt mondja az Úr: Júdának három, sőt négy gonosztette miatt nem fordítok el róla semmit sem:
mert elvetették az Úr törvényét,
és nem tartották meg parancsait,
mivel törbe csalták őket bálványaik,
melyek után atyáik jártak.

⁵ Tüzet bocsátok Júdára,
hogy eméssze meg Jeruzsálem erődítményeit.«

⁶ Ezt mondja az Úr:
»Izraelnek három, sőt négy gonosztette miatt nem fordítok el róla semmit sem:
mert pénzért eladják az igazat,
és egy pár saru miatt a szegényt.

⁷ Akik a föld porába sújtják a szegények fejét,
és az alacsonysorsúak útját elfordítják.
Fiú és apa egy leányhoz járnak,
hogy meggyalázzák szent nevemet.

⁸ Zálogba vett ruhákon fekszenek
minden oltár mellett,
és elítéltek borát isszák
Istenük házában.

⁹ Holott én irtottam ki színük előtt az amoritákat,
akik oly magasak voltak, mint amilyen magasak a cédrusok,
és olyan erősek, mint a tölgyek;
és én mégis összetörtem fönn a gyümölcsüket,
lenn a gyökerüket.

¹⁰ Én hoztalak fel titeket Egyiptom földjéről,
és vezettelek a pusztában negyven éven keresztül,
hogy elfoglaljátok az amoriták földjét.

¹¹ Fiaitok közül prófétákat támasztottam,
és ifjaitok közül naziírokat.

Vajon nem így van-e, Izrael fiai?
– mondja az Úr. –

¹² De ti borral itattátok a naziírokat,
és a prófétáknak azt parancsoltátok: 'Ne prófétáljatok!'

¹³ Íme, én rátok nehezedem,

ahogy a kétével rakott szekér a földre nehezedik;
¹⁴ és nem lesz menedéke a gyors futónak,
s az erős nem ér el erejével semmit sem,
s a vitéz sem menti meg életét.
¹⁵ Az íjas nem áll helyt,
s a gyorslábú nem menekül meg,
s a lovas nem menti meg életét.
¹⁶ És a hősök között a legbátrabb szívű is
meztelenül fog megfutamodni azon a napon» – mondja az Úr.

Büntető ítélet Izrael vezetői ellen: 3,1-6,14

Ám 3 Izrael kiválasztása és felelőssége ¹ Halljátok e szót, amit az Úr ellenetek kimondott, Izrael fiai, minden nemzetség ellen, amelyet Egyiptom földjéről kivezettem:

² »Egyedül csak titeket vettelek figyelembe
a föld összes nemzetsége közül;
éppen ezért meg is torlom rajtatok
minden gonoszágatokat!
Isten és prófétái
³ Vajon járnak-e együtt ketten,
ha meg nem egyeznek?
⁴ Vajon ordít-e az oroszlán az erdőben,
ha nincs előtte préda?
Vajon hallatja-e hangját búvóhelyéről az oroszlánkölök,
ha semmit sem fogott?
⁵ Vajon beleesik-e a madár a törbe a földön,
hogya nincsen csapda?
Vajon felszedik-e a csapdát a földről,
ha semmit sem fogott?
⁶ Vajon, ha megszólal a harsona a városban,
nem remeg-e meg a nép?
Jön-e a városra veszedelem,
melyet nem az Úr vitt véghez?
⁷ Bizony, semmit sem tesz az Úr Isten anélkül,
hogy titkát ki ne nyilatkoztassa szolgálóinak, a prófétáknak!
⁸ Ordít az oroszlán: ki ne remegne?
Szól az Úr Isten: ki ne prófétálna?

Ítélet Szamaria felett

⁹ Hirdessétek Asszíria váraiban
és Egyiptom földjének váraiban,
és mondjátok:
`Gyűjjetek egybe Szamaria hegyein',
lássátok benne a sok őrzöngést,
és belsejében az elnyomottakat!
¹⁰ Nem tudnak ők igazságot cselekedni
– mondja az Úr –,
gonoszságból és rablásból gyűjtenek kincseket váraikban.«
¹¹ Azért így szól az Úr Isten:
»Ellenség veszi körül az országot;
elveszik tőled erődöt,
és kirabolják váraidat.«
¹² Ezt mondja az Úr:
»Mint ahogy a pásztor csak két lábszárcsontot
vagy egy fülhegyet ment meg az oroslán szájából,
úgy menekülnek meg Izrael fiai,
akik Szamariában az ágy szegletén
és Damaszkusz kerevetén ülnek.
¹³ Halljátok ezt, és tegyetek tanúságot erről Jákob házában
– így szól az Úr, a Seregek Istene –:
¹⁴ Bizony, azon a napon, amelyen megtorlom
Izrael törvényszegéseit,
megtorlom azokat rajta és a bételi oltárokon:
letörnek az oltár szarvai,
s a földre hullanak.
¹⁵ És lerombolom a téli házat
a nyári házzal együtt,
és elpusztulnak az elefántcsontházak,
és nagyszámú ház elvész«
– mondja az Úr. –

Ám 4 A szegények elnyomása ¹ Halljátok e szót, Básán tehenei,

akik Szamaria hegyén laktok,
akik elnyomjátok a szűkölködőket
és meggyötritek a szegényeket,
akik így szóltok uraitokhoz:

‘Hozzatok, hadd igyunk!’«

² Megesküdött szentségére az Úr Isten:

»Bizony, íme, olyan napok jönnek rátok,
hogy szigonyokkal vonszolnak titeket,
maradékaitokat pedig halászhorgokkal;

³ és kiszöktök a réseken

egymás után,

és az Armon felé hajtanak titeket

– mondja az Úr. –

A képmutató istentisztelet

⁴ Gyertek csak Bételbe, tegyetek rosszat,

Gilgálba, és szaporítsátok a törvényszegést;

mutassátok be reggel áldozataitokat,

a harmadik napon tizedeiteket!

⁵ Égessetek el hálaáldozatot a kovászos tésztából,

ígérjetez önkéntes áldozatokat;

azután híreszteljétek – hiszen ezt szeretitek ti,

Izrael fiai! – mondja az Úr Isten. –

⁶ Én viszont azt tettem veletek, hogy elfogyott a harapnivaló
minden városotokban,

és szűkké tettem a kenyeret

minden helységetekben,

és ti mégsem tértetek vissza hozzám –

mondja az Úr. –

⁷ Én viszont megvontam tőletek az esőt,

amikor még három hónap volt hátra az aratásig;

az egyik városra esőt adtam,

és a másik városra nem adtam esőt;

az egyik mező bőségesen kapott esőt,

s a másik mező, amelyre nem adtam esőt, kiaszott.

⁸ Két-három város is egy városhoz támolýgott,

hogy vizet igyék,

és nem találtak enyhülést;

és ti mégsem tértetek vissza hozzám

– mondja az Úr. –

⁹ Megvertelek titeket forró széllal és gabonarozsdával:

számos kerteteket és szőlőtöket;

olajfáitokat és fügefáitokat megette a sáska,
és ti mégsem tértetek vissza hozzám
– mondja az Úr. –
¹⁰ Dögvészt bocsátottam rátok, úgy mint Egyiptomra,
karddal öltem meg ifjaitokat
és elvettem lovaitokat;
táboraitok búzét orrotokba juttattam,
és ti mégsem tértetek vissza hozzám
– mondja az Úr. –
¹¹ Felforgattalak titeket,
amint felforgatta az Úr Szodomát és Gomorrát,
és olyanok lettetek, mint a tűzvészéből kiragadott üszök;
és ti mégsem tértetek vissza hozzám
– mondja az Úr. –
¹² Ezért cselekszem így veled, Izrael!
És mivel így bánok majd veled,
készülj Istened elé, Izrael!
¹³ Mert íme, annak, aki a hegyeket alkotta,
a szelet teremtetette,
aki tudtára adja szándékát az embernek,
aki létrehozza a hajnalt és a sötétséget,
és a föld magaslatai fölött jár:
az Úr, a Seregek Istene a neve!«

Ám 5 ¹ Halljátok e szót, mellyel gyászaldt zengek fölöttetek,

Izrael háza!
Elesett és nem kel fel többé
² Izrael szűz leánya;
leverve fekszik földjén, és nincs senki sem,
aki talpra állítaná.
³ Mert így szól az Úr Isten:
»A városban, amelyből ezren vonultak ki,
százan maradnak meg;
és amelyből százan vonultak ki,
tízen maradnak meg
Izrael házának.«
⁴ Bizony így szól az Úr Izrael házához:
»Engem keressetek, és akkor éltek!

⁵ És ne keressétek Bételt,
Gilgálba se menjeteK,
Beersebába se járjatok,
mert Gilgál fogságba kerül,
és Bétel semmivé lesz.«
⁶ Az Urat keressétek, és akkor éltek! –
különben rátör József házára, mint a tűz,
és olthatatlanul megemészti Bételt,

A jog kijátszása

⁷ Örömmé változtatjátok a jogot,
és az igazságot a földre terítitek!
⁸ Aki alkotta a Göncöl szekerét és a Kaszást,
hajnalra fordítja a sötétséget
s a nappalt éjjelre változtatja,
aki hívja a tenger vizeit
és kiönti őket a föld színére:
az Úr annak a neve!
⁹ Ő az, aki elpusztítja az erőt,
és pusztulást hoz a hatalmasra.
¹⁰ Gyűlölik ők azt, aki igazságot szolgáltat a kapuban,
és utálják azt, aki igazságot beszél.
¹¹ Ezért, mivel kifosztottátok a szegényt
és gabonaadót szedtetek tőle:
építsetek bár kockakövekből házakat,
nem laktok bennük!
Ültessetek bár termékeny szőlőket,
nem isszátok borukat!
¹² Bizony, tudom én, hogy sok a gonoszságtok,
és nagyok a ti bűneitek;
ellenségei vagytok az igaznak,
megvesztegetést fogadtok el,
és elnyomjátok a kapuban a szegényeket.
¹³ Ezért okos ember hallgat ebben az időben,
mert gonosz idő ez!
¹⁴ A jót keressétek, ne a rosszat,
és akkor éltek;
és veletek lesz az Úr, a Seregek Istene,

úgy, amint mondtátok.

¹⁵ Gyűlöljétek a rosszat,

szeressétek a jót,

állítsátok helyre az igazságot a kapuban;

talán megkönyörül az Úr, a Seregek Istene József maradványain.«

Az Úr eljövendő napja

¹⁶ Ezért így szól az Úr,

a Seregek Istene, az Úr:

»Minden téren sírás lesz,

és minden utcán így szólnak: 'Jaj, jaj!'

és gyászra hívják a szántóvetőt,

és siralomra azokat, akik siránkozni tudnak.

¹⁷ És siralom lesz minden szőlőben,

ha én átvonulok rajtad!«

– mondja az Úr.

¹⁸ Jaj azoknak, akik óhajtják az Úr napját!

Mire lesz nektek az Úr napja?

Sötétség az, nem világosság,

¹⁹ olyan, mint amikor az ember az oroszlán színe előtt menekül,

és medve jön vele szembe;

vagy mint amikor bemegy a házba

és kezével a falnak támaszkodik,

és megharapja a kígyó.

²⁰ Nemde sötétség az Úr napja, nem pedig világosság,

és homály, amelyben nincsen fényesség.

Az igazi istentisztelet

²¹ Gyűlölöm és elvetem ünnepeiteket,

ünnepségeitek nem tetszenek nekem.

²² Ha egészen eléggő áldozatokat mutattok be nekem:

ajándékaitokat el nem fogadom;

kövér békeáldozataitokra nem tekintek.

²³ Vidd el előlem énekeid zaját,

hárfád zenéjét meg nem hallgatom.

²⁴ Törjön elő inkább a jog, úgy, mint a víz,

és az igazság, mint a sebes patak.

²⁵ Vajon mutattatok-e be nekem vágó- és ételáldozatokat

a pusztában negyven esztendőn át, Izrael háza?

²⁶ Vihetitek majd Szakkutot, királyotokat,
és Kevánt, bálványaitokat, isteneitek csillagát,
melyeket magatoknak csináltatok;
²⁷ mert Damaszkuszon túlra száműzlek titeket»
– mondja az Úr,
a Seregek Istene az ő neve.

Ám 6 A vezetőik bűnei ¹ Jaj nektek, gondtalanul élőknek, a Sionon,

és nektek, elbizakodottak, Szamaria hegyén,
ti előkelők, a nép főemberei,
akikhez folyamodik Izrael háza!
² Menjetek el csak Kalnéba és nézzetek körül,
menjetek onnan Nagy-Emátba,
menjetek le a filiszteus Getbe,
különbek vagytok-e ezeknél az országoknál?
Vajon szélesebbek-e határaik a ti határaitoknál?
³ Ti távolnak gondoljátok a veszedelem napját,
és az erőszak uralmát közelebb hoztátok!
⁴ Elefántcsontágakban lustálkodnak,
és kereveteken henyélnek;
lakmároznak a nyáj bárányaiból,
és a csorda borjúiból.
⁵ Danolásznak hárfaszó mellett –
azt hiszik, hogy olyan hangszereik vannak, mint Dávidnak –,
⁶ serlegekből isszák a bort,
a legfinomabb kenettel kenik meg magukat,
és semmit sem törődnek József romlásával.
⁷ Nos, ezért majd ők mennek a száműzöttek élén a száműzetésbe,
és véget ér a henyélők tobzódása.
⁸ Megesküdött az Úr Isten saját magára:
»Ezt mondja az Úr, a Seregek Istene:
Utálom Jákob kevélységét,
gyűlölöm várait,
és kiszolgáltatom a várost lakóival együtt.«
⁹ Ha tíz ember marad is egy házban,
az is meghal!
¹⁰ És amikor felemeli és elégeti őt rokona,
hogy kivigye csontjait a házból,

így szól majd ahhoz, aki a ház belsejében van:

»Van-e még valaki nálad?«,

Az úgy felel: »Nincs!« – akkor ő azt mondja neki: »Hallgass!« –,

s nem lesz, aki megemlékezzen az Úr nevééről.

¹¹ Mert íme, az Úr parancsot ad,

és romba dönti a nagy házakat,

és darabokra zúzza a kis házakat.

¹² Vajon vágthatnak-e a lovak a kősziklákon,

vagy lehet-e ott szántani ökrökkel?

Bizony! Ti keserűséggé változtattátok a jogot,

és örömmé az igazság gyümölcsét.

¹³ Örültök Lodabárnak,

azt mondjátok:

»Vajon nem a saját erőnkből

szereztük-e meg magunknak Karnaimot?«

¹⁴ »Bizony, íme, én népet támasztok ellenetek, Izrael háza

– mondja az Úr, a Seregek Istene –,

és az összetör titeket

Emát határától az Araba völgyéig.«

Látomások; egy életrajzi részlet: 7,1-9,6

Ám 7 Első látomás: a sáskajárás csapása ¹ A következő dolgot mutatta nekem az Úr Isten: Íme, sáskákat alkotott, amikor a mező sarjadni kezdett; a királyi kaszálás után lett ez a sarjú. ² Mikor ezek megették a föld egész fűvét, így szóltam: »Úr Isten, irgalmazz, kérlek! Hogyan állhat fenn Jákob, hiszen kicsiny ő?« ³ Megkönyörült erre az Úr: »Nem fog megtörténni!« – mondja az Úr.

Második látomás: a tűz ⁴ A következő dolgot mutatta nekem az Úr Isten: Íme, tüzet hívott elő az Úr Isten az ítéletre, és az elégette a nagy mélységet és megemésztette a mezőt is. ⁵ Ekkor így szóltam: »Úr Isten, hagyd abba, kérlek! Hogyan állhat fenn Jákob, hiszen kicsiny ő?« ⁶ Megkönyörült erre az Úr: »Ez sem fog megtörténni!« – mondja az Úr Isten.

Harmadik látomás: a mérőőn ⁷ A következő dolgot mutatta nekem az Úr: Íme, egy ember állt a betapasztott falon, és kezében mérőőn volt. ⁸ És mondta nekem az Úr: »Mit látsz, Ámosz?« És így szóltam: »Mérőőnt.« Erre mondta az Úr: »Íme, lemérem népemet, Izraelt mérőőnnal, és többé nem bocsátok meg neki. ⁹ És lerombolják Izsák magaslatait, és Izrael szentélyeit elpusztítják, és karddal támadok Jeroboám háza ellen!«

A próféta üldöztetése ¹⁰ És Amaszja, Bétel papja, ezt az üzenetet küldte Jeroboámhoz, Izrael királyához: »Összeesküvést szít ellened Ámosz Izrael házában; az ország nem viselheti el mindenféle be-

szédjét! ¹¹ Azt mondja ugyanis Ámosz: `Kard által fog meghalni Jeroboám, és Izraelt fogságba hurcolják országából!'« ¹² Ámoszhoz pedig így szólt Amaszja: »Eredj innen, próféta! Fuss Júda földjére, ott edd kenyeredet, és ott prófétálj! ¹³ De Bételben ne prófétálj többé, mert ez királyi szentély és a királyság temploma!« ¹⁴ Felelt erre Ámosz és mondta Amaszjának:

»Nem vagyok én próféta,
sem próféta fia;
pásztor vagyok én, és vadfügét szurkálgatok.

¹⁵ De az Úr meghívott engem,
amikor a nyájakat tereltem,
és mondta nekem az Úr:

`Menj, prófétálj népemnek, Izraelnek!'

¹⁶ Most pedig halljad az Úr szavát: Te így szólsz: `Ne prófétálj Izrael ellen, és ne fakadj ki Izsák háza ellen!' <sup>17</sup> Ezért így szól az Úr: `Feleséged a város paráznája lesz, fiaid és leányaid kard által hullanak el, földedet kötéllel felméri, és te tisztátalan földön halsz meg, és Izraelt országából fogságba hurcolják!'«

Ám 8 Negyedik látomás: a gyümölcsko-sár ¹ A következő dolgot mutatta nekem az Úr Isten:

Íme, egy érett gyümölccsel telt kosár.

² És mondta: »Mit látsz, Ámosz?«

és mondtam: »Érett gyümölccsel telt kosarat.«

És mondta nekem az Úr:

»Eljött a vég népemre, Izraelre;
nem leszek többé elnéző vele szemben!

³ Ama napon jajveszékelnek majd

a palota énekesei

– mondja az Úr Isten –,

sok holttest lesz szerteszórva mindenütt: csönd.

A rászorultak kisemmizése

⁴ Halljátok meg ezt ti, akik tiporjátok a szegényt,

és szorongatjátok a föld szűkölködőit,

⁵ akik így szóltok: `Mikor múlik el az újhold,

hogy eladhassuk az árut,

és a szombat, hogy feltárhassuk a gabonát,

megkisebbsíthessük az éfát,

megnagyobbíthassuk a siklust,

és csalárdul meghamisíthassuk a mérleget,

⁶ hogy pénzért megszerezhessek magunknak a szűkölködőket,

és egy pár saruért a szegényeket,

és eladhassuk a gabona hulladékát?'«
7 Megesküdött az Úr Jákob büszkeségére:
»Sohasem felejttem el semmi cselekedetüket!
8 Nem kell-e emiatt megrendülnie a földnek,
és gyászolnia minden lakójának?
Emelkedik, mint hatalmas folyam,
árad és apad, mint Egyiptom folyója.
9 És azon a napon
– mondja az Úr Isten –,
délben nyugszik majd le a nap,
és fényes nappal sötétséget borítok a földre.
10 Gyászra fordítom ünnepeiteket,
és siralomra minden dalotokat;
szőrruhát hozok mindnyájatok derekára,
és kopaszságot mindnyájatok fejére;
olyanná teszem az országot,
mintha az egyszülöttet gyászolná,
végnapjuk a keservek napja lesz.
11 Íme, jönnek napok
– mondja az Úr –,
és éhséget bocsátok a földre,
éhséget, de nem kenyérre,
szomjúságot, de nem vízre,
hanem az Úr igéjének hallására.«
12 És felkerekednek tengertől tengerig,
északtól keletig körüljárnak majd,
és keresik az Úr igéjét,
de nem találják meg.
13 Azon a napon elepednek majd a szépséges szüzek
és az ifjak a szomjúságtól,
14 akik Szamaria vétkére esküsznek, és azt mondják:
»A te Istened életére, Dán!«
és: »A te utad életére, Beerseba!«
és elesnek, és nem kelnek fel többé!

Ám 9 Ötödik látomás: a templom és az ország pusztulása ¹ Láttam az Urat,

amint az oltár fölött állt és mondta:

»Üss az oszlopfőre,

hadd rendüljenek meg a szemöldökfák,

összetöröm mindannyiuk fejét.

Aki pedig ezután is megmarad közülük,

azt karddal ölöm meg.

Nem futhatnak el, akik futásnak erednek,

és nem menekülhetnek meg, akik menekülnek.

² Ha leszállnak az alvilágba,

kezem onnan is előhossa őket;

ha felszállnak az égbe,

onnan is lerántom őket.

³ Ha a Kármel tetejére rejtőznek is el,

onnan is felkutatom és elhozom őket;

és ha szemem elől a tenger mélyére bújnak is,

ott is meghagyom a kígyónak,

hogy marja meg őket.

⁴ Ha fogságba mennek ellenségeik előtt,

ott is meghagyom a kardnak,

hogy ölje meg őket;

és rájuk fordítom szememet, de a vesztükre,

nem pedig a javukra!«

⁵ Az Úr, a Seregek Istene az,

aki megérinti a földet, és az elsorvad,

és gyászt ölt minden lakója;

és megárad a mindenség, mint a Folyó,

és lepad, mint Egyiptom folyama.

⁶ Annak, aki az égben építette fel lakóhelyét

és a földre állította boltozatát,

aki előhívja a tenger vizeit,

és kiönti a föld színére:

az Úr az ő neve.

Ítélet és üdvösség: 9,7-15

Kiválasztás és ítélet

⁷ »Nemde olyanok vagytok előttem ti, Izrael fiai,
mint az etiópok fiai? – mondja az Úr. –
Nemde én hoztam fel Izraelt Egyiptom földjéről,
a filiszteusokat Kaftorból,
és a szíreket Kírból?
⁸ Íme, az Úr Isten rajta tartja szemét a bűnös országon:
eltörlöm azt a föld színéről;
de nem semmisítem meg teljesen Jákob házát
– mondja az Úr. –
⁹ Mert íme, én parancsot adok,
és szétszórom Izrael házát az összes nemzetek közé,
amint szétszóródik a búza a rostában,
de egy szem sem esik a földre.
¹⁰ Kard által hal meg népem összes bűnöse,
akik így szólnak:
`Nem közeleg felénk és nem ér el minket
semmiféle veszedelem!'
¹¹ Azon a napon felállítom Dávidnak leomlott hajlékát,
és kijavítom falainak repedéseit,
és mindazt, amiye romba dőlt megújítom,
s ismét felépítem, mint hajdan volt,
¹² hogy birtokukba vegyék Edom maradványait
és az összes nemzetet,
ahol segítségül hívták a nevemet
– mondja az Úr, aki ezt végrehajtja. –
¹³ Íme, jönnek napok
– mondja az Úr –,
a szántóvető eléri az aratót,
a szőlőtáposó a magvetőt;
a hegyek édes musttól csepegnek,
és minden dombot megművelnek.
¹⁴ És jóra fordítom népemnek, Izraelnek sorsát,
és felépítik az elhagyott városokat,
és lakni fognak bennük;
szőlőket ültetnek és borukat isszák,

kerteket ültetnek és gyümölcsüket eszik.

¹⁵ És palántaként elültetem őket földjükön,
és nem tépik ki őket többé földjükről,
melyet nekik adtam«

– mondja az Úr, a te Istened.

ABDIÁS JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1a

¹ Abdiás látomása.

Ítélet Edom felett: 1b-15

Ezt mondja az Úr Isten Edomról:
tudtunkra adta az Úr,
követet küldött a nemzetekhez:
»Keljetek fel, és szálljunk hadba ellene!«
² »Íme, kicsinnyé teszek a nemzetek között,
megvetésre méltó vagy te nagyon.
³ Szíved kevélysége felfuvalkodottá tett téged,
aki a sziklák hasadécai között laksz,
aki a magasba helyezted lakóhelyedet,
aki szívedben mondod:
`Ki ránt le engem a földre?'
⁴ De ha oly magasra emelkedsz is, mint a sas,
és ha a csillagok közé helyezed is fészkedet:
onnan is lerántalak téged!«
– mondja az Úr.
⁵ Ha tolvajok törnének be hozzád,
avagy éjszaka rablók,
hogyan elhallgattál volna!
Nemde csak annyit lopnának,
amennyire szükségük van?
Ha szüretelők mennének be hozzád,
nemde hagynának rajtad legalább böngészni valót?
⁶ Ámde mennyire átkutatják majd Ézsaut,
mennyire felkutatják rejtekhelyeit!
⁷ A határig úznak majd téged,
valamennyi szövetségesed kijátszik téged;
föléd kerekednek jóbarátaid,
s akik együtt ettek veled,
tört vetnek ellened.
Nem lesz okosság benne!
⁸ »Nemde azon a napon

– mondja az Úr –,
elvesztem a bölcseket Edomból, s a bölcsességet Ézsau hegyéről?
⁹ És megijednek majd hőseid, Temán,
úgyhogy mindenki elvész Ézsau hegyéről.
¹⁰ Az öldöklés miatt
s a testvéred, Jákob ellen elkövetett gonoszság miatt
elborít téged a szégyen,
és elpusztulsz mindörökre,
¹¹ mivel szemben álltál vele azon a napon,
amikor idegenek fogságba ejtették hadseregét,
és külföldiek hatoltak be kapuin,
és Jeruzsálem fölött sorsot vetettek;
te is olyan voltál, mint egy közülük!«
¹² Ám ne nézd megvetően testvéred napját,
azt a napot, amelyen elhurcolták;
ne örvendj Júda fiain vesztük napján,
és ne nyisd nagyra szádat a szorongatás napján!
¹³ Ne hatolj be népem kapuján
romlása napján;
ne nézd te is megvetéssel szerencsétlenségét
pusztulása napján;
és ne nyúlj javaihoz
pusztulása napján.
¹⁴ Ne állj az utakra,
hogyan megöld a menekülőket,
és ne zárd körül megmaradottjait
a szorongatás napján!
¹⁵ Mert közel van az Úr napja
valamennyi nemzet ellen!
Amit te cselekedtél,
az történik majd veled is:
tetteidet visszafordítja fejedre.

Ítélet más népek felett: 16

¹⁶ Mert amint ti ittatok az én szent hegyemen,
úgy isznak majd az összes nemzetek mindvégig;
isznak majd fulladásig,
és olyanok lesznek, mintha nem is lettek volna.

Izrael megmentése: 17-21

¹⁷ De Sion hegyére szabadulás jön,
és szent lesz az;
és Jákob háza visszaszerzi jussát.
¹⁸ És Jákob háza tűz lesz,
és József háza láng,
Ézsau háza pedig tarló;
és felgyújtják és megemésztik őket,
és Ézsau házának nem lesz maradéka
– mert az Úr szólt.

¹⁹ Birtokba veszik a déli vidéket,
Ézsau hegyét,
az alföldet és a filiszteusok földjét,
és elfoglalják Efraim földjét és Szamaria földjét,
és Benjamin elfoglalja Gileádot.

²⁰ És Izrael fiainak ez az elhurcolt serege
elfoglalja a kánaániak minden helyét egészen Száreftáig;
és Jeruzsálemnek elhurcoltjai, akik Szeférádban vannak,
elfoglalják a Délvidék városait.

²¹ És szabadítók mennek fel Sion hegyére,
hogy ítéletet tartsanak Ézsau hegyén;
s az Úré lesz a királyi hatalom.

JÓNÁS JÖVENDÖLÉSE

Jónás meghívása: 1,1-2

Jón 1 ¹ Az Úr szózatot intézett Jónáshoz, Amáti fiához, mondván: ² »Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd benne, hogy gonoszsága felhatolt élém.«

Jónás menekülése: 1,3-16

³ Felkelt erre Jónás, de azért, hogy Tarzisba meneküljön az Úr színe előtt, és lement Joppéba. Ott talált is egy Tarzisba induló hajót, megfizette az útiköltséget, és beszállt, hogy Tarzisba menjen velük az Úr színe előtt.

⁴ De az Úr nagy szelet bocsátott a tengerre, és nagy vihar támadt a tengeren, úgyhogy a hajót az a veszedelem fenyegette, hogy összetörik. ⁵ Megrémültek erre a hajósok, és mindenki a saját istenéhez kiáltott, és a tengerbe vetették a hajón levő tárgyakat, hogy könnyítsenek velük rajta. Ezalatt Jónás, aki a hajó aljába ment le, mélyen aludt. ⁶ A hajóskapitány ekkor odament hozzá, és azt mondta neki: »Miért alszol olyan mélyen? Kelj fel, hívd segítségül Istenedet! Hátha gondol ránk az az Isten, és nem veszünk el!«

⁷ Majd így szóltak egymáshoz: »Gyertek, vessünk sorsot, hadd tudjuk meg, ki miatt ért minket ez a veszedelem!« Sorsot vetettek tehát, és a sors Jónásra esett. ⁸ Erre azt mondták neki: »Mondd el nekünk, miért jött ránk ez a veszedelem? Mi a foglalkozásod, melyik a hazád, hová mégy, és milyen nemzetből való vagy?« ⁹ Ő azt felelte nekik: »Héber vagyok én, és az Urat, az ég Istenét félem, aki a tengert és a szárazföldet alkotta.« ¹⁰ Igen megrémültek erre azok az emberek, és azt mondták neki: »Miért cselekedted ezt?« Megtudták ugyanis a férfiak, hogy az Úr színe előtt menekült, mivel elmondta nekik.

¹¹ Majd azt mondták neki: »Mit csináljunk veled, hogy megszűnjék a tenger háborgása ellenünk?« A tenger ugyanis egyre jobban háborgott. ¹² Erre ő azt mondta nekik: »Fogjatok meg engem és dobjatok a tengerbe, és megszűnik a tenger háborgása ellenetek, mert tudom, hogy miattam jött rátok ez a nagy vihar.«

¹³ Erre a férfiak eveztek, hogy a szárazra visszajussanak, de nem sikerült nekik, mert a tenger egyre jobban háborgott ellenük. ¹⁴ Erre az Úrhoz kiáltottak és mondták: »Kérünk, Urunk, ne vesszünk el ez ember élete miatt, és ne háríts ránk ártatlan vért, mert te, Urunk, úgy cselekedtél, amint akartad!« ¹⁵ Azzal megfogták Jónást és a tengerbe dobták, és megszűnt a tenger háborgása. ¹⁶ Erre azok az emberek nagy félelemmel teltek el az Úr iránt, és áldozatokat mutattak be az Úrnak, és fogadalmakat tettek.

Jónás imája és szabadulása: 2,1-11

Jón 2 ¹ Erre az Úr egy nagy halat rendelt oda, hogy elnyelje Jónást; és Jónás a hal gyomrában volt három nap és három éjjel.

² Imádkozott ekkor Jónás az Úrhoz, Istenéhez a hal gyomrából, ³ s így szólt:

»Szorongatásomból az Úrhoz kiáltottam,
és ő meghallgatott engem;
az alvilág gyomrából kiáltottam,
és Te meghallgattad szavamat.

⁴ Belevetettél a mélységbe, a tenger közepébe,
és az ár körülvelt engem.

Valamennyi örvényed és hullámod
összecsapott felettem.

⁵ Azt mondtam: `Elvetettél szemed elől!
Bárcsak látnám ismét szent templomod!'

⁶ Körülvettek engem a vizek egészen a torkomig,
bekerített engem a mélység.

Fejemet elborította a hínár,

⁷ lesüllyedtem a hegyek alapjáig.

Örökre összecsucódtak felettem a föld zárai,
de te kihúztad a gödörből életemet, Uram, én Istenem!

⁸ Mikor gyötrődött bennem a lélek, az Úrra gondoltam,
és imádságom eljutott hozzád, szent templomodba.

⁹ Akik a hiábavaló semmiségekhez, bálványokhoz ragaszkodnak,
elveszítik boldogságukat.

¹⁰ Én azonban hangos hálaadással áldozom majd neked,
és megadom, amit fogadtam;
az Úrtól jön a szabadulás.«

¹¹ Ekkor az Úr parancsára a hal kihányta Jónást a szárazra.

Jónás Ninivében: 3,1-10

Jón 3 ¹ Ekkor ismét szólt az Úr Jónáshoz, s ezt mondta:

² »Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd ott a szót, amelyet majd mondok neked.«

³ Felkelt erre Jónás és elment Ninivébe az Úr szava szerint.

Ninive háromnapi járóföldre terjedő nagy városa volt Istennek. ⁴ Alighogy bement Jónás a városba, egynapi járásnyira, nagy hangon hirdette: »Még negyven nap, és Ninive elpusztul!«

⁵ Ninive lakói hittek Istenben és bűntöt hirdettek, és nagyjaik, kicsinyeik egyaránt szőrruhát öltöttek.

⁶ És amikor a beszéd Ninive királyához eljutott, ő felkelt trónjáról, letette palástját, szőrruhába öltözött és hamuba ült. ⁷ És közhírré tette és megparancsolta Ninivében: »A királynak és főembereinek rendeletére! Se ember, se állat, se marha, se juh ne egyék és ne legeljen, és vizet se igyék! ⁸ Öltösn

szőrruhát ember és állat, és kiáltson nagy szóval az Úrhoz, és térjen meg mindenki gonosz útjáról és az istentelenségből, ami kezéhez tapad. ⁹ Ki tudja, hátha visszafordul és megbocsát az Úr, és lelohad haragjának tüze, és nem veszünk el?»

¹⁰ Mikor látta Isten az ő cselekedeteiket, hogy megtértek gonosz útjukról, megbánta Isten a rosszat, amelyről azt mondta, hogy rájuk hozza, és nem hozta rájuk.

Isten irgalmassága: 4,1-11

Jón 4 ¹ Nagy szomorúság vett erőt erre Jónáson; haragra gerjedt, ² és könyörgött az Úrhoz és mondta: »Kérlek, Uram, vajon nem erre gondoltam-e akkor, amikor még otthon voltam? Ezért menekültem sietve Tarzisba, mert tudtam, hogy kegyes és irgalmas Isten vagy, türelmes és nagyirgalmú, aki megbánod a rosszat. ³ Így hát, Uram, kérlek, vedd el az életemet tőlem, mert jobb nekem a halál, mint az élet.« ⁴ Mondta erre az Úr: »Azt hiszed-e, hogy jogos a te haragod?»

⁵ Jónás aztán kiment a városból, és a várostól keletre letelepedett, és ott hajlékot készített magának, és leült alatta az árnyékban, hogy lássa, mi történik a várossal. ⁶ Erre az Úr Isten repkényt növesztett, és az Jónás feje fölé kúszott, hogy beárnyékolja fejét és megvédelmezze, mert elbágyadt. Jónás nagyon megörvendett a repkénynek.

⁷ Másnap hajnalhasadtával az Úr egy férget rendelt oda, és az megszúrta a repkényt, úgyhogy az elszáradt. ⁸ Mikor aztán felkelt a nap, az Úr forró, égető szelet rendelt oda, a nap pedig rátűzött Jónás fejére. Olyan rosszul lett, hogy a halált kívánta magának, mondván: »Jobb nekem meghalnom, mint élnem!«

⁹ Mondta ekkor az Úr Jónásnak: »Azt hiszed-e, hogy jogos a haragod a repkény miatt?» Mondta: »Jogos a haragom mindhalálig!« ¹⁰ Mondta ekkor az Úr: »Te bánkódsz a repkény miatt, pedig nem dolgoztál érte, nem nevelted; egy éjszaka támadt s egy éjszaka elpusztult; ¹¹ és én ne irgalmazzak Ninivének, a nagy városnak, amelyben több mint százhuszezer ember van, aki nem tud különbséget tenni jobb és balkeze között, és számos állat?»

MIKEÁS JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Mik 1 ¹ Az Úr szava, melyet Jótám, Ácház és Hiszkija, Júda királyainak napjaiban a móreseti Mikeáshoz intézett, és melyet ő Szamaria és Jeruzsálem felől látott.

Fenyegető beszédek: 1,2-3,12

Szamaria ellen

² Halljátok meg minden népek,
figyeljen a föld és ami azt betölti:
bizonyosságot tesz ellenetek az Úr Isten,
szent templomából az Úr.
³ Mert az Úr íme, kijön lakóhelyéről,
és leszáll, hogy járjon a föld magaslatain.
⁴ Elolvadnak alatta a hegyek,
szétszakadnak a völgyek,
mint a viasz a tűz színe előtt,
és mint a meredekről lefutó vizek.
⁵ Jákob gonoszsága miatt történik mindez,
és Izrael házának bűnei miatt.
Mi a gonoszsága Jákobnak?
Nemde Szamaria?
És mi a vétke Júdának?
Nemde Jeruzsálem?
⁶ Szamariát romhalmazzá teszem,
olyan földdé, ahová szőlőt ültetnek.
Lezúdítom köveit a völgybe
és feltárom alapjait.
⁷ Összetöröm minden faragott szobrát,
tűzben égetem el minden szerzeményét,
és megsemmisítem minden bálványát;
mert parázna nő béréből gyűltek azok össze,
és parázna nő bérévé lesznek ismét.

A próféta panasza

⁸ Ezért kesergek és jajgatok,
járok mezítláb és köntös nélkül;
keservemben üvöltök, mint a sakálok,

és gyászomban sivítok, mint a struccmadarak.
⁹ Mivel az Úr csapása ellen nincsen orvosság,
 mert már Júdát is utolérte,
 elért népem kapujáig, Jeruzsálemig.
¹⁰ Getben ne hirdessétek,
 könnyezve ne sírjatok;
 a Por-házában porral hintsétek meg magatokat.
¹¹ Vonulj el, Sáfír lakossága,
 megszegyenülve, gyalázattal.
 Nem távozott el Szaánán lakója,
 Bét-Haécel gyásza miatt nem lehet ott megmaradni nektek.
¹² Bizony kesereg javai miatt Marót lakossága,
 mert veszedelem száll az Úrtól Jeruzsálem kapujára.
¹³ Fogd be a lovat harci kocsid elé, Lákis lakója!
 Ő volt a kezdete Sion leánya bűneinek;
 bizony, benned vannak Izrael gonoszságai!
¹⁴ Ezért adsz majd válólevelet Móreset-Getnek,
 és megcsalja Izrael királyait Akzib házanépe.
¹⁵ Hódítót hozok én még rád, Máresa lakosa,
 és Adullámig jut el Izrael dicsősége!
¹⁶ Nyírd magad kopaszra kedvelt fiaid miatt,
 oly nagyon kopaszra, mint a keselyű,
 mert fogságba viszik őket tőled!

Mik 2 A gazdagok kapzsisága ¹ Jaj azoknak, akik hiábavalóságot terveznek,

és gonoszat forralnak fekvőhelyükön;
 akik hajnalhasadtával végrehajtják gonosz terveiket,
 mert kezüknek hatalmában van.
² A szántóföldeket megkívánják és erőszakkal elveszik,
 a házakat elrabolják;
 erőszakosan bánnak a férfivel és háznépével,
 a gazdával és birtokával.
³ Ezért így szól az Úr:
 »Íme, én erre a nemzetségre veszedelmet hozok,
 melyből nem vonjátok ki majd nyakatokat;
 és nem jártok majd fennhéjázva,
 mert felette gonosz idő lesz ez!
⁴ Azon a napon majd példázatot költenek rólatok,

és siratóéneket, amely így szól:

`Teljesen ki vagyunk fosztva,
népem osztályrésze gazdát cserél,
senki nem adja vissza,
mezőink a fosztogatók zsákmányai lettek.'

⁵ Ezért nem lesz senkid sem,
aki kötéllel osztályrészt mérjen ki neked az Úr gyülekezetében.«

⁶ Azt mondják ők: »Ne prédikáljatok!«

»Ne hirdessetek ilyeneket!

Nem érhet gyalázat!«

⁷ Talán átok van Jákob házán?

Vajon rövid-e az Úr türelme,
vagy ilyenek-e az ő szándékai?

Nem jók-e szavai az iránt,
aki helyes úton jár?!

⁸ Ti támadtok ellenségként népemre,

lehúzzátok a köntöst, a ruhát
azokról, akik nyugodtan járnak,
háborús foglyokká teszitek őket.

⁹ Népem asszonyait kiűzitek kellemes házukból,
kisdedeiket örökre megfosztjátok dicsőségemtől.

¹⁰ »Keljetek fel, távozzatok,
mert nincs itt nyugvóhelyetek!«

Elpusztultok a tisztátalanság miatt,
megsemmisítő pusztulással.

¹¹ Ha lenne egy szélhámos férfi,

és ezt a hazugságot koholná:

»Borról és italról prédikálok«,

akkor ennek a népnek az volna a prófétája.

Izrael megmentése

¹² Egy szálíg összegyűjtelek, Jákob,

összeterelem Izrael maradékait!

Összegyűjtöm őket, mint a juhokat az akolban,
mint a nyájakat a karámban,
nagy lesz a tolongás az emberek sokasága miatt.

¹³ Előttük jár, aki utat tör,

utat nyitnak, és ők kitörnek,

és áthaladnak a kapun és kimennek rajta;
előttük halad királyuk,
és élükön jár az Úr.

Mik 3 A jogtiprók ellen ¹ És mondtam:

»Halljátok, Jákob fejedelmei,
és Izrael házának vezérei:
vajon nem a ti dolgotok-e ismerni a jogot«,
² de ti gyűlölitek a jót
és szeretitek a rosszat,
és erőszakkal lehúzzátok róluk a bőrt,
és csontjaikról a húst.
³ Eszik ők népem húsát,
lenyúzzák bőrét,
összetörik csontjait,
szinte üstbe aprítják és fazékba, mint a húst.
⁴ Kiáltanak ők majdan az Úrhoz,
de nem hallgatja meg őket;
elrejtí elölük arcát abban az időben,
mert gonosz cselekedeteket követtek el.

A haszonleső próféták ellen

⁵ Ezt mondja az Úr ama próféták felől,
akik népemet félrevezetik,
akik ha haraphatnak fogaikkal,
akkor békét hirdetnek,
de ha valaki nem ad a szájukba semmit sem,
akkor szent háborút hirdetnek ellene:
⁶ Ezért majd éj jön rátok látomás helyett;
és sötétség isteni felvilágosítás helyett;
lenyugszik a nap a próféták számára,
és sötétté lesz felettük a nappal.
⁷ Megszégyenülnek a jószok,
szégyenbe jutnak a jóvendőmondók,
és valamennyien elfödik arcukat,
mert Isten nem ad nekik feleletet.
⁸ Én azonban tele vagyok az Úr lelkének erejével,
igazsággal és bátorsággal,
hogy feltárjam Jákob előtt az ő gonoszságát,

és Izrael előtt az ő vétkét.

Izrael vezetői ellen

⁹ Halljátok ezt, Jákob házának fejei,
és Izrael házának parancsolói,
akik utáljátok az igazságot
és elcsavartok mindent, ami egyenes;
¹⁰ akik vérontással építitek Siont,
és gonosszággal Jeruzsálemet.
¹¹ Fejedelmei megvesztegetve ítéleznek,
papjai bérért tanítanak,
prófétái pénzért jövendölnek,
és mégis az Úrra hivatkoznak és azt mondják:
»Vajon nincs-e közöttünk az Úr?
Nem érhet minket baj!«
¹² Ezért miattatok felszántják majd Siont,
mint a szántóföldet,
és Jeruzsálem kőhalmazzá lesz,
a templom hegye pedig erdős magaslattá.

Ígéretetek: 4,1-5,14

Mik 4 A népek Sionra áradnak

¹ Lesz azonban az idők végén,
hogyan az Úr házának hegye szilárdan áll a hegyek tetején,
fenn a magasban a halmok felett,
és odatódulnak a népek,
² és odasiet sok nemzet, és mondják:
»Gyertek, menjünk fel az Úr hegyére,
és Jákob Istenének házához,
hogyan megtanítsa minket útjaira,
és ösvényein járjunk«;
mert Sionról jön ki majd a törvény,
és Jeruzsálemből az Úr szava.
³ És ő ítéletet mond majd sok nép között,
és megítél távoli erős nemzeteket;
és ők ekevasakká kovácsolják kardjaikat,
és kapákká lándzsáikat.
Nemzet nemzet ellen nem ragad kardot,

és nem tanulnak többé hadviselést.

⁴ És mindenki szőlője alatt

és fügefája alatt ül majd,

és nem lesz többé, aki rémületet gerjessen.

Bizony, a Seregek Urának szája mondta ezt!

⁵ Mert minden nép a maga istenének nevében jár,

mi azonban az Úrnak, a mi Istenünknek nevében járunk

örökkön-örökké.

Fenygetés és a szabadulás ígérete

⁶ »Azon a napon – mondja az Úr –

összegyűjtöm majd a sántákat,

és összeszedem azokat, akiket kiűztem

és akiket csapásokkal sújtottam;

⁷ és a sántát maradékul hagyom,

és a szenvedőt erős néppé teszem«,

és az Úr lesz a királyuk Sion hegyén,

attól fogva mindörökké.

⁸ Te pedig, Nyáj tornya,

Sion leányának halma,

egészen hozzád tér és rád száll a hajdani hatalom,

Jeruzsálem leányának királysága.

⁹ Nos, miért búslakodsz szomorkodva?

Vajon nincsen királyod,

vagy talán elveszett tanácsadód,

hogyan úgy elfogott a fájdalom,

mint a vajúdó asszonyt?

¹⁰ Gyötrődjél és kínlódj, Sion leánya,

mint a vajúdó asszony,

mert most ki kell menned a városból,

és mezőn kell majd laknod,

és egészen Babilonig jutsz.

Ott szabadulsz majd meg,

ott vált ki majd téged az Úr

ellenségeid kezéből.

¹¹ Most összegyűl ellened sok nemzet, és mondja:

»Váljék tisztátalanná!

Hadd nézze szemünk kárörömmel Sion!«

¹² Ám ők nem ismerik az Úr szándékait,
és nem értik az ő tervét,
hiszen úgy gyűjtötte össze őket,
mint a kévét a szérűn.

¹³ Rajta, csépeled őket, Sion leánya!
Bizony vassá teszem szarvadat
és ércce a körmeidet,
hogyan összetiporhass sok népet,
és az Úrnak szentelhesd zsákmányaikat,
és az egész föld Urának javaikat.

¹⁴ Vagdosd meg magad, gyász leánya!
sáncokat emeltek ők ellenünk,
vesszővel verték arcul Izrael bíróját.

Mik 5 A Messiáskirály

¹ De te, Efrata Betlehemje
kicsiny vagy ugyan Júda ezrei között;
mégis belőled származik majd nekem
Izraelnek jövő uralkodója,
származása az ősidőkre,
a régmúlt időkre nyúlik vissza.

² Ezért átadja őket annyi ideig,
amíg a vajúdó asszony szül,
és testvéreiknek maradékai visszatérnek
Izrael fiaihoz.

³ És ő majd odaáll, és legeltet az Úr erejével,
az Úrnak, az ő Istenének fenséges nevében,
és ők biztonságban lakoznak,
mert ő akkor nagy lesz a föld széléig.

⁴ És ő lesz a béke.

Ha majd eljön az asszír a mi földünkre
és behatol házainkba,
kiállítunk ellene hét pásztort és nyolc főembert;

⁵ és azok lelegeltetik Asszúr földjét karddal,
és Nimród földjét lándzsával,
és Ő megszabadít minket Asszúrtól,
amikor az majd országunkba jön
és tiporja határainkat.

A szent maradék

⁶ És Jákob maradékai olyanok lesznek
a népek sokasága között,
mint az Úrtól jövő harmat,
és mint az esőcseppek a fűvön,
mely nem vár emberre,
és nem szorul ember fiára.

⁷ És Jákob maradékai olyanok lesznek a nemzetek között,
a sok nép közepette,
mint az oroszlán az erdők vadjai között,
és mint az oroszlánkölyök az állatok nyájai között,
mely ha végigmegy, tipor és zsákmányol,
és nincs, aki megszabadítson tőle.

⁸ Kezed felemelkedik ellenségeid fölé,
és valamennyi ellenséged elvész.

⁹ »És ez történik azon a napon
– mondja az Úr –,
elveszem lovaiddat tőled,
és szétszórom szekereidet;

¹⁰ elpusztítom országod városait,
és lerombolom minden erődítésedet;

¹¹ kiveszem kezedből a varázslószereket,
és jószok nem lesznek többé benned;

¹² kipusztítom faragványaidat és szobraidat körödből,
hogy ne imádd többé kezed műveit.

¹³ És tövestül kiirtom berkeidet körödből,
és elpusztítom városaidat;

¹⁴ haragosan és bőszen bosszút állok
valamennyi nemzeten, mely meg nem hallgatott.«

További fenyegető beszédek: 6,1-7,7

Mik 6 Isten perbe száll népével

¹ Halljátok meg, amit az Úr mond:
»Rajta, szállj perbe a hegyek előtt,
és hallják meg szavadat a dombok.«

² Hallják meg az Úr perelő szavát a hegyek
és a föld erős alapjai,

mert az Úrnak pere van népével,
és Izraellel perbe száll.
3 »Én népem, mit tettem neked?
Vagy miben voltam terhedre?
Felelj nekem!
4 Talán mert kihoztalak Egyiptom földjéről,
és megszabadítottalak a rabszolgaházból,
és elküldtem előtted Mózeszt,
Áront és Mirjámot?
5 Én népem, gondolj csak arra,
mit tervezett Bálák, Moáb királya,
és mit felelt neki Bálám, Beór fia
– Szittimtől Gilgálig –,
és el kell ismerned az Úr igazát.«
6 »Hogyan áldozzam méltóképpen az Úrnak?
Hajtsak-e térdet a fölséges Istennek?
Vigyek-e neki egészen elégő áldozatokat
és egyesztendő borjúkat?
7 Meg lehet-e engesztelni az Urat kosok ezreivel,
vagy az olajpatakok sok ezrével?
Adjam-e oda elsőszülöttemet vétkemért,
ágyékom gyümölcsét életem bűnéért?«
8 Megmondta neked, ember, hogy mi a jó,
és mit kíván tőled az Úr:
azt, hogy mindenképpen igazságot cselekedj,
szeresd az irgalmasságot,
és hűségesen járj Isteneddel.

Ítélet Jeruzsálem felett

9 Kiáltja az Úr szava a városnak
– és üdvössége lesz azoknak, akik nevedet félik –:
»Halljátok meg, törzs és akik összegyűltetek! –
De ki fogadja meg?
10 Vajon tűrhetem-e még a hamis vékát,
és a teljes haragra méltó, megkisebbitett éfát?
11 Jóváhagyhatom-e én a hamis mérleget
és a zacskó csalfa súlyait?
12 Gazdagjai megteltek gonoszsággal,

lakói hazugságot beszéltek,
és csalárd a szájukban a nyelvük.
¹³ Ezért kezdtelek én is megverni téged,
elpusztítani bűneid miatt.
¹⁴ Ha eszel, jól nem fogsz lakni,
és önmagadban szenvedsz megaláztatást;
amire szert teszel, meg nem mentheted,
és akiket megmentesz, én kardélre adom.
¹⁵ Vetsz majd, de nem aratsz;
taposod az olajbogyót, de nem kenheted meg magadat olajjal;
mustot sajtolsz, de nem iszol bort.
¹⁶ Mert Omri parancsaihoz tartod magadat,
és Ácháb házának minden cselekedetéhez;
az ő szándékaik szerint jársz,
hogyan romlásba taszítsalak
és a benned lakókat gúny tárgyává tegyem;
hordozni fogjátok népem gyalázatát.«

Mik 7 A próféta panasza

¹ Jaj nekem, mert olyanná lettem,
mint aki kalászt megy szedni aratás után,
vagy mint aki böngészni akar szüret után!
Nincs többé ennivaló fürt,
hiába vágyódik koránérő fügére a lelkem!
² Eltűntek a jámborok a földről,
és nincs igaz az emberek között;
mindenki vér után les,
mindenki hálóval vadássza atyjafiát.
³ Kezük kész tenni a rosszat:
a fejedelem követel,
s a bíró a fizetség szerint ítél;
lelke vágyát mondja ki a főember,
és elcsavarják az ügyeket.
⁴ A legjobb is olyan közöttük,
mint a szedertövis,
és az igaz is olyan,
mint a sövény tuskéje.
A te őrállóid napja, meglátogatásod eljött;

most lesz az ő pusztulásuk!
5 Ne higgyetek a jó barátnak,
és ne bízzatok a jó ismerősben;
még attól is, aki kebleden nyugszik,
őrizd szájad zárait!
6 Mert a fiú gyalázattal illeti atyját,
és a leány felkel anyja ellen,
a meny a napa ellen,
és ellensége az embernek a saját házanépe.
7 Én azonban az Úrra tekintek,
várom szabadító Istenemet,
meghallgat engem az én Istenem.

További jövendölések: 7,8-20

Jeruzsálem reménye

8 Ne örvendezzél rajtam, ellenségem!
Ha el is estem, felkelek;
ha sötétségben ülök is,
az Úr a világosságom!
9 Az Úr haragját hordozom,
mert vétkeztem ellene;
de majd megítéli ügyemet,
és igazságot szolgáltat nekem.
Kivezet engem a napfényre,
és én meglátom igazságosságát.
10 Látja majd ezt ellenségem,
és szégyen borítja el őt,
aki most így szól hozzám:
»Hol van az Úr, a te Istened?«
Szemem látja majd őt,
amint lám összetapossák, mint az utcák sarát!

A város újjáépítése

11 Eljön a nap, amikor felépülnek falaid,
azon a napon messze lesz a határ.
12 Azon a napon majd mindenki hozzád siet
Asszíriából és Egyiptom városaiból,
Egyiptomból és a folyó mellől,
az egyik tengertől a másik tengerig,

az egyik hegységtől a másik hegységig;
¹³ és a föld pusztasággá lesz lakói miatt,
és tetteik gyümölcse miatt.

Jeruzsálem dicsősége

¹⁴ Legeltesd botoddal népedet,
örökséged nyáját,
mely magányosan lakik az erdőségben,
a kertek közepén.
Legeljék Básánt és Gileádot,
mint a hajdankor napjaiban.
¹⁵ Mint azon a napon, amelyen kivonultál Egyiptom földjéről,
csodálatos dolgokat mutatok majd neki.
¹⁶ Látják majd ezt a nemzetek,
és szégyent vallanak minden hatalmukkal.
Kezüket szájukra teszik,
és fülük megsiketül.
¹⁷ Nyalják majd a port, mint a kígyók,
mint a föld csúszó mászóí;
reszketve bújnak elő palotáikból,
Istenünktől reszketnek, és félnek téged.
¹⁸ Melyik isten hasonló hozzád,
aki megbocsátod a gonoszságot,
és elengeded örökrészed maradékainak bűnét?
Nem folytatja tovább haragját,
mert az irgalmasságot szereti.
¹⁹ Ismét irgalmaz Ő majd nekünk;
leveszi rólunk gonoszságainkat,
s a tenger mélyére veti minden bűnünket.
²⁰ Hűséget tanúsítasz majd Jákob iránt,
irgalmasságot Ábrahám iránt,
amint megesküdtél atyáinknak
a hajdankor napjaiban.

NÁHUM JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Náh 1 ¹ Fenyégető jövendölés Ninive ellen.

Az elkesi Náhum látomásának könyve.

Isten hatalma a kegyelemben és az ítéletben: 1,2-8

² Feltékeny és bosszúálló Isten az Úr,
bosszúálló és haragvó.

Bosszút áll ellenségein az Úr,
és hajthatatlan elleneivel szemben.

³ Türelmes az Úr, de hatalma félelmetes,
egy bűnöst sem hagy büntetlenül.

Eljön az Úr viharban és forgószélben,
s a felhő a por az ő lába nyomán.

⁴ Rászól a tengerre és kiszáritja,
s a folyókat mind kiapasztja.

Eltikkad Básán és a Kármel,
és elfonnyad a Libanon virágja.

⁵ Megremegnek előtte a hegyek,
és reszketnek a halmok;
tekintetétől megrendül a föld,
s a földkerekség és minden lakója.

⁶ Ki állhat meg haragos színe előtt,
ki állhat helyt haragjának tüze előtt?

Bosszúja kiárad, mint a tűz,
s a kősziklák megolvadnak előtte.

⁷ Jó az Úr és megerősít ő a szorongatás napján,
és ismeri a benne bízókat.

⁸ De rohanó vízözönnel vet véget az ellene támadóknak,
és ellenségeit a sötétség üldözi.

Ítélet Ninive felett: 1,9-3,19

Ninive Isten ellen hiába lázad

⁹ Mit terveztek az Úr ellen?

Ő hajtja végre a pusztítást!

Nem keletkezik kétszer veszedelem!

¹⁰ Lehetnek, mint az egymásba fonódó tövisek,
vagy mint megrészegült tivornyázók:
elégnek, mint az egészen száraz tarló.
¹¹ Belőled származott az, aki gonosz terveket szőtt az Úr ellen,
aki elméjében törvényszegést forgatott.
¹² Így szól az Úr: »Ha még oly erősek és még oly sokan lesznek is,
akkor is levágják őket és elvesznek!
Megaláztalak, de nem alázlak meg többé.
¹³ Most összetöröm a vesszejét annak, aki hátadat verdesi,
és bilincseidet széttöröm.«
¹⁴ Rólad pedig ezt parancsolja az Úr:
»Nevednek ne támadjon többé utódja!
isteneid házából kiirtom a faragott és az öntött bálványokat,
elkészítem sírodat, mert becsstelen vagy!«

Náh 2 ¹ Íme, a hegyeken van a jó hírt hozónak lába,
azé, aki békét hirdet.
Üld meg, Júda, ünnepeidet és váltsd be fogadalmaidat,
mert nem halad át többé rajtad Béliál;
mindenestül elveszett!

² Felvonul előtted, aki szétszór téged,
aki ostrom alá veszi ostromműveidet;
»Lesd csak az utat, tedd erőssé derekadat,
Szedd össze minden erődet!«

A város pusztulása ³ Mert helyreállítja az Úr Jákob dicsőségét
és Izrael dicsőségét egyaránt;
bár a pusztítók széjjelszórták őket,
és tönkretették csemetéiket.

⁴ Hőseinek pajzsa tűzpiros,
seregének emberei karmazsin színű ruhát viselnek;
fáklyaként tündöklük harci szekereinek szerszáma,
amikor felkészül a hadra,
és kocsisai toporzékolnak.

⁵ Az utakon vágtnak a szekerek,
és összetorlódnak a tereken.
Olyanok, mint a fáklyák,
mint a cikázó villámok.

⁶ Számba veszik a vitézeket,

rohannak útjukon;
gyorsan felhágnak falaira,
és elkészítik a védőtetőt.
7 Nyitva állnak a folyóra néző kapuk,
a palota rémüldözik.
8 Az Úrnőt csupasszá teszik és fogságba viszik,
rabszolganői nyögnek majd, mint a galambok,
és mellüket verik.
9 Ninive olyan, mint a víztároló,
amelyből elillant a víz.
»Álljatok meg, álljatok meg!« –
De egy sincsen, aki megfordulna.
10 »Raboljátok el az ezüstöt,
raboljátok el az aranyat!«
Se szeri, se száma a kincseknek,
a mindenféle drága edényeknek.
11 Széthányják, széjjeltépik, szerteszaggatják;
szívük elcsügged, térdük remeg;
teljesen cserben hagyja őket derekuk,
és mindannyiuk arca olyan, mint a fekete fazék.
12 Hol van hát az oroszlánok búvóhelye
s az oroszláncöllyök tanyája,
ahová megbújni járt az oroszlán,
az oroszláncöllyök, és nem volt, aki feliaszthatta volna?
13 Zsákmányolt egykor az oroszlán,
hogyan jóllakjanak ölykei,
és öldösött nőtényei számára;
prédával töltötte meg barlangjait,
és lakóhelyét zsákmánnyal.
14 »Íme, én ellened megyek!
– mondja a Seregek Ura. –
Füstté égetem szekereidet,
oroszláncöllyeidet kard emészti meg;
véget vetek a földön zsákmányolásodnak,
és nem hallatszik majd többé követeid szava.«

Náh 3 Jajszó és panasz

¹ Jaj neked, vérnek városa,
te egészen hazug;
telve vagy fosztogatással,
és nem távozik tőled a rablás.

² Csattog az ostor,
dübörög a robogó kerék,
zihál a ló,
száguld a szekér,
közelednek a lovasok,

³ csillog a kard,
villog a lándzsa,
tömérdek a sebesült,
rengeteg a halott.

Nincs száma a holttesteknek,
hulláikba botlanak.

⁴ Mert sokat paráználkodott a szép és bájos parázna nő,
mert varázslást űzött.

Nemzeteket ejtett rabul paráznaságával
és nemzetségeket varázslásaival.

⁵ »Íme, én ellened fordulok
– mondja a Seregek Ura –,
ruhád szegélyét arcodig emelem,
és megmutatom meztelenségedet a nemzeteknek,
és gyalázatot az országoknak.

⁶ Utálatosságot halmozok rád,
gyalázattal illetlek,
és pellengérre állítlak.

⁷ Olyan leszel, hogy mindenki, aki lát,
visszatántorodik tőled és így szól:

‘Elpusztult Ninive! Ki sajnálja?

Hol is találhatnék olyanokat, akik részvéttel vannak irántad?’

Ninive kigúnyolása

⁸ Vajon különb vagy-e te Nó-Ámonnál,
mely a folyók mellett fekszik? –
vizek veszik körül,
védősánca a tenger,

várfala a tenger vize.

⁹ Etiópia volt az erőssége

és a végtelen Egyiptom;

Afrika és Líbia lakói voltak segítségére.

¹⁰ És mégis számkivetésbe, fogságba hurcolták,

kisdedeit minden utcasarkon a földhöz verdesték;

nemesei fölött sorsot vetettek,

és minden főemberét bilincsbe verték.

¹¹ Te is megrészegülsz

és megvetés tárgya leszel;

te is oltalmat keresel majd

az ellenség elől!

¹² Minden erődítésed olyan,

mint a korán érő fügével megrakott fügefafa:

ha megrázzák, az evőnek szájába hullanak.

¹³ Íme, hadi néped olyan benned, mint az asszonyok;

országod kapui feltárulnak

és kinyílnak ellenségeid előtt,

tűz emészti meg záraidat.

¹⁴ Meríts bár magadnak vizet az ostrom idejére,

erősítsd meg bár erődítéseidet,

eredj bár a sárba, taposd és gyúrd,

és készíts téglát:

¹⁵ ott emészt meg téged a tűz,

kiirt a kard,

felfal, mint a sáska.

Gyűlj bár egybe, mint a sáska,

légy bár oly nagyszámú, mint a szöcske,

¹⁶ legyen bár több a kereskedőd,

mint az ég csillaga:

a sáska levedli a bőrét és elrepül!

¹⁷ Őreid annyian vannak, mint a sáskák,

és íródeákjaid mint a sáskaraj,

melyek a hideg idején meghúzódnak a kerítésekben,

de ha felkel a nap, elrepülnek,

és nem tudni a helyüket sem, ahol voltak.

¹⁸ Pásztoraid, Asszúr királya, elszunnyadnak,

főembereid szenderegnek,
néped a hegyeken bujdosik,
és nincs, aki összegyűjthetné őket.
¹⁹Nincs orvosság a te romlásodra,
gyógyíthatatlan a te sebed!
Mindenki, aki hírt hall rólad,
tapsol fölötted;
hiszen kire nem hatott ki szüntelenül a te gonoszságod?»

HABAKUK JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Hab 1 ¹A fenyegető jövendölés, melyet Habakuk próféta látott.

A próféta és Isten párbeszéde: 1,2-2,5

A próféta panasza

² Meddig kiáltok még, Uram,
és nem hallgatsz meg engem?
Kiáltozom hozzád: »Erőszak!«,
és te nem szabadítasz meg engem?
³ Miért engedsz látnom gonoszságot és nyomorúságot,
miért kell fosztogatást és elnyomást látnom magam előtt?
Folyik a per, és egyre nagyobb a civakodás.
⁴ Ezért sértik meg a törvényt,
és nem ér célhoz a jog;
hiszen a gonosz az igaz fölé kerekedik,
és így hamis ítélet származik.

Isten válasza

⁵ »Tekintsetek a nemzetek felé, és lássatok,
csodálkozzatok és bámuljatok,
mert olyan dolgot viszek véghez napjaitokban,
melyet senki sem hinne el, ha elbeszélnék.
⁶ Mert íme, én felkeltem a káldeaiakat,
a vad és gyors népet,
mely szélteben bejárja a földet,
hogyan elfoglaljon olyan hajlékokat, melyek nem az övéi.
⁷ Borzalmas és rettenetes nép az!
Önmaga szabja meg törvényét és nagyságát.
⁸ Lovai gyorsabbak a párducnál,
és vadabbak az esti farkasnál.
Özönlenek lovasai:
eljönnek ugyanis lovasai messziről,
repülnek mint a zsákmányra siető saskeselyű,
⁹ zsákmányolni jön valamennyi.
Arcuk olyan, mint a perzselő szél,
és szedik a foglyokat, mint a fővenyt.

¹⁰ Kineveti a királyokat,
és a fejedelmekből gúnyt űz;
minden erődítésen csak nevet,
töltést emel és elfoglalja őket.
¹¹ Aztán megfordul, mint a szél, és továbbmegy.
Bűnös, akinek az ereje az istene.«

A próféta újabb panasza

¹² Nemde te vagy, Uram,
kezdetől fogva az én Istenem?
Én Szentem, mi meg nem halhatunk.
Uram, te hívtad őt az ítéletre,
erőssé tetted, hogy büntessen.
¹³ A te szemed tiszta, s te nem nézheted a rosszat,
a gonoszságot nem szemlélheted.
Miért nézed tehát e gonosztevőket,
és miért hallgatsz, amikor a gonosz elnyeli a nála igazabbat?
¹⁴ Olyanokká tetted az embereket, mint a tenger halait,
és mint a csúszómászót, melynek nincsen gazdája.
¹⁵ Valamennyit kifogja horoggal,
kihúzza hálóval és varsájába gyűjti;
ezen örvend és ujjong.
¹⁶ Ezért mutat be áldozatot hálójának,
és áldozik varsájának,
mert általuk lett kövérré osztályrésze,
és válogatottá eledele.
¹⁷ Nemde szüntelen kiveti hálóját,
és nem szánja kíméletlenül öldökölni a nemzeteket?

Hab 2 Isten újabb válasza

¹ Kiállok őrhelyemre,
megvetem lábamat a sáncon,
és figyelek, hogy lássam: mit szól majd hozzám,
és mit felel panaszomra.
² És felelt nekem az Úr és mondta:
»Írd fel e látomást,
és vésd olvashatóan táblákra,
hogy könnyen átfuthassa, aki olvassa.
³ Mert amit a látomás mond, meghatározott időre vonatkozik,

s már teljesedéséhez közeledik,
és meg nem hiúsul;
ha késlekedik is, higgy benne,
mert biztosan eljön és el nem marad.
⁴ Íme, abban, aki felfuvalkodott, nem igaz a lélek,
az igaz azonban hite által élni fog.«
⁵ Bizony, a gazdagság rászedi a kevély embert, többé nem lesz nyugta.
Kitátja a torkát, mint az alvilág,
és telhetetlen, mint a halál:
magához von minden nemzetet,
magához gyűjt minden népet.

Jajok: 2,6-20

A kapzsiról

⁶ Vajon nem mondanak-e majd mindezek példázatot róla,
és magvas mondásokat felőle, így szólva:
»Jaj annak, aki halmozza azt, ami nem az övé! – ugyan meddig? –
és zálogokkal terheli magát!«
⁷ Vajon nem támadnak-e majd hirtelenül mardosóid,
és nem kelnek-e fel zaklatóid?
És te zsákmányukká leszel!
⁸ Mivel oly sok nemzetet kifosztottál,
kifosztanak majd téged a megmaradt népek,
mivel embervért ontottál,
és igazságtalanul elnyomtad a földet, a várost és minden lakóját.

A kizsákmányolóról

⁹ Jaj annak, aki gonosz kapzsisággal gyűjt javakat házának,
hogy a magasban legyen fészke,
és azt hiszi, hogy megmenekül a veszedelemtől!
¹⁰ Saját háza számára tervezted a gyalázatot,
amikor kiirtottál számos népet;
önmagad ellen vétkeztél.
¹¹ Bizony, még a fal köve is kiáltja,
s a házak gerendázatának fája ráhagyja!
¹² Jaj annak, aki vérontással épít várost,
és gonoszsággal emel várost!
¹³ Vajon nem a Seregek Urától van-e az,
hogy a tűznek dolgoznak a népek,

és hiábavalóságért fáradnak a nemzetek?

¹⁴ Bizony, megtelik majd a föld
az Úr dicsőségének ismeretével,
mint ahogy a vizek elborítják a tengert.

A hatalmaskodóról

¹⁵ Jaj annak, aki italt ad barátjának
és belekeveri mérgét,
és lerészegíti, hogy láthassa mezítelenségét!
¹⁶ Gyalázattal tetsz el dicsőség helyett,
iszol majd te is és elkábulsz,
amikor körülvesz téged az Úr jobbjának kelyhe,
és undok hányás jön dicsőségedre.
¹⁷ Bizony, visszaszáll majd rád
a Libanon ellen elkövetett gonoszság,
és megrémít majd titeket,
hogyan kipusztítottatok rajta a vadat,
hogyan embervért ontottatok,
és igazságtalanok voltatok a föld, a város és minden lakója ellen.

A bálványimádóról

¹⁸ Használ-e valamit a faragott bálvány,
mert alkotója kifaragta?
Az öntött bálvány és a csalárd kép,
mert alkotója reménykedett alkotásában,
s a néma bálványokat elkészítette?
¹⁹ Jaj annak, aki mondja a fának: »Ébredj fel!«
a néma kőnek: »Kelj fel!«
Vajon adhat-e az feleletet?
Íme, arany és ezüst borítja,
de semmiféle lélek sincsen benne.
²⁰ Az Úr azonban szent templomában van,
az egész föld némuljon el előtte!

Habakuk imája: 3,1-9

3¹ Habakuk próféta imádsága. A siralmak szerint.

² Uram, eljutott hozzám a te híred,
és én megrettentem tetteidtől.
Keltsd életre művedet, Uram, a mi időnkben is,
a közeli években tedd ismeretessé!

De haragodban is gondolj az irgalomra!

³ Jön az Isten Témán felől,
és a Szent a Párán hegye felől;
dicsősége elborítja az egeket,
és dicséretével telve van a föld.

⁴ Ragyogása olyan, mint a napfény:
sugarak törnek elő kezéből,
ott van elrejtve ereje.

⁵ Színe előtt halad a halál,
s a dögvész jár lába előtt.

⁶ Megáll, és megrendíti a földet,
tekintetével szétszórja a nemzeteket;
és összetörnek az örök hegyek,
meghajlanak az ősrégi halmok
örökkévalóságának útjain.

⁷ Nyomorúságban látom Etiópia sátrait,
reszketnek Mádián földjének sátorlapjai.

⁸ Vajon a folyókra haragszol-e, Uram,
vagy a folyók ellen irányul-e bosszúd,
vagy a tenger ellen haragod,
hogyan felfedezel lovidra,
és diadalmas szekereidre?

⁹ Feszítve megfeszíted íjadat,
a tegzed tele van nyíllal.
Folyókat hasítasz a földbe.

¹⁰ Látásodra megrendülnek a hegyek,
kiáradnak az örvénylő vizek,
hallatja hangját a mélység,
magasra emeli kezét.

¹¹ Nap és hold megállnak hajlékukban,

nyilaid fényességében,
villogó lándzsád ragyogásában letűnnek.
¹² Bosszúságodban taposod a földet,
haragodban megbénítod a nemzeteket.
¹³ Kivonulsz néped megszabadítására,
felkenteknek megszabadítására.
Levered a gonosz házának tetejét,
egészen a szikláig feltárod alapját.
¹⁴ Bárdaiddal átszegezed harcosainak vezérét,
akik szélvészkként törnek elő, hogy szétszórjanak engem;
akik ujjonganak, hogy elnyelik rejtekhelyén a szegényt.
¹⁵ Utat készítesz lovaiddnak a tengerben,
a nagy vizek iszapjában.
¹⁶ Mikor ezt hallottam, megrendült a belsőm,
e szóra megremegtek ajkaim.
korhadás hatolt csontjaimba,
megremegtek lépteim.
Vajha én nyugton lehetnék a szorongatás napján,
mely eljön a minket sanyargató népre!
¹⁷ Mert nem virágzik majd akkor a fügefa,
és nem fakad rügy a szőlőkben;
elpusztul az olajfa termése,
s a szántóföldek nem hoznak élelmet;
kivész az akolból a juh,
és nem lesz marha a jászoloknál:
¹⁸ én azonban örvendezem az Úrban,
és vigadozom szabadító Istenemben.
¹⁹ Az Isten, az Úr az én erősségem,
és ő olyanná teszi lábamat, mint a szarvasét;
és felvezet engem magaslataimra.

Az énekmeisternek: húros hangszerre.

SZOFONIÁS JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Szof 1 ¹ Szofoniáshoz, annak a Kúsinak a fiához, aki Gedaljának volt a fia, aki meg Amarjának, Hiskija fiának volt a fia, a következő szózatot intézte az Úr Jozijának, Ámon fiának, Júda királyának napjaiban.

Ítélet Júda és a népek felett: 1,2- 3,8

Ítélet Júda felett

² »Bizony elpusztítok én mindent

a föld színéről

– mondja az Úr. –

³ Elpusztítok embert, állatot,

elpusztítom az ég madarait és a tenger halait;

és romlás jön az istentelenekre,

és kiirtom én az embert a föld színéről

– mondja az Úr. –

⁴ És kinyújtom kezemet Júdára

és Jeruzsálem minden lakójára,

és kiirtom erről a helyről Baált maradéktalanul,

szolgáinak nevével és papjaival együtt.

⁵ És azokat, akik a háztetőkön az ég seregét imádják,

és azokat, akik imádják ugyan az Urat és rá esküsznek,

de Melkomra is esküsznek,

⁶ és azokat, akik elfordultak az Úrtól,

s akik nem keresik az Urat,

sem nem törődnek vele.«

⁷ Hallgassatok el az Úr Isten színe előtt,

mert közel van az Úr napja,

mert áldozatot készített az Úr,

és megszentelte meghívottjait!

⁸ »Ez történik majd akkor,

az Úr áldozatának napján:

megfenyítem majd a fejedelmeket,

a királyfiakat és mindazokat,

akik idegen ruhába öltöznek,

⁹ és megfenyítem azon a napon mindazokat,

akik kihívó módon átlépik a küszöböt,
s akik gonoszsággal és csalárdsággal
töltik meg Uruknek, Istenüknek házáat.

¹⁰ Azon a napon – mondja az Úr –,
majd vészkiáltás hangzik a Halkapu felől,
és jajveszékelés az Újváros felől,
és nagy robaj a dombok felől.

¹¹ Jajveszékeljetekek csak, Mozsár lakói,
mert elpusztult Kánaán egész népe,
elvesztek mindazok, akik ezüstöt mértek.

¹² Azon a napon majd lámpással átkutatom Jeruzsálemet,
és meglátogatom a férfiakat,
akik olyanok, mint a seprőjére ülepedett bor;
s akik azt gondolják magukban:
'Nem tesz az Úr jót, és nem tesz rosszat sem!'

¹³ Kincsük akkor majd prédára jut,
házuk pusztaságra.
Építsenek bár házakat,
nem laknak majd bennük;
ültessenek bár szőlőket,
nem isszák majd borukat!«

Az Úr napja

¹⁴ Közel van az Úr nagy napja;
közel bizony, hamarosan elérkezik!
keserves hang hallatszik az Úr napján,
szorong majd akkor a hős is.

¹⁵ Harag napja lesz az a nap,
szorongatás és szükség napja,
veszedelem és nyomorúság napja,
sötétség és homály napja,
felhő és vihar napja,

¹⁶ trombita és harsona napja a megerősített városok ellen
és a magas bástyák ellen!

¹⁷ Szorongást bocsátok akkor majd az emberekre,
és járásuk olyan lesz, mint a vakoké,
mert vétkeztek az Úr ellen.

Vérük kiömlik, mint a por,

belük pedig, mint a szemét.

¹⁸ Sem ezüstjük, sem aranyuk nem szabadíthatja meg őket
az Úr haragjának napján;
bosszújának tüze megemészti az egész földet,
bizony hamar véget vet a föld valamennyi lakosának.

2 A megtérés reménye ¹ Szálljatok magatokba, térjete magatokba,
ti szeretetre nem méltó nép,
² mielőtt bekövetkezik a rendelés,
és szétszóródtok, mint a tovaszálló pelyva,
mielőtt rátok jönne az Úr izzó haragja,
mielőtt rátok jönne az Úr haragjának napja!
³ Keressétek az Urat valamennyien,
ti alázatosai a földnek,
akik az ő törvénye szerint cselekszettek;
törekedjete az igazságra,
törekedjete az alázatosságra,
hátha így rejtekhelyet találtok
az Úr haragjának napján!

Ítélet a szomszédos népek felett

⁴ Mert rommá lesz Gáza,
és pusztasággá Askalon;
fényes nappal elűzik Asdódot,
és kiirtják Akkaront.
⁵ Jaj nektek, tengerpart lakói,
krétaiak nemzetsége!
Az Úr igéje így szól rólad, Kánaán,
filiszteusok földje:
»Bizony, elpusztítalak, úgyhogy lakosod nem marad!«
⁶ És a tengerpart pásztorok pihenőhelyévé lesz,
és juhok aklaivá;
⁷ és vidéke Júda házának maradékára száll,
ők legeltetnek majd rajta,
és Askalon házaiban térnek este nyugovóra,
mert meglátogatja őket az Úr, az ő Istenük,
és jóra fordítja sorsukat.
⁸ »Hallottam Moáb gyalázkodását,
és Ammon fiainak káromlásait,

melyekkel népemet gyalázták,
és hetvenkedtek területével szemben.
⁹ Ezért életemre mondom, én
– mondja a Seregek Ura, Izrael Istene –,
hogy Moáb olyanná lesz mint Szodoma,
és Ammon fiai olyanokká, mint Gomorra:
tövises sivataggá, sóhalmazzá,
és pusztasággá mindörökké.
Népem maradéka rabolja ki majd őket,
és nemzetemnek megmaradottjai veszik majd birtokukba őket.«
¹⁰ Ez történik majd velük kevélységükért,
mert káromolták a Seregek Urának népét,
és hetvenkedtek vele szemben.
¹¹ Félelmetesnek bizonyul az Úr velük szemben,
mert ő megsemmisíti a föld minden istenét,
és őt imádja majd mindenki a maga lakóhelyén,
a nemzetek valamennyi szigete.
¹² »Titeket is, etiópok,
megöl majd az én kardom!«
¹³ Kiterjeszti kezét észak felé is,
és elveszti Asszúrt,
és pusztasággá teszi Ninivét,
kietlen sivataggá.
¹⁴ Nyájak heverésznek majd benne,
az állatok mindenféle fajtája:
pelikán és sündisznó alszik majd oszlopai között;
éneklő madár szól ablakain,
és holló tanyázik szemöldökfáin,
mert lehullott a cédrusburkolat.
¹⁵ Ilyenné lesz a dicső város,
mely oly nyugodtan lakott,
mely azt gondolta magában:
»Csak én! És rajtam kívül nincs több ilyen!«
Hogy is lett ily pusztasággá,
vadállatok tanyájává?
mindenki, aki átmegy rajta, füttyöl,
és a kezével legyint.

Szof 3 Ítélet Jeruzsálem felett ¹ Jaj a lázongó, szennyes és erőszakos városnak!

² Nem hallgatott a szóra,
nem fogadott el figyelmeztetést,
nem bízott az Úrban,
nem közeledett Istenéhez.

³ Főemberei olyanok benne,
mint az ordító oroszlánok;
bírái esti farkasok,
melyek reggelre nem hagynak meg egy csontot sem.

⁴ Prófétái hitványak,
megbízhatatlan emberek;
papjai tisztátalanná teszik a szentet,
igazságtalanul a törvény ellen cselekszenek.

⁵ Az Úr igaz benne!
Ő nem cselekszik gonoszságot;
reggelenként napfényre hozza ítéletét,
és nem marad az;
de a gonosz nem ismer szégyent!

⁶ »Nemzeteket szórtam én szerte,
széjjelhánytam sarkköveiket;
pusztasággá tettem útjaikat,
úgy, hogy nincs, aki járhatna rajtuk;
feldúltam városaikat úgy,
hogy nincsen bennük ember és lakó.

⁷ Azt gondoltam: `Te is félni fogsz engem,
és elfogadod a fegyelmet!' –,
akkor nem pusztult volna el az ő lakóhelye
mindazon dolgok miatt, amikért megbüntettem.

Ámde ők egyre inkább
a rosszra irányították minden gondolatukat.

⁸ Éppen azért csak várj rám
– mondja az Úr –,
arra a jövődő napra, amelyen majd felkelek;
mert elhatározott szándékom,
hogy összegyűjtöm a nemzeteket,
és összeszedem az országokat,
és kiöntöm rájuk méltatlankodásomat,

bosszúságom egész haragját,
mert bosszúm tüze megemészti majd
az egész földet!

Ígéret Jeruzsálem és a népek számára: 3,9-20

⁹ Akkor majd ismét tisztává teszem a népek ajkát,
hogy valamennyien az Úr nevét hívják segítségül,
és vállvetve neki szolgáljanak.

¹⁰ Etiópia folyóin túlról jönnek esedezni hozzám,
szétszórtjaimnak fiai áldozatot hoznak nekem.

¹¹ Azon a napon majd nem szégyenkezel
mindazon cselekedeted miatt,
mellyel vétkeztél ellenem;
mert akkor majd eltávolítom közüled nagyhangú kevélyeidet,
és nem kérkedsz majd többé szent hegyemen.

¹² Szegény és alázatos népet hagyok meg benned«,
mely majd az Úr nevében bizakodik.

¹³ Izrael maradékai nem cselekszenek majd gonoszságot,
nem beszélnek hazugságot,
és szájukban nem lesz csalárd nyelv,
hanem nyugton legelnek és leheverednek,
és nem lesz, aki felriassza őket.

¹⁴ Zengedezzél, Sion leánya,
ujjongj Izrael;
örvendezzél és vigadj teljes szívvel,
Jeruzsálem leánya!

¹⁵ Az Úr megsemmisítette ítéletedet,
eltávolította ellenségeidet;
Izrael királya, az Úr, közötted van,
nem kell többé félned semmi bajtól.

¹⁶ Azon a napon, majd ezt mondják Jeruzsálemnek:

»Ne félj! Sion, ne lankadjon el kezed!

¹⁷ Az Úr, a te Istened, közötted van,
erős ő és megszabadít.

örvendezik majd feletted örömmel,
újjáéleszt szeretetével,
és ujjongva vigad fölötted, mintha ünnepet ülne.«

¹⁸ »Elfordítom felőled a balsorsot,

hogy többé ne legyen gyalázatod miatta.
¹⁹ Íme, én megölöm abban az időben mindazokat,
akik sanyargattak téged;
megmentem a sántát,
és összegyűjtöm a szétszórtakat.
És dicsértekké és híresekké teszem őket
gyalázatuknak egész földjén,
²⁰ abban az időben, amikor visszahozlak titeket,
és abban az időben, amikor összegyűjtelek titeket;
mert híresekké és dicsértekké teszlek titeket
a föld minden népe előtt,
amikor majd jóra fordítom sorsotokat szemetek láttára«
– mondja az Úr.

AGGEUS JÖVENDÖLÉSE

Felszólítás a templom felépítésére: 1,1-11

Agg 1 ¹Dáriusz király második esztendejében, a hatodik hónapban, a hónap első napján az Úr a következő szózatot intézte Aggeus próféta által Zerubbábelhez, Salátíel fiához, Júda helytartójához, és Józsuéhez, Joszedek fiához, a főpaphoz: ²»Ezt üzeni a Seregek Ura: Ez a nép azt mondja: `Nem jött el még az idő az Úr házának felépítésére!'« ³Erre ezt mondta az Úr Aggeus próféta által: ⁴»Annak bezzeg itt van már az ideje, hogy ti mennyezetes házakban lakjatok, holott ez a ház még romokban hever? ⁵Nos tehát így szól a Seregek Ura: Fontoljátok csak meg sorsotokat! ⁶Sokat vetettetek, de keveset takarítottatok be; ettetek, de jól nem laktatok; ittatok, de meg nem részegültetek; öltözködtetek, de föl nem melegedtetek; és aki összegyűjtötte bérét, lyukas erszénybe rakta. ⁷Így szól a Seregek Ura: Fontoljátok meg sorsotokat! ⁸Menjetek fel a hegyre, hozzatok fát és építsétek fel a templomot, hogy kedvemet és dicsőségemet találjam benne – mondja az Úr. – ⁹Sokra számítottatok, de íme, kevés lett; hazavittétek a termést, de én elfűjtam. Miért? – mondja a Seregek Ura. – Azért, mert az én házam romokban hever, közületek pedig mindenki a maga házába siet. ¹⁰Ezért tiltottam meg fölöttetek az egeknek, hogy harmatot adjanak, és ezért tiltottam meg a földnek, hogy megadja termését. ¹¹Ezért hívtam szárazságot a földre és a hegyekre, a búzára és a borra, az olajra és mindarra, amit a föld terem, és az emberekre és az állatokra, és a kezek minden munkájára.«

Az újramezdés: 1,12-15

¹²Zerubbábel, Salátíel fia, és Józsué, Joszedek fia, a főpap és az egész nép hallgatott is az Úrnak, Istenüknek szavára és Aggeus próféta beszédére, amint őt az Úr, az ő Istenük hozzájuk küldte; és félni kezdett a nép az Úrtól.

¹³De Aggeus, az Úr követe az Úr megbízásából így szólt a néphez: »Én veletek vagyok« – mondja az Úr. ¹⁴És az Úr felkeltette Zerubbábelnek, Salátíel fiának, Júda helytartójának buzgóságát, és Józsuénak, Joszedek fiának, a főpaphoz, és az egész nép buzgóságát, és elkezdtek a munkát a Seregek Urának, Istenüknek házában. ¹⁵A hónap huszonnegyedik napján, a hatodik hónapban, Dáriusz király második esztendejében.

Az új templom: 2,1-9

Agg 2 ¹A hetedik hónapban, a hónap huszonegyedik napján az Úr a következő szózatot mondta Aggeus próféta által: ²»Szólj Zerubbábelhez, Salátíel fiához, Júda helytartójához, és Józsuéhez, Joszedek fiához, a főpaphoz, és a többi néphez, és mondd nekik: ³Ki van közületek még életben, aki látta ezt a házat hajdani dicsőségében? És milyennek látjátok most? Nemde olyan a szemetek előtt, mintha nem is volna? ⁴Nos, bátorság, Zerubbábel! – mondja az Úr. – Bátorság, Józsué főpap, Joszedek fia! Bátorság, a föld egész népe! – mondja a Seregek Ura. – Dolgozzatok! Hiszen én veletek vagyok! – mondja a Seregek Ura. – ⁵Aszerint, amint szövetséget kötöttem veletek, amikor kijöttetek Egyiptom földjéről, és az én lelkem közöttetek lesz. Ne féljetek! ⁶Mert így szól a Seregek Ura: Még egy kevés idő, s én megrendítem az eget és a földet, a tengert és a szárazföldet. ⁷Megrendítem az

összes nemzetet, és ideáramlik minden népnek a kincse. Dicsőséggel töltöm be ezt a házat – mondja a Seregek Ura. – ⁸ Enyém az ezüst és enyém az arany! – mondja a Seregek Ura. – ⁹ Nagyobb lesz ez új háznak dicsősége az elsőénél – mondja a Seregek Ura –, ezen a helyen adok én békességet» – mondja a Seregek Ura.

Az új üdvösség: 2,10-19

¹⁰ A kilencedik hónap huszonnegyedik napján, Dáriusz király második esztendejében az Úr a következő szózatot intézte Aggeus prófétához: ¹¹ »Így szól a Seregek Ura: Kérj felvilágosítást a papoktól: ¹² Ha valaki szentelt húst visz ruhája csücskével, és aztán kenyeret, főzeléket, bort, olajat, vagy bármilyen eledelt érint ruhája szélével, vajon szentté lesznek-e azok?« Azt felelték a papok: »Nem.« ¹³ Erre azt mondta Aggeus: »Ha halott által tisztátalanná lett ember érinti mindezeket, akkor tisztátalanokká lesznek-e?« Azt felelték a papok: »Tisztátalanokká lesznek.« ¹⁴ Így szólt erre Aggeus: »Ilyen ez a nép és ilyen ez a nemzet az én színem előtt – mondja az Úr –, és ilyen mindaz, amit kezük művel, és mindaz, amit itt bemutatnak: tisztátalan.

¹⁵ Nos tehát, vizsgáljátok meg magatokat a mai naptól fogva és a jövőben! Hogy ment sorsotok, mielőtt kő kőre került volna az Úr templomában: ¹⁶ Ha húsz éfára becsült osztaghoz mentetek, csak tíz volt az, és ha a borsajtóhoz mentetek, hogy ötven korsóra valót sajtoljatok, csak húsz korsóra való akadt. ¹⁷ Megvertelek titeket forró széllel, ragyával és jégesővel vertem meg kezetek minden munkáját, és nem akadt köztetek senki sem, aki visszatért volna hozzám – mondja az Úr. – ¹⁸ Fontoljátok meg a mai naptól fogva és a jövőben, a kilencedik hónap huszonnegyedik napjától fogva, attól a naptól fogva, amikor az Úr templomának alapjait letettétek, fontoljátok meg! ¹⁹ Nemde fakad már a vetés? És nem rügyezik-e már a szőlő és a fügefa, a gránátalma és az olajfa? Ettől a naptól fogva áldást adok.«

Ígéret Dávid fiának: 2,20-23

²⁰ A hónap huszonnegyedikén másodszor is a következő szózatot intézte az Úr Aggeushoz: ²¹ »Szólj Zerubbábelhez, Júda helytartójához, és mondd neki: Megrendítem majd én az eget és a földet egyaránt. ²² Ledöntöm az országok trónját és összezúzom a pogányok országának hatalmát; felforgatom a szekeret és a rajta ülőt, elesnek a lovak, és egymás kardjától azok, akik rajtuk ülnek. ²³ Azon a napon – mondja a Seregek Ura –, veszlek téged, Zerubbábel, Salátíel fia, én szolgám – mondja az Úr –, és mintegy pecsétgyűrűvé teszek, mert téged választottalak ki – mondja a Seregek Ura.«

ZAKARIÁS JÖVENDÖLÉSE

Első rész: Zakariás látomásai és beszédei: 1,1- 8,23

Zak 1 Felhívás a megtérésre ¹A nyolcadik hónapban, Dáriusz király második esztendejében az Úr a következő szózatot intézte Zakariás prófétához, Barakjának, Addó fiának fiához: ²»Az Úr nagyon megharagudott atyáitokra. ³Mondd azért nekik: Így szól a Seregek Ura: Térjetek vissza hozzám – mondja a Seregek Ura –, és én visszatérek hozzátok – mondja a Seregek Ura. – ⁴Ne legyetek olyanok, mint atyáitok, akikhez a régi próféták így kiáltottak: Így szól a Seregek Ura: Térjetek meg rossz útjaitokról és igen gonosz szándékaitoktól; de azok nem hallgattak meg engem és nem figyeltek rám, – mondja az Úr. – ⁵Atyáitok hol vannak immár? És a próféták vajon örökké élnek-e? ⁶De az én szavaim és végzéseim, amelyeket szolgálaimra, a prófétákra bíztam, nemde elérték atyáitokat? Azután megtértek és így szóltak: `Amint eltökölte a Seregek Ura, hogy útjaink és tetteink szerint cselekszik velünk, úgy is cselekedett.'«

Első látomás: a lovak ⁷A tizenegyedik hónapnak, Sabatnak huszonnegyedik napján, Dáriusz második esztendejében az Úr a következő szózatot intézte Zakariás prófétához, Barakjának, Addó fiának fiához: ⁸»Éjszaka látomásom volt: Íme, egy vörös lovon ülő férfi állt a völgy mirtuszfái között, mögötte pedig vörös, tarka és fehér lovak voltak. ⁹Mikor megkérdeztem: `Mik ezek, Uram?', ezt mondta nekem egy angyal, aki velem beszélt: `Én majd megmutatom neked, hogy mik ezek.' ¹⁰Ekkor megszólalt a mirtuszfák közt álló férfi és mondta: `Ezek azok, akiket elküldött az Úr, hogy bejárják a földet.' <sup>11</sup>Aztán szóltak az Úr angyalának, aki a mirtuszfák között állt, és azt mondták: `Bejártuk a földet, és íme, az egész föld békeességben lakik.'

¹²Szólt ekkor az Úr angyala és mondta: `Seregek Ura, meddig nem könyörölsz még meg Jeruzsálem és Júda városain, amelyekre immár hetven esztendeje haragszol?' <sup>13</sup>Erre az Úr jóságos szavakat, vigasztaló szavakat mondott annak az angyalnak, aki bennem beszélt. <sup>14</sup>S az angyal, aki bennem beszélt, így szólt hozzám: `Kiáltsd és mondd: Így szól a Seregek Ura: Féltékeny szeretettel szeretem Jeruzsálemet és Siont, ¹⁵és nagy haraggal haragszom azokra a hatalmas nemzetekre, amelyek, mikor én egy kissé haragudtam, túlságosan megnövelték a bajt. ¹⁶Ezért így szól az Úr: Ismét irgalmassággal fordulok Jeruzsálemhez: benne épüljön fel az én házam – mondja a Seregek Ura –, és mérőzsinór feszüljön Jeruzsálem felett. ¹⁷Kiáltsd és mondd továbbá: Így szól a Seregek Ura: Városaim még majd bővelkednek a jókban, s az Úr még megvigasztalja Siont, és ismét választottjává teszi Jeruzsálemet!'

Zak 2 Második látomás: a négy szarv ¹Aztán felemeltem szememet és íme, négy szarvat láttam. ²Mikor megkérdeztem az angyalt, aki bennem beszélt: `Mik ezek?' – ő azt mondta nekem: `Ezek azok a szarvak, amelyek szétszórták Júdát, Izraelt és Jeruzsálemet.' ³Aztán az Úr négy kovácsot mutatott nekem. ⁴Mikor megkérdeztem: `Miért jöttek ezek?' – ő azt felelte: `Azok a szarvak azok, amelyek egy szálig szétszórták Júdát, úgy, hogy senki sem emelhetette fel közülük fejét; de eljöttek ezek, hogy elrémiszték őket és letörjék azon nemzetek szarvait, amelyek felemelték szarvukat Júda országa ellen, hogy szétszórják.'

Harmadik látomás: férfi mérőzsinórral ⁵ Aztán felemeltem szememet, és íme, egy férfit láttam, kinek kezében mérőzsinór volt. ⁶ Megkérdeztem: 'Hová mégy?' Azt mondta nekem: 'Jeruzsálemet megmérni, hogy lássam: mennyi a szélessége és mennyi a hosszúsága?'

⁷ Ekkor az az angyal, aki bennem beszélt, elindult, és egy másik angyal jött elébe, ⁸ és ennek ő azt mondta: 'Siess, szólj annak az ifúnak és mondd: Fal nem övezi majd Jeruzsálem lakóit, oly sok lesz benne az ember és az állat, ⁹ és én – mondja az Úr –, tüzes fal leszek számára körös-körül, és dicsőségére leszek benne.'

Felhívás a száműzöttekhez ¹⁰ Jaj, jaj, meneküljetek Észak földjéről – mondja az Úr –, mert az ég négy szélére szórtalak szét titeket – mondja az Úr. – ¹¹ Jaj, menekülj, Sion, aki Babilon leányánál lakol, ¹² mert így szól a Seregek Ura, akinek dicsősége elküldött engem azokhoz a nemzetekhez, amelyek kifosztottak titeket: aki hozzátok nyúl, az én szemem fényéhez nyúl. ¹³ Mert íme, én felemelem ellenük kezemet, és ők prédájává lesznek azoknak, akik szolgáltak nekik; és ti akkor majd megtudjátok, hogy a Seregek Ura küldött engem.

¹⁴ Ujjongj és örvendj, Sion leánya,
mert íme, én majd eljövök
és benned lakom
– mondja az Úr. –
¹⁵ Azon a napon majd sok nemzet
csatlakozik az Úrhoz
és az én népemmé lesznek,
és én majd nálad lakom;
és te majd megtudod,
hogy a Seregek Ura küldött engem hozzád.
¹⁶ És az Úr majd birtokába veszi Júdát,
ez az ő osztályrésze lesz a szent földön,
és ismét választottjává teszi Jeruzsálemet.
¹⁷ Hallgasson el minden, ami test, az Úr előtt,
mert ő immár el is indult szent lakóhelyéről!'

Zak 3 Negyedik látomás: a főpap ¹ Majd megmutatta nekem Józsuét, a főpapot, amint az Úr angyala előtt állt; jobbján pedig a sátán állt, hogy vádat emeljen ellene.

² És az Úr angyala ezt mondta a sátánnak: 'Csendet parancsol neked, sátán, bizony, csendet parancsol neked az Úr, aki kiválasztotta Jeruzsálemet. Vajon nem olyan-e az, mint a tűzből kiragadott üszök?' ³ Józsué pedig szennyes ruhába öltözve állt az angyal színe előtt. ⁴ Ekkor ez megszólalt és ezt mondta az előtte állóknak: 'Vegyétek le róla a szennyes ruhát.' Neki pedig mondta: 'Íme, elvettem tőled gonoszságodat és új ruhába öltöztettelek.' ⁵ És mondta: 'Tegyetek tiszta süveget a fejére.' Ekkor tiszta süveget tettek a fejére és felöltöztették őt, miközben az Úr angyala ott állt.

⁶ Aztán az Úr angyala bizonyosságot tett Józsuének: ⁷ `Így szól a Seregek Ura: Ha útjaimon jársz és megtartod előírásaimat, akkor viszonzásul te kormányozod majd házamat, te őrized udvaraimat, és bejárást engedek neked azok közé, akik most itt állnak.

⁸ Halljad, Józsue főpap, te és a társaid, akik előtted ülnek, mivel jelképes férfiak: íme, én elhozom szolgálmat, a Sarjadékot. ⁹ Íme, a kő, amit Józsue elé helyeztem: Egy kövön hét szem van; íme, én faragom ki faragványát – mondja a Seregek Ura –, és egyetlen egy napon eltörlöm én e föld gonoszságát. ¹⁰ Azon a napon – mondja a Seregek Ura –, mindenki meghívja majd barátját szőlője és fügefája alá.'

Zak 4 Ötödik látomás: a mécstartó ¹ Aztán visszatért az az angyal, aki bennem beszélt, és felkeltett engem, úgy, mint amikor valakit az álmából keltének fel, ² és kérdezte tőlem: `Mit látsz?' És mondtam: `Íme, egy színarany mécstartót látok; a tetején olajtartó van, hét mécses van rajta, s a rajta levő mécseseknek hét csövecskéjük van; ³ és mellette két olajfa van, az egyik a mécstartótól jobbra, a másik pedig tőle balra.'

⁴ Ekkor megszólaltam, és megkérdeztem az angyalt, aki bennem beszélt: `Mik ezek, uram?' <sup>5</sup> És felelt az angyal, aki bennem beszélt, és kérdezte tőlem: `Vajon nem tudod-e, mik ezek?' És mondtam: `Nem, uram.'

⁶ Ő pedig felelt és így szólt hozzám: `Ezt a szózatot intézi az Úr Zerubbábelhez: Nem hadsereg által és nem erőszak által, hanem az én lelke által – mondja a Seregek Ura. – ⁷ Mi vagy te nagy hegy Zerubbábel előtt? Síksággá leszel! Ő majd felteszi az oromkövet, s közben ezt fogják kiabálni: mily nagyszerű, mily nagyszerű. ⁸ Ekkor az Úr a következő szózatot intézte hozzám: ⁹ Zerubbábel keze vetette meg e ház alapját, és az ő keze fejezi is majd be; és megtudjátok majd, hogy a Seregek Ura küldött engem hozzátok. ¹⁰ Bizony, akik gúnnyal illették a kis kezdet napjait, örvendeznek majd, ha látják Zerubbábel kezében az oromkövet. Az a hét pedig az Úr szeme, mely bejárja az egész földet.'

¹¹ Én pedig megszólaltam és azt mondtam neki: `Mi az a két olajfa a mécstartótól jobbra és balra?'

¹² És másodszor is mondtam neki: `Mi az olajfáknak az a két hajtása, amelyből két aranytölcséren keresztül ömlik az aranszínű olaj?' <sup>13</sup> Ő így szólt hozzám: `Nem tudod-e, hogy mik ezek?' Mondtam: `Nem, uram.' <sup>14</sup> Ő azt mondta: `Ez az a két felkent, akik az egész föld uralkodója előtt szolgálnak.'

Zak 5 Hatodik látomás: a könyvtekercs ¹ Majd ismét felemeltem szememet, és íme, egy repülő könyvtekercset láttam. ² Ekkor ő kérdezte tőlem: `Mit látsz?' Mondtam: `Egy repülő könyvtekercset látok; húsz könyök a hosszúsága és tíz könyök a szélessége.' ³ Erre ő azt mondta nekem: `Ebben van az az átok, ami az egész föld színére száll. Bizony, minden rablót utolér az ítélet, úgy amint ebben írva van, és minden hamisan esküvőt szintén utolér az ítélet belőle. ⁴ Én elküldöm azt – mondja a Seregek Ura –, és az bemegy a tolvaj házába és annak a házába, aki hamisan esküszik nevemre, hogy telepedjék meg az ilyenek a házában és eméssze meg azt fájával és kövével együtt.'

Hetedik látomás: nő a vékában ⁵ Ekkor előjött az az angyal, aki bennem beszélt, és mondta nekem: `Emeld fel szemedet, és nézd: mi az, ami előjön?' <sup>6</sup> Kérdeztem: `Mi az?' Ő azt mondta: `Egy véka az, ami előjön.' Majd mondta: `Ez az ő gonoszságuk az egész földön.' ⁷ Ekkor felemelkedett a kerek

ólomfedél, és a vékában íme, egy nő ült. ⁸ Erre ő azt mondta: 'Ez a gonoszság.' Aztán visszavetette őt a korsóba, az ólomlapot pedig rátette a véka szájára.

⁹ Mikor aztán felemeltem szememet, azt láttam, hogy íme, két nő jön elő; szél volt a szárnyukban, és a szárnyuk olyan volt, mint a gólya szárnya; és felemelték a vékát a föld és az ég közé. ¹⁰ Mondtam ekkor annak az angyalnak, aki bennem beszélt: 'Hová viszik ezek a korsót?' ¹¹ Mondta nekem: 'Házat építenek neki Sinneár földjén, és ha készen van, leteszik ott a maga helyére.'

Zak 6 Nyolcadik látomás: a négy kocsi ¹ Aztán ismét felemeltem szememet és látomásom volt: Íme, négy kocsi jött elő két hegy közül; a hegyek érchegek voltak. ² Az első kocsiba vörös lovak, a második kocsiba fekete lovak, ³ a harmadik kocsiba fehér lovak, és a negyedik kocsiba tarka és erős lovak voltak fogva. ⁴ Ekkor megszólaltam, és ezt mondtam annak az angyalnak, aki bennem beszélt: 'Mik ezek, uram?' ⁵ Felelte nekem az angyal: 'Ez az ég négy szele; előjönnek, miután az egész föld Urának színe előtt álltak.' ⁶ Amelyikbe a fekete lovak voltak fogva, azok észak felé mentek; a fehérek utánuk mentek; a tarkák dél felé mentek, ⁷ az igen erősek pedig kimentek és be akarták járni-futni az egész földet. És mondta: 'Menjete, járjátok be a földet!' – És bejárták a földet. ⁸ Erre ő hívott engem és így szólt hozzám: 'Íme, az Észak földjére tartók szállást készítettek lelkemnek Észak földjén.'

Az üdvösség idejének jele ⁹ Aztán az Úr a következő szózatot intézte hozzám: ¹⁰ 'Fogadd a számkivetésben élők: Holdától, Tóbiástól és Idájától, akik Babilonból jöttek, az ajándékot, és eredj és menj be azon a napon Jozijának, Szofoniás fiának házába. ¹¹ Miután pedig átvetted az aranyat és ezüstöt, készíts koronát és tedd rá Józsuénak, Joszedek fiának, a főpapnak fejére, ¹² és mondd neki: Így szól a Seregek Ura: Íme, egy férfi, Sarjadék a neve, és sarjadás lesz alatta; ő építi fel majd a templomot az Úrnak. ¹³ Ő építi fel a templomot az Úrnak, és dicsőségre tesz szert, és ül és uralkodik majd trónusán, pap áll majd a jobbán, és békés egyetértés lesz kettejük között. ¹⁴ A koronák pedig Helemnek, Tóbiásnak, Idájának és Hemnek, Szofoniás fiának emlékezetére lesznek az Úr templomában. ¹⁵ És akik a messze távolban vannak, majd eljönnek és építik az Úr templomát, és majd megtudjátok, hogy a Seregek Ura küldött engem hozzátok. Így lesz, ha híven hallgattok az Úrnak, Isteneteknek szavára.'

Zak 7 Az igazi böjt ¹ És történt, hogy Dáriusz király negyedik esztendejében, a kilencedik, azaz Kiszlev hónap negyedikén az Úr szózatot intézett Zakariáshoz. ² Bételből elküldték ugyanis Száraszárt és Rogommeleket és társait az Úr házához, hogy esedezzenek az Úr színe előtt, ³ és kérdezzék meg a Seregek Ura házában papjait meg a prófétákat: »Kell-e az ötödik hónapban gyászolnom és böjtölnöm, mint már számos esztendeje tettem?«

⁴ Ekkor a Seregek Ura a következő szózatot intézte hozzám: ⁵ »Szólj az ország egész népéhez és a papokhoz, és mondd nekik: Amikor böjtöltetek és sírtatok az ötödik és a hetedik hónapban ez alatt a hetven esztendő alatt, vajon nekem böjtöltetek-e? ⁶ És amikor ettetek és ittatok, vajon nem saját magatoknak ettetek-e és saját magatoknak ittatok-e? ⁷ Vajon nem ezek-e azok a szavak, amelyeket az Úr a régi próféták által akkor mondott, amikor még Jeruzsálem népes és gazdag volt a körülötte fekvő városokkal együtt, és a Délvidék és az Alföld is lakott volt?«

⁸ És az Úr a következő szöveget intézte Zakariášhoz: ⁹ »Így szól a Seregek Ura: `Igazságosan ítéltétek, és mindenki tegyen irgalmasságot és kegyességet testvérével; ¹⁰ özvegyet és árvát, idegent és szegényt el ne nyomjatok, és senki se szőjön szívében gonosz terveket testvére ellen.' ¹¹ Ám ők nem akartak rá hallgatni és vonakodtak ezt elvállalni, és befogták fülüket, hogy ne halljanak. ¹² És olyanná tették szívüket, mint a gyémánt, hogy ne hallják a törvényt és a szavakat, amelyeket a Seregek Ura küldött a Lelke által, a régi próféták által. Ezért nagy lett a Seregek Urának haragja, ¹³ és az történt, hogy amint ők nem hallgattak rá, amikor Ő szólt, úgy majd én nem hallgatom meg, ha ők kiáltanak – mondja a Seregek Ura. – ¹⁴ És szétszórtam őket minden országba, melyeket nem ismertek; és földjüket elhagyatottá lett, és nem volt jövő-menő, és a pompás földet sivataggá tették.«

Zak 8 Az eljövendő szabadulás ¹ És szólt a Seregek Ura:

² »Így szól a Seregek Ura:

Forró, féltékeny szeretettel szeretem én Siont,
és nagy haragra gerjedtem miatta.

³ Így szól a Seregek Ura: Visszatérek én Sionhoz, és Jeruzsálemben akarok én lakni; és Jeruzsálemet majd az igazság városának nevezik, s a Seregek Urának hegyét szent hegynek.

⁴ Így szól a Seregek Ura: ülnék még öreg emberek és öreg asszonyok Jeruzsálem utcáin, és kinek kinek bot lesz a kezében napjainak nagy száma miatt, ⁵ és a város terei tele lesznek fiúkkal és leányokkal, akik játszadoznak majd terein.

⁶ Így szól a Seregek Ura: Ha ez ezekben a napokban nehéznek is látszik a megmaradt nép szemében, vajon az én szememben nehéz-e? – mondja a Seregek Ura.

⁷ Így szól a Seregek Ura:

Íme, én megmentem népemet a kelet földjéről,
és a napnyugatnak földjéről.
⁸ És elhozom őket,
hogy Jeruzsálemben lakjanak,
és ők lesznek az én népem,
én pedig az ő Istenük leszek,
híven és igazán.

⁹ Így szól a Seregek Ura: Legyen erős a kezetek nektek, akik halljátok a próféták szájából e beszédeket ezekben a napokban, attól a naptól kezdve, amelyen a Seregek Ura házának alapkövét letették, hogy a templom felépüljön.

¹⁰ Mert e napok előtt
nem fizetődött ki az ember munkája.
és nem fizetődött ki a barom munkája;
aki bement vagy aki kiment,
nem volt biztos a támadástól,

és egymásra bocsátottam az összes embert,
az egyiket a másikra.

¹¹ Most azonban már nem cselekszem
e megmaradt néppel úgy,
mint a hajdani napokban
– mondja a Seregek Ura –,
¹² hanem békés lesz a vetés,
a szőlő megadja gyümölcsét,
a föld megadja termését,
s az egek megadják harmatukat;
és e megmaradt népet
mindezeknek birtokába juttatom.

¹³ És az lesz akkor, hogy amint átok voltatok a nemzetek között, Júda háza és Izrael háza, olyan jólétet adok nektek, hogy áldássá lesztek. Ne féljete! legyen erős a kezetek! ¹⁴ Mert így szól a Seregek Ura: Amint elhatároztam, hogy csapásokkal sújtalak titeket, amikor atyáitok haragra ingereltek engem – mondja az Úr –, ¹⁵ és nem irgalmaztam, éppúgy elhatároztam ezekben a napokban, hogy jót teszek Júda és Jeruzsálem házával. Ne féljete!

¹⁶ Ezeket kell azonban megtartanotok: Igazat mondjatok egymásnak, hűséggel és békével szolgáltatatok igazságot kapuitokban. ¹⁷ És egyiketek se gondoljon szívében rosszat felebarátja ellen, se ne szeressétek a hamis esküt, mert mindez olyan dolog, amit gyűlölök – mondja az Úr.«

¹⁸ És a Seregek Ura így szólt hozzám: ¹⁹ »Ezt mondja a Seregek Ura: A negyedik hónap böjtje, az ötödiknek böjtje, a hetediknek böjtje, s a tizediknek böjtje örömmé, vidámsággá és jeles ünneppé lesz Júda háza számára. Csak az igazságot és a békét szeressétek! ²⁰ Így szól a Seregek Ura: Még majd eljönnek a népek, számos város lakói! ²¹ Elmennek majd egymáshoz a lakosok és mondják: 'Menjünk, esedezzünk az Úr előtt és keressük a Seregek Urát, hadd menjek én is!' ²² És eljön számos nép és sok nemzet, hogy keresse a Seregek Urát Jeruzsálemben, és esedezzék az Úr előtt.

²³ Így szól a Seregek Ura: Azokban a napokban mindenféle nyelvű nemzetből tíz ember is megragadja és megfogja egy zsidó ember köntösének szélét, és mondja: Veletek megyünk, mert hallottuk, hogy veletek van az Úr!«

Második rész: Jövendölések és ítéletmondások a későbbi időkből: 9,1-14,21

Zak 9 Maradék a szomszéd népekből ¹ Jövendölés.

»Ránehezedik az Úr szava Hadrak földjére,
és rászáll Damaszkuszra;
mert az Úr szeme Arámon van,
és Izraelnek minden törzsén,

² Emát is az övé, ami szomszédos vele,

és Tírusz meg Szidon,
melyek igen sokat tartanak bölcsességükről.
³ Sáncot épített magának Tírusz,
felhalmozta az ezüstöt, mint a port,
s az aranyat, mint az utca sarát.
⁴ Íme, az Úr őt birtokába veszi,
a tengerbe dönti erődítését,
és őt magát tűz emészti meg.
⁵ Látja majd ezt Askalon és megremeg;
Gáza is, és fölötte nagy fájdalom fogja el;
Akkaron is, mert reménye kudarcot vallott.
És Gázából eltűnik a király,
és Askalon lakatlanná lesz.
⁶ Asdódban fattyú telepszik meg,
és megtöröm a filiszteusok kevélységét.
⁷ Kiveszem a vért a szájából,
s az undokságot a fogai közül,
de a maradékuk Istenünké lesz,
és olyan lesz, mint egy vezér Júdában,
Akkaron pedig olyan, mint a jebuzita.
⁸ És körülveszem házamat azokkal szemben,
akik hadakoznak ellenem jövet és menet;
és nem járja őket többé sarcoló,
mert immár rájuk tekintettem szememmel.

A béke királya

⁹ Felette örvendezzél, Sion leánya;
ujjongj, Jeruzsálem leánya:
íme, bevonul hozzád királyod,
igaz ő és megszabadít;
szegény ő és számaron ül,
szamárankanca fiatal vemhén.
¹⁰ Kiirtom én a harci szekereket Efraimból,
s a lovakat Jeruzsálemből;
széttöröm a harci íjakat,
és békét hirdet ő a nemzeteknek;
és uralkodik tengertől tengerig,
és a Folyamtól a föld határáig.

¹¹ Ami téged illet: szövetséged véérért
szabadon bocsátom foglyaidat
a víztelen veremből.

¹² Térjetek vissza a várba,
reménység foglyai;
ma is azt hirdetem:
kétszer annyit adok vissza neked!

¹³ Mert mint íjat kifeszítem magamnak Júdát,
és ráhelyezem nyílként Efraimot;
és fellázítom fiaidat, Sion,
fiaid ellen, Görögország,
és olyanná teszek, mint a hősök kardja.

¹⁴ Az Úr, az Isten megjelenik majd felettük,
és nyíla kirepül, mint a villám;
az Úr, az Isten megfújja a harsonát,
és kivonul a dél viharában.

¹⁵ A Seregek Ura megvédelmezi majd őket,
és ők pusztítanak és a parittyaköveket a földön tapodják.
És mámorosan isszák a vért, mint a bort,
és megtelnek vele, mint az áldozati csészék,
és mint az oltár szarvai.

¹⁶ És az Úr, az ő Istenük megszabadítja őket azon a napon,
mint népének juhait;
bizony, mint a korona drágakövei,
tündökölnek majd földjén.

¹⁷ Mily nagy az ő jósága,
mily nagy az ő szépsége!
Bőven ellátja gabonával az ifjakat,
s musttal a leányokat!

Zak 10 Isten irgalma az ítélet után

¹ Az Úrtól kérjete esőt a tavasz idején,
s az Úr küld majd záporfelhőket,
és ad nekik záporesőt,
és kinek-kinek füvet a mezőn.

² Mert a bálványképek haszontalan dolgokat beszélnek,
a jószok hazugságot látnak,
s az álomlátók hiábavalóságokat beszélnek,

üres vigasztalásokat mondanak;
ezért kerülnek ők tévútra, mint a nyáj,
mely sanyarúságot szenved, mert nincsen pásztora.
³ Haragom felgerjedt a pásztorok ellen,
és megfenyítem én a vezérbakokat;
bizony, a Seregek Ura meglátogatja nyáját, Júda házát,
és olyanokká teszi, mint amilyen az ő díszes harci lova.
⁴ Belőle támad a szegletkő,
belőle a sátorcövek,
belőle a harci íj,
belőle támad minden vezér egyaránt.
⁵ Olyanok lesznek ők, mint a hősök,
akik az utak sárát tapossák a harcban,
és küzdenek, mert az Úr velük van;
és szégyent vallanak a lovon ülők.
⁶ Megerősítem én Júda házát,
és segítséget nyújtok József házának,
és visszahozom őket, mert megkönyörülök rajtuk,
és olyanok lesznek,
mintha el sem vetettem volna őket.
Mert én, az Úr, vagyok az ő Istenük,
és én meghallgatom őket.
⁷ Efraim olyan lesz, mint a hős,
szívük örvendezik majd, mintha bort ittak volna;
fiaik is látják majd ezt és örvendeznek,
és szívük vigad majd az Úrban.
⁸ Füttyszóval hívom és egybegyűjtöm majd őket,
mert megváltottam őket;
és megsokasítom őket,
mint amilyen sokan azelőtt voltak.
⁹ Ha el is vetem őket a nemzetek közé,
rám gondolnak majd ők a távolban is,
és felnevelik fiaikat,
és visszatérnek ide.
¹⁰ Visszahozom őket Egyiptom földjéről,
és összegyűjtöm őket az asszírok közül;
elviszem őket Gileád és Libanon földjére,

s a hely nem is lesz elég nekik.
¹¹ Átkelnek a tenger szorosán,
de az Úr megveri a tenger hullámain;
kiszárad a folyó minden örvénye,
és megtörik Asszúr kevélysége,
és eltűnik Egyiptom kormánypálcája.
¹² Megerősítem őket az Úrban,
és az ő nevében járnak majd«
– mondja az Úr.

Zak 11 ¹ Nyisd meg kapuidat, Libanon,
hadd eméssze tűz cédrusaidat!
² Jajgass Ciprus, mert elesett a cédrus,
mert elvesztek a hatalmasok;
jajgassatok Básán tölgyei,
mert kivágták a várerdőt.
³ Pásztorok jajgatása hallatszik,
mert elpusztult a büszkeségük;
oroszlánok ordítása hallatszik,
mert elpusztult a Jordán dicsősége!

Fenyegető beszéd a gonosz uralkodó ellen ⁴ Ezt mondja az Úr, az én Istenem: »Legeltesd csak a leölésre szánt juhokat! ⁵ Megvásárlóik szánakozás nélkül öldöksik őket, eladóik csak azt mondják: `Áldott legyen az Úr, meggazdagodtam!' És pásztoraik sem kímélik őket.

⁶ Én sem kegyelmezek többé a föld lakóinak – mondja az Úr. – Íme, kiszolgáltatok én minden embert társa kezébe, s királya kezébe; és ők feldúlják a földet, és én senkit sem mentek ki kezükből.«

⁷ Én tehát legeltettem a leölésre szánt juhokat, a juhkereskedők számára. Két botot vettem magamhoz; az egyiket elneveztem `Jóakarát'-nak, a másikat elneveztem `Kötélék'-nek; és legeltettem a nyájat, ⁸ és egy hónap alatt elűztem három pásztort. De keserűség fogta el lelkemet miattuk, és nekik is elégük volt belőlem. ⁹ Ekkor azt mondtam: »Nem legeltetlek titeket! Ami halálra való, haljon meg, ami kiirtani való, irtassék ki, a többiek pedig ám falják fel egymás húsát!« ¹⁰ Majd elővettem azt a botomat, amelynek Jóakarát volt a neve, és széttörtem, hogy megsemmisítsem szövetségemet, amelyet minden néppel kötöttem. ¹¹ Meg is semmisült azon a napon; és így felismerhették a juhkereskedők, akik figyeltek engem, hogy ez az Úr szava. ¹² Majd azt mondtam nekik: »Ha jónak látjátok, adjátok ki béremet; ha nem, hagyjátok!« Erre ők harminc ezüstöt mértek ki béremül. ¹³ Ám az Úr azt mondta nekem: »Vesd az olvasztóba, a dicső bért, amelyre engem becsültek!« Erre vettem a harminc ezüstöt és bedobtam az Úr házának kincstárába. ¹⁴ Aztán széttörtem a másik botomat, amelyiknek a neve Kötélék volt, hogy felbontsam a testvéri köteléket Júda és Izrael között.

¹⁵ Mondta aztán az Úr nekem: »Végy magadhoz olyan felszerelést, mint az oktan pásztor.

¹⁶ Mert íme, én olyan pásztort támasztok a földön,
 aki nem néz az elveszettek után,
 az elszéledteket meg nem keresi,
 a megtörtet meg nem gyógyítja,
 a fáradtnak nem viseli gondját,
 hanem a kövérek húsát megeszi
 és körmeiket összetöri.
¹⁷ Jaj a semmirekellő pásztornak,
 aki elhagyja a nyáját!
 Kard érje a karját
 és a jobb szemét;
 karja szárazra aszalódjon,
 jobb szemét érje homály és sötétség!«

Zak 12 Jeruzsálem szorongattatása és megmentése ¹ Jövendölés. Az Úr szava Izrael és Júda ellen.

Így szól az Úr, aki az eget kifeszítette, a föld alapjait megvetette és az emberbe lelket alkotott: ² »Íme, én Jeruzsálemet kábító serleggé teszem minden nép számára, amely körülötte van: még Júda számára is, amikor ostromolják Jeruzsálemet. ³ Azon a napon majd emelő kővé teszem Jeruzsálemet minden nép számára, és mindazok, akik felemelik, megszakadnak; és összegyűlnek ellene a föld összes országai. ⁴ Azon a napon – mondja az Úr –, rémülettel sújtom a lovakat mind, és örültséggel a rajtuk ülőket; Júda háza fölött megnyitom szememet, de a népek összes lovait vaksággal verem meg. ⁵ Akkor majd így szólnak Júda vezérei szívükben: 'Erősek előtttem Jeruzsálem lakói a Seregek Ura, az ő Istenük által!' ⁶ Azon a napon olyanokká teszem Júda vezéreit, mint amilyen a tüzes serpenyő a farakás közepén s az égő fáklya a szénakazalban, és ők megemésztenek jobbra és balra minden népet körös-körül; és Jeruzsálem a helyén marad, Jeruzsálemben, ⁷ mert az Úr először Júda sátrait szabadítja meg, úgy mint kezdetben, hogy ne emelkedjék Dávid házának dicsősége és Jeruzsálem lakóinak dicsősége Júda fölé. ⁸ Azon a napon az Úr majd megoltalmazza Jeruzsálem lakóit, és közülük a csetlő-botló is olyan lesz azon a napon, mint Dávid, Dávid háza pedig olyan lesz előttük, mint Isten, mint az Úr angyala.

⁹ És azon a napon én rajta leszek, hogy összezúzzak minden nemzetet, amelyik Jeruzsálem ellen vonul. ¹⁰ És kiöntöm Dávid házára és Jeruzsálem lakóira az irgalom és az imádság lelkét; és ők majd rám tekintenek. Akit átdöftek, azt megsiratják majd ők oly sírással, mint az egyszülöttet, és keseregnek felette, mint ahogy keseregni szoktak az elsőszülött halálakor. ¹¹ Azon a napon oly nagy lesz a sírás Jeruzsálemben, mint Adadremmon sírása Megiddón mezején. ¹² És sír majd az ország,

minden család külön-külön,
 Dávid házának családjai külön,
 és asszonyaik külön,
¹³ Nátán házának családjai külön,
 és asszonyaik külön,

Lévi házának családjai külön,
és asszonyaik külön,
Szemei családjai külön,
és asszonyaik külön,
¹⁴ az összes többi család:
család és család külön,
és asszonyaik külön.

Zak 13 ¹ Azon a napon forrás fakad Dávid házának és Jeruzsálem lakosainak számára, a bűnösnek és a havi tisztulást szenvedőnek megmosására.

A pogány istenek és a hamis próféták veszte ² És azon a napon ezt mondja a Seregek Ura: Eltörlöm majd a bálványok nevét a földről, úgyhogy nem is említik őket többé; és eltávolítom a földről a hamis prófétákat és a tisztátalan lelket. ³ És ha valaki még ezután is prófétál, így szól hozzá atyja és anyja, a saját szülei: 'Nem maradsz életben, mert hazugságot mondtál az Úr nevében!' És leszúrák őt atyja és anyja, a saját szülei, amikor prófétál. ⁴ És azon a napon majd szégyelli mindegyik próféta a látomását, ha elfogja a prófétálás, és nem öltének majd szőrruhát, hogy hazudjanak, ⁵ hanem így szólnak: 'Nem vagyok én próféta! Földműves ember vagyok, földem van ifjúkorom óta.' ⁶ És ha azt kérdezik tőle: 'Micsoda sebek ezek a kezeid között?' – azt feleli: 'Ezeket a sebhelyeket azok házában szereztem, akik szerettek engem.'

A szent maradék megtisztítása

⁷ Kelj fel kard, az én pásztorom ellen,
s a nemzetségemből való férfi ellen
– mondja a Seregek Ura –;
verd meg a pásztort, és elszélednek a juhok;
én pedig a bojtárgyerekek ellen fordítom kezemet.
⁸ És akkor majd az történik az egész országban
– mondja az Úr –,
hogy két rész elpusztul és elvész benne,
a harmadik rész azonban megmarad benne.
⁹ És én a harmadik részt tűzbe vetem,
és kiégetem őket,
mint ahogyan kiégetik az ezüstöt,
és megtisztítom őket,
mint ahogyan megtisztítják az aranyat.
Ő majd segítségül hívja nevemet,
én pedig meghallgatom őt.
Én azt mondom majd: 'Népem vagy te nekem,'
ő pedig azt mondja: 'Az Úr az én Istenem!'

Zak 14 Az Úr napja ¹Íme, eljön az Úr napja, amikor szétosztják benned zsákmányodat. ²És én összegyűjtöm az összes nemzetet, hogy hadakozzanak Jeruzsálem ellen; elfoglalják a várost, elpusztítják a házakat, és meggyalázzák az asszonyokat; s a város lakosságának fele fogságba megy, de a többi nép nem kerül el a városból. ³Mert az Úr kivonul és harcba száll azokkal a nemzetekkel, mint ahogy harcolt a küzdelem napján. ⁴Lábával azon a napon az Olajfák hegyére áll, ami Jeruzsálemtől keletre van; és az Olajfák hegye a közepén kelet és nyugat felé meredek nagy völgyre hasad, és a hegynek fele északra és fele délre szakad. ⁵És ti e hegyek völgyébe menekültök, mert a hegyek völgye egészen Ácalig ér majd; úgy meneküljétek, amint a földrengés elől menekültetek Uzijának, Júda királyának napjaiban; és bevonul az Úr, az én Istenem összes szentjeivel együtt.

⁶És azon a napon nem lesz világosság, hanem hideg és fagy. ⁷De lesz egy nap, amit az Úr ismer, amelyen nem lesz nappal és éjszaka, hanem esti időben is világosság lesz. ⁸És ez lesz azon a napon: élővizek folynak majd ki Jeruzsálemből, az egyik fele a keleti tengerbe és a másik fele a nyugati tengerbe, nyáron és télen egyaránt. ⁹S az Úr lesz az egész föld királya. Azon a napon az Úr lesz az egyetlen, és az ő neve lesz az egyetlen. ¹⁰És az egész ország síksággá változik Gebától kezdve dél felé Remmonig, de Jeruzsálem magaslat lesz és a maga helyén marad. A Benjamin-kaputól a Régi kapu helyéig, a Szegetlet-kapuig, Hananeél tornyától a királyi sajtókig ¹¹laknak majd benne, és átok nem sújtja többé, hanem biztonságban él majd Jeruzsálem.

¹²Ez lesz az a csapás, amellyel az Úr sújtja az összes nemzetet, amelyek Jeruzsálem ellen harcba szálltak: elrothad a testük, amikor még a lábukon állnak, elrothad a szemük a gödrében, elrothad a nyelvük a szájukban. ¹³Azon a napon az Úr nagy zavart támaszt közöttük, úgyhogy mindenki társának a kezét ragadja meg és kezet emelnek egymásra, ¹⁴sőt még Júda is harcba száll Jeruzsálemmel. Prédára kerülnek körös-körül az összes nemzetek kincsei: az arany, az ezüst és a temérdek ruha, ¹⁵és e csapásokhoz hasonló csapás éri a táborukban levő lovakat, öszvéreket, tevéket, szamarakat és az összes állatot.

¹⁶Mindazok pedig, akik életben maradnak az összes nemzet közül, amelyek Jeruzsálem ellen vonultak, esztendőről esztendőre feljönnek majd, hogy imádják a Királyt, a Seregek Urát, és megüljék a sátoros ünnepet. ¹⁷Aki pedig nem jön fel a föld nemzetségei közül Jeruzsálembe, hogy imádják a Királyt, a Seregek Urát, arra nem hull majd eső. ¹⁸És ha Egyiptom nemzetsége nem zárándokol fel és nem jön el, akkor rájuk sem hull majd eső, hanem az a csapás éri őket, amellyel az Úr sújtja majd az összes nemzetet, amelyek nem jönnek fel, hogy megüljék a sátoros ünnepet. ¹⁹Ez lesz Egyiptom büntetése és ez az összes nemzet büntetése, amelyek nem jönnek fel a sátoros ünnep megülésére.

²⁰Azon a napon még a lovak csengőin is ez lesz: 'Szent az Úr számára'. És még a fazekak is olyanok lesznek az Úr házában, mint a csészek az oltár előtt. ²¹És Jeruzsálemben és Júdában minden fazék szent lesz a Seregek Ura számára, és mindazok, akik áldozatot akarnak bemutatni, eljönnek és vesznek belőlük és bennük főznek; és nem lesznek többé kalmárok a Seregek Urának házában azon a napon.«

MALAKIÁS JÖVENDÖLÉSE

Felirat: 1,1

Mal 1 ¹Jövendölés. Az Úr szava Izrael ellen Malakiás által.

Ítélet Edom felett; üdvösség Jeruzsálemnek: 1,2-5

² »Szeretlek titeket – mondja az Úr –, de ti azt mondjátok: 'Miben mutatod meg szeretetedet irántunk?' – Nemde, Ézsau a testvére volt Jákobnak? – mondja az Úr –, és én mégis Jákobot szerettem, ³Ézsaut pedig gyűlöltem, és hegyeit pusztává tettem, örökségét pedig a sakálok pusztaságává. ⁴Ha Edom azt mondja: 'Elpusztultunk ugyan, de majd ismét felépítjük azt, ami elpusztult' – erre azt mondja a Seregek Ura: Hát csak építsék fel őket, én majd elpusztítom! 'Gonoszság országá'-nak nevezik majd őket, és 'olyan népnek, melyre örökké haragszik az Úr.' ⁵Saját szemetek látja majd ezt, és magatok mondjátok: »Nagy az Úr Izrael határain túl is!«

A helyes istentisztelet: 1,6-14

⁶A fiú tiszteli atyját és a szolga urát. Ha tehát én atya vagyok, hol az én tiszteletem, és ha én Úr vagyok, hol a félelem tőlem? – mondja a Seregek Ura nektek, papok, akik megvetitek nevemet. Azt kérdezitek: 'Miben vetettük meg nevedet?' ⁷Tisztátalan kenyeret mutattok be oltáromon! Azt kérdezitek: 'Mivel tettük tisztátalanná?' Azzal, hogy azt gondoljátok: 'Az Úr asztalát semmibe sem kell venni!' ⁸Ha vak állatot mutattok be áldozatul, nem rossz-e az? És ha sánta és beteg állatot mutattok be, nem rossz-e az? Vinnéd csak a helytartódnak, vajon tetszenék-e neki és kegyesen tekintene-e rád? – mondja a Seregek Ura. – ⁹De most aztán könyörögjete Istenhez, hogy irgalmazzon nektek! Bizony, a ti kezetek művelte ezt. Vajon kegyesen tekint-e rátok? – mondja a Seregek Ura. –

¹⁰Bárcsak inkább bezárná valaki közületek a kapukat, hogy ne gyújthassanak tüzet oltáromon hiába! Nem lelem én kedvemet bennetek – mondja a Seregek Ura –, és a ti kezetektől nem fogadok el én ételáldozatot. ¹¹Hiszen napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta ételáldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek. Bizony, nagy az én nevem a nemzetek között – mondja a Seregek Ura –, ¹²de ti megszenteltségtelenítitek, amikor azt hiszitek, hogy 'az Úr asztala szennyes, és a rátett ételeket, éppúgy semmibe sem kell venni.' ¹³És azt mondjátok: 'Íme, milyen sok munka!' És könnyelműen elintézik – mondja a Seregek Ura –, és idehoztok rablottat, sántát és beteget, és bemutatjátok áldozatul. Vajon elfogadjam-e az ilyent kezetekből? – mondja az Úr. – ¹⁴Átkozott a csalárd ember, akinek van a nyájában ép hím állatja, és ha fogadalmat tesz, gyenge állatot mutat be áldozatul az Úrnak, noha nagy király vagyok én – mondja a Seregek Ura –, és rettegik nevemet a nemzetek között!

Fenyegető beszéd a papok ellen: 2,1-9

Mal 2 ¹Nos tehát ez a parancs hozzátok, papok: ²Ha nem akartok hallani és nem akarjátok meg szívlelni, hogy megadjátok nevemnek a dicsőséget – mondja a Seregek Ura –, akkor ínséget bocsátok

rátok és átokká változtatom áldásokat – bizony, átokká változtatom, mert nem szívleltétek ezt meg!

³ Íme, én eltöröm karotokat,
arcotokba szórom ünnepeitek szemetét,
és azzal együtt dobnak majd ki titeket.

⁴ Akkor majd megtudjátok,
hogya ezért adtam nektek ezt a parancsot,
mert szövetségem van Lévivel,
– mondja a Seregek Ura. –

⁵ Szövetségem volt vele az életre és a békességre,
és félelmet öntöttem bele,
és ő félt engem és tisztelte nevemet.

⁶ Igaz tanítás volt a szájában,
és ajkán nem volt gonoszság;
békében és egyenes lélekkel járt velem,
és sokakat eltérített a gonoszságtól.

⁷ Mert a pap ajka tudást őriz,
és tanítást keresnek szájából,
mert ő a Seregek Urának követe.

⁸ Ti azonban letértetek az útról
és sokakat megbotránkoztattatok tanításotokkal;
megszegtétek Lévi szövetségét
– mondja a Seregek Ura. –

⁹ Ezért én is megvetésre méltókká és alávalókká
tettelek titeket az egész nép előtt,
minthogy nem jártatok útjaimon
és személyválogatók voltatok a törvénykezésben.

A vegyesházasság és a válás ellen: 2,10-16

¹⁰ Vajon nem egy atyánk van-e valamennyiünknek? Vajon nem egy Isten teremtet-e minket? Miért veti meg tehát egyikünk a másikat, megsértve atyáink szövetségét? ¹¹ Hűtlenséget követett el Júda, és gyalázatosság történt Izraelben és Jeruzsálemben, mert megszentelteleníti Júda az Úr szent helyét, minthogy idegen isten leányát szereti és veszi feleségül. ¹² Veszítse el az Úr azt a férfit, aki így cselekszik, sőt a fiát és az unokát is Jákob sátraiból, és azok közül, akik áldozatot hoznak a Seregek Urának!

¹³ Hozzá még azt cselekszitek, hogy könnyel, sírással és jajgatással borítjátok el az Úr oltárát, amiért nem tekintek többé az áldozatra és nem fogadok semmit sem kedvesen kezetekből. ¹⁴ Kérdezitek:

‘Miért?’ Azért, mert az Úr volt a tanú közötted és ifjúkori feleséged között, akit te megvetettél, hollott ő a te osztályosod és hites feleséged. ¹⁵ Nemde, egységet alkot test és lélek? És mi a vágya ennek az egységnek, ha nem az, hogy utódot nyerjen Istentől? Vigyázzatok tehát magatokra! Ne vesd meg ifjúkori feleségedet! ¹⁶ Aki gyűlöletesen eltaszítja – mondja az Úr, Izrael Istene – annak gonoszság borítja majd ruháját – mondja a Seregek Ura. – Vigyázzatok magatokra, és ne legyetek hűtlenek egymáshoz!

Isten eljön ítélni: 2,17-3,12

¹⁷ Ti bosszúságot okoztok az Úrnak beszédeitekkel! Kérdezitek: ‘Mivel okozunk neki bosszúságot?’ Azzal, hogy azt mondjátok: ‘Mindenki, aki rosszat tesz, jó az Úr színe előtt, és az ilyenek tetszenek neki; mert ha nem így van, hol van az ítélet Istene?’

Mal 3 ¹ Íme, én elküldöm angyalomat, hogy elkészítse az utat szíнем előtt, és csakhamar eljön templomába az Úr, akit ti kerestek, s a szövetség angyla, akit ti óhajtottok. Íme, már jön is – mondja a Seregek Ura. – ² De ki tudja elviselni az ő eljövetelének napját, s ki állhat meg az ő láttára? Mert ő olyan, mint az olvasztó tűz, és mint a posztóványoló lúgja. ³ Leül, mint az ezüstolvasztó és tisztító mester, és salaktalanná teszi Lévi fiait; és megtisztítja őket, mint az aranyat és mint az ezüstöt, hogy igazságban mutassanak be áldozatot az Úrnak, ⁴ és tetszeni fog az Úrnak Júda és Jeruzsálem áldozata, mint a hajdankor napjaiban, és mint a régi esztendőkből. ⁵ Akkor majd ítéletre megyek hozzátok, és gyors tanú leszek a varázslók, a házasságtörők és a hamisan esküvők ellen, és azok ellen, akik jogtalanul bánnak a napszámos bérével, az özvegyekkel és az árvákkal, és akik elnyomják a jövevényt és nem félnek engem – mondja a Seregek Ura. –

⁶ Bizony én vagyok az Úr, aki nem változtam meg,
de ti akkor is Jákob fiai maradtatok!

⁷ Bizony, atyáitok napjai óta
eltávoztatok törvényeimtől
és nem tartottátok meg őket.

Térjete vissza hozzám,
akkor én is visszatérek hozzátok
– mondja a Seregek Ura. –

Kérдитеk: ‘Miben térjünk vissza?’

⁸ Vajon ember megcsalhatja-e Istent?
Márpedig ti megcsaltatok engem!
És kérдитеk: ‘Miben csaltunk meg téged?’

A tizedekben és a zsengekben!

⁹ Az ínség átka van rajtatok,
és ti mégis megcsaltok engem,
az egész nép.

¹⁰ Hordjátok csak be az egész tizedet a csűrbe,

hogy legyen élelem a házamban;
és tegyetek engem ezzel próbára
– mondja az Úr –,
hogy vajon nem nyitom-e majd meg nektek az ég csatornáit,
és nem árasztok-e bőséges áldást rátok?
¹¹ Ráparancsolok majd értetek a sáskára,
hogy ne pusztítsa el földetek gyümölcsét,
és a szőlő nem lesz meddő a mezőn
– mondja a Seregek Ura. –
¹² Akkor majd boldognak hirdet titeket minden nemzet,
mert kíváncsú ország lesztek
– mondja a Seregek Ura. –

Az isteni igazságosság napja: 3,13-22

¹³ Keményen beszéltetek ti ellenem – mondja az Úr –, ¹⁴ és ti kérdezitek: 'Mit beszéltünk ellened?' Azt mondjátok: 'Hiábavaló dolgot tesz az, aki Istennek szolgál! Mi hasznunk van abból, hogy megtartottuk törvényeit, és hogy szomorúan jártunk a Seregek Ura előtt? ¹⁵ Ezért hát boldogoknak mondjuk a kevélyeket, mert ők gyarapodtak, bár gonoszságot cselekedtek; és nem lett bántódásuk, bár kísértették Istent.' ¹⁶ Így beszéltek egymás között azok, akik az Urat félik. Az Úr pedig felfigyelt és meghallotta, és előtte emlékkönyvbe írták azokat, akik félik az Urat és nevére gondolnak. ¹⁷ Ezek – mondja a Seregek Ura –, az én tulajdonommá lesznek azon a napon, amelyen majd cselekvéshez látok, és én megsajnálom majd őket, mint ahogy az ember megsajnálja a fiát, aki neki szolgál. ¹⁸ És akkor majd ismét látjátok, mi a különbség az igaz és a gonosz között, az Istennek szolgáló és a neki nem szolgáló között.

¹⁹ Bizony, íme, eljön majd az a nap, lángolva, mint a kemence, és minden kevély és minden gonosztevő olyan lesz, mint a tarló, és az eljövendő nap lángra lobbantja őket – mondja a Seregek Ura –, és nem hagy rajtuk sem gyökeret, sem hajtást. ²⁰ Nektek azonban, akik nevemet félitek, felkel az igazság napja, ami gyógyulást hoz szárnyain; kimentek és ugrándoztok, mint a csorda fiatal borjai, ²¹ és összetapossátok a gonoszokat, és ők olyanok lesznek a lábatok talpa alatt, mint a hamu, azon a napon, amelyen majd én cselekvéshez látok – mondja a Seregek Ura. –

Záradék: 3,23-24

²² Emlékezzetek meg szolgálomnak,
Mózesnek törvényéről,
melyet neki a Hóreben egész Izrael számára
parancsokként és végzésekként adtam.
²³ Íme, én elküldöm majd nektek Illés prófétát,
mielőtt eljönne az Úrnak nagy és rettenetes napja,

²⁴ hogy visszatérítse az atyák szívét fiaikhoz
s a fiúk szívét atyáikhoz,
nehogy elmenjek és átokkal sújtsam a földet.«

A MAKKABEUSOK ELSŐ KÖNYVE

AZ IZRAELITÁK ÜLDÖZÉSE

1 Makk 1 A görög uralom kezdete ¹Történt pedig, hogy Sándor, a macedóniai Fülöp fia, aki először Görögországon uralkodott, elindult Ketim földjéről, s miután megverte Dáriuszt, a perzsák és a méddek királyát, ²sok ütközetet vívott, elfoglalta mindenfelé az erősségeket, megölte a föld királyait ³és eljutott a föld határáig. Zsákmányt hurcolt el számos néptől, és színe előtt elnémult a föld. ⁴Erős és igen nagy sereget is gyűjtött egybe. Erre gőg és elbizakodottság szállta meg szívét; ⁵hatalmába kerítette a nemzetek országait és fejedelmeit, ezek pedig adófizetőivé lettek. ⁶Ezután azonban ágyinak dőlt, és mivel úgy érezte, hogy meg fog halni, ⁷magához hívatta nemes szolgáit, akik vele együtt nevelkedtek ifjúságától fogva, s még életében felosztotta közöttük országát.

⁸Tizenkét esztendeig uralkodott Sándor, aztán meghalt; ⁹a szolgálai pedig kormányozni kezdtek, mindegyik a maga helyén. ⁹Halála után azután mindannyian koronát tettek fejükre, s utánuk fiaik is, sok esztendőn át. Meg is sokasodott a baj az országban.

Az árulók ¹⁰Közülük egy gonosz sarj támadt: Antióchosz Epifánész, Antióchosz király fia, aki mint túszerfő Rómában élt, és a görögök uralmának százharminchetedik esztendejében királlyá lett. ¹¹Abban az időben istentelen nemzedék támadt Izraelben, s ő sokakat rábeszél, ezekkel a szavakkal: Rajta, szövetezzünk a körülöttünk lakó népekkel, mert azóta szakadt ránk a sok baj, amióta elkülönültünk tőlük. ¹²Ez a beszéd helyesnek látszott a szemükben, ¹³és néhányan a nép közül elhatározták, hogy a király elé járulnak. Az meg is engedte nekik, hogy a pogányok szokásai szerint éljenek. ¹⁴Így a pogányok módjára testgyakorló iskolát építettek Jeruzsálemben, ¹⁵nem metélkedtek körül, elszakadtak a szent szövetségtől és a pogányokhoz csatlakoztak. Eladták önmagukat, hogy gonoszat cselekedjenek.

A templom megszenteltelenítése ¹⁶Amikor Antióchosz úgy látta, hogy uralma megerősödött, azon volt, hogy Egyiptom földjére is kiterjessze hatalmát, és két országon uralkodjék. ¹⁷Ezért hatalmas sereggel, harci szekerekkel, elefántokkal, lovasokkal és tekintélyes hajórajjal Egyiptom ellen vonult, ¹⁸és hadba bocsátkozott Ptolemajossal, Egyiptom királyával. Ptolemajos megrettent színe előtt, elmenekült, és sokan elestek sebeikben. ¹⁹Erre ő elfoglalta a megerősített városokat Egyiptom földjén és magával vitte Egyiptom földjének zsákmányát. ²⁰Egyiptom leverése után, a száznegyvenharmadik esztendőben aztán visszafordult Antióchosz és Izrael ellen vonult. ²¹Benyomult nagy sereggel Jeruzsálembe, ²²belépett döllyfősen a szent helyre, magával vitte az aranyoltárt, a mécestartót és minden egyéb felszerelését: a kitett kenyerek asztalát, az italáldozatok csészéit, a tálakat, az arany füstölőket, a függőnyt, a koszorúkat és az arany díszítést a templom homlokzatáról; egyszerűen leszakított mindent. ²³Elvitte az ezüstöt, az aranyat, meg a kíváncsú berendezést, és elhurcolta az ott talált titkos kincseket. Mindezt magához vette és országába tért. ²⁴Amellett embereket mészárolt le és igen gőgösen beszélt.

²⁵ Mélységes gyászba borult Izrael és annak minden települése. ²⁶ Söhajtoztak a fejedelmek és a vének. Elsorvadtak a szűzek és az ifjak, s elváltozott az asszonyok szépsége. ²⁷ Jajveszékelt minden völgy, a nászágyon ült és gyászolt a menyasszony. ²⁸ Lakói miatt megrendült a föld, mert szégyenbe öltözött Jákob egész háza.

Jeruzsálem feldúlása ²⁹ Két esztendő múlva a király az adószedők főnökét küldte Júdea városaiba. Ez nagy kísérettel vonult be Jeruzsálembe ³⁰ és álnok módon békés biztatással szólt hozzájuk. Hittek is neki. ³¹ Erre hirtelen megrohanta a várost, nagy csapással sújtott rá és sok embert megölt Izraelből. ³² Megsarloolta és felgyújtotta tűzzel a várost; lerombolta házait és falait is körös-körül. ³³ Rabul ejtették az asszonyokat és a gyermekeket, s elhajtották a jószágot. ³⁴ A Dávid-város köré nagy, erős bástyát és hatalmas tornyokat emeltek, és azt várúkká tették. ³⁵ Gonosz népséget helyeztek el benne, léhűtő embereket, akik befészkeltek ott magukat. Elraktároztak ott fegyvert és élelmiszert, összehordták Jeruzsálemből a zsákmányt, és ott helyezték el. Így hatalmas csapdává lett a Vár. ³⁶ Kelepcéjévé vált a szent helynek, ártó ellenségévé Izraelnek. ³⁷ Ártatlan vért ontottak a szentély körül, és meggyalázták a szent helyet. ³⁸ Jeruzsálem lakói elmenekültek miattuk, és az idegenek hazájává lett. Idegenné vált saját ivadékának, mert gyermekei eltávoztak belőle. ³⁹ Szent helye elhagyott pusztasággá lett, ünnepnapjai gyászra fordultak, szombatjai pedig gyalázatra. Odalett a becsülete, ⁴⁰ dicsőségének foka szerint megsokasodott a szégyene, és fensége siralommmá változott.

A hűséges izraeliták üldözése ⁴¹ Akkor Antióchosz király egész országa számára írásban elrendelte, hogy eggyé legyen minden nép, ⁴² és hagyja el mindenki a maga törvényét. Alkalmazkodott is valamennyi nemzet Antióchosz király rendeletéhez. ⁴³ Még Izraelből is sokan hajlottak az ő szolgálatára, áldoztak a bálványoknak és megszenteltségtelenítették a szombatot. ⁴⁴ A király Jeruzsálembe és Júdea minden városába követek által írásban azt a rendeletet küldte, hogy kövessék az ország pogány nemzeteinek szokásait, ⁴⁵ szüntessék be az egészen eléggő-, vágó- és italáldozatokat Isten templomában, tiltsák meg a szombat és az ünnepek megülését, ⁴⁶ és megparancsolta, hogy tegyék tisztátalanná a szent helyet és a szent népet, Izraelt. ⁴⁷ Egyben elrendelte, hogy emeljenek oltárokat, templomokat, bálványokat, és sertéshúst meg egyéb tisztátalan állatokat mutassanak be áldozatul. ⁴⁸ Ne metéltessék körül fiaikat; engedjék, hogy beszennyeződjék lelkük mindenféle tisztátalansággal és utálatossággal; ⁴⁹ felejtsek el a törvényt és forgassák fel Isten minden szertartását. ⁵⁰ Az pedig, aki nem jár el Antióchosz király rendelete szerint, halállal lakoljon. ⁵¹ E szavak értelmében adta ki írott rendeletét egész országa számára. Ugyanakkor felügyelőket is rendelt a nép fölé, hogy ennek megtartásáról gondoskodjanak, és Júdea minden egyes városában áldozatokat mutassanak be. ⁵² Erre sokan csatlakoztak a nép közül azokhoz, akik elhagyták az Úr törvényét. Gonoszságot műveltek az országban, ⁵³ és rejtekbe meg a szökevények búvóhelyeire üzték Izrael népét.

⁵⁴ A száznegyvenötödik esztendőben, kiszlev hó tizenötödik napján Antióchosz király vészthozó undokságot épített Isten oltárán, és köröskörül Júdea minden városában is emeltek oltárokat. ⁵⁵ A házak bejáratánál meg a tereken tömjént égettek és mutattak be áldozatul. ⁵⁶ Isten törvénykönyveit összetépték és tűzben elégették. ⁵⁷ Akinél pedig találtak az Úr szövetségének könyveiből, és aki megtartotta az Úr törvényét, azt a király rendelete értelmében megölték. ⁵⁸ Így erőszakoskodtak Izrael népével, azokkal ugyanis, akiket a városban hónapról-hónapra rajtakaptak. ⁵⁹ Majd a hónap huszon-

ötödik napján áldoztak azon az oltáron, amely Isten oltárán állt. ⁶⁰ Azokat az asszonyokat, akik körülmetélték fiaikat, Antióchosz király rendelete értelmében legyilkolták, ⁶¹ és a gyermekeket házanként a nyakukba akasztották. Lemészárolták azokat is, akik a körülmetélést végezték. ⁶² Mindazonáltal Izrael népéből sokan eltökélték magukban, hogy tisztátalan nem esznek, ⁶³ és inkább meghalnak, mintsem megfertőződjenek tisztátalan eledelekkel, mert nem akarták megszegni Isten szent törvényét. Ezért legyilkolták őket. ⁶⁴ Isten haragja ugyanis súlyosan nehezedett a népre.

FELKELÉS AZ ÜLDÖZŐK ELLEN: 2,1-70

1 Makk 2 Matatiás és fiai ¹ Azokban a napokban fellépett Matatiás, Simeon fiának, Jánosnak a fia. Ő pap volt Járíbi fiai közül Jeruzsálemből, és Módin hegyén lakott. ² Volt neki öt fia: János, másik nevén Gaddisz, ³ Simon, másik nevén Tászi, ⁴ Júdás, másik nevén Makkabeus, ⁵ Eleazár, másik nevén Abáron, meg Jonatán, másik nevén Affusz.

⁶ Mikor ezek látták a bajt, amelybe a nép jutott Júdában meg Jeruzsálemben, ⁷ így szólt Matatiás: »Jaj nekem, miért is jöttem a világra? Azért, hogy lássam népem romlását és a szent város pusztulását? Itt üljek tétlen, amikor ez az ellenség kezére jutott? ⁸ A szentély idegenek hatalmában van, Temploma olyan, mint a bectelen ember. ⁹ Díszes berendezését elhurcolták zsákmányul. Véneit lemészárolták az utakon, ifjai pedig elestek az ellenség kardjától. ¹⁰ Van-e még nép, amely nem lépett hatalmának örökébe, és nem ragadta el zsákmányát? ¹¹ Megfosztották minden díszétől; rabszolgává lett, aki szabad volt. ¹² Szentélyünk, a mi díszünk és dicsőségünk, íme, elpusztult, pogányok gyalázták meg. ¹³ Miért is éljünk tehát tovább?« ¹⁴ Erre megszaggatták ruhájukat Matatiás és fiai, szőrzsákba öltöztek és mélyen gyászoltak.

Matatiás felkelése ¹⁵ Antióchosz király követei pedig eljutottak addig is, hogy azokat, akik Modin városába menekültek, arra kényszerítsék, hogy áldozatot mutassanak be, tömjént égessenek, és elszakdjanak Isten törvényétől. ¹⁶ Meg is adták sokan beleegyezésüket Izrael népéből és hozzájuk csatlakoztak. Matatiás meg a fiai azonban állhatatosak maradtak. ¹⁷ Antióchosz követi ekkor ezekkel a szavakkal szóltak Matatiáshoz: »Te előljáró és tekintélyes nagy ember vagy ebben a városban. Fiakkal és testvérekkel ékeskedsz. ¹⁸ Járj tehát elől, teljesítsd a király parancsát, amint azt az összes nemzet és Júdea férfiai is teljesítették, meg azok, aki visszamaradtak Jeruzsálemben! Akkor helyed lesz a király barátai között neked is meg fiaidnak is, és bővelkedni fogsz aranyban, ezüstben, meg sok ajándékban.« ¹⁹ Matatiás erre így felelt, és hangos szóval mondta: »Ha minden nép engedelmeskedik is Antióchosz királynak, és mindenki felhagy atyái törvényének szolgálatával és az ő parancsaihoz alkalmazkodik, ²⁰ én, a fiaim meg a testvéreim a mi atyáink törvényéhez ragaszkodunk. ²¹ Mentsen meg minket attól az Isten! Nincs javunkra, hogy elszakadunk Isten törvényétől és szertartásaitól. ²² Mi nem hallgatunk Antióchosz király szavára, nem mutatunk be áldozatot, nem szegjük meg törvényünk parancsait, hogy más úton járjunk.«

²³ Alighogy abbahagyta ezt a beszédet, mindenki szeme láttára előlépett egy zsidó, hogy a király parancsa értelmében áldozzék a bálványoltáron Modin városában. ²⁴ Amint ezt Matatiás meglátta, úgy elkeseredett, hogy megremegtek a veséi. Jogos és igazságos haragra gerjedve odarohant és leszúrta őt az oltáron. ²⁵ Megölte ugyanakkor azt az embert is, akit azért küldött Antióchosz király, hogy az embereket az áldozatra kényszerítse; az oltárt pedig lerombolta. ²⁶ Úgy buzgólkodott ő is a

törvényért, mint ahogy Fineesz Zimrivel, Szálu fiával szemben cselekedett. ²⁷ Majd hangos szóval így kiáltott Matatiás a városban: »Mindaz, aki buzgólkodik a törvényért és kitart a szövetség mellett, jöjjön utánam!« ²⁸ Aztán a hegyekbe menekült ő, meg a fiai, és mindenüket otthagyták a városban. ²⁹ Akkor sokan, akik jogot és igazságot kerestek, a pusztába vonultak, ³⁰ és ott maradtak fiaikkal, feleségeikkel meg barmaikkal együtt, mert a baj elhatalmasodott felettük.

Harc szombat napján ³¹ Hírül vitték akkor a király embereinek és a seregének, amely Jeruzsálemben, a Dávid-városban volt, hogy néhányan, akik megvetéssel illették a király rendeletét, búvóhelyekre húzódtak a pusztában. Erre sokan utánuk nyomultak, ³² és csakhamar el is érték őket. Rájuk támadtak szombat napján, ³³ és ezt kiáltották feléjük: »Még mindig ellenálltok? Gyertek ki, cselekedjetez Antióchosz király szava szerint, és életben maradtok!« ³⁴ Ám azok így szóltak: »Nem megyünk ki és nem teljesítjük a király parancsát, hogy megszenteltelenítsük a szombatot.« ³⁵ Erre megkezdték ellenük a harcot. ³⁶ De azok nem válaszoltak nekik, még csak egy követ sem dobtak feléjük és nem torlaszolták el rejteküket, ³⁷ hanem így szóltak: »Hadd haljunk meg mindnyájan ártatlanul! Tanúnk az ég és a föld, hogy igazságtalanul öltök meg minket.« ³⁸ Erre harcra keltek ellenük szombatnapon, és meghaltak feleségeikkel, gyermekeikkel és barmaikkal egyetemben – közel ezer ember.

³⁹ Amikor Matatiás és barátai erről értesültek, nagyon megsiratták őket, ⁴⁰ és így szólt egyik a másikhoz: »Ha mindannyian úgy teszünk, ahogy testvéreink tettek, és életünkért meg szertartásainkért nem szállunk síkra a pogányok ellen, akkor bizony hamar kiirtanak minket a föld színéről.« ⁴¹ Ezért ilyképpen határoztak azon a napon: »Ha valaki szombat napján haddal támad ránk – legyen az bárki is –, szembeszállunk vele, hogy meg ne haljunk mindannyian úgy, ahogy meghaltak testvéreink a búvóhelyeken.«

A felkelők első sikerei ⁴² Akkor hozzájuk csatlakozott a haszídok bátor gyülekezete Izraelből, mind-egyik törvényhez ragaszkodó férfi. ⁴³ Melléjük álltak továbbá és segítségükre lettek mindazok, akik elmenekültek a bajok elől. ⁴⁴ Így sereget gyűjtöttek, és leütötték a bűnösöket haragjukban és az istentelen férfiakat dühükben. A többiek, hogy megmeneküljenek, a pogányokhoz menekültek. ⁴⁵ Matatiás pedig körüljárt barátaival: lerombolták az oltárokat, ⁴⁶ erőszakkal körülmetélték a körülmetéletlen fiúkat, akiket csak találtak Izrael területén, ⁴⁷ és elűzték a gőg szülötteit. A munka sikeresen haladt előre kezükben. ⁴⁸ Így megmentették a törvényt a pogányok kezétől és a királyok kezétől, és nem engedték nagyra nőni a bűnösök szarvát.

Matatiás végrendelete és halála ⁴⁹ Végéhez közeledtek azonban Matatiás napjai, ezért így szólt fiaihoz:

»Erőre kapott a gőg és az ostromozás, a felfordulás ideje és a harag dühe. ⁵⁰ Nos tehát, fiaim, buzgólkodjatok a törvényért, adjátok oda életeteket atyáitok szövetségéért! ⁵¹ Gondoljatok az atyák azon tetteire, amelyeket véghez vittek a maguk idejében, s nagy dicsőség és halhatatlan név lesz osztályrészetek! ⁵² Ugye, Ábrahám hú maradt a kísértésben, és ezt igazsággal tudták be neki? ⁵³ József a szorongatás idején megtartotta a törvényt, és Egyiptom urává lett. ⁵⁴ Fineesz, a mi atyánk, Isten ügyéért buzgólkodott, ezért örök papságra kapott ígéretet. ⁵⁵ József teljesítette a parancsot, ezért Izrael vezérévé lett. ⁵⁶ Káleb bizonyosságot tett a népgyűlésben, és örökrészhez jutott. ⁵⁷ Dávidnak istenfélelme által lett örök a trónja. ⁵⁸ Illést, mivel a törvényért rajongott, felvitték a mennybe. ⁵⁹ Ananja, Azarja

és Misaél hitük árán menekültek meg a lángokból. ⁶⁰ Dánielt istenfélelme szabadította ki az oroszlánok szájából. ⁶¹ Látjátok tehát nemzedékről-nemzedékre, hogy senki sem vesztí el erejét, ha Őbenne bízik. ⁶² Ne féljete tehát a bűnös ember szavától, az ő dicsősége ugyanis sár és féreg. ⁶³ Ma még magasztalják, holnap már nincsen. A saját porába tér vissza, terve pedig semmivé lesz.

⁶⁴ Nos tehát, fiaim, legyetek erősek, férfiasan álljatok helyt a törvényért, mert általa lesz dicsőségben részetek! ⁶⁵ Tudom, hogy testvéretek, Simon bölcs ember. Hallgassatok rá mindenkor, ő legyen atyátok! ⁶⁶ Makkabeus Júdas pedig bátor vitéz volt ifjúkorától fogva, ő legyen a sereg feje és a nép vezére a hadban! ⁶⁷ Gyűjtsétek magatok köré mindazokat, akik megtartják a törvényt, és álljatok kegyetlen bosszút népetekért! ⁶⁸ Fizessetek meg jól a pogányoknak, és figyeljete a törvény parancsára!«

⁶⁹ Azután megáldotta őket és atyáihoz tért. ⁷⁰ A száznegyvenhatodik esztendőben halt meg. Fiai Modinban, őseinek sírboltjában temették el; egész Izrael pedig mélységes gyásszal siratta meg.

JÚDÁS TETTEI: 3,1-9,22

1 Makk 3 Júdas dicsérete ¹ A helyébe fia, Júdas lépett, akit Makkabeusnak hívtak. ² Melléje álltak testvérei egy szálig és mindazok, akik apjával tartottak és örömetst harcolták Izrael harcát. ³ Dicsőséget hozott népére szerteszét, páncélt öltött, mint a hős, felövezte fegyverét a harcra, és megvédte kardjával a táborát. ⁴ Tetteivel az oroszlánhoz lett hasonlónak, a fiatal oroszlánhoz, amely zsákmány után ordít. ⁵ Kikémlelte a gonoszokat és üldözőbe vette őket. Megégette lánggal népének felforgatóit. ⁶ Visszariadtak ellenségei és megrettentek tőle. Megremegtek a gonosztevők mindnyájan, és szabadulás jött a keze által. ⁷ Keserűséget hozott sok királyra, de Jákobot megörvendeztette tetteivel. Legyen áldott az emléke mindenkor! ⁸ Végigjárta Júdea városait, kiirtotta belőlük az istentelenekeket, és elfordította a haragot Izraeltől: ⁹ emlegették is a föld határáig. Ő összegyűjtötte a veszni indulókat.

A pogányok támadásainak visszaverése ¹⁰ Apollóniosz pedig összegyűjtött pogányokat, ezenkívül nagy és erős sereget Szamariából, hogy harcra keljen Izrael ellen. ¹¹ Amint Júdas ezt megtudta, elébe vonult, megverte és megölte. Sokan megsebesültek és elestek, a többiek megfutamodtak. ¹² Zsákmányukat elragadta, Apollóniosz kardját pedig magához vette Júdas és azzal harcolt mindenkor.

¹³ Amikor Széron, a szíriai sereg parancsnoka arról értesült, hogy Júdas hűséges emberekből sereget gyűjtött maga köré, ¹⁴ így szólt: »Nevet szerzek magamnak és dicsőséget az országban. Leverem Júdást és a vele lévőket, akik megvetették a király szavát.« ¹⁵ Erre felkészült és hathatós segítségként felvonult vele az istentelének táborra, hogy bosszút álljanak Izrael fiain. ¹⁶ Amikor elértek Béthoronig, Júdas elébe vonult kicsiny csapatával. ¹⁷ Amikor aztán látták a velük szembejövő sereget, így szóltak Júdához: »Hogyan harcoljunk mi kevesen ilyen nagy és erős sokaság ellen? Hiszen a koplalástól ma el is vagyunk csigázva!« ¹⁸ Júdas így felelt: »Könnyen kerülhetnek sokan kevesek kezébe. Az ég Isténének mindegy az, hogy sok vagy kevés ember által hoz szabadulást. ¹⁹ A győzelmet a harcban nem a sereg sokasága dönti el, hanem az erő, amely az égből jön. ²⁰ Azok vakmerő és dölyfös sokasággal jönnek ellenünk, hogy feleségestül és gyermekestül megsemmisítsenek és kifosszanak minket, ²¹ mi azonban életünkért és törvényeinkért harcolunk. ²² Ezért maga az Úr fogja őket szemünk láttára összetiporni. Ne féljete tehát tőlük!« ²³ Amikor aztán abbahagyta beszédét, hirtelen rájuk rontott és

annak szeme láttára tönkrevverte Széront seregével együtt. ²⁴ Majd úzóbe vette őt a bethoroni hágón át egészen a síkságig, és elesett közülük nyolcszáz ember, a többiek pedig a filiszteusok földjére menekültek. ²⁵ Erre félni kezdtek Júdástól meg testvéreitől, és megrettentek a népek körös-körül mindenfelé. ²⁶ A király füléhez is eljutott a neve, és Júdás harcairól beszélt minden nép.

Antióchosz Epifánész felkészül a háborúra ²⁷ Amikor pedig Antióchosz király értesült a történekről, haragra lobbant szívében, elküldött és összegyűjtötte országa egész haderejét, egy igen erős sereget. ²⁸ Majd megnyitotta kincstárát, kiadta a seregnek egész évi zsoldját és meghagyta nekik, hogy minden szolgálatra készen álljanak. ²⁹ Ekkor észrevette, hogy kifogyott kincstárából a pénz. A lázongás és a csapás miatt ugyanis, amelyet azzal mért az országra, hogy megszüntette az ősrégi törvényes szokásokat, megcsappant az ország adószolgáltatása. ³⁰ Ezért attól félt, hogy – amint az már egyszer-máskor megesett – nem jut neki költekezésre és ajándékra, amelyet pedig azelőtt pazar kézzel szórt és bővebben adott, mint az előtte lévő királyok. ³¹ Nagy zavarában elhatározta tehát, hogy Perzsiába megy, átveszi azon tartományok adóját és ily módon sok pénzt gyűjt össze. ³² Ezért az ország ügyeit az Eufrátesz folyótól egészen Egyiptom folyójáig Líziászra, egy királyi nemzetségből való nemesemberre bízta ³³ azzal, hogy legyen fiának, Antióchosznak a nevelője, amíg ő vissza nem tér. ³⁴ Átadta neki a hadsereg felét meg az elefántokat, és utasítással látta el minden tervét illetően. Júdea és Jeruzsálem lakói felől pedig megparancsolta neki, ³⁵ hogy küldjön ki sereget ellenük, törje és semmisítse meg Izrael erejét, és azokat, akik visszamaradtak Jeruzsálemben. Irtsa ki még emléküket is azon a helyen, ³⁶ telepítsen le idegen lakosokat minden vidékükön és ossza szét sors útján országukat. ³⁷ A király ekkor magával vitte a hadsereg másik felét, és a száznegyvenhetedik esztendőben elindult országának fővárosából, Antióchiából, átkelt az Eufrátesz folyón és végigjárta a felső tartományokat.

Gorgiász és Nikánor támadása ³⁸ Líziász pedig kiválasztotta Ptolemajoszt, Dorimenész fiát, továbbá Nikánort és Gorgiászt, a király bizalmasai közül való bátor férfiakat, ³⁹ és elküldte őket negyvenezer emberrel és hétezer lovassal, hogy menjenek Júdea földjére és pusztítsák el a király parancsa értelmében. ⁴⁰ Azok elindultak egész haderejükkel, bevonultak és táborot vertek Emmausznál, a síkságon. ⁴¹ Amint a vidék kereskedői értesültek erről, igen sok ezüstöt, aranyat vettek magukhoz, meg szolgálkat, és elmentek a táborba, hogy rabszolgáknak vegyék meg Izrael fiait. Hozzájuk csatlakoztak ezenkívül a Szíriából és a filiszteusok földjéről jött csapatok is.

⁴² Amikor Júdás és testvérei azt látták, hogy egyre fenyegetőbb lesz a veszedelem, és már az ő határukban táborozik a sereg, s értesültek a királynak arról a parancsáról, amely a nép kiirtását és megsemmisítését rendelte el, ⁴³ így szóltak egymáshoz: »Akadályozzuk meg, hogy megsemmisítsék népünket! Küzdjünk népünkért és szentélyünkért!« ⁴⁴ Erre tömegesen gyűltek egybe, hogy készen álljanak a harcra, imádkozzanak és kegyelemért meg irgalomért esdekéljenek. ⁴⁵ Lakatlanná lett Jeruzsálem, pusztasággá változott. Gyermekai nem jártak ki és be. Szentélyét összetiptorták, idegen nemzet tanyázott a Várban, és az a pogányok lakóhelyévé lett. Elvették Jákob örömét, elnémult a síp meg a lant.

A micpai engesztelő istentisztelet ⁴⁶ Összegyűltek tehát, és Micpába vonultak, Jeruzsálem átellenében. Micpa ugyanis hajdanában az imádság helye volt Izraelben. ⁴⁷ Böjtöltek is azon a napon és szórzsákot

öltöttek, hamut hintettek a fejükre, és megszaggatták ruhájukat. ⁴⁸ Azután kigöngyölték a törvénytekercest, amely után kutattak a pogányok, hogy bálványaik képét rajzolják rá. ⁴⁹ Odavitték a díszes papi ruhákat, a zsenget meg a tizedet, és odahívták a nazírokat, akik betöltötték napjaikat. ⁵⁰ Majd hangos szóval így kiáltottak az éghez: »Mit tegyünk ezekkel, hová vigyük őket? ⁵¹ Szentélyedet összetiporták és meggyalázták, papjaid gyászban és megaláztatásban élnek. ⁵² Íme, a pogányok egybe gyűltek ellenünk, hogy elveszítsenek minket. Jól tudod, mit forralnak ellenünk. ⁵³ Hogyan bírunk majd megállni színük előtt, hacsak te, Isten, nem segítesz minket?« ⁵⁴ Majd harsány hangon megfűjták a harsonákat. ⁵⁵ Utána pedig Júdás vezetőket rendelt a nép fölé ezer, száz, ötven és tíz emberenként. ⁵⁶ Azoknak, akik házat építettek, feleséget vettek, szőlőt ültettek és a félénkeknek azt mondta, hogy a törvény értelmében mindegyikük térjen vissza házába. ⁵⁷ Aztán megindult a sereg és Emmausztól délre ütött táborn. ⁵⁸ Ekkor így szólt Júdás: »Készüljetek fel és legyetek bátor férfiak! Reggelre álljatok harcra készen ezek ellen a pogányok ellen, akik összegyűltek ellenünk, hogy elveszítsenek minket és a szentélyünket! ⁵⁹ Haljunk meg inkább a harcban, mintsem lássuk népünk és a szentély pusztulását! ⁶⁰ Mégis, amint az ég akarja, úgy legyen!«

1 Makk 4 Győzelem Gorgiász felett ¹ Gorgiász pedig maga mellé vett ötezer embert, ezer válogatott lovast, és éjjel elindult ezzel a sereggel, ² hogy rajtaüssenek a zsidók táborán és gyorsan megverjék őket; vezetőik a várbeliek voltak. ³ Megtudta ezt Júdás, ezért ő is elindult vitézeivel, hogy megrohanja Emmausznál a király haderejét ⁴ addig, amíg a tábortól távol van a sereg. ⁵ Amikor Gorgiász éjjel odaért Júdás táborába és senkit sem talált ott, kereste őket a hegyekben. Azt mondta ugyanis: »Ezek elmenekültek előlünk.« ⁶ Amikor aztán megvirradt, felbukkant Júdás a mezőn, csupán három-ezer emberrel. Ezeknek sem volt még pajzsuk és kardjuk sem. ⁷ Amikor aztán megpillantották a pogányok hatalmas táborát a páncélosokkal és a lovassággal körös-körül – csupa harcedzett férfit – ⁸ Júdás így szólt övéihez: »Ne féljete nagy számuktól és ne rettenjete meg támadásuktól! ⁹ Gondoljatok arra, hogyan menekültek meg atyáink a Vörös tengerben, amikor a fáraó hatalmas sereggel a nyomukban volt. ¹⁰ Kiáltunk most is az égbe, s az Úr meg fog könyörölni rajtunk. Megemlékezik majd atyáink szövetségéről és összezúzza ma azt a sereget ott a szemünk előtt, ¹¹ és megtudja majd minden nép, hogy van, aki megmentse és megszabadítsa Izraelt!«

¹² Mikor aztán az idegenek felemelték szemüket és látták őket ellenük jönni, ¹³ harcra vonultak ki a táborból. Júdás emberei erre megfűjták a kürtöt, ¹⁴ és megindult a harc. Ám a pogányok vereséget szenvedtek és szétfutottak a síkságon. ¹⁵ A hátul lévők mindannyian kard által hullottak el, a többieket Gézerig, Idúmea, Asdód és Jamnia síkságáig üldözték. Csaknem háromezer ember esett el közülük. ¹⁶ Mikor Júdás visszatért seregével az üldözésből, ¹⁷ így szólt a néphez: »Ne vágyódjatok zsákmányra, mert harc vár még ránk! ¹⁸ Gorgiász közel van ide seregével a hegyekben. Álljatok tehát helyt ellenségeinkkel szemben, verjétek le őket, aztán biztonságban mehetnek zsákmányolni!« ¹⁹ S amíg Júdás így beszélt, íme, felbukkant egy csapat, amely a hegységből jött elő. ²⁰ Gorgiász észrevette, hogy övéi elmenekültek, táborukat pedig tűz emésztette meg; a füst ugyanis ott a szemük előtt elárulta, hogy mi történt. ²¹ Ennek láttára igen megijedtek és amikor még Júdást is megpillantották harcra kész seregével a síkságon, ²² mindannyian a filiszteusok síkságára menekültek. ²³ Júdás pedig visszatért a táborba zsákmányolni, és sok aranyat, ezüstöt, kék és tengeri bíbor szövetet és

nagy vagyont vittek magukkal. ²⁴ Visszatérőben dicsőítő éneket zengtek, áldották Istent az égből, mert »ő jó és irgalmassága örökké tart.« ²⁵ És nagy lett a szabadulása Izraelnek e napon.

Líziász seregének első támadása ²⁶ Azok pedig, akik megmenekültek a pogányok közül, elmentek és jelentettek Líziásznak mindent, ami történt. ²⁷ Ennek hallatára az megrémült, s a lelke elcsüggedt, mert nem az történt Izraellel, amit óhajtott és amit a király parancsolt.

²⁸ A következő esztendőben aztán Líziász összegyűjtött hatvanezer válogatott embert és ötezer lovast, hogy megsemmisítse őket. ²⁹ Fel is vonultak Júdeába és táborot vertek Béthoronnál. Júdás tízezer emberrel szállt velük szembe. ³⁰ Mikor meglátta a hatalmas sereget, imába kezdett és így szólt: »Áldott vagy te, Izrael szabadítója, aki megtörted az óriás támadását szolgálád, Dávid keze által és az idegenek táborát Jonatánnak, Saul fiának és fegyverhordozójának hatalmába adtad! ³¹ Juttasd ezt a sereget népednek, Izraelnek kezére, hogy megszegyenüljenek seregükkel és lovasaikkal! ³² Önts beléjük félelmet, törd meg bizalmukat erejükben, hadd remegjenek meg vereségükben! ³³ Terítsd le őket azoknak kardjával, akik szeretnek téged; hadd zengjenek neked dicsőítő éneket mindannyian, akik ismerik nevedet!« ³⁴ Ezután megütköztek, és ötezer ember esett el Líziász seregéből. ³⁵ Amikor Líziász látta, hogy övéi menekülnek, a zsidók pedig elszántak és készek akár élni, akár hősi halált halni, elment Antióchiába. Katonaságot toborzott, hogy megerősödve újra visszatérjenek Júdeába.

A templom megtisztítása és újraszentelése ³⁶ Júdás és testvérei pedig így szóltak: »Íme, ellenségeink megsemmisültek. Menjünk tehát fel, tisztítsuk meg és szenteljük fel újra a szentélyt!« ³⁷ Össze is gyűlt a sereg teljes számban, és felmentek a Sion hegyre. ³⁸ Mikor látták, hogy a szentély pusztulófélben van, az oltárt tisztátalanná tették, a kapukat elégették, az udvarokon cserjés nőtt, akárcsak az erdőben és a hegyeken, a kamrákat pedig lerombolták, ³⁹ megszaggatták ruhájukat, sírtak nagy siránkozással, hamut hintettek a fejükre, ⁴⁰ arcra borultak a földön, megfújták a jelt adó harsonákat és az égbe kiáltottak. ⁴¹ Akkor Júdás legénységet rendelt ki, hogy az addig, amíg megtisztítják a szentélyt, szemben álljon a Várban lévőkkel.

⁴² Azután kiválasztott feddhetetlen papokat, akik hűek maradtak Isten törvényéhez. ⁴³ Ezek megtisztították a szentélyt, s tisztátalan helyre vitték a fertőzött köveket. ⁴⁴ Az égőáldozatok tisztátalanná tett oltárát illetően pedig tanácsot tartott, mitévő legyen vele. ⁴⁵ Az a jó gondolatuk támadt, hogy lerombolják; hogy megvetés tárgya ne legyen számukra azért, mert tisztátalanná tették a pogányok. Lerombolták tehát, ⁴⁶ és a köveket a templomhegyen helyezték el alkalmas helyen, amíg valami próféta nem jön és őket illetőleg utasítást nem ad. ⁴⁷ Ezután a törvény értelmében faragatlan köveket szedtek össze, és az előbbi mintájára új oltárt építettek. ⁴⁸ Helyreállították a szentélyt, felszentelték a templom belsejét, az épületet és az udvarokat. ⁴⁹ Újra elkészítették a szent eszközöket, s bevitték a templomba a mécstartót, az illatáldozat oltárát és az asztalt. ⁵⁰ Majd illatszert tettek az oltárra, meggyújtották a mécstartón lévő mécseseket, s azok világosságot árasztottak a templomban. ⁵¹ Ráhelyezték az asztalra a kenyereket, felfüggesztették a függönyöket, és így befejezték mindazt a munkát, amelyet megkezdtek. ⁵² A száznegyvennyolcadik esztendőben, a kilencedik hónapnak, azaz kiszlev havának huszonötödik napján pedig már kora reggel nekiláttak ⁵³ és bemutatták a törvény szerint való áldozatot az újonnan emelt égőáldozatok oltárán. ⁵⁴ Ugyanabban az időben és azon a napon, amelyen a pogányok tisztátalanná tették azt, újra felszentelték ének, lant, koboz és cintányér

mellett. ⁵⁵ Az egész nép pedig mély hódolattal arcra borult és az égben magasztalta Azt, aki sikerre vitte ügyüket. ⁵⁶ Nyolc napon át ülték az oltárszentelés ünnepét, és örömujjongva mutattak be egészen eléggő, hálaadó és dicsőítő áldozatokat. ⁵⁷ A templom homlokzatát aranykoszorúkkal és pajzsokkal díszítették. Megszentelték a kapukat és a kamrákat is, s ajtókkal látták el őket. ⁵⁸ Igen nagy volt az öröm a népnél, mert megszűnt a pogányok okozta gyalázat.

⁵⁹ Júdas pedig, a testvérei és Izrael egész gyülekezete úgy határozott, hogy évről-évre a maga idejében, mégpedig kiszlev hó huszonötödik napjától kezdve nyolc napon át öröm és vigasság közepette megülik majd az oltárszentelés ünnepét. ⁶⁰ Abban az időben magas falakat és erős tornyokat építettek a Sion hegyen körös-körül azért, hogy ha jönnek a pogányok, le ne rombolhassák azt, mint ahogy korábban tették. ⁶¹ Őrségül sereget helyezett el benne. Aztán védelem céljából megerősítette Bétsúrát, hogy védelme legyen a népnek Idúmea felé.

1 Makk 5 Hadjárat az idúmeaiak és az ammoniták ellen ¹ Történt pedig, hogy amikor meghallották a pogányok köröskörül, hogy felépült az oltár és a szentély, mint azelőtt, nagy haragra gerjedtek. ² Elhatározták, hogy kiirtják Jákob nemzetségét, amely körülöttük lakott. El is kezdték gyilkolni és üldözni a népet. ³ Ekkor Júdas harcba szállt Ézsau fiaival Idúmeában, s azokkal, akik Akrobatanében laktak, mert körülzárták az izraelitákat, és nagy csapással sújtott le rájuk. ⁴ Megemlékezett Beán fiainak gonoszságáról is, akik kelepcéje és csapdája voltak a népnek, mert leselkedtek rá az úton. ⁵ Tornyaikba zárta, ostrom alá vette és átok alá vetette őket, majd felgyújtotta tornyaikat mindazokkal együtt, akik bennük voltak. ⁶ Ezután átvonult Ammon fiaihoz. Ott erős csapatot, nagyszámú hadi népet talált Timóteus vezérlete alatt. ⁷ Sok ütközetet vívott velük, de megtörte hatalmukat a szemük láttára és leverte őket. ⁸ Elfoglalta Jázér városát leányvárosaival együtt és visszatért Júdeába.

Felkészülés a galileai és a gileádi hadjáratra ⁹ Ezután összegyűltek a pogányok Gileádban a területükön lakó izraeliták ellen, hogy kiirtsák őket. Azok Dátéma várába menekültek, ¹⁰ és levélben ezt írták Júdásnak és a testvéreinek: »Köröskörül egybegyűltek ellenünk a pogányok, hogy elveszítsenek minket. ¹¹ Már fel is készültek, hogy idejöjjenek és elfoglalják a várat, amelybe menekültünk; seregük vezére Timóteus. ¹² Nos tehát, jöjj, szabadíts meg minket kezükből. Sokan estek már el közülünk! ¹³ Testvéreinket, akik Tubín vidékén laktak, megölték mind, feleségeiket, gyermekeiket és vagyonukat pedig elhurcolták. Legyilkoltak ott közel ezer embert.«

¹⁴ Még el sem olvasták a levelet, amikor már más hírvivők is jöttek Galileából, tépett köntösben és jelentették, ¹⁵ hogy összegyűltek ellenünk az emberek Ptolemaiszból, Tíruszból és Szidonból, és tele van egész Galilea pogányokkal, hogy kiirtsanak minket. ¹⁶ Amint Júdas és a nép ezeket a szavakat hallotta, nagy népgyűlés jött össze, hogy meghányják-vessék, mit kellene tenni azon testvérek érdekében, akik szorongatásban és ostrom alatt vannak. ¹⁷ Júdas ekkor így szólt testvéréhez, Simonhoz: »Válassz ki magadnak férfiakat, és eredj, szabadítsd meg testvéreidet Galileában, én pedig, meg a testvérem, Jonatán Gileádba megyünk.« ¹⁸ Őrségül hátrahagyta Júdeában Józsefet, Zakariás fiát és Azarját, a nép előljáróit, egy maradék csapattal. ¹⁹ Ezt hagyta meg nekik: »Legyetek e nép előljárói, de ne induljatok harcba a pogányok ellen, amíg vissza nem térünk.« ²⁰ Simon mellé beosztottak háromezer embert, hogy vonuljon Galileába; Júdas mellé pedig nyolcezeret Gileád ellen.

A galileai és gileádi hadjárat ²¹ Simon elment tehát Galileába, és sok ütközetet vívott a pogányokkal. A pogányok megsemmisítő vereséget szenvedtek tőle, ő pedig úzóbe vette őket egészen ²² Ptolemais kapujáig. Közel háromezer ember esett el a pogányok közül, s ő magához vette zsákmányukat. ²³ Azokat, akik Galileában és Arbatában laktak, elhurcolta feleségeikkel, gyermekeikkel és minden vagyonukkal együtt, és elvitte őket nagy öröm közepette Júdeába.

²⁴ Makkabeus Júdás pedig, meg testvére, Jonatán, átkeltek a Jordánon és három napig vonultak a pusztában. ²⁵ Közben nabateusokkal találkoztak, akik békésen fogadták őket és elmondtak nekik mindent, ami testvéreikkel Gileádban történt; ²⁶ azt is, hogy sokan közülük körül vannak zárva Bára-szában, Bószorban, Álimában, Kaszforban, Mágetben és Karnaimban, amelyek mindegyike megerősített nagy város. ²⁷ De vannak, akiket Gileád egyéb városaiban fogtak körül, és úgy döntöttek, hogy holnap hajnalban sereget vezetnek e városok ellen, összefogdossák és megölik őket egy napon. ²⁸ Júdás erre sebtében Bószor sivatagja felé fordult seregével, elfoglalta a várost, kardélre hányt mindenkit, aki férfinemen volt, elragadta valamennyi zsákmányukat, s tűzben elégette. ²⁹ Még azon az éjjelen felkerekedtek és a várig vonultak. ³⁰ Történt pedig pirkadatkor, hogy amikor felemelték szemüket, íme, előttük megszámlálhatatlan nagy tömeg volt, amely hágcsót, hadigépet hurcolt, hogy bevegye a várat és hatalmába kerítse őket. ³¹ Amint Júdás látta, hogy az ostrom már megkezdődött, az égre tör a harci zaj meg a harsonaszó, és a városban is nagy a láрма, ³² odakiáltott katonáihoz: »Testvéreitekért harcoltok ma!« ³³ Majd három helyen hátba támadta őket. Azután riadót fújtak a trombitákkal és hangosan imádkoztak. ³⁴ Amikor Timóteus serege megtudta, hogy a Makkabeus van itt, elmenekült előle. Nagy csapást mértek rájuk, s azon a napon közel nyolcezer ember esett el közülük. ³⁵ Ezután Micpa ellen ment Júdás, megszállta és elfoglalta. Megölt benne mindenkit, aki férfinemen volt, elragadta zsákmányukat, és tűzben elégette. ³⁶ Innen aztán felkerekedett és elfoglalta Kaszbont, Mágetet, Bószort Gileád többi városával együtt. ³⁷ A történetek után új sereget gyűjtött Timóteus és tábornok vert Ráfon előtt, a folyó túlsó partján. ³⁸ Ekkor Júdás elküldött, hogy kikémleljék a csapatot, és a következőt jelentették neki: »Igen nagy a serege, mert a körülöttünk lakó pogányok mindnyájan összegyűltek nála. ³⁹ Még az arabokat is felbérelték, hogy segítsék őket. A folyón túl üttöttek tábornok, és készen állnak megütközni veled.« Erre fölvonult ellenük Júdás. ⁴⁰ Timóteus pedig így szólt seregének vezéreinek: »Ha a folyóvízhez vonul seregével Júdás, és ő kel át először ellenünk, nem bírunk vele, mert erősebb lesz nálunk; ⁴¹ ha nem mer átkelni és a folyón túl ver tábornok, akkor mi kelünk át őhözjuk és diadalmaskodunk rajta.« ⁴² Mikor aztán Júdás megközelítette a folyó ágyát, odaállította a folyó mellé a hadinép ellenőrző tiszteit és megparancsolta nekik: »Senkit se engedjete visszamaradni! Mindenki jöjjön a harcba!« ⁴³ Majd elsőnek kelt át ellenük; nyomon követte őt az egész hadinép és a szemük láttára teljesen tönkreverte a pogányokat. Azok elhányták fegyverüket és a karnaimi szentélybe menekültek. ⁴⁴ Ám Júdás elfoglalta a várost, lángba borította a szentélyt mindazokkal együtt, akik benne voltak. Így alázta meg Karnaimot, és az nem tudott ellenállni Júdásnak. ⁴⁵ Azután Júdás összegyűjtötte a Gileádban lakó összes izraelitát, feleségestül és gyermekestül, kicsit-nagyot egyaránt, egy igen nagy sokaságot, hogy Júdea földjére menjenek. ⁴⁶ El is jutottak egészen Efronig. Ez nagy és igen megerősített város volt a hegyszorosban, és sem jobbra, sem balra nem lehetett elkerülni. Az út rajta vezetett keresztül. ⁴⁷ Ám a város lakói bezárkóztak és kövekkel torlaszolták el a kapukat. Júdás azonban békés üzenetet küldött nekik: ⁴⁸ »Hadd vonuljunk

át földeteken, haza akarunk menni! Senki sem lesz ártalmatokra! Csak át akarunk vonulni gyalogszerrel.« De azok nem akartak utat nyitni nekik. ⁴⁹ Erre Júdás kihirdettette a táborban, hogy mindenki álljon csatasorba, ahol éppen van. ⁵⁰ Csatarendbe is állt a sereg legénysége, s egész nap és egész éjjel ostromolták a várost, amíg az végre megadta magát neki. ⁵¹ Erre kardélre hánytak mindenkit, aki férfinemen volt, feldúlta a várost az alapjáig, elvitte zsákmányát, és átvonult az egész városon az elesettek fölött. ⁵² Azután átkeltek a Jordánon és elérkeztek a nagy mezőre Bétsánnal szemben. ⁵³ Közben azon volt Júdás, hogy együtt maradjanak a lemaradók, ezért buzdítva szólt a néphez az egész úton, míg csak Júdea földjére nem értek. ⁵⁴ Lelkendezés és vígság közepette mentek fel a Sion hegyre, s egészen eléggő áldozatokat mutattak be, mert egy sem esett el közülük, amíg sértetlenül vissza nem tértek.

Izrael igaz vezetői ⁵⁵ Abban az időben, amikor Júdás és Jonatán Gileád földjén voltak, a testvére, Simon pedig Galileában, Ptolemaisszal szemben, ⁵⁶ József, Zakariás fia meg Azarja, a hadsereg vezére értesültek a sikeres haditettekről és a megvívott harcokról. ⁵⁷ Így szóltak: »Szerezzünk mi is nevet magunknak! Menjünk, harcoljunk a körülöttünk lakó pogányok ellen!« ⁵⁸ Ki is adták a parancsot azoknak, akik a seregből velük maradtak, és elindultak Jamniába. ⁵⁹ Ám Gorgiász kivonult ellenük a városból embereivel, hogy megütközzék velük. ⁶⁰ S megfutamodott József meg Azarja egészen Júdea határáig. Izrael népéből aznap elesett közel kétezer ember, és nagy vereséget szenvedett a nép, ⁶¹ mert nem hallgattak Júdásra és testvéreire abban a hitben, hogy vitézi tetteket visznek majd véghez. ⁶² Ám ők nem voltak a férfiaknak abból a fajtájából, amely szabadulást hozott Izraelre.

⁶³ Júdás embereit azonban nagyon magasztalta egész Izrael, sőt még mindazok a pogányok is, akik hallottak nevükről. ⁶⁴ Összesereglettek náluk és szerencsét kívántak nekik. ⁶⁵ Majd kivonult testvéreivel Júdás, és megverte Ézsau fiait a délre eső országban. Bevette Hebront leányvárosaival együtt és felégette falait és tornyait körös-körül. ⁶⁶ Azután megindult seregével, hogy a filiszteusok földjére menjen, és átvonult Szamarián. ⁶⁷ Azon a napon papok estek el a harcban. Vitézi tetteket akartak ugyanis véghezvinni és meggondolatlanul harcba bocsátkoztak. ⁶⁸ Júdás azután Asdód irányába kanyarodott el a filiszteusok földje felé. Lerombolta oltárait, elégette tűzzel isteneik faragott képeit, és magával vitte a városok zsákmányát; azután visszatért Júdea földjére.

1 Makk 6 Antióchosz Epifánész halála és V. Antióchosz trónralépése ¹ Amikor Antióchosz király a felső tartományokat járta, azt hallotta, hogy Perzsiában van egy igen neves város, Elimaisz, amely ezüstben és aranyban bővelkedik. ² Temploma is igen gazdag, és ott vannak azok az arany páncélok, veretek és pajzsok, amelyeket Sándor, Fülöp fia, Makedónia fejedelme hagyott ott, aki először Görögországon uralkodott. ³ Elindult tehát és megpróbálta bevenni és kifosztani azt a várost, de nem bírta, mert a város lakói előre értesültek a tervről. ⁴ Felvették vele a harcot, úgyhogy menekülnie kellett onnan. Ő nagy szomorúsággal távozott, és visszatért Babilóniába. ⁵ Ekkortájt jött valaki és azt a hírt hozta neki Perzsiába, hogy azok a seregek, amelyek Júdea földjén voltak, megfutamodtak, ⁶ és hogy Líziász kivonult egy hatalmas sereg élén, de menekülnie kellett a zsidók elől. Ezek megerősödtek a fegyver és a gazdag zsákmány által, amelyet a megvert seregtől vettek el; ⁷ lerombolták azt az utálatosságot, amelyet ő a jeruzsálemi oltáron épített, és a szent helyet magas falakkal vették körül, mint azelőtt, valamint az ő városát, Bétszúrát is. ⁸ Történt pedig, hogy amikor meghallotta a király ezt a jelentést, megrendült és igen felindult. Majd ágynak dőlt és bánatában beteggé lett, mivel nem

az történt, amit ő akart. ⁹ Ott is maradt sok napig, mert kiújult nagy szorongása, és már úgy érezte, hogy meg kell halnia. ¹⁰ Ezért előhívatta valamennyi barátját és így szólt hozzájuk: »Eltávozott az álom a szememtől, le vagyok sújtva, a szívem elcsüggedt az aggodalomtól, ¹¹ és így töprengtem magamban: Mily nagy nyomorúságba jutottam és milyen tengerébe a bánatnak, amelyben most vagyok. Pedig hát kedves voltam és szerettek uralkodásomban. ¹² Visszagondolok most azokra a gonoszságokra, amelyeket véghezvittem Jeruzsálemben, mert elvittem onnan zsákmányul minden ott lévő arany és ezüst tárgyat és elküldtem, hogy kiirtsák Júdea lakóit ok nélkül. ¹³ Tudom, hogy ezért zúdultak rám ezek a csapások, és íme, nagy bánatomban idegen földön pusztulok el.« ¹⁴ Majd odahívta egyik barátját, Fülöpöt és egész országa élére állította. ¹⁵ Együttal átadta neki a koronát, a palástját és a gyűrűt, hogy irányítója legyen fiának, Antióchosznak és őt királynak nevelje. ¹⁶ Azután meghalt ott Antióchosz király a száznegyvenkilencedik esztendőben.

¹⁷ Mikor Líziász megtudta, hogy meghalt a király, trónra ültette ennek fiát, Antióchoszt, akinek gyermekkorában nevelője volt, és az Eupátor nevet adta neki.

Líziász seregének második támadása ¹⁸ Azok pedig, akik a Várban voltak, körülzárták Izraelt a szentélynél, állandóan zaklatták őket, és így a pogányok támaszai voltak. ¹⁹ Ezért Júdás elhatározta, hogy szétszórja őket. Egybehívta tehát az egész népet, hogy ostrom alá vegyék őket. ²⁰ Egybe is gyűltek és megkezdték az ostromot a százötvenedik esztendőben, és felvonultattak faltörő kosokat és hadigépeket. ²¹ A ostromlottak közül azonban egy páran kimenekültek, és hozzájuk csatlakozott néhány istentelen izraelita is. ²² Ezek elmentek a királyhoz és így szóltak: »Miért nem szolgáltatasz már igazságot és bosszulod meg testvéreinket? ²³ Mi elhatároztuk, hogy szolgálunk atyádnak, eljárunk az ő parancsa értelmében és engedelmeskedünk rendeleteinek, ²⁴ ezért azonban népünk fiai ellenségeinkké lettek. Azt, aki közülünk a kezükbe került, megölték, vagyonunkat pedig elragadták. ²⁵ De nemcsak ellenünk nyújtották ki kezüket, hanem valamennyi szomszédunk ellen is. ²⁶ Íme, most is meg szállták a jeruzsálemi várat, hogy hatalmukba kerítsék. Bástyával vették körül Bétszúr erősségét is. ²⁷ Ha gyorsan meg nem előződ őket, ennél nagyobbat is tesznek, és többé fel nem tartóztatod őket.«

²⁸ Ennek hallatára haragra gerjedt a király, egybehívta valamennyi barátját, hadseregének vezéreit és a lovasság parancsnokait. ²⁹ De még idegen országokból, a tenger szigeteiről is jöttek hozzá zsoldos katonák. ³⁰ Hadseregének száma pedig százezer gyalogos, húszezer lovas és harminckét harcra nevelt elefánt volt. ³¹ Idúmeán keresztül közeledtek, megszállták Bétszúr, sok napig hadakoztak és felállították hadigépeiket. Azok azonban ki-kirontottak, felégették ezeket tűzzel és férfiasan küzdöttek. ³² Ekkor Júdás elvonult a Vár alól és Bétsakaránál a király táborával szemben ütött tábor. ³³ Pirkadatkor felkerekedett a király, és sietve támadásra vezette seregét Bétsakara felé. Itt csatasorba álltak a csapatok és felharsantak a kürtök. ³⁴ Az elefántoknak szőlő- és epernedűt adtak, hogy harcra tüzeljék őket. ³⁵ Majd szétszították az állatokat a csapatok között és minden elefánt mellé ezer férfi állt láncos páncélban, fejükön rézsisakkal. Ezenkívül minden állat mellé még ötszáz válogatott lovas is rendeltek. ³⁶ Ezek már azelőtt is ott voltak mindenütt az állat mellett, és ahová ez ment, ők is odamentek és nem távoztak mellőle. ³⁷ Minden egyes állatra védelmül bizonyos szerkezettel fatornyokat erősítettek. Ezek mindegyikében harminckét vitéz volt, akik felülről harcoltak, és rajtuk kívül az állat indiai vezetője. ³⁸ A maradék lovasságot innen is, onnan is a két szárnyon állította fel, hogy ez kürtszóval lelkesítse a sereget és tüzelje a hadoszlopba sorakoztatott csapatokat. ³⁹ Amint pedig

a nap az arany- és rézpajzsokra vetette fényét, tündököltek tőlük a hegyek, és fénylettek, mint az égő fáklyák. ⁴⁰ A király seregének egy részét a magaslatokra osztották be, a másikat pedig a síkságra, és így vonultak óvatosan és rendben. ⁴¹ A tömeg zajától, a csapat járásától és a fegyverek csörrenésétől megremegett a föld minden lakója; igen nagy és erős volt ugyanis a sereg. ⁴² Felvonult Júdas is csapatával a harcra, és a király seregéből hatszáz ember esett el.

⁴³ Ekkor azt látta Eleazár, Saura fia, hogy az állatok közül az egyik királyi páncélokkal van felvértezve és kimagaslik a többi állat fölé. Ebből azt gyanította, hogy azon van a király. ⁴⁴ Elszánta tehát magát, hogy megszabadítja népét, és soha el nem múló nevet szerez magának. ⁴⁵ Vakmerően odarohant tehát a hadsorok közé, lesújtott jobbra is, balra is, úgyhogy mindkét oldalon hullottak a csapása alatt. ⁴⁶ Majd a lába közé bújta az elefántnak, aláment és megölte. Az rázuhant a földre, és ő halálát lelte ott.

⁴⁷ Ám amikor látták a király hadát és seregének támadó erejét, visszavonultak előlük. ⁴⁸ A király serege pedig utánuk nyomult Jeruzsálem irányába. Júdea és a Sion hegy ellen indította táborát a király. ⁴⁹ Bétszúr lakóival békét kötött. Ezek kimentek a városból, mert nem volt nekik ott élelmük az ostrom alatt; szombati nyugalma volt ugyanis a földnek. ⁵⁰ Elfoglalta tehát a király Bétszúrt, és a védelmére őrséget hagyott benne. ⁵¹ Majd ostrom alá vette a szentély helyét sok napig, felállított faltörő kosokat, hadigépeket, tűzvetőket, kő- és dárdahajítókat, nyíllövő eszközöket és parittyákat. ⁵² De azok is hadigépeket használtak hadigépeik ellen, és sok napig folyt a harc. ⁵³ Kifogyott azonban a városban az élelem, mert éppen a hetedik esztendő volt. A félretett felesleget pedig azok fogyasztották el, akiket a pogányok közül Júdába mentettek. ⁵⁴ Így csak csekélyszámú férfi maradt a szentély helyén, mert éhínség lepte meg őket. Elszéledtek ugyanis, mindenki a saját lakóhelyére.

Líziász türelmi rendelete ⁵⁵ Ekkor arról értesült Líziász, hogy Fülöp, akit Antióchosz király még életében arra rendelt, hogy uralkodásra nevelje fiát, Antióchoszt, ⁵⁶ a nála lévő sereggel visszatért Perziából és Médiából, és azon volt, hogy átvegye a kormányzás ügyét. ⁵⁷ Ezért elsietett és így szólt a királyhoz, meg a hadsereg vezéreikhez: »Napról napra gyengülünk, élelmünk fogytán van, a hely pedig, amelyet megszálltunk, jól meg van erősítve. Hozzá még a kormányzás gondja is nyom minket. ⁵⁸ Nyújtsunk tehát jobbot ezeknek az embereknek, kössünk velük és egész népükkel békét! ⁵⁹ Engedjük meg nekik, hogy saját törvényeik szerint éljenek, mint azelőtt! Hiszen a törvényeik miatt, amelyeket mi megvetéssel illetünk, gerjedtek haragra és vitték véghez mindezeket.« ⁶⁰ Tetszett ez a beszéd a királynak és a vezéreknek, és elküldött hozzájuk békét ajánlani. Azok elfogadták. ⁶¹ Mivel pedig a király és a vezérek esküvel biztosították őket, kivonultak a várból. ⁶² A király erre felment a Sion hegyre. Amikor azonban a hely erődtímeit látta, csakhamar megszegte az esküt, amellyel megesküdött, és lerontatta körös-körül a kőfalat. ⁶³ Majd sebtében elvonult. Amikor aztán visszatért Antióchiába, Fülöpöt a város birtokában találta. Erre harcba szállt ellene és hatalmába kerítette a várost.

1 Makk 7 I. Demetriosz trónralépése; újabb támadások ¹ A százötvenegyedik esztendőben Demetriosz, Szeleukosz fia, elhagyta Róma városát. Egy kis csapattal egy városba ment a tenger mellé, és ott uralkodni kezdett. ² Történt pedig, hogy amikor bement atyáinak királyi palotájába, a hadsereg megragadta Antióchoszt és Líziászt, hogy elébe vigyék őket. ³ Mikor erről értesült, így szólt: »Ne enged-

jétek, hogy szíнем elé kerüljenek!»⁴ Erre a sereg meggyilkolta őket, Demetriosz pedig királyi trónjára ült.⁵ Ekkor elvetemedett, gonosz férfiak járultak elé Izraelből. Vezérük Alkimosz volt, aki főpap szeretett volna lenni.⁶ Ezek bevádolták a népet a királynál ezekkel a szavakkal: »Júdás és testvérei kiirtották barátaidat mind; minket pedig elűzött földünkről.⁷ Küldj ki tehát egy megbízható férfit, s ez menjen el, nézze meg mindazt a romlást, amelyet az nekünk és a király tartományainak okozott, és büntesse meg minden barátját és segítőtársát!«

⁸ A király erre kiválasztotta barátai közül Bakhidészt, aki a nagy folyón túl eső tartományon parancsnokolt, és bizalmasa volt a királynak. Ezt elküldte,⁹ hogy nézze meg a romlást, amelyet Júdas okozott. A gonosz Alkimosznak a főpapi tisztet adta; annak pedig meghagyta, hogy álljon bosszút Izrael fiain.¹⁰ Fel is kerekedtek és elmentek nagy sereggel Júdea földjére. Majd követeket küldtek és álnok módon, békés szavakkal szóltak Júdáshoz meg a testvéreihez.¹¹ Ők azonban nem hallgattak beszédükre, mert látták, hogy nagy sereggel jöttek.¹² Összegyűlt ekkor Alkimosznál és Bakhidesznél egy sereg írástudó, hogy megvitassák a jogi helyzetet.¹³ A haszidok voltak Izrael fiai közül az elsők, akik békét kértek tőlük.¹⁴ Ezek ugyanis így gondolkodtak: »Áron nemzetségéből való pap jött velük; ez csak nem fog rászedni minket.«¹⁵ Bakhidész békés szavakkal szólt hozzájuk, sőt meg is esküdött nekik: »Nem hozunk bajt sem rátok, sem a barátaitokra.«¹⁶ Ezért hittek is neki. Ő azonban megragadott közülük hatvan embert, és kivégezte őket egy napon az Írás szava szerint:

¹⁷ »Szentjeid testét és azok vérént ontották Jeruzsálem körül, és nem volt, aki eltemesse őket.«

¹⁸ Félelem és remegés szállta meg erre az egész népet, s azt mondták: »Igazság és egyenesség nincsen bennük; megszegették a megállapodást és az esküt, amellyel megesküdtek.«¹⁹ Ezután elvonult Bakhidész Jeruzsálem alól, és Bétzekánál ütött tábort. Majd elküldött és sokat elfogott azok közül, akik elpártoltak tőle. A nép közül is megölt néhány embert, és egy nagy kútba vetette őket.²⁰ Azután rábízta a tartományt Alkimoszra. Védelmül csapatot hagyott vissza nála; maga Bakhidész pedig visszatért a királyhoz.

²¹ Alkimosz ezután sokat harcolt főpapi tiszte érdekében.²² Köréje gyűltek mindazok, akik felforgatták tulajdon népüket. Kezükbe kaparintották Júdea földjét és nagy csapással sújtottak le Izraelre.²³ Mikor Júdas látta mindazt a bajt, amelyet Alkimosz és a vele lévőek okoztak Izrael fiainak – jóval többet, mint a pogányok –,²⁴ bejárta körös-körül mindenfelé Júdea határait, és bosszút állt az elpártolt férfiakon. Erre ezek abbahagyták az ide-oda járkálást az országban.²⁵ Amikor pedig Alkimosz látta, hogy Júdas és a vele lévőek megerősödtek, és belátta azt is, hogy nem bír helyt állni ellenük, visszatért a királyhoz és ott súlyos vádakkal illette őket.

Nikánor támadása és veresége²⁶ A király erre elküldte egyik legkiválóbb vezérét, Nikánort, aki gyűlöletet táplált Izraellel szemben, és megparancsolta neki, hogy irtsa ki a népet.²⁷ Nikánor nagy sereggel vonult be Jeruzsálembe, majd csalárdul békés üzenetet küldött Júdásnak meg a testvéreinek,²⁸ és mondta: »Ne legyen harc közöttem és közöttetek! Kevés emberrel megyek, hogy békességben lássam arcotokat.«²⁹ El is ment Júdáshoz, és békésen köszöntötték egymást. Ám az ellenség készen állt, hogy elragadják Júdást.³⁰ Júdas azonban megtudta, hogy csalárdsággal közeledik feléje; ezért óvatosan elkerülte őt, és nem kívánta többé látni a színét.³¹ Mikor Nikánornak tudomására jutott, hogy terve nyilvánvalóvá lett, harcba indult Júdas ellen Kefarsaláma mellett.³² Nikánor seregéből

elesett közel ötezer ember. A többiek a Dávid-városba menekültek. ³³ Ezek után az események után felment Nikánor a Sion hegyre, és elébe mentek néhányan a nép papjai közül, hogy köszöntsék őt békében és megmutassák neki a királyért felajánlott egészen eléggő áldozatokat. ³⁴ Ő azonban kinevette, megvetette, tisztátalanokká tette őket s gőgösen beszélt. ³⁵ Felindulásában megesküdött és azt mondta: »Ha Júdás tüstént kezembe nem kerül seregével együtt, akkor, ha majd épségben visszatérek, felgyújtom ezt a házat.« És nagy haraggal távozott. ³⁶ Erre bementek a papok, megálltak az oltár és a templom előtt, és sírva mondták: ³⁷ »Te, az Úr, kiválasztottad ezt az épületet, hogy a te nevedet szólítsák benne, és az az imádság és a könyörgés háza legyen néped számára. ³⁸ Fizess tehát vissza annak az embernek és seregének! Vesszenek el kard éle által! Emlékezzél meg istenkáromlósaikról, és ne engedd, hogy megmaradjanak!«

³⁹ Nikánor, miután kivonult Jeruzsálemből, Béthoronnál ütött tábor. Itt egy szíriai csapat is csatlakozott hozzá. ⁴⁰ Júdás pedig Hadásánál táborozott háromezer emberrel. Ekkor így imádkozott Júdás: ⁴¹ »Uram, mikor a király követei káromoltak téged, kivonult az angyal és száznyolcvanötezret ölt meg közülük! ⁴² Így tipord szét ma ezt a sereget is szemünk láttára! Hadd tudják meg a többiek, mily gonoszul szólt ő szentélyedről! Ítélezzél fölötte gonoszsága szerint!« ⁴³ Majd ütközetbe bocsátkoztak a seregek ádár hó tizenharmadik napján. Nikánor táborára vereséget szenvedett; ő maga elsőként maradt a csatatéren. ⁴⁴ Amikor aztán serege látta, hogy Nikánor elesett, elszórták fegyverüket és elmenekültek. ⁴⁵ De üldözőbe vették őket egy napnyi járőföldre, Hadásától egészen Gézer környékéig; közben jeladásul megfűjták mögöttük a kürtöt. ⁴⁶ Erre kimentek körös-körül Júdea minden helyiségének lakói és bekerítették őket. Ellenálltak ugyan újra, de elvesztek kard éle által mindannyian. Egy sem maradt meg közülük. ⁴⁷ Aztán zsákmányul ejtették javaikat, magukkal vitték Nikánor levágott fejét meg a kezét, amelyet oly hetykén nyújtott ki, és felfüggesztették Jeruzsálem előtt. ⁴⁸ Nagy volt az öröm a nép között; és igen vidáman töltötték azt a napot. ⁴⁹ El is rendelte, hogy minden esztendőben megüljék azt a napot, ádár hó tizenharmadik napján. ⁵⁰ Ezután rövid időre nyugalom honolt Júdea földjén.

1 Makk 8 Júdás szövetsége a rómaiakkal ¹ Júdás pedig értesült a rómaiak hírnevéről és nagy hatalmáról, meg arról, hogy jóindulattal vannak mindazok iránt, akik hozzájuk fordulnak, sőt baráti szövetségre is lépnek azokkal, akik hozzájuk csatlakoznak; továbbá arról, hogy hatalmasak és erősek. ² Hallottak ugyanis harcaikról, meg Galáciában véghezvitt hőstetteikről; arról tudniillik, hogy leigázták azt és adófizetőjükké tették. ³ Ezenkívül arról is, hogy mily nagy dolgot műveltek Hispánia területén, és hogyan kerítették hatalmukba az ott lévő ezüst- és aranybányákat, s foglalták el azt az egész területet bölcsességükkel és kitartással. ⁴ Miként igáztak le tőlük igen távol eső országokat és olyan királyokat, akik a föld széleiről mentek ellenük, és rájuk sújtottak hatalmas csapással. A többiek pedig évről évre adót fizetnek nekik. ⁵ Legyőzték Fülöpöt és Perszészt is, a ketiták királyát. Leverték haddal a többieket is, akik fegyvert ragadtak ellenük, és hatalmukba kerítették őket. ⁶ Tönkreverték Nagy Antióchoszt, Ázsia királyát is, aki hadba szállt ellenük, pedig százhusz elefántja, lovassága, hadi szekerei és igen erős serege volt. ⁷ Elfogták elevenen és őt is meg utódait is arra kötelezték, hogy fizessen súlyos adót, állítson túszoikat, kössön megállapodást, ⁸ és engedje át az indusok, a médek és a lídiaiak országát, tehát legértékesebb tartományainak egy részét. Ezeket elvették tőle, és Eumenész királynak adták. ⁹ Amikor pedig hírül vették, hogy Hellasz lakói fel akarnak vonulni, hogy

kiirtsák őket, ¹⁰ hadvezért küldtek ellenük, megtámadták őket és sokan elesetek közülük. Feleségeiket és gyermekeiket foglyul ejtették, és kifosztották őket. Országukat pedig elfoglalták, falaikat lerombolták, és szolgaságba vetették őket mind a mai napig. ¹¹ A többi országot is, meg szigetet, amelyek egykor ellenálltak nekik, elpusztították és hatalmuk alá hajtották. ¹² De hűségesen kitartottak barátaik és azok mellett, akik békében éltek velük. Így országokat foglaltak el közelben és távolban; mert mindenki, aki nevüket hallotta, megrettent tőlük. ¹³ Akit uralomra akartak segíteni, az hozzá is jutott az uralkodáshoz; és akit akartak, le is taszítottak trónjáról. Így azután igen elhatalmasodtak. ¹⁴ De mindannyiuk közül sem koronát nem viselt senki, sem bíbort nem öltött, hogy díszelegjen benne, ¹⁵ hanem tanácsot állítottak fel maguknak; és a háromszázhusz tanácsstag napról-napra azon van, hogy állandóan a nép javát szolgálja, és ami üdvös, azt tegye. ¹⁶ Egy emberre bízzák évente azt a tiszteletet, hogy kormányozza egész országukat, és irigység meg féltékenykedés nélkül erre az egyre hallgatnak mindannyian.

¹⁷ Ezért Júdas kiválasztotta Eupolemoszt, János fiát, Jákob unokáját, meg Jázont, Eleazár fiát, és elküldte őket Rómába, hogy barátságra és szövetségre lépjenek velük ¹⁸ a görögök igájának lerázására, mert úgy látták, hogy ezek szolgaságba vetik Izrael országát. ¹⁹ Elmentek tehát Rómába – az út igen hosszú volt –, odajárultak a tanács elé és így szóltak: ²⁰ »Makkabeus Júdas, az ő testvérei, és a zsidók népe küldött minket hozzátok, hogy barátságot és szövetséget kössünk veletek, és szövetségeseitek meg barátaitok közé vegyetek fel minket.« ²¹ Az ajánlat tetszésre talált náluk. ²² Az írás pedig, amelyet érc táblára véstek és Jeruzsálemba küldtek, hogy a barátság és a szövetség emléke legyen náluk, ez volt: ²³ »A rómaiaknak és a zsidók népének tengeren és szárazon jól menjen dolguk mindörökké! Kard és ellenség távol legyen tőlük! ²⁴ Ha a rómaiakat vagy akármelyik szövetségeseiket előbb fenyegeti háború, bárhol is országukban, ²⁵ a zsidók népe – amennyire a viszonyok engedik – teljes szívvel segítségükre fog sietni. ²⁶ A hadakozóknak sem gabonát, sem fegyvert, sem pénzt, sem hajót nem adnak és nem szállítanak; így tetszett ez a rómaiaknak. Rendelkezéseiket pedig megtartják, anélkül, hogy bármit is kapnának tőlük. ²⁷ Hasonlóképpen, ha a zsidók népét előbb fenyegeti háború, a rómaiak – amennyire a körülmények engedik – örömmel nyújtanak segítséget; ²⁸ a szövetségeseeknek sem gabonát, sem fegyvert, sem pénzt, sem hajót nem szállítanak; így tetszett ez a rómaiaknak. Rendelkezéseiket pedig hátsó gondolat nélkül megtartják. ²⁹ E szavak értelmében állapodtak meg a rómaiak a zsidók népével. ³⁰ Hogyha pedig e megállapodás után akár az egyik fél, akár a másik jónak látja, hogy valamit hozzáfűzzön avagy töröljön belőle, megteheti tetszése szerint; bármit is fűzzenek hozzá, avagy töröljenek belőle, érvényes legyen. ³¹ Azokról a bajokról pedig, amelyeket Demetriosz király hozott rájuk, ezt írtuk neki: `Miért raktál olyan súlyos igát barátainkra és szövetségeseinkre, a zsidókra? <sup>32</sup> Ha még egyszer elénk járulnak, ellened teszünk igazságot nekik, és rád támadunk tengeren és szárazon.`«

1 Makk 9 Az utolsó ütközet és Júdas halála ¹ Közben, amikor Demetriosz meghallotta, hogy Nikánor és serege elpusztult a harcban, a jobbszárnnyal még egyszer elküldte Bakhidészt és Alkimoszt Júdába. ² Elindultak tehát a Gilgál felé vezető úton, és ostrom alá vették Arbelában Masalótot. Elfoglalták és sok emberi életet oltottak ki. ³ A százötvenkettedik esztendőben, az első hónapban Jeruzsálem előtt ütött tábornak a sereg. ⁴ Azután felkerekedtek és húszezer emberrel meg kétezer lovassal elindultak Bérea irányába. ⁵ Júdas háromezer válogatott emberével Elászában táborozott. ⁶ Amikor

észrevették a seregek hatalmas tömegét, nagyon megrettentek és sokan otthagyták a táborn, úgy-hogy nem maradt közülük csak nyolcszáz férfi. ⁷ Júdás, azt látva, hogy a serege elszéledt, a harcot pedig el nem kerülheti, elkeseredett szívében, mert nem volt már ideje, hogy összegyűjtse őket, és bánatában ⁸ így szólt azokhoz, akik visszamaradtak: »Rajta! Rohanjuk meg ellenségünket! Hátha állni tudjuk a harcot ellenük.« ⁹ De lebeszéltek erről és azt mondták: »Erre nincs erőnk. Mentsük csak meg életünket és térjünk vissza testvéreinkhez! Majd azután harcba szállunk ellenük; most kevesen vagyunk hozzá!« ¹⁰ Júdás azonban így szólt: »Távol legyen tőlünk, hogy így tegyünk! Nem futunk meg előlük. Ha időnk elérkezett, haljunk meg férfiasan testvéreinkért, de ne szennyezzük be hírnevünket.« ¹¹ Erre megindult a sereg a táborból, és felálltak velük szemben. A lovasságot két részre osztották. A sereg előtt a parittyások meg az íjasok haladtak, a harc élén pedig mindenütt a legvitézebbek álltak. ¹² Maga Bakhidész a jobbszárnyon volt. Kétfelől közeledett a sereg, és felharsantak a kürtök. ¹³ Ekkor riadót fújtak Júdás oldalán is. A föld megremegett a seregek kiáltásától. Már reggeltől estig dúlt a harc.

¹⁴ Júdás észrevette, hogy Bakhidész seregének java a jobbszárnyon van. Erre melléálltak a bátor szívűek mind, ¹⁵ tönkreverték a jobbszárnyat, és űzőbe vették őket egészen Asdód hegyéig. ¹⁶ Mikor a balszárnyon lévők észrevették, hogy a jobbszárny felmorzsolódott, hátba támadták Júdást és a vele lévőket. ¹⁷ Elkeseredetten folyt a küzdelem, sokan estek el sebeikben itt is, ott is. ¹⁸ Júdás is elesett, a többiek pedig elmenekültek. ¹⁹ Jonatán és Simon elvitték testvérüket, Júdást, és atyáik sírboltjába temették Modin városában. ²⁰ Megsíratta őt nagy siránkozással Izrael egész népe. Sok napig gyászoltak, ²¹ és mondták: »Mint esett el a hős, aki szabadulást hozott Izrael népének!« ²² Júdás egyéb háborús dolgait, vitéz és kiváló tetteit nem jegyezték fel, mert az nagyon sok volt.

JONATÁN TETTEI: 9,23-12,52

Jonatánt vezérré választják ²³ Történt pedig, hogy Júdás halála után Izrael minden határában előbújtak az istentelenek és előjöttek mindnyájan a gonosztevők. ²⁴ Ráadásul igen nagy éhínség tört ki azokban a napokban, és egész országuk velük együtt meghódolt Bakhidésznek. ²⁵ Ekkor Bakhidész kiválasztott istentelen férfiakat, és az ország uraivá tette őket. ²⁶ Ezek felkutatták és kinyomozták Júdás barátait, és elvitték őket Bakhidészhez, aki kitöltötte rajtuk bosszúját és kigúnyolta őket. ²⁷ Lett erre nagy szorongatás Izraelben, olyan, amilyen még nem volt azon nap óta, amióta nem lépett fel próféta Izraelben.

²⁸ Összegyűlt akkor Júdás összes barátja, és így szóltak Jonatánhoz: ²⁹ »Amióta meghalt testvéred, Júdás, nincsen olyan férfi, aki – mint ő – kivonulna ellenségeink, Bakhidész és azok ellen, akik gyűlölik nemzetünket. ³⁰ Nos tehát, mi megválasztunk ma téged az ő helyébe. Légy a fejedelmünk és vezérünk harcainkban!« ³¹ Jonatán akkor elvállalta a vezérséget és testvére, Júdás helyébe lépett.

Ütközet Júdea határában ³² Megtudta ezt Bakhidész és halálra kerestette. ³³ Mikor erről Jonatán meg testvére, Simon és a vele lévők mindannyian értesültek, a tekoai pusztába menekültek, és megtelepedtek az Aszfár kút vizénél. ³⁴ Meghallotta ezt Bakhidész, és szombati napon átkelt egész seregével a Jordánon. ³⁵ Jonatán eközben elküldte testvérét, a csapat vezérét: kérje meg barátait, a nabateusokat, hogy elhelyezhessék náluk bőséges málhájukat. ³⁶ De Jámbri fiai felkerekedtek Madabából és elragadták Jánost és mindenét, ami nála volt, s elvonultak vele. ³⁷ A történetek után pedig hírül vitték

Jonatánnak és testvérének, Simonnak, hogy Jámbri fiai fényes nászünnepekre készülnek, és nagy pompával kísérik a menyasszonyt, egy igen előkelő kánaáni ember leányát Madabából. ³⁸ Megemlékeztek ekkor Jánosnak, az ő testvérének vérééről, és felmentek és elrejtőztek a hegyszakadékban. ³⁹ Amint felemelték szemüket, hogy körülnézzenek, íme, előttük haladt egy zajos, nagy menet. A vőlegény meg barátai és testvérei jöttek éppen szembe velük kézi dobokkal, zeneszerszámokkal és sok fegyverrel. ⁴⁰ Erre rájuk rontottak rejtekhelyükből és öldösték őket. Sokan elestek sebeikben, a többiek pedig a hegyekbe menekültek. Minden holmijukat zsákmányul ejtették. ⁴¹ Gyászra fordult hát a menyegző, és siralomra a zeneszó. ⁴² Miután így megbosszulták testvérüknek véréét, visszatértek a Jordán partjára.

⁴³ Meghallotta ezt Bakhidész, és szombati napon nagy sereggel vonult a Jordán mellé. ⁴⁴ Jonatán ekkor így szólt övéihez: »Rajta! Szálljunk harcba elleneinkkel! Ma nincs úgy, mint tegnap és tegnapelőtt! ⁴⁵ Szemben velünk a had; innen is, onnan is a Jordán vize, part, mocsár és cserjék, és nincs hová meneküljünk. ⁴⁶ Nos tehát, kiáltsatok az ég felé, hogy megmeneküljete ellenségeitek kezéből!« És megindult a harc. ⁴⁷ Jonatán kinyújtotta kezét, hogy leüsse Bakhidészt; ez azonban hátrafelé kitért előle. ⁴⁸ Erre beugrottak Jonatán és emberei a Jordánba és előttük átúsztak a Jordánon. ⁴⁹ Bakhidész részéről aznap ezer ember esett el.

A júdeai királyság megszilárdulása Bakhidész ezután visszatért Jeruzsálembe, ⁵⁰ és ezeket a megerősített városokat építette Júdeában: Jerikó, Emmausz, Béthoron, Bétel, Tamnáta, Fára és Topó várát, mindegyiket magas falakkal, kapukkal és záarakkal. ⁵¹ Őrséget is helyezett el bennük, hogy hadakozzanak Izrael ellen. ⁵² Megerősítette továbbá Bétsúr városát, valamint Gázárát és a Várat, s ellátta őket csapatokkal meg élelemmel. ⁵³ Túszul vette az ország előkelő embereinek fiait, és bezáratta őket Jeruzsálembe, a Várba.

⁵⁴ A százötvenharmadik esztendőben, a második hónapban elrendelte Alkimosz, hogy bontsák le a templom belső udvarának falát, és tegyék tönkre a próféták művét. Amikor azonban megkezdte a bontást, ⁵⁵ szélütés érte Alkimoszt, és így abbamaradt a műve. Mivel elnémult a szája és megbénult a szélütéstől, nem tudott többé beszélni és rendelkezni a háza felől. ⁵⁶ Meg is halt nagy kínok között Alkimosz abban az időben. ⁵⁷ Amikor pedig Bakhidész látta, hogy meghalt Alkimosz, visszatért a királyhoz, és két esztendeig nyugalma volt az országnak.

Újabb összecsapások; Jonatán sikerei ⁵⁸ Ám az istentelenek egyhangúan így határoztak: »Íme, Jonatán és övéi gondtalanul élvezik nyugalmukat. Hozzuk el ezért Bakhidészt, hadd fogja el mindannyiukat egy éjszaka.« ⁵⁹ El is mentek hozzá és ezt tanácsolták neki. ⁶⁰ Ő fölkerekedett és útnak indult nagy sereggel. Titokban levelet küldött júdeai híveinek, hogy fogják el Jonatánt övéivel együtt. De ez nem sikerült, mert tervüket megtudták. ⁶¹ Sőt, Jonatán fogta el a tartományban azokat a férfiakat, akik a baj szerzői voltak, ötven embert, és kivégezte őket. ⁶² Aztán Jonatán elvonult Simonnal és az övéivel Bétbesszenbe, a pusztába. Felépítette azt romjaiból és erődítéssel látta el. ⁶³ Mikor Bakhidész meghallotta ezt, összegyűjtötte összes hadait, és Júdeából is behívta embereit. ⁶⁴ Felvonult, megtámadta Bétbesszent, sok napig ostromolta, közben hadigépeket is állított fel. ⁶⁵ Jonatán ekkor a városban hagyta testvérét, Simont, és kiment az országba. Kiszámú csapattal vonult, ⁶⁶ leverte Odárent és testvéreit, valamint Fázéron fiait sátraikban, és a megkezdett diadalokkal nőni kezdett hadi ereje is.

⁶⁷ Simon ezalatt ki-kirontott övéivel a városból és felgyújtotta a hadigépeket. ⁶⁸ Aztán rátámadtak Bakhidészre, megverték és nagyon elkeserítették, mivel terve és felvonulása hiábavaló volt. ⁶⁹ Haragjában az istentelen férfiak ellen fordult, akik azt a tanácsot adták neki, hogy betörjön országukba, és sokat megölt közülük. Maradék csapatával aztán vissza akart térni országába. ⁷⁰ Amint ezt megtudta Jonatán, követeket küldött hozzá, hogy békét kössön vele, és hogy kiadja neki a foglyokat. ⁷¹ Örömet ráállt, és az ajánlat értelmében járt el. Ugyanakkor megesküdött, hogy őt egész életében semminemű bajjal nem zaklatja többé. ⁷² Kiadta neki azokat a foglyokat, akiket azelőtt elhurcolt Júdea földjéről, aztán megfordult, visszatért országába, és nem jött soha többé a tájukra. ⁷³ Pihent tehát a fegyver Izraelben. Jonatán pedig Mákmásban tartózkodott; ott kezdte kormányozni Jonatán a népet, és kiirtotta az istenteleneket Izraelben.

1 Makk 10 Békekötés I. Demetriossal ¹ A százhatvanadik esztendőben felvonult Alexander, az Epifánésznek nevezett Antióchosz fia és elfoglalta Ptolemaiszt. Ott befogadták őt és uralkodni kezdett. ² Amint erről Demetriosz király értesült, hatalmas sereget gyűjtött és kivonult, hogy harcba bocsátkozzék vele. ³ Demetriosz ugyanakkor barátságos hangú levelet küldött Jonatánnak, hogy nagyrabecsülését mutassa ki vele szemben. ⁴ Így gondolkodott ugyanis: »Siessünk, kössünk vele békét, még mielőtt Alexanderral szövetkeznék ellenünk. ⁵ Még eszébe jut majd mindaz a baj, amelyet neki, testvérének és népének okoztunk.« ⁶ Így megengedte neki, hogy hadat gyűjtsön, fegyvert szerezzen és az ő szövetségese legyen. Még azt is elrendelte, hogy adják ki neki a Várban lévő túszoikat. ⁷ Jonatán erre elment Jeruzsálembe és felolvasta az egész nép meg a Várban lévők előtt a levelet. ⁸ Nagy félelem szállta meg őket, amikor hallották, hogy a király seregtoborzásra adott neki engedélyt. ⁹ A túszoikat kiadták Jonatánnak, ő pedig hazaengedte azokat szüleikhez. ¹⁰ Jonatán a székhelyét Jeruzsálembe tette át, és elkezdte kiépíteni és helyreállítani a várost. ¹¹ Megparancsolta a munkásoknak, hogy emeljenek falat és erősítsék meg a Sion hegyet körös-körül faragott kövekkel. Így is tettek. ¹² Ekkor az idegenek, akik a Bakhidész által épített erősségekben voltak, elmenekültek, ¹³ mindenki otthagytá a helyét és hazájába tért. ¹⁴ Egyedül Bétszúrban maradtak néhányan azok közül, akik elpártoltak a törvénytől és Isten parancsától, mert védelmet találtak ott.

Jonatánt főpappá teszik ¹⁵ Amikor Alexander király értesült azokról az ígéretekéről, amelyeket Demetriosz Jonatánnak tett, és elbeszélték neki az általa és testvérei által véghezvitt harcokat és hőstetteket, továbbá azokat a bajokat, amelyeket elszenvedtek, ¹⁶ így szólt: »Találhatunk-e hozzá hasonló férfit? Nos tehát, tegyük őt barátunkká és szövetségesünkkel!« ¹⁷ Ekkor levelet írt és abban ezeket a szavakat küldte neki: ¹⁸ »Alexander király üdvözli testvérét, Jonatánt! ¹⁹ Azt hallottuk rólad, hogy hatalmas és vitéz férfi vagy, és méltó arra, hogy barátunkká légy. ²⁰ Ezennel tehát néped főpapjává teszünk, és megengedjük, hogy a király barátja címét viseld. – Küldött neki bíbort meg aranykoronát is. – Ügyeinkben érts velünk egyet és maradj velünk barátságban!« ²¹ Erre Jonatán magára öltötte a szent ruhát a százhatvanadik esztendő hetedik havában, a sátoros ünnepen. Majd sereget gyűjtött és fegyvert szerzett bőségben.

I. Demetriosz engedményei ²² Amint Demetriosz híret vette ennek, nagyon elszomorodott és így szólt: ²³ »Hogyan engedhettük meg, hogy Alexander megelőzzön minket, szövetségre lépjen a zsidókkal és így gyarapítsa erejét? ²⁴ Majd írok nekik én is kérlelő szavakat, méltóságot és ajándékot ígérek, hogy segítségemre mellém álljanak.« ²⁵ Írt is nekik ilyképpen: »Demetriosz király üdvözli a zsidók népét!

²⁶ Örömmel értesültünk róla, hogy megtartottátok a velünk kötött szövetséget, barátságban maradtok velünk, és nem pártoltatok át ellenségeinkhez. ²⁷ Tartsatok csak ki továbbra is a hozzánk való hűségben, és mi majd jótéteményekkel kárpótolunk titeket azokért, amiket nekünk cselekedtetek. ²⁸ Sokféle szolgáltatást elengedünk és még ajándékokat is adunk nektek. ²⁹ Ezennel felmentelek titeket és valamennyi zsidót az adózás alól. Elengedem a sószolgáltatást, nem követelem a koszorúkat és a gabonaharmadot. ³⁰ A mai naptól kezdve meghagyom nektek a jövőben a fa gyümölcsének engem illető felét. Ne szedjék ezt a mai naptól kezdve sohasem Júdea földjén, s abban a három kerületben sem, amelyet Szamariából és Galileából kapcsoltak hozzá. ³¹ Jeruzsálem szent és szabad legyen határával együtt! A tized és az adó az övé legyen! ³² Lemondok a jeruzsálemi Vár birtoklásáról is. Átadom azt a főpapnak: helyezzen oda férfiakat őrségül, tetszése szerint. ³³ Váltásgdíj nélkül szabadon bocsátom egész országomban az összes zsidó embert, akit Júdea földjéről fogságba hurcoltak. Mindannyian mentesek legyenek az adótól, még jószágaikat illetően is. ³⁴ Minden szent nap: a szombatok, a hónapok első napjai, a parancsolt ünnepek, három nap az ünnep előtt és három nap az ünnep után legyenek mind az adómentesség és az elengedés napjai az országomban lakó valamennyi zsidó számára! ³⁵ Senkinek se legyen joga bármit is behajtani, vagy közülük bárki ellen bármilyen ügyben keresetet indítani! ³⁶ A zsidók közül harmincezer embert a király seregébe kell felvenni. Ezek ugyanúgy kapják meg zsoldjukat, mint a király valamennyi serege. Egy részüket a nagy király váraiban kell elhelyezni. ³⁷ Mások közülük jussanak állami ügyek élére, bizalmi állásokba. Vezéreik közülük kerüljenek ki. Amellett éljenek törvényeik szerint, amint ezt a király Júdea földje számára is elrendelte. ³⁸ Azt a három kerületet pedig, amelyet Szamaria tartományból csatoltak Júdához, számítsák Júdához. Egy fő alatt legyenek vele és senki hatalma alatt se álljanak, csak a főpapé alatt. ³⁹ Ptolemaiszt határával együtt odaajándékozom a jeruzsálemi templomnak, a szentély szükségleteinek fedezésére. ⁴⁰ Amellett évente tizenötezer ezüstsiklust ajánlok fel az engem illető királyi jövedelmekből. ⁴¹ Mindazt pedig, ami nem folyt be és amit a tisztviselők az előző években nem hajtottak be, adják mostantól fogva a templom szolgálatára. ⁴² Ezenfelül az az ötezer ezüstsiklus, amelyet minden esztendőben a szentély jövedelméből vettek el, a szolgálatot tévő papokat illesse. ⁴³ Mindazok, akik a jeruzsálemi templomba vagy a környékén bármely részre menekülnek, bármilyen ügyben vétettek is a király ellen, szabadok legyenek, és zavartalanul birtokolhassák mindenüket, amijük csak van országom területén. ⁴⁴ A szentély építésének és tatarozásának költségeit a királyi kincstár fedezze. ⁴⁵ Ugyancsak a királyi kincstárt terhelje Jeruzsálem falainak felépítése és körös-körül való megerősítése, valamint a falak emelése Júdeában.«

Jonatán és Alexander szövetsége ⁴⁶ Amikor Jonatán meg a nép e szavakat hallotta, nem hittek bennük és elutasították azokat, mert visszaemlékeztek arra, hogy milyen nagy gonoszságot művelt Izraelben és milyen kegyetlenül sanyargatta őket. ⁴⁷ Inkább Alexander mellé álltak, aki először tett nekik békeajánlatokat, és segítségére voltak minden időben. ⁴⁸ Alexander király pedig nagy sereget gyűjtött és hadba szállt Demetriosz ellen. ⁴⁹ Megütközött a két király, és Demetriosz serege megfutamodott. Alexander üldözni kezdte és szorongatta őket. ⁵⁰ Hevesen dúlt a harc napnyugtáig. Még ugyanazon a napon elesett Demetriosz is.

⁵¹ Erre Alexander követeket küldött Ptolemajosshoz, Egyiptom királyához, és ezt üzenté neki: ⁵² »Visszatértem országomba, elfoglaltam atyáim trónját és megkezdtém az uralkodást. Legyőztem Demetrioszt és országunkat hatalmamba kerítettem. ⁵³ Megütköztem vele, megsemmisítettük őt

magát táborával egyetemben és elfoglaltam királyi trónját. ⁵⁴ Nos tehát, lépjünk szövetségre egymással. Add nekem leányodat feleségül, hogy vőd lehessenek, és én neked is meg neki is hozzád méltó ajándékokat adok.« ⁵⁵ Ptolemajosz király erre így felelt: »Áldott az a nap, amelyen visszatértél atyáid földjére, és elfoglaltad országuk trónját. ⁵⁶ Megteszem neked azt, amit írtál. Jöjj csak eléem Ptolemaiszbba. Ott majd látjuk egymást, és én kérésed szerint jegybe adom neked leányomat.« ⁵⁷ Elindult tehát Ptolemajosz Egyiptomból leányával, Kleopátrával együtt, és elment Ptolemaiszbba a százhatvankettedik esztendőben. ⁵⁸ Ott találkozott Alexander királlyal, odaadta neki leányát, Kleopátrát feleségül, és Ptolemaiszbban királyhoz méltóan igen fényes nászünnepeket rendezett.

⁵⁹ Alexander király írt ezután Jonatánnak, hogy jöjjön elébe. ⁶⁰ Az elindult fényes kísérettel Ptolemaiszbba. Itt a két király elé járult, és sok ezüstöt, aranyat meg ajándékot adott nekik, és így elnyerte a kegyüket. ⁶¹ Szövetkeztek azonban ellene veszedelmes férfiak Izraelből, istentelen emberek, és bevádolták őt. De a király ügyet sem vetett rájuk, ⁶² hanem meghagyta, hogy vegyék le Jonatán ruháját és öltöztessék bíborba. Így is cselekedtek. Majd maga mellé ültette őt a király, ⁶³ és így szólt fejedelmeihez: »Menjetek ki vele a városba és hirdessétek ki: Senki se merjen vádat emelni ellene semmiféle ügyben, és senki se kellemetlenkedjék neki semmiféle okból!« ⁶⁴ Történt pedig, hogy amikor azok, akik áskálódtak ellene, azt látták, hogy a hirdetés szavai értelmében mily dicsőség érte őt, és hogy bíbor fedi a vállát, valamennyien elmenekültek. ⁶⁵ A király pedig nagyon kitüntette őt. Felvevete legbelsőbb bizalmasai sorába, vezérré tette és részessé az uralkodásban. ⁶⁶ Jonatán ezután épségben és boldogan tért vissza Jeruzsálembe.

Jonatán győzelme II. Demetriosz felett ⁶⁷ A százhatvanötödik esztendőben Demetriosz, Demetriosz fia Krétából elment atyái földjére. ⁶⁸ Mikor Alexander király értesült erről, igen elszomorodott és visszatért Antióchiába. ⁶⁹ Demetriosz király pedig fővezérré tette Apollónioszt, a cölészíriai helytartót. Ez nagy sereget toborzott és Jamniába vonult. Aztán elküldött Jonatánhoz, a főpaphoz, ⁷⁰ ezekkel a szavakkal: »Te vagy az egyedüli, aki ellenállsz nekünk. Nevetséggé és csúfsággá lettem amiatt, hogy erőszakkal szembeszállsz velünk a hegyek között. ⁷¹ Nos tehát, ha bízol seregemben, jöjj le hozzánk a síkságra! Hadd mérjük itt össze erőnket! Velem van a városok hadereje. ⁷² Kérdezősködj csak, s majd megtudod, hogy ki vagyok én meg a többiek, akik segítségemre vannak. Azt fogják majd mondani, hogy lábatok nem tud helytállni színünk előtt. `Hiszen már atyáid is két alkalommal futamodtak meg saját országukban.' ⁷³ Hogyan tudnál tehát te ellenállni ilyen lovasságnak és ekkora seregnek a síkságon, ahol sem kő nincs, sem szikla, és nincs hova menekülni?«

⁷⁴ Mikor Jonatán Apollóniosz üzenetét hallotta, felháborodott lelkében. Majd kiválasztott tízezer embert és kivonult Jeruzsálemből. Segítségére sietett a testvére, Simon is. ⁷⁵ Táborot ütöttek Joppénál, de a város zárva maradt előtte. Apollóniosz őrsége volt ugyanis Joppében, ezért ostrom alá vette. ⁷⁶ Erre a városban lévők megrettentek és kinyitották neki a kaput. Így Jonatán úrrá lett Joppében. ⁷⁷ Amint Apollóniosz hírére vette ennek, felkerekedett háromezer lovassal és nagy sereggel, ⁷⁸ s elindult Asdód felé, mintha csupán átvonulna. De mindjárt a síkságra vonult, mert nagyszámú lovas volt vele, és ő beléjük helyezte bizalmát. Jonatán egészen Asdódig követte őt, és ott összecsaptak. ⁷⁹ De Apollóniosz ezer lovast lesben hagyott mögöttük a táborban. ⁸⁰ Jonatán észrevette ugyan, hogy lesben állnak mögötte, de már körülfogták seregét, és reggeltől estig hányták a nyilat a seregbe. ⁸¹ A sereg azonban helytállt Jonatán parancsa értelmében, amíg amazoknak a lovai el nem fáradtak.

⁸² Erre nekiengedte csapatát Simon is, és amikor a lovasság ereje már megtört, rárontott a seregre, megverte őket, és azok futásban kerestek menedéket. ⁸³ Azok, akik elszéledtek a síkságon, Asdódba futottak. Bementek Bédágónba a bálványukhoz, hogy ott menedékre leljenek. ⁸⁴ Jonatán azonban felgyújtotta Asdódot a környéken elterülő városokkal együtt. Elvette zsákmányukat és felégette tűzzel Dágon templomát mindazokkal együtt, akik oda menekültek. ⁸⁵ A kard által elhullottak száma pedig azokkal együtt, akik a tűz martalékává lettek, közel nyolcezer ember volt. ⁸⁶ Azután felkerekedett innen Jonatán, és Askalont szállta meg. Itt a város lakói nagy pompával jöttek elébe. ⁸⁷ Végül visszatért Jonatán övéivel és gazdag zsákmánnyal Jeruzsálembe.

⁸⁸ Történt pedig, hogy amikor ez a dolog Alexander király tudomására jutott, még jobban kitüntette Jonatánt. ⁸⁹ Olyan aranyboglárt küldött neki, amilyent a király rokonainak szoktak ajándékozni, s átengedte neki birtokul Akkaront egész környékével együtt.

1 Makk 11 Alexander halála ¹ Ezután Egyiptom királya hadat gyűjtött, annyit, mint a főveny a tenger partján, valamint hajót is nagy számban. Az volt ugyanis a terve, hogy csellel elfoglalja Alexander országát és azt saját országához csatolja. ² Elment tehát, barátságot hangoztatva, Szíriába. Az emberek megnyitották előtte a városokat, sőt ki is vonultak elébe. Alexander király ugyanis meghagyta, hogy menjenek elébe, hiszen az apósa volt. ³ Mikor aztán Ptolemajos betette lábát a városba, katonai őrseget helyezett el az egyes városokban. ⁴ Amikor pedig Asdódhoz közeledett, megmutatták neki Dágon felgyújtott templomát, Asdódot és környékét romjaival együtt, a szanaszét heverő holttesteket s a hadban elesettek sírdombjait, amelyeket az útszélien emeltek. ⁵ S hogy gyűlöletessé tegyék, azt mondták a királynak: Jonatán cselekedte mindezt! A király azonban hallgatott. ⁶ Jonatán pedig nagy pompával a király elé járult Joppéban; üdvözölték egymást és megszálltak ott. ⁷ Majd elkísérte Jonatán a királyt az Eleuterosz nevű folyóig, aztán visszatért Jeruzsálembe. ⁸ Ptolemajos király pedig hatalma alá vetette a parti városokat egészen a tenger menti Szeleukiáig, és gonosz terveket szőtt Alexander ellen. ⁹ Követeket küldött ugyanis Demetrioszhoz, ezekkel a szavakkal: »Gyere, kössünk egymással szövetséget! Odaadom neked Alexandernél lévő leányomat feleségül. Aztán uralkodjál atyád országában! ¹⁰ Megbántam ugyanis, hogy neki adtam leányomat, mert az életemre tört.« ¹¹ Így gyalázta őt, mivel országára áhítozott. ¹² El is vette tőle leányát és Demetriosznak adta. Szakított Alexanderrel, és nyílt ellenségekkel lettek. ¹³ Azután Ptolemajosz bevonult Antióchiába és két koronát tett fejére: Egyiptomét és Ázsiáét. ¹⁴ Alexander király ebben az időben Kilíkiában volt, mert fellázadtak a vidék lakói. ¹⁵ A hír vétele után Alexander hadba szállt ellene. Ptolemajosz király is felvonult seregével. Rárontott nagy erővel és megfutamította. ¹⁶ Alexander Arábiába menekült, hogy ott védelmet keressen. Így Ptolemajosz király maradt a győztes. ¹⁷ Az arab Zabdiel pedig fejét vette Alexandernek és elküldte Ptolemajosznak. ¹⁸ Három napra rá elhunyt Ptolemajosz is. Erre a városok lakói lemészárolták a várak őrségét, ¹⁹ s így trónra léphetett Demetriosz a százhatvanhatedik esztendőben.

Jonatán és II. Demetriosz szövetsége ²⁰ Abban az időben Jonatán összegyűjtötte a júdeaiakat, hogy elfoglalják a jeruzsálemi Várat. Számos hadigépet is felállítottak ellene. ²¹ De az istentelen férfiak, akik gyűlölték saját nemzetüket, elmentek Demetriosz királyhoz, és beárulták neki, hogy Jonatán ostrom alá veszi a Várat. ²² Ennek hallatára indulatra gerjedt, tüstént Ptolemaisba ment és megírta

Jonatánnak, hogy hagyja abba a Vár ostromát és siessen hozzá megbeszélésre. ²³ Mikor Jonatán értesült erről, elrendelte, hogy csak folytassák az ostromot. Aztán kiválasztott néhányat Izrael vénei s a papok sorából, és szemébe nézett a veszedelemnek. ²⁴ Magához vett aranyat, ezüstöt, ruházatot és sok egyéb ajándékot, a király elé járult Ptolemaisban, és elnyerte a kegyét. ²⁵ Néhány istentelen ember saját népének soraiból vádat emelt ugyan ellene, ²⁶ a király azonban úgy tett vele, mint ahogy elődei tettek: igen megtisztelte őt összes bizalmasai szeme láttára. ²⁷ Meghagyta neki főpapi tisztét és a többi méltóságot, amelyeknek már azelőtt birtokában volt, és felvette őt legfelsőbb bizalmasai sorába.

²⁸ Jonatán ekkor arra kérte a királyt, hogy mentesítse Júdeát és a három kerületet és Szamariát környékével együtt az adó alól, és háromszáz talentumot ígért neki. ²⁹ A király engedett a kérésnek és minderről ilyen tartalmú levelet írt Jonatánnak: ³⁰ »Demetriosz király üdvözli testvérét, Jonatánt, és a zsidók népét. ³¹ Hogy tudomástok legyen róla, elküldjük nektek annak a levélnek a másolatát, amelyet a ti ügyetekben írtunk atyáknak, Lasztenésznek: ³² `Demetriosz király üdvözli Lasztenész atyát! ³³ Úgy határoztunk, hogy az irántunk tanúsított barátságos érzületükért jót cselekszünk a zsidók népével, a mi barátainkkal, mert hűségesen teljesítik irántunk való kötelességeiket. ³⁴ Ennélfogva átadjuk nekik Júdea egész területét, valamint egész környékével együtt azt a három kerületet, Efraimot tudniillik meg Liddát és Ramátát, amelyet Szamariától Júdeához csatoltak el. Hadd szolgáljanak zálogul mindazok javára, akik Jeruzsálemben áldoznak, s kárpótlásul azokért a dolgokért, amelyeket azelőtt beszedett tőlük a király minden esztendőben, vagyis a föld és a fák gyümölcséért. ³⁵ Lemonduk továbbá ettől az időtől kezdve az ő javukra többi járandóságunkról is, úgymint: a tizedről és a vámról, továbbá a sótelepekről és a nekünk szállított koszorúkról. ³⁶ Mindezt átengedjük nekik. Visszavonni ebből semmit sem szabad, mostantól kezdve örök időkre. ³⁷ Nos tehát, legyen gondotok rá, hogy erről a rendelkezésről másolat készüljön, s azt adjátok oda Jonatánnak! Hadd helyezték el nyilvános helyen a szent hegyen!«

Jonatán megsegíti II. Demetrioszt ³⁸ Amikor aztán Demetriosz király azt látta, hogy lecsendesedett az ország az ő színe előtt, és már senki sem áll ellent neki, elbocsátotta egész hadseregét, mindenkit saját hazájába, a szigetek népeinek sorából toborzott idegen csapaton kívül. Ezzel azonban ellenségévé tette atyáinak valamennyi seregét. ³⁹ Amikor pedig Trifón, aki egykor Alexander párthívei közé tartozott, észrevette, hogy az egész sereg elégedetlen Demetrioszsal szemben, elment az arab Jamlekuhoz, Alexander fiának, Antióchosznak nevelőjéhez. ⁴⁰ Unszolta őt, adja ki neki a fiút, hogy király lehessen apja helyében. Ugyanakkor felfedte előtte Demetriosz viselt dolgait is, valamint csapatainak ellenséges érzületét vele szemben. És hosszú ideig ott maradt nála.

⁴¹ Jonatán viszont azt az üzenetet küldte Demetriosz királynak, hogy távolítsa el az őrséget a jeruzsálemi Várból és az erősségekből, mert azok háborgatják Izraelt. ⁴² Demetriosz ekkor ezzel az üzenettel válaszolt Jonatánnak: »Nem csak ezt teszem meg neked és népednek, hanem, amint kellő alkalom kínálkozik, dicsőséggel övezlek téged és a nemzetedet. ⁴³ Most azonban jól tennéd, ha embereket küldenél a segítségemre, mert egész seregem elpártolt tőlem.« ⁴⁴ Erre Jonatán háromezer vitézt küldött Antióchiába. Ezek elmentek a királyhoz, s a király nagyon megörült érkezésüknek. ⁴⁵ Egybegyűlt akkor a város lakóiból százhuszezer ember, és meg akarták ölni a királyt. ⁴⁶ A király a palotába menekült. Erre a város lakói megszállták az utakat a városban és támadásba lendültek. ⁴⁷ A

király a zsidókat hívta segítségül. Ezek köréje gyűltek mindnyájan. Azután szerteszéledtek mindenfelé a városban ⁴⁸ és lemészároltak aznap százezer embert. A várost felgyújtották és rengeteg zsákmányt szereztek azon a napon, s megszabadították a királyt. ⁴⁹ Mikor a város lakói azt látták, hogy a zsidók kényük-kedvük szerint bánnak a meghódított várossal, elvesztették bátorságukat, kérve-kérték a királyt és így szóltak: ⁵⁰ »Nyújtsd felénk jobbodat! Szűnjenek meg harcolni a zsidók ellenünk és a város ellen!« ⁵¹ Eldobálták tehát fegyverüket és békéért könyörögtek. A zsidóknak erre nagy lett a becsülete a királynak és az ország minden lakójának szemében. Emlegették őket az országban, és ők gazdag zsákmánnyal tértek vissza Jeruzsálembe.

Jonatán támogatja VI. Antióchoszt ⁵² De alighogy ismét szilárdan ült trónján Demetriosz király és alig csendesedett le az ország a színe előtt, ⁵³ megfélekedezett mindarról, amit ígért. Elhidegült Jonatántól, nem hálálta meg a vele szemben tanúsított jótéteményeket és nagyon zaklatta őt.

⁵⁴ Ezek után visszatért Trifón, és vele a gyermekkorban lévő Antióchosz is. Ez trónra lépett és koronát tett a fejére. ⁵⁵ Erre összegyűltek nála mindazok a csapatok, amelyeket szélnek eresztett Demetriosz, és hadba szálltak ellene. Demetriosz ekkor meghátrált és elmenekült. ⁵⁶ Trifón pedig megszerezte az állatokat, és hatalmába kerítette Antióchiát. ⁵⁷ Ezután az ifjú Antióchosz ezt írta Jonatánnak: »Megerősítelek főpapi tisztetben. Négy kerület fölé teszek, és a király bizalmasai között lesz a helyed.« ⁵⁸ Küldött neki arany asztali edényeket, és megengedte neki, hogy aranyserlegből igyék, bíbort öltöjön és aranyboglárt viseljen. ⁵⁹ Testvérét, Simont pedig fővezérré tette Tírusz határától Egyiptom határáig. ⁶⁰ Jonatán akkor kivonult, bejárta a városokat a folyón túl, és segítségére odagyűlt hozzá Szíriának egész hadserege. Mikor Askalonba ért, ünnepélyesen kivonultak eléje a városból. ⁶¹ Innen elment Gázába. Gáza lakói azonban bezárkóztak előtte. Erre ő megtámadta a várost, felgyújtotta a környéket és kifosztotta. ⁶² Ekkor a gázaiak könyörgésre fogták a dolgot Jonatánnál, mire ő a jobbát nyújtotta nekik; fiaikból kezeseket szedett és elküldte őket Jeruzsálembe. Majd bejárta az országot egészen Damaszkuszig. ⁶³ Amikor aztán Jonatán arról értesült, hogy Demetriosz vezérei a galileai Kádesben nagy sereg élén ármánykodva arra törekednek, hogy elmozdítsák őt az ország ügyeitől, ⁶⁴ ő maga felvonult ellenük, míg testvérét, Simont az ország bensejében hagyta. ⁶⁵ Simon megszállta Bétszúrt, hosszú ideig ostromolta és körülfalta őket. ⁶⁶ Ekkor azt kérték, hogy nyújtsa jobbát nekik. Nyújtotta is; de kiűzte őket onnan, elfoglalta a várost és őrséget helyezett el benne.

⁶⁷ Jonatán eközben a Genezár vizénél táborozott seregével, de még napkelte előtt felkerekedett Hácór síksága felé. ⁶⁸ S íme, a síkságon egy idegenekből álló sereg jött vele szembe. S miközben Jonatán az ellenkező oldalról felvonult, ezek lest állítottak ellene a hegyekben. ⁶⁹ Amikor aztán a lesbenállók kirontottak búvóhelyükről és támadásba lendültek, ⁷⁰ Jonatán és egész serege meghátrált. Senki sem maradt a helyén Matatiás, Absalom fia és Júdás, Kálfi fia csapatvezéreken kívül. ⁷¹ Jonatán ekkor megtépte ruháját, port hintett a fejére és imádkozott. ⁷² Majd ismét harcba szállt velük Jonatán, és bár azok vitézül ellenálltak, futásba kergette őket. ⁷³ Mikor ezt látták azok, akik elmenekültek mellőle, visszatértek hozzá, és vele együtt mindannyian Kádesig, a táborukig kergették őket. Egészen odáig jutottak ugyanis el. ⁷⁴ Az idegenek közül aznap elesett háromezer ember. Jonatán pedig visszatért Jeruzsálembe.

1 Makk 12 Jonatán szövetsége Rómával és Spártával ¹ Mivel Jonatán úgy látta, hogy az idő kedvez neki, férfiakat választott ki és elküldte őket Rómába, megszilárdítani és megújítani velük a barátságot. ² A spártaiaknak és más helyekre is küldött hasonló tartalmú leveleket. ³ Rómába érkezve, a tanács elé járultak és így szóltak: »Jonatán főpap és a zsidók nemzete küldött minket, hogy megújítsuk a régi barátságot és szövetséget.« ⁴ Erre ezek az egyes helyi hatóságoknak szóló leveleket adtak nekik, hogy azok nyugodt hazatérést biztosítsanak számukra Júdea földjére. ⁵ Ez annak a levélnek a mása, amelyet Jonatán írt a spártaiaknak: ⁶ »Jonatán, a főpap és a nép vénei, a papok meg a zsidók többi népe üdvözik testvéreiket, a spártaiakat! ⁷ Már régebben azt írta Áriosz, egyik királyotok Oniás főpapnak, hogy – amint az itt mellékelt irat tanúsítja – testvéreink vagytok. ⁸ Oniás tisztelettel fogadta a követet, átvette a szövetségről és a barátságról szóló levelet. ⁹ Bár semmi szükség sem kényszerít minket erre – vigasztalásunkra vannak ugyanis a kezeink közt lévő szent könyvek –, ¹⁰ mindazonáltal megkíséreljük követeink által megújítani veletek a szövetséget és a barátságot, hogy el ne idegenedjünk tőletek. Nagy idő telt el ugyanis azóta, hogy követeiteket elküldtéték hozzánk. ¹¹ Mi az ünnepeken és egyéb előírt napokon minden időben szünet nélkül megemlékezünk rólatok áldozataink bemutatása alkalmával és szertartásainkban, mert szent kötelesség megemlékezni a testvérekről. ¹² Örvendünk jó híreteknek. ¹³ Minket azonban sok sanyargatás és gyakori háború környékezett, mert a körülöttünk lévő királyok hadakoztak ellenünk. ¹⁴ De nem akartunk terhetekre lenni ezekben a háborúskodásokban sem nektek, sem többi szövetségeseinknek és barátainknak. ¹⁵ Az égből jött ugyanis segítség számunkra; s mi megszabadultunk, ellenségeinket pedig megalázás érte. ¹⁶ Most azonban kiszemeltük Numénioszt, Antióchosz fiát meg Antipatert, Jázon fiát, és elküldtük őket a rómaiakhoz megújítani velük a régi barátságot és szövetséget. ¹⁷ Ugyanakkor megparancsoltuk nekik, hogy térjenek be hozzátok is, üdvözljenek titeket és nyújtsák át nektek levelünket szövetségünk megújításáról. ¹⁸ Nos tehát, legyetek szívesek és küldjetek erre választ.«

¹⁹ Ez pedig annak a levélnek a mása, amit Oniásnak küldött: ²⁰ »Áriosz, a spártaiak királya üdvözlí Oniás főpapot! ²¹ A spártaiakra és a zsidókra vonatkozólag azt találták megírva egy okmányon, hogy ők testvérek, és Ábrahám nemzetségéből származnak. ²² Mivel ezt most már tudjuk, legyetek szívesek és értesítsetek minket hogylétetekről. ²³ A magunk részéről máris ezt írjuk nektek: A mi állataink és jószágunk a tietek, a tietek pedig a mienk. Ki is adtuk a parancsot, hogy értesítsenek erről titeket.«

Hadjárat II. Demetriosz ellen ²⁴ Jonatán akkor meghallotta, hogy Demetriosz vezérei az előbbinél is nagyobb sereggel tértek vissza és harcra készülnek ellene. ²⁵ Erre kivonult Jeruzsálemből és eléjük ment egészen Amátisz vidékéig, mert nem akart nekik időt hagyni arra, hogy betörjenek országába. ²⁶ A táborukba pedig kémeket küldött. Ezek visszatértek és jelentették, hogy éjjel támadásra készülnek ellenük. ²⁷ Amikor aztán leáldozott a nap, Jonatán megparancsolta övéinek, hogy maradjanak talpon, egész éjszaka álljanak fegyverben, készen a harcra. Ugyanakkor őrséget is helyezett el köröskörül a táborban. ²⁸ Mikor az ellenség neszét vette annak, hogy Jonatán készen áll övéivel a harcra, megijedtek, megrettentek szívükben és tüzeket gyújtottak táborukban. ²⁹ Jonatán és övéi erről mitsem sejtettek egészen reggelig, ők csak a lobogó tüzeket látták. ³⁰ Akkor aztán űzőbe vette őket Jonatán, de nem érte utol őket, mert már átlépték az Eleuterosz folyót. ³¹ Jonatán erre elkar nyarodott és az arabok ellen indult, akiket zabadeaiaknak hívtak. Megverte őket és elragadta zsák-

mányukat. ³² Aztán felkerekedett, elment Damaszkusz irányába, és bejárta azt az egész vidéket. ³³ Ki-vonult Simon is és eljutott Askalonig és a szomszédos erősségekig; majd elkanyarodott Joppe felé és elfoglalta azt. ³⁴ Arról értesült ugyanis, hogy a várat Demetriosz párthíveinek akarják kiszolgáltatni, azért a védelmére őrséget helyezett el benne.

Jonatán megostromolja Jeruzsálemet ³⁵ Amikor Jonatán visszatért, összehívta a nép véneit és tervbe vette velük, hogy várakat emelnek Júdeaában, ³⁶ felépítik Jeruzsálem falait, és magas falat emelnek a Vár és a város között. Ilymódon elzárják azt a várostól, s az elszigetelten fog állni, úgyhogy a bent lévőök sem venni, sem eladni nem tudnak. ³⁷ Összeálltak tehát és építkeztek a városban. Amikor pedig a keleti pataknál ledőlt egy fal, újra felállította azt, s elnevezték Káfetetának. ³⁸ Simon eközben felépítette Adiádát a Sefelában, megerősítette és ellátta kapukkal és záarakkal.

Trifón elárulja Jonatánt ³⁹ Mivel azonban Trifónnak az volt a szándéka, hogy Ázsia királya lesz, koronát tesz a fejére és kezet vet Antióchosz királyra, ⁴⁰ attól való félelmében, hogy Jonatán nem egyezik bele ebbe, hanem hadat indít ellene, kereste az alkalmat, hogy hatalmába kerítse és eltegye őt láb alól. Ezért felkerekedett és elment Bétsán felé. ⁴¹ Jonatán is felvonult ellene negyvenezer válogatott emberrel, készen a harcra, és szintén Bétsánba érkezett. ⁴² Mikor aztán Trifón látta, hogy Jonatán nagy sereggel közeledik, hogy kezet emeljen rá, megijedt, ⁴³ és tisztelettel fogadta őt. Beajánlotta minden barátjának és ajándékokkal halmozta el. A csapatainak megparancsolta, hogy úgy engedelmeskedjenek Jonatánnak, mint őneki. ⁴⁴ Jonatánhoz pedig így szólt: »Miért fárasztottad ide egész hadi népedet, hiszen nincsen háború közöttünk? ⁴⁵ Küldd csak haza őket! Kíséretül válogass ki magadnak néhány embert, aztán jöjj velem Ptolemaisba! Átadom azt neked a többi várral, a sereggel és az összes tisztviselővel együtt. Aztán megfordulok és eltávozom. Csak ezért jöttem.« ⁴⁶ Ő hitt neki és úgy tett, amint az mondta. Elbocsátotta csapatait, s azok visszatértek Júdea földjére. ⁴⁷ Csupán háromezer embert tartott vissza magánál, s még ebből is elküldött kétezret Galileába, egyezer pedig vele ment. ⁴⁸ Alighogy azonban Jonatán betette lábát Ptolemaisba, a ptolemaisziak bezárták a város kapuit. Őt magát fogságba vetették, azokat pedig, akik a bevonulásnál vele voltak, egy szálíg kardélre hányták. ⁴⁹ Trifón aztán sereget és lovasokat küldött Galileába, a nagy síkságra, hogy elpusztítsák Jonatán valamennyi bajtársát. ⁵⁰ Ezek azonban arra a hírrre, hogy Jonatánt elfogták és megölték, és vele együtt övéit mind, egymást bátorítva hadirendbe álltak és úgy vonultak. ⁵¹ Amikor aztán az üldözők látták halálos elszántságukat, visszatértek; ⁵² azok pedig mindannyian épségben érkeztek Júdea földjére. Ott nagyon megsiratták Jonatánt és kíséretét, és Izrael mély gyászba borult.

SIMON TETTEI: 12,53-16,24

Simont Izrael vezetőjévé választják ⁵³ Ekkor a köröttük lakó pogányok tervbe vették mindannyian, hogy eltiporják őket. Így szóltak ugyanis: ⁵⁴ »Nincsen vezérük és gyámolítójuk. Rajta tehát, rontsunk rájuk! Töröljük ki még az emléküket is az emberek sorából!«

1 Makk 13 ¹ Simon ekkor értesült arról, hogy Trifón tekintélyes sereget gyűjtött, és Júdea földje ellen vonul, hogy azt elpusztítsa. ² Azt is észrevette, hogy a nép remeg és fél. Ezért Jeruzsálembe ment, összegyűjtötte a népet ³ és így buzdította őket: »Jól tudjátok, hogy én és testvéreim, valamint atyám háza milyen harcokat vívtunk a törvényekért és a szentélyért, és milyen szorongatásokban volt részünk. ⁴ Ezért veszett el valamennyi testvérem Izraelért, egyedül csak én maradtam életben.

⁵ Távol legyen tőlem, hogy életemet kíméljem a szorongatás bármely idejében. Én sem vagyok külön b a testvéreimnél. ⁶ Ezért bosszút akarok állni nemzetemért, a szentélyért, gyermekeinkért és feleségeinkért. Összegyűltek ugyanis a pogányok valamennyien, hogy gyűlöletből eltiporjanak minket.« ⁷ E szavak hallatára fellángolt a nép lelkesedése, ⁸ és hangos kiáltással ezt válaszolták: »Te vagy a mi vezérünk, Júdás, és a testvéred, Jonatán helyében. ⁹ Vezesd a mi hadunkat, és bármit parancsolsz, mindenben engedelmeskedünk neked.« ¹⁰ Aztán összehívott minden hadviselő férfit, sebtében befejezte Jeruzsálem valamennyi falának építését, és köröskörül erősítéseket emelt. ¹¹ Majd Jonatánt, Absalom fiát új sereggel elküldte Joppéba. Az kiverte a bentlévőket és ottmaradt.

Trifón hadjárata Jeruzsálem ellen; Jonatán halála ¹² Trifón eközben nagy sereggel elindult Ptolemaiszból, hogy betörjön Júdea földjére. Jonatánt fogolyként vitte magával. ¹³ Simon Adidoknál táborozott a síkság szélén. ¹⁴ Mikor Trifón értesült arról, hogy Simon lépett testvére, Jonatán helyébe és már harcra is készül ellene, követeket küldött hozzá, ¹⁵ ezzel az üzenettel: »A pénz miatt vetettük őt fogóságba, amellyel testvéred, Jonatán az általa betöltött tisztségek fejében adós maradt a királyi kincstárnak. ¹⁶ Küldj tehát száz ezüstitalentumot és fiai közül kettőt túsznak – hogy el ne pártoljon tőlünk, ha ismét szabaddá lett –, és mi elengedjük őt.« ¹⁷ Bár Simon tudta, hogy törbe csalják ezzel a beszéddel, mégis, hogy ne keltsen nagy gyűlöletet Izrael népénél, kiadatta a pénzt és a gyermekeket. Azt mondanák ugyanis, ¹⁸ hogy »azért vészett el, mert nem küldte el neki a pénzt meg a gyermekeket.« ¹⁹ Elküldte tehát a gyermekeket meg a száz talentumot. Ám az nem tartotta meg szavát és nem bocsátotta szabadon Jonatánt. ²⁰ Ezután Trifón betört az országba, hogy elpusztítsa, és elkanyarodtak arra az útra, amely Ádorba vezet. De bárhová ment, Simon mindenütt a nyomában volt seregével. ²¹ A Várban lévők pedig követeket küldtek Trifónhoz, hogy siessen a pusztán keresztül és küldjön nekik élelmet. ²² Trifón készenlétbe helyezte egész lovasságát, hogy odamenjen. Azon az éjjelen azonban igen sok hó esett, így nem tudott előbbre jutni a hó miatt; ezért felkerekedett és elment Gileádba.

²³ Mikor pedig Bászskáma felé közeledett, megölette ott Jonatánt és a fiait. ²⁴ Trifón aztán megfordult és visszatért a hazájába. ²⁵ Simon ekkor elküldött és elhozatta testvérének, Jonatánnak csontjait, és eltemette őket atyáinak városában, Modinban. ²⁶ Nagy siránkozással siratta meg egész Izrael, és számos napig gyászolták. ²⁷ Simon pedig magas és messzire ellátszó építményt emelt apja és testvérei sírja fölé, csiszolt kőből elől is, hátul is. ²⁸ Erre hét gúlát állított egymással szemben: apja, anyja és négy testvére számára. ²⁹ Ezek közé hatalmas oszlopokat helyezett el, az oszlopokra fegyvereket vésetett örök emlékezetül; a fegyverek mellé pedig hajókat, hogy a tengeren járók mindenholnan láthassák. ³⁰ Ez a Modinban emelt síremlék meg van mind a mai napig.

Simon és II. Demetriosz szövetsége ³¹ Trifón pedig, mialatt útban volt az ifjú Antióchosz királlyal, orozva meggyilkolta azt, ³² és trónra lépett helyette. Fejére tette Ázsia koronáját és súlyos csapással sújtotta az országot. ³³ Simon ezalatt várakat épített Júdeában, ellátta őket kimagasló tornyokkal és hatalmas falakkal, kapukkal meg zárrakkal, és élelmet raktározott el az erősségekben. ³⁴ Majd férfiakat választott ki Simon és elküldte őket Demetriosz királyhoz, hogy könnyítsen az ország helyzetén. Ugyanis Trifón minden tette csupa rablás volt. ³⁵ Ezekre a szavaira Demetriosz király így válaszolt és ezt a levelet írta: ³⁶ »Demetriosz király üdvözli Simon főpapot, a királyok barátját, a véneket és a zsidók nemzetét! ³⁷ Megkaptuk a küldött arany koszorút és a pálmaágot, s készek vagyunk teljes békét kötni

veletek. Ezért megírjuk a királyi tiszteknek, hogy ne szedjék tőletek az általunk elengedett adókat. ³⁸ Maradjanak érvényben javatokra adott rendelkezéseink, és azok a várak, amelyeket építtettetek, legyenek a tieitek. ³⁹ Megbocsátjuk mind a mai napig elkövetett tévedéseiteket és hibáitokat, és elengedjük a koszorút, amellyel tartoztok. S ha ezenkívül valami más vám terheli Jeruzsálemet, az ne terhelje többé. ⁴⁰ Ha pedig van köztetek arra méltó ember, hogy felvegyük a mieink közé, felvesszük. Legyen béke közöttünk!»

⁴¹ A százhetvenedik esztendőben megszabadult tehát Izrael a pogányok igájától, ⁴² és Izrael népe ezt kezdte írni az okiratokra és a szerződésekre: »Simon főpapnak, a fővezérnek és a zsidók fejedelmének első esztendejében.«

Izrael végleges megszabadítása ⁴³ Abban az időben Simon megszállta Gázát, bekerítette táborával, hadigépeket állított fel és a város közelébe tolta őket. Azután megrongált egy tornyot, azt a hatalmába kerítette, ⁴⁴ és a hadigépben lévőek berontottak a városba. Erre nagy félelem lett úrrá a városban. ⁴⁵ A városban lévőek feleségeikkel és gyermekeikkel együtt, tépett ruhában felálltak a falakra, hangos szóval kiáltottak és kérték Simont, hogy nyújtsa jobbját nekik, ⁴⁶ és mondták: »Ne a mi gonoszságaink, hanem a te irgalmad szerint fizess meg nekünk!« ⁴⁷ Simon hajlott a kérésre és beszüntette az ostromot. De kiűzte őket a városból, megtisztította a házakat, amelyekben bálványok voltak, aztán énekszó és az Úr dicsőítése mellett bevonult a városba. ⁴⁸ Kiszórt onnan minden tisztátalanságot, és a törvényhez hű férfiakat helyezett el benne. Majd megerősítette és magának is lakást készített benne.

⁴⁹ A jeruzsálemi Vár lakóinak pedig lehetetlen volt kilépniük és elmenniük az országba, hogy adjanak-vegyenek, ezért nagyon szenvedtek az éhségtől, és sokan közülük éhen is pusztultak. ⁵⁰ Erre Simonhoz kiáltottak békéért. Ő megadta azt nekik, de kiűzte őket onnan és megtisztította a Várat a tisztátalanságoktól. ⁵¹ Aztán bevonultak oda a százhetvenegyedik esztendőben, a második hónap huszonharmadik napján énekszóval, pálmaággal, koboz, cintányér, lant, dicsőítő és hálaénekek mellett, mert megtört Izrael nagy ellenségének ereje. ⁵² S azt is elrendelte, hogy vígság közepette üljék meg évente ezeket a napokat. ⁵³ Majd erődítéssel látta el a templomhegyet a Vár szomszédságában, és ott lakott övéivel együtt. ⁵⁴ Mivel pedig Simon úgy látta, hogy a fia, János bátor, hadra termett férfi, összes seregének fővezérévé tette. Ő azután Gézerben üttötte fel székhelyét.

1 Makk 14 ¹ A százhetvenkettedik esztendőben Demetriosz király összegyűjtötte seregét és Médiába ment, hogy segédcsapatokat szerezzen Trifón leverésére. ² Amikor Arszakész, Perzsia és Média királya meghallotta, hogy Demetriosz behatolt országába, kiküldte egyik vezérét, hogy fogja el élve és hozza el hozzá. ³ Az el is ment és leverte Demetriosz seregét. Őt magát fogságba ejtette és elvitte Arszakészhez, s az tömlöcbe vetette őt.

Simon dicsérete ⁴ Nyugalma volt Júdea egész országának, ameddig Simon élt.

Ő a javát kereste nemzetének,
örültek is hatalmának
és dicsőségének minden időben.

⁵ Dicsőségét azzal tetézte,
hogyan bevette Joppét, a kikötőt.
Így utat nyitott a tenger szigeteihez.
⁶ Kitolta nemzetének határait,
kiterjesztette hatalmát az országra,
⁷ és számos foglyot szerzett.
Úrrá lett Gézerben, Bétszúrban és a Várban.
Kiszórta a tisztátalanságot onnan,
és nem volt, aki ellene szegüljön.
⁸ Mindenki békességben művelte földjét,
meg is adta termését Júdea földje,
és gyümölcsét a mezők fája.
⁹ A vének, az utcákon ülve,
mindannyian az ország virágzásáról beszéltek,
és díszes katonaruhát öltöttek az ifjak.
¹⁰ Élelemmel látta el a városokat,
és erősségekké tette őket.
Emlegették is dicső nevét a föld széléig.
¹¹ Békét teremtett az országban,
és nagy örömmel örvendezett Izrael.
¹² Szőlőlugasa és fügefája alatt ült mindenki,
és nem volt, aki megrettentse őket.
¹³ Kifogyott ellenségük az országban,
királyokat tiportak el abban az időben.
¹⁴ Népének elnyomottait felsegítette mind.
Buzgólkodott a törvényért,
és kiirtott minden istentelent és gonoszt.
¹⁵ Felékesítette a templomot,
és gyarapította a templom szereit.

A szövetség megújítása Spártával és Rómával ¹⁶ Jonatán halálának híre eljutott Rómába és a spártaiakhoz is. Erre azok nagyon elszomorodtak. ¹⁷ Amikor azonban arról értesültek, hogy helyette testvére, Simon lett a főpap, és ő uralkodik az egész országon és ennek városain, ¹⁸ megírták neki érc táblákon, hogy megújítják vele azt a barátságot és szövetséget, amit testvéreivel, Júdással és Jonatánnal kötöttek. ¹⁹ Ezt azután felolvasták a népgyűlés előtt Jeruzsálemben. Annak a levélnek a mása, amelyet a spártaiak küldtek, a következő: ²⁰ »A spártaiak főemberei és városai üdvözlik testvéreiket: Simon főpapot, a véneket, a papokat és a zsidók többi népét! ²¹ A követek, akiket népünkhöz küldtetek,

hírt hoztak nekünk dicsőségeitekről, tisztességeitekről és örömeitökről, mi pedig megörültünk jöve-
telüknek. ²² Szavaikat így vettük fel a nép határozatai közé: 'Numéniosz, Antióchosz fia és Antipater,
Jázon fia, mint a zsidók követei, hozzánk jöttek, hogy megújítsák velünk a régi barátságot.' ²³ Erre
úgy határozott a nép, hogy ünnepélyesen fogadja a férfiakat, és jelentésüket a nép nyilvántartott
okirataiba jegyzik bele, emlékezetül a spártai nép számára. Simon főpap részére pedig másolatot
készítettünk róla.« ²⁴ Simon ezután Rómába küldte Numénioszt ezer mína súlyú nagy aranypajzzsal,
hogy megszilárdítsa velük a szövetséget.

A zsidó nép hálája Simon iránt ²⁵ Amikor a nép értesült ezekről a dolgokról, így szólt: »Hogyan is fejez-
zük ki hálánkat Simonnak és fiainak? ²⁶ Talpraállította ugyanis testvéreit, visszaverte tőlük Izrael el-
lenségeit és visszaadták neki szabadságát!« Ezt ércablákra vésték és oszlopra függesztették a Sion
hegyen. ²⁷ Az emlékirat így hangzott: »A százhetvenkettedik esztendőben, Elul havának tizenhatal-
dik napján, Simon főpapnak, Isten népe fejedelmének harmadik esztendejében ²⁸ a papok, a nép, a
nemzetségfők és az ország véneinek nagygyűlésén ezt hirdették ki: Az országunkban gyakran dúló
harcokban ²⁹ Simon, Matatiás fia Járib fiai közül, valamint a testvérei kockára tették életüket és
szembeszálltak népük ellenségeivel szentélyük megmaradásáért és a törvényért. Ezzel nagy dicső-
séget szereztek nemzetüknek. ³⁰ Jonatán maga köré gyűjtötte népét és főpapjukká lett, amíg csak
meg nem tért népéhez. ³¹ Ekkor ellenségeik azt tervezték, hogy összetiporják és elpusztítják orszá-
gukat és kinyújtják kezüket szentélyük ellen. ³² Ám Simon ellenállt nekik és küzdött nemzetéért. Sok
pénzt fordított arra, hogy felfegyverezze és zsolddal lássa el népének bátor férfiai. ³³ Megerősítette
Júdea városait, valamint a Júdea határán lévő Bétszúrt, amely azelőtt fegyvertára volt az ellenség-
nek, és zsidó őrseget helyezett el benne. ³⁴ Megerősítette Joppét is a tengerparton, továbbá Gézert
Asdód határában, ahol azelőtt ellenség tanyázott. Zsidókat telepített oda, és elhelyezett bennük
mindent, ami eltartásukhoz szükséges volt. ³⁵ Amikor aztán a nép látta Simon viselt dolgait és azt a
dicsőséget, amelyet nemzetének iparkodott szerezni, mindezekért a tetteiért, jámborságáért és
nemzetéhez való hűségéért, valamint azért a törekvéseért, hogy minden áron nagyvá tegye népét,
vezérökké és főpapjukká választották. ³⁶ Az ő napjaiban, az ő keze által sikerült kiveni országukból
a pogányokat és azokat, akik a Dávid-városban, a jeruzsálemi Várban voltak, ahonnan ki-kirontottak
és beszennyeztek mindent a szentély környékén és nagy kárt tettek a tisztaságban. ³⁷ Majd zsidó
férfiakat helyezett el benne a környék meg a város védelmére, és magasabbra emelte Jeruzsálem
falait. ³⁸ Demetriosz király megerősítette őt főpapi tisztében, ³⁹ hozzá még felvette bizalmasai sorába
és magas kitüntetésben részesítette. ⁴⁰ Úgy hallotta ugyanis, hogy a rómaiak barátaiknak, szövetség-
eseiknek és testvéreiknek nevezték a zsidókat és ünnepélyesen fogadták Simon követeit. ⁴¹ To-
vábbá, hogy a zsidók és papjaik azt határozták, hogy ő legyen a fejedelmük és a főpapjuk mind-
örökké, amíg csak megbízható próféta nem támad. ⁴² Ő legyen a hadvezérük és ő viselje gondját a
szentélynek. Ő rendeljen előljárókat hivatalaik: az ország, a hadsereg és a várak élére. ⁴³ Ő viselje
gondját a szentélynek, és őrá hallgasson mindenki. Az ő nevében állítsanak ki minden szerződést az
országban. Öltön magára bíbort és aranyat. ⁴⁴ Senkinek se legyen megengedve, se a nép, se a papok
közül, hogy bármit is hatálytalanítson ezekből, vagy ellene szegüljön szavának, az ő megkerülésével
gyűlést hívjon össze az országban, bíbort öltön és arany boglárt viseljen. ⁴⁵ Aki ez ellen vét vagy
bármit is megghiúsít belőle, büntetést von magára.« ⁴⁶ Úgy tetszett tehát az egész népnek, hogy eb-
ben állapodjanak meg Simon javára, és így cselekedjenek. ⁴⁷ Simon ráállt és beleegyezett abba, hogy

ő legyen a főpap és a fejedelem, a zsidó nemzet és a papság feje, és élén álljon mindennek. ⁴⁸ Azt is határozták, hogy érc táblára vésik ezt az írást és felállítják egy feltűnő helyen a szentély környékén. ⁴⁹ A kincstárban pedig egy másolatot helyeznek el róla, hogy ez Simonnak és fiainak birtokában legyen.

1 Makk 15 Simon és VII. Antióchosz szövetsége ¹ Antióchosz király, Demetriosz fia a tenger szigeteiről levelet küldött Simon főpapnak, a zsidó nép fejedelmének és az egész népnek ² ezzel a szöveggel: »Antióchosz király üdvözli Simon főpapot és a zsidók népét! ³ Minthogy néhány bűnöző ember hatalmába kerítette atyáink trónját, én pedig elhatároztam, hogy visszakövetelem a királyi méltóságot és helyreállítom azt úgy, amint azelőtt volt, válogatott hadsereget gyűjtöttem és hadihajókat szereltem fel. ⁴ Be akarok nyomulni az országba, hogy bosszút álljak azokon, akik romlásba döntötték országunkat és elpusztítottak sok várost királyságomban. ⁵ Nos tehát, jóváhagyom neked mindazt az adóelengedést, amelyet valamennyi király énelőttem adott a javadra, és felmentelek a többi szolgáltatás alól is, amely alól ők felmentettek téged. ⁶ Megengedem, hogy saját pénzt veress országodban. ⁷ Jeruzsálem és a szentély pedig szabad legyen. A tiéd maradjon minden fegyver, amit szereztél, és minden vár, amit építettél és amely kezeden van. ⁸ Elengedem neked továbbá mindazt, amivel a királynak tartozol, és amivel a királynak a jövőben tartoznál mostantól fogva minden időre. ⁹ Amint pedig hatalmunkba kerítettük az országot, nagy kitüntetéssel tüntetünk ki téged, valamint nemzedet és a templomot, úgyhogy dicsőségeiteknek híre megý majd az egész földön.«

¹⁰ Elindult tehát Antióchosz a százhetvennegyedik esztendőben atyái földjére, és mellállt minden sereg. Csak kevesen maradtak Trifónnál. ¹¹ Üldözőbe vette őt Antióchosz király, s ő a tengerparton menekülve, Dórába érkezett. ¹² Úgy látta ugyanis, hogy sok baj gyülemlt össze a feje felett, és a sereg elpártol tőle. ¹³ Antióchosz megszállta Dórá-t százhuszezer fegyveressel és nyolcezer lovassal, ¹⁴ és bekerítette a várost. A tenger felől a hajók támadtak, így szárazon és vízen szorongatta a várost; a ki- és bejárást mindenki elől elzárták.

A római szerződés kiegészítése ¹⁵ Közben visszaérkeztek Numéniosz és társai Róma városából, és a királyokhoz meg a tartományokhoz címzett leveleket hoztak magukkal. A tartalmuk ez volt: ¹⁶ »Lúcius, a rómaiak konzula üdvözli Ptolemajosz királyt! ¹⁷ Eljöttek hozzánk a zsidók követei, a mi barátaink, akiket Simon főpap és a zsidók népe küldött, hogy megújítsák a régi barátságot és szövetséget. ¹⁸ Ezer mína értékű aranypajzsot is hoztak magukkal. ¹⁹ Erre úgy határoztunk, hogy ezt írjuk a királyoknak és a tartományoknak: Ne hozzanak bajt rájuk, és ne hadakozzanak se ellenük, se városaik és tartományaik ellen, s támadóiknak se nyújtsanak segítséget! ²⁰ Azt is jónak láttuk, hogy elfogadjuk tőlük a pajzsot. ²¹ Ha országukból esetleg néhány elvetemült ember menekült volna hozzátok, adjátok ki őket Simon főpapnak, hogy törvényük szerint megbüntesse őket!« ²² Ugyanilyen értelemben írtak Demetriosz királynak, Attalosznak, Ariarátésznek, Arsakésznek, ²³ továbbá minden országnak: Lampszákosznak, a spártaiaknak, Délosznak, Mindosznak, Szikiónnak, Káriának, Számosznak, Pamfíliának, Líkiának, Halikarnasszosznak, Kósznak, Szidésznek, Arádosznak, Ródosznak, Fázelisznak, Gortinának, Gnidosznak, Ciprusnak és Kirenének. ²⁴ Egy másolatot pedig elküldtek belőle Simon főpapnak és a zsidók népének.

Simon és VII. Antióchosz elidegenedése ²⁵ Antióchosz király pedig a következő napon megszállta Dórát. Összevont újabb és újabb csapatokat, felállította a hadigépeket, és ekképpen úgy körülzárt Trifónt, hogy az el nem menekülhetett. ²⁶ Simon kétezer válogatott férfit küldött segítségére, azonkívül ezüstöt, aranyat és bőséges hadi felszerelést. ²⁷ Ő azonban nem fogadta el, sőt megszegett mindent, amiben korábban megegyezést kötött vele, és ellenségévé lett. ²⁸ Majd elküldte hozzá Atenóbioszt, egyik bizalmasát, hogy ezeket a szavakat közölje vele: »A ti kezetekben vannak országom városai: Joppe, Gézer és a jeruzsálemi Vár. ²⁹ Határukat elpusztítottátok, súlyos csapást mértetek az országra, és meghódítottátok birodalmam sok helységét. ³⁰ Most tehát, adjátok vissza az elfoglalt városokat és azon helységek adójövedelmeit, amelyeket Júdea határain túl hatalmatokba kerítettetek. ³¹ Ha nem, akkor fizessetek értük ötszáz ezüst talentumot, másik ötszáz talentumot pedig az okozott kár és a városok adója fejében, különben odamegyünk és harcra kelünk ellenetek.« ³² Elment tehát Atenóbiosz, a király bizalmasa Jeruzsálembe. S amikor látta Simon dicsőségét, a csillogó aranyat és ezüstöt meg a nagyszámú szolgahadat, elcsodálkozott rajta. Majd jelentette neki a király üzenetét. ³³ Simon ezekkel a szavakkal válaszolt neki: »Idegen területet nem vettünk el, és nem is birtokolunk idegen jószágot, csak atyáink örökségét, amit jogtalanul bitoroltak egy ideig ellenségeink. ³⁴ S mi, mivel jó alkalom kínálkozott számunkra, magunknak követeljük atyáink örökségét. ³⁵ Ami pedig Joppét és Gézert illeti, amit te visszakövetelsz, azok sok kárt tettek a népben és országunkban. Mégis adunk értük száz talentumot.« Atenóbiosz egy szóval sem válaszolt, ³⁶ hanem felindultan visszatért a királyhoz, és jelentést tett neki ezekről a szavakról, Simon fényűzéséről és mindarról, amit látott. Erre nagy haragra gerjedt a király. ³⁷ Közben Trifón hajón Ortóziába menekült.

Simon fiainak győzelme Kendebajosz felett ³⁸ A király erre a tengerpart vidékén Kendebajoszt fővezérré tette. Melléje adott gyalogos meg lovas hadat, ³⁹ és megparancsolta neki, hogy vonuljon seregével Júdea ellen. Azt is elrendelte, hogy építse ki Kedront, erősítse meg a város kapuit és hadakozzék a nép ellen. A király maga Trifónt vette üldözőbe. ⁴⁰ Kendebajosz elment Jamniába és elkezdte zaklatni a népet, lábbal taposni Júdeát, foglyul ejteni és öldösni az embereket. Majd felépítette Kedront, ⁴¹ és lovasokat meg katonákat helyezett el benne, hogy kirontsanak és portyázzanak Júdea útjain, amint azt a király elrendelte neki.

1 Makk 16 ¹ Ekkor Gézerből felment János és jelentette apjának, Simonnak, mit tesz Kendebajosz a népükkel. ² Simon erre magához hívta két idősebbik fiát, Júdást meg Jánost, és így szólt hozzájuk: »Én magam is, a testvéreim és atyám háza is ifjúkorunktól fogva harcolunk Izrael ellenségeivel mind a mai napig, és Izrael többször is sikeresen menekült meg általunk. ³ Most már azonban megöregedtem. Lépjetek ezért ti az én és testvérem helyébe! Induljatok el és harcoljatok nemzetünkért! Az ég segítsége legyen veletek!« ⁴ Ekkor összeválogatott az országból húszezer harcra termett férfit meg lovasokat, és elindultak Kendebajosz ellen. Modinban töltötték az éjjelt. ⁵ Reggel aztán felkerekedtek és a síkságra vonultak. És íme, szemben állt velük a gyalogosok és a lovasok temérdek csapata. Csak egy sebes patak választotta el őket egymástól. ⁶ Amikor pedig elindult ellenük hadi népével, észrevette, hogy a nép fél átkelni a patakon. Ezért ő maga gázolt át elsőnek. Mikor az emberek látták ezt, ők is átvonultak a nyomában. ⁷ Aztán kettéosztotta a hadinépet, és a lovasokat a gyalogosok között állította fel. Az ellenség lovassága ugyanis igen nagyszámú volt. ⁸ Majd megfűjták a szent trombitákat, és Kendebajosz futásnak eredt seregével. Sokan elestek közülük sebeikben, a többiek

pedig a várba menekültek. ⁹ Júdás, János testvére ekkor szintén megsebesült. János üldözőbe vette őket egészen Kedronig, amit Kendebajosz megerősített. ¹⁰ Mások a tornyokba menekültek Asdód mezején. Ám ő felgyújtotta azokat, és kétezer ember esett el közülük. Ő azonban épségben tért vissza Júdeába.

Simon meggyilkolása; János uralkodni kezd ¹¹ Jerikó síkságára ekkor Ptolemajoszt, Abóbosz fiát küldték ki vezérnek, akinek bőven volt ezüstje és aranya, ¹² hiszen a főpap veje volt. ¹³ Ám gőg szállta meg a szívét, és az ország ura akart lenni. Ezért cselt szőtt Simon és fiai ellen, hogy eltegye őket láb alól. ¹⁴ Simon éppen Júdea országának városait járta, hogy gondoskodjék szükségleteikről, és a százhetvenhetedik esztendő tizenegyedik hónapjában – ez Sábát hava – a fiával, Matatiással és Júdással együtt lement Jerikóba. ¹⁵ Abóbosz fia az általa épített Dók nevű kis várban fogadta őket álnokul, és tiszteletükre fényes lakomát rendezett. Titokban azonban embereket rejtett el ott. ¹⁶ Amikor azután Simon meg a fiai már lerészegedtek, felemelkedett Ptolemajosz övéivel együtt, megragadták fegyverüket, benyomultak a lakoma termébe és meggyilkolták őt két fiával és néhány szolgájával együtt. ¹⁷ Ezzel nagy gazságot követett el Izraelen és gonosszal fizetett a jóért. ¹⁸ Ptolemajosz minderről írásban értesítette a királyt, hogy küdjön sereget segítségére, és adja át neki az országot városaikkal és az adókkal együtt. ¹⁹ Másokat Gézerbe menesztett, hogy tegyék el láb alól Jánost. A parancsnokoknak meg azt írta levélben, hogy jöjjenek el hozzá, s ő megajándékozza őket ezüstrrel, arannyal meg egyéb ajándékokkal. ²⁰ Ismét másokat azért küldött ki, hogy foglalják el Jeruzsálemet és a templomhegyet. ²¹ Valaki azonban előrefutott és hírül vitte Jánosnak Gézerbe, hogy megölték apját és testvéreit. »Sőt elküldött, hogy téged is meggyilkoljanak.« ²² Amint ezt meghallotta, nagyon megijedt. Aztán megragadta azokat az embereket, akik őt elveszteni jöttek, és megölte őket. Már tudta ugyanis, hogy az életére törnek.

²³ Ami János további történetét: harcait, vitézül véghezvitt hőstetteit, az általa emelt falak építését és egyéb viselt dolgaiat illeti, ²⁴ ezeket mind feljegyezték papságának évkönyvében attól kezdve, hogy főpappá lett atyja után.

A MAKKABEUSOK MÁSODIK KÖNYVE

LEVELEK AZ EGYIPTOMI ZSIDÓKNAK: 1,1-2,18

2 Makk 1 Első levél a templomszentelés ünnepére ¹Testvéreiket, az egyiptomi zsidókat üdvözlük és nekik békességet kívánnak zsidó testvéreik Jeruzsálemben és Júdea földjén! ²Tegyen jót veletek Isten és emlékezzék meg a szövetségéről, amit Ábrahámval, Izsákkal és Jákobbal, hűséges szolgálóival kötött! ³Adjon mindnyájatoknak olyan lelkületet, hogy teljes szívvel és készséges lélekkel szolgáljatok neki és teljesítsétek akaratát! ⁴Nyissa meg szíveteket az ő törvénye és parancsai számára, és szerezzen békességet! ⁵Hallgassa meg imáitokat, engesztelődjék meg irányotokba, és el ne hagyjon titeket gonosz időben! ⁶Ezért imádkozunk itt most értetek. ⁷Demetriosz uralkodásának idejében, a százhatvankilencedik esztendőben mi, zsidók, írtunk már nektek arról a szorongatásról és támadásról, ami azokban az esztendőkben ért minket, amikor Jázon hűtlenné lett a szent földhöz s az országhoz, ⁸és felégették a kaput, és ártatlan vért ontottak. Mi azonban az Úrhoz könyörögtünk és meghallgatásra találtunk. Erre égő- és ételáldozatot mutattunk be, meggyújtottuk a mécseseket és kítettük a kenyereket. ⁹Üljétek meg tehát ti is Kiszlev havának sátoros ünnepét! ¹⁰A száznyolcvannyolcadik esztendőben.

Második levél a templomszentelés ünnepére Jeruzsálem és Júdea népe, a nagytanács meg Júdas üdvözlük Arisztobuloszt, Ptolemajosz királynak a felkent papok nemzetségéből való tanítóját, valamint az egyiptomi zsidókat, és jó egészséget kívánnak nekik! ¹¹Isten segítségével nagy veszedelmektől szabadultunk meg, ezért méltóképpen hálát adunk neki, hogy még egy királlyal is harcba szállhatunk. ¹²Mert Ő űzte ki Perzsiából azokat, akik ellenünk és a szent város ellen harcoltak. ¹³Amikor ugyanis megszámlálhatatlan seregével Perzsiában volt a fővezér, ott veszett Nánea templomában. Nánea papjai tudniillik orvul cselt vetettek neki. ¹⁴Antióchosz ugyanis azzal az ürüggyel, hogy eljegyezi magát az istennővel, bement a templomba barátaival, akik vele voltak, valójában jegyajándék fejében el akarta tulajdonítani a hatalmas kincseket. ¹⁵Miután Nánea papjai odakészítették azokat, ő kevés kísérelőjével belépett a templom területére. Amint bement, a templomot bezárták, ¹⁶kinyitották a templom mennyezetének titkos ajtaját, és kődobásokkal agyonsújtották a fővezért kíséretével együtt. Azután darabokra szabdalták őket, és kidobálták a levágott fejeiket. ¹⁷Mindezért áldott legyen Isten, aki kiszolgáltatta az istenteleneket!

¹⁸Kiszlev hó huszonötödik napján a templom megtisztításának ünnepét üljük. Szükségesnek véltük felhívni figyelmeteket arra, hogy ti is üljétek meg a sátoros ünnepet és a tűz ünnepét, amit akkor rendelték el, amikor Nehemiás a templom és az oltár felépítése után bemutatta az áldozatokat. ¹⁹Amikor ugyanis atyáinkat Perzsiába hurcolták, a papok, akik akkor Isten szolgálatát végezték, titokban tüzet vettek az oltárról és elrejtették azt egy völgyben, amelyben egy mély, kiszáradt kút volt. Ebben úgy eldugták, hogy senki sem ismerte a helyét. ²⁰Amikor aztán sok esztendő elmúltával úgy tetszett Istennek, hogy Perzsia királya hazaengedje Nehemiást, az elküldte az elrejtésnél jelenlévő papok unokáit, hogy kutassák fel a tüzet. Ám ezek – úgy mondták nekünk – nem találtak tüzet, csak zavaros vizet. ²¹Ő megparancsolta, hogy merítsenek és vigyenek neki belőle. Amikor aztán már oda volt készítve az áldozat, Nehemiás pap megparancsolta, hogy a fát és azt, ami rajta volt, hintsék

meg azzal a vízzel. ²² Amint ezt megtették, és éppen fölragyogott a nap, amit előbb felhő takart, mindannyiuk álmélkodására nagy tűz lobbant fel. ²³ S mialatt elégett az áldozat, az egész papság imát mondott. Jonatán rákezde, a többiek pedig folytatták. ²⁴ Nehemiás imája így hangzott: »Úr Isten, mindenek Teremtője! Te félelmetes, hatalmas, igazságos, irgalmas és egyedül jó király! ²⁵ Egyedül segítő, egyedül igazságos, mindenható, örök, aki megszabadítod Izraelt minden bajtól! Kiválasztottad atyáinkat és megszentelted őket. ²⁶ Fogadd el ezt az áldozatot egész népedért, Izraelért! Óvd meg osztályrészedet és szenteld meg. ²⁷ Gyűjtsd egybe szétszórt népünket. Szabadítsd meg azokat, akik a pogányok szolgaságában sínylődnek! Tekints le a lenézettekre és megvetettekre! Hadd tudják meg a pogányok, hogy te vagy a mi Istenünk! ²⁸ Azokat, akik erőszakoskodnak velünk, és kevélyen gyalázkodnak, sújtsd le, ²⁹ népedet pedig állítsd a te szent helyedre úgy, amint azt Mózes mondta.« ³⁰ Ezután zsoltárokat zengtek a papok, míg csak el nem égett az áldozat. ³¹ Amikor aztán elégett az áldozat, megparancsolta Nehemiás, hogy a maradék vizet öntsék nagy kövekre. ³² Alig-hogy ez megtörtént, láng tört elő belőlük, de ezt megemésztette az a tűz, ami az oltárról lobogott fel. ³³ Amikor aztán nyilvánvalóvá lett ez a dolog, meghallotta a perzsák királya is, hogy azon a helyen, ahol a számkivetésbe vitt papok tüzet rejtettek el, víz bukkant elő, és ezzel Nehemiás meg övéi megszentelték az áldozatokat. ³⁴ A király megfontolta és jól kivizsgálta a dolgot, majd a történetek bizonyosságául szentnek nyilvánította azt a helyet. ³⁵ A vizsgálat megejtése után pedig megajándékozta a papokat sokféle jóval és különböző ajándékokkal, amelyeket sajátkezűleg adott át nekik. ³⁶ Azt a helyet pedig Neftárnak nevezte el Nehemiás, ami tisztulást jelent. Igen sokan Nefinek is hívják.

2 Makk 2 ¹ Jeremiás próféta feljegyzéseiben pedig azt találták, hogy elrendelte a számkivetetteknek, hogy vegyenek az említett tűzből; továbbá azt, hogy megparancsolta a számkivetetteknek, ² amikor átadta nekik a törvényt, hogy meg ne feledkezzenek az Úr parancsairól és meg ne tévedjen a lelkük, amikor majd az arany- és ezüstműveket és azok ékességét látják. ³ Még egyéb hasonló dolgokat is mondott, és figyelmeztette őket, hogy ki ne vessék szívéből a törvényt. ⁴ Benne volt abban az írásban az is, hogy a kapott isteni intésre a próféta maga után vitette a szent sátrat és a frigyládát, amikor felment arra a hegyre, amelyre Mózes is felment, hogy lássa Isten örökrészét. ⁵ Amikor aztán Jeremiás odaért, barlangszerű üreget talált ott. Bevitte abba a szent sátrat, a frigyládát meg az illatáldozat oltárát, és elzárta a bejáratot. ⁶ Kísérői közül néhányan elmentek ugyan együtt oda, hogy megjelöljék maguknak a helyet, de már nem tudtak rátalálni. ⁷ Amikor Jeremiás megtudta ezt, megfeddte őket, és azt mondta, hogy az a hely titokban marad mindaddig, amíg Isten egybe nem gyűjti a népet, és irgalmas nem lesz. ⁸ Akkor majd útbaigazítást ad az Úr ezekben a dolgokban, és az Úr dicsősége megjelenik majd a felhőben, mint ahogy megnyilatkozott Mózesnek, és megnyilatkozott ugyanígy akkor, amikor Salamon azt kérte, hogy szent legyen az a hely a nagy Isten számára. ⁹ Ő ugyanis nagyon bölcsen járt el, és bölcsességében áldozatot mutatott be, amikor felavatták és befejezték a templomot. ¹⁰ Ahogy Mózes könyörgött az Úrhoz, és tűz szállt alá az égből és megemésztette az egészen eléggő áldozatot, úgy könyörgött Salamon is, és tűz szállt alá az égből, s megemésztette az egészen eléggő áldozatot. ¹¹ Azt mondta ekkor Mózes: »Mivel nem fogyasztották el a bűnért való áldozatot, tűz emésztette meg.« ¹² Hasonlóképpen ülte meg Salamon is nyolc napon át a templomszentelést.

¹³ Ezek a dolgok le vannak írva Nehemiás feljegyzéseiben és emlékirataiban is. Továbbá az is, hogy ő könyvtárt állított össze. Összegyűjtötte ugyanis az országokról szóló könyveket, a próféták és Dávid iratait, a királyok leveleit, és az adományozásokról szóló írásokat. ¹⁴ Később Júdás is összegyűjtötte azokat az iratokat mind, amelyek a nálunk dúló harcok következtében szétszóródtak. Ezek nálunk vannak. ¹⁵ Ha szükségetek van rájuk, küldjétek értük, hogy elvigyék nektek.

¹⁶ Azért írtunk nektek, mert a templom megtisztításának ünnepét akarjuk megülni. Jól teszitek ti is, ha megülitek ezeket a napokat. ¹⁷ Mert Isten az, aki megszabadította népét, és örökrést, országot, papságot és megszentelést adott újra mindenkinek, ¹⁸ amint ezt megígérte a törvényben. Reméljük tehát, hogy csakhamar megkönyörül rajtunk, és az ég minden tájáról a szent helyre gyűjt egybe minket. Máris nagy veszedelemből mentett ki minket és megtisztította a szent helyet.

A SZERZŐ ELŐSZAVA: 2,19-32

¹⁹ A történetet Makkabeus Júdásról és testvéiről, a nagy templom megtisztításáról és az oltáravatásról, ²⁰ továbbá az Antióchosz Epifánész meg fia, Eupátor ellen vívott küzdelmeket, ²¹ s azokat az égi jelenéseket, amelyek osztályrészül jutottak azoknak, akik hőiesen megállták a helyüket a zsidók érdekében, és maroknyi számuk ellenére visszahódították az egész országot, megszalasztották a barbárok tömegét, ²² visszaszerezték az egész földkerekségen jól ismert templomot, szabaddá tették a várost, és újra érvényt szereztek az eltörölt törvényeknek, mert nagy jóságában könyörületes volt irányukban az Úr, ²³ egyszóval azt, amit őt könyvben írt meg a kirenei Jázon, mi egy könyvbe igyekeztünk összevonni. ²⁴ Tekintetbe vettük ugyanis a könyvek nagy számát, és azokat a nehézségeket, amellyel a dolgok bősége folytán meg kell küzdenie annak, aki bele akar kezdeni a történetek elbeszélésébe. ²⁵ Ezért azon igyekeztünk, hogy az olvasni akarónak lelki gyönyörűségül szolgáljon könyvünk, a tudni vágyók pedig minél könnyebben vészhessék azt emlékezetükbe, egyszóval az olvasók mindegyike hasznot merítsen belőle. ²⁶ Mi természetesen, akik a mű összevonására vállalkoztunk, nem könnyű feladatot, hanem virrasztással meg izzadással járó munkát vettünk magunkra. ²⁷ Mindazonáltal, amint azok, akik lakomát szereznek, mások kívánságának igyekeznek megfelelni, úgy sokak kedvéért mi is örömet vállaljuk a fáradságot. ²⁸ Az egyes dolgok megvizsgálását a szerzőkre hagyva, mi az adott forma szerint rövidsége törekszünk. ²⁹ Mint ahogyan egy új ház építőmesterének az egész építkezésről kell gondoskodnia, a festő pedig csak arra ügyel, ami a díszítéshez szükséges, azt gondoljuk, így van ez velünk is. ³⁰ Kihámozni ugyanis az értelmet, elrendezni az elbeszélés anyagát, és alaposabban utána járni az egyes részleteknek, az a történetírónak a feladata. ³¹ A kivo-natírónak ezzel szemben meg kell engedni azt, hogy az előadás rövidségére törekedhessen, és a dolgok bővebb kifejtésétől eltekinthessen. ³² Ám kezdjük meg immár az elbeszélést! Legyen elég a bevezetőből! Esztelenség lenne ugyanis a történet bevezetőjében bőbeszédűnek, magában a történetben pedig szűkszavúnak lenni.

JERUZSÁLEM ISTEN VÉDELMEBEN: 3,1-40

2 Makk 3 A szent város ¹ Amikor a szent városban teljes volt a nyugalom, és Oniás főpap jámborsága és gonoszságtól visszariadó lelkülete miatt igen lelkiismeretesen megtartották a törvényeket, ² az volt a helyzet, hogy még királyok és fejedelmek is igen nagy tiszteletet mutattak azon hely iránt, és

igen értékes ajándékokkal emelték a templom díszét. ³ Így Szeleukosz, Ázsia királya a saját jövedelmeiből fedezte az áldozatok bemutatásához szükséges valamennyi költséget.

Simon árulása ⁴ Ekkor azonban Simon, a Benjamin törzséből való templomi előljáró valami gonoszságot forralt a város ellen, de a főpap szembefordult vele.

⁵ Mivel pedig maga nem bírt Oniással, elment Apollónioszhoz, Tarszeász fiához, aki abban az időben Cöleszíria és Fönícia helytartója volt, ⁶ és értésére adta, hogy a jeruzsálemi kincstár megszámlálhatatlan pénzben bővelkedik, a közkincseket felbecsülni sem lehet, holott ezeknek az áldozatok rendjéhez semmi köze sincsen. Le lehetne tehát foglalni a király számára mindent.

A templomi kincsek ⁷ Apollóniosz jelentést tett a királynak a bejelentett pénzről. Erre az magához hívatta főtisztjét, Heliodóroszt, és elküldte azzal a megbízással, hogy hozza el az említett pénzt. ⁸ Heliodórosz tüstént útnak indult, látszólag mintha Cöleszíria és Fönícia városait járná be, valójában pedig azért, hogy végrehajtsa a király szándékát. ⁹ Amikor aztán Jeruzsálembe ért, és a főpap barátságos fogadtatásban részesítette a városban, említést tett a bejelentett pénzekről, és feltárta neki, mi célból érkezett. Aztán megkérdezte, hogy valóban így áll-e a dolog. ¹⁰ A főpap erre elmondta neki, hogy letétbe helyezett javak ezek, az özvegyek meg az árvák ellátására szolgálnak. ¹¹ A gonosz Simon által elárult pénznek egy része pedig Hirkánoszé, Tóbiás fiáé, egy igen előkelő emberé; s az egész mindössze négyszáz talentum ezüst és kétszáz talentum arany. ¹² Semmiképpen sem engedhető meg azonban, hogy azok az emberek károsuljanak meg, akik egy olyan helyben bíztak, mint amilyen a templom, amely méltósága és szentsége miatt a tisztelet tárgya mindenütt a világon.

Engesztelő istentisztelet a templomért ¹³ Ám ő a királytól kapott parancshoz híven kijelentette, hogy azokat minden áron el kell szállítania a királyhoz. ¹⁴ Amikor aztán egy meghatározott napon bement Heliodórosz, hogy intézkedjék ebben az ügyben, nagy rettegés szállta meg az egész várost. ¹⁵ A papok odavetették magukat papi köntösben az oltár elé, és az ég felé kiáltottak Ahhoz, aki törvényt adott a letétbe helyezett javakról: hogy sértetlenül őrizze meg azokat a letevők számára. ¹⁶ A szíve is vérzett annak, aki ránézett a főpap arcára. Tekintete és elváltozott arcszíne ugyanis mély lelki fájdalmat árult el. ¹⁷ Szomorúság ömlött el rajta, a teste remegett, s a szívének keserűsége nyilvánvalóvá lett mindenki előtt, aki rátekintett. ¹⁸ A többiek csapatosan özönlöttek ki a házakból, hogy nyilvánosan és buzgón könyörögjenek, mert a szent hely a meggyalázás veszélyében forgott. ¹⁹ Az asszonyok zsákba öltözötten elárasztották az utakat. Még az egyébként bezárt szűzek is részben Oniáshoz, részben pedig a falakra siettek, míg mások kinéztek az ablakon. ²⁰ S mindannyian az ég felé terjesztették ki kezüket, és imádkoztak. ²¹ Szálmalmas volt nézni, hogyan gyötrődött fájdalmában a nép rendezetlen tömege, és a főpap is ugyanúgy, ²² amikor a mindenható Istenhez könyörögtek, hogy a rájuk bízott javak egészen sértetlenül megmaradjanak azok számára, akik rájuk bízták őket.

A templomrabló bűnhődése ²³ Heliodórosz eközben nekilátott, hogy végrehajtsa tervét. Amikor csatlósaival megjelent a helyszínen a kincstárnál, ²⁴ a mindenható Isten lelke oly fenséges módon nyilvánult meg, hogy azok, akik elég vakmerőek voltak neki szót fogadni, valamennyien Isten erejétől sújtva magukon kívül voltak rémületükben. ²⁵ Megjelent ugyanis nekik egy ló, félelmetes lovassal a hátán. Gyönyörű szerszámmal volt díszítve és iramában első patáival Heliodórosz felé vágott. S úgy tűnt nekik, hogy a rajta ülőnek aranyfegyverzete volt. ²⁶ Ugyanakkor megjelent nekik két másik, igen

erős ifjú is ragyogó díszben és szép öltözetben. Ezek mindkét oldalról körülfogták Heliodóroszt, szünet nélkül ostorozták, és ütötték-verték rengeteg csapással. ²⁷ Heliodórosz mindjárt a földre bukott, és mély sötétség borult rá. Akkor megragadták, hordszékre tették és kivitték. ²⁸ Azt az embert tehát, aki nagyszámú kísérettel és csatlóssal hatolt be az említett kincstárba, vinni kellett, mert nem tudott magán segíteni. Tehát nyilvánvalóan Isten ereje nyilatkozott meg. ²⁹ Ezáltal az isteni erő által meg-némítva, ott feküdt teljesen reményét vesztetten és menthetetlenül. ³⁰ Azok pedig áldották az Urat, mert felmagasztalta szent helyét, s a mindható Úr megjelenése által öröm és vigasság töltötte be a templomot, amely kevéssel azelőtt még félelemmel és rettegéssel volt tele.

A templomrabló megtérése ³¹ Akkor Heliodórosz barátai közül egyesek sietve kérték Oniást: hívja segítségül a Magasságbelit, hogy hagyja meg az életét annak, aki már élete végét járta. ³² Mivel pedig a főpap amiatt aggódott, hogy a király esetleg a zsidókra gyanakszik, mintha közülük követett volna el valaki merényletet Heliodórosz ellen, üdvös áldozatot mutatott be a férfi felépüléséért. ³³ Közben a főpap az engesztelést végezte, ugyanazok az ifjak odaálltak előbbi öltözetükben Heliodórosz mellé, és azt mondták: »Oniás papnak mondj köszönetet, mert őerte ajándékozott meg életeddel az Úr. ³⁴ Az Isten ostorozott meg téged. Hirdesd tehát mindenkinek Isten nagyságát és hatalmát!« E szavak után eltűntek.

³⁵ Ekkor Heliodórosz áldozatot mutatott be Istennek, és erős fogadalmakat tett Annak, aki életben hagyta. Miután köszönetet mondott Oniásnak, visszatért seregével a királyhoz. ³⁶ Ott mindenki előtt tanúságot tett a nagy Isten tetteiről, amelyeket a tulajdon szemével látott. ³⁷ Amikor aztán a király megkérdezte Heliodórosztól: ki lenne alkalmas arra, hogy még egyszer elküldje Jeruzsálembe, az így szólt: ³⁸ »Ha van ellenséged, vagy olyan valakid, aki uralmadra tör, küldd csak oda, és az megostorozottan tér majd vissza hozzád, ha ugyan egyáltalában megmenekül. Azon a helyen ugyanis egészen biztosan valamiféle isteni erő van. ³⁹ S ő maga, aki az égben lakik, őrizi, védi azt a helyet, és lesújtja és elveszti azokat, akik gonosz szándékkal mennek oda.« ⁴⁰ Ez tehát Heliodórosznak és a kincstár megoltalmazásának a története.

A BŰNÖK ÁRADÁSA: 4,1-50

2 Makk 4 Simon újabb üzenetei ¹ Simon pedig, a pénznek és a hazának fentebb említett árulója meg-rágalmazta Oniást, hogy ő uszította erre Heliodóroszt, és ő a bajok szerzője. ² A birodalom ellenségének merte mondani azt az embert, aki a város gondviselője, nemzetének védője, és Isten törvényének buzgó követője volt. ³ Az ellenségeskedés már odáig fajult, hogy Simon néhány híve gyilkosságra is vetemedett. ⁴ Amikor aztán Oniás látta, hogy milyen veszedelmesre fordulhat ez a viszálykodás, és őrjöngésével mennyire előmozdítja Simon gonoszságát Apollóniosz, Cöleszíria és Fönícia helytartója, elment a királyhoz; ⁵ de nem azért, hogy beárulja polgártársait, hanem azért, mert az egész nép közös javát viselte szíven. ⁶ Meg volt ugyanis győződve arról, hogy királyi közbelépés nélkül lehetetlen helyreállítani a békét, és Simon sem hagy fel esztelen viselkedésével.

Pogány szokások Jeruzsálemben ⁷ Szeleukosz halála után, amikor az Epifánésznek nevezett Antióchosz lépett a trónra, Jázon, Oniás testvére szerezte meg magának a főpapi tisztet álnok módon. ⁸ Elment ugyanis a királyhoz, és ígért neki háromszázhatvan ezüst talentumot, és más jövedelmi forrásokból

még nyolcvan talentumot. ⁹ Ezenfelül ígért további százötvenet, ha engedélyt kap arra, hogy gyakorló és előkészítő iskolát építhessen magának, és Jeruzsálem lakóit antióchiai polgároknak jegyezhesse be. ¹⁰ A király megengedte ezt neki, ő pedig magához kaparintotta a hatalmat, s tüstént nekiállt, hogy pogány szokásokra tanítsa honfitársait. ¹¹ Megszüntette azokat a kiváltságokat, amelyeket a királyok emberbaráti érzésből adtak a zsidóknak János által, aki Eupolemosz apja volt, és aki a barátság és a szövetség érdekében hivatalos követségben járt a rómaiaknál. Eltörölte tehát a polgárok törvény által biztosított jogait, és törvényellenes szokásokat honosított meg. ¹² Odáig merészkedett, hogy éppen a Vár tövében helyezte el a gyakorló iskolát, és erkölcstelen házakba vitte be a legjelesebb ifjakat. ¹³ Ez aztán már nem is a kezdete, hanem gyarapodása és elharapódzása volt a pogány és idegen életmódnak Jázon iszonyú és hallatlan gonoszsága által, aki istentelen ember volt, és nem főpap. ¹⁴ A papok sem teljesítették már a szolgálatot az oltár körül, nem törődtek a templommal, elhanyagolták az áldozatokat. Ők is inkább elsiettek, és résztvettek a gyakorlótéren a törvényellenes játékokban és a diszkoszvetésben. ¹⁵ A hazai megtiszteltetéseket semmire sem becsülték. A görög kitüntetés volt szemükben a legnagyobb. ¹⁶ Ezért sanyarú megpróbáltatás érte őket, mivel azoknak a szokásaiért versengtek, és mindenáron azokhoz kívántak hasonlókká válni, akik ellenségeikké és elnyomóikká lettek. ¹⁷ Isten törvényeit ugyanis büntetlenül meggyalázni nem lehet. Erről majd a bekövetkező idő tesz tanúságot.

¹⁸ Amikor az ötödik évenként ismétlődő versenyjátékokat játszották a király jelenlétében Tíruszban, ¹⁹ a hírhedt Jázon elvetemült férfiakat küldött oda Jeruzsálemből háromezr ezüst didrachmával Herkules áldozatára. A pénzvívők azonban azt kérték, hogy ne áldozatra fordítsák ezt az összeget, mert ez nem lenne illő dolog, hanem költsék el más kiadásokra. ²⁰ Így ezt a felajánlott pénzt – bár küldője áldozatra szánta Herkulesnek – a jelenlevőkre való tekintettel háromevezős hajók építésére használták fel. ²¹ Amikor Apollóniosz, Menesztúsz fia, Ptolemajosz Filométer király nagykorúsítása alkalmával követségben járt Egyiptomban, megtudta róla Antióchosz, hogy ellenségévé lett az ő hatalmának. Ezért, hogy saját biztonságáról gondoskodjék, elindult és elment Joppéba, majd onnan Jeruzsálembe. ²² Jázon és a város nagyszerű fogadtatásban részesítette: fáklyafény mellett, és üdvözlés közepette tartotta bevonulását. Onnan pedig Föníciába vezette seregét.

A főpapi tisztség a bűnösök kezén ²³ Három esztendő elmúltával Jázon elküldte Menelaoszt, a fent említett Simon testvérét, hogy pénzt vigyen a királynak, és fontos ügyekben intézkedést kérjen. ²⁴ Az behízelegte magát a királynál, és főleg nagy befolyását emlegette. Meg is szerezte magának a főpapi tisztséget azzal, hogy háromezr ezüst talentummal többet ígért Jázonnál. ²⁵ Aztán a királyi paranccsal kezében visszatért, bár semmi olyan sem volt benne, ami őt a főpapságra méltóvá tette volna, mert kegyetlen és zsarnok lelkületű ember volt, olyan dühös, mint a vadállat. ²⁶ Így Jázon, aki rászedte tulajdon testvérét, maga is intrika áldozata lett, és kénytelen volt ammonita területre menekülni. ²⁷ Menelaosz pedig átvette ugyan a hatalmat, a beígért pénzből azonban semmit sem fizetett meg a királynak, bár a Vár parancsnoka, Szosztratosz be akarta hajtani rajta. ²⁸ Az adóbehajtás ugyanis az ő tisztségéhez tartozott. Ezért aztán mindkettőjüket a király elé hívták. ²⁹ Menelaosz a főpapi tisztségben helyettesül testvérét, Lizimachoszt hagyta vissza, Szosztratosz pedig Kratészt, a ciprusiak parancsnokát.

A törvényes főpap meggyilkolása ³⁰ Mialatt ez történt, lázadás tört ki Tarzusz és Mallón lakói között, mert Antióchisznak, a király mellékefeleségének ajándékozták őket. ³¹ A király erre tüstént odasietett, hogy lecsendesítse őket; helyettesül pedig egyik főtisztjét, Andronikoszt hagyta vissza. ³² Menelaosz ekkor úgy gondolta, hogy itt az alkalmas idő, ezért titokban elvitt néhányat a templom aranytárgyaiból, és Andronikosznak ajándékozta azokat. A többi pedig Tíruszban és a szomszéd városokban áruba bocsátotta. ³³ Mikor Oniás biztos tudomást szerzett erről, aki Antióchia közelében, Dafne mellett egy menedékhelyen húzódott meg, szemrehányást tett neki. ³⁴ Erre Menelaosz Andronikosz elé járult és arra kérte, hogy ölje meg Oniást. Az el is ment Oniáshoz, kezét adott neki, és jóllehet az gyanakodott, esküszóval rávette, hogy hagyja el a menedékhelyet. Aztán, mit sem törődve az igazsággal, azonnal megölte őt. ³⁵ Ezen aztán nemcsak a zsidók, hanem más népek is felháborodtak, és zokon vették ennek a nagy férfinak igazságtalan megöletését. ³⁶ Ezért, amikor a király visszatért Kilikia helységeiből, eléje járultak az antióchiai zsidók a görögökkel együtt, és elpanaszolták neki Oniás igaztalan megöletését. ³⁷ Antióchosz erre elszomorodott szívében Oniás miatt. Szánalomra gerjedt és könnyezett, mert arra gondolt, hogy az elhunyt milyen józan és erényes ember volt. ³⁸ Haragjában elrendelte: fossák meg Andronikoszt a bíbortól, hurcolják keresztül az egész városon addig a helyig, ahol Oniás ellen elkövette a gázsgot, és ott vegyék életét a szentségtörőnek. Méltó büntetéssel fizetett tehát vissza neki az Úr.

A templom kincseinek elrablása ³⁹ Közben Lizimachosz Menelaosz felbujtására sok szentségtörést követett el a templomban. Mikor ennek híre terjedt és már sok aranyat hurcoltak el, összesereglett a tömeg Lizimachosz ellen. ⁴⁰ Amikor aztán a felzúdult tömeg haragjában fellázadt, Lizimachosz felfegyverzett közel háromezer gonosz embert, és erőszakoskodni kezdett egyik kegyetlen tisztje által, aki nagyon előrehaladt nemcsak korban, de elvetemültségben is. ⁴¹ Amikor aztán észrevették Lizimachosz szándékát, egyesek követ, mások pedig hatalmas dorongot ragadtak; ismét mások port szórtak Lizimachoszra. ⁴² Sokan megsebesültek, mások elestek, végül mindannyian futásnak eredtek. Megölték a szentségtörőt is a kincstár közelében.

⁴³ Emiatt újabb vizsgálatot indítottak Menelaosz ellen. ⁴⁴ Amikor ugyanis a király Tíruszba érkezett, a vének által kiküldött három ember elétárta a dolgot. ⁴⁵ S amikor Menelaosz ügye már-már elveszítettnek látszott, az sok pénzt ígért Ptolemajosznak, hogy nyerje meg a királyt. ⁴⁶ Ptolemajosz erre félrevonta a királyt az egyik udvarba, mintha szórakoztatni akarná, és eltérítette szándékától. ⁴⁷ Ekkor az Menelaoszt, minden gázsg szerzőjét felmentette a vádak alól, azokat a szerencsétleneket pedig, akiket a szkíták is ártatlanoknak nyilvánítottak volna, ha törvényt ültek volna felettük, halálra ítélte. ⁴⁸ Csakhamar végre is hajtották azokon, akik a városért, a népért és a szent edényekért szálltak síkra. ⁴⁹ Maguk a tírusziak is méltatlankodtak emiatt és fényes temetést rendeztek nekik. ⁵⁰ Menelaosz pedig a hatalmon lévők kapzsisága folytán megmaradt hivatalában és polgártársainak rászedésében gonoszsgot gonoszsgra halmozott.

A VÉSZ KEZDETE: 5,1-7,42

2 Makk 5 Az előjel ¹ Ugyanebben az időben Antióchosz második hadjáratára készült Egyiptom ellen.

² Ekkor történt, hogy Jeruzsálem egész városában negyven napon át a levegőben száguldó, aranyos

ruházatú lovasokat lehetett látni, akik – mint harcrakész csapatok – lándzsákkal voltak felfegyverkezve; ³ meg csatarendbe állított lovak rohamát, összecsapásokat közvetlen közelből, ide-oda mozgó pajzsokat, sisakos csapatokat kivont karddal, nyilak záporát, aranycsillogású fegyvereket és mindenféle páncélt. ⁴ Mindenki csak azért imádkozott, hogy jót jelentsen ez a csodás jel.

Polgárháború Jeruzsálemben ⁵ Mivel elterjedt az az álhír, hogy Antióchosz meghalt, Jázon maga mellé vett nem kevesebb, mint ezer embert, és hirtelen megrohanta a várost. S bár a polgárság kisietett a falra, a várost végül mégiscsak elfoglalták. Menelaosz a Várba menekült. ⁶ Jázon pedig kegyetlen mészárlást vitt végbe saját polgártársai között. Nem gondolta meg ugyanis, hogy a hadiszerecsé a honfitársak ellen a legnagyobb szerencsétlenség, és úgy vélte, hogy az ellenségén, és nem tulajdon polgártársain aratott diadalt. ⁷ A hatalmat azonban mégsem tudta kezébe kaparintani, a puccsot végül is megszágyenyülés követte. Ismét menekülnie kellett és elment az ammoniták földjére. ⁸ Végül így pusztult el: Aretász, az arabok fejedelme fogságra vetette, majd városról-városra menekült. De mint a törvénytől elpártolt, kiátkozott embert, hazájának és polgártársainak ellenségét, mindenütt utálták és Egyiptomba kergették. ⁹ Így az, aki annyi embert űzött ki hazájából, földönfutóként végezte be életét. A spártaiakhoz ment ugyanis abban a reményben, hogy a rokoni kapcsolatoknál fogva ott menedékre fog találni. ¹⁰ Ám siratás nélkül, és temetetlenül vetették ki azt, aki annyi embert vetett el temetés nélkül. Nem rendeztek temetést számára idegenben, és atyái mellett sem kapott sírhelyet.

A pogány uralkodó megtámadása ¹¹ Ezekből az eseményekből kifolyólag a király lelkében az a gyanú támadt, hogy a zsidók el akarnak pártolni tőle. Ezért állati dühvel elindult Egyiptomból, és fegyveres erővel bevette a várost. ¹² Aztán megparancsolta katonáinak, hogy kímélet nélkül mészárolják le azt, aki útjukba akad, és öljék le azokat, akik a házakba menekülnek. ¹³ Öldösték tehát az ifjakat és az öregeket, irtották az asszonyokat és a gyermekeket, mészárolták a szüzeket és a csecsemőket. ¹⁴ Három teljes napon át nyolcvanezer embert öltek meg; rabszíjra fűztek negyvenezeret, és eladtak ugyanannyit. ¹⁵ De ezzel még nem elégedett meg, hanem arra is vetemedett, hogy bemenjen abba a templomba, amely a legszentebb az egész földön. A vezetője Menelaosz volt, a törvényeknek és hazájának árulója. ¹⁶ Szentségtörő kezével hozzányúlt azokhoz a szent tárgyakhoz, melyeket a hely díszére és dicsőségére egyéb királyok és városok ajánlottak fel. Méltatlanul érintette és így megszenteltelenítette azokat. ¹⁷ Az eszeveszett Antióchosz nem gondolt arra, hogy Isten a város lakóinak bűnei miatt neheztelt meg egy kissé, és csak ezért érte sérelem a szent helyet. ¹⁸ Mert ha nem keveredtek volna bele annyi bűnbe, akkor őt is ostorcsapások sújtották volna, mindjárt megérkezése után, és megakadályozták volna vakmerő tettében, akárcsak Heliodóroszt, akit Szeleukosz király küldött a kincstár kifosztására. ¹⁹ Mindazonáltal Isten nem a helyért választotta ki a népet, hanem a helyet a népért. ²⁰ Ezért a hely osztozott a néppel a balszerencséiben, de részesedett utána a javakban is. Haragjában kiszolgáltatta őt a mindenható Isten, de igen nagy dicsőség ragyogta ismét körül, amikor megengesztelődött a nagy Úr.

Jeruzsálem a pogányok kezén ²¹ Antióchosz tehát elvitt a templomból ezernyolcszáz talentumot, és sietve visszatért Antióchiába. Gőgjében úgy vélte, hogy csupa elbizakodottságból hajózhatóvá teszi majd a szárazföldet, és járhatóvá a tengert. ²² Elöljárókat hagyott vissza, hogy zaklassák a népet, mégpedig a következőket: Jeruzsálemben a frígiai származású Fülöpöt, aki még kegyetlenebb volt,

mint az, akitől hivatalát kapta; ²³ a Garizimon Andronikoszt és Menelaoszt, akik a többen is jobban sanyargatták a polgárokat. ²⁴ Az utóbbi ellenséges indulattal volt a zsidók iránt; ezért elküldte Apollónioszt, a gyűlölt fővezért huszonkétezer emberrel, és megparancsolta neki, hogy minden felnőtt korú férfit gyilkoljon le, az asszonyokat és az ifjakat pedig adja el. ²⁵ Az aztán békét színelve, bevonult Jeruzsálembe, és nyugton maradt egészen a szombat szent napjáig. Amikor aztán a zsidók ünnepeltek, megparancsolta övéinek, hogy ragadják meg fegyverüket. ²⁶ Legyilkoltatta mindazokat, akik kivonultak a látványosságra. Aztán fegyvereseivel bejárta a várost, és igen nagy tömeget megszárolt le. ²⁷ Makkabeus Júdás azonban elvonult tizedmagával a pusztába, és övéivel ott, a hegyek között vadállatok módjára tengette életét. Hogy tisztátalanná ne legyenek, egész idő alatt növény-nyel táplálkoztak.

2 Makk 6 A zsidó vallás üldözése ¹ Nem sok idő múlva a király elküldött egy antióchiai öreg embert, hogy atyáik és Isten törvényeivel való szakításra kényszerítse a zsidókat, ² hogy meggyalázza a jeruzsálemi templomot, s azt az olimposzi Jupiterről nevezze el; a Garizimon lévő pedig – amint az az ott lakóknak megfelel – a vendégszerető Jupiterről. ³ Erre a bajoknak igen gonosz és nehezen elviselhető áradata szakadt mindenkre. ⁴ A templom megtelt paráznasággal és a pogányok tivornyaival, amelyeken parázna személyekkel fajtalankodtak. A szent épületekbe kényük-kedvük szerint olyasmikkel tolakodtak be az asszonyok, amik nem voltak odavalók. ⁵ Az oltárt is meg nem engedett és törvény által tiltott dolgokkal rakták tele. ⁶ Szombatot nem tarthattak. A hazai ünnepeket nem ülhették. Sőt egyáltalában még zsidónak sem vallhatta magát senki sem. ⁷ Ugyanakkor keserves kényszerrel hurcolták őket a király nevenapján az áldozatokra. Dioníziosz ünnepén pedig borostyánkószorúval a fejükön kellett résztvenniük a Dioníziosz-körmeneten. ⁸ Ptolemajos tanácsára a szomszédos pogány városokba is elment az a rendelet, hogy ők is ugyanígy járjanak el a zsidókkal szemben, és kényszerítsék őket az áldozatra; ⁹ azokat pedig, akik vonakodtak áttérni a pogányok szokásaira, öljék meg. Ekkor látni lehetett, mily nyomorúság támadt. ¹⁰ Két asszonyt ugyanis beárultak, hogy körülmetélték gyermeküket. Erre a kisbabáikat a mellükre akasztották, és így körülvitték őket nyilvánosan a városban, aztán letaszították őket a falról. ¹¹ Másokat azért jelentettek fel Fülöpnek, mert összegyűltek a közelben lévő barlangokban, és ott titokban megölték a szombatot. Ezeket tűzben pusztították el. A szent nap iránti tiszteletből ugyanis még védekezni sem akartak.

A szerző történelemszemlélete ¹² Kérem azokat, akik ezt a könyvet olvassák, ne iszonyodjanak el ezek miatt a szomorú esetek miatt, hanem fontolják meg, hogy az, ami történt, nem vesztére, hanem csak feddésére van nemzetünknek. ¹³ Mert nem engedni meg a bűnösöknek, hogy hosszú ideig cselekedjenek kényük-kedvük szerint, hanem azonnal büntetést szabni rájuk, nagy jóakaratnak a jele. ¹⁴ A többi nemzetnél azért vár türelmesen az Úr, hogy majd az ítélet napjának eljövetelekor bűneik teljes mértéke szerint büntesse őket. De nem úgy ¹⁵ határozott a mi ügyünkben: azaz rajtunk nem csak akkor áll bosszút, amikor már tetőfokra hágtak bűneink. ¹⁶ Azért tehát tőlünk sohasem vonja meg irgalmasságát. Csapásokkal sújt ugyan, de népét el nem hagyja sohasem. ¹⁷ Röviden csak ennyit akartunk mondani az olvasók okulására. Ám folytassuk most már az elbeszélést.

Eleazár vértanúsága ¹⁸ Eleazárnak, a legkiválóbb írástudók egyikének, egy élemedett korú és tisztas külsejű férfinak erőszakkal kinyitották a száját, így akarták kényszeríteni, hogy disznóhúst egyen. ¹⁹ Ő azonban a dicső halált többre becsülte a gyalázatos életnél, ezért önként ment a vesztőhelyre. ²⁰ Jól

tudta ugyanis, hogy miként kell viselkednie. Ezért hűséges kitartással el volt tökéelve arra, hogy az élethez való ragaszkodás miatt tiltott dolgot nem enged meg magának. ²¹ Ekkor a körülállók hamis szánakozástól indítva, mivel régi barátság fűzte őket ehhez a férfihoz, félrevonták őt, és titokban arra kérték, hogy olyan húst hozasson, amelyből neki is szabad ennie, és tegyen úgy, mintha a király rendelete értelmében az áldozati húsból enne, ²² így aztán megszabadul a haláltól. A férfi iránt való régi barátságból tanúsítottak ilyen emberies bánásmódot vele szemben. ²³ Ő azonban arra a tiszteletre gondolt, amely korát és öregségét méltán megillette, és arra a veleszületett nemességre, amelyben megőszült, valamint azokra az erényes cselekedeteire, amelyeket gyermekkorától fogva gyakorolt, ezért a szent s az Isten által hozott törvény értelmében azonnal válaszolt és kijelentette, hogy küldjék csak inkább az alvilágba. ²⁴ »Mert nem illik – mondta – a színlelés a mi életkorunkhoz. Sok ifjú ugyanis abban a hitben volna, hogy a kilencvenéves Eleazár a pogányok életére tért át, ²⁵ és így tévútra vezetné őket az én színlelésem, s egy múltó élet parányi idejéhez való ragaszkodásom. Ezáltal pedig szégyent és átkot hívnék le vénségemre. ²⁶ Az emberek büntetésétől a jelen pillanatban megszabadulnék ugyan, a Mindenható kezét azonban sem élve, sem halva el nem kerülhetem. ²⁷ Azért elszántan válok meg életemtől, így legalább méltónak mutatom magam idős koromhoz. ²⁸ Készséges szívvel és bátorsággal halok tisztességes halált a magasztos és szent törvényekért, hogy ne mes példát adjak az ifjaknak.« E szavak után azonnal a vesztőhelyre hurcolták. ²⁹ Azok pedig, akik vezették, és kis idővel előbb még jóindulattal voltak irányában, haragra gerjedtek azok miatt a szavak miatt, amelyeket mondott, mert azt gondolták, hogy kevélységből mondta azokat. ³⁰ Amikor aztán az ütések következtében már-már a halálán volt, felsóhajtott és így szólt: »Uram! Te, aki birtokában vagy a szent tudásnak, te jól tudod, hogy én, bár megmenekülhettem volna a haláltól, kínos fájdalmakat szenvedek testemben, irántad való félelemből azonban készségesen viselem el őket lelkeemben.« ³¹ Így halt meg, és halálának emlékét mint a hősiesség és bátorság példaképét hagyta hátra nemcsak az ifjaknak, hanem az egész nemzetnek is.

2 Makk 7 A hét testvér és édesanyjuk vértanúsága ¹ Történt pedig, hogy elfogtak hét testvért is anyjukkal együtt. Ostorral és szíjjal verette őket a király, hogy a törvényben tiltott sertéshúsevésre kényszerítse őket. ² Ekkor közülük az első így szólt: »Mit akarsz velünk és mit kívánsz tudni tőlünk? Mi készek vagyunk inkább meghalni, mint megszegni az atyáinknak adott isteni törvényeket.« ³ Erre a király elrendelte haragjában, hogy tüzesítsenek meg serpenyőket és rézüstöket. Alighogy ezek áttüzesedtek, ⁴ annak, aki először szólt, kivágatta a nyelvét, lenyúzatta a fejbőrét, és lemetszette keze és lábfejét a többi testvére és anyja szeme láttára. ⁵ Amikor aztán már mindene meg volt csonkítva, odavitette a tűzhöz és elevenen megsüttette a serpenyőben. S mialatt ebben sokáig kínlódott, a többiek egymást így biztatták anyjukkal együtt, hogy csak bátran menjenek a halálba: ⁶ »Az Úr Isten az igazságra tekint, és megkönyörül rajtunk, mint ahogy büntetést hirdető énekében kijelentette Mózes: 'Meg fog könyörölni szolgálain.'« ⁷ Miután az első ily módon meghalt, a következőt vitték megcsúfítani. Hajastól lenyúzták a fejbőrét, aztán megkérdezték, nem akar-e enni, mielőtt megkínózzák tagonként egész testét. ⁸ Ő azonban saját nyelvén így szólt: »Nem teszem.« Ezért aztán ő is ugyanazokat a kínzásokat szenvedte el sorjában, mint az első. ⁹ Azután halálraváltan így szólt: »Te gonosz! A jelen életben ugyan elveszítesz minket. A világ Királya azonban a föltámadásban örök életre kelt minket, mivel az ő törvényeiért halunk meg.« ¹⁰ Utána a harmadikat csúfították el. Ez, mihelyt felszólították, mindjárt kidugta a nyelvét, bátran odanyújtotta a kezét, ¹¹ és bizalommal eltelve így

szólt: »Az égből kaptam ezeket. Ezért Isten törvényeiért lemondok róluk, mert bízom benne, hogy úgylis visszakapom ezeket Tőle.« ¹² A király pedig és az övéi megcsodálták az ifjú lelkierejét, hogy szinte semmibe vette a kínzásokat. ¹³ Ennek elhunytá után a negyediket kínozták meg hasonló módon. ¹⁴ Ez, amikor már halálán volt, így szólt: »Vigasztalás azok számára, akik az emberek által hálnak meg, hogy bízván bízhatnak Istenben, aki újra feltámasztja majd őket. Neked azonban nem lesz feltámaszkodás az életre.« ¹⁵ Aztán odahozták az ötödiket is, hogy megkínozzák. Ez a királyra tekintett, ¹⁶ és így szólt: »Bár halandó vagy, mégis van hatalmad arra, hogy kényed-kedved szerint bánj az emberekkel. Ne gondold azonban, hogy Isten elhagyta népünket. ¹⁷ Várj csak türelemmel! Meglátod te még az ő nagy hatalmát, amikor sanyargatni fog majd téged utódoddal együtt.« ¹⁸ Ezután elővezették a hatodikat, s ő haldokolva így szólt: »Ne ámítsd magadat hiába! Mi ugyanis önmagunk miatt szenvedjük ezeket, mert vétkeztünk Istenünk ellen. Ezért történtek velünk ilyen csodálatraméltó dolgok. ¹⁹ Te azonban, aki Istennel mered felvenni a harcot, ne hidd, hogy büntetlen maradsz!«

²⁰ De különösképpen csodálatra méltó, és a jók emlékezetére érdemes az anya, aki Istenbe vetett bizodalomban hősiességgel viselte el azt, hogy egy napon hét fiát látta elveszni. ²¹ Bölcsességgel telve, mindegyiküket a saját nyelvén lelkesen buzdította, az asszonyi lelkiességgel a férfias bátorságot egyesítve ²² így szólt hozzájuk: »Nem tudom, mi módon jelentetek meg méhemből. Nem én ajándékoztam nektek szellemet, lelket és életet, és nem én illesztettem össze egyiteknek sem a tagjait, ²³ hanem a világ Teremtője, aki megalkotta az embert eredetében, és mindennek megadja létét. S ő irgalmasságában vissza is adja nektek lelketeket és életeteket, ha ti most fölálodoztok magatokat törvényeiért.« ²⁴ Antióchosz pedig, bár látta, hogy megvetik őt, anélkül, hogy törődött volna a gyalázkodónak szavaival, nemcsak szóval biztatta a még életben lévő fiatalabb testvérét, hanem esküvel ígérte neki, hogy gazdaggá és boldoggá teszi, felveszi barátai sorába és megadja neki azt, amire szüksége van, ha elpártol atyáinak törvényeitől. ²⁵ S mivel az ifjú semmiképpen sem adta ehhez a beleegyezését, a király odahívatta az anyát, és unszolta őt, hogy segítse megmenteni az ifjút. ²⁶ Amikor aztán már sok szóval biztatta, az megígérte, hogy a lelkére fog beszélni fiának. ²⁷ Aztán lehajolt hozzá, és a kegyetlen zsarnok megcsúfolására saját nyelvén így szólt: »Fiam! Légy irgalommal hozzám! Kilenc hónapig méhemből hordoztalak, három esztendeig szoptattalak, tápláltalak és mind ez ideig neveltelek. ²⁸ Kérlek, fiam! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennünk van, és értsd meg, hogy mindezt, valamint az emberi nemet is a semmiből teremtette Isten. ²⁹ Ne félj tehát ettől a hóhértól, hanem légy méltó testvéreidhez! Osztózz a sorsukban, és szenvedd el a halált, hogy egykor, az irgalmasság idején testvéreiddel együtt visszakapjalak téged is!« ³⁰ Közben ezeket mondta, így szólt az ifjú: »Mire vártok? Én nem engedelmeskedem a király parancsának, hanem a törvény parancsának, amit Mózes adott nekünk. ³¹ Te pedig, a héberek minden bajának szerzője, nem kerülöd el Isten kezét. ³² Mi a mi bűneink miatt szenvedjük ezeket. ³³ Istenünk ugyanis rövid időre megharagudott ránk. Ezért fenýt és büntet minket. De ismét megengesztelődik majd szolgálóival szemben. ³⁴ Te pedig, aki örjögysz az ő szolgálói ellen, ne ártasd magadat hiábavaló módon, hiú reményekkel, te gonosz és legelvetemültebb valamennyi ember között. ³⁵ Még nem kerülöd el a mindenható és mindentlító Isten ítéletét. ³⁶ Testvéreim csekély szenvedés árán a szövetségi ígéreteknek lettek részeseivé az örök életben. Terád pedig Isten ítélete által felfuvalkodottságodnak méltó büntetése vár. ³⁷ Én testvéreimhez hasonlóan atyáim törvényeiért odaadom lelkemet és testemet. Csak arra kérem Istent, hogy minél előbb könyörüljön meg népünkön, téged pedig kínok és csapások árán arra

a vallomásra bírjon, hogy egyedül ő az Isten. ³⁸ Szűnjék meg irántam és testvéreim iránt a Mindenható haragja, amely méltán szállt egész nemzetünkre.« ³⁹ Erre magánkívül lett haragjában a király, és vele szemben még kegyetlenebbül dühöngött, mint bármelyikkel szemben, mert nagyon zokon vette, hogy kigúnyolták. ⁴⁰ Meghalt tehát ez is az Úrba vetett teljes bizalmában, ártatlanul. ⁴¹ Végül, a fiai után az anyát is kivégezték. ⁴² De legyen elég ennyi az áldozatokról és a borzalmas kínzásokról.

JERUZSÁLEM FELSZABADÍTÁSA: 8,1-10,8

2 Makk 8 Makkabeus Júdás felkelése ¹ Makkabeus Júdás pedig, és az övéi titkon eljárógattak a falvakba, összehívták rokonaikat meg barátaikat, és maguk köré gyűjtötték azokat, akik hűen kitartottak a zsidó vallás mellett. Így hatezer embert szedtek össze. ² Aztán az Úrhoz kiáltottak, hogy tekintsen le a mindenki által legázolt népre. Könyörüljön meg az istentelenektől meggyalázott templomon. ³ Legyen irgalommal a végromláshoz és a pusztuláshoz közel álló város iránt, és hallja meg a hozzá kiáltó vér szavát. ⁴ Emlékezzék meg az ártatlan kisdedek becstelen legyilkolásáról, az ő nevét sértő istenkáromlásokról, s mutassa ki haragját ezek miatt. ⁵ Mikor aztán a Makkabeus sereget gyűjtött, nem bírtak vele a pogányok, mert irgalomra fordult Isten haragja. ⁶ Váratlanul meglepte a falvakat és a városokat, s felgyújtotta azokat. Megszállt alkalmas helyeket, és nem csekély csapást mért az ellenségre. ⁷ Kiváltképpen éjszakánként járt ilyen portyázásokra. El is terjedt hősiességének a híre mindenfelé.

Júdás győzelme Nikánor és más ellenségek felett ⁸ Amikor pedig Fülöp azt látta, hogy ez a férfi lassanként eredményt ér el, és többnyire szerencsésen jár el dolgaiban, írt Ptolemajosznak, Cöleszíria és Fönícia kormányzójának, hogy küldjön segítséget a király ügye érdekében. ⁹ Az mindjárt elküldte Nikánort, Patroklosz fiát, legbensőbb bizalmasainak egyikét. Rábízott nem kevesebb, mint húszezer fegyveres embert, akiket különböző nemzetekből toboroztak össze, azzal, hogy irtsa ki a zsidók egész nemzetségét. Melléadta Gorgiászt, egy vitéz és hadban igen jártas férfit. ¹⁰ Nikánor elhatározta, hogy azt a kétezer talentumnyi adót, amelyet a rómaiaknak köteles fizetni a király, zsidó rabszolgák eladásából fedezi. ¹¹ El is küldött tüstént a tengerparti városokba azzal a felszólítással, hogy vásároljanak zsidó rabszolgákat. Kilencven rabszolgát ígért egy talentumért. Nem is sejtette, hogyan fogja ezt megtorolni rajta a Mindenható. ¹² Amikor Júdás értesült Nikánor jöveteléről, közölte ezt a vele lévő zsidókkal. ¹³ Erre néhányan közülük, azok a kislelkűek, akik nem bíztak Isten igazságosságában, elmenekültek. ¹⁴ Mások ellenben mindent eladtak, amijük még megmaradt, és esengve kérték az Urat, hogy szabadítsa meg őket az istentelen Nikánortól, aki már eladta őket, mielőtt megütköztek volna. ¹⁵ S ha nem is őértük, de legalább a szövetségért, amit atyáikkal kötött, tegye ezt meg, és az ő szent és magasztos nevéért, amit viselnek. ¹⁶ Majd a Makkabeus összehívta a hozzá hű hét-ezer embert, és arra buzdította őket, hogy ne legyenek békés hajlammal az ellenség iránt, és ne ijedjenek meg az igaztalanul rájuk támadó ellenség tömegétől, hanem harcoljanak bátran. ¹⁷ Álljon szemük előtt az a gyalázat, mellyel azok galádul illették a szent helyet, és az az erőszakoskodás, amit elkövettek a megcsúfolt városon, valamint az ősi rendelkezések felforgatása. ¹⁸ »Azok ugyanis – mondta – a fegyverekben és a bátorságban bizakodnak, mi azonban a mindenható Úrban reménykedünk, aki nemcsak a ránk rontó ellenséget, hanem az egész világot is meg tudja semmisíteni egyetlenegy intésével.« ¹⁹ Aztán emlékeztette őket Istennek arra a segítségére, amelyet az atyákkal szemben gyakorolt: így Szanherib esetére, amikor száznyolcvanötezer ember veszett el; ²⁰ meg arra az

ütközetre, amelyet a galatákkal vívtak Babilóniában, amikor a harc hevében meginogtak harctársaiknak, a Makedónoknak sorai, és ők, mindössze hatezren, az égből küldött segítséggel levertek százhuszezer embert, és ennek következtében igen gazdag javak birtokába jutottak. ²¹ Ezekből a szavakból bátorságot merítettek és készek voltak meghalni a törvényekért és a hazáért. ²² Egy-egy csapat élére vezérül testvéreit állította: azaz Simont, Józsefet és Jonatánt, és mindegyikük alá ezeröttszáz embert rendelt. ²³ Ezután Eleazár felolvasott nekik a szent könyvből, és kiadta a jelszót: Isten segítségével! Akkor ő a sereg élére állva megütközött Nikánorral. ²⁴ Mivel megsegítette őket a Mindenható, lemészároltak több mint kilencezer embert; megsebesítették és megcsonkították Nikánor seregének javarészét, és az egészet futásba kergették. ²⁵ Miután elvették azok pénzét, akik azért jöttek, hogy őket megvásárolják, jó darabig úzóbe vették a menekülőket. ²⁶ Az idő rövidsége miatt azonban visszatértek, mert közvetlenül szombat előtt álltak, s így nem folytatták az üldözést. ²⁷ Még összehordták azonban azok fegyvereit és zsákmányát, azután szombatot ültek és áldották az Urat, aki szabadulást hozott számukra azon a napon, és kezdte kiárasztani irgalmasságát rájuk. ²⁸ A szombat elmúltával aztán odaadták a zsákmány egy részét a megkínzottaknak, az árváknak és az özvegyeknek, a többit pedig maguk meg övéik számára tartották meg. ²⁹ Ezek végeztével közös imát mondtak mindannyian, és kérték a könyörületes Urat, hogy engesztelődjék meg végleg szolgálival szemben.

³⁰ Azok közül, akik Timóteus és Bakhidész oldalán ellenük harcoltak, több mint százhuszezer embert öltek meg. Hatalmukba kerítették erős várakat is. Aztán szétszították a gazdag zsákmányt, egyenlő részt juttatva a megkínzottaknak, az árváknak és az özvegyeknek, sőt az öregeknek is. ³¹ Minden fegyverüket, amelyet gondosan összeszedtek, alkalmas helyre rakták; a zsákmány többi részét pedig Jeruzsálembe vitték. ³² Megölték Filarhész is, Timóteus egyik gonosz emberét, aki nagyon zaklatta a zsidókat. ³³ A diadalünnep alkalmával pedig elégették Jeruzsálemben Kallisztenészt, aki elégette a szent kapukat, ekkor pedig egy lakóházba menekült. Méltó bérrel fizettek tehát neki istentelenségéért.

³⁴ Az elvetemült Nikánort is, aki ezer kereskedőt hozott, hogy a zsidókat eladják, ³⁵ mély megalázás érte az Úr segítségével azok részéről, akiket semmibe sem vett. Ledobta ugyanis díszes ruháját, és az országon át menekülve, egymagában érkezett Antióchiába, és igen boldogtalan volt seregének elvesztése miatt. ³⁶ Azt ígérte, hogy a jeruzsálemi foglyokból fizeti majd meg a rómaiak adóját, és most nyíltan hirdette, hogy a zsidóknak Isten az oltalmazójuk, ezért nem lehet őket megsebesíteni, ha megtartják az általa rendelt törvényeket.

2 Makk 9 Isten megbünteti a pogány királyt ¹ Ebben az időben Antióchosz kudarcra tért vissza Perzsiából. ² Benyomult ugyanis a Perzepolisznak elnevezett városba és kísérletet tett arra, hogy kirabolja a templomot és hatalmába kerítse a várost. A tömeg azonban fegyvert ragadott, és ők futásnak eredtek. Így történt, hogy a megfutamított Antióchosznak csúfosan kellett visszavonulnia. ³ Amikor pedig Ekbatanához közeledett, tudomására jutott, hogy hogyan járt Nikánor meg Timóteus. ⁴ Erre haragra lobbant és elhatározta, hogy ezért a gyalázatért, ami azok részéről érte, akik megszalasztották, a zsidókon tölti ki a bosszúját. Kiadta tehát a parancsot, hogy szünet nélkül hajtsák kocsiját és így tegyék meg az utat. Az égi ítélet azonban már lesújtani készült rá, mert dölyfösen azt mondta: »A zsidók temetőjévé teszem Jeruzsálemet, ha odaérek.«

⁵ Izrael Istene, a mindent látó Úr azonban gyógyíthatatlan és észre nem vehető csapással sújtott le rá. Alighogy befejezte ugyanis e szavait, borzalmas fájdalom fogta el beleiben, és szörnyű belső kínok gyötörték. ⁶ És méltán! Hiszen olyan sok és újfajta kínzással gyötört meg másokat bensejükben. Mégsem hagyott fel gonoszságával, ⁷ hanem gőggel telve, indulatában tüzet lihegett a zsidókra és kiadta a parancsot, hogy még gyorsabban hajtsanak. Történt pedig, hogy a nagy iramban kiesett a kocsiból, súlyosan megütötte testének tagjait és kínokban gyötrődött. ⁸ Lám, emberfölötti kevélységgel telve azt hitte magáról, hogy a tenger hullámainak is parancsol, és mérleggel mérheti a magas hegyeket, most pedig a földön terült el, és hordozható ágyon volt kénytelen vitetni magát, és így saját maga tett bizonyosságot Isten nyilvánvaló erejéről. ⁹ Férgesek is hemzsegték az istentelennek testében, és bár még életben volt, fájdalmak közepette darabokban mállott le a húsa, úgyhogy a szagától és bűzétől megundorodott a sereg. ¹⁰ Kevéssel előtte azt hitte, hogy elérheti az ég csillagait is, most pedig ki-bírhatatlan szagát nem tudta elviselni senki sem.

¹¹ Az isteni csapás súlya alatt aztán, amikor már pillanatról-pillanatra növekedtek fájdalmai, alábbhagyott a nagy kevélységgel, és kezdett önismeretre térni. ¹² S amikor már maga sem bírta ki saját szagát, így szólt: »Illő dolog, hogy alávesse magát az ember Istennek, és halandó létére ne képzelje magát egyenlőnek Istennel.« ¹³ Azután az Úrhoz imádkozott a gonosz, de az már nem könyörült meg rajta. ¹⁴ Annak a városnak, ahová sietett, hogy földig lerontsa és sírhalommá változtassa, most vissza akarta adni a szabadságát. ¹⁵ Azt ígérte most, hogy a zsidókat, akikről azt mondta, hogy az elföldelésre sem tartja őket méltóknak, hanem odahányja majd őket a madaraknak és a vadaknak zsákmányul, és csecsemőstül kiirtja őket, Athén polgáraival helyezi egy sorba. ¹⁶ A szent templomot, amelyet azelőtt kifosztott, a legjelesebb ajándékokkal ékesíti fel, a szent edényeket megsokasítja, az áldozatokkal járó költségeket pedig a saját jövedelmeiből fedezi. ¹⁷ Sőt, mi több: ő maga is zsidóvá lesz, és bejárja majd a föld minden helyét és hirdeti Isten hatalmát.

¹⁸ Mivel azonban nem csillapodott a fájdalma – utolérte ugyanis Isten igazságos ítélete –, reménytelen helyzetében ilyen kérlelő levelet írt a zsidóknak: ¹⁹ »Antióchosz király és fővezér üdvözlí a legjobb polgárokat, a zsidókat és nekik jó egészséget meg boldogságot kíván! ²⁰ Ha jól vagytok ti is, megfiatok is és kedvetek szerint megy minden, igen nagy hálát adunk. ²¹ Én ugyan betegen fekszem, de azért szeretettel gondolok rátok. Amikor visszatértem a perzsa tartományokból, súlyos betegségbe estem. Ezért szükségesnek véltem, hogy gondoskodjam a közjóról. ²² Nem mintha feladnám magamat illetően a reményt, hiszen nagyon bízom benne, hogy kigyógyulok betegségeből. ²³ Ám megfontoltam azt, hogy atyám is, amikor hadat vezetett a felső tartományokba, kijelölte utódát az uralkodásban, ²⁴ hogy abban az esetben, ha valami váratlan dolog történne, vagy szomorú hír érkezne, tudják a tartományok lakói, kit illet a legfőbb hatalom, és ne nyugtalankodjanak. ²⁵ Ezenfölül arra is gondoltam, hogy a közeli fejedelmek és a szomszédok lesik az alkalmas pillanatot és figyelik a dolgok kimenetelét. Ezért fiamat, Antióchoszt rendeltem királynak, akit, amikor a felső tartományokban hadakoztam, gyakorta ajánlottam soknak közületek. Neki az itt mellékelt iratot küldtem. ²⁶ Hozzátok fordulok tehát és kérlek titeket: emlékezzetek meg a közösségnek és az egyeseknek jutott jótéteményekről, és mindenki tartson ki hűségesen mellettem és fiam mellett. ²⁷ Bízom ugyanis benne, hogy szándékom szerint szelíden és emberségesen jár majd el és jó viszonyban lesz veletek.«

²⁸ Így tehát a gyilkos és istenkáromló rettenetes csapástól sújtva – mint ahogyan ő is elbánt másokkal –, szármalmas halállal fejezte be életét idegenben, a hegyek között. ²⁹ Holttestét magával vitte tejtestvére, Fülöp, aki – mivel félt Antióchosz fiától – elment Egyiptomba, Ptolemajos Filométorhoz.

2 Makk 10 A templom megtisztítása és újrászentelése ¹ Makkabeus pedig és a társai az Úr segítségével újra hatalmukba kerítették a templomot és a várost, ² lerombolták az idegenek által a tereken felállított oltárokat meg a bálványszentélyeket. ³ Aztán megtisztították a templomot, készítettek egy másik oltárt, tüzet csiholtak tűzkőből és két esztendő után újra bemutatták az áldozatokat, égették a tömjént és a mécseseket, és kihelyezték a kitett kenyereket. ⁴ Ezek végeztével földre borulva kérték az Urat, hogy ne jussanak többé ilyen bajba, és ha vétkeznek is, elnézően büntesse őket és ne adja őket a pogányok és az istenkáromlók kezére. ⁵ A templom megtisztítása ugyanazon a napon történt, mint amelyen a pogányok megszenteltetését, vagyis Kiszlev havának huszonötödik napján. ⁶ Vigasság közepette nyolc napon át ünnepeltek, mint a sátoros ünnepen. Közben pedig arra gondoltak, hogy nemrég még vadállatok módjára a hegyek között és barlangokban kellett megülniük a sátoros ünnepet. ⁷ Ezért faágat, zöld lombot és pálmalevelet hordoztak körül és hálálkodtak Annak, aki megengedte, hogy megtisztítsák szent helyét. ⁸ Ugyanakkor közös határozattal eldöntötték és elrendelték, hogy az egész zsidó nép minden esztendőben megülje e napokat. ⁹ Így végezte be tehát életét az Epifánésznek nevezett Antióchosz.

ESEMÉNYEK ANTIÓCHOSZ EUPÁTOR URALKODÁSA ALATT: 10,10-13,26

Antióchosz Eupátor uralkodni kezd ¹⁰ Most pedig elbeszéljük Eupátornak, az istentelen Antióchosz fiának a történetét; a háborús szenvedéseket azonban csak röviden adjuk elő. ¹¹ Ő trónralépése után bizonyos Líziászra, a föníciai és a szíriai sereg fővezérére bízta az ország ügyeit. ¹² Ptolemajos ugyanis, akit Makrónnak is neveztek, arra törekedett, hogy – főleg a velük szemben elkövetett igazságok miatt – igazságot tegyen a zsidóknak, és békésen intézze el ügyeiket. ¹³ Ezért aztán a király barátai beárulták Eupátornál. Különbö is mindenfelé árulónak mondták, mert otthagyta a Filométor által rábízott Ciprust és Antióchosz Epifánészhez ment át, de attól is elpártolt. Méreggel vetett véget életének.

Küzdelem az idúmeaiakkal és Timóteussal ¹⁴ Gorgiász pedig, amikor annak a vidéknek parancsnokává lett, felfogadott zsoldosaival gyakran háborgatta a zsidókat. ¹⁵ A zsidók azonban, akik kedvező fekvésű várak birtokában voltak, befogadták azokat, akiket kiűztek Jeruzsálemből, és felkészültek a harcra. ¹⁶ Makkabeus emberei ekkor imádkoztak és kérték az Urat, hogy legyen a segítőjük. Majd megrohanták az idúmeaiak erősségeit, ¹⁷ és heves támadással hatalmukba kerítették a helyeket. Aki kezükbe esett, azt megölték, és összesen nem kevesebb, mint húszezer embert mészároltak le. ¹⁸ Amikor pedig többen két jól megerősített toronyba menekültek, amelyek mindennel el voltak látva, ami az ellenálláshoz szükséges, ¹⁹ Makkabeus azok megostromlására otthagyta Simont, Józsefet meg Zakeust és elég sokat az emberei közül, ő maga pedig odament hadakozni, ahol nagyobb szükség volt rá. ²⁰ Simon emberei azonban kapzsiságtól vezéreltetve, hagyták megvesztegetni magukat a toronyban lévők közül egyesektől, és hetvenezer didrachma fejében néhányat szökni engedtek közülük. ²¹ Mikor Makkabeus megtudta, hogy mi történt, összehívta a hadsereg vezéreit, és azzal vádolta őket, hogy pénzért adták el a testvéreket, mert szabadon engedték ellenségeiket. ²² Majd

kivégeztette az árulókat és csakhamar hatalmába kerítette a két tornyot. ²³ Minthogy pedig minden fegyveres vállalkozása sikerrel járt, több, mint húszezer embert mészárolt le a két erősségből.

²⁴ Timóteus pedig, akit korábban már megverték a zsidók, nagyszámú zsoldos sereget gyűjtött egybe, Ázsiából lovasságot vont össze, és elindult, hogy fegyverrel elfoglalja Júdeát. ²⁵ Közeledtére Makkabeus és a társai könyörögtek az Úrhoz, port szórtak a fejükre, zsákkal övezték ágyékukat, ²⁶ és odaborultak az oltár lábához, hogy – amint a törvény mondja – nekik irgalmas, ellenségeiknek azonban ellensége és ellenfeleiknek ellenfele legyen. ²⁷ Az imádság végeztével aztán megragadták fegyverüket, messze eltávoztak a várostól, és csak akkor állapodtak meg, amikor már közel voltak az ellenséghez. ²⁸ Hajnalhasadéskor aztán mindkét oldalról megkezdtek a támadást. Győzelmüknek és sikerüknek vitézségük mellett az Úr volt a záloga. Amazoknál az indulat volt a hadban a vezér. ²⁹ Amikor aztán már hevesen dúlt a harc, azt látta az ellenség, hogy aranyzablás lovakon öt ragyogó férfi jön az égből, és élére áll a zsidóknak. ³⁰ Ketten közülük közrefogták Makkabeust, oltalmazták fegyverükkel és sértetlenül megőrizték. Az ellenségre azonban nyilakat és villámokat szórtak. Erre azok megvakítva és zavarba ejtve a földre hullottak. ³¹ Húszezer-ötszáz gyalogost és hatszáz lovaszt mészároltak le.

³² Timóteus Gézerbe menekült, egy megerősített várba, amelynek Khereász volt a parancsnoka.

³³ Makkabeus és a társai hevesen ostromolták a várat négy napig. ³⁴ A bentlévők azonban bizakodva a hely erősségében, módfelett gyalázkodtak és szórták az istentelen beszédek. ³⁵ De ötödik napra virradóra a Makkabeussal lévő ifjak közül húszan, felháborodva az istenkáromláson, vitézül a falhoz nyomultak, és bátor szívvel előre törtetve, felkapaszkodtak rá. ³⁶ Ugyanígy mások is felmásztak és nekiláttak, hogy felgyújtsák a tornyokat meg a kapukat, és elevenen égessék el az istenkáromlókat. ³⁷ Két egész napon át rombolták a várat. Timóteust, akit egy rejtkehelyen találtak, megölték, és meggyilkolták testvérét, Khereászt meg Apollófánészt is. ³⁸ Ezek végeztével dicsőítő és hálaadó énekekkel áldották az Urat, aki nagy dolgot cselekedett Izraelben és győzelmet szerzett számukra.

2 Makk 11 Júdas legyőzi Líziászt ¹ Kevéssel ezután Líziász, a király gyámja, rokona és főtisztje, mivel nagyon bántották a történt események, ² összegyűjtött nyolcvanezer embert az egész lovassággal együtt, és felvonult a zsidók ellen. A terve az volt, hogy beveszi és pogányok lakóhelyévé teszi a várost, ³ a pogányok többi szentélyéhez hasonlóan pénzgyűjtésre használja fel a templomot, és évenként áruba bocsátja a papi tisztséget. ⁴ Isten hatalmára azonban egyáltalában nem gondolt, hanem szertelen önámítással csak a gyalogosok tömegében, a lovasok ezreiben és a nyolcvan elefántban bizakodott. ⁵ Betört Júdeába, felvonult Bétszúr ellen, ami Jeruzsálemtől öt stádiumnyi távolságban, hegyszorosban épült, és ostrom alá vette a várat. ⁶ Amikor Makkabeus és a társai megtudták, hogy ostromolja a várakat, az egész néppel együtt siránkozás és könnyhullatás közepette kérték az Urat, hogy jó angyalt küldjön Izrael megmentésére. ⁷ Majd maga Makkabeus ragadott elsőnek fegyvert, és arra buzdította a többieket is, hogy vele együtt szálljanak szembe a veszedelemmel, és vigyenek segítséget testvéreiknek. ⁸ Amikor aztán készséges szívvel együtt kivonultak, Jeruzsálemnél megjelent és élükre állt egy lovas, hófehér köntösben, aranyos fegyverzetben, lándzsát forgatva kezében. ⁹ Ekkor közösen áldották a könyörületes Urat mindannyian, és annyira nekibátorodtak lelkükben, hogy készek lettek volna nemcsak embereken, hanem a legvadabb állatokon, sőt vasfalakon is áttörni. ¹⁰ Bátran meneteltek, mert volt segítőjük az égből, és az Úr könyörületes volt irányukban.

¹¹ Majd oroszlánok módjára hirtelen lendülettel rárontottak az ellenségre. Leterítették közülük tizenegyezer gyalogost és ezerhatszáz lovast. ¹² A többit pedig megszalasztották mind. Igen sokan azonban csak sebesülten és fegyverük nélkül tudtak megmenekülni. Maga Líziász is csak csúfos megfutamodás árán mentette meg életét.

Líziász békét köt a zsidókkal ¹³ Ő egyébként nem volt értelmetlen ember, mert amikor szenvedett és vereségén töprengett, megértette, hogy legyőzhetetlenek a héberek, ha a mindenható Isten segítségére támaszkodnak. Ezért hozzájuk küldött, ¹⁴ és biztosította őket, hogy helyt ad minden jogos követelésnek, és a király kegyét is megnyeri számukra. ¹⁵ Makkabeus a közjóra való tekintettel engedett Líziász kérésének. S a király megadta azt, amit Makkabeus írásban követelt Líziásztól a zsidók számára.

¹⁶ Líziásznak a zsidókhoz írt levele így szólt: »Líziász üdvözli a zsidó népet! ¹⁷ Megbízottjaitok, János és Abesszalóm átnyújtottak egy írást és benne azt kérték, hogy teljesítsem azt, amit előadtak. ¹⁸ Én erre azt, amit a király elé kellett vinnem, eléje terjesztettem, s ő meg is adta, amit lehetett. ¹⁹ Ha hűségesek maradtok az állam ügyeihez, továbbra is azon leszek, hogy a javatokat szolgáljam. ²⁰ Az egyes dolgokról egyébként szóbeli megbízást adtam nekik is, meg az én követeimnek is, hogy élőszóval beszéljék meg azokat veletek. ²¹ Legyetek jó egészségben! A száznegyvennyolcadik esztendőben, Dioszkórosz hó huszonnegyedik napján.«

²² A király levele így szólt: »Antióchosz király üdvözli testvérét, Líziászt! ²³ Miután atyánk az istenek közé felvétellett, nekünk az az óhajunk, hogy mindenki zavartalanul éljen országunkban és szorgosan járhasson dolgai után. ²⁴ Értesszük azonban arról, hogy a zsidók a görögök vallására való áttérésükhöz nem adták meg atyámnak beleegyezésüket, hanem saját szokásaik mellett kívánnak kitaratani, és ezért tőlünk törvényes szokásaik engedélyezését kérik. ²⁵ Az a kívánságunk, hogy ez a nép is békében élhessen. Ezért elhatároztuk és elrendeltük, hogy adják vissza nekik templomukat, hogy így őseik szokásai szerint élhessenek. ²⁶ Jól teszed tehát, ha elküldesz hozzájuk és jobbot nyújtod nekik, hogy elhatározásunk ismeretében jókedvűek legyenek és a saját javukon fáradozzanak.«

²⁷ A királynak a zsidókhoz írt levele pedig így szólt: »Antióchosz király üdvözli a zsidók nagytanácsát és a többi zsidót! ²⁸ Ha jól vagytok, akkor úgy vagytok, ahogy mi kívánjuk. Mi magunk is jól vagyunk. ²⁹ Elénk járult Menelaosz és azt mondta, hogy vissza akartok térni a tieitekhez, akik nálunk vannak. ³⁰ Ennélfogva azoknak, akik Xántikosz hó harmincadik napja előtt hazatérnek, jobbot nyújtjuk. Egyben biztosítjuk őket, ³¹ hogy a zsidók saját étkezési és egyéb törvényeik szerint élhetnek, mint korábban. Meggondolatlanul elkövetett cselekedetei miatt pedig senki sem fog közülük semmiféle zaklatást szenvedni. ³² Együttal elküldtük Menelaoszt, hogy megnyugtasson titeket. ³³ Legyetek jó egészségben! A száznegyvennyolcadik esztendőben, Xántikosz hó tizenötödik napján.«

³⁴ A rómaiak is küldtek levelet, s ez így szólt: »Kvintusz Memmiusz és Títusz Maníliusz, a rómaiak követei üdvözlik a zsidó népet! ³⁵ Mindazt, amit Líziász, a király rokona engedélyezett nektek, mi is engedélyezzük. ³⁶ Amiről pedig jónak látta, hogy a király elé vigye, azt gondosan vitassátok meg magatok között; azután küldjétek hamarosan valakit, hogy azt határozhassuk, ami javatokra válik. Mi

ugyanis útban vagyunk Antióchia felé. ³⁷ Siessetek tehát a válasszal, hogy megtudjuk mi is, mi a kívánságtok! ³⁸ Legyetek jó egészségben! A száznegyvennyolcadik esztendőben, Xántikosz hó tizenötödik napján.«

2 Makk 12 Bosszú Joppében és Jamniában ¹ E szerződések megkötése után Líziász a királyhoz ment, a zsidók pedig visszatértek, hogy földjüket műveljék. ² De az egyes területek parancsnokai, azaz Timóteus és Apollóniosz, Gennajosz fia, továbbá Jeromos és Démofón, s rajtuk kívül Nikánor, a ciprusiak vezére nem hagytak nekik nyugtot és békét. ³ Joppe lakói pedig a következő gyalázatos tettet követték el. Meghívták a náluk lakó zsidókat, hogy szálljanak fel feleségestül és gyermekestül a készenlétben tartott kis hajókra, mintha semmiféle ellenséges szándékkal sem lennének irányukban, ⁴ hanem a város közös határozata alapján cselekednének. A zsidók a béke kedvéért gyanútlanul ráálltak. Erre azok a mélyre eveztek és elsüllyesztettek közülük nem kevesebb, mint kétszáz embert. ⁵ Amikor Júdás értesült a honfitársain elkövetett kegyetlenségről, elmondta ezt a vele lévő embereknek. Majd segítségül hívta Istent, az igazságos bírót, ⁶ és elindult testvéreinek gyilkosai ellen. Éjnek idején felgyújtotta a kikötőt és elégette a kis hajókat. Azokat pedig, akik megmenekültek a tűztől, lemészárolta karddal. ⁷ Ennek végeztével elvonult azzal a szándékkal, hogy újra visszatér és kiirtja Joppe valamennyi lakóját. ⁸ Ekkor azonban azt a hírt kapta, hogy Jamnia lakói ugyanezen a módon akarnak cselekedni a náluk lakó zsidókkal. ⁹ Rárontott tehát éjnek idején Jamnia lakóira is, lángba borította a kikötőt a hajókkal együtt, úgyhogy a tűz fénye kétszáznegyven stádiumnyi távolságban, Jeruzsálemben is látható volt.

Júdás hadjáratai a Jordán túloldalán ¹⁰ Amikor aztán Timóteus ellen vonultak, és már kilenc stádiumnyira voltak onnan, arabok támadtak rá ötezer emberrel és ötszáz lovassal. ¹¹ A harc heves volt, de Isten segítségével szerencsés véget ért. Az arabok vereséget szenvedtek, és akik életben maradtak, arra kérték Júdást, hogy nyújtsa nekik jobbját, és ígéretet tettek, hogy legelő jószágot adnak, és egyéb dolgokban is a kezére járnak. ¹² Júdás pedig, mert úgy látta, hogy valóban szolgálatára lehetnek sok dologban, békét ígért. Majd szerződést kötöttek és azok visszatértek sátraikba. ¹³ Ezután rajtaütött egy hidakkal és falakkal körülvett erős városon, amelyben mindenféle fajta pogány népség lakott. A neve Kaszfin volt. ¹⁴ Lakói a fal erősségében és élelmiszerkészletükben bízva, csak lomhán védekeztek, s átkozódásokkal ingerelték Júdást, káromolták Istent és bűnös dolgokat beszéltek. ¹⁵ Makkabeus azonban a világ nagy uralkodóját hívta segítségül, aki József idejében faltörő kosok és hadigépek nélkül döntötte le Jerikót, majd vad iramban a falakra rontott. ¹⁶ Az Úr akaratából be is vette a várost és szörnyű vérfürdőt rendezett. Olyannyira, hogy úgy látszott, mintha a két stádium szélességű szomszédos tó a meggyilkoltak véréből telt volna meg.

¹⁷ Innen hétszázötven stádiumra távoztak és Karakába érkeztek, azokhoz a zsidókhoz, akiket tubiániaknak hívnak. ¹⁸ Timóteussal azokon a helyeken nem kerültek szembe. Ez ugyanis anélkül, hogy végzett volna valamit, igen erős őrséget hagyott vissza egy helyen, és elvonult. ¹⁹ Dosziteosz és Szoszipater, Makkabeus vezérei azonban lemészárolták azt a tízezer embert, akiket Timóteus visszahagyott a várban. ²⁰ Közben Makkabeus csatasorba állította a vele lévő hatezer embert, hadirendekbe osztotta őket, és felvonult Timóteus ellen, aki százhuszezer gyalogossal és kétezer-ötszáz lovassal rendelkezett. ²¹ Amikor Timóteus értesült Júdás megérkezéséről, előreküldte az asszonyokat, a gyer-

mekeket és a többi népséget egy Kárnion nevű várba. Ez ugyanis bevehetetlen és a meredek szakadékok miatt nehezen hozzáférhető volt. ²² Amint aztán feltűnt Júdás első csapata, a mindent látó Isten megjelenése miatt félelem szállta meg az ellenséget és futásnak eredtek. Az egyik ide szaladt, a másik oda, úgyhogy nemegyszer a saját embereik terítették le és sebeztek meg őket tulajdon kardjukkal. ²³ Júdás pedig heves iramban rájuk rontott, lesújtott a gonoszokra és leterített közülük harmincezer embert. ²⁴ Maga Timóteus is Dosziteosz és Szoszipater embereinek kezébe esett, és hosszan könyörögve kérte őket, hogy engedjék el élve, hiszen a keze között vannak a zsidók közül soknak a szülei és testvérei, akik az ő halála következtében elvesznének. ²⁵ Amikor aztán megesküdt, hogy a megállapodás értelmében hazabocsátja azokat, a testvérek megmenekülése érdekében sértetlenül elengedték.

²⁶ Júdás azután Kárnajim és Atargation ellen vonult, és megölt huszonötezer embert. ²⁷ Ezek megszasztása és megölése után seregével Efron megerősített városa ellen indult, amelyben különféle nemzetekből való csapatok tanyáztak. A fal mentén erős ifjak álltak és vitézül védekeztek; bent pedig sok volt a hadigép meg a lövedék. ²⁸ Ők azonban segítségül hívták a Mindenhatót, aki erejével összeroppantja az ellenség hatalmát. Be is vették a várost, és leterítették a bentlévők közül huszonötezer embert. ²⁹ Innen Szkitopoliszba mentek, ami Jeruzsálemtől hatszáz stádiumra volt. ³⁰ Az ott lakó zsidók tanúsították, hogy Szkitopolisz lakói jóindulattal voltak irányukban, és még a szerencsétlenség idején is emberségesen bántak velük. ³¹ Ezért köszönetet mondtak nekik és biztatták őket, hogy továbbra is jóindulattal legyenek nemzetükkel szemben. Ezt követően Jeruzsálembé vonultak, mert közel volt már a hetek ünnepe.

A hűtlen zsidók megbüntetése; áldozat a holtakért ³² Pünkösöd után pedig Gorgiász, Idúmea helytartója ellen mentek. ³³ Ez háromezer gyalogossal és négyszáz lovassal vonult ki. ³⁴ Ekkor az történt, hogy az összecsapás után elestek néhányan a zsidók közül. ³⁵ Ekkor Bakénor egyik lovasa, egy Dosziteosz nevű vitéz férfi megragadta Gorgiászt azzal a szándékkal, hogy élve keríti kézre. De rárontott egy trákiai lovas és levágta karját. Így Gorgiász Máresába menekült. ³⁶ Eszdrin emberei pedig elgyöngültek a tartós küzdelemben. Erre Júdás az Úrhoz kiáltott, hogy segítőjük és vezérük legyen a harcban. ³⁷ Majd hazai nyelven, énekszóval harci kiáltásba kezdett, és futásba kergette Gorgiász katonáit. ³⁸ Júdás pedig összegyűjtötte seregét és Adullám városába vezette. A hetedik nap elérkeztével sokas szerint megtisztultak és ugyanott megölték a szombatot. ³⁹ A rákövetkező napon azután elment Júdás az embereivel, hogy elhozza az elesettek holttesteit, és eltemesse őket szüleik mellé a családi sírokba. ⁴⁰ Ekkor azonban a jamniai bálványok fogadalmi tárgyait találták a megöltek alsóruhája alatt, pedig hát ilyenektől a törvény eltiltja a zsidókat. Erre mindnyájuk előtt világossá lett, hogy ezért kellett elesniük.

⁴¹ Ekkor mindannyian áldották az Úr igazságos ítéletét, aki napvilágra hozta a rejtett dolgokat. ⁴² Majd imára tértek és azt kérték, hogy feledésbe menjen az elkövetett bűn. A hős Júdás pedig intette a népet, hogy óvakodjék a bűntől. Hiszen tulajdon szemükkel látják, hogy mi történt az elesettek bűne miatt. ⁴³ Majd gyűjtést rendezett, és tizenkétezer ezüst drachmát küldött Jeruzsálembé, hogy áldozatot mutassanak be a megholtak bűneiért, mert helyesen és jámborul gondolkodott a feltámadásról. ⁴⁴ Ha nem remélte volna ugyanis, hogy az elesettek fel fognak támadni, felesleges és hiábavaló dolog lett volna imádkozni a halottakért. ⁴⁵ Tekintetbe vette ezenkívül azt is, hogy azokra,

akik istenfélően hunytak el, igen nagy jutalom vár: ⁴⁶ ez szent és üdvös gondolat. Azért végzett engesztelést a halottakért, hogy bűneiktől megszabaduljanak.

2 Makk 13 Eupátor támadása Jeruzsálem ellen ¹ A száznegyvenkilencedik esztendőben Júdás arról értesült, hogy Antióchosz Eupátor sereggel közeledik Júdea ellen, ² és vele együtt a gyámja is, Líziász, az ország kormányzója száztízezer gyalogossal, ötezer lovassal, huszonkét elefánttal és háromszáz kaszás-szekérrel. ³ Hozzájuk csatlakozott Menelaosz is, aki nagy álnokságában kérésekkel ostromolta Antióchoszt, nem hazájának szabadulása érdekében, hanem abban a reményben, hogy elnyeri a legfőbb tisztséget. ⁴ A királyok Királya azonban felgerjesztette Antióchosz indulatát a gonosztevő ellen. Líziász ugyanis besúgta a királynak, hogy minden bajnak ő a szerzője. Erre ő megparancsolta, hogy a náluk érvényes szokás szerint ragadják meg és ott helyben öljék meg. ⁵ Volt pedig azon a helyen egy ötven könyök magas torony, amely meredek szakadékba tekintett alá, mely mindenfelől hamuval volt telerakva. ⁶ Ebbe dobatta bele a szentségtörőt, mert mindannyian követelték vesztét. ⁷ Így kellett tehát meghalnia a törvényszegőnek. Még csak földbe sem temették Menelaoszt. ⁸ Egészen méltó volt ez, mivel sokat vétkezett Isten oltára ellen, amelynek szent a tüze és a hamuja. Ezért ítélték arra, hogy hamuban lelje halálát.

⁹ A király pedig esztelen dühvel közeledett, és el volt szánva, hogy még apjánál is kegyetlenebb lesz a zsidókkal szemben. ¹⁰ Mikor Júdás értesült erről, megparancsolta a népnek: kiáltson éjjel-nappal az Úrhoz, hogy – mint mindig – most is segítse meg őket; ¹¹ hiszen attól kell félniük, hogy elrabolják tőlük a törvényt, a hazát és a szent templomot. De azt se engedje meg, hogy a nép, amely rövid idő óta kissé fellélegzett, újra az istenkáromló pogányok kezére kerüljön. ¹² Így is tettek mindnyájan együtt. A földre leborulva, siránkozás és böjtölés mellett három napon át szüntelenül irgalomért esedeztek az Úrhoz. Majd felszólította őket Júdás, hogy készüljenek fel. ¹³ Ő maga a vénekkel együtt úgy határozott, hogy még mielőtt a király betör seregével Júdeába és elfoglalja a várost, kivonul, és az Úr ítéletére bízza az ügyben a döntést. ¹⁴ Istennek, a világ teremtetőjének tulajdonított tehát minden hatalmat. Majd buzdította övéit, hogy harcoljanak vitézül és halálukig álljanak helyt a törvényekért, a templomért, a városért, a hazáért meg a polgárokért. Azután felállította Modinnál a seregét, ¹⁵ és kiadta övéinek a jelszót: »Istennél a győzelem!« Majd kiválasztotta a legbátrabb ifjakat, éjnek idején megrohanta a királyi sátrat, és megölt a táborban négyezer embert. Megölte a legnagyobb elefántot is, a rajta ülőkkel együtt. ¹⁶ S miközben igen nagy félelem és zűrzavar töltötte meg az ellenség táborát, ők feladatuk sikeres végrehajtása után elvonultak. ¹⁷ Ez hajnalhasadáskor történt, az Úr segítségével és oltalma mellett.

¹⁸ A király pedig, miután ízelítőt kapott a zsidók elszántságából, csellel törekedett elfoglalni a megerősített helyeket. ¹⁹ Felvonult Bétszúr, a zsidók erős vára ellen, de megfutamították. Ismét támadt, de visszaverték. ²⁰ A bentlévőket pedig Júdás ellátta a szükséges dolgokkal. ²¹ Ekkor a zsidók seregéből egy bizonyos Rodokosz hadititkokat árult el az ellenségnek. Ám utánanyomoztak, megfogták és bebörtönözték.

²² A király eközben másodszor is tárgyalt a bétszúriakkal. Jobbját nyújtotta, és ők elfogadták. Majd elvonult ²³ és harcba bocsátkozott Júdással, de vereséget szenvedett. Amikor aztán arról értesült,

hogy a kormányzónak visszahagyott Fülöp lázadást szított Antióchiában, rémületében jó szóval fordult a zsidókhoz, engedett követeléseiknek, és eskü alatt megígért mindent, ami jogosnak látszott. A kibékülés után áldozatot mutatott be, tiszteletet tanúsított a templom iránt és ajándékokat adott. ²⁴ Megölelte Makkabeust és Ptolemaisztól egészen a gerréniekig helytartóvá és fejedlemmé tette meg őt; ²⁵ majd elment Ptolemaiszbába. Ptolemais lakói azonban fel voltak háborodva a békekötés miatt, és méltatlankodásukban a szerződés megsemmisítésére törekedtek. ²⁶ Ekkor az emelvénnyel lépett Líziász, feltárta a helyzetet, és lecsillapította a népet. Azután visszatért Antióchiába. Így folyt le a király felvonulása és visszatérése.

NIKÁNOR HADJÁRATA: 14,1-15,36

2 Makk 14 Alkimosz főpap áskálódása ¹ Három esztendő elmúltával aztán Júdás és a társai arról értesültek, hogy Demetriosz, Szeleukosz fia hatalmas sereggel és hajóhaddal befutott Tripolisz kikötőjébe, megszállta a kedvező helyeket, ² és elfoglalta az országot Antióchosztól meg hadvezérétől, Líziásztól. ³ Egy bizonyos Alkimosz pedig, aki egyszer már főpap volt, de a pogányokkal való keveredés idején önként beszennyezte magát, mivel úgy látta, hogy másképpen nem tud érvényesülni és hozzáférkőzni az oltárhoz, ⁴ a százötvenedik esztendőben Demetriosz elé járult. Vitt neki aranykoszorút, pálmalevelet és olajágakat, amelyek úgy néztek ki, mintha a templomból lennének. Aznap azonban még csendben maradt. ⁵ De jó alkalom nyílt esztelensége számára akkor, amikor Demetriosz meghívta a tanácsba és megkérdezte tőle, milyen dolgokkal és tervekkel foglalkoznak a zsidók. ⁶ Erre ő így felelt: »Azok, akiket a zsidók haszidoknak hívnak, és akiknek Makkabeus Júdás a vezérük, háborúra uszítanak, lázadásokat szítanak és nem engedik, hogy az ország nyugalomban maradjon. ⁷ Engem is csalárdul megfosztottak atyáim méltóságától – a főpapságról beszélek –, és azért jöttem ide, ⁸ hogy elsősorban hűségesen szolgáljam a királyt, másodsorban pedig gondoskodjam polgártársaimról is. Egész népünk ugyanis nem csekély mértékben szenved az ő elvetemültségük miatt. ⁹ Kérlek azért, királyom, érdeklődj közelebbről az egyes dolgok iránt, és mindenfelé annyira ismeretes emberisésségeddel tedd magadévá az országnak és a népnek az ügyét. ¹⁰ Amíg ugyanis életben van Júdás, addig lehetetlen, hogy békességben legyen az ország.«

¹¹ E beszéd végeztével a többi barátja, akik Júdás ellenségei voltak, még jobban felizgatták Demetrioszt. ¹² Erre az legott elküldte Nikánort, az elefántok felügyelőjét vezérnek Júdeába ¹³ azzal a parancssal, hogy Júdást fogja el, a társait pedig szórja szét, és tegye meg Alkimoszt a fölséges templom főpapjává. ¹⁴ Erre azok a pogányok, akik elmenekültek Júdás elől Júdeából, csapatostul csatlakoztak Nikánorhoz, abban a reményben, hogy a zsidók nyomorgatása és veresége nekik javukra fog szolgálni.

Nikánor és Júdás barátsága ¹⁵ Mikor a zsidóknak hírül vitték Nikánor közeledtét és a pogányok egybeseregését, port szórtak fejükre és Ahhoz könyörögtek, aki arra választotta ki népét, hogy örökre megtartsa, és nyilvánvaló jelekkel megoltalmazza osztályrészét. ¹⁶ A vezér parancsára aztán tüstént felkerekedtek és Desszau váránál találkoztak. ¹⁷ Simon, Júdás testvére Nikánorral került szembe, de az ellenség hirtelen csöndességétől megrettenve kitért előle.

¹⁸ Nikánor ennek ellenére sem merte véres ütközetben kiereszkedni a döntést, mert hallott Júdás társainak bátorságáról és arról a hősiességről, amelyet a hazáért vívott harcokban tanúsítottak.

¹⁹ Ezért előre küldte Pozidónioszt, Teodotoszt és Matatiást, hogy békejobbot nyújtsanak és kapjanak. ²⁰ Miután sokáig tanácskoztak erről, és a vezér a sereggel is közölte a dolgot, mindnyájan egyhangúlag úgy határoztak, hogy bele kell egyezni a békekötésbe. ²¹ Kijelöltek tehát egy napot, hogy azon titkos tárgyalást folytassanak egymással. Erre széket hoztak mindegyiküknek és felállították nekik. ²² Júdás közben kiadta a parancsot, hogy alkalmas helyeken fegyveresek legyenek készenlétben, arra az esetre, ha az ellenség részéről valami hirtelen baj fenyegetne. A tárgyalás azonban zavartalanul folyt le. ²³ Majd Jeruzsálemben időzött Nikánor, de semmi igaztalan dolgot sem cselekedett, sőt elbocsátotta az összegyűjtött csapatokat is. ²⁴ Júdást mindenkor szívből kedvelte. Jóindulattal volt a férfi iránt, ²⁵ és azt tanácsolta neki, hogy vegyen feleséget és nemzzen fiúkat. Ő meg is házasodott, békében élt, és jó viszonyban voltak egymással.

Júdás és Nikánor szembefordul egymással ²⁶ Mikor Alkimosz az ő kölcsönös barátságukról és szövetségükről értesült, elment Demetrioszhoz, és ezt jelentette: Nikánor az ellenséghez húz, mert az ország ellen fondorkodó Júdást jelölte ki utódjának. ²⁷ A király erre haragra lobbant, és a gonosz rágalmtól indítatva írt Nikánornak és kijelentette, hogy nagyon neheztel a barátságos szerződés miatt; ezért elrendeli, hogy Makkabeust bilincsbe verve küldje azonnal Antióchiába. ²⁸ Mikor ezt Nikánor megtudta, nagyon zavarba jött, mert nehezére esett érvénytelennek nyilvánítania a megállapodást, hiszen az az ember semmiféle jogtalanságot nem követett el ellene. ²⁹ Mivel azonban a királlyal szembeszállni nem lehetett, kereste az alkalmat, hogy végrehajtsa a parancsot. ³⁰ Makkabeusnak azonban feltűnt, hogy Nikánor nyersebben bánik vele, és megszokott találkozósaik alkalmával merevebb a viselkedése vele szemben. Ebből megértette, hogy nem jelent jót számára ez a barátság-talanság. Ezért maga mellé vett néhányat övéi közül és elrejtőzött Nikánor elől. ³¹ Mikor ez rájött, hogy az a férfi bátran túltett az eszén, elment a legdicsebb és legszentebb templomhoz, és a papoknak, akik éppen a szokásos áldozatot mutatták be, kiadta a parancsot: adják ki neki azt a férfit. ³² Amikor azok esküvel erősítették, hogy nem tudják, hol van, akit keres, kiterjesztette kezét a templom felé, ³³ megesküdt és mondta: »Ha ki nem adjátok nekem Júdást bilincsbe verve, a földdel teszem egyenlővé Istennek ezt a szentélyét, tövéből kiásom az oltárt, és Bakhusz atyának szentelem ezt a szent helyet.« ³⁴ Ezeket mondta és eltávozott. A papok erre az ég felé terjesztették kezüket. Ahhoz kiáltottak, aki mindig oltalmazója volt nemzetüknek és így szóltak: ³⁵ »Mindeneknek Ura, aki semmiben sem szűkölködsz! Te azt akartad, hogy lakóhelyül templomod legyen körünkben. ³⁶ Nos tehát, te Szent, aki minden szentség Ura vagy, őrizd meg örökké szeplőtelenül ezt a hajlékot, amit csak tegnap tisztítottunk meg!«

Radzisz halála ³⁷ Közben feljelentettek Nikánornál egy bizonyos Radzisz nevű férfit Jeruzsálem vénei közül, aki szerette a várost és jó hírnévnek örvendett. Nemesszívűségéért a zsidók atyjának nevezték. ³⁸ Már hosszú idő óta eltökélt szándékkal ragaszkodott a zsidó szokásokhoz, és testestől-lelekstől híve maradt az állhatatos kitartásnak. ³⁹ Mivel pedig Nikánor ki akarta mutatni gyűlöletét a zsidókkal szemben, ötszáz katonát küldött, hogy fogják el őt. ⁴⁰ Azt gondolta ugyanis, hogy nagy csapást mér a zsidókra, ha őt kelepcébe csalja. ⁴¹ Amikor aztán felkészült a csapat, hogy megrohanja a házat, bezúzza a kaput és tüzet vigyen oda, s már majdnem elfogták, ő a kardjába dőlt. ⁴² Nemeslelkűségében ugyanis inkább meg akart halni, mint gonosztevők kezére kerülni és származásához méltatlan bánásmódban részesülni. ⁴³ Mivel azonban sietségében eltévesztette a döfést, a csapat pedig már benyomult az ajtókon, merészen a falra rohant és férfiasan levetette magát a csapat közé. ⁴⁴ Ezek

hirtelen utat engedtek zuhanásának, s ő nyakszirtjére esett. ⁴⁵ Még mindig volt azonban benne élet. Hirtelen talpra ugrott, és bár erősen patakozott a vére, nagyon súlyos sebeiben átfutott a tömegben ⁴⁶ s már-már elvérezve, egy kiugró sziklára állt, kitepte beleit, és azokat mindkét kezével a tömeg közé hajította. Közben pedig arra kérte az élet és a lélek Urát, hogy ezeket majd adja újra vissza neki. Így fejezte be az életét.

2 Makk 15 Nikánor gonoszsága ¹ Akkor jelentették Nikánornak, hogy Júdás Szamaria helységeiben tartózkodik. Erre úgy határozott, hogy szombati napon minden erővel rátámad. ² Ekkor egyes zsidók, akik kényszerűségből vele vonultak, azt mondták: »Ne cselekedj ilyen kegyetlen és embertelen módon! Tartsd tiszteletben a szent napot, és tiszteld Azt, aki mindent lát!« ³ A szerencsétlen erre azt kérdezte: »Van-e az égben uralkodó, aki a szombat megszentelését megparancsolta?« ⁴ Amikor pedig azt felelték: »Maga az élő Úr, aki az égben uralkodik, parancsolta meg, hogy a hetedik napot meg kell ülni«, ⁵ ő így szólt: »A földön pedig én uralkodom és én parancsolom meg, hogy fegyvert kell ragadni és szolgálni kell a király ügyét.« De nem tudta keresztülvinni a tervét.

Júdás buzdítja a harcosokat ⁶ Míg ugyanis Nikánor mérhetetlen gögjében felfuvalkodva már azt tervezte, hogy nyilvános emléket állít a Júdás felett aratott diadalának, ⁷ Makkabeus teljes bizalommal szüntelenül abban reménykedett, hogy Istentől jön majd segítség számára. ⁸ Ezért biztatta övét, hogy ne féljenek a pogányok támadásától. Gondoljanak inkább arra a segítségre, amely az égből jött számukra, és bízzanak abban, hogy a Mindenható most is megadja neki a győzelmet. ⁹ Majd a törvényből és a prófétákból vett szavakkal szólt hozzájuk és figyelmeztette őket korábban vívott harcokra, és így tovább növelte harci készségüket. ¹⁰ De nem csupán feltüzelte a lelküket, hanem egyúttal a szemük elé állította a pogányok hűtlenségét és esküszegését is, ¹¹ és így fegyverrel látta el mind egyiküket, de nem a pajzs meg a lándzsa védelmével, hanem igen találó szavakkal és intésekkel. Emellett mindannyiuk örömére elmondott egy hitelt érdemlő álmot is.

¹² A látomás ez volt: Oniás, az egykori főpap, egy derék, jóságos, tisztos megjelenésű és szelíd erkölcsű, szépszávu és gyermekkorától fogva erényes életű férfi, kiterjesztette kezét, hogy imádkozzék a zsidók egész népéért. ¹³ Majd megjelent mellette egy másik élemedett korú, csodálatos ragyogással övezett, igen díszes külsejű férfi is. ¹⁴ Oniás ekkor megnyitotta száját és így szólt: »Testvéreinek és Izrael népének barátja ez. Ő az, aki sokat imádkozik a népért és az egész szent városért: Jeremiás ő, az Isten prófétája.« ¹⁵ Erre Jeremiás kinyújtotta jobbát, aranykardot adott át Júdásnak és ezt mondta: ¹⁶ »Vedd ezt a szent kardot, Isten ajándékát! Vele tönkrevered majd népemnek, Izraelnek ellenségeit.«

¹⁷ Fellelkesedtek tehát Júdás igen szép szavaitól, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy felélesszék a harci vágyat és bátorságra tüzeljék az ifjak lelkét. El is határozták, hogy támadásba mennek és vitézül harcolnak. Hadd hozza meg a vitézség a döntést az ügyben, hiszen a szent város meg a templom forgott veszedelemben. ¹⁸ Mert nem is annyira feleségükért, gyermekeikért, testvéreikért meg rokonaikért aggódtak, hanem a legnagyobb és legfőbb gondot a szent templom okozta nekik. ¹⁹ De nem kevésbé aggódtak a városban lévők is azok miatt, akik ütközet előtt álltak. ²⁰ Így várták mindnyájan az elkövetkező döntést. Már fel is vonult az ellenség, csatarendben állt a sereg, s a vadállatok és a lovasok is elfoglalták alkalmas helyüket. ²¹ Ekkor Makkabeus, látva a közeledő tömeget, sokféle

fegyverzetével és dühös vadállataival, kiterjesztette kezét az ég felé, és a csodatevő Úrhoz kiáltott, aki nem a fegyverek ereje, hanem tulajdon akarata szerint juttatja a rá méltóknak a diadalt. ²² Imádságában ezt mondta: »Uram! Te Hiszkijának, Júdea királyának idejében angyalodat küldted el és megöltél Szanherib táborában száznyolcvanötezer embert. ²³ Küldd most is élénk, egek Ura, jó angyalodat! Hadd ijedjenek és rettenjenek meg hatalmas karodtól, ²⁴ és féljenek azok, akik istenkáromló módon szent népedre törnek!« Ezekkel a szavakkal fejezte be imádságát.

Nikánor veresége és halála ²⁵ Közben Nikánor trombitaharsogás és harci dal mellett közeledett seregével, ²⁶ Júdás pedig, és a társai Istenhez kiáltottak és imádkozva mentek a harcba. ²⁷ Kezükkel harcoltak, szívükben pedig az Úrhoz imádkoztak, s így nem kevesebb, mint harmincötezer embert terítettek le. Nagyon megörvendezettette ugyanis őket Isten segítsége. ²⁸ Amikor aztán a küzdelem befejezése után vígan elvonultak, észrevették fegyverzetében az elesett Nikánort. ²⁹ Erre lárma és újjongó kiáltozás közepette saját nyelvükön áldották a mindenható Urat. ³⁰ Júdás pedig, aki mindenképpen kész volt testét és lelkét odaadni polgártársaiért, megparancsolta, hogy vágják le Nikánor fejét meg kezét a karjával együtt, és vigyék el Jeruzsálembe. ³¹ Amikor aztán odaérkezett, összehívta honfitársait, és az oltár elé állította a papokat. Majd elküldött a Várban lévőkhöz is, ³² és megmutatta nekik Nikánor fejét és elvetemült kezét, amit ő elbizakodottan és dicsekvő módon nyújtott ki a mindenható Isten szent háza ellen. ³³ Aztán kivágatta az istentelen Nikánor nyelvét, és odadobatta darabokban a madaraknak. Az őrjöngőnek kezét pedig kifüggesztette a templom előtt.

³⁴ Ekkor mindannyian ezekkel a szavakkal dicsőítették az ég Urát: »Áldott legyen az, aki megszenteltelenítés nélkül őrizte meg szent helyét!« ³⁵ Nikánor fejét azután Isten segítségének világos és nyilvánuló jeleként kitűzette a Vár fokára. ³⁶ Majd közös elhatározással abban állapodtak meg mindannyian, hogy ez a nap semmiképpen se maradjon megünneplés nélkül. Ünneppé avatták tehát a szír nyelven ádárnak nevezett hónap tizenharmadik napját, vagyis a Mardókeus-nap előtt való napot.

UTÓSZÓ: 15,37-39

³⁷ Így folytak le a Nikánorral történt dolgok. Mivel pedig a zsidók attól az időtől kezdve a város birtokában vannak, ezzel befejezem elbeszélésemet. ³⁸ Ha ez a történethez illően szépen sikerült, úgy óhajtasom teljesült. Ha pedig kevésbé jól, azt is meg kell bocsátani nekem. ³⁹ Miként ugyanis nem kellemes mindig csak bort, avagy mindig csak vizet inni, de jól esik úgy élni velük, hogy összevegyítjük őket, akként az olvasó sem leli gyönyörűségét abban, ha az elbeszélés mindvégig tökéletes.

Ez legyen befejezése a műnek.

ÚJSZÖVETSÉG

A NÉGY EVANGÉLIUM

EVANGÉLIUM MÁTÉ SZERINT

ELŐTÖRTÉNET: 1,2-2,23

Jézus családfája

Mt 1 ¹ Jézus Krisztus nemzetségtáblája, aki Dávidnak, Ábrahám fiának a fia.

² Ábrahám nemzette Izsákot; Izsák nemzette Jákobot; Jákob pedig nemzette Júdát és ennek testvéreit; ³ Júda nemzette Fáreszt és Zárát Támártól; Fáresz nemzette Ezront; Ezron nemzette Arámot; ⁴ Arám nemzette Aminádábot; Aminádáb nemzette Nahsont; Nahson nemzette Szálmont; ⁵ Szálmon nemzette Boózt Ráhábtól; Boóz nemzette Obedet Rúttól; Obed nemzette Jesszét; Jessze pedig nemzette Dávid királyt.

⁶ Dávid nemzette Salamont Uriás feleségétől; ⁷ Salamon nemzette Roboámot; Roboám nemzette Ábiát; Ábia nemzette Ászát. ⁸ Ásza nemzette Jozafátot; Jozafát nemzette Jórámot; Jórám nemzette Oziját; ⁹ Ozija nemzette Jótámot; Jótám nemzette Ácházt; Ácház nemzette Hiszkiját; ¹⁰ Hiszkija nemzette Manasszét; Manassze nemzette Ámont; Ámon nemzette Joziját; ¹¹ Jozija pedig nemzette Joakint és ennek testvéreit a Babilonba való áttelepítéskor.

¹² A Babilonba való áttelepítés után Joakin nemzette Salátielt; Salátiei nemzette Zerubbábelt; ¹³ Zerubbábel nemzette Ábiudot; Ábiud nemzette Eljakimot; Eljakim nemzette Ázort; ¹⁴ Ázor nemzette Szádokot; Szádok nemzette Ákimot; Ákim nemzette Eliúdot; ¹⁵ Eliúd nemzette Eleazárt; Eleazár nemzette Mattánt; Mattán nemzette Jákobot. ¹⁶ Jákob pedig nemzette Józsefet. Ő volt a férje Máriának, akitől született Jézus, akit Krisztusnak neveznek.

¹⁷ Az összes nemzedék tehát Ábrahámtól Dávidig tizennégy nemzedék; Dávidtól a Babilonba való áttelepítésig tizennégy nemzedék; és a Babilonba való áttelepítéstől Krisztusig tizennégy nemzedék.

Jézus születése

¹⁸ Jézus Krisztus születése pedig így történt:

Anyja, Mária el volt jegyezve Józseffel. Mielőtt egybekeltek volna, kitűnt, hogy méhében fogant a Szentlélektől.

¹⁹ József pedig, a férje, igaz ember lévén, nem akarta őt hírbe hozni, ezért elhatározta, hogy titokban bocsátja el. ²⁰ Amikor ezeket forgatta szívében, íme, az Úr angyala álmában megjelent neki és így szólt: »József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami őbenne fogantatott,

a Szentlélektől van. ²¹ Fiút fog szülni, és a Jézus nevet adod neki, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.»

²² Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék az Úr szava, amit a próféta által mondott: ²³ »Íme, a szűz méhében fogan és fiút szül, s a nevét Emmánuelnek fogják hívni« {1z 7,14}. Ez azt jelenti: Velünk az Isten.

²⁴ József pedig fölkelt álmából és úgy tett, amint az Úr angyala megparancsolta neki. Magához vette feleségét, ²⁵ de nem ismerte meg őt, amíg az meg nem szülte a fiút; és a Jézus nevet adta neki.

A napkeleti bölcsek hódolata

Mt 2 ¹ Amikor Heródes király napjaiban Jézus megszületett a júdeai Betlehemben, íme, napkeletről bölcsek érkeztek Jeruzsálembe, ² és megkérdezték: »Hol van a zsidók most született királya? Mert láttuk csillagát felkeltében, és eljöttünk, hogy hódoljunk neki.« ³ Amikor Heródes király meghallotta ezt, nyugtalanság fogta el, és vele együtt egész Jeruzsálemet. ⁴ Azután összegyűjtötte a nép minden főpapját és írástudóját, és tudakozódott tőlük, hogy hol kell megszületnie a Krisztusnak. ⁵ Azok ezt felelték neki: »A júdeai Betlehemben, mert így van megírva a próféta által:

*⁶ `És te Betlehem, Júda földje,
semmiképp sem vagy a legkisebb
Júda fejedelmi városai között,
mert belőled támad majd a fejedelem,
aki pásztora lesz népemnek, Izraelnek'« {Mik 5,1-3; 2 Sám 5,2}.*

⁷ Akkor Heródes titokban magához hívta a bölcseket, és pontosan megtudakolta tőlük a csillag megjelenésének idejét. ⁸ Azután elküldte őket Betlehembe ezekkel a szavakkal: »Menjetek, tudakozódjatok pontosan a gyermek felől, és amikor megtaláltátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenjek és hódoljak neki.«

⁹ Azok pedig, miután meghallgatták a királyt, elmentek. És íme, a csillag, amelyet felkeltében láttak, előttük haladt, majd mentében megállt fent, ahol a kisgyermek volt. ¹⁰ Mikor a csillagot meglátták, örvendeni kezdtek igen nagy örömmel. ¹¹ Azután bementek a házba. Meglátták a kisgyermeket anyjával, Máriával, és a földre borulva hódoltak neki. Majd felnyitották kincsesládáikat és adományokat ajánlottak föl neki, aranyat, tömjént és mirhát. ¹² Mivel álmukban intést kaptak, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza országukba.

Menekülés Egyiptomba

¹³ Miután ők elvonultak, íme, az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában és így szólt: »Kelj föl, vedd magad mellé a gyermeket és anyját, és menekülj Egyiptomba! Maradj ott, amíg nem szólok neked! Heródes ugyanis keresni fogja a kisgyermeket, hogy megölje őt.«

¹⁴ Erre ő fölkel, éjjel maga mellé vette a gyermeket és anyját, és eltávozott Egyiptomba. ¹⁵ Ott volt Heródes haláláig, hogy beteljesedjék az Úr szava, amit a próféta által mondott:

»Egyiptomból hívtam ki fiamat« {Óz 11,1}.

A betlehemi gyermekgyilkosság

¹⁶ Akkor Heródes, látva, hogy kijátszották a bölcsek, nagy haragra lobbant, és embereit elküldve megölette az összes fiúgyermeket Betlehemben és annak egész környékén kétévestől lefelé, annak az időnek megfelelően, amelyet megtudakolt a bölcsektől. ¹⁷ Így beteljesedett az ige, amit Jeremiás próféta mondott:

*¹⁸ `Hang hallatszik Rámában,
nagy sírás és jajgatás:
Ráchel siratja fiait,
és nem akar vigasztalódni,
mert nincsenek többé' {Jer 31,15}.*

Visszatérés Egyiptomból

¹⁹ Amikor Heródes bevégezte életét, íme, az Úr angyala megjelent álmában Józsefnek Egyiptomban ²⁰ és így szólt: »Kelj föl, vedd magad mellé a kisgyermeket és anyját, és menj Izrael földjére. Meghaltak ugyanis, akik a gyermek életére törtek.« ²¹ Ő fölkel, maga mellé vette a kisgyermeket és annak anyját, és bement Izrael földjére. ²² Mivel meghallotta, hogy Arkelausz uralkodik Júdeában apja, Heródes helyett, félt odamenni. Miután álmában intést kapott, eltávozott Galilea vidékeire. ²³ Odaérve egy Názáretnek nevezett városban telepedett le, hogy így beteljesedjék, amit a próféták mondtak: »Názáretinek fogják hívni.«

JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐZMÉNYEI: 3,1-4,11

Keresztelő János

Mt 3 ¹ Azokban a napokban megjelent Keresztelő János, és hirdette Júdea pusztájában:

² »Térjetek meg, mert elközelgett a mennyek országa.«

³ Ő az, akiről Izajás próféta beszél:

*»A pusztában kiáltónak szava:
`Készítsétek az Úr útját,
tegyétek egyenessé ösvényeit'« {Iz 40,3}.*

⁴ Jánosnak teveszőrből volt az öltözete és bőrvön a csípője körül, az étele pedig sáska volt és vadméz.

⁵ Akkor kiment hozzá Jeruzsálem, az egész Júdea és a Jordán egész környéke. ⁶ Megkeresztelte őket a Jordán folyóban, és megvallották bűneiket.

⁷ Amikor pedig látta, hogy a farizeusok és a szaddúceusok közül sokan jönnek, hogy felvegyék a keresztségét, ezt mondta nekik: »Viperák fajzata! Ki tanította titeket menekülni a jövődő haragtól?

⁸ Teremjétek hát a megtérés méltó gyümölcsét. ⁹ És ne gondoljátok, hogy azt mondhatjátok magatokban: 'Ábrahám a mi atyánk'. Mert mondom nektek, hogy ezekből a kövekből is képes az Isten gyermekeket támasztani Ábrahámnak. ¹⁰ A fejsze már a fák gyökerén van. Minden fát ugyanis, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak és tűzre vetnek. ¹¹ Én vízzel keresztelek titeket a megtérésre, de aki utánam jön, erősebb nálam: a saruit sem vagyok méltó hordozni. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket. ¹² Szórólapátja a kezében van már, és meg fogja tisztítani szérűjét: összegyűjti búzáját a magtárba, a pelyvát pedig olthatatlan tűzzel elégeti.»

Jézus megkeresztelkedése

¹³ Akkor Jézus eljött Galileából a Jordán mellé Jánoshoz, hogy az megkeresztelje őt. ¹⁴ De János igyekezett visszatartani: »Nekem van szükségem arra, hogy megkeresztelkedjem általad, és te jössz hozzám?« ¹⁵ Jézus azonban ezt válaszolta neki: »Hagyd ezt most, mert így illik teljesítenünk minden igazságosságot.« Akkor engedett neki. ¹⁶ Miután Jézus megkeresztelkedett, mindjárt feljött a vízből, és íme, az ég megnyílt neki, és látta az Isten Lelkét, mint galambot leereszkedni és rászállni. ¹⁷ És íme, egy hang hangzott az égből: »Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik« {1z 42,1}.

Jézus megkísértése

Mt 4 ¹ Akkor a Lélek elvezette Jézust a pusztába, hogy megkísértse az ördög. ² Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett. ³ Odajött hozzá a kísértő és ezt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek legyenek kenyérré.« ⁴ De ő ezt válaszolta: »Írva van:

*'Nem csak kenyérrel él az ember,
hanem minden igével,
amely az Isten szájából származik'«* {MTörv 8,3}.

⁵ Akkor magával vitte őt az ördög a szent városba, odaállította a templom ormára ⁶ és azt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat! Mert írva van:

*'Angyalainak parancsolt felőled:
a kezükön hordoznak téged,
hogy kőbe ne üssed lábadat'«* {Zsolt 91,11-12}.

⁷ Jézus ezt mondta neki: »Az is írva van: *'Ne kísértsd az Urat, Istenedet'«* {MTörv 6,16}.

⁸ Azután magával vitte őt az ördög egy igen magas hegyre. Megmutatta neki a világ összes országát és azok dicsőségét, ⁹ majd azt mondta neki: »Ezeket mind neked adom, ha leborulva imádsz engem.«

¹⁰ Jézus azt felelte neki: »Távozz, Sátán! Mert írva van:

*'Uradat, Istenedet imádd,
és csak neki szolgálj'«* {MTörv 5,9; 6,13}.

¹¹ Akkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok jöttek hozzá és szolgáltak neki.

JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 4,12-18,35

Jézus tanítani kezd Galileában

¹² Amikor Jézus meghallotta, hogy Jánost börtönbe vetették, visszavonult Galileába. ¹³ Elhagyta Názáretet, elment és letelepedett a tengermenti Kafarnaumban, Zebulon és Naftali határában, ¹⁴ hogy beteljesedjék, amit Izajás próféta mondott:

¹⁵ »Zebulon földje és Naftali földje,
a tengeri út, a Jordánon túl,
a pogányok Galileája;
¹⁶ a nép, amely sötétségben ült,
nagy fényt látott,
s akik a halál országában és árnyékában ültek:
fény virradt rájuk« {Iz 8,23; 9,1}.

¹⁷ Ekkor kezdte Jézus hirdetni és mondani: »Térjetelek meg, mert elközelgett a mennyek országa.«

Az első tanítványok meghívása

¹⁸ Amint elhaladt a Galileai tenger mellett, látott két testvért: Simont, akit Péternek hívtak, és Andrást, a testvérét, amint körhálót vetettek a tengerbe; halászok voltak ugyanis. ¹⁹ Azt mondta nekik: »Jöjjetek utánam, és én emberek halászává teszek titeket!« ²⁰ Azok pedig azonnal elhagyták hálójukat és követték őt.

²¹ Amikor onnan továbbment, látott másik két testvért: Jakabot, Zebedeus fiát, és testvérét, Jánost a hajóban Zebedeussal, az apjukkal, amint javították hálójukat. És őket is hívta. ²² Azok pedig azonnal otthagyták a hajót és apjukat, és követték őt.

Az első fellépés hatása

²³ Jézus ezután bejárta egész Galileát. Tanított a zsinagógáikban, hirdette az ország örömhírét, és meggyógyított minden betegséget és minden bajt a nép között. ²⁴ Elterjedt a híre egész Szíriában, és odavitték hozzá mindazokat, akik rosszul voltak, akiket különféle betegségek és kínok gyötörtek, az ördögtől megszállottakat, holdkórosokat és a bénákat, ő pedig meggyógyította őket. ²⁵ Nagy tömeg követte őt Galileából és a Tízvárosból, Jeruzsálemből, Júdeából és a Jordánon túlról.

A Hegyi Beszéd: tanítás Isten Országáról

Mt 5 ¹ A tömeget látva fölment a hegyre. Leült, a tanítványai odajöttek hozzá, ² ő pedig szólásra nyitva ajkát így tanította őket:

A Nyolc Boldogság

³ »Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa.

⁴ Boldogok, akik sírnak, mert ők vigasztalást nyernek.

⁵ Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.

⁶ Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert ők kielégülést nyernek.

⁷ Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmat nyernek.

⁸ Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják Istent.

⁹ Boldogok a békeszerzők, mert őket Isten fiainak fogják hívni.

¹⁰ Boldogok, akiket az igazság miatt üldöznek, mert övék a mennyek országa.

¹¹ Boldogok vagytok, amikor gyaláznak és üldöznek titeket, és hazudozva minden rosszat mondanak rátok miattam. ¹² Örüljete és ujjongjatok, mert jutalmatok nagy a mennyekben; így üldözték ugyanis a prófétákat is, akik elöttetek voltak.

A föld sója, a világ világossága

¹³ Ti vagytok a föld sója. De ha a só ízetlenné válik, mivel sózzák meg? Semmire sem jó többé, mint hogy kidobják, és eltapossák az emberek.

¹⁴ Ti vagytok a világ világossága. Nem lehet elrejteni a hegyre épült várost. ¹⁵ Lámpát sem azért gyűjtanak, hogy aztán a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek, aki a házban van. ¹⁶ Úgy világítson a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, aki a mennyekben van.

A törvény és a próféták

¹⁷ Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a prófétákat; nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy beteljesítsem. ¹⁸ Mert bizony, mondom nektek: amíg el nem múlik az ég és a föld, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, amíg minden be nem teljesedik. ¹⁹ Aki tehát egyet is elhagy e legkisebb parancsok közül és úgy tanítja az embereket, azt a legkisebbnek fogják hívni a mennyek országában; aki pedig megteszi és tanítja, azt nagynak fogják hívni a mennyek országában.

²⁰ Mert mondom nektek: ha a ti igazvoltagek nem múlja felül az írástudókét és farizeusokét, semmiképp sem mentek be a mennyek országába.

A harag és a megbékélés

²¹ Hallottátok, hogy ezt mondták a régieknek: 'Ne öl; aki pedig öl, méltó az ítéletre' (Mt 20,13). ²² Én viszont azt mondom nektek, hogy mindenki, aki haragszik testvérére, méltó az ítéletre. Ha valaki azt mondja a testvérének: 'Oktalan', méltó a főtanács ítéletére; aki pedig azt mondja: 'Bolond', méltó a

gyehenna tüzére. ²³ Amikor tehát följárlod adományodat az oltáron, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panaszja van ellened: ²⁴ hagyd ott az adományodat az oltár előtt, és először menj, békülj ki testvéreddel, s csak akkor menj és ajánld föl adományodat. ²⁵ Egyezz meg ellenfeleddel gyorsan, amíg vele vagy az úton; nehogy ellenfeled átadjon téged a bírónak, a bíró pedig a törvényszolgának, és börtönbe vessenek. ²⁶ Bizony, mondom neked, semmiképp sem jössz ki onnan, amíg meg nem fizeted az utolsó fillért.

A házasságtörés

²⁷ Hallottátok, hogy ezt mondták a régieknek: *'Ne törj házasságot!'* {Kiv 20,14} ²⁸ Én viszont azt mondom nektek, hogy mindaz, aki asszonyra néz azért, hogy megkívánja őt, már házasságot tört vele a szívében. ²⁹ Ha pedig a jobb szemed megbotrántkoztat téged, vágd ki azt és dobd el magadtól; mert jobb neked, hogy elveszen egy a testrészeid közül, mint hogy az egész testedet a gyehennára vessék. ³⁰ És ha a jobb kezed megbotrántkoztat téged, vágd le azt és dobd el magadtól; mert jobb neked, hogy elveszen egy a testrészeid közül, mint hogy az egész tested a gyehennára jusson.

A válás

³¹ Azt is mondták: *'Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet'* {Mtörv 24,1}. ³² Én viszont azt mondom nektek, hogy mindaz, aki elbocsátja feleségét – kivéve a parázناسág esetét –, házasságtörővé teszi, és aki elbocsátott nővel összeházasodik, házasságot tör.

Az eskü

³³ Szintén hallottátok, hogy azt mondták a régieknek: *'Ne esküdj hamisan, hanem add meg az Úrnak, amit esküvel ígértél!'* {Lev 19,12} ³⁴ Én viszont azt mondom nektek, hogy egyáltalán ne esküdjete: se az égre, mert az az Isten trónja, ³⁵ se a földre, mert az az ő lábainak zsámolya {Iz 66,1}, se Jeruzsálemre, mert az a nagy király városa {Zsolt 48,3}. ³⁶ A fejedre se esküdj, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérre vagy feketévé tenni. ³⁷ Legyen a ti beszédetek: igen, igen, nem, nem; ami ezeknél több, a gonosztól van.

A bosszú

³⁸ Hallottátok, hogy azt mondták: *'Szemet szemért, és fogat fogért'* {Kiv 21,24}. ³⁹ Én viszont azt mondom nektek: ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem aki megüt téged a jobb arcodon, fordítsd oda neki a másikat is. ⁴⁰ És aki el akarja perelni tőled az ingedet, engedd át neki a köpenyedet is; ⁴¹ s ha valaki kényszerít téged egy mérföldnyire, menj el vele kettőre. ⁴² Aki kér tőled, annak adj, és attól, aki kölcsön akar kérni tőled, el ne fordulj.

Az ellenszereget

⁴³ Hallottátok, hogy azt mondták: *'Szeresd felebarátodat'* {Lev 19,18} és gyűlölöd ellenségedet.' ⁴⁴ Én viszont azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért, ⁴⁵ hogy fiaik legyetek mennyei Atyátnak, mert ő fölkelte napját a gonoszokra és a jókra, s esőt ad igazaknak és gonoszoknak. ⁴⁶ Ha ugyanis csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi lesz a jutalmatok?

Nemde a vámosok is ugyanezt teszik? ⁴⁷ És ha csak a testvéreiteket köszöntitek, mi rendkívülit tesztek? Nemde a pogányok is ugyanezt teszik? ⁴⁸ Ti tehát legyetek tökéletesek, mint ahogy a ti mennyei Atyátok tökéletes.

Az alamizsnálkodás

Mt 6 ¹ Ügyeljete, hogy igazvoltagekat ne az emberek előtt gyakoroljátok, hogy csodáltassátok magatokat velük, mert így nem lesz jutalmatok Atyátoknál, aki a mennyben van. ² Amikor tehát adakozol, ne kürtöltess magad előtt, ahogyan a képmutatók teszik a zsinagógákban és az utcákon, hogy dicsőítsék őket az emberek. Bizony, mondom nektek: megkapták jutalmukat.

³ Amikor te alamizsnát adsz, ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb, ⁴ hogy adományod rejtve maradjon; Atyád, aki lát a rejtekben, megfizet majd neked.

Az imádság: Miatyánk

⁵ Mikor pedig imádkoztok, ne tegyetek úgy, mint a képmutatók, akik szeretnek a zsinagógákban és a terek sarkán állva imádkozni, hogy feltűnjenek az embereknek. Bizony, mondom nektek: megkapták jutalmukat. ⁶ Te, amikor imádkozol, menj be a szobádba, zárd be az ajtód, és így imádkozz Atyádhoz, aki a rejtekben van; akkor Atyád, aki lát a rejtekben, megfizet majd neked. ⁷ Az imádságban pedig ne fecsegetek, mint a pogányok, akik úgy gondolják, hogy a bőbeszédűségükért nyernek meghallgatást. ⁸ Ne hasonlítsatok tehát hozzájuk; mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek őt.

⁹ Ezért ti így imádkozzatok:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
¹⁰ jöjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod,
amint a mennyben, úgy a földön is.
¹¹ Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
¹² és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;
¹³ és ne vígy minket kísértésbe;
de szabadíts meg a Gonosztól.

¹⁴ Mert ha megbocsátjátok az embereknek botlásait, nektek is megbocsát a ti mennyei Atyátok.
¹⁵ De ha nem bocsátotok meg az embereknek, Atyátok sem fogja megbocsátani nektek a ti botlásaitokat.

A böjt

¹⁶ Amikor böjtöltök, ne legyetek bús képűek, mint a képmutatók. Ők ugyanis elváltoztatják az arcukat, hogy böjtölésükkel feltűnjenek az emberek előtt. Bizony, mondom nektek: ők megkapták már

jutalmukat. ¹⁷ Te, amikor böjtölsz, kend meg a fejedet, az arcodat pedig mosd meg. ¹⁸ Ne lássák az emberek, hogy böjtölsz, csak Atyád, aki a rejtekben van; és Atyád, aki lát a rejtekben, megfizet majd neked.

A hamis és igaz kincsek

¹⁹ Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol moly és rozsda emészt, ahol a tolvajok betörnek és lopnak. ²⁰ Gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem moly, sem rozsda nem emészt, és ahol tolvajok nem törnek be és nem lopnak. ²¹ Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.

²² A test világossága a szem. Ha tehát a szemed jó, egész tested világos lesz, ²³ de ha a szemed rossz, az egész tested sötét lesz. Ha pedig a benned lévő fény sötétség, mekkora lesz akkor a sötétség!

²⁴ Senki sem szolgálhat két úrnak; mert vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy tiszteli az egyiket, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.

A gondok és a bizalom

²⁵ Ezért azt mondom nektek: Ne aggódjatok az életetekért, hogy mit egyetek, se a testetekért, hogy mibe öltözködjetek. Nem több az élet az ételnél, a test pedig a ruhánál? ²⁶ Nézzétek az ég madarait: nem vetnek, nem aratnak, csűrökbe sem gyűjtenek, és a ti mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti sokkal többet ezeknél? ²⁷ Ki az közületek, aki aggodalmaskodásával képes az életkorához egyetlen könyöknyit hozzátenni? ²⁸ És a ruha miatt miért aggódtok? Nézzétek a mezők liliomait, hogyan növekszenek: nem fáradoznak és nem fonnak; ²⁹ mégis, mondom nektek: még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. ³⁰ Ha pedig a mezei fűvet, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, Isten így felöltözteti, mennyivel inkább titeket, kishitűek? ³¹ Ne aggódjatok tehát és ne mondogassátok: 'Mit együnk?', vagy: 'Mit igyunk?', vagy: 'Mibe öltözködjünk?' ³² Mert ezeket a pogányok keresik. Hiszen tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van. ³³ Ti keressétek először az Isten országát és annak igazságát, és mindezt megkapjátok hozzá. ³⁴ Ne aggódjatok tehát a holnapért; a holnap majd aggódik önmagáért. Elég a napnak a maga baja.

Az ítékezés

Mt 7 ¹ Ne ítéljetek, hogy el ne ítéljenek titeket. ² Mert amilyen ítélettel ti ítéltetek, olyannal fognak megítélni titeket is, és amilyen mértékkel mérték, olyan mértékkel mérnek majd nektek is. ³ Miért látod meg a szálkát testvéred szemében, a saját szemedben meg nem veszed észre a gerendát? ⁴ Vagy hogyan mondhatod a testvérednek: engedd, hogy kivegyem a szemedből a szálkát, amikor íme, a gerenda ott van a te szemedben? ⁵ Képmutató! Vesd ki előbb a magad szeméből a gerendát, akkor fogsz majd látni, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből!

A szent dolgok

⁶ Ne adjátok a szent dolgokat kutya'knak, és gyöngyeiteket ne dobjátok a disznók elé, nehogy elta-
possák azokat lábukkal, és megfordulva széttépjenek titeket.

Bizalom az imádságban

⁷ Kérjete'k és adnak nektek, keressetek és találni fogtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek. ⁸ Mert
mindenki, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtót nyitnak. ⁹ Vagy ki az közületek, aki, ha a
fia kenyeret kér tőle, követ ad neki? ¹⁰ Vagy ha halat kér, talán kígyót ad neki? ¹¹ Ha tehát ti, akik
gonoszok vagytok, tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább fog a ti Atyátok,
aki a mennyekben van, jó dolgokat adni azoknak, akik kérik őt?

Aranyszabály

¹² Mindazt, amit szeretnétek, hogy megtegyenek nektek az emberek, tegyétek meg ti is nekik. Mert
ez a törvény és a próféták.

A két út

¹³ A szűk kapun át menjete'k be, mert széles a kapu és tágas az út, amely a pusztulásba vezet, és
sokan vannak, akik bemenne'k rajta. ¹⁴ S milyen szűk a kapu és szoros az út, amely az életre visz, és
milyen kevesen vannak, akik megtalálják!

A hamis próféták

¹⁵ Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik bárányok képében jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó
farkasok. ¹⁶ A gyümölcseikről ismeritek fel őket. Vajon szednek-e a tövisről szőlőt, vagy a bogáncsról
fügét? ¹⁷ Így minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem. ¹⁸ A jó fa
nem teremhet rossz gyümölcsöt, sem a rossz fa nem teremhet jó gyümölcsöt. ¹⁹ Minden fát, amely
nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak és tűzre vetnek. ²⁰ Tehát a gyümölcseikről ismeritek fel őket.

²¹ Nem mindenki, aki azt mondja nekem: 'Uram, Uram!', megy be a mennyek országába, csak az, aki
megteszi Atyám akaratát, aki a mennyben van. ²² Sokan mondják majd nekem azon a napon: 'Uram,
Uram! Nem a te nevedben prófétáltunk, nem a te nevedben úztünk ördögöket, és nem a te neved-
ben tettünk sok csodát?' ²³ Akkor majd kijelentem nekik: 'Sohasem ismertelek titeket. Távozzatok
tőlem ti, akik gonoszságot cselekedtetek!' {Zsolt 6,9G}

A sziklára épített ház

²⁴ Mert mindenki, aki hallgatja e szavaimat és tettekre váltja azokat, hasonló az okos emberhez, aki
a házát sziklára építette. ²⁵ Szakadt a zápor, jött az áradat, fújtak a szelek és nekizúdultak a háznak.
De az nem dőlt össze, mert az alapjait sziklára rakták.

²⁶ Mindaz pedig, aki hallgatja e szavaimat, de nem váltja tettekre azokat, hasonlít a balga emberhez,
aki a házát homokra építette. ²⁷ Szakadt a zápor, jött az áradat, fújtak a szelek és nekizúdultak a
háznak. Az összedőlt, és nagy lett a romlása.

A Hegyi Beszéd hatása

²⁸ Történt pedig, hogy amikor Jézus befejezte ezeket a szavakat, a néptömegek le voltak nyugózva a tanításától, ²⁹ mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az ő írástudóik.

Messiási tettek: 8,1-9,34

A leprás meggyógyítása

Mt 8 ¹ Amikor pedig lejött a hegyről, nagy tömeg követte őt.

² És íme, odajött egy leprás, leborult előtte és azt mondta: »Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem!« ³ Jézus kinyújtotta a kezét, megérintette őt, és így szólt: »Akarom, tisztulj meg!« Erre az mindjárt megtisztult a leprától. ⁴ Ekkor Jézus azt mondta neki: »Vigyázz, senkinek se szólj erről, hanem eredj, mutasd meg magadat a papnak {Lev 13,49} és ajánld föl az adományt, amelyet Mózes rendelt, bizonyosságul nekik.«

A kafarnaumi százados

⁵ Amikor pedig bement Kafarnaumba, odajött hozzá egy százados és kérlelte őt: ⁶ »Uram, a szolgám a házamban fekszik bénán, és rettenetesen kínlódik.« ⁷ Azt mondta neki: »Megyek és meggyógyítom.« ⁸ De a százados így válaszolt: »Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul a szolgám. ⁹ Mert én is hatalom alatt álló ember vagyok, beosztott katonák vannak alattam, és ha azt mondom az egyiknek: 'Menj!', elmegy, vagy a másiknak: 'Gyere!', odajön, a szolgámnak pedig: 'Tedd ezt!', megteszi.«

¹⁰ Ennek hallatára Jézus elcsodálkozott, és azt mondta követőinek: »Bizony, mondom nektek: Izraelben nem találtam ekkora hitet senkinél. ¹¹ Mondom nektek: Sokan érkeznek majd keletről és nyugatról, s letelepszene Ábrahámmal és Izsákkal és Jákobbal a mennyek országában. ¹² Az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségre. Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás!« ¹³ Ezután Jézus így szólt a századoshoz: »Menj, és legyen úgy, ahogyan hitted.« És meggyógyult a szolgája abban az órában.

Péter anyósának meggyógyítása

¹⁴ Mikor ezután Jézus bement Péter házába, látta, hogy annak anyósa fekszik és lázas. ¹⁵ Megérintette a kezét, mire elhagyta a láz. Fölkelt és felszolgált neki.

Megszállottak és betegek gyógyítása

¹⁶ Amikor beesteledett, odahoztak hozzá sok ördögtől megszállottat. Kiűzte szavával a lelkeket, azokat pedig, akiknek valami bajuk volt, meggyógyította, ¹⁷ hogy így beteljesedjék, amit Izajás próféta mondott:

*‘Ő a mi gyengeségeinket magára vette,
és betegségeinket hordozta’ {Iz 53,4}.*

Jézus követése

¹⁸ A körülötte levő tömeg láttán Jézus megparancsolta, hogy menjenek át a túlsó partra. ¹⁹ Akkor odajött hozzá egy írástudó és azt mondta neki: »Mester, követlek téged, ahová csak mész.« ²⁰ Jézus azt felelte neki: »A rókáknak odújuk van, az ég madarainak pedig fészük, az Emberfiának azonban nincs hová lehajtania a fejét.«

²¹ A tanítványai közül egy másik azt kérte tőle: »Uram, engedd meg nekem, hogy előbb elmenjek, és eltemessem az apámat.« ²² De Jézus azt felelte neki: »Kövess engem, hagyd a halottakra, hogy eltemessék a halottaikat.«

A vihar lecsendesítése

²³ Amikor beszállt a bárkába, követték őt a tanítványai. ²⁴ És íme, olyan nagy vihar támadt a tengeren, hogy a bárkát elborították a hullámok. Ő pedig aludt. ²⁵ Odajöttek és felkeltették: »Uram, ments meg, elveszünk!« ²⁶ Ő azt mondta nekik: »Miért vagytok gyávák, ti kishitűek?« Majd fölkel, rászólt a szelekre és a tengerre, s nagy csendesség lett. ²⁷ Az emberek pedig elcsodálkoztak és így szóltak: »Kicsoda ez, hogy még a szelek és a tenger is engedelmeskednek neki?«

A gadarai megszállottak meggyógyítása

²⁸ Amikor a túlpartra értek, a gadaraiak vidékére, elébe jött két megszállott. A sírokból jöttek ki, nagyon veszélyesek voltak, ezért senki sem mert azon az úton járni. ²⁹ S azok íme, így kiáltottak: »Mi közünk hozzád, Isten Fia? Azért jöttél ide, hogy idő előtt gyötörj minket?«

³⁰ Messze tőlük egy nagy disznócsorda legelészett. ³¹ Az ördögök kérelték őt: »Ha kiűzöl minket, küldj a disznócsordába.« ³² Azt mondta nekik: »Menjetek.« Azok kimentek és belebújtak a disznókba. És íme, lezúdult az egész konda, le a meredekről a tengerbe, és megfulladtak a vízben. ³³ A kondások pedig elfutottak a városba, és hírül vittek mindent, a megszállottakkal történeteket is. ³⁴ És íme, az egész város kijött Jézus elé. Amikor meglátták őt, kérelték, hogy menjen máshová a határukból.

Egy béna meggyógyítása

Mt 9 ¹ Ezután beszállt a bárkába, átkelt a tengeren és elment a saját városába.

² Ekkor íme, odahoztak hozzá egy ágyon fekvő bénát. A hitüket látva Jézus azt mondta a bénának: »Bízzál, fiam! Bűneid bocsánatot nyertek.« ³ Erre egyesek az írástudók közül azt mondták magukban: »Ez káromkodik.« ⁴ Jézus látta gondolataikat és így szólt: »Miért gondoltok gonosz dolgokat a szívetekben? ⁵ Ugyan mi könnyebb, azt mondani: 'Bocsánatot nyertek bűneid', vagy azt mondani: 'Kelj föl és járj'? ⁶ Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának hatalma van a földön a bűnöket megbocsátani – s ekkor a bénához fordult –: Kelj föl, fogd ágyadat, és menj haza!« ⁷ Az fölkel és hazament. ⁸ Amikor a tömeg látta ezt, félelem fogott el mindenkit, és dicsőítették Istent, aki ilyen hatalmat adott az embereknek.

Máté meghívása

⁹ Amikor Jézus továbbment onnan, meglátott egy embert, aki a vámnál ült. Máténak hívták. Megszólította: »Kövess engem!« Az fölkel és követte őt.

¹⁰ Történt pedig, hogy amikor asztalhoz telepedett a házban, sok vámos és bűnös jött, és asztalhoz ült Jézussal és tanítványaival együtt. ¹¹ Ezt látva a farizeusok megkérdezték a tanítványait: »Miért eszik a ti Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel?« ¹² Ő meghallotta ezt és így szólt: »Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. ¹³ Menjetek és tanuljátok meg, mit tesz az: *'Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot'* {6z 6,6}. Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.«

Kérdés a böjtről

¹⁴ Akkor odajöttek hozzá János tanítványai, és megkérdezték: »Miért van az, hogy mi és a farizeusok gyakran böjtölünk, a te tanítványaid pedig nem böjtölnek?« ¹⁵ Jézus így felelt nekik: »Vajon gyászolhat-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Eljönnek azonban a napok, amikor elveszik tőlük a vőlegényt, akkor majd böjtölnek. ¹⁶ Senki sem varr régi ruhára nyers szövetből foltot; mert kiszakad a folt a ruhából, és a szakadás még nagyobb lesz. ¹⁷ Új bort sem töltenek régi tömlőkbe, mert különben a tömlők szétrepednek, s kiömlik a bor is, meg a tömlők is tönkremennek. Az új bort új tömlőkbe töltik, így mind a kettő megmarad.«

Egy elöljáró lányának feltámasztása és egy beteg asszony meggyógyítása

¹⁸ Amíg ezeket mondta nekik, odajött egy elöljáró, leborult előtte és azt mondta: »A lányom most halt meg, de gyere, tedd rá a kezedet és élni fog.« ¹⁹ Jézus fölkel és követte őt a tanítványaival.

²⁰ Ekkor egy tizenkét éve vérfolyásos asszony hátulról odament, s megérintette a ruhája szegélyét. ²¹ Azt gondolta magában: »Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.« ²² Jézus megfordult, meglátta őt és azt mondta neki: »Bízzál lányom! A hited meggyógyított téged.« És abban az órában meggyógyult az asszony.

²³ Amikor Jézus bement az elöljáró házába és látta a fuvalásokat és a tolongó tömeget, így szólt: ²⁴ »Távozzatok! Nem halt meg a kislány, csak alszik.« De azok kinevették. ²⁵ Mikor kiküldték a tömeget, ő bement, megfogta a lány kezét, és a kislány fölkel. ²⁶ Ennek a híre elterjedt azon az egész vidéken.

Két vak meggyógyítása

²⁷ Amikor Jézus továbbment onnan, két vak követte őt és így kiáltozott: »Könyörülj rajtunk, Dávid Fia!« ²⁸ Amint hazaérkezett, odamentek hozzá a vakok. Jézus megkérdezte tőlük: »Hiszitek, hogy meg tudom ezt tenni?« Azok ezt válaszolták neki: »Igen, Uram!« ²⁹ Erre ő megérintette a szemüket és így szólt: »Legyen nektek hitetek szerint.« ³⁰ Ekkor megnyílt a szemük. Jézus pedig komolyan rájuk parancsolt: »Vigyázzatok, senki meg ne tudja!« ³¹ De ők, mihelyt kimentek, szétvitték a hírét azon az egész vidéken.

Egy néma meggyógyítása

³² Amikor ezek elmentek, íme, odahoztak hozzá egy néma megszállottat. ³³ Kiűzte belőle az ördögöt, és a néma megszólalt. A tömeg elcsodálkozott: »Soha nem történt még ilyen Izraelben!« ³⁴ A farizeusok pedig azt mondták: »Az ördögök fejedelme által űzi ki az ördögöket.«

Az apostolok oktatása: 9,35-11,1

A nagy aratás

³⁵ Jézus bejárta az összes várost és falut. Tanított a zsinagógáikban, hirdette az ország örömhírét, és meggyógyított minden betegséget és minden bajt. ³⁶ Mikor a tömegeket látta, megesett rajtuk a szíve, mert elgyötörtek voltak és levertek, olyanok, mint a pásztor nélküli juhok {Ez 34,5}. ³⁷ Erre így szólt tanítványaihoz: »Az aratni való sok, de a munkás kevés. ³⁸ Kérjétek az aratás Urát, küldjön munkásokat aratásába.«

A Tizenkettő kiválasztása

Mt 10 ¹ Ezután magához hívta a tizenkét tanítványát. Hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek felett, hogy kiűzzék azokat, és meggyógyítsanak minden betegséget és minden bajt.

² A tizenkét apostol nevei pedig ezek: az első Simon, akit Péternek neveznek, és András, a testvére, ³ Jakab, Zebedeus fia, és a testvére, János, Fülöp és Bertalan, Tamás és a vámos Máté, Jakab, Alfeus fia, Tádé, ⁴ a kánaáni Simon, és az iskarióti Júdás, aki el is árulta őt.

Utasítások a küldöttek számára

⁵ Ezt a tizenkettőt küldte Jézus, és megparancsolta nekik: »A pogányokhoz vezető útra ne térjetelek, és szamaritánus városba ne lépjetelek be! ⁶ Menjetelek inkább Izrael házának elveszett juhaihoz! ⁷ Menjetelek és hirdessétek: 'Elközelgett a mennyek országa!' ⁸ Gyógyítsatok betegeket, támasszatok föl halottakat, tisztítsatok meg leprásokat, űzzetek ki ördögöket! Ingyen kaptátok, ingyen adjátok! ⁹ Ne legyen se aranyatok, se ezüstötök, sem rézpénz az övetekben, ¹⁰ sem úti tarisznyátok, se két ingetek, se sarutok, se bototok! Méltó ugyanis a munkás az eledelére.

¹¹ Ha egy városba vagy faluba bementek, tudakozódjatok, hogy ki az arra méltó benne, és maradjatok nála, amíg tovább nem mentek. ¹² Amikor beléptek a házba, köszöntsétek azt! ¹³ Ha méltó rá a ház, szálljon rá a ti békétek; ha pedig nem méltó, a békétek térjen vissza hozzátok. ¹⁴ Ha pedig valaki nem fogad be titeket, és nem hallgatja meg szavaitokat: menjetelek ki abból a házból vagy városból, és rázzátok le a lábatok porát. ¹⁵ Bizony, mondom nektek: kíméletesebb sorsa lesz Szodoma és Gomorra földjének az ítélet napján, mint annak a városnak.

Felhívás a bátor hitvallásra

¹⁶ Íme, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé. Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és egyszerűek, mint a galambok. ¹⁷ De óvakodjatok az emberektől! Mert átadnak benneteket a törvénszékeknek, és zsinagógáikban megkorbácsolnak majd titeket. ¹⁸ Helytartókhoz és királyokhoz hurcolnak benneteket miattam, hogy tanúságot tegyetek előttük és a pogányok előtt. ¹⁹ Amikor pedig átadnak titeket, ne aggódjatok előre, hogy hogyan vagy mit beszéljete. Mert megadatik nektek abban az órában, hogy mit mondjatek. ²⁰ Hiszen nem ti vagytok, akik beszéltek, hanem Atyátok Lelke az, aki beszél általatok.

²¹ Akkor halálra adja majd a testvér a testvérét és apa a fiát. A gyermekek szüleik ellen támadnak, és halálra juttatják őket. ²² Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért, de aki kitart mindvégig, az üdvözü. ²³ Amikor az egyik városban üldöznek titeket, meneküljete a másikba. Mert bizony, mondom nektek: nem járjátok végig Izrael városait, amíg el nem jön az Emberfia.

²⁴ Nem nagyobb a tanítvány a mesterénél, sem a szolga uránál. ²⁵ Elég a tanítványnak, ha olyan lesz, mint a mestere, és a szolgának, mint az ura. Ha a ház urát Belzebulnak nevezték, mennyivel inkább a háza népét?

²⁶ Ne féljete tehát tőlük! Mert semmi sincs elrejtve, ami le ne lepleződné, s nincs rejtett dolog, ami ki ne tudódna. ²⁷ Amit sötétben mondok nektek, mondjátok el világosan, és amit fülbe súgva halotok, hirdesséte a háztetőkről. ²⁸ Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, de a lelket nem tudják megölni. Féljete inkább attól, aki a lelket is és a testet is el tudja pusztítani a gyehennában. ²⁹ Két verebet ugye egy fillérért árulnak? És egy sem esik közülük a földre a ti Atyátok tudta nélkül.

³⁰ Nektek azonban még a hajszálaitok is mind meg vannak számlálva a fejeteiken. ³¹ Ne féljete hát, hisz különbek vagytok ti a verebeknél!

³² Mindazt, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Atyám előtt, aki a mennyekben van. ³³ De azt, aki megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom Atyám előtt, aki a mennyekben van.

³⁴ Ne gondoljátok, hogy békét hozni jöttem a földre. Nem azért jöttem, hogy békét hozzak, hanem kardot. ³⁵ Azért jöttem, hogy szembeállítsam

az embert *apjával,*
a lányt anyjával
és a menyét anyósával:

³⁶ *saját háza népe lesz az ember ellensége* {Mik 7,6}.

³⁷ Aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, nem méltó hozzám. Aki jobban szereti fiát vagy lányát, mint engem, nem méltó hozzám. ³⁸ Aki nem veszi föl keresztjét és nem követ engem, nem méltó hozzám. ³⁹ Aki megtalálta életét, elveszíti azt, és aki elvesztette az életét énértem, megtalálja azt.

Jutalom a tanítványok befogadásáért

⁴⁰ Aki befogad titeket, engem fogad be, és aki engem befogad, azt fogadja be, aki küldött engem.
⁴¹ Aki befogad egy prófétát, mert próféta, az a próféta jutalmát kapja. Aki befogad egy igazat, mert igaz, az az igaz jutalmát kapja. ⁴² És aki inni ad akár csak egy pohár friss vizet is egynek e legkisebbek közül, mert a tanítványom, bizony, mondom nektek: nem veszíti el jutalmát.«

Mt 11 ¹ Történt pedig, hogy amikor Jézus befejezte tizenkét tanítványának oktatását, elment onnan, hogy tanítson és hirdesse az igét a városaikban.

A döntés időszaka: 11,2-12,50

Keresztelő János kérdése

² Amikor János a börtönben Krisztus tetteiről hallott, elküldte hozzá tanítványait ³ és megkérdezte tőle: »Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?« ⁴ Jézus ezt válaszolta nekik: »Menjetek, vigyétek hírül Jánosnak, amit hallotok és láttok: ⁵ *A vakok látnak, a sánták járnak, a leprások megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak föltámadnak, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot* {Lk 26,19; 29,18; 35,5-6; 61,1}. ⁶ Boldog, aki nem botránkozik meg bennem.«

Jézus Keresztelő Jánosról

⁷ Amikor azok elmentek, Jézus így kezdett beszélni Jánosról a tömegnek: »Miért mentetek ki, mit akartatok látni a pusztában? Széltől lengetett nádat? ⁸ Vagy mit akartatok látni, amikor kimentetek? Finom ruhákba öltözött embert? Íme, akik finom ruhákat hordanak, a királyok házaiban laknak. ⁹ Vagy mit akartatok látni, amikor kimentetek? Prófétát? Igen, mondom nektek: prófétánál is nagyobb. ¹⁰ Ő az, akiről írva van:

*Íme, elküldöm küldöttemet színed előtt,
aki elkészíti előtted utadat'* {Kiv 23,20; Mal 3,1}.

¹¹ Bizony, mondom nektek: asszonyok szülöttei között nem támadt nagyobb Keresztelő Jánosnál. De aki a legkisebb a mennyek országában, az nagyobb őnál. ¹² A mennyek országa Keresztelő János napjaitól mostanáig erőszakot szenved, és az erőszakosak ragadják el azt. ¹³ Az összes próféta és a törvény Jánosig erről jövendölt; ¹⁴ és ha el akarjátok őt fogadni: igen, ő Illés, aki eljön. ¹⁵ Akinek van füle, hallja meg.

¹⁶ Kihez is hasonlítsam ezt a nemzedéket? Hasonló a gyerekekhez, akik a piacon ülnek, kiáltanak a többieknek, ¹⁷ és mondják:

*‘Furulyáztunk nektek, de nem táncoltatok,
siratót énekeltünk, de nem gyászoltatok.'*

¹⁸ Mert eljött János, nem evett és nem ivott, és azt mondták: ‘Ördöge van!’ ¹⁹ Eljött az Emberfia, eszik és iszik, és azt mondják: ‘Íme, a falánk és borissza ember, a vámosok és bűnösök barátja!’ De a bölcsesség igazolást nyer a tettei által.«

Ítélet a hitetlen városok fölött

²⁰ Azután a városokat, amelyekben a legtöbb csodája történt, korholni kezdte, mert nem tértek meg:
²¹ »Jaj neked, Korozain! Jaj neked, Betsaida! Mert ha a csodák, amelyek nálatok történtek, Tíruszban és Szidonban történtek volna, már régen megtértek volna, zsákruhában és hamuban. ²² De mondom nektek: Tírusznak és Szidonnak tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint nektek. ²³ És te, Kafarnaum! Talán *az égig emelkedsz? Alászállsz majd az alvilágba!* {12 14,13.15} Mert ha a csodák, amelyek nálad történtek, Szodomában történtek volna, megmaradtak volna mind a mai napig. ²⁴ De mondom nektek: Szodoma földjének tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint neked.«

Jézus dicsőíti az Atyát

²⁵ Abban az időben így szólt Jézus: »Áldalak téged Atyám, menny és föld ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsék és okosak elől, és kinyilatkoztattad a kicsinyeknek. ²⁶ Igen, Atyám, így tetszett ez neked!
²⁷ Mindent nekem adott át az én Atyám, és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, s az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.

A könnyű teher

²⁸ Jöjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüdítelek titeket. ²⁹ Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű – és nyugalmat találtok lelketeknek {Jer 6,16}. ³⁰ Mert az én igám édes és az én terhem könnyű.«

Kalászszedés szombaton

Mt 12 ¹ Abban az időben Jézus szombaton vetések között ment át. Mivel tanítványai megéheztek, elkezdtek a kalászatokat tépdésni és enni. ² A farizeusok meglátták ezt és azt mondták neki: »Íme, tanítványaid azt teszik, amit szombaton nem szabad tenni.« ³ Ő azt felelte nekik: »Nem olvastátok {1 sám 21,2-7}, mit cselekedett Dávid, amikor megéhezett ő és akik vele voltak? ⁴ Hogyan ment be az Isten házába és megette a kitett kenyereket, amelyeket nem volt szabad megennie, sem a vele levőknek, csak egyedül a papoknak? ⁵ Vagy nem olvastátok a törvényben, hogy szombaton a papok a templomban megszegik a szombatot és mégis vétlenek? ⁶ Mondom nektek: a templomnál is nagyobb van itt. ⁷ Ha megértettétek volna, mi jelent ez: *'Irgalmat akarok és nem áldozatot'* {iz 6,6}, nem ítéltétek volna el a vétleneket. ⁸ Mert az Emberfia ura a szombatnak.«

A béna meggyógyítása ⁹ Mikor onnan továbbment, bement a zsinagógájukba. ¹⁰ Íme, volt ott egy elszáradt kezű ember. Hogy megvádolhassák őt, megkérdezték tőle: »Szabad-e szombaton gyógyítani?« ¹¹ Ő azonban ezt felelte nekik: »Ki az az ember köztetek, akinek ha egyetlen juha van és szombaton beleesik egy gödörbe, nem fogja meg és nem húzza ki azt? ¹² Pedig mennyivel több az ember a juhnál! Szabad tehát jól tenni szombaton.« ¹³ Ezután így szólt az emberhez: »Nyújtsd ki a kezedet!« Az kinyújtotta, és meggyógyult, olyan egészséges lett, mint a másik. ¹⁴ A farizeusok pedig kimentek és tanácskozni kezdtek ellene, hogy hogyan veszítsék el őt.

Jézus, az Isten szolgája

¹⁵ Jézus tudta ezt, ezért eltávozott onnan. Nagy tömeg követte őt, és ő mindegyiküket meggyógyította, ¹⁶ de szigorúan meghagyta nekik, hogy ne fedjék fel kilétét, ¹⁷ hogy beteljesedjék az ige, amit Izajás próféta mondott:

*¹⁸ »Íme, a szolgám, akit választottam,
a kedvencem, akiben lelkem tetszését találta.*

*Ráadom a Lelkemet,
és ő ítéletet hirdet a nemzeteknek.*

*¹⁹ Nem vitázik és nem kiált,
senki sem hallja a tereken a hangját.*

*²⁰ A megroppant nádszálat nem töri össze,
a pislákoló mécsbelet nem oltja el,
míg győzelemre nem viszi az ítéletet.*

²¹ Az ő nevében reménykednek a nemzetek {Iz 42,1-4}.

Jézus önigazolása

²² Akkor odavittek hozzá egy vak és néma megszállottat. Ő meggyógyította, s a néma beszélt és látott. ²³ Az egész tömeg csodálkozott és így szólt: »Csak nem ez a Dávid fia?« ²⁴ A farizeusok ennek hallatára azt mondták: »Nem űzheti ez ki az ördögöket, csak az ördögök fejedelme, Belzebub által.«

²⁵ Mivel ismerte gondolataikat, így szólt hozzájuk: »Minden ország, amely meghasonlik önmagával, elpusztul, és egyetlen város vagy ház, amely meghasonlik önmagával, fönn nem marad. ²⁶ Ha a sátán kiűzi a sátánt, meghasonlott önmagával; hogyan maradhatna fenn az ő országa? ²⁷ Ha én Belzebub által űzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok ki által űzik ki? Így ők maguk lesznek a ti bíraitok. ²⁸ De ha én az Isten Lelke által űzöm ki az ördögöket, akkor elérkezett hozzátok Isten országa. ²⁹ Vagy hogyan mehet be valaki az erősnek a házába, hogy elragadja a holmiját, ha előbb meg nem köti az erőset? Csak úgy tudja kirabolni a házáat. ³⁰ Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem gyűjt velem, szétszór.

³¹ Ezért mondom nektek: Az emberek minden bűne és káromlása bocsánatot nyer, de ha valaki a Lelket káromolja, az nem nyer bocsánatot. ³² Ha valaki az Emberfia ellen mond valamit, az bocsánatot nyer, de ha valaki a Szentlélek ellen szól, az nem nyer bocsánatot sem ezen a világon, sem az eljövendőben.

A fa és gyümölcsei

³³ Vagy jó a fa, és a gyümölcsei is jók; vagy rossz a fa, és a gyümölcsei is rosszak. A fát ugyanis a gyümölcseiről lehet megismerni. ³⁴ Viperák fajzatai! Hogyan tudnátok jó dolgokat mondani, mikor gonoszak vagytok? Hiszen a szív bőségéből szól a száj. ³⁵ A jó ember a jó kincséből jó dolgokat ad elő; a gonosz ember pedig gonosz kincséből gonosz dolgokat ad elő. ³⁶ Mondom nektek: Minden hiábavaló szóról, amelyet kimondanak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján. ³⁷ Mert szavaid alapján mentenek fel, vagy szavaid alapján ítélnek el.«

Jézus nem ad jelet

³⁸ Ekkor az írástudók és farizeusok közül egyesek azt mondták neki: »Mester, szeretnénk tőled egy jelet látni.«

³⁹ Ő azt válaszolta nekik: »A gonosz és parázna nemzedék jelet kíván, de nem kap más jelet, csak Jónás próféta jelét.

⁴⁰ Mert amint *Jónás a cethal gyomrában volt három nap és három éjjel* (Jón 2,1), úgy lesz az Emberfia is a föld szívében három nap és három éjjel.

⁴¹ A ninivei férfiak föltámadnak majd az ítéletkor ezzel a nemzedékkal együtt, és el fogják ítélni azt, mert ők megtértek Jónás igehirdetésére (Jón 3,5); és íme, nagyobb van itt, mint Jónás.

⁴² Dél királynője (1 Kir 10,1-10) föl fog támadni az ítéletkor ezzel a nemzedékkal együtt, és el fogja ítélni azt, mert ő eljött a föld határaitól, hogy meghallgassa Salamon bölcsességét; és íme, nagyobb van itt, mint Salamon.

A tisztátalan lelkekről

⁴³ Amikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélküli helyeken jár és megnyugvást keres, de nem talál. ⁴⁴ Akkor azt mondja: `Visszatérek a házamba, ahonnan kijöttem. Amikor odaér, üresen találja, kisöpörve és felékesítve. ⁴⁵ Erre elmegy, maga mellé vesz hét más lelket, magánál gonoszabakat; bemennek és ott laknak. Annak az embernek pedig ez az utóbbi állapota rosszabb lesz az előzőnél. Így történik ezzel a gonosz nemzedékkal is.«

Jézus igazi testvérei

⁴⁶ Miközben beszélt a tömegekhez, íme, anyja és testvérei megálltak kint és kérték, hogy beszélhesenek vele. ⁴⁷ Valaki szólt neki: »Íme, anyád és testvéreid kint állnak és beszélni akarnak veled.« ⁴⁸ Ő ezt felelte annak, aki szólt neki: »Ki az én anyám, és kik az én testvéreim?« ⁴⁹ Azután kitárta kezét tanítványai felé és így szólt: »Íme, az én anyám és testvéreim. ⁵⁰ Mert mindaz, aki megteszi Atyám akaratát, aki a mennyekben van, az az én fivérem, nővérem és anyám.«

Tanítás az Isten Országáról: 13,1-53

Példabeszéd a magvetőről

Mt 13 ¹ Azon a napon Jézus kiment a házból és leült a tenger mellett. ² Nagy tömeg gyűlt össze körülötte. Ezért beszállt egy bárkába, leült, az egész tömeg pedig a parton állt.

³ Sok mindent elmondott nekik példabeszédekben: »Íme, kiment a magvető vetni. ⁴ Amint vetette a magot, némelyik mag az útfélre esett. Jöttek a madarak és fölszedegették. ⁵ Más magok köves helyre estek, ahol nem volt sok földjük. Hamar kikeltek, mert nem voltak mélyen a földben. ⁶ De amikor a nap felkelt, megperzselődtek, s mivel nem volt gyökerük, elszáradtak. ⁷ Néhány másik a tövisek közé esett. A tövisek felnőttek és elfojtották őket. ⁸ Végül más magok a jó földbe hullottak. Ezek termést

hoztak, az egyik százszorosat, a másik hatvanszorosat, ismét másik harmincszorosat. ⁹ Akinek van füle, hallja meg!»

A példabeszédek értelme és célja

¹⁰ Odamentek hozzá a tanítványok és megkérdezték tőle: »Miért példabeszédekben szólsz hozzájuk?» ¹¹ Ő ezt válaszolta nekik: »Mert nektek megadatott, hogy megismerjétek a mennyek országának titkait, nekik viszont nem adatik meg. ¹² Akinek ugyanis van, annak még adnak és bővelkedni fog, de akinek nincs, attól még azt is elveszik, amije van. ¹³ Azért szólok hozzájuk példabeszédekben, mert néznek, de nem látnak, s hallgatnak, de nem hallanak és nem értenek. ¹⁴ Beteljesedik rajtuk Izajás jövendölése, aki azt mondta:

*‘Hallván hallotok majd, de nem értetek,
és nézvén néztek, de nem láttok.*

*¹⁵ Mert elhízott a szíve e népnek,
a fülükkel nehezen hallanak,
a szemüket pedig behunyták,
nehogy lássanak a szemükkel,
halljanak a fülükkel,
értsenek a szívükkel;
nehogy megtérjenek, s meggyógyítsam őket’ {Iz 6,9-10}.*

¹⁶ A ti szemetek azonban boldog, mert lát, és a fületek, mert hall. ¹⁷ Bizony, mondom nektek: Sok próféta és igaz vágyott látni, amiket ti láttok, és nem látta, hallani, amiket ti hallotok, de nem hallotta.

A magvetőről szóló példabeszéd magyarázata

¹⁸ Halljátok hát, hogy mit jelent a magvető példabeszéde: ¹⁹ Amikor valaki hallja az ország igéjét, s nem érti meg, akkor eljön a gonosz és elragadja, amit a szívébe vetettek: ez az, ami az útfélre esett. ²⁰ A köves helyre hullott mag pedig az, aki hallja az igét, s mindjárt be is fogadja örömmel, ²¹ de nincs gyökere, és csak ideig-óráig tart. Amikor az ige miatt szorongatás és üldözés támad, hamar megbotránkozik. ²² A tövisek közé hullott mag pedig az, aki hallja az igét, de a világ gondjai és a csalóka gazdagság elfojtja azt, és az gyümölcsöt nem hoz. ²³ A jó földbe vetett mag pedig az, aki hallja az igét és meg is érti azt. Aztán gyümölcsöt hoz: az egyik százszorosat, a másik hatvanszorosat, a harmadik harmincszorosat.«

Példabeszéd a búzáról és a konkolyról

²⁴ Más példabeszédet is mondott nekik: »Hasonlít a mennyek országa egy emberhez, aki jó magot vetett szántóföldjébe. ²⁵ Amíg aludtak az emberek, eljött az ellensége, konkolyt vetett a búza közé és elment. ²⁶ Amikor kisarjadt a gabona és kalászba szökkent, előtűnt a konkoly is. ²⁷ Odamentek a szolgák a gazdához és azt mondták neki: »Uram! Ugye, te jó magot vetettél a szántóföldedbe? Honnan van hát benne a konkoly?» ²⁸ Azt felelte nekik: »Ellenséges ember cselekedte ezt.« A szolgák erre megkérdezték tőle: »Akarod-e, hogy elmenjünk és kiszedjük belőle?» ²⁹ Ő azonban azt felelte:

»Nem, nehogy a konkolyt kiszedve kitépjétek vele együtt a búzát is. ³⁰ Hagyjátok együtt felnőni mindkettőt az aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: `Gyűjtsétek először össze a konkolyt és kössétek kévékbe, hogy elégessék. A búzát pedig gyűjtsétek össze a magtáramba.'«

Példabeszéd a mustármagról

³¹ Egy másik példabeszédet is mondott nekik: »Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet egy ember megfogott, és elvetett a szántóföldjébe. ³² Ez kisebb ugyan minden magnál, de amikor felnő, nagyobb lesz más veteményeknél. Fa lesz belőle, úgyhogy jönnek az ég madarai, és az ágai közt fészkelnek« {Dán 4,8k.18}.

Példabeszéd a kovásról

³³ Azután egy másik példabeszédet mondott nekik: »Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet egy asszony megfogott, és belekeverte három merőnyi lisztbe, amíg meg nem kelt az egész.«

A példabeszédek értelme

³⁴ Mindezeket Jézus példabeszédekben mondta el a tömegnek. Példabeszéd nélkül semmit sem mondott nekik, ³⁵ hogy beteljesedjék, amit a próféta mondott:

*»Példabeszédekre nyitom ajkamat,
kijelentem a világ alapítása óta
elrejtett dolgokat« {Zsolt 78,2}.*

A konkolyról szóló példabeszéd magyarázata

³⁶ Akkor elbocsátotta a tömeget és hazament. Tanítványai odamentek hozzá és azt mondták: »Magyarázd meg nekünk a példabeszédet a szántóföldben lévő konkolyról!« ³⁷ Ő azt felelte nekik: »Aki a jó magot veti, az az Emberfia. ³⁸ A szántóföld a világ, a jó mag az ország fiai, a konkoly pedig a gonosz fiai. ³⁹ Az ellenség, aki elvetette, az ördög, az aratás a világ vége, az aratók pedig az angyalok. ⁴⁰ Ahogy a konkolyt összeszedik és tűzben elégetik, úgy lesz a világ végén is: ⁴¹ az Emberfia elküldi angyalait, azok összeszednek az ő országában minden botrányt, és azokat, akik gonoszságot cselekszenek, ⁴² és bedobják őket a tüzes kemencébe. Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás. ⁴³ Akkor az igazak ragyogni fognak Atyjuk országában, mint a nap. Akinek füle van, hallja meg!

Példabeszédek a kincsről és a gyöngyről

⁴⁴ Hasonló a mennyek országa a szántóföldbe rejtett kincshez. Egy ember megtalálta, újra elrejtette, aztán örömében elment, eladta mindenét, amije csak volt, és megvette a szántóföldet.

⁴⁵ Hasonló a mennyek országa a kereskedő emberhez, aki szép gyöngyöket keresett. ⁴⁶ Amikor talált egy sokat érő gyöngyöt, elment, eladta mindenét, amije csak volt, és megvette azt.

Példabeszéd a hálóról

⁴⁷ Hasonló a mennyek országa a tengerbe vetett hálóhoz, amely minden fajta halat összefogott.

⁴⁸ Amikor megtelt, felhúzták a partra, leültek, és a jókat edényekbe gyűjtötték, a hitványát pedig

kidobták. ⁴⁹ Így lesz a világ végén is. Az angyalok kimennek majd, a gonoszokat elválasztják az igazaktól ⁵⁰ és bedobják őket a tüzes kemencébe. Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás.

A régi és az új

⁵¹ Megértettétek mindezeket?« Azt felelték neki: »Igen.« ⁵² Ő pedig azt mondta nekik: »Így tehát minden írástudó, aki járatos a mennyek országában, hasonló a házigazdához, aki kincseiből újat és régit hoz elő.«

⁵³ Történt pedig, hogy amikor Jézus befejezte ezeket a példabeszédeket, eltávozott onnan.

Újabb messiási tettek; a tanítványok oktatása: 13,54-17,27

Visszautasítás Názáretben

⁵⁴ Azután elment a saját falujába, és tanította őket a zsinagógájukban, úgy, hogy elcsodálkoztak rajta: »Honnan van ennek ilyen bölcsessége és a csodái? ⁵⁵ Nem az ács fia ez? Anyját nem Máriának hívják, és a testvérei nem Jakab, József, Simon és Júdás? ⁵⁶ Nincs itt nálunk minden nővére? Honnan vette hát mindezt?« ⁵⁷ És megbotránkoztak benne. Jézus pedig azt mondta nekik: »Nem vetik meg a prófétát, csak a hazájában és a saját házában.« ⁵⁸ Nem is tett ott sok csodát a hitetlenségük miatt.

Heródes véleménye Jézusról

Mt 14 ¹ Abban az időben Heródes negyedes fejedelem hírét hallotta Jézusnak, ² és azt mondta szolgálóinak: »Ez Keresztelő János. Ő támadt föl a halálból, ezért működnek benne a csodatevő erők.«

Keresztelő János lefejezése

³ Heródes ugyanis elfogatta Jánost, megkötözte és börtönbe vetette Heródiás miatt, aki testvérének, Fülöpnek volt a felesége. ⁴ János ugyanis azt mondta neki: »Nincs megengedve neked, hogy ő a tiéd legyen.« ⁵ Meg akarta őt ölni, de félt a néptől, mert prófétának tartották őt.

⁶ Amikor Heródesnek születésnapja volt, Heródiás lánya kiállt középre és táncolt. Tetszett ez Heródesnek, ⁷ ezért esküvel megígérte, hogy megadja neki, bármit kér is tőle. ⁸ Mivel az anyja már előre kioktatta, így szólt: »Add ide nekem egy tálon Keresztelő János fejét.« ⁹ A király elszomorodott, de az eskü és az asztalnál ülők miatt megparancsolta, hogy adják oda neki. ¹⁰ Elküldött és lefejeztette Jánost a börtönben. ¹¹ A fejét odavitték egy tálon és átadták a lánynak, az meg odavitte anyjának. ¹² A tanítványai pedig fogták a holttestet és eltemették őt, aztán elmentek és hírül vitték Jézusnak.

Az első kenyérszaporítás

¹³ Amikor Jézus meghallotta ezt, visszavonult onnan bárkán egy puszta helyre, egyedül. A tömegek tudomást szereztek erről és követték őt gyalog a városokból. ¹⁴ Mikor kiszállt, meglátta a hatalmas tömeget. Megesett rajtuk a szíve, és meggyógyította a köztük lévő betegeket. ¹⁵ Mikor este lett, odamentek hozzá a tanítványok és azt mondták neki: »Sivár ez a hely és az idő is eljárt már. Bocsásd el a tömeget, hogy a falvakba menjenek és ennivalót vegyenek maguknak.« ¹⁶ Jézus azonban azt mondta nekik: »Nincs rá szükség, hogy elmenjenek, adjatok nekik ti enni.« ¹⁷ Azok ezt felelték neki:

»Nincs itt másunk, csak öt kenyér és két hal.« ¹⁸ Azt mondta nekik: »Hozzátok ide azokat.« ¹⁹ Megparancsolta, hogy a tömeg telepedjék le a fűre, aztán fogta az öt kenyeret és a két halat, feltekintett az égre, áldást mondott, megtörte a kenyereket és odaadta a tanítványoknak, a tanítványok pedig a tömegnek. ²⁰ Mindnyájan ettek és jóllaktak. Végül fölszedték a megmaradt darabokat, tizenkét tele kosárral. ²¹ Mintegy ötezer férfi volt, aki evett, az asszonyokat és gyerekeket nem számítva.

Jézus a vízen jár

²² Ezután mindjárt megparancsolta a tanítványoknak, hogy szálljanak bárkába, és menjenek előtte a túlpartra, amíg ő elbocsátja a tömeget. ²³ Miután elbocsátotta a tömeget, egyedül fölment a hegyre imádkozni. Amikor beesteledett, egyedül volt ott.

²⁴ A bárka pedig már sok stádiumnyira volt a parttól, hányták-vetették a hullámok, mert ellenszél volt. ²⁵ Éjjel pedig, a negyedik őrváltás idején odament hozzájuk a tengeren járva. ²⁶ Amikor a tanítványok meglátták őt, amint a tengeren jár, megrettentek és azt mondták: »Kísértet!«, és félelmükben kiáltozni kezdtek. ²⁷ Jézus azonban mindjárt szólt nekik: »Bízzatok, én vagyok, ne féljete!« ²⁸ Péter így válaszolt neki: »Uram, ha te vagy, parancsold, hogy hozzád menjek a vízen.« ²⁹ Ő azt mondta: »Gyere!« Péter kiszállt a bárkából, elindult a vízen és Jézushoz ment. ³⁰ Mikor azonban látta az erős szelet, megijedt, és amint merülni kezdett, felkiáltott: »Uram! Ments meg engem!« ³¹ Jézus azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt és azt mondta neki: »Te kishitű! Miért kételkedtél?« ³² Amikor beszálltak a bárkába, elállt a szél. ³³ Akik a bárkában voltak, leborultak előtte, és azt mondták: »Valóban Isten Fia vagy!«

Gyógyítások Genezáret földjén

³⁴ Átkelve a tavon Genezáret földjére jutottak. ³⁵ Amikor annak a helynek a lakosai felismerték őt, üzentek az egész környékre, odahoztak hozzá minden beteget, ³⁶ és kérték őt, hogy legalább a ruhája szegélyét érinthessék. Akik csak megérintették, meggyógyultak.

A tisztaságról és a tisztátalanságról

Mt 15 ¹ Akkor odajöttek Jézushoz a farizeusok és írástudók Jeruzsálemből és azt mondták: ² »Miért vetik el tanítványaid az ősök hagyományát? Hisz nem mossák meg a kezüket, amikor kenyeret esznek.« ³ Ő ezt felelte nekik: »Ti pedig miért szegitek meg Isten parancsát a ti hagyományotok miatt? Isten ugyanis azt mondta: ⁴ *'Tiszteld atyádat és anyádat!'* és: *'Aki apját vagy anyját gyalázza, haljon meg'* {Kiv 20,12; 21,17}. ⁵ Ti pedig azt mondjátok: *'Ha valaki így szól apjához vagy anyjához: fogadalmi ajándék az, ami tőlem neked járna,'* ⁶ annak nem kell apját támogatnia.' Érvénytelenítettétek az Isten szavát hagyományotok miatt. ⁷ Képmutatók! Helyesen jövendölt rólatok Izajás:

⁸ *'Ez a nép ajkával tisztel engem,*

a szíve azonban távol van tőlem.

⁹ *Hiába tisztelnek engem,*

ha emberi tudományt és parancsokat tanítanak'« {Iz 29,13}.

¹⁰ Ezután magához hívta a tömeget, és azt mondta nekik: »Halljátok és értsétek meg: ¹¹ Nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a szájába, hanem ami kijön a szájából, az teszi tisztátalanná az embert.«

¹² Akkor odamentek a tanítványai, és azt mondták neki: »Ugye tudod, hogy a farizeusok megbotránkoztak annak hallatára, amit mondtál?« ¹³ Ő így válaszolt: »Minden növényt, amelyet nem az én mennyei Atyám ültetett, gyökerestől ki fognak tépni. ¹⁴ Hagyjátok őket: vakoknak vak vezetői ők. Ha pedig vak vezeti a vakot, mindketten gödörbe esnek.« ¹⁵ Péter akkor ezt mondta neki: »Magyarázd meg nekünk ezt a példabeszédet!« ¹⁶ Ő ezt felelte: »Még mindig értetlenek vagytok ti is? ¹⁷ Nem értitek, hogy mindaz, ami bemegy a szájba, a gyomorba kerül, aztán meg az árnyékszékbe dobják? ¹⁸ Az azonban, ami a szájból kijön, a szívből származik, és ez teszi tisztátalanná az embert. ¹⁹ Mert a szívből származnak a rossz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, erkölcstelenségek, lopások, hamis tanúskodás, káromkodások. ²⁰ Ezek teszik tisztátalanná az embert. Az pedig, hogy valaki mosatlan kézzel eszik, nem teszi tisztátalanná az embert.

A pogány asszony lányának meggyógyítása

²¹ Jézus ezután elment onnan: visszavonult Tírusz és Szidon vidékére. ²² És íme, egy kánaáni asszony, aki arról a vidékről jött, így kiáltott hozzá: »Könyörülj rajtam, Uram, Dávid Fia! A lányomat kegyetlenül gyötri egy ördög.« ²³ Ő azonban egy szóval sem válaszolt neki.

A tanítványai odamentek hozzá és kérték: »Küldd el őt, mert kiabál utánunk!« ²⁴ Ekkor így szólt: »Nem kaptam küldetést máshová, csak Izrael házának elveszett juhaihoz.« ²⁵ Az asszony mégis odament, leborult előtte és kérte: »Uram, segíts rajtam!« ²⁶ Erre így válaszolt: »Nem való elvenni a gyerekek kenyerét, és odadobni a kiskutyáknak.« ²⁷ De az asszony csak folytatta: »Igen, Uram, de a kiskutyák is esznek a morzsákból, amelyek lehullanak uruk asztaláról.« ²⁸ Erre Jézus így szólt hozzá: »Asszony, nagy a te hited! Történjék veled akaratod szerint!« És abban az órában meggyógyult a lánya.

Betegek gyógyítása

²⁹ Jézus ezután eltávozott onnan, és elment a Galileai tenger mellé. Fölment a hegyre és ott leült. ³⁰ Nagy tömeg jött oda hozzá: voltak velük sánták, vakok, nyomorékok, némák és sok másféle beteg. Letették őket a lábaihoz, ő pedig meggyógyította őket. ³¹ A tömeg csodálkozott, amikor látta a némákat beszélni, a nyomorékokat meggyógyulni, a sántákat járni, a vakokat látni, és magasztalták Izrael Istenét.

A második kenyérszaporítás

³² Jézus pedig magához hívta tanítványait és azt mondta nekik: »Megesik a szívem a tömegen, mert íme, már három napja velem vannak és nincs mit enniük. Nem akarom őket étlen elbocsátani, nehogy ellankadjanak az úton.« ³³ A tanítványok ezt felelték neki: »Honnan lenne a pusztaságban annyi kenyérünk, hogy jöltartsunk ekkora tömeget?« ³⁴ Jézus megkérdezte tőlük: »Hány kenyereketek van?« Azt felelték: »Hét, és néhány apró halunk.« ³⁵ Erre megparancsolta a tömegnek, hogy telepedjék le

a földre. ³⁶ Azután fogta a hét kenyeret és a halakat, hálát adott, megtörte és odaadta a tanítványoknak, a tanítványok pedig a tömegnek. ³⁷ Ettek mindannyian, és jóllaktak. A megmaradt darabokat felszedték, hét tele kosárral. ³⁸ Négyezer férfi volt, aki evett, az asszonyokat és a gyerekeket nem számítva. ³⁹ Miután elbocsátotta a tömeget, beszállt a hajóba és Magadán vidékére ment.

Jézus nem ad jelet

Mt 16 ¹ Odamentek hozzá a farizeusok és a szaddúceusok, hogy próbára tegyék. Kérték őt, hogy mutasson nekik égi jelet. ² Ő így válaszolt nekik: »Amikor beesteledik, azt mondjátok: 'Jó idő lesz, mert vöröslik az ég.' ³ Hajnalban pedig: 'Ma vihar lesz, mert vöröslik és borús az ég.' Az ég arculatát tehát meg tudjátok ítélni, az idők jeleit azonban nem tudjátok! ⁴ A gonosz és házasságtörő nemzedék jelet kíván, de nem kap más jelet, csak Jónás jelét.« Ezzel otthagya őket és elment.

Óvás a farizeusoktól és a szaddúceusoktól

⁵ Amikor tanítványai átmentek a másik partra, elfelejtettek kenyeret vinni. ⁶ Jézus így szólt hozzájuk: »Vigyázzatok, óvakodjatok a farizeusok és a szaddúceusok kovászatól!« ⁷ Azok erre így tanakodtak egymás közt: »Nem hoztunk kenyeret!« ⁸ Jézus, aki tudta ezt, megkérdezte tőlük: »Kishitűek, miért tanakodtok magatok közt azon, hogy nincs kenyerek? ⁹ Még mindig nem értitek? Nem emlékeztek az ötezer ember öt kenyérére, és hogy hány kosárral szedtetek fel? ¹⁰ És a négyezer ember hét kenyérére, hogy hány kosárral szedtetek fel? ¹¹ Miért nem értitek meg, hogy nem a kenyerekről beszéltem nektek! A farizeusok és a szaddúceusok kovászatól őrizzetek!« ¹² Ekkor felfogták, hogy nem arra gondolt, hogy a kenyér kovászatól óvakodjanak, hanem a farizeusok és a szaddúceusok tanításától.

Péter hitvallása; Jézus válasza

¹³ Amikor Jézus Fülöp Cézareájának vidékére ment, megkérdezte tanítványait: »Kinek tartják az emberek az Emberfiát?« ¹⁴ Ők ezt felelték: »Egyesek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások meg Jeremiásnak, vagy egynek a próféták közül.« ¹⁵ Erre megkérdezte őket: »És ti kinek tartotok engem?« ¹⁶ Simon Péter válaszolt: »Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.« ¹⁷ Jézus azt felelte neki: »Boldog vagy, Simon, Jónás fia! Mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én Atyám, aki a mennyekben van. ¹⁸ Én pedig mondom neked: Te Péter vagy, és én erre a kősziklára fogom építeni egyházamat, s az alvilág kapui nem vesznek erőt rajta. ¹⁹ Neked adom a mennyek országának kulcsait. Amit megkösz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is, és amit feloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyekben is.« ²⁰ Ezután meghagyta a tanítványoknak, hogy senkinek se mondják el, hogy ő a Krisztus.

A szenvedés és a feltámadás első megjövedölése

²¹ Ettől az időtől kezdte Jézus jelezni a tanítványainak, hogy Jeruzsálembe kell mennie, sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól, meg kell, hogy öljék, és harmadnapra föl kell támadnia. ²² Péter erre félrehívta őt, és kezdte lebeszélni: »Távol legyen ez tőled, Uram! Ez nem történhet meg veled.« ²³ Ő azonban megfordult, és azt mondta Péternek: »Távozz előlem, Sátán! Botrány vagy nekem, mert nem Isten dolgaival törődsz, hanem az emberekével!«

Jézus követése; az önmegtagadás

²⁴ Akkor Jézus azt mondta a tanítványainak: »Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl a keresztyét és kövessen engem. ²⁵ Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, aki pedig elveszíti életét énértem, megtalálja azt. ²⁶ Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de az élete kárt szenved? Vagy mit adhat az ember cserébe a lelkéért? ²⁷ Mert az Emberfia eljön angyalaival Atyja dicsőségében, és akkor megfizet majd mindenkinek tettei szerint {Zsolt 62,13}. ²⁸ Bizony, mondom nektek: vannak néhányan az itt állók közül, akik nem ízlelik meg a halált, amíg meg nem látják az Emberfiát, amint eljön az ő országában.«

Jézus színeváltozása

Mt 17 ¹ Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, a testvérét, és fölvitte őket külön egy magas hegyre, ² és színében elváltozott előttük. Ragyogott az arca, mint a nap, a ruhái pedig fehérek lettek, mint a napsugár. ³ És íme, megjelent nekik Mózes és Illés, s beszélgettek vele. ⁴ Péter ekkor azt mondta Jézusnak: »Uram, jó nekünk itt lenni! Ha akarod, csinálok itt három sátrat, neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet.« ⁵ Még beszélt, amikor íme, fényes felhő árnyékolta be őket, s a felhőből egy hang szólt: »Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok« {Lk 42,1; Mtörv 18,15}. ⁶ Ennek hallatán a tanítványok arcra borultak és igen megijedtek. ⁷ Jézus odament, megérintette őket és azt mondta: »Keljetek föl, és ne féljetek!« ⁸ Amikor fölemelték a szemüket, senkit sem láttak, csak Jézust egymagát.

⁹ Amint lejöttek a hegyről, Jézus megparancsolta nekik: »Senkinek se beszéljete a látomásról, amíg az Emberfia a halálból föl nem támad.«

Illés eljövele

¹⁰ Ezután a tanítványok megkérdezték tőle: »Miért mondják akkor az írástudók, hogy Illésnek előbb el kell jönnie?« ¹¹ Ő ezt felelte: »Illés valóban eljön, és helyreállít mindent {Mal 3,23-24}, ¹² De mondom nektek: Illés már eljött, s nem ismerték fel őt, hanem azt tették vele, amit csak akartak. Éppígy az Emberfia is szenvedni fog miattuk.« ¹³ Akkor megértették a tanítványok, hogy Keresztelő Jánosról beszélt nekik.

Egy holdkóros meggyógyítása

¹⁴ Amikor visszaértek a tömeghez, odajött hozzá egy ember, térdre esett előtte ¹⁵ és azt mondta: »Uram! Könyörülj a fiamon, mert holdkóros és nagyon szenved. Sokszor tűzbe esik, máskor meg vízbe. ¹⁶ Odavittem őt a tanítványaidhoz, de nem tudták meggyógyítani.« ¹⁷ Jézus ezt felelte: »Ó, hitetlen és romlott nemzedék! Meddig legyek még veletek? Meddig tűrjelek még titeket? Hozzátok őt ide hozzám!« ¹⁸ Jézus ráparancsolt, az ördög kiment belőle, és a gyermek meggyógyult abban az órában. ¹⁹ Ekkor a tanítványok külön odamentek Jézushoz és megkérdezték: »Mi miért nem tudtuk kiűzni?« ²⁰ Azt felelte nekik: »A kishitűségetek miatt. Mert bizony, mondom nektek: ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, és azt mondjátok ennek a hegynek, 'menj innen oda', elmegy, és semmi sem lesz lehetetlen nektek.« [21]

A szenvedés és a feltámadás második megjövendölése

²² Amikor Galileában összegyűltek, Jézus azt mondta nekik: »Az Emberfiát át fogják adni az emberek kezébe, ²³ megölik őt, de harmadnapon föl fog támadni.« Erre nagyon elszomorodtak.

A templomadó

²⁴ Amikor Kafarnaumba érkeztek, odamentek Péterhez azok, akik a két drachmát szedik, és azt mondták neki: »A ti Mesteretek nem fizeti meg a két drachmát?« ²⁵ Azt felelte: »De igen!« Amikor hazaért, Jézus már megelőzte őt és azt mondta neki: »Mit gondolsz, Simon, a föld királyai kiktől szednek vámot vagy adót: a fiaiktól, vagy az idegenektől?« ²⁶ Ő azt felelte: »Az idegenektől.« Jézus erre így szólt: »Akkor tehát a fiak mentesek. ²⁷ De hogy ne botránkoztassuk meg őket, menj a tengerhez, vedd ki a horgot, és fogd ki az elsőként kapó halat. Nyisd ki a száját, s találni fogsz benne egy sztatért. Fogd azt és add oda nekik értem és érted.«

A tanítványok közössége: 18,1-35

A tanítványok vetélkedése

Mt 18 ¹ Abban az órában a tanítványok odajöttek Jézushoz és azt mondták: »Ki a legnagyobb a mennyek országában?« ² Erre ő odahívott egy kisgyereket, közéjük állította ³ és így szólt: »Bizony, mondom nektek: ha meg nem tértek és nem lesztek olyanok, mint a kisgyerekek, nem mentek be a mennyek országába. ⁴ Aki ugyanis kicsivé lesz, mint ez a gyermek, az a legnagyobb a mennyek országában. ⁵ És aki befogad egy ilyen kisgyereket az én nevemben, engem fogad be.

Óvás a botránkoztatástól

⁶ Aki pedig megbotránkoztat egyet e kicsik közül, akik hisznek bennem, jobb volna annak, ha malomkővet kötnének a nyakára és a tenger mélyébe vetnék. ⁷ Jaj a világnak a botrányok miatt! Mert szükséges ugyan, hogy botrányok legyenek, de jaj annak az embernek, aki által a botrány történik.

⁸ Ha a kezed vagy a lábad megbotránkoztat téged, vágd le és dobd el magadtól! Jobb neked nyomorékon vagy sántán bemenned az életre, mint két kézzel vagy két lábbal az örök tűzre kerülnöd. ⁹ És ha a szemed botránkoztat meg téged, vágd ki és dobd el magadtól! Jobb neked fél szemmel az életre bemenned, mint két szemmel a gyehenna tűzére kerülnöd.

¹⁰ Vigyázzatok, ne vessetek meg egyet sem e kicsik közül. Mert mondom nektek: angyalaik a mennyekben mindig látják Atyám arcát, aki a mennyekben van. ^[11]

Példabeszéd az elveszett juhról

¹² Mit gondoltok? Ha egy embernek száz juha van, és azok közül egy elkóborol, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a hegyeken, nem megy-e el és nem keresi-e meg az eltévedtet? ¹³ Amikor pedig megtalálja, bizony, mondom nektek: jobban örül annak, mint a kilencvenkilencnek, amely el sem vészett. ¹⁴ Ugyanígy a ti Atyátok, aki a mennyekben van, nem akarja, hogy egy is elveszen e kicsik közül.

A testvér megintése

¹⁵ Ha a testvéred vétkezik ellened, menj és figyelmeztessd őt négy szemközt. Ha hallgat rád, megnyer-
ted testvéredet. ¹⁶ Ha azonban nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két társat, mert
minden dolgot két vagy három tanú szavával kell igazolni {Mtörv 19,15}. ¹⁷ Ha rájuk sem akar hallgatni,
mondd meg az egyháznak. Ha pedig az egyházra sem akar hallgatni, legyen számodra olyan, mint a
pogány és a vámszedő. ¹⁸ Bizony, mondom nektek: mindaz, amit megkötök a földön, meg lesz kötve
a mennyben is, és amit föloldok a földön, föl lesz oldva a mennyben is.

¹⁹ És bizony, mondom nektek: ha a földön ketten egyetértésben kérnek valamit, bármi legyen is az,
megkapják Atyámtól, aki a mennyben van. ²⁰ Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én ne-
vemben, ott vagyok közöttük.«

A megbocsátás

²¹ Akkor Péter odament hozzá és azt mondta neki: »Uram! Hányszor vétkezhetsz ellenem a testvérem,
hányszor kell megbocsátanom neki? Talán hétszer?« ²² Jézus azt felelte neki: »Nem azt mondom,
hogy hétszer, hanem hogy hetvenszer hétszer {Ter 4,24}.

Példabeszéd a könyörtelen szolgáról

²³ Ezért hasonlít a mennyek országa egy királyhoz, aki el akart számolni szolgálóival. ²⁴ Amikor elkezdte
az elszámolást, odavitték hozzá az egyiket, aki tízezer talentummal tartozott. ²⁵ Mivel nem volt miből
megadnia, az úr megparancsolta, hogy adják el őt, a feleségét, a gyerekeit, és mindenét, amije csak
van, és úgy fizessen. ²⁶ A szolga erre a földre hajolt, és leborulva kérte: 'Légy türelemmel irántam, és
mindent megadok neked.' ²⁷ Megecsesedett a szíve az úrnak a szolgán, elbocsátotta hát őt, és még az
adósságot is elengedte neki. ²⁸ Ez a szolga azonban, mihelyt kiment, találkozott egyik szolgatársával,
aki tartozott neki száz dénárral. Megragadta őt, fojtogatta és követelte: 'Add meg, amivel tartozol.'
²⁹ A szolgatársa a földre hajolt, és kérte: 'Légy türelemmel irántam, és megadom neked.' ³⁰ Az
azonban nem engedett, hanem elvitte és börtönbe vetette őt, amíg megadja a tartozását.

³¹ Amikor a szolga társai látták a történeteket, nagyon elszomorodtak. Elmentek és elbeszéltek uruk-
nak mindent, ami történt. ³² Akkor az úr magához hívta őt és azt mondta neki: 'Te gonosz szolga! Én
az egész tartozást elengedtem neked, mert kértél engem. ³³ Nem kellett volna neked is megkönyö-
rölnöd szolgatársadon, ahogy én is megkönyörültem rajtad?' ³⁴ És az úr haragjában átadta őt a
kínzóknak, amíg csak meg nem adja egész tartozását. ³⁵ Így tesz majd mennyei Atyám is veletek, ha
mindegyiketek szívből meg nem bocsát a testvérenek.«

JÉZUS MŰKÖDÉSE JÚDEÁBAN ÉS JERUZSÁLEMBEN: 19,1-25,46

Úton Jeruzsálem felé: 19,1-20,34

Jézus elindul Júdeába

Mt 19 ¹ Történt, hogy amikor Jézus befejezte ezeket a szavakat, elhagyta Galileát, és Júdea határába
ment a Jordánon túlra. ² Nagy tömeg követte őt, és ott meggyógyította őket.

A válásról és a nőtlenségről

³ Akkor odamentek hozzá a farizeusok, s hogy próbára tegyék, megkérdezték tőle: »El szabad-e az embernek bocsátania a feleségét bármi okból?« ⁴ Ő ezt felelte: »Nem olvastátok, hogy Aki kezdettől fogva teremtett, *‘férfinak és nőnek alkotta őket’*? {Ter 1,27} És így szólt: ⁵ *‘Ezért az ember elhagyja apját és anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és a kettő egy testté lesz’* {Ter 2,24}. ⁶ Így már nem ketten vannak, hanem egy test. Amit tehát Isten egybekötött, azt ember szét ne válassza.« ⁷ Erre azt mondták neki: »Miért parancsolta hát Mózes, hogy *válólevelet kell adni* {Mtörv 24,1} és *úgy kell elbocsátani*?« ⁸ Azt válaszolta nekik: »Mózes a ti keményszívűségeitek miatt engedte meg nektek, hogy elbocsássátok feleségeiteket. De ez kezdetben nem így volt. ⁹ Mondom hát nektek: aki elbocsátja feleségét – ha csak nem parázناسág miatt –, és mást vesz el, házasságot tör.«

¹⁰ Tanítványai erre azt mondták neki: »Ha így áll a dolog az ember feleségével, nem érdemes megházasodni.« ¹¹ Ő azt felelte nekik: »Nem mindenki érti meg ezt a dolgot, csak azok, akiknek megadtott. ¹² Vannak ugyanis eunuchok, akik anyjuk méhéből így születtek; aztán vannak eunuchok, akiket az emberek tettek ilyenné, és vannak olyan eunuchok is, akik önmagukat férfiatlanították a mennyek országáért. Aki meg tudja érteni, értse meg.«

A gyermekek megáldása

¹³ Akkor kisgyermekeket vittek oda hozzá, hogy tegye rájuk a kezét és imát mondjon, de a tanítványok megszidták őket. ¹⁴ Jézus azonban azt mondta: »Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké a mennyek országa.« ¹⁵ Rájuk tette a kezét, és továbbment onnan.

A gazdagságról és Jézus követéséről

¹⁶ Ekkor íme, valaki odament hozzá és azt mondta: »Mester! Mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« ¹⁷ Ő azt válaszolta neki: »Miért kérdezel engem a jóról? Csak egyvalaki a jó. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsokat.«

¹⁸ Az megkérdezte: »Melyeket?« Jézus ezt felelte: »*Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj, ne tanúskodj hamisan, ¹⁹ tiszteld apádat és anyádat, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat*« {Kiv 20,12-16; Mtörv 5,16-20; Lev 19,18}. ²⁰ Az ifjú erre azt mondta neki: »Mindezeket megtartottam, mi hiányzik még nekem?« ²¹ Erre Jézus így szólt hozzá: »Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, add oda a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyekben. Azután jöjj, kövess engem.« ²² E szó hallatára az ifjú szomorúan elment, mert nagy vagyona volt.

²³ Ekkor Jézus így szólt tanítványaihoz: »Bizony, mondom nektek: a gazdag ember nehezen tud bemenni a mennyek országába. ²⁴ S újra mondom nektek: Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bemenni az Isten országába.« ²⁵ Ennek hallatára a tanítványok nagyon elcsodálózkodtak és megkérdezték: »Akkor hát ki üdvözülhet?« ²⁶ Jézus rájuk tekintett és így szólt: »Embereknek lehetetlen ez, de Istennek minden lehetséges« {Ter 18,14; Jób 42,2}.

²⁷ Ekkor megszólalt Péter és azt mondta neki: »Íme, mi elhagytunk mindent, és követtünk téged. Mi lesz hát velünk?« ²⁸ Jézus azt felelte nekik: »Bizony, mondom nektek: ti, akik követtetek engem, az

újjászületés idején, amikor az Emberfia helyet foglal dicsősége trónján, ti is tizenkét trónon fogtok ülni, és ítélni fogjátok Izrael tizenkét törzsét. ²⁹ És mindenki, aki elhagyta házát, fivéreit vagy nővéreit, apját vagy anyját, gyermekeit vagy földjét az én nevemért, százannyit kap majd és örök életet fog örökölni.

³⁰ Sokan lesznek elsőkből utolsók, és utolsókból elsők.

Példabeszéd a szőlősgazdáról

Mt 20 ¹ Mert hasonló a mennyek országa a házigazdához, aki korán reggel kiment munkásokat fogadni a szőlőjébe. ² Miután napi egy dénárban megegyezett a munkásokkal, elküldte őket a szőlőjébe. ³ Amikor a harmadik óra körül is kiment, látott másokat ott ácsorogni tétlenül a piactéren. ⁴ Azt mondta nekik: 'Menjetek ki ti is a szőlőbe, és ami igazságos, megadom majd nektek.' ⁵ Azok elmentek. Azután a hatodik és a kilencedik óra körül ismét kiment és ugyanígy tett. ⁶ Mikor a tizenegyedik óra körül kiment és megint talált ott ácsorgókat, azt mondta nekik: 'Miért álltok itt egész nap tétlenül?' ⁷ Azt felelték neki: »Mert senki sem fogadott fel minket.' Erre azt mondta nekik: 'Menjetek ki ti is a szőlőbe.'

⁸ Amikor beesteledett, a szőlő ura így szólt intézőjéhez: 'Hívd a munkásokat, és add ki nekik a bérüket, kezdve az utolsóktól az elsőig.' ⁹ Jöttek azok, akik a tizenegyedik óra körül kezdtek, és kaptak egy-egy dénárt. ¹⁰ Mikor az elsők sorra kerültek, azt gondolták, hogy többet kapnak, de ők is csak egy-egy dénárt kaptak. ¹¹ Amikor megkapták, zúgolódni kezdtek a gazda ellen: ¹² 'Ezek az utolsók csak egy órát dolgoztak, és egyformán kezelted őket velünk, akik viseltük a nap terhet és hevét.' ¹³ Ő azonban így válaszolt az egyiküknek: 'Barátom! Nem vagyok hozzád igazságtalan. Nem egy dénárban egyeztél meg velem?' ¹⁴ Fogd, ami a tiéd, és menj! Én ennek az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked. ¹⁵ Vagy nem szabad azt tennem az enyémmel, amit akarok? Rossz szemmel nézed talán, hogy én jó vagyok?'

¹⁶ Így lesznek az utolsókból elsők és az elsőkből utolsók.«

A szenvedés és a feltámadás harmadik megjövendölése

¹⁷ Jézus ezután fölment Jeruzsálembe. Útközben külön magához hívta a tizenkét tanítványt, és azt mondta nekik: ¹⁸ »Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfiát át fogják adni a főpapoknak és az írástudóknak. Halálra ítélik őt, ¹⁹ és átadják a pogányoknak, hogy kicsúfolják, megostorozzák és keresztre feszítsék, de harmadnapon föltámad.«

Az uralkodásról és a szolgálatról

²⁰ Akkor Zebedeus fiainak az anyja odament hozzá a fiaival együtt, és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. ²¹ Jézus megkérdezte: »Mit kívánsz?« Az így válaszolt: »Rendeld el, hogy az én két fiam közül az egyik a jobboldon, a másik a baloldon üljön országodban.« ²² Jézus ezt válaszolta: »Nem tudjátok, mit kértek. Tudtok-e inni a kehelyből, amelyből én inni fogok?« Azt felelték neki: »Tudunk!« ²³ Ő erre azt mondta nekik: »A kelyhemből ugyan inni fogtok, de nem az én dolgom eldönteni, hogy a jobboldalon vagy a baloldalon ki üljön. Az azoké lesz, akiknek Atyám készítette.«

²⁴ Amikor a többi tíz meghallotta ezt, nagyon megharagudott a két testvérre. ²⁵ Jézus azonban magához hívta őket, és így szólt: »Tudjátok, hogy a nemzetek fejedelmei uralkodnak a népeken, és a nagyok hatalmaskodnak felettük. ²⁶ Köztetek azonban ne így legyen, hanem aki nagy akar lenni köztetek, legyen a szolgátok, ²⁷ és aki első akar lenni köztetek, az legyen a ti szolgálótok. ²⁸ Hiszen az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.«

A két jerikói vak meggyógyítása

²⁹ Amikor kimentek Jerikóból, nagy tömeg követte őt. ³⁰ És íme, ott ült az út mellett két vak. Amint meghallották, hogy Jézus arra megy, felkiáltottak: »Könyörülj rajtunk, Uram, Dávid Fia!« ³¹ A tömeg rájuk parancsolt, hogy hallgassanak, de azok még hangosabban kiáltották: »Könyörülj rajtunk, Uram, Dávid Fia!« ³² Jézus megállt, odahívta őket és így szólt: »Mit akartok, hogy tegyek veletek?« ³³ Azok azt felelték neki: »Uram! Hogy megnyíljon a szemünk.« ³⁴ Jézusnak megesett rajtuk a szíve és megérintette a szemüket. Azonnal látni kezdtek és követték őt.

Viták a jeruzsálemi ellenfelekkel: 21,1-23,39

Bevonulás Jeruzsálembe

Mt 21 ¹ Amikor már Jeruzsálem közelében jártak és odaértek Betfagéhoz az Olajfák hegyén, Jézus előre küldött két tanítványt. ² Azt mondta nekik: »Menjetek be az előttetek lévő faluba. Mindjárt találni fogtok egy szamarat megkötve, és vele egy csikót; oldjátok el, és vezessétek ide hozzám. ³ Ha pedig valaki szólna valamit, mondjátok, hogy az Úrnak van rájuk szüksége, és azonnal el fogja engedni őket. ⁴ Ez pedig azért történt, hogy beteljesedjék az ige, amit a próféta mondott:

⁵ *Mondjátok Sion leányának:*

Íme, királyod jön hozzád;

szelíd ő, s számárháton ül,

szamárcsikón, teherhordó állat fián» {Iz 62,11; Zak 9,9}.

⁶ A tanítványok elmentek és megtették, amit Jézus parancsolt nekik. ⁷ Odavezették a szamarat és a csikót, rájuk tették ruháikat, ő pedig felült rájuk. ⁸ A hatalmas tömeg pedig leterítette ruháit az útra, mások meg ágakat vagdostak a fákról és az útra szórták. ⁹ A tömeg, amely előtte ment és akik követték, így kiáltoztak: »Hozsanna Dávid fiának! Áldott, aki az Úr nevében jön! {Zsolt 118,26} Hozsanna a magasságban!«

¹⁰ Amikor bement Jeruzsálembe, az egész város megmozdult. Azt kérdezték: »Kicsoda ez?« ¹¹ A tömeg így felelt: »Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből.«

A templom megtisztítása

¹² Jézus bement a templomba és kiűzte onnan mindazokat, akik adtak-vettek a templomban. A pénzváltók asztalait és a galambárosok székeit pedig fölborította. ¹³ Azt mondta nekik: »Írva van: 'Az én házamat az imádság házána fogják hívni', ti pedig rablók barlangjává teszitek azt« {Iz 56,7; Jer 7,11}.

¹⁴ A templomban vakok és sánták jöttek hozzá, s ő meggyógyította őket. ¹⁵ Amikor a főpapok és az írástudók látták a csodákat, amelyeket művelt, és a gyermekeket, akik így kiáltoztak a templomban: »Hozsanna Dávid Fiának!«, méltatlankodni kezdtek. ¹⁶ Azt mondták neki: »Hallod, hogy mit beszélnek ezek?« Jézus azt felelte nekik: »Igen. De sohasem olvastátok: *‘Kisgyerekek és csecsemők ajkáról készítettél magadnak dicséretet?’*« {Zsolt 8,3} ¹⁷ Aztán otthagyta őket, kiment a városon kívülre Betániába, és ott maradt.

A fügefa megátkozása

¹⁸ Kora reggel, amikor visszatért a városba, megéhezett. ¹⁹ Meglátott egy fügefát az út mellett, oda ment hozzá, de semmit nem talált rajta, csak leveleket. Azt mondta neki: »Ne legyen rajtad gyümölcs soha többé!« Erre a fügefa azonnal kiszáradt. ²⁰ Ennek láttán a tanítványok elcsodálkoztak és megkérdezték: »Miért száradt ki a fügefa hirtelen?« ²¹ Jézus azt felelte nekik: »Bizony, mondom nektek: ha volna hitetek és nem kételkednétek, nemcsak a fügefával tehetnétek meg ezt, hanem ha azt mondanátok ennek a hegynek: *‘Emelkedj fel és vesd magad a tengerbe’*, megtörténne. ²² Mindazt, amit hittel, imádságban kértek, megkapjátok.«

Kérdés Jézus hatalmáról

²³ Amikor bement a templomba és tanított, odajöttek hozzá a főpapok és a nép vénei. Megkérdezték tőle: »Milyen hatalommal teszed mindezt? És ki adta neked ezt a hatalmat?« ²⁴ Jézus így válaszolt nekik: »Kérdeznék tőletek én is egy dolgot. Ha megmondjátok nekem, én is megmondom nektek, milyen hatalommal teszem mindezt. ²⁵ János keresztsége honnan volt? A mennyből vagy az emberekől?« Azok így tanakodtak egymás közt: ²⁶ »Ha azt mondjuk: *‘a mennyből’*, azt mondja majd nekünk: *‘Akkor miért nem hittetek neki?’* Ha pedig azt mondjuk: *‘az emberektől’*, félünk a néptől, mert mindnyájan prófétának tartják Jánost.« ²⁷ Azt felelték tehát Jézusnak: »Nem tudjuk.« Erre ő azt mondta nekik: »Én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem mindezt.«

Példabeszéd a két fiúról

²⁸ »Vajon erről mit gondoltok? Egy embernek két fia volt. Odament az elsőhöz és így szólt: *‘Fiam! Menj ki ma, dolgozz a szőlőben!’* ²⁹ Az így válaszolt: *‘Nem akarok’*, de később meggondolta magát és kiment. ³⁰ Akkor odament a másikhoz is, és ugyanúgy szólt neki. Az ezt felelte: *‘Igenis, Uram!’* De nem ment ki. ³¹ A kettő közül melyik tette meg az apa akaratát?« Azt felelték: »Az első.« Erre Jézus azt mondta nekik: »Bizony, mondom nektek: a vámszedők és az utcanők előbb mennek be Isten országába, mint ti. ³² Eljött ugyanis hozzátok János az igazság útján – és nem hittetek neki. A vámszedők és az utcanők azonban hittek neki. Ti még ennek láttán sem gondoltátok meg magatokat később, hogy higgyetek neki.

Példabeszéd a gonosz szőlőművesekről

³³ Hallgassatok meg egy másik példabeszédet. Volt egy gazda: *szőlőt ültetett, kerítést készített köréje, prést ázott benne és tornyot épített* {Lk 5,1-2}. Aztán kiadta azt bérlőknek, és idegen földre utazott. ³⁴ Amikor elközelgett a szüret ideje, elküldte szolgálait a bérlőkhöz, hogy szedjék be a termését. ³⁵ A bérlők azonban megragadták a szolgálait; az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat

megkövezték. ³⁶ Ekkor ismét küldött más szolgákat, az előzőknél többet, de azok éppúgy tettek velük is. ³⁷ Végül elküldte hozzájuk a fiát, mondván: 'A fiamat majd tiszteletben tartják.' ³⁸ De a bérlők, mihelyt meglátták a fiút, azt mondták egymás között: 'Itt az örökös, gyertek, öljük meg, és szerezzük meg az örökségét.' ³⁹ Megragadták őt, kidobták a szőlőn kívülre és megölték. ⁴⁰ Amikor tehát eljön a szőlő ura, mit fog tenni ezekkel a bérlőkkel?» ⁴¹ Azt felelték neki: »A gonoszokat kegyetlenül el fogja pusztítani, a szőlőt pedig más bérlőknek adja, akik megadják neki a termést a maga idejében.« ⁴² Jézus ekkor azt mondta nekik: »Sohasem olvastátok az Írásokban:

*'A kő, amelyet az építők elvetettek,
szegletkővé lett;
az Úr tette azzá,
és ez csodálatos a mi szemünkben'?* {Zsolt 118,22-23}

⁴³ Ezért mondom nektek, hogy elveszik tőletek az Isten országát, és olyan népnek adják, amely meghozza annak gyümölcseit. ⁴⁴ Aki ráesik erre a kőre, összeúzza magát, akire pedig ez ráesik, azt szét fogja zúzni.«

⁴⁵ Példabeszédeit hallva a főpapok és a farizeusok megértették, hogy róluk beszél. ⁴⁶ Ekkor el akarták őt fogni, de féltek a tömegtől, mert az emberek prófétának tartották őt.

Példabeszéd a királyi menyegzőről

Mt 22 ¹ Ezután Jézus újra beszélni kezdett, és ismét példabeszédekben szólt hozzájuk: ² »Hasonló a mennyek országa egy királyhoz, aki menyegzőt készített fiának. ³ Elküldte szolgáit, hogy hívják el a meghívottakat a menyegzőre, de azok nem akartak eljönni. ⁴ Ekkor más szolgákat küldött ezekkel a szavakkal: »Mondjátok meg a meghívottaknak: Íme, a lakomát elkészítettem, ökreimet és hizlalt állataimat levágtam, minden készen van. Jöjjetek a menyegzőre. ⁵ De azok nem törődtek vele. Elmentek, egyik a földjére, a másik az üzlete után, ⁶ a többiek pedig megragadták a szolgáit, gyalázatokkal illették és megölték.

⁷ Haragra gerjedt erre a király, s elküldte hadseregét. A gyilkosokat elpusztította, a városukat pedig felégette. ⁸ Azután azt mondta a szolgálóinak: »A menyegző ugyan kész, de a meghívottak nem voltak rá méltók. ⁹ Menjetek hát ki a bekötő utakra, s akit csak találtok, hívjátok a menyegzőre.« ¹⁰ A szolgák kimentek az utakra és összegyűjtöttek mindenkit, akit csak találtak, gonoszokat és jókat egyaránt, s a menyegzős ház megtelt vendégekkel.

¹¹ Amikor a király bement, hogy megnézzze az asztalnál ülőket, észrevett ott egy embert, aki nem volt menyegzős ruhába öltözve. ¹² Azt mondta neki: »Barátom, hogyan jöttél be ide menyegzős ruha nélkül?» Az nem szólt semmit. ¹³ Erre a király azt mondta a felszolgálóknak: »Kötözzétek meg kezét-lábát és dobjátok ki őt a külső sötétségre. Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás! ¹⁴ Mert sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak.«

Kérdés az adóról

¹⁵ Ekkor a farizeusok elmentek és kitervelték, hogy hogyan csalják őt törbe szóval. ¹⁶ Odaküldték hozzá tanítványaikat a Heródes-pártiakkal és azt mondták neki: »Mester! Tudjuk, hogy igazmondó

vagy és az Isten útját az igazság szerint tanítod, nem törödsz senkivel, mert nem nézed az emberek személyét. ¹⁷ Mondd meg tehát nekünk, mit gondolsz: Szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem?» ¹⁸ Jézus azonban felismerte gonoszságukat és így szólt: »Miért kísértetek engem, ti képmutatók! ¹⁹ Mutassátok meg nekem az adópénzt!« Azok odahoztak neki egy dénárt. ²⁰ Ekkor megkérdezte tőlük: »Kié ez a kép és a felirat?» ²¹ Azt felelték neki: »A császáré.« Erre azt mondta nekik: »Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.« ²² Azok ezt hallva elcsodálkoztak, otthagyták őt és elmentek.

Kérdés a halottak feltámadásáról

²³ Azon a napon odamentek hozzá a szaddúceusok, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás. Megkérdezték őt: ²⁴ »Mester! Mózes azt mondta: *‘Ha valaki meghal gyermekek nélkül, akkor a testvére vegye magához a feleségét, és támasszon utódot testvérének’* {MTörv 25,5k; Ter 38,8}. ²⁵ Nos, volt nálunk hét testvér. Az első megnősült, de meghalt, és nem lévén utóda, ráhagyta a feleségét a testvére. ²⁶ Hasonlóan a második és a harmadik is, sőt, mind a hét. ²⁷ Mindnyájuk után pedig meghalt az asszony is. ²⁸ A feltámadáskor melyiknek lesz a felesége a hét közül? Hiszen mindegyiké volt.« ²⁹ Jézus így válaszolt nekik: »Tévelyegtek, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát. ³⁰ A feltámadottak ugyanis nem nőülnek, és férjhez sem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben. ³¹ Nem olvastátok a halottak feltámadásáról, amit Isten mondott nektek: ³² *‘Én vagyok Ábrahám Istene és Izsák Istene és Jákob Istene?’* {Kiv 3,6} Ő nem a halottak Istene, hanem az élőké.« ³³ Mikor a tömeg ezt meghallotta, csodálkozott a tanításán.

Kérdés a főparancsról

³⁴ Mikor a farizeusok meghallották, hogy a szaddúceusokat elnémította, összegyűltek egy csoportba, ³⁵ és az egyikük, egy törvénytudó, hogy próbára tegye, megkérdezte tőle: ³⁶ »Mester, melyik a legnagyobb parancs a törvényben?» ³⁷ Ő azt felelte neki: »*‘Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből’* {MTörv 6,5}. ³⁸ Ez a legnagyobb, az első parancs. ³⁹ A második hasonló ehhez: *‘Szeresd felebarátodat, mint önmagadat’* {Lev 19,18}. ⁴⁰ Ezen a két parancson alapul az egész törvény és a próféták.«

Kérdés a Messiásról

⁴¹ Mivel a farizeusok együtt voltak, Jézus megkérdezte őket: ⁴² »Mit gondoltok a Krisztusról? Kinek a fia ő?» Azt felelték neki: »Dávidé.« ⁴³ Erre megkérdezte tőlük: »Akkor Dávid miért hívja őt a Lélek által Úrnak, amikor így szól:

⁴⁴ *‘Így szól az Úr az én Uramhoz:
Jobbom felől foglalj helyet,
míg lábaid alá vetem ellenségeidet’* {Zsolt 110,1}.

⁴⁵ Ha tehát Dávid Úrnak hívja őt, hogyan lehet az ő fia?»

⁴⁶ Senki sem tudott válaszolni neki egy szót sem, és attól a naptól fogva senki nem merte őt többé kérdezni.

Az írástudók és farizeusok

Mt 23 ¹Jézus ezután így beszélt a tömeghez és tanítványaihoz: ²»Az írástudók és farizeusok Mózes székében ülnek. ³Ezért mindazt, amit mondanak nektek, tegyétek meg és tartsátok meg – de a tetteiket ne kövessétek, mert mondják ők, de nem teszik. ⁴Súlyos és elviselhetetlen terheket kötöznek össze és raknak az emberek vállára, de ők maguk egy ujjukkal sem hajlandók megmozdítani azokat. ⁵Minden tetteteket azért teszik, hogy lássák őket az emberek. Imaszíjaikat szélesre szabják, bojtjaikat megnagyobbítják. ⁶Szeretik a főhelyeket a lakomákon, az első helyeket a zsinagógákban, ⁷a köszöntéseket a főtéren, s azt, ha az emberek rabbinak hívják őket. ⁸Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti Tanítótok, ti pedig mind testvérek vagytok. ⁹Atyátoknak se hívjatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. ¹⁰Ne hívassátok magatokat mesternek se, mert egy a ti Mestertetek, a Krisztus. ¹¹Aki közületek a legnagyobb, legyen a szolgátok. ¹²Mert aki önmagát felmagasztalja, azt megalázzák, s aki megalázza önmagát, azt felmagasztalják.

¹³Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bezárjátok a mennyek országát az emberek előtt. Ti magatok nem mentek be, és akik be szeretnének menni, azokat sem hagyjátok bemenni.

[14]

¹⁵Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bejártok tengert és szárazföldet, hogy egy megtérőt szerezzetek, s amikor megszereztétek, magatoknál kétszer inkább a gyehenna fiává tesztitek.

¹⁶Jaj nektek, vak vezetők, akik azt mondjátok: 'Ha valaki megesküszik a templomra, az semmi, de aki megesküszik a templom aranyára, az kötelez.' ¹⁷Ti ostobák és vakok! Mi a nagyobb, az arany, vagy a templom, amely megszenteli az aranyat? ¹⁸És azt mondjátok: 'Ha valaki az oltárra esküszik, az semmi, de aki a rajta levő ajándéokra esküszik, az kötelez.' ¹⁹Ti vakok! Mi a nagyobb, az ajándék, vagy az oltár, amely megszenteli az ajándékot? ²⁰Hiszen aki az oltárra esküszik, megesküszik az oltárra és mindenre, ami rajta van. ²¹S aki a templomra esküszik, megesküszik a templomra, és arra, aki benne lakik. ²²Aki pedig az égre esküszik, Isten trónjára esküszik, és arra, aki azon ül.

²³Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert tizedet adtok mentából, kaporból és köményből, de elhanyagoljátok a törvény komolyabb parancsait, a jogot, az irgalmat és a hűséget. Ezeket meg kellene tenni, s azokat sem elhagyni. ²⁴Vak vezetők, akik kiszűritek a szűnyogot, a tevét pedig lenyelitek.

²⁵Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert megtisztítjátok a pohár és a tál külsejét, de belül tele vagytok rablással és tisztátalansággal. ²⁶Te vak farizeus! Tisztítsd meg előbb a pohár belsejét, hogy a külseje is tiszta legyen!

²⁷Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlítotok a meszelt sírokhoz, amelyek kívülről szépnek látszanak, de belül tele vannak a holtak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal.

²⁸Így ti is kívülről ugyan igaznak látszotok az emberek előtt, de belül tele vagytok képmutatással és gonosszággal.

²⁹ Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert síremlékeket építetek a prófétáknak, és feldíszítitek az igazak sírjait, ³⁰ s azt mondjátok: 'Ha atyáink napjaiban éltünk volna, nem lettünk volna bűntársaik a próféták vérében.' ³¹ De ti magatok tanúsítjátok, hogy fiai vagytok azoknak, akik a prófétákat megölték. ³² Ti is betöltitek atyáitok mértékét! ³³ Kígyók, viperák fajzatai! Hogyan menekülhetnétek meg a gyehenna ítéletétől? ³⁴ Ezért íme, küldök hozzátok prófétákat, bölcseket és írástudókat. Közülük egyeseket megöltök majd és keresztre feszítetek, másokat megostoroztok zsinagógáitokban és üldöztök városról-városra. ³⁵ Így rátok száll minden igaz vér, amelyet kiontottak a földön az igaz Ábelvérétől Zakariásnak, Barakiás fiának véreig, akit megöltetek a templom és az oltár között. ³⁶ Bizony, mondom nektek: rászáll mindez erre a nemzedékre.

Jeruzsálem megintése

³⁷ Jeruzsálem, Jeruzsálem, te megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akiket hozzád küldtek! Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk a szárnyai alatt összegyűjti a csibéit, de ti nem akartátok! ³⁸ *Íme, elhagyott pusztaság lesz a házatok!* {Zsolt 69,26} ³⁹ Mert mondom nektek: Nem láttok engem mostantól, amíg azt nem mondjátok: 'Áldott, aki az Úr nevében jön!'« {Zsolt 118,26}

Tanítás a végső időről: 24,1-25,46

A templom pusztulásáról

Mt 24 ¹ Jézus kijött a templomból és elindult. Tanítványai odamentek hozzá, hogy megmutassák neki a templom épületeit. ² Ekkor így szólt hozzájuk: »Ugye, látjátok ezeket mind? Bizony, mondom nektek: Nem marad itt kő kövön, ami el ne pusztulna.«

A csapások kezdete

³ Mikor az Olajfák hegyén leült, a tanítványok külön odamentek hozzá és kérték: »Mondd meg nekünk, mikor történnek ezek? És mi lesz a jele eljövetelednek és a világ végének?«

⁴ Jézus azt válaszolta nekik: »Vigyázzatok, nehogy valaki félrevezessen titeket. ⁵ Mert sokan fognak jönni az én nevemben és azt mondják: 'Én vagyok a Krisztus', és sokakat félre fognak vezetni. ⁶ Harcokról és háborús hírekről fogtok majd hallani. Vigyázzatok majd, meg ne rémüljete. Ennek be kell következni {Dán 2,28}, de ez még nem a vég. ⁷ Mert nemzet nemzet ellen támad és ország ország ellen. Sokfelé éhínség lesz és földrengés. ⁸ De mindez csak a fájdalmak kezdete lesz. ⁹ Akkor majd gyötrelmeknek vetnek alá benneteket és megölnék titeket. Gyűlöletesek lesztek minden nemzet előtt az én nevemért. ¹⁰ Sokan megbotránkoznak majd, elárulják és gyűlölni fogják egymást. ¹¹ Sok hamis próféta támad és sokakat félrevezetnek. ¹² Mivel megsokasodik a gonoszság, sokak szeretete kihűl majd. ¹³ De aki kitart mindvégig, az üdvözl. ¹⁴ Az országnak ezt az örömhíret pedig hirdetni fogják az egész világon, tanúságot tesznek róla minden nép előtt – és akkor eljön majd a vég.

A pusztulás

¹⁵ Amikor tehát látjátok, hogy *a pusztító gyalázat*, amelyről Dániel próféta beszélt {Dán 9,27}, ott áll *a szent helyen* – aki olvassa, értse meg! –, ¹⁶ akkor azok, akik Júdeában vannak, fussanak a hegyekbe.

¹⁷ Aki a tetőn van, ne szálljon le, hogy elvigyen valamit a házából, ¹⁸ aki pedig a mezőn, ne térjen vissza, hogy elvigye a köntösét! ¹⁹ Jaj a várandós és szoptató anyáknak azokban a napokban!

²⁰ Imádkozzatok azért, hogy menekülések ne télen, és ne szombaton legyen. ²¹ Mert olyan *nagy szorongattatás lesz akkor, amilyen még nem volt a világ kezdetétől* mostanáig, és nem is lesz többé {Dán 12,1; Jo 2,2}. ²² Ha meg nem rövidítenék azokat a napokat, nem menekülne meg egyetlen élő-lény sem; de a választottakért megrövidítik azokat a napokat. ²³ Akkor, ha valaki azt mondja nektek: 'Íme, itt a Krisztus', vagy 'ott', ne higgyétek. ²⁴ Mert hamis krisztusok és hamis próféták támadnak, nagy jeleket és csodákat művelnek, hogy ha lehet, még a választottakat is tévedésbe ejtsék. ²⁵ Íme, előre megmondtam nektek. ²⁶ Ha tehát azt mondják nektek: 'Íme, a pusztában van', ne menjetek ki; 'íme, a belső szobákban', ne higgyétek. ²⁷ Mert amint a villám napkeleten támad és napnyugatig látszik, olyan lesz az Emberfiának eljövetele is. ²⁸ Ahol ugyanis a holttest van, oda gyűlnek a keselyűk.

Az Emberfia eljövetele

²⁹ E napok szorongattatásai után *a nap elsötétedik, a hold nem sugározza fényét, a csillagok lehullanak az égről* {1z 13,10}, *s az ég erői* megrendülnek. ³⁰ Aztán feltűnik az égen az Emberfia jele, s akkor *mellét veri majd a föld minden népe* {Zak 12,10.12}. *Látni fogják az Emberfiát, amint eljön az ég felhőin* hatalommal és nagy dicsőséggel {Dán 7,13}. ³¹ Elküldi angyalait nagy harsonaszóval, s azok összegyűjtik választottait a négy égtáj felől {Zak 2,10}, az ég egyik szélétől a másik végéig.

Végidőre vonatkozó intelmek

³² Vegyetek példát a fügefáról: amikor már zsenge az ága és a levelei kihajtottak, tudjátok, hogy közel van a nyár. ³³ Így ti is, amikor mindezeket meglátjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtóban. ³⁴ Bizony, mondom nektek: nem múlik el ez a nemzedék, amíg mindezek meg nem történnek. ³⁵ Ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak.

³⁶ Azt a napot azonban és azt az órát senki sem ismeri: sem az ég angyalai, sem a Fiú, csak egyedül az Atya. ³⁷ Mert mint Noé napjai, olyan lesz az Emberfiának eljövetele is. ³⁸ Mert amint a vízözön előtti napokban csak ettek és ittak, nősültek és férjhez mentek, egészen addig a napig, amelyen Noé bement a bérébe {Ter 7,7}, ³⁹ és nem is sejtették, amíg el nem jött a vízözön és el nem ragadta mindnyájukat: így lesz az Emberfia eljövetele is. ⁴⁰ Ha akkor ketten a szántóföldön lesznek, az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják. ⁴¹ S ha két asszony örül malommal, az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják.

Az éberségről

⁴² Legyetek tehát éberek, mert nem tudjátok, mely napon jön el Uratok. ⁴³ Azt pedig értsétek meg, hogy ha tudná a házigazda, melyik őrváltáskor jön a tolvaj, ébren volna és nem engedné betörni a házába. ⁴⁴ Legyetek tehát készen ti is, mert amelyik órában nem gondoljátok, eljön az Emberfia.

Példabeszéd a hűséges és a gonosz szolgáról

⁴⁵ Mit gondolsz, ki az a megbízható és értelmes szolga, akit az úr háza népe fölé állít, hogy adja ki nekik az ételt kellő időben? ⁴⁶ Boldog az a szolga, akit ura, amikor megérkezik, ebben a munkában

talál. ⁴⁷ Bizony, mondom nektek: minden vagyona fölé rendeli őt. ⁴⁸ De ha az a gonosz szolga azt mondja szívében: 'Késik jönni az én uram', ⁴⁹ és elkezd verni szolgatársait, eszik és iszik a részegekkel: ⁵⁰ megjön majd az ura annak a szolgának azon a napon, amelyen nem várja, és abban az órában, amelyben nem gondolja. ⁵¹ Elkergeti őt, és a képmutatók sorsára juttatja. Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás!

Példabeszéd az okos és balga szüzekről

Mt 25 ¹ Akkor hasonló lesz a mennyek országa a tíz szűzhöz, akik fogták lámpásaikat és kimentek a vőlegény elé. ² Öt közülük ostoba volt, öt pedig okos. ³ Az ostobák ugyanis, amikor fölverték lámpásaikat, nem vettek magukhoz olajat. ⁴ Az okosak viszont lámpásaikkal együtt olajat is vittek edényeikben. ⁵ Mivel a vőlegény késett, mindnyájan elálmosodtak és elaludtak. ⁶ Éjfélkor aztán kiáltás támadt: 'Itt a vőlegény, gyertek ki elébe!' ⁷ Ekkor a szüzek mindnyájan fölkeltek és rendbe hozták lámpásaikat. ⁸ Az ostobák ekkor így szóltak az okosakhoz: 'Adjatok nekünk az olajotokból, mert lámpásaink kialszanak.' ⁹ Az okosak ezt válaszolták: 'Nehogy ne legyen elég se nekünk, se nektek, menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak.' ¹⁰ Amíg azok elmentek vásárolni, megjött a vőlegény, és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőre. Az ajtót bezárták. ¹¹ Később megjött a többi szűz is. Azt mondták: 'Uram, uram! Nyiss ki nekünk!' ¹² De ő így válaszolt: 'Bizony, mondom nektek: nem ismerlek titeket.' ¹³ Legyetek tehát éberek, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát.

Példabeszéd a befektetett pénzről

¹⁴ Úgy lesz akkor, mint amikor egy ember arra készült, hogy külföldre menjen. Hívta a szolgálait és átadta nekik vagyonát. ¹⁵ Az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak pedig egyet, mindegyiknek a képessége szerint; és elment külföldre. Ekkor rögtön ¹⁶ elment az, aki öt talentumot kapott, befektette azokat, és szerzett másik ötöt. ¹⁷ Éppígy az is, aki kettőt kapott, szerzett másik kettőt. ¹⁸ Az viszont, aki egyet kapott, elment, a földbe ásva elrejtette ura pénzét.

¹⁹ Sok idő múltán megjött ezeknek a szolgálaknak az ura és számadást tartott velük. ²⁰ Előállt ekkor az, aki öt talentumot kapott, hozott másik öt talentumot, és így szólt: 'Uram, öt talentumot adtál nekem, nézd, másik öt talentumot nyertem rajta.' ²¹ Az ura azt mondta neki: 'Jól van, derék és hű szolga! A kicsiben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.' ²² Ezután jött az is, aki a két talentumot kapta és így szólt: 'Uram, két talentumot adtál nekem, nézd, másik két talentumot nyertem rajta.' ²³ Az ura azt mondta neki: 'Jól van, derék és hű szolga, a kicsiben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.' ²⁴ Végül odajött az is, aki egy talentumot kapott, és azt mondta: 'Uram, tudom rólad, hogy kemény ember vagy, aratsz, ahol nem vetettél, és begyűjtesz onnan is, ahová nem ültettél. ²⁵ Mivel félttem tőled, elmentem és elrejtettem a talentumodat a földbe. Íme, itt van, ami a tied!' ²⁶ Az ura azt válaszolta neki: 'Te gonosz és lusta szolga! Tudtad, hogy aratok, ahol nem vettem és gyűjtök onnan, ahová nem ültettem. ²⁷ Éppen ezért el kellett volna helyezned a pénzeimet a pénzváltóknál, hogy amikor megjövök, kamatostul kapjam vissza a magamét. ²⁸ Vegyéték hát el tőle a talentumot és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! ²⁹ Mert mindannak, akinek van, még adnak és bővelkedni fog. Attól pedig, akinek nincs, még azt is elveszik, amije van. ³⁰ A haszontalan szolgát pedig dobjátok ki a külső sötétségre! Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás!'

Az utolsó ítélet

³¹ Amikor az Emberfia eljön dicsőségében, és vele együtt az angyalok mindnyájan (Mt 26, 32), akkor leül majd dicsőséges trónjára. ³² Összegyűjtenek eléje minden nemzetet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogyan a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. ³³ A juhokat a jobbára állítja, a kecskéket pedig a baljára. ³⁴ Akkor a király így szól a jobbra felől állóknak: 'Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, amely nektek készült a világ teremtménye óta. ³⁵ Mert éheztem és en nem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem, ³⁶ mezítelen voltam és felöltöztettetek, beteg voltam és meglátogattatok, fogságban voltam és eljöttetek hozzám.' ³⁷ Akkor az igazak megkérdezik majd tőle: 'Uram, mikor láttunk téged éhezni, és tápláltunk téged, vagy szomjazni és inni adtunk neked?' ³⁸ Mikor láttunk mint idegent, és befogadtunk, vagy mezítelenül, és felöltöztettünk téged?' ³⁹ Mikor láttunk betegen vagy fogságban, és meglátogattunk téged?' ⁴⁰ A király így válaszol majd nekik: 'Bizony, mondom nektek: amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.'

⁴¹ Ezután a balján levőknek ezt fogja mondani: 'Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és az ő angyalainak készült. ⁴² Mert éheztem és nem adtatok enni, szomjaztam és nem adtatok inni, ⁴³ idegen voltam és nem fogadtatok be, mezítelen voltam és nem öltöztettetek föl, beteg voltam és fogságban, és nem látogattatok meg engem.' ⁴⁴ Erre azok is megkérdezik: 'Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, mint idegent vagy mezítelenül, betegen vagy a fogságban, és nem szolgáltunk neked?' ⁴⁵ Akkor ő így felel majd nekik: 'Bizony, mondom nektek: amikor nem tettétek meg ezt egynek e legkisebbek közül, nekem nem tettétek meg.' ⁴⁶ És elmennek majd, ezek az örök gyötremre, az igazak pedig az örök életre.«

JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 26,1-28,20

A főtanács határozata

Mt 26 ¹ Történt, hogy amikor Jézus befejezte ezeket a beszédeket, így szólt tanítványaihoz: ² »Tudjátok, hogy két nap múlva húsvét lesz, és az Emberfiát átadják, hogy megfeszítsék.«

³ Akkor a főpapok és a nép vénei összegyűltek a főpap palotájában, akit Kaifásnak hívtak. ⁴ Megtanácskozták, hogy Jézust csellel elfogják és megölik. ⁵ De azt mondták: »Ne az ünnepen, nehogy zavargás támadjon a nép között!«

A betániai megkenés

⁶ Amikor Jézus Betániában volt a leprás Simon házában, ⁷ odament hozzá egy asszony. Alabástrom edényben igen drága kenet volt nála, és kiöntötte azt Jézus fejére, miközben ő az asztalnál ült. ⁸ Ennek láttán a tanítványok így méltatlankodtak: »Mire jó ez a pazarlás? ⁹ Hisz sokért el lehetett volna ezt adni és odaadni a szegényeknek.« ¹⁰ Jézus észrevette ezt és azt mondta nekik: »Miért bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jót tett velem. ¹¹ Szegények ugyanis mindig lesznek veletek, de én nem leszek mindig veletek. ¹² Amikor ő kiöntötte ezt a kenetet a testemre, a temetésemre tette. ¹³ Bizony, mondom nektek: az egész világon, ahol csak hirdetni fogják ezt az evangéliumot, az ő emlékezetére elbeszélik majd azt is, amit tett.«

Júdás árulása

¹⁴ Ekkor egy a tizenkettő közül, akit karióti Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz ¹⁵ és azt mondta nekik: »Mit adtok nekem, ha átadom őt nektek?« *Azok megígérték neki harminc ezüstöt* {Zak 11,12}.
¹⁶ Attól fogva kereste a kedvező alkalmat, hogy elárulja őt.

A húsvéti vacsora előkészítése

¹⁷ A kovásztalan kenyerek első napján odamentek a tanítványok Jézushoz, és azt mondták: »Hol akarod, hogy elkészítsük neked a húsvéti vacsorát?« ¹⁸ Ő azt felelte: »Menjetek el a városba ehhez és ehhez, és mondjátok meg neki: 'A Mester üzeni: Az időm közel van, tanítványaimmal együtt nálad fogom megtartani a pászkát.'« ¹⁹ A tanítványok úgy tettek, ahogy Jézus meghagyta nekik, és elkészítették a húsvéti vacsorát.

A húsvéti vacsora

²⁰ Amikor beesteledett, asztalhoz ült a tizenkettővel. ²¹ Miközben ettek, így szólt: »Bizony, mondom nektek: egy közületek elárul engem.« ²² Erre nagyon elszomorodtak és egyenként elkezdtek kérdezgetni: »Csak nem én vagyok az, Uram?« ²³ Ő így válaszolt: »Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. ²⁴ Az Emberfia ugyan elmegy, amint meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja. Jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik.« ²⁵ Ekkor megszólalt Júdás, aki elárulta őt: »Csak nem én vagyok az, Rabbi?« Ő azt felelte neki: »Te mondtad.«

²⁶ Miközben ettek, Jézus fogta a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odaadta tanítványainak e szavakkal: »Vegyétek és egyétek, ez az én testem.« ²⁷ Aztán fogta a kelyhet, hálát adott és odaadta nekik ezekkel a szavakkal: »Igyatok ebből mindnyájan, ²⁸ mert ez az én vérem, az új szövetségé {Kiv 24,8; Jer 31,31}, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. ²⁹ Mondom nektek: mostantól nem iszom a szőlőnek ebből a terméséből addig a napig, amíg az újat nem iszom veletek Atyám országában.«

Jézus kimegy az Olajfák hegyére

³⁰ Miután elénekelték a himnuszt, kimentek az Olajfák hegyére. ³¹ Akkor Jézus azt mondta nekik: »Ezen az éjszakán ti mindnyájan megbotránkoztok bennem, mert írva van: 'Megverem a pásztort, és szétszélednek a nyáj juhait' {Zak 13,7}. ³² De miután feltámadtam, előttetek megyek Galileába.« ³³ Erre Péter megszólalt és azt mondta neki: »Ha mindenki megbotránkozik is benned, én soha meg nem botránkozom.« ³⁴ Jézus azt felelte neki: »Bizony, mondom neked: ezen az éjszakán, mielőtt a kakas megszólal, háromszor is megtagadsz engem.« ³⁵ Péter erre így fogadkozott: »Még ha meg is kell veled együtt halnom, akkor sem tagadlak meg téged.« Hasonlóan beszéltek a tanítványok mindnyájan.

Jézus imája a Getszemáni kertben

³⁶ Akkor Jézus elment velük egy majorba, amelyet Getszemáninak hívnak, és azt mondta a tanítványoknak: »Üljetek le itt, amíg én elmegyek oda és imádkozom.« ³⁷ Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, s elkezdett remegni és gyötrődni. ³⁸ Akkor azt mondta nekik: »Szomorú az én lelkem mindhalálig. Maradjatok itt, és virrasszatok velem.« ³⁹ Egy kissé előbbre ment, arcra borult és így imádkozott: »Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem ez a kehely. De ne úgy legyen, ahogy én

akarom, hanem ahogy te.» ⁴⁰ Ezután odament a tanítványokhoz, és alva találta őket. Azt mondta Péternek: »Így hát nem tudtatok egy órát sem virrasztani velem? ⁴¹ Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek! A lélek ugyan kész, de a test erőtlenségre van kényes.« ⁴² Aztán újra elment másodszor is, és így imádkozott: »Atyám, ha nem lehet, hogy elmúljon ez anélkül, hogy kiigyam, legyen meg a te akaratod.« ⁴³ Megint visszatért, és újra alva találta őket, mert a szemük elnehezedett. ⁴⁴ Erre ott-hagyta őket, ismét elment és harmadszor is imádkozott újra, ugyanazokkal a szavakkal. ⁴⁵ Aztán odament a tanítványokhoz és azt mondta nekik: »Aludjatok már és nyugodjatok! Íme, elközelgett az óra, és az Emberfiát a bűnösök kezébe adják. ⁴⁶ Keljetek föl, menjünk! Íme, közel van már, aki elárul engem.«

Jézust elfogják

⁴⁷ Még beszélt, amikor íme, Júdás, a tizenkettő közül az egyik megérkezett, és vele nagy tömeg kardokkal és dorongokkal a főpapoktól és a nép véneitől. ⁴⁸ Aki elárulta őt, jelt adott nekik: »Akit megcsókolok, ő az, fogjátok el!« ⁴⁹ Mindjárt odalépett Jézushoz és azt mondta: »Üdvözlégy, Mester!« És megcsókolta. ⁵⁰ Jézus így szólt hozzá: »Barátom, ezért jöttél!« Akkor odamentek, kezét emeltek Jézusra és megragadták őt. ⁵¹ És íme, az egyik azok közül, akik Jézussal voltak, kinyújtotta a kezét, kihúzta a kardját, rásújtott a főpap szolgájára, és levágta a fülét.

⁵² Jézus erre azt mondta neki: »Tedd vissza a kardodat a helyére. Mert mindaz, aki kardot ragad, kard által vész el. ⁵³ Vagy azt hiszed, nem kérhetném Atyámat, hogy azonnal küldjön nekem több, mint tíz légió angyalt? ⁵⁴ De akkor hogyan teljesednének be az Írások, hogy ennek így kell történnie?« ⁵⁵ Abban az órában Jézus azt mondta a tömegeknek: »Mint valami rabló ellen, úgy jöttetek ki kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok engem. Mindennap a templomban ültem és tanítottam, és nem fogtatok el.« ⁵⁶ Mindez azért történt, hogy beteljesedjenek a próféták írásai. Akkor a tanítványok mindnyájan otthagyták őt és elfutottak.

Jézus a főtanács előtt

⁵⁷ Azok pedig megragadták Jézust és elvitték Kaifáshoz, a főpaphoz, ahol az írástudók és vének összegyűltek. ⁵⁸ Péter pedig messziről követte őt a főpap palotájáig. Bement oda és leült a szolgákkal, hogy lássa a dolog végét.

⁵⁹ A főpapok pedig, és az egész főtanács hamis tanúvallomást kerestek Jézus ellen, hogy halálra adják, ⁶⁰ de nem találtak, noha sok hamis tanú jelentkezett. Végül előállt kettő ⁶¹ és így szólt: »Ez azt mondta: Le tudom bontani az Isten templomát, és három nap alatt fölépítem.« ⁶² Ekkor a főpap fölkel és azt mondta neki: »Semmit sem felelsz? Mi az, amit ezek tanúsítanak ellened?« ⁶³ De Jézus csak hallgatott. A főpap erre így szólt hozzá: »Megesketelek téged az élő Istenre: mondd meg nekünk, te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia?« ⁶⁴ Jézus azt felelte neki: »Te mondtad. De mondom nektek: most már látni fogjátok az Emberfiát a Hatalmasnak jobbán ülni, és eljönni az ég felhőin« {Dán 7,13; Zsolt 110,1}.

⁶⁵ Ekkor a főpap megszaggatta ruháit és így szólt: »Káromkodott! Mi szükségünk van még tanúkra? Íme, most hallottátok a káromkodást. ⁶⁶ Mit gondoltok?« Azok ezt felelték: »Méltó a halálra!« ⁶⁷ Azután az arcába köptek, ököllel verték, mások pedig pofon ütötték ⁶⁸ és azt mondták: »Prófétálj nekünk, Krisztus, ki az, aki megütött téged?«

Péter tagadása

⁶⁹ Péter pedig kint ült az udvaron. Odament hozzá egy szolgálólány és így szólt: »Te is a galileai Jézussal voltál!« ⁷⁰ Ő azonban mindenki előtt letagadta ezt: »Nem tudom, mit beszélsz.« ⁷¹ Amikor kiment a kapuba, meglátta őt egy másik, és így szólt az ott lévőkhöz: »Ez is a Názáreti Jézussal volt!« ⁷² Ő ismét esküvel tagadta: »Nem ismerem azt az embert!« ⁷³ Kis idő múltán odamentek az ott állók és azt mondták Péternek: »Biztosan te is közülük vagy, hiszen a kiejtésed is elárul téged.« ⁷⁴ Erre ő elkezdett átkozódni és esküdni: »Nem ismerem azt az embert.« Akkor mindjárt megszólalt a kakas. ⁷⁵ Péternek pedig eszébe jutott Jézus szava, aki megmondta: »Mielőtt a kakas szól, háromszor tagadsz meg engem.« Kiment onnan és keserves sírásra fakadt.

Jézust átadják Pilátusnak

Mt 27 ¹ Amikor megvirradt, a főpapok mindnyájan, és a nép vénei, döntést hoztak Jézus ellen, hogy halálra adják őt. ² Megkötözték, elvezették és átadták Pilátus helytartónak.

Júdás halála

³ Amikor Júdás, aki elárulta őt, látta, hogy elítélték, megbánta tettét, és visszavitte a harminc ezüstpénzt a főpapoknak és véneknek. ⁴ Azt mondta: »Vétkeztem, elárultam az igaz vért.« Azok azt felelték: »Mi közünk hozzá? A te dolgod!« ⁵ Erre beszórta az ezüstöket a templomba, aztán eltávozott, elment és fölakasztotta magát. ⁶ A főpapok pedig fölszedték az ezüstöket és azt mondták: »Nem szabad ezeket betenni a kincstárba, mert vér díja.« ⁷ Miután tanácsot tartottak, megvásárolták rajta a fazekas földjét az idegenek számára temetőnek. ⁸ Ezért hívják azt a földet Vérmezőnek mind a mai napig. ⁹ Akkor beteljesedett, amit Jeremiás próféta mondott: »*Fogták a harminc ezüstöt – ez volt az ára, ennyire becsülték őt Izrael fiai –*, ¹⁰ *és odaadták a fazekas földjéért, amint az Úr megparancsolta nekem*« {Zak 11,12-13; Jer 18,2-3; 32,8-9}.

Jézus Pilátus előtt

¹¹ Jézus pedig ott állt a helytartó előtt. A helytartó megkérdezte tőle: »Te vagy a zsidók királya?« Jézus azt felelte: »Te mondod.« ¹² Amikor a főpapok és vének vádolták, semmit sem válaszolt. ¹³ Akkor Pilátus azt mondta neki: »Nem hallod, mi mindent tanúsítanak ellened?« ¹⁴ Ő azonban nem válaszolt neki egyetlen szóval sem, a helytartó pedig nagyon csodálkozott ezen.

¹⁵ Ünnepek alkalmával szokásban volt, hogy a helytartó elbocsát a népnek egy foglyot, akit kérnek. ¹⁶ Volt akkor egy híres foglyuk, akit Barabásnak hívtak. ¹⁷ Pilátus összehívta őket és megkérdezte tőlük: »Kit akartok, hogy elbocsássak nektek, Barabást vagy Jézust, akit Krisztusnak mondanak?« ¹⁸ Tudta ugyanis, hogy irigységből adták őt a kezébe.

¹⁹ Miközben az ítélszéken ült, a felesége üzenetet küldött neki: »Semmi dolgod se legyen azzal az igazzal, mert sokat szenvedtem ma álmomban miatta.« ²⁰ De a főpapok és vének rávették a tömeget, hogy Barabást kérjék, Jézust pedig vessék el. ²¹ A helytartó tehát megkérdezte tőlük: »Melyiket akarjátok, hogy a kettő közül elbocsássam nektek?« Azok azt felelték: »Barabást!« ²² Pilátus erre azt

kérdezte: »És mit tegyek Jézussal, akit Krisztusnak mondanak?« ²³ Azok mindnyájan ezt felelték: »Keresztre vele!« Ő újra megkérdezte: »De hát mi rosszat tett?« Azok erre még hangosabban kiáltottak: »Keresztre vele!«

²⁴ Pilátus, látva, hogy semmire sem megy, sőt inkább zavargás támad, vizet hozatott, megmosta a kezét a tömeg előtt és így szólt: »Én ártatlan vagyok ennek a vérétől. Ti lássátok!« ²⁵ Az egész nép azt felelte: »Az ő vére rajtunk és gyermekeinken!« ²⁶ Erre elbocsátotta nekik Barabást, Jézust pedig megostoroztatta és átadta nekik, hogy feszítsék keresztre.

Jézus kígyúnyolása

²⁷ Ekkor a helytartó katonái bevitték Jézust a helytartóságra, és összegyűjtötték köréje az egész csapatot. ²⁸ Levetköztették, vörös katonaköpenyt adtak rá, ²⁹ tövisből koronát fontak, rátették a fejére, egy nádszálat pedig a jobb kezébe, aztán térdet hajtva előtte így gúnyolták: »Üdvözlégy, zsidók királya!« ³⁰ Leköpdösték, elvették a nádat és a fejét verték. ³¹ Miután így gúnyt űztek belőle, levették róla a katonaköpenyt, ráadták saját ruháit, és elvezették, hogy keresztre feszítsék.

A keresztfeszítés

³² Miközben kifelé mentek, találtak egy cirenei embert, név szerint Simont. Ezt kényszerítették, hogy vigye a keresztyét. ³³ Amikor elérkeztek arra a helyre, amelyet Golgotának neveznek, ami Koponya-helyet jelent, ³⁴ *epével kevert bort adtak neki inni* {Zsolt 69,22}. Amikor megízlelte, nem akart belőle inni. ³⁵ Miután felfeszítették, *sorsot vetve megosztottak a ruháin* {Zsolt 22,19}. ³⁶ Azután leültek és ott őrizték őt. ³⁷ A feje fölé föltették elítélésének okát. Ez volt ráírva: »Ez Jézus, a Zsidók Királya«.

³⁸ Két rablót is megfeszítettek vele együtt, az egyiket jobbról, a másikat balról. ³⁹ Az arra járók pedig a fejüket csóválva káromolták {Zsolt 22,8}, ⁴⁰ és ezt mondták: »Te, aki lebontod a templomot és három nap alatt fölépíted, mentsd meg magadat! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!« ⁴¹ Ugyanígy a főpapok is csúfolódva mondogatták az írástudókkal és a vénekkel együtt: ⁴² »Másokat megmentett, magát meg nem tudja megmenteni. Izrael királya ő, szálljon le most a keresztről, és hiszünk neki!« ⁴³ *Az Istenben bízott, szabadítsa hát meg most, ha akarja!* {Zsolt 22,9} Hiszen azt mondta: 'Az Isten Fia vagyok'.« ⁴⁴ Így gyalázták őt a rablók is, akiket vele együtt feszítettek keresztre.

Jézus halála

⁴⁵ A hatodik órától sötétség lett az egész földön a kilencedik óráig. ⁴⁶ A kilencedik óra körül Jézus hangosan felkiáltott: »Élí, Élí, *lemá szabaktáni?*«, azaz: »Istenem, Istenem, *miért hagytál el engem?*« {Zsolt 22,2} ⁴⁷ Ennek hallatára egyesek az ott állók közül így szóltak: »Ez Illést hívja.« ⁴⁸ Az egyikük mindjárt elszaladt, hozott egy szivacsot, *ecetbe mártotta, és nádszállra tűzve inni adott neki* {Zsolt 69,22}. ⁴⁹ A többiek pedig így szóltak: »Hagyd csak, lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa?« ⁵⁰ Ekkor Jézus ismét hangosan felkiáltott és kiadta a lelkét.

⁵¹ És íme, a templom függőnye kettészakadt felülről az aljáig, a föld megrendült, a sziklák megrepedtek, ⁵² a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek föltámadt a teste. ⁵³ Föltámadása után előjöttek a sírokból, bementek a szent városba, és sokaknak megjelentek. ⁵⁴ A százados pedig, és akik vele

együtt őrizték Jézust, a földrengés és a történetek láttán nagyon megrémültek és azt mondták: »Ez valóban Isten Fia volt.«

⁵⁵ Volt ott sok asszony is, akik messziről figyelték, azok, akik Galileából követték Jézust, és szolgáltak neki. ⁵⁶ Köztük volt Mária Magdolna, Mária, Jakab és József anyja, és Zebedeus fiainak anyja.

Jézus temetése

⁵⁷ Mikor beesteledett, jött egy Arimateából való gazdag ember, név szerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak. ⁵⁸ Odament Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. Akkor Pilátus megparancsolta, hogy adják ki neki. ⁵⁹ József fogta a testet, begöngyölte tiszta gyolcsvászonba, ⁶⁰ és betette sziklába vágott, saját, új sírboltjába. A sír bejáratához egy nagy követ hengerített és elment. ⁶¹ Mária Magdolna és a másik Mária ott voltak, és ültek a sírral szemben.

A sír őrzése

⁶² Másnap pedig, azaz a készültnap után, Pilátusnál összegyűltek a főpapok és a farizeusok ⁶³ és azt mondták: »Uram! Emlékszünk, hogy ez a csaló még életében azt mondta: 'Három nap múlva föltámadok.' ⁶⁴ Parancsold meg tehát, hogy őrizték a sírt a harmadik napig, nehogy odamenjenek a tanítványai, ellopják, és azt mondják a népnek: 'Feltámadt a halálból'. Ez az utóbbi csalás rosszabb lenne az előzőnél!« ⁶⁵ Pilátus azt felelte nekik: »Van őrségetek, menjetek és biztosítsátok magatoknak, ahogy tudjátok.« ⁶⁶ Azok pedig elmentek, lepecsételték a követ, és őrséggel biztosították maguknak a sírt.

Az angyal híradása az üres sírnál

Mt 28 ¹ A szombat befejeztével, abban az órában, amely a hét első napjára virrad, Mária Magdolna és a másik Mária elment megnézni a sírt. ² És íme, nagy földrengés támadt: az Úr angyala leszállt az égből, odament, elhengerítette a követ és ráült. ³ Olyan volt a megjelenése, mint a villám, és a ruhája fehér volt, mint a hó. ⁴ Az örök megrettentek tőle való félelmükben, és mint a holtak, olyanok lettek. ⁵ Az angyal megszólalt és azt mondta az asszonyoknak: »Ti ne féljete! Hiszen tudom, hogy Jézust, a megfeszítettet keresitek. ⁶ Nincs itt, mert feltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg a helyet, ahol feküdt. ⁷ Menjetek gyorsan, mondjátok meg tanítványainak: »Föltámadt a halálból, és előttetek megy Galileába. Ott majd meglátjátok őt! Íme, megmondtam nektek!« ⁸ Rögtön el is mentek a sírtól. Nagy félelemmel és örömmel futottak, hogy megvigyék a hírt tanítványainak.

Jézus megjelenik az asszonyoknak

⁹ Ekkor íme, Jézus jött velük szemben és így szólt: »Üdv nektek!« Ők pedig odamentek hozzá, átkarolták a lábát és leborultak előtte. ¹⁰ Akkor Jézus azt mondta nekik: »Ne féljete! Menjetek, vigyétek hírül a testvéreimnek, hogy menjenek el Galileába. Ott majd meglátnak engem.«

A főpapok csalása

¹¹ Amikor elmentek, az őrségből néhányan a városba mentek és hírül vittek a főpapoknak mindent, ami történt. ¹² Erre azok összegyűltek a vénekkel, tanácsot tartottak, majd sok pénzt adtak a katonáknak, ¹³ és azt mondták nekik: »Mondjátok azt: 'A tanítványai éjjel eljöttek és ellopták őt, amíg mi

aludtunk.' ¹⁴ Ha a helytartó meghallja ezt, mi majd meggyőzzük őt, és kimentünk titeket.« ¹⁵ Azok átvették a pénzt és úgy tettek, ahogy kioktatták őket.« Ez a szóbeszéd el van terjedve a zsidóknál mind a mai napig.

A tanítványok küldetése

¹⁶ A tizenegy tanítvány pedig elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket. ¹⁷ Amikor meglátták őt, leborultak, bár egyesek még kételkedtek. ¹⁸ Jézus odament és azt mondta nekik: »Nekem adatott minden hatalom a mennyben és a földön. ¹⁹ Menjetek tehát, és tegyetek tanítvánnyá minden népet. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, ²⁰ és tanítsátok meg őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! És íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig!«

EVANGÉLIUM MÁRK SZERINT

JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE: 1,1-13

Mk 1 Keresztelő János ¹ Jézus Krisztus, Isten Fia evangéliumának kezdete.

² Amint meg van írva Izajás prófétánál:
»Íme, elküldöm küldöttemet színed előtt,
aki elkészíti utadat {Mal 3,1; Kiv 23,20};
³ a pusztában kiáltónak szava:
`Készítsétek az Úr útját,
tegyétek egyenessé ösvényeit'« {Iz 40,3},

⁴ János megjelent a pusztában: keresztelt és hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára.

⁵ Kiment hozzá Júdea egész vidéke és a jeruzsálemiek mindnyájan. Megkeresztelte őket a Jordán folyóban, miután megvallották bűneiket. ⁶ János öltözete teveszőrből volt, és bőrvön a csípője körül, sáskákat és vadmézet evett.

⁷ Így prédikált: »Utánam jön, aki erősebb nálam, akinek nem vagyok méltó leborulva megoldani a saruja szíját. ⁸ Én vízzel kereszteltelek titeket, ő pedig Szentlélekkel fog benneteket megkeresztelni.«

Jézus megkeresztelése ⁹ Történt azokban a napokban, hogy eljött Jézus a galileai Názáretből, és János megkeresztelte őt a Jordánban. ¹⁰ Amint feljött a vízből, látta, hogy megnyílnak az egek, és a Léket, mint galambot leszállni rá. ¹¹ Az égből szózat hangzott: »Te vagy az én szeretett fiam, benned kedvem telik« {Iz 42,1}.

Jézus megkísértése ¹² Ezután a Lélek azonnal elragadta őt a pusztába. ¹³ A pusztában volt negyven napig; a sátán kísértette. A vadállatokkal volt, és az angyalok szolgáltak neki.

JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 1,14-8,26

Igehirdetés Galileában ¹⁴ Miután János átadatott, Jézus Galileába ment, hogy hirdesse Isten evangéliumát. ¹⁵ Azt mondta: »Betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.«

Az első tanítványok meghívása ¹⁶ Amikor a galileai tenger mellett elment, meglátta Simont és testvérét András, amint hálót vetettek a tengerbe, mert halászok voltak. ¹⁷ Jézus azt mondta nekik: »Jöjjetek utánam, és én emberek halászaivá teszek titeket!« ¹⁸ Ők azonnal elhagyták hálóikat, és követték őt. ¹⁹ Kissé továbbmenve meglátta Jakabot, Zebedeus fiát, és testvérét, Jánost, amint ők is a hálóikat javították a hajóban, ²⁰ és azonnal hívta őket. Azok pedig elhagyva apjukat, Zebedeust a béresekkkel együtt a hajóban, követték őt.

Jézus a kafarnaumi zsinagógában ²¹ Bementek Kafarnaumba. Szombaton mindjárt bement a zsinagógába és tanított. ²² Álmélkodtak a tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók. ²³ Volt a zsinagógájukban egy ember a tisztátalan lélek hatalmában. Ez

így kiáltott föl: ²⁴ »Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus! Azért jöttél, hogy elveszíts minket? Tudom ki vagy: az Isten Szentje!« ²⁵ Jézus megparancsolta neki: »Némulj el, és menj ki belőle.« ²⁶ A tisztátalan lélek erre össze-vissza rángatta őt, majd hangosan kiáltva kiment belőle. ²⁷ Erre mindnyájan elcso-dálkoztak, s azt kérdezték egymástól: »Mi ez? Új tanítás, hatalommal? Még a tisztátalan lelkeknek is parancsol, és azok engedelmeskednek neki.« ²⁸ Egyszerre elterjedt a híre Galilea egész vidékén.

Péter anyósának meggyógyítása ²⁹ Ezután mindjárt kiment a zsinagógából, és elmentek Simon és And-rás házába Jakabbal és Jánossal együtt. ³⁰ Simon anyósa lázasan feküdt. Mindjárt szóltak is Jézusnak miatta. ³¹ Odament hozzá, és felsegítette a kezénél fogva. Erre rögtön elhagyta a láz, és felszolgált nekik.

Megszállottak és betegek gyógyítása ³² Amikor beesteledett és a nap lement, odavitték hozzá az összes beteget és a megszállottakat: ³³ az egész város odagyűlt az ajtóhoz. ³⁴ Meggyógyított sok, különféle bajokban sínylődő beteget, és sok ördögöt űzött ki, de nem hagyta őket szóhoz jutni, mert azok ismerték őt.

Jézus Galileában tanít ³⁵ Másnap korán hajnalban fölkelt, kiment, és elment egy elhagyatott helyre, hogy ott imádkozzék. ³⁶ Simon, és akik vele voltak, utána mentek. ³⁷ Amikor megtalálták, azt mond-ták neki: »Mindenki téged keres.« ³⁸ Azt felelte: »Menjünk máshova, a szomszédos helységekre, hogy ott is hirdessem az igét, mert azért jöttem.« ³⁹ És bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógáik-ban, és ördögöket űzött.

A leprás meggyógyítása ⁴⁰ Akkor odajött hozzá egy leprás, és térdre esve így kérlelte: »Ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.« ⁴¹ Jézus megkönyörült rajta. Kinyújtotta kezét, megérintette, s azt mondta neki: »Akarom, tisztulj meg!« ⁴² Amikor ezt kimondta, azonnal eltűnt róla a lepra, és megtisztult. ⁴³ Erélyesen ráparancsolt, és azonnal elküldte őt e szavakkal: ⁴⁴ »Vigyázz, senkinek se szólj erről; ha-nem eredj, mutasd meg magadat a papnak {Lev 13,49}, és ajánld föl tisztulásodért, amit Mózes rendelt, bizonyságul nekik.« ⁴⁵ De az, mihelyt elment, híresztelni kezdte a dolgot, úgyhogy Jézus már nem mehetett nyilvánosan a városba, hanem kint a pusztá helyeken tartózkodott; és hozzá gyülekeztek mindenfelől.

Mk 2 A béna meggyógyítása ¹ Néhány nap múlva újra bement Kafarnaumba, ² és elterjedt a híre, hogy a házban van. Sokan összegyűltek, úgyhogy már az ajtóhoz sem fértek, és hirdette nekik az igét. ³ Közben odajöttek hozzá néhányan, akik egy bénát hoztak, négyen cipelték. ⁴ Mivel nem tudták eléje vinni a tömeg miatt, kibontották a ház tetejét, ahol ő volt, és átlukasztva azt, lebocsátották az ágyat, amelyen a béna feküdt. ⁵ A hitüket látva Jézus így szólt a bénához: »Fiam! Bűneid bocsánatot nyertek.«

⁶ Ültek ott néhányan az írástudók közül is. Ezek azt gondolták magukban: ⁷ »Hogyan beszélhet ez így? Káromkodik. Ki bocsáthatja meg a bűnöket más, mint egyedül az Isten?« ⁸ Jézus rögtön észre-vette lelkében, hogy így gondolkodnak magukban, ezért azt mondta nekik: »Miért gondoljátok eze-ket szívetekben? ⁹ Mi könnyebb, azt mondani a bénának: 'Bocsánatot nyertek bűneid', vagy azt mon-dani: 'Kelj föl, vedd ágyadat és járj'? ¹⁰ Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának hatalma van a

földön a bűnöket megbocsátani – ekkor a bénához fordult: – ¹¹ Mondom neked, kelj föl, vedd ágadat és menj haza!« ¹² Az pedig mindjárt fel is kelt, fogta az ágát, és elment mindenki szeme láttára, úgyhogy mindnyájan csodálkoztak, és dicsőítették az Istent. Ezt mondták: »Ilyet még nem láttunk soha.«

Lévi meghívása. Lakoma a vámosokkal ¹³ Ezután megint kiment a tenger mellé. Az egész tömeg hozzá sereglett, és tanította őket. ¹⁴ Amint továbbment, meglátta Lévit, Alfeus fiát a vámnál ülni, és megszólította: »Kövess engem!« Az fölkel, és követte őt. ¹⁵ Mikor később asztalhoz ült ennek a házában, sok vámos és bűnös telepedett le Jézussal és tanítványaival együtt; sokan voltak ugyanis, akik követték őt. ¹⁶ Az írástudók és a farizeusok, azt látva, hogy a bűnösökkel és vámosokkal eszik, megkérdézték tanítványait: »Miért eszik a ti Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel?« ¹⁷ Jézus meghallotta és azt mondta nekik: »Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek, nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.«

Kérdés a böjtről ¹⁸ János tanítványai és a farizeusok böjtöltek. Odajöttek néhányan, és megkérdézték Jézustól: »Miért böjtölnek János és a farizeusok tanítványai, a te tanítványaid pedig nem böjtölnek?« ¹⁹ Jézus így felelt: »Vajon böjtölhet-e a nácszép, amíg velük van a vőlegény? Amíg náluk van a vőlegény, nem böjtölhetnek. ²⁰ Eljönnek azonban a napok, amikor elveszik tőlük a vőlegényt: akkor majd böjtölnek, azon a napon. ²¹ Senki sem varr régi ruhára nyers szövetből foltot, mert elszakítja az ép részt is, és a szakadás még nagyobb lesz. ²² Senki sem tölt új bort régi tömlőbe, különben a bor szétszakítja a tömlőket, és kiömlik, s a tömlők is tönkremennek. Az új bor új tömlőbe való.«

Kalászszedés szombaton ²³ Történt ismét, hogy amikor szombaton a vetések közt járt, tanítványai útközben tépdeshi kezdtek a kalászsokat. ²⁴ A farizeusok azt mondták neki: »Nézd, azt csinálják szombaton, amit nem szabad.« ²⁵ Ő így felelt nekik: »Sohasem olvastátok, mit cselekedett Dávid {1 sám 21,2-7}, amikor szűkséget szenvedett, és éhezett ő, és akik vele voltak? ²⁶ Hogyan ment be az Isten házába Abjatar főpap idejében, és evett a kitett kenyerekből, amelyeket nem szabad másnak megenni, csak a papoknak, és adott a vele lévőeknek is?« ²⁷ Aztán hozzátette: »A szombat lett az emberért, és nem az ember a szombatért. ²⁸ Ezért az Emberfia ura a szombatnak is.«

Mk 3 A béna meggyógyítása szombaton ¹ Majd ismét bement a zsinagógába. Volt ott egy ember, akinek a keze el volt száradva. ² Lesték őt, vajon meggyógyítja-e szombaton, hogy vádolhassák. ³ Akkor ő ezt mondta a béna kezű embernek: »Állj középre.« ⁴ Aztán megkérdelte tőlük: »Szabad-e szombaton jól tenni, vagy rosszat, életet megmenteni vagy veszni hagyni?« Azok csak hallgattak. ⁵ Ő erre haragosan körül nézett rajtuk, elszomorodott szívük keménységén, és így szólt az emberhez: »Nyújtsd ki a kezedet!« Az kinyújtotta, és meggyógyult a keze. ⁶ A farizeusok, mihelyt kimentek, azonnal tanácsot tartottak ellene a Heródes-pártiakkal, hogy hogyan veszítsék el őt.

Jézus és a tömeg ⁷ Jézus pedig tanítványaival együtt elment a tengerhez. Nagy sokaság követte őt Galileából, Júdeából, ⁸ Jeruzsálemből, Idumeából. Sőt a Jordánon túlról, valamint Tírusz és Szidon környékéről is nagy sokaság jött hozzá, mert hallották, hogy miket művelt. ⁹ Tanítványaitól azt kérte, hogy egy bárka álljon készen számára a tömeg miatt, hogy ne szorongassák őt. ¹⁰ Mivel azonban sokakat meggyógyított, mindazok, akik valami betegségben szenvedtek, ott tolongtak körülötte,

hogy megérinthessek. ¹¹ A tisztátalan lelkek pedig, amikor meglátták, leborultak előtte és így kiáltottak: ¹² »Te vagy az Isten Fia.« Ő azonban keményen rájuk parancsolt, hogy ne fedjék fel kilétét.

A tizenkettő kiválasztása ¹³ Azután fölment a hegyre. Magához hívta, akiket ő akart, és azok odamentek hozzá. ¹⁴ Létrehozta a Tizenkettőt, hogy vele legyenek, és hogy elküldje őket ígét hirdetni. ¹⁵ Hatalmat adott nekik, hogy kiűzzék az ördögöket. ¹⁶ Ezt a tizenkettőt választotta ki: Simont, akinek a Péter nevet adta; ¹⁷ ezenkívül Jakabot, Zebedeus fiát, és Jánost, Jakab testvérét, akiket Boanérgesznek, azaz mennydörgés fiainak nevezett el; ¹⁸ és Andrást; Fülöpöt, Bertalant, Mátét és Tamást; Jakabot, Alfeus fiát, Tádét, a kánaáni Simont, ¹⁹ és az iskarióti Júdást, aki elárulta őt.

Jézus és hozzátartozói ²⁰ Amint hazaértek, ismét olyan nagy tömeg gyűlt össze, hogy még kenyeret sem ehettek. ²¹ Mikor hozzátartozói ezt meghallották, elmentek, hogy erővel hazavigyék őt, mert azt mondták: »Megháborodott.«

Jézus önigazolása ²² Az írástudók, akik Jeruzsálemből jöttek le, azt mondták, hogy Belzebub szállta meg, és az ördögök fejedelme által űzi ki az ördögöket. ²³ Ekkor összehívta őket, és példabeszédekben ezt mondta nekik: »Hogyan űzheti ki a sátán a sátánt? ²⁴ Ha valamely ország meg hasonlik önmagával, az az ország nem állhat fenn. ²⁵ És ha egy ház meg hasonlik önmagával, az a ház nem állhat fenn. ²⁶ Ha a sátán önmaga ellen támad és meg hasonlott, nem maradhat fenn, hanem vége van. ²⁷ Senki nem mehet be az erősnek a házába és nem ragadhatja el a holmiját, ha előbb meg nem köttözi az erőt, csak akkor tudja kirabolni a házat. ²⁸ Bizony, mondom nektek, hogy minden vétket és káromlást, amellyel káromkodnak, megbocsátanak az emberek fiainak; ²⁹ de aki a Szentlélek ellen káromkodik, az nem nyer bocsánatot soha, hanem örök vétek fogja terhelni.« ³⁰ Mert azt mondták: »Tisztátalan lélek van benne.«

Jézus igazi rokonai ³¹ Ekkor az anyja és a testvérei odajöttek, és kint megállva üzentek neki, és hívták őt. ³² A körülötte ülő tömegből szóltak is neki: »Íme, anyád és testvéreid keresnek téged odakinn!« ³³ Ő így felelt nekik: »Ki az én anyám, és kik az én testvéreim?« ³⁴ Aztán végighordozva tekintetét a körülötte ülőkön, így szólt: »Íme, az én anyám és testvéreim. ³⁵ Mert aki Isten akaratát cselekszi, az az én testvérem, nővérem és anyám.«

Az Isten Országáról szóló példabeszédek: 4,1-33

Mk 4 Példabeszéd a magvetőről ¹ Később ismét tanítani kezdett a tenger mellett. Nagy tömeg gyülekezett köré, ő pedig a bárkába szállva leült a tavon, a tömeg pedig a parton maradt. ² Példabeszédekben sok mindenre tanította őket: ³ »Halljátok! Íme, kiment a magvető vetni. ⁴ Amint vetett, az egyik mag az útfélre esett. Jöttek az ég madarai és fölkapkodták. ⁵ Egy másik köves helyre esett, ahol nem sok földje volt. Hamarosan kikelt, mert nem volt mélyen a földben, ⁶ de mikor kisütött a nap, elfonnyadt, s mivel nem volt gyökere, elszáradt. ⁷ Ismét másik a tövisek közé esett, és amikor felnőttek a tövisek, elfojtották, és nem hozott termést. ⁸ A többi azonban jó földbe esett. Ezek felnőttek és gyarapodtak, végül termést hoztak, az egyik harmincszorosát, a másik hatvanszorosát, a harmadik pedig százszorosát.« ⁹ Majd ezt mondta: »Akinak van füle a hallásra, hallja meg.«

A példabeszédek értelme és célja ¹⁰ Mikor egyedül maradt, a vele lévők és a tizenkettő megkérdezte őt a példabeszéd felől. ¹¹ Ezt mondta nekik: »Nektek adatott, hogy ismerjétek az Isten országa titkát, azoknak pedig, akik kívül vannak, minden példabeszédekben hangzik el,

*¹² hogy nézván nézzenek és ne lássanak,
hallván halljanak és ne értsenek;
nehogy megtérjenek
és bűneik bocsánatot nyerjenek« {Lz 6,9-10}.*

A magvetőről szóló példabeszéd magyarázata ¹³ Majd így folytatta: »Nem értitek ezt a példabeszédet? Hát hogyan értitek meg majd a többi példabeszédet? ¹⁴ A magvető az igét veti. ¹⁵ Akiknél az ige az útszélre esik, azok, amikor hallják azt, mindjárt jön a sátán, és elviszi az igét, amely a szívükbe hullott. ¹⁶ Hasonlóképpen amelyek köves helyre hullanak, azok, amikor hallják az igét, mindjárt befogadják örömmel, ¹⁷ de nem ver bennük gyökeret, hanem csak ideig-óráig tart. Amikor az ige miatt szorongatás és üldözés támad, hamar megbotránkoznak. ¹⁸ Mások pedig, amelyek a tövisek közé hullanak, azok, akik az igét hallják, ¹⁹ de a világi gondok, a csalóka gazdagság és más dolgok kívánsága betölti őket, s ezek elfojtják az igét, így az terméketlen marad. ²⁰ A jó földbe vetett magok pedig azok, akik az igét meghallják, befogadják és termést hoznak, az egyik harmincszorosot, a másik hatvanszorosot, a harmadik pedig százszorosot.«

Az ige meghallása ²¹ Aztán így szólt hozzájuk: »Vajon arra való a lámpa, hogy véka alá tegyék vagy az ágy alá? Nem arra, hogy a tartóra tegyék? ²² Mert nincs rejtett dolog, amely ki ne tudódna, és nincs titok, amely nyilvánosságra ne jutna. ²³ Akinek van füle a hallásra, hallja meg!«

²⁴ Majd így folytatta: »Figyeljete arra, amit hallotok. Amilyen mértékkel mértek, olyan mértékkel mérnek majd nektek is, sőt ráadást is adnak nektek. ²⁵ Mert akinek van, annak még adnak; akinek pedig nincsen, attól még azt is elveszik, amije van.«

Példabeszéd a vetés növekedéséről ²⁶ Ezután így szólt: »Az Isten országa olyan, mint amikor az ember magot szór a földbe. ²⁷ Azután már akár alszik, akár fölkel éjjel és nappal, a mag kikel és növekszik, maga sem tudja, hogyan. ²⁸ Mert a föld magától termi meg először a hajtást, aztán a kalászt, majd a fejlett szemet a kalászban. ²⁹ Mikor pedig megérett a termés, azonnal sarlót vág bele, mert elérkezett az aratás« {Jo 4,13}.

Példabeszéd a mustármagról ³⁰ Majd így szólt: »Mihez hasonlítsuk az Isten országát? Milyen példabeszéddel szemléltessük? ³¹ Olyan az, mint a mustármag. Amikor a földbe vetik, kisebb minden magnál, amely a földön van; ³² de ha elvetették, felnő és nagyobb lesz minden veteménynél. Olyan nagy ágakat hajt, hogy árnyékában fészkelhetnek az ég madarai {Dán 4,8k.18}.«

A beszéd befejezése ³³ Sok ilyen példabeszédben hirdette nekik az igét, hogy meg tudják érteni. ³⁴ Példabeszéd nélkül nem szólt hozzájuk; tanítványainak azonban külön megmagyarázta mindegyiket.

Jézus tettei és szavai: 4,35-8,26

A vihar lecsendesítése ³⁵ Amikor aznap beesteledett, így szólt hozzájuk: »Menjünk át a túlsó partra!« ³⁶ Erre azok elbocsátották a tömeget, őt pedig magukkal vitték úgy, ahogy ott volt a bárkában. Több bárka is kísérte őket. ³⁷ Nagy szélvész támadt, s a hullámok becsaptak a bárkába, úgy, hogy már-már megtelt. ³⁸ Ő pedig a bárka hátsó végében egy vánkoston aludt. Felkeltették, s ezt mondták neki: »Mester! Nem törődsz vele, hogy elveszünk?« ³⁹ Ő fölkel, megfenyegette a szelet, és azt mondta a tengernek: »Csendesedj és némulj el!« Erre elállt a szél és nagy csendesség lett. ⁴⁰ Azután hozzájuk fordult: »Miért vagytok gyávák? Még mindig nincs hitetek?« ⁴¹ Erre nagy félelem fogta el őket, és azt kérdezték egymástól: »Ki ez, hogy a szél és tenger is engedelmeskedik neki?«

Mk 5 A gerázai megszállott meggyógyítása ¹ Nemsokára átjutottak a tengeren túlra a gerázaiak földjére. ² Amint kilépett a bárkából, mindjárt elébe ment egy ember a sírok közül, aki a tisztátalan lélek hatalmában volt ³ és sírboltokban lakott. Már láncokkal sem tudták megkötözni. ⁴ Sokszor béklyóba és láncra verték, de elszakította a láncokat, összetörte a bilincseket, és senki sem tudta őt megfékezni. ⁵ Éjjel-nappal mindig a sírboltokban és a hegyekben tanyázott, kiáltozott és kövekkel roncsolta magát. ⁶ Amikor messziről meglátta Jézust, odafutott, leborult előtte, ⁷ és nagy hangon kiáltotta: »Mi közöm hozzád, Jézus, a magasságbeli Isten Fia? Az Istenre kényszerítelek, ne gyötörj engem!« ⁸ Ő ugyanis azt mondta neki: »Tisztátalan lélek, menj ki az emberből!« ⁹ Ekkor megkérdezte tőle: »Mi a neved?« Az így válaszolt neki: »Légió a nevem, mert sokan vagyunk.« ¹⁰ És könyörögve kérte őt, hogy ne űzze ki arról a vidékről.

¹¹ Volt ott a hegy körül a legelőn egy nagy disznócsorda. ¹² Az ördögök azt kérték tőle: »Küldj minket a disznókba, hadd menjünk beléjük.« ¹³ Jézus megengedte nekik. A tisztátalan lelkek kimentek és megszállták a disznókat. Erre a kétezernyi csorda a meredekről a tengerbe rohant, és belefulladt a tengerbe. ¹⁴ Akik legeltették őket, elfutottak, s hírül vitték ezt a városba és a falvakba. Az emberek kimentek, hogy lássák, mi történt. ¹⁵ Jézushoz érve látták, hogy az ördögseregától megszállott felöltözve, ép ésszel ül, és félelem fogta el őket. ¹⁶ A szemtanúk pedig elbeszélték nekik, hogy mi történt az ördögössel és a disznókkal. ¹⁷ Ezért kérni kezdték őt, hogy távozzék el a határukból. ¹⁸ Amikor beszállt a bárkába, az ember, aki megszállott volt, kérte őt, hogy vele mehessen. ¹⁹ De Jézus nem engedte meg neki, hanem így szólt: »Menj haza a tiedhez, és hirdesd nekik, milyen nagy dolgot művelt veled az Úr, és hogyan könyörült meg rajtad!« ²⁰ Az el is ment, és elkezdte hirdetni a Tízvárosban, hogy Jézus milyen nagy dolgot cselekedett vele. És mindenki csodálkozott.

Jairus lányának feltámasztása és egy beteg asszony meggyógyítása ²¹ Amikor Jézus ismét áthajózott a túlsó partra, nagy tömeg gyülekezett oda köré, ahol ő a tó partján volt. ²² Ekkor odajött hozzá egy zsinagóga-elöljáró, akit Jairusnak hívtak. Amikor meglátta őt, a lábaihoz borult, ²³ és így esedezett hozzá: »A kislányom halálán van, jöjj, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen!« ²⁴ El is ment vele. Nagy tömeg követte és szorongatta.

²⁵ Egy asszony, aki tizenkét esztendő óta vérfolyásos volt, ²⁶ és sokat szenvedett a számtalan orvostól, elköltötte mindenét, de semmi hasznát nem látta, hanem még rosszabbul lett, ²⁷ amint Jézusról hallott, hátulról odament a tömegben és megérintette a ruháját. ²⁸ Azt gondolta: »Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.« ²⁹ Valóban mindjárt megszűnt a vérfolyása, és érezte testében, hogy

meggyógyult betegségétől. ³⁰ De Jézus, aki azonnal észrevette, hogy erő ment ki belőle, a tömeghez fordult és megkérdezte: »Ki érintette meg a ruhámat?« ³¹ Tanítványai azt felelték neki: »Látod, hogy mennyire szorongat téged a tömeg, és mégis kérdezed, ki érintett engem?« ³² Erre körültekintett, hogy lássa, ki volt az. ³³ Az asszony pedig, aki tudta, hogy mi történt vele, félve és remegve előjött, leborult előtte, és őszintén elmondott neki mindent. ³⁴ Ő pedig ezt mondta neki: »Leányom! A hited meggyógyított téged. Menj békével, és légy mentes a bajodtól.«

³⁵ Még beszélt, amikor jöttek a zsinagóga-elöljárótól, és azt mondták: »A lányod már meghalt. Minek fárasztanád tovább a Mestert?« ³⁶ Jézus meghallotta, hogy mit mondtak, és így szólt a zsinagóga-elöljáróhoz: »Ne félj, csak higgy!« ³⁷ Nem engedte meg, hogy más vele menjen, csak Péter, Jakab és János, Jakab testvére. ³⁸ Odaérkeztek a zsinagóga-elöljáró házához, ahol látta a tolongást, s a hevesen sírókat és jajgatókat. ³⁹ Bement, és azt mondta nekik: »Miért zajongtok és sírtok? Nem halt meg a gyermek, csak alszik.« ⁴⁰ De azok kinevették. Ekkor elküldte onnan mindnyájukat, maga mellé vette a gyermek apját és anyját és a vele lévőket, és bement oda, ahol a gyermek feküdt. ⁴¹ Megfogta a gyermek kezét, és azt mondta neki: »Talíta, kúmi!« – ami azt jelenti: »Kislány, mondom neked, kelj fel!« – ⁴² A kislány azonnal fölkel és járkálni kezdett. Tizenkét esztendőös volt ugyanis. Mindenki nagyon csodálkozott. ⁴³ Ő pedig szigorúan megparancsolta nekik, hogy ezt senki meg ne tudja; majd szólt nekik, hogy adjanak a lánynak enni.

Mk 6 Jézust elutasítják saját falujában ¹ Ezután kijött onnan, és elment a saját falujába. A tanítványai követték. ² Amikor szombat lett, elkezdett a zsinagógában tanítani. Sokan, akik hallgatták, csodálkoztak tanításán, és azt kérdezték: »Honnan vette ez mindezt? Milyen bölcsesség az, amely neki adatott? És milyen csodák történnek a keze által?« ³ Nem az ács ez, Mária fia, Jakab és József és Júdás és Simon testvére? Nem az ő nővérei vannak itt nálunk?« És megbotránkoztak benne. ⁴ Jézus pedig azt mondta nekik: »Nem vetik meg a prófétát, csak a maga hazájában, a rokonai között és a házában.« ⁵ Nem is tudott egy csodát sem tenni ott, csak néhány beteget gyógyított meg, rájuk téve kezét. ⁶ És csodálkozott hitetlenségükön.

Ezután bejárta a helységeket a környéken és tanított.

A tizenkettő küldetése ⁷ Aztán magához hívta a tizenkettőt, és elkezdte őket kettesével elküldeni. Hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek felett. ⁸ Meghagyta nekik, hogy az útra vándorboton kívül semmit ne vigyenek; se táskát, se kenyeret, se pénzt az övükben. ⁹ Sarut kössenek, de ne öltözzenek két köntösbe. ¹⁰ Azt mondta nekik: »Ha valahol betértek egy házba, maradjatok ott, amíg tovább nem mentek onnan. ¹¹ Ha pedig valahol nem fogadnak be és nem hallgatnak meg titeket, menjetek ki, rázzátok le lábatokról a port is, bizonyságul ellenük.« ¹² Azok elmentek, és hirdették, hogy tartsanak bűnbánatot. ¹³ Sok ördögöt kiűztek, sok beteget megkentek olajjal, és azok meggyógyultak.

Vélemények Jézusról ¹⁴ Heródes király is hallott róla, mert a neve ismert volt már. Azt mondták: »Keresztelő János támadt fel a halálból, azért működnek benne a csodatévő erők.« ¹⁵ Mások pedig így szóltak: »Illés ő.« Ismét mások azt mondták: »Próféta ez; mintha egy lenne a próféták közül.« ¹⁶ Ezeket hallva Heródes így szólt: »János, akinek a fejét vetettem, az támadt fel a halálból.«

Keresztelő János lefejezése ¹⁷ Heródes ugyanis parancsot adott és elfogatta Jánost. Megkötöztette őt a börtönben Heródiás miatt, aki a testvérének, Fülöpnek volt a felesége, de ő feleségül vette. ¹⁸ János ugyanis azt mondta Heródesnek: »Nem szabad a testvéred feleségét elvenned.« ¹⁹ Ezért aztán Heródiás ármánykodott ellene, és meg akarta őt ölni, de nem volt képes rá. ²⁰ Heródes ugyanis tartott Jánostól. Tudta róla, hogy igaz és szent férfiú, ezért védelmébe vette, őt hallgatva sokszor kételkedés fogta el, és szívesen hallgatta. ²¹ Egyszer azonban, amikor Heródes a születésnapján lakomát rendezett országa nagyjainak, ezredeseinek és Galilea előkelőségeinek, ²² bement Heródiás lánya és táncolt nekik. Ez nagyon tetszett Heródesnek és az asztaltársaságnak. A király erre azt mondta a lánynak: »Kérj tőlem, amit csak akarsz, és megadom neked.« ²³ Meg is esküdött neki, hogy: »Bármit kérsz, megadom neked, akár az országom felét is!« {Esz 5,3} ²⁴ Az kiment és megkérdezte anyjától: »Mit kérjek?« Az így szólt: »Keresztelő János fejét.« ²⁵ Erre nagy sietve bement a királyhoz és előadta kérelmét: »Azt akarom, hogy rögtön add nekem egy tálon Keresztelő János fejét.« ²⁶ A király elszomorodott, de az esküje és az asztaltársak miatt nem akarta kedvét szegni. ²⁷ Rögtön elküldte a hóhért, megparancsolta, hogy hozzák el a fejét egy tálon. Az lefejezte a tömlőcben, ²⁸ elhozta a fejét egy tálon, és átadta a lánynak, a lány pedig odaadta anyjának. ²⁹ Amikor a tanítványai megtudták ezt, eljöttek, elvitték a testét és sírba helyezték.

A tanítványok visszatérése ³⁰ Az apostolok ismét összegyűltek Jézus körül, és mindnyájan beszámoltak, hogy mi mindent tettek és mit tanítottak. ³¹ Ő ekkor azt mondta nekik: »Gyertek félre egy magányos helyre, és pihenjete meg egy kicsit.« Olyan sokan jöttek-mentek ugyanis, hogy még enni sem volt idejük. ³² Bárkába szálltak tehát, és félrevonultak egy elhagyatott helyre, egyedül.

Az első kenyérszaporítás ³³ Sokan látták azonban őket, s észrevették, amikor elmentek. Minden városból futottak oda gyalog, és megelőzték őket. ³⁴ Amikor kiszállt, Jézus meglátta a hatalmas tömeget, és megesett rajtuk a szíve, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok {Ez 34,5}, és sok mindenre kezdte őket tanítani. ³⁵ Amikor az óra már későre járt, odamentek hozzá tanítványai, és azt mondták neki: »Sivár ez a hely és az idő későre jár. ³⁶ Bocsásd el őket, hogy a környékbeli majorokba és falvakba menjenek és ételmet vegyenek maguknak.« ³⁷ Ő azonban ezt felelte nekik: »Adjatok nekik ti enni.« Azok így válaszoltak: »Menjünk el és vegyünk kétszáz dénárért kenyeret, hogy enni adhassunk nekik?« ³⁸ Erre megkérdezte tőlük: »Hány kenyereket van? Menjete meg, nézzétek meg.« Mikor megszámolták, azt mondták: »Öt darab, és két halunk.« ³⁹ Ő megparancsolta nekik, hogy telepítsék le mindnyájukat csoportokban a zöld fűvön. ⁴⁰ Letelepédtek tehát csoportonként százával, ötvenével. ⁴¹ Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, föltekintett az égre, áldás mondott, és megtörte a kenyereket. Azután odaadta tanítványainak, hogy eléjük tegyék. A két halat is elosztotta valamennyiük között. ⁴² Mindnyájan ettek és jóllaktak. ⁴³ A megmaradt kenyérdarabokkal és a halakkal tizenkét kosarat töltöttek meg. ⁴⁴ Akik ettek a kenyekből, ötezren voltak, csak a férfiak.

Jézus a vízen jár ⁴⁵ Ezután mindjárt megparancsolta tanítványainak, hogy szálljanak bárkába, és menjenek előre a túlpartra, Betsaidába, amíg ő elbocsátja a tömeget. ⁴⁶ Miután elküldte őket, felment a hegyre imádkozni. ⁴⁷ Amikor beesteledett, a bárka a tenger közepén volt, ő meg egymaga a szárazon. ⁴⁸ Látta őket küszködni az evezéssel – mert ellenkező szelük volt. Az éjszaka negyedik őrváltása körül odament hozzájuk a tengeren járva, majd el akart mellettük haladni. ⁴⁹ Azok pedig látva őt, amint a tengeren jár, kísértetnek nézték és fölkiáltottak, ⁵⁰ mert mindnyájan látták őt, és zavarba

estek. De ő mindjárt megszólította őket, és azt mondta nekik: »Bízzatok! Én vagyok, ne féljetek!«
51 Majd beszállt hozzájuk a bárkába, a szél pedig elállt. Ők erre még jobban álmélkodtak magukban.
52 Nem okultak ugyanis a kenyerekből, s a szívük még érzéketlen volt.

Gyógyítások Genezáret földjén 53 Átkeltek a tavon, és Genezáret földjére jutottak és kikötöttek. 54 De mihelyt kiszálltak a bárkából, az emberek rögtön felismerték őt, 55 és körbefutva az egész környéken elkezdtek a betegeket ágyastól összehordani oda, ahol hallották, hogy ott van. 56 Amerre csak betért a falvakba, majorokba vagy városokba, az utcákra tették a betegeket, és kérték őt, hogy legalább a ruhája szegélyét érinthessék. Mindazok, akik megérintették őt, meggyógyultak.

Mk 7 A tisztaságról és a tisztátalanságról 1 Ekkor köréje gyülekeztek a farizeusok, és néhány írástudó, aki Jeruzsálemből jött. 2 Ezek azt látva, hogy tanítványai közül egyesek közönséges, azaz mosdatlan kézzel esznek kenyeret, morgolódtak. 3 A farizeusok ugyanis, és általában a zsidók, hacsak kezüket egy maréknyi vízzel meg nem mossák, nem esznek, követve a régiek hagyományát. 4 Ha a piacról jönnek, nem esznek, amíg meg nem mosdanak; és sok egyéb dolog van, amit hagyományaik szerint meg kell tartaniuk: a poharak és korsók, a rézedények és ágyak mosását. 5 Megkérdezték tehát őt a farizeusok és írástudók: »Miért nem élnek tanítványaid a régiek hagyománya szerint, miért esznek kenyeret közönséges kézzel?« 6 Ő ezt felelte nekik: »Helyesen jövendölt rólatok Izajás, képmutatók, amint írva van:

‘Ez a nép ajkával tisztel engem,

de a szíve távol van tőlem.

7 Pedig hiába tisztelnek,

ha emberi tudományt és parancsokat tanítanak’ {Iz 29,13}.

8 Mert Isten parancsát elhagyva az emberek hagyományát tartjátok, a korsók és poharak mosását, és sok egyéb ezekhez hasonló dolgot cselekedtek.« 9 Majd így folytatta: »Szépen kijátsszátok Isten parancsolatát, hogy a magatok hagyományát megtartsátok. 10 Mózes ugyanis azt mondta: *‘Tiszteld atyádat és anyádat’*; és: *‘Aki atyját vagy anyját gyalázza, haljon meg’* {Kiv 20,12; 21,17}. 11 Ti pedig azt mondjátok: *‘Ha az ember azt mondja apjának vagy anyjának: korbán, azaz fogadalmi ajándék az, ami tőlem neked járna’*, 12 azontúl már nem engeditek, hogy valamit tegyen az apjáért vagy anyjáért, 13 s így érvénytelenítitek Isten szavát a ti hagyományotok kedvéért, melyet tovább adtok; és sok más efféle cselekszetek.«

14 Ezután ismét magához hívta a tömeget, és azt mondta nekik: »Hallgassatok rám mindnyájan és értsétek meg: 15 Semmi, ami kívülről megy be az emberbe, nem teheti őt tisztátalanná, hanem ami az emberből kijön, az szennyezi be az embert. 16 Akinek füle van a hallásra, hallja meg.«

17 Amikor bement a házba a tömeg elől, megkérdezték őt tanítványai a példabeszéd értelméről. 18 Így válaszolt nekik: »Hát ti is ilyen értetlenek vagytok? Nem látjátok be, hogy mindaz, ami kívülről megy be az emberbe, nem szennyezheti be őt, 19 mert nem a szívébe jut, hanem a gyomrába, aztán pedig az árnyékszékre kerül?« Ezzel megtisztított minden ételt. 20 »Hanem, amint mondtam, ami az emberből kijön, az teszi tisztátalanná az embert. 21 Mert belülről, az emberek szívéből erednek a gonosz gondolatok, házasságtörések, lopások, gyilkosságok, 22 hűtlenség, kapzsiság, gonoszság és

csalárdság, kicsapongások, irigység, káromkodás, kevélység és esztelenség. ²³ Mindez a rossz belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.»

A pogány asszony lányának meggyógyítása ²⁴ Ezután továbbment onnan, és Tírusz és Szidon vidékére ment. Betért egy házba, de nem akarta, hogy valaki is megtudja; mégsem maradhatott titokban. ²⁵ Mindjárt hírére vette egy asszony is, akinek a lányában tisztátalan lélek volt; odajött és a lábaihoz borult. ²⁶ Az asszony pogány volt, szír-föníciai nemzetiségű, s kérte őt, hogy űzze ki lányából az ördögöt. ²⁷ Ő azt mondta neki: »Hadd lakjanak jól először a gyermekek; mert nem való elvenni a gyermekek kenyerét, és odadobni a kiskutyáknak.« ²⁸ De az asszony folytatta: »Uram! A kiskutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból!« ²⁹ Erre ő azt felelte neki: »Mivel ezt mondtad, menj, kiment az ördög lányodból.« ³⁰ Amikor hazaért, a kislányt az ágyon fekvőre találta, és az ördög már kiment belőle.

A süketnéma meggyógyítása ³¹ Ezután ismét eltávozott Tírusz vidékéről. Szidonon át a Galileai tengerhez ment, a Tízváros határába. ³² Ott odavitte hozzá egy siketnémát, és kérték őt, hogy tegye rá a kezét. ³³ Félrevitte őt külön a tömegtől, a füleibe dugta ujjait, köpött, megérintette a nyelvét, ³⁴ majd föltekintve az égre, fohászkodott, és azt mondta neki: »Effeta!«, azaz »Nyílj meg!« ³⁵ Erre azonnal megnyíltak a fülei, megoldódott nyelvének köteléke, és rendesen beszélt. ³⁶ Ekkor megparancsolta nekik, hogy ezt senkinek se mondják el. De minél jobban tiltotta nekik, annál inkább hirdették. ³⁷ Szerfölött csodálkoztak és mondták: »Mindent jól cselekedett; a süketeknek visszaadta hallásukat, és szóra bírta a némákat!«

Mk 8 A második kenyérszaporítás ¹ Azokban a napokban, amikor ismét nagy tömeg volt együtt és nem volt mit enniük, magához hívta tanítványait és azt mondta nekik: ² »Sajnálom a tömeget, mert íme, már három napja velem vannak, és nincs mit enniük. ³ Ha étlen bocsátom haza őket, ellankadnak az úton, mert egyesek messziről jöttek közülük.« ⁴ Tanítványai azt felelték neki: »Hogyan tarthatná jól az ember ezeket kenyérrel itt a pusztában?« ⁵ Ő pedig megkérdezte őket: »Hány kenyereitek van?« Azok azt felelték: »Hét.« ⁶ Erre megparancsolta a tömegnek, hogy telepedjen le a földre. Fogta a hét kenyeret, hálát adott, megszegte és odaadta tanítványainak, hogy eljűk tegyék; és azok a tömeg elé tették. ⁷ Egy kevés haluk is volt; azokat is megáldotta, és szólt, hogy ezeket is tegyék eljűk. ⁸ Aztán ettek és jóllaktak. Végül a megmaradt darabokból hét kosárral szedtek össze. ⁹ Akik ettek, mintegy négyezren voltak. Majd elbocsátotta őket.

Jézus nem ad jelet ¹⁰ Ő pedig azonnal beszállt a hajóba tanítványaival és Dalmanuta vidékére ment. ¹¹ Ekkor kijöttek a farizeusok, elkezdtek vele vitatkozni, és kísértették őt, égi jelet kérve tőle. ¹² Ekkor lelke mélyéből felsóhajtott és azt mondta: »Miért kér jelet ez a nemzedék? Bizony, mondom nektek: nem kap jelet ez a nemzedék.« ¹³ Azután otthagya őket, ismét a hajóba szállt, és átkelt a túlsó partra.

Óvás a farizeusoktól és Heródestől ¹⁴ Közben elfelejtettek kenyeret vinni, és egy kenyérnél több nem volt náluk a hajóban. ¹⁵ Ekkor így intette őket: »Vigyázzatok, óvakodjatok a farizeusok kovászatól és Heródes kovászatól.« ¹⁶ Azok pedig tanakodtak egymás közt, arra gondolva, hogy: »Nincsen kenyereink.« ¹⁷ Jézus észrevette ezt, és azt mondta nekik: »Miért tanakodtok azon, hogy nincsen kenyereitek? Még mindig nem tudjátok és nem értitek a dolgot? Még mindig el van vakulva a szívetek? ¹⁸ Van

szemetek, és nem láttok? Van fületek, és nem hallotok? (Jer 5,21) Nem emlékeztek arra, ¹⁹ hogy amikor az öt kenyeret ötezernek megtörtem, hány tele kosár hulladékot szedtetek fel?« Azt felelték neki: »Tizenkettőt.« ²⁰ »És amikor a hét kenyeret négyezernek, hány kosár maradékot szedtetek össze?« Azt felelték neki: »Hetet.« ²¹ Erre így szólt hozzájuk: »Miért van tehát az, hogy mégsem értitek?«

A betszaidai vak meggyógyítása ²² Azután Betszaidába érkeztek. Egy vakot vezettek hozzá, és kérték őt, hogy érintse meg. ²³ Ő kézen fogta a vakot, kivezette a helységből, és a szemére köpve rátette a kezét, aztán megkérdezte tőle, hogy lát-e valamit. ²⁴ Az föltekintett és azt mondta: »Látom az embereket, mintha a fák járkálnának.« ²⁵ Azután ismét a szemére tette a kezét, mire az látni kezdett, meggyógyult, és tisztán látott mindent. ²⁶ S ő ezzel küldte őt haza: »A faluba ne menj be!«

A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚT: 8,27-10,52

Péter vallomása ²⁷ Jézus ezután elment tanítványaival Fülöp Cézareájának falvaiba. Az úton megkérdezte tanítványait: »Kinek tartanak engem az emberek?« ²⁸ Ők azt felelték neki: »Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások pedig egynek a próféták közül.« ²⁹ Erre megkérdezte őket: »És ti kinek tartotok engem?« Péter felelt neki: »Te vagy a Krisztus.« ³⁰ Ő ekkor a lelkükre kötötte, hogy ezt senkinek se mondják el róla.

Első jövődőlés a szenvedésről és a feltámadásról ³¹ Ezután elkezdte őket tanítani arra, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie. El kell, hogy vessék a vének, a főpapok és az írástudók, meg kell, hogy öljék, és három nap múlva föl kell támadnia. ³² Egész nyíltan mondta el nekik ezt a dolgot. Ekkor Péter félrehívta őt, és kezdte lebeszélni. ³³ De ő megfordult, a tanítványaira tekintett, és megdorgálta Pétert ezekkel a szavakkal: »Távozz előlem, Sátán! Mert nem az Isten dolgaival törödsz, hanem az emberekével.«

Jézus követése; az önmegtagadás ³⁴ Azután magához hívta a tömeget a tanítványaival együtt, és azt mondta nekik: »Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl keresztjét és kövessen engem. ³⁵ Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, aki pedig elveszíti életét énértem és az evangéliumért, megmenti azt. ³⁶ Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja? ³⁷ Hisz mit adhat az ember cserébe a lelkéért? ³⁸ Mert aki szégyell engem és az én igéimet ebben a házasságtörő és bűnös korban, az Emberfia is szégyellni fogja azt, amikor eljön Atyjának dicsőségében a szent angyalokkal.«

Mk 9 ¹ Ezután így folytatta: »Bizony, mondom nektek: vannak egyesek az itt állók közül, akik nem ízelelik meg a halált, amíg meg nem látják, hogy eljön az Isten országa hatalommal.«

Jézus színeváltozása ² Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, őket külön fölvitte egy magas hegyre, és színében elváltozott előttük. ³ A ruhái fényesek lettek és ragyogó fehérek, mint a hó, ahogy semmiféle ruhafestő a földön nem tudná megfehéríteni. ⁴ Egyszerre megjelent nekik Illés Mózessel; Jézussal beszélgettek. ⁵ Ekkor megszólalt Péter, és azt mondta Jézusnak: »Mester, jó nekünk itt lennünk! Hadd csináljunk három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet.« ⁶ Nem is tudta, mit mond, mert teljesen meg voltak rettenve. ⁷ Erre felhő szállt alá,

beborította őket, és a felhőből szót hallatszott: »Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok« (Iz 42,1; Mtörv 18,15). ⁸ Mire körülnéztek, már senki mást nem láttak a közelükben, csak Jézust egymagát.

⁹ Amikor jöttek lefelé a hegyről, meghagyta nekik, hogy amiket láttak, senkinek el ne beszéljék mindaddig, amíg az Emberfia fel nem támad a halálból. ¹⁰ Ők a dolgot magukban is tartották, de egymás között arról tanakodtak, hogy mit jelent az: 'feltámad a halálból'.

Illés eljövetele ¹¹ Aztán megkérdezték tőle: »Miért mondják a farizeusok és az írástudók, hogy Illésnek előbb el kell jönnie?« ¹² Ő így felelt nekik: »Illés, amikor eljön, először helyreállít mindent {Mal 3,23-24}. Akkor az Emberfiáról miért van megírva, hogy sokat kell szenvednie és gyalázatot kell tűrnie? ¹³ Mondom azonban nektek, hogy Illés már eljött, és azt cselekedték vele, amit akartak, amint írva volt felőle.«

Egy megszállott ifjú meggyógyítása ¹⁴ Amikor visszaértek a tanítványokhoz, nagy tömeget láttak körülöttük, és írástudókat, akik vitakoztak velük. ¹⁵ Amint az egész néptömeg meglátta Jézust, egyszerre mindnyájan elcsodálkoztak, majd odasiettek hozzá és köszöntötték őt. ¹⁶ Jézus megkérdezte őket: »Miről vitakoztok egymással?« ¹⁷ A tömegből valaki ezt felelte: »Mester! Elhoztam hozzád a fiamat, akiben néma lélek van, ¹⁸ mindenütt megragadja őt, a földhöz vágja, ő pedig tajtézik, a fogait csikorgatja és megmerevedik. Szóltam tanítványaidnak, hogy úzzák ki, de nem tudták.« ¹⁹ Ő így szólt hozzájuk: »Ó, te hitetlen nemzedék! Meddig legyek még veletek? Meddig tűrjelek még titeket? Hozzátok őt ide!« ²⁰ Erre odavitték hozzá. Amint a gyermek meglátta őt, a lélek azonnal rángatni kezdte, és a földre esve tajtékozott és fetrengett. ²¹ Ő megkérdezte az apját: »Mennyi ideje, hogy ebbe a bajba esett?« Az ezt válaszolta: »Gyermekkora óta. ²² Sokszor tűzbe és vízbe vetette őt, hogy elve-szítse. De ha valamit tehetsz, légy segítségünkre, könyörülj rajtunk.« ²³ Jézus így szólt hozzá: »'Ha valamit tehetsz'? Minden lehetséges annak, aki hisz!« ²⁴ A gyermek apja azonnal felkiáltott, és könynyeket hullatva azt mondta: »Hiszek! Segíts hitelenségemen!« ²⁵ Amikor Jézus látta, hogy a tömeg összefut, megfenyegette a tisztátalan lelket, és azt mondta neki: »Te süket és néma lélek! Parancsolom neked, menj ki belőle, és többé bele ne menj!« ²⁶ Erre az elkezdett kiáltozni, és össze-vissza rángatva őt, kiment belőle. A gyermek pedig olyan lett, mint a halott, mire sokan azt mondták, hogy meghalt. ²⁷ Jézus pedig kézenfogva fölemelte őt; az pedig fölkel.

²⁸ Mikor aztán bement a házba, külön megkérdezték őt a tanítványai: »Mi miért nem tudtuk kiűzni?«

²⁹ Azt felelte nekik: »Ez a fajzat nem megy ki másképpen, mint imádság által.«

Második jövendölés a szenvedésről és a feltámadásról ³⁰ Ezután eltávoztak onnan és átmentek Galileán; ő azonban nem akarta, hogy valaki megtudja ezt. ³¹ Oktatta ugyanis tanítványait, és elmondta nekik, hogy az Emberfiát az emberek kezébe adják, megölik őt, de miután megölték, harmadnapra feltámad. ³² Azok nem értették ezt a beszédet, de nem merték őt megkérdezni.

A tanítványok vetélkedése ³³ Megérkeztek Kafarnaumba. Amikor már a házban volt, megkérdezte őket: »Miről beszélgettetek az úton?« ³⁴ Azok csak hallgattak, mert az úton arról tanakodtak, hogy ki a legnagyobb közülük. ³⁵ Ekkor leült, odahívta a tizenkettőt, és azt mondta nekik: »Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki közül az utolsó, és mindegyiknek a szolgája.« ³⁶ Majd odahívott egy gyermeket, közéjük állította, magához ölelte, és azt mondta nekik: ³⁷ »Aki egy ilyen gyermeket befogad

az én nevemben, engem fogad be; és aki engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki engem küldött.»

Az idegen csodatevő ³⁸ Ekkor János azt mondta neki: »Mester! Láttunk valakit, aki a te nevedben ördögöt űz, de nem követ minket. Megtiltottuk neki.« ³⁹ Jézus azt felelte: »Ne tiltsátok meg neki! Mert senki, aki az én nevemben csodát tesz, nem fog engem egyhamar szidalmazni. ⁴⁰ Hiszen aki nincs ellenünk, velünk van. ⁴¹ Mert aki csak egy pohár vizet ad is nektek inni az én nevemben, azért, mert Krisztuséi vagytok, bizony, mondom nektek: nem veszíti el jutalmát.

Óvás a megbotránkoztatástól ⁴² Aki pedig megbotránkoztat egyet e kicsik közül, akik hisznek bennem: jobb volna annak, ha malomkővet kötnének a nyakára és a tengerbe vetnék.

⁴³ Ha a kezed megbotránkoztat téged, vágd le azt: jobb neked csonkán az életre bemenned, mint két kezeddal együtt a gyehennába jutnod, az olthatatlan tűzre. ^[44]

⁴⁵ Ha a lábad megbotránkoztat téged, vágd le azt; jobb neked sántán az örök életre bemenned, mint ha két lábaddal együtt a gyehennára vetnek. ^[46]

⁴⁷ Ha a szemed megbotránkoztat téged, vágd ki azt; jobb neked fél szemmel az Isten országába bemenned, mintha két szemmel a gyehennára vetnek, ⁴⁸ ahol *a férgük el nem pusztul, és a tűzük ki nem alszik* {1z 66,24}.

A sóról ⁴⁹ Mindenkit tűzzel fognak megsózni. ⁵⁰ Jó a só; de ha a só ízetlenné válik, mivel adtok ízt neki? Legyen só bennetek, és legyen békeesség köztetek.»

Mk 10 Jézus Júdeába megy ¹ Ezután elindult onnan, és a Jordán túlsó partján Júdea határába ment. Újból tömeg gyülekezett hozzá, ő pedig szokása szerint ismét tanította őket.

A válasról ² A farizeusok odajárultak hozzá, s hogy próbára tegyék, megkérdezték tőle: »Szabad-e a férfinak elbocsátani a feleségét?« ³ Ő így felelt nekik: »Mit parancsolt nektek Mózes?« ⁴ Erre azt mondták: »Mózes megengedte, hogy *válólevet írjunk és elbocsássuk*« {Mtörv 24,1}. ⁵ Erre Jézus azt válaszolta nekik: »A ti keményszívúségetek miatt írta nektek e parancsot. ⁶ A teremtés kezdetén azonban Isten *férfit és nőt alkotott őket* {Ter 1,27}. ⁷ *Ezért az ember elhagyja apját és anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és a kettő egy testté lesz* {Ter 2,24}. Így már nem ketten vannak, hanem egy test. ⁹ Amit tehát Isten egybekötött, azt ember szét ne válassza!« ¹⁰ Odahaza a tanítványai ismét megkérdezték őt erről a dologról. ¹¹ Azt felelte nekik: »Aki elbocsátja a feleségét és másikat vesz, házasságtöréssel vét ellene. ¹² És ha az asszony elhagyja férjét és máshoz megy, házasságot tör.«

A gyermekek megáldása ¹³ Ekkor kisgyermeket vittek hozzá, hogy érintse meg őket; de a tanítványok elkergették azokat, akik hozták őket. ¹⁴ Ezt látva Jézus haragra gerjedt, és azt mondta nekik: »Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. ¹⁵ Bizony, mondom nektek: aki nem fogadja Isten országát úgy, mint a kisgyermek, nem megy be oda.« ¹⁶ Azután karjaiba vette őket, rájuk tette a kezét, és megáldotta őket.

A gazdagságról és Jézus követéséről ¹⁷ Amikor kiment az útra, odafutott hozzá valaki, térdreesett előtte és megkérdezte: »Jó Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« ¹⁸ Jézus erre azt

mondta neki: »Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egyedül az Isten. ¹⁹ Ismered a parancsokat: *Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj, hamisan ne tanúskodj, ne csalj, tiszteld apádat és anyádat!* « {Kiv 20,12-16; MTörv 5,16-20}

²⁰ Az illető azt felelte neki: »Mester! Ezeket mind megtartottam ifjúságom óta.« ²¹ Akkor Jézus rátekintett, megkedvelte őt, és azt mondta neki: »Egynek vagy még híjával: menj, add el, amid van, s add a szegényeknek, akkor kincsed lesz a mennyben. Azután jöjj, kövess engem!« ²² Erre a szóra az elkomorult és szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt.

²³ Jézus pedig körültekintett és azt mondta tanítványainak: »Milyen nehezen jutnak Isten országába azok, akiknek vagyonuk van!« ²⁴ A tanítványok csodálkoztak szavain. Jézus pedig újra megszólalt, és ezt mondta nekik: »Gyermekeim! Bizony, nagyon nehéz az Isten országába bejutni! ²⁵ Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bemenni az Isten országába.« ²⁶ Azok erre még jobban csodálkoztak, és egymást kérdezték: »Akkor hát ki üdvözülhet?« ²⁷ Jézus azonban rájuk tekintett és így szólt: »Embereknek lehetetlen ez, de Istennek nem; mert Istennek minden lehetséges« {Ter 18,14; Jób 42,2}.

²⁸ Ekkor megszólalt Péter: »Íme, mi elhagytunk mindent és követtünk téged!« ²⁹ Jézus azt felelte: »Bizony, mondom nektek: mindenki, aki elhagyta házat vagy testvéreit, nővéreit vagy apját, anyját, a gyermekeit, vagy földjeit értem és az evangéliumért, ³⁰ százannyit kap már most, ebben a világban: házakat, testvéreket, nővéreket, anyákat, gyermekeket és földeket, bár üldözések között; az eljövendő világban pedig az örök életet. ³¹ Sokan lesznek elsőkből utolsók, és utolsókból elsők.«

Harmadik jövendölés a szenvedésről és a feltámadásról ³² Mikor úton voltak, hogy fölmenjenek Jeruzsálembe, Jézus előttük haladt. Az emberek megcsodálták, tanítványai pedig aggódva követték. Ekkor újra maga mellé vette a tizenkettőt, és elkezdett nekik beszélni mindarról, ami rá vár: ³³ »Íme, fölme gyünk Jeruzsálembe, és az Emberfiát át fogják adni a főpapoknak és az írástudóknak. Halálra ítélik őt, és átadják a pogányoknak. ³⁴ Kicsúfolják, leköpdösik, megostorozzák és megölik; de harmadnapra föltámad.«

Az uralkodásról és a szolgálatról ³⁵ Ekkor eléje járultak Zebedeus fiai, Jakab és János, és így szóltak: »Mester! Azt szeretnénk, hogy amit kérünk, tedd meg nekünk.« ³⁶ Ő megkérdezte tőlük: »Mit akartok, hogy megtegyek nektek?« ³⁷ Azt felelték: »Tedd meg nekünk, hogy egyikünk a jobboldon, másikunk pedig a bal oldaladon ülhesen a te dicsőségedben.« ³⁸ Jézus erre azt mondta nekik: »Nem tudjátok, mit kértek. Tudtok-e inni a kehelyből, amelyből én iszom? Vagy meg tudtok-e kereszteszkelkedni a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem?« ³⁹ Ők azt felelték neki: »Meg tudunk.« Ekkor Jézus azt mondta nekik: »A kehelyből, amelyből én iszom, inni fogtok ugyan, és a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem, ti is meg fogtok kereszteszkelkedni. ⁴⁰ De azt megadni, hogy a jobboldalon vagy a balomon ki üljön, az nem az én dolgom. Az azoké lesz, akiknek készítették.«

⁴¹ Amikor a tíz meghallotta ezt, haragudni kezdtek Jakabra és Jánosra. ⁴² Jézus azonban magához hívta őket, és azt mondta nekik: »Tudjátok, hogy akiket a nemzetek fejedelmeknek tekintenek, azok uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak felettük. ⁴³ Köztetek azonban ez nem így van, hanem aki nagy akar lenni, az legyen a szolgátok; ⁴⁴ aki pedig első akar lenni köztetek, az a szolgája lesz

mindenkinek. ⁴⁵ Hiszen az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.«

A jerikói vak meggyógyítása ⁴⁶ Ezután megérkeztek Jerikóba. Amikor kiment Jerikóból tanítványaival és a nagy sokasággal, a vak Bartímeus, Tímeus fia az útfélen ült és kéregetett. ⁴⁷ Amint meghallotta, hogy a Názáreti Jézus az, elkezdett kiáltozni: »Jézus, Dávid Fia! Könyörülj rajtam!« ⁴⁸ Sokan leintették őt, hogy hallgasson. Ő azonban annál jobban kiáltozott: »Dávid Fia! Könyörülj rajtam!« ⁴⁹ Jézus megállt és megparancsolta, hogy hívják őt eléje. Erre odahívták a vakot, ezekkel a szavakkal: »Bízzál! Kelj föl, hív téged!« ⁵⁰ Mire az ledobta a felső ruháját, felugrott és odament hozzá. ⁵¹ Jézus megszólította és megkérdezte: »Mit akarsz, mit cselekedjek neked?« A vak azt felelte neki: »Mester! Hogy lássak!« ⁵² Jézus erre azt mondta neki: »Menj, a hited meggyógyított téged.« Erre azonnal látni kezdett, és követte őt az úton.

JÉZUS UTOLSÓ NAPJAI JERUZSÁLEMBEN: 11,1-13,37

Mk 11 Bevonulás Jeruzsálembe ¹ Amikor közeledtek Jeruzsálemhez és Betániához, az Olajfák hegyénél előre küldött kettőt a tanítványai közül. ² Azt mondta nekik: »Menjetek be ebbe a helységbe, amelyik előttetek van, és mindjárt, amint bementek, egy szamarat találtok megkötve, amelyen még ember nem ült. Oldjátok el, és hozzátok ide. ³ Ha pedig valaki megkérdezi tőletek, miért teszitek ezt, mondjátok, hogy az Úrnak van rá szüksége, és azonnal elengedi ide.« ⁴ Azok elmentek, megtalálták a szamarat az ajtóhoz kötve, kinn a keresztúton, és eloldották. ⁵ Az ott állók közül egyesek azt mondták nekik: »Miért oldjátok el a szamarat?« ⁶ Ők azt felelték, amit Jézus parancsolt nekik, erre elengedték azokat. ⁷ A szamarat elvitték Jézushoz. Ráterítették ruháikat, ő pedig felült rá. ⁸ Sokan az útra terítették ruhájukat, mások meg lombokat vagdaltak a fákról, és az útra szórták. ⁹ Akik előtt mentek és akik követték, így kiáltoztak: »Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön! {Zsolt 118,26} ¹⁰ Áldott a mi atyánknak, Dávidnak országa, amely íme, eljön! Hozsanna a magasságban!«

¹¹ Ő pedig bement Jeruzsálembe, a templomba. Mindent megnézett, de mivel már estére járt az idő, kiment Betániába a tizenkettővel.

A fügefá megátkozása ¹² Másnap, amikor kimentek Betániából, megéhezett. ¹³ Meglátott messziről egy lombos fügefát. Elindult feléje, hátha talál rajta valamit. Mikor azonban odaért, semmit sem talált rajta, csak leveleket; ekkor még nem volt fügeérés ideje. ¹⁴ Erre megszólalt, és azt mondta neki: »Senki ne egyen rólad többé soha gyümölcsöt!« A tanítványai hallották ezt.

A templom megtisztítása ¹⁵ Azután Jeruzsálembe értek. Bement a templomba, és kezdte kiűzni azokat, akik adtak és vettek a templomban. A pénzváltók asztalait és a galambárusok székeit fölforgatta, ¹⁶ s nem engedte meg, hogy valaki bármilyen edényt átvigyen a templomtéren. ¹⁷ Azután így tanította őket: »Nincs talán megírva, hogy *az én házam az imádság háza lesz minden nemzet számára?* {1z 56,7} Ti pedig *rablók barlangjává* tettétek azt.« {Jer 7,11}

¹⁸ Mikor a főpapok és az írástudók meghallották ezt, azon törték a fejüket, hogy mi módon veszítsék el őt. Félték ugyanis tőle, mert az egész tömeg csodálkozott a tanításán. ¹⁹ Amikor beesteledett, kiment a városból.

A hitről ²⁰ Másnap reggel, amikor elmentek a fügefa mellett, látták, hogy többől kiszáradt. ²¹ Péter visszaemlékezett, és azt mondta neki: »Rabbi, nézd, a fügefa, amelyet megátkoztál, kiszáradt.« ²² Jézus ezt felelte nekik: »Higgyetek Istenben! ²³ Bizony, mondom nektek: ha valaki azt mondja ennek a hegynek: 'Emelkedj fel és vesd magad a tengerbe!', és nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy megtörténik, amit mond, akkor az meg is fog történni. ²⁴ Azért mondom nektek: Mindazt, amit imádkozva kértek, higgyétek, hogy már elnyertétek, és meglesz nektek. ²⁵ Amikor azonban felálltok, hogy imádkozzatok, bocsássátok meg, ha valami sérelmetek van valaki ellen, hogy a ti Atyátok is, aki a mennyekben van, megbocsássa nektek vétkeiteket. [26]

Kérdés Jézus hatalmáról ²⁷ Ezután ismét Jeruzsálembe mentek. Amint a templomban járt, odamentek hozzá a főpapok, az írástudók és a vének, ²⁸ és azt mondták neki: »Milyen hatalommal teszed mindezt? Ki adta neked a hatalmat, hogy ilyeneket tegyél?« ²⁹ Jézus így felelt nekik: »Kérdezek tőletek én is egy dolgot. Feleljetek meg nekem, s akkor én is megmondom nektek, milyen hatalommal teszem mindezt. ³⁰ János keresztsége a mennyből volt vagy az emberektől? Feleljetek nekem!« ³¹ Azok így tanakodtak egymás közt: »Ha azt mondjuk, a mennyből, azt mondja majd: akkor miért nem hittetek neki? ³² Ha pedig azt mondjuk: 'Az emberektől'?« Félték a néptől, mert mindnyájan azt tartották Jánosról, hogy valóban próféta volt. ³³ Azt felelték tehát Jézusnak: »Nem tudjuk.« Jézus erre azt mondta nekik: »Én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem mindezt.«

Mk 12 Példabeszéd a gonosz szőlőművesekről ¹ Ezután példabeszédekben kezdett szólani hozzájuk: »Egy ember szőlőt ültetett, kerítést készített köréje, présgödöröt ásott, és tornyot épített [12,5,1-2]. Aztán kiadta azt bérlőknek, és idegen földre utazott. ² Amikor elérkezett az ideje, elküldött egy szolgát a bérlőkhöz, hogy hozzon tőlük a szőlő terméséből. ³ Azok megragadták a szolgát, megverték, és üres kézzel bocsátották el. ⁴ Erre másik szolgát küldött hozzájuk; ennek még a fejét is betörték, és gyalázzal illették. ⁵ Majd ismét másikat küldött, de azt is megölték, azután még másokat is. Ezek közül némelyeket megverték, a többieket pedig megölték. ⁶ Volt neki egy igen kedves fia, utoljára azt küldte el hozzájuk. Azt gondolta ugyanis: 'A fiamat tiszteletben fogják tartani.' ⁷ A bérlők azonban így szóltak egymáshoz: 'Itt az örökös! Gyertek, öljük meg, és miénk lesz az örökség!' ⁸ Megragadták, megölték és kidobták a szőlőn kívülre. ⁹ Mit fog ezután tenni a szőlő ura? Eljön, megöli a bérlőket, a szőlőt pedig másoknak adja. ¹⁰ Vagy nem olvastátok az Írást:

*'A kő, amelyet az építők elvetettek,
szegletkövé lett;*

¹¹ az Úr tette azzá,

és ez csodálatos a mi szemünkben'?« {Zsolt 118,22-23}

¹² Ekkor el akarták őt fogni, de félték a tömegtől. Megértették ugyanis, hogy róluk mondta ezt a példabeszédet. Otthagyták hát őt, és elmentek.

Kérdés az adóról ¹³ Később odaküldtek hozzá a farizeusok és Heródes-pártiak közül néhányat, hogy megfogják őt beszédében. ¹⁴ Odajöttek, azt mondták neki: »Mester! Tudjuk, hogy igazmondó vagy, és nem nézed az emberek személyét, hanem az Isten útját az igazság szerint tanítod. Szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem? Fizessünk vagy ne fizessünk?« ¹⁵ Ő azonban tisztában volt képmuta-

tásukkal, ezért azt mondta nekik: »Miért kísértetek engem? Hozzatok nekem egy dénárt, hadd lássam!« ¹⁶ Azok hoztak egyet. Ekkor megkérdezte tőlük: »Kié ez a kép és a felirat?« Azt felelték neki: »A császáré.« ¹⁷ Erre Jézus azt mondta nekik: »Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.« És csodálkoztak rajta.

Kérdés a halottak feltámadásáról ¹⁸ Ekkor odamentek hozzá a szaddúceusok, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás. Megkérdezték őt: ¹⁹ »Mester! Mózes megírta nekünk, hogy ha *valakinek a testvére meghal* és hátrahagyja feleségét *gyermek nélkül, akkor a testvér vegye el annak a feleségét, és támasszon utódot testvérének* {Mtörv 25,5-6; Ter 38,8}. ²⁰ Volt egyszer hét testvér. Az első feleséget vett magának és meghalt, nem hagyva utódot. ²¹ Akkor a második vette el azt, de ez is meghalt, és nem hagyott utódot. Éppúgy a harmadik. ²² Elvette az asszonyt hasonlóképpen mind a hét, és nem hagytak utódot. Mindezek után végül meghalt az asszony is. ²³ A feltámadáskor tehát, amikor feltámadnak, ezek közül melyiknek lesz a felesége? Mert hétnek volt a felesége.« ²⁴ Jézus azt felelte nekik: »Nyilván azért tévelyegtek, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát! ²⁵ Hiszen amikor a halottak föltámadnak, nem házasodnak, sem férjhez nem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben. ²⁶ A halottak felől pedig, mármint hogy feltámadnak, nem olvastátok Mózes könyvében a csipkebokornál, hogy miként mondta neki Isten, amikor szólt: *Én vagyok Ábrahám Istene és Izsák Istene és Jákob Istene?* {Kiv 3,6} ²⁷ Ő nem a halottak Istene, hanem az élőké. Így tehát nagyon tévedtek.«

Kérdés a főparancsról ²⁸ Ekkor odajárult hozzá az egyik írástudó, aki hallotta őket vitatkozni. Mivel látta, hogy jól megfelelt nekik, megkérdezte őt: »Melyik a legelső az összes parancs közül?« ²⁹ Jézus így felelt neki: »Az összes parancs közül a legelső ez: *Halld, Izrael! A mi Urunk, Istenünk az egyetlen Úr!* ³⁰ Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! Ez az első parancsolat {Mtörv 6,4-5}. ³¹ A második pedig ez: *Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!* {Lev 19,18} Ezeknél nincs nagyobb parancsolat.« ³² Az írástudó ekkor azt mondta neki: »Jól van, Mester! Helyesen mondtad, hogy *egy az Isten, és nincs más rajta kívül*; ³³ és *hogyan őt szeretni teljes szívből és teljes értelemből és teljes lélekből és teljes erőből, a felebarátot pedig úgy szeretni, mint önmagunkat* – többet ér minden égő és egyéb áldozatnál.« ³⁴ Amikor Jézus látta, hogy milyen okosan felelt, azt mondta neki: »Nem vagy messze az Isten országától.« Ezután senki sem merte őt többé kérdezni.

Kérdés a Messiásról ³⁵ Jézus azonban, amikor a templomban tanított, megkérdezte: »Hogyan mondhatják az írástudók, hogy a Krisztus Dávid Fia? ³⁶ Hiszen maga Dávid mondja a Szentlélek által:

Így szól az Úr az én Uramhoz:
Jobbom felől foglalj helyet,
míg lábaid alá vetem ellenségeidet' {Zsolt 110,1}.

³⁷ Ha maga Dávid Urának nevezi őt, akkor hogyan lehet a fia?« S a hatalmas tömeg szívesen hallgatta őt.

Az írástudók megfeddése ³⁸ Ő pedig tanítás közben ezt mondta nekik: »Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösökben járni, és a piacon a köszöntéseket fogadni, ³⁹ a zsinagógákban az

első helyeken ülni, a lakomákon pedig a főhelyeken. ⁴⁰ Felélik az özvegyek házait, és színleg nagyokat imádkoznak. Ezeket súlyosabban ítélik majd meg!»

Az özvegyasszony adománya ⁴¹ Jézus ezután leült a templomkincstárral szemben, és figyelte, hogyan dob a tömeg pénzt a kincstárba: sok gazdag sokat dobott be. ⁴² Aztán jött egy szegény özvegy, és bedobott két fillért, ami egy krajcár. ⁴³ Akkor odahívta tanítványait, és azt mondta nekik: »Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindazoknál, akik pénzt dobtak a kincstárba. ⁴⁴ Mert azok mind abból adtak, amiben bővelkedtek, ez pedig az ő szegénységéből bedobta mindejét, amije volt, egész megélhetését.«

Tanítás a végidőről: 13,1-37

Mk 13 A templom pusztulása ¹ Amikor a templomból kiment, az egyik tanítványa ezt mondta neki: »Mester! Nézd, milyen kövek, és micsoda épületek!« ² Jézus azt felelte neki: »Látod-e mindezeket a hatalmas építményeket? Nem marad itt kő kövön, amelyet le ne rombolnának.«

A csapások kezdete ³ Ezután az Olajfák hegyén leült a templommal szemben. Péter és Jakab, János és András külön megkérdezték tőle: ⁴ »Mondd el nekünk, mikor történnek ezek, és mi lesz a jele annak, amikor mindez teljessé válik?«

⁵ Jézus így válaszolt nekik: »Vigyázzatok, nehogy valaki félrevezessen titeket. ⁶ Mert sokan jönnek majd az én nevemben, és azt mondják, hogy én vagyok, és sokakat félrevezetnek. ⁷ Amikor pedig harcokról és háborús hírekről hallotok, ne rémüljete meg. Ennek be kell következnie {Dán 2,28}, de ez még nem a vég. ⁸ Mert nemzet nemzet ellen támad és ország ország ellen; itt is, ott is földrengések lesznek és éhínség. Ez a gyötrelmek kezdete.

⁹ Ti azonban vigyázzatok magatokra. Átadnak majd benneteket a törvényszékeknek, megvernek a zsinagógákban, helytartók és királyok elé állítanak benneteket énérettem, hogy tanúságot tegyetek előttük. ¹⁰ Előbb azonban minden nemzet számára hirdetni kell az evangéliumot. ¹¹ Amikor bíróság elé hurcolnak titeket, ne aggódjatok előre, hogy mit beszéljete. Mondjátok azt, ami abban az órában megadatik nektek. Hiszen nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a Szentlélek. ¹² Akkor halálra adja majd a testvér a testvérét, az apa a fiát; a gyermekek szüleik ellen támadnak, és halálra juttatják őket. ¹³ Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért, de aki kitart mindvégig, az üdvözlül.

A szenvedések tetőfoka ¹⁴ Amikor látjátok, hogy a pusztító gyalázat {Dán 9,27} ott áll, ahol nem kellene – aki olvassa, értse meg –, akkor azok, akik Júdeában vannak, fussanak a hegyekbe! ¹⁵ Aki pedig a tetőn van, ne szálljon le, és ne menjen be, hogy elvigyen valamit a házából, ¹⁶ aki pedig a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elvigye a köntösét! ¹⁷ Jaj a várandós és szoptató anyáknak azokban a napokban! ¹⁸ Imádkozzatok azért, hogy mindez ne télen történjék! ¹⁹ Mert *olyan szorongattatás napjai lesznek ezek, amilyen még nem volt mostanáig a világ kezdetétől*, amit Isten teremtet, és nem is lesz többé {Dán 12,1; Jo 2,2}. ²⁰ És ha az Úr nem rövidítené meg azokat a napokat, nem menekülne meg egyetlen élőlény sem; de a választottakért, akiket kiválasztott, megrövidíti azokat a napokat. ²¹ Akkor, ha valaki azt mondja nektek: 'Íme, itt a Krisztus, íme, amott', ne higgyétek. ²² Mert hamis krisztusok és

hamis próféták támadnak, jeleket és csodákat művelnek, hogy ha lehet, még a választottakat is tévedésbe ejtsék. ²³ Ti tehát vigyázzatok; íme, mindent előre megmondtam nektek.

Az Emberfia eljövetele ²⁴ Azokban a napokban, a szorongattatás után *a nap elsötétedik, a hold nem sugározza fényét,* ²⁵ *a csillagok* lehullanak az égről {1z 13,10}, és *az erők, amelyek az egekben vannak,* megrendülnek.

²⁶ Akkor *meglátják majd az Emberfiát, amint eljön a felhőkben,* nagy hatalommal és dicsőséggel {Dán 7,13}. ²⁷ Elküldi angyalait, és egybegyűjti választottait az ég négy tája felől {Zak 2,10}, a föld végétől az ég határáig.

A végidőre vonatkozó intelmek ²⁸ Vegyetek példát a fügefáról: amikor már zsenge az ága és a levelei kihajtottak, tudjátok, hogy közel van a nyár. ²⁹ Így ti is, amikor azt látjátok, hogy mindezek megtörténnek, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtóban. ³⁰ Bizony, mondom nektek: nem múlik el ez a nemzedék, amíg mindezek meg nem történnek. ³¹ Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak. ³² Azt a napot és az órát azonban senki sem ismeri, sem az angyalok az égben, sem a Fiú, csak az Atya.

³³ Vigyázzatok tehát, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az az idő! ³⁴ Mint az ember, aki idegenbe készült: mikor elhagyta házát, hatalmat adott szolgálóinak, mindenkinek a maga dolgában, az ajtónállónak pedig megparancsolta, hogy ébren legyen. ³⁵ Legyetek tehát éberek; nem tudjátok ugyanis, mikor jön el a ház ura, este-e vagy éjfélkor, kakasszókor vagy reggel; ³⁶ hogy amikor váratlanul eljön, alva ne találjon benneteket. ³⁷ S amit nektek mondok, azt mindenkinek mondom: Legyetek éberek!«

JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 14,1-16,20

Mk 14 A főtanács határozata ¹ Két nappal ezután volt a húsvéti vacsora és a kovásztalan kenyerek ünnepe. A főpapok és az írástudók azon tanakodtak, miképpen fogják el őt csellel, és hogyan öljék meg. ² Azt mondták ugyanis: Ne az ünnepen, nehogy zavargás támadjon a nép között.

A betániai megkenés ³ Amikor Jézus Betániában volt a leprás Simon házában és asztalnál ült, odament hozzá egy asszony, alabástromedényben valódi, drága nárdusolajat hozva. Eltörte az alabástromot, és a fejére öntötte. ⁴ Voltak, akik méltatlankodtak ezen, és így beszéltek maguk között: »Mire volt jó így elpazarolni ezt a kenetet? ⁵ Ezt az olajat el lehetett volna adni több, mint háromszáz dénárért, és odaadni a szegényeknek!« És megharagudtak az asszonyra.

⁶ Jézus azonban így szólt: »Hagyjatok békét neki! Miért bántjátok? Hiszen jót tett velem. ⁷ Szegények mindig lesznek veletek, és amikor akartok, jót tehettek velük; de én nem leszek mindig veletek. ⁸ Ő megtette azt, ami tőle telt: előre megkenete testemet a temetésre. ⁹ Bizony, mondom nektek: az egész világon, ahol csak hirdetni fogják ezt az evangéliumot, elbeszéli majd azt is, amit ő tett, az ő emlékezetére.«

Júdás árulása ¹⁰ Az iskarióti Júdás pedig, a tizenkettő közül az egyik, elment a főpapokhoz, hogy kiszolgáltassa őt nekik. ¹¹ Mikor azok meghallották ezt, megörültek, és megígérték, hogy pénzt adnak neki. Ő pedig kereste az alkalmat, hogy kiszolgáltassa őt.

A húsvéti vacsora előkészítése ¹² A kovásztalan kenyerek első napján pedig, mikor a húsvéti bárányt feláldozták, tanítványai megkérdezték tőle: »Mit akarsz, hová menjünk előkészíteni, hogy megehed a húsvéti vacsorát?« ¹³ Akkor elküldött kettőt a tanítványai közül, ezekkel a szavakkal: »Menjete a városba. Találkoztok ott egy emberrel, aki vizeskorsót visz. Kövessétek őt, ¹⁴ és ahova bemegy, mondjátok a házigazdának, hogy a Mester kérdezi: 'Hol van a szállásom, ahol a húsvéti bárányt tanítványaimmal elfogyaszthatom?' ¹⁵ Mutatni fog nektek egy nagy ebédlőt készen, megterítve. Ott készítsétek el nekünk.« ¹⁶ Tanítványai elindultak és bementek a városba. Mindent úgy találtak, ahogy megmondta nekik, és elkészítették a húsvéti vacsorát.

A húsvéti vacsora ¹⁷ Amikor beesteledett, odaérkezett a tizenkettővel. ¹⁸ Amikor letelepedtek és ettek, Jézus így szólt: »Bizony, mondom nektek: közületek az egyik, aki velem eszik, elárul engem« {Zsolt 41,10}. ¹⁹ Erre azok elsomorodtak, és egyenként kérdezgetni kezdték tőle: »Csak nem én vagyok az, Uram?« ²⁰ Ő azt felelte nekik: »A tizenkettő közül az egyik, aki velem egyszerre márt a tálból. ²¹ Az Emberfia ugyan elmegy, ahogy meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja! Jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik!«

²² Miközben ettek, Jézus fogta a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odaadta nekik ezekkel a szavakkal: »Vegyétek, ez az én testem.« ²³ Azután fogta a kelyhet, hálát adott, odaadta nekik, és ittak belőle mindnyájan. ²⁴ Ő pedig így szólt: »Ez az én vérem, az új szövetségé {Kiv 24,8; Jer 31,31}, amely sokakért kiontatik. ²⁵ Bizony, mondom nektek: többé már nem iszom a szőlőnek ebből a terméséből addig a napig, amíg az újat nem iszom Isten országában.«

Jézus kimegy az Olajfák hegyére ²⁶ Miután elénekelték a himnuszt, kimentek az Olajfák hegyére. ²⁷ Jézus azt mondta nekik: »Mindnyájan megbotránkoztok bennem, mert írva van: 'Megverem a pásztort, és elszélednek a juhok' {Zak 13,7}. ²⁸ De miután feltámadtam, előttetek megyek Galileába.« ²⁹ Péter erre azt mondta neki: »Ha mindenki megbotránkozik is benned, én nem fogok!« ³⁰ Jézus azt felelte neki: »Bizony, mondom neked, te még ma éjszaka, mielőtt a kakas kétszer megszólal, háromszor is megtagadsz engem.« ³¹ Ő még erősebben fogadkozott: »Még ha veled együtt meg is kell halnom, akkor sem tagadlak meg téged!« Ugyanígy beszéltek a többiek is valamennyien.

Jézus imája a Getszemáni kertben ³² Odaértek a majorba, amelyet Getszemáninak hívnak. Akkor azt mondta tanítványainak: »Üljetek le itt, amíg imádkozom.« ³³ Maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, és elkezdett remegni és gyötrődni. ³⁴ Azt mondta nekik: »Halálosan szomorú a lelkem. Maradjatok itt és virrasszatok.« ³⁵ Egy kissé előbbre ment, a földre borult és imádkozott, hogy ha lehetséges, távozzék el tőle ez az óra. ³⁶ Ezt mondta: »Abba, Atyám! Minden lehetséges neked. Vedd el tőlem ezt a kelyhet! De ne az legyen, amit én akarok, hanem amit te.« ³⁷ Ezután visszajött, és alva találta őket. Így szólt Péterhez: »Simon, alszol? Nem tudtál virrasztani egy órát? ³⁸ Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek! A lélek ugyan kész, de a test erőtlen.« ³⁹ Aztán újra elment és imádkozott, ugyanazokkal a szavakkal. ⁴⁰ Megint visszatért, és alva találta őket, mert a szemük elnehezedett; nem is tudták, mit feleljenek neki. ⁴¹ Majd harmadszor is odajött, és azt mondta

nekik: »Aludjatok már és nyugodjatok! Elég, eljött az óra! Íme, az Emberfiát a bűnösök kezébe adják. ⁴² Keljetek föl, menjünk! Íme, közel van már, aki elárul engem.«

Jézust elfogják ⁴³ Még beszélt, amikor megérkezett az iskarióti Júdás, egy a tizenkettő közül, és vele nagy tömeg kardokkal és botokkal a főpapoktól, írástudóktól és a vénektől. ⁴⁴ Aki elárulta őt, jelt adott nekik: »Akit megcsókolok, ő az, fogjátok meg, és jól vigyázva vigyétek el.« ⁴⁵ Amint odaért, mindjárt odalépett hozzá, és így szólt: »Rabbi!« És megcsókolta őt. ⁴⁶ Azok pedig kezét emelték rá, és megragadták őt. ⁴⁷ Az ott lévők közül az egyik kardot rántott, rásújtott a főpap szolgájára, és levágta a fülét. ⁴⁸ Jézus így szólt hozzájuk: »Mint valami rabló ellen, úgy jöttetek ki kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok. ⁴⁹ Mindennap veletek voltam, tanítottam a templomban, mégsem fogtatok el. Az írásoknak azonban be kell teljesedniük.« ⁵⁰ A tanítványai ekkor elhagyták őt, és mindnyájan elfutottak. ⁵¹ Egy ifjú azonban követte, mezítelen testén egy szál gyolcsingben. Elkapták, ⁵² de az, ingét otthagya, mezítelenül elfutott tőlük.

Jézus a főtanács előtt ⁵³ Jézust a főpaphoz vitték. Összegyűlt nála minden főpap, írástudó és vén. ⁵⁴ Péter pedig messziről követte őt, be egészen a főpap palotájáig, és a szolgákkal a tűznél leülve melegedett. ⁵⁵ A főpapok pedig, és az egész főtanács, tanúvallomást kerestek Jézus ellen, hogy halálra adják, de nem találtak. ⁵⁶ Sokan tettek ugyanis hamis tanúvallomást ellene, de vallomásaik nem egyeztek egymással. ⁵⁷ Végül néhányan felálltak, és hamis tanúvallomást tettek ellene ezekkel a szavakkal: ⁵⁸ »Hallottuk, hogy ez azt mondta: `Lebontom ezt a kéz alkotta templomot, és három nap alatt másikat építek, amelyet nem kéz alkotott'.« ⁵⁹ De a vallomásuk így sem volt megegyező. ⁶⁰ Ekkor a főpap középre állt, és megkérdezte Jézust: »Semmit sem felelsz mindarra, amit ezek tanúsítanak ellened?« ⁶¹ Ő csak hallgatott, és semmit sem felelt. A főpap újra megkérdezte őt: »Te vagy-e a Krisztus, az áldott Isten Fia?« ⁶² Jézus azt felelte neki: »Én vagyok. És *látني fogjátok az Emberfiát a Hatalmasnak jobbján ülni, és eljönni az ég felhőiben*« {Dán 7,13; Zsolt 110,1}.

⁶³ Ekkor a főpap megszaggatta ruháit, és így szólt: »Mi szükségünk van még tanúkra? ⁶⁴ Hallottátok a káromkodást. Mit gondoltok?« Erre azok mindnyájan halálra méltónak ítélték őt.

⁶⁵ Ezután egyesek elkezdtek őt leköpdösni, betakarták az arcát, ököllel verték, és azt mondták neki: »Prófétálj!« S a szolgák is arcul verték őt.

Péter tagadása ⁶⁶ Eközben Péter lent volt az udvarban. Odajött a főpap egyik szolgája, ⁶⁷ látta Pétert melegedni, szemügyre vette őt, és azt mondta: »Te is a Názáreti Jézussal voltál!« ⁶⁸ Ő azonban letagadta: »Nem ismerem őt, és azt sem értem, mit mondasz.« Aztán kiment az előcsarnokba; ekkor megszólalt a kakas. ⁶⁹ A szolgáló megint meglátta őt, újra mondogatni kezdte a körülállóknak, hogy ez is azok közül való. ⁷⁰ Ő megint csak letagadta. Kis idő múltán az ott állók ismét így szóltak Péterhez: »Biztosan közéjük tartozol, hiszen galileai vagy.« ⁷¹ Ő pedig átkozódni kezdett és esküdözni: »Nem ismerem azt az embert, akiről beszéltek!« ⁷² Erre mindjárt megszólalt a kakas, másodszor. Péternek pedig eszébe jutott Jézus szava, amit mondott neki: »Mielőtt a kakas kétszer szól, háromszor tagadsz meg engem.« És sírni kezdett.

Mk 15 Kihallgatás Pilátus előtt ¹ A főpapok a vénekkel, az írástudókkal és az egész főtanáccsal kora reggel tanácsot tartottak, aztán megkötözték Jézust, majd elvezették és átadták Pilátusnak. ² Pilátus

megkérdezte őt: »Te vagy-e a zsidók királya?« Ő azt felelte neki: »Te mondd.« ³ A főpapok sok mindennel vádolták őt. ⁴ Pilátus ezért újra megkérdezte őt: »Semmit sem felelsz? Nézd, mi minden-
nel vádolnak téged!« ⁵ De Jézus egy szót sem szólt többé, Pilátus pedig csodálkozott ezen.

⁶ Ünnepek alkalmával el szokta nekik bocsátani a foglyok közül azt, akit kérnek. ⁷ Volt akkor egy Barabás nevű, akit a lázadókkal együtt fogtak el, s aki a lázadás során gyilkosságot követett el. ⁸ Felvonult tehát a tömeg, és kérni kezdte azt, amit mindig megtett nekik. ⁹ Pilátus azt felelte nekik: »Akarjátok-e, hogy elbocsássam nektek a zsidók királyát?« ¹⁰ Tudta ugyanis, hogy a főpapok irigységből adták őt a kezébe. ¹¹ A főpapok azonban felizgatták a tömeget, hogy inkább Barabást bocsássa el nekik. ¹² Pilátus újra megkérdezte tőlük: »Mit akartok tehát, mit tegyek a zsidók királyával?« ¹³ Azok újra csak azt kiáltották: »Feszítsd meg őt!« ¹⁴ Pilátus megkérdezte őket: »De hát mi rosszat tett?« Azok erre még hangosabban kiáltottak: »Feszítsd meg őt!« ¹⁵ Pilátus ekkor, mivel eleget akart tenni a népnek, elbocsátotta a kedvükért Barabást, Jézust pedig megostoroztatta, és átadta, hogy feszítsék keresztre.

Jézus kigúnyolása ¹⁶ Ekkor a katonák bevitték őt a csarnokba, vagyis a helytartóságra, és összehívták az egész csapatot. ¹⁷ Felöltöztették bíborruhába, tövisből koronát fontak és a fejére tették, ¹⁸ azután elkezdtek őt így köszöntgetni: »Üdvözlégy, Zsidók Királya!« ¹⁹ Majd náddal verték a fejét, leköpdös-
ték, és térdet hajtván hódoltak előtte. ²⁰ Miután csúfot űztek belőle, levették róla a bíort, ráadták saját ruháit, és kivitték, hogy keresztre feszítsék.

A keresztfeszítés ²¹ Cirenei Simont, Sándor és Rúfusz atyját, aki a mezőről jövet éppen arra járt, arra kényszerítették, hogy vigye a kereszttjét. ²² Kivitték a Golgota nevű helyre, ami azt jelenti, hogy 'Kö-
ponyahely'. ²³ Mirhával kevert bort adtak neki inni, de nem fogadta el.

²⁴ Azután keresztre feszítették, a ruháit pedig *elosztották, sorsot vetve rájuk* {Zsolt 22,19}, hogy ki mit kapjon. ²⁵ A harmadik óra volt, amikor keresztre feszítették. ²⁶ Fel volt írva az ítélet oka: »A zsidók királya.« ²⁷ Megfeszítettek vele két rablót is, az egyiket jobbról, a másikat balról. [28]

²⁹ Az arra járók pedig a fejüket csóválva káromolták őt {Zsolt 22,8}, s ezt mondták: »Hé! Te, aki lebontod a templomot és három nap alatt felépítetted, ³⁰ mentsd meg magadat, szállj le a keresztről!« ³¹ Ugyan-
így a főpapok is az írástudókkal együtt csúfolódva ezt mondogatták egymásnak: »Másokat megmen-
tett, magát meg nem tudja megmenteni!« ³² A Krisztus, Izrael királya szálljon le most a keresztről,
hogy lássuk és higgyünk!« Gyalázták őt azok is, akiket vele együtt feszítettek keresztre.

Jézus halála ³³ A hatodik órában sötétség borult az egész földre a kilencedik óráig. ³⁴ A kilencedik óra-
kor Jézus felkiáltott, és hangosan így szólt: »Élőí, Élőí, le má szabaktáni?« Ez azt jelenti: »Istenem,
Istenem, miért hagytál el engem?« {Zsolt 22,2} ³⁵ Az ott állók közül egyesek, amikor ezt hallották, azt
mondták: »Íme, Illést hívja.« ³⁶ Az egyikük odafutott, egy szivacsot ecetbe mártott, és nádszálla-
ra tűzve *inni adott* neki {Zsolt 69,22}, és így szólt: »Hagyjátok! Lássuk, eljön-e Illés, hogy levegye őt!« ³⁷ Jé-
zus pedig hangosan felkiáltott és kilehelte lelkét.

³⁸ Ekkor a templom függőnye kettészakadt fölülről egészen az aljáig.

³⁹ Mikor a százados, aki vele szemben állt, látta, hogy így kiáltva kiadta a lelkét, ezt mondta: »Ez az ember valóban Isten Fia volt.«

⁴⁰ Asszonyok is voltak, akik messziről figyelték. Köztük volt Mária Magdolna és Mária, az ifjabb Jakab és József anyja, és Szalóme, ⁴¹ akik, amikor még Galileában járt, követték őt és szolgáltak neki; és még sok más asszony, akik vele együtt mentek fel Jeruzsálembe.

Jézus temetése ⁴² Mikor beesteledett – mivel a készület napja, azaz szombat előtti nap volt –, ⁴³ oda-
jött az arimateai József, egy előkelő tanácsos, aki maga is várta az Isten országát. Bátran bement Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. ⁴⁴ Pilátus nem akarta elhinni, hogy már meghalt. Hívatta a száza-
dost, és megkérdezte, hogy valóban meghalt-e. ⁴⁵ Amikor a századostól megbizonyosodott erről, Jó-
zsefnek ajándékozta a testet. ⁴⁶ József pedig gyolcsot vásárolt, levette őt, és begöngyölte a gyolcsba.
Azután egy sziklába vágott sírba helyezte, és a sírbolt bejáratához egy követ hengerített. ⁴⁷ Mária
Magdolna pedig és Mária, József anyja figyelték, hogy hová helyezték.

Mk 16 Az angyal híradása az üres sírnál ¹ Mikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna és Mária, Jakab
anyja és Szalóme illatszereket vásároltak, hogy elmenjenek és megkenjék Jézust. ² A hét első napján
korán reggel, amikor a nap felkelt, a sírhoz mentek. ³ Azt kérdezték egymástól: »Ki hengeríti el ne-
künk a követ a sírbolt ajtajából?« ⁴ Amikor azonban körülnéztek, azt látták, hogy a kő már el van
hengerítve. Igen nagy volt ugyanis. ⁵ Bementek a sírboltba. Jobbkéz felől egy ifjút láttak ülni hosszú
fehér ruhába öltözve, és megrémültek. ⁶ De az így szólt hozzájuk: »Ne féljete! A megfeszített Názá-
reti Jézust keresitek? Feltámadt, nincs itt. Íme, itt a hely, ahová tették őt. ⁷ Menjete el, s mondjátok
meg tanítványainak és Péternek: »Előttetek megy Galileába, ott majd meglátjátok őt, amint meg-
mondta nektek.« ⁸ Azok kimentek és elfutottak a sírtól, mert remegés és rémület fogta el őket, és
nem mondtak senkinek semmit, mert féltek.

A Feltámadott megjelenései ⁹ Amikor a hét első napján reggel feltámadt, először Mária Magdolnának
jelent meg, akiből hét ördögöt űzött ki. ¹⁰ Az elment és hírül vitte azoknak, akik korábban vele voltak,
most pedig gyászoltak és siránkoztak. ¹¹ Mikor meghallották tőle, hogy él és hogy ő látta, nem hitték
el. ¹² Ezek után elváltozott alakban megmutatta magát kettőnek közülük útközben, amikor vidékre
mentek. ¹³ Ők is elmentek és hírt adtak a többieknek, de nekik sem hittek.

¹⁴ Végül megjelent a tizenegynek, amikor asztalnál ültek. Szemükre vetette hitetlenségüket és szívük
keménységét, hogy nem hittek azoknak, akik őt feltámadása után látták. ¹⁵ Azután ezt mondta nekik:
»Menjete el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. ¹⁶ Aki hisz
és megkeresztelkedik, az üdvözülni fog; aki pedig nem hisz, elkárhozik. ¹⁷ Azokat, akik hisznek, ezek a jelek
fogják kísérni: a nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szólnak, ¹⁸ kígyókat vesznek fel, és ha
valami halálosat isznak, nem árt nekik; a betegekre teszik kezüket, és azok meggyógyulnak.«

¹⁹ Az Úr Jézus, miután szólt hozzájuk, fölvetetett a mennybe, és ül az Istennek jobbjára felől {2 Kír 2,3.11;
Zsolt 110,1}.

²⁰ Azok pedig elmentek és hirdették az ígét mindenütt. Az Úr velük együtt munkálkodott, s a tanítást
azt kísérő csodajelekkel megerősítette.

EVANGÉLIUM LUKÁCS SZERINT

ELŐSZÓ: 1,1-4

Lk 1 ¹Mivel már sokan megkísérelték rendben elbeszélni a köztünk végbement eseményeket, ²amint előadták azt nekünk azok, akik kezdet óta szemtanúi és szolgálói voltak az igének, ³jónak láttam én is, miután mindennek elejétől fogva gondosan a végére jártam, neked, kegyelmes Teofil, sorrendben leírni, ⁴hogy jól megismerd azon dolgoknak bizonyosságát, amelyekre téged oktattak.

AZ ELŐTÖRTÉNET: 1,5-2,52

Keresztelő János születésének hírüladása ⁵Volt Heródesnek, Júdea királyának napjaiban egy Zakariás nevű pap, Ábia papi osztályából. A felesége Áron leányai közül volt, és Erzsébetnek hívták. ⁶Mindketten igazak voltak Isten előtt, feddhetetlenül éltek az Úrnak minden parancsa és rendelése szerint. ⁷De nem volt gyermekük, minthogy Erzsébet magtalan volt, és már mindketten előhaladott korban voltak. ⁸Történt pedig, hogy amikor osztályának rendjében papi szolgálatot teljesített az Isten előtt, ⁹s a papi szolgálat rendje szerint sorsvetés útján rá került a tömjénezés sora, bement az Úr templomába, ¹⁰miközben az egész népsokaság kívül imádkozott az illatáldozat órájában. ¹¹Akkor megjelent neki az Úr angyala, és megállt a tömjénoltár jobb oldalán. ¹²Ennek láttára Zakariás zavarba jött, és félelem szállta meg. ¹³Az angyal ezt mondta neki: »Ne félj, Zakariás, mert meghallgatást nyert könyörgésed; feleséged, Erzsébet fiút szül neked, és a nevét Jánosnak fogod hívni {Ter 17,19}. ¹⁴Örömd és vigasságod lesz ő, és sokan örülnek majd születésén. ¹⁵Mert nagy lesz az Úr előtt; bort és részegítő italt nem iszik {Szám 6,3; Bír 13,4}, és már anyja méhétől fogva betelik Szentlélekkel. ¹⁶Izrael fiai közül sokakat fog Urukhoz, Istenükhöz téríteni. ¹⁷Illés szellemével és erejével fog előtte járni, hogy az atyák szívét a fiakhoz fordítsa {Mal 3,23-24}, a hitetleneket pedig az igazak okosságára, s így alkalmas népet készítsen az Úrnak.« ¹⁸Ekkor Zakariás megkérdezte: »Hogyan győződjem meg erről? Hiszen én öreg vagyok, és a feleségem is előrehaladott már napjaiban.« ¹⁹Az angyal ezt felelte neki: »Én Gábiel vagyok, aki az Isten színe előtt állok, és azért küldtek, hogy szóljak hozzád, és ezt az örömhírt meghozzam neked. ²⁰De íme, megnémulsz, és nem tudsz beszélni addig a napig, amikor ezek megtörténnek, mivel nem hittél szavaimnak, amelyek a maguk idejében beteljesednek.«

²¹Ezalatt a nép várta Zakariást, és csodálkozott, hogy késik a templomban. ²²Amikor pedig kijött, nem tudott szólni hozzájuk, és megértették, hogy látomást látott a templomban; ő pedig intett nekik és néma maradt.

²³Amikor azután elteltek szolgálatának napjai, visszament a házába. ²⁴E napok után Erzsébet, a felesége méhében fogant, s elrejtőzött öt hónapig, mondván: ²⁵»Így cselekedett velem az Úr ezekben a napokban, amikor rámtekintett, hogy elvegye gyalázatomat az emberek előtt.«

Jézus születésének hírüladása ²⁶Isten pedig a hatodik hónapban elküldte Gábiel angyalt Galilea városába, amelynek Názáret a neve, ²⁷egy szűzhöz, aki el volt jegyezve egy férfival. A neve József volt, Dávid házából, a szűz neve meg Mária. ²⁸Bement hozzá az angyal, és így szólt: »Üdvözlégy, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.« ²⁹Őt zavarba ejtette ez a beszéd, és elgondolkodott, hogy miféle

köszöntés ez. ³⁰ Az angyal pedig folytatta: »Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. ³¹ Íme, méhedben fogansz és fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni {Iz 7,14}. ³² Nagy lesz ő, a Magasságbeli Fiának fogják hívni; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, ³³ és uralkodni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem lesz vége« {2 Sám 7,13; Iz 9,6}.

³⁴ Mária erre így szólt az angyalhoz: »Miképpen lesz ez, hiszen férfit nem ismerek?« ³⁵ Az angyal ezt felelte neki: »A Szentlélek száll rád, és a Magasságbeli ereje megárnnyékozt téged; s ezért a Szentet, aki tőled születik, Isten Fiának fogják hívni. ³⁶ Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiat fogant öregségében, és már a hatodik hónapban van, ő, akit magtalannak hívtak, ³⁷ mert *Istennek semmi sem lehetetlen*« {Ter 18,14; Jób 42,2}. ³⁸ Mária erre így szólt: »Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.« És eltávozott tőle az angyal.

Mária látogatása Erzsébetnél ³⁹ Mária pedig útra kelt azokban a napokban, és sietve elment a hegyek közé, Júda városába. ⁴⁰ Bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet. ⁴¹ És történt, hogy amint Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, felujjongott méhében a magzat, és Erzsébet eltelt Szentlélekkel. ⁴² Hangosan felkiáltott: »Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! ⁴³ De hogyan történhet velem az, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? ⁴⁴ Mert íme, amint fülemben felhangzott köszöntésed szava, felujjongott a magzat méhemből. ⁴⁵ És boldog, aki hitt, mert be fog teljesedni, amit az Úr mondott neki.«

⁴⁶ Mária erre így szólt:

»Magasztalja *lelkem az Urat,*

⁴⁷ és *szívem ujjong megváltó Istenemben* {Hab 3,18},

⁴⁸ mert *tekintetre méltatta szolgálója alázatosságát* {1 Sám 1,11}.

Íme, mostantól fogva boldognak hirdet engem

minden nemzedék {Ter 30,13},

⁴⁹ mert nagy dolgot cselekedett velem a Hatalmas {MTörv 10,21},

és Szent az ő Neve {Zsolt 111,9}.

⁵⁰ Irgalma nemzedékről nemzedékre

azokra száll, akik őt félik {Zsolt 103,13.17}.

⁵¹ Hatalmas dolgokat művelt karja erejével,

szétszórta a gondolataikban kevélykedőket {Zsolt 89,11}.

⁵² Hatalmasokat levetett a trónról,

és kicsinyeket felemelt {Zsolt 147,6}.

⁵³ Éhezőket betöltött jókkal,

és üresen bocsátott el gazdagokat {Zsolt 107,9}.

⁵⁴ Felkarolta szolgáját, Izraelt,

megemlékezve irgalmasságáról {Iz 41,8-9; Zsolt 98,3},

⁵⁵ amint megmondta atyáinknak,

Ábrahámnak és utódainak mindörökké« {Ter 17,7}.

⁵⁶ És Mária nála maradt mintegy három hónapig, azután visszatért házába.

Keresztelő János születése ⁵⁷ Azután eljött az ideje, hogy Erzsébet szüljön; és fiút szült. ⁵⁸ Meghallották szomszédai és rokonai, hogy az Úr nagy irgalmasságot cselekedett vele, és együtt örvendeztek vele. ⁵⁹ Történt pedig, hogy a nyolcadik napon eljöttek körülmetélni a gyermeket, és apja nevéől Zakariásnak akarták nevezni. ⁶⁰ De az anyja így szólt: »Semmiképpen sem, hanem Jánosnak fogják hívni.« ⁶¹ Erre azt mondták: »De hiszen senki sincs a rokonságodban, akit így neveznének.« ⁶² Megkérdezték tehát az apját, hogyan akarja őt nevezni. ⁶³ Ő pedig írotáblát kért, és ezeket a szavakat írta rá: »János a neve.« Mindnyájan elcsodálkoztak. ⁶⁴ Erre azonnal megnyílt a szája és a nyelve, megszólalt, és magasztalta Istent. ⁶⁵ Félelem szállta meg összes szomszédjukat, s e dolgok híre elterjedt Júdea egész hegyvidékén. ⁶⁶ Mindannyian, akik hallották, a szívükbe vésték ezt, és kérdezték: »Mi lesz ebből a gyermekből?« Mert az Úr keze volt vele.

⁶⁷ Apja pedig, Zakariás, betelt Szentlélekkel és így jövendölt:

⁶⁸ »Áldott az Úr, Izrael Istene {Zsolt 41,14},
mert meglátogatta és megváltotta az ő népét {Zsolt 111,9}.
⁶⁹ Az üdvösség jelét támasztotta nekünk,
Dávidnak, az ő szolgájának házában {Zsolt 18,3; 132,17},
⁷⁰ amint megmondta szentjeinek ajkával,
ősidőktől fogva prófétái által.
⁷¹ Megmentett minket ellenségeinktől,
és mindazok kezéből, akik gyűlölnek minket {Zsolt 106,10};
⁷² hogy irgalmasságot cselekedjék atyáinkkal,
és megemlékezzék szent szövetségéről,
⁷³ az esküről, melyet Ábrahám atyánknak esküdött,
hogy majd megadja nekünk {Zsolt 105,8; 106,45; Lev 26,42 },
⁷⁴ hogy ellenségeink kezéből megszabadulva,
félelem nélkül szolgáljunk neki,
⁷⁵ szentségben és igazságban színe előtt
életünknek minden napján.
⁷⁶ Téged pedig, gyermek,
a Magasságbeli prófétájának fognak hívni:
mert az Úr színe előtt fogsz járni,
hogy előkészítsd az ő útját {Mal 3,1},
⁷⁷ és népét az üdvösség ismeretére tanítsd,
bűneik bocsánatára,
⁷⁸ Istenünk mélységes irgalmából,
amellyel meglátogatott minket a magasságban felkelő,
⁷⁹ hogy fényt hozzon azoknak,

*akik sötétségben és a halál árnyékában ülnek {Iz 9,1; 42,7},
s hogy lépteinket a békeesség útjára igazítsa» {Iz 59,8}.*

⁸⁰ A gyermek pedig növekedett és erősödött lélekben, és a pusztaban volt addig a napig, amíg nyilvánosan fel nem lépett Izraelben.

Lk 2 Jézus születése ¹Történt pedig azokban a napokban: Rendelet ment ki Augusztusz császártól, hogy írássék össze az egész földkerekség. ²Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriát Kvirínusz kormányozta. ³El is ment mindenki, hogy összeírják, mindenki a maga városába. ⁴Fölment tehát József is Galileából, Názáret városából Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek hívnak, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt, ⁵hogy összeírják Máriával, eljegyzett feleségével, aki áldott állapotban volt. ⁶Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön, ⁷és megszülte elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

⁸Azon a vidéken pásztorok tanyáztak, és őrizték nyájukat az éjszakában. ⁹Egyszer csak ott termett mellettük az Úr angyala, és az Úr fényessége körülragyogta őket. Nagy félelem vett erőt rajtuk. ¹⁰Az angyal ezt mondta nekik: »Ne féljetek! Íme, nagy örömet hirdetek nektek, melyben része lesz az egész népnek. ¹¹Ma született nektek az Üdvözítő, az Úr Krisztus, Dávid városában. ¹²Ez lesz a jel számotokra: találni fogtok egy kisdedet pólyába takarva és jászolba fektetve.« ¹³Ekkor azonnal mennyei sereg sokasága vette körül az angyalt, és dicsérte Istent:

¹⁴ »Dicsőség a magasságban Istennek,
és a földön békeesség a jóakarató emberekben!«

¹⁵ És történt, hogy amikor az angyalok visszatértek tőlük a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: »Menjünk át Betlehembe, és lássuk azt a dolgot, ami történt, s amelyet az Úr hírül adott nekünk.« ¹⁶Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát és Józsefet, és a jászolban fekvő kisdedet. ¹⁷Amikor meglátták őket, elhíresztelték azt, amit a gyermek felől hallottak. ¹⁸És mindnyájan, akik hallották, csodálkoztak azon, amiről a pásztorok beszéltek nekik. ¹⁹Mária pedig megjegyezte mindezeket a dolgokat, és el-elgondolkodott rajtuk szívében.

²⁰ A pásztorok pedig visszatértek, magasztalták és dicsérték Istent mindazokért a dolgokért, amiket hallottak és láttak úgy, ahogy megmondták nekik.

Simeon és Anna tanúsága Jézusról ²¹Amikor elérkezett a nyolcadik nap, hogy körülmetéljék a gyermeket, a Jézus nevet adták neki, úgy, amint az angyal nevezte, mielőtt anyja méhében fogantatott.

²² Mikor pedig elteltek tisztulásuk napjai, Mózes törvénye szerint felvitték őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, ²³amint az Úr törvényében írva van: »*Minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve*« {Kiv 13,2.12}, ²⁴és hogy áldozatot mutassanak be, amint az Úr törvénye mondja: »*Egy pár gerlicét vagy két galambfiókát*« {Lev 12,8}. ²⁵Élt pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon volt a neve, igaz és istenfélő férfiú, aki várta Izrael vigasztalását, és a Szentlélek volt rajta. ²⁶A Szentlélek kijelentette neki, hogy halált nem lát, amíg meg nem látja az Úr Felkentjét. ²⁷Ekkor a Lélek ösztönzésére a templomba ment. Amikor szülei bevitték a gyermek Jézust, hogy a törvény szokása szerint cselekedjenek vele, ²⁸karjaiba vette őt, és Istent magasztalva így szólt:

²⁹ »Most bocsátod el, Uram, szolgádat
a te ígéd szerint békességben,
³⁰ mert látták szemeim
üdvösségedet {Iz 40,5},
³¹ melyet minden nép
színe előtt készítettél {Iz 52,10},
³² világosságul a nemzetek megvilágosítására {Iz 42,6; 49,6}
és dicsőségére népednek, Izraelnek« {Iz 46,13}.

³³ Apja és anyja csodálkoztak mindazon, amit róla mondtak. ³⁴ Simeon megáldotta őket, anyjának, Máriának pedig ezt mondta: »Íme, sokak romlására és feltámadására lesz ő Izraelben; jel lesz, melynek ellene mondanak ³⁵ – és a te lelkedet tör járja át –, hogy nyilvánosságra jussanak sok szív gondolatai.«

³⁶ Volt egy Anna nevű prófétaasszony is, Fánuel leánya, Áser törzséből. Nagyon előre haladt már napjaiban, miután férjével hét esztendeig élt szüzessége után; ³⁷ nyolcvannégy éves özvegy volt, és nem vált meg a templomtól, böjtöléssel és imádsággal szolgált ott éjjel és nappal. ³⁸ Ő is odajött ugyanabban az órában, dicsérte Istent, és beszélt róla mindazoknak, akik várták Jeruzsálem megváltását.

³⁹ Miután mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatértek Galileába, a városukba, Názáretbe.

⁴⁰ A gyermek pedig növekedett és erősödött, telve bölcsességgel, és az Isten kegyelme volt rajta.

A tizenkét éves Jézus a templomban ⁴¹ A szülei pedig minden évben elmentek Jeruzsálembe a Húsvét ünnepére. ⁴² Mikor azután tizenkét esztendős lett, fölmentek mindnyájan Jeruzsálembe az ünnepi szokás szerint. ⁴³ Amikor elteltek az ünnepnapok és már visszatérőben voltak, a gyermek Jézus ottmaradt Jeruzsálemben, és nem vették észre a szülei. ⁴⁴ Úgy gondolták, hogy az úti társaságban van. Megtettek egy napi utat, s akkor keresték őt a rokonok és az ismerősök között. ⁴⁵ Mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembe, hogy megkeressék. ⁴⁶ És történt, hogy három nap múlva megtalálták őt a templomban, amint a tanítók közt ült, hallgatta és kérdezte őket. ⁴⁷ Mindnyájan, akik hallották, csodálkoztak okosságán és feleletein. ⁴⁸ Mikor meglátták őt, elcsodálkoztak, és anyja ezt mondta neki: »Fiam! Miért tetted ezt velünk? Íme, apád és én bánkódva kerestünk téged.« ⁴⁹ Ő pedig ezt felelte nekik: »Miért kerestetek engem? Nem tudátok, hogy nekem az én Atyám dolgaiban kell lennem?« ⁵⁰ De ők nem értették meg, amit nekik mondott.

⁵¹ Akkor hazatért velük. Elment Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Anyja megőrizte szívében mindezeket a szavakat. ⁵² Jézus pedig *növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt* {1 Sám 2,26}.

JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐZMÉNYEI: 3,1-4,13

Lk 3 Keresztelő János ¹ Tibériusz császár uralkodásának tizenötödik esztendejében, amikor Poncius Pilátus volt Júdea helytartója, Heródes pedig Galilea negyedes fejedelme, Fülöp, a testvére Itúrea és

Trachonitisz tartomány negyedes fejedelme, és Lizániász Abilína negyedes fejedelme, ² Annás és Kaifás főpapok alatt, elhangzott az Úr igéje Jánoshoz, Zakariás fiához, a pusztában. ³ S ő elment a Jordán egész környékére, hirdette a bűnbánat kerestségét a bűnök bocsánatára, ⁴ amint írva van Izajás próféta beszédeinek könyvében:

»A pusztában kiáltónak szava:

`Készítsétek az Úr útját,

tegyétek egyenessé ösvényeit!

⁵ *Minden völgyet betöltenek,*

minden hegyet és halmot elhordanak;

ami görbe, egyenes lesz,

a göröngyös pedig sima úttá:

⁶ *és meglátja minden test Isten üdvösségét'«* {Iz 40,3-5}.

⁷ Így szólt tehát a sokasághoz, amely kiment, hogy megkeresztelkedjen nála: »Viperák fajzata! Ki tanított titeket menekülni a jövendő haragtól? ⁸ Teremjétek hát a megtérés méltó gyümölcsseit, és ne mondogassátok magatokban: `Ábrahám a mi atyánk'. Mert mondom nektek: Isten képes ezekből a kövekből is fiakat támasztani Ábrahámnak. ⁹ A fejsze már a fák gyökerén fekszik. Minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak és tűzre vetnek.«

¹⁰ Ekkor megkérdezte őt a tömeg: »Mit cselekedjünk tehát?« ¹¹ Ő ezt felelte nekik: »Akinék két kötőse van, ossza meg azzal, akinek nincsen; és akinek ennivalója van, hasonlóképpen tegyen.« ¹² Odajöttek a vámosok is, hogy megkeresztelkedjenek, és megkérdezték tőle: »Mester! Mit cselekedjünk?« ¹³ Ő ezt válaszolta nekik: »Semmit ne követeljetek azon felül, ami elő van írva nektek.« ¹⁴ Megkérdezték őt a katonák is: »Hát mi mit cselekedjünk?« Azt mondta nekik: »Senkit se bántalmazzatok, ne zsaroljatok, és elégedjete meg a zsoldotokkal.«

¹⁵ A nép pedig várakozott, és mindenki tanakodott szívében János felől, vajon nem ő-e a Krisztus. ¹⁶ János így szólt mindnyájukhoz: »Én csak vízzel keresztelek titeket. De jön, aki erősebb nálam, akinek nem vagyok méltó a saruszíját megoldani. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket. ¹⁷ Szórolapátja a kezében van, és megtisztítja szérűjét. A búzát összegyűjti a magtárjába, a pelyvát pedig olthatatlan tűzzel elégeti.«

¹⁸ Még sok egyébre is intette a népet, és hirdette nekik az evangéliumot. ¹⁹ Heródes pedig, a negyedes fejedelem, akit megrótt Heródiásért, testvérének feleségeért, és minden gonoszságért, amelyet Heródes cselekedett, ²⁰ mindezeket még azzal is tetézte, hogy Jánost börtönbe záratta.

Jézus megkeresztelkedése ²¹ Történt pedig, hogy amikor már az egész nép megkeresztelkedett, Jézus is megkeresztelkedett. Miközben imádkozott, megnyílt az ég, ²² és mint egy galamb, testi alakban szállt rá a Szentlélek, s ez a szózat hangzott az égből: »Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem« {Iz 42,1}.

Jézus családfája ²³ Jézus, amikor tanítani kezdett, mintegy harminc esztendő volt. A fia volt, amint vélték, Józsefnek, ő pedig Hélié, ő Mattáté, ²⁴ ő Lévié, ő Melkié, ő Jannájé, ő Józsefé, ²⁵ ő Mattitjáé,

ő Ámoszé, ő Náhumé, ő Heszlíé, ő Naggájé, ²⁶ ő Maáté, ő Mattitjáé, ő Simié, ő Jószehe, ő Jódáé, ²⁷ ő Johanané, ő Reszáé, ő Zerubbábelé, ő Sealtielé, ő Nérié, ²⁸ ő Melkié, ő Addié, ő Koszámé, ő Elmadámé, ő Héré, ²⁹ ő Józsuéé, ő Eliézeré, ő Jórímé, ő Mattáté, ő Lévié, ³⁰ ő Simeoné, ő Júdáé, ő Józsefé, ő Jónámé, ő Eljakimé, ³¹ ő Meleáé, ő Mennáé, ő Mattatáé, ő Nátáné, ő Dávidé, ³² ő Izájé, ő Obedé, ő Boózé, ő Szálmoné, ő Nahsoné, ³³ ő Aminádábé, ő Adminé, ő Arámé, ő Ezroné, ő Fáreszé, ő Júdáé, ³⁴ ő Jákobé, ő Izsáké, ő Ábrahámé, ő Terahé, ő Náhoré, ³⁵ ő Szerugé, ő Regué, ő Pelegé, ő Héberé, ő Selahé, ³⁶ ő Kenané, ő Arfaxádé, ő Szemé, ő Noéé, ő Lámeké, ³⁷ ő Matuzsálemé, ő Hénoké, ő Járedé, ő Mahalalélé, ő Kenané, ³⁸ ő Énósé, ő Szeté, ő Ádámé, ő Istené.

Lk 4 Jézus megkísértése ¹ Jézus pedig telve Szentlélekkel visszatért a Jordántól, és a Lélek a pusztába vitte ² negyven napra, és kísértette az ördög. Azokban a napokban nem evett semmit, s ezek eltelével megéhezett. ³ Ekkor az ördög ezt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy változzék kenyérré.« ⁴ Jézus ezt felelte neki: »Írva van: *'Nemcsak kenyérrel él az ember'*« {MTörv 8,3}. ⁵ Majd felvitte őt egy magas hegyre, és megmutatta neki egy szempillantás alatt a földkerekség minden országát, ⁶ és így szólt az ördög: »Mindezt a hatalmat és ennek dicsőségét neked adom; mert az enyém, és akinek akarom, annak adom; ⁷ ha tehát imádsz engem, mind a tiéd lesz.« ⁸ Jézus ezt válaszolta neki: »Írva van: *'Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj'*« {MTörv 5,9; 6,13}. ⁹ Azután Jeruzsálembe vitte őt, a templom ormára állította, és azt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, vesd le innen magadat. ¹⁰ Mert írva van:

*'Angyalainak parancsol felőled,
hogy őrizzenek téged',
¹¹ és 'kezükön hordoznak téged,
hogy kőbe ne üssed lábadat'*« {Zsolt 91,11-12}.

¹² Jézus ezt felelte neki:

»De azt is mondták:
'Ne kísértsd Uradat, Istenedet'« {MTörv 6,16}.

¹³ Miután mindezek a kísértések véget értek, az ördög elhagyta őt egy időre.

JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 4,14-9,50

Igehirdetés Galileában ¹⁴ Jézus pedig a Lélek erejében visszatért Galileába, és a híre elterjedt az egész környéken. ¹⁵ Tanított a zsinagógákban, és mindenki dicsőítette.

Jézust elutasítják saját városában ¹⁶ Azután elment Názáretbe, ahol felnövekedett. Szokása szerint bement szombaton a zsinagógába, és fölállt olvasni. ¹⁷ Odaadták neki Izajás próféta könyvét. Amikor szétnyitotta a tekercset, arra a helyre talált, ahol ez van írva:

¹⁸ »Az Úr Lelke van rajtam;
azért kent föl engem,
hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,
elküldött, hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak

*és látást a vakoknak,
hogy szabadon bocsássam a megtöртеket,*

19 és hirdessem az Úr kedves esztendejét» {1z 61,1-2; 29,18; 58,6}.

²⁰ Aztán összehajtotta a könyvet, visszaadta a szolganak, és leült. A zsinagógában minden szem rá-szegeződött. ²¹ Ő pedig elkezdett hozzájuk beszélni: »Ma teljesedett be ez az Írás a ti fületek hallatára.« ²² Mindnyájan igazat adtak neki, és csodálkoztak a kegyelem ígéin, amelyek ajkáról fakadtak. Aztán így szóltak: »Nem József fia ez?« ²³ Ő ezt felelte nekik: »Bizonyára azt a példázatot fogjátok nekem mondani: 'Orvos, gyógyítsd önmagadat! Amiket hallottunk, hogy Kafarnaumban történtek, cselekedd itt is, a hazádban.'« ²⁴ Majd így folytatta: »Bizony, mondom nektek, hogy egy próféta sem kedves a maga hazájában. ²⁵ Bizony, mondom nektek: sok özvegy volt Illés napjaiban Izraelben, amikor bezárult az ég három évre és hat hónapra, úgyhogy nagy éhínség lett az egész földön; ²⁶ mégis azok közül egyikhez sem küldték Illést, csak a szidoni Szareptába, az özvegyasszonyhoz {1 Kir 17,8-16}. ²⁷ És sok leprás volt Izraelben Elizeus próféta idejében, de azok közül senki sem tisztult meg, csak a szíriai Námán« {2 Kir 5,1-27}.

²⁸ Ezeket hallva mindnyájukat düh töltötte el a zsinagógában. ²⁹ Fölkeltek, kihurcolták őt a városból, és fölvitték annak a hegynek az oldalára, amelyen a városuk épült, hogy letaszítsák. ³⁰ Ő azonban áthaladt köztük és eltávozott.

Egy megszállott meggyógyítása ³¹ Azután lement Kafarnaumba, Galilea városába, és ott tanította őket szombaton. ³² Csodálkoztak a tanításán, mert a beszéde hatalommal teljes volt. ³³ Volt a zsinagógában egy ember, akiben tisztátalan gonosz szellem lakott. Ez hangosan felkiáltott: ³⁴ »Hagyj békén! Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elveszíts minket? Tudom, ki vagy: az Isten Szentje.« ³⁵ Jézus azonban megparancsolta neki: »Némulj el, és menj ki belőle!« Az ördög pedig közére dobta az embert, kiment belőle, és semmit sem ártott neki. ³⁶ Mindenkit félelem szállt meg, és egymás között így beszélgettek: »Milyen beszéd ez? Hatalommal és erővel parancsol a tisztátalan lelkeknek, és azok kimennek?« ³⁷ És a híre elterjedt a környék minden részében.

Péter anyósának meggyógyítása ³⁸ Azután felállt, és a zsinagógából Simon házába ment. Simon anyósának magas láza volt. Kérték őt az érdekében. ³⁹ Ő pedig odaállt, föléhajolt, és parancsolt a láznak, mire az elhagyta. Az asszony mindjárt fölkel, és szolgált nekik.

Megszállottak és betegek meggyógyítása ⁴⁰ Mikor azután a nap lement, mindazok, akiknek különféle bajokban szenvedő betegek voltak, odavitték hozzá őket, és ő mindegyikre rátette a kezét és meggyógyította őket. ⁴¹ Sokakból kimentek az ördögök is, s ezt kiáltották: »Te vagy az Isten Fia.« De ő rájuk parancsolt, nem hagyta őket beszélni, mert tudták, hogy ő a Krisztus.

Jézus elhagyja Kafarnaumot ⁴² Amikor megvirradt, kiment és visszavonult egy elhagyatott helyre. A tömeg azonban kereste. Amikor megtalálták, tartóztatták, hogy ne menjen el tőlük. ⁴³ De ő azt mondta nekik: »Más városoknak is hirdetnem kell az Isten országa örömhírét, mert ezért küldtek.« ⁴⁴ És tanított Júdea zsinagógaiban.

Lk 5 Az első tanítványok meghívása ¹ Történt pedig, hogy a tömeg áradt hozzá Isten ígétét hallgatni, míg ő a Genezáret tava mellett állt. ² Látott a tó mellett két hajót állni; a halászok kiszálltak belőlük,

és mosták a hálóiakat. ³ Akkor beszállt az egyik hajóba, amely Simoné volt, és megkérte őt, hogy vigye egy kissé beljebb a parttól. Ott leült, és a hajóból tanította a tömeget.

⁴ Amikor befejezte beszédét, ezt mondta Simonnak: »Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat a halfogáshoz!« ⁵ Simon ezt felelte neki: »Mester! Egész éjszaka fáradoztunk, és semmit sem fogtunk. A te szavadra azonban kivetem a hálót.« ⁶ És miután ezt megtette, a halaknak oly bő sokaságát fogták ki, hogy szakadozott a hálójuk. ⁷ Intettek tehát a társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek a segítségükre. Azok odamentek és megtöltötték mind a két hajót, úgyhogy csaknem elmerültek. ⁸ Ennek láttára Simon Péter Jézus lábaihoz borult és így szólt: »Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!« ⁹ Mert a nagy halfogás miatt, amelyben részük volt, félelem fogta el őt és mindazokat, akik vele voltak, ¹⁰ hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, akik Simon társai voltak. Jézus pedig így szólt Simonhoz: »Ne félj! Ezentúl már emberek halászja leszel.« ¹¹ Erre kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték őt.

A leprás meggyógyítása ¹² És történt, hogy amikor egy városban volt, íme, volt ott egy leprás férfi. Amikor meglátta Jézust, arcra borult, és ezekkel a szavakkal kérte őt: »Uram! Ha akarod, te megtisztíthatsz engem.« ¹³ Ő pedig kezét kinyújtva megérintette, és szólt: »Akarom, tisztulj meg!« Azonnal eltávozott róla a lepra. ¹⁴ Erre ő meghagyta neki, hogy senkinek se szóljon, hanem »menj, mutasd meg magadat a papnak, és mutass be áldozatot tisztulásodért, amint Mózes rendelte, bizonyságul nekik.« ¹⁵ De a híre annál jobban elterjedt. Sok ember gyűlt össze, hogy hallják őt, és meggyógyuljanak betegségeikből. ¹⁶ Ő azonban visszavonult a pusztába, és ott imádkozott.

A béna meggyógyítása ¹⁷ És történt egy napon, hogy leült tanítani, és ott ültek a farizeusok és a törvénytudók is, akik Galileának és Júdeának minden falvából és Jeruzsálemből jöttek. Az Úr ereje vele volt, hogy gyógyítson. ¹⁸ És íme, néhány férfi egy hordágyon fekvő bénát hozott. Be akarták vinni és eléje helyezni. ¹⁹ Mivel nem találtak utat a sokaság miatt, hogy bevigyék, fölmentek a háztetőre, s a tetőn át bocsátották le ágyastul középre, Jézus elé. ²⁰ Ő pedig, amikor látta a hitüket, ezt mondta: »Ember! Bocsánatot nyertek a bűneid.« ²¹ Az írástudók és farizeusok erre gondolkodni kezdtek: »Kicsoda ez, hogy így káromkodik? Megbocsáthatja-e a bűnöket más, mint az Isten?« ²² Jézus azonban ismerte gondolataikat, és ezt válaszolta nekik: »Mit gondoltok szívetekben? ²³ Mi könnyebb, azt mondani: 'Bocsánatot nyertek bűneid', vagy azt mondani: 'Kelj fel, és járj'? ²⁴ Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának hatalma van a földön a bűnöket megbocsátani – így szólt a bénához: – Mondom neked, kelj föl, fogd ágyadat, és menj haza.« ²⁵ Az mindjárt fölkelt a szemük láttára, fogta az ágyát, amelyen feküdt, és Istent magasztalva hazament. ²⁶ Erre elcsodálkoztak mindnyájan, dicsőítették Istent, és félelemmel eltelve ezt mondták: »Ma csodálatos dolgokat láttunk.«

Lévi meghívása. Lakoma a vámosokkal ²⁷ Ezek után kiment, és látott egy Lévi nevű vámost a vámnál ülni. Azt mondta neki: »Kövess engem!« ²⁸ Erre az otthagyt mindent, fölkelt és követte őt. ²⁹ Lévi ezután nagy lakomát készített neki a házában. Nagy sereg vámos és még sokan mások is ültek velük az asztalnál. ³⁰ A farizeusok és az írástudók felháborodva megkérdezték a tanítványait: »Miért esztek és isztok a vámosokkal és bűnösökkel?« ³¹ Jézus ezt válaszolta nekik: »Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. ³² Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket a bűnbánatra.«

Kérdés a böjtről ³³ Azok pedig így szóltak hozzá: »János tanítványai sokat böjtölnek és imádkoznak, ugyanígy a farizeusokéi is, a tieid pedig esznek és isznak.« ³⁴ Ezt válaszolta nekik: »Böjtre tudjátok-e fogni a násznépet, amíg velük van a vőlegény? ³⁵ Eljönnek azonban azok a napok, amikor elveszik tőlük a vőlegényt; akkor majd böjtölnek, azokban a napokban.« ³⁶ És példázatot is mondott nekik: »Senki sem hasít új ruhából foltot, hogy azt ócska ruhára varrja; különben az újat is elszakítja, és az ócskához sem való az új folt. ³⁷ És senki sem tölt új bort régi tömlőkbe; mert különben az új bor szétszakítja a tömlőket, és kifolyik az is, meg a tömlők is tönkremennek. ³⁸ Az új bort új tömlőkbe kell tölteni. ³⁹ És senki, aki óbort ivott, újat nem kíván, mert azt mondja: 'Jobb az ó'.«

Lk 6 Kalászszedés szombaton ¹ Történt pedig, hogy szombaton, amikor a vetések közt járt, tanítványai tépdesték a kalászatokat, és kezeikkel kimorzsolva megették. ² A farizeusok közül egyesek azt mondták: »Miért teszitek azt, amit szombaton nem szabad?« ³ Jézus ezt felelte nekik: »Nem olvastátok, hogy mit tett Dávid, amikor éhezett, ő és akik vele voltak {1 Sám 21,2-7}? ⁴ Miként ment be az Isten házába, hogyan vette el a kitett kenyereket, evett, és a vele levőknek is adott azokból, amelyeket nem szabad másnak megenni, csak egyedül a papoknak?« ⁵ Aztán hozzátette: »Az Emberfia ura a szombatnak.«

A béna meggyógyítása szombaton ⁶ Történt azután egy másik szombaton, hogy bement a zsinagógába és tanított. Volt ott egy ember, akinek a jobb keze elszáradt. ⁷ Az írástudók és a farizeusok pedig lesték, vajon gyógyít-e szombaton, hogy találjanak valamit, amivel vádolhatják. ⁸ Ő azonban ismerte gondolataikat, és így szólt a elszáradt kezű emberhez: »Kelj föl és állj a középre!« Az fölkelt és odaállt. ⁹ Azután Jézus ezt mondta nekik: »Kérdezlek titeket, szabad-e szombaton jót cselekedni vagy rosszat tenni, életet menteni vagy elveszíteni?« ¹⁰ Majd körülnézett mindnyájukon, és így szólt az emberhez: »Nyújtsd ki a kezedet!« Az megtette, és meggyógyult a keze. ¹¹ Azok erre esztelen haragra gerjedve arról kezdtek tanácskozni egymás közt, hogy mit cselekedjenek Jézussal.

A tizenkettő kiválasztása ¹² Történt pedig azokban a napokban, hogy kiment a hegyre imádkozni, és az egész éjszakát Isten imáadásában töltötte. ¹³ Amikor megvirradt, magához hívta tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt. Ezeket elnevezte apostoloknak: ¹⁴ Simont, akit Péternek is nevezett, és Andrást, a testvérét, valamint Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant, ¹⁵ Mátét és Tamást, Jakabot, Alfeus fiát és Simont, akit Zelótának neveznek, ¹⁶ Júdást, Jakab fiát, és iskarióti Júdást, aki áruló lett.

Jézus és a tömeg ¹⁷ Majd lement velük és megállt egy sík helyen. Vele volt tanítványainak egy nagy csoportja és hatalmas népsokaság egész Júdeából, Jeruzsálemből, Tírusz és Szidon tengermellékéről, ¹⁸ akik eljöttek, hogy hallgassák őt és meggyógyuljanak betegségeikből. Akiket pedig tisztátalan lelkek gyötörtek, meggyógyultak. ¹⁹ Az egész tömeg érinteni akarta őt, mert erő áradt ki belőle, és meggyógyította mindnyájukat.

Jézus beszédeinek gyűjteménye 6,20-49

Boldogságok és Jajok ²⁰ Akkor szemeit tanítványaira emelte, és így szólt:

»Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.

²¹ Boldogok vagytok, akik most éheztek, mert kielégítenek benneteket.

Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok.

²² Boldogok lesztek, amikor gyűlölnek titeket az emberek, amikor kirekesztenek és szidalmaznak, és kivetik neveteket mint gonoszat az Emberfiáért. ²³ Örüljétek azon a napon és vigadjatok, mert íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben! Hiszen atyáik éppen így cselekedtek a prófétákkal.

²⁴ De jaj nektek, gazdagok, mert megkaptátok vigasztalástokat!

²⁵ Jaj nektek, akik most jóllaktatok, mert éhezni fogtok!

Jaj nektek, akik most nevettek, mert majd gyászoltok és sírtok!

²⁶ Jaj nektek, amikor mindenki magasztal titeket, mert atyáik éppen így cselekedtek a hamis prófétákkal!

Az ellenségszeretet ²⁷ Nektek viszont, akik hallgattok engem, azt mondom: Szeressétek ellenségeiteket! Tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnek titeket. ²⁸ Áldjátok azokat, akik átkoznak benneteket, és imádkozzatok azokért, akik gyaláznak titeket. ²⁹ Annak, aki arcul üt téged, tartsd oda a másikat is; és attól, aki a köntösödöt elveszi, ne tagadd meg az ingedet sem. ³⁰ Adj mindenkinek, aki kér tőled; és ha valaki elveszi, ami a tiéd, vissza ne kérd. ³¹ Amint akarjátok, hogy cselekedjenek veletek az emberek, ti is hasonlóképpen cselekedjétek velük. ³² Ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, milyen jutalmat érdemeltek? Hiszen a bűnösök is szeretik azokat, akik őket szeretik. ³³ És ha azokkal tesztek jót, akik veletek jót tesznek, milyen jutalmat érdemeltek? Hisz ezt a bűnösök is megteszik. ³⁴ És ha azoknak adtok kölcsön, akiktől reméletek, hogy visszakapjátok, milyen jutalmat érdemeltek? Hiszen a bűnösök is kölcsönöznek a bűnösöknek, hogy ugyanannyit kapjanak vissza.

³⁵ Szeressétek tehát ellenségeiteket! Tegyetek jót és kölcsönözzetek, semmit vissza nem várva; így nagy lesz a ti jutalmatok, és a Magasságbeli fiai lesztek, mert ő jóságos a hálátlanokhoz és gonoszokhoz is. ³⁶ Legyetek tehát irgalmasok, mint a ti Atyátok is irgalmas!

Az ítékezés ³⁷ Ne ítékezzetek, és titeket sem fognak elítélni! Ne ítéljétek el senkit, és benneteket sem fognak elmarasztalni! Bocsássatok meg, és bocsánatot fogtok nyerni! ³⁸ Adjatok, és adnak majd nektek is: jó és tömött, megrázott és túlárado mértékkel adnak majd az öletekbe! Mert amilyen mértékkel mérték, olyannal fognak visszamérni nektek!«

³⁹ Hasonlatot is mondott nekik: »Vajon a vak vezethet-e vakot? Nem esnek-e mindketten verembe?

⁴⁰ Nem nagyobb a tanítvány a mesterénél; valaki akkor tökéletes, ha olyan, mint a mestere.

⁴¹ Miért látod meg a szálkát testvéred szemében, a gerendát pedig, amely a te szemedben van, nem veszed észre? ⁴² És hogyan mondhatod testvérednek: 'Testvér, hadd vegyem ki szemedből a szálkát', a te szemedben pedig nem látod a gerendát? Képmutató! Vesd ki előbb a magad szeméből a gerendát, és majd látni fogsz, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből!

Az igaz vallásosság ⁴³ Nincs jó fa, amely rossz gyümölcsöt terem; és nincs rossz fa, amely jó gyümölcsöt terem. ⁴⁴ Mert minden fát gyümölcseről ismerünk meg. Tövisbokorról nem szednek fügét, sem a csipkebokorról nem szüretelnek szőlőt. ⁴⁵ A jó ember jót hoz elő szívének jó kincséből, és a gonosz ember a gonoszból gonoszat hoz elő; mert a szív bőségéből szól a száj.

⁴⁶ Miért mondjátok nekem: 'Uram! Uram!', ha nem cselekszitek, amiket mondok?

A sziklára épített ház ⁴⁷ Megmutatom nektek, kihez hasonló mindaz, aki hozzám jön, hallgatja szavaimat és megcselekszi azokat. ⁴⁸ Hasonló a házépítő emberhez, aki mélyre leásott és az alapot kősziklára rakta. Amikor aztán jött az árvíz, nekiesett a háznak a folyó árja, de nem tudta megingatni, mert jól volt megépítve. ⁴⁹ Aki pedig hallgatja, de nem cselekszi, hasonló ahhoz az emberhez, aki a házat alap nélkül, a földre építette. Amikor nekirontott az ár, mindjárt összeomlott, és nagy lett annak a háznak romlása.«

Jelek és mondások: 7,1-9,50

Lk 7 A kafarnaumi százados ¹ Miután ezeket a beszédeket a nép hallatára mind befejezte, bement Kafarnaumba. ² Egy százados egyik szolgálja pedig, aki annak nagyon kedves volt, halálos betegen feküdt. ³ Mivel hallott Jézusról, elküldte hozzá a zsidók véneit, és kérte őt, hogy jöjjön el és gyógyítsa meg a szolgáját. ⁴ Azok pedig, amikor odaértek Jézushoz, nagyon könyörögtek: »Méltó arra, hogy megtedd ezt neki, ⁵ mert szereti nemzetünket, és a zsinagógát is ő építtette nekünk.« ⁶ Jézus tehát velük ment. Amikor már nem messze volt a háztól, a százados elküldte hozzá barátait, ezekkel a szavakkal: »Uram! Ne fáradj, mert nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. ⁷ Éppen ezért nem is tartottam magamat méltónak, hogy hozzád menjek; hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul a szolgám. ⁸ Mert én is hatalom alatt álló ember vagyok, s katonák vannak alattam; és ha azt mondom az egyiknek: 'Menj', elmegy; vagy a másiknak: 'Gyere', odajön; és a szolgámnak: 'Tedd ezt', megteszi.« ⁹ Ennek hallatára Jézus elcsodálkozott. Megfordult, és így szólt az őt követő sokasághoz: »Mondom nektek: még Izraelben sem találtam ekkora hitet!« ¹⁰ A küldöttek pedig, amikor hazatértek, egészségben találták a szolgát.

A naimi ifjú feltámasztása ¹¹ Történt pedig, hogy ezután egy Naim nevű városba ment, és vele mentek tanítványai és nagy népsokaság. ¹² Mikor a város kapujához közeledett, íme, egy halottat vittek ki, egy özvegyasszony egyetlen fiát, és a város sok lakosa kísérte. ¹³ Amikor meglátta őt az Úr, megesett rajta a szíve, és ezt mondta neki: »Ne sírj!« ¹⁴ Majd odament, és megérintette a hordágyat. Erre azok, akik vitték, megálltak. Ezt mondta: »Ifjú! Mondom neked: kelj föl!« ¹⁵ A halott pedig felült és beszélni kezdett. Ekkor átadta őt anyjának (1 Kí 17,23). ¹⁶ Mindnyájukat elfogta a félelem, és így dicsőítették Istent: »Nagy próféta támadt közöttünk!« És: »Isten meglátogatta az ő népét!«. ¹⁷ Az eset híre elterjedt egész Júdeában, és mindenütt a környéken.

Keresztelő János kérdése ¹⁸ Mindezeket hírül vitték Jánosnak a tanítványai. ¹⁹ János erre magához hívott tanítványai közül kettőt, és elküldte őket Jézushoz, hogy kérdezzék meg: »Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?« ²⁰ Amikor ezek a férfiak odaérkeztek hozzá, így szóltak: »Keresztelő János küldött minket hozzád, hogy kérdezzünk meg: 'Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?'«

²¹ Éppen abban az órában sok embert megszabadított betegségétől, szenvedésétől és a gonosz lelkektől, és sok vaknak visszaadta a szeme világát. ²² Ezt felelte nekik: »Menjetek, vigyétek hírül Jánosnak, amit láttatok és hallottatok: *a vakok látnak, a sánták járnak, a leprások megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak föltámadnak, a szegényeknek hirdetik az evangéliumot* {Lz 26,19; 29,18; 35,5-6; 61,1}. ²³ Boldog, aki nem botránkozik meg bennem.«

Jézus Keresztelő Jánosról ²⁴ Miután János követői elmentek, elkezdett Jánosról beszélni a tömegnek: »Miért mentetek ki a pusztába, mit akartatok látni? Széltől lengetett nádat? ²⁵ Vagy mit akartatok látni, amikor kimentetek? Finom ruhákba öltözött embert? Íme, akik drága ruhában és kényelemben élnek, a királyi palotákban vannak. ²⁶ Vagy mit akartatok látni, amikor kimentetek? Prófétát? Igen, mondom nektek: prófétánál is nagyobb. ²⁷ Ő az, akiről írva van:

*Íme, elküldöm angyalomat színed előtt,
aki elkészíti előtted utadat'* {Kiv 23,20; Mal 3,1}.

²⁸ Mondom nektek: Asszonyok szülöttei között nincs nagyobb Keresztelő Jánosnál; de aki a legkisebb Isten országában, az is nagyobb nála. ²⁹ Az egész sokaság, amely őt hallotta, s a vámosok is, igaznak vallották Istent azzal, hogy megkeresztelkedtek János keresztségével. ³⁰ De a farizeusok és a törvénytudók megghiúsították Isten szándékát önmagukban, és nem vették fel az ő keresztségét.

³¹ Ugyan kihez is hasonlítsam ezt a nemzedéket? Kihez hasonlók ők? ³² Hasonlók a piacon üldögélő gyermekekhez, akik így kiáltoznak egymásnak:

«Furulyáztunk nektek, de nem táncoltatok,

síratót énekeltünk, de nem sírtatok!»

³³ Mert eljött Keresztelő János, kenyeret nem eszik és bort nem iszik, és azt mondjátok: «Ördöge van!» ³⁴ Eljött az Emberfia, eszik és iszik, és azt mondjátok: «Íme, a falánk és borissza ember, a vámosok és bűnösök barátja!» ³⁵ De a bölcsességet igazolja annak minden fia.«

Jézus és a bűnös asszony ³⁶ Egy farizeus meghívta, hogy egyen nála. Bement a farizeus házába és asztalhoz telepedett. ³⁷ És íme, egy bűnös asszony a városból, amint megtudta, hogy a farizeus házában étkezik, kenetet hozott egy alabástrom edényben. ³⁸ Megállt hátul a lábainál, sírva fakadt, elkezdte könnyeivel öntözni a lábait, és megtörölte hajával, csókolgatta a lábait, és megkent a kenettel.

³⁹ Amikor a farizeus, aki meghívta, látta ezt, így szólt magában: »Ha ez próféta volna, bizonyára tudná, kicsoda és miféle asszony ez, aki őt érinti, vagyis hogy bűnös.« ⁴⁰ Jézus ezt válaszolta neki: »Simon! Mondanék neked valamit.« Az így szólt: »Mester, szólj!« ⁴¹ »Két adósa volt egy hitelezőnek. Az egyik ötszáz dénárral tartozott, a másik ötvennel. ⁴² Nem lévén nekik miből megfizetni, elengedte mind a kettőnek. Melyik fogja őt közülük jobban szeretni?« ⁴³ Simon ezt felelte: »Úgy vélem, az, akinek többet engedett el.« Ő pedig ezt mondta neki: »Helyesen ítéltél.« ⁴⁴ Majd az asszony felé fordulva ezt mondta Simonnak: »Látod ezt az asszonyt? Bejöttem a házába, és nem adtál vizet lábaimra; ez meg könnyeivel öntözte lábaimat, és a hajával törölte meg. ⁴⁵ Csókot nem adtál nekem; ez meg, amióta bejött, nem szűnt meg csókolgatni lábaimat. ⁴⁶ Olajjal nem kent meg fejem; ez

meg kenettel kente meg a lábaimat. ⁴⁷ Azért mondom neked: Sok bűne bocsánatot nyert, mert nagyon szeretett. Akinek keveset bocsátanak meg, kevésbé szeret.« ⁴⁸ Aztán így szólt az asszonyhoz: »Bocsánatot nyertek bűneid.« ⁴⁹ Erre az asztaltársak ezt kezdték mondogatni magukban: »Kicsoda ez, hogy még a bűnöket is megbocsátja?« ⁵⁰ Ő pedig így szólt az asszonyhoz: »A hited megmentett téged; menj békével.«

Lk 8 Asszonyok Jézus kíséretében ¹ Történt azután, hogy bejárta a városokat és a falvakat, prédikálta és hirdette az Isten országának evangéliumát. Vele volt a tizenkettő, ² és néhány asszony, akiket meggyógyított a gonosz lelkektől és a betegségekből: Mária, akit Magdolnának hívnak, akiből hét ördög ment ki, ³ és Johanna, Kúzának, Heródes helytartójának a felesége, valamint Zsuzsanna, és sokan mások, akik segítették őt vagyonukból.

Példabeszéd a magvetőről ⁴ Mikor pedig nagy tömeg gyűlt egybe, és a városokból özönlöttek hozzá, a következő példabeszédet mondta: ⁵ »Kiment a magvető magot vetni. Amint vetett, az egyik mag az útfélre esett. Ezt eltaposták, és az ég madarai felszedegették. ⁶ A másik sziklára esett. Ez kikelt, de aztán elszáradt, mert nem volt nedvessége. ⁷ A másik a tövisek közé esett. A tövisek is felnőttek vele, és elfojtották. ⁸ De egy másik a jó földbe estek. Kikelt és százszoros termést hozott.« Amikor ezt elmondta, felkiáltott: »Akinek van füle a hallásra, hallja meg!«

A példabeszédek értelme és célja ⁹ Tanítványai megkérdezték őt, hogy mit jelent ez a példabeszéd. ¹⁰ Ő ezt mondta nekik: »Nektek adatott, hogy megismerjétek Isten országának titkait, másoknak csak példabeszédekben, hogy nézván ne lássanak, és hallván ne értsenek {12 6,9}.

A magvetőről szóló példabeszéd magyarázata ¹¹ Ez tehát a példabeszéd: A mag Isten ígéje. ¹² Az útfélre hullott magok azok, akik hallgatják, de azután eljön az ördög, és kiveszi az ígét szívükből, nehogy higgyenek és üdvözüljenek. ¹³ A kősziklára hullott magok azok, akik, amikor hallják, örömmel fogadják az ígét, de nincs gyökerük; egy ideig hisznek, a kísértés idején azonban elpártolnak. ¹⁴ A tövisek közé hullott magok azok, akik hallgatják, de az élet gondjai, gazdagsága és gyönyörűségei később elfojtják bennük az ígét, és gyümölcsöt nem teremnek. ¹⁵ Amelyik pedig jó földbe esett, azokat jelenti, akik tiszta és jó szívvel hallgatják az ígét, megtartják, és gyümölcsöt hoznak állhatatosan.

Az ige meghallása ¹⁶ Senki, aki lámpát gyújt, nem borítja azt le egy edénnyel, sem ágy alá nem rejt, hanem a tartóra teszi, hogy akik bemennek, lássák a világosságot. ¹⁷ Mert semmi nincs elrejtve, ami nyilvánosságra ne jutna, sem eltitkolva, ami ki ne tudódnék és napfényre ne kerülne. ¹⁸ Figyeljete tehát, hogyan hallgatjátok! Mert akinek van, annak még adnak; akinek pedig nincsen, attól még azt is elveszik, amiről azt gondolja, hogy az övé.«

Jézus igazi rokonai ¹⁹ Odajöttek hozzá az anyja és testvérei, de nem juthattak hozzá a sokaság miatt. ²⁰ Szóltak neki: »Anyád és testvéreid kinn állnak, látni akarnak téged.« ²¹ Ő azonban ezt felelte nekik: »Azok az én anyám és testvéreim, akik Isten ígését hallgatják és megcselekszik.«

A vihar lecsendesítése ²² Történt pedig egy napon, hogy beszállt egy bárkába tanítványaival együtt, és azt mondta nekik: »Keljünk át a tó túlsó partjára!« Elindultak. ²³ Amíg hajóztak, ő elaludt. Közben

heves szélvész támadt a tavon, úgyhogy már-már elmerültek és veszélyben voltak. ²⁴ Ekkor odamentek hozzá és felébresztették: »Mester, Mester! Elveszünk!« Ő pedig felkelt, parancsolt a szélnek és a víz hullámainak, mire azok megszűntek és lecsendesedtek. ²⁵ Aztán így szólt hozzájuk: »Hol van a ti hitetek?« Azok pedig félelemmel eltelve csodálkoztak, és ezt mondogatták egymásnak: »Ki ez, hogy még a szélnek és tengernek is parancsol, és azok engedelmeskednek neki?«

A gerázai megszállott meggyógyítása ²⁶ Azután kikötöttek a gerázaiak földjén, amely Galileával átellenben van. ²⁷ Amint kilépett a partra, egy férfi jött eléje a városból, akiben ördögök voltak, és már régóta nem vett magára ruhát, sem házban nem lakott, hanem a sírboltokban. ²⁸ Amikor meglátta Jézust, leborult előtte, és hangosan fölkiáltott: »Mi közöm hozzád, Jézus, a magasságbeli Isten Fia? Kérlek, ne gyötörj engem!« ²⁹ Mert parancsolt a tisztátalan léleknek, hogy menjen ki az emberből. Ugyanis már jó ideje hatalmába kerítette, láncokkal volt megkötözve, és bilincsekben őrizték, de elszaggatta a kötelékeket, s az ördög a pusztába űzte. ³⁰ Jézus ekkor megkérdezte: »Mi a neved?« Azt felelte: »Légió«, mert sok ördög szállta meg. ³¹ Arra kérték, ne azt parancsolja, hogy a mélységbe menjenek.

³² Volt ott egy nagy disznócsorda, a hegyen legelészett. Kérték őt, engedje meg, hogy azokba menjenek. Megengedte nekik. ³³ Az ördögök erre kimentek, megszállták a disznókat, mire a csorda lerohant a meredeken a tóba, és belefűlt. ³⁴ A kondások, látva, hogy mi történt, elfutottak, és hírül vitték ezt a városba és a falvakba. ³⁵ Az emberek kimentek, hogy lássák a történeteket. Amikor Jézushoz értek, ott találták azt az embert, akit az ördögök elhagytak, felöltözve és ép ésszel, amint ott ült Jézus lábainál, és félelem fogta el őket. ³⁶ Azok pedig, akik látták, elbeszélték nekik, hogyan szabadult meg az, akit az ördög zaklatott. ³⁷ Ekkor a gerázaiak földjének egész lakossága arra kérte őt, hogy távozzék el tőlük; mert nagy félelem vett erőt rajtuk. Ő pedig bárkába szállt és visszatért. ³⁸ Az a férfi pedig, akiből kimentek az ördögök, megkérte, hogy vele lehessen. De Jézus elküldte őt ezekkel a szavakkal: ³⁹ »Térj csak vissza házádba, és beszéld el, milyen nagy dolgot cselekedett veled az Isten.« Az be is járta az egész várost, és hirdette, milyen nagy dolgot cselekedett vele Jézus.

Jairus lányának feltámasztása és egy beteg asszony meggyógyítása ⁴⁰ Amikor Jézus visszatért, tömeg fogadta őt, mert mindnyájan vártak rá. ⁴¹ És íme, jött egy Jairus nevű férfi, aki a zsinagóga elöljárója volt, és Jézus lábaihoz borulva kérte őt, hogy jöjjön a házába, ⁴² mert egyetlen lánya, aki mintegy tizenkét esztendő volt, haldoklik. Amíg ment, majdnem agyon-nyomta őt a tömeg. ⁴³ Közben egy asszony, aki tizenkét esztendeje vérfolyásban szenvedett, és az orvosokra költötte minden vagyonát, de egyik sem tudta meggyógyítani, ⁴⁴ odament hozzá hátulról, és megérintette a ruhája szegélyét. Rögtön megállt a vérfolyása. ⁴⁵ Jézus így szólt: »Ki érintett meg engem?« Amikor mindnyájan tagadták, Péter így szólt: »Mester! A tömeg szorongat és lökdös téged.« ⁴⁶ Jézus ezt felelte: »Valaki megérintett, mert éreztem, hogy erő ment ki belőlem.« ⁴⁷ Ekkor az asszony látta, hogy nem maradt titokban. Remegve jött elő, a lábai elé borult, és bevallotta az egész nép előtt, hogy miért érintette meg őt, és hogy hogyan gyógyult meg azonnal. ⁴⁸ Ő erre azt mondta neki: »Leányom! A hited meggyógyított téged! Menj békével!«

⁴⁹ Még beszélt, amikor odajött valaki a zsinagóga vezetőjének házából, és azt mondta: »A lányod meghalt, ne fáraszd tovább a Mestert!« ⁵⁰ Jézus azonban, amikor meghallotta ezt, így szólt hozzá:

»Ne félj, csak higgy, és megmenekül!« ⁵¹ Mikor pedig a házba érkezett, senki másnak nem engedte meg, hogy bemenjen vele, csak Péternek, Jakabnak és Jánosnak, és a lány apjának és anyjának. ⁵² Mindnyájan sírtak és jajgattak a leány miatt. Ő így szólt hozzájuk: »Ne sírjatok! Nem halt meg a leány, csak alszik.« ⁵³ Azok kinevették, mert tudták, hogy meghalt. ⁵⁴ De ő megfogta a lány kezét, és hangosan felkiáltott: »Kislány, kelj föl!« ⁵⁵ Erre visszatért a lány lelke, és rögtön fölkelt. Ekkor szólt, hogy adjanak neki enni. ⁵⁶ A szülei nagyon elcsodálkoztak; ő pedig megparancsolta nekik, hogy senkinek se mondják el, ami történt.

Lk 9 A tizenkettő küldetése ¹ Ezután összehívta a tizenkét apostolt, erőt és hatalmat adott nekik minden ördög felett, és a betegségek gyógyítására. ² Majd elküldte őket, hogy hirdessék az Isten országát, és gyógyítsák meg a betegeket. ³ Azt mondta nekik: »Semmit se vigyetek az útra, se botot, se táskát, se kenyeret, se pénzt, és két ingetek se legyen! ⁴ Amelyik házba betértek, ott maradjatok, és onnan induljatok tovább! ⁵ Ha pedig valahol nem fogadnak be titeket, a várost elhagyva, még a lábatok porát is rázzátok le bizonyosságul ellenük!« ⁶ Útra keltek tehát, bejárták a falvakat, hirdették az evangéliumot, és gyógyítottak mindenütt.

Vélemények Jézusról ⁷ Heródes negyedes fejedelem hallott mindenről, ami történt, és zavarban volt, mivel egyesek azt mondták: ⁸ »János támadt fel a halálból«, némelyek pedig, hogy »Illés jelent meg«, mások meg: »a régi próféták közül támadt fel valamelyik«. ⁹ Ekkor Heródes azt mondta: »Jánost lefejeztettem; kicsoda tehát ez, akiről ilyeneket hallok?« És látni akarta őt.

A tanítványok visszatérése; a kenyérszaporítás ¹⁰ Az apostolok visszatértek, és elbeszélték neki mindazt, amit cselekedtek. Azután velük együtt elvonult külön egy Betszaidának nevezett város közelébe. ¹¹ Amikor a tömeg ezt megtudta, utánament. Ő magához engedte őket, beszélt nekik Isten országáról, és azokat, akiknek gyógyulásra volt szükségük, meggyógyította. ¹² A nap azonban már lemenőben volt, ezért a tizenkettő odament hozzá, és azt mondták neki: »Bocsásd el a tömeget, hogy a környékbeli falvakba és tanyákra menjenek, szállást vegyenek és ennivalót keressenek, mert itt pusztságban vagyunk.« ¹³ Ő azonban azt mondta nekik: »Ti adjatok nekik enni!« Azok ezt felelték: »Nincs több, mint öt kenyérünk és két halunk, hacsak nem megyünk el mi, és nem veszünk élelmet ennek az egész népnek.« ¹⁴ A férfiak ugyanis mintegy ötezren voltak. Ekkor azt mondta tanítványainak: »Telepítsétek le őket ötvenes csoportokban!« ¹⁵ Úgy is tettek, és letelepítették valamennyit. ¹⁶ Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, az égre tekintett, megáldotta, megtörte, és tanítványainak adta, hogy adják a tömegnek. ¹⁷ Mindnyájan ettek és jóllaktak. Azután fölszedték, amit meghagytak: tizenkét kosár kenyérdarabot.

Péter vallomása; Jézus első jövendölése a szenvedésről és a feltámadásról ¹⁸ Történt egyszer, hogy amikor egyedül imádkozott, és a tanítványok is vele voltak, megkérdezte őket: »Kinek tart engem a tömeg?« ¹⁹ Ők ezt felelték: »Egyesek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások pedig azt tartják, hogy a korábbi próféták közül támadt fel valaki.« ²⁰ Azután megkérdezte tőlük: »Hát ti kinek tartotok engem?« Simon Péter válaszolt: »Az Isten Krisztusának.« ²¹ Ő pedig rájuk parancsolt, és meghagyta, hogy ezt senkinek se mondják el, és így szólt: ²² »Az Emberfiának sokat kell szenvednie, el kell, hogy vessék a vének, a papi fejedelmek és az írástudók, meg kell, hogy öljék, és harmadnapra föl kell támadnia.«

Jézus követése; az önmegtagadás ²³ Azután mindenkihez szólt: »Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét minden nap, és kövessen engem. ²⁴ Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt; aki pedig elveszíti életét énértem, megmenti azt. ²⁵ Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, önmagát pedig elveszíti, vagy magára nézve kárt vall? ²⁶ Mert aki szégyell engem és az én igéimet, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor majd eljön a maga, az Atya és a szent angyalok dicsőségében. ²⁷ Igazán mondom nektek: vannak az itt állók között egyesek, akik nem ízeleik meg a halált, amíg meg nem látják Isten országát.

Jézus színeváltozása ²⁸ Történt pedig e beszéd után mintegy nyolc nappal, hogy maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, és felment a hegyre imádkozni. ²⁹ Miközben imádkozott, arcának színe elváltozott, a ruházata fehér lett és fényben sugárzó. ³⁰ És íme, két férfi beszélgetett vele, Mózes és Illés, ³¹ akik dicsőségben megjelentek, és beszéltek az ő eltávozásáról, amelyet Jeruzsálemben készült beteljesíteni. ³² Pétert és a vele lévőket elnyomta az álom. Amikor felébredtek, látták dicsőségét, és a két férfit, akik ott álltak vele. ³³ És történt, hogy amikor eltávoztak tőle, Péter ezt mondta Jézusnak: »Mester! Jó nekünk itt lenni! Hadd csináljunk három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet!« Nem tudta ugyanis, hogy mit mond. ³⁴ Amíg ezeket mondta, felhő szállt le, és elborította őket. Amint a felhőbe jutottak, félelem fogta el őket. ³⁵ A felhőből szózat hallatszott: »Ez az én választott Fiam, űt hallgassátok« (Mtörv 18,15; Iz 42,1). ³⁶ Mikor a szózat elhangzott, Jézus ismét egyedül volt. Ők pedig hallgattak, és senkinek sem szóltak azokban a napokban mindarról, amit láttak.

Egy megszállott ifjú meggyógyítása ³⁷ Történt pedig a következő napon, hogy amint lementek a hegyről, nagy tömeg közeledett feléjük. ³⁸ És íme, a tömegből felkiáltott egy férfi: »Mester! Kérlek, tekints egyetlen fiamra, hiszen csak ő van nekem! ³⁹ Íme, egy lélek ragadja meg őt, és hirtelen felkiált; úgy rángatja, hogy tajtékszik tőle, s ritkán hagy fel a gyötrésével. ⁴⁰ Kértem tanítványaidat, hogy űzzék ki, de nem tudták.« ⁴¹ Jézus ezt felelte: »Ó, hitetlen és romlott nemzedék! Meddig legyek még veletek és meddig tűrjelek titeket? Vezesd ide a fiadat!« ⁴² Alighogy előjött, odacsapta őt az ördög, és összevissza rángatta. Jézus azonban ráparancsolt a tisztátalan lélekre, meggyógyította a gyermeket, és visszaadta apjának. ⁴³ Ekkor mindnyájan elcsodálkoztak Isten nagyságán.

Második jövendölés a szenvedésről és a feltámadásról Mivel mindannyian csodálkoztak azon, amit tett, ő így szólt tanítványaihoz: ⁴⁴ »Jegyezzétek meg jól ezeket a szavakat: az Emberfiát az emberek kezébe adják.« ⁴⁵ Ők azonban nem értették ezt a beszédet. El volt rejtve előlük, hogy fel ne fogják, de nem merték őt kérdezni e beszéd felől.

A tanítványok vetélkedése ⁴⁶ Azután felmerült köztük a kérdés, hogy ki a nagyobb közülük. ⁴⁷ Jézus, aki ismerte szívük gondolatát, odahívott egy gyermeket, maga mellé állította, ⁴⁸ és azt mondta nekik: »Aki befogadja ezt a gyermeket az én nevemben, engem fogad be; és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött. Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a legnagyobb.«

Az idegen csodatevő ⁴⁹ Ekkor János így szólt: »Mester! Láttunk valakit, aki a te nevedben ördögöket űzött, és megtiltottuk neki, mert nem követ téged velünk együtt.« ⁵⁰ Jézus azt felelte neki: »Ne tiltátok meg; mert aki nincs ellenetek, veletek van.«

A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚTON: 9,51-19,27

Az igaz tanítványok: 9,51-13,21

A szamaritánusok ellenségeskedése ⁵¹ Történt pedig, hogy amikor közeledtek felvételének napjai, elhatározta, hogy Jeruzsálembe megy. ⁵² Követeket küldött maga előtt, akik el is indultak, és a szamaritánusok egyik helységébe érkeztek, hogy szállást készítsenek neki. ⁵³ Azok azonban nem fogadták be, mert Jeruzsálembe szándékozott menni. ⁵⁴ Ennek láttára tanítványai, Jakab és János ezt mondták: »Uram! Akarod-e, hogy kérjük, *szálljon le tűz az égből, és eméssze meg őket?*« {1 Kir 1,10}⁵⁵ De ő hozzájuk fordulva megfeddte őket, ⁵⁶ és elmentek egy másik faluba.

Jézus követése ⁵⁷ Amint mentek az úton, valaki azt mondta neki: »Követlek téged, bárhová mész!« ⁵⁸ Jézus azt felelte neki: »A rókáknak odujuk van, az ég madarainak pedig fészük, az Emberfiának azonban nincs hová lehajtania a fejét.« ⁵⁹ Egy másiknak ezt mondta: »Kövess engem!« Az így felelt: »Uram! Engedd meg, hogy előbb elmenjek, és eltemessem apámat!« ⁶⁰ Jézus ezt válaszolta neki: »Hagyd a holtakra, hadd temessék el halottaikat; te pedig menj, hirdesd az Isten országát!« ⁶¹ Egy másik is mondta: »Uram! követlek; de engedd meg, hogy előbb búcsút vegyek házam népétől!« ⁶² Jézus azt felelte neki: »Aki kezét az ekére teszi és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.«

Lk 10 A hetvenkét tanítvány küldetése ¹ Ezek után az Úr kiválasztott más hetvenkettőt, és elküldte őket kettesével maga előtt minden városba és helységbe, ahova menni készült. ² Azt mondta nekik: »Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratás Urát, küldjön munkásokat az aratásába. ³ Menjetek! Íme, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé. ⁴ Ne vigyetek erszényt, se tarisznyát, se sarut, és az úton senkit se köszöntsetek. ⁵ Ha valamelyik házba bementek, először ezt mondjátok: 'Békesség e háznak!' ⁶ Ha a békesség fia lakik ott, rászáll a ti békességetek; ha pedig nem, visszaszáll rátok. ⁷ Maradjatok ugyanabban a házban, egyétek és igyátok, amijük van, mert méltó a munkás a maga bérére. Ne járjatok házról házra. ⁸ Ha valamelyik városba betértek, és ott befogadnak titeket, egyétek, amit elétek tesznek. ⁹ Gyógyítsátok meg az ott lévő betegeket, és mondjátok nekik: 'Elközelgett hozzátok az Isten országa.' ¹⁰ Ha pedig egy városba betértek, és nem fogadnak be titeket, menjetek ki az utcára, és mondjátok: ¹¹ 'Még a port is lerázzuk nektek, amely a ti városotokban lábainkra tapadt; tudjátok meg azonban, hogy elközelgett az Isten országa.' ¹² Mondom nektek: Szodomának könnyebb lesz a sorsa azon a napon, mint annak a városnak.

Ítélet a hitetlen városok fölött ¹³ Jaj neked, Korozain! Jaj neked, Betsaida! Mert ha Tíruszban és Szidonban történtek volna a bennetek végbement csodák, már régen zsákban és hamuban ülve tartottak volna bűnbánatot. ¹⁴ De Tírusznak és Szidonnak könnyebb lesz a sorsa az ítéleten, mint nektek.

¹⁵ És te, Kafarnaum! *Vajon az édig fogsz emelkedni? Az alvilágba süllyedsz!* {Lk 14,13.15}

¹⁶ Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg; aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki engem küldött.«

A tanítványok jutalma ¹⁷ Amikor a hetvenkettő visszatért, örömmel mondták: »Uram! Még az ördögök is engedelmeskednek nekünk a te nevedben!« ¹⁸ Ő azt felelte nekik: »Láttam a sátánt: mint a villám, úgy zuhant le az égből. ¹⁹ Íme, hatalmat adtam nektek, hogy kígyókon és skorpiókon járjatok,

s minden ellenséges hatalmon, és semmi sem fog ártani nektek. ²⁰ De ne annak örüljétek, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, hanem annak örüljétek, hogy nevetek fel van írva a mennyekben.»

Jézus hálát ad az Atyának ²¹ Abban az órában Jézus felujjongott a Szentlélekben, és így szólt: »Áldalak téged, Atyám, mennynek és földnek Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és okosak elől, és feltártad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett neked. ²² Atyám mindent átadott nekem. Senki sem tudja, hogy ki a Fiú, csak az Atya; és azt sem, hogy ki az Atya, csak a Fiú, és akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.«

A tanítványok boldogsága ²³ Majd külön a tanítványaihoz fordulva ezt mondta: »Boldog a szem, amely látja, amit ti láttok. ²⁴ Mert mondom nektek: sok próféta és király kívánta látni, amit ti láttok, és nem látta, és hallani, amit ti hallotok, de nem hallotta.«

Az irgalmas samaritánus ²⁵ Ekkor fölállt egy törvénytudó, hogy próbára tegye, és így szólt: »Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« ²⁶ Ő ezt válaszolta neki: »Mi van írva a törvényben? Hogyan olvasod?« ²⁷ Az így felelt: »*Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, minden erődből és egész elmédből* {Mtörv 6,5}; *felebarátodat pedig, mint önmagadat*« {Lev 19,18}. ²⁸ Erre ő így szólt: »Helyesen feleltél! Tedd ezt, és élni fogsz.« ²⁹ De az igazolni akarta magát, ezért megkérdezte Jézust: »De ki az én felebarátom?«

³⁰ Jézus akkor így kezdett beszélni: »Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment, és rablók kezébe került. Azok kifosztották, véresre verték, majd félholtan otthagyták és eltávoztak. ³¹ Történetesen egy pap ment azon az úton lefelé; látta, de továbbment. ³² Hasonlóképpen egy levita is, amikor ahhoz a helyhez ért és látta őt, elment mellette. ³³ Arra ment egy samaritánus is. Amikor odaért hozzá és meglátta, megesett rajta a szíve. ³⁴ Odalépett hozzá, olajat és bort öntött a sebeire, és bekötözte; azután föltette teherhordó állatára, elvitte egy fogadóba és ápolta. ³⁵ Másnap elővett két dénárt, odaadta a fogadosnak, és ezt mondta: 'Viseld gondját neki, és ha többet költenél, amikor visszatérek, megadom neked.' ³⁶ Mit gondolsz, e három közül melyik lett a felebarátja annak, aki a rablók kezébe került?« ³⁷ Az így felelt: »Az, aki irgalmasságot cselekedett vele.« Jézus erre azt mondta neki: »Menj, és te is hasonlóképpen cselekedjél!«

Mária és Márta ³⁸ Történt pedig, hogy amikor továbbmentek, betért egy faluba, ahol egy Márta nevű asszony befogadta őt házába. ³⁹ Volt neki egy Mária nevű húga, aki az Úr lábához ülve hallgatta szavait, ⁴⁰ Márta pedig sürgött-forgott a sok házi dologban. Egyszer csak megállt, és így szólt: »Uram! Nem törődsz vele, hogy a húgom egyedül hagy engem szolgálni? Szólj már neki, hogy segítsen!« ⁴¹ Az Úr ezt válaszolta neki: »Márta, Márta! Sok mindenre gondod van és sok mindennel törődsz, ⁴² pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, és nem is veszíti el soha.«

Lk 11 Az Úr imádsága ¹ Történt egyszer, hogy valahol éppen imádkozott, és amint befejezte, tanítványai közül az egyik azt mondta neki: »Uram! Taníts meg minket imádkozni, ahogy János is megtanította tanítványait.« ² Erre azt válaszolta nekik: »Amikor imádkoztok, ezt mondjátok:

Atyánk! Szenteltessék meg a te neved,
jöjjön el a te országod!
³ Mindennapi kenyerünket add meg nekünk naponta,
⁴ és bocsásd meg a bűneinket,
miképpen mi is megbocsátunk minden ellenünk vétkezőnek,
és ne vígy minket kísértésbe.«

Példabeszéd a könyörgő barátról ⁵ Azután így szólt hozzájuk: »Ha közületek valamelyiknek barátja van, és az odamegy hozzá éjfélkor, s azt mondja neki: 'Barátom! Adj nekem kölcsön három kenyeret, ⁶ mert egy barátom érkezett az útról hozzánk, és nincs mit adnom neki'; ⁷ a másik viszont belülről ezt feleli: 'Ne zavarj, az ajtó már be van zárva, gyermekeim is ágyban vannak velem együtt, nem kelhetek föl, hogy adjak neked!' ⁸ Mondom nektek: ha nem is kelne föl, hogy adjon neki azért, mert a barátja, mégis, alkalmatlankodása miatt fölkel, és ad neki annyit, amennyire szüksége van.

Bizalom az imádságban ⁹ Ezért mondom nektek: Kérjete, és adni fognak nektek, keressetek, és találtok, zörgessetek, és ajtót nyitnak nektek. ¹⁰ Mert mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtót nyitnak. ¹¹ Melyik az az apa közületek, aki, ha a fia halat kér, hal helyett kígyót ad neki? ¹² Vagy ha tojást kér, talán skorpiót nyújt neki? ¹³ Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja a Szentlelket menyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle!«

Jézus önigazolása ¹⁴ Egyszer kiűzött egy ördögöt, amely néma volt. Amikor az ördög kiment, a néma megszólalt, a tömeg pedig elcsodálkozott. ¹⁵ De közülük néhányan így szóltak: »Az ördögök fejedelme, Belzebub által űzi ki az ördögöket.« ¹⁶ Mások pedig égi jelet kértek tőle, hogy kísértsék. ¹⁷ Ő azonban látta gondolataikat, és ezt mondta nekik: »Minden ország, amely önmagával meghasonlott, elpusztul, és ház házra omlik. ¹⁸ Ha tehát a sátán meghasonlott önmagával, hogyan állhat fenn az ő országa? Azt mondjátok, hogy én Belzebub által űzöm ki az ördögöket. ¹⁹ De ha én Belzebub által űzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok ki által űzik ki? Ők lesznek tehát a ti bíráitok. ²⁰ De ha én Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, biztosan elérkezett hozzátok az Isten országa.

²¹ Amikor az erős fegyverrel őrzi a házát, biztonságban van a vagyona. ²² De ha nála erősebb jön, legyőzi őt, elveszi összes fegyverzetét, amelyben bízott, és elosztja zsákmányát.

²³ Aki nincs velem, ellenem van, s aki nem gyűjt velem, az szétszór.

A tisztátalan lelkekről ²⁴ Mikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélküli helyeken jár, és nyugalmat keres; mivel azonban nem talál, így szól: 'Visszatérek házamba, ahonnan kijöttem'. ²⁵ Amikor megérkezik, kisöpörve találja azt és fölékesítve. ²⁶ Akkor elmegy, magához vesz hét más lelket, magánál gonoszabbakat, bemennek, és ott laknak. Annak az embernek az utóbbi állapota pedig rosszabb lesz az előzőnél.«

Isten szavának hallgatóiról ²⁷ Történt pedig, hogy amikor ezeket mondta, a tömegből felkiáltott egy asszony: »Boldog a méh, amely hordozott, és az emlők, amelyeket szoptál!« ²⁸ Erre ő azt mondta: »Inkább azok a boldogok, akik Isten szavát hallgatják, és megtartják azt!«

Jézus nem ad jelet ²⁹ Amikor a tömeg összesereglett, így kezdett beszélni: »Ez a nemzedék gonosz nemzedék. Jelet kíván, de nem kap más jelet, mint Jónás próféta jelét. ³⁰ Mert amint Jónás jel volt a niniveiek számára, az Emberfia is az lesz ennek a nemzedéknek. ³¹ Dél királynője {1 Kir 10,1-10} felkel majd az ítéleten e nemzedék embereivel, és elítéli őket, mert ő eljött a föld széléről, hogy meghallgassa Salamon bölcsességét, és íme, nagyobb van itt Salamonnál. ³² A ninivei férfiak felállnak majd az ítéleten e nemzedékkel, és elítélik, mert ők Jónás szavára bűnbánatot tartottak {Jón 3,5}; és íme, nagyobb van itt Jónásnál.

A világosságról és a szemről ³³ Senki sem gyújt lámpát azért, hogy elrejtse, vagy a véka alá tegye, hanem a tartóra, hogy akik bemennek, lássák a világosságot. ³⁴ Tested világa a szemed: ha a szemed jó, az egész tested világos; ha pedig rossz, a tested is sötét. ³⁵ Vigyázz tehát, hogy a világosság, amely benned van, sötétség ne legyen. ³⁶ Ha tehát tested egészen világos, nincs benne semmi sötétség, egészen világos lesz, mint amikor a lámpa ragyogásával megvilágít téged.«

A farizeusok és írástudók megfeddése ³⁷ Miközben beszélt, egy farizeus megkérte, hogy ebédeljen nála. Ő bement hozzá, és asztalhoz ült. ³⁸ A farizeus pedig megütközött magában, amikor látta, hogy evés előtt nem mosott kezet. ³⁹ Ekkor az Úr azt mondta neki: »Ti farizeusok ugye megtisztítjátok a pohár és tányér külsejét? A bensőtök azonban tele van rablással és gonosszággal. ⁴⁰ Esztelenek! Aki a külsőt alkotta, nem az alkotta a bensőt is? ⁴¹ Ami bennetek van, abból adjatok alamizsnát, és akkor minden tiszta lesz számotokra. ⁴² De jaj nektek, farizeusok! Mert tizedet adtok a mentából, a rutából és minden veteményből, de elhanyagoljátok Isten ítéletét és szeretetét. Ezeket meg kellene tenni, és amazokat sem elhanyagolni. ⁴³ Jaj nektek, farizeusok! Mert szeretitek a főhelyeket a zsinagógában, és a köszöntéseket a piacon. ⁴⁴ Jaj nektek, mert olyanok vagytok, mint a jeltelen sírok, amelyek fölött emberek járnak, anélkül, hogy tudnának róla.«

⁴⁵ Erre a törvénytudók közül az egyik ezt mondta neki: »Mester! Ha ezt mondd, minket is gyalázol.« ⁴⁶ Ő ezt felelte neki: »Jaj nektek is, törvénytudók! Mert elviselhetetlen terheket raktok az emberekre, magatok pedig egy ujjatokkal sem érintitek a terheket. ⁴⁷ Jaj nektek, mert síremlékeket emeltek a prófétáknak, atyáitok pedig megölték őket. ⁴⁸ Ezáltal tanúsítjátok, hogy egyetértetek atyáitok tetteivel; mert azok megölték őket, ti pedig a sírjaikat építitek. ⁴⁹ Azért mondta Isten bölcsessége is: Prófétákat és apostolokat küldök hozzájuk, de közülük egyeseket megölnék és üldöznek, ⁵⁰ hogy számon lehessen kérni e nemzedéktől minden próféta véré, amelyet kiontottak a világ kezdetétől, ⁵¹ Ábel véréől Zakariás véréig, aki az oltár és a templom között veszett el. Bizony, mondom nektek: számon fogják kérni mindezt ettől a nemzedéktől. ⁵² Jaj nektek, törvénytudók! Mert elvettétek a tudás kulcsát, magatok nem mentetek be, s a bemenőket is megakadályozzátok.«

⁵³ Amikor kiment onnan, az írástudók és a farizeusok nagyon felháborodtak, és sok mindenről kezdtek őt faggatni. ⁵⁴ Azt lesték, hogy beszédeiben valamin rajtakapják.

Lk 12 Óvás a farizeusok képmutatásától ¹ Amikor olyan nagy tömeg gyűlt össze körülötte, hogy csaknem legázolták egymást, először csak a tanítványaihoz kezdett beszélni: »Óvakodjatok a farizeusok kovászatól, vagyis a képmutatástól. ² Semmi sincs elrejtve, ami nyilvánosságra ne jutna, és nincs olyan titok, ami ki ne tudódna. ³ Ezért amit sötétben mondtatok, fényes nappal halljátok majd vissza, és amit a belső szobában fülbe súgtatok, a háztetőkről fogják hirdetni.

Ne féljete! ⁴ Nektek, barátaimnak mondom: Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, de semmi többet nem tehetnek. ⁵ Megmondom én nektek, kitől féljete: Féljete attól, akinek, miután megölt, hatalma van a kárhozatra vetni. Igen, mondom nektek: tőle féljete. ⁶ Őt verebet ugye két fillérért adnak? Isten mégsem feledkezik meg egyről sem közülük. ⁷ Nektek pedig még a fejete hajszájai is mind számon vannak tartva. Ne féljete tehát: sokkal értékesebbek vagytok ti akárhány verébnél.

⁸ Mondom pedig nektek: Aki megvall engem az emberek előtt, azt az Emberfia is megvallja majd Isten angyalai előtt. ⁹ Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt ő is megtagadja majd Isten angyalai előtt.

¹⁰ Ha valaki az Emberfia ellen szól, bocsánatot nyer; de aki a Szentlelket káromolja, annak nincs bocsánat.

¹¹ Mikor pedig a zsinagógába, előljárók és hatóságok elé hurcolnak benneteket, ne aggódjatok azon, hogy hogyan és mivel védekezzetek, vagy mit mondjatok, ¹² mert a Szentlélek megtanít benneteket abban az órában, hogy mit kell mondanotok.«

Példázat a gazdag hamis biztonságáról ¹³ Valaki megszólította a tömegből: »Mester! Mondd testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget!« ¹⁴ Ő azt felelte neki: »Ember! Ki tett engem bírónak vagy végrehajtónak közöttetek?« ¹⁵ Aztán így szólt hozzájuk: »Vigyázzatok és őrizzetek minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.« ¹⁶ Példabeszédet is mondott nekik: »Egy gazdag embernek a földje bőséges termést hozott. ¹⁷ Akkor így gondolkozott magában: 'Mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termésemet.' ¹⁸ Majd azt mondta: 'Ezt fogom tenni: Lebontom magtárait, nagyobbakat építek, és oda gyűjtöm minden termésemet és vagyonomat. ¹⁹ Azután azt mondom lelkemnek: Én lelkem! Van sok javad, sok esztendőre eltéve; nyugodjál, egyél, igyál, élvezd az életet!' ²⁰ Isten azonban így szólt hozzá: 'Esztelen! Még az éjjel számon kéri tőled lelkedet. Kié lesz mindaz, amit szereztél?' ²¹ Így jár az, aki kincset gyűjt magának, és nem az Istenben gazdag.«

A gondok és a bizalom ²² Majd így szólt tanítványaihoz: »Ezért azt mondom nektek: Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit egyetek, se a testetek miatt, hogy mibe öltözzetek. ²³ Az élet több az eledeelnél, és a test a ruháznál. ²⁴ Nézzétek a hollókat! Nem vetnek, nem aratnak, nincs kamrájuk, sem magtárjuk, és az Isten táplálja őket. Mennyivel többet értek ti akárhány madárnál! ²⁵ Aggodalmaskodásával ki adhat közületek az életéhez akár egy arasznyit is? ²⁶ Ha tehát a legkisebb dologra sem vagytok képesek, a többi miatt miért aggódtok? ²⁷ Nézzétek a liliomokat, hogyan növekednek! Nem fonnak és nem szőnek; mégis, mondom nektek: Salamon teljes dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy ezek közül. ²⁸ Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűeket! ²⁹ Ne keressétek tehát, hogy mit egyetek vagy mit igyatok, és ne nyugtalankodjatok, ³⁰ mert ezeket a pogányok keresik a világban. Atyátok azonban tudja, hogy szükségetek van ezekre. ³¹ Ti keressétek csak az ő országát, és mindezt megkapjátok hozzá.

³² Ne félj, te kisdéd nyáj, mert úgy tetszett Atyátoknak, hogy nektek adja az országot.

Az igazi kincsről ³³ Adjátok el, amitek van, és adjátok oda adomány gyanánt; készítetek magatoknak el nem avuló erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyben, ahol a tolvaj nem fér hozzá, és a moly meg nem rágja. ³⁴ Mert ahol a kincsetek, ott lesz a szívetek is.

Példabeszéd a hűséges és a gonosz szolgáról ³⁵ Legyen a csípőtök felövezve, a lámpásotok pedig meggyújtva. ³⁶ Hasonlítsatok azokhoz az emberekhez, akik urukat várják, mikor visszatér a menyegzőről, hogy mihelyt jön és zörget, azonnal ajtót nyissanak neki. ³⁷ Boldogok azok a szolgák, akiket az úr ébren talál, amikor megérkezik. Bizony, mondom nektek: felövezi magát, asztalhoz ülteti őket, aztán megy, és kiszolgálja őket. ³⁸ S ha a második őrváltáskor vagy a harmadik őrváltáskor jön, és így találja őket, boldogok azok a szolgák. ³⁹ Azt is fontoljátok meg: ha tudná a házigazda, hogy melyik órában jön a tolvaj, nem engedné betörni a házába. ⁴⁰ Ti is legyetek készen, mert amelyik órában nem is gondoljátok, eljön az Emberfia.«

⁴¹ Péter ekkor megkérdezte: »Uram! Nekünk mondod ezt a példabeszédet, vagy mindenkinek?«

⁴² Az Úr így válaszolt: »Mit gondolsz, ki az a hű és okos intéző, akit az úr a háza népe fölé rendel, hogy idejében kiadja részüket az élelemből? ⁴³ Boldog az a szolga, akit ura éppen a munkában talál, amikor megérkezik. ⁴⁴ Bizony, mondom nektek: minden vagyona fölé rendeli őt. ⁴⁵ De ha ez a szolga azt mondja magában: 'Késik az én uram', és verni kezdi a szolgákat és szolgálókat, eszik-iszik és részegeskedik, ⁴⁶ megjön annak a szolganak az ura azon a napon, amelyen nem várja, és abban az órában, amelyet nem ismer. Elkergeti őt, és a hűtlenek sorsára juttatja. ⁴⁷ Az a szolga pedig, aki ismerte ura akarát, és nem készült vagy nem cselekedett akarata szerint, sok verést fog kapni. ⁴⁸ Aki pedig nem ismerte, és úgy tette azt, amiért büntetést érdemel, kevesebb verést kap. Mert attól, akinek sokat adtak, sokat fognak követelni, és attól, akire sokat bízta, többet fognak számon kérni.

Döntés Jézus mellett ⁴⁹ Azért jöttem, hogy tüzet bocsássak a földre; s mennyire szeretném, ha már fellobbanna! ⁵⁰ Keresztiséggel kell megkeresztelkednem, és mennyire vágyom utána, amíg be nem teljesedik! ⁵¹ Azt gondoljátok talán: azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Mondom nektek: nem, hanem széthúzást. ⁵² Mert mostantól fogva ha öten lesznek egy házban, meghasonlanak, hárman kettő ellen, és ketten három ellen. ⁵³ Meghasonlik az apa a fiával és *a fiú az apjával*; az anya a lányával és *a lány az anyjával*; az anyós a menyével és *a meny az anyósával*« {Mik 7,6}.

Az idők jelei ⁵⁴ Ezután a tömeghez is szólt: »Amikor látjátok, hogy nyugatról felhő támad, mindjárt azt mondjátok: 'Jön az eső', és úgy is lesz; ⁵⁵ amikor délről fúj a szél, azt mondjátok: 'Forróság lesz', és meglesz. ⁵⁶ Képmutatók! Az ég és föld jeleiből tudtok következtetni, ezt az időt miért nem tudjátok hát megítélni? ⁵⁷ Miért nem jöttök rá magatok, hogy mi az igazságos?

A kiengesztelődésről ⁵⁸ Mikor pedig ellenfeleddel az előjáróhoz mész, útközben igyekezz megegyezni vele, nehogy a bíróhoz hurcoljon, s a bíró átadja a börtönőrnek, a börtönőr pedig tömlöcbe vessen. ⁵⁹ Mondom neked, ki nem jössz onnan, míg az utolsó fillért is meg nem fizeted.«

Lk 13 Felhívás a megtérésre ¹ Éppen abban az időben voltak ott néhányan, akik hírt hoztak neki azokról a galileaiakról, akiknek a vérét Pilátus az áldozatukéval vegyítette. ² Ő ezt felelte nekik: »Azt hiszitek, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak a többi galileainál, mivel mindezt elszenvedték? ³ Mondom nektek: Nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, mindnyájan ugyanígy elvesztek. ⁴ Vagy az

a tizenharc, akire SÍlóében rádőlt a torony, és megőlte őket? Azt hiszitek, hogy vétkeesebbek voltak minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakik? ⁵ Mondom nektek: Nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, mindnyájan ugyanígy elvesztek.»

⁶ Aztán ezt a példabeszédet mondta: »Egy embernek volt egy fügefa a szőlőjében. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált. ⁷ Ezért így szólt az intézőjéhez: 'Íme, három esztendeje, hogy ide járok, gyümölcsöt keresek ezen a fügefán, de nem talállok. Vágd ki, miért foglalja hiába a földet?' ⁸ De az így felelt neki: 'Uram! Hagyd meg még ebben az évben, amíg körülásom és megtrágyázom, ⁹ hátha gyümölcsöt hoz jövőre; ha pedig nem, akkor vágd ki.'«

Egy asszony meggyógyítása szombaton ¹⁰ Egyszer valamelyik zsinagógában tanított szombaton. ¹¹ És íme, volt ott egy asszony, akiben tizenharc éve lakott a betegség lelke. Annyira meggyörnyedt, hogy egyáltalán nem tudott felegyenesedni. ¹² Amikor Jézus meglátta, odahívta, és azt mondta neki: »Asszony! Megszabadultál betegségedtől.« ¹³ Rátette a kezét, mire az rögtön felegyenesedett, és dicsőítette Istent.

¹⁴ Ekkor megszólalt a zsinagóga előljárója. Azon méltatlankodva, hogy Jézus szombaton gyógyított, ezt mondta a tömegnek: »Hat nap van, amikor dolgozni kell; azokon jőjjetek hát és gyógyíttassátok magatokat, ne pedig szombaton!« ¹⁵ Az Úr ezt felelte neki: »Képmutatók! Nem oldja-e el mindegyiketek szombaton az ökrét vagy a szamarát a jászoltól, és nem viszi-e itatni? ¹⁶ Ábrahámnak ezt a leányát pedig, akit immár tizenharc éve megkötözve tart a sátán, nem kellett-e szombaton föloldani ettől a köteléktől?« ¹⁷ Amint ezt elmondta, megszegyenült minden ellenfele, s az egész nép örvendezett a csodás dolgokon, amiket cselekedett.

Példabeszéd a mustármagról ¹⁸ Akkor így szólt: »Mihez hasonló az Isten országa, mihez hasonlítsam? ¹⁹ Hasonló a mustármaghoz, amelyet egy ember fogott, és elvetett a kertjében. Azután felnövekedett és fává lett, úgyhogy az égi madarak az ágai közt fészkeltek« {Dán 4,8k.18}.

Példabeszéd a kovásról ²⁰ Aztán így folytatta: »Mihez hasonlítsam Isten országát? ²¹ Hasonló a kovához, amelyet fogott az asszony, belekeverte három mérő lisztbe, amíg az egész meg nem kelt.«

Isten országának új rendjéről 13,22-19,27

A szűk és a zárt kapuk ²² Ezután bejárta a városokat és falvakat, és tanított, Jeruzsálem felé haladva. ²³ Közben valaki megkérdezte tőle: »Uram! Kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?« Ő ezt felelte nekik: ²⁴ »Igyekeztek a szűk kapun bemenni, mert mondom nektek: sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak. ²⁵ Amikor a családapa már felkel és bezárja az ajtót, ti kívül állva zörgetni kezdtek az ajtón, és azt mondjátok: 'Uram! Nyisd ki nekünk!' Ő ezt feleli majd nektek: 'Nem tudom, honnan valók vagytok.' ²⁶ Akkor ti ezt kezditek majd mondogatni: 'Előtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál.' ²⁷ Ő erre azt feleli nektek: 'Nem ismerlek titeket, hogy honnan valók vagytok! Távozzatok tőlem mindnyájan, ti gonosztevők!' {Zsolt 6,9} ²⁸ Lesz majd sírás és fogcsikorgatás, amikor látni fogjátok Ábrahámot, Izsákot és Jákobot és az összes prófétát Isten országában, magatokat pedig kirekesztve. ²⁹ Jönnek majd napkeletről és napnyugatról, északról és délről, és letelepszene az Isten országában. ³⁰ Mert íme, vannak utolsók, akikből elsők lesznek, és vannak elsők, akikből utolsók lesznek.«

Jézus elhagyja Galileát ³¹ Még abban az órában odajött hozzá néhány farizeus, és azt mondta neki: »Menj el, távozz innen, mert Heródes meg akar ölni.« ³² Ő azt mondta nekik: »Menjetek, mondjátok meg annak a rókának: Íme, ördögöket űzők és gyógyítok, ma és holnap, és harmadnap befejezem. ³³ De ma, holnap és a következő napon úton kell lennem; mert nem lehet, hogy próféta Jeruzsálemen kívül vesszen el.

Jeruzsálem megfeddése ³⁴ Jeruzsálem, Jeruzsálem! Te megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akiket hozzád küldtek! Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint a tyúk a csibéit a szárnyai alá, de ti nem akartátok. ³⁵ Íme, *elhagyatott lesz a házatok*. Mondom nektek, nem láttok engem, amíg el nem jön az idő, amikor majd ezt mondjátok: *Áldott, aki az Úr nevében jön*!« {Zsolt 118,26}.

Lk 14 Egy vízkóros ember meggyógyítása szombaton ¹ Történt pedig, hogy Jézus szombaton az egyik vezető farizeus házába ment étkezni, és azok figyelték őt. ² Ott egy vízkóros ember került elébe. ³ Ekkor Jézus megkérdezte a törvénytudóktól és a farizeusoktól: »Szabad-e szombaton gyógyítani vagy nem?« ⁴ Azok csak hallgattak. Erre megérintette a beteget, meggyógyította, és elbocsátotta. ⁵ Aztán így szólt hozzájuk: »Ha közületek valakinek a fia vagy az ökre kútba esik, nem húzza-e ki rögtön, akár szombaton is?« ⁶ Erre nem tudtak mit felelni.

A szerénységről ⁷ A meghívottaknak pedig példabeszédet mondott, mert megfigyelte, hogy hogyan válogatják az első helyeket. Ezt mondta nekik: ⁸ »Amikor lakodalomba hívnak, ne ülj az első helyre. Nehogy előforduljon, hogy ha nálad előkelőbbet is meghívtak volna, ⁹ odajöjjön az, aki téged és őt is meghívta, és azt mondja neked: 'Add át a helyedet!' És akkor szégyenszemre az utolsó helyet kell elfoglalnod. ¹⁰ Ha tehát meghívnak, menj, telepedj le az utolsó helyre. Akkor odajön majd az, aki meghívott, és ezt mondja neked: 'Barátom! Menj följebb!' Így tiszteletet ébresztesz az egész vendégsereg előtt. ¹¹ Mert aki magát fölmagasztalja, megalázzák, és aki magát megalázza, fölmagasztalják.«

A vendéglátásról ¹² Annak pedig, aki őt meghívta, ezt mondta: »Amikor ebédet vagy vacsorát adsz, ne a barátaidat és testvéreidet hívd meg, se a rokonaidat és gazdag szomszédaidat, akik majd téged is meghívnak és viszonozzák neked. ¹³ Amikor vendégséget rendezel, hívd meg a szegényeket, bénákat, sántákat, vakokat. ¹⁴ Így boldog leszel, mert ők nem tudják azt viszonozni neked. De amikor az igazak feltámadnak, megkapod jutalmadat.

Példabeszéd az ünnepi lakomáról ¹⁵ Az egyik vendég ennek hallatára így szólt hozzá: »Boldog, aki asztalhoz ülhet az Isten országában!« ¹⁶ Ő pedig ezt válaszolta: »Egy ember nagy vendégséget rendezett és sokakat meghívott. ¹⁷ A vacsora órájában elküldte szolgáját, hogy szóljon a meghívottaknak: 'Jöj-jetek, mert már minden el van készítve!' ¹⁸ De azok közül sorra mindegyik kezdte magát kimenteni. Az első azt mondta neki: 'Földet vettem, el kell mennem megnézni; kérlek, ments ki engem!' ¹⁹ A másik meg azt mondta: 'Öt pár ökröt vettem, megyek kipróbálni őket; kérlek, ments ki engem!' ²⁰ Egy másik azt mondta: 'Most nősültem, azért nem mehetek!' ²¹ Amikor a szolga visszatért, jelentette mindezt urának. Erre a házigazda megharagudott, és ezt mondta szolgájának: 'Menj ki gyorsan a város tereire és utcáira, és hozd be ide a szegényeket, bénákat, vakokat és sántákat!' ²² A szolga jelentette: 'Uram! Megtörtént, amit parancsoltál, de még mindig van hely.' ²³ Akkor az Úr ezt mondta a szolgájának: 'Menj ki az utakra és a sövényekhez! Kényszerítsd bejönni az embereket,

hogy megteljék a házam.' ²⁴ Mondom azonban nektek, hogy azok közül, akik hivatalosak voltak, senki sem ízleli meg a lakomámat.«

Jézus követésének feltételei ²⁵ Nagy népsokaság ment vele, ő pedig hozzájuk fordult, és ezt mondta: ²⁶ »Ha valaki hozzám jön, és nem gyűlöli apját és anyját, feleségét és gyermekeit, fivéreit és nővéreit, sőt még saját életét is, nem lehet az én tanítványom. ²⁷ És aki nem hordozza keresztyét és nem jön utánam, nem lehet az én tanítványom.

²⁸ Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, hogy kiszámítsa a költségeket, vajon van-e miből befejezni? ²⁹ Nehogy miután az alapot lerakta és nem tudta befejezni, mindenki, aki látja, csúfolni kezdje őt: ³⁰ `Ez az ember elkezdett építeni, de nem tudta befejezni.' ³¹ Vagy melyik király az, aki amikor háborúba indul egy másik király ellen, nem ül le előbb, hogy megfontolja, vajon képes-e tízezerrel szembeszállni azzal, aki húszezerrel jön ellene? ³² Mert ha nem, követséget küld hozzá és békét kér, amikor még messze van. ³³ Így tehát aki közületek nem mond le mindenről, amije van, nem lehet az én tanítványom.

³⁴ Jó a só; de ha a só ízét vesztí, mivel sózzák meg? ³⁵ Sem a földre, sem a szemétdombra nem való, hanem hogy kidobják. Akinek van füle a hallásra, hallja meg!«

Lk 15 Példabeszéd az elveszett bárányról ¹ A vámosok és bűnösök is mindnyájan odamentek hozzá, hogy hallgassák. ² A farizeusok és az írástudók azonban méltatlankodtak: »Ez bűnösökkel áll szóba és velük eszik.« ³ Akkor ezt a példabeszédet mondta nekik: ⁴ »Ha közületek valakinek száz juha van, és egyet elvesztít közülük, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy-e az elveszett után, amíg meg nem találja? ⁵ Amikor megtalálja, örömeiben vállára veszi, ⁶ hazamegy, összehívja barátait és szomszédait, és azt mondja nekik: `ÖrüljeteK velem, mert megtaláltam elveszett juhomat!' ⁷ Mondom nektek: éppen így nagyobb öröm lesz a mennyben is egy megtérő bűnös miatt, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége megtérésre.

Példabeszéd az elveszett drachmáról ⁸ Vagy ha egy asszonynak tíz drachmája van, és elvesztí egy drachmát, nem gyűjt-e lámpát, nem söpri-e ki a házat, és nem keresi-e gondosan, amíg meg nem találja? ⁹ Ha pedig megtalálta, összehívja barátnőit és szomszédait, hogy elmondja nekik: `ÖrüljeteK velem, mert megtaláltam a drachmát, amelyet elvesztettem!' ¹⁰ Mondom nektek: hasonló öröm lesz Isten angyalainak színe előtt egy megtérő bűnös miatt.«

Példabeszéd az apa két fiáról ¹¹ Azután így szólt: »Egy embernek volt két fia. ¹² A fiatalabb azt mondta apjának: `Apám! Add ki nekem az örökség rám eső részét!' Erre szétosztotta köztük vagyonát. ¹³ Nem sokkal ezután a fiatalabb fiú összeszedte mindenét, elment egy távoli országba, és ott léha étellel eltékozolta vagyonát. ¹⁴ Miután mindent elpazarolt, nagy éhínség támadt azon a vidéken, és nélkülözni kezdett. ¹⁵ Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához, aki kiküldte a tanyájára, hogy őrizze a disznókat. ¹⁶ Szeretett volna jóllakni a disznók eledelével, de abból sem adtak neki. ¹⁷ Ekkor magába szállt, és azt mondta: `Apámnak hány bérese bővelkedik kenyérben, én meg itt éhen halok. ¹⁸ Fölkelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Apám! Vétkeztem az ég ellen és teellened! ¹⁹ Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezz, csak béreseid közé fogadj be engem!' ²⁰ Föl is kerekedett, és elment apjához.

Apja már messziről meglátta és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta. ²¹ A fiú így szólt hozzá: 'Apám! Vétkeztem az ég ellen és teellened; már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezze.' ²² Az apa azonban ezt mondta szolgáinak: 'Hozzátok hamar a legdrágább ruhát és adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára és sarut a lábára!' ²³ Azután hozzátok elő a hízlalt borjút, vágjátok le, együnk és vigadjunk, ²⁴ mert ez a fiam meghalt, és föltámadt, elveszett, és megtaláltatott.' Aztán elkezdtek vigadozni.

²⁵ Az idősebb fiú pedig a mezőn volt, és amikor hazatérőben a házhoz közeledett, meghallotta a zeneszót és táncot. ²⁶ Odahívott egyet a szolgák közül, és megkérdezte, hogy mi történt. ²⁷ Az így válaszolt neki: 'Megjött az öcséd, és apád levágta a hízlalt borjút, mivel egészségben kapta őt vissza.' ²⁸ Erre ő megharagudott, és nem akart bemenni. Ezért az apja kijött, és kérlelte. ²⁹ Ő azonban ezt mondta apjának: 'Lásd, hány esztendeje szolgállok neked, soha meg nem szegtem parancsodat, mégsem adtál nekem soha egy kecskét sem, hogy mulathassak barátaimmal. ³⁰ De amikor megjött ez a te fiad, aki a vagyonodat parázna nőkre költötte, levágattad neki a hízlalt borjút.' ³¹ Ő azonban azt mondta neki: 'Fiam! te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd. ³² De vigadozni és örvendezni kellett, mert ez az öcséd meghalt, és föltámadt, elveszett, és megtaláltatott.'«

Lk 16 Példabeszéd az okos intézőről ¹ A tanítványoknak pedig ezt mondta: »Egy gazdag embernek volt egy intézője. Bevádolták nála, hogy eltékozolja a vagyonát. ² Erre magához hívatta és azt mondta neki: 'Mit hallok rólad? Adj számot gazdálkodásodról, mert nem lehetsz tovább az intézőm!' ³ Az intéző ezt mondta magában: Mitévő legyek, hisz uram elveszi tőlem az intézőséget? Kapálni nem tudok, koldulni szégyellek. ⁴ Tudom már, mit teszek, hogy befogadjanak az emberek a házukba, miután elmozdított az intézőségből. ⁵ Magához hívta tehát urának minden egyes adósát, és megkérdezte az elsőtl: 'Mennyivel tartozol uramnak?' ⁶ Az így felelt: 'Száz korsó olajjal.' Erre azt mondta neki: 'Fogd adósleveledet, ülj le hamar, és írv ötvenet!' ⁷ Azután megkérdezte a másikat: 'Hát te mennyivel tartozol?' Az így válaszolt: 'Száz véka búzával.' Erre azt mondta neki: 'Fogd adósleveledet, és írv nyolcvanat!' ⁸ Az Úr megdicsérte a hamis intézőt, hogy okosan cselekedett; mert a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál.

A vagyon helyes használatáról ⁹ Azt mondom hát nektek: Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal, hogy amikor az elmúlik, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.

¹⁰ Aki kicsiben hű, a nagyban is hű; és aki a kicsiben gonosz, az a nagyban is gonosz.

¹¹ Ha tehát a hamis mammonban nem voltatok hűségesek, ki bízna rátok az igazit? ¹² És ha a máséban nem voltatok hűek, akkor ki adja oda nektek azt, ami a tiétek?

¹³ Egy szolga sem szolgálhat két úrnak; mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.«

A farizeusok elmarasztalása ¹⁴ Hallották mindezt a kapzsi farizeusok, és kigúnyolták őt. ¹⁵ Ekkor azt mondta nekik: »Ti ugyan igaznak mutatjátok magatokat az emberek előtt, de Isten ismeri a szíveteiket, mert ami az emberek előtt magasztos, az az Isten előtt utálatos.

A Törvényről és a válásról ¹⁶ A törvény és a próféták Jánosig tartottak; azóta Isten országának örömhíret hirdetik, és mindenki erőszakkal igyekszik oda.

¹⁷ Könnyebben múlik el ég és föld, mint hogy a törvényből egy vessző is elvesszen.

¹⁸ Mindaz, aki elbocsátja feleségét és mást vesz el, házasságot tör; és aki férjétől elbocsátott asszonyt vesz el, az is házasságot tör.

Példázat a gazdag emberről és a szegény Lázárról ¹⁹ Volt egyszer egy gazdag ember. Bíborba, patyolatba öltözködött, és mindennap fényes lakomát rendezett. ²⁰ Volt egy Lázár nevű koldus is, aki ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyel. ²¹ Szeretett volna jóllakni abból, ami a gazdag asztaláról lehullott, de csak a kutyák jöttek és nyalogatták a sebeit. ²² Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. Meghalt a gazdag is, és eltemették. ²³ Amikor a pokolban a kínok közt föltekintett, meglátta messziről Ábrahámot, és a keblén Lázárt. ²⁴ Ekkor felkiáltott neki: 'Atyám, Ábrahám! Könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse a nyelvemet, mert kínlódom ebben a lángban!' ²⁵ Ábrahám ezt felelte neki: 'Fiam! Emlékezz csak vissza, hogy életedben elnyerted javaidat, Lázár pedig ugyanígy a rosszat; ő most itt vigasztalódik, te pedig gyötrődsz. ²⁶ Ráadásul köztünk és köztetek nagy szakadék is van, hogy akik innen át akarnának menni hozzátok, ne tudjanak, se onnan hozzánk ne jöhessen senki.' ²⁷ Erre az így szólt: 'Akkor hát arra kérlek, atyám, küldd el őt apám házába, ²⁸ mert őt testvérem van. Tegyen előttük tanúságot, nehogy ők is ide juszanak, e gyötrelemek helyére.' ²⁹ Ábrahám ezt válaszolta: 'Van Mózesük és prófétáik, hallgassanak azokra!' ³⁰ Az erre így könyörgött: 'Nem úgy, atyám, Ábrahám! De ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, bűnbánatot tartanak.' ³¹ Erre ő azt felelte: 'Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, még ha a halottak közül támad is fel valaki, annak sem fognak hinni!'

Lk 17 Óvás a botránkoztatóktól ¹ Azután így szólt tanítványaihoz: »Lehetetlen, hogy botrányok elő ne forduljanak, de jaj annak, aki okozza azokat. ² Jobb lenne annak, ha malomkövet kötnének a nyakára és a tengerbe vetnék, mint hogy megbotránkoztatson egyet is e kicsinyek közül. ³ Vigyázzatok magatokra!

A megbocsátásról Ha vét ellened testvéred, figyelmeztess; és ha megbánja, bocsáss meg neki! ⁴ Még ha napjában hétszer vét is ellened, és napjában hétszer tér vissza hozzád, és azt mondja: 'Bánom!' – bocsáss meg neki.«

A hit erejéről ⁵ Az apostolok ekkor azt mondták az Úrnak: »Növeld bennünk a hitet!« ⁶ Az Úr ezt felelte: »Ha csak akkora hitetek lesz is, mint egy mustármag, és ennek az eperfának azt mondjátok: 'Szakadj ki tövestől és verj gyökeret a tengerben!', engedelmeskedni fog nektek.

Példabeszéd a haszontalan szolgáról ⁷ Ki mondja közületek szolgájának, mikor az szántás vagy legeltetés után hazatér a mezőről: 'Gyere gyorsan, ülj az asztalhoz?' ⁸ Nem azt mondja-e neki inkább: 'Készíts nekem vacsorát, övezd fel magad és szolgálj ki, amíg eszem és iszom, azután ehetsz és ihatsz majd magad is?' ⁹ Csak nem köszöni meg a szolgának, hogy megtette mindazt, amit parancsolt? ¹⁰ Így ti is, amikor mindent megtesztek, amit parancsoltak nektek, mondjátok: 'Haszontalan szolgák vagyunk, csak azt tettük, ami a kötelességünk volt!'

A tíz leprás ¹¹ Történt pedig, hogy miközben Jeruzsálem felé tartott, átment Szamarián és Galileán. ¹² Amikor beért az egyik faluba, szembejött vele tíz leprás férfi. Megálltak a távolban, ¹³ és hangosan kiáltottak: »Jézus, Mester! Könyörülj rajtunk!« ¹⁴ Amikor meglátta őket, azt mondta: »Menjetek, mutassátok meg magatokat a papoknak!« {Lev 13,49} Történt pedig, hogy amíg mentek, megtisztultak. ¹⁵ Az egyikük, amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, hangosan magasztalta Istent, ¹⁶ és Jézus lábai előtt arcra borulva hálát adott neki; s ez samariai volt. ¹⁷ Jézus pedig így szólt: »Nemde tízen tisztultak meg? A többi kilenc hol van? ¹⁸ Nem volt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen?« ¹⁹ Aztán így szólt hozzá: »Kelj föl és menj; a hited meggyógyított téged.«

Isten országának eljöveteléről ²⁰ Amikor a farizeusok megkérdezték tőle, hogy mikor jön el az Isten országa, ezt válaszolta nekik: »Az Isten országa nem jön el szembetűnő módon. ²¹ Nem fogják azt mondani: 'Íme itt van,' vagy 'amott'. Mert az Isten országa köztetek van.«

Az Emberfia eljöveteléről ²² A tanítványoknak pedig ezt mondta: »Jönnek napok, amikor szeretnétek látni az Emberfiának egyetlen napját, és nem fogjátok látni. ²³ Ha azt mondják majd nektek: 'Íme, itt van', 'Íme, ott van'; ne menjetek el és ne fussatok oda. ²⁴ Mert mint ahogy a cikázó villám az ég egyik végétől a másikig látszik, olyan lesz az Emberfia is az ő napján. ²⁵ De előbb még sokat kell szenvednie, és el kell, hogy vesse ez a nemzedék. ²⁶ Ahogy Noé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfiának napjaiban is. ²⁷ Ettek, ittak, házasodtak s férjhez mentek addig a napig, amelyen Noé bement a bárkába {Ter 7,7}. Azután jött a vízözön, és mindenkit elpusztított. ²⁸ És ugyanúgy, ahogy Lót napjaiban történt: Ettek, ittak, adtak, vettek, ültettek, építettek. ²⁹ Azon a napon pedig, amikor Lót kiment Sodomából, tűz és kénkö esett az égből és elpusztított mindenkit {Ter 19,24}. ³⁰ Így lesz azon a napon is, amelyen az Emberfia megjelenik. ³¹ Aki azon a napon a háztetőn lesz és a holmija a házban, ne jöjjön le érte, hogy elvigye; és aki a mezőn lesz, ne térjen vissza. ³² Emlékezzetek Lót feleségére. ³³ Aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt; aki pedig elveszíti, megmenti azt. ³⁴ Mondom nektek: Azon az éjszakán ketten lesznek egy ágyban: az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják. ³⁵ Két asszony örül együtt: az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják. ³⁶ Ketten lesznek a mezőn: az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják.«

³⁷ Erre megkérdezték tőle: »Hol lesz ez, Uram?« Ő azt felelte nekik: »Ahol a test van, oda gyűlnek a sasok is.«

Lk 18 Példabeszéd az istentelen bíróról és az özvegyasszonyról ¹ Arról is mondott nekik egy példabeszédet, hogy szüntelen kell imádkozni és nem szabad belefáradni. ² Így szólt: »Az egyik városban volt egy bíró, aki Istentől nem félt és embertől nem tartott. ³ Volt abban a városban egy özvegyasszony is, aki elment hozzá és kérte: 'Szolgáltass nekem igazságot ellenfelemmel szemben!' ⁴ Az egy ideig nem volt rá hajlandó. Azután mégis így szólt magában: 'Bár Istentől nem félek, és embertől nem tartok, ⁵ mégis, mivel terhemre van ez az özvegyasszony, igazságot szolgáltatok neki, nehogy végül is idejöjjön és arcul üssön.'« ⁶ Azután így szólt az Úr: »Hallottátok, mit mond az igazságtalan bíró? ⁷ Hát Isten nem szolgáltat-e igazságot választottainak, akik éjjel-nappal hozzá kiáltanak? Vajon megvárakoztatja őket? ⁸ Mondom nektek: hamarosan igazságot szolgáltat nekik. De amikor eljön az Emberfia, vajon talál-e hitet a földön?«

Példabeszéd a farizeusról és a vámosról ⁹ Néhány elbizakodottnak pedig, akik azt gondolták, hogy ők igazak, és másokat megvetettek, ezt a példabeszédet mondta: ¹⁰ »Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos. ¹¹ A farizeus megállt, és így imádkozott magában: 'Istenem! Hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igaztalan és házasságtörő, mint ez a vámos is. ¹² Kétszer böjtölök hetente, tizedet adok mindenemből.' ¹³ A vámos pedig távol állt meg, nem merte a szemét sem az égre emelni. Mellét verve így szólt: 'Istenem! Légy irgalmas nekem, bűnösnek!' ¹⁴ Mondom nektek: ez megigazultan ment haza, amaz pedig nem. Mert mindazt, aki magát felmagasztalja, megalázzák, és aki magát megalázza, felmagasztalják.«

A gyermekek megáldása ¹⁵ Odavitték hozzá a kisgyermeket is, hogy érintse meg őket. Mikor a tanítványok meglátták ezt, szemrehányást tettek nekik. ¹⁶ Jézus azonban magához hívta őket, és így szólt: »Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a gyermekek, s ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. ¹⁷ Bizony, mondom nektek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint a gyermek, nem jut be oda.«

A gazdagságról és Jézus követéséről ¹⁸ Egy előkelő ember megkérdezte tőle: »Jó Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« ¹⁹ Jézus ezt mondta neki: »Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egyedül az Isten. ²⁰ Ismered a parancsokat: *Ne törj házasságot, ne ölj, ne lopj, hamisan ne tanúskodj, tiszteld apádat és anyádat*« {Kiv 20,12; Mtörv 5,2-16}. ²¹ Az így felelt: »Ezeket ifjú korom óta mind megtartottam.« ²² Ennek hallatára Jézus így szólt hozzá: »Egy valami hiányzik még neked: add el mindenedet, amid van, oszd szét a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben; azután jöjj, és kövess engem!« ²³ Ennek hallatára az nagyon elszomorodott, mert igen gazdag volt. ²⁴ Amikor Jézus látta, hogy elszomorodott, így szólt: »Milyen nehezen jutnak Isten országába azok, akik gazdagok! ²⁵ Mert könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak bejutni Isten országába.« ²⁶ Akik hallották, megkérdezték: »Hát akkor ki üdvözülhet?« ²⁷ Ezt felelte nekik: »Ami az embereknek lehetetlen, az Istennek lehetséges« {Ter 18,14; Jób 42,2}.

²⁸ Ekkor Péter megszólalt: »Íme, mi mindenünket elhagytuk, és követtünk téged.« ²⁹ Ő azt mondta nekik: »Bizony, mondom nektek: Senki sem hagyja el házát vagy feleségét, vagy testvéreit vagy szüleit, vagy gyermekeit az Isten országáért ³⁰ anélkül, hogy ne kapna ezen a világon sokkal többet, az eljövendő világban pedig az örök életet.«

Harmadik jövendölés a szenvedésről és a feltámadásról ³¹ Ezután Jézus maga mellé vette a tizenkettőt, és azt mondta nekik: »Íme, most fölmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik mindaz, amit a próféták az Emberfiáról megírtak. ³² A pogányok kezébe adják, kigúnyolják, meggyalázzák és leköpdösik; ³³ aztán megostorozzák, megölik, de harmadnapra feltámad.« ³⁴ Ők azonban semmit sem értettek ebből. Rejtve maradt előttük ez a beszéd, és nem értették a mondottakat.

A jerikói vak meggyógyítása ³⁵ Történt pedig, hogy amikor Jerikóhoz közeledett, egy vak ült az út szélén és kéregetett. ³⁶ Amikor hallotta az elvonuló tömeget, megkérdezte, hogy mi az. ³⁷ Megmondták neki, hogy a Názáreti Jézus megy arra. ³⁸ Erre felkiáltott: »Jézus, Dávid fia! Könyörülj rajtam!« ³⁹ Akik elől mentek, ráparancsoltak, hogy hallgasson. De ő annál jobban kiáltozott: »Dávid fia! Könyörülj rajtam!« ⁴⁰ Erre Jézus megállt, és megparancsolta, hogy vezessék őt hozzá. Amikor odaért, megkérdezte tőle: ⁴¹ »Mit akarsz, mit cselekedjem veled?« Az így szólt: »Uram! Hogy lássak!« ⁴² Jézus azt

mondta neki: »Láss! A hited megmentett téged.« ⁴³ Azonnal látott is, és követte őt, Istent magasztalva. Erre az egész tömeg, amely ezt látta, dicsőítette Istent.

Lk 19 Jézus a vámos Zakeus házában ¹ Ezután bement Jerikóba és áthaladt rajta. ² Ekkor íme, egy Zakeus nevű férfi, aki a vámosok feje volt és gazdag, ³ szerette volna látni, hogy ki az a Jézus, de nem tudta a tömeg miatt, mert alacsony termetű volt. ⁴ Előre futott tehát, felmászott egy vadfügefára, hogy lássa őt, mert arra kellett elmennie. ⁵ Amikor Jézus arra a helyre ért, fölnézett, meglátta őt, és ezt mondta neki: »Zakeus! Jöjj le hamar, mert ma a te házában kell megszállnom.« ⁶ Erre az sietve lemászott, és örömmel befogadta. ⁷ Akik ezt látták, mindannyian zúgolódva mondták: »Bűnös embernél száll meg!« ⁸ Zakeus azonban odaállt, és azt mondta az Úrnak: »Uram, íme, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette.« ⁹ Jézus azt mondta neki: »Ma üdvösség köszöntött erre a házra, hiszen ő is Ábrahám fia. ¹⁰ Az Emberfia ugyanis azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett.«

Példabeszéd a kiosztott pénzről ¹¹ Azoknak pedig, akik mindezt hallották, mondott egy példabeszédet is, mert közel volt már Jeruzsálemhez, és azt hitték, hogy hamarosan megjelenik az Isten országa. ¹² Így szólt hozzájuk: »Egy nemes ember messze földre indult, hogy királyi méltóságot szerezzen magának, és aztán visszatérjen. ¹³ Hívatta tíz szolgáját, átadott nekik tíz mínát, s így szólt hozzájuk: 'Gazdálkodjatok, amíg vissza nem jövök!' ¹⁴ Alattvalói azonban gyűlölték őt, és követséget küldtek utána ezzel az üzenettel: 'Nem akarjuk, hogy ez uralkodjék rajtunk!' ¹⁵ Ő azonban, amikor megszerezte a királyi méltóságot és visszatért, maga elé hívatta a szolgákat, akiknek a pénzt adta, hogy megtudja, ki mennyit szerzett vele. ¹⁶ Jött az első, és azt mondta: 'Uram, a mínád tíz mínát hozott.' ¹⁷ Erre azt mondta neki: 'Jól van, jó szolgám, mivel a kevésben hű voltál, hatalmad lesz tíz város felett.' ¹⁸ Jött a második is, és így szólt: 'Uram, a mínád öt mínát nyert.' ¹⁹ Ennek is azt mondta: 'Uralkodj öt város felett.' ²⁰ Aztán jött a következő, és így szólt: 'Uram, itt van a mínád! Eltettem a kendőmben, ²¹ mert félttem tőled, mivel szigorú ember vagy: elveszed, amit le nem tettél, és learatod, amit nem vetettél.' ²² Azt mondta neki: 'A magad szájából ítélek meg téged, gonosz szolga! Tudtad, hogy szigorú ember vagyok: elveszem, amit le nem tettem, és learatom, amit nem vetettem. ²³ Miért nem tetted hát pénzemet a pénzváltóasztalra, hogy amikor visszatérek, kamatostul kapjam azt vissza?' ²⁴ Majd így szólt az ott állókhoz: 'Vegyétek el tőle a mínát, és adjátok annak, akinek tíz mínája van.' ²⁵ Azok így szóltak: 'Uram, annak már tíz mínája van.' ²⁶ Mondom nektek: 'Mindannak, akinek van, még adnak, attól meg, akinek nincs, még azt is elveszik, amije van. ²⁷ Ellenségeimet pedig, akik nem akarták, hogy uralkodjam felettük, hozzátok ide, és öljétek meg színem előtt!'«

UTOLSÓ NAPOK JERUZSÁLEMBEN: 19,28-21,38

Viták Jeruzsálemben: 19,28-21,4

Bevonulás Jeruzsálembe ²⁸ Miután ezeket mondta, haladt tovább Jeruzsálem felé.

²⁹ Amikor Betfagéhez és Betániához közeledett, ahhoz a hegyhez, amelyet Olajfák hegyének hívnak, elküldte két tanítványát ³⁰ ezekkel a szavakkal: »Menjetek a szemközti faluba. Amikor bementek, találtok ott megkötve egy szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide.

³¹ Ha pedig valaki megkérdezi tőletek: 'Miért oldjátok el?' – mondjátok neki: 'Az Úrnak szüksége van

rá.'« ³² A küldöttek elmentek, és mindent úgy találtak, amint megmondta nekik. ³³ Amikor eloldották a számárcsikót, a gazdái megkérdezték tőlük: »Miért oldjátok el a számárcsikót?« ³⁴ Ők azt felelték: »Az Úrnak szüksége van rá.« ³⁵ És elvitték Jézushoz. A számárcsikóra ráterítették ruháikat, aztán fölültették rá Jézust. ³⁶ Amikor pedig elindult, az útra terítették ruháikat. ³⁷ Mikor már közel volt az Olajfák hegyének lejtőjéhez, a tanítványok egész csoportja elkezdte örvendezve, hangosan dicsérni Istent a sok csodáért, amelyet láttak. ³⁸ Ezt mondták:

»Áldott a király, aki az Úr nevében jön! {Zsolt 118,26}

Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!«

³⁹ A tömegből néhány farizeus azt mondta neki: »Mester, intsd meg tanítványaidat!« ⁴⁰ Ő azonban ezt felelte nekik: »Mondom nektek: ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani!«

Jeruzsálem pusztulásáról ⁴¹ Mikor közeledett és meglátta a várost, megsiratta, s így szólt: ⁴² »Bárcsak te is felismernéd ezen a napon, ami békességedre szolgál! Most azonban el van rejtve a szemed elől. ⁴³ Mert jönnek napok, amikor ellenségeid körülvesznek sáncokkal, bekerítenek és szorongatnak mindenfelől. ⁴⁴ Földre tipornak téged és gyermekeidet, akik benned laknak; nem hagynak benned követ kövön, mert nem ismerted fel látogatásod idejét.«

A templom megtisztítása ⁴⁵ Azután bement a templomba, és kezdte kiűzni az árusokat. ⁴⁶ Ezt mondta nekik: »Írva van: *Az én házam az imádság háza*, ti pedig *rablók barlangjává* tettétek« {Iz 56,7; Jer 7,11}.

⁴⁷ Mindennap tanított a templomban. A főpapok, az írástudók és a nép vezetői az életére törtek, ⁴⁸ de nem tudták módját ejteni, mert az egész nép ajkain csüngve hallgatta.

Lk 20 Jézus hatalmának eredete ¹ Történt pedig, hogy egy napon, amikor a népet tanította a templomban és az evangéliumot hirdette, odamentek a főpapok és az írástudók a vénekkel együtt, ² és így szóltak hozzá: »Mondd meg nekünk, milyen hatalommal teszed ezeket, vagy ki adta neked ezt a hatalmat?« ³ Ő így válaszolt nekik: »Én is kérdezek tőletek valamit: Mondjátok meg nekem, ⁴ János keresztsége a mennyből való volt-e vagy az emberektől?« ⁵ Azok így tanakodtak egymás között: »Ha azt mondjuk: 'A mennyből volt', azt fogja felelni: 'Miért nem hittetek hát neki?' ⁶ Ha pedig azt mondjuk: 'Az emberektől', akkor az egész nép megkövez bennünket, mert meg van győződve, hogy János próféta.« ⁷ Ezért azt válaszolták, hogy nem tudják, honnét való. ⁸ Erre Jézus azt mondta nekik: »Akkor én sem mondom meg nektek, hogy milyen hatalommal teszem ezeket.«

Példabeszéd a gonosz szőlőművesekről ⁹ A népnek pedig ezt a példabeszédet kezdte mondani: »Egy ember szőlőt ültetett. Kiadta bérbe a szőlőműveseknek, azután elutazott hosszabb időre. ¹⁰ Amikor eljött az ideje, elküldött egy szolgát a szőlőművesekhez, hogy a szőlő terméséből adják oda neki a ráeső részt. De a szőlőművesek megverték, és üres kézzel elkergették. ¹¹ Ekkor egy másik szolgát küldött; azok azonban azt is megverték, gyalázattal illették, és üres kézzel elkergették. ¹² Erre egy harmadikat is küldött; de azok azt is megsebesítették és kidobták. ¹³ Akkor a szőlő ura így szólt: 'Mit tegyek? Elküldöm az én kedves fiamat; őt talán megbecsülik.' ¹⁴ A szőlőművesek azonban, amikor meglátták őt, így tanakodtak maguk között: 'Ez az örökös; öljük meg, és miénk lesz az örökség!' ¹⁵ Aztán kidobták őt a szőlőből és megölték. Mit tesz velük ezután a szőlő ura? ¹⁶ Odamegy és elpusztítja azokat a szőlőműveseket, a szőlőt pedig másoknak adja.«

Amikor meghallották ezt, így szóltak: »Távol legyen tőlünk!« ¹⁷ Ő azonban végignézett rajtuk és megkérdezte: »Mit jelent hát az, ami írva van:

*‘A kő, amelyet az építők elvetettek,
szegletkővé lett’?* {Zsolt 118,22}

¹⁸ Mindaz, aki erre a kőre ráesik, összeűződik, akire pedig ez ráesik, szétmorzsolja azt.« ¹⁹ Abban az órában a főpapok és az írástudók kezét akartak emelni rá, de féltek a néptől; megértették ugyanis, hogy róluk mondta ezt a példabeszédet.

Kérdés az adóról ²⁰ Hogy szemmel tartsák őt, megfigyelőket küldtek, akik magukat igazaknak tettették, hogy megfoghassák őt beszéde alapján, és a hatóság és a helytartó hatalmába adhassák. ²¹ Ezek megkérdezték tőle: »Mester! Tudjuk, hogy helyesen szólsz és tanítasz, s hogy nem vagy személyválogató, hanem igazságban tanítod az Isten útját. ²² Szabad-e adót fizetnünk a császárnak, vagy nem?« ²³ Ő észrevette álnokságukat, és azt mondta nekik: ²⁴ »Mutassatok nekem egy dénárt. Kinek a képe és felirata van rajta?« Azt felelték neki: »A császáré.« ²⁵ Erre azt mondta nekik: »Adjátok hát meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.« ²⁶ Így nem tudtak belekötni szavaiba, melyeket a nép előtt mondott; inkább elcsodálkoztak feleletén, és elhallgattak.

Kérdés a halottak feltámadásáról ²⁷ Odamentek hozzá néhányan a szaddúceusok közül, akik tagadják a feltámadást, és megkérdezték őt: ²⁸ »Mester, Mózes előírta nekünk: Ha valakinek meghal a testvére, akinek felesége volt, de gyermeke nem, akkor a testvér vegye el az asszonyt, és támasszon utódot testvérenek {MTörv 25,5-6; Ter 38,8}. ²⁹ Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt gyermek nélkül. ³⁰ Előbb a második, ³¹ majd a harmadik vette feleségül őt, és hasonlóképpen mind a heten, gyermeket nem hagyva, mind meghaltak. ³² Végül meghalt az asszony is. ³³ A feltámadáskor ezek közül kinek lesz a felesége az asszony? Hiszen mind a hétnak felesége volt.« ³⁴ Jézus ezt felelte nekik: »E világ fiai házasodnak és férjhez mennek. ³⁵ Azok pedig, akik méltók lesznek elnyerni a másik világot és a halálból való föltámadást, nem házasodnak, és férjhez sem mennek, ³⁶ hiszen többé már meg sem halhatnak. Hasonlók lesznek ugyanis az angyalokhoz, és Isten fiai lesznek, mert a feltámadás fiai. ³⁷ Hogy pedig a halottak feltámadnak, azt Mózes is jelezte a csipkebokornál, amikor az Urat *‘Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének’* {Kiv 3,6} mondta. ³⁸ Isten pedig nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él.« ³⁹ Ekkor néhány írástudó azt mondta neki: »Mester! Helyesen feleltél.« ⁴⁰ És többé nem mertek kérdezni tőle semmit.

Kérdés a Messiásról ⁴¹ Ekkor ő kérdezte meg tőlük: »Hogyan mondhatják Krisztust Dávid fiának, ⁴² amikor maga Dávid mondja a zsoltárok könyvében:

*‘Így szólt az Úr az én Uramhoz:
Ülj az én jobbomra,
⁴³ míg ellenségeidet
lábad zsámolyává nem teszem!’* {Zsolt 110,1}

⁴⁴ Dávid tehát Urának hívja őt. Hogyan lehet akkor az ő fia?«

Az írástudók ellen ⁴⁵ Ezután az egész nép hallatára ezt mondta tanítványainak: ⁴⁶ »Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek pompás öltözékben járni, és kedvelik azt, ha köszöntik őket a tereken, meg az első üléseket a zsinagógákban, és a főhelyeket a lakomákon. ⁴⁷ Felélik az özvegyek házát, miközben színleg nagyokat imádkoznak. Ezekre súlyosabb ítélet vár.«

Lk 21 Az özvegyasszony adománya ¹ Aztán föltekintett, és látta, hogy a gazdagok hogyan dobják adományaikat a templom kincstárába. ² Látott egy szegény özvegyasszonyt is, aki két fillért dobott be. ³ Akkor így szólt: »Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél. ⁴ Mert azok mindnyájan a fölöslegükből adtak adományokat; ő pedig a maga szegénységéből odaadta mindenét, amije csak volt: egész megélhetését.«

Beszédek a végidőről: 21,5-38

A templom pusztulása ⁵ Amikor néhányan megjegyezték a templomról, hogy milyen szép kövekkel és fogadalmi ajándékokkal van díszítve, ő így szólt: ⁶ »Jönnék majd napok, amikor mindezekből, amit itt láttok, nem marad kő kövön, amelyet le ne rombolnának.«

A csapások kezdete ⁷ Erre megkérdezték őt: »Mester! Mikor fognak ezek bekövetkezni, és mi lesz előtte a jel?« ⁸ Ő pedig így szólt: »Vigyázzatok, nehogy félrevezessenek benneteket! Mert sokan jönnek az én nevemben, és azt mondják: 'Én vagyok', és: 'Elérkezett az idő'; de ti ne menjetek utánuk. ⁹ Mikor háborúkról és lázadásokról hallotok, meg ne rémüljete; ezeknek előbb meg kell történniük {Dán 2,28}; de ez még nem a vég.«

¹⁰ Azután ezt mondta nekik: »Nemzet nemzet ellen támad, és ország ország ellen. ¹¹ Földindulások lesznek, sok helyen dögvész, éhség, rettentő tűnemények és nagy égi jelek. ¹² Mindezek előtt pedig kezet emelnek rátok és üldözni fognak titeket. Átadnak benneteket a zsinagógáknak és börtönbe vetnek. Királyok és helytartók elé hurcolnak titeket az én nevemért. ¹³ Alkalom lesz ez számotokra, hogy tanúságot tegyetek. ¹⁴ Véssétek hát szívetekbe: ne gondolkodjatok előre, mi módon védekezzetek. ¹⁵ Mert olyan szájat és bölcsességet adok majd nektek, amelynek egyetlen ellenfelet sem tud ellenállni vagy ellentmondani. ¹⁶ Kiszolgáltatnak titeket szüleitek és testvéreitek, rokonaitok és barátaitok, és közületek egyeseket halálra adnak. ¹⁷ Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért, ¹⁸ de egy hajszál sem vész el a fejeteokről. ¹⁹ Állhatatossággal fogjátok megőrizni lelketeket.

Jeruzsálem pusztulása ²⁰ Amikor pedig látjátok, hogy seregek veszik körül Jeruzsálemet, tudjátok meg, hogy elközelgett a pusztulása. ²¹ Akkor akik Júdeában vannak, fussanak a hegyekbe. Az ottlévők költözzenek ki, és akik vidéken vannak, ne menjenek oda. ²² Mert a bosszúállás napjai ezek {Mtörv 32,35}, hogy beteljesedjen mindaz, ami meg van írva. ²³ Jaj a várandós és szoptatós anyáknak azokban a napokban! Mert nagy szorongatás lesz a földön és harag ezen a népen. ²⁴ Kard élén hullanak el, és fogságba hurcolják őket minden néphez, Jeruzsálemet pedig legázolják a pogányok {Zak 12,3}, míg be nem telik a nemzetek ideje.

Az Emberfia eljövele ²⁵ Jelek lesznek a napban, a holdban és a csillagokban, és a földön a népek kétségbeesett rettegése a tenger zúgása és háborgása miatt. ²⁶ Az emberek megdermednek a rémülettől, és annak várásától, ami a világmindenséggel történik, mert az egek erői *megrendülnek*. ²⁷ Akkor meglátják *az Emberfiát, amint eljön felhőben*, nagy hatalommal és dicsőséggel {Dán 7,13}.

²⁸ Mikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel és emeljéte fel a fejeteke, mert közel van a ti megváltástok.«

A végidőre vonatkozó intelmek ²⁹ Példabeszédet is mondott nekik: »Nézzéte a fügefát és a többi fát. ³⁰ Amikor kifakadnak, tudjátok, hogy közel van a nyár. ³¹ Így ti is, amikor látjátok, hogy ezek megtörténnek, tudjátok meg, hogy közel van az Isten országa. ³² Bizony, mondom nektek: el nem múlik ez a nemzedék, amíg mindez meg nem történik. ³³ Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak.

³⁴ Vigyázzatok hát magatokra, hogy el ne nehezedjen szívetek a tobzódásban és részegségben, s az élet gondjai között, és az a nap meg ne lepjen titeket hirtelen. ³⁵ Mert mint a csapda, úgy fog lecsapni mindazokra, akik az egész föld színén laknak. ³⁶ Virrasszatok tehát, és minden időben imádkozzatok, hogy megmeneküljete mindattól, ami be fog következni, és megállhassatok az Emberfia előtt.«

Jézus tanít a templomban ³⁷ Nappal a templomban tanított, éjszakára pedig kiment, és azon a hegyen időzött, amelyet Olajfák hegyének hívnak. ³⁸ De már kora reggel odament hozzá az egész nép a templomba, hogy hallgassa őt.

JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 22,1-24,53

Lk 22 A főtanács határozata ¹ Közeledett a kovásztalan kenyerek ünnepe, amelyet pászkának hívnak. ² A főpapok és írástudók keresték a módját, hogy hogyan ölhetnék meg, de félték a néptől.

Júdás árulása ³ Akkor a sátán megszállta Júdást, akit iskariótinak neveznek, s aki egyike volt a tizenkettőnek. ⁴ Elment és megbeszélte a főpapokkal és a templomőrség vezetőivel, hogy hogyan adja őt a kezükbe. ⁵ Azok megörültek, és megállapodtak, hogy pénzt adnak neki. ⁶ Ő kötelezte magát, és kereste az alkalmat, hogy kezükbe adja őt, amikor nincs jelen a tömeg.

A húsvéti vacsora előkészítése ⁷ Elérkezett a kovásztalan kenyerek napja, amelyen fel kellett áldozni a húsvéti bárányt. ⁸ Jézus elküldte Pétert és Jánost: »Menjete, készítséte el nekünk a húsvéti bárányt, hogy elfogyaszthassuk!« ⁹ Azok megkérdezték: »Hol akarod, hogy elkészítsük?« ¹⁰ Azt felelte nekik: »Ha bementek a városba, találkoztok egy emberrel, aki vizeskorsót visz. Kövesséte őt abba a házba, ahova bemegy, ¹¹ és mondjátok meg a házigazdának: 'A Mester ezt üzeni neked: hol van az a helyiség, ahol a húsvéti bárányt tanítványaimmal elkölthetem?' ¹² Ő mutat majd nektek egy nagy, emeleti termet berendezve, ott készítséte el.« ¹³ Elmentek tehát, és úgy találtak mindent, ahogy mondta nekik, és elkészítették a húsvéti vacsorát.

A húsvéti vacsora ¹⁴ Amikor eljött az óra, asztalhoz ült az apostolokkal együtt, ¹⁵ és azt mondta nekik: »Vágyva vágytam arra, hogy elfogyassam veletek ezt a húsvéti vacsorát, mielőtt szenvednék. ¹⁶ Mert mondom nektek: többé nem eszem belőle, amíg be nem teljesedik az Isten országában.« ¹⁷ Azután fogta a kelyhet, hálát adott, és így szólt: »Vegyéte ezt, és osszátok el magatok között.

¹⁸ Mert mondom nektek: mostantól fogva nem iszom a szőlő terméséből, amíg el nem jön az Isten országa.« ¹⁹ Aztán fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és odaadta nekik ezekkel a szavakkal: »Ez az én testem, mely értetek adatik. Ezt tegyétek az én emlékezetemre!« ²⁰ Ugyanígy a vacsora végén fogta a kelyhet, és azt mondta: »Ez a kehely az új szövetség {Kiv 24,8; Jer 31,31} az én véremben, amely értetek kiontatik.

²¹ De íme, az áruló keze az enyémmel együtt van az asztalon. ²² Mert az Emberfia ugyan elmegy, amint el van rendelve, de jaj annak az embernek, aki elárulja őt!« ²³ Erre ők kérdezgetni kezdték egymástól, hogy ki az közülük, aki ezt megteszi?

Az uralkodásról és szolgálatról ²⁴ Versengés is támadt köztük arról, hogy ki a nagyobb közülük. ²⁵ Erre azt mondta nekik: »A nemzetek királyai uralkodnak a népeken, és akiknek hatalmuk van fölöttük, jótevőknek hívatják magukat. ²⁶ Ti azonban ne így tegyetek, hanem aki nagyobb köztetek, legyen olyan, mint a legkisebb, és aki előljáró, legyen olyan, mint a szolga. ²⁷ Mert ki nagyobb: az, aki az asztalnál ül, vagy az, aki felszolgál? Nem az, aki az asztalnál ül? Én mégis úgy vagyok köztetek, mint aki szolgál.

²⁸ Ti kitartottatok velem megpróbáltatásaimban, ²⁹ ezért nektek adom az országot, amint nekem adta Atyám, ³⁰ hogy asztalomnál egyetek és igyatok országomban, és trónon ülve ítélkezzetek Izrael tizenkét törzse felett.

Péter tagadásának és bűnbánatának megjövendölése ³¹ Simon, Simon! A sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, ³² de én könyörögtem érted, hogy meg ne fogyatkozzék a hited, és egykor megtérve, megerősítsd testvéreidet.« ³³ Ő erre azt mondta neki: »Uram, kész vagyok veled a börtönbe és a halálba is menni!« ³⁴ De Jézus azt felelte: »Mondom neked, Péter: mielőtt ma megszólal a kakas, háromszor is letagadod, hogy ismeresz engem.«

A döntés órája ³⁵ Aztán azt mondta nekik: »Amikor erszény, táska és saru nélkül küldtelek titeket, szenvedtetek-e valamiben hiányt?« ³⁶ Ők azt felelték: »Semmiben.« Majd így folytatta: »Most azonban akinek erszénye van, vigye magával, hasonlóképpen a táskát is; akinek pedig nincsen, adja el a felső ruháját, és vegyen kardot. ³⁷ Mert mondom nektek: be kell teljesednie annak rajtam, ami írva van: *'A gonosztevők közé számították'* {Lk 53,12}. Mert ami rólam szól, az beteljesedik.« ³⁸ Erre ők így szóltak: »Uram, íme, itt van két kard.« Ő pedig azt mondta nekik: »Elég!«

Jézus imája az Olajfák hegyén ³⁹ Aztán elindult, és szokása szerint az Olajfák hegyére ment; követték őt a tanítványok is. ⁴⁰ Amikor odaért, azt mondta nekik: »Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!« ⁴¹ Majd mintegy kőhajításnyira eltávolodott tőlük, és térdre borulva így imádkozott: ⁴² »Atyám! Ha akarod, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesedjék, hanem a tiéd.« ⁴³ Ekkor megjelent neki egy angyal az égből, és megerősítette. Aztán a halállal tusakodva még buzgóbban imádkozott. ⁴⁴ A verejtéke olyan lett, mint a földre hulló vér cseppjei. ⁴⁵ Majd felkelt az imádságból, és odament a tanítványaihoz, de a szomorúságtól alva találta őket. ⁴⁶ Azt mondta nekik: »Miért alszotok? Keljetek föl, imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!«

Jézust elfogják ⁴⁷ Még beszélt, amikor egy sereg közeledett; Júdás vezette őket, egy a tizenkettő közül. Odament Jézushoz, hogy megcsókolja. ⁴⁸ Jézus azonban azt mondta neki: »Júdás! Csókkal árulod

el az Emberfiát?»⁴⁹ Azok, akik körülötte voltak, látva, hogy mi készül, azt mondták: »Uram, közénk vágjunk karddal!«⁵⁰ Egyikük rá is csapott a főpap egyik szolgájára, és levágta a jobb fülét.⁵¹ De Jézus azt felelte: »Hagyjátok, elég!« Aztán megérintette a fülét, és meggyógyította.⁵² Akkor Jézus ezt mondta azoknak, akik ellene jöttek, a főpapoknak, a templomőrség tisztjeinek és a véneknek: »Mint rabló ellen, úgy jöttetek kardokkal és dorongokkal.⁵³ Amikor nap mint nap köztetek voltam a templomban, nem emeltetek rám kezet, de ez a ti órátok, és a sötétség hatalmáé.«

Péter tagadása⁵⁴ Megragadták tehát őt, és a főpap házába vitték. Péter pedig messziről követte.⁵⁵ Amikor tüzet raktak az udvar közepén és körbeülték, Péter is közénk ült.⁵⁶ Egy szolgáló meglátta, hogy ő is ott ül a tűznél, szemügyre vette, és azt mondta: »Ez is vele volt!«⁵⁷ De ő tagadta: »Asszony, nem ismerem őt!«⁵⁸ Nem sokkal ezután egy másik látta meg, és így szólt: »Te is közülük való vagy.« Péter azt felelte: »Ember! Nem vagyok!«⁵⁹ Körülbelül egy óra múltán ismét erősítgette egy másik: »Bizony, ez is vele volt, hiszen galileai.«⁶⁰ Péter erre így szólt: »Ember! Nem tudom, mit beszélsz!« És azonnal, mikor még beszélt, megszólalt a kakas.⁶¹ Akkor az Úr hátrafordult, és rátekintett Péterre. Péter pedig visszaemlékezett az Úr szavára, hogy azt mondta neki: »Mielőtt ma megszólal a kakas, háromszor is megtagadsz engem.«⁶² Ekkor kiment, és keservesen sírni kezdett.

Az Őrség kigúnyolja Jézust⁶³ A férfiak pedig, akik őrizték, gúnyolták és verték őt.⁶⁴ Letakarták az arcát, és azt kérdezték tőle: »Prófétájl! Ki ütött meg téged?«⁶⁵ És egyéb szidalmakkal is illették.

Jézus a főtanács előtt⁶⁶ Mihelyt megvirradt, egybegyűltek a nép vénei, a főpapok meg az írástudók, és főtanácsuk elé vitték. Így szóltak: »Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk!«⁶⁷ Ő azt felelte nekik: »Ha megmondom nektek, nem hiszitek el;⁶⁸ ha pedig kérdezlek titeket, nem feleltek.⁶⁹ De mostantól fogva *az Emberfia a hatalmas Isten jobbán fog ülni*« {Dán 7,13; Zsolt 110,1}.⁷⁰ Erre mindnyájan azt mondták: »Tehát te vagy az Isten Fia?« Jézus azt felelte nekik: »Ti mondjátok, hogy én vagyok.«⁷¹ Azok erre így szóltak: »Mi szükségünk van még tanúságtételre? Hiszen mi magunk hallottuk a saját szájából.«

Lk 23 Jézus Pilátus előtt¹ Akkor mindannyian fölkerekedtek, és elvitték Pilátushoz.² Ott így kezdték vádolni: »Azt tapasztaltuk, hogy ez félrevezeti népünket, megtiltja, hogy adót fizessünk a császárnak, és azt mondja magáról, hogy ő a Messiás király.«³ Pilátus megkérdezte tőle: »Te vagy a zsidók királya?« Ő azt felelte: »Te mondod.«⁴ Pilátus erre kijelentette a főpapoknak és a tömegnek: »Semmi vétket sem találok ebben az emberben.«⁵ De azok erősködtek, és azt mondták: »Fölláztja a népet tanításával egész Júdeában, Galileától kezdve egészen idáig.«

Heródes kigúnyolja Jézust⁶ Ennek hallatára Pilátus megkérdezte, hogy ez az ember Galileából való-e.⁷ Amint megtudta, hogy Heródes uralma alá tartozik, elküldte Heródeshez, aki maga is Jeruzsálemben volt azokban a napokban.⁸ Amikor Heródes meglátta Jézust, nagyon megörült. Már régóta szeretne volna őt látni, mert hallott felőle, és remélte, hogy a szeme láttára valami csodát tesz.⁹ Hosszasan kérdezgette, ő azonban semmit sem felelt.¹⁰ A főpapok és az írástudók pedig ott álltak, és hevesen vádolták.¹¹ Heródes a kíséretével együtt megszegyenítette őt, csúfot űzött belőle, aztán fehér ruhába öltöztette, majd visszaküldte Pilátushoz.¹² Azon a napon Heródes és Pilátus jó barátok lettek, előtte ugyanis haragban voltak egymással.

Pilátus ítélete ¹³ Pilátus pedig összehívta a főpapokat, a nép vezetőit és a népet, ¹⁴ s azt mondta nekik: »Idehoztátok nekem ezt az embert, mint a nép lázítóját. Kihallgattam előttem, de semmi vétséget sem találtam ebben az emberben mindazok közül, amikkel vádoljátok. ¹⁵ Sőt Heródes sem, mert visszaküldte őt hozzánk. Láthatjátok tehát, hogy semmi halált érdemlő dolgot nem követett el. ¹⁶ Megfenyíttem ezért, és szabadon bocsátom.« ^[17]

¹⁸ Erre valamennyien fölkiáltottak: »Veszítsd el ezt, és bocsásd el nekünk Barabást!« ¹⁹ Őt valami lázadásért és gyilkosságért vetették börtönbe, amely a városban történt. ²⁰ Pilátus ismét szólt hozzájuk, mert szabadon akarta bocsátani Jézust. ²¹ De azok kiáltoztak: »Feszítsd meg, feszítsd meg őt!« ²² Ő azonban harmadszor is szólt hozzájuk: »De hát mi gonoszat tett? Semmi halált érdemlő dolgot nem találtam benne. Megfenyíttem tehát, és elbocsátom.« ²³ De azok nem tágítottak, hanem nagy hangon követelték, hogy feszítse meg. A lármájuk egyre erősödött. ²⁴ Pilátus ezért úgy döntött, hogy legyen meg, amit kívánnak. ²⁵ Amint kérték, szabadon bocsátotta azt, akit lázadásért és gyilkosságért vetettek börtönbe, Jézust pedig kiszolgáltatta akaratuknak.

A keresztfeszítés ²⁶ Miközben elvezették, megragadtak egy bizonyos Simont, Cirenéből valót, aki a mezőről jött, és rátették a keresztet, hogy vigye Jézus után.

²⁷ Nagy népsokaság követte őt, köztük asszonyok is, akik jajgattak és sírtak miatta. ²⁸ Jézus odafordult hozzájuk, és így szólt: »Jeruzsálem leányai, ne miattam sírjatok! Magatokat és gyermekeiteket sirassátok! ²⁹ Mert jönnek majd napok, amikor azt mondják: 'Boldogok a meddő, az anyaméhek, amelyek nem szültek, és az emlők, amelyek nem szoptattak!'

³⁰ Akkor azt kezdik majd mondani a hegyeknek: 'Szakadjatok ránk!' És a halmoknak: 'Takarjatos el minket!' {*óv 10,8*} ³¹ Mert ha a zöldellő fával ezt teszik, mi lesz a szárazzal?«

³² Vele együtt vittek két gonosztevőt is, hogy kivégezzék.

³³ Amikor a Koponyahelynek nevezett helyhez értek, megfeszítették őt ott, és vele a gonosztevőket is, az egyiket jobbról, a másikat balról. ³⁴ Jézus ekkor így szólt: »Atyám! Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.«

A ruháit elosztották, és sorsot vetettek rájuk {*zsolt 22,19*}. ³⁵ A nép bávészködve állt ott, a főemberek pedig így *gúnyolták* őt {*zsolt 22,8*}: »Másokat megmentett, mentse meg most magát, ha ő a Krisztus, az Isten választottja!« ³⁶ A katonák is gúnyolták őt. Odamentek, *ecettel* kínálták, ³⁷ és azt mondták: »Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!« ³⁸ Felirat is volt fölötte: »Ez a zsidók királya.«

³⁹ A megfeszített gonosztevők közül az egyik szidalmazta: »Nem a Krisztus vagy te? Szabadítsd hát meg magad, és minket is!« ⁴⁰ De a másik megróttá ezekkel a szavakkal: »Nem félsz Istentől? Hiszen te is ugyanazt a büntetést szenveded! ⁴¹ Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését vesszük, de ez itt semmi rosszat sem cselekedett.« ⁴² Aztán így szólt: »Jézus, emlékezz meg rólam, mikor eljössz országodba.« ⁴³ Ő azt felelte neki: »Bizony, mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban!«

Jézus halála ⁴⁴ A hatodik óra körül sötétség támadt az egész földön, a kilencedik óráig. ⁴⁵ A nap elsötétedett, a templom függőnye középen kettéhasadt. ⁴⁶ Jézus ekkor hangosan felkiáltott: »*Atyám! Kezedbe ajánlom lelkemet!*« {Zsolt 31,6} E szavakkal kilehelte a lelkét.

⁴⁷ Amikor a százados látta, ami történt, dicsőítette Istent, és így szólt: »Ez az ember valóban igaz volt.« ⁴⁸ Az egész sokaság, amely összeverődött, a történetek láttán mellét verve hazatért.

⁴⁹ Jézus minden ismerőse, és az asszonyok, akik Galileából követték őt, távolabb állva figyelték mind-
ezt {Zsolt 38,12}.

Jézus temetése ⁵⁰ Volt egy József nevű, derék és igaz férfi, a főtanács tagja, ⁵¹ aki nem értett egyet a határozatukkal és tetteikkel. Arimateából, a zsidók egyik városából származott, és maga is várta az Isten országát. ⁵² Elment Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. ⁵³ Aztán levette, gyorsan göngyölté, és egy sziklába vágott sírba helyezte, amelyben még senki sem feküdt. ⁵⁴ A készüllet napja volt, és közeledett a szombat. ⁵⁵ Az asszonyok, akik Galileából jöttek vele, utánamentek, és megnézték a sírt, hogy miképpen helyezték el a testét. ⁵⁶ Aztán hazatértek, illatszereket és keneteket készítettek, de a szombatot a parancs szerint nyugalomban töltötték.

Lk 24 Az angyal híradása az üres sírnál ¹ A hét első napján kora hajnalban a sírhoz mentek, magukkal vitték az illatszereket, amelyeket készítettek. ² A követ a sírtól elhengerítve találták. ³ Amikor beléptek, nem találták az Úr Jézus testét. ⁴ Történt pedig, hogy amíg ezen tanakodtak, egyszerre két férfi állt ott mellettük, ragyogó ruhában. ⁵ Az asszonyok megijedtek, és a földre szegezték tekintetüket. Azok pedig így szóltak hozzájuk: »Miért keresitek az élő a holtak között? ⁶ Nincs itt, hanem feltámadt. Emlékezzetek csak vissza, mit mondott nektek, mikor még Galileában volt: ⁷ 'Az Emberfiának a bűnös emberek kezébe kell kerülnie, hogy megfeszítsék, de harmadnapra föltámad.'« ⁸ Ekkor eszükbe jutottak ezek a szavai. ⁹ Visszatértek tehát a sírtól, és elmondták mindezt a tizenegynek és a többieknek. ¹⁰ Mária Magdolna, Johanna, Mária, Jakab anyja, és a velük lévő többi asszony mondta el mindezt az apostoloknak. ¹¹ Ők azonban képzelődésnek tartották szavaikat, és nem hittek nekik. ¹² Péter mégis útra kelt, és a sírhoz futott. Behajolt, de csak a lepleket látta, ezért a történeteken csodálkozva hazament.

Találkozás a Feltámadottal az emmauszi úton ¹³ Aznap ketten közülük egy Emmausz nevű helységbe mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádium távolságra volt, ¹⁴ s beszélgettek egymással mindarról, ami történt. ¹⁵ Miközben beszélgettek és tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett, és csatlakozott hozzájuk. ¹⁶ De a szemüket akadályozta valami, hogy fel ne ismerjék. ¹⁷ Megszólította őket: »Miről beszélgettek egymással útközben?« Ők szomorúan megálltak. ¹⁸ Az egyik, akinek Kleofás volt a neve, azt felelte: »Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudod, mi történt ott ezekben a napokban?« ¹⁹ Ő megkérdezte tőlük: »Micsoda?« Azt felelték: »A Názáreti Jézus esete, aki tettben és szóban hatalmas próféta volt Isten és az egész nép előtt. ²⁰ Hogy hogyan adták őt a főpapok és főembereink halálos ítéletre, és hogyan feszítették meg őt. ²¹ Pedig mi azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt. Azonfelül ma már harmadik napja, hogy ezek történtek. ²² De néhány közülünk való asszony is megzavart bennünket, akik hajnalban a sírnál voltak, ²³ s mivel nem találták a

testét, visszajöttek azzal a hírral, hogy angyalok jelenését is látták, akik azt mondták, hogy él. ²⁴ Társaink közül néhányan a sírhoz mentek, és úgy találták, ahogy az asszonyok mondták, de őt magát nem látták.«

²⁵ Erre ő azt mondta nekik: »Ó, ti okatlanok és késedelmes szívűek arra, hogy elhiggyétek mindazt, amit a próféták mondtak! ²⁶ Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Krisztusnak, hogy bemehessen dicsőségébe?« ²⁷ És kezdve Mózesen és valamennyi prófétán, mindent megmagyarázott nekik, ami az Írásokban róla szólt. ²⁸ Mikor odaértek a faluhoz, ahová mentek, úgy tett, mintha tovább akarna menni. ²⁹ De marasztalták: »Maradj velünk, mert esteledik, és lemenőben van már a nap!« Bement hát, hogy velük maradjon. ³⁰ Amikor asztalhoz ült velük, fogta a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odanyújtotta nekik. ³¹ Ekkor megnyílt a szemük, és felismerték, de ő eltűnt a szemük elől. ³² Ők pedig így szóltak egymáshoz: »Hát nem lángolt a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, és feltárta előttünk az Írásokat?« ³³ Még abban az órában útra keltek, és visszatértek Jeruzsálembe, ahol egybegyűlve találták a tizenegyet és a velük levőket. ³⁴ Azok elmondták: »Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak!« ³⁵ Erre ők is elbeszélték, ami az úton történt, és azt, hogy hogyan ismerték fel őt a kenyértöréskor.

A Feltámadott megjelenése Jeruzsálemben ³⁶ Amíg ezekről beszéltek, egyszer csak maga Jézus állt közöttük, és azt mondta nekik: »Békesség nektek!« ³⁷ Megrémültek és féltek, mert azt hitték, hogy szellemet látnak. ³⁸ De ő megkérdezte tőlük: »Miért rémültetek meg, és miért támad kétely szívetekben? ³⁹ Nézzétek meg a kezemet és lábamat, hogy valóban én vagyok! Tapintsatok meg, és lássátok, mert a szellemnek nincs húsa és csontja, de amint látjátok, nekem van.« ⁴⁰ Ezt mondta, azután megmutatta nekik a kezét és a lábát. ⁴¹ Mivel örömben még mindig nem hittek, és csak csodálkoztak, azt mondta nekik: »Van itt valami ennivalótok?« ⁴² Erre adtak neki egy darab sült halat. ⁴³ Elvette, és a szemük láttára evett belőle.

⁴⁴ Azután így szólt hozzájuk: »Ezek azok az igék, amelyeket elmondtam nektek, amikor még veletek voltam, hogy be kell teljesedni mindannak, ami meg van írva rólam Mózes törvényében, a prófétákban és a zsoltárokból.« ⁴⁵ Akkor megnyitotta értelmüket, hogy megértsék az Írásokat. ⁴⁶ Azt mondta nekik: »Úgy van megírva, hogy a Krisztusnak szenvednie kell, és harmadnapon feltámadni a halálból. ⁴⁷ A nevében megtérést kell hirdetni a bűnök bocsánatára Jeruzsálemtől kezdve minden népnek. ⁴⁸ Ti tanúi vagytok ezeknek. ⁴⁹ Én majd elküldöm nektek azt, amit Atyám ígért. Ti csak maradjatok a városban, amíg el nem tölt az erő benneteket a magasságból.«

⁵⁰ Ezután kivezette őket Betánia közelébe, felemelte a kezét, és megáldotta őket. ⁵¹ Áldás közben eltávozott tőlük, és fölvitetett a mennybe. ⁵² Leborulva imádták, azután nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe. ⁵³ Szüntelen ott voltak a templomban, és áldották Istent.

EVANGÉLIUM JÁNOS SZERINT

ELŐSZÓ: 1,1-18

Jn 1 ¹ Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. ² Ő volt kezdetben Istennél. ³ Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. ⁴ Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. ⁵ A világosság a sötétségben világít, de a sötétség azt nem fogta föl.

⁶ Volt egy ember, akit Isten küldött, János volt a neve. ⁷ Tanúskodni jött, hogy tanúskodjék a világról, s mindenki higgyen általa. ⁸ Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világról.

⁹ Az igazi világosság, aki minden embert megvilágosít, a világba jött. ¹⁰ A világban volt, a világ őáltala lett, de a világ nem ismerte fel őt. ¹¹ A tulajdonába jött, övéi azonban nem fogadták be.

¹² Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek; azoknak, akik hisznek az ő nevében, ¹³ akik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istenből születtek.

¹⁴ Az Ige testté lett, és köztünk lakott, és mi láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét, aki telve volt kegyelemmel és igazsággal.

¹⁵ János tanúságot tesz róla, és hirdeti: »Ő az, akiről ezt mondtam: Aki utánam jön, megelőz engem, mert előbb volt, mint én.«

¹⁶ Mi mindnyájan az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre halmozva. ¹⁷ Mert a törvényt Mózes által kaptuk, a kegyelem és az igazság pedig Jézus Krisztus által valósult meg. ¹⁸ Istent soha senki nem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, ő nyilatkoztatta ki.

JÉZUS NYILVÁNOS MŰKÖDÉSE: 1,19-12,50

Jézust igazoló jelek és csodák; a működés kezdete: 1,19-4,54

Keresztelő János vallomása ¹⁹ Ez János tanúsága, amikor a zsidók papokat és levitákat küldtek Jeruzsálemből hozzá, hogy megkérdezzék őt: »Ki vagy te?« ²⁰ Ő megvallotta, és nem tagadta, és megvallotta: »Nem én vagyok a Krisztus.« ²¹ Erre megkérdezték tőle: »Mi vagy tehát? Illés vagy?« Ő azt válaszolta: »Nem vagyok.« »A próféta vagy?« Azt felelte: »Nem.« ²² Akkor azt mondták neki: »Akkor ki vagy? Választ kell vinnünk azoknak, akik küldtek minket! Mit mondasz magadról?« ²³ Ő azt felelte:

»A pusztában kiáltó szava vagyok:

'Tegyétek egyenessé az Úr útját' {1z 40,3},

amint Izajás próféta mondta.«

²⁴ A küldöttek a farizeusok közül voltak. ²⁵ Ezért tovább kérdezték: »Miért keresztepsz tehát, ha nem te vagy a Krisztus, sem Illés, sem a próféta?« ²⁶ János ezt felelte nekik: »Én vízzel keresztelek, de

köztetek áll az, akit ti nem ismertek. ²⁷ Ő az, aki utánam jön, akinek a saruszíját megoldani sem vagyok méltó.« ²⁸ Ezek Betániában történtek, a Jordánon túl, ahol János keresztelt.

Keresztelő János tanúságtétele ²⁹ Másnap látta, hogy Jézus közeledik hozzá. Erre így szólt: »Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét! ³⁰ Ő az, akiről mondtam: Utánam jön egy férfi, aki megelőz engem, mert előbb volt, mint én. ³¹ Én nem ismertem őt; de azért jöttem vízzel keresztelni, hogy őt megismertessem Izraellel.« ³² János tanúságot tett és azt mondta: »Láttam, hogy a Lélek, mint galamb, leszállt az égből és rajta maradt. ³³ Nem ismertem őt, de aki azért küldött, hogy vízzel kereszteljek, azt mondta nekem: 'Akire látod a Lelket leszállni és rajta maradni, ő az, aki Szentlélekkel keresztel.' ³⁴ Én láttam, és tanúságot tettem arról, hogy ő az Isten Fia.«

Az első tanítványok ³⁵ Másnap ismét ott állt János két tanítványával együtt. ³⁶ Mikor meglátta Jézust, amint arra haladt, azt mondta: »Íme, az Isten Báránya.« ³⁷ A két tanítvány hallotta szavait, és követték Jézust. ³⁸ Jézus pedig megfordult, és amikor látta, hogy követik, megkérdezte tőlük: »Mit kerestek?« Azt felelték neki: »Rabbi – ami Mestert jelent –, hol laksz?« ³⁹ Ő azt mondta nekik: »Gyertek és meglátjátok.« Elmentek tehát, és meglátták, hogy hol lakik. Aznap nála maradtak. Körülbelül tíz óra volt.

⁴⁰ A kettő közül, akik ezt hallották Jánostól, és követték őt, az egyik András volt, Simon Péter testvére. ⁴¹ Ő elsőként testvérevel, Simonnal találkozott, s azt mondta neki: »Megtaláltuk a Messiást, azaz a Fölkentet!« ⁴² És elvitte Jézushoz. Jézus rátekintett, és így szólt: »Te Simon vagy, János fia. Kéfas lesz a neved.« Ez azt jelenti, hogy Péter (vagyis Szikla).

⁴³ Másnap, amikor Jézus Galileába készült menni, találkozott Fülöppel. Azt mondta neki: »Kövess engem!« ⁴⁴ Fülöp Betsaidából való volt, András és Péter városából. ⁴⁵ Fülöp találkozott Natanaellel, és elmondta neki: »Megtaláltuk azt, akiről Mózes írt a törvényben és a próféták: Jézust, József fiát Názáretből.« ⁴⁶ Natanael erre megjegyezte: »Jöhet valami jó Názáretből?« Fülöp azt felelte neki: »Gyere és lásd!« ⁴⁷ Amikor Jézus meglátta a közeledő Natanaelt, azt mondta róla: »Íme, egy igaz izraelita, akiben nincs álnokság.« ⁴⁸ Natanael megkérdezte: »Honnan ismersz engem?« Jézus azt felelte: »Mielőtt Fülöp hívott volna téged, láttalak, amikor a fügefa alatt voltál.« ⁴⁹ Natanael azt válaszolta: »Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy Izrael királya!« ⁵⁰ Jézus erre így szólt: »Mivel azt mondtam neked: láttalak a fügefa alatt, hiszel? Nagyobb dolgokat fogsz majd látni ezeknél.« ⁵¹ Aztán hozzátette: »Bizony, bizony, mondom nektek: látni fogjátok a megnyílt eget, s hogy az Isten angyalai föl- és leszállnak az Emberfia fölé.«

Jn 2 Csodajel a kánai menyegzőn ¹ Harmadnapon menyegző volt a galileai Kánában. Ott volt Jézus anyja, ² és Jézus is hivatalos volt a menyegzőre tanítványaival együtt. ³ Amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja így szólt hozzá: »Nincs boruk!« ⁴ Jézus azt felelte neki: »Mi közünk ehhez, asszony? Még nem jött el az én óráim!« ⁵ Anyja ekkor ezt mondta a szolgáltnak: »Tegyetek meg mindent, amit mond!«

⁶ A zsidók tisztulására volt ott hat kőedény, egyenként két vagy három mérős. ⁷ Jézus azt mondta nekik: »Töltsétek meg az edényeket vízzel!« Színig töltötték őket. ⁸ Ekkor így szólt hozzájuk: »Most merítsetek, és vigyetek belőle a násznagynak!« Azok vittek neki. ⁹ Amint a násznagy megízlelte a

borrá vált vizet, mivel nem tudta, hogy honnan való – de a szolgák, akik a vizet merítették, tudták – , odahívta a vőlegényt, ¹⁰ és azt mondta neki: »Minden ember a jó bort adja először, és miután megittasodtak, akkor a kevésbé jót. Te mindeddig tartogattad a jó bort!« ¹¹ Jézus ezzel kezdte meg csodajeleit a galileai Kánában. Kinyilatkoztatta dicsőségét, és tanítványai hittek benne.

¹² Azután lement Kafarnaumba, ő és anyja, a testvérei és tanítványai, és ott maradtak néhány napig.

A kereskedők kiűzése a templomból ¹³ Közel volt a zsidók Pászkája, és Jézus fölment Jeruzsálembe. ¹⁴ A templomban ökör-, juh- és galambkereskedőket talált, s az odatelepedett pénzváltókat. ¹⁵ Akkor kötelekből ostort font, és mindnyájukat kizavarta a templomból a juhokkal és az ökrökkel együtt, a pénzváltók pénzét szétszórta, az asztalaikat fölforgatta. ¹⁶ A galambárosoknak pedig azt mondta: »Vigyétek el innen ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká!« ¹⁷ Akkor tanítványai visszaemlékeztek arra, hogy írva van: »*Emészt engem a buzgóság házadért*« {Zsolt 69,10}. ¹⁸ A zsidók azonban megszólították, és azt kérdezték tőle: »Milyen csodajeleket mutatsz nekünk, hogy ezeket cselekszed?« ¹⁹ Jézus azt felelte nekik: »Bontsátok le ezt a templomot, és én három nap alatt fölépítem azt!« ²⁰ A zsidók erre így szóltak: »Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, és te három nap alatt fölépítenéd?« ²¹ De ő a saját testének templomáról mondta ezt. ²² Amikor föltámadt a halálból, tanítványai visszaemlékeztek, hogy ezt mondta, és hittek az Írásnak, és a szónak, amelyet Jézus mondott.

Jézus Húsvétkor Jeruzsálemben ²³ Amikor Jeruzsálemben volt Húsvét ünnepén, sokan hittek az ő nevében, mert látták csodajeleit, amelyeket művelt. ²⁴ De Jézus nem bízta magát rájuk, mert ismerte mindnyájukat, s mert ²⁵ nem szorult rá, hogy valaki tanúságot tegyen az emberről; jól tudta ugyanis, hogy mi lakik az emberben.

In 3 Beszélgetés Nikodémussal ¹ Volt a farizeusok közt egy Nikodémus nevű ember, a zsidók egyik főembere. ² Éjszaka elment Jézushoz, és így szólt hozzá: »Rabbi, tudjuk, hogy Istentől jött tanító vagy, mert senki nem tudja ezeket a csodajeleket véghezvinni, amelyeket te cselekszel, hacsak nincs vele az Isten.« ³ Jézus azt felelte neki: »Bizony, bizony mondom neked: ha valaki felülről nem születik, nem láthatja meg Isten országát.« ⁴ Nikodémus megkérdezte: »Hogyan születhet meg az ember, ha már vén? Csak nem mehet be ismét anyja méhébe, hogy megszülessék?« ⁵ Jézus azt válaszolta: »Bizony, bizony mondom neked: ha valaki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába. ⁶ Ami a testből született, az test, és ami a Lélekből született, az lélek. ⁷ Ne csodálkozz, hogy azt mondtam neked: szükséges felülről megszületnetek. ⁸ A szél ott fúj, ahol akar. Hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hová megy. Így van mindaz, aki a Lélektől született.« ⁹ Nikodémus megkérdezte: »De miképpen történhet meg mindez?« ¹⁰ Jézus azt felelte neki: »Te Izrael tanítója vagy, és nem tudod ezeket? ¹¹ Bizony, bizony mondom neked, hogy amit tudunk, azt mondjuk el, és amit láttunk, arról tanúskodunk, de a mi tanúságunkat nem fogadjátok el. ¹² Ha földi dolgokról szoltam nektek és nem hiszitek, hogyan fogjátok majd elhinni, ha a mennyei dolgokról beszélek nektek? ¹³ Senki sem ment föl a mennybe, csak az, aki a mennyből jött le: az Emberfia. ¹⁴ Ahogyan Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy kell majd az Emberfiának is fölemeltetnie, ¹⁵ hogy mindannak, aki hisz, örök élete legyen őbenne.«

Jézus küldetésének célja ¹⁶ Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. ¹⁷ Mert nem azért küldte Isten a Fiút a

világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ. ¹⁸ Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítélet alá esett, mert nem hitt az Isten egyszülött Fia nevében. ¹⁹ Az ítélet pedig ez: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mivel cselekedeteik gonoszak voltak. ²⁰ Mert mindaz, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy el ne marasztalják a cselekedeteit; ²¹ de aki az igazságot cselekszi, a világosságra megy, hogy nyilvánosságra jussanak tettei, mert Istenben cselekedte azokat.

Keresztelő János és Jézus ²² Ezek után Jézus Júdea földjére ment tanítványaival. Ott tartózkodott velük, és keresztelt. ²³ János szintén keresztelt Enonban, Szálim közelében, mert ott sok víz volt. Az emberek odamentek és megkeresztelkedtek. ²⁴ Akkor ugyanis János még nem volt börtönbe vetve.

²⁵ Vita támadt tehát János tanítványai és egy zsidó között a tisztulás felől. ²⁶ Odamentek Jánoshoz, és azt mondták neki: »Rabbi, az, aki veled volt a Jordánon túl, akiről tanúságot tettél, ímé, ő is keresztel, és mindenki hozzá megy.« ²⁷ János azt felelte: »Az ember semmit sem szerezhet, hacsak a mennyből nem adatott neki. ²⁸ Ti magatok vagytok a tanúim, hogy azt mondtam: Nem én vagyok a Krisztus, hanem az vagyok, akit őelőtte küldtek. ²⁹ Akié a menyasszony, az a vőlegény; a vőlegény barátja pedig, aki ott áll és hallja őt, ujjongva örül a vőlegény hangjának. Ez az örömöm most beteljesedett. ³⁰ Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem.«

³¹ Aki felülről jön, fölötte van mindenkinek. Aki a földről való, az földi, és földi módon beszél. Aki a mennyből jön, feljebb való mindenkinél. ³² Arról tanúskodik, amit látott és hallott, de a tanúságát senki sem fogadja el. ³³ Aki elfogadja tanúságát, az igazolja, hogy Isten igazmondó. ³⁴ Mert akit Isten küldött, az az Isten ígéit mondja, ő ugyanis a Lelket nem mértékkal adja. ³⁵ Az Atya szereti a Fiút, és mindent az ő kezébe adott. ³⁶ Aki a Fiúban hisz, annak örök élete van, aki pedig nem hisz a Fiúban, nem látja meg az életet, hanem Isten haragja marad rajta.

Jn 4 Beszélgetés a samariai asszonnyal ¹ Amikor Jézus megtudta, hogy a farizeusok meghallották, hogy Jézus több tanítványt szerez és keresztel, mint János ² – bár Jézus maga nem keresztelt, csak a tanítványai –, ³ elhagyta Júdeát, és ismét Galileába ment. ⁴ Át kellett mennie Szamarián. ⁵ Megérkezett tehát Szamaria egyik városába, amelyet Szikarnak neveznek, közel ahhoz a földdarabhoz, amelyet Jákob a fiának, Józsefnek adott. ⁶ Ott volt Jákob kútja. Jézus akkor elfáradva az úttól, azon nyomban leült a kútnál. Körülbelül a hatodik óra volt. ⁷ Odajött egy samariai asszony, hogy vizet merítsen. Jézus azt mondta neki: »Adj innom!« ⁸ Tanítványai ugyanis elmentek a városba, hogy élelmet vegyenek. ⁹ A samariai asszony erre azt mondta neki: »Zsidó létedre hogyan kérhetsz te inni tőlem, aki samariai asszony vagyok?« Mert a zsidók nem érintkeznek a samariaiakkal. ¹⁰ Jézus azt felelte: »Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki mondja neked: 'adj innom', talán te kérted volna őt, és ő élő vizet adott volna neked.« ¹¹ Az asszony így szólt: »Uram, nincs is mivel merítened, a kút pedig mély; honnan vennéd hát az élő vizet? ¹² Csak nem vagy nagyobb Jákob atyánknál, aki nekünk a kutat adta, amelyből ő maga, fiai és jószágai is ittak?« ¹³ Jézus azt felelte: »Mindaz, aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, ¹⁴ de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé nem szomjazik meg, hanem a víz, amelyet adok neki, örök életre szökellő vízforrás lesz benne.« ¹⁵ Erre az asszony így szólt: »Uram, add nekem azt a vizet, hogy ne szomjazzam, és ne járjak ide meríteni!«

¹⁶ Jézus ezt felelte neki: »Menj, hívd el a férjedet, és jöjj ide!« ¹⁷ Az asszony erre kijelentette: »Nincs férjem.« Jézus ezt válaszolta: »Jól mondtad: 'Nincs férjem'. ¹⁸ Mert öt férjed volt, és akid most van, az nem férjed. Ezt helyesen mondtad.« ¹⁹ Az asszony ekkor így szólt: »Uram, látom, hogy próféta vagy. ²⁰ A mi atyáink ezen a hegyen imádták Istent, ti pedig azt mondjátok, hogy Jeruzsálemben van a hely, ahol őt imádni kell.« ²¹ Jézus azt felelte neki: »Hidd el nekem, asszony, hogy eljön az óra, amikor sem ezen a hegyen, sem Jeruzsálemben nem fogjátok imádni az Atyát. ²² Ti azt imádjátok, amit nem ismertek, mi azt imádjuk, amit ismerünk, mert az üdvösség a zsidóktól van. ²³ De eljön az óra, és már itt is van, amikor az igazi imádók Lélekben és igazságban fogják imádni az Atyát, mert az Atya ilyen imádókat keres magának. ²⁴ Az Isten Lélek, és akik őt imádják, Lélekben és igazságban kell őt imádniuk.« ²⁵ Az asszony erre megjegyezte: »Tudom, hogy eljön a Messiás, akit Krisztusnak neveznek, és amikor ő eljön, kijelent majd nekünk mindent.« ²⁶ Jézus azt válaszolta neki: »Én vagyok az, aki veled beszélek.«

Jézus és a samariaiak ²⁷ Ekkor odaérkeztek a tanítványai, és elcsodálkoztak, hogy asszonnyal beszélgetett. Mégsem kérdezte egyikük sem: »Mit akarsz, vagy mit beszélsz vele?« ²⁸ Az asszony pedig otthagya az edényét, elment a városba, és szólt az embereknek: ²⁹ »Gyertek, lássátok azt az embert, aki elmondott nekem mindent, amit cselekedtem. Vajon nem ő a Krisztus?« ³⁰ Azok erre kimentek a városból, és odamentek hozzá.

³¹ Eközben a tanítványok kérték őt: »Rabbi, egyél!« ³² Ő azt felelte nekik: »Van nekem ennivalóm, amiről ti nem tudtok.« ³³ A tanítványok egymást kérdezték: »Talán enni hozott neki valaki?« ³⁴ Jézus pedig így folytatta: »Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki küldött engem, hogy elvégezzem az ő művét. ³⁵ Ugye ti mondjátok: Még négy hónap, és elérkezik az aratás? Íme, mondom nektek: Emeljétek föl szemeteket, és nézzétek a szántóföldeket, mert megértetek már az aratásra. ³⁶ Az arató megkapja a jutalmát, és termést gyűjt az örök életre, hogy együtt örvendjen a vető az aratóval. ³⁷ Mert abban igaza van a közmondásnak, hogy más az, aki vet, és más az, aki arat. ³⁸ Elküldtelek titeket, hogy learassátok, amit nem ti munkáltatok. Mások fáradoztak, és ti azok munkájába álltatok be.«

³⁹ Abból a városból a samaritánusok közül sokan hittek benne az asszony szavára, aki bizonygatta: »Elmondott nekem mindent, amit cselekedtem.« ⁴⁰ Amikor tehát a samaritánusok odamentek hozzá, kérték őt, hogy maradjon náluk. Két napig ott is maradt. ⁴¹ Ekkor már sokkal többen hittek az ő tanítása miatt. ⁴² Az asszonynak pedig azt mondták: »Most már nem a te beszéded miatt hiszünk, hanem mert mi magunk hallottuk, és tudjuk, hogy ő valóban a világ Üdvözítője.«

Gyógyítás Galileában ⁴³ Két nap múlva eltávozott onnan Galileába. ⁴⁴ Jézus ugyan saját maga tanúsította, hogy a prófétának nincs becsülete a saját hazájában, ⁴⁵ mégis, amikor Galileába érkezett, befogadták őt a galileaiak, mivel látták mindazt, amit Jeruzsálemben művelt az ünnepen, mert ők is fölmentek az ünnepre.

⁴⁶ Ismét elment tehát a galileai Kánába, ahol a vizet borrá változtatta. Volt egy királyi tisztviselő, akinek a fia beteg volt Kafarnaumban. ⁴⁷ Amikor meghallotta, hogy Jézus Júdeából Galileába érkezett, elment hozzá, és kérte őt, hogy jöjjön és gyógyítsa meg a fiát, mert az már a halálán volt. ⁴⁸ Erre Jézus azt mondta neki: »Hacsak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek!« ⁴⁹ A királyi tisztviselő

erre azt felelte: »Uram, gyere el, amíg meg nem hal a gyermekem!« ⁵⁰ Jézus azt mondta neki: »Menj, a fiad él!« Hitt az ember a szónak, amit Jézus mondott neki, és elment. ⁵¹ Amint hazafelé tartott, már eléje jöttek a szolgálai, és jelentették, hogy a fia él. ⁵² Megtudakolta tőlük, hogy melyik órában lett jobban. Azt felelték neki: »Tegnap a hetedik órában hagyta el őt a láz.« ⁵³ Így megértette az apa, hogy ez éppen abban az órában történt, amikor Jézus azt mondta neki: »A fiad él.« És hitt ő és egész háza népe. ⁵⁴ Ez már a második csodajel volt, amelyet Jézus művelt, amikor Júdeából Galileába ment.

Jézus kinyilatkoztatja magát a világ előtt: 5,1-12,50

Jn 5 A béna meggyógyítása szombaton ¹ Ezek után volt a zsidók ünnepe, és Jézus fölment Jeruzsálembe. ² Van Jeruzsálemben a Juh-kapunál egy fürdő, amelyet héberül Betezdának neveznek, és öt oszlopcsarnoka van. ³ Ezekben feküdt a betegek, vakok, sánták, bénák sokasága. ⁴

⁵ Volt ott egy ember, aki már harmincnyolc esztendő óta beteg volt. ⁶ Mikor Jézus meglátta őt, hogy ott fekszik, és megtudta, hogy már sok idő óta van így, megkérdezte tőle: »Akarsz-e meggyógyulni?« ⁷ A beteg azt felelte: »Uram, nincs emberem, aki, amikor felkavarodik a víz, bevigyen engem a tóba. Mire pedig én odaérek, más megy be előttem.« ⁸ Jézus azt mondta neki: »Kelj föl, vedd ágyadat, és járj!« ⁹ Az ember azonnal meggyógyult, fogta az ágyát és járni kezdett.

Azon a napon pedig szombat volt. ¹⁰ Ezért a zsidók azt mondták a meggyógyított embernek: »Szombat van, nem szabad az ágyadat vinned.« ¹¹ Azt felelte nekik: »Aki meggyógyított engem, ő mondta nekem: 'Vedd ágyadat, és járj.'« ¹² Erre megkérdezték tőle: »Ki az az ember, aki neked azt mondta: 'Vedd ágyadat és járj'?« ¹³ A meggyógyult azonban nem tudta, hogy ki volt az, mert Jézus eltávozott a helyszínen levő tömegből. ¹⁴ Később Jézus találkozott vele a templomban, és azt mondta neki: »Íme, meggyógyultál, többé már ne vétkezz, nehogy valami rosszabb történjék veled.« ¹⁵ Az ember elment, és megvitte a hírt a zsidóknak, hogy Jézus volt az, aki meggyógyította őt. ¹⁶ A zsidók pedig üldözni kezdték Jézust azért, mert ezeket szombaton tette. ¹⁷ Jézus azt felelte nekik: »Az én Atyám mindmáig munkálkodik, és én is munkálkodom.« ¹⁸ Ezért a zsidók még inkább életére törtek, mivel nemcsak megszegte a szombatot, hanem az Istent is Atyjának mondta, és egyenlővé tette magát az Istennel.

Az Atya tanúságtétele Jézusról ¹⁹ Jézus azt felelte nekik: »Bizony, bizony mondom nektek: A Fiú nem tehet magától semmit, hanem csak azt, amit lát, hogy az Atya cselekszik. Mert amiket ő tesz, azokat cselekszi ugyanúgy a Fiú is. ²⁰ Az Atya ugyanis szereti a Fiút, és mindent megmutat neki, amit tesz. Ezeknél nagyobb dolgokat is mutat majd neki, hogy csodálkozzatok. ²¹ Mert amint az Atya feltámasztja a halottakat és életre kelti, úgy a Fiú is életre kelti, akiket akar. ²² Az Atya nem ítéel meg senkit, az ítéletet egészen a Fiúnak adta át, ²³ hogy mindenki tisztelje a Fiút, mint ahogy tisztelik az Atyát. Aki nem tiszteli a Fiút, az Atyát sem tiszteli, aki őt küldte. ²⁴ Bizony, bizony mondom nektek: aki az én ígémet hallgatja, és hisz annak, aki engem küldött, annak örök élete van, és nem ítéletre jut, hanem átment a halálból az életre. ²⁵ Bizony, bizony mondom nektek: eljön az óra, és már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fiának szavát, és akik meghallották, élni fognak. ²⁶ Mert amint az Atyának élete van önmagában, ugyanúgy megadta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában, ²⁷ és hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mivel ő az Emberfia. ²⁸ Ne csodálkozzatok ezen,

mert eljön az óra, amikor mindnyájan, akik a sírokban vannak, meghallják az ő szavát, ²⁹ és előjönnek: akik jót tettek, az élet feltámadására, akik pedig gonoszat tettek, az ítélet feltámadására. ³⁰ Én nem tehetek magamtól semmit. Amint hallok, úgy ítélek, és ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött engem.

³¹ Ha én tanúskodom magamról, tanúságom nem érvényes. ³² Más az, aki tanúskodik énrólam, és tudom, hogy igaz az a tanúság, amelyet rólam tesz. ³³ Ti Jánost kérdeztétek, és ő tanúságot tett az igazságról. ³⁴ Nekem azonban nincs szükségem emberek tanúságtételére, csak azért mondom ezeket, hogy üdvözljétek. ³⁵ Ő égő és világító lámpás volt, és ti egy ideig örvendezni akartatok az ő fényében.

³⁶ Nekem nagyobb bizonyítékom van Jánosnál. A tettek, amelyeket az Atya bízott rám, hogy elvégezzek, azok a tettek, amelyeket én viszek végbe, tanúskodnak felőlem, hogy az Atya küldött engem. ³⁷ Rólam az Atya tett tanúságot, aki küldött. Ti soha az ő hangját nem hallottátok, sem arcát nem láttátok, ³⁸ és az ő igéje nem marad meg bennetek, mert nem hisztek annak, akit ő küldött. ³⁹ Vizsgáljátok az Írásokat, hiszen azt gondoljátok, hogy azokban van örök élet számotokra. Éppen azok tesznek tanúságot rólam; ⁴⁰ ti azonban nem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen.

⁴¹ Emberektől nem fogadok el dicsőséget. ⁴² Rólatok viszont tudom, hogy nincs bennetek Isten szeretete. ⁴³ Én Atyám nevében jöttem, és nem fogadtok el engem. Majd ha más jön a maga nevében, azt elfogadjátok. ⁴⁴ Hogyan is tudnátok hinni ti, akik egymástól kaptok dicsőséget, de azt a dicsőséget, amely egyedül Istentől van, nem keresitek? ⁴⁵ Ne gondoljátok, hogy én foglak vádolni titeket az Atyánál! Van, aki vádol benneteket: Mózes, akiben reménykedtek. ⁴⁶ Mert ha Mózesnek hinnétek, talán nekem is hinnétek, mert ő énrólam írt. ⁴⁷ Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, hogyan hisztek majd az én igéimnek?»

Jn 6 Kenyérszaporítás Tibériás tavánál ¹ Mindezek után Jézus Galilea, azaz Tibériás tengerén túlra ment. ² Nagy sokaság követte őt, mert látták a csodajeleket, amelyeket a betegeken művelt. ³ Jézus fölment a hegyre, és leült ott tanítványaival. ⁴ Közel volt a Húsvét, a zsidók ünnepe. ⁵ Amikor Jézus fölemelte szemét és látta, hogy nagy sokaság közeledik hozzá, megkérdezte Fülöptől: »Honnan vesszünk kenyeret, hogy ehessenek?« ⁶ Ezt pedig azért mondta, hogy próbára tegye őt, mert ő maga tudta, mit akar tenni. ⁷ Fülöp azt felelte neki: »Kétszáz dénár árú kenyér sem elég nekik, hogy mind-egyiknek csak valami kevés jusson.« ⁸ A tanítványok egyike, András, Simon Péter testvére így szólt: ⁹ »Van itt egy fiú, akinek van öt árpakenyere és két hala. De mi ez ennyinek?« ¹⁰ Jézus erre azt mondta: »Telepítsétek le az embereket!« Sok fű volt azon a helyen. Letelepédtek tehát; a férfiak szám szerint mintegy ötezren voltak. ¹¹ Jézus pedig fogta a kenyereket, hálát adott, és szétosztotta a letelepülteknek. Ugyanígy a halakból is adott, amennyit akartak. ¹² Miután jóllaktak, azt mondta tanítványainak: »Szedjétek föl a megmaradt darabokat, hogy semmi el ne vesszen!« ¹³ Összeszedték tehát, és az öt árpakenyér darabjaiból, ami megmaradt az étkezők után, tizenkét kosarat töltöttek meg.

¹⁴ Az emberek pedig, látva a csodajeleket, amelyet művelt, azt mondták: »Bizonyára ez az a próféta, aki eljön a világra!« ¹⁵ Amikor Jézus észrevette, hogy arra készülnek, hogy megragadják és királlyá tegyék, ismét visszavonult a hegyre, egészen egyedül.

Jézus a vízen jár ¹⁶ Miután beesteledett, tanítványai lementek a tengerre. ¹⁷ Beszálltak a bárkába, és elindultak a tengeren túlra, Kafarnaumba. Besötétedett már, de Jézus még mindig nem ment oda hozzájuk. ¹⁸ Mivel nagy szél támadt, a tenger háborgott. ¹⁹ Amikor mintegy huszonöt vagy harminc stádiumnyira hajóztak, látták, hogy Jézus a tengeren járva a bárkához közeledik, és megrémültek. ²⁰ Ő pedig így szólt hozzájuk: »Én vagyok, ne féljete!« ²¹ Fel akarták őt venni a bárkába, de a bárka azonnal a parthoz érkezett, ahová tartottak.

Tanítás a mennyei kenyérről ²² Másnap a tömeg, amely a tengeren túl állt, észrevette, hogy csak egy bárka volt ott, és hogy Jézus nem szállt be tanítványaival a bárkába, a tanítványai egyedül távoztak el. ²³ Jöttek viszont Tibériásból más bárkák annak a helynek a közelébe, ahol a kenyeret ették, miután az Úr hálát adott. ²⁴ Amikor tehát a sokaság meglátta, hogy nincs ott sem Jézus, sem a tanítványai, beszálltak a bárkába, és Jézust keresve Kafarnaumba mentek. ²⁵ Amikor megtalálták őt a tengeren túl, azt mondták neki: »Rabbi, mikor jöttél ide?«

²⁶ Jézus azt felelte: »Bizony, bizony mondom nektek: Kerestek engem, de nem azért, mert csodajeleket láttatok, hanem mert ettetek a kenyerekből és jóllaktatok. ²⁷ Ne azért az eledelért fáradozzatok, amely veszendő, hanem azért az eledelért, amely megmarad az örök életre, amelyet majd az Emberfia ad nektek. Őt ugyanis az Atyaisten jelölte meg.« ²⁸ Erre azt kérdezték tőle: »Mit tegyünk, hogy Isten tetteit cselekedjük?« ²⁹ Jézus azt felelte: »Isten tette az, hogy higgyetek abban, akit ő küldött.«

³⁰ Erre megkérdezték tőle: »Milyen jelet viszel végbe, hogy lássuk és higgyünk neked? Mit cselekszel? ³¹ Atyáink mannat ettek a pusztában, amint írva van: *‘A mennyből adott nekik kenyeret enni’*« {Kiv 16,4}. ³² Jézus ezt válaszolta: »Bizony, bizony mondom nektek: Nem Mózes adott nektek mennyből való kenyeret, hanem az én Atyám adja nektek az igazi mennyből való kenyeret. ³³ Mert az Isten kenyere az, amely a mennyből szállott le, és életet ad a világnak.« ³⁴ Ekkor azt mondták neki: »Uram, mindenkor add nekünk ezt a kenyeret!« ³⁵ Jézus azt felelte nekik: »Én vagyok az élet kenyere. Aki hozzám jön, nem fog éhezni, és aki bennem hisz, sohasem szomjazik meg. ³⁶ De mondtam nektek, hogy bár láttatok engem, mégsem hisztek. ³⁷ Mindenki, akit nekem ad az Atya, hozzám jön, és aki hozzám jön, nem utasítom el, ³⁸ mert nem azért szálltam le a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem, hanem annak akaratát, aki küldött engem. ³⁹ Annak, aki küldött engem, az az akarat, hogy el ne veszítsek semmit abból, amit nekem adott, hanem feltámasszam azt az utolsó napon. ⁴⁰ Mert Atyám akarat, hogy mindenkinek, aki látja a Fiút és hisz benne, örök élete legyen; és én feltámasztom őt az utolsó napon.«

⁴¹ A zsidók ekkor zúgolódni kezdtek ellene, mivel azt mondta: »Én vagyok a kenyér, aki a mennyből szálltam alá«, ⁴² és azt mondták: »Nem Jézus ez, József fia, akinek ismerjük apját és anyját? Hogyan mondja most: *‘A mennyből szálltam alá’*?«

⁴³ Jézus azt válaszolta nekik: »Ne zúgolódjatok egymás közt! ⁴⁴ Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza; és én feltámasztom őt az utolsó napon. ⁴⁵ Meg van írva a prófétáknál: *‘Mindnyájan Isten tanítványai lesznek’* {1z 54,13}. Mindaz, aki az Atyát hallgatta és elfogadta tanítását, hozzám jön. ⁴⁶ Nem mintha az Atyát látta volna valaki: csak az látta az Atyát, aki Istentől való. ⁴⁷ Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz, annak örök élete van.

⁴⁸ Én vagyok az élet kenyere. ⁴⁹ Atyáitok mannát ettek a pusztában és meghaltak. ⁵⁰ Ez a mennyből alászállott kenyér, hogy aki ebből eszik, ne haljon meg. ⁵¹ Én vagyok az élő kenyér, amely a mennyből szállt alá. Ha valaki ebből a kenyérből eszik, örökké él. A kenyér pedig, amelyet majd én adok, az én testem a világ életéért.

⁵² Vitatkozni kezdtek erre a zsidók egymás közt, és ezt kérdezték: »Hogyan adhatja ez testét eledelül nekünk?« ⁵³ Jézus azt felelte nekik: »Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek. ⁵⁴ Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon. ⁵⁵ Mert az én testem valóságos étel, és az én vérem valóságos ital. ⁵⁶ Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, az bennem marad, és én őbenne. ⁵⁷ Amint engem küldött az élő Atya, és én az Atya által élek, úgy aki engem eszik, az is általam él. ⁵⁸ Ez az a kenyér, amely a mennyből szállt alá. Nem olyan, mint amit az atyák ettek és meghaltak; aki ezt a kenyeret eszi, örökké élni fog. ⁵⁹ Ezeket mondta Kafarnaumban, amikor a zsinagógában tanított.

A tanítványok elbizonytalanodása ⁶⁰ Amikor ezt meghallották, a tanítványai közül sokan azt mondták: »Kemény beszéd ez! Ki hallgathatja ezt?« ⁶¹ Jézus tudta magában, hogy tanítványai emiatt zúgolódnak, ezért azt mondta nekik: »Megbotránkoztat ez titeket? ⁶² Hát ha majd látjátok az Emberfiát fölmenni oda, ahol azelőtt volt? ⁶³ A Lélek az, ami éltet, a test nem használ semmit. Az igék, amelyeket én mondtam nektek, Lélek és élet. ⁶⁴ De vannak közületek egyesek, akik nem hisznek.« Mert Jézus kezdettől fogva tudta, hogy kik azok, akik nem hisznek, és hogy ki fogja őt elárulni. ⁶⁵ Majd hozzátette: »Ezért mondtam nektek: Senki nem jöhet hozzám, hacsak az Atya meg nem adja neki.«

⁶⁶ Ettől fogva a tanítványai közül sokan visszahúzódtak, és már nem jártak vele. ⁶⁷ Jézus azért így szólt a tizenkettőhöz: »Talán ti is el akartok menni?« ⁶⁸ Simon Péter azt felelte: »Uram, kihez mennénk? Az örök élet igéi a tieid. ⁶⁹ Mi hittünk, és megismertük, hogy te vagy az Isten Szentje.« ⁷⁰ Jézus azt felelte nekik: »Nem tizenkettőt választottam ki közületek? Egy közületek mégis ördög.« ⁷¹ Ezt pedig Júdásra, az iskarióti Simon fiára értette, mert ez árulója lett, egy a tizenkettő közül.

Jézus kinyilatkoztatja magát Jeruzsálemben: 7,1-52

Jn 7 Jézus kerül a nyilvánosságot ¹ Ezek után Jézus bejárta Galileát. Nem akart ugyanis Júdeába menni, mert a zsidók halálra keresték.

² Közel volt a zsidók ünnepe, a sátoros ünnep. ³ Testvérei ekkor azt mondták neki: »Menj el innen, eredj Júdeába, hogy tanítványaid is lássák tetteidet, amelyeket művelsz! ⁴ Hiszen senki sem cselekszik titokban, aki nyilvánosságra akar jutni. Ha ezeket teszed, mutasd meg magad a világnak!« ⁵ Mert még testvérei sem hittek benne. ⁶ Jézus azt felelte nekik: »Az én időm még nincs itt, de számotokra az idő mindenkor alkalmas. ⁷ Titeket nem gyűlölhet a világ, de engem gyűlöl, mert én tanúskodom arról, hogy a tettei gonoszak. ⁸ Ti csak menjetek fel az ünnepre, én nem megyek fel erre az ünnepre, mert az én időm még nem telt be.« ⁹ Ezeket mondta, és ő maga Galileában maradt.

¹⁰ Amikor azonban testvérei felmentek az ünnepre, ő is felment, de nem nyilvánosan, hanem mintegy titokban. ¹¹ A zsidók keresték őt az ünnepen, és azt kérdezték: »Hol van ő?« ¹² A nép között sok

mindent beszéltek róla. Egyesek azt mondták: »Jó ember az!« Mások ellenben: »Nem, hanem félrevezeti a népet.« ¹³ Mindamellett senki sem beszélt róla nyíltan a zsidóktól való félelem miatt.

Jézus tanít a templomban ¹⁴ Mikor már az ünnep közepe volt, Jézus fölment a templomba és tanított. ¹⁵ A zsidók csodálkoztak, s ezt mondták: »Honnan ismeri ez az Írásokat, holott nem tanulta?« ¹⁶ Jézus azt felelte nekik: »Az én tanításom nem az enyém, hanem azé, aki engem küldött. ¹⁷ Ha valaki kész az ő akaratát megtenni, felismeri a tanításról, hogy az az Istentől való-e, vagy én magamtól szölok-e. ¹⁸ Aki önmagától beszél, az a maga dicsőségét keresi, aki pedig küldőjének dicsőségét keresi, az igazmondó, és nincs benne hamisság. ¹⁹ Nem Mózes adta nektek a törvényt? És senki közületek nem cselekszi a törvényt. Miért akartok engem megölni?« ²⁰ A nép azt felelte: »Ördögöd van! Ki akar téged megölni?« ²¹ Jézus azt mondta nekik: »Egyetlen dolgot tettem, és mindnyájan megütköztök. ²² A körülmetélést Mózes adta nektek – bár az nem is Mózesétől való, hanem az atyától –, és szombaton körülmetéletek az embert. ²³ Ha valaki körülmetélkedhet szombaton anélkül, hogy Mózes törvényén csorba esnék, miért acsarkodtok rám azért, hogy az egész embert meggyógyítottam szombaton? ²⁴ Ne ítéljete a látszat után, hanem igaz ítélettel ítéljete!«

A nép találgatása Jézus kilétéről ²⁵ A jeruzsálemiek közül egyesek azt mondták: »Nem ő az, akit halálra keresnek? ²⁶ Íme, nyilvánosan beszél, és semmit sem mondanak neki. Talán a főemberek valóban fölismerték, hogy ő a Krisztus? ²⁷ Róla azonban tudjuk, hogy honnan való, a Krisztust pedig, amikor eljön, senki sem tudja, honnan van.« ²⁸ Akkor Jézus, aki a templomban tanított, így kiáltott fel: »Ismertek engem is, és azt is tudjátok, hogy honnan való vagyok. Márpedig én nem magamtól jöttem, hanem az küldött engem, aki igaz, akit ti nem ismertek. ²⁹ Én ismerem őt, mert tőle vagyok, és ő küldött engem.« ³⁰ Ekkor szerették volna elfogni, de senki sem emelte rá kezét, mert még nem jött el az ő órája. ³¹ A népből azonban sokan hittek benne és azt mondták: »A Krisztus, amikor eljön, vajon több csodajelel fog-e tenni, mint amit ő tett?«

A főtanács vitája Jézusról ³² Meghallották a farizeusok, hogy a nép ilyeneket suttog felőle, ezért a főpapok és a farizeusok szolgákat küldtek, hogy elfogják őt. ³³ Akkor Jézus így szólt: »Még egy kevés ideig veletek vagyok, aztán elmegyek ahhoz, aki küldött engem. ³⁴ Keresni fogtok engem, de nem találtok, és ahol én vagyok, oda ti nem jöhettek.« ³⁵ A zsidók ezért azt mondták egymás közt: »Hová akar ez menni, hogy nem találjuk őt? Csak nem akar a görögök közé a szórványba menni és a görögöket tanítani? ³⁶ Miféle beszéd ez, amelyet mondott: 'Keresni fogtok engem, de nem találtok, és ahol én vagyok, oda ti nem jöhettek'?«

Az élő víz ³⁷ Az ünnep utolsó, nagy napján Jézus megállt és felkiáltott: »Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyon mindenki, ³⁸ aki hisz bennem. Amint az Írás mondja: élővíz folyói fakadnak majd belőle.« ³⁹ Ezt a Lélekről mondta, amelyet a benne hívők meg fognak kapni. A Lélek ugyanis még nem volt megadva, mert Jézus még nem dicsőült meg.

⁴⁰ Akik a népből ezeket a szavakat hallották, azt mondták: »Ez valóban a próféta!« ⁴¹ Mások így szóltak: »Ez a Krisztus!« Némelyek pedig megjegyezték: »Csak nem Galileából jön a Krisztus? ⁴² Nem ezt mondta az Írás: 'Dávid utódaiból és Betlehem helységéből jön a Krisztus {2 Sám 7,12-16; Mik 5,1}, ahonnan Dávid származott?'« ⁴³ És a sokaságban szakadás támadt miatta.

⁴⁴ Közülük egyesek el akarták őt fogni, de senki sem emelt rá kezét. ⁴⁵ A szolgák visszamentek a főpapokhoz és a farizeusokhoz. Azok azt mondták nekik: »Miért nem hoztátok el?« ⁴⁶ A szolgák azt felelték: »Soha ember így nem beszélt!« ⁴⁷ Erre a farizeusok így válaszoltak: »Talán bizony titeket is félrevezetett? ⁴⁸ Vajon a főemberek vagy a farizeusok közül hitt-e valaki benne? ⁴⁹ De ez a népség, amely nem ismeri a törvényt, átkozott.« ⁵⁰ Erre Nikodémus, aki korábban nála járt, és közülük való volt, azt mondta nekik: ⁵¹ »Vajon a mi törvényünk elítéli-e az embert, mielőtt kihallgatták volna őt, és meg nem tudták, mit cselekedett?« ⁵² Azok azt felelték neki: »Csak nem vagy te is galileai? Nézz utána és lásd be, hogy Galileából nem támad próféta!« ⁵³ Azután mindegyikük visszatért saját házába.

Jn 8 Jézus és a házasságtörő asszony ¹ Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére. ² Korán reggel ismét megjelent a templomban, ahol az egész nép köréje sereglett. Leült, és tanította őket. ³ Az írástudók és a farizeusok odavittek hozzá egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították, ⁴ és azt mondták Jézusnak: »Mester! Ezt az asszonyt házasságtörésen kapták. ⁵ Mózes a törvényben azt parancsolta nekünk, hogy az ilyeneket meg kell kövezni. Te ugyan mit mondasz?« ⁶ Ezt azért mondták, hogy próbára tegyék, és hogy bevádolhassák. Jézus azonban lehajolt, és ujjával írt a földre. ⁷ Amikor azok tovább faggatták őt, fölegyenesedett, és azt mondta nekik: »Aki közületek bűn nélkül van, az vessen rá először követ.« ⁸ Aztán újra lehajolt, és írt a földre. ⁹ Azok pedig ennek hallatára egymás után elmentek, kezdve a véneken, s ő egyedül maradt a középén álló asszonnyal. ¹⁰ Jézus fölegyenesedett, és azt mondta neki: »Asszony, hol vannak ők? Senki sem ítél el téged?« ¹¹ Az erre így szólt: »Senki, Uram!« Jézus ekkor azt mondta neki: »Én sem ítélek el. Menj, és többé már ne vétkezzél!«

Jézus vitái a zsidókkal: 8,12-59

Jézus tanúsága önmagáról ¹² Jézus ismét megszólalt, és azt mondta nekik: »Én vagyok a világ világossága. Aki követ engem, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága.« ¹³ Erre a farizeusok azt mondták neki: »Te önmagadról teszel tanúságot, tanúságtételeid tehát nem igaz.« ¹⁴ Jézus azt felelte nekik: »Ha én önmagamról teszek is tanúságot, igaz az én tanúságom, mert tudom, hogy honnan jöttem, és hová megyek. Ti azonban nem tudjátok, hogy honnan jövök vagy hová megyek. ¹⁵ Ti test szerint ítéltétek, én viszont nem ítélek meg senkit. ¹⁶ Ha pedig ítélek, igaz az én ítéletem, mert nem vagyok egyedül, hanem én, és az, aki küldött engem, az Atya. ¹⁷ Márpedig a ti törvényetekben is meg van írva, hogy két ember tanúságtétele igaz. ¹⁸ Én vagyok az, aki tanúságot teszek magamról, és tanúságot teszek rólam az is, aki engem küldött, az Atya.« ¹⁹ Erre megkérdezték: »Hol van a te Atyád?« Jézus azt felelte: »Sem engem nem ismertek, sem Atyámat. Ha engem ismernétek, talán Atyámat is ismernétek.« ²⁰ Ezeket a szavakat mondta a kincstárban, amikor a templomban tanított. Senki sem fogta el őt, mert még nem jött el az ő órája.

Jézus származása és küldetése ²¹ Majd ismét szólt hozzájuk: »Elmegyek, és keresni fogtok, de meghaltok bűnötökben. Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek.« ²² A zsidók erre azt mondták: »Csak nem öli meg magát, s azért mondja: 'Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek'?« ²³ Ő azt felelte nekik: »Ti innen alulról vagytok, én meg felülről vagyok. Ti ebből a világból vagytok, én azonban nem vagyok ebből a világból. ²⁴ Azért mondtam nektek, hogy meghaltok bűneitekben. Mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűneitekben.« ²⁵ Erre azt kérdezték: »Ki vagy te?« Jézus azt felelte: »Az,

amit mindig is mondtam nektek. ²⁶ Sokat kellene még rólatok mondanom és ítélnem, de aki küldött engem, igazmondó, és én azt mondom el a világnak, amit tőle hallottam.« ²⁷ Azok nem értették meg, hogy az Atyáról beszélt nekik. ²⁸ Ezért Jézus így szólt: »Amikor fölemelitek az Emberfiát, akkor megtudjátok majd, hogy én vagyok, és semmit sem teszek magamtól, hanem úgy mondom ezeket, amint az Atya tanított engem. ²⁹ És aki küldött engem, velem van, nem hagyott magamra, mert mindenkor azt teszem, ami kedves neki.« ³⁰ Mikor ezeket mondta, sokan hittek benne.

Ábrahám igaz gyermekei ³¹ Azoknak a zsidóknak, akik hittek neki, Jézus azt mondta: »Ha megmaradtok tanításomban, valóban tanítványaim vagytok, ³² megismeritek az igazságot, és az igazság szabadá tesz titeket.« ³³ Azok azt felelték neki: »Ábrahám utódai vagyunk, és soha senkinek nem szolgáltunk. Hogyan mondod hát te, hogy 'szabadok lesztek'?« ³⁴ Jézus így szólt: »Bizony, bizony mondom nektek: Mindaz, aki bűnt cselekszik, szolgál. ³⁵ De a szolga nem marad örökre a házban, csak a fiú marad ott mindörökké. ³⁶ Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek. ³⁷ Tudom, hogy Ábrahám utódai vagytok, de meg akartok engem ölni, mert a tanításom nem hatol belétek. ³⁸ Én azt mondom, amit az Atyánál láttam, és ti is azt teszitek, amit atyátoktól hallottatok.« ³⁹ Azt felelték neki: »A mi atyánk Ábrahám!« Jézus azt mondta nekik: »Ha Ábrahám fiai lennétek, Ábrahám tetteit cselekednétek. ⁴⁰ De most meg akartok ölni engem, azt az embert, aki nektek azt az igazságot mondtam, amelyet az Istentől hallottam; ezt Ábrahám nem tette. ⁴¹ Ti a ti atyátok tetteit cselekszitek.« Erre azt mondták neki: »Mi nem paráznaságból születünk. Egy Atyánk van, az Isten!« ⁴² Jézus így szólt hozzájuk: »Ha Isten volna az Atyátok, szeretnétek engem, mert én Istentől származtam és jöttem. Hiszen nem magamtól jöttem, hanem ő küldött engem. ⁴³ Miért nem értitek a beszédemet? Mert nem tudjátok hallgatni az ígéretet. ⁴⁴ Ti az ördög-atyától vagytok, és atyátok kívánságait akarjátok cselekedni. Ő gyilkos volt kezdet óta és az igazságban meg nem állt, mert nincs benne igazság. Amikor hazugságot szól, magától beszél, mert hazug, és a hazugság atyja. ⁴⁵ Én azonban az igazságot mondom, ezért nem hisztek nekem. ⁴⁶ Ki vádolhat engem közületek bűnnel? Ha igazságot mondok nektek, miért nem hisztek nekem? ⁴⁷ Aki Istentől van, Isten ígéit hallgatja. Ti azért nem hallgatjátok, mert nem vagytok Istentől.«

Jézus és Ábrahám ⁴⁸ A zsidók azt felelték: »Vajon nem helyesen mondjuk, hogy szamaritánus vagy és ördögöd van?« ⁴⁹ Jézus azt felelte: »Nincs nekem ördögöm, csak tisztelem Atyámat, és ti gyalázattal illettek engem. ⁵⁰ Én azonban nem keresem a magam dicsőségét; van, aki keresi azt, és ítéletet mond. ⁵¹ Bizony, bizony mondom nektek: Aki tanításomat megtartja, halált nem lát sohasem.« ⁵² Azt mondták erre a zsidók: »Most ismertük meg, hogy ördögöd van. Ábrahám meghalt, a próféták is, és te azt mondod: 'Ha valaki a tanításomat megtartja, nem ízleli meg a halált sohasem.' ⁵³ Nagyobb vagy talán Ábrahám atyánknál, aki meghalt? A próféták is meghaltak. Mivé teszed magad?« ⁵⁴ Jézus azt felelte: »Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi. Atyám az, aki megdicsőít engem, akiről ti azt mondjátok: 'Istenünk', ⁵⁵ pedig nem ismeritek őt. Én azonban ismerem. Ha azt mondanám, hogy nem ismerem őt, hozzátok hasonló hazug lennék. De én ismerem őt, és a tanítását megtartom. ⁵⁶ Ábrahám, a ti atyátok, ujjongott, hogy láthatja az én napomat. Láttá, és örvendezett.« ⁵⁷ A zsidók erre azt mondták neki: »Még ötven esztendő sem vagy, és láttad Ábrahámot?« ⁵⁸ Jézus azt felelte nekik: »Bizony, bizony mondom nektek: Mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok.« ⁵⁹ Ekkor köveket ragadtak, hogy megkövezzék. De Jézus elrejtőzött, és kiment a templomból.

A vak meggyógyítása. Vita a zsidókkal: 9,1-41

Jn 9 A vak meggyógyítása ¹Amikor továbbment, látott egy vakon született embert. ²Tanítványai megkérdezték őt: »Mester, ki vétkezett, ő vagy a szülei, hogy vakon született?« ³Jézus azt felelte: »Sem ő nem vétkezett, sem a szülei, hanem Isten tetteinek kell megnyilvánulniuk benne. ⁴Nekünk annak tetteit kell cselekednünk, aki engem küldött, míg nappal van. Eljön az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhat. ⁵Amíg a világban vagyok, világossága vagyok a világnak.« ⁶Miután ezeket mondta, földre köpött, sarat csinált a nyálból, a sarat a vak szemére kente, ⁷és azt mondta neki: »Eredj, mosakodj meg a Síloe tavában!« Ez küldöttet jelent. Elment tehát, megmosdott, és ép szemmel tért vissza. ⁸Ezért a szomszédok és akik azelőtt látták őt mint koldust, azt kérdezték: »Nem ő az, aki itt ült és koldult?« Egyesek azt mondták: »Ő az.« ⁹Mások így szóltak: »Nem, csak hasonlít rá.« Ő azonban kijelentette: »Én vagyok az.« ¹⁰Erre megkérdezték tőle: »Hogyan nyíltak meg a szemeid?« ¹¹Azt felelte: »Az az ember, akit Jézusnak hívnak, sarat csinált, megkente a szemeimet, és azt mondta nekem: 'Menj a Síloe tavához, és mosakodj meg.' Elmentem tehát, megmosdottam, és látok.« ¹²Azok megkérdezték tőle: »Hol van ő?« Ő azt felelte: »Nem tudom.«

¹³Ekkor elvitték a farizeusokhoz azt, aki előbb vak volt. ¹⁴Azon a napon pedig, amikor Jézus a sarat csinálta és megnyitotta szemeit, szombat volt. ¹⁵Ismét megkérdezték tehát tőle a farizeusok is, hogy hogyan nyerte vissza a szeme világát. Ő azt felelte: »Sarat tett a szemeimre, megmosdottam, és látok.« ¹⁶Azt mondták erre néhányan a farizeusok közül: »Nem Istentől való ez az ember, aki a szombatot nem tartja meg!« Mások azt mondták: »Hogyan cselekedhet bűnös ember ilyen csodajeleket?« És szakadás támadt köztük. ¹⁷Erre ismét megkérdezték a vaktól: »Te mit gondolsz róla, hisz megnyitotta szemeidet?« Ő pedig azt felelte: »Próféta!« ¹⁸A zsidók azonban nem hitték el róla, hogy vak volt, és visszatért a látása, amíg elő nem hívták a most már ép szemű ember szüleit. ¹⁹Megkérdezték őket: »A ti fiatok ez, s azt mondjátok róla, hogy vakon született? Most hogyan lát tehát?« ²⁰A szülei azt felelték: »Azt tudjuk, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született. ²¹De hogy most miképpen lát, nem tudjuk, és hogy ki nyitotta meg szemét, azt sem tudjuk. Kérdezzétek őt, megvan a kora, majd ő beszél magáról.« ²²Ezt azért mondták a szülei, mert féltek a zsidóktól, mivel már elhatározták a zsidók, hogy ha valaki Krisztusnak vallja őt, ki kell zárni a zsinagógából. ²³Ezért mondták a szülei: »Megvan a kora, őt kérdezzétek.«

²⁴Másodszor is előhívták tehát az embert, aki vak volt, és azt mondták neki: »Adj dicsőséget Istennek! Mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös.« ²⁵Ő azt felelte: »Hogy bűnös-e, nem tudom. Egyet tudok: hogy vak voltam, és most látok.« ²⁶Erre megkérdezték tőle: »Mit csinált veled? Hogyan nyitotta meg a szemedet?« ²⁷Azt felelte nekik: »Megmondtam már nektek, de nem hallgattátok meg. Miért akarjátok újra hallani? Csak nem akartok ti is a tanítványai lenni?« ²⁸Erre megátkozták őt, és azt mondták: »Te vagy az ő tanítványa, mi Mózes tanítványai vagyunk. ²⁹Mi tudjuk, hogy Mózeshez szólt az Isten, ezt pedig nem tudjuk, honnan van.« ³⁰Az ember erre azt felelte: »Éppen az a csodálatos, hogy ti nem tudjátok, honnan való, nekem pedig megnyitotta a szemeimet. ³¹Tudjuk, hogy Isten a bűnösöket nem hallgatja meg, de aki istenfélő, és megteszi az ő akaratát, azt meghallgatja. ³²Mióta a világ áll, soha nem lehetett hallani, hogy valaki megnyitotta volna egy vakon született szemeit. ³³Ha ő nem Istentől való volna, nem tehetett volna semmit.« ³⁴Azok azt felelték neki: »Mindenestől bűnben születél, és te oktatsz minket?« És kidobták őt.

Jézus kinyilatkoztatja magát a meggyógyultnak ³⁵ Jézus meghallotta, hogy kidobták, és amikor találkozott vele, megkérdezte tőle: »Hiszel-e az Emberfiában?« ³⁶ Az így felelt: »Ki az, Uram, hogy higgyek benne?« ³⁷ Jézus azt mondta neki: »Hiszen láttad őt: ő az, aki veled beszél.« ³⁸ Erre az így szólt: »Hiszek Uram!« És leborult előtte. ³⁹ Akkor Jézus ezt mondta: »Ítélezni jöttem erre a világra, hogy akik nem látnak, lássanak, és akik látnak, vakká legyenek.« ⁴⁰ A farizeusok közül, akik vele voltak, néhányan hallották ezt, és azt mondták neki: »Csak nem vagyunk mi is vakok?« ⁴¹ Jézus ezt válaszolta: »Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök. Ti azonban azt mondjátok most: 'Látunk.' Ezért megmarad a bűnötök.«

Hasonlatok a pásztorról és a juhokról: 10,1-39

Jn 10 Példabeszéd az akolról ¹ »Bizony, bizony mondom nektek: Aki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem máshol oson be, az tolvaj és rabló. ² Aki pedig az ajtón megy be, az a juhok pásztora. ³ Ennek ajtót nyit a kapus, a juhok pedig hallgatnak a szavára. Juhait a nevükön szólítja, és kivezeti őket. ⁴ Miután valamennyi sajátját kiengedi, előttük megy, a juhok pedig követik őt, mert ismerik a hangját. ⁵ Idegen után pedig nem mennek, hanem elfutnak tőle, mert az idegennek a hangját nem ismerik.« ⁶ Ezt a példabeszédet mondta nekik Jézus, de ők nem értették, mit mondott.

⁷ Jézus ekkor ismét szólt: »Bizony, bizony mondom nektek: Én vagyok a juhok ajtaja. ⁸ Mindnyájan, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók, s a juhok nem is hallgattak rájuk. ⁹ Én vagyok az ajtó: aki rajtam keresztül megy be, üdvözülni, bejár és kijár, és legelőre talál. ¹⁰ A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson. Én azért jöttem, hogy életük legyen, és bőségben legyen.

Jézus a jó Pásztor ¹¹ Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért. ¹² A béres azonban, aki nem pásztor, akinek a juhok nem tulajdonai, amikor látja, hogy jön a farkas, elhagyja a juhokat és elfut – a farkas pedig elragadja és szétszéleszti azokat –, ¹³ mert béres, és nem törődik a juhokkal. ¹⁴ Én vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim ismernek engem, ¹⁵ amint engem ismer az Atya, és én is ismerem az Atyát; és én életemet adom a juhokért. ¹⁶ Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is vezetnem kell. Hallgatni fognak szavamra, és egy akol lesz, és egy pásztor. ¹⁷ Azért szeret engem az Atya, mert odaadom az életemet, hogy ismét visszavegyem azt. ¹⁸ Senki sem veszi el tőlem: én adom oda magamtól. Hatalmam van odaadni, és hatalmam van újra visszavenni. Ezt a parancsot kaptam Atyámtól.«

¹⁹ Ismét szakadás lett a zsidók között emiatt a beszéd miatt. ²⁰ Sokan közülük azt mondták ugyanis: »Ördöge van, és megháborodott! Minek hallgatjátok?« ²¹ Mások azt mondták: »Ezek nem egy ördögösnek a szavai. Vajon az ördög megnyithatja-e a vakok szemeit?«

²² Jeruzsálemben érkezett a templomszentelés ünnepe. Tél volt. ²³ Jézus a templomban járt, Salamon tornácában. ²⁴ A zsidók körülvették őt, és azt mondták neki: »Meddig tartasz még bizonytalanságban minket? Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyíltan!« ²⁵ Jézus azt felelte nekik: »Mondtam nektek, de nem hiszitek. Tanúskodnak rólam a tettek, amelyeket Atyám nevében művelek, ²⁶ de ti nem hisztek, mert nem vagytok az én juhaim közül valók. ²⁷ Az én juhaim hallgatnak szavamra; én ismerem őket, ők pedig követnek engem, ²⁸ és én örök életet adok nekik. Nem vesznek el soha, és

senki sem ragadja el őket a kezemből. ²⁹ Amit Atyám nekem adott, az mindennél nagyobb, és senki sem ragadhatja ki az Atya kezéből. ³⁰ Én és az Atya egy vagyunk.»

³¹ Erre a zsidók ismét köveket ragadtak, hogy megkövezzék. ³² Jézus azt mondta nekik: »Sok jótettet mutattam nektek az Atyától, azok közül melyik tettért köveztek meg?« ³³ A zsidók azt felelték: »Jótettért nem kövezünk meg téged, hanem a káromlásért, mivel ember létedre Istenné teszed magadat.« ³⁴ Jézus azt felelte nekik: »Vajon a ti törvényetekben nincs megírva: *‘Én azt mondtam: Ti istenek vagytok’?* {Zsolt 82,6} ³⁵ Ha azokat mondta isteneknek, akikhez az Isten ígéje szólt – márpedig az Írás érvényét nem veszti –, ³⁶ miképp mondhatjátok arról, akit az Atya megszentelt és a világra küldött: *‘Káromkodszt!’*, mivel azt mondtam: Isten Fia vagyok? ³⁷ Ha nem cselekszem Atyám tetteit, ne higgyetek nekem, ³⁸ de ha cselekszem, akkor, ha nekem nem is hisztek, higgyetek a tetteknek, hogy megtudjátok és belássátok, hogy az Atya énbennem van, és én az Atyában.« ³⁹ Erre ismét el akarták őt fogni, de kisiklott a kezük közül.

Lázár feltámasztása és a csoda következményei: 10,40-11,57

Jézus a Jordán túlszárnyán ⁴⁰ Ezután ismét eltávozott a Jordánon túlra, arra a helyre, ahol János először keresztselt, és ott maradt. ⁴¹ Sokan jöttek hozzá, és azt mondták: »János ugyan semmi csodajele sem cselekedett, de mindaz, amit János róla mondott, igaz volt. ⁴² És ott sokan hittek benne.

Jn 11 Lázár halálának híradása ¹ Volt egy Lázár nevű beteg Betániában, Máriának és nővérének, Mártának a falujában. ² Mária volt az, aki megkenste az Urat kenettel, és lábát hajával törölgette. Az ő testvére, Lázár volt beteg. ³ A nővérek üzentek érte: »Uram, íme, akit szeretsz, beteg.«

⁴ Amikor Jézus meghallotta ezt, így szólt: »Ez a betegség nem válik halálára, hanem Isten dicsőségére, hogy megdicsőüljön általa az Isten Fia.« ⁵ Jézus szerette Mártát, meg a nővérét, és Lázárt. ⁶ Mikor tehát meghallotta, hogy beteg, két napig még azon a helyen maradt, ahol volt, ⁷ azután így szólt a tanítványokhoz: »Menjünk ismét Júdeába.« ⁸ A tanítványok azt mondták neki: »Rabbi, most akartak a zsidók megkövezni, és ismét odamégy?« ⁹ Jézus azt felelte: »Nem tizenkét órája van a nappalnak? Aki nappal jár, nem botlik meg, mert látja ennek a világnak a világosságát. ¹⁰ Aki pedig éjjel jár, megbotlik, mert nincs benne világosság.« ¹¹ Ezt mondta, azután így szólt hozzájuk: »A barátunk, Lázár elaludt, de megyek, hogy felkeltsem őt az álmából.« ¹² A tanítványok erre azt mondták: »Uram, ha alszik, meg fog gyógyulni.« ¹³ Jézus azonban a haláláról szólt, azok pedig azt gondolták, hogy az álom nyugalmaról beszél. ¹⁴ Ezért Jézus nyíltan megmondta nekik: »Lázár meghalt, ¹⁵ és örülök miattatok, hogy nem voltam ott, hogy majd higgyetek. De menjünk hozzá!« ¹⁶ Tamás, akit Ikernek neveznek, így szólt a többi tanítványhoz: »Menjünk mi is, és haljunk meg vele együtt!«

Lázár feltámasztása ¹⁷ Amikor Jézus megérkezett, úgy találta, hogy Lázár már négy napja a sírban van. ¹⁸ Betánia pedig Jeruzsálem közelében volt, mintegy tizenöt stádiumnyira. ¹⁹ Ezért a zsidók közül sokan elmentek Mártához és Máriához, hogy vigasztalják őket testvérük miatt. ²⁰ Márta, amint meghallotta, hogy Jézus jön, eléje ment, Mária pedig otthon maradt. ²¹ Márta akkor így szólt Jézushoz: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. ²² De most is tudom, hogy bármit is kérsz Istentől, Isten megadja neked.« ²³ Jézus azt felelte neki: »Testvéred fel fog támadni.« ²⁴ Márta így szólt hozzá: »Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon.« ²⁵ Jézus azt mondta neki:

»Én vagyok a föltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meg is halt, élni fog, ²⁶ és mindaz, aki él és hisz bennem, nem hal meg soha. Hiszed ezt?« ²⁷ Márta azt felelte neki: »Igen, Uram, hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, aki a világba jön.«

²⁸ Miután ezt mondta, elment és hívta a nővérét, Máriát, és odasúgta neki: »A Mester itt van és hív téged.« ²⁹ Amikor az meghallotta ezt, gyorsan fölkelt, és hozzá sietett. ³⁰ Jézus ugyanis még nem ért a faluba, hanem azon a helyen volt, ahol Márta eléje ment. ³¹ A zsidók pedig, akik a házban vele voltak és őt vigasztalták, amikor látták, hogy Mária gyorsan fölkelt és kiment, utánamentek, mert azt gondolták: »A sírhoz megy, hogy ott sírjon.« ³² Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt, és meglátta őt, lábaihoz borult, és azt mondta neki: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.« ³³ Jézus pedig, látva, hogy sír, és hogy a vele érkező zsidók is sírnak, a lelke mélyéig megindult és megrendült. ³⁴ Megkérdezte: »Hová tettétek őt?« Azt felelték neki: »Uram, jöjj és lásd!« ³⁵ Jézus könnyezett. ³⁶ Erre a zsidók azt mondták: »Íme, mennyire szerette őt!« ³⁷ De voltak köztük, akik így szóltak: »Ő, aki megnyitotta a vak szemeit, nem tehetne volna meg, hogy ez meg ne haljon?«

³⁸ Jézus, lelkében még mindig megindulva a sírhoz ment. Egy barlang volt az, és kővel volt befedve. ³⁹ Jézus így szólt: »Vegyétek el a követ!« Márta, a megholt nővére azt mondta neki: »Uram, már szaga van, hiszen negyednapos!« ⁴⁰ Jézus azt felelte neki: »Nem azt mondtam neked, hogy ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?« ⁴¹ A követ tehát elvették. Jézus pedig fölemelte szemeit, és így szólt: »Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. ⁴² Én ugyan tudtam, hogy mindenkor meghallgatsz, csak a körülálló népért mondtam, hogy higgyék, hogy te küldtél engem.« ⁴³ Miután ezeket mondta, hangosan ezt kiáltotta: »Lázár, jöjj ki!« ⁴⁴ S az, aki halott volt, kijött. A lába és a keze pólyával volt körülkötve, és az arcát kendő fődte. Jézus azt mondta nekik: »Oldozzátok ki, és hagyjátok elmenni!«

A főtanács halálos ítélete; a főpap prófétai szava ⁴⁵ Sokan a zsidók közül, akik Máriához és Mártához jöttek, és látták, amit tett, hittek benne. ⁴⁶ De néhányan közülük elmentek a farizeusokhoz, és elmondták nekik, hogy Jézus miket cselekedett. ⁴⁷ Erre a főpapok és a farizeusok összehívták a főtanácsot, és azt mondták: »Mit csináljunk? Ez az ember ugyanis sok csodajelet művel. ⁴⁸ Ha hagyjuk ezt neki, mindnyájan hinni fognak benne. Akkor eljönnek a rómaiak, és elveszik tőlünk földünket és népünket.« ⁴⁹ Egyikük pedig, Kaifás, aki abban az esztendőben főpap volt, azt mondta nekik: »Ti nem tudtok semmit, ⁵⁰ s arra sem gondoltok, hogy jobb nektek, ha egy ember hal meg a népért, mint ha az egész nemzet elvész!« ⁵¹ Ezt pedig nem magától mondta, hanem, főpap lévén abban az esztendőben, megjövendölte, hogy Jézus meg fog halni a nemzetért, ⁵² és nemcsak a nemzetért, hanem hogy az Isten szétszórt gyermekeit egybegyűjtse. ⁵³ Attól a naptól tehát elhatározták, hogy megölik őt.

Jézus kerüli a nyilvánosságot ⁵⁴ Ezért Jézus már nem járt nyilvánosan a zsidók közt. Elment onnan a puszta melletti vidékre, egy Efraim nevű városba, és ott tartózkodott a tanítványaival együtt.

⁵⁵ Közel volt a zsidók Pászkája, és vidékről sokan mentek föl Jeruzsálembe Húsvét előtt, hogy megszenteljék magukat. ⁵⁶ Keresték Jézust, és a templomban azt mondogatták egymásnak: »Mit gondoltok? Vajon eljön-e az ünnepre?« ⁵⁷ A főpapok és a farizeusok pedig parancsot adtak, hogy ha valaki megtudja, hol van, jelentse, és elfogják őt.

Jézus útja Jeruzsálembe az utolsó Húsvét alkalmával: 12,1-50

Jn 12 A betániai megkenés ¹ Húsvét előtt hat nappal Jézus Betániába ment, ahol Lázár lakott, akit Jézus föltámasztott a halálból. ² Ott vacsorát készítettek neki. Márta felszolgált, Lázár azok között volt, akik vele ültek az asztalnál. ³ Mária pedig fogott egy font igazi, drága nárdusolajat, megkenete Jézus lábát, és hajával törölgette azt. A ház megtelt a kenet illatával. ⁴ Erre tanítványai közül az egyik, az iskarióti Júdás, aki árulója lett, így szólt: ⁵ »Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénárért, és adták oda a szegényeknek?« ⁶ Ezt pedig nem azért mondta, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem mivel tolvaj volt, és nála lévén az erszény, az adományokat elsikkasztotta. ⁷ Jézus ekkor így szólt: »Hagyj békét neki, hogy temetésem napjára teljesítse azt. ⁸ Mert szegények mindenkor lesznek veletek, de én nem leszek mindig veletek.«

⁹ A zsidók közül sokan megtudták, hogy ott van, és odamentek, nemcsak Jézus miatt, hanem hogy Lázárt is lássák, akit föltámasztott a halálból. ¹⁰ A főpapok pedig azon tanakodtak, hogy Lázárt is megölik, ¹¹ mert a zsidók közül sokan mentek oda miatta, és hittek Jézusban.

Bevonulás Jeruzsálembe ¹² Másnap, amikor a nagy tömeg, amely az ünnepre jött, meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, ¹³ pálmaágakat fogott, eléje ment és kiáltozott:

»Hozsanna!

Áldott, aki az Úr nevében jön {Zsolt 118,26},

és Izrael királya!«

¹⁴ Jézus pedig talált egy szamárcsikót, felült rá, amint meg van írva:

¹⁵ »Ne félj, Sion leánya!

Íme, királyod jön

szamárcsikón ülve!« {Zak 9,9}

¹⁶ Tanítványai eleinte nem értették ezt, de amikor Jézus megdicsőült, visszaemlékeztek arra, hogy azt tették vele, ami meg volt róla írva. ¹⁷ Tanúskodott tehát róla a sokaság, amely vele volt, amikor előhívta Lázárt a sírból, és föltámasztotta őt a halálból. ¹⁸ A sokaság éppen azért ment eléje, mert hallotta, hogy ezt a jelet művelte. ¹⁹ A farizeusok akkor így szóltak egymáshoz: »Látjátok, hogy sem mire sem mentek? Lám, az egész világ tódul utána!«

Jézus utolsó nyilvános beszédei; a döntő órák ²⁰ Azok között, akik fölmentek, hogy imádkozzanak az ünnepen, volt néhány görög is. ²¹ Ezek odamentek Fülöphöz, aki a galileai Betszaidából volt, és kérték őt: »Uram, látni szeretnénk Jézust!« ²² Fülöp elment és szólt Andrásnak, mire András és Fülöp elmentek, és szóltak Jézusnak. ²³ Jézus ezt felelte nekik: »Eljött az óra, hogy az Emberfia megdicsőüljön. ²⁴ Bizony, bizony mondom nektek: ha a földre hullott gabonaszem meg nem hal, egymaga marad, de ha meghal, sok termést hoz. ²⁵ Aki szereti életét, elveszíti azt, és aki gyűlöli életét ezen a világon, megőrzi azt az örök életre. ²⁶ Aki nekem szolgál, kövessen engem, és ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Azt, aki szolgál nekem, meg fogja tisztelni az Atya. ²⁷ Most megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától? De hiszen ezért jöttem, ezért az óráért.

²⁸ Atyám, dicsőítsd meg nevedet!« Erre szózat hangzott az égből: »Már megdicsőítettem, és újra meg fogom dicsőíteni.«

²⁹ Az ott álló tömeg, amely ezt hallotta, azt mondta, hogy mennydörgés volt. Mások így szóltak: »Angyal beszélt hozzá.« ³⁰ Jézus azt felelte: »Nem miattam hangzott el ez a szózat, hanem miattatok. ³¹ Ítélet van most e világ felett, most fogják kivetni ennek a világnak a fejedelmét. ³² Én pedig, ha majd felmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok.« ³³ Ezt azért mondta, hogy jelezze, milyen halállal fog meghalni. ³⁴ A tömeg megjegyezte: »Mi azt hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus örökké megmarad. Miért mondod tehát: 'Az Emberfiát fel kell magasztalni?' Ki az az Emberfia?« ³⁵ Jézus azt felelte nekik: »Már csak kevés ideig van nálatok a világosság. Addig járjatok, amíg tiétek a világosság, hogy a sötétség el ne borítson benneteket. Aki sötétben jár, nem tudja, hová megy. ³⁶ Amíg tiétek a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek.« Ezeket mondta Jézus, aztán elment és elrejtőzött előlük.

A hitetlenség oka ³⁷ Jóllehet ennyi jelet művelt a szemük láttára, mégsem hittek benne, ³⁸ hogy beteljesedjék Izajás próféta szava, aki ezeket mondta:

*»Uram, ki hitt a mi beszédünknek,
és az Úr karja kinek nyilvánult meg?« {Iz 53,1}*

³⁹ Nem tudtak hinni, mert Izajás ezt is megmondta:

*⁴⁰ »Vakká tette a szemüket
és megkeményítette szívüket,
hogy ne lássanak a szemükkel
és ne értsenek a szívükkel,
nehogy megtérjenek és meggyógyítsam őket« {Iz 6,9-10}.*

⁴¹ Ezeket mondta Izajás, mert látta az ő dicsőségét és róla beszélt. ⁴² Mégis, még a főemberek közül is sokan hittek őbenne, de a farizeusok miatt nem vallották meg, hogy ki ne zárják őket a zsinagógából. ⁴³ Mert jobban szerették az emberek megbecsülését, mint az Isten dicsőségét.

Felszólítás a döntésre ⁴⁴ Jézus pedig hangját felemelve így szólt: »Aki hisz bennem, nem bennem hisz, hanem abban, aki küldött engem. ⁴⁵ És aki engem lát, azt látja, aki küldött engem. ⁴⁶ Azért jöttem a világba, hogy világosság legyek, hogy mindaz, aki hisz bennem, sötétségben ne maradjon. ⁴⁷ Ha pedig valaki hallja az én igéimet, de nem tartja meg, azt nem ítélem el. Mert nem azért jöttem, hogy a világot elítéljem, hanem hogy megmentsem a világot. ⁴⁸ Van, aki megítélje azt, aki megvet engem, és nem fogadja el igéimet: az ige, amelyet szóltam, az ítéli el őt az utolsó napon. ⁴⁹ Mert nem magamtól beszéltem, hanem aki küldött engem, az Atya, ő parancsolta meg nekem, hogy mit mondjak és mit beszéljek. ⁵⁰ Tudom, hogy az ő parancsa örök élet. Amit tehát én beszélek, úgy mondom el, ahogy az Atya mondta nekem.«

JÉZUS ELBÚCSÚZIK TANÍTVÁNYAITÓL: 13,1-17,26

A búcsúvacsora: 13,1-14,31

Jn 13 A lábmosság ¹ A Húsvét ünnepe előtt Jézus tudta, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, bár szerette övéit, akik a világban voltak, mindvégig szerette őket. ² A vacsora alkalmával, amikor az ördög már szívébe sugallta Júdásnak, az iskarióti Simon fiának, hogy elárulja őt, ³ Jézus tudva, hogy mindent kezébe adott az Atya, és hogy Istentől jött el és Istenhez megy, ⁴ fölkel a vacsorától, letette felsőruháit, fogott egy kendőt és maga elé kötötte. ⁵ Azután vizet öntött a mosdótálba, és mosni kezdte a tanítványok lábát, majd megtörölte a derekára kötött kendővel. ⁶ Amikor odaért Simon Péterhez, az így szólt hozzá: »Uram, te mosod meg az én lábamat?« ⁷ Jézus azt felelte neki: »Amit teszek, azt te most nem érted, de majd később meg fogod érteni.« ⁸ Péter erre így szólt: »Az én lábamat ugyan meg nem mosod soha!« Jézus azt felelte neki: »Ha nem moslak meg, nem lesz részed velem.« ⁹ Akkor Simon Péter ezt mondta: »Uram, ne csak a lábamat, hanem a kezemet és a fejemet is!« ¹⁰ Jézus azt felelte: »Aki megfürdött, annak elég, ha csak a lábát mossák meg, akkor egészen tiszta. Ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan.« ¹¹ Tudta ugyanis, hogy ki az, aki elárulja őt, azért mondta: »Nem vagytok tiszták mindnyájan.«

¹² Miután megmosta a lábukat és fölvette felsőruháit, újra leült, és azt mondta nekik: »Tudjátok-e, mit tettem veletek? ¹³ Ti úgy hívtok engem: 'Mester' és 'Úr', és jól mondjátok, mert az vagyok. ¹⁴ Ha tehát én, az úr és a mester megmostam a lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. ¹⁵ Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek. ¹⁶ Bizony, bizony mondom nektek: Nem nagyobb a szolga uránál, sem a küldött nem nagyobb annál, aki őt küldte. ¹⁷ Miután ezeket tudjátok, boldogok vagytok, ha meg is teszitek. ¹⁸ Nem mindnyájatokról mondom; tudom én, kiket választottam. De az Írásnak be kell teljesednie: 'Aki kenyeremet eszi, sarkát emelte ellenem' {Zsolt 41,10}. ¹⁹ Már most megmondom nektek, mielőtt megtörténik, hogy mikor bekövetkezik, higgyétek, hogy én vagyok. ²⁰ Bizony, bizony mondom nektek: Aki befogadja azt, akit én küldök, engem fogad be, aki pedig engem befogad, azt fogadja be, aki küldött engem.«

²¹ Miután ezeket mondta, Jézus megrendült lelkében, és tanúságot tett e szavakkal: »Bizony, bizony mondom nektek: Egy közöleték elárul engem.« ²² A tanítványok egymásra néztek, mert zavarba jöttek, hogy kiről mondja. ²³ Tanítványai közül az egyik, akit Jézus szeretett, Jézushoz egészen közel foglalt helyet. ²⁴ Simon Péter intett neki, hogy kérdezze meg: »Ki az, akiről beszél?« ²⁵ Az odahajolt Jézushoz, és megkérdezte tőle: »Uram, ki az?« ²⁶ Jézus azt felelte: »Az, akinek a bemártott kenyérdarabot adom.« Azután bemártotta a darabot, és odaadta Júdásnak, az iskarióti Simon fiának. ²⁷ Amikor az a kenyérdarabot elvette, mindjárt belészállt a sátán. Jézus pedig azt mondta neki: »Amit teszel, tedd meg gyorsan!« ²⁸ Az asztaltársak közül senki sem értette, miért mondta ezt neki. ²⁹ Mivel Júdásnál volt az erszény, egyesek azt gondolták, hogy Jézus azt mondta neki: »Vedd meg, amire szükségünk van az ünnepen!« vagy hogy a szegényeknek adjon valamit. ³⁰ Ő pedig, amint elvette a falatot, azonnal kiment. Éjszaka volt.

Az új parancs ³¹ Miután kiment, Jézus így szólt: »Most dicsőült meg az Emberfia, és Isten megdicsőült benne. ³² Ha Isten megdicsőült benne, Isten is megdicsőíti őt önmagában, hamarosan megdicsőíti. ³³ Gyermekeim, már csak kis ideig vagyok veletek. Keresni fogtok engem, de amint a zsidóknak

mondtam, most nektek is mondom: Ahova én megyek, oda ti nem jöhettek. ³⁴ Új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást; ahogy én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. ³⁵ Arról ismeri meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt.»

Péter tagadásának megővendölése ³⁶ Ekkor Simon Péter megszólalt: »Uram, hová mégy?« Jézus azt felelte: »Ahova én megyek, oda most nem jöhetsz utánam, de később követni fogsz engem.« ³⁷ Péter megkérdezte: »Uram, miért nem mehetek most utánad? Az életemet is odaadnám érted!« ³⁸ Jézus azt felelte: »Életedet adnád értem? Bizony, bizony mondom neked: Mire a kakas megszólal, háromszor tagadsz meg engem.

Jn 14 Jézus az Atyához vezető út ¹ Ne nyugtalankodjék szívetek. Hisztek Istenben, és bennem is higgyetek. ² Atyám házában sok hajlék van. Ha nem így volna, mondtam volna-e nektek, hogy elmegyek helyet készíteni számotokra? ³ És ha már elmentem és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek. ⁴ Hiszen ismeritek az utat oda, ahova én megyek.«

⁵ Tamás erre azt mondta neki: »Uram, nem tudjuk, hová mégy, hogyan ismerhetnénk az utat?« ⁶ Jézus azt felelte neki: »Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak általam. ⁷ Ha engem megismertetek volna, Atyámat is ismernétek. De mostantól fogva ismeritek és láttátok őt.« ⁸ Ekkor Fülöp kérte őt: »Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és az elég nekünk!« ⁹ Jézus így válaszolt neki: »Annyi idő óta veletek vagyok, és nem ismertél meg engem, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát látta. Hogyan mondhatod hát: 'Mutasd meg nekünk az Atyát'? ¹⁰ Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbenem? Az ígéket, amelyeket én mondok nektek, nem magamtól mondom, hanem az Atya, aki bennem lakik, ő cselekszi a tetteit. ¹¹ Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbenem. Ha másért nem, hát legalább a tettekért higgyetek.

¹² Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, ugyanazokat a tetteket viszi majd végbe, amelyeket én teszek, sőt nagyobbakat is tesz majd azoknál, mert én az Atyához megyek. ¹³ Bármit kértek az én nevemben, megteszem azt, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban. ¹⁴ Ha valamit kértek tőlem az én nevemben, megteszem azt.

A Szentlélek elküldésének ígérete ¹⁵ Ha szerettek engem, megtartjátok parancsaimat. ¹⁶ Én pedig kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: ¹⁷ az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja és nem ismeri őt. De ti megismeritek őt, mert nálatok marad és bennetek lesz. ¹⁸ Nem hagyalak árván titeket, eljövök hozzátok. ¹⁹ Még egy kis idő, és a világ többé már nem lát engem. De ti láttok engem, mert én élek, és ti is élni fogtok. ²⁰ Azon a napon megtudjátok majd, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbenem, és én tibennetek. ²¹ Aki parancsaimat ismeri és megtartja azokat, szeret engem. Aki pedig szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja, én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki.«

²² Ekkor megszólalt Júdás, nem az iskarióti: »Uram, miért van az, hogy nekünk akarod magadat kinyilatkoztatni, és nem a világnak?« ²³ Jézus azt felelte neki: »Ha valaki szeret engem, megtartja sza-

vamat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk, és lakóhelyet veszünk nála. ²⁴ Aki nem szeret engem, nem tartja meg igéimet. Az ige pedig, amelyet hallottatok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki küldött engem.

²⁵ Ezeket mondtam nektek, amíg veletek voltam. ²⁶ A Vigasztaló pedig, a Szentlélek, akit az Atya küld az én nevemben, megtanít majd titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek. ²⁷ Békét hagyok rátok, az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Ne nyugtalankodjék szívetek és ne féljen. ²⁸ Hallottátok, hogy azt mondtam nektek: Elmegyek, és visszajövök hozzátok. Ha szeretnétek engem, örülnétek annak, hogy az Atyához megyek, mert az Atya nagyobb nálam. ²⁹ Megmondtam nektek már most, mielőtt megtörténne, hogy amikor bekövetkezik, higgyetek. ³⁰ Most már nem sokat beszélek veletek, mert jön a világ fejedelme; felettem ugyan nincs hatalma, ³¹ de hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát, és úgy teszek, ahogy az Atya meghagyta nekem: keljeteek föl, menjünk innen.

Jézus tanítja az apostolokat: 15,1-17,33

Jn 15 Példabeszéd a szőlőtőről és a szőlővesszőkről ¹ Én vagyok az igazi szőlőtő, Atyám pedig a szőlőműves. ² Minden szőlővesszőt, amely nem hoz rajtam gyümölcsöt, lemetsz, és minden termőt megtisztít, hogy többet teremjen. ³ Ti már tiszták vagytok az ige által, amelyet mondtam nektek. ⁴ Maradjatok bennem, és én tibennetek. Miként a szőlővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. ⁵ Én vagyok a szőlőtő, ti pedig a szőlővesszők. Aki bennem marad, és én őbenne, az bő termést hoz, mert nálam nélkül semmit sem tehettek. ⁶ Ha valaki nem marad bennem, azt kivetik, mint a szőlővesszőt, és elszárad; összeszedik, tűzre vetik és elég. ⁷ Ha bennem maradtok, és az én igéim tibennetek maradnak, kérjeteek, amit csak akartok, és megkapjátok. ⁸ Azáltal dicsőül meg Atyám, hogy sok gyümölcsöt hoztok, és tanítványaim lesztek. ⁹ Ahogy engem szeretett az Atya, úgy szerettelek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. ¹⁰ Ha parancsaimat megtartjátok, megmaradtok szeretetemben, mint ahogy én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok az ő szeretetében. ¹¹ Azért mondtam nektek ezeket, hogy az én örömöm bennetek legyen, és örömetök teljes legyen.

¹² Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket. ¹³ Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért. ¹⁴ Ti a barátaim vagytok, ha megteszitek, amiket parancsolok nektek. ¹⁵ Már nem mondalak benneteket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Barátainknak mondtalak titeket, mert mindent, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek. ¹⁶ Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. Arra rendelvek benneteket, hogy elmenjeteek, gyümölcsöt teremjeteek, és gyümölcsötök megmaradjon, s hogy bármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. ¹⁷ Azt parancsolom nektek: szeressétek egymást!

A világ gyűlölete a tanítványok iránt ¹⁸ Ha a világ gyűlöl benneteket, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt nálatok. ¹⁹ Ha a világból valók volnátok, a világ szeretné azt, ami az övé. Mivel nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak titeket a világból, azért gyűlöl benneteket a világ. ²⁰ Emlékezzetek a szóra, amit mondtam nektek: Nem nagyobb a szolga uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak; ha az én szavamat megtartották, a tiéteket is megtartják majd. ²¹ Ám mindezeket

az én nevemért fogják tenni veletek, mert nem ismerik azt, aki küldött engem. ²² Ha nem jöttem volna, és nem beszéltem volna nekik, nem volna vétkükhöz, de most nincs mentségük a bűneikre. ²³ Aki engem gyűlöl, Atyámat is gyűlöl. ²⁴ Ha nem műveltem volna közöttük olyan tetteket, amilyeneket senki más nem művelt, nem volna bűnük. De most láttak, s mégis gyűlöltek engem is, Atyámat is. ²⁵ Be kellett teljesednie a mondásnak, amely meg van írva a törvényükben: *'Ok nélkül gyűlöltek engem'* {Zsolt 35,19}.

²⁶ Amikor pedig eljön a Vigasztaló, akit elküldök majd nektek az Atyától, az igazság Lelkét, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam; ²⁷ de ti is tanúságot tesztek majd, mert kezdettől fogva velem vagytok.

Jn 16 ¹ Azért mondtam nektek mindezt, hogy meg ne botránkozzatok. ² Ki fognak zárni benneteket a zsinagógából, sőt eljön az óra, amikor mindaz, aki megöl titeket, szolgálatot vél tenni az Istennek. ³ Azért teszik ezt, mert nem ismerték meg sem az Atyát, sem engem. ⁴ Mindezt pedig azért mondtam nektek, hogy amikor eljön ezeknek az órája, emlékezzetek rájuk, hogy én megmondtam nektek. Kezdetben azért nem mondtam el nektek ezeket, mert veletek voltam.

A Szentlélek működése ⁵ Most elmegyek ahhoz, aki küldött engem, és senki közületek nem kérdezősködik: 'Hová megy?' ⁶ Hanem, mivel ezeket mondtam, szomorúság töltötte be szíveteket. ⁷ De én az igazságot mondom nektek: Jobb nektek, ha elmegyek. Mert ha nem megyek el, a Vigasztaló nem jön el hozzátok, ha azonban elmegyek, elküldöm őt hozzátok. ⁸ Ő, amikor eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságosságról és az ítéletről: ⁹ vagyis a bűnről, hogy nem hisznek bennem; ¹⁰ az igazságosságról, hogy az Atyához megyek, és többé nem láttok engem; ¹¹ és az ítéletről, hogy ennek a világnak a fejedelme megítéltetett.

¹² Még sok mondanivalóm volna számotokra, de most még nem tudjátok elviselni. ¹³ Amikor pedig eljön az igazság Lelke, ő elvezet majd titeket a teljes igazságra, mert nem magától fog szólni, hanem azt fogja mondani, amit hall, és az eljövendő dolgokat hirdeti nektek. ¹⁴ Ő majd megdicsőít engem, mert az enyémből vesz, és kijelenti azt nektek. ¹⁵ Mindaz, ami az Atyáé, az enyém; azért mondtam, hogy az enyémből vesz, és kijelenti azt nektek.

Az elválás fájdalma, a viszontlátás öröme ¹⁶ Még egy kis idő, és már nem láttok engem, majd ismét egy kis idő, és látni fogtok engem. ¹⁷ Ekkor a tanítványok közül néhányan így szóltak egymáshoz: »Mi az, amit mond nekünk: 'Egy kis idő, és nem láttok engem, majd ismét egy kis idő, és látni fogtok engem', és: 'Az Atyához megyek'?« ¹⁸ Aztán megjegyezték: »Mi az, amit mond: 'egy kis idő'? Nem értjük, mit beszél!« ¹⁹ Jézus észrevette, hogy kérdezni akarják, azért így szólt: »Arról tanakodtok egymás között, hogy azt mondtam: 'Egy kis idő, és nem láttok engem, majd ismét egy kis idő, és látni fogtok engem'? ²⁰ Bizony, bizony mondom nektek, hogy ti sírtok majd, és jajgattok, a világ pedig örvendeni fog. Ti szomorkodtok majd, de szomorúságotok örömmé fordul. ²¹ Az asszony is, amikor szül, szomorkodik, mert eljött az ő órája; amikor azonban megszülte a gyermeket, már nem emlékszik a szorongatásra az öröm miatt, hogy ember született a világra. ²² Most ti is szomorkodtok, de újra látlak majd titeket, a szívetek örülni fog, és örömtöket nem veszi el tőletek senki. ²³ S azon a napon már semmit sem kérdeztek tőlem.

Bizony, bizony mondom nektek: Amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. ²⁴ Ed-
dig semmit sem kértetek az én nevemben. Kérjétek, és megkapjátok, hogy örömötök teljes legyen.

Szorongatás és béke ²⁵ Ezeket példabeszédekben mondtam nektek. De eljön az óra, amikor már nem
példabeszédekben szólok nektek, hanem nyíltan beszélek az Atyáról. ²⁶ Azon a napon kértek majd
az én nevemben, és én nem mondom majd nektek, hogy én fogom kérni az Atyát értetek, ²⁷ mert
maga az Atya szeret titeket, mivel ti szerettetek engem, és hittétek, hogy én Istentől jöttem. ²⁸ Eljöt-
tem az Atyától, és idejöttem a világba; most újra elhagyom a világot, és elmegyek az Atyához.« ²⁹ Ta-
nítványai erre azt mondták: »Íme, most nyíltan beszélsz, és nem példabeszédet mondasz. ³⁰ Most
tudjuk, hogy mindent tudsz, és nincs szükséged arra, hogy valaki kérdezzen téged. Ezért hisszük,
hogy az Istentől jöttél.« ³¹ Jézus azt felelte nekik: »Most hiszitek? ³² Íme, eljön az óra, sőt már itt is
van, amikor elszéledtek, mindenki az otthonába, engem pedig magamra hagytok. De én nem vagyok
egyedül, mert az Atya velem van. ³³ Ezeket azért mondtam el nektek, hogy békességetek legyen ben-
nem. A világban megpróbáltatások érnek titeket, de bízzatok, én legyőztem a világot.«

Jézus imája az Atyához: 17,1-26

Jn 17 Jézus az Atyához fordul ¹ Amikor Jézus mindezt elmondta, szemét az égre emelve így szólt:
»Atyám, eljött az óra: dicsőítsd meg Fiadat, hogy a Fiú is megdicsőítsen téged, ² ahogy hatalommal
ruháztad fel őt minden test fölött, hogy mindenkinek, akit neki adtál, örök életet adjon. ³ Az örök
élet pedig az, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit küldtél, Jézus Krisztust. ⁴ Én
megdicsőítettelek téged a földön: befejeztem a művet, amelyet rám bízál, hogy elvégezzem. ⁵ Most
te dicsőíts meg engem, Atyám, önmagadnál, azzal a dicsőséggel, amely az enyém volt nálad, mielőtt
a világ lett.

⁶ Megismertettem nevedet az emberekkel, akiket a világból nekem adtál. Ők a tieid voltak, és nekem
adtad őket, s ők megtartották a te szavadat. ⁷ Most már megtudták, hogy minden, amit nekem adtál,
tőled van, ⁸ mert az ígéket, amelyeket nekem adtál, átadtam nekik; ők elfogadták, és valóban felis-
merték, hogy tőled jöttem, és elhitték, hogy te küldtél engem.

Jézus könyörög a tanítványokért ⁹ Értük könyörgök. Nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket
nekem adtál, mert ők a tieid. ¹⁰ Mindaz, ami az enyém, a tiéd, és ami a tiéd, az enyém, és én megdi-
csőültem bennük. ¹¹ Én már nem vagyok a világban, de ők a világban vannak, én pedig hozzád
megyek.

Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, amelyet nekem adtál, hogy egy legyenek, mint mi.
¹² Amíg velük voltam, megtartottam őket nevedben, akiket nekem adtál. Megőriztem őket, és senki
más nem vezett el közülük, csak a kárhozat fia, hogy az Írás beteljesedjék. ¹³ Most pedig hozzád
megyek, és ezeket elmondom a világban, hogy az én örömöm teljes legyen bennük. ¹⁴ Közöltem ve-
lük ígédet, és a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, ahogy én sem vagyok a világból.

¹⁵ Nem azt kérem, hogy vedd el őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. ¹⁶ Nem a
világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való. ¹⁷ Szenteld meg őket az igazságban. A te

igéd igazság. ¹⁸ Ahogyan engem a világba küldtél, úgy küldtem őket én is a világba. ¹⁹ Értük szentelem magam, hogy ők is meg legyenek szentelve az igazságban.

Jézus könyörög a hívőkért ²⁰ De nem csupán értük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő szavuk által hinni fognak bennem, ²¹ hogy mindnyájan egy legyenek; ahogyan te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned, úgy ők is egy legyenek mibennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. ²² Azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, átadtam nekik, hogy egy legyenek, ahogyan mi egy vagyunk. ²³ Én őbennük, te énbennem, hogy tökéletesen egy legyenek. Ismerje meg ebből a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, mint ahogy engem szeretted.

²⁴ Atyám, azt akarom, hogy ők is, akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szeretted engem a világ teremtése előtt.

²⁵ Én igaz Atyám! A világ nem ismert meg téged, de én ismertelek téged, és ők is megismerték, hogy te küldtél engem. ²⁶ Megismertettem velük a nevedet, és meg is fogom ismertetni, hogy a szeretet, amellyel engem szeretted, bennük legyen, és én őbennük.

JÉZUS MEGDICSŐÜLÉSE: 18,1-20,29

Jézus szenvedése, halála: 18,1-19,42

Jn 18 Jézus elfogása ¹ Miután Jézus ezeket elmondta, kiment tanítványaival a Kedron patakon túlra, ahol volt egy kert; oda ment be ő és a tanítványai. ² Ismerte azt a helyet Júdas is, aki elárulta őt, mert Jézus gyakran járt oda tanítványaival. ³ Júdas tehát, miután magához vett egy szakasz katonát, s a főpapoktól és a farizeusoktól poroszlókat, odament lámpásokkal, fáklyákkal és fegyverekkel. ⁴ Jézus pedig, aki tudott mindent, ami várt rá, eléjük ment, és megkérdezte tőlük: »Kit kerestek?« ⁵ Azt felelték neki: »A Názáreti Jézust.« Ő azt mondta nekik: »Én vagyok.« Ott állt velük Júdas is, aki elárulta őt. ⁶ Amikor azt mondta nekik: »Én vagyok«, meghátráltak és a földre estek. ⁷ Erre ismét megkérdezte őket: »Kit kerestek?« Azok pedig azt mondták: »A Názáreti Jézust.« ⁸ Jézus megismételte: »Mondtam nektek: Én vagyok! Ha tehát engem kerestek, hagyjátok ezeket elmenni!« ⁹ Be kellett teljesednie az ígének, amelyet mondott: »Akiiket nekem adtál, azok közül senkit sem vesztettem el.« ¹⁰ Mivel Simon Péternek volt egy kardja, kirántotta azt, lesújtott a főpap szolgájára, és levágta a jobb fülét. A szolga neve Malkusz volt. ¹¹ Jézus erre azt mondta Péternek: »Tedd a hüvelyébe kardodat! Ne igyam ki a poharat, amelyet az Atya nekem adott?«

Kihallgatás Annás előtt; Péter tagadása ¹² Ekkor a szakasz, a parancsnok és a zsidók poroszlói elfogták Jézust, és megkötözték őt. ¹³ Először Annáshoz vitték, ő ugyanis apósa volt Kaifásnak, aki főpap volt abban az esztendőben. ¹⁴ Kaifás volt az, aki azt a tanácsot adta a zsidóknak: »Jobb, ha egy ember hal meg a népért«.

¹⁵ Simon Péter és egy másik tanítvány követte Jézust. Ez a tanítvány ismerőse volt a főpapnak, és bement Jézussal a főpap udvarába, ¹⁶ Péter pedig az ajtón kívül állt. Kiment tehát az a másik tanítvány, aki ismerőse volt a főpapnak, szólt az ajtónálló szolgálnak, és bevezette Pétert. ¹⁷ Akkor az ajtónálló szolgáló azt mondta Péternek: »Nem vagy te is ennek az embernek a tanítványai közül

való?» Ő azt felelte: »Nem vagyok!« ¹⁸ Ott álltak a szolgák és poroszlók, akik tüzet raktak, mert hideg volt, és melegedtek. Péter is ott állt velük, és melegedett.

¹⁹ A főpap közben tanítványairól és tanításáról kérdezte Jézust. ²⁰ Jézus azt felelte neki: »Én nyíltan beszéltem a világnak, mindig a zsinagógában tanítottam és a templomban, ahova a zsidók mindnyájan összegyűlnek, és titokban semmit sem mondtam. ²¹ Miért kérdezel engem? Kérdezd azokat, akik hallották, mit beszéltem nekik. Íme, ők tudják, mit mondtam.« ²² Amikor ezeket mondta, az ott álló poroszlók egyike arcul ütötte Jézust, és így szólt: »Így felelsz a főpapnak?« ²³ Jézus azt felelte neki: »Ha rosszul szóltam, bizonyítsd be a rosszat, ha pedig jól, miért ütsz engem?« ²⁴ Akkor Annás elküldte őt megkötözve Kaifás főpaphoz.

²⁵ Simon Péter pedig ott állt és melegedett. Egyesek azt mondták neki: »Ugye te is az ő tanítványai közül való vagy?« Ő azonban letagadta: »Nem vagyok!« ²⁶ A főpap egyik szolgája, rokona annak, akinek Péter levágta a fülét, így szólt: »Nem téged láttalak vele a kertben?« ²⁷ Péter pedig ismét tagadta, és nyomban megszólalt a kakas.

Kihallgatás Pilátus előtt; az ítélet ²⁸ Jézust Kaifástól a helytartóságra vezették. Kora reggel volt. Ők nem mentek be a helytartóságra, hogy tisztátalanná ne váljanak, és megehessék a húsvéti bárányt. ²⁹ Ezért Pilátus ment ki hozzájuk, és megkérdezte: »Miféle vádat hoztok fel ez ellen az ember ellen?« ³⁰ Azt felelték neki: »Ha nem volna gonosztevő, nem adtuk volna őt a kezedbe.« ³¹ Erre Pilátus azt mondta nekik: »Vegyétek át ti őt, és ítéljétek el a törvényetek szerint.« A zsidók azt felelték neki: »Nekünk senkit sem szabad megölnünk.« ³² Ez azért történt, hogy beteljesedjék Jézus szava, amelyet mondott, jelezve, hogy milyen halállal fog meghalni.

³³ Ismét bement tehát Pilátus a helytartóságra, hívatta Jézust, és megkérdezte őt: »Te vagy-e a zsidók királya?« ³⁴ Jézus azt felelte: »Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták neked rólam?« ³⁵ Pilátus ezt válaszolta: »Hát zsidó vagyok én? Saját nemzedet és a főpapok adtak téged a kezembe. Mit tettél?« ³⁶ Jézus azt felelte: »Az én országom nem ebből a világból való. Ha az én országom ebből a világból volna, szolgálaim harcra kelnének, hogy a zsidók kezébe ne kerüljek. De az én országom nem innen való.« ³⁷ Pilátus erre megkérdezte: »Tehát király vagy te?« Jézus azt felelte: »Te mondod, hogy király vagyok. Arra születtem és azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat a szavamra.« ³⁸ Pilátus erre így szólt: »Mi az igazság?« Majd e szavak után ismét kiment a zsidókhoz, és azt mondta nekik: »Én semmi vétket sem találok őbenne. ³⁹ Szokás pedig nálatok, hogy húsvétkor szabadon bocsássak nektek valakit. Akarjátok-e, hogy szabadon bocsássam nektek a zsidók királyát?« ⁴⁰ Erre ismét így kiáltoztak: »Ne ezt, hanem Barabást!« Barabás pedig rabló volt.

Jn 19 ¹ Akkor Pilátus elvezettette Jézust és megostoroztatta. ² A katonák pedig koronát fontak tövisből, a fejére tették, és bíborszínű köpenyt adtak rá. ³ Aztán eléje járultak, és azt mondogatták: »Üdvözlég, zsidók királya!« És arcul verték őt. ⁴ Pilátus újra kiment, és azt mondta nekik: »Íme, kihozom őt nektek, hogy megtudjátok, hogy semmi vétket sem találok benne.« ⁵ Akkor kijött Jézus, töviskoronával, bíborköpenyben. Ő pedig azt mondta nekik: »Íme, az ember!« ⁶ Amikor a főpapok és poroszlók meglátták, kiáltozni kezdtek: »Feszítsd meg, feszítsd meg!« Pilátus így szólt: »Vegyétek

át ti őt, és feszítsétek keresztre, mert én nem találok vétket benne.« ⁷ De a zsidók így szóltak: »Nekünk törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát!«

⁸ Amikor Pilátus meghallotta ezeket a szavakat, még jobban megijedt. ⁹ Újra bement a helytartóságra, és megkérdezte Jézustól: »Honnan való vagy te?« Jézus azonban nem adott neki feleletet. ¹⁰ Ezért Pilátus azt mondta neki: »Nekem nem válaszolsz? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak, és arra, hogy megfeszítselek?« ¹¹ Jézus azt felelte: »Semmi hatalmad sem volna felettem, ha onnan felülről nem adatott volna neked. Ezért annak, aki engem kezedbe adott, nagyobb a bűne.«

¹² Ettől fogva Pilátus azon volt, hogy elbocsássa őt. De a zsidók így kiáltottak: »Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja! Mindaz, aki királlyá teszi magát, ellenszegül a császárnak.« ¹³ Amikor Pilátus meghallotta ezeket a szavakat, kihozatta Jézust, és a bírói székbe ült azon a helyen, amelyet kövezett udvarnak neveznek, héberül meg Gabbatának. ¹⁴ A húsvét készülétnapja volt akkor, körülbelül a hatodik óra. Így szólt a zsidókhoz: »Íme, a ti királyotok!« ¹⁵ De azok így kiáltottak: »El vele, el vele, feszítsd meg őt!« Pilátus megkérdezte tőlük: »A királyotokat feszítsem meg?« A főpapok azt felelték: »Nincs királyunk, csak császáruk!« ¹⁶ Akkor aztán kezükbe adta őt, hogy feszítsék meg. Azok átvették Jézust.

Jézus kereszthalála ¹⁷ Ő pedig keresztjét hordozva kiment az úgynevezett Koponyahelyre, amelyet héberül Golgotának neveznek. ¹⁸ Ott keresztre feszítették őt, és vele másik kettőt kétfelől, Jézust pedig középen. ¹⁹ Pilátus egy feliratot is készíttetett, és a keresztre helyeztette. Ez volt ráírva: »A Názáreti Jézus, a zsidók királya.« ²⁰ Ezt a feliratot tehát sokan olvasták a zsidók közül, mert közel volt a városhoz az a hely, ahol megfeszítették Jézust. Héberül, latinul és görögül volt írva. ²¹ A zsidók főpapjai ezért arra kérték Pilátust: »Ne azt írd: A zsidók királya, hanem: Ez azt mondta: 'A zsidók királya vagyok'!« ²² Pilátus azt felelte: »Amit írtam, azt megírtam!«

²³ A katonák pedig, miután megfeszítették Jézust, fogták a ruháit, elosztották négy felé, minden katonának egy részt, azután fogták a köntöst is. A köntös varratlan volt, felülről egy darabban szőve. ²⁴ Ezért azt mondták egymásnak: »Ezt ne vágjuk szét, inkább vessünk rá sorsot, kié legyen!« Ez azért történt, hogy beteljesedjék az Írás, amely így szól:

*»Elosztották maguk között ruháimat,
és köntösömre sorsot vetettek« {Zsolt 22,19}.*

A katonák tehát ezt tették.

²⁵ Jézus keresztje mellett ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, Kleofás felesége és Mária Magdolna. ²⁶ Amikor Jézus meglátta anyját és az ott álló tanítványt, akit szeretett, így szólt anyjához: »Asszony, íme, a te fiad!« ²⁷ Azután azt mondta a tanítványnak: »Íme, a te anyád!« És attól az órától magához vette őt a tanítvány.

²⁸ Ezután Jézus, aki tudta, hogy már minden bevégeztetett, hogy beteljesedjék az Írás, így szólt: »Szomjazom!« ²⁹ Volt ott egy ecettel teli edény. Ezért ecettel telt szivacsot tűztek egy izsópra, és a

szájához nyújtották. ³⁰ Amikor Jézus az ecetet megízlelte, azt mondta: »Beteljesedett!« És fejét lehajtva kilehelte lelkét.

Jézus temetése ³¹ A zsidók pedig, mivel készületnap volt, kérték Pilátust, hogy törjék meg lábszárcsontjaikat, és vegyék le őket, hogy a testek ne maradjanak ott a kereszten szombatra, mert az a szombat nagy nap volt. ³² Odamentek tehát a katonák, és eltörték a lábszárát először az egyik vele együtt keresztfeszítettnek, aztán a másiknak. ³³ Amikor azonban Jézushoz értek, mivel látták, hogy ő már meghalt, nem törték meg a lábszárát, ³⁴ hanem az egyik katona lándzsával megnyitotta oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki. ³⁵ Aki ezt látta, tanúságot tett róla, és igaz az ő tanúsága. Ő tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. ³⁶ Mert ezek azért történtek, hogy beteljesedjék az Írás: »Csontját ne törjék össze« {Kiv 12,46; Zsolt 34,21}. ³⁷ Egy másik Írás pedig azt mondja: »Látni fogják azt, akit keresztülsúrtak« {Zak 12,10}.

³⁸ Ezek után pedig az arimateai József, aki Jézus tanítványa volt, de a zsidóktól való félelmében csak titokban, megkérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte. Elment tehát és levette a testet. ³⁹ Eljött Nikodémus is, aki először éjszaka ment hozzá, s mirha- és áloé-keveréket hozott, körülbelül száz fontot. ⁴⁰ Fogták tehát Jézus testét, és a fűszerekkel együtt gyolcsruhákba göngyölték, ahogy a zsidóknál temetni szokás. ⁴¹ Azon a helyen, ahol felfeszítették őt, volt egy kert, és a kertben egy új sírbolt, amelyben még senki sem feküdt. ⁴² Mivel a sír közel volt, a zsidók készületnapja miatt oda helyezték Jézust.

Jézus feltámadása: 20,1-29

Jn 20 Az üres sír felfedezése ¹ Mária Magdolna a hét első napján kora reggel, amikor még sötét volt, a sírhoz ment, és látta, hogy a kő el van mozdítva a sírbolttól. ² Elfutott tehát, elment Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és azt mondta nekik: »Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették!« ³ Erre Péter és a másik tanítvány elindultak, és a sírhoz mentek. ⁴ Ketten együtt futottak, de a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és elsőként ért a sírhoz. ⁵ Lehajolt, és látta lerakva a gyolcsokat, de nem ment be. ⁶ Azután odaért Simon Péter is, aki követte őt, és bement a sírboltba. Látta letéve a gyolcsokat ⁷ és a kendőt, amely a fején volt, nem a gyolcsok mellé helyezve, hanem külön egy helyen, összegöngyölve. ⁸ Akkor bement a másik tanítvány is, aki először érkezett a sírhoz; látta és hitt. ⁹ Még nem értették ugyanis az Írást, hogy fel kell támadnia a halálból. ¹⁰ A tanítványok ezután ismét hazamentek.

Jézus megjelenik Mária Magdolnának ¹¹ Mária pedig kinn állt a sírnál, és sírt. Amint sírdogált, behajolt a sírboltba. ¹² Két angyalt látott fehér ruhában ülni, az egyiket fejtől, a másikat lábtól, ahol Jézus teste feküdt. ¹³ Azok megkérdezték tőle: »Asszony, miért sírsz?« Ő azt felelte nekik: »Elvitték az én Uramat, és nem tudom hová tették!« ¹⁴ Ahogy ezt kimondta, hátrafordult, és látta Jézust, hogy ott áll, de nem tudta, hogy Jézus az. ¹⁵ Jézus megkérdezte tőle: »Asszony, miért sírsz? Kit keresel?« Ő pedig, azt gondolva, hogy a kertész az, ezt felelte neki: »Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hová tetted, és én elviszem!« ¹⁶ Ekkor Jézus megszólította őt: »Mária!« Erre ő megfordult, és héberül így szólt: »Rabbóni!«, ami azt jelenti: Mester. ¹⁷ Jézus így szólt hozzá: »Ne tarts fel engem, mert még nem mentem fel az Atyához, hanem menj el a testvéreimhez, és mondd meg nekik: Fölmegyek az

én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.» ¹⁸ Mária Magdolna elment, és hírül vitte a tanítványoknak: »Láttam az Urat!«, és hogy ezeket mondta neki.

Jézus megjelenik a tanítványoknak ¹⁹ Mikor azon a napon, a hét első napján este lett, és a helyiség ajtaja, ahol a tanítványok összegyűltek, be volt zárva a zsidóktól való félelem miatt, eljött Jézus, megállt középen, és azt mondta nekik: »Békesség nektek!« ²⁰ Miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, amikor meglátták az Urat. ²¹ Aztán újra szólt hozzájuk: »Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.« ²² S miután ezt mondta, rájuk lehelt, és így szólt hozzájuk: »Vegyétek a Szentlelket! ²³ Akiknek megbocsátjátok bűneiket, bocsánatot nyernek; akiknek pedig megtartjátok, azok bűnei megmaradnak.«

Jézus és Tamás ²⁴ Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, akit Ikernek hívnak, nem volt velük, amikor eljött Jézus. ²⁵ A többi tanítvány elmondta neki: »Láttuk az Urat!« Ő azonban így szólt: »Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát, és ujjamat a szegek helyére nem teszem, és kezemet az oldalába nem helyezem, én nem hiszem!«

²⁶ Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványai, és Tamás is velük volt. Jézus eljött – bár az ajtó zárva volt –, megállt középen, és így szólt: »Békesség nektek!« ²⁷ Azután azt mondta Tamásnak: »Tedd ide ujjadat és nézd a kezeimet; nyújtsd ki kezedet és tedd az oldalamba, és ne légy hitetlen, hanem hívő!« ²⁸ Tamás azt felelte: »Én Uram és én Istenem!« ²⁹ Jézus erre azt mondta neki: »Mivel láttál engem, hittél. Boldogok, akik nem láttak, és mégis hittek.«

UTÓSZÓ: 20,30-31

³⁰ Jézus még sok egyéb csodajeleket is művelt tanítványai szeme láttára, amelyek nincsenek megírva ebben a könyvben. ³¹ Ezeket pedig azért írták le, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hit által az ő nevében életetek legyen.

AZ EVANGÉLIUM KIEGÉSZÍTÉSE: 21,1-25

Jn 21 A Feltámadott megjelenik a tónál ¹ Ezek után Jézus ismét megjelent a tanítványoknak a Tibériási tengernél. Így jelent meg: ² Együtt volt Simon Péter, Tamás, akit Ikernek hívnak, a galileai Kánából való Natanael, Zebedeus fiai, és még másik kettő a tanítványai közül. ³ Simon Péter azt mondta nekik: »Megyek halászni.« Azok azt felelték: »Megyünk veled mi is.« Elindultak tehát, és beszálltak a bárkába, de azon az éjszakán semmit sem fogtak.

⁴ Amikor már megvirradt, Jézus a parton állt, de a tanítványok nem tudták, hogy Jézus az. ⁵ Jézus azt mondta nekik: »Fiaim, nincs valami ennivalótok?« Azt felelték: »Nincsen!« ⁶ Ő ekkor azt mondta nekik: »Vessétek a hálót a bárka jobb oldalára, és találni fogtok!« Kivetették, de kihúzni már nem tudták a tömérdek hal miatt. ⁷ Akkor az a tanítvány, akit Jézus szeretett, így szólt Péterhez: »Az Úr az!« Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára öltötte köntösét, mert neki volt vetkőzve, és a tengerbe vetette magát. ⁸ A többi tanítvány pedig a bárkával jött ki, mert nem voltak messze a parttól, csak mintegy kétszáz könyöknyire, és húzták maguk után a halakkal telt hálót.

⁹ Amikor partra szálltak, égő parazsat pillantottak meg, rajta halat és mellette kenyeret. ¹⁰ Jézus azt mondta nekik: »Hozzatok a halakból, amelyeket most fogtatok!« ¹¹ Erre Simon Péter visszament, és partra vonta a hálót, amely meg volt tömve százötvenhárom nagy hallal. És bár ennyi volt, nem szakadozott a háló. ¹² Jézus azt mondta nekik: »Gyertek, egyetek!« A tanítványok közül senki sem merte őt megkérdezni: »Ki vagy te?« Tudták ugyanis, hogy az Úr az.

¹³ Jézus odament, fogta a kenyeret, és odaadta nekik, ugyanígy a halat is. ¹⁴ Jézus ekkor már harmadszor jelent meg a tanítványainak azóta, hogy föltámadt a halálból.

A Feltámadott szavai Péterhez ¹⁵ Miután ettek, Jézus megkérdezte Simon Pétert: »Simon, János fia, jobban szeretsz-e engem, mint ezek?« Ő azt felelte: »Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek!« Erre azt mondta neki: »Legeltesd bárányaimat!« ¹⁶ Majd másodszor is megkérdezte: »Simon, János fia, szeretsz-e engem?« Azt felelte: »Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek!« Erre azt mondta neki: »Legeltesd juhaimat!« ¹⁷ Aztán harmadszor is megkérdezte: »Simon, János fia, szeretsz-e engem?« Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte őt: »Szeretsz-e engem?«, és azt felelte: »Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek!« Ekkor így szólt: »Legeltesd juhaimat! ¹⁸ Bizony, bizony mondom neked: amikor fiatalabb voltál, felövezted magadat, és oda mentél, ahova akartál. Amikor azonban megöregszel, kiterjeszted kezeidet; más övez fel téged, és oda visz, ahova nem akarod.« ¹⁹ Ezt pedig azért mondta, hogy jelezze, milyen halállal fogja megdicsőíteni az Istent. Miután ezt mondta, így szólt hozzá: »Kövess engem!«

²⁰ Amint Péter hátrafordult, látta, hogy jön utána az a tanítvány, akit Jézus szeretett, aki a vacsorán közel hajolt Jézushoz, és megkérdezte: »Uram, ki az, aki téged elárul?« ²¹ Amikor tehát Péter meglátta őt, megkérdezte Jézustól: »Uram, és ő?« ²² Jézus azt felelte neki: »Ha azt akarom, hogy maradjon, amíg eljövök, mit törődsz vele? Te kövess engem!« ²³ Ezért a testvérek között elterjedt a szóbeszéd, hogy az a tanítvány nem hal meg. Pedig Jézus nem azt mondta neki: »Nem hal meg«, hanem: »Ha azt akarom, hogy maradjon, amíg eljövök, mit törődsz vele?«

Befejező megjegyzések az Evangéliumhoz ²⁴ Ez az a tanítvány, aki tanúságot tesz mindezekről, és aki ezeket írta. Tudjuk, hogy igaz az ő tanúsága. ²⁵ Van még sok egyéb is, amit Jézus tett, s ha azokat egyenként mind megírnák, úgy gondolom, az egész világ sem tudná befogadni a könyveket, amelyeket írni kellene.

AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI

ELŐSZÓ: 1,1-3

Csel 1 ¹ Az első könyvben, Teofil, szóltam mindarról, amit Jézus tett és tanított kezdettől fogva ² addig a napig, amelyen felvétetett, miután a Szentlélek által parancsot adott apostolainak, akiket kiválasztott. ³ Kínszenvedése után élve megmutatta magát nekik, számos csalhatatlan jellel bizonyította be számukra, hogy él, és negyven napon át megjelenve Isten országáról beszélt nekik.

A JERUZSÁLEMI EGYHÁZ: 1,4-8,3

A Feltámadott utolsó rendelkezései ⁴ Amikor együtt étkezett velük, meghagyta nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várjanak az Atya ígéretére: »Azt hallottátok tőlem, ⁵ hogy János csak vízzel keresztelt, ti azonban néhány nap múlva Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni.«

⁶ Erre az egybegyűltek megkérdezték tőle: »Uram, talán most állítod helyre Izrael országát?« ⁷ Ő azonban azt mondta nekik: »Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időket és a korszakokat, amelyeket az Atya saját tetszése szerint határozott meg. ⁸ A rátok lejövő Szentlélek azonban erővel tölt majd el benneteket, hogy tanúságot tegyetek rólam Jeruzsálemben és egész Júdeában, Szamariában, egészen a föld határáig.«

Jézus mennybemenetele ⁹ Miután ezeket mondta, a szemük láttára felemelkedett, és felhő takarta el a szemük elől. ¹⁰ S miközben nézték őt, amint az égbe ment, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában. ¹¹ Így szóltak: »Galileai férfiak, miért álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, aki felvétetett mellőletek, úgy jön el ismét, ahogy az égbe felmenni láttátok.«

Az imádkozó közösség ¹² Ekkor visszatértek Jeruzsálembe a hegyről, amelyet Olajfák hegyének hívnak, s amely Jeruzsálem mellett egy szombatnapra járásra van. ¹³ Amikor beértek, felmentek a felső terembe, ahol időzni szoktak: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, Alfeus fia, és Simon, a buzgó, végül Júdas, Jakab testvére. ¹⁴ Ezek mindnyájan állhatatosan, egy szívvel-lélekkel kitartottak az imádkozásban az asszonyokkal, valamint Máriával, Jézus anyjával és rokonaival együtt.

Mátyás apostollá választása ¹⁵ Azokban a napokban felállt Péter a testvérek között – mintegy százhusz emberből álló sokaság volt együtt –, és így szólt: ¹⁶ »Férfiak, testvérek! Be kell teljesednie az Írásnak, amelyet a Szentlélek megjövendölt Dávid szája által Júdásról, azoknak vezetőjéről, akik elfogták Jézust. ¹⁷ Ő közénk tartozott és részes volt ebben a szolgálatban. ¹⁸ Telket szerzett azonban a gonoszság bérén, azután felakasztotta magát, kettérepedt és minden bele kiomlott. ¹⁹ Erről tudomást szerzett Jeruzsálem minden lakója, úgyhogy azt a telket az ő nyelvükön Hakeldamának, azaz Vérmezőnek hívják. ²⁰ Meg van ugyanis írva a Zsoltárok könyvében:

*‘Lakóhelyük váljék pusztasággá,
s ne legyen, aki benne lakik’ {Zsolt 69,26},
és: ‘Előljárói tisztségét kapja meg más’ {Zsolt 109,8}.*

²¹ Ennélfogva szükséges, hogy azok közül a férfiak közül, akik együtt voltak velünk minden időben, amikor az Úr Jézus közöttünk járt-kelt, ²² kezdve János keresztésétől addig a napig, amelyen felvétett tőlünk, ezek közül valaki velünk együtt az ő feltámadásának tanúja legyen.«

²³ Kijelöltek tehát kettőt: Józsefet, akit Barzabásznak, melléknevén Jusztusznak hívtak, és Mátyást. ²⁴ Majd így imádkoztak: »Urunk, aki mindenkinek a szívét ismered, mutasd meg a kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál, ²⁵ hogy átvegye ennek a szolgálatnak és apostoli hivatásnak a helyét, amelyet Júdás hűtlenül elhagyott, és eltávozott az őt illető helyre.« ²⁶ Azután sorsot vetettek rájuk, és a sors Mátyásra esett, akit a tizenegy apostol közé soroltak.

Csel 2 Az első pünkösd ¹ Mikor elérkezett pünkösds napja, mindannyian együtt voltak, ugyanazon a helyen. ² Hirtelen zaj támadt az égből, olyan, mint a heves szélvész zúgása. Betöltötte az egész házat, ahol ültek. ³ Majd pedig szétoszló nyelvek jelentek meg nekik, olyanok, mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre. ⁴ Ekkor mindnyájan beteltek Szentlélekkel és különféle nyelveken kezdtek beszélni, amint a Szentlélek megadta nekik, hogy szóljanak.

⁵ Ekkortájt az ég alatt található mindenféle nemzetből való istenfélő zsidók tartózkodtak Jeruzsálemben. ⁶ A zaj hallatára tömeg verődött össze, és teljesen elképedtek, mivel mindenki a tulajdon nyelven hallotta beszélni őket. ⁷ Mindnyájan álmélkodtak és csodálkoztak: »Íme, ezek, akik beszélnek, ugye mindnyájan galileaiak? ⁸ Hogyan halljuk hát mégis mindannyian a saját nyelvünket, amelyben születünk? ⁹ Mi, pártusok, médek, elamiták, Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, ¹⁰ Frígiának, Pamfíliának, Egyiptomnak és a Cirene körüli Líbia részeinek lakói, a Rómából való jövevények, ¹¹ zsidók, prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit.« ¹² Mindnyájan álmélkodtak, és csodálkozva mondták egymásnak: »Vajon mi ez?« ¹³ Mások azonban gúnyolódva azt mondták: »Tele vannak édes borral!«

Péter pünkösdi beszéde ¹⁴ Akkor Péter, aki a tizeneggyel ott állt, felemelte szavát, és beszédet intézett hozzájuk: »Zsidó férfiak, és Jeruzsálem összes lakója! Tudjátok meg ezt, s halljátok szavamat! ¹⁵ Nem részek ezek, ahogy ti gondoljátok, hiszen a nappalnak még csak a harmadik órája van, ¹⁶ hanem csak az történt, amit Joel próféta megmondott:

¹⁷ *’És ez lesz az utolsó napokban
– mondja az Úr –,
kiárasztom Lelkemet minden emberre;
akkor fiaitok és leányaitok prófétálni fognak,
ifjaitok látomásokat látnak,
öregjeiteknek pedig álomlátásaik lesznek.*

¹⁸ *Szolgáimra és szolgálóimra
kiárasztom Lelkemet azokban a napokban, és prófétálni fognak.*

¹⁹ *Csodákat fogok tenni odafönn az égen
és jeleket lenn a földön,
vért, tüzet és füstpárát.*

²⁰ *A nap sötétséggé fog változni,
a hold pedig vérré,
mielőtt eljön az Úrnak
nagy és nyilvánvaló napja.*

²¹ *És ez fog történni:*

mindaz, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni fog. {Jo 3,1-5}.

²² Izraelita férfiak, halljátok ezeket a szavakat: ti a Názáreti Jézust, azt a férfiút, akit Isten igazolt előttek erővel, csodákkal és jelekkel, amelyeket, mint ti is tudjátok, Isten általa művelt közöttetek, ²³ ezt az embert istentelenek keze által felszegezve megölték, miután Isten elhatározott terve és előretudása szerint átadatott. ²⁴ Isten azonban föloldozta a halál bilincseit, és föltámasztotta őt, amint lehetetlen is volt, hogy azok fogva tartsák, ²⁵ mert Dávid róla mondja:

*‘Magam előtt látom az Urat mindenkor,
mert jobbomon áll ő, hogy meg ne inogjak.*

²⁶ *Ezért örvend a szívem,*

és ujjong a nyelvem,

sőt testem is békében nyugszik el,

²⁷ *mert nem hagyod lelkemet az alvilágban*

s nem engeded, hogy Szented rothadást lásson.

²⁸ *Megmutatod nekem az élet útját,*

és színed előtt örömmel töltesz el engem’ {Zsolt 16,8-11}.

²⁹ Férfiak, testvérek! Hadd szóljak hozzátok bátran Dávid ősatyáról! Ő meghalt, eltemették, és sírja a mai napig itt van nálunk. ³⁰ Mivel azonban ő próféta volt, és tudta, hogy *Isten esküvel fogadta meg neki, hogy az ő utódaiból ül majd valaki a trónjára* {Zsolt 132,11; 2 Sám 7,12-13}, ³¹ a jövőbe látva Krisztus feltámadásáról beszélt: *hogy sem az alvilágban nem marad, sem a teste nem lát rothadást* {Zsolt 16,10}.

³² Ezt a Jézust Isten feltámasztotta, s ennek mi mindannyian tanúi vagyunk. ³³ Miután tehát Isten jobbjára felmagasztalta őt, és akit az Atya neki megígért, a Szentlelket, kiárasztotta – akit ti láttok és hallotok. ³⁴ Mert nem Dávid ment fel az égbe, hiszen ő azt mondja:

‘Szólt az Úr az én Uramnak:

Jobbom felől foglalj helyet,

³⁵ *amíg én ellenségeidet*

lábaddal zsámolyává teszem’ {Zsolt 110,1}.

³⁶ Tudja meg tehát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt, azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!«

Az első megtérések ³⁷ Amikor ezeket hallották, szívükben megrendültek. Így szóltak Péterhez és a többi apostolhoz: »Mit tegyünk, férfiak, testvérek?« ³⁸ Péter azt felelte nekik: »Tartsatok bűnbánatot, és mindegyiktek keresztkeljen meg Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára; akkor meg-

kapjátok ajándécul a Szentlelket. ³⁹ Mert az ígélet nektek szól, valamint a ti fiaitoknak, és mindazoknak, akik távol vannak {1z 57,19}, de akik közül mindenkit meghív magához a mi Urunk Istenünk.« ⁴⁰ Számos egyéb szóval is bátorította és buzdította őket: »Mentsétek meg magatokat ettől a gonosz nemzedéktől!« ⁴¹ Azok tehát megfogadták szavát és megkeresztelkedtek; körülbelül háromezer lélek csatlakozott aznap hozzájuk.

⁴² Ők pedig állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában, a kenyérszegés közösségében és az imádságokban.

A fiatal keresztény közösség élete ⁴³ Félelem fogott el mindenkit: számos csoda és jel történt az apostolok által. ⁴⁴ A hívek mind összetartottak, és mindenük közös volt. ⁴⁵ Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották, mindenkinek szükségéhez mérten. ⁴⁶ Naponta egy szívvel-lélekkel ott voltak a templomban, házanként végezték a kenyérszegést, örvendezve és a szív tisztaságával vették magukhoz az eledelt. ⁴⁷ Dicsérték Istent, és az egész nép szerette őket. Az Úr pedig naponta növelte az üdvözülendők számát.

Csel 3 A béna meggyógyítása a templomban ¹ Péter és János pedig felmentek a templomba a kilenc órai imádság idején. ² Ekkor egy férfit vittek arra, aki születésétől fogva béna volt. Naponta odatették a templomnak az úgynevezett Ékes-kapujához, hogy a templomba jövőktől alamizsnát kérjen. ³ Amikor Pétert és Jánost meglátta, amint a templomba készültek bemenni, könyörgött, hogy alamizsnát kapjon. ⁴ Péter Jánossal együtt reátekintett, és azt mondta: »Nézz ránk!« ⁵ Erre az rájuk nézett, remélve, hogy kap tőlük valamit. ⁶ Péter azonban így szólt: »Ezüstöm, aranyam nincs, de amim van, azt neked adom: a Názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel és járj!« ⁷ Azzal megfogta jobb kezénél, és fölemelte. Erre annak azonnal erő szállt a lábába és talpába, ⁸ úgyhogy felugrott, állt és járt-kelt. Bement velük a templomba, járkált, ugrándozott, és dicsérte az Istent. ⁹ Az egész nép látta, hogy jár, és Istent magasztalja. ¹⁰ Ráismertek, hogy ő az, aki alamizsnáért üldögélt a templom Ékes-kapujánál. Elteltek csodálkozással, és magukon kívül voltak amiatt, ami vele történt.

Péter beszéde a templomtéren ¹¹ Mivel nem tágított Péter és János mellől, az egész nép csodálkozva futott hozzájuk az úgynevezett Salamon-csarnokba.

¹² Amikor Péter látta ezt, így szólt a néphez: »Izraelita férfiak! Miért csodálkoztok ezen és miért ámultok rajtunk, mintha a magunk erejéből vagy hatalmából tettük volna, hogy ez jár? ¹³ Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene, a mi atyáink Istene {Kiv 3,6} megdicsőítette Fiát, Jézust, akit ti kiszolgáltattatok ugyan és megtagadtatok Pilátus színe előtt, bár az úgy döntött, hogy szabadon bocsátja őt. ¹⁴ Ti azonban megtagadtátok a Szentet és Igazat, s azt kívántátok, hogy a gyilkost adják nektek ajándécul ¹⁵ az élet szerzőjét pedig megöltétek, de Isten feltámasztotta őt a halálból. Ennek mi tanúi vagyunk. ¹⁶ Az ő neve adott erőt a nevében való hit által ennek az embernek, akit ti láttok és ismertek, s a tőle származó hit adta meg neki ezt az ép egészséget mindnyájatok szeme láttára.

¹⁷ Tudom azonban, testvérek, hogy tudatlanságból cselekedtetek, mint ahogy a ti előjáróitok is. ¹⁸ Isten azonban ily módon teljesítette, amit minden prófétájának ajka által előre hirdetett, hogy az ő Krisztusa szenvedni fog. ¹⁹ Tartsatok tehát bűnbánatot és térjete meg, hogy eltöröljék bűneiteket,

²⁰ s hogy az enyhülés idői eljöjjenek az Úr színétől, és elküldje azt, akit hirdettek nektek, Jézus Krisztust. ²¹ Őt ugyan az égnek kell befogadnia minden dolog helyreállításának az idejéig, amelyről Isten szólt századok óta szent prófétáinak ajka által. ²² Mózes ugyanis megmondta, hogy *‘Uratok, Isteneitek hozzám hasonló prófétát támaszt majd nektek testvéreitek közül, őt hallgassátok mindenben, amit mond majd nektek’* {MTörv 18,15.18}. ²³ Az történik ugyanis, hogy mindenkit, aki nem hallgatja ezt a prófétát, kiirtanak a nép közül’ {Lev 23,29; MTörv 18,19}. ²⁴ A próféták, akik szóltak Sámuelettől kezdve és azután, mind hirdették ezeket a napokat.

²⁵ Ti vagytok a prófétáknak és a szövetségnek fiai, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor Ábrahámnak azt mondta: *‘A te utódodban nyer áldást a föld minden nemzetsége’* {Ter 12,3; 22,18}. ²⁶ Isten első sorban számotokra támasztotta s küldte el Fiát, hogy megáldjon titeket, és így mindenki megtérjen gonoszságából.«

Csel 4 Péter és János a főtanács előtt ¹ Amíg ők a néphez beszéltek, odajöttek a papok, a templomőr-ség parancsnoka és a szaddúceusok. ² Ezek bosszankodtak, hogy tanítják a népet, és hirdetik a halálból való feltámadást Jézusban. ³ Kezet emeltek tehát rájuk, és őrizetbe vették őket másnapig, mert már esteledett. ⁴ De azok közül sokan, akik az igét hallgatták, hittek, úgyhogy a férfiak száma elérte az ötezret.

⁵ Történt pedig másnap, hogy a vezetőembereik, a vének és az írástudók összegyűltek Jeruzsálemben, ⁶ velük Annás főpap és Kaifás is, valamint János és Alexander, és ahányan csak voltak a főpapi nemzetségből. ⁷ Miután középre állították őket, megkérdezték: »Milyen hatalommal vagy kinek a nevében tettétek ezt?« ⁸ Ekkor Péter Szentlélekkel eltelve így szólt hozzájuk: »Népünk vezetői és ti vének, halljátok! ⁹ Ti ma felelősségre vontok minket, mert jót tettünk egy beteg emberrel, hogy megtudjátok, hogyan lett újra egészséges. ¹⁰ Vegyétek hát tudomásul mindnyájan, ti és Izrael egész népe, hogy a mi Urunknak, a Názáreti Jézus Krisztusnak neve által, akit ti keresztre feszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: ő általa áll ez itt előttetek egészségesen.

*¹¹ Ez az a kő, amelyet ti,
az építők, elvetettetek,
s amely szegletkő lett {Zsolt 118,22};*

¹² és nincs üdvösség senki másban, mert más név nem is adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kell.«

¹³ Amikor látták Péter és János állhatatosságát, és megtudták, hogy írástudatlan és tanulatlan emberek, elcsodálkoztak, és rájuk ismertek, hogy Jézussal voltak. ¹⁴ Mivel azonban látták, hogy a meggyógyult ember is mellettük áll, semmiben sem mondhattak ellent. ¹⁵ Megparancsolták tehát nekik, hogy menjenek ki a gyűlésből, azután így tanakodtak egymás között: ¹⁶ »Mitévők legyünk ezekkel az emberekkel? Hogy csakugyan Jeruzsálem összes lakója előtt ismeretes csodajelel műveltek, az nyilvánvaló, és nem tagadhatjuk. ¹⁷ Nehogy azonban még tovább terjedjen a híre a nép között, fenye-gessük meg őket, hogy ne beszéljenek többé senkinek se ennek a nevében.« ¹⁸ Azután beszólították őket, és megparancsolták, hogy egyáltalán ne beszéljenek, és ne tanítsanak Jézus nevében. ¹⁹ Péter

és János azonban azt felelték nekik: »Ítéljétek meg ti, vajon helyes volna-e Isten színe előtt, ha inkább hallgatnánk rátok, mint Istenre! ²⁰ Hisz lehetetlen nekünk, hogy el ne beszéljük, amiket láttunk és hallottunk!« ²¹ Azok erre újra megfenyegették, majd elbocsátották őket, mivel nem találtak módot arra, hogy megbüntessék őket, a nép miatt, mert mindenki dicsőítette Istent azért, ami az emberrel történt. ²² Hiszen több, mint negyven éves volt az, akivel a gyógyulásnak ez a csodajele történt.

Az ősegyház imája a bátorságért ²³ Elbocsátásuk után övéikhez mentek, és hírül vitték nekik, hogy mi mindent mondtak nekik a főpapok és a vének. ²⁴ Mikor azok meghallották ezt, egy szívvel-lélekkel így fohászkodtak Istenhez: »Urunk, te vagy az, aki *alkottad az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van*' {Zsolt 146,6; Kiv 20,11}, ²⁵ aki Dávidnak, a mi atyánknak, a te szolgádnak szájával, a Szentlélek által azt mondtad:

*'Miért acsarkodnak a nemzetek
s terveznek hiúságokat a népek?
²⁶ A föld királyai felkeltek,
egybegyűltek mind a fejedelmek
az Úr ellen s az ő Fölkentje ellen'* {Zsolt 2,1-2}.

²⁷ Mert valóban egybegyűltek ebben a városban a te szent Fiad, Jézus ellen, akit fölkentél: Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izrael népeivel, ²⁸ hogy végrehajtsák, amiről kezded és akaratod elhatározta, hogy megtörténjék. ²⁹ Most tehát, Urunk, tekints fenyegetéseikre, s add meg szolgálóidnak, hogy teljes bizodalommal hirdessék igédet. ³⁰ Te pedig nyújtsd ki kezedet gyógyításokra, hogy jelek és csodák történjenek szent Fiadnak, Jézusnak neve által.«

³¹ Miután így imádkoztak, megremegett a hely, ahol egybegyűltek. Mindnyájan beteltek Szentlélekkel, s bátran hirdették Isten igéjét.

A vagyonközösség ³² A hívek sokaságának pedig egy volt a szíve-lelke. Egyikük sem mondott semmit sem a magáénak a birtokából, hanem mindenük közös volt. ³³ Az apostolok pedig nagy erővel tettek tanúságot Urunknak, Jézus Krisztusnak feltámadásáról; és bőséges volt a kegyelem mindnyájukban. ³⁴ Nem is volt közöttük senki szűkölködő, mert mindazok, akiknek földje vagy háza volt, eladták, s az eladott javak árát elhozták, ³⁵ és az apostolok lábához tették. Mindenkinék annyit osztottak ki, amennyire kinek-kinek szüksége volt. ³⁶ Így József, a ciprusi származású levita, aki az apostoloktól a Barnabás melléknevet kapta – ennek jelentése: Vigasztalás fia –, ³⁷ mivel szántóföldje volt, eladta azt, az árát pedig elhozta, és letette az apostolok lábához.

Csel 5 Ananiás és Szafira csalása ¹ Egy bizonyos Ananiás nevű férfi is a feleségével, Szafirával együtt földet adott el, ² de a felesége tudtával csalárdul megtartott valamit a föld árából, s csak egy részt hozott el és tett az apostolok lábához. ³ Péter azonban így szólt: »Ananiás, miért ejtette a sátán kísértésbe a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és csalárdul visszatarts a föld árából? ⁴ Ha megmaradt volna, magadnak maradt volna, és magad rendelkeznél azzal, amit eladtál. Miért vetemedett hát szíved erre a dologra? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek!« ⁵ Amint Ananiás ezeket a szavakat hallotta, összeesett és meghalt. Erre nagy félelem fogta el mindazokat, akik ezt hallották.

⁶ Az ifjak pedig felkeltek, felemelték, kivitték és eltemették. ⁷ Körülbelül három óra múlva belépett a felesége, aki nem tudta, hogy mi történt. ⁸ Péter megkérdezte tőle: »Mondd nekem, asszony, csakugyan annyiért adtátok el a földet?« Az így felelt: »Igen, annyiért.« ⁹ Erre Péter azt mondta neki: »Mire volt jó megegyeznetek abban, hogy megkísértitek az Úr Lelkét? Íme, akik eltemették férjedet, az ajtónál állnak, s téged is kivisznek.« ¹⁰ Nyomban összeesett a lábainál és meghalt. Az ifjak pedig beléptek, halva találták, erre kivitték és eltemették a férje mellé. ¹¹ Ekkor nagy félelem fogta el az egész egyházat és mindazokat, akik ezeket hallották.

Jelek és csodák az apostolok által ¹² Az apostolok keze által pedig sok jel és csoda történt a nép között. Mindnyájan egy szívvel voltak együtt Salamon csarnokában. ¹³ Mások közül senki sem mert közéjük elegyedni, de a nép nagyra becsülte őket. ¹⁴ Az Úrban hívő férfiak és nők sokasága egyre növekedett. ¹⁵ A betegeket kivitték az utcákra, hordágyakra és ágyakra rakták őket, hogy amikor Péter arra megy, legalább az árnyéka érje valamelyiküket, s megszabaduljanak betegségeiktől. ¹⁶ Sőt, Jeruzsálem szomszédos városainak néptömege is odaáradt, hozták a betegeket és a tisztátalan lelkektől megszallottakat, s ezek mind meggyógyultak.

Péter letartóztatása és szabadulása ¹⁷ Felállt ekkor a főpap, és mindnyájan, akik vele tartottak – vagyis a szaddúceusok pártja –, elteltek irigységgel. ¹⁸ Elfogták az apostolokat, és a nyilvános börtönbe vetették őket. ¹⁹ Az Úr angyala azonban éjjel kinyitotta a börtön ajtaját, kivezette őket, és azt mondta: ²⁰ »Menjetek, álljatok ki és hirdessétek a templomban a népnek a tanítást erről az életről.« ²¹ Miután ezt hallották, virradatkor bementek a templomba és tanítottak.

Péter a főtanács előtt Mikor megérkezett a főpap és akik vele voltak, összehívták a főtanácsot, vagyis Izrael fiainak összes vénjét, és elküldtek a börtönbe, hogy elővezessék őket. ²² De amikor a szolgák odaértek és kinyitották a tömlöcöt, nem találták ott őket. Visszatértek tehát és jelentették: ²³ »A börtönt egész gondosan bezárva találtuk ugyan, az örök is ott álltak az ajtók előtt, de amikor benyitottunk, senkit sem találtunk ott.« ²⁴ E szavak hallatára a templomőrség parancsnoka és a főpapok megdöbbenek azon, ami történt. ²⁵ Ekkor beállított valaki, és hírül hozta nekik: »Íme a férfiak, akiket börtönbe vetettetek, a templomban állnak és tanítják a népet.«

²⁶ Erre a parancsnok elment a szolgákkal, és erőszak alkalmazása nélkül elhozta őket, mert féltek a néptől, hogy megkövezi őket. ²⁷ Majd odahozták és a főtanács elé állították őket. A főpap a szemükre vetette: ²⁸ »Parancsban hagytuk meg nektek, hogy ne tanítsatok az ő nevében, s lám, ti betöltöttétek Jeruzsálemet tanításotokkal, és ránk akarjátok hárítani annak az embernek a vérét.« ²⁹ Erre Péter és az apostolok azt felelték: »Inkább kell engedelmeskednünk Istennek, mint az embereknek. ³⁰ Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti a fára függesztve megöltetek. ³¹ Isten fejedelemmé és üdvözítővé emelte őt jobbával, hogy bűnbánatot és bűnbocsánatot adjon Izraelnek. ³² Ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, mi és a Szentlélek, akit Isten megadott mindazoknak, akik engedelmeskednek neki.« ³³ Mikor ezt hallották, feldühödtek, és arra gondoltak, hogy megölik őket.

³⁴ Ekkor azonban egy bizonyos Gamáliel nevű farizeus, aki az egész nép előtt tiszteletben álló törvénytudó volt, felállt a főtanácsban és rövid időre kiküldte az embereket. ³⁵ Azután beszédet intézett hozzájuk: »Izraelita férfiak, vigyázatok magatokra, mit tesztek ezekkel az emberekkel! ³⁶ Mert a közelmúltban fellépett Teudás, azt mondta önmagáról, hogy ő nagy valaki, és szám szerint mintegy

négyszáz férfi csatlakozott hozzá. Őt megölték, azokat pedig, akik hittek neki, mind szétszórták és semmivé lettek. ³⁷ Őutána az összeírás napjaiban fellépett Galileai Júdás, és magához csábította a népet. Ő is elpusztult, s akik egyetértettek vele, azokat mind szétszórták. ³⁸ Ennélfogva én most is azt mondom nektek: hagyjátok magukra ezeket az embereket és engedjétek el őket, mert ha ez a terv vagy mű emberektől van, elenyészik. ³⁹ Ha azonban Istentől van, nem ronthatjátok le, nehogy az történjék, hogy Isten ellen hadakoztok.«

Igazat adtak neki. ⁴⁰ Azután előhívták az apostolokat, megverették őket, és meghagyták nekik, hogy semmiképp se beszéljenek Jézus nevében, majd elbocsátották őket. ⁴¹ Azok pedig örvendezve eltávoztak a főtanácsból, mivel méltónak találtattak, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek. ⁴² Nem is szűntek meg naponta a templomban és házaknál tanítani és hirdetni Krisztus Jézust.

Csel 6 A hét diákonus kiválasztása ¹ Azokban a napokban a tanítványok számának megszorodásával zúgolódás támadt a görögök között a zsidók ellen amiatt, hogy özvegyeiket elhanyagolják a mindennapi kiszolgálásnál. ² A tizenkettő egybehívta tehát a tanítványok sokaságát, és így szóltak: »Nem volna rendjén, hogy az asztaloknál szolgáljunk, s közben elhanyagoljuk az Isten igéjét. ³ Azért testvérek, szemeljetek ki magatok közül hét jó hírű, Szentlélekkel és bölcsességgel teljes férfit, s bízzuk rájuk ezt a feladatot. ⁴ Mi meg majd az imádsággal és az ige szolgálatával foglalkozunk.« ⁵ Ez a beszéd tetszett az egész sokaságnak. Kiválasztották tehát Istvánt, akit eltöltött a hit és a Szentlélek, továbbá Fülöpöt, Prohóroszt, Nikánort, Timont, Parmenászt és Miklóst, az antióchiai prozelitát. ⁶ Ezeket az apostolok elé állították, és ők imádság közben rájuk tették kezüket.

⁷ Az Úr igéje pedig terjedt, úgyhogy a tanítványok száma igen megszorodott Jeruzsálemben, sőt a papoknak is nagy tömege hódolt meg a hitnek.

István letartóztatása ⁸ István pedig, telve kegyelemmel és erővel, csodákat és nagy jeleket művelt a nép között. ⁹ Felléptek azonban néhányan abból a zsinagógából, amelyet a libertinusokról, a cireneiekről, az alexandriaiakról neveztek el, és azokról, akik Kilíkiából és Ázsiából valók, s vitatkoztak Istvánval. ¹⁰ Nem tudtak azonban ellenállni a bölcsességnek és a Léleknek, amely által szólt. ¹¹ Erre férfiakat küldtek ki alattomban, akik azt mondták: »Hallottuk őt, amint káromló szavakat mondott Mózesre és Istenre.« ¹² Ily módon felizgatták a népet, a véneket és az írástudókat, akik azután összehajolva megragadták őt és a főtanács elé vitték. ¹³ Sőt, hamis tanúkat is állítottak, hogy mondják azt: »Ez az ember minduntalan a szent hely és a törvény ellen beszél. ¹⁴ Hallottuk ugyanis őt, amikor azt mondta, hogy ez a Názáreti Jézus lerontja majd ezt a helyet, s megmászítja a hagyományokat, amelyeket Mózes hagyott ránk.«

¹⁵ Akik a főtanácsban ültek, mind őt nézték, s olyannak látták az arcát, mint egy angyalét.

Csel 7 István beszéde ¹ A főpap erre megkérdezte tőle: »Csakugyan így áll a dolog?« ² Ő pedig azt felelte: »Férfiak, testvérek és atyák, halljátok! A dicsőség Istene megjelent atyánknak, Ábrahámnak, midőn Mezopotámiában tartózkodott, és mielőtt Háránba költözött. ³ Így szólt hozzá: 'Menj ki földedről és rokonságodból, s jöjj arra a földre, amelyet mutatok neked' {Ter 12,1}. ⁴ Erre elhagyta a káldeaiak országát, és Háránba költözött. Innen pedig atyja halála után áthozta őt erre a földre, amelyen ti laktok most. ⁵ Nem adott ugyan belőle neki talpalatnyi örökséget sem, de megígérte, hogy birtokul

adja neki és utódainak őutána {Ter 12,7}, bár nem volt még fia. ⁶ Isten ezt mondta neki: *‘Az ő utóda hontalanként fog lakni idegen földön, szolgaságba hajtják és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig.* ⁷ *De én – mondja az Úr – megítélem a nemzetet, amelynek szolgálói lesznek, azután majd kivonulnak és szolgálni fognak nekem ezen a helyen’* {Ter 15,13-14; Kiv 3,12}. ⁸ Egyben megkötötte vele a körülmetélés szövetségét. Ábrahámnak így lett a fia Izsák, akit körülmetélt a nyolcadik napon, Izsáké pedig Jákob, Jákobé meg a tizenkét pátriárka. ⁹ A pátriárkák irigységből eladták Józsefet Egyiptomba, de Isten vele volt {Ter 37,11.28; 39,2}, ¹⁰ s kiragadta őt minden viszontagságából. *Kegyelmet s bölcsességet adott neki a fáraónak, Egyiptom királyának a színe előtt, úgyhogy az megtette őt kormányzónak Egyiptom fölél és a tulajdon egész háza fölél* {Ter 39,21; 41,37-44; Zsolt 105,21}. ¹¹ Akkoriban éhínség és nagy nyomorúság sújtotta egész Egyiptomot és Kánaánt, s atyáink nem találtak élelmet. ¹² Mikor azonban Jákob meghallotta, hogy Egyiptomban van gabona, elküldte atyáinkat első ízben; ¹³ a második alkalommal a testvérei megismerték Józsefet, és a fáraó előtt kitudódott a származása. ¹⁴ József erre érte küldött és elhivatta atyját, Jákobot és egész rokonságát, hetvenöt lelket. ¹⁵ Jákob tehát lement Egyiptomba, s aztán ő és atyáink meghaltak. ¹⁶ Átvitték őket Szíchembe, és eltemették a sírba, amelyet Ábrahám vett meg ezüstpénzen a szichemi Hámor fiaitól {Ter 23,26-27}.

¹⁷ Mikor azonban elközelgett az ígélet ideje, amelyet Isten Ábrahámnak adott, a nép gyarapodott és sokasodott Egyiptomban, ¹⁸ amíg másik király nem támadt Egyiptomban, aki nem ismerte Józsefet. ¹⁹ Ez álnok módon bánt a népünkkel. Azzal sújtotta atyáinkat, hogy ki kellett tenniük csecsemőiket, hogy életben ne maradjanak. ²⁰ Abban az időben született Mózes, akit Isten kedvelt. Három hónapig apja házában táplálták. ²¹ Mikor azután kitették, a fáraó lánya felvette, és felnevelte saját fia gyanánt. ²² Mózes így oktatást kapott az egyiptomiak minden bölcsességében, és hatalmas lett szavaiban és tetteiben. ²³ Mikor pedig betöltötte negyvenedik évét, feltette szívében, hogy meglátogatja a testvéreit, Izrael fiait. ²⁴ Amikor meglátta, hogy egyikük méltatlanságot szenved, a védelmére kelt, és bosszút állt az igazságtalanságot szenvedőért azzal, hogy megölte az egyiptomit. ²⁵ Azt hitte ugyanis, hogy testvérei megértik, hogy Isten az ő keze által ad nekik szabadulást, ám azok nem értették meg. ²⁶ Másnap megjelent köztük, amikor éppen perlekedtek, és békítgette őket: *‘Férfiak, ti testvérek vagytok, miért bántjátok egymást?’* ²⁷ De az, aki bántalmazta felebarátját, eltaszította őt, és így szólt: *‘Ki tett téged följobbvalóvá és bíróvá fölénk?’* ²⁸ *Csak nem akarsz megölni, ahogy megölted tegnap az egyiptomit?’* ²⁹ Mikor Mózes meghallotta ezt a beszédet, elmenekült, és jövevény lett Midián földjén, ahol két fia született {Kiv 2,15}.

³⁰ Negyven esztendő eltelte után Sína hegyének pusztájában *angyal jelent meg neki a csipkebokor lángoló tüzében* {Kiv 3,2-3}. ³¹ Mózes látta, és csodálkozott a látványon. Amint azonban odament, hogy megnézzé, az Úr szólt hozzá: ³² *‘Én vagyok atyáid Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene’* {Kiv 3,6}. Mózes erre megrettent, és nem merte megnézni. ³³ Az Úr pedig azt mondta neki: *‘Oldd le lábad saruját, mert a hely, amelyen állsz, szent föld.* ³⁴ *Jól láttam Egyiptomban élő népem nyomorúságát, hallottam sóhajtozásukat, azért szálltam le, hogy megszabadítsam őket. Jöjj tehát, elküldek Egyiptomba’* {Kiv 3,5.7-10}.

³⁵ Ezt a Mózeszt, akit megtagadtak, amikor azt mondták: *‘Ki rendelt téged följobbvalóvá és bíróvá?’* {Kiv 2,14}, Isten vezérül és szabadítóul küldte az angyal által, aki megjelent neki a csipkebokorban. ³⁶ Ő hozta ki őket, közben csodákat és jeleket művelt Egyiptom földjén, majd a Vörös-tengernél és a

pusztában negyven éven át. ³⁷ Ez az a Mózes, aki megmondta Izrael fiainak: *'Prófétát támaszt nektek Isten testvéreitek közül, hozzám hasonlót'* {Mtörv 18,15}. ³⁸ Ő volt az, aki a pusztai közösségből kapcsolatban állt az angyallal, aki Sína hegyén szólt hozzá és atyáinkhoz; ő vette át az élet igéit, hogy nekünk adja. ³⁹ Ám atyáink nem akartak engedelmeskedni neki, hanem eltaszították, és szívük visszavágyott Egyiptomba. ⁴⁰ Azért azt mondták Áronnak: *'Készíts nekünk isteneket, vezessenek bennünket ők, mert nem tudjuk, mi történt ezzel a Mózessel, aki kihozott minket Egyiptom földjéről!'* {Kiv 32,1} ⁴¹ És borjúképmást készítettek azokban a napokban, áldozatot mutattak be a bálványnak, és örömük telt önkezük alkotásaiban. ⁴² Ezért Isten elfordult tőlük, és hagyta őket, hogy szolgáljanak az ég seregeinek, amint meg van írva a próféták könyvében:

*'Vajon mutattatok-e be nekem
áldozati állatokat és áldozatokat
negyven éven át a pusztában, Izrael háza?
⁴³ Inkább befogadtátok Molok sátrát
és isteneteknek, Refánnak csillagát,
a bálványképeket, amelyeket készítettetek,
hogy imádjátok őket.*

Ezért Babilonon túlra viszlek majd el titeket' {Ám 5,25-27}.

⁴⁴ A szövetség sátra atyáinkkal volt a pusztában, amint Isten elrendelte nekik, aki Mózeshez szólt, hogy készítse el azt a látott minta szerint. ⁴⁵ Ezt atyáink átvették, s be is vitték Józsuéval a pogányok birodalmába, akiket Isten kiűzött atyáink elől, Dávid napjaiig. ⁴⁶ Ő kegyelmet talált Istennél, és könyörgött, hogy hajlékot emelhessen Jákob Istenének. ⁴⁷ Végül csak Salamon épített neki házat. ⁴⁸ Ámde a Magasságbeli nem lakik kezek alkotásaiban, amint a próféta mondja:

*⁴⁹ 'Az ég az én trónusom,
a föld pedig lábaim zsámolya.
Miféle házat építenétek nekem
– mondja az Úr –,
vagy hol lenne az én nyugodalmam helye?*

⁵⁰ Nem az én kezem alkotta-e mindezeket?' {Iz 66,1-2}

⁵¹ Ti keménynyakúak, körülmetéletlen szívűek és fülűek! Ti mindenkor ellenálltok a Szentléleknek: amint atyáitok, úgy ti is. ⁵² Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Igen, megölték őket, akik annak az Igaznak eljövételéről jövendöltek, akinek ti most árulói és gyilkosai lettetek, ⁵³ ti, akik angyalok szolgálata által kaptátok a törvényt, de meg nem tartottátok.«

István megkövezése ⁵⁴ Amikor ezeket hallották, megdühödtek szívükben, és fogukat csikorgatták el-lene. ⁵⁵ Ő azonban Szentlélekkel telve föltekintett az égre, látta Isten dicsőségét, és Jézust Isten jobbjára felől állni. ⁵⁶ Megszólalt: »Íme, nyitva látom az egeket, és az Emberfiát állni Isten jobbjára felől.« ⁵⁷ Erre ők fennhangon kiáltva befogták fülüket, és egy akarattal rárohantak. ⁵⁸ Azután kihurcolták őt a városon kívülre, és megkövezték. A tanúk pedig letették ruháikat egy ifjú lábához, akit Saulnak hívtak. ⁵⁹ Amikor megkövezték Istvánt, az így könyörgött: »Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!«

⁶⁰ Amikor pedig térdre esett, fennhangon azt kiáltotta: »Uram, ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül!« Amint ezt kimondta, elszenderült az Úrban.

Csel 8 ¹ Saul pedig egyetértett azzal, hogy megöljék őt.

Üldözés és szétszórattatás Azon a napon nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen, s az apostolok kivételével mindnyájan szétszóródtak Júdea és Szamaria tartományában. ² Istvánt pedig istenfélő férfiak eltemették, és nagyon megsiratták. ³ Saul meg pusztította az egyházat, sorra járva a házakat, elhurcolta a férfiakat és asszonyokat, s őrizetbe vetette őket.

A JÚDEAI ÉS A SZAMARIAI EGYHÁZ: 8,4-12,23

Fülöp, Szamaria hittérítője ⁴ Azok, akik szétszóródtak, eközben körüljártak, és hirdették az Isten igéjét.

⁵ Így jutott el Fülöp Szamaria városába, és hirdette nekik Krisztust. ⁶ Tömegesen és egyetértően figyeltek mindarra, amit Fülöp mondott, hallva és látva a jeleket, amelyeket cselekedett. ⁷ Mert a tisztátalan lelkek hangos kiáltással kimentek sokakból, akikben laktak, és sok inaszakadt és santa meggyógyult. ⁸ Nagy öröm támadt abban a városban.

⁹ Volt azonban a városban egy Simon nevű férfi, aki azelőtt varázslással foglalkozott, és elámította Szamaria népét, azt állítva, hogy ő rendkívüli valaki. ¹⁰ Nagyok és kicsik, mindenki egyaránt hallgatott rá, s azt mondták: »Az Isten ereje ő, akit Nagynak hívnak.« ¹¹ És követték őt, mert jó ideje ámította őket varázslataival. ¹² Amikor azonban hittek Fülöpnek, aki hirdette az örömhírt Isten országáról, a férfiak és az asszonyok megkeresztelkedtek Jézus Krisztus nevében. ¹³ Sőt, maga Simon is hitt, és megkeresztelkedése után Fülöphöz szegődött. Mikor látta, hogy jelek és igen nagy csodák is történnek, álmélkodva csodálkozott.

Péter és János Szamariában ¹⁴ Mikor pedig az apostolok, akik Jeruzsálemben voltak, meghallották, hogy Szamaria befogadta az Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. ¹⁵ Amint odaérkeztek, imádkoztak értük, hogy elnyerjék a Szentlelket, ¹⁶ mert az még egyikükre sem szállt le, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevében. ¹⁷ Ekkor rájuk tették kezüket, és azok elnyerték a Szentlelket.

¹⁸ Amikor Simon látta, hogy az apostolok kézzel megadják a Szentlelket, pénzt kínált nekik, ¹⁹ és azt mondta: »Adjátok meg nekem is ezt a hatalmat, hogy akire ráteszem a kezemet, megkapja a Szentlelket!« ²⁰ Péter azonban így szólt hozzá: »Vesszen a pénzed veled együtt, mivel azt gondoltad, hogy Isten ajándékát pénzért lehet megszerezni! ²¹ Sem részed nincs ebben, sem jussod nincs hozzá, mert a szíved nem igaz Isten előtt. ²² Térj meg tehát ebből a gonoszságodból, s kérd Istent, hogy szívednek ez a gondolata bocsánatot nyerjen! ²³ Mert azt látom, hogy a keserűség epéjében és a gonoszság kötelékében vagy.« ²⁴ Erre Simon azt felelte: »Könyörögjetek értem az Úrhoz, hogy semmi se érjen engem abból, amit mondtatok!« ²⁵ Ők pedig, miután tanúságot tettek és az Úr igéjét hirdették, visszatértek Jeruzsálembe. Közben a szamariaiak sok helységének hirdették az evangéliumot.

Az etióp férfi megkeresztelése ²⁶ Ezek után az Úr angyala így szólt Fülöphöz: »Kelj föl és menj délre, arra az elhagyatott útra, amely Jeruzsálemből Gázába visz le!« ²⁷ Az fölkel tehát, és elment. S íme,

egy etióp férfi, Kandakénak, az etiópok királynőjének hatalmas udvari tisztje és minden kincsének kezelője, aki Jeruzsálembé jött imádkozni, ²⁸ visszatértében kocsiján ülve Izajás prófétát olvasta. ²⁹ Ekkor a Lélek így szólt Fülöphöz: »Menj oda, és szegődj ahhoz a kocsihoz!« ³⁰ Amint Fülöp odasietett és hallotta, hogy Izajás prófétát olvassa, megszólította: »Azt gondolod, hogy érted, amit olvasol?« ³¹ Az így felelt: »Hogyan érteném, ha nincs, aki megmagyarázza nekem?« Megkérte tehát Fülöpöt, hogy szálljon fel és üljön melléje. ³² Az Írás helye pedig, amelyet olvasott, ez volt:

*»Mint a bárány, amelyet leölésre visznek,
és mint a juh, mely nyírója előtt elnémul,
nem nyitotta ki száját.*

³³ *Megaláztatásban hoztak fölötte ítéletet.*

A sorsával ki törődik?

Hisz életét elvették e földön« {Iz 53,7-8}.

³⁴ Erre az udvari tiszt megkérdezte Fülöpöt: »Kérlek, kiről mondja ezt a próféta, önmagáról vagy valaki másról?« ³⁵ Ekkor Fülöp megnyitotta száját, s ebből az Írásból kiindulva hirdette neki Jézust. ³⁶ Amint haladtak az úton, egy vízhez értek. Erre az udvari tiszt így szólt: »Íme a víz; mi gátol abban, hogy megkeresztelkedjem?« ^[37] ³⁸ Azután megállította a kocsit. Mindketten lementek a vízbe, Fülöp és az udvari tiszt, és megkeresztelte őt. ³⁹ Mikor a vízből feljöttek, az Úr Leke elragadta Fülöpöt. Az udvari tiszt nem látta őt többé, s örvendezve folytatta útját. ⁴⁰ Fülöp pedig Asdódban termett, körüljárt, és hirdette az evangéliumot, amíg Cézareába nem érkezett.

Csel 9 Saul megtérése ¹ Eközben Saul, aki még mindig gyűlölettől lihegett és halállal fenyegette az Úr tanítványait, elment a főpaphoz, ² és levelet kért tőle a damaszkuszi zsinagógákhoz, hogy megkötözve Jeruzsálembé hozhassa azokat a férfiakat és nőket, akiket ott talál ennek a tannak a követői közül. ³ De amint haladt az úton és Damaszkuszhoz közeledett, történt, hogy hirtelen fényesség ragyogta körül az égből. ⁴ Leesett a földre, és szózatot hallott, amely azt mondta neki: »Saul, Saul, miért üldözöl engem?« ⁵ Erre ő megkérdezte: »Ki vagy te, Uram?« Az így felelt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözöl!« ⁶ De kelj föl és menj be a városba, ott majd megmondják neked, mit kell tenned.« ⁷ A férfiak, akik kísérték, csodálkozva álltak. Hallották ugyan a hangot, de nem láttak senkit sem. ⁸ Saul pedig fölkelt a földről, de amikor kinyitotta a szemét, semmit sem látott. Úgy vezették be kezénél fogva Damaszkuszba. ⁹ Ott volt három napig, nem látott, nem evett, nem ivott semmit.

¹⁰ Volt Damaszkuszban egy Ananiás nevű tanítvány, akihez az Úr látomásban így szólt: »Ananiás!« Ő pedig így felelt: »Itt vagyok, Uram!« ¹¹ Az Úr így folytatta: »Kelj föl, menj el az úgynevezett Egyenes utcába, keress fel Júdas házában egy Saul nevű tarsusi embert. Íme, épp imádkozik, ¹² és lát egy Ananiás nevű férfit, amint belép hozzá, és ráteszi a kezét, hogy látását visszanyerje.« ¹³ Ananiás azonban azt felelte: »Uram, sokaktól hallottam erről a férfiról, hogy mennyi gonoszat tett szentjeiddel Jeruzsálemben. ¹⁴ Itt meg felhatalmazása van a főpapoktól, hogy megkötözze mindazokat, akik segítségül hívják nevedet.« ¹⁵ De az Úr azt mondta neki: »Csak menj, mert kiválasztott edényem ő nekem, hogy hordozza nevemet a pogányok, a királyok és Izrael fiai előtt. ¹⁶ Én ugyanis megmutatom neki, mennyit kell szenvednie az én nevemért.« ¹⁷ Erre Ananiás elindult, bement a házba, rátette a

kezeit, és azt mondta: »Saul testvér, az Úr Jézus küldött engem, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, hogy láss és eltelj Szentlélekkel.« ¹⁸ Erre azonnal halpikkely-szerű valami hullott le a szeméről, és visszanyerte a szeme világát. Fölkelt és megkeresztelkedett, ¹⁹ azután ételt vett magához és megerősödött.

Néhány napig még együtt maradt a tanítványokkal, akik Damaszkuszban voltak. ²⁰ Azonnal hirdette a zsinagógákban Jézust, hogy ő az Isten Fia. ²¹ Mindazok pedig, akik hallgatták, csodálkoztak és megjegyezték: »Nem ez az, aki Jeruzsálemben vesztére tört azoknak, akik ezt a nevet segítségül hívták, és ide is azért jött, hogy megkötözve elhurcolja őket a főpapokhoz?« ²² Saul azonban mind nagyobb erővel lépett fel, zavarba hozta a damaszkuszi zsidókat, és bizonyította előttük, hogy Jézus a Krisztus.

Saul menekülése Damaszkuszból ²³ Jó néhány nap múlva a zsidók megállapodtak, hogy megölik őt. ²⁴ De Saul tudomást szerzett ármánykodásukról. Azok még a kapukat is őrizték éjjel-nappal, hogy megöljék őt. ²⁵ A tanítványok azonban éjjel fogták őt, és kimenekítették a falon át, leeresztve őt egy kosárban.

²⁶ Mikor így Jeruzsálembé érkezett, a tanítványokhoz akart csatlakozni, de mindnyájan féltek tőle, mert nem hitték, hogy tanítvány. ²⁷ Barnabás azonban maga mellé vette, elvezette az apostolokhoz, és elbeszélte nekik, hogyan látta meg az Urat útközben, hogyan beszélt vele, és hogy milyen bátran tevékenykedett Damaszkuszban Jézus nevében. ²⁸ Velük volt, járt-kelt Jeruzsálemben, és bátran tevékenykedett az Úr nevében. ²⁹ Beszélt a pogányokhoz is, és vitatkozott a görögökkel, de azok az életére törtek. ³⁰ Mikor a testvérek értesültek erről, lekísérték őt Cézáreába, és elküldték Tarzusba.

³¹ Az egyház ekkor egész Júdeában, Galileában és Szamariában békében élt és gyarapodott, az Úr félelmében járt, s telve volt a Szentlélek vigasztalásával.

A pogányok felvétele az egyházba: 9,32-12,5

Péter Liddában és Joppében ³² Történt egyszer, hogy Péter, amikor mindenkit fölkeresett, eljutott azokhoz a szentekhez is, akik Liddában laktak. ³³ Talált ott egy Énéász nevű embert, aki nyolc év óta ágyban feküdt, mert béna volt. ³⁴ Péter így szólt hozzá: »Énéász, Jézus Krisztus meggyógyít téged! Kelj föl, vedd be ágyadat!« Erre ő azonnal fölkelt. ³⁵ Lidda és Száron lakói mind látták őt, és megtértek az Úrhoz.

³⁶ Joppében a tanítványok közt volt egy asszony, a neve Tabíta volt, ami azt jelenti: Dorkász. Teljesen a jócselekedeteknek és az alamizsnálkodásnak szentelte életét. ³⁷ Történt pedig azokban a napokban, hogy megbetegedett és meghalt. Miután megmosták, lefektették a felső teremben. ³⁸ Mivel Lidda közel van Joppéhoz, s a tanítványok meghallották, hogy Péter ott van, elküldtek hozzá két férfit, és kérték: »Ne késlekedj hozzánk jönni!« ³⁹ Péter erre útra kelt, és elment velük. Amikor megérkeztek, felvezették őt a felső terembe. Az özvegyek mind körülvették őt sírva, és a köntösöket és ruhákat mutogatták, amelyeket Dorkász készített nekik, amíg velük volt. ⁴⁰ Péter azonban mindnyájukat kiparancsolta, azután térdre borulva imádkozott, majd a holttesthez fordulva így szólt: »Tabíta, kelj föl!« Erre az kinyitotta a szemét, meglátta Pétert, és felült. ⁴¹ Ő pedig odanyújtotta neki a kezét és felsegítette. Azután odahívta a szenteket és az özvegyeket, és megmutatta nekik őt, hogy él. ⁴² Híre ment ennek egész Joppében, és sokan hittek az Úrban.

⁴³ Történt ezután, hogy sok napon át ott maradt Joppében egy bizonyos Simon tímárnál.

Csel 10 Kornéliusz százados látomása Cézareában ¹ Volt Cézareában egy Kornéliusz nevű férfi, az Itáliának nevezett zászólalj századosa. ² Egész háza népével együtt vallásos és istenfélő ember volt, sok alamizsnát osztott ki a nép között, és szüntelenül imádkozott az Istenhez. ³ Egyszer, a nap kilencedik órája körül látomásban tisztán látta, hogy az Isten angyala bejött hozzá, és azt mondta neki: »Kornéliusz!« ⁴ Ő rátekintett, és megrémülve azt mondta: »Mi az, Uram?« Erre az így szólt: »Imádságaid és alamizsnáid felszálltak Isten színe elé, és ő megemlékezett rólad. ⁵ Azért küldj most férfiakat Joppéba, és hívass ide egy bizonyos Simont, akit Péternek is hívnak. ⁶ Ez egy bizonyos Simon tímárnál szállt meg, akinek a háza a tenger mellett van. Ő majd megmondja neked, mit kell tenned.« ⁷ Amikor eltávozott az angyal, aki szólt hozzá, odahívta két szolgáját és beosztottjai közül egy istenfélő katonát. ⁸ Mindent elmondott nekik, és elküldte őket Joppéba.

Péter látomása Joppében ⁹ Másnap pedig, miközben ők úton voltak és a városhoz közeledtek, hat óra tájban Péter felment a ház tetejére imádkozni. ¹⁰ Közben megéhezett, és enni akart. Amíg készítettek neki, elragadtatásba esett. ¹¹ Nyitva látta az eget, és egy edény ereszkedett alá, olyan mint egy nagy lepedő, amelyet négy sarkánál fogva eresztenek le a földre. ¹² Mindenféle négy lábú, földi csúszómászó és égi madár volt benne. ¹³ Egy hang így szólt hozzá: »Kelj fel Péter, öld meg és edd!« ¹⁴ De Péter azt mondta: »Távol legyen tőlem, Uram, hiszen sohasem ettem semmi közönségeset és tisztátalant!« ¹⁵ De a hang újból, másodszor is szólt hozzá: »Amit Isten tisztává tett, azt te ne mondd tisztátalannak!« ¹⁶ Ez háromszor megismétlődött, aztán az edény hirtelen felemelkedett az égbe. ¹⁷ Amíg Péter azon tűnődött magában, hogy mit jelent a látomás, amit látott, a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, megkeresték Simon házát. Megálltak az ajtónál, ¹⁸ bekiáltottak és tudakolták, vajon Simon, akit Péternek is hívnak, ott szállt-e meg? ¹⁹ Péternek pedig, amíg a látomásról tűnődött, azt mondta a Lélek: »Három férfi keres téged. ²⁰ Kelj fel tehát, eredj le, és menj el velük habozás nélkül, mert én küldtem őket.« ²¹ Péter tehát lement a férfiakhoz, és így szólt: »Íme, én vagyok, akit kerestek. Mi járatban vagytok?« ²² Ezek azt felelték: »Kornéliusz százados, az igaz és istenfélő férfi, aki mellett az egész zsidó nép tanúságot tesz, egy szent angyaltól parancsot kapott, hogy hívasson téged a házába, és hallgassa tőled az igéket.« ²³ Erre bevezette és vendégül látta őket.

Kornéliusz megkeresztelése Másnap pedig fölkelt és elindult velük. Néhányan a joppéi testvérek közül elkísérték. ²⁴ A következő napon megérkezett Cézareába. Kornéliusz már várta őket. Összehívta rokonait és bizalmas barátait. ²⁵ És történt, hogy amikor Péter belépett, Kornéliusz elébe jött, és a lábaihoz borulva hódolt neki. ²⁶ Péter azonban fölemelte őt és így szólt: »Kelj föl, én magam is ember vagyok!« ²⁷ Azután beszédbe elegyedett vele, betért hozzá, és sokakat talált összegyűlve. ²⁸ Ezeknek azt mondta: »Tudjátok ti is, hogy a zsidó ember mennyire visszariad attól, hogy idegennel barátkozzon, vagy hogy belépjen a házába. De Isten értésemre adta, hogy senkit se mondjak közönségesnek vagy tisztátalannak. ²⁹ Azért ellenkezés nélkül eljöttem a meghívásra. Kérdezem tehát: Mi okból hívatok engem?« ³⁰ Kornéliusz erre azt mondta: »Ebben az órában éppen négy napja, hogy kilenc órákor imádkoztam a házamban, és íme, egy férfi állt eléem fehér ruhában. ³¹ Azt mondta: 'Kornéliusz, imádságod meghallgatásra talált, és alamizsnáidról megemlékeztek az Isten színe előtt. ³² Küldj azért

Joppéba, és hívasd el Simont, akit Péternek is hívnak. Simon tímár házában szállt meg a tenger mellett.' ³³ Mindjárt hozzád küldtem tehát, és te jól tetted, hogy eljöttél. Íme, most mindnyájan itt vagyunk előtted, hogy meghallgassuk mindazt, amit az Úr parancsolt neked.»

³⁴ Akkor Péter beszélni kezdett: »Valóban azt tapasztalom, hogy Isten nem személyválogató, ³⁵ ellenkezőleg, kedves előtte bármelyik nép fia, aki féli őt és igazságot cselekszik. ³⁶ Isten elküldte igéjét Izrael fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által, aki mindennek az Ura. ³⁷ Ti is tudjátok, hogy mi történt Galileától kezdve egész Júdeában, a János által hirdetett keresztség után; ³⁸ hogy miképpen kente föl Isten Szentlélekkel és erővel a Názáretből való Jézust, aki körüljárt, jót tett, és meggyógyította mindazokat, akiket az ördög a hatalmába kerített, mert Isten vele volt. ³⁹ Mi pedig tanúi vagyunk mindannak, amit ő a zsidók országában és Jeruzsálemben tett. Fára függesztve megölték őt. ⁴⁰ De Isten harmadnapon feltámasztotta, s megadta neki, hogy megjelenjen, ⁴¹ nem az egész népnek, hanem Isten által előre kijelölt tanúknak, minekünk, akik ettünk és ittunk vele, miután a halálból feltámadt. ⁴² Meg is parancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és bizonyítsuk, hogy ő az, akit Isten az élők és a holtak bírójává rendelt. ⁴³ Róla tesz tanúságot az összes próféta, hogy az ő neve által mindenki elnyeri a bűnök bocsánatát, aki csak hisz benne.»

⁴⁴ Miközben Péter ezeket a szavakat mondta, a Szentlélek leszállt mindazokra, akik az ígét hallgatták. ⁴⁵ A körülméltéségből származó hívek, akik Péterrel jöttek oda, elcsodálkoztak, hogy a Szentlélek kegyelme a pogányokra is kiáradt. ⁴⁶ Hallották ugyanis őket nyelveken beszélni és magasztalni Istent. ⁴⁷ Ekkor Péter azt mondta: »Vajon megtagadhatjuk-e a keresztség vizét azoktól, akik a Szentlelket éppúgy elnyerték, mint mi?« ⁴⁸ Elrendelte tehát, hogy kereszteljék meg őket Jézus Krisztus nevében. Ekkor megkérték őt, hogy maradjon náluk néhány napig.

Csel 11 Péter beszámol a jeruzsálemi közösségnek ¹ Az apostolok és a júdeai testvérek meghallották, hogy a pogányok is befogadták Isten igéjét. ² Mikor tehát Péter feljött Jeruzsálembe, a körülméltéségből valók nekitámadtak, ³ és azt mondták: »Bementél a körülméletlen férfiakhoz, és ettél velük!«

⁴ Erre Péter hozzáfogott, hogy sorjában elmondja a történeteket: ⁵ »Joppe városában voltam és imádkoztam, amikor lelkem elragadtatásában látomást láttam. Valami edény ereszkedett le, mint egy nagy lepedő, a négy sarkánál fogva az égből, úgyhogy egészen eléem ért. ⁶ Mikor szemügyre vettem és beletekintettem, négy lábú földi állatokat és vadakat, csúszómászókat és égi szárnyasokat láttam. ⁷ Szózatot is hallottam, amely felszólított: `Kelj föl Péter, öld meg és edd!' <sup>8</sup> Én azonban azt mondtam: `Távol legyen tőlem, Uram, mert közönséges vagy tisztátalan sohasem jutott a számba!' ⁹ Erre másodszor is megszólalt a szózat az égből: `Amit Isten tisztává tett, azt te ne mondd közönségesnek.' ¹⁰ Ez pedig három ízben történt, mire az egész újból visszaemelkedett az égbe. ¹¹ Akkor nyomban három férfi állt ott a házban, amelyben voltam. Cézaréából küldték őket hozzám. ¹² Ekkor a Lélek azt mondta nekem, hogy menjek velük minden habozás nélkül. Velem jött ez a hat testvér is, és beléptünk Kornéliusz házába. ¹³ Ő elbeszélte nekünk, hogyan látta az angyalt, aki megállt házában, és így szólt hozzá: `Küldj Joppéba, és hívasd el Simont, akit Péternek is hívnak; ¹⁴ ő olyan ígéket hirdet majd neked, amelyek által üdvözülsz, te és egész házad.' ¹⁵ Amikor aztán beszélni kezdtem, a Szentlélek

leszállt rájuk, ahogyan miránk is kezdetben. ¹⁶ Ekkor megemlékeztem az Úr szaváról, amely megmondta: 'János csak vízzel keresztelt, titeket azonban Szentlélekkel fognak megkeresztelni' (1,5; Lk 3,16). ¹⁷ Ha tehát Isten ugyanazt a kegyelmet adta nekik, mint nekünk, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, ki vagyok én, hogy útjába állhattam volna Istennek?»

¹⁸ Mikor ezeket meghallották, megnyugodtak, és így magasztalták Istent: »Tehát a pogányoknak is megadta Isten az életadó bűnbánatot!«

Az antióchiai egyház létrejötte ¹⁹ Azok pedig, akik az István miatt kitört üldözés elől szétszóródtak, elmentek Föníciáig, Ciprusig és Antióchiáig, de nem hirdették az igét senki másnak, csak a zsidóknak. ²⁰ Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirenei férfi, akik, mikor eljutottak Antióchiába, a görögkhöz is beszéltek, hirdetve az Úr Jézust. ²¹ Az Úr keze velük volt, úgyhogy a hívek nagy számban tértek meg az Úrhoz.

²² Hírük eljutott a jeruzsálemi egyház fülébe, ezért elküldték Barnabást Antióchiába. ²³ Amikor odaérkezett és látta Isten kegyelmét, megörült, és mindnyájukat arra buzdította, hogy állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban, ²⁴ mert derék férfi volt, telve Szentlélekkel és hittel. Nagy tömeg csatlakozott az Úrhoz. ²⁵ Barnabás azután elutazott Tarzusba, hogy felkeresse Sault, és mikor megtalálta, elhozta Antióchiába. ²⁶ Egy álló esztendőn át jelen voltak az összejöveteleken, s nagy tömeget tanítottak. Antióchiában nevezték először a tanítványokat keresztényeknek.

Az Antióchiai egyház adománya ²⁷ Azokban a napokban próféták jöttek le Jeruzsálemből Antióchiába, ²⁸ és az egyikük, név szerint Agabusz, felállt, és a Lélek által kijelentette, hogy nagy éhínség lesz az egész földkerekségen. Ez be is következett Klaudiusz idejében. ²⁹ A tanítványok erre elhatározták, hogy mindegyikük küldeni fog valamit a Júdeában lakó testvérek megsegítésére, mindenki tehetsége szerint. ³⁰ Ezt meg is tették, és elküldték a vénekhez Barnabás és Saul keze által.

Csel 12 Jakab kivégzése és Péter letartóztatása ¹ Ugyanebben az időben Heródes király felemelte kezét, hogy az egyházból néhány emberre lesújtson. ² Így karddal kivégeztette Jakabot, János testvérét. ³ Mivel pedig látta, hogy a zsidóknak tetszik ez, még tovább ment, és elfogatta Pétert. Éppen a kovásztalan kenyerek napjai voltak. ⁴ Miután elfogatta őt, börtönbe vetette, és őrizetbe adta négy, egyenként négyszemélyes katonai őrségnek. Az volt a szándéka, hogy Húsvét után a nép elé vezetteti. ⁵ Pétert tehát a börtönben őrizték, az egyház pedig szüntelenül könyörgött érte Istenhez.

Péter csodálatos szabadulása ⁶ Amikor Heródes éppen arra készült, hogy elővezetteti, azon az éjszakan Péter két katona között aludt kettős láncsal megbilincselve, az őrök pedig az ajtó előtt őrizték a börtönt. ⁷ De íme, megjelent mellette az Úr angyala, és fény ragyogott fel a cellában. Az angyal meglökte Péter oldalát, fölkeltette, és így szólt: »Kelj fel gyorsan!« Erre a láncok lehullottak a kezéről. ⁸ Az angyal pedig azt mondta neki: »Övezd fel magad és vedd fel saruidat!« Ő megtette, az angyal pedig azt mondta neki: »Vedd magadra a ruhádat, és kövess engem!« ⁹ Péter az angyal nyomában kiment, és nem tudta, hogy valóság-e az, ami az angyal által történik. Azt hitte, látomása van.

¹⁰ Miután átmentek az első és a második őrségen, a vaskapuhoz jutottak, amely a városba vezetett. Ez magától kinyílt előttük. Kimentek, végigmentek egy utcán, s ekkor az angyal hirtelen eltűnt mellől. ¹¹ Péter pedig magához térve azt mondta: »Most már igazán tudom, hogy az Úr elküldte angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből és mindabból, amire a zsidó nép számított.« ¹² Ezt elgondolva, Máriának, a Márknak is nevezett János anyjának a házához ment, ahol sokan voltak egybegyűlve, és imádkoztak. ¹³ Mikor zörgetett a tornác ajtaján, egy Rodé nevű szolgáló jött ki, hogy megtudja, ki az. ¹⁴ Amint felismerte Péter hangját, örömeiben nem nyitotta ki az ajtót, hanem befutott és jelentette, hogy Péter áll az ajtó előtt. ¹⁵ Azok azonban rászóltak: »Elment az eszed!« De ő erősítette, hogy bizony úgy van. Mire azok azt mondták: »Az angyala az.« ¹⁶ Péter pedig egyre csak zörgetett. Mikor azután végre ajtót nyitottak, meglátták őt, és elcsodálkoztak. ¹⁷ Miután intett a kezével, hogy hallgassanak, elbeszélte, hogyan hozta ki őt az Úr a börtönből. Végül azt mondta: »Vigyétek hírül ezeket Jakabnak és a testvéreknek!« Azután útra kelt, és eltávozott más helyre.

¹⁸ Mikor pedig megvirradt, nem csekély zavarodás támadt a katonák között, hogy mi lett Péterrel.

Heródes Agrippa halála ¹⁹ Heródes pedig, miután kereste őt és nem találta, vallatta az öröket, azután elvitette őket, majd lement Júdeából Cézareába, és ott tartózkodott.

²⁰ Akkoriban neheztelt a tírusziakra és a szidoniakra. Ezek azonban közös akarattal eljöttek hozzá, s miután Blasztuszt, a király kamarását megnyerték maguknak, békét kértek, mert a vidékük tőle szerzte élelmét. ²¹ A kitűzött napon azután Heródes királyi ruhába öltözve ítélőszékébe ült, és beszédet intézett hozzájuk. ²² A nép pedig felkiáltott: »Isten szavai ezek és nem emberé!« ²³ De azonnal lesújtott rá az Isten angyala, mert nem hárította Istenre a tiszteletet. Férgék emésztették el, úgy halt meg.

Barnabás és Saul visszatér Antióchiába ²⁴ Az Úr igéje pedig növekedett és terjedt. Barnabás és Saul visszatértek Jeruzsálemből, miután elvégezték a szeretetszolgálatot. Jánost, akit Márknak is neveznek, magukhoz vették.

A NÉPEK ÉS NEMZETEK EGYHÁZA: 13,1-28,31

Csel 13 Barnabás és Saul küldetése ¹ Az antióchiai egyházban több próféta és tanító is volt, köztük Barnabás és Simon, akit Nigernek neveztek, a cirenei Lúcius, továbbá Manaén, Heródes negyedes fejedeleme tejtestvére és Saul. ² Miközben ezek az Úr szolgálatát végezték és böjtöltek, a Szentlélek azt mondta nekik: »Különítsétek el nekem Sault és Barnabást a munkára, amelyre meghívtam őket!« ³ Erre böjtöt tartottak, imádkoztak, rájuk tették kezüket, azután útnak indították őket.

Pál első missziós útja: 13,4-14,28

Antióchiából Cipruson át Pergébe ⁴ Ők tehát a Szentlélektől küldve lementek Szeleukiába, onnan pedig Ciprusba hajóztak. ⁵ Eljutottak Szalamiszba, és hirdették Isten igéjét a zsidók zsinagógáiban. János is a szolgálatukban volt. ⁶ Amikor bejárták Páfoszig az egész szigetet, találtak egy Barjézus nevű zsidó férfit, aki varázsló és hamis próféta volt. ⁷ Szergiusz Paulusz prokonzullal, egy bölcs férfival volt, aki magához hívatta Barnabást és Sault, mert hallani kívánta Isten igéjét. ⁸ Elimász azonban, a varázsló – a neve ugyanis ezt jelenti –, akadékoskodott, s igyekezett eltéríteni a helytartót a hittől. ⁹ De Saul,

akit Pálnak is neveznek, Szentlélekkel eltelve ránézett, ¹⁰ és így szólt: »Te minden családsággal és álnoksággal teljes ördögfia, minden igazságosságnak ellensége, nem szűnsz meg az Úr egyenes útjait megrontani? ¹¹ Íme, ezért az Úr keze most rajtad van, megvakulsz, s egy ideig nem látod a napvilágot.« Rögtön homály és sötétség szakadt rá, és körbe járva kereste, hogy valaki kezét nyújtsa neki. ¹² Erre a prokonzul hitt, mivel látta, hogy mi történt, és csodálkozott az Úr tanításán.

¹³ Azután Pál, és akik vele voltak, elhajóztak Páfoszból, és a pamfíliai Pergébe jutottak. János azonban elvált tőlük és visszatért Jeruzsálembe.

Barnabás és Pál működése a pizídiái Antióchiában ¹⁴ Ők pedig átmentek Pergén, s a pizídiái Antióchiába érkeztek. Szombaton bementek a zsinagógába és leültek. ¹⁵ A törvényből és a prófétákból való felolvasás után a zsinagóga előjárói hozzájuk küldtek ezzel az üzenettel: »Férfiak, testvérek, ha van valami intelmek a nép számára, mondjátok el!«

¹⁶ Pál felemelkedett tehát, s a kezével csendet intve megszólalt: »Izraelita férfiak, és ti istenfélők, halljátok! ¹⁷ Izrael népének Istene kiválasztotta atyáinkat és naggyá tette a népet, amikor Egyiptom földjén jövevények voltak. Azután hatalmas karral kivezette őket onnan, ¹⁸ és negyven esztendeig tűrte viselkedésüket a pusztában, ¹⁹ majd Kánaán földjén hét népet elpusztított, és sorsolással felosztotta nekik azoknak a földjét {Kiv 6,1.6; 16,35; Szám 14,34; MTörv 7,1}, ²⁰ mintegy négyszázötven évre. Azután bírakat adott nekik Sámuel prófétaig. ²¹ Ettől fogva királyt kívántak, és Isten negyven esztendőre Saul adta nekik, Kís fiát, a Benjamin törzséből való férfit. ²² Ennek elvetése után Dávid királyt támasztotta nekik, aki mellett tanúságot is tett, mondván: *'Szívem szerint való férfit találtam, Jessze fiát, Dávidot, aki megteszi majd minden akaratomat'* {Zsolt 89,21; 1 Sám 13,14; Iz 44,28}.

²³ Az ő ivadékából támasztotta Isten az ígéret szerint Izrael üdvözítőjét, Jézust, ²⁴ akinek eljövele előtt János a bűnbánat kerestségét hirdette Izrael egész népének {Lk 3,3}. ²⁵ Mikor pedig János bevégezte pályafutását, azt mondta: *'Nem az vagyok, akinek tartotok engem; íme, utánam jön, akinek a lábáról a saruit sem vagyok méltó megoldani.'*

²⁶ Férfiak, testvérek! Ábrahám nemzetének fiai és a köztetek lévő istenfélők! Ennek az üdvösségnek az igéje hozzánk küldetett. ²⁷ Mert Jeruzsálem lakói és a vezetőik nem ismerték el őt, hanem ítélkezésükkel beteljesítették a próféták szavait is, amelyeket minden szombaton felolvasnak. ²⁸ Mert bár nem találtak benne semmi okot sem a halálra, a kivégzését kívánták Pilátustól. ²⁹ Miután mindent végrehajtottak, ami meg volt írva róla, levették őt a fáról, és sírba helyezték. ³⁰ De Isten feltámasztotta őt a halálból, ³¹ és több napon át megjelent azoknak, akik vele együtt jöttek fel Galileából Jeruzsálembe. Ezek tanúságot tesznek róla a mai napig a nép előtt.

³² Mi is az atyáknak tett ígéretet hirdetjük nektek, ³³ mert azt Isten nekünk, az ő fiainak teljesítette, amikor feltámasztotta Jézust, amint meg is van írva a második zsoltárban:

'Fiam vagy te, ma nemzettelek téged' {Zsolt 2,7}.

³⁴ Hogy pedig feltámasztotta a halálból, és hogy többé már nem tér vissza az enyészetbe, így mondta meg:

'Nektek adom a Dávidnak ígért biztos kegyelmet' {Iz 55,3}.

³⁵ Éppen ezért mondja másutt is:

'Nem engeded, hogy Szented romlást lásson' {Zsolt 16,10}.

³⁶ Dávid ugyanis, miután a maga idejében Isten akaratát szolgálta, elszenderült, atyái mellé tették, s meglátta a romlást. ³⁷ De az, akit Isten a halálból feltámasztott, nem látott romlást. ³⁸ Vegyétek tehát tudomásul férfiak, testvérek, hogy őáltala hirdetjük nektek a bűnök bocsánatát, és hogy mindattól, amitől Mózes törvénye által meg nem igazulhattatok, ³⁹ őáltala mindenki megigazul, aki hisz. ⁴⁰ Ügyeljetek azért, hogy be ne teljesedjen rajtatok, amit a próféta mondott:

*⁴¹ 'Lássátok, ti önteltek,
csodálkozzatok és semmisüljete meg,
mert napjaitokban egy művet valósítok meg,
olyan művet, amelyet el sem hinnétek,
ha valaki mondaná nektek'« {Hab 1,5}.*

⁴² Amikor azután kimentek, kérlelték őket, hogy a következő szombaton is magyarázzák nekik ezeket a dolgokat. ⁴³ Sőt, amikor a zsinagóga széteszlott, a zsidók és az istenfélő jövevények közül sokan követték Pált és Barnabást, ők pedig biztatták és bátorították őket, hogy maradjanak meg Isten kegyelmében.

⁴⁴ A következő szombaton azután majdnem az egész város összegyűlt, hogy hallja Isten igéjét. ⁴⁵ Mikor azonban a zsidók a sokaságot látták, elfogta őket a féltékenység, s káromlások között ellentmondtak annak, amit Pál mondott. ⁴⁶ Erre Pál és Barnabás egész bátran kijelentették: »Először nektek kellett hirdetnünk Isten igéjét, mivel azonban ti visszautasítjátok azt, s nem tartjátok magatokat méltóknak az örök életre, íme, a pogányokhoz fordulunk, ⁴⁷ mert így parancsolta nekünk az Úr:

*'A pogányok világosságává tettelek téged,
hogy szolgálj az üdvösséget a föld végső határáig'« {Iz 49,6}.*

⁴⁸ Mikor a pogányok meghallották ezt, megörültek, és magasztalták az Úr igéjét. Hittek is mindnyájan, akik az örök életre voltak rendelve. ⁴⁹ Az Úr igéje pedig elterjedt az egész tartományban. ⁵⁰ A zsidók azonban felizgatták a vallásos és előkelő asszonyokat, s a város első embereit. Üldözést szítottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukból. ⁵¹ Ezek lerázták ellenük lábuk porát, és elmentek Ikóniumba. ⁵² A tanítványok pedig elteltek örömmel és a Szentlélekkel.

Csel 14 Ikóniumban, Lisztrában és Derbében

¹ Ikóniumban pedig az történt, hogy mindnyájan bementek a zsidók zsinagógájába és beszéltek, úgyhogy a zsidók és görögök nagy sokasága hívő lett. ² Akik azonban a zsidók közül nem hittek, felizgatták és felbőszítették a pogányok lelkét a testvérek ellen. ³ Mégis ott maradtak azért jó ideig, és bizakodva fáradoztak az Úrban, aki tanúságot tett kegyelmének igéje mellett; megengedte ugyanis, hogy jelek és csodák történjenek a kezük által. ⁴ A város lakossága azonban megoszlott. Egyesek ugyanis a zsidókkal, mások viszont az apostolokkal tartottak. ⁵ Mikor pedig a pogányok és a zsidók a főembereikkel együtt támadásra készültek, hogy bántalmazásokkal illessék, sőt megkövezzék őket, ⁶ és ők értesültek erről, elmenekültek Likaónia városaiba, Lisztrába, Derbébe, és körös-körül az egész tartományba. ⁷ Mindenütt hirdették az evangéliumot.

⁸ Volt Lisztrában egy béna lábú ember, aki születésétől fogva sánta volt, és sohasem tudott járni. ⁹ Hallgatta Pált, amikor beszélt. Pál rátekintett, s mivel látta, hogy hisz a gyógyulásában, ¹⁰ fennhangon azt mondta: »Állj fel egyenesen, a lábaidra!« Az felugrott és járkált. ¹¹ Amikor a néptömeg látta, hogy mit tett Pál, likaóniai nyelven felkiáltott: »Az istenek emberi alakot öltöttek, s leszálltak hozzánk!« ¹² Barnabást elnevezték Jupiternek, Pált meg Merkurnak, mert ő vitte a szót.

¹³ A város előtt lévő Jupiter-templom papja bikákat és koszorúkat hozott a kapuk elé, és a tömeggel együtt áldozatot akart bemutatni. ¹⁴ Amikor az apostolok, Barnabás és Pál meghallották ezt, megszaggatták ruhájukat, kiáltozva kisétek a tömeg közé, ¹⁵ és ezt mondták: »Férfiak, miért teszitek ezt? Mi is hozzátok hasonló halandó emberek vagyunk, s éppen azt hirdetjük nektek, hogy ezektől a hiábavaló dolgoktól térjete meg az élő Istenhez, *aki az eget és a földet teremtetten, a tengert és mindazt, ami bennük van* {Kiv 20,11}. ¹⁶ A letűnt időkben megengedte minden pogánynak, hogy a saját útján járjon, ¹⁷ de önmagát sem hagyta tanúságtétel nélkül, mert jót cselekedett az égből: esőt, termékeny időket adott, betöltötte szívünket eledellel és örömmel.« ¹⁸ Bár ezeket mondták, alig tudták lecsillapítani a tömeget, hogy ne mutasson be nekik áldozatot. ¹⁹ Antióchiából és Ikóniumból azonban utánuk jött néhány zsidó. Felbujtották a tömeget, és megkövezték Pált. Azután kivonszolták a városon kívülre, abban a hitben, hogy meghalt. ²⁰ De amikor a tanítványok körülvették, felkelt, és bement a városba. Másnap pedig Barnabással útra kelt Derbébe.

Visszatérés Szíriába ²¹ Miután ennek a városnak is hirdették az evangéliumot és sokakat tanítottak, visszafordultak Lisztrába, Ikóniumba és Antióchiába. ²² Útközben megerősítették a tanítványok lelkét, és intették őket, hogy maradjanak meg a hitben. Elmondták, hogy sok viszontagságon át kell bemennünk az Isten országába. ²³ S miután az egyes egyházakban böjtölve és imádkozva presbitereket rendeltek számukra, az Úrnak ajánlották őket, akiben hittek. ²⁴ Azután átmentek Pizidián, és Pamfíliába jutottak. ²⁵ Miután Pergében is hirdették az Úr igéjét, lementek Attáliába, ²⁶ onnan pedig elhajóztak Antióchiába, ahonnan Isten kegyelmébe ajánlva elindították őket a most elvégzett munkára.

²⁷ Amikor megérkeztek és egybegyűjtötték az egyházat, elbeszélték, milyen nagy dolgokat művelt általuk az Isten, és hogy a hit ajtaját megnyitotta a pogányoknak. ²⁸ Ezután jó ideig ott maradtak a tanítványokkal.

Az apostoli zsinat Jeruzsálemben: 15,1-35

Csel 15 Az antióchiai vita ¹ Eközben néhányan azok közül, akik lejöttek Júdeából, így tanították a testvéreket: »Ha nem metélkedtek körül Mózes törvénye szerint, nem üdvözülhetnek.«

² Mivel pedig Pál és Barnabás nagyon felháborodtak ezen, elhatározták, hogy Pál, Barnabás és még néhányan a többiek közül menjenek fel Jeruzsálembe az apostolokhoz és a presbiterekhez ennek a kérdésnek az ügyében. ³ Az egyház elkísérte őket, ők pedig átmentek Fönícián és Szamarián. Elbeszélték a pogányok megtérését, nagy örömet szerezve az összes testvérnek. ⁴ Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, az egyház, az apostolok és a presbiterek fogadták őket, ők pedig elbeszélték, hogy

milyen nagy dolgokat művelt velük az Isten. ⁵ De egyesek, akik a farizeusok felekezetéből lettek hívők, előálltak, és azt mondták, hogy azoknak is körül kell metélnedniük, és nekik is meg kell parancsolni, hogy tartsák meg Mózes törvényét.

Az apostolok és presbiterek tanácskozása ⁶ Emiatt az apostolok és a presbiterek összegyűltek, hogy megvizsgálják ezt a kérdést. ⁷ Mivel azonban nagy vitatkozás támadt, Péter felállt, és így szólt hozzájuk: »Férfiak, testvérek! Tudjátok, hogy Isten a régmúlt napoktól fogva kiválasztott engem közülünk, hogy a pogányok az én számból hallják az evangélium igéjét és hívők legyenek. ⁸ És Isten, aki ismeri a szíveket, tanúságot tett, mert nekik éppúgy megadta a Szentlelket, mint nekünk. ⁹ Nem tett semmi különbséget köztünk és közöttük, amikor a hit által megtisztította szívüket. ¹⁰ Most tehát miért kísértitek Istent azzal, hogy azt az igát rakjátok a tanítványok nyakára, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudtunk elviselni? ¹¹ Ellenkezőleg, mi hisszük, hogy Jézus Krisztus kegyelme által üdvözülünk, amint ők is.«

¹² Erre az egész sokaság elhallgatott, aztán meghallgatta Barnabást és Pált, akik elbeszélték, milyen nagy jeleket és csodatetteket művelt Isten a pogányok között általuk.

¹³ Miután ők elhallgattak, Jakab szólalt meg: »Férfiak, testvérek, hallgassatok meg engem! ¹⁴ Simon elbeszélte, hogyan és mi módon történt Isten látogatása első ízben azért, hogy a pogányok közül támasszon népet az ő nevének. ¹⁵ Ezzel egyeznek a próféták mondásai is, amint meg van írva:

*¹⁶ 'Ezután majd visszatérek,
és felállítom Dávidnak leomlott hajlékát,
kijavítom falainak repedéseit,
és ami romba dőlt, megújítom,
¹⁷ hogy keresse az Urat
a többi ember és minden nép,
amely segítségül hívta nevemet
– így szól az Úr, és meg is teszi azt', {Ám 9,11-12}*

¹⁸ ami ismert volt öröktől fogva. –

¹⁹ Ennélfogva úgy gondolom, hogy nem kell háborgatni azokat, akik a pogányok közül megtérnek Istenhez, ²⁰ hanem meg kell írni nekik, hogy tartózkodjanak a bálványoktól, nehogy tisztátalanná váljanak, a paráznaságtól, a fojtott állatoktól és a vértől. ²¹ Mert akik Mózeszt hirdetik, a régi időktől fogva ott vannak minden városban a zsinagógákban, és minden szombaton felolvassák azt.«

A zsinat határozatai ²² Erre az apostolok és a presbiterek az egész egyházzal együtt jónak látták, hogy férfiakat válasszanak ki maguk közül, és elküldjék Antióchiába Pállal és Barnabással Júdást, akit melléknevén Barszabásznak hívnak, és Szilást – ők a testvérek között vezetőik voltak –, ²³ és kezük által ezt az írást küldték: »Üdvözlét az apostoloiktól és a presbiter testvéreiktől a pogányokból lett testvéreknek, akik Antióchiában, Szíriában és Kilíkiában vannak! ²⁴ Mivel hallottuk, hogy némelyek, akik közülünk kerültek ki, megzavartak titeket szavaikkal, és feldúlták lelketeket, bár tőlünk megbízást nem kaptak, ²⁵ jónak láttuk, miután megállapodásra jutottunk, hogy férfiakat válasszunk ki és küld-

jünk el hozzátok a mi igen kedves Barnabásunkkal és Pálunkkal, ²⁶ ezekkel az emberekkel, akik életüket adták a mi Urunk, Jézus Krisztus nevéért. ²⁷ Elküldtük tehát Júdást és Szilást, akik mindezt személyesen, előszóval is tudtotokra adják. ²⁸ Úgy tetszett ugyanis a Szentléleknek és nekünk, hogy semmi további terhet ne rakjunk rátok, csak azt, ami szükséges: ²⁹ hogy tartózkodjatok a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fojtott állatoktól és a paráznaságtól. Ha ezektől őrizzetek, jól teszitek. Jó egészséget!»

A határozatok kihirdetése Antióchiában ³⁰ Azok tehát, miután elbocsátották őket, lementek Antióchiába. Itt egybegyűjtötték a sokaságot, és átadták a levelet. ³¹ Amikor elolvasták, örültek a vigasztalásnak. ³² Júdás és Szilás pedig, akik maguk is próféták voltak, sok beszéddel vigasztalták a testvéreket és megerősítették őket. ³³ Miután pedig egy ideig itt időztek, a testvérek visszabocsátották őket békében azokhoz, akik küldték őket. ^[34] ³⁵ Pál és Barnabás is Antióchiában időztek. Tanítottak a többiekkel együtt, és hirdették az Úr igéjét.

Pál második missziós útja: 15,36-18,22

Pál és Barnabás útjai elválnak ³⁶ Néhány nap múlva azonban Pál így szólt Barnabáshoz: »Menjünk vissza, és városról városra mindenütt, ahol hirdettük az Úr igéjét, látogassuk meg a testvéreket, hogy vannak.« ³⁷ Barnabás magával akarta vinni Jánost, akit Márknak is hívnak. ³⁸ Pál azonban kérte őt, hogy ne kelljen visszafogadni azt, aki elvált tőlük Pamfiliától kezdve, s nem ment velük a munkába. ³⁹ Így nézeteltérés támadt köztük, és különváltak egymástól. Barnabás Ciprusba hajózott, miután maga mellé vette Márkot. ⁴⁰ Pál viszont Szilást választotta, és útra kelt, miközben a testvérek őt Isten kegyelmébe ajánlották. ⁴¹ Bejárta Szíriát és Cilíciát, megerősítette az egyházakat, és megparancsolta, hogy tartsák meg az apostolok és a presbíterek rendelkezéseit.

Csel 16 Pál Likaóniában ¹ Eljutott Derbébe és Lisztrába is. Volt ott egy Timóteus nevű tanítvány, egy hívővé lett zsidó anyának és pogány apának volt a fia. ² A testvérek, akik Lisztrában és Ikóniumban voltak, jó véleménnyel voltak róla. ³ Pál azt akarta, hogy vele menjen az útra, azért magához vette és körülmetéltette, tekintettel a zsidókra, akik ezekben a helységekben voltak; mindenki tudta ugyanis, hogy az apja pogány volt. ⁴ Amikor sorra járták a városokat, s tudatták, mihez kell tartaniuk magukat, közölték velük a határozatokat, amelyeket az apostolok és a presbíterek hoztak, akik Jeruzsálemben voltak. ⁵ Így az egyházak megerősödtek a hitben és gyarapodtak számban napról-napra.

Kis-Ázsián át Troászba ⁶ Amikor keresztülmentek Frígián és Galácia tartományán, a Szentlélek megtiltotta nekik, hogy Ázsiában hirdessék Isten igéjét. ⁷ Míziába érve megkísérelték ugyan, hogy Bitíniába menjenek, de Jézus Lelke nem engedte őket. ⁸ Ezért átmentek Mízián, és lementek Troászba. ⁹ Itt látomás jelent meg Pálnak éjnek idején: egy makedón férfi eléje állt és könyörgött neki: »Jöjj át Makedóniába, és segíts rajtunk!« ¹⁰ Miután ezt a jelenést látta, késedelem nélkül igyekeztünk elindulni Makedóniába. Biztosan tudtuk, hogy Isten hívott minket, hogy hirdessük nekik az evangéliumot.

Pál működése Filippiben ¹¹ Elhajóztunk tehát Troászból. Egyenesen Szamotrákiába jutottunk, másnap Neápolisba, ¹² innen pedig Filippibe, amely Makedóniának ebben a részében az első telepes város. Ebben a városban töltöttünk néhány napot, és beszélgetéseket folytattunk. ¹³ Szombaton kimentünk

a kapun kívül a folyóvízhez; úgy gondoltuk, hogy ott az imahely. Leültünk ott, és szóltunk az asszonyokhoz, akik összegyűltek. ¹⁴ A hallgatóságban volt egy Lídia nevű istenfélő bíboráros asszony Tírá városából, akinek az Úr megnyitotta a szívét, hogy hallgasson mindarra, amit Pál mondott. ¹⁵ Miután ő és háza népe megkeresztelkedett, így könyörgött: »Ha úgy ítélték meg, hogy hűséges vagyok az Úrhoz, térjetek be házamba és maradjatok nálam.« És erővel rá is vett minket.

¹⁶ Történt pedig, hogy amikor az imádságra mentünk, egy jósoló szellemtől megszállott lánnyal találkoztunk, aki jövődöléseivel nagy hasznot hajtott gazdáinak. ¹⁷ Ez nyomon követte Pált és minket, és így kiáltozott: »Ezek az emberek a magasságbeli Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek.« ¹⁸ Több napon át így tett. Pált bántotta ez, azért hátrafordult, és azt mondta a léleknek: »Jézus Krisztus nevében parancsolom, menj ki belőle.« Ki is ment belőle abban az órában. ¹⁹ Mikor azonban a gazdái látták, hogy oda van a reményük a bevételre, megragadták Pált és Szilást, és elvitték a piacra az előjárókhöz. ²⁰ A bírák elé állították őket, és így szóltak: »Ezek a zsidó emberek zavart keltenek városunkban, ²¹ és olyan életmódot hirdetnek, amelyet nekünk nem szabad elfogadnunk, sem cselekedetben követnünk, mivel rómaiak vagyunk.« ²² A nép is összecsdült ellenük, a bírák pedig letépték a ruháikat, és megvesszőztették őket. ²³ Sok ütést mértek rájuk, aztán börtönbe vetették őket. Az őrnek pedig megparancsolták, hogy szigorúan őrizze őket. ²⁴ Miután ilyen parancsot kapott, a belső tömlöcbe vitte őket, a lábukat pedig kalodába zárta.

²⁵ Éjfél tájban Pál és Szilás imádkozva dicsérték Istent, a foglyok pedig hallgatták őket. ²⁶ Ekkor hirtelen nagy földrengés támadt, s a börtön alapjai meginogtak. Egyszerre minden ajtó kinyílt, és mindnyájuk bilincsei leoldódtak. ²⁷ Amikor a börtönőr felriadt és azt látta, hogy a börtön ajtajai nyitva vannak, kirántotta a kardját, és meg akarta magát ölni abban a hitben, hogy a foglyok megszöktek. ²⁸ Pál azonban fennhangon így kiáltott: »Ne tégy magadban semmi kárt, mert mindannyian itt vagyunk!« ²⁹ Az erre világosságot kért, beljebb ment, és remegve borult Pál és Szilás lábához. ³⁰ Azután kivezette őket és így szólt: »Uraim, mit kell tennem, hogy üdvösséget nyerjek?« ³¹ Azok azt felelték: »Higgy az Úr Jézusban és üdvözülni fogsz, te és háza népe.« ³² Aztán hirdették neki az Úr ígését, és mindazoknak, akik a házában voltak. ³³ Ő pedig még abban az éjjeli órában elvitte őket, megmosta sebeiket, s mindjárt megkeresztelkedett, és vele övéi is mindnyájan. ³⁴ Aztán bevezette őket otthonába, asztalt terített nekik, és örvendezett háza népével együtt, hogy híve lett Istennek.

³⁵ Miután megvirradt, a bírák elküldték a törvényszolgákat ezzel az üzenettel: »Bocsásd el azokat az embereket!« ³⁶ A börtönőr pedig elvitte Pálnak az üzenetet: »A bírák ideküldtek, hogy bocsássalak el titeket. Most tehát menjete ki, és távozzatok békével!« ³⁷ Pál azonban azt mondta neki: »Mielőtt elítéltek volna minket, nyilvánosan megvesszőztek és börtönbe vetettek, noha római polgárok vagyunk, s most titokban kiutasítanak? Azt már nem! Jöjjenek ide, és ők maguk vezessenek ki minket!« ³⁸ A törvényszolgák pedig hírül vitték ezeket a szavakat a bíráknak. Azok megijedtek, amikor meghallották, hogy római polgárok. ³⁹ Eljöttek tehát és megkövették, majd kivezték őket, és kérték, hogy távozzanak a városból. ⁴⁰ Amikor kijöttek a börtönből, betértek Lídiához. Miután látták a testvéreket, és megvigasztalták őket, útra keltek.

Csel 17 Pál Tesszalonikiben és Béreában ¹ Ezután áthaladtak Amfipoliszon és Apollónián, majd Tesszalonikibe érkeztek, ahol a zsidóknak zsinagógájuk volt. ² Pál szokás szerint bement hozzájuk, és három

szombaton át magyarázta nekik az Írást. ³ Kifejtette és kimutatta, hogy Krisztusnak szenvednie kellett, a halálból fel kellett támadnia, és hogy »ez a Jézus az a Krisztus, akit én hirdetek nektek.« ⁴ Némelyikük hitt, és csatlakozott Pálhoz és Sziláshoz, az istenfélő pogányokból szintén nagy sokaság, és nem kevesen az előkelő asszonyok közül. ⁵ A zsidók azonban féltékenykedtek. Maguk mellé vettek a csőcselékből néhány gonosz embert. Csődületet támasztottak, és izgalomba hozták a várost, majd Jázon házánál csoportosulva megkísérelték, hogy kihozzák őket a nép közé. ⁶ Mivel azonban nem találták meg őket, Jázont és néhány testvért vonszolták a város előjárói elé, s közben így kiáltoztak: »Ide is eljöttek ezek, akik felkavarják a világot. ⁷ Jázon meg befogadta őket, pedig ezek mindnyájan a császár rendeletei ellen cselekszenek. Azt mondják ugyanis, hogy másvalaki, hogy Jézus a király!« ⁸ Fel is bősztették a népet és a város előjáróit, akik ezt végighallgatták. ⁹ Mégis szabadon bocsátották őket, miután Jázon és a többiek kezekeskedtek értük.

¹⁰ A testvérek pedig mindjárt éjjel elküldték Pált és Szilást Béreába, ahol megérkezésük után bementek a zsidók zsinagógájába. ¹¹ Ezek már nemesebb lelkűek voltak, mint a tesszalonikiek. Be is fogadták az ígét lelkesen, és nap-nap után kutatták az Írásban, vajon ezek a dolgok valóban így vannak-e. ¹² Közülük sokan hívők lettek, sőt még az előkelő pogány asszonyok és férfiak közül is számosan. ¹³ Amikor azonban Tesszalonikiben a zsidók megtudták, hogy Pál Béreában is hirdette az Isten ígétjét, ide is eljöttek, felizgatták és fellázították a tömeget. ¹⁴ Erre a testvérek azonnal útra bocsátották Pált, hogy eljusson a tengerig: Szilás és Timóteus azonban ott maradtak. ¹⁵ Akik elkísérték Pált, elvezették őt Athénig, aztán elutaztak, miután parancsot kaptak tőle Szilás és Timóteus számára, hogy mihamarabb menjenek hozzá.

Pál Athénben ¹⁶ Amíg Pál Athénben várt rájuk, a lelke megrendült a bálványimádásba merült város láttán. ¹⁷ Vitatkozott a zsidókkal és az istenfélőkkel a zsinagógában, s a köztéren is nap-nap után azokkal, akik ott voltak. ¹⁸ Némelyik epikureus és sztoikus bölcselő vitába ereszkedett vele. Egyesek azt kérdezték: »Mit akar mondani ez a szószaporító?« Mások viszont: »Új istenek hirdetőjének látszik« – mert Jézust és a feltámadást hirdette nekik. ¹⁹ Aztán megragadták, és az Areopáguszra vitték ezekkel a szavakkal: »Megtudhatjuk-e, mi az az új tanítás, amelyet hirdetsz? ²⁰ Mert valami újszerűt mondogatsz a fülünkbe, tudni akarjuk tehát, vajon mik ezek.« ²¹ Ugyanis az összes athéni és az ott lévő jövevények semmi egyébbe nem foglalkoztak, mint azzal, hogy valami újat mondjanak vagy halljanak.

²² Pál pedig felállt az Areopágusz közepére és így szólt: »Athéni férfiak! Minden tekintetben nagyon vallásosnak látlak titeket. ²³ Amikor ugyanis körüljártam és megszemléltem a bálványképeiteket, egy olyan oltárra akadtam, amelyen ez a felirat volt: 'Az ismeretlen istennek.' Nos, akit ti nem ismertek és mégis tiszteltek, azt hirdetem én nektek. ²⁴ Isten, aki a világot alkotta, és benne mindent – mivel ő a mennynek és a földnek ura –, nem lakik kézzel épített templomokban. ²⁵ Ő nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha valamire szüksége volna, hiszen ő ad mindennek életet, lehetetet és mindent. ²⁶ Az ő műve, hogy az egytől származó egész emberi nem lakja a teljes földkerekséget. Ő szabta meg tartózkodásuk meghatározott idejét és határait, ²⁷ hogy keressék Istent, hátha megérik őt és megtalálják – bár nincs messze egyiküktől sem. ²⁸ Hiszen őbenne élünk, mozgunk és vagyunk, amint az egyik költőtök meg is mondta:

‘Az ő gyermekei vagyunk.’

²⁹ Mivel tehát Isten gyermekei vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy az istenség hasonló aranyhoz, ezüsthöz, kőhöz, a művészet és az emberi gondolat alkotásához. ³⁰ Isten elviselte ennek a tudatlanságnak az idejét, most azonban hirdeti, hogy mindnyájunknak bűnbánatot kell tartani mindennél, ³¹ mert meghatározott egy napot, amelyen ítélni fog a világ felett igazságban {Zsolt 96,13} egy férfi által, akit arra rendelt, és igazolt is mindenki előtt, mikor feltámasztotta a halálból. «

³² Mikor a holtak feltámadásáról hallottak, egyesek gúnyolódtak, mások meg azt mondták: »Erről majd még egyszer meghallgatunk téged.« ³³ Ezzel Pál eltávozott körükből. ³⁴ De néhány férfi csatlakozott hozzá és hívó lett, köztük Areopagita Dénes, valamint egy Damarisz nevű asszony, és velük együtt mások is.

Csel 18 Pál Korintusban ¹ Ezek után eltávozott Athénből, és elment Korintusba. ² Itt találkozott egy Akvila nevű, Pontuszból származó zsidóval, aki nemrég jött Itáliából – mivel Klaudiusz elrendelte, hogy az összes zsidó távozzon Rómából –, meg a feleségével, Priscillával, és elment hozzájuk. ³ Mivel ugyanaz volt a mesterségük – sátozók voltak –, náluk maradt és dolgozott. ⁴ Minden szombaton vitatkozott a zsinagógában, hirdette az Úr Jézus nevét, és igyekezett meggyőzni a zsidókat és a görögöket.

⁵ Amikor pedig Szilas és Timóteus megjöttek Makedóniából, Pál még többet fáradozott az igehirdetésben, és bizonyította a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus. ⁶ Mivel azok cáfolások között ellentmondtak neki, lerázta ruháit, és azt mondta nekik: »A fejeteken a véretek! Én tiszta vagyok, és mostantól fogva a pogányokhoz megyek.« ⁷ Elköltözött tehát onnan, és betért egy bizonyos Tícius Juszusz nevű istenfélő férfinak a házába. Az illető háza a zsinagóga mellé épült. ⁸ Kriszpusz pedig, a zsinagóga előjárója hitt az Úrban egész házával együtt, sőt, a korintusiak közül sokan, akik hallgatták, hittek és megkeresztelkedtek.

⁹ Az Úr pedig azt mondta éjjel látomásban Pálnak: »Ne félj, csak beszélj és ne hallgass, ¹⁰ mert én veled vagyok. Senki sem fog hozzád nyúlni, hogy ártson neked, mert sok népem van nekem ebben a városban.« ¹¹ Ott maradt tehát egy évig és hat hónapig, s közben tanította nekik az Isten igéjét.

¹² Egyszer azonban, amikor Gallió volt Akhaja prokonzulja, a zsidók egy akarattal rátámadtak Pálra. Odavitték az ítélszékhöz, ¹³ és azt mondták: »Ez törvényellenes istentiszteletre beszéli rá az emberek!« ¹⁴ Mielőtt azonban Pál szóra nyitotta volna száját, Gallió így szólt a zsidókhoz: »Zsidó férfiak! Türelemmel lennétek hozzátok annak rendje s módja szerint, ha csakugyan valami törvényteleneségről vagy nagyon gonosz bűntettéről volna szó. ¹⁵ De ha tanításról, nevekről és a ti törvényetekről folyik a vita, intézzétek el magatok. Ezekben én nem akarok bíró lenni.« ¹⁶ S elűzte őket az ítélszéktől. ¹⁷ Erre mindnyájan megragadták Szosztenészt, a zsinagóga előjáróját, és megverték az ítélszék előtt, de Gallió ezzel sem törődött semmit.

Pál Efezuson át visszatér Antióchiába ¹⁸ Pál pedig még jó ideig ott maradt, aztán búcsút vett a testvérektől. Miután Kenkreában megnyíratte a fejét – fogadalma volt ugyanis –, elhajózott Szíriába, és vele ment Priscilla és Akvila is. ¹⁹ Efezusba érkezve elvált tőlük. Bement a zsinagógába, és vitatkozott a zsidókkal. ²⁰ Bár az ottaniak kérték, hogy huzamosabb ideig maradjon, nem állt rá, ²¹ hanem

búcsút vett tőlük ezekkel a szavakkal: »Újra visszatérek hozzátok, ha Isten akarja.« Ezzel útra kelt Efezusból. ²² Lement Cézareába, onnan felment, köszöntötte az egyházat, aztán lement Antióchiába.

Pál harmadik missziós útja: 18,23-21,17

²³ Miután itt töltött egy bizonyos időt, útra kelt, és sorjában bejárta Galácia tartományát és Frígiát, s minden tanítványt megerősített.

Apolló missziós tevékenysége Efezusban ²⁴ Eközben egy Apolló nevű, alexandriai származású zsidó jött Efezusba, aki ékesszóló és az Írásokban igen jártas volt. ²⁵ Mivel már oktatást kapott az Úr útjáról, buzgó lélekkel beszélte el és szorgosan tanította az Úrra vonatkozó dolgokat, de csak János keresztségéről tudott. ²⁶ Bátran kezdett tehát működni a zsinagógában. Amikor Priscilla és Akvila hallották őt, maguk mellé vették, és alaposabban megmagyarázták neki Isten útját. ²⁷ Mikor aztán Akhájába készült menni, a testvérek buzdították, s írtak a tanítványoknak, hogy fogadják be őt. Amikor odaérkezett, sok mindenben hasznukra volt a híveknek, ²⁸ mert ellenállhatatlanul megcáfolta a zsidókat a nyilvánosság előtt, s kimutatta az Írások alapján, hogy Jézus a Krisztus.

Csel 19 Pál János-tanítványokkal találkozik ¹ Amíg Apolló Korintusban volt, Pál bejárta a felső tartományokat, aztán Efezusba jött, s néhány tanítványra talált. ² Ezeknek azt mondta: »Vajon megkapátok-e a Szentlélek, amikor hívők lettetek?« Azok azonban azt felelték neki: »Még csak azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek.« ³ Ő erre megkérdezte: »Hogyan vagytok hát megkeresztelve?« Azok így feleltek: »János keresztségével.« ⁴ Erre Pál azt mondta: »János a bűnbánat keresztségével keresztelte a népet, s azt mondta, hogy abban higgyenek, aki utána jön, azaz Jézusban.« ⁵ Amikor ezt meghallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevében. ⁶ Pál rájuk tette kezeit, és a Szentlélek leszállt rájuk, ők pedig nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak. ⁷ Ezek a férfiak összesen mintegy tizenketten voltak.

Pál efezusi működése ⁸ Azután bejárta a zsinagógába, bátran tanított három hónapon át, és meggyőzően vitatkozott Isten országáról. ⁹ Mivel azonban egyesek megátalkodtak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját a sokaság előtt, eltávozott tőlük. Különhívta a tanítványokat és nap mint nap egy bizonyos Tirannosznak az iskolájában mondott beszédet. ¹⁰ Ez két esztendeig tartott, így mindazok, akik Ázsiában laktak, zsidók és pogányok, hallották az Úr igéjét.

Pál csodatette Efezusban ¹¹ Isten rendkívüli csodákat is művelt Pál keze által. ¹² Elvitték kendőit és kötényeit, amelyeket viselt, és a betegekre tették, mire azok meggyógyultak, és a gonosz lelkek kiementek belőlük.

¹³ Egyes kóbor zsidó ördögűzők is megkísérelték, hogy az Úr Jézusnak a nevét hívják segítségül azokra, akikben gonosz lelkek voltak. Azt mondogatták: »Parancsolok nektek Jézus által, akit Pál hirdet!« ¹⁴ Egy zsidó főpaprak, Szkévának hét fia tette ezt. ¹⁵ A gonosz lélek azonban így felelt nekik: »Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?« ¹⁶ Aztán az ember, akiben a gonosz lélek volt, rájuk vetette magát, a hatalmába kerítette őket, s úgy megmutatta nekik az erejét, hogy ruhátlanul és sebesülten menekültek ki abból a házból. ¹⁷ Ezt aztán megtudta Efezus valamennyi zsidó és pogány lakója, mire félelem fogta el mindnyájukat, és magasztalták az Úr Jézus nevét. ¹⁸ A hívek közül

is sokan eljöttek, bevallották és elmondták tetteiket. ¹⁹ Azok közül pedig, akik a rendkívüli dolgokat hajhászták, sokan összehordták a könyveket, és mindenki szeme láttára elégették. Megbecsülték azok értékét is, és úgy találták, hogy az értékük ötvenezer ezüst. ²⁰ Így tehát az Úr igéje rendkívüli módon gyarapodott és megerősödött.

Az ezüstműves lázadása ²¹ Amikor mindezek megtörténtek, Pál a Lélek által elhatározta, hogy átmegy Makedónián és Akháján, s elmegy Jeruzsálembe. Azt gondolta ugyanis: »Ha ott már voltam, Rómát is meg kell látogatnom.« ²² Előreküldött tehát Makedóniába kettőt azok közül, akik szolgáltak neki, Timóteust és Erasztoszt, maga pedig egy ideig még Ázsiában maradt.

²³ Abban az időben azonban nem kis háborúság támadt az Úr útja miatt. ²⁴ Egy Demetriosz nevű ezüstműves ugyanis Diana-templomocskákat készített ezüsből, és jókora keresethez juttatta a kézműveseket. ²⁵ Ezeket és a hasonló foglalkozású iparosokat összehívta, s azt mondta nekik: »Ember-ek! Jól tudjátok, hogy ebből a mesterségből származik a keresetünk. ²⁶ De látjátok és halljátok azt is, hogy ez a Pál nemcsak Efezusban, hanem szinte egész Ázsiában nagy tömegeket térít el rábeszéléssel. Azt mondja, hogy nem istenek azok, amiket kézzel csinálnak. ²⁷ Így azonban nem csak a mi foglalkozásunk sodródik veszélybe és válik érdektelenné, hanem a nagy Dianának a templomát is semmibe fogják venni, s annak fölsége is meg fog inogni, akit egész Ázsia és a föld kerekége tisztel.«

²⁸ Mikor ezeket a szavakat meghallották, harag töltötte el őket, és felkiáltottak: »Nagy az efezusiak Dianája!« ²⁹ Kavarodás töltötte be a várost, és egy akarattal a körszínházba rohantak. Odahurcolták a makedóniai Gájuszt és Arisztarchuszt, Pál társait. ³⁰ Ekkor Pál be akart menni a nép közé, de a tanítványok nem engedték. ³¹ Néhányan az ázsiai főtisztviselők közül is, akik barátai voltak, elküldtek hozzá és kérték, hogy ne menjen a színházba. ³² Ott mindenki mást kiabált, mert a népgyűlés meg volt zavarodva, s többen azt sem tudták, hogy mi okból gyűltek össze.

³³ Végül előhozták a tömegből Alexandert, akit a zsidók előretuszkoltak. Alexander pedig csendet intett a kezével, mert fel akarta világosítani a népet. ³⁴ Amikor azonban felismerték, hogy zsidó, egyszerre mindnyájan lármázni kezdtek, és vagy két órán át így kiáltottak: »Nagy az efezusiak Dianája!« ³⁵ Végre a jegyző lecsendesítette a tömeget, és így szólt: »Efezusi férfiak! Van-e ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa tiszteli a nagy Dianát, Jupiter magzatát? ³⁶ Mivel ez nem kétséges, meg kell nyugodnotok, és semmit sem kell meggondolatlanul cselekednetek. ³⁷ Idehoztátok ugyanis ezeket az embereket, akik sem nem szentségtörők, sem a ti istennőtetek nem káromolták. ³⁸ Ha tehát Demetriosznak és a többi kézművesnek panaszuk van valaki ellen – miután tartanak törvénynapokat és vannak prokonzulok –, emeljenek panaszt egymás ellen. ³⁹ Ha pedig másféle vitás ügyetek van, a törvényes népgyűlésen el lehet intézni. ⁴⁰ Mert még abba a veszélybe kerülünk, hogy bevádolnak a mai zendülés miatt – hiszen semmi okunk sincs erre a csődületre –, hogy számot adjunk róla.« Ezt mondta, azután feloszlatta a gyűlést.

Csel 20 Pál Makedóniában és Akhájában ¹ A zavargás megszűntével Pál magához hívta a tanítványokat, buzdította őket, azután elbúcsúzott, és útra kelt, hogy Makedóniába menjen. ² Miután bejárta azokat a területeket, többször is beszélt és intette őket, elment Görögországba, ³ és ott töltött három hónapot. Amikor Szíriába készült hajózni, a zsidók cselet szóttek ellene. Ezért úgy határozott, hogy Makedónián át tér vissza. ⁴ A béreai Szopatér, Pirrosz fia volt a kísérője, a tesszalonikiek közül

pedig Arisztarchosz és Szekundusz, továbbá a derbéi Gájusz és Timóteus, végül Ázsiából Tichikusz és Trofimusz. ⁵ Ők elmentek előre, és megvártak minket Troászban. ⁶ Mi pedig a kovásztalan kenyerek napjai után elhajóztunk Filippiből, és öt nap múlva értük utol őket Troászban, ahol hét napot töltöttünk.

Pál elbúcsúzik a troászi hívektől ⁷ A hét első napján azután, amikor egybegyűltünk a kenyérszegésre, Pál beszélni kezdett nekik. Mivel másnap útra akart kelni, a beszédet egészen éjfélig nyújtotta. ⁸ A felső teremben, ahol egybegyűltünk, volt lámpa bőven. ⁹ Közben egy Eutichosz nevű fiút, aki az ablakban ült és mély álomba merült, mert Pál hosszan beszélt, az álom elnyomta, leesett a harmadik emeletről, és holtan szedték fel. ¹⁰ Pál lement hozzá, ráborult, átkarolta, és így szólt: »Ne nyugtalanodjatok, mert a lelke benne van!« ¹¹ Aztán felment, megszegte a kenyeret és evett, s beszélt még jó sokáig, egészen virradatig, akkor kelt útra. ¹² A fiút pedig élve hozták oda, és teljesen megvigasztalódtak.

Troászból Milétoszba ¹³ Mi pedig hajóra szálltunk, és Asszoszba hajóztunk, hogy ott felvegyük Pált. Így rendelkezett ugyanis, mert ő maga szárazon akarta megtenni az utat. ¹⁴ Amikor aztán összetalálkoztunk velünk Asszoszban, felvettük őt, és Mitilénébe mentünk. ¹⁵ Innen elhajóztunk, s másnap Khiosz elé értünk. A következő nap Szamoszon kötöttünk ki, majd a rákövetkező napon megérkeztünk Milétoszba. ¹⁶ Pál ugyanis úgy határozott, hogy Efezus mellett elhajózik, hogy ne kelljen időznie Ázsiában. Sietett, hogy ha lehetséges, pünkösdszombatján már Jeruzsálemben legyen.

Pál búcsúbeszéde Milétoszban ¹⁷ Milétoszból beüzent tehát Efezusba, és hívatta az egyház presbite-reit. ¹⁸ Amikor azok odaértek és együtt voltak, így szólt hozzájuk: »Tudjátok, hogy Ázsiába jövetelem első napjától fogva hogyan voltam veletek az egész idő alatt. ¹⁹ Szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyhullatás és megpróbáltatások között, amelyek a zsidók cselszövései miatt értek. ²⁰ Semmi hasznosat el nem hagytam, mindent hirdettem nektek, tanítottalak titeket nyilvánosan és házanként. ²¹ Tanúságot tettem mind a zsidók, mind a pogányok előtt az Istenhez való megtérésről és a Jézus Krisztusba, a mi Urunkba vetett hitről. ²² És most íme, lélekben megkötözve elmegyek Jeruzsálembe, és nem tudom, mi minden vár ott rám. ²³ Csak azt tudom, amit a Szentlélek minden városban értésemre ad, hogy bilincsek és szorongatások várnak rám Jeruzsálemben. ²⁴ De nem félek ezektől. Az életemet sem tartom értékesebbnek, mint magamat, csak elvégezhessem pályafutásomat, az ige szolgálatát, amelyet az Úr Jézustól kaptam, hogy tanúságot tegyek Isten kegyelmének evangéliumáról.

²⁵ Azt is tudom már, hogy közületek, akik között jártam, s akiknek hirdettem Isten országát, többé senki sem fogja látni arcomat. ²⁶ Azért szentül állítom ma nektek, hogy nem szárad rajtam senkinek a vére sem. ²⁷ Mert nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek Isten maradéktalan akaratát. ²⁸ Vigyázzatok magatokra és az egész nyájra, amely fölé a Szentlélek előljáróul helyezett titeket, hogy kormányozzátok Isten egyházát, amelyet tulajdon vérén szerzett. ²⁹ Tudom, hogy miután elmegyek, ragadozó farkasok jönnek közétek, és nem fogják kímélni a nyáját. ³⁰ Sőt köztetek is támadnak férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy magukkal ragadják a tanítványokat. ³¹ Öröködjétek azért és tartsátok emlékezetben, hogy három éven át éjjel-nappal könnyek között szüntelenül intettem mindegyiketeket.

³² Most pedig Istennek ajánllak titeket, és az ő kegyelme igéjének. Neki van hatalma, hogy gyarapodást és örökséget adjon az összes megszentelt számára. ³³ Nem kívántam el senki ezüstjét, aranyát vagy ruháját. ³⁴ Magatok tudjátok, hogy ezek a kezek dolgoztak meg azért, amire szükségem volt nekem és azoknak, akik velem vannak. ³⁵ Mindenben megmutattam nektek, hogy így kell fáradozni, segíteni a gyöngéken, és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondta: 'Nagyobb boldogság adni, mint kapni.'

³⁶ Miután ezeket elmondta, letérdelt, és együtt imádkozott mindnyájukkal. ³⁷ Azok pedig mindannyian nagy sírásra fakadtak, és Pál nyakába borulva csókolgatták őt. ³⁸ Az a mondanása fáj nekik leginkább, hogy nem fogják többé viszontlátni az arcát. Végül pedig elkísérték őt a hajóra.

Csel 21 Pál útja Jeruzsálembe ¹ Amikor azután elváltunk tőlük, kihajóztunk, és egyenes irányban haladva Kószba értünk, másnap Rodoszba, onnan pedig Patarába. ² Amikor találtunk egy Föníciába menő hajót, beszálltunk és továbbhajóztunk. ³ Mikor feltűnt előttünk Ciprus, azt bal felől haladva elhagytuk, aztán Szíriába hajóztunk, és eljutottunk Tíruszba, mert a hajó ott készült kirakni a rakományt. ⁴ Miután a tanítványokat megtaláltuk, ott maradtunk hét napig. Ők a Lélek által azt mondták Pálnak, hogy ne menjen fel Jeruzsálembe. ⁵ Néhány nap elteltével mégis elindultunk és továbbmentünk. Ők pedig mindannyian elkísértek bennünket feleségeikkel és gyermekeikkel, kikísértek a városból, és a parton letérdelve imádkoztunk. ⁶ Miután elbúcsúztunk egymástól, mi hajóra szálltunk, ők pedig visszatértek övéikhez. ⁷ A hajóút befejezéseként lementünk Tíruszból Ptolemaisba. Köszöntöttük a testvéreket, és egy napig náluk maradtunk.

⁸ Másnap továbbmentünk, és Cézaréába érkeztünk. Itt betértünk Fülöp evangélista házába, és megszálltunk nála, aki a hét közül az egyik volt. ⁹ Négy hajadon leánya volt, s ezek prófétáltak. ¹⁰ Amíg mi néhány napig időztünk, egy Agabusz nevű próféta érkezett oda Júdeából. ¹¹ Odajött hozzánk, fogta Pál övét, megkötözte vele a saját lábát és kezét, és így szólt: »A Szentlélek ezeket mondja: Azt a férfit, akié ez az öv, a zsidók így kötözik meg Jeruzsálemben, és átadják a pogányok kezébe.« ¹² Mikor ezt meghallottuk, mi is kértük őt, meg az ottaniak is, hogy ne menjen fel Jeruzsálembe. ¹³ De Pál így felelt: »Mit csináltok, miért sírtok és szomorítjátok a szívemet? Hiszen én kész vagyok az Úr Jézus nevéért nemcsak arra, hogy megkötözzenek, hanem hogy meg is haljak Jeruzsálemben.« ¹⁴ S mivel nem tudtuk lebeszélni őt, megnyugodtunk, és így szóltunk: »Legyen meg az Úr akarata!«

¹⁵ E napok után tehát útnak eredtünk, és felmentünk Jeruzsálembe. ¹⁶ Cézaréából a tanítványok közül is velünk tartottak néhányan. Magukkal hozták Mnázont, egy Ciprusról való régi tanítványt, hogy nála szálljunk meg. ¹⁷ Amikor Jeruzsálembe értünk, a testvérek szívesen fogadtak minket.

Pál letartóztatása és fogsága: 21,18-28,31

Pál Jakabnál; Pál fogadalma ¹⁸ Másnap Pál velünk együtt bement Jakabhoz, és a presbiterek is mindnyájan összegyűltek. ¹⁹ Miután köszöntötte őket, részletesen elmondta, mit művelt Isten a pogányok között az ő szolgálata által. ²⁰ Azok pedig, miután meghallgatták, dicsőítették Istent, neki pedig azt mondták: »Nézd, testvér, sok ezren vannak a zsidók között, akik hívők lettek, de azért mind féltékenyen tartják a törvényt. ²¹ Rólad azonban azt hallották, hogy a Mózes-től való elpártolásra tanítod azokat a zsidókat, akik a pogányok között vannak. Azt mondd nekik, hogy nem kell sem a fiaikat

körülmetéltetniük, sem a szokásokat követniük. ²² Mi tehát a teendő? Elkerülhetetlen, hogy a tömeg össze ne csődüljön, ha meghallják, hogy megjöttél. ²³ Tedd meg tehát azt, amit mondunk neked. Van nálunk négy férfi, akik fogadalmat vettek magukra. ²⁴ Vedd őket magad mellé, szentelődj meg velük, fizess helyettük, hogy megnyiratkozzanak. Akkor mindenki tudni fogja, hogy nem igaz, amit rólad hallottak; ellenkezőleg, te is megtartod a törvényt, és aszerint élsz. ²⁵ Ami pedig azokat illeti, akik a pogányok közül lettek hívők, mi megírtuk végzésünket, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fojtott állatoktól és a paráznaságtól.«

²⁶ Erre Pál maga mellé vette a férfiakat, másnap tisztulást végzett, velük együtt bement a templomba, és bejelentette, hogy a tisztulás napjai letelnek, amikor mindegyikükért bemutatják az áldozatot.

Pál letartóztatása ²⁷ Mikor azonban a hét nap lassan már letelt, az Ázsiából való zsidók meglátták őt a templomban, fölizgatták az egész népet, és elfogták őt. ²⁸ Közben ezt kiáltozták: »Izraelita férfiak! Segítsetek! Ez az az ember, aki a nép, a törvény és ez ellen a hely ellen tanít mindenkit mindenütt, sőt még pogányokat is behozott a templomba, és megfertőzte ezt a szent helyet!« ²⁹ Vele látták ugyanis az efezusi Trofimoszt a városban, s róla gondolták, hogy Pál bevitte a templomba. ³⁰ Meg is mozdult az egész város. A nép összecsődült, megragadták Pált, és kihurcolták a templomból, a kapukat pedig azonnal bezárták. ³¹ Mikor már azon voltak, hogy megöljék őt, az a hír jutott el a helyőrség ezredeséhez, hogy egész Jeruzsálem zavargásban tört ki. ³² Az mindjárt katonákat és századosokat vett maga mellé, és lesietett hozzájuk. Azok pedig, amikor meglátták az ezredest és a katonákat, abbahagyták Pál ütlegetését. ³³ Ekkor az ezredes odalépett, megfogta őt, és megkötöztette két láncsal. Aztán megkérdezte, hogy kicsoda ez, és mit tett. ³⁴ De a tömegből az egyik ember ezt, másik azt kiabált, s mivel pontosan nem tudott tájékozódni a zajongás miatt, a várba vitette őt. ³⁵ Amikor azonban a lépcsőkhöz jutott, történt, hogy a nép erőszakossága miatt a katonáknak már vinniük kellett. ³⁶ A népsokaság ugyanis utána tódult, és azt kiáltozta: »Öld meg őt!«

³⁷ Amikor már a várba készültek bevezetni Pált, ő így szólt az ezredeshez: »Szabad-e valamit mondanom neked?« Az megkérdezte: »Te tudsz görögül? ³⁸ Nem te vagy az az egyiptomi, nem te keltettél a napokban zavargást, s kivezettél a pusztába négyezer szikárius férfit?« ³⁹ Pál azonban azt mondta neki: »Én zsidó ember vagyok a cilíciai Tarzusból, annak az ismert városnak vagyok a polgára. Kérlek azonban, engedd meg nekem, hogy szóljak a néphez!« ⁴⁰ Mikor az megadta az engedélyt, Pál a lépcsőkön állva intett a népnek a kezével. Erre nagy csendesség lett. Ő pedig megszólalt zsidó nyelven, és ezt mondta:

Csel 22 Pál beszéde ¹ »Férfiak, testvérek és atyák! Hallgassátok meg védekezésemet, melyet most elétek tárok.« ² Amint meghallották, hogy héber nyelven szól hozzájuk, még csendesebbek lettek. ³ Ő pedig így szólt: »Zsidó ember vagyok, a cilíciai Tarzusban születtem, de ebben a városban nevelkedtem fel Gamáliel lábánál. Az atyák törvényének szigorúsága szerint nyertem oktatást, a törvény buzgó követője voltam, amint ti is azok vagytok ma mindnyájan. ⁴ Ezt az utat pedig halálra üldöztem, megkötöztem és őrizetbe adtam férfiakat és nőket. ⁵ Ezt a főpap és a vének mind tanúsítják rólam. Kaptam tőlük leveleket is, úgy mentem el Damaszkuszba a testvérekhez, hogy az ottaniakat is megkötözve Jeruzsálembe hozzam, hogy megbüntessék őket.

⁶ Történt azonban, hogy útközben, amikor Damaszkuszhoz közeledtem, déltájban hirtelen nagy világosság áradt rám az égből. ⁷ Leestem a földre, és szózatot hallottam, amely azt mondta nekem: 'Saul, Saul miért üldözöl engem?' ⁸ Én pedig így feleltem: 'Uram, ki vagy?' Ő azt válaszolta: 'Én vagyok a Názáreti Jézus, akit te üldözöl.' ⁹ Akik velem voltak, látták ugyan a világosságot, de nem hallották annak szavát, aki velem beszélt. ¹⁰ Erre én megkérdeztem: 'Mit tegyek, Uram?' Az Úr pedig azt mondta nekem: 'Kelj fel, és menj Damaszkuszba. Ott megmondják majd neked mindazt, amit tenned kell.' ¹¹ Mivel azonban a ragyogó fény következtében nem láttam, a kísérők kézen fogva vezettek, s így értem Damaszkuszba.

¹² Egy bizonyos Ananiás nevű férfi, aki félté Istent a törvény szerint, s akiről az ott lakó zsidók mind jó véleménnyel vannak, ¹³ felkeresett, és mellém állva azt mondta nekem: 'Saul testvér, láss!' Abban a pillanatban megláttam őt. ¹⁴ Ő pedig így folytatta: 'Atyáink Istene előre kijelölt téged, hogy megismerd akaratát, meglásd az Igazat, és szavait a saját szájából halld. ¹⁵ Tanúskodni fogsz mellette minden ember előtt azokról a dolgokról, amiket láttál és hallottál. ¹⁶ Most pedig miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, és hívd segítségül az Ő nevét!'

¹⁷ Amikor később visszatértem Jeruzsálembe, és imádkoztam a templomban, lelki elragadtatásba estem. ¹⁸ Láttam őt, s ő azt mondta nekem: 'Siess, menj ki gyorsan Jeruzsálemből, mert nem fogadják el a rólam szóló tanúságtételeidet!' ¹⁹ Erre megkérdeztem: 'Uram, hisz tudják, hogy én voltam az, aki börtönbe zárattam, és a zsinagógákban megvertettem a benned hívőket. ²⁰ Amikor pedig Istvának, a te tanúdnak vérét ontották, ott álltam, helyesltem azt, és őriztem gyilkosainak ruháját.' ²¹ De ő azt mondta nekem: 'Menj el, mert én elküldlek téged messzire, a pogányok közé.'«

Pál és a római ezredes ²² Amíg ezeket elmondta, hallgatták őt, de ekkor hangosan kiáltozni kezdtek: »Veszítsd el az ilyen embert a földről, nem élhet tovább!« ²³ Mivel egyre csak lármáztak, köntöseiket eldobálták, és port szórtak a levegőbe, ²⁴ az ezredes megparancsolta, hogy vezessék be a várba, osztorozzák meg, vessék kínvallatás alá, mert meg akarta tudni, hogy miért kiabálnak úgy ellene.

²⁵ Mikor azonban szíjakkal lekötötték, Pál megkérdezte a mellette álló századost: »Szabad nektek római polgárt megosztorozni, mielőtt elítélték volna?« ²⁶ A százados, aki ezt hallotta, odament az ezredeshez, és jelentést tett neki: »Mit akarsz tenni? Hiszen ez az ember római polgár.« ²⁷ Erre az ezredes odament hozzá, és azt mondta neki: »Mondd meg nekem, valóban római polgár vagy?« Ő azt felelte: »Igen.« ²⁸ Az ezredes erre azt mondta: »Én sok pénzért jutottam ehhez a polgársághoz.« Mire Pál azt mondta: »Én pedig abban születtem.« ²⁹ Erre nyomban félreálltak, akik kínvallatására készültek. Az ezredes is megijedt, amikor megtudta, hogy római polgár létére megkötöztette őt.

Pál a főtanács előtt ³⁰ Másnap aztán tüzetesebben meg akarta tudakolni, hogy a zsidók mivel vádolják. Eloldoztatta őt, összehívta a papokat és az egész főtanácsot, azután elővezette Pált, és eléjük állította.

Csel 23 ¹ Pál a főtanács felé fordult, és így szólt: »Férfiak, testvérek! Mind a mai napig maradéktalanul jó lelkiismerettel jártam az Úr előtt.« ² Ananiás főpap erre megparancsolta a mellette állóknak, hogy üssék őt szájon. ³ Pál ekkor így szólt hozzá: »Megver téged Isten, te fehérre meszelt fal! Leülsz, hogy a törvény szerint ítélkezz rajtam, és a törvény ellenére parancsot adsz, hogy megüssenek!« ⁴ Az

ott állók azt mondták: »Az Isten főpapját szidalmazod?« ⁵ Pál azonban így szólt: »Nem tudtam, testvérek, hogy ő a főpap. Hiszen meg van írva: *Ne átkozd néped fejedelmét!*« {Kiv 22,27}

⁶ Mivel Pál tudta, hogy egy részük a szaddúceusok közül, a többi pedig a farizeusok közül való, felkiáltott a főtanácsban: »Férfiak, testvérek! Farizeus vagyok, és farizeusok fia! A reménység és a holtak feltámadása miatt állok törvény előtt.« ⁷ Mihelyt kimondta ezt, nézeteltérés támadt a farizeusok és a szaddúceusok között, és a sokaság megoszlott. ⁸ A szaddúceusok ugyanis azt mondják, hogy nincs feltámadás, sem angyal, sem lélek; a farizeusok pedig mindkettőt vallják. ⁹ Lett erre nagy láрма. A farizeusok közül ugyanis néhányan felálltak, és harciasan kijelentették: »Semmi rosszat sem találunk ebben az emberben! Lehet, hogy lélek, vagy angyal szólt hozzá.« ¹⁰ Mivel a vita elfajult, az ezredes attól tartott, hogy szétszaggatják Pált. Kiadta tehát a parancsot, hogy a katonák jöjjenek le, ragadják ki közülük, és vigyék a várba. ¹¹ A következő éjszakán pedig megállt mellette az Úr, és azt mondta neki: »Légy állhatatos, mert amint tanúságot tettél rólam Jeruzsálemben, úgy kell tanúságot tenned Rómában is.«

A zsidók összeesküvése Pál ellen ¹² Amikor megvirradt, a zsidók közül néhányan összefogtak, és fogadalmat tettek. Azt mondták, hogy sem nem esznek, sem nem isznak, amíg Pált meg nem ölik. ¹³ Negyvennél többen voltak a férfiak, akik így összeesküdtek. ¹⁴ Elementek a főpapokhoz és a vénekhez, és azt mondták nekik: »Fogadalommal köteleztük magunkat, hogy addig semmit sem ízlelünk meg, amíg Pált meg nem öljük. ¹⁵ Most tehát jelentsétek be a főtanáccsal együtt az ezredesnek, hogy hozassa őt elétek, mintha valami biztosabbat akarnátok róla megtudni; mi pedig készen állunk, hogy mielőtt ideérne, megöljük.«

¹⁶ Pál nővérének a fia azonban értesült a cselszövésről. Odament tehát, bement a várba, és tudtára adta Pálnak. ¹⁷ Pál pedig magához hivatott egyet a századosok közül, és azt mondta neki: »Vezesd ezt az ifjút az ezredeshez, mert valami jelenteni valója van számára!« ¹⁸ Az maga mellé vette, elvezette az ezredeshez, és így szólt: »A fogoly Pál megkért, hogy vezessem hozzád ezt az ifjút, mert valami mondanivalója van számodra.« ¹⁹ Az ezredes megfogta a kezét, félrevonult vele, és megkérdezte: »Milyen jelentenivalód van számomra?« ²⁰ Az pedig elmondta: »A zsidók megállapodtak abban, hogy megkérnek téged, vezettesd Pált a holnapi napon a főtanácsba, mintha valami biztosabbat akarnának megtudni róla. ²¹ De te ne higgy nekik, mert közülük negyvennél több férfi lesben áll ellene; ezek fogadalommal kötelezték magukat, hogy sem nem esznek, sem nem isznak, amíg meg nem ölik őt. Készen is állnak már, és várják ígéretedet.«

Pált Cézaréába viszik ²² Az ezredes erre elbocsátotta az ifjút, s megparancsolta neki, ne mondja el senkinek, hogy »ezeket tudtul adtad nekem«. ²³ Azután hívatott két százados, és azt mondta nekik: »Éjjeli három órától kezdve tartsatok készenlétben hetven lovast és kétszáz dárdást, hogy Cézaréába menjenek. ²⁴ Szereljete fel hátasállatokat is«, hogy Pált felültessék és épségben elvigyék Félix helytartóhoz. ²⁵ Aztán levelet írt. Ez állt benne: ²⁶ »Klaudiusz Liziász Félixnek, a kegyelmes helytartónak. Üdv neked! ²⁷ A zsidók elfogták ezt a férfit, és meg akarták ölni, amikor katonasággal közbeléptem és kimentettem, mert megtudtam, hogy római. ²⁸ Azzal a szándékkal, hogy megtudjam a vádat, amelyet ellene felhoznak, bevitettem őt a főtanácsukba. ²⁹ Úgy láttam, hogy törvényüknek vitás kérdései

miatt vádolják, de semmi bűne sincs, ami miatt halált vagy bilincset érdemelne. ³⁰ Mivel azt is jelentették nekem, hogy cselet szőttek ellene, elküldtem őt hozzád, s a vádlóknak is értésükre adtam, hogy hozzád folyamodjanak. Jó egészséget!»

³¹ A katonák tehát parancsuk értelmében magukhoz vették Pált, s az éj folyamán elvitték Antipatriszba. ³² Másnap a lovasokat útra bocsátották, hogy továbbmenjenek vele, ők pedig visszatértek a várba. ³³ Azok pedig, amikor eljutottak Cézáreába, átadták a levelet a helytartónak, és Pált is eléje állították. ³⁴ Amikor az elolvasta a levelet, megkérdezte, hogy melyik tartományból való. Mikor megtudta, hogy cilíciai, ³⁵ azt mondta: »Majd kihallgatlak, amikor vádlóid is megjönnek.« Végül megparancsolta, hogy tartsák őrizetben Heródes székházában.

Csel 24 Pál Félix római helytartó előtt ¹ Öt nap múlva Ananiás főpap lement néhány vénnel és egy bizonyos Tertullusz nevű ügyvéddel, s jelentkeztek a helytartó előtt Pál ellen. ² Miután Pált előhívták, Tertullusz elkezdte előadni a vádat: »Igazi békében élünk alattad, és gondoskodásod folytán sok dologban javulás állt be, ³ azt mindig és mindenütt teljes hálával fogadjuk, kegyelmes Félix. ⁴ Hogy azonban hosszasabban föl ne tartsalak, kérlek, hallgass meg minket röviden a te kegyelmességed szerint. ⁵ Úgy találtuk, hogy ez az ember veszedelmet terjeszt és lázadásokat szít az összes zsidó között az egész földkerekségen, és élére áll a názáretiek eretneksége által keltett lázadásnak. ⁶ Sőt a templomot is meg akarta szentségteleníteni, ezért elfogtuk. ⁷ ⁸ Ha törvényt ülsz, magad is megtudhatod tőle mindazt, amivel mi vádoljuk őt.« ⁹ A zsidók is megerősítették ezt, és bizonygatták, hogy mindez így van.

¹⁰ Pál azonban, miután a helytartó intett neki, hogy beszéljen, ezt válaszolta: »Mivel tudom, hogy sok esztendeje bírāja vagy ennek a népnek, jó lélekkel felelek meg magamért. ¹¹ Meggyőződhetek ugyanis, hogy nincs több, mint tizenkét napja, amikor feljöttem Jeruzsálembe imádkozni. ¹² Nem látott engem senki vitatkozni vagy népcsőduletet támasztani, sem a templomban, sem a zsinagógákban, ¹³ sem a városban. Nem is tudják előtted bebizonyítani, amikkel most vádolnak engem. ¹⁴ Azt azonban megvalloim előtted, hogy az Atyának, az én Istenemnek szolgállok, azt a felekezetet követve, amelyet ők eretnekségnek mondanak, s hiszek mindabban, ami meg van írva a törvényben és a prófétákban. ¹⁵ Reménységem van az Istenben, amit ők maguk is várnak, hogy az igazak és a gonoszok föltámadnak. ¹⁶ Ennélfogva magam is arra törekszem, hogy lelkiismeretem feddhetetlen legyen mindenkor Isten és az emberek előtt. ¹⁷ Több esztendő eltelte után azonban megérkeztem, hogy adományt hozzak népemnek, áldozzak és fogadalmakat teljesítsek. ¹⁸ Ez alkalomból találtak engem megtisztulásom után a templomban, de nem sokasággal, és nem is zavargás közepette. ¹⁹ Az a néhány Ázsiából való zsidó, akiknek meg kellett volna előtted jelenniük és vádat emelniük, ha panaszuk van ellenem, ²⁰ vagy akár ezek itt maguk is, csak mondják meg, hogy találtak-e bennem valami gonoszságot, amikor a főtanács előtt álltam. ²¹ Legfeljebb abban az egy mondasban, melyet hangosan hirdettem, mikor köztük álltam, hogy »a holtak feltámadása miatt állok ma ítélőszéketek előtt.«

²² De Félix elhalasztotta ügyüket, mert jól ismerte ezt az utat, s azt mondta: »Majd ha Líziász ezredes lejön, meghallgatlak benneteket.« ²³ A századosnak pedig megparancsolta, hogy tartsa őt őrizetben, hagyja nyugton, és ne akadályozzon meg senkit sem övéi közül, hogy a szolgálatára legyen.

²⁴ Néhány nap múlva Félix odajött Druzillával, a feleségével, aki zsidó nő volt. Hívatta Pált, és meghallgatta őt a Krisztus Jézusban való hitről. ²⁵ Amikor azonban ő az igazságosság, a tisztaság és a jövő ítélet kérdését kezdte fejtegetni, Félix ijedten közbeszólt: »Most egyelőre menj; alkalmas időben majd hívatlak.« ²⁶ Ezenkívül azt is remélte, hogy Pál majd lefizeti, ezért gyakran hívatta, és elbeszélgetett vele.

²⁷ Két év elteltével azonban Félix utóda Porcius Fesztusz lett. Mivel Félix a zsidók kedvében akart járni, Pált fogságban hagyta.

Csel 25 Pál Fesztusz helytartó előtt; a császárhoz fellebbez ¹ Amikor Fesztusz megérkezett a tartományba, három nap múlva felment Cézareából Jeruzsálembe. ² A főpapok és a zsidók főemberei eléje járultak, és Pál ellen kérelmet terjesztettek elő. ³ Azt a kegyet kérték az ő kárára, hogy hozassa fel őt Jeruzsálembe. Azt a cselet tervelték ki ugyanis, hogy útközben megölik. ⁴ Fesztusz azonban azt válaszolta, hogy Pált Cézareában őrizteti, maga pedig hamarosan elutazik. ⁵ »Akik tehát közületek hatalommal vannak felruházva – mondta –, jöjjenek le velem, és emeljenek vádat ellene, ha valami gonoszság van abban a férfiban.« ⁶ Még vagy nyolc-tíz napig tartózkodott köztük, aztán lement Cézareába. Másnap törvényt ült, s elővezettette Pált. ⁷ Amikor odahozták őt, a zsidók, akik lejöttek Jeruzsálemből, körülállták, és sok, súlyos vádat hoztak fel ellene. Bizonyítani azonban nem tudták, ⁸ mert Pál előadta a védekezését: »Én sem a zsidók törvénye, sem a templom, sem a császár ellen nem vétettem semmit.« ⁹ De Fesztusz kedvében akart járni a zsidóknak, azért ezt válaszolta Pálnak: »Akarsz-e Jeruzsálembe felmenni, hogy ezek ott ítéljenek meg téged az én jelenlétemben?« ¹⁰ Pál azonban azt mondta: »A császár ítélőszéke előtt állok, ott kell ítélni felettem. A zsidók ellen semmit sem vétettem, amint magad is igen jól tudod. ¹¹ Mert ha ártottam volna, vagy valami halálra méltó dolgot tettem, kész vagyok meghalni; ha azonban semmi alapja nincs mindannak, amivel ezek vádolnak, senki sem szolgáltathat ki engem nekik. A császárhoz fellebbezek!« ¹² Erre Fesztusz értekezett tanácsosaival, és így szólt: »A császárhoz fellebbeztél, a császárhoz fogsz menni.«

Pál Fesztusz helytartó és Agrippa király előtt ¹³ Néhány nap múlva Agrippa király és Bereniké lejöttek Cézareába, hogy Fesztuszt üdvözljék. ¹⁴ Mikor már több napja ott időztek, Fesztusz említést tett a királynak Pálról: »Félix itt hagyott egy fogoly férfit, ¹⁵ akinek dolgában a zsidók főpapjai és vénei hozzám fordultak, amikor Jeruzsálemben voltam, és követelték az elítélését. ¹⁶ Azt feleltem nekik: A rómaiaknak nem szokásuk, hogy elítéljenek valakit, amíg a vádlottat nem szembesítették vádlóival, és lehetőséget nem adtak neki az önvédelemre, hogy a büntettek alól tisztázza magát. ¹⁷ Amikor ennek következtében minden késedelem nélkül idegyűltek, másnap az ítélőszékbe ültem, és elővezettettem azt a férfit. ¹⁸ A vádlók előálltak, de nem hozakodtak elő semmi olyasmivel, amiből én gonoszat gyanítottam volna, ¹⁹ csak holmi vitás kérdéseik voltak ellene a vallásuk dolgában, és valami meghalt Jézust illetően, akiről Pál azt erősítgette, hogy él. ²⁰ Mivel pedig én nem igazodom el az efféle kérdésben, azt mondtam, hogy akar-e felmenni Jeruzsálembe, hogy ezek ott ítéljezenek felette. ²¹ Pál azonban fellebbezett, hogy a császár ítéljezen fölötte, őrizetben tartottam, amíg el nem küldöm a császárhoz.« ²² Erre Agrippa azt mondta Fesztusznak: »Magam szeretném meghallgatni ezt az embert.« »Holnap – válaszolta – majd meghallod.«

²³ A következő napon Agrippa és Bereniké nagy pompával eljöttek, és bementek a tárgyalóterembe az ezredesekkel és a város előkelő polgáraival. Fesztusz parancsára elővezették Pált. ²⁴ Ekkor Fesztusz így szólt: »Agrippa király, és ti férfiak mindnyájan, akik velünk itt jelen vagytok! Íme, látjátok őt, aki miatt a zsidók egész sokasága megkeresett engem Jeruzsálemben, követelözve és lármázva, hogy nem szabad tovább élnie. ²⁵ Én azonban úgy találtam, hogy nem követett el semmit sem, ami miatt halált érdemelne. Mivel ő a császárhoz fellebbezett, úgy határoztam, hogy odaküldöm. ²⁶ Nincsen semmi, ami bizonyosat írhatnék róla uramnak. Ezért hoztam őt elétek, kiváltképpen teeléd, Agrippa király, hogy a kihallgatás megtörténte után tudjak mit írni. ²⁷ Mert nem látom ésszerűnek, hogy elküldjem a foglyot, és ne jelentsem az ellene emelt vádakat.«

Csel 26 ¹ Agrippa erre azt mondta Pálnak: »Megengedjük, hogy szólj a magad érdekében.« Ekkor Pál kitárta kezét, és elkezdte előadni védekezését: ² »Boldognak tartom magam, Agrippa király, hogy jelenlétedben védekezem ma mindaz ellen, amivel a zsidók vádolnak. ³ Főként pedig azért, mert te ismered a zsidóknál levő összes szokást és vitás kérdést. Azért kérek, hallgass meg türelmesen. ⁴ A zsidók mindnyájan ismerik ugyanis életemet ifjúságomtól kezdve, amely elejétől fogva népem körében folyt le Jeruzsálemben. ⁵ Tudják rólam korábbirol, kezdettől fogva – ha hajlandók lennének tanúskodni –, hogy vallásunknak legszigorúbb felekezete szerint éltem, mint farizeus. ⁶ Most mégis itt állok, ítékezésnek alávetve, mert reménykedem abban az ígéletben, amelyet Isten tett atyáinknak, ⁷ s amelyre tizenkét törzsünk éjjel-nappal szolgálva reméli, hogy eljut. E reménység miatt vádolnak engem a zsidók, király. ⁸ Mi hihetetlenül találtok abban, hogy Isten a halottakat feltámasztja?

⁹ Korábban magam is azt tartottam, hogy nagy ellenségként kell eljárnom a Názáreti Jézus neve ellen, ¹⁰ s ezt meg is tettem Jeruzsálemben. A szentek közül sokat zárattam börtönökbe, miután a főpapoktól felhatalmazást nyertem. Amikor pedig megölték őket, a hozzájárulásomat adtam. ¹¹ Zsinagógáról zsinagógára járva sok esetben megkínóztam őket, így akartam őket káromlásra kényszeríteni. S aztán, egyre jobban dühöngve ellenük, idegen városokban is üldöztem őket.

¹² Amikor ilyen szándékkal a főpapok felhatalmazásával és engedélyével Damaszkuszba mentem, ¹³ útközben egyszer déltájban azt láttam, király, hogy az égből a nap fényénél ragyogóbb világosság ragyogott körül engem, s azokat, akik velem voltak. ¹⁴ Mindannyian leestünk a földre, s ekkor szózatot hallottam, amely héber nyelven így szólt hozzám: `Saul, Saul, miért üldözöl engem? Nehéz neked az ösztöke ellen rugdalóznod!` ¹⁵ Erre megkérdeztem: `Ki vagy, Uram?` Az Úr ekkor így szólt: `Én vagyok Jézus, akit te üldözöl. ¹⁶ De kelj fel, és állj lábadra, mert azért jelentem meg neked, hogy szolgáljává és tanújává tegyelek azoknak a dolgoknak, amiket láttál, és amelyek végett még meg fogok jelenni neked. ¹⁷ Ezért kimentelek téged a népből és a pogányok közül, akik közé most küldlek, ¹⁸ hogy megnyisd szemüket, s hogy a sötétségből a világosságra, és a sátán hatalmából Istenhez térjenek, s így elnyerjék a bűnök bocsánatát, és az örököszt a szentek között a bennem való hit által.`

¹⁹ Mindezek következtében, Agrippa király, nem kételkedtem a mennyei látomásban. ²⁰ Először a Damaszkuszban levőknek, aztán Jeruzsálemben és Júdea egész tartományában, végül a pogányoknak hirdettem, hogy tartsanak bűnbánatot, és térjenek Istenhez, végezzék a bűnbánat méltó cselekedeteit. ²¹ Emiatt fogtak el a zsidók, amikor a templomban voltam, és meg akartak ölni. ²² De Isten oltalma megsegített, és a mai napig helyálltam mint tanú, kicsi és nagy előtt. Nem mondok semmit

sem azokon kívül, amikről Mózes és a próféták beszéltek, mint eljövendő dolgokról: ²³ hogy Krisztus szenvedni fog, első lesz a halottak föltámadásában, és világosságot fog hirdetni a népnek és a pogányoknak.»

²⁴ Mikor ezeket szólva előadta védekezését, Fesztusz jó hangosan azt mondta: »Esztelen vagy Pál, a sok tudomány esztelenségbe kerget téged!« ²⁵ Pál pedig: »Nem vagyok én esztelen, kegyelmes Fesztusz, hanem az igazság és a józanság szavait mondom. ²⁶ A király ugyanis, akihez éppen ezért bátran beszélek, tud ezekről. Úgy gondolom, ezek közül semmi sem ismeretlen előtte, hiszen ezekből semmi sem történt holmi zugban. ²⁷ Agrippa király, hiszel a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel!« ²⁸ Erre Agrippa így szólt Pálhoz: »Kevésen múlik, hogy meggyőzz, és keresztény legyek.« ²⁹ Pál pedig: »Kérem Istentől, akár kicsi, akár nagy áron, hogy nemcsak te, hanem azok is mindnyájan, akik ma hallanak, olyanok legyenek, amilyen én is vagyok, leszámítva ezeket a köteleket.«

³⁰ Erre a király, a helytartó, Bereniké és akik mellettük ültek, felkeltek. ³¹ Távozás közben így beszélgettek egymással: »Ez az ember semmit sem tett, ami halált vagy bilincseket érdemelne.« ³² Agrippa pedig azt mondta Fesztusznak: »Ezt az embert el lehetett volna bocsátani, ha nem fellebbezett volna a császárhoz.«

Csel 27 A fogoly apostol útja Rómába ¹ Miután a határozat úgy szólt, hogy hajón elviszik őt Itáliába, Pált a többi fogollyal együtt átadták az Augustus-zászlóalj Júliusz nevű századosának. ² Felszálltunk tehát egy adramittiumi hajóra, s útnak indultunk, megkezdve a hajózást az ázsiai helységek felé. A Tesszalonikiból való makedóniai Arisztarchosz is velünk tartott. ³ Másnap elérkeztünk Szidonba. Júliusz emberségesen bánt Pállal. Megengedte neki, hogy felkeresse barátait, s gondoskodjék magáról. ⁴ Amikor onnan elindultunk, Ciprus alá hajóztunk, mert a szelek éppen szembe fújtak. ⁵ Áthajózva Cilícia és Pamfília tengerén, elérkeztünk a líkiai Mírába. ⁶ Mivel a százados talált ott egy Itáliába induló alexandriai hajót, arra szállított át minket. ⁷ Miután hajónk több napon át lassan haladt előre, nagy nehezen eljutottunk Knidosz elé, de mert a szél gátolt bennünket, Szalmóné táján áthajóztunk Kréta alá. ⁸ Nagy nehezen haladtunk mellette, s elérkeztünk egy Jókikötő nevű helyhez Lászea város közelében. ⁹ Mivel az idő igen előre haladt, és a hajózás nem volt már biztonságos, hisz a böjt is elmúlt már, Pál figyelmeztette őket ¹⁰ ezekkel a szavakkal: »Férfiak, látom, hogy a hajózás nemcsak a rakománynak és a hajónak, hanem az életünknek is gyötrelmére és nagy kárára kezd lenni.« ¹¹ A százados azonban inkább hitt a kormányosnak és a kapitánynak, mint Pál szavainak. ¹² S mivel a kikötő sem volt alkalmas a telelésre, a többség megállapodott abban a tervben, hogy elhajóznak onnan. Ha csak lehetséges, elérik Főnixet, és ott telelnek a krétai kikötőben, amely a délnyugati és északnyugati szélirányra tekint.

¹³ Mivel a déli szél gyengén fújt, és úgy gondolták, hogy kitarthatnak szándékuk mellett, felszedték hát a horgonyt, és tovább haladtak szorosan Kréta mellett.

A tengeri vihar ¹⁴ De röviddel ezután rájuk tört onnan az Északkeletinek nevezett orkán. ¹⁵ Mivel elkapta a hajót, és nem tudtunk a szél ellen haladni, elsodródtunk, átengedve a hajót a szélrohamoknak. ¹⁶ Amikor elszárgultunk egy Kauda nevű kis sziget alatt, alig tudtuk megmenteni a csónakot. ¹⁷ Mikor végre sikerült azt felhúzni, védőintézkedéseket alkalmaztak: átkötötték a hajót, és mivel attól tartottak, hogy a Szirtiszhez csapódnak, lebocsátották a lassítót, és így haladtak tovább.

¹⁸ A hatalmas vihar úgy hányt-vetett bennünket, hogy másnap kidobálták a rakományt. ¹⁹ Harmadnap pedig a hajó felszereléseit dobálták ki saját kezükkel. ²⁰ S mert több napon át sem a nap, sem a csillagok nem tűntek fel, és a rémséges vihar folyton dühöngött, odalett már minden reményünk, hogy megmenekülünk.

²¹ Mikor már sokat éheztek, Pál közéjük állt, és így szólt: »Férfiak, rám kellett volna hallgatnotok, nem kellett volna elindulni Kréta alól, s nem szenvednénk ezt a vesződséget és kárt. ²² De most is arra biztatlak titeket, legyen a lelketek bizakodó, mert egy ember sem fog közületek elveszni, egyedül a hajó. ²³ Ezen az éjszakán ugyanis megállt mellettem Isten angyala – én az övé vagyok és neki szolgállok –, ²⁴ s azt mondta: 'Ne félj, Pál! A császár elé kell állnod; íme, Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled hajóznak!' ²⁵ Azért férfiak, legyetek bizakodó lelkek, mert én elhiszem Istennek, hogy úgy lesz, amint nekem megmondta. ²⁶ Ki kell vetődnünk valamelyik szigetre.«

Hajótörés egy szigetnél ²⁷ Amikor már a tizennegyedik éjszaka is beállt, amióta az Adrián hajóztunk, éjfél tájban a hajósok azt gyanították, hogy valamiféle föld tűnik fel előttük. ²⁸ Erre lebocsátották a mélységmérőt, és húsz ölet mértek. Majd kicsit továbbhaladva onnan már tizenöt ölet mértek. ²⁹ Ezért attól tartva, hogy sziklás helyekre ütközünk, leeresztettek négy vasmacskát a hajó faráról, és aggódva várták, hogy kivilágosodjon. ³⁰ Közben a hajósok meg akartak szökni a hajóról. Azzal az ürességgel, hogy a hajó orráról horgonyokat vetnek ki, leeresztették a csónakot. ³¹ Ekkor Pál azt mondta a századosnak és a katonáknak: »Ha ezek nem maradnak a hajón, ti nem menekülhettek meg.« ³² Erre a katonák elvágták a csónak köteleit és hagyták kiesni.

³³ Amikor világosodni kezdett, Pál kérte mindnyájukat, hogy vegyenek magukhoz edelt. Ezt mondta nekik: »Ma tizennegyedik napja, hogy vártok, étlen vagytok, és semmit sem vesztek magatokhoz. ³⁴ Azért arra kérlek titeket, vegyetek táplálékot magatokhoz, ez a javatokra lesz. Egyiketeknek sem vész el egy haja szála sem a fejről.« ³⁵ Miután ezt elmondta, fogta a kenyeret, s mindnyájuk szeme láttára hálát adott Istennek. Aztán megtörte azt, és elkezdett enni. ³⁶ Erre mindnyájan megnyugodtak, és ők is vettek magukhoz edelt. ³⁷ Összesen kétszázhetvenhatan voltunk a hajón. ³⁸ Amikor jóllaktak az étellel, úgy könnyítettek a hajón, hogy a gabonát a tengerbe dobták.

³⁹ Bár ekkorra megvirradt már, a szárazföldet nem ismerték fel, de észrevettek egy öblöt, amelynek lejtős partja volt. Azt gondolták, hogy erre futtatják ki a hajót, ha tudják. ⁴⁰ Miután a horgonyokat eloldották és a tengerbe dobták, meglazították a kormányrudak köteleit is, majd felvonták a vezérvitorlát a szél fújásának az irányában, így igyekeztek a part felé. ⁴¹ Amikor végül egy földnyelvhez jutottak, ráhajtották erre a hajót. A hajóorr megakadt ugyan, és mozdulatlan maradt, de a hátsó rész kezdett szétesni a hullámverés ereje miatt. ⁴² A katonáknak az volt a szándékuk, hogy megölik a foglyokat, nehogy valamelyik kiússzon és megszökjön. ⁴³ A százados azonban meg akarta menteni Pált, ezért megtiltotta, hogy ezt megtegyék. Megparancsolta tehát, hogy azok bocsátkozzanak le elsőként, akik úszni tudnak. Jussanak ki és menjenek ki a szárazra. ⁴⁴ A többieket pedig kivitték, kit deszkákon, kit a hajó roncsain. Így történt azután, hogy minden ember kimenekült a partra.

Csel 28 Áttelelés a szigeten ¹ Megmenekülésünk után tudtuk meg, hogy a szigetet Máltának hívják.

² A barbárok nem csekély emberséget tanúsítottak irántunk: tüzeket raktak, és gondoskodtak mind-

annyiunkról a ránk szakadt esőben és hidegben. ³ Amikor azonban Pál összeszedett egy csomó rőzst és rárakta a tűzre, egy vipera mászott elő a melegtől, és rávetette magát a kezére. ⁴ A barbárok meglátták a kezén lógó állatot, és azt mondogatták egymásnak: »Ez az ember bizonyosan gyilkos, mert kimenekült ugyan a tengerből, de a bosszú nem hagyja életben.« ⁵ De ő lerázta a kígyót a tűzbe, és nem lett semmi baja. ⁶ Pedig azok azt hitték, hogy felpuffad, nyomban lerogy és meghal. Vártak is erre jó ideig, s amikor látták, hogy semmi baj sem érte, mást gondoltak: azt mondták, hogy isten.

⁷ Azon a vidéken a sziget Publiusz nevű főemberének voltak birtokai. Ez befogadott minket, és három napig jól tartott bennünket. ⁸ Publiusz apja éppen akkor lázban és vérhasban gyötrődve feküdt. Pál bement hozzá, imádkozott, aztán rátette a kezét, és meggyógyította. ⁹ Ez után az eset után a szigetről minden beteg eljött hozzá, és mind meggyógyult. ¹⁰ Ezek nagy tisztelettel vettek körül minket, s amikor hajóra szálltunk, elhalmoztak bennünket a szükséges dolgokkal.

Hajóút Rómába ¹¹ Három hónap múlva aztán elindultunk egy alexandriai hajón, amely a szigeten telelt, s a »Dioszkuroszok« jelvényét viselte. ¹² Eljutottunk Szirakúzába, és ott maradtunk három napig. ¹³ Onnan körbehajózva Régiumba értünk. Mivel másnap déli szél támadt, a rákövetkező napon Puteoliba érkeztünk. ¹⁴ Itt testvéreket találtunk, akik kértek minket, hogy maradjunk náluk hét napig, s csak aztán mentünk Rómába. ¹⁵ A testvérek meghallották ezt, és elénk jöttek onnan a Fórum Appii-ig és Tresz Tabernéig. Mikor Pál meglátta őket, hálát adott Istennek, és bízni kezdett.

A népek apostola Rómába érkezik és tanít ¹⁶ Mikor aztán megérkeztünk Rómába, megengedték Pálnak, hogy magánházban lakjon katonai őrizet mellett. ¹⁷ Harmadnapra összehívta a zsidók főembereit. Amikor összegyűltek, így szólt hozzájuk: »Testvérek, férfiak, nem tettem ugyan semmit sem a nép vagy az ősi szokás ellen, mégis megkötözve adtak át Jeruzsálemben a rómaiak kezébe. ¹⁸ Miután vizsgálatot tartottak ügyemben, el akartak bocsátani, hisz nincs semmi főbenjáró vétkem. ¹⁹ Mivel azonban a zsidók tiltakoztak, kénytelen voltam a császárhoz fellebbezni. Nem azért, mintha vádolnám valamivel nemzetemet. ²⁰ Emiatt kértem, hogy lássalak titeket és beszéljek veletek. Ezek a kötelek ugyanis Izrael reménysége miatt vesznek körül engem.« ²¹ Azok azt válaszolták neki: »Semmilyen levelet nem kaptunk rólad Júdeából, és az idejövő testvérek egyike sem hozott hírt vagy mondott rólad valami rosszat. ²² Kérünk, hadd halljuk tőled, hogyan gondolkozol. Tudjuk ugyanis erről a felekezetről, hogy mindenütt ellenzésre talál.«

²³ Megállapodtak tehát vele egy napban, s akkor igen sokan eljöttek hozzá a szállásra. Ő pedig magyarázott nekik, és tanúságot tett Isten országáról. Reggeltől estig igyekezett őket Mózes törvényéből és a prófétákból meggyőzni Jézusról. ²⁴ Egyesek hittek szavainak, mások viszont nem hittek. ²⁵ Mivel nem értettek egyet egymás között, szétszéledtek, Pál pedig ezt a mondást idézte nekik: »Jól mondta a Szentlélek atyáinknak Izajás próféta által:

²⁶ `Menj el ehhez a néphez és mondd nekik:

*Hallván hallotok, de nem értetek,
nézvén néztek, de nem láttok.*

*²⁷ Mert megkeményedett ennek a népnek a szíve,
és fülükkel nehezen hallanak,*

*a szemüket eltakarják,
nehogy lássanak a szemükkel,
s halljanak a fülükkel,
nehogy értsenek a szívükkel,
s megtérjenek, és meggyógyítsam őket'* {1z 6,9-10}.

²⁸ Vegyétek tehát tudomásul, hogy Istennek ez az üdvözítő szándéka a pogányoknak szól, azok majd meghallgatják!« [²⁹]

³⁰ Ő pedig két álló esztendeig ott maradt bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik hozzá betértek. ³¹ Közben hirdette Isten országát, s bátran és akadálytalanul tanított Urunkról, Jézus Krisztusról.

A RÓMAIAKNAK ÍRT LEVÉL

CÍMZÉS ÉS KÖSZÖNTÉS: 1,1-7

Róm 1 ¹ Pál, Jézus Krisztus szolgája, meghívott apostol, akit Isten kiválasztott evangéliuma számára – ² amelyet Isten előre megígért a szent iratokban prófétái által ³ Fiáról, aki testileg Dávid nemzetségéből született, ⁴ de akit a szentség Leke szerint, a halottak közül való föltámadás által Isten hatalmas Fiául rendelt; ⁵ s aki által kegyelmet és apostoli megbízást kaptunk minden néphez, hogy engedelmeskedjenek a hit által az ő nevéért ⁶ – ezek közé tartoztok ti is, Jézus Krisztus meghívottjai –, ⁷ Isten összes szereteteinek, akik Rómában vannak, a meghívott szenteknek. Kegyelem és békesség nektek Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól!

Hálaadás; a levél témája: 1,8-17

⁸ Először is hálát adok Istenemnek Jézus Krisztus által mindnyájatokért, mert az egész világon magasztalják a ti hiteteket. ⁹ Tanúm az Isten, akinek szolgálók lelkeimmel Fiának evangéliumában, hogy hogyan emlékezem meg rólatok szüntelenül, ¹⁰ s mindenkor könyörgök imádságaimban azért, hogy Isten akaratából végre-valahára sikerüljön valahogyan eljutnom hozzátok. ¹¹ Hiszen vágyódom az után, hogy lássalak titeket, és juttassak nektek némi lelki kegyelmet, hogy megerősítselek benneteket, ¹² és hogy közöttetek tartózkodva közösen megvigasztalódjunk egymás hite, a tiétek és az enyém által. ¹³ Nem akarom, testvérek, hogy ne tudjátok, milyen sokszor feltettem magamban, hogy elmegyek hozzátok, és hogy elérjek valami eredményt köztetek is, mint ahogy a többi népnél, de mindeztől gátolva voltam. ¹⁴ Adósa vagyok görögnek és barbárnak, bölcsnek és tudatlannak; ¹⁵ ezért, ami engem illet, megvan bennem a készség, hogy hirdessem az evangéliumot nektek is, rómaiaknak.

¹⁶ Nem szégyellem ugyanis az evangéliumot, mert Isten ereje az mindenkinek az üdvösségére, aki hisz, elsősorban a zsidónak, aztán a görögnek. ¹⁷ Mert Isten igazsága nyilvánul meg benne, amely a hitből hitre vezet, amint írva van: »Az igaz a hitből él« (Hab 2,4).

AZ EMBEREK MEGMENTÉSE: 1,18-8,39

A bűn uralma: 1,18-3,20

A nemzetek bűnei ¹⁸ Isten haragja meg nyilvánul az égből azoknak az embereknek minden gonoszsága és igazságtalansága ellen, akik igazságtalansággal elfojtják az isteni igazságot. ¹⁹ Amit ugyanis tudni lehet Istenről, az nyilvánvaló előttük, mert Isten kinyilvánította nekik. ²⁰ Hiszen az, ami láthatatlan benne: örök ereje és istensége, a világ teremtése óta alkotásai alapján értelemmel felismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra, ²¹ mivel ők, bár megismerték Istent, nem dicsőítették őt mint Istent, és nem adtak hálát neki, hanem üressé váltak gondolataikban, és sötétség borult oktan szívükre. ²² Bölcsnek mondogatták magukat, és esztelenek lettek, ²³ fölcserélték a halhatatlan Isten dicsőségét halandó embereknek, sőt madaraknak, négy lábúaknak és csúszómászóknak a kép-
másával.

²⁴ Ezért Isten átadta őket szívük vágya szerint a tisztátalanságnak, hogy maguk bectelenítsék meg testüket, ²⁵ mint olyanok, akik felcserélték Isten igazságát a hazugsággal, és inkább tisztelték és szolgálták a teremtményt, mint a Teremtőt, aki áldott mindörökké. Ámen.

²⁶ Ezért Isten átadta őket gyalázatos szenvedélyeiknek. Asszonyaik ugyanis elcserélték a természetes érintkezést a természetellenessel. ²⁷ Hasonlóképpen a férfiak is, elhagyva a természetes együttélést az asszonnyal, egymás iránt gerjedtek vágyra, férfiak férfiakkal ocsmányságot műveltek; és így elvették eltévelyedésük illő bérét. ²⁸ Ahogy ők nem méltatták Istent arra, hogy megtartsák ismeretükben, úgy Isten is ráhagyta őket romlott értelmükre, hadd tegyék azt, ami nem való; ²⁹ hiszen telve vannak mindenféle igazságtalansággal, rosszasággal, kapzsisággal, romlottsággal, telve irigységgel, gyilkossággal, viszálykodással, csalással, gonoszlelkűséggel; árulkodók ők, ³⁰ és rágalmazók, Isten előtt gyűlöletesek, gyalázkodók, kevélyek, kérkedők, fortélyos gazok, a szülőkkel szemben engedetlenek, ³¹ ostobák, megbízhatatlanok, szívtelenek, könyörtelenek. ³² Jóllehet megismerték Istennek azt az elhatározását, hogy akik ilyeneket tesznek, méltók a halálra, mégis, nemcsak megteszik, hanem az így cselekvőkkel egyet is értenek.

Róm 2 Az ember Isten ítélőszéke előtt ¹ Nincs tehát mentség számodra, bárki légy, te ember, aki ítélkezel; mert azzal, hogy mást elítélsz, önmagadat ítéled el, hiszen te, aki ítélkezel, hasonlókat teszel. ² Márpedig tudjuk, hogy Isten ítélete igazságosan éri azokat, akik ilyeneket tesznek. ³ Vagy azt gondolod, te ember, hogy megmenekülsz Isten ítélete elől, amikor azt teszed, amiért elítélsz másokat, akik ilyeneket tesznek? ⁴ Vagy megveted jóságának, türelmének és hosszantűrésének gazdagságát, s nem fogod fel, hogy Isten jósága megtérésre vezet? ⁵ Pedig konokságod és megátalkodott szíved által haragot halmozol magadra, a harag napjára, amikor Isten igazságos ítélete megnyilvánul, ⁶ s ő majd megfizet mindenkinek tettei szerint {Zsolt 62,13}: ⁷ örök élettel azoknak, akik a jócselekedetben való kitartásukkal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, ⁸ haraggal és dühvel azoknak, akik szembeszállnak vele, és nem engedelmeskednek az igazságnak, hanem a gonoszságának hisznek. ⁹ Gyötrelem és kín lesz minden embernek, aki gonoszat tesz, elsősorban a zsidónak, aztán a görögnek; ¹⁰ viszont dicsőség, tisztesség és béke lesz mindenkinek, aki jót cselekszik, elsősorban a zsidónak, aztán a görögnek. ¹¹ Mert Istennél nincs személyválogatás.

¹² Mindazok ugyanis, akik törvény nélkül vannak és vétkeztek, elvesznek a törvény nélkül is; mindazokat pedig, akik a törvény alatt vétkeztek, a törvény alapján ítélik el, ¹³ mert nem a törvény hallgatói igazak Isten előtt, hanem a törvény megtartói nyernek megigazulást. ¹⁴ Amikor ugyanis a pogányok, kiknek nincs törvényük, természettől vezérelve megteszik a törvényben foglaltakat, akkor – noha törvényük nincsen, ők maguk a törvény maguknak, ¹⁵ és így megmutatják, hogy a törvény követése a szívükbe van írva. Lelkiismeretük tesz nekik erről tanúságot, és a gondolataik, amelyek hol vádolják őket, hol pedig felmentik ¹⁶ azon a napon, amikor Isten ítélkezni fog Jézus Krisztus által az emberek rejtett dolgairól az én evangéliumom szerint.

A zsidók és a törvény ¹⁷ Ha tehát zsidó a neved, s megnyugvást találsz a törvényben, és dicsekvésed az Isten, ¹⁸ ismered az akaratát, felismered, mi a helyes, mert a törvény által oktatást nyertél, ¹⁹ és azt hiszed, hogy a vakoknak vezetője, a sötétségben levők világossága, ²⁰ az oktanak oktatója, a kisdetek nevelője vagy, aki megkaptad a törvényben a tudás és az igazság formáját; ²¹ nos tehát te,

aki mást tanítasz, önmagadat nem tanítod? Aki másnak hirdeted, hogy nem szabad lopni, te lopsz?
22 Aki azt mondod, hogy nem szabad házasságot törni, házasságot törsz? Aki utálod a bálványokat, templomokat rabolsz ki? 23 Aki kérkedsz a törvénnyel, a törvény megszegésével gyalázod az Istent?
24 »Miattatok káromolják Isten nevét a nemzetek között«, amint írva van {1z 52,5}.

25 A körülmetélkedés használ ugyan, ha a törvényt megtartod, de ha a törvényt áthágod, körülmetéltséged körülmetéletlenséggé válik. 26 Ha viszont a körülmetéletlen megtartja a törvény rendelkezéseit, nem számít körülmetéltségnek a körülmetéletlensége? 27 S az, aki a természet szerint körülmetéletlen, ha teljesíti a törvényt, megítél majd téged, aki az Írás és a körülmetéltség mellett törvénszegő vagy. 28 Mert nem az a zsidó, aki külsőleg az, és nem az a körülmetéltség, ami kívül, a testen látható, 29 hanem az a zsidó, aki bensejében az. Ez a szív körülmetéltsége a lélek szerint és nem a betű szerint. Az ilyen ember nem az emberektől nyer dicséretet, hanem Istentől.

Róm 3 Mindenki vétkezett 1 Mi előnye van tehát a zsidónak? Vagy mi haszna a körülmetélkedésnek?

2 Sok, minden tekintetben. Éspedig először az, hogy Isten rájuk bízta ígéit.

3 Mit számít az, hogy közülük egyesek hitetlenek voltak? Vajon azoknak a hitetlensége megszünteti-e Isten hűségét? Bizony nem!

4 Ellenkezőleg, Isten igaz, legyen bár minden ember hazug {Zsolt 116,11}, amint meg van írva: »Hogy elismerjenek igaznak beszédeidben, és győztes légy, mikor perbe szállnak veled« {Zsolt 51,6}.

5 De mit mondjunk arra, ha a mi igaztalanságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát? Nem igazságtalan-e Isten, amikor haragjával sújt? – Emberi módon szólok.

6 Semmiképpen sem. Különben hogyan ítélné meg Isten ezt a világot?

7 De ha Isten igazsága az én hazugságom révén bővelkedik az ő dicsőségére, akkor miért sújt engem az ítélet, mint bűnöst? 8 És miért ne tennénk rosszat, hogy jó származzék belőle, amivel rágalmaznak is minket egyesek, s ránk fogják, hogy mi így beszélünk? Az ilyen embereket méltón sújtja az ítélet.

9 Hogyan áll tehát a dolog? Különbek vagyunk-e náluk? Semmiképpen sem. Az imént bizonyítottuk be, hogy a zsidók és a görögök mind alá vannak vetve a bűnnek, 10 amint írva van:

»Nincs egy igaz ember sem;

11 nincs, aki értene, nincs, aki keresse Istent;

12 mindnyájan eltévedtek, s egyaránt haszontalanok lettek,

nincs, aki jót tenne, nincs egyetlen egy sem {Préd 7,20; Zsolt 14,1-3}.

13 A torkuk tátongó sír,

nyelvüket álnokul forgatják {Zsolt 5,10},

kígyók mérge van az ajkuk alatt {Zsolt 140,4}.

14 Átkozódással és keserűséggel van tele a szájuk {Zsolt 10,7}.

15 Lábuk gyors a vérontásra.

16 Csapás és szerencsétlenség van útjaikon,

¹⁷ s a békesség útját nem ismerik {Iz 59,7-8},

¹⁸ Isten félelme nincs a szemük előtt« {Zsolt 36,2}.

¹⁹ Mi pedig tudjuk, hogy mindazt, amit a törvény mond, azoknak mondja, akik a törvény alatt vannak, s így minden száj némuljon el, és az egész világ kerüljön Isten ítélete alá! ²⁰ Mert *nincs az az ember, aki megigazul előtte* a törvény tettei által {Zsolt 143,2}. Hiszen a törvény csak megismerteti a bűnt.

Megigazulás és új élet: 3,21-8,39

Megigazulás a hit által ²¹ Most azonban Isten igazolta nyilvánvaló lett, függetlenül a törvénytől. A törvény és a próféták tanúságot tesznek róla. ²² Istennek ez az igazolta pedig a Jézus Krisztusba vetett hit által irányul mindazokra, akik hisznek benne; különbségtétel ugyanis nincsen. ²³ Mert mindnyájan vétkeztek, és nélkülözik Isten dicsőségét. ²⁴ Ingyen igazulnak meg az ő kegyelméből a megváltás által, amely Jézus Krisztusban van, ²⁵ akit Isten rendelt vére által történő engesztelésül, a hit révén, hogy így kimutassa a maga igazvoltát, miután eltúrte az előző idő bűneit ²⁶ Isten béketűrésével, hogy kimutassa – mondom – a maga igazvoltát a mostani időben, s hogy ő maga igaz legyen, s megigazulttá tegye azt, aki Jézus Krisztus hitéből való.

²⁷ Lehet e akkor dicsekedni? Ki van zárva! Melyik törvény által? A cselekedetek törvénye által? Nem, hanem a hit törvénye által. ²⁸ Mi ugyanis azt tartjuk, hogy az ember a hit által igazul meg a törvény cselekedetei nélkül. ²⁹ Vagy Isten csak a zsidóké volna, s nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is! ³⁰ Mert ugyanaz az egy Isten az, aki megigazulttá teszi a körülmetéltet a hitből, és a körülmetéletlent a hit által. ³¹ Lerontjuk tehát a törvényt a hit által? Dehogysis! Ellenkezőleg: megerősítjük a törvényt.

Róm 4 Ábrahám hite ¹ Mit mondjunk tehát Ábrahámról, test szerint való atyánkról? Mit nyert el ő? ² Ha ugyanis Ábrahám a tettei által igazult meg, van mivel dicsekedjék, de nem az Istennél. ³ Mert mit mond az Írás? *»Ábrahám hitt Istennek, s ez megigazulásul számíttatott be neki«* {Ter 15,6}. ⁴ Márpedig aki tetteket visz végbe, annak a bért nem kegyelemből számítják be, hanem a tartozás ki-egyenlítéseként. ⁵ Annak ellenben, aki nem visz végbe tetteket, hanem hisz abban, aki megigazulttá teszi a bűnöst, annak a hitet számítják be megigazulásul. ⁶ Mint ahogy Dávid is hirdeti annak az embernek a boldogságát, akinek Isten beszámítja a megigazulást tettek nélkül:

⁷ *»Boldogok,*

akiknek gonoszsága bocsánatot nyert, és akiknek bűnei. be fannak fődve.

⁸ *Boldog az az ember,*

akinek az Úr nem számítja be bűneit« {Zsolt 32,1-2}.

⁹ De vajon ez a boldogság csak a körülmetéltet illeti meg, vagy a körülmetéletleneket is? Hiszen azt mondjuk, hogy *»a hit számíttatott be Ábrahámnak megigazulásul«* {Ter 15,6}. ¹⁰ Nos hát, hogyan tudatott be? Körülmetélt, vagy körülmetéletlen állapotában? Bizony, nem mint körülmetéltnek, hanem mint körülmetéletlennek. ¹¹ A körülmetélés jelét úgy kapta, mint a hitből való, a körülmetéletlenségben elnyert megigazulás pecsétjét {Ter 17,10-11}, hogy atyja legyen mindenkinek, aki hisz, bár körülmetéletlen, s a megigazulás nekik is beszámíttassék, ¹² és hogy atyjuk legyen a körülmetéltnek

is; nemcsak azoknak, akik a körülméletlenségből valók, hanem azoknak is, akik követik Ábrahám atyáinknak a körülméletlenség állapotában tanúsított hitének nyomdokait.

¹³ Azt az ígéretet ugyanis, hogy a világ örököse lesz, Ábrahám és utódai kapták, nem a törvény közvetítésével, hanem a hitből való megigazulás alapján. ¹⁴ Ha az örökösök azok, akik a törvényből valók, akkor a hit hiábavaló, és az ígéret semmis. ¹⁵ Hisz a törvény haragot szül. Ahol ugyanis nincs törvény, ott törvényszegés sincs. ¹⁶ Azért hitből, hogy kegyelemből legyen, és az ígéret biztos legyen minden utód számára, nemcsak azoknak, akik a törvényből valók, hanem azoknak is, akik Ábrahám hitéből valók, aki mindnyájunknak atyja ¹⁷ Isten előtt, amint meg van írva: »*sok nemzet atyjává rendeltelek*« {Ter 17,5}. Ő hitt annak, aki életre kelti a holtakat, és aki létre hívja a nemlétezőket, hogy létezzenek. ¹⁸ Ő reménységgel hitt a remény ellenére, így *sok nemzet atyja lett*, amint megmondott neki: »*Annyi lesz a te utódod*« {Ter 15,5}. ¹⁹ És nem gyengült meg a hitben, holott már majdnem százesztendő volt, nem gondolt sem életerejét vesztett testére, sem Sára elapadt méhére, ²⁰ és Isten ígéretével szemben sem kételkedett hitetlenkedéssel, hanem megerősödött hitében, s megadta a tiszteletet Istennek ²¹ abban a teljes meggyőződésben, hogy van hatalma megtenni, amit ígért. ²² És ez számíttatott be neki megigazulásul {Ter 15,6}.

²³ De nemcsak róla írták meg azt, hogy beszámították neki, ²⁴ hanem rólunk is, akiknek beszámítják, ha hiszünk abban, aki feltámasztotta a halottak közül Jézus Krisztust, a mi Urunkat, ²⁵ aki bűneinkért átadatott, és megigazulásunkért feltámasztatott.

Róm 5 A megigazult ember ¹ Mivel tehát elnyertük a megigazulást a hitből, békességünk van Istennel a mi Urunk, Jézus Krisztus által. ² Őáltala megnyílt számunkra az út a hit által a kegyelemhez, amelyben kitartunk, és dicsekszünk Isten dicsőségének reménysége alapján. ³ Sőt dicsekszünk még a szorongatásokban is, tudva, hogy a szorongatás türelmet eredményez, ⁴ a türelem kipróbáltságot, a kipróbáltság reményt, ⁵ a remény pedig nem engedi, hogy megszegyenüljünk, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által.

⁶ Krisztus ugyanis akkor, amikor még erőtlének voltunk, a meghatározott időben, meghalt a gonoszokért. ⁷ Pedig az igaz emberért is aligha hal meg valaki; esetleg a jóért képes valaki meghalni. ⁸ Isten azonban azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy abban az időben, amikor még bűnösök voltunk, ⁹ Krisztus meghalt értünk. Azért most, miután az ő vére által megigazultunk, még sokkal inkább megment minket őáltala a haragtól. ¹⁰ Ha mi, amikor még ellenségek voltunk, kiengesztelődtünk Istennel Fiának halála által, most, mint kiengesztelődöttek, sokkal inkább üdvösséget nyerünk az ő élete által. ¹¹ Sőt még dicsekszünk is Istenben a mi Urunk, Jézus Krisztus által, aki által most elnyertük a kiengesztelődést.

Ádám és Krisztus ¹² Egy ember által jött a bűn ebbe a világba, a bűn által pedig a halál, s így a halál átment minden emberre, mert mindenki vétkezett. ¹³ Bűn ugyanis volt a világon a törvény előtt is, de a bűnt nem számítják be, ha nincs törvény. ¹⁴ A halál mégis uralkodott Ádámtól Mózesig azokon is, akik nem vétkeztek hasonló törvényszegéssel, mint Ádám, aki előképe az Eljövendőnek.

¹⁵ De nem úgy áll a dolog a kegyelem ajándékával, mint a bűnbeeséssel. Ha ugyanis sok ember meghalt egynek bűnbeesése következtében, Isten kegyelme, és az egy embernek, Jézus Krisztusnak a

kegyelmében nyert ajándék még sokkal bőségebben kiáradt sokakra. ¹⁶ Az ajándékkal pedig nem úgy van, mint annak az egy bűnösnek a tetteivel; mert az egy miatt való ítélet büntetést eredményez, a kegyelem azonban sok vétekből a megigazulásra vezet. ¹⁷ Mert ha a halál uralomra jutott egy által, egynek a bűnbeesése miatt, akkor sokkal inkább uralkodnak majd az életben az egy Jézus Krisztus által mindazok, akik megkapják a kegyelem és a megigazulás ajándékának a bőségét.

¹⁸ Amint tehát büntetés szállt minden emberre egynek a bűnbeesése miatt, úgy az életet adó megigazulásban is minden ember részesül egynek az igaz volta miatt. ¹⁹ Ahogyan ugyanis a sok ember bűnössé vált egy ember engedetlensége által, éppúgy a sok ember megigazulttá is válik egynek az engedelmissége által.

²⁰ A törvény azért jött közbe, hogy a bűnözés fokozódjék; amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem, ²¹ hogy amint a bűn halált hozva uralkodott, úgy uralkodjék a kegyelem is a megigazulás által az örök életre a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

Róm 6 Élet és halál Krisztussal ¹ Mit mondjunk tehát? Megmaradjunk-e a bűnben, hogy a kegyelem annál bőségebb legyen?

² Semmi esetre sem. Mert mi, akik meghaltunk a bűnnek, hogyan éljünk továbbra is benne? ³ Vagy nem tudjátok, hogy mindnyájan, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusra, az ő halálára keresztelkedtünk meg? ⁴ Eltemettek tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottak közül, éppúgy mi is új életben járjunk. ⁵ Ha ugyanis eggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, úgy majd a feltámasztásában is egy leszünk vele. ⁶ Hisz tudjuk: a régi embert bennünk azért feszítették meg vele együtt, hogy a bűn teste elpusztuljon, s ne szolgáljunk többé a bűnnek. ⁷ Mert aki meghalt, az felszabadult a bűn alól.

⁸ Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Krisztussal együtt élni is fogunk, ⁹ mert tudjuk, hogy Krisztus, miután feltámadt a halottak közül, már nem hal meg, s a halál többé nem uralkodik rajta. ¹⁰ Mert halála egyszer s mindenkorra való halál volt a bűnnek; az élete azonban élet az Istennek. ¹¹ Ti is úgy tekintsétek tehát magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban.

¹² Ne uralkodjék tehát a bűn halandó testetekben, ne engedelmeskedjete kívánságainak, ¹³ de ne is adjátok oda tagjaitokat a bűnnek a gonoszság fegyvereiként, hanem mint akik a halottak közül életre keltetek, adjátok magatokat Istennek, s tagjaitokat is, mint az igazság fegyvereit, adjátok Istennek! ¹⁴ Mert a bűn nem fog uralkodni rajtatok, hisz nem vagytok már a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt.

Isten szolgái ¹⁵ Mi következik tehát ebből? Vétkezzünk, mert nem a törvény, hanem a kegyelem alatt vagyunk? Semmi esetre sem! ¹⁶ Nem tudjátok, hogy ha valakinek odaadjátok magatokat szolgák gyanánt engedelmisségre, akkor szolgái vagytok annak, akinek engedelmeskedtek: vagy a bűné a halálra, vagy az engedelmisségé a megigazulásra? ¹⁷ Hála legyen azonban Istennek, hogy bár szolgái voltatok a bűnnek, szívből engedelmesek lettetek annak a tanításnak, amelynek Isten átadott titeket, ¹⁸ s így megszabadultatok a bűntől, és az igazvolt szolgái lettetek.

¹⁹ Emberi módon fejezem ki magam testetek gyöngesége miatt. Ahogyan ugyanis egykor átadtátok tagjaitokat a tisztátalanság és a gonoszság szolgálatában a gonoszságra, úgy adjátok most az igazságosság szolgálatára a megszentelődés végett! ²⁰ Mert amíg a bűn szolgái voltatok, szabadok voltatok ugyan az igazságossággal szemben, ²¹ de milyen gyümölcsöt kaptátok akkor ennek? Most szégyenkeztek miattuk, mert halál a végük. ²² Most azonban, miután felszabadultatok a bűn alól, s Isten szolgái lettetek, megvan a gyümölcsötök a megszentelődésre, aminek a vége az örök élet. ²³ Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Róm 7 Új élet a közösségben ¹ Vagy talán nem tudjátok, testvérek – hiszen olyanokhoz szólok, akik ismerik a törvényt –, hogy a törvény addig uralkodik az emberen, amíg él? ² A férjes asszonyt törvény köti életben levő férjéhez, de ha a férj meghal, felszabadul a férfi törvénye alól. ³ Tehát házasságtörőnek mondják, ha más férfié lesz, amíg a férj él; ha azonban a férj meghalt, szabad lesz a törvénytől, és már nem válik házasságtörővé, ha más férfié lesz. ⁴ Éppígy ti is, testvérek, meghaltatok a törvénynek Krisztus teste által, hogy másé legyetek, azé, aki a halottak közül feltámadt, s így gyümölcsöt teremjünk Istennek. ⁵ Amíg ugyanis a test szerint éltünk, a törvény folytán a bűnök szenvedélyei működtek tagjainkban, s azok a halálnak hoztak gyümölcsöt. ⁶ Most azonban, miután meghaltunk annak, ami minket fogva tartott, felszabadultunk a törvény alól, hogy a Lélek szerinti új élettel szolgáljunk, és nem az elavult betű szerint.

⁷ Mit mondjunk tehát? Azt, hogy a törvény bűn? Semmi esetre sem! De a bűnt nem ismertem, csak a törvény által, mert a kívánságot nem ismertem volna, ha a törvény nem mondaná: *»Ne kívánd!«* {Kiv 20,17}. ⁸ De a bűn, mivel alkalmat kapott, a parancs által felkeltett bennem minden kívánságot; törvény nélkül ugyanis halott volt a bűn. ⁹ Valamikor én is törvény nélkül éltem, de amikor a parancs megérkezett, a bűn életre kelt, ¹⁰ én pedig meghaltam, és a parancs, amelynek életet kellett volna adnia nekem, számomra halálthozónak bizonyult. ¹¹ Mert a bűn, amely alkalmat nyert, a parancs által megcsalt engem, és megölt általa. ¹² Így tehát a törvény szent, a parancs is szent, igaz és jó. ¹³ Az lett hát a halálom, ami jó? Semmi esetre sem. Hanem a bűn, hogy bűnnek mutakozzék, halálat okozta olyasmivel, ami jó, és a bűn így még bűnösebb lett a parancs által.

¹⁴ Tudjuk ugyanis, hogy a törvény lelki, én azonban testi vagyok, rabszolgája a bűnnek. ¹⁵ Magam sem értem, hogy mit teszek. Mert nem azt teszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök. ¹⁶ De ha azt teszem, amit nem akarok, helyeslem a törvényt, hogy jó. ¹⁷ Így már nem is én cselekszem azt, hanem a bennem lakó bűn. ¹⁸ Tudom ugyanis, hogy a jó nem lakik bennem, azaz a testemben; mert megvan bennem az akarat a jóra, de a jót megtenni nem tudom. ¹⁹ Hisz nem teszem a jót, amelyet akarok, hanem azt teszem, amit nem akarok, a rosszat. ²⁰ Ha pedig azt cselekszem, amit nem akarok, már nem én teszem azt, hanem a bűn, amely bennem lakik. ²¹ Így tehát én, aki a jót akarom tenni, azt a törvényt találom, hogy a rossz áll hozzám közel; ²² mert belső emberi voltom szerint gyönyörűségemet találom Isten törvényében, ²³ de más törvényt érzek tagjaimban, s ez küzd értelmem törvénye ellen, és a bűn törvényének foglyává tesz, amely tagjaimban van.

²⁴ Ó, én szerencsétlen ember! Ki szabadít meg e halálnak testétől? ²⁵ Hála legyen Istennek, Jézus Krisztus, a mi Urunk által! Így tehát én magam az értelmem által Isten törvényének szolgállok, a test által azonban a bűn törvényének.

Róm 8 A keresztyének élete a Lélekben ¹ Nincs tehát már semmi kárhóztató ítélet azok ellen, akik Krisztus Jézusban vannak. ² Mert a Krisztus Jézusban való élet Lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. ³ Ami ugyanis lehetetlen volt a törvénynek, mert a test erőtlenné tette, azt Isten megtette. Elküldte a bűn miatt saját Fiát a bűn testéhez hasonló testben, és kárhóztató ítéletet hozott a bűn ellen a testben, ⁴ hogy a törvény által megkövetelt igazságosság beteljesedjék mibennünk, akik nem élünk test szerint, hanem Lélek szerint.

⁵ A testi ember ugyanis a testi dolgokra törekszik, a Lélek embere pedig a Lélek dolgaira törekszik. ⁶ Mert a test törekvése a halál, a Lélek törekvése pedig élet és béke, ⁷ mivel a test törekvése ellenszegülés az Istennek, mert nem veti alá magát Isten törvényének, hiszen nem is képes rá. ⁸ Márpedig a testi ember nem lehet kedves Isten előtt.

⁹ Ti azonban nem test szerinti, hanem Lélek szerinti emberek vagytok, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben viszont nincs meg Krisztus Lelke, az nem az övé. ¹⁰ Ha azonban Krisztus bennetek van, a test halott ugyan a bűn miatt, de a Lélek életet ad az igazságosság által. ¹¹ S ha annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, akkor Ő, aki feltámasztotta Jézus Krisztust a halálból, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által.

¹² Ennélfogva, testvérek, nem vagyunk a test lekötöztetettjei, hogy a test szerint éljünk. ¹³ Ha ugyanis a test szerint éltek, meghaltok, de ha a Lélekkel megölik a test cselekedeteit, élni fogtok. ¹⁴ Mert akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. ¹⁵ Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét csak féljete, hanem a gyermekké fogadás Lelkét, amelyben azt kiáltjuk: »Abba, Atyánk!« ¹⁶ Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt tanúságot, hogy Isten fiai vagyunk. ¹⁷ Ha pedig fiai, akkor örökösök is: Isten örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei – ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.

A világ megváltásának reménye ¹⁸ Azt tartom ugyanis, hogy mindaz, amit most szenvedünk, nem mérhető össze a jövődő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk.

¹⁹ Mert a teremtett világ sóvárogva várja, hogy Isten fiai megnyilvánuljanak. ²⁰ Hiszen a teremtett világ hiábavalóságnak van alávetve, nem önként, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, ²¹ hogy a teremtett világ is felszabadul majd a romlandóság szolgaságából Isten fiai dicsőségének szabadságára. ²² Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együtt sóhajtozik és vajódik mind ez ideig. ²³ De nemcsak azok, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengéit: mi magunk is sóhajtozunk bensőnkben, s várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását. ²⁴ Üdvözlésünk ugyanis reménybeli. Ha látjuk azt, amit remélünk, az nem reménység; hisz ki remélné azt, amit lát? ²⁵ Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor várjuk is türelemmel.

²⁶ Hasonlóképpen a Lélek is segítségünkre van erőtlenségünkben, mert nem tudjuk, hogyan imádkozzunk helyesen; de maga a Lélek jár közben értünk szavakba nem foglalható sóhajtasokkal. ²⁷ Aki azonban vizsgálja a szíveket, tudja, hogy melyek a Lélek kívánságai, tudja, hogy közbenjár a szentekért Isten akarata szerint.

²⁸ Tudjuk, hogy az Istent szeretőknek minden javukra válik, azoknak, akik az ő végzése értelmében meghívást kaptak, hogy szentek legyenek. ²⁹ Mert akiket eleve ismert, azokat eleve arra is rendelte, hogy hasonlók legyenek Fia képmásához, s így ő elsőszülött legyen a sok testvér között. ³⁰ Akiket pedig eleve elrendelt, azokat meg is hívta; és akiket meghívott, azokat megigazultakká is tette; akiket pedig megigazultakká tett, azokat meg is dicsőítette.

A hívők bizonyossága ³¹ Mit mondjunk tehát mindezek után? Ha Isten velünk, ki ellenünk? ³² Ő, aki tulajdon Fiát sem kímélte, hanem odaadta értünk, mindnyájunkért, ne ajándékozna vele együtt mindent nekünk? ³³ Ki lenne vádlója Isten választottjainak? Talán Isten, aki a megigazulást adja? ³⁴ Ki lenne hát az, aki kárhoztat? Talán Krisztus Jézus, aki meghalt, mi több, fel is támadt, Isten jobbján van, és közben is jár értünk?

³⁵ Ki szakíthat el minket Krisztus szeretetétől? Nyomorúság vagy szorongatás? Üldözés, éhség, mézítelenség, veszedelem, vagy kard? ³⁶ Amint írva van:

*»Miattad gyilkolnak minket naphosszat,
olybá vesznek, mint a leölésre szánt juhokat« {Zsolt 44,23}.*

³⁷ De mindezekon győzedelmeskedünk azáltal, aki szeret minket. ³⁸ Abban ugyanis biztos vagyok, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem jövődők, sem erők, ³⁹ sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.

IZRAEL VÉGSŐ MEGSZABADÍTÁSA: 9,1-11,36

Róm 9 Pál és Izrael ¹ Igazat mondok Krisztusban, nem hazudom, a lelkiismeretem mellettem tesz tanúságot a Szentlélekben, ² hogy nagy a szomorúságom és szívemnek fájdalma szüntelen. ³ Hiszen azt kívánnám, hogy magam legyek átkozottként távol Krisztustól testvéreimért, test szerint való rokonaikért, ⁴ az izraelitákért, akiké a gyermekké fogadás, a dicsőség, a szövetségek, a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek. ⁵ Övék az atyák, és test szerint Krisztus is közülük való, aki Isten mindenek fölött, áldott legyen mindörökké! Ámen.

Isten biztos ígérete ⁶ Az nem lehet azonban, hogy Isten ígéje meghiúsult. Hiszen nem mind izraelita, aki Izraeltől származik; ⁷ és nem is mindnyájan Ábrahám fiai azért, mert az ő leszármazottjai; hanem: *»Izsák utódait hívják majd a te utódodnak« {Ter 21,12}*. ⁸ Más szóval: nem azok fiai Istennek, akik a test fiai, hanem az ígéret fiai, azok számítanak utódnak. ⁹ Az ígéret ugyanis így hangzik: *»Ez idő tájban eljövök, és Sárának fia lesz« {Ter 18,10}*. ¹⁰ Ezt nemcsak az ő esete mutatja, hanem Rebekáé is, aki egytől, Izsák atyánktól foganta fiait, ¹¹ mert mielőtt még megszülettek volna, s akár jót, akár rosszat tettek volna – azért, hogy az Isten szabad választása megmaradjon –, ¹² nem a tettekért, hanem a meghívó akaratából Rebekka ezt a kijelentést kapta: *»az idősebb lesz a fiatalabbnak a szolgálója« {Ter 25,23}*, ¹³ amint írva van: *»Jákobot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem« {Mal 1,2-3}*.

Isten szabadsága és irgalma ¹⁴ Mit szólunk ehhez? Nem igazságtalanság ez Isten részéről? Semmi esetre sem! ¹⁵ Hiszen így szól Mózeshez: *»Könyörülök azon, akin könyörülök, és irgalmazok annak, akinek irgalmazok« {Kiv 33,19}*.

¹⁶ Tehát nem azon múlik, aki akar, vagy aki törekszik, hanem a könyörülő Istenen. ¹⁷ Az Írás ugyanis azt mondja a fáraónak: *»Azért támasztottalak téged, hogy megmutassam rajtad hatalmam, s nevet világszerte hirdessék«* {Kiv 9,16}. ¹⁸ Azon könyörül tehát, akin akar, s azt teszi megátalkodottá, akit akar.

¹⁹ Azt mondd majd nekem erre: »Akkor miért hibáztat mégis? Hiszen ki állhat ellen az ő akaratának?« ²⁰ Ember! Ki vagy te, hogy perbe szállj Istennel? *Vajon kérde-e az edény a formálójától* {Iz 29,16}: »Miért alkottál engem ilyennek?« ²¹ Nincs-e *a fazekasnak* hatalma *az agyag fölött*, hogy ugyanazon anyagból az egyik edényt tisztos célra készítse, a másikat dicstelenre? ²² Isten pedig nem a haragját akarta-e megmutatni és a hatalmát megláttatni, és nem azért hordozta-e türelemmel a harag eszközeit, amelyek pusztulásra készültek? ²³ És nem azért, hogy megismertesse dicsőségének gazdagságát az irgalmasság eszközein, amelyeket dicsőségre készített, ²⁴ amilyenek mi vagyunk, akiket meghívott nemcsak a zsidók, hanem a pogányok közül is?

²⁵ Ahogy Ózeásnál mondja:

*»Aki nem népem, azt népemnek fogom hívni,
és a nem kedveltet kedveltnek«* {Óz 2,25k}.

²⁶ És akkor ez lesz:

»Azon a helyen, ahol azt mondták nekik:

‘Ti nem vagytok népem’,

ott az élő Isten fiainak hívják majd őket« {Óz 2,1}.

²⁷ Izajás pedig fenn hirdeti Izraelről: *»Ha Izrael fiainak száma annyi lesz is, mint a tenger fővénye, csak a maradék üdvözülni.«* ²⁸ Szavát ugyanis beteljesíti és sietve végrehajtja az Úr a földön« {Iz 10,22-23}.

²⁹ Amint előre megmondta Izajás:

*»Ha a seregek Ura nem hagyott volna nekünk utódot,
úgy jártunk volna, mint Szodoma,
és olyanok lettünk volna, mint Gomorra«* {Iz 1,9}.

Izrael buzgalma tévútra vezet ³⁰ Mit mondjunk tehát? Azt, hogy a nemzetek, akik nem jártak a megigazulás útján, elnyerték a megigazulást, mégpedig a hitből való megigazulást. ³¹ Izrael ellenben törekedett a megigazulás törvényére, mégsem érte el a törvény célját. ³² Miért? Mert nem a hit, hanem a tettek által akarta azt elérni. Megbotlottak a botlás kövében, ³³ amint írva van:

*»Íme, Sionban leteszem a botlás követ
és a botrány szikláját,
és senki sem szégyenül meg,
aki hisz benne«* {Iz 28,16}.

Róm 10 ¹ Testvérek! Szívemből kívánom és könyörgök Istenhez az ő üdvösségükért. ² Mert tanúságot teszek mellettük, hogy megvan bennük a buzgóság Istenért, de ez a nem ismerők buzgósága. ³ Nem ismerték el ugyanis az Istentől való megigazulást, s a magukét igyekeztek helyébe állítani;

nem vetették alá magukat az Istentől való megigazulásnak. ⁴ Pedig Krisztus a törvény végcélja, mindenkiné a megigazulására, aki hisz.

Megváltó örömhír mindenki számára ⁵ Mózes ugyanis azt írja a törvényből eredő megigazulásról: »Az ember, aki teljesíti azt, élni fog általa« {Lev 18,5}. ⁶ A hitből eredő megigazulásról pedig így szól: »Ne mondd szívedben: Ki megy föl az égbe?« {Mtörv 30,12} – tudniillik, hogy Krisztust lehozza. ⁷ Vagy: »Ki száll le az alvilágba?« {Zsolt 107,26} – tudniillik, hogy Krisztust a halottak közül visszahívja. ⁸ Az Írás viszont mit mond? »Közel van hozzád az ige, a szádban és a szívedben« {Mtörv 30,14}. Ez tudniillik a hit ígéje, amelyet hirdetünk. ⁹ Ha tehát a száddal vallod, hogy »Jézus az Úr!«, és a szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halottak közül, üdvözülsz. ¹⁰ A szív hite megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál. ¹¹ Az Írás ugyanis azt mondja:

»Mindaz, aki hisz benne, meg nem szégyenül « {1z 28,16}.

¹² Nincsen ugyanis különbség zsidó és görög között, mert mindnyájuknak ugyanaz az egy Ura van, aki bőkezű mindazokhoz, akik segítségül hívják őt. ¹³ Mert *mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni* {Jo 3,5}.

¹⁴ De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? S hogyan higgyenek abban, akiről nem halottak? S hogyan halljanak, ha nincsen, aki hirdesse? ¹⁵ S hogyan hirdessék, ha nem küldték őket? Amint meg van írva:

»Milyen gyönyörűségesek azok lábai,
akik a jó hírt hirdetik!« {1z 52,7}

Izrael engedetlensége ¹⁶ De nem mindnyájan fogadták engedelmességgel a jó hírt. Azért mondja Izajás:

»Uram, ki hitt annak, amit hallott tőlünk?« {1z 53,1}

¹⁷ Eszerint a hit hallásból van, a hallás pedig Krisztus szava által.

¹⁸ De kérdem én: Talán nem hallották? Sőt, ellenkezőleg:

»Hangjuk elhatott az egész földre,
s beszédük a földkerekség határait« {Zsolt 19,5}.

¹⁹ Vagy kérdem én: Talán Izrael nem értette meg? Mózes mondja először:

»Versengésre indítalak benneteket azok ellen, akik `nem népem',
és oktan nép által haragra ingerellek titeket« {Mtörv 32,21 G}.

²⁰ Izajás bátran kimondja: »Megtaláltak engem, akik nem kerestek, és kinyilvánítottam magam azoknak, akik nem kutattak utánam« {1z 65,1}.

²¹ Izraelhez azonban így szól: »Kitártam kezemet egész nap a hitetlen és ellenszegülő nép felé« {1z 65,2}.

Róm 11 Isten népe és a kiválasztott »maradék« ¹ Azt kérdem tehát: Vajon elvetette Isten az ő népét? Semmi esetre sem! Hiszen én is izraelita vagyok, Ábrahám utóda Benjamin törzséből. ² Isten nem taszította el népét {Zsolt 94,14}, amelyet eleve magáénak ismert. Vagy nem tudjátok, mit mond az Írás

Illésről, hogyan tesz panaszt Istennél Izrael ellen? ³ »Uram, *prófétáidat megölték, oltáraidat felforgatták, egyedül én maradtam meg, s nekem is az életemre törnek*« {1 Kí 19,10}.

⁴ És mit mond neki az isteni válasz?

*»Meghagytam magamnak hétezer férfit,
akik nem hajtottak térdet Baál előtt*« {1 Kí 19,18}.

⁵ Éppígy a jelenben is van maradék a kegyelemből való kiválasztás alapján. ⁶ De ha kegyelemből, akkor már nem tettek fejében; különben a kegyelem már nem volna kegyelem.

⁷ Hogyan is van tehát? Amit Izrael keres, azt nem érte el, a választottak pedig elérték. A többiek viszont vakok lettek, ⁸ amint meg van írva:

*»Isten a kábulat lelkét adta nekik;
szemeket, hogy ne lássanak,
füleket, hogy ne halljanak,
mind a mai napig*« {Iz 6,9-10; MTörv 29,3}.

⁹ Dávid is azt mondja:

*»Asztaluk váljék számukra törré és csapdává,
botránkozássá és megtorlássá!
¹⁰ Szemük homályosodjék el, hogy ne lássanak,
és hátukat görnyeszd meg egészen!*« {Zsolt 69,23}

¹¹ Azt kérdem mármost: Vajon úgy botlottak-e meg, hogy végleg elessenek? Semmi esetre sem. Ellenkezőleg, az ő bukásukból üdvösség támadt a nemzeteknek azért, hogy őket versengésre serkentse. ¹² Ha pedig már a bukásuk is nyereség a világnak, és mulasztásuk gazdagodás a nemzeteknek, mennyivel inkább az lesz a beteljesedésük!

Hasonlat az olajfáról ¹³ Nektek, nemzeteknek azonban azt mondom: Amennyiben én a nemzetek apostola vagyok, a szolgálatomat megbecsülöm, ¹⁴ hátha versengésre serkenthetem véreimet, és üdvözíték közülük egyeseket. ¹⁵ Mert ha az ő félreállításuk a világ megbékélését szolgálja, mi más lesz a befogadásuk, ha nem élet a halálból? ¹⁶ Ha a termés zsengeje szent, a belőle készült tészta is az, és ha a gyökér szent, az ágak is azok. ¹⁷ Ha egyik-másik ág le is törött, téged pedig vadolajfa létedre beoltottak közéjük, s így részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ¹⁸ ne kérkedj az ágak ellenében. Ha kérkedsz, tudd meg, hogy nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged.

¹⁹ Mondhatnád ugyan: »Azért törték le azokat az ágakat, hogy engem beoltsanak.« ²⁰ Igen, ők a hitetlenség következtében törtek le, te azonban a hit által állsz; ne légy tehát fennhéjázó, hanem félj.

²¹ Mert ha Isten nem kegyelmezett meg a természetes ágaknak, neked sem fog megkegyelmezni!

²² Lásd meg tehát Isten jó voltát és szigorúságát! Azok iránt, akik elestek, a szigorúságát, irántad pedig Isten jóvoltát, ha megmaradsz a jóságban – máskülönben téged is le fognak metszeni. ²³ De ha felhagynak hitetlenségükkel, őket is beoltják, mert Istennek van hatalma, hogy újra beoltsa őket.

²⁴ Ha ugyanis téged kivágtak a természetes vadolajfából, és beoltottak a természet rendjén kívül a

nemes olajfába, mennyivel inkább be fogják oltani saját olajfájukba azokat, akik a természet szerint oda tartoznak?

Izrael végső megmentése ²⁵ Nem akarom, testvérek, hogy saját bölcsességeitekre hagyatkozzatok, és meg ne ismerjétek azt a titkot, hogy a vakság Izraelnek csak egy részében következett be, addig, amíg a nemzetek összessége be nem lép, ²⁶ s így majd egész Izrael üdvözl, amint meg van írva:

*»Eljön a Szabadító Sionból,
és elfordítja Jákobtól a gonoszságot {Iz 59,20-21 G}.*
*²⁷ S ez lesz velük a szövetségem,
amikor elveszem a bűneiket« {Jer 31,33-34}.*

²⁸ Ők az evangéliumot tekintve ellenségek ugyan a ti javatokra; a kiválasztottságot tekintve azonban igen kedvesek az ősök kedvéért. ²⁹ Isten ugyanis nem bánja meg adományait és hívását. ³⁰ Hiszen ahogyan egykor ti nem hallgattatok Isten szavára, most azonban irgalmasságot nyertetek az ő engedetlenségük miatt: ³¹ ugyanúgy ők most engedetlenek az irántatok megnyilvánult irgalmasság miatt, hogy most ők is irgalmasságot nyerjenek. ³² Isten ugyanis mindenkit engedetlenségbe zárt, hogy mindenkin könnyörüljön.

³³ Milyen nagy Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának mélysége! Mennyire megfoghatatlanok az ő ítéletei, és kifürkészhetetlenek az ő útjai!

*³⁴ Mert ki ismerte az Úr gondolatát?
Vagy ki volt az ő tanácsadója?
³⁵ Vagy ki adott előbb neki,
hogy vissza kellene fizetnie? {Iz 40,13-14}*

³⁶ Mert minden belőle, általa és érte van. Dicsőség neki mindörökké! Ámen.

A HÍVEK ÉLETE: 12,1-15,13

Róm 12 Új élet a közösségben ¹ Kérlek tehát benneteket, testvérek, Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen a ti ésszerű istentiszteletetek. ² Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem alakuljatok át értelmetek megújításával, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a jó, neki kedves és tökéletes.

³ Azt mondom ugyanis mindegyikteknek a nekem adott kegyelemnél fogva, hogy senki se gondoljon magáról a kelleténél többet; hanem józanul gondolkodjék, mindenki a hit mértéke szerint, amelyet Isten juttatott neki. ⁴ Amint ugyanis egy testben sok testrészünk van, s nem ugyanaz a rendeltetése minden testrésznek, ⁵ ugyanúgy vagyunk sokan egy test Krisztusban; egyenként pedig egymásnak tagjai. ⁶ Különböző adományaink vannak a nekünk adott kegyelemnek megfelelően: ha prófétaság, akkor gyakoroljuk a hit mértéke szerint; ⁷ ha szolgálat, akkor fáradozzunk a szolgálatban; ha valaki tanít, tanítson; ⁸ aki buzdít, buzdítson; aki adakozik, tegye egyszerűségben; aki előljáró, buzgóságban, aki irgalmasságot gyakorol, vidámságban.

Felhívás a Lélekben való életre ⁹ A szeretet legyen tettetés nélkül! Utáljátok a rosszat, s ragaszkodjatok a jóhoz! ¹⁰ Ami a testvéri szeretetet illeti, legyetek egymás iránt gyengédek, a tisztelet dolgában egymással versengők, ¹¹ az igyekezetben nem lusták, lélekben buzgók: az Úrnak szolgáltok! ¹² Legyetek örvendezők a reménységben, béketűrők a nyomorúságban, állhatatosak az imádságban, ¹³ támogassátok a szenteket szükségleteikben; gyakoroljátok a vendégszeretetet! ¹⁴ Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket; áldjátok, és ne átkozzátok! ¹⁵ Örüljete az örvendezőkkel, és sírjatok a sírókkal! ¹⁶ Legyetek egyetértők egymás között, nem nagyravágyók, hanem együttérzők az alacsonyrendűekkel. Ne legyetek bölcsek a magatok szemében (Péld 3,7)!

¹⁷ Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért! *A jóra törekedjete minden ember előtt!* (Péld 3,4 G).

¹⁸ Amennyiben rajtatok áll, lehetőség szerint éljete békében minden emberrel! ¹⁹ Ne tegyetek a magatok ügyében igazságot, kedveseim, hanem adjatok helyet az isteni haragnak, mert meg van írva: »*Enyém a bosszúállás, én majd megfizetek*« (Mtörv 32,35) – mondja az Úr. ²⁰ Hanem, *ha ellenséged éhezik, adj neki enni, ha szomjazik, adj neki inni! Mert ha ezt teszed, eleven parazsat gyűjtesz a fejére* (Péld 25,21-22). ²¹ Ne hagyd, hogy a rossz legyőzzön téged; te győzd le a rosszat jóval!

Róm 13 Viselkedés a politikai hatalommal ¹ Mindenki vesse alá magát a felettes hatóságoknak! Nincs ugyanis hatalom, csak Istentől; amelyek pedig vannak, azokat Isten rendelte. ² Aki tehát ellene szegül a felsőbbségnek, szembeszáll Isten rendelkezésével. Az ellenszegülők pedig önmagukat vetik ítélet alá. ³ Mert a fejedelmek a jótettet nem büntetik, csak a rosszat. Azt akarod, hogy ne kelljen félned a felsőbbségtől? Tedd a jót, és dicséretet nyersz tőle, ⁴ mert ő Isten szolgája a javadra. De ha rosszat tettél, félj, mert nem ok nélkül hordozza a kardot; szolgája ugyanis Istennek, hogy bosszút álljon büntetéssel azon, aki rosszat cselekszik. ⁵ Eszerint tehát szükséges, hogy alávéssétek magatokat, nemcsak a büntető harag, hanem a lelkiismeret miatt is. ⁶ És az adókat is fizessétek, mert ők Isten szolgálói, akik éppen ebben a szolgálatban fáradoznak. ⁷ Adjátok meg tehát mindenkinek, amivel tartoztok; akinek adóval, annak az adót, akinek illetékkel, annak az illetéket, akinek félelemmel, annak a félelmet, akinek tisztelettel, annak a tiszteletet!

A szeretet parancsa ⁸ Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak azzal, hogy egymást szeretitek, mert aki felebarátját szereti, teljesítette a törvényt. ⁹ Azt ugyanis, hogy *ne törj házasságot, ne öl, ne lopj, hamis tanúságot ne szólj, ne kívánd meg a másét* (Kiv 20,13-17; Mtörv 5,17-21), és ami egyéb parancs még van, újra egybefoglalja ez az egy ige: *Szeresd felebarátodat, mint önmagadat* (Lev 19,18). ¹⁰ A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A törvény teljesítése tehát a szeretet.

¹¹ Annál is inkább, mivel ismeritek az időt, hogy itt az óra, amikor fel kell keljünk az álomból. Most ugyanis az üdvösség közelebb van már hozzánk, mint amikor hívők lettünk. ¹² Az éjszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit, és öltünk magunkra a világosság fegyvereit. ¹³ Mint nappal, járjunk tisztességesen; nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, ¹⁴ hanem öltsetek magatokra az Úr Jézus Krisztust, és ne dédelgessétek testeteket az érzéki vágyakban!

Róm 14 »Erősek« és »gyengék« a közösségben ¹ Karoljátok fel szeretettel azt, aki gyöngé a hitben, de anélkül, hogy vitatkoznátok az eltérő felfogásokról. ² Van, aki hiszi, hogy mindent szabad ennie; aki

pedig gyöngé, az növényekkel táplálkozik. ³ Aki eszik, ne vesse meg azt, aki nem eszik; és aki nem eszik, ne kárhoztassa azt, aki eszik. Hiszen Isten magáév fogadta őt. ⁴ Ki vagy te, hogy kárhoztasd más szolgáját? Urának áll vagy bukik; bizonyára állni fog, mert Istennek van hatalma, hogy fenn-tartsa.

⁵ Van, aki különbséget tesz nap és nap között, más meg egyformán ítél meg minden napot: kövesse mindenki a maga meggyőződését. ⁶ Aki megtartja a napot, az Úrért tartja meg; s aki eszik, az Úrra való tekintettel eszik, mert hálát ad Istennek; és aki nem eszik, az Úrra való tekintetből nem eszik – s ő is hálát ad Istennek. ⁷ Hiszen egyikünk sem él önmagának, és egyikünk sem hal meg önmagának; ⁸ amíg élünk, az Úrnak élünk, s ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Akár élünk tehát, akár halunk, az Úré vagyunk. ⁹ Krisztus ugyanis azért halt meg és kelt életre, hogy a holtaknak is, az élőknek is Ura legyen.

¹⁰ Miért ítéled meg hát testvéredet? És te miért veted meg testvéredet? Hiszen mindnyájan odaál-lunk majd Krisztus ítélőszéke elé. ¹¹ Mert írva van:

*»Életemre mondom – mondja az Úr –,
minden térd meghajlik előttem,
és minden nyelv magasztalja Istent«* {Iz 49,18; 45,23}.

¹² Így tehát mindegyikünk magáról ad majd számot Istennek. ¹³ Ezért ne ítéljük el többé egymást, hanem inkább arra határozzátok el magatokat, hogy ne okozzatok a testvérek megütközést vagy megbotránkozást!

¹⁴ Tudom, és meggyőződésem az Úr Jézusban, hogy semmi sem tisztátalan önmagában; csak annak tisztátalan, aki tisztátalannak tartja. ¹⁵ De ha a testvéred elszomorodik az ételed miatt, akkor már nem a szeretetnek megfelelően jársz el. Ne veszítsd el ételeddel azt, akiért Krisztus meghalt! ¹⁶ Ne káromolják azt a jót, amelyben részesültetek! ¹⁷ Isten országa ugyanis nem étel és nem ital dolga, hanem igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben. ¹⁸ Aki ebben szolgál Krisztusnak, kedves az Isten előtt, és dicséretes az emberek előtt. ¹⁹ Azért tehát arra törekedjünk, ami békességre és egymás épülésére szolgál. ²⁰ Ne rontsd le az étel miatt Isten művét! Minden tiszta ugyan, de ártalmára lesz annak az embernek, aki botránkozást okozva eszi. ²¹ Jobb, ha nem eszel húst és nem iszol bort, sem egyebet nem teszel, ami miatt testvéred megütközik.

²² A hitből eredő meggyőződésed maradjon a tied Isten előtt! Boldog, aki nem ítéli el magát azzal, amire elhatározza magát. ²³ Akinek azonban kétségei vannak, és mégis eszik, ítéletet von magára, mert cselekvése nem származik meggyőződésből. Bűn tehát mindaz, ami nem történik hitből eredő meggyőződésből.

Róm 15 Felhívás az egyetértésre a közösségben ¹ Nekünk azonban, akik erősek vagyunk, kötelessé-günk, hogy elviseljük az erőtlének gyengeségeit, és ne a magunk kedvét keressük. ² Mindegyiktek igyekezzen keresni felebarátjának kedvét, javát és épülését! ³ Hiszen Krisztus sem kereste a maga kedvét, hanem amint meg van írva: *»Szidalmazóid szidalmaz rám hullottak«* {Zsolt 69,10}. ⁴ Márpedig minden régi Írást a mi okulásunkra írtak meg, hogy reménységünk legyen az Írásokból származó béketűrés és vigasztalás által. ⁵ A béketűrés és a vigasztalás Istene pedig adja meg nektek, hogy Jézus

akarata szerint egyetértés legyen köztetek, ⁶ hogy egy lélekkel és egy szájjal dicsőítsétek Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak Istenét és Atyját!

⁷ Fogadjátok el tehát egymást, ahogyan Krisztus is elfogadott titeket Isten dicsőségére! ⁸ Azt mondom ugyanis, hogy Krisztus Jézus a körülmetéltek szolgája lett, hogy bebizonyítsa Isten igazmondását, megvalósítva az atyáknak tett ígéreteket; ⁹ a nemzetek azonban irgalmasságáért dicsőítik Istent, amint meg van írva:

*»Ezért magasztallak, Uram, a nemzetek között,
és zengek dalt nevednek« {Zsolt 18,50}.*

¹⁰ Azt mondja továbbá:

»Nemzetek, örvendezzetek az ő népével együtt« {MTörv 32,43 G}.

¹¹ Majd pedig:

*»Nemzetek, dicsérjétek mindnyájan az Urat!
Magasztalja őt minden nép!« {Zsolt 117,1}*

¹² Izajás továbbá azt mondja:

*»Jesszének sarja lesz,
aki felkel, hogy uralkodjék a népeken,
benne reménykednek a nemzetek« {Iz 11,1.10 G}.*

¹³ A reménység Istene töltsön el titeket a hit teljes örömével és békéjével, hogy a remény bőségben legyen bennetek a Szentlélek erejéből!

Befejezés: 15,14-16,27

Pál útitervei ¹⁴ Testvérek, veletek kapcsolatban meg vagyok győződve arról, hogy ti is telve vagytok jóssággal, bővében vagytok minden ismeretnek, és képesek vagytok figyelmeztetni egymást. ¹⁵ Itt-ott merészebben írtam nektek, testvérek, hogy emlékeztesselek titeket bizonyos dolgokra. Annak a kegyelemnek erejében tettem ezt, amit Isten adott nekem, ¹⁶ hogy Krisztus Jézus szolgája legyek a nemzetek között, és Isten evangéliumának szent szolgálatát végezzem, s így a nemzetek kedves, és a Szentlélek által megszentelt áldozattá legyenek. ¹⁷ Van tehát mivel dicsekednem Krisztus Jézusban Isten előtt. ¹⁸ Természetesen csak arról merek beszélni, amit Krisztus vitt általam végbe a nemzetek megtérítésére szóval és tettel: ¹⁹ a jelek és csodák erejével, a Lélek erejével, amíg Jeruzsálemtől messze körbejárva Illíriáig teljesítettem Krisztus evangéliumának hirdetését. ²⁰ Így tehát becsületbeli dolognak tartottam hirdetni az evangéliumot, de nem ott, ahol Krisztus neve már ismert volt, ne-hogy más által rakott alapra építsek, ²¹ hanem amint meg van írva:

*»Akiknek nem hirdették, meglátják,
s akik nem hallották, megértik« {Iz 52,15}.*

²² Ez akadályozott meg igen sokszor abban, hogy hozzátok menjek. ²³ Mivel azonban most már nincs helyem ezeken a tájakon, s már sok év óta vágyódom hozzátok menni, ²⁴ amikor majd útra kelek Hispániába, remélem, hogy átmenőben meglátlak titeket, s ti elkísértetek majd oda, miután körötökben kissé felüdültem.

²⁵ Most azonban Jeruzsálembe indulok a szentek szolgálatában. ²⁶ Makedónia és Akhája ugyanis jónak látták, hogy némi gyűjtést rendezzenek a jeruzsálemi szentek szegényei számára. ²⁷ Jónak látták, de tartoznak is nekik. Mert ha a nemzetek részesei lettek az ő lelki javaiknak, kötelességük anyagiakkal nekik szolgálni. ²⁸ Amikor tehát ezt elvégeztem és kezükbe tettem ennek a gyűjtésnek a gyümölcsét, utamba ejtve titeket, elmegyek Hispániába. ²⁹ Tudom, hogy amikor hozzátok megyek, Krisztus áldásának bőségével megyek.

Az apostol imát kér ³⁰ Kérlek tehát titeket, testvérek, a mi Urunk Jézus Krisztusra és a Szentlélek szeretetére, segítsetek engem imádságaitokban. Kérjétek Istent értem, ³¹ hogy megmeneküljek a hitelenektől, akik Júdeában vannak, és Jeruzsálem érdekében való szolgálatom kedves legyen a szenteknek, ³² s így azután Isten akaratából örömmel menjek hozzátok, és megpihenhessek nálatok. ³³ A békesség Istene legyen veletek, mindnyájatokkal! Ámen.

Róm 16 Üdvözlések és intelmek ¹ Ajánlom nektek Főbe nővérünket, aki a kenkreai egyház szolgálatában áll. ² Fogadjátok őt az Úrban, ahogyan a szentekhez illik! Legyetek segítségére, bármiben van is szüksége rátok, mert ő is sokaknak segítségére volt, nekem magamnak is.

³ Köszöntsétek Priszkát és Akvilát, munkatársaimat Krisztus Jézusban! ⁴ Ők életüket kockáztatták az én életemért; nemcsak én vagyok hálás nekik, hanem a nemzetek minden egyháza is. ⁵ Köszöntsétek a házukban levő közösséget is!

Köszöntsétek az én kedves Epenétuszomat, aki Ázsiának zsengeje Krisztusban! ⁶ Köszöntsétek Máriát, aki sokat fáradozott értetek! ⁷ Köszöntsétek Andronikoszt és Júniászt, rokonaimat és fogolytársaimat, akiket az apostolok körében nagyra becsülnék, s akik előbb lettek Krisztusban hívők, mint én. ⁸ Köszöntsétek Ampliátust, aki nekem igen kedves az Úrban! ⁹ Köszöntsétek Urbánuszt, munkatársunkat Krisztusban, és az én kedves Sztakhiszomat! ¹⁰ Köszöntsétek Apellészt, aki helytállt Krisztusért! Köszöntsétek az Arisztobulosz házához tartozókat! ¹¹ Köszöntsétek rokonomat, Heródiont! Köszöntsétek a Narcisszusz házához tartozókat, akik hisznek az Úrban! ¹² Köszöntsétek Trifénát és Trifózát, akik munkálkodnak az Úrban! Köszöntsétek a szeretett Persziszt, aki sokat fáradozott az Úrban! ¹³ Köszöntsétek Rúfuszt, a kiválasztottat az Úrban, valamint anyját, aki nekem is az! ¹⁴ Köszöntsétek Aszinkritoszt, Flegont, Hermészt, Patrobászt, Hermászt és a testvéreket, akik velük vannak! ¹⁵ Köszöntsétek Filologoszt és Júliát, Néreuszt és nővérét, meg Olimpászt, valamint az összes szentet, akik velük vannak! ¹⁶ Köszöntsétek egymást szent csókkal! Krisztus minden egyháza köszönt titeket.

¹⁷ Kérlek azonban titeket, testvérek, tartsátok szemmel azokat, akik egyenetlenséget és botránkozást okoznak – ellentétben azzal a tanítással, melyet tanultatok. Kerüljétek őket! ¹⁸ Az ilyenek ugyanis nem Krisztus Urunknak szolgálnak, hanem a hasuknak. Szenteskedő beszéddel és hízeltő szavakkal megtévesztik az ártatlanok szívét.

¹⁹ A ti engedelmességetek híre ugyanis mindenhová eljutott; örömem is telik bennetek. Akarom azonban, hogy bölcssek legyetek a jóra és együgyűek a rosszra. ²⁰ A békesség Istene hamarosan össze fogja tiporni lábatok alatt a sátánt!

Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak kegyelme legyen veletek!

²¹ Köszönt titeket Timóteus, a munkatársam, továbbá Lúcius, Jázon, Szoszipatrosz, a rokonaim. ²² Köszöntelek titeket én, Terciusz is, aki írtam a levelet az Úrban. ²³ Köszönt titeket Gájusz, aki házigazdám nekem és az egész egyháznak. Köszönt titeket Erasztusz, a város vagyonkezelője és Kvartusz testvér.

Istendicsőítés ²⁵ Annak pedig, akinek van hatalma arra, hogy megerősítsen titeket evangéliumomban és a Jézus Krisztusról szóló tanításban, s annak a titoknak a kinyilatkoztatásában, amelyre az örök idők során hallgatás borult, ²⁶ de amely most nyilvánvalóvá lett, és az örök Isten parancsára a próféták iratai által a hitnek való engedelmesség végett minden nemzetnek tudtul adatott, ²⁷ az egyedül bölcs Istennek, Jézus Krisztus által, tisztelet és dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

ELSŐ LEVÉL A KORINTUSIAKNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-3

1 Kor 1 ¹ Pál, Jézus Krisztusnak Isten akaratából meghívott apostola, és Szosztenész testvér, ² Isten korintusi egyházának, a Krisztus Jézusban megszentelteknek, a meghívott szenteknek, mindazokkal együtt, akik segítségül hívják a mi Urunk Jézus Krisztus nevét, minden helyen, náluk és nálunk. ³ Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól.

Hálaadás: 1,4-9

⁴ Szüntelenül hálát adok Istenemnek értetek Isten kegyelméért, amely megadatott nektek Krisztus Jézusban, ⁵ hogy mindenben gazdagok lettetek őbenne, minden ígében és minden ismeretben. ⁶ Mert Krisztus tanúbizonysága megerősödött bennetek, ⁷ úgyhogy semmiféle kegyelmi adománynak sem vagytok híjával, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok. ⁸ Ő meg is erősít majd titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján. ⁹ Hűséges az Isten, aki által meghívást nyertetek Fiának, Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak közösségébe.

Pártoskodás a közösségben: 1,10-4,21

Intés az egységre ¹⁰ Kérlek titeket, testvérek, a mi Urunk Jézus Krisztus nevére, hogy mindnyájan ugyanazt mondjátok, és ne legyen köztetek pártoskodás, hanem legyetek tökéletesen egyek ugyanabban a lelkiületben és ugyanabban a felfogásban. ¹¹ Azt a hírt kaptam ugyanis felőletek, testvéreim, Klóé házanépétől, hogy viszálykodások vannak köztetek. ¹² Arról beszélek, hogy közületek mindenki ilyeneket mond: »Én Pálé vagyok«, »Én Apollóé«, »Én Kéfásé«, »Én pedig Krisztusé«.

¹³ Talán részekre oszlott Krisztus? Vajon Pált feszítették meg értetek, vagy Pál nevében vagytok megkeresztelve? ¹⁴ Hálát adok Istennek, hogy senkit sem kereszteltem meg közületek, csak Kriszpuszt és Gájuszt, ¹⁵ nehogy valaki azt mondhasa, hogy az én nevemben vagytok megkeresztelve. ¹⁶ Még Sztefanász házanépét is megkereszteltem; ezenkívül nem tudom, hogy másvalakit megkereszteltem volna. ¹⁷ Mert nem azért küldött engem Krisztus, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem, nem szavak bölcsességével, hogy Krisztus keresztje erejét ne veszítse.

A kereszt örömhíre ¹⁸ Mert a kereszt ígéje azoknak, akik elvesznek, oktalanság ugyan, de azoknak, akik üdvözülnek, vagyis nekünk, Isten ereje. ¹⁹ Mert írva van: »Elpusztítom a bölcsék bölcsességét, és az okosak okosságát megsemmisítem« (1z 29,14).

²⁰ Hol van a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világnak kutatója? Nemde oktalansággá tette Isten a világ bölcsességét? ²¹ Mivel ugyanis a világ Isten bölcsessége révén nem ismerte meg bölcsességgel az Istent, úgy tetszett Istennek, hogy az igehirdetés oktalansága által üdvözítse a hívőket. ²² Mert a zsidók csodajeleket kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, ²³ mi azonban a keresztrefeszített Krisztust hirdetjük, ami ugyan a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig oktalanság; ²⁴ maguknak a meghívottaknak azonban, zsidóknak és görögöknek egyaránt, Krisztus Isten ereje és Isten

bölcsessége, ²⁵ Isten oktalansága ugyanis bölcsőbb az embereknél, és Isten gyöngesége erősebb az embereknél.

²⁶ Mert nézzétek csak meghívásokat, testvérek: nem sok köztetek a bölcs az emberek megítélése szerint, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő; ²⁷ hanem azt, ami a világ szerint oktalan, azt választotta ki Isten, hogy megszégyenítse a bölcseket, és ami a világ szerint gyöngé, azt választotta ki Isten, hogy megszégyenítse az erőseket. ²⁸ Ami a világ szerint alacsonyrendű és megvetett, azt választotta ki Isten: azt, ami semmi, hogy azt, ami valami, megsemmisítse, ²⁹ hogy egy ember se dicsekedhessék Isten színe előtt. ³⁰ Általa vagytok ti Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünk, megigazulásunk, megszentelődésünk és megváltásunk lett, ³¹ hogy amint írva van:

»Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék« {Jer 9,22k}.

1 Kor 2 Pál, az isteni bölcsesség hirdetője ¹ Én is, amikor hozzátok mentem, testvérek, nem a beszéd vagy a bölcsesség fölényével mentem, hogy hirdessem nektek Isten titkát. ² Mert nem akartam másról tudni köztetek, mint Jézus Krisztusról, mégpedig a megfeszítetről. ³ Gyöngeségben, félelemben és nagy rettegésben voltam nálatok. ⁴ Beszédem és igehirdetésem nem a bölcsesség meggyőző szavaiból állt, hanem a Lélek és az erő bizonyosságából, ⁵ hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék.

⁶ Bölcsességet pedig a tökéletesek közt hirdetünk, de nem ennek a világnak bölcsességét, sem ennek a világnak pusztulásra ítélt fejedelmeit; ⁷ hanem Istennek titokzatos, elrejtett bölcsességét hirdetjük, amelyet Isten öröktől fogva előre elrendelt a mi dicsőségünkre. ⁸ Ezt senki sem ismerte fel ennek a világnak a fejedelmei közül, mert ha felismerték volna, sohasem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát. ⁹ Hanem amint írva van: *»Amit szem nem látott, fül nem hallott, ami az ember szívébe föl nem hatolt, azt készítette Isten azoknak, akik szeretik őt« {1z 64,3}.*

¹⁰ Nekünk azonban kinyilatkoztatta Isten a Lélek által; mert a Lélek mindent kikutat, még az Isten mélységeit is. ¹¹ Mert ki ismeri az emberek közül az ember benső dolgait, ha nem az ember bensejében levő lelke? Éppúgy Isten benső dolgait sem ismeri senki, csak Isten Leleke. ¹² Mi azonban nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől származó Lelket, hogy megismerjük, amit Isten nekünk ajándékozott. ¹³ Ezt hirdetjük is, de nem az emberi bölcsesség tudós szavaival, hanem a Lélek által tanított szavakkal, lelkiekhez lelkieket mérve. ¹⁴ Az érzéki ember azonban nem fogja fel, ami az Isten Lelkéé, mert oktalanság az számára, és nem tudja megérteni, hiszen lelki módon kell azt megítélni. ¹⁵ A lelki ember pedig mindent megítél, őt azonban senki sem ítéli meg.

*¹⁶ Mert ki ismeri az Úr gondolatait,
hogyan oktathatná őt? {1z 40,13}*

Bennünk pedig Krisztus gondolatai vannak.

1 Kor 3 Az evangélium hirdetőinek feladata ¹ Én azonban, testvérek, nem beszélhettem nektek mint lelkieknek, hanem mint testieknek, mint kisdedeknek Krisztusban. ² Tejet adtam nektek inni, nem szilárd eledelt, mert még nem bírtátok volna el. Sőt még most sem bírjátok el, ³ mert még testiek vagytok. Mert amikor köztetek féltékenység és viszály van, nem vagytok-e testiek, és nem viselkedtek-e emberi módon?

⁴ Amikor ugyanis azt mondja az egyik: »Én Pál vagyok«, a másik pedig: »Én Apollóé«, vajon nem vagytok-e emberek? ⁵ Vajon mi Apolló? Mi Pál? Szolgák, akik hitre vezettek titeket, mégpedig mindegyik úgy, ahogy az Úr megadta nekik. ⁶ Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést Isten adta. ⁷ Tehát sem az nem számít, aki ültet, sem az, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. ⁸ Aki ültet, és aki öntöz, mind egy; mindegyikük a saját jutalmát nyeri majd el munkája szerint. ⁹ Mert Isten munkatársai vagyunk, ti pedig Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok.

¹⁰ Isten nekem adott kegyelme szerint, mint bölcs építőmester, alapot vetettem; más pedig arra épít. De mindenki ügyeljen, hogyan épít rá. ¹¹ Mert a lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, más alapot senki sem rakhat. ¹² Ha pedig valaki az alapra aranyat, ezüstöt, drágaköveket, fát, szénát, szalmát épít, ¹³ mindegyiknek a munkája nyilvánvaló lesz; ugyanis az a nap megmutatja, mivel az tűzben fog megnyilvánulni, s a tűz majd kipróbálja, hogy kinek-kinek milyen a munkája. ¹⁴ Az, akinek megmarad a munkája, amelyet ráépített, jutalmat nyer. ¹⁵ Az, akinek munkája elég, kárt vall; ő maga ugyan megmenekül, de csak mintegy tűz által. ¹⁶ Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok, és Isten Lelke lakik bennetek? ¹⁷ Azt pedig, aki Isten templomát lerombolja, lerombolja az Isten. Mert Isten temploma szent, s ti vagytok az.

¹⁸ Senki se árámtsa önmagát. Aki közületek bölcsnek véli magát ezen a világon, legyen oktalanná, hogy bölcs lehessen. ¹⁹ Mert e világ bölcsessége oktalanság Isten előtt. Írva van ugyanis:

»Megfogja a bölcseket ravaszágukban« {Jób 5,13}.

²⁰ Továbbá:

*»Az Úr tudja a bölcsék gondolatairól,
hogy hiábavalók«* {Zsolt 94,11}.

²¹ Senki se dicsekedjék tehát emberekkel. Mert minden a tietek, ²² akár Pál, akár Apolló, akár Kéfás, akár a világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár a jövődők: minden a tietek, ²³ ti pedig Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené.

1 Kor 4 ¹ Úgy tekintsen ránc minden ember, mint Krisztus szolgáira, és Isten titkainak intézőire. ² Márpedig az intézőtől azt kívánják, hogy hűséges legyen. ³ Nekem azonban az a legkisebb gondom, hogy ti mondjatok rólam ítéletet, vagy más emberi fórum, sőt magam sem ítélem meg magamat. ⁴ Semmiben sem érzem ugyan magamat bűnösnek, de ez még nem tesz engem igazzá. Az Úr az, aki megítél engem. ⁵ Tehát ne mondjatok ítéletet idő előtt, amíg el nem jön az Úr, aki a sötétség titkait megvilágítja, és a szívek szándékait is nyilvánosságra hozza. Akkor majd mindenki megkapja a dicséretet Istentől.

⁶ Ezt pedig, testvérek, értetek alkalmaztam magamra és Apollóra, hogy rajtunk tanuljátok meg: »Ne többet annál, ami írva van!« Senki se fuvalkodjék fel kérkedve az egyikükkel a másikkal szemben. ⁷ Mert ki tesz téged különbbé? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, miért dicsekszel, mintha nem kaptad volna?

⁸ Már jóllaktatok, már gazdagok lettetek. Nélkülünk uralomra jutottatok; bárcsak valóban uralomra jutottatok volna, hogy mi is uralkodhatnánk veletek együtt! ⁹ Mert úgy gondolom, hogy Isten minket

apostolokat az utolsó helyre állított, mint halálra szántakat, mert látványossága lettünk a világnak, az angyaloknak is, s az embereknek is. ¹⁰ Mi oktanok vagyunk Krisztusért, ti pedig okosak Krisztusban; mi gyöngék, ti pedig erősek; ti megbecsültek, mi pedig megvetettek. ¹¹ Mind ez óráig éhezünk és szomjazunk, nincs ruhánk és verést szenvedünk, nincs otthonunk, ¹² és saját kezünkkel dolgozva fáradozunk. Ha átkoznak minket, mi áldást mondunk; ha üldözést szenvedünk, mi eltűrjük; ¹³ ha gyaláznak minket, mi jó szóval felelünk; szinte salakja lettünk a világnak, mindennek a söpredékévé mind ez ideig.

¹⁴ Nem azért írom ezeket, hogy megszégyenítselek titeket, hanem azért, hogy mint kedves fiaimat intselek. ¹⁵ Mert ha tízezer tanítótok is volna Krisztusban, atyátok nincs sok, hiszen Krisztus Jézusban az evangélium által én adtam nektek életet. ¹⁶ Kérlek tehát titeket: kövessétek példámat!

Egy közelgő látogatás hírüladása ¹⁷ Ezért küldtem hozzátok Timóteust, aki kedves és hűséges fiam az Úrban; ő majd eszetekbe juttatja útmutatásomat Krisztusban, úgy, ahogy mindenütt, minden egyházban tanítok.

¹⁸ Némelyek úgy felfuvalkodtak, mintha nem készülnék hozzátok. ¹⁹ Pedig elmegyek hozzátok hamarosan, ha az Úr akarja; s akkor megismerem majd a felfuvalkodottaknak nem a beszédét, hanem az erejét. ²⁰ Mert nem beszédből áll az Isten országa, hanem erőből. ²¹ Mit akartok? Vesszővel menjek hozzátok, vagy szeretettel és a szelídség lelkületével?

Visszaélések a közösségben: 5,1-6,20

1 Kor 5 A vérfertőzés esete ¹ Az a hír járja felőletek, hogy paráznaság van köztetek, és pedig olyan paráznaság, amilyen még a nemzetek közt sincs, hogy tudniillik valaki az apjának feleségével él. ² Én ti még fel vagytok fuvalkodva, ahelyett, hogy inkább szomorkodnátok, és eltávolítanátok magatok közül azt, aki ezt a dolgot tette. ³ Én, aki ugyan test szerint távol, de lélek szerint jelen vagyok, már ítéletet mondtam mint jelenlevő arról, aki így tett. ⁴ A mi Urunk Jézus nevében fonódjék egybe a ti lelketek és az enyém, és a mi Urunk Jézus hatalmával ⁵ adjuk át az ilyet a sátánnak, testének vesztére, hogy a lélek üdvözüljön az Úr napján.

⁶ Dicsekvéstek nem helyes. Nem tudjátok, hogy egy kevés kovász az egész tésztát megkeleszti? ⁷ El a régi kovással, hogy új tésztává legyetek, hisz valójában kovásztalanok vagytok! Mert a mi Páskánkat, Krisztust feláldozták. ⁸ Üljünk tehát ünnepet, de ne a régi kovással, sem a rosszaság és a gonoszság kovásával, hanem az egyeneslelkűség és az igazság kovásztalanságával.

⁹ Levelemben azt írtam nektek, hogy ne érintkezzetek a paráznákkal. ¹⁰ Nem általában ennek a világnak paráznáival vagy kapzsijaival, rablóival vagy bálványimádóival; mert akkor ki kellene mennetek a világból. ¹¹ Valójában azt írtam nektek, hogy ne érintkezzetek azzal, akit testvérnek neveznek, de parázna vagy kapzsi, bálványimádó vagy átkozódó, részeges vagy rabló; az ilyennel még csak ne is étkezzetek együtt. ¹² Mert talán rám tartozik, hogy a kívüllevők felett ítélekem? Nem azok fölött ítélekem-e ti is, akik belül vannak? ¹³ A kívüllevőket pedig Isten fogja megítélni. *Vessétek ki a gonoszt magatok közül!* {MTörv 17,7}

1 Kor 6 Peres ügyek a testvérek között ¹ Hogyan merészeli közületek valaki, akinek peres ügye van a másikkal szemben, a hitetleneknél keresni igazságot és nem a szenteknél? ² Vagy nem tudjátok, hogy a szentek fogják a világot megítélni? Ha pedig ti fogjátok megítélni a világot, talán méltatlanok vagytok arra, hogy jelentéktelen dolgokban ítélkezzetek? ³ Nem tudjátok, hogy angyalok fölött fogunk ítélkezni? Mennyivel inkább világi dolgok fölött!

⁴ Amikor tehát világi dolgokban pereskedtek, azokat teszitek meg bírónak, akik az egyházban semmit sem számítanak? ⁵ Azért mondom ezt, hogy szégyelljétek magatokat! Ennyire nincs köztetek egyetlen bölcs ember sem, aki ítéletet tudna mondani testvérei ügyében? ⁶ Testvér a testvérevel pereskedik, és pedig hitetlenek előtt? ⁷ Egyáltalában már az is hiba nálatok, hogy peres ügyeitek vannak egymással. Miért nem viselitek el inkább az igazságtalanságot? Miért nem tűritek el inkább a károsodást? ⁸ E helyett ti követtétek el igazságtalanságot és okoztok kárt, mégpedig testvéreknek! ⁹ Vagy nem tudjátok, hogy a gonoszok nem részesülnek Isten országában? Ne ámítsátok magatokat: sem paráznák, sem bálványimádók, sem házasságtörők, sem kéjencek, sem férfiakkal paráználkodó férfiak, ¹⁰ sem tolvajok, sem kapzsiak, sem iszákosak, sem átkozódók, sem rablók nem részesülnek Isten országában.

¹¹ Bizony, ilyenek voltatok néhányan; de meg lettetek mosva, megszentelést nyertetek, és megigazultatok az Úr Jézus Krisztus nevében, a mi Istenünk Lelke által.

Az erkölcstelenségek és a keresztény szabadság ¹² »Minden szabad nekem!« Csakhogy nem minden használ. »Minden szabad nekem!« Csakhogy én ne legyek semminek a rabszolgája. ¹³ »Az étel a gyomorért van, s a gyomor az ételért!« De Isten ezt is, azt is megsemmisíti. A test azonban nem a paráznaságért van, hanem az Úrért, az Úr pedig a testért. ¹⁴ Isten ugyanis feltámasztotta az Urat, és minket is fel fog támasztani hatalmával.

¹⁵ Nem tudjátok, hogy a testetek Krisztus tagja? Elszakítsam tehát Krisztus tagját, és parázna nő tagjává tegyem? Semmi esetre sem! ¹⁶ Vagy nem tudjátok, hogy aki parázna nővel egyesül, egy testté lesz vele? Mert – amint az Írás mondja – »ketten egy testté lesznek« {Ter 2,24}. ¹⁷ Aki pedig az Úrral egyesül, egy Lélek ővele. ¹⁸ Kerüljétek a paráznaságot! Minden bűn, amelyet az ember elkövet, a testen kívül van; aki azonban paráználkodik, az a saját teste ellen vétkezik. ¹⁹ Vagy nem tudjátok, hogy testetek a Szentlélek temploma, aki bennetek van, s akit Istentől kaptatok, tehát nem vagytok a magatokéi? ²⁰ Mert nagy árat fizettek értetek! Dicsőítsétek meg tehát Istent testetekben.

A házasságra vonatkozó kérdések: 7,1-40

1 Kor 7 A házaselet ¹ Ami pedig azt illeti, amiről írtatok nekem, azt felelem: jó az embernek asszonyt nem illetni. ² A paráznaság veszélye miatt azonban minden férfinak legyen meg a maga felesége, és minden asszonynak legyen meg a maga férje.

³ A férj adja meg a feleségnek amivel tartozik, hasonlóképpen a feleség is férjének. ⁴ A feleségnek nincs hatalma teste fölött, hanem a férjének; hasonlóképpen a férjnek sincs hatalma teste fölött, hanem az feleségének. ⁵ Ne tartózkodjatok egymástól, legfeljebb közös akaratból egy időre, hogy az imádságnak szenteljétek magatokat; azután legyetek ismét együtt, hogy a sátán meg ne kísértsen

titeket, mivel nem tudtok önmegtartóztatásban élni. ⁶ Ezt pedig úgy mondom, mint engedményt, nem mint parancsot. ⁷ Mert azt szeretném, ha mindenki olyan lenne, mint én magam, de mindenkinek saját ajándéka van Istentől: az egyiknek ilyen, a másiknak meg olyan.

Nőtlenység, házasság, válás ⁸ A nem házasoknak és az özvegyeknek pedig ezt mondom: Jó nekik, ha úgy maradnak, mint én is. ⁹ De ha meg nem tartóztatják magukat, lépjenek házasságra; mert jobb dolog megházasodni, mint égni.

¹⁰ Azoknak pedig, akik házasságban élnek, nem én parancsolom, hanem az Úr, hogy a feleség a férjétől el ne váljon ¹¹ – ha pedig elválík, maradjon házasság nélkül, vagy béküljön ki férjével –, és a férfi se bocsássa el a feleségét.

¹² A többieknek viszont én mondom, nem az Úr: Ha valamelyik testvérnek hitetlen felesége van, és az kész vele lakni, ne bocsássa el; ¹³ és ha valamelyik asszonynak hitetlen férje van, és az kész vele lakni, ne hagyja el a férjét. ¹⁴ Mert a hitetlen férj megszentelődik a felesége által, és a hitetlen asszony megszentelődik a férje által. Különbön fiaitok tisztátalanok volnának, pedig szentek. ¹⁵ Ha azonban a hitetlen fél elválík, válják csak el. Mert a testvér vagy a nővér ilyen esetben nincs szolgálásra kötelezve, hiszen békességre hívtok meg minket az Isten. ¹⁶ Mert honnan tudod, te asszony, hogy megmentheted a férjedet? Vagy honnan tudod, te férfi, hogy megmentheted a feleségedet?

Maradjon meg mindenki saját életállapotában ¹⁷ Egyébként éljen mindenki úgy, ahogy az Úr megadta neki, amint Isten meghívta. Ezt tanítom minden egyházban. ¹⁸ Mint körülmetélt kapta valaki a meghívást? Ne tüntesse el körülmetéltségét! Körülmetéletlenül kapta valaki a meghívást? Ne metéltesse magát körül! ¹⁹ A körülmetéltség semmi, és a körülmetéletlenség is semmi, egyedül csak Isten parancsainak megtartása fontos. ²⁰ Mindenki maradjon meg ugyanabban a hivatásban, amelyben meghívást kapott. ²¹ Mint rabszolga kaptad a meghívást? Ne törődj vele; és ha szabaddá is válhatnál, inkább ezt használd fel. ²² Mert aki mint rabszolga kapott hivatást az Úrban, az az Úr szabadosa; hasonlóképpen, aki mint szabad ember kapott hivatást, az Krisztus rabszolgája. ²³ Nagy árat fizettek értetek! Ne legyetek emberek szolgálói! ²⁴ Mindenki maradjon meg abban a hivatásban Isten előtt, amelyben meghívást kapott.

Nőtlenek és özvegyek ²⁵ A szüzekre nézve nincs parancsom az Úrtól, tanácsot azonban adok, mint aki irgalmasságot nyertem az Úrtól, hogy hitelt érdemeljek. ²⁶ Azt tartom tehát jónak a küszöbön álló nehéz idők miatt, hogy jó az embernek így maradnia. ²⁷ Feleséghez vagy kötve? Ne keresd az elválást. Feleség nélkül vagy? Ne keress feleséget. ²⁸ De ha feleséget veszel, nem vétkeztél; és ha a szűz férjhez megy, nem vétkezett. Az ilyeneknek azonban testi gyötrelmük lesz, én pedig meg akarlak kímélni benneteket. ²⁹ Azt mondom tehát, testvérek: Az idő rövid. Ezután azok is, akiknek feleségük van, legyenek olyanok, mintha nem volna, ³⁰ és akik sírnak, mintha nem sírnának, akik örvendeznek, mintha nem örvendeznének, akik vásárolnak, mintha nem volna tulajdonuk, ³¹ és akik élnek ezzel a világgal, mintha nem élnének vele; mert elmúlik ennek a világnak a formája. ³² Én pedig azt szeretném, ha gond nélkül lennétek. Akinek nincs felesége, arra gondol, ami az Úré, hogy hogyan tetsszék az Úrnak. ³³ Akinek pedig felesége van, arra gondol, ami a világé, hogy hogyan tetsszék feleségének, ³⁴ tehát meg van osztva. A férj nélküli asszony is, meg a szűz is arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen; aki azonban férjnél van, arra gondol, ami a világé, hogy hogyan tetsszék a

férjének. ³⁵ Ezt pedig a ti érdeketekben mondom, nem azért, hogy csapdát állítsak nektek, hanem hogy tisztességesen éljete, és osztatlan szívvel ragaszkodjatok az Úrhoz.

³⁶ Ha pedig valaki úgy gondolja, hogy nem tud tartózkodni szűz jegyesétől, és hogy történjenek meg a dolgok a maguk módján, kövesse akaratát. Nem vétkezik: házasodjanak meg. ³⁷ De ha valaki erősen elhatározta szívében, s minden kényszer nélkül, akaratának teljes birtokában azt tette fel szívében, hogy tartózkodik jegyesétől, jól teszi. ³⁸ Tehát az, aki feleségül veszi jegyesét, az is jól cselekszik. De aki nem veszi feleségül jegyesét, az még jobban teszi.

³⁹ Az asszony le van kötve, amíg férje él; de ha a férje meghal, szabadon férjhez mehet, akihez akar, de csak az Úrban. ⁴⁰ Véleményem szerint azonban boldogabb lesz, ha magában marad. Hiszem pedig, hogy bennem is Isten Lelke van.

Pogány áldozatok és az Úrvacsora: 8,1-11,34

1 Kor 8 Szabadság és szeretet ¹ Ami pedig a bálványoknak áldozott húst illeti, tudjuk, hogy mindnyájunknak van ismeretünk. Az ismeret felfuvalkodottá tesz, a szeretet pedig épít. ² Ha valaki úgy véli, hogy valamilyen ismeretre tett szert, még nem ismerte fel, hogyan kell megismernie. ³ De ha valaki szereti Istent, azt már megismerte Isten. ⁴ Ami tehát a bálványoknak áldozott hús fogyasztását illeti, tudjuk, hogy nincs bálvány a világon, és hogy nincs más Isten, csak egy. ⁵ Mert ha vannak is úgynevezett istenek, akár az égben, akár a földön, amint sok isten van és sok úr, ⁶ nekünk mégis egy Istenünk van, az Atya, akitől minden van, s akiért vagyunk; és egy Urunk van, Jézus Krisztus, aki által minden van, s aki által mi is vagyunk.

⁷ De nem mindenkinek van ismerete; egyesek mindmáig bálványokhoz szokva, a húst, mint bálványáldozatot eszik, és lelkiismeretük, mivel gyöngé, beszennyeződik. ⁸ Pedig az étel nem tesz minket kedvesebbé Isten előtt; ha nem eszünk, nem fogunk hiányt szenvedni, s ha eszünk, nem fogunk bővelkedni. ⁹ Vigyázzatok azonban, hogy a ti szabadságotok ne legyen valamiképpen a gyengék botránkozására. ¹⁰ Mert ha valaki azt, akinek ismerete van, a bálványtemplomban látja az asztalnál, annak a lelkiismerete, mert gyöngé, felbátorodik a bálványhús evésére. ¹¹ Így a te ismereted miatt elvész gyöngé testvéred, akiért Krisztus meghalt! ¹² Amikor azonban testvéreitek ellen így vétkeztek, és megsértitek az ő gyöngé lelkiismeretüket, Krisztus ellen vétkeztek. ¹³ Ezért ha étel botránkoztatja meg testvéreimet, inkább nem eszem húst sohasem, hogy testvéreimet meg ne botránkoztassam.

1 Kor 9 Pál példája ¹ Nem vagyok-e szabad? Nem vagyok-e apostol? Nem láttam-e Jézust, a mi Urunkat? Nem az én művem vagytok-e ti az Úrban? ² Ha másoknak nem is volnék apostola, nektek bizony az vagyok; mert az én apostolságom pecsétje ti vagytok az Úrban. ³ Ez az én védekezésem azok előtt, akik kérdőre vonnak engem. ⁴ Vajon nincs jogunk enni és inni? ⁵ Vajon nincs jogunk asszonytestvért magunkkal vinni, mint a többi apostol, az Úr testvérei és Kéfás? ⁶ Vagy csak nekem és Barnabásnak nincs jogunk arra, hogy ne dolgozzunk?

⁷ Ki katonáskodik a saját zsoldján? Ki ültet szőlőt, és nem eszik annak gyümölcséből? Vagy ki legeltet nyáját, és nem élvezi a nyáj tejét? ⁸ Vajon emberi módon mondom ezeket? Nem ugyanezt mondja a törvény is? ⁹ Mert írva van Mózes törvényében: »Nyomtató ökörnek ne kösd be a száját!« {MTörv 25,4}

Vajon az ökrökre van gondja Istennek? ¹⁰ Nem inkább miértünk mondja ezt? Bizony, értünk írták meg ezt, hogy aki szánt, reménységben szántson, és aki csépel, abban a reményben csépeljen, hogy része lesz a termésben. ¹¹ Ha mi lelki javakat vetettünk nektek, nagy dolog-e, ha anyagi javaitokat aratjuk? ¹² Ha mások részesülnek a ti javaitokból, miért nem sokkal inkább mi? De nem éltünk ezzel a hatalommal, hanem mindent eltűrünk, hogy akadályt ne állítsunk Krisztus evangéliuma elé. ¹³ Nem tudjátok, hogy akik a templomi szolgálatokat végzik, a szentélyből származó dolgokat eszik? És akik az oltárnál szolgálnak, az oltárról részesednek? ¹⁴ Éppen így rendelte az Úr is azok számára, akik az evangéliumot hirdetik, hogy az evangéliumból éljenek.

¹⁵ Én azonban ezek közül semmivel sem éltem. De nem azért írtam le mindezt, hogy a jövőben így bánjatok velem! Inkább meghalnék! Senki sem fogja semmissé tenni ezt az én dicsekvésemet! ¹⁶ Mert ha hirdetem az evangéliumot, nincs miért dicsekednem, hiszen kényszer alatt vagyok. Jaj nekem ugyanis, ha nem hirdetem az evangéliumot! ¹⁷ Mert ha a magam akaratából tenném ezt, fizetségre tarthatnék igényt. De ha nem a magam akaratából teszem, akkor sáfársággal vagyok megbízva. ¹⁸ Mi tehát az én fizetségem? Az, hogy az evangélium hirdetésekor ingyen adom az evangéliumot, és nem élek vissza az evangéliumból eredő hatalmammal.

¹⁹ Mert én, bár mindenkitől független voltam, mindenki szolgájává tettem magam, hogy minél többeket nyerjek meg. ²⁰ A zsidóknak olyan lettem, mint zsidó, hogy megnyerjem a zsidókat; a törvény alatt levőknek, mintha a törvény alatt volnék – bár én magam nem vagyok a törvény alatt –, hogy a törvény alatt levőket megnyerjem; ²¹ a törvény nélkül levőknek, mintha a törvény nélkül volnék – bár nem vagyok Isten törvénye nélkül, hanem Krisztus törvénye alatt élek –, hogy megnyerjem a törvény nélkül levőket. ²² A gyöngéeknek gyöngé lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket; mindenkinek mindene lettem, hogy egyeseket megmentsek. ²³ Mindent az evangéliumért teszek, hogy nekem is részem legyen benne. ²⁴ Nem tudjátok, hogy akik a versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a díjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! ²⁵ Az pedig, aki részt vesz a versenyben, mindentől tartózkodik: ők azért, hogy hervatag koszorút nyerjenek, mi pedig, hogy hervadhatatlant. ²⁶ Futok tehát, és nem csak vaktában; mérem az ökölcsapásokat, s nem csak úgy, a levegőbe csapkodva; ²⁷ hanem sanyargatom a testemet és szolgáságba vetem, nehogy, míg másokat tanítok, magam elvetésre méltó legyek.

1 Kor 10 A sivatagi vándorlás, mint figyelmeztetés ¹ Nem akarom, hogy figyelmen kívül hagyjátok, testvérek, hogy atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan átvonultak a tengeren, ² és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózes által a felhőben és a tengerben. ³ Mindnyájan ugyanazt a lelki eledelt ették, ⁴ és mindnyájan ugyanazt a lelki italt itták, ittak ugyanis az őket követő lelki sziklából: a szikla pedig Krisztus volt. ⁵ De legtöbbjükből nem telt kedve Istennek, hiszen elpusztultak a pusztában {Szám 14,16}.

⁶ Ez pedig számunkra előképként történt, hogy mi ne kívánjuk meg a rosszat, mint ahogy ők megkívánták. ⁷ Se bálványimádók ne legyetek, mint egyesek azok közül, amint írva van: »*Leült a nép enni és inni, és fölkeltek játszani*« {Kiv 32,6}. ⁸ És ne paráználkodjunk, ahogy egyesek paráználkodtak azok közül, és egy nap huszonháromezren pusztultak el {Szám 25,1.9}. ⁹ Krisztust se kísértjük, mint egyesek azok közül kísértették, és elvesztek a kígyók által {Szám 21,5}. ¹⁰ Zúgolódni se zúgolódjatok, mint egyesek

zúgolódtak azok közül, és elvesztek a pusztító által {Szám 14,2.36}. ¹¹ Mindezek előképként történtek velük, és azért írták le, hogy okuljunk belőlük mi, akikhez az idők vége elközelgett. ¹² Aki tehát azt hiszi, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék. ¹³ Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem engedi meg, hogy erőtkön felül szenvedjétek kísértést, hanem a kísértéssel együtt a szabadulást is megadja, hogy elviselhessétek.

Pogány áldozati lakomák, részesedés az Úr asztaláról ¹⁴ Ezért, szerettem, kerüljétek a bálványimádást. ¹⁵ Úgy szólok hozzátok, mint értelmes emberekhez; ítéljétek meg ti magatok, amit mondok: ¹⁶ Az áldás kelyhe, amelyet megáldunk, nem Krisztus vérében való részesedés? És a kenyér, amelyet megtörünk, nem Krisztus testében való részesedés? ¹⁷ Mert egy a kenyér, s egy test vagyunk sokan, hiszen mindnyájan egy kenyérből részesülünk. ¹⁸ Tekintsétek a test szerint való Izraelt: akik az áldozatokat eszik, ugye közösségben vannak az oltárral?

¹⁹ Mit akarok ezzel mondani? Talán azt, hogy a bálványoknak áldozott hús vagy a bálvány valóban valami? ²⁰ Dehogynem! De amit a nemzetek áldoznak, azt az ördögöknek áldozzák és nem Istennek {Zsolt 106,37}. Nem akarom, hogy ördögökkel legyetek közösségben. ²¹ Nem ihatjátok az Úr kelyhét és az ördögök kelyhét. Nem lehettek részesei az Úr asztalának és az ördögök asztalának. ²² Ingereljük talán féltékenységre az Urat? {Mal 1,7; MTörv 32,21} Talán erősebbek vagyunk nála?

²³ »Minden szabad«, de nem minden használ. »Minden szabad«, de nem minden szolgál épülésre. ²⁴ Senki se keresse a maga javát, hanem a másikat. ²⁵ Mindent, ami a húspiacon eladásra kerül, egyetek meg, anélkül, hogy lelkiismereti okból bármit kérdeznétek. ²⁶ Mert az Úr a föld és annak teljessége {Zsolt 24,1}.

²⁷ Ha valaki a hitetlenek közül meghív titeket és el akartok menni, mindent egyetek meg, amit elétek tesznek, anélkül, hogy lelkiismereti okból bármit kérdeznétek. ²⁸ De ha valaki azt mondja nektek: »Ez a bálványok áldozatából való«, ne egyetek meg amiatt, aki szóvá tette, és a lelkiismeret miatt; ²⁹ nem a te lelkiismereteket értem ezen, hanem a másikat. Miért ítélje meg az én szabadságomat másnak a lelkiismerete? ³⁰ Ha én hálaadással étkezem, miért káromoljon engem valaki azért, amiért hálát adok?

³¹ Tehát akár esztek, akár isztok, és bármi mást tesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek. ³² Ne adjatok okot a botránkozásra se zsidóknak, se görögöknek, se Isten egyházának, ³³ mint ahogy én is mindenben mindenkinek kedvében járok, nem azt keresve, ami nekem hasznos, hanem ami a többieknek, hogy üdvözüljenek.

1 Kor 11 Asszonyok az istentiszteleten ¹ Kövessétek példámat, ahogy én Krisztus példáját követem!.

² Dicsérlek titeket, hogy mindenben megemlékeztek rólam, és megtartjátok a hagyományokat, úgy, ahogy átadtam nektek. ³ Szeretném azonban, ha tudnátok, hogy minden férfinak feje Krisztus, az asszonynak a feje a férfi, Krisztus feje pedig az Isten. ⁴ Minden férfi, aki fedett fővel imádkozik vagy prófétál, szégyent hoz a fejére; ⁵ viszont minden asszony, aki fedetlen fővel imádkozik vagy prófétál, szégyent hoz a fejére: mert ez ugyanaz, mintha megnyírták volna. ⁶ Ha az asszony nem fedi be a

fejét, vágassa le a haját; ha viszont szégyenletes dolog az asszonynak, hogy a haját levágassa vagy leborotváltassa, fedje csak be fejét.

⁷ A férfinak nem kell befednie fejét, mert ő Isten képmása és dicsősége, az asszony azonban a férfi dicsősége. ⁸ Mert nem a férfi van az asszonyból, hanem az asszony a férfiből {Ter 2,22}; ⁹ és nem a férfit teremtették az asszonyért, hanem az asszonyt a férfiért. ¹⁰ Ezért az asszonynak viselnie kell a fején az alárendeltség jelét az angyalok miatt. ¹¹ Igaz azonban, hogy az Úrban sem asszony nincs férfi nélkül, sem férfi asszony nélkül. ¹² Mert amint az asszony a férfiből lett, úgy a férfi is az asszony által születik – és minden Istentől. ¹³ Ítéljétek meg ti magatok: illik-e asszonynak fedetlen fővel imádkozni Istenhez? ¹⁴ Nem tanít-e titeket maga a természet is arra, hogy ha a férfi hosszú hajat növeszt, szégyenére válik, ¹⁵ ha pedig az asszony növeszt hosszú hajat, dicsőségére szolgál? Mert a haj fátyol gyanánt adatott neki. ¹⁶ Ha pedig valaki erről tovább akar vitatkozni, tudja meg, hogy sem nálunk, sem Isten egyházainál nincs ilyen szokás.

Az Úr vacsorájának helyes megünneplése ¹⁷ Ez a parancsom, s emellett nem dicsérhetem, hogy nem javatokra, hanem károtokra gyűltök össze. ¹⁸ Mert először is úgy hallom, hogy amikor közösségbe gyűltök, szakadások vannak köztetek, és ezt részben el is hiszem. ¹⁹ Mert szükséges, hogy megosztottság is legyen köztetek, hogy azok, akit a próbát kiállják, nyilvánvalókká legyenek. ²⁰ Mikor tehát egybegyűltök, az már nem az Úr vacsorájának elköltése, ²¹ mert étkezés közben mindenki a saját vacsoráját veszi elő, és az egyik éhezik, a másik pedig dőzsöl. ²² Vajon nincsen házatok az evésre és ivásra? Vagy megvetitek Isten egyházát, és megszegényítitek azokat, akiknek semmijük nincsen? Mit mondjak nektek? Dicsérjelek titeket? Ebben nem dicsérlek!

²³ Mert az Úrtól kaptam, amit átadtam nektek, hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, amelyen elárulták, fogta a kenyeret, ²⁴ hálát adott, megtörte, és így szólt: *»Ez az én testem, amely értetek van. Ezt tegyétek az én emlékezetemre!«* ²⁵ A vacsora után ugyanígy fogta a kelyhet is, és így szólt: *»Ez a kehely az új szövetség {Jer 31,31} az én véremlében. Tegyétek ezt, ahányszor csak isszátok, az én emlékezetemre!«* ²⁶ Mert amikor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön. ²⁷ Aki tehát méltatlanul eszi a kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. ²⁸ Vizsgálja meg tehát az ember önmagát, és úgy egyék e kenyérből és igyék a kehelyből, ²⁹ mert aki úgy eszik és iszik, hogy nem különbözteti meg a testet, saját ítéletét eszi és issza. ³⁰ Ezért van köztetek sok beteg és gyengélkedő, és sokan meghaltak. ³¹ Ha ellenben megítélnénk önmagunkat, nem esnénk ítélet alá. ³² Amikor pedig ítélet alá esünk, az Úr fenyíti meg minket, hogy ne kárhozzunk el ezzel a világgal.

³³ Ezért, testvéreim, amikor egybegyűltök az étkezésre, várjátok meg egymást. ³⁴ Ha valaki éhes, egyen odahaza, hogy ne ítéletre gyűljetek össze. A többit pedig majd akkor rendezem el, ha odamegyek.

A Lélek adományai és a keresztények élete: 12,1-14,40

1 Kor 12 Egy a Lélek – sokféle az adomány ¹ A lelki adományokra nézve pedig, testvérek, nem akarom, hogy tudatlanok legyetek. ² Tudjátok, hogy amikor pogányok voltatok, a néma bálványokhoz vonzódtatok. ³ Ezért tudtotokra adom, hogy senki, aki Isten Lelke által szól, nem mondja: »Átkozott legyen Jézus!«, és senki sem mondhatja: »Jézus az Úr«, csakis a Szentlélek által.

⁴ A kegyelmi adományok különfélék ugyan, de a Lélek ugyanaz. ⁵ A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. ⁶ És az erőmegnyilvánulások is különfélék, de Isten, aki mindezt mindenki cselekszi, ugyanaz. ⁷ A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. ⁸ Egyik a bölcsesség szavait kapja a Lélek által, a másik a tudományét ugyanattól a Lélektől. ⁹ Más valaki a hitet kapja ugyanabban a Lélekben, ismét más a gyógyítások adományát az egy Lélek által, ¹⁰ vagy csodatevő hatalmat, prófétálást, a szellemek megkülönböztetését, a nyelveken való beszédet vagy a nyelveken való beszéd értelmezését. ¹¹ Ezt mind egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek.

Egy a Test – sok a tagja ¹² Mert amint a test egy, bár sok tagja van, a testnek pedig minden tagja, bár sok, mégis egy test, úgy Krisztus is. ¹³ Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté keresztelkedtünk, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájunkat egy Lélek itatott át. ¹⁴ Mert a test sem egy tag, hanem sok. ¹⁵ Ha azt mondaná a láb: »Nem vagyok kéz, nem vagyok a test része«, vajon akkor nem lenne a test része? ¹⁶ És ha azt mondaná a fül: »Nem vagyok szem, nem vagyok a test része«, vajon akkor nem lenne a test része? ¹⁷ Ha az egész test szem volna, hol lenne a hallás? Ha az egész test hallás volna, hol lenne a szaglás? ¹⁸ Már pedig Isten helyezte el a tagokat a testben, egyenként mindegyiket, amint akarta. ¹⁹ Ha valamennyi egy tag volna, hol volna a test? ²⁰ Márpedig sok ugyan a tag, de a test egy. ²¹ Nem mondhatja a szem a kéznek: »Nincs rád szükségem!«, sem a fej a lábaknak: »Nincs rátok szükségem!« ²² Sőt a test gyöngébbnek látszó tagjai sokkal inkább szükségesek, ²³ és a test kevésbé nemesnek tartott tagjait nagyobb tisztességgel vesszük körül. Tisztességtelen tagjainknak nagyobb tisztességük van, ²⁴ tisztességes tagjainknak viszont nincs erre szükségük. De Isten azért alkotta úgy a testet, hogy amelyik tagnak nem volt, annak nagyobb tisztességet adott, ²⁵ hogy ne legyen meg hasonlóság a testben, hanem a tagok egymásért kölcsönösen szorgoskodjanak. ²⁶ Ha tehát az egyik tag szenved, vele együtt szenved valamennyi tag; vagy ha az egyik tag tiszteletben részesül, együtt öröendezik vele valamennyi tag. ²⁷ Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként tagjai.

²⁸ Az egyházban Isten egyeseket először is apostolokká tett, másodsor prófétákká, harmadszor tanítókká; másoknak csodatevő erőt adott, vagy a gyógyítás, segélynyújtás, kormányzás és a nyelveken való szólás adományát. ²⁹ Vajon mindnyájan apostolok? Vajon mindnyájan próféták? Vajon mindnyájan tanítók? Vajon mindnyájan csodatevők? ³⁰ Vajon mindnyájuknak megvan a gyógyítás adománya? Vajon mindnyájan szólnak nyelveken? Vajon mindnyájan értelmezik azt? ³¹ Ti azonban törekedjete a nagyobb adományokra! Ezen felül egy mindennél kiválóbb utat mutatok nektek.

1 Kor 13 A legkiválóbb út: a szeretet ¹ Szóljak bár az emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, olyan vagyok, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom.

² Legyen bár prófétáló tehetségem, ismerjem akár az összes titkot és minden tudományt, és legyen bár olyan teljes a hitem, hogy a hegyeket áthelyezzem: ha szeretet nincs bennem, semmi sem vagyok. ³ Osszam el bár egész vagyonomat alamizsnaként, és adjam át testemet, hogy dicsekedjek: ha szeretet nincs bennem, semmit sem használ nekem.

⁴ A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, nem féltékeny, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, ⁵ nem tapintatlan, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem feltételezi a rosszat, ⁶ nem örül a gonoszságnak, de együtt örül az igazsággal; ⁷ mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.

⁸ A szeretet soha meg nem szűnik. A prófétálások véget érnek, a nyelvek megszűnnek, a tudomány elenyészik. ⁹ Mert töredékes a megismerésünk, és töredékes a prófétálásunk; ¹⁰ amikor pedig eljön majd a tökéletes, a töredékes véget fog érni. ¹¹ Amikor gyermek voltam, úgy beszéltem, mint a gyermek, úgy éreztem, mint a gyermek, úgy gondolkoztam, mint a gyermek; amikor pedig férfivá lettem, felhagytam azokkal a dolgokkal, amelyek gyermekhez valók. ¹² Most ugyanis tükör által, homályosan látunk, akkor pedig majd színről színre. Most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, mint ahogy én is ismert vagyok.

¹³ Most tehát megmarad a hit, a remény, a szeretet, ez a három; de ezek közül legnagyobb a szeretet.

1 Kor 14 A prófétálás és a nyelveken szólás adománya ¹ Törekedjete a szeretetre, keressétek buzgón a lelki adományokat, különösen pedig azt, hogy prófétálhassatok. ² Aki ugyanis nyelveken szól, nem embereknek beszél, hanem Istennek; senki sem érti, hanem a Lélek által beszél titkos dolgokat. ³ Aki pedig prófétál, embereknek beszél, az ő épülésükre, buzdításukra és vigasztalásukra. ⁴ Aki nyelveken szól, önmaga épülésére szolgál; aki azonban prófétál, az egyházat építi. ⁵ Szeretném ugyan, ha mindnyájan szólnátok nyelveken, de még inkább azt, hogy prófétáljatok, mert nagyobb az, aki prófétál, mint az, aki nyelveken szól, kivéve, ha meg is magyarázza, hogy az egyház épüljön.

⁶ Így tehát, testvérek, ha hozzátok érkezve nyelveken szólnék, mit használnék nektek, ha nem szólnék hozzátok kinyilatkoztatással vagy ismerettel, prófétálással vagy tanítással? ⁷ Hiszen az élettelen hangszerek is, mint a fuvola vagy a citera, ha nem adnak különböző hangokat, hogyan lehet felismerni a fuvolázást vagy a citerázást? ⁸ És ha a trombita bizonytalan hangot ad, ki fog harcra készülődni? ⁹ Így ti is, ha a nyelveken való szólás során világos beszédet nem mondotok, hogyan fogják megérteni, hogy mit beszéltek? Csak a levegőbe beszéltek. ¹⁰ Olyan sokféle nyelv van ezen a világon, és egy sem érthetetlen. ¹¹ Ha tehát nem ismerem a szónak a jelentését, idegen leszek annak, aki beszél, és a beszélő is idegen lesz számomra.

¹² Így ti is, mivel lelki adományokra törekedtek, azon legyetek, hogy az egyház épülésére gazdagodjatok. ¹³ Éppen ezért, aki nyelveken szól, imádkozzék, hogy meg is magyarázza. ¹⁴ Mert ha nyelveken imádkozom, a lelkem imádkozik, az értelmem viszont gyümölcstelen. ¹⁵ Mi következik ebből? Imádkozzam lélekben, de imádkozzam értelemmel is; énekeljek lélekben, de énekeljek értelemmel is. ¹⁶ Különb, ha csak lélekben mondasz hálaadást, az ott levő avatatlan miképpen mondja rá hálaadásodra az »Ámen«-t, ha nem tudja, hogy mit beszélsz? ¹⁷ Mert te ugyan szépen adsz hálát, de a másik nem épül rajta. ¹⁸ Hálát adok Istennek, hogy mindnyájatoknál jobban szólok nyelveken; ¹⁹ de

az egyházban inkább akarok öt szót mondani értelmesen, hogy másokat is oktassak, mint tízezer szót nyelveken.

²⁰ Testvérek, értelem dolgában ne legyetek gyermekek, legyetek inkább a gonoszságban kisdedek; értelem dolgában viszont legyetek érettek.

²¹ Írva van a törvényben:

*»Idegen nyelveken és idegenek ajkával
szólok majd ehhez a néphez,
de még így sem hallgatnak rám«* {Iz 28,11k} – mondja az Úr.

²² Tehát a nyelveken való szólás nem a hívek számára szolgál jelül, hanem a hitetleneknek; a próféta pedig nem a hitetleneknek, hanem a hívőknek. ²³ Ha tehát összegyűlik az egész egyház, és mindnyájan nyelveken szólnak, ha avatatlanok vagy hitetlenek lépnek be, vajon nem azt mondják-e, hogy őrjöngtök? ²⁴ Ha azonban valamennyien prófétálnak, és belép egy hitetlen vagy avatatlan, annak mindenki a lelkére beszél, azt mindenki megítéli, ²⁵ szívének titkai nyilvánvalóvá lesznek, úgy-hogy arcra borulva imádja Istent, és megvallja: »Valóban közöttetek van Isten« {Iz 45,14; Zak 8,23}.

Az istentisztelet rendje ²⁶ Mi következik tehát ebből, testvérek? Amikor egybegyűltök, és mindegyiketek énekelhet egy zsoltárt, mondhat valami tanítást, közölhet egy kinyilatkoztatást, beszélhet nyelveken vagy értelmezheti azokat: minden az épülésre szolgáljon. ²⁷ Ha nyelveken szól valaki, kettő vagy legfeljebb három szóljon, mégpedig egymás után, egy pedig értelmezze. ²⁸ Ha nincs, aki értelmez, akkor hallgasson a közösségben: szóljon önmagának és Istennek. ²⁹ A próféták pedig ketten vagy hárman beszéljenek, a többiek pedig ítéljék meg. ³⁰ Mikor pedig valaki más ottlévő nyer kinyilatkoztatást, az előbbi hallgasson el. ³¹ Mert egymás után mindnyájan prófétálhattok, hogy mindnyájan tanuljanak, és mindnyájan buzdítást nyerjenek. ³² A próféta lelke alá van vetve a prófétáknak. ³³ Mert Isten nem a zűrzavar Istene, hanem a békességé.

Miként a szentek összes egyházában, ³⁴ az asszonyok hallgassanak az összejöveteleken, mert nem szabad nekik szólniuk; hanem legyenek engedelmesek, amint a törvény is mondja. ³⁵ Ha pedig tanulni akarnak valamit, kérdezzék meg otthon a férjüket; mert nem illik asszonynak a közösségben beszélni.

³⁶ Vajon tőletek indult ki az Isten ígéje, vagy egyedül hozzátok jutott el? ³⁷ Aki prófétának vagy lelki embernek tartja magát, értse meg, hogy amit nektek írok, az az Úr parancsa. ³⁸ Ha pedig valaki nem ismeri el, akkor őt sem fogják elismerni. ³⁹ Ezért tehát, testvéreim, törekedjete a prófétálásra, és ne akadályozzátok meg a nyelveken való szólást sem. ⁴⁰ De minden tisztességesen és rendben történjék.

Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk: 15,1-58

1 Kor 15 Krisztus feltámadása és az üdvösség ¹ Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek, amelyet el is fogadtatok, és amelyben álltok. ² Átala üdvözülni is fogtok, ha megtartjátok úgy, ahogy hirdettem nektek, különben hiába lettetek volna hívőkké. ³ Mert mindenekelőtt azt adtam át nektek, amit én is kaptam: hogy Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, ⁴ eltemették, és harmadnapon feltámadt, az Írások szerint. ⁵ Megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek. ⁶ Azután megjelent több, mint ötszáz testvérnek egyszerre, akik közül a legtöbben még élnek, egyesek pedig elszenderültek. ⁷ Azután megjelent Jakabnak, majd valamennyi apostolnak. ⁸ Mindnyájuk után pedig mint koraszülöttnek, megjelent nekem is. ⁹ Mert én a legkisebb vagyok az apostolok között, arra sem vagyok méltó, hogy apostolnak nevezzenek, mert üldöztem Isten egyházát. ¹⁰ De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, és nekem juttatott kegyelme nem volt hiábavaló. Sőt, valamennyiüknél többet munkálkodtam, bár nem én, hanem Isten kegyelme velem együtt. ¹¹ Tehát akár én, akár ők, így hirdetjük, és ti így lettetek hívőkké.

¹² Ha tehát Krisztusról az hirdetjük, hogy a halottak közül feltámadt, hogyan mondják egyesek közületek, hogy nincs halottak feltámadása? ¹³ Mert ha nincs halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel! ¹⁴ Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, és hiábavaló a ti hitetek is. ¹⁵ Sőt, Isten hamis tanúinak is bizonyulunk, mert tanúságot tettünk Isten ellen, hogy feltámasztotta Krisztust, pedig nem is támasztotta fel, ha a halottak valóban nem támadnak fel. ¹⁶ Mert ha a halottak nem támadnak fel, Krisztus sem támadt fel. ¹⁷ Ha pedig Krisztus nem támadt fel, hiábavaló a ti hitetek, és még mindig bűneitekben vagytok. ¹⁸ Sőt, akkor azok is, akik Krisztusban elszenderültek, elvesztek. ¹⁹ Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, nyomorultabbak vagyunk minden más embernél.

²⁰ Krisztus azonban feltámadt a halottak közül, mint az elszenderültek zsongéje. ²¹ Mert amint egy ember által lett a halál, úgy egy ember által lett a halottak feltámadása is. ²² Amint ugyanis Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan életre fognak kelni. ²³ Mindenki a maga rendje szerint: elsőként Krisztus; azután azok, akik Krisztuséi, az ő eljövetelekor. ²⁴ Azután jön a vég, amikor majd átadja az uralmat az Atyaistennek, miután megsemmisített minden fejedelemséget, minden hatalmasságot és erőt. ²⁵ Mert addig kell neki uralkodnia, *amíg ellenségeit mind a lába alá nem veti* {Zsolt 110,1}. ²⁶ Mint utolsó ellenséget, a halált semmisíti meg, ²⁷ mert *mindent lába alá vetett*. Amikor azonban ezt mondja: »Minden alá van vetve« {Zsolt 8,7}, kétségtelenül kivétel az, aki mindent alávetett neki. ²⁸ Mikor pedig minden alá lesz vetve neki, akkor a Fiú maga is aláveti magát annak, aki mindent alávetett neki, hogy Isten legyen minden mindenben.

²⁹ Hisz különben mit csinálnak azok, akik megkeresztelkednek a halottakért? Ha a halottak egyáltalán nem támadnak fel, miért keresztelkednének meg értük? ³⁰ Miért tesszük ki mi is magunkat veszélynek minden órában? ³¹ Nap mint nap meghalok, olyan igaz ez, testvérek, mint a veletek való dicsekvésem Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. ³² Ha – emberileg szólva – vadállatokkal küzdöttem Efezusban, mit használ nekem? Ha a halottak nem támadnak fel, akkor csak »együnk és igyunk, mert holnap meghalunk« {1z 22,13}. ³³ Ne engedjétek magatokat félrevezetni: »A gonosz társaság megrontja a

jó erkölcsöt.« ³⁴ Józanodjatok ki teljesen, és ne vétkezzetek! Némelyek ugyanis nem ismerik Istent. Azért mondom ezt, hogy szégyelljétek magatokat!

Az üdvösség beteljesedése a feltámadásban ³⁵ Azt mondhatná azonban valaki: »Hogyan támadnak fel a halottak? Milyen testtel jönnek majd elő?« ³⁶ Balga! Amit vetsz, nem kel életre, ha előbb meg nem hal. ³⁷ És amikor vetsz, nem a leendő növényt veted el, hanem a pusztá magot, például a búzáét vagy másét. ³⁸ Isten pedig alakot ad annak, amint akarja, mégpedig minden egyes magnak saját alakot. ³⁹ Nem minden test ugyanaz a test, hanem más az embereké, és más az állatoké, más a madaraké, és más a halaké. ⁴⁰ És vannak égi testek és földi testek, de más az égiek fényessége, és más a földieké. ⁴¹ Más a fényessége a napnak, más a fényessége a holdnak, és más a fényessége a csillagoknak. Mindegyik csillag különbözik fényességben a másik csillagtól. ⁴² Így van a halottak feltámadása is: romlandó testet vetnek el, és romolhatatlan test támad fel; ⁴³ szégyenben vetik el, és dicsőségben támad fel; gyöngeségben vetik el, s erőben támad fel; ⁴⁴ érzéki testet vetnek el, és lelki test támad fel.

Ha van érzéki test, van lelki test is. ⁴⁵ Ezt mondja az Írás is: »Ádám, az első ember élő lénné lett« {Ter 2,7}, az utolsó Ádám pedig éltető Lélekké. ⁴⁶ De nem a lelki az első, hanem az érzéki, csak azután a lelki. ⁴⁷ Az első ember a földből való, földi {Ter 2,7}, a második ember a mennyből való. ⁴⁸ Amilyen a földi, olyanok a földiek is, és amilyen a mennyei, olyanok a mennyekiek is. ⁴⁹ És amint hordtuk a földi ember képét, úgy hordani fogjuk a mennyeknek képét is. ⁵⁰ Mondom pedig, testvérek, hogy test és vér nem örökölheti Isten országát, sem a romlandóság nem fogja örökölni a romolhatatlanságot.

⁵¹ Íme, titkot mondom nektek: Nem fogunk ugyan mindnyájan meghalni, de mindnyájan el fogunk változni: ⁵² hirtelen, egy szempillantás alatt, a végső harsonaszóra, mert megszólal a harsona, és a halottak feltámadnak romolhatatlan állapotban, mi pedig elváltozunk. ⁵³ Mert ennek a romlandó testnek romolhatatlanságba kell öltöznie, és ennek a halandó testnek halhatatlanságba kell öltöznie. ⁵⁴ Amikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik, és ez a halandó halhatatlanságba, akkor beteljesedik az ige, amely írva van:

»Elnyelte a halált a diadal {1z 25,8}.

⁵⁵ *Halál, hol a te győzelmed?*

Halál, hol a te fullánkod?« {Óz 13,14}

⁵⁶ A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. ⁵⁷ De hála Istennek, aki megadta nekünk a győzelmet a mi Urunk Jézus Krisztus által. ⁵⁸ Tehát, szeretett testvéreim, legyetek állhatatosak, rendíthetetlenek, tegyetek mindig többet az Úrért, hiszen tudjátok, hogy munkátok nem hiábavaló az Úrban.

Befejezés: 16,1-24

1 Kor 16 Gyűjtés a jeruzsálemi hívek számára ¹ Ami pedig a szentek javára való gyűjtést illeti, ti is úgy tegyetek, amint azt Galácia egyházainak elrendeltem. ² A hét első napján mindegyiktek tegyen félre és gyűjtsön annyit, amennyi neki tetszik, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor megérkezem.

³ Amikor aztán ott leszek, azokat, akiket ajánlani fogtok, majd elküldöm levéllel, hogy szeretetadományokat elvigyék Jeruzsálembe. ⁴ Ha pedig érdemes lesz, hogy én is elmenjek, velem fognak jönni.

Pál tervei ⁵ Hozzátok pedig akkor megyek, ha már bejártam Makedóniát, mert Makedónián keresztül utazom. ⁶ Talán ott is maradok nálatok, vagy a telet is ott töltöm, hogy ti adjatok nekem kíséretet, bármerre is megyek majd. ⁷ Mert nem akarlak titeket most csak úgy átmenőben látni, remélem ugyanis, hogy egy ideig nálatok maradok, ha az Úr megengedi. ⁸ Efezusban pedig pünkösdig maradok. ⁹ Nagy és tágas kapu nyílt meg ugyanis előttem, de sok az ellenség is. ¹⁰ Amikor odaérkezik Timóteus, legyetek azon, hogy félelem nélkül legyen nálatok, mert az Úr dolgában munkálkodik, amint én is. ¹¹ Tehát senki se vesse meg őt, hanem kísérjétek el őt békével, hogy hozzám jöjjön, mert várom őt a testvérekkel együtt. ¹² Ami pedig Apolló testvért illeti, nagyon kértem őt, hogy menjen el hozzátok a testvérekkel együtt, de semmiképp sem akart most elmenni; el fog azonban menni, mihelyt ideje lesz.

Végső intelmek és köszöntések ¹³ Vigyázzatok, legyetek állhatatosak a hitben, cselekedjétek férfiasan és legyetek erősek (Rózs 1,7). ¹⁴ Minden, amit tesztek, szeretetben történjék. ¹⁵ Kérlek titeket, testvérek: ismeritek Sztefanász házanépét, hogy ők Achájának zsengei, és hogy magukat a szentek szolgálatára szentelték; ¹⁶ ti is engedelmeskedjétek az ilyeneknek, és mindenkinek, aki velük együtt munkálkodik és fárad. ¹⁷ Örülök Sztefanász, Fortunátusz és Achaikusz ittlétének, mert távollétetekben ők pótolnak titeket, ¹⁸ hiszen felüdítették mind az én lelkemet, mind a tieteket. Tartsátok tehát az ilyeneket tiszteletben.

¹⁹ Köszöntenek titeket Ázsia egyházai. Sokszor köszöntenek benneteket az Úrban Akvila és Priscilla a házukban lévő közösséggel együtt. ²⁰ Köszöntenek titeket a testvérek mindnyájan. Köszöntsétek egymást szent csókkal.

²¹ Én, Pál, sajátkezűleg írom a köszöntést. ²² Aki nem szereti az Urat, legyen kivetett! Marana tha!

²³ Az Úr Jézus kegyelme legyen veletek! ²⁴ Szeretetem mindnyájatokkal Krisztus Jézusban.

MÁSODIK LEVÉL A KORINTUSIAKNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

2 Kor 1 ¹ Pál, Isten akaratából Krisztus Jézus apostola, és Timóteus testvér, Isten korintusi egyházának, valamint az összes szenteknek, akik egész Achájában vannak. ² Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól!

Pál szenvedése és vigasztalása: 1,3-11

³ Áldott legyen Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, ⁴ aki megvigasztal minket minden szorongatásunkban, hogy mi is megvigasztalhassuk azokat, akik bármiféle szorongatásban vannak, azzal a vigasztalással, amellyel Isten minket is megvigasztal. ⁵ Mert amint bőven van részünk Krisztus szenvedéseiben, úgy bőven van részünk Krisztus által a vigasztalásban is. ⁶ Ha szorongatást szenvedünk, az a ti vigasztalásotokért és üdvösségetekért van, ha pedig vigasztalásban van részünk, az is a ti megvigasztalásotokért van, amely erőt ad ugyanazoknak a szenvedéseknek az elviselésére, amelyeket mi is elszenvedünk. ⁷ Szilárd a reménységünk titeket illetően, mert tudjuk, hogy amint társaink vagytok a szenvedésekben, úgy társaink lesztek a vigasztalásban is.

⁸ Mert nem akarjuk, hogy ne tudjatok, testvérek, a mi szorongatásunkról, amelyben Ázsiában volt részünk. Módfelett, erőnkön felül próbára tettek minket, úgyhogy még az életünk felől is kétségeink voltak. ⁹ Sőt magunkban már a halálos ítéletet is elfogadtuk, hogy ne magunkban bízunk, hanem Istenben, aki feltámasztja a halottakat. ¹⁰ Ő megszabadított minket ekkora halálos veszedelemből, és meg is fog szabadítani. Őbenne bízunk, hogy ezután is megszabadít, ¹¹ ha ti is segítségünkre lesztek értünk mondott imáitokkal, hogy a kegyelmi adományokért, amelyeket sokan eszközöltek ki számunkra, sokan adjanak hálát értünk.

A félreértések tisztázása: 1,12-2,11

Pál őszintesége ¹² Mert ez a mi dicsekvésünk: lelkiismeretünknek az a bizonyága, hogy egyszerű módon és istenfélő őszinteséggel, nem emberi bölcsesség szerint, hanem Isten kegyelmével jártunk a világon, kiváltképpen nálatok. ¹³ Hiszen nem írunk nektek mást, mint amit olvastok és meg is értetek – remélem, hogy teljesen meg fogjátok érteni, ¹⁴ mint ahogy részben már meg is értettetek minket –, hogy mi a ti dicsekvésetek vagyunk, ugyanúgy, ahogy ti is a miénk, a mi Urunk Jézus napján.

Az útiterv megváltozása ¹⁵ Ezzel a bizalommal akartam hozzátok menni a múltkor, hogy másodízben legyen részetek a kegyelemben, ¹⁶ és aztán tőletek átmenni Makedóniába, és Makedóniából ismét visszatérni hozzátok, hogy ti kíséretetek el Júdeába. ¹⁷ Amikor tehát ezt akartam, vajon könnyelmű voltam? Vagy amit tervezek, azt emberi módon tervezem, úgyhogy nálam az »igen, igen« egyben »nem, nem« is? ¹⁸ Isten hűségére mondom, hogy hozzátok intézett beszédünkben nincs: »igen« is meg »nem« is. ¹⁹ Mert Isten Fia, Jézus Krisztus, akit köztetek hirdettünk, én, Szilvánusz és Timóteus, nem volt »igen« is meg »nem« is, hanem az »igen« valósult meg benne. ²⁰ Mert ahány ígérete csak

van Istennek, mind »igen» lett őbenne. Ezért az »ámen« is általa hangzik fel tőlünk Isten dicsőségére. ²¹ Aki pedig megerősít minket veletek együtt Krisztusban, és aki felkent minket, az Isten, ²² és ő az, aki pecsétjével megjelölt minket, s foglalóként a Lelket adta szívünkbe.

²³ Istent hívom tanúnak magam mellett, hogy irántatok való kíméletből nem mentem el eddig Korintusba. Mert nem uralkodni akarunk hiteteken, hanem örömtők segítői vagyunk, hiszen a hitben erősen álltok.

2 Kor 2 ¹ Azt tettem fel magamban, hogy nem megyek ismét szomorúsággal hozzátok. ² Mert ha én megszorítlak titeket, ugyan ki az, aki megörvendeztet engem, ha az nem, akit én megszorítottok? ³ És arról a dologról is azért írtam nektek, hogy amikor majd odamegyek, ne érjen engem szomorúság azok miatt, akiknek örülnöm kellene, mert meggyőződéseim mindnyájatokról, hogy az én örömöm mindnyájatok öröme. ⁴ Hiszen szívemnek nagy szorongattatásából és aggodalmából írtam nektek sok könnyhullatás közepette, nem azért, hogy szomorúságot okozzak nektek, hanem hogy megismerjétek, milyen szeretettel vagyok elsősorban irántatok.

Buzdítás a megbocsátásra ⁵ Ha nekem valaki szomorúságot okozott, nem engem szomorított meg, hanem részben, hogy ne túlozzak, mindnyájatokat. ⁶ Elég az ilyennek az a büntetés, amely a többség részéről érte. ⁷ Most pedig, éppen ellenkezőleg, inkább bocsátsatok meg neki, és vigasztaljátok meg, hogy a nagyon mély bánat valamiképpen el ne eméssze őt. ⁸ Éppen ezért kérek titeket, tanúsítsatok iránta szeretetet. ⁹ Hiszen azért is írtam, hogy próbára tegyelek titeket, és megtudjam, vajon mindenben engedelmesek vagytok-e? ¹⁰ Akinek pedig ti megbocsátotok valamit, annak én is megbocsátok; mert én is, amikor megbocsátottam, ha volt mit megbocsátanom, azt értetek tettem Krisztus színe előtt, ¹¹ hogy be ne hálózzon minket a sátán, mert nem ismeretlenek előttünk az ő szándékai.

Az apostoli szolgálat dicsősége és szükségszerűsége: 2,12-5,10

Pál Krisztus jó illata ¹² Amikor Troászba érkeztem Krisztus evangéliumának hirdetésére, bár a kapu nyitva volt előttem az Úrban, ¹³ nem volt nyugalma lelkemnek, mert nem találtam ott Títusz testvéremet, azért búcsút vettem tőlük, és Makedóniába mentem. ¹⁴ De hála legyen Istennek, aki mindig diadalra segít minket Krisztusban, és az ő ismeretének jó illatát minden helyen elterjeszti általunk! ¹⁵ Mert Krisztus jó illata vagyunk az Istenért azok közt, akik üdvözülnek, és azok közt is, akik elvesznek. ¹⁶ Ezeknek halált hozó halotti szag, azoknak pedig az élet éltető illata. De ki alkalmas erre? ¹⁷ Mert mi nem vagyunk olyanok, mint igen sokan, akik meghamisítják Isten igéjét, hanem őszintén, mintegy Istenből beszélünk, Isten előtt, Krisztusban.

2 Kor 3 Az új szövetség szolgálata ¹ S most kezdjük-e újra ajánlani magunkat? Talán nekünk is szükségünk van, mint egyeseknek, hozzátok szóló vagy tőletek való ajánló levelekre? ² A mi levelünk ti vagytok, beírva a szívünkbe, ismeri és olvassa azt minden ember. ³ Mert nyilvánvaló veletek kapcsolatban, hogy Krisztus levele vagytok, amely a mi szolgálatunk által készült, nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével írva, nem kőtáblákra, hanem a szív húsból való tábláira {Kiv 24,12; Ez 11,19}.

⁴ Isten iránt ilyen bizalmunk Krisztus által van. ⁵ Nem mintha magunktól, mintegy saját erőnkéből képesek lennénk bármit is kigondolni, ellenkezőleg: a mi képességünk Istentől van. ⁶ Ő tett minket

alkalmassá arra, hogy az Újszövetség szolgálói legyünk, nem a betűé, hanem a Léleké: mert a betű öl, a Lélek pedig éltet.

⁷ Ha már a halálnak a betűkkel, kövekre írt szolgálata dicsőséges volt, úgyhogy Izrael fiai nem nézhettek Mózes arcára arcának mulandó dicsősége miatt, ⁸ hogyne lenne még dicsőségesebb a Lélek szolgálata? ⁹ Mert ha már a kárhoztatás szolgálata dicsőséges, sokkal dicsőségesebb a megigazulás szolgálata. ¹⁰ Sőt, ami ott dicsőséges volt, ezen túlradó dicsőség miatt már nem is dicsőséges. ¹¹ Mert ha a mulandó dicsőséges, sokkal dicsőségesebb a maradandó.

¹² Mivel tehát ilyen reménységünk van, nagy nyíltsággal beszélünk, ¹³ s nem úgy viselkedünk, mint Mózes, aki leplet helyezett arcára {Kiv 34,33,35}, hogy Izrael fiai ne lássák annak a végét, ami mulandó. ¹⁴ De értelmük eltompult. Hisz mind a mai napig, amikor az Ószövetséget olvassák, ott van ugyanaz a lepel, nincs levéve, mert az csak Krisztusban tűnik el. ¹⁵ Sőt, mind a mai napig, mikor Mózeset olvasák, lepel takarja szívüket. ¹⁶ De amikor az Úrhoz fordul, elvételik a lepel {Kiv 34,34}. ¹⁷ Mert az Úr Lélek, s ahol az Úr Lelke, ott a szabadság. ¹⁸ Mi pedig mindnyájan, miközben fedetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét {Kiv 16,7}, ugyanarra a képmásra változunk át dicsőségről dicsőségre az Úr Lelke által.

2 Kor 4 ¹ Mivel tehát ilyen szolgálatunk van, miután irgalmasságot nyertünk, nem csüggedünk el, ² hanem lemondunk a gyalázatos alattomoságról, nem járunk álnokságban, és nem hamisítjuk meg Isten ígétjét, hanem az igazság hirdetésével ajánljuk magunkat minden ember lelkiismeretének Isten előtt.

³ Ha a mi evangéliumunk mégis el van takarva, azok előtt van eltakarva, akik elvesznek, ⁴ akikben ennek a világnak az istene elvakította a hitetlen értelmet, hogy az Isten képmásának, Krisztusnak dicsőségéről szóló evangélium fénye ne ragyogjon fel számukra. ⁵ Mi ugyanis nem önmagunkat hirdetjük, hanem Jézus Krisztust, az Urat; önmagunkat pedig mint a ti szolgákat Jézusért. ⁶ Mert Isten, aki azt mondta: »A sötétségből világosság ragyogjon fel«, maga támasztott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán.

Szenvedni és megdicsőülni Krisztussal ⁷ Ez a kincsünk pedig cserépedényben van, hogy a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk és ne önmagunknak. ⁸ Mindenfelől szorongatnak minket, de agyon nem nyomnak; bizonytalanságban vagyunk, de nem esünk kétségbe; ⁹ üldözést szenvedünk, de elhagytottak nem vagyunk; földre terítenek, de el nem veszünk; ¹⁰ állandóan hordozzuk testünkben Jézus halálát, hogy Jézus élete is nyilvánvaló legyen testünkben. ¹¹ Mert minket, élőket, szüntelenül halálra adnak Jézusért, hogy Jézus élete is nyilvánvaló legyen halandó testünkön. ¹² Bennünk tehát a halál munkálkodik, bennetek pedig az élet.

¹³ Mivel azonban a hitnek ugyanaz a lelke van bennünk, mint amiről írva van: »Hittem, azért szól-tam« {Zsolt 116,106}, mi is hiszünk, és ezért beszélünk. ¹⁴ Hiszen tudjuk, hogy aki az Úr Jézust feltámasztotta, minket is fel fog támasztani Jézussal, és veletek együtt elébe állít. ¹⁵ Mert minden értetek van, hogy a kegyelem bőséges kiáradása miatt egyre többen adjanak hálát Isten dicsőségére. ¹⁶ Éppen ezért nem csüggedünk el, sőt, még ha a mi külső emberünk romlásnak indul is, a belső emberünk mégis napról napra megújul. ¹⁷ Ez a mi mostani, könnyű szenvedésünk ugyanis a dicsőségnek igen

nagy, örök mértékét szerzi meg nekünk. ¹⁸ Ha nem a látható dolgokra figyelünk, hanem a láthatatlankra. Mert a látható: ideigvaló, a láthatatlan pedig örökkévaló.

2 Kor 5 Reménység ¹ Tudjuk ugyanis, hogy ha ez a mi földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk hajlékot, nem kézzel alkotott, örök házat az égben. ² Azért is sóhajtozunk ebben a testben, mert vágyakozunk felölteni rá égi hajlékunkat, ³ hogy ha le is kell vetkőznünk, mezítelennek ne bizonyuljunk. ⁴ Mert amíg ebben a sátorban vagyunk, roskadozva sóhajtozunk, mivel nem azt akarjuk, hogy levetkőztessenek, hanem hogy felöltöztessenek, s így azt, ami halandó, elnyelje az élet. ⁵ Aki pedig felkészített erre bennünket, Isten az, aki foglalként a Lelket adta nekünk.

⁶ Ezért mindenkor bizakodunk, és tudjuk, hogy amíg a testben élünk, távol járunk az Úrtól, ⁷ mert hitben járunk, és nem szemlélésben. ⁸ De bizakodunk, s jobban szeretnénk kiköltözni a testből, és elérkezni az Úrhoz. ⁹ Ezért igyekszünk is neki tetszeni, akár nála vagyunk, akár távol élünk tőle. ¹⁰ Mert mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy mindenki elvegye a bérét, aszerint, hogy jót vagy gonoszt cselekedett testében.

Pál szolgálata: 5,11-6,10

A kiengesztelődés szolgálata ¹¹ Mivel tehát ismerjük az Úr félelmét, az embereket igyekszünk meggyőzni, Isten előtt azonban nyíltan állunk. Remélem pedig, hogy a ti lelkiismeretetek előtt is nyíltan állunk. ¹² Nem ajánljuk magunkat nektek újra, hanem alkalmat adunk nektek, hogy velünk dicsekedjete azokkal szemben, akik a külső szerint dicsekszenek, és nem a szív szerint. ¹³ Mert ha magunkon kívül vagyunk, az az Istenért történik; ha eszünknel vagyunk, az pedig értetek van.

¹⁴ Krisztus szeretete ugyanis sürget minket. Mert azt gondoljuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor valamennyien meghaltak; ¹⁵ és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. ¹⁶ Mi tehát mostantól fogva senkit sem ismerünk emberi módon. És ha Krisztust emberi módon ismertük is, most már nem úgy ismerjük. ¹⁷ Ezért aki Krisztusban van, új teremtmény; a régiek elmúltak, s íme, újak keletkeztek.

¹⁸ Mindez pedig Istentől van, aki Krisztus által megbékéltetett minket önmagával, és nekünk adta a megbékélés szolgálatát. ¹⁹ Mert Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, úgy, hogy nem számította be bűneinket, és ránk bízta a békéltetés igéjét. ²⁰ Mi tehát Krisztus követségében járunk, s maga Isten buzdít általunk. Krisztusért kérünk tehát benneteket, béküljete meg Istennel! ²¹ Ő azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazságossága legyünk őáltala.

2 Kor 6 Pál magatartása ¹ Mint munkatársak pedig intünk titeket, ne vegyétek hiába Isten kegyelmét. ² Mert ő mondja:

*»A nekem tetsző időben meghallgattalak,
és az üdvösség napján megsegítettelek téged« {1z 49,8}.*

Íme, most van a kellő idő, íme, most van az üdvösség napja! ³ Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne szidalmazták szolgálatunkat, ⁴ hanem mindenben Isten szolgálóiként viselkedünk:

sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban, ⁵ verésben, börtönben, zendülés köze-
pette, fáradtságban, virrasztásban, böjtölésben, ⁶ tisztaságban, tudásban, béketűrésben, kedvesség-
ben, a Szentlélekben, nem színlelt szeretetben, ⁷ az igazság igéjében, Isten erejében; jobbról és bal-
ról az igazság fegyverzetében, ⁸ dicsőségben és becstelenségben, gyalázatban és jó hírnévben; mint
csábítók és mégis igazmondók; ⁹ mint ismeretlenek és mégis ismertek; mint halálra váltak, és íme,
mégis élünk; mint megvertek, de meg nem öltek; ¹⁰ mint szomorkodók, és mégis mindig örvendezők;
mint szűkölködők, és mégis sokakat gazdagítók; mint akiknek semmijük sincsen, és mindenük meg-
van.

Kibékülés a korintusiakkal: 6,11-7,16

Buzdítás és figyelmeztetés ¹¹ A száánk megnyílt felétek, korintusiak, s a szívünk kitárult. ¹² Nem ben-
nünk van szűk hely számotokra, hanem a ti szívetekben szűk a hely. ¹³ Hogy pedig ezt viszonzátok,
mint gyermekeimnek mondom, tárjátok ki ti is szíveteket!

¹⁴ Ne húzzatok egy igát a hitetlenekkel! Mert mi köze az igazvoltnak a gonoszsághoz? Vagy milyen
közösség van a világosság és a sötétség között? ¹⁵ Hogyan egyezne ki Krisztus Béliállal? Vagy mi köze
a hívőnek a hitetlenhez? ¹⁶ Hogyan fér össze Isten temploma a bálványokkal? Hisz ti az élő Isten
temploma vagytok, amint Isten mondja:

*»Köztük fogok lakni és közöttük járni,
az ő Istenük leszek, és ők az én népem lesznek {Lev 26,11k}.*
¹⁷ *Menjetek ki tehát közülük,
váljatok külön – mondja az Úr –,
s ne érintsetek tisztátalant! {Iz 52,11}*
*Akkor magamhoz fogadlak majd titeket,
¹⁸ és én atyátok leszek,
ti pedig az én fiaim és leányaim lesztek {Szof 3,20G; Jer 31,9; Iz 43,6},
mondja a mindenható Úr« {Am 3,13G; 2Makk 1,24}.*

2 Kor 7 ¹ Mivel tehát ilyen ígéreteink vannak, szerettem, tisztítsuk meg magunkat a test és a lélek
minden szennytől, és tegyük teljessé megszentelődésünket Isten félelmében.

² Fogadjatok be minket szívetekbe! Senkit nem bántottunk meg, senkit nem döntöttünk romlásba,
senkit nem csaltunk meg. ³ Nem kárhoztatásokatokra mondom ezt; hiszen az előbb mondtam, hogy
életre-halálra a szívünkben vagytok. ⁴ Nagy a bizalmam bennetek, nagyon dicsekszem veletek; telve
vagytok vigasztalással, nagyon bőséges az én örömöm minden szorongatásunk mellett.

Títusz küldetése ⁵ Mert amikor Makedóniába érkeztünk, semmi nyugalma sem volt testünknek, ha-
nem mindenféle szorongatást szenvedtünk: kívül harcok, belül félelem.

⁶ De Isten, aki megvigasztalja a megalázottakat, megvigasztalt minket Títusz megérkezésével; ⁷ sőt
nemcsak az ő megérkezésével, hanem azzal a vigasztalással is, amellyel megvigasztalódott köztetek,

mert elbeszélte nekünk vágyódásokat, sírásokat, buzgólkodásokat érettem, úgyhogy még jobban megörültem.

⁸ Mert ha meg is szomorítottalak titeket levelemmel, nem bánom; de ha meg is bántam volna – mivel látom, hogy az a levél, bár ideig-óráig, megszorított titeket –, ⁹ most örülök, nem azért, mert megszorodtatok, hanem azért, mert megtérésre szolgált a szomorúságotok. Isten szerint szorodtatok meg, úgyhogy semmiben se szenvedtetek kárt miattunk. ¹⁰ Mert az Isten szerint való szomorúság állhatatos megtérést szerez az üdvösségre; a világ szomorúsága azonban halált szerez. ¹¹ S íme, éppen ez a ti Isten szerint való szomorúságotok milyen nagy buzgóságot ébresztett bennetek, sőt mentegetőzést, méltatlankodást, félelmet, vágyódást, buzgólkodást és a vétkes megbüntetését! Mindenben megmutattátok, hogy ti ártatlanok vagytok a dologban. ¹² Tehát, ha írtam is nektek, nem a sértő miatt tettem, és nem is a sértett miatt, hanem hogy nyilvánvalóvá tegyem nektek Isten színe előtt buzgóságotokat, amelyet irányunkban tanúsítotok. ¹³ Ezért vigasztalódtunk meg.

De vigasztalódásunkban még jobban megörültünk Títusz öröme miatt, hogy lelkét mindnyájan felüdtették, ¹⁴ és ha valamivel dicsekedtem neki veletek kapcsolatban, nem vallottam szégyent, hanem ahogyan nektek mindent az igazság szerint mondtunk, úgy a mi Títusz előtt való dicsekvésünk is igaznak bizonyult. ¹⁵ És ő még jobb szívvel van irántatok, amikor megemlékezik mindnyájatok engedelmségéről, ahogyan félelemmel és rettegéssel fogadtátok őt. ¹⁶ Örülök, hogy mindenben bizalommal lehetek hozzátok.

Felhívás az adakozásra: 8,1-24

2 Kor 8 A makedóniai keresztények példája ¹ Tudtotokra adjuk, testvérek, Isten kegyelmét, amelyet Makedónia egyházai kaptak, ² hogy a nyomorúság sok megpróbáltatása között bőséges lett az örömük, és igen nagy szegénységükből megszületett jószívűségük túláradó gazdagsága. ³ Mert tanuskodom róla, hogy erejük szerint, sőt erejükön felül is önként adakoztak, ⁴ és kérvén-kérve igyekeztek meggyőzni minket, hogy részük lehessen a jótékonyságban és a szentek javára végzett szolgálatban. ⁵ És reményünket felülmúlva önmagukat adták oda először az Úrnak, aztán pedig nekünk, Isten akaratára szerint.

A gyűjtés befejezése Korintusban ⁶ Ezért arra kértük Títuszt, hogy amint már megkezdte, fejezze is be nálatok ezt a jótékonyságot.

⁷ Ezért, mint ahogy mindenben kitűntök: hitben, szóban, ismeretben, minden buzgóságban és a tölünk kapott szeretetben, úgy tűnjetek ki ebben a jótékonyságban is. ⁸ Nem parancsképpen mondom ezt, hanem hogy mások buzgósága által a ti szeretetetek őszinteségét is próbára tegyem. ⁹ Hiszen ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét: ő értetek szegénnyé lett, bár gazdag volt, hogy az ő szegénysége által ti gazdagok legyetek. ¹⁰ Tanácsot viszont adok ebben az ügyben, mert ez hasznotokra van nektek, akik tavaly óta elkezdtetek cselekedni, még hozzá saját akaratotokból. ¹¹ Most tehát a cselekvést is hajtsátok végre, hogy amilyen készséges az akarat, olyan legyen a végrehajtás is abból, amitek van. ¹² Mert ha az akarat készséges, aszerint kedves az, amiye valakinek van, nem aszerint, amiye nincs. ¹³ Nem úgy, hogy másoknak könnyebbségük legyen, nektek pedig nyomorúságotok,

hanem az egyenlőség szerint: ¹⁴ most a ti bőségetek pótolja azoknak szűkölködését, hogy az ő bőségük is pótolja majd a ti szűkölködésüket; hogy egyenlőség legyen, ahogy írva van: ¹⁵ »Aki sokat gyűjtött, nem bővelkedett, és aki keveset, nem szűkölködött« {Kiv 16,18}.

A munkatársak buzgalma és önzetlensége ¹⁶ Hála legyen Istennek, aki ugyanezt a buzgóságot adta értetek Títusz szívébe, ¹⁷ mert elfogadta a felkérést, sőt, mivel buzgósága nagy volt, önszántából ment el hozzátok. ¹⁸ Vele küldtük azt a testvért is, aki az evangélium hirdetéséért minden egyházban elismerésnek örvend, ¹⁹ sőt mi több, akit az egyházak kíséronkké is rendeltek ebben a jótékonyágban, melyet az Úr dicsőségére és elszántságunk megmutatására szolgálunk. ²⁰ Így kívánjuk elkerülni azt, hogy valaki megrágalmazhasson minket ezen bőséges adomány miatt, amely gondunkra van bízva, ²¹ mert *gondunk van a tisztességre* nemcsak az Úr előtt, hanem az emberek előtt is {Péld 3,4G}. ²² Velük együtt elküldtük azt a testvérünket is, akinek buzgó voltát sok dologban gyakran kipróbáltuk, most pedig még sokkal buzgóbb, irántatok való nagy bizalommal.

²³ Ami Títuszt illeti: ő az én társam és segítőm közöttetek, a testvéreink pedig az egyházak küldöttei, Krisztus dicsősége. ²⁴ Mutassátok meg tehát irántuk szereteteteknek és rólatok való dicsekvésünknek bizonyosságát az egyházak színe előtt.

Újabb felhívás az adakozásra: 9,1-15

2 Kor 9 A megbízottak ajánlása ¹ A szentek javára való szolgálatról fölösleges nektek írnom; ² hiszen ismerem készségeket, amelyért dicsekszem is veletek a makedónok előtt, hogy Achája készen áll a múlt esztendő óta, és a ti buzgóságotok igen sokakat föllelkesített. ³ Mindamellett elküldtem a testvéreket, nehogy a veletek való dicsekvésünk ebben az ügyben alaptalannak bizonyuljon, hanem, amint mondtam, készen legyetek. ⁴ És ha a makedónok eljönnek velem, és titeket készületlenül találják, szégyent ne valljunk mi – hogy ne is mondjam: ti – ebben a dologban. ⁵ Azért szükségesnek tartottam megkérni a testvéreket, hogy menjenek előre hozzátok, és készítsék elő a megígért adományt, hogy az úgy legyen készen, mint bő áldás, nem mint szűk alamizsna.

Az adakozók dicsérete ⁶ Azt mondom: Aki szűken vet, szűken is arat; és aki bőven vet, bőven is arat. ⁷ Mindenki úgy adjon, ahogyan eltökélte szívében, ne kedvetlenséggel vagy kényszerűségből, mert *Isten a jókedvű adakozót szereti* {Péld 22,8G}. ⁸ Isten pedig elég hatalmas, hogy minden kegyelmét bőven árássa rátok, hogy mindig, mindennel teljesen el legyetek látva, és bőven teljék minden jótéteményre, ⁹ amint írva van:

»Bőven adott a szegényeknek;

igazságossága fennmarad örökkön-örökké« {Zsolt 112,9}.

¹⁰ Aki pedig magot ad a magvetőnek, és kenyeret nyújt eledelül {1z 55,10}, megsokasítja majd a ti vetéseket is, és megszorítja igazvoltagek gyümölcset {Óz 10,12G}. ¹¹ Így mindenben gazdagok lesztek minden jószívűségre, amely általunk hálaadást eredményez Isten iránt. ¹² Mert ennek a szolgálatnak a teljesítése nemcsak azt adja meg, amire a szenteknek szükségük van, hanem sokakat hálaadásra is készít Isten iránt. ¹³ Ennek a szolgálatnak a próbája folytán ugyanis dicsőítik majd Istent azért az engedelmeségért, amellyel Krisztus evangéliumát valljátok, és azért az őszinte közösségvállalásért,

amelyet irántuk és mindenki iránt tanúsítotok. ¹⁴ Imádkoznak is értetek és vágyódnak utánatok, mivel Isten kegyelme bőségesen áradt ki rátok. ¹⁵ Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért!

A támadások visszautasítása: 10,1-18

2 Kor 10 Az ellenfelek vádjai ¹ Krisztus szelídségére és szerénységére kérlek titeket, én Pál, aki szemtől szemben ugyan alázatos vagyok köztetek, távollétemben azonban bátor vagyok veletek szemben: ² kérlek benneteket, hogy amikor majd nálatok leszek, ne kelljen bátornak lennem, olyan határozottsággal, amellyel, úgy gondolom, bátor lehetek egyesekkel szemben, akik úgy vélekednek rólunk, mintha mi az emberek módjára viselkednénk. ³ Mert bár emberek vagyunk, nem emberek módjára harcolunk. ⁴ Harci fegyvereink ugyanis nem embertől származnak, hanem Isten által erősek az erősségek lerombolására. Harcunkkal leromboljuk a terveket, ⁵ és minden magasságot, amely Isten ismerete ellen ágaskodik, és fogságba ejtünk minden értelmet, Krisztus iránt való engedelmes-ségre. ⁶ Készek vagyunk megbüntetni minden engedetlenséget, mihelyt teljes lesz a ti engedelmes-ségeitek.

⁷ Nézzetek szembe a valósággal! Ha valaki azzal biztatja magát, hogy Krisztusé, gondolja meg magában azt is, hogy amint ő Krisztusé, úgy mi is. ⁸ Mert még ha kissé többet is találnék dicsekedni hatalmunkkal, amelyet az Úr a ti építésekre, s nem romlásotokra adott, nem vallanék szégyent. ⁹ De nem akarom azt a látszatot kelteni, hogy csak rémisztgetlek titeket a levelekkel. ¹⁰ Mert »a levelek ugyan – mondják – súlyosak és erősek, a testi megjelenése azonban erőtlen, és a beszéde gyarló.« ¹¹ Gondoljon az ilyen arra, hogy amilyenek távollétünkben vagyunk leveleinkben, szóval, olyanok leszünk ottlétünkben is, tettel.

Pál munkája ¹² Mert mi nem merjük magunkat azokhoz számítani vagy hasonlítani, akik önmagukat ajánlják; de oktanul viselkednek, hiszen önmagukhoz mérik és önmagukhoz hasonlítják magukat. ¹³ Mi azonban nem dicsekszünk mértéktelenül, hanem annak a munkának a mértéke szerint, melyet Isten jelölt ki számunkra, hogy hozzátok is eljussunk. ¹⁴ Mert mi nem terjeszkedünk ki rátok, mintha nem jutottunk volna el hozzátok, hiszen hozzátok is eljutottunk Krisztus evangéliumával. ¹⁵ Nem dicsekszünk mértéktelenül mások munkájával, de megvan a reményünk, hogy ha hitetek növekedni fog, bőséges megbecsülésben lesz részünk köztetek saját munkakörünkben. ¹⁶ Akkor a rajtatok túl levő területeken is hirdetni fogjuk az evangéliumot, anélkül, hogy a mások által már elvégzett munkával dicsekednénk.

¹⁷ Aki pedig dicsekszik, az Úrban dicsekedjék (Jer 9,22k); ¹⁸ mert nem az érdemel hitelt, aki önmagát ajánlja, hanem akit az Úr ajánl.

Pál önigazolása: 11,1-12,13

2 Kor 11 Az apostol önigazolása ¹ Bárcsak eltűrnétek tőlem egy kis ostobaságot! Kérlek, viseljete el! ² Mert Isten féltékenységeivel vagyok féltékeny rátok. Eljegyeztelek ugyanis titeket egy férfival, hogy mint tiszta szűzet vezesselek Krisztushoz. ³ De félek, hogy amint a kígyó félrevezette Évát álnokságával, úgy a ti értelmetek is elfordul a Krisztus iránti őszinte és tiszta odaadástól. ⁴ Mert ha valaki jön, és más Krisztust hirdet, mint akit mi hirdettünk, vagy más Lelket fogadtok be, mint amit kaptatok,

vagy más evangéliumot, mint amit elfogadtatok, azt igen jól eltűritek. ⁵ Pedig azt hiszem, semmivel sem tettem kevesebbet a fő-fő apostoloknál, ⁶ mert ha járatlan vagyok is a beszédben, az ismeretben nem, hiszen azt mindenben és minden tekintetben megmutattam nektek.

⁷ Vagy talán bűnt követtem el akkor, amikor önmagamot megaláztam, hogy titeket fölmagasztaljalak, mikor Isten evangéliumát ingyen hirdettem nektek? ⁸ Más egyházakat fosztottam ki, támogatást fogadtam el tőlük, hogy titeket szolgálhassalak. ⁹ Amikor nálatok voltam és szükségét szenvedtem, senkinek sem voltam a terhére, mert amiben hiányt szenvedtem, azt pótolták a Makedóniából jött testvérek, és mindenben vigyáztam, hogy terhetekre ne legyek, és vigyázni is fogok. ¹⁰ Krisztus bennem levő igazságára mondom, hogy ezen a dicsőségesen ezután sem engedek csorbát ejteni Achája vidékein.

¹¹ Miért? Azért, mert nem szeretlek titeket? Isten a tudója! ¹² De amit teszek, tenni is fogom, hogy elvegyem az alkalmat azoktól, akik alkalmat keresnek, hogy olyanokkal dicsekedjenek, mint mi. ¹³ Mert az ilyenek álapostolok, álnok munkások, akik Krisztus apostolainak tettetik magukat. ¹⁴ S ez nem is csoda, hiszen maga a sátán is a világosság angyalának tettei magát. ¹⁵ Nem nagy dolog tehát, ha az ő szolgálói is az igazságosság szolgálóinak tettetik magukat. Végük megfelel majd a cselekedeteiknek.

Pál fáradoimai ¹⁶ Újra mondom tehát, ne tartson senki ostobának. Vagy fogadjatok el engem akár ostobának, hadd dicsekedjem én is egy kissé. ¹⁷ Amit mondok, nem az Úr szerint mondom, hanem mintegy ostobaságból, mert van alapja dicsekvésemnek. ¹⁸ Mivel sokan dicsekszenek emberi előnyeikkel, most én is dicsekedni fogok. ¹⁹ Ti ugyanis örömet eltűritek az ostobákat, hiszen bölcsök vagytok. ²⁰ Mert elviselitek, ha valaki szolgaságra vet benneteket, ha valaki elnyel, ha valaki hatalmába kerít, ha valaki felfuvalkodik, ha valaki arcul ver.

²¹ Szégyenkezve mondom, hisz mintha mi gyöngék lettünk volna ebben a tekintetben. De azzal, amivel valaki dicsekedni mer – ostobaságból mondom –, én is merek. ²² Zsidók ők? Én is! Izraeliták ők? Én is! Ábrahám ivadékaik ők? Én is! ²³ Krisztus szolgálói ők? Mint oktan mondom, én még inkább: számtalan fáradság, igen sokszor fogság, módfelett való verések, gyakori halálveszély közepette. ²⁴ A zsidóktól öt ízben kaptam egy híján negyven ütést. ²⁵ Háromszor szenvedtem megvesszőzést, egyszer megkövezést, háromszor hajótörést, egy nap és egy éjjel a mély tengeren hanyódtam. ²⁶ Gyakran voltam úton, veszélyben folyóvizeken, veszélyben rablók között, veszélyben saját népem körében, veszélyben a nemzetek között, veszélyben városban, veszélyben pusztaságban, veszélyben tengeren, veszélyben hamis testvérek között, ²⁷ fáradságban és nyomorúságban, gyakori virrasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakori böjtölésben, hidegben és mezítelenségben. ²⁸ Ezek mellett ott van még mindennapi nyugtalanságom: valamennyi egyház gondja. ²⁹ Ki erőtlenségre, hogy én ne lennék erőtlenségre? Ki botránkozik meg, hogy én ne égnék?

³⁰ Ha dicsekedni kell, gyöngeségemmel dicsekszem. ³¹ Isten, a mi Urunk Jézus Atyja, aki áldott mindörökké, tudja, hogy nem hazudom. ³² Damaszkuszban Aretász király helytartója őriztette a damaszkusziak városát, hogy engem elfogjon, ³³ és az ablakon keresztül, kosárban bocsátottak le a falon, így menekültem meg a kezéből.

2 Kor 12 Pál gyöngeségével dicsekszik ¹ Ha már dicsekednem kell – bár semmit sem használ – áttérek a látomásokra és az Úr kinyilatkoztatásaira. ² Ismerek egy embert Krisztusban, aki tizennégy évvel ezelőtt – testben-e, nem tudom, vagy testen kívül, nem tudom, Isten tudja – elragadtatott a harmadik édig. ³ S tudom, hogy ugyanez az ember – testben-e, vagy testen kívül, nem tudom, Isten tudja – ⁴ elragadtatott a paradicsomba, és titkos igéket hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania. ⁵ Ezzel az emberrel dicsekszem, önmagammal viszont nem dicsekszem, csak gyöngeségeimmel. ⁶ Pedig ha dicsekedni akarnék, akkor sem lennék ostoba, hiszen igazságot mondanék, de tartózkodom ettől, nehogy valaki többre becsüljön annál, amit bennem lát vagy amit tőlem hall ⁷ a kinyilatkoztatások nagysága miatt. Ezért, hogy el ne bízzam magam, tövist kaptam testembe, a sátán angyalát, hogy arcul verjen. ⁸ Háromszor kértem emiatt az Urat, hogy távozzék az tőlem; ⁹ de ő azt mondta nekem: »Elég neked az én kegyelmem, mert az erő a gyöngeségben lesz teljessé.« Legszívesebben tehát gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. ¹⁰ Ezért telik kedvem a Krisztusért való erőtlenségben, bántalmazásban, szükségben, üldöztetésben és szorongatásban, mert amikor gyöngye vagyok, akkor vagyok erős.

¹¹ Ostobává lettem, ti kényszerítettetek rá. Mert nektek kellett volna engem ajánlanotok, semmivel sem voltam ugyanis kisebb azoknál, akik fölötte nagy apostolok – bár semmi sem vagyok; ¹² de az én apostoli mivoltom jelei a végtelen türelemben, jelekben, csodákban és hatalmi tettekben nyilvánultak meg közöttetek. ¹³ Mert miben kaptatok kevesebbet a többi egyházaknál, hacsak nem abban, hogy én magam nem voltam a terhetekre? Bocsássátok meg nekem ezt az igazságtalanságot!

Pál látogatásának hírüladása: 12,14-13,10

Gondok ¹⁴ Íme, most harmadszor készülök hozzátok menni, de nem leszek a terhetekre. Mert nem azt keresem, ami a tietek, hanem titeket, hiszen nem a gyermekek tartoznak kincseket gyűjteni a szülőknek, hanem a szülők a gyermekeknek. ¹⁵ Én pedig igen szívesen áldozok, sőt magam is áldozattá leszek a ti lelketekért. Ha én ennyire szeretlek titeket, kevesebb szeretetre találnék nálatok?

¹⁶ Ám legyen, én nem voltam terhetekre, mivel azonban ravasz vagyok, csellel fogtalak meg titeket. ¹⁷ Behálóztalak-e titeket küldöttem bármelyike által? ¹⁸ Megkértem Títuszt, és vele elküldtem azt a testvért. Behálózott-e titeket Títusz? Nem jártunk-e ugyanazon lélek szerint? S nem ugyanazon az úton?

¹⁹ Régóta azt gondoljátok már, hogy mentegetőzünk előttetek? Isten előtt, Krisztusban beszélünk. Mindez pedig, szerettem, a ti épülésetekre szolgál. ²⁰ Mert félek, hogy amikor majd odaérek, nem olyanoknak talállak titeket, amilyeneknek szeretnék, és ti is olyannak találtok engem, amilyennek nem szeretnék. Félek, hogy versengés, irigység, indulatosság, egyenetlenkedés, rágalom, fondorkodás, felfuvalkodottság, pártoskodás lesz közöttetek, ²¹ úgyhogy amikor odaérek, az én Istenem ismét megaláz engem nálatok, és meg kell majd siratnom sokakat azok közül, akik régebben vétkeztek, és nem tértek meg a tisztátalanságból, paráznaságból és szemérmertlenségből, amelyet elkövettek.

2 Kor 13 Végső intelmek ¹ Íme, ezúttal harmadszor megyek hozzátok: »Két vagy három tanú való-
mása döntsön el minden ügyet« (Mt 19,15). ² Előre megmondtam, és most előre kijelentem, ahogy

második ottlétemkor, most a távollétemben is azoknak, akik régebben vétkeztek, és a többieknek is, hogy ha ismét odamegyek, nem fogok kegyelmezni. ³ Hiszen annak bizonyítékát keresitek, hogy belőlem Krisztus szól, aki veletek szemben nem erőtlén, hanem erős köztetek. ⁴ Mert bár gyöngeségében megfeszítették, Isten erejéből él. Mi is gyöngék vagyunk benne, de élni fogunk vele együtt Isten erejéből értetek.

⁵ Önmagatokat vizsgáljátok meg, vajon a hitben vagytok-e; önmagatokat tegyétek próbára. Vagy nem ismeritek fel önmagatokon, hogy Jézus Krisztus bennetek van? Ha nem, akkor nem álltátok ki a próbát. ⁶ Azt azonban remélem felismeritek, hogy mi kiálltuk a próbát. ⁷ Kérjük Istent, hogy semmi gonosz ne tegyetek, nem azért, hogy mi próbát kiálltunk látsszunk, hanem azért, hogy ti megtegyétek a jót, nekünk pedig ne kelljen kiállnunk a próbát. ⁸ Mert semmit sem tehetünk az igazság ellen, hanem csak az igazságért. ⁹ Sőt örülünk, amikor mi gyöngék vagyunk, ti pedig erősek vagytok; könyörgünk is a ti tökéletességetekért. ¹⁰ Azért írom mindezt távollétemben, hogy ha jelen leszek, ne járjak el keményen azzal a hatalommal, melyet az Úr nekem építésre adott, és nem rombolásra.

Zárszó és áldás: 13,11-13

¹¹ Egyébként, testvérek, örüljete, legyetek tökéletesek, buzdítsátok egymást, legyetek egyetértők, éljete békességben, s a szeretet és békesség Istene veletek lesz. ¹² Köszöntséte egymást szent csókkal. Üdvözlönek titeket a szentek mindnyájan.

¹³ Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!

LEVÉL A GALATÁKNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-5

Gal 1 ¹Pál, aki nem emberektől, nem ember által apostol, hanem Jézus Krisztus és az Atyaisten által, aki feltámasztotta őt a halottak közül, ²és a velem levő testvérek mindnyájan, Galácia egyházainak. ³Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól. ⁴Ő feláldozta önmagát bűneinkért, hogy kiragadjon minket a jelen gonosz világból, Istenünknek és Atyánknak akarata szerint. ⁵Legyen neki dicsőség mindörökkön örökké! Ámen.

A levél megírásának oka: 1,6-9

⁶Csodálom, hogy attól, aki titeket Krisztus kegyelme által meghívott, ilyen hamar más evangéliumhoz pártoltok, ⁷holott nincsen más, csak olyanok vannak, akik zavarba ejtenek titeket, és el akarják fordítani Krisztus evangéliumát. ⁸De még ha mi, vagy akár az égből egy angyal hirdetne is nektek más evangéliumot, mint amit hirdettünk nektek, kivetett legyen! ⁹Ahogy azelőtt is mondtuk, most megismétlem: Ha valaki más evangéliumot hirdet nektek, mint amit átvettetek, kivetett legyen!

Pál apostoli tisztsége: 1,10-2,10

Pál meghívása ¹⁰Vajon emberek helyeslését akarom most elnyerni, vagy Istenét? Embereknek igyekszem-e tetszeni? Ha még az embereknek igyekeznék tetszeni, nem volnék Krisztus szolgája!

¹¹Tudtotokra adom ugyanis, testvérek, hogy az evangélium, melyet én hirdettem, nem emberi találmány; ¹²mert én nem embertől kaptam vagy tanultam azt, hanem Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából. ¹³Hallottátok ugyanis, hogyan viselkedtem egykor a zsidóságban, hogy mód felett üldöztem Isten egyházát, és pusztítottam azt. ¹⁴Felülmúltam a zsidóságban számos kortársamat nemzetemből, nagyobb buzgósággal követve őseim hagyományait. ¹⁵Mikor azonban úgy tetszett Istennek, aki engem anyám méhétől fogva ^(1z 49,1) kiválasztott, és kegyelme által meghívott, ¹⁶hogy kinyilatkoztatassa bennem Fiát, hogy hirdessem őt a nemzetek között, egyáltalán nem kértem ki emberek tanácsát, ¹⁷Jeruzsálemben sem mentem föl apostol-elődeimhez, hanem elmentem Arábiába, majd ismét visszatértem Damaszkuszba.

¹⁸Három év múlva azután felmentem Jeruzsálemben, hogy meglátogassam Kéfást, és nála maradtam tizenöt napig. ¹⁹Mást azonban az apostolok közül nem láttam, csak Jakabot, az Úr testvérét. ²⁰Amit itt írok, íme, Isten előtt mondom, hogy nem hazudom. ²¹Azután Szíria és Kilikia vidékeire mentem. ²²Júdeának Krisztusban lévő egyházai számára személyesen nem is voltam ismert. ²³Csak azt hallották felőlem: »Az, aki minket egykor üldözött, most hirdeti a hitet, amelyet valaha pusztított«, ²⁴és dicsőítették miattam az Istent.

Gal 2 Határozat Jeruzsálemben ¹Tizennégy esztendő múlva azután ismét fölmentem Jeruzsálemben Barnabással, s magammal vittem Títust is. ²Kinyilatkoztatástól indítva mentem föl, és megtárgyaltam velük az evangéliumot, amelyet a nemzetek közt hirdetek, azokkal külön is, akik tekintélyesek voltak, nehogy hiábavaló legyen, ahogy futok vagy ahogy futottam. ³De még a velem levő Títust

sem kényszerítették a körülmetélésre, bár görög volt. ⁴ A hamis testvérek ellenére sem tették, akik azért lopakodtak és furakodtak be, hogy kikémleljék a Krisztus Jézusban való szabadságunkat, s így minket szolgaságba taszítsanak. ⁵ Ezeknek egy pillanatig sem engedték magunkat alávetni, hogy az evangélium igazsága megmaradjon nálatok.

⁶ Azok pedig, akik tekintélyesek voltak – hogy milyenek voltak valamikor, az nem tartozik rám; Isten nem nézi az ember személyét –, azok a tekintélyesek engem semmivel sem terheltek meg. ⁷ Sőt inkább, amikor látták, hogy rám van bízva a körülmetéletlenek evangéliuma, mint ahogy Péterre a körülmetélteké ⁸ – mert aki erőt adott Péternek a körülmetéltek apostolságára, nekem is erőt adott a nemzetek között –, ⁹ és amikor megismerték a nekem adott kegyelmet, Jakab, Kéfás és János, akiket oszlopoknak tekintettek, az egység jeléül jobbot nyújtottak nekem és Barnabásnak, hogy mi a nemzetek között apostolkodjunk, ők pedig a körülmetéltek között. ¹⁰ Csak legyen gondunk a szegényekre, amit én törekedtem is megtenni.

A hitből fakadó megigazulás: 2,11-4,7

Vita Antióchiában ¹¹ Amikor azonban Kéfás Antióchiába jött, nyíltan szembeszálltam vele, mert méltó volt a feddésre. ¹² Mielőtt ugyanis Jakabtól odaérkeztek volna néhányan, mindig együtt étkezett a pogány származásúakkal; de amikor azok odaérkeztek, visszavonult, és különvált tőlük, mert félt a körülmetéltektől. ¹³ Képmutatását követte a többi zsidó is, úgyhogy Barnabást is belevitték a képmutatásba. ¹⁴ De amikor láttam, hogy nem járnak egyenesen az evangélium igazsága szerint, mindnyájuk előtt azt mondtam Kéfásnak: »Ha te zsidó létedre a pogányok módjára élsz és nem zsidó módon, hogyan kényszerítheted a pogány származásúakat, hogy zsidó módon éljenek?« ¹⁵ Mi természet szerint zsidók vagyunk, és nem a pogányok közül való bűnösök. ¹⁶ Mivel pedig tudjuk, hogy az ember nem a törvény cselekedeteiből igazul meg, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit által, mi is Krisztus Jézusban hittünk, hogy megigazuljunk Krisztus hite, és nem a törvény cselekedetei által, mert a törvény cselekedeteiből *egy ember sem igazul meg*.

¹⁷ Hogyha mi, akik Krisztusban keresünk megigazulást, magunk is bűnösöknek bizonyulunk, vajon akkor Krisztus a bűn előmozdítója? Semmi esetre sem! ¹⁸ Mert ha ismét felépítem azt, amit leromboltam, önmagamot teszem törvényszegővé. ¹⁹ Én ugyanis a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek. Krisztussal együtt keresztre vagyok szegezve: ²⁰ élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem. Amit pedig most a testben élek, azt az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem. ²¹ Nem érvénytelenítem Isten kegyelmét: ha ugyanis a megigazulás a törvény által van, akkor Krisztus hiába halt meg.

Gal 3 A Lelket a hívők kapják meg ¹ Ó, esztelen galaták! Ki babonázott meg titeket, miután a szemetek elé tártuk a megfeszített Jézus Krisztust? ² Csak azt mondjátok meg nekem: a törvény cselekedetei alapján kaptátok-e meg a Lelket, vagy az igehirdetés hívő hallgatása által? ³ Ennyire okatlanok vagytok? Amit a Lélekkel kezdtetek, most a testtel fejezitek be? ⁴ Hiába éltetek át oly sok mindent? Úgy látszik, valóban hiába! ⁵ Aki tehát a Lelket adja nektek és csodákat művel köztetek, a törvény cselekedetei, vagy az igehirdetés hívő hallgatása alapján teszi-e ezt?

Ábrahám hite és az áldás ígérete ⁶ Ahogy Ábrahám: »hitt Istennek, és ez megigazulására szolgált« {Ter 15,6}. ⁷ Értsétek meg tehát, hogy akik hisznek, azok Ábrahám fiai. ⁸ Mivel pedig az Írás előre látta, hogy Isten a hit által ad megigazulást a pogányoknak, előre hirdette Ábrahámnak: »Tebenned nyer áldást minden nemzet« {Ter 12,3}. ⁹ Így tehát akik hitből valók, azok nyernek áldást a hívő Ábráhámmal. ¹⁰ Mert mindazok, akik a törvény cselekedeteire támaszkodnak, átok alatt vannak. Írva van ugyanis: »Átkozott mindenki, aki hűségesen meg nem tartja mindazt, aminek teljesítése elő van írva a törvény könyvében« {MTörv 27,26}. ¹¹ Hogy pedig a törvény által senki sem igazul meg Isten előtt, nyilvánvaló, mert »az igaz hitből él« {Hab 2,4}. ¹² A törvény pedig nem a hiten alapszik, hanem »aki teljesíti a törvényt, élni fog általa« {Lev 18,5}. ¹³ Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor átokká lett értünk, mert írva van: »Átkozott mindaz, aki a fán függ« {MTörv 21,23}. ¹⁴ Ez azért történt, hogy Ábrahám áldása Krisztus Jézusban a pogányokra is rászálljon, és hogy a megígért Lelket megkapjuk a hit által.

¹⁵ Testvérek, emberi módon szólok. Még az ember érvényes végrendeletét sem érvénytelenítheti senki, és nem egészítheti ki. ¹⁶ Nos, az ígéretek Ábrahámnak és utódjának szóltak. Nem azt mondja az Írás: »és utódainak«, mint soknak, hanem mint egynek: »és a te utódodnak« {Ter 22,17}, aki a Krisztus. ¹⁷ Azt mondom tehát: az Isten által megerősített végrendeletet a négyszázharminc évvel később adott törvény nem teszi érvénytelenné, hogy megszüntesse az ígéretet. ¹⁸ Mert ha a törvényből származna az örökség, akkor már nem az ígéretből; Ábrahámnak pedig Isten ígéret által adta ajándékát.

A törvény üdvtörténeti szerepe ¹⁹ Mi tehát a törvény? A bűnök miatt hozták, amíg el nem jön az utód, akinek az ígéret szól. Angyalok által hirdették ki, közvetítő útján. ²⁰ Ez a közvetítő azonban nem egy valakinek a közvetítője, Isten pedig egy. ²¹ A törvény tehát az Isten ígéretei ellen van? Semmi esetre sem! Mert ha olyan törvényt adtak volna, amely éltetni képes, valóban a törvényből lenne a megigazulás. ²² De az Írás mindent a bűn alá foglalt, hogy az ígéretet Jézus Krisztus hite által nyerjék el a hívők.

²³ Amíg a hit el nem érkezett, a törvény fogságában voltunk tartva a hit számára, amely majd kinyilatkoztatást nyer. ²⁴ Ennélfogva a törvény Krisztushoz vezető nevelőnk volt, hogy a hit által igazuljunk meg. ²⁵ Amikor azonban elérkezett a hit, már nem vagyunk a nevelő alatt.

Hit és istengyermekség ²⁶ Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a hit által Krisztus Jézusban. ²⁷ Hiszen mindannyian, akik megkeresztelkedtetek Krisztusra, Krisztust öltöttétek magatokra: ²⁸ nincs többé zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, sem férfi, sem nő; mert mindnyájan egy vagytok Krisztus Jézusban. ²⁹ Ha pedig ti Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai, s az ígéret szerint való örökösök.

Gal 4 ¹ Mondom pedig: Amíg az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától, bár mindennek ura, ² hanem gyámok és gondviselők alatt van az apjától előre meghatározott időig. ³ Így mi is, amíg kiskorúak voltunk, a világ elemeinek szolgasága alatt voltunk. ⁴ De amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és a törvény alattvalója lett, ⁵ hogy azokat, akik a törvény alatt voltak, megváltsa, és elnyerjük a fogadott fiúságot. ⁶ Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának Lelkét szívünkbe, aki azt kiáltja: »Abba, Atya!« ⁷ Tehát többé nem vagy már szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, akkor örökös is az Isten által.

A keresztény szabadság: 4,8-6,10

Óvás a régi szolgaságba való visszaeséstől ⁸ Azelőtt ugyan, mivel Istent nem ismertétek, azoknak szolgáltatok, amik természet szerint nem istenek; ⁹ de most, amikor megismertétek Istent, sőt ismertek vagytok Isten előtt, hogyan fordultok ismét az erőtlén és szegényes elemekhez, hogy azoknak újból szolgáltatok? ¹⁰ Napokat tartotok meg és hónapokat, időket és esztendőket! ¹¹ Féltetek titeket, hogy talán hiába fáradoztam köztetek.

¹² Legyetek olyanok, mint én, mert én is olyan vagyok, mint ti; kérve-kérlek titeket, testvérek! Semmivel sem bántottatok meg. ¹³ Hiszen tudjátok, hogy a test erőtlenségében hirdetem nektek először az evangéliumot; ¹⁴ és azt, ami kísértésekre szolgálhatott testemben, nem vetettétek meg, és meg sem utáltátok, hanem úgy fogadtatok engem, mint Isten angyalát, mint Krisztus Jézust.

¹⁵ Hova lett hát az akkori boldogságtok? Mert tanúsítom rólatok, hogy ha lehetett volna, a szemeteiket is kivájtátok volna és nekem adtátok volna. ¹⁶ Hát ellenségeitek lettem, mert igazat mondom nektek? ¹⁷ Nem jó szándékkal buzgólkodnak körülöttetek, hanem el akarnak tőlem szakítani titeket, hogy aztán értük buzgólkodjatok. ¹⁸ Jó dolog mindenkor buzgólkodnotok a jóban, nemcsak akkor, amikor jelen vagyok köztetek, ¹⁹ fiacskáim, akiket fájdalommal szülök újra, míg Krisztus kialakul bennetek! ²⁰ Szeretnék most nálatok lenni, és más hangon beszélni, mert nem tudom, miként is kellene szólnom hozzátok.

Az Írás tanúsága ²¹ Mondjátok meg nekem ti, akik a törvény alatt akartok lenni: nem halljátok a törvényt? ²² Mert írva van: Ábrahámnak két fia volt, egy a szolgától, és egy a szabad asszonytól (Ter 16,15; 21,2-3). ²³ De az, aki a szolgától volt, test szerint született, aki pedig a szabad asszonytól, ígéret folytán. ²⁴ Ezeket példázatképpen mondták; mert ezek az asszonyok a két szövetséget jelentik: az egyik a Sínai hegyről valót, amely szolgaságra szül, ez Hágár. ²⁵ Hágár voltaképpen az Arábiában levő Sínai hegyet jelenti, s megfelel a mostani Jeruzsálemnek; ugyanis fiaival együtt szolgaságban él. ²⁶ A magasságbeli Jeruzsálem pedig szabad: ez a mi anyánk. ²⁷ Mert írva van:

*»Örülj, te magtalan, aki nem szülsz;
ujjongj és kiálts, aki nem vajúdsz,
mert több a fia az elhagyottnak,
mint annak, akinek férje van«* (1z 54,1).

²⁸ Ti pedig, testvérek, mint ahogy Izsák, az ígéret fiai vagytok. ²⁹ De amint akkor az, aki test szerint született, üldözte a lélek szerint valót, úgy van most is. ³⁰ De mit mond az Írás? *»Úzd el a szolgától és fiát, mert a szolgáló fia nem fog örökölni a szabad asszony fiával«* (Ter 21,10). ³¹ Tehát, testvérek, nem a szolgának vagyunk fiai, hanem a szabad asszonynak.

Gal 5 Szabadság vagy szolgaság ¹ Erre a szabadságra tett szabaddá minket Krisztus. Legyetek tehát állhatatosak, és ne vegyétek magatokra ismét a szolgaság igáját. ² Íme én, Pál, mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek. ³ Újra tanúságot teszek minden ember előtt, aki körülmetélkedik, hogy köteles az egész törvényt megtartani. ⁴ Elszakadtatok Krisztustól, akik a törvényben keresitek a megigazulást, kiestetek a kegyelemből. ⁵ Mert mi a Lélek által, hitből

várjuk a megigazulás reményét. ⁶ Hiszen Krisztus Jézusban sem a körülmetélés nem ér semmit, sem a körülmetéletlenség, csak a szeretet által munkálkodó hit.

⁷ Jól futottatok; ki akadályozott meg benneteket, hogy engedelmeskedjete az igazságnak? ⁸ Ez a hitegetés nem attól van, aki meghívott titeket. ⁹ Egy kevés kovász az egész tésztát megkeleszti. ¹⁰ Bízom bennetek az Úrban, hogy nem fogtok másképp vélekedni. Aki pedig megzavar titeket, viselni fogja az ítéletet, akárki legyen is az. ¹¹ Én pedig, testvérek, ha még most is a körülmetélkedést hirdetem, miért szenvedek még mindig üldözést? Akkor megszűnt a kereszt botránya. ¹² Bárcsak egészen megcsonkítanák magukat azok, akik titeket megzavarnak!

A szeretet, mint a Lélek gyümölcse ¹³ Mert ti szabadságra vagytok hivatva, testvérek, csak a szabadság ne legyen kibúvó a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak!

¹⁴ Mert az egész törvény egy mondatban teljesedik be, mégpedig ebben: »*Szeresd felebarátodat, mint önmagadat*« {Lev 19,18}. ¹⁵ De ha egymást marjátok és faljátok, vigyázzatok, hogy egymást el ne emésszétek!

¹⁶ Azt mondom tehát: Lélek szerint járjatok, és ne teljesítsétek a test kívánságait! ¹⁷ Mert a test a Lélek ellen vágyakozik, a Lélek pedig a test ellen; ezek ugyanis egymással ellenkeznek, hogy ne azt tegyétek, amit szeretnétek. ¹⁸ Ha a Lélek vezet titeket, nem vagytok a törvény alatt. ¹⁹ A test cselekedetei nyilvánvalók: paráznaság, tisztátalanság, bujaság, ²⁰ bálványimádás, mágia, ellenségeskedés, viszálykodás, versengés, harag, veszekedés, széthúzás, szakadás, ²¹ irigykedés, részegeskedés, tobzódás és hasonló. Ezekről előre mondom nektek, mint előbb is mondtam, hogy akik ilyen dolgokat tesznek, nem nyerik el Isten országát. ²² A Lélek gyümölcse pedig a szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, ²³ szelídség, önmegtartóztatás. Ilyenek ellen nincsen törvény. ²⁴ Akik pedig Krisztus Jézuséi, megfeszítették testüket a vétkekkel és a kívánságokkal együtt. ²⁵ Ha a Lélek által élünk, járjunk is a Lélek szerint!

²⁶ Ne vágyódjunk a hiú dicsőség után, egymást ingerelve, egymásra irigykedve!

Gal 6 Krisztus törvénye ¹ Testvérek, ha valakit valamilyen bűnben tetten is érnek, ti, akik lelkiek vagytok, oktassátok az ilyet a szelídség szellemében; de ügyelj magadra, nehogy te is kísértésbe ess. ² Hordozzátok egymás terhét, s így teljesíteni fogjátok Krisztus törvényét. ³ Mert ha valaki valaminek tartja magát, holott semmi, félrevezeti önmagát. ⁴ Mindenki a saját tetteit vizsgálja meg, és akkor csak önmagára nézve lesz dicsekednivalója, és nem másra nézve. ⁵ Mert mindenki a maga terhét fogja hordozni.

⁶ Aki pedig az igében oktatást nyer, részesítse oktatóját minden jóban. ⁷ Ne vezessétek félre magatokat: Istent nem lehet kijátszani. Mert amit az ember vet, azt fogja aratni is; ⁸ hiszen aki testének vet, a testből arat majd romlást, aki pedig a Léleknek vet, a Lélekből arat majd örök életet. ⁹ Ne fáradjunk bele a jótettekbe, mert ha el nem lankadunk, annak idején majd aratni is fogunk. ¹⁰ Tehát amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, főképpen pedig hittestvéreinkkel.

Zárszó és áldás: 6,11-18

¹¹ Nézzétek csak, milyen nagy betűkkel írok nektek saját kezemmel! ¹² Akik test szerint akarnak tetszeni, azok kényszerítenek titeket a körülmetélkedésre, csak azért, hogy Krisztus keresztyéért ne szenvedjenek üldözést. ¹³ Mert maguk a körülmetéltek sem tartják meg a törvényt; csak azért akarják, hogy körülmetélkedjete, hogy testetekkel dicsekedjenek. ¹⁴ Tőlem azonban távol legyen másban dicsekedni, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus keresztyében, aki által a világ meg van feshítve számomra, és én a világnak. ¹⁵ Mert sem a körülmetélés nem ér semmit, sem a körülmetéletlenség, csak az új teremtmény. ¹⁶ És mindazokra, akik ezt a szabályt követik, békesség és irgalom, és Istennek Izraeljére!

¹⁷ Ezután senki se okozzon nekem kellemetlenséget, mert Jézus jegyeit viselem testemen.

¹⁸ A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen lelketekkel, testvérek! Ámen.

LEVÉL AZ EFEZUSIAKNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

Ef 1 ¹ Pál, Isten akaratából Krisztus Jézus apostola, az Efezusban lévő szenteknek és a Krisztus Jézusban hívőknek. ² Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól!

Isten üdvözítő terve: 1,3-2,22

Isten üdvözítő tervének magasztalása ³ Áldott legyen Urunknak, Jézus Krisztusnak Istene és Atyja, aki Krisztusban minden mennyei, lelki áldással megáldott minket.

⁴ Mert kiválasztott minket őbenne
a világ megteremtése előtt,
hogy szentek és szeplőtelenek
legyünk előtte a szeretetben.

⁵ Eleve arra rendelt minket,
hogy fiaivá fogadjon Jézus Krisztus által,
akaratának jószágos tetszése szerint,
⁶ és magasztaljuk dicsőséges kegyelmét,

amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában.

⁷ Benne van számunkra a megváltás az ő vére által,
a bűnök bocsánata,
kegyelme gazdagságának megfelelően,

⁸ amelyet igen bőségesen juttatott nekünk

minden bölcsességgel és ismerettel.

⁹ Megismertette ugyanis velünk

akaratának a titkát jószágos tetszése szerint,

amelyet elhatározott benne

¹⁰ az idők teljességének megvalósításáról:

hogy Krisztusban, mint Főben, újra összefogjon mindent,
ami a mennyben és ami a földön van.

¹¹ Benne részesei is lettünk az örökségnek, mi, akik eleve erre rendeltettünk annak végzése szerint, aki mindent akaratának végzése szerint cselekszik, ¹² hogy magasztaljuk az ő dicsőségét, mi, akik már azelőtt is reméltünk Krisztusban.

¹³ Benne ti is hallottátok az igazság igéjét, üdvösségetek evangéliumát, hittetek is neki, és megkaptátok a megígért Szentlélek pecsétjét, ¹⁴ aki foglalója örökségünknek, amíg Isten teljesen meg nem váltja tulajdonát dicsőségének magasztalására.

Imádság Krisztus fenségének megismeréséért ¹⁵ Ezért én is, miután hallottam az Úr Jézusban való hitekről és az összes szent iránti szeretetetekről, ¹⁶ nem szűnök meg hálát adni értetek, megemlékezve rólatok imádságaimban, ¹⁷ hogy Urunk, Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt. ¹⁸ Világosítsa meg lelki szemeteket, hogy tudjátok, milyen reményre hívott meg titeket, milyen gazdag dicsőséges öröksége a szentek számára, ¹⁹ és milyen mérhetetlenül nagy az ő ereje fölöttünk, akik hiszünk. Hatalmas erejének hatékonyságát ²⁰ Krisztusban mutatta meg, amikor feltámasztotta a halottak közül, és jobbjára {zsolt 110,1} állította a mennyekben, ²¹ minden fejedelemség és hatalmasság, erő és uralom, és minden egyéb név fölé, nemcsak ezen a világon, hanem az eljövendő világban nevezettek fölé is. ²² *Mindent a lába alá vetett* {zsolt 8,7}, s megtette őt mindenek fölött álló főnek az egyház számára, ²³ amely az ő teste, és annak a teljessége, aki mindent mindenben betölt.

Ef 2 Isten a halálból az életre vezet ¹ És titeket is, akik halottak voltatok vétkeitek és bűneitek miatt, ² amelyekben jártatok egykor ennek a világnak szokása szerint, a levegőben uralkodó fejedelemnek engedelmeskedve, annak a léleknek, amely most a hitetlenség fiaiban működik. ³ Egykor mi is mindnyájan ezek között forgolódtunk, mikor követtük testünk vágyait, és teljesítettük a test és az érzékek kívánságait. Természetünkénél fogva a harag fiai voltunk, akárcsak a többiek. ⁴ De Isten, aki gazdag az irgalmasságban, igen nagy szeretetéből, mellyel szeretett minket, ⁵ noha bűneink miatt halottak voltunk, Krisztussal együtt életre keltett – kegyelemből üdvözültetek –, ⁶ vele együtt feltámasztott, és a mennyekiek közé helyezett el Jézus Krisztusban, ⁷ hogy megmutassa a jövő időkben kegyelmének bőséges gazdagságát hozzánk való jóvoltából Krisztus Jézusban. ⁸ Mert kegyelemből üdvözültetek a hit által. Ez nem töletek van, hanem Isten ajándéka: ⁹ nem tettek által, hogy senki se dicselkedjék. ¹⁰ Hiszen az ő műve vagyunk, Krisztus Jézusban jótettekre teremtve, amelyeket Isten előre elkészített, hogy azokat gyakoroljuk.

Mindnyájan egyek Krisztusban ¹¹ Tartsátok tehát eszetekben, hogy egykor a pogányság jelét viseltétek testetekben, és körülmetéletleneknek neveztek titeket azok, akik a testen kézzel végzett körülmetélkedésről kapják a nevüket. ¹² Akkoriban Krisztus nélkül éltetek, idegenek voltatok Izrael közösségétől, kívül álltatok az ígért szövetségein, remény nélkül és Isten nélkül éltetek ezen a világon. ¹³ Most azonban Jézus Krisztusban ti, akik egykor távol voltatok, közel jutottatok Krisztus vére által. ¹⁴ Mert ő a mi békeségünk, aki a két népet eggyé tette, és a közöttük lévő válaszfalat, az ellenségeskedést lebontotta saját testében. ¹⁵ A tételes parancsokból álló törvényt megszüntette, hogy mint békeszerző, a kettőt egy új emberré teremtsen önmagában, ¹⁶ és mindkettőt egy testben engesztelje ki Istennel a keresztfá által, megölve az ellenségeskedést saját magában. ¹⁷ Eljött, hogy *békét hirdessen nektek, akik távollévők voltatok, s békét a közel lévőknek* {iz 57,19}; ¹⁸ mert általa van mindkettőnknek szabad utunk egy Lélekben az Atyához.

¹⁹ Így tehát most már nem vagytok idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Isten házanépe, ²⁰ az apostolok és próféták alapjára rakott épület, melynek szegletköve maga Krisztus Jézus. ²¹ Benne illeszkedik egybe az egész építmény, és szent templommá növekszik az Úrban. ²² Ti is benne épültök egybe Isten lakóhelyévé a Lélekben.

Ef 3 Pál a nemzetek apostola ¹ Ezért vagyok én, Pál, Krisztus Jézus foglya értetek, a nemzetekhez tartozókéért. ² Bizonyára hallottátok, hogy Istennek milyen kegyelmi adományában részesültem a ti javatokra, ³ vagyis azt, hogy kinyilatkoztatásból megismertem a titkot, ahogyan már fentebb röviden megírtam. ⁴ Ha elolvassátok, megérthetitek belőle, hogy megismertem Krisztus titkát, ⁵ amely más nemzedékek idejében nem volt ismert az emberek fiai előtt, úgy ahogyan most a Lélek által kijelentette szent apostolainak és prófétáinak: ⁶ azt ugyanis, hogy a nemzetek Krisztus Jézusban társörökösök, tagjai az egy testnek, és együtt részesülnek az ígéletben az evangélium által. ⁷ Ennek lettem én szolgálja Isten kegyelmének adományából, melyet nekem juttatott hathatós ereje szerint. ⁸ Nekem, az összes szent közül a legkisebbnek jutott osztályrészül ez a kegyelem: hirdetni a nemzeteknek Krisztus felfoghatatlan gazdagságát, ⁹ és felvilágosítani mindenkit, miként vált valóra a titok, amely öröktől fogva el volt rejtve a mindent teremtető Istenben, ¹⁰ hogy most kinyilvánuljon Isten sokrétű bölcsessége a mennyei fejedelemségeknek és hatalmasságoknak az egyház útján. ¹¹ Ez volt az ő örök végzése, amelyet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban valósított meg. ¹² Benne, a belé vetett hit által járulhatunk bátran és bizalommal Istenhez. ¹³ Ezért kérlek titeket, ne csüggedjete el az értetek vi-selt megpróbáltatásaim miatt. Ezek a ti dicsőségeitekre fognak szolgálni.

Könyörgés az egyházért ¹⁴ Ezért hajtom meg térdemet az Atya előtt, ¹⁵ akitől minden nemzetség nevét nyerte a mennyben és a földön: ¹⁶ Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjete bennső emberré az ő Lelke által, ¹⁷ hogy Krisztus a hit által a szívetekben lakjék, s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva ¹⁸ fel tudjátok fogni az összes szenttel együtt, hogy mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység, ¹⁹ és megismerhessétek Krisztusnak minden ismeretet meghaladó szeretetét is, s beteljete Isten egész teljességével.

²⁰ Annak pedig, aki a bennünk munkálkodó erőnél fogva mindent megtehet bőségesen azon túl is, amit mi kérünk vagy megértünk, ²¹ dicsőség legyen az egyházban és Krisztus Jézusban minden nemzedéken át örökkön-örökké! Ámen.

Különböző intelmek: 4,1-6,20

Ef 4 Felhívás az egységre ¹ Kérlek tehát titeket, én, aki fogoly vagyok az Úrban, éljete méltó módon ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok, ² teljes alázatosságban, szelídségben és türelemben. Viseljete el egymást szeretettel. ³ Igyekezzete megtartani a lelki egységet a béke kötelékében. ⁴ Egy a test és egy a Lélek, amint hivatásotok is egy reménységre szól. ⁵ Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. ⁶ Egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindenek fölött áll, mindent áthat, és mindenben benne van.

Az egyházat építő kegyelmi adományok ⁷ A kegyelmet azonban mindegyikünk Krisztus ajándékozásának mértéke szerint kapta. ⁸ Ezért mondja az Írás:

*»Felment a magasba, foglyokat vitt magával,
s ajándékokat adott az embereknek.« {Zsolt 68,19}*

⁹ Az pedig, hogy »felment«, mi mást jelent, mint hogy le is szállt a föld alsó részeire? ¹⁰ Aki leszállt, ugyanaz, mint aki felment, feljebb minden égnél, hogy betöltsön mindent.

¹¹ Ő tett egyeseket apostollá, másokat pedig prófétává, másokat evangélistává, ismét másokat pedig pásztorrá és tanítóvá, ¹² hogy alkalmassá tegye a szenteket a szolgálat végzésére Krisztus testének felépítése céljából, ¹³ amíg mindnyájan eljutunk a hitnek és Isten Fia megismerésének egységére, és azzá a tökéletes emberré leszünk, aki megvalósította Krisztus teljességét; ¹⁴ hogy ne legyünk már ingatag gyermekek, és ne vessen minket ide-oda a tanítás bármely szélfúvása emberi megtévesztéssel és tévedésbe ejtő álnoksággal. ¹⁵ Ellenkezőleg, járjunk az igazság szerint szeretetben, és mindenben nőjünk fel őhöz, Krisztushoz, aki a fej. ¹⁶ Általa az egész test, az összekötő ízek segítségével egybefogva és összetartva, minden egyes rész sajátos tevékenységével gondoskodik saját növekedéséről, hogy felépüljön a szeretetben.

A régi és az új ember ¹⁷ Azt mondom tehát, és kérve kérlek titeket az Úrban, hogy most már ne éljetekek úgy, ahogy a pogányok élnek, akik hiúságokon jártatják az eszüket. ¹⁸ Sötétség borult az értelmükre, az istenes lélettől elidegenedtek a bennük levő tudatlanság miatt, amely szívük megátalkodottságának következménye. ¹⁹ Érzéketlenné váltak, átadták magukat a fajtalanlásnak, és haszonlesésből mindenféle tisztátalan tettet elkövetnek.

²⁰ Ti azonban nem így tanultátok Krisztustól, ²¹ ha valóban őt hallottátok és róla kaptatok oktatást, annak az igazságnak megfelelően, amely Jézusban van: ²² vessétek le a korábbi életmód szerint való régi embert, aki romlásba rohan a megtévesztő kívánságok miatt; ²³ újuljatok meg gondolkodástok szellemében, ²⁴ és öltöztök magatokra az új embert, aki Isten képére {Ter 1.26} teremtetett, valóban igaz és szent emberként.

Kötelességek a felebaráttal szemben ²⁵ Éppen ezért szakítsatok a hazugsággal, és *mindenki mondjon igazat felebarátjának* {Zak 8,16}, hiszen tagjai vagyunk egymásnak. ²⁶ *Ha haragszotok is, ne vétkezzetek* {Zsolt 4,5 G}; a nap ne nyugodjék le haragotok fölött, ²⁷ és ne adjatok helyet az ördögnek. ²⁸ Aki lopott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, és saját kezével szerezzen javakat, hogy legyen mi-ből adnia a szűkölködőknek. ²⁹ Semmiféle gonosz beszéd ne kerüljön ki szátokból, csak olyan, amely, ahol szükséges, alkalmas az építésre, hogy kegyelmet közöljön a hallgatókkal. ³⁰ Ne szomorítsatok meg Isten Szentlelkét, aki által meg vagytok pecsételve a megváltás napjára.

³¹ Minden keserűség és harag, indulat, szóváltás és szitkozódás legyen távol tőletek minden gonossággal együtt. ³² Egymás iránt legyetek inkább jóságosak, könyörületesek, bocsássatok meg egymásnak, ahogy Isten is megbocsátott nektek Krisztusban.

Ef 5 ¹ Kövessétek tehát, mint kedvelt gyermekek, Isten példáját, ² s éljetekek szeretetben, ahogy Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát értünk jó illatú áldozati adományként Istennek.

Út a sötétségből a világosságra ³ Paráznaság és mindenféle tisztátalanság vagy kapzsiság szóba se jöj-jön köztetek, mint ahogy ez a szentekhez illik, ⁴ sem ocsmányság, sem ostoba vagy kétértelmű beszéd, ami illetlen, hanem inkább a hálaadás. ⁵ Értsétek már meg, és jegyezzétek meg magatoknak,

hogy semmiféle paráznának vagy tisztátalannak, kapzsinak, azaz bálványimádónak nincs öröksége Krisztus és Isten országában.

⁶ Senki se vezessen félre benneteket üres fecsegéssel, hiszen ilyenek miatt sújtja Isten haragja a hitetlenség fiait. ⁷ Ne legyetek tehát bűneik részesei. ⁸ Mert valamikor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban. Úgy éljete, mint a világosság gyermekei ⁹ – a világosság gyümölcse pedig csupa jószág, igazságosság és igazság –, ¹⁰ keressétek azt, ami az Úrnak tetszik. ¹¹ Ne vegyetek részt a sötétség meddő cselekedeteiben, sőt inkább korholjátok azokat. ¹² Mert amiket ők titokban tesznek, még kimondani is szégyen. ¹³ Mindenre azonban, ami elmarasztalásban részesül, világosság derül, ¹⁴ s minden, ami napvilágra jut, világossággá válik. Innen a mondás: »Kelj fel alvó, támadj fel a halottak közül, és Krisztus rád ragyog!«

¹⁵ Gondosan ügyeljete, tehát arra, hogyan élte, ne mint esztelenek, ¹⁶ hanem mint bölcsék. Jól használjátok fel az időt, mert rossz napokat élünk! ¹⁷ Ne legyetek tehát ostobák, hanem értséte meg, hogy mi az Úr akarata! ¹⁸ Ne részegedjete le bortól, mert abból erkölcstelenség fakad, inkább teljete el Lélekkel! ¹⁹ Magatok közt zsoltárokat, szent dalokat és lelki énekeket zengjete, énekeljete és zengedezzete szívetekben az Úrnak! ²⁰ Adjatok hálát mindenkor mindenért a mi Urunk Jézus Krisztus nevében az Istennek és Atyának!

A keresztény család ²¹ Engedelmeskedjete egymásnak Krisztus félelmében!

²² Az asszonyok engedelmeskedjenek férjüknek, akárcsak az Úrnak, ²³ mert a férfi feje az asszonynak, amint Krisztus is feje az egyháznak; ő a test üdvözítője. ²⁴ De mint ahogy az egyház Krisztusnak van alárendelve, úgy az asszonyok is mindenben a férjüknek.

²⁵ Ti férjek, szeresséte felesége, ahogy Krisztus is szerette az egyházat! Önmagát adta érte, ²⁶ hogy a víz fürdőjében az ige által megtisztítva megszentelje, ²⁷ és dicsővé tegye magának az egyházat, hogy sem folt, sem ránc, sem más efféle ne legyen rajta, hanem legyen szent és szeplőtlen. ²⁸ Ugyanígy a férfiak is úgy szeressék feleségüket, mint önnön testüket. Aki szereti a feleségét, önmagát szereti. ²⁹ Hiszen soha, senki sem gyűlöli a testét, hanem táplálja és ápolja, akárcsak Krisztus az egyházat, ³⁰ mert tagjai vagyunk az ő testének. ³¹ »Ezért az ember elhagyja apját és anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és ketten egy test lesznek« {Ter 2,24}. ³² Nagy titok ez; én pedig Krisztusról és az egyházzól mondom! ³³ Tehát mindegyikete úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony pedig tisztelje a férjét.

Ef 6 ¹ Gyermekek, engedelmeskedjete szüleiteknek az Úrban, mert így van az rendjén. ² »Tiszteld apádat és anyádat« {Kiv 20,12}; ez az első, ígérettel egybekötött parancs: ³ »hogy jó dolgod legyen, és hosszú életű légy a földön« {Mtörv 5,16}. ⁴ És ti apák, ne ingereljete haragra gyermekeiteket, hanem neveljete őket fegyelemben és az Úr intelmével!

⁵ Szolgák, engedelmeskedjete test szerinti uraitoknak félelemmel és remegéssel szívetek egyszerűségében, akárcsak Krisztusnak! ⁶ Ne látszatra szolgáljatok, mintha emberek tetszését keresnéte, hanem mint Krisztus szolgái, akik szívesen teljesítik Isten akarát! ⁷ Készséges akarattal szolgáljatok,

mintha az Úrnak tennétek, s nem embereknek! ⁸ Tudjátok, hogy mindenki, aki valami jót tesz, annak jutalmát megkapja majd az Úrtól, akár szolga, akár szabad.

⁹ Ti pedig, gazdák, ugyanezt tegyétek velük, hagyjátok a fenyegetőzést, hiszen tudjátok, hogy nekik is, nektek is Uratok van az égben, s nála nincs személyválogatás.

Felhívás a küzdelemre ¹⁰ Végezetül pedig: erősödjetek meg az Úrban és az ő hathatós erejében! ¹¹ Öltétek fel Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetéseivel szemben! ¹² Mert nem a vér és a test ellen kell küzdenünk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, a sötétség világának kormányzói ellen, a gonoszságnak az ég magasságaiban lévő szellemei ellen.

¹³ Vegyétek fel tehát Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, s megállhassatok, mert mindent megtettetek. ¹⁴ Úgy álljatok tehát, hogy *derekatokat övezzétek fel igazságossággal, s öltétek magatokra a megigazulás vértjét!* ^{12 59,17} ¹⁵ *Lábatok saruja legyen a béke evangéliumának hirdetésére való készség.* ¹⁶ Mindezekhez vegyétek a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát. ¹⁷ Vegyétek fel *az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, vagyis az Isten igéjét.* ¹⁸ Mindenkor esedeztetek a Lélekben, minden imádságban és könyörgésben, s őbenne virrasszatok teljes állhatatossággal könyörögve az összes szentért, ¹⁹ és értem is, hogy Isten adjon nekem szavakat, amikor megnyitom ajkamat, hogy bátran hirdessem az evangélium titkát, ²⁰ aminek hírnöke vagyok a bilincsekben is; hadd beszéljek bátran, amint kötelességem.

Zárszó és áldás: 6,21-24

²¹ Hogy pedig ti is megtudjátok, mi van velem, mit művelek, Tichikusz, a szeretett testvér és hűséges szolga az Úrban, mindent el fog nektek mondani. ²² Éppen azért küldtem őt hozzátok, hogy megtudjátok, mi van velünk, s megvigasztalja szíveteket.

²³ Békesség a testvéreknek, és hittel párosult szeretet az Atyaistentől és az Úr Jézus Krisztustól! ²⁴ Kegyelem mindazoknak, akik meg nem fogyatkozó szeretettel szeretik a mi Urunkat, Jézus Krisztust!

LEVÉL A FILIPPIEKNEK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

Fil 1 ¹ Pál és Timóteus, Krisztus Jézus szolgálói, Krisztus Jézus összes szentjének Filippiben az előjárókkal és a diákonusokkal együtt. ² Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól!

Pál és a hívek: 1,3-26

Hálaadás és könyörgés ³ Valahányszor megemlékezem rólatok, hálát adok Istenemnek, ⁴ és mindig, minden imádságomban örömmel könyörgök mindnyájatokért, ⁵ mivel részt vettek az evangélium szolgálatában az első naptól kezdve mindmáig. ⁶ Bízom is abban, hogy aki megkezdte bennetek a jó művet, teljessé teszi azt Krisztus Jézus napjáig. ⁷ Illő is, hogy így gondolkozzam mindnyájatokról, mert szívembe zártalak titeket, akik a bilincseimben, valamint az evangélium védelmezésében és megerősítésében mindannyian részesei vagytok a nekem juttatott kegyelemnek. ⁸ Mert Isten a tanúm, mennyire vágyódom mindnyájatok után Krisztus Jézus szeretetében. ⁹ Azért imádkozom, hogy szeretetetek mindjobban gazdagodjék megismerésben és teljes megértésben, ¹⁰ hogy meg tudjátok ítélni, mi a helyes, hogy tiszták és kifogástalanok legyetek Krisztus napjára, ¹¹ telve az igaz életnek Jézus Krisztus által szerzett gyümölcseivel Isten dicsőségére és dicséretére.

Pál fogságának értelme ¹² Tudomásotokra akarom hozni, testvérek, hogy jelen körülményeim inkább hasznára vannak az evangéliumnak, ¹³ mert az egész császári testőrségben és máshol is ismeretes lett, hogy bilincseimet Krisztusért viselem, ¹⁴ és az Úrban való testvérek többsége bilincseimből bizalmat merítve bátrabban, félelem nélkül meri hirdetni az igét. ¹⁵ Némelyek ugyan irigységből és versengésből, mások azonban jóakarattal hirdetik Krisztust. ¹⁶ Ezek szeretetből, mert tudják, hogy az evangélium védelméért vagyok itt; ¹⁷ azok meg versengésből, nem tiszta szándékkal hirdetik Krisztust, s azt hiszik, hogy lelki kint okoznak bilincseimben. ¹⁸ De mit számít ez? Csak Krisztust hirdessék bármi módon, akár hátsó gondolattal, akár őszinte szándékkal. Én örülök neki. Sőt, ezután is örülni fogok, ¹⁹ mert tudom, hogy ez üdvösségemre válik (Róm 13,16 G) imádságotok és Jézus Krisztus Lelkének segítségével által. ²⁰ Ez az én várakozásom és reménységem, hogy semmiben sem szégyenülök meg, ellenkezőleg, teljes a bizalmam, hogy mint mindig, úgy most is megdicsőül Krisztus az én testemben, akár élet, akár halál által.

²¹ Mert számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség. ²² De ha az életben maradás az eredményes munkát jelenti számomra, akkor nem tudom, mit válasszak. ²³ A kettő között vívódom: szeretnék elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez mindennél jobb lenne, ²⁴ tiértetek viszont szükségesebb, hogy a testben maradjak. ²⁵ Mivel meg vagyok erről győződve, tudom, hogy maradok, és együtt maradok mindnyájatokkal a ti előrehaladásotok érdekében, és hitből fakadó örömetökre, ²⁶ hogy még inkább dicsekedhessetek velem Krisztus Jézusban, amikor újból elmegyek hozzátok.

Felhívás az egyetértésre ²⁷ Ezért tehát éljete is méltón Krisztus evangéliumához, hogy akár elmegyek és meglátlak benneteket, akár távol vagyok, azt halljam rólatok, hogy egy Lélekben vagytok, egyet-
értően együtt küzdötök az evangélium hitéért, ²⁸ és egyáltalán nem rettentek meg az ellenfelektől.
Ez számukra a kárhozatnak, számotokra pedig az üdvösségnek a jele, mégpedig Istentől. ²⁹ Mert
Krisztusért ti nem csak azt a kegyelmet kaptátok, hogy higgyetek benne, hanem hogy szenvedjete
is érte, ³⁰ hiszen ti is ugyanazt a harcot vívjátok, amelyet nálam láttatok, és amelyet most felőlem
hallotok.

Fil 2 ¹ Ha tehát ér valamit a Krisztusban adott buzdítás, a szeretetből fakadó intelem, a lelki közös-
ség, az együttérzés és a könyörület, ² tegyete teljessé örömet azzal, hogy egyetértők vagytok,
ugyanazon szeretet van bennetek, és együttérezve ugyanarra törekedtek. ³ Ne tegyete semmit ver-
sengésből, sem hiú dicső ségvágyból, hanem mindenki alázatosan tekintse a másikat maga fölött ál-
lónak. ⁴ Egyiktek se tartsa csak a maga érdekét szem előtt, hanem a másokét is.

Krisztus példája ⁵ Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt,

⁶ aki, bár Isten alakjában létezett,
nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak,
amelyhez mint zsákmányhoz ragaszkodnia kell,
⁷ hanem kiüresítette önmagát,
szolgai alakot vett fel,
és hasonló lett az emberekhez,
külséjét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember.
⁸ Megalázta magát, engedelmes lett a halálig,
mégpedig a kereszthalálig.
⁹ Ezért Isten felmagasztalta őt,
és olyan nevet adott neki,
amely minden más név fölött van,
¹⁰ hogy Jézus nevére *hajoljon meg minden térd*
az égben, a földön és az alvilágban,
¹¹ és *minden nyelv vallja* {Iz 45,23},
hogy »Jézus Krisztus az Úr!«
az Atyaisten dicsőségére.

Az apostol aggódik a közösség üdvösségéért ¹² Így tehát, kedveseim, amint mindig is engedelmesek
voltatok, munkáljátok üdvösségeteket félelemmel és rettegéssel, nemcsak úgy, ahogy jelenlétem-
ben tettétek, hanem még sokkal inkább most, a távollétemben. ¹³ Mert Isten az, aki bennetek az
akarást és a véghezvitelt egyaránt műveli jóakarata szerint. ¹⁴ Tegyete meg mindent zúgolódás és
habozás nélkül, ¹⁵ hogy kifogástalanok és tiszták, Isten feddhetetlen fiai legyete a gonosz és romlott
nemzedék között {Mtörv 32,5}, akik között ragyogtok, mint csillagok a mindenségben. ¹⁶ Ragaszkodjatok
az élet ígéjéhez, hogy meglegyen a dicső ségem Krisztus napján, hogy nem futottam hiába, és nem

fáradtam eredménytelenül (Iz 65,23 G). ¹⁷ Sőt, ha italáldozatul véremet kiontják is a ti hitetek istentiszteleti áldozatára, örülök és együtt örvendezem mindnyájatokkal. ¹⁸ Hasonlóképpen ti is örüljetek, és velem együtt örvendezetek.

Timóteus és Epafroditosz küldetése: 2,19-30

¹⁹ Remélem az Úr Jézusban, hogy Timóteust hamarosan hozzátok küldhetem, hogy én is megnyugodjam, ha értesülök dolgaitokról. ²⁰ Senkim sincs ugyanis, aki lélekben annyira hozzám hasonló volna és olyan őszintén szívén viselné ügyeteket. ²¹ Hiszen mindenki a maga dolgával törődik, és nem Jézus Krisztuséval. ²² Megbízhatóságát ismeritek, hiszen mint a gyermek apjának, úgy végezte velem a szolgálatot az evangéliumért. ²³ Remélem tehát, hogy elküldhetem őt, mihelyt látom, hogy merre fordulnak ügyeim. ²⁴ Sőt, bízom az Úrban, hogy magam is hamarosan el tudok menni.

²⁵ Szükségesnek tartottam, hogy Epafroditosz testvért, társamat a munkában és a küzdelemben, aki mint a ti küldöttetek, szükségemben szolgálatomra volt, hozzátok küldjem, ²⁶ mert kívánczolt mindnyájatok után, és bánkódott azon, hogy hírért hallottátok betegségének. ²⁷ Bizony, halálosan beteg volt, Isten azonban megkönyörült rajta, de nemcsak rajta, hanem rajtam is, nehogy bánatra bánat érjen. ²⁸ Annál gyorsabban küldtem tehát őt, hogy újból örüljetek, ha viszontlátjátok, és ne bánkódjam én sem. ²⁹ Fogadjátok tehát őt az Úrban teljes örömmel, és becsüljétek meg az ilyen férfiakat! ³⁰ Hiszen ő Krisztus ügye miatt került közel a halálhoz, s kockára tette életét, hogy pótolja az irányomban végzett szolgálatban azt, amit ti nem teljesíthettetek.

A keresztények élete, az apostol példája: 3,1-4,9

Fil 3 Állhatatosság a hitben ¹ Egyébiránt, testvéreim, örvendezetek az Úrban. Nekem nem terhes, hogy ugyanazt írjam nektek, titeket viszont megerősít. ² Ügyeljetek a kutyákra, ügyeljetek a rossz munkásokra, ügyeljetek a megcsonkítottakra! ³ Mert a körülmetéltek mi vagyunk, akik Isten Lelke által szolgálunk, és Krisztus Jézusban dicsekszünk, s bizalmunkat nem a testbe helyezzük. ⁴ Nekem lehetne ugyan bizalmam a testben is. Ha másvalaki úgy gondolja, hogy bizakodhat a testben, én még inkább: ⁵ a nyolcadik napon körülmetéltek, Izrael nemzetéből, Benjamin törzséből származom, héber a héberek közül, a törvény megtartásában farizeus, ⁶ buzgóságból az egyház üldözője, a törvény szerinti igazság dolgában kifogástalan.

Vágyakozás a Krisztussal való teljes közösségre ⁷ De ami számomra nyereség volt, azt veszteségnek tartottam Krisztusért. ⁸ Sőt, mindent veszteségnek tartok Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének mindent fölülmúló voltaért. Őérte mindent veszni hagytam, és szemétnek tekintek, csak hogy Krisztust elnyerjem, ⁹ és hogy én őbenne legyek, nem a saját megigazulásom alapján, amely a törvényből származik, hanem az által a megigazulás által, amely Krisztus hitéből való, vagyis amely Istentől van a hit révén. ¹⁰ Krisztust akarom megismerni, és feltámadásának erejét, a szenvedéseiben való részvételt hozzá hasonulva a halálban, ¹¹ hogy valamiképpen eljussak a halottak közül való feltámadásra. ¹² Nem mintha már kezemben tartanám, vagy már tökéletes lennék, de törekszem rá, hogy magamhoz ragadjam, mert Krisztus is magához ragadott engem. ¹³ Testvérek, nem képzelem magamról, hogy már magamhoz ragadtam, de egyet igen: felejttem, ami mögöttem van, és nekifeszülök annak,

ami előttem van. ¹⁴ Így futok a cél felé, annak a hivatásnak jutalmáért, amelyet Isten felülről adott Krisztus Jézusban.

¹⁵ Akik tehát tökéletesek vagyunk, gondolkodjunk így mindnyájan; ha pedig valamiben másképp gondolkoztok, Isten azt is feltárja majd előttetek. ¹⁶ Amire azonban már eljutottunk, aszerint járjuk utunkat.

¹⁷ Legyetek követőim, testvérek, és figyeljete azokra, akik úgy élnek, ahogy példát adtunk nektek.

¹⁸ Mert sokan élnek úgy – sokszor mondtam nektek, és most is sírva mondom –, mint Krisztus keresztiének ellenségei. ¹⁹ Végük a pusztulás, istenük a hasuk, dicsekvésük az, ami a szégyenük, s a figyelmük földi dolgokra irányul. ²⁰ A mi hazánk azonban a mennyekben van, ahonnan mint üdvözítőt várjuk az Úr Jézus Krisztust. ²¹ Ő átalakítja gyarló testünket, és hasonlóvá teszi az ő dicsőséges testéhez, azzal az erővel, amellyel hatalma alá vethet mindent.

Fil 4 Egyetértés, öröm és béke ¹ Azért tehát, szeretett és hűn óhajtott testvéreim, örömöm és koronám, így tartsatok ki az Úrban, szeretteim!

² Evódiát nagyon kérem, és Szintichét is kérve-kérem, hogy értsenek egyet az Úrban. ³ Téged is felkérlek, igazi munkatársam, segíts nekik, hisz velem együtt küzdöttek az evangéliumért, Kelemennel és a többi munkatársammal, akiknek a neve benne van az élet könyvében {Zsolt 69,29}.

⁴ Örüljete az Úrban mindig! Újra mondom: Örüljete! ⁵ Ismerje meg mindenki a ti szelídségeket! Az Úr közel van! ⁶ Ne legyetek semmiben sem aggodalmaskodók, hanem minden helyzetben hálaadással végzett imádságban és könyörgésben terjesszétek a kéréseiteket Isten elé! ⁷ Isten békéje pedig, amely meghalad minden értelmet, megőrzi szíveteket és elméteket Krisztus Jézusban.

⁸ Egyébként, testvérek, arra irányuljanak gondolataitok, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami tiszta, ami szeretetreméltó, ami dicséretes, ami erényes és magasztos. ⁹ Amit tanultatok és elfogadtatok, amit hallottatok és láttatok tőlem: azt tegyétek; és veletek lesz a békesség Istene.

Pál megköszöni az ajándékokat: 4,10-20

¹⁰ Igazán megörültem az Úrban, hogy végre megint felbuzdultatok a rólam való gondoskodásra. Korábban is gondoskodtatok volna, de nem volt rá alkalmatok. ¹¹ Nem az ínség mondatja ezt velem, hiszen megtanultam, hogy beérjem azzal, amim van. ¹² Tudok szűkölködni és tudok bővelkedni is; mindenütt mindent megszoktam: tudok jóllakni is, éhezni is, bővelkedni és nélkülözni is. ¹³ Mindenre képes vagyok abban, aki nekem erőt ad.

¹⁴ Mégis jól tettétek, hogy részvétellel voltatok nyomorúságomban. ¹⁵ Ti is tudjátok, filippiek, hogy az evangélium hirdetésének kezdetén, amikor Makedóniából útnak indultam, egy egyház sem lépett velem az adás és viszonzás kapcsolatára, egyedül csak ti. ¹⁶ Már Tesszalonikibe is küldtetek egyszer-kétszer valamit a szükségleteimre. ¹⁷ Nem mintha adományra vágnék, hanem mert annak gyümölcsét áhítom, amelyet bőségesen írnak majd a javatokra. ¹⁸ Átvettem mindent, és bővelkedem; el vagyok látva, amióta megkaptam Epafroditosztól, amit küldtetek, mint kellemes illatot, kedves és

Istennek tetsző áldozatot. ¹⁹ Az én Istenem kielégíti majd minden szükségteket gazdagsága szerint dicsőséggel Krisztus Jézusban. ²⁰ Istennek és a mi Atyánknak dicsőség mindörökkön-örökké! Ámen.

Befejezés: köszöntések és áldás: 4,21-23

²¹ Köszöntsetek minden szentet Krisztus Jézusban. A velem levő testvérek köszöntenek titeket. ²² A szentek mindnyájan, különösen a császár házából valók, köszöntenek titeket.

²³ Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen lelketekkel! Ámen.

LEVÉL A KOLOSSZEIEKNEK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

Kol 1 ¹ Pál, Isten akaratából Krisztus Jézus apostola, és Timóteus testvér ² a Kolosszéban élő szent és hívő testvéreknek Krisztusban. Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól!

Pál öröme: 1,3-23

Hálaadás a közösségért ³ Hálát adunk Istennek, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyjának, valahányszor értetek imádkozunk, ⁴ mivel hallottunk hitetekről Krisztus Jézusban, és a szeretetről, amelyet az összes szent iránt tanúsítottok, ⁵ azért a reménységért, amely készen áll számotokra a mennyben, s amelyről már hallottatok az evangélium igaz igéjében. ⁶ Ez eljutott hozzátok, és ahogy az egész világon gyümölcsöt hoz és növekszik, úgy nálatok is, attól a naptól kezdve, amelyen a maga igazságában hallottatok és megismertétek Isten kegyelmét. ⁷ Így tanultátok azt Epafrásztól, a mi szeretett szolgatársunktól, aki Krisztus hűséges szolgája értünk. ⁸ Ő értesített minket Lélekből fakadó szeretetetekről is.

Könyörgés a közösségért ⁹ Ezért mi is, attól a naptól kezdve, hogy ezt hallottuk, szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy az ő akaratának az ismerete teljes legyen bennetek, minden lelki bölcsességgel és megértéssel együtt, ¹⁰ és az Úrhoz méltóan éljete, mindenben az ő tetszése szerint, hogy minden jócselekedetben gyümölcsöt hozzatok, és gyarapodjatok Isten ismeretében. ¹¹ Erősítsen meg titeket dicsőségének hatalmából minden erővel, hogy végig kitartsatok, és béketűrók legyetek.

Krisztus, a mindenség és az egyház feje ¹² Örömmel adjatok hálát az Atyának,

aki méltókká tett titeket arra,
hogy nektek is részetek legyen a szentekkel a világosságban.
¹³ Kiragadott minket a sötétség hatalmából,
s áthelyezett szeretett Fiának országába.
¹⁴ Benne van a mi megváltásunk,
a bűnök bocsánata.
¹⁵ Ő a láthatatlan Isten képmása,
és minden teremtmény elsőszülöttje,
¹⁶ mert benne teremtetett minden az égben és a földön,
a láthatók és a láthatatlanok,
a trónusok és uralmak,
a fejedelemségek és hatalmasságok.
Minden őáltala és őerte teremtetett.
¹⁷ Ő előbb van mindennél,
és minden benne áll fenn.

¹⁸ Ő a testnek, az egyháznak a feje;
ő a kezdet, az elsőszülött a halottak közül,
hogyan az övé legyen az elsőség mindenben.

¹⁹ Mert úgy tetszett az Atyának,
hogyan benne lakjon az egész teljesség,
²⁰ és hogyan általa engeszteljen ki magával mindent,
ami a földön és a mennyben van,
azáltal, hogyan békességet szerzett
keresztjének vérével.

A közösség bátorítása ²¹ Titeket is, akik egykor idegenek és ellenséges érzületűek voltatok a gonosz tettek miatt, ²² megbékéltetett most az ő emberi testében a halál által, hogyan mint szenteket, szepelölésen és feddhetetlenül állítson ön maga elé. ²³ Maradjatok meg ezért a hitben szilárdan és állhatatosan, ne tántorodjatok el az evangélium reménységétől, amelyet hallottatok, amelyet minden teremtménynek hirdettek az ég alatt, s amelynek én, Pál, a szolgája lettem.

Buzdítások: 1,24- 2,23

Pál szolgálata ²⁴ Most pedig örömet szenvedek értetek, és kiegészítem testemben azt, ami hiányzik Krisztus szenvedéseiből, testének, az egyháznak javára, ²⁵ amelynek én szolgája lettem az Istentől értetek kapott tisztségnél fogva, hogyan teljesen érvényt szerezzek Isten ígéretének, ²⁶ a titoknak, amely századok és nemzedékek óta el volt rejtve, de amelyet most kinyilatkoztatott szentjeinek. ²⁷ Velük akarta Isten megismertetni ennek a titoknak dicsőséges gazdagságát a nemzetek között. Ez a titok pedig nem más, mint a bennetek lévő Krisztus, a dicsőség reménye. ²⁸ Mi őt hirdetjük, amikor minden embert intünk és tanítunk teljes bölcsességgel, hogyan minden embert tökéletessé tegyünk Krisztusban. ²⁹ Ezért fáradozom és küzdök az ő erejének segítségével, amely hatékonyan működik bennem.

Kol 2 ¹ Azt akarom, hogyan tudjátok meg, hogyan küzdök értetek, a laodíceaiakért, és mindazokért, akik nem látták szemtől-szembe személyemet, ² hogyan a szívük megvigasztalódjék, és szeretetben összeforrvan eljussanak a megértés teljességének minden gazdagságára, Isten titkának, Krisztusnak ismeretére, ³ akiben a bölcsesség és a tudomány minden kincse rejlik. ⁴ Ezt azért mondom, hogyan senki félre ne vezessen titeket tetszetős beszéddel. ⁵ Mert ha testileg távol vagyok is, lelkileg veletek vagyok, és örülök, amikor látom köztetek a rendet és a Krisztusban való hiteteknek a szilárdságát.

⁶ Ezért tehát, ahogyan elfogadtátok az Úr Jézus Krisztust, úgy éljétek is benne, ⁷ gyökerezzetek meg őbenne, és épüljétek rá! Erősödjétek meg a hitben, ahogyan tanultátok, és legyen bőséges a háláadásotok!

Óvás a tévtanítóktól ⁸ Vigyázzatok, hogy senki rabul ne ejtsen titeket bölcselettel és hiú megtevesztéssel, amely emberi hagyományhoz, a világ elemeihez, nem pedig Krisztushoz igazodik. ⁹ Mert őbenne lakik az istenség egész teljessége testi formában, ¹⁰ és benne jutottatok teljességre, benne, aki minden fejedelemségnek és hatalmasságnak a feje. ¹¹ Benne körül is metéldtetek, nem kézzel végzett körülmetéléssel, hanem az érzéki test levetésével, a Krisztus szerinti körülmetéléssel, ¹² amikor vele együtt eltemetkeztetek a keresztségben, és vele együtt fel is támadtatok, annak az Istennek erejébe vetett hit által, aki őt feltámasztotta a halottak közül. ¹³ Vele együtt titeket is, amikor halottak voltatok vétkeitek és testetek körülmetéletlensége miatt, életre keltett azáltal, hogy megbocsátotta minden vétkünet. ¹⁴ Az adóslevelet, mely ellenünk szólt és vádolt minket, eltörölte, eltette az útból, és a keresztre szegezte; ¹⁵ lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megszégyenítette őket, és diadalmaskodott rajtuk.

¹⁶ Senki ne ítéljen el tehát titeket étel vagy ital dolgában, sem az ünnepnapra, újholdra vagy szombatra vonatkozó dolgokban. ¹⁷ Ezek csak árnyékai a jövődő dolgoknak, a valóság azonban Krisztusé. ¹⁸ Ne fosszon meg titeket a jutalomtól az olyan ember, aki tetszeleg magának az alázatoskodásban és az angyalok tiszteletében, aki látomásai miatt felfuvalkodik, alaptalanul elbizakodik érzékies lelkületében, ¹⁹ és nem ragaszkodik a Főhöz, aki az illesztések és az ízületek segítségével gondozza és összetartja az egész testet, hogy megvalósítsa abban az Isten szerint való növekedést.

²⁰ Ha tehát Krisztussal meghaltatok a világ elemeinek, miért vesztetek magatokra szabályokat, mintha a világban élnétek: ²¹ »Ne nyúlj hozzá, ne ízeled, ne érintsd!« ²² Hiszen ezek mind arra valók, hogy a használat folytán elpusztuljanak. Csak emberi parancsokról és tanításokról van szó (12 29,13 G). ²³ A bölcsesség látszatát keltik az önkényes istentisztelettel, az alázatoskodással és a test sanyargatásával, de nincs bennük semmi érték; csak az érzéki test kielégítésére szolgálnak.

Új élet Krisztusban: 3,1-4,6

Kol 3 A régi és az új ember ¹ Ezért tehát, ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafent valókat, ahol Krisztus van, Isten jobbján ülve (Zsolt 110,1). ² Az odafent való dolgokkal törődjete, ne a földiekkel. ³ Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve Istenben. ⁴ Amikor pedig Krisztus, a ti életetek, megjelenik, akkor majd ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben.

⁵ Irtsátok ki tehát tagjaitokból azt, ami földi: a paráznaságot, a tisztátalanságot, a bujaságot, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami nem más, mint bálványimádás. ⁶ Miattuk érkezik el Isten haragja a hitetlenség fiaira. ⁷ Ti is ezeket műveltétek egykor, amikor köztük éltetek. ⁸ Most azonban vessétek el magatoktól mindezeket: a haragot, az indulatosságot, a rosszakaratot, szátokból a káromlást és a rút beszédet. ⁹ Ne hazudjatok egymásnak, ti, akik levetettétek a régi embert cselekedeteivel együtt, ¹⁰ és magatokra öltöttétek az újat, aki teremőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig. ¹¹ Itt nincs már többé görög és zsidó, nincs körülmetéltség és körülmetéletlenség, nincs barbár, szkíta, szolga és szabad, hanem Krisztus minden, mindeniben.

¹² Öltsetek tehát magatokra, mint Isten szent és kedves választottjai, az irgalom érzületét, a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget és a béketűrést! ¹³ Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza van a másik ellen! Ahogy az Úr megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is! ¹⁴ Mindezek fölött pedig: öltsetek magatokra a szeretetet, amely a tökéletesség köteléke! ¹⁵ S Krisztus békéje, amelyre meghívást kaptatok egy testben, uralkodjék a szívetekben! Legyetek hálások!

¹⁶ Krisztus igéje lakjék bennetek gazdagon! Minden bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást! Hálaadással szívetekben énekeljétek Istennek zsoltárokat, himnuszokat és szent énekeket! ¹⁷ Bármit tesztek, szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézus nevében tegyetek, és adjatok hálát az Atyaistennek általa!

Állapotbeli köteleességek ¹⁸ Asszonyok, engedelmeskedjétek férjeteknek, ahogy illik az Úrban! ¹⁹ Férfiak, szeressétek feleségeket, és ne legyetek kemények irántuk! ²⁰ Gyermekek, fogadjatok szót mindenben szüleiteknek, mert ez kedves az Úrnak! ²¹ Apák, ne keltsétek fel a haragot gyermekeitekben, hogy kedvüket ne veszítsék! ²² Szolgák, engedelmeskedjétek mindenben test szerinti uraitoknak! Ne látszatra szolgáljatok, mintha emberek kedvét keresnétek, hanem egyenes szívvel az Úr féltelmében! ²³ Bármit tesztek, szívből tegyétek, mintha az Úrnak, és nem embereknek tennétek! ²⁴ Hiszen tudjátok, hogy az Úrtól megkapjátok jutalmul az örökséget. Az Úr Krisztusnak szolgáljatok; ²⁵ mert aki igazságtalanságot követ el, visszakapja, amit igaztalanul cselekedett: ebben nincs személyválogatás.

Kol 4 ¹ Urak, adjátok meg a szolgálknak azt, ami jogos és méltányos, hiszen tudjátok, hogy nektek is van Uratok a mennyben!

Általános intelmek ² Az imádságban legyetek állhatatosak, legyetek abban éberek, hálaadással! ³ Imádkozzatok értünk is, hogy Isten tárja fel előttünk az ajtót a beszédhez, Krisztus titkának hirdetéséhez, amely miatt bilincsekbe is vertek, ⁴ hogy úgy ismertessem meg azt, mint ahogy róla szólnom kell. ⁵ Bölcsen viselkedjétek a kívülállókkal szemben, használjátok fel a kedvező alkalmat! Jól értéke-sítsétek az időt! ⁶ Beszédetek legyen mindig kedves, sóval ízesített, hogy tudjátok, miképpen kell kinek-kinek megfelelnetek!

Befejezés: személyes közlések és köszöntések: 4,7-18

⁷ Az én sorsomról mindent elmond majd nektek Tichikusz, a szeretett testvér, a hűséges szolga és szolgatársam az Úrban. ⁸ Éppen azért küldtem őt hozzátok, hogy megismerjétek helyzetünket, és megvigasztalja szíveteket. ⁹ Vele megy Onezimosz, a kedves és hú testvér is, aki közületek való. Ők mindenről értesítenek majd titeket, ami itt történik.

¹⁰ Köszönt titeket Arisztarchosz fogolytársam, és Márk, Barnabás unokaöccse, akiről utasításokat kaptatok – ha hozzátok megy, fogadjátok be –, ¹¹ valamint Jézus is, akit Jusztusznak hívnak. A zsidók közül csak ők munkatársaim Isten országának hirdetésében, s a vigasztalásomra is voltak. ¹² Köszönt titeket a közületek való Epafrász, Krisztus Jézus szolgálja, aki mindig küzd értetek az imádságban,

hogy tökéletesen és szilárd meggyőződéssel álljatok helyt mindabban, ami Isten akarata. ¹³ Tanús-
kodom róla, hogy sokat fáradozik értetek, és azokért, akik Laodíceában és Hierapoliszban vannak.
¹⁴ Köszönt titeket Lukács, a szeretett orvos, és Démász. ¹⁵ Köszöntsétek a Laodíceában lévő testvé-
reket, Nimfát és a közösséget, amely a házában van! ¹⁶ Ha ezt a levelet nálatok már felolvasták, gon-
doskodjatok róla, hogy a laodíceaiak egyházában is felolvassák, a laodíceaiakét pedig ti olvassátok
el! ¹⁷ Mondjátok meg Archipposznak: »Légy rajta, hogy teljesítsd a szolgálatot, amelyet kaptál az
Úrban!«

¹⁸ A köszöntést magam, Pál, saját kezemmel írom. Emlékezzetek meg bilincseimről! Kegyelem vele-
tek!

ELSŐ LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK

Címzés és köszöntés: 1,1

1 Tessz 1 ¹Pál, Szilvánusz és Timóteus a tesszalonikiek egyházának, amely az Atyaistenben és az Úr Jézus Krisztusban él. Kegyelem nektek és békesség!

Az apostol és a közösség: 1,2-3,13

A tesszalonikiek környezetük példaképei ²Hálát adunk Istennek mindnyájatokért mindenkor, amikor megemlékezünk rólatok imádságainkban. Szüntelenül ³gondolunk Istenünk és Atyánk előtt a mi Urunkban, Jézus Krisztusban való hitetek gyümölcseire, fáradozó szeretetetekre és türelmes reménységeitekre. ⁴Tudjuk, Istentől szeretett testvéreim, hogy választottak vagytok. ⁵Mi ugyanis az evangéliumot nem csak szóval hirdettük nálatok, hanem erővel és Szentlélekkel is, és egész teljességgel. Hiszen tudjátok, milyenek voltunk köztetek, a ti érdeketekben. ⁶Ti pedig a mi követőink lettetek, és az Úréj, elfogadtátok az ígét sok szorongatás közt, a Szentlélek örömeivel. ⁷Így példaképpé lettetek minden hívő számára Makedóniában és Akhájában. ⁸Az Úr ígéjének hirdetése ugyanis töletek haladt tovább, nem csak Makedóniában és Akhájában. Istenbe vetett hitetek eljutott minden-hová, úgyhogy szükségtelen is arról beszélnünk. ⁹Hiszen mindenki beszéli rólunk, hogy hogyan érkezünk hozzátok, és hogyan tértetek meg a bálványoktól Istenhez, hogy az élő, igaz Istennek szolgáljatok, ¹⁰és várjátok a mennyből Fiát, akit feltámasztott a halottak közül, Jézust, aki megment minket a jövő haragtól.

1 Tessz 2 **Visszatekintés az apostol első látogatására** ¹Magatok is tudjátok, testvérek, hogy hozzátok való érkezésünk nem volt hiábavaló. ²Ellenkezőleg, noha előbb, mint tudjátok, szenvedések és bán-talmak értek minket Filippiben, mégis, Istenben bízva, a nagy gondok között is hirdettük nektek Isten evangéliumát. ³Mert a mi igehirdetésünk nem tévedésből fakad, sem tisztátalanságból, és nem tör-ténik álnoksággal, ⁴hanem úgy beszélünk, mint akiket Isten megpróbált és igazolt, hogy ránk bízza az evangéliumot. Nem mint olyanok, akik az emberek tetszését keresik, hanem Istenét, aki vizsgálja szívünket {Jer 11,20}. ⁵Egyáltalán nem szokásunk a hízelgő beszéd, amint tudjátok, sem a kapzsiság al-kalmának keresése – Isten a tanúnk erre. ⁶Az emberek elismerését sem kerestük, sem a tiéteket, sem másokét. ⁷Bár rátok támaszkodhattunk volna, mint Krisztus apostolai, mégis úgy voltunk köz-tetek, mint kicsinyek, úgy, ahogyan a dajka gondozza a gyermekeit. ⁸Ragaszkodtunk hozzátok, és szívesen nektek adtuk volna nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is, mert nagyon meg-kezdeltünk titeket. ⁹Emlékeztek ugyanis, testvérek, munkánkra és fáradozásunkra. Éjjel-nappal dol-goztunk, és úgy hirdettük nálatok Isten evangéliumát, hogy ne legyünk közületek senkinek sem a terhére. ¹⁰Ti tanúi vagytok ennek, és Isten is, hogy milyen szent, igaz és feddhetetlen módon éltünk értetek, akik hívők lettetek. ¹¹Hasonlóképpen azt is tudjátok, hogy amint az apa inti a gyermekeit, mindegyiketeket ¹²úgy intettünk és vigasztaltunk, s kérve-kértünk, hogy viselkedjete méltóan ahhoz az Istenhez, aki országába és dicsőségére hív titeket.

A közösség elfogadta az evangéliumot ¹³Szüntelenül hálát adunk tehát Istennek, hogy ti, akik Isten ígéjének hirdetését tőlünk hallottátok, azt nem úgy fogadtátok, mint emberek szavát, hanem mint

ami az valójában: mint Isten igéjét, amely munkálkodik is bennetek, akik hiszték. ¹⁴ Mert ti, testvéreim, hasonló sorsra jutottatok, mint Isten egyházai, amelyek Júdeában vannak Krisztus Jézusban, mert ti ugyanazt szenvedtétek el fajtestvéreitektől, amit ők is a zsidóktól, ¹⁵ akik megölték az Úr Jézust és a prófétákat, s minket is üldöztek. Istennek nem telik kedve bennük. Ők ellenséges érzéltűek minden ember iránt, ¹⁶ és megtiltják nekünk, hogy a pogányokhoz beszéljünk, nehogy üdvözüljenek. Így mindenkor betöltik bűneik mértékét {Ter 15,16; Dán 8,23}, és Isten haragja utol is érte őket mindvégig.

Az elmaradt látogatás ¹⁷ Testvérek, mi rövid időre elszakadtunk ugyan tőletek és egymás látásától, de nem a szívünkkel! Ezért nagy vágyódásunkban annál jobban igyekeztünk arra, hogy színről színre lássunk titeket. ¹⁸ El akartunk ugyanis menni hozzátok, kiváltképpen én, Pál, egyszer is, másszor is, de a sátán megakadályozott. ¹⁹ Mert ki a mi reménységünk, örömünk, vagy dicsőségünk koszorúja? Nem ti, a mi Urunk Jézus előtt, amikor eljön? ²⁰ Igen, ti vagytok a mi dicsőségünk és örömünk!

1 Tessz 3 Timóteus elküldése ¹ Mivel tovább már nem állhattuk meg, jónak láttuk, hogy magunkra maradjunk Athénben, ² és elküldtük Timóteust, a testvérünket, Isten munkatársát Krisztus evangéliumában, hogy hiteteket szolgálja, megerősítsen titeket, és bátorítson hitetekben, ³ hogy senki meg ne tántorodjék ezekben a szorongatásokban. Hiszen tudjátok, hogy erre vagyunk rendelve. ⁴ Meg is mondtuk előre, amikor nálatok voltunk, hogy szorongatásokat fogunk elszenvedni, mint ahogy meg is történt, s tudtok is róla. ⁵ Azért nem állhattam meg tovább, s elküldtem, hogy értesüljek hitetekről, hogy nem kísértett-e meg titeket a kísértő, és nem vesz-e kárba a munkánk.

Az apostol örömet leli a közösségben ⁶ Most viszont, amikor Timóteus visszatért tőletek hozzánk, és hírt hozott hitetekről és szeretetetekről, s arról, hogy mindig örömmel emlékeztek ránk, és látni kívántok minket, ahogy mi is titeket, ⁷ vigasztalást találtunk bennetek és a ti hitetekben, testvérek, minden ínségünk és szorongatásunk ellenére is. ⁸ Most újra feléledünk, mert ti állhatatosak vagytok az Úrban. ⁹ Mivel is róhatnánk le hálánkat értetek Istennél a bőséges örömért, mellyel örvendezünk miattatok a mi Istenünk előtt? ¹⁰ Éjjel-nappal igen buzgón esedezünk, hogy meglássuk arcotokat, és pótoljuk azt, ami hiányos még a hitetekben.

Áldás ¹¹ A mi Istenünk és Atyánk, és Urunk Jézus Krisztus vezesse utunkat hozzátok! ¹² Titeket pedig gyarapítson az Úr, és tegyen gazdaggá a szeretetben egymás és mindenki iránt, ahogyan mi szeretünk titeket, ¹³ s így szívetek erős legyen, feddhetetlen és szent Istenünk és Atyánk előtt, amikor Urunk, Jézus eljön minden szentjével. Ámen.

Intelmek a keresztyények számára: 4,1-5,22

1 Tessz 4 Felhívás az életszentségre ¹ Egyébként, testvérek, az Úr Jézusban kérünk és intünk titeket arra, amit tőlünk tanultatok, hogy hogyan kell élnetek és Isten kedvében járnotok – amint tesztitek is. Éljetek is úgy, hogy előrehaladásotok mind nagyobb legyen. ² Hiszen ismeritek a parancsokat, amelyeket az Úr Jézus által adtunk nektek. ³ Isten akarata ugyanis ez: a ti megszentelődésetek, hogy megtartóztassátok magatokat a paráznaságtól; ⁴ hogy mindegyiktek meg tudja őrizni a testét szentségben és tisztességben, ⁵ nem a vágyódás szenvedélyében, mint a pogányok, akik nem ismerik Istent {Jer 10,25}. ⁶ És senki se károsítsa meg, s ne csalja meg semmilyen ügyletben a testvérét, mert az

Úr bosszút áll mindezért, mint ahogy már régebben megmondtuk nektek és bebizonyítottuk. ⁷ Isten ugyanis nem tisztátalanságra hívott meg minket, hanem szentségre. ⁸ Azért, aki megveti ezeket, nem embert vet meg, hanem Istent, aki Szentlelkét is nektek ajándékozta {Ez 36,27}.

⁹ A testvéri szeretetről nem szükséges írnom nektek, mert magatok tanultátok Istentől, hogy szeresétek egymást. ¹⁰ Hiszen gyakoroljátok is ezt minden testvér iránt egész Makedóniában. Kérünk azonban titeket, testvérek, hogy ebben gyarapodjatok még, ¹¹ és igyekezzetek békében élni, dolgozatokat végezni, saját kezetekkel dolgozni, mint ahogy megparancsoltuk nektek, ¹² hogy viselkedjétek tisztességesen a kívül lévőkkel, és senkire se szoruljatok rá.

A keresztény remény ¹³ Testvérek, nem akarunk titeket, tudatlanságban hagyni azokról, akik elhunytak, hogy ne bánkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük. ¹⁴ Ha ugyanis hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, akkor Isten ugyanígy elő fogja vezetni vele együtt azokat is, akik Jézusban hunytak el. ¹⁵ Az Úr ígéje alapján azt mondjuk ugyanis nektek, hogy mi, akik élünk, és megmaradunk az Úr eljöveteleig, nem előzzük meg azokat, akik elhunytak. ¹⁶ Mert a parancsszóra, a főangyal hangjára és Isten harsonájának szavára az Úr maga leszáll az égből, és először a Krisztusban elhunytak támadnak fel, ¹⁷ azután mi, az élők, a megmaradtak, velük együtt elragadtatunk a felhőkön az égbe az Úr elé, s így mindenkor az Úrral leszünk. ¹⁸ Vigasztaljátok tehát egymást ezekkel az igékkel.

1 Tessz 5 Felszólítás a készenlétre az Úr napja előtt ¹ Az időről és az óráról azonban, testvérek, szükségtelen írnom nektek. ² Hiszen magatok is igen jól tudjátok, hogy az Úr napja úgy jön el, mint éjjel a tolvaj. ³ Amikor azt mondják: »Békesség és biztonság«, éppen akkor szakad rájuk hirtelen a veszedelem, mint a várandós asszonyra a fájdalom, és nem menekülnek meg. ⁴ De ti, testvérek, nem vagytok sötétségben, hogy az a nap tolvaj módjára lepjen meg titeket. ⁵ Mindnyájan a világosság fiai és a nappal fiai vagytok. Nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé. ⁶ Ne is aludjunk tehát, mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok! ⁷ Az alvók éjjel alszanak, a részegek éjjel részegednek le. ⁸ Mi azonban, akik a nappaléi vagyunk, legyünk józanok, és *öltük fel* a hit és szeretet *páncélját*, *sisak* gyanánt pedig *az üdvösség* reményét {1z 59,17; Bölcs 5,18-19}. ⁹ Mert Isten nem haragra rendelt, hanem arra, hogy elnyerjük az üdvösséget a mi Urunk, Jézus Krisztus által, ¹⁰ aki meghalt értünk, hogy akár ébren vagyunk, akár alszunk, ővele éljünk. ¹¹ Vigasztaljátok tehát egymást, és legyetek egymás épülésére, mint ahogy meg is teszitek.

Tanácsok a közösségi élettel kapcsolatban ¹² Kérünk ezenkívül titeket, testvérek, hogy becsüljétek meg azokat, akik fáradoznak közöttetek, akik előljáróitok az Úrban, és intenek titeket. ¹³ Munkájukért legyetek irántuk különösen nagy szeretettel! Éljetek békességben egymással! ¹⁴ Kérünk továbbá titeket, testvérek, feddjétek meg a nyughatatlanokat, bátorítsátok a félénk szívűeket, gyámolítsátok a gyengéket, legyetek türelmesek mindenki iránt! ¹⁵ Vigyázzatok, hogy senki rosszért rosszal ne fizessen, hanem mindenkor szolgáljátok egymás és mindenki javát! ¹⁶ Mindig örüljétek! ¹⁷ Szüntelenül imádkozzatok! ¹⁸ Mindenért adjatok hálát, mert ezt várja Isten mindnyájatoktól Krisztus Jézusban. ¹⁹ A Lelket ki ne oltsátok! ²⁰ A próféta beszédét meg ne vessétek! ²¹ Mindent vizsgáljátok meg; ami jó, azt tartsátok meg! ²² Mindenfajta rossztól óvakodjatok!

Befejezés: áldás és köszöntés: 5,23- 28

²³ A békesség Istene szenteljen meg titeket mindenben, és egész lelki valótok, mind a lelketek, mind a testetek maradjon feddhetetlen Urunk, Jézus Krisztus eljövetelére. ²⁴ Aki hív titeket, hűséges, tehát meg is valósítja. ²⁵ Testvérek, imádkozzatok értünk is. ²⁶ Köszöntsetek minden testvért szent csókkal. ²⁷ Parancsolom az Úr nevében, hogy ezt a levelet olvassák fel az összes testvérnek. ²⁸ Urunk, Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek! Ámen.

MÁSODIK LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

2 Tessz 1 ¹ Pál, Szilvánusz és Timóteus a tesszalонikiek egyházának, amely Istenben, a mi Atyánkban és az Úr Jézus Krisztusban él. ² Kegyelem és békesség nektek Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól!

Pál aggódik a közösségért: 1,3-12

A tesszalонikiek szorongattatása és Isten igazságos ítélete ³ Mindig hálaadással tartozunk Istennek értetek, testvérek, méghozzá méltán, mert a hitetek komolyan erősödik, és az egymás iránti szeretet mindnyájatokban gyarapszik, ⁴ annyira, hogy dicsekszünk is veletek Isten egyházaiban, béketűrése-tekkel és hitetekkel, amellyel minden üldözést és viszontagságot elviseltek. ⁵ Isten igazságos ítéletének a jelei ezek, hogy méltónak találjanak benneteket Isten országára, ha meg is szenvedtek érte. ⁶ Mert igazságos dolog Isten előtt, hogy szorongatással fizessen azoknak, akik titeket szorongatnak, ⁷ és nyugalommal velünk együtt nektek, a szorongatottaknak, amikor az Úr Jézus megjelenik az égből hatalmának angyalaival, ⁸ *tűz lángjában, és bosszút áll azokon, akik nem ismerik Istent, s nem engedelmeskednek Urunk, Jézus evangéliumának.* ⁹ Ezeket a kárhozatban örök büntetéssel sújtja *az Úr színe és hatalmának dicsősége* (1z 2,10.19.21), ¹⁰ amikor eljön azon a napon, hogy megdicsőüljön szentjeiben, és megcsodálják mindazokban, akik hittek; nálatok ugyanis hitelre talált a tanúságtételünk.

Imádság ¹¹ Ezért imádkozunk is mindig értetek, hogy Istenünk méltónak találjon titeket meghívására. Adjon beteljesedést a jóra irányuló minden készségnek és a hit erőteljes munkájának, ¹² hogy Urunk, Jézus Krisztus neve megdicsőüljön bennetek, és ti is őbenne, Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből.

A keresztény remény és az Úr napja: 2,1-17

2 Tessz 2 A végidő jelei ¹ Urunk, Jézus Krisztus eljövele és a hozzá való gyülekezésünk dolgában kérünk titeket, testvérek, ² ne tántorodjatok el egyhamar józan felfogásotoktól, és ne riasszon meg titeket semmiféle lélek, sem beszéd, sem állítólag tőlünk küldött levél, mintha az Úr napja már közel volna. ³ Semmiképp se ámítson el titeket senki, mert előbb az elpártolásnak kell bekövetkeznie, és meg kell jelennie a bűn emberének, a kárhozat fiának, ⁴ aki ellenszegül, és önmagát föléje helyezi mindannak, amit Istennek vagy isteni tiszteletre méltónak nevezünk, beül Isten templomába, és úgy mutogatja magát, mintha Isten volna. ⁵ Nem emlékeztek rá, hogy amikor még nálatok voltam, megmondtam ezt nektek? ⁶ És azt is tudjátok, mi tartja vissza most, amíg meg nem jelenik majd a maga idejében. ⁷ A gonoszság titka ugyanis már munkálkodik, csak hogy azt, aki most még visszatartja, előbb el kell távolítani az útból. ⁸ Akkor majd megjelenik az *a gonosz*, akit az Úr Jézus *elpusztít szájának leheletével* (1z 11,4), és megsemmisít eljövételének fényességével. ⁹ Az érkezését pedig – a sátán hatalmából – mindenféle hamis erőmegnyilvánulás, jel és csoda kíséri, ¹⁰ és mindenféle csábítás a

gonoszságra, azok vesztére, akik elkárhoznak, mert nem fogadták be az igazság szeretetét, hogy üdvözljenek. ¹¹ Ezért bocsátja rájuk Isten a megtévesztés erejét, hogy higgyenek a hazugságnak, ¹² és ítélet alá essenek mindannyian, akik nem hittek az igazságnak, hanem beleegyeztek a gonoszságba.

A hívek bátorítása ¹³ Nekünk pedig mindenkor hálát kell adnunk Istennek értetek, testvérek, akiket Isten szeret, azért, mert Isten kiválasztott titeket első zsengéül az üdvösségre a Lélek megszentelése és az igazság hite által. ¹⁴ Meg is hívott titeket erre evangéliumunk által, hogy elnyerjétek Urunk Jézus Krisztus dicsőségét. ¹⁵ Ezért tehát, testvérek, legyetek állhatatosak, és őrizzétek szilárdan a hagyományokat, amelyeket akár beszédünkől, akár levelünkől tanultatok.

Apostoli áldás ¹⁶ Urunk, Jézus Krisztus pedig, és Isten, a mi Atyánk, aki szeret minket, s örök vigasztalást és jó reménységet ajándékozott nekünk kegyelemben, ¹⁷ bátorítsa és erősítse meg szíveteket minden jótettben és beszédben.

Útmutatások a közösség számára: 3,1-15

2 Tessz 3 Buzdítás ¹ Egyébként, testvérek, imádkozzatok értünk, hogy az Úr igéje, amint nálatok is, terjedjen és dicsőségre jusson, ² s megszabaduljunk az ártalmas és gonosz emberektől, mert a hit nem mindenkié. ³ Az Úr azonban hűséges: ő megerősít titeket és megóv a gonosztól. ⁴ Ami titeket illet, bizalmunk van az Úrban, hogy megteszitek és meg fogjátok tenni, amit parancsolunk. ⁵ Az Úr vezesse szíveteket Isten szeretetére és Krisztus béketűrésére!

A naplopók rendreutasítása ⁶ Ugyanakkor Urunk, Jézus Krisztus nevében meghagyjuk nektek, testvérek, hogy tartsátok távol magatokat minden olyan testvértől, aki rendetlenül él, és nem a szerint a hagyomány szerint, amelyet tőlünk kapott. ⁷ Jól tudjátok, miként kell minket követni, és pedig abban, hogy nem viselkedtünk köztetek rendetlenül, ⁸ nem ettük ingyen senki kenyerét, hanem megdolgoztunk érte, fáradsággal, éjjel-nappal munkálkodva, hogy ne legyünk terhére egyikteknek sem. ⁹ Nem mintha nem lett volna jogunk hozzá, hanem hogy magunkat követendő példakép gyanánt állítsuk elétek. ¹⁰ Amikor ugyanis még nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék. ¹¹ Hallottuk azonban, hogy egyesek izgágán élnek köztetek, nem dolgoznak semmit, és hiábavalóságokkal töltik idejüket. ¹² Az ilyeneknek meghagyjuk, és könyörgünk nekik az Úr Jézus Krisztus nevében, hogy csöndben munkálkodva, a saját kenyerüket egyék.

Általános intelmek ¹³ Ti pedig testvérek, ne hagyjatok fel a jócselekedetekkel! ¹⁴ Ha valaki nem engedelmeskedik levélben megírt szavunknak, azt tartsátok számon, és kerüljétek a társaságát, hadd szégyellje magát. ¹⁵ De azért ne tekintsétek ellenségnek, hanem úgy feddjétek meg, mint testvért.

Befejezés: 3,16-18

¹⁶ A békesség Ura adjon nektek örök békességet mindenhol! Az Úr legyen mindnyájatokkal!

¹⁷ Én Pál, a saját kezemmel írom az üdvözlést. Minden levelemben ez az ismertető jel. Így írok.

¹⁸ A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!

ELSŐ LEVÉL TIMÓTEUSNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

1 Tim 1 ¹Pál, Istennek, a mi Üdvözítőnknek és Krisztus Jézusnak, a mi reménységünknek rendeltéből Jézus Krisztus apostola ²Timóteusnak, édes fiának a hitben. Kegyelem, irgalom és béke az Atyaistentől és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól!

Alapvető igazságok: 1,3-20

Óvás a hamis tanítóktól ³Amikor elindultam Makedóniába, arra kértelek, hogy maradj Efezusban, és parancsolt meg egyeseknek, hogy ne tanítsanak másként, ⁴ne foglalkozzanak mesékkel és vég nélküli nemzetségtáblákkal, amelyek inkább vitatkozásokhoz vezetnek, mint az Isten szerint való rendhez, amely hiten alapszik. ⁵A parancs célja a tiszta szívből, a jó lelkiismeretből és a tettetés nélküli hitből származó szeretet. ⁶Az illetők eltértek mindettől, és üres fecsegésre adták a fejüket. ⁷A törvény tanítói akarnak lenni, pedig nem is értik, amit mondanak és bizonygatnak.

A törvény szerepe ⁸Mi azonban tudjuk, hogy a törvény jó, ha a törvénynek megfelelően alkalmazzák: ⁹tudva, hogy az igazra nem vonatkozik törvény, hanem csak a gonoszokra, engedetlenekre, istentelenekre, bűnösökre, vétkekre, szentségtelenekre, apagyilkosokra, anyagyilkosokra, gyilkosokra, ¹⁰paráznákra, férfiakkal fajtalankodókra, emberrablókra, hazugokra, hamisan esküvőkre, és arra, ami ezeken kívül még ellenkezik az egészséges tanítással, ¹¹a boldog Isten dicsőségének rám bízott evangéliuma szerint.

Hálaadás Krisztus kegyelméért ¹²Hálát adok annak, aki erőt adott nekem, Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, hogy megbízhatónak ítelt, és erre a szolgálatra rendelt engem, ¹³aki azelőtt káromló, üldöző és gyalázkodó voltam, de irgalmat találtam, mert hitetlenségemben tudatlanul cselekedtem. ¹⁴Sőt, valósággal elárasztott a mi Urunk kegyelme, a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel együtt. ¹⁵Igaz beszéd ez, s teljes hitelt érdemlő: azért jött el Krisztus Jézus erre a világra, hogy üdvözítse a bűnösöket. Ezek között az első én vagyok. ¹⁶De éppen azért találtam irgalmasságot, hogy Krisztus Jézus rajtam, az elsőt mutassa meg egész hosszantűrését, okulásul azoknak, akik hinni fognak benne az örök életre.

¹⁷Tisztesség és dicsőség érte az örökkévalóság halhatatlan, láthatatlan Királyának, az egy Istennek, mindörökkön örökké! Ámen!

Timóteus felelőssége ¹⁸Ezt a parancsot kötöm a lelkedre, Timóteus fiam, hivatkozva a rád vonatkozó, egykori jövendölésekre, hogy azokban bízva harcold a jó harcot, ¹⁹s tartsd meg a hitet és a jó lelkiismeretet, amelyet egyesek elvetettek, s így hajótörést szenvedtek a hitben. ²⁰Ezek közé tartozik Himéneusz és Alexander, akiket átadtam a sátánnak, hadd tanulják meg, hogy ne káromkodjanak.

A helyes rend a közösségben: 2,1-6,19

1 Tim 2 Imádság mindenkiért ¹ Mindenekelőtt arra kérlek tehát, tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért: ² a királyokért és minden feljebbvalóért, hogy békés és csendes életet élhessünk, telve istenfélelemmel és tisztességgel. ³ Ez jó és kedves a mi Üdvözítő Istenünk előtt, ⁴ aki azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság ismeretére. ⁵ Hiszen egy az Isten, és egy a közvetítő is Isten és az emberek között: az ember Jézus Krisztus, ⁶ aki odaadta önmagát váltságul mindenkiért, tanúságot téve a maga idejében. ⁷ Emiatt rendelt ő engem hírnökké s apostollá – igazat mondok, nem hazudom –, a nemzetek tanítójává hitben és igazságban.

Férfiak és asszonyok ⁸ Azt akarom tehát, hogy a férfiak mindenütt tisztán emeljék fel kezüket imádságra, harag és viszálykodás nélkül. ⁹ Ugyanígy az asszonyok is tisztességes öltözetben, szemérmesen és józanul ékesítsék magukat, nem bodorított hajjal, arannyal, gyönggyel és drága ruhával, ¹⁰ hanem, amint az az istenfélelmet valló asszonyokhoz illik: jócselekedetekkel.

¹¹ Az asszony csendben tanuljon, teljes alázatossággal. ¹² Nem engedem, hogy az asszony tanítson, és a férfi fölé kerekedjék: maradjon csak csendben. ¹³ Mert Ádámot alkottatott először, Éva azután, ¹⁴ és nem Ádámot szedték rá; az asszonyt azonban rászedték, és engedetlenségbe esett. ¹⁵ Gyermek születése által fog üdvözlölni, ha megmarad a hitben, a szeretetben, a szentségben és a józanságban.

1 Tim 3 A püspök ¹ Igaz beszéd ez: aki püspökségre vágyik, derék dolgot kíván. ² Éppen azért a püspöknek feddhetetlennek, egyszer nősült férfinak, józannak, megfontoltnak, tisztességesnek, vendégszeretőnek, tanításra alkalmasnak kell lennie. ³ Nem iszákosnak és verekedőnek, hanem szelídnek, nem viszálykodónak és kapzsinak, hanem olyannak, ⁴ aki házáat jól vezeti, fiait engedelmességben és mindenképpen tisztességben tartja, ⁵ hiszen aki a maga házáat nem tudja vezetni, hogy tudná gondját viselni Isten egyházának? ⁶ Ne legyen újonnan megtért ember, nehogy felfuvalkodjék, és ugyanaz az ítélet érje, mint az ördögöt. ⁷ A kívül levőktől is jó tanúságot kell kapnia, nehogy gyaláztatba és az ördög kelepccéjébe essék.

A diakonus ⁸ A diakonusok hasonlóképpen tisztességes emberek legyenek, nem kettős nyelvűek, nem a sok bor hívei, nem rút haszonlesők; ⁹ olyanok, akik tiszta lelkiismerettel őrzik magukban a hit titkát. ¹⁰ Először ezeket is próba alá kell vetni, s csak akkor szolgáljanak, ha kifogástalanok. ¹¹ Az asszonyok hasonlóképpen tisztességesek legyenek, nem megszólók, józanok, és mindenben megbízhatóak. ¹² A diakonusok egyszer nősült férfiak legyenek, olyanok, akik gyermekeiket és házukat jól vezetik. ¹³ Mert akik szolgálatukat jól végzik, szép rangot és a Krisztus Jézusban való hitben nagy bizalmat szereznek maguknak.

Az egyház, Isten igazságának oszlopa ¹⁴ Azért írom ezeket neked – bár remélem, hogy hamarosan hozzád jutok –, ¹⁵ hogy ha késlekedném is, tudd, hogy hogyan kell forgolódnod az Isten házában, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és szilárd alapja. ¹⁶ Márpedig nyilvánvalóan nagy dolog a jámborság titka, amely

testben kinyilvánította magát,
a Lélek által igazolást nyert,
bemutatták az angyaloknak,
a nemzetek között hirdették,
világszerte hittek benne,
s fölment a dicsőségbe.

1 Tim 4 Óvás a tévtanítóktól ¹ A Lélek azonban kifejezetten mondja, hogy az utolsó időkben egyesek elszakadnak a hittől, a megtévesztés szellemeire és az ördögök tanítására hallgatnak, ² azokra, akik képmutatóskodva, de lelkiismeretükben megbélyegezve hazugságokat hirdetnek. ³ Ők azt mondják, hogy tilos a házasság, hogy tartózkodni kell egyes ételektől, holott azokat azért teremtette Isten, hogy hálát adva élvezzék őket a hívek, azok, akik megismerték az igazságot. ⁴ Mert Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő, amit hálaadással vesz magához az ember, ⁵ mert szentté lesz Isten ígéje és az imádság által.

Utasítások Timóteusnak ⁶ Ha ezt tárod a testvérek elé, Krisztus Jézus jó szolgája leszel. A hitnek és annak az igaz tanításnak ígéivel táplálkozol, amelynek követője lettél. ⁷ Hagyd a képtelen és vénaszonyos meséket, a jámborságban gyakorold magadat. ⁸ Mert a test gyakorlatoztatása kevés dologra jó: a jámborság azonban mindenre hasznos, mert hordozza a jelen és a jövő élet ígértét. ⁹ Igaz beszéd ez, és minden hitelre méltó! ¹⁰ Hiszen azért fáradozunk és küzdünk, mert remélünk az élő Istenben, aki Üdvözítője minden embernek, különösen a híveknek. ¹¹ Ezt parancsold, ezt tanítsd!

¹² Senki meg ne vessen téged ifjú korod miatt, de légy is példaképe a híveknek beszédben, viselkedésben, szeretetben, hitben, tisztaságban. ¹³ Amíg odamegyek, fordíts gondot az Írás felolvasására, az intésre és a tanításra. ¹⁴ Ne hanyagold el a benned levő kegyelmi ajándékot, amelyet a jövődölés alapján a presbiterek kézföltétele által kaptál. ¹⁵ Ezekre a dolgokra legyen gondod, ezeknek szenteld magad, hogy haladásod nyilvánvaló legyen mindenki előtt. ¹⁶ Vigyázz magadra és a tanításra! Légy állhatatos ezekben, mert ha ezt teszed, üdvözítéd magadat is, meg azokat is, akik hallgatnak téged.

1 Tim 5 ¹ Az öreget ne korhold, hanem buzdítsd, mint atyádat; a fiatalabbakat mint testvéreidet, ² az idős asszonyokat, mint anyádat, a fiatalabb nőket, mint lánytestvéreidet, teljes tisztasággal.

Az özvegyek rendje és feladata ³ Az özvegyasszonyokat, ha igazán özvegyek, tiszteld. ⁴ Ha pedig valamelyik özvegyasszonynak fiai vagy unokái vannak, tanulják meg elsősorban a maguk házáat vezetni és szüleik szolgálatára lenni, mert ez kedves dolog Isten előtt. ⁵ Az az özvegy pedig, aki igazán özvegy és elhagyatott, bízzék Istenben, s tartson ki éjjel-nappal az imádságban és a könyörgésben, ⁶ mert az, aki kicsapongó, élő halott. ⁷ Ezt parancsold hát nekik, hogy feddhetetlenek legyenek. ⁸ Aki pedig övéinek, főképpen házanépének gondját nem viseli, megtagadta a hitet, s rosszabb a hitetlennél.

⁹ Az özvegyek sorába csak olyant kell választani, aki legalább hatvanéves, aki csak egy férfi felesége volt, ¹⁰ s akinek jótetteiről tanúskodnak; aki gyermeket nevelt, vendégszerető volt, a szentek lábát mosta, és segített a nyomorúságban sínylődőkön; aki minden jócselekedetet gyakorolt. ¹¹ A fiatalabb

özvegyeket utasítsd vissza, mert ha Krisztus ellenére átadják magukat az érzékiségnek és férjhez akarnak menni, ¹² akkor büntetést vonnak magukra, mert az első hűséget megszegték, ¹³ ezenkívül kerülnek a munkát, megszokják, hogy házról házra járogassanak, és pedig nemcsak a munkát kerülve, hanem pletykálkodva, kotnyeleskedve, olyanokat beszélve, amiket nem kellene. ¹⁴ Azért tehát azt akarom, hogy a fiatalabbak menjenek csak férjhez, szüljenek gyermekeket, vezessék a háztartást, és ne adjanak alkalmat az ellenfélnek a gyalázkodásra. ¹⁵ Néhányan már visszaszegődtek a sátánhoz! ¹⁶ Ha valamelyik hívő asszonynak özvegyei vannak, lássa el őket, ne terheljék azok az egyházközséget, hogy az a valóban özvegyeket segíthesse.

A presbiterek ¹⁷ A tisztüket jól végző presbitereket kétszeres tiszteletre tartsák méltóknak, főképpen azokat, akik az igehirdetést és a tanítást végzik, ¹⁸ mert azt mondja az Írás: »A nyomtató ökörnek ne kösd be a száját« (Mt 25,4), és: »Méltó a munkás a maga bérére« (Mt 10,10). ¹⁹ Presbiter ellen ne fogadj el vádat, csak két vagy három tanú vallomása alapján (Mt 19,15). ²⁰ A vétkeseket valamennyiük előtt fedd meg, hogy a többiek is elrettenjenek. ²¹ Kérve kérlek Istenre, Krisztus Jézusra, a választott angyalokra, tartsd be ezt előítélet nélkül, és részrehajlásból ne tégy semmit sem. ²² A kezedet elhamarkodva fel ne tedd senkire, hogy ne legyen részed idegen bűnökben. Őrizd meg magadat tisztán.

Intelme ²³ Ezután ne csak vizet igyál, hanem élj egy kis borral is a gyomrod és gyakori gyengélkedésed miatt. ²⁴ Egyes emberek bűnei nyilvánvalók már az ítélet előtt is, másokéi csak az után; ²⁵ éppígy nyilvánvalók a jótettek is; s mégsem azok, nem maradhatnak elrejtve.

1 Tim 6 A szolgák ¹ Akik járomba vannak fogva, a rabszolgák, tartsák urukat minden tiszteletre méltónak, hogy ne káromolja senki az Úr nevét és a tanítást. ² Akiknek hívő uruk van, ne vegyék őket kevésbé komolyan, azzal az ürüggyel, hogy testvérek, sőt, éppen azért szolgáljanak nekik jobban, mert hívők, a szeretet és a jótétemények részesei.

Óvás a tévtanítástól és a kapzsiságtól Ezeket tanítsd, ezekre ints! ³ Aki másként tanít, s nem tartja magát a mi Urunk Jézus Krisztus egészséges igéihez és az istenfélelemmel összhangban levő tanításhoz, ⁴ az önhitt, nem tud semmit, a szórszálhasogatás és a szócséplés betege, ebből pedig irigykedés, veszekedés, káromlás, rosszakaratú gyanúsítás fakad, ⁵ a megbombolt elméjű, az igazságtól megfosztott, az istenfélelmet nyereszkedésnek tekintő emberek torzsalkodása.

⁶ Az istenfélelem természetesen nagy nyereség, ha megelégedés kíséri. ⁷ Mert semmit sem hoztunk magunkkal a világra, és el sem vihetünk semmit. ⁸ Ha tehát van ennivalónk és ruházatunk, elégedjünk meg azzal. ⁹ Mert akik gazdagok akarnak lenni, kísértésbe esnek, kelecébe, sok haszontalan és káros kívánságba, amelyek pusztulásba és romlásba döntenek az embert. ¹⁰ Minden bajnak gyökere ugyanis a kapzsiság: jó néhányan, akik hozzá szegődtek, eltévelyedtek a hittől, és sok gyötrelmet okoztak maguknak.

Timóteus buzdítása ¹¹ De te, Isten embere, menekülj ezektől a dolgoktól: igazságosságra, vallásosságra, hitre, szeretetre, béketűrésre, szelídségre törekedj. ¹² Harcold a hit jó harcát, szerezd meg az örök életet, amelyre meghívást kaptál, s amelyre számos tanú előtt letetted az igaz hitvallást. ¹³ Megparancsolom neked Isten előtt, aki mindenkit éltet, és Krisztus Jézus előtt, aki Poncius Pilátus alatt tanúságot tett igaz hitvallással: ¹⁴ tartsd meg a parancsot szeplőtelenül, feddhetetlenül a mi

Urunk Jézus Krisztus eljöveteléig, ¹⁵ amelyet meg fog mutatni annak idején a boldog és egyetlen Hatalmasság, a királyok Királya, az urak Ura, ¹⁶ aki egyedül birtokolja a halhatatlanságot, aki megközelíthetetlen világosságban lakik, akit senki ember nem látott és nem láthat, akinek dicsőség és örök hatalom! Ámen!

Tanács a gazdagoknak ¹⁷ E világ gazdagjainak hagyd meg, hogy ne legyenek fennhéjázók, ne bizakodjanak a csalóka gazdagságban, hanem az élő Istenben, aki bőségesen megad nekünk mindent, amire szükségünk van; ¹⁸ hogy legyenek jótékonyak, jócselekedetekben gazdagok, szívesen adakozzanak, osztogassanak, ¹⁹ és gyűjtsenek maguknak gazdag, jó alapot a jövőre, hogy elnyerjék az igaz életet.

Befejezés 6,20-21

²⁰ Timóteus! Őrizd meg a rád bízott kincset, kerüld a profán, újdonsághajhászó fecsegést, az álságos »ismeret« ellenvetéseit, ²¹ amelyet némelyek elfogadtak, és a hittől elszakadtak. Kegyelem veletek!

MÁSODIK LEVÉL TIMÓTEUSNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-2

2 Tim 1 ¹ Pál, Isten akaratából, a Krisztus Jézusban való élet ígérete szerint Krisztus Jézus apostola ² Timóteusnak, szeretett fiának. Kegyelem, irgalom és béke az Atyaistentől, és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól!

Bátorítás: 1,3-18

Hálaadás ³ Hálát adok Istennek – akinek, miként őseim, tiszta lelkiismerettel szolgálok –, amikor szüntelenül, éjjel-nappal megemlékezem rólad imádságaimban. ⁴ Ilyenkor – könnyeidre emlékezve – úgy szeretnék látni, hadd teljek el örömmel. ⁵ Eszembe jut a benned levő képmutatás nélküli hit, amely előbb nagyanyádban, Loiszban, majd anyádban, Eunikében élt, és bizton tudom, tebenned is megvan.

Figyelmeztetés ⁶ Éppen ezért figyelmeztetlek, szítsd fel magadban Isten kegyelmi ajándékát, amely kézrátételem által benned van. ⁷ Hiszen Isten nem a félnkség lelkét adta nekünk, hanem az erőét, a szeretetet és a józanságét. ⁸ Ne szégyenkezz hát az Úrról való tanúságtétel miatt, sem énmiattam, aki őerte bilincsekbe hordok, hanem szenvedj velem az evangéliumért Isten erejének segítségével. ⁹ Ő megmentett és szent hívással meghívott minket, nem tetteink alapján, hanem saját elhatározása és kegyelme által, amelyet örök idők előtt adott nekünk Krisztus Jézusban. ¹⁰ Ez most nyilvánvalóvá lett a mi Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak megjelenése által, aki a halált legyőzte, az életet pedig és a halhatatlanságot felragyogtatta az evangélium által. ¹¹ Ennek lettem hírnöke, apostola és tanítója.

¹² Ezt is emiatt szenvedem, de nem szégyenkezem, mert tudom, kinek hittem, s biztos vagyok abban, hogy ő meg tudja őrizni rábízott kincsemet addig a napig. ¹³ Tartsd hát magadat a tőlem hallott egészséges ígékhez hittel és szeretettel Krisztus Jézusban! ¹⁴ Őrizd meg a rád bízott drága kincset a Szentlélek által, aki bennünk lakik!

Ellenfelek és barátok ¹⁵ Hiszen tudod, hogy az ázsiaiak valamennyien cserben hagytak, köztük Figelosz és Hermogenész is. ¹⁶ Könyörüljön az Úr Oneziforosz házában: sokszor felüdített engem, és bilincseim miatt nem szégyenkezett, ¹⁷ hanem amikor Rómába jött, szorgalmasan keresett, és meg is talált. ¹⁸ Adja meg neki az Úr, hogy irgalmat leljen az Úr előtt azon a napon! Hogy milyen szolgálatokat tett Efezusban, azt te tudod legjobban.

Lelkipásztori útmutatások: 2,1-4,8

2 Tim 2 **Krisztus áldozatos szolgálata** ¹ Fiam, légy tehát erős a Jézus Krisztusban levő kegyelem által, ² és amit tőlem számos tanú által megerősítve hallottál, bízd azt hűséges, mások tanítására is alkalmas emberekre. ³ Fáradozz, mint Krisztus Jézus jó katonája. ⁴ Aki Istenért harcol, nem bocsátkozik világi dolgokba, mert annak akar tetszeni, akihez szegődött. ⁵ A versenyző is csak akkor nyer koszorút, ha szabályszerűen versenyez. ⁶ A termésből elsősorban a fáradozó földművest illeti a részese-dés. ⁷ Értsd meg, amit mondok: az Úr megadja majd neked, hogy mindent megérts! ⁸ Gondolj Jézus

Krisztusra, Dávid sarjára, aki feltámadt a halottak közül, mint ahogy hirdeti az én evangéliumom, ⁹ amelyért a bilincseket is beleértve úgy szenvedek, mint egy gonosztevő. De Isten ígéje nincs megbilincselve. ¹⁰ Mindent elviselek tehát a választottakért, hogy ők is elnyerjék a Krisztus Jézusban levő üdvösséget, az örök dicsőséggel együtt. ¹¹ Igaz beszéd ez: ha vele együtt meghalunk, vele együtt élni is fogunk; ¹² ha vele együtt szenvedünk, vele együtt uralkodni is fogunk. Ha megtagadjuk őt, ő is megtagad minket, ¹³ de ha hűtlenek leszünk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.

Helyes magatartás a tévtanítókkal szemben ¹⁴ Erre figyelmeztess, kérve kérj mindenkit Istenre. Szóvitát ne folytass; nem jó az semmire, csak a hallgatóság romlására. ¹⁵ Azon légy tehát, hogy derék embernek bizonyulj az Úr előtt, olyan munkásnak, aki meg nem szégyenül, s aki helyesen munkálja az igazság ígését. ¹⁶ A gonosz, üres fecsegéseket viszont kerüld, mert azok jobbra istentelenséghez vezetnek. ¹⁷ Az ilyen emberek fecsegése úgy terjed, mint a rákfene. Ezek közül való Himéneosz és Filétosz is, ¹⁸ akik eltévelyedtek az igazságtól, azt állítva, hogy a feltámadás már megtörtént – és jó néhány ember hitét feldúlják. ¹⁹ De a szilárd alap, amelyet Isten lefektetett, rendületlenül áll, és ez a pecsétje: *»Ismeri az Úr az övéit«* {Szám 16,5}, továbbá: *»Hagyjon fel a gonosszággal mindaz, aki az Úr nevét hívja segítségül!«* ²⁰ De egy nagy házban nemcsak arany- és ezüstedények vannak, hanem fából és agyagból valók is; az előbbiek tisztességes, az utóbbiak pedig közönséges célokra. ²¹ Aki magát az utóbbiaktól tisztán tartja, az tisztességes célra való, szent, az Úr számára hasznos, minden jó dologra alkalmas edény lesz.

²² Kerüld az ifjúkor vágyait! Igazságosságra, hitre, szeretetre és békességre törekedj azokkal, akik tiszta szívvel hívják segítségül az Urat. ²³ Az okatlan és zabolátlan vitákat kerüld, tudva, hogy viszályokat szülnek. ²⁴ Márpedig az Úr szolgájának nem veszekednie kell, hanem mindenkihez jóságosnak, tanításra alkalmasnak és béketűrőnek kell lennie. ²⁵ Azokat pedig, akik ellenszegülnek neki, szelídséggel meg kell feddenie, hátha egyszer töredelmet ad nekik is Isten az igazság megismerésére, ²⁶ és magukhoz térnek az ördög kelepcéjéből, aki fogva tartja őket a maga kedvére.

2 Tim 3 A gonoszok magatartása a végső időkben ¹ Azt pedig tudnod kell, hogy az utolsó napokban veszedelmes idők következnek. ² Az emberek önzők lesznek, kapzsik, kérkedők, kevélyek, káromlók, szüleik iránt engedetlenek, hálátlanok, gonoszok, ³ szeretetlenek, békétlenkedők, rágalmazók, mértéktelenek, kegyetlenek, rosszakarók, ⁴ árulók, vakmerők, felfuvalkodottak; inkább fogják szeretni a gyönyört, mint Istent. ⁵ A vallásosság látszatát viselni fogják ugyan magukon, de megtagadják annak erejét. Az ilyeneket kerüld! ⁶ Ezek közül valók ugyanis azok, akik beosonnak a házakba, és rabul ejtenek bűnökkel terhelt, különböző vágyaktól hajtott asszonyokat, azokat, ⁷ akik mindig tanulnak, de az igazság ismeretére soha el nem jutnak. ⁸ Ahogy Jannész és Jambrész ellene szegültek Mózesnek, úgy szegülnek ellene ezek is az igazságnak, mert bomlott elméjű, megbízhatatlan hitű emberek. ⁹ De sokra nem jutnak ezzel: ostobaságuk éppúgy nyilvánvalóvá lesz mindenki előtt, mint ahogy azoké is az lett.

Tarts ki! ¹⁰ Te követted tanításomat, életmódomat, elhatározásomat, hitemet, béketűrésemet, szeretetemet, türelmemet, ¹¹ üldöztetéseimet, szenvedéseimet. Mi minden történt velem Antióchiában, Ikóniumban és Lisztrában, milyen üldözéseket álltam ki! És mindezekből kiszabadított engem az Úr! ¹² De hiszen mindazok, akik buzgón akarnak élni Krisztus Jézusban, üldözést fognak szenvedni!

¹³ A gonosz emberek és a csalók viszont a gonoszságban haladnak előre: tévelygésbe vezetnek és tévelyegnek. ¹⁴ Te azonban tarts ki abban, amit tanultál, és amiről meggyőződted! Hiszen tudod, kiktől tanultad, ¹⁵ és gyermekkorod óta ismered a szent Írásokat, amelyek a Krisztus Jézusban való hit révén üdvösségre szolgáló bölcsességet adhatnak neked. ¹⁶ Minden Istentől sugalmazott írás hasznos a tanításra, az intésre, a feddésre, az igazságosság oktatására, ¹⁷ hogy Isten embere tökéletes és minden jótettre kész legyen.

2 Tim 4 Hirdesd az igét! ¹ Kérve kérlek Isten színe előtt, és Krisztus Jézus előtt, aki ítélni fog élőket és holtakat, az ő eljövetele és uralma által: ² hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan! Feddj, ints, buzdíts minden türelemmel és tudománnyal. ³ Lesz ugyanis idő, amikor az emberek nem viselik el az egészséges tanítást, hanem saját kívánságaik szerint seregszámra szereznek maguknak tanítókat, mert visket a fülük; ⁴ elfordítják fülüket az igazságtól, és átadják magukat a meséknek. ⁵ Te vigyázz mindenre, viseld el a szenvedéseket, végezd az evangélista dolgát, töltsd be szolgálatodat. ⁶ Engem ugyanis már kiöntenek, mint italáldozatot, elköltözésem ideje közel van. ⁷ A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. ⁸ Készen vár már rám az igazságosság koszorúja, amelyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, sőt nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik sóvárogva várják az ő eljövetelét.

Személyes közlések és kérések: 4,9-18

⁹ Siess, jöjj hozzám mielőbb! ¹⁰ Démász ugyanis elhagyott a világ szeretete miatt, és elment Tesszalonikibe, Kreszcensz Galáciába, Títusz pedig Dalmáciába. ¹¹ Egyedül Lukács van velem. Márkot is vedd magad mellé, és hozd el: jó hasznát tudom venni a szolgálatban. ¹² Tichikust elküldtem Efezusba. ¹³ A köpenyemet, amelyet Troászban Karpusznál hagytam, arra jöttödben hozd magaddal, úgyszintén a könyveket is, de legfőképpen a pergameneket. ¹⁴ A rézműves Alexander sok rosszat tett velem; az Úr majd megfizet neki tettei szerint {Zsolt 62,13; 28,4}. ¹⁵ Te is óvakodj tőle, nagyon ellene szegült ugyanis szavainknak.

¹⁶ Első védekezésem alkalmával senki sem volt mellettem, mindenki cserbenhagyott – ne tudassék be nekik! ¹⁷ De az Úr mellém állt, és erőt adott nekem, hogy az igehirdetés teljessé legyen általam, s tudomást szerezzen róla az összes nemzet. Így megszabadultam az oroszlán torkából {Zsolt 22,22}. ¹⁸ Az Úr megszabadít minden gonosz ármánytól, és meg fog menteni mennyei országa számára. Dicsőség neki mindörökkön örökké! Ámen!

Befejezés: Köszöntések és áldás: 4,19-22

¹⁹ Köszöntsd Priskát és Akvilát, azonkívül Oneziforosz házat. ²⁰ Erasztosz Korintusban maradt, Trofimoszt pedig Milétoszban hagytam, betegen. ²¹ Siess, hogy még a tél előtt ideérj!

Köszönt Eubulosz, Pudensz, Línusz, Klaudia és az összes testvér!

²² Az Úr legyen a lelkeddel! Kegyelem veletek!

LEVÉL TÍTUSZNAK

Címzés és köszöntés: 1,1-4

Tít 1 ¹Pál, Isten szolgája és Jézus Krisztus meghívott apostola, hogy Isten választottjait hitre és az igazi istentisztelet ismeretére vezesse, ²az örök élet reményében, amelyet örök idők előtt megígért Isten, aki nem hazudik, ³s aki a meghatározott időben ki is nyilvánította szavát az igehirdetés által, amelyet Üdvözítő Istenünk rendelete rám bízott: ⁴Títusznak, a közös hit révén szeretett fiának. Kegyelem és békesség az Atyaistentől és Krisztus Jézustól, a mi Üdvözítőnktől!

Feladatok: 1,5-3,11

Az alkalmas előjárók kiválasztása ⁵ Azért hagytalak Kréta szigetén, hogy a hiányzó dolgokat elvégezd, és városról városra presbitereket rendelj, amint meghagytam neked: ⁶feddhetetlent, egyszer nősültet, akinek a fiai hívők, nem kicsapongók vagy engedetlenek. ⁷ A püspököknek ugyanis, mint Isten intézőjének, feddhetetlennek kell lennie, nem kevélynek, nem haragosnak, nem iszákosnak, nem verekedőnek, nem rút haszonlesőnek, ⁸ inkább vendégszeretőnek, jóakarátúnak, józannak, igaznak, szentnek, önmegtartóztatónak, ⁹ aki helytáll a hiteles tanítás megbízható végzésében, hogy az egészséges tanítás alapján képes legyen bátorítani is, és azokat, akik ellentmondanak, megcáfolni.

Harc a tévtanítók ellen ¹⁰ Van ugyanis sok engedetlenkedő, üres fecsegést folytató, csaló ember is, főképp a körülmetéltek köréből. ¹¹ Ezeket el kell hallgattatni, mert feldúlnak egész házakat, rút haszon kedvéért olyasmiket tanítanak, amiket nem kellene. ¹² Közülük az egyik, az ő tulajdon prófétájuk azt mondta: »A krétaiak örök hazugok, gonosz bestiák, lusta haspókok.« ¹³ Ez a tanúságtétel igaz. Éppen azért fedd meg őket keményen, hogy egészségesek legyenek a hitben, ¹⁴ ne hallgassanak zsidó mesékre, és olyan emberek parancsaira, akik hátat fordítottak az igazságnak. ¹⁵ A tisztáknak minden tiszta; a tisztátalanoknak és a hitetleneknek viszont semmi sem tiszta, mert szennyes az elméjük is, a lelkiismeretük is. ¹⁶ Azt hangoztatják, hogy ismerik Istent, de tetteikkel megtagadják, mert utálatosak, engedetlenek, és minden jótettre alkalmatlanok.

Tít 2 Állapotbeli köteleességek ¹ Te azonban azt hirdesd, ami a józan tanításnak megfelel. ² Az időseknek azt, hogy legyenek józanok, tisztességesek, egészségesek a hitben, a szeretetben és a türelemben. ³ Az idős asszonyok hasonlóképpen szent magaviseletűek legyenek, nem rágalmozók, nem a sok bor rabjai, hanem tanítsanak a jóra, ⁴ oktassák a fiatal asszonyokat arra, hogy férjüket szeressék, gyermekeiket kedveljék. ⁵ Legyenek ezenkívül megfontoltak, tiszták, háziasak, jóságosak, férjüknek engedelmesek, hogy ne káromolják miattuk Isten igéjét. ⁶ Az ifjakat ugyanígy buzdítsd, hogy józanok legyenek. ⁷ Mindenekelőtt te magad légy példakép a jótettekben; a tanításban feddhetetlen és komoly. ⁸ A szavad legyen józan, megcáfолhatatlan, hogy az ellenfél megszégyenüljön, mivel semmi rosszat sem tud mondani rólunk. ⁹ A rabszolgákat intsd, hogy vessék alá magukat uruknak mindenben, keressék azok kedvét, ne vitatkozzanak, ¹⁰ ne hűtlenkedjenek, hanem tanúsítsanak mindenben igaz hűséget, hogy mindenben díszére váljanak Üdvözítő Istenünk tanításának.

Kegyelem és élet ¹¹ Megjelent ugyanis Üdvözítő Istenünk kegyelme minden embernek, ¹² és arra oktat minket, hogy tagadjuk meg az istentelenséget és a világi vágyakat. Élünk józanul, igazként, istenfélelemmel ezen a világon, ¹³ és várjuk a boldog reménységet, a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének eljövetelét. ¹⁴ Ő önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonzságtól, és megtisztítson minket jótettekre törekvő, tulajdon népévé {Ez 37,23; Kiv 19,5}. ¹⁵ Ezt hirdesd, erre buzdíts, és így figyelmeztess teljes határozottsággal. Senki meg ne vessen téged!

Tít 3 A hívek kötelességei ¹ Figyelmeztess őket, hogy a fejedelmeknek és a hatóságoknak vessék alá magukat, hogy engedelmeskedjenek, legyenek minden jótetre készek, ² senkit se szidalmazzanak, ne veszekedjenek. Legyenek szerények, tanúsítsanak minden ember iránt mindig szelídséget. ³ Hiszen valamikor mi magunk is oktalanok, engedetlenek és tévelygők voltunk, sokféle vágnak és gyönyörnek szolgáltunk, gonzságban és irigységben tengődtünk, gyűlöletesek és egymással gyűlölködők voltunk. ⁴ Mikor azonban Üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete megjelent, ⁵ megmentett minket, nem a mi igaz cselekedeteinkért, amelyeket véghezvittünk, hanem az ő irgalmasságából, a Szentlélek újjáalkotó és megújító fürdője által, ⁶ akit bőségesen kiárasztott ránk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, ⁷ hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököséivé legyünk az örök életnek. ⁸ Igaz beszéd ez, és azt akarom, hogy erősítsd meg bennük ezt, hogy akik hisznek Istenben, igyekezzenek előljárni a jócselekedetekben. Jó ez és hasznos az emberek számára.

Óvás a tévtanítóktól ⁹ Az oktalan vitákat, nemzetségtáblákat, veszekedéseket és a törvényről való vitatkozásokat ellenben kerüld, mert azok haszontalan és hiábavaló dolgok. ¹⁰ Az eretnek embert egykét intés után kerüld, ¹¹ tudva, hogy az ilyen romlott, vétkezik, és saját maga ítéli el önmagát.

Befejezés: 3,12-15

¹² Mihelyt hozzád küldöm Artemászt vagy Tichikuszt, siess, gyere hozzám Nikopoliszba! Úgy határoztam ugyanis, hogy ott töltöm a telet. ¹³ A törvénytáncító Zénászt, valamint Apollót gondosan el látva küldd tovább, hogy ne legyen hiányuk semmiben. ¹⁴ De a mieink is tanulják meg, hogy jótettekkel járjanak elöl, ahol sürgős segítségre van szükség, hogy ne legyenek gyümölcstelenek.

¹⁵ Köszöntenek a velem levők mindnyájan. Köszönts azokat, akik szeretnek minket a hitben!

Kegyelem legyen mindnyájatokkal!

LEVÉL FILEMONNAK

Címzés és köszöntés: 1-3

¹ Pál, aki fogoly Krisztus Jézusért, valamint Timóteus testvér Filemonnak, szeretett munkatársunknak, ² Appia nővérünknek, Archipposz küzdőtársunknak, és a házában levő közösségnek. ³ Kegyelem és békeség nektek Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól!

Hálaadás: 4-7

⁴ Hálát adok mindenkor Istenemnek, amikor megemlékezem rólad imádságaimban – ⁵ hiszen hallottam szeretetedről és hitedről, amellyel az Úr Jézus és az összes szent iránt viseltetsz –, ⁶ hogy a hitben való közösségünk nyilvánvalóvá váljék minden jócselekedet megismerése által, amely köztünk Krisztusban megvalósul. ⁷ Nagy örömöm telik és vigasztalódom szeretetedben, hogy felüdült a szentek szíve általad, Testvér!

Közbenjárás Onezimoszért: 8-20

⁸ Ezért, bár Krisztusba vetett nagy bizalmamnál fogva meg is parancsolhatnám neked azt, ami helyes, ⁹ a szeretetnél fogva azonban inkább kérlek én, amint vagyok, az öreg Pál, aki most fogoly is Krisztus Jézusért. ¹⁰ Fiamért, Onezimoszért könyörgök, akit bilincseimben nemzettem, ¹¹ aki egykor haszontalan volt számodra, most azonban számodra is, számomra is hasznos. ¹² Visszaküldtem hozzád, mint a saját szívemet. ¹³ Szerettem volna magamnál tartani, hogy az evangéliumért szenvedett bilincseimben helyetted szolgáljon nekem, ¹⁴ de elhatározásod nélkül semmit sem akartam tenni, hogy jó-téteményed ne kényszerből, hanem önként szülessék. ¹⁵ Talán éppen azért távozott el tőled egy időre, hogy visszakapd őt mindörökre, ¹⁶ már nem mint rabszolgát, hanem rabszolgánál sokkal többet: mint szeretett testvért. Nekem nagyon is az ő, de mennyivel inkább neked: test szerint is, s az Úr szerint is. ¹⁷ Azért, ha társadnak tartasz, fogadd úgy, mint engem. ¹⁸ Ha pedig valamivel megkárosított vagy tartozik, nekem számítsd föl: ¹⁹ – én, Pál sajátkezűleg írom – én térítem meg. Bár – hadd ne mondjam neked – te önmagaddal is nekem tartozol. ²⁰ Bizony, Testvér! Hasznodat akarom venni az Úrban, enyhítsd meg hát szívemet Krisztusban!

Köszöntések és áldás: 21-25

²¹ Engedelmisségedben bízva írtam neked: tudom, te többet is fogsz tenni annál, amit kérek. ²² Ezenkívül készíts nekem szállást is; remélem ugyanis, hogy imádságaitokra ajándékuul visszakaptok engem.

²³ Köszönt téged Epafrász, fogolytársam Krisztus Jézusban, ²⁴ valamint Márk, Arisztarchosz, Démász és Lukács, a munkatársaim.

²⁵ Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen lelketekkel!

LEVÉL A ZSIDÓKNAK

A Fiú, mint az isteni ígéret beteljesedése: 1,1-4,13

Zsid 1 A Fiú és az angyalok ¹ Sokszor és sokféle módon szólt hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, ² ezekben a végső napokban pedig Fia által szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé rendelt, aki által a világokat is teremtette, ³ s aki – mivel az ő dicsőségének fénye és lényegének képmása, és mindent fenntart hatalmának igéjével –, miután a bűnöktől megtisztulást szerzett, a Fölség jobbán ül a magasságban {Zsolt 110,1}. ⁴ Annyival kiválóbb lett az angyaloknál, amennyivel különb nevet örökölt náluk.

⁵ Hiszen melyik angyalnak mondta valaha:

*»Fiam vagy te,
a mai napon nemzettelek téged«* {Zsolt 2,7}?
És ismét: *»Én Atyja leszek,
ő pedig a fiam lesz?«* {2 Sám 7,14}

⁶ Amikor pedig újra bevezeti elsőszülöttjét a földkerekségre, így szól:

»És hódol előtte Isten minden angyala!« {MTörv 32,43G}

⁷ Az angyalokat illetően ugyanis így szól:

*»Aki angyalait szelekké teszi,
és szolgálait tűznek lángjává«* {Zsolt 104,4G}.

⁸ Fiát illetően pedig:

*»A te trónod, Isten, örökkön-örökké áll;
országod jogara az igazság jogara.
⁹ Szeretted az igazságosságot és gyűlölted a gonoszást;
azért kent fel téged, Isten, a te Istened,
az öröm olajával társaid felett«* {Zsolt 45,7-8G}.

¹⁰ És:

*»Kezdetben te, Uram, megvetetted a föld alapját,
és az egek a te kezéd művei.*

¹¹ *Elmúlnak ezek, de te megmaradsz;
és mint a ruha, mind elavulnak,*

¹² *összegöngyölöd őket, mint egy köntöst,
és elváltoznak, mint a ruha;
te azonban ugyanaz vagy,
és éveid el nem fogynak«* {Zsolt 102,26-28}.

¹³ Angyalai közül melyiknek mondta valaha is:

*»Jobbom felől foglalj helyet,
míg lábad zsámolyává teszem ellenségeidet« {Zsolt 110,1}?*

¹⁴ Ők ugye mindnyájan szolgáló lelkek, s azok szolgálatára küldték őket, akiknek az a hivatása, hogy örököljék az üdvösséget?

Zsid 2 Isten tanúsága a Fiúról ¹ Ezért még inkább figyelniünk kell mindarra, amit hallottunk, hogy valamiképpen el ne sodródjunk. ² Mert ha már az angyalok által hirdetett ige is olyan hatalmas volt, hogy minden bűn és engedetlenség elnyerte igazságos, megérdemelt büntetését, ³ hogyan fogunk megmenekülni mi, ha nem törődünk ilyen nagy üdvösséggel? Ezt, miután kezdetét vette az Úr tanításával, azok, akik hallották, megerősítették számunkra, ⁴ és velük együtt Isten is tanúságot tett róla jelekkel és csodákkal, akarata szerint sokféle erőmegnyilvánulással és a Szentlélek közléseivel.

A Fiú leereszkedése és felmagasztalása ⁵ Mert nem angyaloknak vetette alá Isten az eljövendő világot, amelyről beszélünk. ⁶ Az egyik helyen valaki tanúságot tett erről:

*»Mi az ember, hogy megemlékezel róla,
s az ember fia, hogy meglátogatod?
⁷ Kevéssel tetted kisebbé az angyaloknál;
dicsőséggel és tisztelettel koronáztad,
⁸ és mindent a lábai alá vetettél« {Zsolt 8,5-7}.*

Mert azzal, hogy mindent alávetett, nem hagyott semmit sem, ami ne lenne alávetve neki. Most azonban még nem látjuk, hogy minden alá van vetve neki. ⁹ Láttuk azonban, hogy Jézust, aki *kevéssel lett kisebb az angyaloknál*, a halál elszenvédeséért *dicsőséggel és tisztelettel koronázta* {Zsolt 8,5-7G}, hogy Isten kegyelme szerint mindenkiért megízlelje a halált.

¹⁰ Mert illett ahhoz, akiért és aki által minden van, s aki sok fiat vezet a dicsőségbe, hogy üdvösségük szerzőjét szenvedés által vezesse el a tökéletességre. ¹¹ Mert aki megszentel és akik megszentelődnek, egytől vannak mindnyájan. Ezért nem szégyelli őket testvéreinek nevezni, ¹² amikor így szól:

*»Hirdetem nevedet testvéreimnek;
a közösségben dicsérni foglak téged« {Zsolt 22,23}.*

¹³ És ismét:

»Bízni fogok őbenne« {Iz 8,17}.

És ismét:

*»Íme, én és gyermekeim,
akiket Isten nekem adott« {Iz 8,18 G}.*

¹⁴ Mivel tehát a gyermekek részesei a testnek és vérnek, ő maga is hasonlóan részese lett ezeknek, hogy a halál által lerontsa azt, akinek halált osztó hatalma volt, az ördögöt, ¹⁵ és megszabadítsa azo-

kat, akiket a halál félelme egész életükön át rabszolgaságban tartott. ¹⁶ Mert bizony nem az angyalokat karolta fel, hanem *Ábrahám utódát karolta fel* {Iz 41,8-9}. ¹⁷ Ezért mindenben hasonlónak kellett lennie testvéreihez {Zsolt 22,23}, hogy irgalmas és hűséges főpap legyen Isten előtt, hogy kiengesztelje a nép bűneit. ¹⁸ Mivel ő maga is elszenvedte a kísértést, segítségükre tud lenni azoknak, akik kísértést szenvednek.

Zsid 3 A Fiú és Mózes ¹ Ezért tehát, szent testvérek, a mennyei hivatás részesei, tekintsetek a mi hitvallásunk követére és főpapjára, Jézusra, ² aki hűséges ahhoz, aki őt megbízta, mint ahogy az volt *Mózes is az ő egész házában* {Szám 12,7G}. ³ Mert annyiival nagyobb dicsőségre méltó Mózesnél, amennyivel nagyobb tisztelete van a háznál annak, aki azt alkotta. ⁴ Mert minden háznak van építőmestere; aki pedig a mindenséget alkotta, az az Isten. ⁵ De míg Mózes *hűséges volt az ő egész házában* mint *szolga*, mint tanúja mindannak, amit hirdetni kellett, ⁶ addig Krisztus, mint Fiú, a saját háza fölött áll {Szám 12,7G}. Ez a ház mi vagyunk, ha a bizalmat és a dicsőséges reménységet mindvégig szilárdan megtartjuk.

Isten szava, mint ítélet ⁷ Ezért – amint a Szentlélek mondja:

*»Ma, amikor meghalljátok az ő szavát,
8 meg ne keményítsétek szíveteket,
mint a megkeseredésben, a kísértés napján a pusztában,
9 ahol atyáitok megkísértettek engem a próbatételben
noha látták cselekedeteimet ¹⁰ negyven éven át!
Megharagudtam ezért arra a nemzedékre,
és így szóltam: Mindig csak tévelyegnek szívükben!
Ők azonban nem ismerték fel az én útjaimat.
¹¹ Amint megesküdtem haragomban:
Nem mennek be az én nyugalomba!«* {Zsolt 95,7-11}

¹² Vigyázzatok, testvérek, ne legyen közületek senkiben hitetlenségre hajló gonosz szív, hogy el ne szakadjon az élő Istentől! ¹³ Inkább buzdítsátok egymást minden egyes nap, amíg azt mondják: *»ma«*, nehogy megkeményítsen valakit is közületek a bűn csalárdsága. ¹⁴ Mert Krisztusnak részesei lettünk, de csak akkor, ha az általa vetett alapon mindvégig erősen kitartunk, ¹⁵ amíg azt mondják nekünk:

*»Ma, amikor meghalljátok az ő szavát,
meg ne keményítsétek szíveteket,
mint abban a megkeseredésben!«*

¹⁶ Kik voltak azok, akik hallották, és megkeserítették Istent? Nemde mindnyájan, akik Mózes alatt Egyiptomból kivonultak? ¹⁷ Kikre *haragudott negyven esztendeig*? Nemde azokra, akik vétkeztek, s *akiknek a holtteste elhullott a pusztában*? {Szám 14,29} ¹⁸ Kiknek *esküdött meg, hogy nem mennek be az ő nyugalma* {Zsolt 95,11}, ha nem azoknak, akik hitetlenek voltak? ¹⁹ S látjuk is, hogy nem mehettek be a hitetlenség miatt.

Zsid 4 Isten szava, mint ígéret ¹ Mivel tehát még érvényben van az ő nyugalmaiba való bemenetelünk ígérete, féljünk attól, hogy közületek bárkit is későn jötnék találjanak {Zsolt 95,11}! ² Mert a jó hírt ki-nyilatkoztatta nekünk ugyanúgy, mint nekik; de nekik nem szolgált javukra a hallott beszéd, mert nem egyesültek hitükben azokkal, akik hallgattak rá. ³ Mi, akik hiszünk, bemegyünk a nyugalomba, ahogy megmondta:

»Amint megesküdtem haragomban:

Nem mennek be az én nyugalomba!« {Zsolt 95,11}

Ezzel fejeződnek be ugyanis a világ teremtésének művei. ⁴ Mert egy helyen így szól a hetedik napról: *»És Isten elnyugodott minden munkájától, melyet végzett«* {Ter 2,26}. ⁵ Ugyanígy ezen a helyen is: *»Nem mennek be az én nyugalomba!«* {Zsolt 95,11} ⁶ Mivel tehát még hátravan, hogy egyesek be-menjenek abba, és azok, akiknek először hírül adták, nem mentek be az engedetlenség miatt, ⁷ ismét meghatároz egy napot: »Ma« – mondja Dávid által, annyi idő után, mint fentebb mondja:

»Ma, amikor meghalljátok az ő szavát,

meg ne keményítsétek szíveteket« {Zsolt 95,7}.

⁸ Mert ha József megszerezte volna nekik a nyugalmat, sohasem beszélt volna ezután más napról.

⁹ Eszerint a szombati nyugalom Isten népe számára van fenntartva. ¹⁰ Mert aki bement az ő nyugal-mába, maga is elnyugodott tetteitől, mint Isten az övétől.

¹¹ Törekedjünk tehát bemenni abba a nyugalomba {Zsolt 95,11}, nehogy valaki az engedetlenségnek ugyanazt a példáját kövesse. ¹² Mert Isten szava eleven és hatékony, áthatóbb minden kétélű kard-nál, behatol és szétválasztja a lelket és a szellemet, az ízeket és a velőket, s megítéli a szív gondolatait és szándékait. ¹³ Semmiféle teremtmény nem láthatatlan a színe előtt, sőt, minden mezítelen és nyitott annak a szeme előtt, akinek elszámolással tartozunk.

Krisztus, az új szövetség igaz és tökéletes főpapja: 4,14-10,18

A főpapi tisztség ¹⁴ Mivel tehát olyan kiváló főpapunk van, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Isten Fia, tartsunk ki a hitvallás mellett. ¹⁵ Mert nem olyan főpapunk van, aki nem tud részvétellel lenni gyön-geségeink iránt, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, bűn nélkül. ¹⁶ Járuljunk ezért bizalommal a kegyelem trónja elé, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet ta-láljunk az alkalmas időben való segítségére.

Zsid 5 ¹ Mert minden főpapot az emberek közül választanak, és az emberekért rendelnek az Isten-nel kapcsolatos dolgokban, hogy ajándékokat és áldozatokat mutasson be a bűnökért. ² Részvétellel tud lenni a tudatlanok és tévelygők iránt, mert ő maga is körül van véve gyöngeséggel, ³ s így, miként a népért, úgy önmagáért is áldozatot kell bemutatnia a bűnökért.

⁴ Erre a tisztségre senki sem választja önmagát, hanem akit Isten hív, mint Áront. ⁵ Így Krisztus sem önmaga dicsőítette meg magát, hogy főpappá legyen, hanem az, aki azt mondta neki:

»Fiam vagy te,
ma nemzettelek téged« {Zsolt 2,7}.

⁶ És ahogy más helyen is mondja:

»Te pap vagy mindörökké

Melkizedek rendje szerint« {Zsolt 110,4}.

⁷ Ő, testi mivoltának napjaiban imáit és könyörgéseit nagy kiáltással és könnyhullatással bemutatta annak, aki megszabadíthatta őt a haláltól; és meghallgatást is nyert hódolatáért. ⁸ Bár Isten Fia volt, engedelmességet tanult abból, amit elszenvedett; ⁹ és amikor eljutott a tökéletességhez, örök üdvösség szerzője lett mindazoknak, akik engedelmeskednek neki {1z 45, 17G}, ¹⁰ mivel Isten főpapnak nevezte őt *Melkizedek rendje szerint* {Zsolt 110,4}.

A közösség gyöngesége ¹¹ Sok mindent kell erről mondanunk, és nehéz is megmagyarázni, mert késelemesek lettetek a hallásra; ¹² ugyanis ez idő szerint már tanítóknak kellene lennetek, de ismét arra van szükségetek, hogy valaki tanítson titeket Isten tanításának elemi dolgaira; olyanok lettetek, mint akiknek tejre van szükségük, nem szilárd eledelre. ¹³ Mert mindaz, aki tejet kap, tapasztalatlan az igazságosság tanításában, mivel még csecsemő; ¹⁴ a tökéleteseknek pedig a szilárd étel való, azoknak, akik a gyakorlás által kifejlesztették érzékeiket, hogy megkülönböztessék a jót és a rosszat.

Zsid 6 ¹ Így tehát, mellőzve Krisztus tanításának elemeit, a tökéletesebb dolgokra térünk át, s nem rakjuk le újra az alapot a holt cselekedetekből való megtérésről és az Istenben való hitről, ² a keresztségek tanításáról, valamint a kézföltételről, a halottak feltámadásáról és az örök ítéletről. ³ Ezt is megteesszük majd, ha Isten megengedi.

⁴ Lehetetlen ugyanis, hogy azok, akik egyszer megvilágosodtak, megízlelték a mennyei ajándékot, részesültek a Szentlélekben, ⁵ és megízlelték Isten értékes ígétjét és a jövő világ erőit, ⁶ azután mégis elestek, hogy ismét megújuljanak és megtérjenek. Ők ugyanis újra megfeszítik Isten Fiát, amennyire rajtuk áll, és csúfot üznek belőle. ⁷ Mert az a föld, amely beissza a gyakran hulló esőt, és alkalmas növényt terem azoknak, akik művelik, Istentől áldást nyer; ⁸ az viszont, amelyik *tövist és bojtort* terem {Ter 3,18}, megvetésre méltó, *átok* fenyegeti, s a sorsa a tűzben való megégettetés.

⁹ De tőletek, szeretteim, jobbat remélünk, és azt, ami közelebb van az üdvösséghez, bár így beszélünk. ¹⁰ Mert Isten nem igazságtalan, hogy megfélekedezzek művekről és a szeretetről, amelyet az ő nevében tanúsítottatok, amikor a szenteknek szolgáltatok és szolgáltok. ¹¹ Azt kívánjuk, hogy közületek mindenki ugyanazt a készséget tanúsítsa mindvégig, míg a remény be nem teljesedik, ¹² s hogy ne legyetek restek, hanem azok követői, akik a hit és a béketűrés által örökösei az ígéreteknek.

Az ígélet, mely meg nem hiúsul ¹³ Mert amikor az Úr Ábrahámnak ígéletet tett, mivel nála nem volt senki nagyobb, akire esküdjék, *önmagára esküdött*: ¹⁴ »Bizony, áldván áldalak téged és sokasítván megsokasítalak.« {Ter 22,16-17} ¹⁵ Az pedig türelmesen kitartott, és így elnyerte az ígértet. ¹⁶ Mert az emberek önmaguknál nagyobbra esküsznek, és minden viszálykodásuk vége a megerősítő eskü. ¹⁷ Ezért Isten, hogy annál inkább megmutassa az ígélet örököseinek terve változatlanságát, esküvel kötelezte magát, ¹⁸ hogy két megmászhatatlan dolog által, melyek tekintetében Isten nem hazudhat, igazán komoly vigasztalásunk legyen nekünk, akik törekszünk az elénk tárt remény elnyerésére.

¹⁹ Ez a mi lelkünk biztos és szilárd horgonya, amely elér a kárpit belsejéig {Lev 16,2}, ²⁰ ahová elsőként lépett be értünk Jézus, aki *Melkizedek rendje szerint* főpap lett *mindörökké* {Zsolt 110,4}.

Krisztus és az Ószövetség papjai: 7,1-8,13

Zsid 7 Melkizedek és a levita papság ¹ Mert ez a *Melkizedek, Szálem királya, a fölséges Isten papja*, aki Ábrahámnak *eléje ment*, amikor az a királyok legyőzése után visszatért, megáldotta őt. ² Ábrahám tizedet adott neki mindenből. A neve először is azt jelenti, hogy az igazságosság királya, azután pedig Szálem királya {Ter 14,17-20}, azaz a békesség királya; ³ apa nélkül, anya nélkül, nemzetségtábla nélkül jelent meg; mivel sem napjainak kezdete, sem életének vége nincs, hasonló Isten Fiához, és pap marad mindörökké {Zsolt 110,4}.

⁴ Nézzétek tehát, milyen nagy az, akinek a zsákmány legjavából Ábrahám pátriárka tizedet is adott {Ter 14,20}! ⁵ Azoknak, akik Lévi fiai közül nyerik el a papságot, parancsuk van arra, hogy a törvény szerint tizedet szedjenek a néptől, azaz testvéreiktől, noha azok is Ábrahám testéből származtak; ⁶ az viszont, aki nem tartozik őseik közé, tizedet szedett Ábrahámától, és megáldotta azt, aki az ígéreteket kapta {Ter 14,20}. ⁷ Márpedig nem kétséges, hogy a nagyobb áldja meg a kisebbet.

⁸ Itt halandó emberek szednek tizedet, ott viszont az, akiről a tanúság szól, hogy él. ⁹ Úgy is lehet mondani, hogy Ábrahám által Lévi is, aki beszedi a tizedet, megfizette a tizedet; ¹⁰ mert még atyjának testében volt, amikor *Melkizedek kiment eléje* {Ter 14,17}.

Krisztus és a levita papság ¹¹ Ha tehát a tökéletességet a leviták papsága jelentette volna – a nép ugyanis őalattuk kapta a törvényt –, mi szükség lett volna arra, hogy *Melkizedek rendje szerint* más pap támadjon {Zsolt 110,4}, aki nem Áron *rendje szerint* való? ¹² Mert ha megváltozik a papság, szükséges, hogy a törvény is megváltozzék. ¹³ Akiről ugyanis mindezt mondják, más törzsből való, amelyből senki sem szolgált az oltárnál. ¹⁴ Mert nyilvánvaló, hogy a mi Urunk Júda törzséből származott, s erre a törzsre vonatkozóan papokról semmit sem mondott Mózes.

¹⁵ Ez még inkább nyilvánvaló, ha *Melkizedekhez hasonló* más pap támad, ¹⁶ aki nem a testi parancs törvénye szerint lett azzá, hanem az örök élet ereje szerint. ¹⁷ Mert így szól a tanúságtétel:

»Te pap vagy mindörökké

Melkizedek rendje szerint« {Zsolt 110,4}.

¹⁸ Egy korábbi törvény megszüntetése annak erőtlensége és használhatatlansága miatt történik. ¹⁹ A törvény ugyanis nem vezetett el senkit a tökéletességre, csak bevezetése volt egy jobb reménynek, amely által Istenhez közeledünk.

²⁰ S amennyiben ez nem eskü nélkül történt – mások ugyan eskü nélkül lettek papokká, ²¹ ez pedig annak esküje által, aki így szólt hozzá:

»Megesküdött az Úr és nem bánta meg:

Te pap vagy mindörökké« {Zsolt 110,4} –,

²² annyiban jobb szövetségnek lett keze Jézus.

²³ S míg azok többen lettek papokká, mert a halál miatt nem maradhattak meg, ²⁴ neki, mivel örökre megmarad {Zsolt 110,4}, örökkévaló a papsága. ²⁵ Így örökre üdvözítheti is azokat, akik általa Istenhez közelednek, hisz mindenkor él, hogy értük közbenjárjon.

Krisztus, a tökéletes főpap ²⁶ Illő volt ugyanis, hogy ilyen főpapunk legyen: szent, ártatlan, szeplőtlen, a bűnösöktől elkülönített, és fölségesebb az egeknél; ²⁷ akinek nincs arra szüksége, hogy mint a papok, minden nap először a saját vétkeikért mutasson be áldozatot, azután a nép vétkeiért, mert ő ezt egyszer s mindenkorra megtette, amikor önmagát feláldozta. ²⁸ A törvény ugyanis gyarló embereket rendelt papokká; az eskü szava pedig, amely a törvény után jött, az örökké tökéletes Fiút {Zsolt 2,7; 110,4}.

Zsid 8 Krisztus, az új szövetség közvetítője ¹ Mindabból azonban, amit mondunk, ez a legfontosabb: olyan főpapunk van, aki a Fölség trónjának jobbján ül az egekben {Zsolt 110,1}, ² mint a szentély szolgálja és az igaz sátoré, amelyet nem ember, hanem az Úr épített {Szám 24,6G}.

³ Mivel minden főpapot az ajándékok és áldozatok bemutatására rendelnek, ezért szükséges, hogy neki is legyen valamije, amit bemutat. ⁴ Ezért, ha ő a földön volna, nem is volna pap, mert már vannak olyanok, akik a törvény szerint mutatnak be áldozatokat. ⁵ Ezek a papok a mennyei dolgok képmásának és árnyékának szolgálnak, ahogyan Isten Mózesnek megmondta, mikor a sátrat készítette: *»Nézd – mondta –, készíts mindent arra a mintára, amelyet neked a hegyen megmutattam!«* {Kiv 25,40} ⁶ Ő azonban most annyival kiválóbb szolgálatot nyert, amennyivel kiválóbb szövetségnek közvetítője, amely kiválóbb ígéreteken alapul. ⁷ Mert ha az az első kifogástalan lett volna, bizonyára nem lett volna szükség másakra. ⁸ Inti ugyanis őket, és mondja: *»Íme, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor új szövetségre lépek Izrael házával és Júda házával, ⁹ nem aszerint a szövetség szerint, amelyet atyáikkal kötöttem azon a napon, amelyen megfogtam kezüket, hogy kivezessek őket Egyiptom földjéről. Mivel ők nem maradtak meg szövetségemben, én is megvetettem őket – mondja az Úr. – ¹⁰ Ez az a szövetség, amelyet Izrael házával kötni fogok azok után a napok után – mondja az Úr: – Elméjükbe adom törvényeimet, s a szívükbe írom azokat; én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek. ¹¹ Akkor senki sem fogja majd tanítani a polgártársát, és senki sem mondja a testvérének: 'Ismerd meg az Urat!', mert mindnyájan ismerni fognak engem, a legkisebbtől a legnagyobbig; ¹² s én megbocsátom gonoszágaikat, és bűneikre többé már nem emlékezem«* {Jer 31,31-34}.

¹³ Azzal, hogy »új«-ról beszélt, az előzőt elavulttá tette. Ami pedig elavul és megvénül, közel jár az enyészethez.

Krisztus és az ószövetségi áldozatok: 9,1-10,18

Zsid 9 Az Ószövetség istentisztelete ¹ Voltak ugyan az előzőnek is istentiszteleti törvényei és evilági szentélye, ² hiszen felállították a sátrat, az elsőt, amelyben lámpás, asztal és kitett kenyerek voltak; ezt nevezik szentélynek. ³ A második kárpit mögött pedig az a sátor volt, amelyet szentek szentjének neveznek, ⁴ amelyben az arany tömjénező és a szövetség szekrénye volt, minden oldalán arannyal borítva, ebben pedig a mannát tartalmazó aranyveder, Áron kivirágzott vesszője, és a szövetség táblái. ⁵ Fölötte a dicsőség kerubjai voltak, amelyek beárnyékozták a fedelet; minderről nem szükséges most egyenként beszélni.

⁶ Miután ezeket így elrendezték, az első sátorba mindig beléphettek az istentiszteletet végző papok; ⁷ a másodikba azonban csak évenként egyszer, egyedül a főpap, és soha nem a vér nélkül, amelyet bemutat önmaga és a nép tévedéseiért. ⁸ Ezzel azt akarta jelezni a Szentlélek, hogy a szentélybe vezető út addig nem volt nyilvánvaló, amíg az első sátor fennállt. ⁹ Ez példázata a jelen időnek, amikor olyan ajándékokat és áldozatokat mutatnak be, amelyek a bemutatót lelkiismeretben nem tehetik tökéletessé, ¹⁰ hiszen ezek csak ételből, italból és különböző mosakodásokból, azaz testi előírásokból álltak; ezek a helyesbítés idejéig voltak rendelve.

Krisztus egyszeri áldozata ¹¹ Krisztus azonban mint a jövő javak főpapja jelent meg, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel készített, azaz nem ebből a világból való sátoron át, ¹² nem is bakok vagy borjak vére által, hanem a saját vére által ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett. ¹³ Mert ha bakok és bikák vére, és az üszők elhintett hamva {Szám 19,9.17} a tisztátalanokat megszenteli a test megtisztulására, ¹⁴ mennyivel inkább fogja Krisztus vére, aki az örök Lélek által önmagát adta szeplőtlen áldozatul Istennek, megtisztítani lelkiismeretünket a halott tettektől, hogy az élő Istennek szolgáljunk!

¹⁵ Így tehát egy új szövetség közvetítője: ő, aki halálával megváltott az első szövetség alatt elkövetett bűnöktől, hogy a meghívottak elnyerjék az örökké tartó örökség ígértét. ¹⁶ Mert ahol végrendelet van, szükséges, hogy bekövetkezzék a végrendelkező halála. ¹⁷ A végrendelet csak halál esetén jogerős, addig még nem érvényes, amíg él a végrendelkező. ¹⁸ Így az elsőt sem iktatták be vér nélkül, ¹⁹ hiszen Mózes is, miután felolvasta a törvény minden parancsát az egész népnek, fogta a borjak és bakok vérét, vízzel, vörös gyapjával és izsóppal együtt, és meghintette magát, a tekercset és az egész népet, ²⁰ közben ezt mondta: »Ez annak a szövetségnek a vére, amelyet Isten rendelt számotokra« {Kiv 24,8}. ²¹ A sátrat is és az istentisztelet minden eszközét hasonlóképpen meghintette vérrel. ²² A törvény szerint ugyanis majdnem minden dolgot vérrel tisztítanak meg, vérontás nélkül nincs bűnbocsánat.

²³ Szükséges volt tehát, hogy a mennyei dolgok képmásait ilyenekkel tisztítsák meg; magukat a mennyei dolgokat pedig ezeknél nemesebb áldozatokkal. ²⁴ Mert Krisztus nem kézzel alkotott szentélybe lépett be, amely az igaznak csak jelképe, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék értünk; ²⁵ nem is azért, hogy gyakran föláldozza önmagát, mint ahogy a főpap évről-évre bemegy a szentélybe idegen vérrel; ²⁶ különben gyakran kellett volna szenvednie a világ kezdete óta; így pedig egyszer jelent meg az idők végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt. ²⁷ És ahogyan el van határozva, hogy az emberek egyszer meghaljanak, és utána következik az ítélet, ²⁸ úgy Krisztus is egyszer lett áldozattá, hogy sokak bűnét elvegye {1z 53,12}; másodszor pedig bűn nélkül fog megjelenni az őt várók üdvösségére.

Zsid 10 Tökéletes kiengesztelődés Istennel ¹ Mivel tehát a törvényben a jövő javaknak csak az árnyéka van meg, nem a dolgok valóságos formája, ugyanazokkal az áldozatokkal, melyeket évről-évre szünet nélkül bemutatnak, sohasem teheti tökéletessé azokat, akik bemutatják. ² Nemde felhagytak volna az áldozatok bemutatásával, ha az imádók egyszer s mindenkorra megtisztultak volna, és nem volna többé bűntudatuk? ³ De éppen ezek az áldozatok emlékeztetik őket minden évben

bűneikre. ⁴ Lehetetlen ugyanis, hogy bikák és bakok vére bűnöket töröljön el. ⁵ Ezért mondta, amikor a világba jött:

»Áldozatot és ajándékot nem akartál,

de testet alkottál nekem;

⁶ az égő- és engesztelő áldozatok nem tetszettek neked.

⁷ Akkor azt mondtam: Íme, eljövök –

a könyvtekercsben meg van írva rólam –

hogy megtegyem, Isten, a te akaratodat!.«

⁸ Először azt mondja: az *»áldozatokat és ajándékokat, az égő- és engesztelő áldozatokat nem akartad, nem tetszenek neked«*, amelyeket a törvény szerint mutatnak be. ⁹ Akkor azt mondta: *»Íme eljövök, hogy megtegyem a te akaratodat«* {Zsolt 40,7-9G}. Megszünteti az elsőt, hogy a helyébe a következőt állítsa. ¹⁰ Ezzel az akarattal nyertük el a megszentelést Krisztus Jézus testének egyszer történt feláldozása által.

¹¹ Minden pap naponta szolgálatban áll, és gyakran mutatja be ugyanazokat az áldozatokat, amelyek sohasem törölhetik el a bűnöket; ¹² ő pedig egy áldozatot mutatott be a bűnökért, s *örökké Isten jobbán ül*, ¹³ arra várva, hogy ellenségeit lábai zsámolyává tegyék {Zsolt 110,1}. ¹⁴ Mert egy áldozattal mindörökké tökéletesekké tette a megszentelteket. ¹⁵ Tanúságot tesz nekünk erről a Szentlélek is, mert miután így szólt: ¹⁶ *»Ez pedig az a szövetség, amelyet kötni fogok velük azok után a napok után – mondja az Úr –, a szívükbe adom törvényeimet, elméjükbe írom azokat* {Jer 31,33G}, ¹⁷ és *bűneikre s gonoszságaikra többé már nem emlékezem«* {Jer 31,34G}.

¹⁸ Ahol pedig ezek bocsánatot nyertek, nincs többé bűnért való áldozat.

A hit útja: 10,19-13,19

A hit megvallása ¹⁹ Mivel tehát bízunk abban, testvérek, hogy Jézus vére által bemegyünk a szentélybe: ²⁰ ő új és élő utat nyitott meg számunkra a függönyön, azaz a saját testén keresztül. ²¹ Miután van főpapunk Isten háza fölött, ²² járuljunk oda igaz szívvel a hit teljességében, hintsük meg és tisztítsuk meg szívünket a rossz lelkiismerettől, és mossuk le testünket tiszta vízzel. ²³ Tartsunk ki rendületlenül reménységünk megvallása mellett – mert hűséges az, aki az ígéreteket tette –, ²⁴ és figyeljünk egymásra, hogy szeretetre és jótettekre buzduljunk, ²⁵ ne hagyjuk el összejövetelünket, mint némelyek szokták, hanem bátorítsuk egymást, annál inkább, minél inkább látjátok a napot közeledni.

Óvás az elpártolástól ²⁶ Mert ha szántszándékkal vétkezünk, miután az igazság ismeretét elnyertük, nincs már többé áldozat a bűnökért, ²⁷ csak a rettenetes ítélet várása és a tűz heve, amely megemészti az ellenszegülőket {1z 26,11}. ²⁸ Ha valaki Mózes törvényét elveti, annak *két vagy három tanú szavára* irgalom nélkül *meg kell halnia* {Mtörv 17,6}. ²⁹ Mit gondoltok: mennyivel súlyosabb büntetésre lesz méltó az, aki Isten Fiát megtapossa, és a szövetség vérét, mely által megszentelődött, megszent-

ségteleníti {Kiv 24,8}, s a kegyelem Lelkét kigúnyolja? ³⁰ Mert ismerjük azt, aki így szólt: »*Enyém a boszszú, én majd megfizetek!*« És ismét: »*Az Úr ítéletet tart népe felett*« {Mtörv 32,35-36}. ³¹ Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni!

Figyelmeztetés a kitartásra ³² Emlékezzetek vissza a hajdani napokra, amikor, miután megvilágosodtatok, a szenvedések kemény küzdelmét álltátok ki, ³³ s részint gyalázásokban és szorongatásokban látványul szolgáltatok, részint pedig azoknak, akikkel így bántak, társai lettetek. ³⁴ Mert részetek volt a foglyok szenvedésében, és javaitok elrablását is örömmel viseltétek, tudva, hogy jobb és marandó javatok van. ³⁵ Ne veszítsétek hát el bizalmatokat, mert nagy lesz annak a jutalma. ³⁶ Béketűrésre van szükségetek, hogy Isten akaratát megtegyétek, s elnyerjétek az ígéretet.

*³⁷ Mert még egy kis idő {Iz 26,20},
s az, aki eljövendő, eljön és nem késik {Hab 2,3G}.*
*³⁸ Az én igazam a hit által élni fog;
de ha meghátrál,
a lelkem nem leli benne kedvét {Hab 2,4G}.*

³⁹ Mi azonban nem vagyunk a meghátrálás gyermekei a romlásra, hanem a hité az élet elnyerésére.

Az ősatyák hite: 11,1-12,3

Zsid 11 Az ősatyák ¹ A hit pedig alapja annak, amit remélünk, bizonyítéka annak, amit nem látunk.

² A régiek erről tettek tanúságot.

³ A hit által ismerjük meg, hogy a világot Isten ígéje alkotta, s a nem látható dolgokból lett mindaz, ami látható.

⁴ Mivel hitt, azért mutatott be Ábel nemesebb áldozatot Istennek, mint Káin {Ter 4,4}, így bizonyítást nyert arról, hogy igaz, mert Isten tanúságot tett az ő ajándékai mellett; s hite által még holta után is beszél.

⁵ Mivel hitt, azért ragadtatott el Hénok, hogy halált ne lásson; *nem találták, mert Isten elragadta őt*. Elragadtatása előtt ugyanis bizonyítást nyert, hogy *Istennek tetsző volt*. ⁶ Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni {Ter 5,24G}, mert aki Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza az őt keresőket.

⁷ Mivel hitt, azért épített Noé isteni félelemmel bárkát családjá megmentésére, miután kinyilatkoztatást kapott a még nem látható dolgokról, {Ter 6,13-22}; s hite által elítélte a világot, és az igazságosság örököse lett, amely hitből fakad.

A pátriárkák ⁸ A hite által engedelmeskedett az, akit Ábrahámnak hívnak, hogy elköltözzék arra a helyre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elköltözött {Ter 12,1.4}, bár nem tudta, hová megy.

⁹ Mivel hitt, azért tartózkodott az ígéret földjén, mint idegen földön, sátrakban lakva {Ter 26,3} Izsákkal és Jákobbal, az ígéretek társörököseivel; ¹⁰ várta ugyanis a szilárd alapokon álló várost, amelynek Isten az építője és alkotója.

¹¹ Mivel hitt, azért nyert még a meddő Sára is erőt magzat fogadására, még idején túl is, mert hűségeseknek hitte azt, aki az ígéretet tette. ¹² Ezért származtak egy embertől – és pedig egy ereje vesztettől – olyan sokan, *mint az ég csillagai, és mint a tengerpart megszámlálhatatlan homokszemei* {Ter 22,17}.

¹³ Ők mindannyian hitben haltak meg, anélkül, hogy beteljesültek volna rajtuk az ígéretek. Csak messziről szemlélték és üdvözölték azokat, és megvallották, hogy zarándokok és jövevények a földön. ¹⁴ Mert akik így beszélnek, azt jelzik, hogy hazát keresnek. ¹⁵ Ha ugyanarra gondoltak volna, amelyből kiköltöztek, lett volna még idejük visszatérni, ¹⁶ ők azonban egy jobb haza felé törekszenek, a mennyei felé. Ezért Isten nem szégyelli, hogy őt az ő Istenüknek hívják, hisz várost készített nekik.

¹⁷ Mivel hitt, azért ajánlotta fel Ábrahám Izsákot, amikor próbára tétetett; felajánlotta egyszülöttjét {Ter 22,1-2} ő, aki az ígéretek kapta, ¹⁸ mikor azt mondták neki: »Akik Izsáktól származnak, azokat hívják majd utódaidnak« {Ter 21, 12G}. ¹⁹ Azt tartotta ugyanis, hogy Isten képes bárkit a halottak közül is feltámasztani; ezért fiát – előképül – vissza is nyerte.

²⁰ Mivel hitt az eljövendő dolgokban, azért áldotta meg Izsák is Jákobot és Ézsaut.

²¹ Mivel hitt, azért áldotta meg a haldokló Jákob József mindkét fiát, és *imádkozva borult rá botjának végére* {Ter 47,31G}.

²² Mivel hitt, azért emlékezett meg a haldokló József Izrael fiainak kivonulásáról, és rendelkezett csontjairól.

A hit többi tanúja ²³ Mivel hittek, azért rejtegették szülei az újszülött Mózes három hónapig, mikor látták, hogy szép a gyermek {Kiv 2,2}, és nem féltek a király parancsától.

²⁴ Mivel hitt, azért utasította el Mózes, amikor felnőtt, hogy a fáraó leánya fiának mondják. ²⁵ Inkább azt választotta, hogy gyötrelmet szenvedjen Isten népével, mint hogy az ideig-óráig tartó bűn gyönyörűségét élvezze. ²⁶ Az egyiptomiak kincsénél nagyobb gazdagságnak tartotta Krisztus gyalázatát {Zsolt 89,51-52}, mert a jutalomra tekintett.

²⁷ Mivel hitt, azért hagyta el Egyiptomot, s nem félt a király haragjától; mintegy látva a Láthatatlant, állhatatos maradt.

²⁸ Mivel hitt, azért ünnepelte a pászkát és a vérrel való meghintést {Kiv 12,11.13.22-23}, hogy ne érintse őket az, aki az elsőszülötteket megölte.

²⁹ Mivel hittek, azért mentek át a Vörös-tengeren mint szárazföldön; mikor ezt az egyiptomiak is megkísérelték, elnyelte őket.

³⁰ Mivel hittek, azért omlottak le Jerikó falai, miután hét nap körüljárták azt.

³¹ Mivel hitt, azért nem vezett el a hitetlenekkel a parázna Ráháb, aki békével befogadta a kémeket.

³² És kit említsek még? Kifogynék az időből, ha beszélnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről és a prófétákról, ³³ akik, mivel hittek, legyőztek országokat, igazságosságot cselekedtek, ígéreteket nyertek el, oroszlánok száját tömték be, ³⁴ elfojtották a tűz erejét, megmenekültek a kard életől, felgyógyultak betegségeikből, diadalmaskodtak a harcban, megfutamtították az idegenek táborát; ³⁵ asszonyok feltámadás által visszanyerték halottaikat. Másokat viszont kínpadra vontak, akik nem fogadták el a szabadulást, hogy jobb feltámadást nyerjenek, ³⁶ mások meg gúnyt és megvesszőzést szenvedtek, ezenfelül még bilincseket és börtönt is; ³⁷ megkövezték, szétfűrészelték, kardélre hányva megölték őket, szerte bujdostak juhok és kecskék bőrében, szűkölködve, szorongatást szenvedve, nyomorogva, ³⁸ akikre nem volt méltó a világ, sivatagokban bolyongtak, hegyek közt, barlangokban és a föld üregeiben.

³⁹ És mindezekben, akiket hitük tanúságtétele igazolt, nem teljesült be az ígélet, ⁴⁰ mert számunkra Isten valami jobbat rendelt, s ők nélkülünk nem juthattak el a tökéletességre.

Zsid 12 ¹ Azért mi is, akiket a tanúknak ilyen nagy felhője vesz körül, tegyünk le minden terhet és a minket környező bűnt, kitartással fussuk végig az előttünk álló küzdőpályát. ² Tekintsünk fel a hit szerzőjére és bevégezőjére, Jézusra, aki az eléje tárt öröm helyett keresztest szenvedett, nem törődve a gyalázattal; és Isten trónjának jobbján ül {Zsolt 110,1}. ³ Gondoljatok tehát őrá, aki a bűnösök részéről maga ellen ilyen nagy ellentmondást szenvedett el –, hogy el ne lankadjatok, és lelketekben ne csüggedjetek.

Befejező Intelmek: 12,4- 13,19

A fenyítés az atyai szeretet jele ⁴ Mert még nem álltatok ellen véretek ontásáig a bűn ellen vívott harcban, ⁵ és elfelejtettétek a vigasztalást, amely nektek, mint fiaknak szól:

*»Fiam, ne vesd meg az Úr nevelő fenyítését,
és ne csüggedj el, ha büntet,
⁶ mert akit szeret az Úr, azt megfenyíti,
és megostorozza minden fiát,
akit magához fogad« {Péld 3,11-12G}.*

⁷ Neveltetések érdekében szenvedtek. Mint fiakkal, úgy bánik veletek Isten, s melyik fiú az, akit apja nem fenyít meg? ⁸ Ha kimaradtatok a fenyítésből, amelyben mindenki részesült, akkor fattyak vagytok és nem fiak! ⁹ Ezenkívül ha a testi apáink megfenyítették minket, és tiszteltük őket, vajon nem kell-e sokkal inkább engedelmeskednünk a lelkek Atyjának, hogy éljünk? ¹⁰ Mert apáink kevés napon át, tetszésük szerint fenyítették meg minket, ő pedig azért, ami segítségünkre van, hogy az ő szentségében részesedjünk. ¹¹ A fenyítés a jelenben nem látszik ugyan öröndetesnek, inkább elszomorítósnak. Később azonban azoknak, akik általa megedződtek, az igazságosság békeszerző gyümölcsét adja.

¹² Ezért tehát *feszítsétek ki lankadt kezeteket és ingadozó térdeiteket* {1z 35,3}, ¹³ és lábatokat szoktasátok egyenes járásra {Péld 4,26G}, hogy a béna tag ne ficamodjon ki, hanem gyógyuljon meg!

Óvás a könnyelműségtől ¹⁴ Békességre törekedjetez mindenkivel {Zsolt 34,15}, és megszentelődésre, mert enélkül senki sem fogja meglátni Istent. ¹⁵ Ügyeljetez arra, hogy senki se hanyagolja el Isten kegyelmét, nehogy a keserűségnek valamilyen hajtása felnövekedve zavart okozzon {MTörv 29,17G}, és így sokan megfertőződjenek. ¹⁶ Senki se legyen parázna vagy hitvány, és a szent dolgokat se vesse meg, mint Ézsau, aki egy ételért eladta elsőszülöttségét {Ter 25,33}. ¹⁷ Mert tudjátok, hogy később is, amikor örökölni akarta az áldást, elutasították, és nem talált helyet a megtérésre, bár könnyek között ke-reste azt.

A helyes istenfélelem ¹⁸ Ti ugyanis nem érinthető és lángoló tűzhöz járultatok, nem forgósélhez, sötétséghez és fergeteghez, ¹⁹ harsonazengéshez és szózatok hangjához. Akik ezt hallották, azért esedeztek, hogy ne szóljon hozzájuk az ige {Kiv 19,16-19; MTörv 4,11}, ²⁰ mert nem viselhették el azt, ami parancsba volt adva: »Még ha oktan állat érinti is a hegyet, kövezzék meg« {Kiv 19,13}; ²¹ s a látvány is olyan rettenetes volt, hogy Mózes így szólt: »Megrémültem és reszketek« {MTörv 9,19}. ²² De ti Sion hegyéhez járultatok, és az élő Isten városához, a mennyei Jeruzsálemhez, sokezernyi angyal seregéhez, ²³ az elsőszülöttek egyházához, akik fel vannak jegyezve a mennyben, és mindenki bírójához, az Istenhez, a tökéletességre jutott igazak lelkeihez, ²⁴ az új szövetség közvetítőjéhez, Jézushoz, és a meghintés véréhez, amely jobbat szól, mint Ábelé.

²⁵ Vigyázzatok tehát, ne utasítsátok vissza azt, aki beszél! Mert ha azok, akik vonakodtak meghallgatni a földön szólót, nem menekültek meg, sokkal kevésbé mi, ha elfordulunk attól, aki a mennyből szól hozzánk! ²⁶ Az ő szava akkor megrendítette a földet, most pedig ígéretet tesz: »Még egyszer megrendítem nemcsak a földet, hanem az eget is« {Agg 2,6G}. ²⁷ Ez a »Még egyszer« a változékony dolgok eltűnésére utal, hogy megmaradjanak azok, amelyek rendíthetetlenek.

²⁸ Mivel tehát rendíthetetlen országot nyertünk, őrizzük meg a kegyelmet, hogy általa Istennek tetsző módon, tisztelettel és félelemmel szolgáljunk, ²⁹ mert emésztő tűz a mi Istenünk {MTörv 4,24}.

Zsid 13 Felhívás az igaz keresztény életre ¹ A testvéri szeretet maradjon meg bennetek! ² Ne feledkezsetek meg a vendégszeretetről, mert általa egyesek tudtukon kívül angyalokat fogadtak be szálásra. ³ Emlékezzetek meg a foglyokról, mintha ti is velük együtt foglyok volnátok, és azokról, akiket nyomorgatnak, mint akik magatok is testben vagytok. ⁴ Tisztességes legyen a házasság mindenben, és szeplőtlen a házasság; mert a paráznakat és a házasságtörőket megítéli Isten.

⁵ Legyen viselkedésetek fősvénység nélkül való, elégedjetez meg azzal, amitek van; mert ő mondta:

»Nem hagylak el, s nem távozom el tőled« {MTörv 31,6.8},

⁶ ezért bizalommal mondhatjuk:

»Az Úr az én segítőm, nem félek,
ember mit is tehetne ellenem?« {Zsolt 118,6G}

⁷ Emlékezzetek meg elöljáróitokról, akik nektez Isten ígését hirdették, nézzétek életük végét, és kövessétek hitüket! ⁸ Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, és ma, és mindörökké. ⁹ Sokféle és idegen tanítással ne engedjétek magatokat félrevezetni; mert legjobb, ha a szívet kegyelemmel erősítjük meg, nem pedig olyan ételekkel, amelyek nem használnak az azokkal élőknek. ¹⁰ Van oltárunk, amelyről nem

ehetnek azok, akik a sáturnak szolgálnak. ¹¹ Mert amelyik állat vérét a főpap a bűnért a szentélybe viszi, annak testét a táboron kívül égetik el {Lev 16,27}. ¹² Ezért Jézus is, hogy a saját vére által megszentelje a népet, a kapun kívül szenvedett. ¹³ Menjünk ki tehát hozzá a táboron kívülre, s hordozzuk az ő gyalázatát. ¹⁴ Hiszen nincs itt maradandó városunk: az eljövendőt keressük. ¹⁵ Átala mutassuk be tehát Istennek mindenkor a dicséret áldozatát {Zsolt 50,14}, azaz ajkunk gyümölcsét {Óz 14,3}, amely az ő nevét magasztalja.

¹⁶ A jótékonyyságról pedig és a javak elosztásáról ne feledkezzetek meg, mert az ilyen áldozatok tetszenek Istennek.

¹⁷ Engedelmeskedjete elöljáróitoknak, és vessétek magatokat alá nekik, hiszen úgy őrködnek ők fölöttetek, mint akik számot fognak adni lelketekért, hadd tegyék ezt örömmel és ne sóhajtvá, mert ez nem szolgálna javatokra.

¹⁸ Imádkozzatok értünk, hiszen bízunk abban, hogy tiszta a lelkiismeretünk, és mindenben jól akarunk eljárni. ¹⁹ Annál inkább kérlek titeket, tegyetek így, hogy mielőbb visszakapjatok.

Befejezés: áldások és köszöntések: 13,20-25

²⁰ A békeesség Istene pedig, aki a mi Urunkat, Jézust {Iz 63,11; Zak 9,11; Iz 55,3}, a juhok nagy pásztort a halálból kivezette az örök szövetség véreben, ²¹ tegyen alkalmassá titeket minden jóra, hogy megtegyétek az ő akaratát. Azt munkálja bennünk, ami előtte kedves, Jézus Krisztus által, akié a dicsőség örökkön-örökké! Ámen.

²² Kérlek titeket, testvérek, vegyétek jó néven az intés igéjét; mert röviden írtam nektek. ²³ Tudjátok meg, hogy Timóteus testvérünk kiszabadult. Ha nemsokára eljön, meg foglak vele látogatni benneteket. ²⁴ Üdvözljétek összes elöljáróitokat és minden szentet! Üdvözlnek titeket az itáliai testvérek!

²⁵ Kegyelem mindnyájatokkal!

KATOLIKUS LEVELEK

JAKAB LEVELE

Címzés és köszöntés: 1,1

Jak 1 ¹ Jakab, Istennek és az Úr Jézus Krisztusnak szolgája üdvözlétét küldi a szórványban élő tizenkét törzsnek!

A kísértések és az ima: 1,2-18

² Mindig örömmel tartsátok, testvéreim, ha különféle kísértésbe estek, ³ hiszen tudjátok, hogy a hitetek megpróbálása álhatatosságot szerez. ⁴ Az álhatatosság pedig tökéletességre viszi a tetteket, hogy minden fogyatkozás nélkül tökéletesek és hibátlanok legyetek.

⁵ Ha pedig valaki közületek szűkölködik bölcsességben, kérje azt Istentől, aki mindenkinek bőven ad, szemrehányás nélkül meg fogja adni neki. ⁶ De ne kételkedve, hanem hittel kérje, mert aki kételkedik, hasonló a tenger hullámához, amelyet a szél fölver, és ide-oda hajszol. ⁷ Az ilyen ember ne gondolja, hogy kap valamit az Úrtól, ⁸ hiszen kettős lelkű és minden útján állhatatlan ember.

⁹ Az alacsony sorsú testvér azzal dicsekedjék, hogy Isten felmagasztalta, ¹⁰ a gazdag viszont azzal, hogy megalázta, mert el fog tűnni, mint a fű virága. ¹¹ Fölkelt ugyanis a nap perzselő hevével, kiszárította a fűvet, lehullott a virága, s tönkrement a színpompája; így fog a gazdag is elhervadni az ő útján. ¹² Boldog az az ember, aki a próbatételt elviseli, mert ha hűnek találják, elnyeri az élet koronáját, amelyet Isten az őt szeretőknek megígért.

¹³ Senki se mondja, amikor kísértést szenved, hogy »Isten kísért«, mert Istent nem lehet rosszra kísérteni, és ő sem kísért senkit. ¹⁴ Mindenkit, aki kísértésbe esik, a saját kívánsága vezeti félre és csábítja a rosszra. ¹⁵ A kívánság pedig, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha elkövetik, halált okoz.

¹⁶ Ne tévedjetez tehát, szeretett testvéreim! ¹⁷ Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a fényességek Atyjától származik, akinél nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak. ¹⁸ Szabad akaratból nemzett minket az igazság igéjével, hogy mintegy zsengéje legyünk az ő teremtésének.

Figyelmeztetések és intelmek: 1,19- 5,12

Az Ige igaz hallgatói ¹⁹ Szeretett testvéreim, ti is tudjátok! Legyen minden ember gyors a hallásra, és késedelmes a szólásra, s késedelmes a haragra! ²⁰ Mert haragjában nem azt teszi az ember, ami Isten előtt igazságos. ²¹ Azért vessetek el minden tisztátalanságot és a különféle gonoszságokat, és fogadjátok szelídséggel a belétek oltott igét, amely meg tudja menteni lelketeket. ²² Cselekedjetez az ige szerint, s ne csak hallgassátok, önmagatokat ámítva. ²³ Mert ha valaki hallgatja az igét és nem cselekszi, hasonlít ahhoz az emberhez, aki a saját arcát a tükörben szemléli; ²⁴ ha megnézte magát és

elment, rögtön elfelejti, hogy milyen volt. ²⁵ Aki azonban gondosan beletekint a szabadság tökéletes törvényébe, és megmarad abban, s annak nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója, az boldog lesz tette által.

²⁶ Ha pedig valaki vallásosnak tartja magát, de nem fékezi a nyelvét, hanem megcsalja saját szívét, annak hiábavaló a vallásossága. ²⁷ Mert ez a tiszta és szeplőtlen vallásosság az Isten és Atya előtt: meglátogatni az árvákat és özvegyeket szorongattatásukban, és önmagunkat szeplőtelenül megőrizni ettől a világtól.

Jak 2 Magatartás a gazdagokkal és a szegényekkel ¹ Testvéreim, a mi dicsőséges Urunkban, Jézus Krisztusban való hitetek legyen mentes minden személyválogatástól. ² Mert ha belép a ti közösségetekbe egy ember aranygyűrűvel, fényes öltözetben, és belép egy szegény is rongyos ruhában, ³ s ti arra figyeltek, aki drága ruhába van öltözve, és azt mondjátok neki: »Foglalj itt helyet kényelmesen«, a szegénynek pedig azt mondjátok: »Te csak állj meg ott vagy ülj a lábam zsámolya elé«, ⁴ vajon nem ítéltetek-e magatokban, s nem lettetek-e gonosz felfogású bírakká?

⁵ Halljátok, szeretett testvéreim! Nem a világ szemében szegényeket választotta ki Isten, hogy gazdagok legyenek a hitben, és örökösei annak az országnak, melyet azoknak ígért, akik őt szeretik? ⁶ Ti pedig tiszteletlenséggel illettétek a szegényt. Nem a gazdagok nyomnak el titeket, s hurcolnak beneteket a törvény elé? ⁷ Nem ők káromolják azt a szép nevet, amelyről el vagytok nevezve? ⁸ Ha teljesítitek a királyi törvényt az Írás szerint: »*Szeresd felebarátodat, mint önmagadat*« {Lev 19,18}, jól teszitek. ⁹ De ha személyválogatók vagytok, bűnt követtek el, s a törvény ítél el titeket, mert megszegettétek azt. ¹⁰ Aki ugyanis megtartja az egész törvényt, de egy ellen vét, valamennyiben vétkes lett. ¹¹ Hiszen aki azt mondta: »*Ne törj házasságot!*« {Kiv 20,14}, azt is mondta: »*Ne ölj!*« {Kiv 20,13} Ha tehát nem törsz házasságot, de ölsz, megszegted a törvényt. ¹² Úgy beszéljete és úgy cselekedjete, hogy titeket a szabadság törvénye által fognak megítélni. ¹³ Mert irgalom nélkül ítélet vár arra, aki nem cselekszik irgalmasságot, az irgalmasság viszont diadalmaskodik az ítéleten.

A hit és tettek viszonya ¹⁴ Mit használ, testvéreim, ha valaki azt mondja, hogy hite van, de tettei nincsenek? Vajon a hit üdvözítheti-e őt? ¹⁵ Ha pedig egy testvér vagy nővér ruhátlan és szükségét szenved a mindennapi élelemben, ¹⁶ valaki pedig közületek azt mondja neki: »Menj békében, melegedjél és lakjál jól!« – de nem adjátok meg neki, amire a testnek szüksége van, mit fog ez használni? ¹⁷ Így a hit is, ha tettei nincsenek, halott önmagában. ¹⁸ De azt mondja valaki: »Neked hited van, nekem pedig tetteim vannak.« Mutasd meg nekem hitedet tettek nélkül, és én megmutatom neked a tettekből a hitemet. ¹⁹ Hiszed, hogy egy az Isten – és jól teszed. De az ördögök is hiszik ezt – és mégis remegnek! ²⁰ Akarod azonban tudni, ó balga ember, hogy a hit tettek nélkül meddő? ²¹ Ábrahám, a mi atyánk, nem a tettei által igazult meg, feláldozva fiát, Izsákot az oltáron? {Ter 22,9} ²² Láthatod, hogy a hite közreműködött a tetteinél, és a hite a tettek által lett tökéletessé. ²³ Így beteljesedett az Írás, amely azt mondja: »*Ábrahám hitt Istennek, s ez megigazulásul tudatott be neki*« {Ter 15,6}, és Isten a barátjának nevezte {Iz 41,8}. ²⁴ Látjátok, hogy tettek által igazul meg az ember, és nem egyedül a hit által. ²⁵ Hasonlóképpen a parázna Ráháb is nem a tettek által igazult-e meg, amikor befogadta a kémeket, és más úton bocsátotta el őket? {Jós 2,1-11} ²⁶ Mert ahogyan halott a test lélek nélkül, úgy a hit is halott tettek nélkül.

Jak 3 A nyelv hatalma ¹ Ne akarjatok sokan tanítók lenni, testvéreim, hiszen tudjátok, hogy így súlyosabb ítéletet veszünk magunkra. ² Mert sok mindenben vétünk mindnyájan. Ha valaki a szavában nem hibázik, az tökéletes ember, s az ilyen féken tudja tartani egész testét is. ³ Ha ugyanis a lovaknak zablát teszünk a szájába, hogy engedelmeskedjenek nekünk, az egész testüket kormányozzuk. ⁴ Lám, a hajókat is, bár nagyok, és erős szelek hajtják őket, a kis kormányrúddal oda irányítják, ahová a kormányos akarata vezeti. ⁵ Így a nyelv is kicsi testrész ugyan, de nagy dolgokat visz végbe. Íme, egy csekély tűz milyen nagy erdőt gyújt fel! ⁶ A nyelv is tűz, a gonoszság egész világa. Testrészeink közül a nyelv az, amely beszennyezi egész testünket, s a pokoltól lángra lobbanva egész életünk folyamát lángra gyullasztja. ⁷ Mert minden vadállat és madár, kígyó és egyéb állat természetét meg lehet szelídíteni, és meg is szelídíti az ember, ⁸ a nyelvet azonban az emberek közül senki sem szelídítheti meg. Nyughatatlan rossz az, telve halálos méreggel. ⁹ Azzal áldjuk az Istent és az Atyát, és azzal átkozzuk az embereket, akiket Isten a saját képére teremtett {Ter 1,26k}. ¹⁰ Egyazon szájából ered az áldás és az átok. Testvéreim, ennek nem szabad így lennie. ¹¹ Vajon a forrás bocsát-e ki ugyanabból a nyílásból édes és keserű vizet? ¹² Vajon teremhet-e, testvéreim, a fügefa olajbogyót, vagy a szőlő fügét? Így a sós forrás sem adhat édes vizet.

A felülről származó bölcsesség ¹³ Ki a bölcs és képzett közületek? Az ilyen mutassa fel az igaz élet tetteit bölcs szelídségben. ¹⁴ De ha keserű irigység van bennetek, és viszálykodás a szívetekben, ne dicsekedjete és ne hazudjatok, meghazudtolva az igazságot. ¹⁵ Mert az ilyen nem felülről jövő bölcsesség, hanem földi, érzéki, ördögi. ¹⁶ Ahol ugyanis irigység és versengés van, ott állhatatlanság is, és minden rossz cselekedet. ¹⁷ Az a bölcsesség pedig, amely felülről származik, először is szemérmes, azután békeszerető, szerény, engedelkeny, telve van irgalommal és jó gyümölcsökkel, nem ítélkezik, s nincs benne tettetés. ¹⁸ Az igazság gyümölcsét pedig békességben vetik el a békeszeretők.

Jak 4 Óvás a széthúzástól és az evilági gondolkodástól ¹ Honnan a háborúság és a civakodás köztetek? Nemde bensőtökből, a kívánságaitokból, amelyek tagjaitokban háborognak? ² Csak kívántok, s nem kaptok semmit, öldököltök és versengtek, s nem szereztek semmit. Civakodtok és tusakodtok, és nincs semmitek – azért, mert nem kérték. ³ Kérték és nem kaptok – mert rosszul kérték: azért, hogy kívánságaitokra fordítsátok. ⁴ Ti házasságtörők! Nem tudjátok, hogy a világgal való barátkozás ellensége az Istennek?

Aki tehát ennek a világnak barátja akar lenni, ellenségévé lesz Istennek. ⁵ Vagy azt gondoljátok, hogy hiába mondja az Írás: »Féltékenyen vágyakozik a Lélek, amely bennünk lakik«? ⁶ Sőt még nagyobb kegyelmet is ad. Azért mondja:

*»Isten a kevélyeknek ellenáll,
az alázatosaknak pedig kegyelmet ad«* {Péld 3,34G}.

⁷ Engedelmeskedjete tehát Istennek; az ördögnek pedig álljatok ellen, és futni fog tőletek. ⁸ Közeledjete Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg kezeteket, bűnösök, és tisztítsátok meg szíveteket, ti kettős lelkűek! ⁹ Keseregjete, szomorkodjatok és siránkozzatok, nevetéseitek forduljon gyászra, és örömetök szomorkodásra. ¹⁰ Alázkodjatok meg az Úr színe előtt, és ő felmagasztal titeket.

¹¹ Ne rágalmazzatok egymást, testvéreim! Aki rágalmazza testvérét vagy aki megítéli testvérét, a törvényt rágalmazza és a törvényt ítéli el. Ha pedig elítéled a törvényt, nem vagy a törvény követője, hanem bírása. ¹² Egy törvényhozó és bíró van, az, aki megmenthet és elveszíthet. Te pedig ki vagy, hogy felebarátodat megítéled?

Óvás a magabiztosságtól ¹³ Rajta hát, akik így szóltok: »Ma vagy holnap elmegyünk ebbe és ebbe a városba, s ott töltünk egy esztendőt, kereskedünk és nyereszkedünk« – ¹⁴ pedig azt sem tudjátok, mi lesz az életetekkel holnap. Pára vagytok, amely kevés ideig látszik, aztán elenyészik. ¹⁵ Ahelyett, hogy azt mondanátok: »Ha az Úr akarja, és ha élünk, ezt vagy azt fogjuk tenni.« ¹⁶ Ti azonban most dicsekedtek büszkeségetekben – pedig minden ilyen dicsekvés rossz. ¹⁷ Aki tehát tudna jót tenni és nem tesz, az vétkezik.

Jak 5 Figyelmeztetés a keményszívű gazdagok számára ¹ Rajta hát, gazdagok! Sírjatok, jajveszékeljete a nyomorúságok miatt, amelyek rátok következnek! ² Gazdagságotok elpusztult, ruháitokat megemésztette a moly. ³ Aranyotok és ezüstötök megrozsdásodott, a rozsdája tanúskodni fog ellenetek, és megemészti testeteket, mint a tűz. Még az utolsó napokban is gyűjtögettetek! ⁴ Íme, a munkások bére, akik mezőiteket learatták, s amelyet ti nem fizettetek ki, felkiált, és az aratók kiáltása eljutott a Seregek Urának fülébe. ⁵ Lakmároztatok a földön, és bujaságban hizlaltátok szíveteket a leölés napjára! ⁶ Elítéltétek és megöltétek az igazat, s ő nem állt ellen nektek!

Figyelmeztetés a kitartásra ⁷ Legyetek tehát béketűrők, testvéreim, az Úr eljöveteleig! Íme, a földművelő is várja a föld drága terményét, türelmesen várakozik, amíg a *korai és a késői esőt* megkapja. {Mtörv 11,14}. ⁸ Legyetek ti is türelmesek, és erősítsétek meg szíveteket, mert az Úr eljövele közel van! ⁹ Ne panaszkodjatok, testvérek, egymás ellen, hogy meg ne ítéljenek benneteket! Íme, a bíró az ajtó előtt áll! ¹⁰ A szenvedésben és béketűrésben legyenek példaképeitek, testvérek, azok a próféták, akik az Úr nevében szóltak! ¹¹ Íme, boldognak mondjuk őket, mert kitartottak. Hallottatok Jób béketűréséről, és láttatok a végét, melyet az Úr adott, mert *irgalmas az Úr, és könyörületes* {zsolt 103,8}.

Óvás az esküdözéstől ¹² Mindenekelőtt pedig, testvéreim, ne esküdjete sem az égre, sem a földre, és semmi egyébre sem! Legyen a ti »igen«-etek igen, a »nem«-etek nem, hogy ne essetek ítélet alá!

A bizalomteli imádság ereje: 5,13-18

¹³ Szenvet valaki közületek? Imádkozzék! Vidám valaki? Énekeljen zsoltárokat! ¹⁴ Beteg valaki közte-tek? Hívassa el az egyház presbitereit, azok imádkozzanak fölötte, és kenjék meg őt olajjal az Úr nevében! ¹⁵ A hitből fakadó imádság megszabadítja a beteget, és az Úr felsegíti őt, ha pedig bűnökben van, bocsánatot nyer. ¹⁶ Valljátok meg tehát egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok, mert sokat megtehet az igaz ember könyörgése. ¹⁷ Illés hozzánk hasonló ember volt, s amikor buzgón imádkozott, hogy ne essék eső a földre, nem is esett három évig és hat hónapig. ¹⁸ Aztán ismét imádkozott, és az ég esőt adott, s a föld megadta termését {1 Kir 17-18}.

Felelősség a testvérekért: 5,19-20

¹⁹ Testvéreim! Ha valaki közületek eltéved az igazságtól, és valaki megtéríti őt, ²⁰ tudja meg, hogy aki a bűnöst visszatéríti téves újáról, megmenti annak lelkét a haláltól, és betakarja bűneinek sokaságát {Péld 10,12}.

PÉTER ELSŐ LEVELE

Címzés és köszöntés: 1,1-2

1 Pét 1 ¹ Péter, Jézus Krisztus apostola, a szórványban élő, választott jövevényeknek Pontuszban, Galáciában, Kappadóciában, Ázsiában és Bitíniában, ² az Atyaisten előretudása szerint, a Lélektől eredő megszentelésben, hogy Jézus Krisztusnak engedelmeskedjenek, és az ő vére hintse meg őket. A kegyelem és béke gyarapodjék bennetek!

A hit célja és útja: 1,3-2,10

A hit célja ³ Áldott legyen Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki nagy irgalmasságával élő reménységre szült újjá minket, Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által, ⁴ romolhatatlan, szennyezetlen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyekben fenn van tartva számotokra. ⁵ Isten ereje a hit által megőriz titeket az üdvösségre, amely készen áll, hogy az utolsó időben kinyilvánuljon. ⁶ Emiatt örvendeztek, ha most szomorkodnotok is kell egy kissé a különféle kísértésekben, ⁷ hogy a ti megpróbált hitetek a romlandó aranynál – melyet tűz által próbálnak meg – sokkal értékesebbnek bizonyuljon dicséretetekre, dicsőségetekre és tisztességetekre Jézus Krisztus megjelenésekor, ⁸ akit bár nem láttatok, szerettek; akiben, bár most sem látjátok, hisztek; s örvendeztek ki-mondhatatlan és megdicsőült örömmel, ⁹ mert eléritek hitetek célját, lelketek üdvösségét.

¹⁰ Ezt az üdvösséget vizsgálták és kutatták a próféták, akik a bennetek megvalósuló kegyelemről jövendöltek, ¹¹ kutatva, hogy melyik vagy milyen időre mutat bennük Krisztus Lelke, aki előre megjövendölte a Krisztusra váró szenvedéseket és a rájuk következő dicsőséget. ¹² Tudomásukra hozták, hogy nem önmaguknak, hanem nektek szolgáltak mindazokkal, amiket most az evangélium hirdetői feltártak nektek, miután az égből elküldetett a Szentlélek; ezek szemlélésére vágnak az angyalok is.

A hit útja ¹³ Ezért tehát övezzétek fel elmétek derekát, legyetek józanok, és bízzatok tökéletesen a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor felajánlanak nektek; ¹⁴ mint engedelmes fiak, nem tudatlanságotok régi vágyaihoz alkalmazkodva, ¹⁵ hanem a Szent szerint, aki titeket meghívott, magatok is egész életmódotokban szentek legyetek, ¹⁶ mert írva van: »*Szentek legyetek, mert én szent vagyok!*« {Lev 19,2} ¹⁷ És ha Atyának hívjátok azt, aki személyválogatás nélkül ítél kinek-kinek cselekedete szerint, járjatok félelemmel zarándokságotok idején, ¹⁸ tudva, hogy nem romlandó ezüstön vagy aranyon történt a megváltásotok az atyáitoktól rátok hagyományozott hiú életmódotokból {1z 52,3}, ¹⁹ hanem a szeplőtlen és érintetlen Báránynak, Krisztusnak drága vérén, ²⁰ akit az Atya ugyan a világ alkotása előtt szemelt ki, de az utolsó időben jelentett ki tiértetek. ²¹ Átala hisztek Istenben, aki őt feltámasztotta a halottak közül, és dicsőséget adott neki, hogy Istenben higgyetek és reméljete.

²² Tisztítsátok meg tehát lelketeket az igazságnak engedelmeskedve, a nem színlelt testvéri szeretetben. Figyelmesebben, szívből szeressétek egymást, ²³ újjászületve nem romlandó, hanem romolhatatlan magból Isten élő és örökké megmaradó ígéje által, ²⁴ mert

*minden test olyan, mint a fű,
s minden dicsősége, mint a fű virága:
elszáradt a fű, lehullott a virága,
25 az Úr igéje azonban örökre megmarad {Iz 40,6-8G}.*

Ez pedig az az ige, amelyet hirdettek nektek.

1 Pét 2 Jézus Krisztus, az élő kő ¹ Vessetek le hát minden gonoszszágot, minden álnokságot és képmutatást, irigységet és minden rágalmozást, ² és mint a most született kisdedek, hamisítatlan szellemi tej után vágyakozzatok, hogy általa növekedjete az üdvösségre, ³ miután *megízleltétek, milyen édes az Úr* {Zsolt 34,9}. ⁴ Hozzá járultok, mint élő kőhöz, akit az emberek elvetettek ugyan, de Isten kiválasztott és megtisztelt {Iz 28,16G}. ⁵ Ti is, mint élő kövek, felépültök rajta lelki házzá, szent papsággá lelki áldozatok bemutatására, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. ⁶ Azért áll az Írásban:

*»Íme, kiválasztott, értékes szegletkövet teszek le Sionban;
aki hisz benne, meg nem szégyenül« {Iz 28,16G}.*

⁷ Ez nektek, hívőknek, tisztesség, a nem hívőknek pedig

*»ez az a kő, amelyet az építők elvetettek,
és mégis szegletkövé lett« {Zsolt 118,22}.*

⁸ Ezenkívül *»a botlás kövévé és a botrány sziklájává«* {Iz 8,14} mindazoknak, akik megütköznek az igén, és nem hisznek benne, pedig erre rendelték őket.

⁹ Ti pedig *választott nép, királyi papság, szent nemzet, megváltott nép vagytok, hogy hirdessétek annak üdvözítő tetteit* {Kiv 19,5KG; Iz 43,20K}, aki a sötétségből meghívott titeket az ő csodálatos világosságára, ¹⁰ akik egykor *»nem nép«* voltatok, most pedig *Isten népe* vagytok; akik számára *azelőtt nem volt irgalom*, most pedig *irgalmat nyertetek* {Óz 1,6.9; 2,3}.

Keresztény élet a családban és a társadalomban: 2,11-4,11

A keresztény a társadalomban ¹¹ Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és zarándokokat, tartózkodjatok a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen harcolnak. ¹² Tanúsítsatok jó magatartást a nemzetek között, hogy éppen abban, amiben mint gonosztevőket megrágalmaznak, a jócselekedetek láttán, dicsőítsék Istent a látogatás napján.

¹³ Engedelmesek legyetek minden emberi teremtménynek az Úrért, akár a királynak, mint legfelsőbbnek, ¹⁴ akár a helytartóknak, mint akiket ő a gonosztevők büntetésére, a jóknak pedig dicséretére küldött. ¹⁵ Mert az az Isten akarata, hogy jót cselekedve elnémítsátok az oktan emberek tudatlanságát; ¹⁶ mint szabadok, és nem mint olyanok, akik a szabadságot a gonoszság palástjával használjátok, hanem mint Isten szolgálói.

¹⁷ Mindenkit becsüljétek, a testvéri közösséget szeressétek, az Istent féljétek, a királyt tiszteljétek.

Szolgák Krisztus követésében ¹⁸ Szolgák, engedelmeskedjétek uraitoknak teljes félelemmel, ne csak a jóknak és szelídeknek, hanem a gonoszoknak is. ¹⁹ Mert kegyelem az, ha valaki Isten iránti lelkiismeretességéből igazságtalanul szenvedve tűri a gyötrelmeket. ²⁰ Hiszen miféle dicsőség az, ha vétkeztek, és azért viselitek el a pofonokat? De ha jót cselekedtetek, és békével túrtok, ez kedves Isten előtt. ²¹ Hiszen erre vagytok hivatva,

mert példát hagyva nektek,
Krisztus is szenvedett értetek,
hogy az ő nyomdokait kövessétek.

²² *Ő, aki bűnt nem cselekedett,
s álnokságot sem találtak szájában* {1z 53,9},

²³ aki, mikor szidalmazták, maga nem szidalmazott,
mikor szenvedett, nem fenyegetőzött,
hanem rábízta magát az igazságos Bíróra;

²⁴ aki a mi *bűneinket maga hordozta* testében a fán,
hogy a bűnöknek meghalva igaz életet éljünk;
az ő sebe által gyógyultatok meg.

²⁵ Mert olyanok voltatok, *mint a tévelygő juhok* {1z 53,5k},

de most megtértetek lelketek pásztorához és felügyelőjéhez.

1 Pét 3 Asszonyok és férjek ¹ Ugyanígy az asszonyok is legyenek engedelmesek férjüknek, hogy ha egyesek nem hisznek is az igének, az asszonyok magaviselete beszéd nélkül is megnyerje őket, ² mikor látják istenfélő, tiszta életeteket. ³ Ne a külső hajdís, az arany viselése vagy fényes ruha legyen az ékességük, ⁴ hanem ami a szívben rejtőző, múlhatatlan ékszer: a szelíd és nyugodt természet. Ez értékes Isten szemében. ⁵ Hiszen egykor így ékesítették fel magukat a szent és Istenben bízó asszonyok is, engedelmeskedve saját férjüknek, ⁶ mint ahogy Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, urának nevezve őt, akinek ti leányai vagytok, ha jót tesztek, és semmi viszontagságtól nem féltek.

⁷ De ti is, férfiak, megértőek legyetek asszonyaitokkal, becsüljétek meg őket, mint a gyengébb asszonyi nemet, és mint társörököseiteket a kegyelemből való életben, hogy imádságotoknak ne legyen akadály.

Felhívás az egyetértésre ⁸ Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, szeressétek a testvéri közösséget, legyetek irgalmasok, alázatosak! ⁹ Ne viszonozzátok a rosszat rosszal, sem a szidalmat szidalommal, inkább mondjatok áldást; hisz arra vagytok hivatva, hogy áldás legyen az örök-részetek.

¹⁰ »Mert aki *az életet szeretni akarja,
és jó napokat szeretne látni,
fékezze nyelvét a rossztól,
és szája ne szóljon álnokságot.*

¹¹ *Forduljon el a gonosztól, és tegyen jót;*

keresse a békét, és kövesse azt.

*¹² Mert az Úr szemei az igazakon nyugszanak,
és fülei hallgatnak könnyörgéseikre;*

de az Úr tekintete haragos a gonosztevők felé» {Zsolt 34,13-17}.

Helyes magatartás a világban ¹³ Ki árthat nektek, ha a jónak buzgó követői lesztek? ¹⁴ De ha szenvedtek is az igaz élet miatt, boldogok vagytok. *Ne féljeteek és ne rettegjeteek tőlük, és meg ne zavarodjatok,* ¹⁵ hanem *őrizzétek szentül* szívetekben az Úr Krisztust {1z 8,12k}. Mindenkor legyetek készen arra, hogy válaszolni tudjatok mindenkinek, aki a bennetek lévő reménység okát kérdezi tőletek. ¹⁶ De ezt szélességgel és tisztelettudóan, jó lelkiismerettel tegyétek, hogy akik rágalmaazzák buzgó életeteket Krisztusban, szégyent valljanak abban, amivel titeket gyaláznak. ¹⁷ Jobb ugyanis – ha Isten úgy akarja – jót cselekedve szenvedni, mint rosszat cselekedve. ¹⁸ Mert Krisztus is meghalt egyszer a bűnökért, az Igaz a bűnösökért, hogy minket Istenhez vezessen. Test szerint megölték ugyan, de a Lélek életre keltette. ¹⁹ Őbenne ment el, hogy azoknak a lelkeknek is hirdesse az örömhírt, akik a börtönben voltak, ²⁰ akik egykor hitetlenek voltak, amikor Isten türelmesen várt Noé napjaiban, míg a bárka épült, amelyben kevés, összesen nyolc lélek menekült meg a víz által. ²¹ Ennek felel meg most a keresztség, amely titeket most megment, nem a test szennyének lemosása által, hanem mint a jó lelkiismeret kérése Istentől Jézus Krisztus feltámadása alapján, ²² aki az Isten jobbán van, miután felment a mennybe, és akinek uralma alá vannak vetve az angyalok, hatalmasságok és erők.

1 Pét 4 ¹ Mivel tehát Krisztus testben szenvedett, ti is ugyanezzel a gondolattal fegyverkezzetek fel, mert aki testben szenvedett, megszűnt vétkezni, ² hogy már ne az emberi vágyaknak, hanem Isten akaratának éljen a testben még hátralevő időben. ³ Mert elég, hogy az elmúlt időt a pogányok akaratára szerint töltöttétek, és kicsapongásokban, tobzódásban, részegeskedésben, dorbézolásokban, tivornyázásokban, tiltott bálványimádásban éltetek. ⁴ Most meg csodálkoznak, hogy nem tartotok velük ugyanezen érzékiség áradatában, és káromolnak titeket. ⁵ De számot fognak adni annak, aki készen áll ítélni eleveneket és holtakat. ⁶ Mert azért hirdette Krisztus az evangéliumot a megholtaknak is, hogy bár test szerint, emberek módjára ítélet alá estek, de a Lélek szerint Istenben életük legyen.

⁷ Közel van mindennek a vége. Legyetek tehát okosak, és ügyeljeteek, hogy helyesen imádkozzatok! ⁸ Mindenekelőtt pedig kölcsönös szeretettel legyetek egymás iránt szüntelenül, mert a szeretet sok bűnt eltakar {Pél 10,12}! ⁹ Legyetek vendégszeretők egymás iránt zúgolódás nélkül! ¹⁰ Mindegyiktek, ahogy kapta a kegyelmet, úgy adja tovább másnak is, mint jó intézői az Isten sokféle kegyelmének. ¹¹ Ha valaki beszél, mintegy Isten szavaival beszéljen; ha valaki szolgálatot tesz, mintha azzal az erővel tenné, amelyet Isten oszt ki, hogy mindenben Isten dicsősége valósuljon meg Jézus Krisztus által, akié a dicsőség és a hatalom mindörökkön örökké! Ámen.

Befejező intelmek: 4,12-5,11

A kitartás próbája ¹² Szeretteim, ne lepődjeteek meg azokon a perzselő szorongatásokon, amelyek megpróbáltatásul érnek benneteket, mintha valami hallatlan dolog esett volna veletek. ¹³ Inkább örüljeteek, hogy részetek lehet Krisztus szenvedéseiben, hogy amikor dicsősége kinyilvánul, vigadozva örvendezzeteek. ¹⁴ Ha szidalmaznak titeket Krisztus nevéért, boldogok vagytok, mert a dicsőség

Lelke és Isten Lelke nyugszik rajtatok {1z 11,2}. ¹⁵ Közületek senkit se azért érjen szenvedés, mert gyilkos, vagy tolvaj, vagy gonosztevő, vagy a mások ügyébe avatkozik. ¹⁶ Ha pedig mint keresztény szenved, ne szégyelli, hanem dicsőítse Istent ebben a névben.

¹⁷ Itt az ideje ugyanis, hogy megkezdődjék az ítélet Isten házában. Ha pedig rajtunk kezdődik, mi lesz a vége azoknak, akik nem hisznek Isten evangéliumának?

*¹⁸ »Ha az igaz is alig üdvözülni,
mivé lesz az istentelen és a bűnös?« {Péld 11,31G}*

¹⁹ Ezért azok is, akik Isten akarata szerint szenvednek, ajánlják lelküket a hűséges Teremtőnek jótevőik által.

1 Pét 5 A pásztor és a nyáj ¹ A presbitereket, akik köztetek vannak, kérem – mint előjárótársuk és Krisztus szenvedésének tanúja és az ő dicsőségének is részese, amely a jövőben ki fog nyilvánulni: – ² legeltessétek Isten rátok bízott nyáját. Viseljétek gondját, ne kényszerűségből, hanem szabad akaratból Isten szerint; ne rút nyereszkeskedésből, hanem buzgóságból; ³ nem uralkodva a választottak fölött, hanem mint a nyájnak példaképei. ⁴ S ha majd megjelenik a pásztorok Fejedelme, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koronáját.

⁵ Hasonlóképpen ti ifjak, engedelmeskedjétek az idősebbeknek! Mindnyájan öltözzétek magatokra az egymás iránti alázatosságot, mert

*Isten a kevélyeknek ellenáll,
az alázatosoknak pedig kegyelmet ad {Péld 3,34G}.*

⁶ Alázkodjatok meg tehát Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején. ⁷ Bízátok rá minden aggodalmatokat {Zsolt 55,23}, mert gondja van rátok. ⁸ Józanok legyetek és vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresve, kit nyeljen el. ⁹ Erős hittel álljatok neki ellen, tudjok ugyanis, hogy ugyanez a szenvedés éri testvéreiteket is, akik ezen a világon vannak.

¹⁰ Minden kegyelem Istene pedig, aki meghívott titeket az ő örök dicsőségére Jézus Krisztus által, maga fog titeket – miután kissé szenvedtetek – tökéletesíteni, megerősíteni, megszilárdítani és megalapozni. ¹¹ Övé a dicsőség és az uralom mindörökkön örökké! Ámen.

Befejezés: köszöntések és áldás: 5,12-14

¹² Szilvánusz által, akit hű testvérnek tekintek, röviden írtam nektek, kérve-kérve titeket, és tanúságot téve arról, hogy ez Isten igaz kegyelme. Tartsatok ki benne! ¹³ Üdvözzöl titeket a veletek együtt kiválasztott egyház Babilonban, és Márk, a fiam. ¹⁴ Köszöntsétek egymást a szeretet csókjával!

Békesség mindnyájatoknak, akik Krisztusban vagytok!

PÉTER MÁSODIK LEVELE

Címzés és köszöntés: 1,1-2

2 Pét 1 ¹ Simon Péter, Jézus Krisztus szolgája és apostola, azoknak, akik velünk egyenlő hitben részesültek a mi Istenünknek és az üdvözítő Jézus Krisztusnak igazságossága által. ² Kegyelem és békesség töltsön el benneteket Isten és a mi Urunk Jézus ismeretében!

Az áthagyományozott igazság: 1,3-21

Keresztény hivatás ³ Mindazokat a javakat, amelyek az élethez és az istenfélelemhez szükségesek, az isteni hatalom ajándékozta nekünk azáltal, hogy megismertük őt, aki minket saját dicsőségével és erejével meghívott. ⁴ Ezek által nekünk ajándékozta az értékes és rendkívül nagy ígéreteket, hogy általuk részeseivé legyetek az isteni természetnek, és megmeneküljete a világban uralkodó vágyak okozta romlottságtól. ⁵ Fordítsátok tehát minden gondotokat arra, hogy hitetekkel szolgáljátok az erényt, az erénnyel a tudományt, ⁶ a tudománnyal a mértékletességet, a mértékletességgel a békétűrést, ⁷ a békétűréssel az istenfélelmet, az istenfélelemmel a testvérek iránti jóindulatot, a testvérek iránti jóindulattal pedig a szeretetet. ⁸ Mert ha ezek megvannak, és bőven vannak meg bennetek, nem lesztek tétlenek, sem meddő a mi Urunk Jézus Krisztus megismerésében. ⁹ Akiben viszont nincsenek meg ezek, az vak és rövidlátó, s megfélemezett a régi bűneiből való megtisztulásáról. ¹⁰ Ezért annál inkább legyetek rajta, testvérek, hogy biztossá tegyétek hivatásotokat és kiválasztásotokat, mert ha ezt teszitek, soha nem fogtok elbotolni. ¹¹ Így ugyanis tágas bejárat nyílik nektek a mi Urunk és üdvözítő Jézus Krisztusunk örök országába.

A próféták és apostolok tanúsága ¹² Ennélfogva azon vagyok, hogy ezekre mindig figyelmeztesselek benneteket, jóllehet jártasak és erősek vagytok az elnyert igazságban. ¹³ Helyesnek tartom mégis, hogy amíg testem sátorában időzöm, figyelmeztesselek és serkentselek benneteket, ¹⁴ mert biztos vagyok abban, hogy közel van sátram lebontása, mint ahogy ezt a mi Urunk Jézus Krisztus is értésemre adta. ¹⁵ De rajta leszek, hogy ezekről halálom után is gyakran megemlékezzetek.

¹⁶ Mert nem tudálékosan kiagyalt meséket követve adtuk tudtotokra a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem mint akik szemtanúi voltunk az ő nagyságának. ¹⁷ Mikor ugyanis az Atyaistentől tiszteletet és dicsőséget nyert, ez a szózat hangzott hozzá a magasztos dicsőségből: »Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik!« ¹⁸ Mi hallottuk ezt az égből jövő szózatot, amikor vele voltunk a szent hegyen. ¹⁹ És súlyos prófétai beszéd birtokában vagyunk, amelyre jól teszitek, ha figyeltok, mint sötét helyen világító lámpásra, amíg a nap fel nem virrad, és a hajnalcsillag fel nem kél szívetekben. ²⁰ Mindenekelőtt azt kell megértenetek, hogy az Írás egyetlen prófétai beszéde sem egyéni értelmezés dolga. ²¹ Mert sohasem emberi akaratból származott a prófétai beszéd, hanem Isten szent emberei a Szentlélektől sugalmazva szóltak.

Óvás a tévtanítóktól: 2,1-22

2 Pét 2 A hamis tanítók fellépése ¹ Voltak azonban a nép körében hamis próféták is, mint ahogy közöttetek is lesznek hazug tanítók, akik veszedelmes tévtanokat terjesztenek, s azt, aki megváltotta őket, az Urat, megtagadják, gyors romlást zúdítva magukra. ² Sokan fogják követni eltévelyedéseiket, s miattuk becsmérelni fogják az igazság útját. ³ Nyereségvágyból fakadó szavaikkal igyekeznek megvásárolni titeket; de az ítélet már régóta készül ellenük, és a rájuk váró pusztulás el nem alszik.

Fenyegető ítélet a tévtanítók ellen ⁴ Hiszen Isten még a vétkező angyaloknak sem kegyelmezett, hanem a pokol bilincseibe zárva a mélységbe taszította őket, hogy ott fogva tartsák őket az ítéletre. ⁵ És nem kegyelmezett a régi világnak sem, csak Noét, az igazság hirdetőjét mentette meg nyolcadmagával, amikor az istentelenek világára rázúdította a vízözönt. ⁶ Szodoma és Gomorra városát is hamuvá égette, pusztulással büntette, példát állítva arra, hogy mi fog történni az istentelennel; ⁷ a szorongatott igaz Lót pedig az elvetemültek fajtalan életmódja közül megszabadította, ⁸ mert ez az igaz ember köztük lakott, látta és hallgatta őket, és gonosz tetteik napról napra gyötörték igaz lelkét. ⁹ Az Úr meg tudja szabadítani a kísértésből az istenfélőket, a gonoszokat pedig az ítélet napjára megőrizni, hogy bűnhődjenek. ¹⁰ Legfőképpen azokat, akik tisztátalan vágyakkal a test után járnak, s az Úr hatalmát megvetik.

A tévtanítók útja Ezek vakmerők, önhittek, nem félnek a Fényességeket káromolni, ¹¹ jóllehet az angyalok, akik erejüket és hatalmukat tekintve nagyobbak, nem hoznak ezek ellen káromló ítéletet. ¹² Ezek azonban, mint a természet szerint megfogásra és leölésre való oktan állatok, káromolják mindazt, amit nem értenek. De el fognak veszni saját romlottságukban, ¹³ és akaratuk ellenére elnyerik gonoszságuk jutalmát. Ők gyönyörűségnek tartják a naponkénti vigadozást. Piszok- és szennyfoltok ők, akik gyönyörökben tobzódnak és lakomáikon kéjelegnek nálatok. ¹⁴ Szemük tele van házasságtöréssel, és telhetetlenek a bűnben. Elcsábítják az állhatatlan lelkeket, szívük kapzsiságra van begyakorolva. Az átok fiai ők, ¹⁵ akik elhagyták az egyenes utat, és eltévedtek. Követték Boszor fiának, Bálámnak útját, aki jobban szerette a gonoszság bérét, ¹⁶ de meg is bűnhődött vétkéért: a teherhordó néma állat emberi hangon megszólalt, és megakadályozta a próféta esztelenségét. ¹⁷ Víz nélküli források ők, forgószéltől kergetett fellegek, – a legfeketébb sötétség vár rájuk! ¹⁸ Mert hiábavalóságokat beszélnek kevélyen, és buja testi kívánságokra csábítják azokat, akik alig menekültek meg a tévelygésben élőkől. ¹⁹ Szabadságot ígérnek nekik, holott ők maguk a romlottság szolgái, mert mindenki rabja lesz annak, ami legyőzte.

²⁰ Ha tehát azok, akik a mi Urunk és üdvözítő Jézus Krisztusunk megismerése által megmenekültek a világ förtelmeitől, de újból elmerülnek ezekben, és vereséget szenvednek, ez utóbbi állapotuk rosszabb az előbbinél. ²¹ Jobb lett volna nekik az igazságosság útját meg sem ismerni, mint annak megismerése után eltérni a nekik adott szent parancstól. ²² Beteljesedik ugyanis rajtuk az igaz közmondás:

»Visszatér a kutya a hányadékához« {Péld 26,11}, és:

»A megfürösztött disznó újra a sárban hempereg«.

Krisztus eljöveteléről: 3,1-16

2 Pét 3 Az eljövetel bizonyossága ¹Íme, szerettem, ezt a második levelet írom nektek, amelyben figyelmeztetéssel fölébresztem becsületes lelketeket, ²hogy emlékezzetek azokra a dolgokra, amelyeket a szent próféták előre megmondtak, valamint az Úrnak és Üdvözítőnek az apostolok által hirdetett parancsaira. ³Először is tudnotok kell, hogy az utolsó napokban csalárdságban járó gúnylódók fognak jönni, akik saját kívánságaik útján járnak, ⁴és azt mondják: »Hol van az ő eljövetelének ígérete?« Mert amióta elhunytak az atyák, minden úgy maradt, ahogy volt a teremtés kezdetétől. ⁵Azok, akik ezt állítják, nem tudják, hogy az ég régóta létezett, és a föld is, amely vízből és a víz által jött elő Isten szavára. ⁶E kettő által pusztult el az akkori világ, amikor a víz elárasztotta. ⁷A mostani eget és a földet ugyanaz az Ige őrízte meg a tűzre, az ítélet és az istentelen emberek pusztulásának napjára.

Az eljövetel késlekedése ⁸Egy valami pedig semmiképpen se kerülje el figyelmeteket, szerettem: Egy nap az Úrnál annyi, mint ezer év, és ezer év, mint egy nap. ⁹Az Úr nem késik ígéretével, ahogy egyesek gondolják. Türelemmel kezel bennünket, mert nem akarja, hogy bárki is elvesszen, hanem hogy mindnyájan megtérjenek. ¹⁰Az Úr napja úgy jön majd el, mint a tolvaj. Akkor az egek nagy robajjal elmúlnak, az elemek a hőségtől elolvadnak, ugyanígy a föld is, és annak minden műve, mely rajta található.

¹¹Ha tehát mindezek el fognak pusztulni, vajon milyeneknek kell lennetek a szent életben és buzgóságban nektek, ¹²akik várjátok és siettetitek Isten napjának eljövetelét, amikor az egek elégnak és szétfoszlanak, az elemek pedig a tűz hevétől elolvadnak? ¹³Mi azonban – az ő ígérete szerint –*új eget és új földet* várunk (1z 65,17), ahol igazságosság lakik.

A páli levelek tanúsága ¹⁴Ha tehát, szerettem, ezeket várjátok, azon legyetek, hogy szeplőtelenül és feddhetetlenül találjon titeket békességben. ¹⁵Tekintsétek a mi Urunk hosszantűrését rátok nézve üdvösségnek, amint a mi szeretett testvérünk, Pál is megírta azt nektek a neki adott bölcsesség szerint. ¹⁶Szól is ezekről minden levelében. Bizonyos dolgokat nehéz ugyan megérteni bennük – ezeket a tudatlanok és állhatatlanok kiforgatják, mint ahogy a többi Írásokat is, a saját vesztükre.

Dicsőítés: 3,17-18

¹⁷Ti tehát, szerettem, miután mindezt előre tudjátok, vigyázzatok, hogy az istentelenek tévelygése magával ne ragadjon titeket, és el ne veszítsétek saját szilárdságotokat. ¹⁸Sőt, inkább növekedjete a kegyelemben és a mi Urunk és üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Neki legyen dicsőség most és az örökkévalóság napján! Ámen.

JÁNOS ELSŐ LEVELE

Előszó: az élet igéje: 1,1-4

1 Ján 1 ¹ Ami kezdettől volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megnéztünk és a kezünk tapintott az élet Igéjéről ² – mert az élet megjelent, és mi láttuk, és tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, mely az Atyánál volt és megjelent nekünk –, ³ amit láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek is, hogy ti is közösségben legyetek velünk. Mi ugyanis közösségben vagyunk az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal. ⁴ Ezeket azért írjuk nektek, hogy örömünk teljes legyen.

Isten közösségében élni: 1,5-2,17

Isten jelenléte ⁵ Ez az üzenet, amelyet tőle hallottunk és hirdetünk nektek, hogy Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség. ⁶ Ha azt mondjuk, hogy közösségben vagyunk vele és sötétségben járunk, hazudunk, és nem cselekszünk igazságot. ⁷ Ha azonban világosságban járunk, mint ahogy ő is világosságban van, akkor közösségben vagyunk egymással, és Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.

Krisztus és a bűnök ⁸ Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, megcsaljuk magunkat, és nincs bennünk igazság. ⁹ Ha megvalljuk bűneinket, ő hű és igazságos, hogy megbocsássa a bűnöket, és megtisztítson minket minden gonoszástól. ¹⁰ Ha azt mondjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá tesszük őt, és az ő igéje nincs bennünk.

1 Ján 2 ¹ Gyermekeim, ezeket azért írom nektek, hogy ne vétkezzetek. De ha valaki vétkezett is, van szószólónk az Atyánál, Jézus Krisztus, az igaz. ² Ő az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is.

Az igaz istenismeret ³ Abból tudjuk meg, hogy ismerjük őt, ha megtartjuk parancsait. ⁴ Aki azt mondja: »Ismerem őt«, de parancsait nem tartja meg, az hazug, és nincs benne igazság. ⁵ Aki azonban megtartja az ő igéjét, abban Isten szeretete valóban tökéletes, ebből tudjuk meg, hogy őbenne vagyunk. ⁶ Aki azt mondja, hogy őbenne marad, annak úgy is kell élnie, ahogyan ő élt.

Az új parancs ⁷ Szeretteim! Nem új parancsot írok nektek, hanem régi parancsot, amelyet kezdettől fogva ismertek. A régi parancs az ige, amelyet hallottatok. ⁸ De új parancsot is írok nektek, s ez rá is, rátok is vonatkozik, mert a sötétség elmúlt, és az igaz világosság világít már. ⁹ Aki azt mondja, hogy világosságban van, és testvérét gyűlöli, az még most is a sötétségben van. ¹⁰ Aki szereti testvérét, az a világosságban marad, és nem okozza testvére bukását. ¹¹ De aki gyűlöli testvérét, az sötétben van, a sötétben jár, és nem tudja, hova megy, mert a sötétség megvakította a szemét.

Krisztus és a világ ¹² Írok nektek, gyermekeim, mert bocsánatot nyernek bűneitek az ő nevéért. ¹³ Írok nektek, apák, mert megismertétek azt, aki kezdettől fogva van. Írok nektek, ifjak, mert legyőztétek a gonoszt. ¹⁴ Írtam nektek, kisdedek, mert megismertétek az Atyát. Írtam nektek, apák, mert megis-

mertétek azt, aki kezdettől van. Írtam nektek, fiatalok: erősek vagytok, Isten ígéje megmarad bennetek, és a gonoszt legyőztétek. ¹⁵ Ne szeressétek a világot, sem azt, ami ebben a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete, ¹⁶ mert minden, ami a világon van, a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége. Ez nem az Atyától, hanem a világtól van. ¹⁷ Ez a világ elmúlik, és elmúlik a kívánsága is. De aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.

A hit megőrzése: 2,18- 3,24

A tévtanítók fellépése ¹⁸ Fiacskáim, itt az utolsó óra! És amint hallottátok, hogy jön az Antikrisztus, támadt is már sok antikrisztus. Ebből tudjuk, hogy itt az utolsó óra. ¹⁹ Közülünk jöttek elő, de nem voltak közülünk valók. Ha közülünk valók lettek volna, bizonyára velünk maradtak volna; de ki kellett derülnie annak, hogy nem mindnyájan közülünk valók. ²⁰ Ti azonban fel vagytok kenve a Szent által, és mindnyájan tudjátok ezt. ²¹ Nem is azért írtam nektek, mintha nem ismernétek az igazságot, hanem mint olyanoknak, akik ismerik, és azt is, hogy semmi hazugság nem származik az igazságból. ²² Ki a hazug, ha nem az, aki tagadja, hogy Jézus a Krisztus? Az Antikrisztus az, ő tagadja az Atyát és a Fiút. ²³ Ha valaki tagadja a Fiút, akkor az Atya sem az övé; ha valaki vallja a Fiút, akkor az Atya is az övé.

²⁴ Amit kezdettől fogva hallottatok, maradjon meg bennetek. Ha megmarad bennetek, amit kezdettől fogva hallottatok, ti is megmaradtok a Fiúban és az Atyában. ²⁵ Ez az ígélet, amelyet ő ígért nekünk: az örök élet. ²⁶ Mindezt azokkal kapcsolatban írtam nektek, akik félrevezetnek titeket. ²⁷ A kenet, amelyet tőle nyertetek, megvan bennetek, és bennetek is marad, így nincs szükségetek arra, hogy valaki tanítson titeket. Amire az ő kenete tanít titeket, az igaz és nem hazugság. Amint ő tanított titeket, maradjatok őbenne!

Figyelmeztetés a hűségre ²⁸ Igen, gyermekeim, maradjatok őbenne, hogy amikor meg fog jelenni, bizalommal legyünk, és meg ne szégyenüljünk általa, amikor eljön. ²⁹ Ha tudjátok, hogy ő igaz, akkor azt is tudjátok, hogy mindaz, aki igazat cselekszik, tőle született.

1 Ján 3 Az istengyermekség ajándéka ¹ Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten gyermekeinek neveznek, és azok is vagyunk! Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri. ² Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Tudjuk azonban, hogy amikor meg fog jelenni, hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt, amint van. ³ Mindaz, aki ezt reméli tőle, megszenteli magát, mint ahogy ő is szent. ⁴ Mindaz, aki bűnt cselekszik, gonoszsgot is elkövet, mert a bűn gonoszsg. ⁵ És tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűneinket, és benne nincsen bűn. ⁶ Mindaz, aki benne marad, nem vétkezik, és mindaz, aki vétkezik, nem látta és nem ismerte őt. ⁷ Gyermekeim, senki meg ne csaljon titeket! Aki igazat cselekszik, az igaz, mint ahogy ő is igaz. ⁸ Aki bűnt cselekszik, az ördögtől van, mert az ördög kezdettől fogva vétkezik. Azért jelent meg Isten Fia, hogy az ördög műveit lerontsa. ⁹ Mindaz, aki Istentől született, bűnt nem cselekszik, mert Isten magja van benne, és nem vétkezik, mert Istentől született. ¹⁰ Erről lehet megismerni, hogy kik az Isten gyermekei és kik az ördög gyermekei. Mindaz, aki nem igazat cselekszik, és aki nem szereti testvérét, nem Istentől van.

Felszólítás a testvéri szeretetre ¹¹ Mert az az üzenet, amelyet kezdettől fogva hallottatok, hogy szeressük egymást. ¹² Nem úgy, mint Kain, aki a gonosztól volt, és megölte testvérét. S miért ölte meg? Azért, mert az ő tettei gonoszak voltak, a testvéreinek tettei pedig igazak. ¹³ Ne csodálkozzatok, testvérek, ha a világ gyűlöl titeket. ¹⁴ Mi tudjuk, hogy a halálból átmentünk az életre, mert szeretjük testvéreinket. Aki nem szeret, az a halálban marad. ¹⁵ Mindaz, aki gyűlöl testvérét, gyilkos. És jól tudjátok, hogy egy gyilkosnak sincs örök élete, amely megmaradna benne. ¹⁶ Abból ismertük meg a szeretetet, hogy ő életét adta értünk, tehát nekünk is életünket kell adnunk testvéreinkért. ¹⁷ Aki birtokolja a világ javait, és szűkölködni látja testvérét, de a szívét elzárja előle, hogyan marad meg abban az Isten szeretete? ¹⁸ Gyermekeim! Ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem tettel és igazsággal!

Az istengyermeki bizalom ¹⁹ Erről ismerjük meg, hogy az igazságból vagyunk, és az ő színe előtt meg fog nyugodni a szívünk. ²⁰ Mert ha a szívünk vádol is minket, Isten nagyobb a szívünkénél, és tud mindent. ²¹ Szeretteim! Ha a szívünk nem vádol minket, bizalmunk van Istenhez, ²² és bármit kérünk, megkapjuk tőle, mert megtartjuk parancsait, és azt tesszük, ami kedves előtte. ²³ És az ő parancsa az, hogy higgyünk Fiának, Jézus Krisztusnak nevében, és szeressük egymást, amint megparancsolta nekünk. ²⁴ Aki megtartja parancsait, Istenben marad, és az Isten is őbenne. Hogy pedig ő bennünk marad, azt a Lélektől tudjuk meg, amelyet nekünk adott.

A hit mint az életre vezető út: 4,1-5,12

1 Ján 4 A lelkek megkülönböztetéséről ¹ Szeretteim! Ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, vajon Istentől vannak-e, mert sok hamis próféta ment szerteszét a világba. ² Erről ismerhetjük meg Isten Lelkét: Minden lélek, amely vallja, hogy Jézus Krisztus testben eljött, Istentől van. ³ És minden lélek, amely nem vallja Jézust, nem Istentől van. Az Antikrisztusé az, akiről hallottátok, hogy eljön, és már most a világban van. ⁴ Ti Istentől vagytok, gyermekeim, azokat pedig legyőztétek, mert nagyobb az, aki bennetek van, mint aki a világban van. ⁵ Ők ebből a világból valók, azért e szerint a világ szerint beszélnek, és a világ hallgat rájuk. ⁶ Mi Istentől vagyunk. Aki ismeri Istent, hallgat ránk; aki nincs Istentől, nem hallgat ránk. Erről ismerjük meg az igazság Lelkét és a tévelygés lelkét.

Isten a szeretet ⁷ Szeretteim! Szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van. Mindaz, aki szeret, Istentől született, és ismeri Istent. ⁸ Aki nem szeret, nem ismeri Istent, mert Isten a szeretet. ⁹ Isten szeretete abban nyilvánult meg irántunk, hogy egyszülött Fiát küldte a világra, hogy általa éljünk. ¹⁰ Ebben áll a szeretet. Nem mintha mi szeretnénk volna Istent, hanem mert ő szeretett minket, és elküldte Fiát engesztelésül bűneinkért. ¹¹ Szeretteim! Ha Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást! ¹² Istent soha nem látta senki. Ha szeretjük egymást, Isten bennünk marad, és szeretete tökéletes bennünk. ¹³ Abból ismerjük meg, hogy benne maradunk, és ő mibennünk, hogy a Lelkéből adott nekünk. ¹⁴ Mi pedig láttuk, és tanúságot teszünk arról, hogy az Atya elküldte Fiát, mint a világ üdvözítőjét. ¹⁵ Aki vallja, hogy »Jézus az Isten Fia«, abban Isten benne marad, és ő Istenben. ¹⁶ Mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket.

Félelem és szeretet Szeretet az Isten; aki a szeretetben marad, Istenben marad, és Isten őbenne. ¹⁷ Isten szeretete azzal lesz teljes bennünk, hogy az ítélet napján is lesz bizalmunk. Mert amilyen ő, olyanok vagyunk mi is ezen a világon. ¹⁸ A szeretetben nincs félelem. A tökéletes szeretet kizárja a félelmet, mert a félelem gyötrellemmel jár. Aki pedig fél, nem tökéletes a szeretetben. ¹⁹ Szeressünk tehát, mert Isten előbb szeretett minket. ²⁰ Ha valaki azt mondja: »Szeretem Istent«, és a testvérét gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. ²¹ Az a parancsunk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.

1 Ján 5 A hit: győzelem a világ felett ¹ Mindaz, aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született. És mindaz, aki szereti azt, aki szült, szereti azt is, aki tőle született. ² Arról ismerjük meg, hogy szeretjük Isten szülötteit, ha Istent szeretjük, és parancsait teljesítjük. ³ Mert az az Isten szeretete, hogy parancsait megtartjuk; és az ő parancsai nem nehezek. ⁴ Mert minden, ami Istentől született, legyőzi a világot. Ez az a győzelem, amely legyőzi a világot: a mi hitünk. ⁵ Ki más győzi le a világot, mint aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? ⁶ Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus. Nem csupán víz által, hanem víz és vér által. És a Lélek az, aki tanúskodik, ugyanis a Lélek igazság. ⁷ Mert hárman vannak, akik tanúskodnak: ⁸ a Lélek, a víz és a vér; és ez a három egy.

Isten tanúságtétele ⁹ Ha az emberek tanúságát elfogadjuk, Isten tanúsága nagyobb. S Isten tanúsága az, hogy tanúságot tett az ő Fiáról. ¹⁰ Aki hisz Isten Fiában, az magában hordozza Isten tanúságát. Aki nem hisz Istennek, hazugnak tartja őt, mert nem hisz abban a tanúságban, amelyet Isten tett az ő Fiáról. ¹¹ A tanúság pedig az, hogy Isten örök életet adott nekünk. És ez az élet az ő Fiában van. ¹² Aki magáénak mondhatja a Fiút, annak van élete; aki nem mondhatja magáénak Isten Fiát, annak nincs élete.

Befejező intelmek: bűnök és az örök élet: 5,13-21

¹³ Ezeket azért írom nektek, hogy tudjátok: nektek, akik hisztek Isten Fiának nevében, örök életetek van.

¹⁴ Abban rejlik a mi iránta való bizalmunk, hogy bármit kérünk az ő akarata szerint, meghallgat minket. ¹⁵ S ha tudjuk, hogy meghallgat minket, bármit kérünk is tőle, azt is tudjuk, hogy már a miénk, amit kértünk. ¹⁶ Ha valaki látja, hogy a testvére vétkezik, de nem halálos bűnnel, imádkozzon érte, és Isten életet fog adni annak, aki nem halálosan vétkezett. Van halált okozó bűn is; nem erről mondom, hogy valaki könyörögjön érte.

¹⁷ Minden gonoszság bűn, de van halált nem okozó bűn is. ¹⁸ Tudjuk, hogy mindaz, aki Istentől született, nem vétkezik, mert az Istentől való születés megőrzi őt, s a gonosz meg nem érinti. ¹⁹ Tudjuk, hogy mi Istentől vagyunk, ez az egész világ pedig gonoszságban fetreng. ²⁰ S azt is tudjuk, hogy Isten Fia eljött, és értelmet adott nekünk, hogy megismerjük azt, aki Igaz. Mi őbenne vagyunk, aki igaz: az ő Fiában, Jézus Krisztusban. Ő az igaz Isten és az örök élet. ²¹ Gyermekeim, őrizkedjétek a bálványoktól! Ámen.

JÁNOS MÁSODIK LEVELE

Címzés és köszöntés: 1-3

¹A presbiter a kiválasztott úrnőnek és gyermekeinek, akiket igazán szeretek; s nem egyedül én, hanem azok is mindnyájan, akik megismerték az igazságot, ²az igazság révén, amely megmarad bennünk, és velünk lesz örökké. ³Legyen velünk kegyelem, irgalom, békesség az Atyaistentől és Jézus Krisztustól, az Atyának Fiától igazságban és szeretetben!

Élet az igazságban: 4-6

⁴Igen örültem, hogy gyermekeid között olyanokat találtam, akik igazságban járnak, amint parancsot kaptunk az Atyától.

⁵Most pedig kérlek téged, úrnőm, nem mintha új parancsot írnék neked, hanem azt, ami megvolt nálunk kezdettől fogva, hogy szeressük egymást. ⁶A szeretet az, ha az ő parancsai szerint járunk. Mert az a parancs, hogy amit kezdettől fogva hallottátok, aszerint járjatok.

A tévtanítók elutasítása: 7-11

⁷Sok csaló ment ugyanis szerteszét a világba. Ezek nem vallják, hogy Jézus Krisztus testben eljött. Aki ilyen, az csaló és antikrisztus. ⁸Vigyázzatok magatokra! El ne veszítsétek, amit fáradozásotokkal elértetek, hogy teljes jutalmat kapjatok! ⁹Ha valaki túllép ezen, és nem marad meg Krisztus tanításában, akkor Isten sem az övé. Ha azonban valaki megmarad a tanításban, akkor az Atya is és a Fiú is az övé. ¹⁰Ha valaki hozzátok jön, és nem ezt a tanítást hozza magával, ne fogadjátok be őt házatokba, még azt se mondjátok neki: »Üdv neked!«. ¹¹Mert aki azt mondja neki: »Üdv neked!«, az részes az ő gonosz cselekedeteiben.

Befejező köszöntések: 12-13

¹²Még több írnivalóm is volna nektek, de nem akartam papíron és tintával, mert remélem, eljutok hozzátok, és szemtől szembe beszélhetek veletek, hogy örömünk teljes legyen. ¹³Üdvözlnek téged kiválasztott nővéred gyermekei!

JÁNOS HARMADIK LEVELE

Címzés és köszöntés: 1-4

¹ A presbiter a kedves Gájusznak, akit igazán szeretek. ² Kedvesem! Azon imádkozom, hogy mindenben szerencsésen járh, és egészséges légy, mint ahogy lelked is jó állapotban van. ³ Nagyon örültem, amikor a testvérek megérkeztek, és tanúságot tettek igazságodról, arról, hogy igazságban jársz. ⁴ Nincs annál nagyobb öröm számomra, mint amikor hallom, hogy a gyermekeim igazságban járnak.

A hithirdetők bátorítása: 5-8

⁵ Kedvesem! Hűségesen jársz el mindabban, amit a testvérekkért, még hozzá idegenekért teszel. ⁶ Ők tanúságot tettek szeretetedről az egyház színe előtt, és jól teszed, ha az úton gondoskodsz róluk, amint ez méltó Istenhez. ⁷ Hiszen az ő nevéért keltek útra, és semmit sem fogadnak el a pogányoktól. ⁸ Nekünk kell tehát az ilyeneket támogatnunk, hogy segítőtársai legyünk az igazságnak.

Diotrefész rendreutasítása: 9-10

⁹ Írtam valamit az egyháznak, de az, aki szereti közöttük az első helyet elfoglalni, Diotrefész, nem fogad be minket. ¹⁰ Ezért, ha majd elmegyek, megfeddem őt azért, amit tesz. Gonosz szavakat fecseg ellenünk, és mintha még ez sem volna neki elég, nem fogadja be a testvéreket. Azoknak pedig, akik be akarják fogadni őket, megtiltja, sőt, kiutasítja őket az egyházból.

Tanúság Demeterről: 11-12

¹¹ Kedvesem! Ne kövesd a rosszat, hanem azt, ami jó! Aki jót cselekszik, az Istenből van; aki rosszat cselekszik, nem látta Istent.

¹² Demeterről mindnyájan tanúságot tesznek, maga az igazság is, sőt, mi is tanúságot teszünk róla, és te tudod, hogy a mi tanúságunk igaz.

Befejező köszöntések: 13-14

¹³ Sok írnivalóm volna még neked, de nem akartam neked tintával és tollal írni. ¹⁴ Remélem ugyanis, hogy hamarosan meglátlak, s akkor szemtől szembe fogunk beszélni. Békesség neked! Üdvözlök barátaid! Üdvözöld barátainkat név szerint!

JÚDÁS LEVELE

Címzés és köszöntés ¹ Júdás, Jézus Krisztus szolgálja és Jakab testvére, azoknak, akiket az Atyaisten szeret, Jézus Krisztusnak megtartott és meghívott. ² Irgalom, béke és szeretet bőségesen adassék nektek!

Óvás a tévtanítóktól ³ Szeretteim, mivel őszinte törekvésem, hogy közös üdvösségünkről írjak nektek, szükségesnek tartottam ebben az írásban kérni titeket, hogy harcoljatok a hitért, amelyet egyszer s mindenkorra átadtak a szenteknek.

⁴ Mert alattomban bejöttek közénk bizonyos emberek, akik régóta ki vannak jelölve az ítéletre. Istentelenek, akik Istenünk kegyelmét érzékiségre fordítják, s egyedüli Uralkodónkat és Urunkat, Jézus Krisztust tagadják.

Fenyegető ítélet a tévtanítók ellen ⁵ Figyelmeztetni akarlak titeket – bár mindezt jól tudjátok –, hogy az Úr, miután kiszabadította a népet Egyiptom földjéről, később azokat, akik nem hittek, elpusztította. ⁶ Az angyalokat pedig, akik nem őrizték meg méltóságukat, hanem elhagyták lakóhelyüket, a nagy nap ítéletére örök bilincseken, sötétségben tartja. ⁷ Ugyanígy Szodoma és Gomorra is, és a szomszédos városok, amelyek hasonlóképpen paráznák voltak, és más test után jártak, szenvedik az örök tűz büntetését, és intő példaként állnak előttünk.

A tévtanítók útja ⁸ Ezek az álmodozók is ugyanúgy megfertőzik a testet, az Úr hatalmát megvetik, a fényességeket pedig káromolják. ⁹ Pedig Mihály főangyal, amikor az ördöggel vitatkozott és viaskodott Mózes teste miatt, nem mert káromló ítéletet kimondani ellene, hanem azt mondta: »Büntessen meg téged az Úr!« {Zak 3,2} ¹⁰ Ezek pedig gyalázzák mindazt, amit nem értenek. Amit viszont a természet szerint, mint az oktan állatok, tudnak, azáltal romlásba jutnak. ¹¹ Jaj nekik, mert Kain útján járnak, és nyereségért Bálám tévedésére adták magukat, és mint Kóré a lázadásban, elvesznek. ¹² Szégyenfoltok ezek a lakomáitokon, tartózkodás nélkül lakmároznak, és önmagukat hizlalják; esőtlen felhők, amelyeket a szelek ide-oda kergetnek, őszi, terméketlen, kétszer kiveszett, gyökerestül kitépott fák, ¹³ vad tengeri hullámok, amelyek saját gyalázatukat tajtékozzák, bolygó csillagok, amelyekre a sötétség vihara vár örökké. ¹⁴ Ezekről jövendölt Hénok, Ádám után a hetedik, amikor így szólt: »Íme, jön az Úr ezernyi szentjével, ¹⁵ minden fölött ítéletet tart, és megfenyíti az összes istentelent minden gonoszságért, amelyet gonoszul véghezvittek; és minden durva beszédért, amelyet az istentelen bűnösök ellene szóltak.« ¹⁶ Izgága elégedetlenkedők ezek, akik saját kívánságaik útján járnak; a szájuk kevélységet beszél, és haszonlesésből hízelegnek az embereknek.

Felhívás a hűségre ¹⁷ Ti azonban, szeretteim, emlékezzetek meg az ígéről, amelyeket előre megmondtak a mi Urunk, Jézus Krisztus apostolai. ¹⁸ Megmondták nektek, hogy »az utolsó időben gúnyolódók jönnek, akik saját kívánságaik útján járnak, istentelenségben.« {2 Pét 3,3} ¹⁹ Ezek azok, akik szakadásokat támasztanak, érzékiek, a Lélek nélkül valók. ²⁰ Ti ellenben, szeretteim, épüljete rá legszentebb hitetekre, imádkozzatok a Szentlélekben, ²¹ őrizzétek meg magatokat Isten szeretetében,

s várjátok a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre! ²² A kételkedőkön könnyörüljete, ²³ amazokat viszont mentsétek meg, ragadjátok ki őket a tűzből! A többieken pedig könnyörüljete, ám félelemmel, s borzadjatok még a ruhától is, amit a testük beszennyezett!

Befejezés ²⁴ Annak pedig, akinek van hatalma bűn nélkül megőrizni titeket, és szeplőtelenül, boldog örömmel az ő dicsőségének színe elé állítani, ²⁵ a mi egyedül üdvözítő Istenünknek, Urunk Jézus Krisztus által, legyen dicsőség és magasztalás, uralkodás és hatalom minden idő előtt, most és mindörökkön-örökké! Ámen.

JÁNOS JELENÉSEI

Előszó: 1,1-3

Jel 1 ¹Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, melyet Isten adott neki, hogy szolgálóinak megmutassa mind-
azt, aminek csakhamar meg kell történnie {Dán 2,28-29}. Elküldte angyalát, és kijelentette szolgálójának,
Jánosnak, ²aki tanúságot tett Isten ígéjéről és Jézus Krisztus tanúbizonyságáról, mindarról, amit lá-
tott. ³Boldog az, aki olvassa és aki hallja ennek a prófécianak ígéit, és megtartja mindazt, ami abban
meg van írva, mert az idő közel van!

Bevezetés: 1,4-8

⁴János a hét egyháznak, amelyek Ázsiában vannak. Kegyelem nektek és béke attól, aki van és
aki volt {Kiv 3,14G} és aki eljövendő; és a hét szellemtől, akik az ő trónja előtt vannak; ⁵és Jézus Krisz-
tustól, aki hűséges tanú, elsőszülött a halottak közül, és fejedelme a föld királyainak {Zsolt 89,38. 28}; aki
szeretett minket és megszabadított bennünket bűneinktől {Zsolt 130,8} a saját vére által, ⁶és Istene és
Atyja számára királlyá és papokká tett minket {Kiv 19,6}; övé a dicsőség és az uralom örökkön-
örökké! Ámen.

⁷*Íme, a felhőkön jön* {Dán 7,13}, *és látni fogja őt minden szem, és akik őt átszúrták. Gyászolja majd őt*
a föld összes népe {Zak 12,10}. Igen! Ámen.

⁸Én vagyok az Alfa és az Ómega, mondja az Úr, az Isten, aki van {Kiv 3,14G}, és aki volt, és aki eljövendő:
a Mindenható.

LEVELEK A HÉT EGYHÁZNAK: 1,9-3,22

János megbízatása ⁹Én, János, Jézusban testvéretek, és társatok a szorongatásban, az uralomban
és a béketűrésben, a Patmosz nevű szigeten voltam Isten ígéjéért és Jézus tanúbizonyságáért. ¹⁰A
Lélekben elragadtatásba estem az Úr napján, és hátam mögött olyan nagy hangot hallottam, mint a
harsonaé, ¹¹amely így szólt: »Amit látsz, írd le egy könyvbe, és küldd el a hét egyháznak: Efezusba,
Szmirnába, Pergamonba, Tiatírába, Szárdeszbe, Filadelfiába és Laodíceába!« ¹²Megfordultam, hogy
lássam a hangot, amely velem beszélt; és amikor megfordultam, hét arany gyertyatartót láttam,
¹³és a hét arany gyertyatartó között *az Emberfiához hasonlót, bokáig érő ruhába öltözve, és a mellén*
arany övvel körülövezve {Dán 7,13; Ez 9,2.11G; Dán 10,5}. ¹⁴*A feje és a haja fehér volt, mint a fehér gyapjú, és*
mint a hó, és a szeme olyan, mint a tűz lángja. ¹⁵*Lába hasonló volt a kemencében izzó sárgaréz-*
hez {Dán 7,9; 10,6}, *és a hangja, mint a nagy vizek zúgása* {Ez 1,24}. ¹⁶Jobbjában hét csillagot tartott, és a
szájából kétélű kard állt ki. Az arca olyan volt, mint a teljes fényében ragyogó nap.

¹⁷Amikor megláttam őt, a lába elé hullottam, mint egy halott. A jobbát rámtette, és azt mondta:
»Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó {Iz 44,2.6}, ¹⁸az élő, bár halott voltam; de íme élek örökkön-
örökké; nálam vannak a halál és az alvilág kulcsai. ¹⁹Írd föl tehát, amiket láttál, és amik vannak, és
amiknek ezek után kell megtörténniük {Dán 2,29}! ²⁰A hét csillag titka, amelyet a jobbomban láttál, és
a hét arany gyertyatartó: a hét csillag a hét egyház angyala; és a hét gyertyatartó a hét egyház.

Jel 2 Az efezusi egyháznak ¹ Az efezusi egyház angyalának írd meg:

Így szól, aki a hét csillagot tartja a jobbájában, aki a hét arany gyertyatartó között jár: ² Ismerem cselekedeteidet, fáradozásodat és béketűrésedet, és hogy nem szenvedheted a gonoszokat; hogy próbára tetteid azokat, akik apostoloknak mondják magukat, holott nem azok, és hazugnak találtad őket. ³ Béketűrő vagy, és szenvedtél az én nevemért, és nem fáradtál el. ⁴ De kifogásom van ellened: az, hogy elhagytad első szeretetedet. ⁵ Emlékezz tehát arra, honnan estél ki, térj meg, és tedd azt, amit korábban tettél; mert különben föllépek ellened, és elmozdítom gyertyatartódat helyéről, ha nem térsz meg. ⁶ De az megvan benned, hogy gyűlölöd a nikolaiták cselekedeteit, amelyeket én is gyűlölök.

⁷ Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak. A győztesnek enni adok az élet fájáról, mely Isten paradicsomában van {Ter 2,9; Ez 31,8}!

A szmirnai egyháznak ⁸ A szmirnai egyház angyalának írd meg:

Így szól az első és az utolsó {Iz 44,6}, aki halott volt és él: ⁹ Ismerem szorongatásodat és szegénységedet – noha gazdag vagy –, és káromolnak azok, akik zsidónak mondják magukat, holott nem azok, hanem a sátán zsinagógája. ¹⁰ Semmit se félj a rád váró szenvedésektől! Íme, az ördög közületek egyeseket börtönbe fog vetni, hogy próbára tegyen titeket, és szorongatásokat lesz tíz napig {Dán 1,12.14}. Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.

¹¹ Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak: Aki győzni fog, azt nem sebzi meg a második halál!

A pergamoni egyháznak ¹² A pergamoni egyház angyalának írd meg:

Így szól, akié a kétélű kard: ¹³ Tudom, hol laksz: ott, ahol a sátán székhelye van; és kitartasz nevem mellett, és nem tagadtad meg hitemet még azokban a napokban sem, amikor Antipászt, az én tanúmat, az én hívet megölték nálatok, ahol a sátán lakik. ¹⁴ De van ellened némi kifogásom is, hogy vannak ott nálad követői Bálám tanításának, aki arra tanította Bálákot, hogy törbe csalja Izrael fiait, hogy áldozati húsból lakmározzanak és paráználkodjanak {Szám 31,16; 25,1-26}. ¹⁵ Így nálad is vannak olyanok, akik a nikolaiták tanításának követői. ¹⁶ Térj meg tehát te is, különben csakhamar föllépek ellened, és harcba szállok azokkal szám kardjával.

¹⁷ Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak. A győztesnek elrejtett mannát adok, és egy kis fehér követ adok neki, a kis kőre írva pedig új nevet {Iz 62,2}, amelyet senki sem ismer, csak az, aki kapja.

A tiatírai egyháznak ¹⁸ A tiatírai egyház angyalának írd meg:

Így szól az Isten Fia, akinek a szeme olyan, mint a tűz lángja, és a lába hasonló a sárgarézhez {Dán 10,5-6}: ¹⁹ Ismerem műveidet, hitedet, szeretetedet, szolgálatodat és béketűrésedet, és utóbbi tetteidet, amelyek számosabbak az előbbieknél. ²⁰ De van ellened egy kifogásom, hogy megengeded Jezabel asszonynak, aki magát prófétaónak mondja, hogy tanítson, és elcsábítsa szolgálóimat, hogy paráználkodjanak és egyenek a bálványáldozatokból {Szám 31,16; 25,1-26}. ²¹ Időt adtam neki, hogy megtérjen,

de nem akar megtérni parázñaságából. ²² Íme, ágyba döntöm őt, és akik vele házasságtörést követnek el, igen nagy szorongatásban lesznek, ha nem fordulnak el tetteiktől. ²³ Fiait halállal ölöm meg, és megtudja minden egyház, hogy én vagyok a vesék és a szívek vizsgálója {Zsolt 7,10}, és megfizetek közületek mindenkinek tettei szerint {Zsolt 62,13}. ²⁴ Nektek pedig azt mondom, a többieknek, akik Tiatíraban vagytok, akik nem követik ezt a tanítást, és akik nem ismerték a sátán állítólagos mélységeit: Nem rakok rátok más terhet! ²⁵ Azonban amitek van, ahhoz ragaszkodjatok, amíg el nem jövök! ²⁶ Aki pedig győz és mindvégig megtartja cselekedeteimet,

annak hatalmat *adok a nemzetek fölött,*
²⁷ *hogy vasvesszővel kormányozza azokat,*
és összetörjenek, mint a cserépedény {Zsolt 2,8-9G},
²⁸ amint én is megkaptam Atyámtól,
és neki adom a hajnalcsillagot.
²⁹ Akinek van füle, hallja meg,
mit mond a Lélek az egyházaknak!

Jel 3 A szárdeszi egyháznak ¹ A szárdeszi egyház angyalának írd meg:

Így szól az, akié az Isten hét szelleme és a hét csillag: Ismerem cselekedeteidet, hogy van neved, hogy élsz, de halott vagy! ² Légy éber, és erősítsd meg a többieket, akik közel vannak a halálhoz, mert műveidet nem találom teljesnek Istenem előtt. ³ Emlékezz tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad, tartsd meg azt, és térj meg. Ha pedig nem leszel éber, úgy érkezem hozzád, mint a tolvaj, és nem fogod tudni, melyik órában jövök hozzád. ⁴ De vannak néhányan nálad Szárdeszben, akik nem szennyezték be ruháikat, és velem fognak járni fehérben, mert megérdemlik. ⁵ Aki győz, így fog fehér ruhába öltözni, és nem törölöm ki nevét az élet könyvéből {Zsolt 69,29}, és megvallom nevét Atyám és angyalai előtt.

⁶ Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak!

A filadelfiai egyháznak ⁷ A filadelfiai egyház angyalának írd meg:

Így szól a Szent, az Igaz, akié *Dávid kulcsa; aki ha valamit megnyit, azt senki sem zárja be; ha valamit bezár, azt senki sem nyitja ki* {1z 22,22}: ⁸ Ismerem cselekedeteidet. Íme, nyitott ajtót adtam eléd, melyet senki sem zárhat be. Bár kevés az erőd, mégis megtartottad ígémet, és nem tagadtad meg nevemet. ⁹ Íme, odaadok egyeseket a sátán zsinagógájából, akik zsidóknak mondják magukat, holott nem azok, hanem hazudnak; íme, megteszem, hogy eljöjjenek és lábadozva boruljanak {1z 60,14}, és megtudják, hogy szeretlek téged. ¹⁰ Mivel megőrizted béketűrésem ígését, én is megőrizlek téged a megpróbáltatás órájától, amely eljön az egész földkerekségre, hogy próbára tegye a föld lakóit. ¹¹ Íme, csakhamar eljövök! Tartsd meg, amid van, hogy senki se vegye el koronádat! ¹² Aki győz, azt oszloppá teszem Istenem templomában, és nem megy ki többé, és ráírom Istenem nevét és Istenem városának nevét {Ez 48,35}, az új Jeruzsálemét, amely leszáll az égből Istenemtől, és saját, új nevemet {1z 62,2}.

¹³ Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak!

A laodíceai egyháznak ¹⁴ A laodíceai egyház angyalának írd meg:

Így szól az Ámen, a hűséges és igaz tanú, aki Isten teremtésének kútfeje {Zsolt 89,38; Péld 14,5; 8,22G}: ¹⁵ Ismerem cselekedeteidet, hogy sem hideg nem vagy, sem meleg; bár hideg volnál vagy meleg! ¹⁶ De mivel langyos vagy, és sem hideg, sem meleg, kezdlek téged kivetni a számból. ¹⁷ Mert azt mondom: 'Gazdag vagyok, és igen sok kincsem van {Óz 12,9}, nem szorulok rá semmire', és nem tudod, hogy nyomorult és szánnalmas vagy, szegény, vak és meztelen, ¹⁸ tanácsolom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált színaranyat, hogy meggazdagodj; öltözz fehér ruhát, hogy ne legyen látható meztelenséged szégyene; s végy gyógyírt, hogy bekend a szemed, és láss. ¹⁹ Akiket szerettek {Péld 3,12}, azokat korholom és megfenyítem; buzdulj tehát föl, és térj meg. ²⁰ Íme, az ajtónál állok és zörgetek. Ha valaki meghallja szavamat, és ajtót nyit, bemegyek hozzá, vele étkezem, és ő énvelem. ²¹ Aki győz, annak megadom, hogy velem üljön trónomon, mint ahogy én is győztem, és Atyámmal ülök az ő trónján.

²² Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak!«

BEVEZETŐ ÉGI LÁTOMÁSOK: 4,1-5,14

Jel 4 Hódolat Isten trónja előtt ¹ Ezek után látomásom volt, és íme, ajtó nyílt meg az égben, és az előbbi hang, amelyet mint harsonát hallottam velem beszélni, így szólt: »Jöjj fel ide {Kiv 19,16}, és megmutatom neked azt, aminek ezek után történnie kell!« {Dán 2,29} ² Azonnal elragadtatásba estem a Lélekben, és íme, trón volt elhelyezve az égben, és a trónon ült valaki. ³ Az ott ülő hasonlónak látszott a jáspishoz és a karneolhoz; szivárvány volt a trón körül, hasonló a smaragd színéhez {Iz 6,1; Ez 1,26-28}. ⁴ A trón körül huszonnégy szék, és a székeken huszonnégy vén ült fehér ruhába öltözve, a fejükön arany korona. ⁵ A trónból villámok, zúgás és mennydörgések törtek elő {Kiv 19,16G}. Hét fáklya égett a trón előtt: Isten hét szelleme. ⁶ A trón előtt mintegy üvegtenger volt, kristályhoz hasonló, és a trón közepén, és a trón körül négy élőlény {Ez 1,5.18}, elől és hátul tele szemekkel. ⁷ Az *első* élőlény *oroszlánhoz* volt hasonló, a *második* élőlény *bikához* volt hasonló, a *harmadik* élőlénynek *emberéhez hasonló arca* volt, és a *negyedik* élőlény repülő *sashoz* hasonlított {Ez 1,10}. ⁸ A négy élőlény mindegyikének hat-hat szárnya volt, körös-körül és belül tele voltak szemekkel {Iz 6,2; Ez 1,18G}. Éjjel-nappal pihenés nélkül azt mondták: »Szent, szent, szent az Úr {Iz 6,3}, a mindenható Isten, aki volt és aki van {Kiv 3,14G} és aki eljövendő!«

⁹ Mikor ezek az élőlények dicsőséget, tiszteletet és hálát zengtek a trónon ülőnek, az örökkön-örökké élőnek, ¹⁰ a huszonnégy vén leborult a trónon ülő előtt, imádta az örökkön-örökké élő {Iz 6,1; Dán 6,27}, letette koronáját a trón előtt, és így szólt:

¹¹ »Méltó vagy, Urunk, Istenünk,
hogy tied legyen a dicsőség,
a tisztelet és a hatalom,
mert te teremtettél mindent,
és a te akaratod által jöttek létre a teremtmények!«

Jel 5 A lepecsételt könyv és a Bárány ¹ A trónon ülő jobbában láttam egy belül és kívül teleírt könyvet, amely hét pecséttel volt lepecsételve {Iz 6,1; 29,11; Ez 2,9-10}. ² Láttam egy erős angyalt, aki hangosan hirdette: »Ki méltó arra, hogy felnyissa a könyvet, és feltörje annak pecsétjeit?« ³ És sem az égben, sem a földön, sem a föld alatt nem tudta senki felnyitni a könyvet, sem beletekinteni abba. ⁴ Nagyon sírtam, mert senkit sem találtak méltónak, hogy a könyvet felnyissa vagy hogy abba beletekintsen. ⁵ Erre a vének egyike így szólt hozzám: »Ne sírj! Íme, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid sarja {Ter 49,9; Iz 11,10}, hogy felnyissa a könyvet, és felbontsa annak hét pecsétjét!«

⁶ Akkor láttam, hogy íme, a trón és a négy élőlény között és a vének között a Bárány állt mintegy megölve {Iz 53,7}. Hét szarva és hét szeme volt, amelyek Istennek az egész földre küldött hét szelleme {Zak 4,10}. ⁷ Odament, és átvette a trónon ülő jobbából a könyvet {Iz 6,1}. ⁸ Amikor átvette a könyvet, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt; mindegyiküknek hárfája és arany csészéje volt, tele illatszerekkel, amelyek a szentek imádságai. ⁹ Új éneket énekeltek, amely így hangzott {Zsolt 33,3}:

»Méltó vagy, hogy átvedd a könyvet,
és felnyisd annak pecsétjeit,
mert megöltek, és saját véreddel megváltottál Istennek,
minden törzsből, nyelvből, népből és nemzetből,
¹⁰ és Istenünk számára uralommá és papokká tetted őket,
és uralkodni fognak a föld felett!«

¹¹ Sok angyalt láttam, és hallottam szavukat a trón körül, s az élőlényekét és a vénekét, és számuk tízezernyi tízezer és ezernyi ezer volt {Dán 7,10}, ¹² akik hangosan azt kiáltották:

»Méltó a Bárány, akit megöltek {Iz 53,7},
hogy övé legyen a hatalom és gazdagság,
a bölcsesség, az erő, a tisztelet,
a dicsőség és az áldás!«

¹³ Minden teremtményt, amely az égben van, a földön és a föld alatt, és amely a tengeren és a tengerben van, mindezeket hallottam, amint azt mondták: »A trónon ülőnek {Iz 6,1} és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom, örökkön-örökké!«

¹⁴ A négy élőlény azt felelte: »Ámen!« A vének arcra borultak és imádták az örökkön-örökké élő.

A HÉT ANGYAL ÉS A HÉT HARSONA: 6,1- 11,19

Jel 6 Az első hat pecsét ¹ Láttam, amint a Bárány felnyitott egyet a hét pecsét közül; és hallottam a négy élőlény egyikét, amint mennydörgésszerű hangon így szólt: »Jöjj!« ² És láttam egy fehér lovat {Zak 1,8; 6,3.6}, a lovon ülőnek íj volt a kezében, és megkoronázták, ő pedig diadalmasan kivonult, hogy győzzön.

³ Amikor a második pecsétet felnyitotta, hallottam a második élőlényt, amint így szólt: »Jöjj!« ⁴ Kijött egy másik, tűzvörös ló {Zak 1,8; 6,2}, és a rajta ülőnek megengedték, hogy elvegye a békét a földről, és hogy egymást öldössék. Egy nagy kardot adtak neki.

⁵ Amikor a harmadik pecsétet fölnyitotta, hallottam a harmadik élőlényt, amint így szólt: »Jöjj!« És láttam egy fekete lovat {Zak 6,2.6}; és a rajta ülőnek kezében mérleg volt. ⁶ A négy élőlény között egy hang hallatszott, amely így szólt: »Két mérő gabona egy tizesért, és háromszor két mérő árpa egy tizesért; de a bort és az olajat ne bánts!«

⁷ Amikor a negyedik pecsétet fölnyitotta, hallottam a negyedik élőlény szavát, amint így szólt: »Jöjj!« ⁸ És láttam egy fakó lovat; és a rajta ülő neve Halál, és az alvilág {Óz 13,14} követte őt. Hatalom adatott neki a föld negyed része fölött, hogy öljön karddal, éhínséggel, halállal {Jer 14,12}, és a föld vadállataival.

⁹ Amikor az ötödik pecsétet fölnyitotta, láttam az oltár alatt azoknak a lelkét, akiket Isten ígéjéért és tanúbizonyságukért megölték. ¹⁰ Hangosan kiáltottak: »Uram, te szent és igaz, meddig nem mondasz ítéletet és nem állsz bosszút vérünkért a föld lakóin?« {Zak 1,12; MTörv 32,43}

¹¹ Mindegyiküknek hosszú fehér ruhát adtak, és azt mondták nekik, hogy még egy kis ideig legyenek nyugton, míg teljessé nem lesz szolgatársaiknak és testvéreiknek száma, akiket kell, hogy ugyanúgy megöljenek, mint őket.

¹² Láttam, hogy amint a hatodik pecsétet felnyitotta, nagy földrengés támadt. A nap olyan fekete lett, mint a szőrzsák {Iz 50,3G}, és az egész hold olyan lett, mint a vér {Jo 3,4}. ¹³ A csillagok lehullottak az égről a földre, ahogy a fügefa lehullatja éretlen fügéit {Iz 34,4G}, amikor nagy szél rázza. ¹⁴ Az ég visszahúzódott, mint az összegöngyölt könyvtekercs {Iz 34,4G}, és minden hegy és sziget kimozdult a helyéből. ¹⁵ A föld királyai, a fejedelmek {Zsol 2,2}, a hadvezérek, a gazdagok és az erősek, és minden szolga és szabad ember a hegyek barlangjaiba és kősziklái közé rejtőzött {Iz 2,10}, ¹⁶ és azt mondták a hegyeknek és a kőszikláknak: »Omoljatok ránk {Óz 10,8}, és rejtsetek el minket a trónon ülő elől {Iz 6,1} és a Bárány haragja elől! ¹⁷ Mert elérkezett az ő haragjuk nagy napja, és ki képes megállni azon?« {Jo 2,11}

Jel 7 Isten szolgáinak megjelölése ¹ Ezután négy angyalt láttam, akik a föld négy sarkán álltak, és akik feltartóztatták a földnek négy szelét, hogy ne fújjanak sem a földön, sem a tengeren, és egyetlen fára sem. ² Akkor láttam, hogy napkelet felől egy másik angyal száll fel, akinél az élő Isten pecsétje volt, és hangosan azt kiáltotta a négy angyalnak, akiknek megadatott, hogy ártsanak a földnek és a tengernek: ³ »Ne ártsatok a földnek és a tengernek, sem a fának, amíg meg nem jelöljük homlokukon Istenünk szolgáit!« ⁴ Hallottam a megjelöltek számát: száznegyvennégyezer megjelölt, Izrael fiainak valamennyi törzséből. ⁵ Júda törzséből tizenkétezer megjelölt; Rúben törzséből tizenkétezer; Gád törzséből tizenkétezer; ⁶ Áser törzséből tizenkétezer; Neftali törzséből tizenkétezer; Manassze törzséből tizenkétezer; ⁷ Simeon törzséből tizenkétezer; Lévi törzséből tizenkétezer; Isszakár törzséből tizenkétezer; ⁸ Zebulon törzséből tizenkétezer; József törzséből tizenkétezer; Benjamin törzséből tizenkétezer.

⁹ Ezután nagy sereget láttam, amelyet senki sem volt képes megszámlálni, minden nemzetből, néptörzsből, népből és nyelvből a trón előtt és a Bárány előtt állni, hosszú fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaággal, ¹⁰ és hangosan azt kiáltották: »Üdv a mi Istenünknek, aki a trónon ül {1z 6,1}, és a Báránynak!«

¹¹ Az angyalok mind ott álltak a trón, a vének és a négy élőlény körül, és a trón előtt arcra borulva imádták Istent:

¹² »Ámen! Áldás és dicsőség, bölcsesség, hálaadás, tisztelet, hatalom és erősség a mi Istenünknek, örökkön-örökké! Ámen.«

¹³ Ekkor megszólalt az egyik vén, és azt kérdezte tőlem: »Kik ezek, akik hosszú fehér ruhába vannak öltözve, és honnan jöttek?« ¹⁴ Azt mondtam neki: »Uram, te tudod!« Erre ő azt mondta nekem: »Ezek azok, akik a nagy szorongatásból jöttek, és fehérre mosták ruhájukat a Bárány vérében {Dán 12,1; Ter 49,11}. ¹⁵ Ezért vannak Isten trónja előtt, és éjjel-nappal szolgálnak neki templomában; és aki a trónon ül {1z 6,1}, fölöttük lakik. ¹⁶ *Nem éheznek többé és nem szomjaznak, nem éri őket többé a nap, sem bármiféle forráság* {1z 49,10}, ¹⁷ mert a királyi széken trónoló Bárány *lesz a pásztoruk, az élet vizének forrásához vezeti őket* {Zsolt 23,1-2; Jer 2,13}, és Isten *letöröl szemükről minden könnyet*« {1z 25,8}.

Jel 8 A hetedik pecsét és a hetedik angyal ¹ Amint a hetedik pecsétet felnyitotta, csend lett az égben mintegy félóráig. ² Láttam a hét angyalt, akik Isten előtt állnak, és hét harsonát adtak nekik. ³ Aztán egy másik angyal jött, és megállt az oltár előtt arany tömjénezővel. Sok jó illatszert adtak neki, hogy mindegyik szent imádságából tegyen az arany oltárra, amely Isten trónja előtt áll. ⁴ A jó illatszerek füstje fölszállt a szentek imádságából, az angyal kezéből Isten előtt. ⁵ Az angyal fogta a tömjénezőt, tett bele az oltár tűzéből {Lev 16,12}, és ledobta a földre. Akkor mennydörgés, zúgás, villámlás {Kiv 19,16G} és nagy földrengés támadt.

Az első négy harsona ⁶ A hét angyal, akiknél a hét harsona volt, felkészült, hogy megfújja a harsonát.

⁷ Az első angyal megfújta a harsonát. Erre vérrel vegyes jégeső és tűz támadt, és a földre hullott. A föld harmadrésze megégett, a fák harmadrésze elhamvadt, és minden zöldellő fűszál kiégett.

⁸ A második angyal megfújta a harsonát. Valami tűzzel égő nagy hegy {Jer 51,25G} zuhant a tengerbe, és a tenger harmadrésze vérré változott {Kiv 7,21-22}. ⁹ Ekkor meghalt a tengerben élő teremtmények harmadrésze, és a hajók harmadrésze elpusztult.

¹⁰ A harmadik angyal megfújta a harsonát, és egy nagy csillag hullott le az égből, égve, mint a fáklya, beleesett a folyók harmadrészébe és a vizek forrásaiba. ¹¹ A csillag neve: Üröm. A vizek harmadrésze ürré változott, és számos ember meghalt a vizektől, mert keserűek lettek.

¹² A negyedik angyal megfújta a harsonát, és csapás érte a nap harmadát, a hold harmadrészét és a csillagok harmadrészét, hogy harmadrészük elsötétüljön, és a nappal harmadrésze ne ragyogjon, és az éjjel hasonlóképpen.

¹³ Ekkor láttam és hallottam, hogy egy magányos sas repült át az égen, és hangosan így kiáltott: »Jaj, jaj, jaj a föld lakóinak a másik három angyal további harsonázása miatt, akik ezután fogják megfújni a harsonát!«

Jel 9 Az ötödik harsona ¹ Az ötödik angyal megfújta a harsonát, és láttam, hogy egy csillag esett le az égből a földre, és neki adatott a mélység kútjának kulcsa. ² Megnyitotta a mélység kútját, és fölszállt a kút füstje, mint egy nagy kemence füstje {Kiv 19,18}, erre elsötétült a nap és a levegő a kút füstjétől. ³ A kút füstjéből sáskák jöttek ki a földre {Kiv 10,12}, és olyan hatalom adatott nekik, amilyen hatalma a föld skorpióinak van. ⁴ Azt a parancsot kapták, hogy ne bántsák a föld fűvét, egyetlen zöldellő növényt és egyetlen fát sem {Kiv 10,15}, hanem csak azokat az embereket, akiknek a homlokán nincs rajta Isten jele {Ez 9,4}. ⁵ Parancsot kaptak, hogy ne öljék meg őket, csak kínozzák őket öt hónapig, és kínjuk olyan, mint ahogy a skorpió kínozza, ha megsebzí az embert. ⁶ Azokban a napokban az emberek keresni fogják a halált {Jób 3,21}, de nem találják meg, és vágyódni fognak a halál után, de a halál futni fog előlük.

⁷ A sáskák alakja harcrakész lovakhoz hasonlított, és fejükön mintegy aranyhoz hasonló korona volt. Az arcuk olyan volt, mint az emberek arca. ⁸ A hajuk olyan volt, mint az asszonyok haja, és fogaik, mint az oroszlánok fogai. ⁹ A mellvértjük olyan volt, mint a vaspáncél, és a szárnyuk zúgása, mint a harcba száguldó nagyszámú lovas szekér zúgása {Jó 2,5}. ¹⁰ A skorpióéhoz hasonló farkuk volt, és fullánk volt a farkukban, ebben pedig hatalom, hogy ártsanak az embereknek öt hónapig. ¹¹ A mélység angyala volt a királyuk, akinek a neve héberül Abaddón, görögül Apollión.

¹² Az egyik jaj elmúlt, de íme, még két jaj jött ezek után.

A hatodik harsona ¹³ A hatodik angyal megfújta a harsonát, és egy hangot hallottam az Isten szeme előtt álló arany oltár szarvai közül, ¹⁴ amely azt mondta a hatodik angyalnak, akinél a harsona volt: »Oldozd el a négy angyalt, akik a nagy Eufrátesz folyónál {Ter 15,18} meg vannak kötözve!« ¹⁵ Eloldozták a négy angyalt, akik készen voltak az órára, a napra, a hónapra és az esztendőre, hogy megöljék az emberek harmadrészét. ¹⁶ A lovas sereg száma húszezerszer tízezer; hallottam a számukat. ¹⁷ Így láttam a lovakat a látomásban, és akik rajtuk ültek, azoknak tüzes, kék és kénkő-színű mellvértjük volt, és a lovak feje oroszlánfejhez hasonlított. A szájukból tűz, füst és kénkő tört elő. ¹⁸ Ettől a három csapástól elpusztult az emberek harmadrésze, a tűztől, a füsttől és a kénkőtől, amely a szájukból előtört. ¹⁹ Mert a lovak ereje a szájukban és a farkukban van, mert a farkuk a kígyóhoz hasonló, feje van és azzal ártnak.

²⁰ A többi ember, aki nem halt meg ezekben a csapásokban, mégsem tért meg keze tetteitől {Iz 17,8}, hogy ne imádja a démonokat és az aranyból, ezüstből, rézből, kőből és fából való bálványokat, amelyek nem tudnak látni, sem hallani, sem járni {Zsolt 106,37; Dán 5,4,23; Zsolt 115,4-7}. ²¹ Nem tértek meg gyilkosságaiktól, varázslataikból, sem paráznságaikból és lopásaikból.

Jel 10 Az angyalok és a könyv ¹ Azután egy másik, erős angyalt láttam leszállni az égből, felhővel körülvéve, s a fején szivárvány volt. Arca olyan volt, mint a nap, lába pedig, mint a tűzoszlop. ² A kezében nyitott könyvet tartott, a jobb lábát a tengerre tette, a balt pedig a földre, ³ és olyan hangosan kiáltott, mint amikor az oroszlán ordít {Am 3,8}. Amikor kiáltott, megszólalt a hét mennydörgés

hangja. ⁴ Mikor pedig a hét mennydörgés hangja megszólalt, írni akartam, de egy hangot hallottam az égből, amely így szólt hozzám: »Pecsételd le {Dán 12,4}, amit a hét mennydörgés mondott, és ne írd le!«

⁵ Ekkor az angyal, akit állni láttam a tenger és a föld felett, *fölemelte jobbját az ég felé*, ⁶ és megesküdött az örökkön-örökké előre, aki az eget teremtette, és mindazt, ami azon van, és a földet, és mindazt, ami rajta van, és a tengert és mindazt, ami benne van {Dán 12,7; Neh 9,6}, hogy »nem lesz több haladék, ⁷ hanem a hetedik angyal harsonázásának napjaiban, amikor az kezdi megfújni a harsonát, beteljesedik Isten titka, mint ahogy ezt a jó hírt kinyilatkoztatta szolgái, a próféták által.«

⁸ Ekkor hangot hallottam az égből, amint újból szólt hozzám, és azt mondta: »Menj, és vedd át a nyitott könyvet a tenger és a föld felett álló angyal kezéből!« ⁹ Elmentem az angyalhoz, és mondtam neki, hogy adja nekem a könyvet. Ő azt felelte nekem: »Fogd és edd meg! Keserűvé fogja tenni a gyomrodat, de a szádban olyan édes lesz, mint a méz.« ¹⁰ Elvettem a könyvet az angyal kezéből, megettem, és a számban édes volt, mint a méz, de amikor lenyeltem, a gyomrom keserű lett {Ez 2,8; 3,1-3}.

¹¹ Ekkor azt mondták nekem: »Ismét jövendőlnöd kell a nemzetekről és népekről és nyelvekről {Dán 3,4} és számos királyról!«

Jel 11 A templom megmérése; a két próféta tanúsága ¹ Akkor mérővesszőhöz hasonló nádszálat adtak nekem, és azt mondták: »Kelj föl, mérd meg Isten templomát, az oltárt és a benne imádkozókat! ² De a templomon kívül levő tornácot hagyd ki, és ne mérd meg, mert azt átadták azoknak a nemzeteknek, amelyek a szent várost negyvenkét hónapig taposni fogják {Iz 63,18}. ³ Meg fogom hagyni két tanúmnak, hogy ezerkétszázhatvan napig jövendöljenek, szőrzsákba öltözve.« ⁴ Ők a két olajfa és a két gyertyatartó, amelyek a föld Ura előtt állnak {Zak 4,3.11-14}. ⁵ Ha valaki ártani akar nekik, tűz tör elő a szájukból, és megemészti ellenségeiket. Ha valaki bántani akarja őket, akkor azt meg kell ölni. ⁶ Ezeknek hatalmuk van arra, hogy bezárják az eget, hogy ne essen az eső {1 Kir 17,1} prófétálásuk napjaiban, és hatalmuk van a vizek fölött, hogy vérré változtassák azokat {Kiv 7,17}, és mindenféle csapással sújtsák a földet, ahányszor csak akarják {1 Sám 4,8}. ⁷ Amikor befejezik tanúságtételüket, a mélységből fölszálló fenevad háborút indít ellenük, legyőzi {Dán 7,3.7.21} és megöli őket. ⁸ A holttestük annak a nagy városnak az utcáján fog heverni, amelyet szellemi értelemben Szodomának és Egyiptomnak hívnak, és ahol Urukat is megfeszítették. ⁹ A törzsekből, népekből, nyelvekből és nemzetekből sokan fogják látni holttestüket három és fél napon keresztül, és holttestüket nem engedik sírba tenni. ¹⁰ A föld lakói pedig örvendezni fognak felettük, és vigadni fognak. Ajándékokat küldenek egymásnak, mert ez a két próféta gyötrelmére volt a föld lakóinak.

¹¹ De három és fél nap múlva Istentől az élet lelke szállt beléjük {Ez 37,10}. Lábukra álltak, és nagy félelem fogta el azokat, akik látták őket {Ter 15,12}. ¹² Ekkor egy hatalmas hangot hallottak az égből, amely azt mondta nekik: »Szálljatok fel ide!« {Kiv 19,24} Erre fölszálltak az égbe a felhőben, ellenségeik pedig látták őket {2 Kir 2,11}. ¹³ Abban az órában nagy földrengés támadt, és a város tizedrésze összeomlott {Ez 38,19-20}. A földrengésben név szerint hétezer ember vesztette életét. A többiek megrettentek, és dicsőítették az ég Istenét.

¹⁴ A második jaj elmúlt, de íme, csakhamar eljön a harmadik jaj!

A hetedik harsona ¹⁵ A hetedik angyal megfújta a harsonát, és hatalmas hangok szólaltak meg a mennyben: »A mi Urunké és az ő Krisztusáé lett ennek a világnak az uralma, és uralkodni fog örökön-örökké!«

¹⁶ Ekkor a huszonnégy vén, aki Isten előtt ült székein, arcra borult, és imádta Istent, mondván:

¹⁷ »Hálát adunk neked,
mindenható Úristen,
aki vagy, és aki voltál,
mert átvetted nagy hatalmadat és uralkodsz {Zsolt 99,1}.

¹⁸ A nemzetek ugyan haragudtak,
de eljött a te haragod {Zsolt 2,5},
és az idő, hogy a halottakat megítéljék,
és megadják a jutalmat szolgálóknak,
a prófétáknak és a szenteknek,
és azoknak, akik nevedet félik,
a kicsinyeknek és a nagyoknak {Zsolt 115,13},
és hogy kiirtsák azokat,
akik megrontották a földet.«

¹⁹ Ekkor megnyílt Isten temploma az égben, és láthatóvá lett a szövetség szekrénye a templomban {1 Kí 8,6}; villámok, zúgás, földrengés és nagy jégeső támadt {Kiv 19,16G; 9,24}.

A SÁTÁN HARCA ISTEN NÉPE ELLEN: 12,1-14,5

Jel 12 Az Asszony és a sárkány ¹ Ekkor nagy jel tűnt fel az égen: egy asszony, akinek öltözete a nap volt, lába alatt a hold, és a fején tizenkét csillagból álló korona. ² Mivel áldott állapotban volt, vajúdva, a szüléstől gyötrődve kiáltozott. ³ Aztán egy másik jel tűnt fel az égen: íme, egy nagy, tűzvörös sárkány, amelynek hét feje és tíz szarva volt {Dán 7,7}, és a hét fején hét királyi korona. ⁴ A farka lesöpörte az ég csillagainak harmadrészét, és a földre sodorta őket {Dán 8,10}. A sárkány a vajúdó asszony elé állt, hogy amint megszül, elnyelje fiát. ⁵ Az fiúgyermeket szült, aki *vasvesszővel fogja kormányozni az összes nemzetet* {Iz 66,7; Zsolt 2,9G}. Elragadták a fiát, és Isten trónjához vitték. ⁶ Az asszony pedig a pusztaságba menekült, ahol Istentől elkészített helye volt, hogy ott táplálják őt ezerkétszázhatvan napig.

A sárkány bukása ⁷ Ekkor harc támadt az égben: Mihály és angyalai harcoltak a sárkánnyal {Dán 10,13.20}. A sárkány és angyalai harcoltak, ⁸ de nem diadalmaskodtak, sem helyük nem volt többé az égen. ⁹ Ekkor letaszították a nagy sárkányt, az őskígyót, akit ördögnek és sátánnak {Ter 3,1; Zak 3,1; Jób 1,6} hívnak, aki elcsábítja az egész világot. Letaszították a földre, és vele együtt angyalait is letaszították. ¹⁰ Ekkor nagy hangot hallottam az égből, amely így szólt:

»Most lett a mi Istenünk az üdvösség,
az erő és a királyság,
a hatalom pedig az ő Krisztusáé,
mert letaszították testvéreink vádlóját,
aki éjjel-nappal vádat emelt ellenük Istenünk előtt.

¹¹ Ők pedig legyőzték őt
a Bárány vére és a tanúságtétel igéje által,
s nem kímélték saját életüket mindhalálíig.

¹² Örvendeztetek tehát, egek {1z 44,23},
és akik bennük laktok!

Jaj a földnek és a tengernek, mert hozzátok szállt le az ördög nagy haraggal, s tudja, hogy kevés ideje van!«

A sárkány harca az asszony ellen ¹³ Miután a sárkány látta, hogy letaszították a földre, üldözte az asszonyt, aki fiúgyermeket szült. ¹⁴ Ekkor az asszony két nagy sasszárnyat kapott, hogy a pusztaságba repüljön a saját helyére, hogy ott táplálják egy ideig és időig és fél ideig {Dán 7,25}, távol a kígyótól. ¹⁵ Ekkor a kígyó akkora vízarat bocsátott a szájából az asszony után, mint egy folyó, hogy elsodor-
tassa őt a folyóval. ¹⁶ De a föld megsegítette az asszonyt, megnyitotta száját, és elnyelte a folyót, amelyet a sárkány bocsátott ki a szájából.

¹⁷ Ekkor a sárkány haragra gerjedt az asszony ellen, és elment, hogy harcra keljen az asszony többi ivadéka ellen, akik megtartják Isten parancsait, és akiknél Jézus tanúságtétele van.

¹⁸ Aztán megállt a tenger fövényén.

Jel 13 A két fenevad ¹ Ekkor láttam, hogy egy fenevad száll föl a tengerből, melynek hét feje {Dán 7,3.7} és tíz szarva volt, és szarvain tíz királyi korona, fejein pedig a káromlás nevei. ² A fenevad, amelyet láttam, hasonló volt a párduchoz, a lábai mint a medve lábai, a szája mint az oroszlán szája {Dán 7,4-6}, és a sárkány neki adta erejét, trónját és nagy hatalmát. ³ Láttam, hogy a fejei közül az egyik szinte halálosan megsebesült, de halálos sebe meggyógyult.

Az egész föld csodálkozva követte a fenevadat. ⁴ Imádták a sárkányt, aki hatalmat adott a fenevad-
nak, és imádták a fenevadat, és így szóltak: »Ki hasonló a fenevadhoz, és ki harcolhatna vele?«

⁵ Nagy dolgokat és káromlást beszélő száj adatott neki {Dán 7,8.25}, és hatalmat kapott a cselekvésre negyvenkét hónapig. ⁶ Káromlásra nyitotta száját Isten ellen, hogy káromolja nevét és hajlékát és az ég lakóit. ⁷ Megadatott neki, hogy harcoljon a szentekkel, és legyőzze őket {Dán 7,21}. Hatalmat kapott minden törzs és nép és nyelv és nemzet fölött. ⁸ És imádni fogja őt a föld minden lakója, akiknek a neve nincs beírva a megölt Báránynak életkönyvébe {Dán 12,1} a világ kezdete óta. ⁹ Akinek van füle, hallja meg! ¹⁰ Akinek fogságba kell mennie, az fogságba megy,

*akinek kard által kell meghalnia,
azt karddal kell megölni {Jer 15,2}.*

– Ez a szentek béketűrése és hite. –

¹¹ Ekkor láttam, hogy egy másik fenevad száll fel a szárazföldből, amelynek két szarva volt, hasonló a Bárányéhoz, de úgy beszélt, mint a sárkány. ¹² Ez gyakorolja az első fenevad teljes hatalmát az ő színe előtt, és rábírja a földet és a föld lakóit, hogy imádják az első fenevadat, amelynek a halálos sebe meggyógyult. ¹³ Nagy jeleket művel, s még azt is megteszi, hogy tűz szálljon le az égből az emberek szeme láttára. ¹⁴ Elcsábítja a föld lakóit a jelekkel, amelyekre hatalmat kapott, hogy megtegye a fenevad színe előtt, s azt mondja a föld lakóinak, hogy készítsék el annak a fenevadnak a képmását, amelynek kard által ejtett sebe van, de életben maradt. ¹⁵ Hatalmat kapott, hogy lelket adjon a fenevad képmásának, és hogy megszólaljon a fenevad képmása, és megölethesse azokat, akik nem imádják a fenevad képmását {Dán 3,5-6}. ¹⁶ Megteszi, hogy minden kicsiny és nagy, gazdag és szegény, szabad és szolga bélyeget viseljen a jobb kezén vagy a homlokán; ¹⁷ és senki se vásárolhasson vagy adhasson el, ha nem viseli a vadállat bélyegét: a nevét, vagy a nevének számát. ¹⁸ – Ez a bölcsesség. Akinek van értelme, számítsa ki a vadállat számát; mert ember száma az, és a száma hatszázhatvanhat. –

Jel 14 A bárány és kísérete ¹ Ekkor íme, láttam, hogy a Bárány a Sion hegyén állt, és vele a száznegyvennégyezer, akiknek homlokára volt írva {Ez 9,4} az ő neve és az ő Atyjának neve. ² Egy hangot hallottam az égből, amely olyan volt, mint a nagy vizek zúgása és mint a mennydörgés {Ez 1,24}, s a hang, amelyet hallottam, olyan volt, mint a hárfákon játszó hárfásoké. ³ Új éneket énekeltek a trón előtt, a négy élőlény és a vének előtt, és senki más nem tudta megtanulni azt az éneket, mint az a száznegyvennégyezer, akik meg vannak váltva a földről. ⁴ Ezek azok, akik nem szennyezték be magukat asszonyokkal, mert szüzek. Követik a Bárányt, amerre csak megy; ők megváltást nyertek az emberek közül, zsengeül Istennek és a Báránynak, ⁵ és a szájukban nem találtatott hazugság, mert szeplőtelenek.

AZ ÍTÉLET: 14,6-20,15

Az ítélet kihirdetése ⁶ Ekkor láttam egy másik angyalt repülni az ég zenitjén, akinél örök evangélium volt, hogy hirdesse az evangéliumot a föld lakóinak, minden nemzetnek, törzsnek, nyelvnek és népnek, ⁷ hangos szóval: »Féljétek Istent, és adjatok neki tiszteletet, mert eljött ítéletének órája; és imádjátok őt, aki az eget és a földet, a tengert és a vizek forrásait alkotta!« {Kiv 20,11}

⁸ Ezt egy másik angyal követte, aki ezt mondta: »Elesett, elesett a nagy Babilon, amely féktelen parázñaságának borával itatott meg minden nemzetet!« {Jer 51,7-8}

⁹ Egy harmadik angyal követte őket, hangosan kiáltva: »Aki imádja a vadállatot és annak képmását, és felveszi bélyegét a homlokára vagy a kezére, ¹⁰ az is inni fog Isten haragjának borából {Iz 51,17}, amely készen van, elegyítetlenül, haragjának kelyhében {Jer 25,15}, és gyötrődni fog tűzben és kénben az angyalok és a Bárány előtt. ¹¹ Gyötrelmeik füstje felszáll örökkön-örökké {Iz 34,9-10}, és nincs nyugal-muk éjjel-nappal azoknak, akik imádták a vadállatot és képmását, és aki fölveszi nevének bélyegét.«

12 – Ez a szentek béketűrése, akik megtartják Isten parancsait és Jézus hitét. – 13 Egy hangot hallottam az égből, amely ezt mondta nekem: »Írjad: Már most boldogok a holtak, akik az Úrban halnak meg! Igen, mondja a Lélek, hogy megpihenjenek munkáiktól; mert cselekedeteik követik őket!«

Az aratás órája 14 Ekkor íme, fehér felhőt láttam, és a felhőn az Emberfiához hasonló ült {Dán 7,13}, akinek fején arany korona volt, és a kezében éles sarló. 15 Egy másik angyal jött ki a templomból, és hangos szóval így kiáltott a felhőn ülőnek: »Csapj a sarlóddal és arass, mert eljött az aratás órája, hiszen megérett az aratnivaló a földön!« {Jó 4,13} 16 És a felhőn ülő nekieresztette sarlóját a földnek, és learatta a földet.

17 Ekkor egy másik angyal jött ki az égben levő templomból, neki szintén éles sarlója volt. 18 Az oltártól ismét egy másik angyal jött ki, akinek hatalma volt a tűz felett, és hangosan odakiáltott annak, akinek éles sarlója volt: »Csapj le éles sarlóddal, és szüreteld le a föld szőlőjének gyümölcsseit, mert megérték szőlőfürtjei!« {Jó 4,13} 19 Az angyal megindította sarlóját a földre, és leszüretelte a föld szőlőjét, és Isten haragjának nagy borprésébe dobta. 20 Megtaposták a borprést a városon kívül {Iz 63,3}, és vér jött ki a présből a lovak zablájáig, ezerhatszáz stádiumnyira.

Jel 15 Az utolsó hét csapás kihirdetése 1 Ekkor egy másik nagy és csodálatos jelet láttam az égben: hét angyalt, akiknél a hét utolsó csapás volt, mert azok által teljesedett be Isten haragja.

2 Akkor egy üvegtenger-félét láttam, ami tűzzel volt vegyítve. Láttam azokat, akik legyőzték a fenevadat, a képmását és nevének számát, amint az üvegtenger fölött állnak Isten hárfáival, 3 és éneklük Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét:

»Nagyok és csodálatosak a te műveid {Zsolt 92,5},

Uram, mindenható Isten!

Igazságosak és igazak a te útjaid {Zsolt 139,14},

nemzetek Királya!

4 Ki ne félne téged, Uram,

és ki ne magasztalná nevedet?

Mert egyedül te vagy szent {Zsolt 99,3},

hisz minden nemzet eljön

és leborul színed előtt {Zsolt 86,9},

mert ítéleteid nyilvánvalóvá lettek!«

5 Ezek után láttam, hogy íme, megnyílt a tanúbizonyság hajlékának temploma az égben {Kiv 40,34G}, 6 és hét angyal jött ki a templomból, akiknél a hét csapás volt {Lev 26,21 G}, tiszta és fehér gyolcsba öltözve, a mellük körül pedig aranyövvel övezve {Dán 10,5}. 7 A négy élőlény egyike a hét angyalnak hét aranycsészét adott, telve az örökkön-örökké élő Isten haragjával. 8 És a templom megtelt füsttel Isten feltségétől és hatalmától, és senki sem mehetett be a templomba {Kiv 40,34-35}, amíg be nem teljesedett a hét angyal hét csapása {Lev 26,21}.

Jel 16 A hét angyal a harag csészéivel 1 Ekkor egy erős hangot hallottam a templomból, amely így szólt a hét angyalhoz: »Menjetek, és öntsétek ki Isten haragjának hét csészéjét a földre!« {Szo 3,8}

² Elment az első, és kiöntötte csészejét a földre, erre fájdalmas és igen veszélyes fekély támadt az embereken {Mtörv 28,35}, akik a vadállat bélyegét viselték, és azokon, akik az ő képét imádták.

³ És a második angyal is kiöntötte csészejét a tengerbe, és az vérré változott, mint a halotté, és minden élőlény elpusztult a tengerben {Kiv 7,17-18}.

⁴ És a harmadik is kiöntötte csészejét a folyókba és a vízforrásokba, és azok vérré változtak {Kiv 7,19}.

⁵ Hallottam a vizek angyalát, amint azt mondta: »Igazságos vagy, Uram, aki vagy, és aki voltál, szent {Zsolt 119,137; Kiv 3,14G}, mert így ítéltél, ⁶ mivel szentek és próféták vérént ontották, vért adtál nekik inni {Zsolt 79,3; Iz 49,26G}. Valóban megérdemelték!« ⁷ És hallottam, hogy így szólt az oltár felől: »Úgy van, Uram, mindenható Isten, igazak és igazságosak a te ítéleteid!« {Zsolt 19,10}

⁸ És a negyedik angyal is kiöntötte csészejét a napra, erre annak megadatott, hogy forrósággal gyötörje az embereket, és tűzzel. ⁹ És az embereket égette a nagy forróság, s káromolták Isten nevét, akinek hatalma van e csapások fölött, s mégsem tértek meg, hogy őt megdicsőítsék.

¹⁰ És az ötödik angyal is kiöntötte csészejét a fenevad trónjára. Erre annak országa elsötétült {Kiv 10,21-22}, és nyelvüket harapdálták fájdalmukban. ¹¹ Káromolták az ég Istenét fájdalmaik és sebeik miatt; de nem tértek meg cselekedeteikből.

¹² És a hatodik angyal is kiöntötte csészejét abba a nagy folyamba, az Eufráteszbe, s kiszáradt annak víze {Ter 15,18; Jer 50,38}, hogy út készüljön a Napkeletről jövő királyoknak. ¹³ És láttam, hogy a sárkány szájából, a fenevad szájából és az álprófeta szájából három tisztátalan szellem jön ki, mintha békák lennének, ¹⁴ mert démonok lelkei ezek, akik jeleket művelnek, és a föld összes királyaihoz mennek, hogy összegyűjtsék őket a harcra a mindenható Isten nagy napjára.

¹⁵ – Íme, úgy jövök, mint a tolvaj! Boldog az, aki virraszt, és őrzi ruháját, hogy meztelenül ne járjon, és ne lássák a szégyenét!

¹⁶ És egybegyűjti őket arra a helyre, amelyet héberül Harmageddónnak neveznek. –

¹⁷ És a hetedik angyal is kiöntötte csészejét a levegőbe, és harsány hang hallatszott a templomból {Iz 66,6}, a tróntól: »Megtörtént!« ¹⁸ És villámlások, zúgás és mennydörgések {Kiv 19,16} támadtak, és akkora földrengés lett, amekkora még nem volt {Dán 12,1}, amióta ember van a földön, olyan földrengés, olyan hatalmas! ¹⁹ A nagy város három részre szakadt, a nemzetek városai leomlottak, és Isten megemlékezett a nagy Babilonról {Dán 4,27}, hogy bosszúálló haragja borának kelyhét adja neki {Iz 51,17}. ²⁰ Eltűnt minden sziget, és a hegyek sem látszóttak sehol. ²¹ Hatalmas, mázsányi jégeső {Kiv 9,24} hullott le az égből az emberekre, s az emberek káromolták Istent a jégeső csapása miatt, mert az igen nagy volt.

Jel 17 A parázna Babilon ¹ A hét angyal közül az egyik odajött, és így szólt hozzám: »Jöjj, megmutatom neked a nagy parázna asszony kárhozatát, aki a nagy vizek fölött ül {Jer 51,13}, ² akivel a föld királyai paráználkodtak {Iz 23,17}, és akinek paráznasága borától megrészegültek a föld lakói!« ³ És lélekben elvitt engem a pusztaságba: egy asszonyt láttam skarlátvörös fenevaden ülni, amely tele volt a káromlás neveivel, és hét feje és tíz szarva volt {Dán 7,7}. ⁴ Az asszony pedig bíborba és karmazsinba volt

öltözve, felékesítve arannyal és drágakővel és gyöngyökkel. Kezében arany serleget {Jer 51,7} tartott, telve utálatossággal és paráznaságának tisztátalanságával. ⁵ A homlokára ez a név, ez a titok volt írva: »A nagy Babilon {Dán 4,27}, a föld paráznaságainak és utálatosságainak anyja!«

⁶ És láttam, hogy az asszony részeg a szentek véréből és Jézus vértanúinak véréből. Mikor őt láttam, nagyon csodálkoztam. ⁷ Az angyal azt mondta nekem: »Miért csodálkozol? Megmagyarázom én neked az asszony titkát és a fenevadét, amely őt hordozza, amelynek hét feje és tíz szarva van! ⁸ A fenevad, amelyet láttál, volt és nincs, és megjelenik. Fel fog szállni a mélységből {Dán 7,3}, és a vesztébe jut; a föld lakói pedig csodálkozni fognak – azok, akiknek a neve nincs beírva az élet könyvébe a világ teremtetése óta {Dán 12,1} –, amikor látják a fenevadat, amely volt és nincs. ⁹ – Ennek ez a bölcs értelme: A hét fej hét hegy, amelyeken az asszony ül; és hét király. ¹⁰ Őt már elesett, az egyik még van, a másik pedig még nem jött el. Amikor eljön, csak rövid ideig lesz maradása. ¹¹ És a vadállat, amely volt és nincs, az maga a nyolcadik, és a hétből való, és vesztébe jut. ¹² És a tíz szarv, amelyet láttál, tíz király {Dán 7,24}, akik még nem jutottak uralomra, de mint királyok hatalmat nyernek egy órára a fenevaddal együtt. ¹³ Ezeknek egy a szándékuk, és erejüket és hatalmukat a fenevadnak adják át. ¹⁴ Harcolni fognak a Bárány ellen, de a Bárány legyőzi őket, mert ő az uraknak Ura és a királyoknak Királya {Mtörv 10,17}; akik pedig vele vannak, azok hivatottak, választottak és hűségesek.«

¹⁵ Majd azt mondta nekem: »A vizek, amelyeket láttál {Jer 51,13}, ahol a parázna asszony ül, a népek, törzsek és nemzetek és nyelvek {Dán 3,4}. ¹⁶ A tíz szarv pedig, amelyet láttál, és a fenevad meggyűlöli a parázna asszonyt. Elhagyottá és meztelenné teszik, megeszik a húsát, és tűzzel megégetik. ¹⁷ Mert Isten adta szívükbe, hogy végrehajtsák szándékát, és egyetértve adják királyi hatalmukat a fenevadnak, míg beteljesednek Isten ígéi. ¹⁸ Az asszony, akit láttál, az a nagy város, amely a föld királyai fölött uralkodik« {Zsolt 2,2}.

Jel 18 Babilon bukásának kihirdetése ¹ Ezek után egy másik angyalt láttam leszállni az égből, akinek nagy hatalma volt, és a föld felragyogott dicsőségétől {Ez 43,2}. ² Hangos szóval így kiáltott: »Elesett, elesett a nagy Babilon {Iz 21,9}, démonok lakóhelyévé lett, és minden tisztátalan szellem tanyájává, minden tisztátalan és gyűlöletes állat lakóhelyévé. ³ Mert féktelen paráznasága borából ivott minden nemzet; s a föld királyai paráználkodtak vele {Jer 51,7; Iz 23,17}, a föld kereskedői az ő gyönyörűségeinek bőségéből lettek gazdagokká!«

⁴ Aztán egy másik hangot hallottam az égből, amely így szólt: »Menjetek ki onnan, én népem, hogy részesei ne legyetek az ő gonoszságainak, és ne legyen részetek az őt érő csapásokban, ⁵ mert bűnei az égig hatoltak {Jer 51,9}, és Isten megemlékezett gonoszságairól. ⁶ Fizessetek neki vissza, mint ahogy ő is megfizetett nektek, és kétszeresen viszonozzátok cselekedeteit; a pohárba, amelybe ő töltött, töltsetek neki kétannyit! ⁷ Amennyire dicsőítette önmagát és gyönyörűségben volt, annyi gyötrelmet és gyászt adjatok neki, mert így szól szívében: 'Mint királyné, ülök a trónon, és nem vagyok özvegy {Iz 47,7-8}, gyászt nem fogok látni!' ⁸ Ezért egy napon jönnek rá a csapások {Iz 47,9}, a halál, gyász és éhség, és tűz fogja megégetni; mert erős az Isten {Jer 50,34}, aki őt megítéli!«

Siralom Babilon pusztulása felett ⁹ Sírni és gyászolni fognak fölötte a föld királyai, akik paráználkodtak vele, és gyönyörűségeiben éltek {Ez 27,31-33; Iz 23,17}, amikor látják majd füstjét, amint ég. ¹⁰ Elhúzódnak

tőle, félve gyötrelmeitől, és így szólnak: »Jaj, jaj, az a nagy város! Babilon, az erős város! {Dán 4,27} Mert egy óra alatt eljött a te ítéleted!«

¹¹ A föld kereskedői sírni és gyászolni fognak fölötté {Ez 27,31.36}, mert senki sem veszi meg többé áruikat: ¹² arany és ezüst árut, drágakövet, gyöngyöt, gyolcsot, bíbort, selymet és karmazsint, semmiféle tujaát, sem elefántcsont-edényt, és egyetlen nemes fából, rézből, vasból és márványból való edényt sem, ¹³ sem a fahéjat, fűszert és illatszereket, kenetet, tömjént, bort, olajat, lisztlángot, búzát, bar-mokat, juhokat, lovakat, kocsikat, rabszolgákat és emberi személyeket. ¹⁴ A lelked számára kíváncsú gyümölcsök eltávoztak tőled, és minden kövérség és kiválóság elveszett tőled, és többé már nem találják meg!

¹⁵ Mindazok, akik ezekkel kereskedtek, s akik meggazdagodtak, megállnak tőle távol, gyötrelmeitől félve, sírva és gyászolva {Ez 27,31.36}, ¹⁶ és így szólnak: »Jaj, jaj, az a nagy város, amely gyolcsba, bíborba és skarlátba öltözött, arannyal, drágakővel és gyöngyökkel ékes volt, ¹⁷ és egy óra alatt odalett ennyi gazdagság!«

Minden hajókormányos és mindenki, aki a vizeket járja, a hajósok, és akik a tengeren dolgoznak {Ez 27,27}, megállnak távol, ¹⁸ és így kiáltanak, amikor látják égésének helyét: »Melyik város volt hasonló ehhez a nagy városhoz?« ¹⁹ Majd port hintenek fejükre, és sírva és gyászolva így kiáltanak {Ez 26,19}: »Jaj, jaj, az a nagy város, amelynek kincseiből meggazdagodtak mindnyájan, akiknek hajóik voltak a tengeren, az ő kincseiből; és egy óra alatt elpusztult! ²⁰ Örvendezz fölötté ő ég {Iz 44,23}, és ti, szent apostolok és próféták, mert Isten kimondta fölötté az ítéletet értetek!« {Mtörv 32,43G}

²¹ Egy erős angyal követ vett föl, olyat, mint egy nagy malomkő, a tengerbe dobta, és ezt mondta: »Ilyen erővel döntik le Babilont, azt a nagy várost, és többé már nem találják meg! {Jer 51,63-64; Dán 4,27; Ez 26,21} ²² A hárfások, zenészek és fuvalások hangja és harsona nem hangzik fel többé benned; semmiféle művészet mestere nem található többé benned, és malom zörgése nem hallatszik többé benned; ²³ és lámpavilág nem fénylik többé benned, és a vőlegénynek és menyasszonynak szava {Jer 25,10} nem hangzik fel többé benned, mert kereskedőid a föld fejedelmei voltak, s a te varázslataid miatt jutott tévútra minden nemzet {Iz 23,8; 47,9}; ²⁴ benne található a próféták és szentek vére, és mindazoké, akiket megölték a földön.«

Jel 19 Örvendezés a mennyben ¹ Ezek után mintha nagy sokaság hangját hallottam volna az égben:

»Alleluja!

Üdv, dicsőség és hatalom a mi Istenünknek,

² mert igazak és igazságosak az ő ítéletei {Zsolt 19,10},

mert ítéletet mondott a nagy parázna asszony fölött, aki paráznaságával megrontotta a földet, és számon kérte szolgálóinak vérét a kezéből!« {2 Kir 9,7}

³ Azután pedig ezt mondták: »Alleluja! És a füstje felszáll örökkön-örökké!« {Iz 34,10}

⁴ Ekkor a huszonnégy vén és a négy élőlény arcra borult, és imádták a trónján ülő Istent {Iz 6,1}: »Ámen! Alleluja!«

⁵ A trón felől pedig egy hang szólt:

»Mondjatok dicséretet Istenünknek
mindnyájan, ti szolgálai,
és akik őt féltitek, kicsinyek és nagyok!« {Zsolt 115,13}

⁶ Aztán mintha nagy sereg hangját hallottam volna, olyat, mint a nagy vizek zúgása {Ez 1,24}, és mint a nagy mennydörgés:

»Alleluja!
Mert uralkodik az Úr {Zsolt 93,1},
a mi Istenünk, a Mindenható!
⁷ Örvendezzünk és vigadjunk {Zsolt 118,24},
és adjuk meg neki a dicsőséget,
mert eljött a Bárány menyegzője
és a jegyese felkészült!

⁸ Megadatott neki, hogy ragyogó és fehér gyolcsba öltözzék; a gyolcs ugyanis a szentek igaz cselekedetei.«

⁹ Ekkor így szólt hozzám: »Írd meg: Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzős lakomájára!« Majd ezt mondta nekem: »Ezek Isten igaz igéi.« ¹⁰ Ekkor a lábához borultam, hogy imádjam őt, de ő így szólt hozzám: »Vigyázz, ne tedd ezt, mert a te szolgatársad vagyok, és testvéreidé, akiknél Jézus tanúságtétele van. Istent imádd, mert Jézus tanúságtétele a prófétálás lelke.«

Győzelem a vadállat és prófétái felett ¹¹ Ekkor láttam a megnyílt eget {Ez 1,1}, és íme, egy fehér ló, és aki azon ült, annak Hűség és Igaz volt a neve {Zsolt 96,13}, és igazságosan ítél és harcol.

¹² A szeme pedig olyan, mint a tűz lángja {Dán 10,6}, és a fején számos korona. Olyan név van rá írva, amelyet rajta kívül senki sem ismer. ¹³ Vértől ázott ruhába volt öltözve, és ez a neve: Isten Igéje. ¹⁴ Az égi seregek követték őt fehér lovakon, fehér és tiszta gyolcsba öltözve. ¹⁵ Szájából kétélű kard nyúlt ki {Iz 49,2}, hogy azzal verje meg a nemzeteket. *Ő fogja kormányozni őket vasvesszővel*, és ő tápossa {Zsolt 2,9G; Iz 63,2-3} a mindenható Isten bosszuló haragjának szőlőprését. ¹⁶ A ruhája és ágyéka fölé ez van írva: Királyok Királya és uralkodók Ura! {Dán 2,47; MTörv 10,17}

¹⁷ Aztán láttam egy angyalt a napban állni, aki hangosan így kiáltott minden madárnak, amely az ég zenitjén repül: »Jöjjetek és gyűljetek egybe Isten nagy lakomájára, ¹⁸ hogy királyok húsát egyétek, és vezérek húsát, és erősek húsát, és lovak húsát, és azokét, akik rajtuk ülnek {Ez 39,4.17-20}, és valamennyi szabad embernek és szolganak és kicsinynek és nagynak a húsát!«

¹⁹ Láttam, hogy a vadállat és a föld királyai {Zsolt 2,2} és a seregeik egybegyűltek, hogy harcra keljenek a lovon ülővel és seregével. ²⁰ De a fenevad fogságba esett, és vele együtt az álpróféta, aki a jeleket művelte a színe előtt, amelyekkel elcsábította azokat, akik fölvetették a fenevad bélyegét, és akik imádták a képmását. Ezt a kettőt elevenen a kénkövel égő tüzes tóba vetették. ²¹ A többieket pedig megölte a lovon ülő kardja, amely a szájából áll ki. A madarak mind jóllaktak a húsból {Ez 39,17.20}.

Jel 20 Az ezeréves uralom ¹ Ekkor láttam, hogy egy angyal száll le az égből, akinél a mélység kulcsa volt, és kezében egy nagy lánc. ² Megragadta a sárkányt, az őskígyót, aki az ördög és a sátán {Ter 3,1; Zak 3,1; Jób 1,6}, és megkötözte őt ezer esztendőre. ³ Levetette őt a mélységbe, bezárta, és pecsétet tett rá, hogy ne csábítsa el többé a nemzeteket, amíg el nem múlik az ezer esztendő. Azután el kell oldozni, de csak rövid időre. ⁴ Majd székeket láttam, és a rajta ülőket {Dán 7,9.22G}, akik ítélő hatalmat kaptak, és láttam azok lelkeit, akiknek fejét vették a Jézusról való tanúságtétel és Isten ígéje miatt, és akik nem imádták a fenevadat, sem annak képmását, sem bélyegét nem vették homlokukra és kezükre, és éltek és uralkodtak Krisztussal ezer esztendeig. ⁵ A többi halott nem éled föl, amíg el nem telik az ezer esztendő. Ez az első feltámadás. ⁶ Boldog és szent az, akinek része van az első feltámadásban! Ezeken nincs hatalma a második halálnak, hanem Isten és Krisztus papjai lesznek, és uralkodnak vele ezer esztendeig.

Végső győzelem a sátán felett ⁷ Amikor majd eltelik az ezer esztendő, eloldozzák börtönében a sátánt. ⁸ Kijön, és elcsábítja a föld négy szegletén lakó nemzeteket, Gógot és Magógot, egybegyűjti őket a harcra; a számuk annyi, mint a tenger fövénye. ⁹ Felvonulnak a föld minden táján {Hab 1,6G}, és bekerítik a szentek táborát és a szeretett várost. De tűz szállt le Istentől az égből, és megemésztette őket {2 Kir 1,10}. ¹⁰ És az ördögöt, aki elcsábította őket, a tüzes és kénköves tóba vetik, ahol a fenevad és az álpróféta is van, és gyötrődnek éjjel-nappal örökkön-örökké.

Ítélet a holtak felett ¹¹ Aztán láttam egy nagy fehér trónt és a rajta ülőt {Iz 6,1}, akinek tekintetétől menekült a föld {Zsolt 114,3.7} és az ég, és nem volt hely számukra {Dán 2,35G}. ¹² És láttam, hogy a halottak, nagyok és kicsik a trón előtt állnak, és könyveket nyitottak ki. Egy másik könyvet is kinyitottak, amely az élet könyve {Dán 7,10; Zsolt 69,29}. A halottakat megítélték azokból, amik tetteiknek megfelelően a könyvbe voltak írva. ¹³ A tenger visszaadta a halottakat, akik benne voltak, és a halál és az alvilág {Óz 13,14} visszaadták a halottakat, akik náluk voltak, és mindegyiket megítélték tettei szerint. ¹⁴ A halált és az alvilágot {Zsolt 28,4; Óz 13,14} egy tüzes tóba vetették: ez a második halál, a tüzes tó. ¹⁵ Aki nem volt beírva az élet könyvébe {Dán 12,1}, azt a tüzes tóba vetették.

ISTEN ÚJ ORSZÁGA: 21,1-22,5

Jel 21 Isten lakása az emberek között ¹ Ekkor új eget és új földet láttam {Iz 65,17}, mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger sem volt többé. ² Láttam a szent várost, az új Jeruzsálemet {Iz 52,1} Istentől leszállni az égből, mint a férjének felékesített menyasszonyt {Iz 61,10}. ³ Hallottam, hogy egy harsány hang a trón felől azt mondta: »Íme, Isten *hajléka* az emberek között! *Velük fog lakni, s ők az ő népe lesznek.* Maga a velük levő Isten lesz az ő Istenük {Ez 37,26-27}. ⁴ Isten *letöröl majd* a szemükről *minden könnyet* {Iz 25,8}, és nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás {Iz 35,10}, és fájdalom sem lesz többé, mert az elsők elmúltak.«

⁵ A trónon ülő így szólt: »Íme, megújítok mindent!« {Iz 6,1; 43,19G} És azt mondta nekem: »Írd: Ezek az ígék hitelesek és igazak.« ⁶ Aztán azt mondta nekem: »Beteljesedett! Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég. A szomjazónak ingyen adok az élet vizének forrásából {Iz 55,1; Zak 14,8}. ⁷ Mindez azé

lesz, aki győzni fog. *Én Istene leszek, ő pedig az én fiam lesz* {2 Sám 7,14}. ⁸ De a gyáváknak és a hitetleneknek, a megfertőzötteknek, gyilkosoknak, paráznáknak, varázslóknak, bálványimádóknak és minden hazugnak osztályrésze a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz {Ez 38,22}. Ez a második halál.«

Az új Jeruzsálem ⁹ Akkor odajött hozzám a hét angyal közül az egyik, akiknél az utolsó hét csapással teli csésze volt {Lev 26,21G}, és így szólt hozzám: »Gyere, megmutatom neked az asszonyt, a Bárány jegyesét!« ¹⁰ Lélekben elvitt egy nagy és magas hegyre {Ez 40,2}, és megmutatta nekem a szent várost, Jeruzsálemet {1z 52,1}, amely a mennyből szállt alá Istentől. ¹¹ Isten dicsőségétől ragyogott, és világossága hasonló volt a drágakőhöz, a kristálytisztá jáspishoz. ¹² Nagy és magas fala volt, tizenkét kapuval, és a kapuk fölött tizenkét angyal. A kapukra nevek voltak írva, amelyek *Izrael fiainak* tizenkét törzsének nevei {Ez 48,31; Kiv 28,21}. ¹³ *Keletről három kapu, és északról három kapu, és délről három kapu, és nyugatról három kapu* {Ez 48,31-35}. ¹⁴ A város falának tizenkét alapkőve volt, és azokon a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve.

¹⁵ Aki velem beszélt, arany mérőnádat tartott a kezében {Ez 40,3}, hogy megmérje a várost, s annak kapuit és falát. ¹⁶ A város négyszögű területen épült {Ez 43,16}, és hossza annyi volt, mint a szélessége. Megmérte a várost az aranynáddal: tizenkétezer stádium. A hossza, a szélessége és a magassága egyforma volt. ¹⁷ Megmérte a falait is: száznegyvennégy könyök, az ember, vagyis az angyal mértéke szerint. ¹⁸ A falának anyaga jáspiskő volt; maga a város pedig színarany, tiszta üveghez hasonló. ¹⁹ A város falának alapkövei {1z 54,11-12} minden drágakővel ékesek. Az első alapkő jáspis, a második zafír, a harmadik kalcedon, a negyedik smaragd, ²⁰ az ötödik szárdonix, a hatodik karneol, a hetedik krizolit, a nyolcadik berill, a kilencedik topáz, a tizedik krizopráz, a tizenegyedik jácint, a tizenkettedik ametszt. ²¹ A tizenkét kapu tizenkét drágagyöngy, és egy-egy kapu egy-egy drágagyöngyből áll. A város utcája színarany, mint az átlátszó üveg.

²² Templomot nem láttam benne, mert az Úr, a mindenható Isten a temploma, és a Bárány. ²³ A városnak nincs szüksége sem a napra, sem a holdra, hogy világítsanak benne, mert Isten dicsősége világítja meg azt {1z 60,1.19}, és lámpása a Bárány. ²⁴ A nemzetek az ő világosságában járnak, s dicsőségüket hozzá viszik a föld királyai. ²⁵ Kapuit nem zárják be egész nap, mert éjszaka nem lesz ott. ²⁶ Oda viszik a nemzetek dicsőségét és gazdagságát {1z 60,3.11}. ²⁷ Nem lépnek be oda tisztátalanok, sem azok, akik undokságot és hazugságot követnek el, csak azok, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe.

Jel 22 ¹ Azután megmutatta nekem az élet vizének folyóját, amely ragyogó volt, mint a kristály, és Isten és a Bárány trónjából fakadt {Zak 14,8}. ² Utcája közepén és a folyó mindkét partján az élet fája volt, amely tizenkétszer terem gyümölcsöt, minden egyes hónapban meghozza *a maga gyümölcsét; és a fa levelei* a nemzetek *gyógyulására* szolgálnak {Ez 47,12; Ter 2,9}, ³ Nem lesz többé átok. Isten és a Bárány trónja áll benne, és szolgálai szolgálnak neki. ⁴ Látni fogják az ő arcát {Zsolt 17,15}, és homlokukon lesz az ő neve. ⁵ Nem lesz többé éjszaka, és nem lesz szükségük lámpafényre, sem napfényre, mert az Úr, az Isten világosítja meg őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké {Dán 7,18}.

A látnok tanúsága és befejező intelme: 22,6-21

⁶ Akkor így szólt hozzám: »Ezek az igék valóban hitelesek és igazak, és az Úr, a próféták szellemeinek Istene küldte el angyalát, hogy megmutassa szolgálóinak mindazt, aminek rövidesen meg kell történnie {Dán 2,28}. ⁷ Íme, hamarosan eljövök {Zak 2,14}. Boldog, aki megtartja e könyv prófeciáinak ígéit!«

⁸ Én vagyok, János, aki hallottam és láttam ezeket. Miután hallottam és láttam, leborultam az angyal lába előtt, aki nekem ezeket megmutatta, hogy imádjam. ⁹ De ő azt mondta nekem: »Vigyázz, ne tedd! Hiszen én a szolgatársad vagyok, és testvéreidé, a prófétáké, és azoké, akik megtartják e könyv prófeciájának ígéit. Az Istent imádd!«

¹⁰ Majd így szólt: »Ne pecsételd le e könyv prófeciájának ígéit, mert az idő közel van! ¹¹ Aki árt, ám csak ártson továbbra is, és aki szennyes, legyen még szennyesebb, de aki igaz, legyen még igazabb, és a szent legyen még szentebb!

¹² Íme, hamarosan eljövök {Zak 2,14}, és jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek tettei szerint {Lz 40,10G; Zsolt 28,4}. ¹³ Én vagyok az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó {Lz 44,6}, a kezdet és a vég. ¹⁴ Boldogok, akik megmossák ruhájukat a Bárány vérében, hogy hatalmuk legyen az élet fája fölött, és a kapukon át bemenjenek a városba! ¹⁵ Ki innen az ebekkel, a varázslókkal, a paráznákkal, a gyilkosokkal, a bálványimádókkal, és mindenkivel, aki a hazugságot szereti és cselekszi!

¹⁶ Én, Jézus, küldtem el angyalomat, hogy előttetek tanúságot tegyen ezekre az egyházakra vonatkozóan. Én vagyok Dávid gyökere és ivadéka, a fényes hajnalcsillag!«

¹⁷ A Lélek és a menyasszony így szól: »Jöjj el!« És aki hallja, az is mondja: »Jöjj el!« {Lz 55,1} Aki szomjazik, jöjjön; és aki akarja, merítsen ingyen az élet vizéből! {Zak 14,8}

¹⁸ Tanúságot teszek mindenki előtt, aki hallja e könyv prófeciájának ígéit: Ha valaki hozzátesz ezekhez valamit, arra Isten azokat a csapásokat bocsátja, amelyek meg vannak írva ebben a könyvben. ¹⁹ És ha valaki elvesz valamit {MTörv 4,2; 29,20} e könyv prófeciájának ígéiből, attól Isten elveszi osztályrészét az élet fájából {Ter 2,9}, a szent városból, és mindabból, ami meg van írva ebben a könyvben.

²⁰ Aki tanúságot tesz mindezekről, így szól:

»Bizony, hamarosan eljövök.«

»Ámen. Jöjj el, Uram Jézus!«

²¹ Az Úr Jézus kegyelme legyen mindenkivel!

ÖTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK

KÉTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK	4
<i>BIBLIAOLVASÓ NAPTÁR</i>	7
ÓSZÖVETSÉG	13
MÓZES ÖT KÖNYVE	13
TEREMTÉS KÖNYVE	13
A KEZDETEK: 1,1-11,9	13
A világ teremtése	13
Az Édenkert	14
A bűnbeesés	15
Káin és Ábel	17
Noé és a vízözön: 6,1-11,9	19
A bábeli torony	23
Az Ősatyák: 11,10-36,43	23
Ábrahám meghívása és útja Kánaánba	24
Ábrahám és Sára Egyiptomban	25
Ábrahám és Lót	25
Isten ígéretei Ábrahámnak	26
Ábrahám és Melkizedek	26
Isten szövetsége Ábrahámmal	27
Izmael születése	28
A körülmetélés, mint a szövetség jele	29
Isten Ábrahám vendége	30
Szodoma pusztulása és Lót megmenekülése	31
A moabiták és az ammoniták ősatyái	32
Ábrahám Gerárban	32
Izsák születése	33
Hágár és Izmael	33
Ábrahám szövetsége Abimelekkel	34
Ábrahám áldozata	34
Ábrahám rokonsága	35
Sára halála és temetése	35
Izsák és Rebekka	36
Ábrahám utódai	39
Ábrahám halála és temetése	39
Az izmaeliták családfája	39
Ézsau és Jákob születése	40
Ézsau eladja elsőszülöttségét	40
Izsák Gerárban	40
Izsák Beersebában	41
Az elsőszülöttségi áldás	42
Jákob Háránba menekül	44
Jákob feleségei és fiai	45

Jákob becsapja Lábánt	47
Jákob elhagyja Lábánt	48
Jákob követeket és ajándékokat küld Ézsauinak	50
Jákob harca az Úrral	51
Jákob kibékül Ézsauval	51
Jákob fiainak bosszúja	52
Jákob újra Bételben	53
Benjamin születése és Ráchel halála	54
Jákob fiai; Izsák halála	54
Ézsau utódai	54
JÁKOB FIAI: 37,1-50,26	56
József és testvérei	56
Júda családjának története	57
József szolgasága Egyiptomban	58
József a börtönben	59
A fáraó álma és az álom megfejtése	60
József Egyiptom kormányzója	61
József testvéreinek első útja Egyiptomba	62
József testvéreinek második útja Egyiptomba	64
Jákob családjá Egyiptomban	67
József intézkedései Egyiptomban	69
Jákob utolsó kívánsága	70
Jákob áldása	71
Jákob halála és temetése	74
József utolsó évei és halála	74
KIVONULÁS KÖNYVE	76
IZRAEL FIAI EGYIPTOMBAN: 1,1-11,10	76
Jákob utódai Egyiptomban	76
Mózes ifjúsága	76
Mózes Mádiánban	77
Mózes meghívása	77
Mózes visszatérése Egyiptomba	79
Sikertelen tárgyalások a fáraóval	80
Mózes panasza és Isten ígérete	80
Rúben, Simeon és Lévi leszármazottai	81
MENEKÜLÉS EGYIPTOMBÓL: 12,1-18,27	87
A Pászká	87
Menekülés a Vörös tengeren	90
Mózes éneke	92
A Sínai hegyre vezető úton	93
Jetró tanácsa: a bírák meghívása	96
A SÍNAI HEGYEN : 19,1-40,38	97
Isten felajánlja a szövetséget	97
A tízparancsolat	98
Az oltár törvénye	99
A szövetség könyve	99
A szövetségekötés	104
A szentélyre és a kultuszra vonatkozó előírások: 25,1-31,17	104
A szövetség megszegése: az aranyborjú	112

A szövetség megújítása	114
Az istentiszteletre vonatkozó szabályok	116
LEVITÁK KÖNYVE	124
A NÉP ÁLDOZATAINAK SZABÁLYAI: 1,1-5,26	124
A PAPOKRA VONATKOZÓ ÁLDOZATI SZABÁLYOK: 6,1-7,38	128
A PAPSÁGRA VONATKOZÓ TÖRVÉNYEK: 8,1-10,20	130
TISZTASÁGI TÖRVÉNYEK: 11,1-15,33	133
AZ ENGESZTELÉS NAPJÁNAK SZERTARTÁSA: 16,1-34	139
A SZENTSÉG TÖRVÉNYE: 17,1-26,46	141
A nemi életre vonatkozó előírások: 18,1-30	141
Az istentiszteletre és a társadalmi életre vonatkozó törvények: 19,1-37	143
Halálra méltó bűnök: 20,1-27	144
Előírások papok számára: 21,1-24	146
Áldozatok bemutatása és fogyasztása: 22,1-33	147
Az ünnepek rendje: 23,1-24,23	148
Szombatév és jubileumi esztendő: 25,1-55	151
Áldás és átok: 26,1-46	153
A FOGADALMI ÉS SZENTELÉSI AJÁNDÉKOK MEGVÁLTÁSA: 27,1-34	155
SZÁMOK KÖNYVE	157
PAPI TÖRVÉNYEK: 1,1-10,10	157
A SÍNAI HEGYTŐL A JORDÁNHOZ	170
MÁSODIK TÖRVÉNYKÖNYV	203
MÓZES BESZÉDE. VISSZATEKINTÉS ÉS INTÉS: 1,1-4,43	203
A TÖRVÉNYEK KIHIRDETÉSE: 4,44-28,68	209
Második Törvénygyűjtemény: 12,1-26,19	217
Kiegészítés: Utasítások a Jordánon való átkelés utáni időre: 27,1-26	231
A törvénykezés lezárása: 28,1-68	233
MÓZES UTOLSÓ RENDELKEZÉSEI: 28,69-32,52	235
MÓZES ÁLDÁSA: 33,1-29	243
MÓZES HALÁLA: 34,1-9	246
MÓZES ÖT KÖNYVÉNEK LEZÁRÁSA: 34,10-12	247
JÓZSUE KÖNYVE	248
AZ ORSZÁG MEGHÓDÍTÁSA: 1,1-12,24	248
AZ ORSZÁG FELOSZTÁSA: 13,1-22,34	261
A SZÖVETSÉG MEGÚJÍTÁSA: 23,1-24,33	271
BÍRÁK KÖNYVE	274
A BÍRÁK KORÁNAK JELLEMZÉSE: 1,1-3,6	274
A BÍRÁK: 3,7-16,31	276
Debóra és Bárák: 4,1-5,31	277
Kiegészítés: 17,1-21,25	296
RÚT KÖNYVE	303
SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE	307
HÉLI ÉS SÁMUEL: 1,1-3,21	307
A SZÖVETSÉG LÁDÁJÁNAK ELVESZTÉSE ÉS MEGMENEKÜLÉSE: 4,1-7,1	311
SÁMUEL ÉS SAUL: 7,2-15,35	314

SAUL ÉS DÁVID: 16,1-31,13	325
SÁMUEL MÁSODIK KÖNYVE	346
DÁVID KIRÁLY: 1,1-9,13	346
A DÁVIDI TRÓNÖRÖKLÉS TÖRTÉNETE: 10,1-20,26; 1 Kir 1,1-2,46	355
KIEGÉSZÍTÉSEK: 21,1-24,25	371
KIRÁLYOK ELSŐ KÖNYVE	379
SALAMON TÖRTÉNETE: 1,1-11,43	379
A KETTÉSZAKADT ORSZÁG TÖRTÉNETE ELSŐ RÉSZ: 12,1-22,54	396
KIRÁLYOK MÁSODIK KÖNYVE	414
A KETTÉSZAKADT ORSZÁG TÖRTÉNETE MÁSODIK RÉSZ: 1,1-17,41	414
JÚDA TOVÁBBI TÖRTÉNETE: 18,1-25,30	437
Szanherib hadjárata Jeruzsálem ellen: 18,13-19,37	437
A KRÓNIKÁK ELSŐ KÖNYVE	449
A NEMZETSÉGEK ÉS CSALÁDOK JEGYZÉKE: 1,1-9,44	449
Júda törzse: 2,3-4,23	450
DÁVID TÖRTÉNETE: 10,1-29,30	459
KRÓNIKÁK MÁSODIK KÖNYVE	481
SALAMON TÖRTÉNETE: 1,1-9,31	481
JÚDA TÖRTÉNETE A VÉGSŐ PUSZTULÁSIG: 10,1-36,23	490
EZDRÁS KÖNYVE	520
A ZSIDÓK HAZATÉRÉSE ÉS A TEMPLOM FELÉPÍTÉSE: 1,1-6,22	520
EZDRÁS TEVÉKENYSÉGE, A REND HELYREÁLLÍTÁSA: 7,1-10,44	526
NEHEMIÁS KÖNYVE	531
ÚJJÁÉPÍTÉS NEHEMIÁS VEZETÉSÉVEL: 1,1-6,19	531
RENDELKEZÉSEK ÉS REFORMOK: 7,1-13,31	537
TÓBIÁS KÖNYVE	551
BEVEZETÉS: 1,1-2	551
TÓBIT BÁNATA ÉS NYOMORÚSÁGA: 1,3-3,17	551
ISTEN MEGSEGÍTI TÓBITOT: 4,1-12,22	553
A SZABADÍTÓ ISTEN DICSÉRETE BEFEJEZŐ INTELMEK: 13,1-14,15	561
BEFEJEZÉS: 14,12-15	564
JUDIT KÖNYVE	565
AZ ASSZÍR VESZEDELEM: 1,1-3,10	565
ISTEN NÉPE VÉGVESZÉLYBEN: 4,1-7,32	567
ISTEN NÉPE MEGMENEKÜL: 8,1- 16,25	571
ESZTER KÖNYVE	581
MARDÓKEUS, ÖSSZEESKÜVÉS ARTAXERXÉSZ KIRÁLY ELLEN: 1,1a-k	581
ESZTER KIRÁLYNÉVÁ TESZIK: 1,1-2,23	581
ÁMÁN MERÉNYLETE A ZSIDÓK ELLEN: 3,1-15	583
A VESZEDELEM ELHÁRÍTÁSA: 4,1-7,10	586
A ZSIDÓK MEGMENEKÜLÉSE: 8,1-10,3	592

JÓB KÖNYVE	597
KERETTÖRTÉNET: 1,1-2,10	597
A két próbatétel: 1,6-2,10	597
VITABESZÉDEK: 2,11-31,40	598
Jób panasza: 3,1-26	598
Elifáz első beszéde	600
Jób tiltakozása: 6,1-7,2	603
Bildád első beszéde: 8,1-22	606
Jób vitába száll: 9,1-10,22	607
Szófár első beszéde: 11,-20	610
Jób válasza: 12,1-14,22	612
Elifáz második beszéde	616
Jób válasza: 16,1-17,16	618
Bildád második beszéde: 18,1-21	620
Jób válasza: 19,1-29	622
Szófár második beszéde: 20,1-29	623
Jób válasza: 21,1-34	625
Elifáz harmadik beszéde: 22,1-30	627
Jób válasza: 23,1-24,25	629
Bildád harmadik beszéde: 25,1-6	632
Jób válasza: 26,1-27,23	632
Ének a bölcsességről: 28,1-28	634
Jób lezárja a vitát: 29,1-31,40	636
ELIÚ BESZÉDEI: 32,1-37,24	641
Eliú első beszéde: 32,1-33,33	641
Eliú második beszéde: 34,1-37	645
Eliú harmadik beszéde: 35,1-16	647
Eliú negyedik beszéde: 36,1-37,24	648
ISTEN VÁLASZA: 38,1-41,26	651
Isten első beszéde: 38,1-40,2	651
Jób válasza: 40,3-5	655
Isten második beszéde: 40,6-41,26	656
KERETELBESZÉLÉS: 42,7-16	659
 A ZSOLTÁROK KÖNYVE	 660
ELSŐ KÖNYV (1-41. zsoltár)	660
1. ZSOLTÁR	660
A két út	660
2. ZSOLTÁR	660
Az Úr és Felkentje	660
3. ZSOLTÁR	661
Segélykiáltás az ellenség fenyegetése idején	661
4. ZSOLTÁR	662
Isten oltalma éjjel	662
5. ZSOLTÁR	662
Imádság a reggeli áldozat idején	662
6. ZSOLTÁR	663
Bűnbánati ima halálveszélyben	663
7. ZSOLTÁR	664
Imádság üldözés idején	664

8. ZSOLTÁR	665
A teremtő dicsősége – Az ember méltósága	665
9. ZSOLTÁR	666
Isten, a szegények és szorongatottak megmentője	666
10. ZSOLTÁR (Vg 9,22-39)	667
Segélykiáltás a hatalmaskodók ellen	667
11. ZSOLTÁR (10)	668
A gondviselő Isten	668
12. ZSOLTÁR (11)	669
Az ember álnoksága – Isten hűsége	669
13. ZSOLTÁR (12)	669
Panasz és bizalom nagy szükségben	669
14. ZSOLTÁR (13)	670
Az Istentagadók balgasága	670
15. ZSOLTÁR (14)	670
Ki mehet be az Úr szentélyébe?	670
16. ZSOLTÁR (15)	671
Isten, a hívek öröksége	671
17. ZSOLTÁR (16)	672
Üldözött ember imája	672
18. ZSOLTÁR (17)	673
A király háladala szabadulásért és győzelemért	673
19. ZSOLTÁR (18)	676
A teremtés dicsérete – A törvény dicsérete	676
20. ZSOLTÁR (19)	677
Könyörgés a királyért	677
21. ZSOLTÁR (20)	678
Hálaadás a király győzelméért	678
22. ZSOLTÁR (21)	679
Elhagyatottság és bizalom	679
23. ZSOLTÁR (22)	681
A jó pásztor	681
24. ZSOLTÁR (23)	681
Az Úr bevonul szentélyébe	681
25. ZSOLTÁR (24)	682
Könyörgés bűnbocsánatért	682
26. ZSOLTÁR (25)	683
Ártatlanul üldözött ember könyörgése	683
27. ZSOLTÁR (26)	684
Közösség Istennel	684
28. ZSOLTÁR (27)	685
Segélykiáltás halálveszélyben; hálaadás a menekülésért	685
29. ZSOLTÁR (28)	686
Isten dicsősége a viharban	686
30. ZSOLTÁR (29)	687
Hálaadás halálveszélyből való szabadulásért	687
31. ZSOLTÁR (30)	688
Isten, a biztos menedék	688
32. ZSOLTÁR (31)	690
Öröm Isten bocsánata miatt	690

33. ZSOLTÁR (32)	691
Dicsőítő ének a hatalmas és jóságos Istenről	691
34. ZSOLTÁR (33)	692
Isten oltalmában	692
35. ZSOLTÁR (34)	693
Segélykérés a hamis vádlókkal szemben	693
36. ZSOLTÁR (35)	695
Isten, az élet forrása	695
37. ZSOLTÁR (36)	696
Isten, az igazak védelmezője	696
38. ZSOLTÁR (37)	699
Beteg ember panasza	699
39. ZSOLTÁR (38)	700
A mulandó ember szüksége	700
40. ZSOLTÁR (39)	701
Hálaadás, bizalom és könyörgés	701
41. ZSOLTÁR (40)	703
Beteg és üldözött ember imája	703
MÁSODIK KÖNYV (42-72. zsoltár)	704
42. ZSOLTÁR (41)	704
Vágyakozás az élő Isten után	704
43. ZSOLTÁR (42)	705
44. ZSOLTÁR (43)	705
Siralom háború idején	705
45. ZSOLTÁR (44)	707
Ének a királyi esküvőről	707
46. ZSOLTÁR (45)	708
Isten a mi erős várunk	708
47. ZSOLTÁR (46)	709
Isten minden nép királya	709
48. ZSOLTÁR (47)	709
A nagy Király városa	709
49. ZSOLTÁR (48)	710
Az ember mulandósága	710
50. ZSOLTÁR (49)	711
A helyes istentisztelet	711
51. ZSOLTÁR (50)	713
Könyörgés megbocsátásért és újjászületésért	713
52. ZSOLTÁR (51)	714
A gonoszok gőgje – az igazak bizodalma	714
53. ZSOLTÁR (52)	715
Az istentagadók balgasága	715
54. ZSOLTÁR (53)	716
Szorongatott ember segélykiáltása	716
55. ZSOLTÁR (54)	716
Magára hagyott ember panasza és bizalma	716
56. ZSOLTÁR (55)	718
Vallomás támadások idején	718
57. ZSOLTÁR (56)	719
Isten oltalmában	719

58. ZSOLTÁR (57)	719
Isten, az igazságos bíró	719
59. ZSOLTÁR (58)	720
Üldözött ember panasza és bizakodása	720
60. ZSOLTÁR (59)	722
Segélykérés pusztító veszedelem után	722
61. ZSOLTÁR (60)	723
Könyörgés Istenhez	723
62. ZSOLTÁR (61)	723
Bizalom Isten hatalmában és hűségében	723
63. ZSOLTÁR (62)	724
Vágyakozás Isten után	724
64. ZSOLTÁR (63)	725
Könyörgés szorongattatás idején	725
65. ZSOLTÁR (64)	726
Hálaadás Isten adományaiért	726
66. ZSOLTÁR (65)	727
Isten dicsérete	727
67. ZSOLTÁR (66)	728
Köszönet Isten áldásáért	728
68. ZSOLTÁR (67)	728
Ének Isten győzelméről és uralmáról	728
69. ZSOLTÁR (68)	731
Ártatlanul üldözött segélykiáltása	731
70. ZSOLTÁR (69)	733
Könyörgés Isten segítségéért	733
71. ZSOLTÁR (70)	734
A mindenkor oltalmazó Isten	734
72. ZSOLTÁR (71)	735
A béke királya és az ő országa	735
HARMADIK KÖNYV (73-89. zsoltár)	737
73. ZSOLTÁR (72)	737
A gonoszok csalóka boldogsága	737
74. ZSOLTÁR (73)	739
A Szentély siratása	739
75. ZSOLTÁR (74)	740
Isten, az igazságos bíró	740
76. ZSOLTÁR (75)	741
A Sion hegyén lakik Isten, a világ bírója	741
77. ZSOLTÁR (76)	742
Isten vezeti népét	742
78. ZSOLTÁR (77)	743
Az üdvtörténet tanulságai	743
79. ZSOLTÁR (78)	747
Sirató ének Jeruzsálem fölött	747
80. ZSOLTÁR (79)	748
Könyörgés Izraelért, Isten szőlőskertjéért	748
81. ZSOLTÁR (80)	750
Felhívás a hűségre	750
82. ZSOLTÁR (81)	751

Könyörgés Isten igazságos ítéletéért	751
83. ZSOLTÁR (82)	751
Segélykérés a nép ellenségeivel szemben	751
84. ZSOLTÁR (83)	752
A Szentély dicsérete	752
85. ZSOLTÁR (84)	753
Könyörgés az ígért üdvösségért	753
86. ZSOLTÁR (85)	754
Egy szegény segélykiáltása Istenhez	754
87. ZSOLTÁR (86)	755
Háladal Sionért, a népek anyjáért	755
88. ZSOLTÁR (87)	756
Beteg és magányos ember siralma	756
89. ZSOLTÁR (88)	757
Sirató ének Dávid háza felett	757
NEGYPEDIK KÖNYV (90-106. zsoltár)	760
90. ZSOLTÁR (89)	760
Isten örök – az ember mulandó	760
91. ZSOLTÁR (90)	761
A fölséges Isten oltalmában	761
92. ZSOLTÁR (91)	762
Háladal Isten hűségéért	762
93. ZSOLTÁR (92)	763
Isten királyi uralma	763
94. ZSOLTÁR (93)	764
Isten az igazak szószólója	764
95. ZSOLTÁR (94)	765
Felszólítás a hűségre Isten iránt	765
96. ZSOLTÁR (95)	766
Isten a világ Ura, királya és bírása	766
97. ZSOLTÁR (96)	767
A világ Urának dicsérete	767
98. ZSOLTÁR (97)	767
Ének Istenről: a bíróról és a szabadítóról	767
99. ZSOLTÁR (98)	768
A szent Isten a Sionon	768
100. ZSOLTÁR (99)	769
Dicsőítő ének bevonuláskor	769
101. ZSOLTÁR (100)	769
Ének Isten terveiről	769
102. ZSOLTÁR (101)	770
Boldogtalan ember imája	770
103. ZSOLTÁR (102)	772
Dicsőítő ének a jóságos és megbocsátó Istenről	772
104. ZSOLTÁR (103)	773
Dicsőítő ének a Teremtőről	773
105. ZSOLTÁR (104)	775
Dicsőítő ének a történelem Uráról	775
106. ZSOLTÁR (105)	778
Isten jósága – Izrael hálátlansága	778

ÖTÖDIK KÖNYV (107-150. zsoltár)	781
107. ZSOLTÁR (106)	781
A megváltottak hálaéneke	781
108. ZSOLTÁR (107)	783
Isten, a nép támasza és védelmezője	783
109. ZSOLTÁR (108)	784
Segélykérés a gonosz ellenséggel szemben	784
110. ZSOLTÁR (109)	786
A Messiás beiktatása Sion hegyén	786
111. ZSOLTÁR (110)	787
Dicsőítő ének az Úr csodatetteiről	787
112. ZSOLTÁR (111)	787
Az istenfélőket megáldja az Úr	787
113. ZSOLTÁR (112)	788
Dicsőítő ének Isten fenségéről és hűségéről	788
114. ZSOLTÁR (113 A)	788
Dicsőítő ének Izrael megszabadításáról	788
115. ZSOLTÁR (113 B)	789
Izrael Istene – a népek istenei	789
116. ZSOLTÁR (114,1-9; 115)	790
Hálaadás halálveszélyből való szabadulásért	790
Hálaadó ének	791
117. ZSOLTÁR (116)	791
A nemzetek felszólítása Isten dicséretére	791
118. ZSOLTÁR (117)	792
Hálaadás Istennek	792
119. ZSOLTÁR (118)	793
Hálaének Isten igéjéért	793
120. ZSOLTÁR (119)	803
Segélykiáltás rágalmazókkal szemben	803
121. ZSOLTÁR (120)	804
Izrael őrzője	804
122. ZSOLTÁR (121)	804
Jeruzsálemi zarándok-ének	804
123. ZSOLTÁR (122)	805
Bizalom Istenben	805
124. ZSOLTÁR (123)	805
Izrael hála a szabadulásért	805
125. ZSOLTÁR (124)	806
Isten, a nép védelmezője	806
126. ZSOLTÁR (125)	806
Keserűség és ujjongás	806
127. ZSOLTÁR (126)	807
Emberi fáradozás – isteni áldás	807
128. ZSOLTÁR (127)	807
Házi áldás	807
129. ZSOLTÁR (128)	808
Remény a szorongatásban	808
130. ZSOLTÁR (129)	808
Könyörgés szükség idején	808

131. ZSOLTÁR (130)	809
Békesség Istenben	809
132. ZSOLTÁR (131)	809
Dávid és Sion kiválasztása	809
133. ZSOLTÁR (132)	810
A testvéri egység dicsérete	810
134. ZSOLTÁR (133)	811
Éjjeli hálaének a templomban	811
135. ZSOLTÁR (134)	811
Isten tettei a teremtésben és a történelemben	811
136. ZSOLTÁR (135)	812
Hálaadó himnusz Isten örök hűségéért	812
137. ZSOLTÁR (136)	814
A száműzöttek vágyakozása Sion után	814
138. ZSOLTÁR (137)	815
Hálaadás Isten segítségéért	815
139. ZSOLTÁR (138)	815
Az ember a mindentudó Isten előtt	815
140. ZSOLTÁR (139)	817
Segélykiáltás Istenhez, a szegények szószólójához	817
141. ZSOLTÁR (140)	818
Könyörgés a bűnöktől való szabadulásért	818
142. ZSOLTÁR (141)	818
Segélykiáltás súlyos veszélyben	818
143. ZSOLTÁR (142)	819
Imádság erőért és védelemért az ellenséggel szemben	819
144. ZSOLTÁR (143)	820
Hálaének Isten népének boldogságáért	820
145. ZSOLTÁR (144)	821
Isten nagyságának és jóságának dicsérete	821
146. ZSOLTÁR (145)	823
Dicsőítő ének az Úrnak, Izrael segítőjének	823
147. ZSOLTÁR (146,1-11; 147)	823
Hitvallás Istenről, Izrael szabadítójáról	823
Hálaadás Isten jóságáért	824
148. ZSOLTÁR	825
Hálaadó himnusz a Teremtőről és Úrról	825
149. ZSOLTÁR	825
Isten népének győzelmi éneke	825
150. ZSOLTÁR	826
A Nagy Alleluja-zsoltár	826
A PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE	827
BEVEZETÉS: 1,1-7	827
GYŰJTEMÉNY TANÍTÁS A BÖLCSESSÉGRŐL: 1,8-9,18	827
SALAMON BÖLC S MONDÁSAINAK ELSŐ GYŰJTEMÉNYE: 10,1-22,16	841
A BÖLCSEK SZAVAI: 22,17-24,34	863
SALAMON BÖLC S MONDÁSAINAK MÁSODIK GYŰJTEMÉNYE: 25,1-29,27	868
ÁGUR SZAVAI: 30,1-14	876
SZÁMMONDÁSOK: 30,15-33	877

LÁMUEL OKTATÁSA: 31,1-9	878
A DERÉK ASSZONY DICSÉRETE: 31,10-31	879
A PRÉDIKÁTOR KÖNYVE	881
KÖNYVCÍM: 1,1	881
ELŐSZÓ: 1,2-3	881
VÁLTOZANDÓSÁG ÉS FELEDÉS: 1,4-11	881
AZ EMBER ESETLEGESSÉGE – ISTEN ÁTLÁTHATATLANSÁGA: 1,12-3,15	882
Boldogság a világ alakítása által	882
A VILÁG ÁRNYOLDALAI: 3,16-4,16	884
TANÁCSOK A VALLÁSI ÉLETRE: 4,17-5,6	885
SZEGÉNYSÉG ÉS GAZDAGSÁG: 5,7- 6,10	885
AZ ŐSI BÖLCS MONDÁSOK KRITIKÁJA: 6,11-9,6	887
A PRÉDIKÁTOR TANÁCSAI: 9,7-12,8	890
KÉT UTÓSZÓ A KIADÓTÓL: 12,9-14	893
AZ ÉNEKEK ÉNEKE	894
A BÖLCSESSÉG KÖNYVE	905
ÚJ ÉLET A BÖLCSESSÉG ÁLTAL: 1,1-6,21	905
A BÖLCSESSÉG LÉNYEGE ÉS HASZNA: 6,22-8,18	914
SALAMON IMÁDSÁGA BÖLCSESSÉG A TÖRTÉNELEMBEN: 8,19-19,22	918
Ima a bölcsességért	918
A BÖLCSESSÉG HATALMA - HÉT PÉLDA : 10,1-11,4	920
ISTEN NÉPE ÉS ISTEN ELLENSÉGEI HÉT PÁRHUZAM : 11,5-19,22	922
JÉZUS, SÍRÁK FIÁNAK KÖNYVE	940
ELŐSZÓ SÍRÁK FIÁTÓL	940
A BÖLCSESSÉG MIBENLÉTE	940
ISTENFÉLELEM A KÖZÖSSÉGI ÉLETBEN	947
Az igaz és hamis szemérmesség	947
Helyes magatartás a vagyont illetően	948
A barátság	950
A bölcsességre vezető út	950
Helyes magatartás családi körben	953
A vallási köteleességek betartása	953
Az emberekkel való helyes bánásmód	956
Az igazi és hamis becsület	958
Az igazság bére	960
Az előrelátás	961
A javak helyes élvezete	964
A bölcsesség keresése	966
Az ember felelőssége	967
A Teremtő bölcsessége	969
Izrael kiválasztása	970
Bűnbánat és megtérés	971
INTELMEK ÉS FIGYELMEZTETÉSEK: 18,15-24,34	972
A bölcs viselkedés	972
A vágyak féken tartása	973
Az igazi és a hamis okosság	975
A bölcs és a balga	978

Neveletlen gyermekek, a taníthatatlan balgák	979
A bölcs hűsége	980
Imádság önuralomért	981
Tanítás a beszédről	982
Óvás az erkölcstelenségtől	983
A bölcsesség és Isten Igéje	986
A BÖLCSTANÍTÁS TAPASZTALATAI: 25,1-42,14	987
Különböző intelmek	990
A becsületesség és az őszinteség	991
Haza és külföld	995
Egészség és gazdagság	997
Isten törvénye és a bölcs	1001
A dolgok rangsora	1002
A családfő tekintélye	1003
Áldozat és imádság	1005
Isten megsegíti a népet	1007
A bizalomról	1008
Betegség és halál	1010
A bölcs írástudók feladatai	1012
Felhívás Isten dicséretére	1014
A hűség értéke	1017
A legértékesebb javak	1017
A koldulás	1018
A jó hírnév védelme	1019
A lányos szülő gondolatai	1020
A TERMÉSZET ÉS A TÖRTÉNELEM ISTENÉNEK DICSÉRETE: 42,15-50,24	1021
A Teremtő dicsérete	1021
Befejezés	1023
Hénok példája	1025
Noé igazsága	1025
Ábrahám nagysága	1025
Izsák és Jákob megáldása	1025
Áron kiválasztása	1026
Fineesz beiktatása	1028
A bírák hűsége	1029
Sámuel érdemei	1030
Salamon bölcsessége és balgasága	1031
Elizeus csodatettei	1033
Hiszkija műve	1034
Izajás tanítása	1034
Izrael további nagyjai	1035
Visszatekintés a nagy férfiakra	1036
Isten dicsérete	1038
FÜGGELÉKEK: 50,27-51,38	1038
Elhatárolódás a szomszéd népektől	1038
A szerző zárszava	1038
Utószó a bölcsességről	1039
IZAJÁS KÖNYVE	1042
I. RÉSZ ELSŐ IZAJÁS (PROTOIZAJÁS): 1,1-39,8	1042

A PRÓFÉTA MŰKÖDÉSÉNEK ELSŐ KORSZAKA TANÍTÁS JÚDÁRÓL ÉS JERUZSÁLEMRŐL: 1,1-12,6	1042
ÍTÉLET A NÉPEK FELETT: 13,1-23,18	1064
Ítélet Babilon felett: 13,1-14,23	1064
Ítélet a népek felett: 14,24-21,17	1068
Ítélet Jeruzsálem ellen: 22,1-25	1077
Büntető ítélet Tírusz és Szidon ellen: 23,1-18	1080
IZAJÁS APOKALIPSZISE: 24,1-27,13	1081
A PRÓFÉTA KÉSŐBBI KORSZAKA BESZÉDEK IZRAELRŐL ÉS JÚDÁRÓL: 28,1-35,10	1088
FÜGGELÉK: TÖRTÉNETI ESEMÉNYEK: 36,1-39,8	1105
Szanherib hadjárata Jeruzsálem ellen: 36,1-22	1105
Egyéb események: 38,1-39,8	1109
II. RÉSZ MÁSODIK IZAJÁS (DEUTEROIZAJÁS): 40,1-55,13	1111
BEVEZETÉS: A HAZATÉRÉS ÍGÉRETE: 40,1-11	1111
A FENSÉGES ISTEN DICSŐÍTÉSE: 40,12-31 (41,6-7)	1112
ÍTÉLET A NÉPEK FELETT: 41,1-5.8-29	1114
ELSŐ ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 42,1-9	1117
A BABILONBÓL VALÓ SZABADULÁS ÍGÉRETE: 42,10-44,23	1118
A CÍRUSZ ÁLTALI SZABADULÁS ÍGÉRETE: 44,24-48,22	1124
MÁSODIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 49,1-9a	1133
SION HELYREÁLLÍTÁSA: 49,9b-50,3	1135
HARMADIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 50,4-9	1137
BÁTORÍTÁS A BIZALOMRA: 50,10-52,12	1138
NEGYEDIK ÉNEK AZ ÚR SZOLGÁJÁRÓL: 52,13-53,12	1142
BOLDOGSÁG AZ ÚJ SIONON: 54,1-55,5	1144
UTÓSZÓ: FELHÍVÁS A MEGTÉRÉSRE ÉS A BIZALOMRA: 55,6-13	1146
III. RÉSZ HARMADIK IZAJÁS (TRITOIZAJÁS): 56,1-66,24	1147
ÍGÉRET AZ IDEGENEKNEK ÉS A MAGTALANOKNAK: 56,1-8	1147
FIGYELMEZTETÉS A NÉP VEZETŐI SZÁMÁRA: 56,9-57,13	1148
ÍGÉRET AZ IGAZAKNAK: 57,14-21	1150
AZ ELJÖVENDŐ ÜDVÖSSÉG ELŐKÉSZÍTÉSE: 58,1-59,21	1151
SION ELJÖVENDŐ DICSŐSÉGE: 60,1-62,12	1155
ÍTÉLET A NÉPEK FELETT ÉS A VÉGIDŐBELI ÜDVÖSSÉG: 63,1-66,24	1160
JEREMIÁS KÖNYVE	1170
BÜNTETŐ ÍTÉLET JERUZSÁLEM ÉS JÚDA ELLEN: 1,1-25,14	1170
Bűnbánat és megtérés	1177
A nép megtérése	1208
BÜNTETŐ ÍTÉLET A NÉPEK ELLEN BEVEZETÉS: 25,15-38	1222
BÜNTETŐ ÍTÉLET IZRAEL ÉS JÚDA ELLEN: 26,1-29,32	1223
VIGASZTALÁSOK: 30,1-31,40	1228
AZ ÜDVÖSSÉG IGÉJE: 32,1-35,19	1234
BÁRUK, JEREMIÁS SEGÍTŐTÁRSA: 36,1-45,5	1239
FENYEGETŐ BESZÉDEK A NÉPEK ELLEN: 46,1-51,64.	1249
Egyiptom ellen: 46,2-26	1249
Izrael vigasztalása; fenyegetés a filiszteusok ellen: 46,27-47,7	1252
Moáb ellen: 48,1-47	1253
A többi szomszéd nép ellen	1257
Élám ellen	1260
Bábel ellen: 50,1-51,64	1261
FÜGGELÉK: JERUZSÁLEM PUSZTULÁSA: 52,1-30	1271

JOACHIN SORSA: 52,31-34	1273
JEREMIÁS SIRALMAI	1274
ELSŐ ÉNEK: 1,1-22	1274
MÁSODIK ÉNEK: 2,1-22	1277
HARMADIK ÉNEK: 3,1-66	1281
NEGYEDIK ÉNEK: 4,1-22	1285
ÖTÖDIK ÉNEK: 5,1-22	1287
BÁRUK KÖNYVE	1289
Bevezetés: 1,1-14	1289
A száműzöttek imája: 1,15-3,8	1289
Izrael kiváltsága, az isteni bölcsesség: 3,9-4,4	1291
Jeruzsálem panasza és reménye: 4,5-5,9	1294
JEREMIÁS LEVELE: 6,1-72	1297
EZEKIEL JÖVENDÖLÉSE	1300
EZEKIEL PRÓFÉTA MEGHÍVÁSA: 1,1-3,27	1300
FENYEGETŐ BESZÉDEK JÚDA ÉS JERUZSÁLEM ELLEN: 4,1-24,27	1302
Jelképes cselekedetek: 4,1-5,17	1302
Büntető beszédek: 6,1-7,27	1304
Látomások: 8,1-11,25	1306
Újabb jelképes cselekedetek: 12,1-20	1309
Fenygetések és figyelmeztetések: 12,21-23,49	1310
További jelképes cselekedetek: 24,1-27	1328
FENYEGETŐ BESZÉDEK A SZOMSZÉD NÉPEK ELLEN: 25,1-32,32	1329
Izrael közvetlen szomszédai ellen: 25,1-28,26	1329
A fáraó és Egyiptom ellen: 29,1-32,32	1337
AZ ÍTÉLET ÉS AZ ÚJ ÜDVÖSSÉG: 33,1-37,28	1344
KÜZDELEM GÓG ELLEN: 38,1-39,29	1350
LÁTOMÁS AZ ÚJ IZRAELRŐL: 40,1-48,35	1352
Az új templom: 40,1-44,3	1352
Istentiszteleti előírások; az ország felosztása: 44,4-48,35	1357
DÁNIEL JÖVENDÖLÉSE	1364
DÁNIEL ÉS TÁRSAI A BABILONI UDVARBAN: 1,1-21	1364
NEBUKADNEZÁR ÁLMA A VILÁGBIRODALMAKRÓL: 2,1-49	1365
A HÁROM IFJÚ A TŰZES KEMENCÉBEN: 3,1-97	1367
NEBUKADNEZÁR ÁLMA A BÜSZKE FÁRÓL: 3,98-4,34	1372
BALTAZÁR LAKOMÁJA: 5,1-30	1375
DÁNIEL AZ OROSLÁNOK VERMÉBEN: 6,1-29	1376
LÁTOMÁS A NÉGY ÁLLATRÓL ÉS AZ EMBERFIÁRÓL: 7,1-28	1378
LÁTOMÁS A KOSRÓL ÉS A KECSKEBAKRÓL: 8,1-27	1379
JÖVENDÖLÉS A HETVEN ÉVHÉTRŐL: 9,1-27	1380
UTOLSÓ KINYILATKOZTATÁSOK: 10,1-12,13	1382
FÜGGELÉKEK: 13,1-14,42	1385
ÓZEÁS JÖVENDÖLÉSE	1390
Felirat: 1,1	1390
Ózeás házassága: 1,2-3,5	1390
Bűn és szabadulás: 4,1-14,9	1393

Utószó: 14,10	1409
JOEL JÖVENDÖLÉSE	1410
Felirat: 1,1	1410
A nép bűnbánata: 1,2-2,27	1410
Az eljövendő üdvösség: 3,1-4,21	1415
ÁMOSZ JÖVENDÖLÉSE	1418
Felirat: 1,1	1418
Ítélet a népek felett: 1,3-2,16	1418
Büntető ítélet Izrael vezetői ellen: 3,1-6,14	1421
Látomások; egy életrajzi részlet: 7,1-9,6	1428
Ítélet és üdvösség: 9,7-15	1432
ABDIÁS JÖVENDÖLÉSE	1434
Felirat: 1a	1434
Ítélet Edom felett: 1b-15	1434
Ítélet más népek felett: 16	1435
Izrael megmentése: 17-21	1436
JÓNÁS JÖVENDÖLÉSE	1437
Jónás meghívása: 1,1-2	1437
Jónás menekülése: 1,3-16	1437
Jónás imája és szabadulása: 2,1-11	1437
Jónás Ninivében: 3,1-10	1438
Isten irgalmassága: 4,1-11	1439
MIKEÁS JÖVENDÖLÉSE	1440
Felirat: 1,1	1440
Fenyegető beszédek: 1,2-3,12	1440
Ígérek: 4,1-5,14	1444
További fenyegető beszédek: 6,1-7,7	1447
További jövendölések: 7,8-20	1450
NÁHUM JÖVENDÖLÉSE	1452
Felirat: 1,1	1452
Isten hatalma a kegyelemben és az ítéletben: 1,2-8	1452
Ítélet Ninive felett: 1,9-3,19	1452
HABAKUK JÖVENDÖLÉSE	1458
Felirat: 1,1	1458
A próféta és Isten párbeszéde: 1,2-2,5	1458
Jajok: 2,6-20	1460
Habakuk imája: 3,1-9	1462
SZOFONIÁS JÖVENDÖLÉSE	1464
Felirat: 1,1	1464
Ítélet Júda és a népek felett: 1,2- 3,8	1464
Ígéret Jeruzsálem és a népek számára: 3,9-20	1469
AGGEUS JÖVENDÖLÉSE	1471
Felszólítás a templom felépítésére: 1,1-11	1471

Az újrakezdés: 1,12-15	1471
Az új templom: 2,1-9	1471
Az új üdvösség: 2,10-19	1472
Ígéret Dávid fiának: 2,20-23	1472
ZAKARIÁS JÖVENDÖLÉSE	1473
Első rész: Zakariás látomásai és beszédei: 1,1- 8,23	1473
Második rész: Jövendölések és ítéletmondások a későbbi időkben: 9,1-14,21	1478
MALAKIÁS JÖVENDÖLÉSE	1486
Felirat: 1,1	1486
Ítélet Edom felett; üdvösség Jeruzsálemnek: 1,2-5	1486
A helyes istentisztelet: 1,6-14	1486
Fenyegető beszéd a papok ellen: 2,1-9	1486
A vegyesházasság és a válás ellen: 2,10-16	1487
Isten eljön ítélni: 2,17-3,12	1488
Az isteni igazságosság napja: 3,13-22	1489
Záradék: 3,23-24	1489
A MAKKABEUSOK ELSŐ KÖNYVE	1491
AZ IZRAELITÁK ÜLDÖZÉSE	1491
FELKELÉS AZ ÜLDÖZŐK ELLEN: 2,1-70	1493
JÚDÁS TETTEI: 3,1-9,22	1495
JONATÁN TETTEI: 9,23-12,52	1507
SIMON TETTEI: 12,53-16,24	1516
A MAKKABEUSOK MÁSODIK KÖNYVE	1524
LEVELEK AZ EGYIPTOMI ZSIDÓKNAK: 1,1-2,18	1524
A SZERZŐ ELŐSZAVA: 2,19-32	1526
JERUZSÁLEM ISTEN VÉDELMEBEN: 3,1-40	1526
A BŰNÖK ÁRADÁSA: 4,1-50	1528
A VÉSZ KEZDETE: 5,1-7,42	1530
JERUZSÁLEM FELSZABADÍTÁSA: 8,1-10,8	1535
ESEMÉNYEK ANTIÓCHOSZ EUPÁTOR URALKODÁSA ALATT: 10,10-13,26	1538
NIKÁNOR HADJÁRATA: 14,1-15,36	1544
UTÓSZÓ: 15,37-39	1547
ÚJSZÖVETSÉG	1548
A NÉGY EVANGÉLIUM	1548
EVANGÉLIUM MÁTÉ SZERINT	1548
ELŐTÖRTÉNET: 1,2-2,23	1548
Jézus családfája	1548
Jézus születése	1548
A napkeleti bölcsek hódolata	1549
Menekülés Egyiptomba	1549
A betlehemi gyermekgyilkosság	1550
Visszatérés Egyiptomból	1550
JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐZMÉNYEI: 3,1-4,11	1550
Keresztelő János	1550

Jézus megkeresztelkedése	1551
Jézus megkísértése	1551
JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 4,12-18,35	1552
Jézus tanítani kezd Galileában	1552
Az első tanítványok meghívása	1552
Az első fellépés hatása	1552
A Hegyi Beszéd: tanítás Isten Országáról	1552
A Nyolc Boldogság	1553
A föld sója, a világ világossága	1553
A törvény és a próféták	1553
A harag és a megbékélés	1553
A házasságtörés	1554
A válás	1554
Az eskü	1554
A bosszú	1554
Az ellenségszeretet	1554
Az alamizsnálkodás	1555
Az imádság: Miatyánk	1555
A böjt	1555
A hamis és igaz kincsek	1556
A gondok és a bizalom	1556
Az ítélkezés	1556
A szent dolgok	1557
Bizalom az imádságban	1557
Aranyszabály	1557
A két út	1557
A hamis próféták	1557
A sziklára épített ház	1557
A Hegyi Beszéd hatása	1558
Messiási tettek: 8,1-9,34	1558
A leprás meggyógyítása	1558
A kafarnaumi százados	1558
Péter anyósának meggyógyítása	1558
Megszállottak és betegek gyógyítása	1558
Jézus követése	1559
A vihar lecsendesítése	1559
A gadarai megszállottak meggyógyítása	1559
Egy béna meggyógyítása	1559
Máté meghívása	1560
Kérdés a böjtről	1560
Egy előljáró lányának feltámasztása és egy beteg asszony meggyógyítása	1560
Két vak meggyógyítása	1560
Egy néma meggyógyítása	1561
Az apostolok oktatása: 9,35-11,1	1561
A nagy aratás	1561
A Tizenkettő kiválasztása	1561
Utasítások a küldöttek számára	1561
Felhívás a bátor hitvallásra	1562
Jutalom a tanítványok befogadásáért	1563
A döntés időszaka: 11,2-12,50	1563

Keresztelő János kérdése	1563
Jézus Keresztelő Jánosról	1563
Ítélet a hitetlen városok fölött	1564
Jézus dicsőíti az Atyát	1564
A könnyű teher	1564
Kalászszedés szombaton	1564
Jézus, az Isten szolgája	1565
Jézus önigazolása	1565
A fa és gyümölcsei	1565
Jézus nem ad jelet	1566
A tisztátalan lelkekről	1566
Jézus igazi testvérei	1566
Tanítás az Isten Országáról: 13,1-53	1566
Példabeszéd a magvetőről	1566
A példabeszédek értelme és célja	1567
A magvetőről szóló példabeszéd magyarázata	1567
Példabeszéd a búzáról és a konkolyról	1567
Példabeszéd a mustármagról	1568
Példabeszéd a kovásról	1568
A példabeszédek értelme	1568
A konkolyról szóló példabeszéd magyarázata	1568
Példabeszédek a kincsről és a gyöngyről	1568
Példabeszéd a hálóról	1568
A régi és az új	1569
Újabb messiási tettek; a tanítványok oktatása: 13,54-17,27	1569
Visszautasítás Názáretben	1569
Heródes véleménye Jézusról	1569
Keresztelő János lefejezése	1569
Az első kenyérszaporítás	1569
Jézus a vízen jár	1570
Gyógyítások Genezáret földjén	1570
A tisztaságról és a tisztátalanságról	1570
A pogány asszony lányának meggyógyítása	1571
Betegek gyógyítása	1571
A második kenyérszaporítás	1571
Jézus nem ad jelet	1572
Óvás a farizeusoktól és a szaddúceusoktól	1572
Péter hitvallása; Jézus válasza	1572
A szenvedés és a feltámadás első megjövendölése	1572
Jézus követése; az önmegtagadás	1573
Jézus színeváltozása	1573
Illés eljövetele	1573
Egy holdkóros meggyógyítása	1573
A szenvedés és a feltámadás második megjövendölése	1574
A templomadó	1574
A tanítványok közössége: 18,1-35	1574
A tanítványok vetélkedése	1574
Óvás a botránkoztatástól	1574
Példabeszéd az elveszett juhról	1574
A testvér megintése	1575

A megbocsátás	1575
Példabeszéd a könyörtelen szolgáról	1575
JÉZUS MŰKÖDÉSE JÚDEÁBAN ÉS JERUZSÁLEMBEN: 19,1-25,46	1575
Úton Jeruzsálem felé: 19,1-20,34	1575
Jézus elindul Júdeába	1575
A válásról és a nőtlenségről	1576
A gyermekek megáldása	1576
A gazdagságról és Jézus követéséről	1576
Példabeszéd a szőlősgazdáról	1577
A szenvedés és a feltámadás harmadik megjövendölése	1577
Az uralkodásról és a szolgálatról	1577
A két jerikói vak meggyógyítása	1578
Viták a jeruzsálemi ellenfelekkel: 21,1-23,39	1578
Bevonulás Jeruzsálembe	1578
A templom megtisztítása	1578
A fügefa megátkozása	1579
Kérdés Jézus hatalmáról	1579
Példabeszéd a két fiúról	1579
Példabeszéd a gonosz szőlőművesekről	1579
Példabeszéd a királyi menyegzőről	1580
Kérdés az adóról	1580
Kérdés a halottak feltámadásáról	1581
Kérdés a főparancsról	1581
Kérdés a Messiásról	1581
Az írástudók és farizeusok	1582
Jeruzsálem megintése	1583
Tanítás a végső időről: 24,1-25,46	1583
A templom pusztulásáról	1583
A csapások kezdete	1583
A pusztulás	1583
Az Emberfia eljövetele	1584
Végidőre vonatkozó intelmek	1584
Az éberségről	1584
Példabeszéd a hűséges és a gonosz szolgáról	1584
Példabeszéd az okos és balga szüzekről	1585
Példabeszéd a befektetett pénzről	1585
Az utolsó ítélet	1586
JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 26,1-28,20	1586
A főtanács határozata	1586
A betániai megkenés	1586
Júdás árulása	1587
A húsvéti vacsora előkészítése	1587
A húsvéti vacsora	1587
Jézus kimegy az Olajfák hegyére	1587
Jézus imája a Getszemáni kertben	1587
Jézust elfogják	1588
Jézus a főtanács előtt	1588
Péter tagadása	1589
Jézust átadják Pilátusnak	1589
Júdás halála	1589

Jézus Pilátus előtt	1589
Jézus kigúnyolása	1590
A keresztfeszítés	1590
Jézus halála	1590
Jézus temetése	1591
A sír őrzése	1591
Az angyal híradása az üres sírnál	1591
Jézus megjelenik az asszonyoknak	1591
A főpapok csalása	1591
A tanítványok küldetése	1592
EVANGÉLIUM MÁRK SZERINT	1593
JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE: 1,1-13	1593
JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 1,14-8,26	1593
Az Isten Országáról szóló példabeszédek: 4,1-33	1596
Jézus tettei és szavai: 4,35-8,26	1598
A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚT: 8,27-10,52	1603
JÉZUS UTOLSÓ NAPJAI JERUZSÁLEMBEN: 11,1-13,37	1607
Tanítás a végidőről: 13,1-37	1610
JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 14,1-16,20	1611
EVANGÉLIUM LUKÁCS SZERINT	1616
ELŐSZÓ: 1,1-4	1616
AZ ELŐTÖRTÉNET: 1,5-2,52	1616
JÉZUS MŰKÖDÉSÉNEK ELŐZMÉNYEI: 3,1-4,13	1620
JÉZUS GALILEAI MŰKÖDÉSE: 4,14-9,50	1622
Jézus beszédeinek gyűjteménye 6,20-49	1625
Jelek és mondások: 7,1-9,50	1627
A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚTON: 9,51-19,27	1633
Az igaz tanítványok: 9,51-13,21	1633
Isten országának új rendjéről 13,22-19,27	1639
UTOLSÓ NAPOK JERUZSÁLEMBEN: 19,28-21,38	1646
Viták Jeruzsálemben: 19,28-21,4	1646
Beszédek a végidőről: 21,5-38	1649
JÉZUS SZENVEDÉSE ÉS FELTÁMADÁSA: 22,1-24,53	1650
EVANGÉLIUM JÁNOS SZERINT	1656
ELŐSZÓ: 1,1-18	1656
JÉZUS NYILVÁNOS MŰKÖDÉSE: 1,19-12,50	1656
Jézust igazoló jelek és csodák; a működés kezdete: 1,19-4,54	1656
Jézus kinyilatkoztatja magát a világ előtt: 5,1-12,50	1661
Jézus kinyilatkoztatja magát Jeruzsálemben: 7,1-52	1664
Jézus vitái a zsidókkal: 8,12-59	1666
A vak meggyógyítása. Vita a zsidókkal: 9,1-41	1668
Hasonlatok a pásztorról és a juhokról: 10,1-39	1669
Lázár feltámasztása és a csoda következményei: 10,40-11,57	1670
Jézus útja Jeruzsálembe az utolsó Húsvét alkalmával: 12,1-50	1672
JÉZUS ELBÚCSÚZIK TANÍTVÁNYAITÓL: 13,1-17,26	1674
A búcsúvacsora: 13,1-14,31	1674
Jézus tanítja az apostolokat: 15,1-17,33	1676
Jézus imája az Atyához: 17,1-26	1678

JÉZUS MEGDICSŐÜLÉSE: 18,1-20,29	1679
Jézus szenvedése, halála: 18,1-19,42	1679
Jézus feltámadása: 20,1-29	1682
UTÓSZÓ: 20,30-31	1683
AZ EVANGÉLIUM KIEGÉSZÍTÉSE: 21,1-25	1683
AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI	1685
ELŐSZÓ: 1,1-3	1685
A JERUZSÁLEMI EGYHÁZ: 1,4-8,3	1685
A JÚDEAI ÉS A SZAMARIAI EGYHÁZ: 8,4-12,23	1695
A pogányok felvétele az egyházba: 9,32-12,5	1697
A NÉPEK ÉS NEMZETEK EGYHÁZA: 13,1-28,31	1701
Pál első missziós útja: 13,4-14,28	1701
Az apostoli zsinat Jeruzsálemben: 15,1-35	1704
Pál második missziós útja: 15,36-18,22	1706
Pál harmadik missziós útja: 18,23-21,17	1710
Pál letartóztatása és fogsága: 21,18-28,31	1713
A RÓMAIAKNAK ÍRT LEVÉL	1724
CÍMZÉS ÉS KÖSZÖNTÉS: 1,1-7	1724
Hálaadás; a levél témája: 1,8-17	1724
AZ EMBEREK MEGMENTÉSE: 1,18-8,39	1724
A bűn uralma: 1,18-3,20	1724
Megigazulás és új élet: 3,21-8,39	1727
IZRAEL VÉGSŐ MEGSZABADÍTÁSA: 9,1-11,36	1732
A HÍVEK ÉLETE: 12,1-15,13	1736
Befejezés: 15,14-16,27	1739
ELSŐ LEVÉL A KORINTUSIAKNAK	1742
Címzés és köszöntés: 1,1-3	1742
Hálaadás: 1,4-9	1742
Pártoskodás a közösségben: 1,10-4,21	1742
Visszaélések a közösségben: 5,1-6,20	1745
A házasságra vonatkozó kérdések: 7,1-40	1746
Pogány áldozatok és az Úrvacsora: 8,1-11,34	1748
A Lélek adományai és a keresztyének élete: 12,1-14,40	1752
Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk: 15,1-58	1755
Befejezés: 16,1-24	1756
MÁSODIK LEVÉL A KORINTUSIAKNAK	1758
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1758
Pál szenvedése és vigasztalása: 1,3-11	1758
A félreértések tisztázása: 1,12-2,11	1758
Az apostoli szolgálat dicsősége és szükségszerűsége: 2,12-5,10	1759
Pál szolgálata: 5,11-6,10	1761
Kibékülés a korintusiakkal: 6,11-7,16	1762
Felhívás az adakozásra: 8,1-24	1763
Újabb felhívás az adakozásra: 9,1-15	1764
A támadások visszautasítása: 10,1-18	1765
Pál öngigazolása: 11,1-12,13	1765
Pál látogatásának hírüladása: 12,14-13,10	1767

Zárszó és áldás: 13,11-13	1768
LEVÉL A GALATÁKNAK	1769
Címzés és köszöntés: 1,1-5	1769
A levél megírásának oka: 1,6-9	1769
Pál apostoli tisztsége: 1,10-2,10	1769
A hitből fakadó megigazulás: 2,11-4,7	1770
A keresztény szabadság: 4,8-6,10	1772
Zárszó és áldás: 6,11-18	1774
LEVÉL AZ EFEZUSIAKNAK	1775
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1775
Isten üdvözítő terve: 1,3-2,22	1775
Különböző intelmek: 4,1-6,20	1777
Zárszó és áldás: 6,21-24	1780
LEVÉL A FILIPPIEKNEK	1781
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1781
Pál és a hívek: 1,3-26	1781
Timóteus és Epafroditosz küldetése: 2,19-30	1783
A keresztények élete, az apostol példája: 3,1-4,9	1783
Pál megköszöni az ajándékokat: 4,10-20	1784
Befejezés: köszöntések és áldás: 4,21-23	1785
LEVÉL A KOLOSSZEIEKNEK	1786
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1786
Pál öröme: 1,3-23	1786
Buzdítások: 1,24- 2,23	1787
Új élet Krisztusban: 3,1-4,6	1788
Befejezés: személyes közlések és köszöntések: 4,7-18	1789
ELSŐ LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK	1791
Címzés és köszöntés: 1,1	1791
Az apostol és a közösség: 1,2-3,13	1791
Intelmek a keresztények számára: 4,1-5,22	1792
Befejezés: áldás és köszöntés: 5,23- 28	1794
MÁSODIK LEVÉL A TESSZALONIKIEKNEK	1795
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1795
Pál aggódik a közösségért: 1,3-12	1795
A keresztény remény és az Úr napja: 2,1-17	1795
Útmutatások a közösség számára: 3,1-15	1796
Befejezés: 3,16-18	1796
ELSŐ LEVÉL TIMÓTEUSNAK	1797
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1797
Alapvető igazságok: 1,3-20	1797
A helyes rend a közösségben: 2,1-6,19	1798
Befejezés 6,20-21	1801
MÁSODIK LEVÉL TIMÓTEUSNAK	1802
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1802

Bátorítás: 1,3-18	1802
Lelkipásztori útmutatások: 2,1-4,8	1802
Személyes közlések és kérések: 4,9-18	1804
Befejezés: Köszöntések és áldás: 4,19-22	1804
LEVÉL TÍTUSZNAK	1805
Címzés és köszöntés: 1,1-4	1805
Feladatok: 1,5-3,11	1805
Befejezés: 3,12-15	1806
LEVÉL FILEMONNAK	1807
Címzés és köszöntés: 1-3	1807
Hálaadás: 4-7	1807
Közbenjárás Onesimoszért: 8-20	1807
Köszöntések és áldás: 21-25	1807
LEVÉL A ZSIDÓKNAK	1808
A Fiú, mint az isteni ígélet beteljesedése: 1,1-4,13	1808
Krisztus, az új szövetség igaz és tökéletes főpapja: 4,14-10,18	1811
Krisztus és az Ószövetség papjai: 7,1-8,13	1813
Krisztus és az ószövetségi áldozatok: 9,1-10,18	1814
A hit útja: 10,19-13,19	1816
Az ósatyák hite: 11,1-12,3	1817
Befejező Intelmek: 12,4- 13,19	1819
Befejezés: áldások és köszöntések: 13,20-25	1821
KATOLIKUS LEVELEK	1822
JAKAB LEVELE	1822
Címzés és köszöntés: 1,1	1822
A kísértések és az ima: 1,2-18	1822
Figyelmeztetések és intelmek: 1,19- 5,12	1822
A bizalomteli imádság ereje: 5,13-18	1825
Felelősség a testvérekért: 5,19-20	1826
PÉTER ELSŐ LEVELE	1827
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1827
A hit célja és útja: 1,3-2,10	1827
Keresztény élet a családban és a társadalomban: 2,11-4,11	1828
Befejező intelmek: 4,12-5,11	1830
Befejezés: köszöntések és áldás: 5,12-14	1831
PÉTER MÁSODIK LEVELE	1832
Címzés és köszöntés: 1,1-2	1832
Az áthagyományozott igazság: 1,3-21	1832
Óvás a tévtanítóktól: 2,1-22	1833
Krisztus eljöveteléről: 3,1-16	1834
Dicsőítés: 3,17-18	1834
JÁNOS ELSŐ LEVELE	1835
Előszó: az élet ígéje: 1,1-4	1835
Isten közösségében élni: 1,5-2,17	1835

A hit megőrzése: 2,18- 3,24	1836
A hit mint az életre vezető út: 4,1-5,12	1837
Befejező intelmek: bűnök és az örök élet: 5,13-21	1838
JÁNOS MÁSODIK LEVELE	1839
Címzés és köszöntés: 1-3	1839
Élet az igazságban: 4-6	1839
A tévtanítók elutasítása: 7-11	1839
Befejező köszöntések: 12-13	1839
JÁNOS HARMADIK LEVELE	1840
Címzés és köszöntés: 1-4	1840
A hithirdetők bátorítása: 5-8	1840
Diotrefész rendreutasítása: 9-10	1840
Tanúság Demeterről: 11-12	1840
Befejező köszöntések: 13-14	1840
JÚDÁS LEVELE	1841
JÁNOS JELENÉSEI	1843
Előszó: 1,1-3	1843
Bevezetés: 1,4-8	1843
LEVELEK A HÉT EGYHÁZNAK: 1,9-3,22	1843
BEVEZETŐ ÉGI LÁTOMÁSOK: 4,1-5,14	1846
A HÉT ANGYAL ÉS A HÉT HARSONA: 6,1- 11,19	1847
A SÁTÁN HARCA ISTEN NÉPE ELLEN: 12,1-14,5	1852
AZ ÍTÉLET: 14,6-20,15	1854
ISTEN ÚJ ORSZÁGA: 21,1-22,5	1860
A látnok tanúsága és befejező intelme: 22,6-21	1862
ÖTSZINTŰ TARTALOMJEGYZÉK	1863

A Káldi-féle szentírásfordítás felhasználásával készítette a Szent Jeromos Bibliatársulat Bibliafordító Munkaközössége: Fodor György (12 Kispróféta), Gyürki László (Ezdrás, Nehemiás, Tóbiás, Judit és Eszter k.), Kocsis Imre (János ev.), Kránitz Mihály (Lukács ev.), Mátéffy Balázs (Zsoltárok k.), Szabó Mária (Izajás és Jeremiás k.), Székely János (Mózes 1. k., Máté ev.), Takács Gyula (Mózes 1. k.), Tarjányi Béla és Vágvölgyi Éva.